

**CORPUS
SCRIPTORUM HISTORIAE
BYZANTINAE.**

EDITIO EMENDATIORE ET COPIOSIOR,

CONSILIO

B. G. NIEBUHRII C. F.

INSTITUTA,

AUCTORITATE

**ACADEMIAE LITTERARUM REGIAE
BORUSSICAE**

CONTINUATA.

THEOPHANES CONTINUATUS.

BONNAE

IMPENSIS ED. WEBERI

MDCGGXXXVIII

HAVERFIELD LIBRARY
OF ANCIENT HISTORY
OXFORD

1911

THEOPHANES CONTINUATUS,

IOANNES CAMENIATA, SYMEON MAGISTER,

GEORGIUS MONACHUS

EX RECOGNITIONE

IMMANUELIS BEKKERI.

BONNAE

IMPENSIS ED. WEBERI

MDCCCXXXVIII.

IMMANUELIS BEKKERI

P R A E F A T I O.

Qui Theophanem excipiunt, rerum in imperio Byzantino ab anno 813 ad annum 963 gestarum scriptores et exscriptores, eorum plerosque si non edidit at editioni paravit Franciscus Combesius O. FF. Praedicatorum, accepto a Luca Holstenio codicis Vaticani apographo Barberino. codex ipse cum post pacem Tolentinam Parisios devenisset, a Carolo Benedicto Hasio descriptus est in illo codicum Italicorum Parisios translatorum catalogo, quem gravi litterarum damno diu desideratum tandem aliquando speramus proditurum. inde comperitum librum huius argumenti, quod sciamus, unicum inter Vaticanos numerari 167, esseque membranaceum, quadratum, saeculo duodecimo nitide scriptum, sine mutilum, cetera, si primam exceperis paginam, bene conservatum, foliis 168.

Hoc ipso codice ante Holstenium Leo Allatius usus Basilii Macedonis vitam in Symmictis suis Coloniae a. 1653 protulerat.

Idem ibidem Ioannis Cameniatae excidium Thessalonicae primus publicavit.

De Symeone magistro ita praefatur Combefisius ed. Paris. a. 1685 p. 400.

Scriptis et ab orbe condito, exstantque altero ac maiori Regio codice. *) opus est ex diversis congestum historicis et annalium scriptoribus, ipsum tamen haud satis plenum. hic nobis verus annalista alterque continuator erit, ipso pene Theophanis digestus schemate, quantum codex alter, ipse Regius, minor repraesentavit, hoc unum a maiore discrepans, quod superiora illa a logetheta remotiora, ac in quibus levius opera perfunctus videatur, omisit; quae et nobis consilio praecivit; ac quod una haec in praesentem rem nostram faciant, eademque alio auctore ac style sub una libri serie repetita lucis plurimum sibi mutuo afferant; ut et Leoni grammatico, qui inter reliquos magis ipse egenus ac cribratissimus est. superiora maioris illius Regii codicis alia melitio dederit, et qua iam editi auctores chronographi, Eusebius Syncellus Theophanes Cedrenus (cum quo illi magis convenit), collatis singulis,

*) n. nunc 1712.

in rem literariam ac lucem temporum e Regia una Lu-
para hand leviter illustrari possint. adscriptum maiori
illi codici, alia manu pauloque recentiori, "hic est me-
taphrastos," cuius tanti annales et chronica Hippolyto
Thebano, ut et omnibus anteponat. debemus, ex quo
exscripsi, codicem Raphaëli Trichet du Fresno, ex
cuius libris ipso defuncto in gazam Regiam illatus;
aliaque Graeca (ac in eis Maximi plenissimus codex
atque optimus) me illi potissimum auctore, extrema
sua in Italiam profectioe, ditanda Graecis Gallia no-
stra eaque Christianum orbem, Parisios allata.

Postremo recentiorum qui dicuntur imperatorum vitae,
pars est altera chronici a Georgio monacho ex Syncello
maxime excerpti et locis patrum biblicisque ornati, cuius hic
index: *χρονικὸν σύντομον ἐκ διαφόρων χρονογράφων τε καὶ ἐξη-
γητῶν συλλεχθὲν καὶ συντεθὲν ὑπὸ Γεωργίου μοναχοῦ.* eius igi-
tur chronici pars extrema et lectu non indigna ut emendatius
nunc quam antea legi possit factum est Hasii rursus beneficio,
qui editionem Parisiensem ad codicem Coislinianum 134 ac-
curate contulit.

Addiderat Combefisius incerti scriptoris *διάλογον στηλι-
τευταῶν γενόμενον παρὰ πιστῶν καὶ ὀρθοδόξων καὶ πόθον καὶ
ζῆλον ἔχοντων πρὸς ἔλεγχον τῶν ἐναντίων τῆς πίστεως καὶ τῆς δι-
δασκαλίας τῶν ἁγίων καὶ ὀρθοδόξων πατέρων* p. 303 — 311;
*ἐκ τῶν τοῦ ἀθλοφόρου Δημητρίου ἐν μερικῇ διηγῆσει θαυματουργ-
γῶν* p. 314 — 316; *Demetrii Cydonii μονωδῖαν ἐπὶ τοῖς ἐν
Θεσσαλονίῃ (a. 1346) πεισοῦσιν* p. 384 — 392; postremo

VIII **IMMANUELIS BEKKERI PRAEFATIO.**

sumptam e Basilii iunioris vita a Gregorio conscripta de Constantino Duce narrationem p. 393 — 399. quae iam ommissa sunt omnia quippe partim ab argumento historico saeculisque nono et decimo aliena partim aliis locis dudum edita.

Scrib. Berolini cal. Iun. a. 1837.

ΟΙ ΜΕΤΑ ΘΕΟΦΑΝΗΝ.

ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΙΑ
ΣΤΙΓΓΡΑΦΕΙΣΑ ΕΚ ΠΡΟΣΤΑΓΜΑΤΟΣ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ

ΤΟΥ ΦΙΛΟΧΡΙΣΤΟΥ ΚΑΙ ΠΟΡΦΥΡΟΓΕΝΝΗΤΟΥ ΔΕΣΠΟΤΟΥ,
ΥΙΟΥ ΔΕΟΝΤΟΣ ΤΟΥ ΣΟΦΩΤΑΤΟΥ ΔΕΣΠΟΤΟΥ
ΚΑΙ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΟΣ....

ΑΡΧΟΜΕΝΗ ΟΠΟΥ ΕΛΗΞΕ ΘΕΟΦΑΝΗΣ.....
..... ΤΩ ΒΑΣΙΛΕΙ ΜΙΧΑΗΛ ΤΙΟΥ ΘΕΟΦΙΛΟΥ ΤΟΥ
ΚΟΥΤΡΟΠΛΑΑΤΟΥ, ΗΓΟΥΝ ΑΠΟ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΣ ΔΕΟΝΤΟΣ
ΤΟΥ ΑΡΜΕΝΙΟΥ.

Τῶν δὲ καθ' ἕνα τὰς ὑποθέσεις ὁ αὐτὸς βασιλεὺς Κωνσταντῖνος φιλοπόνως συνέλεξε καὶ εὐσυνόπτως ἐξέθετο, νῆ τῶν μετέπειτα δῆλα γίν..... τῆς βασιλείας.

Καὶ τοῦτο πάντως τῶν σῶν, ὃ φιλοσοφώτατε βασιλεῦ, καλῶν,
μετὰ γε πολλῶν ἄλλων τε καὶ μεγάλων, τὸ τὰ τῷ χρόνῳ παραρ-
ρέντα καὶ κεχωρηκότα πρὸς τὸ μὴ ὄν πρὸς παλινζῶϊαν αἰῶνι καὶ

tit. 7 ἀρχομένου P (i. e. editio Parisiensis) invito, ut Hasius testatur, codice. 10 post Ἀρμενίου in P lacuna, quae non est in codice. 12 νῆ τῶν] ἕνα τῆς P 13 τῆς βασιλείας om P

CHRONOGRAPHIA
CHRISTI AMANTIS AC PORPHYROGENNETI
DOMINI CONSTANTINI,
SAPIENTISSIMI DOMINI LEONIS IMPERATORIS
FILII, IUSSU CONSCRIPTA,

INDE DUCENS EXORDIUM UBI THEOPHANES
DESIIT..... MICHAELE SCILICET THEOPHILI
FILIO CŪROPALATA IMPERATORE, HOC EST A
LEONIS ARMENII IMPERIO.....

Argumenta singula imperator ipse Constantinus studiose collegit, et ne posteros superiorum temporum gesta lateant, dilucide, et ut capi facile possint, edidit.

FRANCISCO COMBEFISIO INTERPRETE.

Hoc quoque omnino, sapientissime princeps, ad alia tua multaque ipsa et magnifica ornamenta virtutesque accedit, quod ea quae tempore perefluxerunt iamque esse desierunt, ad vitam denuo ortumque novum

- P** 2 παλιγγενεσίαν ἀναγαγεῖν, καὶ τοῦ τῆς ἱστορίας ἐπιμεληθῆναι καλοῦ, ἀλλὰ μὴ τοῖς πρὸ τοῦ τὴν βασιλικὴν ἐπιλημμένοις ἀμεληθῆναι ἀρχήν. οἱ μὲν γὰρ ζῆλον ἐζηλωκότες τοῖς ἀγαθοῖς ἀζήλωτον ὑπέξηρήσθωσαν τοῦ λόγου. τινὲς διενηροχῆναι ἐσπουδάκασιν τῶν πολλῶν κατ' οὐδέν, ὅτι μὴ λόγου σύντροφοὶ ἀλλ' ἀγροικίας 5 γεγόνασιν κακεντρήφημα. τί γὰρ τοιοῦτον ἐξυσκεῖν αὐτοκράτορα δεῖ, ὃ μὴ . . . ἐπαφέρει τὴν ὄνησιν μετὰ λόγου γινομένων, δέον ἐπιμελεῖσθαι ἀνδρῶν καὶ τῆς λογικῆς ὅτι μάλιστα ἐπιστήμης, ἐξ ὧν τὸ κράτος βασιλείας, ὡς ἂν μὴ λάθοιεν κατὰ προνοῦς φερό-
- B** μνοι ἀλογωθέντες οἱ ἄνθρωποι, καὶ κινδυνεύσῃ τοῦτο, ᾧ τῶν 10 πάντων διαφέρομεν, ἀφωρία παραδοθέν.

Ἄλλ' ὅσον μὲν σοὶ πεπόνθηται, πρῶτατε βασιλεῦ, περὶ τὴν λογικὴν καὶ τὴν τῶν ἀνδρῶν ἐπιμέλειαν, ἵνα τάλλα, θεωρήσουσι μὲν οἱ σοφοί, ὅτι δὴ καὶ σύ, μᾶλλον δὲ δὴ σὺ σαφῶς, ὅτι γε καὶ ἐκεῖνοι σοφοί. ἱστορεῖς δὲ αὐτός, χεῖρα μόνως λαβὼν 15 ἡμῶν διακονουμένην σοι, ὅσα τοῖς πρὸ σοῦ βεβίωται, κἂν ἀποχρώντως ἔχωσι τὸ φαῦλον καὶ οὐ λαμπρόν, ἐπεὶ καὶ τούτων ἔνεστι

C θηρῶσαι τοῖς σπουδαίοις τὰ χρήσιμα. ἀμέλει τοιγαροῦν πάσης ἀσχολίας καὶ ἀργίας τὴν περὶ λόγου προτετιμηκῶς σπουδῆν, ἕτε δὴ τούτου μάλιστα τοῖς ὑπηκόοις φιλομαθεῖσι τε καὶ φιλοστοροῦσιν ζῆλον καὶ 20 ἀρετὴν ἐγγενῶντος, τὰ μὲν ἐκ τῶν γεγραμμένων τὰ δὲ ἐκ τῶν ἀκοῆ

2 τοὺς — ἐπιλημμένους?
φέρεται? γινόμενῶ?

4 οἳ τινες?

7 μὴ κοινήν ἐπι-

studeas revocare, historiaeque bonum cura prosequaris, nec velut ii qui ante imperii clavum moderati sunt, abs te negligi patiaris. atque horum quidem, qui ea aemulati sunt quae nemo bonus unquam aemulatur, nulla nobis mentione habita, fuerunt quidam qui ut supra vulgus praestarent, nihil operae posuerunt, quod neque literis educati sint, sed rusticitatis ludibrium propudiumque extiterint. quid enim eiusmodi imperatorem excolere deceat, quod homini ratione praedito nihil commodi afferat? cum magis deceat virorum curam habere, praecipueque scientiae rationalis, quibus imperii robur praestatur, ne homines in praecipues ruentes paulatim obbrutescant, ac ne id quo universis praecellimus, silentio traditum periclitetur.

Quantam vero tu, mitissime princeps, operam posueris tum in rationali scientia tum in hominum cura, ut alia praetermittam, commemorabunt quidem homines sapientes, quando et tu ipse, vel potius tu ipse palam, quod et illi sapientes. scribis autem ipse, manum duntaxat nostram tibi ministrantem assumens, quaecumque superioris aetatis hominibus gesta noscuntur, tametsi illa abunde vitiosa sint nec virtutis laude admodum splendeant, quod hinc quoque viri studiosi commodum referant. sane igitur omni alia occupatione otioque eruditionis literarumque curae posthabitis, quod nimirum ea res doctrinae historiaeque amantibus subditorum animis aemulationem virtutemque inferat, ex iis

παραδομένων συνηθροικῶς ὡςπερ τι κοινὸν διδασκαλεῖον προθεῖναι
 πᾶσαν ἐβουλεύσασθαι καλῶς, ἐκείνην ταύτης ἀρχὴν εἶναι νομίσας τῆς
 ἱστορίας ἀρίστην, τὴν τῷ μακαριῷ Θεοφάνει γενομένην κατὰ
 ξιν, ὃν κατὰ συγγένειαν καὶ ἀγχιστείαν, τὸ εἶναι υἱὸν ἰσχυρῶν, D
 5 ἀποσιμνύνεις τε ἐκ τῶν σῶν ἰκανῶς καὶ ἀντιλαμβάνεις αὐτῶν παρ'
 αὐτοῦ τινὰ εὐκλειαν.

Ἐκεῖνος μὲν οὖν εἰς τὴν τοῦ κουροπαλάτου Μιχαὴλ βασι- P 3
 λείαν καὶ ἤτιαν τὴν ἐκ τῶν Βουλγάρων συμβῆσαν αὐτῷ καταπρο-
 δοθέντος ὑπὸ τῶν ἑαυτοῦ κατέληγε, τῆς τοῦ Λέοντος μόνον μνη-
 10 σθεις ἀναρρήσειως, μηδὲν μὴδ' ὅθεν ἦν μὴδ' ὅπως ἐτράφη δῆ-
 λον τοῖς ἀναγινώσκουσι πεποικῶς. ἡμεῖς δέ, ὡςπερ τῇ κεφαλῇ
 τὰ ἄλλα μέρη συνάπτοντες, αὐτὴν τε τὴν ἱστορίαν ὀλόσωμον ἀλλ'
 εὐχ ἡμιτελῆ ἀποδεκνυμεν, καὶ πρὸς τὸν ἐξῆς καὶ κάτω χρόνον B
 τοῖς μὴ ῥαθυμότερον ζῶσι διαβιβάζομεν, κέρδος ἄλλ' οὐ ζημίαν
 15 ἑστῶτος ποριζόμενοι, εἶγε δὴ καλὸν καὶ πρὸς ἀσφάλειαν εὐδοῦν τῶν
 ἐγαθῶν τε καὶ μὴ τὸν βίον διαγιγνώσκειν.

2 ταύτην vulgo 3 post κατάληξιν Goarua ex coniectura: πάν-
 των τῶν βασιλέων ἕως τοῦ νυνὶ καιροῦ καὶ τῆς βασιλείας σου τὰ
 πεπραγμένα διὰ λόγον ἀλλαβείη· εἰ καὶ τοῦ αἰοιδίμου σου πάν-
 του τοῦ ἐν βασιλεύσει εὐκλεοῦς βασιλέως Βασιλείου τὰ παρὰ σοῦ
 ἱστοροῦμενα, καὶ μετὰ πάσης σαφηνείας καὶ λόγον εὐκοσμίας κατὰ
 τὸ τῶν γενομένων ἀληθῆς καὶ εὐκρινῆς εἰς τὸ φανερόν παρὰ τῆς
 σῆς πολυμαθεστάτης εἰδήσεως ἐξαγορευθέντα, περιττὸν ἂν εἴη
 οὐδὲστιόν διηγήσασθαι. 9 καταπροδοθέντι?

quae aut ab aliis scripta aut auditione accepta sunt unum corpus con-
 texens, communem quasi scholam universis proponere sagaci consilio
 decrevistī. huius h̄istoriae illud optimum ratus initium, ubi felicitis me-
 moriae Theophanes scribendi finem fecisset, [ita nimirum ut omnium
 imperatorum ad hanc usque aetatem tumque imperium res gestas ser-
 mone complectatur. Quamquam inclyti avi tui, inter Augustos fama
 celeberrimi, Basilii imperatoris gesta abs te conscripta, omnique per-
 spicuitate ac sermonis ornatu vere sincereque ab eruditissima prudentia
 tua, omni denique fide narrata, superfluum nobis sit ullo modo retrac-
 tate] quem sanguinis necessitudine (illius ipse nepos) propius contingens
 cum tuis ornamentis abunde honestas, tum rursus quandam ab eo clari-
 tatem recipis.

Is porro in Michaëlis Curopalatae imperio acceptaque a Bulgaris
 clade per suorum proditionem, Leonis duntaxat proclamati Augusti levius
 facta mentione, scribendi finem fecit, eiusque nec natales aut patriam
 nec educationem lectoribus aperuit. nos autem velut membra reliqua
 capiti ingentes tum ipsum historiae corpus integrum, non quasi dimi-
 dia parte mutilum, representamus, tum ad ea quas deinceps secuti-
 que temporibus gesta sunt traducimus, rem scilicet praestantes iis qui
 in otio et desidia vivere noluerint utilem, nihilque eis damni afferen-
 tem. quippe bonum est et ad securitatem cum primis utile ut bonorum
 periter atque malorum vitam cognoscamus.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΣ
Λ Ε Ο Ν Τ Ο Σ.
Λ Ο Γ Ο Σ Α.

P 4 Πατρίς μὲν οὖν τοῦ δηλωθέντος Λέοντος Ἀρμενία, γένος δὲ τὸ μὲν ἔξ Ἀσσυρίων τὸ δὲ καὶ αὐτῶν Ἀρμενίων, οἳ καὶ τοὺς ἰδίους ἔξ ἀνοσίτου γνώμης σφαγῇ μαιφόνῳ παραδόντες γεννήτορας ὑπερορίας κατεδικάσθησαν, κάκῃσιν δὲ τὸν πένητα βίον, ἅτε δὴ καὶ φρυγάδες, διαθλοῦντες τὸν εἰρημένον θῆρα ἀπέτεκον. ἄρτι γοῦν εἰς ἐρήβους ὁ Λέων ἐτάττετο, καὶ κόμην Πίδραν κατονομαζομένην, ὑπὸ τὸ θέμα τελοῦσαν τῶν Ἀνατολικῶν, τῆς πατρίδος ἀλλόλασσεται· ἐνθα δὲ καὶ ἀνδρὸς ἡλικίαν δεξάμενος, τοῖς μαχιμωτάτοις καὶ φονικωτάτοις καταριθμούμενος δόξης εὐμοίρησεν ἐπὶ γενναιότητι. Νικηφόρος τότε τὰς τῆς βασιλείας ἴθυνεν ἡγίας, ὁ τρόπαιον ἐν Βουλγαρίᾳ γενόμενος, καὶ μονοστράτηγον τὸν Βαρδάνιον, ᾧ Τωῦρκος ἐπέκλην, τῶν πέντε θεμάτων τῶν κατὰ τὴν Ἀνατολὴν τὴν ἐφορεῖν καὶ πρόνοιαν διοικούμενον διὰ τε τὴν ἐν πολέμοις τόλμαν καὶ τὰς ἄλλας ἐπανθούσας αὐτῷ ἀρετὰς ἐξαπέσταλκεν· ὃς ἅτε δὴ τῶν ἐχθρῶν ἀγαπῶν κυριεύειν καὶ τὴν βασιλείαν ἐκάστοτε ὀνειροπολῶν, τοῦτόν τε, περὶ οὗ ὁ λόγος, τὸν Λέοντα καταπληκτικὸν βλέποντα καὶ γενναῖον ἀνάστημα ἔχοντα

LEONIS ARMENII IMPERIUM.

LIBER I.

Eius itaque quem dicebam Leonis patria Armenia fuit. genus partim ex Assyriis partim ex ipsis Armeniis propagatum fuit. hi cum scelestae mentis proposito truci nece parentes sustulissent, exilio damnati sunt; in quo velut profugi, pauperem tolerantes vitam, quem nominavimus, feram bestiam susceperunt. iam itaque Leo pubertatis annos ingressus in oppidum Pidra nomine, quod Orientalium thematis est, migravit: ubi cum viriles annos attigisset, bellicosissimis viris truculentissimisque connumeratus, strenui fortisque pectoris viri laude claruit. Nicephorus cum per id tempus imperii habenas moderaretur, in Bulgaria insigni Romanae rei ludibrio occubuit. supremum is ducem Bardanium, cognomento Turcum, destinaverat, quinque tunc Orientalium thematum agentem praesidem, ac qua pollebat bellica fortitudine ac reliquarum virtutum laude, provida cura gubernantem. porro Bardanius, ut cui hostium potiri in votis esset, ac cum sibi ipse quotidie imperium somniet, hunc de quo loquimur Leonem, hominem gravi truci que aspectu

καὶ ἄλλως ἀστεῖαν ἐν ταῖς ὁμιλίαις δοκοῦντα τοῖς ἑαυτοῦ δορυφό-
 ροῖς ἐγκαταλέγει καὶ διακόνοις, καὶ πρὸ γε τούτου ἢ μετὰ τοῦτο
 μικρὸν Μιχαὴλ τε τὸν Τραυλὸν καὶ Θωμᾶν τὸν ἀπὸ λήμνης Γα-
 ζουροῦ, ταπεινοὺς πάντας καὶ ἀζήλους ὄντας καὶ ἀφτίως εἰς γνώ-
 50 σιν ἀγομένους τοῖς τὰς παλεμικὰς ἐγκεχειρισμένοις ἀρχαῖς. (2) ἐκρέ- B
 ματο οὖν οὗτοι τοῦ Βαρδανίου, καὶ ἐν αὐτῷ τὰς κοσμικὰς ἐλπί-
 δας ἐσάλεινον· καὶ οὗτος τῆς βασιλείας ὧν ἑραστής ἦνδρὶ τινι μο-
 νάζοντι κατὰ τὸν τοῦ Φιλομηλοῦ χῶρον καὶ ἐνδιαιωμένῃ τὴν
 ταύτης ἀνακοινοῦται γνώμην αὐτῷ καὶ ἐπιθυμίαν, καὶ πρὸς θῖδὸν
 10 τῶν ἐκετηρίους παρεκάλεε τοῦτον ἀναπέμπειν, τὰ αὐτοῦ διαβή-
 ματα κατενθουνοῦσας καὶ τὴν βασιλείαν ἐπιβραβενοῦσας αὐτῷ·
 ἀλλ' ἤκουσεν ἀδθωρὸν ὡς οὐ δέοι τοιούτων κατατολμῶν πραγμά-
 15 των, Βαρδάνιε, δι' ὧν ἀπώλειά τε περιοσθῆς καὶ ὁμμάτων περι- C
 κοπῆ καὶ δυστυχία ἄλλως οὐ καλῶς σοι γενήσεται· ἀλλ' εἴ τι
 15 ἔχεις πεισθῆναι σοι συμβουλεύοντι, ἀποπήδησον τούτων διὰ βρα-
 χέων, ἀρχὴν τινα μηδ' ὅλως τῶν τοιούτων σου πραγμάτων βάλ-
 λων εἰς τοῦν. ἐπληρώθη κατηφείας καὶ ἀχλὺς ὁ ἄνθρωπος τού-
 20 των τῶν λόγων ἀπτηκῶς. καὶ τέλος ἔξῃει τοῦ δωματίου πλήρης
 ἀθυμίας καὶ θλίψεως. ὡς δὲ τοὺς εἰρημένους ἄνδρας, Λιόντᾶ
 25 τε καὶ Μιχαὴλ καὶ Θωμᾶν, τὸν ἵππον ἄγοντας ἀναβῆναι τούτῳ ὁ
 μοναχὸς ἐθείασατο, τὸν στρατηγὸν ὑποστρέφειν παρεκελεύετο· καὶ
 ἄς κειῶν τιῶν καὶ ξένων ἀκούσεισθαι προσδοκῶν, θᾶπτον ἢ D

inque animo generose, quique præterea colloquio blandus videretur
 moribusque urbanus, suis tum satellitibus ac ministris adlegit, atque
 hoc priorem, aut certe brevi post, Michaëlem Balbum, nec non Tho-
 mam Gazura palude oriundum, abiectæ omnes sortis homines nullaque
 lactens nominis claritate conspicuos, ac qui tum primum militarium
 ordium ducibus tribunisque innotuissent. (2) hi ergo toti e Bardania
 pendebant, inque eum omnes spes suas sæcularis claritatis iactabant.
 Bardanius porro imperii nanciscendi cupiditate flagrans viro cuidam in
 Philémelio monasticam vitam agentis illicque commoranti eius quandoque
 adipiscendi animum aperit, ac confert consilium, rogatque ut supplices
 ad deum pro eo preces fundat, quo eius gressus dirigantur exque voti
 ratione imperii compos fiat. ad quem protinus monachus "noli, Bardani,
 eiusmodi aliquid temere aggredi ac præsumere, unde futurum ut sub-
 stantiam amittas et oculi effodiantur aliaque tibi infausta eveniant. sed
 si quid probe inque rem tuam consulenti obaudis, quam cito ab ea
 animum transfer molitione, nullam parandi principatus cogitationem assu-
 meas, cuius res se ita habeant." quo audito maestitia quaedam ac
 caligo hominem incessit, tristisque et afflicto animo e tugurio pedem
 refert. tum monachus, quos dicebam viros, Leonem scilicet et Michaë-
 lem et Thomam, equum adducentes, quem conscenderet, videns, du-
 com redire iubet. is vero nova quaedam et inaudita se auditurum spe-

λόγος ὑπέστρεφεν. ἀλλ' ἐκείνον μὲν αὖθις ἔξελιπάρει μὴ πρὸς τὰ ἐπιζόμενα αὐτομολῆσαι δεινὰ καὶ τὴν ἀποῦσιν κακοπραγίαν τῆς παρούσης εὐδαιμονίας ἀλλάξασθαι· αὐτοὺς δὲ τούτους προφήτιδι γλώττῃ διεμαρτύρητο, βεβαιῶν ὡς ὁ πρῶτος τούτων καὶ δεύτερος τῆς σοι πεποθημένης βασιλείας γενήσονται ἐγκρατεῖς, ἀλλ' οὐ σύ, 5 ὁ τρίτος δὲ εὐφημίας μόνης καὶ ἀναρρήσεως μετασχῶν οὐδ' ὄλως εὐδοωθήσεται, ἀλλὰ καὶ κακῶς τὴν ψυχὴν ἀπορρήξει τὴν ἑαυτοῦ. τούτοις βυλλόμενος τὴν ψυχὴν ποικίλως ἤφειε κατὰ πρόσωπον τὰς χροιάς καὶ αὖθις ἀπῆει τὴν οἴκαδε, ὁμοῦ μὲν βλάβοσημῶς τινα κατὰ P 6 τοῦ ἀνδρὸς καὶ ὕβρεις ἀπορρίπτων, ὁμοῦ δὲ τούτοις τὰς ἐκείνου 10 δι' αὐτοὺς ἔξαγγέλλων προρρήσεις, καὶ γέλωτα πολλὴν καταχέων τῶν εἰρημένων. (3) χαίρειν σὺν εἰπὼν τοῖς ἐκείνου λόγοις, τῇ ἐννεακαιδέκῃ τῷ Ἰουλλίου μηνὸς τῆς ι' Ἰνδικτιῶνος κατὰ τοῦ βασιλεύοντος Νικηφόρου χεῖρα συναθροίσας πολλήν, καὶ τὰ ὑφ' ἑαυτὸν τέσσαρα θέματα τοῖς ἑαυτοῦ λόγοις ὑπαγαγών, τῶν Ἀρμε- 15 νιακῶν χωρὶς (οὐδὲ γὰρ ὑπεῖξαν αὐτῷ), τῆς ἐπαναστάσεως ἄρχε- ται. εἰμίσει μὲν σὺν τότε τὸν Νικηφόρον τὸ ὑπήκοον τῷ βάρει B πιεζόμενον τῶν δημοσίων τελῶν, ὃ γέγονε πως καὶ ἀφορμὴ καὶ σὺνδρομον ἐκείνῳ τῆς ἐπαναστάσεως· γέγονε δὲ τι καὶ ἕτερον αἰ- 20 τιον. ὡς γὰρ κατὰ τῶν Ἀγαρηνῶν ὁ Βαρδάνιος ἠνδραγάθησεν καὶ τῆς γενομένης πολλῆς λαφυραγωγίας δικαίᾳ προνοίᾳ πεποίηκε τὴν διανομήν, κατάλληλα τοῖς ἀγωνιζομένοις ἐν πολέμῳ ἀλλ' οὐ

rans dicto citius reversus est. tum ille iterum Bardanium rogare ac obtestari, ne ipse sponte ad parata mala procurrat, neve absens infortunium cum praesenti rerum secundarum statu commutare quaerat. his autem ipsis futurorum praescia lingua contestatus est certoque affirmavit fore ut primus alterque imperii, quod sic ille deperiret, compotes fierent, ipse illo nunquam petiretur. tertio, cum fausta omnia publicamque acclamationem consecutus esset, nihil ex voto ac prospere cessurum, sed fore ut et animam male abrumperet. his mente percussus Bardanius, ac vultus colorem identidem mutans, rursus domum abit, simul maledicta quaedam verbaque atrocia in monachum iactans, illiusque sic in eos fausta vaticinia narrans, multoque risu homini dicta excipiens. (3) eius itaque sermonibus valere iussis, ad decimam nonam Iulii mensis, indictione undecima, ingenti adversus Nicophorum imperatorem coacto exercitu, eque subiectis thematibus verborum lenocinio quattuor in sententiam pertractis, Armeniis duntaxat in fide perstantibus (nec enim ut Bardanio morem gererent induci potuerant), rebellionem orditur. erat vero Nicophorus tum subditis exosus, quod publicorum vectigalium gravi onere eos opprimeret. hinc novandarum rerum ansa quaedam et occasio fuit: sed et alia quaedam huic causa accessit. nam cum Bardanius adversus Agarenos rem feliciter gessisset, praedamque, qua potitus erat, maximam aequissime inter milites divisisset, nulla personarum ratione, sed pro merito eorum qui pugnaverant largi-

κατὰ πρόσωπον τὰ ἄθλα προθείς, ἔδοξε καὶ βασιλείας τούτοις
 ἔξως μεταλαχεῖν. ὄφεν ἀναρρηθῆις δημοσίᾳ φωνῇ βασιλεὺς, καὶ
 κολλῶν ἄλλων ἀπολαύσεών τε καὶ γερῶν ἐκ τοῦ δήμου καταξιο-
 θῆις, ὡς καὶ ναὸν ἐπ' ὄνόματι αὐτοῦ ἀνεγεῖραι τε καὶ κατασκευά-
 5 σαι, τὴν ἐπὶ Νικομήθειαν φέρουσαν ἦι ὁδόν. ἀλλ' ἀποχρῶσαν
 καὶ ἐφάμιλλον ὁ βασιλεύων Νικηφόρος δύναμιν ἐκστρατεύσας, καὶ C
 περὶ τοῦ μέλλοντος δύσελπιν ποιήσας αὐτὸν τῷ πλήθει τῶν ἀντι-
 παραταττομένων, ἔπεισεν αὐτὸν συγγνώμην φθάσαντα ἐξαιτήσα-
 σθαι. ἄρτι μὲν γὰρ Λέων ἄρτι δὲ καὶ Μιχαὴλ ἀπορροέντες πρὸς
 10 βασιλέα, ἄθλον ὁ μὲν τὴν φοιδεράτων καὶ βασιλικὸν οἶκον τοῦ
 Ζήνωνος καὶ τὸν Λαγισθέα, ὁ δὲ τὴν τῆς κόρτης κόμητος ἀρχὴν
 καὶ τὸν τοῦ Καριανοῦ οἶκον ἀπενεγκάμενοι, οὐκ ἀγαθὰ φρονεῖν
 αὐτὸν περὶ ἑαυτοῦ πεποιήκυσιν. ὄφεν αὐτῷ τε καὶ τῷ λαῷ συγ-
 γνώμην αἰτούμενος ἐκ βασιλέως μέχρι τῶν Μαλαγίνων ὑπέστρεφεν,
 15 καὶ ἐκεί τοὺς τῆς ἀπαθείας λόγους δεξιόμενος καὶ τὸ χρυσοῦν σταυ- D
 ρίδιον, ὃ παρὰ τοῦ Νικηφόρου φορούμενον αὐτῷ ἀπέσταλτο πρὸς
 ἀσφάλειάν τε καὶ πίστωσιν, πρὸς τὴν τοῦ Ἡρακλείου μονὴν νύκτωρ,
 τὸν Θωμᾶν μόνον συγκινδυνεύοντα ἔχων, ἀπέφηνεν, τὸν τῆς κεφα-
 λῆς κόσμον ἀφαιρῆσαι σπουδάζων. καὶ ὁ μὲν τῆς μονῆς προεστὼς
 20 τοῦτο δρᾶσαι τοῦτον οὐ συνεχώρει· αὐτὸς δὲ τῇ ἡ περιεζώνοντο
 σπάθῃ τὸν πλόκαμον αὐτοῦ ἀφελών, καὶ πενιχρὰν ἐσθῆτα ἀμφια-
 σάμενος, εἶχετο τῆς πρὸς τὴν Πρώτην νῆσον πορείας, ἐνθα δὴ
 τοῦτω κτήμι καλῶς πεπονημένον ἐνῆν, καὶ ὁ βασιλεὺς ἐκεῖ μένειν

16 τὸ vulgo.

tus praemia, tantam exercitus omnis iniit gratiam ut et dignum puta-
 verint qui imperio potiretur. hincque adeo publice imperator procla-
 matus, pluresque alios honores ac praemia populi in eum studiis con-
 secutus, ut et templum eius nomine erexerint, Nicomediam versus iter
 contendit. verum cum Nicephorus imperator idoneum nec ullatenus im-
 parem exercitum in eum eduxisset, et militum multitudine percussum
 de eventu belli desperare coegisset, persuasit illi ut prior veniam pe-
 teret. iam enim Leo atque etiam Michael cum ad imperatorem defecia-
 sent, ab eoque donati essent alter foederatorum praefectura regiaque
 Zenonis domo et Dagistea, alter aulae comitis dignitate ac Cariani
 aedibus, fecerant ut suis ille rebus diffideret. quapropter tum sibi
 ipse tum copiis veniam ab imperatore precatus ad Malaginas usque iter
 reflexit, quo loco securitatis fidem accepit, parva quoque cruce aurea,
 Nicephoro gestari solita, certo datae fidei pignore ad eum missa. tum
 ad Heracii monasterium noctu aufugit, uno Thoma periculi socio; cum-
 que capitis ornatum vellet auferre, non acquievit monasterii praeses.
 tum ille ense, quo praecinctus erat, comam amputans, vilique indutus
 toga, versus Proten insulam iter arripit, quo loco praedium pulchre
 excentum olim possidebat; in quo et extorrem agere imperator manda-

- P** 7 περιωρισμένον ἐπέτρεψεν. ἐκείσε γοῶν περαιωθεῖς, καὶ τὰς συνήθειας εὐχὰς καὶ τὸ τῶν μοναχῶν θεῖον σχῆμα δεξάμενος, μετωνομάσθη Σάββας, ἀγῶνας ἀσκητικούς πολλοὺς ἐνδεικνύμενος. οὐ πολὺ τὸ ἐν μέσῳ, καὶ τινες τῶν ἐκ τῆς Λυκαονίας αὐτῷ ἐπιθέμενοι καὶ ποιήσαντες ἔρημον τῶν ὀφθαλμῶν, γνόσει καὶ εἰδήσει τοῦ β βασιλεύοντος, τῷ τοῦ θεοῦ προσφεύγουσι θεῶν καὶ μεγάλῳ ναῶ· καὶ τέλος εἶχεν καὶ ἡ πρόρρησις τοῦ τὸ Φιλομήλιον ἐνδιατωμένου μονάζοντος. ἀλλ' ἐκεῖνος μὲν ὡς εὐεργέταις αὐτοῖς ἐπευξάμενος τῆς σκληροτέρας εἶχετο ἀγωγῆς, οἶνον τε καὶ ἰχθύων καὶ ἐλαίου
- B** ὀλοσχερῶς ἀπεχόμενος, γυμνὴν τε αἰεὶ φέρων τὴν κεφαλὴν καὶ 10 τοὺς ἑαυτοῦ πόδας, κἂν εἴ τις σφοδρότερος ἐγγένοιαι χειμῶν. ἔτι δὲ μονογίτων διετέλει, τῷ θέρει μὲν δερμάτινον χιτῶνα ἀμφιεννύμενος, τῷ χειμῶνι δὲ τρίχινον περιβαλλόμενος. ἔζη δὲ οὐ σιτίῳ, κριθῆς δὲ ἀλεύρω ἐγκρυσφίαν ποιῶν. καὶ οὕτω παρέπεμπε τὸν ἑαυτοῦ βλον, διαρκέσας ἕως ὃ Λέων τῆς βασιλείας ἐγένετο ἐγκρα- 15 τῆς. ἀποκαρῆναι δὲ καὶ τὴν ἑαυτοῦ σύμβιον Δομνίκαν ἄμια θυγατρὶ καὶ τοῖς ἑαυτοῦ παισὶν ἐν τῷ ἰδίῳ οἴκῳ ἐποίησεν, μετωνομάσας αὐτὴν Ἀθανασίαν, ἅπαντα δηλαδὴ τὸν πλοῦτον διανείμας
- C** πτωχοῖς. καὶ τὰ μὲν κατὰ τὸν Βαρδάνιον οὕτω τε καὶ τοιαῦτα.

4. Ὁ δὲ Λέων εἶχετο τῆς δόξης καὶ ἐγαυρία ἐκ ταπεινοῦ 20 καὶ ἀδόξου περίβλεπτος ὄραθεις κατὰ τὴν τῶν φοιδεράτων ἀρχὴν. ἀλλ' οὐδὲ τῆς ἀχαριστίας ἀπέχετο, τοιοῦτος περὶ τὸν εὐεργέτην

7 τοῦ κατὰ τὸ?

verat. illuc itaque traiciens, solitisque precibus initiatus ac monachorum divinum habitum consecutus, mutato nomine Sabbas appellatur, pro sanctioris ab eo arrepti instituti ratione plura ac magna certamina desudans. haud longum tempus fluxerat, cum Lycaonum quidam impetu in eum facto atque eo oculis orbato, sciente ac volente, qui tum rerum potiebatur, Nicephoro, in divinum magnumque dei templum confugiunt. inque eum modum Philomelii quoque monachi vaticinatio exitum habuit. ceterum ille, velut a quibus beneficio affectus esset, faustis votis homines prosecutus austerioris vitae disciplinam colebat, vino piscibus oleo penitus abstinens, nudo semper capite ac pedibus, vel cum acrior hiems desaeviret. ad haec una tunica corpus contegebat, aestate quidem pelliceam induens, hieme vero cilicinan. non triticeo pane vitam sustentabat, sed sibi ipse hordeaceos subcinericios panes faciebat. hanc itaque severioris vitae regulam consecutus duravit donec Leo imperio potitus est. quin et Domnicam coniugem cum filia liberisque domi detondendos curavit, Athanasiam appellans, cunctasque opes in pauperum eleemosynas erogans. atque hae quidem ac eiusmodi Bardanii res.

4. Porro Leo clarus habebatur ac superbia ferebatur, ex humili atque obscuro conspicuus atque illustris, pro foederatorum praefectura, quam gerebat. sed nec ingratos mores exuerat, talem se exhibens ad-

φασί. πλὴν εἶχετο, καὶ μάχαις μάχας ἐπισυνάπτων κατὰ τῶν
 Ἰσραηλιτῶν ἠνδραγαθίζετο, ἅτε μεγάλην ἐν τῷ τοιοῦτῳ μέρει καὶ
 φέσει καὶ τριβῇ προσφερόμενος δύναμιν. καὶ ποτε στρατιωτικῶν
 χρημάτων διανομὴν παρὰ τοῦ τὰ σκῆπτρα διέποντος Νικηφόρου
 5 ἐγγυρωσθεὶς, ἐπεὶ οὐδὲν ἔμελεν αὐτῷ τῶν βασιλικῶν ἐντολῶν, οὐδ' D
 ἐξέπραινέ τι, ἀλλ' ἐν πολέῳ Εὐχαΐτων τὸν καιρὸν ῥαστώνῃ καὶ
 ἀμελείᾳ κατατρέβων ἀνεβάλλετο τὰ νενομισμένα τῷ στρατῷ παρα-
 σκῆν· καὶ φυλακῆς οὐδεμίαν πρόνοιαν ἔχων, οὔτε μὴν τῶν κοι-
 νῶν χρημάτων, οὐδὲ καὶ τοῦ ἑαυτοῦ σώματος, οὐδ' αὐτῶν τῶν
 10 ἐπὶ χεῖρα, τῶν Ἀγαρηῶν ἐκδραμόντων καὶ τὰ Ῥωμαίων ληϊζο-
 μῶν τὴν λείαν αὐτοῖς οὗτος, ἀλλ' οὐκ ἄλλος τις, ἀπεπλήρου
 ἀταλαιπύρωτος, ἀλλὰ δι' αὐτοῦ μὲν οὐ (ὄξεια γὰρ φυγῇ τὴν σω-
 τηρίαν ἐπραγματεύσατο), τὰ στρατιωτικὰ δὲ προδοῦς καὶ μόνον
 οὐχὶ χερσὶ πολεμίοις ἐμβαλὼν χρήματα. οὗ δὲ ἕνεκα δίκας, εἰ P 8
 15 καὶ μὴ τὰς ἀξίας, τῷ καταπιστεῦσαντι δοῦς Νικηφόρου πληγαῖς
 τε ταῖς κατὰ νότον ἐπήχθη καὶ στένων καὶ φυγῇ αἰδίῳ τὴν ζη-
 μίαν ἀπέτισεν. ἀλλὰ τοῦ Νικηφόρου κατὰ Σκυθῶν ἐστρατιεύ-
 σατος καὶ τραυματίου κατὰ τὴν περιμβολὴν τοῦ πολέμου πεσόν-
 τος μὴν Ἰουλίῳ εἰκάδι ἕκτη τῆς τετάρτης Ἰνδικτιῶνος, καὶ τοῦ
 20 οἰοῦ Σταυρακίου κατὰ τὸν πόλεμον καιρίων τρωθέντος ὡς δύο μὲν
 μῆνας καὶ ἡμέρας ἐπιζῆσαι δεκτῷ, συμβασιλεύσαντος δὲ
 πρότερον τῷ πατρὶ ἔτη δεκτῷ μῆνας ἐπτά, καὶ Μιχαὴλ τοῦ κουρο-

versus eum qui beneficio affecerat. ceterum clarebat, aliaque aliis ne-
 ctens praelia strenue adversus Ismaelitas ac secundo Marte pugnabat,
 quippe qui et sua ipse indole et exercitatione in eam rem multa virtute
 pollebat. Quandoque vero ab eo qui tum rerum potiebatur (Nicephorus
 is erat), quam in copias militares erogaret, pecuniarum vi credita, ni-
 hili pendens imperialia iussa ne rem quidem exsequeretur, sed in E-
 uchaitarum ignobili oppido tempus voluptate ac ignavia terens, consti-
 tata exercitai stipendia praebere differebat; nec ullam omnino curam ac
 diligentiam adhibens tum pecuniae publicae tum suo ipsius tutando cor-
 poris, ac nec provincialibus conservandis, cum Agareni excursionses fa-
 cerent Romanamque dicionem diriperent, solus ipse ac nemo alius con-
 fertam praedam citra omnem laborem eis tradebat, non quidem suis
 ipse fortunis ac periculo (quippe qui celeri fuga saluti suae consulebat)
 sed militaribus pecuniis proditis et quasi in manus hostium coniectis.
 quumobrem etiam eidem Nicephoro, a quo pecunias consignatas acce-
 perat, poenas dedit, etsi leviores quam delicti ratio exposcebat, nempe
 decemque reneque verberibus affectus, perpetuoque exilio multatus. ce-
 teram cum Nicephorus adversus Scythas movens accepto in acie vulnere
 factis concessisset Iulii mensis vigesima sexta, indictione quarta, Stau-
 racinaeque eius filius ipse quoque letali in praelio affectus vulnere non
 plures duobus mensis dieque octo patri superstes exstitisset, Michael

B παλάτου μετὰ τὴν τοῦ Σταυρακίου κατὰ τὴν δευτέραν τοῦ Ὀκτωβρίου μηνὸς ἀποβίωσιν, γαμβροῦ μὲν Νικηφόρου τελούντος, ἐκ γενεᾶς δὲ καταγομένου τοῦ Ῥαγγαβέ καὶ κατὰ τὴν θέσιν τῶν Μαγγάνων σκηνοῦντος, τὴν τῆς βασιλείας δεξαμένον ἀρχὴν κατὰ τὸν Ὀκτώβριον μῆνα τῆς πέμπτης Ἰνδικτιῶνος, ἀπολύεται ὁ *Λέων* τῆς 5 ὑπερορίας κατὰ τὸ ἐπικρατήσαν ἔθος τῆς χρησιότητος ἕνεκεν τοῖς Ῥωμαίων βασιλεῦσι, καὶ τῆς φυγῆς κατάγεται, καὶ τοῖς αὐτοῦ τούτου δὴ τοῦ *Μιχαήλ* ῥαβδούχοις τοῖς κατὰ τὰ ἀνάκτορα συντάττεται ἐφεδρεύουσι, καὶ πατρικίων τιμᾶται μετ' οὐ πολὺ τιμῆ, καὶ στρατηγὸς Ἀνατολικῶν ἀναδείκνυται, ἡνίκα καὶ τὴν παλαιὰν 10

C φίλαν τοῦ σὺν αὐτῷ τραφέντος ἀνδρὸς *Μιχαήλ* ἀνανεῶν, δν κόμητα τῆς κόρτης ἢ ἐκ τοῦ *Βαρδανίου* μετὰταξις προετίμησεν, καὶ τῶν ἀπορρήτων μύστην λαμβάνων, τῶν ἔνδον τε εἶχεν πιστότατον καὶ τῶν ἐκτὸς πρακτικώτατον.

Ἄλλ' ἐμέλλεν αὐθις ἀχαριστίας ἀλῶναι γραφῆ, ὡμότητι 15 συντραφεῖς καὶ ἀγρότητι ἐκτραφεῖς, καὶ τοῖς δευτέροις τὰ πρῶτα καλύψαι ὁ ἀλιτήριος. (5) ὅθεν ἄρτι *Κρούμνον* τοῦ τῶν *Βουλγάρων* ἡγεμόνος συμβάσεις καὶ φιλίας ὑποκριναμένου καὶ σπονδὰς

D ζητοῦντος εἰρηνικῶς, εἰ μόνον τὰ κατ' ἔτος διδόμενα εἰς τάξιν οἶμαι δοθῶσιν φόρου αὐτῷ, ὡς τοῖς πρότερον ἔδοξε, καὶ προστι- 20 θέντος ὡς καὶ τοὺς πρόσφυγας *Βουλγάρων*, πρὸς δὲ καὶ Ῥωμαίων εἰς τοῦπίσω ἐκδίδοσθαι τῷ ἑαυτῶν ἔθνει, ἄτοπον ἐφάνη τὸ τῶν

16 ἐκτραφεῖς] an ἐντραφεῖς?

vero Curopalata post Stauracium secunda Octobris vita functum (erat is gener Nicephori, Rangabae ortus prosapia, ad armamentarii aedes morans) imperii sceptrum adeptus esset mense Octobri, indictione quinta, Leo exilio solvitur, Romanorum principum, cum primum inaugurantur, solenni clementia; atque a fuga revocatus ipsius Michaelis palatinis lictoribus accensetur. nec longa mora, patricii dignitate augetur duxque Orientalium creatur, quando et Michael veterem viri, quocum fuerat educatus, amicitiam renovans, quem aulae comitem relicta Bardanii factio ante provexerat, arcanorumque conscius assumens, rerum domesticarum fidissimum testem eorumque quae foris agenda essent efficacissimum ministrum adhibuit.

Kursus tamen ingrati animi labem sibi aspersurus erat homo crudeli ingenio agrestique indole educatus, ac qui priora sua, mortalium sceleratissimus, sequentibus esset obscuraturus. (5) unde cum iam Bulgarorum dux Crumnus concordiam et pacis foedera amicitiasque ambire se simularet ac animum pacis cupidum praeferret, dummodo annua, quae pendendi solita erant pro eo ac maioribus visum erat, Romani tributa praestarent, ea demum adiecta condicione, ut et Bulgarorum vicissimque Romanorum imposterum transfugae suae quique genti redderentur, trans-

προσφύγων τοῖς τῆς συγκλήτου βουλῆς, εἰ καὶ ὁ βασιλεὺς Μι-
 χαὴλ ὅλως ἐγένετο τῆς δόξης τοῦ ἄρχοντος τῷ γε δὴ τῆς εἰρήνης
 βασιλεύσει μὴ ἀποτυχεῖν. ἀλλ' ἐκράτησεν ἡ βουλή, Θεόκτιστον
 μάγιστρον ἐπικυροῦντα καὶ συντιθέμενον ἔχουσα τῇ δόξῃ, καὶ
 5 διελύθησαν πάλιν εἰς ἔργα πολέμου, τοὺς λόγους καταλιπόντες
 γιγνούς. καὶ τοῦτ' εἰκότως ἐφάνη καλόν· πῶς γὰρ ἂν τις φιλάν- P 9
 θρωπος δόξῃ καὶ συμπαθῆς τόν γε διὰ τινα σφαιλέντα δὴ περιπέ-
 τειαν καὶ τὴν ἑαυτοῦ μὲν ἀρνησάμενον ἐνεγκαμένην, ἧς οὐδὲν γλύ-
 κισιν, ὡς φασι, πρὸς δὲ καὶ γαμετήν τε καὶ ἔγγονα, ὡς εἰς ἄστυλον
 10 καταφεύγοντα βιωμὸν τῇ τῶν Ῥωμαίων πολιτείᾳ, τοῦτον ἐκδίδο-
 σθαι ὁμότητι Σκυθῶν, Θηρίων διενηροχότων οὐδέν; οἷς γὰρ τὸ
 φοβερόν καὶ ἄγριον ὄρωσιν αὐτῶν τοὺς πολλοὺς μὴ ὑποφέροντας
 καὶ διὰ τοῦτο ἀποφρέοντας πρὸς τὸ ἡμέρον καὶ πρῶον ἡμῶν συγγῶς,
 αἶτε δὴ, μὴ κατὰ μικρὸν λύθωσιν ἑαυτοὺς πρὸς ἡμᾶς ἐκκενώσαν-
 15 τες, δεδιότες οἱ σφῶν ἀρχηγοὶ τὸν πολὺν περὶ τούτων λόγον πολ-
 λάκις καὶ μέχρις ἡμῶν κεκινήκασιν. ἀλλὰ κενήν, τὸ δὴ λεγόμενον B
 κατὰ τὴν κεραιμίαν, ἔψηλαν, ἀνθρώποις ἐντωχόντες στερροῖς.
 (6) τογαροῦν μικρὸν διαλιπόντες κατ' ἀλλήλων ὀπλιζονται. καὶ
 Μιχαὴλ τὸν ἑαυτοῦ ὑποστράτηγον Λέοντα ἐπανάγειν καὶ διαπε-
 20 ρασσοῦσαι ἐκ τῆς Ἀνατολῆς θῦπτον ἠέλιον μετὰ καὶ τῶν δυνάμεων·
 καὶ βοηθῶ μέλλων χρῆσθαι αὐτῷ ἐχθρὸν κατέλαβεν ἄσπονδον.

2 ὅλος?

legatum caput illud absurdum senatui visum est, quanquam Michael im-
 perator totus in principis Bulgarorum sententiam ibat, quod ineundas
 pacis occasionem illam sibi nolebat aufugere. obtinuit tamen senatus
 sententia, quam Theoctistus magister sequeretur ac cui vim ac pondus
 auctoritate sua adiceret. iterum ergo relictis colloquiis ad belli aleam
 revocatum negotium; idque magis decere merito iudicatum est. quomo-
 do enim non omnem humanitatis sensum exuisse arbitrandum est, qui
 hominem casu aliquo aut vicissitudine in errorem prolapsus, patriaque,
 qua nihil dulcius esse aiunt, contempta, ad haec uxore et liberis, ceu
 ad aras inviolabiles, ad Romanae dicionis loca confugientem, Scythicae
 gentis inmanitati, cuius a feris nihil indoles differat, dedendos puta-
 verit? cum enim terribiles trucesque ac feri sint, multos suorum id
 non ferentes ad lenitatem et mansuetudinem nostram saepenumero trans-
 ire animadvertunt. ne igitur universa ipsorum gens in nostram paula-
 tim sese effundat, veriti eorum principes saepius et ad nostram usque
 aetatem multos de hac re sermones moverunt. in vanum tamen, quod
 communi fertur adagio, cecinerunt, viros nacti firmi propositi, et qui
 a sententia non facile dimoverentur. (6) brevi itaque cessatum mora,
 ambaeque mox gentes ad arma concurrere. in his Michael legatum
 suum reverti iubet, exque Oriente cum copiis quam cito transmittere:
 enim vero quo se adiutore usurum exspectabat bellique socio, implacabi-

ὡς γὰρ ἐκ τῶν μεγαλῶν ἡμετέρων καὶ ἀπειλῶν ὧν κατὰ Ῥω-
 μαίων ὁ Κροῦμνος ἀπέπεμπε, φθόρους σωμάτων ἐπαπειλῶν καὶ
 C γῆς δῆρσιν καὶ δένδρων ἐκτομὰς καὶ οἰκημάτων πυρπόλησιν, καὶ
 ὄλως καθ' ἡμῶν οἶά τις χειμάρρους ποταμὸς φερόμενος πάντας
 ὑφ' ἑαυτὸν ποιῆσαι διεβεβαίου, ἄρτι δὴ τοῦ βασιλείως ἐστρατεύ- 5
 σατος καὶ συστειλιαντος τὰς ὑπερορίους ἐκείνας ἀπειλὰς, καὶ μόνον
 οὐ τοῖς οἰκείοις ὄροις ἐμμένειν καταναγκάζοντος ἀλλ' οὐκ ἐκπηδᾶν
 καὶ τὴν ἡμετέραν ληΐξασθαι, καὶ πολλάκις ἐκ παρατάξεως προσκα-
 λουμένου μὲν τοῦ Μιχαήλ, ἐκείνου δὲ μὴ ἀπαυθαδιωζομένου ἀλλὰ
 τὴν οἰκείαν ἐπιγινώσκοντος ἀσθένειαν καὶ μὴ πρὸς βασιλέα χεῖρα 10
 ἀντῦραι κατατολμῶντος, ἐδόκει μὲν τῷ Μιχαήλ ἀρκεῖσθαι τὸ προ-
 πετιὲς ἐκείνου καὶ ἀσθαδὲς ἐν τοῖς ὑπ' αὐτοῦ κατακλείσαντα, μὴ
 D καὶ μάχην ἐπισυνάψαι, ὡς ἀδήλου ὄντος τοῦ μέλλοντος· “ἐπεὶ”
 γὰρ ἔλεγεν “ἐκ παρατάξεως ἡμῶν οὐκ εἰς πόλεμον οἶοί τε
 ἔσμεν ἐκκαλέσασθαι, ἀλλὰ φηγομαχεῖν καὶ ἐφ' ἑαυτοῦ μένειν 15
 ἀναγκάζομεν, τί καὶ δρώσασιν βιαζόμενοι; διὰ τοῦτο οὖν
 παλινδρομεῖν ἡρέμα πως καὶ κατὰ μικρὸν πρὸς τὴν οἰκείαν
 βασιλείαν βουλομένου, ἀπρεπές ἐφάνη τῷ Λέοντι καὶ οὐ κατὰ
 βασιλέα Ῥωμαίων νῦτα διδόναι τοῖς ἐχθροῖς, οὕτω καλοῦντι
 P 10 ἐκείνην τὴν καλλίστην βουλήν τῷ μὴ ὀρθὰ μηδ' ἕγυῖα φρο- 20
 νεῖν σεσαθρωμένα δὲ καὶ δόλια, καὶ ὄλην ὑφ' ἑαυτὸν ποιῆσαι
 τὴν τῶν Ῥωμαίων μελετῶντι ἡγεμονίαν. “ἀλλ' ἰτητέον” ἔφη

8 τὴν om P

10 βασιλείως P: cf. p. 109 d.

12 ἀντῦ?

15 ἑαυτήν vulgo.

lem hostem offendit. cum enim ex verborum illa iactantia ac Romanis
 intentatis minis, quibus se Crumnus hominum stragem facturum, agros
 vastaturum, arbores excisurum, domos succensurum, omninoque torrentis
 more, violento in nos impetu, irruptionem se facturum affirmabat ac omnes
 sub iugum missurum, animatus imperator suscepta iam expeditione, mo-
 dum omnem excedentes barbari minas compressisset, vixque non suis se
 finibus continere, nec inde prorumpere agrosque Romanos vastare coe-
 gisset; saepiusque provocante Michaele, instructa in eum acie, pugnae
 is aleam compressa audacia detrectasset, quin immo vires suas agnosce-
 ret, nec adversus imperatorem manum conserere auderet; sufficere Mi-
 chaeli videbatur, quod barbaricam illam ferociam ac temeritatem suis
 velut terminis sine pugna, cnius incertus exitus est, conclusisset. quan-
 do enim, aiebat, quibus freti copiis sumus ad pugnam committendam
 excire non possumus, sed eam detrectare suisque se finibus continere
 cogamus, quid etiam necesse ut ad experiendum Martem cogamus? cum
 itaque sensim pedem referre paulatimque Romanum solum repetere Mi-
 chael cogitaret, visa res indigna Leoni, nec ex imperatoris Romani
 maiestate, terga hostibus vertere. hoc enim Leo optimum illud impe-
 ratoris consilium dicebat, quod nimirum non recte ac sincere sentiret,
 sed putri dolique pleno consilio, unum hoc moliretur, ut in se rerum
 summam transferret. “sane,” aiebat, “imperator, movenda nobis in

"πρὸς αὐτούς, ὦ βασιλεῦ, καὶ ᾄψει με σήμερον τὸ κράτος καθα-
 ρῶς ἀναδοσόμενον κατὰ τῶν ἐχθρῶν καὶ νικηφόρον δεικνύμενον, τῇ
 σῇ καταδαφροῦντα καὶ προπολεμοῦντα πεποιθήσει τε καὶ εὐχῇ."
 τούτοις ὁ Μιχαὴλ τοῖς λόγοις ἐκτραπείς τε καὶ παρυσιαλευθεῖς
 5 συρρῆσαι παρεκελεύσατο τὸν πόλεμον. ὡς δὲ μόνον ἐγένετο συμ-
 βολή, πῶτα δοὺς ὁ Λέων τὴν φρυαδεῖαν ἡσπάσατο, τὴν βασιλείαν
 αἰ πως ἐπιζητῶν. καὶ τοῦτο τέως ἄδηλον ἦν αὐτῷ τε τῷ Μιχαὴλ B
 καὶ τοῖς ὑπεναντιοῖς· μήπω γάρ τινος γεγονότος, οἷα φιλεῖ κατὰ
 πόλεμον, μηδετέρῳ ἀνδραγαθήματος, ἀλλ' ἔτι κατ' ἀρχὰς οὔσης
 10 τῆς μάχης καὶ μικροῦ ὅτι καὶ συνερράγησαν ἀγνώστου, αὐτοῖς τε
 τοῖς Βουλγάροις καὶ πᾶσιν ἐφάνη τρόπος εἶναι τὸ πρᾶγμα, ὡς
 μέλλουσιν αὐτοὺς διασπᾶν καὶ αὐθις ἐξ ὑποστροφῆς καταπολεμεῖν.
 ὡς δ' ἀμφοτέρω οὐ κατὰ τρόπον ἀλλ' ἀληθῆ δὴ ἔγνωσαν εἶναι
 τὴν φύγην, τότε προσπεσόντες οἱ μὲν ἐναντιοὶ φόνον πολὺν ἐνειργά-
 15 ζοντο τῶν φευγόντων νεανικῶς, ὁ δὲ Μιχαὴλ ἑαυτὸν σώζειν C
 ἀλλ' οὐκ ἀντιπίπτειν μετ' ὀλέγων ὣν διεπειραζε. καὶ οὕτω μὲν
 ταύτην γενέσθαι τὴν μάχην τῶς ἡμῖν ἐγγράφως παραδεδώκασιν·
 εἰσὶ δ' οἱ καὶ τὰς δυνάμεις μᾶλλον τῷ Λέοντι διδώσι διασῶσαι
 καὶ καρτερῶς ἀγωνίσασθαι, τῶν βασιλικῶν ταγμάτων ἐθέλοκα-
 20 κησάντων καὶ τὴν οἰκείαν προδεδωκῶτων παρατάξιν, ἀλλ' οὐ τοῦ
 κατὰ τὸν Λέοντα μέρους. πλὴν καθυπερτερεῖ μὲν τὰ Βουλγάρων
 ὄσσελίστως, τὰ δὲ τῶν Ῥωμαίων ἦτη συνεχόμενα βαρεῖα καὶ

eos signa sunt; videbisque me palam hodie robur ac vires in hostes
 experere, tuoque ad fiduciam nutu precibusque fretum, in primis ordi-
 nibus strenue dimicantem, praeclare victorem fore." his Michael
 his a sua in diversum actus sententia pugnam conseri iussit. moxque
 prima ipsa congressione Leo terga vertens fugam capessit, quippe ty-
 rannidem continue meditans, etsi hactenus eius hoc consilium tum Mi-
 chaelem tum hostes latuerat. quod enim nihil hactenus istiusmodi con-
 tingerat, qualis praelii vis afferre solet, nullumque belli facinus utravis
 acies gesserat, sed primus ipse conflictus vertebatur, vixque dum coe-
 pisse conflictum partes advertabant, tum ipsis Bulgaris tum reliquis
 omnibus res dolus videbatur, qualis hostium esse solet: nempe a sua
 illas distrahentem acie, conversam demum in eos ex fuga fronte, velle
 intrare. ubi autem ambae acies nihil belli arte fieri, sed veram Roma-
 norum fugam, quod ita agebatur, esse advertere, hostes verso impetu
 fugientium stragem multam dedere. ipse Michael salutem expedire, non
 cum paucis sibi relictis hostibus conatur obsistere. sicque adeo pugna-
 tum sunt qui literarum monumentis ad nos transmiserint. non desunt
 tamen qui Leoni potius tribuant copias conservasse ac strenue pugnas-
 se, cum alicui ac palatinae cohortes ignavia acti ultro fugam iniissent
 atque aciem suam prodidissent, non quae ex Leonis partibus essent.
 cumvero Bulgari inopinato, ac cum nihil eiusmodi expectaretur, supe-
 riores evadunt: gravi autem tremendaque clade attriti Romani impera-

φοβερῶ τὸν βασιλέα ἔπεμπον ἀγωνιῶντα περὶ ψυχῆς. ἄλλ' ἐκεῖ-
D νος μὲν πρὸς τὰς βασιλείους αὐτὰς παρεπέμπετο, τὸν Λέοντα οἶόν
 τινα πρόβολον καταλιπὼν ἔξωθεν ἐφεδρεῖν τοῦ μή τινα γενέσθαι
 λαφυραγωγίαν πλείονα παρὰ τῶν ἐχθρῶν. ὁ δὲ καιροῦ λαβόμενος
 ἐπιτηδεῖον τὸν στρατιωτὴν ὄχλον ἠρέθιζε τε καὶ βλάβασημά τινα 5
 ῥίπτειν κατὰ τοῦ βασιλέως ἠνάγκαζε, καὶ μὴ ἂν ἔλαφον, ἐκεῖνο
 δὴ τοῦ μύθου, ἠγείσθαι λέοντων καλὸν ἔλεγεν εἶναι, τὴν φυγὴν
 ἀσπασάμενον νῦν καὶ πρὸς τοὺς κόλπους φυγόντα τῆς γυναικός,
 τὸν ἑαυτοῦ ἡμῶς καταλιπόντα λαὸν παρανάλωμα τῶν ἐχθρῶν.
P 11 οὐπω πέρας πρὸς τοὺς κοινωνοὺς τῶν λόγων ὁ λόγος ἐλάμβανε, 10
 καὶ εἰς ἔργον ἦν τοῦτον ἀπεκβάντι ἰδεῖν, τῇ τῶν κολάκων κατα-
 σπαρέντα στωμυλίᾳ καὶ συνδρομῇ. καὶ τέλος ἀνάρρησις αὐθω-
 ρόν, καὶ τὸν αὐτὸν εἶχε τὸ βραχύτατον μόριον τῆς ἡμέρας ἰδιώτην
 ἅμα καὶ αὐτοκράτορα.

7. Ἄρτι γοῦν ἀνηγορεύετο παρὰ τοῦ στρατοῦ καὶ φόβοι 15
 τοῦτον καὶ δέη ὑφεῖρον, εἴτε σκηρὴν ὄντως ὑποκρινόμενον, ἔν'
 ἀπολογίαν σχοίη εἰς ὕστερον, εἴτε καὶ ἀληθεῖα τὰ ταῖς τηλικαύ-
 ταις πράξεσιν ἀκολουθοῦντα ἀντίπαλα διαλογιζόμενον, ἐπεὶ καὶ
B τοῖς ἀρπάσαι τὰ ἀλλότρια προθυμουμένοις μαλακώτεροι πρὸς τὰ
 δεινὰ τόλμαι φιλοῦσι γίνεσθαι, καὶ τὸ μέγιστον, ὅπως τῶν βασι- 20
 λείων μετὰσχη ἀλλῶν, θυραυλῶν τε καὶ πόρρω που αὐλιζόμενος.
 ἄλλ' ἔμελλε πάντως καὶ αὐτὸς ἐνσκηνώσαι τοῖς βασιλείοις, καὶ

torem de salute sua anxiam e praelio reducant. verum is quidem au-
 lam repetit, ac ceu quoddam propugnaculum Leonem foris excubantem,
 ne quam hostes ultra praedam abigant ac liberius agros populentur, re-
 linquit. at Leo commodum nactus tempus militares irritat alas, et ma-
 ledicta quaedam in imperatorem iactare eos cogit. "haud e re" aiebat
 "ut quod fabula est, leonum agmen cervus ducat; qui videlicet modo
 arrepta fuga in uxoris sinum concesserit, nobis in castris relictis, quos
 hostes vastitate consumant." vixdum in eum modum socios affatus per-
 oraverat, cum res eventu succedit, sparsis in omnem castrorum ambi-
 tum garrulis assentatorum vocibus ac concursu, quos ille eisdem fere
 tenoris sermones habuerat. postremo actutum secuta acclamatio, eius-
 demque diei pars modicissima eundem privatim simul et imperatorem
 adspexit.

7. Vixdum imperator ab exercitu acclamatus erat, cum illi metus
 ac pavores obrepunt, sive re ipsa scena haec ac simulatio erant, quo
 in posterum facinus excusare posset, sive vere quanta istiusmodi molifi-
 tionibus molesta obsistant, secum animo reputabat: nam et quibus con-
 stitutum sit aliena rapere, his ad mala designanda plerumque animi so-
 lent mollescere. hocque maximum cogitabat, qua tandem ratione in
 castris stativis ac procul agens aulae compos evaderet. omnino tamen
 futurum erat ut et aula potiretur et in regia habitaret. idcirco etiam

διὰ τοῦτο πνεῦμα πονηρότατον διεγείραν Μιχαὴλ τὸν Τραυλὸν παύσαν οἱ καθικέσθαι διηπείλει, εἰ μὴ τὴν ἀνάρρησιν ἀσμένως προσέβητο· ὡς αὐτῷ γε πάντων μελήσειν τῶν νομιζομένων δυσχερῶν, καὶ αὐτῆς γε ταύτης τῆς πρὸς τὰ βασιλεια ἀφίξεως. ὃ δὲ καὶ γέγονεν.

8. Ὡς δέ τις ἀνὴρ (Ἰωάννης οὗτος ὃ κατὰ τὸν Ἑξαβού- C
λιον) τὴν τῶν τειχῶν ἐπιμέλειαν καὶ πρόνοιαν ποιούμενος ἦσθετο τὸν Λέοντα τοῦτον καταλελειμμένον πρὸς φυλακὴν ἅμια τῇ τοῦ βασιλέως εἰσόδῳ, (δεινὸς δὲ ἔρα ἀνδρὸς φέσειν στοχάσασθαι πόρ- 10
ρωθεν) οὐκ ἐν καλῷ τὴν ἐκείνου ἔφησε γενέσθαι προστασίαν τῶν στρατευμάτων· ὅθεν σύμβουλος γίνεται τῷ βασιλεῖ διανοήσασθαι τι καὶ τὸν ἄνδρα μεταστῆσαι καλῶς. πλὴν ἔδει τὸν τέως τῷ κω-
δῶ θῆρα κρυπτόμενον ἀνακαλωφθῆναι ποτε καὶ δοκιμασθῆναι ὡς ἐν χάριτι χρυσὸν τοὺς τοῦ Θεοῦ ἐκλεκτούς· συγχορεῖται δὲ τοῦτο 15
πολλάκις κατὰ τινα τοῦ χρόνου κυκλικὴν περίοδον γίνεσθαι, ἔξ D
αἰτήσεως οἴμαι δαιμονικῆς, καθάπερ ἐπὶ Ἰώβ, εἰς γνώσιν μὲν καὶ διάκρισιν τῶν εὐσεβῶν, ἀλλοτριώσιν δὲ καὶ ἀποκρίσιν τῶν κα-
πῶν. (9) οὐπω γὰρ πέρας ἔσχον οἱ λόγοι, καὶ φήμη προθέουσα τὴν τοῦ τυράννου ἐμήνυεν ἀναγόμευσιν. προσπεισούσης δὲ ταύ-
της, ἣ μὲν πόλις πρὸς τοιοῦτον ἄγγελμα μικροῦ δεῖν ἔκφρων γενο-
μένη μόλις ἐαυτὴν συνέχεν, τοὺς ἐμφυλίους κατορθωδοῦσα πολέ-
μους, ἔξ οὗ πολλάκις αὐτανδρῶν πόλις κατεβαπτίσθησαν· ὃ δ' αὐτοκράτωρ ἐξεπλήγη μὲν τὴν ψυχὴν, οὐκ ἐταράχθη δὲ τὴν γνώ-

spiritus nequam afflatu Michael Balbus letale se ei vulnus inficturum comminatur, nisi militum acclamationem suamque nuncupationem placide admittat: fore nimirum sibi curae quaecunque ardua videantur, ac ipsum cum primis in regiam accessum. quod ita factum est.

8. Ubi autem Ioannes quidam Hexabulius, cui moenium cura cre- dita erat, sub ipsum mox imperatoris in urbem ingressum, Leonem cognovit Romanae dicionis ac tuendis agris praesidio relictum (erat is vir acri ingenio, ac qui hominis procul indolem coniectaret), haud fausto cesserum ait quod is cum imperio exercitui praefectus esset. quamobrem auctor est ut secum aliquid commentus imperator honesto quodam colore virum magistratu moveat. verum necesse erat ut quae hactenus ovina pelle contacta laetaerat, ingenium fera proderet, et ut electi deſ probarentur haud secus ac flamma aurum in confictorio purgat. sinit autem id non raro, per recurrentium temporum quandam periodum, ita evenire, daemone, puto, eius sibi copiam flagitante, uti in Iobo noscitur contigisse, ut pii innotescant et discernantur, mali vero abdicentur ac eiciantur. (9) vix namque sermonem finierat, cum fama praevolans acclamationem imperatorem tyrannum annuntiat. eo rumore nuntioque attonita civitas ac fere mente mota vix se continebat, belli civilis formidine, cuius mole haud raro urbes integrae concidant. verum imperator obstupuit quidem animo, haud tamen mente turbatus est, sed viri tan-

Theophanes contin.

2

- P** 12 *μη, ἀλλ' ἀχιρσιτίαν αὐτοῦ μόνον κατεγνωκώς, ἤρξατο πως ἐπιθνήσκων ὡς καλὸν τῷ θεῷ θελήματι ἐπιθεῖναι, ἀφήρει τῆς πόλεως τὸ περιθλαμβές καὶ ταραχῶδες, ἅπαντας προτροφούμενος χωρεῖν τούτου πρὸς ἀπαντήν, ἵνα μένουσιν ὡς ἕξ τὴν ἑαυτοῦ πόλιν ἐμφυλίου αἵματος ἄχραντόν τε καὶ καθαρῶν. Ἰστασθαι δέ τινων 5*
- B** *πρὸς τὰ δεινὰ καὶ πρὸς τὸν διὰ μάχης ἀγῶνι παρακλινομένων χωρεῖν, καὶ μένειν αὐτῶν ὑπισχνουμένων βεβαιῶν ὑπὲρ βασιλικῶς περῶν τε καὶ πιστοῦ, ἀλλὰ καὶ αὐτῆς ἀποδεχομένης τοῦτο τῆς*
- B** *γαμετῆς Προκοπίας καὶ Μινουήλ τινος τῶν ἕξ Ἀμαληκικῶν πρωτοστράτορος τῆνικαῦτα τυγχάνοντος, οὐκ ἔφη χρῆζειν τὴν βασι- 10*
- C** *λείαν αἵμασι καταφρομένην ἀδελφικοῖς. ὅθεν καὶ τινι τῶν πρὸς Θεραπειαν αὐτοῦ γνησίων παράσημά τινα δοῦς τῆς βασιλείας φοιτῶν ἐκείσε ἔξεβιάσατο. ἐφ' οἷς καὶ δευνοπαθήσασα καὶ οἶον ἐκβακχευθεῖσα ἢ τούτου δὴ γαμετῆ δεινὸν λέγεται ἀνακραγεῖν, εἰ Βάρκα, οὕτω δὴ τὸ τοῦ Λέοντος καλέσασα γόναιον, τῇ κεφαλῇ 15*
- C** *ἐπίδοιτο τὸ μεθόλον. ὁ δὲ στεροῖς λόγοις τῷ τῷ ἐπιρρηκίσις, καὶ ὅλον δὴ ἀναθεῖς ἑαυτὸν τῷ θεῷ, ἐκαραδόκει τὰ μέλλοντα. ἄρτι γοῦν κατηγγέλλετο τὸν τύραννον εἰσιέναι διὰ πόλης τῆς χρουση- 20*
- C** *λάτου, καὶ πᾶσα ἡ σύγκλητος κατὰ τὸν θεῖον τοῦ προδρόμου νεῶν, ὃν ὁ Στούδιος ἐκ βάρων ἀνήγειρεν, ἀπήντα καὶ ὑπάλαις 20*
- C** *ἐδέχετο ταῖς χερσί, προπέμπουσά τε καὶ ἐκθειάζουσα. ὡς δὲ τοῖς βασιλείοις ἤγγιζε καὶ κατὰ πρόσωπον δὴ τῆς θείας εἰκόνης τοῦ*

11 *ιδεῖν αἵμασι?*

tum ingratos mores detestatus, leni quasi susurro bonum aiena obsequi divinae voluntati, pavore ac turbatione urbem liberavit; cunctos hortatus ut tyranno venienti occurrant, quo nimirum nullo civium pollutam cruore ac incolumem civitatem custodiret. porro nonnullis hortantibus ut forti animo malis obsisteret pugnaque cum tyranno decerneret, ac cum ii firmos se ac constantes tuendis clementissimi fideque praestantis imperatoris partibus fore pollicerentur, quia et ipsa illius uxor Procopia rem probaret, necnon Michael quidam Amalecites, cuius tum in aula protostratoris munus esset, nolle se ait imperium fraternis caedibus eruentatum. quamobrem etiam cuidam famulorum fidelissimo traditis imperialibus quibusdam ornamentis ac insignibus Leonem adire atque ei deferre coegit. ea re indignabundam eius coniugem Procopiam ac bacchantis pene similem exclamasse aiunt indignum ac grave si Barca (sic Leonis uxorem convicio vocans) capiti modiolum imponeret. at ille superioribus verbis eam castigans, seque totum deo committens, futurum rei eventum praestolabatur. iam enim percrebuerat rumor ingressum tyrannum per auream portam, omnemque senatum ad sacras praecursoris aedes, Studii opera a fundamentis exstructas, obviam processisse, ac supinis manibus plausu faustisque ominibus in urbem excipere ac deducere. cum autem ad palatium iam appropinquaret, eique coram divina

δι' ἡμᾶς ἐνανθροπήσαντος Θεοῦ λόγου, κατὰ τὸν οὕτω κατονομαζόμενον τόπον Χαλκῆν, ἔμελλε στήναι τὰς εὐχὰς ἀποδώσω, ἐπεὶ τι φοινικοβαφὲς θοιμάτιον κατὰ τι στρατιωτικὸν ἔθος ἄζωσιον ἐπημφίετο (ἀετὸν τοῦτο καλοῦσιν ἢ θάλασσαν οἱ περὶ ταῦτα 5 κριφοί), τοῦτο μὲν αὐτίκα ἀπαμφιέννυται, καὶ Μιχαὴλ ὁ τὴν γλῶτταν φέρων παράσημον, ἐπιμελητῆς τῶν τοῦ Λέοντος ἵππων τρημαῦτα τυγχάνων, ἐπὶ χεῖρας λαβὼν αὐθωρὸν ἐπαμπίσχεται. D ἔδοξεν οὖν τοῦτο τοῖς πολλοῖς οἰωνὸς ἐξ ἐκείνου δῦτερον τῆς βασιλείας τυχεῖν. ὡς δὲ κατὰ τὰ Σκύλα ἐγένοντο, οὕτω δὴ τινα 10 τόπον κατὰ τὰς βασιλείους εἰσόδους λεγόμενον, ἀκρατιῶς πως ἐπιρρέων καὶ κατ' ἴχνος θένων αὐτοῦ τὸ πρὸς τῇ πύλῃ λήγον τοῦ ἱματίου ἄκροις ἐπέβη ποσίν, ὡς καὶ αὐτὸν αἰσθάνεσθαι τὸν Λέοντα καὶ τινα παράβολον κίνησιν ἐξ αὐτοῦ προσδοκᾶν. τοῦτο μὲν οὖν ὕστερον ἐγένετο.

15 10. Τότε δὲ τοῦ Λέοντος ἐπιφανέντος, Μιχαὴλ ἅμα παῖσιν τε καὶ γυναικὶ τὴν κόμην ἀποθήμενοι πρὸς τὸ τοῦ Θεοῦ τεμένισμα; P 13 ἢ Θάρος κατονομάζεται ἀπὸ τοῦ φῶς ἀνάπτειν πᾶσι καὶ κατὰ τὰς νόκτας χειραγωγεῖν ἐπὶ καταγωγὰς τινὰς ἀσφαλεῖς; ἀντίμιμον τοῦ κατὰ τὴν Ἀλεξάνδρειαν ὄντα τε καὶ λεγόμενον, τὴν αὐτοῦ εὐμένειαν 20 χωρεῖ ἐκκαλούμενος. ὁ δὲ συλῆσαι μὲν ἐκ Θεοῦ καὶ ἔρημον θεῖναι ψυχῆς οὐκ ἐν καλῷ θέμενος, ἐκείνον μὲν ἐν τῇ Πλάτῃ νήσῳ ὑπερῶριον θεῖς ἠσυχάζειν ἐπέτρεψεν, χρυσὸν τινα κατ' ἔτος ἐπιχορη-

9 τῆν Σκύλα P: cf. 4 19.

16 Cedrenus: τὸν τῆς θεοτόκου

σαβόν. 21 Cedrenus Πρώτην.

dei verbi propter nos facti hominis imagine, ad locum quem Chalcem vocant, vota reddituro tantisper consistendum esset, quod punice coloris brevem quandam vestem militari more distinctam gestaret (aquilam vocant, sive mare, qui in his elegantiam colunt), eam mox exuit; quam ipsam in manus acceptam Michael ex linguae vitio Balbi cognomen adeptus, Leonis tunc praefectum stabuli agens, illico induit. fuit hoc multis ominis loco, fore ut Michael imperio regendo Leoni successor esset. ubi autem ad Scyla venerunt (locus est sic dictus in ingressu palatii), sequens a tergo idem Michael dum incautius graditur ac celerius praeuocantis vestigia premit, summis pedibus ac articulis imperatoriae vestis oram calcavit, ita ut ipse Leo senserit audaciorisque aliquid facinoris ab eo exspectandum ominatus sit; quod et postea accidit.

10. Tunc Michael Leone ingresso, una cum liberis atque uxore; detonsa coma ad dei delubrum secedunt, quod Pharam vocant ea ratione, quod cunctis lucem accendat noctaque ad certas quasdam stationes deducat, Phari illius in Aegypto celebris nomen imitans officiumque praestans, Leonis illic exoraturus clementiam. ille porro haud ex honesti ratione ratus religionem loci violare aut in eo supplicibus necem inferre, illum quidem in insulam Platen relegans privatam illic agere iussit, auri summam quotannis in eius sumptus subministrans; ubi et mo-

γῶν, ἔνθεν καὶ τὸ μοναχικὸν σχῆμα λαβόντα καὶ Ἀθανάσιον μετο-
 Β ρομασθέντα ἐπιβιώναι φασιν ἔτη δύο καὶ τριάκοντα. συνῆν δὲ
 αὐτῷ καὶ Εὐστράτιος ὁ υἱὸς αὐτοῦ, ὁ καὶ ἀποκαρεῖς καὶ εὐνουχι-
 σθεῖς ὢν ἐτῶν εἴκοσι προστάξει τοῦ Ἀέοντος, καὶ Νικήτας, ὃς
 πρότερον μὲν παῖς ὢν τὴν τῶν ἱκανάτων διεῖπεν ἀρχήν, ἅτε δὴ 5
 φίλιος τοῖς στρατιώταις καὶ ἐν ὑπαίθρῳ διάγουσιν εἶναι τε θέλων
 καὶ τῶν πολλῶν πραγμάτων ἔμπειρος, τότε δὲ τὴν κόμην καὶ αὐ-
 τὸς ἀποθέμενος Ἰγνάτιος ἐκαλεῖτο καὶ τῷ πατρὶ συνεῖναι ἐτύχανε
 τῷ μονῆρῳ βίῳ προσκέμενος. τὴν δ' αὐτοῦ σύνευνον ἀπεσχόμισε
 καὶ ἀπέσπασε καὶ πρὸς τὴν μονὴν τὴν οὕτω λεγομένην Προκοπίας 10
 C μετέβηκεν, καίτοι γε τοῦτο μὴ γενέσθαι πολλὰ τοῦ Μιχαὴλ ἐκε-
 τεύσαντος. καὶ ὁ μὲν Μιχαὴλ τοῦ βίου ἔξω γενόμενος μηνὶ Ἰα-
 νουαρίῳ ια', ἔτει ετβ', τὸν χοῦν ἀποθέμενος ἐν αὐτῇ τῇ νήσῳ,
 ἐν τῷ δεξιῷ μέρει τῆς ἐκκλησίας ἐτέθαπτο· ὁ Εὐστράτιος δὲ μετὰ
 τὴν τοῦ πατρὸς τελευτήν ἔτη ἐπιβιώσας πέντε [καὶ δέκα] καὶ αὐτὸς 15
 ἐκοιμήθη κατὰ τὴν ιε' τοῦ Ἰανουαρίου μηνός, ἔτους ετγ', ἐν τῷ
 ἐσωνύμῳ μέρει τῆς ἐκκλησίας πεισῶν. ὁ δὲ Ἰγνάτιος ὁ καὶ πρότε-
 ρον Νικήτας καλούμενος, τῆς Κωνσταντινουπόλεως πρόεδρος εἶναι
 λαχὼν, πολλοῖς ὕστερον χρόνοις ἐν τῇ μονῇ καλουμένῃ Σατύρου,
 D ἦν ἄρτι ἐκ βάρθρων δεμιάμενος ἔτυχεν, τὸ ἱερὸν αὐτοῦ σῶμα κατέ- 20
 θηκεν. αὕτη δὲ ἡ μονὴ καὶ τοῦ Ἀνατέλλοντος κέκληται τρόπῳ
 τοιούτῳ. ἀλλὰ Σάτυρος μὲν, ὅτι ἐκ μικροῦ διαστήματος τῆς ται-

7 δὴ P 15 καὶ δέκα] videntur redundare. margo P 19 ἐν τῇ
 μονῇ τῇ κ.?

nachi assumpto habita atque Athanasii indito nomine ad annos duos supra
 triginta vixisse fertur. erat cum eo et Eustratius eius filius, qui ipse
 Leonis iussu detonsus ac virilibus orbatus est, aetatis annum vigesimum
 agens. Nicetas quoque, qui prius adolescens Icanatorum praefecturam
 gesserat, quippe qui hoc ageret ut militum inque subdialibus stativa ha-
 bentium gratiam iniret multaue rerum peritia polleret, ipse quoque tunc
 coma posita Ignatii nomen accepit, versansque cum patre monachi vitam
 una instituit. uxorem vero ab illo abiunctam atque avulsam in mona-
 sterium quod Procopiae vocant transtulit, quanquam Michael hoc enixe
 amoliente ac deprecante. ac Michael quidem in vivis esse desiit unde-
 cimo Ianuarii, mundi anno 6032, depositaque mortalitate in eadem in-
 sula, ad cornu dextrum ecclesiae, sepultus est. Eustratius vero cum a
 morte patris annos quinque vixisset, dormit et ipse ad quintadecimum
 mensis Ianuarii, anni 6037, in sinistra ecclesiae parte conditus. Igna-
 tius denique, qui et prius Nicetas vocatus est, ecclesiae Cpolitanae prae-
 sul effectus, multis post annis in monasterio quod Satyri vocant, quod
 et ipse paulo ante a fundamentis condiderat, sacrum corpus suum depo-
 suit. hoc porro monasterium etiam Orientis nomen in eum modum sorti-

αἰτίας μονῆς ὁ καλαιὸς ὀνομάζεται Σάτυρος, ἐν ᾧ ἦν ἱερὸν παρὰ τῶν Ἑλλήνων οἰκοδομηθὲν τῷ αὐτῷ Σατύρῳ, οὗ καθ' ὁμωνυμίαν, διὰ τὸ πλησίον εἶναι τὴν εἰρημένην μονήν, τῷ τοιοῦτῳ καλεῖται ὀνόματι· ἔξ ὧν καὶ ὁ τοῦ Βρύου παλάτια κτίσας Θεόφιλος βασιλεὺς τὴν ὕλην ἀφελόμενος ταῦτα ἐδελματο. Ἀνατέλλον δὲ δι' αἰτίας τοιαύτην. κνηγετοῦντι ποτε Νικηφόρῳ τῷ βασιλεῖ ἐν οἷς ἀρτίως ἐστὶν ἡ μονὴ μέρεσι, διὰ τὸ ἀλσώδη καὶ δύσβατον εἶναι καὶ πρὸς Θήραν ζῶων ἐπιτηδείαν, ἐλάφου μεγίστης φανείσης καὶ P 14
 10 τῆς μονῆς θυσιαστήριον ἴδρται, εὐρέθη τράπεζα παλαιὰ ἐπὶ κλισίας βασιταζομένη, γράφουσα οὕτως "τοῦτο ἐστὶ τὸ θυσιαστήριον τοῦ ἀρχιστρατήγου Μιχαὴλ τοῦ ἀνατέλλοντος, ὅπερ ἐνεθρόπισεν ὁ ἀπόστολος Ἀνδρέας." ἀλλὰ ταῦτα μὲν οὐ τότε, χρόνου δὲ παρεληλυθότος πολλοῦ ὕστερον.

15 11. Ἐπανακτέον δὲ τὸν λόγον, καὶ τὴν αἰτίαν ζητητέον τὴν οὕτως ὡς ἔξ ἁμολόγου πείσασαν ἀμφοτέρους, τὸν μὲν Μιχαὴλ μὴ δ' ἔλως ἑπὲρ τῆς βασιλείας ἀντισχεῖν (ἐνεσι γάρ, ὡς ἡ παροιμία, κἄν μύρμηκι χολή), τὸν Λέοντα δὲ θαρροῦντως ἐπιβῆναι καὶ κατατολμῆσαι αὐτῆς. καὶ γὰρ ταύτην μόνην εἶπομι ἂν ἐγὼ 20 εἶναι ἀληθινωτάτην παιδείαν τε καὶ γυμνασίαν πρὸς τὰς πολιτικὰς πράξεις, τὴν ἐναργιστάτην αἰτίαν καὶ τὸ μὴ τήνδε ἀλλὰ τήνδε ἐκκεκαλυμμένην καταφορὰν, ἧς πᾶσα δὴ βίβλος ἱστορικὴ στερου-

4 ὁ τὰ τοῦ? cf. 61 D.

7 δύσβατα ἐπὶ ἐπιτήδεια?

tam est. verum Satyri quidem fuit appellatum, quod hand procul ab eo monasterio vetus Satyrus diceretur, ubi Graecanica superstitione eidem Satyro fanum exstructum erat, ex cuius vicinia haec ipsa appellatio monasterio haeserat: ex eius porro ruinis Theophilus imperator ablata materie regias aedes exstruxit, quas vocant Brya. ut autem Oriens vocaretur, eiusmodi causa accidit. veniente aliquando Nicephoro imperatore ad eas partes ubi iam monasterium conditum est, eo quod locus dumosus esset et impervius silvestriumque animalium venationi idoneus, cum apparuisset praegrans cervus, infestisque canibus eo ipso loco in quo nunc monasterii sacrarium erectum est captus esset, inventa est vetus mensa, quam columna fusciebat, hocce titulo: "hoc est altare Michaelis caelestis militiae principis, quod Andreas apostolus posuit." verum haec non tunc gesta sunt, sed ubi postea longum tempus effluerat.

11. Interim revocanda ad institutum oratio est, ac quaerendum quid velit ex condito ambo induxerit, tum nempe Michaelem ut nihil operae asserendo sibi imperio hostique obstante posuerit, cum nec formidat, ut adagio fertur, ira desit, tam vero Leonem ut sic audacter illud invaderet. hanc enim ego verissimam disciplinam et ad polition actiones exercitationem dixerim, evidentissimam rei cuiusque causam, neque haec solum, sed quae occulta sit, compertam habere; qua

μένη και ἀπογυμνουμένη οὐκ οἶδ' εἴ τινα ὄνησιν παρᾶσχοι τοῖς ἐντυγχάνουσιν. ὑπῆρχε δὲ Μιχαὴλ Θεραπειαιδῖόν τι πρόσσιον, ὃ κατὰ τινος ἐμβακχευόμενον τε και ἐνεργούμενον περιόδους ἀπεφοίβαζέ τε και ἑμαντεύετο, και πρὸς τῷ τοῦ Βουκολέοντος αἰγια-
C λῶ προσφοιτῶν "κατάβηθι ἐκεῖθεν, κατάβηθι," γεγωνότερον, "ὦ 5 Μιχαήλ," ἐπεβόα, "και τῶν ἀλλοτριῶν ἀφίστασο," πρὸς αὐτὸν δὴ τοῦτον ἀπορριπτοῦσα φωνάς. οὐκ ἔλαθε γοῦν τοῦτο πολλάκις γενόμενον οὐδὲ τὸς ἐθέλοκωφεῖν ἐθέλοντας και τὸν βίον παραπέμπειν εὐφρόσυνον, ἀλλ' ἔφθασεν ὑπὲρ γοῦν εἰς τὰς βασιλικὰς ἀκοάς, θροῦν και λαλιάν τινα οὐκ εὐέλπιν ἐμποιοῦν. και ὅς 10 (φιλεῖ γὰρ ἕκαστος τὸ λυποῦν ἐκπομπέειν τοῖς φιλουμένοις) Θεοδότην τινὲ τῷ κατὰ τὸν Μελισσηρὸν γησιῶ δοκοῦντι, ᾧ ἐπώνυμον ὁ Κασσιτερεῶς, τὰ τῶν λόγων ἀνεκοινοῦτο, και τινα βουλήν ἐξα-
D νέσθαι ἐσυμβούλευεν αἰσίαν ὄντως και ἀσφαλῆ. ἡ δὲ ἦν τοῦ κατὰ τὸν καιρὸν δετε φειβόληπτον γένηται τὸ κοράσιον, ἀκρι- 15 βολογῆσαι τρόπῳ παντὶ τίς τε εἴη οἰκία τοῦ βασιλεύσοντος, και κληῖσιν ἦντινα φέρει, και ὁποῖος τοῦτου ὁ χαρακτήρ. ἐδόκει ταῦτα ποιεῖν, και ἡ ἐνεργουμένη πνεύματι Πύθωνος οὐδὲν ὑποστειλαμένη "κατὰ τὴν ἀκρόπολιν" φησί "γενομένῳ σοι κατὰ τὸν δεῖνα καιρὸν δύο τινὲς ἀνθρωποὶ εἰσελεύσονται. Λέων ὄνομα τῷ ἐνὶ ἐποχουμέ- 20 νῳ ἡμιόνῳ, Θατέρῳ δὲ ἕτερον. οὗτος δὲ τῆς βασιλείας κατευμοιρήσειεν." ταῦτα γοῦν ἐκεῖνος ὁ Θεομισθὴς ἀνὴρ ἐξόμνυται τε πρὸς

2 δὲ] δὲ τῷ?

qui careat ac nudatus sit historiarum liber, haud scio an fragis aliquid lectoribus allaturus sit. erat Michaeli imperatori vicina quaedam ancillula. haec certis quibusdam temporum intervallis furere acta ac spiritu afflata vaticinabatur futuraque edicebat. cui ad littus cui Bucoleoni nomen saepius venienti, inde contenta inclamabat voce "descende inde, Michael, descende; ac alienis cede," has scilicet in eum voces intendens. hoc ita saepius factitatum sic percreebuit ut nec sponte surdos unisque studentes vitae deliciis latnerit. sero ergo tandem ad ipsas imperatoris aures, sinistri aliquid rumoris eius animo ingerens, ea res pervenit. mox ille (lubens enim quisque animi dolorem amicis detegit) Theodoto cuidam Melisseno, cognomento Cassiterae, quo vere amico uti videretur, quos fama iactaret sermones communicat. is porro singulare quid vereque tutum praestandum monet; nempe, quo tempore puella furere corripietur, solerti ex illa indagine inquirendum quaenam futuri imperatoris familia nomenque ac corporis figura sit. placuit consilium; mulierque spiritu Pythonico afflata nulla mora sic percontanti respondet: "cum ad arcem" inquit "tali tempore veneris, duo quidam ingressuri sunt: unius nomen Leo, qui mulo vehatur, alterius alia nuncupatio: is porro est qui imperio potietur." haec itaque sceler-

ἐν βασιλείᾳ καὶ λέγει τῶν γενομένων οὐδέν, λῆρον δὲ τοὺς λόγους
 ἐποκαλεῖ καὶ μηδὲν ἔχοντας ὑγιᾶς. ἀλλ' οὐκ ἐκείνῳ λῆροι ἢ ἔμετος
 ἄλλως· ἄπεισι γὰρ εὐθύς, καὶ τὸν ἄνδρα, ὡς ἀκηκόει, καταλα- P 15
 βῶν ἐν τῷ τοῦ Θείου Παύλου σηκῷ τῷ ὀργανοῦς τρέφειν λαχόντι,
 συνεδριάσας καὶ ὁμολογίας κατεμπιδύσας καὶ ὀχυρώσας καὶ θαρ-
 ρεῖν καὶ χαίρειν παρακλεωσάμενος, ἐκ Θείας φωνῆς ἔλεγεν διδα-
 χθῆναι με ἀπορρήτως τὰ μέλλοντα, τὴν σε βασιλείᾳ διακρυσίως
 κηρύττουσαν. ταῦτα γοῦν ὑποκαληθέντα καὶ οἶον δευτέρᾳ τινα
 χρώματι ὡς ἐν ζωγραφίᾳ ταῖς προτέροις ἐμμορφωθέντα σκιαῖς
 10(ἐκείνας λέγω πρώτας τὰς ὑπὸ τοῦ κατὰ τὸ Φιλομήλιον μοναχοῦ
 ἐκφανθείσας) εὐκλείᾳ ἐν εἰδώλῳ καὶ ἐμφάσει τιμὴ ἐμποιεῖ τὴν βασι-
 λείαν ὄραν, γυμνῆν δὲ καὶ οἶον ἐκβάσει σαφῶς. τοῦτο οὖν τὴν B
 τε ἤδη κατηθαλωμένην τοῦ Λέοντος καὶ οἶον ἀπομαρυνθεῖσαν
 φλόγα τῆς ἐλπίδος ὑποτύφεισθαι ἐποίησεν καὶ τὸν Μιχαὴλ ἐν
 15ἄβυσσῳ ἀθυμίας καταδύναμι πολλῇ, καὶ τοῦ μὲν τῆς ψυχῆς πύρ-
 ρον ἀνέστησεν, τοῦ δὲ ἐγκατέσεισεν. οὐ τοῦτο δὲ μόνον τὸ γύκαιον,
 ἀλλὰ δὴ ὁ πιστευθεὶς καὶ ἔξαπατήσους τῷ ὄντι Κασσιτέρῳ, ἀλλ'
 αὐθις ἐπὶ τὴν ἱστορίαν ἵτεται.

12. 'Ὡς δ' οὖν τὴν αὐτοκράτορα εἴληφεν ὁ Λεὼν ἀρχήν,
 ἀναρρηθεὶς δημοσίᾳ κατὰ τὸν Ἰούλιον μῆνα τῆς ε' Ἰνδικτιῶνος,
 Μιχαὴλ μὲν τὸν τὴν γλωττίαν ὑποσυρβίζοντα τῇ τῶν πατρικίων
 ἐγκαταλέγει τιμῇ, τὸν υἱὸν αὐτοῦ πρότερον ἐκ τοῦ Θείου λουτροῦ C

10 τὰς om P

niciasimus ille imperatori audisse dixerat; nec rerum quae gestae erant
 quicquam loquitur, sed nugae, ac quibus nihil inesset sani, mulieris
 sermones vocat. haud enimvero ipse nugarum loco habuit aut temere
 suas voces existimavit. abiit enim statim, ac sicut audiverat in D. Pauli
 delubro pupillis alendis destinato virum offendens, collatoque sermone
 ac data acceptaque fide, bonoque et fidenti animo esse illum iubens,
 divinam sibi in secreto detectam vocem dixit, quae illum imperatorem
 fore clare denuntiaret. haec ergo secretius et ad aurem dicta, velutque
 secundi colores (uti fere in pictura fit) prioribus umbris maiori expres-
 sione adiecti (iis scilicet quae Philomeli monachus primum vaticinatus
 erat), sic afficiant ut non inani iam specie exilique quadam repraesentatione
 ac simulacro imperium videret, sed nudum ac velut clare eo po-
 titus esset. ea igitur res prope emortuam ac velut elanguidam Leonis
 spei flammam novis ardoribus accendit, altaque maestitudinis abisso
 Michaelen mersit, atque illius quidem animi robor erexit, huius vero
 graviter concussit. Nec solum muliercula, sed et qui fidem meruerat,
 Cassiteras, ac vere deceperat. verum iterum nobis resumenda narratio-
 nis series est.

12. Rerum itaque summam adeptus Leo ac imperator publice ac-
 clamatus, mense Julio, indictione sexta, Michaelen Balbum patricia
 asget dignitate; cuius etiam prius e sacro fonte filium adoptaverat.

νίοποιησάμενος, Θωμᾶν δὲ τὸν ἑαυτοῦ διαφερόντως ὁμήλικα καὶ
 συμπαλιστορα τῶν φοιδερᾶτων τουρμάρχην ἐγκαθιστᾷ. καὶ Μα-
 νοὴλ δὲ τὸν Μιχαὴλ πρωτοστράτορα πατρικίους ἐγκαταλέξας καὶ
 στρατηγὸν τιμήσας τῶν Ἀρμενίων, “οὐκ ἔδει σε” ἔφη “πρὸς τὸν
 κατ’ ἐμοῦ ὀπλίξασθαι πόλεμον, σύμβουλον τοῦ βασιλέως καὶ τῆς 5
 Προκοπίας γενόμενον.” καὶ ὃς εὖ μάλιστα παρρησιαζόμενος “ἀλλ’
 οὐδὲ σὲ ἔδει” ἀντέφησεν “κατὰ τοῦ εὐεργέτου, ἔτι δὲ καὶ συντέ-
 κνου σου, χεῖρα ἀντᾶραι.” τότε μὲν οὖν τούτοις κατεσιγᾶσθη,
 D τὴν τοῦ ἀνδρὸς αἰδεσθεὶς ἀρετῆν. (13) ὡς δὲ τὸν τῶν Βουλγά-
 ρων ἄρχοντα τῇ προτεραιᾷ νίκῃ φρονηματιζόμενον διακήκοεν, καὶ 10
 αὐθις δηροῦντα μὲν τὴν γέλτονα γῆν, κείροντα δὲ καὶ λεηλατοῦντα
 τοὺς ἀγροὺς καὶ πολλὰ μὲν σώματα πολλὰ δὲ βοσκήματα καθαρ-
 πάζοντα, οἰκήσεις δ’ ἐτέρωθεν κατεμπιπρῶντα καὶ ὄλωσ ὄντα
 ἀφόρητον, πρῶτον μὲν δεῖν ᾤήθη διὰ πρεισβείας εἰρήνης ἀναμνη-
 σαι αὐτόν, ὡς δ’ οὐκ ἔπεισεν, τὰ τῶν τειχῶν διερρηκόμενα δι’ 15
 ἑαυτοῦ ἀνοικοδομησάμενος ἔξεβοήθει διὰ ταχέων, καὶ γενόμενος
 ἐν Μισσημβρία τῇ πόλει τοιοῦτῳ τινὶ διεκρήσατο στρατηγήματι.
 P 16 ἡμέρας ἱκανὰς ἐν τινὶ τόπῳ ἐπιταφρώσας ἑαυτόν τε καὶ τὸν στρα-
 τὸν ἐκιδέλετο ἐκάστοτε σιτιζόμενος ἀπὸ τῆς ἡμετέρας καὶ λειπό-
 μενος τῶν ἀναγκαίων, ἀλλὰ καὶ πρὸς τρυφήν, οὐδενός. ἐπεὶ δὲ 20
 τοὺς παρακειμένους καὶ κατ’ αὐτοῦ καθωπλισμένους Βουλγάρους
 ἐν στενότητι εἶναι τῶν ἀναγκαίων ἀκήκοεν, τοῦ μὲν οὐ ἐφηδρνε
 τόπου νύκτωρ ἀπάνεισι μετὰ στρατιωτῶν ἱκανῶν καὶ ῥώμῃ τε καὶ

Thomam autem, singulariter coetaneum suum ac cum quo iuvenis fuerat
 educatus, foederatorum tribunum constituit. Manuelem quoque Michae-
 lis protostratorem patriciis adlegit. Armeniorumque duce constitato
 “non te decebat” inquit “adversum me arma sumere ac imperatori et
 Procopiae consilium praebers.” ad quem ille summa usus libertate “at
 neque te” inquit “decebat adversus eum a quo beneficio affectus esses,
 ad haec vero qui et tuus compater existeret, manum levare.” tunc qui-
 dem Leo his auditis obmutuit, viri reveritus virtutem. (13) ubi autem
 Bulgarorum principem superiori victoria elatum maioresque spiritus du-
 centem vicinam rursus audivit vastare regionem et agros demetere ac
 populari multamque tum hominum tum pecorum praedam agere, domos-
 que praeterea incendere, ac omnino intolerabilem esse, primum quidem
 operae pretium duxit missa legatione officii ac pacis admonere. ubi au-
 tem nihil barbari iras inflexit, diruta moenium opera sua studioque in-
 staurans, urbis res brevi in tuto posuit; veniensque Mesembriam stra-
 tagemate eiusmodi hostibus illisit. dies non paucos castris positus alto-
 que vallo ducto, atque aggere pene defossus cum copiis, substitit, an-
 nonas quotidie ex Romano solo in promptu habens, cum neque ad deli-
 cias ullo comaeatu deficeretur. ubi autem assidentes Bulgaros armis-
 que in eum instructos comaeatus penuria laborare audivit, noctu disce-
 dens e loco in quo conederat, haud spernenda militum assumpta manu,

περιεβή γεγομνασμένων, ἐνὶ μόνῳ τὴν ἑαυτοῦ παραγμνύσας
 γυμνῆν, καὶ πρὸς λόχον ἐπὶ τινοσ βουνοῦ χωρεῖ, σύνθημα τοῦ
 πολέμου καὶ ὤραν εἰπών. ὡς δ' ἡμέρα ἀνέλαμπε καὶ ὁ στρατη-
 γὸς ἔγνωσθε τοῦ βασιλεύοντος, φυγῆ χρήσασθαι τοῦτον, τὸν
 5 βασιλέα δηλονότι, πάντες καθωμολόγουν, τῶν γεγονότων εἰδότες B
 οὐδέν. ὅθεν ἀναθαρρήσαντες οἱ ἐναντιοὶ μένειν ἐφ' ἑαυτῶν οὐδ'
 ἄλλωσ ἐδύναντο, ἀλλὰ καὶ κατεξανίσταντο καὶ ἐπὶ χεῖρας ᾤοντο τὸ
 στρατεύμα ἔχειν. νυκτὸς οὖν ἐπιγενομένης κάτεισιν ἐκ τοῦ λόχου
 ὁ Λέων ἀπροσδοκῆτοις οὔσι κακῶν, καὶ συμμίξας αὐτοῖσ ἀνδρά-
 10 σα ὅπλων γυμνοῖσ καὶ διαλελυμένοισ ὕπνω τε καὶ θάρρει τῆσ τοῦ
 βασιλείωσ φυγῆσ τοσοῦτον ἐνειργάσατο φθόρον καὶ φόνον πάντοθεν
 ἐκχυθέντων τῶν Ῥωμαίων κατὰ τὸ σύνθημα, ὡσ πανδημει αἰδη-
 σαι τὸ στρατόπεδον καὶ μηδὲ πυρφόρον, τὸ δὴ λεγόμενον, δια- C
 σωθῆναι. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ πῦσαν ἠλικίαν ἐκ καταδρομῆσ τε καὶ
 15 κρονομῆσ ἀνάγκαστον θείσ, καὶ τὰ τέκνα τούτων ταῖσ πέτραισ καὶ
 τῇ γῆ προσκοτιῶν, τὴν ἑαυτοῦ κατέλαβεν ἐν τάχει. ὅθεν ἔκτοτε
 ἐκεῖνοσ ὁ βουνὸσ Λέοντοσ ἐπωνομάσθη· καὶ οἱ αἰεὶ ἐκεῖσε διαβιβα-
 ζόμενοι τῶν Βουλγάρων τὴν κεραλὴν ἐπισειλοντεσ δακτυλοδεικτοῦσι,
 καὶ λήθην λαμβάνουσι τῶν τότε κακῶν οὐδαμῶσ.

20 14. Τοῦτο γοῦν θρυσύτερόν πως αὐτόν καὶ ἱταμώτερον
 ἐνειργάσατο τὸ προτέρημα, καὶ εἰσ τὴν σύντροφον ἀμώτητα ἐναπ-
 ἔραξε. μακροῦ γὰρ καὶ μελλόνουσ οὐκ ἦν αὐτῷ διαφορὰ ἀμαρ-

8 f. στρατός. margo Combef.

11 ἐνειργάσαντο P

vireorum scilicet fortium et qui laboris patientes essent, cum uno dun-
 taxat communicato consilio, insidiandi causa in montem quendam con-
 tendit. ubi autem diluxit nec in castris imperator repertus est, fugisse
 eum cuncti existimarunt, quod nimirum eius discessionis consilium uni-
 versos lateret. hinc hostes assumptis armis impetum tenere non poterant
 aut ullo modo suis se finibus continere, sed et aggressionem factam in ma-
 nus se exercitum habere nulloque negotio eius potituros putabant, cum
 ecce Leo per noctis silentia e monte descendens in hostes nihil mali
 subverentes irruit, inermibusque ac somno solutis congressus per existi-
 matam illam imperatoris fugam tantam illorum dedit stragem, Romanis
 ex condito undique ingruentibus, ut eorum exercitum omnem profiga-
 verit ac se ignifer quidem, ut aiunt, sospes evaserit. sed et incur-
 sione facta regionem omnem depraedatus puberes quidem omnes inde
 abduxit, parvulis autem ad saxa ac humum allisis Romanam mox dicio-
 nem repetiit. eam ob rem ex eo tempore Leonis collis ei colli nomen
 impositum est; ac qui illac iter habent Bulgari, caput moventes locum dig-
 nite ostendant, nec quicquam acceptae tunc cladis memoriam oblitterant.

14. Felix ergo ille successus ferociorem longeque audaciorem homi-
 nem reddidit, inque eam crudelitatem in qua fuerat educatus impulit.
 nulla illi maioris minorisque sceleris distinctio: sed si quis ullius sceleris

D τήματος, ἀλλὰ κατὰ πάντων ἐφ' ᾧ τινὶ καταλαμβανόμενων μί-
 ψήφους, τὸ ἀκρωτηριάζεσθαι τῶν ἀναγκαίων μέλος ὁποιοοῦν καὶ
 πάντων ἐπ' ὅψει τίθεσθαι ἐκκρεμές. ἢ καὶ πᾶσι πεποικημένων
 τοῖς ἀνθρώποις ἐνέτικτον μῖσος δὴ τούτου καὶ δεινὴν ἀπέχθειαν·
 οἷς γὰρ ἄκρατον τὴν ἐγγώριον θηριωδίαν ἐνήσκησεν, ἀλλ' οὐ κε-
 5 κολασμένην τιὰ καὶ πρὸς τὸ πρῶτον ἀπονεύουσαν, τὴν συγγε-
 νίδα φύσιν ἐκφραυλίζων ἀηλεῶς, μισθὸν τὸ ἔχθος ἀλλ' οὐ τὴν
 φιλίαν ἠμπόλησεν.

15. Ταῦτ' οὖν ἔπραττε, καὶ κατὰ νοῦν λαμβάνει τὸν
 ἐπὶ τῷ Φιλομηλίῳ μονάζοντα, καὶ ἀμείβεσθαι οἱ δοκεῖ τῆς προρ-
 P 17 ρήσεως, εὐχαριστήριά τινα προπέμπων αὐτῷ, τὰς τοῦ κράτους
 νίκας δῆθεν αὐτῶν. ἀλλ' ἐκεῖνος μὲν ἤδη φθάσας ἕξ ἀνθρώπων
 ἐγένετο, πονηρὸς δέ τις δαίμων καὶ βύσκανος (οὐ γὰρ ἀνθρωπον
 τοῦτον καλέσαιμι τὸν πάντα συγγέαντα καὶ ταράξαντα καὶ κατὰ
 τὸν παλαιὸν ὄφιν τὸν ἰὸν τοῖς τοῦ ταλαιπύρου Λέοντος ὠσὶν 15
 ἐγγέαντα, ἀνεπίστατον κεκτημένου ὄλον τὸν νοῦν) τῷ τοῦ γέροντος
 οἰκίσκῳ ἐν εὐλαβείας προσχήματι ἐγκατέλαβεν. Συμβάτιος οὗτος
 ἐλέγετο, ὃς τὸν βασιλικὸν ἄγγελον πολλὰ προσονειδίζων, καὶ
 B λαλιῶν, ἧ μὴν ἐξελιπᾷρει μηδὲν καθυποστέλλόμενον ἐξαιρεῖν ὡς 20
 οὐκ ἔσται σοι τὸ βασιλεύειν ἐπὶ πολλῶν εἰδώλοις (ὡ τῆς καταράτου
 γλώσσης ἐκείνης) προσανέχοντι καὶ τολμῶντι τοῖς ὑπὸ τῆς παρ-

S f. πεποιημένα. margo Combef. 11 προσπέμπων? 16 ἐ-
 ζέαντα P 18 τὸν] καὶ P

reus teneretur, una erat sententia, una ultio, cuiusvis necessarii mem-
 bri amputatio inque omnium oculis publica amputati membri suspensio.
 haec sic dira cum in omnes ille designaret, grave in se odium omnium
 concitavit. cum enim nativam illam dire effrenem nulloque modo casti-
 gatam aut ad lenitatem ac clementiam vergentem feritatem coleret, co-
 gnatum genus crudeliter divexans ac contemptui habens, id vero con-
 secutus est ut eum odissent omnes, nemo diligeret.

15. In hunc itaque modum suas ille res disponebat, venitque ei
 in mentem Philomeliensis monachus, eiusque de se vaticinii munera
 praestare constituit, missis in antecessum munusculis, quibus gratum
 animum suum in eum ostenderet, rogans a deo impetrare ut imperium
 suum victoriis augetet. verum ille iam e vivis excesserat, malus autem
 quidam ac invidus daemon (nec enim hominem appellavero qui omnia
 miscuit turbavitque, ac antiqui serpentis more miseri Leonis auribus,
 hominis scilicet cuius mens omnis imprudens et inconsulta, virus infu-
 dit) senis aediculam illam religionis obtentu occupaverat. Sabbatius
 illi nomen erat. hic Leonis ipsum nuntium conviciorum planstro onerare,
 nec secum ipse, sed coram in facie in imperatorem maledicta iactare.
 rogavit nihilominus semoto omni timore denuntiare breve fore Leonis
 imperium, qui idolis (o linguam execrabilem!) animam adhiberet, inque

ἡὸς καὶ θυνάδος καὶ ταραξίου σεβομένοις, τὴν βασιλεύσασαν Εἰ-
ρήτην καὶ τὸν ἐν ἁγίοις Ταράσιον ἀφέντω γλώττη περὶ τῶν θείων
ἐκόντων σέως ἀποκαλῶν. ὁ δὲ Λέων, τὸ ὄντως δαιμόνων εἶδω-
λον, τὸ τῆς ἀμαθίας ἀνδράποδον, τὸ τῆς σκιάς ἀφωνότερον, δέον
5 τοῦτων κατολιγωρῆσαι, ἢ εἰ μὴ τοῦτο, ἐκπομπεύειν γοῦν καὶ
θιατριλεῖν ταῦτα τῷ τὰς τῆς ἐκκλησίας ἡγίας ἰθύνοντι, καὶ σύνο-
δον συγκροτῆσαι περὶ μεγάλων μεγάλως ἀνερευνῶν, ἀλλ' οὐκ C
ἀνδράσι μηδὲν ὑγιᾶς φρονοῦσι, μηδὲ τὰ ἑαυτοῦ (φεῦ τῆς μετὰ
ὄβλου φιλίας) ἀλλὰ τὰ οἰκεία προμηθουμένων καὶ προδιοικουμέ-
10 των, τῷ φιλουμένῳ ἀνακοινοῦται Κασσιτερᾷ, καὶ τὰ ἀπεσταλμένα
ἄγει τούτῳ εἰς φῶς. ὁ δὲ κακῶ τὸ κακὸν καὶ λύσση λύσσαν οὐ
θραπέυων ἀλλ' ἐπεγείρων, ἕτερόν τινα τῇ ὁμοίᾳ δόξῃ περὶ τῶν
θείων ἐκόντων ἐνισχημένον κατὰ τοῦ Μαυριανοῦ ἔμβολον ἐσκη-
ροῦντα ἀναγνωρίζει, ἀπέραντά τινα καὶ μετέωρα λεσχηνέων καὶ
15 ἐπεράγγελον τοῦτον εἶναι διαβεβαιούμενος· “τούτῳ οὖν, ὦ βασι-
λεῦ, χρῶ περὶ τῶν τοιούτων μυσταγωγῶ· καὶ ὃ ἂν εἴποι σοι
πειῶν οὐχ ἁμαρτήσεις τοῦ δέοντος.” (16) ὡς οὖν ἐπεράνατο τὰ D
τῆς συμβουλῆς, μεταθέειν ἔγνω πρὸς τὸν μονάζοντα, καὶ τοῦτον
κατατλήσας ταῖς φλυαρίαις προσέθηκεν ὡς κατὰ τὴν ἐπιούσαν
20 τάχα, ἰδιώτου σχῆμα ἀναλαβόμενον, αὐτὸν ἐνταῦθα βασιλεῖα
ἀγάγῃ σοι, περὶ τε πίστεως καὶ ἄλλων οὐκ εὐκαταφρονήτων πρα-
γμάτων συμβουλευόμενον. τοῦτον οὖν ἔτη δύο καὶ ἔβδομήκοντα

6 α' om P 7 ἀνερευνῶσαν? an ἀνερευνῶντα? 13 τοῦ] τὸ?

paradis et Bacchae Taraxiique numinibus (sic nimirum imperatricem
Irenem sanctamque Tarasium in causa divinarum imaginum linguae pe-
tulantia vocans) spem collocaret. at Leo, verum daemonum idolum, in-
scitiae mancipium, homo umbra elinguior, cum haec spernere debuisset,
sua autem, ad eum qui ecclesiae clavum regebat referre eique exponere,
necnon synodum de rebus magnis magnifice scrutando cogere, non homi-
nibus qui nihil sani saperent, quique non eius commodis sed suis ipso-
rum lucris stunderent suasque cum primis res curarent (proh amicitiam
dolo compositam!), amico Cassiterae communicat, refertque quae ex
sunt verba acceperat. porro ille malum malo furoremque furore non
leniens sed excitans, virum alium, qui eiusdem erga sacras imagines
sententiae esset ac in Mauriani porticu habitaret, ei indicat, immensa
quaedam et excelsa in eius laudem deblaterans, atque eius maiorem an-
gelo praestantiam affirmans. “hoc igitur, imperator, qui in rebus istius-
modi instruat atque edoceat, utere; nec si quid illo doctore egeris, ab
honesto et eo quod officii est quicquam aberraveris.” (16) vixdum da-
tum consilium erat, cum ad monachum properare operae pretium duxit;
magisque hominem exsaturans adiecit sequenti nocte se ei imperatorem
adducturum privato habitu, qui de fide aliisque rebus haud spernendis
cum eis consulturus. fac ergo illi polliceare annos duos supra septua-

τὴν βασιλείαν κατευθνεῖν καθυπισχοῦ, καὶ τρισκαιδέκατον ἀριθμοὶ τῶν ὑποστόλων, καὶ παῖδας παίδων ἐπὶ θρόνον τῆς βασιλείας ἰδεῖν, εἴ γε Λέοντος ἐξ Ἰσαυρίας συστοιχεῖ πως τῷ δόγματι. μὴ ὑπισχομένου δὲ ἀλλ' ἀπαναινομένου, τὴν ἐξώλειαν καὶ ἀπώλειαν καὶ κρημνὸς καὶ βάραθρα ἠπειλησθαι τούτῳ ἐπόμνε ἐκ 5

P 18 Θεοῦ. ταῦτ' οὖν ἐκ σκαιωρίας καὶ γνώμης πονηροῦς ἀναδιδάξας, τὸν βασιλέα ἤγεν κατὰ τὸν δηλωθέντα καιρόν· καὶ ἐπειπερ εἰσήεσαν μετὰ τοῦ Θεοδοτοῦ καὶ τῶν ἀπορρήτων ἀπήρχοντο, “οὐ χρῆσε” ἔφη ὁ μοναχὸς “τὴν ἄλουργίδα καταλιμπάνοντα, ὃ βασιλεῦ, ἰδιώτου σχῆμα ἀλλάσσεσθαι καὶ τρώγειν γνώμας οὕτω τὰς τῶν 10 πολλῶν.” καὶ ὃς ἐκπαθῆς ἄμα καὶ παραπλήξ τῷ ῥήματι τούτῳ γενόμενος, καὶ ἄλλως οἰηθεὶς ἐκ θείας εἶναι προγνώσεως, ὡς σκιὰ τῷ ἀνδριάντι εἶπετο ἀληθῶς, καὶ ὄλωσ ἤρητο καὶ ἐκρέματο ἐξ ὧτων ὡσπερ τι κεραμοῦν ἀγγεῖον τοῖς λόγοις τοῦ μοναχοῦ. ἀλλὰ ταῦτα μὲν εἴρηται καὶ τοῖς πρὸ ἡμῶν διὰ μέτρον ποιήσεως. 15

B 17. Αὐτίκα γοῦν τὴν τῶν σεπτῶν εἰκόνων ἀναγορεύει καθαιρέσιν, καὶ τὸν πατριάρχην (Νικηφόρος δὲ ὁδτος ἦν) γραφῆ αὐτοχειρῶ ἡξίου τοῦτο συγκατατίθεσθαι, εἴ γε μὴ μέλλοι ὑπερορίαν καταψηφίζεσθαι. ὁ δὲ καὶ ἄλλοθεν τεκμηράμενος τὴν τοῦ τυράννου πρὸς τὸ θεῖον ἀπέχθειαν, ἄγεσθαι μᾶλλον ἢ συνεῖναι 20 τοιοῦτῳ κρίνας ἀπήγετο πρὸς τὴν καταψηφισθεῖσαν ὁμολογίαν· καὶ Θεόδωτος ὁ Κασσιτερᾶς τὸν τῆς ἱεραρχίας θρόνον ἄδλον

18 τούτῳ?

ginta imperium recturam, numeraque tertium decimum apostolorum. Vaticinare ei fore ut vident super regni solium filios filiorum, si modo Leonis Isaurici edictum sequi in animum induxerit: sin nolit polliceri, sed rem se praestitutum abnuat, obstare stragem illi, interitum, praecipitia, barathra a deo imminere. haec scelerato animo mentisque pravitae docto monacho, qua hora convenerant, imperatorem adducit. cumque ingressi una cum Theodoto arcana aggressi essent, “non decebat” inquit monachus “communi te veste purpuram commutare ac sic vulgi animis illudere.” ille audito hoc verbo vehementer affectus mentem attonitas, ac cum alias ex divina eum praesentia loqui existimaret, plane velut umbra statim sequitur, totaque ex monachi verbis, haud secus ac ex ansulis vasculum, sic ille pendet; ut et ante nos quidam veribus laserant.

17. Statim ergo abolendas venerabiles imagines edicto sanxit; iubetque Nicephoro patriarchae ut scripta sua manu schedula assentiri se profiteatur; exilio multandus, ni faciat. is autem, qui et aliunde tyranni in dei cultum male affectam mentem coniecerat, rapique ad mortem quam cum homine eius indolis versari satius ducebat, sponte ad constitutum confessori exilium adduci se patitur. Theodotus interim Cassiteras circa divini paschae solenne tempus, navatae operae praemium,

λάμβανε κατὰ τὸν τοῦ θείου πάσχου καιρὸν. ἄξιον δὲ μηδὲ τὸ
 κημέριον παραδραμεῖν. ὁ μὲν γὰρ Νικηφόρος, ἅτε τῆς ἱερουσά-
 νης πρῶσιτάμενος, ἐζήτει τὴν διὰ τοῦ ἱεροῦ συμβόλου πρὸς τὴν C
 θέαν πίστιν συγκατάθεσιν· ὁ δὲ οὐκ ἔφη νῦν τοῦτο ποιήσειν,
 εὐπερόδεσθαι δὲ μέχρις ἂν ἡ τῆς βασιλείας αὐτῷ τελείως ἀνάρρησις
 γένηται, δηλοῦσης τῆς ἀναβολῆς ὡς καὶ αὐτοῦ γε προενισχημένου
 τῇ τῆς αἰρέσεως μαρίᾳ ἐκ γενετῆς. (18) Ἐτερον δὲ τοῦ λεχθέντος
 σαφέστερον· ὡς γὰρ ἔρτι τὸ πρῶτον ἀηγορευμένον ἐδεῖτο τοῦ
 διεδήματος, καὶ τοῦτο ἔδει τὸν ἀρχιερέα τῇ καταπτύσῳ ἐπιθεῖναι
 10 κεφαλῇ, προσήγγισεν δὲ ταύτῃ καὶ κατεπαφώμενος οὐ τριχῶν,
 ὅπερ ἐδόκει, μαλακῶν, ἀκανθῶν δὲ καὶ τριβόλων, ὅπερ τῇ
 ἀληθείᾳ ἐνῆν, ἐν αλοθῆσει ἐγένετο, ἀκίσιν οἶον κατακεντούμε- D
 ρος καὶ τὴν χεῖρα δδύνας περιπειρόμενος ἀλλὰ ταῦτα μὲν
 πρότερον· τότε γοῦν ὁ πατριάρχης ὑπερόριος, τὴν καταχει-
 15 ροτοτήσασαν ψῆφον δεξάμενος, ἐπορεύετο, ὅτε δὴ καὶ λέγεται
 ἐφ' ὀλάδος αὐτῷ φερομένῳ μακρὰν κατὰ τινα τόπον παρα-
 θαλάττιον πόρρωθεν ἰδεῖν Θεοφάνην τὸν μακαρίτην, θυμιά-
 μασί τε καὶ λαμπάσι δεξιούμενον, οἶόν τινα προπομπὴν τῇ καλῇ
 ἐκλήθῃ ὁμολογίᾳ προπέμποντα. ὃν ὡς εἰκὸς ἀποδοχῆς ἀξιώσας καὶ
 20 θεῷ παραδούς δι' εὐχῆς, τὰς χεῖρας οἶον ἕρας μεταρσίως περι-
 βάλτε τοῦτον, πόρρωθεν τὸν τελευταῖον ἀποδούς ἀσπασμόν. ἐρο- P 19
 μένου δὲ τινος τῶν συνεπομένων, ὡς δὴ τίνι τοῦτον ἀποδίδως εὐ-

episcopalem sedem nanciscitur. operae pretium vero sit ut nec quod
 antecessit eius mentis praetercurramus indicium. divinus namque Nice-
 phorus, quippe qui sacerdotio praesidebat, divinae eum fidei assensum
 praebere symboli professione omnino flagitabat. ad quem ille non se
 tunc facturum, atque interim dilatatum, dum eius in imperatorem ac-
 clamatio perfecta rata firmaque esset, sic nimirum cunctando ea se hae-
 reses labe olim exque indole laborare ostendens. (18) est et aliud, eo
 quod dicebam, perversae eius circa fidem mentis clarius indicium. cum
 enim tam primum imperator acclamatus necdum diademate potitus esset,
 atque ipsum devoto capiti sacratissimus antistes impositurus esset, ubi
 se ad rem accinxit contigitque, non velut molles crines tangere videbat-
 ur, sed quod vere erat, spinas se ac tribulos sentire, quibusdam quasi
 aculeis compunctus ac doloribus manum confixus, existimabat. verum
 haec quidem antea. tunc vero patriarcha, eius poenae accepta senten-
 tia, in exilium proficiscebatur. quando etiam ferunt, cum navigio pro-
 cul abduceretur, e maritimo quodam loco eminens beatum Theophanem
 videre, suffusa cereisque se prosequentem ac velut triumphi quadam
 specie praecleara illa confessione deducentem. cuius ille, ut par est,
 officium cultumque libenti animo suscipiens, atque precibus deo com-
 mendantis, sublati in altum manibus velut amplexabatur, supremum pro-
 cul osculum figens. percentanti vero cuidam ex iis qui secum comita-
 bantur, cuiusam sic ex animo desiderioque supremum osculum daret, pro-

κτῶς τε καὶ ἐφετῶς, “τῷ ὁμολογητῇ” φάναι “Θεοφάνει” προφή-
τιδι γλώττη, “μονῆ προεστῶτι τοῦ Ἄγρου”. ὃ καὶ συνέβη μετ’
οὐ πολὺ· αὐτὸς τε γὰρ τοῦτον ἐώρακεν οὐδαμῶς, κάκεινος τὸν
τῆς ὁμολογίας στέφανον ἀνεδήσατο. καὶ τὰ μὲν τοῦ ἀρχιερέως
οὕτως.

19. Αὐτὸς δὲ οἷόν τινα τῆς αὐτοῦ βασιλείας ἀρχὴν ἐπι-
θεις δεξιὰν τὸ τὰ τῆς ἐκκλησίας οὕτωςαι διοικονομηῆσαι, καὶ τὴν
φιλοτιμίαν εἶπερ τις νοσῶν, τῶν κοινῶν πραγμάτων ἀντελαμβάν-
νετο, πανταχοῦ τὸ κέντρον κατὰ τοὺς σφῆκας φέρων μεθ’ ἑαυτοῦ,
B τὸν στρατιώτην τε ὄχλον γυμνάζων αὐτὸς, καὶ πόλεις πολλαχοῦ 10
τῶν κατὰ Θράκην καὶ Μακεδονίαν δι’ ἑαυτοῦ ἐκ βάρθρων ἀνεγεί-
ρων, καὶ περιπορευόμενος πανταχοῦ, ὡς φοβερὸς εἶναι καὶ κατα-
πληκτικὸς καὶ αὐτοῖς τοῖς ἐχθροῖς. ὑπὲρ ὧν καὶ τὸν ἅγιον Νικη-
φόρον φασὶν εἰπεῖν ποτὲ μετὰ τὴν αὐτοῦ ἀποβίωσιν ὡς εἰ καὶ ἀλά-
στορα, ἀλλ’ οὖν ἐπιμελητὴν τῶν κοινῶν ἢ πόλεις ἄνδρα ἀπώλεσεν. 15
καὶ περὶ τὰς ἀρχὰς δὲ καὶ ἡγεμονίας, οὐ τὰς πολιτικὰς δὴ μόνον
ἀλλὰ καὶ τὰς στρατηγικὰς, διεπτόητο ἰσχυρῶς· χρημάτων κρείτ-
των αὐτὸς ὧν τοὺς ἀδωροτάτους πάντων προέκρινεν, ἀριστίνδην
C πάντας ἀλλ’ οὐ κατὰ πλοῦτον τιμῶν. καὶ δικαιοσύνης μὲν ἐρα-
στῆς λέγεσθαι ἐβούλετο, οὐκ ἐγίνετο δέ· πλὴν ἀντεποιεῖτο ταύτης, 20
καὶ πολλὰς τῶν κρίσεων δι’ ἑαυτοῦ ἐξεπέραινεν κατὰ τὸ Λαυσια-
κὸν ἐγκαθήμενος. καὶ ποτε δὴ τινας ἐγκλησιν πρὸς αὐτὸν ποιη-

6 ὑποθείς?

17 χρημάτων γὰρ κρ.?

phetica lingua respondisse, Theophani confessori, monasterii Agri prae-
posito; quod et ita brevi accidit, cum eum deinceps nunquam patriar-
cha viderit, isque coronam confessionis adeptus sit. atque hactenus ea
quae sunt divini antistitis.

19. Leo autem hoc velut fausto regiae gubernationis principio po-
sito, quod ecclesiae res eo statu composuerat, ac si quis alius ambitio-
nis studio laborans, rei publicae curam aggreditar, ubique vesparum
more secum ferens stimulum, tum ipse militares exercens numeros, tum
multis locis per Thraciam ac Macedoniam curis suis atque labore urbes
a fundamentis excitans, atque omnem Romanum orbem cunctasque pro-
vincias lustrans, ut et ipsis hostibus terrori esset ac formidini. hincque
adeo, cum e vivis excessisset, dixisse aliquando aiunt sanctum Nice-
phorum, etsi impium, strenuum tamen rei publicae curis civitatem ami-
sisse virum. magistratibus quoque ac praetoribus; non civilibus modo
sed et militaribus, valde formidolosus erat; cumque ipse pecuniarum
amore superior esset, praeferebat eos cunctis qui omnium maxime a
muneribus sese continebant, unumquemque pro eo ac optimus erat, non
ut opibus affluebat, honorans. aequi ac iusti tenacissimus videri voluit;
nec tamen erat. ceterum iuri dicundo dabat operam, sedensque ipse in
Lansiaco plerasque lites finiebat. sane cum quis aliquando apud eum

σμένον περι γυναικὸς ἀρπαγῆς, ὡς τὴν ἑαυτοῦ τις τῶν ἐπιφανῶν ἀπαρκᾶν ἀνδρῶν, καὶ ὅτι οὐδὲ λόγων ἠξίωμα τῷ ὑπάρχει πολ-
 λῶς διεοχλῶν, ἐκείνον μὲν, ἐπέπερ ἀθῶρον παραστάντα οὕτως
 ἔχεσ ἐμαρτύρησεν, εἰς εὐθύνας ἤγε τῆς ἀρχῆς μεταστήσας καὶ
 5 κικρίαν πολλὴν καταχέας αὐτοῦ, τὸν δὲ μοιχὸν νόμῳ ἐκδοθῆναι
 προστέταχεν.

Ἀλλὰ τούτοις μὲν τὴν πολιτείαν οἷον ὑπέσαινε καὶ τὴν πρὸς D
 αὐτόν, ὡς ἂν εἶποι τις, εὐνοίαν ἐκαπήλευσεν· (20) περὶ δὲ τὴν
 πίστιν ἐμαίρετο κρυταίως, τοσοῦτον ὡς μηδὲ θεὸν ὀνομάζειν ἐδό-
 10 κει τότεψ καλόν. καὶ γὰρ τὰς τριακοντούτας σπονδὰς τοῖς Οὐν-
 τοις δὴ τούτοις τοῖς καλουμένοις Βουλγάροις ἐνωμότως ποιῶν καὶ
 εἰρηναῖος συμβύσεις κυτυπραττόμενος, ἐπεὶ δι' ὄρκων ταύτας
 ἔμελλε βεβαίωσεν τε καὶ ἐμπεδοῦν, οὐ τούτοις δὴ τοῖς ἡμετέροις
 ἐχρῆτο, θεὸν καὶ οὐρανόους δυνάμεις ἢ τὴν κατὰ σάρκα γενομέ-
 15 νην μητέρα Χριστοῦ τοῦ θεοῦ τῶν λεγομένων τε καὶ πραττομένων
 ἐφόβους καὶ μάρτυρας· ἀλλ' οἷα τις ψυχὴ βάρβαρος θεοσεβείας P 20
 ἀπακισμένη, κύνας μὲν, καὶ οἷς τὰ ἄνομα ἔθνη θύουσιν, ἐχρῆτο
 μάρτυσι τῶν πραττομένων καὶ ἀπέτεμνε καὶ διὰ στόματος ἄγειν
 20 οὐκ ἐμυσάτετο εἰς βεβαίωσιν, οἷς ἐκεῖνοι ἐμφορούμενοι, τὴν τῶν
 Χριστιανῶν δὲ πίστιν ἐκείνοις μέλλουσι ποτε ὑπ' ἡμῶν διαβιβά-
 ζομαι πρὸς ἐκείνην, ὡς εἶκε, κατεπίστευσεν. καὶ σαφῶς οὕτως
 οὐκ ἤσχοντο ἀσιβῶν· οἷς τε γὰρ τοὺς τῆς πίστεως μαργαρίτας
 κατὰ τὴν τοῦ κυρίου φωνὴν ἐμπροσθεν ἤφειε τῶν χοίρων καὶ χρῆ-
 σθαι τούτοις ἐπὶ στόματος ἐξεβιάζετο, ἄξιος βδελυρίας ὁ ἀήρ

expostulasset raptam sibi uxorem, quam nimirum illustrium quidam viro-
 rum rapuisset, nec praefectas saepius interpellatus eius ullam rationem
 habuisset, illum quidem statim sisti insum neglectaeque reum iustitiae,
 testium depositione peractum, poenae addixit, cessare illum iubens se-
 veriusque corripuens, adulterum vero legi tradi praecepit.

Verum his ille rei publicae blandiebatur, eiusque sibi benevolentiam, ut
 ita dicam, cauponabatur. (20) ad fidem autem quod spectat ac pietatem
 valde insaniebat, ut nec deum nominare e re illi honestumque videretur.
 nam cum tricennales cum Hunnis, quos Bulgaros vocant, in eundae illi essent
 iudiciae pacisque foedera iureiurando firmanda, non quibus Christiani
 solent sacramentis usus est, ut nimirum deum caelestesque virtutes, sive
 quae Christi deique parens carne fuit, dictorum gestorumque inspecto-
 res testesque adhiberet, sed velut barbarus quidam omnisque religionis
 expertus, canes, ac quibus gens improba immolat, iis gestorum testibus
 utens, et dissecabat, nec quibus illi libenter ingurgitantur, haec ipse
 ad firmandam fidem ore gustare exhorrebat: quod verò Christianam
 fidem eis concedidit, ad quam a nobis aliquando, ut videbatur, essent
 traducendi, ne sic quidem impietati litare eum puduit. tum enim in
 20 quod fidei margaritas iuxta domini sententiam (Matth. 7, 6) mittebat
 ante porcos, hisque illos vir impius vere execrandus ore tenuis uti com-

- δοσιβίων· καὶ οἷς τὰ ἐκείνων ἀέθλις αὐτὸς τὴν τῶν Ῥωμαίων δέκων
 Β βασιλείαν τε καὶ ἀρχὴν οὐκ ἤρωδρία μισογνωσόμενος καὶ τελοῦ-
 μινος ἐν πανδήμῳ θεάτρῳ καὶ οὕτω γε δὴ πλήρει τῶν ἀπίστων τε
 καὶ πιστῶν, τοῦ αἰωνίου σκώλματος καὶ πυρὸς ἄλλ' οὐκ ἄλλων
 ἐκάβησε. καὶ ὄσους δὲ τὸν ἄρθῶν εὔρωσε λόγον τηροῦντας, τοῦ-5
 τους πικρῶς κατήκαμε καὶ δεινῶς· ἐτέρωθεν δὲ τὰ τῶν ὁμοφρόνων
 οἱ σίφη τε καὶ συστήματα συνεκρότει τε καὶ συνήγειρεν ἐν ταυτῷ
 παρὰ πλεονὰν αὐτοῦ τιθεὶς καὶ προσεκαλέζων ταῖς ἀφελείαις.
 τούτοις καὶ Ἰωάννης ὁ γραμματικὸς ἐγκατέλεκτο, παντὸς ἀνάσκη-
 C τος ὑπάρχων καλοῦ. οἷς καὶ τινα γραφῆν ὁ Ἄλιον νεαρῶς τινὸς 10
 καὶ μαρῶς ἐξαρχομένην πίστεως ἀναγράψαι κελεύσας, τὸν κατὰ
 τῶν θεῶν εἰκότων δρόμον ἐδίωκεν. ἀνερρέκεισε δὲ πως οἷον καὶ
 ἐξεφύσησεν εἰς ὕψος αἴρων αὐτὸν (καὶ γὰρ ἦν κοῦφος καὶ πρὸς
 οὐδὲν ἐφέρετο λελογισμένῳ τῷ νῶ) ὁ τοῦ ἱεροῦ συστήματός τε καὶ
 κλήρου τῶν βασιλικῶν ἀδελῶν ἀρχηγός. λοχῶν γὰρ αὐτὸν ἐκ πολ-15
 λοῦ καὶ οἷον ἐξ ἐνέδρας ὡς τὸν Πρωτέα αἰρήσειν ἐρῶν, ἐπεὶ κατὰ
 τινα καιρὸν τὸ θεῖον ἐκείνο εἰς ἐπήκοον ῥητὸν ἐκκλησιαζόμενον
 ἐκηρύττετο "τίνοι ὁμοιάσατε κύριον, καὶ τίνοι ὁμοιάματι ὁμοιά-
 σατε αὐτόν; μὴ εἰκόνα ἐποίησε τέκτων, ἢ χρυσοῦχος χωνεύσας
 D χρυσίον περιμεγρῶσεν αὐτόν, ἢ ὁμοίωμα κατεσκευάσεν;" ἐπεὶ 20
 γούν τοῦτο κατὰ τὸν τοῦ Φάρον νυδὸν ἐξηχεῖτό τε καὶ διεβεβήητο,
 ἡρέμα πως ὑποσυρεῖς καὶ ἑαυτὸν εἰς προῦπτον ἀγωγῶν, "σύνες ὁ

5 δι] μὲν?

pellebat, tumque in eo rursus quod ipse Romani moderator imperii, in publico conventu, in theatro promiscua infidelium fideliumque multitudine referto, initiari non erubuit ac consecrari, non alio plane praemio quam aeterno verme et igni dignus fuit. porro si quos verae fidei tenaciores offendebat, eos vero dire graviterque excruciabat. alioqui vero eiusdem secum sententiae hominum cuneos conventusque cogebat atque confiabatur, suo eos lateri adhibens ac muneribus obruens. inter illos Ioannes grammaticus fuit iisque accensitus, vir nulla honesti luce praeditus. his Leo scriptionem quandam ad novam ac execrandam acceptandam fidem inhens edere, adversus divinas imagines cursum intendebat. excitavit autem ac velut flammam in immensum extulit, quippe cum levis esset nec sensato animo quicquam aggrediretur, sacri collegii clerique palatini praeses. olim enim observans, velutque ex insidiis quasi Proteum quandam hominem capere satagens, cum aliquando in omnium auribus in publico ecclesiae conventu sententia haec proferretur (Isaiae 40, 18). "cui similem fecistis dominum, et cui simulacro assimilastis eum? numquid imaginem fecit faber, aut aurifex fuso auro circumdeauravit eam, aut simulacrum fabricatus est?" cum ergo sententia haec quandoque in sacra Phari aede cantu altaque voce ederetur, ille sensim quasi trahens ac se ipsum in medium producens "intellige,

μ λέγει, φησίν, "ὦ βασιλεῦ, τὸ ἱερὸν λόγιον" καὶ μηδεὶς σοι μετάρμελος ἐπὶ τοῖς ἐναρχθεῖσιν ἔστω, ἀλλ' ἄπαν θεῖον δοκοῦν ἐκποδῶν ποιήσας εἰκόνισμα τῆς ὁρθῆς ἔχου λατρείας τῶν μὴ σεβομένων αὐτά." τούτοις, ὡς εἶπον, ἀσυλλογίστως ὑπεκκαεῖς καὶ 5 τὴν ἄθλιον ἐκείνην ψυχὴν προσεκυρωθεὶς ὄλην ἐκίνησε κατὰ μὲν τῶν εὐσεβῶν τὴν ἑαυτοῦ μανίαν, κατὰ δὲ τῶν ἀσεβῶν τὴν θείαν καὶ δικαίαν ὀργήν. ὁ μὲν γὰρ θεσπίσματι πάντας τοὺς ἀρχιερεῖς ἐκ τῆς ὑπερορίας μετεπέμπετο, συλαγωγῶν τούτους, τῆς τοῦ πα- P 21 τριάρχου θείας πόρρωθεν καθιστῶν καὶ ἀποκηρύττων αὐτούς, ὡς ἐπὶ οὐκ εὖ βουλήματι πειθηνίους κατεργαζόμενος, πολλοὺς τὴν καλὴν ἀναιρήσασθαι μυρτυρίαν πεπεικῶς τῷ γε μὴ πεισθῆναι αὐτῷ.

21. Θεὸς δέ, οἷος τρόπος ἐκείνου οὐ σύντονός τις ἀλλὰ B μακρόθυμος, τὴν ῥομφαίαν ἐστύλβου μὲν, οὐκ ἤφειε δέ. νῦν μὲν 15 γὰρ αὐτοῖς λαιμοὶ καὶ ἀχμοὶ καὶ διάπυροι ἥλιοι, νῦν δὲ σεισμοὶ καὶ ἀναβρασμοί, καὶ ἄλλοτε φλογὸς οἶα κατὰ τοῦ ἀέρος ἀκοντίσεις καὶ ἐτέρωθεν ἐμφύλιοι στάσεις τῶν δεινῶν τὰ ἀκμαιότατα ἐπεσείοντο. ἀλλ' οὐκ ἦν ἐκείνην ἐπισχεῖν τὴν ψυχὴν, σὺς δίκην κατὰ κρηματοῦ ἐπιβρόλασαν. ἐντεῦθεν ὄψέ γούν καὶ καιρίως πλήτ- 20 τουσιν μάχαιρα παρὰ τοῦ θεοῦ ἐκπεπόρευται, ἔν' ἤλω τέως ἤλος ἐκρουσθῆ καὶ κακὸν τῷ κακῷ λαθῆ. Μιχαὴλ τοῦτο ἦν, δς τὴν C φοδείρατων τότε ἐπειλημμένος ἀρχὴν, ἐγκλήματι καθοσιώσεως

1 λέγει om P

imperator," inquit, "quidnam loquatur divinum oraculum; nec ulla te incessat paenitudo eorum quae coepta sunt: sed si quid sacrarum imaginum reliquum videatur, eo e medio sublato eorum rectae adhaere religioni qui nullam eis adhibent cultum." his itaque ille, uti dicebam, temere nulloque sano iudicio accensus infelicique illo exaestuans animo, suam omnem adversus pios incitavit furorem adversamque impios divinam immanemque indignationem. omnes namque episcopos dato rescripto ad se ab exilio accersit, eos spolians atque a patriarchae procul conspectu eliminans eiiciensque sive abdicans, velut inde sibi dicto audientes facturus esset. multis tamen bonae confessionis suscipiendae auctor existit, qua constantes fidei athletae obaudire tyranno noluerunt.

21. Deus autem (o quam ille non rigidus aut acris, sed patiens mitisque!) gladium quidem vibrabat, nec tamen feriebat. nam modo quidem laes et squalores solisque nimii algores, modo autem terrae motus ac eruptiones, quandoque etiam flammae similes vasto aëre eiaculationes, alias denique, quae malorum vis maxima, domesticos tumultus ac seditiones illis intentabat. cohiberi tamen non poterat, suis aggressis more, in praecipuum degravatus animus. tandem igitur tardus ille quidem, at cuius letale vulnus, a deo gladius proficitur, ut interim clavum clavum tradat malumque malo medeatur. Michael is erat, qui tum moderatum praefecturam gerens, maiestatis crimine delatus, vix mul-

Theophanes contin.

3

αλόως, μόγῳ πολλῶ καὶ κόπῳ ἀποτρέψασθαι ἴσχυσεν. ἀλλ' ἔμελλεν ὑπ' ὀδόντα τοῦτον ἔχων αἰεὶ καθάπερ διαπεπραγμένον ἱερεῖον δεῖξαι οὐκ εἰς μακράν. ἄλλως μὲν γὰρ ἐξήσκει γλῶσσαν ὁ Μιχαὴλ πρόλαλόν τε καὶ ἰταμόν, καὶ τὴν αὐτοῦ οὐκ ἔληγεν ἐκπομπέων θηριοτροπιάν, ἅτε δὴ αὐτῷ καὶ συννυξήθεις καὶ τῇ ἐκ 5 χειρὸς γαννύμενος ἀνδρεόβητι. ὁ Λέων δέ. (οὐ φέρει γὰρ τις **D** πάντων κρατῶν ἐνὸς ἡττᾶσθαι μωροῦ, εἰ μὴ γε ὄντως οὐκ ἀνδρῶν ἀλλὰ καὶ θυμοῦ βασιλεὺς καταστῆ) ὠτακουστάς τινος τούτῳ λόχον κατέστησεν, ὡς ἂν διὰ τινος πορθμείου διαβιβάζοντο λόγοι οἱ αὐτοῦ· καὶ γὰρ ὑπέιδετο τὸ μέλλον, τῆς κατὰ τὸ Φιλομήλιον 10 προρρήσεως ἐξημβλωκίας τῆς αὐτοῦ ψυχῆς μηδαμῶς, ἢ τὸν Μιχαὴλ δεύτερον τοῦ Λέοντος ἀναρρηθῆναι διωμολόγησεν. τούτων τῶν ἐφεδρευόντων εἰς ἦν καὶ Ἐξαβούλιος, ἀνὴρ οἴος τε ὢν ἦθος καὶ φύσιν ἀνθρώπου καταμαθεῖν. ὡς οὖν χρόνου προϊόντος οὐκ ἐνεδίδου τῆς ἀθυροστομίας μηδὲ τοῦ τωθασμοῦ, ἀλλ' οἷόν τις 15 κυματίας πᾶσαν ἀκαίρως ἰλὸν ἐξέβρασεν ποταμός, ἠπέλησε τῷ **P 22** Λέοντι πανώλειαν καὶ ἀλλ' ἅττα θυμὸς ἐτρέφετο πονηρός, ἀνέπεμπετο δὲ ταῦτα πρὸς βασιλέα, ἀνάρπαστος γίνεται ἐξ αὐτῆς, καὶ τέλος τῶν ἐλεγχόντων τὰ τῆς κατηγορίας κατεμπεδούντων κατατίθεται τυραννίδος ἐπίθρεσιν μελετῶν. ἡμέρα ἦν προτεραία 20 τῆς καθ' ἡμᾶς τοῦ λόγου Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν ἐπιδημίας τε καὶ σαρκώσεως. ἐπεὶ γοῦν πάντοθεν κατάφωρος ἐγγένητο αὐτοῦ τοῦ βασιλέως ἐν τοῖς ἀσηκρητέλοις ἐξετάζοντος, καὶ δρασμὸς τῶν

toque labore illud a se depellere potuerat. verum futurum erat ut quem sub dente semper haberet, in morem dilaniatae victimae haud longe post ostenderet. porro Michael, praecipitis procacisque linguae vitio assuetus cum esset, feros Leonis mores traducendi, velut cum illo adultus sibi quae fortitudinis laude placens, nullum finem faciebat. Leo autem (non enim qui omnium dominus sit, ab uno stulto lubens omnino patiat, nisi re vera non virorum magis quam irae imperio polleat) viros statuit occulte in insidiis auscultaturos, ut velut rimulae eius ad ipsum sermones perverherent. etenim suspectum habebat quod erat futurum, nec Philomeliensis monachi vaticinium eius animo exciderat, quo is secundum a Leone salutandum imperatorem Michaelem edixerat. eorum qui observarent unus quoque Hexabulius erat, acri scilicet vir ingenio, ac qui hominis indolem geniumque explorare posset. interim igitur, cum effrenem illam dicendi ac deridendi licentiam minime reprimeret, ac velut turbulentus fluvius limum omnem importune ebulliens extremam Leoni perniciem ac interitum comminatus esset, ac si qua malus furor alebat, verbis produxisset, re ad Leonem delata confestim rapitur ipsa die. postremo delatoribus accusationis capita confirmantibus affectatae tyrannidis ac maiestatis reus decernitur. pridie Christi verbi nostri natalis isthaec agebantur. quia ergo crimen undique exploratum erat, ipso Leone in secretariorum aede pro tribunali causam cogno-

παληθέντων οὐκ ἦν, καταχειροτονεῖται τὴν ἐπὶ θάνατον, καὶ θάνατον οὐ τόνδε ἢ τόνδε, ἀλλ' ἐν' ἔχῃ καὶ τὸν βασιλεῦα αὐτὸν θιατῆν τε καὶ αὐτουργόν, εἴτε τῷ πάθει τῆς ὀργῆς ἐκνικώμενον, εἴτ' ἄλλως τῇ ὠμότητι ἐφρηδόμενον, κατὰ τὴν τοῦ βασιλικοῦ βαλα- B
5 πείου κάμνον ὀριμέως ἐκριφῆναι πυχρὸς παραβόσκημα. ὠριστο ταῦτα, καὶ αὐτὸς προέθεεν τὰ τοῦ δράματος ἐπονοόμενος. ἀλλ' ἢ τοῦτου σύζυγος (Θεοδοσία ἦν, τὸ τοῦ Ἀρσαβῆρ θυγάτριον) ἀνασπούδασα καὶ ὡς ἔτυχε θέουσα, ὡς ἐκ τινος βακχείας ἐξοιστη-
10 θείσα, ἀπέσπευδε τοῦτον καὶ τῆς ὀρμῆς ἐγκατέπαυεν, ἀλάστορα καὶ θεομάχον ἀπυκαλοῦσα, οἷς οὔτε τὴν ἡμέραν ἄγει διὰ φειδοῦς, τοῦ θείου μέλλων σώματος μετασχεῖν. ἐκθειόμενος οὖν τὰ δεινὰ, καὶ τῷ θεῷ μὴ ἀπὸ θυμοῦ γένηται δεδοικώς, τότε μὲν αὐτῷ τὴν σωτηρίαν τὴν παλίντροπον ἐπεβράβευσε, τῷ παππία τὴν αὐτοῦ ἐπιτρέψας φρουράν, εἰ καὶ τῶν σιδηροπέδων δι' ἑαυτοῦ φρουρεῖ- C
15 σθαι ἤξιον τὴν κλεῖν. ἐπηγεῖται δὲ καὶ τῇ γυναικί, καὶ "οὐκ εἰς μακρὰν ἐπόψεσθε" ἔφη, "σὺ τε ὦ γῦναι καὶ τὰ τῆς ἐμῆς νηδύος βλαστήματα, τὰ ἀποβησόμενα, εἰ καὶ σήμερόν με τοῦ ἐκεῖθεν ἁμαρτήματος προσηλευθέρωσας." τούτοις τὸ μέλλον ἀπεφοίβισέ τε καὶ προεκέρυξε.

20 22. Καὶ γὰρ ἦν αὐτῷ δέος τῇ ψυχῇ ἐγκαθήμενον ἐκ τινος χρησμολογίας, ὡς κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν κατὰ σάρκα γεννήσεως πᾶσαν τὴν ἀξήθεϊσαν εὐδαιμονίαν καὶ βα-

11 ἐνθυμούμενος?

21 τοῦ] τῆς?

scents, nec ullus effugii locus erat, capitalis in eum fertur sententia; nec ut quovis modo neci datur, sed ut sub ipsum principis conspectum ac velut ipso coram auctore, sive irae affectus sic impulerat, sive alias immanitate sese oblectabat, nempe ut in palatini balnei caminum proiiceretur, acri illic flamma absumendus. decretum erat; ipse tragoediae inspector futurus Leo praecurrebat. sub haec autem Theodosia uxor, Arsaberis filia, inculco habitu temereque ipsa proruens, Bacchantis more furibundo motu sese agitans, viri occupat iter eoque retrahit hominem, impium et dei hostem vocans, qui nec divino impartendus corpore diei reverentiam haberet. mala ergo reveritus remque in religione vertens, ac timens ne inde dei iram in se excitaret, in praesentia quidem vita reduce ac salute Michaellem donavit, eius tuto custodiendi cura papiae demandata, tametsi sibi ipse compedum clavem retinuit. sed et uxori comminatus est: "visura" inquit "es tu et liberi mei, et quidem brevi, quae inde eventura sunt, etsi me ab eius rei scelere hodie liberasti;" quibus verbis sibi ipse futuri eventus malique imminens malus vates effectus est.

22. Ex quodam namque oraculo eius animo timor insederat, quo ferebatur die festo Christi dei nostri secundum carnem natalis sic adu-

σιλειαν ἀποκείρισθαι μέλλοντος. ὁ δὲ χρησμός ἦν Σιβυλλιακός, ὃν ἐν τινι βιβλίῳ εἰς τὴν βασιλικὴν βιβλιοθήκην ἐναποκείμενος, οὗ χρησμούς μόνον ἀπλῶς ἀλλὰ καὶ μορφὰς καὶ σχήματα ἔχουσα τῶν γενησομένων βασιλέων διὰ χρωμάτων. ἦν οὖν λέων θηρίον μεμορφωμένον, χῑ στοιχείον κεχαραγμένον ἀπὸ τῆς ῥάχως μέχρι 5 τῆς γαστρὸς αὐτοῦ. τούτου κατόπιν ἀνὴρ τις ἐπιθίων δόρατι καιρίαν ἐδίδου πληγὴν τῷ θηρίῳ διὰ τοῦ χῑ. πολλοῖς οὖν πρὸς σαφήνειαν τούτου δειχθέντος, ὁ τηνικαῦτα τὴν τοῦ κοιμιστορος ἐπανηρημένος ἀρχὴν μόνος διετράνου τὸ τοῦ χρησμοῦ, ὡς Λέον- 10 τοῦ οὕτως καλουμένου βασιλέως τινὸς κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς Χρι- στοῦ γενήσεως θανάτῳ ὀλεθρίῳ μέλλοντος παραδίδοσθαι.

P 23 23. Προσέτι δὲ καὶ ἡ τῆς μητρὸς ὄψις ἐπλήρου φόβου αὐτόν· ἢ τότε μὲν λεχθεῖσα εἰς οὐδὲν τούτῳ λελθγιστο, τὰ νῦν δὲ καὶ σφόδρα δάκνουσα ἐπέκειτο τὴν ψυχὴν. ἐφάνη γὰρ αὐτῇ κατὰ τὸν ἐν Βλαχέρναις θεῖον ναὸν προσφοιτώσῃ ἀεὶ κόρη τις ὑπὸ πολ- 15 λῶν λευχειμόνων περιστοιχιζομένη καὶ ὁ ναὸς αἵματος ἅπας πλήρης. ταύτην οὖν τὴν κόρην ἐπεῖν τινὲ τῶν παριστώτων, χύτραν ἐπιπληρώσαντα αἵματος ἐπιδοῦναι τῇ μητρὶ τοῦ Λέοντος πιεῖν. αὐτῆς δὲ πολυετῆ χηρείαν προβαλλομένης, δι' ἧς μήτε κρεῶν μήτε 20 τινὸς ἐναίμων γεύσασθαι, καὶ διὰ τοῦτο μηδὲ ταύτης χρῆζειν τῆς χύτρας, “καὶ πῶς” ἀντέφησεν ἡ κόρη μετὰ θυμοῦ “ὁ σὸς υἱὸς οὗ παύεται ἐμὲ πολλῶν αἱμάτων πληρῶν, καὶ τούτῳ τὸν ἐμὸν υἱὸν

tam omnem felicitatem ac imperium sublatum iri. oraculum vero Sibyllinum erat, in quodam libro palatinae bibliothecae repositum, quo non solum nuda oracula, verum etiam eorum qui imperio potituri essent figurae formaeque coloribus expressae continebantur. erat ergo leo bestia efformata, cui superne a dorso ad ventrem litera X exarata erat. a tergo autem vir quidam incurrens per ipsam hanc literam leonem hasta configebat. cum autem multis solvendum aenigma fuisset propositum, unus tunc quaestoris fungens munere oraculum clare explicavit, fore nimirum ut imperatorum quidam Leo nomine Christi die natali exitiosa nece tolleretur.

23. Nec minus Leonem perterrebat eius matri oblata visio. quae initio quidem cum Leoni relata esset, ab eo neglecta et pro nihilo habita est: tunc vero alte animo haerens ipsum valde mordebat. cum enim illa continuo divinum sacram Blachernarum aedem frequentaret, apparuit puella quaedam, quam ingens albatorum cuneus satellitio cingebat. interrim videt aedem totam cruore exundantem. tumque puellam uni cuidam adstantium iussisse ut ollam cruoris plenam Leonis matri bibendam porrigeret. illa vero diuturnam viduitatem causante, per quam nec carnes nec quicquam eorum quae sanguine praedita sunt gustasset, ac proinde nihil ad se eam ollam spectare, tunc iratam puellam respondiisse “quomodo ergo filius tuus non cessat me cruoribus opplere, eoque filium meum

περριζώνον τε καὶ θεόν; πολλά τε ἔκτοτε ἐλιτάνευε τὸν αὐτῆς
τιὸν τῆς τῶν εἰκονοκανοντῶν αἰρέσεως ἀποστήναι, τὴν ὄψιν ταύτην
ἐπιτραυρήσασα.

24. Καὶ τις δὲ ὄψις ἄλλη νυκτερινὴ ἔδειμάτου τοῦτου οὐκ
5 ἔλαττον· αὐτοῦ γὰρ Ταρσίσιον τοῦ ἀοιδίου πατριάρχου πάλαι
τὸν βίον μετηλλαχότος Μιχαὴλ τινα ἐξ ὀνόματος διακοῦσαι ἐπιπη-
δήσαντα προτρεπομένου ἐπιπλήξαι καιρίαν καὶ κατὰ κρημνοῦ C
ὠθῆσαι ἄβυσσον ἔχοντος. πρὸς τούτοις καὶ τὸ τοῦ μοναχοῦ τοῦ
κατὰ τὸ Φιλομήλιον. ἀλλὰ καὶ τῆς ἐσθῆτος θῦπτον μεταμφίσις.
10 ἂ συμφορῆσας ἐπάλλετό τε τῷ δέει καὶ τὴν ψυχὴν ἐκυμαίνετο, τῷ
ἔπηε κατὰ τὴν νύκτα ἀπεχθανόμενος. ὄθεν ἀκμαζούσης νυκτὸς
σοφώτερα ἢ βασιλικώτερα βουλευσάμενος, τὰς ἐπὶ τὸν παπῶν
φερούσας πυλίδας καταρράξας (καὶ γὰρ ἦν εὐσθερῆς τῷ χεῖρει)
τὴν ἐκ' αὐτὸν διήνηε πρόδοον. ὡς δὲ κατὰ τὸ δωμάτιον εἰσῆει, D
15 θάματα ὄρα εἰς ἐκπλήξιν οὐ τὴν τυχοῦσαν ἔγον αὐτόν· εἶδεν γὰρ
τὸν μὲν κατὰκρῆστον ἐν σχήμοδι τῷ τοῦ παπῶν περιδεξίως, τὸν
δὲ παπῶν ἐκ' ἐδάφους κοιμώμενον εὐρισκῶν. τὰς χεῖρας ἐπῆγε
πρὸς τὸν Μιχαὴλ καὶ τὴν κεφαλὴν, μαθεῖν βουλόμενος εἰ ἄρα,
ἕπει τοῖς ἐν συμφορᾷ ἐπακολουθεῖ, ἄφροντίην τινα καὶ ἠδὸν ἢ ἐμ-
20 μέριμνον ἔπνον καὶ κεκολασμένον καθεύδει. ὡς δ' εὗρεν ἄνετον
καὶ πάσης ἀπηλλαγμένον μεριμνῆς (οὐδὲ γὰρ οὐδ' ἐπαφώμενος
αὐτὸν δύνανται), μελλοσα τὸν θυμὸν ἔθρεψε τοῖς ἀπ' ἐλπίδος τού-

ac domum irritare?" quo ex tempore filium obsecrabat ut ab haeresi
abolerentium imagines resilliret, hancce tragice visionem referens.

24. Perturbabat et alia haud modice nocturna visio. nam per quietem visus sibi fuerat audire Tarasium inditum patriarcham, qui pridem in vivis esse desierat, hortantem ac iubentem cuidam nomine Michaeli ut irruens in Leonem letali eum ictu conficeret et in altam abyssum praecipitem daret. exagitabat etiam monachi Philomeliensis vaticinatio; sed et praetoriae chlamydis subitane impetu indutae recordatio. quae omnia coegerens metu concutiebatur, animoque fluctuans omnem noctis somnum inuisum habebat. quamobrem profunda iam nocte, eiusmodi consilium iniens quod sagacem magis exploratorem quam imperatoria fulgentem dignitate deceret, perrupta portula qua ad papiam patebat iter (quippe qui manibus robustissimus erat) ad eam usque processit. ut autem domum ingressus est, occurrit spectaculum quod illi haud vulgarem metum ac stuporem iniicit. nam reum quidem in papiae lectulo egregio cuncta, ipsum vero papiam humi dormientem invenit. tum manus Michaeli caputque ac aurem admoveat, nosse volens num, quod solent auxilii et in vitae discrimen adducti, curis solutum suavemque an vero sollicitum ac castigatum somnum duceret. ubi autem solutum nihilque sollicitum atque anxium alto demersum sopore offendit (nam nec contredando somnum illi excusserat), insperatis hisce spectaculis acrius incen-

P 24 τοις θεάμασι, καὶ δεινὸν ἀπῆει οὐκ αὐτῷ μόνον ἀλλὰ καὶ τῷ
 παππία ἐνοσίων. οὐκ ἔλαθε γοῦν ταῦτα τοῖς περὶ τὸν παππίαν,
 ἀλλὰ τις τῶν προκοίτων τοῦ Μιχαήλ ἐκ τῶν φοινικῶν φωρασάμε-
 νος ὑποδημάτων ἀπήγγειλε πάντα σαφῶς. οἷς ἐκπαθεῖς γενόμενοι
 καὶ ἀμάχῳ δέει περιληφθέντες βουλήν ἐξήρτων αὐτοῖς τὴν σω-5
 τήριον.

25. Ἔως ἄρτι ἐπέλαμπεν, καὶ σκῆψις γίνεται τῷ Μιχαήλ,
 ψυχικὰς τινὰς κηλίδας ἐπαγομένῳ, διὰ Θεοκτίστου, ὃν καὶ μετὰ
 ταῦτα τῷ τοῦ κανικλείου τετίμηκεν ἀξιώματι, ταύτας βούλεσθαι
 B τινι προσαναθέσθαι τῶν Θεοφιλῶν. ἐπετέτραπτο γοῦν καὶ συγκε-10
 χώρητο ταῦτα παρὰ βασιλέως. καὶ ὄγε δὴ φησιν τῷ Θεοκτίστῳ
 “τοῖς ἡμῖν κεκοινωνηκόσι τῆς πράξεως πάντα ἀνειπεῖν διαπελεῖ τῷ
 βασιλεῖ, εἰ μὴ τι γένηται παρ’ ὑμῶν γεγραῖον, τούτου με διασώ-
 ζον τοῦ θανάτου καὶ τῆς εἰρκτίης.” καὶ οἱ συνωμόται, ὡς ταῦτα
 διήκουσαν, βουλήν τοιαύτην συρράπτουσιν. ἔθος ἦν τῷ κλήρῳ 15
 τῷ ἱερῷ οὐχ ὡς νῦν ἔνδον τοῖς βασιλείοις, ἔκτοτε λαβὼν τὴν ἀρ-
 χήν, προσμένειν διὰ νυκτός, ἀλλὰ τοῖς σφῶν οἴκοις, ἄρτι δὲ τρί-
 της ἀρχομένης φυλακῆς κατὰ τὴν ἐλεφαντίνην συναγείρεσθαι,
 δοξολογίαν ἀποδώσοντας κυρίῳ τῷ Θεῷ τὴν ἑωθινήν. τούτοις οἱ
 συνωμόται ὑπὸ μάλης φέροντες ἐγκειρίδια ἐγκαταμιχθέντες, ἕτε 20
 C δὴ καὶ κνέφα καὶ ταῖς ἱερατικαῖς λαθόντες στολαῖς, συνεισήσαν
 ἀπειδῶς, ἐν τινι σκοτεινῷ λοχήσαντες τόπῳ, τὸ σύνθημα προσδεχό-
 μενοι. ὡς δ’ ὁ ὕμνος διεπεραίνετο καὶ ὁ βασιλεὺς αὐτοῦ που

sa ira discedit, non solum illi sed et papiae dirum exitium minitans.
 nec ea res papiam latuit, eo quod quidam pro Michaelis lectulo excu-
 bantium, ex cothurnis puniceis deprehenso imperatore, cuncta clare
 nuntiaverat. quibus illi gravissime turbati metuque maximo conterriti,
 quod eis salutē foret, id vero deliberant.

25. Iam primum dilucescebat, simulatque Michael adhaerere sibi
 animo sordes aliquas, quas per Theocistum, quem et postea caniclii
 dignitate ornavit, religiosorum virorum cuiquam velit aperire. permisit
 imperator, eiusque rei licentiam fecit. aitque Michael Theocisto “sane
 coniuratis denuntia cuncta me imperatori indicaturum, ni strenui quid
 molientes ab hac me morte ac carcere liberaveritis.” his porro auditis
 coniurati tale quid consilii struunt. moris erat ut sacer clerus, non ut
 modo intra palatium (quod exinde eaque occasione primum inductum est)
 sed quisque secum domi maneret, tumque ineunte tertia vigilia ad ebur-
 neam portam congregarentur, reddituri domino deo matutinas laudes.
 his coniurati sese commiscentes, pugionibus subter axillas occultatis,
 cum per tenebras ac sacerdotalibus amicti vestibibus latuissent, una libere
 ingressi inque uno quodam obscuro loco subsidentes signum exspectabant.
 hymno itaque persoluto, cum imperator haud procul a cantoribus consti-

κληρίων ἦν τοῖς ἄδουσι, προεξάρχων πολλὰκις τοῦτο δὴ τὸ φίλον
 αὐτῷ τὸ παντάνακτος ἔξεφαύλισαν πόθῳ (ἦν γὰρ φύσει τε εὐφωγος
 καὶ ἐν ταῖς μελωδίαις τῶν κατ' ἐκεῖνο καιροῦ ἀνθρώπων ἡδύτα-
 τος), τότε δὴ εἰσπηδήσαντες ἀθρόως ἐκ μὲν τῆς πρώτης ἡμέρατα-
 5 ρον προσβολῆς, πρὸς τὸν τοῦ κλήρου ἔπαρχον ἀποπλανηθέντες,
 εἴτε δὴ τινι ἐμφορεῖα καὶ σώματος ὁμοιότητι εἴτε κατὰ τὴν κεφα-
 λὴν ὁμοία περιβολῇ· κρυμώδους γὰρ οὔσης καὶ χειμερίου τῆς ὥρας
 ἐνὶ περιβλήματι ἀμφότεροι διεκαρτέρουν, πλὴν τὴν κεφαλὴν ὄξυ- D
 τάτῳ περικαλύπτοντες. ἀλλ' ὁ μὲν τοῦ κλήρου καθηγγεμῶν τὸν
 10 κίνδυνον ἀπεώσατο (αὐτίκα γὰρ γυμνώσους τὴν κεφαλὴν τῷ φαλα-
 κρώματι τὴν σωτηρίαν ἐθήρασεν), ὁ Λέων δὲ τοῖς ἀδύτοις ἐπι-
 σურεῖς οὐ σώζεται, ἀλλ' ἀμύνασθαι διεσπούδαζεν. ἔθεν τὴν τοῦ
 θυμιατηρίου σειρὰν διαρπάσας, ἢ κατὰ τινὰς θεῖον σταυρὸν, τοῖς
 ἐπιρχομένοις ἀντιπαρατάττεσθαι ἐβούλετο. ἀλλ' οὗτοι πολλοὶ καὶ
 15 οὐ κατ' εἰς ἐπιδραμόντες κατετίτρωσκον, καὶ ὡς ἀμυνόμενον καὶ
 τῇ τοῦ σταυροῦ ὕλῃ τὰς τῶν ξιφῶν ὀρμὰς ἀποπέμποντα. ἀλλ'
 ἔκαμιν πάντοθεν ὡς θηρίον βαλλόμενος, ὅτε δὴ καὶ ἀπογονὸς P 25
 ὄραρ τῆς ἐνοικοῦσης χάριτος ἐν τῷ ναῷ τινὰ εὐμεγέθη καὶ γιγαν-
 ταῖον ἐπιφέροντα ὄρων τὴν πληγὴν ἐδυσώπει καὶ ἐξελιπάρεῖ τρα-
 20 πῶς· τῆς ἐκ τῶν Κραμβωνιτῶν οὗτος ὠρμάτο γενεῦς. ἀλλ' ὄγε
 “ὄχ ὄραων” εἰπὼν “ἀλλὰ φόνων καιρός,” ἔτι τε κατὰ τῆς θείας
 ἐμψας χάριτος, παλεῖ διανταίαν κατὰ χειρὸς οὕτω δὴ ἀνδρικῶς
 ὡς οὐ μόνον τῆς κλειδὸς ἀπαρράξαι ταύτην δεινῶς, ἀλλὰ καὶ τὸ

tatus, uti crebro solebat, illud moduli inceptasset “sprevere summi cun-
 cta amore principis” (erat enim ex indole canora voce, eaque divinis
 modalandis laudibus eius aetatis cunctos mortales suaviore vincebat),
 confertim insiliunt, primoque impetu ac aggressionem in cleri praefecto
 decepti sunt, sive quod is corpore imperatori perquam similis erat, sive
 quod caput simili integumento obduxerat: cum enim per hiemis aspera ingens
 frigus rigeret, eodem ambo integumento illud tolerabant, acutissimo nimirum
 pileo caput contegentes. sed is quidem pileo capiti detracto, ostensa calvitie,
 facile salutem captavit. Leo autem in altaris penetrabile se ipse subducens irrito
 conatu praesidium quaerit. tneri se ille tamen conabatur: quapropter turibuli
 catena vel (ut alii perhibent) divina cruce arrepta invasorum impetum
 propulsare studebat. verum ii non singuli sed facta cuneo irruentes
 vulnera infligebant, cum sic quoque ille sese ulcisceretur crucisque ma-
 teria gladiatorum ictus depelleret. tandem vero bestiae in morem unde-
 quaque petitus fatiscit; quando et desperata salutem unum quempiam pro-
 cera statura, nec giganti absimilem, ictum inferentem videans, per gra-
 tiam in templo habitantem adiuravit palmamque obstatus est ut parceret.
 erat is Crambonitarum stirpe oriundus. ad quem ille “non sacramen-
 torum istud” inquit “sed caedum tempus est;” ac insuper per divinam
 ipse gratiam iurans manum eius adverso vulnere percussit, tanta vi ut
 non solum a clavícula eam penitus amputaverit, sed et crucis cornu dis-

κέρας τοῦ σταυροῦ κοπιόμενον μέχρι πολλοῦ προελθεῖν. συναποτέμνει δέ τις αὐτοῦ καὶ τὴν κεφαλὴν, ὄλμου δίκην τὸ σῶμα καταλιπών.

- B • 26. Τοιοῦτῳ μὲν τέλει βίου ὁ Λέων ἐχρήσατο κατὰ τὸν Δεκέμβριον μῆνα (ὥρα δὲ ἦν δεκάτη τῆς νυκτός), βασιλεύσας 5 ἔτεσιν ἐπὶ πρὸς πέντε μηνσίν, ὠμότητα μὲν ἐξασκήσας, πρὸς δὲ καὶ ἀσέβειαν, εἶπερ τις τῶν πρὸ αὐτοῦ· καὶ τούτοις τὴν τε προσοῦσαν αὐτῷ πρὸς τὰ κοινὰ ἐπιμέλειαν καὶ τὴν ἐν ταῖς χερσὶν ἰσχὴν καὶ ἀνδρείαν κατήσχυνεν. λέγεται δὲ καὶ τινα φωνὴν οὐρανόθεν αὐθωρὸν ῥαγῆναι, τὴν αὐτοῦ κατάλυσιν εὐαγγελιζομένην πολλοῖς· 10 ἧς καὶ τινες ἀκηκόετες ναυτιλοὶ, τὸν καιρὸν τε καὶ τὴν νύκτα ἀπογραφάμενοι, ἐκ τῆς ὕστερον ἐρένης ταύτην εὔρον οὔσαν ἀληθινήν.

sectum procul dissilierit. simul quoque alius quispiam eius abscisso capite truncum corpus reliquit.

• 26. Hunc vitae finem sortitus Leo, mense Decembri, hora noctis decima, cum annos septem menses quinque imperium rexisset. crudelitate, si quis alius decessorum, praeteraetque impietati operam dedit, qua utraque labe diligentiam in procuranda re publica bellicamque fortitudinem obscuravit. aiunt et vocem quandam statim caelitus erupisse, quae laetum de eius exitio nuntium in vulgi aures perferret; ac navicularios quosdam eo audito, observatoque temporis ac noctis articulo, rimando postea veram eam esse noctem comperisse.

P 26

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΣ
ΜΙΧΑΗΛ ΤΟΥ ΕΞ ΑΜΟΡΙΟΥ.
ΛΟΓΟΣ Β.

Ἀνηρηκότες δὲ τὸν Λέοντα οἱ περὶ τὸν Μιχαήλ, ὡς ἐν τῷ πρὸ τούτου ἡμῖν δεδήλωται συντάγματι, τὸ τούτου νεκρὸν σύροντες ἀνηλεῶς τε καὶ ἀφειδῶς διὰ τῶν Σκύλων εἰς τὸν ἰππόδρομον ἐξήγαγον, μὴ τινα φόβον ἔχοντες ἤδη διὰ τὸ πλήρη εἶναι τῶν ἐπι-

MICHAELIS AMORIENSIS IMPERIUM.
LIBER II.

Hac Michaelis fautores, uti a nobis superiori libro explicatum est, expleta carnificina, defuncti cadaver crudeliter effrenique licentia trahentes per Scyla ad circum eduxerunt, nullo iam metu deterriti, quod

βασιλεως και συνωμοτων την βασιλειον αυλην. συνεξεφερον δε αυτω και την αυτου γαμετην ονν τετταρσι τεκνοις αυτων, Συμβατιω τω κατα στεψιμον μετονομασθέντι Κωνσταντινω, Βασιλειω τε και Γρηγοριω υμα Θεοδοσιω· οδς και ακατιω ενθέντες B
5 προς την Πρωτην τησον απηγαγον, ενθα και των παιδων εννουχιωθέντων τον Θεοδοσιον συνεβη δυστυχησαι περι την ζωην και της του σωματος ταφης τω ιδιω κεκοινηγηκναι πατρι.

2. Ο δε Μιχαηλ της εκ του παππιου φρουρας ανερχθεις, ει τοδς ποδας σιδηρω δεδεμενους εχων δια το την κλειν παρα του
10 Αλοτος φυλαττομένην ασφαλειας ενεκεν τεως ειναι αφανη, επι τον βασιλειον εκάθισεν θρόνον, και παρα πάντων των τεως οντων P 27
εν τω καλατιω προσεκνηθη αυτοκράτωρ αναγορευθεις. ηδη δε μισοσης ημερας της φήμης πανταχου διαδραμοουσας, των δεσμων αφύρα θλασθέντων μόλις, ου χειρας απονιψάμενος, ου τον θειον
15 φόβον κατα νουν ελληφώς, ουκ άλλο ουδεν των δεόντων ποιήσας, προς τον θειον και μέγαν ναον προελήλυθεν του στεφους εκ της πατριαρχικης χειροδς και της πανδήμου τυχεϊν επιθυμϊων αναρρησιως, λεϊνους μόνους φραγμαδν και περιχαράκωμα εχων τοδς του φόνου μετεσχηκότας και συνομωμοκότας αυτω. ενθα και τις αμ- B
20 φετέρων θανυμίσειεν το κακόγνωμον, του μεν οπως ουδένα ειχε των τηλικούτων κολάκων και φιλούντων τότε δη βοηθόν, πάντων ωσπερ ερπειτων εις καταδύσεις χωρησάντων, του δευτέρου δε το προς πάντας αφοβον και αιμοχαρες, οϊς ωσπερ τις απδ νίκης

omnis regia coniuratis, iisque qui Leonis vitae insidiati essent, foret conferta. una quoque illius uxorem eiiciunt cum quattuor liberis, Sym-
batio, cui per inaugurationis solennia inditum Constantini nomen, Ba-
silioque et Gregorio, necnon Theodosio. hos omnes lembo impositos in
Proten insulam duxerunt. ibi exsecti cum essent, Theodosium mori
contigit, cuius defuncti corpus una cum paterno cadavere conditum fuit.

2. Michael autem e papiae custodia eductus, adhuc pedes ferro
vinctus cum esset (quod scilicet clavis, quae apud Leonem servabatur,
ut magis vincto caveret, necdum inventa erat), in regio throno conse-
dit omniumque qui tum in palatio aderant vocibus imperator salutatus
est ac adoratus. iam vero circiter meridiem fama ubique sparsa, cum
vix malleo compedes diffissi essent, illotis manibus, nullo dei metu in
animum assumpto, nec ullo alio defunctus honesti officio, ad divinum
magnumque templum processit, id satagens ut ex patriarchoe manu cor-
roeam consequeretur totiusque populi votis ac vocibus imperator saluta-
retur, eorum dantaxat praesidio munitus valloque septus, qui una se-
cum necis socii ac coniurati fuissent. ceterum amborum quis merito
inaspicantem hic miretur mentem, Leonis, quod sic nullum ex tot as-
sentatoribus amicisque tunc auxilium opemque ferentem habnerit, cum
omnes serpentum more in suas se latebras ac foramina abdidissent, Mi-
chaelis vero intextitum adversus omnes cruentamque animum, cum non

ἀθλοσφόρος ἐπανερχόμενος ἄλλ' οὐ δῆμιος (τοῦτο γὰρ ὑπὸ τῆς τὰ πάντα διοικουσίας προνοίας ἐγένετο) κατὰ τὴν πλατείαν διήρχετο δέον ἐγκαλύπτεσθαι καὶ θρηνεῖν, οὐκ ἐφ' οἷς ἄξιον αἷμα δικαίως ἐξέχεεν (καὶ τοί γε οὐδὲ τοῦτο τῶν ἐπαινετῶν), ἀλλ' ἐφ' οἷς οὐκ
 C ἐν ἀξίῳ τόπῳ, θεῖω δὲ καὶ καθαρῷ, καὶ μόνον ἔνθα τὸ δεσπο-5
 τικὸν καθ' ἡμέραν ἐκχέεται, τῶν ἡμετέρων λύτρον ἁμαρτιῶν.

3. Ἄλλ' ἐπὶ τῇ θρεψαμένην τοῦτον ἢ ἱστορία ἀγέσθω, καὶ μέσον αὐτὸν λαμβανέτω τὰ αὐτοῦ ἐπαγγέλλουσα. ἦνεγκε μὲν οὖν αὐτὸν ἢ κατὰ τὴν ἄνω Φρυγίαν πόλις Ἀμόριον οὕτω καλου-
 μένη, ἐν ἣ καὶ Ἰουδαίων καὶ τιῶν Ἀθιγγάνων πλῆθος αἰεὶ πως 10
 ἐγκατοικίῃται· καὶ τις δὲ αἵρεσις ἐκ τῆς ἀλλήλων κοινωνίας καὶ διηνεκοῦς ὕμιλλας καινὸν ἔχουσα τρόπον καὶ δόγματα ἐπιφέρεται,
 D ἧς καὶ αὐτὸς μετέσχεν ἐκ πατέρων διαδεξάμενος. αὕτη δὲ τοῦ
 μὲν θεοῦ λουτροῦ ὡς σωτηριώδους ὄντος καὶ παρ' αὐτοῦς διω-
 μολογημένου τοὺς τελουμένους μεταλαγχάνειν ἀνήσι, τἄλλα δὲ 15
 πάντα σώζει φυλάττουσα κατὰ νόμον τὸν Μωσαϊκόν, πλην τῆς
 περιτομῆς. διδάσκαλον δὲ καὶ οἷον ἔξαρχον ὁ ταύτη μεμυσταγω-
 γημένος Ἑβραῖόν τινα ἢ Ἑβραῖδα κέκτηται, τοῦ θεοῦ τελέως βα-
 πτίσματος ἀπεχόμενον, κατὰ τὸν ἑαυτοῦ οἶκον, ᾧ καὶ τὰ ἑαυτοῦ
 οὐ μόνον τὰ ψυχικὰ ἀλλὰ δὴ καὶ τὰς κατ' οἶκον οἰκονομίας ἐμπι-20
 P 23 στεύει καὶ ὑπὸ χεῖρα δίδωσι τὴν αὐτοῦ. ταύτης οὖν ἐκ παιδῶς

8 ἀπαγγέλλουσα?

14 ἀπτόεις?

velut carnifex (quod enim evenerat, divinae providentiae cuncta gubernantis exstiterat) sed tanquam victor coronatus per plateam transiret, cum magis erubescendum lugendumque foret, non quod iuste, dignum qui effunderetur, sanguinem effudisset (quanquam ne hoc quidem in iis habendum quae laudem merentur), sed quod non in caedium loco, sed in divino mundoque, et in quo domini duntaxat sanguis ad nostrorum delictorum scelerumque expiationem quotidie funditur.

3. Verum ad eius patriam recurat narratio, eum medium assumens, cuius se res exsequi proficitur. tulit hunc Phrygiae superioris civitas, dicta Amorium. in ea Iudaeorum eorumque quos Athinganos vocant frequens semper multitudo coeedit. sed et alia quaedam haeresis, ex aliorum cum aliis societate iugique consuetudine, nova prorsus exque novis et inauditis decretis conflata emersit, cuius ipse quoque Michael accepta a maioribus superstitione particeps fuit. secta haec divinum quidem lavacrum ut salutare et a suis explore agnitionem probatumque, eos qui initientur, percipere sinit: in reliquo autem omnia, praeter unam circumcisionem, ex legis Mosaicae ritu servat. quisquis hac secta est initiatus, praecceptorem ac velut praefectum Hebraeum quandam sive Hebraeam divini prorsus expertem baptismatis domi habet, cui non solum ea quae ad animum ac salutem spectant, sed et rei familiaris administrationem committat domuique ac substantiae eum praeficiat.

μετασχῶν καὶ ἢ τὴν ψυχὴν προκαταληφθεὶς οὐκ εἶχεν οὐδ' οὕτως
 τὸ τῆς προλήψεως καθαρὸν, ἀλλ' οἷόν τις ἀπιστίας σύνοδος γε-
 γοσὶς ὁμοῦ τε ταύτην οὐ πρόρω γενόμενος παρεχάραξεν καὶ τὴν
 Χριστιανῶν πυρενόθυσεν καὶ τὴν Ἰουδαϊκὴν ἐκιβδήλευσεν. τέως
 5 μὲν οὖν εἶχετο αὐτῆς, καὶ τὴν εἰς ἄνδρας τελοῦσαν ἡλικίαν ἀνή-
 γητο, ἄγροικίαν καὶ ἀμαθίαν ὡσπερ τινὰς ἔλικας ἄμπελος συνανι-
 ούσας ἔχων αὐτῷ· μᾶλλον δὲ ὑπὸ τούτων ἐχόμενος καὶ παιδα-
 γωγούμενος κατέλληλα προσῆμι μαθήματα διδασκόμενος, οἷς
 10 πολλάκις τὴν βασιλείον δεδραγμένος ἀρχὴν ἐφαίνεται σεμνυόμε- B
 νός τε καὶ καλλωπιζόμενος ἢ τῷ ἑαυτοῦ διαδήματι. τὴν λογικὴν
 δὲ παντάπασιν, ὡς τὰ παρ' ἑαυτοῦ προβαλλόμενα ἀνατρέπουσαν
 καὶ πείθειν δυναμένην τε καὶ μεταδιδάσκειν τοῦ μὴ τῆς αἰρέσεως
 αὐτοῦ καὶ θρησκείας ὀπίσω πορεύεσθαι, ἠτίμαξέ τε καὶ ἀπεβάλ-
 λιτο τῆς ἑαυτοῦ ἐπιβούλως ψυχῆς. καὶ τοί γε ἦν αὐτῷ δυνατὸν
 15 τὰ ἑαυτοῦ τε σέβασθαι καὶ τὰ ἡμέτερα μὴ ἀτιμοῦν, ὅταν μὴ πρὸς
 τοσοῦτον χορὸν τῶν ἐπὶ σοφίᾳ διαλαμπύραντων χρόνῳ καὶ ἀριθμῷ
 κεκρατηκότα ἀνθαμιλλᾶσθαι ἠδύνατο. (4) πλὴν εἴματα τὰ ἑαυ- C
 τοῦ. τὰ δὲ ἦν οὖν μὲν τῶν ἀριτόκων προλέγειν ὅσοι τε ἔσον-
 ται εὐτραφεῖς καὶ σωματίων μεγέθους οὐκ ἀμοιρήσουσι, καὶ ὅσοι
 20 τοῖς ἐναντίοις περισχεθῆσονται, καὶ ἵππων μὲν ἕγγυς ἐστάναι τῶν
 λακτιζόντων εἰδέναί, ὄνους δὲ λακτιζόντας ὡς πομρωτάτω ἀπο-
 τρέπεσθαι εἰγευῶς, ἡμιόνων τε κριτῆς ἄριστος εἶναι, καὶ τούτων

21 ἐπιτρέπεσθαι P: cf. 4 26 extr.

hac a puero Michael institutus eiusque primum documentis imbutus, ne
 sic quidem quae primo insederat opinionem puram retinuit, sed velut
 pravae religionis nothaeque colluvies, tum eam ipsam paulo post adu-
 lteravit, tum Christianam ac Iudaicam spuris aliis adiunctis polluit.
 haecens quidem illam sequebatur inque virilem provehebat aetatem,
 agrestes mores ac incitiam haud secus ac vitis malleolos una surgentes
 habens. quinimmo quorum disciplinae haereret ac quos pueritiae insti-
 tutores haberet, eorum congrua moribus studia condiscens grandaescibat,
 quibus haud raro, etsi iam imperii nactus infulas, magis sibi placere ac
 gloriari videbatur quam ipso diademate. eam autem quae rationem ex-
 colit scientiam et eruditionem, seu literas quibus evertenda essent illius
 problemata, ac quibus suaderi licebat atque doceri haud sequendam
 suam illam haeresim ac superstitionem, tum est aspernatus, tum ex suo
 dolose animo ablegavit. quanquam ei licebat tum sua colere tum nostra
 non aspernari, quando nec certamini par videri poterat adversum tan-
 tum sapientissimorum virorum, aetate ac numero longe praestantem,
 cherum. (4) enimvero sua illa colebat plurisque faciebat. eius vero
 fore generis erant, nempe suum recens natarum vaticinari ac coniiicere
 quae pingues plenaque ac adulta corporis mole, quaeve contra exiles ac
 macilentae essent futurae; prope equos calcitrones scire stare, asinos
 vero calce petentes quam procul scite ingenioseque propellere; acri in-

ἄσοι μὲν πρὸς φόβον ἀρμόδιοι τε καὶ ἐπιτήδαιοι, ἄσοι δὲ τοὺς ἐπιβάτας εὐφόρως, ἀλλὰ μὴ τιμὴ πτολά περιδεεῖς γινόμενοι, φέρουσιν. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τοὺς ἵππους μόναις ὀφθαλμῶν διακρίνειν βολαῖς, ἄσοι τε πρὸς δρόμον εὐτονοῖ τε καὶ τάχιστα πεφύκασιν καὶ ἄσοι πρὸς πόλεμον τὸ καρτερικὸν διασώζουσιν, προβάτων τε καὶ βοῶν τὴν εὐτοκίαν, καὶ τὴν τοῦ γάλακτος ἄσοι τὴν διψίλειαν ἐκ φύσεως ἔλαχον, καὶ ὡς σιγῶντων, τὸ δὴ μείζον, τῆς τε μητρὸς καὶ τῶν ἀρτιγενῶν γεννημάτων, εἰδέναι διακρίνειν ποῖον ὀποίας ἐστὶν ἴδιον. καὶ τὰ μὲν τῆς πρώτης ἡλικίας, εἰπεῖν δὲ καὶ τῆς τελευταίας, ταῦτα δὴ τὰ μαθήματα τε καὶ σεμνολογήματα· (5) ὡς δ' ἤδη ἤκμαζε τὸν πένητα βίον διαθλῶν τε καὶ καρτερῶν, ἔσπευδε δὲ τοῦτον πάσῃ ἀποτρέψασθαι μηχανῇ, καὶ ποτε τῷ ἑαυτοῦ παρέστη δὴ στρατηγῷ, ἑαυτὸν τε ὑποφαίνων καὶ τῇ τῆς γλώττης τραυλότῃ τὸν ἄρχοντα ἐκκαλούμενος, τῶν Ἀθηγῶνων τις γνωστός τε καὶ οἰκεῖος τῷ στρατηγῷ ὢν αὐτὸν τε 15 τοῦτον Μιχαὴλ καὶ τινα ἕτερον περιβοήτους ἔσεισθαι μετ' οὐ πολὺ διηγόρευε καὶ βασιλείας αὐτῆς ἐπιτυχεῖν οὐκ εἰς μακράν. τούτοις τὴν ψυχὴν ὁ στρατηγὸς ἐκθερμανθεὶς, καὶ τὸ μέλλον ὡσπερ κατατρυνῶν, οὐκ ἔγνω βραδύτητι τὸν καιρὸν ἀπόσασθαι, οὐδὲ πύλιν τυχεῖν οὐκ εὐπετὲς οὐδὲ ῥάδιον. τράπεζα γοῦν παραχρῆμα, καὶ 20 Β τοὺς ἄλλους πάντας καταλιπὼν τούτους δὴ τοὺς ἄνδρας εἰς ἐστίασιν συγκαλεῖ. ὡς δὲ τοῦ πότου ἀκμάζοντος καὶ τὰς θυγατέρας

2 φέρουσιν] Cedrenus ἐκτραχηλίζοιεν.

dicio de mulis censere, inque illis discernere qui oneribus convehendis idonei, qui sessori aptiores leniorique indole ipsum nullo excutiant consternati pavore; sed et equos ex primo ipso oculorum coniectu dignoscere, qui ad cursum robusti atque celeres, quique in praeliis fortes ac laboris patientes perstituri essent. oves quoque et boves quaeenam fecundae ac quae ex indole lactis large copiam nactae. scire denique, tametsi nullum balatum mugitumve tam matres quam recens nati fetus ediderint, quae cuiusque proles existant. haec eius primae aetatis (sed et extremae dicam) studia ac honestamenta. (5) cum autem pauperem tolerando vitam adolescentiae iam annos prope excessisset, omnique demum arte atque opera eam a se amoliri studeret, ac quandoque suum ille ducem adiiisset, tumque se illi subverecunde ostenderet, tum vero, qua erat balbutienti ac praepedita voce, eundem compellaret, Athinganus quidam duci notus ac familiaris hunc ipsum Michaelen aliumque quendam brevi post clarissimos fore praedixit, ac Michaelen non in longum tempus imperio esse potiturum. eo vaticinio incensus animo praetor, ac velut futurum iam coram legeret ac decerneret, occasionem quam semel lapsam hand facile rursus assequi possis, in longiores moras nullatenus ablegandam putavit. statim ergo expeditur mensa, cunctisque aliis neglectis hos ambos in convivium adhibet. tum vero incalcescente

ἄγαν ἐδίδου ὁ στρατηγὸς καὶ νυμφίους καθωμολόγει, τῷ ξένῳ μὲν καὶ παραδόξῳ τοῦ πράγματος ἐν ἐκστάσει τούτους τὸ πρῶτον ἐκαίει καὶ δίχα φωνῆς, ἀποδεχομένους δὲ ὁμῶς μετὰ ταῦτα καὶ συγκατατιθεμένους καὶ θεὸν τάχα, οὐκ ἄνθρωπον, ὁμολογοῦν-
5 τας αὐτόν.

6. Ἐἶναι μὲν οὖν τέχνη τῇ μαγικῇ πολλὰ τὰ ὑποκείμενα, ἐρπίθων τε πτήσεις ὄνειρων τε ἀγέλας καὶ παντοίων σωμάτων
διεττόμων θείας, ἵνα μὴ πολλοῖς ὀλίγος φιλονεικῶ, οὐκ ἐπὶ πολὺ C
δοῖσθαι. εἶναι δὲ καθαρὰν καὶ δαιμόνων τινῶν ἐκτὸς ὑπηρε-
10 σίας, πῶρρω θεοῦ τὸν ἄνθρωπον σπουδαζόντων βαλεῖν, οὔτ' αὐ-
τὸς εἴποιμι οὔτ' ἄλλος οἶμαι τῶν φρονούντων εὔ, ἐπεὶ καὶ τοὺς
οὐκ εἰλικρινῆ τινὰ βίον διώκοντας καὶ καθαρὸν, τοὺς ἀσποῦδα-
στον δὲ καὶ ἀνελεύθερον, τὴν ἀκριβῆ γνῶσιν ταύτης λαβεῖν ἀη-
κόαμεν. τί μοι τοῦτο τὸ παρὸν ἐζήτηται; ἵνα μὴ τις ἐπιπνοίᾳ
15 θεία τοὺς περὶ ταῦτα ἀσχολουμένους νομικῇ τι τοιοῦτον διασφαεῖν,
καὶ αἴτιον ποιῇ τὸν θεὸν τῆς ἀδίκου γνώμης αὐτῶν, ταῦτο δ' εἰ-
πεῖν καὶ ἀρχῆς, μηδὲ τοὺς ἐπιδιδόντας τούτοις ἑαυτοὺς ἔχειν νοῦν
εἰρηθῆ, αἶτε καὶ πολλῶν καθ' ἡμέραν ἀποτυγχανόντων καὶ αἰτίων D
γνομένων τῆς ἀπωλείας αὐτῶν. ἀλλὰ τὸν ἀρχέκακον ὄφιν καται-
20 τιπτο, ὃς κατὰ τὴν οἰκουμένην ἐμπεριπατῶν καὶ ὄργανα καταλαμι-
βάτων ἀρμόδια οὐκ ἐν τῷδε μόνῳ ἢ τῷδε τῷ ἀνθρώπῳ τὰ περὶ
τῆς βασιλείας σπέρματα καταβάλλει, ἀλλ' ἐν πολλοῖς, καὶ τού-
τους ἀναεῖθων τε καὶ κινῶν ἐπιβάλλει μὲν πείθει καὶ δῆμιος

mero dux adductas filias eis in sponsas tradit sibi que generos facit. ac
primum quidem rei novitate inauditaque benevolentia in stuporem agit,
ita ut vox ipsa illos deficeret: postea tamen et ipsi probant ac assen-
tiuntur, deum forte rati, non hominem, qui sic demereretur.

6. Subiici quidem multa arti divinandi, avium volatus, gruum
agmina, omnis generis corporum extispicia et dissectiones, ne unus ipse
ac exiguus adversus multos contentiosius agam, haud multum abnuerim.
sic autem exerceri ut munda sit nihilque per eam daemonebus obsequii
praestetur, qui procul a deo hominem abigere studeant, nec ego dix-
erim, nec eorum putem aliquis qui recte sentiant, cum et eos qui haud
sincerum purumque vitae genus consecantur, sed illaudabile ac illibe-
rale, eius perfecte adeptos scientiam audiverimus. quorsum haec a me
modo mota quaestio est? nempe ne quis homines illis studiis deditos
eiusmodi aliquid divino afflatu loqui existimet, aut deum pravae eorum
voluntatis faciat auctorem, vel, quod idem sit, etiam imperii; neque
hos qui se istis dederint viros frugi ac prudentes credat, cum multos
quotidie exitus fallat, sibi que inde ipsi interitum consciant: sed culpam
omnem in malorum auctorem serpentem conferat, qui orbem perambu-
las sibi que idonea nactus organa non in uno duntaxat aut altero homine
imperii ac tyrannidis iacit semina, sed in multis; hosque subornans et
instigans, ut adoriantur populosque evertant ac bella civilia conflent,

ἀνατρέπειν καὶ ἐμφυλλοὺς μάχας ἐργάζεσθαι, κατὰ τὴν εἰκόνα τοῦ λίθου πολλὰκις ἐπαφιέντος τισὶ τυφλοῦ· πολλοὺς γὰρ βάλ-
 P 30 λων τύχα καὶ μὴ ὄρων ὄψε καὶ μόλις τοῦ βαλλομένου κατυστοχάζ-
 ζοιτο. ταῦτα μὲν ὄν ἡμῖν παρὰ Θεωρίαν, ἵνα μὴ τῷ θεῷ ἀνα-
 φέροι τις τὰς τοιαύτας τῶν πράξεων μηδὲ δὴ τὰς πονηροτέρας⁵
 ἀρχάς, ἐκείνη δὲ τῇ γραφικῇ βοηθούμενος μαρτυρία, τῇ “ἐαυτοῖς
 ἱβασίλευσαν” λεγούσῃ, “ἀλλ’ οὐ δι’ ἐμοῦ.”

7. Ταύτην οὖν τὴν τοῦ Ἀθιγγάνου μάντεως φωνὴν ὡς
 θεῖαν τινὰ πρόρρησιν ὁ Μιχαὴλ ἐνηχηθεὶς, καὶ αὐθις ὄψε ποτε
 τὴν κατὰ τὸ Φιλομήλιον, ὡς μοι πρότερον εἴρηται, τὴν τοῦ 10
 Λέοντος φόνον θρασυτέρῳ πως μεταχειρισόμενος ἐξεπλήρωσεν,
 B ἔκτοτε μελέτην τοῦτο διηνεκῆ σχών, καὶ αὐθις τὴν εἰς τὸν θεῖον
 ναὸν θᾶπτον ἢ ἔδει θαρροῦντως ἐξειργάσατο πρόοδον, κυκλὸς μὲν
 περὶ τὸν πρῶτον ἐνεργετήν φανείς, ἐκείνον δὲ τὸν εἰρημένον Βαρ-
 δάνιον, κακίων δὲ περὶ τὸν δεύτερον Λέοντα, ὅσον καὶ τὸν εἰδὼν¹⁵
 αὐτοῦ ἐκ τοῦ θεῖου βαπτίσματος νίοθητησάμενος ἦν. πλὴν ἀπό-
 μοιράν τινά ποιῆται καὶ πρὸς ἀπόλαυσιν χορηγεῖσθαι πρᾶττει τοῖς
 τοῦ Λέοντος παισὶν ἕμα τῇ τούτου μητρὶ τε καὶ γαμετῇ ἐκ τῶν
 ἐκκομισθέντων κτημάτων αὐτοῦ, καὶ τινὰς τῶν ἐνυτοῦ παίδων
 πρὸς ὑπηρεσίαν, εἰ καὶ μὴ πάντας, αὐτοῖς ἰδωρήσατο, τῇ μητρὶ²⁰
 C μὲν καὶ γαμετῇ εἰς τὴν μονὴν τὴν οὕτω λεγομένην τῶν Λεσποτῶν
 ἐν ἀσφαλείᾳ ζῆν κελεύσας αὐθιτικῶς, τοὺς ἄρρενας δὲ τῶν παί-

illis auctor existit, haud fere aliter ac caecus, qui saepe lapides mittat: plures enim petendo forte contingat ut et non videns, ipsum quem animo meditatur, tandem aliquando assequatur ac feriat. haec itaque nobis extra historiae filum, ne quis actus eiusmodi in ipsum numen referat, aut sane scelerum ipsa magnitudine illustriora imperia ei tribuat, illa praesertim fultus auctoritate, qua dicitur (Ose. 8 4) “ex semetipsis regnaverunt, sed non per me.”

7. Michael ergo hanc vatis illius Athingani vocem tanquam divinum oraculum auribus hauriens, ac rursus sero tandem Philomeliensis monachi, quam superius rettuli, praedictionem recolens, maiori audacia impudentiaque Leonis caedem implevit; rursumque perpetrato facinore citius quam pro honesti rectique ratione ad divinum templum, pari itidem procacia audaciaque, processit, male se erga eum qui prior beneficio demeruerat (Bardanium scilicet) gerens, piusque ei qui beneficii secundas in eum partes impleverat (id est Leoni, qui et eius filium e sacro baptismo adoptaverat) hominum ingrattissimus vices reddens. ceterum portionem quandam ex publicatis Leonis bonis subducit, quam illius liberis matrique ac uxori utendam decernit; quosdam quoque illius servos, etsi non omnes, eis in obsequium donavit. ac matri quidem atque uxori iussum ut in monasterio, quod Dominorum vocant, libere suique iuris agerent: liberis autem masculis, uti dictum est, praeceptum

ἰαν ἐν τῇ Πρώτῃ νήσῳ, ὡς εἴρηται, ἔνθα καὶ Κωνσταντῖνος ὁ
 μισομασθεὶς Βασίλειος ἀφωνία πῶς συσχεθεὶς μετὰ τὸ τὰ γό-
 νημα τῶν μορίων ἀφαιρεθῆναι ἐδέετο μὲν τοῦ Θεοῦ τὴν ἑαυτοῦ λυ-
 θῆναι φωνὴν καὶ τὴν γλῶτταν αὔθις τὸ εὐχχον ἀπολαβεῖν, ἐδέετο
 5 δὲ καὶ τοῦ ἐν Θεολογίᾳ διαλάμπσαντος Γρηγορίου, ἐκεῖσέ που ἀνε-
 στηλωμένου τυγχάνοντος. εἶξε γοῦν ὁ ἅγιος, καὶ τῆς αὐτοῦ δεή-
 σεως κατὰ τὴν τῶν φάτων πατήγγυριν ἐπακήκοεν. ὁρᾷ γὰρ τὸν
 Θεῖον ἐκεῖνον χαρακτήρα κατὰ τὸν ὄρθρον τοῦτῳ διαλεγόμενον D
 καὶ "τὸν κηρὸν" οὕτω δὴ λέγοντα "λαβὼν ἀνάγνωθι." ὁ δὲ
 10 πιστεύων τοῖς λεγομένοις εἰσελθὼν ἀνέγνω λαμπρᾷ καὶ καθαρᾷ τῇ
 φωνῇ τὸ "πάλιν Ἰησοῦς ὁ ἐμός." ἔκτοτε γοῦν τὴν πατροπαρά-
 δοτον αὐτοῦ οὐ διέλιπε βδελυσσόμενος ἄνοιαν καὶ περὶ τὰς Θείας
 εἰκόνας ἄγνωμοσύνην, μετετίθετο δὲ καὶ τοὺς τῶν ἁγίων χαρακτή-
 ρας κεραιτυσσόμενος οὐ διέλιπεν. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ὀνέ τοῦ και-
 15 ροῦ καὶ πολὺ περ ἐς ὕστερον.

8. Ἦδη δὲ καὶ τὴν αὐτοκράτορα τοῦ Μιχαὴλ ἐπανελομέ-
 του ἀρχὴν καὶ τὰ κατ' αὐτὴν ὡς ἐβούλετο διοικοῦντος, ἐπιστολὴν P 31
 ὁ μακαρίτης Νικηφόρος ἐπέμπει, τὴν τῆς πίστεως παρακαλῶν
 ἀνάκλησιν γενέσθαι καὶ πάλιν ἀπολαβεῖν τὸν ἄσπασμόν τὰς Θείας
 20 εἰκόνας. "ἀλλ' οὔτε καινουργήσων" ἀπεκρίνετο ὁ Μιχαὴλ "τῶν
 περὶ πίστεώς τι δογματῶν ἐξελέλυθα, οὔτε μὴν τῶν ἤδη παραδο-
 θέντων καὶ ἀνομολογηθέντων καταδρομὴν τινα ἐργάσασθαι καὶ
 καθάρσειν. ἕκαστος οὖν τὸ δοκοῦν αὐτῷ ποιεῖτω καὶ ζφετόν,

ut Proten insulam tenerent. quo etiam loco Constantinus, qui mutato
 nomine Basilius dictus fuerat, cum excisis virilibus vocis usum amisisset,
 eius impedimento solvi a deo votis exorabat linguamque rursus so-
 noram restitui; quin et Gregorium theologum interpellabat, cuius imago
 quodam ibi loco erecta erat. annuit sanctus, ac sancto luminum die
 supplicationem exaudit. videt enim divinam illam imaginem diluculo
 sese alloquentem, atque dicentem "cereum accipe et lege." ille ut mo-
 rem gereret, ingressus legit clara altaque voce eius in eam diem ora-
 tionis exordium "rursus Iesus meus." hinc itaque eoque miraculo,
 quam patre auctore impietatem acceperat inque sacras imagines impro-
 bam mentem, execrandi nullum deinceps finem fecit, inque sanam trans-
 latus mentem sanctorum penicillo ac coloribus expressas figuras venera-
 tione amplecti non cessabat. verum haec sero tandem nec nisi post
 longum tempus ita evenerunt.

8. Cum iam itaque Michael imperio potitus esset suoque illud nutu
 moderaretur, scribit per epistolam beatus Nicephorus, rogans instau-
 rari fidem, et ut denuo sacris imaginibus sua veneratio cultusque adhi-
 beretur. ad quem Michael "non veni" inquit "ut in dogmatis ac fide
 aliquid innovarem, neque ut eorum quae iam tradita sunt ac explorata
 quidpiam exagitarer ac everterem. quisque igitur quod visum fuerit
 ubique arriserit, secure faciat, nihil inde sibi laborum timens, nihil

ἀμαθῆς πόνων καὶ ἄγευστος λύπης διατελών.” πλὴν οὐ μέχρι
B τέλους ταύτην ἐτήρησε τὴν προαίρεσιν ὁ μῆδ’ ἐξ ἀρχῆς ἀληθῆς
 Χριστιανὸς γεγονώς· ἀλλ’ ὄσω τῆς βασιλείας ἐγένετο ἐγκρατῆς,
 τοσοῦτῳ κακοδαίμονι φύσει καὶ ὠμοτάτῃ τὸν κατὰ Χριστιανῶν
 καὶ τῶν ὁμοφύλων ἀνερέριψε πόλεμον, γῦν μὲν τοὺς μοναχοὺς 5
 διαπτόων παντοίοις τε περιβιάλλων δεινοῖς καὶ ποιναῖς ἐξευρίσκιον
 ποιῶν, γῦν δὲ τοὺς ἄλλους πιστοὺς παραπέμπων ταῖς φροναῖς
 καὶ ὑπερορίους ποιῶν. ἐντεῦθεν καὶ Μεθόδιον τὸν μετὰ βραχὺ
 τοῦ πατριαρχικοῦ θρόνου ἀντιλαβόμενον καὶ Εὐθύμιον τὸν τηρι-
 καῦτα Σάρδεων πρόεδρον, τῷ αὐτοῦ θελήματι μὴ ὑπέκυντας 10
 μῆδὲ τὴν τῶν εἰκόπων ἐξαρνούμενους τιμὴν, τῆς πόλεως ἐξωθεῖ,
C καὶ τὸν μὲν θεῖον Μεθόδιον φυλακῇ παραδίδωσι κατὰ τὴν νῆσον
 Ἀνδρόειον τοῦ ἀποστόλου, καθ’ ἣν ὁ Ἀκρίτας ἐγγεγονεῖ, τὸν δὲ
 μακαρίτην Εὐθύμιον διὰ Θεοφίλου τοῦ οἰκείου υἱοῦ θανάτῳ πα-
 ραδίδωσι, βουνεύροις τυπτόμενον ἀφειδώσ. ὄσω δὲ τὴν Χριστοῦ 15
 κληρονομίαν ἐπέτεξε καὶ οἶόν τις θῆρ ἄγριος κατενέμετο, τοσοῦτῳ
 τοὺς Ἰουδαίους ἀνέτους φόρων καὶ ἐλευθέρους ἐδείκνυεν, ἀγαπω-
 μένους καὶ στεργομένους αὐτῷ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων διαφερόν-
 τως. καὶ ζωγράφοι μὲν τὰ καλὰ τῶν ζώων εἰς μίμησιν ἔχουσι,
 οὗτος δὲ τὸν τοῦ Κοπρωνίου βίον οἶόν τι προχάραγμα καὶ πρω- 20
 τότυπον θεῖς ἀπομιμῆσθαι εἰς ἄκρον ἐσπούδαζεν. διὸ καὶ πρὸς
D τὴν ἀκρόπολιν ἐλαύνει τῆς ἀσεβείας, ἄρτι μὲν σάββατα νηστεύειν
 νομοθετῶν, ἄρτι δὲ κατὰ τῶν θείων προφητῶν τὴν γλῶσσαν ἐξα-

quod molestiam faciat.” non tamen in finem usque huius tenax propo-
 siti fuit, qui ne a principio quidem verus Christianus exstiterit: sed
 quanto magis compos imperii fiebat, tanto mala indole ac saevissima ad-
 versus Christianos genusque suum bellum acrius excitavit, modo quidem
 monachos despuens omnisque generis diris suppliciis torquens, aliasque
 ex aliis poenas excogitans, modo alios fideles virosque religiosos in
 carcerem trudens ac exilio relegans. hinc quoque Methodium, qui brevi
 post patriarchalem sedem adeptus est, Euthymiumque tunc temporis
 Sardensium antistitem, quod eius voluntati morem non gererent nec ut
 sacrarum imaginum cultum negarent adduci se paterentur, urbe eiecit.
 ac quidem sanctum Methodium custodiam tradidit in Andreae apostoli in-
 sula, quae est prope Acritam: beatum autem Euthymium per filium suum
 Theophilum taureis dire caesum occidit. quantum autem dei heredita-
 tem premebat aprique in morem depascebatur, tanto Iudaeos vectiga-
 lium ac praestationum onere levabat, quos supra omnes mortales prae-
 cipue amabat atque colebat. cumque pictores pulcherrima corpora, quae
 penicillo manaque pictis coloribus imitentur, sibi proponant, hic Copro-
 nyimi vitam ceu exemplum quoddam formamque propositam habens accu-
 ratissime eum reddere satagebat; quamobrem etiam ad summam impie-
 tatis arcem evadit. modo Sabbatis ieiunandum sanciebat, modo adver-
 sus divinos prophetas linguam acuebat; ac tum futurae resurrectioni,

ωνων, ἀνάστασιν τε τὴν μέλλουσαν καὶ τὰ ἐκείθεν ἀπιστῶν
 ἔργα. διάβολόν τε ὄλωσ, μὴ εἶναι δυσχυρῆζετο, ἕτε μὴδ' ἐπὶ
 τοῦ Μωσέως τούτου παραδεδομένου. πορνείαν δὲ κατασπαζόμε-
 νος, καὶ τὸν ἐπὶ πάντων δεῖν ὀμνύναι μόνον θεὸν νομοθετῶν, καὶ
 5 τὸν Ἰούδαν ἀκολάστῳ γλώσσει κατατάττων τοῖς σωζομένοις, καὶ
 τὴν ἑορτὴν τοῦ σωτηρίου πάσχα κακῶς καὶ παρὰ καιρὸν χλευάζων
 τιμᾶσθαι, καὶ τὴν Ἑλληνικὴν παιδευσιν διαπτύων, καὶ τῆς ἡμέ-
 10 τέρως καὶ θείας τοσοῦτον καταφρονῶν ὡς μὴδὲ τοὺς νέους παιδο- P 32
 τριβεῖσθαι που συγχωρεῖν, ἵνα μήτε τῇ αὐτοῦ ἀλογία ἔχοι τις
 10 ἀντιστῆναι ποτε καὶ διελέγξαι, μήτε πάλιν τῷ τάχει τῶν ὀφθαλ-
 μῶν καὶ τῇ τῆς γλώττης ῥύμη φερόμενος διὰ τῆς παιδεύσεως τὰ
 δευτερεῖα τοῦτον φέρειν καταναγκάσειεν· τοσοῦτον γὰρ ἤργει πρὸς
 τὴν μῆξιν τῶν γραμμῶν ἐκεῖνος καὶ τὴν τῶν συλλαβῶν ἀνάγνω-
 σιν, ὡς ῥᾶον ἂν τις διῆλθε βιβλίον ἢ αὐτὸς τῇ βραδύτητι τοῦ νοῦ
 15 τὰ τοῦ οικείου στοιχεῖα δνόματος. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ὡς καὶ τοῖς
 κατ' ἐκεῖνο καιροῦ κεκωμωδημένα θεοῖς ἀνδράσιιν ἐτατόν· πλη-
 20 ρεις γὰρ βίβλοι τὰ ἐκεῖνου ἐκστηλιτεύουσαι· ἡμεῖς δὲ πρὸς τὰ B
 ἐξῆς προσβῶμεν τῆς ἱστορίας, τὰ ἀποτελέσματα τῶν ἀθέων αἰ-
 τοῦ πράξεων ἐνορῶντες.

20 9. Κατὰ γὰρ τὸν καιρὸν τοῦτον ἀρχὴν λαβὼν ἐμφύλιος
 πόλεμος ἐξ Ἀνατολῆς παντοίων ἐνέπλησε τὴν οἰκουμένην κακῶν
 καὶ ἐκ πολλῶν ὀλίγους τοὺς ἀνθρώπους εἰργάσατο, πατέρων δη-

12 τούτων P

tum bonis illam comitantibus fidem detrahebat. non esse prorsus dia-
 bolum, ut quem Moses non tradiderit, affirmabat. fornicationem ample-
 xabatur, ac solum, qui est super omnia, deum iuramentis adhibendum
 statuit. Iudam petulca ac effreni lingua beatis accensebat; salutaris
 paschae festum cavillabatur, tanquam male nec legitimo tempore cele-
 braretur. Graecanicam ac saecularem eruditionem seu disciplinam de-
 sprems, nostram quoque ac divinam sic aspernabatur ut nec pueros illa
 imbui sineret, ne quis aliquando illius inscitiae resistere posset eumve
 coarguere, neve rursus disciplina adiuti oculorum linguaeque velocitate
 in legendo eius rei palmam ei praeiperent. adeo enim in componendis
 literis legendisque syllabis tardus erat, ut librum quis alius facilius per-
 curreret quam sui nominis elementa prae mentis tarditate is recenseret.
 verum haec missa sunt ut quae viri sancti eius aetatis palam exagita-
 veriat: exstant enim libri eius notantes ac traducentes dedecora. nos
 vero reliquam historiam prosequamur, ac quae mala pepererit illius im-
 pietas videamus.

9. Per hoc enim tempus bellum civile ab Oriente inceptum omnis
 generis malis Romanum orbem implevit, intraque angustias brevemque
 numerum, cum ingenti fusum copia esset, mortalium genus coegit.

Theophanes contin.

4

λονότι τὰς δεξιὰς κατὰ τῶν νιῶν ὀπισθέντων, καὶ ἀδελφῶν κατὰ τῶν ἐκ τῆς αὐτῆς φόντων γαστρός, καὶ φίλου τὸ τέλος κατὰ τοῦ φιλοῦντος τὰ μάλιστα. Θωμᾶς τούτων ἦν ἕξαρχος, περὶ οὗ δι-
C τὸς λόγος φέρεται. ἀνάγκη δὲ ἀνθρώποις οὕσιν ἡμῖν, καὶ ἀκοῇ ἄλλ' οὐκ ὄψει ἐκ τῆς τοσοῦτου χρόνου παρολκῆς τὰ τοιαῦτα κατ-5
 εἰληφῶσι τῆς ἱστορίας, ἵνα δὴ πανταχοῦ τὴν ἀλήθειαν σωζομένην ἔχοιμεν, καὶ τοὺς τοιῶσδε ἀλλὰ μὴ τοιῶσδε μόνον παραδιδόμενους λόγους ἀναγράφειν, οὐδὲν ἐκ τῆς τοιαύτης ἀμφιβολίας καὶ πλά-
 νης λυμαιομένης τῆς προκειμένης ἡμῖν ὑποθέσεως, μᾶλλον μὲν οὖν καὶ ἀσφαλεστέρας τυγχανούσης τοῖς γε μὴ οὕτως ἔχειν ἄλλ' 10
 οὕτως διαπληκτιζομένοις αἰ. ἄριστον μὲν γὰρ ἦν, εἰ γυμνῆς ὑπαρχούσης τῆς ἀληθείας καὶ ἡμεῖς ἐκτὸς παραπετύματος τὴν
D πανίδησιν οἱ ἄνθρωποι εἶχοιμεν· ἐπεὶ δὲ ὁ πολλὸς ρεύσας χρόνος οἷόν τι κάλυμμα ἡμῖν προστεθὲν ἀσθενεστέραν τὴν γνώσιν ἐργά-
 ζεται, δεῖ τῇ γε φήμῃ καὶ κληδόνι κειθόμενους εἰς φῶς ἄγειν πο-15
 σῶς τὰ πράγματα, ἄλλ' οὐχὶ τῷ ποταμῷ τῆς λήθης παραδοῦναι ὀλοσχερῶς.

10. Ὁ μὲν οὖν εἰς καὶ πρῶτος λόγος, ᾧ καὶ ἐγὼ πεῖθο-
 μαι ἕξ ἐγγράφων τινῶν ἔχων τὸ βέβαιον, τοῦτον ὀρμᾶσθαι θεσι
 τὸν Θωμᾶν ἕξ ἀσήμεων τε γονέων καὶ πενιχρῶν, ἄλλως δὲ καὶ 20
 Σκλαβογενῶν, τῶν πολλὰκις ἐγκισσυσθέντων κατὰ τὴν Ἀνατολήν.
P 33 πενία γοῦν ἀποζῶν καὶ τὴν τύχην ἐμπορευόμενος τὴν ἑαυτοῦ μὲν

nempe armata patrum in filios dextera, fratrumque in fratres eodem fa-
 sos utero, fidī denique ac praestantes amici in eum qui ipse vel ma-
 xime amicitiae iura sancta vellet. horum malorum inceptor auctorque
 Thomas, de quo duplex fertur opinio. nam cum simus homines, audi-
 tuque dantaxat accepta, non ipsis oculis usurpata, post longa adeo tem-
 pera habeamus eiusmodi historiae monumenta, ut in omnibus sartam
 tectam veritatem servemus, necesse est sic vel sic aliis aliisque tradita
 (alias scilicet aliosque rumores) conscribere; quae plane ambiguitas ac
 error huic, quod tractamus, nihil officit argumento: immo inde futurum
 ut veritas certioribus nobis mementis nitatur, quam his qui semper di-
 gladiantur sicne vel sic sese res habuerit. foret quidem id optimam,
 ut et nos homines nuda veritate nulloque involucro omnia perspecta ha-
 beremus: quia vero quod longum effluxit tempus, ceu quoddam interie-
 ctum velum, debiliorem nostram cognitionem facit, operae pretium sit
 ut famae obsequentes ac coniecturae vel tenui saltem radio res in lucem
 producamus et non penitus oblivionis vortice mergendas tradamus.

10. Una eaque prima opinio, in quam et ego manibus pedibusque
 eo, scriptis quibusdam monumentis facientibus fidem, haec est, nempe
 certam Thomam ex obscuris tenuibusque parentibus, ad haec Sclavorum
 satis prosapia, qui saepius in Oriente et Asia cohaeserunt. aegre ita-
 que pauperem vitam sustentans fortunarumque aliquid quaesiturus, reli-

αἰδρα, πρὸς δὲ τὴν μεγαλόπολιν ταύτην εἰσέφρησεν. καὶ δὲ
 τῶν συγκαλητικῶν ἐξυπηρετεῖν τε καὶ λειτουργεῖν κολληθεὶς αἰ-
 σχῶναι δι' ἀκολασίαν καὶ καθυβρίσαι τὴν δεσποτικὴν εὐνὴν καὶ τὰ
 λέκτρα τούτου ἠπείγετο. ἐπεὶ οὖν φωραθεὶς οὐχ οἷός τε ἦν τὸν
 5 πολὸν ὄνειδον καὶ τὴν διὰ τοῦτο ὑπομείναι πληγὰς, φυγὰς πρὸς
 τοὺς ἕξ Ἄγαρ γίνεται, καὶ τούτοις πίστιν ἱκανὴν ἐκ τε τῶν κατα-
 λήλων αὐτοῦ δοῦς πράξεων διὰ πολλῶν ἤδη χρόνων (ἔτος γὰρ
 πεν δεητότερο τούτῳ πεμπτόν καὶ εἰκοστόν) καὶ ἐκ τοῦ τὸν Χρι-
 στοῦ καὶ Θεοῦ ἠρησθαι ἡμῶν, πολεμικῆς τινὸς φάλαγγος γίνεται
 10 ἀρχηγὸς καὶ κατὰ Χριστιανῶν ὀπλιζέται, κραταιοτάτῃ χειρὶ τὴν Β
 τῶν Ῥωμαίων βασιλείαν ὑπὸ τὴν αὐτῶν χεῖρα ποιῆσαι καθυπο-
 σχόμενος. καὶ ἵνα μὴ τινα ἐμποδῶν παρὰ Ῥωμαίοις γινόμενος
 σχῆ, πάντας δὲ συνεφαπτομένους καὶ τούτου προκινδυνεύοντας,
 Κωνσταντῖνον εἶναι αὐτὸν τῆς Εἰρήνης διετῆρου καὶ ἐπεφίμειζεν,
 15 ὅν ἡ ἄνοια καὶ τὸ τοῦ ἡθους ὠμὸν πύλαι μὲν μετὰ τῆς βασιλείας
 ἀφείλετο καὶ τοὺς ὀφθαλμούς, τηνικαῦτα δὲ καὶ τὸν βίον μετηλ-
 λαχῶς ἦν. ἐπεὶ δὲ καὶ τὸ τῶν πράξεων μέγεθος καὶ αἱ βόσκουσαι
 τούτον ἐλπίδες κοινῶν τινα τῶν πραγμάτων ἀπήτουν (οὐ γὰρ ἄν
 ἄλλως αὐτῷ τὰ κατὰ γῆν καὶ θάλατταν ὑπελάμβανε κραταιοῦ- C
 20 σθαι), καὶ νίον τινα ἐπεισακτον εἰσποιεῖται, τῇ τοῦ σώματος
 μεταμορφώσει τὴν τῆς ψυχῆς δηλοῦντα ἀπόνοϊαν, ᾧ καὶ δυνά-
 μεις ἀρκούσας παρασχῶν καὶ Κωνσταντῖνον μετονομάσας ἄλλοθεν,
 ἑαυτὸν δὲ ἐτέρωθεν τὴν τῶν Ῥωμαίων κείρειν καὶ κατατρέχειν ἐπέ-

cta patria Cpolim venit. ubi viro cuidam ordinis senatorii adhaerens,
 eiusque addictus obsequiis ac minister effectus, eo libidinis ac foeditatis
 processit ut et heri cubile torumque polluere conatus sit. qua re de-
 lecta cum probrum ingens ferre non posset ac praeterea poenas talia fa-
 cinora molientibus constitutas metueret, ad Agarenos profugit; quibus
 cum se satis multorum iam annorum periculo (annos enim quinque supra
 viginti exegerat) ac tum ex morum convenientia, tum ex Christi dei
 nostri eivrata fide probasset, militari cohorti ab eis praeficitur ac contra
 Christianos armatur, robustissima manu Romanum imperium illorum se-
 ditionis facturum pollicitus. ac ne quis illi apud Romanos negotium fa-
 ciat, sed ei potius cuncti adiungantur suoque periculo tutandum eum
 suscipiant, esse se Constantinum Irenes filium manifestat ac fama vul-
 gat, quem dementia morumque crudelitas una cum imperio luminibus
 quoque olim privaverat, quique tunc etiam in humanis esse desiderat.
 quia vero cum actionum magnitudo, tum quae eum pascebant spes, re-
 rum quendam ac negotiorum socium exigebant (non enim aliter se ter-
 rae marique victorem fore arbitrabatur), extraneum quendam sibi filium
 adoptat, hominem scilicet qui totius corporis conformatione mentis ve-
 cordiam prederet. huic quoque pares pro expeditione copias assignat,
 ac Constantii indito nomine ex sua quemque parte Romanam dicionem

ταττε γῆν. Λέων τότε καιροῦ ὁ ἐξ Ἀρμενίων τὰς τῆς βασιλείας ἐκεκρατῆκει ἡνίας, ἐν ὑστέρω καιρῷ ὅς δύναμιν τινα κατ' αὐτοῦ συστήσας οὐκ ἀξιόλογον αὐτὴν μὲν σφαλῆναι ἐποίησεν (ἕμα γὰρ τῆ πρὸς πρόσωπον ἀπαντήσῃ ἐτρέπετο πρὸς φυγὴν), τοῦτον δὲ θρασύτερον καὶ πλέον ἢ ἦν τὰ καθ' ἑαυτὸν φρονεῖν. καὶ ὁ μὲν 5
D πρῶτος καὶ πολλὸς οὕτως ἔχεν λόγος περὶ τῆς τοιαύτης κινήσεως καὶ στάσεώς φησι τὴν ἀρχήν.

11. Ἄτερος δὲ τοῦτον εἶναι τὸν Θωμᾶν, μηδὲν περὶ τῆς κλήσεως διηγηγμένους, τὸν τῷ Βαρδανῷ μὲν πάλαι συνόντα, παρὰ τοῦ ἡγησαμένου δὲ Λέοντος τιμηθέντα ὅς τὴν τῶν φοιδε-10
 ράτων τηρικαῦτα διοικῶν ἀρχήν, κατὰ τὸν Ἀνατολικὸν ἐνδιατρίβων, ἐπεὶ τὸν Μιχαὴλ ἄρτι διήκουεν ἀνηρηκότα τὸν Λέοντα, ἐδικῶν, ὁμοῦ δὲ καὶ θυμὸν ἴδιον ἀποπιμπλῶν (ἐτύγγανε γὰρ πον πόρρωθεν ἐξ ἡλικιωτέων διαφερόμενος πρὸς αὐτόν), καὶ ἕμα τὴν
P 34 περὶ αὐτοῦ τοῦ ἐν τῷ Φιλομηλίῳ μοναχοῦ πρόρρησιν φοβούμενος, 15
 χεῖρα ἐναντίαν κινεῖ, καὶ χεῖρα οὐ μικράν τινα καὶ ἀσθενῆ, βαρεῖαν δὲ καὶ ἀνδρώδη καὶ νεανικὴν, πᾶσαν ἡλικίαν τῶν δόρυ δυναμένων κινεῖν ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ. ἐτύγγανε γὰρ πως καὶ ἄλλως ὁ Μιχαὴλ ὑπὸ πάντων μισούμενος, ἕτε δὴ κακῆς μὲν αἰρέσεως μετεσχηκῶς τῆς τῶν Ἀθιγγάνων, ὡς εἴρηται, καὶ ὅτι γλώσσαν 20
 χωλεύουσιν ἔχων εἰς ἀνανδρίαν καὶ μαλακίαν διεβεβόητο, πολλῶ δὲ μᾶλλον, ὅτι τὴν ψυχὴν τῆς γλώττης οὐκ ἔττον χωλεύουσιν

14 τὰς P

populari ac incursare iubet. Leo Armenius rei publicae habenas tunc moderabatur, sub imperii sui extrema tempora. is parum validis adversus illum conflatis copiis, suis quidem cladis auctor fuit, ut qui primo hostium incursu terga dederint, illum vero audaciorē fecit ac maiora quam pro sui ratione sapere impulit. prima haec est longēque celebris ac vulgata primi eius motus ac defectionis narratio.

11. Altera hunc Thomam eum esse affirmat, nulla nominis diversitate, qui in Bardanii quondam familia fuerat ac quem Leo imperator creatus honoribus auxerat. is tunc foederatorum agmini praepositus in Orientalium themate degebat. ubi itaque Michaelem a Leone paulo ante sublatum audit, eius ulturus manes, simul vero etiam iras ille suas exsatiaturus (nam ab adolescentia haud satis ei cum Michaele convenerat), simul quoque Philomeliensis monachi de se vaticinia timens, in eum movet, nec vero modicis copiis ac imbellibus, sed ingentibus virilique fortitudine ac vegeto robore instructo exercitu, cum nulla aetas ad arma idonea desideraretur. alioqui enim etiam Michael cunctis fere odio habebatur, tum quod Athinganorum nefandae haereseos, uti dictum est, commercio pollutus esset, tum quod balbutientis linguae vitio laborans imbellis molliisque nomen haberet; tum etiam quod non minus animo quam lingua impeditus esset, homo scilicet perversis moribus, exēκα-

ἔφερον, ἐβδελύσσετό τε καὶ εἰς φόβον λελόγιστο τοῖς πολλοῖς. ὁ
 Θωμᾶς δέ, εἰ καὶ τὸ σκέλος πεπηρωμένος καὶ τῷ γένει βάρβαρος B
 ἦν, ἀλλ' οὖν τῇ γε πολιᾷ αἰδέσιμος, καὶ μᾶλλον φιλούμενος ἐτύ-
 χασεν, ὅτι τὸ εὐπροσῆγορον καὶ ἀστείον, οἷα δὴ φιλεῖ ὁ στρατιώ-
 5 τῆς ὄχλος, αὐτῷ που συνουσιῶτο ἐκ παιδός, καὶ τῶν κατὰ γεν-
 ναϊότητα σώματος οὐ δὴ τις ἐφαίνετο δεύτερος. οὗτος οὖν τοὺς
 τοὺς δημοσίους φόρους εἰσπράττοντας εἰς ἑαυτὸν εἰσποιησάμενος,
 καὶ ἐκ μεγαλόφρονος ἐπιδόσεως σπουδάζων ὑφ' ἑαυτὸν ποιεῖν τοὺς
 πολλούς, πολλὰς γέγονεν ἐκ μικροῦ καὶ μέγας ἐξ ἐλαχίστης χειρός·
 10 τοὺς μὲν γὰρ ἦγε πειθοῖ καὶ τινι φιλίᾳ, ὅσοις δὴ ὁ τῶν καινῶν
 πραγμάτων καὶ τὸ φιλοπλουτεῖν ἔρωσ ἐνῆν, τοὺς δὲ βία καὶ γνώμη C
 ἀβουλίῳ, ὅσοις δὴ τὰ τῶν ἐμφυλίων στάσεων κακὰ ἐν πείρᾳ
 ἤδη γεγένητο. ἐντεῦθεν οὖν οἱ ἐμφύλιοι ἀναρρηγνύμενοι πόλε-
 μοι, καὶ οἷόν τινες Νειλῶοι καταρράκται ἀνοηγόμενοι, οὐχ ὕδατι
 15 ἀλλ' αἵματι τὴν γῆν κατεπότιζον. ἐντεῦθεν καὶ δοῦλοι κατὰ δε-
 σποτῶν καὶ στρατιώτης κατὰ ταξείωτον καὶ λοχαγὸς κατὰ στρατη-
 γέτου τὴν χεῖρα φοινῶσαν καθώπλιζεν, καὶ πᾶσα τέως ἡ Ἀσία βυ-
 θιζομένη κατέστενεν. αἱ μὲν γὰρ ἀπ' ἀνδρῶς τῶν πόλεων ἀνήρητο
 τῷ Θωμᾷ, τῷ φόβῳ πεισθεῖσαι· αἱ δὲ πολλὰκις ἀντιπίπτουσαι,
 20 τὰ πιστὰ τῷ γε κρατοῦντι τηροῦσαι, μετὰ πολλῶν φόβων καὶ ἀν- D
 δραποδισμῶν ὑπήγηστο δεύτεραι. πλήν ἀλλὰ πᾶσα Ἀσία ὀπίσω
 τούτου ἐγένετο, ἐκτὸς τοῦ τὸ Ὀψίκιον Κατάκυλα στρατηγούτος

11 ἔρωσ ἐνῆν] his aptior post πραγμάτων locus.

tiam erat ac vulgo molestus putabatur. Thomas vero quanquam cruce
 oblaeso ac genere barbarus erat, canitie tamen venerabilis, magisque a
 cunctis amabatur, quod nempe ad congressum facilis atque urbanus erat;
 quas utique dotes ordinibus gratissimas a puero iam sibi adsciverat,
 corporisque robore nulli cedebat. itaque publicorum vectigalium exa-
 ctioribus in suas partes adductis, vulgusque magnificis largitionibus sibi
 demereri studens, clarus ex tenui obscuroque evasit exque manu minima
 magnas. alios verborum lenocinio amicitiaeque quadam specie sibi con-
 ciliabat, quotquot nimirum novarum rerum divitiarumque amor incessere-
 rat; alios vi ac renitente animo, quos bellorum civilium mala iam do-
 ctos periculo non latebant. eo initio eruperunt bella civilia, instarque
 Niliacorum cataractarum aperta, non aqua sed cruore terram large irri-
 gurant. hinc servi adversus heros, miles stationarius adversus cohortales,
 centurio adversus exercitus ducem cruento ferro dextras armave-
 runt. hactenusque omnis Asia malis obruta dirum gemebat. civitatum
 Asiae integrae, ac quantae erant, exterrente metu deditionem Thomae
 faciebant; quae autem imperatori fidem servantes diu saepius postmodum et
 ipse callum submittebant. denique tota Asia in eius partes concessit,
 exceptis duntaxat Catacyla Opsici et Olbiano Armeniacorum ducibus.

καὶ Ὀλβιανοῦ τοῦ τῶν Ἀρμενιακῶν· οὗτοι γὰρ δὴ ἐν τοσοῦτοις μόνον στρατηγέταις τὰ πιστὰ τηροῦντες πρὸς Μιχαὴλ ἀνεφάνησαν. οἷς καὶ τὴν χάριν ἀπονέμων, ὡς μὴ προδεδωκόσιν αὐτόν, τὸ εἰς τὸ βασιλικὸν τελούμενον ταμιεῖον δημόσιον καπνικὸν οὕτω λεγόμενον μιλιαρῖσιον ἐν συγκεχώρηται· τῶν γὰρ ἄλλων πάντων ἀνὰ δύο 5
 P 35 τελούντων ἀνέκαθεν μιλιαρῖσιων, ἀλλὰ καὶ αὐτῶν τούτων, τότε τὸ ἐν ἀφείθῃ διὰ τὴν εὐνοϊαν.

12. Ἄ καὶ μαθοῦσι τοῖς Ἀγαρηνοῖς ἀγαπητὸν κατεφαίνετο καὶ ὄλως ἐντρυφήμα· καιροῦ γὰρ λαβόμενοι πῦσαν χώραν καὶ νῆσον κατέτρεχον ἀδειῶς, μὴ τινοσ ἐμποδῶν ἴσταμένου αὐτοῖς. 10 διὰ καὶ ταῦτα τῷ Θωμᾷ διακηκοῦσι, ἐπεὶ τινα κίνησιν ἐκ τῶν ἐαυτοῦ ᾤετο καὶ νεωτερισμὸν, εἴ γέ τινα φροντίδα μὴ τῶν ἐπ' οὐκου ποιήσοιτο καὶ τῆς ἄλλης Ἀνατολῆς, ἀλλὰ συγχωρήσοι τούς τε παῖδας καὶ γυναῖκας καταληϊσθῆναι καὶ αἰχμαλωτισθῆναι αὐτῶν,
 B συμφέρον κέρριξε τέως μὲν ἐπικρατῆσαι τὴν αὐτῶν ὁρμὴν δι' ἐπι- 15 φανείας αὐτοῦ καὶ τῷ πλήθει τῶν δυνάμεων ἐκπλήξαι τε καὶ πρὸς εἰρήνην πανούργως ἐκκαλέσασθαι. ὃ καὶ συνέβη· ὡς γὰρ αὐτοῖς ἄρτι δὴ τοῖς Σαρακηνοῖς εἰς τὴν αὐτῶν εἰσβάλλων ἕξ ὑποστροφῆς ἀνύποιστος κατεφαίνετο, εἰς λόγους δὴ προελθῶν βαρβαρικὸς σπονδῶς τε ἐποιεῖτο εἰρηρικῶς καὶ πρὸς συμμαχίαν ἐξεκαλεῖτο αὐ- 20 τούς, συντιθέμενός τε καὶ ὑπισχνούμενος ἃ καὶ πρότερον εἴρηται, τὰ Ῥωμαίων τε προδοῦναι ὄρια καὶ τὴν αὐτῶν αὐτοῖς ὑπὸ χεῖρας ποιῆσαι ἀρχήν. ὄθεν τοῦ μὲν βουλεύματος οὐ δῆμαρτεν τοῦ οἰ-

hi duo soli in tanta exercitus ducum multitudine Michaeli palam fidem servavere. iccirco etiam Michael gratiam referens, quod eius causam non prodidissent, nummi unius argentei in aerarium principis inferri soliti (ac fumarium tributum vocabatur) veniam eis fecit. nam cum alii omnes iampridem (ipsique perinde ac ceteri) nummos duos miliarianenses penderent, benevolentiae memor unum illis remisit.

12. Ubi eo statu compositas Romanorum res Agareni didicerunt, gratissime plane ac prorsus iucunde habuerunt. suam enim eam occasionem facientes, omnes secure provincias atque insulas nemine obstantem incursionibus vastare aggrediuntur. quibus auditis Thomas, metuens ne quid sui rerum novarum molirentur et ab ipso deficerent, si ipse eorum qui domi remanserant et reliqui Orientis nullam curam gereret, sed ipsorum filios atque uxores diripi ducique in captivitatem sinneret, operae pretium putavit hactenus Agarenorum impetum cohibere, obiectoque illis copioso exercitu metum incutere, atque ad pacem veteratoria arte cogere. resque adeo ex voto successit. nam cum in regionem eorum irrupisset et Saraceni reversi illius impetum sustinere non possent, habito cum eis colloquio pacem componit sibi que belli socios adiungit, hoc pactus eisque pollicitus, quod et superius diximus, "proditarum nimirum Romanorum fines eorumque imperium illis subiecturum." quocirca nec consilio suo frustratus est; quin et coronam, im-

κίση, ἀλλὰ καὶ στέφους μεταλαγχάνει καὶ αὐτοκράτωρ ἀναγο- C
 ρεῖται παρὰ τοῦ τὸν ἐν Ἀντιοχείᾳ θρόνον τηρικαῦτα μεταποιου-
 μένου Ἰακώβ, καὶ χεῖρα συλλέγει πολλήν, μᾶλλον δὲ λαμβάνει
 πρὸς τὴν αὐτοῦ κραταιώσιν· οὐ γὰρ Ἀγαρηνῶν μόνον τούτων δὴ
 5 τῶν ἡμῖν γειτονοῦντων καὶ ὁμοροῦντων, ἀλλὰ καὶ αὐτῶν τῶν ἐν-
 δότερον οἰκοῦντων, Αἰγυπτίων Ἰνδῶν Περσῶν Ἀσσυρίων Ἀρμε-
 νίων Χάλδων Ἰβήρων Ζηχῶν Καβείρων καὶ πάντων τῶν δὴ Μά-
 κεντος συστοιχοῦντων δόγμασι καὶ θεσπίσμασι. τούτοις οὖν οἷον
 κεισορωθεῖς καὶ πάντοθεν ἑαυτὸν περιφράζας ἄριστον ὑπετό- D
 10 πασε ταῖς τρόποις καὶ τὴν κλῆσιν ἀλλάξασθαι καὶ υἱὸν εἰσποησα-
 σθαι, ὡς μοι δεδήλωται.

13. Εἰσβάλλει οὖν πᾶσαν πορθῶν τὴν Ἀνατολήν καὶ πᾶ-
 σαν ἡλικίαν τὴν μὴ διὰ πειθοῦς ἐρχομένην αὐτῷ. ἔ δὴ ὁ βασι-
 λείων ἀκηροῦς, μείζον εἶναι κρῖνας τῶν ἔργων τὴν ἀκοήν, κατ' P
 15 αὐτοῦ ἐκπέμπει στρατὸν οὐκ ἀξιόχρεον οὐδ' ἀξιόλογον, ᾧ συρρα-
 γεῖς ὁ Θεωμᾶς τοὺς μὲν ὡς ἀπερ τι ποτὸν διψῶν ἀνερρόφησεν, τοὺς
 δὲ λοιποὺς εἰς φυγὴν τρέψας τὰ καθ' ἑαυτὸν διετίθετο κραταιώ-
 τισιν. ναῦς τε ἑξαφύτων διήρεις καὶ ἑτέρας στοργγύλας σιταγω-
 γοῦς ἐπομένας αὐτῷ καὶ ἰππαγωγούς, ἐκτεῦθεν καὶ τοῦ Θεματικοῦ P 36
 20 στόλου γίνεται ἐγκρατής, καὶ πρὸς τὴν Ἀίθιον ἅπαν τὸ ναυτικὸν
 ἀδροῦσθαι ἐγκελεύεται, αὐτὸς δὲ ἤδη που ἀνανταγώνιστος εἶναι
 δοκῶν πᾶσαν τὴν Ἀσίαν λεηλατεῖ. ὅκτω γὰρ μυριάδων κατάρχων

perii insigne, consequitur, et imperator ab Antiochenae tunc ecclesiae
 praesule, Iacobo nomine, proclamatur. cogitque ingentem exercitum,
 quin potius collatum acceperit, ad corroborandum sibi imperium, nec ex
 iis dumtaxat Agarenis qui nobis vicini sunt et finitimi, verum etiam ex
 iis qui remotiora ac interiora colunt, Aegyptiis scilicet, Indis Persis
 Assyriis Armeniis Chaldis Iberis Zechis Cabiris iisque omnibus qui Ma-
 ketis doctrinam et opiniones sequuntur. his itaque omnibus velut fir-
 missimo praesidio munitis ac undique ebseptis, optimum existimavit ut
 cum moribus etiam appellationem mutaret sibi filium, nisi superius
 dictam est, adoptaret.

13. Irruit igitur omnem populans Orientem; ac si qui eius sponte
 partibus adiungi nolent, eos diripit. Michael his auditis, maiorem re-
 bus rursus existimans, non iustas satis aut mole pares in eum copias
 mittit; quas Thomas praelio congressus cunctas deleuit, partimque si-
 tuentis more velut haustum aquae absorpsit, partim reliquis in fugam
 actis res suas amplius confirmavit. adeoque naves biremes aliasque ro-
 tandas oserarias ad annonam et equos convehendos instruens, eo appa-
 rata ipsam quoque imperatoriam classem in potestatem redigit, iubetque
 classem omnem ad Lesbum congregari. iam porro ipse, cum a nullo
 superari posse videretur, Asiam omnem populatur. octoginta namque
 hominum armatorum milia in exercitu habens, unoque verbo ac nutu

καὶ ἐνὶ λόγῳ τούτους ἡνιοχῶν τὴν ἐπὶ Ἄβυδον ἤει φέρουσαν δὴ πειραιωθησόμενος. ἐπεὶ δὲ πάντα καταδραμῶν σποδὸν καὶ κόνιν, μὴ πού γε τὰ τυπεινὰ τῶν χωρίων ἀλλὰ δὴ καὶ τὰ κραταιότερα, ἐνεργάσατο, καταλλέειπτο δὲ τι χωρίον εὐφυῆς καὶ τῆς αὐτῶν κακώσεως ἄμοιρον ἦν, τῷ εἰσποιητῷ τοῦτο καταδραμεῖν μετὰ τῆς 5

B πρασοῦσης φάλαγγος ἐπιτρέπει νίψ. ὁ δὲ τισι διαιμόνων γοητείαις κατεπαιρόμενος καὶ μαντεία τὴν ψυχὴν ἐμφυσώμενος τῇ προτεραίᾳ τοῦτο δὴ εἰς ἐπήκοον τοῖς ἑαυτοῦ ἐκεκράγει, ῥητήν τινα ἡμέραν ἔσεσθαι καθομολογῶν καὶ φάσκων ἢ μέλλοι εἰς τὴν βασιλεύουσαν προελθεῖν. τότε γοῦν θρασέως ἰπαυζόμενος εἰς βαρεῖαν βλάβην 10 ὁ δεῖλαιος ἐξεχόρευσεν. διεσπαρμένως γὰρ φερόμενος καὶ γυμνὸν εἶναι τῶν ἀντιπάλων τὸ χωρίον οἴομενος λόχῳ δὴ τιμὴ περιπίπτει τοῦ Ὀλβιανοῦ, καὶ τὴν κεφαλὴν ἀθωρῶν ἀποτμηθεὶς τῷ βασιλεῖ

C ἀποστέλλεται Μιχαήλ. ὁ δὲ οὐδὲν ὑφιμενῶν κατὰ τὴν πορείαν, οὐδὲ μὴν τοῖς δεινοῖς τῶν ἔργων καὶ χαλεποῖς, τῷ ἑαυτοῦ ἀπο- 15 στέλλει πατρί. ἄρτι ταύτην ἐδέδεκτο ὁ Θωμᾶς, καὶ πρὸς Θράκην οὐδὲν ὑποστέλλόμενος ἐκ τοῦ κατὰ Θύλατταν ὄντος χωρίου (Ὀρκώσιον τοῦτο καλεῖται), καιρὸν ἐπιτηρήσας ὅτε δὴ κατὰ σύνοδον ἢ σελήνη ἀφώτιστος ἦν, πολλαχοῦ διαπεραιούται κατὰ τὴν Θράκην. ἔμειλεν οὖν καὶ πρὸ τῆς αὐτοῦ διαβύσεως ταῦτα 20 τῷ Μιχαήλ, ὅθεν πῦσαν περιελθὼν τὴν Θρακῶν ἰσχυροτέρους ἅμα παρῆγει γενέσθαι πρὸς τὸν ἀποστάτην καὶ τὰ ἑαυτοῦ φρονεῖν

5 τούτῳ P

7 μαντείας P

11 καὶ] τὸ P

quo vellet educens, Abydum, inde traiecturus, petit. quoniam vero in itinere omnia populatus, non modo humiliora oppida sed et munitiora, in cinerem favillamque cuncta redegerat, unumque aliquod nobilius adhuc reliquum ab eiusque illa direptione immune exstiterat, filio adoptivo adoriri illud iubet, cum ea parte exercitus cui praeerat. is porro quibusdam daemone praestigiis elatus, exque vaticiniis animo tumens, istud pridie cunctis suis audientibus inelamaverat, dicens "certo quodam die solenni pompa urbem Augustam se ingressurum esse." tunc itaque temere equitans in grave exitium misellus desiliit. dum enim licentius vagatur nulloque suorum instructo ordine, eo quod castrum nudatum militibus existimaret, in Olbiani delapsus insidias statim caput amittit; quod exsectum Olbianus Michaeli imperatori mittit. ille mox eius patri, iter continue urgenti, ac quem nulla rerum difficultas ac molestia deterrerent, transmittit. iam Thomas caput acceperat, cum nulla mora, ex maritimo oppido quod Horcosium vocant, captato tempore quo per coitum luna nullam lucem emittit, multiplici ora actaque in Thraciam exscendit. eius rei cura ante etiam traiectionem Michaellem sollicitum habebat: unde et lustrata omni Thracia fortiore animo esse adversus desertorem hortabatur, et ut suis rebus usque ad sanguinem studerent;

μέχρι αϊμάτων παρεκάλει, μήτε τὴν βασιλείωσ πίστιν μήτε μὴν D
τὴν σφῶν ἔξαφρονμένους ἀνδρίαν καὶ ἀρετήν. ἀλλ' ἔοικεν ἢ ὄψις
ἄμαχόν τι εἶναι πρῶγμα τοῖς πολλοῖς· καὶ διὰ τοῦτο ἐκείνου μὲν
πρὸς τὴν βασιλείουσαν ὑποκεχωρηκός, τοῦ Θωμᾶ δὲ κατὰ
5 πρόσωπον παρισταμένου μεταθέσθαι συνέβη πάντας εὐκόλως, ὡς
μηδὲ λόγου δεηθῆναι, καὶ ἅμα συστρατεύεσθαι ἡγουμένω κατὰ
τὴν βασιλείουσαν.

14. Οὐκ ἔλαθεν οὖν ταῦτα θῦττον ἢ ἔδει τὸν βασιλέα·
ἔθεν καὶ στρατόν τινα ἐκ τῶν ἤδη πον καταλελειμμένων ἐκ τῆς
10 Ἀσίας ἐπισπνάγει καὶ δυνάμεις τινὰς διὰ τοῦ Κατάκυλα καὶ Ὀλ-
βιανοῦ συναθροῖσι, τὸν περὶ τῆς βασιλείας ἤδη κίνδυνον δεδιώς.
ἀλλ' οὐδὲ τοῦ κατὰ Θάλασσαν ἡμέλει στρατοῦ, τάχει δὲ πολλῶ
πρὸς τὴν ἐκείνου κατὰ γῆν τε καὶ θάλατταν ἀντιπαρεσκευάζετο P 37
δέναμιν. εἰς τοσοῦτο δὲ ἦκε δυσεργίας καὶ περιστάσεως ὡς καὶ
15 σιδηρᾶν ἄλυσιν ἐξ ἀκροπόλεως εἰς τὸ καταντικρὸν πολίχνηον ἐπ-
εκτεῖναι, τὴν ἔσωθεν ἄβατον τηρῶν ὁδόν. ἦν δὲ τις ἐν Σκόρω
τήσῃ τῶν Κυκλάδων μιᾷ πολλάκις ἐστρατηγηκώς ἀνὴρ ὑπερόριος,
ἄρτι δὲ τῷ Μιχαῆλ εἰς πικρίαν ψυχῆς ἀφικόμενος· ὄνομα τούτῳ
Γρηγόριος ὁ οὕτω λεγόμενος Πτερωτός, ὃς ἀδελφιδοῦς μὲν ὑπάρ-
20 χων τοῦ Λέοντος, ἄρτι δὲ τούτου ἀναιρεθέντος ὑπερόριος γίνεται,
ὅτι μὴ σιγῇ, ζεούσῃ δὲ τῇ καρδίᾳ καὶ φιλίᾳ τοῦ Λέοντος, προσ-
κνητήσων τὸν Μιχαῆλ εἰσερχόμενος πολλοῖς ὄνειδισμοῖς αὐτὸν πε- B
ρέβαλεν, τὸν φόνον φέρων τῶν λεγομένων κατήγορον. ᾧ Μι-

quo nimirum nec imperatoris fidem violarent, nec virtutis suae ac for-
titudinis obliviscerentur. ceterum imbecille quid visus vulgo ipse Mi-
chaelis conspectus. quamobrem etiam illo in Augustam urbem recepto,
ipsa statim Thomae sola praesentia tanta omnes facilitate mutari conti-
git, ut nec verbis quidem illis induci opus fuerit, seque ultro ad expu-
gnandam urbem Augustam ei socios adiunxerint.

14. Haec citius quam par erat imperatori delata: iccirco etiam
exercitum ex residuis ex Asia, si qui iam suppetebant, nonnullasque
copias Cataclyae et Olbiani opera cogit, iam sibi de rerum summa
periculum verti sentiens. at neque classis curam negligit, multaque ce-
leritate adversum hostem terra marique educit. in tantas autem angu-
stias rerumque difficultates coniectus est, ut et ferream catenam ab arce
ad appositum e regione oppidulum, ad hostem ab interiore muro arcen-
dam, extenderit. vivebat tunc in Scyro, quae una est Cycladum insu-
larum, vir quidam exsul, saepius ducis exercitus functus munere, iamque
insose in Michaelem actus animo, Gregorius Pterotas nomine, Leonis
imperatoris consobrinus, haud ita pridem illo sublato relegatus eo quod
silentium sibi imperare nolisset, sed praesens fervore animi ac Leonis
amare salutatum Michaelem ingressus multis eum conviciis aspersisset ac

χαῖλ τότε μὲν εἰπὼν “οἰδὰ σου τῆς ἀθυμίας τὸ πέλαιος καὶ τῆς λύπης τὸ μέγεθος” φέρειν ἐπέτρεπε τὰ γενόμενα· τρίτης δὲ παρρηχικίας ἡμέρας κατὰ τὸν εἰρημένον τόπον τῶν Κυκλάδων πεπολήκειν ὑπερόριον. τοῦτον ἑταιρισάμενος ὁ Θωμᾶς στρατεύματος τινος τοῦ κατὰ γῆν ὡσεὶ χιλιάδας δέκα ἀνέδειξεν στρατηγόν.⁵ καὶ τὸν κατὰ θάλασσαν δὲ στόλον αὐτῷ γενόμενον εὐτρεπισάμενος [καὶ ἕτερον αὐτῷ ἐπιστήσις στρατηγόν] οἷόν τινος προδρόμους ἐξέπεμψεν, ἀφέλμιον εἶναι κρίνας τοῦ κατὰ γῆν τε καὶ θάλασσαν

C ἅμα ποιῆσθαι τὰς προσβολάς. γενομένου δὲ τούτου καὶ κατὰ ταῦτὸν ἀναφανέντων τῶν ναυτικῶν καὶ πεζικῶν δυνάμεων ἐν τῷ¹⁰ πρὸς Βλαχέρνας κόλπῳ (οὐδὲ γὰρ οὐδεμίαν κώλυσον ἢ βοήθειαν ἢ ἔξαρτιοθῆισα σιδηρὰ σειρὰ ἐπεδέδεικτο) εἰς οὐδὲν ἢ μικρὸν ἢ τούτων παρουσία λελόγιστο· ὅθεν οὐδ’ ἀξιόλογόν τι παρ’ αὐτοῖς ἐπέπρακτο. πλὴν ὁ Θωμᾶς κριωδὸς καὶ χελώνας καὶ τινος ἐλεπόλεις, δι’ ὧν τὰ τεύχη ᾤετο κατασελεῖν, διὰ τινων κατασκευάσας¹⁵ μηχανουργῶν, πρὸς δὲ καὶ τινα Ἀναστάσιον ἄρτι δὴ τὸν τῶν μοναχῶν ἀλλαξάμενον βίον καὶ εἰς τὸν ἀγρυτικὸν τοῦτον δὴ καὶ πολιτικὸν ὑποστρέψαντα, μέλανα τὴν χροιάν, μέλανα τὴν ψυχὴν,

D εὐδοκίμους καὶ συγκοινωνὸν τῆς ἀνταρσίας ἀναγορεύσας, πολλῶν στρατῶν καὶ δυνάμει ὄρων κατὰ τῆς βασιλευσούσης προσήλανεν,²⁰ ἅμα δὲ τῷ εἰς ὅσον ἐποφθῆναι τῶν πολιτῶν τὰς πύλας αὐτῷ ἀναπετάσαι οἰόμενος, μίσει δὴ τῷ πρὸς Μιχαήλ. ἐπεὶ δὲ ταύτης τῆς ἐλπίδος διέπεσεν, μᾶλλον μὲν οὖν καὶ ὕβρεις τούτων καὶ λοι-

5 ὡς εἰς?

caodem exprobrasset. ad quem tunc Michael “novi” inquit “animi tui maestitiae pelagus ac tristitiae magnitudinem;” iubensque patienter ferre quae contigerant, post triduum in eam Cycladum insulam eum relegavit. hunc belli socium ascitum Thomas duodecim milium terrestrium copiarum agmini praefecit. classem quoque quam habuerat adornans, aliumque ei ducem praeficiens, ambos tanquam praecursores regiam Constantini urbem tentaturos praemittit, e re sua fore existimans, si terra simul marique eam adoriretur. hoc ubi sic gestum est, simulque navales ac terrestres copiae ad Blachernarum sinum apparuerunt (nihil enim extenta ferrea catena impedimento fuit aut urbem iavit), nihil illae aut certe exigui momenti visae sunt; unde nec dignum aliquid memoria gesserunt. ceterum Thomas ipse arietibus testudinibus aliisque machinis, quibus muros concutiendos arbitrabatur, per quosdam eorum artifices constructis, ad haec autem Anastasio quodam, qui eiurato monachi instituto paulo ante ad veteratoriam ac saecularem vitam transierat, atri coloris atque animi in filium adoptato et consorte tyrannidis renuntiato, ingentibus copiis numerosoque fretus exercitu, ad regiam urbem advectus est, ratus simul atque ad urbem accessisset, portas ipsi reseratum iri. ubi autem nihil eventus eius expectationi respon-

δορίαις ἐπλύετο, τότε μὲν δὴ τὴν στρατηγικὴν σκητὴν καὶ τὸν
 χάρακα κατὰ τὸν τοῦ Παυλίνου οἶκον, ἔνθα δὴ καὶ τὸ τῶν σεβα-
 σμίων Ἀναργύρων τέμενος οἶόν τι ἀνάκτορον ἠκοδόμηται, ἐγκα-
 τέπηξε, καὶ πάντα τὸν ἄχρι Εὐξείνου τόπον καὶ Ἰεροῦ καὶ τῶν
 5 περαιτέρω δὴ τούτων πολιχνίων ἐπῆλθε διὰ τινος στρατεύματος
 πείσων, καὶ μὴ τινα ἔχειν ὑπὸ νότου ἐχθρόν. (14) ἐπεὶ δὲ P 38
 ταῦτα κατὰ νοῦν ἔχειν ἐδόκει αὐτῷ, τινὰς ἡμέρας πρὸς παρα-
 σκεπὴν δοῦς ἑαυτῷ, ὡς ἔκ τινος ἀπόπτου κατεΐδε τὸν μὲν Μιχαὴλ
 τὸ πολεμικὸν σημεῖον ἐπὶ τέλους τοῦ τῆς Θεοτόκου ναοῦ καταπε-
 10 πηγῆτα κάκειθεν τὴν κατὰ τῶν ἐναντίων ἰσχὴν αἰτούμενόν τε καὶ
 προσλαμβάνοντα, τὸν δ' εἶδεν αὐτοῦ τὸν Θεόφιλον πάντα τὸν τῆς
 πύλης περίβολον μετὰ τοῦ ἱεροῦ τάγματος ἐπιφοιτῶντα, τὸ τε
 Ἰωποῶν τοῦ σταυροῦ ξύλον ἐπιφερόμενον καὶ τὴν ἐοθῆτα τῆς
 πατρίτου μητρὸς Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, εἰς πολλὴν μὲν τῶν
 15 πραγμάτων δυσελπιστίαν καὶ παντοῖος ἐγένετο τὴν γνώμην κατὰ
 τὸν χαμαιλλόντα, εἶγε μὴ πρὸς ὄρατος μόνον ἀλλὰ καὶ ἀοράτους
 τινὰς δυνάμεις ἀναγκάζοιτο διαμάχεσθαι. οὐκ ἔχων δ' ὅτι καὶ B
 πρᾶξιεν, ἄλλως τε δὲ καὶ ὄχλῳ δὴ τοσοῦτῳ τεταραρρηκῶς, τὸν διὰ
 μάχης ἔκρινεν ἀγῶνα τῶν τοιούτων δὴ λογισμῶν γενέσθαι κριτήν.
 20 ὅθεν τῇ ἐξῆς ἄμα τῷ φωτὶ σημάνας τὸ ἐνωάλιον τοὺς ἄνδρας
 ἐξῆγε, καὶ τῷ μὲν υἱῷ κατὰ τὸν ἐν τῇ χειρῷ τοῦ τείχους περίβο-
 λον φέρειν τὸν πόλεμον καὶ τὴν ἀνάγκην ἐπέτρπεεν, αὐτὸς δὲ τὸ
 πολὺ τῶν δυνάμεων καὶ τῶν πολεμικῶν ὀργάνων, δι' ὧν ἔμελλε τὸ

6 κατὰ?

15 δυσελπιστίαν εὐφίστο καί?

dit, eorumque potius probris compluebatur ac maledictis, tum demum
 praetorium tentorium vallumque ad Paulini aedes, ubi et venerabilium
 Anargyrorum delubrum palatii instar exstructum est, fixit munitque.
 destinata quoque parte exercitus omnem ad Euxinum usque Hierumque
 regionem atque his ulteriora oppida invasit, ad defectionem cogens, ne
 quem a tergo hostem pateretur. (14) his ita ex animo constitutis,
 cum apparatusi castrisque componendis dies aliquot insumit, velut e spe-
 cula Michaelē videt belli signum in Blachernensi deiparae tecto defi-
 gere, atque inde vires adversus hostes deposcere sibi que corrogare,
 viasque agere, siquidem illi non modo contra hostes visibiles sed et
 contra inaspectas quasdam fortitudines pugna conserenda erat. sic ita-
 que consilii incertus, etsi alioqui tot tantisque copiis fretus, earum iu-
 dicem cogitationum Martis aeam fore decernit. prima itaque diei inse-
 quentis luce dato classico suos castris educit; ac filio quidem terrestrem
 partem oppugnare iussit, ipse cum maiori copiarum parte validioribus-

τείχος καταπειράζειν τῆς πόλεως, ἔχων κατὰ τοὺς τῶν Βλαχερνῶν
 πύργους ἐποιεῖτο τὴν προσβολήν, κλίμακας τε τῷ ὕψει προσφέρων
 ἀναλογούσας καὶ χελώνας ἄλλοθεν καὶ ἐτέρωθεν τοὺς κριούς,
 C τοξείμασι τε καὶ πετροβόλοις πανταχόθεν χρώμενος, οἷς ἔμελλε
 πάντοθεν παντοῖος φαινόμενος καταπλῆξαι μὲν τοὺς πολίτας, κρα- 5
 τήσειν δὲ καὶ τῆς πόλεως. οὐ μὴν οὐδὲ τῶν κατὰ θάλατταν ἡμέ-
 λει τειχῶν, ἀλλὰ τῷ ναυτικῷ πάντοθεν περικυκλώσας αὐτὴν πυρὶ
 τε καὶ τοξείμασι, πρὸς δὲ καὶ τισι τετρασκελέσιν ἐλεπόλεσιν χρῆ-
 σθαι ἐκέλευεν ἀφειδίως, ταῦτόν δὲ καὶ ἀτέχνως εἰπεῖν· ὅθεν οὐδὲν
 τῶν εἰς ὄνησιν φερόντων αὐτῷ ἢ τοσαύτη δύναμις συμπαρομαρ- 10
 τούντων ἀνδρῶν κατεπεράξατο. τὸ μὲν γὰρ ναυτικὸν εὐθύς τις
 ἐναντιὸς ἐπιγενόμενος ἄνεμος συνδιέλκυσέ τε καὶ ἄλλο ἄλλη δια-
 σπαρῆσαι ἐποίησεν ἅτε δὴ καὶ χειμῶνος ὄντος ἔξαισιον· κατὰ δὲ
 D τὴν ἡπειρον γενναίως μὲν τῶν ἀπὸ τῆς πόλεως ἀπομαχομένων,
 καὶ τέως μὲν τὰς κλίμακας ἀχρήστους αὐτῷ ποιοούντων διὰ τῶν ἐκ 15
 τῶν πύργων ἐγγυμμένων ἰσχυροτέρων βελῶν, τῶν δ' ἄλλων ὀρ-
 γάνων πῆ μὲν οὐκ ἐφικνουμένων, καὶ τούτου μεγάλην ῥοπήν τοῖς
 πράγμασι θεεικότος καὶ τὴν αὐτοῦ πρὸς τοὺς πολέμους ἀπειρίαν
 καταμαρτυρήσαντος, πῆ δὲ καὶ τῶν ἐφικνουμένων καὶ καταλαμ-
 βανόντων ἀσθενεστάτων ὄντων καὶ οὐ κατὰ μάχην γενναίαν τε καὶ 20
 διασελεῖν τείχη εἰδόντων, ἀλλ' οὐδὲ τοῦ κατὰ πύργους ἰσταμένου
 ἀνδρός ὑποχώρησιν τινα παρασκευάζοντων. ὡς οὖν ἐφαίνετο
 P 39 ταῦτα οὐ κατὰ τὴν προτέραν διαθρῦλῆσσαν πάντα φήμην καὶ

14 ἀπὸ] αὐτοῦ P

que machinis ac tormentis, quibus civitatis murum tentaturus erat, Blachernarum turres aggreditur, scalas admoventes murorum altitudini congruentes. alibi testudines, alibi arietes: nusquam non missilium grando, exque balistis densus lapidum imber; quo tam varia undique omnisque generis oppugnatione tum oppidanis terrorem iniiceret, tum urbe potiretur. at neque muros maritimos negligit; sed classe undique cingens, ignique et iaculis adhaecque tetrascelis quibusdam obsidionalibus machinis profuse. (perindeque dicas, temere nulloque iudicio ac arte) tentare iubet. quamobrem etiam tanta vis virorum ei militantium nihil ei comodi attulit. illico enim adversus ventus classem dissipavit, alioque atque alio naves disiecit; quippe cum ingens procella esset ac mare aestuosum. terra quoque oppidanis strenue dimicantibus, hactenusque telorum e turribus fortiter missorum grandine inutilis scalas ei reddentibus, ad haec tormentis partim ad destinatum non attingentibus (quod quidem maximum rebus momentum attulit eumque gerendo bello imperitum ostendit), partim vero attingentibus quidem et assequentibus, imbecillioribus tamen, nec satis forti conatu et ut muros concutere possent vel etiam praesidiarios ex turribus excutere atque illinc fugare. ubi igitur non ex prioris fama ratione, cuncta magno quodam vulgantis

διακωνδονίσασαν, ἤτιτω δὲ καὶ ὡς ἐκ τινος ἀσθενεστάτης φρενὸς διακωβερνώμενα καὶ ἐκπερατούμενα, ἀνεδάρρησέ τε ἡ πολιορκουμένη πόλις εὐθὺς, καὶ τοσοῦτον ἐκηβολωτέροις ἐχρήτο τοῖς βέλεισι ὡς πόρρω που τούτους ἀύλισθῆναι ἐπιναγακάσαι, τὰς τοσαύτας μηχανὰς ἐγκαταλιπόντας, καὶ περὶ τῆς ἰδίας βουλευέσθαι σωτηρίας. ὄθεν ἐπεὶ τὰ κατὰ τὴν πολιορκίαν οὐχ ὡς ᾤετο, στερρότερα δὲ ἢ κατὰ τὴν ἐαυτοῦ γνώμην ἀπήντησεν, ἄλλως δὲ καὶ ἡ ὥρα δριμύτερον ἐδείκνυ τὸν καιρὸν ἄτε δὴ καὶ χειμῶνος ἐπιγενομένου καὶ τῆς Θρακῆς τῶν ἄλλων οὔσης δυσχειμέρου, ἐπὶ παρα-
10 χεμισσίων ἐτραπή καὶ τὸν τοῦ στρατοῦ ἀνακομιδῆν.

15. Ἦδη δὲ τοῦ ἔαρος ἡμερον ἐπιλάμποντος καὶ τὸν στρα- B
τώτην ὄχλον τὰς καταδύσεις καὶ χηραμοὺς καταλιπεῖν ἐκβιάζον-
τες, ἀμφοτέρωθεν αὐθις κατὰ γῆν τε καὶ κατὰ θάλατταν ἐκρινε
προσβάλλειν τῇ Κωνσταντίνου. ἀλλ' ἤδη τὸν Μιχαὴλ οὐχ ὡς τὸ
15 πρότερον, ἄρτι δὲ στρατιωτικὴν τινα δύναμιν εὗρισκε συλλεξάμε-
νον, καὶ κατὰ θάλατταν ἄλλην δὴ ναυτικὴν. κατ' ἐκεῖνο γοῦν
πάλιν ἦεν τὸ μέρος ὀπλισάμενος ἢ καὶ πρότερον, τὸν κόλπον τῶν
Βλαχερνῶν. ὡς οὖν ἡμέρα ὑπέλαμπεν καὶ τὸ σύνθημα ἐδίδοτο
τὸ πολεμικὸν καὶ τείχος ἐμελλε κατασελεῖν τῶν Βλαχερνῶν, εἰς λό-
20 γους δὴ τισιν ἐκ τοῦ τῶν τειχῶν μετεώρου ἤλθεν ὁ Μιχαὴλ, ἀμνη-
στίαν αὐτοῖς δεινῶν εὐαγγελιζόμενος καὶ ὑπισχνούμενος δώσειν C
ἀγαθὰ πολλά, εἰ μόνον δὴ μετατάξοιντο καὶ μὴ βουληθεῖεν αἵμα-
σιν ὁμοφύλων καὶ ἀδελφῶν καταχραίνεσθαι. ἀλλ' εἰς πίσθον

9 ἄλλων μᾶλλον οὔσης?

rumore, haec apparuere, quin potius longe minora, ac quae mens debissima regeret ac parturiret, statim obsessa civitas animos audaciamque resumpsit, tantaque vi longe mittentes balistas displodebat, ut omni illo machinarum apparatu relicto obsidentium agmina procul recedere deque salute consilium inire coegerit. quamobrem non qualem obsessor putaverat, sed firmiorem longe quam pro existimatione urbem offendit. praeterea vero ipsa quoque tempestas asperioem aërem reddebat. velut itaque appetente hieme, ac per hiemem provinciae reliquis frigidioro Thracia, ad hiberna et ad reducendas copias animum convertit.

15. Vere itaque mitius illucescente turmasque militares lustris suis ac latibulis excedere cogente, utrinque rursus terra marique adoriendam Constantini urbem putavit. neque vero Michaelem qualem antea, sed iam et terrestribus quibusdam et navalibus copiis instructum invenit. rursus igitur eandem partem quam prius, sinum scilicet Blachernensem, eodemque apparatu aggreditur. prima itaque luce, data pugnandi tesera, ac dum iam Blachernenses muri quatiendi essent, Michael e superioris muro quosdam alloquendi occasionem nactus malorum oblivionem atque eis bona collaturum pollicetur, si modo consilio mutato ad se transierint nec civium fratrumque cruore foedari in animum induxerint.

τετραμένον, τὸ τοῦ λόγου, τοῦτους ἐναπεράνας τοὺς λόγους, ἐκεί-
 νους μὲν θαρσαλευτέρους, ὅτι δὴ καὶ παρακαλοῖντο, ταῦτ' οὖν δὲ
 εἰπεῖν καὶ τῆς ἐκ τοῦ φόβου συστάσεως λελυμένους εἰργάσατο,
 ἑαυτὸν δὲ σταθερὸν τε καὶ στερεώτερον. ὅθεν ἄφνω ἐκ πολλῶν
 πωλῶν κατ' αὐτῶν συρρεῖς, ἧ μὴ προσεδόκων ἐκείνοι, συρρή- 5
 γνυταὶ τισι τοῦτοις εἰς μάχην, καὶ φθόρον ἱκανὸν ἐργασάμενος
 τὴν νικῶσαν λαμβάνει λαμπρῶς. κατὰ θάλατταν δὲ καὶ μᾶλλον
 D ἢ κατ' ἤπειρον τὴν νικῶσαν ἐλάμβανεν. ὥς γὰρ αἱ βασιλικαὶ
 τριήρεις ἀνήγοντο καὶ εἰς χεῖρας συνέρχεσθαι ἔμελλον, ἄρτι δὴ
 πόλεμον συγκροτοῦντος καὶ λίθους ἐπαφιέντος τοῦ ἀποστατικοῦ¹⁰
 πλωτῆμον, οὐκ οἶδ' ὅ τι παθόντος καὶ τίσιν δέμασι καὶ θορόβοις
 περικτυπηθέντος καὶ πρύμναν κρούσαντος κατ' ἴγετο πρὸς τὴν χέρ-
 σον· καὶ οἱ μὲν τῶν ἀνδρῶν πρὸς βασιλεῖα αὐτομολοῦντες ἐθάρ-
 ρουν μετατιθέμενοι, οἱ δὲ πρὸς τὸ οἰκίον στρατοπέδον τὸ κατὰ
 γῆν ἀπεδίδρασκον, τὸ κατὰ θάλασσαν εἶναι καὶ διαμάχεσθαι ἀπαρ- 15
 νησάμενοι παντελῶς. οὕτω μὲν οὖν ἀπονητὶ διελύθη τὸ ναυτικόν,
 P 40 καὶ τέως ἐχώρησεν εἰς οὐδέν, ἄξιον οὐτε τοῦ πλήθους τῶν νεῶν
 οὔτε τῶν εἰς αὐτὰς ἀναβεβηκότων ἀνδρῶν διαπραξάμενον.

16. Ὅθεν καὶ Γρηγόριος ὁ δηλωθεὶς συνειρωκῶς αὐτόν
 τε τοῦτον τὸν ἀποστάτην εὐκαταφρόνητον ὄντα τε καὶ πλέον²⁰
 προῦντος τοῦ χρόνου γενησόμενον, ἅτε δὴ πότοις σχολάζοντα καὶ
 φρονήσεως ἀμοιροῦντα κατὰ πολὺ, δι' ἧς πεφύκασι μᾶλλον ἢ

1 τετραμένον P
 ἄξιον?

ἐναπεράνας?

17 an εἰς οὐδέν, οὐδέν

hos enimvero in dolium pertusum (quod adagio dicitur) sermones perorans, tum illos ferociores, ut quibuscum precibus ageretur (perindeque dicas hostium metu solutos, nihil iam servandi ordinis ac conspirationis sollicitos) reddidit, sibi que robur ac firmitatem adiecit. quomobrem ex multis repente portulis suos effundens, qua illi nihil eiusmodi expectabant, parti eorum concreditur, iustaque satis clade efficiens clare victoria potitur. sed et mari illustriori quam terra victoria augetur. cum enim imperatoriae triremes altum peterent, iamque pugnae conserendae adesset tempus, atque adeo ipsa desertoris classis congressus ardora saxa mitteret, nescio quo casu consternata quibusve acta terroribus, versa puppi ad terram se subducit. classarii pars concepta fiducia ad imperatorem deficiunt, pars ad sua castra terra pergunt, ac vel in mari versari aut prorsus pugnare pernegarent. sic absque labore dissoluta Thomae classis, cessitque in nihilum, cum nullum aut pro navium numero aut pro classiariorum virtute praeclarum facinus edidisset.

16. Hinc quoque, cuius iam meminimus, Gregorius, cum desertorem Thomam exiguae auctoritatis esse, multumque ei nominis decessisse, longeque amplius illi postmodum decessurum intelligeret, quippe homini

ποθεν ἄλλοθεν αἱ νῆκαι προσγίνεσθαι, μοῖράν τινα τοῦ ὕφ' ἑαυ-
 τῶν τόγματος συλλαβόμενος, καὶ πρότερον δὲ κοινολογησάμενος
 τῷ βασιλεῖ διὰ μοναχοῦ τινός τοῦ ἀπὸ τῶν Στουδίου τοῦ βασιλέως
 ἐπισταλέντος, ῥῆξεν ἔγγοεῖ καὶ τοῦ ἀποστάτου γίνεται κατὰ νότον,
 5 ὁμοῦ μὲν τοῦτον ἐκδεματιῶν καὶ Θορύβου πληρῶν, ὁμοῦ δὲ καὶ B
 τῶν εἰς βασιλεία ἑαυτῷ ἡμαρτημένων, ἀλλὰ μὴν καὶ τῇ αὐτοῦ γα-
 μετῇ καὶ τοῖς τέκνοις (καὶ γὰρ ἐτηροῦντο ἐν φυλακῇ ἐκείνου τῷ
 Θωμᾷ προσδεμένοι) διωλλαγὴν καὶ συγγνώμην πραγματευόμενος.
 ἀλλ' οὔτε ὁ βασιλεὺς ταῦτα ἐφθασε διακοῦσαι· εἰς τοσοῦτον γὰρ
 10 ἀπεκλείστο καὶ τῶν ἔξωθεν, οὐδ' εἰ τῶν ἐγγὺς μόνον τις, ἀλλ'
 οὐδ' εἰ τῶν πορρωτέρω τὰ αὐτοῦ ἡρημένοις ἐτύγχανε. καὶ ὁ Θω-
 μᾶς τὸ μὴ πολὺν ἑξαίφνης τοῦτον γενέσθαι κατορρωδῶν, καὶ
 φόβον ἐν τοῖς ἑαυτοῦ ποιῆσαι βουλόμενος, τὴν μὲν στρατοπεδείαν
 τῆς πόλεως οὐκ ἔξεκίνησε, ταῦτ' οὗτο προμηθεύμενος, καὶ προ-
 15 τοῦν τὸ μὴ διωχθῆναι ἐξόπισθεν· ὀλίγους δὲ τινας, καὶ ὄσους C
 ἤδεα ἀξιοκρέους τῆς πρὸς τὸν Γρηγόριον μάχης ὄντας, παραλα-
 βῶν ἔξῃ πρὸς αὐτόν, καὶ περιγίνεται τούτου, καὶ φεύγοντα
 καταλαβῶν ἀναιρεῖ. καὶ αὖθις διὰ ταχέων πρὸς τὰς δυνάμεις
 τὰς προσεδρευούσας τῇ πόλει γίνεται, καὶ γράμμασιν ἐπιστέλλων
 20 τὰ ἑαυτοῦ περιωγγέλλει ἅπανταχοῦ, ὡς εἶη τε νενικηκώς, ὅπερ
 οὐκ ἦν, καὶ τὸ προσχωριάζον κατὰ τὴν Ἑλλάδα ναυτικὸν ταχέως
 κλέων ἀναχθῆναι, ὡς αἰθις τοῖς κατὰ θάλασσαν προσβάλλοι

3 Στουδίον ἐπὶ τοῦ?

peculis dedito, et cui maxime prudentia deesset, qua potissimum ac
 prae omni alia virtute parantur victoriae, partem aliquam secum assu-
 mens subiectae legionis, priusque monachi cuiusdam Studiani collegii,
 in eam rem missi, opera communicato cum imperatore consilio, a reli-
 quo se exercitu avellit, tyrannoque a tergo secedit, tum ut illum ex-
 terreret ac turbatione impleret, tum vero ut sibi ipse, quin et uxori et
 liberis (nam et illos Michael, quo ex tempore ad Thomam defecerat,
 in carcere habebat), maiestatis scilicet reus, veniam indulgentiamque
 obtineret. sed neque imperator rem adhuc audierat (adeo enim omnis
 extra commentus oclusus erat) nec si quis, non solum eorum qui prope
 essent verum etiam qui longius abessent, eius partes secutus esset.
 Thomas autem veritus ne subito magna Gregorii auctoritas fieret, isque
 suis ordinibus terrorem iniiceret, nihil soluta obsidione aut castris ab
 urbe dimotis, timens ne se hostis a tergo insequeretur, paucos aliquos,
 ac quantos opprimendo Gregorio sufficere existimavit, assumens, in
 eam educit; praedictaque fusum ac in fuga comprehensum necavit. hinc-
 que celeriter ad reliquas copias urbem obsidentes reversus liberis in
 omnes partes, quibus sibi victoriam (etsi falso) manifeste arrogaret,
 dedit; classemque, quam in Achaia habebat, ad se quam primum ad-
 ducere iubet, quo rursus instructioribus copiis mari pugnam consereret.

μετὰ στεροτέρως δυνάμειος μέρεσιν. ἀλλ' ἐκείναι μὲν εἰς ἀριθμὸν
 τελοῦσαι πενήκοντα πρὸς ταῖς τριακοσίαις πολεμιστηρίοις ἅμα
 D δῆρεσι καὶ σιταγωγοῖς τῶ τῶν Βυρίδων κατὰ Θράκην λιμένι ἐγ-
 καθορμίζονται, ἕξ οὐρίας πλέουσαι. καὶ ὁ βασιλικὸς δὲ πυρφό-
 ρος στόλος τούτοις μηδὲν ἐγνωκόσιν ἐκείσε ἐπιτεθεῖς πολλὰς μὲν 5
 αὐτάνδρους αἰρεῖ τῶν νηῶν, τινὰς δὲ καὶ πυρπολεῖ δυνατωτάτη
 χειρὶ, ὀλίγων παντελῶς ἕξω γενομένων τοῦ πάθους καὶ πρὸς τὸν
 τῶν Βλαχερινῶν κόλπον καταλαίρειν λόγον ποιουμένων πολὺν, ὡς
 ἂν εἶεν ὁμοῦ τῆ κατὰ γῆν στρατιᾶ· ὃ καὶ γέγονεν. τὰ μὲν οὖν
 κατὰ Θάλατταν τοῦτον ἐκυβερνήτο καὶ ἠθδύνητο τὸν τρόπον· 10
 κατὰ γῆν δὲ ἀεὶ πῶς ἀκροβολισμοὶ τινες ἐκ μέρους καὶ φόνοι ἐγέ-
 νοντο, νῦν μὲν τοῦ Μιχαὴλ νῦν δὲ τοῦ νιοῦ αὐτοῦ Θεοφίλου αὐ-
 P 41 τοῖς ἐπεξιόντος μετὰ Ὀλβιανοῦ καὶ Κατάκυλα, καὶ πληγὰς ἔσθ'
 ὄτε καιρίας διδόντος τε καὶ λαμβάνοντος· οὐ μὴν ἀγωνέες τινες
 λαμπροὶ καὶ νεανικοὶ ἐκ παρατάξεως καὶ τῆς ἰσορροπίας δυνάμειος 15
 ἔσχον τὸ κῆρος, ἅτε δὴ πολλῶ τοῦ Μιχαὴλ ἐλαττουμένου καὶ μὴ
 πρὸς τὴν ἐκείνου εὐζωνόν τε καὶ ἱπικὴν στρατιάν ἀντιτάσσεσθαι
 δυναμένου.

17. Ἐν τούτοις οὖν ὄντων αὐτῶν, Μορτάγων ὁ τῶν Βουλ-
 γάρων βασιλεὺς (καὶ γὰρ ἐφθασεν ἡ φήμη κατὰ τὴν οἰκουμένην 20
 τὸν βασιλέα τῶν Ῥωμαίων πολιορκούμενον διαγγέλλουσα) λάθρα
 τινὰς ἐς βασιλέα πέμψας ἐξαποστεῖλαι αὐτομάτῳ γνώμῃ συμμα-
 B χίαν καθυπισχεῖτο καὶ βοήθειαν αὐτῷ τὴν ἀρκοῦσαν διδόναι καθ-

3 alii Βηρύθων. margo Combef.

constabat illa cum bello aptis biremibus, tum onerariis trecentis quin-
 quaginta navibus; quae et brevi secundis auris ad Byridensem in Thra-
 cia portum appellant. imperatoria autem scyphonibus instructa classis,
 illic hostes in statione incantus aggressa, multas eorum naves cum ipsis
 vectoribus capit, alias vi maxima comburit; paucae admodum cladi su-
 perstitae celeri fuga portum Blachernensem petunt, id omnino satagentes
 ut terrestribus copiis, quod et ita contigit, iungerentur. sic res mari
 gerebatur, felicique adeo exitu. terra vero continuaae prope sigillatim
 erant velitationes caedesque edebantur, modo Michaelis modo eius filio
 Theophilo cum Olbiano et Catacyla adversus hostem suos educente.
 horum praeliorum varius exitus, dataeque et acceptae aequo pene Marte
 subinde strages. iusta tamen pugna nunquam certatum, eo quod impe-
 rator cum hoste, cuius essent numerosiores expeditaeque ac equestres
 copiae, acie congregi non posset.

17. Eo rerum statu, Mortagon Bulgarorum imperator, fama exci-
 tus, quae iam totum orbem pervaserat, Romanorum imperatorem intra
 muros obsessum teneri, misso clam ad Michaelis nuntio ultro se auxilia
 missurum pollicetur ac copias quantae adversus hostem sufficerent. at

αυλόγει. ἀλλ' ὁ γε Μιχαήλ, εἴτε τῇ ἀληθείᾳ τὸ τῶν δημοφύλων κλήθος καταιδεύομενός τε καὶ ἐλευθῆν, εἴτε καὶ χρημάτων φειδόμενος (ἐτύγγανε γὰρ ἐπὶ πολὺ τὰς χεῖρας τῶν ἄλλων βασιλέων ὑφ' ἑαυτὸν ἔχων ἐκ φειδωλίας), τὴν μὲν γνώμην ἡξίου ἀποδοχῆς τοῦ-
 10 τινος, παρητιέτο δὲ τὴν αὐτοῦ βοήθειαν, καὶ οὐκ εἴ τι γένοιτο παρὰ τῷ ἀποστάτῳ, βούλεσθαι τὴν ἐπικουρίαν αὐτῷ κατεμήνυεν. ἀλλ' ὁ γε Μορτάγων καὶ ἄλλως πόλεμοις χαίρων καὶ τὰς ἐκ τού-
 15 των λείας καρποῦσθαι φιλῶν, καὶ τὰς πρὸς αὐτὸν δὲ τριακοντού- τις σπονδὰς γεγενημένας παρὰ τοῦ προκατασχόντος Λέοντος ἐπι-
 20 βραβεῦσαι καὶ ἰσχυροτέρας ποιῆσαι ζητῶν, τὴν κατὰ τοῦ τυράν- του στρατιὰν εὐτρέπιζεν, καὶ δὴ τῶν Ῥωμαίων ὄρον ἔντοσθε μετὰ παρρησίας γενόμενος κατὰ τὸν Κηδούτου χώρον οὕτω καλοῦμε-
 25 νον ἰστρατοπέδευσεν. ἤκούοντο δέ, καὶ λαθεῖν ταῦτα τὸν ἀπο- στάτην οὐκ ἦν· περιουδονήθη μὲν ὡς εἰκός, καὶ τὰς φρένας κατε-
 30 κτηνικήθη, ἐν αὐτῷ δὲ πάλιν γενόμενος τὴν κατ' αὐτοῦ στρατιὰν ἔκκαλιζεν. καὶ ἐπεὶ εἰς δύο καταμεριζόμενος ἐδόκει παντελῶς ἀσθενῆς τε εἶναι καὶ εὐπτωτος (ἦ τε γὰρ τῶν πόλεων βασιλεύουσα οὐκ ἰσχυρομένην ἀλλὰ πλείστου ἀξιολόγου στρατοῦ ἐδέετο πολιορ-
 35 κωμένην, ἥδη καὶ τοῦ Μιχαήλ δυνάμεις οὐκ ἀγενεῖς συλλέγοντος καὶ κατὰ πόδας ἴστασθαι δυναμένου, καὶ πολλάκις ὄλεθρον ἐπα-
 40 γατῆν αὐτοῖς δυνήθέντος· καὶ ἡ τῶν Βουλγάρων δὲ δύναμις οὐ μακρῶς τινὸς τάξεως καὶ στρατιᾶς, πολλῆς δὲ καὶ οὐ τῆς τυχοῦσης ἰδέετο παρατάξεως), — μὴ οὖν εἰς δύο τινὰ διαιρούμενος κατὰ
 45 τὰ λύβρον χεიმάρουν ἀσθενέστερος παρ' ὃ ἦν δόξῃ τε τοῖς

24 δ] σδ P

illo, sive re vera Romanorum in Thomae castris militantiūa reverentia inque eos miseratione, sive alias parcendum sumptibus ducebat (nullus enim unquam imperatorum illo fuit sordidior), laudato Bulgari proposito auxilia recusavit, nec quicquid demum tyrannus praestiterit, eis se usum significavit. Mortagon tamen, ut qui alioqui bellis praedatore ac spoliis gauderet, foedusque tricennale cum Leone eius decessore pactum confirmare magisque stabilire quaereret, adversus tyrannum exercitum parat. quamobrem Romanorum fines audacter ingreſsus ad locum cui Ceductus nomen, castra ponit. percrebrescebat rumor; nec fieri poterat ut irruptio tyrannum falleret. merito itaque perturbatur, animoque plane attonitus est. ubi tamen emersit exque ea se aestuatione collegit, adversus illum sibi movendum constituit. quoniam autem diviso exercitu se prorsus debilem fore cladique obnoxium videbat (nam et in ex-
 50 pugnanda urbe Augusta non exiguo sed numeroſo fortique exercitu opus erat, eoque magis quod iam imperator exercitum haud contemnendum paraverat, quique adeo conserto pede pugnare posset nec raro hostium stragem dare; nec vero contra Bulgarorum copias aliter quam magno valdeque exercitu pugna instrui peterat), ne igitur velut rapidus qui-
 55 dam torrentis in duos quosdam deductus rivales, quam pro prioris virtute

Theophanes contin.

6

ἐχθροῖς καὶ ἐδχείρωτος γένηται, ἀπαίρει μὲν ὄλιγος τῆς πόλεως, πρὸς τὸν Βουλγαρον δὲ ἀξιόμαχον κρίνας αὐτὸν κατὰ τὸν εἰρημέ-
νον τόπον παρατάσσεται καὶ ἀνταγωνίζεται. (18) καὶ ἐπεὶ ἐς
χειρας ἦσαν κατ' ἀλλήλων, ἤττάται δὴ Ἰσχυρῶς ὁ τύραννος, καὶ
φόνον οὐ ποιεῖ μὲν πάσχει δὲ παρὰ τῶν ἐχθρῶν. καὶ ἐπεὶ μὴ 5
P 42 ἄλλως ἦν τῆς σωτηρίας λαβέσθαι, φρυγδεῖα ταύτην εὐρίσκουσιν,
καὶ ἐν τινι χώρῳ δυσβάτῳ σκεδαννύμενοι ἰσκόπουν πῶς συνάγων-
ται. ἀλλ' ὁ μὲν τῶν Βουλγάρων ἀρχηγὸς εὐδὸς τὰ τε σώματα
προσλαβόμενος ὦν ἐγένετο κύριος, καὶ λείας δὲ πολλῆς γενόμενος
ἐγκρατῆς, πρὸς τὴν ἑαυτοῦ ὑπέστρεψε, τῇ κατ' αὐτοῦ νίκη ἐπαι- 10
ρόμενός τε καὶ γαυριῶν. τὸ δὲ καταλειφθὲν ναυτικὸν ὡς τοῦτο
ἀκήκοεν, τοῦτο δὴ τῇ πόλει προσεδρεῦον, προσχωρεῖ τῷ βασιλεῖ
καὶ μετ' αὐτοῦ γίνεται. ὁ δ' αὖ ἀποστάτης εἰς τοσοῦτο ἦκε θάρ-
ρους, παρὰ τῶν αὐτῷ συμμαχούντων, ὡς εἶκε, δαιμόνων ἐγκρα-
B τῆς, ὥστε πάντοθεν συντριβόμενος καὶ πληττόμενος καὶ ὀλίγος ἐκ 15
πολλῶν γενόμενος, καθαρᾶς τε νίκης οὐ ποτε μετεσχηκῶς οὔτ'
ἀπὸ παρατάξεως οὔτε μὴν ἀπὸ τῶν καθ' ἡμέραν προσαγομένων
δια πολυχειρίας μηχανημάτων κατὰ τῶν τειχῶν τῆς πόλεως, αὐ-
θις ἐπισυναχθεὶς κατὰ τι πεδῖον, Διάβασιν οὕτω καλούμενον,
σταδίους ὑπέχον τῆς πόλεως ἱκανοὺς καὶ πρὸς στρατοπεδείαν εὐ- 20
φυεὺς ἐκ τε τῶν φρομένων καὶ ἐδάτων ἐπιρρῦτων ὄν, συναθροίξε-
ται. κάκειθεν τὰς προνομὰς ποιῶν πάντα μὲν πρὸ τῆς πόλεως

12 τοῦτο] τὸ? ἢ τοῦτο δὴ τὸ?

22 μὲν τὸν κρῶ?

hostibus imbecillior appareret, et qui facile edomari posset, urbis obai-
dionem in totum solvit, inque Bulgaros, quibus se parem esse arbitra-
batur, educens, in eo quem diximus Ceducti loco, cum eis pugnam
committit. (18) ceterum tyrannus in eo praelio magna suorum strage
vincitur, nec adeo hostes clade afficit, sed ipse ab eis ingenti clade
afficitur. cumque aliter non liceret, fuga salutem expediunt qui e praelio
incolumes fuerant, arduoque quodam loco nec facili accessu dispersi se-
cum cogitabant quomodo rursus coirent ac agmen instaurarent. Bulga-
rus autem statim captivos, qui venerant in potestatem, assumens, in-
gentisque praedae compos effectas, victoria ferox eaque superbiens
redit in patriam. classis ad obsidendam urbem relicta, audita suorum
strage, tota ad imperatorem deficit illique adiungitur. Thomas porro
desertor eo temeritatis erupit, daemonum, ut videtur, illi belli sociorum
afflatu, ut et cladibus undique attritus caesusque atque ex amplissimis
rebus in angustias compulsus, nec iusto unquam praelio victoria poti-
tus vel conserta palam acie vel ex tanto machinarum quotidie urbi ad-
motarum apparatu censuque, collectis iterum copiis in campo cui nomen
Diabasis, aliquot ab urbe stadiis dissito, castris metandis tum ex agri
feracitate tum ex aquarum irriguo longe commodissimo, consedit.
inde omnem suburbanorum elegantiam excursionibus vastabat ac igni in-

ἔχειρε κόσμον καὶ ἐπυρπόλει, ἐνεφανίζετο δὲ τοῖς κατὰ πόλιν, ὡς τὸ πρότερον, οὐδαμῶς. ὁ καὶ συνεῖς ὁ Μιχαὴλ καὶ ἀξιόλογον σπουδῆς στρατὸν, αὐτὸν τε Ὀλβιανὸν καὶ Κατάκυλαν ἔχων μετὰ C τῶν ἑαυτοῦ ἀκμηῆτας ταγμάτων καὶ ἀκεραίους, κατ' αὐτοῦ ἐκ-
 5 στρατεύει· καὶ τοῦτον οὐ κατορθωδοῦντα οὐδ' ἐκφοβούμενον ἀλλ' αὐτῷ προσυπαντιῶντα μετὰ σπουδῆς ἐφευρὼν συνῆλθεν εἰς χειρῶν δυνάμιν, κρῖναι τὸ πᾶν βουλευθεῖς. ἔνθα δὴ καὶ καταστρατηγή-
 σαι τὸν βασιλέα βουλόμενος αὐτὸς τῇ ἑαυτοῦ καταστρατηγεῖται βουλῇ καὶ τοῦ παντὸς διαμαρτάνει σκοποῦ. ὁ μὲν γὰρ ἅμα τῷ
 10 συρραγῆσαι τὸν πόλεμον νῦτα διδόναι τῷ βασιλεῖ ἐκέλευσεν, οὐ τὴν τῶν ἑαυτοῦ δυνάμεων γνώμην κατανοῶν, ἀνθρώπων ἔκπαλαι γυναικῶν καὶ τέκνων στερουμένων δι' αὐτὸν καὶ τὰς χεῖρας τῷ ἀδελφικῷ λύθρῳ καταμιαίνοντων· οἱ ταχεῖαν ἔσσεσθαι καὶ οὐκ εἰς D
 τοσοῦτον χρόνον ἐκταθῆναι τὴν αὐτῶν ἐν τοῖς ὑπαίθροις διατριβὴν
 15 προσδοκῆσαντες πρὸς πᾶν μὲν ἦσαν κατ' ἀρχὰς εὐπειθεῖς, ἐπεὶ δὲ καὶ ὁ χρόνος ἤδη που ἐξετέτατο (τρίτος γὰρ ἔξηνύετο) καὶ ἀνηντόις ἐκ τῶν καθ' ἡμέραν γινομένων ἐδόκουν ἐπιχειρεῖν, ἀν-
 δρὸς ἐνὸς ἐπιθυμία καὶ ἀπονοία δουλεύοντες, τηρικαῦτα τὸ κε-
 λεωσθὲν ὡς ἔρμαιόν τι λαβόντες οὐχ ὡσπερ ἐκείνος ἐβούλετο ἐξε-
 20 πλῆρουσιν, ἀλλὰ ὡς αὐτοῖς ἐδόκει καλόν. ὁ μὲν γὰρ ἐγκλίνας τού-
 τοις εἰς τοσοῦτον ἐπέτρεπεν ὅσον τὴν τοῦ βασιλέως παράταξιν δια-
 λῶσαι καὶ ἀνδρῶν ὑποστρέψαι στερεῶς φονεύοντας· οἱ δὲ κόσμῳ P 43
 καὶ τακτικῇ ἐμπειρίᾳ τὴν τοῦ βασιλέως στρατιὰν κατόπιν θέουσαν,

comiebat. hand tamen velut prius se civitati in conspectum dabat. Michael vero ubi rem intellexit, idoneo conscripto exercitu Olbiamum quoque et Catacylam cum suis legionibus, viros strenuissimos ac integre fidei, habens adversus illum educit. offendit autem non pavidum aut rei expectatione suspensum, sed fortiter sustinere paratum; quamobrem collatis signis decernendum statuit. tyrannus cum stratagemate imperatorem vellet decipere, eodem ipse decipitur et ab scopo prorsus aberrat. inbet nimirum suos primo congressu terga imperatori dare, parum intelligens qua illi in eum mente affecti essent, viri scilicet eius inopridem causa liberis et uxoribus privati, ut fraterno cruore dextras polluerent; qui initio quidem, cum brevem expeditionem fore nec se tamdiu sub die moraturos esse sperassent, ad omnia se obsequentes praebeant. ubi autem iam tempus trahebatur, quippe cum annus iam tertius fluxisset, exque quotidiana experientia ea se tentare senserant quae nullo absolvi exitu possent, dum unius viri libidini ac dementiae survirent, tandem id quod ipsis imperatam erat, insperati lucri loco accipientes, non ex illius mente sed ex suis ipsorum rationibus implem dum sibi putavere. nempe iussi erant ut tantisper cederent, dum regia animus insequendo ordines solveret, ac tum demum conversi hostes fortiter caederent. verum illi dum composite exque bellica arte, non tamere solatis ordinibus, ut ipse putaverat, a tergo irruentem imperato-

καὶ οὐχ ὡς ᾤφθη ἐδιδιάλωτος, εἰδότες ἀσχηματίστῳ χροῶνται φηγή, καὶ ἄλλος ἄλλῃ διεσκέδυστό τε καὶ διεφέρετο. ἄλλ' οἱ μὲν ἄλλοι, πῦν μὲν ὀλίγοι καὶ αὐθις ἕτεροι, τῷ βασιλεῖ προσχωροῦσι καὶ καθομολογοῦσιν αὐτῷ· αὐτὸς δὲ σὺν ὀλίγοις τισὶ πρὸς τὴν Ἀδριανούπολιν σώζεται κάκειοσ τῆς φηγῆς ἴσταται. ὁ δὲ γε τούτου νόθος τε καὶ παρῆγραπτος υἱὸς Ἀναστάσιωσ τοῦ τῆς Βόζης φεῶγων ἐπιλαμβάνεται πτολίσματοσ. καὶ οὐ κατὰ τύχην, οἶμαι, κατὰ δὲ πρόνοιάν τινα, ἔν' ἕκαστοσ τούτων πρὸς ἑαυτὸν ἐλακύν τὴν B τοῦ βασιλέωσ προσεδράϊαν τῷ ἑτέρῳ διδοῖ ἄνεσίη τε καὶ καιρὸν εἰς τὴν προνομήν. 10

19. Ἄλλ' ὁ γε βασιλεὺσ ἐκ ποδὸσ τούτοισ ἐπόμενοσ πρῶτον ἔγνω τὸν Θωμαῖν πολιορκεῖν καὶ τὴν προγεγενημένην εἰς αὐτὸν ἀποδοῦναι τούτῳ ποινήν. ὅθεν ἐπάγει αὐτῷ πολιορκίαν, οὐ διὰ μηχανημάτων ἢ ἄλλων τινῶν σπουδάζων αὐτὸν καθελεῖν, ἅμα μὲν τὸν ἐμφύλιον ἀποδιδράσκων πόλεμον, ἅμα δὲ τῷ τοῦσ τὴν 15 Σκυθίαν οἰκοῦντασ τῶν τοιοῦτων ἀμαθῆτοσ κατασκευῶν βούλεσθαι διαμένειν, ἀλλὰ λιμῶ καὶ ἀνάγκῃ τῶν ἐπιτηδείων, οἷσ ἐν C σπάνει καὶ ἐνδείᾳ ἄλλ' οὐκ ἀποθησαυρίζουσα ἢ πόλισ ἐδεικνυτο. ἔγνωστο γοῦν ταῦτα αὐτῷ, καὶ ἀρχὴν ἢ πρᾶξισ ἐλάμβανεν. ὁ δὲ γε πολιορκοῦμενοσ παντὸσ μὲν ζῶου πρῶτον ἰδέαν ἀχρηστον, ἔπειτα 20 δὲ καὶ πᾶσαν ἡλικίαν τῆσ πόλεωσ ἐξωθεῖ, οὐ παρακλητικοῖσ, ὡσ ἂν εἴποι τισ, λόγοισ τὰ πολλὰ τῶν πράξεωσ διοικῶν, τυράννω δὲ

1 ἐνδιάλωτοσ P. mox malim ἰδόντεσ.

15 τῷ om P

riam aciem vident, veram re ipsa nihilque simulantes capessunt fugam; aliique alio dissipati ac dilabentes, modo pauci modo plures ad imperatorem confugiunt seque illi sacramento adstringunt. tyrannus cum paucis quibusdam Adrianopolim evadit incolumis, ibique fugam sistit: eius vero nothus ac facticius filius Anastasius ex fuga Byzae castrum occupat. neque id casu, sed certa dei providentia factum existimem, ut dum quisque illorum imperatorem ad obsidendum trahit, alteri indutias tempusque pabulandi praeberet.

19. Porro imperator e vestigio illos insecutus primum Thomam obsidendum ac vicariam ei poenam reddendam constituit. obsidet autem non machinas, non tormenta adhibens, tum quod belli civilis damna vitare cuperet, tum quod vicinos illi civitati Scythas ea instrumenta docere nolebat, quibus urbes expugnari solent: sed fame rerumque ad victum necessariorum penuria, raro in civitate commeatu nec copiosa annonam in ea reposita. sic itaque illi constitutum, inque eum modum ductum rei exordium. obsessus Thomas in primis genus omne animalium ad bellum inutile, omnesque adeo quibus per aetatem non liceret arma ferro, urbe eiicit, pleraque gerens, ut quis dicat, non lenibus verbis et ad obsecrandum compositis, sed tyrannico animo ac rigida; quod et

γνώμη καὶ ἀσθενέστερον· ὁ καὶ τὸ κατ' αὐτοῦ ἀνεθυμιάσθη τε μίσος καὶ ἀνεπέωσεν. ἔπειτα ὡς ἦδη ἤκμαζεν ὁ λεμός, σωτηρίας ἐλπίς οὐδαμοῦ, ἠρόγχαζε δὲ καὶ τοὺς ἑαυτῆς φόρους ἀνελλοπεῖς ἀπῆται δὴ ἡ γαστήρ, οἱ μὲν λάθρα διὰ τινῶν πυλῶν οἱ δὲ διὰ τειχῶν καταπιεζόμενοι, οἱ μὲν φέροντες τῷ βασιλεῖ ἑαυτοὺς ἐπέδιδον, οἱ δὲ πρὸς τὸν υἱὸν κατὰ τὸ Βύζης πολλοῖσιν ἀπέδιδρασκον. ἐπεὶ οὖν οὐ τὰ ἀναγκαῖα μόνον ἀλλὰ καὶ τὰ ἀπεικτὰ καὶ λυπρὰ τούτοις κατεδήθητο, ἄχρι δὲ τῶν σισημμένων σκυτῶν τε καὶ καττυμάτων τὰ τῆς τροφῆς ἐχώρει, εἰς λόγους τινὰς τῶν ἐν τῇ πόλει ἔλθόντες τῷ βασιλεῖ, καὶ τῶν ἡμαρτημένων ἀμνηστίαν αἰτήσαντές τε καὶ λαβόντες, περισχόντες αὐτὸν λαμβάνουσί τε διὰ χειρῶν καὶ προσάγουσι τῷ ἔχθρῳ. ὁ δὲ τὸ δόξαν πάλαι τοῖς βασιλεῦσι καὶ εἰς συνήθειαν ἦδη ἔλθὼν πρῶτον τέλφους καὶ ὑποκάτω θεῖς τῶν ποδῶν, ἀκρωτηριάζει τοῦτον καὶ πόδας καὶ χεῖρας ἀπαράσσει ἀ- P 44
 15 τοῦ, ἐπὶ ὄνου τε θεατρῷζει πᾶσι, τοῦτο μόνον ἐπιτραγωδοῦντα “ἐλέησόν με ὁ ἀληθῶς βασιλεῦ.” ἐρομένου δὲ τοῦ βασιλέως εἴπεις τῶν ἀπὸ συνόντων φίλων καὶ ἕτεροι εἰεν τὰ αὐτοῦ φρονοῦντες, τάχα ἂν πολλῶν κατεῖπεν, εἰ μὴ τις ἀνὴρ Ἰωάννης ὁ κατὰ τὸν Ἐξαβούλιον οὐ δέον ἔφη εἶναι, ἀλλὰ καὶ ἄτοπον, ἐχθροῖς
 20 κατὰ φίλων πιστεύειν, ὦ βασιλεῦ. καὶ οὗτος μὲν τοῦτο διεῖλυσεν τῷ λόγῳ τὰς μελῶνας τῶν ταρακτώμενων δὴ πολιτῶν καὶ φίλων αὐτοῦ τιμωρίας· οὕτω δὲ καὶ ὁ ἀποστάτης κατέλυσε τὸν βίον, ταῖς

2 σωτηρίας δ' ἦν ἐλπίς?

16 ἀληθῶς βασιλεῖς?

oppidanorum in eum conflavit auxitque odium. deinde ingravescente iam fame, ac salute desperata, cum venter nihilominus cogeret suaque tributa durus exactor deprecaret, qui intra urbis septa tenebantur, alii caecis quibusdam portis furtim dilapsi, alii foris per muros submissi, pars sese imperatori dedunt, pars Byzam ad Anastasium eius filium profugiunt. tandem eam obsessi non modo necessaria sed et abominanda et sordida consumpsissent, ac usque ad putrefactorum coriorum veterumque solearum esum necessitas pepulisset, oppidanorum quidam cum Michaelē collocti delictique veniam precati, ac ea impetrata, comprehensam Theonem vincuntque manibus in hostis potestatem tradunt. quodque pridem regum moribus sederat iamque usu inoleverat, Michael primam observans, eiusque calcibus calcata cervice pedes manusque truncat, asinoque impositum ignominiae causa per omnes ordines circumdaci iubet, id unum lugubri proferentem voce: “qui vere rex es, miserere mei.” percontante autem ex eo Michaelē “num qui eorum quos amicorum loco circa se habebat, aliquo coniurati eius socii essent,” plures forsitan delaturus erat, nisi Ioannes quidam Hexabulius imperatorem monuisset “hand deere, quin et plane absurdum esse, inimicis amicos accusantibus fidem habere.” quo is sermone maiores miserorum civium evocavitque amicorum poenas dissolvit. sic vero etiam desertor

κατὰ μικρὸν ποιναῖς τὴν ψυχὴν ἀπορρήξας ὥσπερ τι ζῶον δυσθα-
B νατοῦν, μηδὲς μεσοῦντος Ὀκτωβρίου, κατὰ μὲν τὰς ἀρχὰς γεγο-
 νέναι δοκῶν μεγαλεπήθελος καὶ τολμηρὸς καὶ τοῦ προτεθέντος
 ἐξεργαστικὸς, προβαίνων δὲ φανεῖς πολὺ καταδέεστερος αὐτοῦ καὶ
 τῆς τῶν ἐκτὸς προσδοκίας. πρότερον δὲ καὶ τοῦτ' ἐγένετο παρὰ 5
 τὴν αὐτοῦ ἐκείνου διαφορὰν καὶ μεταβολὴν ἐπὶ τὸ χεῖρον ἢ παρὰ
 τὴν τῶν πολεμουμένων πρὸς αὐτὸν παραλλαγὴν, οὐ πολλὴν ἔχει λό-
 γον. ἕως μὲν γὰρ ἦν αὐτὸς ἑαυτοῦ πόλεμος ἔνδοθεν, ὃν φθάσας
 ἀνερρίπισεν ἀδῆαίει γνώμη καὶ τολμηρῶ, καὶ ἀμφίβολος πρὸς τὴν
 τῶν πραγμάτων κραταίωσιν ἦν, ἔρρωντο τῶν λόγων αἱ πράξεις 10
C οὐκ ἔλαττον, καὶ κατὰ νοῦν ἐχώρει τὰ πράγματα· ἐπεὶ δὲ τὴν
 Ἀσίαν μικροῦ πᾶσαν ὑπέταξε, διεπεραιώθη δὲ καὶ πρὸς τὴν Εὐ-
 ρώπην σὺν οὐκ ἀγεννεῖ τῷ φρονήματι μηδένα ἐμποδῶν εὐρηκῶς,
 ἀνὴρ αἰετὸς δὴ οὐκ ἐκ λόγων καὶ παιδείας ὀρμώμενος, βαναύσου δὲ
 τινος καὶ ἀγυρτικῆς ὀμίλις, ἐξῆπτο ἤδη καὶ ἐπεφύσητο καὶ τῶν 15
 ἑαυτοῦ ἐξέπλει φρενῶν, πρὸς ἔρωτάς τινας καὶ γάμους οὐ σωφρο-
 νικοῦς διὰ τῆς καθ' ἡμέραν μέθης καὶ βακχείας ἀγόμενος καὶ
 αὐξάνομενος. ἀλλ' ὑπὲρ μὲν τῆς τῶν πραγμάτων τούτων συντε-
 λείας δίδομεν καὶ ἄλλοις ἄλλως ἐννοεῖν, ὅτε μὴ τοῖς ἡμετέροις
D βούλωνται ἐξακολουθεῖν. πλὴν περὶ μὲν τούτων αὐτάρκως. καὶ 20
 οἱ ἐκ Βύζης δὲ ἐφ' ἑτέρας ταχέως ἐγένοντο γνώμης, ὑφορώμενοι
 τὸν προεστώτα κίνδυνον· ἅμα γὰρ τῷ πυθέσθαι τὰ κατὰ τὸν
 Θωμᾶν ἀντήχηματα, ἐφ' ὁμοίαις πράξεσι τὰ ὅμοια πεποιηκότες

vitae finem accepit, lentis confectus suppliciiis ritumque bestiae mori dif-
 ficilis animam abrumpens, circa medium mensis Octobris, homo initio
 quidem ad res maximas suscipiendas visus idoneus animosusque, et pro-
 positum strenuus exsecutor: progressu vero longe se ipse deterior apparuit,
 nec pro ea opinione quam de se concitaverat nactusque in aliorum ani-
 mis erat. utrum autem sic illi evenerit, quod ipse alius a se evasisset
 moresque in deterius mutavisset, an quod hostium diversa subinde ratio
 molesque existerit, non multum refert. quandiu quidem illi bellum
 quasi intus ac domesticum fuit, quod prior ipse animi audacia ac teme-
 ritate sibi conflaverat, rerumque illius status atque firmidinis vacillabat,
 erant eius facta nihil minus fortia quam verba, resque ei ex animo ce-
 debant. ubi autem Asiam fere universam subiecisset inque Europam
 non imbelli animo nemine obsistente traiecisset, vir nullis literis, nullis
 humanioribus excultus studiis, sed illiberalibus atque sordidis educatus,
 animis iam exarsit superbiaque inflatus est; ac a sano sensu suo in
 amores quosdam et impudicas nuptias iugi temulentia ac bacchatione
 actus descivit. ad harum tamen rerum eventum quod attinet, aliis
 quoque pro arbitrato suo iudicandi facimus facultatem, si cui nostra non
 ardeant. verum haec hactenus. sed et Byzantini, prostantis periculi
 metu, cito sententiam mutarunt. mox enim infortaniorum Thomae ac-
 cepto nuntio, in similibus simile ineuntes consilium, vincam manus ac

τὸν Ἀναστάσιον ἤγαγον δεδεμένον χεῖρας καὶ πόδας. ταῦτά δὲ καὶ οὗτος [δέ τε] πεπονθέναι βιαιόμενος τῷ πατρὶ τὸν βίον μετέλλαξεν.

20. Οὐ μὴν ἐπαύοντο τούτων οὕτω καθυπαντησάντων 5 κατὰ Θράκην πόλεις παράλιοι, τὸ τε Πάνιον καὶ Ἡράκλεια, τὰ τοῦ τυράννου φρονῆσαι· τοσοῦτον ἄρα μίσος κατὰ τοῦ Μιχαὴλ πᾶσιν ἐτέφθη καὶ ἐξ ἄλλων μὲν ἴσως, πολλῶν δὲ πλέον ἐκ τοῦ μὴ βούλεσθαι τὸν κατὰ τῶν θείων εἰκότων ἀναρρησιθέντα καταλύ- P 45
σαι. πλὴν ταύταις πλησιάσας, τοῦ μὲν σεισμοῦ ἐπιγεγομένου καὶ
10 τοῦ τείχους τοῦ Πανίου καταβληθέντος ἢ εἰς αὐτὸν πάροδος ἀκηκεῖ γέγονε τῷ Μιχαήλ· ἢ δ' Ἡράκλεια καὶ ὡς ἀντέχουσα, ὁμως τῶν ἐκ τῆς θυλαττίας μερῶν κατακυριευθεῖσα, ἄλλοκεται καὶ αὕτη ἀναιμωτί, καὶ τοῦ φρονεῖν τὰ τοῦ τυράννου ἀπαλλάττεται, πί-
στεις δεδωκυῖα τῷ βασιλεῖ.

15 Καὶ τὰ μὲν κατὰ Θωμιῶν συμβεβηκότα τοιοῦτον ἔσχε τέλος ἐκ τῆς ἐρημνῆς ἀρχῆς, καὶ οὕτω τροπαιοφόρος ὁ βασιλεὺς ἐκ τῶν κατ' ἤπειρον ἔρχεται πόλεων, οὐδὲν ἕτερον ἀπὸ στασιωτῶν ἕνομή- B
σας ἢ ἐπὶ τῆς ἀμιλλητηρίου θέας ἐπὶ τούτῳ γεγενημένης ὀπίσω τῷ χεῖρι δεδεμένους ποιῆσαι διελθεῖν καὶ ὑπεροφίους τοὺς αἰτιωτάτους
20 γενέσθαι.

Αὐτίκα γοῦν καὶ πρὸς Χοιρίαν, ἔτι γε μὴν καὶ πρὸς Γαζαρηὸν τὸν Κολωνιάτην, ἀνθρώπους μὲν ὄντας καὶ πιστὰ φυλάττοντας τῷ Θωμῷ, κατέχοντας δὲ τὸν μὲν τὴν Κυβάλαν τοῦ

1 ταῦτα P 8 deest διωγμὸν vel πόλεμον. Combef. 9 τῇ μὲν
σεισμοῦ ἐπιγεγομένου?

pedes Anastasium adduxerunt. qui iisdem ac pater excarnificatus supplicii vivendi finem fecit.

20. Quanquam vero haec ita evenerant sublatusque tyrannus erat, maritimae tamen urbes Thraciae Panium et Heraclea eius tuebantur partes ac Michaeli resistebant: tantum nimirum omnium animis illius insederat odium, tum forte aliis ex causis, tum praecipue quod suscitatum adversus sacras imagines persecutionem sospire nolebat. ubi tamen ad illas accessit, disiectis terrae motu Panii muris, nullo negotio in ipsam Michaeli ingressus patuit. Heraclea vero quanquam resistebat, a maritimis ipsa partibus expugnata, nulla civium strage capitar, dataque imperatori fide studere tyrannum desinit.

Hic rerum Thomae finis ex tali principio fuit; sicque Michael triumphans ex continentis urbibus rediit. in socios autem defectionis Thomae nihil acerbius statuit quam quod Circensium spectaculo in eam rem constituto manibus a tergo revinctis eos circumduci, ac qui maximam rei scelerrum essent, exilio solum vertere inssit.

Mox quoque ad Choeream, nec non ad Gazarenum Coloniatem, Thomae quondam domesticos eique constanter servantes fidem (tenebat

Χοιρέα, τοῦ Γαζαρηνοῦ δὲ τὴν Σανιάναν, καὶ πολλὰς ἐκεῖθεν
 ποιόντων καταδρομὰς, καὶ ληστικῶς ζῶντάς τε καὶ τυραννικῶς,
 C χρυσοβοῦλλιον ἐκπέμπει ὁ Μιχαήλ, τιμὰς μεγάλας τὰς τῶν μαγί-
 στρων καθυπισχνούμενος καὶ ἀμνηστίαν κακῶν, καὶ δῆλον τὸν
 τοῦ Θωμᾶ θάνατον τούτοις ποιῶν. ἀλλ' ἐκείνους μὲν οὐκ ἔπει- 5
 σεν ὁ ἀποσταλεῖς, ἀλαζόνας ὄντας τε καὶ ἀπίθασσον κεκτημένους
 ψυχῆν· ἐτέρους δὲ τινὰς τῶν ὑποβεβηκότων κλέψας καὶ πρὸς τὴν
 τοῦ βασιλέως πλάτιν μεταθεῖς ἔπεισεν ἐξελθόντας πρὸς τὰς συνή-
 θεις ληστείας ἀποκαλεῖσαι τούτοις τὰς τῶν τειχῶν πόλας καὶ λόγου
 καταλελοπέναι χωρὶς. ὅπερ καὶ γέγονεν. ἐκεῖνοι μὲν οὖν ὡς ἔφρον 10
 κεκλεισμένας τὰς πόλας, τὴν ἐπὶ Συρίαν ἔσπευσαν διανύσαι ὁδόν,
 τῷ φόβῳ βαλλόμενοι. ζῶντες δὲ ἄλλοις τῷ ξύλῳ ἐξήρ-
 D τηται καὶ τοῦ βίου ἔξωθεν γίνονται. ἄξιον δὲ μηδὲ τοῦτο παρα-
 δραμεῖν, ὅπως ὁ Γαζαρηνὸς προέδεδοτο καὶ τῶν τειχῶν ἀπεκτέ-
 κλειστο. ἄνδρα τινὰ ἄγροικον ὁ ἀποσταλεῖς δεξιωσάμενος φωνῆς 15
 ἐπιμελούμενον καὶ ταῖς ᾠδαῖς τερπόμενον ἔμμελῶς ταῖς ἀνειμέναις
 ταύταις καὶ ἀγροικικαῖς, μέλος τι ἔπλεξεν πρὸς τὸν ἐκεῖνον οἰκο-
 νόμον ἔχον τὴν ἀναφοράν. ἦν δὲ αὐταῖς λέξεσσιν οὕτω. “ἀκουσον,
 κῦρι οἰκονόμη, τί λέγει Γυβέρην. ἴάν μοι ὄψῃ τὴν Σανιάναν, μη-
 P 46 τροπολίτην σε ποιήσω καὶ Νεοκαισάρειάν σοι δώσω.” τοῦτο πολ- 20
 λάκις ἀδόμενον ἐν αἰοθήσει τοῦτον γενέσθαι τὸν οἰκονόμον πε-
 ποίηκεν. ὅθεν ὡς ἔγνω τὸν νοῦν τε καὶ τὴν τῶν πραγμάτων ἀνα-

8 ἐξελθόντων?

alter, nempe Choereas, praesidio Cabalam, alter, nempe Gazarenius, occupabat Sanianam; ex quibus praesidiis crebras illi excursions habebant, latronumque more ac tyrannice vivebant) auream bullam, imperatorium scilicet diploma, mittit Michael, magistrorum honore praecipue se illos evecturum pollicitus ac impunitatem daturum, Thomam iam extinctum significans. verum nuntius ab imperatore missus homines arrogantes ac praefracto animo ad officium revocare non potuit: corruptis tamen quibusdam praesidiariorum sub illis merentibus inque imperatoris fidem traductis, suadet ut ad solitas populationes praedasque agendas egressis murorum portas claudant ac nec responso dignatos relinquunt. sicque adeo contigit. illi clausas portas nacti indeque perterriti in Syriam fuga contendunt. vivi tamen capti eque ligno suspensi vita extruduntur. neque vero omittendum reor, quo se modo habuerit Gazareni proditio, et ut sit muris exclusus. Michaelis legatus rusticum quendam vocis modulantiā affectantem solutisque ac rusticano more compositis canticis sese oblectantem cum humaniter excepisset, carmen quoddam contextit, quo Gazareni oeconomum alloqueretur, cuius hic ad verbum tenor. “audi, domne oeconomie, quid dicat Gyberi. si Sanianam dederis, faciam te metropolitam et Neocaesaream tibi concedam.” dum haec saepius cantillat, oeconomo mentem aperit, ut rem intelligat. cum igitur sensum peraspexisset ac quid verba illa designarent animadvertis-

φορῶν, ἐξελθόντος ποτὲ τοῦ Γαζαρηνοῦ ἔκλεισεν κατ' αὐτοῦ τὰς πύλας καὶ τοῦτον ἐξῶθεν ἐγκατέλειπεν. καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῶν ἐπιπεφυκῶν τούτων πολιχνίων, καὶ οὕτω τούτων ἢ πάλιν ὑπὸ τοῦ Μιχαὴλ κατέληψις.

6 20. Οὐκ ἔμελλε δὲ ἄχρι τούτων ἡ φορὰ στήσισθαι τῶν κακῶν, ἀλλὰ τῶν δύο ἠπείρων, Ἀσίας φερμέν καὶ Εὐρώπης, ἐν θυμῷ κυρίου οἶόν τινος κεφαλῆς καὶ οὐρᾶς, εἰ καὶ μὴ συνίεσαν, παιδεύόντων φόνους, ἐμπρησμοῖς, σεισμοῖς, ἀρπαγαῖς, ἐμφυ- B λίας καταδρομαῖς, πόλεων ἀνεπίστοις μεταβολαῖς, σημείοις ἐξ 10 ἑρανοῦ, σημείοις ἐξ ἀέρος, τέλος καὶ ταῖς τλαιπιώροις νήσοις οἶόν τινα μέσην, ἴν' ὀλόσωμος εἴη ἡ πληγή, ἐπέδραμε τὰ δεινὰ. ἀλλ' οὐκ ἦν παιδεῦσαι τοὺς τὴν θείανθροπον ἐξηρημένους μορ- φῆν προσκυνεῖν. (21) ὅθεν ἄρτι δὴ τοῦ κατὰ τὸν Θωμᾶν ἀρ- ξαντος νικητισμοῦ, ἐπεὶ ταῦτα ἠκούετο πανταχοῦ, οἱ τὸν ἐσπέ- 15 ρωον κόλπον τῆς Ἰβηρίας τῷ Ὠκεανῷ γειτονοῦντες Ἀγαρηνοὶ κατα- καιῶντες (Ἰσπανοὺς τούτους ὁ πολὺς φέσους χρόνος μετωνόμου- C σεν), εἰς πλεῖθος σωματίων καὶ εὐθηνίαν τοῦ γένους ἐξηλακότες, τὴν κατ' αὐτὰς ἐσπέρωον πλευρὰν λυπρὰν οὖσαν καὶ μετρίως εὐ- θαμίονα ὄρωντες, καὶ λιπομένην μὲν τῆς πρὸς γῆν ἀρετῆς καὶ 20 ἑφθονίας κατὰ πολὺ, ἐνδέουσαν δὲ καὶ πρὸς αὐτὸ τοῦτο ἔψων τῆς Ἰβηρίας καὶ νότιον (οὐ γὰρ ἕκαστα πρὸς πᾶσαν γῆς ἀρετὴν ἐπιτη- δεία καὶ εὐφορος, ἀλλὰ τὸ τῆς ἐσπερίου πλευρᾶς, ὡς εἴρηται,

14 ἤκουστο margo Combef.

20 τοῦτο] τὸ?

set, egresso quandoque Gazareno portas claudit et foris hominem re- linquit. haec tunc quod attinet ad duo illa oppida ipsis propemodum subibus ministrantia, et ut illa rursus a Michaelē in fidem recepta sint.

20. Neque vero malorum vis atque impetus hoc cardine erat si- standus: sed cum duae continentes, Asia scilicet et Europa, veluti caput et cauda divini numinis indignatione (quanquam ipsi non intellexerant) caedibus, incendiis, terrae motibus, rapinis, civilium motuum ini- mia, excursionibus ac vastitate, insperatis urbium mutationibus, signis e caelo, signis ex aere castigatas fuissent, postremo miseris quoque in- iurias, velut instrumenti musici mesen quandam, ut totius corporis plaga communis esset, mala invaserunt. verum corrigi non poterant qui dei hominis offiglem colendam negavissent. (21) quo igitur tempore Tho- mas res novas moliri coeperat, rei fama in omnes late partes perlata Agarani occidenti Iberiae sinus incolae, Oceano finitimi, quos iam pridem mutata nominis appellatione Hispanos vocant, copiosa aucti hominum multitudinem, suamque illud Hesperium latus gracile parumque fertile ac copulentum sentientes, cui denique plurimum de soli ubertate ac boni- tate daret; quia et eodem vitio laborare orientalem quoque Iberiae ac meridionalem plagam: non enim tota bonis terrae dotibus pollet aut satis laeta est: caedem tamen plagam, uti diximus, reliqua squalidior est mi-

αὐχμηρόν τε καὶ λεπρότερον τῆς λοιπῆς) καὶ διὰ τοῦτο οὔτε τρέ-
 φειν δυναμένης αὐτοὺς καὶ διοικεῖν ἄνδρας σώμασιν εὐμεγέθεισι
 D χρωμένους καὶ ἀγαθῶν εὐφορία ἄλλ' οὐκ ἐνδεῖα αὐξανομένους,
 οὔτοι γοῦν προσελθόντες Ἀπόχαψ τῷ ἐκντῶν ἀμερμουμνῆ ἀποι-
 κίαν τινα καὶ γῆς μετανάστασιν ἤτουν αὐτοῖς γενέσθαι, πλήθει 5
 τε στενοχωρουμένοις καὶ ἀναγκαίων σπάνει πιεζομένοις. ὁ δὲ
 πλοῖά τινα ἐπισκευάσας μακρὰ, καὶ δόναμιν οὐκ ὀλίγην ἔξ αὐτῶν
 τούτων ἐμβιβάσας, ἐπὶ ληστειαν τέως, λανθάνουσαν ἔχων τὴν
 ἔννοϊαν, τῶν πρὸς τῇ ἔφ κειμένων νήσων καὶ ἡμετέρων τυγχανόν-
 των ἐτράπετο, ὁμοῦ μὲν τὸ αὐτοῖς ἐπιθυμούμενον ἐκπληρῶν καὶ 10
 ἐκ τῶν ἀλλοτρίων τούτους προσκορενός, ὁμοῦ δὲ κατυσκεψόμενος
 εἴ τις ἔστιν οὕτως εὐφορος τῶν νήσων καὶ λιπαρὰ εἰς μετοικίαν
 P 47 αὐτῶν. ἐπεὶ γοῦν πολλαῖς τῶν νήσων πλησιάζων τὸν ἀντικαπα-
 ταττόμενον μικρῷ ἢ μεγάλῳ πλοίῳ οὐκ εὗρισκεν (ἐχρησῶντο γὰρ
 πᾶσαι τῆς αὐτῶν βοηθείας, ἄρτι κατὰ τῆς Κωνσταντινουπόλεως 15
 ἐκβοηθουσῶν καὶ πλεουσῶν μετὰ τοῦ Θωμᾶ), μεγάλας δὲ ὤφει-
 λείας ἐκ πασῶν, αἷς καὶ προσώρμιζεν, ἐκαρποῦτό τε καὶ ἐλάμ-
 βανεν, ἦκα καὶ πρὸς τοὺς Κρηταιεῖς, καὶ τούτους καταδραμῶν
 καὶ λείαν ποιήσας καὶ ἀνδραποδισάμενος, ὡς ἐπῆν, καὶ πάντοθεν
 καταμαθῶν τὴν τῆς γῆς ἀρετὴν, καὶ πῶς εἶη πρὸς πᾶσαν χάριν 20
 καὶ ἀγαθῶν εὐφορος ἀφθονίαν, "τοῦτο" ἔφη "γῆ οὐκ ἄλλη ἢ ἡ
 φέουσα μέλι καὶ γάλα." καὶ τότε μὲν παντοίων γενόμενος ἀγαθῶν

S ἀυξάμενος P

11 κατασκευάμενος P

22 τὸν στόλον

ἐμπικληρῶς ἀγαθῶν Cedrenus.

nusque ferax ac gracillior, ideoque ipsis alendis ac procurandis non suf-
 ficiens, iusta corporis mole praeditus, ac quos necesse sit commentus
 abundantia adolescere, non eius penuria. hi igitur ad Apochapsam
 gentis amerunnam accedentes rogabant "ut coloniam ipsi ducere liceret
 atque alio commigrare, qui ob multitudinem anguste habitarent, ac quos
 necessariorum rerum inopia premeret." princeps statim magnis instru-
 ctis navibus iustisque eis copiis impositis, celato adhuc consilio, ad
 Orientis insulas, quae nostrae dicionis erant, interim praedatum educit,
 tum subditis rem gratam praestiturus, quorum cupiditatem alienis opibus
 satiare, tum adeo exploraturus num quae fertili solo ac opimo insula
 occurreret, in quam commode suorum coloniam duceret. postquam igitur
 ad multas insulas appulsus neminem sibi resistantem maiores aut
 minores naves opponentem invenit (omnes enim omni orbatae praesidio
 erant, eo quod omnis classis earum praesidio constituta suppetias Tho-
 mae adversus Cpolim adnavigarat), ingentique praeda ex omnibus, ad
 quas appulsus fuerat, insulis potius, in Cretam quoque venit, quam
 depraedatus ac populatus quantum ei licebat, cum omni ex parte soli bo-
 nitatem deprehendisset, et quantopere ad omnem venustatem frugumque
 ubertatem fertilis esset, "en" ait, "non est haec alia quam terra finens
 lacte et melle." ac tum quidem navibus omnis generis praeda oneratis

ἀπέει τὴν οἴκαδε, καὶ πάσῃ χειρὶ καὶ δυνάμει ναυτικὸν ἐξήρτυεν· B
 ὡς δ' ὁ χεμῶν ἐτετελείωτο καὶ τὸ ἔαρ ὑπέλαμπεν, τεσσαυράκοντα
 πληρώσας ναῦς ἀνδρῶν μαχίμων καὶ ἐπιτήδειον ἄνεμον ἐπιτηρή-
 σαι τὴν ἐπὶ Κρήτην ἐπέλλετο εὐθυπορῶν, τὰς ἄλλας τῶν νήσιον
 5 θύμενος εἰς οὐδέν. ἄρτι γοῦν ἐπλησίαζε, καὶ τῷ ἀκρωτηρίῳ τῷ
 Χάρακι καλουμένῳ κατήγετό τε καὶ προσωρμίζετο. ὡς δ' οὐδὲν
 οὔτε κατὰ τὴν καταγωγὴν οὔτε κατὰ τὴν ἀπόβασιν ἐφάνη τούτοις
 τῶν ἀπεκτιῶν, ἀλλὰ καὶ πρὸς λείας χωροῦσι καὶ πρὸς ἀρυγὰς
 εὐχερῶς τὰ τῆς ἐπιβολῆς τε καὶ ἐπιχειρήσεως ἐπεραίνετο, τοὺς μὲν
 10 ἐπιτηδέιους εἰς τὰς συνήθεις προνομὰς ἀπέστελλε δουλαγωγήσου-
 τας τοὺς ἐχθρούς, αὐτὸς δὲ τοὺς λοιποὺς ἔχων, ἄρτι δὴ τοῦ
 πνεύματος ἐπακμάζοντος κάκεινων ἅμα πορρωτέρω σταδίων δέκα
 ἢ δεκαπέντε γενομένων, πῦρ ἐμβαλὼν ταῖς ναυσὶν ἀπάσας κατέ- C
 φλεξε, φεισάμενος τὸ παράπαν οὐδεμιᾶς. τέλος μὲν οὖν τῷ παρα-
 15 ὄξῳ τοῦ πράγματος καταπλαγέντες ἅπας δὴ ὁ στρατὸς (καὶ γὰρ
 ἐκαλιόσταν εὐθέως) ἐκδεματούμενοι τὴν αἰτίαν ἐπονθάνοντο
 καὶ εἰς λόγους ἤλθον νεωτερικούς. ἐπεὶ δὲ κατήκουσαν ἡ πάλαι
 ἀδύνοτο, ὡς αὐτοὶ τε τούτων ὑμεῖς ἀποικίαν ζητοῦντες καὶ γῆν
 ἀγαθὴν, ἐμοὶ τε ταύτης οὐδετέρα κρείττων νοδύμισται, εἰς ταύ-
 20 τὴν ἤλθον οὐδὲν ὑμῖν τε ἀγαθὰ προξενῶν καὶ ἐμὲ τῆς ἐξ ὑμῶν
 ἀπαλλάττων ὀχλήσειας. ὡς δὲ καὶ γυναικῶν ἐμέμνητο καὶ πα-
 ὄντων οὐκ ὠλιγώρων, "καὶ γυναῖκες" ἔφη "ᾧδε ὑμέτεροι αἱ ἀλχημα-

18 ἀδύνοτο P
 εἰς?

ὑμεῖς] αἰτιοὶ ὑμῖς?

19 εἰς] ὅσα

donum rediit; reversusque validam ac ingentem classem instruit. ex-
 cunte porro hiome vereque ineunte, quadraginta navium classe bellico-
 sis hominibus onerata, captatoque secundo vento, recta in Cretam, aliis
 spretis insulis, contendit. iam ergo appulsus erat, et ad promontorium
 quod Characem vocant excensum fecerat. cum autem nec in appulsione
 nec excensione triste aliquid accidisset, iamque libere praedas agerent
 ac excurrerent, facilis visa aggressio est explendique consilii ratio.
 viros idoneos ex more populatum mittit praedamque acturos; ipse cum
 reliquis, ubi isti paulo longius, ad decem circiter quindecimve stadia,
 proconsuerant, vento etiam invalescente, iniecto igne omnes ad unam
 naves incendit. quo subito conflagrantis classis spectaculo perterritus
 omnis exercitus tum illico ad castra reverti coepit, tum ferocius eius
 tanti facinoris rationem reposcere. ad quos dux "factum est" inquit,
 "quod vos pridem parturiebatis. vos ipsi nobis rei auctores fuistis, qui
 coloniam ac terram bonam quaesieritis. ad me quod attinet, hac prae-
 stantiorem nullam existinavi. hocque adeo iter suscepi, ut et vobis
 bona pararem et vestrae me interpellationis molestia liberarem." cum
 satem etiam uxorum meminissent nec liberorum negligendam curam, re-
 spondit Apechapsus "in promptu sunt uxores, mulieres captivae, et quos

D λωτιζόμεναι, καὶ παῖδες οὐ μετὰ μικρὸν ἔξ αὐτῶν.²² ὅθεν τοῖς τοιοῦτοις κατασπασθέντες λόγοις, καὶ ἀποδοχῆς ἄξια κρίναντες τὰ λεγόμενα, τάφρον μὲν ἤγειραν πρῶτον βαθεΐαν, καὶ χάρακα ἐν ταύτῃ καταπήξαντες, ἔνθα καὶ νῦν λαβὼν τὴν ἐπωνυμίαν ὁ τόπος σώζει τὴν προσηγορίαν, Χάνδαξ ὀνομαζόμενος, ἐκεῖσε δι-5
 νυκτίρεον, φυλακὰς τε τὰς προσηκούσας ποιοῦμενοι καὶ τὰς ὠφελείας αὐτῶν ἐκεῖσε ἀποδησανρίζοντες. (22) χρόνος δὲ ἐρρήθη πολὺς οὐδαμῶς, καὶ πάντα τὸν βασιλέα ἢ φήμη ἐδίδαξε. καὶ δὴ
P 48 τὸν πρωτοσπαθάριον Φωτεινόν, πρόπαππον μὲν Ζωῆς τῆς ἐν μακαρία τῇ λήξει θεοστέπτου Ἀδγούστης τυγχάνοντα, στρατηγούντα 10
 δὲ τῆνικαῦτα τῶν Ἀνατολικῶν, τὰ τῆς Κρήτης ἅπαντα διοικεῖν προεβάλετο· ὃς ἐκεῖσε παραγενόμενος, καὶ τῶν μὲν γενόμενος θεατῆς τῶν δὲ καὶ ἀκροατῆς, τρανότερον ἀνεδίδασσε τὸν Μιχαὴλ τὰ πραττόμενα, καὶ δύναιμιν τινα ἡξίου ἐπέμπειν τὴν ἐκεῖθεν ἀποσοβήσουσαν τοὺς ἐχθρούς. Δαμιανὸν γοῦν κόμητα ὄντα τοῦ 15
 βασιλικοῦ ἵπποστασίου καὶ πρωτοσπαθάριον μετὰ πολλῆς δυνά-
B μως καὶ παρασκευῆς ὁ βασιλεύων ἀπέστειλεν εἰς βοήθειαν τοῦ στρατηγοῦ Φωτεινοῦ· οὐ καὶ ἐνωθέντες τὸν μὲν κατὰ τῶν Ἀγυρη-
 νῶν πόλεμον ἔστησαν, εἰς οὐδὲν δὲ χρήσιμον τὸ τέλος ἐπέσκηψεν. αὐτός τε γὰρ ὁ προερρηθεὶς Δαμιανὸς κατὰ τὴν εἰσβολὴν τῆς μά-20
 χης εὐθὺς τραυματίας πεσὼν καὶ σφαγῇ παραδοθεὶς τοὺς λοιπούς οὐ νικᾷν καὶ μένειν ἀλλὰ φεύγειν ἐκούησεν ἡττημένους· καθ' ἣν τροπὴν καὶ ὁ Φωτεινὸς ἐν μονηρίῳ μόλις διασωῖζεται πρὸς τὴν

1 μακρόν?

ex illis brevi suscepturi estis liberos." his itaque verbis sedati, eaque digna approbatione rati, altum primo ducunt aggerem, vallumque iacientes (unde et locus inditum cognomentum hactenus retinet, Candax appellatus) illic pernoctabant, consuetas excubiis habentes omnesque suas opes et facultates ibi reponentes. (22) non longum fluxerat tempus, cum omnis eius molitionis fama ad imperatoris aures pervecta est. is itaque Photino protospathario, felicitis recordationis Zoes a deo coronatae Augustae proavo, Orientalium per id tempus duci, summam rei ad Cretam spectantis commisit. quo ille profectus, ac cum alia oculis ipse lustrasset, tum aliis referentibus alia accepisset, quae gererentur imperatori clarius declaravit, viresque aliquas ad hostes inde profiligandos ab urbe mitti rogavit. Damianum itaque sacri stabuli comitem ac protospatharium cum ingenti exercitu et apparatu Photino duci imperator suppetias mittit. coniunctis illi viribus adversus Agarenos bellum instrunt; nec tamen eo conatu commodum aliquid parturiant. quem enim dicebam, Damianus primo statim congressu accepto vulnere cadens atque iugulatus reliquis non victorise durandique fortiter certaminis, sed fuge ac cladis auctor fuit. eaque fuga Photinus conscensa colesce,

Διω, καὶ τῷ βασιλεὶ τῶν προχθέντων αὐτάγγελος γίνεται. ἀλλ' οἷος μὲν ἐπὶ διὰ τιμῆς ἤγαστο παρὰ τοῦ βασιλέως αἰεὶ, τὴν τῆς Σικίλλας στρατηγίδα αὐθις τῆς Κρήτης ἀλλάσσειται. (23) τοῖς δ' Ἰσπανίοις ἔτι πως ἐν ταραχῇ καὶ μερίμνῃ διάγουσιν. ἀνὴρ τις ἐξ ἐκ τῶν ὁρέων τῆς νήσου ἐπικαταβάς μοναστῆς ἄλλον ἔφησεν εἶναι τῆσιν αὐτοῖς ἐπιτηδαιότερον πρὸς τε πολιτισματος κτίσιν καὶ τῆς λαοῦ διαρκείας καὶ ἐπικρατείας αὐτῶν. καὶ ἅμω λαβῶν τὸν Χανδακὸν τούτοις ἐπέδειξεν, ἔνθα καὶ τὸν ἔκτισται ἢ πόλις αὐτῶν· καὶ ἡγεμὸν αὐτῆς ὁ Ἀπόχωνος τότε ἐγγίνετο αὐτῆς. ἐκ ταύτης οὖν οὐδὲν ἴσως ἐξ ἀκροπόλεως ὁρμώμενοι πᾶσαν τε ταύτην τὴν νήσον κατέτρεχον καὶ τινὰς τῶν παρακειμένων σὺν ἔλαττον, ὡς καὶ ἐν αὐταῖς ἐγκατοικῆσαι, αὐτοὺς τοὺς οὐκ ἐκείθεν καὶ αὐτόχθονας δουλοῦσάμενοι. καὶ πόλις δὲ Κρήτης ἐννεὰ πρὸς ταῖς εἰκοσιν εὐζώνων· καὶ περὶ τὴν ἡγεμονίαν αὐτῶν, μῶς ἔκτοτε μόνως παραμεινάσης ἐβουλότου καὶ ἀπαθεῦς, καὶ λόγῳ μὲν ὑποταγείσης, τὰ ἐσωτῶν δὲ ἴδιμα καὶ τὸν χριστιανισμὸν φυλαττούσης ἀλάβητον. τότε καὶ Κύριλλος ὁ Γερτύνης πρόεδρος, ἐπεὶ μὴ τούτοις εἰς ἀφῆσιν ἰσχυρῶς Χριστοῦ, ὡς ἱεροῦν ἅμωμον ἰσφαγίστου· οὐ καὶ τὸ αἷμα βῆ μόνον ὡς τοῦ Ἰαβὲλ ἢ καὶ Ζαχαρίου πρὸς τὸν Θεὸν ἀναλλοιωθῆναι· καὶ μέρος μὲν ἐκείθεν ἔστιν ἀρύσασθαι τοῖς πιστοῖς σπύγγοις τῶν ἰσπακομητῶν, τὴν δὲ βαφὴν τοῦ αἵματος ἀλλοιοῦσαι οὐ φέρουσιν. προσέτι μὴν αὐτόθι σοροὶ καὶ τάφοι ἀνεγέγερται ἄλλων τε πολλῶν τῶν ὑπὲρ Χριστοῦ τότε μαρτυρησάντων καὶ τῶν

ad Diam vix sospes evadens, ipse imperatori cladis acceptae nuntius exiit. imperator, quod virum magnifice coleret, pro Creta Siciliae cum imperio illum praesens iussit. (23) porro Hispanos adhuc inter curas fluctantes monachus quidam ex insulae montibus degressus commodiorem alium locum esse monet, ubi urbem condant uberioraque fructuaria annonae ac tuti consistant. tunc simul eos assumens Candacem ostendit, ubi etiamnam illorum urbs condita exstat; eiusque tunc praeses Apochapsus fuit. inde ergo velut ex quadam arce profecti, cum insulam totam tum vicinas quasdam alias regiones excursionibus vastabant, ut et illic sedes ponerent veteresque inquilinos ac civis servituti addicerent. ipsius Cretae urbes novem supra viginti expediti ipsi atque pedes capere. ex eo tempore una duntaxat immunis ab expugnatione illaesaque mansit, verbo quidem subiecta, quae tamen ritus suos ac Christianam religionem servaret. tunc sane et Cyrillus Gortynaepi episcopus, eo quod ut Christum negaret induci non potuerat, quasi victima innocens ingulatus est; cuius et sanguis, velut Abelis seu etiam Zachariae, ad deum clamat, nihil mutatus perseverans. ex eius sepulchro cum fideles spongulis quibusdam expressum oleum libere hauriant, tinctum tamen colore sanguinem mutare non valent. exstant vero ibi etiam alii loculi, ac cum aliorum plurium, qui tum pro Christo marty-

P 49 δέκα περιωνύμων μαρτύρων. τοιοῦτω γοῦν τρόπῳ καὶ κατὰ τοῦτον ἀνηρπιάσθησαν τὸν καιρὸν ἐκ μέσου τῶν Χριστιανῶν οἱ Κρηταίεις.

24. Ἐπεὶ δὲ ὄψε καὶ μόλις τοὺς περικυκλοῦντας τοῦτον ἐχθροὺς καὶ περικτυποῦντας ὁ Μιχαὴλ ἀπεισεῖλατο, δεῖον πρὸς 5 θεὸν τραπέσθαι καὶ τοῦτον ἔξευμενίσασθαι, ἴλεω διὰ τῶν ἔργων ποιῶν, ὁ δὲ τοῦναντίον ἢ ὡς οἱ πολιτικοὶ θεσμοὶ βούλονται, ὡς οὐ παρ' αὐτοῦ ἀφ' ἑαυτοῦ δὲ σωθεῖς, ἔπραττέ τε καὶ ἐπεπολλέτευτο. τῆς γαμετῆς γοῦν τέλευτησάσης αὐτοῦ, καὶ δόξαν 10 θέλοντος κατασχεῖν τῶν πολλῶν ὡς πένθος ἄληστον ἔχει αὐτῆς, τὴν **B** σύγκλητον ἐποίει διὰ τινῶν μηνυμάτων κρυφίων καὶ μυστικῶν αἰρήσασθαι τοῦτον πείσαι γυναικὶ αὔθις ζευχθῆναι, καὶ οὐ παρακαλέσαι μόνον πρὸς τοῦτο ἀλλὰ καὶ βιάσασθαι, καὶ εἰς ἐπανάστασιν, εἰ μὴ τοῦτο γένηται, χωρῆσαι αὐτοῦς· “οὐ γὰρ ἔστιν οἶον γυναικὸς ἄνευ” φάσκειν “βασιλέα τε ζῆν καὶ τὰς ἡμετέρας στε- 15 ρεῖσθαι γαμετὰς δεσποίνης καὶ βασιλίδος.” ἐπέπειστο γοῦν ὄψε διὰ τῶν ἐπιπλάστων λόγων, οὓς τῷ χρόνῳ λαθεῖν οὐκ ἦν· καὶ πρῶτον μὲν χειρόγραφα ὑπὲρ τῶν μήτε ὄντων μήτε ἐσομένων πᾶσαν ἀπῆτει χεῖρα, ὡς αὐτὴν τε τὴν ἐσομένην αὐτῷ γαμετῆν καὶ τὰ ἐκ ταύτης ἔκγονα ὑπερασπίζειν καὶ ὑπερμαχεῖν μετὰ τὸν αὐτοῦ **20** **C** μὴ παύσαιντο θάνατον, ἀλλὰ κάκεινην τε μετ' ἐκείνους βασιλέας ἔχοιεν καὶ δέσποιναν, ὡς εἰκόσ. οὕτως οὐ τοῦ κατ' ἐκείνων ἀλλὰ

21 μετ'] καί?

rium sumpserunt, tum inclitorum decem martyrum erecta sepulcra sunt. sic ergo et per hoc tempus talique occasione Cretenses de medio Christianorum sublatis sunt.

24. Ceterum Michael vix tandem circumdantibus eum ac conterrentibus solutus hostibus, eorumque metu liberatus, cum ad deum converti recteque factis placabilem eum ac propitium reddere oporteret, secus, velut a se ipso, non dei nutu salutem consecutus, contra ac publica iura legesque habeant, vitae suae rationes instituit. proinde uxore mortua, cum eam vulgi opinionem ambiret ut illius implacabili luctu eum affici putarent, secretis tamen occultisque monitis cum senatu agit ut se ad nuptiarum foedera iterum inducant, nec verbis solum susoribus cum ipso agant, sed et cogant vimque facturos munitentur, nisi is omnino rem praestiterit. ostendant non posse imperatorem caelibem vivere, quo fiat ut illorum uxores domina atque Augusta careant. ita igitur fictis eorum sermonibus ad extremum cessit; quanquam fieri non poterat ut non tandem tempore fabula nudaretur. ac primum chirographo subditos obstringit, fidemque exigit, ea se praestituros quae nec fiant nec esse unquam possint, eius futuram uxorem et quos ex illa susceperit liberos, cum e vivis excesserit, omnino defensuros, sed et tum illos imperatores tum ipsam quoque, ut par est, dominam habituros. adeo non in hoc modo aevo sed post suam quoque mortem se impera-

καὶ τοῦ μετ' αὐτὸν ᾤετο κατακρατῆσειν αἰῶνος, δεόν πάντα ἐκ
 θεοῦ ἀλλ' οὐκ ἐκείνων ἀναρτῆσαι χεῖρ, δι' ὃν βυσιλεῖς βυσι-
 λέουσιν καὶ τύραννοι κρατοῦσιν γῆς. πλὴν ὑπέκυπτεν ὁ πάσης
 5 τυραννῶν γῆς προστάγματι τῷ συγκλητικῷ, καὶ συνάψεσθαι ἄκων
 ἐπέχετο ὁ σώφρονα βίον ἀνηρημένος. ἤγετο οὖν πρὸς γάμον οὐ
 τήνδε ἢ τήνδε, ἀλλὰ γυναικὰ τινα πύλαι τὸν κόσμον καὶ τὰ αὐτοῦ
 ἀποστέφασαν, Χριστῷ δὲ τυμφευθεῖσαν καὶ ἀσκήσειεν ἐκ παιδὸς
 10 κατὰ τὴν ἐν Πριγκίπῳ νήσῳ μονὴν σχολάσασαν καὶ προσανέχου-
 σαν τῷ θεῷ· Εὐφροσύνη ταύτης ἢ κλήσις, καὶ πατρὸς Ἰοεμνύ-
 10 πτεο Κωνσταντίνου εἶναι, δικαίᾳ κρίσει τὴν τύφλωσιν ὑπομιμενη-
 κός παραδὲ μητρός. ταῦτα μὲν ἐξεπέριπτεν, καὶ ἴλεω δι' αὐτῶν
 οὐ μόνον οὐκ ἐποιεῖτο ἀλλὰ καὶ παρώργισε τὸν θεόν.

25. Καὶ κατὰ τῶν τὴν Κρήτην δὲ καταλαβόντων καὶ λυ-
 μαυνομένων ἀδίδις ἐπαποστέλλει στρατόν· Κρατερός ὄνομα τῷ
 15 στρατηγῆτι, ὃς τηρικᾶτα τὴν τῶν Κιβυρραιωτῶν διέπων στρα-
 τηγίδα, ἑβδομήκοντα ναῦς διήρεις τῶν ὑφ' ἑαυτῷ καὶ πάντων
 τῶν θεματικῶν λαβῶν, βρέμων ἕμα καὶ πολλῶ φρονήματι παρενέ- P 50
 βαλεν. καὶ ἐπέπερ οὐδ' ἐκείνοις ἐδόκει ὑποστέλλεσθαι ἀλλ' ἐς
 μάχην χωρεῖν τὴν τὰς ἑαυτῶν δυνάμεις καὶ γενναϊότητος ἐπιδειξο-
 20 μένην (καὶ γὰρ εἰσι τῶν ἄλλων Ἀγαρηνῶν οὗτοι δὴ εὐφρεῖς),
 συνέβαλλον δὲ τολμηρῶς ἐκότεροι κατὰ τὸν ἀγῶνα χωρήσαντες
 ἄρτι δὴ τοῦ ἡλίου τὴς ἀκτῖνας ὑπὲρ γῆς ἐφαπλοῦντος, οὐδέτεροι

17 παρενέλαβεν P

22 ὑφακλῶντος P

tarum existimabat, cum ex deo (non tanquam ex illorum penderent
 manu) cuncta speranda forent; "per quem reges regnant et tyranni te-
 nent terram" (Prov. 8 15). ceterum morem gerit illi senatusconsulto,
 unus ipse omnis terrae dominans; quique castitatis propositum iniisset,
 invitam simulans in nuptias consentit. ducit vero non quamlibet femi-
 nam, sed quae olim saeculo ac saeculi rebus nuntium remisisset, Chri-
 stoque desponsa esset, ac olim a puero, in monasterio quod in Principe
 (sic dicta) insula situm est, exercitata ac deo addicta esset. Euphro-
 synae illi nomen erat. clara scilicet Constantini illius proles, qui ipsa
 inerte matre ulciscente luminibus caecatus fuerat. hoc ille facinore non
 modo non placavit divinum numen, quin potius eius in se Romanamque
 rem publicam graviolem iram provocavit.

25. Itaque aliam quoque classem adversus Saracenos Cretam ob-
 tinentes ac diripientes Cratero duce emittit. is cum Cibraeotarum
 tunc praefectum ageret, septuaginta biremibus ex suis reliquisque pro-
 vinciarum ac insularum assumptis, ferox admodum ac minitabundus
 Cretam applicuit. cumque nec Agarenis pugnae alea subterfugienda vi-
 deretur, sed committendum praelium, quo suas illi vires ac bellicam
 fortitudinem experirentur (singulari enim illi fortitudinis laude inter
 suos clarent), animose utrinque pugnatur. a prima luce ad meridiem
 neque neutra inclinata acies, sed strenue utrique pugnantes egregium

μὲν ἄχρι μεσοῦσης ἡμέρας ἐπέβλεπον, ἀλλὰ γενναίως μαχόμενοι τὴν ἑαυτῶν ἐδείκνυον ἐμπειρίαν καὶ δόξαμιν· ἐπεὶ δὲ ποτήσαντες
B οἱ Κρηταίεις ἤδη τοῦ ἡλίου κλίναντος ἐπέδωκαν πρὸς φυγὴν, τότε δὴ πολλοὺς μὲν αὐτῶν ἀπέκτειναν, πλείους δὲ τὰ ὄπλα φέραντας αἰχμαλώτους ἔλαβον, ἐκ ποδὸς ἐπόμεινοι. τάχα δ' ἂν σπουδά-
 σαιτες ἔλαβον τὴν πόλιν αὐθημερόν, εἰ μὴ νῦξ ἤδη φαινομένη ἀνέστρεψεν ὡς τὰ πράγματα καὶ ἀνάπαυλαν τούτοις ζητοῦσι φόβον ἀλλ' οὐ σωτηρίαν ἀπέτεκεν. οἱ μὲν γὰρ ὡς ἤδη νεπηκρότες, καὶ πάντας αἴθριον ἐν βραχεῖ βραχεῖς ὄντας ἐλείψαντες συλλαβεῖν, πρὸς πέτους καὶ τρυφάς, ὡς ἐν οἰκίᾳ ἀλλ' οὐκ ἐν ἀλλοτρίᾳ διά-
 γοντες, ἐξεβάκχεον, μήτε τινὸς φυλακῆς μήτε ἄλλης σωτηρίας
C τῆς κατὰ τὸν πολεμικὸν νόμον γινομένης φροντίσαντες, ὕπνου δὲ μόνου καὶ τῆς τὰ πάντα φρόνως ἀνατρεπούσης καὶ ἀπολλυούσης ἀμελείας τε καὶ φραστιῆς. ὅθεν περὶ μέσας νύκτας, ἐπεὶ διὰ τῶν ἑαυτῶν φυλάκων ὡς ἐν ἀπορίᾳ ἀγρυπνοῦντες οἱ Κρηταίεις ὕπνω
 15 καὶ οἴῳ καθηρῆσθαι τοὺς τῆς Ῥωμαϊκῆς παρεμβολῆς ἀνέμαθον, αὐθωρὸν ἐξεληθόντες μαχαίρᾳ πάντας ἀπαίεσαν, ὡς μεθ' ἄγγελον, τὸ δὴ λεγόμενον, ὑποστρέψαι καὶ ἐκείθεν διασωθῆναι, ἢ μόνον τὸν στρατηγὸν ἱμπορικῶς ἐπιβάντα πλοίου καὶ τὴν σωτηρίαν ζητοῦντα. πλην καὶ τοῦτον ἐπεὶ πανταχοῦ ὁ τῶν Ἀγαρηῶν ἡγεμῶν
 20 **D** ἀναζητῶν μὲν εὖχ' εὗρισκε φερόγειν δὲ δεύκουεν, ὀκλάσει τοῦτον μεθ' ἡγεμόνων ἀναζητῆσαι ἐκέλευσεν· οἳ καὶ καταλαβόντες τοῦτον ἐν Κῶ ἐπὶ ξύλου κρημάσαντες διαφθορῆσαι ἐποίησαν. καὶ τὰ μὲν

7 ἀνέστρεψεν Cedrenus: P enim ἀνέστρεψεν.

militaris peritiae ac fortitudinis specimen exhibebant. postremo vergente ad vesperam die superati Cretenses fugam faciunt. eorum multi in pugna caesi, plures abiectis armis a Romanis persequentibus capti. ac forte accelerato negotio maiorique diligentia ipsam ea die urbem cepissent, nisi nox ingruens res in diversum mutasset, et Romanis quietem captantibus non salutem peperisset sed interitam stragemque. hi enim tanquam victoriae securi, speque fulti fore ut universos, qui pauci remanserant, die crastino facili negotio in potestatem redigerent, perinde ac si domi, non in hostico agerent, potationibus et luxuria noctem transigebant. excubiarum seu aliorum quibus in bello salutem cautum videatur nulla eis ratio; somnum duntaxat et quietem omniaque facile evortentem socordiam et mollietatem cogitabant. Cretenses itaque (quippe suarum rerum anxii) vigiles, cum Romana castra vino somnoque depressa a suis excubitoribus didicissent, ad mediam circiter noctem confestim impetu in eos facto omnes gladio trucidant, ita ut ne nuntius quidem (quod adagii est) reversus sit aut cladi superstes existerit. unus dux Craterus mercatorio usus navigio salutem expeditivum hunc quoque Agarenorum dux dñu multumque quaesitam, nec usquam inventum, cum fuga evasisse audisset, naves praefectosque mittit qui hominem quaerant ac insequantur. hi in Co insula cum associati in

κατὰ τὴν μάχην ἐκείνην καὶ τὸν ἀγῶνα συμβεβηκότα τοιαῦτα, πολλὰ ἐνεγκόντα Ῥωμαίοις συμφορὰν, οὐ τὴν ἐξ ἥτης μόνον ἐκείνης, ἀλλὰ καὶ τὴν ἔκτοτε κρατήσασαν καὶ διαμείναςαν πολυπύλαιον ὕδραν, ἐκείσε καὶ ἀλλαγῶ μὲν ἀποτεμενομένην ἀεὶ, ἀνασθάλουσαν δὲ ἀλλαγῶ.

26. Μετὰ δὲ ταῦτα ἀνὴρ τις στρατιωτικῆς πείρας, πρὸς δὲ καὶ φρονήσεως καὶ ἀγχινοίας οὐκ ἄμοιρος, οὐ τὸ ἐπάννυμον Ἰουλίαν, στρατὸν τινα ἀθροίσας τὸν τεσσαρακοντάριον τότε κα- P 51
λούμενον βασιλικῆς ἐκ προστάξεως, ἐκ τοῦ διανεμηθῆναι αὐτοῖς θανάσι τισσαράκοντα χρυσίων, τὰς τε ἄλλας νήσους, αἷς ὀλίγιστοι ἐφέροντο, κατατρέχων, καὶ τοῖς μὲν λόγους ἐπάγων τοῖς δὲ καὶ φασματικῶς πολεμῶν, ἐξωλόθρευσά τε καὶ ἀπωλεία παρέδωκεν· ταύτην δέ, ὡς ἔοικεν, παρέπεμψεν εἰς ἡμῶς. ἀλλὰ τὰ μὲν περὶ αὐτῆς θεῶ πάντως μελήσει, μελήσει δὲ καὶ ἡμῖν τοῖς νύκτωρ καὶ 13 μεθ' ἡμέραν τὴν ψυχὴν δαπανῶσιν ὑπὲρ αὐτῆς.

27. Κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν καιρὸν Εὐφρήμιός τις κατὰ τὴν Σικελίαν τουρμάρχης τελῶν παρθένου τινὸς ἤρα ἀσκητηρίοις ἐν- B
διαπωμένης καὶ τὸ μοναχικὸν ἔκπαισι ἀναλαβοῦσας σχῆμα, καὶ διὰ πολλῶ ἐποιεῖτο τὸν αὐτοῦ ἔρωτα ἐκκληρῶσαι, τὴν παρθένον διαβῶν πρὸς εἰς γαμετήν. ἐπεὶ γοῦν παράδειγμα οὐ πόρρωθεν εἶ-
χεν οὐ κωλύων οὐδ' ὑποσέρον, τοῦτον δὲ τὸν Μιχαήλ (καὶ γάρ,

12 τούτην — ὑπὲρ αὐτῆς] Constantini Porphyrogeneti verba, ut videtur. GOAR.

curam agentes sustulerunt. hicque adeo belli illius atque praelii even-
tus fuit, unde ingens rei Romanae creata calamitas, non ob eam dun-
taxat eadem, quam tunc accepit, sed quod etiam ex illo tempore roborata
multiceps hydra duraverit; quae cum ibi aliisque locis semper exascinda-
tur, aliis subinde germinat ac revirescit.

26. Secundum haec vir quidam rei militaris apprime gnarus pru-
dentiaque ac sagacitatis laudis non expertus, cognomento Ooryphas,
imperatoris insu exercitum cogit, quadragenarium tunc appellatum,
quod quadraginta aurei in singulos distributi essent. is alius quoque
maius, quas illi exiguo numero paucisque colonis tenebant, invadens,
partimque locatis insidiis partim congressus, Agarenos in eis in-
terficcione delevit ac sustulit. "hanc vero, de qua nobis sermo est (id
est Crotam) ad nos, ut videtur, lue hac liberandam transmisit. quae
perre illam spectant, omnino curabit deus: sed et nobis curae erit,
quorum animos eius vindicandae sollicitudo diu noctaque divexat ac
conturbat."

27. Eodem tempore Euphremius quidam in Sicilia tribunus virginis
civem in coenobio agentis, olimque in eo suscepto religiosae institu-
tionis habitus merentis, amore corripitur, explendaeque libidinis ingenti
desiderio copulatis cum ea nuptiis accenditur. quod vero exemplum
hanc praeci erat, rem eiusmodi nihil vetans aut ab ea deterrens, ipse
Theophanes continet.

ὡς εἴρηται, καὶ αὐτὸς τοιοῦτόν τι ἐτόλμησεν), ἀφαρπάξει τὴν
 παρθένον τοῦ ἄσκητηρίου καὶ πρὸς ἑαυτὸν ἄκουσαν ἐπηγάγει.
 ταύτης οὖν οἱ ἀδελφοὶ τῷ Μιχαὴλ προσίασι, τὰ τοῦ δράματος
 διηγούμενοι. ὁ δὲ κελεύει τῷ στρατηγῷ, εἰ οὕτως φερόσσι
 ἔχουσαν τὴν ἀλήθειαν, τὴν εἶνα τοῦ τετολιμηκότος Εὐφημίου 5
 C ἀποτεμεῖν κατὰ τὴν τοῦ νόμου ἀκριβειαν. καὶ ὁ Εὐφήμιος μαθὼν
 δὴ ταῦτα καὶ τὴν εἰς αὐτὸν τοῦ τόμου τήρησιν καὶ τὴν βασιλικὴν
 ἀπειλήν, συνωμότας λαβὼν τούτους τε τοὺς ὄπδ τὴν αὐτοῦ χεῖρα
 καὶ τινὰς τῶν συντουρμαρχῶν, τὸν στρατηγὸν ἐπὶ τούτῳ παρα-
 γινόμενον παρελαύνει ἐκείθεν, καὶ πρὸς τὸν Ἀφρικῆς ἀποδιδρά- 10
 σκει ἡμεραμνοννῆ, πᾶσαν τὴν Σικελίαν ὑπ' ἐκείνου ποιῆσαι καθυ-
 ποσχόμενος καὶ δίδόναι φόρους πολλούς, εἰ μόνον ἀναγορεύσει
 τοῦτον βασιλέα καὶ τινὰ παράσχοι βοήθειαν. ἀναγορεύει γοῦν
 τοῦτον βασιλέα Ῥωμαίων, καὶ χεῖρα δίδωσι πολλήν, καὶ τῆς Σι-
 D κελίας ἐγκρατῆς γίνεται, παρ' αὐτοῦ τούτου λαβὼν αὐτήν, οὐδ' 15
 τούτου μόνον ἀλλὰ καὶ ἐτέρων συνδρομῶν γενομένων ἐπὶ τῇ τοιού-
 των ἀπωλείᾳ τόπων. δηλοῖ δὲ ταῦτα σαφέστατα καὶ πλατικώτε-
 ρον ἢ τότε γραφείσα Θεογνώστῳ τῷ περὶ ὀρθογραφίας γεγραφέτι
 καὶ εἰς χεῖρας ἔλθοῦσα ἡμῶν, ἣν ὁ βουλόμενος μεταχειριζόμενος
 τὰ καθ' ἕναστον ἀναδιδαχθήσεται. πλὴν ὁ μὲν Εὐφήμιος μετ' 20
 οὐ πολὺ ἄθλον τῆς ἀποστασίας καὶ τῆς ἑαυτοῦ ἀνομίας λαμβάνει
 τὴν τῆς ἑαυτοῦ στέρησιν κεφαλῆς. σχῆμα γὰρ ἔχων βασιλικὸν
 ἀπῆει καὶ κατὰ τὴν Συράκουσαν, καὶ δὴ ἄποθεν γενόμενος τῆς

nimirum Michael (nam et ille, uti dictum est, simile facinus nuper per-
 petrarat), virginem e monasterio raptam invitam ad se subducit. ad-
 eunt itaque Michaellem virginis germani, gestumque scelus expostulant.
 tum imperator Siciliae praetori mandat, "siquidem verum eos crimen
 detulisse compererit, legis in eum rigore Euphemio nasum abscondat."
 Euphemius vero ubi rescivit, secumque iure agendum reputans ac im-
 peratoris iram reformidans, ascitis in coniurationem tum ei militantium
 manu tum nonnullis aliis tribunis, praetorem in hoc venientem at poe-
 nas ab eo reposceret, fuga delusit, atque ad Africae amerannum con-
 fugit, pollicitus omnem se illi Siciliae subiectarum ac grande tributum
 soluturum, si modo is ei imperiales infulas nomenque deferret nonnullas-
 que copias belli subsidio subministraret. facit ille, ac Romanorum im-
 peratorem acclamat; numerosoque assignato exercitu illius ipsius opera
 Siciliae compos efficitur; nec illius solummodo, sed et aliorum, qui ipsi
 adiuverunt suamque pariter operam ad regionis illius defectionem con-
 tulerunt. haec clarissime uberiusque exsecutus Theognostus historia
 quam tunc edidit, venitque in manus nostras; is scilicet qui de ortho-
 graphia librum conscripsit; ex qua possit singula plenius discere cui
 liberit. ceterum Euphemius haud ita post defectionis mercedem suae-
 que praemium improbitatis capite caesus recipit. regio namque habitu
 cum et Syracusas lustraret, longiusque a stipatoribus suis, quantum

ἑαυτοῦ τάξεως καὶ τῶν δορυφόρων ὡς ἀπὸ τόξου βολῆς ἐγένετο
κατὰ τὴν πόλιν, ὁμιλῶν αὐτοῖς τυραννικῶς τε καὶ βασιλικῶς. P 59
τοῦτον ὡς προσερχόμενον ἔγνωσαν δύο τινὲς ἀδελφοί, γενόμενοι
σέμπροσι καὶ τυττὸν φρονήσαντες προσέρχονται τούτῳ εἰρηνικῶς,
5 τὴν προστήκουσαν βασιλεῖ τιμὴν ἀπονέμοντες. ὡς δ' Εὐφῆμιος
τὴν τε παρ' αὐτῶν ἀναγόμενοι ἀσπαστῶς ἰδέξατο καὶ τῶν ἄλλων
κατήκουεν αὐτῶν, προσεκαλεῖτο τούτους φιλοφρόνως ἀποδώσω
τὸν ἀσπασμὸν· καὶ δὴ κλίνας τὴν κεφαλὴν καὶ τὸ στόμα προσε-
10 τήσας τῷ στόματι ταῖς θριξὶ μὲν κατέχεται ἰσχυρῶς πρὸς ἐτέρου
ἰδῶν ἀδελφῶν, ὑπὸ δὲ τοῦ ἐτέρου ἀφαιρεῖται τὴν κεφαλὴν. καὶ B
ὁ μὲν Εὐφῆμιος τοιοῦτῳ τέλει τοῦ βίου ἐχρήσατο.

28. Οἱ δ' Ἀγαρηνοὶ σὺ τῆς Σικελίας μόνον ἔκτοτε ἀλλὰ
καὶ Καλαβρίας καὶ Λιγυοβυρδίας ἐγένοντο ἐγκρατεῖς, πᾶσαν
κατατρέχοντες καὶ διαπορθοῦντες καὶ ἐνσκηνοῦντες ἄχρι τῆς βασι-
15 λείας τοῦ ἐν μακαρίῳ τῇ λήξει Βασιλείου τοῦ βασιλέως. ἀλλὰ
ταῦτα μὲν ἢ ἐκείνου δηλώσει ἱστορία· ὁ δὲ Μιχαὴλ μῆνας ὀκτώ
καὶ ἑπτὰ τῆς βασιλείας γενόμενος ἐγκρατὴς ἐννεὰ τὸν βίον κατέλυσε, C
τῷ δεσπορίῳ νοσήματι ἁλούς, ἐκ τῶν νεφρῶν λαβούσης τὴν ἀρ-
χὴν, μήτε τὴν πρὸς θεὸν καταλύσας δεσμένειαν, οἷς οὐκ ἤθελε
20 τὴν ἑαυτοῦ μορφήν δι' ἑμῶς ἀναλαβόμενον σῶμα προσκυνεῖν,
μᾶλλον δὲ καὶ τοὺς προσκυνοῦντας καθαιρῶν Μεθόδιον τε καὶ
Εὐδῆμιον, περὶ ὧν εἰρήκαμεν, καὶ τὸν τῶν Ἀγαρηνῶν ἐπαυξή-
σας ἀκατάλακτον πόλεμον, τά τε κατὰ Θωμᾶν καὶ τῶν Κρη-

tere est iactus sagittae, praevolans ad urbem accessisset, tyrannique ad
regis fastu alloquendo cives demulceret, sic accedentem duo quidam
fratres conspicati pari ambo conspiratione unoque consilio pacifice ad-
eant, convenienti pro maiestate honore eum prosequentes. Euphemius
eorum lubens salutationem admittit, exque aliis eosdem titulos audit.
tum viros ad se comiter vocat, ipse vicissim salutes redditurus. ergo
cum caput inclinans alterius fratrum ori osculum figeret, crinibus ille
apprehensum valide tenet, alter ab humeris caput amputat. ac quidem
Euphemius tali mortis genere fatis concessit.

28. Porro Saraceni ex eo tempore non Sicilia solum sed et Cala-
bria et Longobardia potiti sunt, omnem eam regionem incursantes ac
popalantes, ad usque tempora felicitis recordationis Basilii imperatoris
hic constitatis sedibus. haec enimvero illius declarabit historia. Mi-
chael autem cum annos novem menses octo imperium tenuisset, urinae
difficultate ex renum passione orta extinctus est, cum nec infensissi-
mam in deum odium posuisset (ea scilicet ratione, quod eius qui pro
vobis carnem assumpsit effigiem adorare nollet; quin potius illius cul-
tates abdicaret, Methodium Euphemiumque, de quibus in superioribus
sermo habitus est), Agarenorum quoque implacabile bellum auxisset;
ac deus ob eius nequitiam et Thomae rebellionem et Cretensiam atque

ταιών, ἀλλὰ μὴν καὶ τῶν εἰρημένων Ἀφρικῶν διὰ τὴν ἐκτου
 D κακίαν ἀποστειλάντος τοῦ Θεοῦ. ἀλλὰ καὶ πᾶσα ἡ Δαλματία τῆς
 τῶν Ῥωμαίων ἀπέστη τότε βασιλείας, καὶ γέγονασιν ἅπαντες ἰδιο-
 ρυθμοὶ τε καὶ αὐτοκέφαλοι μέχρι τῆς τοῦ Βασιλείου τοῦ αὐοιδίμου
 βασιλείας· τότε γὰρ πάλιν οὗτοι Ῥωμαίους καθυπετάγησαν. πτ-5
 πλήρωτο δὲ καὶ ὁ ἐπ' αὐτῶ χρησμός, λέγων οὕτω,
 ἀρχὴ κακῶν γε προσπισεῖται τῇ χθονί,
 ὅταν κατέρξῃ τῆς Βαβυλωνῶνος δράκων
 δύσγλωσσος ἄρδην καὶ φιλόχρυσος λίαν.
 ἐτέθη δὲ ὁ τούτου νεκρὸς ἐν τῷ ναῶ τῶν ἁγίων ἀποστόλων, ἐν 10
 τῷ ἡρώῳ Ἰουστινιανοῦ, ἐν λάρνακι πρῶσινῳ Θεσσαλικῇ.

P 53

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΣ
 ΘΕΟΦΙΛΟΥ ΥΙΟΥ ΜΙΧΑΗΛ.
 ΛΟΓΟΣ Γ.

Τὰ μὲν δὴ πρᾶχθέντα Μιχαὴλ τῷ Τραυλῷ βασιλεύσαντι ἐνέτα 15
 ἔτεσιν πρὸς μῆσιν ὀκτὼ ἐν τῷ πρὸ τούτου βιβλίῳ δεδήλωται· ὁ δὲ
 υἱὸς αὐτοῦ ἦδη Θεόφιλος ἀνδρὸς ἔχων ἡλικίαν τὴν πατρικὴν ἀρχὴν
 καὶ βασιλείαν κατὰ τὸν Ὀκτώβριον μῆνα τῆς ὑγδότης ἰνδικτιώνος

Africanorum, de quibus iam dictum est, Saracenorum bellum immisisset.
 sed et omnis Dalmatia sub id tempus a Romano imperio defecit, siquae
 omnes iuris ac sibi capita extiterunt, quoadusque inclitas ille Basilius
 imperium regendum suscepit: tunc enim Romanae facti sunt dicionis.
 impletum vero est quod de illo ferebatur oraculum, in hanc sen-
 tentiam.

hoc initium malorum telluri accidet,
 rerum potietur cum Babylonis draco,
 linguae imperitae, et auri cupientissimum.
 cadaver eius repositum in Iustiniani monumento, ad eodem apostolorum,
 in arca ex marmore viridi Thessalico.

THEOPHILI MICHAELIS F. IMPERIUM.

LIBER III.

Michaelis Balbi gesta annis novem mensibus octo, quibus rerum potitus
 est, superiori libro a nobis exposita sunt. eius autem filius Theophilus,
 virilem iam aetatem ingressus, paternum imperium suscepit mense Octo-
 bri, indictione 8. is ferventissimum quidem iustitiae studium prae se

διέλετο, λόγῳ μὲν ὄν τῆς δικαιοσύνης ὡσπερ ἔμπυρος ἔραστῆς
καλεῖσθαι βουλόμενος καὶ νόμων εἶναι φύλαξ πολιτικῶν ἀκριβῆς·
τῇ δ' ἀληθείᾳ ἔξωθεν ἑαυτὸν τῶν ἐπιβουλευόντων διατηρῶν, ὡς B
ἐν μὴ τις κατ' αὐτοῦ τι νεανιέσθῃται, ταῦτα ὑπεκρίνετο. τὸν
ἐκρητημένον ὄν κίνδυνον ὑφορῶν, τοὺς τῷ πατρὶ μὲν αὐτοῦ ἐκ
στρατησίας τὴν βασιλείαν παρεσχηκότας, κατὰ τοῦ Λέοντος δὲ
ἐπισυναγίας, ἅπαντας ἔγνω ἀλέθρῳ παραδοῦναι τε καὶ σφαγῆ.
ἴδεν δόγμα ἔξεθετο ἅπαντας τοὺς τῶν βασιλικῶν ἀπολαύοντας
φιλιτιμῶν, προσέτι δὲ καὶ βυσιλικῆς τιμῆς μετασχόντας τῆς
10 οἰασῶν, κατὰ τὴν Μιγναύραν συναθροισθῆναι. ἐπεὶ δὲ τοῦτο ἐγε-
γόνει καὶ τοῦ προσητάγματος οὐδεὶς ἐτόλμα καταφρονεῖν, τὴν τῆς P 54
ψυχῆς τῆως ὡς ἐν σκότῳ κρύψας θηριωδῶν, ἠρέμα πῶς καὶ πραιεῖ
φωτῇ οὕτω πῶς ἔλεξεν ἐν βραχεῖ, ὡς ἐβούλετο μὲν καὶ δι' ἐπιθυ-
μίας εἶχεν, ὃ λαὸς καὶ κληρὸς ἐμὸς, τοὺς ἀντιλαβομένους καὶ τῆς
15 βασιλείας ὑπερμαχίσαντας νευνικῶς ὃ ἐμὸς ἄγαν πατὴρ πολλῶν
μὲν τιμῶν πολλῶν δὲ τούτους ἀγαθῶν ἐτέρων καταξιώσαι τε καὶ
γαρῶν· ἀλλ' ἐπεὶ ἔφθασεν ἐξ ἀνθρώπων γενέσθαι θάπτον ἢ εἶχε
βουλῆς καὶ πρὸ τοῦ καιροῦ τῆς αὐτοῦ γνώμης ἔξω γέγονε τοῦ
καιροῦ, ἵνα μὴ ἀχάριστος δόξῃ πολλοῖς, ἐμὲ οὐ τῆς βασιλείας
20 μόνον διάδοχον ἀλλὰ καὶ τοῦ τοιοῦτου καλοῦ τούτοις ἐπόχρειον
ἐγκατέλειπε. διὸ ἕκαστος ἐκ μέσου ἀγόμενος δεκνόντῳ ἡμῖν ἑαυ- B
τὸν. τούτοις ὑποκλαπέτες τοῖς λόγοις καὶ συλαγωγηθέντες τὸν
τοῦν ἑαυτὸν ἕκαστος ἀπεγύμνου καὶ πῦσιν ὠρῶτο κατάδηλος. εὐθὺς

7 εἰσαφῆ P , 11 πρόγραμμα P

ferabat, legumque civilium sedulus observator videri voluit: revera tamen
simulatorem agebat, seque ab insidiis tutum praestare ac nulli contra se
aliquid molienti ansam ullam praebere satagebat. veritus ergo quod im-
pendebat periculum, coniuratos omnes, qui imperium patri detulerant
Leonique manus intulerant, internecioni dare constituit penitusque de-
lere. idcirco promulgat edictum ut omnes qui regia munificentia bona
consecuti essent, quique honores ullos aut magistratas obtinerent, ad
Magnauram conveniant. convenerunt omnes, nec qui imperium con-
tinnare auderet ullus fuit. tunc ille dissimulata adhuc ac velut in tene-
bris tecta mentis saevitia, leni ac placida voce, sic paucis peroravit.
"vultis," inquit, "valdeque expetiit, vos plebs mea et hereditas, incitae
memoriae pater meus, eos qui opem ei tulerant ac pro adipiscendo im-
perio fortiter decertarant, multis magnisque honoribus bonisque aliis at-
que praemiis manerari. quoniam tamen citius quam illi constitutum erat
viris excessit, et ante tempus animo conceptum, eum fugit occasio: ne
plurisque ingratus videntur, me non modo eius quod ornavit imperii
mecessorem, sed et illius debiti ac gratitudinis reum dereliquit. singuli
igitur e medio exeuntes sese nobis ostendant." his sermonibus frandem
sibi facti passi desceptique miseri se ipsos singuli prodidere cumctisque

οὐκ ἄνωγ' ἡμῶν τῷ πολιτικῷ χρῆσθαι τὸν ὑπαρχον ἐγκελεύεται, καὶ
 "ἄγε δὴ" φησὶν, "ὡ οὗτος, τούτους κατ' ἀξίαν τῶν βεβιωμένων
 ἀμείβου, οὐ μόνον οἷς οὐκ ἔδεισαν τὸ θεῖον, αἵματι ἀνθρώπινῳ
 μιάναντες δεξιάν, ἀλλὰ καὶ χριστὸν κυρίου βασιλεία ἀνελόντες οἱ
 ἄθλιοι." τούτοις διέλυσε τὸν σύλλογον ἐκείνον τὸν πρῶτον δὴ 5
 πως καὶ θαυμαστόν· ὃν εἶπερ τις κατὰ νόμους ἔχοιτο ἐπαινεῖν,
 C ἄλλ' οὐκ οἶδ' εἰ στήσεται ἕγγυς ἡμερωτάτης τε καὶ πραείας ψυ-
 χῆς. καὶ τούτους μὲν οὕτως πως ἐξ ἀνθρώπων ἐποίησεν, προσε-
 πιθεὶς τούτοις τὸ ἐπαινετὸν ἐκείνῳ γε καὶ καλόν, τὸ ἀπελάσαι καὶ
 πρὸς τὴν ἐν ἧ τὸ πρότερον ἀπεκάρη μονὴν Εὐφροσύνην τὴν ἐαυ- 10
 τοῦ μητροιᾶν ποιῆσαι παλινοστήσαι, ἣν ἡ ἱστορία δευτέραν γαμε-
 τὴν παρέδωκε τῷ Μιχαήλ, ἐκείνων γε τῶν ἡμῖν εἰρημένων ἐκῆσε
 χειρογράφων καὶ ὄρκων πολλῶν, οὐχ ὁσίως προχθέντων γε καὶ
 γενομένων, ὡφελυσάντων οὐδέν. τί δὴπότε; ὅτι μὴ ἐπὶ κυρίου
 πεποιθὼς ἠγάγετο γαμετὴν (ἧ γὰρ ἂν ἐννομόν τινα, ἀλλ' οὐ τὴν 15
 D ἤδη συνταξαμένην ἠγάγετο τῷ Χριστῷ), ἐπὶ δὲ τῇ ἐαυτοῦ θρασύ-
 τητι καὶ τοῖς ὄρκοις ἐκείνοις τοῖς ἐμμεγέθει τε καὶ θεοῦ πάντας
 πόρρωθεν ἀποπέμψασι.

2. Καὶ τὰ πρῶτα μὲν τούτου τοιαῦτα· τὰ δ' ἐξῆς ἀντι-
 ποιεῖτο δικαιοσύνης καὶ ἦν φοβερός τε πᾶσι τοῖς πονηροῖς καὶ 20
 θαυμαστός ἀγαθοῖς, τοῖς μὲν ὅτι μισοπόνηρός τε καὶ δίκαιος,
 τοῖς δ' ὅτι ἐμβροδέης τε καὶ ἀστυρόης. πλὴν οὐκ ἦν τοῦτον πάν-

6 ἔλοιτο ?

manifestos fecere. mox itaque praefectum leges civiles exsequi iubet,
 "age tu" inquitens, "pro eorum vitae rationibus vicem illis redde, quod
 non solum non timuerint deum, ut humano cruore dextram foedarent,
 sed et unctum domini imperatorem miseri sustulerint." haec locutus con-
 ventum illum primum utique et admirandum dimisit; quem si quis lau-
 daverit quasi ex legum severitate, haud scio an ad lenitatem animi-
 que mansuetudinem prope accessurus sit. ac illos quidem per hunc
 modum e medio sustulit. illud sane his laude dignum honestumque ad-
 fecit, ut nimirum Euphrosynam novercam aula expelleret ac in mona-
 sterium, ubi primum comam posuerat, reverti cogeret. fuit illa quam
 Michaelis alteram coniugem tradidit a nobis contexta historia; nec quae
 inter narrandum illic dicta sunt chirographa ac sacramenta, ipsa nihil
 sancte ac religiose facta, commodi aliquid attulerunt. cur vero non at-
 tulerunt? quod non spe in deo collocata uxorem duxerat (alioqui legi-
 timo toro copulandam duxisset, non quae iam Christo se voto obstrin-
 xisset) sed in sua audacia inque magnis illis sacramentis, et quae a deo
 omnes procul abduxere.

2. Ac quidem in eum se modum habuerunt Theophili exordia. ad
 sequentia quod attinet, iustitiae severus cultor existit, cunctisque malis
 sui terrorem, bonis admirationem iniecit, his quidem, quod malis infe-
 stus instansque erat, illis, quod gravem atque austerum praeferebat. sed

των καθαρῶν τῶν ποτηρῶν. καὶ διὰ τοῦτο εἶχετο μὲν τῆς ἐπὶ
 θείων καὶ τὴν τούτου πάναγον μητέρα, ὡς ἔλεγε, πίστεως, εἶχετο
 ἐκ καὶ τῆς πατροπαράδοτου μαρῶς τῶν εἰκονομάχων αἰρέσεως,
 καὶ ταύτῃ γε δὴ τὸν εὐσεβῆ καὶ πανάγιον λαὸν ἐτάραττε τε καὶ P 55
 5 καλυπτεῖν ἐδίδου κακίῳσι, πάντα τὸν τῆς βασιλείας αὐτοῦ χρό-
 νον ἡρεμῆσαι μὴ συγχωρήσας, οἷς οὐδὲ τὰς ἐν πολέμοις ἀνδρα-
 γυρίας καταλλήλως ἐλάμβανεν, ἀλλ' ἤττητό τε αἰεὶ καὶ οὐ κατὰ
 βασιλεῦ ὑπέστρεφεν.

3. Τοιγαροῦν ἐχόμενος τῆς δικαιοσύνης, οὐ μὴν δὲ καὶ
 10 τῆς πρὸς τὴν τοῦ Θεοῦ μητέρα πίστεώς τε καὶ προθυμίας, ἀπῆει
 ἱκανὸς διὰ τῆς κατὰ τὴν μέσην πλατείας καὶ λεωφόρου πρὸς τὸν
 ἐν Βλαχέρναις θεῖον νυδὸν ἐκύστη ἐβδομάδι, ὑπὸ τῶν δορυφόρων
 παρακιμώμενος. ἀπῆει δὲ πᾶσι μὲν, πρὸ παντὸς δὲ τοῖς ἀδικου-
 μένοις διδοῦς ἑαυτὸν, ὡς ἂν ἔχοιεν τὰ αὐτῶν ἐκτραγυδεῖν ἀδική- B
 15 ματα καὶ μὴ παρὰ τινῶν κακοποιῶν κωλύοντο ὑφορωμένων τὴν
 ἱκίωσιν, δεύτερον δὲ ἵνα διὰ τὴν ἀγορὰν διερχόμενος θεατὴς γένοιτο
 τῶν ὠτίων· ὅθεν ἐκύστου τῶν κίρασκομένων ὅσου πωλεῖται κατὰ
 τὴν ἀγορὰν ἡρώα, οὐκ ἐν παρήργῳ τοῦτο ποιῶν ἀλλὰ καὶ λίαν
 ἐπεγῶς τε καὶ ἐπιμόνως, οὐδ' ἐνὶ τοῦτο εἶδει ἀλλὰ παντὶ μὲν τῷ
 20 τρέφειν ἄνθρωπον δυναμένῳ, εἴτ' οὖν ἐσθιδόμενον εἴτ' οὖν καὶ
 πτόμενον, παντὶ δὲ τῷ περιθάλλειν καὶ εἰς ἀμφίσιον τελοῦντι,
 καὶ πᾶσι ὑπὸ τῶν τοῖς κατὰ τὴν ἀγορὰν προκειμένοις τῶν βουλομέ-
 νων ἐξωνήσει. διὰ τοι τοῦτο οὐδὲ φρίδως ἂν εἰδέν τις αὐτὸν ἐξ- C

17 Εἰαστον?

non potuit omnibus vitiis carere. quamobrem fidei quidem in deum in-
 que eius castissimam matrem, uti aiebat, sancto adhaerebat: sed et im-
 perare venerabiles imagines impugnantium haeresi a maioribus acceptae
 addictus erat, et eaque ratione religiosam sanctamque turbavit plebem va-
 rious generis malis affixit, nec quandiu imperii habenas moderatus est,
 quiete eam agere permisit. unde etiam congruentem hanc a deo merco-
 dem retulit, ut nihil praecleari facinoris in bellis ediderit, sed victus
 semper, nec ut decet imperatorem exque maiestate domum redierit.

3. Qui ergo studiosus iustitiae esset, ergaque sanctam dei matrem
 fidem suam ac alacritatem probaret, per singulas hebdomadas via publica
 stipente satellitio ad divinam Blachernensem aedem equo procedebat.
 hanc autem pompae ea ratio erat, ut se omnibus, iis maxime qui ulla
 iniuria afficerentur, ipsorum auditurus querelas, in conspectum daret,
 nec ullas maleficis poenam ab eo irrogandam timens accessum prohibe-
 ret. simul etiam ut per forum equitans res venales inspiceret. omnium
 haeque in foro venalium pretium exquirebat; neque vero obiter rem
 praestabat, sed opere admodum ac morose, nec in uno duntaxat mer-
 cium genere, sed in omnibus esculentis sive etiam potulentis, vestibus
 item ac operimentis; quicquid denique in foro mercium praestabat.
 quamobrem vix unquam soleanni imperatorum more pompa procedere

εληλυθότα εἰς πρόκεινον, πολλὴν ἐνδεκνόμενον σπουδὴν πρὸς τὰ κοινὰ τε καὶ ἐπιμέλειαν νῦν μὲν ἐν κριτηρίοις, νῦν δέ, ὡς εἴρηται, κατὰ τὰς προόδους τῆς ἑβδομάδος.

4. Ὅθεν ἐπεὶ τετα τῶν ὀφθαλμῶν ἐστίασιν τὰ πρὸ τῆς πόλεως ἔχοντα ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰς ἑαυτὰ καλοῦσι τοὺς βασιλεῖς, 5 τὰ πρὸς τὴν θάλασσαν τοῦ παλατίου τελεχῆ τῶν ἀρχαίων θεμελιῶν οὗτος παρεμβαλῶν, καὶ πρὸς τὰ ἡλιακά, ἔνθα πρότερον κισστήρ-
 D νης οὔσης συνέβη βασιλικὸν ἀποπνεγῆναι νιόν, παραδείσους ἐργασάμενος, ἐκεῖθεν τὸ λείπον ἀνεπλήρου καὶ ἑαυτὸν ἕτερπε τούτοις καὶ ἐψυχαγωγῆι, ὡς τὸ εἰκόσ. καὶ ποτε τούτου ἐκεῖσε ἐνδιατρι-
 10 βοντος, εἴτε δὴ καὶ δειπνοῦντος, ὡς λόγος, συνέβη ναῦν τιὰ μνηριοφόρον ἕξ οὔρας πλέουσαν ἀνυπεπταμένοις δὴ τοῖς ἰστίοις τῷ μεγέθει τὸν λιμένα κατασκιᾶσαι καὶ τὸν βασιλέα εἰς θάμβος ἐπαγαγεῖν. ἐπύθετο οὖν αὐτίκα τίνος τε ἢ ὀλκᾶς εἶη καὶ ὃ τι φέροι τῶν ἰδιωδίων. ὡς δὲ τῆς Λύγουσσης ἤκουσεν καὶ λαθεῖν τοῦτο 15 ὅσα ἦν, τότε μὲν ἐφησυχᾶσαι λέγεται καὶ διαπέμψαι τὸν καιρὸν μέχρι τῆς ἧς εἰώθει ἡμέρας κατὰ τὰς Βλαχέρνας ἵναί. ἐπεὶ δ' ἦ τε ἡμέρα παρῆν καὶ ὁ τοῦ πλοίου ὄρμος δῆλος ὑπῆρχε τῷ βασιλεῖ ἀναμαθόντι διὰ τινος, τῆς εἰς τὸ πλοῖον φερούσης ἀπῆρχετο
 P 56 ὁδοῦ· ἦν δὲ κατὰ τὸν Βόσπορον. καὶ ἐπειπερ παραγεγόμενος 20 παρὰ τὴν πρόμαναν ἕστη τῆς νεὸς ἀκολουθοῦσης τῆς τάξεως, ἠρώτα τὴν σύγκλητον ὁχᾶ παᾶξ δὴ μόνον ἀλλὰ καὶ δις καὶ τρις, οὗτο

13 λιμένα Combesisius, λιμῶνα P

visus est, qui procurandae rei publicae magnam diligentiam ac curam haberet, nunc pro tribunali sedens, nunc singulis septimanis, uti dictum est, in publicum procedens.

4. Unde quia suburbana quaedam aspectu incunda atque amoena haud raro principum animos ad se pelliciunt, ipse muros palatii ad mare vergentes ab antiquis fundamentis diruens, et ad solaria (ubi prius cum lacus esset, imperatoris fillum aquis suffocari contigerat) hortos faciens, inde levamen aliquod animo quaerebat, seque his, ut par est, oblectabat. illic quandoque versante Theophilo, sive etiam, ut fama est, cenante, contigit navim quandam onerariam praegrandem pansis velis, secundo vento appulsam, ingenti mole umbra portum obtegere ac imperatorem in stuporem agere. percontabatur igitur statim, cuiusnam illa esset quidve annonarum adveheret. ubi porro Augustae esse audivit, resque notior erat quam ut latere posset, tunc quidem siluisse aivat, diemque exspectasse quo ipsi moris erat Blachernas procedere. cumque dies appetisset, atque ubi navis statie esset ex quodam didicisset, versus eam contondit iter, ad Bosporem scilicet. veniens itaque stipatus obsequio, et ad puppim positus, sonatum rogavit, neque id semel sed iterum atque tertio, num quid aliud deesset eorum quae in usum fami-

ὅς τις ἔχοι χρεῖαν τῶν ἐδωδύμων, σίτου ἢ οἴνου ἢ τινος ἄλλου τῶν κατ' οἶκον ἀναλισκομένων. ὡς δὲ πολλάκις ἐρωτηθέντες μόλις ἐκὰς ἀπεκρίθησαν μηδενὸς λείπεσθαι μέχρι τῆς σῆς εὐμοιροῦμεν ἡσποσιίας τε καὶ βουσιελίας, καὶ προστιθέντων μηδὲν εἰδέναι τῶν ἐν ἱερωτώμεθα, “ἀλλ’ οὐκ ἴστε” ἔφησεν “ὅτι με ὑπὸ Θεοῦ βασιλέα γενόμενον ἡ Ἀγούστα καὶ σύμβιος ναυκλήρον με εἰργάσατο; καὶ τίς κίποτε, μετὰ πικρίας λέγων τοῦτο ψυχῆς, βουσιλέα Ῥω- B
μαίων ἢ τὴν αὐτοῦ γαμετὴν ἔμπορον ἐθεάσατο;” καὶ ἐπὶ τούτῳ ἐπακολογήτων μενόντων, ἐκέλευσεν αὐθωρὸν μόνους ἐξιόντας τοῦς 10 ἀνθρώπους τὴν ναῦν κλεινὴν παραδοῦναι πυρὶ αὐταῖς ἀγκύραις καὶ ἰστίοις καὶ τοῖς ἄλλοις πᾶσιν ἀγωγίμοις, πολλὰ κατεπιπὼν ὕστερον καὶ παντολαῖς ὕβρεσι τὴν δέσποιναν περιβαλὼν, ὡς καὶ αὐτῆς ἐκαπελιῆσαι ἔξαγαγεῖν τῆς ζωῆς, εἶγε δὴ ἔκτοτε τοιοῦτόν τι ποιῶσα φωραθεῖη.

15 5. Ἀλλὰ πατρίδα μὲν ἡ Θεοδώρα (τοῦτο γὰρ ὄνομα τῇ Ἀγούστῃ) Παφλαγονίαν ἐπέμνησεν, καὶ χωρίον Ἐβισσαν, γενήτορα δὲ Μαρίνον οὐκ ἄσημόν τινα ἢ ἰδικώτην τὴν τέχην, δρογγύ- 20 ρον δὲ ἢ τουρμαίρην κατὰ τινος, καὶ μητέρα Θεοκτίστην τὴν οὕτω C
Φλαρίταν καπονομαζομένην, ἀμφοτέρους εὐσεβεῖα ἐντεθραμμένους καὶ τὴν τῶν σεπταῖν εἰκόνων προσκύνησιν οὐκ ἔξαρνομένους μὲν, 25 ὡς κατ' ἐκείνο πάντες καιροῦ, ἀσπαζομένους δὲ καὶ ἐσπεριζομένους ἔπερφυῶς. ἄλλ' ἢ μὲν Θεοδώρα διαδήματι βασιλείας πάλαι

4 μηδὲ P

7 λέγω?

19 ἐντεθραμμένους P

liae cedunt ac annonae sunt, triticum scilicet et vinum aliudve edulium. cumque saepius rogati vix tandem respondissent nullius se egere quantum illo rerum domino ac imperatore feliciter gauderent, ac se penitus quo spectaret illa interrogatio nescire addidissent, “at nescitis” inquit me, qui dei vultu ac voluntate imperator existam, ab Augusta ac coniuge nancierum factum esse?” additque indignabundus “num quis unquam imperatorem Romanum eiusve coniugem mercaturam exercere vidit?” tuncque adeo cum nemo responsum daret, egressis duntaxat viris qui in navi erant, eam confestim cum ancoris et velis, ac quicquid mercium esset, igni succendit, multum postea vituperans, nullogue non convicio dominam operans, ac vel necem ministrans, si porro eiusmodi aliquid faciatum unquam deprehenderetur.

5. Ceterum Theodora (hoc enim Augustae nomen) Paphlagoniam patriam honestabat, oppidum Ebissam: parentes Marinum patrem, virum non obcurum aut privatae sortis hominem, sed qui drungarius existerit vel (ut aliis placet) tribunus: matrem habuit Theocistam cognomento Floriam, ambos piis moribus rectaque in fide educatos, ac qui venerabilium imaginum cultum, pro omnium eius aetatis hominum genio atque laetitia, minime abnegassent, sed ardentissimo eas studio oris manusque et animi amplem venerarentur. porro Theodora regia pridem ex impe-

δὴ κατέσπετο, καὶ ἡ αὐτῆς μήτηρ Θεοκτίστη ζῴσθη τε καὶ πατρι-
κία τετίμητο, αὐτὴ δὴ οὖν ἡ Θεοκτίστη κατὰ τὸν ἑαυτῆς οἶκον,
ἔνθα δὴ ἡ τῶν Γουστρίων μονὴ τὴν πῆξιν ἔχει τὰ νῦν καὶ ἴδουσιν
D (ἣν δὲ τοῦτον ἐξ ἐκείνου τοῦ πατρικίου ἐξωνησαμένη Νικήτα),
τὰς τῆς Θεοδώρας θυγατέρας μετακαλουμένη (πέντε δὲ ἦσαν τὸν 5
ἀριθμὸν, ἡ τε Θέκλα καὶ Ἄννα Ἀναστασία τε καὶ Πουλχερία καὶ
ἡ Μαρία) ἄλλαις τε δωρεαῖς αἷς ὑπάγεσθαι τὸ θῆλυ πέφουεν
ἐδεξιόυτο, καὶ ἰδίᾳ παραλαμβάνουσα οὐ μαλακίεσθαι οὐδὲ μένειν
θηλείας ὅπερ ἦσαν ἐξελεπάρει καὶ καθικέτευεν, ἀνδρῖεσθαι δὲ καὶ
τῆς μητρῶας θηλῆς ἄξια διανοεῖσθαι καὶ πρέποντα, τὴν πατριῶν 10
μὲν αἴρεσιν ἀπορριπιζόμενας, καταφιλούσας δὲ καὶ κατασπαζο-
μένας τὰς τῶν σεπτῶν εἰκόνων μορφάς. καὶ ἅμα ταύτας εἰς χεῖ-
ρας ἐμβύλλουσα (ἐφυλάττοντο δὲ αὐτῇ ἐν τινι κιβωτῷ), τῷ
P 57 προσώπῳ καὶ τοῖς χεῖλεσιν ἐπιτιθεμένη ἠγίαζεν τε αὐτὰς καὶ πρὸς
τὸ ἐκείνων φίλτρον δέγγειρεν. τοῦτο οὖν ἐνδελεχῶς ποιούσα καὶ 15
ταῖς ἐγγόνις τὸ περὶ τὰς εἰκόνας φίλτρον ἀναζωπυροῦσα οὐκ ἴλα-
θε τὸν Θεόφιλον, πυνθανόμενον "ὄ τι τε αὐταῖς παρὰ τῆς μάμ-
μης δεδώρηται καὶ ὃ τι χάριτος ἐξείργασται ἄξιον. αἱ μὲν γὰρ
ἄλλαι τοῦτου τὰς πεύσεις ἀγαθὰ φρονοῦσαι ὥσπερ τινὰς λαβῆς
ἐρρωμένως παρέτρεχον· ἡ δὲ Πουλχερία ὕτι ἠλικία καὶ νῦν νηπιῶ- 20
ζουσα τὰς τε φιλοφροσύνας ἔλεγε καὶ τὸ πλῆθος τῶν ὀπωρῶν,
συνηρίθμει δὲ καὶ τὴν τῶν σεπτῶν εἰκόνων προσκύνησιν, οὕτω δὴ
B ὑπαλὰ φρονοῦσα καὶ λέγουσα ὡς νηπία πολλὰ εἶη αὐτῇ κατὰ τὸ

ratorum more corona donata, mater quoque Theoctista sostae quam vo-
cant (id est cingulo donatae) ac patriciae dignitatem consecuta erat. ibi
itaque Theoctista in domum suam, quam eo loco sitam habebat ubi
modo Gastriorum exstructum monasterium est, exque Niceta patricio
emerat, Theodora filias invitans (quinque illae numero erant, Thecla
et Anna Anastasiaque et Pulcheria et Maria) cum aliis manusculis, qui-
bus demulceri hic sexus solet, blandiebatur, tum seorsum assumens hor-
tabatur ut supra sexum suam saperent animosque viriles ac materno
lacte dignos assumerent, abominantes paternam haeresim sacrasque ve-
nerabilium imaginum amplexantes ac exosculantes effigies; simulque in
manus assumens, quippe quas in cista quadam repositas habebat, vultui
labiisque admovens puellas sanctificabat, inque earum amore illas ex-
citabat. hoc illa cum identidem facitaret, ardensque erga imagines de-
siderium neptibus frequens accenderet, non fefellit res Theophilum. is
enim aliquando cum filias interrogaret quid ex avia munus accepis-
sent, quidve humanioris officii blanditiarumque in eas collatum esset,
reliquis interrogationem eius tanquam muscipulam solerti animo constan-
ter declinantibus, Pulcheria non magis aetate quam sensu immatura,
quam blande tractatae essent referre, ac quam variis pomis donatae,
itaque venerabilium imaginum venerationem adiungere, atque ita rem

πρώτων και ταῦτα τῇ κεφαλῇ τε και τοῖς προσώποις ἐπιτίθησι
μετὰ τὰ φιλήματα. ταῦτα γοῦν τὸν βασιλέα εἰς μανίαν ἤγειν ὑπο-
λαλούμενα. ἀλλὰ προῦξαι μὲν τι τῶν δομιστέρων ἢ πικροτέρων
ἢς αὐτὴν ἐκούλυε τοῦτον τό τε τῆς γυναικὸς αἰδέσιμον και ἡ εὐλά-
5 βεια, και ἡ παρρησία δὲ πρὸς τούτοις οὐκ ἔλαττον (και γὰρ ἦν
τοῦτον ἀριδῆλως σκόπτουσα και διελέγχουσα ἐπὶ τε τοῖς καθ’
ἡμέραν τῶν ὁμολογητῶν διαγωμοῖς και τῇ δηλωθείσῃ αἰρέσει, και
μόνη μικροῦ φανεράν ποιούσα τὴν πρὸς αὐτὸν τῶν πάντων ἀπέ-
χθειαν), ἀπέτεμενεν δὲ μόνον τὴν πρὸς αὐτὴν τῶν τούτου θυγατέ-
10 ρων ἀφιξεν, και διεκώλυε γίνεσθαι συνεχῆ.

6. Τούτοις ἀδελφὰ και τῇ βασιλίδι Θεοδώρᾳ συμβέβη- C
κεν. ἐπῆρχέ τι τῷ βασιλεῖ παρακεκομμένον ἀνδράριον, τοῦ Ὁμη-
ραοῦ Θεοσίτου διηνηροχὸς κατ’ οὐδέν. Δένδειρις ὄνομα τούτῳ,
ᾄσημὰ τε φθγγόμενος και γέλωτας κενῶν και θυμηδίας ἔνεκεν
15 τοῖς βασιλείοις ἐνδιατώμενος. οὗτος γοῦν εἰσπηδήσας ποτὲ κατὰ
τὸν τῆς βασιλευσσης κοιτωνίσκον κατέλαβεν αὐτὴν θείας εἰκόνας
περικλημμένην και τοῖς ἑαυτῆς ὄμμασιν μετὰ σπουδῆς προσάγου-
σαν. ταῦτας ἐπ’ ὄψιν ἰδὼν οὗτος ὁ παραπαίων τί τε εἰσὶν ἐπυ-
θώτεο, και πλησιέστερον διέβαινε. ἡ δὲ “τὰ καλά μου” ἔφησεν
20 οὕτως ἀγροικικῶς “νινία· και ἀγαπῶ ταῦτα πολλά.” κατὰ τὴν
τράπεζαν τηρικαῦτα εἰστυῖτο ὁ βασιλεύς, και δὴ πρὸς αὐτὸν εὐ- D
θὸς διαβάντος ἤρετο αὐτὸν ὅποι ποτὲ ἐτύγγανεν ὦν. ὁ δὲ παρὰ
τὴν μάγαν ἔφησεν εἶναι, τὴν Θεοδώραν οὕτω λέγων, και θεύσα-
σθαι ἐν αὐτῇ κυλά νινία τοῦ προσκεφαλαίου ἔξαιρουσαν. συνῆκεν

simplici sensu verbisque narrare, plures illi in arca esse puppas, quas
oculata vultui orique admoveret. ob quae furore percitus imperator
est: ne quid tamen durius in sacrum statueret, obstetit mulieris tum re-
verentia tum probitas ac religio. nec praeterea eius minor erat loquendi
arguedique fiducia. etenim genero palam exprobrabat, ac propter quo-
tidianas confessorum persecutiones eum arguebat; sola denique fere
omnium in eam odia ipsi patefaciebat. unum duntaxat, ne aviam in
posterum adirent, aut certe ne sic crebro, illis interdixit.

6. Geminum fore est quod Augustae obtigit. alebatur in aula deli-
rus pumilio et Homerici Thersitae persimilis, Denderis nomine, impedi-
tae linguae, risum movero aptus, loci duntaxat causa in regiam adhibi-
tus. is quandoque in Augustae sacrum cubiculum subito irrumpens ipsam
sacras oculantem imagines easque oculis devote adhibentem offendit.
ecce ceram delirus homo intuitus interrogat quidnam essent, propiusque
vultus accedit. ad quem Augusta, ita subrustice, “meae sunt pulcras
puppaee, quas valde diligo.” imperator tum mensae accumbens; videns-
que hominem ad se propere venientem, ex eo quaesivit ubinam fuisset.
respondet ille apud manam (sic Theodoram appellans), vidisseque illam
ex pulvinari pulcras puppas proferentem. intellexit itaque imperator,

ὄν ὁ βασιλεὺς, καὶ πλήρης ὀργῆς γεγονώς, ὡς ἕξανέστη τῆς τραπέζης, πρὸς αὐτὴν ἀπήει, ἄλλαις τε πολλαῖς ὑβρισταῖς αὐτὴν ἐπαυλαῖν καὶ εἰδῶλων λάτρειν ἀκολάστῳ γλώττῃ αὐτὴν ἀποκαλιῶν, καὶ ἡμᾶ διεξῆει τοὺς λόγους τοῦ παραπαιόντος. ἡ δὲ τίως μὲν τὸν θυμὸν καταστορεννύουσα "ὄ τοῦτό ἐστιν" ἔξ ἑτοίμου ἔλεγεν, 5
 P 58 ὦ βασιλεῦ, ὄ τοῦτο, ὡς ὑπείληφας σὺ· τῷ δὲ κατόπτρῳ μου ἤμην ἀτενίζουσα μετὰ τῶν θεραπεινίδων, καὶ τὰς ἐκέῖσε τιχτομένας ἰδὼν ὁ Δένδερικς μορφὰς ἑλθῶν ἀπήγγειλεν ἀφ' ὀνόματός τῷ δεσπότῃ καὶ βασιλεῖ." οὕτω μὲν οὖν ἐκείνου τίως κατέσβεσε τὸν θυμὸν· τὸν Δένδερικν δὲ μετ' ὄ πολλὰς ἡμέρας παιδείᾳ καθυποβάλλουσα πέπεικε σωφρονεῖν, οὕτω πως λέγουσα ὡς μήποτε λέγειν περὶ τῶν καλῶν νειῶν τινί. καὶ ποτε παρὰ πότον ἐγκανχῶμενος καὶ τῆς δεσποίνης κατεπαιρόμενος ὁ Θεόφιλος ἠρώτα τοῦτον περὶ αὐτῆς, εἰ πάλιν ἄρα τὰ καλά νειῶν ἢ μᾶνα ἀσπάζεται. ὁ δὲ τοῖς χεῖλεσι τὴν δεξιὰν χεῖρα ἐπιθεῖς καὶ τῇ ἀριστερᾷ τῶν ὀπισθεν με- 15
 B ρῶν λαβόμενος "σίγα, σίγα περὶ τῶν νειῶν" ἀντέφησεν, "βασιλεῦ." ταῦτα μὲν οὕτω.

7. Καὶ τινος δὲ κατὰ πόλεμον ἀνδραγαδιζομένου, χεῖρά τε νεανικὴν καὶ ἵππον ἔχοντος δεξιῶν, συνέβη τούτου δὴ τὸν στρατηγόν, ὅφ' ὃν ἐτέλει ὁ στρατιώτης, ἔρωτι κατωσχεθῆναι τοῦ ἵππου, ὅφ' ὃ ὁ ἀνδρῶπος σέσωστο καὶ πολλὰκις ἐκ θανάτου ἐρύετο. ἐπεὶ γοῦν τοῦτον πολλὰκις ἐξιτησάμενος πᾶσι τε τρόποις καὶ χάρισι (καὶ γὰρ ὑπισχνεῖτο πολλὰ δίδοναι τῷ ἀνδρῶπι) ἀπέτυχε τῆς αἰτήσεως, ἦγε δὲ καὶ βίαν ὁ στρατηγὸς καὶ οὐδ' οὕτως εἶχε

plenusque ira, ut e mensa surrexit, ad eam vadit, multisque abis conviciis compluens etiam idololatram effreni ore appellavit, deliri hominis sermones simul referens. at illa, mariti interim iram leniens, responso in promptu quaesito "non ita est" inquit "o imperator, non ita est ut tu suspicaris: sed cum in speculum una cum ancillis oculos ipsa intenderem, resultantem in eo formas contuitas Denderis, pictas imagines esse veniens domino ac imperatori insipienter nuntiavit." sic itaque eius interim iras exstinxit: Denderis vero paucis abhinc diebus castigans saepe deinceps docuit, ita insinuans "cave unquam de pulcris puppis ulli loquaris." adeoque cum Theophilus aliquando a potu iactabundus adversusque Angustam sese efferens de ea illum interrogaret, num iterum mans pulcras puppas exocularetur, Denderis dextra manu ori imposita, ac sinistra posteriora tenens, "tace, tace de puppis," inquit, "o imperator." atque haec ita gesta sunt.

7. Porro cum miles quidam, vir in bello strenuus, manu forti atque equo agni praeditus esset, contigit ut dux, sub quo militabat, eius equi amore caperetur, quo is scilicet non raro incolumis elatus e praelio fuerat mortemque evaserat. cum ergo oblati saepius precibus amplaque mercedis sollicitatione repulsam tamen pateretur, ac neque vim minas-

τὸ ἵπποκόοντα, διεδέξατο τοῦτον τῆς ἡς εἶχεν ἀρχῆς, πολλὰ καὶ
 πρὸς τὸν Θεόφιλον κατεπιὼν τοῦ ἀνδρός. ἦν οὖν ὁ στρατιώτης C
 ἐν ἰαντῶ, καὶ τὸν ἵππον ἔχων ἐντροφήμα. παρῳήετο δὲ καὶ χρό-
 νος ἰσχυρὸς, ὃ τὸν ἄνδρα πρὸς πόλεμον ἐκ φιλονεικίας καλῶν, ἀλλὰ
 5 καὶ καταδακνῶν αὐτόν, οἷα φιλεῖ τοῖς δυστυχοῦσι δεινῶς. ἐγέ-
 νητο οὖν ἵππου ἀγαθοῦ ζήτησις παρὰ Θεοφίλου κατὰ τὸν τῆς
 δυστυχίας καιρὸν τοῦ ἀνδρός· διὸ καὶ διὰ γραμμάτων πάντας ἐν
 τῷ καὶ ἀξιώμασιν ἀνεφενῶν ἐκέλευε τοιούτους καὶ τοιούτους ἀπο-
 σπῆλαι αὐτῶ. ὕθεν λαβόμενος ὁ στρατηγὸς ἀφορμῆς ἀφείλετο
 10 τοῦ ἀνδρός τὸν ἵππον καὶ ἴκοντος, καὶ πρὸς βουσίλειά ὡς οἰκτεῖν
 ἐπέσταλκεν. αὕτη ἡ αἰτία, καὶ τοῦ ἵππου δὲ ἡ στέρησις. ἐπεὶ
 δὲ κατὰ τινα περιπέτειαν πάντας ἐκέλευσεν ὁ βασιλεὺς, καὶ τοὺς
 οἰσθησάμενοι αἰτία πεκαυμένους, ἐξέλκει πρὸς πόλεμον, καὶ τὸν ἄν- D
 δρα τοῦτον ἔξιληλυθότα ἵππου στερούμενον ἀγαθοῦ ἀπήγαγε τῆς
 15 γῆς, γυναικὰ καταλειπομένη καὶ τέκνα πτωχά. τί οὖν ἡ γυνή;
 καὶ τὸ φιλήκοον ἀκούουσα τοῦ βασιλέως καὶ φιλοδύκαιον, καὶ τῶ
 τοῦ ἀνδρός φίλτρῳ ἐκκαυμένη, καὶ τοῖς τέκνοις ὄπως καὶ χορη-
 γοῇ οὐκ ἔχουσα τὰ πρὸς ζῶην, τὴν βασιλεύουσαν καταλαμβάνει,
 καὶ τὸν Θεόφιλον, ἐν ἧ ἡμέρᾳ εἰθιστο πρὸς Βλαζέρνας ἀπιέναι,
 20 τοῦτον δὲ τοῦ ἀνδρός αὐτῆς ἵππον ἀναβαίνοντα κατιδοῦσα, γονυ-
 πετοῦσα καὶ κατυλοσχερομένη ἰδέετο τοῦ βασιλέως, τὸν χαλινὸν
 τοῦ ἵππου κατέχουσα, καὶ ἀνεδίδασκεν πῶς αὐτῆς τε εἶη ὁ ἵππος P 59

19 Βλαζέρνας P; quod nescio an tueatur collatum illud p. 71^b:
 πρὸς τῶ κατακροδόντι τοῦτον στρατοματι διεσώθησαν.

que adhibens quicquam efficeret, hominem gradu movet, multisque apud
 Theophilum viro obtrectat. miles ergo domi privatas debebat ac equum
 in deliciis habebat. fluxerat interim longum tempus, cum partim qua-
 dam accumulatione hominem ad bellum provocaret, partim vero etiam ma-
 nere conficeret, uti illis fere accidit quos adversa fortuna dire afficit.
 contigit itaque ut quo tempore ille adversa fortuna premebatur, Theo-
 philus equum generosum quaereret; missisque literis primores omnes ac
 magistratas seu duces eiusmodi equum diligenter quaerere, et ad se mit-
 tere iubet. praeter arrepta occasione a viro vel invito ablatum equum
 ut rem suam imperatori mittit. hoc crimen, et haec equi amissio. orta
 vero bellica aliqua necessitate rebusque consternatis iusserat imperator
 ut omnes quovis modo militia solati ad bellum proficiscerentur; quo
 factum ut hic quoque generosi illius equi praesidio nudatus inter mili-
 tandum necatus sit, relicta paupere vidua et liberis. quid ergo mulier,
 cum et imperatorem aures facile praebentem et iuris ac aequi tenacem
 audiret, ingentique viri desiderio flagraret, nec haberet unde liberis ad
 victum necessaria subministraret? urbem regiam petit, ac Theophilum,
 quo die ad Blaebernas exire solebat, viri ipse equo insidentem conspi-
 cta, in genua procumbens ciuilansque ac frenum equi tenens supplex
 erui, decetque hunc equum suum esse, nec alium quam eum ipsum vhi

καὶ οὐκ ἄλλος τις ἀλλ' αὐτὸς αἴτιος τῆς τοῦ ἀνδρός σφαγῆς. ἐκ-
 πλαγῆς οὖν ὁ βασιλεὺς γενόμενος ἐν τῇ παρρησίᾳ τῆς γυναικὸς
 καὶ περιθαμβῆς, καὶ τῶν λεγομένων εἰδῶς οὐδέν, τῶς μὲν αὐτὴν
 ταμειουθῆναι διωρίσατο τῆς αὐτοῦ ἄχρι ἐπανόδου πρὸς τὰ ἀνάκτο-
 ρα, καὶ καλεῖν ταύτην καὶ δὴ ἔφησεν τὴν γυναῖκα μετὰ σπουδῆς 5
 ἐπαναδραμῶν· καὶ ἦδε πυρέστη εὐθὺς, ἐκδιδάσκουσά τε πάντα
 καὶ διεξιούσα σαφῶς. κελεύει οὖν τὸν τε ἀφικέσθαι τὸν στρατη-
 γὸν ὁ βασιλεὺς, καὶ περὶ τοῦ ἵππου ζήτησεν ποιεῖ νεανικῆν. ὡς
 δ' οἴκοθεν ὁ στρατηγὸς καὶ οὐκ ἄλλοθεν, ἀλλ' οὐδ' ἔξ ἄρπαγῆς
 B τὸν ἵππον ἀποσταλῆναι διεβεβαίον, παρίστησι κατὰ πρόσωπον τὴν 10
 ἄνθρωπον ἔλεγχον τῶν λεγομένων καὶ κατήγορον. οὐκ ἔφερον οὖν
 ὁ στρατηγὸς τῷ ψεύδει καταλαμπρύνεσθαι τὴν ὄψιν τῆς γυναικὸς
 ἐνορῶν, καὶ ἅμα ἐκέτης γίνεται ἔλειπνός καὶ τοῦ βασιλέως τοὺς
 πόδας λυμβάνει μετὰ κλάυθμοῦ. τί οὖν ὁ βασιλεὺς; ἐκείνην
 μὲν τὴν γυναῖκα μετὰ τῶν αὐτῆς παίδων ἀδελφοδὸς ἔξ ἴσου καὶ κλη- 15
 ρονόμους τῆς ἐκείνου δεικνύσιν ὑποστάσεως, μεθίστησί τε τῆς
 ἀρχῆς αὐτόν, καὶ πᾶσι κατάδηλος γίνεται ἡ δικαία κρίσις αὐτοῦ
 καὶ τὸ πρὸς τοὺς ἄρπαγας φιλαπέχθημον.

8. Οὐχ ἦττον δέ γε καὶ ταῖς οἰκοδομαῖς ἐγκείμενος τὴν
 C ἑαυτοῦ ἐδείκνυτο ἐπιμέλειαν. τειχῆ τε γὰρ τὰ χθυμαλωτέρα ἐκ 20
 βάρθρων ἀνυδειμύμενος, τὸ γῆρας ὡσπερ ἀποξύσας καὶ πρὸς ἕνος
 μετὰ κάλλους ἀπάρας, ἄβατα πάντη νεποίηκε τοῖς ἐχθροῖς, ἔ

2 ἐκπλαγεῖς P
 22 ἐξάρας?

5 καὶ δὴ] τότε δὴ?

7 τόν] αὐτόν?

necis auctorem esse. in stuporem egit imperatorem ingens illa mulieris
 fiducia; vehementiusque miratus, nec eorum quae dicebantur quicquam
 intelligens, interim quidem servari mulierem iubet, dum in palatium ipse
 rediisset. cito itaque reversus feminam acoersit. mox illa praesto est,
 docetque omnia clare, ac rem omnem exponit. iubet itaque imperator
 praetorem sisti, et de equo acriter inquirat. illo autem non aliunde nec
 per vim ac rapinam, sed ex sua domo affirmante misisse, producitur in
 conspectum mulier, reum de vi peractura. eius mox praetor aspectu
 haud sibi iam de mendacio blandiri; moxque supplex miserabilem in
 modum lugens atque eiulans imperatoris pedes adstringit. quid tum ille?
 viri facultates viduae atque liberis ratis portionibus hereditario quasi
 iure adscribit, eumque magistratu movet; atque in eum modum iusta
 illius sententia, ac quantopere iniquos raptore odisset, cunctis inno-
 tescit.

8. Nec minus aedificiis operose extruendis suam ille diligentiam
 probavit. nam urbis muros, qui humiliores essent, a fundamentis exae-
 dificans, eius velut senium absternit, eaque altitudine cum pari pulchri-
 tudine extulit ut saepe deinceps ab hostibus conscendi possint; qui et

καὶ μέχρι τοῦ τῶν τὴν τούτου προσηγορίαν ἐμφαίνουσι ἐγγεγραμ-
 μέτην ἔχοντα ἐν αὐτοῖς. οὐ μὴν δὲ ἀλλὰ καὶ πόρνας ἀπελάσας ἐξ
 οἰκημάτων, καὶ καθάρας ὅλον ἐκείνον τὸν χώρον, ξενῶνα τὴν ἐκέ-
 ρου φέροντα προσηγορίαν, κάλλι τε κάλλιστον καὶ μεγέθει μέγι-
 σται, εὖπρον τε καὶ εὖοπτον, δι' ὧν τὰ φθοροποιὰ μὲν παθή-
 ματα ἀποκλύζονται, τὰ σωτηριώδη δὲ ἐπιγίνονται ἀλεξήματα,
 κατεσκεύασεν. οὕτως εἶχεν ἐκείνος πρὸς πόρνας. πλὴν ὅτι γέ
 φασιν αὐτὸν ποτε κάλλι θεραπευτὴς τῆς Θεοδώρας ἄλόντα συμ-
 φθαρῆσαι αὐτῇ, ῥαθύμως τότε βιοῦντα· ἐπεὶ γοῦν ᾗσθητο τῆς
 10 ἐκ τοῦ καλοῦ διαμαρτίας, καὶ ἄλλως οὐδὲ τὴν Θεοδώραν τοῦτο
 λαθεῦσαν, κατηφιῶσαν δὲ καὶ ἀνχμῶσαν καὶ στογνάζουσαν, ἔκ-
 τοι ἐξεπεῖν αὐτῇ, ἐποινόμενον καὶ φρικτῶς τὰς χεῖρας ἐπαίροντα
 πρὸς θεὸν ἢ μὴν τότε καὶ μόνον διολισθεῖν, καὶ συγγνώμην ἐπι-
 ζητῆν παρὰ τῆς ἑαυτοῦ γυναικός. πρὸς τούτοις οἰκόν τινα καὶ
 15 ἰσάκτορα ταῖς ἑαυτοῦ θυγατράσι παρὰ τὸν οὕτω καλούμενον
 χώρον τὰ Καριανοῦ πλοσιῶ χειρὶ ἐξανέστησέν τε καὶ ἤγειρεν, ὧν
 λειψανά τινα καὶ κολωνοὶ τῆς ἐκείνων μνήμης μέχρις ἡμῶν δια- P 60
 οῦσονται.

9. Ἐπεὶ δὲ παλαιῶ ἔθει ἐπόμενος ἐβούλετο τοῖς τῆς Ἄγαρ
 20 τὰ τῆς αὐτοκρατορίας ποιῆσαι κατάδηλα, εἴτε δὴ κοινωτοῦς εὐ-
 φροσύνης λαμβιώνων εἴτε μῦλλον τῷ φοβερὸς μέλλειν ὑρᾶσθαι
 αὐτοῖς, πρὸς τὴν τοιαύτην ἄξιον διακονίαν κρῖνει Ἰωάννην τὸν
 τότε μὲν σύγκελλον, αὐτοῦ δὲ πρότερον, ὡς ἐφ' ᾧ μιν εἰπόντες,

hactenus eius nomen literis expressum celebri memoria retinent. quin
 et meretrices ex aedibus deturbans, totumque eum locum emundans, illic
 domum hospitalem summa pulchritudine ingenioque amplitudine, auris
 salubrem, amoenos habentem prospectus, suo ex nomine condidit; qui-
 bus rebus noxiae passiones morbique eliminantur ac salutaria remedia
 praestantur. eo scilicet animo erga scorta affectus erat. aiunt quidem
 eum quandoque, cum tunc paulo licentius viveret, unius ex Theodorae
 puellis specie captum, cum ea foedatum esse: at ubi tamen se ab hone-
 sti tramite abreptum vidit, ac alioqui nec Theodoram rem fefellisse (cui
 turpe facinus ingentem maestitiam ac squallorem animique dolorem affer-
 ret), inreiuorando illi confessum esse, manibusque tremendum in modum
 ad deum sublatis hac se duntaxat vice lapsum omnino affirmasse, eius-
 que delicti ab ea veniam petere. ad haec domum quandam celsaque
 tecta ac palatia filiabus suis, ad locum quem Cariani dicunt, ingenti
 sumpta extruxit atque erexit; quorum haec reliquiae aliquae atque
 reliqua memoria conservant.

9. Quia vero ex antiquo more ea quae erant Augustae maiestatis
 imperiique Romani volebat Agarenis conspicua facere, sive ut laetitiae
 socios assumeret, sive potius ut sui illis terrorem iniiceret, idoneum iu-
 dicat ac dignum qui istiusmodi munus exsequatur Ioannem tum syncel-
 lum eiusque antea, ut in superioribus diximus, praeceptorem. virum

διδάσκαλον. πολιτικῆς γὰρ εὐταξίας τούτου πλήρη τυγχάνοντα,
 οὐ μὴν δὲ καὶ τῇ αἰρέσει τούτου συμπαραμένοντα, ἔτι γε μὴν καὶ
 τὸ πρὸς τοὺς ἀντιρρητικούς λόγους κεκτημένον δραστήριον, ἡγάπα
B οὗτος καὶ διαφερόντως τῶν κατ' αὐτὸν ἀπάντων ἐσίμνησεν· οὐ δὴ
 χάριν καὶ πρὸς τὸν τῆς Συρίας ἄρχοντα ἐξαπέστειλεν, ἄλλα τῆς
 δοῦς αὐτῷ πολλὰ οἷς θαναμάζεται βασιλεία Ῥωμαίων καὶ τῶν ἄλ-
 λοφύλων γένος ἐπτόχηται, προσεπιδοῦς δὲ καὶ χρυσίον κεντηναρίων
 τεσσάρων ὑπερβαῖον ποσότητα. ἀλλὰ τὰ μὲν τῷ ἀμεραμνονῆ
 ὡς δῶρα ἀπέσταλκεν, τὸ χρυσίον δέ, ὡς εἶπεν τῷ Ἰωάννῃ εἰς φιλο-
 τιμίας ἐπίδοσιν, ἐπιδείξαις τε χάριν ἅμα καὶ ἀξήσεως· εἰ γὰρ ¹⁰
 ἄμμου δίκην ὁ ἀπεσταλὴς τὸ χρυσίον ἔχει σπεῖρειν ὡς βούλεται,
C πολλῶν δὴ πού μᾶλλον τὸν ἀποστελλαντα ἐπὶ πλούτου θημῶνας
 θαναμάζεσθαι χρή. διὸ καὶ σκευή πρὸς τούτοις δύο ἐκ χρυσοῦ τε
 καὶ λίθων πολυτελέων τὴν σύστασιν ἔχοντα, ἃ ἡ κοινὴ γλώττα καὶ
 μὴ καθαρὰ καλεῖ *χερσιβόξεστα*, αὐτῷ ἐπιδίδωκεν, πάντοθεν ἔξαι- ¹⁵
 ρων τὸν ἀπόστολον αὐτοῦ καὶ κοσμῶν. δὲ δὴ ἀφικόμενος καὶ τὰ
Βαγδά ἄρτι καταλαβὼν πολὺς μὲν ἐφαίνετο ἐκ τῆς ἔνδον περι-
 νοίας καὶ λόγου τοῦ προφητικοῦ, πολὺς δὲ ἐκ τοῦ ἔξωθεν ἐκ-
 θουῆτος πλούτου αὐτῷ καὶ σεμνότητος, οὐ μικρὰ τινα τοῖς ἀπο-
 στελλομένοις καὶ πρὸς αὐτὸν φοιτῶσι διδοῦς, μεγάλα δὲ καὶ τῷ ²⁰
D βασιλεῖ τῶν Ῥωμαίων μόνον κατάλληλα. ἐκ τούτου ἐθαναμάζετο

8 τεσσαράκοντα margo Combef.
 18 προφορικοῦ?

12 κίσυφ P, corr in mar-

namque civilis ordinis componendi scientia instructissimum, eiusque haec-
 resis quam ille coleret longe tenacem, ad haecque disputandi solertia
 acrem, cum primis diligebat, ac prae omnibus sui ordinis maximo in
 honore habebat. ob hanc itaque causam etiam ad Syriae principem
 legavit, cum alia plura illi tribuens, quibus Romanum imperium sui ad-
 mirationem consciscit alienigenasque in stuporem agit, tum vero etiam
 auri immensam summam, et quae auri centenaria quattuor excederet.
 verum priora quidem muneris loco ameramnunae missa: aurum vero ad
 Ioannis munificas largitiones spectabat, ostentationisque causa, simul ac
 augendae opinionis. nam si ei qui legatione fungitur, instar arenae pro
 libito aurum licet spargere, potiori longe ratione, qui destinavit, ob di-
 vitiarum acervos ingentesque thesauros stupori futurus est. idcirco etiam
 duo vasa auro gemmisque compacta, ipsa lingua vulgari ac quae impu-
 rior sit Graece dicta *χερσιβόξεστα* (nos malluvia dicamus), praeterea
 tribuit; quo summi legatum magnifice gloria offerret atque honestaret.
 cumque adeo venisset ac Bagda civitatem ingressus esset, egregie ex
 mentis solertia vaticiniorumque peritia clarus habetur, egregie quoque
 ex divitiis omnique exteriori culta ac maiestate; non exigua quidem his
 qui ad se missi essent aut qui ipsi sponte obviam venirent praebens,
 sed magnifica, et quae unam dantaret Romanum imperatorem decerent.

ι, καὶ τὸ αὐτοῦ διακρύβιον ἐγένετο ὄνομα. ἀλλὰ πρῶτον μὲν
 ἄρει τοῖς ἑρῶις τῶν βαρβάρων προσβάς ἐξέκληξέ τε πάντας, καὶ
 τῆς ἐρωτήσεως χάριν αὐτῷ ὑπηγητήκοισιν καὶ ὅπως ἔχοι πυθόμενοις
 μῶνον ὁ βασιλεὺς, τῇ σαυιλίᾳ τῶν δώρων καὶ τοῦ χρυσοῦ θαναμάσαι
 5 τούτους ἐποίησεν. τότε δὴ πλησιύσας τῷ Ἰσμαήλ καὶ κατὰ πρόσω-
 πον στάς, καὶ ἀπαγγέλλας τοὺς ἐκ βασιλέως λόγους αὐτῷ, ἐπεὶ
 ἀπηγγέλκει, ἔπεισι πρὸς τὸ ἀναπαύσεως καταγώνιον. μᾶλλον δὲ P 61
 καὶ μᾶλλον βουλόμενος ἐξᾶραι τὰ Ῥωμαίων πράγματα, τοὺς ἐφ'
 οἰαθηποτοῖν αἰτία πρὸς αὐτὸν φοιτῶντας, μεγάλην τε καὶ μικρᾶ,
 10 σακεῦός τε ἀργύρεον χρυσοῦ πληρῶν ἐκάστῳ ἐπεδίδου φιλοτιμού-
 μνος. καὶ ποτε δὲ τοῖς βαρβάροις συνεστιωμένος τῶν εἰρημένων
 δύο χειρονίκτηρων τοῖς ὑπηρετοῦσι παρήγγειλεν ἀπολλῆσαι τούτων
 ἐκουσίως τὸ ἕτερον, ὃ εἰς ὑπηρεσίαν ἐκέκτητο. ὡς δὲ θροῦς τις
 οὐκ ἀγενῆς ἐπὶ τῇ ἀπωλείᾳ τούτου ἐγένετο, καὶ πάντες οἱ βάρβαροι
 15 ἐτῷ κάλλει τούτου καὶ τῇ σεμνότητι, ἔτι γε καὶ τῇ μεγαλοπρεπέᾳ βε-
 βλημένοι τὴν ψυχὴν πολλὴν συζήτησιν ἐποιούντο καὶ ἔρευνα, καὶ B
 πάντα κάλων, τὸ δὴ λεγόμενον, ἔσημον, ὡς ἂν εἰς φῶς ἀχθῇ τὸ
 κλαπέν, τρηκαῦτα οὗτος τὸ ἕτερον ἐκβαλεῖν κελεύσας, καὶ "τοῦτο
 20 ἴα φθείρεσθαι" ἐπεικῶν, εἰς θάμβος ἦγε τοὺς Σαρακηνούς, τὴν
 25 πτωχάτην ζήτησιν αὐτοῦ καταπαύσαντος. ὄθεν καὶ ὁ ἀμεραμνοννῆς
 ἀντιφιλοτιμούμενος, καὶ τούτου δεύτερος ὀφθῆναι μὴ βουλόμενος,

8 τῆς] τοῖς?

hinc illi admiratio longoque ac late pervolans nominis claritas. ceterum
 ubi primam barbarorum fines attigit, cunctos in stuporem egit; eosque
 qui amicæ percontationis causa obviam illi procederent, et hoc solum,
 quomodo imperator haberet ac quam prospera uteretur valetudine, quae-
 rerebat, manerum auriq̄ue munificentia ac copia ingenti admiratione affi-
 ciebat. tunc sane ad Ismaelem accedens et in conspectum admissus,
 imperatoris illi sermones referens, cum perorasset, refectionis causa in
 diverserium secedit. eoque animo incitatus ut res Romanas magis ma-
 gisque efferret, quisquis ad eum quavis ex causa maioris minorisve mo-
 menti accederet, argentum vasculum auro nummisque plenum munifica
 ei largitione tribuebat. quandoque vero communi mensa cum barbaris
 epulans malluviorum, quae diximus, alterum, cuius illi usus in ministerio
 erat, ministris praecipit ut consulto amitterent. tumque non levi orta
 turbatione ac clamore, quod sic illud amissum esset, ac cum omnes bar-
 bari prae vasis pulchritudine et lepore ingentique pretio, iacturam aegre
 ferentes, nullam non diligentiam quaerendo adhiberent, ac, quod aiunt,
 nullum non funem investigando moverent, ut quod furto ablatum erat in
 locum prodiret, iubens ille proferrī alterum, servoque mandans ut prius
 illud perire sinat, quod sic ulterius scrutari inhibuerat, Saracenos in
 stuporem vertit. hinc quoque ameramnunes et ipse munifici nomen am-
 biens, atque id cavens ne ullatenus illi impar videretur, cum donis aliis

Theophanes contin.

7

ἄλλοις τε δώροις αὐτὸν ἐθεράπευεν, οἷσπερ αὐτὸς οὐχ ἤλασθετο
 ἀλλ' ὡς χοῦν αὐτοῦ κατενώπιον ἔρρασταν, καὶ ἐπεδίδου αἰχμαλώ-
 C τους ἑκατὸν ἄρτι τῆς φρουρᾶς ἔξαγαγὼν καὶ ἀμφιῴσεσι κοσμήσας
 εὐπρεπέσι, τὰ τῆς αἰχμαλωσίας περιελθόμενος ράκια. ἀλλὰ καὶ
 οὗτος ἐπήγει μὲν πάντο καὶ ἀπεδέχετο τοῦ διδόντος τὸ μεγαλόδω- 5
 ρον, ἐλάμβανε δὲ οὐδαμῶς, εἰπὼν τούτους ἐν ἀνάσει μὲν τέως καὶ
 ἐλευθερία μένειν παρ' ἑαυτοῖς, μέχρις ἂν τὴν ἀντιστήκωσιν ἐξεργά-
 σεται καὶ ἄλλους αἰχμαλώτους Σαρακηνοὺς ἐπιδοὺς ἐκείνοις τοὺς
 ἡμετέρους ἐκλήψεται. τοῦτο γοῦν γενόμενον ἐξέπληξε τὸν Σαρα-
 κηνόν· καὶ οὐκέτι ὡς ξένον ὡς οἰκεῖον δὲ ἠγούμενος τοῦτον συνι- 10
 χῶς μετεκαλεῖτο, καὶ θησαυροὺς ἐδείκνυε τοὺς ἑαυτοῦ καὶ τὰ τῶν
 D οἰκημάτων κάλλη καὶ τὴν αὐτοῦ σεμνοπρέπειαν, καὶ οὕτως δὴ τι-
 μῶν γε τοῦτον ἐφαίνετο, ἕχρισ οὐ μεγαλοπρεπῶς πάλιν πρὸς τὴν
 Κωνσταντινούπολιν ἐξαπέστιαλκεν. ὃς καὶ πρὸς τὸν Θεόφιλον
 ἄρτι ἐξεληλυθώς, καὶ τὰ τῆς Συρίας πρὸς αὐτὸν διεξερχόμενος, 15
 ἔπεισε τὰ τοῦ Βρύου ἀνάκτορα πρὸς τὴν τῶν Σαρακηνῶν κατα-
 σκευασθῆναι ὁμοίωσιν, ἐν τε σχήμασι καὶ ποιικιλίᾳ μηδὲν ἐκείνων
 τὸ σύνολον παραλλάττοντα, ἐκείνοις τοῦτου παρισταμένου καὶ
 κατὰ τὴν Ἰωάννου ἐξήγησιν τὰ τῶν ἔργων ἐκπερατοῦντος, ὃς ὄνο-
 μα μὲν Πατρίκης οὕτω καλούμενος ὠνομάζετο, τῇ τῶν πατρικίων 20
 δὲ τιμῇ ἰσομενύμετο, τοῦτο μόνον περὶ τὸν ἔργασάμενος, τὸ
 P 62 κατὰ τὸν κοιτῶνα μὲν ἀνεγείρας ναὸν εἰς ὄνομα ὑπεραγίας δεσποί-
 νης ἡμῶν Θεοτόκου, κατὰ δὲ τὸ προαίλιον τῶν τοιοούτων παλα-

2 καὶ om P

eum accipit (quorum ille splendore nihil captus est, sed instar pulveris
 coram proiecit), tum captivos centum recens carcere eductos ablatisque
 captivorum pannis ornato vestita indutos, amplum scilicet munus, dona-
 vit. verum is quoque valde quidem laudat probatque dantis munificen-
 tiam, munus tamen interim respuit, atque interim illos quidem remissius
 indultaque libertate gaudentes apud se acturos, donec ipse paria faciat,
 redditisque aliis Saracenis captivis hosce Romanos recipiat. res sic
 transacta stupore Saracenum affecit. nec iam ut hospite, sed ut dome-
 stico ac necessario illo utebatur, continue ad se invitans, suosque illi
 thesauros et domorum elegantiam, ac si quid augustius gentis moribus
 habebatur, visendum ostendebat; eoque illum visus est honore colere,
 quoadusque magnifice rursus Cpolim remisit. reversus autem ille ad
 Theophilum ex legatione, resque illi Syriae enarrans, suasit ut Bryense
 palatium ad Saracenicarum aedium similitudinem exstrueret, eadem figura
 ac varietate, ut nihil prorsus in utrisque diversum occurreret. praefec-
 tus operi exque Ioannis relatione exsecutus est vir Patricius nomine,
 qui et ipsa patricia dignitate fulgebat. unum hoc amplius habuit Theo-
 phili molitio, quod ad sacrum cubiculum sub invocatione sanctissimae
 dominae nostrae dei genitricis sacram aedem exstruxit, ut et templum

των τὸν τρίωχον ναὸν κάλλει τε κάλλιστον καὶ μεγέθει πολλῶν
 διαφέροντα, καὶ τὸ μὲν μέσον εἰς ὄνομα τοῦ ἀρχιστρατήγου, τὰ
 δὲ ἐκτείνωθεν τούτου εἰς μαρτύρων γυναικῶν ἁγίων ὀνόματα.

10. Καὶ περὶ μὲν τὰ τοιαῦτα ἐδόκει τε καὶ ἐνομιζέτο με-
 5 γαλοπρεπῆς ὁ Θεόφιλος καὶ Θανμαστός· περὶ δὲ τοὺς πιστοὺς
 ἡμῶν καὶ τοὺς τὰς σπειτὰς καὶ θείας εἰκόνας προσκυνοῦντας οἶος!
 ὡς βάρβαρός τις καὶ ἀδοστηρός, πάντας παρελάσαι φιλονεικῶν **B**
 ἐπὶ τούτῳ δεινός. οἱ μὲν γὰρ πρὸ αὐτοῦ (Λέων δὲ ἦσαν καὶ
 Μιχαὴλ ὁ τούτου πατήρ) ὁ μὲν ἐθέλοισεν μὴ τι τῶν γεγραμμέ-
 10 των εἰκότων, κἂν εἴ ποῦ γραφόμεναι τύχοιεν, τὴν ἁγίως φωνὴν
 ἐξαπατάσθαι, ὡς οὐκ ἄλλῳ τιτὶ ταύτην ἀρμόζει ἐπιγραφέσθαι
 ἢ τῷ θείῳ οὐκ εὐστόχως βαλὼν τῷ νῶ· πῶς γάρ, εἶγε καὶ αὐτῆς
 τῆς θεῆς φωνῆς ὑψηλοτέρας οὔσης μεταδοῦς ὁ θεὸς τοῖς ἀνθρώ-
 15 πους, τοῖς οὐ φέσει, θεοῖς δὲ φημι, εἶγε αὐτὸς διὰ τοῦ προφήτου
 15 ἦν ὁ φθεγξάμενος, τῆς ἁγίως ἀποστειρήσει ταπεινοτέρας οὔσης **C**
 κατὰ πολὺ; πλὴν ὁ μὲν τοῦτο, φησί, θεοπίστας ἦν, ἄτιμος δὲ ὁ
 Λέων τὸ μηδὲ προσκυνεῖσθαι· ἐγὼ δὲ τὸ μηδὲ χρώμασι ταύτας
 τυποῦσθαι τε καὶ μορφάζεσθαι, καθὼ χυμαιπετῆ ὄντα οὐ χρῆ
 πρὸς ταῦτα ἐπτοῆσθαι, πρὸς μόνην δὲ τὴν ἀλήθειαν σκοπεῖν.
 20 ἐπιτεῶθεν οὖν καθηροῦντο μὲν κατὰ πᾶσαν ἐκκλησίαν αἱ θείαι μορ-
 φῆαι, θηρία δὲ καὶ ὄρνιθες ἀντὶ τούτων ἀνιστηλοῦντο καὶ ἐνεργά-

14 οὐ φέσει θεοῖς, θεῶν δὲ interpretes.

tricochum pro palatii atrio (velut triplici apside), longe illud pulcher-
 rimum ac multis mole praestans. ac media quidem porticus caelestis mi-
 chaelis principis Michaelis nomine dicata est; utrinque vero positae, sa-
 crorum mulierum dicatae nomine, quae ipsae martyria dedicarunt.

10. Atque his quidem in rebus magnifici nomen admirationemque
 meruit Theophilus: erga fideles vero, ac qui venerandas sacrasque ima-
 gines colerent, qualem se exhibuit? plane ut barbarum durumque, ac
 qui decessores omnes tyrannos eo nomine odioque superare contenderet.
 fuerat illi Leo ac Michael eius pater, cuius sanctio fuerat ut nulli pi-
 ctarum imaginum, quovis illae loco pictae haberentur, nomen sanctus
 adscriberetur; quod eum titulum ac vocem uni duntaxat deo convenire
 arbitraretur. non felici satis coniectura. quomodo enim, cum et vocem
 deus longe sublimiorem, hominibus, non natura sed adoptione diis,
 deus impartiat, si quidem ipse per prophetam ait "ego dixi, dii estis,"
 (Psalm. 81 6) sancti vocem longe abiectiorem his ablatam velit? haec
 enimvero Michaelis lex atque sanctio. alter vero, scilicet Leo, nullam
 eis venerationem habendam constituerat. "at ego" inquit "iubeo ne co-
 loribus quidem esse pingendas, eo quod non deceat humilem degeneri-
 que animi proposito rerum eiusmodi admiratione defigi, inque solum
 veritatem omnis mentis intentio dirigenda sit." divinae itaque effigies
 in cunctis ecclesiis deliniebantur, earumque loco bestiarum aviumque
 similes erigebantur ac pictis coloribus representabantur, belluinam

φοιτο, τὴν θηριώδη καὶ ἀνδραποδιώδη τοῦτον δάκνοισιν ἐξελέγχον-
 τα. ἐντεῦθεν βεβήλους χερσὶ δι' ἀγορᾶς τὰ ἱερὰ κειμήλια ἐφ-
 D βλλοντο καὶ ἄλλως ἐρριπτοῦντο κατὰ τῆς γῆς πυρὶ δίδόμενα, καὶ
 κοινὰ τὰ τίμια λογιζόντο, ὅσα τὰς θείας ἔφερον ἐγκεκαλιμμένας
 μορφάς. ἐντεῦθεν πλήρη μὲν τὰ πολιτικὰ δεσμοωτήρια τῶν διῶ⁵
 τιμῆς ἀγόντων αὐτάς, τῶν γραφόντων, τῶν μοναζόντων, τῶν
 ἐπισκόπων, τῶν ποιμένων, τῶν ποιμαινομένων, πλήρη δὲ τὰ ὄρη
 τε καὶ τὰ σπήλαια τῶν ὡς κακούργων ἀναιρεθέντων λιμῶ τε καὶ
 δέψει, καὶ τῶν ἐκ πολιορκίας δεινής οὐκ ἐπ' ἔλαττον. ἄρτι γὰρ
 ἀβάτους τηρεῖσθαι τοῖς μοναχοῖς τὰς πόλεις ἐγκελευσάμενος, καὶ 10
 P 63 μὴδὲ κατὰ χώραν ὄρᾶσθαι τολμᾶν, εἰργάσατο τοῦτων τὰ μονα-
 στήρια καὶ ἡσυχαστήρια περιφανῶς πολυάνδρια καὶ κοσμικὰ
 καταγῶγια. τινὲς μὲν γὰρ αὐτῶν προδοῦναι τὴν ἀρετὴν καὶ τὸ
 ἱερὸν ἔνδυμα οὖμενοῦν θέλοντες λιμῶ τακέντες καὶ κικουχίαις 15
 ἐξέλιπον· οἱ δὲ πρὸς τοσοῦτον ἀγῶνα μὴδ' ἀντοφθαλμῆϊν δυνά-
 μενοι τῶν ἐνδυμάτων μὲν καταλιγώρησαν, τὴν ἑαυτῶν δὲ σωτη-
 ρίαν πως ᾤκονόμησαν· ἕτεροι δὲ ἐφθνυμότερον διαζῶντες τὸν ἀνε-
 τον καὶ ἐκλελυμένον ἡσπᾶσαντο βίον, τῶν θεῶν ὕμνων καὶ ᾠδῶν
 B καὶ ἐσθήματος ἀφειδήσαντες, τὸ μὴδὲ τοῦτους τελείσθαι τοὺς 20
 συλλόγους τὸν τύραννον βοῦλεσθαι, ἃ πολλάκις καὶ μόνᾳ δύναν-
 ται τηρεῖν καὶ οἶον χαλινός τις εἶναι τοῖς πρὸς τὰ πύθη ἀτάκτως
 κατολισθαίνουσιν.

20 τφ?

ac illiberalem Theophili arguentia insaniam. exinde sacrosancta dona-
 ria in foro impuris manibus ignominiose tractabantur ac temere in ter-
 ram iactabantur ignique tradebantur, profanaque ac communia pretiosa
 reposita ac cimelia habebantur, quaecunque divinas formas insculpta ha-
 bebant. hinc publici carceres iis pleni qui cultum illis adhibebant, pi-
 ctoribus, monachis, episcopis, pastoribus, subditis. montes quoque ac
 speluncae iis replebantur, qui velut malefici fame et siti, haud secus ac
 in obsidione hostili, dire conficiebantur. cum enim sanxisset ne monachis
 ullam in urbem liber esset ingressus, et ut velut mundi piacula omnino
 arcerentur, ac ne ruri quidem tuto videri sinerentur, qua utique moliti-
 one atque opera eorum monasteria locaque solitudini ac silentio dedita
 mortuorum palam sepulcra reddidit saeculariumque hospitia. nam quidam
 eorum, cum ut virtutem sacrumque habitum proderent induci non pos-
 sent, fame aerumnisque confecti defecerunt: alii vero tanto certamini
 impares, ac nec adversam ausi intneri, habitum quidem neglexerunt,
 suam tamen salutem quoquomodo procurarunt: alii denique segnius vitam
 instituentes, delicias ac luxuriam consecrati sunt, ne divinarum quidem
 laudum et canticorum habitusque rationem habentes, eo quod his quoque
 conventibus tyrannus illis interdictum vellet, qui vel soli non raro ser-
 vare possint ac velut frenum temere in vitia prolabentes coerceant.

11. Πλὴν οὐκ ἦν πάντῃ τὴν παρηγοίαν καὶ ἐλευθερίαν
 ἰδεῖν τῶν ἀνθρώπων ἀποφοιτήσασαν, ἀλλὰ τῶν θερμότερων τιτὲς
 μὲν καθ' εἰς τιτὲς δὲ συστάθη, ὡς οἱ τῆς τῶν Ἀβρααμιτῶν μονῆς
 ἠρμώμενοι, οὐκ ἔτι λογικῶς ἔκ τε τῶν εἰρημέτων τοῖς πατράσιν ἡμῶν
 5 Λουκῶν τε τῷ Θείῳ καὶ Ἰεροθέῳ καὶ Εἰρηναίῳ ἀπεδέκνον ὡς
 σὸ χθὲς καὶ πρῶτῃ ἢ τῶν μοναχῶν πολιτεία τε καὶ κατάστασις C
 ἐκινεῖται, καὶ καὶ δὲ τις καὶ ἀρχέγονος καὶ τοῖς ἀνθρώποις
 ἐπίραστος. σὸ μὴν δὲ ἀλλὰ καὶ τῶν θείων εἰκότων ἐκτόπωσιν
 σντιροφόν τε τῶν ἀποστόλων καὶ ὁμοδίατον ἀπεδέκνον, εἶγε
 10 Λουκᾶς μὲν ὁ θεῖος τὴν τῆς Θεοτόκου μορφήν ἐνετόπωσεν, αὐτὸς
 δὲ Χριστὸς ὁ δεσπότης ἡμῶν καὶ θεὸς τὴν ἐαυτοῦ ἐπὶ τινος ὀδό-
 τῆς ἀπομαξάμενος ἀχειρότευκτον ἡμῖν ἐγκατέλειπεν. οὗτοι γοῦν
 οἱ θεῖοτατοι ἄνδρες τὴν τοῦ τυράννου μαστίαν καὶ θηρομαχίαν ἐκα-
 λισάμενοι τῷ σφῶδρα παρησιασθῆναι μετὰ πολλὰς ἐτέρας βασά- D
 15 ρους τῆς πῆλως ἐξώσθησαν, πρὸς δὲ ἐκτῆριον προδρόμου τὸ
 οὔτε καλούμενον τοῦ Φοβεροῦ κατὰ τὸν Εὐξείνον πόντον πεφεν-
 γότες, καὶ ταῖς τῶν μαστίγων ἀφορήτοις φοραῖς τελείως κατα-
 κρηθέντες, τῆς ἀνω λήξεως ἠξιώθησαν· ὧν καὶ τὰ ἱερὰ σῶματα
 ἐπὶ πολὺ ἄλλως ἰρριμμένα πρὸς τοῦδαφος, μηδὲ τῆς ταφῆς εὐμοι-
 20 ρητά, σῶα διετηρήθησαν καὶ ἀλώβητα, μέχρις οὗτο τοῖς πιστοῖς
 γεγόμενα φανερὰ ἐκδηλώθησαν τε καὶ καταλλήλως τοῖς ὑπὲρ Χρι-
 στοῦ μαρτυρήσασιν ἐτιμῆθησαν.

11. Nec tamen fieri poterat ut prorsus ex humana vita dicendi
 libertas exulare videretur. sed eorum qui maiori fervore ducebantur,
 quidam singuli, quidam vero conferto agmine, veluti Abrahamitae mona-
 chi, hominem adorantes, erudite, ac tum ex sanctorum patrum dictis,
 admirandi nimirum Dionysii et Hierothei ac Irenaei, demonstrarunt non
 propter ac recens adinventam monachorum vivendi rationem et discipli-
 nam, sed esse perantiquam priscaequae originis magnoque in pretio ho-
 minibus habitam; tum sacrarum imaginum efformationem ab apostolorum
 iam aetate illisque familiarem ostenderunt, quando et divinus Lucas san-
 ctae deiparae imaginem penicillo ac coloribus expressit, ipseque adeo
 Christus dominus ac deus noster linteo impressam sui imaginem nulla
 manus opera elaboratam nobis reliquit. hoc modo divinisimam istam viri
 cum tyranni dementiae ac saevitiae praesumma dicendi libertate irri-
 tuissent, post multos alios cruciatus urbe eieci sunt; qui cum ad praes-
 cursoris oratorium sic nuncupatum Phoberi (velut tremendi dicas), in
 Ponte Euxino situm, confugissent, verberum diris ictibus prorsus con-
 secti caelestem beatitudinem consecuti sunt. horum sacra pignora diu
 multumque in solo temere inactata atque projecta nec sepulturae honorem
 consecuta integra illaesaque servata sunt, donec tandem fidelibus agnita
 atque clata conveniente honore illis qui pro Christo martyrium sumpser-
 unt donata sunt.

- P 64 12. Τούτοις ἐφάμιλλος καὶ τις γενόμενος μοναχός, ἄρτι δὲ πρὸς ἀρχὴν τῆς ἱερουσῆνης ἀναδραμῶν καὶ ζήλου πλησθεὶς, τὸν τύραννον ἐλέγξει διέγνωκε καὶ περὶ τῶν ἁγίων εἰκότων πείσαι, εἰ δυνατόν. καὶ δὴ κατὰ πρόσωπον αὐτοῦ στάς ἄλλα τε διεῖξει πολλὰ καὶ τὸ τοῦ ἀποστόλου Παύλου ῥητόν, τοῦτο δὴ τὸ φάσκον "εἴ τις ὑμῖν εὐαγγελίζεται παρ' ὃ παρελάβετε, ἀνάθεμα ἔστω." ἀλλὰ καὶ τούτῳ πληγὰς ἐπιθεὶς οὐκ ὀλίγας, ἐπεὶ σοφώτερα λέγειν διέγνωκεν αὐτοῦ τε δυνατώτερα εἰπεῖν, πρὸς τὸν Ἰωάννην ἔξαπέσταλκεν, καθηγητὴν αὐτοῦ γεγονότα τε καὶ διδάσκαλον, δια-
- B λεκτικαῖς ἀποδείξεσι χρώμενον καταβαλεῖν αὐτὸν ἐγκλειυσάμενος. 10 ἀλλὰ καὶ τοῦτον ὁ γενναῖος ἀγωνιστῆς οὐ ταῖς σοφιστικαῖς καὶ διαλεκτικαῖς ἀποδείξεσι, τοῖς ἀποστολικοῖς δὲ καὶ εὐαγγελικοῖς ῥήμασι ἀφωρότερον ἰχθύων ἀποδείξας τέως μὲν ἀπὸ τούτου ἐγένετο, ὅτερον δὲ πρὸς τὸ Καλὸν οὕτω λεγόμενον ἀποδημήσας ὄρος, Ἰγνατίῳ τινι Θεοφόρῳ ἄνδρα καταλαβὼν χειροτονίας τε ἤξιωσεν, καὶ περὶ 15 τῶν μελλόντων πραγμάτων τε καὶ βασιλέων ἀναδιδάξας, ἄχρι καὶ τοῦ φιλοχρίστου Λέοντος καὶ τῶν τέκνων αὐτοῦ διαμείνας, πρὸς κύριον ἐξεδήμησεν.
- C 13. Ἐπεὶ δὲ πάντας τοὺς τὰς θείας ἐκτυποῦντας μορφὰς 20 εἰ ἀνθρώπων ποιεῖν ὁ τύραννος ἐνενόησεν ἢ τὸ ζῆν αἰρουμένους ἐμπύσειν τε καὶ ὡς βέβηλά τινα ἐπ' ἑδάφους ῥιπτεῖν καὶ καταπατεῖν καὶ οὕτω σώζεσθαι, καὶ τὸν μοναχὸν Λάζαρον (περιβόητος

12. His assimilis parique clarus facinore monachus quidam, nunc vero ad sacerdotii arcem subvectus divinae aemulatione plenus, tyrannum arguere constituit ac, si fieri posset, colendas sacras imagines illi persuadere. adeoque hominem coram conveniens cum alia multa disputat, tum apostoli eam auctoritatem urget, quae ait, si quis vobis annuntiaverit praeter quam quod accepistis, anathema sit (Gal. 1 8). verum hunc quoque multis verberibus affectum, cum sapientiosem quam pro sui ratione ac disputando acriorem tyrannus adverteret, ad Ioannem suum quondam praeceptorem ac magistrum misit, iubens ut dialecticis eum rationibus ac argumentis deliceret. verum hunc quoque praeclarus certator, non sophisticis ac dialecticis rationibus, sed apostolicis evangelicisque testimoniis, pisce magis elingnem cum reddidisset, illo hactenus solutus est. postea vero ad montem Calon dictum (ac si pulchrum nomine) veniens, ac illic divinum quendam virum deoque afflatum Ignatium offendens, ab eo ordinationis munus consecutus est, deque rerum ac imperatorum successibus vaticinatus, ad Christi amantem Leonem Augustum ac liberos eius perseverans, ad dominum migravit.

13. Porro cum Theophilus divinarum imaginum pictores omnes e medio tollere statuisset, aut si vitae suae mallent consulere, sacras imagines conspuere ac velut profana quaedam solo allidere et calcare iussisset, ut hoc facto incolunitatem suam rodimerent, Lazarum quoque

ἐκ τῆς κατὰ τὴν ζῶαν γράφουσαν ὑπῆρχε τέχνη) βιάζεσθαι
 τὸν ἄνδρα διέγραυκεν. ἀλλὰ καὶ τοῦτον κρείττω μὲν τῶν θωπειῶν
 κρείττω δὲ καὶ τῆς αὐτοῦ γνώμης εὐρίσκων, οὐχ ὑπαξ ἢ δις ἀλλὰ
 καὶ κολλάκις ὑπ' αὐτοῦ ἐλεγχόμενος, τοσοῦτον ταῖς βασάνοις
 5 κατήκτισεν ὡς πρῶτον μὲν συναπορρέειν τὰς σάρκας τῷ αἵματι καὶ
 μηδὲ ζῆν ὅλιως ὑπονοεῖσθαι παρὰ πολλῶν. ἐπεὶ δὲ τῷ δεσμοτη-
 ρίῳ τοῦτον ἀδιδίς ἐγκαθυργμένον μόλις τε ἀναρραΐσαντα διήκουσε, **D**
 καὶ τῇ ἑαυτοῦ τέχνῃ ἐνασχολούμενον τὰς τῶν ἁγίων ἐν πίνυξιν
 ἀναστηλοῦν μορφάς, πέταλα σιδήρεᾶ ἀπαθροικωθέντα ταῖς πα-
 10 λάμαις αὐτοῦ τεθῆναι προσέταξεν. ἐβόσκετο οὖν τὸ πῦρ τὰς
 εἰσόδους αὐτοῦ καὶ κατενέμετο, ὅχρι ποτὲ ἀπαγορευσας ἔκειτο ἡμιδιτῆς.
 ἀλλ' ἔδει τοῦτον ὑπὸ τῆς χάριτος διατηρεῖσθαι καὶ τοῖς ὕστερον
 ἔνασμα· ὅθεν ἐπεὶ τὰ τελευταῖα πνεῖν τὸν ὄσιον ἀνεμάνθανεν,
 κωλύει τῆς ἀγνοήσεως καὶ τινῶν ἄλλων οἰκειωτέρων τῆς εἰρκτῆς
 15 μὲν ἀπέκλυσε, ὁ δὲ πρὸς τὸν γαδὸν τοῦ προδρόμου τὸν οὕτω κα-
 λούμενον τοῦ Φοβεροῦ ἐναπεκρύβη, ἔνθα καὶ τῶν πληγῶν συνου- **P 66**
 εῶν αὐτῷ εἰκόνα διέγραψε τοῦ προδρόμου τὴν καὶ μέχρις ἡμῶν
 διασωζομένην τε καὶ ἰάσεις ἐπιτελοῦσαν πολλάς. καὶ τότε μὲν
 ταῦτα, μετὰ δὲ τὴν τοῦ τυράννου ἀποβίωσιν, τῆς ὀρθοδοξίας ἀνα-
 20 λαμνύσεως, τὴν ἐν τῇ Χαλκῇ εἰκόνα τοῦ θεανθρώπου Ἰησοῦ Χρι-
 στοῦ οἰκείαις οὕτως χερσὶν ἀνεστήλωσεν. ὃς καὶ καλούμενος ὑπὸ
 τῆς περιφανοῦς Θεοδώρας συγγνώμῃ δοῦναι τε καὶ αἰτήσασθαι
 τῷ ταύτης ἀνδρὶ, "οὐκ ἄδικος ὁ θεός" ἔφη, "ὡ βασιλίσσα, ἐπι-

monachum ea aetate pingendi arte celebrem in sua vota cogendum esse
 petavit. unde cum et adulationibus superiorem nec suae quicquam vo-
 luntati cedentem offendisset, cum ille non semel et iterum sed et saepius
 eum reprehendisset, adeo diris ipsum verberibus subiecit, ut primum una
 eum cuore carnes dissilirent ac ne vivere quidem multis aestimaretur.
 ubi autem in carcere inclusum, paulo mitius ab aegritudine habentem
 artemque repotentem, sacras denuo in tabellis imagines pingere audivit,
 laminae ferreas candentes eius palmis admoventi iussit. igne itaque eius
 depescente carnes tandem duravit, donec victus malo semianimis iacuit.
 verum decebat ut divina gratia eum posteris velut igniculum incolumem
 praestaret. quoniam igitur tyrannus eum iam animam agere audierat, Augu-
 20 stae applicationibus nonnullorumque aliorum ex intimis magisque necessariis
 motus ipsum e carcere dimisit. ita demum, in praecursoris templo, quod
 Phoberi vocant (velut dicas terribilis), se occultavit; ubi etiam aegre ex
 plagis habens eiusdem praecursoris imaginem depinxit, quae et hactenus
 existat multosque aegrotantium morbos depellit. atque haec hactenus.
 excincto autem tyranno cum rectae fidei lux affuisset, dei hominis
 lesa Christi imaginem in Chalce porta (id est aerea) suis ipse manibus
 excitavit, tum invitante illustri Theodora ut viro veniam daret atque
 regeret, "non iniustus" inquit, "o Augusta, est deus, ut nostrae dilectio-

λαθέσθαι τῆς ἡμῶν ἀγάπης καὶ τῶν πρὸς αὐτὸν κόπων, ἐκείνου
B δὲ τὸ μῖσος καὶ τὴν ὑπερβάλλουσαν μανίαν καὶ προτιμῆσαι.” ἀλλὰ
 ταῦτα μὲν ὕστερον.

14. Καὶ ποτε δὲ τὸν ὁμολογητὴν Θεοφάνην καὶ Θεόδωρον
 τὸν αὐτοῦ ἀδελφόν, ἐπέπερ λογιώτητι διαφέροντας ἀνεγίνωσκε τῶν 5
 πολλῶν, κατὰ τὸν τοῦ Λαυσιακοῦ τρίκλινον ἐξεκάλει δημοσίᾳ δια-
 λεξομένους περὶ τῆς πίστεως· καὶ “ἄγε δὴ” φησὶν, “ὕμεις ὧ
 κατάρατοι, τίσι πειθόμενοι ῥήσεσι τῆς γραφῆς καὶ τεταραρρηκότες
 τὰ εἰδῶλα” ἀφέντω δὴ γλώσση καὶ μιὰρὰ τὰς ἀγίας εἰκόνας οὕτω
 καλῶν “προσκυνεῖτε, καὶ τοὺς πολλοὺς καὶ ἀκεραίους καλῶς ἔχειν 10
C οὕτω ποιεῖν διαβεβαιώσθε;” καὶ ἄλλ’ ἅττα προσετίθει βλάβασφημα
 καὶ ἀπηχῆ κατὰ τῆς εἰκόνας Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ γεγωνοτέρα φωνῆ.
 καὶ οὗτοι δὴ μακάριοι, “ἐμφραχθεὶ τὸ στόμα” εἰπόντες “τὸ κατὰ
 τοῦ Θεοῦ λαλοῦν ἄνομα,” καὶ τούτῳ δὴ τὸ θράσος αὐτοῦ κατα-
 βαλόντες (οὐ φέρει γὰρ βασιλεὺς ἄδικος κατὰ πρόσωπον ἐλεγχέ- 15
 μενος), τὸν θῶπα τῶς ὑποκρίνεται, καὶ παρὰ τῶν προφητῶν
 ἐζητεῖ μαρτυρίας εἰς αὐτὸ τοῦτο ἐναγοῦσας, τὸ προσκυνεῖσθαι
 αὐτάς. τοῦ δὲ μακαρίου Θεοφάνους ῥῆσίν τινα ἐκ τῆς τοῦ Ἡσαίου
 προσάγοντος προφητείας, οὐκ ἔχειν οὕτως ταύτην ὁ Θεόφιλος
 ἀντέλεγεν, καὶ ἅμα τὴν ἐαυτοῦ βίβλον ἀνετίτων ἰδεῖσκυε τοὺς 20
D λόγους πιστούς. ὡς δὲ νενοθεῦσθαι ὑπ’ αὐτοῦ οὐ ταύτην δὴ μό-
 νον ὁ ἅγιος ἐπεβόα, ἀλλὰ καὶ πάσας τὰς εἰς αὐτοῦ χεῖρα βίβλους

13 δὴ] οἱ? an δὴ οἱ?
 quodam supra correcto.

20 ἰδεικνύει vulgo et hoc loco et alio

nis nostrorumque eius causa laborum ac aerumnarum obliviscatur, illius-
 que odii exsuperantisque insaniae maiorem rationem habeat.” verum haec
 postea.

14. Quia autem Theophanem confessorem eiusque fratrem Theo-
 dorum, quam pro vulgi usu, maiore praestare eruditione non ignorabat,
 sibi eos ad Lausiacum triclinium quandoque sisti publice de fide dispu-
 taturus iussit. atque ibi “agedum” inquit, “exsecrabiles vos, quibusnam
 scripturae locis ac testimoniis persuasi idola” (sic nimirum sacras ima-
 gines impotentī impuroque ore vocans) “colitis, simplicique vulgo ut sic
 faciant operae pretium esse asseritis?” aliaque blasphema atque absona
 adversus Christi dei imaginem clariori voce magisque contenta adiecit.
 ad haec cum beati viri dicerent “obstruatur os, quod loquitur adversus
 deum iniquitatem” (Psalm. 62 12), eoque vocis tonitruo tyranni auda-
 ciam depressissent (non enim rex iniustus patienter sustinet, eum in fa-
 ciem arguitur), interim blandiri simulat, exque prophetis in eam ipsam
 rem, et quibus suadeatur adorandas esse imagines, testimonia afferri
 rogat. cumque vir beatus Theophanes locum aliquem ex Isaiae prophetae
 adduceret, respondit Theophilus eum locum non sic habere; simul-
 que librum suum evolvens vera se loqui exque codicis fide ostendebat.
 ibi Theophanes vociferari, non hunc modo librum; sed et omnes qui in

ἡλιακίας, ἐκένην ἔλεγε προστάδεις τὴν βίβλον ἵναί πρὸς αὐτὸν
 τὴν κατὰ τὴν πατριαρχικὴν ἐν τῷ Θωμαίτῃ κατὰ τήνδε τὴν θέσιν
 κειμένην βιβλιοθήκην εἰς τῶν λεγομένων βεβαίωσιν. ἐπεὶ γοῦν
 ἐπίστατό τις καὶ θῆτον ἢ λόγος ἤγαγεν, ἐκὼν μὲν ὁ βασιλεὺς
 5 ἐπὶ τὴν τοῦ ῥητοῦ εὐρεσιν ἡμάρτανεν καὶ ἀλλαχοῦ ἀνελίττεν
 αἰσχρῶν ὡς δ' ὑπὸ τοῦ μακαρίτου Θεοφάνους ἀνειδιδάσκετο,
 δεκτυλοδεικτοῦντος ὡς ἔτι τρία φύλλα διαβιβάσας τὸ ζητούμενον
 παλάβοις, τότε δὴ μὴ φέρων τὴν ἐκ τῶν ἀνδρῶν παρησίαν, P 66
 ἀλλὰ καὶ τὴν ἀλήθειαν ἔχειν οὕτως εἰδώς, τὸ τῆς μακροθυμίας
 10 μέχρι τοῦ νῦν ἐπέκλαστον ἀπορρήψας καὶ τὸν θῆρα ἀνακαλύψας
 "ὁ δίκαιος" ἔφησε "βασιλέα ὑπὸ τοιούτων ἀνδρῶν ἐνυβριζέσθαι."
 ὅθεν προσέταξεν ἐν τῷ τοῦ Λαυσιακοῦ μεσοκηπίῳ ἀπαχθέντας
 ἀνὰ διακοσίων ῥάβδων τυφθῆναι, καὶ τῷ μετώπῳ αὐτῶν ἐπιγρα-
 φῆται βαρβαρικῶς ἐγκετηθέντας οὓς συνέθηκε λήρους λαμβικούς:
 15 οἱ δὲ οὗτοι.

πάντων ποθοῦντων προστρέχειν πρὸς τὴν πόλιν
 ὅπου πάνανθοι τοῦ θεοῦ λόγου πόδες
 ἔστησαν εἰς σύστημα τῆς οἰκουμένης,
 ὠφθησαν οὗτοι τῷ σεβασμῷ τόπων
 20 σκυῖη ποτηρὰ δεισιδαίμονος πλάνης.
 ἐκῆσε πολλὰ λοιπὸν ἔξ ἀπιστίας
 πρῶξαντες αἰσχρὰ δεινὰ δυσσεβοφρόνως,
 ἐκῆθεν ἠλάθησαν ὡς ἀποστάται.
 πρὸς τὴν πόλιν δὲ τοῦ κράτους πεφηνγότες

B

14 ἐκετηθέντας P

18 σύστασιν P, corr in margine.

Theophili manus venissent, ab eo corruptos esse; illum ad se afferrent
 codicem, dicens, qui in patriarchali bibliotheca sancti Thomae tali plu-
 to ac loco exstaret, ad fidem verbis faciendam. missus itaque quispiam
 est, dictoque citius librum attulit. imperator de industria a loco aber-
 rat, inque alia parte verocundia ductus evoluit. cum autem beatus
 Theophanes ostenderet intentoque digito monstraret fore ut tribus foliis
 evoluis in locum incidere, tunc sane non ferens ille virorum dicendi
 libertatem, sibi que ipse veritatis conscius, simulatae hactenus patientiae
 larvam abiciens feramque detegens, "haud" inquit "aequum ut a talibus
 imperatori illudat." iubet itaque in interiorum Lausiaci hortum ad-
 ductos discentis unumquemque fustibus concidi; inque eorum frontibus
 barbarico more punctim incisus, infuso atramento, ineptos hosce iambos,
 ipsemet eorum auctore, inscribi iussit. "cunctis ad urbem accedere af-
 lectantibus, castissimos in qua dei verbum pedes fixit, generi salutem ut
 humano daret, apparuere et isti venerando in loco, supersticiosi, erroris
 vasa pessima. et inde, multa postquam perfidi deo facinora patravissent
 turpia impie, ut desertores, vertens iussi sunt solum. fugaque in urbem

οὐκ ἔξαφῆσαν τὰς ἀθέτους μισρίας.
 ὄθεν γραφέντες ὡς κακοῦργοι τὴν θείαν
 κατακρίνονται καὶ διώκονται πάλιν.

τούτου δὲ θάττον γενομένου ἐκεῖνοι μὲν τὸν τῆς ὁμολογίας καὶ
 μαρτυρίας ἀνεδήσαντο στέφανον, οὗτος δὲ ὁ σοβαρὸς καὶ πύτων 5
 C ἀθλίων ἀθλιώτερος πᾶσιν ἰδεχθῆ βλάσφημος καὶ διώκτης καὶ
 τῶν πώποτε κακοδόξων κακοδοξότερος.

15. Πρὸς τούτοις δὲ καὶ Μιχαὴλ τὸν σύγκειλλον τῆς κατὰ
 τὴν ἁγίαν πόλιν ἐκκλησίας σὺν ἑτέροις πολλοῖς ἀσκηταῖς κατὰ τὴν
 φυλακὴν ἐγκαθεύρξεν, τῇ πολυχρονίῳ κακώσει ὑπάξει μηχανώ- 10
 μενος·

Τὰ μὲν δὴ κατὰ τῶν πιστῶν καὶ ἁγίων τοιαῦτα αὐτοῦ τὰ
 νεανιεύματα· καὶ τὸν μὲν δι' ἡμᾶς ὀφθέντα ἄνθρωπον, θεὸν
 ὄντα ἀληθινόν, οὕτως ὑβριζέ τε καὶ τοὺς ἑαυτοῦ ἁγίους θερά-
 ποντας οὐκ οὕτω βραχεῖ χρόνῳ καὶ περιορισμένῳ κατὰ πάντα δὲ 15
 D τὸν ἑαυτοῦ χρόνον τῆς ζωῆς ἐκάκου καὶ ἀνηκέστοις ὑπεβάλλετο
 συμφοραῖς. (16) ὕμνος δὲ τινος ποιῶν καὶ στιχηρὰ μελίτων
 ἤδεσθαι προετρέπετο· μεθ' ὧν καὶ τὸ τοῦ τετάρτου ἤχου "εὐλο-
 γεῖτε," ἐκ τοῦ κατὰ τὴν ὀγδόην "ἄκουε κόρη" ᾠδὴν μεθαρμοσί-
 μενος καὶ ἑνθμὸν παρασχών, ἐν τῇ τοῦ θεοῦ ἐκκλησίᾳ εἰς πάντων 20
 ἐπήκοον ἤδεσθαι διαώρισατο. φέρεται δὴ καὶ λόγος τις ὡς αὐτὸς
 οὗτος ὁ Θεόφιλος ἔρωτι τοῦ μέλους βαλλόμενος, καθάπερ πατέρις

14 ὄβριζεται P
 βάλλει ταῖς σ.?

ἀληθινὸς Codexms et Scylitzes.

16 ἐπί-

hanc delati, imperii caput, non destitit ab impia vecordia. compuncti
 igitur, facinorosi veluti, notis ex urbe damnati pelluntur hac quoque."
 his itaque statim peractis, isti quidem confessionis et martyrii coronam
 reportarunt: at ferox imperator, omnes miseros maiori ipse miseria sa-
 perans, blasphemi sibi nomen ac persecutoris apud omnes ascivit, et ut
 omnium, quotquot unquam fuerunt, haereticorum pessimus haberetur.

15. Praeterea Michaelem quoque, sanctae civitatis (Hierosolymorum scilicet) ecclesiae syncellum, cum aliis multis monachis in carcerem
 compegit, longi temporis maceratione eos se subacturum sperans.

Atque haec eiusque generis Theophili adversus fideles sanctosque
 facinera. et in eum quidem, qui cum verus deus esset, propter nos
 homo factus est, in hunc modum contumeliosus erat, sanctosque eius
 famulos, non ita brevi ac definito tempore, sed quandiu superstes fuit,
 aerumnis conficiebat extremisque malis affligebat. (16) quaedam vero
 cantica edens versusque ac modulos pangens canere ea iussit, in quibus
 et "benedicite" quarti toni ex ode octava "audi filia" concinnans ryth-
 mumque apponens in dei ecclesia cunctis audientibus cantari praecipit.
 sed et fama est eundem ipsum Theophilum, sic modulati cantus amore

κρί τὰ ἔργονα, κατὰ τὴν μεγάλην ἐκκλησίαν ἐν φαιδρᾷ πανηγύ-
ρει οὐ παρητήσατο τὸ χειρονομεῖν, δοὺς τῷ κλήρῳ αὐτῆς λίτρας P 67
ἐπὶ τούτου χρυσίου ἑκατόν. καὶ τὸ στιχηρὸν δὲ τὸ κατὰ τὴν
βίσιφρον, "ἐξέλθετε ἔθνη, ἐξέλθετε καὶ λαοί," τῆς ἐκείνου φασὶν
εἶναι τόκον ψυχῆς.

17. Ἐπεὶ δὲ καὶ τὸν τῆς κεφαλῆς κόσμον ὀλίγον πως ἐκ
ἐπίσεως ἔφερε καὶ ψιλὸς τὰς τρίχας ὑπῆν, ἐθέσπισεν ἀπανταχῇ ἐν
χρῆ ταύτας ἀποκτείνειν καὶ μὴ τινα Ῥωμαίων ὄντα τοῦ τραχήλου
περαιτέρω φέρειν συγχωρεῖν· εἰ δὲ τις φωραθῇ, πολλαῖς αἰκιζό-
μενον μάλιστα πρὸς τὴν τῶν προγόνων Ῥωμαίων ἐπανώγεσθαι ἀρε-
τῆν· τούτῳ γὰρ καὶ οὗτοι τριχώματι λαμνύοντο. ὅθεν καὶ νόμον
ἔδειξε τοῦ μὴ τινα διόλου κατατολμᾶν περαιτέρω τοῦ ἀχένου
προβαίνειν εἶν.

18. Ἐδεῖ δὲ ἄρα καὶ τὰ κατ' αὐτὸν καὶ τὴν αὐτοῦ συγγέ- B
Bιστιαν προνοήσασθαι τε καὶ διοικῆσαι κατὰ τὸ τούτῳ δοκοῦν· καὶ
διὰ τοῦτο, ἐπεὶ πέντε μὲν ἔτυχε τηλικαῦτα θνητατέρων ὑπάρχειν
κατ' ἐρ, ἔρημος δὲ ἀφρευτικῆς ὠρᾶτο γονῆς, τὴν πασιῶν ἐσχάτην
Μαρίαν ὑπερβαλλόντως ἡγαπημένην οὖσαν τῶν ἄλλων ᾗτήθη δεῖν
σὺςῆξι ἀνδρὶ. ὁ δ' ἀνήρ τῆς τῶν Κρητιῶν κατήγετο γενεᾶς,
Dχώρας τῆς τῶν Ἀρμενίων, Ἀλέξιος τοῦνομα, Μουσελέ τὴν ἐπιων-
μίαν, τῷ εἶδει ὠραῖος, ἀκμάζων τὴν ἡλικίαν, οἰκῶν κατὰ τὸ τῆς
ἐκπαίδεως μέρος, κατὰ τὰς οὕτω καλουμένας τῆς Κρητιτσῆς

4 ἐπίσεως P

10 αἰκιζόμενος P

lectum, ac velut se parentes ad filios ac nepotes habent, hand a digni-
tate officioque alienum putasse solenni quandoque festo in magna eccle-
sia manus gestaque certa lege movendo cantoribus praecire, eam in rem
cantum auri libris eius ecclesiae clero tributis. medulum quoque in die
festo palmarum, "exite gentes, exite et populi," eius ingenii factum esse
dicunt.

17. Quia vero a natura paucos rariosque capillos habebat ac re-
civaster erat, lege sanxit crines ad cutem ubique detondendos, nec ulli
Romanorum fas esse ultra collum demissos gestare. sin autem aliquis
legis transgressor deprehensus esset, multis emendatum verberibus, ad
pristinam Romanorum virtutem revocandum esse. nam hac quoque illi
benestabantur caesarie. lege itaque cautum ne quis omnino ultra collam
capillos demittere audeat.

18. Quia vero suas quoque illum res affiniumque disponere exque
arbitrio componere decebat, quod quinque tunc filias nec ullam haecenus
neculiam prolem susceperat, ex illis nata minimam sibi prae reliquis
crimie caram, Mariam nomine, statuit viro nuptum tradere. delectus
maritus ex Crenitarum gente, Armenius patria, Alexius cognomento Mo-
seles, forma elegans ac florenti aetate, ad arcis partem in Creneticis

- C οίκιας· ὃν πρῶτον μὲν τῇ τῶν πατρικίων καὶ τῶν ἀνθυπάτων τιμήσας ἀξίᾳ διὰ τὸ πρὸς τὴν θυγατέρα τοῦτου φιλόστοργον, ἔπειτα δὲ καὶ μάγιστρον καὶ Καίσαρα τὸ ἔσχατον ἀνηγόρευσεν, στρατεύματά τε δοὺς ἱκανὰ πρὸς τὴν Λογγοβαρδίαν ἐξέπεμψεν, χρείας τῆνικαῦτα κατεπειγούσης τινός. καὶ ὁ μὲν ἀπῆει καλῶς τὰ κατ' αὐτὸν ἀντίον, 5 καὶ ὡς ἐδόκει τῇ βασιλεῖ· καὶ διὰ τοῦτο ἤκμαζε μὲν ὁ πρὸς αὐτὸν πόθος τοῦ βασιλείως, συνήκμαζε δὲ καὶ ὁ ἐξ ἀνθρώπων φθόνος αὐτῷ, καὶ τινες ἐλοιδόρουσιν καὶ βλάβασθημά τινα ἔφασκον κατ' αὐτοῦ, ὡς τῆς τε βασιλείας ἐπιθυμεῖ καὶ δεῖ ποτὲ τὸ ἅλα τοῦ θῆτα κατακυριεῦσαι. ὄθεν ἐπεὶ τὰς κατ' αὐτοῦ συρραφείσας διαβολὰς 10
- D ὁ Καῖσαρ Ἀλέξιος διακήκοεν, τὸν φθόνον ὥσπερ κατευλαβούμενος πολλὰ τοῦ βασιλείως ἐδέετο οἰκτεῖραι τοῦτον καὶ συγχωρῆσαι πρὸς τὸν μονήρη βίον μετατάξασθαι. ἀλλὰ τότε μὲν οὐτ' ἐκεῖνος συνεχώρησεν, τὴν χρείαν τῆς θυγατρὸς προβαλλόμενος, καὶ ὁ ῥῆθεις Καῖσαρ ἔμενεν ἐφ' ἡσυχίας πολλῆς τοῖς δημοσίοις ἐνασχολούμενος 15 πράγμασιν. ὡς δὲ τὸν Μιχαὴλ ἐγέννησεν ὁ Θεόφιλος, καὶ ἡ τοῦτου μὲν θυγάτηρ τοῦ Καίσαρος δὲ γαμετὴ τὸν βίον μετήλλαξεν, ταύτην μὲν τοσοῦτον τετίμηκεν ὡς καὶ τὸν χοῦν αὐτῆς ἐν λύρακι θεῖναι περιηγουμένη καὶ προνόμιον δοῦναι διὰ λελαξευμένων ἐν αὐτῇ λάμβων ἀσυλλας τοῖς ἐφ' οἷσιν δῆποτε ἐγκλήμα- 20 σιν ἀνθρώποις ἀλοῦσιν καὶ προσφυγοῦσιν ἐκεῖ· τὸν Ἀλέξιον δὲ
- P 68 λάθρα μετατάξάμενον καὶ τὸ μοναχικὸν μεταμφιασάμενον ἔσθημα, ἐπεὶ μὴ ἠδύνατο πείσαι τοῦ πάλιν αὐτὸ ἀποβαλεῖν, μόλις

dictis aedibus habitans. huic patricii primum ac proconsulis, quo erat in filiam amore, collata a Theophilo dignitas est; tum vero etiam magister, ac demum Caesar ab eo creatus, copioso instructus exercitu in Longobardiam, rebus ita poscentibus, mittitur. eo Alexius profectus cum esset, praedare ei res cesserunt exque soceri voto. quo factum est ut crescente in eum imperatoris amore ac desiderio una quoque hominum in eum invidia magis angesceret. non deerant qui criminarentur et maledicta quaedam in eum iactarent, quasi dominandi cupido ipsum incessisset, ac fore ut A in Θ quandoque imperium usurparet. quamobrem ubi haec in se per calumniam composita rescivit Alexius Caesar, velut timens cavensque invidiam, multis apud imperatorem precibus agebat ut suae misertus sortis ad monastica eum vota transire pateretur. verum tunc quidem nec Theophilus annuit, filiam marito viduam grave esse obiciens, ac, quem diximus, Caesar multa cum quiete ac securas publicis rebus operam dabat. ubi autem ille Michaelem filium suscepit, ipsiusque filia ac Caesaris uxor diem obierat, illam quidem usque adeo coluit, ut et eius cineres in arca argenteis laminis obducta condiderit, inculptisque in ea iambis cuiuscunque flagitii reis eo configiantibus asyli ius constituerit: Alexium vero, qui clam mutaverat ordinem ac monasticum habitum suscepit, cum nulla vi aut suasionem ab instituto posset deducere, aegre eius consecrandi veniam fecit, multis expre-

σχηματισμοῖς, πολλοῖς ὄνειδεσι περιβυλῶν οἷς σὺ μετ' αὐτοῦ ἔκρι-
 νεν εἶναι ἄλλ' ἐν παραβύστω που καὶ γωνίᾳ. ὅθεν ἐδίδου τούτῳ
 θεωρίαν τό τε κατὰ Χρυσόπολιν βασιλικὸν μοναστήριον, προσέτι
 μὴν καὶ τὸ τοῦ Βυρσέως καὶ τὸ τοῦ κατὰ τὸν Ἐλαίαν. ἀλλ' ἐκεῖ-
 5 στος τῆ κατὰ τὴν Χρυσόπολιν ὄντι ἐνδιαιωόμενος, ἐπεὶ ποτε περι-
 κέσσετο ἰδεῖν καὶ κατὰ τὸν Ἀνθελμίου τόπον ἐγένετο, βασιλικῶν
 ἡρωικῶτα τυγγύοντα τῶν μαγγύων, ἔλεγεν δὲ ὡς ἕκαστον τῶν B
 σμινέων τῶν οἰκοδομούντων φέρει τὴν κλῆσιν ἀθάνατον, εἴλετο
 τοῦτον διὰ βασιλικῆς προστάξεως ἔξωνήσασθαι καὶ ἴδιον κατα-
 10 σακεύσαι. δ καὶ διὰ τῆς βασιλίδος Θεοδώρας ἐγένετο, τῆς αὐτοῦ
 κενθεράς. ὅθεν καλῶς ἐποικοδομήσας καὶ εἰς μοναχικὴν τάξιν
 ἔγωγόν ἐκεῖσε τὸν βίον ἐκλιμπάνων ἐτέθη, τὸν τύπον καὶ τὴν αὐ-
 τοῦ ἀνωθεν ἐπιγεγραμμένην εἰκόνα μάρτυρα ἔχων τῶν λεγομένων.
 οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ὁ τούτου ἀδελφὸς Θεοδόσιος πλησίον τέθειται
 15 αὐτοῦ, πατρικίων τιμῇ ἔγκραταλεγείς, πολλὰ γνωρίσματα τῆς αὐ-
 τοῦ ἀρίστης βιώσεως ἐν τῷ μοναστηρίῳ καταλιπών. C

19. Ἐγκειμένων δὲ τῶν Ἀγαρηῶν καὶ μετὰ πολλῶν μυ-
 ριάδων τοῦ Ἰβραήμ κατὰ Ῥωμαίων ἐκστρατεύοντος, καὶ ὁ Θεόφι-
 λος ἔρῃσι φιλοτιμίας καὶ γενναιότητος ἐπὶ πόλεμον ἔξεισιν, ἄνυν-
 20 ὄθρον οὐδὲν οὐδὲ μαλακὸν ἐννοῶν· εἰ γάρ τι καὶ δέος προσῆν, ἀλλ'
 ἢ τῶν σὺν αὐτῷ ἀνδρῶν κατὰ πολέμους πῦρρά τε καὶ γενναιότητος
 ἐπέτρηκε τοῦτο καὶ πόρρω ποι ἐναπέπεμπε. Θεόφοβος οἱ ἄνδρες.

bras quod secum et in aula versari nollet, sed obscurus et in angulo
 mallet vitam agere. idcirco regium monasterium ad Chrysopolim ei tri-
 buit; ad haec etiam Coriarii, et quod erat ad Elaeam. at vero cum in
 Chrysopolitano commemoraretur, ac quandoque commodae deambulationis
 causa ad locum Anthemii dictum, ad Armamentarium tunc imperatorium
 spectantem, venisset, secum reputans singula quaeque monasteria condi-
 torum nomina viridi semper ac immortalī memoria servare, impetrato
 imperatoris mandato illum coemere statuit, suique iuris factum exstructo
 monasterio exornare; quod et Theodora Augustae, illius socrus ope,
 concessum est. loco itaque pulchre aedificiis ornato inque monasterii
 formam usumque composito, illic ipse vivere desinens humatus est; eius-
 que quod dictum a nobis est fidem facit cum illius sepulcrum, tum quae
 etiam ex eius nomine illic posita imago est. quin et eius germanus Theo-
 dosius prope conditus est, qui patriciam dignitatem consecutus multa
 optima vitae suae documenta in eo monasterio reliquerat.

19. Porro Agarenis ingruentibus, illorumque duce Ibramo cum
 multis myriadibus in Romanos expeditionem moveante, Theophilus quo-
 que magni animi fortisque laudem ambiens, nec quicquam timidum aut
 molle animo versans, expeditionem et ipse suscipit. nam etsi timoris
 aliquid inerat, suorum tamen rei militaris peritia et virtus, id quantum
 erat, facile avertabat ac procul depellebat. virorum alteri Theophobus,

καὶ Μανουὴλ ἐκαλοῦντο. ἀλλ' ὁ Μανουὴλ δεινὸς ἐπ' ἀνδρεία,
καὶ τοῖς ἐναντιοῖς ἄπασι γνῶριμος· ἐξ Ἀρμενίων γὰρ τὴν γένεσιν
D ἦν, καὶ τοῦ στρατοῦ τῶν Ἀνατολικῶν ἐπὶ τοῦ Λέοντος προηγου-
μενος, καὶ τοῦ πρὸ αὐτοῦ Μιχαὴλ ἱπποκόμων ὁ πρῶτος· πρωτο-
στράτορα τοῦτ' ὄν φασιν. δηλώσει δὲ καὶ τὸν Θεόφοβον ὁ λόγος, 5
ᾧθεν τε καὶ ὅπως ἐκ Περσῶν καταγόμενος τῷ βασιλεῖ γέγονε γνῶ-
ριμος καὶ τὴν ἀδελφὴν αὐτοῦ εἰς γάμον ἤρμόσατο. εἰς πρεσβείαν
τίς ποτε τῶν ἐκ βασιλικῆς σειρᾶς Περσῶν ἀφικόμενος πρὸς τὴν
Κωνσταντίνου, οὐκ ἐκ τομίμου συναφείας κρυφίου δὲ καὶ λα-
θραίας τούτων γεννηθῆναι ποιήσας ἐξαπεδήμησεν. ἐπεὶ δὲ νόμος 10
P 69 τοῖς Πέρσαις ἀπαράβατος μὴ τινα τῆς παρ' αὐτῶν ἀρχῆς ἐγκρατῆ
γενέσθαι, εἰ μὴ τῆς βασιλικῆς μετέχη σειρᾶς, ἐξέλιπον δὲ ἐκ τῶν
συνεχῶν πολέμων καὶ τῆδε κάκεισε μετασκηνώσειν ὑπὸ τῶν Ἀγα-
ρηνῶν ἐλαυνόμενοι οἱ τῆς βασιλικῆς φυλῆς, ἀλλὰ καὶ λόγος ἐφέ-
ρετο πολὺς περὶ αὐτοῦ παρὰ τῶν ἐν Περσίδι μενόντων, ὡς ἦ τις 15
κατὰ τὸ Βυζάντιον ὠνομασμένος Θεόφοβος (καὶ γὰρ ἦν δοθεὶς
ὑπὸ τοῦ τηρικικῆτα σπείραντος τούτου πατρός), ἔδοξε τοῖς ἀρίστοις
τῶν Περσῶν κρόφα τινὸς ἐκπέμψαι τοῦ ζητουμένου εἰς ἔρευναν.
καὶ δὴ καταλαβόντες τὴν ἡμετέραν μόγις τοῦτ' ὄν ποτε τῇ μητρὶ
συνόντα καὶ κατὰ τὴν Ὄξειαν ἐνδιαιωόμενον προσεφεύρισκον. ἐπεὶ 20
B γοῦν οὐκ ἐκ τινῶν μόνον ἰνδαλμάτων ἀλλὰ καὶ αὐτῶν τῆς ψυχῆς
καὶ σώματος γνωρισμάτων ὁ ζητούμενος ἐδηλοῦτο τότε καὶ ἔγνω-

1 ὁ μὲν Μανουὴλ?

16 διαδοθεὶς margo Combef.

alteri Manuel nomen erat. porro Manuel fortitudine spectabilis ipsis
quoque hostibus universis notus erat. ex Armeniis namque ortus, Leone
imperatore Orientalium copiis praefuerat, decessorisque eius Michaelis
equisonum princeps, quem protostratorem vocant, exstiterat. de Theo-
phobo etiam dicendum, unde et quomodo ex Persarum stirpe natus in
imperatoris notitiam venerit eiusque sibi sororem matrimonio iunxerit.
quidam regia Persarum satus prosapia aliquando Cpolim fungendae lega-
tionis causa venerat. is non ex legitimo coniugio, sed occulto concu-
bitu suscepto Theophobo, urbe discessit. quoniam autem apud Persas
inviolabili iure lex obtinet, cavens scilicet ne quis aliter regni compos
efficiatur, quam si ex regia ortus stirpe sit, regiaeque familiae viri con-
tinuis bellis ac Agarenis huc illuc sedes mutare cogentibus ac pellentibus
defecerant, cumque alioqui apud eos qui Persidis regionem colebant,
multas de eo rumor perccebuisset, esse quendam Byzantii Theophobum
nomine (quem ipsum ramorem eius tunc pater sparserat), visum est Per-
sarum satrapis ac proceribus occulte quosdam mittere, qui rem diligen-
ter inquirerent. hi itaque ad Romanum devecti orbem aegre tandem
aliquando Theophobum cum matre versantem ad Oxiam invenimus. quia
vero quem sic quaerebant, non obscuris solum indicibus sed et ipsis animi

ῥητο, προσέτι μὴν καὶ τῶν ἐκ γειτόνων ἑμαρτύρει τις τὴν γενομένην τῇ γυναικὶ πρὸς τὸν Πέρσῃ συνάφειαν (οὐ γὰρ τι κρυπτὸν ὁ τοῖς πολλοῖς οὐ γνωσθήσεται), δῆλους ἑαυτοῦς οἱ ἀπεσταλμένοι ποιῶσι τῷ βασιλεῖ καὶ τὰ τοῦ θράμματος σαφηνίζουσιν, εἰρήνην 5 καὶ σκοπῶς καὶ παντὸς τοῦ ἔθνους ὑποταγὴν καθυπισχνούμενοι, εἰ τοῦτον αὐτοῖς ἐπιδοῦναι οὐ παραιτήσεται. ἐγγήθει γοῦν τοῖς ὑποσχεθεῖσιν ὁ βασιλεὺς, καὶ ἐπέπερ οὕτως ἔχουσαν εὗρισκε τὴν ἀλήθειαν, ἐν βασιλείῳις τοῦτον ἀλλίεσθαι καὶ κατασκηνοῦν ποιεῖ, C μαθήμασί τε καὶ παιδείᾳ ἐπιμελούμενον.

20. Ἔστι δὲ καὶ ἄλλος λόγος περὶ τοῦ Θεοφόβου (καλὸν γὰρ ἀμφοτέρους εἰρησθαι), μικρὸν μὲν κατὰ τὴν ἀρχὴν διειρηνοχέται δακῶν, τᾶλλα δὲ ὅμοια σώζων τῶν γεγραμμένων καὶ ἄριστα ἔσονται δὲ οὐκ ἀπὸ πρέσβειῶς τινος τὴν νόθον σπορὰν δέξασθαι τοῦτον φησιν, ἀλλὰ κατὰ τινα περιπέτειαν τῶν ἐν πολέμοις συμ- 15 βασιόντων καὶ τὸν τούτου πατέρα, εἴτε βασιλεύοντα εἴτε καὶ βασιλεὺς ἑγγὺς ὄντα κατὰ συγγένειαν, φυγεῖν ἐκ Περσίδος καὶ πρὸς τὴν βασιλεύουσαν πλέητα διαθλοῦντι βίον προσρῆναι, κάκεισε D καπηλίδι τινὶ γυναικῶν δουλεύοντι ὅπῃ ποτε τῷ ταύτης ἔρωτι καὶ νομίμῳ συναφείᾳ τοῦτον ἐναποτεκεῖν. ἀλλ' ὁ μὲν ἐξ ἀνθρώπων 20 γένητο, ἀστρονομία δὲ τινὶ καὶ μαντεία (καὶ γὰρ φασι ταύτας τὰς ἐπιστήμας ἀμιάζειν ἐτι παρὰ Πέρσαις) μαθεῖν περὶ τοῦ Θεοφόβου, ζητοῦσιν αὐτοῖς εἰ ἔστι πῶς τις ἐκ βασιλικῆς φυλῆς καταγῶ-

corporisq; notis propriis innotescebat, isque ille ipse esse agnoscebatur (ac nec ex vicinis quidem deerat qui feminam cum Persa rem habuisse testaretur, cum nihil occultum sit quod non tandem in vulgi notitiam veniat), se demum qui missi fuerant imperatori prodentes totam rei fabulam aperiant, pacem foedera gentemque omnem subiectum ire polliciti, si modo Theophobum ipsis dedere non abneret. gavisus promissis Theophilus, quodque rem niti veritate didicerat, morari Theophobum in aula illicque disciplinis imbuti ac erudiri iubet.

20. Sed alia quoque de Theophobo fertur narratio, praestatque eam quoque referre. et videtur quidem haec a priori nonnihil differre, quod ad initia attinet; sequentibus tamen similis est atque eadem exhibet. sic ergo se illa habet, non ullius legati notham sobolem Theophobum esse, vel ea satum ratione quam prior ferebat narratio, sed belli quodam vario casu rerumque vicissitudine cogente eius quoque parentem, sive rex erat sive stirpis regiae, ex Perside fugiasse, inque regia urbe pauperem tolerantem vitam civibus adhaesisse; atque illic tabernariae mulieris mancipatum obsequiis, post longos tandem annos, illius amore legitimoque copulatum coniugio hunc suscepisse, inque eum modum in vivis esse desuisse; quadam vero astronomia ac vaticinio (nam has artes etiamnum aiunt apud Persas vigere) didicisse de Theophobo, dum quaerunt an ullus usquam regia stirpe illis satus exstet. camque adeo ex-

μενος, καὶ ἐπέπερ ἔμαθον, σπουδῇ ἐπὶ τὴν Κωνσταντίνου θείαν εἰς τὴν τοῦ ζητουμένου ἔρευσαν. γνωστὸν οὕτως γενέσθαι τῷ
 P 70 βυσιλεῖ, καταληφθέντος αὐτοῦ. ἐπέπερ οὖν ἡ τούτου ἐμφάνεια καὶ κατὰ τὸν βίον παρουσία ἕκασιν ἐγνωσθη τοῖς κατὰ τὴν Περσίδα διὰ τῶν ὑποστρεψάντων ἀποστόλων, ἡδὺν πᾶσιν ἐφ' ἧν καὶ 5 ἐφετὸν τοῦ ἀπόστασιν τινα ἐννεῆσαι ἀπὸ τῶν τῆς Ἄγαρ, τῇ δὲ τῶν Ῥωμαίων ἀρχῇ προσχωρῆσαι, ὡς ἂν τοῦ κατὰ γένος ἀρχηγοῦ εὐμοιρῆσειαν. (21) ἔτυχε δὲ ἄλλως ὁ τῶν Περσῶν ἀρχηγὸς Βάβεκ ἡδὺ πενταετίαν ἔχων ἐξ ἀμεραμνονῆ ἀποστάς καὶ πτέρναν ἐπάρας κατ' αὐτοῦ ἐν χιλιᾶσιν ἐπτά· ὃς καὶ πόθῳ πρὸς τὸν Θεόφοβον 10 καὶ φόβῳ τῷ ἐξ οὗ ἀπέστη Ἄγαρηνοῦ πρὸς τὴν Ῥωμαϊκὴν ἐπικράτειαν κατὰ πόλιν Σινώπην ἔρχεται, καὶ τῷ βασιλεῖ ἑαυτὸν τε καὶ τὸ ὄλον ἔθνος ὑπήκουον τέθεικεν. διὰ τοι τοῦτο τὸν τε Θεόφοβον ὁ Θεόφιλος τιμῇ τῇ πατρικίων ἐναριθμεῖ, καὶ τῇ ἑαυτοῦ ἀδελφῇ πρὸς γάμον ἐκδίδωσι, συναρμόζεσθαι τε ἕκαστον τῶν Περσῶν 15 νομοθετεῖ τοῖς Ῥωμαίοις καὶ κατ' ἐπιγαμίαν ἀπειθεῖν τε καὶ συνείρεσθαι, πολλοὺς τούτων τοῖς βασιλικοῖς ἐμπρέπειν ἀξιῶμασι πεποιτηκῶς. ἀλλὰ καὶ κώδιξι στρατιωτικοῖς ἀπὸ τοῦ ἀναγράφεται, καὶ τάγμα οὕτως καλούμενον Περσικὸν ἐγκατέστησε, καὶ τοῖς κατὰ πόλεμον ἐξιῶσι Ῥωμαίοις κατὰ τῶν Ἄγαρηνῶν ἐναριθμεῖ- 20 σθαι προσέταξε.

C 22. Τούτοις γοῦν τεταραχκῶς ὁ Θεόφιλος, ἐπεὶ καὶ ἄλλως ἦδει τούτους ἀνδραγαθίζομένους, εἰς πόλεμον κατὰ τῶν Ἄγαρηνῶν ἐξιῶσι καὶ τοῦ Ἰβραήμ. καδ' ἡμῶν, ὡς εἴρηται, ἐστρατεύσαν-

1 ἐπὶ τῆν] τῆν ἐπὶ P

stare didicissent, ad eum vestigandum Cpolim festine accurrisset; eoque deprehenso, sic imperatori rem innotuisse. cum itaque per nuntios in Persidem reversos cunctis per eam regionem innotuisset eum detectam vitæque superstitem esse, gratum omnibus visum est ac expetendum Agarenorum iugum quovis modo excutere, Romanoque adiungi imperio, ut suæ stirpis ducem liceret obtinere. (21) erat vero præterea Persarum dux Babec nomine: is annos iam quinque ab ameramnne defecerat, inque eum cum septem milibus calcaneam levarat. is tum desiderio erga Theophobum tum Agareni metu, a quo defecerat, ad Romanorum ultro dicionem in urbem Sinopem concesserat, seque ipse ac totam gentem imperatori subiecerat. Idcirco Theophilus tum patricia dignitate Theophobum auget suæque sorori matrimonio iungit; tum lata lege Persis omnibus libera cum Romanis coniugia facit, et ut matrimoniorum cum eis foedera iungere liceat, multis eorum regis honestatis dignitatibus, eorumque nominibus in militares codices relatis, sicque ex illis constituta legione quam Persicam vocant, Romanis adversus Agarenos ad bellum procedentibus eam connumerari iussit.

22. His ergo viris fretus Theophilus, quod et alias bello strenuos sciret, adversus Agarenos proficiscitur, cum et Ibraemus, uti dictum est,

τος. ἔπειθε γοῦν ἑγγὺς ἀλλήλων ὃ τε τῶν Συρακηνῶν ἀρχηγὸς
 ἰεργόβει καὶ ὁ Θεόφιλος, ἔδει δὲ καὶ βουλῆς, ὁ μὲν Μανουὴλ οὐ
 δίκαιον ἔφησε βασιλέα Ῥωμαίων πρὸς ἀμεραμνουῆ πολεμεῖν,
 ἀλλὰ τινα μέρος λαβόντα τῶν στρατιωτικῶν ἑξιέναι κατὰ πρόσω-
 10 πον τῶν ἰχθυῶν, καὶ ἅμα μεθ' ἡμέραν τοῦτο ποιεῖν, ὁ Θεόφοβος
 δὲ εἶναι μὲν ἐπὶ παρατάξεως τὸν βασιλέα βρούλετο, νύκτωρ δὲ ἐπι-
 τεθῆναι αὐτοῖς μετὰ τοῦ τῶν Περσῶν πεζικοῦ, καὶ ὅτε πάλιν δεή-
 σαιεν, ἐπικυκλῶσαι τὸ ἱππικόν. ἀλλ' οὐκ ἔπεισε τὸν βασιλέα,
 εἰκότων πολλῶν, σφετεριζομένου τοῦ Θεοφόβου τὴν τῶν Ῥω-
 15 μαίων δόξαν καὶ διὰ τοῦτο βουλομένου ἐν νυκτὶ πολεμεῖν· πλὴν
 ἔδοξεν εἰς τοῦμφανὲς μεθ' ἡμέραν συρρῆξαι τὸν πόλεμον. καὶ
 ὁ μὲν Ἰβραήμ, εἴτ' ἄλλως καταλαζονεόμενος εἶτε δὴ καὶ φόβῳ
 βασιλέως περιστοιχιζόμενος, μέρος λαβὼν τοῦ στρατοῦ ἀνεχώρη-
 σεν, Ἀβουχάζαρ δὲ πρὸς τὸν κατὰ βασιλέως πόλεμον μετὰ μυριά-
 20 δων ὀκτώ ἑξαπέστειλεν, οἳ καὶ καρτερῶς ἄγαν ἀνδρῖσάμενων ἀμ-
 γοτέρων ἐπὶ πολὺ, τέλος ἐνδοῦναι τὰς σχολὰς μετὰ τοῦ δόμοσι- P 71
 κου καὶ πρὸς φυγὴν τραπήναι ἔξεβιάσαντο. ὄθεν ὁ βασιλεὺς μετὰ
 τῆς βασιλικῆς φάλαγγος καὶ δύο χιλιάδων Περσῶν, προσόντος
 τούτοις καὶ τοῦ Θεοφόβου, ἐπὶ τινος βουνοῦ σέσωστο, τὸν περὶ
 25 ψυχῆς κίνδυνον ὑφορώμενος. καὶ ἄχρι μὲν ἐσπέρας πολλὴ ἦν ὁ
 περὶ αὐτὸν πόλεμος, τῶν μὲν ἐλπίζόντων τοῦτον ἐπὶ χεῖρας λαβεῖν,
 τῶν δὲ ὠταμυνόντων καὶ μὴ προδοῦναι τοῦτον διακαρτερούντων.

9 ες σφ.?

etiam ipse in nos movisset. cum itaque ambae iam acies, ac tum Aga-
 roneum princeps tum Theophilus in vicino essent, essetque res in deli-
 berationem vocata, Manuēlis ea sententia fuit, indignum videri Romano-
 rum imperatorem cum ameramnune conserta acie pugnare; unum aliquem
 cum parte exercitus in eum immittendum, idque interdiu factitandum
 esse. contra Theophobus praesentem in acie imperatorem adesse sua-
 debat; nocta tamen congregiendum, impressione facta per Persicas pe-
 dentres copias; ac tum postea cum necesse fuerit, equestres turmas prae-
 sto fore, quae hostilem exercitum essent conclusurae. verum non ac-
 quievit imperator, multis idcirco pugnam noctu conserendam suadere
 Theophobum dicentibus, ut sibi ipsi Romanorum vindicaret gloriam.
 aperte itaque Marte decretum ut cum hoste congrederentur. ceterum
 Ibraemas, incertum num arrogantia ductus an imperatoris metu conter-
 ritus, parte exercitus assumpta recessit, immisso Abuchazar cum octo-
 ginta milibus armatorum ad pugnam conserendam. diu utrinque fortiter
 dimicatum; tandem scholae cum domestico adversae aciei impeta coa-
 ctas cedere ac fugam inire. hincque adeo imperator cum cohorte prae-
 toria et duobus Persarum milibus, una etiam adiuncto Theophobo, in
 caelum quendam salutis metuens evasit. acriter ad vesperam usque circa
 illum pugnantem, aliis capturos se imperatorem confidentibus, aliis ulciscen-

Theophanes contin.

διὸ νυκτὸς ἄρτι γενομένης ἔρτοιοις χειρῶν τε καὶ ἀλαλαγμοῖς
 ἐχρῶντο οἱ μετὰ τοῦ βασιλέως, χαίρειν προσποιοῦμενοι, κινύροις
 τε καὶ χορδαῖς καὶ ἄλλως βουκίνων φωναῖς τὸν ἀθέρην περιεῶ-
 B νουν, ἐλπιδας οὐ τὰς τυχοῦσας τοῖς ἐχθροῖς θέλοντες περιποιῆσαι.
 δ καὶ συνέβη· μίλια γὰρ. ἕξ ἔποχωρῆσαι τούτους εἰς τοῦπίσω τινὲς 5
 κατορθωδοῦσι προσβολὴν τε καὶ κύκλωσιν προσεγένετο. ἔθεν
 ἀδείας τοχόντες μικρᾶς οἱ περὶ τὸν βασιλέα, πόρρω που νυκτῶν
 φηγῆ χρησάμενοι τὴν σωτηρίαν ἐπραγματεύσαντο, καὶ πρὸς τῶ
 καταπροδόντι τοῦτον στρατεύματι καὶ τὰ νῶτα δόντι τοῖς ἐχθροῖς
 διεσώθησαν. μέμψαι μὲν οὖν πολλαῖς ὁ βασιλεὺς τὸ προδεωπάδης 10
 στρατεύμα καθυπέβαλεν, χάρισσι δὲ καὶ τιμαῖς διαφερόντως τοὺς
 περὶ τὸν Θεόφοβον ἐγέγραψεν. ἔθεν οἱ Πέρσαι ἔριτι διαπύρι
 C πρὸς τὸν Θεόφοβον ἐξεκαίοντο, καὶ θυμηδίᾳ τινὶ ἀρρήτῳ ἀναθυρ-
 ρονόμενοι μετ' αὐτοῦ τὸν κατ' Ἀγαρηῶν ὑποδέσθαι πόλεμον
 ἐλιτάνεον, καὶ ἐρέκειν τούτους ἕξ ἀπτήτου δυνάμεως ἐβεβίουν· 15
 διὸ καὶ ὁ βασιλεὺς ἡγεμονέων αὐτῶν ἐβούλετο τὸν Θεόφοβον.

23. Τῶ δ' ἐπιόντι ἐκαστῶ ἕξεισι κύλιον μετὰ δυνάμικος
 ὁ Θεόφιλος, καὶ κατὰ τὸ Χαρσιανῶν πολλὰ ἐκ τῆς προτέραις νίκης
 τῶν Ἰσμαηλιτῶν ἀπαυθαδιαζομένων καὶ ἀλλάζονομένων, τοῖτοις
 συμπλακῆς πολλοὺς τε χειροῦται τούτων, καὶ λείαν λαμβάνει ἰός 20
 τῶν πέντε καὶ εἴκοσι ἄχρι χελιάδων, καὶ μετὰ νίκης λαμπρᾶς πρὸς
 τὴν βασιλεῖουσαν ἐπανέρχεται. ἔτυχε γοῶν τις τῶν ἐπὶ χειρῶν
 D ἐσφῆτα ὀνομαστῶν αἰχμάλωτον ληφθῆναι Ἀγαρηῶν. τούτω με-

tibus nec eum prodere sustinentibus. nocte itaque superveniente, qui cum imperatore erant, simulata gaudii specie perstrepere manibus, conclamare, cinnyris, chordis, aliasque buccinarum sonitu aeream strepita implere; quo nimirum ingentes sibi auctas spes novique subsidii opinionem conterrendis hostium animis ingererent. quod et ita contigit. hoc enim ipsam illi suspicantes, ac ne in ipsos hostes irrumperent ab eisque circumdarentur, ad sex milia passuum recessere. imperator cum suis aliquantum periculo sublevatus fuga salutem expedit, et ad exercitum qui prodiderat ac turpiter terga dederat incolumis evadit. ac quidem proditoreum exercitum imperator acris obiurgat, summam vero Theophobo suisque gratiam habet, praemiasque ac honoribus magnifice accipit. hinc Persae ferventi in Theophobum amore incensi, incredibili gaudio animati, uno illo duce Agarenorum sibi bellum concedi postulant, invictaque animi vi certam sibi compressis hostibus pollicentur victoriam. quamobrem etiam imperator Theophobum Persarum ducem fore decrevit.

23. Insequenti anno Theophilus rursus copias adversus Ismaelitas educit, ac cum eis ex superiori victoria elatis ac ferocientibus ad Charsianum congressus, multis eorum subingatis, captivos ad viginta supra quinque milia abducit; illustrique potius praeda ad urbem Augustam redit. inter captivos Agarenos nonnemo fuit manuum agilitate celebris.

· γάλας τὰς κατὰ πόλεμον ἀρετὰς δι' ἐγγράφων ἐγκωμίων ὁ τῶν σχολῶν προεστὼς ἐμαρτύρει, καὶ ἐβεβαίον ὡς εἶη τε δεξιὸς περὶ τὴν ἵππυσίαν καὶ τὴν τοῦ σώματος ῥώμην γενναίος, καὶ ὅτι δυσὶ δόρασι χρώμενος περὶ τὴν ἵππασίαν [μὲν] ἐπιτόμως ἄγαν καὶ εὐσφραγῶς πρὸς τοὺς κατ' αὐτοῦ διαβαίνει. ἐπεὶ γοῦν ἐν τῷ τῶν ἵππων ἀμιλλητηρίῳ ὁ τοῦ δομειστίκου Θριάμβος ἐτελεῖτο, προηγεῖτο δὲ οὗτος τῷ τοῦ σώματος μεγέθει καὶ τῷ τῆς ψυχῆς ἀναστήματι τοὺς περὶ αὐτοῦ λόγους ἐπισφραγίζων, ἐκλευσέ πως ἰδὼν ὁ βασιλεὺς, καὶ τοῖς ἐπαίνοις κλαπείς, ἵππον τε τὸν ἄνδρα ἐπιβῆναι καὶ P 72

10 δόρατα λαβόντα δύο τὴν εὐφύτιαν τούτου καὶ ἀριστερίαν ἀπάσῃ τῇ πόλει ἐνδείξασθαι. καὶ δὴ τούτου γενομένου καὶ τοῖς ἀπειροτέροις τέρψιν παρέχοντος τῇ δόρασει, Θεόδωρος ὁ Κρατερός οὕτω λεγόμενος, ὁ καὶ μετὰ βροχὴ ἀρχηγὸς τῆς τῶν ἁγίων μβ' μαρτύρων γάλλυγος γεγονώς, πλησιάζων τῷ βασιλεῖ ἐξιμνηκτοῖρε τὸν

15 Ἀγαρθρόν, ἀνδρεῖον οὐδὲν φάσκων οὐδὲ καταπληκτικὸν ἐνδεικνόμενον. ᾧ καὶ χυλεπίνης ὁ βασιλεὺς "ἀλλὰ δι' ἰσχύος ἔχεις αὐτός, ὃ θηλυδρία καὶ ἀνανδρε, τοιοῦτόν τι ἐργάσασθαι;" καὶ ὃς αὐτίκα "δύο μὲν, βασιλεῦ, μὴ μαθὼν οὐδὲ μεταχειρίσασθαι δόρατα δέταμαι" οὐδὲ γὰρ ἐν πολέμῳ τοιαύτης χρεῖα ἀδολεσχίας· ἐνὶ δὲ B

20 δόρατι χρώμενος τὴν εἰς θεὸν πεποιθήσιν ἔχω βεβαίαν ὡς κρημίσω τε τοῦτον καὶ τοῦ ἵππου καταβυλωῶ." τὴν παρρησίαν γοῦν μὴ γέρων ὁ βασιλεὺς ἢ μὴν ἔφησε, κατὰ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ τὸν ὄρον ἐπαγαγὼν, θανάτιω παραδοῦναι τὸν ἄγιον, εἰ μὴ τοὺς λό-

hanc scholarum praeses bellica virtute eximium, eius scripto consignatis ludibus, perhibebat; asserebatque equitandi arte praeclare industrium ac corporis robore strenuum, eiusmodi denique qui in equis duplici solerter hasta hostem aggredereetur. quod igitur in circo domesticis triumphus agebatur, inter captivos primo is loco incedebat, corporis ipsa proceritate animique superbia ac celsitate de ipso sparsum rumorem confirmans. videns itaque imperator, eiusque celebri fama motus, conscenso equo duplicique arrepta hasta artis suae ac solertiae specimen spectante coram tota civitate exhibere iubet. id cum fieret et rei spectaculum imperitiores afficeret, Theodorus cognomento Craterus (is qui non multo post sanctorum quadraginta duorum martyrum cohortis dux existit) ad imperatorem accedens Agarenum subsannare, nihilque eum quod fortis animi sit quodve stuporem iniicere debeat ea molitione praestare etiam atque etiam asserere, ad quem indignabundus imperator "num vero, effeminato tu et evirate, eiusmodi aliquid, qua polles fortitudine, possis praestare?" contra Craterus "duabus quidem hastis, o imperator, nec didici nec quia valeo: nam nec nugarum eiusmodi usus aliquis in bello existit: una vero arrepta, dei fretus auxilio, equo deiectum iri hominem ac excusatum prorsus confido." tunc imperator dicendi illam libertatem non ferens, per caput suum iurare Cratero, se ei vitam erepturum, nisi

γοις ὄντως εἰς ἔργον ἀγάγοιεν. Ἰπκον οὖν ἀναβὰς ὁ Θεόδωρος καὶ δόρυ λαβὼν ἐν χεροῖν θῦπτον ἢ λόγος ἐν οὐ πολλαῖς περιόδοις τὸν Σαρακητὸν κατεκρήμνισε, καὶ μέγα τούτῳ φρονεῖν δέδωκεν οὐδαμῶς. ὁ μὲν οὖν βασιλεὺς ἠσχύθη αἶτε δὴ καταβεβλημένον ἰδὼν τὸν Σαρακητὸν ὑπ' ἀνδρὸς ἐνούχου καὶ οὐ γενναίου τινός, παν-5 οὔργος δὲ τέως ὢν καὶ τὴν ἀρετὴν αἰδοῦμενος τοῦ ἀνδρὸς ἐφιλοφρονήσατο μὲν λόγοις αὐτόν, στολὰς τε καὶ περιβολὰς αὐτῷ τὴν πολιτείαν αἰδοῦμενος ἐδώρησατο.

24. Ἄρτι δὲ πάλιν τοῦ ἔαρος ἰσταμένου καὶ τοὺς μαχητὰς κατ' ἀλλήλων ὑπλήζοντος, ὁ Θεόφιλος δύναμιν πολλὴν ἠθροικῶς 10 κατὰ τῶν Σαρακητῶν ἔξεισε, καὶ τὸν ὄσιον Μεθόδιον τῆς εἰρκτικῆς ἀναρροσιμένου καὶ μεθ' ἑαυτοῦ ἐπαγόμενος, οὐ νῦν μόνον καὶ πρῶτον ἀλλ' αἰεὶ τοῦτο ποιῶν καὶ πλησίον ποιεῖν ἔχων αὐτόν, εἴτε D τοῦ ἀσαφῆ ἔνεκεν καὶ πολλοῖς ἄγνωστα διαλύειν καὶ γνώριμα τούτῳ ποιεῖν διὰ τὴν ἐνυπάρχουσαν αὐτῷ σοφίαν (καὶ γὰρ ἐτόγγανε 15 τῶν ὑποκρυφῶν ἄγαν ζητητικὸς ὁ Θεόφιλος), εἴτε δὴ τινὰς ἐπαναστάσεις φυλακτιζόμενος παρ' αὐτοῦ παθεῖν διὰ τὸν κατὰ τῶν ἁγίων καὶ σεπτῶν εἰκόνων πόλεμον. οὐ μικρῶς γὰρ ἐδόκει τιμᾶν τὸν ἄνδρα καὶ σέβασθαι τὸ τῆς πολιτείας ἔκκριτον καὶ φλόθειον· διὰ τοι τοῦτο ἄγειν μεθ' ἑαυτοῦ ἀλλ' οὐ κατόπιν ἀπολιμπάνειν ἐφαί-20 νετο τούτῳ σεμνόν. καὶ δῆτα προσπεσόντων ἀλλήλοις τῶν στρατευμάτων, καὶ τῶν Ἰσμαηλιτῶν καθυπερετερούντων, συνέβη τὸν

1 ἀγάγοι?

12 καὶ πρῶτον] δὲ πρ. P

re ipsa quod verbis iactaverat impleret. mox ergo Theodorus conscenso equo arreptaque hasta manum conserens, dicto citius nec longo ambitu, Agarenum equo datum praecipitem altum sapere non sivit. puduit imperatorem, dum non a viro quodam magnifice strenuo, sed ab evirato prostratum Saracenum vidit. interim tamen, callido vafroque consilio, virique virtutem reveritus, amice verbis accipit, donatque vestibus honoris causa, civium animos offendere veritus, si quid homine aliter uteretur.

24. Iam vero rursum vere appetente ac bellatores viros inter se committente, Theophilus ingentibus contractis copiis contra Saracenos proficiscitur, educto e carcere sibi que adiuncto sancto Methodio. neque vero tunc primum fecit, sed et semper factitabat, penes se virum habens, sive ut eius sapientiae vi obscura vulgoque ignota dissolveret eaque ipsi aperiret (erat enim Theophilus abstrusarum rerum operosus investigator), sive id cavens, ne quas is turbas se absente ob sacrarum imaginum amolitionem in urbe excitaret. praecipui enim civium, inque eis viri religiosi, Methodium pluris faciebant eumque impense colebant. idcirco una secum adducere, non post se relinquere, ex officii ratione Theophilo videbatur. itaque commissa utrinque acie ac Ismaelitis su-

βασιλέα πως περικυκλωθέντα ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν κινδυνεύειν περὶ
 ψυχῆς, ὅτι δὴ καὶ Μανουὴλ ὁ στρατηγέτης δεινὸν ἠγησάμενος
 καὶ πέρα τοῦτο δεινὸν δορυάλωτον βασιλέα γενέσθαι, τοὺς περὶ P 73
 αὐτὸν ἀναθαρρόνας καὶ “ὡ ἄνδρες” εἰπὼν, “τὰς μελίσσας αἰδέ-
 5 σθε, αἱ τοῦ βασιλέως κατόπιεν τῷ φίλτρῳ βαλλόμεναι πέτανται,”
 εἰσῆει ὥσπερ τις λέων περὶ τῶν τέκτων βαλλόμενος, τὸν βασιλέα
 ζητιῶν. ὡς δ’ εἶδεν ἀποκαμιόντα καὶ τὴν σωτηρίαν μὲν ὑπὸ δει-
 λίας ἀπογόντα, προφασισόμενον δὲ ὡς μὴ βούλεσθαι τὸν λαὸν
 λιπόντα διαφυγεῖν, “ἄγε δὴ” ἔφησεν, “ὡ βασιλεῦ, ἀκολουθεῖ μοι
 10 εὐρείαν τὴν φάλαγγα ποιοῦντι καὶ πολλοὺς ἀποσφάττοντι.” ὡς B
 δ’ ὁ Μανουὴλ ἐξῆει καὶ τὸν ἐπόμενον δεδιότα πολλὰ καὶ κατεπιτη-
 χότα βασιλέα σὸν εἶχεν, αὐθις ἐρρήγγυ μετὰ πολλῶν τὴν φάλαγγα,
 τοῦτον ἐξελεσθαι βουλούμενος. ὡς δ’ ἡμάρτανεν αὐθις, καὶ
 τρίτον δὲ ἐκ στερροτέρας ψυχῆς τὴν συνέχουσαν φάλαγγα τὸν βα-
 15 σιλέα διέκοψεν, καὶ πλησίον ἐγεγόνει τούτου, ὡς καὶ ἱμῶσι τὸν
 ἐπιπρόντα τοῦτον ἐπιδήσῃσι ἵππον καὶ αὐθις ὑπέξερύουσθαι ἐτύγ-
 χασεν. ἐτρώθη τὴν ψυχὴν ὁ ἀνὴρ, βασιλέα Ῥωμαίων αἰχμάλω-
 τον γενέσθαι φοβούμενος καὶ τῶν ἐχθρῶν ὑποπόδιον· ὄθεν ταχυ- C
 τέραν ἅμα καὶ δεξιωτέραν τὴν ὑποστροφὴν ποιήσας, καὶ θάνατον
 20 ἀπειλήσας αὐτῷ εἰ μὴ τούτῳ συνακολουθήσειεν, θνῆε καὶ μόλις
 τοῦ κινδύνου δέξασθαι, ὀλίγων τιῶν κατόπιεν διακρουόντων τὸν

2 an δεινὸν ἠγησάμενος τοῦτο καὶ πέρα διεῶν? cf. p. 103^b,
 190^a, 451^b.

periculis, contigit circumventum imperatorem in vitae periculum ad-
 duci. quando etiam exercitus duxerit Manuel, grave propterea omnique
 mains dedecore reputans, si Romanorum imperator ab hostibus capere-
 tur, suorum animos concionis verbis recolligens, sicque eos allocutus,
 “eis viri, apes reveremini, quae suam regem, eius vi amoris percitae,
 posse volant,” leonis instar catalorum causa dimicantis medios cuneos
 imperatorem quae siturus irrumperet, animoque fatiscentem inventum, et ex
 ignavia salutem desperantem, ac causantem nolle se relicto exercitu eam
 fuga expedire, hortatus est ut se illi praesentia ac multorum strage iter
 aperientis comitem daret. postquam vero erumpentem timens pavensque
 imperator e vestigio secutus non est, iterum cum multis aciem perrum-
 pit, ut a periculo virum eruat. ac ne tum quidem voti compos effectus,
 tertio demum firmiori proposito cuneum imperatori undique affusum
 ipsumque coartantem dirimens, ad eum usque pervadit, adeo ut et equum,
 cui insidebat, loris alligare ipsumque rursus liberare contigerit. animo
 summas erat, quo metu Romanorum imperatorem ductum iri captivum at-
 que hostibus calcata cervice suppedaneum fore pertimescebat. idcirco
 velocis simul maiori que solertia repetitis vicibus reversus, mortem quo-
 que minatus, nisi ille sequeretur, aegre tandem periculo exemit, paucis
 quibusdam a tergo insequentem hostem reprimentibus, suisque incolu-

πόλεμον, καὶ τοῖς ἑαυτοῦ ἔγκατέλειξε. διὸ τιμαῖς τε τοῦτον ἐφαιμίλλως ἐδεξιόσθη καὶ προπούσαις δωρεαῖς ἐθεράπευεν, εὐεργέτην καὶ σωτήρα πολλὰκις ἀποκαλῶν.

25. Ἄλλ' ὁ φθόνος ἴσχυσε κατ' αὐτοῦ, καὶ ὁ κατὰ πολλῶν καὶ τοσοῦτων μυριάδων ἀνδραγαθήσας καὶ τῶν ἑχθρῶν διασώσας τὸν βασιλέα ὑπ' ὀλίγων οἰκείων κατεπαλαίετο. ὅθεν εἰς **D** καθοσίωσιν καὶ ἐπιβουλήν παραλόγως ἐκ λοιδορίας ἐγκληθεῖς, καὶ πολὺν εἶναι τὸν φθόνον τὸν κατ' αὐτοῦ ἐνιδίων, ἐπεὶ διὰ τινος πιστοῦ ἀνεμάνθανεν, δούλου μὲν πρότερον ὄντος τοῦ Μανουήλ, τότε δὲ ἐκ χάρισματος οἰνοχοοῦντος τῷ Θεοφίλῳ καὶ ἐξυπηρετοῦν- **10** τος, ὡς μέλλοι τοῦτον ἀποτυφλοῦν καὶ ὀφθαλμῶν ποιήσαι χωρὶς, ἀποστιασίαν τολμᾷ καὶ πρὸς Ἀγαρηνοῦς μετατίθεται, μέγας παρ' αὐτοῖς ὀφθεῖς καὶ τιμαῖς ταῖς μεγάλοις τιμώμενος. ἐνέκειτο γοῦν κατὰ τῶν πλησιάζοντων αὐτοῖς ἑχθρῶν, οἳ οὕτω δὴ Κορμάτοι καλοῦνται, πολὺς, καὶ νίκας οὐ τὰς τυχοῦσας ἐποίει ἅτε δὴ καὶ **15** **P 74** πείρα καὶ συνέσει διαφέρων πολλῶν. καὶ τὸ δὴ κρεῖττον λόγον, ὅτι μετὰ τῶν αἰγμαλώτων Ῥωμαίων καὶ καθειργνημένων ἐν φυλακαῖς ταῦτα ἐργάζετο, πίστιν αὐτοῖς δοῦς ὑπὲρ αὐτῶν ὡς οὐ φεύξονται· ὅτε καὶ τὸ Χορασὺν λέγεται κατασχεῖν καὶ τῷ ἀμεραμνοῦ κῆ ὑποτάξαι οὐ τῷ διαφέρειν μόνον εἰς ἀνδρίαν αὐτοῖς, ἀλλὰ καὶ **20** τῷ καινῶς πως καὶ παρηλλυμένως ὀφθῆναι αὐτοῖς· ἢ τε γὰρ τῶν σχημάτων μεταβολὴ καὶ ἡ τῶν φωνῶν παρὰ δόξαν μεταλλαγὴ εἰς

mem reddidit. idcirco pari in eum benevolentia Theophilus ipsum honoribus accipiebat, benefactoremque ac servatorem suum vocitans congruis muneribus colebat.

25. Ceterum maior in eum vis invidiae fuit; ac qui tot milibus armatorum unus obstiterat exque mediis hostibus imperatorem liberaverat, paucorum aulae familiarium suaeque gentis hominum malis artibus superatur. maiestatis ergo ac insidiarum per summam improbitatem ex calumniâ reus agitur; summamque vim invidiae advertens, ac a fidelissimo quodam, qui olim quidem servus illius fuerat, tunc vero principis gratiam meritis Theophilo a poculis erat eique ministrabat, certior factus fore ut ab eo oculis orbaretur, defectionem vulgicem usum praestaret. quodque nec satis dici sermone possit aut ratione pensari, tanta haec facinora per Romanos captivos, ac qui vincti in carceribus essent, ei militantes exsequabatur, data Agarenis fide minime ab eis fugitivos. quando etiam Chorasani cepisse ferunt ac ameramnunae subiecisse. isthaec vir tantum conficiebat non insigni tantum fortitudine sua, sed et quod novam quandam nec usitatam rationem inire videretur: ordinum enim et aciei alia aliaque compositio tesseraeque ac vocum inopinata mutatio in animi an-

δειλίαν ἐμπέπτωι ἠνάγκηζε τοὺς πόλεμικούς. οὐ μὴν δὲ ἀλλὰ καὶ πολλῶν ἀτιθάσων θηρίων κατασπομένων αὐτοὺς καὶ βλαπτόντων ἰλεοθιρώσας, καὶ μεγάλων αἴτιος καλῶν αὐτοῖς γεγονῶς, διαφρο- B
 ρόντως ἠγαπήθη αὐτῷ τε τῷ ἕρχοντι καὶ τῇ γερουσίᾳ αὐτοῦ.

5 26. Ἄλλ' ἐπεὶ μετέμμελον τῷ βασιλεῖ ἐνεποίησε ταῦτα δια-
 κούσωντι καὶ λύπης αἴτιος κατέστη πολλῆς, πάντα κάλων ἐδόκει
 τούτῳ κινεῖν ὡς ἂν τὸν ἄνδρα μετακαλέσοιτο καὶ παλινορομησῶι
 ποιήσειεν. ἔθεν οἱ μὲν εἰρηγικὰς σπονδὰς διὰ τοῦ μοναχοῦ ποιή-
 σαι τοῦτον φασιν Ἰαννοῦ, πρὸς καιρὸν τοῦ κατὰ τὰς φυλακὰς
 10 διυλλαγίου, καὶ πρὸς τὰ ἴδια μεταγαγεῖν, ὅτε καὶ χρυσοβούλλιον
 τούτῳ καὶ ὄρκους ἀπαδεικὰς δι' αὐτοῦ τε καὶ ἐτέρων προτέρων C
 πολλῶν ἐξαπέστειλεν. οἱ δὲ δι' αὐτοῦ μὲν τοῦ Ἰαννοῦ, οὐ μὴν
 ὡς διὰ φανερῶς ἐντεύξεως καὶ συντοχίας, κρυπτικῆς δὲ καὶ ἠδή-
 λου πολλοῖς, ἢ τὸν Ἰαννὴν γνώμη τοῦ Θεοφίλου ὑπ' ἡμῶν μετα-
 15 στήσασα καὶ μεταμφιᾶσασα καὶ τοῖς ῥηνοδοτούσιεν Ἰβηρσι καὶ
 μοπαγοῖς τοῖς πρὸς τὰ Ἱεροσόλυμα μετὰ λιπῆς φοιτῶσιν ἰσομοιῶ-
 σασά τε καὶ συγκαταμῆξασα τῷ ἐν ᾧ διητύτο οἴκῳ ὁ Μιανοῦηλ
 κατὰ τὸ Βαγδῦ ἐγκατέστησεν ἐπιστεῖν τε προσποιησόμενον καὶ τὴν
 20 τοῦ βασιλέως μετάνοιαν ἀναδιδάσκοντα. καὶ μάρτυρας τῶν εἰρη-
 μένων τό τε τοῦ βασιλέως ἐγκόλιον καὶ τὸ χρυσοβούλλιον ἐδίδου, D
 σερμπάθειάν τε καὶ παντελεῖ τῶν κακῶν ἀμνηστίαν ἐθαγγελιζόμενα·
 ἃ καὶ λαβὼν εἰς χεῖρας ὁ Μιανοῦηλ, καὶ οἰοῦντι τὴν ψυχὴν ἀνα-
 καίς, τὴν οἰκίαν ἐμέλετο ἐπάνοδοσ. ἐπεὶ γοῦν ἔκ τε τοῦ χρόνου

gustias ac pavorem hostes. conuictebat. nec solum adversus hostes strenue egit, verum etiam a feris bestiis regioni vastitatem afferentibus eos liberavit, multorumque eis bonorum auctor, principum pariter eiusque proceribus summe carus fuit.

26. Verum cum eius percrebescente fama Theophilum rei paenitere-
 ret, nec levis dolor inde eum incessisset, nullum non funem movendum
 statuit, ut virum ad se revocaret ad seque redire compelleret. unde alii
 quidem per Iannem monachum, quo tempore missus est ad commutan-
 dos captivos, pacis eum foedera iniisse ac Mannelem ad se revocasse
 ferunt, quando etiam literas et securitatis fidem inuiserando firmatam
 per eum pluresque illo priores misit. alii eiusdem quidem Iannis opera
 rem peractam malunt, non tamen sic aperta colloquio, sed occulte ac
 vulgo obscuro, ita nimirum ut Iannes iubente Theophilo profectus sit,
 habitumque mutato ac pannis indutus Iberis atque monachis Hierosoly-
 mam voti causa proficiscentibus, unum illorum simulans, sese adiunxerit,
 eoque habitu Manuclis domum Bagdae subierit. illic mendici ea specie
 ad eum aditum nactus imperatorem paenitere docuit, verbisque fidem
 loci illius prolata collari cruce ac literis, quibus is securum redderet
 omniumque offensarum oblivionem sancte promitteret. acceptis in manus
 Manuclis literis, incenso ardoribus animo, serio cogitat in patriam do-
 mique reverti. quia igitur temporis ipsa longinquitate rebusque ad-

καὶ τῶν πρότερον ἡμῖν εἰρημένων αὐτοῦ κατὰ τῶν πολεμίων ἔργων ἢ πρὸς αὐτὸν πίστις οὐ μείωσιν αὐξήσιν δὲ τινα καθ' ἐκάστην ἐλάμβανεν, μὴνύει τῷ ἀμεραμνουῆ ὡς ἐφέσεως ἔχοι καὶ κατὰ τῶν Ῥωμαίων στρατεῦσαι, καὶ τοὺς ἐχθρούς, οἳ κατεῦτον αὐτοῦ πρὸς τὸν βασιλέα, ἀμύνασθαι, καὶ κατὰ τὴν Καππαδοκίαν τὰς οἰκῆ-
P 75 σεις ἔχοντας· καὶ σὺν αὐτῷ καὶ τὸν υἱὸν ἡξίου πέμπεσθαι τὸν ἀμεραμνουῆ εἰς πλείονα τῶν ὑπονοουμένων ἀσφάλειαν. κατανεύει τοῖς αἰτηθεῖσιν ὁ Ἰσμαήλ, καὶ κατὰ τῶν ὧν ἐπεθύμει ἐξέπεμπεν. ὡς δὲ πλησίον πού τοις τῶν Ῥωμαίων ὄρλοις ἐγίνοντο, δῆλα ποιέ-
B ται τὰ κατ' αὐτὸν τῷ Καππαδοκίας στρατηγῷ καὶ τὴν εἰσαυθίς 10 πρὸς Ῥωμαίους ἐπάνοδον, καὶ ἅμα ἐδίδασκεν ὡς χρὴ κατὰ τὸν δεῖνα τόπον λόγον τινα καὶ ἐνέδραν γενέσθαι, ἔν' ὅταν ἐκεῖσε δὴ γένωμαι, τὰ μὲν Σαρακηνῶν κοῦρσα ἐπ' ἄλλον δὴ τινα τόπον ἐξελαύνειν ποιήσας μετὰ τοῦ λόγου δὴ γένωμαι καὶ πρὸς τὰ Ῥωμαίων ἤδη ἐπαναδράμω αὐτός. ὃ καὶ γέγονεν· ἄρτι γὰρ ἐκεῖσε δὴ πού 15
B ἐπλησίαζεν, καὶ πολλὰ τὸν τοῦ Ἰσμαήλ υἱὸν κατασπασάμενος “ἄπιθι” ἔφη “ὕγις, ἄπιθι, τέκνον πρὸς τὸν πατέρα σου· ἐμὲ δὲ ἴσθι πορευόμενον οὐ πρὸς ἄλλον, πρὸς δὲ τὸν ἐμὸν ὄντως βασιλέα καὶ κύριον.” διασπασθεὶς δ' ἐκεῖθεν πρὸς τὴν βασιλεύουσαν εἰς τὸν ἐν Βλαχέρναις θεῖον ἐπεφοιτῆκει ναόν, τὸν Θεόφιλον εἰδὼς 20 οὐ τὴν τυχοῦσαν ἔχοντα πίστιν εἰς αὐτόν. ὅθεν καὶ μάγιστρος τιμᾶται, καὶ σύντεκνος ἔκτοτε χρηματίζει αὐτοῦ, καὶ δομέστικος προβιβάζεται τῶν σχολῶν. εἰσὶ μὲν δ' οἱ φρυγῆ μὲν χρῆσασθαι

7 τὸν τοῦ ἀμερ.
 δῆ? ἢ τοι?

9 δῆλα ποιεῖ? ἢ δηλοποιεῖ?

23 δ']

versus ameramnunae hostes, quas supra rettulimus, bello praecclare gestis suam illi magis ac magis in dies probat fidem, nec ulla iam suspicione laborabat, significat hoc sibi animo constitutum, ut et adversus Romanos educat et inimicos (suos apud imperatorem delatores) ulciscatur, quibus in Cappadocia sedes habebant. ac quo magis institutum celet, ipsam ameramnunae filium secum mitti rogat. annuit potenti Ismaelus, ac in quos expetierat hostes Manuelem emittit. ubi iam Romanos pene fines attigerat, Cappadociae praetorem de suis rebus monet, seque rursus ad Romanos redire significat, simulque certo loco locandas insidias docet, “ut cum” illuc venero, Saracenorum praedonibus alio dimissis, in Romanorum ipse cuneum incidam, atque ita ad patrios lares revertar;” uti etiam factum est. ubi enim prope iam ad locum accesserat, Ismaelis filium prolixè salutans ac osculans “abi” inquit, “abi, filii, incolamis ad patrem tuum; scito vero non ad alium me proficisci quam ad meum verum imperatorem ac dominum.” salvus inde receptus Cropolim in sacram Blachernensem aedem venit, erga quam sciret Theophilum non vulgarem habere fidem. quocirca etiam magistri honore donatur, exindeque Theophili competer audit, et scholarum domesticus praefectus.

τὸν Μανουὴλ φασὶ πρὸς τοὺς ἐξ Ἀγαρ, καὶ διὰ τὴν Θεοφίλου, ὡς εἴρηται, ἐκπελθόντα σπουδῆν, οὐ μὴν καθουσίωσιν ἐγκληθέντα ἐπὶ Θεοφίλου φυγεῖν, ἐπὶ Μιχαὴλ δὲ τοῦ Τραυλοῦ τοῦ τούτου C πατρός, εἴτε καὶ μίσει τῷ πρὸς αὐτὸν φερόμενον, εἴτε δὴ καὶ 5 καλαιὰν δεδοκίωτα μῆνιν αὐτοῦ.

Χειροτονεῖται δὲ καὶ Ἰαννῆς ἐπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως κατὰ τὴν εἰκάδα πρώτην τοῦ Ἀπριλλίου μηνός, ἡμέρα πρώτη, ἄθλον ἀσεβείας καὶ ἀπιστίας καὶ τοῦ μὴ τὰς θείας εἰκόνας προσκυ- τῆν τὴν ἱερωσύνην ἀπενεγκάμενος.

27. Ζητητικῶ δὲ τῷ Θεοφίλῳ τυγχάνοντι καὶ ἄγαν ἐγκει- μένῳ περὶ γνώσεως τῶν μελλόντων βασιλευέν ἀνδρῶν, γύναιόν τι ληφθὲν ἐκ τῶν Ἀγαρ κατὰ τοὺς πολέμους τούτους Πύθωνος κατεχόμενον πνεύματι παρά τινων ἀνεμάνθανε. τοῦτο οὖν ἤγαγέ τε παρ' ἑαυτῷ ὁ Θεόφιλος, καὶ τίνες εἶεν ὧν ἡ βασιλεία διαρκέσει D 15 ἐπὶ πολὺ ἐπιγυῖναιτο. ὡς δὲ σοῦ μὲν διάδοχον τὸν σὺν υἱὸν καὶ γαμητὴν ἀπεφοίβασέ τε γενέσθαι καὶ ἐμαντεύσατο, μετέπειτα δὲ τοὺς Μαρτινακίους ἐπὶ πολὺ τῆς βασιλείας κατασχεῖν, αὐτίκα τοῦτον τὸν Μαρτινάκην, καὶ τοί γε προσωπειωμένον αὐτῷ πως κατὰ συγγένειαν, πρὸς τὸ μονάζειν ἀπέκρινεν, καὶ τὸν ἑαυτοῦ οἶκον 20 θεοῦ καὶ μοναχῶν ἐναπέδειξεν ἐνδιαιτήμα. οὐ τοῦτο δὲ μόνον ἀλλὰ καὶ πολλὰ τῶν μελλόντων τὸ γύναιον ἀπεθέσπισεν· τὸν τε γὰρ Ἰαννῆν τοῦ πατριαρχικοῦ θρόνου πρόρω που γενέσθαι ἐνεσή- μασεν, καὶ τὴν τῶν σεπτῶν εἰκόνων ἀναστήλωσιν κατεσάφησεν.

ταρ. non desunt qui dicant fugisse quidem Manuelem ad Agarenos, ac Theophili opera, ut dictum est, fuisse revocatum, non tamen maiestatis accusatum Theophilo imperante fugisse, sed Michaele Traulo eius patre, sive odio in illum defecerit, sive quod veteres eius inimicitias suspectas haberet.

Interim vero etiam Iannes Cpolitannus episcopus ordinatur, Aprilis vigesima prima, die dominica, impietatis praemium perversaeque fidei ac sacris imaginibus negati cultus sacerdotium consecutus.

27. Porro Theophilus dum curiosior est inquirendi studio, et ut futuram imperatorum successionem vaticinio condiscat operosius incum- bit, mulierem quandam superioribus bellis ex Agarenis captam, Pytho- nico spiritu obsessam, quorundam relatione accipit. eam itaque accersit, ac quoniam in longum tempus imperio potituri sint ex illa quaerit. ad quem vates, successurum eius filium cum coniuge, Theophilo respondit: postea vero fore ut Martinaciorum genus annos plures imperium teneat. illam itaque Martinacem hunc, etsi ipsi affinitate coniunctum, raso ca- pite Theophilus monachum facit, eiusque aedes in domum dei ac mona- chorum domicilium redigit. neque hoc solum, sed et alia plura mulier vaticinata est, nempe Iandem patriarchali sede delectum iri, sacramen- ta imaginum revocandam religionem ac cultum. quare vehementi de-

οἷς τὴν ψυχὴν ὁ Θεόφιλος ἐπώδυνος γεγονώς καὶ δυσσάπνοιστα
 P 76 ταῦτα φέρων αἰεὶ πολλὰ πολλάκις ἐπῆδε τῆ ἑαυτοῦ γαμειτῆ, πρὸς
 δὲ καὶ λογοθέτῃ Θεοκτίστῳ παρήγει καὶ πλήθει κατεδέομαι ὄρασιον
 τοῦ μήτε τὸν Ἰωαννὴν ὑπερορίας τυχεῖν μήτε μὴν τὰς εἰκόνας προσ-
 κινήσεως. τοσοῦτον δὲ ἄρα τὰ περὶ τῆς βασιλείας ἠρέονα τε καὶ 5
 ἐξιχνιάζει ὡς καὶ παρὰ τοῦ Ἰωαννοῦ ἐν λευκομαντείᾳ τὸν μέλλοντα
 Βασιλεῖον τὴν τοιαύτην ἐπειληφέναι ἀρχὴν καθαρώς ἐνιδεῖν. οὐ
 μὴν δὲ ἀλλὰ καὶ Κωνσταντῖνον τὸν κατὰ τὸν Τριφυλίον τὰ αὐτῷ
 συμβησόμενα διειτράνου τὸ γύναιον, πολλὰ λυπαροῦντα καὶ πυν-
 θανόμενον· αὐτὸν τε γὰρ καὶ τοὺς αὐτοῦ υἱεὶς κληρικοῦ σχῆμα 10
 ἐπὶ τοῦ Βασιλείου διαμειφθῆναι· ὃ καὶ γέγονεν. καὶ Γεώργιον
 B δὲ τὸν τὰς στρατιωτικὰς ἀέλτους ἐπειλημμένον ἐπὶ σφενδὸνῃ τῆ
 κατὰ τὸν ἰππόδρομον ἀποκτανθῆναι, καὶ τὴν ὑπαρξιν αὐτοῦ τῷ
 βασιλικῷ ἀνειληφθαι ταμείῳ. καὶ ταῦτα μὲν ὧδέ πῃ κατὰ Πλά-
 τωνα 15

28. Τῷ δ' ἐπιόντι ἔτει πρὸς τὸν κατ' ἀλλήλων πόλεμον
 οἱ τ' Ἀγαρηνοὶ καὶ ὁ Θεόφιλος ἐξελθόντες ἔμειναν ἄπρακτοι παν-
 τελῶς ἀλλήλους καταπτοούμενοι, καὶ πρὸς τὴν ἑαυτῶν ἐναντίστρε-
 φον. κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν καιρὸν ὃ τε χαγάνος Χαζαρίας καὶ ὁ
 Πέχ πρὸς τὸν αὐτοκράτορα Θεόφιλον ἐπεμπον πρεσβευτάς, τὸ 20
 κάστρον ὅπερ οὕτω Σύρκελ κατονομάζεται αὐτοῖς κτισθῆναι ἔξαι-
 τούμενοι, ὅπερ ἐρμηνεύεται μὲν Λευκὸν οἴκημα, ἔστι δὲ καὶ κατὰ
 C τὸν Τάναιν ποταμόν, ὃς τοὺς τε Πατζινακίτας ἐντεῶθεν καὶ αὐ-
 τοὺς διείργει τοὺς Χαζάρους ἐκείθεν, ἐνθα καὶ Χαζάρων ταξεῖται

lore concitus Theophilus, remque altius mente retinens, saepenumero Augustam, ad haec et Theoctistum logothetam monebat ac hortabatur multisque sacramentis adigebat, ne unquam Iannem patriarchali sede de-
 iici autve imagines coli paterentur. tantam vero operam vestigandis istiusmodi imperatorum successionibus posuit, ut et Iannis ex pelvi divi-
 natione Basilium imperii arcem suscepturum perspicue viderit. praeter imperatorem aliis quoque ex ea sciscitantibus mulier respondit. in his Constantino Triphylio, multum roganti ac enixe eventura quaerenti, praedixit fore nimirum ut ipse ac filii Basilio imperatore clericalem ha-
 bitum induerent; quod et evenit. Georgio quoque militarium tabularum ac matricularum praefecto praedixit fore ut in Circi funda necaretur eiusque substantia fisco addiceretur. et haec quidem hactenus iuxta Platonem

28. Anno sequenti Agareni et Theophilus expeditione utrinque suscepta, utrinque abs se metu re integra domum redierunt. eodem fere tempore chaganus Chazariae ac Pechus missa legatione imperatorem rogant ut castrum Sarcel nuncupatum, quod interpretatione nominis domus candida dicatur, ipsis aedificet. porro locus est ad Tanais fluvium, quo hinc inde Patzinaces et Chazaritae disterminantur; ubi et Chaza-

καθίζονται τριακόσιοι κατὰ χρόνον ἐναλλασσόμενοι. ὣν τῇ αὐ-
 τῆσει καὶ παρακλήσει πεισθεὶς ὁ Θεόφιλος τὸν σπαθαροκανδιδά-
 των Πετρωνᾶν τοῦ ἐπονομαζομένου Καματεροῦ, μετὰ χελανδίων
 βασιλικοπλοσίων καὶ τοῦ Κατεπάνω τῆς Παφλαγονίας ἀπέστειλεν,
 5 ἕως πέρας τὴν τοῦτων αἴτησιν κελύσας ὑπαγαγεῖν. ὃς ἅμα τῷ
 τὴν Χερσῶνα καταλαβεῖν τὰς μὲν μακρὰς νῆας ἐκείσέ που προσ-
 ορμίσας ἐπὶ τῆς χέρσου κατέλιπεν, τὸν δὲ λαὸν ἐν στοργῆλαις
 εἰσγαγὼν νυκτὶ μέχρι τοῦ Τανάιδος διεβιάσθη, ἔνθα καὶ τὴν
 πύλιν ἴδει τοῦτοις οἰκοδομεῖν. ἐπεὶ δὲ λίθων ὁ τόπος ἠπόρει, ἐκ
 10 μὲν τῶν μικρῶν καχλήκων τοῦ ποταμοῦ ἄσβεστον, ἐκ δὲ τῆς ὑπο-
 κειμένης γῆς πηλὸν ἐγκαύσας διὰ καμίνων, καὶ βίσαλον ἐργασά-
 μινος, τὴν ὀρισθεῖσαν αὐτῷ δουλείαν μόγις μὲν, ἐπεραίου δὲ διὰ
 πολυχειρίας λαμπρῶς, καὶ πρὸς τὴν βασιλεύουσαν ἐπανέστρεφεν.
 ἰδίῳ δὲ καὶ περὶ τοῦ Χερσῶνος τῷ βασιλεῖ γνώμην τε καὶ βου-
 15 λήν, οἷς εἰς πείραν τῶν ἀνθρώπων ἦλθεν καὶ τῶν τόπων ὁμοῦ,
 καὶ "οὐκ ἄλλως ἄρξεις τῆς χώρας καὶ τῶν τόπων ὄλοσχερῶς ἢ
 στρατηγὸν προχειρίζομενος ἴδιον, ἀλλ' οὐ τοῖς ἐκείνων ἀρχουσί τε
 καὶ πρωτεύουσι καταπιστεύων σαυτόν." οὐδὲ γὰρ οὐδ' ἡμέτερός
 20 τις ἐκείνων προνοούμενος ἐξαπιστέλλετο στρατηγός, ἀλλ' ὁ λε- P 77
 γόμενος πρωτεύων μετὰ καὶ τῶν πατέρων τῆς πόλεως τὰ πάντα ἦν
 δεσπότης. ἐπὶ τούτῳ ὁ βασιλεὺς Θεόφιλος οὐκ ἄλλον ἀλλὰ τὸν
 εἰρημνὸν Πετρωνᾶν, ὡς ἔμπειρον κρίνας τοῦ τόπου, πρωτοспа-
 θάρων τε ἐτίμησεν καὶ στρατηγὸν ἐξαπέστειλεν, τόν τε πρωτεύοντα

4 κατεπάνω P: cf. p. 300°.

21 ἐπεὶ P

ritae praesidiarii trecenti, commutatis vicibus per tempus alii aliis sub-
 sistenti, stationem habent. horum postulatis annuens imperator Petronam
 Camateri (sic dicti) spatharocandidatum cum classe regia et Paphlago-
 niae capitaneo misit, rem praestituros quam illi rogaverant. ubi autem
 Chersonem appulsus est, longiores naves in terram subductas illic in
 statione relinquit, rotundis vero impositas copias ad Tanaim usque, quo
 loco extruendum illis oppidum erat, traiecit. quia autem locus lapides
 non habebat, ex fluvii glareae calcem facit; exque subiecta humo lutum
 in lateres excoquens, ardua quidem molitione, laborantium tamen multi-
 tudine magnifice perfecto opere domum redit. reversus vero Petronas
 imperatorem de Chersone monet, ut qui gentis mores locique genium
 expertus didicerat, non aliter regionis oppidorumque pleno iure compo-
 sitione fore, quam si proprium urbi gentique praesidem ducentumque praefi-
 ceret; non indigenis proceribus ac primatibus res suas crederet. hacten-
 as enim nemo regionem procuraturus Cpoli praeses mitti solebat; sed
 quem ibi primatem vocant, una cum patribus civitatis cuncta gubernaba-
 bat, imperator approbato consilio ipsum quem diximus Petronam, usu
 regis peritum indicans, protospatharii dignitate auctum praesidem

καὶ τοὺς ἄλλους θεσπίσας ὑπέκειν ἀνενδοιάστως αὐτῷ· ἐξ ὅτου περ καὶ μέχρι ἡμῶν ἐκράτησεν ἀπὸ τῶν ἐντεῦθεν εἰς Χερσῶνα προβάλλεσθαι στρατηγούς. οὕτω μὲν οἷν ἦ τε τοῦ Σάρκει οἰκοδομὴ ἐγένετο καὶ ἡ πρὸς τοὺς Χερσωνίτας τῶν ἐντεῦθεν ἀποστολῆ στρατηγῶν.

29. Ἐξίσει δὲ πάλιν ὁ Θεόφιλος κατὰ τῶν Ἀγαφηνῶν ἐμ-
 B βριθέστερος, τῆς πατρικῆς ἠτιῶσθαι τόλμης ἀτέραστος ὤν. ὅθεν καὶ πορρωτέρω πρόεισι τῆς Συρίας, ὁμοῦ μὲν κείρων τὴν γῆν καὶ πορθῶν, ὁμοῦ δὲ λαφυραγωγῶν αὐτὴν καὶ αἰχμαλωτίζων, καὶ πόλεις παραλαμβάνων ἄλλας τε δύο καὶ μέχρις ἐδάφους καταστρε- 10
 φόμενος, καὶ αὐτὴν δὲ τὴν Σωζόπετραν ἐκπολιορκήσας πατρίδα τυγχάνουσαν τοῦ ἀμεραμνουνη, ὑπὲρ ἧς ἐγένετο ἐκείθεν διὰ γραμμάτων προτρέψασθαι ἀναχωρεῖν τὸν Θεόφιλον ἐκ τῆς πατρίδος αὐτοῦ, κἄν οὐκ εἶχέ πως τὸν ἀκούοντα. καὶ ταῦτα μὲν διοικησά-
 C μενος πρὸς τὴν βασιλεύουσαν ἐπάνεισιν ὁ Θεόφιλος, τῷ Θεοφόβῳ 15
 τὰ τῶν Περσῶν ἐνδιαθέσθαι προτρεψάμενος καὶ αὐτὸς διὰ ταχείου ἐπαναδραμεῖν πρὸς αὐτόν. ἀλλ' οἱ Πέρσαι συσχόντες αὐτόν κατὰ τὴν Σινώπην βασιλέα καὶ ἄκοιτα ἀνεκῆρυξαν· ὃς αἰδοῖ τε καὶ φόβῳ πρὸς τὸν βασιλέα βαλλόμενος ἀνένευε τε καὶ δεινὰ πείσεσθαι τούτους ἔλεγεν ἐπὶ τῷ τολμήματι. ὅθεν πλέον κατορρωδούντες 20
 αὐτοὶ τὰς ἐκ βασιλείως ἀπειλὰς εἶχοντο μὲν τῆς γνώμης αὐτῶν, εἶχον δὲ καὶ αὐτὸν ἐν μέσῳ παραθυρρύνοντες. ἀλλ' ὁ Θεόφοβος λάθρα τὰ τελεσθέντα δηλοῖ τῷ βασιλεῖ, καὶ ἐνωμότως πληροφορεῖ ὡς οὐκ αὐτὸς ἐκείνοι δὲ τῶν τολμηθέντων ὑπαίτιοι. ἀλλ' ἐκεί-

mittit, primario ac reliquis civibus imperans ut nulla tergiversatione misso praesidi obaudiant. hincque percubuit ut praesides Chersoni praeficiantur. atque in eum modum tum praesidium Sarcel extractum est, tum deinceps missi Byzantio Chersonem praesides.

29. Porro Theophilus maioribus rursus animis adversus Agarenos proficiat, paterna se minorem audacia videri aegre ferens. longe itaque in Syriam progressus obvia quaeque vastat depraedatur diripit, duasque captas civitates solo tenus diruit; quia et ipsam expugnat Sozopetram ameramunnae patriam, a qua ille ut recederet scriptis literis etiam atque etiam rogaverat; quanquam Theophilus ei minime obtemperavit. hisque adeo gestis Cpolim reversus est, relicto Theophobo cum mandatis ut res Persarum componeret iisque compositis festine ad eum rediret. at Persae cum Sinope detinentes, reluctantem sane, imperatorem consalutarunt. is partim imperatoris reverentia et cultu, partim metu deterritus, rem detrectabat, diraque passuros pro hac temeritate ausuque aiebat. quocirca illi minis territi obfirmatius haerere proposito, animosque Theophobo, quem medium habebant, facere. ille porro clam imperatori rem significat, iureiurando confirmans non se, sed Persas huius auctores fatinotis esse. ac tum quidem Theophilus voluntatem

σοι τε ὁ βασιλεὺς ἀσμένως ἀποδέχεται τὴν προαίρεσιν καὶ πρὸς
 τὰ βασιλεία εἰσκαλεῖ, τὴν ἀρχαίαν εὐκληρίαν ἀποδιδούς· συγγνώ-
 μην τε ἅπασιν τοῖς ἄλλοις καὶ ἀμνηστίαν κακῶν δοῦς τῆς Σινώπης, D
 ἣτε δὴ καὶ Ἀμαστρίδος, ποιεῖ ἐκδημεῖν. καὶ ἐπέπερ εἰς πολυ-
 5 πληθίαν ἐνέδωκάν τε καὶ ᾗξῃσαν ὡς εἰς τρεῖς μυριάδας ἑλλη-
 κίνας, οὐ συμφέρον ἰδοῦσι τῷ βασιλεῖ τούτους ἐλευθέρους εἶναι
 καὶ ἀνεμμένους, ἀλλὰ καλῶς σκευάμενος ἐκάστῳ θέματι χιλιάδας
 δύο ἀπέσταλκεν, ὑπὸ χεῖρα τελεῖν τοῖς εἰς στρατηγίαν τεταγμένοις·
 ἐφ' ὧν καὶ τουρμάρχας ἐπιστατεῖν ἐξετίθετο. ὅθεν ἄχρις ἡμῶν
 10 τὴν προσηγορίαν Περσῶν αἱ τῶν θεμάτων τυῖρμαι κεκλήρωνται,
 ἐφ' οἷς διεσπάρησαν. τοῦτο γοῦν τὸ τόλμημα θρασύτερον πῶς
 καὶ ἱταμώτερον δόξαν τῷ Θεοφίλῳ αὐτούς τε διασπαρῆναι καὶ
 διασημηθῆναι ἐποίησεν καὶ τὸν Θεόφοβον μετ' οὐ πολλὰ ἀπήγαγε P 78
 τῆς ζωῆς. ἐγένετο δέ τι καὶ δεύτερον αἴτιον, ὃ δηλώσει πάντως·
 15 ὁ λόγος κατὰ τὸν οἰκείον καιρὸν.

30. Ὁ δὲ ἀμεγαμοννῆς τοσοῦτον ἐτρώθη τὴν ψυχὴν ἐπὶ
 τῇ καταλήψει τε καὶ πορθῆσει τῆς πατρίδος αὐτοῦ ὡς πανταχοῦ
 θεοπίσται τε καὶ κηρῶσαι πᾶσαν ἡλικίαν ἔκ τε Βαβυλωνίας καὶ
 Φοινίκης καὶ Κοίλης Συρίας Παλαιστίνης τε καὶ τῆς κάτω Λιβύης
 20 συναθροισμένην ἐπὶ ταῖς ἀσπίσιν αὐτῶν ἐγγράψαι Ἀμόριον, τὴν
 κατ' αὐτοῦ διάβασιν μετὰ θρασύτητος ἀνιτιτόμενος. συνήγετο
 γοῦν καὶ κατὰ τὴν Ταρόν πολλὰς ἐξ ὀλίγων ἐγένετο, μανία ἐπὶ B

5 ἐκίδουαν?

Theophobi approbavit, et in aulam revocato pristinam dignitatem resti-
 tuit. Persis quoque delicti veniam dedit, iniuriarumque promissa obli-
 vione eos Sinope, sive etiam Amastride, excedere iubet. et quoniam in
 ingentem iam multitudinem excreverant (nam summa eorum ad triginta
 milia assurgebat), haud e re visum Theophilo ut eos liberos atque solu-
 tos esse permitteret. utili itaque consilio bina milia in singula themata
 dividit, qui sub illorum ducibus forent, sub quibus etiam tribuni eorum-
 que tarmarum praefecti illis praecessent. hincque factum ut hactenus
 Persarum nomen cohortes illae ac turmae retineant, in quas dispersi
 fuere. audacius itaque ac procacius facinus visum Theophilo tum illos
 suspectos in eum modum dispersit, tum non multo post Theophobo nec-
 em attulit. quanquam alia quoque causa, quam omnino pro loci oppor-
 tunitate narraturi sumus, accessit.

30. Ceterum ameramnunes ob expugnatam direptamque patriam
 tanto letus animi dolore est sicque excaudit, ut undique ex Babylone
 et Phoenicia et Coelesyria Palaestinaque et inferiore Libya conscripto
 exercitu ingentibusque conductis copiis, clipeis omnium inscribi iusserit
 Astosiam, susceptam a se contra id oppidum expeditionem illudque bello
 tentandum cum audacia innuens. collegit igitur copias; et apud Tar-
 oon ex paucissimis ingens subite numerosasque apparuit, ob patriae

τῆ τῆς πατρίδος αἰσχόνη προπολούμενος τὴν ψυχὴν. ἀντεπέστη δὲ καὶ ὁ Θεόφιλος κατὰ τὸ Δορύλαιον, τριῶν ἡμεροδρομιῶν πόρρου που τοῦ Ἀμορίου διακειμένοι. πολλῶν οὖν συμβουλευόντων μειοικῆσαι τὸν ἐν Ἀμορίῳ οἰκοῦντα λαὸν καὶ τέως ὑπεκδραμεῖν τὴν ἄσχετον φορὰν τῶν Σαρακηνῶν (πολὸς γὰρ ἠϋξήτο καὶ λαὸν ἐπὶ-5 γετο ἄληκτον), ἄτοπον μὲν ἐφαίνεται τοῦτο τῷ Θεοφίλῳ καὶ ἄναδρον, καλὸν δὲ καὶ πρὸς ἀνδρίαν εὐδοον τὸ μᾶλλον ἐποχρῶσαι

C αὐτὸ καὶ στρατηγοῦ γενναίον διασωῶσαι βουλαῖς. Ἀέτιος ἦν οὗτος ὁ πατρίκιος καὶ τῶν Ἀνατολικῶν στρατηγός. ἐπεὶ δὲ καὶ τινος πολυχειρίας ἐδέετο, καὶ ταύτην ἀπέσταλκεν ὁ Θεόφιλος ὡς παντα-10 χόθεν ἀντιστησομένου καὶ τὸν ἐχθρὸν ἐκνικήσοντος. ἐπὶ τούτοις ἐδίδου δὴ ἠγεμόνας καὶ ἄρχοντας τὸς μετὰ βραχὺ μαρτυρήσαντας, Θεόδωρόν τε τὸν Κρατερὸν καὶ Θεόφιλον καὶ τὸν Βαβούτι-κον· οἵτινες οὐ μόνον ἐκείνου τοῦ λαοῦ ἀλλὰ καὶ τῆς φύλαγος τῶν τεσσαράκοντα δύο μαρτύρων γεγόνασιν ἀρχηγοί. 15

31. Ἐπεὶ γοῦν κατὰ τὴν Ταρσὸν ὁ τῶν Σαρακηνῶν ἐπέστη μετὰ φρονήματος καὶ λαοῦ ἠγεμών, οὐκ ἀδρόως τούτω μαντευομένῳ καὶ συμβουλευομένῳ ἐφαίνεται καλὸν χωρεῖν πρὸς Ἀμό-
D ριον, ἀλόπειραν δὲ πρότερον λαβεῖν τῆς τῶν Ῥωμαίων δυνάμεως διὰ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ μέρους λαβόντος τοῦ στρατοῦ καὶ κατὰ τοῦ βασιλέως 20 χωρήσαντος. “εἰ γὰρ οὗτος” φησί “νικήσειεν, ἔψεται πάντως ἡ νίκη καὶ τῷ πατρί· εἰ δὲ μή, καλὸν ἦσυχάζειν, οὐκ ἐπακολουθούσης μοι τῆς νίκης.” λαβόντος γοῦν αὐτοῦ Ἄμερου τὸν τηλικαῦτα

suae ignominiam furore exaestuans. sed et Theophilus adversus illum profectus Dorylaeum pervenit, quod tridui itinere ab Amorio abest. fuere multi qui imperatori auctores essent ut Saracenum, maiori vi quam quae inhiberi posset irruentium, impetum declinans Amorii incolas alio transferret. ingentes nimirum esse illorum copias immensumque exercitum. id enimvero infame parumque virile ratus Theophilus, praeclearum fortisque animi consilium putavit, ut urbem communiret ducisque strenui rationibus atque opera incolumem praestaret. electus in eam rem Aetius patricius ac Orientalium dux. quia vero etiam iustis copiis opus erat, has quoque Theophilus mittit, quo undique hosti obsisteret ac victoriam illi praeiperet. ad haec cohortibus illos praefecit qui paulo post futuri erant martyres, Theodorum cognomento Craterum et Theophilum ac Babutzicum. hi non modo missi tunc exercitus, sed et cohortis quadraginta duorum martyrum principes exstiterunt.

31. Postquam igitur Saracenum princeps, ingentes ipse animos spirans ac exercitu potens, Tarsum venit, recte coniecit, habitoque cum suis consilio iudicat, haud e re sua esse ut statim Amorium petat. tantandum prius imperatoris exercitum, immisso in eum cum copiarum parte filio suo. “si enim filius” inquit “victor exstiterit patrem quoque haud dubia sequetur victoria: sin autem secus contigerit, praestat quiescere, cum ipsa mihi victoria haud praesto sit, ac comes expectanda.” as-

δέποντα τὴν Μελιτηνὴν καὶ Τούρκους ὡσεὶ χιλιάδας δέκα, μετὰ
 πάσης τῆς ἐξ Ἀρμενίων στρατιᾶς καὶ τοῦ ἄρχοντος τῶν ἀρχόντων,
 κατὰ τὸν Δαζημόνα προσέβηλεν. ἀπῆει καὶ ὁ Θεόφιλος κατ' αὐ- P 79
 τοῦ στρατοπέδου ἔχων οὐκ ἀγεννές, ἕκ τε Περσῶν καὶ τῶν δυτικῶν
 5 καὶ τῶν πρὸς τὸν ἀνίσχοντα ἥλιον συνιστάμενον. ὡς δὲ κατὰ τὸν
 Ἄπην οὕτω χῶρον καλούμενον ἐγένετο, ἰδεῖν ἐπεθύμει τὸ τῶν ἐναν-
 τίων ἄθροισμα πρὸ τῆς προσβολῆς. ἐπὶ τινα γοῦν λόφον καὶ
 τῶν ἄλλων ὑπερβεβηκότα χῶρον ὁ δομέστικος τῶν σχολῶν λυβῶν
 ἀνέγειρεν Μανουήλ, καὶ πως ἐκ στοχασμοῦ βραχύτερον ἐδόκει
 10 τὸ τῶν Σαρακηνῶν πλήθος· οὐ μὴν πρὸς τοῦτο συντιθεμένον τοῦ
 Μανουήλ ὁ τῶν δοράτων ἴσος ἐδόκει ἰσμός. “ἀλλ' ὦ” φησὶ “βα-
 σιλεῦ, τὸ καρτερὸν στοχαζόμενος, τὸν ἐκ δοράτων καλαμῶνα ἀμ- B
 φοτέρων διάθρει.” ἐπεὶ γοῦν ἰσχυρότερός πως οὐχ ὁ ἴδιος ἀλλ'
 ὁ τῶν ἐναντίων ἐδόκει στρατός, βουλὴν ἐδέοντο ἀρτύειν νεανικὴν·
 15 ἢ δὲ ἦν ἕκ τε Μανουήλ συνισταμένη καὶ Θεοφύβου, ψυχτὸς ἐπιτε-
 θῆται τοῖς πολεμίοις. ἀλλ' ἕτεροι κρεῖττον εἶναι τὴν ἡμέραν ἀντ-
 ἔφρασαν, οἷς καὶ ὁ βασιλεύων ἐπέπειστο. ὡς δ' οὖν ἔλαμψε νῆ
 ἡμέρα, μάχης καρτερᾶς γενομένης, ἐκθύμως τῶν βασιλικῶν ἀγω-
 νισαμένων ταγματίων, οἱ Ἰσραηλιταὶ ἐνέκλιναν εἰς φυγὴν, ἀφέντες
 20 τὸ πολεμεῖν. ἀλλ' οἱ Τούρκοι ἐπιμόνω χρώμενοι τοξεία, καὶ τὸ
 καταδιώσκον τῶν Ῥωμαίων ἀνακεκρουκότες, ἰστίαναι ἀλλ' οὐ φεύ- C
 γει ἐπεισαν τοὺς Σαρακηνοὺς· ὄθεν ἑαυτοὺς πάλιν συστησάμενοι,

9 Scylitzes et Cedrenus βαρύτερον.

21 ἰστίαναι?

sumpto itaque amera tum Melitines praeside ac Turcorum decem mili-
 bus omniq̄ue Armeniorum exercitu ac praeside praesidium, ad Dazemo-
 nam castra posuit. contra hunc profectus Theophilus, non contemnendo
 ex Persis exq̄ue occidentalibus et orientalibus conflato exercitu. ubi
 antem ad locum sic nuncupatum Anzen venit, statuit Saracenorum copias
 quam numerosas esse dispicere, antequam acies congrederentur. Ma-
 nuel itaque scholarum domesticus in tumulum locumq̄ue ceteris editio-
 rem Theophilum duxit; quantumque coniectura assequi licebat, hostium
 copiae minores videbantur. tamen hastarum, consentiente quoque in hoc
 Manuele, cum par copia videretur, “sed, o imperator,” inquit, “robur
 conciens utriusq̄ue exercitus densam hastarum segetem considera.”
 postquam itaque robustiorem suo hostium exercitum Theophilus indica-
 vit, cogitabant quidnam strenui audaciorisque consilii molirentur. nempe
 suadebant Manuel et Theophobus noctu aggrediendos hostes: reliqui
 vero duces interdum ineundam pugnam suaserunt, quibus ipse quoque
 imperator assensus est. hac ergo praelata sententia, prima statim luce
 acerrimum praelium commissum est. quo in praelio imperatoris ordini-
 bus fortiter dimicantibus, Ismaelitarum acies in fugam inclinatur. verum
 Turcis assiduo sagittarum iactu atq̄ue grandine insequentibus Romanos
 inhibentibus, facti Saracenis animi, ut fugam sistentes frontem verte-

καὶ τοῖς τόξοις δὴ γενναίως πόρρωθεν βάλλοντες, ἑτεραλκῆ τὴν μάχην ἐποίησαν. οἷς μὴ δυνάμενος ὁ τῶν Ῥωμαίων προσηγγίσι στρατός, ἀλλ' οὐδὲ πόρρωθεν κατιδεῖν τῷ βάλλεσθαι καρτερεῖς, νῶτα κλίναντες τὸν βασιλέα κατέλιπον. οὐ μὴν οἱ τῶν βασιλικῶν ταγμάτων ἔξαρχοι μετὰ τῶν Περσῶν τοῦτο δρᾶσαι ἢ ἔννοησαι τε-5
 D αὐτούς. κἂν ἀπώλοντο πανδημί, εἰ μὴ νῦν ἔλθοῦσα καὶ βραχύς τις ὄμβρος ἐπιγενόμενος τὰς μὲν νευρὰς χαλαρὰς εἰργάσατο αἷς ἡμύνοντο καὶ τὸ κράτος εἶχον οἱ ἐναντίοι, αὐτοῖς δὲ ἄνεσις τὴν ἐκ 10
 βέλων περιποίησεν καὶ σωτηρίας μόλις ἐνέδωκεν ἀφορμῆς. (32) βαθείας γὰρ ἤδη τῆς νυκτὸς γενομένης, ὡς ἠσχόλητο περὶ τὰς φυλακὰς ὁ Μανουήλ, γλώττη πῶς τῇ Σαρακηῶν τὸν Περσῶν δμίλον σπένδεισθαι πῶς πρὸς αὐτούς διήκουσε, καὶ συνθέσθαι
 P 80 πρὸς τὴν ἐξ ἧς ἀπέστησαν χωρεῖν κεφαλὴν. δῆλα γοῦν τῷ βασιλεῖ λάθρα ποιεῖ, καὶ ἑαυτὸν σώζειν μετὰ λογάδων ἡξίου καὶ μὴ περιμένειν τὴν ἄλωσιν. καὶ "πῶς ἔσται τοῦ τοσοῦτου λαοῦ" ἐπερωτήσαντος τοῦ βασιλέως "ἡ σωτηρία, ἐμοὶ προσμεινάντων;" "σοὶ" φησὶ "μόνον ἔστω, βασιλεῦ, τὸ σώζεσθαι ἐκ θεοῦ· οὗτοι 20
 δὲ ταχέως τὰ κατ' αὐτούς διοικήσουσιν." ὄνπε γοῦν κατὰ τὸ περιόρθρον τοῦ βασιλέως φηγῆ χρησαμένου καὶ πρὸς τὸ Χιλιόκω-

11 ἐφορμῆς P

22 Χιλιόκωμον?

rent. se ipsos itaque iterum colligentes, eminusque fortiter iacula contorquentes, pugnae sortem mutarunt. Romani propius accedere pedemque conferre non valentes, ac nec procul aspicere quos sagittis hostes configerent, terga vertunt relicto imperatore, praetorianarum legionum ducibus ac Persis nihil tale vel factitandum ac ne animo quidem cogitandum sibi indulgentibus; sed agmine imperatorem cingentes hoc satagebant, ut praesenti eum periculo eximerent, cum undique fusa hostium agmina iugi sagittarum imbre conclusos obruerent. omnesque ad unum cecidissent, nisi et nox ingruens tenuisque delapsus imber, arcuum nervis, quibus se hostes tuebantur ac superiores erant, relaxatis, a tanto illo sagittarum imbre Romanos tantisper securos praestitisset, ac aegre tandem parandae salutis illis occasio fuisset. (32) intempesta nocte cum Mannel agendis excubiis omni opera intentus esset, Persas audit cum Saracenis ipsa eorum lingua colloquentes ac paciscentes, nempe pollicentes Romanum se exercitum prodituros, atque ad eum, a quo defecerant, principem esse reversuros. rem ille statim imperatori secreto denuntiat, hortaturque ut cum delectis suae salutis consulat, nec exspectet dum in hostium manus veniat. quaerente illo "at qui fiat ut tanta militum turba, qui mihi adhaeserunt, incolumis abeat?" "tibi modo" inquit, "imperator, deus salutem praestet; reliqui mox suis rebus consulent." tandem ergo sub ipsum diluculum imperatore fuga elapso, et

μὴν διασωθέντος, οἱ λειποτάκται τῶν στρατηγῶν τῷ βασιλεῖ προσκαυτήσαντες ἀναξίλους ἔφρασκον εἶναι τῆς ζωῆς, βασιλεὺς ἐν πολέμῳ κατυπρόεντας, καὶ ἕμα τοῖς ἑαυτῶν ἐγυμνοῦντο ἕξιραι καὶ B τοῖς ποσὶν ἐπιτίθουν αὐτοῦ, δάκρυσι βρεχόμενοι πυρεϊάς. ἀλλ' 5ὸ Θεόφιλος τρωθεὶς ἐκείνων μᾶλλον αὐτοῦ τὴν ψυχὴν τῷ παραδόξῳ τοῦ πράγματος, "εἰ ἐγώ" φησὶ "σέσωσμαι ἐκ θεοῦ, σωθήσεσθε καὶ ἡμεῖς ἀγωνιζόμενοι κατὰ τῶν ἐχθρῶν."

Τοῦτο οὖν τὸ παρὰ ἐχθρῶν στρατήγημα καὶ ἡ νυκτερινὴ πικρὰ λαλιὰ τῶν Περσῶν, ταῦτόν δὲ καὶ σπονδὴ εἰπεῖν, τοῖς μὲν 10 Θεοφόβου ἐχθροῖς καὶ θάνατον ψηφιοζόμενοις αὐτοῖς δευτέρα τις γέγονεν αἰτία καὶ ἀφορμὴ εὐκαιρὸς εἰς διαβολήν, (33) τῷ δ' ἀμεραμοννῆ ἀκηκόετι νίκης οὐ μικρᾶς καὶ κατὰ τοῦ Ἀμορίου καταδρομῆς. ἤγνωτο γοῦν κατὰ τὴν τοῦ βασιλέως πατρίδα ἀμφότερα C τὰ στρατόπεδα, αὐτοῦ τε τοῦ ἀμεραμοννῆ καὶ τοῦτο δὴ τὸ προ- 15 πολεμήσαν σφοδρῶς τοῦ νότου, καὶ χάρακα περιέβαλλον καὶ τῆς πολιορκίας ἀπῆρχοντο. καὶ τῶς ἀπόπειραν ἐποίει ἀποστραφεῖς κατὰ Δορύλαιον ὃ Θεόφιλος τοῦ δώρου αὐτὸν ἐκείθεν ἀποστῆσαι καὶ πρὸς τὰ οἰκίαι ποιῆσαι κλινοσῆσαι. ἀλλ' οὐ πείθεται, ἐνδομοχοῦσαν φέρων τὴν τῆς πατρίδος αὐτοῦ ἕλωσην τε καὶ πόρ- 20 θῆσιν. μᾶλλον μὲν οὖν ἐξουθένει καὶ ἀνδράποδον ἐκάλεε τε καὶ δειλόν, μυκτηρῶν καὶ διακωμῶδων οἷς οὐ πρὸς τούτου τούτω ἀλλὰ τῶν ἐπὶ ξυροῦ ἐστῶτι ἐπιτίθεται. εἶχε μὲν οὖν καὶ τοὺς ἀποσταλέντας D

cum ad Chilioocomum evasisset, quos desertis ordinibus terga dedisse daces commemoravimus, occurrentes indignos se vita profitebantur, qui imperatorem in pugna prodidissent; iamque suis ipsi gladiis pectora nudabant, atque ad eius se pedes oppleti lacrimis provolvebant. verum Theophilus, inaudito rei spectaculo prae illis animo saucius, "cum ego divina ope" inquit "incolumis evaserim, evadetis et vos, si cum hoste fortiter pugnaveritis."

Hoc ergo hostium stratagemata Persarumque noctu cum eis colloctio (idemque est ac si foedus dicas) Theophobi inimicis eiusque necem machinantibus altera ad calumniam ac opportuna occasio fuit. (33) porro ameramunae audita suorum non levi victoria, nihil iam cunctatus Amorium aggreditur. coniuncti itaque ad Theophili patriam ambo exercitus, ipsius scilicet ameramunae et filii, qui iam fortiter dimicaverat, valloque ducto coepit obsidio est. interim imperator Dorylaeum reversus ameramunae animum muneribus tentabat, num his delinitum ab expeditione revocare posset et ad sua remittere. haud vero ille parat, alto pectore dirutae patriae ac vastatae iniuriam ferens. quin immo legationem spernit, mancipium vocat ac ignavum, graviterque subsannat ac ludibrio habet, quod non ante ipsi morem gesserit, sed modo cum in novaculae acie res posita sit. retinet vero etiam quos ille legatos mise-

Theophanes continet.

πρέσβεις αὐτόθι πῶς, τῶν θρωμένων ἐπόπτας καὶ μάρτυρας.
 (34) καὶ δὴ χρόνου παρωχηκότος διέφυγεν ἂν ἡ πόλις τὸν ὄλε-
 θρον, τῷ πᾶσαν ἰδέαν πολιορκίας τῶν μὲν ἐνδεικνύοντων τῶν δὲ
 καταβαλλόντων, καὶ πολλῶν ἀνηρημένων ἕξ ἀμφοτέρων ἀνδρῶν,
 τῶν μὲν ἀμυνομένων τῶν δὲ πολιορκούντων, ἀπράκτων δὲ τῶς 5
 μενόντων τῶν Λαγαρηῶν καὶ τῆς πολλῆς ὄφρους κατασπιωμένων
 τῷ πλήθος ἀνηρηῆσθαι λαοῦ. καὶ γὰρ ὡσεὶ χιλιάδες ἐβδομήκοντα
 P 81 ἐκλελοιπότες εὐρέθησαν μετὰ τὴν ἄλωσιν ἀριθμούμενοι. ἀλλ'
 οὐκ ἦν παρελθεῖν τὴν ἐκ Θεοῦ μάχαιραν ἠπειλημένην ἄνωθεν, οἷς
 ὑβρίζετο τὸ θεῖον ἀδύνατομένης δὴ τῆς αἰρέσεως. διὰ τοῦτο ἀνήρ 10
 τις τῶν ὑποβεβηκότων (Βοῖδιτζης οὗτος ἐκαλεῖτο ὁ ἄθλιος) μέλ-
 λουσιν ἦδη πῶς ἀναχωρεῖν καὶ πρὸς τὴν οἰκίαν μετ' αἰσχύντης
 παλινοστέϊν "τί" φησί, "ὦ οὔτοι," γράμματα διὰ βελῶν πεπομ-
 φῶς, "τοσοῦτον τεταλαιπωρηκότες μέλλετε ἀποφοιτᾶν, κεκμηκό-
 τες ἄπρακτα καὶ πεπονηκότες; ἔλθετε τοιγαροῦν κατὰ τοὺς πύρ- 15
 γους ἐκείνους, ἔνθα μὲν βοῖδιον ἄνωθεν λίθινον ἔξωθεν δὲ λέων
 B ἐκ μαρμάρου ἐφίσταται· κἀκεῖσέ μοι περιτυχόντες, τὰ ὑμέτερα
 δηλαδὴ φρονούντά τε καὶ διευθετοῦντα, καὶ ἄλλως ἄσθενεστέρων
 πεφυκότων ἔνθα δὴ τῶν ἐπάλξεων, ἐγκρατεῖς τε τῶν ἔσω γενή-
 σισθε καὶ ἐμὲ πολλοῦ ἄξιον κρίνετε." ἦλθον κατὰ τὸν λόγον 20
 ἐκείνου, καὶ εἰσῆλθον ἅμα τῇ προσβολῇ, παίοντες καὶ τιτρώσκον-
 τες τοὺς καταλαμβανομένους. οὐκ ἦν δὲ ὅστις τῶν ἀποθησχόν-

2 δὴ] τοί?

rat, quos ipsis oculis rerum inspectores ac testes adhiberet. (34) ac vero tempore praelabente evasisset urbs quoque excidium, dum hi nullam non machinam adhibent, quibus urbes expugnari solent, illi fortiter depellunt; multique desiderati, dum sic pugnaci contentione utrinque certatur. hactenusque Agareni irrito conatu laborant, multisque suorum peremptis ac longe diminuto ipsorum exercitu altos illos animos ponunt: ad septuaginta enim milia, censu habito, post captam urbem inventa illis desiderari. verum fieri non poterat ut transiret quem deus caelitus gladium intentaverat, ob contumelias quibus haeresi in dies augescente ab eis excipiebatur. idcirco plebeius quidam exque populi faece (Boiditzes misello nomen erat) illis iam recessuris et cum probro ad sua reversuris, inter missilia iactis literis, ita suggessit. "quid vos, amici, tantis exandatis laboribus, re infecta aerumnis confecti recessuri estis? venite ergo ad eas turres, ubi superne lapideus bubulus, foris vero leo marmoreus impositus est, meque ibi invenientes, qui eadem vobiscum sentiam ac religionis culta coniunctam existam; ac cum alioqui ea in parte imbecilliora sint propugnacula, competes urbis efficiamini ac me plurimum coletis." veniunt itaque ut praemoniti erant, moxque aggressi ingrediuntur, trucidantes ac vulnerantes, si quos obviam habebant. qui

των οὐκ ἦν. πάντες δὲ ἀνηροῦντο καὶ ἔπιπτον ποταμοῦς κινου-
 τες ἔξ αἵματος. οὕτω μὲν οὖν αἰρεῖται τὸ Ἀμόριον καὶ χερσὶν
 ἀνόμων ἀνομωτέρας προδίδοται, ἐκείνων μόνον ζώντων τῶν μέχρι
 τοῦ Βαγδάδ παραπεμφθέντων, τῶν κατὰ τὰ θέματα τελούντων
 5 μεγιστῶν τε καὶ κραταιοτέρων ἀνδρῶν, οἷς καὶ οἱ μὲν μάρτυρες C
 συνῆλθον. οἱ δ' ἄλλοι ἕπαντες μαχαίρας πολεμικῆς ἐγίνοντο
 τρέπαιον. οὐδὲ γὰρ οὐδ' αὐτως ἔπεισε τὸν ἐχθρὸν ὁ Θεόφιλος
 πρέσβεις δευτέρους ἀποστείλας, ἐπὶ κεντηναρίοις διακοσίοις ἐξω-
 νήσασθαι τε καὶ τῶν ἐχθρῶν λυτρώσασθαι τὸν αἰχμάλωτον λαόν,
 10 εἰ δ' οὖν, ἀλλὰ τοὺς γε τέως πρὸς γένος αὐτῷ πλησιάζοντας καὶ
 ἐπὶ σμμαχίαν αὐτῷ ἀποσταλέντας ἐκεῖ. ἀλλὰ μέγα μὲν οὖν
 γαυρῶν μέγα δὲ γε φροσῶν ἐκείνους τε τοὺς πρώτους καὶ τοὺς
 δευτέρους τούτους ἀνταπέστειλε πρέσβεις, καταμωκώμενός τε καὶ
 15 κλέτων ἕβρασι, "τοσοῦτοις μόνοις" φάσκων "ἐξωνήσασθαι βοῦ- D
 15 λιοτε κεντηναρίοις, ἔνθα τῶν χιλίων μέχρι φιλοτιμίας ἕνεκα καὶ
 δωρεῆς ὑμῖν κατανάλωται;" οἷς καὶ τὴν καρδίαν παθῶν ὁ Θεό-
 φιλος, καὶ ὡσπερ ὑπὸ πυρός τινος ἀναζέων ἢ ἐλαννόμενος, ἐδεῖτο
 τοῦ περιφύχοντος ὕδατος ἐκ χιόνος προσφερομένου. χλιαροῦ δὲ
 20 πῶς τῷ τῆς καρδίας καύσωνι δοκοῦντος, συνέβη κάκεινον ἔξ ἐκεῖ-
 20 νης τῆς πόσεως δυσεντερίας νόσῳ περιληφθῆναι καὶ ἄκοντα, καὶ
 τῇ νόσῳ ταύτῃ τοῦ γενέσθαι ἐκτός. καὶ τὰ μὲν κατὰ τὸ Ἀμόριον
 οὕτως.

10 γένους?

necem effugeret, nullus erat. caedebantur et cadebant omnes, ac cruo-
 ris rivi late diffuebant. sic itaque captum Amorium, maioriq̄ scelere
 ac improbitate impiorum manibus proditum. illi tantum mortem effuge-
 runt, qui Bagdad usque missi sunt, viri scilicet per themata ac legio-
 nes proceres fortissimique, quibus etiam connumerati sunt quadraginta
 duo martyres. reliqui omnes hostili gladio perempti sunt. nam nec
 secundis missis legatis, qui ducentis centenariis eos qui bello capti essent
 de exercitu ab hostibus essent redempturi, barbari animum Theophilus
 allatenus inflexit; nec modo alios, sed ne eos quidem licuit liberare qui
 se affinitate contingerent illucque suppetias ab ipso missi essent. verum
 ille immensum glorians, fastuque tumens ac superbiens, utrosque tam
 primos quam secundos legatos prolixè derisus probrisque onustos ac
 complotos remisit, hoc unum adiiciens: "num tam paucis centenariis
 vultis redimere, qui munificentiae ac liberalitatis ostentandae causa ad
 mille usque centenaria expendistis?" ex his Theophilus cordis dolore
 affectus, ac velut igni quodam exaestuans, aquam ex nive expressam
 sibi afferri postulavit; quae in tanto illo pectoris aestu cum prope tepida
 illi videretur, imprudens dysenteriae morbo ex illa potione corripitur,
 caque aegritudine moritur. hactenus ea quae spectant ad Amorium.

35. Κατὰ δὲ τὴν οἰκίαν χώραν παλιandroμήσας ὁ Ἄγα-
 ρηνός τοὺς εἰρημένους ἀρχηγούς ἐν φρουρᾷ τινὶ σκοτεινῇ τῷ ξύλῳ
 P 82 ἀσφαλίσάμενος καθεῖρξεν, βραχεῖ τινὶ ὕδατι καὶ ἄρτῳ τούτους
 ἐντειλάμενος ἀποξῆν. ἐν τοσοῦτῳ δὲ σκότει ἀσφαλεῖα κατείχοντο
 ὡς μήτε κατὰ τὴν σταθερὰν μεσημβρίαν μικρὸν τι ἀγιάζεσθαι, 5
 ἀλλ' ἢ τῇ ἀλλήλων φωνῇ γινώσκεσθαι τε μόνῃ καὶ μόνων τῶν
 φυλάκων ἀπολαύειν, τῶν ἄλλων στερομένους ἀνθρώπων, καὶ ὡς
 ἐν ἐρημίᾳ βαθυτάτῃ δάγειν. τούτοις τοῖς δεινοῖς ἐπὶ ἑπτὰ ὄλοις
 ἔτεσι προσεκαρτέρησαν. ἄρτι δὲ κατὰ τὴν πέμπτην τοῦ Μαρτίου
 μηνός ὁ τὸ Ἄμωρίον τε προδοὺς καὶ τὸν Χριστὸν ἀρησάμενος 10
 Βοϊδίτζης κατὰ τὴν φυλακὴν γενόμενος, Κωνσταντῖνον ἄνδρα
 φρόνιμον καὶ σοφίᾳ ἐντεθραμμένον φωνήσας (Κωνσταντῖνος δὲ
 B αὐτός ἦν ὑπηρετῶν τῷ πατρικίῳ κατὰ τὴν ἐν λόγῳ γραφήν), οὐ
 χηρῆσεν ἔφη τινὰ τῶν ἐντὸς παρεῖναι σοὶ καὶ τῶν ἐμῶν τυγχάνειν
 μυστηρίων ἀκροατήν. ὡς δ' οὐδένα παρεῖναι ὁ Κωνσταντῖνος 15
 καθωμολόγει, "ἄγε μοι" ἔφησεν, "ὦ φιλιτάτη καὶ γλυκεῖα ψυχῇ
 (γινώσκεις γὰρ τὸν ἀρχῆθεν πόθον σου συμφυέντα μοι), βουλή-
 θῆτι μετὰ τοῦ πατρικίου τῷ πρωτοσυμβούλῳ συνεύξασθαι καὶ
 μαγαρίσαι τὴν αὐρίον, ἵνα μὴ παρανάλωμα γίνῃσθε μαχαίρας καὶ
 αἰκισμῶν. τοῦτο γὰρ αὐτῷ διὰ σπουδῆς ἔχοντι καὶ μελετῶντι 20
 C γούν αὐτῷ μὲν κατὰ τὸ φανερὸν συνεύξασθαι, θεῷ δὲ τὰ κρυπτά

85. Agarens porro ad suam regionem reversus, quos diximus pro-
 ceras compedibus vinctos in tenebricoso quodam ergastulo inclusit, brevi
 aqua ac pane vitam sustentare iubens. tantis vero obsitus tenebris locus
 erat sicque arta tenebantur custodia, ut nec alto meridie lucis locus
 quisque eis splendesceret. una vox erat, qua alter alterum dignoscebant:
 nulla eis cum aliquo, praeterquam cum custodibus, consuetudo: cum aliis
 penitus sublata; nec aliter quam in altissima eremo vitam agebant.
 tantis malis ad annos septem confictati sunt. iam autem quinta martii
 Amorii proditor et a Christo apostata, Boiditzes, in carcerem veniens,
 vocato Constantino viro prudente et sapientiae studiis educato (hic
 namque Constantinus, ut historiae monumenta testantur, Patricio mini-
 strabat in scribendis literis), "haud" inquit "opus est quenquam tecum
 intus esse, eaque audire quae tibi secreto commissurus sum." cumque
 Constantinus neminem adesse affirmasset, "age" inquit "carissima mihi
 ac dulcissima anima: scis enim quo te pridem desiderio medullitus prose-
 quar. ne, quaeso, renuas in crastinum, adiuncto tibi Patricio, una cum
 protosymbulo comprecari ac Saracenorum more caeremoniari, ne utrum-
 que gladio ac verberibus confici contingat. cum enim id ille imprimis
 vellet ac moliar, operae pretium putavi ut tanquam fide amico rem
 tibi manifestam facerem. velis ergo in manifesto una cum illo vota red-
 dere oreque tenuis orare: deo autem, qui occulta scrutatur, iatus animo

εἰδόντι πίστευε κατὰ ψυχὴν, καὶ τῆς αὐτοῦ οὐκ ἁμαρτήσετε αἰ-
 νίου ζωῆς." τούτοις οὐ μαλακισθεὶς μηδὲ φρεναπατηθεὶς ὁ ἀήτ-
 ητος "ἀπόστηθι" ἔφη "ἀπ' ἐμοῦ, ἐργάτα τῆς ἀνομίας, ἀπό-
 στηθι." καὶ ἅμα τῷ λόγῳ ἀπεφοίτησεν, διηγησάμενος ἰδίᾳ τῷ
 πατρικίῳ τῶν λεχθέντων μὲν οὐδὲν φανερόν, ἵνα μὴ τις δειλαν-
 δρίας ἐναποτεχθῆι αὐτῷ λογισμὸς, μόνον δὲ ὅτι θανάτου ψῆφος
 ἐς αὐρίον καθ' ἡμῶν ἐξενήνεκται. εὐχαρίστησεν ἐπὶ τούτοις τῷ
 θεῷ ὁ πατρικίος, καὶ διαθέμενος τὰ κατ' αὐτὸν διὰ Κωνσταντι-
 νου τοὺς συμπαιρόντας ἅπαντας εἰς πάννυχον ὕμνωδιαν ἀνίστησιν. D
 10 (36) ἔωθεν δὲ μετὰ σοβαρῶς τις φαντασίας ἄρχων ἐξεληλυθὼς
 τοὺς προεξάρχοντας μόνους τῶν ἄλλων ἐξελεθεῖν ἐπιτρέπει. καὶ
 δὴ ἔβιασιν ἄνδρες δύο καὶ τεσσαράκοντα, καὶ εὐθὺς κλεισθήναι
 προστάττει τὴν φυλακὴν. ἠρώτα γοῦν πόσον ἔτος αὐτοῖς ἐστὶν
 κατὰ τὴν φρουρᾶν, καὶ ἄλλας ἐκίνει βαττολογίας, κατηκόους τού-
 15 τούς βουλόμενος τῶν αὐτοῦ ποιῆσαι φλυαριῶν. ἀλλ' οὗτοι τό τε
 ἔτος ἀποκριθέντες, ὡς ἔβδομον, καὶ πρὸς τοὺς ἐκείνων ἐκ τῆς
 θείας γραφῆς ῥωμαλέως καὶ μετὰ γενναίας ψυχῆς ἀνισταθέντες
 λόγους, τὴν ἐπὶ θάνατον φέρουσαν κατεκρίθησαν. ὡς δὲ κατὰ P 83
 τὸν Εὐφράτην ἐγένοντο, καὶ περὶ αὐτὸν ἡ πόλις αὐτῶν ἀκοδόμη-
 20 ται Σάμαρα, ἐλέγγειν ἐπειρᾶτο τὸν Κρατερὸν Θεόδωρον ὁ ἀλιτή-
 ριος, εἴ πως ἀλλὰ τούτῳ γε πείσει τὸν θάνατον ἐξαργήσασθαι.
 καὶ "πῶς" ἔφη "ὃ Θεόδωρε παρρησιαζόμενος διὰ θανάτου φοι-
 τῶν ἐλπίζεις πρὸς θεόν, οὗ τὰς σωτηρίας, ὡς φατέ, οὐκ ἠγάπησας

crede; nec ab aeterna, cuius ille auctor est ac qua muneratur, vita ex-
 cidetis." his nihil emollitus aut mente deceptus invictus pugil "discede
 a me" inquit, "operarie iniquitatis, discede." hisque dictis statim re-
 cecidit, nihil eorum quae seorsum audierat Patricio locutus, ne qua illi
 timidior cogitatio obreperet. hoc solum ait, latam in eos in diem crasti-
 num mortis sententiam. his auditis Patricius deo gratias egit; suisque
 rebus dispositis seclos omnes Constantino adiutore excitat, ut totam no-
 ctam insomnem ducant in divinis laudibus ac canticis. (36) mare igitur
 quidam praeses superbo incessu fastuque egressus eos duntaxat qui in-
 ter reliquos primores essent exire iubet. exierunt igitur viri quadra-
 ginta duo, vocisque claudi carcerem praecipit. interrogat ergo quotam
 iam annum in carcere agent, aliaque inepta, eo animo ut suas illi nugas
 audirent. ad annum quod attinet, septimum respondere; robusteque ex
 divina scriptura fortique animi proposito confutatis Agarenorum sermo-
 nibus, mortis sententiam exceperant. cumque ad Euphratem venissent,
 ad cuius oram eorum civitas Samara exstructa est, Theodorum Crate-
 rum miser ille constatur coarguere, si qua illi ratione liceret defugiendam
 mortem evadere. "quoniam vero modo" inquit, "Theodore, mortis com-
 pendio ad deum te evasurum confidias, certeque rem speras, qui salutaria

- ἐντολάς; οὐδὲ γὰρ ἂν ἔξ ἱερατικοῦ κλήρου, ᾧ σὺ πάλαι ἐγκατε-
 λῆξω, πρὸς σχῆμα ἡλθεῖς τῶν λαϊκῶν· οὐδὲ χεῖρας ἀθώους οὔσας
 B αἱμάτων σου τῶν ἐν πολέμοις ἐπλήρους πάλιν αὐτὰς τῶν μολυσμά-
 των τε καὶ μiasμάτων.” καὶ ὁ Θεόδωρος οὐκ ἐμβραδύνας, μηδέ
 τινα χρόνον ἀναβαλλόμενος, “διὰ τοῦτο” ἔφη “καὶ τὸ ἐμὸν ἐκχέαις
 αἷμα οὐ κατοκῆσω, ἵνα μοι λύτρον τε καὶ λουτρόν τῶν πεπλημ-
 μελημένων ἀναφανέν τὴν βασιλείαν δώῃ αὐτοῦ, ἢ ἀποδράσας τίς
 σου τῶν οἰκετῶν καὶ αὐθις ἐπανακίμῃσας τὴν σοι φίλην λειτουρ-
 γίαν ἐκτελοῖη, εἰς τὴν συγγνώμης χώραν ἀλλ’ οὐκ ἀγνωμοσύνης
 χωροῖη.” καὶ ἅμα εἰς τὸ τῆς ἀθλήσεως εἰσῆει ὡσπερ τις Ὀλυμ- 10
 C πιονίκης στάδιον, καὶ πρὸς τὸν πατρικίον Κωνσταντῖνόν φησι,
 τὴν ὑφέρπουσαν ὡσπερ αὐτοῦ δειλίαν καὶ φόβον ἕποσοβῶν, “ἄγε
 δὴ, ὦ στρατιῶτα Χριστοῦ, τὸ πρόκριτος εἶναι πάντων ἡμῶν πρὸς
 τὸν ἐπὶ γῆς βασιλεὺς λαχῶν, πρῶτος καὶ τὸν τοῦ μαρτυρίου ἀνα-
 λάμβανε στέφανον.” ὁ δ’ ἱερὸς Κωνσταντῖνος “σοὶ μᾶλλον ὡς 15
 γενναῖω καὶ κρατερῶ” ἔφη “τὸ τοιοῦτον προσῆκεν ἀξίωμα, ὅθεν
 ἀκόλουθον ἔξεις με, σαντὸν προῦτον εἰς θάνατον παραδιδούς.”
 ἐπίρρωσαντες οὖν ἀλλήλους τοῖς παρακλητικοῖς, κατὰ τὰς κοσμι-
 κὰς ἀξίας πρὸς τὸν διὰ μαρτυρίου ἕκαστος ἐχώρει δὴ θάνατον,
 πάντων θαυμαζόντων τὴν μετὰ πεποιθήσεως καὶ γενναίας τούτων 20
 D ψυχῆς ἄθλησιν. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ὕστερον.

7 ἦ] ἦ εἶ?

eius mandata, uti vos vocatis, non dilexeris? nonne ex sacerdotali
 clero, cui pridem adscriptus fueras, laicorum habitum institutumque
 amplexus es? nonne manus, cum a sanguine insontes essent, nunc ite-
 rum inter praelia sordibus ac inquinamentis replebas?” ad quem Theo-
 dorus nihil cunctatus nullaque mora “haec ipsa” inquit “causa est cur
 neque sanguinem fundere recusem, quo nimirum pretium ille ac lavacrum
 mihi effectus illius mihi regnum conciliet, quemadmodum tu, si quis ser-
 vorum fugerit, ac postea reversus, cui obsequio mancipare placuerit,
 illud recte exsequatur, venia dignum habueris, non quasi improbum cas-
 tigabis.” ita locutus certaminis stadium haud secus ac Olympicis cer-
 taminibus victor quispiam ingreditur, atque ad Constantinum Patricium,
 subrepentem ei formidinem metumque velut depellens, “age, rogo, Chri-
 sti miles, qui apud terrenum regem nobis omaibus maiores honores con-
 secutus sis, primus quoque martyrii lauream accipe.” ad quem sacer
 Constantinus “tibi potius velut strenuo exque nominis ratione μαρτυρῶ
 (victori scilicet et robusto viroque forti)· ea convenit dignitas; unde me
 habebis comitem, cum primam te deo victimam obtuleris.” sicque mutuo
 hortatorii verbis sese confirmantes, pro eo ac quibus saeculari militia
 maiori dignitate fulserat, ad mortem per martyrium contendebant, cum-
 ctis eorum cum fiducia generosoque proposito certamen mirantibus. verum
 haec postea.

37. Τότε δὲ ὁ βασιλεὺς Θεόφιλος τὸ φέρων τὴν ἐκ τῶν Ἀγαρηῶν ἤτιαν καὶ ἀδοξίαν, πατρικίον Θεοδοσίον, ὃς οὕτως ἐλέγεται ὁ Βαβοῦτζικος, πρὸς τὸν ἤγηγα Φραγγίας ἐξαποστέλλει, στρατεύματα ἐκτὶ αἰτῶν γενναῖά τε καὶ πολυάνδρωπα. οὐδὲ γὰρ χεῖρας ἀσθενεία ἢ ψυχῆς μαλακότητι τοῦ ἐαυτοῦ κέκρικεν ἤττιᾶσθαι ποτέ, φυγομαχία δὲ καὶ ταῦτόν εἰπεῖν προδοσίᾳ τοῦτο πάσχειν ἔει. ἄλλα καὶ ἂν ἔλαβεν πείραν καὶ τῶν ὧν προσεκαλεῖτο ἐθνῶν δύναμω καὶ ἰσχὸν [ἤσθητο] (μετ' ἐθροσύνης γὰρ τὴν πρὸς βασιλεῖα ἱπαυφίαν ὃ ἤξῃ ἀπιδέδεικτο) καὶ αὐθις κατὰ τῶν Ἀγαρηῶν P 84
 10 ἰσιράτισεν ὁ δυστυχῆς Θεόφιλος (ταύτην δὲ τὴν προσηγορίαν ἐκ τοῦ αἰ κως ἤττιᾶσθαι κατὰ πόλεμον ἐκληρώσατο), εἰ μὴ ὁ ἀποσταλὴς Θεοδοσίος ἐκ τοῦ βίου γενέσθαι προέφθασεν. ἐκείνου τε γὰρ ἢ ἀποβίωσις τὸν στρατὸν ἐκίονον πρὸς τὴν βασιλεύουσαν ἐλθεῖν οὐ κεκόηκε, καὶ τοῦ βασιλέως ἐπικρατήσασα ἡ τῆς δυσιντερίας
 15 πόσος θανατεῖν ἐποίει ἄλλ' οὐ πρὸς ὄπλα χωρεῖν.

38. Ὡρα δὲ καὶ τὰ τοῦ Θεοφύβου εἰς μέσον θεῖναι καὶ πᾶσι καταστῆσαι σαφῆ. ἔκ τε γὰρ τῆς εἰρημένης ἤδη κατὰ τῶν Ἀγαρηῶν ἐν νυκτὶ τὸν πόλεμον συστήσεσθαι αἰτίας, ἀλλὰ καὶ B
 τῆς κατὰ τὴν νύκτα γενομένης λαθροῦλας ἑμίλλας πρὸς τοὺς Σαρακηνούς, ὡς ἔφαμεν, καὶ ἄλλοθεν δὲ ποθεν κατ' αὐτοῦ λοιδορίαὶ κωδοσιώσεως ἐπιφνεῖσαι καὶ αὐξηθεῖσαι μισητὸν εἰργάζοντο τὸν ἄνδρα καὶ φοβερόν. καὶ ἐπεὶ μὴ οἶός τε ἦν ἀντισχεῖν, εὐξανά-

15 θανατῶν? an δεοθανατεῖν?

18 καὶ] δὲ P

37. Tum vero Theophilus imperator, quam ab Agarenis cladem protumque nocceperat, animo non ferens, Theodosium patricium, cui Babatizicus nomen erat, ad regem Franciae mittit, fortes inde auxilios ac numerosas copias ad se mitti petens. existimabat enim suos nunquam viriam imbecillitate aut molliore animo victoria coecidisse, sed pugnae destructione, seu (quod idem est) proditione, id illis semper accidisse. ac plane rem experturus erat, ac gentium, quarum auxilia rogarat, sensisset potentiam, siquidem Francorum rex legationem libens habuerat, nec missurum se armatos abtinebat, novaque rursus acie infertunatas Theophilus (hoc enim ille sibi nomen asciverat, quod in praefatis semper victus exiret) in Agarenos expeditionem suscipisset, nisi quem ille miserat Theodosius prius in humanis esse desiisset. nam tum illis mors in causa fuit ne Francorum auxilia in urbem regiam venirent; tum dysenteriae inualescens morbus imperatori mortem attulit, non etiam resumendi arma facultatem fecit.

38. Porro tempus est ut et Theophobi res in medium producamus ac cunctis eas notas faciamus. ex ea enim, quam dixi iam, nocturna illi adversus Saracenos insinuata pugna, quin et ex nocturno clanculum cum Saracenis, quae de supra, habito colloquio, nec non aliis quibusdam orta in eam saetisque maiestatis crimina exosum virum reddebant et formidolosum.

τητον ὄντα εἰδὼς τὸν Θεόφιλον, φυγαδεῖα χρησάμενος πρὸς τὴν Ἀμαστριν (πόλις δὲ αὐτῆ Ποντικῆ) μετὰ τέκνων ὁμοῦ χωρεῖ τε καὶ γυναικῶν καὶ τινων ἐκκρίτων ἀνδρῶν. ἀνήγεται οὖν στόλος εὐθὺς κατ' αὐτοῦ, καὶ πόλεμος σφοδρὸς ἐξηρτύετο ὡς πρὸς ἐχθρὸν

C τοῦ βασιλέως κατὰδ' ἄλλον, καὶ τοῦ τοιοῦτου στόλου ἀρχηγὸς ὁ τῆς 5 βίβλης δρουγγάριος οὕτως Ὠρορύφας λεγόμενος. ἀλλ' ὁ Θεόφοβος τὸν τοῦ θεοῦ φόβον ἐν ἑαυτῷ συλλαβὼν οὐκ ἔφησε δίκαιον εἶναι Χριστιανὸν ὄντα αἵμασιν ἀνθρώπων χαίρειν πιστῶν· ὅθεν ὑπέκει τῷ βασιλεῖ ὄρκους δειλιωθεὶς, καὶ πρὸς αὐτὸν ἐναντάγεται τοῖς ὄρκους θαρρῶν. ἀλλ' ὁ Θεόφιλος τούτους θέμενος εἰς οὐδὲν 10 νῦν μὲν εἰρηκτῆ τινὶ καὶ φρουρᾷ τῇ κατὰ τὸν Βουκολέοντα τοῦτον τίθεισι, φρουρεῖσθαι προστάξας· μᾶ δὲ τινι τῶν ἡμερῶν, ἐπεὶ ἔγνω ἑαυτὸν ἤδη ἀποβιοῦντι καὶ τὰ ἴσχυατα πνέοντα, κελεύει ἐν νυκτὶ ἔξ αὐθεντίας ἀποτηρηθῆναι οἷόν τι πικρὸν αὐτοῦ ἐντάφιον

D καὶ λυπηρὸν, καὶ πρὸς ἑαυτὸν τὴν ἐκείνου ἀχθῆναι κεφαλῆν. ἐπεὶ 15 γοῦν ἤχθη κατὰ τὸ πρόσταγμα, τῇ ἑαυτοῦ χειρὶ τὴν ἐκείνου ῥίνα λαβὼν "νῦν γε" ἔφησεν "οὐδὲ σὺ Θεόφοβος οὐδ' ἐγὼ Θεόφιλος." εἰσι δὲ οἱ τὸν θάνατον τοῦ Θεοφόβου τῷ Ὠρορύφᾳ ἀλλ' οὐ τῷ βασιλεῖ διδάσιν, φάσκοντες ὡς ἅμα τῷ πιστεῦσαι τούτῳ αὐτὸν, τὴν κεφαλικὴν ἐπαγαγεῖν τιμωρίαν αὐτῷ λάθρα διὰ νυκτός. ἐκεῖθεν 20 οὖν διαβεβόηται μέχρι τοῦδε παρὰ Πέρσαις μὴ ὄψασθαι θάνατον τὸν Θεόφοβον ἀλλ' ἐν ἀφ' ἁρσῆς διαζῆν, τῷ κρύβδῳ ἀλλ' οὐκ ἀναφανδὸν τὸν ἐκείνου θάνατον γενέσθαι ποτέ.

et quia is non satis obniti poterat, cum Theophilum facilis ad calumniam ingenii non nesciret, fuga se cum liberis et uxoribus aliisque delectis viris ad Amastridem Ponti urbem recepit. mox ergo in eum missa classis, graeque omni armorum apparatu, tanquam adversus apertum imperatoris hostem, instructum bellum. classi praeerat excubiarius drungarius Ooryphas nomine. verum Theophobus pro nominis ipsa ratione, concepto intra semet ipsum dei timore, "iniquum," ait, "qui sit Christianus, fidelium cruore gaudere." cedit itaque Theophili iuramentis deceptus, iisque fretus ad eum reducitur. verum ille eorum spreta religione hactenus quidem in Bucoleonis carcere includi ac servari iubet: quadam vero die, cum se iam mori ac supremum spiritum agere cognosceret, nocta velut acerbam tristemque sepulcralem victimam ex potestate meroque arbitrio otruncari praecipit exsectumque caput ad se deferri. ubi allatum pro eo ac mandaverat fuit, arrepte manu illius naso "nunc" ait "neque tu Theophobus nec ego Theophilus." non desunt vero qui Theophobi necem Ooryphae adscribant, non Theophilo; ac dicant, cum primum se ille ei dedit, nocta ab eo ac secreto capitis poenam excepisse. hinc apud Persas fama percrebuit, non visurum mortem Theophobum, sed incorruptae vitae perennitatem consecutum esse, eo quod eius mors nunquam palam prodita est.

39. Κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν καιρὸν Κρηῖτες παντὶ στόλῳ ἀρά- P 85
μοι τὴν παραλίαν ἰδόντων τῶν Θρακησίων καὶ ἡχμαλώτιζον.
παρὰ τοσούτων δὲ αὐτῶν ἰχώρουσιν τὰ νεανιεύματα καὶ τὰ στρατη-
γέματα παρ' ὅσων οὐ τὴν ἀγχιλίτην μόνον ἐπειρῶντο καταδρα-
σμεῖν, ἀλλὰ καὶ κατὰ τῶν ἐν τῷ ὄρει, ὅπερ οὕτω καλεῖται Λάτρος,
ἰσκηρῶντων καὶ τῶν μοναύλιον βίον ἀσπαζομένων γυμνῶ τῶ
ξίφει χωρεῖν καὶ Μυσῶν λείαν τὰ ἐκείσε ποιεῖν. ἀλλὰ Κωνσταν-
τῆος ὁ κατὰ τὸν Κοιτομότην τηρικαῦτα τὴν πρόνοιαν τοῦ θέμα-
τος τούτου ποιῶν, ἐπέπερ ἔξω πρὸς τὴν χέρσον ἐγένοντο, ὡς δελ-
10 φῶς τούτους ἀπέσφαξε καὶ γενναία χειρὶ τῇ ἀφανείᾳ πάντας παρ- B
ἶδωκεν. καὶ κατὰ τὸν τῆς αὐτοκρατορίας δὲ χρόνον αὐτοῦ καὶ
τὸν Ὀκτώβριον μῆνα, εἰς Ἰνδικτιῶνα ὑγρόην, ὁ τῶν Ῥωμαίων
στόλος ἐν τῇ νήσῳ τῇ Θάσῳ καταναυμαχηθεὶς ἄρδην ἅπας ἀπώ-
λετο. καὶ κατὰ τὸ ἐξῆς δὲ τὰς Κυκλάδας νήσους, ἀλλὰ μὴν καὶ
15 τὰς ἄλλας ἀπάσας, ὁ τῶν Ἰσμαηλιτῶν κατασῶρων στρατὸς οὐκ
ἐκάτετο. καὶ αὐθις ἐν Ἀβασγίᾳ ὁ τε Θεόφροβος καὶ ὁ τῆς Θεοδώ-
ρας ἀδελφὸς Βάρδας ἀποσταλέντες μετὰ στρατιᾶς ἰσχυρῶς ἐδυστό-
χησαν, ὀλίγων ἄγαν ἐκείθεν ὑποστρεψάντων. ἀλλὰ καὶ ἀχμολ
καὶ πάλιν χειμῶνες Ἰθαίοιοι καὶ δλωρ ἀνωμαλῆαι καὶ δυσκρασίαι C
20 κατὰ τὸν ἀέρα γινόμεναι ἐκάκουν τὴν γῆν καὶ τοὺς ἐν αὐτῇ, ἔξ ὧν
σποδεῖται καὶ λιμοὶ καὶ γῆς ἐκ σεισμῶν ἀνατιναγμοὶ οὐκ ἦν ὅτε μὴ
ἴσταντο κατὰ τὴν αὐτοῦ ἅπασαν τῆς βασιλείας ἡμέραν.

11 τὸν αὐτὸν τῆς?

39. Circa idem tempus Cretenses plena educta classe Thracias
maritima populari praedasque agere ac captivos abigere. eo usque au-
tem processit illorum insolentia ac bellicus furor, ut non solum mariti-
mam depredari conarentur, sed et in eos qui montem sic dictum Latrus
habitant, ac vitam monasticam agunt, strictis gladiis irruerent, eorum-
que omnem suppellectilem Mysorum, quod aiunt, praedam facerent.
Constantinus tamen Comomytes eius tunc provinciae praefectus, quod
relictis navibus longius in terram excurrerant, velut delphinos in conti-
nenti deprehensus iugulavit cunctosque strenua manu internecioni dedit.
eodem quoque Theophilo imperatore mense Octobri, indict. 8, Romano-
rum classis in Thaso insula navali praelio expugnata tota penitus perit.
deincepsque Cyclades insulas, quin et alias omnes, diripiendi ac popu-
landi Ismaelitarum classis atque exercitus nullum finem fecit. iterum
quoque Theophobus et Augustae frater Bardas cum exercitu in Abasgam
nisi infaustis adeo ominibus rem gesserunt, ut pauci admodum ex illa
expeditione reduces fuerint. sed et nimii aestus ac rursus exuberantes
pluviae protervaeque aëris inaequalitas intemperiesque terram ac colonos
debilitant, indeque rerum penuria ac fames. vix quoque vel unum diem,
quandiu ille rerum potitus est, terra motibus quasi destitit.

40. Ἐπει δὲ ὄλην ἐκκενώσας τὴν τοῦ σώματος οὐσίαν τῇ τῆς γαστρὸς διαρροία καὶ φθόβῃ, ὡς μηδαμοῦ στήναι τῆς ψυχῆς ἔτι δυναμένης ἀλλ' ἀποπτῆναι αὐτῆς ζητούσης καὶ ἀποστῆναι, ἔδει [δὲ] περὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τῆς αὐτοῦ γαμετῆς, ἐν τῇ Μαγναύρᾳ πάντας ἐκκλησιάσας [ὄτε] καὶ μόγις κλήνης ὑπὸ τῶν ἐπιτηδείων 5
 D κουφισθεὶς καὶ ἀρθεὶς, καὶ πολλὰ ἀθροίσας πνεῦμα ἐν στεναγμῷ, "ἄλλος μὲν" ἔφη "ἀπολοφυρόμενος ἐν τοιαύτῃ νόσῳ καὶ καταγίῃδι τὸ τῆς νεότητος ἄνθος ἐξετραγώδησε καὶ τὴν τοσοῦτην εὐδαιμονίαν, αἷς ὃ ἐξ ἀρχῆς φθόνος ἐπιβασκαίνων με δεινῶς τὰ νῦν ἐποφθαλμίζει καὶ ἐξ ἀνθρώπων με ποιεῖ. ἐγὼ δὲ τὴν τῆς γαμετῆς 10
 μου χρεῖαν προορῶν καὶ τὴν τοῦ υἱοῦ δυσποτμίαν καὶ ὄρασίαν, πρὸς δὲ καὶ διακόνων ἤθεσι καλοῖς ἐντραφέντων καὶ θεραπειῶν καὶ τῆς ἐμῆς συγκλήτου καὶ γερονσίας τὴν στέρησιν, ἀνακλαίομαι, ὦ παρόντες, καὶ ἀποδύρομαι οἷς τε ἡμᾶς χειροῆθεις ὄντας καὶ πρᾶεῖς κατυλιμπάνων πρὸς ὃν οὐκ οἶδα πορεύομαι βίον, καὶ ἄλ- 15
 P 86 λάσσομαι δόξαν ἀνδ' ἧς οὐδ' ὄλωσ' ὅ τι μοι προσαπαντήσεται ἔγνωκα. ἀλλὰ μέμνησθέ μου τέως τῆς ἧς οὐκέτι γλώττης ἀκούσεσθε καὶ ἦν ὅτε πικρὰ τοῦ πρέποντος ἔνεκεν καὶ συμφέροντος· καὶ τὴν μετὰ θάνατον εὐνοίαν εἰς τε υἴον καὶ γυναῖκα διαβαίνουσαν ταμιεύσασθε, ἐκαίνο πάντως προσενδυμούμενοι, ὡς ὁποῖός 20
 περ' ἕκαστος τῷ πέλας τούτου γενήσεται, τοιοῦτον καὶ αὐτῷ τὸ πρὸς τὸ μέλλον συμβήσεται." τοιούτοις ῥήμασι τῆς βασιλικῆς

10 τῆς om P

40. Quia vero corporis omnem substantiam ventris diarrhoea tabo- que exhauserat, nec usquam iam anima sisti poterat, sed avolare ac abscedere quarebat, de filio atque uxore sollicitus eorumque securitati cavens communem omnium conventum ad Magnauram indicit. ibi aegre sublevantibus lectoque tollentibus necessariis, copiosum cum gemitu ducens spiritum, "alius" inquit "istiusmodi affectus aegritudine, tantoque quatuente turbine, juvenutis florem dire lamentaretur tantamque hanc felicitatem; quibus iam olim insidiatus livor, nunc quoque graviter obtuens, humanis me rebus extrudit. at ego uxoris futuram viduitatem praevidens filiique orphanam sortem miseram, ministrorum item atque servorum qui probis moribus ac obsequiis innutriti sunt, mei denique senatus ac procerum privationem, vehementius defleo atque deploro, o vestra praesentium concio, quod vos mansuetos mitesque relinquens ad eam quam nescio vitam proficiscor, gloriamque commuto, cuius loco quid mihi eventurum sit ignore. verum hactenus meae memores linguae estote, quam nunquam amplius estis audituri; quae et acerba, pro eo ac honesti atque utilis ratio exposcebat, quandoque locuta est, nunquam cum e vivis excessero, benevolentiam in filium uxoremque recurrentem reponite, istud omnino cogitantes, fore ut qualis quisque in proximum suam exstiterit, tale ei quoque in futurum contingat." verbis eiusce-

πάντας κατακελευσθῆς γλώττης καὶ ἡμερούσης, οὐκ ἦν ὅστις ἀδάκρυτος ἦν, οὐδ' ἦν εἰκάσαι τὸν ἀναπαμφθέντα ἐκ τῶν παρόντων στενωγῶν τε καὶ ὀδυρμῶν.

41. Μικρὸν οὖν ἔτι ἐπιβιώσας κατὰ τὴν εἰκάδα τοῦ Ἰα- B
 βουαρίου μηνὸς τὸν βίον μετέλλαξεν, τῆς βασιλείας γενόμενος ἐγ-
 κρατῆς μηνος τρεῖς ἐπὶ δώδεκα ἔτεσιν, πολλὰ τοὺς τῆς ὀρθοδόξου
 πίστεως περιχομένους παρ' ὅλον αὐτοῦ τὸν βίον μυσσαττόμενός τε
 καὶ χιμῶνα πάντα κατὰ πᾶσαν ὥραν καιροῦ ἐπάγων αὐτοῖς ἀφει-
 δῶς, ἀπ' ὧν ἐνεκεν καὶ τὸ δυστυχῆς ὄνομα παρὰ παντὸς ἀνδρώ-
 B πον ὡσπερ τινα κλῆρον ἐπήγετο, μηδέποτε τρόπαιον στήσας κατὰ
 τῶν ἐχθρῶν βυσιλικῶν τε καὶ ἀξιέπαινον, μήτε μὴν τὴν προτέραν
 ἦτιαν ἀναμάχεσθαι δυναθεῖς, καίτοι γὰρ ὀκτωκαίδεκα πολέμους
 κατ' ὅλην αὐτοῦ τὴν ζωὴν κατὰ τῶν ἐχθρῶν συστήσας, καὶ τσοαν- C
 τίας αὐτοῖς συμπλακεῖς καὶ πρὸς παρατάξεις χωρήσας οὐκ ἀγεν-
 B νῆς. ἀλλὰ τοῦτον μὲν οὕτω καταστρέψαντα τὸν βίον ἐνταῦθα
 καταλιπόντες ἐπὶ τὰς καταλοιπὸς οἰκοδομὰς αὐτοῦ περὶ τὰ
 ἀνάκτορα οὖσας βαδιούμεθα, ἀξιολογωτάτας οὖσας καὶ μνήμης
 τυχῶν ἱκανάς.

42. Ἐξῆθῃς γοῦν ἀπὸ τοῦ Κυρίου εἰσὼν κατὰ τὸ πρόσω-
 B πον ὑπαντώσας εὐρήσεις αὐτάς. ὃ τε γὰρ Καριανός, ὃς οὕτω
 φέρε τὴν κλῆσιν διὰ τὸ ἀπὸ τῆς γραδώσεως ἔχειν ἀπὸ λίθου Κα-
 ριανοῦ οἶόν τινα πλατὸν ποταμὸν, ὃ καὶ χρηματίζων σήμερον βε- D

16 περι.] ἐκλ P

21 ἐκλ?

non imperatoris lingua concionem omnem deliniente atque mulcente, in ea qui lacrimas teneret nullus erat, maiorque omnium pectore erumpens gemitus ac eulatus quam ut ullus satis coniectura assequi queat.

41. Paucos hinc dies vitae superstes vicesima die Ianuarii naturae debitum solvit, imperio potitus annos duodecim menses tres. adversus rectae fidei professores per omnem vitam odium implacabile gessit, nullaque non turbinem omni hora ac quavis occasione nulla eis venia indulgentiaque adhibuit; quo factum est ut infortunati nomen apud omnes velut hereditario quodam iure reportarit. nunquam pro imperii maiestate ac laude dignum adversus hostes tropaeum erexit, ac neque acceptam cladem resarcire unquam satis potuit, idque cum octodecies per omnem vitam suscepta adversus hostes expeditione toties cum illis signa contulerit, nec contempendas copias pugnam commissurus duxerit. verum Theophilo sic vita functo a nobis relicto, ad reliqua eius aedificia eustantia in palatio procedamus, utpote praemagnifica dignaque memoria.

42. Statim itaque a Cyrio ingredienti aedificia illa in faciem incurrent. nam et Cariani domus, sic dicta quod a gradibus quandam velut fluminis planitiem Cariano strata lapide exhibeat, quae et hacten-

στιάριον τῶν ἀποθησαυριζομένων πέπλων [ἐκ] σηρικῶν, τῆς ἐκείνου προνοίας ἔργον ἐστίν, οὐ μὴν δὲ ἀλλὰ καὶ ὁ γείτων αὐτοῦ χειρῶσμένην ἔχων ὄροφην Τρίκογχος, ἐκ τοῦ σχήματος τὴν κλησιν λαχῶν· τρισὶ γὰρ κόγχαις μετεωρίζεται, μιᾷ μὲν κατὰ τὴν ἀνατολὴν συνοικοδομούμενος, ἣ καὶ ἐκ τεσσάρων κίωνων Ῥωμαίων ὑποστηρίζεται, δυοὶ δὲ ἐγκαρσίαις, κατὰ ἄρκτον καὶ μεσημβρίαν φημί. τὸ πρὸς δύσιν δὲ τοῦ οἴκου μέρος ὑπὸ δύο μὲν κίωνων ἀνέχεται, τριῶν δὲ πυλῶν τὴν ἔξοδον δίδωσιν. τούτων ἡ μέση μὲν P 87 ἔξ ἀργύρου κατεσκευάσται, αἱ ταύτης δὲ ἐκατέρωθεν ἐκ γειγασμένου χαλκοῦ. ἡ ἔξοδος εἰς τὸ καλούμενον οὕτω Σίγμα ἔξάγει, 10 ἐκ τῆς πρὸς τὸ στοιχεῖον ὁμοιότητος τὴν ἐπιωνυμίαν λαβόν, ὃ ἴσην τε καὶ ὁμοίαν τοῦ Τρικόνχου τὴν εἰς τοὺς τοίχους ἐπανθούσαν ὠραιότητα φέρει· ἐκ γὰρ λακαρικῶν παμποικιῶν τοῦτο τε κάκεινο μαρμάρωται. ἀλλὰ τοῦτο μὲν τὴν ὄροφην ἔχει στερεάν τε καὶ λαμπράν, ὅτι καὶ πεντεκαίδεκα κίονισιν ἤδρασται ἐκ λίθου δοκιμίου 15 νου· διὰ στύρακος δὲ πρὸς τὸν θεμέλιον αὐτοῦ κατιῶν τὴν αὐτὴν ἔχοντα τοῦ σχήματος εἰκόνα τε καὶ ὁμοίωσιν εὐρήσεις, ἐννεὰ πρὸς B ταῖς δέκα κίονισιν διαβασταζόμενον, καὶ τὸν περίπατον ἔχοντα κατεστρωμένον ἐκ λίθου πιπεράτου. τούτου δὲ πλησίον τοῦ περιπάτου, ἐνδότερόν ποῦ καὶ ἀνατολικιώτερον, Τετράσερόν τι ὁ τεχνίτης 20 τῆς ἐξήγειρεν, τρισὶ καὶ αὐτὸ κόγχαις διηλημμένον κατὰ τὴν εἰκόνα τοῦ ἐπικειμένου αὐτῷ Τρικόνχου. ἀλλὰ τὴν μὲν μίαν πρὸς τὴν ἀνατολὴν, τὰς ἑτέρας δὲ δύο μίαν μὲν πρὸς τὴν δύσιν θατέ-

nus sericarum vestium penus est, ac vestiarium vocatur, illius curae opus est. sed et illi vicinum Triconchum, auro obductum tectum habena, cui ex figura nomen est. triplici enim concha assurgit, una ad Orientem exstructa, quae et quattuor columnis Romanis (porphyreticas vocant) fulcitur, duplicique obliqua ad aquilonem et meridiem. ea porro domus pars quae ad occidentem spectat, duabus columnis sustentetur tribusque portis exitum praebet. harum media argento conflata, utrinque illi adiacentes aere splendent. exitus ad locum ducit Sigma appellatum, ab eius elementi affini figura. parem Sigma Triconcho in parietibus effulgentem venustatem praefert: utrumque enim varii coloris marmoribus incrustatum est. quod autem Sigma vocant, tectum firmum habet ac praemagnificum, quindecim columnis ex lapide Docimino fultum. hinc per styraem ad eius fundamentum descendens eandem cum superioribus figuram habere invenies ac compositionem, novemdecim columnis subnixum, constructa porticu piperato lapide. prope hanc porticum, paulo interior magisque ad orientem, aliud quidpiam Tetraserum excitavit artifex, ipsum perinde triplici concha comprehensum, ad similitudinem imminenti illi Triconchi; quarum una quidem ad orientem spectat, duarum vero aliarum alteram ad occidentem, alteram ad meridiem compre-

ρον δὲ πρὸς τὴν μεσημβρίαν συμπεριεληφεν. τὸ δὲ ἄρκτων μέρος ἐκ δύο κίωνων ἀληθινοπιπέρων ἔχει διανεργόμενον Μυστήριον· οὕτω τὴν κλήσιν ἔχει τοῦτο κατέλληλον. καὶ ἡ αἰτία ὅτι καθάπερ τὰ ἄντρα συνειρηγῶν ἀβλαβῆ τὴν ἡγὰρ διαπέμπει πρὸς τοὺς ἀκούοντας· καὶ εἴ τις τῷ τοίχῳ πλησιάσας τῆς ἀνατολικῆς κόγχης εἴτε δὴ καὶ δυτικῆς ἐν μυστηρίῳ τι εἶπη καὶ καθ' ἑαυτὸν, ἐκ διαμέτρου τε καὶ ἀντιπέρας ἰστάμενος ἕτερος, εἰ τὸ οὖς τῷ τοίχῳ ἐπιθῆται, τῆς ἐν μυστηρίῳ λαλουμένης ἐκείνης φωνῆς αὐτῆ-
 πὸς πως γενήσεται. τοιοῦτόν τι περὶ αὐτὸ θαῦμα ἐγγίνεται.

43. Τοῦτῳ δὴ τῷ οἴκῳ παρεπεπήγει πως καὶ συγκατα-
 εσιεύσεται ὁ τοῦ Σίγμα περίστυλος, ὁ πρότερον ἡμῖν εἰρημένος.
 ἐκ δὲ τούτου ὑπαθρόν τι καὶ ἐξάερρον κέχεται, μέσον μὲν φιάλην
 ἔχον χαλκῆν, ἐξ ἀργύρου τὸ χεῖλος ἔχουσαν Ἰστεμμένον· ἡ διά-
 χροσον στροβίλιον ἔχουσα οὕτω κατωνόμασται, μυστικῆ τοῦ Τρι-
 κόγχου φιάλη, ἐκ τε τοῦ πλησίον ὠκοδομημένου Μυστηρίου καὶ
 τοῦ τρικόγχου οὐκῆματος ἐπωνυμίαν λαβοῦσα. ἐκ δὲ ταύτης αὐ-
 τοῦ που πλησίον καὶ ἀναβάθραι ἐστήκασιν ἐκ Προικοννησίου λί-
 θου λευκοῦ, καὶ μέσον τῶν εἰρημένων ἀναβαθμῶν τροπικῆ ἐκ
 μαρμάρων, ὑπὸ δύο λεπτοκαλάμων κίωνων Ἰστηριγμένη. αὐτοῦ
 που παρὰ τὴν πλευρὰν τοῦ πρὸς τὸ εὖρος Σίγμα καὶ δύο χαλκᾶ
 λιοντοχάσματα ἐπεπήγεισαν. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ὕδαρ ἐκφέροντα
 τὸ κοῖλον ἔπαιν τοῦ Σίγμα ἐπλήρουν τοῦ νάματος, τέρψιν οὐ μι-

ἡ συνεκρηγῶν?

hædit: quæ autem pars ad aquilonem vergit, duplici columna veropipe-
 rina discretam Mysterium habet, sic rite pro rei ratione nuncupatum,
 eo quod hæc ac specus resonans repetitum sonum omnem (is
 Echo dicitur) ad audientes transmittit: sic, sive quis ad orientalis sive
 ad occidentalis conchæ parietem accedens silentio ac secum ipse loqua-
 tur, exque diametro ac ex adverso recta alius stans parieti aurem
 admoveat, vocem silentio dictam, ac si in aurem quis locutus esset,
 distincte audit. tale nimirum est quod ibi miraculum exhiberi con-
 tingit.

43. Huic aedi adiunctum unaque constructum eius, quod diceba-
 mus, Sigma peristylum. post hæc subdivale quoddam atrium effunditur,
 medium habens phialam æream, cuius labrum argento coronatum. hæc
 æream habens cochleam sic appellata est, mystica Triconchi phiala, ex
 vicis scilicet utroque ædificio, mysterio ac Triconcho, nacta ut sic vo-
 caretur. eodem prope loco iuncti exstant gradus ex Proconnesio candido
 lapide; mediæque eorum, quos diximus, graduum marmorea apsis, duplici
 ordine graciliorum columnarum fulta. sunt et ibi, ad latus orientale
 Sigma, ærei leones duo hiantibus faucibus erecti. hi aquam evomen-
 tes, mediæque omnem æream Sigma latice compluentes, non exiguam

κράν παρέχοντα· ἡ δὲ δὴ φιάλη κατὰ τὸν καιρὸν τῶν δοξίμων,
 P 88 πιστακίων καὶ ἀμυγδάλων, ἀλλὰ μὴν καὶ κουναρίων πεπληρωμένη,
 κονδίτου ἐκ στροβιλίου ἐκδιδομένου, πᾶσιν ἐκίονα καὶ παρεῖχε
 τρουφῶν τοῖς ὄσοι δι' ἐφέσεως εἶχον τῶν ἐστηκότων ἐκεῖ, πᾶσι μὲν
 ἀνατιρορήτως τοῖς ἐκ θυμῆλης, πλὴν δὲ τοῖς ἐξ ὀργάνων ψάλλουσι 5
 καὶ τὸ σύντονον. κατὰ μὲν δὴ τὰς ἀναβάθρας ὁ δῆμος ἅπας
 ἰστάμενος καὶ τὸ πολίτευμα μετὰ τῶν περατικῶν ταγμάτων τὴν
 τάξιν ἐπλήρουν τὴν βασιλικήν, μέσον αὐτῶν δηλαδὴ κατὰ τὴν
 εἰρημένην μαρμαρίνον τροπικὴν, εἰ μὲν τύχοιεν, ἔχοντες καὶ τὸν
 δομῆστικὸν τῶν σχολῶν μετὰ τοῦ Ἰσκουβίτου καὶ τῶν δύο δημάρ- 10
 B χων, τοῦ τε πρασίνου τοῦ τε βενέτου, πλησίον μὲν τοῦ δομῆστικου
 ἰσταμένου τοῦ τῶν βενέτων δημάρχου, πλησίον δὲ τοῦ Ἰσκουβίτου
 τοῦ τῶν πρασίνων, εἰ δὲ μὴ τύχοι ἐνίοτε δομῆστικὸς καὶ ὁ Ἰσκού-
 βίτος, ἀλλὰ τέως τοὺς γε δημάρχους ἔχοντες. τούτων ἔφορος ἦν
 ἀπάντων ὁ βασιλεὺς, καὶ θυμηδίας ἀπάσης πληροῦμενος, ἐν χρυ- 15
 σῶ διαλλίθῳ θρόνῳ καθήμενος, καὶ μὴ πρότερον ἐξανιστάμενος,
 ὡς καὶ τακτικὰ βιβλία καὶ βασιλικὰ διαγορευούσιν, ἡ τῶν σκιρ-
 τημάτων ἐκείνων ἐπαπολαῦσαι διὰ τῆς θείας καὶ τῶν πολιτικῶν
 ἐξαλμάτων. οὕτω μὲν ταῦτα καὶ διὰ τοῦτο τῷ Θεοφίλῳ κατε-
 σκευάσθησαν, τοσοῦτος δὲ ἔρωσ ἦν τούτων αὐτῷ ὡς καὶ τὰς συνή- 20
 C θεις τῶν πραγμάτων ἀντιλήψεις καὶ καθ' ἡμέραν προελεύσεις ἐν
 αὐτῷ δὴ Τρικόνγγῳ ἐκτελεῖν. οὗ καὶ κατὰ πρόσωπον τῆς ἐξ ἄρ-

7 ὑπερετικῶν margo.

11 μὲν] δὲ P

21 καθ'] μὲθ' P

praebent voluptatem. phiala autem, quo tempore nuces et amygdala
 frugesque aliae ac poma esui apta sunt, condito plena, se ex cochlea
 effundente, quisquis astantium vellet, miscebat praebatque delicias,
 cunctis quidem haud dubie thymelicis, iis tamen amplius qui ex organis
 contentiusque psallebant. in gradibus consistens omnis populus et ma-
 gistratus una cum officialibus imperatoris comitatum implebant, medium
 habentes, in ea scilicet quam dicebam marmorea apside, si quando ad-
 esse contingeret, etiam scholarum domesticum cum excubito et duobus
 factionum, Prasiniae scilicet atque Venetae, tribunis, ita ut Venetae
 quidem factionis tribunus staret iuxta domesticum scholarum, Prasi-
 nae vero tribunus iuxta excubitum; sin autem quandoque domesticum
 excubitumque deesse contingeret, eos saltem habentes quos diximus tri-
 bunos. horum omnium inspector erat imperator, omni iucunditate re-
 plētus, in aureo gemmisque distincto sedens solio, nec prius surgebat,
 ut libris bellica ipsaque imperatorum domestica continentibus statum
 est, quam gesticulationibus eiusmodi civiumque tripudio delectatus esset.
 ita haec, inque eum usum a Theophilo extracta. tanto autem horum
 amore tenebatur, ut consuetas causarum lites in Triconcho ipso dirime-
 ret et quotidie ad ipsum procederet: cui etiam a fronte portae argen-

γῆρου κατεσκευασμένης τῶν πολῶν ἀνεστηκνυῖ ἔστιν ὄροφῆ τέσσαροι κίονι μετεωριζομένη ἐκ Θεσσαλικῶ, τοῦ καὶ πρασίνου, λίθου. ἀντικρὺ δὲ ταύτης καὶ κατὰ μέτωπον, πλησίον δὲ τῶν εἰρημένων ἀναβαθμῶν, κατὰ τὸ πρὸς δυσμὰς μέρος τοῦ Σήγμα τριάντων πεφυκότες τῷ Θεοφίλῳ ἐξωκοδόμηται. Πυξίτης ὄνομα τῷ ἐπὶ τε καὶ κατωτέρῳ, ἄτερος δὲ ἀνώνυμος μὲν ἀνώτερος δέ, καὶ αὐτοῦ τὸν βασιλεῖον κλῆρον ἐν ἑαυτῷ διαιτᾶσθαι λαχόν. οὗτος δὲ Πυξίτου κατὰ τὴν πλευρὰν στίχοι λελατῶνται, ἀσηκῆτις ὄντες γεννήματα Στεφάνου μὲν ἔχοντος τοῦτομα, οὕτω δὲ 10 τοῦ Καπετωλίτου προσαγορευομένου. οἱ δὲ κατὰ τὸν τοῦ Σήγμα περιδρομον ἐγκολαφθέντες τοῦ οἰκουμενικοῦ διδασκάλου (Ἰγνάτιος οὗτος ἰκαλεῖτο) τυγχάνουσι. κατὰ τὸ ἐδώνυμον δὲ μέρος, ὡς πρὸς ἀνατολὰς τοῦ Σήγμα, ἕτερός τις τριάντων ἐξήρηται, ὃς Ἔρος μὲν ἐπικέκληται, ὀπλοθήκη δὲ αὐτῷ ἐρημάτιζεν. ἐπεὶ 15 ὅταν ἄλλο τι ἢ ἰσορημένας ἀσπίδας καὶ ὄπλα παντοῖα ἴδοι τις ἐν αὐτῷ, καὶ ταύταις τοὺς τοίχους διαμορφουμένας, ὡς τὸ εἶδος. καὶ τὰ μὲν ἐξ αὐτοῦ τοῦ Τρικόχου ἄχρι δὲ τῶν δυσμῶν οὕτως ἴσται ἰδεῖν τοὺς ἀνεγερμένους οἴκους ἐκεῖ· κατὰ δὲ τὸ πρὸς ἀνατολὰς μέρος ἴδοις μὲν καὶ τὸν Μαργαρίτην προσαγορευόμενον. P 89

20 τριάντων οὗτος ἐκ βάρων τῷ Θεοφίλῳ ἀνεστηκνυῖ, ὃς ὅτι μὲν κίονα ῥοδοποικίλοις τὸν ὄροφον στηρίζεται, τοὺς τοίχους δὲ ζῳοῖς κεικλιμένους παντοδαπῶς καὶ τὸ ἔδαφος ἔχει ἐκ Πιροικοννησίου λίθου καὶ συγκοπῆς ἅπαν κατεστρωμένον. ἴδοις δὲ καὶ τοῦ ἐν

20 ἐνεστηκνυῖ· ὁ P

22 καὶ om P

tate sublime quattuor columnis Thessalici marmoris, quod est viride, lectum imminet. e regione autem illius et a tergo, haud procul ab iis quos diximus gradibus, ad Sigma occidentalem partem, quae exstant tricinia, Theophilo auctore sunt extracta. Pyxites nomen uni ac inferiori: alterum, quod est superius, caret nomine, in quo etiam palatini clerici vestiri solent. ad Pyxitis latus insculpti sunt versus, Stephani a secretis Capetoliti vena producti: qui autem in Sigma porticu exstant exarati, Ignatii sic nuncupati universalis magistri, ingenii monumenta sunt. ad laevum latus, velut ad Sigma orientalem partem, aliud quoddam triclinium imminet, cognomento Eros; quod illi armorum penus erat. hic non aliud quis in eo videat quam clipeos omnisque generis arma in parietibus depicta, inque illis, ut par est, coloribus manaque ac penicillo expressa. inque eum modum a Triconcho ad occiduas usque partes exortatas ibi aedes liceat conspiceri: ad orientem autem etiam videas quam vocant Margaritam. est autem illa triclinium a fundamentis a Theophilo excitatum, cuius tectum columnae octo Rhodio marmore variae fulciunt: muri omnis generis pictis animalibus variegati, pavimentum omne Proconnesio stratum lapide et tessellatum. videre etiam licet or-

- αὐτῷ κοιτῶνος ἐκ τεσσάρων μὲν κίωνων Βαθύνων τὸν χρυσῷ κα-
τάστικτον κύκλον τῆς ὀροφῆς ἀνεχόμενον, ἐκ τεσσάρων δὲ Θεττα-
λικῶν τὰς στοῦς ἀνεγγεφεμένας καὶ βασταζομένας, τοῦ τε ἀνατο-
λικοῦ μέρους καὶ τοῦ μεσημβρινοῦ, τοὺς τοίχους δὲ καὶ τὸ ἔδαφος
ὁμοίως τοῖς Μαρμαρίτου κατεστρωμένα λαμπρῶς. οὗτος μὲν ὁ 5
- B** κοιτῶν εἶχεν ἐν ἑαυτῷ διατώμενον τὸν Θεόφιλον ἀπὸ τῆς ἐαρινῆς
μεσημερίας μέχρι τῆς μετοπωρινῆς καὶ αἰθῆς· ἄρτι δὲ τῆς χει-
μερινῆς γαιτνιαζούσης τροπῆς κατὰ τὸν ἄλλον μετακίετο κοιτῶνα
τὸν κατὰ τὸν Καριανὸν τρίκλινον, καὶ αὐτὸν ὑπ' ἐκείνου ὑποδο-
μημένον διὰ τὰς τῶν νότων ἰσχυροτέρας καὶ βιωτοτέρας προῆς· ὁ 10
καὶ νῦν τοῦ παππίου ἔστιν ἰδεῖν καταγώγιον. οὐχ ἦντιον δὲ κατό-
ψει καὶ τὸ ἐκεῖσε δὴ ἥλιακὸν ὑπ' ἐκείνου καταβεβλημένον κατὰ
πρόσωπον τοῦ βορρᾶ, ἔξ οὗ δὴ ὠρᾶτο καὶ τὸ παλαιὸν τζουκανι-
στήριον, ἐκεῖσε τηρικαῦτα τυγχάνον, ἔνθα καὶ ἡ νέα ἔκτισται ἐκ-
κλησία καὶ αἱ δύο φιάλαι εἰσὶν καὶ τὸ μεσοκῆπιον ὑπὸ Βασιλείου 15
- C** τοῦ αἰοιδίμου γενόμενα βασιλείως. καὶ πρὸς μὲν τὸ ἀνατολικὸν
μέρος αὐτὰι αὐτοῦ αἱ οἰκοδομαί· πρὸς δὲ τὸν νότον πρῶτον μὲν
αὐτὰ τὰ ἥλιακὰ προτείνας, ὡς ἡμῖν πρότερον εἶρηται, καὶ τοὺς
νῦν ὄντας κήπους ποιήσας κουβούκλεια προσεδέματο, τὸν τε Κα-
μιλῶν οὗτω λεγόμενον καὶ τὸ πλησίον ἐκείνου κουβούκλειον δεύτε- 20
ρον καὶ τὸ τούτου πύλιν κατὰ τάξιν πλησίον τρίτον, ὃ καὶ νῦν τῆς
Λύγουστης ἔστι βεσιτῆριον. ἀλλ' ὁ μὲν Καμιλῶς ἔξ κίονων ἐκ
Θετταλικοῦ λίθου, τοῦ καὶ πρασίνου, τὴν χρυσοκατάστικτον ὀρο-

7 ἰσημερίας? μεσοπωρινῆς P

bem camerae cubiculi quod illic est, auro distinctum et quattuor columnis Bathuinis suffultum; quattuor item Thessalicis sustentatas porticus, tum orientalis lateris tum meridialis. eius parietes et pavimentum magnifice strata perinde ac Margaritae. versabatur in eo cubiculo Theophilus ab aequinoctio verno ad aequinoctium autumnale ac deinceps. iam autem appetente hiemali solstitio ad aliud cubiculum in Cariani triclinio commeabat, quod ipse construxerat; in quo ab australium ventorum vehementioribus flatibus se protegeret. cubiculum hoc nunc papiae domicilium est. nec minus videbis, quod illic exstat, sic dictum Solare ab eo ad aquilonem fundatum; ex quo conspiciebatur, quod tunc illic erat, vetus Sphaeristerium, ubi et nova exstructa ecclesia; suntque duae phialae et hortus interior, ab inclitae memoriae Basilio imperatore effecta. et quidem ad plagam orientalem haec sunt eius aedificia: ad anstrum vero, productis primum Solaribus, uti superius diximus, hortisque, qui nunc sunt, constitutis, praeterea etiam cubacula exstruxit, quod Camilam vocant, alterumque illi vicinum; quodque iterum prope illud ordine tertium est: ac modo Augustae vestium penus (hoc est vestiarium) est. ceterum Camilas, sic dictum cubiculum, tectum quidem habet auro distinctum, quod columnae sex Thessalici lapidis (hoc est viridis) sublimē

φῆν μεταωριζόμενος, τῶν δὲ τοίχων τὰ κάτω μὲν ἔχων ἐξ ὁμοίων
κατεστρωμένα πλακῶν, τὰ δ' ἄνω ἐκ χρυσοανγῶν ψηφίδων ἀγάλ- D
ματὰ τινὰ τρυγῶντι καρπούς, ἔτι δὲ καὶ τοῦδαφος ἐκ λίθων
Προικονησιῶν, συνφυκοδομημένον ἔχει καὶ εὐκτῆριον, δύο περιέ-
53χον βήματα, ἐν μὲν εἰς ὄνομα τῆς ὑπεραγίας δεσποίνης Θεοτόκου,
ἑσπεριον δὲ εἰς ὄνομα τοῦ ἀρχιστρατήγου Μιχαήλ. ὑποβεβηκός δὲ
τούτου μισόπατόν ἐστιν, ὃ τὴν μὲν σκοπιὰν διὰ μαρμαρίνου κλου-
βίου πρὸς τὸν Χρυσοτρικλινον ἔχον εἰς βιβλιοθήκην ἀφώρισται
καρὰ Κωνσταντίνου τοῦ φιλοχρίστου πορφυρογεννήτου βασιλέως.
10 ὅτεπερ τὸ ἀριστητήριον αὐθις ἐστιν ἐκ λίθων μὲν Βαθυῖνων τοὺς
τοίχους ἔχον λελαμπρυσμένους, ἐκ συγκοπῶν δὲ καὶ διαφόρων
χρῶν τὸ ἔδαφος πᾶν. τὸ δὲ μετὰ τὸν Καμιλαῶν κουβούκλειον P 90
ἑσπεριον, τὴν ὄροφὴν ὁμοίαν τῷ προτέρῳ ἔχον καὶ ὑπὸ τεσσάρων
κίων ἐστηρικμένον δοκιμίνων, τὸ ἔδαφος ἐκ Προικονησιῶν λίθου
15 κατεστρωται, τῶν τοίχων, ὡς τὸ πρότερον, τὸν μὲν ἄρα ἐκ χρυ-
σοειῶν ψηφίδων ὅλως κατηλαϊσμένον φέρων, δένδρα δὲ τινὰ καὶ
ποικιλματα ἐκ πρασίνων ἔχοντα τὸ λείπον ψηφίδων ἀναπληρού-
μενον. τὸ τούτῳ δὲ ὑποβεβηκός, ὃ καὶ Μεσόπατος λέγεται, εἰς
οἰκίαν τῶν τῆν γυναικωνῆτιν πεπιστευμένων καρτζιμάδων ἐστίν.
20 τὸ δὲ τρίτον μετὰ τοῦ κουβουκλείου, τὸ καὶ νῦν τῆς Ἀθγούστης B
βεστιαρίου χρηματίζον, ὁμοίαν ἔχει τούτοις τὴν ὄροφὴν καὶ τοῦ-
δαφος ἐκ λευκοῦ λίθου Προικονησιῶν κατεστρωμένον, τοὺς τοί-

15 ὡς τὸ add Combefisius.

faciant. parietum inferiores quidem partes similibus marmoreis crustis
constratae sunt; superiores vero exhibent statuas quasdam ex tessellis
compositas, quae poma decerpunt. praeterea vero etiam pavimentum
ex Proconnesio lapide stratum. una quoque exstructum oratorium, duo
continens altaria, alterum sanctissimae dei genitricis nomine, alterum
Michaelis principis caelestis militiae. subiectus ei xystus, per clatrum
marmoreum in triclinium Aureum adspectans, bibliothecae usui addictus
a Christi amante Constantino Porphyrogenneto; cuius rursus cenaculum
parietes quidem ex Bathuino lapide splendoris habet, pavimentum vero
omne ex tessellulis marmoreis varii coloris compositum est. quod Cami-
lam sequitur alterum cubiculum, tectum priori simile habet, Dociminis
quatuor columnis subnixum, pavimentum Proconnesio stratum lapide.
parietum aërem (inferiores scilicet partes) quemadmodum primum cubi-
culum aureis tessellis ubique exornatum habet: reliquum vero, ubi defi-
ciunt tessellulae, arbores quaedam versicoloreque figurae implent ex
Prasino marmore. huic subiectum cubiculum, quod et medius xystus seu
ambulacrum dicitur, exsectorum gynaeceo praefectorum domicilio addi-
ctum est. tertium denique, una cum cubiculo, quod nunc Augustae ve-
stium penus est (id est vestiarium), simile his tectum habet. pavimen-
tum candido lapide Proconnesio stratum; parietes omnes, non tunc qui-

Theophanes contin.

10

χους δὲ ἄπαντας ὑπὸ εἰκότων ὕστερον ἀλλ' οὐ τότε καταγλαῖσθέν-
 τας ὑπὸ τοῦ υἱοῦ Μιχαήλ. τὸ τοῦτω δὲ ἠνωμένον καὶ συμπεφυ-
 κὸς κατώγειον ἐπὶ μὲν κίσει Καριανοῖς τὴν ὄροφὴν στηρίζεται,
 πέντε μὲν πρὸς μεσημβρίαν δύο δὲ πρὸς ἀνατολήν, τοίχοις δὲ δύο
 ὠχύρωται, ἐκ πλακῶν Ῥωμαίων καὶ Πηγαυοσίων καὶ Καριανῶν, 5
C πρὸς δὲ καὶ πρασίνων καλλωπιζόμενοις ποταμίων Θετταλικῶν·
 Μουσικὸς οὗτος κατονομάζεται διὰ τὴν τῶν μαρμάρων ἀκριβῆ
 συγκοπὴν, ὅθεν καὶ τὴν τοῦ ἔδαφους λείωσιν ἐκ διαφόρων μὲν
 σπημάτων ἐκ διαφόρων δὲ καὶ ὥραιων λίθων ἐξηρτυμένην ἔχει.
 εἰποῖς ἂν αὐτὸ ἰδὼν λειμῶνα εἶναι διαφοροῖς ἄνθεσι βρόντα. 10
 τοῦτω πρὸς μὲν δύοσιν κατὰ πλευρὰν κουβούκλειον ἦνται τὴν τῶν
 μαρμάρων ὠραιότητα κατὰ πάντα φέρον ἐφόμοιον, ἔτι δὲ καὶ κίσει
 πέντε Καριανοῖς, τριῶν μὲν πρὸς μεσημβρίαν δύο δὲ πρὸς δυσμᾶς,
D τὴν ὄροφὴν βασιάζουσιν. ἕτερον δὲ πρὸς πόδας τοῦτου ἐστίν,
 εἰς δύο μὲν δόμους διηρημένον, τῷ Ἀγνοστικῷ δὲ πλησιάζον 15
 κοιτῶν· ἐνθα καὶ Λέων ὁ φιλόχριστος βυσιλεὺς εὐκτήριον τῆς
 ἁγίας Ἄννης ἔδειματο καὶ αὐτὸ ἐκ τεσσάρων μὲν κίωνων Βαθυίνων
 τὴν ὄροφὴν ἀνεγειρόμενον, τὸ ἔδαφος δὲ ἐκ λίθου λευκοῦ Προ-
 κονησιού, πρὸς τοὺς τοίχους ἐκ Βαθυίνων πλακῶν διαμορφόμε-
 νον. ἀλλὰ τοῦτο μὲν τῷ τῆς Ἀγνοστής πλησιάζει κοιτῶν, ὡς 20
 ἔφαμεν· ἐκεῖνο δὲ τὸ πρὸς δύοσιν τοῦ Μουσικοῦ τὴν μὲν κάθοδον
 ἐν τῷ προρηθέντι ἔχει κοιτῶν διὰ κλίμακος, ὁμολως δὲ καὶ τὴν
P 91 εἴσοδον· εἰσάγει δὲ καὶ πρὸς τὸ καινούργιον, κοιτῶνα καὶ τρικλι-

23 καινούργιον P: cf. p. 204B.

dem sed postea, Michaelae Theophili filio imperatore, pictis imaginibus egregie ornati. eius quod huic coniunctum cohaerensque diversorium est, tectum columnis septem Carianis fulcitur; quinque ex meridiali plaga, duabus ex ea quae ad orientem spectat, muro duplici munitur, quibus porphyretici Paganusiique et Cariani, necnon et Prasini, undulati denique Thessalici marmoris crustae ornamentum praebent. appellatur diversorium istud ac aula Musicus ob marmorum vario colore compositorum insignem elegantiam, unde et pavimenti faciem ex diversis figuris diversisque ac pulcherrimis lapidibus egregie concinnatam habet. dicas videndo pratum esse diversis floribus scatens. huic ad occidentale latus aliud cubiculum adhaeret, eadem marmorum elegantia instructum. ad haec tectum illius columnis quinque Carianis, tribus ad meridiem, duabus ad occasum, sustentatur. aliud vero est ad eius pedes, in duas aedes divisum, haud longe ab Augustae sacro cubiculo; ubi etiam Christi amans Leo imperator sanctae Annae extruxit oratorium; cuius ipsius tectum columnis quattuor Bathuinis fulcitur, pavementum ex Proconnesio candido lapide, ad parietes Bathuini marmoris crustis distinctum. verum istud Augustae sacro cubiculo vicinum est, uti diximus: quod autem ad Musici occiduum latus est, ita consertum est ut ex illo per scalam in sacrum idem cubiculum descensus atque aditus pateat. inducit vero et

τον ὄν Βασιλεῖος ὁ αἰοιδίμος ἔκτισε βασιλεύς, καὶ πρὸς τὸν πόρ-
τα τοῦ πέμπτου κουβουκλείου, ἐν ᾧ τὸ τοῦ ἁγίου Παύλου εδ-
πήριον ὑπὸ Βασιλείου τοῦ αἰοιδίμου ἴδρυνται βασιλέως.

44. Ταῦτα μὲν οὖν ἐν τοῖς ἀνακτόροις κατὰ τε βορρᾶν καὶ
νότον ὑπὸ Θεοφίλου μὲν ἀνωκοδόμηται, ὑφ' ἡμῶν δὲ ἱστορία πα-
ραδίδονται, ὅτι μὴ βουλόμεθα τὰ ἐκείνου ἔργα, ὅποιά ποτ' ἂν ᾔ-
λήθη παραδίδοσθαι, εἰς διάγνωσιν τῆς ἐκείνου περὶ τὸν βίον προ-
αίρεως. ἀλλὰ καὶ τοὺς τρικλίνοους, τὸν τε οὕτω καλούμενον Λαυ- B
σιακόν, προσέτι δὲ μὴν καὶ τὸν Ἰουστινιανοῦ, ἐκείνος τοῖς χρυσο-
10 υἰδοῖσι ψήφοις ἐκόσμησε· καὶ τὴν καλὰθωσιν ἐκ τῶν Βασιλίσκου
τοῦ τυράντου παλατιῶν μεταγαγὼν τῷ Λαυσιακῷ περιέθηκεν. καὶ
ἕτερον δὲ τρίκλινον μετὰ τεσσάρων κουβουκλείων σεμνῶν τε καὶ
λαμπρῶν, ὧν τὰ δύο μὲν πρὸς τὸ μεσόπατον τοῦ δευτέρου κουβου-
κλείου τοῦ μετὰ τὸν Καμιλιᾶν, ὑπὸ τεσσάρων ἀψίδων τὴν χρυσοειδῆ
15 ὄροσφῆν ἔχοντα, πρὸς τὴν Πορφύραν εἰσὶν, ἧτις οὕτω λέγεται διὰ
τὸ τὴν δέσποιναν ἐκεῖσε ἔκπαλαι διανέμειν τὸ δξὸν ταῖς ἀρχοντίσσαις C
κατὰ τὸν τῶν βρονομαλίῶν καιρόν· ἕτερα δὲ δύο πρὸς τὸ μέρος τοῦ
Λαυσιακοῦ, ἕξ ὧν καὶ τὴν πρὸς αὐτὸν ἔχει κατασκευῆν, εἰργάσατο
μὲν, ἐκ λίθου Προικοννησίου τὰ ἐδάφη καταστρώσας αὐτῶν, καὶ
20 ἐκ χρωμάτων ἀλλ' οὐ μαρμάρων τοὺς τοίχους ὠραῖσας, ὑπὸ ἐμ-
πρηστοῦ δὲ ὁμῶς ἀφανεία παρεδόθησαν. καὶ Θέκλα δὲ ἡ τούτου
πρώτη θυγάτηρ τὸ κατὰ τὰς Βλαχέρνας κουβούκλειον, ἔνθα καὶ

ad aevae fabricae cubiculum tricliniumque, a Basilio inclitae memoriae
imperatore conditum: ad porticum item quinti cubicali, quo loco exstat
sancti Pauli oratorium, ab inclitae memoriae Basilio imperatore exci-
tatum.

44. Haec in palatio ad aquilonem et austrum a Theophilo constru-
cta aedificia, nobis autem, qui nolumus aliquid eorum quae gessit,
quicquid tandem illud sit, oblivioni tradi, quo nimirum eius animus de-
merendi cives neminem lateat, literarum monumentis tradita. sed et tri-
clinia, tum cui Lausiacy nomen tum quod Iustiniani aedificatio est, auro
rutilis tessellulis ornavit; capitula quoque ex Basilisci tyranni palatio
translata Lausiacy adhibuit. aliud item triclinium cum quattuor splen-
didis ornatisque cubiculis, quorum duo versus mesopatum xystumque
secundi cubicali, quod est post Camilam, tectum auro rutilum quadru-
plici apside habentia, ad Porphyram dirigunt. palatii locus est ita di-
ctus, quod illic more olim recepto Augusta nobiles matronas sub bru-
nialium tempus coccino purpuraque impartiat. duo alia cubicula ad par-
tes Lausiacy, ex quibus etiam in ipsum aspectum habet, exaedificavit,
pavimento strato Proconnesio lapide ac parietibus vario colore, quan-
quam non ex marmore, ornatis; quae tametsi talia erant, incendio per-
ierunt. sed et Thecla eius filiarum natu maxima cubiculum; ubi et

τὸ τῆς πρωτομάρτυρος Θέκλης εὐκτήριον ἴδρυνται, ἐκ τοῦ μὴ ὄντος ἤγαγεν εὐμορφότατον· ἐκείσε δὲ καὶ τὸν βίον οὕσα κλεινοπέτης ἐξέλιπεν.

P 92

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΣ
ΜΙΧΑΗΛ ΤΟΥ ΥΙΟΥ ΘΕΟΦΙΛΟΥ.⁵

Λ Ο Γ Ο Σ Α.

Τοιοῦτω μὲν τέλει βίου ὁ Θεόφιλος ἐχρήσατο, τὴν δὲ βασιλείαν Μιχαὴλ ὁ τούτου υἱὸς διεδέξαστο, τρίτον ἔτος διανύων ἀπ' οὗ εἰς τὸν βίον προήχθη τῇ μητρὶ αὐτοῦ Θεοδώρᾳ. τῶν δὲ πραγμάτων ἐπῆρχον φροντισταὶ καὶ ἐπίτροποι οὗς ὁ Θεόφιλος κατέλιπεν, ὁ δὲ τε Θεόκτιστος ὁ εὐνοῦχος, τηρικαῦτα κανίκλειος καὶ λογοθέτης Β τοῦ δρόμου τυγγάνων, καὶ ὁ πατρικίος Βάρδας ὁ τῆς Ἀυγούστης ἀδελφός, καὶ Μανουὴλ ὁ μάγιστρος ἐκ τῶν Ἀρμενίων καταγόμενος, ὃς καὶ θεῖος ἀπὸ πατρὸς τῆς δεσποίνης ὑπῆρχεν. ἐπεπήγει μὲν οὖν τὰ πολιτικά, καὶ καλῶς τέως τὰ πράγματα διετηθύνετο,¹⁵ ἔμελλε δὲ καὶ ἡ τῶν θείων εἰκόνων προσκύνησις ἀνακαινίσασθαι τε καὶ πρὸς τὴν ἀρχαίαν παλινδρομεῖν αὐθις τιμῆν. καὶ δὴ Μανουὴλ νόσω πιέζεται δεινῇ καὶ χαλεπῇ· πρὸς δὲ εἰσρέοντες μοναχοὶ P 93 τοῦ Στουδίου (καὶ γὰρ ἦν αὐτῷ πλῆστις οὐκ ἀγεννῆς πρὸς αὐτούς)

Theclae protomartyris oratorium est, cum sit pulcherrimum, a fundamentis excitavit; quo etiam loco in lecto decumbens vivere desiit.

MICHAELIS THEOPHILI F. IMPERIUM.

LIBER IV.

Istiusmodi vitae finem nacto Theophilo Michael eius filius, illius successor, imperium capessivit, annos tres natus, ex quo eum parens Theodora partu effuderat. rerum curatores ac procuratores fuerunt, quos ei pater reliquerat, Theoctistus eunuchus per id tempus canidico praefectus ac dromi logotheta, Bardasque patricius ac Augustae frater, nec non Manuel magister ex Armeniis oriundus, qui et Augustae patruus erat. firmato itaque rei publicae statu, et cum rerum hactenus recta gubernatio foret, futurum erat ut et imaginum cultus instauraretur pristinumque honorem illae rursus reciperent. ad Manuelem itaque dire morbo gravique conflictatum ingressi Studiani monachi, quippe quibus ille fidei

ἀνάκλησιν τῆς ὑγιείας ὑπισχνούντο ῥαδίαν τε καὶ ταχεῖαν γενέσθαι, ἦν μόνον τὴν τῶν ἁγίων προσκύνησιν εἰκότων αὐτὸς τε θελήσῃ καὶ τοὺς κρατοῦντας πείσοι θεοπίσαι ἄπανταχοῦ. οὐ μὴν δὲ ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν ἄλλων ὄρων πολλοὶ τῶν θεοφόρων πατέρων προσφιλεῖς 5 τοῦτω τυγχάνοντες, ἐκείθεν τὰς ἀρχὰς πρὸς αὐτὸν λαβόντες διὰ τῶν Ἀρμενιακῶν ἐστρατήγει, προσφοιτῶντες καὶ ἐπὶ τοῖς ὁμοίοις παρακαλοῦντες ἔπεισαν ὁρθὰ φρονῆσαι ποτε καὶ τὸ ποθοῦμενον ἐποσχέσθαι αὐτοῖς, εἰ μόνον ῥῆϊων γένοιτο· ὃ καὶ γέγονε τῇ αὐτῶν πρὸς τὸν θεὸν εὐχῇ καὶ σπουδῇ. (2) ἐπεὶ γοῦν οὗτος τῆς 10 νόσου ἀπήλλακτο καὶ οἱ μοναχοὶ τῆς πρὸς τὸ πρᾶγμα σπουδῆς οὐκ ἐμίλουν, ἀλλὰ παρακλήσεσι χρώμενοι τῶν πρὸς θεὸν ὑποσχέσεων ἔξισον μεμνησθαι, πλήρη τυῦτον τοῦ θεοῦ ζήλου ἐργάσαντο· καὶ δὴ τοῖς συνεπιτρόποις ἀνακοινώσας τὰ τῆς βουλῆς, καὶ πέ- 15 σασ ὡς ἔστι καλὸν ἀρχὴν δεξιὰν τοῖς πράγμασιν ἐπιθεῖναι, καὶ μεταρροθμίσας αὐτοὺς καὶ πρὸς τὸ ἑαυτοῦ βούλημα ἀγαγών, πρὸς τὴν Θεοδώραν εἰσήει τὰ περὶ τῆς ὑποθέσεως κοινολογησόμενος. καὶ ἐκείνη μὲν θεοφιλῆς καὶ ὄντως βασιλεῖα, ἐπεὶ περὶ τῆς ὁρθοδοξίας ἤκουσε, “τοῦτο” ἔφη “καὶ δι’ ἐπιθυμίας ἦγον ἄει καὶ μελετῶσα διέλειπον οὐδαμῶς· ἀλλ’ ἢ τῶν πολλῶν συγκλητικῶν 20 καὶ τῶν ἐν τέλει τῇ τοιαύτῃ προσανακειμένων αἰρέσει πληθῶς ἐκώ- 11 κεν ἔχρι τῆς σήμερον, οὐχ ἦτιον δὲ καὶ οἱ τῆς ἐκκλησίας ὑπερ- μαχοῦντες μητροπολεῖται, καὶ μάλιστα ὁ πατριάρχης, ὃς μικρὰν

14 ἔποθεῖται? cf. 1 19.

placitum habebat, facili negotio citoque recuperandam sanitatem pollicetur, si modo tum ipse sanctarum imaginum cultum approbet, tam illius quovis loco sancienti imperatoribus auctor existat. multi praeterea ex aliis montibus divinorum patrum Manuelli amicitia iuncti ex eo tempore quo is Armeniacorum dux erat, ad eum venientes eademque rogantes ad rectum tandem eum sensum trahunt, et ut quod ipsis in votis erat polliceatur, si solum morbo levaretur; quod et illorum ad deum prociū instantia consecutus est. (2) postquam itaque ille morbo liberatus est, nihil rem monachi negligendam ducunt, sed obsecrando eorum quae sancto deo pollicitus esset meminisse rogabant; qua admonitione divina aemulatione eius prorsus animum incenderunt. communicato itaque cum sociis procuratoribus consilio, cum illis persuasisset operae pretium esse bono res statuta ab exordio ipso componere, illisque in suam tradactis sententiam, ad Theodoram ingreditur ea de re commune consilium habiturus. at illa, quippe religiosa matrona vereque regina atque Augusta, ubi de recta fide audivit, “hoc” inquit “semper et desideraveram, nec versare animo unquam cessabam, etsi hactenus plurimum senatorum procuratorumque, qui illi studeant haeresi, ingens deterruit numerus, ne quid hactenus eius rei molirer. nec minus qui tuendae ecclesiae sibi partes vindicant, metropolitae omniumque maxime patriarcha. is sam-

ἔχοντα τῆς τοιαύτης αἰρέσεως τὸν ἕμὸν ἄνδρα τὴν ῥίζαν ἐκ τῶν γονέων ἐπὶ πλείον ᾗῤῥησέ τε καὶ στερεωτέρον εἰργάσατο ταῖς αὐτοῦ εἰσηγήσεισιν τε καὶ πυκναῖς παραινήσεσιν, εἰς χαλεπὰς αἰτίας καὶ βασάνους ἐκτραπῆναι τοῦτον ποιήσας, ὡς ἐκεῖνος ὁσημέραι κατὰ τῶν ἁγίων εὗρηκεν, ἀλείπτῃς τε καὶ διδάσκαλος τῶν τοιούτων κακῶν ὁ ἄθλιος γεγονώς.” “καὶ τί γούν οὕτω, δέσποινα, φρονοῦσάν σε καὶ βουλευομένην τὰ κάλλιστα τὸ κωλύον ἐστίν”

D ἀντέφησαν “μὴ καὶ εἰς ἔργον ταῦτα ἀχθῆναι καὶ τὴν πάνδημον ταύτην κελύσαι εἰς πέρας ἔλθειν ἑορτήν;” εὐθὺς γούν μετακαλεσαμένη τὸν τῆς βίβλης δρογγάριον (Κωνσταντῖνος δὲ οὗτος ἦν, 10 ὁ τοῦ πατρικίου Θωμᾶ καὶ μετὰ ταῦτα γεγονότος λογοθέτου τοῦ δρόμου πατῆρ) δηλοῖ τῷ πατριάρχῃ ὡς πολλοὶ πολλαχόθεν συνηληλυθότες εὐλαβεῖς τε καὶ μοναχοὶ δέησιν ἐποιήσαντο πρὸς τὴν βασιλείαν ἡμῶν τοῦ τὰς πανσέπτους κελύσαι ἀναστηλωθῆναι εἰκόνας. εἰ μὲν οὖν ὁμόλογος εἶ τούτοις καὶ σύμφωνος, καὶ δὴ τὸν 15

P 94 παλαιὸν κόσμον ἢ τοῦ Θεοῦ ἐκκλησίᾳ ἀπολαμβάναντες· εἰ δ' ἀμβολος καὶ τὴν γνώμην οὐκ ἔχων εὐθῆ, τοῦ μὲν θρόνου ἕξω γενοῦ καὶ τῆς πόλεως, κατὰ δὲ τὸ προάστειόν σου μικρὸν διάβηθι, μέχρις ἂν σύλλογος τῶν ἁγίων πατέρων γένηται μετὰ σοῦ· οἶδε γὰρ ἔτοιμοι διαδικάζεσθαι τε καὶ διωλέγεσθαι καὶ πείθειν σε περὶ τούτων 20 κακῶς λέγοντα.” (3) κατὰ τὸν ἐν τῷ πατριαρχείῳ Θεσσαλῶν (τρικλίνος δὲ οὕτω κατονομαζόμενος) τηρικαῦτα ἀνέκειτο ἐπὶ σκίμπος, τὰς βασιλικὰς ἀγγελίας δεχόμενος· ὃς ἕμα τῇ ἀκοῇ τῶν

que, cum maritus exiguam quandam huius haeresis radicem a maioribus traxisset, eam longe auxit doctrinisque suis ac crebris hortamentis robustiorem fecit, auctor nimirum illi effectus, ut ad verbera tormentaque adiceret animum, quorum quotidie adversus sanctos novus artifex erat, taliumque ei malorum miser incensor ac doctor fuit.” tum illi “ecquid vero causae est, Augusta, cum sic sentias ac optime consulas, quidve impedit, ne hoc opere impleas hancque communem totius plebis laetitiam festamque lucem peragi iubeas?” statim ergo accersito biglae Drungario (erat hic Constantinus Thomae patricii postmodumque dromi logothetae pater) patriarchae denuntiat plures undique viros pietate spectabiles, monachos item convenientes supplicationem Augustis obtulisse, ut omni colendas veneratione imagines restitui iubeat. si igitur ita confitearis hisque consentias, dei ecclesia vetus ornamentum recipiat; sin autem haesitas nec recte sentis, relicta sede ac urbe in suburbanum tum tantisper recede, dum sancti patres una tecum conveniant. his enim in prompta est ut iudicio tecum contendant ac disputent, maleque de imaginibus loquenti ac sentienti, quod sanioris mentis sit, suadeant. (3) erat Iannes in patriarchalium aedium triclinio, quod Thessalum vocant, in lectulo iacens, cum ad eum regia mandata perlata sunt; moxque auditis

ἴστων βληθεὶς τὴν ψυχὴν τὸν μὲν ἀποκομιστὴν τούτων, οὐδὲν
 ἔπειτα φήσας ἢ βουλευέσθαι περὶ τούτων καλῶς, ἅμα τῷ λόγῳ **B**
 ἀπέσταλκεν, καὶ θῆκε τὸν λόγον ἐγγχειρίδιόν τι λαβὼν τὰς κατὰ
 γαστέρα φλέβας ἀπέτεμεν, ὡς ἦδει δειλίαν μὲν καὶ οἴκτον ἐκ τῆς
 5 τοῦ αἵματος σαπιλοῦς ἐκχύσεως ἀποτεκεῖν τοῖς πολλοῖς, θάνατον
 δὲ ἢ τινα κίνδυνον οὐδαμῶς. Θροῦς οὖν καὶ βοῆ εὐθύς τις περιή-
 χη τὴν ἐκκλησίαν, οὐ μὴν δὲ ἀλλὰ καὶ τὰς βασιλικὰς ἀκούας,
 προφθάνουσα τὸν δρουγγάριον, ὡς ἡ δέσποινα ἐκ κελεύσεως τὸν
 10 πατριάρχην κατέσφαξεν. τῶν γοῦν λεγομένων ἑταστῆς ἀκριβῆς
 γενομένης ἡρέμα πως κατεφώρασεν, καὶ τὸ δρᾶμα τὸν ἔλεγχον οὐ **C**
 ἀέφουγεν, αὐτῶν τῶν θεραπόντων κατεπιόντων αὐτοῦ, καὶ τὰ τῆς
 τομῆς ὄργανα (φλεβοτόμα δὲ ἦν) εἰς μέσον καθυποβαλλόμενα.
 ἔπισπε οὖν οὐθενδός . . , ὡς ἐπὶ τοιαύτῃ αἰτία καὶ γνώμῃ αὐτοφώνῳ
 15 ἐπιλημμένος, ἀπηλάνετο μὲν καὶ τῆς ἐκκλησίας ἔξωθεῖτο ὁ ἀλι-
 τήριος, κατὰ τὸ προάστειον αὐτοῦ τὸ οὕτω λεγόμενον περιορισθεὶς
 τὰ Ψυχά, εἰσῆγετο δὲ ὁ πολλοῖς πόνοις καὶ κόποις τὰ τῆς ἀρετῆς
 σώσας ἀδιαλώβητα, καὶ τῆς ἐγχρονίου μὲν καθειρξέως, καὶ ταύ-
 20 τες σαπρώσης, ὡς ἔοικεν, τὴν τῶν τριχῶν ἀπόρροϊαν κληρωσά- **D**
 μνος, παρὰ Θεοῦ δὲ καὶ τῆς βασιλίδος Θεοδώρας τὴν τῆς ἐκκλη-
 σίας κυβέρνησίν τε καὶ πηδαλιούχησιν· Μεθόδιος οὗτος ἦν ὁ μέγας
 καὶ τῆς ἐκκλησίας ἀήττητος πρόμαχος.

animo percussus unum hoc respondit, se de his probe deliberaturum;
 idque locutus mandatorum latorem dimisit. ac dicto citius arrepto in
 manu cultello seu lanceola ventriculi venas secat, ex quibus effluente
 sanguinis copia exterrendum vulgus ac miseratione tangendum sciebat,
 mortem vero aut periculum aliud nullum sibi creandum timebat. confe-
 ssum ergo tumultuantium clamor ac vociferatio ecclesiam circumstrepere;
 quin et ipsas regias aures ante reditum ipsius drungarii occupare, pa-
 triarcham imperatrice auctore interfectum esse. missus itaque Bardas
 patricius, qui rumores istos diligenter exquireret, vulnera de industria
 infecta sensim deprehendit; nec fabula coargutionis lucem effugit, cum
 ipsi famuli delatores essent et incisoria venarum instrumenta seu scal-
 pella in medium profferrent. exinde igitur nulla cuiusquam miseratione,
 ut qui talis reus criminis suaeque ipsius animae insidiator deprehensus
 esset, expellitur, eiectusque miser ecclesia in suburbanum suum ita di-
 ctum Psichae (ac si Micas dicas) relegatur; inducitur vero is qui multis
 laboribus atque aerumnis integram ac illibatam virtutem conservaverat,
 ac cui ex diuturno, ut par est, carceris paedore atque foetore pili de-
 fluxerant, quanquam ei dei nutu ac Theodora Augustae assensu eccle-
 siae gubernatio clavusque debebatur, magnus scilicet invictusque eccle-
 siae defensor Methodius.

4. Σκόπει δὲ καὶ ὅπως ἐν ταύτῳ συναγαγούσης τῆς γενναίας καὶ τῷ ὄντι βοηθοῦ γεγονυίας τῷ ἀνδρὶ, ἀλλ' οὐκ ἐναντίας, τοὺς ὅποι ποτὲ γῆς ὄντας ὀρθοδόξους, καὶ τὴν παρορησίαν ἀνυλαβέσθαι Θεοπίουσα "ἄγε δὴ" ἔφησεν, "ὦ κληρὸς Θεοῦ καὶ πατέρες, ἐμοῦ P 95 τὴν τῶν ἱερῶν καὶ πανσέπτων ἀναστήλωσιν εἰκόνων ὑμῖν χορηγού-5 σης καὶ διδούσης ὅτι μάλιστα μου μετ' εὐμενείας, ἀντεπιθεῖναι μοι δικαίαν χάριν καὶ αὐτῇ δεσποίνῃ οὔσῃ βουλήθητε, οὐ ταπεινὴν τινα καὶ μικράν, ἵνα μηδὲ χάρις νομιζοίτο, οὐδὲ τοῖς διδοῦσιν ὑμῖν ἢ ἐμοὶ αἰτουμένην ἀνάρμοστον τε καὶ ἀσύμφορον, ἐπιτηδείου δὲ καὶ μονίμου καὶ παρὰ Θεῷ εὐαποδέκτου καθεστῶσης καὶ νομι-10 ζομένης. ἢ δὲ ἔστιν ἢ εἰς τὸν ἐμὸν ἄνδρα τε καὶ βασιλέα περὶ τούτων διαβαίνουσα συγγνώμη τε καὶ συγχώρησις καὶ ἀμνηστία παρὰ Θεοῦ τῆς τοιαύτης διαμαρτίας· ὡς εἰ μὴ τοῦτο γένηται, B οὗτ' ἐμὲ σχολήτε ἐπακολουθοῦσαν ὑμῖν οὔτε τὴν τῶν σεπτῶν εἰκό-15 νων προσκύνησιν καὶ ἀνάρρησιν, ἀλλ' οὐδὲ τὴν τῆς ἐκκλησίας ἀνάληψιν." (5) καὶ ἅμα τὸν λόγον κατέπαυσεν. "ὅτι μὲν οὖν δίκαια," ἢ ὀρθόδοξος ἐκκλησία καὶ ὁ ταύτης ἑξάρχων Μεθόδιος ἔφασαν, "δέσποινα, ἑξαιτῇ, οὐδ' ἡμεῖς ἔχομεν ἀπανάλεισθαι· δίκαιον γὰρ τοῖς ἐνεργέταις καὶ ἄρχουσι τὰς προσηκούσας χάριτας ἀντεπιθεῖσθαι δαψιλῶς, ὅταν μὴ τυραννὶς ἄρχῃ χεῖρ, ἀλλ' ἔστι 20 γνῶμη Θεοφιλῆς. ἀλλ' οὕτω Θεοῦ δίκην ἡμεῖς τὸν πρὸς ἄλλον

21 οὐ τῆς Θεοῦ δίκης margo Combes.

4. Sed et Theodorae animum considera, quomodo scilicet generosi pectoris matrona, et quae vere marito adiutor exstiterit, non illi adversata sit, in unum congregatis quotquot usquam erant orthodoxis, factaque regio diplomate libera dicendi sentiendique licentia, sic eos allocuta sit. "eia" inquit, "dei hereditas ac patres mei. cum humanissime sacrarum venerabiliumque imaginum restitutionem vobis indulgeam atque praebeam, rogo ut mihi, quae praesertim domina sim ac Augusta, instam gratiam munusque reponatis, non id vile aut exiguum, ut nec muneris atque gratiae nomen mereatur, ac tum vobis, qui daturi estis, tum mihi flagitanti haud satis congruum aut utile videatur, sed conveniens illud ac perenne, quodque deo acceptum merito existat ac habeatur, nempe ut viro meo ac imperatori eorum quae in causa imaginum deliquit indulgentia veniaque praestetur, tantumque scelus oblivione a deo deleatur. sin autem minime feceritis, neque me vestra sequentem decreta habebitis, neque venerabilium imaginum adorationem praeconiumque a me impetrabitis, nec vero ecclesiam recipietis." (5) expleto mox sermone, orthodoxa ecclesia, ac qui eius praeses erat Methodius, "iusta" inquit "est, Augusta, petitio tua; neque nos possumus ire infitias. aequi enim ac iusti ratio postulat ut a quibus beneficia consecuti sumus, praesertim principibus, convenientes gratias largiter rependamus, tum praesertim, cum non tyrannica manus imperat, sed mens pia est et religiosa. cum tamen qui in aliam vitam commigravit, a poenis illi a deo

βλον διαβεβηκότα δυνατοὶ ἔξαιρεῖσθαι, τὰ ὑπὲρ ἡμᾶς φανταζόμε- C
 τοι. δυνατοὶ μὲν ἡμεῖς, καὶ κλειεὶς οὐρανῶν πιστευθέντες παρὰ
 θεοῦ, τοῖς βουλομένοις πᾶσιν ἀνοηγνύναι αὐτάς· ἀλλὰ τοῖς κατὰ
 βλον τοῦτον ἔτι οἰκονομουμένοις, πρὶν ἀλλαγοῦ μεταστῶσιν· ἔστιν
 5 δ' ὅτε καὶ τοῖς μεθισταμένοις, ὅταν τε μικρὰ τὰ σφάλματα ἦ καὶ
 μετάνοια τούτοις προσῆν. τοῖς δ' ἤδη μετὰ πονηρῶν ἐλπίδων
 ἀπάρασι καὶ πρόδηλον φέρουσι τὴν κατάγνωσιν οὐχ οἷοί τε τὰς
 εὐθύνας διαλύειν τούτοις ἡμεῖς." (6) καὶ ἡ δέσποινά, εἴτ' ἀλη-
 10 θῶς εἴτε καὶ ἄλλως τῷ τοῦ ἀνδρὸς ἀναθερμανθεῖσα φιλτρῷ (ὅπερ D
 ἴσῃσι, καὶ ἡμεῖς συγκραταθήμεθα), ἦ μὴν ἐνωμότως τὸν ἱερὸν
 ἐκείνον θάλασον ἐβεβαίον ὡς μεγάλα τραγωδοῦσης καὶ κατολοφρο-
 μέτης καὶ πάντι ἐκτραγωδοῦσης κατὰ τὸν τῆς ἐξόδου τούτου και-
 15 ρόν, καὶ διαγραφούσης ὡς οἶα ἐπακλουθήσει ἡμῖν μεμισημένοις
 ἐν τηλαυτῇ πόλει περὶ τῆς τοιαύτης αἰρέσεως, εὐχῶν στέρησις,
 20 ἄρῶν ἐπέκτασις, λαοῦ ἐπανάστασις, εἰσῆι τούτῳ μετᾶμελος τῆς
 αἰρέσεως. καὶ ταύτας ἅμα αἰτησάμενός τε καὶ κατασπασάμενος
 ζούση ψυχῇ, ἕμοῦ ἐν χερσὶ καθυποβαλούσης, τοῖς ἀπάγουσιν
 ἀγγελίοις τὸ πνεῦμα παρέδωκεν. ταύτης ἐκείνοι ἀκηκόετες δὴ τῆς
 φωνῆς, καὶ τὸν τρόπον τῆς Ἀγγούστης εὐλαβηθέντες (ἦν γάρ, εἰ P 96
 25 καὶ τις, φιλόχριστος), καὶ ἅμα τὴν τῶν ἁγίων εἰκόνων ζητοῦντες
 τιμὴν, κοινῇ ψήφῳ καὶ γνώμῃ τῆς μὲν ἁμαρτίας ταύτης, εἰ οὐ-
 τως τοῦτ' ἔστιν, συγγνώμην ἔφρασαν εὐρήσειν παρὰ θεῶ, καὶ ἅμα

8 εὐτόσες?

constitutis, maiora nobis quam pro nostra facultate arrogantes, haud
 quaquam liberare possumus. licet quidem nobis (inque eam rem claves
 caelorum concreditas a deo accepimus) omnibus qui velint aperire, sed
 his duntaxat qui in hac vita adhuc disponuntur, priusquam in alteram
 commigraverint. quin etiam quandoque his ipsis qui e vita emigraverint,
 cum levia sunt delicta, quibus nec desit paenitentia. his autem qui spe
 non bona vivis excesserint feruntque palam suae damnationis senten-
 tiam, poenas diluere minime possumus." (6) tum Augusta, sive id vere
 sive alioqui nimia in maritum succensa amoris vi (quod plane ita est,
 neque assentimur), iureiurando tamen sacro illi choro affirmabat, cum
 sub eius exitus horam ingentem luctum ederet, direque lamentaretur et
 deploraret, ac coram exponeret quanta eum suosque istiusmodi haereticis
 invidia in tanta civitate consecutura essent, nempe a precibus abdicatio,
 dirarum proluxa vis, populi defectio, subiisse illi rei paenitentiam,
 simulque imagines petiisse, ac ferventi animo, eadem ipsa Augusta in
 manus porrigente, exosculatum esse, abducentibusque angelis spiritum
 tradidisse. hac illi voce audita, Augustaeque mores indolemque reve-
 riti, quippe cum femina omnium religiosissima Christi amans esset,
 ac cum alioqui sanctarum imaginum cultum restaurari exquirerent, com-
 muni sententia ac suffragio, dummodo se res Theophili ita haberent,
 eius veniam delicti se a deo exoraturos dixere, simulque rei scriptam

δι' ἐγγράφου ἀσφαλείας τὴν πίστιν τούτου τῆ δεσποίνῃ ἐδίδουσαν. ἐφ' οἷς τὴν ἐκκλησίαν ἀπολαβόντες, καὶ τῷ Μεθωδίῳ ἀγιωτάτῳ τὴν τῆς ἀρχιερωσύνης ἀποδεδωκότες τιμὴν, τῆ πρώτῃ τῶν ἀγίων νηστειῶν κυριακῇ σὺν αὐτῇ τῆ δεσποίνῃ πάννηχον ὑμνωδίαν ἐν τῷ κατὰ τὴς Βλαχέρνας ἱερῷ τεμένει τῆς ὑπεραγίας ἡμῶν δεσποίνης ⁵
B καὶ Θεοτόκου τετελεκότες, τῇ ἔωθεν μετὰ λιτῆς τῷ μεγάλῳ τοῦ Θεοῦ λόγον τεμένει καταλαμβάνουσι· καὶ τὸν κόσμον αὐτῆς αὐθις ἀναλαμβάνει ἢ ἐκκλησία, τῆς ἀγίας μυσταγωγίας τελειωθείσης ἀγνώσ. καὶ ἡ μὲν ὀρθόδοξος οὕτω προέκοπτεν ἐκκλησία, ἀνακρινιζομένη ὡς αἰτός, τὸ τῆς γραφῆς, πάντων τῶν αἵρεσιωτῶν ἐν ¹⁰
 πάσῃ τῇ ὑφ' ἡλίῳ καθαιρέσει ὑποβληθέντων καὶ τοῦ ἀρχιερέως αὐτῶν· Ἰωάννης οὗτος ἦν, ὁ διὰ τὴν οἰκίαν ἀσέβειαν Ἰαννῆς παρὰ τῶν εὐσεβῶν ὀνομασθεῖς, οὐκ ἐπηλύτης καὶ ξένος, ἀπτόχθων δὲ καὶ τῆς βασιλίδος ταύτης τῶν πόλειν βλάστημα (φύεσθαι δὲ ¹⁵
C καὶ ἐν ἀμπέλῳ βάτον ἠκούσαμεν), οὐδ' ἔξ ἀσήμου τινὸς ἀλλὰ καὶ ¹⁵
 λῖαν ἐγγενοῦς καταγόμενος σειρᾶς, τῆς οὕτω τῶν Μοροχαρζαμίων λεγομένης.

7. Οὗτος οὖν, ἵνα καὶ τὰ κατ' αὐτὸν ἡ ἱστορία δηλώσῃ, τῆς μονῆς τῶν μαρτύρων Σεργίου καὶ Βάχχου τῆς ἐν τοῖς Ὁρμισδοῦ διακειμένης ἠγούμενος ἄνωθεν καὶ τῷ βασιλικῷ κλήρῳ κατα- ²⁰
 ριζιμούμενος, διαφερόντως παρὰ Μιχαὴλ ἡγάπητο τοῦ Τραυλοῦ, εἴτε μόνῳ τούτῳ τῷ κοινῶνός εἶναι τῆς τούτου αἱρέσεως, εἴτε καὶ ^D
 τῷ διαφέρειν ἐπὶ λογιότητι δόξαν τινὰ ἰσχυρῶς. πλὴν ἡγάπητο

6 ἐν τῷ?

11 καὶ] μετὰ?

cautionem Augustae tradidere. interea recepta ecclesia, sanctissimoque Methodio pontificali honore sublimato, sanctorum ieiuniorum prima dominica, una cum Augusta, peractis in sacra sanctissimae dominae nostrae deique genitricis Blachernensi aede in dei laudibus et canticis nocturnis vigiliis, mane solenni supplicatione ac pompa ad magnum dei verbi templum veniunt, riteque peracta re sacra sum rursus ecclesia ornatum recipit. inque eum modum proficiebat orthodoxa ecclesia, et ut verbis scripturae utar (Psalm. 102 5), renovabatur ut aquila, proscriptis toto terrarum orbe cunctis haereticis, eorumque antistite, Ioanne scilicet, cui a fidelibus ob suam impietatem Iannis nomen inditum est. fuit vero ille non advena aut barbarus, sed indigena ipsaque ortus urbe regia. nam et ex vite rubum enasci auditum est. at neque obscura satus prosapia, sed valde nobili, stirpe scilicet quam Morocharzamiorum vocant.

7. Hic ergo, ut eius res scripto consignemus, monasterii sanctorum martyrum Sergii et Bacchi, quod ad Hormisdæ aedes situm est, olim praepositus ac palatino adscriptus clero, Michaeli Balbo imperatori carissimus fuit, sive eo solum nomine, quod haeresis illi socius erat, sive quod excellentis eruditionis sibi nomen quaesierat illaque eius fama per-

καὶ τοῦ Θεοφίλου διδάσκαλος ἐγκαθίστατο. καὶ οὗτος ἐπεὶ τὰς
 τῆς βασιλείας ἔαχεν ἡνίας, σύγκελλον μὲν πρότερον τοῦτον τιμᾷ,
 εἰδ' ὕστερον καὶ πατριάρχην καθίστησι Κωνσταντινουπόλεως,
 προηώσεις τινὰς διὰ λεκανομαντείας καὶ γοητείας αὐτῷ ἀπαγγέ-
 5 λοντα. καὶ ἡ γοητεία τοιαύτη. ἔθνους ποτὲ τρισὶν ὕφ' ἡγεμόσι
 στρατηγουμένον ἀπίστου τε καὶ σκληροῦ τὴν τῶν Ῥωμαίων χώραν
 κατατρέχοντός τε καὶ καταληϊζομένου, καὶ ὡς εἰκὸς ἀθυμοῦντος
 ἐπὶ τούτῳ τοῦ Θεοφίλου καὶ τοῦ ὑπηκόου παντός, ἀποσκευάζεσθαι
 10 καὶ χαρᾶς, εἶγε μόνον τῇ τούτου ἐπακολουθολῆ βουλῇ. ἡ δὲ ἦν P 97
 τοιαύτη. ἐν τοῖς εἰς τὸν εὐρύπον τοῦ ἵπποδρομίον ἰδρυνμένοις
 χυλοῖς ἀνδριᾶσιν ἐλέγετό τις εἶναι ἀνδριᾶς τρισὶ διαμορφούμενος
 κεφαλῆς, ἃς κατὰ τινα στοιχείωσιν πρὸς τοὺς τοῦ ἔθνους ἀρ-
 χηγῶς ἀνῆγεν. σφύρας οὖν μεγίστας σιδηρᾶς ἰσαριθμούς ταῖς
 15 κεφαλῆς προσέταττε γενέσθαι, καὶ ἀνδράσιν ἐγχειρισθῆναι αὐτὰς
 τρισὶν, ἐπὶ χειρῶν γενναϊότητι διαφέροντας· κατὰ δὲ τινα ὄραν
 νυκτινήν πρὸς τὸν εἰρημένον ἀνδριάντα πλησίον στάντας αὐτοῦ,
 καὶ τὰς σφύρας ἐπὶ χεῖρας ἐν μετεώρῳ ἔχοντας, ἡνίκα τούτοις
 κελύσειεν, μεθ' ὑπερβαλλούσης δυνάμειος ὁμοῦ ταύτας κατενεγ-
 20 κείν, ὡς ἔξ ἑνὸς κρούσματός τε καὶ πλήξεως τὰς τοιαύτας ἀποτε- B
 μὲν κεφαλᾶς. τούτοις τοῖς λόγοις εὐφρανθεὶς τε ἅμα καὶ ἐκπλα-
 γαίς ὁ Θεόφιλος ἐκέλευσε τὸ ἔργον ἐπαγαγεῖν. ὡς οὖν παρῆσαν
 πόρῳ δὴ τῶν νυκτιῶν οἱ μὲν ἄνδρες τὰς σφύρας κατέχοντες, ὁ δὲ

19 κελύσειεν P

crebuerat. ut sit, illi carissimus fuit, ac Theophili praeceptor con-
 stituitur. Theophilus vero suscepto imperio primum eum syncelli digni-
 tate ornat; tum deinde patriarcham Cpolititanum praeficit, cum is illi
 divinatione ex pelvi vates ac praestigiis quaedam auguratus esset. fuit
 autem divinatio eiusmodi. gens quaedam infidelis saevaque tribus du-
 ctoribus Romanae dicionis terras locaque incursabat, exque ea praedas
 agebat; quae res, ut par est, Theophili animum omniumque subdito-
 rum maestos anxiosque habebat. Iannes dimissa illa animi aegritudine
 optime de rebus sperare ac gaudere iubet, si modo illius consilium parere
 in animum induxerint. consilium tale erat. inter aereas statusas in circi
 Euripo erectas statusas quaedam triceps exstare ferebatur. haec ille ca-
 pita sua quadam devotione et consecratione in gentis illius duces refert.
 tres ergo ingentis molis fabricari malleos iubet, totidemque robustissi-
 mis viris tradi. quadam vero noctis hora viros illos ad eam statuum
 prope se stantes malleosque ad ictum sublimes tenentes, cum ipse man-
 daverit, summa vi capita ferire praecipit, unoque velut ictu ac conatu
 ea excindere. recreatus verbis Theophilus, simulque stupore affectus,
 rem exsequi iubet. veniunt itaque intempesta iam nocte viri quidam

Ἰωάννης διὰ λαϊκοῦ ἐνδύματος ἑαυτὸν περικρύπτων, ὡς ἂν μὴ κατάδηλος γένηται, καθ' ἑαυτὸν ὁ Ἰωάννης τοὺς στοιχειωτικoὺς λόγους ὑπέπων καὶ τὴν ἐνοῦσαν τοῖς ἄρχουσι δύναμιν εἰς τὸν ἀνδριάντα μεταγαγών, ἢ μᾶλλον τὴν οὖσαν πρότερον ἐν τῷ ἀνδριάντι καταβαλὼν ἐκ τῆς τῶν στοιχειωσάντων δυνάμειως, παλεῖν ἔκα-

- C στον προστάττει νεανικῶς τε καὶ ἰσχυρῶς. καὶ οἱ μὲν δύο ἰσχυροτάταις χρησόμενοι καταφοραῖς τὰς δύο τοῦ ἀνδριάντος κεφαλὰς ἀπέκοψαν· ὁ δ' ἕτερος μαλακώτερον ποιήσας τὴν πληγὴν μικρὸν μὲν κατέκλινεν, οὐ μὴν καὶ ὅλην τοῦ σώματος ἀπέτεμεν τὴν κεφαλὴν. τούτοις οὖν καὶ τὰ κατὰ τοὺς ἡγεμόνας ἐπηκολούθει. ἔριδος γὰρ τινος κραταιῆς ἐπεισεσούσης αὐτοῖς καὶ ἐμφυλίον μάχης, ὑπὸ τοῦ ἐνὸς οἱ δύο τῶν ἡγεμόνων πίπτουσι κατὰ τὴν κεφαλῶν ἔκτομήν, τοῦ τρίτου μόνου διασωθέντος μὲν, οὐχ ὑγιῶς δέ. οὕτως εἰς τὸ μηδὲν εἶναι τὸ ἔθνος χωρῆσαν πρὸς τὰ οἰκεία ἀδθις μετὰ φυγῆς ἀφώρμα καὶ συμφορᾶς. ἀλλὰ τὰ μὲν τῆς γοητείας 15 οὕτως, (8) τῷ δὲ γόητι τούτῳ ἀδελφὸς ἦν σαρκικός, ὄνομα Ἀρ-
- D σαβήρ, τὴν τύχην πατρικίος παρὰ Θεοφίλου τιμηθεῖς. τούτῳ γούν προάστειον κατὰ τὸ εὐώνυμον μέρος τοῦ ἐκπλεομένου Ἐξείνου ἐν τῇ μονῇ τοῦ ἁγίου Φωκᾶ προσῆν, οἰκοδομὰς μεγίστας ἔχον καὶ πολυτελεῖς στοᾶς τε καὶ βαλανεῖον καὶ πρὸς τούτοις δεξαμενὰς. 20 ἔκεισε δὲ ὁ πατριάρχης συγγὰς ποιῶν καταγωγὰς λέγεται τι ὑπόγειον κατασκευάσαι ἐνδιαίτημα τῶν Τροφωνίου παρόμοιον, ὅπισθεν δὲ τῆς ἀνοιγομένης θύρας κατὰ τὸ πρόχειρον πυλίδι εἶναι τινα

10 τὸς om P

malleos ferentes: Ioannes vero laici habitu sese occultabat, ne cognosceretur. tum ille magico carmine recitato, eaque fortitudine quae in ducibus erat in statuum translata, seu potius, quae in statua ex superioribus daemonum invocationibus haerebat, defecta destructaque, viros omni conatu statucae capita ferire imperat. horum bini validissimis ictibus duo statucae capita decusserunt: tertius aliquanto remissius feriens nihil ille quidem depressit, non tamen etiam totum a corpore caput abscidit. haud fere aliter cum gentis ducibus actum est. orta enim inter eos gravi concertatione, cum illa in bellum civile evasisset, ducum unus et alter sub tertio capitis abscissione cadunt, uno duntaxat superstitē, sed non plene sano. sic gentis rebus in nihilum redactis, ad suas rursus sedes turpi fuga ac clade redit. ac quidem eiusmodi Iannis praestigiae. (8) huic porro praestigiatori frater carnalis erat, Arsaberus nomine, patricii honorem a Theophilo consecutus. huic suburbanum ad Euxini sinistram enavigati partem, ad sancti Phocae monasterium, aedificiis maximis ac splendidis, porticibus, balneis ac praeterea cisternis instructum fuit. illic crebro solitum diversari patriarcham subterraneum quoddam domicilium, Trophoniano haud absimile; construxisse ferunt.

δὴ βαθμίδων οὐκ ὀλέγων ἐκεῖσε δὴ τοὺς θείοντας παραπέμπουσαν. ἐκεῖνο γοῦν αὐτοῦ ποτηρὸν ἐργαστήριον. ἐκεῖσε δὴ τούτω τῶν μὲν ἐταμιεύοντο θαλαμηπολούμεναι, μονάζουσαι τε καὶ ἄλλως τὸ κάλλος γυναικες μὴ διαφθείρουσαι, αἷς συνεφθείροτο· 5 πᾶν δὲ μαντεῖαι δι' ἠπατοσκοπίας καὶ λεκανομαντείας καὶ γοητείας P 98 καὶ νεκρομαντείας ἐνηγοῦντο, ταύταις προσχρωμένου κοινωνοῖς τε καὶ βοηθοῖς. ὅθεν πολλύκις καὶ τινα προλέγειν τούτω συνέβαινε τῇ τῶν δαιμόνων συνεργείᾳ ἀληθῆ, οὐ τῷ Θεοφίλῳ μόνῳ ἀλλὰ καὶ ἑτέροις τοῖς τούτου δούμορσοις. ἀλλὰ τοῦτο μὲν τούτου τὸ 10 μακρὸν ἐνδιαίτημα ὅπῃ ποτε πρὸς Βασιλεῖον τὸν τηνικαῦτα παραποιώμενον ἀπεμποληθὲν παρὰ τοῦ ἀδελφοῦ εἰς ἱερὸν μετηνέχθη φροτιστήριον, οὐκ ἐκεῖνο μόνον ἀλλὰ καὶ τὰ λοιπά, καθὼς αὐτῷ διαφέροντα ἦν· καὶ ἐκ βύθρων ἢ τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος ἀνιδρόθη μοσῆ.

15 9. Τότε δὲ οὗτος καὶ πᾶσα ἡ αὐτοῦ, ὡς εἴρηται, συμμο- B ρία τῇ καθαιρέσει ὑποβληθέντες οὐχ ἡσυχῇ παραπέμπειν τὸν ἑαυτῶν βίον ἐδοκίμαζον, ἀλλ' ἔτι καὶ κατὰ τῶν ἁγίων εἰκόνων ἐνεαπέδοντο. μετὰ γοῦν τὴν καθαιρέσιν ὑπερορίας ἐν τινι μονῇ γε- γονώς, εἰκόνος μιᾶς κατὰ τὸν ὄροφον ἰστορημένης καὶ ἀτενῶς οἶον 20 ἀτενιζούσης αὐτῷ, μὴ φέρων οὗτος ὄραν τὴν ἐκείνης πρὸς αὐτὸν ἐπικατιοῦσαν θέαν, καθαιρεῖσθαι ταύτην διὰ τινος οἰκείου προστάττει καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς κατορύττεσθαι, τοῦτο μόνον ἐπιλέ- γων, ὡς τὴν ταύτης οὐ δύναμαι μορφήν ἐνορᾶν. ἤκουστο γοῦν

ia eius postico in promptu fores erant, multis inde gradibus intromittentes eos qui intus penetrare vellent. haec itaque illius nefanda officina. illic modo ad cubiculi thalamiue delicias cum sacrae virgines tum aliae insigni forma mulieres condebantur, quibuscum meretricio ritu foedaretur; modo iecinorum inspectiones exque pelvi divinationes ac praestigiae aliae mortuorumque evocationes, his illi sociabus ac adiutoribus, exercebantur. hincque adeo non raro non solum Theophilo sed et aliis eiusdem sententiae atque haeresis hominibus vera quaedam daemonum ope praedicebat. hoc enim vero impurum eius domicilium, aliquando tandem a fratre Basilio tum accubitori venditum, in sacrum transiit monasterium. neque id modo, sed et quae ad illum attinebant reliqua: sanctique magni martyris Phocae a fundamentis erectum monasterium est.

9. Ceterum ille eiusque omnis sodalitas, uti dictum est, in eum modum cessare iussi ac depositi, haud sibi quiete transigendam vitam putaverunt, verum adhuc quidpiam adversus sacras imagines moliti sunt. sacerdotio itaque motus, cum in monasterio quodam exsul versaretur pictaque imago quaedam in tecto velut intentis in eum oculis esse videretur, non ferens ille imaginis sic de alto quasi intuentis aspectum, per unam e famulis tolli eam iubet atque eius oculos effodi, unum hoc addeus, non posse se eius effigiem formamque intueri. audivit haec Au-

- ταῦτα τῇ δεσποίνῃ, καὶ τῇ προσηκούσῃ μάστιγι καὶ παιδείᾳ διὰ
 C σκυτάλης καθυποβέβλητο. (10) ἀλλ' οὐδ' οὕτως ἦν ἀγαπητὸν
 αὐτῷ τῆς ἡσυχίας ἐρεῖν, μῶμον δέ τινα καὶ ὡς ἐπειρῶντο τῷ ἐν
 ἁγίοις Μεθοδίῳ προσάπτειν, καὶ μῶμον εἰς γυναικὸς φθορὰν
 παῖδα κεκτημένης μονογενῆ (Μητροφάνης οὗτος ἦν, ὁ μετ' οὐδ'
 πολὺ τῆς Σμύρνης καθηγησάμενος), ἦν καὶ χρυσίων ἱκανῶν ἐξω-
 τησάμενοι καὶ ἅμα καθυποσχόμενοι εἰ μόνον τούτοις συμφήσειεν,
 πολλὰ κατελέγοντο πρὸς τὴν δέσποιναν καὶ τοὺς ἐπιτροπεύοντας
 τοῦ παιδὸς αὐτῆς. βῆμα γοῦν εὐθέως καὶ κριτήριον φρίκης γέ-
 μον ἐκ πολιτικῶν ἀνδρῶν συγκροτούμενον καὶ ἐκκλησιαστικῶν. 10
 D οὐ τῶν εὐσεβῶν τις ἀπῆν, οὐ τῶν ἀσεβῶν, οὐ τῶν μονήρη βίον
 ἐπιλημμένων, οὐκ ἄλλος τις τῶν ἀκούειν ἢ λαλεῖν δυναμένων·
 τοὺς μὲν γὰρ ἢ πρὸς τὸ ξένον τῆς λοιδορίας κατηγοιωῦντας ὅσον ἐπῆ-
 γεν αἰδώς, τοὺς δ' ἢ τοῦ κροτεῖν καὶ χαίρειν ὑπ' ἀκρασίας ἡδονῆ.
 ἤγοντο γοῦν οἱ κατηγοροῦντες εἰς μέσον, καὶ τῶν λεγομένων ἢ ἀν- 15
 θρωπος ἔλεγχος. ὁ δὲ ἅμα τῇ παραστάσει τῆς γυναικὸς, οὐδὲν
 ὑποστειλάμενος οὐδαμῶς, ὅπως τε ἔχεις κυρία, ταύτην ἐπρωῶτα
 εἰς ἐπήκοον (καὶ γὰρ ἦν αὐτῷ γνώριμος ἐκ πολλοῦ δι' ἀρετῆν),
 καὶ ὅπως ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα, περὶ τοῦ ταύτης ἀνδρὸς καὶ τῶν
 P 99 προσηκόντων αὐτῇ· οὕτως τούτῳ ἐπήνθει τὸ ἀπλαστον. οἱ δὲ 20
 μᾶλλον ἐκβοήσαντες ἐγαυρίων ὑφ' ἡδονῆς, τὰ τῆς κατηγορίας
 ἐπαύξοντες καὶ σαφῆ τὸν ἔλεγχον δόντες λοιπόν. ἕς δ' οὗτος
 μόλις τῆς κατηγορίας ἐπήσθετο, ζήλω πυρωθεὶς, ὡς ἂν μὴ δι'

gusta, ac qua virum decebat castigatione,* scuticæ taureisque subiecit.
 (10) at ne sic quidem ut quietus ageret in animum inducebat; sanctum-
 que Methodium structa in eum calumnia circumvenire tentabant. hæc
 autem in eo erat, constuprasset scilicet mulierem unici filii matrem, id
 est, Metrophanis, eius videlicet qui haud multo post Smyrnenensis episco-
 pus fuit. hanc auri multa vi conducentes, aliaque polliciti, modo eorum
 fraudi acquiesceret, acriter apud Augustam eiusque filii procuratores ac-
 cusant. mox itaque formidolosum tremendumque tribunal ponitur, ex-
 que utroque ordine, civili scilicet sacroque, iudicium cogitur. nemo non
 piorum, nemo non impiorum aderat; monachi omnes, ac quisquis audire
 poterat aut loqui, praesto erant. alios pro criminis novitate maestos
 pudor adduxerat, alios insultandi cupido, et ut petulantia oblectarentur.
 producuntur ergo accusatores in medium, et quæ reum erat peractura,
 mulier coram sistitur. Methodius, simul atque mulier adstitit, nihil quic-
 quam veritus deque solita subtrahens comitate et salutatione, cunctis
 audientibus ex ea percontari "quonam te modo habes, domina?" dudam
 enim virtutis nomine illi nota erat. "quonam modo hic atque ille?" de
 marito iisque qui ullo eam modo contingebant. tantus in eo candor ac
 simplicitas effloreat. adversarii maiori clamore sublato, aucta inde ac-
 cusatione superbe gaudio gestiebant, iamque aperte crimen se evicturos
 putabant. is porro, ubi tandem calumniam sensisset, zelo succensus, ne

αὐτοῦ τὰ τῆς ἐκκλησίας κινδυνεύοι καὶ τοῦ Χριστοῦ, ἄλλον μὲν εἶναι καιρὸν αἰδοῦς ἄλλον δὲ ὑποστολῆς καὶ σεμνότητος, μικρὸν ἐκ τοῦ θρόνου μετεωρίσας αὐτὸν καὶ πρὸς ἑαυτὸν τὸν κόλπον συναγαγὼν γυμνῆν ἐδείκνυεν τὴν αἰδῶ, τεθναματουρηγημένην ἔχων καὶ 5
 οὐ κατ' ἄνθρωπον, καὶ ἅμα διεγείτο τὴν θναματουρηγίαν, ὡς B
 πρὸ πολλοῦ κατὰ τὴν πρεσβυτέραν Ῥώμην γενόμενος, σφριγιώντων ἔτι καὶ ἐνακαλιζόντων τῶν παθῶν, ἔρωσ τις αὐτὸν ἐξέκαιεν θερμότερον ἢ καὶ κατὰ πάθους ὁρμήν. ἐπεὶ γοῦν ἐκινδύνευεν καὶ περιγετόσθαι τούτου οὐκ ἦν οἶός τε, τὸν κορυφαῖον Πέτρον τῷ χεῖρε 10
 πρὸς τὸν ναὸν ἐκπετάσας ἐξελιπάρει τυχεῖν τινὸς ἐπικουρίας καὶ ἀρωγῆς. καὶ δὴ τῷ κόπῳ τῆς εὐχῆς ὄψε πρὸς ὕπνον κλιθεὶς, γαστήρα οἱ τὸν ἀπόστολον ἐκείνου τοῦ μέρους ἀπτύμενον καὶ τὰς ὁρμὰς σβεννύοντα τῶν παθῶν, τοῦτο μόνον προσεπιλέγοντα τὸ C
 "ἀπολλύσαι δὴ τῆς τῶν παθῶν ἐπικρατείας, Μεθόδιε." τούτοις 15
 ἐκείνος τὸν μακρὸν ἐκείνον πέπεικε σύλλογον, αἰσχύνῃς πλήσας τοὺς τῆς ἀληθείας ἐχθρούς. οὐ μὴν ὁ μάγιστρος Μανουὴλ τούτος ἤξιον λύεσθαι τὰς κατηγορίας, ἀλλὰ καὶ τῇ γυναικὶ ἠπέλει ἢ μὴν ἀπαγαγεῖν τῆς ζωῆς, εἰ μὴ τὴν πᾶσαν διδάξῃ ἀλήθειαν. καὶ ἢ γ' εὐθέως ἐκπυστον καὶ σαφῆ τὴν πᾶσαν δρματουρηγίαν 20
 ποιῆ, τόσους καὶ τόσους λέγουσα χρυσίον ἐξωνηθῆναι, καὶ ἔτι ἐν ταί μου τῶν κιβωτίων, οὕτως ὡς ἐδόθη, σεσημασμένον ἐστὶ καὶ D
 κηρύλαται σφραγιδι αὐτῶν. ἀθωρὸν οὖν ἀποστειλαντες ἐκείνῳ

2 εἶσαι] εἰδῶς εἶναι Combef.

4 γυμνὸν P

quid eius causa ecclesiae res Christique honor labefactarentur, nempe non nesciens aliud pudoris aliud subdicendi ac gravitatis tempus esse, postquam se a throno subrigens sinumque ad se colligans veronda nuda ostendit miraculo arefacta, nec qualia virorum esse solent; simulque ut se res haberit gestumque miraculum sit, referebat. cum nimirum pridem iam ad seniorum Romam venisset, adhucque in ipso ferverent ac vigerent carnis libidines, maiore quam pro affectus ipsa vi amore exarsisse. hinc itaque aucto periculo, ac cum vim tantam libidinis non posset superare, Petrum apostolorum principem expansis ad eius templum manibus exorasse ut ab eo opem aliquam impetraret. dumque tandem precandi labore fessus in somnum sese reclinasset, visum in somnis apostolum, qui eam tangendo partem libidinis sensum omnem exstingueret; simulque dixisse, "Methodi, liberatus es a libidinum tyrannide ac dura vi." his ille fidem tanto illi conventui fecit, ac veritatis hostes pudore implevit. nolebat tamen magister Manuel his obiecta crimina dilui. quinimo mulieri minitabatur, se illi vitam adepturum, nisi rei omnem veritatem doceret. illa porro totam statim fabulam eloquitur ac palam facit, tanto se redemptam esse, auri pondo accepisse, adhucque in arca, uti acceperat, signatum subque illorum sigillo domi se habere. confestim ergo cum misissent, mulieris illa indicatione inventum in arca

τε, ὡς ἔφησεν ἡ γυνή, εἶρον τὸ χρυσίον κατὰ τὴν κιβωτὸν καὶ ἤγαγον. καὶ οὗτοι τῇ τοῦ πατριάρχου συμπαθείᾳ καὶ παρακλήσει πρὸς τοὺς κρατοῦντας οὐ ποινῶν καὶ βασάνων, ὧν ἦσαν ἄξιοι, ἀλλὰ συγγνώμης ἤξιωντο, τοῦτο μόνον εἰς ἔκτισιν λαβόντες καὶ τιμωρίαν τὸ ἀνὰ πῦν ἔτος ἐν τῇ τῆς ὀρθοδοξίας πανηγύρει μετὰ 5 λαμπάδων ἀπὸ τοῦ ἐν Βλαχέρναις σεβασμίον σηκοῦ τῆς θεομήτορος πρὸς τὸν θεῖον καὶ περιώνυμον τῆς σοφίας ἀφικνεῖσθαι νεῶν καὶ τὸ οικεῖον ἐνηχεῖσθαι αὐτοῖς ὡσιν ἀνάθεμα διὰ τὴν πρὸς τὰς
 P 100 θείας εἰκόνας ἀπέχθειαν· ὃ καὶ τηρούμενον ἐφάνη ἐπὶ πολὺ καὶ τῆς αὐτῶν μέχρις ἰταμιεύθη ζωῆς. καὶ ἡ μὲν ἐφ' ἱκανὸν αὐξή-10 θεῖου τοιαύτη αἴρεσις τοιοῦτον δὴ εἶχε καὶ τὸ πέρας ἐκ τοῦ θεοῦ· ἀνέλαμψαν δὲ αἱ θεαῖαι τῶν ἁγίων εἰκόνων μορφαί, οὐ θεϊκῶς ἡμῖν λατρευόμεναι τε καὶ τυπούμεναι, σχετικῶς δὲ καὶ σεβασμιῶς τὴν δι' αὐτῶν πρὸς τὰ πρωτότυπα ἡμῖν τιμὴν πως διαφορ-15 μέουσαι.

11. Ταύτην ἄγουσα τὴν ἑορτὴν ἡ Θεοδώρα δι' ἡδονῆς εἰςτρία ποτὲ ἐν ταυτῷ τὸ τῆς ἐκκλησίας πλήρωμα πᾶν κατὰ τὰ ἐν
 B τοῖς Καριανοῦ ἀνάκτορα, ἃ, ὡς εἶρηται πρότερον ἡμῖν, τῶν ἑαυτοῦ ἔνεκεν θυγατέρων ὁ Θεόφιλος ἐνεδειμάτο. οὐκ ἦν γοῦν ὅστις οὐ παρῆν ἐκεῖ τῶν ἱερέων καὶ ὁμολογητῶν. τούτοις ἐναριθμοῖ-20 Θεοφάνης τε ὁ τῆς Σμύρνης καὶ ὁ αὐτοῦ Θεόδωρος ἀδελφός. ὡς οὖν τὰ τῆς εὐωχίας παρήκμασεν καὶ εἰς βρωσιν τὰ τραγήματα μετὰ τῶν πλακούντων παρέκειντο, συνεχῶς ἀτενίζούσης τῆς βασι-

aurum ac allatum est. accusatores, miserante patriarcha serioque rerum dominos exorante, non quarum rei erant poenas dederunt iustaeque ultionis supplicia tulerunt, sed veniam consecuti sunt, ea duntaxat indicta multa, ut quotannis solenni restitutarum imaginum die (ὀρθοδοξίας festum vocant) praelucentibus facibus a venerabili dei genitricis Blachernarum aede ad divinum celeberrimumque sapientiae templum venirent, dictumque in eos anathema ob eorum in sacras imagines odium suis ipsi auribus audirent. quod in multos annos servatum est, ac quoad illi vitae superstites fuerunt. ac quidem tantis aucta compendiis eiusmodi haeresis talem quoque dei nutu finem accepit, pristinoque splendore divinae sacrarum imaginum effugies formaeque effulserunt, quas non divinis ipsis honoribus colamus ac velut deos pingamus, sed quibus relative certoque venerationis culta ad exemplaria ipsasque principes formas honorem transmittamus.

11. Festum hunc diem cum Theodora gaudio celebraret, collectum omnem ecclesiae coetum in Cariani triclinio, quod in palatio est, epulis quandoque recreabat. has nempe aedes, ut in superioribus a nobis dictum est, Theophilus in filiarum usum extruxerat. sacerdotum nemo deerat, nemo confessorum inter illos aderant Theophanes Smyrnensis episcopus eiusque frater Theodorus. vergente ad finem convivio cum iam placentiae ac bellaria apponerentur, intentis crebro in eos oculis,

λίθος καὶ τὰ ἐν τῷ μετώπῳ γράμματα τῶν πατέρων καθορώσης καὶ στεναίρωσης συνέβη πως τούτους ὡς ἐξ ὁμολόγου ἀνοτοφθαλμῆσαι καὶ ταύτην ἐνιδεῖν ἀτενιζούσης αὐτοῖς. φησάντων γοῦν ὡς C
 τίς ἄρα, θέλοισθα, ἢ αἰτία τῆς πρὸς ἡμᾶς σου ὀφάσεως ἀτενοῦς; βτὴν ἐκ τῶν γραμμάτων ἔφη θαυμάζειν καρτερίαν ὑμῶν καὶ τὴν τοῦ ταῦτα ὀφάσαντος ἀπήνειαν εἰς ὑμᾶς. καὶ ὁ μακαρίτης Θεοφάνης μὴδὲν εὐλαβηθεὶς τε καὶ τῶν προσησαλισμένων διανοηθεὶς "ἐπὶ ταύτης" ἔφησε "τῆς γραφῆς εὖ μάλα τρανῶς ἐν τῷ τοῦ Θεοῦ ἀδικασίῳ δικαστηρίῳ διαδικάσομαι σὺν τῷ ἀνδρὶ σου καὶ βασιλεῖ." τούτῳ περὶλυπος γενομένη, ἀλλὰ μὴν καὶ σύνδακρυς, "καὶ ταῦτα" ἔφησεν ἡ βασίλεια "ἢ ὑπόσχεσις καὶ αἱ δεῖ ἐγγράφων ὁμολογίαι ὑμῶν, ὡς μὴ μόνον συγκεχωρηκέναι ἀλλὰ καὶ πρὸς ἀγῶ- D
 νας ἐνάγειν καὶ καλεῖν;" "οὐ" φησιν ὁ πατριάρχης ἀδθωρὸν ἀνωστὰς καὶ οἱ λοιποὶ τῶν ἱερέων, "βασίλεια, οὐ· ἀλλ' ἔξει 15
 βεβαίως τὰ ἡμέτερα, τῆς ὀλιγωρίας τούτων λογιζομένης οὐδέν." οὕτω μὲν σὺν ἰσχυράσθῃ ταῦτα, καὶ τὰ τῆς ἐκκλησίας ἔσθῃ ἀκύνετα.

12. Καὶ ἕτερα δέ τις αἴρεσις οὕτω τῶν Ζηλιῶν λεγομένη ἀφανείσα, σὺν τῷ ἑαυτῆς ἀρχηγῷ Ζηλὶ ὀνομαζομένῳ, φέροντι 20
 δὲ τὴν τῶν ἀσηκρήτων ἐν πρώτοις τιμὴν, ἐθαραπεύθη τε καὶ πρὸς θεοβίβων μετηνέχθη ἐν προόδῳ βασιλικῇ, τῆς τοῦ μύρου μόνου

16 ἔσθῃ] ἐσαίθη?

legensque inscriptas eorum facies, istos animo gemitus Augusta trahebat. sed et illos, ut par est, contigit oculos advertere sicque in ipsos intentas Augustae oculos observare. quaecebant ergo, quid causae esset cur sic Augusta intentos oculos ipsis obverteret. ad quos illa mirari se illorum patientiam, quod sic vultus literis insculpti sustinuissem, illinque immanitatem a quo eiusmodi poenam sustulissent. tunc beatus Theophanes nulla ductus reverentia, nec quod sancte patrum conventus promiserat animo cogitans, "huius" inquit, "scripturae causam adversam virum tantum ac imperatorem clare admodum, deo incorrupto iudice, disceptabimus." gravi sermo Augustam dolore affecit, effusaque in lacrimas "haecne" inquit "vestra promissio ac scripta cautio est, quod non solum non ignoscitis verum etiam in ius vocare vultis?" "non ita" ait, "non ita," surgens statim patriarcha ac reliquis sacerdotum coetus. "promissio" inquirunt "rata manent, spreto horum virorum contemptu." sic itaque ista pacata sunt assertaque ecclesiae moribus tranquillitas est.

12. Sed et alia quaedam haeresis (sic dicta Zelicum) orta, una cum suo auctore Zeli dicto, qui a secretis erat hacque potissimum dignitate fulgebat, curata et ad saniores sensum traducta, in imperatoris solemnium pompe, illius sectatoribus sola unguenti unctione cum novis albis Theophanes continet.

P 101 μετὰ καινῶν ἐμφωτίων τε καὶ ἐσθημάτων καταξιοθέντων χρίσεως τῶν ἀντιποιοιμένων αὐτῆς, καὶ τελεωθέντων λαμπρῶς.

13. Ὁ γε μὴν ἄρχων Βουλγαρίας (Βάγωρις οὗτος ἦν) θρασύτερον ἐξέφερετο γυναῖκα τῆς βασιλείας κρατεῖν διακηκῶς· ἔθεν καὶ τινὰς ἀγγέλους ἀπέσταλκεν πρὸς αὐτήν, τὰς συνθήκας ἅλλων καταλύειν καὶ κατὰ τῆς τῶν Ῥωμαίων ἐκστρατεύειν γῆς. ἀλλ' αὐτὴ μηδὲν θῆλυ ἐννοοῦσα ἢ ἄναδρον "καὶ ἐμὲ" αὐτῷ κατεμήρυνε "κατ' αὐτοῦ εὐρήσεις ἀντιστρατεύουσαν. καὶ ἐλπίζω μὲν κυριεῦσαι σου· εἰ δὲ μὴ γένηται καὶ ἐκνικήσεις με, καὶ οὕτω σου περιέσομαι, τὴν νίκην ἀρίδην ἔχουσα· γυναῖκα γὰρ ἀλλ' οὐκ 10
B ἄνδρα ξεῖς ἤττηθέντα σοι." διὰ τοῦτο μὲν οὖν καὶ ἐφ' ἡσυχίας ἔμενε, μηδὲν τολμήσας νεακνεύσθαι, καὶ τὰς τῆς ἀγάπης αὐτῆς ἀνιένου σπονδάς. (14) καὶ δὴ ζήτησίν τινα καὶ πολλὴν ἔρευναν περὶ τινος μοναχοῦ, οὕτω καλουμένου Θεοδώρου τοῦ ἐπίκλην Κουφραῦ, εἴτε ἐκ τινων ὄνειράτων καὶ ὄψεως εἴτε ἄλλως πως, πρὸ 15 πολλοῦ ἀχμαλωτισθέντος ἢ Θεοδώρα πρὸς τὸν ἄρχοντα Βουλγαρίας ἐποίει, καὶ αὐτὸν ἤξιον διὰ γραμμάτων ἀνερευῆσαι καὶ τιμῆς ὄσης καὶ βούλοιο ἀπολυτρώσασθαι τοῦτον αὐτῇ. ἤξιον δὲ καὶ οὗτος, ἀφορμὴν ἐκ τούτου λαβὼν, περὶ οἰκείας αὐτοῦ πρεσ-
C βεύειν ἀδελφῆς παρὰ τῶν Ῥωμαίων μὲν ἀχμαλωτισθείσης ποτὶ, 20 κατεχομένης δὲ νῦν ἐν τῇ τοῦ βασιλέως αὐτῆς. αὐτὴ δὲ οὖν πρὸς τὴν πίστιν καλῶς μετενεχθεῖσα, καὶ γράμματα κατὰ τὸν τῆς ἀχμα-

8 ἐλπίζομεν κυριεῦσαι P

tunicis (ἐμφωτία vocant) receptis, eoque canderis amictu ac pompa consummationem adeptis.

13. Ceterum Bulgariae princeps Bogoris nomine, audito feminam rerum potiri, ferocius ipse offerri. missis itaque ad Theodoram nuntius minatur rupto foedere adversus eam se copias educturum. at illa, nihil muliebri aut non satis virile in animum inducens, ita renuntiavit, "me quoque vicissim adversum te offendes copias educentem, nec me victoria potituram diffido. sin autem minime contigerit ipseque me viceris, sic quoque ipsa superavero, penes quam manifesta victoriae iura futura sint, cum tibi non vir sed mulier victa concesserit." hoc responso perterritus barbarus quietem bello praetulit, nihil ferocius moliri ausus, amicitiaeque rursus foedera renovavit. (14) inter haec Theodora omni diligentia perquirendum statuit sic nuncupatum Theodorum monachum cognomento Cupharam, sive quibusdam insomniis visoque monita, sive alia ratione inducta: is vero diu ante inter captivos fuerat abductus. mittit ergo ad Bulgariae principem, datisque literis rogat ut hominem sedulo perquiri iubeat, quo liberit pretio ex ipso redimendum. ille vicissim occasionem nactus missis legatis sororem ad se remitti petit, Romanorum quondam excursionibus captam, et quae tunc in aula servaretur. haec itaque ad Christi fidem probe translato animo, doctaque literas per

λωσίας παιδευθεῖσα καιρὸν, καὶ ἄλλως τὴν τῶν Χριστιανῶν τάξιν
 τε καὶ περὶ τὸ θεῖον αἰδῶ τε καὶ δόξαν, ὡς ἔστι, θαυμάζουσα
 διαφιρόντως, ἐπεὶ τῆς ἐπανάδου τῆς πρὸς τὸν ἀδελφὸν τετύχηκεν,
 εὐ δέλιπεν ἐκθειάζουσά τε καὶ παρακαλοῦσα καὶ σπέρματα κατα-
 5 βάλλουσα τῆς πίστεως πρὸς αὐτόν. ὁ δὲ (ἦν γὰρ παρὰ τοῦ εἰρη-
 μένου Κουφαρᾶ μικρά τινα παιδευθεὶς καὶ τῶν μυστηρίων κατηχη-
 θείς) τοῦτον μὲν ἀποστείλας τὴν οἰκίαν ἐλάμβανε μισθὸν ἀδελ- D
 φῆν· πλὴν ἔμενεν ὕπερ ἦν, ἀπιστία κατισχημένος καὶ τὴν αὐτοῦ
 θρησκείαν τιμῶν. ἀλλὰ τις πληγὴ περιπεισοῦσα θεήλατος (λίμνος
 10 δὲ ἦν, οὕτω μᾶλλον τῶν παχυτέρων καὶ γαιωδεστέρων, ὡς ἕοικεν,
 μεταπαιδευομένων καὶ τὰ κακὰ μεταμανθανόντων) τὴν αὐτοῦ ἐπο-
 λέφρκει καὶ κατέτρυχεν γῆν. καὶ ὅς θεὸν ἐκείνον ἠνώγαζεν ἐπι-
 καλεῖσθαι πρὸς ἄμυναν τῶν δεινῶν, τὸν ὑπὸ τοῦ Θεοδώρου μὲν
 πολλάκις καὶ τῆς αὐτοῦ ἀδελφῆς θαυμαζόμενόν τε καὶ σεβόμενον,
 15 ὡς εἰκόσ. τυχόντες οὖν τῆς ἀπαλλαγῆς τῶν δεινῶν, οὕτω δὲ
 πρὸς θεοσέβειαν μετατίθεται, καὶ τῆς τοῦ λουτροῦ παλιγγενεσίας
 καταξιῶται, καὶ Μιχαὴλ κατονομάζεται κατὰ τὸ ὄνομα τοῦ βα- P 102
 σιλέως, παρὰ τοῦ πρὸς ἐκείνον ἀποσταλέντος ἀρχιερέως ἀπὸ τῆς
 βασιλίδος τῶν πόλεων. (15) καὶ τι δὲ τοιοῦτον ἐπισυμβῆναι
 20 φασίν, ὡς ἔρωτα δεινὸν περὶ τὴν κληρονομίαν τὸν Βάγωριν ἄρχοντα
 κλητῆμενον ταῦτα καὶ κατὰ τινα οἶκον τῶν ἑαυτοῦ, ἐν ᾧ συνεχῶς
 ἀφανεῖτο, θελῆσαι ἐξιστορήσαι, νύκτωρ ὡς ἂν ἔχοι καὶ μεθ'.

2 ἔστι] εἰκόσ?

eas captivitatis moras, omnemque praeterea Christianorum ordinem in-
 que deum reverentiam ac de illo opinionem, uti par est, plurimum ad-
 mirata, cum ad fratrem reversa esset, nullum unquam finem faciebat
 praedicandae illi Christianae institutionis et obsecrandi fideique ac piet-
 atis in eo semina iaciendi. ille iam pauca quaedam ab eo quem diximus
 Cypara didicerat, primaeque institutionis rudimenta audierat. misso
 itaque monacho commutationis iure sororem recepit. mansit tamen id
 quod erat, infidelitate scilicet laborans suaeque adhuc cultor superstitio-
 nis. ceterum plaga quaedam divinitus illata, famis scilicet (sic enim
 comparatum, ut qui addictiore indole crassiorique ingenio sunt ac ter-
 reni, erudiantur malaque dedoceantur) illius infestans regionem direque
 affligens, deum, cuius saepius, ut par est, Theodorus sororque laudes
 prosecuti essent ac cuius erant cultores, malorum depulsores invocare
 cogit. quo a malis liberante Bogoris veram amplectitur fidem, ac lava-
 crum regenerationis ab episcopo qui ab urbe regia missus fuerat conse-
 cratus, ex imperatoris nomine Michael appellatur. (15) sed et aliquid
 eiusmodi accidisse aiunt. nempe cum Bogoris princeps venatione supra
 modum delectaretur, haec quoque in demo quadam, in quam frequens
 concedebat, voluisse depingi, ut nocta perinde interdique iis spectacu-

ἡμέραν τὰ τοιαῦτα τῶν ὀφθαλμῶν ἐντροφήματα. ὡς γοῦν ὁ τοιοῦτος αὐτὸν ἔρωσ ἐπεισῆλθεν, μετακαλεῖται μοναχὸν τινα τῶν καθ' ἡμᾶς Ῥωμαίων ζωγράφον· Μεθόδιος ὄνομα τῷ ἀνδρὶ. τοῦ-
B τος οὖν στάντα κατὰ πρόσωπον ἔκ τινος θείας προνοίας οὐ τὰς ἐν πολέμῳ ἀνδροκτυσίας ἢ τὰς ζῶων καὶ θηρίων ἐπικελεύσαι γράψαι 5 σφαγὰς, ἀλλ' αἰ βούλοιοτο, τοῦτο μόνον ἐπιειπὼν ὡς εἰς φόβον τοὺς ὀρώοντας ἐκ τῆς θείας ἐνάγεσθαι βούλοιοτο καὶ ἅμα παρακαλεῖσθαι πρὸς ἐκπληξιν ἀπὸ τῆς γραφῆς. μηδὲν γοῦν οὗτος πρὸς φόβον ἕτερον ἐνάγειν ἢ τὴν τοῦ Θεοῦ δευτέραν εἰδῶς παρουσίαν, ταύτην ἐκείσε καθυπέγραψεν, καὶ τοὺς δικαίους ἐντεῦθεν τὰ βραβεῖα τῶν 10 πόρων ἀπολαμβάνοντας, ἐκείθεν δὲ τοὺς πεπλημμεληκότας τοὺς τῶν βεβιωμένων δρεπομένους καρποὺς καὶ πρὸς τὴν ἠπειλημένην
C κόλασιν ἀπελανομένους τε καὶ ἀποπεμπομένους σφοδρῶς. ταῦτ' οὖν, ἐπειδὴ πέρας εἶχεν ἡ γραφή, κατιδῶν, καὶ δι' αὐτῶν τὸν τοῦ Θεοῦ φόβον ἐν ἑαυτῷ συλλαβῶν, καὶ κατηχηθεὶς τὰ καθ' 15 ἡμᾶς θεῖα μυστήρια, νυκτῶν ἄνωρὶ τοῦ Θεοῦ μεταλαγχάνει βαπτί- ματος. ἐφ' ᾧ καταφανῆς γερονῶς τὴν ἐκ παντὸς τοῦ ἔθνους αὐ- τοῦ καθυψίσταται ἐπανάστασιν, οὗς καὶ μετὰ τινων ἄλλων κατα- πολεμήσας, τὸν τοῦ Θεοῦ τύπον σταυροῦ ἐν κόλποις περιώγων αὐτοῦ, τοὺς καταλοίκους οὐκέτι κρύφα, πάντα δὲ ἀναφανδὸν 20 ἐποίησε καὶ αὐτοὺς ἐπιδυμοῦντας Χριστιανοῦς. ἐπὶ γοῦν μετε-
D τέθη πρὸς Θεοσέβειαν, γράφει δὴ πρὸς τὴν δέσποιναν περὶ γῆς, πλήθει στενούμενος τῷ ἑαυτοῦ, καὶ ἀξιοῖ παρὰ ταύτης παρρησια- στικώτερον ὡς ἤδη ἐν ἄλλ' οὐ δύο ὄντων αὐτῶν, πίστει τε καὶ φι-

his oculus pasceret. hoc itaque amore captus monachum quendam ex nostris Romanum pictorem, Methodium nomine, accersit. ubi autem virum coram habuit, divino quodam nutu ac providentia "nolo" inquit, "depingas hominum in bello caedes aut bestiarum ferarumque ingulationes, sed quod videntibus solo adspectu terrorem iniiciat ac quod pictis coloribus in stuporem agat." is vero, quem non lateret nihil perinde terribile esse ac secundum domini adventum, hunc illic graphice omni- que artis conatu depinxit; atque hinc iustos praemia laborum percepturos statuit, illinc scelerum reos male gestorum fructus decerpentes, iudice nimirum ad intentata propellente supplicia durisque a se repellente. haec princeps absoluta tabella ut oculis conspexit, exque adspectu dei in se timorem concepit, divina denique edoctus Christianorum mysteria, intempesta nocte divini baptismatis munus consequitur. non latuit ea res, gentisque totius defectionem ascivit. ille parva suorum manu, divinum crucis signum in sinu suo circumferens, oppido rebelles fundit; nec iam occulte sed palam omnino reliquos, ipsos quoque rei avidos, Christianos facit. ad veram itaque fidem ac pietatem translatus ad Augustam scribit agros impetraturus, angustioribus scilicet quam pro suo- rum multitudine dicionis illius terminis; eoque maiori fiducia rogat, quod

λίε συνδεθέντων τῇ ἀρραγεῖ, καὶ ἑαυτὸν ὑποδήσειν καθυπισχεθεῖτο καὶ εἰρήνην ἐργάσασθαι ἀδιδόν τε καὶ ἀδιάπτωτον. ἡ δὲ εὐμενῶς τε ἤκουσεν αὐτοῦ, καὶ δέδωκεν ἐρήμην οὖσαν τηρικαῦτα τὴν ἐπὶ τῆς Σιδηρᾶς, ταύτης δὴ τότε ὄρων τυγχανούσης Ῥωμαίων τε 5 καὶ αὐτῶν, ἄχρι τῆς Λεβελτοῦ, ἣτις οὕτω καλεῖται Ζάγορα παρ' αὐτοῖς. οὕτω μὲν οὖν ἄπασα ἡ Βουλγαρία πρὸς εὐσέβειαν μετ-
 ερροθμίσθη, Θεοῦ πρὸς τὴν οἰκείαν μετακαλεσαμένου γνώσειν αὐ- P 103
 τός, καὶ οὕτως ἐκ μικρῶν σπινθήρων τε καὶ πληγῶν· καὶ οὕτω γῆς τῆς τῶν Ῥωμαίων ὡς ἄλλης τινὸς ἐπαγγελίας ἀξιοθέντες πρὸς
 10 κοινωσίαν ἀρρηκτον καθυπέβαλον ἑαυτούς.

16. Ἐίχε μὲν οὖν οὕτω τὰ κατὰ τὴν δόξιν λαμπρῶς τε καὶ ἐπιθρόλιτο πανταχοῦ. ἐφ' οἷς ἀγαλλομένη ἐκείνη, καὶ ὅλον τρέπαια ἐπιθῆναι μελλῶ δι' ἐφέσεως ἔχουσα, καὶ τοὺς κατὰ τὴν ἀτατολὴν Παυλικιανούς ἐπειρᾶτο μεταγειν ὡς βούλοιο πρὸς εὐσέ-
 15 βειαν ἢ ἔξαιρεῖν καὶ ἀπ' ἀνθρώπων ποιεῖν· ὃ καὶ πολλῶν κακῶν τὴν ἡμετέραν ἐπέπλησεν. ἡ μὲν γὰρ πέμψασά τινας τῶν ἐπ' ἔξ-
 ωσίας (ὃ τοῦ Ἀργυροῦ καὶ ὁ τοῦ Λουκῶς καὶ ὁ Σουδάλης οἱ ἀπο- B
 σταλέντες ἔλέγοντο) τοὺς μὲν ξύλω ἀνήρτων, τοὺς δὲ ξίφει παρε-
 δίδουσαν, τοὺς δὲ τῷ τῆς θαλάσσης βυθῷ. ὡσεὶ δέκα μυριάδες
 20 ὁ οὕτως ἀπολλύμενος ἠριθμεῖτο λαός, καὶ ἡ ὑπαρξίς αὐτῶν τῷ βασιλευῖ ταμιέω... ἤγετο καὶ εἰσεκομίζετο. ὑπῆρχεν οὖν τῷ στρατηγῷ τῶν Ἀνατολικῶν (Θεόδοτος οὗτος ἦν ὁ κατὰ τὸν Με-

iam non duo sed unum existant, insolubili fidei amicitiaeque vinculo colligati. subiectum se illi fore pollicetur, pacemque sempiternam nec ulla unquam re convellendam cum ea habituram. placuit Theodoraε pe-
 titio, deditque Bulgariae regionem quae tum deserta erat, quicquid scilli-
 cet a Ferrea soli est (loci nomen est, limes eo tempore Romanorum ac
 Bulgarorum dicionis) ad Debetum usque: Bulgari Zagoram vocant. per
 hanc itaque modum omnis Bulgaria ad pietatem Christique fidem transi-
 vit, deo ad suam illas cognitionem vocante, et quidem ex sic exiguis
 scintillis plagisque; sicque agri Romani portionem velut aliam quandam
 rem promissam consecuti, Romanis se foederatos indivulsae societatis
 vinculo subiecerunt.

16. Hunc in modum se res occidentis praeclare habebant, celebra-
 que fama ubique divulgabantur, quod ita compositae erant. porro Theo-
 dora successu elata, ac quasi maiora tropaea adicere gestiens, Pauli-
 cianos quoque per orientem conatur ad veram transferre fidem, sin mi-
 nus, extirpare ac de medio tollere; quae res ingentibus malis Roma-
 num orbem implevit. mittit itaque in eam rem procerum quosdam ac
 magistratum. erant illi Argyri ducisque filii, et Sudales. hi alios in
 crucem agebant, alios gladio caedebant, alios maris profundo merge-
 bant. sublatis ad centum milia eiusce generis supplicis; publicata sub-
 stantia ac fisco illata. porro Theodoto Melisseno orientalium duci in

λισσηνόν) ἀνὴρ τις εἰς τὴν ὑπηρεσίαν καταριθμούμενος, Καρβέας
 ὀνόματι, τὴν τοῦ πρωτομανδάτωρος πληρῶν ἀρχὴν, τῇ πίστει τῶν
 εἰρημένων τούτων Παυλικιανῶν ἐγκανυώμενός τε καὶ σεμνυνόμενος.
 ὡς οὖν τὸν ἑαυτοῦ οὗτος ἀκήκοε πατέρα ἀνηρητῆσθαι τῷ ξύλῳ,
 C πέρα δεινῶν τοῦθ' ἠγησάμενος καὶ τὰ ἑαυτοῦ προσοικονομῶν φη- 5
 γὰς μετὰ καὶ ἐτέρων πέντε χιλιάδων τῆς τοιαύτης κεκοινωνηκότων
 αἰρέσεως πρὸς τὸν τῆς Μελιτινῆς τηρικαῦτα κατάρχοντα Ἄμερα
 γίνεται, κάκειθεν πρὸς τὸν ἀμεραμνονῆ παραγίνονται. μετὰ δὲ
 πολλῆς ἀποδεχθέντες τιμῆς, καὶ λόγον ἀσφαλείας δόντες τε καὶ
 λαβόντες ὁμοίως, ἐξέρχονται μετ' οὐ πολὺ κατὰ τῆς Ῥωμαίων 10
 γῆς, καὶ τῶν τροπαίων ἔνεκεν, ἐπεὶ πρὸς πολυπληθίαν ἐνεδίδουσαν,
 πόλεις τε κτίζειν ἐπιχειροῦσιν αὐτοῖς, τὴν οὕτω καλουμένην Ἄρ-
 γαοῦν καὶ τὴν Ἀμάραν, καὶ αὐθις πολλῶν ἐκείσε ἐπιρρεόντων τῇ
 αὐτῇ κακίᾳ ἐνισχημένων καὶ ἐτέραν κτίζειν κατάρχουσι, Τεφρικὴν
 D ταύτην κατονομάσαντες· ἀφ' ὧν ὀρμῶντες πολλοὶ κατ' αὐτὸ γινώ- 15
 μενοι, ὃ τε τῆς Μελιτινῆς Ἄμερ, ὃν οὕτω πως συμφθείροντες τὰ
 στοιχεῖα Ἀμβρον ἐκάλεσαν οἱ πολλοί, καὶ ὃ τῆς Τυροσῶ Ἀλῆς καὶ
 αὐτὸς οὗτος ὁ Καρβέας ὁ δειλαιος, οὐκ ἔληγον ἀνθαδῶς τῇ τῶν
 Ῥωμαίων γῇ λυμαινόμενοι. ἀλλ' ὁ μὲν Ἀλῆς ἐν τηρικῶν Ἀρμε-
 νίων χώρα ἄρχειν ἀποσταλεῖς ἐκείσε ζῆττον ἢ βουλῆς εἶχε τὸν βίον 20
 κατέστρεψε οὖν τῷ ἑαυτοῦ ἀκαίρῳ στρατῷ· ὁ δὲ Ἄμερ μετὰ τοῦ
 ἀνάρχοντος αὐτοῦ τοῦ Σκληροῦ (οὕτως ἐλέγτο) εἰς ἐμφύλιον
 P 104 στάς πόλεμον ἐκ φιλονεικίας ἐφθείρετό τε καὶ ἐκείνῳ ἄλλ' οὐκ ἄλ-

11 ἐπεδίδουσαν?

ministerio erat Carbeas quidam, protomandatoris officium gerens, eorum
 quos dicebam Paulicianorum fide glorians ac sectae socius. is cum pa-
 trem suum suspensum patibulo audisset idque facinus iniquissime ferret,
 ac suis ipse rebus prospiciens, aliis quinque milibus eiusdem secum re-
 ligionis assumptis, ad Melitinae amerem profugit; indeque ad ameramnu-
 nem profecti, omnique honore ac cultu ab eo suscepti, dataque et ac-
 cepta fide, paulo post communibus studiis Romanam dicionem invadunt,
 et ut ex ea, quod in maximam iam multitudinem excreverant, tropaea
 erigerent; urbesque condere aggrediuntur, quam vocant Argaum et quam
 Amaram; ac rursus multis eo confluentibus eadem haeresi laborantibus,
 tertiam quoque aedificare incipiunt, quam Tephricem vocant; unde multi
 uno quasi agmine acieque coniuncti prodeuntes, nimirum Melitines Amer
 (quem vulgo corruptis elementis Ambrum appellarunt) Tarsique prae-
 fectus Ales atque hic miser Carbeas, populandae ferociter vastandaeque
 Romanae dicionis nullum finem faciebant. verum Ales in Armeniorum
 quandam provinciam cum imperio missus citius illic periiit quam vota
 ferebant, una cum importuno exercitu suo. Amer autem cum collega,
 cui Sclerus nomen (velut durum dicas), civili bello suscepto, sua in eam
 contentione res suas labefactans, cum uno illo, non cum aliis pugna de-

λους πολεμῆν ᾤετο δεῖν. εἰς τοσοῦτον δὲ τούτοις ἢ ἕρις ἐπηύξητο καὶ ἀλλήλοις ἀντιστρατήγησεν, ἄχρις ἂν εἰς δέκα μύλια ἔληγεν χιλιάδας ἢ τούτων ἰσχυρὸς ἐκ πενήτηντά που καὶ μικρὸν τι πρὸς. ἐπει γοῦν οὗτος τῶν ἐχθρῶν ὑπερίσχυσεν, ἔγνω εὐθις θρασυῦτητι κατωστρατηγούμενος κατὰ τὴν Ῥωμαίων ὄπλα κινεῖν, τῷ Καρβέα ἐπιούμενος. ἀντιστρατεύετο δὲ αὐτοῖς Πετρωνᾶς, τὴν τοῦ δομestίου τότε ἀρχὴν διοικῶν· λόγῳ μὲν γὰρ Βάρδα ταύτην διέπειν ἰδέετο, ἀλλ' ἐπει σχολάζειν οὗτος ἠναγκάζετο ὡς κείροπος, τὸν ἀδελφὸν ἤξιου, στρατηγὸν ὄντα τῶν Θρακησιῶν, πράγματι ταύ- B
10 τὴν διέπειν καὶ διοικεῖν.

17. Πλὴν ἀνδρομᾶν κατὰ τῶν Ἰσμαηλιτῶν καὶ ἀντεπεξέ-
ται καὶ Μιχαὴλ ὁ βασιλεὺς (ἄρτι γὰρ τὴν κωιδικὴν ἡλικίαν παρ-
αμείψας πρὸς τὴν τῶν ἀνδρῶν ἠπείγετο) ἐβούλετό τε καὶ δι' ἐπιθυμίας εἶχεν αἰεὶ. ἔγνω δὲ πως ταῦτα βουλευόμενος ἀπὸ τῶν
15 ἐμπολιῶν πρότερον, ὡς οὐκ ὤφειλεν, ἐνακάρξασθαι, οὐκ οἶκο-
θεν οὐδ' ἀφ' ἑαυτοῦ, τῇ δὲ τοῦ ἐπιτροπεύοντος Βάρδα γνώμη
τε καὶ βουλῇ. ὅθεν δὲ καὶ ὄπως, δηλώσει καὶ ταῦτα ἡ ἱστορία· C
κωφὸν γὰρ τῷ ὄντι πως καὶ διάκωνον τὸ σῶμα τῆς ἱστορίας, ὅταν
ἰσπερημένως ἔχει τὰς αἰτίας τῶν πράξεων. ἀλλ' ἔνθα μὲν καὶ
20 ἡμῖν ὑπὸ τοῦ χρόνου καλῶς οὐ διέγνωσται, συγγνώμην πάντως οὐ
φιλομαθεῖς ἀπονέμουν τοῖς ἀληθεῖς ἀλλ' αὐ πλασματώδεις γρά-

21 τοῖς] τοῖς P

cernendum putabat. adeo autem eorum aucta contentio est sicque mu-
tais se cladibus confecerunt, ut cum quinquaginta milia aut paulo plures
essent, ad decem vix milia exercitus omnis redactus sit. amer itaque
hostium victor arma iterum adversus Romanos, Carbea belli socio, mo-
vere ducis ferocitate decernit. contra hos expeditionem facit Petronas,
domestici tum munus administrans. quae dignitas nominis quidem ac
titule ad Bardam spectabat; quia tamen ille, quippe imperatoris tu-
tor, ab ea cessare functione necesse habebat, a Petrona fratre, Thra-
censium duce, hanc sibi vicariam operam praestandam rogaverat.

17. Ceterum Michael ipse imperator adversus Ismaelitas proficisci
expeditionemque suscipere, quippe qui pueritia egressus viriles prope
aetas attigerat, omnino volebat, rei huius ingi desiderio flagrabat.
is vero cum primo animus incessit inque eam mentem inductus est non
a se suoque ipse genio, sed cognatorum, quod ne unquam fuisset,
Bardae scilicet caratoris sententia ac consilio. undenam vero ac quo-
modo res contigerit, hoc quoque subiecta rerum declarabit narratio.
plane enim mutum propemodum atque inane historiae corpus videatur,
quam deficiant rationes ac causae eorum quae gesta conscribuntur. cum
autem ne nos quidem ob longiores temporis moras perspectam satis re-
rum causam habebimus, veniam prorsus tribuant studiosi lectores, qui-
bus animo constitutum sit ut veras duntaxat, non quae ficticiae sint

φειν ἐθέλουσιν, ὧν οὐδὲ τῷ τυχόντι ἀπορία καθέστηκεν· ἔπου δὲ γνώριμος, δηλοῦν δὲ ταύτην καὶ σαφῆ καθιστᾶν τοῖς ἀναγινώσκουσιν, ὡς οὐκ ἄλλοθεν πάντως ἢ ἐκ τούτων χορηγουμένης τῆς ὠφελείας αὐτοῖς.

- D** 18. Ἐγένετο δὲ τούτῳ τῷ Βάρδα ἕως τῆς βασιλείας οὐκ 5 ἀγεννῆς, καὶ ἕως οὐ κατὰ τοὺς ἄλλους, νῦν μὲν αὐξάνομενος νῦν δὲ ταῖς τοῦ λογισμοῦ ὁρμαῖς προσεπικροπτόμενος, ἀλλὰ δύσερῶς τις καὶ δυσαπάλλακτος. μᾶλλον δέ, ἵνα τὸν λόγον πορρωτέρῳ ἀγάγωμεν, ἐγένετο δὴ τῷ Μανουῆλ πρὸς τὸν Θεοκτίστον, ἀμφοτέροις ἐπιτροπεύουσιν καὶ αὐτοῦ πον κατὰ τὰ ἀνάκτορα δια- 10 τωμένοις, διάφορά τις, ἣ καὶ καθοσίωσιν ἐπεκάλει καὶ λάθρα τα-
P 105 **χέως** εἶχεν ὑπολαλούμενα αὐτῷ. ταύτην δὴ ὁ Μανουῆλ εὐλαβούμενος, καὶ τὸν φθόρον ἄμαχόν τινα καὶ δυσκαταγώνιστον ἐνορῶν, ᾤηθη δεῖν τοῦτον ἀκριστηρίασαι καὶ καθελεῖν, εἰ μόνον γένοιτο πορρωτέρῳ τοῦ παλατίου. καὶ δὴ κάτεισιν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, 15 κατὰ τὴν κινστέρην τοῦ Ἀσπυρος ὄντα, ὃν εἰς σεμνείου τύπον ὑστερον ἐνηγάγετο καὶ τὸν χοῦν ἐκεῖσε κατέθετο. ἐκεῖθεν γοῦν ἐκάστοτε ἀφικνούμενος κοινῶς ἐγένετο τῶν κατὰ τὰ ἀνάκτορα διοικήσεων. τοῦτον οὕτως οὐ δι' ἑαυτοῦ ἀλλὰ διὰ τοῦ Θεοκτίστου
B ἀποσεισάμενος ὁ Βάρδας, ταῦτόν δὲ εἰπεῖν καὶ ἀποφορησάμενος, 20 καὶ τὴν τύχην λαβῶν πρὸς τὸ ἑαυτοῦ σπουδαζόμενον κοινῶν, ἐβουλεύετο καὶ αὐτὸς οὐκέτι δι' ἑτέρου δι' ἑαυτοῦ δὲ διανύσαι τὸ

2 δεῖ om P

17 ἀνηγάγετο?

(quarum etiam cuius e vulgo in promptu facile copia sit), rationes scribamus. ubi autem liquido ea occurrerit, operae pretium lectoribus declarare ac palam facere, quod nusquam aliunde sed inde omnis eis utilitas captanda sit.

18. Ingenti Bardas imperandi desiderio flagrabat. erat in eo is amor, non pro aliorum more, qui modo inangesceret, modo vero animi rationibus compesceretur ac tantisper interquiesceret, sed amor perditæ amans atque impotens. imo, ut paulo altius sermonem repetamus, discordiarum aliquid Manueli cum Theoctisto intercesserat, qui ambo curatores erant inque aula degebant. ex ea Manuel maiestatis insimulatur; nec deerant qui cito illi in aurem insurrerent. id Manuel criminis metuens, vimque invidiæ insuperabilem nulloque facile conatu expugnandam videns, eam amputandam ac amoliendam putavit, si modo a palatio paulè longius recederet. se itaque domum recipit, quæ ad Asparis cisternam posita erat; quam postea in religiosæ domus formam redegit, ibique pulverem (corpuseculum scilicet) deposuit. inde quotidie veniens iis intererat quæ a tutoribus in palatio administrabantur. Bardas vero, qui non sua sed Theoctisti opera Manuelem sic aula submovisset et ut ita dicam, onus excussisset, arridente votisque favente fortuna, non iam alterius ope sed sua ipse opera cuncta conficere statuit,

πάν, καὶ τίως τὸν Θεόκτιστον καθελείν, ἵνα μὴ τῆς ἐπὶ τὰ πρόσω
 φραῖς τοῦτον ἔχοι ἐμπόδιον καὶ ἅμα τὸν πολὺν ὄνειδον τὸν ἐπὶ τῇ
 νόμῳ αὐτοῦ (καὶ γὰρ ὠνείδιζε τοῦτον διηνεκῶς) ἀπορραπίσοι
 καὶ πορρωτέρω ποιήσεται. (19) ὑπῆρχε γοῦν τῷ βασιλεῖ Μι-
 5 χαὴλ παιδαγωγὸς ἀνάγωγός τε καὶ πόρρωθεν τρόπων τῶν εὐγενῶν.
 τοῦτον ἤξιον ὁ βυσιλεὺς αὐτόν τε καὶ Θεόκτιστον καὶ τὴν μητέρα
 ἐπιτέρω τῶν βασιλικῶν ἀξιοματίων ἀναγαγεῖν καὶ μείζονα τούτῳ C
 ἐπιβραβεῦσαι τιμῆν. οὐκ ἐπέθετο γοῦν τούτῳ ὁ Θεόκτιστος,
 οὐδὲ ταῖς αὐτοῦ ἀρεσκείαις ἀρεσκείαις ἠβούλετο, ἐπαξίως λέγων καὶ
 10 οὐκ ἀναξίως τὰ τῆς βασιλείας δεῖν διοικεῖν. ταῦτον ὄργανον τὸν
 παιδαγωγὸν ὁ Βάρδας λαβὼν πονηρὸν οὐκ ἐπαύετο ζιζανία τινα
 καὶ τοῦ ἀνδρὸς τῇ ἑαυτοῦ ἐνσπείρων καὶ τῇ τοῦ βασιλέως ψυχῇ,
 ἄλλα τε πολλὰ περὶ τῶν κοινῶν διοικήσεων λέγων, ὡς οὐ καλῶς
 οἰκοδομοῦνται, καὶ ὅτι σοὶ καταλειφθείσης ὡς κληρονομίας τῆς
 15 βασιλείας πόρρω σου ταύτην οὗτος ποιεῖ, γάμον μητρὶ σου ἢ τῶν D
 ταύτης θυγατέρων μιᾷ ἐμμελειῶν, καὶ σοῦ τοῦ ταύτης υἱοῦ
 πόρρω που ποιῆσαι τοὺς ὀφθαλμούς. ταῦτα γοῦν ὡς βέλη πῆξας
 ἐν καρδίᾳ τοῦ βασιλέως διέγειρέ τε, καὶ ὅπως μὴ ταῦτα γένοιτο,
 συνετῆς ἔφρασκε δεῖν καὶ ταχίστης βουλῆς. ὡς δὲ πολλάκις περὶ
 20 τοῦτου συνήρχοντο τοῦ πράγματος, μίαν ταύτην ἐκύρουσαν καὶ
 γνώμην ἀπέφαινον τοῦ ἐκ μέσου τὸν Θεόκτιστον προῆσαι δολοφο-
 ρία τινὴ ἢ ὑπεροφία. ἐδέδοκτο οὖν ταῦτα, καὶ πέρας ἔσπευδε τοῖς

20 ἐκύρουσαν γνώμην καὶ ἀπεφαινοντο ἐκ?

atque interim Theoctistum, ne se is ab ulteriore progressu impediret,
 amovere, simulque ingens probum ex nurus suae consuetudine (id enim
 ille continue ei exprobrabat) procul amoliri ac depellere. (19) nempe
 imperatori paedagogus erat, vir dissolutae vitae, et qui ab omni procul
 remotas esset morum ingenuitate. hunc Michael ex Barda et Theoctisto
 matreque maioribus in aula honoribus donari ac officiis poscebat. non
 parabat Theoctistus, nec ut illis eius votis morem gereret adduci se
 aiebat. aiebat enim, "quae sint imperii munera, ex meritorum ratione,
 non indignis esse conferenda." hunc ergo Bardas nequissimum nactus
 organum, zizania quaedam de Theoctisto in suo ipse imperatorisque
 animo seminandi nullum finem faciebat; aliaque complura praesenti rei
 publicae statui detrahebat. "non bene res administrari: relictum imperii
 herodem Michaelem Theoctisti opera a publicis longe muneribus arceri.
 nuptias cogitare cum Michaelis matre aut una filiarum; ipsum vero, qui
 filius sit, erutis oculis procul eiciendum esse." his itaque velut spicu-
 lis alte imperatoris animo defixis eum proritabat, ac ne quid eiusmodi
 eveniret, prudenti promptissimoque consilio rem expediendam aiebat.
 caepius eam in rem cum convenissent, ea demum illis rata sententia,
 ac decretum est ut fraude aliqua doloque e medio tollendum Theocti-
 stum aut certe exilio relegandum curarent. sic itaque visum consilio,
 rogabatque Bardas, ut quod ita animis soderat prompte exsequeretur.

- P 106 βουλευθεῖσιν ἐπάγειν· τὸ δὲ ἦν ἐν τῷ τούτῳ μέλλειν πρὸς τὸν Λαυσιακὸν ἐξέροχεσθαι μετὰ τὴν τῶν ἀναφορῶν διοίκησιν ἐπακολουθῆσαι μικρὸν τὸν βασιλέα, καὶ τοῦτο μόνον ἀνακρυγεῖν τὸ “ἐπάρατε αὐτόν” τοῖς πραιποσίτοις. τότε ὁ Βάρδας ἐν τῷ Λαυσιακῷ συνεδρίαζεν. ὡς οὖν ὁ Θεόκτιστος προέκυπτεν ἑξῶν, τὸ 5 τοῦ Μιχαὴλ σύνθημα προτρέχον ἄμα καὶ προφθάνον τοῦτον ὄρων ἔγνω φυγῆ τὴν σωτηρίαν πριγματεύσασθαι. ἡ φυγὴ δὲ πρὸς τὸν ἑπιπόδρομον κατὰ τὰ ἀσηκρητεῖα· καὶ γὰρ ἐκεῖσε τότε τὸ τῶν ἀσηκρητῶν ὑπῆρχε καταγώνιον. ἀλλ’ ὑπὸ πολλῶν ὁ εἰς συλληφθεὶς
- B μένειν ἀλλ’ οὐ φεύγειν κατηνωκάζετο· καὶ ξίφος ὁ Βάρδας γυ- 10 μνώσας αὐτοχειρία τοὺς οἰτινες εἰεν διακωλύσοντες ἀμυνόμενος ἠπεῖλει, πρὸς τὸν φόνον τῶν ὑπὸ χεῖρα τινί. ἀλλὰ ψαῦσαι μὲν ἐτόλμησε τούτου τότε οὐδεὶς, ἀπήγετο δὲ πρὸς τὰ Σκύλα, φρουρῆ τέως παραδοθησόμενος, μέχρις ἂν τὰ κατ’ αὐτοῦ ἀποφῆναιτο. ὡς δ’ οὐ ζῆν δέει τῆς Ἀγούστης αὐτὸν ἰβουλεύσαντο, ἵνα καὶ 15 μὴ θᾶπτον ἀπολυθῆ, τῶν καθ’ ἑταιρίαν τινὰ ἐξαπέστειλαν γυμνὸν ἐπισείοντα ξίφος αὐτῷ. ὡς δ’ οὖν εἶδε ξιφήρη τὸν ἄνθρωπον ἐπιόντα, κατὰ τοῦ σκάμνον οὗτος ὑπέδν, τὰς λαβὰς βουλόμενος ἐκφυγεῖν· ἀλλ’ ἔλαθε κατὰ γαστέρα πληγεὶς καὶ θανάτῳ
- C παραδοθείς, τῶν ἐγκάτων ἐκχυθέντων αὐτοῦ. διε δὲ καὶ ὁ Μα- 20 νουήλ φοιβόληπτος ὡσπερ γενόμενος τῷ Βάρδα καθαρώς λέγεται ἀνεπιεῖν

1 βουλευθεῖσιν?

12 προστάτων τὸν Combesis.

ea necis viro inferendae constituta ratio, ut Theoctistum referendi munere perfunctum, iisque quae aerarii erant expeditis ad Lausiacum exeuntem, brevi spatio imperator sequeretur; tumque his qui a sacro cubiculo sunt "tollendum hominem" inclamaret. considerat tunc Bardas in Lausiaco. Theoctistus vix pedem extulerat, cum Michaelis signum illud ipsi praecire ipsumque antecedere videns saluti fuga consulere conatur. fuga illi ad Circum, qua parte eorum qui erant A secretis, locus erat: tunc enim illorum ibi diversorium erat. verum unus a multis comprehensus gradum sistere cogitur ac fugam inhibere. Bardas stricto gladio ipse sua manu adacturum minatur, si quis opem ferre velit; simulque a quodam suorum satellitum eum interfici iussit. nemo tamen tunc ausus est ei manum iniicere. interim ad Scyla ducitur, sub custodia servandus, dum in illum sententia ferretur. cum tamen haud consultum putassent Augustae metu, ac ne citius liberaretur, ut diutius vivere eum paterentur, foederatorum cohortis unum aliquem mittunt, strictum illi adacturum. ut autem sic stricto gladio invadentem Theoctistus advertit, ictus declinandi causa scannum subiit. imprudens tamen, impacto in illa gladio, effusis intestinis occubuit. tum quoque Manuelem velut numine actum sic clare Bardae denuntiasse ferunt,

“ἕξφοσ γυμνώσασ εἰς Θεοκτίστου φόνου,
ἔπλιξε σαυτὸν εἰς σφαγὴν καθ’ ἡμέραν.”

20. Ἄλλ’ ὁ μὲν Θεόκτιστος εὐτὼ τὸ τοῦ βίου πέρας ἀπειλή-
φεν, καὶ μετὰ τὴν αὐτοῦ σφαγὴν ὁ Βάρδας τὴν τοῦ κανικλείου
5 φροντίδα καὶ τιμὴν εἰς ἑαυτὸν ἀνελάμβανεν· ἡ δὲ δὴ Θεοδώρα
τούτων ὡς ἤσθετο, λυσίκομος δὴ θέουσα, πολλὰ κατολοφυρομένη
ἀτέκλειεν καὶ ὕδουρμῶν τὰ βασίλεια ἐπλήρου, ἀραις ἀμφοτέρουσ
καθνοποβάλλουσα καὶ “ὦ ἀναιδεῖσ καὶ παμμύριοι” λέγουσα “Θῆρες,
τί σὺ μὲν, ἀχάριστον γέννημα, τὸν δευτέρου σου πατέρα πονηρὰ D
15 ἐπέδωκας ἀγαθῶν; καὶ σὺ βύσκακε δαῖμον καὶ πονηρέ,” τὸν
ἀδελφὸν ἐπιτραγωδοῦσα, “τὴν ἐμὴν ἐμίαιουσ ἀρχὴν, καθαρὰν
φολαχθεῖσαν καὶ ἄχραντον; ἔστι θεὸσ τῶν τολμωμένων ἕφοροσ,
ὃσ ἀμφοτέρουσ οὐκ ἄλλοῶσ ἄλλ’ ὁμοίῳ θανάτῳ παραδώσει δήπου
καὶ φορικῶ.” καὶ ἕμα ἐπεθείασέ πως, τὰσ χεῖρασ πετάσασα,
15 “ἴδοιμι ἐππεσοῦσαν, κύριε, ἴδοιμι τὴν τοῦ ἀνθρώπου τούτου ἐκ-
δίχησιν.” ταύτησ οὐκ ἔκοτε τὰσ πυκνὰσ ἀρὰσ μὴ φέροντεσ καὶ
ὀνειδισμοῦσ, καὶ ἕμα τὴν κατ’ αὐτὸν ἐλαύνων ὁ Βάρδας ὀδόν,
ἔγνωσεν καὶ ταύτην ἐκέειν ἀπώσασθαι καὶ γυμνῇ χωρεῖν πρὸσ
ἅπαν ἀπτεῖσ τὸ δοκοῦν κεφαλῇ. ὅπερ ἐκείνη καταφωρόσασα (καὶ P 107
20 γὰρ ἦν ἰδεῖν καὶ στοχάσασθαι δυνατὴ) ἀντιπράττειν οὐκ ᾔετο
δύν, φόνουσ τῶν ἀνθρώπων καὶ ὁμοφύλων βλάβασ ἐκφεύγουσα·
τὸν δὲ τίωσ πλυῦτον, τὸν σήμερον ἐν τοῖσ ἀνακτόροισ ἀποθησα-
ρεύμενον, ἔγνω τῇ συγκλήτῳ ποιεῖν φανερόν, τὸν υἱόν τε τῆσ

17 ἀπάνασ P

“semel ense districto in Theoclisti necem,
quotidianam porro accingere ad necem.”

20. Verum hunc quidem Theoclistus vitae finem accepit, Bardas vero caniclii curam ac dignitatem in se transtulit. Theodora vero ubi immane illud scelus cognovit, passis comis discurrens, multoque eiulatu ac fletu aniam implere, filiumque et fratrem diris devovere. et “o immanes” aiebat “impurissimaeque bestiae? quid tu quidem, ingrata so- boles, alteri parenti tuo bonorum mercedem mala rependisti? quid vero tu, invidae daemon ac pessime (tragice in fratrem exaggerans), imperium meum, quod purum intemperatumque constiterat, polluisti? est deus huius tanti inspector sceleris, qui ambos non dissimili exitu, sed pari tandem neci tradet.” simulque divino furore correpta, passis in caelum manibus, “videam, domine, videam in viri huius caput irruentem vin- dictam.” eius itaque extunc crebras diras probraque non ferentes, ac cum simul Bardas occoeptam viam insequi vellet, eam quoque aula mo- vendam statuere, nudoque (quod aiunt) capite quicquid libuisset pa- ture. quo illa deprehenso, ut erat mulier sagaci ingenio, haud rata resistendam, eo quod hominum caedes civiumque damna formidaret, cogentiarum hactenus in regia pecuniarum vim senatui exponendam du-

ἀφειδοῦς δαπάνης κωλύουσα καὶ τὴν ἐαυτῆς κηρῶντος ἀρετὴν. καὶ δὴ εἰς ἐπήκοον σῆμα ἐξεβόησεν ὡς πρὸς τοῖς ἐνεθήκοντα χίλια μὲν χρυσοῦ τῷ βασιλικῷ ταμιεῖω κεντηνάρια ἐναπόκεινται, ἀργυρίου δὲ ὡσεὶ τριῶν, καὶ τῶν μὲν εἶναι τὸν ταύτης ἄνδρα Θεσσευριστὴν τε καὶ ποριστὴν, τῶν δὲ αὐτὴν μὴ κυταναλλοκεῖν φιλοσύνης⁵ καὶ κατασπαταλᾶν.

- B** 21. Ἀλλὰ καίτοι τοσοῦτος ὁ βασιλικὸς ὢν Θεσσαυρὸς εἰς οὐδὲν ἐχώρησε παντελῶς τῇ ἀπειροία τοῦ Μιχαὴλ καὶ ἀκαίρῳ φιλοτιμίᾳ. ταῖς γὰρ τῶν ἵππων ἀμιλλαις, εἴπερ τις ἕτερος, ἀγαλλόμενος, καὶ αὐτὸς ἐκείνος ἠνιοχεῖν (ὡ τῆς τότε ταπεινωθείσης¹⁰ τῶν Ῥωμαίων βασιλείας) οὐ παραιτούμενος, τῶν συμπαίζοντων αὐτῷ καὶ σὺνηιοχούντων ἐκ τοῦ Θείου βαπτίσματος τὰ τέκνα νιοθετούμενος τὸν βασιλεῖον ἐξεκένου πλοῦτον, πενήκοντα δὴ καὶ τεσσαράκοντα καὶ τὸ ἐλάχιστον ἐκάστῳ τριάκοντα χρυσοῦ λίτρας ἐπιχορηγῶν. ποτὲ δὲ τιμι πατρικίῳ (Ἰμέριος οὗτος ἐκαλεῖτο ὁ¹⁵ Χοῖρος, διὰ τὴν τοῦ προσώπου οὕτω κατονομαζόμενος ἀγριότητα) ἄλλως ἀισχρολογοῦντι κατὰ τὴν τράπεζαν καὶ ψόφον ἐκ τῆς βεβήλου αὐτοῦ γαστρὸς κατὰ πρόσωπον τοῦ βασιλέως καὶ τῶν συνδειπνούντων ἀφιέντι, ὡς καὶ τὸ φατλίον τὸ τούτους φρωταγωγῶν ἐκ τοῦ τηλικούτου ψόφου κατασβέσαι, τῷ παραδόξῳ τοῦ τοιοῦτου²⁰ θαύματος χρυσοῦ λίτρας ἔδωκεν ἑκατόν. καὶ Χειλᾶ δὲ ἄλλοτε τοῦ σὸν αὐτῷ ἠνιοχούντος τὸν νῆον ἐκ τοῦ Θείου λουτροῦ ἀναδεξάμενος ὁμοίως χρυσοῦ λίτρας δέδωκεν ἑκατόν. οὕτως ἐκείνος εἰς

xit, ut et filii profusionibus obstaret et suam administrationem probaret. vocato ergo in concionem senatu, in omnium auribus sic clare stans dixit: "auri centenaria mille nonaginta, argenti ad tria milia, in aerario fiscoque regio reposita sunt. haec partim a marito, partim etiam a me post eius obitum (quae inanes sumptus oderim ac luxuriam) congesta partaque."

21. Quamvis autem tantae erant opes regiae ingentique adeo thesauro repositae ac cumulatae, Michaelis tamen dementia absurdisque et immodicis largitionibus in nihilum prorsus cessere. cum enim aurigationibus, si quis alius, delectaretur, nec equos ipse agere in Circo a se alienum putaret (o quam protrita tum abiectaque imperii dignitas!), eorum qui secum ludere ac ludicro hoc certare solebant, e sacro baptismate suscipiendis liberis fiscum exhauriebat; qui videlicet quinquaginta ac quadraginta trigintaque ut minimum auri libras in singulos eorum conferret. aliquando Himerio cuidam patricio (dictus hic Choerus, quod est "porcus," ab oris vultusque rusticitate), cum inter convivia tarpibus verbis scurriliter luderet ac impudenter in faciem imperatoris coetusque convivantium ex impuro ventre suo pederet, ita ut ventris crepitu proludentem ipsam faciem exstinxerit, sic inauditae rei miraculo centum auri libras concessit. alias quoque Cheilae unius e sociis aurigis, suscepto quondam ex sacro baptismate filio, auri totidem libras

οὐδὲν δέον τὰ δημόσια κατανάλισκεν. ἐπεὶ δὲ ἐντὸς ὀλίγου και- D
 ρῶ τὸν τοσοῦτον πλοῦτον ταῖς τοιαύταις σκηρικαῖς καὶ ἀθέημοις
 κατανάλωσε πρᾶξις, δεινὸς ἔραστῆς ὢν ἵπποδρομίας, ἤλθεν δὲ
 ὁ τῆς διανομῆς τῶν βασιλικῶν δωρεῶν καιρὸς, καὶ χρημάτων
 5 κέρως οὐκ ἦν δι' ὧν τὰ στρατεύματα φιλοτιμούμενα τὰς τῶν
 ἐχθρῶν παρατάξεις ἀμύνονται, τὴν τε χρυσὴν ἐκείνην καὶ πολυ-
 θρόνητον πλάτανον καὶ τοὺς δύο χρυσοῦς λέοντας, πρὸς δὲ καὶ
 τοὺς δύο γρῦνας ὀλοχρόσους ὄντας καὶ σφυρηλάτους, καὶ τὸ ὀλό-
 χρυσον ὄργανον, ἀλλὰ καὶ ἕτερα ἔργα τῆς βασιλικῆς ἐκθέσεως,
 10 ὅλην ἔχοντα τῶν διακοσιῶν οὐκ ἔλαττον κεντηναρίων, χωνεύσας
 χαράξαι δέδωκεν ἐν τῷ βασιλικῷ ταμείῳ. καὶ στολὰς δὲ τινὰς P 108
 βασιλικὰς καὶ αὐγουστιακὰς, ἀλλὰ καὶ τῆς συγκλήτου βουλῆς,
 τὰς μὲν ὀλοχρόσους τὰς δὲ χρυσοῦφάντους οὖσας ἐν τῷ εἰδικῷ,
 πρὸς τῷ τέλει, ἐκδέδωκεν ἔξαπορῶν, ὡς ἂν χαραχθῶσι. πλὴν
 15 οὐκ ἔφθασαν χωνευθῆναι, καὶ ἐκεῖνος μὲν ἔξ ἀνθρώπων ἐγένετο,
 ταύτας δὲ Βασίλειος ὁ αἰοίδιμος τὴν βασιλείαν λαβὼν καὶ καταλα-
 βῶν ἔτι ἀλυμάντους ἀνεκαλέσατο, καὶ τὸ νῦν σενζάτον καλούμενον
 χαραχθῆναι ἐκελεύσατο, ἐκ τοσοῦτου πλοῦτου μηδὲν ἕτερον εὐρη-
 κῶς ἢ χρυσίου κεντηνάρια τρία, μιλιαρῖσια δὲ σακκία ἑνnea, ἃ
 20 καὶ δημοσιεύσας καὶ πᾶσι δῆλα ποιήσας ἀπωδύρετο τῆς συγκλή- B
 του ἐνώπιον τὴν ὄθεν ἔμελλε ποιήσεσθαι τῆς πολιτείας διοί-
 κησιν.

18 ἐνεκαλέσατο?

tribuit: sic ille nulla fruge pecunias publicas insumebat. cumque brevi
 tempore scenicis illis ac nequissimis actibus tantas illas opes prodigis-
 set, Circensium amator perditissimus, diesque regis largitionibus con-
 stitutas appeteret, ac parandae pecuniae ratio deesset, quibus donati
 milites adversus hostium valide acies decertant remque tumentur Roma-
 nam, famosam illam auream platanum duasque aureas leones ac totidem
 gryphos, ipsos quoque ex auro solido ductiles, organumque auro solido
 fabrefactum, nec non reliquam regiae magnificentiae supellectilem, auri
 pondo non minus quam centenaria ducenta conflans, ex illis pecuniam
 haec inferendam cudi praecepit. quin et regias quasdam tam imperato-
 rum quam Augustarum vestes, adeoque etiam senatorias, alias ex auro
 solidas aliasque auro intextas, in regio acriario privato positas, penuria
 tandem pressus conflandas exposuit. quanquam illis necdum conflatis
 Michael e vivis exemptus est. inclitus autem Basilius, ipse imperio po-
 titus, cum integras adhuc ac incolumes reperisset, ipsas recepit, ac
 quam nunc vocamus sensatum monetam cudi iussit, e tantis divitiis
 nihil inveniens praeter auri centenaria tria et miliariensium sacculos no-
 von; quibus etiam in concionem ablati inque omnium oculis productis,
 deprecavit coram senatu, unde tantis illis angustiis procuranda ipsi res
 publica foret.

22. Ἀλλὰ ταῦτα μὲν προϊόντος τοῦ χρόνου γέγονασιν· τότε δὲ εἰθιστο Θεοδώρα κατὰ τὸν ἐν Βλαχέρναις θεῖον συγχῶς πως ἐπιφοιτῶν ναὸν, ὁμοῦ μὲν εὐχὰς τινας ἀποδιδούσῃ θεῷ, ὁμοῦ δὲ καὶ τοῦ λουτροῦ μετέχουσα. ὡς γοῦν διπὲ ποτε ἀφίκετο, τὸν Πιτρωνῶν ἀδελφὸν αὐτῆς ὄντα πέμπσαντες ὁ Μιχαὴλ τε καὶ Βάρδας ἀποκείρουσι τε ταύτην μετὰ τὰς θυγατέρας ὁμοῦ, καὶ τοῖς κατὰ τὰ Καριανοῦ ἀνακτόροις τότε μὲν περιορίζουσιν· ὕστερον δὲ οὐχ ἕπαξ μόνον ἀλλὰ καὶ δις ἀποστελλαντες εἰσεκόμισαν τὸν ἐνόνητα C ἥλοῦτον αὐταῖς, καὶ κοινῶς πως καὶ ἰδιωτικῶς ἀλλ' οὐ βασιλικῶς εἶασαν ζῆν. ἀλλ' ἐκέλευε μὲν μετ' οὐ πολὺ τῶν τῆδε μεθίστατο, 10 καὶ βασιλεὺς ὁ αἰοίδιμος Βασίλειος αὐτῆς τε τὸν νεκρὸν καὶ τὰς αὐτῆς θυγατέρας πρὸς τὸ τῆς μάμμης ἔπεμπε μοναστήριον ἐνδιδιαιτῶσθαι, οὕτω τῶν Γαστριῶν κατονομαζόμενον, καὶ ὁσίως ζῆν τε καὶ πολιτεύεσθαι. αὕτη μὲν οὕτως ἀπεβίω, ὄνομα τῷ υἱῷ, οὐχ ὡς ἐκεῖνοι, πονηρὸν ἀλλ' ἀγαθὸν ἀπολιποῦσά τε καὶ σεμνόν. 15 ἐδήλου δὲ καὶ ἡ πρὸ ταύτης βίβλος ὅθεν τε καὶ τίνων ἐξέβη καὶ D ὅπως ἦλθεν εἰς τὰ βασίλεια, καὶ τὰς αὐτῆ ὄσαι δὴ θυγατέρες ἐκ κοιλίας γεγέννηται· δηλώσει δὲ αὕτη συγγένειαν αὐτῆς τὴν λοιπὴν. ἦσαν οὖν οἱ δηλωθέντες ἄρρενες δύο ἀδελφοί, ὃ τε Πιτρωνῶς στρατηγὸς κατὰ τὸ Θρακῆσιον καὶ πατρίκιος τηνηκαῖτα, 20 καὶ Βάρδας ὁ δηλωθεὶς, ὃς καὶ παρὰ Θεοφίλου εἰς τι τῶν οὐ δεόντων καταληφθεὶς, τῆς συνήθους προελύσειως ἰσταμένης, κατὰ τὸ ὠρολόγιον ἐτύφθη μαγγλῆβια ἐξήκοντα. ἀδελφαὶ δὲ

22. Verum haec postea contigerunt. tunc autem moris erat Theodora, ut sacram Blachernensem aedem frequens adiret, tum ut vota quaedam deo redderet, tum vero etiam ut lavaret. cum itaque ex more quandoque eo se contulisset, Michael et Bardas misso Petrona illius fratre ipsam cum filiabus attonsam ad Cariani interim palatia relegant: postea vero non semel tantum sed et iterum missis ministris, illarumque fisco illata substantia, privatas, ac velut e vulgo feminas, non regio cultu vivere eas siverunt. verum haud multo post Theodora e vivis excessit. inclitus vero Basilius suscepto imperio, cum eius cadaver tum filias in aviae monasterium transtulit, quod Gastia vocant, ut illic morantes sanctae ac religiosae vitae institutis aetatem transigerent. sic quidem illa ex hac luce migravit, bonum nomen ac venerabile, non ut illi malum atque exosum, filio relinquens. ostendimus libro superiori undenam, et ex quibus Theodora orta parentibus, quomodo item in aulam venerit, quotque ex utero proles muliebris sexus fuderit: in hoc vero eius reliquum genus ac cognatos ostendemus. fuerunt itaque, quos diximus, duo masculi fratres, Petronas Thracensium dux ac tum patricius, Bardasque, de quo egimus. porro Petronas in quodam facinore a Theophilo deprehensus, cum consueta processio fieret, sexaginta verbibus ad horologium iussus est vapulare. sorores tres exstitero, quam

τρεις, ἣ τε εὐφήμῳ οὕτω καλουμένη ὀνόματι Καλομαρία καὶ Σοφία καὶ ἣ Εἰρήνη. ἀλλ' ἣ μὲν Σοφία εἰς κόλπῃ ἐδίδοτο Κωνσταντίνῳ τῷ κατὰ τὸν Βαβούτζικον, ἣ δὲ Καλομαρία Ἀρσαβῆρ τῷ P 109
 πρῶτῳ μὲν πατρικῷ ἔπειτα δὲ καὶ μαγίστρῳ, [ἣ δὲ Εἰρήνη] τῷ Εἰρήνης τῆς μητρὸς τοῦ μετὰ ταῦτα τὸν πατριαρχικὸν θρόνον ἐπιλαβομένου Φωτίου ἀδελφῷ· μεθ' οὗ καὶ δύο τεκνώσασα παῖδας, Στέφανόν τε τὸν μάλιστα καὶ Βάρδα τὸν ἑαυτοῦ ἀδελφὸν καὶ μάλιστα, τὸν τοῦ πατρικίου Κωνσταντίνου καὶ στρατηγού Σαιλίας, τὸν τοῦ Κοιτομότου γαμβρόν (ἐκείθεν γὰρ αὐτῷ καὶ 20 ἣ τοῦ Κοιτομότου ἐκληρώθη προσηγορία), τὴν συγγένειαν πρὸς τὸν πατριάρχῃν ἔσωζε Φώτιον· ἑξάδελφοι γὰρ οἱ δύο μάλιστα οὗτοι τούτου ἐγένοντο. αὕτη δὲ ὄντ' ἣ μήτηρ τῶν εἰρημένων, ἐκεί τοῦ προτέρου ἀνδρὸς διὰ θανάτου ἡμάρτανεν, οὐχ εἴλετο B καὶ δεύτερον ἰδεῖν μάτην ἀποβιοῦντα, ζῶσα δὲ χήρα καὶ τῇ ἑαυτῆς 25 συνουσία ἀδελφῇ κατὰ τὰ βασίλεια, ἀνχηρόν τινα καὶ ταπεινὴν ἱστολισμένη στολὴν, ἔτι δὲ μὴν καὶ μέλαιναν, τὸν ὑπαρχον ἀπολαμβάνουσα τῆς χειρὸς, οὐ μὴν δὲ καὶ τὸν τευχιώτην, ἀλλὰ καὶ τὸν νούμερον συνεπαγομένη, κατὰ νομηγίαν ἀπῆει βάδην τε καὶ περὶ διὰ τῶν σχολῶν πρὸς τοὺς ἐν τοῖς δεσμοτηρίοις κατεχο- 30 μένους τῆς τε Χαλκῆς καὶ τοῦ Πρατωρίου καὶ τῶν Νομῆρων, τίνος τε χάριν ἀποκέκλεισται ἕνα ἐρωτῶσα καθ' ἕνα καὶ διοικοῦσα τοὺς μὲν δι' ἑαυτῆς τοὺς δὲ διὰ τῆς πρὸς τὴν ἀδελφὴν ἵπομνή- C σιας, ἐκάστῳ τῶν φρουρουμένων εὐλογίαν ἐπιχορηγοῦσα οὐ μικρὰν καὶ ἐλεημοσύνην. καὶ τὰ μὲν κατὰ τὴν γυναικωνίτιν οὕτω.

5 τὸν om P 9 τὸν τοῦ] τοῦ καὶ?

sic honorifico nomine Calomariam vocabant, et Sophia ac Irene. ex his Sophia nupsit Constantino Babutzico: Calomariam duxit Arsaber tam patricius ac deinde magister: [Irene autem] Irenes matris Photii (eius qui postea patriarcha fuit) fratri nupta fuit; ex quo etiam duobus susceptis filiis, Stephano magistro et Barda illius fratre atque magistro, qui Constantini patricii et Siciliae praetoris (qui et Contumites) gener fuit (hinc enim haec illi appellatio haesit), cum Photio patriarcha affinitatem servavit. ambo enim hi magistri illius nepotes ac consobrini fuerunt. horum mater, priore viro morte amisso, ut alterum quoque frustra morientem videret in animum inducere noluit. vivens itaque vidua et cum sorore in aula agens, squalida quadam atque humili induta veste, praefectum manu tenens, unaque assumpto tichio ac cohortali dace, mensis cuiusque initio lento gradu pedesque per scholas ibat, ad eos qui vincti in Chalce et in praetorio atque Numeris tenerentur; singulisque causam carceris interrogans, ac tam sua ipsa opera tum suggestionem ad sororem iis prospiciens, haud exigua cuique benedictionem ac elemosynam tribuebat. hactenus quae spectant ad feminas.

23. Ὁ δὲ Βάρδας ἦν ἄλλος τὰ τῆς βασιλείας ἐπιτροπεύων καὶ διοικῶν, καὶ τῶν λοιπῶν διαφερόντως ὡς συγγενῆς τοῦ βασιλέως ἀγαπώμενος· ἔνθεν καὶ τὴν κουροπαλάτου, οἷον ἄθλον ἐπὶ τῇ ἀδελφῇ, τιμὴν ἀπαδέχεται, καὶ κατὰ τῶν Ἰσραηλιτῶν καὶ τοῦ Ἄμερ, ὡσπερ εἴρηται, ἀντιστρατεύονται μετὰ τοῦ Μιχαήλ, ἄρτι 5 τελοῦντος αὐτοῦ εἰς ἄνδρας ἕξ ἀγενέων, δυνάμει πάσῃ τε καὶ χειρὶ. ὡς δ' οὖν τῆς τῶν ἐναντίων ἐπέβησαν γῆς, κατὰ πόλιν D Σαμόσατα λεγομένην, δυνάμει τε βριθούσαν καὶ ἰσχυρῇ, ἄγονται, καὶ ταύτην ἐπεχειροῦν πολιορκεῖν. ἀλλ' ἐλελήθεισαν οὐ κατὰ Θεοδώρου αἴροντες χεῖρα, κατὰ δὲ πολυτρόπων ἀνδρῶν. ὡς μὲν 10 γὰρ ἦν τρίτῃ τῆς ἐφεδρείας τούτοις ἡμέρα, ἣ πρώτη δὲ καὶ κυρία τῶν ἡμερῶν, ἔμελλον δὲ τὴν ἀναίμακτον μυσταγωγίαν ἐκπληροῦν ὡς ἂν τῶν ἁγίων μυστηρίων μετὰσχοιεν, ἐξαίφνης, εἴτ' ἀφυλάκτως τελοῦντες αὐτά, εἴτε καὶ καταφρονητικῶς ἔχοντες πρὸς τὴν πόλιν δι' ἀπειρίαν ὡς μὴ πρὸς βασιλεῖα Ῥωμαίων ἄρτι 15 τολμῶντος χεῖρα τινός, κατὰ τὴν ὥραν ἐν ἣ τῶν θείων ἔμελλον μετὰσχεῖν μυστηρίων, πάντοθεν μεθ' ὄπλων ἐκπεπηδηκότες τῆς πόλεως, P 110 οὐκ ἦν ἰδεῖν τὸν ὄστις Ῥωμαίων οὐκ ἐχρήτο φρυγῆ. ἔνθα καὶ ὁ Μιχαήλ μόλις πού τὸν ἵππον ἀναβάς φεύγων καθωρᾶτο, ἀλλ' οὐ προπολεμῶν· οὕτω πού μόγις ἐκείσωστο, σκηρὰς αὐτὰς καὶ τὴν 20 ὄση τούτοις Θεραπεία προσῆν ἐκεῖ καταλειποῦς. ἔνθα καὶ τὸν προμνημονευθέντι φασὶν ἀριστεῦσαι Καρβίαν τὸν τὴν Τεφρικὴν

23. Porro Bardas in procurando administrandoque imperio totus erat; ac velut qui imperatorem affinitate attingebat, prae reliquis illi carus ac dilectus erat. iccirco etiam velut in summotae sororis praemium curopalatae dignitate ornatur, unaque cum Michaelae, qui efflorente iam lanugine annos viriles inibat, cum ingenti armorum apparatu ac exercitu adversus Ismaelitas et Amerem, ut supra dicebamus, proficiscitur. postquam itaque in hosticum progressi Samosata venerunt, urbem scilicet civium multitudine ac robore potentem, eius obsidionem aggrediuntur. nimirum non intellexerant non se adversus Theodoram levare manus, sed adversus vasferrium hominum genus. tertia itaque obsidionis die, quae prima dierum ipsaque domina fuit, expleto iam fere incruento sacrificio, ut sacris mysteriis impartirentur, repente (sive incaute illa peragebant, sive etiam rei bellicae imperitia urbem hostesque contemnebant, nullumque fore arbitrabantur qui levare manum adversus Romanum imperatorem auderet) ipsa hora qua mysteriis impartienda erant, undique ex urbe armati irruentes tantum eis terrorem incusserunt, ut nemo impetum sustinere, nemo non fuga salutem expedire conspiceretur. ipse Michael vix in equum evadens fugientis specimen, non viri fortis eiusque qui prior in acie staret, dedit. sic aegre tandem servatus est, suis omnibus castrorumque impedimentis in hostium potestate relictis, illic Carbae (cuius supra meminimus, qui et Tephrica con-

οικουομεψάμενον, και πολὺν οὐ μόνον τοῦ χυδαίου φθόρον λαοῦ
 πατιγύσασθαι, ἀλλὰ και τῶν μεγάλων δὴ στρατηγῶν ζωγρεία
 λαβεῖν τὸν τε τζαγγότουβον τὸν Ἀβεσαλώμ και Σηῶν τὸν παλατι-
 τον, και ἐτέρους ὑποστρατήγους και τουρμιάρχας ἄχρι τῶν ἐκα-
 στίον. ἐτηροῦντο οὖν οἱ δηλωθέντες στρατηγοὶ μετὰ τὴν τοῦ πολέ-
 μου παραδρομὴν ἐν τῇ φυλακῇ· και δὴ χρήματα ἰκανὰ τῷ Καρ- **B**
 βέε ἐδίδοσαν, οἰκοθεν μεταπεμφάμενοι, τὴν αὐτῶν ἀπολύτρωσιν
 ἔξαπτούμενοι. ὡς δ' ἔλαβεν ἐπὶ χεῖρας ὁ Καρβέας, ἠρώτα τὸν
 Σηῶν εὐθὺς εἰ πρὸς ἀφροδίσια ἔχει ἐρωτικῶς και τὸ ἑαυτοῦ σῶμα
 10 κίνησιν ἔχει τὴν ἐμπαθῆ· ὡς δ' ἀπηγόρευσεν ὁ Σηῶν και πάσχειν
 τι τοιοῦτον ἀπέφησεν, ἠρώτα πάλιν τὰ ὁμοια τὸν Ἀβεσαλώμ.
 ὁ δὲ τὴν αὐτοῦ φωράσας κακίαν και μυθθρίαν, εἶτε και ἄλλως
 ἀληθῶς, τοῦτό τε πάσχειν και κίνησιν ὑπομένειν εἰπὼν, τούτῳ
 μὲν "λυτροῦσαι" ἔφη "τῶν δεσμῶν," και ἅμα ἀπέλυεν, τῷ δὲ **C**
 15 Σηῶν "οὐ βούλεται σε τὸ θεῖον λυθῆναι δὴ τῆς φρουρᾶς," και
 ἅμα ἰδίδου τοῦτῳ τὰ λύτρα τὰ δοθέντα αὐτῷ ὑπὲρ αὐτοῦ, και τῇ
 φρουρᾷ ἐγκατέκλειεν ἄχρις οὗ τὴν ψυχὴν ἀπιστάλαξεν.

24. Ἐπεὶ δὲ δεῦτερος ἤδη χρόνος παρεδραμε και μυριά-
 δας ἤκουε τρεῖς κατὰ τῶν Ῥωμαίων ἐκστρατεύειν, τὴν ἤτταν αὐθις
 20 ὁ Μιχαὴλ ἀνακαλέσασθαι ἐκιδυμῶν, Θρηᾶκός τε και Μακεδόνας
 μέχρι τῶν τεσσάρων σινηθροικῶς μυριάδων, ἐξῆι πρόθυμος κατ'
 αὐτοῦ. ὡς δὲ κατὰ τι χοροτοβόρον πεδίον Κελάριον οὕτω λεγό-
 μενον κατεσκήνητο, ἄριτι δὴ Ἄμερ αὐτῷ καταστρατηγῶν πορρω- **D**

dūter fait) egregie aiunt virtutem enituisse, ut non solum gregarios
 maktes atque obscuros interfecerit, verum magnos quoque ducēs cepe-
 rit, nempe Tzangotubum Abessalonem et Seonem Palatinum, aliosque
 legatos atque tribunos haud pauciores centum. servabantur ergo hi,
 quos dixi, duces in carcere transacto bello; ac quam Carbeas exegerat,
 ingentem vim auri domo advectam, redemptionis pretio persolverunt.
 Carbeas pretio accepto Seonem interrogat, "num venereorum amore affi-
 ciatur, motusque libidinosos in corpore sentiat?" negante illo, ac as-
 serente "nihil se iis affici;" eadem iterum ex Abessalone percontatur.
 Abessalon autem comperta hominis nequitia ac dolo, sive etiam quod
 sic re ipsa afficeretur, "ita secum agi ac carnis motus molestos ferre"
 respondit. tum ei Carbeas "in a vinculis liber esto," simulque dimisit;
 Seoni vero "certe non vult deus ut a carcere libereris," simulque re-
 stitute, quod acceperat, redemptionis pretio, donec efflavit animam in
 carcere eum tenuit.

24. Quia vero alter iam annus a superiori clade effluxerat, audiens
 Michael triginta milium in Romanam dicionem factam irruptionem, ac
 iterum accepta damna ex victoria cupiens resarcire, collectis ex Thra-
 cennibus ac Macedonibus quadraginta milibus alacer eis obviam venit.
 ubi autem ad locum quendam pascuis uberem Celarium dictum fixa ten-
 tacia essent, Amer iam infestis in eos signis procurrens, longius digres-

Theophanes contin.

τέρω τῆς τετριμμένης ἤει ὁδοῦ, πρὸς τὸ Χωνάριον ἐπισπεύδων. ἐν δὲ τούτῳ ἐγγύτερόν τε γενόμενος καὶ χεῖρας δὴ προσβαλὼν καὶ πόλεμον συνάψας νεανικὸν φεύγειν ἀλλ' οὐ μένειν τὸν βασιλέα ἠνάγκαζεν. ἀλλὰ φεύγειν μὲν ἐπειρῶτο, ἕως τὸν τῶν ἵππων ἀκμάζειν δρόμον ἀλλ' οὐ διακόπτεσθαι ὑπελάμβανεν. καὶ δὴ σταθε-
 5 ρῶς τε μεσημβρίας ἐνούσης καὶ καύματος οὐκ ὀλίγου θάλαπρος ἐκ τῆς τοῦ ἡλίου φλογώσεως, κατὰ τινα ὄρεινὸν ἀναβαίνειν τόπον βιάζονται, Ἀνζῆν οὕτω λεγόμενον, δυσπρόσοδόν τε καὶ τραχέσι λίθοις οὐκ εὐδον. ἐκῆσε δὲ φεύγων ὁ βασιλεὺς ἐνηυλίζετο, καὶ
 P 111 ἐκ ποδῶς ὁ Ἄμερ αὐτῷ ἐπακολουθῶν περικυκλοῖ, ὡς ἐν δικτύῳ 10 θέλων λαβεῖν. κἄν ἔλαβεν αὐτὸν δορυάλωτον, ἀλλ' ἡ τῶν βασιλικῶν ταγμάτων ἰσχύς κυρτερώς ἀπομαχομένη καὶ τὸ τοῦ τόπου ἀνεστηκός τε καὶ ὑπερέχον μικρόν τε τούτους διέσωσεν. ἔνθα καὶ τὸν περὶ ψυχῆς αὐτῶν κίνδυνον ἀγωνιζομένων καὶ δεδιότων, βουλήν ἠνάγκαζε τὸν Μανουὴλ λέγειν ὁ Μιχαὴλ τὴν ἀμφοτέρουσ δὴ 15 διασώσουσαν. ὁ δὲ τὰ δι' ὧν ἔστι φανερός ὁ βασιλεὺς ἀφελῆσθαι συμβουλευσάμενος, καὶ ἰδιωτικὸν ἀναλαβόμενον σχῆμα μετὰ λογάδων ἀνδρῶν καὶ δυνάμει προεχόντων τὴν τῶν ἐχθρῶν ἔφη φά-
 B λαγγα διαρρήξαντα ἔξω τούτων γενέσθαι περιφανῶς. ὡς δὲ καὶ περὶ τοῦ παραμένοντος ὄχλου τε καὶ στρατοῦ δεύτερον ἐπυνθάνετο, 20 ὅπως δὴ σωθεῖεν, ὁ Μιχαὴλ, “ἀλλὰ σὲ μὲν γένοιτο” φησί, “βασιλεῦ, σῶζεσθαι ἀβλαβῆ, θεῶ δὲ μελήσει περὶ αὐτῶν· οὐ γάρ ἐστιν ἐπ' ἰσῆς βασιλέα καὶ Ῥωμαίων τινὰ ἀιχμάλωτον γενέσθαι ἐχθροῖς.” ἀλλαξάμενος οὖν τὴν ἐσθῆτα ὁ βασιλεὺς καὶ

sus ab strata publica, Chonarium tendebat. ibi consistens, acieque in pugnam directa, ac acri commisso praelio, imperatorem impressioni imparem ad fugam cogit. ac vero tamdiu ille fugae institit, quamdiu equorum vigere cursum et non intermittere ac lassescere existimavit. iam itaque media occupante die, exque solis ardoribus permoesto aestu, editum quendam locum Anzen nomine, accessu difficilem ac lapidibus asperum, coguntur ascendere. illic imperator ex fuga receptus stabulabatur; e vestigio autem secutus Amer, locum cingit, velut scilicet indagine imperatorem capturus. ac certe captivum cepisset, nisi Palatinae cohortes fortiter dimicando locique ipsa celsitudo et arduitas momenti aliquid ad salutem ei contulissent. agebatur periculum animae, cunctisque nimium conterritis cogit Michael Manuelem consilium edere, quo ambo praesens discrimen possint effugere. ergo auctor est imperatori, ut depositis regiis vestibus plebeioque ac vulgari amictu assumpto, cum lecta fortium virorum manu, perrupto fortiter hostium cuneo inde omnino evadat. cum vero etiam de turba ac militibus ibi relinquentis iterum ille percontaretur, quoniam modo illorum quoque salutem consultum foret, infit Manuel “te utinam salvum recipi contingat, imperator: illorum autem deo cura erit. non enim parvis aleae est imperatorem capi et unum quem e Romanorum castris.” imperator itaque commutato habitu,

καὶ τὸν Μανουὴλ ὄλος γενόμενος ἔσπευδεν ἐπακολουθεῖν, τοῦ-
του μεθ' ἑτέρων διαρρηξάντων τὴν φάλαγγα. ἀλλ' ὅτε δὴ κατὰ
τὸ ἐσπὸν ἐγένοντο καὶ παρατάξεως πλησίον πού τῶν ἐχθρῶν, ἔρη-
μος τῷ φόβῳ θυνάμειός τε γενόμενος καὶ χειρῶν ἐναπομένειν
5 ἤγικα, ἀλλ' οὐ προτρέχειν αὐτοῦ. ὡς δ' ὁ Μανουὴλ τὴν φά- C
λαγγα διακόντας τε καὶ περισωθεὶς τὸν βασιλέα οὐκ εἶχεν ὄραν,
ἐδίδε τὴν κατόπιν ἔθει ὁδόν, τὸν ὑπερ αὐτοῦ κίνδυνον δεδιώς.
ὡς δὲ πάλιν ἐγένοντο συμβολαὶ καὶ πολλὸς φόβος συνέπιπτε τῶν
Σαρακηνῶν, ἔγνω δὴ πορρωτέρω χωρήσειν ὁ Ἄμερ, νάματα τινα
10 καὶ χορτάσματα ζητῶν, σημήνας τὸ ἀνακλητικόν· ὅτε καὶ τυχῶν
ἀδίας ὁ Μιχαὴλ μόλις πού ἐκείθεν διεσέσωστο ἀδεῶς, καὶ πρὸς
τὴν βασιλεύουσαν ἐπανήρχετο.

25. Δεύτερος οὖν· μόλις πού παρήλθε χρόνος, καὶ αὐθις
ἐστρατεύσας ὁ Ἄμερ οὖν τεσσαράκοντα χιλιάσι στρατοῦ ὁμοῦ
15 μὲν τὴν Ἀρμενιακὴν ὁμοῦ δὲ καὶ τὴν πρὸς θάλασσαν Ἄμισόν ἐξε- D
πέρθει τε καὶ κατεδουλαγῶγει τῇ τοῦ κωλύοντος ἐρημίᾳ· ὅτε δὴ
καὶ ταῦτόν ἐκείνῳ τῷ ἄφρονι Ξέρξῃ λέγεται παθεῖν, καὶ κελεύσαι
ῥάβδοις τύπτειν τὴν θάλασσαν, ὅτι μὴ πορρωτέρω προκατεστί-
ρεστο ἀλλ' ἐγγὺς αὐτὸν λεηλατοῦντα καταλαμβανομένη κεκάλυκεν.
20 ὡς ὁ αἰσ ἀσχάλλων ὁ Μιχαὴλ καὶ ἀθημονῶν ἐκέλευσε τὸν Πητρω-
τῶν, ἀδελφὸν τῆς βασιλείας τυγχάνοντα καὶ τῶν Θρακησίων τὴν
στρατηγίδα διέποντα, παντὶ σθένει συμπαράλαβόντα τὰς τῶν Ῥω-

8 φόνος?

totaque Manuelis lateri haerens, perrupto una cum sociis hostium cu-
aeo sequi conatur. sub ipso vero rei discrimine, ac cum prope iam
tentanda hostilis acies esset, prae formidine deficiente eum omni virtute
ac manuum robore, remanere malebat quam Manueli praecire. Manuel
perrupto agmine, ac cum ipse liberatus esset, nusquam conspecto im-
peratore, redit iterum, illius capitis periculum formidans. iterum vero
facta congressione ac Saracenis oppido territis, visum Ameri paulo lon-
gius recedere, fluentaque ac pabula quaerentem receptui canere; quo
tempore aegre tandem Michael sumpta audacia tuto evasit, et ad regiam
urbem reversus est.

25. Alter vix annus transierat, rursusque egressus Amer cum qua-
draginta milibus, simul quidem Armeniacum tractum simulque maritimam
Anisiam depopulabatur ac diripiebat, eo quod militum praesidia deerant,
quibus illis tuto satis prospectum esset. quo etiam tempore imitatum
cum ferunt illud Xerxis insipientis animi facinus, ac iussisse mare vir-
gis caedi, eo quod non longius porro constratum esset, sed e vicino
praedas agentem a conatu prohiberet. haec graviter ferens Michael,
aegreque inde animo, Theodora fratrem Petronam, qui tum Thracen-
sibus praecrat, omni conata una assumptis Romanis legionibus adversus

μαίων δυνάμεις χωρήσαι ποι κατ' αὐτοῦ καὶ μὴ παρορᾶν ἐπὶ
P 112 πολὺ τὴν τῶν Ῥωμαίων καταληϊζόμενον γῆν. ὁ τοῦ Βάρδα τότε
 τῶν βασιλικῶν ταγμάτων τε καὶ σχολῶν ἦρχεν υἱός, παῖς ἔτι κο-
 μιδῆ περὶ δέκα ἢ ἑννέα ἔτη που ὦν· ὄνομα τούτῳ Ἀντίγονος. ὁ
 καὶ θαυμάζειν μοι ἔπεισιν, ὅπως ἀγχιολας τε καὶ σοφίας, ὡς 5
 φασίν, ἀντιποιούμενος, ἑαυτῷ πάντα οἶον λαυρύσσω καὶ προσα-
 γόμενος, οὐχ ἑτέρῳ τὴν τοιαύτην ἐνεχειρεῖ ἀρχὴν ἐν καιρῷ δευτῷ
 τε καὶ δυσχερεῖ. πλὴν ἐδίδου τὸ ταύτης προσωπεῖον τέως τῷ
 ἀδελφῷ. ὁ δ' ὡς τῶν βασιλικῶν ἤκουσε γραμμάτων πρὸς τὸν
 ἐχθρὸν αὐτὸν καθοπλιζόντων καὶ ἀνδραγαθεῖν παρακελευομένων, 10
B ἄλλοιωθεῖς τε καὶ περὶ τῶν πραγμάτων τὴν ὅπως ἔξουσι καλῶς
 βουλευόμενος ἐν τῷ κατὰ τὴν Ἐφεσον Ἀγίῳ ὄρει προσῆδρευεν,
 εἴτ' ἀπολεγόμενος εἴτε καὶ τῆς ἀνωθεν ἐπικουρίας δεόμενος. ἐκίσει
 γοῦν αὐτοῦ τὸ τέως ἐνδαιτωμένου, φῆμη τις ἄγγελος προτρέχουσα
 Ἰωάννην ἐκεῖνον μοναχόν τε καὶ περιβόητον, μακρὸν ὄντα τὸ εἶδος, 15
 ἀνυπόδετον τοὺς πόδας αἰ καὶ κατὰ τὸ Λάτρος ἐνδιατρίβοντα,
 αὐτομολοῦντα διήγγειλεν. τοῦτον ἠσυχάζοντα καὶ τοῦ ἑαυτοῦ κελ-
 λίου μήποτε ἐξερχόμενον ὁ χρόνος ἐκεῖνος ἐθαύμαζεν. ὡς δ' οὖν
 περὶ τοῦ ἀνδρὸς ὁ πατρικίος διακήκοεν ὡς ὅτι πονηροῦ ἐστὶν
 ὄναριον ἐποχούμενος, ἀπήντα θέων τὸν μοναχόν καὶ τοὺς πόδας 20
C αὐτοῦ κατελάμβανεν. ὁ δὲ μηδὲν μελλήσας “ἄπιθι” φησι “κατὰ
 τῶν Σαρακηνῶν τοῖς βασιλικοῖς πειθόμενος γράμμασιν, ἄπιθι·
 θεὸν γὰρ ἔξεις ῥυόμενόν σε καὶ προπορευόμενον, εἰ μόνον τὸν

eum proficisci iubet, nec ultra Romanam dicionem, quam sic hostis di-
 riperet, despiciere. Bardae tunc filius, praetorianorum ac scholarum
 dux erat, valde tum adolescens, novem aut decem circiter annorum,
 Antigoans nomine. quod et subito mirari, quomodo qui solertiae studere
 videretur ac prudens haberetur, sibi ipse omnia velut devorans ad se-
 que trahens, non alteri eam praefecturam traderet, adeo praesertim
 molestis difficilibusque rei publicae temporibus. ceterum huius muneris
 personam interim fratri defert, et ut vicarias ipsi partes praestans do-
 mesticum ageret. auditis itaque ille imperialibus literis, quibus arma
 sumere adversus hostem inberetur ac rem strenue agere, animo turbatus
 nutansque, atque ut bellum prospere gerere posset consilia agitans, in
 monte Sancto, qui Epheso adiacet, haerebat, sive despondens animum
 et quasi imperium detrectans, sive ut divinam opem imploraret. eo
 porro illie morante, rumor quidam praecurrens Ioannem illum monachum
 famaue celeberrimum, proceram virum statura, nudis semper pedibus in-
 cedentem et in Latro domicilium habentem, ultro venire annuntiat.
 virum solitarium nec unquam cella exeuntem illa mirabatur aetas. au-
 diens itaque de illo patricius, hand procul eum abesse asello invecum,
 festinus illi occurrit ac pedes eius complectitur. ad quem statim Ioan-
 nes “vade” inquit “contra Saracenos, imperialibus parens literis. vade:
 deum enim liberatorem tibi que praesentem habebis, si modo omnis al-

αὐτῷ ἠρακηνόμενον Ἰωάννην ἀντ' ἄλλου τινὸς φυλακτηρίου ταῖς
 ὁπίσφι πάντων ἔγγεγραμμένον φέροις τραυῶς." καὶ ἅμα προσε-
 τίθει ὡς οὐκ ἄλλου τινὸς ἔνεκεν ἢ τούτου τὴν ἐνταῦθα πορείαν
 πεποιήμεαι. τούτου ταῖς εὐχαῖς καθοπλισθεῖς κατὰ τινα τόπον
 οὕτως λεγόμενον Πόσσοντα, φυσικὴν τινα ἀσφάλειαν διὰ πετρῶν
 ἔχοντα καὶ κρημνῶν, τὸν Ἄμερ καταλαμβάνει πανστρατιᾷ. τούτῳ
 καὶ ποταμὸς παραρρεῖ ἀπὸ τῶ ἀρκτῶν πρὸς τὸ μεσημβρινὸν ἔλα- D
 νόμος, Λαλακίαν ὀνομαζόμενος, καὶ λιβάδιον παράκειται Γύριν
 ἀγροικτῆ φωνῇ καλούμενον. ἔγνω γοῦν ὁ Πετρωνᾶς ἐκεῖσε τοῦ-
 10 του ἐναυλιζόμενος, καὶ πάντῃ ἔσπευθεν ἀδιεξόδετον τε καταστή-
 σει καὶ ἄφικτον. καὶ δὴ τοὺς μὲν τὸ ἀρκτῶν μέρος καθέξοντας
 στρατηγὸς τῶν Ἀρμενιακῶν καὶ Βουκελλαρίων καὶ Κολωνείας
 καὶ Παφλαγονίας ἐπέστειλεν ἀδωρόν, τὸ δὲ μεσημβρινὸν τὸν
 15 Ἀνατολικῶν τὸν Ὀρμικίου καὶ Καππαδοκίας στρατηγὸς σὺν τοῖς
 Σιλευκείας καὶ τοῦ Χαρσιανοῦ κλεισουράρχαις· αὐτοὺς δὲ μετὰ P 118
 τῶν βασιλικῶν τεσσάρων ταγματῶν καὶ τῶν Θρόκης καὶ Μακε-
 δονίας στρατηγῶν (καὶ γὰρ εἰρηνεόντων τῶν Βουλγάρων νόμος
 ἦν αὐτοῖς μετὰ τῶν Ἀνατολικῶν συγκινδυνεύειν καὶ συστρατεύειν)
 τὸ δυτικὸν μέρος κατελήφεν, ἔχων καὶ τὸ θῆμα τῶν Θρακησίων
 20 μισθ' ἑαυτοῦ. ὡς γοῦν οὕτω πάντοθεν περιφρουρεῖσθαι καὶ ὡς
 θηρίον ἐναποκεκλειῖσθαι παρὰ Ῥωμαίων ὁ Ἄμερ ἀπῆκοεν, ἔγνω
 δὲ πῶς εὐνοῖσασθαι, καὶ τινα τῶν αἰχμαλώτων μετακαλεσάμενος
 ἤρώτα τὴν τε τοῦ τόπου προσηγορίαν καὶ τοῦ λιβαδίου τε καὶ τοῦ
 ποταμοῦ. ὡς δ' ὁ ἐρωτηθεὶς αἰχμάλωτος μικρὸν παραγραμμα-

terius amuletī loco, carissimum illi Ioannem in omnium scutis depictum
 paulum gestaveris." adiecitque hanc unam nec aliam esse causam cur hoc
 her susceperit. huius Petronas armatus precibus in loco quodam Poson
 nomiae, ex rupibus petrisque praeruptis natura tutum, Amerem consi-
 dentem invenit. hunc locum praeterfluit fluvius ab aquilone ad meri-
 diem decurrens, nomine Lalacaon; pratumque adiacet, quod rustica
 voce incolae Gyrim dicunt. cognovit ergo Petronas illum ibi castra ha-
 bere, nullamque non adhibet operam ut omnem illi exeundi ac salutem
 fugae expediendi viam praeccludat. statim ergo Armeniacorum et bucel-
 litarum, Coloniaeque ac Paphlagoniae duces mittit, qui ad Aquilonem
 positum latus teneant, duces autem Orientalium Obsicique et Cappado-
 ciae cum Seleucia et Charsiani clusurarum praefectis, qui latus Meri-
 dianam; ipse denique cum praetorianis quattuor cohortibus Thraciaeque
 ac Macedoniae ducibus (nam et lex erat ut Bulgaricis rebus pace com-
 positis ipse quoque Orientalibus bello socii accederent unaque pericula
 adirent) Occidentale occupat latus, secum etiam in armis Thracensium
 cohortem habens. ubi itaque Amer sic se undique vallatum ac ferre
 latus velut indagine cinctum a Romanis audivit, ad omnia recurandum
 putavit; accersitoque captivorum uno, ex eo interrogat loci nomen pra-
 tique et fluvii. captivus interrogatus paulum immutatis literis Ptocon-

B τῶν Πτώσοντα ἔφησεν ἀντὶ Πόσοντα, τὴν ἑαυτοῦ σημαίνειν πτώσιν ὃ Ἄμερ διεσάφησεν, λαοῦ τε κάκωσιν παραφράζων τὸν ποταμόν, καὶ γυρισθῆναι δεινῶς αὐτοὺς παρὰ τῶν Ῥωμαίων ἐκ τῆς τοῦ λιβαδίου συννεμπτώσεως, ὅπερ ἐκαλεῖτο Γύριον. “ἀλλ’ ὁμοῦς οὐκ ἀποκητέον” φησὶν, “ἀλλὰ διεγερτέον καὶ πρὸς τὸν αὐ-
5 ριον γενησόμενον πόλεμον ἀνδριστέον.” καὶ ἅμα ὀπλιζέσθαι πάντας καὶ νεόσμηκτα δεικνύειν ὡς νεουργὰ τὰ ἔλθη ἐκέλευσεν. ἐπὶ δὲ ἡμέρα ἄρτι ἔξαντιέλλουσα τὴν ὄπως περιγένηται τοὺς Ῥωμαίους ἀνοχὴν ἐπέφευγεν, δεῖν ἔκρινε πρὸς μὲν τὸ ἀρκυῖον φυλάτ-
C τοντας τὴν ἐξοδὸν αὐτῶ ἐκζητεῖν, ὡς δ’ ἦ τε τοῦ τόπου κακία ¹⁰ καὶ τῶν ἐκεῖσε ταχθέντων στρατηγῶν εὐανδρία ἀπήντα τοῦτον καὶ διεκώλυεν, ἐπὶ τὸ μεσημβρινὸν ὀρμασθαι ἐξεβιάζετο. ὡς δὲ κἀκεῖθεν τὴν ὁμοίαν εὗρισκεν τῶν ἐναντίων παράταξιν, ἔγνω δεῖν ὑπὸ τοῦ τόπου ἐφελκόμενος (καὶ γὰρ ἦν λεῖος καὶ εὐπρόσσιτος) τῶν λοιπῶν κατ’ ἐκείνον μᾶλλον χωρεῖν, ἧ καὶ τὸν Πιερωνῶν ¹⁵ εἴωρα κατασκηνοῦμενον καὶ φυλάττοντα. καὶ δὴ κρότῳ καὶ βοῇ κατὰ τῶν πολεμίων ἐφαλλόμενος οὐδ’ ὄλωσ ἐκόντας τοὺς Ῥωμαίους ἐφείρυσκεν, ἀλλ’ ἰσχυροτέρους καὶ αὐτὸν ἀνδρικῶς ἀντικρούοντας καὶ μᾶλλον ἀνδισταμένους νεανικῶς· διὸ καὶ μικρὸν
D συσταλεῖς καὶ εἰς ἑαυτὸν αὐθις γενόμενος ἐπιβάρει πάλιν μετὰ ²⁰ δυνάμειος, ἐκπόμευσιν τινα καὶ κάθοδον ἑαυτῷ ποριζόμενος. ἀλλὰ καὶ αὐθις τούτῳ οὐκ ἐνδόντες ἀλλ’ ὑπαντήσαντες καὶ ἀνα-

9 μὲν] τοὺς?

tem Posontis loco dixit. Amer ruinam sibi significare exposuit; fluvium quoque exercitus contritionem paraphrasi indicare sensit, direque eos vertendos a Romanis, ex prati incurso, quod Gyris vocaretur. haud tamen animum despondendum monet, sed robur excitandum inque crastinum fortiter pugna dimicandum; simulque omnes arma assumere, ac recens tersos gladios velut recens cusos ac fabri factos iubet ostentare. quia vero illucens iam dies indutias aliquas vincendi Romanos videbatur offerre, tentandum putavit exitum, disiecta, qua parte aquilonare latus servabant, Romanorum acie. at ubi loci difficultas ducumque illic stationem habentium strenua opera conatum infregisset ac repressisset, ad meridianum latus impressionem facit. verum illic quoque pari adversariorum acie viam praeccludente, statuit loci ipsa benignitate tractus (erat enim reliquis magis ad planitiem vergens accessuque facilius) illa potius parte irrure qua et Petronam videbat stationem habere. strepitu itaque ac clamore sublato in hostes irrumpens, ne minimum quidem cedentes, sed fortiores ipsumque strenue ex adverso comprimentes ac validiori manu resistentes, offendit. quamobrem etiam tantisper impetum cohibens, iterumque in se ipsum collectus, magna vi rursus impressionem facit, exitum aliquem inque plana descensum quaerens. ac ne tam quidem illi cedentes adversaque acie incurrentes ac retro cogentes, hinc

στρέφοντες τῷ συμπεφράχθαι, καὶ μέχρις τούτων τοῦτο ποιεῖν
 πατηράσασαν. ἐπεὶ δὲ πάντοθεν ἀναφανέντας καὶ ἄλλους ἄλλο-
 θεν ἐκπηδῶντας τοὺς τὰ ἀρκυῖα καὶ μεσημβρινὰ μέρη κατοικοῦν-
 τας καθιέρωσεν, τότε ἤδη τὴν σωτηρίαν ἀπογοῶς καὶ τὰς φρένας
 ὡσπερ τιτὶ κεραυνῷ βληθεὶς ἐχώρει κατὰ ξιφῶν, οὐδὲ προτέρων
 ἀμελῶν ἔνθα καιρίαν πληγὴν αὐτὸς τε πτώμα γίνεται χυλεπόν, P 114
 καὶ τῶν ἑαυτοῦ διασώζεται οὐδεὶς οὐδαμοῦ. ὡς δὲ τὸν τούτου
 τὸν μετὰ τινος φάλαγγος ἀποδρῶναι πον διήκουον, καὶ ταῦτον ὃ
 τοῦ Χαρσιανοῦ κλεισουράρχης καταλυβῶν οὐκ ἄποθεν χειροῦται τε
 10 μετὰ τοῦ στρατεύματος καὶ τῷ στρατηγῷ φέρων δίδωσι Πετρωνῶ.
 οὕτως μὲν ὅν ὁ Πετρωνῶς τὰ κατὰ τοῦ Ἄμερ στήσας τρόπαια διὰ
 πολλῆς εἶχεν ἔκτοτε τὸν μοναχὸν αἰδοῦς καὶ τιμῆς, προφήτην ἄλ-
 λων ἀποκαλιῶν. καὶ δὴ καὶ τὰ τῆς ψυχῆς τούτῳ ἀναδεις πρὸς
 τὴν βασιλεύουσιν εἰσελασύνει τοῦτον ἐπιφερόμενος, πρὸς τὸν βα-
 15 σίλεια καὶ τὸν Βάρδαν τὴν τοῦ ἀνδρὸς θειάζων καλῶς ἀρετήν. B
 καὶ [ἀλλ'] ὁ μὲν Πετρωνῶς τὸ τοῦ δομestikόν οὐκέτι προσωπεῖον
 κωδυπεκρίνετο, ἀλλ' αὐτὴν ἐλάμβανεν ἐκ βασιλέως τιμῆν· καὶ ὁ
 μοναχὸς τὴν πρὸς θεὸν ἐκδημίαν παρ' αὐτοῦ διδυχθεὶς τὸν Πε-
 20 τρωνῶν ἀνεδίδασκειν ὡς διὰ ταχέων μέλλων ἀποδημεῖν. “καὶ ποῦ
 ἔραστά, βούλει καταλιπεῖν;” μετὰ κλαυθμοῦ ἐπυρνθάνετο. “ἄρα
 τούτῳ τῷ βίῳ; ἀλλὰ δέδοικα μὴ πρὸς τὸν πρότερον ὄλισθον αὐ-
 ρις παραρροῦν καὶ γένηνται μοι τὰ ἔσχατα τῶν προτέρων ὅδ κρεῖτ-
 5 κρότερον?

inde obseptum cum tenendo, rem postmodum tentare vetuerunt. undē-
 que igitur exstantes acies videns, atque hinc illincque, qui ad aquilo-
 nem quique ad meridiale latus positi erant, irruentes conspiciens, de-
 sperata tum salute, ac velut fulmine ictus, in medios se enses primum-
 que obvies inserit; ubi letali accepto vulnere cum ipse tristi fato cadit,
 tum suos omnes, ne uno quidem cladi superstitē, perdit. eius filium
 cum cohorte quadam fagum arripuisse ubi rumor percubuit, Charsiani
 castrorum praefectus pone assecutus cum exercitu manu capit ac Pe-
 tronae imperatori tradit. sic ergo Petronas erectis de Amere tropaeis,
 magna deinceps veneratione ac culta monachum prosequeretur, alium
 cum divina vatem vocans. atque adeo conscientia sua illi deposita,
 cum adducens, urbem Augustam petit, amplissimo apud imperatorem ac
 Bardam viri virtutem praecoonio iure merito offerens. ceterum Petronas
 non iam ultra domesticū personam simulacro gessit, sed regio munere
 ipse ea dignitate augetur. monachus cum se ad deum emigraturum di-
 vinitus cognovisset, Petronam rei admonet. ad quem ille lugens “ubi-
 nam vero” inquit “tu pastor meus ac amator ovicularum tuam humanis
 excidens vis relinquere? num in hoc saeculo? at verer ne in priora
 proventus delicta diffusum, mibi que posteriora nihil meliora prioribus

τονα.” “καὶ βούλει” φησὶν ὁ μοναχός “ἐμοὶ συνεπακολουθή-
 C σαι;” καὶ οὗτος “ναί, πάτερ” ἔφη, “μεθ’ ἡδονῆς.” καὶ δὴ
 νόσω καὶ οὗτος βληθεὶς ἅμα τῇ οἰκαδὲ ὑποστροφῇ ἐδήλου τὰ συμ-
 πίπτοντα τῷ ἄββᾶ, καὶ ἀντεδηλοῦτο φάσαι ὡς μετ’ ἐμοῦ γενήσῃ
 μετὰ μικρόν, ὡς ἤτήσω. καὶ δὴ τινων ἡμερῶν παρελθουσῶν ὁ 5
 μοναχός τε μετεκαλεῖτο πρὸς τὸν θεὸν καὶ οὗτος αὐθωρὸν ὡς ἐκ
 συνθήματος ἐπηκολούθει λαμπρῶς· καὶ τοσοῦτον ἦν κατὰ τὸν
 αὐτὸν καιρὸν ἀμφοτέρων ἢ ἐκείθεν ἀποδημία ὡς ἄτερος ἑτέρου,
 καίτοι γε μικροῦ τοῦ διαστήματος ὄντος, μὴ ἀκοῦσαι τὸν θάνα-
 τον. τοιοῦτῳ μὲν δὴ τέλει τοῦ βίου ὁ Πετρωνῆς χρησάμενος 10
 D γεται, ἐτελεύτα δὲ καὶ πρὸ τούτου ὁ Μανουὴλ νόσω δὴ τινη κρη-
 τηθεὶς.

26. Μετέβαινε δὲ καὶ ὁ Βάρδας καὶ τὰς ἐκ βασιλέως
 ἡμειβε συνεχῶς τιμάς, ὡσπερ τις νέος γαῦρός τε καὶ φιλότιμος
 τὰς ποικίλας τῶν πρὸς τέρψιν στολάς. μετέβαινε γοῦν καὶ πρὸς 15
 τὴν Καίσαρος ἀγῆει δόξαν τε καὶ τιμὴν, τοῦ Μιχαὴλ οὐ πρὸς ἔτε-
 ρόν τι τῶν πολιτικῶν τοσοῦτον ἐπτοημένου ἢ θέατρα καὶ ἔκπων
 ἀμιλλητήρια. καὶ τὸ δὴ χαλεπὸν, οὐκ ἡγάπα μόνον θεατῆς εἶναι,
 εἶγε καὶ τσοῦτον ἐσχόλαζεν, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ἠνοιχεῖν ὁ τῆς τῶν
 Ῥωμαίων βασιλείας, θέαμα τυγχάνων καὶ παλγινῶν πᾶσι δὴ καὶ 20
 P 115 κατὰ γελως. οὕτως ὁ Βάρδας τοῦ ἀδελφιδοῦ ἐπετρόβευεν, καὶ
 οὐδὲ ζῆν, ὡς ζοικεν, ἠθέλησεν, εἰ μὴ τοῦτον μεταπέσει τὸ ἀν-
 δράποδον. πλὴν διώκει τέως αὐτὸς τὰ πολιτικά, καὶ τῆς βασι-

fiant.” “num vero,” inquit monachus, “tibi animo sedet, ut me sequaris?” “ita, pater,” inquit, “lubentissime sequar.” morbo itaque et ipse correptus, statim ac domum rediisset, ea narrat quae abbati evenerant; vicissimque refert dixisse monachum “ipsum quoque,” uti petierat, “brevis morientem eum secuturum.” ac sane paucis elapsis diebus, cum monachus ad deum evocatur, tum statim Petronas velut ex conducto magnifice sequitur, ita nimirum ut quamvis brevi sic intervallo distiti erant, ambobus simul emigrantibus, alter alterius mortis nuntium audire nequiverit. moritur vero et illo prior Manuel, morbo quodam detentus.

26. Sed et Bardas nullo fixo munere alias ex aliis continue dignitates profusa principis largitate mutabat, haud secus ac juvenis quidam ac ambitiosus vario ad luxuriam cultu mutat vestes. mutata itaque functione ad Caesaris dignitatem gloriamque ascendit, cum Michael nulla alia rei publicae cura teneretur quam ut theatris ludisque Circensibus vacaret. quodque adeo gravius, non solum illis lubens spectaculis intererat tantamque operam navabat, sed et ipse Romani arcem imperii tenens equos agebat, cunctisque se ridiculum ac spernendum praebat. ita Bardas Nepotis curatorem agebat; cui nec vita, ut par est, in votis esse debuisset, nisi a servili vitae hoc instituto illum avocaret. interim tamen negotia publica administrabat, ac sibi ipse imperium animo desti-

λίως κατεστοχάζετο ὡς αὐτὴν εὐκαιρῶς περιληψόμενος. ἀλλὰ
 πάντα μὲν εἰς τὸ μέλλον ἐταμιεύετο· τότε δὲ τῆς ἔξω σοφίας ἐπι-
 μέληθεις (καὶ γὰρ ἦν τῷ τοσοῦτῳ χρόνῳ παραρρνεῖσα καὶ πρὸς
 τὸ μῆδὲν ὄλως κεχωρηκυῖα τῇ τῶν κρατησάντων ἀγροικίᾳ καὶ
 ἐμάθια) καὶ διατριβὰς τῶν μαθηματικῶν κατὰ Μαγναύραν
 ποιήσας αὐθις ἀκμᾶζειν καὶ ἀνηβᾶν ταύτην ἐσπούδαζέ τε καὶ πε- B
 φιλοτίμητο. καὶ τοῦτο τῶν ἔργων αὐτοῦ κάλλιστόν τε καὶ περι-
 βόητον ὃν οὐκ ἴσχυσέ πως τὰς ἐνούσας ἄλλως κῆρας αὐτῷ ἀπονή-
 ψασθαι. ἔρχε δὲ καὶ τῆς τριαύτης σχολῆς τὴν μὲν φιλοσοφίαν
 10 ἔξησόμενος Ἄτων ἐκείνος ὁ μέγας τε καὶ φιλόσοφος, ὃς κατὰ
 σπηγέειαν μὲν τοῦ ἐξυδέλφου τῷ πατριάρχη Ἰαννῇ ὠκείωτο, τὸν
 θρόνον δὲ τῆς Θεσσαλονίκης κατέχων, ἐπειδὴ νῦν ἐκ καθαιρέσεως
 ἰσχίλαξεν, εἰς ταύτην προεβιβάζετο τὴν σχολήν, τὴν ἀμαθίαν
 πόρρω ποι ἀπελαύνων καὶ ἀποτρεπόμενος.

15 27. Ἄξιον δὲ μὴδ' ὅπως εἰς γυνῶσιν ἦλθεν ὁ τηλικούτος C
 ὠνὴρ τῷ τότε κρατοῦντι παραδραμεῖν. Θεόφιλος δὲ ἦν, ὁ τοῦ
 Μιχαὴλ σοφοῦς καὶ πατήρ. οὗτος οὖν ἐπεὶ τὴν τῶν μαθημά-
 των εἰς ἄκρον ἐπιστήμην ἐξήσκησεν, τοσοῦτον χωρήσας διὰ πα-
 σῶν, τῆς φιλοσοφίας καὶ τῶν αὐτῆς ἀδελφῶν, ἀριθμητικῆς τε
 20 θημῆ καὶ γεωμετρίας καὶ ἀστρονομίας, ἀλλὰ καὶ τῆς πολυθρυνλή-
 του μουσικῆς, καὶ εἰς ἄκρον αὐτῶν ἐλάσας ὡς οὐδεμιᾶς ἕτερος
 σπουδῇ τε πολλῇ καὶ βίῳ ἀπράγμονι καὶ μεγέθει φύσεως, ἐτελεῖ D
 τῷ καταλύματι χρώμενος καὶ καταγωγῆ τὸς εἰς αὐτὸν φοιτῶν-

nabat, cuius quandoque sibi ipse compos fore videretur. ceterum haec
 quidem in futurum illi reposita: interim vero saecularis ac profanae sa-
 pientiae cura suscepta, cum iam plura lustra humaniores literae impe-
 ratorum barbarie ac incitiae obsolevisent ac prope extinctae essent,
 mathematicarum disciplinarum scholis ad Magnauram constitutis, magni-
 ifice rursus florere ac velut repubescere eam fecit. nec tamen hoc Bar-
 deo facinus, quanquam summam praeferreret honestatem gloriaque cele-
 berrimum esset, eius noxas reliquas eluere valuit. praeerat huic scho-
 lae ac doctor philosophiae erat magnus ille ac philosophus Leo, sangui-
 nis quidem prosapia Iannis patriarchae patruelis, gradu vero Thessalo-
 nicensis quendam episcopus. tunc autem cessare iussus atque amotus,
 quod iconomachorum haerensis cultor erat, huic negotio praepositus
 opera sua ac industria incitiam procul abigebat atque fugabat.

27. Operae pretium autem videatur, ut et noverimus qua ratione
 vir tantus in eius qui tam rerum potiebatur notitiam venerit. erat is
 Theophilus Michaelis pater. hic ergo cum disciplinarum omnem scien-
 tiam perfecte excelsisset, sitoque omnium disciplinarum, philosophiae
 cumque germanarum (arithmeticae scilicet et geometriae, nec non astro-
 nomiae, quin et celebratissimae musicae) perfectionem nactus esset,
 tantumque in illis omnibus unus ipse profecisset quantum ne in una
 quidem quiescens alius, diligenti in eam opera, solitudinis tranquillo,

τας ἐπαιδεύειν, ἐκδιδάσκων ἦντινα ἐπιστήμην καὶ βούλοιντο. ὡς δ' ἤδη χρόνος παρήλασεν καὶ τῶν μαθητῶν οὐκ ὀλίγοι κατὰ τὰς ἐπιστήμας προέκοπτον, συνέβη τινα νεανίαν τῶν ἐαυτοῦ φοιτητῶν, τῆς γεωμετρικῆς ἐπιστήμης ἄρτι τὸ πέρασ κατεिल्φότα, ὑπογραφεά γενέσθαι τινὸς στρατηγίδα τάξιν διέποντος, καὶ προκοπῆς ἕνεκεν τοῦ βίου ἀγαπήσει τούτῳ ἀκολουθεῖν. ὡς δὲ κατὰ τὸν πόλεμον ἅμα τούτῳ ἐγένετο, ὑπὸ τῶν Ἀγαρηῶν, οὐκ οἶδ' ὅπως, ζωγραῖται καὶ τῶν ἐπιφανῶν τινι εἰς δουλείαν διὰ τὸ νέον τῆς

P 116 ἡλικίας δίδοται. Μαμουῦν ἐκεῖνος οὕτω καλούμενος τηρκαῦτα μὲν τῶν Ἰσραηλιτῶν ἐτέλει ἀμεραμουνῆς, ἄλλοις τε μαθήμασι¹⁰ σχολάζων Ἑλληνικοῖς καὶ δὴ καὶ γεωμετρίας ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον οὐκ ἀμελῶν. λόγου δὲ ποτε παρὰ τοῦ τὸν νεανίαν ἔχοντος δεσπότου κινήθηντος περὶ τῆς σπουδῆς ἀμεραμουνῆ καὶ τῆς τῶν μαθημάτων ἐπιμελείας, ὡς δὴ καὶ περὶ τῆς γεωμετρίας ἔλεγεν, ἀκοῦσαι τούτου ἔπεν ὁ νεανίας ἐπιθυμεῖν καὶ τῶν αὐτοῦ διδασκά-¹⁵λων, ὡς καὶ αὐτοῦ τινα ἔχοντος ἐπιστήμην γεωμετρικῆν. ὡς οὖν ἀνέμαθεν ὁ ἀμεραμουνῆς, μετὰ περιχαρείας εἰσκαλεῖται πολλῆς, καὶ τὸν αἰχμάλωτον ἐπυνθάνετο εἰ γνῶσιν τῆς τοιαύτης

B κέκτηται ἐπιστήμης. καὶ ἐπεὶ τὴν συγκατάθεσιν ἐποιήσατο, ἔτι μὲν ἀπιστίαν πρὸς τοὺς ἐκείνου λόγους ὁ βάρβαρος κεκτημένος²⁰ οὐκ ἔλεγεν ἑτέρους εἶναι ὑπὸ τὸν οὐρανὸν τῶν ἐκείνου διδασκάλων ἐκτός. ὡς δ' ὁ νεανίας ἔλεγεν τούτων διακοῦσαι ἐπιθυμεῖν καὶ

5 στρατηγίδος P
οὐρανῶν P

13 σπουδῆς τοῦ ἀρ.?

21 ἀπὸ τῶν

ingenii dexteritate, in vili quodam tuguriolo discipulos erudiebat; et, quam quisque mallet scientiam docebat. cum autem longum iam tempus transisset multique eo doctore non paenitendos progressus fecissent, contigit ut eius discipulorum iuvenis quidam, summam per eum nactus geometriae peritiam, uni ducum a secretis, rei per eum familiaris compendium facturus, ad bellum proficiscenti se ultro comitem daret; dumque illic versatur, nescio quo casu in Agarenorum potestatem veniret, ac quod viridi florentique iuventa erat, illustrium uni servus dederetur. Mamum nomine tunc Ismaelitarum ameramnunes cum Graecanicis aliis disciplinis operam dabat, tum praecipue geometriae deditus erat. accidit autem ut eius, de quo diximus, iuvenis herus de ameramnunes in disciplinis diligentia sermonem domi haberet; cumque et geometriae meminisset, "eum" ait iuvenis "eiusque lubens magistros, quippe ipse geometriae non omnino rudis, audirem." id vero ut audivit ameramnunes, ingenti gaudio ad se adolescentem accersit, quaeritque ex illo "num eiusmodi scientiae cognitione aliqua praeditus sit." ait ille; necdum tamen barbarus ut dictis fidem accommodet in animum inducit, neminem geometriae gnarum arbitratus praeter magistros suos, qui in aula agerent. dicente illo "libenter se auditurum eorumque doctrinam explora-

τῆς αὐτῶν διδασκαλίας, εὐθὺς οὗτοι παραστάντες ἀπήρχοντο ταύτης, καὶ διαχάραττον τὰ τρίγωνά τε καὶ τετράγωνα σχήματα, καὶ τοὺς Εὐκλείδου κανόνας προσέφερον, καὶ τὸ μὲν ὅτι ἐδίδασκον ἑσθραῶς καὶ ἐπιστημονικῶς, τοῦτο λέγοντες τοιαύτην ἔχει τὴν 5 κλῆσιν καὶ τοιαύτην τὸ ἕτερον, αἰτίαν δὲ καὶ λόγον, καὶ διότι οὕτως τε ἔστιν καὶ κλῆσιν ἔχει, κατάλληλον ἀπεδίδοσαν οὐδαμῶς, ἀμάθειαν καὶ ἄγνοιαν, ἀλλ' οὐ στενότητα γλώττης πως ἔχοντες. C ὡς οὖν τούτους γαυρουμένους ἑώρα καὶ μέγα φρονούντας ἐπὶ τῇ τῶν σχημάτων ὁ νεανίας καταγραφῇ, "τί" φησὶν "ὦ οὗτοι, ἐπὶ 10 κατὰς λόγου καὶ πράγματος τῆς αἰτίας τὸ κράτος ἔχουσας καὶ τοῦ διότι, ἡμεῖς τὴν ὑπαρξιν μόνον λέγοντες τοὺς τούτων παρατρέχετε λόγους ὡς οὐκ ἀναγκαίους; καὶ εἰς ταυτὸν τὸν διδασκόμενον ἄγετε ὅπου καὶ τὸν μηδὲν παιδευόμενον μηδέ τι περὶ τούτων διαγιγνώσκοντα;" τῶν δὲ διαπορησάντων καὶ τὰς αἰτίας τούτων 15 διευκρινεῖν καὶ διδάσκειν παρακελευομένων, ἐπεὶ διεμνησθέντα καὶ σαφῶς λέγοντα ταύτας διήκουον, ὡς τοῦτο μὲν διὰ τὸδε καὶ τοῦτο διὰ τὸδε τὴν εἰρημένην ἔχει κλῆσιν τε καὶ γραφήν, D καὶ ἅμα αὐτῶν ὁ νοῦς διηνοίετο καὶ τῶν λεγομένων συνίεσαν, δάμβει λοιπὸν συσχεθέντες ἡρώτων ὀπίσθους τὸ Βυζάντιον τοιούτους 20 τρέφει ἄνδρας ἐπιστήμονας. ὡς δὲ πολλοὺς οὗτος ἔλεγεν καὶ ἑαυτὸν τῶν τῶν μαθητιῶντων χορῶν ἀλλ' οὐ τῶν διδασκόντων κατέλεγεν, περὶ τοῦ διδασκάλου τούτου αὐτῶν ἐπανηρώτων, οὐ ζῶον ἔτι ἠρέθμηται καὶ ὑπεράνω πέφυκε γῆς. ὁ δὲ "ἔστι τε",

4 ἔχει?

11 τοῦ] τὸ F

22 οὐ] εἰ?

tum," illi statim adstantes geometrica auspicantur, figurasque triangula et quadrangula describunt, atque Euclidis canones afferunt; factumque, ac sic se rem habere, strenue ac erudite docent, sic nimirum istud vocari, hoc illius esse nomen: causam vero et rationem adscripti nominis, ac cur se res ita habeat, nullam illius momenti afferentes, meram suam incitiam ac ignorantiam, sola linguae angustia pro eius veritate non pressi, prodebant. tum invenis elato animo ventosas ob eam figurarum descriptionem videns, "cum in omni doctrina" inquit "ac negotio rei causa eiusque assignata ratio primas teneat, cur vos, res solennimodo esse dicendo, quasi nullius frugis rationes omittitis, inque eandem classem eum qui doctus sit et eruditus, ac qui earum rerum ignarus, redigitis?" haesitantibus illis, et ut ipse causas distincte ederet atque doceret rogantibus, ubi exponentem ac perspicue dicentem audire, "istud nimirum in causa esse cur hoc istud sortitum sit nomen, hocque illud, hancque adeo delineationem;" eoque loquente eorum animus aperiebatur, sermonemque intellexerunt; porro hominem admirari ac cum stupore percontari, "quotos Byzantium viros eius generis sicque eruditos aleret?" respondente illo "longe plurimos, ac se ex discipulorum, non ex magistrorum numero esse," rursus de doctore quaerunt,

ἔφησεν “ὕπὲρ γῆς,” καὶ τὴν αὐτοῦ ἀρετὴν ἐξεθείασεν, ἀκτῆμονα βίον διάγειν λέγων αὐτὸν καὶ τοῖς πολλοῖς ἄγνωστον, ἐπὶ σοφίᾳ
P 117 διαλάμποντι. γράμματα γοῦν εὐθὺς ὁ Μῆμοῦν πρὸς ἐκείνον δια-
χαράττει, τόνδε τὸν νοῦν περιέχοντα, “ὡς ἐκ τοῦ καρποῦ τὸ δέν-
δρον ἐπέγνωμεν, ἐκ τοῦ μαθητοῦ τὸν διδάσκαλον. ἐπεὶ γοῦν τόσους 5
ὦν περὶ τὴν ἐπιστήμην τῶν ὄντων δι’ ἀρετὴν καὶ γνώσεως βάρους
ἄγνωστος εἰ τοῖς σοῖς συμπολίταις καὶ τῆς σοφίας καὶ γνώσεως
οὐκ ἔπαυτο τοὺς καρποὺς ἀπειλήσας, ὅτι μηδὲ τιμῆς ἠξίωσαι παρ’ αὐ-
τῶν, μὴ ἀπαξιώσης ἔλθειν πρὸς ἡμᾶς καὶ τῆς σῆς διδασκαλίας
μεταδοῦναι ἡμῖν. εἰ γὰρ οὕτω τοῦτο γένηται, τοὺς ἀρχένας σοι 10
κλινεῖ γένος ἕπαν τὸ τῶν Σαρακηνῶν, καὶ πλούτου καὶ δωρεῶν
ἀξιωθήσῃ, ὧν οὐδεὶς πώποτε ἀνθρώπων ἠξιώται.” ἐπιδοὺς οὖν
B τὰ γράμματα τῷ νεανίᾳ, καὶ δώροις αὐτὸν φιλοφρονησάμενος,
τὸν διδάσκαλον καταλαμβάνειν ἐκέλευσεν, καὶ τιμὰς εὐθὺς ὑπ-
ισχεῖτο καὶ δωρεὰς καὶ αὐδίας, εἰ βούλοιο, τὴν εἰς οἶκον ἐπάνο- 15
δον, μόνον εἰ τοῦτον πείσειε τὴν τῶν Ῥωμαίων καταλιπεῖν γῆν.
ὡς τὴν βασιλεῦσσαν ἔφθασε καὶ τοῦ διδασκάλου πρὸς πρόσωπον
ἔστηκεν, ἢ τοῦτου θέα ἀναφλέξασά τε καὶ οἶον θερμαίνουσα δλο-
φύρεσθαι κατηνύγκαζε, καὶ δάκρυσιν οὐ παρειὰς μόνον ἀλλὰ καὶ
τράχηλον καὶ στέρνα διάβροχα ἐμποιεῖν. καὶ τὸ πρῶτον ἀφασία 20
τῶν δρωμένων τὸν διδάσκαλον κατελάμβανε, τίς τε εἶη οὐκ εἰδώς,
C καὶ ὅτου ταῦτα ἔνεκεν διαπράττετο· ἢ τε γὰρ τοῦτου μορφή ἄλ-

17 τῆς] γῆς P

“num adhuc vivat ac superstes sit.” respondet vero “omnino superstitem esse,” virique magnifice virtutem laudat, dicens inopem vitam agere, ac vulgo ignotum sapientia clarere. statim ergo Mamum ad hunc literas in hanc sententiam scribit. “ex fructu arborem, ex discipulo magistrum agnovimus. ergo tu, qui tanta rerum praeditus scientia ob virtutem ac scientiae altitudinem civibus tuis ignotus es, necdumque sapientiae ac scientiae fructus percepisti (quippe nullum ab eis honorem consecutus), ne dedigneris venire ad nos, tua nos doctrina impartiturus. hoc si feceris, tibi cervicem gens omnis Saracenorum inclinans tanta munerum ac divitiarum vi cumulabit, quanta nemini unquam hominum obtigit.” his ergo literis adolescenti traditis, eoque liberaliter donato, ad magistrum iubet proficisci; rursusque honores ac munera pollicetur; ac si velit, etiam facultatem facturum redeundi in patriam, si modo Leoni, ut ad eos transeat Romano relicto orbe, suaserit. ubi itaque in urbem regiam venit, ac coram magistro adstitit, eius incensus aspectu, velutque calore exaestuans, in gemitus cogitur, nec solum genas sed et collum et renes rigat lacrimis. ac primum quidem incertus magister haerere, cum nec quis ille esset exploratum haberet, nec sciret cuius gratia haec agerentur. adolescentis enim longiore mora

λοιωθεῖσα τῷ χρόνῳ καὶ τῇ τῆς αἰχμαλωσίας κακουχίᾳ ἀλλοῖον τὸν νεανίαν ἄλλ' οὐκ ἐκείνον εἶναι τὸν γνωριζόμενον ἀνεπίδασκεν. ὡς δὲ τὴν τοῦτου γνώσιν κατὰ μικρὸν ἐδίδου, ὄνομα καὶ μαθήματα ἐπειπὼν, καὶ προσετίθει τὰ τῆς αἰχμαλωσίας καὶ τὴν αἰτίαν 5 τῆς ἀπολυτρώσεώς τε καὶ ἀφίξεως, καὶ ἅμα εἰς χεῖρας ἐδίδου δὴ τὴν γραφὴν, τότε δὴ κοινῇ τὴν τραγωδίαν ἐπλήρουν καὶ θρηνηδίας. πλὴν οὐκ ἀκίνδυνον εἶναι λογισάμενος τὴν ἐκ τῶν ἐχθρῶν γραφὴν, εἴ γέ ποτε κατάφωρος γένοιτο, τῷ λογοθέτῃ πρόβεισι (Θεόκτιστος οὗτος ἦν ὁ παρναλάωμα τῷ Βάρδα γενόμενος) καὶ 10 δηγῆτο τὰ τοῦ αἰχμαλώτου πάντα καὶ μαθητοῦ, καὶ ἅμα δίδωσεν τὴν τοῦ ἀμεραμνονῆ γραφὴν. αὕτη ἡ αἰτία τῆς τοῦδε τοῦ Δ ἀπὸρὸς πρὸς τὸν βασιλέα γνώσεώς τε καὶ οἰκείωσις. οὗτος ὁ μαθητῆς καὶ τοῦτο τὸ γράμμα τὴν τε τοῦ Λέοντος σοφίαν ἐν ὑπαίθερῳ γενέσθαι ἐν γωνίᾳ τέως οὖσαν ἐποίησεν καὶ τῆς ἐπιτελείας ἐκείνης καὶ πενίας ἔξω παρήγαγεν. τό τε γὰρ γράμμα ἐμφανίζει τῷ Θεοφίλῳ ὁ λογοθέτης, καὶ προσκαλεῖται τοῦτον αὐτός, καὶ πλουτίζεται καὶ ἐν τῷ τῶν ἁγίων μ' ναῶν διδάσκειν δημοσίᾳ παρὰ τοῦ βασιλέως ἐπέχεται. οὐ πολλὸς γοῦν χρόνος, καὶ ἐπεὶ διέγνω ὁ Μάμουσ μὴ βούλεσθαι τὸν φιλόσοφον τῆς οἰκείας τὴν ἀλλοτριάν 20 ἀλλάξασθαι, διὰ γραφῆς ἐκτίθησεν ἀπορίας γεωμετρικῶν τε καὶ ἀστρολογικῶν ζητημάτων καὶ τινων ἐτέρων δυσδιαγνώστων κεφαλαίων, καὶ τὴν λύσιν τούτων κομίσασθαι ἄξιόν. ὡς δ' οὖν ἕκαστοι προσηκόντως ἠρμήνευσεν ὁ Λέων καὶ τὰς τούτων λύσεις ἐξέδωκε, προσεφάρμοσέ τε τούτοις καὶ τινα προγνώσεως ἐκπλήξεως

24 τινὰς προγνώσεις?

innata species, malisque captivitatis detrita, alium existimari praebebat quam qui notus erat. at ubi paulatim sui notitiam fecit, nomenque ac disciplinas edidit, et captivitatem adiecit, causamque redemptionis ac cur venerit, simulque literas in manus dedit, tunc sane communi ambo lactu planctusque soluti sunt. cum tamen Leo haud sibi tutum intelligeret, si quando ab hoste clanculum literas accepisse deprehenderetur, ad logothetam accedit (Theocistus is erat, cui Bardas necem concisivit) ac captivi verba omnia et discipuli exponit, simulque ameramnunus literas tradit. sicque virum imperatori innoscere contigit, inque illius necessariorum numerum cooptari. hic discipulus ac epistola, quae haecenas in angulo delitnerat, Leonis sapientiam in apertum produxit, adiectaque illa cum per egestatem vitae sorte exemit. logotheta namque Theophilo literas ostendit; quem ille accersitum ditat, publiceque doctorem in sanctorum quadraginta martyrum sacra aede praeficit. ubi non multis exactis diebus, intelligens Mamum haud ex animo Leoni esse ut natali solo felicto se ad eum conferret, geometricas quasdam ac astronomicas aliarumque scientiarum difficiles quaestiones solertia mentis solvendas ac exponendas mittit. Leo ubi rite singulas interpretatus esset ac universamque solutionem edidisset, quasdam etiam admirationis

Ἔνεκα, τότε δὴ μεγάλως ἐπὶ χειρας λαβόντα αὐτὰ τὸν ἀμεραμνονῆ τρωθῆναι δὴ τῷ τούτου πόθῳ, καὶ μέγα ἀνακραγεῖν, τὸν ἄνδρα τῆς φιλοσοφίας καὶ τῶν μαθημάτων ὑπεραγάμενος. ὄθεν ἐδοῦς οὐ πρὸς ἐκεῖνον πρὸς δὲ τὸν Θεόφιλον ἐπιστολὴν πέμπει, τὸν τοῦν τούτου ἐμπεριέχουσαν, ὡς ἐβουλόμην μὲν αὐτὸς ἀφαιέσθαι σοι,⁵ ἔργον φίλου τε καὶ μαθητοῦ ἐκπληρῶν· ἐπεὶ δὲ ἦ τε προσυ-
B κειμένη μοι ἀρχὴ ἐκ Θεοῦ καὶ ὁ πολὺς ὑπὸ τῆν χειρά μου τελῶν καὶ ἔξουσίαν λαὸς τοῦτο οὐ συγχωρεῖ, ἀξιῶ τὸν ὃν ἔχεις ἐπὶ φιλοσοφίᾳ καὶ ταῖς ἄλλαις ἐπιστήμαις περιβόητον ἄνδρα βραχύν τινα χρόνον ἐπαποστείλαι, καὶ συγγενέσθαι μοι τοῦτον πῆσαι, τρόπον¹⁰ διδασκαλίας τῆς αὐτοῦ ἐπιστήμης μεταδιδόντα καὶ ἀρετῆς τῷ σὺ-
 τως ἔχοντι ἐμοὶ πρὸς ἐκείνας ἐρωτικῶς. πάντως δὲ οὐκ ἀναβολὴ τις γενήσεται ὅτι τε τῶν οὐχ ὁμογλώσσων ἐγὼ καὶ ὅτι τῆς πίστεως ἀλλότριος· ἀλλ' ὅτι μᾶλλον τοιοῦτος ὁ ἀξιῶν, πέρας ἢ αἴτησις λήψεται πρὸς φίλους ἐπιεικέσι τε καὶ χρηστοῖς. χάρις δὲ σοι κα-
C ταβληθήσεται ὑπὲρ τούτου χρυσίου μὲν εἴκοσι κεντηνάρια, εἰρήνη δὲ καὶ σπονδαὶ ἀίδιοι τε καὶ ἀτελεύτητοι. τοσοῦτοις μὲν ἐκεῖνος τῆν αὐτοῦ ἔξωνεῖτο παρουσίαν καὶ ἄφιξιν· ἀλλ' ὁ Θεόφιλος ἀνταποκρίνας καὶ ἄλογον τὸ οἰκεῖον δοῦναι ἑτέροις καλὸν καὶ τῆν τῶν ὄντων γνῶσιν ἔκδοτον ποιῆσαι τοῖς ἔθνεσι, δι' ἧς τὸ τῶν Ρω-
 μαίων γένος θαυμάζεται τε καὶ τιμᾶται παρὰ πᾶσιν, ἐκείνῳ μὲν οὐκ ἐπένευσε, τοῦτον δὲ διὰ τιμῆς πλείονος σχὼν τὸν Ἰωάννην τοῦ

16 ἐκατὸν margo Combef.

19 τῶν om P

causa futura praedicendi signa adiecit. tunc ameramnunes accceptis in manus literis maiorem in modum viri desiderio animo affici altumque vocem tollere, eius philosophiae ac disciplinarum defixus admiratione. mox ergo non ad Leonem sed ad ipsum imperatorem literas scribit, hunc fere continentes sensum. "statueram, quod est amici discipulique officium, ipse ad te venire: sed cum creditum mihi a deo imperium tantaque haec subiectae plebis multitudo id non permittant, rogo ut quem virum philosophia aliisque disciplinis longe celebrem habes, ad breve tempus mittas ac mecum versari iubeas, ut me sua ille doctrina ac virtute, quarum tanto amore flagro, impertiat. neque ob religionis gentisque diversitatem praestare rem differas: sed magis quod talis est qui rogat, finem facile vota habebunt inter probos ac mites amicos. pro hoc fere munere auri centenaria viginti reddemus, pacemque ac foedus perenne componemus." tantis ille redimendam viri praesentiam putavit, et quod is illi utendum praeberet. at Theophilus dato responso, nec consentaneum ratus bonum proprium aliis tradere, rerumque scientiam gentibus prode, cuius causa Romanum genus ubique gentium admirationem habet honorique ducitur, eius minime votis annuit: Leonem vero maiori porro in honore iubens, Iohanni patriarchalem tam sedem

πατριάρχικου τότε θρόνου αντιποιοῦμενον κατὰ τὴν Θεσσαλονικίαν μητρόπολιν, καὶ ὡς πλήρη σοφίας ὄντα καὶ ὡς οἰκειούμενον τούτῳ κατὰ συγγένειαν, χειροτονεῖν ἐγκλιεύεται. (28) ὃς ἐπεὶ D
 μετὰ τὴν χειροτονίαν κατὰ τὴν Θεσσαλονίκην ἐγένετο, εἶχε μὲν
 5 ἕκαστας τὴν αὐτοῦ εὐλαβούμενους τε καὶ τιμῶντας ἀρετὴν, εἶχε
 δὲ μᾶλλον τιμῶντας τοῦτον λαμπρότερον ἔκ τινος αἰτίας ἦν ὁ λόγος
 θελοῖ. περὶ τὰς τῶν καρπῶν γονὰς στεῖρά πως τοσοῦτον ὠρᾶτο
 ἢ γῆ καὶ ἄτεκρος κατ' ἐκεῖνο καιροῦ ὡς καὶ θάνατον κατεπεύγε-
 σθαι. οὓς ἰδὼν τῷ τῆς συμπαθείας οἴκῳ βληθεὶς μήτ' ἀθυμεῖν
 10 παρήγει μήτε μὴν συμφοραῖς ἐπαπόλλυσθαι, εἶγε δὴ βοούλοιντο
 τῆς τοῦ Θεοῦ ἐπακουσίμης καὶ αὐτοῦ γε τυχεῖν. περὶ τινι γούν
 καιρῶν, ὃν ἐκ τῆς ἀστρολογικῆς ἐδιδάσκετο ἀστέρων τινῶν ἐπιτο-
 λαῖς τε καὶ φάσεις ἀπόρροιάν τινα καὶ συμπάθειαν τοῖς περιγελοῖς P 119
 προσγίνεσθαι, τὰ σπέρματα τῇ γῆ κατεβάλλετο καὶ ὑπὸ κόλπους
 15 ταύτης ἐδίδου, ὧν τοσαύτη γενέσθαι συνέβη εὐφορίαν τε καὶ εὐ-
 καρλίαν, ἐπεὶ τὸ ξυρ ἀνέτελλεν καὶ ὁ τοῦ θέρους ἐφειστήκει και-
 ρός, ὡς πολλοὺς ἐπαρκέσαι χρόνους αὐτοῖς καὶ εἰς τὸ ἐξῆς, πάν-
 τως ὄφτω τοῦ Θεοῦ τὸν ἄμητον πολύχουον ἐνεγκαιμένου ταῖς τῶν
 ἀναγκαζομένων λιτανείαις ἐπιδόντος καὶ ἱκεταῖς, ἀλλ' οὐ τῇ
 20 δεικνύοντι περὶ τὰ τοιαῦτα ματαιοπονία. τοῦτο γούν τὴν ἐπὶ πλέον
 τῶν Θεσσαλονικίαν ἠῤῥησε πρὸς τὸν ἄνδρα στοργῆν καὶ τὸ φιλ-
 τρον αὐτῶν δειγχεῖν, ὡς εἰκός. (29) θαυμαζόντων δὲ πολλῶν B

administranti iubet ut eum Thessalonicensem metropolitam ordinet, vi-
 rum scilicet sapientia ornatum, et qui sanguinis necessitudine ipsum
 contingeret. (28) ubi sacerdotio initiatus Leo Thessalonicam venit,
 omnium in se civium animos, ipsum pro virtute venerantium ac colen-
 tiam, convertit. accidit vero etiam aliquid quod eam eius venerationem
 ac cultum magnificentius auxit. eo tempore tanta fuit terrae sterilitas
 omniumque frugum penuria, ut et mors iam immineret. visa autem
 Leo civium tanta miseria, miserantis animi affectu saucius, hortatur
 necitiam ponere nec calamitatibus immori, si modo divinam opem
 consequi velint atque eius quoque auxilio iuari. ad certum itaque
 tempus, quo ex astrologia didicerat ab stellarum quarundam exortu con-
 spectuque benigniores quasdam e caelo influentias in haec inferiora de-
 mitti, sementem facere iubet inque terrae sinum iacere; quo facto tanta
 fertilitas frugumque ubertas appetente vere messisque tempore contigit
 ut in multis deinceps annos collecta annona sufficeret, ita plane deo
 uberem illam messem conferente, cum se facilem miserorum supplica-
 tionibus ac votis praebuisset, non quasi inanis illa astrologi observatio,
 tantae illius benignitatis causa exstiterit. ea tamen res Thessalonicen-
 sium erga Leonem amoris vim ac flammam, uti par est, maiorem in
 modum excitavit anxique. (29) porro plerisque eius sapientiam mi-

περὶ τῆς αὐτοῦ σοφίας, καὶ ἄλλας εἰς ἄκρον ἔφθασε πασῶν τῶν ἐπιστημῶν, λέγεται πρὸς τινα τῶν ἑαυτοῦ συνήθων φάναι "ὡς τὴν μὲν γραμματικὴν καὶ ποιητικὴν κατὰ τὴν Κωνσταντινούπολιν διατρέψων κατῶρθωσεν, ῥητορικὴν δὲ καὶ φιλοσοφίαν καὶ ἀριθμῶν ἀναλήψεις κατὰ τὴν τῆσον Ἄνδρον γινόμενος· ἐκίσει γάρ τινας σοφῶ ἀνδρὶ ἐντυχὸν καὶ τὰς ἀρχὰς μόνον καὶ τινὰς λόγους παρ' αὐτοῦ λαβὼν, ἐπεὶ μὴ ὅσον ἐβούλετο εὔρισκεν, τῇ χέρσῳ ταύτης περινοστῶν καὶ μοναστήρια καταλαμβάνων· καὶ τὰς ἀποκειμένας βίβλους ἀνερευνῶν τε καὶ ποριζόμενος, καὶ πρὸς τὰς κορυφὰς τῶν ὁρέων σπουδαιώτερον ταύτας ἐμμελετῶν, πρὸς τὸ τῆς γνώσεως οὕτως ὕψος ἀνεβιβάζετο, ὅτε δὴ καὶ κόρον οὐκ ἔχον τῶν μαθημάτων πρὸς τὴν βασιλεύουσαν αὖτις ὑπέστρεψεν, τὰ σπέρματα τῶν ἐπιστημῶν ταῖς τῶν βουλομένων διανοαῖς καταβαλλόμενος." ἀλλὰ ταῦτα μὲν πρότερον· καὶ νῦν δὲ ἐκεῖ μετὰ τρεῖς χρόνους (τοσοῦτος δὲ ὁ τῆς τοῦ θρόνου ἀντιλήψεως χρόνος) ἐκ τῆς κυδαί-10 ρείσεως αὖτις ἐσχόλαζεν, τῆς κατὰ τὴν Μαγναύραν μὲν οὗτος ἦρχε φιλοσόφου σχολῆς, ὁ δὲ δὴ τούτου φοιτητῆς Θεόδωρος τοῦ τῆς γεωμετρίας διαιτητηρίου πρῶτατο, καὶ Θεοδήγιος τοῦ τῆς ἀστρονομίας, καὶ Κομητᾶς τῆς τὰς φωνὰς ἐξελληνιστοῦς γραμματικῆς· οἷς ὁ Βάρδας καὶ δαφιλῶς ἐπαρκῶν καὶ ἐκ φιλομαθίας πολλῶν ἐπιφοιτῶν καὶ τῶν διδασκομένων τὰς φάσεις ἐπιρρωννύς, ἐντὸς τοῦ καθήκοντος χρόνου ὥσπερ πτερὰ τοῖς λόγοις διδοὺς πτεροφύειν ἐποιεῖ καὶ προβαίνειν εἰς τοῦμπροσθεν.

rantibus, ac qua ille ratione ad omnium scientiarum apicem evaserit rogantibus, dixisse ferunt ad quendam sibi familiarem "grammaticam quidem ac poesin Cpoli morantem se didicisse, rhetoricam vero et philosophiam nec non arithmeticam in Andro insula versantem. illic enim cum docto quodam viro consuetudinem habuisse, ab eoque principiis duntaxat ac praeceptis quibusdam rationibusque imbutum, nec quantam desideraverat nactum eruditionis vim, vicinam continentem pervagando monasteriaque adeundo, atque in illis exstantes libros scrutando sibi que comparando atque in montium ingis acri diligentia evolviendo et in eis meditando, ad tantae doctrinae fastigium evasisse. tumque abunde disciplinis expletum in urbem regiam rursus venisse, eorumque animis qui ipsius uti opera vellent scientiarum semina inspersisse." verum haec prius: modo autem, post tres annos (tot enim fluxerant ab arrepto sacerdotio) iterum cessare iuseus ac gradu motus philosophiae scholam ad Magnauram regendam susceperat: Theodorus vero eius discipulus geometriae ludo praesidebat, Theodegius astronomiae, Cometas linguae Graecae grammaticae. iis Bardas dum large saemptus suppeditat, ac quo scientiarum desiderio accensus videbatur, saepe ipse quoque scholas frequentans discipulorumque animos confirmans, intra iusti temporis moras velut alas doctrinis addidit, eisque plumescendi (ut sic dicam) ac profectus maximi compendium fecit.

30. Καὶ τοῖς τοῦ ἵπποδρόμου δὲ συνεχῶς ὁ Βάρδας ἐαυ-
 τὸν ἰδίῳ κριτηρίῳ, καὶ ἐραστῆς νομίζεσθαι ταύτης τῆς γνώμης
 φιλοτιμούμενος. ἔτυχε δ' ἂν παρὰ πολλοῖς, τοῦ χρόνου τὰ γε-
 γνηῖα καλῶσαντος· ἀλλὰ πάλιν τὰ τῆς ἐκκλησίας κυκῆσας τε καὶ P 120
 ἐναταρῶνας, καὶ ἀντὶ γαλήνης φιλονεικίας αὐτῇ καὶ κακώσεων
 [καὶ] ὀλεθρίων αἰτίας γεγονώς, εἰκότως οὐ τὴν κρείττω δόξαν ἀλλὰ
 τὴν ἐναντίαν ἠτέγκατο. ἄρτι γὰρ τὸν βίον Μεθοδίου μετηλλαχό-
 τος, τίσσεσας μόνους χρόνους τὸν τῆς Κωνσταντινουπόλεως θρό-
 νου κεκρατηκότος, Ἰγνάτιον μοναχὸν ὄντα καὶ τῆς μονῆς ἡγούμε-
 νον τοῦ Σατύρου, τὸν Νικηφόρου μὲν τοῦ βασιλέως ἔχοντον, οὐδὲν
 δὲ Μιχαὴλ, τὸν ἐπ' εὐλαβείᾳ καὶ ἀρετῇ παντοία μαρτυρηθέντω
 πρὸς τὸν τῆς πατριαρχίας θρόνον ἀναβιβάζουσι καὶ τῆς οἰκουμέ-
 νης τοῦσδε οἴακας ἐμπιστεύουσιν. οὗτος οὖν μετὰ τινος χρόνους
 τὸν Βάρδα ἐπὶ τῇ τοῦ οἰκείου γυναικίου ἀλόγως καὶ ἀναίτιως ἀπο-
 βολῇ τῆς αὐτοῦ δὲ νόμης περιπλοκῇ τῆς ἐκκλησίας ἀπέργων, B
 καὶ μὴ τῶν θεῶν κανόνων ἡμέλει, τὴν ἣν ἐκείνῳ ἔδιδον ποιήν
 τῆς ἐκκλησίας ἀποπεμπόμενος, ταύτην εἰσπράττειται παρ' αὐτοῦ.
 καὶ ἴνα τὸν λαμὸν καὶ τὴν δέψιν παρῶ καὶ τὰς ἐπὶ γῆς τοῦ ἀνδρὸς
 ἐκτάσεις τε καὶ ραβδισμῶδες καὶ τὰς κινδ' ὄλον τὸ σῶμα ὠμοτάτας
 πλῆγας, ἐν τούτῳ μόνον ἐγὼ εἰπὼν ἐπὶ τὰ συνεχῆ βαδιοῦμαι τῆς
 ἱστορίας. (31) παρεδίδον τὸν Ἰγνάτιον ὁ Βάρδας φρουρᾶ, καὶ
 φρουρᾶ ἀπηνεῖ τε καὶ χαλεπῇ· ἣ δὲ ἦν ἐν τῷ τῶν ἱερῶν ἀποστό- C
 λων τιμένει, οὐκ ἐν τῷ δὴ μεγάλῳ τε καὶ σεμνῷ, ἀλλ' ἐνθα οἱ

30. Idem Bardas in iudiciis in Circo agitari solitis assidens erat,
 utinamque iuris aequique tenacis laudem ambiens vulgo utique adeptus
 esset, tempore obscurante ea quae illi iam iniqua patrata erant: quia
 tamen horum res ecclesiae miscuit ac turbavit, rixaeque ei et malorum
 ac exitii auctor exstitit, pro tranquillitate, qua fruebatur, hinc merito non
 gloriam sed probrum labemque reportavit. etenim Methodio, ubi annos
 sollemniter quattuor sedem Cpolititanam rexerat, ex humanis sublato,
 Ignatium monachum ac monasterii Satyri tum praepositum, Nicephori
 imperatoris ex filia nepotem ac Michaelis filium, virum scilicet omni
 pietatis atque virtutis laude clarum, qui rerum potiebantur ad patriar-
 chalem sedem provehant, eique orbis gubernacula concedunt. hic ita-
 que post annos aliquot, dum Bardam Caesarem, quod nulla legitima
 causa aut crimine repudiata uxore cum nuru sua commiscebatur, neglecti
 canonum iuris non indiligens vindex et ultor, ecclesia arcet; quamque
 illi poenam indixerat, eiciendo ab ecclesia, eandem ab eo vicissim sus-
 tult. atque ut famem sitimque praeteream, humique distento corpore
 verbera ac saevissimas membris omnibus plagas tacetam, ubi unum hoc
 tantummodo dixerō, occipiam historiae seriem repetam. (31) traditur a
 Bardas Ignatius carceri, idque immadi funestissimoque. fuit ille in san-
 ctorum apostolorum delubro, non in magna ac venerabili apostolorum

Theophanes contin.

13

τάφοι καὶ λέγονται καὶ εἰσὶν. ἔκεισε δὴ ἐναποκλείσαντες ἐν τινὶ
 τοῦτον τάφῳ τοῦ Κοπρωνύμου, ἐν κρυμῷ καὶ παγετῷ γυμνότερον
 ὑπέρου, τὸ τῆς παροιμίας, ἐν μετεώρῳ ἐπικαθίσαντες τὰ τοῦ κρυ-
 μοῦ καὶ χειμῶνος πάσχειν ἐξεβιάζοντο· τὰ δὲ ἦν ἡ δυσεντερία τε
 καὶ τῶν ἐντὸς ἀναγκαίων ἐκ τῆς τοῦ ψύχους ὑπερβολῆς διὰ γα-5
 στρός ἀπόρροια καὶ θάνατος ἐκ τούτου πικρός. ἀπεβίω δ' ἂν ἐκ
 τῆς τῶν φρουρούντων δεινότητος καὶ ὠμότητος (ἦσαν δὲ οὗτοι ὁ τε
 Γοργονίτης Ἰωάννης καὶ ὁ Σκουτελόπτης Νικόλαος καὶ Θεόδωρος
 D ὁ Μωρός), εἰ μὴ τις οἰκτῶ βαλλόμενος (Κωνσταντῖνος ἦν ὁ Ἀρ-
 μενιακός) τῇ τούτων ἀπουσίᾳ ἐν τῷ μέλλειν σιτίσθαι ἐκειδέν τε 10
 τὸν ἄνθρωπον κατεβίβαζεν, καὶ οἶνω βραχεῖ, ἔτι δὲ καὶ ἄρτῳ καὶ
 μικρῇ τινὶ περιθάλαπει τὸ λυποῦν ἐπ' ὀλίγον παρεμυθεῖτο. ὡς δὲ
 τὸ τῆς τιμωρίας ἀρκούντως ἐδόκει αὐτῷ, τότε δὴ ὑπερόριον μὲν
 τὸν ἄνδρα τοῦτον κατὰ τὴν νῆσον Μιτυλήνην ποιεῖ· ἐπεὶ δὲ καὶ
 τινες τῶν ἐπισκόπων ἀντέλεγον καὶ τὴν δίκην πόρρω που δὴ οὔσαν 15
 καὶ ἀποφοιτήσασαν ἐπεκαλοῦντο καὶ οὐκ εἶ τι γένηται ἄλλον δέξα-
 P 121 σθαι ἠπέλιον, ἀλλὰ τῆς ἐκκλησίας συναπορρήγησθαι, τὸν ἐκ τού-
 του τάραχον δὴ κατευλαβηθεὶς ἔγνω καὶ τούτους ἀπάτη περιελθεῖν
 καὶ ἀλισπεκῆ. ἰδίᾳ γοῦν καὶ κρυφῇ τούτων ἕκαστον μετακαλού-
 μενος οὐ μικρὸν τι καὶ ταπεινὸν ὑπισχεῖτό τε καὶ ἐδίδου, εἰ μόνον 20
 ἀποσταίεν τοῦ Ἰγνατίου, ἀλλὰ τὸν θρόνον αὐτὸν Κωνσταντινουπό-
 λεως. ὡς δ' ἐνεδίδουσαν ἅπαντες καὶ τῆς μὲν δόξης ἠττώωντο, τοῦ

S τὸ om P

7 οὗτος P

sedes, sed ubi et dicuntur sepulcra et exstant. ibi in quodam sepulcro
 includentes, quod Copronymi fuerat, geluque ac frigore (pistillo, quod
 proverbio dicitur, nudiores) conficiendum in eius superioribus statuen-
 tes, in ea incommoda morbosque, qui eam aëris intemperiem sequi so-
 lent, ipsum coniecerunt, dysenteriam scilicet, intestinorumque gelu fri-
 gorisque exsuperantia per ventrem deiectionem, indeque acerbam mortem.
 ac plane ex custodum immanitate et saevitia ea exstinctus esset (erant
 illi Ioannes Gorgonites et Nicolaus Scuteloptes et Theodorus Morus),
 nisi quis miseratione tactus (Constantinus scilicet Armeniacus) illis tum
 per cibi sumendi occasionem absentibus eum inde demississet, modicoque
 vino ac pane necnon tantillo quodam fomento nonnihil dolorem mitigas-
 set. ubi autem Bardas sat eum poenarum dedisse existimavit, in insu-
 lam Mitylenem exilio relegat. quia vero nonnulli episcopi adversaban-
 tur, iusque in eo profligatum ac procul valere iussum obiectabant, quic-
 quid denique contingeret, nullum aliam se recepturos minabantur, quin
 immo ab ecclesia pariter scissum iri, hinc rerum turbationem veritus
 Bardas hos quoque dolo ac vulpina adoriendos putavit. singulos itaque
 seorsum ac clanculum ad se accersens non exiguum aliquid, aut quod
 merito spernendum videretur, tum pollicebatur tum dabat, modo solum
 ab Ignatio discederent; sed ipsam sedem Cpolititanam. cunctis vero ce-

δὲ καλοῦ ἔνεκεν καὶ νομίμον ἀπέλεγεν οὐδείς, τότε δὴ τότε ὑπε-
 τιθῆι ὡς ὁ μὲν βασιλεὺς αὐτοῖς τὰς ὑποσχέσεις μὲν ἐκπληρώσειεν,
 αὐτοὶ δὲ τὸ εὐσχημον τηροῦντές τε καὶ σεμνὸν ἅμα τῷ πρὸς αὐτὸν
 κληθῆναι μὴ πρὸς τὰ διδόμενα κατανεύσητε, ἵνα καὶ αὐτός, φησί, B
 5 τῆς ἡμῶν εἴη ὑπεραγάμενος ἀρετῆς. οὕτως δὴ ἕκαστον σὸς ὁμοῦ
 ἀλλ' ἴδια καὶ κατὰ μόνους πρὸς τὸν Μιχαὴλ προσκυλούμενος μὴ
 ἀδωρὸν ἐπιτηδῶν τῇ τιμῇ ἀνέπειθεν. καὶ οὗτοι μὲν ἐκ μόνου
 προσρήματος ἀξιούμενοι τε καὶ ἀπαρνούμενοι ἔλαθον ἑαυτοὺς πα-
 ραδειγματίσαντες· τῆς γὰρ ἀρετῆς ἐξέπιπτον τῷ τῆς δόξης νικώ-
 10 μνοι ἔρωτι, καὶ ταύτης αὐδῆς ἡμάρτανον, ὅτι μὴ καλῶς ἀλλ'
 ἐπιβούλως τὸν Ἰγνατίου παρεδίδουσαν. (32) οὕτως οὖν ἐπεὶ καὶ
 οὗτοι ἄνθρωποι ὄντες ἐφάνησαν καὶ οὕτω δὴ ἠπατήθησαν, Φωτίῳ C
 ἐπὶ σοφίᾳ μὲν ὄντι γνωρίμῳ ἀνδρὶ, κοσμητῆς δὲ τάξεως ἀντιποιου-
 μένω καὶ τὴν τοῦ πρωτοασηκρήτις δεδραγμένῳ τιμῇν, τὸν θρόνον
 15 ἐδίδου τῆς Κωνσταντινουπόλεως. καὶ ἵνα δὴ καὶ τὰ αὐτῶν κρα-
 ταιώτερα ἀποφῆνωσιν, τοποτηρητὰς μὲν ἐκ Ρώμης ἐπ' ἄλλαις προ-
 φάσει (κατὰ γὰρ τῶν εἰκονομάχων) σταλέντους μεταπεμπόμενοι,
 κατὰ δὲ Ἰγνατίου μετὰ τοῦ καιροῦ γεγονέναι παρασκευάσαντες
 καὶ συνεδριάσαντες, καὶ ἐν τῷ τῶν θείων ἀποστόλων τιμένῳ δε-
 20 δημοσκευμένη καθαιρέσει τοῦτον καθυποβαλόντες, ἐπεὶ τῆς ἐξουρίας D
 μετακάλεσαντο, πνευμαῖς τὰ πρόσωπα καὶ τοὺς δόντας συνθλά-
 σαιτες, πᾶσαν σιοκτόμαιναν κατὰ τῶν ἱερέων κακῶς, καὶ δευτερος

22 Fort. κνωῖσι. margo Combef.

dentibus gloriaeque ambitu superatis, nec ut iuris aequique causa refragantur ullam rationem habentibus, tunc nimirum singulos admonuit, impleturum quidem imperatorem quae erat pollicitus, illis tamen servandum quod ex decori honestique ratione existat; nec statim cum accerserit, acquiescendum ut oblata accipiam, "quo et ipse imperator vestrae" inquit "virtutis supra modum admirator existat." sic itaque singulis non simul sed seorsum vocatis, auctor est ne confestim in dignitatem involent. atque hi quidem ex sola salutatione rogati ac abnuentes, ipsi se ipsos imprudenter traducebant: gloriae enim amore superati virtutis favore lacturam; nec gloriam sunt assecuti, quod non rite exque honesti ratione sed insidiosae Ignatii causam prodiderant. (32) sic itaque his quoque humanum quid se passos ostendentibus, inque eum modum deceptis, Photio viro sapientiae laude claro, saeculari militia ac dignitate secretariorum principi, Cpolititanam aedem tribuit. atque ut gestis maius quid ad robur adiiherent, Romani antistitis vicarios, alia occasione Romanos (adversus scilicet haeresim iconomachorum) accersentes adversusque Ignatium quaesita opportunitate coactoque concilio adducentes, in divinatorum apostolorum sacra aede publicata sententia, Ignatium depositionis poenae subiciunt; eique ab exilio revocato pugnis vultum contundunt confractasque dentes excutiant, atrae noctis procellam adversus sa-

τῶν ὄντων ἐπὶ γῆς μηδέπω φανῆ. ἀλλ' ὅσα μὲν καὶ ἄλλα κατὰ πάντων ἱερῶν ἰνεαυεύσατο, φυλακαῖς τε καὶ ὑπεροφραῖς καὶ ποιναῖς ὤμοτάταις ὁσημέραι παραδιδούς, ἵνα τῷ Φωτίῳ συγκοινωνήσωσι, βίβλοι τε πολλαὶ καὶ ὁ πᾶς οὐκ ἐπιλίποι χρόνος ἐκτραγυρῶν.

P 122 33. Ἐντεῦθεν γοῦν τὰ μὲν τῶν Ῥωμαίων ἢ τῶν Ῥῶς ἐκάκου ἐπιδρομῇ (ἔθνος δὲ οὗτοι Σκυθικὸν ἀνήμερόν τε καὶ ἄγροικον), τὸν τε Πόντον αὐτόν, οὐ μὴν καὶ τὸν Εὐξεινον, κατεπίμπερα καὶ αὐτὴν τὴν πόλιν περιεστολχίζεν, τρηκικῶτα τοῦ Μιχαὴλ κατὰ Ἰσραηλιτῶν ἐκστρατεύοντος. πλὴν ἀλλ' ἐκείνοι μὲν τότε θείας ἐμφορηθέντες ὁρηγῆς, Φωτίῳ τὸ θεῖον ἐξιλειωσαμένου τοῦ τῆς ἐκκλησίας τοὺς οἴκας ἔχοντος, οἴκαδε ἐκπεπόρευντο· καὶ μετ' οὐ πολὺ πάλιν τὴν βασιλεύουσαν πρεσβεία αὐτῶν κατελάμβανεν, τοῦ θείου βαπτίσματος ἐν μετοχῇ γενέσθαι αὐτοὺς λιτανεύουσα, ὃ καὶ γέγονεν.

B 34. Τὰ μὲν οὖν ἢ τούτων ἐκάκου ἐπιδρομῇ· τὰ δὲ ὁ τῆς Κρήτης στόλος ἀναγόμενος, ὡς κουμβαριῶν ἄχρι εἴκοσι, ἐπὶ γαλέας καὶ τινας σατούρας μετ' ἑαυτοῦ ἐπαγόμενος, ἐληίξετό τε καὶ κατεδουλαγώγει, νῦν μὲν τὰς Κυκλάδας νήσους περιεοστών, νῦν δὲ ἄχρι Προικοννήσου τὴν παράλιον ἄπασαν. τὰ δὲ οἱ συνεχεῖς τῶν σεισμῶν ἰλυμαίνοντό τε καὶ πρὸς τοῦδαφος ἔβαλλον, νῦν μὲν καθ' ἣν ἢ τοῦ κυρίου καὶ σωτήρος ἡμῶν ἀνάληψις ἑορτάζεται, τὸ πρὸς νότον τρίτον τοῦ Ἐξακτονίου πρὸς γῆν ἔδαφίζοντες, ναὸς

8 μῆν καὶ] μῆν ἀλλὰ καὶ?

cerdotes miscentes, cui similis nulla unquam in terra exstiterit. quae vero quantaque alia Bardas adversus sacerdotum omnem coetum temere ausus sit, quos quotidie carceris maceratione exsiliisque ac poenis saevissimis, ut communione Photio iungerentur, addiceret, et libri complures et omnis posteritas tragice desistere nunquam desinet.

33. Exinde factum ut Rossi (Scythica illa gens immitis ac fera) Romanos agros vastarent ipsumque Pontum (haud sane etiam Euxinum) igni desolarent, ac quasi indagine regiam ipsam urbem (Michaele in expeditione adversus Ismaelitas occupato) cingerent. verum hi quidem abunde dei ira exsaturati, Photio, qui ad ecclesiae gubernacula sedebat, deum exorante urbique propitium reddente domum rediere; nec multo post legatis in urbem missis divinum efflagitantes baptismum, etiam impetravere.

34. Partim itaque haec Rosserum vastabat incuria; partim Cretensium advecta classis, ad viginti litras (cymbaria vocant) galens septem ac onerarias quasdam adducens, depraedabatur infestabatque, modo quidem Cycladas insulas, modo maritimam omnem regionem ad Proconnesum usque pervagans: partim denique continui terrae motus labefactabant et solo tenus diruebant. horum unus, quo die domini ac salvatoris nostri in caelos recepti solennis memoria agitur, Exacionii tertiam

τι ὑπερείς καὶ οἴκους λαμπρούς, νῦν δὲ στήλας τὴν τε κατὰ C Χρυσὴν πύλην τῆς πόλεως Νίκην ἐγκαθιδρυμένην τὰς τε ἐν τῷ δευτέρῳ κατὰ τὴν ἁγίαν Ἄνναν στεροῦς ἰσταμένης ἐγκατασίεσαν-
τες· ἢ ὁ μαθηματικὸς Λέων καταπεπτωκυῖαν ἰδὼν τὴν τοῦ δευ-
τέρου ἐκ βασιλείως πτώσιν ἔλεγεν ἐπαπειλεῖν καθαρῶς. μακρὸν
εἶη λέγειν ποταμῶν ἀφάνειαν καὶ πηγῶν καὶ ἄλλ' ἅττα παθήματα
κατὰ τε Ἰσαυρίαν καὶ καθ' ἐκάστην χώραν ἐπιγενόμενα.

Ἄ πάντα ὁ βασιλεύων ἐν δευτέρῳ θέμενος ὄλος εἶχετο τῶν
ἱπικῶν ἀγώνων κατὰ τὸν ἐν Εὐξείνῳ ἀνεγνηγμένον ναὸν τοῦ ἁγίου
10. Μάμαντος. (35) καὶ ποτε δὲ — ἀλλὰ συνήθειάν τινα διηγῆσο- D
μαι πρότερον, ἢ τὴν τῶν Σαρακηνῶν καθ' ἡμῶν ἐκστρατείαν διὰ
πυρσοῦ ἐν ἀκαρεῖ ἐδήλου καὶ παρεγύμνου τῷ βασιλεῖ. ἔρμμά τι
καὶ φρούριον τῇ κατὰ Κιλικίαν Ταρσῶ πλησιάζον καὶ γειτονοῦν
οὕτω καλούμενον Λοῦλον ἔστιν. οἱ τεταγμένοι οὖν τοῦτο φρου-
15 ρεῖν, ἅμα τῷ τὴν ἐκείνων ἰδεῖν ἐκδρομῆν, διὰ φανοῦ δηλοῦσαν
τοῖς κατὰ τὸν Ἀργυῖον βουνόν, καὶ οἱ αὐθις τοῖς κατὰ τὴν Ἰσά-
μον, καὶ οἱ τοῖς κατὰ τὸ Αἰγίλον, καὶ τοῦτο τοῖς κατὰ τὸν Μά-
μαντα πάλιν βουνόν· εἶτα τοῦτον ὁ Κύριζος διαδεγόμενος, καὶ
αὐθις τοῦτον ὁ Μάικιλος, ἐκ τούτου δὲ ὁ τοῦ ἁγίου Λύξεντιου P 123
20 βουνὸς τοῖς ἐν τῷ μεγάλῳ παλατίῳ κατὰ τὸ ἡλιακὸν τοῦ Φάρου
ἐπὶ τούτου διαταραχοῖς ἀφωρισμένοις ἐν βραχεῖ ἐποίησε δὴ φανερά.
κατὰ γοῦν τοῦ Μιχαὴλ κατὰ τὸν εἰρημένον τοῦ μάρτυρος Μάμαν-

16 Cedron. ἐν Ἀργίῳ. Zenar. Ἀργαίῳ. Combef.

21 τούτῳ?

partem solo prostravit, eam scilicet quae ad austrum spectat elegantique
caeta exstructa templa habet ac magnificas aedes: alter statuas everit,
tam scilicet Victoriam, quae ad Auream urbis portam collocata erat, tum
quae in Deutero (velut Secundum dicas) ad sanctam Annam suis firmiter
basibus fixae stabant. hanc Leo mathematicus collapsam videns, illius
palam casum designare dixit, qui ab imperatore potentia proximus esset.
longioris operae esset arefacta flumina ac fontes referre, aliaque tum
in laetitia tum in singulis quibusque provinciis visa portentosa.

Quae omnia imperator in secundis habens, equestribus certaminibus
ad sancti Mamantis in Steno templum totus incumberebat. (35) quando-
que autem — prius vero narrabo consuetudinem quandam, qua Sarace-
norum adversus Romanos eruptio, accensa facula, momento temperis in-
dicabatur ac detegebatur. castellum quoddam ac praesidium Tarsi Ci-
liciae vicinum, Lulum nomine, exstructum est. in eo praesidiarii cum
Sarcenae incursionem expedire sentiunt, laterna significant his qui in
Argaeo colle excubias agunt; iterumque qui in Argaeo, his qui in Isa-
mo; hinc vicissim his qui in Aegilo; Aegilum rursus his qui in colle
Mamantis degunt; sequitur Cyrus, huncque rursus Mocius; ex eo Au-
tentii collis diacetariis, qui in magno Palatio ad Phari solare constituti
erant, nulla mora periculi index erat. quandoque igitur, cum ad illud,
quod diximus, Mamantis martyris templum, Michael agendis equis se

τος ναὸν ἰππίασασθαι μέλλοντος καὶ τὸ σῦνθημα τῆς ἵπποδρομίας δεδωκότος, ἐπεὶ κατὰ τὴν ἐσπέραν ὁ ἐκ τοῦ Φάρου φανὸς διὰ τοῦ παππίου ἐδήλου τὴν τῶν ἔθνων ἐκδρομὴν, εἰς τοσοῦτον ἦλθεν ἀγῶνα καὶ φόβον ὁ βασιλεὺς δέει τοῦ μὴ παροφθῆναι τὴν ἠνιοχέαν αὐτοῦ παρὰ τῶν θιαυῶν τῆς τοιαύτης ἔνεκεν ἀγγελίας, εἰς ὅσον 5
B ἄλλος τις ἦλθεν κινδυνεύων ὑπὲρ τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ μὴ πλησιάζουσι τούτους μᾶλλον ἀγωνιζόμενος. οὕτως ἐκεῖνος ἐθεατρῶζέτο τε καὶ οὐκ ἤσχύνετο. ὄθεν ἵνα μήτε τις τῶν αὐτοῦ ἀγῶνων ἀπολιμπάνοιτο μήτ' ἄλλο τι τῶν ἐκείθεν ἀνιαρῶν προσπίπτον χαλαρωτέρας πειθήσῃ τοὺς θιαυῶς, μηκέτι τοὺς πλησιάζοντας φανὸς ἐνεργεῖν 10
 προσέταξεν, ἀλλὰ σιγῇ βαθεῖα καὶ λήθῃ τὰ τοιαῦτα παρακαλυφθῆναι μακροῦ.

36. Ἄλλοτε δὲ πάλιν, ἵνα σαφεσιτέρα γένηται ἢ τοῦ ἀνδρὸς ἀναγωγία καὶ ἄνοια, αὐτοῦ ἐφ' ἄρματος ἵσταμένου καὶ τῆς
C βαλβίδος μέλλοντος ἐκπηδᾶν (ἐπάτει δὲ βένετος, καὶ πράσινος ὁ 15
 λογοθέτης Κωνσταντῖνος, ὁ πατρικίου Θωμᾶ καὶ γεγονότος λογοθέτου τοῦ δρόμου πατὴρ, λευκὸς δὲ ὁ Χειλᾶς καὶ ῥόσσιος ἢ Κρασῶς· οὐκ ἦν δὲ οὐδὲ τῷ πρωτοασηκρήτις σχολάζειν, ὥσπερ οὐδὲ τῷ πρωτονοταρίῳ τοῦ δρόμου, ἀλλ' ὁ μὲν ἦν κομβινογράφος τῶν βενέτων, ὁ δὲ τῶν πρασίνων) — αὐτῶν οὖν ἐφ' ἄρματος ἵσταμένων 20
 μετὰ καὶ τῆς ἠνιοχικῆς στολῆς, καὶ ἐπαγγέλλας φθασάσης ὅτι δεινῶς ὁ Ἄμερ κατατρέχει τε καὶ κατασῦρει τὸ Θρακῆσιον καὶ τοῖς Μιλαγίνοις πλησιάζει καὶ προσδοκῶνται ὅσον οὐδέπω δεινά, καὶ

accingeret, iamque equestris certaminis signum datum esset, quoniam ad vesperam Phari laterna, Papia accedente, hostes ingruere indicaverat, in tantas angustias metumque abreptus est (nempe veritus ne sua illa aurigatio auditione ea percussos spectatores non satis attentos haberet) in quantas vix alius in vitae ipso periculo constitutus, quique dii-gentem potius operam iisdem hostibus propulsandis adhiberet. sic nimirum ille spectaculis indulgebat, nec eum eius rei pudebat. Idcirco, ne quem illius certaminibus deesse contingeret, neve aliud quid tristis nuntii ea ignium indicatione languidiores spectatores redderet, e vicinis urbi speculis ignes accendi deinceps vetuit, altoque silentio ac longa oblivione talia aboleri praecepit.

36. Rursus alias (quo viri dissolutus animus ac vecordia clarius innotescat) cum in curru staret iamque equi carceribus emittendi essent (incedebat ipse Veneto habitu, Prasino logotheta Constantinus, Thomae pater dromi logothetae, albo Cheilas, russo Crasas: at neque protoasecretis neque protonotario dromi a Circi rebus vacabat, sed alter factionis Venetae combinationum, alter Prasinae scriba erat) — his itaque in curru, solenni equestribus ludis stola stantibus, allatoque nuntio Amerem graviter Thracensium regionem populari ac diripere iamque ad Malagina prope accedere, ac mala immineret: eaque re maesto animo deiectoque

ἐπὶ τούτῳ στυγνῶσαντος μὲν τοῦ πρωτονοταρίου, ἀπαγγελλαντος δὲ D
 μετὰ κατηφείας τὴν ἐκ τοῦ δομestikou τῶν σχολῶν ἀπόκρισιν καὶ
 ἕμια ἐπὶ χεῖρας τὰ γράμματα φέροντός τε καὶ δεικνύοντος, "τίνι"
 φησὶν, "ὦ σῶτος, τόλμη χρησάμενος τοιαῦτα κατὰ τὸν ἀναγκαῖον
 5 τοῦτον ἀγωνά μοι διαλέγειν ἐπιχειρεῖς, τοῦτο μόνον σπουδάζοντι,
 εἰ μὴ τὸν μέσον ἐδώνημον ἰδεῖν παρατετραμμένον; ὑπὲρ οὗ μοι
 πᾶς ὁ ἀγών."

37. Καὶ οὐχὶ μὲν τούτῳ τῷ πρόθῳ, ἢ εἰ βούλει γε, πάθει
 ἠλόσκετο, ἐτέρων δὲ ἀπρεπιστέρων ἐκτὸς ἦν, ἀλλὰ καὶ μέτριον ἤθος
 10 ἀμέτρως καταδιώκων ἐξέλιπτε τοῦ πρόποντος καὶ τῆς βασιλικῆς P 124
 τιμῆς τὰ μάλιστα. καὶ ποτε γυναῖκα, ἧς τὸν παῖδα νιοθετησά-
 μινος ἦν, κατὰ τὴν ὁδὸν συντυχῶν ἐκ βαλανείου μὲν ἐρχομένη
 τὴν ἑαυτῆς δὲ κάλπιν ἐπὶ χεῖρας ἐχούση, ἐκ τοῦ ἵππου ἀπορριφείς
 τοὺς μὲν ἄλλους ὄσοι ἐκ τῆς συγκλήτου τούτῳ ἐπηκολούθουν κατὰ
 15 τὰ ἐκείσε ὄντα ἀνάκτορα ἐξαπέστειλεν, ἀκόλαστα δὲ τινα καὶ μυ-
 στικά ἀνδράρῃα ἐταιρισύμενος ἀπῆει μετὰ τῆς γυναικός, τὴν κάλ-
 πιν τῶν ἐκείνης χειρῶν ἀναλαβὼν, καὶ "ἄγε δὴ, ὦ γύναι, θαρροῦ-
 σα" ἐπέλεξεν "ἐμὲ κατὰ τὸ οἰκημαί σου ἀπόδεξαι, ψωμοῦ πιτυρώ-
 δους ἔφεσιν ἔχοντα καὶ ἀσβεστοτύρου." δεῖ γὰρ τὴν ἐκεῖνου λέξιν B
 20 ἰκεῖν. ἐπεὶ δὲ τῷ ξένῳ τοῦ θεάματος ἡ γυνὴ ἦν ἐνεὸς καὶ πάντων
 ἠέβρει, μήτε μὴν τράπεζαν μήτε τὰ ταύτης στολλίζοντα ἔχουσα, ὁ
 Μιχαὴλ θᾶπτον ἢ λόγος εἶχε στραφεῖς, τὸ δ' ἔφερε σάβανον ἐκ

13 δὴ P

21 ταύτην?

vultu protenotario domestici scholarum responsum nuntiante, acceptas-
 que ab eo literas in manibus habente ac ostendente, "qua" inquit "heus-
 tu, audacia me tam necessario certamine occupatam istis de rebus inter-
 pellas, cum in hoc unum incumbam, ut eum qui medium tenet in laevam
 partem avertam? de quo mihi totum hoc certamen est."

37. Nequo vero hoc duntaxat desiderio aut (si mavis) libidine per-
 ditaeque amore laborans, ab aliis turpioribus immunis vitium erat: sed
 praeterea dum modestiam citra modum sectatur, a decore quam maxime
 eiecit, eaque gravitate quae imperatorem condeceat. obviam quando-
 que mulierculam habuit, cuius e sacro fonte filium susceperat, e balneo
 redouantem, ac quae manibus situlam gestaret. tum equo desillens alios
 senatorii ordinis viros, qui ipsum comitabantur, haud procul in palatium
 abire iubet: ipse cum impuris libidinosisque, quos sibi asciverat, ex vulgi
 saepe hominibus, mulierculam secutus, ablataque ei e manibus situla,
 "bono animo sis" inquit, "o mulier, meque tua domo accipe, furfuracei
 panis recentisque casei" (ἀσβεστοτύρου, praestat enim ipsam eius vocem
 ponere) "appetentiorum." cum autem mulier inaudita spectaculi novitate
 stuperet, omnique egestate premeretur, ac ne mensam quidem haberet
 aut lintea quibus illi sterneret, Michael dicto citius, asperiorum pannum

τοῦ βαλανείου ἔτι διάβροχον ὄν λαβάν, ἀντὶ λεπτιῆς ὀθύνης, ἣ τῆ
 τραπέζῃ ἐπίκειται, χρησόμενος, καὶ τὴν κλεῖδα τῆς γυναικὸς ἀφε-
 λῶν αὐτὸς ἦν τὰ πάντα, βασιλεύς, τραπεζοποιός, μάγειρος, δαι-
 τυμῶν. ἐκβαλὼν δὲ τὰ ἅ εἶχεν τῆς πενιχρᾶς ἐκείνης ἢ κιβωτὸς,
 C εἰσιτῆτο ταύτῃ καὶ συνεδείπνει, τὴν μίμησιν πρὸς τὸν ἐμὸν ἀνα-
 φέρων Χριστὸν καὶ Θεόν. κἀκεῖθεν βάδην αὐθις ἀπῆει πρὸς τὰ
 ἀνάκτορα, πολλῆς εὐθιείας καὶ ἀλιζονείας καὶ τόφου καταγινώ-
 σκων τῶν πρὸ τοῦ βουσιλέων· οὗ ἐκεῖνοι λήφου εἰ ἤκουσαν, “ἀλλ’
 οὐκ ἄλλως τρῶφῶντα καὶ παύοντα ταῦτα” ἔφησαν “ἐχρῆν σε ποι-
 εῖν καὶ τὸν ἡμέτερον τύφον καταγινώσκειν, ἀλλὰ προπολεμοῦντα¹⁰
 καὶ τῶν ἀναγκαίων σπανίζοντα καὶ τοῖς στρατιώταις σύνδειπνον
 ὄντα καὶ ἐραστὴν, ἀλλ’ οὐ γυναικῶν καπηλίδων καὶ μοχθηρῶν.”
 ταῦτ’ οὖν ἕπαντα μισητὸν τε ἐποίησε τὸν Μιχαὴλ καὶ τὴν τοῦ Θεοῦ
 D ἐκίνει δικαιοσύνην δογῆν.

38. Καὶ τὸ δὴ χαλεπώτερον, ἣ τῶν ὧν εἶχε μεθ’ ἑαυτοῦ¹⁵
 φρατρία, Σατυροὶ τινες οὗτοι καὶ πρὸς πῦσαν αἰσχροργίαν ἀκό-
 λαστοι· εἶπεν ἄν τις αὐτοὺς θιασώτας εἶναι Διονύσου καλῶς. οὗς
 ἐκεῖνος διὰ τιμῆς ἄγων τε καὶ αἰδοῦς, τῶν θείων κατολιγωρῶν,
 ἱερατικὰς στολὰς χρυσοῦφάντους τε ἐπετίθει καὶ ὠμοφῶρια, καὶ
 ἄλλως ἠνάγκαζεν ἀσχημῶνως τε καὶ ἀνάγκως τελεῖν τὰ ἄγνι, καὶ²⁰
 πατριάρχην τὸν ἔξαρχον τούτων ἐκάλεε, οὕτω Γρυλὸν καλούμενον,
 τοὺς δὲ λοιποὺς ἔνδεκα μητροπολίτας τῶν ἑξαιρέτων θρόνων τε

ex balnei usu detergendis siccandisque corporibus, madentem adhuc inde
 a muliercula allatum accipiens, mappae loco linteique subtilioris pro men-
 sae usu sternit, creptaque mulieri clave unus omnia fit, imperatorisque
 et mensam instrumentis coquique et convivae munus obit. productisque
 quae pauperculae mulieris penus erant, cum ea epulabatur ac concena-
 bat, Christum meum ac deum bello eo facinore referens atque imitans.
 peracto convivio, lento pede in palatium redit, magnae stoliditatis et
 arrogantiae fastusque damnans superiores imperatores; cuius illi nugae
 si audivissent, utique dicturi essent “at non temere delicias diffuissent
 atque ludentem haec te oportuit facere, fastumque nostrum damnare,
 sed cum prior belli labores desudares, parcoque victa militum amans
 cum eis lubens, non cum copis malisque ac impuris mulierculis concena-
 res.” haec itaque omnia exosum reddebant Michaellem, deique in illum
 iustissimam iram provocabant.

38. Quodque his gravius, quod secum habebat sodalitiis (Satyri
 quidam ii erant, ganeones in omnem turpitudinem parati; dixisses Bac-
 chi thiasotas), his ille honorem habens eosque colens, divinorum con-
 temptu sacerdotales auro contextas vestes ac pontificum humeralia eis
 adhibebat, ad haecque turpiter ac impure, quae pura sunt, eos peragere
 cogebat. eius chori principem, sic nuncupatum Grylum, patriarcham vo-
 cabat; reliquos undecim praecipuarum illustriumque sedium metropolitae;

καὶ λαμπρῶν, οἷς εἰ μὴ καὶ αὐτὸς ἐκοινῶνει, οὐδὲ βασιλεύειν ἤξιον· P 125
 ὅθεν ὁ Κωνσταντῖνος οὗτος ἐλέγετό τε καὶ ἰνομαίεται πρόεδρος.
 ἐπὶ δὲ καὶ ἄδειν ἐχρῆν αὐτοῦ καὶ τελεῖν τὰ μυστήρια, τὰς μὲν
 φῶς ἐξεπλήρου διὰ καθάρσας, νῦν μὲν ἡρέμα πως οὕτω καὶ λεγυ-
 ρῶς ἐπηχοῦντες, τὰ μυστικά μιμούμενοι, νῦν δὲ ἀνέτω φορῶ καὶ
 ἁκροσίου, τὰς ἐκφωνήσεις δῆθεν τῶν ἱερέων. καὶ σκεπτή δὲ διά-
 χροσα καὶ ἐκ μαργάρων συγκείμενα ὄξους τε καὶ σινήπειως ἐκπλη-
 ρούτες τοῖς οἷς ἐβούλοντο μεταλαμβάνειν ἐδίδοσαν, τῶν ἀχράντων
 οὕτω καταπαλλόντες μυστηρίων. οὗτος οὖν ὁ Γρυλὸς καὶ ὄντο
 10 ἐπωχεῖτο τὰς δημοσίας προόδους τελῶν, καὶ τὸν τοιοῦτον θίασον B
 συνεκόμενον ἔχων ἠγάλλετο. καὶ ποτε συνέβη συντηχεῖν Ἰγνατίῳ
 τῷ μακαρίτῳ πατριάρχει κατὰ πρόοδον τῇ ἐκκλησιαστικῇ λιτῇ μετὰ
 τοῦ ἱερατικοῦ κλήρου ἐφεπομένῳ. ὡς οὖν εἶδεν αὐτὸν ὁ Γρυλὸς,
 ἄσμενος τοῦ πράγματος ἐλόμενος ἐξῆρχέ τε τῶν κρουμάτων, καὶ
 15 τὸν φελόνην ἀναστειλάς μετὰ τῶν αὐτοῦ συμμυστῶν εὐτονωτέρας
 τε ἔκρουσε τὰς καθάρσας καὶ τοὺς εὐαγεῖς ἐκείνους λοιδοροῖαις καὶ αἰ-
 σχίστοις ἔβαλλε φήμασι. (39) καὶ Θεοδώραν δὲ τὴν ἑαυτοῦ μη-
 τέρα ἔτι ζῶσαν καὶ τοῖς ἀνικτόροις διαιωμένην μετεκαλέσατό ποτε
 εὐλογηθησομένην παρ' αὐτοῦ, πλασάμενος τοῦτον εἶναι τὸν μακα-
 20 ρίτην Ἰγνατίον. ὡς οὖν ἐξῆει μετ' εὐλαβείας καὶ αἰδοῦς ἢ ἱερῶ- C
 τάτη γυνή, ἔρριπεν εἰς τοῦδαφος ἑαυτὴν ἐξαιτουμένη εὐχὴν (καὶ
 γὰρ ἐλάνθανε τίως, τὴν γενειάδα κρύπτειν κατὰ τὸ πρόχειρον),

21 γυνὴ καὶ ἔρριπεν?

quibus nisi ipse sodalis sociusque accederet, ne gratos quidem habebat imperii fasces. idcirco Coloniae praesulis sibi ipse nomen indebat. quia vero etiam cantillare divinaeque peragere mysteria illis incumberebat, caestica modulosaque explendo citharam adhibebant, modo sensim pulsantes, et ut illa stridulam argutumque sonum ederet, hoc aemulati quod sacerdos secreto agitant; modo pulsu libero ac claro sonitu, pro eo ac sacerdos sic clare quasi perorando pronuntiant. aurea quoque ac gemmis baccata vasa aceto ac sinapi implentes, atque illis impartientes qui erant percepturi, per eum modum impollutis mysteriis illudebant. accidit autem ut quandoque chorus hic beato Ignatio patriarchae obviam foret, cum is supplicationis causa ex ecclesiastico ordine cum clericorum pompa procederet. hunc ut conspexit Grylus, lubentissime rem capessens pulsare anspicatur, retractaque casula cum sodalibus, contentiore citharae sonitu, sanctissimos viros conviciis compluit verbisque turpissimis fatigat. (39) quin Theodoram quoque matrem adhuc superstitem atque in palatio versantem quandoque ad se vocavit, quasi illo fausta ei precatur, quem beatum Ignatium esse finxerat. ut ergo sanctissima mulier religiose animo incitata modesto cultu accessit, humi prostrata pro se vota concipi petiit: latebat enim adhuc quis esset, cum is de facili bar-

ψόφον ἀθωρὸν ἐπαφείς δυσωδίας πλήρη καὶ θήματα ἀπρεπῆ τὰς ἐκείνης καὶ τῶν εὐσεβειτέρων εἰς ἑαυτοὺς ἐξεκαλεῖτο ἄρας, ἧ καὶ τὸ μέλλον ἀποφοιβάσασα τῆς τοῦ Θεοῦ προνοίας τε καὶ χειρὸς ἐξω γενέσθαι διεσάφει τῷ Μιχαήλ.

Ἄλλ' οὐκ ἦν ἄνδρου παρατραπέντα δὴ τῆς εὐθείας καὶ ἀπο-
 σιάντα τῆς ἀρετῆς ἀνακληθῆναι καὶ τῆς μακαρίας λαβέσθαι ὁδοῦ.
 D ὄθεν οὐδὲ πορρωτέρω δὴ τὰ κακά, ἀλλ' ἑαυτοῖς ἐκείνοις πλησιάζειν ἐποιοῦν οἱ τῶν τοιοῦτων αἴτιοι καὶ ἐφευρεταί. καὶ πρῶτον μὲν εἰς ἑαυτὸν ὁ Βάρδας ταῦτα ἐπέφερεν, μᾶλλον δὲ ὁ Θεόκτιστος ὁ κανίκλειος πρὸ αὐτοῦ, εἴτε δὴ τῷ παντελῶς τούτῳ χαρίζεσθαι
 πάντας δὴ ὁμοθυμαδὸν καὶ μὴ τῶν πονηροτέρων ἀνακόπτειν διδαγμάτων ὡς ἐπιτρόπων ἐπιχειρούντων, εἴτε δὴ τοῦ μὲν ἐνὸς ἀνασιέλλοντος, τοῦ δ' ἑτέρου μὴ τὰ ἴσα φρονοῦντος ἐξ ἐριθείας καὶ συνανασιέλλοντος, ἀλλ' ἐπιτρέποντος μᾶλλον, ὡς καὶ ἡμεῖς ἐν
 P 126 τοῖς καθ' ἡμᾶς χρόνοις τοιοῦτους ἐθεασάμεθα. πλὴν ἐπήγγυον
 εἰς ἑαυτοὺς τὰ κακά, καὶ ὁ μὲν Θεόκτιστος νῦν μὲν, ὡς εἴρηται, σφαττόμενος, νῦν δὲ ταῖς αἰς ἐπεχειρεῖ δουλείαις μὴ κατενοδοῦμενος. καὶ γὰρ πολλῶν στρατιῶν πολλάκις προκριθεὶς ἡγεμῶν, καὶ κατὰ πολλῶν ὁρμήσας πολεμίων νῦν τε καὶ πρὸ τούτου οὐδαμοῦ νικήσας ὑπέστρεψεν ἢ τὸ σύνολον τῶν ἐχθρῶν καθυπερτερῶν, ἦτ-
 20 τώμενος δὲ καὶ παρωλεθρία τὰ στρατεύματα παραδούς, οὐκ οἶδα εἴτε φρονήσεως ἀμοιρῶν καὶ λόγου καὶ τῶν ἐν πολέμοις ἀνδραγα-

13 ἐριθείας P, ἐρεσχείας in margine.

ham tegeret. tum ille statim ventris crepitum foetoris plenum verbaque obscena edens, Augustae piorumque aliorum in se sodalesque diras excitavit. quae et filio vaticinata, divina providentia ac protectione prorsus extorrem fore praenuntiavit.

Verum fieri non poterat ut qui a recta via ac virtutis tramite abscesserat, ad meliorem iterum frugem rediret, ac quo beati praestatur, iter iniret. quapropter talium auctores et inventores non mala longius procurarunt, sed iidem ipsi sibi adsciverunt. primumque Bardas in suum illa caput vertit; quin illo quoque prior Theocistis caniclio praefectus, sive quod omnes una quasi conspiratione homini indulgebant, nec pro tutorem munere, quo fungebantur, a nequioribus eum studiis revocare studebant; sive sane quod uno corripiente alter ex contentione non ipse pariter insolentiam reprimeret, sed ex genio potius eum agere permitteret; quorum exempla nec nostra aetate defuerunt. ut ut sit, mala certe illi in sua capita impulerunt. ac quidem Theocistis, uti dictum est, modo iugulatur, modo in iis quae gerenda susceperat inauspicatissimus invenitur. multis enim saepius expeditionibus ducis potestate susceptis, pluresque hostium bello aggressus, cum modo tum antea nunquam victor reversus est aut prorsus hostibus superior, sed victus semper, iisque quas ducebat copiis internecione deletis, sive prudentia rationisque iudicio destituebatur ac rei bellicae rudis erat, cui nunquam navasset ope-

θημάτων ἀπείρως ἔχων ἄτε δὴ μήτε μελετήσας ταῦτα ποτέ, ἢ τινι B
 ἄλλῃ μελῶσι αἰτία τῇ ὑπὲρ ἡμῶς, ἢ καὶ τῇ εἰρημένῃ νυνί. καὶ
 γὰρ ἡλιακῶν ποτέ ἐκλείψων δύο γεγενημένων, κατὰ τῶν Ἀβασγῶν
 οὗτος προκριθεὶς στρατηγὸς Θεομήνιος ἀπήλαυσε δυστυχῶς· οἱ
 5 μὲν γὰρ ναυαγίῳ περιπεσόντες περὶ τὴν ἑαυτῶν ζωὴν ἐδυστύχησαν,
 οἱ δὲ καὶ τῆς ξηραῦς ἐπιβάντες ταῖς ἐκείνων δυστυχίαις συνεκοινώ-
 ησαν. καὶ οὗτος μὲν οὕτως ἀπώλετο ὁ στρατός· μετ' οὗ πολὺ
 δὲ πάλιν θρασύτερον ὑψάμενος τοῦ πολέμου ὑπὲρ τὰς τέσσαρας
 μυριάδας ἀπέβαλε τοῦ στρατοῦ. καὶ αὖθις κατὰ τῶν ἐν Κρήτῃ
 10 Ἀράβων στρατεύσας ἄπρακτος ὑπέστρεψεν, οὐκ ὀλίγους τῶν περὶ C
 αὐτὸν ἐκείσε καταλιπὼν διὰ τὸ φυγῆναι χρησάμενον ἀθρόως ἀπαλλα-
 γῆται αὐτῆς. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἐκεῖνος πρότερον· (40) νῦν δὲ
 σύμβολά τινα προφανῆ καὶ κομητιῶν ἐπιτολαὶ καὶ ὄψεις ὄνειράτων
 γινόμεναι τὰ μέλλοντα τῷ Βάρδα δεινὰ παρεγύμνονον, οὐκ ἔξ ἀ-
 15 τομάτου πάντως ἢ καὶ ἄλλως ἀλόγῳ φορῶ, προνοία δὲ τινι τοῦ
 μὴ τὸν θάνατον ζητοῦντος ὡς τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ ἁμαρτωλοῦ.
 κατὰ τὸν ὕπνον γοῦν ἰδοῦξεν οὗτος πρὸς τὸ τοῦ Θεοῦ τέμενος, ᾧ
 ἰκάνημον Σοφία, μετὰ τοῦ Μιχαὴλ ἐν πανδήμῳ πατηγύρει καὶ
 προλεύσει φοιτῶν. ὡς οὖν ἀφίκοντο καὶ κατὰ μέσον ἐγένοντο D
 20 τοῦ ναοῦ, λευκοφόροι τινὲς ἀνεφαίνοντο δύο τὸν ἀριθμόν, τὸ
 σῆμα ἄγγελοειδεῖς· ὡς δὲ προσωτέρῳ μᾶλλον ἐχώρησαν, ἄλλο
 μὲν ὁρῶσιν οὐδέν, ἐπὶ δὲ τῷ θρόνῳ τινὰ γηραιὸν ἐγκαθήμενον

5 ναυαγία?

12 δὲ] μὲν P

22 ἐκ] περὶ P

ram aut stadium posuisset, sive alia quadam superiori nobis ratione, sive
 etiam illa quam modo dicebam. cum enim aliquando semel et iterum
 se deliquium passus esset, Theoctistus adversus Abasgos summa ducis
 potestate exercitui praefectus dei iram infelicissime expertus est: pars
 enim naufragio vitam infeliciter amiserunt, pars in litus recepti ipsi ni-
 hilominus cladis socii extiterunt. ac quidem ille exercitus ita periit.
 nec longo post tempore praefidentius maiorique audacia bellum aggressus
 supra quadraginta milia de exercitu amisit. iterumque suscepta adver-
 sus Cretenses Arabes expeditione irrita conatu reversus est, non paucis
 eorum illis desideratis, eo quod fuga usus coeptum repente negotium
 deseruisset. verum haec ille prius. (40) tunc autem perspicua quae-
 dam signa, orti cometae, visa insomnia, mala prodebant quae Bardam
 essent exceptura; ea vero non a casu seu alias caeco impetu, sed qua-
 dam illius providentia, qui non perinde mortem peccatoris atque ut con-
 vertatur, quaerit (Ezech. 18, 32). itaque sibi in somnis visus est ad
 dei templum, quod Sophiam vocant, una cum Michaele festivo totius
 populi conventu solenniique pompa procedere; quo cum venisset et ad
 medium templi progressus esset, duos quosdam albis indutos angelica
 specie occurrisse; tumque ad ulteriora procedentes praeter senem in pa-
 triarchali sedis residentem aliud nihil vidisse. hunc Petrum apostolorum

(Πέτρον εἶναι τοῦτον τὸν κορυφαῖον τῶν ἀποστόλων ὑπώπτευσαν) καὶ περὶ τοὺς ἐκείνου πόδας τὸν μακαρίτην Ἰγνάτιον καλινδοῦμενον καὶ τὴν παρ' ὧν ἐπεπόνθει δεινὰ ἐκδίκησιν ἰδεῖν ἐξαιτούμενον. ὁ δὲ ἐκείνῳ τε οἷα συμπάσχων ἔφησε δοῦναι οὐκ εἰς μακρὰν, καὶ
P 127 τῶν ἐφειστώτων ἐνὶ (δύο δὲ τούτῳ χρυσοφοροῦντες ἐφαίνοντο) μύ-5
χαιραν οὐ μεγάλην δοῦς "ἄγε δὴ, ταύτη" ἔφησε "τὸν μὲν τῇ τῶν
εὐωνόμων χώρῃ ἐγκαταστήσας μεληθὸν διάτεμενε τὸν θεόργιστον,"
οὕτω δὴ τὸν Καίσαρα ἐπών, "τὸν δὲ ἄλλον ἀσεβότεκνον," οὕτω
τὸν βασιλεῦ κατονομάσας, "κατάλεγε μὲν τοῖς δεξιόις, τὴν δ'
ὁμοίαν δίκην ἀπεκδέχεσθαι πρόσειπε." καὶ ὁ μὲν ὄνειρος οὕτω 10
δὴ ἐτελευτα· ὁ δὲ ὕπαρ ἄλλ' οὐκ ὄναρ ἐστίν, (41) ἄρτι κατὰ
τῶν Κρητικῶν πανδημει μετὰ τοῦ Μιχαὴλ καθωπλιζέτο, καὶ πρὸς
τὸν τῆς ὑπεραγίας δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου ναόν, ὃς οὕτω δὴ
'Οδηγοὶ κατονομάζεται, προσφοιτήσας εἰσῆγε μετὰ λαμπάδων τὸν
B συντακτήριον ἐκκληρῶν. ὡς οὖν τοῖς ἀδύτοις πλησιάζων ἀπήει, 15
ἄφρω τῶν αὐτοῦ ὤμων ἢ χλανὶς ὀλισθήσασα αἰσθῆσθαι τοῦτον
καινοτέρων δεινῶν ἐνεποίησεν. καὶ αὐτὸς δὲ πρὸ μιᾶς ἡμέρας
τοῦ μέλλειν αὐτὸν ἀπαίρειν ἀπὸ τῆς πόλεως, εἴτ' ἀφ' αὐτοῦ εἶπε
καὶ ἄλλως ὑπὸ τοῦ μέλλοντος ἐλαυνόμενος, τοὺς φίλους συναγα-
γῶν εἰς ταῦτόν καὶ συμποσιάσας μεμνησθῆναι τε τῆς αὐτοῦ παρῆγει 20
φιλίας αὐτοῦ καὶ λεγάτα ὡς τοῦ βίου ἤδη γινόμενος ἔξω ἐπέδωκεν.
ἀλλ' εἶδε ταῦτα τέλος λαβεῖν. ὡς οὖν κατὰ τῆς Κρήτης ἐξῆεσαν
καὶ τῷ θέματι τῶν Θρακησίων ἐπέβησαν κατὰ Κήπους, τόπον

8 δὴ τόν] τὸν om P

principem esse putaverunt, ad cuius pedes provolutus Ignatius acceptarum iniuriarum ultionem exposceret. senem miserationis affectu ductum brevi eum se ultorum respondiisse; tumque uni adstantium, cum duo apparerent vestibus auro contextis splendide ornati, pugione tradito in haec verba locutum esse: "age dum" inquit, "hunc quidem ad laevam constituens, Theorgistum (ita Caesarem nominabat) membratim concide: alterum vero Asebotecnon (imperatorem scilicet ita appellans) in dextra quidem parte colloca, simile tamen supplicium ei denuntia." sic insomnium finem habuit, quod nec ipsum somnium sed veritas fuit. (41) destinabat Bardas in Cretenses una cum Michaelo, assumptis omnibus copiis, expeditionem suscipere. veniens itaque ad sanctissimae dominae nostrae dei genitricis aedem, quam Hodegi vocant, se suaque illi commendaturus ac quasi vale dicturus, praelucentibus facibus ingressus est. in ipsis vero aedis penetralibus excussa subito ex eius humeris chlamys maximorum malorum praesagium dedit. idem pridie quam ex urbe discesserat, sive ipse ultro sive iam futurae rei urgente fato, convocatos amicos ac convivio acceptos monuit, suas in illos amicitiae memores essent, ac velut e vita migraturus eis legata distribuit. verum necesse erat ut illa finem acciperent. coepta ergo expeditione, cum in Thracensium regionem in locum cui Capi nomen

τῶν οὕτω κατονομαζόμενον, οἱ τούτοις ὑπηρετοῦντες προφθάσαν- C
 τες τὰς σκητὰς κατειήγγον ἁμίλλη χρώμενοι καὶ σπουδῆ. ἔνθα
 πως, εἴτε δὴ κατὰ πρόνοιαν εἴτε δὴ καὶ ἄλλως δι' ἄγνοιαν, τὴν
 μὴν τοῦ Μιχαὴλ ἐπὶ παιδιάδος χωρίου καὶ ὁμαλοῦ ἀλάλαν ἐπε-
 5 ιανέουσιν, εἰς λόφον δὲ τινα καὶ ὑπερανεστηκότα χῶρον τῆς γῆς
 τῆν τοῦ Καίσαρος· ὅπερ ὡς ἐρμαιῖόν τι καὶ ἀπροσδόκητον κέρδος
 λαβόντες οἱ τῷ Μιχαὴλ κατεβῶν τοῦ Καίσαρος, κατηπιῶντο τὸ
 γηγνός καὶ τὰς κατ' ἐκείνου ἔραπτον συμβουλὰς. ἀλλ' ἔθρατ-
 τιν αἰτούς καὶ νωθροτέρους πως πρὸς τὴν ἐγχείρησιν ἐποίει ἢ τοῦ
 10 Καίσαρος κραταιότερα ἰσχύς· ὃ τε γὰρ δομέστικος τῶν σχολῶν D
 Ἀπίητος τούτῳ μᾶλλον, ἀλλ' οὐ τῷ βασιλεῖ, ὡς υἱὸς ἐπειτάρχει
 καὶ ἔγχετο, οἱ τ' ἄλλοι δὴ στρατηγοί, καὶ ὁ τοῦ δρόμου τοὺς λύ-
 γους διδούς, οὕτω καλούμενος Συμβάτιος, ἐπὶ θυματρὶ αὐτοῦ
 ὑπέρχων γαμβρός ἀναντιρρήτως τὰ ἐκείνου φρονεῖν ἠναγκάζετο.
 15 ἀλλ' ἔλαθεν αὐτός κλαπίεις καὶ μᾶλλον τὸν φόνον τοῦ πενθεροῦ
 κατεργασόμενος. ὡς οὖν ἡ βουλή ἠρτέθη καὶ ὁ λόχος ἠτρέπιστο
 καὶ οἱ τὸ ἔργον εἰς πέρας ἄγοντες ἔτοιμοι, σύνθημα ὁ Συμβάτιος
 ἐλλ' οὐκ ἄλλος εὐτρέπιστο. ἄρτι οὖν ἐξῆι τὰς ἀναφορὰς ἀναγνούς
 20 εἰς αὐτῶν, καὶ τὸ σημεῖον ἰδίδου σταυρὸν εἰς τὸ πρόσωπον ἐγγα-
 θράτιων αὐτοῦ. ἀλλ' αὐθις ἀνυβολαὶ τινες ἦσαν καὶ ἀτολίμῳ τῷ P 128
 παροσιάζειν καὶ κατὰ τὸ πρόσωπον ἵστασθαι τὴν τοῦ Καίσαρος
 ἰαυρείαν· ὅπερ ὁ Μιχαὴλ εὐλαβούμενος μὴ κατάφωρος γένηται
 καὶ καθ' ἑαυτοῦ ἐπισπάσῃ τὴν μάχαιραν, ἔθαρσοποιε τε τοὺς
 ἄνδρας διὰ πιστοῦ τινὸς καὶ θαρραλεωτέρους ἐδείκνυ ταῖς ὑπο-

parvenissent, qui priores locum occupassent, tentoria certatim ac dili-
 genti opera figebant. in his accidit, sive id dedita opera sive per mi-
 nistrum imprudentiam, ut Michaelis tentorium humili planoque loco
 exanderetur, Caesaris autem in quodam tumulo pauloque editiori loco.
 hoc ita factum, cum oblatum quoddam ac incertum insperatum arripientes,
 qui Michaeli adversus Caesarem obtroctabant, viro calumniabantur eique
 insidias struebant. ingens tamen Caesaris potentia inimicos turbabat et
 ad audendum facinus seigniores reddebat. tum enim Antigonus schola-
 rum domesticus Bardae quam Michaeli, filius scilicet patri, propensius
 parebat honoremque habebat; tum duces alii, Symbatiusque dromi logo-
 theta, Bardae ex filia gener. eius plane rebus studere cogebatur. verum
 nociebat Bardas hunc fraude a Michaeli in suas traductum partes, eique
 praecipuum necis auctorem fore. instructo ergo consilio paratisque in-
 sidias, ac expeditis qui rem praestituri essent, non alii quam Symbatio
 concredita facinoris tessera est. iam ergo lectis relationibus Symbatius
 ab illis exierat, impressoque fronti crucis signaculo signum dederat.
 verum iterum morae atque timores, eo quod praesens ac in conspectu
 cohors Caesaris foederatorum erat. veritus itaque Michael ne inter has
 moras re detecta gladium in se traheret, per quemdam fidissimum con-
 siliarios confirmat, bonaeque ac honores pollicitus animis audentiores facit.

σχέσει και τιμαῖς. κἄν παρήλθεν τὸν κίνδυνον και τὸν φόνον ὁ Καῖσαρ ἐξέφυγεν, τῷ δέει τούτων καταπλησσομένων και ἀθυμία καταβαλλομένων· ἀλλὰ πάλιν δι' ἀποκρίσεως ἐδήλου τῷ Βασιλεῖ (παρακοιμώμενος δὲ οὗτος ἦν) τὴν ἐπὶ ξυροῦ ἐστῶσαν ἀνάγκη, και ἀπελέγετο τὴν ζωὴν, και πρὸς τὸν φόνον καθώπλιζεν. ὧν 5
B ἀκηκῶς ὁ Βασιλεῖος, και περὶ τοῦ βασιλέως φησιν ἄπορ-
 ρῖσαι πείθει τὸ δέος αὐτοῦς, και "ὦ τῆς ἀνδρίας" εἰπὼν "και ἐπτόλμου ψυχῆς" ἐπτέρωσε τε ἄφνω αὐτοῦς και εἰσπηδήσαι πρὸς τὸν ἀγῶνα ἐποίησεν. οὗς ὁ Βάρδας ἀθρόως ξιφῆρεις ἰδὼν και καταπλαγείς ἔγνωκε τε τὸν θάνατον και πρὸς τοὺς πόδας ἔρριψε 10
 τοῦ βασιλέως αὐτόν. ἀλλ' οὐκ ἦν τοῦτον διεκφυγεῖν· ὄθεν αὐ-
 θωρὸν ἐκείθεν τε αὐτὸν ἀποσπῶσι και μελῆδὸν κατατέμνουσι, μηδὲ
 Ἀπριλλίῳ, εἰκάδι πρώτῃ, ἰνδικτιῶνος τεσσαρεσκαδεκάτης. εἶτα
 κοντῷ τὰ παιδογόνα τούτου ἀπαιωρήσαντες μόρια παραδειγματί-
C ζουσι τε και θριαμβεύουσι. Θορύβου δὲ πολλοῦ γενομένου και 15
 ταραχῆς, ἦν ἰδεῖν και τὸν Μιχαὴλ μικροῦ τὸν περὶ ψυχῆς θέοντα·
 ἀλλ' ὁ τῆς βίγλης δρουγγάριος (Κωνσταντῖνος δὲ ἦν) ἐν μέσῳ
 που συρρεῖς τὸν πολλὸν ἐκείνον διέλυσε θροῦν, ἐσφημίαις τε βάλ-
 λων αὐτὸν και παρατάξεις ἀνδροπλῶων κατὰ τῶν ἐπανισταμένων.
 ὁ μὲν δὲ Βάρδας οὕτως ἐξ ἀνθρώπων ἐγένετο, και οὕτως ἤ κατὰ 20
 τῶν Κρητῶν διελύθη στρατιά, τοῦ βασιλέως κατὰ τὸ Βυζάντιον
 ὑποστρέψαντος.

42. Και ἕτερον δὲ σημεῖον πρὸ δύο ἢ και πρὸ τριῶν ἡμε-

ac sane parum abfuit quin Caesar periculo tutus abiret necemque evaderet: tanto scilicet metu coniurati percussi erant, sioque animis languabant. verum iterum misso nuntio Michael Basilio accubitori significat in novaculae acie constitutam rei necessitatem esse; desperare se vitam; ad Bardae necem se cito instruat. quibus auditis Basilius, deque imperatoris salute sollicitus, timorem coniuratis excutit, hisque verbis "o audacem fortemque animum!" mox alacres reddidit et ad certamen facinusque aggrediendum impulit. Bardas eos strictis gladiis in se irruere contuens, terrore percussus, praesentique vitae animadverso discrimine, ad imperatoris se pedes abiicit. haud tamen fieri poterat ut mortem effugeret. statim ergo inde avulsam membratim concidens mensis Aprilis vigesima prima, indictione quartadecima. tum eius genitalia conto praefixa per ludibrium ostentant atque traducunt. ingenti autem excitato tumultu magnaue orta turbatione, videre erat Michaellem vix non in vitae periculum adductum: verum Constantinus biglae drungarius in medium prorumpens ingentem illum tumultum compescuit, tum faustis omnibus Michaellem prosecutus, tum armatorum aciem tumultuantibus opponens. in hunc modum Bardae sublato, missa Cretensi expeditione, imperator Byzantium rediit.

42. Sed et aliud signum ante duos tresve dies contigerat. Theo-

ρῶν τῷ Βάρδα παρεσημαίνετο· ἡ γὰρ Θεοδώρα, εἴτ' ἄλλως θεωρομένη εἴτε δὴ καὶ ὑπὸ τινος τῶν μεμελετημένων διακούσασα, D
ἰσθῆτά τινα παγκάλην μὲν καὶ χρυσαῖς πέρδιξι πεποικιλμένην, οὐκ ἀνιλογοῦσαν δὲ τῷ μήκει τῆς ἡλικίας αὐτοῦ ἀλλὰ καὶ πολὺ ἀπο-
5 βόσσαν ἀνιγματωδῶς ἔξαπέστειλεν. τό τε γὰρ πέρδικας ἀλλὰ
μή τινας ἄλλας τῶν ὀφειδῶν ἐνυφᾶναι, ἀλλὰ μὴν καὶ τὸ τῆς ἐσθῆ-
τος ἐνδόν εἰς δόλον ἐμπεισθῆν θῦττον ἢ ἔδει προουσήμιεν.

43. Πλὴν ἄλλ' ὁ μὲν βασιλεὺς ὑπέστρεφε, τὸν τε Βασι-
λειον, ἐπεὶ μὴ εὐμορρεῖ παιδός, υἰοποιεῖται καὶ τῆς τῶν μαγίστρων
10 τιμῆς ἀξιοῖ. ἐπεὶ δὲ χρόνου προϊόντος τὰ κοινὰ διοικεῖν οὐχ οἷός P 129
τε ὁ Μιχαὴλ ἦν καὶ τῆς ἑαυτοῦ ἀφελείας ἠσθάνετο καὶ ἅμα ἐπανά-
στασιν μελετῶσθαι καὶ ἀποστασίαν παρὰ τῆς συγκλήτου διή-
κωνε τῷ τὰ τῶν Ῥωμαίων διοικεῖσθαι κακῶς, καὶ τὸ περιμάχητον
ἀνδράγμα τῇ κεφαλῇ αὐτοῦ ἐπιτίθησι, καὶ βασιλεία τῇ ἡμέρᾳ πεν-
15 τήκοιτις, μηνὶ Μαΐῳ, εἰκάδι ἕκτη, ἰνδικτιῶνος τεσσαρεσκαίδεκά-
της, ἀναδείκνυσί τε καὶ ἀναγορεύει κατὰ τὴν μεγάλην ἐκκλησίαν
ἢ ἐκόντων σοφία Θεοῦ. ἀλλ' ὅστις μὲν οὗτος ὁ Βασίλειος καὶ
ὅθεν, καὶ ὅπως ἦλθεν εἰς γνῶσιν τοῦ κρατοῦντος, ἢ κατ' αὐτὸν
ἱστορία δηλώσει· τὰ νῦν δὲ τῆς βασιλείου δόξης ἀξιωθεῖς εἶχετο B
20 μὲν τῆς βασιλείας, ἀπέχετο δὲ τῶν καθ' ἑκάστην ἀμιλλητηρίων
καὶ ἱπποδρομιῶν καὶ τῶν περὶ τὸν αἰσχρότατον Γρύλον καὶ ψευ-
δοπατριάρχην αἰσχροσυγιῶν, ὧν ἀκαίρως ἐνετρέφα ὁ Μιχαὴλ.

5 γὰρ] μὲν P

6 ἀνυφᾶναι P

doma namque (sive alias numine afflata, sive etiam alicuius relatu docta
structas Bardae insidias) vestem quandam, eam quidem pulcherrimam
aureisque perdicibus intextam, illius tamen staturae imparē longēque
quam pro illa breviorē, sub aenigmate ad eum miserat. tum enim
perdices, non aliae quaevis aviculae, temere intextae, tum et vestis
ipsa brevitās, citius quam par esset eum dolo circumventum iri fuere
praesagio.

43. Ceterum imperator domum revertitur, quodque nullam prolem
astulerat, Basilium magistri dignitate ornatum adoptat. tumque Michael
impar ipse administrandae rei publicae et cum sua eum illa gerenda sim-
plicitas stoliditasque non lateret, simulque audisset moliri senatum in-
eam defectionem propterea quia illo principe res Romanae male admini-
strabantur, etiam diadema, rem palmariam ac expetendam, illius capiti
imponit, ac die sacro pentecostes, Maii vigesima sexta, indictione quarta
decima, imperatorem constituit, acclamatque in magna ecclesia, cui no-
men dei sapientia existit. at quisnam fuerit hic Basilius ac cuius, quae
ratione in notitiam imperatoris venerit, sequens rerum illi gestarum hi-
storia declarabit. iam itaque Augusti dignitate donatus imperii curis
sese impendebat, seque a quotidianis ludicris ac Circensibus abstinebat,
nec non a turpissimi pseudopatriarchae Gryli spurcitiis, quibus importane

(44) πάντων μὲν γὰρ κόρον εἶναι καὶ τῶν αἰσχυρῶν καὶ τῶν φυσικῶν εἴρηται τε πολλοῖς, καὶ ἡ πείρα τούτων δὸδᾶσκαλος ἀκριβής· *Μιχαὴλ δὲ τῷ τότε κρατοῦντι οὔτε τῶν ἵπποδρομιῶν οὔτε μὴν τῶν ἄλλων ἀκρατοποσιῶν τε καὶ αἰσχυρῶν κόρος ἦν, ὡς φασίν. ἃ πειρώμενος κωλύειν ὁ Βασιλεῖος καὶ πορρωτέρω τούτων ποικίλῃ C αὐτόν, πῦν μὲν παραινέσει χρώμενος, πῦν δ' ἄλλως μῖσος παρὰ τῶν πολιτῶν καὶ τὰς παρὰ τῶν ἱερέων ἀρεῶς καὶ τὰς τῆς συγκλήτου ἐπαναστάσεις προτιθεῖς καὶ οἶον ἐνώπιον αὐτοῦ ζωγραφῶν, ἔλαθε τῷ φθόνῳ ἐαυτὸν καθυποβαλῶν, καὶ ἀντὶ φίλον ἐχθρὸς καὶ μεμψιμένος ὁ υἰοθετηθεὶς ἐνομιλλετο. ἐντεῦθεν οὐ πολὺ τὸ ἐν μίσῳ, 10 καὶ τινα ἄλλον, τοῦ βασιλικοῦ δρόμωνος ἐρέτην τηνικαῦτα τελοῦντα (Βασιλαῖνος οὗτος ἐλέγετο, καὶ ἀδελφὸς ἦν Καπνογένους ἐκείνου τοῦ τὴν ὑπαρχικὴν ἀξίαν ἠξιωμένου τὸ δεύτερον), ἀγαγὼν τὴν πορφύραν τε ἐνόει καὶ τὸ διάδημα περιτίθεισιν, καὶ τὰ παράσημα D τῶν ὑποδημάτων περιβαλὼν ἐξάγει πρὸς τὴν σύγκλητον τῆς χειρὸς 15 ἔχων αὐτόν, καὶ πρὸς τὴν γερουσίαν φησὶν ὡς ἔδει πάλαι με τοῦτον εἰς τουτοῖν τὸν περιβλεπτον κόσμον, ὧ ἄνδρες, ἐπαγαγεῖν.*

*πρῶτον μὲν εἶδος ἄξιον τυραννίδος,
καὶ δεύτερον δὲ συμφορῆς πέλει στέφος,
ἅπαντα δ' ἀρμόζουσι πρὸς τὴν ἀξίαν·*

20

καὶ ὅτι πόσον ἦν κάλλιον τοῦτόν με ποιῆσαι βασιλέα ἢ τὸν Βασιλεῖον, ἐφ' ᾧ μεταμεμῆλμαι ἐφ' οἷς αὐτόν ἐβασίλευσα.” αὕτη τῆς καταλύσεως αὐτοῦ ἡ ἀρχή. τοῦτο πάντας περιχηῆσαν ἐκίλα-

Michael oblectabatur. (44) afferre demum omnia nauseam, turpia pariter et naturalia, tum vulgo ferunt, tum perspicue docet quae horum magistra experientia existit. Michaellem tamen tum rerum potientem, ut aiunt, nulla Circensium ludorum, at neque aliorum, competationum turpiumque, satietas capiebat. haec Basilium cum prohibere vellet, ac Michaellem precul ab eis avocare modo quidem admonendo atque hortando, modo vero civium odia, sacerdotum diras, senatus prope rebellantes animos proponendo ac velut in tabella coram depingendo, illius sibi imprudens invidiam conflagavit; hostisque loco amicus, ac qui adoptatus fuerat, ipse exesus habebatur. hinc brevi post Basilicium quendam imperatoriae tunc calocis remigem, ac illius fratrem Capnogenis qui secundo praefecti dignitatem gessit, adducens purpura induit, impositoque diademate atque ocreis adhibitis, quod imperatorum insigae est, eo habitu manu sua ad senatum eduxit, ad eumque in haec verba oravit: “par erat, patres conscripsi, ut hunc olim vobis illustri hoc habitu virum prodacerem, cui inest primum corona forma digna regia, deinde cognatum diadema est huic viro, suntque omnia dignitati convenientia.

quam vero praestabat hunc me potius quam Basilium imperatorem creare, quem et poenitet creavisse?” factum hoc ac verba exitii Michaelis origo existit. istud sic dictum omnium aures circumspectans nimium exactis

γῆραι τε τούτους ἐποίησε καὶ ἀφασίᾳ καταληφθῆναι πολλῇ, ὅτι P 130
 κατὰ τοὺς μυθικοὺς Γίγαντας βασιλέας σαρκοτῶδες κατ' ἐκίστην
 ἔμεραν ἀναδίδωσιν. ἠῤῥητο μὲν οὖν ἔκτυπε τὸ πρὸς τὸν Βασιλειον
 μῖσος, καὶ σφοδρότερον κατὰ τὴν τοῦ πυρὸς φύσιν ἔγινετο, ὑπέ-
 κταμα ἔχον καὶ αἴτιον τὸ μῆτε συμφθελεσθαι βούλεσθαι τούτοις
 αὐτὰν μῆτε μὴν συνεπάγεσθαι ταῖς ἀκολάστοις γνώμαις ἀτάκτῃ.
 εἰς τοσαύτην γὰρ ὁ Μιχαὴλ πολλάκις ἄνοιαν ἐξ ἀκρατοποσίας καὶ
 μίθης ἐξέικελεν ὡς κατ' αὐτὴν μὲν καὶ τὸν ταύτης καιρὸν δευνά
 τωα καὶ πέρα δευνῶν ἐγκαλεῦσθαι· τοῦ μὲν γὰρ ἀφαιρῶσθαι τὰ B
 10 ὡπα καὶ ἄλλου τὴν ῥίνα καὶ τὴν κεφαλὴν ἐτέρου προσέταπτεν· ἢ
 εἰ μὴ τινες οἰκτῶ κρατούμενοι παρημέλουν καὶ πρὸς τὴν αὐριον
 ἐπιμνον, ἀνώκλησίν τινα καὶ μεταμέλειαν τοῦ ἀνδρὸς ἐκδεχόμενοι,
 ὅπερ καὶ ἦν, κἄν ἀπώλετο σύμπασις ὁ παραμένων αὐτῷ καὶ σγκαρ-
 τισῶν. μακροῦ δὲ καὶ Βασιλείου συναπώλετο, τῆς παροιρίας οὐκ
 15 ἐβλύγαισι παίγνιον γεροντός. ἀλλ' ἑκατέρει καὶ ἔμενε μετάμειλόν
 τωα γενηθῆναι κατὰ τὸν ἄνδρα ὁπῆ γοῦν ὑποτοπάζων. ἀλλ' οὐκ
 ἦν τούτον ὡσπερ ἀρμάτειον τροχὸν ἐκ πρώτης ἡλικίας καμψθέντα,
 οὐδ' ἂν εἴ τι γένοιτο, τὴν ἐξ ἀρχῆς εὐδυνωριαν λαβεῖν. τοιγαροῦν C
 μείζονα κατὰ Βασιλείου συρράπτει ἐπιβουλήν. ἡ δὲ ἦν ἐν τῷ
 20 πτηγῶ λόγῳ μὲν κατὰ τῆς θήρας ἔργῳ δὲ κατὰ τοῦ Βασιλείου
 τὴν τῆς λόγῃς ῥῆσιν ποιῆσαι τινα τῶν ὑπασπιστῶν. καὶ τοῦτο
 αὐτὸς ὁ προσταγίς καὶ τὴν λόγῃην ἀφείς κατὰ τὸν τῆς ἐξόδου και-

stuporem iniecit, et ut vex omnibus haereret fecit; quod fabulorum
 more Gigantum satos Michael quotidie imperatores oderet. inde itaque
 auctum in Basilium odium, ac ignis instar vehementiori flamma exarsit,
 hoc scilicet eius fomento ac causa, quod una se cum eius sodalibus vitis
 dedere non pateretur, nec illorum effreni licentiae morem gereret. in
 tantam enim saepius dementiae mere obrutus ac per ebrietatem Michael
 erumpebat, ut absurda quaedam modumque omnem iniuriae excedentia
 praecipere, atque alii aures, alii nares, alii denique caput amputandum
 iuberet. ac nisi viri quidam misericordia moti negligenda putassent ac
 in crastinum distulissent, ea Michaeli quandoque revocanda sperantes, ac
 fore ut is eorum aliqua poenitudine duceretur (quod et contingebat),
 plene periissent quotquot illi aderant inque aula assidui ac domestici
 erant. quin et parum abfuit ne et ipse Basilius pari involveretur exitio,
 illius ebris petulantiae non raro factus ludibrium. sustinebat tamen, ac
 tandem aliquando quadam ducendum poenitentia Michaellem existimabat.
 verum fieri non poterat ut iam a prima aetate, haud secus ac currus
 rota, inflexus, quicquid accidisset, nativam pristinamque reotitudinem
 reciperet. itaque atrociores advenus Basilium structae insidiae. in eo
 subter illas positae, ut inter venandum specie quidem ferendi feram, re
 vera autem configendo Basilio satellitum quidam hastam conciliaret.
 vera autem configendo Basilio satellitum quidam hastam conciliaret.
 concilium haec is ipse qui mandatum acceperat hastamque vibrarat, in

Theophanes contin.

ρὸν ἔξαγορεύσας δῆλον πεποίηκε καὶ πιστόν. ἀφήκε μὲν οὖν οὖν-
 τος τὴν λόγῃν ὃ κελευσθεὶς, δημάρτανε δέ· καὶ οὕτω σέσωστο
 ὃ Βασιλεῖος, ἔγγυστα θανάτου γενόμενος, ὑπὸ τοῦ τὸν θάνατον
 D κατασιπατηκότος Θεοῦ. ταῦτ' οὖν ἔκπυστα γενόμενα πᾶσι καὶ
 φανερὰ τὴν κατ' αὐτοῦ ἠκόνησε μάχαιραν. ἵνα γὰρ μὴ καὶ τὸν 5
 Βασιλεῖον ὡς πρὸ μικροῦ τὸν Καίσαρα σφαττόμενον ἴδωσι, καὶ
 πρὸ τούτου αὐτὸν Θεόκτιστον, εἴτε βουλῇ τῆς συγκλήτου βουλῆς
 εἴτε γνώμῃ τῶν φιλοῦντων Βασιλεῖον (κοινῶς γὰρ καὶ κατ' αὐτῶν
 ὃ θάνατος ἐκηπελιητο) σφάττεται ὑπὸ τῶν προκοίτων τοῦ βασιλέως
 ἀνδρῶν, κατὰ τὰ ἀνάκτορα τοῦ ὄμιου μεγαλομάρτυρος Μάμαντος, 10
 μηνὶ Σεπτεμβρίῳ, εἰκάδι τετάρτῃ, ἰνδικτιῶνος πρώτης, ἔτους
 P 131 ἔξακισχιλιοστοῦ τριακισιοστοῦ ἑβδομηκοστοῦ ἔκτου, ὥρα τῆς νυκ-
 τὸς τρίτῃ, βεβασιλευκῶς ἔτη μετὰ μὲν τῆς Θεοδώρας τῆς τούτου
 μητρὸς τέσσαρα καὶ δέκα, καὶ μόναρχος δέκα καὶ ἕν, καὶ πρὸς
 τοῖς τρισὶ μηνὶ χρόνον ἕνα ὕστερον μετὰ Βασιλείου. 15

45. Καὶ τὰ μὲν εἰρημένα σκηνικά τε ἅπαντα καὶ Θεατρικά,
 ἀξιον δὲ μνησθῆναι καὶ τῶν ἐπαινετῶν. ἡ γὰρ τῶν ὄντων ἔφερον
 ἀναδημάτων ἐν τῷ περὶ αὐτῶν ναῶ τῆς τοῦ Θεοῦ σοφίας κατα-
 σκευὴ φιλεργῶς τελεσθεῖσα καὶ φιλοτιμῶς ἐπαινετή. οὔτε γὰρ
 B τῷ ὄσκει τῶν παλαιῶν τι κειμηλίων καὶ ἱερῶν, καὶ τῶν ἀφ' οὗ 20
 γεγόνασιν ἄνθρωποι τεχνουργηθέντων ἐν ναοῖς, κατὰ τὸ μέγεθος
 ἔξισάζεται, οὔτε τις εὐπρέπεια καὶ ὠραιότης τινὶ τῶν γενομένων
 ἐπήνθησεν, πάντων ἐκτὶ τῶν ὠραίων καὶ τιμίων συνδεδραμηκότων·

vitas exitu constitutus suamet confessione cunctis manifestum fecit, et
 ut nihil inde ambigi possit. ac hastam quidem misit, a Basilio tamen
 aberravit. inque hunc modum servatus Basilius, in vitae proxime dis-
 crimine adductus, deo, qui mortem calcavit, illi salutis auctore. haec
 itaque cunctis prodita ac palam facta gladii in eum acuendi causa existi-
 terunt. ne enim etiam Basilium (uti nuper Caesarem et antea Theocti-
 stum) tristi nece sublatum conspicerent, sive senatusconsulto, sive Basilii
 amicorum consilio (unum enim ac commune omnibus impendebat exitium)
 ab imperatoris ipsis excubitoribus in sancti praeclari martyris Mamantis
 palatio neci traditur, die vigesima quarta Septembris, indictione prima,
 anni 6376, hora noctis tertia. imperavit cum Theodora matre sua annos
 quattuordecim, solus undecim, posteaque adlecto Basilio annum unum
 menses tres.

45. Ac ea quidem quae hactenus dicta sunt scenica omnia et ad
 Circum ludosque spectantia: operae pretium vero est ut et eorum me-
 minerimus quae laudem aliquam merentur. quae enim in celebratissimo
 dei sapientiae templo donaria obtulit, pro structurae ratione elegantia ac
 magnifica, laudem habent. neque enim ullum veteris ac sacrae supelle-
 ctilis pignorum, sive illorum quae subtili arte elaborata, quo ex tempore
 homines esse coeperunt, sacris aedibus ornamento fuerunt, oblato ab eo
 disce vel mole aequatur vel pari elegantia est ac venustate: in cuius

καὶ τὸ ποτήριον δὲ τοῦτω λίαν κατάλληλον. οὐ μὴν δὲ καὶ ὁ εἰς
φασαγωγίαν κατασκευασθεὶς αὐτῷ κύκλος, ὅπερ φασὶ πολυκάνδη-
λον, τινὶ τῶν ἄλλων ἠλάττωται, ἀλλὰ καὶ οὗτος ἐκ χρυσοῦ ὄλος
γενόμενος, λίτρας ἔχων ἐξήκοντα, τῶν ἄλλων διαφέρει κατὰ πολὺ
καὶ τοῦτω δίδωσι τὰ πρωτεία καὶ τὸ σεβάσιμον.

structuram, quicquid usquam venustum est ac pretiosum, videatur con-
flatum esse. accedit et calix, ipse quoque disco perquam affinis. quin
et circulus multiplici in orbem sustentanda face ab eo fabricatus (πο-
λυκάνδηλον vocant) nulli usquam aliorum cesserit: totas namque ex auro
10 confatus librarum sexaginta pondo longe reliquis præcellit, palmarium
sane opus ac plane angustum.

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΔΙΗΓΗΣΙΣ ΤΟΥ ΒΙΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΠΡΑΞΕΩΝ P 132

B A Σ Ι Λ Ε Ι Ο Υ

ΤΟΥ ΑΟΛΙΜΟΥ ΒΑΣΙΛΕΩΣ,

15 ΗΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΕΝ ΘΕΩΙ ΡΩΜΑΙΩΝ, Ο
ΤΟΥΤΟΥ ΤΙΜΟΣ, ΦΙΛΟΠΟΝΩΣ ΑΠΟ ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΑΘΡΟΙΣΙΑΣ
ΔΙΗΓΗΜΑΤΩΝ ΤΩΙ ΓΡΑΦΟΝΤΙ ΠΡΟΣΕΛΕΘΕΤΟ.

Ἡ μὲν προθυμία καὶ ἔφεσις ἐκ πολλοῦ ἐμπειρίαν πραγμάτων
καὶ γνώσιν ταῖς τῶν σπουδαιοτέρων ἐμφυτεύσαι διανοαῖς διὰ τοῦ
20 αἰμνήστου καὶ ἀθανάτου τῆς ἱστορίας στόματος, καὶ ἐβουλόμην,
ἂν ἄρα οἷός τε ὦ, τοῦ σύμπαντος τῆς ἐν Βυζαντίῳ Ῥωμαϊκῆς ἀρ-
χῆς χρόνου τῶν τε ἀποκρατόρων καὶ τῶν ὑπ' αὐτοὺς ἀρχόντων P 133

18 μὲν] μοι A i. e. editio Allatiana.

HISTORIA DE VITA ET REBUS GESTIS

B A S I L I I

I N C L Y T I I M P E R A T O R I S,

QUAM CONSTANTINUS DEI GRATIA ROMANORUM IMPERA-
TOR, IPSIUS NEPOS, STUDIOSE AC DILIGENTER EX VARIIS
NARRATIONIBUS CONGESSIT, AC SCRIPTORI CONTRIBUIT.

Cupienti olim animo accensoque desiderio rerum experientiam ac noti-
tiam, sempiternae memoriae immortalisque historiae ore, studiosiorum
animis inserere optabam. ac quidem statueram, si modo vires obsecun-
darent, omnis retro imperii Romani Byzantii imperatorum eiusque subie-

καὶ στρατηγῶν καὶ ὑποστρατήγων καὶ τῶν καθ' ἕκαστα τὰς ἀξιολογιώτερας τῶν πράξεων ἀναγράφασθαι. ἐπὶ δὲ ἔδειξεν τὸ πρῶγμα καὶ χρόνου πολλοῦ καὶ πόνου συγροῦ καὶ βιβλίων ἀφθονίας καὶ σχολῆς τῆς ἀπὸ τῶν πραγμάτων, ταῦτα δ' ἡμῖν οὐ προσῆν, εἰς τὸν δεύτερον ἔξ ἀνάγκης ὑποβέβηκα πλοῦν, καὶ τέλος ἐνὸς βασιλῆως, ἐπὶ μέγα τὸ τῆς βασιλείας κράτος ὑψώσαντος, ὃς καὶ τῆς βασιλείας ἐπώνυμος ἦν καὶ μέγα ὄφελος τῆ πολιτεῖα Ῥωμαίων ἐγένετο καὶ τοῖς πράγμασιν, ἔξ ἀρχῆς καὶ μέχρις αὐτῆς τελευτῆς τὰς πράξεις καὶ τὴν ὅλην ἀγωγὴν διηγήσασθαι, ὡς ἂν καὶ τοῖς
 B μετέπειτα μὴ ἀγνοῖται βυσιλείου στελέχους ἐπὶ πολὺ τοῦ χρόνου¹⁰ παρεκταθέντος ἢ πρώτη πηγῇ καὶ ἄλλα, καὶ τοῖς ἐκγόνοις ἐκείνου οἰκοθεν εἶη ἀνεστῆκώς ὁ πρὸς ἄρετῆν καινὸν τε καὶ ἀνδριῶς καὶ τὸ ἀρχέυτον τῆς μιμήσεως. εἰ δὲ ἐπιμετρηθεῖη καὶ χρόνος ἡμῖν ἐτι ζωῆς, καὶ γένηται τις καὶ ἀπὸ τῶν νόσων ἐχειρία μικρά, καὶ μηδὲ τῶν ἔξωθεν εἶη τι ἐμποδῶν, ἴσως προσθῶμεν ἐχομένως καὶ¹⁵ τῆς ἄχρις ἡμῶν κατιούσης αὐτοῦ γενεᾶς τὴν ὅλην τῆς ἱστορίας ἀφήγησιν.

2. Πλὴν οὖν οὗτος ὃν ὁ λόγος νῦν ὑποδείξει κατεπαγγελ-
 C λεται, αὐτοκράτωρ Βασίλειος ὠρμαῖο μὲν ἐκ τῆς Μακεδόνων γῆς, τὸ δὲ γένος εἶλκεν ἔξ Ἀρμενίων ἔθνους Ἀρσακίων. τοῦ γὰρ πα-²⁰λαιοῦ Ἀρσακίου, ὃς Πάρθων ἠγήσατο, ἐπὶ μέγα δόξης προελθόντος καὶ ἄρετῆς, νόμος τοῖς ὕστερον χρρημάτισε μὴ ἄλλοθεν βασι-

4 πράξεων A

14 ἀπὸ add A

15 μηδὲν P

ctorum magistratum bellicae ducum seu praetorum et legatorum singulorumque actus gestaue nobiliora scripto consignare. quod tamen istiusmodi provincia multo tempore continuoque labore et librorum copia atque a rerum cura negotiorumque strepitu otio indigeret, quae sane mihi deesse videbam, secundae necessario navigationi animum adieci, uniusque saltem imperatorum, qui maiestatem imperii mirum quantum promovit (qui ab imperio seu regno nomen habuit) Romanaeque rei publicae ac rebus ab initio ad vitae usque exitum plurimum profuit, res gestas vitaeque omne institutum ac rationem commemoranda mihi proposui, ne scilicet stirpis regiae diu multamque productae primus fons radixque posteriores lateat, habeantque eius nepotes domestico exemplo erectam virtutis regulam et statnam atque principem formam, in quam imitationem intendant. sin autem etiam longiora adhuc praestabuntur vitae spatia, ac morborum etiam exiguae quaedam dentur indutiae, nec exteriorum curae impediant, continua forsans serie totius illius progeniei ad nos usque adiciemus historiam.

2. Hic enimvero cuius nunc historiam profitetur oratio, Basilis imperator ex regione Macedonum traherat originem, referebatque ad Armenios, Arsacidas genere. veterem enim Arsace, qui Parthorum imperium tenuit, ingentem virtutis et laudis gloriam consecuto, posteris lex inolevit non ab aliis quam ab Arsacis familia eiusque nepotibus Parthos

λείσθαι μήτε Πάρθους μήτε Ἀρμενίους, ἀλλὰ μηδὲ Μήδους, ἢ παρὰ τοῦ γένους Ἀρσάκου καὶ τῶν ἀπογόνων αὐτοῦ. οὕτως ὅν τῶν εἰρημένων ἔθνων ὑπὸ τῆς τοιαύτης βασιλευομένων σειραῶς, κατὰ τινος χρόνου τοῦ Ἀρμενίων κατάρχοντος ἕξ ἀνθρώπων ἄσπαιχόμενον συνέβη στάσει γενέσθαι περὶ τὰ βασίλεια καὶ τοῦ διαδόχου τῆς τοιαύτης ἀρχῆς. Ἀρτάβανος ὅν καὶ Κλειένης εὐ μόνον τῆς προγονικῆς ἐκπεπαικότες ἀρχῆς, ἀλλὰ καὶ τὴν ἑσθὴν κινδυνεύοντες, τὴν βασιλεύουσαν ταύτην καταλυμβάνουσαι Κωνσταντινούπολιν. Λέων ἦν ὁ μέγας τηλικαῦτα τὴν Ῥωμαϊκὴν δέ-
 10 πον ἀρχὴν, ὁ Ζήνωνος πενθερός. οὗτος ὅν τοὺς ἀνδρας ὑπο-
 διέχμενος καὶ ἀξίως τῆς περὶ αὐτοὺς εὐγενείας φιλοφρονησάμενος οἰκιστὴν τε καὶ δίαυταν τὴν προσήκουσαν ἐν τῇ βασιλίδι ἀπέπειμα
 μαδῶν δὲ τῶν ἀνδρῶν τὴν ἐκ τῆς πατρίδος φυγὴν καὶ πρὸς τὴν βασιλεύουσαν ταύτην καταφυγὴν, καὶ ὡς εὐμενῶς ὑπὸ τῶν κρα-
 15 τούτων ἐδέχθησαν, ὁ τότε τὰ τῆς Περσικῆς δέπικων ἀρχῆς γράμ- P 134
 μασιν αὐτοὺς μετεκαλεῖτο, εἰς τὴν πατριάν ἡγεμονίαν ἐγκατα-
 στήσαι δῆθεν ὡς ἐθνοῶν ὑπισχνόμενος, ἑαυτῷ δὲ τὴν τοῦ ἔθνους ἐπιπέθεν ὑποταγὴν μνηστεύμενος. δεξάμετων δὲ τούτων τὰ γράμματα καὶ περὶ τῶν πρακτικῶν ἔτι διασκοπουμένων, μῆρυσται
 20 διατὰ παρὰ τινος τῶν ἐξυπηρετούτων αὐτοῖς τῷ βασιλεῖ, καὶ ἡ ἰκιστολὴ ἐγχειρίζεται. γνωσθέντος δὲ τοῦ πράγματος, ὡς οὐκ αὐτοῖς τοσοῦτον τὴν ἀρχὴν ὅσον ἑαυτῷ τὸ ἔθνος ὁ Πέρσης ὑποτά-
 ξαι βουλόμενος τὴν τούτων ἐποιεῖτο μετάπειμιν, ὅπερ οὔτε τοῖς

16 ἑγκαταστήσαι P

Armenios Medosque ipsos, qui regia potestate ipsis praesint, esse habituros. in hunc itaque modum, cum illae, quas dixi, gentes ab stirpe eiusmodi imperio regerentur, ille qui apud Armenios rerum potiebatur quandoque ex humanis sublato, contigit de iure regni deque principatus istiusmodi successoribus dissidiam oriri. hincque adeo Artabanus et Climes non aptum avito imperio spoliati, sed et in vitae iam periculum adducti, in regiam hanc Constantini urbem veniunt. Leo Magnus tunc imperio praeerat, Zenonis socer. hic igitur viros suscipiens ac pro generis splendore magnifice pertractans, aedes ad habitandum congruaque victas stipendia in urbe regia illis assignavit. ut autem horum e patria fugam et in regnantem hanc urbem accessum omnique humanitate ab imperatoribus susceptos esse didicit is qui tum res Persicas administrabat, datis literis, benevolentiae in eos larva, in paternam se illos imperium restitutum pollicitus, re vera autem ea sibi molitione gentem conciliare ac sublicere satagens advocabat. acceptis literis, dum adhuc quid sibi facto opus deliberant, res per unum aliquem famulorum imperatori defertur ac epistola ipsa contraditur. rei itaque explorato momento, Persamque non tam illis imperium quam sibi gentem sublicendam, quod eis invitabat, procurare hand dubia coniectura comperto, quod neque

- B** καλουμένοις οὔτε τῶν Ῥωμαίων ἐλυσστέλει τοῖς πράγμασιν, πρό-
νοια γίνεται τοῦ μὴ τὸ τοῖς Πέρσαις δοκοῦν εἰς πέρας ἔλθεῖν. καὶ
διὰ τοῦτο ὑποτεμνομένου τοῦ βασιλῆως τῆν, εἰ τύχοι, εὐχέρειαν
τοῦ δρασμοῦ μετ' εὐπρεποῦς τοῦ σχήματος, ὡς ἐκ' εὐρυχωρίας
δῆθεν καὶ ἀδείας πλεόντος, εἰς Νίκην τὴν κατὰ Μακεδονίαν πόλιν⁵
μετὰ γυναικῶν καὶ τέκνων (καὶ αὐταὶ γὰρ μετὰ ταῦτα αὐτοῖς ὑπε-
κλάπησαν) μετοικίζονται. τοῦ δὲ χρόνου ῥέοντος καὶ τῶν Σαρα-
κηνῶν ἐπὶ μεζονος δυναστείας προαγομένων, τὴν ὁμοίαν πείραν
τοῖς τῶν προτέρων ἀπογόνους Ἀρσακιδῶν ὁ τότε ἀμερμουνῆς προ-
C εβάλετο, καὶ διὰ γραμμάτων μετεκαλεῖτο αὐτοὺς εἰς τὴν προγογι-¹⁰
κὴν δῆθεν ἑξουσίαν τε καὶ ἀρχήν. φωραθέντος δὲ καὶ τοῦ τοιού-
του δράματος Ἡρακλείῳ τῷ τηρικαῦτα βασιλεῖ, καὶ τῶν γραμμά-
των ἐγχειρισθέντων, ἐπεὶ μὴ εὐνόια τούτων ἔγνω τὴν μετέπειμψιν
γενομένην ἀλλ' εἰς πρόθεσιν οικείας ἐπικρατείας τῶν ταῦτα μηχαν-
ωμένων (ἤλπίζον γὰρ τὸ ἔθνος ἐκ τῆς πρὸς τὸν παλαιὸν Ἀρσάκην¹⁵
εὐνοίας ῥαδίως, εἰ τούτους ἔχοιεν μεθ' ἑαυτῶν, προσάξεισθαι οἱ
Σαρακηνοί), διὰ τοῦτο καὶ εἰς Φιλίππους, μίαν καὶ αὐτὴν τῶν
κατὰ Μακεδονίαν τυγχάνουσαν πόλεων, ὡς ἐπὶ μεζονος ἀσφαλείας
μετώκισε τούτους αὐθις ὁ βασιλεύς· εἶτα ἐκείθεν πάλιν ὡς ἐπὶ
D λαμπροτέρας πολιτείας καὶ καταστάσεως μετεβίβασεν εἰς Ἀδρια-²⁰
νούπολιν. εὐθέτου δὲ τοῦ τόπου φανέντος αὐτοῖς, κατ' ἰδίαν
ὥσπερ συνεσθηκότες πατρίαν τε καὶ φυλὴν εἰς πληθος ἐγένοντο

14 πρόθεσιν margo Combef.

16 προσάξεισθαι Ἀ

his qui invitabantur nec vero Romanis rebus operae pretium erat, cura adhibetur ne istud Persarum consilium exitum habeat. quapropter succisa, si qua videretur, opportuniore fugae facilitate, honesti specie, velut ad liberiores agros et ut maiori securitate fruantur, imperator Nicem Macedoniae urbem cum liberis et uxoribus (nam et illas postea subduxerant) transfert. decursu autem temporis, Saracenorumque rebus in maiorem principatum crescentibus, eandem ac primis Arsacidarum nepotibus fraudem adhibet qui tum genti praerant amernunes, scriptisque literis ad avitam nimirum potestatem ac imperium revocabat. verum eiusce quoque consilii fabula ab Heraclio, qui tum rerum potiebatur, deprehensa, literisque percensitis, cum nulla eos benevolentia revocari intellexisset, sed ut haec machinantes eaque occasione Saraceni dicionem auferent (fore enim sperabant, si modo illos secum haberent, ut facile pro veteris Arsacis amore in suas partes gentem traherent), idcirco etiam Philippos, alteram et ipsam Macedoniae urbem, quasi maioris securitatis causa Nice remotos transmittit. hincque deinde velut illustriori civitate donandos, meliorique statu componendis eorum rebus, Adrianopolim transfert. viso autem eis idoneo aptoque loco, velut in propria consistentes

καὶ ἐκ' εὐπορίας κατέστησαν ἰκανῆς, τὴν πάτριον εὐγένειαν δια-
σώζοντες καὶ ἀσύγχυτον τὸ γένος διαφυλάττοντες.

3. Χρόνους δὲ ὕστερον, ἤρκα Κωνσταντῖνος μετὰ Εἰρή-
νης τῆς μητρὸς Ἰβασίλλευ, Μαίκτης ἐκεῖνος, ἀφ' αἵματος Ἀρσά-
σιου καὶ σπύδος ὦν, κατὰ τινα πρεσβείαν ἢ χρεῖαν εἰσῆι πρὸς τὴν
περίβλεπτον ταύτην Κωνσταντινούπολιν ὅς ἀνδρὶ περιττογῆνας P 135
κατὰ τύχην ὁμογενεῖ, Λέοντι καλουμένῳ, καὶ γκοῦς αὐτὸν ἀπὸ
τῆς ἔξωθεν καταστάσεως καὶ περὶ τὴν κατὰ στολὴν ιδιότητος οὐχ
ἕνα πᾶν τυχόντων καὶ ταπεινῶν ἀλλ' εὐγενῆ καὶ περιφανῆ, καὶ εἰς
10 ὀμίλιαν αὐτῷ καταστάς καὶ ταύτην ἐθάδα καὶ σντροφον εὐρηκῶς,
ἐπὶ τὸ γένος ἀνέμαθεν, καὶ τὴν ὁμοῦ εὐκῆσιν προκρίνει, τῆς οἰ-
κίας τὴν ἀλλοτριαν διὰ τὴν τοῦ ἀνδρὸς ἀρετὴν καὶ τὸ πρὸς
αὐτὸν ἀσπασάμενος κῆδος μίαν τῶν αὐτοῦ θυγατέρων ἠγάγετο,
ἔξ ὧν ὁ τοῦ ἱστορουμένου προῦλθε πατήρ, ὃς καλῶς ἀναχθεῖς
15 καὶ δι' ἐπαινουμένης ἀγωγῆς καὶ τροφῆς εἰς ἄσφρας τελείας, καὶ
ἐνῆκα σώματος καὶ φώμη διαφέρων καὶ παντοδαπαῖς κοσμούμενος
ἀρεταῖς, πολλοὺς ἐκείναι τοὺς δι' ἐπιγαμίας θάλλοντας αὐτὸν οἰκειώ- B
σεσθα. γυνὴ δὲ τις εὐγενῆς καὶ κοσμία κατὰ τὴν Ἀδριανούπο-
λιν τὴν οἰκῆσιν ἔχουσα, ἀποικομένην τοῦ ταύτης ἀνδρὸς σωφρό-
20 τως τὴν χρεῖαν ἀνούουσα, (φήμη γάρ τις διέτρεχεν οὐ παντελῶς
ἀμυδρὰ ἐκ τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου ἔλκειν αὐτὴν τὴν συγγέ-
νικον) τῶν ἄλλων προτιμοτέρα τῶν τε καθ' οὓς παρώκησεν ἐνομι-
οθη αὐτῷ, καὶ διὰ τοῦτο τὴν ταύτης θυγατέρα εὐγενεῖα καὶ κάλλει
διαφέρουσαν σώματος καὶ αἰδοῖ κεκοσμημένην ἠγάγετο ἔξ ὧν

22 τσ] γε 2

triba ac familia, multitudine aucti sunt, abundeque satis opibus cumulati,
paternam nobilitatem servantes ac genus impermixtum.

3. Secutis vero temporibus, cum summam rerum Constantinus cum
Irene matre administraret, Maistes ille ex Arsacis prosapia ducens ori-
ginem, legationis causa sen alterius negotii obeundi gratia illustrem hanc
Constantini urbem petens, atque in ea forte fortuna in eiusdem gentis
ac familiae hominem, Leonem nomine, incidens, exque alienari habita-
gestaque nec non vestium proprio cultu non unum quem infimae plebis
vulgique agnoscens, sed virum ingenuum ac spectabilem, consertoque
sermone ac fabulando eius vim consuetam usuque familiarem inveniens,
ubi genus cognovit, illius contubernium deligit, suaeque alienari habita-
tionem pro viri virtute ac praestantia praefert, eiusque amplexus affini-
tatem filiarum unam sibi matrimonio inangit; ex quibus ortus illius parens
cuius nunc historiae testimur. mulier vero quaedam nobilis et pudica
Adrianopoli habitans, viro demeritis caste sobriquet in viduitate agebat:
fama erat hand pressus obscura, ex magne Constantine eam genus du-
cere. haec illi reliquis, iisque apud quos conederat, praestantior visa;
eisque ob rem eius filiam, nobilitate ac corporis forma conspicuam ve-

ἐβλάστησεν ἡ βασιλιως αὐτῆ ρίζα Βασίλειος, πατρὸθεν μὲν ἔλκων τὴν ἐξ Ἀρσάκου συγγένειαν, ἣ προσηρίται· ἡ δὲ μήτηρ τῆ τε τοῦ C μεγάλου Κωνσταντίνου συγγένεια ἐκαλλωπίζετο καὶ ἀπὸ θατέρου μέρους τὴν Ἀλεξάνδρου ἤχει λαμπρότητα. ἐκ τοιούτων γεννητῶν προελθὼν ὁ Βασίλειος εὐθὺς πολλὰ τῆς ὕστερον δόξης σύμ-5 βολα εἶχεν ἔποφαινόμενα· ταινία τε γὰρ κοκκοβαφῆς παρὰ τὴν πρόπτην ἔκρυπεν τῶν τριχῶν ἑωρᾶτο περὶ τὴν κεφαλὴν, καὶ περὶ τὰ σπάργματα πορφύρεα βάμματα.

4. Ἦν δὲ μέχρι τότε τὸ γένος τῶν ἀπογόνων Ἀρσάκου κατ' ἴδιαν ὥσπερ φατρίαν συνεσθητός, εἰ καὶ ταῖς ἐπιγαμίαις 10 πολλάκις τοῖς ἐγχωρίοις συνανεικιστῶτο, ἐν Ἀδριανουπόλει κεκτημένον τὴν οἰκῆσιν. ἐπεὶ δὲ Κροῦμος ἐκεῖνος, ὁ τῶν Βουλγάρων D ἄρχων, εἰς τὰς πρὸς Ῥωμαίους ἐξουβρίσας σπονδὰς πόλεμον χάρακα τῆ Ἀδριανουπόλει ἐβάλετο, καὶ χρόνον προκαθίσας συγνὸν ὁμολογία ταύτην διὰ τὴν τῶν ἀναγκαίων ἔνδειαν παρεστήσατο, 15 καὶ τοὺς ἐν αὐτῇ πάντας μετὰ καὶ Μανουὴλ τοῦ ἀρχιερέως τῆς τοιαύτης πόλεως εἰς Βουλγαρίαν μετέγαγε, συνέβη μετὰ τῶν ἄλλων καὶ τοὺς τοῦ Βασιλείου γεννήτορας, ἔτι τοῦτον ἐν τοῖς σπαργάνοις ἔχοντας, εἰς τὴν τῶν Βουλγάρων ἀπαχθῆναι γῆν· ἔνθα τὴν οἰκίαν τῶν Χριστιανῶν πίστιν ἀνέθευτον διασωῶζοντες ὁ τε 20 θυμώσιος ἐκεῖνος ἀρχιερεὺς καὶ ὁ σὸν αὐτῷ λαὸς πολλοὺς τῶν Βουλγάρων πρὸς τὴν ἀληθινὴν πίστιν μετέγαγον τοῦ Χριστοῦ P 136 (οὕτω γὰρ ἦν τὸ ἔθνος μετηγεμένον πρὸς τὴν εὐσέβειαν) καὶ

11 ἐν om P

16 καὶ post μετὰ om A

recundiaque ornatam, uxorem ducit; ex quibus regia haec radix Basilius succrevit, paterno quidem stemmate Arsacia, uti dictum est, prosapiam sibi vendicans, materno vero Constantini natalibus magnifico glorians, utroque demum Alexandri claritatem iactans. tali ex progenie ortus Basilius multa statim futurae gloriae subiacentia signa exhibuit. taenia namque quaedam coccinea tum primum emascentibus pilis circa caput visa, circaque fascias purpureae tinctas.

4. Haecenus Arsaciae nepotum genus ipsam seetum in propria quasi tribu contubernioque constitit, quanquam haud raro, Adrianopoli sedes habens, etiam cum indigenis nuptiarum foedera commiscebat. quia vero Cramus ille Bulgarorum princeps, violatis quae illi cum Romanis intercedebant foederibus, hostili aggerere cinctam Adrianopolim diuque ab eo obsessam, qua laborabat necessariorum penuria, ad deditionem coegit, civesque omnes ac incolas nec non etiam Manuelem eiusae urbis episcopum in Bulgariam transtulerat, accidit Basilius quoque parentes cum reliquis, ille adhuc in fasciis agens, in Bulgarorum regionem transferri; ubi propriam Christianorum fidem illibatam custodientes (tam scilicet mirabilis ille praesul, tum plebs illi pari captivitate comes) multos barbarorum ad veram Christi fidem adduxerunt (nondum enim gens illa animam ad pietatem transtulerat) multisque locis Christianae doctrinae

πολλαχού τὰ τῆς Χριστιανικῆς διδασκαλίας κατεβάλλοντο σπέρματα, τῆς ἔθνητικῆς τοῦ Σκύθας πλάνης μεθελκοντες καὶ πρὸς τὸ τῆς θεογνωσίας μετέγοντες φῶς. ἐφ' οἷς πρὸς ὄργην κατ' αὐτῶν κωφεῖς Μουτράγων ὁ τοῦ Κροσμου διάδοχος αὐτόν τε τὸν ἱερώτατον Μανουήλ καὶ πολλοὺς τοὺς ἐπὶ τούτῳ ἐνδεικνυμένους, ὡς οὐκ ἔχουσι πειράσας πείσσαι ἀποστῆναι Χριστοῦ, μετὰ πολλὰς αἰκίας τῷ διὰ μαρτυρίου θανάτῳ παρέπεμψεν. καὶ οὕτω συνέβη πολλοὺς τῶν τοῦ Βασιλείου συγγενῶν μαρτυρικῆς ἐκκλείας τυχεῖν, ὡς μηδὲ τῆς ἐντεῦθεν σεμνότητος αὐτὸν ἀμοιρεῖν. ἄρτι δὲ ἐπι-
 10 σκεπτομένου Θεοῦ τὸν λαὸν αὐτοῦ καὶ τὴν ἔξοδον αὐτοῖς πρῶτα-
 ντίστοτος (ὁ γὰρ τῶν Βουλγάρων ἄρχων μὴ δυνάμενος ἐπὶ πολὺ πρὸς τὰς Ῥωμαϊκὰς δυνάμεις ἀνταγωνίζεσθαι πάλιν εἰς ὑπόπτωσιν ἔβηεν), ἐν τῷ ἐπισυνάγεσθαι πρὸς τὸν ἄρχοντα τὸν εἰς τὰ οἰκεία ἀπαλώεσθαι μέλλοντι λαὸν τῶν Χριστιανῶν, ἰδὼν τὸν παῖδα Βα-
 15 σίλειον τῇ τε μορφῇ ἑλευθέριον καὶ χαρίεν ὑπογελάωντα καὶ περι-
 σκαίροντα πρὸς ἑαυτὸν ἐφειλικύσατο, καὶ μῆλον θαναμαστὸν τῷ μεγάλῳ ἐπέδωκεν. ὁ δὲ παῖς ἀκάκως καὶ θαρραλέως τοῖς τοῦ ἄρχοντος ἐπερεδόμενος γύνασιν ἐν τῷ ἀπλώστῳ ἤθει τὴν οἰκείαν ἐγγύειαν ἐπεδείκνυτο, ὡς ἐκπλαγῆναι μὲν τὸν ἄρχοντα, διαγρηαι-
 20 κῆσθαι δὲ λεληθότως τὴν δορυφόρον τάξιν αὐτοῦ.

5. Ἄλλ' ἴνα τὰ ἐν μέσῳ συντέμω, ἐξῆλθεν εὐμενεῖα Θεοῦ πρὸς τὰ οὐκεία ἄπας ὁ ἀπαχθεὶς ὡς αἰχμάλωτος λαὸς τῶν Χρι-

1 τὰ] πρὸς τὰς Α
 19 ὑπεδείκνυτο Ρ

5 εἰς om Α
 20 ἀπὸ Α

18 γύνασιν Α

locant semina, a gentiliū errore Scythas retrahentes et ad divīnæ cognitionis lucem traducētes. quibus in illos ira percitus Crumi successor Mutrago, cum Manuelem virum sanctissimum tum alios plures eius rei delatos, cum tentando ad elurandam fidem inducere nequivisset, variis tormentis excruciatos per mortem martyres consecravit. sicque contigit multos sanguinis necessitudine Basilio confunctos eique affines martyrii gloria potiri, ut nec eius quæ inde est honestatis posset expers videri. iam vero, cum plebem suam deus visitaret atque ei in patriam reditam præstaret (Bulgarorum enim princeps, Romanus diutius vires aciesque terre non valens, collum rursus subdere annuebat), congregata apud eum, quæ in patriam dimittenda erat, Christianorum turba, coniectis in puerum Basiliū oculis, liberali forma decorum gratiusque subridentem ac circumspicientem, indele formaque delectatus illum ad se traxit, pomumque ei miræ magnitudinis dedit. puer vero animi candore cum pari fiducia principis incumbens genibus, morum illa simplicitate ingenuitatis suæ illustre specimen edebat, adeo ut princeps etiam atque etiam admiraretur, stipatorum vero cohors secum ipsa tacita furore commoveretur.

6. Verum ut ea quæ interea evenerunt paucis transigam, omnis ille Christianorum populus, sic velut captivus abducitur, propitiæ dei boni-

στιανῶν, συνεξῆλθον δὲ καὶ οἱ τοῦ Βασιλείου γοναῖς, τὸν φλιτα-
τον αὐτοῖς παῖδα προσεπαγόμενοι. ἐγένετο δὲ τι περὶ αὐτὸν εὐ-
θὺς κατὰ τὴν πρώτην ἡλικίαν θανύμασιον, τὴν εἰς ὕστερον τέχην
παρωδηλῶν, ὅπερ οὐ θέμις οἶμαι σιγῇ παρελθεῖν. τῷ γὰρ και-
ρῷ τοῦ θέρους τῶν τούτου γονέων ἐπὶ τὸν ἴδιον ἐξελεθόντων ἀγρόν 5
D καὶ τοῖς θερισταῖς ἐπιστατούντων καὶ διεγειρόντων συντόμως ἐρ-
γάζεσθαι, ὡς περὶ πλήθουσιν ἀγορὰν ἢ ἡμέρα προέκοπτε καὶ ὁ
ἥλιος ἔειδη σφοδρότερον ταῖς μεσημβριναῖς ἀκτίσιν ἐπέφλεγεν, οἴο-
ναι τινα σκητὴν ἐκ τοῦ συνδέσμου τῶν ἀσταχῶν σκευάσαντες ἐν
ταύτῃ τὸν παῖδα κοιμηθησόμενον ἔθεντο, ὅπως τῆς ἀπὸ τοῦ ἡλίου 10
θέρμης ἀβλαβῶς διέλθῃ τὸν καύσωνα. ἐν δὲ τῷ ἐκείνους ἐνα-
σχολεῖσθαι τοῖς θερισταῖς ἀετὸς ἐπικαταπατὰς καὶ ἕνωθεν ἐπι-
καθίσας ἠπλωμέναις ταῖς πτέρυξι τὸ παιδίον ἐσκαίωεν. ἀρθρίας
δὲ παρὰ τῶν ἰδόντων φωνῆς ὅτι ὄλεθρον ἴσως ἐπάξει ὁ ἀετὸς
P 137 τῷ παιδί, ἢ μήτηρ εὐθὺς οἶα μήτηρ φιλόστοργος καὶ φιλότεκνος 15
πρὸς τὸν παῖδα ἐξέδραμεν. ἰδοῦσα δὲ τὸν ἀετὸν σκιὰν ταῖς πτε-
ρυξι τῷ παιδίῳ περιποιούμενον, καὶ μηδὲ πρὸς τὴν ταύτης ἐκπλα-
γέντα ἐπέλευσιν ἄλλ' ὥσπερ χαριέντως πρὸς αὐτὴν ἀτενίζοντα,
οὐκ ἠδυνήθη κατὰ τὸ πρόχειρον εἰς κρείττονα πεσεῖν λογισμόν,
ἀλλὰ λίθον ἔβαλε κατ' αὐτοῦ· καὶ οὕτως ἀνέπη ὁ ἀετὸς καὶ ὡς 20
ἔδοξεν ἀπεχώρησεν. ἐκείνης δὲ αὐθις πρὸς τὸν ἄνδρα καὶ τοὺς
ἐργάτας ὑποστρεψύσης, ὁ ἀετὸς κατὰ τὸ πρότερον σχῆμα παρῆν
B τὸ παιδίον ἐπισκιάζων, καὶ ἄλλιν ὁμοίως ἢ φωνὴ παρὰ τῶν θεα-

5 ἐπι] περὶ AP

17 παιδί P

tate ad propria migraturus exiit: Basilii parentes, ipsi quoque pari in-
dulgentia exiere, dulcissimum pignus secum adducentes. contigit vero
prima statim aetate mirabile aliquid circa ipsum, futurae eius fortunae
certum praesagium; nec fas esse existimo ut silentio a nobis praetercrea-
tur. messis enim tempore, cum parentes in agrum exiissent messoribus-
que praeciparent et ad laborem strenue obeundum excitarent, cum dif-
ferto foro, ut aiunt, altior dies procederet iamque sol meridianis radiis
acrius adureret, constructo ex spicarum manipulis velut tentorio in eo
puerum tantisper somno recreandum ponunt, et ad solaris eius caloris
aestum illaesa valetudine transigendum. dumque messoribus animum ad-
vertunt, advolans aquila explicatisque desuper alis assidens puero praes-
tabat umbraculum. sublatus videntium clamor, ne quid forte aquila
puero noceat; moxque mater (carae scilicet proles nimium amans) ad
pueram accurrit, vidensque aquilam passis alis umbram puero ministran-
tem, ac nec eius quicquam adventu territam sed in eam gratioso oculos
velut intendentem, ne sic quidem in prompta sanioris aliquid animi co-
gitare potuit, sed in eam lapidem iecit; quae statim avolavit et, ut vi-
debatur, recessit. rursusque ea ad virum messoribusque reversa, aquila
priorem in modum puero assidens umbram faciebat. similique rursus

τῶν, καὶ ἡ μήτηρ πρὸς τὸ παιδίον, καὶ τῇ βολῇ τοῦ λίθου ὁ ἀετὸς ἐπιβοῶμενος, καὶ ἡ τῆς μητρὸς πρὸς τοὺς ἐργαζομένους ἐπιστροφή. ἐναργίστερον δὲ ἄρα τῆς προνοίας δηλῶσαι θελησάσης οὐ οὐ κατὰ τινὰ τύχης αὐτοματισμὸν ἀλλὰ θεία προγνώσει τὸ ἐπιβοῶμενον δεικνύται, ἐκ τρίτου συνέβη τὰ ὅμοια, ὁ ἀετὸς ἐπὶ τὸ παιδίον, οἱ θειωρῶντες βοῶντες, καὶ ἡ μήτηρ ἐπὶ τὸν ἀετὸν, καὶ ὁ ἀετὸς πρὸς βίαν καὶ μάλιστα ἀπαλλαττόμενος. οὕτω τῶν μεγάλων πραγμάτων ἅει πόρρωθεν ὁ θεὸς προκαταβάλλεται τινὰ σύμβολα καὶ τεκμήρια τῶν εἰς ὕστερον. τοῦτο δὲ καὶ εἰς τὴν ἐχομένην C
 20 ἡλιαίαν οὐκ ὀλιγάκις γέγονεν ἐπ' αὐτῷ, ἀλλὰ πολλάκις εὐρέθη ἐπὶ ἀετοῦ ἐν τῷ ἕπνοον σκιαζόμενος. ἀλλ' ἐν οὐδενὶ σχεδὸν λόγῳ τότε τὰυτὰ ἐτίθετο· πρὸ τοῦ γὰρ ἐμφανεῖς καταστήναι τὰς ἐν αὐτῷ ἀρετάς, κἄν μεγάλα τὰ προφανόμενα ἡμελεῖτο καὶ παρελάθαιεν, οὐδενὸς δυναμένου ἐν οἰκίᾳ λιτῇ καὶ δημοτικῇ ὅπως
 15 ἔλθῃ ποτὲ βυλάσθαι εἰς νοῦν. πλὴν ἐπεὶ καὶ τὸ τοῦτοις ἐπὶ πλέον ἰδιατρῖβειν οὐ πόρρω τυχὸν δόξει τρόπον θωπεύοντος, καὶ νομισθῶμεν ἴσως ἀπορία τῶν περὶ αὐτὸν καλῶν ἐν τοῦτοις τὴν D
 ἱστορίαν ἀπασχολεῖν, τὰ τοῦ ὁμοίου εἶδους καὶ τῆς παιδικῆς ἡλιαίας πάντα παρήσομεν, ἐπὶ δὲ τὰ ἔμπροσθεν τὸν λόγον σπουδῆ
 20 προαγγίζομεν, τὴν τῶν ἐπαίων ἀπληστίαν ὡσπερ ἄλλο τι τῶν οὐκ ἰπαινετῶν ἀπωθούμενοι.

2 ἐπιβοῶμενος A
 εἴηαι P

3 καὶ ἐναργίστερον δὲ A
 15 ἔλθοι A

12 κατα-

16 δόξη A

ratione videntium sublatus clamor, matris ad filium cursus concitus, ictu lapidis submota aquila, mater ad messorum reversa. cum vero divina providentia evidentius vellet ostendere non casu aliquo aut fortuna sed divinae rem praescientiae esse quod gerebatur, tertio haec eadem contigerunt. aquila sursum puero imminens, videntium clamor, mater ad equilam, aquila per vim aegreque tandem abscedens. sic deus semper magnarum procul rerum signa quaedam certaue futurorum indicia quasi fundamento praesciat. quin et in sequentem aetatem hoc ipsum in eo non raro contigit, saepiusque inter dormiendum visus est ab aquila obtigi. sed horum tunc fere nulla ratio habebatur. antequam enim, quibus ille falciebatur, virtutes patescerent, etsi magna erant quae praecelabant, negligebantur tamen et in occulto manebant, cum nemo in mentem inducere posset quomodo in tenui domo ac plebeia res evaderent. ceterum cum in his quoque diutius immorari haud procul forte ab ascentationis indole abesse videatur, ut ne forsitan magnarum rerum honestarumque penuria in his stylum trahere ac historiam existimemur, quae eius generis sunt puerilisque aetatis omnia omitemus, atque ad ea quae sequentia sunt sedulo sermonem provehemus, ea scilicet ratione ut laudem vim insatiabilem, seu quamvis rem aliam in laudis parte minime habendam, reiiciamus.

6. Τρεφόμενος τεινών ὁ καὶς παρὰ τῷ πατρί, καὶ αὐτὸν ἔχων τῶν πρακτικῶν ὑφηγητὴν καὶ τῶν ῥητικῶν ἐξηγητὴν καὶ διδάσκαλον καὶ παιδοτρέβην πρὸς ἄβαν σπονδαῖον καὶ ἐπαινούμενον, οὔτε μίξανθρώπου Χείρωνος ἐδεήθη ὡς Ἀχιλλεύς οὔτε Ἀυκούργου νομοθέτου καὶ Σόλωνος οὔτε ὑπερορίου καὶ ξενικῆς ἀγωγῆς, ἀλλ' ὑπὸ τῷ φύσαντι μόνῳ τὰ τῶν καλῶν ἐξασπούμενος κάλλιστα, πρὸς τε τὸ θεῖον δαιμόνιον καὶ εὐσέβειαν καὶ πρὸς τοὺς τεκόντας αἰδῶ καὶ εὐπειθειαν, πρὸς γειραιτέρους ὑπειξιν καὶ πρὸς ἡλικίας καὶ φυλέτας ἄδολον εὐνοίαν, πρὸς δυνάστας ὑποταγὴν καὶ πρὸς πένητας ἔλεον, ἐν πάσαις ταῖς ἀρεταῖς ἐπιδήλιως ἐξέλαμψεν, 10 σὺφρων ἐκ νέου καὶ ἀνδρείος ἀναφαινόμενος, τὴν τε ἰσότητα μετὰ φρονήσεως ἀγαπᾷν καὶ διαφερόντως τιμᾶν, καὶ ἐν μηδενὶ τῶν ταπεινοτέρων κατεπαιρόμενος· ἐξ ὧν εὐνοία παρὰ πάντων αὐτῷ καὶ τὸ πᾶσιν εἶναι προσφιλεῖ καὶ ἐράσμιον.

B 7. Ἰδὼν δὲ αὐτοῦ τὴν παιδικὴν παραλλάξαντος ἡλικίας 15 καὶ πρὸς τὴν τῶν μειρακίων ἐλάσαντος καὶ τοῖς ἀνδρικοτέροις καιρὸν ἔχοντας προσβαίνειν ἐπιτηδεύμασιν, ἐξέλιπε τὸν βίον ὁ φύσας πατὴρ καὶ πρὸς τὴν ἐκείθεν ἀπήρε κατάστασιν, πένθος δὲ καὶ θρήνος κατὰ τὴν οἰκίαν, ὡς εἰκός, ἐπεκύμαζε· γρηεὶα περὶ τὴν μητέρα καὶ ὄρφανία περὶ τοῦτον τὸν κράτιστον καὶ αἱ ἐντεῦθεν 20 ἀνία καὶ θλίψεις ἐγύοντο, ἐπέρρει δὲ καὶ φροντίδων ἐσμός τῆς κατὰ τὸν βίον διοικήσεως ἕνεκα· ἔρρηπε γὰρ πρὸς τοῦτον εὐθύς

8 γέροντας P

10 ἐξέλαμψεν A

17 προσβαίνειν P

6. Puer itaque apud patrem educabatur, eumque agendorum praeceptorem, dicendorum interpretem, atque ad omnia quae virtutis sunt ac laudem habent magistrum nactus ac eruditorem, non Chirone gemino velut Achilles opus habuit, non Lycurge legislatore, non Solone, non externa ac peregrina disciplina morumque institutione, sed uno illo institutore honesti palaestra praeclarissime exercens ac colens erga deum sanctos piosque mores, erga parentes verecundos animoque obsequendi pronos, erga senes cedenti modestia faciles, erga aequales ac tribuales nullo doli furo benevolos, erga potentes ac magistratus subditos, erga denique pauperes misericordia impensos, virtutum omnium compendio luculenter effulsit, a puero pudicus ac sobrius virilique animo, aequalitatis ac prudentiae amator cultorque eximius, in nulloque adversus humiliores spiritus tollens aut superbiens; quibus rebus omnium sibi conciliabat animos, cunctisque desiderio atque amori habebatur.

7. Iam vero emensa illi pueritia, ad adolescentiae annos protracta aetate propeque matura ut ad validiora studia transiret, pater in vivis esse desinens ad futuri aevi statum translatus est. hinc luctus plancusque ac maeror, ut par est, domum irrumperet; matri viduitas, huic optimo orbitas ac quae inde tristitia, aerumnarum moles desolatae familiae obturbare. sollicitudinem exaerem rei familiaris procurandae causa. omnis statim ad eum domus devoluta cura; uni illi matri, uni germanorum in-

ἅσα ἢ περὶ τὸν οἶκον ἐπιμέλεια καὶ ἡ πρόνοια τῆς μητρὸς καὶ τῶν ἀδελφῶν. Ἐπεὶ δὲ ἡ ἀπὸ γεωργίας ἐπικουρία μικρά τις καὶ ἀγενῆς ἐδόκει αὐτῷ, βουλευάτο πρὸς τὸν βασιλεύουσαν εἰσελθεῖν καὶ τὰ τῆς οἰκίας ἀρετῆς ἐπιδείξασθαι κἀντεῦθεν ἑαυτῷ τε καὶ τοῖς αὐτοῦ προσπορίσαι τὰ δέοντα καὶ μεγαλωφελῆ τὴν προστασίαν ἐπιδείξασθαι καὶ προμήθειαν· ἦδει γὰρ ἐν ταῖς μεγάλαις καὶ μάλιστα ταῖς βασιλευομέναις τῶν πόλεων τὰς δεξιὰς φάσεις εὐδακμῆν καὶ τοὺς τῶν ἄλλων κατὰ τι προέχοντας ἐπὶ λαμπρότερας τύχης γνωρίζεσθαι, ἐν δὲ ταῖς ἀδοξοτέραις τῶν πόλεων καὶ ἠταπειναῖς, ὥσπερ ἐν ταῖς καιμητικαῖς ἀναστροφαῖς, ἀμανροῦσθαι καὶ φθίνειν τὰς ἀρετὰς, καὶ αὐτὰς ὄφ' ἑαυτῶν ἐν τῷ μὴ ἐπιδείκνυσθαι μηδὲ θανατῶζεσθαι πρὸς τὸ ἐξίτηλον χωρεῖν καὶ μιαινωθαι. διὰ ταῦτα μὲν ἡ πρὸς τὴν βασιλεύουσαν εἴσοδος ἐδόκει αὐτῷ λυσitelῆς καὶ συμφέρουσα, ἀνδείλκε δὲ καὶ κατεῖχεν ὁ τῆς μητρὸς πόθος καὶ τὸ θέλειν ἐπικουφίξειν ταύτης τὰ δυσχερῆ, αὐτῆς ἐκείνης μάλιστα τὰς γηροτρόφους ἐλπίδας προβαλλομένης καὶ τὴν ἐγγύθην ἀπαιτούσης ἐπικουρίαν καὶ ὑπουργίαν ἐν τοῖς καθήκουσιν.

Β. Ἐπεὶ δὲ κυριωτέραν ἔδει τὴν θείαν γενέσθαι βουλὴν καὶ τοῦτον πρὸς ὑπερ ἀφώριστο κατὰ μικρὸν ὁδῷ βαδίζοντι ἀνελθεῖν, ἀνεφάρτων ὄψεις πείθουσι τὴν μητέρα ὑπενδοῦναι αὐτῷ καὶ ἐπέξει τῆς πρὸς τὴν πόλιν ὁρμῆς, μᾶλλον δὲ αὐτὴν ἐκείνην παρορμῆσαι αὐτὸν καὶ προτρέψασθαι τὴν βασιλεύουσαν πόλιν κατα-

2 τ[ε]ς τε P

11 φθείρειν codex Barberinus.

21 αὐτοῦ P

cambit diligentia. quia vero, quae ab agricultura peti solent subsidia, ipsa exigua viliaque esse videbantur, ad reginam urbium proficisci deliberabat, atque inde sibi suisque ex honesti ratione compendia parare, patrociniumque clientibus magnifice utile ac curam exhibere. noverat enim in magnis urbibus, ac potissimum regis, industrias indoles inclarescere, eosque qui dote aliqua vulgo praecellant splendidiori fortuna enitero, in ignobilioribus vero ac ingloriis, velut in rusticanis paganisque commercis, obscurari ac corrumpi virtutes, ipsasque a se, quod non ostentandi copia sit nec vero admirationi laudique habeantur, exolescere ac marcescere. quamobrem e suis illi rationibus videbatur ut se ad urbem Augustam conferret: retrahebat tamen ac detinebat matris amor, et quod eius levare molestias vel maxime cuperet, quodque adeo illa alienae spes senectutis obficeret, vicinamque opem ac obsequium in his quae officii essent deposceret.

8. Quoniam tamen necesse erat ut victoriae partes divino consilio cederent, paulatimque quasi via, ad quod fuerat praecordinatus, Basilium decobat ascendere, somniorum visa matri suadent ut illi morem gerat ac acquiescat volenti se in urbem conferre; quia immo ipsa in eam rem eum

λαβεῖν καὶ ἐπιδείξασθαι τὸν τῆς ψυχῆς λειμῶνα καὶ τὰ τοῦ γενναίου φρονήματος προτερήματα. ἔδοξε γάρ ποτε ὄναρ ἢ μήτηρ ὄρῶν μέγιστον ἐξ αὐτῆς ἀναβλαστῆσαι φυτὸν, ὡς ἢ Κύρου μήτηρ εἶδε τὴν ἄμπελον, καὶ τοῦτο ἐπὶ τῆς οἰκίας αὐτῆς ἐστάναι ἄνθεισόν τε κομῶν καὶ καρπῷ βροῖδον, χρυσοῦν τε εἶναι τὸ ἀπὸ γῆς τούτου μέγα στέλεχος, καὶ τὸ κλάδος καὶ τὰ φύλλα χρυσοειδῆ. τοῦτο
 B δὲ πρὸς τινὰ τῶν συνήθων καὶ περὶ τὰ τοιαῦτα κατευστοχεῖν δοκούστων διηγησαμένη ἐπὶ λαμπρῶς καὶ μεγάλης τύχης ἔσεσθαι δηλοῦν τὸν υἱὸν αὐτῆς ἤκουσε. καὶ αὐτῆς δὲ μετὰ τινὰ χρόνον ὀλίγον ὄρᾳ κατὰ τοὺς ὕπνους ἄνδρα τινὰ γηραιὸν, οὗ πῦρ ἐξῆι ἀπὸ τοῦ στόματος, διαρρήθην λέγοντα πρὸς αὐτὴν ὅτι ὁ ἀγαπώμενος ὑπὸ σοῦ ὁ υἱός σου Βασιλεῖος τῆς τῶν Ῥωμαίων βασιλείας παρὰ Θεοῦ τὰ σκήπτρα ἐγχειρισθήσεται, καὶ δεῖ σε προτρέψασθαι τοῦτον πρὸς τὴν Κωνσταντινούπολιν εἰσελθεῖν. ἢ δὲ πρὸς τὴν χαρμόσυνον ταύτην ἀγγελίαν διαχυθεῖσα καὶ πλήρης γενομένη χα-
 C ρᾶς προσεκίνησέ τε τὸν γηραιὸν ἐκείνον καὶ "τίς εἶ" εἶπεν αὐτῷ, "ὦ κύριέ μου, ὁ μὴ ἀπαξιώσας ἐποφθῆναι τῇ δούλῃ σου, ἀλλ' οὕτως εὐφρόσυνα εὐαγγέλια προσκομίσας μοι;" ὁ δὲ "Ἠλίας" φησὶν "ὁ Θεοβίτης εἰμί," καὶ ἀπέπτυ τῶν ὀφθαλμῶν. διωπνισθεῖσα οὖν ἐκείνη, καὶ ταῖς δεξιαῖς ταύταις ὄψεσι, μᾶλλον δὲ θείαις ἀποκαλύψεσιν οἶον ἀναπτειρωθεῖσα καὶ ζωπυρήσασα, προθύμως αὐτὴ παρώρμα καὶ ἐξέπεμπε τὸν υἱὸν πρὸς τὴν βασιλεύουσαν, καὶ οἷα μήτηρ ἐνουθέτει καὶ παρεκάλει τὸν τε Θεῖον φόβον διηνεκῶς ἔχειν ἐν τῇ ψυχῇ, καὶ νομίζειν ἀεὶ τὸν τῆς προνοίας

incitet, ac adhortatur ut Byzantium veniat, vernansque gratiis animi praetum ac generosae mentis praestantes dotes exhibeat. videbatur enim sibi quandoque parens in somnis videre maximam ab ipsa enasci arborem, velut olim Cyri mater viderat, eamque supra domum stantem, comantem floribus fructibusque onustam. maiorem e terra stipitem (truncum scilicet) aureum surgere, ramosque et folia auro rutila praeferre. cumque necessariorum cuidam earumque rerum coniectori existimato idoneo rem retulisset, claram haec audivit magnamque filio protendere fortunam. rursusque non multo post videt in somnis virum senio gravem, ignem ex ore mittentem, in haec clare verba ipsam alloquentem, "carissimo tibi filio Basilio concedenda a deo sunt imperii Romani sceptrum ac gubernacula; ideo necesse est horteris eum ut Cpolim vadat." mater incundo hoc nuntio diffusa plenaque gaudio, senem venerata, "ecquis" inquit "tu, domine mi, qui mihi ancillae tuae non solum apparere dignatus es, sed et nuntium sic laetum afferre?" cui ille "Elias" inquit "Thesbites sum;" atque hoc dicto ex oculis evolavit. a somno ergo excitata, faustisque hisce visis seu potius divinis revelationibus spe sublata novaque flamma accensa, alacris ipsa filii hanc perfectionem urgebat, et ut Augustam urbem peteret incitabat; proque matris munere admonere ac obsecrabat ut et dei timorem continue in animo haberet, eiusque

ὀφθαλμὸν πᾶσαν πρῆξιν αὐτοῦ καὶ πᾶν νόημα ἐφορᾶν καὶ μηδὲν
 ἰσχύει τῆς τοιαύτης ἐφορείας σπουδάζειν, ἀλλὰ τῷ προσήκοντι D
 καταστήματι τὰς οικείας ἀρετὰς ἐπιδειξασθαι καὶ ἐν μηδενὶ τῇν
 προγονικῇν καταισχυῖναι ἐδύναται.

5 9. Ἄρας οὖν ἐκ Μακεδονίας τῆς Θράκης πρὸς τὴν ἄρχου-
 σαν ταύτην τῶν πόλεων πασῶν ἐπορεύετο, τῶν δυνατῶν τινὶ καὶ
 περιφανῶν προσμύξαι βουλόμενος καὶ εἰς Θεραπειαν καὶ δουλείαν
 αὐτοῦ ἑαυτὸν ἀποτάξαι καὶ κατιστήσασθαι. καὶ τὸ μεταξὺ διανύσας
 διώστημα, καὶ κατὰ τὰς χρυσᾶς πέλας τῆς βασιλίδος γενόμενος,
 10 καὶ δι' αὐτῶν ἤδη καταφερομένης τῆς ἡμέρας εἰσελθὼν, πλησίον
 τυχάνοντι τῷ τοῦ ἁγίου μάρτυρος Διομήδους προσπελάζει μονα-
 στηρίῳ, καὶ ἀπὸ τῆς ὁδοπορίας κατὰκοπος ὢν αὐτοῦ που πρὸ P 140
 τοῦ πυλῶνος ἐν τοῖς ἐκεῖσε βάθροις ἀτημελῶς οὕτως ἐπιρρίψας
 ἑαυτὸν ἀνεπαύετο. καὶ δὴ περὶ πρώτην τυχὸν φυλακὴν νυκτὸς
 15 ὄψε τῷ τῆς μονῆς καθηγουμένῳ ὁ μάρτυς Διομήδης ἐφίσταται,
 κλειῶν ἐπὶ τὸν πυλῶνα τῆς μονῆς ἐξέλθειν καὶ ἐξ ὀνόματος καλέ-
 σαι Βασίλειον, καὶ ὃς ἂν αὐτῷ ὑπακούσῃ καλοῦντι, τοῦτον εἰσα-
 γαγεῖν εἰς τὸ μοναστήριον καὶ ἐπιμελείας ἀξιῶσαι, τροφῆς τε καὶ
 σκέπης καὶ ἐνδυμάτων καὶ πάσης μεταδόντα τῆς ἐνδεχομένης
 20 χρείας καὶ Θεραπειᾶς· κεχρισμένον γὰρ εἰς βυσιλία τυχάνειν
 παρὰ Θεοῦ, καὶ αὐτὸν μέλλειν εἰς ἀνοικοδομὴν καὶ αὔξησιν τῆς B
 παρόσης γενέσθαι μονῆς. ὡς δὲ φαντασίαν ἄλλως καὶ κενὸν
 διανοίας ἀνάπλασμα δόξας τὸ ὄραθ' ἐν ὁ ἡγούμενος ἐν οὐδενὶ λόγῳ

12 πρὸς A

16 ἐπι] περὶ AP

providentiae oculum suas omnes actiones animique sensa ac rationes in-
 spicere existimaret, eaque inspectione indignum aliquid moliri serio ca-
 veret, sed convenienti modestia animique praesentia suarum specimen
 virtutum daret, nec ullo scelere aut noxa avitam ingenuitatem macularet.

9. Profectus ergo ex Macedonia Thraciae ad hanc urbem omnium
 reginam iter arripuit, hoc animo agitans ut se potentiorum cuidam illu-
 strumque virorum adiungeret, illiusque obsequiis ac servitio operam stu-
 diumque addiceret. emensoque itinere, et cum ad urbis Aureas portas
 venisset, inclinata iam ac deposita per eas ingressus die, ad sancti mar-
 tyris Diomedis monasterium, quod prope erat, accedens, ex via fessus,
 ibidem pro foribus in gradibus pro vestibulo positus sic neglectim pre-
 lecto corpore quiescebat. et ecce, circa primam fere noctis custodiam,
 martyr Diomedes monasterii praefecto in somnis astans ad fores mona-
 sterii iabet exire, exque nomine Basilium compellantem, quisquis vocanti
 obaudierit, hunc inducere in monasterium ac curare diligenter, ciboque
 et tecto et vestimentis, omni denique necessario cultu ac obsequio, quoad
 per facultatem licuerit, impartiri atque fovere: esse enim a deo unctum
 in imperatorem, ipsumque extruendo augendoque monasterio operam
 quandoque collaturum. verum cum ille, visum temere oblatum inaneque
 mentis commentum arbitratus, quod ita conspexerat, nullo loco praece-

ἔθετο, ἀλλὰ πάλιν ἑαυτὸν τῷ ὕπνῳ ἐκδέδωκεν, ἐκ δευτέρου βλέπει καὶ ἀκούει τὰ ὁμοία. ὡς δὲ καὶ ἔτι νεοθῆς καὶ ὑπνώδης, ὡς ἔοικεν, ὧν οὐκ ἀνέφερον, ἐκ τρίτου βλέπει τὸν μάρτυρα, οὐκ ἐπιπράως καὶ ἰλαρῶς παρακελευόμενον ἀλλὰ σφοδρῶς ἀπειλοῦντα καὶ μάλιστα τῷ δοκεῖν ἐπιφέρειν πειρώμενον, εἰ μὴ θῆττον ὑπηρετή-⁵σει πρὸς τὰ λεγόμενα. τότε δ' οὖν μόλις οἰοεὶ ἀναστήσασθαι πρὸς τὰ λεγόμενα. τότε δ' οὖν μόλις οἰοεὶ ἀναστήσασθαι πρὸς τὰ λεγόμενα. τότε δ' οὖν μόλις οἰοεὶ ἀναστήσασθαι πρὸς τὰ λεγόμενα.

C πωλῶνι ἐφίσταται, καὶ κατὰ τὸ τοῦ μάρτυρος πρόσταγμα ἐξ ὀνόματος ἐκάλει Βασιλείε. ὁ δὲ εὐθὺς ἀπεκρίνατο “ἰδοὺ ἐγώ, κύριε· τί προστάσεις τῷ δούλῳ σου;” εἶσω δὲ αὐτὸν τῆς μονῆς¹⁰ ποιησάμενος, καὶ ἰδὼν ὀρνυῶντά τε καὶ αὐχμῶντα καὶ πολὺν ἐπὶ τοῦ προσώπου τὸν ἥλιον φέροντα, τῆς θεοῦσης ἐπιμελείας καὶ θρησκείας ἤξιωσε καὶ πάσης φιλανθρωπίας μετέδωκεν. εἶτα τὸ μωστήριον παρ' ἑαυτῷ φυλάττειν καὶ πρὸς μηδένα ἐκλαλῆσαι διὰ τὸ κινδυνῶδες εἰσηγησάμενος, τὴν τοῦ μάρτυρος αὐτῷ ἐφανέρωσε¹⁵ πρόρρησιν καὶ πρὸς τὸ μεμνησθαι μετὰ τὴν ἔκβασιν ἠσφαλίσατο.

D τοῦ δέ, ὡς ὑπὲρ αὐτὸν ὄντος τοῦ πράγματος, μηδὲ παρυδέχασθαι δόξαντος, ἀλλὰ μᾶλλον δι' αὐτοῦ ἀξιοῦντος εἰσοικισθῆναι καὶ πρὸς δουλείαν δοθῆναι τῶν ἐμφανεστέρων τῶν, προθύμως ἑαυτὸν εἰς τοῦτο ἐπέδωκεν ὁ ἡγούμενος. καὶ ἐπεὶ συνήθως εἶχε πρὸς τὴν²⁰ τοιαύτην μονὴν καὶ πολλάκις ἐτύγγαθεν ἐκεῖσε φίλως φοιτῶν ὁ τοῦ βασιλέως Μιχαὴλ καὶ Βάρδα τοῦ Καίσαρος συγγενῆς, ὃν ὑποκοριζόμενοι Θεοφιλιτῆζην ἐκάλουν, ἐπώνυμον φέροντα τὸν Παι-

7 τῷ om P

11 ὄρνυοντα καὶ P

12 τὸν om P

ptum habuisset, sed se rursum somno dedisset, eadem iterum videt auditque. et cum adhuc etiam segnior somnoque gravis, ut videbatur, se non colligeret, tertio martyrem videt, non iam blande ac hilariter praecipientem sed atrociter minitantem, plagasque, ut apparebat, inferre tentantem, ni citius iussa praestaret. tunc itaque voluit aegre emergens mortique vicinum somnum oculis excutiens ad fores venit; et ut ei martyr praeceperat, ex nomine vocat Basili. cui ille statim respondit “ecce ego, domine. quid iubes servo tuo?” introducens vero in monasterium, cum squalore ac sordibus obsitum solisque ardoribus longe exustum conspexisset, convenientem curam obsequiumque adhibuit ac omni humanitate accepit. tum monens ut secretum penes se teneat, caveatque cuiquam evulgare ob rei periculum, martyris illi indicat vaticinium, et ut post eventum meminisset iururando obstringit. cum autem Basilius nec acceptare videretur, ut quod res eius modum excederet, sed potius rogaret ut eius insinuatione nobiliorum cuiusdam obsequiis pro comitatu operam addicere liceret, impigre se praestitutum praefectus in se recepit. quodque monasterio familiaris utebatur saepiusque amice iuvisebat Michaelis imperatoris Bardaeque Caesaris consobrinus (Theophilitsen quasi subblandiendo ac mi-

δεδόμενον, τούτῳ συνέστηκε τὸν Βασίλειον ὁ ἡγούμενος· ἐτύγ-
 χαιε γάρ πως τὸ Θεοφιλόδιον τοῦτο γαῦρον ὄν τῷ φρονήματι καὶ
 μεγαλοφροσύνης οὐκ ἀφιστάως, ἀλλὰ εἰς σπουδὴν ἔχον γενναίους P 141
 ἄνδρας καὶ εὐειδέεις καὶ εὐήλικας καὶ ἐπ' ἀνδρία μάλιστα καὶ ῥώμῃ
 σώματος διαφέροντας κεκτησθαι περὶ αὐτὸν καὶ ἐπὶ τούτοις μέγα
 φρονῶν καὶ σεμνύνεσθαι· οὗς εὐθύς ἦν ὄραν σηρικαῖς τε κοσμου-
 μένους ἐσθῆσι καὶ τῇ ἄλλῃ καταστολῇ διαπρέποντας. τούτοις
 καταλεγέντα τὸν νέηλον νεανίαν Βασίλειον, καὶ κατὰ πολὺ προέ-
 χαν δόξαντα τῶν λοιπῶν κατὰ τε σωματικὴν ἀλκὴν καὶ ψυχικὴν
 10 ἄνδριαν, πρωτοστράτορα αὐτοῦ πεποίηκεν ὁ Θεόφιλος, καὶ ἡμέ-
 ραν ἐξ ἡμέρας ἐπὶ πλὴον ἡγυπᾶτο παρ' αὐτοῦ καὶ ἐπὶ τοῖς οἰκείοις
 προτιρήμασιν ἐθαυμάζετο· ἐφαίνετο γὰρ καὶ κατὰ χεῖρα γενναῖος
 καὶ κατὰ ψυχὴν συνετὸς καὶ πρὸς τὸ κελεύόμενον πᾶν ὀξύς τε καὶ B
 ἐπιτήδειος.

15 10. Ἡ δὲ μήτηρ αὐτοῦ διηρικῶς ποτινωμένη περὶ αὐτοῦ,
 καὶ διὰ τὸ μήπω μαθεῖν ὅπως αὐτῷ τὰ τῆς ἀποδημίας εὐώδεται
 δυσθυμοῦσά τε καὶ ἄσυχάλλουσα, βλέπει πάλιν κατὰ τοὺς ὕπνου
 μέγα φυτόν κυπαρίσσω προσεικός, κατὰ τὴν αὐτὴν αὐτῆς ἐστη-
 κός, φύλλοις τε χρυσοῖς πυκαζόμενον καὶ χρυσοῦς τοὺς κλάδους
 20 καὶ τὸ στέλεχος ἔχον, οὗπερ ὑπερθεῖν ὑπὲρ κορυφῆς ὁ ταύτης υἱὸς
 Βασίλειος ἐκαθέζετο. διενπισθεῖσα δὲ καὶ μεθ' ἡμέραν τιτὴ τῶν
 εὐλαβῶν γυναικῶν, ἣ νυκτὸς καὶ ἡμέρας κατὰ τὴν Ἄνναν ἐκείνην
 οὐκ ἀφίστατο ἀπὸ τοῦ θεῖου ναοῦ ἀλλὰ ταῖς εὐχαῖς καὶ νηστείαις C

8 καὶ om P

22 Ἄνην P

forma vocabant; cognomen viro Paedeuomemo), et praefectus Basilium
 commoedat. erat enim minor hic Theophilus magnis cogitationibus in-
 flatus, nec a magnificentia abhorrens, sed qui viros strenuos formaeque
 elegantia ac statura conspicuos potissimumque fortitudine atque robore
 praestantes in comitatu habere studebat, sibi que illis placebat ac hone-
 stari ambiebat. vidisses statim sericis indutos ac reliquo cultu egregie
 ornatos. his adlectum recens admodum quaesitum iuvenem Basilium, ac
 tam corporis robore tum animi virtute longe reliquis praestare visum,
 suam protostatorem fecit, maiorique in dies amore prosequabatur, ac
 pro proximis eius dotibus admirabatur. cernebatur enim et manu stre-
 nuus atque animo prudens, et ad praestandum quicquid iniunctum esset
 oppido promptus et solers.

10. Eius porro mater continue quiritans maerensque ac dolens
 quod nondum didicerat, quam illi prospere cessisset profectio quam su-
 ceperat, ingentem rursus in somnis videt arborem cupressu similem in
 implevis suo stantem, aureis foliis frondosam ramisque aureis ac trunco
 diffusam, in cuius vertice Basilium ipsius filium assidebat. experrecta
 igitur die sequenti mulieri cuidam religiosae, quae velut Anna illa diu
 aetate a divino templo non discedebat, sed orationi et ieiunio vaca-

Theophanes contin.

15

ἐσχόλαζε, τὰ τῆς ὄψεως διηγῆσατο. ἡ δὲ εὐθυμείν τε παρήγεσιν ἐπὶ τῷ νιῷ, καὶ τὸ ὄρατὸν ἐπικρίνασα βεβαίως δηλοῦν ἀπεφῆγατο βασιλέα Ῥωμαίων γενέσθαι σου τὸν υἱόν. τοῖς προτέροις οὖν καὶ τοῦτο προσλαβοῦσα λοιπὸν ἡ μήτηρ οὐκέτι περὶ αὐτοῦ ἔδυσσόρει οὐδὲ ἤσχαλλεν, ἀλλὰ τρεφομένη ταῖς ἐλπίσι καὶ τὴν ἄνωθεν ἀντί-5 ληψιν ἐδεχομένη ἀνέθυλλεν.

11. Συνέβη δὲ κατ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον τὸν κύριον τοῦ Βασιλείου Θεόφιλον διὰ τινος τοῦ δημοσίου δουλείας παρὰ τοῦ βασιλεύοντος Μιχαὴλ καὶ Βάρδα τοῦ Καίσαρος ἀποσταλῆναι εἰς
 D Πελοπόννησον. συνῆν δὲ αὐτῷ καὶ ὁ Βασίλειος, εἰς τὴν ἀφορι-10 σθεῖσαν αὐτῷ δουλείαν καθυποργῶν. γενόμενος δὲ κατὰ τὰς Πάτρας τῆς Ἀχαΐας ὁ εἰρημένος Θεόφιλος εἰσῆει εἰς τὸν τοῦ πρωτοκλήτου ἀποστόλου Ἀνδρέου ναὸν προσευξόμενος. ὁ δὲ Βασίλειος περὶ τὴν οἰκείαν διακονίαν, ὡς ἔοικεν, ἀσχολούμενος οὐ συνεισῆλθεν αὐτῷ, ἀλλ' ὕστερον καταμόνας τὸ ὀφειλόμενον καὶ αὐ-15 τὸς τῷ ἀποστόλῳ σέβας ἀποδιδὸς πρὸς τὸν τοιοῦτον ναὸν παραγένονε. μοναχὸς δὲ τις ἐκεῖσε ποιούμενος τὰς διατριβὰς καὶ τὸν πλείονα χρόνον ἐν τῷ τοῦ ἀποστόλου σχολάζων ναῦ τὸν μὲν Θεό-
 P 142 φιλον εἰσελθόντα ἰδὼν οὔτε διακρίστη οὔτε ἐκηύξυτο οὔτε τινὸς ἤξιωσε ῥήματος, μηδὲ τὴν περὶ αὐτὸν ὡς εἰκὸς δορυφορίαν καὶ 20 λαμπρότητα αἰδεσθεῖς· ὕστερον δὲ τοῦ Βασιλείου εἰσερχομένου ὑπέξανόστη τε ὡς τινι τῶν κρειττόνων καὶ τὴν ἐξ ἔθους τοῖς βασιλεῦσιν εὐφημίαν προσήνεγκεν. ὅπερ τῶν ἐκεῖσε τυχόντων ἰδόντες

6 εἰσερχομένη A

14 συνῆλθεν P

bat, visum narravit. inusit illa bono animo esse de filio, visumque interpretata certissime innuere affirmavit Basilium eius filium Romanorum imperatorem fore. iam itaque prioribus aliis istud quoque mater praesagium adiungens, haud amplius maerebat ac discruciabatur, sed spe bona lactata expectansque divinum auxilium senectam recreabat.

11. Contigit autem per hoc tempus ut Basilii herus Theophilus, exprocentibus publicae rei negotiis, a Michaelae imperatore et Barda Caesare in Peloponnesum mitteretur. fuit et Basilium illi comes, cui addictus erat ministerio, in comitatu navans operam. veniens autem Patras Achaiae, quem dicebam, Theophilus, in sancti Andreae primum vocati apostoli, preces oblaturus, templum ingreditur. Basilium autem circa ministerium suum, ut par est, occupatus cum illo minime intravit; sed postea seorsum, debitum et ipse cultum apostolo redditurus, ad idem templum venit. quidam vero monachus illic sedes habens ac temporis partem longe maximam terens, apostoli templo assiduus, Theophilum ingredientem videns nec assurrexit nec illi bene precatus, ac nec verbo consalutandum duxit, nec stipantem cohortem, ut par est, reveritus, nec viri splendorem ac dignitatem. postmodum vero intrante Basilio velut uni ex dignioribus assurrexit, ac quam moris est imperatoribus, salutationem adhibuit. id ita gestum cum praesentium aliqui in oculis vidis-

καὶ ἀκηκόβτες τινὲς τῆ κατὰ τοὺς τόπους ἐκείνους εὐγενεὶ καὶ
 πλοσιωιάτῃ γυναικί, ἣ Δαμηλὶς ἀπὸ τοῦ ταύτης ἀνδρὸς ἀνομά-
 ζιτο, ἀπαγγέλλουσιν. ἐκείνη δὲ διὰ πείρας τὸν μοναχὸν γινώ-
 σκουσα, ὅτι προορατικῶς χαρίσματος κατηξίωται, οὐκ ἐγένετο περὶ
 5 τὸ λεχθὲν ἀμελής, ἀλλὰ μετακαλεσαμένη τὸν μοναχὸν διήλθε
 προσοειδίξουσα. “ τοσοῦτος χρόνος ἔξ οὗ σοι γνώριμος ” ἔφη B
 “ τυχόνω, πάτερ πνευματικέ, καὶ οἰδᾶς με πάντως οὕσαν ὑπὲρ
 τοὺς πολλοὺς καὶ τῶν ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ ὑπερέχουσαν καὶ προάφ-
 ρουσαν, καὶ οὐδέποτε οὐτ’ ἐπηγέρθης θεασάμενός με οὔτε ἐπηύξω
 10 μοι, ἀλλ’ οὐδὲ τῷ υἱῷ ἢ τῷ ἐκγόνω μου τὴν τοιαύτην τιμὴν ἀπέ-
 τιμας. καὶ πῶς νῦν ἀνθρώπον εὐτελεῖ καὶ ξένον μηδὲ γνώριμον
 τοῖς πολλοῖς ἰδὼν καὶ ὑπέξανέστης καὶ ὡς βασιλεῦα ἐτίμησας; ”
 ὁ δὲ εὐλαβῆς ἐκεῖνος μοναχὸς πρὸς αὐτὴν ἀπεκρίνατο ὅτι οὐχ ὡς
 σὸ λέγεις, Ἐνα τῶν τυχόντων εἶδον τὸν ἀνδρα ἐγώ, ἀλλ’ ὡς μέγαν
 15 βασιλεῦα τῶν Ῥωμαίων ὑπὸ Χριστοῦ κειρισμένον εἶδον, καὶ ἔξανέ- C
 σιην καὶ ἐπενεφῆμισα· τοῖς γὰρ ὑπὸ Θεοῦ τετιμημένοις ὀφειλομένη
 κᾶτως ἐστὶ καὶ ἡ ἔξ ἀνθρώπων τιμή. ” διατρέψαντος τοίνυν ἐν
 τοῖς ἐκείσε μέρεσιν ἐπὶ χρόνον τινὰ τοῦ κυρίου τοῦ Βασιλείου, καὶ
 τὰς ἐπιτραπέσας αὐτῷ τοῦ δημοσίου δουλείας ἀνύσαντος καὶ ἀνα-
 20 τρέχειν πρὸς τὴν βασιλεύουσαν μέλλοντος, ἐπεὶ ἔτυχεν ἀσθενεῖα
 σώματος ληφθεὶς ὁ Βασίλειος, αὐτόθι καταλιμπάνεται. ἐπιμε-
 λείας δὲ τῆς προσηκούσης τυχῶν μετὰ χρόνον τινὰ τῆς νόσου
 κρείττων ἐγένετο καὶ πρὸς τὴν ἀνοδὸν καὶ αὐτὸς ἠτοιμάζετο. με-
 τακαλεσαμένη δὲ αὐτὸν ἡ προορηθεῖσα γυνὴ Δαμηλὶς πολλοῖς καὶ

sent adhaerentque. praenobili cuidam ac opulentissimae his in locis ma-
 trona, cui a viro Danelis nomen, denuntiant. illa vero, quae certo
 sciret experimento monachum futurorum praescientiae dono decoratum
 esse, nihil segnis dictum arripuit. accersito itaque monacho in haec
 fere verba exprobrabat. “ tot anni sunt, pater spiritalis, ex quo tibi
 nota sum; nec plane latet quam pro vulgi ratione me longe praestare
 locique incolis praecellere ac in eis quasi principem esse; nunquam ta-
 men videns assurrexisti aut bene precatus es; at neque filio meo aut
 nepoti cuiuscumodi honorem detulisti. quid igitur caesariae est cur nunc
 vides hominem et peregrinum nec vulgo notum videns, et assurrexeris
 et imperatoris honore coheris? ” cui pius ac religiosus monachus “ non
 a te loqueris, annum quem e vulgo vidi, sed velut magnum imperatorem
 a Christo unctum conspexi, et assurrexi, faustisque omnibus prosecutus
 sum, ac ei acclamavi. quos enim deus honoravit, his prorsus etiam hu-
 manus honor debetur et cultus. ” postquam igitur Basilii herus tempus
 aliquod in Achaia moratus, expletisque quae illi iniuncta erant publicis
 negotiis, Byzantium erat reversurus, Basilius, quod eum morbo corripit
 contigerat, ibi relinquitur. convenienti autem cura ei adhibita, brevi
 morbo levatus, ad reditum se et ipse accingit. accersens vero, quam
 dicebam, matrona Danelis multis magnisque eum donis accipit, prudenter

- D** μεγάλοις δεξιούται χαρίσμασιν, ἐμφρόνως πάνυ καὶ συνετιῶς ὡς περ
 τινὰ σπάρων εἰς ἀγαθὴν αὐτὰ καταβαλλομένην χώραν, ἵνα ἀμύση
 παμπολλαπλασιασίων ἐν εὐθείῳ καιρῷ· δέδωκε γὰρ αὐτῷ καὶ χρυ-
 σὸν ἱκανὸν καὶ ἀνδράποδα πρὸς ὄνησιν τριάκοντα καὶ ἐν ἱμα-
 τισμῷ καὶ διαφόροις εἶδει πλοῦτον πολὺν, μηδὲν ἕτερον ἐπιζητή-
 σασα τὸ πρότερον παρ' αὐτοῦ ἢ τὸ ποιήσασθαι πνευματικῆς ἀδελ-
 φότητος σύνδεσμον πρὸς Ἰωάννην τὸν ταύτης υἱόν. ὁ δὲ ὡς ὑπὲρ
 αὐτὸν μᾶλλον οἶσαν διωθεῖτο τὴν ἐντευξιν διὰ τὸ δοκοῦν τῆς γυ-
P 143 ναϊκῶς περιφανῆς καὶ τὸ αὐτοῦ κατὰ τὸ δρώμενον εὐτελέε. ὅμως
 πλείονα παράκλησιν δεξιόμενος ὑπ' αὐτῆς τοῦτο πεποίηκε. καὶ 10
 τότε οἰοῖ ἐπὶ πλείον ὀφρῆσασα εἶπε φανερώς πρὸς αὐτὸν ὅτι σε
 ὁ θεὸς μέγαν ἄνθρωπον ἔχει καὶ ἐπὶ μεγάλης μελλεῖ τιμῆς ἀν-
 υψοῦν, καὶ οὐδὲν ἕτερον ἐπιζητῶ ἢ ἀπαιτῶ παρὰ σοῦ πλὴν ἵνα
 ἀγαπῆς καὶ ἐλεῆς ἡμᾶς. ὁ δὲ τῆς γῆς ἐκείνης ἀπάσης, εἰ δυνατόν,
 κυρίαν αὐτὴν ἀποφῆναι, εἰ τοῦτο ἔσται, κατεπηγγεῖλατο. καὶ 15
 οὕτως ἐκείθεν ἀπάρας ἀνῆκε καὶ αὐτὸς πρὸς τὴν βασιλεύουσαν καὶ
 τὸν αὐτοῦ κύριον. ἀπὸ δὲ τῶν ἐντευθέντων αὐτῷ προσγεγονότων
 χρημάτων μετὰ τὴν ἐπάνοδον ἐξωνίσασα κτήματα κατὰ Μακεδο-
B νίαν μεγάλα, καὶ κατέστησεν ἐπ' εὐπορίας ἀπαντας τοὺς προσή-
 κοντας ἱκανῆς, καὶ γέγονε πλούσιος καὶ αὐτός, ὡς περ ταῖς ἀρε-
 ταῖς, οὕτω δὴ καὶ τοῖς κτήμασι καὶ τοῖς χρήμασι. συνῆν δὲ
 ὅμως τῷ κυρίῳ αὐτοῦ καὶ διηκόνει αὐτῷ.

6 ἐπιζητούσα P

20 ἱκανῶς P

umpino ac sapienter velut sementem quandam in bonam arvam mittens,
 ut longe multiplices inde fruges locuplete messe opportune tempore de-
 cerperet. dedit enim illi cum iustam satis auri vim, tum triginta ad
 obsequium mancipia; in vestibus quoque aliaque diversi generis super-
 lectili opes nimias numeravit, nihil aliud ab eo prius exigens quam ut
 spiritalis fraternitatis necessitudinem cum Ioanne filio suo necteret. re-
 iiciebat ille, velut supra facultatem ac dignitatem, quod sic ea pecebat,
 pro matronae scilicet, quae videbatur, claritate, suaeque ipsius, quantum
 oculis cernebatur, abiecta vilique sorte. ea tamen magis magisque hor-
 tante atque rogante animum tandem accommodavit. iam mulier, velut
 maiori assumpta fiducia, ad eum palam inquit, "magnum te deus virum
 habet, magnoque honore est exaltaturus. ad me quod attinet, aliud a te
 nihil exigo, nihil quaero, quam ut diligas ac nostri misereris." Basili-
 lius omnem eam provinciam, si fieri possit, illius se iuris facturum pol-
 licetur, dum res dicto successerit. sicque inde profectus ipse quoque
 ad urbem Augustam et ad herum redit. porro ex cumulatis inde pecu-
 niis ingentia praedia in Macedonia redemit, satisque affines omnes et
 consanguineos ditavit; ipseque, quemadmodum virtutibus, sic et posses-
 sionibus et pecuniis auctus divesque effectus est. mansit tamen cum
 hero, illius hactenus obsequio addictus.

12. Κατὰ δὲ τινα τῶν ἡμερῶν Ἀντίγονος ὁ πατρικίος καὶ
 δομῆστικος τῶν σχολῶν κλητόριον ἐν ταῖς βασιλικαῖς οἰκίαις, αἱ
 κατὰ τὴν πλησιάζουσαν τοῖς βασιλείοις αὐτῆν, ἐκκοδόμησε καὶ πο-
 λιτελεῖς ἐσκευάσατο, ἐστιώτορα καὶ δαιτυμόνα τὸν οἰκεῖον πατέρα
 5 Βάρδαμ ποιοῦμενος. ὁ δὲ Καῖσαρ τοὺς μείζονας τῆς συγκλήτου
 καὶ τοὺς οἰκεῖους παρλαβὼν καὶ τοὺς συνήθεις πρὸς τὴν εὐωχίαν C
 ἀπήμει, συμπαραλαβὼν καὶ τοὺς ἀπὸ Βουλγαρίας φίλους, συνήθως.
 κατὰ τὸν τότε καιρὸν τῇ βασιλευσούσῃ ἐνδιατρίβοντα. παρῆν δὲ
 τῇ ἰστιάσει καὶ Θεόφιλος ὁ τοῦ Βασιλείου κύριος οἷα συγγενῆς καὶ
 10 αὐτοῦ τοῦ Καίσαρος, ἀλλὰ καὶ Κωνσταντῖνος ὁ πατρικίος, ὁ τοῦ
 καδ' ἡμῶς λογοθέτου τοῦ δρόμου καὶ ἐν φιλοσοφίᾳ ἄκρου καὶ
 ἀδωροτάτου περιφανῶς πατρικίου Θωμᾶ πατῆρ. οἱ δὲ Βούλγα-
 ροὶ αἰεὶ πικρῶς οὐχισταίαι καὶ καυχηματῖαι τυχχύνοντες, ἐπεὶ ἔτυχον
 τότε μεθ' ἑαυτῶν ἔχοντες Βούλγαρον ἐπ' ἀνδρῖα σεμνυνόμενον
 15 σώματος καὶ ἄκρου ἐν καλαισοσύνη ὑπάρχοντα, ὃν οὐδεὶς σχεδὸν
 μέχρι τότε τῶν προσπαλαιόντων κατέβαλεν, οὐκ ἀνεκτὸν ἐδόκουν D
 ἐπ' αὐτῷ φρονεῖν ἀλλ' ὑπὲρ τὸ μέτρον ἠλαζονεύοντο. τοῦ δὲ
 πότου προϊόντος καὶ θυμηθῆς χορευούσης κατὰ τὴν τράπεζαν,
 λέγει ὁ μικρὸς ἐκείνος Θεόφιλος πρὸς τὸν Καίσαρα ὅτι ἔγω, δέ-
 20 σποτα, ἄσθρασκον ὅς ἐάν κελύγῃς ἵνα παλαίσῃ μετὰ τοῦ περιβοή-
 του τούτου Βουλγάρου. μέγιστον γὰρ ὄνειδος τοῦτο Ῥωμαίοις,
 καὶ οὐδεὶς ὑποίσει τὴν ἀλαζονείαν αὐτῶν, εἰ οὗτος ἀκαταγώνιστος
 ἐν Βουλγαρίᾳ παραγένηται. τοῦ δὲ Καίσαρος γενέσθαι προστά-

7 Βουλγάρων P

11 ἐκ om A

14 Βούλγαρον ἔχοντες A

23 προσταξάμενος P

12. Quodam die Antigonus patricius et scholarum domesticus eo-
 lenni mensae apparatus in regis aedibus in propinquo regiae atrio opi-
 paroque instructo convivio (κλητόριον vocant) patrem suum Bardam
 convivatorum ac epulonem facit. Caesar, una secum senatus primates
 affinesque ac necessarios assumens, praetereaque amicos Bulgaros, ex
 more Cpoli morantes, ad convivium venit. intererat epulis et Theophi-
 lus Basilii herus, eo quod etiam ipse Caesaris consanguineus erat: sed
 et Constantinus patricius, Thomae patricii pater, nostro hoc aevo cursus
 logarithetae, viri in rebus philosophicis summi ac plane integerrimi. porro
 Bulgari semper iactandi fastu insolentes ac gloriabundi, cum secum Bul-
 garum habere corporis viribus torisque praecellentem primasque in
 lecta sibi vindicantem, quem vix ullus usquam hactenus lucta deiecisset,
 haud ferendum putabant ut sibi de illo aliquid tribuerent, nisi supra
 modum arrogantes pene insultarent. computatione itaque procedente ac
 hilaritate in mensa effuse tripudiante, ait pusillus ille Theophilus ad
 Caesarem, "habeo, domine, hominem in comitatu, qui, si iusseris, cum
 famoso illo Bulgare sit luctaturus. maximo enim probro Romanis cedit,
 nec ullus erit qui illorum arrogantiam ferat, si iste in Bulgariam a nullo
 superatus redierit." iubet Caesar ita praestari; isque cuius meminimus,

ξαντος, ὁ προμηθημονευθεὶς Κωνσταντῖνος πατρίκιος, σφόδρα φι-
 λῶς πρὸς τὸν Βασιλειον διακείμενος ἕτε καὶ αὐτὸς ἐξ Ἀρμενίων
 P 144 ἔλκων τὸ γένος, ἐπεὶ δίνυρον εἶδε τὸν τόπον ἐν ᾧ διαγωνίζεσθαι
 ἔμελλον, καὶ ἐδεδόκει μὴ πως ὀλισθήσῃ τυχὸν ὁ Βασιλείος, αἰτεῖ
 προτροπὴν γενέσθαι παρὰ τοῦ Καίσαρος ἐκ ξύλων ἐπιροανθῆναι 5
 πρῖσμα κατὰ τὸ ἔδαφος. οὗ γενομένου συμπλακεῖς τῷ Βουλγάρῳ
 ὁ Βασιλείος, καὶ θῦττον συμπέσους καὶ περισφίγγας αὐτόν, ὡσεὶ
 δεσμὸν τινα χόρτου κοῦφον καὶ ἄνυρον ἢ ἐξ ἐρίου πόκον ξηρόν τε
 καὶ ἔλαφρόν, οὕτω ῥαδίως αὐτόν ἐπάνω τῆς τραπέζης μετεωρίσας
 ἀπέρραμεν. τοῦ δὲ γεγονότος οὐδεὶς τῶν παρόντων ἦν ὃς οὐ πε- 10
 ριεῖπε καὶ ἐθανύμαξε τὸν Βασιλειον. ἐκπλαγέντες δὲ καὶ οἱ Βούλ-
 γαροὶ τὴν περιουσίαν τῆς εὐχερείας τε καὶ δυνάμεως ἔμειναν ἐνοι.
 B ἀπ' ἐκείνης δὲ τῆς ἡμέρας ἤρξατο ἐπὶ πλεόν ἢ τοῦ Βασιλείου φήμη
 εἰς πῦσαν τὴν πόλιν διαφοιτᾶν, καὶ τοῖς ἀπάντων διεφέρετο στό-
 μαισι, ἀπόβλεπτος ἤδη καθεστηκώς. 15

13. Ἦν δὲ παρὰ τῷ βασιλεῖ Μιχαὴλ ἵππος ἀφηνιαστῆς
 καὶ ἄτακτος σκληραύχην τε καὶ ἀγέρωχος, τὰ δ' ἄλλα γενναῖος
 καὶ ἀγαθός καὶ καθ' ἡλικίαν καὶ κάλλος καὶ τάχος μέγας καὶ
 θανμυστός, ὃς εἰ ἔτυχε λυθεὶς τοῦ δεσμοῦ ἢ ἄλλως πως ἀφεθεὶς,
 λαν ἦν δυσχερὲς εἰς χεῖρας αὐθις ἐλθεῖν καὶ πολλὰ πρᾶγματα 20
 πρὸς τὸ κατασχεῖν παρεῖχε τοῖς ἵπποκόμοις. συνέβη δὲ ποτε τὸν
 βασιλέα πρὸς Θήραν ἐξελθόντα καὶ τὸν τοιοῦτον ἵππον ἐπιβεβη-

4 ὁ om P

γας] καὶ μέγας P

6 πρῖσμα μετὰ P

9 τῆς om P

13 μέ-

Constantinus patricius, amicitiae nexu Basilio coniunctissimus, quippe
 qui et ipse ex Armeniis originem trahebat, videns subhumidum arenae
 solum, qua colluctaturi erant, veritusque ne per eius lubricitatem Basi-
 lius pede offenderet ac laboretur, Caesarem rogat ut scobe lignorum lo-
 cum conspergi praecipiat. factum est; consertaque Basilius lucta cum
 Bulgaro citiusprehendens atque constringens, velut levem exsuccumque
 foeni manipulum aut ex lana vellus aridum ipsumque leve, hand magno
 molimine in mensam levans allisit. eo facinore nemo praesentium fuit
 qui non Basilio impensus animo sit eumque admiratione laudaverit. sed
 et ipsi Bulgari subigendi illa facilitate atque robore in stuporem acti
 conticuerunt. ex illa hora coepit per omnem civitatem Basilii fama ma-
 gis percrescere, iamque factus conspicuus per omnium celebris ora
 volabat.

13. Erat porro apud Michaellem equus frena mordens et indomitus
 durae cervicē et superbus; ceterum generosus et bonus, statura et
 pulchritudine ac celeritate magnus ac admirandus. is freno solutus, seu
 alias liber dimissus, aegre admodum rursus ad manus veniebat, plurimum-
 que negotii equisonibus detinere satagentibus facescebat. contigit vero
 aliquando ut imperator illo ipso equo venatum profectus sua ipse manu

κίτα ἀποχειρίει ῥάβδω τυχεῖν λαγωῦ. εὐθύς οὖν ὑφ' ἡδονῆς C
 ὁ βασιλεὺς θῦττον ἐκ τοῦ ἵππου καθήλυτο πρὸς τὸ σφάζει τὸν
 λαγόν. ἄφρατος δὲ ὁ ἵππος καταλειφθεὶς ἀπεσιρήτησεν, καὶ
 πολλῶν συνδραμόντων, καὶ τῶν τε τοῦ ἵπποστασίου ἀρχόντων καὶ
 ἑμμηλαβιτῶν καὶ λοιπῶν τῶν περὶ αὐτοὺς συγκατηθέντων, οὐκ ἦν
 ἐπιδυνατὸν τὸν ἵππον λαβεῖν, ὥστε θυμωθέντα τὸν βασιλέα κε-
 λιῶσαι, εἰ κρατηθεῖη, διακοπῆναι τοὺς ὀπισθίους αὐτοῦ τῶν πο-
 δῶν. ὁ δὲ Καῖσαρ Βάρδας παρῶν ἐδεῖτο τοῦ βασιλέως μὴ διὰ
 μίαν κακίαν τοσαύτην ἀρετὴν ἵππου μάτην πυραπολλέσθαι. ὁ
 οὖν Βασίλειος συμπαραὼν τῷ κυρίῳ αὐτοῦ λέγει πρὸς αὐτὸν ὅτι εἰ
 παραδράμω τὸν βασιλικὸν ἵππον καὶ ἀπὸ τοῦ ἐμοῦ ἵππου ἔκτινα- D
 χθεὶς ἔποχος αὐτοῦ γένομαι, ἄρα μὴ διὰ τὸ βασιλικὸς φυλάροις
 κισσομῆσθαι αὐτὸν ἀγαπάκτησις παρὰ τοῦ βασιλέως γένηται κατ'
 ἐμοῦ; τοῦ δὲ βασιλέως ὑπομνησθέντος καὶ κελεύσαντος τοῦτο γε-
 15 γίσθαι, ἐτοίμως καὶ εὐφρῶς ὁ Βασίλειος τοῦτο πεποίηκεν. ὁ
 διασάμενος ὁ βασιλεὺς, καὶ ἀγαπήσας τὴν μετ' ἀνδρίας εὐφρῶν
 αὐτοῦ καὶ σύνεσιν, εὐθέως ἀπὸ τοῦ Θεοφιλίτζη αὐτὸν ἀνέλαβέ τε
 καὶ εἰς τοὺς βασιλικὸς κατέταξε στράτορας. προσεῖχε δὲ καὶ
 ἡγάμα αὐτόν, ὄρων αὐτοῦ τὸ πρὸς τοὺς ἄλλους ἐν πᾶσι διαφέρον P 145
 κατὰ πολὺ. διὸ καὶ πολλάκις ἐπιδειξάμενον κατενώπιον αὐτοῦ
 εἰς τὴν τοῦ πρωτοστράτορος ἀξίαν ἐβίβασε.

14. Μετὰ δὲ ταῦτα κνηγεσίον καταγγελθέντος εἰς τὸ
 λεγόμενον Φιλοπάτιον, ἦν ὁ πρωτοστράτωρ κατὰ τὸν τύπον τοῦ

21 ἀνεβίβασεν?

faste leporem feriret. quare statim volupe gestiens, leporem necaturus,
 equo desilit. Ilber equus dimissus resiliit, multisque concurrentibus, ac
 tum equi praefectis, tum manglabitis alioque circum comitatu navanti-
 bus operam, qui equum capere posset nullus fuit. quare ira accensus
 imperator, si teneri unquam equus possit, excindendos iubet illius po-
 sterioris pedes. Bardas autem Caesar, qui rebus aderat, imperatorem
 regabat ne tantam equi virtutem ob unum peccatum temere perderet.
 Basilius itaque, qui tum hero aderat, ei inquit "si imperatoris equum prae-
 vertereo, meoque ipse equo excensus illi insedero, numquid mihi succen-
 sedit imperator, quod ille eius phaleris stratus est ac ornatus?" insu-
 saratur sermo auribus imperatoris; remque praestari iubet. Basilius
 prompte dexteraeque executus est. vidit imperator, unaque cum robore
 ac virtute industriam indolem ac sapientiam admiratus a Theophilite
 eam statim tulit, suorumque stratorum ordini adlegit. adhibebatque ani-
 mum ac diligebat, quippe qui ingentem eius in omnibus supra reliquum
 vulgus praestantiam videret. quapropter cum sui crebro specimen co-
 ram exhibuisset, in protostratoris dignitatem evexit.

14. Postea venatione indicta in loco cui nomen Philopatium, protostra-
 tor, uti moribus constitutum est, praecipat, ferens imperatoris clavam in

βασιλέως προπορευόμενος ἔφιππος, ἐπεφέρετο δὲ καὶ τὸ ῥόπαλον τὸ
 βασιλικὸν ἐπὶ τῆς ζώνης αὐτοῦ, ὃ βαρδούκιον οἶδε καλεῖν ἢ συνήθεια.
 Θορούβου δὲ κινουμένου ἀπὸ τῶν συμπληρούντων τὸ κυνηγέσιον,
 ἐξέθορεν ἐκ τῆς ὕλης λύκος παμμεγεθέστατος, ὥστε σχεδὸν πάν-
 τας διαπτοηθῆναι καὶ εἰς ταραχὴν ἐμπεσεῖν. ὁρμήσας δὲ κατ' 5
B αὐτοῦ ὁ Βασιλεῖος, καὶ ῥίψας ἐξόπισθεν τὸ βασιλικὸν βαρδούκιον,
 ἔτυχε τοῦ Θηρίου κατὰ τὸ μέσον τῆς κεφαλῆς καὶ ταύτην ἐδιχοτό-
 μησεν. ὁ δὲ Καῖσαρ ὄπισθεν τοῦ βασιλέως κατὰ τὸ εἰωθὸς πο-
 ρευόμενος καὶ τὸ γεγονός θεασάμενος εἶπε πρὸς τινὰς τῶν συνεπο-
 μένων συνήθων αὐτοῦ καὶ γνωστῶν ὅτι οἴμαι πάσης τῆς γενεᾶς 10
 ἡμῶν τὴν κατάλυσιν τὸν ἄνθρωπον τοῦτον μέλλειν γενήσεσθαι·
 κατεστοχάζετο γὰρ καὶ τὸ πρὸς πάντα τούτου ἐπιτυχές τε καὶ εὐ-
 τυχές καὶ τὴν διὰ ταῦτα τοῦ βασιλέως διάθεσιν πρὸς αὐτόν. οὐ
 μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ παρὰ Λέοντός φασι τοῦ τηγκαῦτα ἐπὶ παν-
 τοδαπῇ σοφίᾳ πρωτεύοντος ἀκοῦσαι αὐτόν, ἐν τῷ πολλαίς περὶ 15
C τούτων πυνθάνεσθαι τοῦ ἀνδρός, πρῶτα μὲν ὅτι ὑπὸ νεανίσκου
 τινὸς εὗρισκω τὴν κατάλυσιν τῆς ἡμῶν γενεᾶς· ἔπειτα, ὡς εἰς ἐμ-
 φάνειαν προέβαιεν ὁ Βασιλεῖος, καὶ τῷ δακτύλῳ τοῦτον ὑποδείξει
 τῷ Καίσαρι, λέγοντα ὅτι οὗτος τυγχάνει ὃν ἔλεγον διάδοχον ἡμῶν
 μέλλειν ἔσεσθαι. ἔξ οὗ καὶ ὑψωρᾶτο καὶ ἐνῆδρενεν ὁ Καῖσαρ αἰὲν 20
 τὸν Βασιλεῖον, εἰ καὶ μηδὲν ἀκυρῶσαι ἠδύνατο τῶν ὑπὸ τοῦ Θείου
 προκυρωθέντων βουλήματος· οὐ γὰρ οὕτως ἀπροσδόκητον ὡς
 ἄφικτον αἰὲν τὸ πεπρωμένον ἔστιν. καὶ ταῦτα μὲν, εἰ καὶ κατὰ
 παράβασιν ἴσως, ἀλλ' οὐκ ἔξω τῆς ὑποθέσεως εἴρηται.

1 προπορευόμενος τοῦ βασιλέως P, omisso ἔφιππος. 12 τὸ om A

cingulo: barducium usus vocat. edito vero strepitu a venantium turba,
 lupus quam maximus e silva erupit, ut omnes fere conterriti turbaren-
 tur. porro Basilius impetu in eum irruens, bardacioque imperatoris a
 tergo proiecto, caput medium ferit duasque in partes diffundit. Caesar
 pone imperatorem ex more incedens, remque conspicatus, ad quosdam
 amicorum ac necessariorum, qui illi comites erant, ait "arbitror virum
 hunc omnis nostrae familiae exitium fore." hinc enim coniciebat, quod
 cuncta illi ex voto ac prospere cederent, quodque sic in eum ex ea dex-
 teritate ac felicitate imperatoris animus propensus esset. neque propter
 hoc solum, sed quod etiam, ut aiunt, a Leone, viro in omni sapientiae
 genere primas obtinente, audierat, cum ex illo saepius sciscitatur "pri-
 mum a quodam iuvene familiam vestram eversum iri invenio." deinde
 clariori effecto Basilio, etiam intento digito Caesari monstrasse, dicendo
 "hic est quem vestrum successorem dicebam fore." unde etiam suspen-
 sium habebant, nullumque finem insidias Basilio struendi Caesar facie-
 bat, quanquam nihil ille irritum facere potuit eorum quae divina volun-
 tate decreta erant. non enim sic inexpectata ut semper ineluctabilis
 est fatorum vis. et haec quidem, etsi forte per digressionem dicta sunt,
 non tamen extra rem.

15. Φιλοθήρον δὲ τοῦ βασιλέως τυγχάνοντος, καὶ πάλιν μετ' ὀλίγον κυνηγεσίου τε χάριν καὶ μετρίου περιοδεύματος κατὰ τὸν τῆς Ἀρμαμενταρίας λεγόμενον τόπον περάσαντος, εἶτα δουλί- D
κον κατ' ἰδίαν ἐδρεπισθέντος καὶ τοῦ βασιλέως ἐπὶ τραπέζης μετὰ
5 Θεωδώρας καθισθέντος τῆς οικείας μητρὸς καὶ τῶν ἰδίων συγγε-
νῶν καὶ οικειοτέρων τῆς συγκλήτου, προσεκλήθη καὶ ὁ πρωτο-
στράτηρ τοῦ βασιλέως κελεύσαντος, καὶ καθισθέντος αὐτοῦ ἤρξατο
Θεωδώρα ἢ βασιλὶς πυκνότερον ἀτενίζειν καὶ ἀφορᾶν πρὸς αὐτὸν
καὶ κατανοεῖν καὶ παρεπισκοπεῖν αὐτὸν ἀκριβέστερον. ἐπιγνοῦσα
10 δὲ τὴν σύσσημα ἐν αὐτῷ κατ' ὀλίγον ἐλιποψύχησεν, ὥστε καὶ
τοῦρα ἐπιχεθῆναι αὐτῇ καὶ διὰ τοῦ ἀπὸ ῥόδων στάγματος τὸ πνεῦ-
μα μόλις ἀνακαλέσασθαι, ὅτεπερ οἱ παρόντες ὑπανεχώρησαν. εἰς
ἑαυτὴν δὲ ἐλθούσα καὶ ἀναλάμψασα πικρὰ τοῦ υἱοῦ καὶ βασιλέως P 146
ἐκηρωτάτο, τί ἄρα τὸ γεγονός ἐπ' αὐτῇ, καὶ πόθεν οὕτως ἀθρόως
15 ἐκισνέβη αὐτῇ ἢ ἔκστασις. ἡ δὲ μόλις ἑαυτὴν ἐκ τῶν θορύβων
τῶν φρενῶν συναυθροίσασα ἔλεγεν ὅτι ὃν ἤκουον παρὰ τοῦ πατρὸς
σου, δέσποτα καὶ τέκνον ἐμὸν, μέλλειν ἐξολοθρεῦσαι τὴν γενεάν
ἡμῶν, οὗτός ἐστιν ὃν λέγεις Βασιλεῖον· τὰ σύμβολα γάρ, ἅπερ
ἔλεγεν ἔχειν τὸν ἡμᾶς διαδέχεσθαι μέλλοντα, οὗτος ὁ ἄνθρωπος
20 κέκμηται. ὅθεν τὸ πρῶγμα ὅλον τῇ διανοίᾳ παραλαβοῦσα, καὶ
ὥπερ κατ' ὄφθαλμοῦς τὸν ὄλεθρον βλέπουσα, διαταραχθεῖσα
ἐξέλιπον. ὁ δὲ βασιλεὺς τὸ δέος ἀφαιρῶν τῆς μητρὸς, καὶ εἰς
τὸ καθιστὸς ἐπιανάγων καὶ παραμυθούμενος, “κακῶς ὑπέλαβες” B

9 αὐτὸν om P

20 τῇ διανοίᾳ om A

11 ἐπιχεθῆναι P

περιλαβοῦσα P

13 ἀναλάμψασα P

23 καθιστὸς P

15. Cumque imperator venatu delectaretur, rursus post non multos dies venationis causa ac moderatae obambulationis ad Armamentareas (sic dictum) locum traiecit; tum cena seorsum parata, et imperatore cum Theodora matre aliisque affinibus et ex senata magis necessariis ad mensam sedentibus, vocatus est protostrator imperatoris iussu; illoque sedente coepit Theodora imperatrix oculos in eum intendere et conspiciere ac considerare exactiusque examinare, demum agnitis quibusdam in eo notis sensim animo linqui, ut vix tandem effusa in eam aqua et rosarum stillis animum revocaverit. tumque qui aderant se subdlexerunt. recepto autem animo ac recreato, sciscitante ex illa filio et imperatore quidam illi porro accidisset, quae de causa sic repente extra se facta esset, a mentis se aegre turbatione colligens, “quod nimirum” ait, “quem audivi a patre tuo, domine et fili mi, familiam nostram exstirpaturum, ille est quem tu Basilium vocas. quae enim is signa dicebat habiturum, qui noster heres et successor futurus esset, hic homo habet. hinc rem totam animo complexa ac velut iam oculis excidium usurpans, conturbata actaque vertigine anime defeci.” imperator matris metum sedans, ad sanamque eam mentem revocans ac solans, “male suspicaris” inquit,

εἶπεν, “ὦ μήτηρ· ὁ γὰρ ἄνθρωπος οὗτος ἰδιώτης ἐστὶ καὶ πάνυ ἀφελής, ἀνδρῖαν μόνον ἔχων, οἷαν ὁ πάλαι Σαμφών, καὶ οὐδὲν ἕτερον, ἀλλ’ ὡς τις Ἐνάκ ἢ Νεμβρώδ ἐν ταῖς ἡμέραις ἡμῶν ἀναφανείς. ἔξ αὐτοῦ τοίνυν μηδὲν φόβον ἔχε, μηδ’ ὑπόνοιαν τινα κεκτήση ποτηράν.” καὶ τότε μὲν οὕτως τὸ τοιοῦτον κῆμα ὑπὸ Θεοῦ φρουρούμενος περιέδρομεν ὁ Βασιλεῖος.

16. Εἶχε δὲ κατὰ τοὺς χρόνους κείνους παρακοιμώμενον ὁ βασιλεὺς τὸν εὐνοῦχον Δαμιανὸν τὸν πατρικίον, τῷ γένει Σκλάβον, ὃς διὰ φιλοδέσποτον πάθος ἔλεγε πολλάκις τῷ βουσιλεῖ καὶ C περὶ ἄλλων μὲν τινῶν ὡς μὴ κατὰ τὸ δέον τῶν πραγμάτων ἐξηγουμένῳ, ἔξαιρέτως δὲ περὶ τοῦ Θείου αὐτοῦ Βάρδα τοῦ Καίσαρος, ὡς τὸ πλείστον τοῦ κράτους εἰς ἑαυτὸν μετηγάγετο καὶ πολλάκις ἐκφέρεται τοῦ καθήκοντος, καὶ ἐκ τοῦ ἐνείας τῶν τοῦ Καίσαρος ἀνέτρεπεν διοικήσεων ἐτέρως ἔχειν τὰ πράγματα ἀναδιώσκων τῷ βασιλεῖ. δι’ ἃ συμπεισθεὶς ὁ Καίσαρ ὑπὸ τῶν οικείων 15 φίλων καὶ γησιῶν παραινετῶν καὶ συμβούλων κατὰ τοῦ Δαμιανοῦ συσκευάζεται, καὶ πολλάκις διαβολαῖς κατ’ αὐτοῦ πρὸς τὸν βασιλεῖα χρησάμενος, καὶ πιθανῶς συνθεὶς τὰ κατηγορούμενα, μετεκίνησε D τὴν τοῦ βασιλέως γνώμην καὶ ἀπὸ τῆς περὶ τὸν Δαμιανὸν εὐνοίας μετέστησεν, ὥστε καὶ διαδέξασθαι πείσαι τῆς οἰκείας ἀξίας αὐτόν. 20 ἔξωσθέντος οὖν κείνου ἐχέριενε λοιπὸν ἐπὶ χρόνον τινὰ τὸ τοιοῦτον ἀξίωμα. ἀλλ’ ὅταν ἡ πρόνοια πρὸς ὃ βούλεται συνελάνη τὰ πράγματα, καὶ φρόνησις ἀπρικτεῖ καὶ πανουργία τοῖς οικείοις

14 ἀνατρέπει P

19 τὸν om P

“o mater. hic enim homo idiota est et oppido simplex, robore duntaxat praeditus, velut antiquis temporibus Sampson, nec quicquam amplius; sed velut Enachus et Nembrodus nostro hoc aevo existit. nihil itaque ex illo timeas, nec sinistram ullam suspicionem geras.” inque eum modum tum Basilius divino numine eiusmodi obortam procellam evasit.

16. Erat per haec tempora Michaeli accubitor eunuchus, Damianus nomine, genere Sclavus. is, pro ea propensione qua in herum forebatur, haud raro cum de aliis nonnullis referebat non satis ex officii ratione negotia pertractantibus, tum praecipue de Barda Caesare imperatoris avunculo, quod nimirum potestatis partem longe maximam in se transferret, saepiusque aequi ac honesti metas excederet; nonnullas etiam Caesaris dispositiones evertibat, docens imperatorem aliter se res habere ac ille insinaret. idcirco Caesar amicis suis, iisque qui ingenue animique candore admonere videbantur eique consulere, suadentibus, insidias in Damianum molitur; multisque apud imperatorem calumniis onerans, instructaque probabili accusatione, imperatoris ab eo animum avertit eiusque in eum benevolentiam sustulit, ut et dignitate movendi auctor illi existerit. expulso itaque Damiano ea dignitas per aliquod tempus vacavit. ceterum divina providentia, quo illi constitutum est, res agente,

σοφίᾳσιν περιδράσεται. τοῦ γὰρ Καίσαρος καὶ πολλῶν ἄλλων ἐκεί-
 ρόν τε καὶ τοῦτον εἰς τὸ τοιοῦτον ἐπαναβιβασθῆναι ἀξίωμα λογο-
 ποιούτων καὶ ληθηθότως ἐπισπενδόντων, παρὰ πᾶσαν αὐτῶν
 ἔλπιδα μετὰ καιρὸν οὐ πολὺν προβάλλεται παρακοιμώμενον ὁ βα-
 5 σιλῆς τὸν Βασίλειον, τιμήσας αὐτὸν καὶ πατρίκιον, καὶ γυναικί
 σοῦ ἐξῆς εὐμορφίᾳ σώματος καὶ κάλλει καὶ κοσμιότητι πρωτευούσῃ P 147
 παῶν τῶν ἐδγενίδων σχεδόν, ἣ θνηγᾶτηρ ἐτόγγαχε τοῦ παρὰ πάν-
 των ἐπ' ἐδγενείᾳ καὶ φρονήσει λαλουμένου τότε τοῦ Ἰγγερος. τού-
 του δὲ γενομένου, καὶ καθ' ἐκάστην ἐπιδιδούσης τῆς τοῦ βασιλέως
 10 ἡγάκης πρὸς τὸν Βασίλειον, ὄρων ὁ Καῖσαρ καὶ τῷ φθόνῳ δακρύ-
 μενος καὶ ἑπὲρ τοῦ μέλλοντος ὄρωδῶν πολλάκις τοὺς ἐπὶ διαβολῇ
 τοῦ Δαμιανοῦ γενέσθαι αὐτὸν βουλευσαμένους καὶ παρορμησαν-
 τας ἰλοιοθεεῖτο καὶ κατεμέμφετο, ἄφρονας αὐτοὺς καὶ κακοβού-
 λους ἀποκαλῶν, "οἷς" φησὶν "ἐγὼ παρὰ τὸ δέον πεισθεῖς, καὶ
 15 ἐξῆσας ἀλώπεκα, λέοντα ἀντισηγγαγον, ἵνα πάντας ἡμᾶς λαφύξῃ B
 καὶ καταβρώξῃται."

17. Ἄρτι δὲ τοῦ βασιλέως Μιχαὴλ μετὰ Βάρδα τοῦ θείου
 Καίσαρος κατὰ Κρήτης ἐκστρατεύοντος, καὶ σοβυρώτερον τοῦ
 Καίσαρος χρωμένου τοῖς πράγμασι καὶ ἔξουσιαστικώτερον ἐκφέ-
 20 ροτος τὰ προστάγματα, ἤρξαντο πυκναὶ καὶ συνεχεῖς αἱ κατ'
 αὐτοῦ διαβολαὶ καθ' ἐκάστην τῷ βασιλεῖ Μιχαὴλ διαγγέλλεσθαι.
 ἐν Κήποις δὲ γενομένων αὐτῶν (τόπος δὲ οὗτος κατὰ τὴν πρὸς

2 τοῦτον] ἄλλοι P

7 πάντων P

17 θείου καὶ Καίσαρος?

omni prudentia est suisque astutia ipsa capitur doli. cum enim Caesar
 alique plures alii alium Damiano sufficiens loquerentur, remque clan-
 culam pro cuiusque animi propensiore affectu sollicitarent, praeter omnem
 illorum spem post breve tempus suo ipse nutu imperator Basilium accu-
 satorum praeficit, patricii quoque collata dignitate, nuptamque data mu-
 liere corporis forma et venustate atque pudore inter omnes alias nobiles
 feminas fore principem, Ingeris filia, viri eo tempore apud omnes nobili-
 tate ac prudentiae laude celeberrimi. hoc ita gesto, ac cum magis in
 dies imperatoris erga Basilium amor incresceret, videns Caesar invidia-
 que stimulatus ac futuri metu consternatus, eos qui ipsi insidiarum in
 Damianum auctores existiterant inque eas impulerant, non raro maledi-
 cis ac convitiis incessabat, insulsos vocans ac inconsultos, "quibus" in-
 quit "ego, supra quam decebat fidem habens, electa vulpe eius loco leo-
 nem induxi, ut nos omnes devoraret ac deglutiret."

17. Iam vero Michaelis imperatore cum avunculo Barda Caesare
 adversus Cretam profecto, ac Caesare arrogantius rebus utente maiori-
 que quam pro munere auctoritate imperia edente ac praecipiente, cre-
 brae in eum quotidie ac continuae criminationes coeptae imperatoris
 Michaelis aures pulsare. Cepos cum venissent (est locus in Thracensis

Μαιάνδρῳ τῶν Θρακησίων παράλιον) καὶ εἶτε κατὰ τύχην εἶτε κατὰ σπουδὴν τῆς τοῦ βασιλέως ἀδλειαίως ἦτοι κόρτης ἐπὶ χθθαμια-
 C λοῦ καὶ ἐπιπέδου ταθείσης τόπου, τῆς δὲ τοῦ Καίσαρος ἐν ἀπό-
 πτῳ καὶ ὑψηλῷ, ταύτης εὐλόγου δῆθεν δραξάμενοι ἀφορητῆς οἱ
 πάλαι βαρυνόμενοι καὶ μισοῦντες τὸν Καίσαρα πολλὰς κατ' αὐτοῦ 5
 ὡς ἐντροφῶντος ἤδη καὶ φανερώς εἰς τὸν αὐτοκράτορα ἐξυβρίζον-
 τος, εἰ τοῖς ἄλλοις ἄπασιν οὐκ ἀρχοῦμενος κὰν τούτῳ φιλοτιμή-
 σασθαι ἔσπευσεν, ἵνα χθθαμάλῃ μὲν καὶ ταπεινῇ ἢ τοῦ αὐτοκράτο-
 ρος σκηνῇ δεικνυται, ἢ δὲ ἐκείνου περιφανῆς καὶ μετέωρος. πε-
 σθεῖς οὖν τούτοις ὁ βασιλεὺς κινεῖται πρὸς τὴν κατ' αὐτοῦ συ- 10
 σκευὴν καὶ πρὸς τὴν βουλὴν καὶ σκέψιν τῆς αὐτοῦ ἀναμείστωσ·
 D οὐ γὰρ ἠδύνατο φανερώς κατ' αὐτοῦ τι εἰπεῖν ἢ ἀποφῆρασθαι διὰ
 τὸ ὁμότιμον σχεδὸν εἶναι καὶ κοινωνὸν τῆς ἀρχῆς, καὶ διὰ τὸ δε-
 διέναι πάντας τὴν ἑταιριῶτιν αὐτοῦ φατριάν καὶ σύστασιν, καὶ
 τὸ πάντας τοὺς ἄρχοντάς τε καὶ στρατηγούς αὐτῷ προσανακειῖ- 15
 σθαι καὶ πρὸς αὐτὸν μᾶλλον ἢ πρὸς τὸν βασιλέα ὄραν, ὡς καὶ
 μᾶλλον ἐκείνου τοῖς πράγμασι νήφοντος καὶ πρὸς τὸ δοκοῦν μετα-
 φέροντος ἔκαστα, καὶ μάλιστα διὰ τὸ τὸν ἀνθύπατον καὶ πατρι-
 κιον Ἀντίγονον τὸν υἱὸν αὐτοῦ δομέστικον τὸ τηλικαῦτα τῶν βασι-
 λικῶν τυγχάνειν σχολῶν. πλὴν ἔσχε πολλοὺς ὁ βασιλεὺς τοὺς κοι- 20
 P 143 κωνοῦντας αὐτῷ τοῦ βουλευμάτος καὶ κατεπαγγελιομένους κατα-
 πράξασθαι τὴν σφαγὴν. ὡς οὖν κατὰ τὴν ἔω συνήθειω ὁ Καίσαρ

1 τῶν om P 4 καὶ om P 5 fort. κολλὰ κατ' αὐτοῦ δια-
 βάλλουσι, vel διαβολὰς προβάλλουσι. Combef.

maritimus ad Maeandrum) ac, sive casu sive de industria, imperatoria
 aulaea sive cortinae in humili et depresso loco, Caesaris in conspicuo
 excelsoque expansae sunt. hac velut speciosa arrepta occasione, qui
 gravi pridem animo erant ac Caesarem oderant, multa in eum crimina
 faciunt, ut qui iam insolesceret palamque in imperatoris contemptum in-
 iuriamque prorumperet, dum reliquis omnibus non contentus vel in hoc
 ambitiosi animi specimen de industria quaesierat, ut imperatoris tento-
 rium humile ac depressum esset, ipsius vero conspicuum excelsumque
 exstaret. his itaque persuasus imperator ad adornandas illi insidias con-
 vertit animum, deque eo tollendo serio cogitat ac deliberat. nec enim
 palam licebat in eum aliquid proferre aut decernere, quod pari fere di-
 gnitate fulgeret sociusque imperii esset, et quod omnes illius amicos et
 sodales foederatosque pertimescerent, cunctique proceres ac duces exer-
 citus illi addicti essent, ad eumque magis quam ad imperatorem animum
 attenderent, eo quod prae illo magis rebus invigilaret singulaque arbi-
 tratu suo et nutu mutaret; sed praecipue ob proconsulem et patricium
 Antigonum, illius filium, tunc temporis praetorianarum scholarum dome-
 sticum. ceterum etiam habebat imperator multos eius sibi consilii con-
 siles, ac qui ipsi in se recepissent caedem se perpetratures. mane ita-

πρὸς τὴν τοῦ βασιλέως ἦλθε σκηνήν, καίτοι πονηρῶν οἰωνῶν προ-
 φατέτων αὐτῷ, ὅπως περὶ τῶν προκειμένων βουλευσάσωνται, εὐ-
 θεϊον καιρὸν τοῦτον εἶναι νομίσας ὁ βασιλεὺς πρὸς τὴν τούτου
 ἐπαφίσειν διὰ νεύματος γνωρίζει τῷ πατρικίῳ Συμβατικῷ λογοθέτῃ
 5 τοῦ δρόμου τυγγάνοντι, ὃς καὶ γαμβρὸς ἦν τοῦ Καίσαρος ἐπὶ
 θυγατρὶ καὶ τῆς κατ' αὐτοῦ βουλῆς ἐκοινῶναι βουσιεῖ, ἐξιελθόντι
 ἰσαγαγεῖν τοὺς αὐτόχειρας αὐτοῦ γενέσθαι ὀφειλοντας. ὃς ἐξελ-
 θὼν καὶ τὸ συγκείμενον σημεῖον πεποιηκῶς, ὅπερ ἦν τὸ τοῦ σταυ-
 ροῦ σημεῖον, τῇ οἰκείᾳ ὄψει ἐπισφραγίσασθαι, ἐπεὶ ἐκεῖνοι μυλα-
 10 κόψουχοι τυχόν ὄντες ἀπεδειλίασαν καὶ πρὸς αὐτῷ τῷ δεινῷ γεγο- B
 νότις διὰ τὸ μέγεθος τῆς πράξεως ἰληγγίασαν καὶ τριβῆ τοῦ χρόνου
 ἐγένετο, ἐν ἀμηχανίᾳ κατέστη ὁ βασιλεὺς, καὶ διὰ τινος τῶν βα-
 σιλικῶν κατεκτυπιστῶν μυθῶν αὐτοὺς κατεπτηχῆναι καὶ δειλιῦν καὶ
 ἀναβάλλισθαι τὸ ἐγχείρημα, τῷ ὄντι διανοίας τόλμημα καὶ φρενὸς
 15 ἀνδρείας καὶ εὐθαρσῶς· καὶ τῶν ἔνδον τιὰ οἰκείον τε καὶ πιστὸν
 ἐπέμπει πρὸς Βασίλειον τὸν πατρικίον καὶ παρακοιμώμενον, καὶ
 δελοῖ μετὰ δέους αὐτῷ ὡς εἰ μὴ θᾶττον ἀναρρώσῃς τοὺς εἰς τὸ
 πρᾶγμα ἠδῆρεπισμένους καὶ παρορμήσῃς αὐτίκα πρὸς τὸ ἔργον
 20 χωρῆσαι, πάντως οἶδα ὅτι εὐθέρως ἐμὲ δεήσει ὑπὸ τούτου ἀναίρε- C
 20 θῆναι· ἀδύνατον γὰρ λαθεῖν αὐτὸν τὰ κατ' αὐτοῦ μοι βεβουλευ-
 μένα, καὶ δόξετε μᾶλλον ὑμεῖς αὐτόχειρες καὶ σφαγαῖς χρηματί-
 σαι μου. ἄπερ ἀπηκῶς ὁ Βασίλειος, καὶ περὶ τοῦ βασιλέως μὴ

8 ὅπερ ἦν τὸ τοῦ σταυροῦ σημεῖον om P
 12 κατὰ A

10 μαλακώτεροι P

20 αὐτόν] αὐτῷ A

que Caesar ex more ad Imperatoris tentorium venit, etsi mala omnia
 auguriaque illi ante visa erant, de praesentibus negotiis consilium cum
 eo habiturus. opportunum vero illud tempus ad eius caedem ratus im-
 perator, nuda Symbatio patricio cursus logothetae, qui Caesaris filiam
 sibi matrimonio iunxerat ac coniurationis cum imperatore socius erat,
 indicat ut exiens sicarios inducat. egressus ille signum dat, quod inter
 illos erat constitutum, ut nempe signo crucis frontem consignaret. dato
 signo, molliore forsitan animo viros pavor incesserat, inque ipso sceleris
 articulo ob facinoris immanitatem vertigine correpti moras nectebant.
 hinc imperator consilii inops penitus haesitare; audiensque ex
 quodam sacri cubiculi ministrorum coniuratos animis consternatos ac for-
 midolosos aggressionem differre (mentis sane sensusque generosi audaciae
 facinus!) ex cubiculi intimis domesticum quandam fidumque ad
 Basilium patricium et accubitorem mittit, metuque actus denuntiat "ni
 citius iis qui ad rem patranda parati sunt animos addideris, utque
 statim manum operi admoveant eos impuleris, nae confestim novi ab eo
 me necatum iri. neque enim fieri potest ut ille non noverit quas in
 eum insidias struxi; vosque potius meae necis auctores videbimini esse
 ac sicarii." his auditis Basilius, anxiusque ne quid mali imperatori

τι πάθοι ἐν ἀγωνίᾳ γεγονώς, θᾶπτον θυραλλούς ἐποίησε τοὺς δει-
 λούς καὶ τοὺς τρέμοντας εὐθαρσεῖς, καὶ τῇ τοῦ βασιλέως αὐτοῦς
 ἠπηρετήσασθαι βουλῇ διηρέθισεν. ὧν ὡσπερ μένους πλησθέντων
 καὶ ἀθρόως εἰσπηδησάντων εἰς τὴν βασιλέως σκηνήν, ὁ Καῖσαρ,
 ὅπερ ἦν, ἐπ' αὐτὸν δόξας εἶναι τὴν συνδρομήν, ἀναπηδήσας τοῖς
 τοῦ βασιλέως περιεπλάκη ποσίν. ὃν ἐκείθεν ἐλύσαντες οἱ αὐτό-
 D χεῖρες πρὸ τῶν ποδῶν τοῦ βασιλέως ἀπέσφαξαν. πρώτην εἶχε
 μετ' ἐκάδα ὁ μὴν ὁ Ἀπρίλλιος, τῆς τεσσαρεσκαυδεκάτης ἐπινημέ-
 σεως. εὐθὺς οὖν ἡ στρατεία τῷ βασιλεῖ καταλύεται, καὶ πρὸς τὴν
 βασιλεύουσαν ἐπανερχεται. 10

18. Τῆς δὲ προνοίας ἀγοῆς τὸν Βασίλειον ἐμμηγᾶτως
 πρὸς ὅπερ ἐβούλετο, εὐθέως μετὰ τὴν ἐκ τῆς στρατείας ὑποστρο-
 φὴν νίποιεταί τοῦτον ὁ βασιλεύς (ἐτόγγανε γὰρ καθάπαξ οικείας
 γογγῆς ἀμοιρῶν) καὶ τῆς τῶν μαγίστρων ὑπερλάμπρου τιμῆς ἀξιοῖ.
 ἐφ' ὧν τῇ βασκανίᾳ διαρρηγνύμενος ὁ λογοθέτης Συμβάτιος, καὶ 15
 μὴ δυνάμενος τὸν φθονοῦμενον καθορᾶν οὐκ ὀλίγην ἐπίδοσιν καθ'
 P 149 ἐκώστην λαμβάνοντα, παραιτεῖται μὲν τὴν προσοῦσαν αὐτῷ μέχρι
 τότε διακονίαν, ὡς μὴ δυνάμενος κατὰ τὴν βασιλεύουσαν ζῆν, τῆς
 δὲ τῶν Ἰώνων ἦτοι Θρακησίων στρατηγίας αἰτεῖ τὴν ἀρχήν. οὗ
 τὴν αἴτησιν ὁ βασιλεὺς ἐκκληρῶν προβάλλεται τοῦ εἰρημένου Θέμα- 20
 τος στρατηγόν. ὀλίγου δὲ διελθόντος καιροῦ, καὶ τῶν πραγμάτων
 ἐπισφαλῶς σαλευόντων καὶ τῆς ἀρχῆς κραδαινομένης καὶ ζητούσης
 τὸν προστησόμενον διὰ τὸ τὸν βασιλέα πρὸς ἄλλοις μᾶλλον εἶναι ἢ

1 κάθη A
 γνύμενος P

8 ὁ post μὴν om A
 19 Ἰωάννην A, i. e. Ianninorum.

12 τῆς om P

15 ἐη-

accideret, quam citissime pavidos audaces facit, terrore percussos fiducia erigit, et ut imperatoris decreto asserviant impellit. velut itaque animis pleni, in imperatoris tentorium irrumpunt. Caesar, id quod erat advertens, in se sui que tollendi gratia fieri concursum, resiliens ad imperatoris pedes provolvitur. quem inde extractum sicarii ante illius pedes ingularunt, mensis Aprilis die vigesima prima (id est a. d. 11. kal. Maias), 14 indict. statimque dimisso exercitu imperator Cpolim revertitur.

18. Verum providentia solerti Basilium ferente consilio, quo illi collibitum erat, illico reversus imperator ab illa expeditione Basilium in filium adoptat, quod ipse nullos prorsus liberos susceperat, et magistrorum praefulgente dignitate condecorat. his Symbatius logotheta invidia rumpitur; nec ferens videre, in quem sic livore exarserat, incrementis ingentibus in dies angescere, munere, quo hactenus functus fuerat, se ipse abdicat, quasi in urbe regia vivere non posset; Ionamque (id est Thracesium) praefecturam, et ut illis dux praeficiatur, deprecatur. imperator votis annuens eius quod dicebam thematis ducem praeficit. parvo elapso tempore, cum res periculi salo iactarentur imperiumque nataret ac praesidem curatoremque quaereret, quod imperator aliis potius rebus

πράγμασιν εἰς δέον εἰδέναι χρῆσθαι, πρότερον δὲ τὰ πολλὰ λαν-
 θάνων διὰ τὸν τῶν κοινῶν τῆς ἀρχῆς Καισαρα ὑεὶ τὰ κατεπείγοντα
 διακῆν καὶ αὐτῷ σχεδὸν ἀνακεῖσθαι τὰ πράγματα καὶ τὴν μέρι- B
 μναν πῦσαν τῆς κοσμικῆς διοικήσεως, ἐγένοντο καταβολήσεις τε καὶ
 5 διαγογγυσμοὶ κατὰ τοῦ βασιλέως παρὰ τε τῆς συγκλήτου βουλῆς
 καὶ τοῦ πολιτεύματος καὶ παρὰ πάντων σχεδὸν τῶν ὄντων ἐπὶ τῶν
 διακῆσιν καὶ μεταχειριζομένων τὰ πράγματα, ἔτι δὲ καὶ παρὰ
 τῶν στρατευμάτων καὶ παντὸς τοῦ πλήθους τοῦ ἀστικοῦ· ἂ διὰ
 τῶν οικειοτάτων ὁ βασιλεὺς γινούσ, καὶ μόλις ὄσον ἐπὶ βραχὺ ἀνα-
 10 τήσας, καὶ ἐπιγινούσ τὴν οικίαν περὶ τὰ κοινὰ οὐ μόνον ἀμέλειαν
 καὶ ῥαθυμίαν ἀλλὰ καὶ ἀνεπιτηδεϊότητα καὶ ἀφέλειαν, καὶ ἐπανά-
 στασιν ἢ ἀπόστασιν παρὰ τοῦ πλήθους εὐλαβηθεῖς, ἔγνω κοινῶν C
 τῶν πραγμάτων προσλαβέσθαι καὶ τῆς ἀρχῆς· καὶ ἐπέπερ πρὸ
 ὀλίγου νιοποιεῖσάμενος ἦν τὸν Βασιλείον, ἦδει δὲ αὐτὸν οὐ μόνον
 15 ἀνδρεία ἀλλὰ καὶ συνέσει τῶν πολλῶν διαφέροντα καὶ ἱκανὸν ἀνα-
 πληροῦν αὐτοῦ τὸ ἐν τῇ κυβερνήσει τοῦ κοσμικοῦ σκάφους ὑστέρη-
 μα, ἅμα καὶ τῆς θείας ἐναγούσης εἰς τοῦτο προνοίας αὐτόν, βε-
 βαιοὶ πρὸς τοῦτο τὴν γνώμην αὐτοῦ ὥστε Βασιλείον βασιλέα . . .
 καὶ δὴ θεοῦ συνεφαπτομένου τῆς βουλῆς καὶ τοῦ πράγματος, κατ'
 20 αὐτὴν τὴν ἡμέραν τῆς ἁγίας πεντηκοστῆς, ἐν ἧ τῷ πατρὸς ὁ
 παράκλητος πρὸς τοὺς τοῦ Χριστοῦ καὶ θεοῦ ἡμῶν ἐφοίτησε μα- D
 θητάς, ἐν τῷ περιβλέπτῳ καὶ ἐπωνύμῳ τῆς τοῦ θεοῦ σοφίας ναῦ

7 μεταχειριζομένων P
 18 βασιλέα . . . om A

καὶ et 8 τῶν om P
 20 ἁγίας om P

13 τῆς om P

animam adverteret quam ut ex officii ratione rem publicam gereret (et
 ante quidem non ita plerisque patebat, quod imperii collega Caesar
 urgentia unaque administrabat, inque eum tota fere rerum moles omnis-
 que Romani orbis administrandi cura incumbere), adversus imperatorem
 expostulationes et querimoniae moveri, tum a senatu civiumque preceri-
 bus, tum fere ab omnibus quibus munera rerumque gerendarum cura
 commissa erat, nec non ab exercitibus urbanaque omni multitudine; de
 gerendarum adiutores et imperii collegam sibi adhibere, vix tandem aliquan-
 tisper emergens suamque agnoscentem procuranda re publica non modo ne-
 gigentiam ac segnitiam, verum etiam ineptitudinem ac vecordiam, ti-
 mensque ne multitudo concitata turbas ciceret aut rebellaret, statuit rerum
 gerendarum adiutores et imperii collegam sibi adhibere. quodque ante
 non multos dies Basilium adoptaverat, eumque non solum viribus sed et
 prudentia mentisque sagacitate reliquis vulgo praestare noverat, satisque
 idoneum ad supplendum quod ipsi in gubernanda orbis scapha industriae
 atque operae decerat, una quoque divina providentia rem promovente, in
 hoc animo consilio obfirmat, omninoque decernit ut Basilium imperato-
 rem constituat. ac sane deo consilium prosequente reiique adiutore, die
 ipse pentecostes, qua patris ille paraclitus in Christi deique nostri disci-

τὸν βασιλειον ὁ Βασιλειος περιτίθεται στέφανον, χειρὶ μὲν τοῦ τότε Μιχαὴλ βασιλεύοντος, ψήφῳ δὲ καὶ κρίσει Χριστοῦ τοῦ ἀεὶ βασιλεύοντος. ἔκτην πρὸς ταῖς εἴκοσιν εἶχεν ὁ Μαῖτος μῆν, τῆς τεσσαρεσκαίδεκάτης κατὰ Ῥωμαίους ἐπινημήσεως.

19. Μαθὼν δὲ τὸ γεγονός ὁ Συμβάτιος κατὰ τὴν ἀπονε-
5 μθηθεῖσαν αὐτῷ στρατηγίδα διώγων, οὐκ ἠδυνήθη τὸν διατήκοντα φθόνον αὐτῷ ἀνθρωπίνως ὑπενεγκεῖν, ἀλλὰ συναπομανέντα σῶν καὶ Πηγάνην ἐκείνον τὸν πατρικίον, ὃς τῆς κατὰ τὸ Ὀψικίον ἡγήτο
P 150 στρατηγίδος, εἰς ἀπόστασιν βλέπουσι, καὶ μοῦλτον ἕξ ἀπονοίας ἔγνωσαν συνηστῶν. ἀναπέσαντες δὲ καὶ τὰ ὑπ' αὐτοὺς στρατεύ-
10 ματα εἰς ἔργον ἐξάγουσι τὰ βουλευόμενα, ἐφθημοῦντες μὲν τὸν Μιχαὴλ ὡς βασιλεία διὰ τὸ ἐκ τούτου τὰ πλήθη ἐπάγεσθαι καὶ μὴ δοκεῖν πτέρναν ἀποστασίας αἰρεῖν κατὰ τοῦ αὐτοκράτορος, δυσσημοῦντες δὲ τὸν Βασιλειον καὶ μυρίαὶς πλύνοντες ὄβρσι φρουραζάμενοι δὲ ταῖς τοιαύταις ἀπονοίαις κατὰ τὸν τοῦ Θέρους
15 καιρὸν, καὶ πολλοὺς ἄγρους τῶν κατὰ τὴν βασιλίδα δυνυτῶν πυρπολήσαντες, καὶ ναῦς οὐκ ὀλίγας τῶν πρὸς τὴν βασιλεύουσαν
B ποιουμένων τὸν πλοῦν ἐν τοῖς ὄρμοις κατασχόντες καὶ κατακαύσαντες, ὡς ἔφθυσεν ὁ χειμῶν, διαλύονται, διαδιδρασκόντων λάθρα καὶ κατ' ὀλίγους τῶν κοινωνῶν τοῦ τολμήματος. ὁ συνιδόν-
20 τες οἱ τοῦ δράματος ἀρχηγοὶ φυγῇ τὴν σωτηρίαν λαβεῖν ἐπειράθησαν. καὶ ὁ μὲν Συμβάτιος εἰς τὸ τῆς Πλατείας λεγομένης πέτρας φρούριον ὑπεισέρχεται, ὁ δὲ Πηγάνης κατέχει τὸ Κοτυάειον.

8 τῆς om P
λέματα om P

10 αὐτοῦ A

11 εἰς ἔργον ἐξάγουσι τὰ βου-

pulos venit, in celebri et a dei sapientia nuncupato templo Basilii regio diademate coronatur, manu quidem tunc imperantis Michaelis, calcule vero et iudicio Christi in perpetuum regis, a. d. 7 kal. Iunii, indictione secundum Romanos 14.

19. Ubi audivit Symbatius pro muneris ratione in provincia agens, invidiam qua contabescebat humane ferre non potuit; sed pari secum furore concitum habens Peganem patricium, qui Opsicii praefectus erat, ad defectionem attendunt animum tumultumque excitare param cante constituunt. itaque in sententiam adductis ordinibus, quos obnoxios habebant, exsequuntur consilia: Michaellem acclamant ut imperatorem, quo scilicet inde multitudinem allicerent nec rebellionis calcaneum adversus imperatorem se levare ostenderent, Basilium vero maledictis impetunt omniique verborum procacitate lacerant ac conviciis complurunt. talique apparatu stulte admodum frementes messis tempore irrumpunt, multosque procerum agros urbi vicinos igni ferroque vastant, nec paucas naves Cypolim navigantium in stationibus deprehensas succendunt. hieme autem appetente dirimuntur, clam ac viritum sceleris sociis aufugientibus. quare tragoediae auctores saluti fuga consulere conati sunt. ac Symbatius quidem in castellum subit, quod Latæ Petrae vocant, Peganem vero Co-

ἀλλ' εἰς οὐδὲν τῆς τοιαύτης ἐπιβολῆς ἀπάναντο· ὑπὸ γὰρ τῆς τοῦ βασιλέως ληφθέντες χειρὸς δέσμοι πρὸς αὐτὸν ἀναφέρονται. καταλαμβάνουσι δὲ τοῦτον ἐν τοῖς τοῦ ἁγίου Μάμαντος παλατίοις διάγροια· οὓς ἰδὼν, καὶ πολλὰ τῆς ἀποβολῆς καὶ ἀταξίας ὀνειδίσας C
5 τε καὶ λοιδορησάμενος, καὶ διὰ μαστιγῶν πρότερον ἐπεξελθὼν ἰακῶν, ὕστερον ἐκδότους ταῖς τοῦ νόμου ποιναῖς ἐποιήσαστο. καὶ ὁ μὲν Συμβάτιος ἀμφοτέρων τῶν ὀφθαλμῶν καὶ τῆς μιᾶς χειρὸς στερηθεὶς εἰς ἔξοριαν ἐκπέμπεται, ὁ δὲ Πηγάνης καὶ αὐτὸς τῇ τῶν ὀφθαλμῶν ὑποπεσῶν ἐκκοπῇ καὶ τῇ τῶν ῥινῶν διὰ ξίφους
10 ἀνατομῇ, πρὸς ἔξοριαν καὶ αὐτὸς ἀποστέλλεται· οὓς ὁ γενναῖος βασιλεὺς Βασίλειος, ὅτε τὴν μόναρχον ἔξουσίαν ἐδέξατο, καὶ τῆς ἐπιφορίας ἀνεκαλέσαστο καὶ ταῖς πρὸ τῆς ἀποστασίας δωρεαῖς ἐφιλοτιμήσαστο, καὶ μὴδὲ ἔγχος μνησικακίας πρὸς αὐτοὺς ἐνδειξάμενος D
καὶ ὁμοδιώτους πολλύκις ἐποιεῖτο καὶ λόγοις παρεμυθεῖτο, καὶ
15 ἔργοις εὐεργετῶν ῥῆγον αὐτοὺς ἐποίει φέρειν τὸ τῆς ἀνοίας ἄτόχημα.

Ἀλλὰ ταῦτα μὲν ὕστερον· τότε δὲ καὶ ἡ πρὸ πεντήκοντα καὶ τριακοσίων ἐτῶν πρόρρησις καὶ προφητεία τὸ τέλος ἐλάμβανεν Ἰσαὰκ τοῦ διορατικωτάτου τῶν ἱερέων καὶ μοναχῶν, ὃς ἐξ Ἀρσα-
20 κιδῶν καὶ αὐτὸς καταγόμενος δι' ὀράματος ἔμαθεν ὅτι μετὰ τοσοῦτον χρόνον τὸν μεταξὺ ἐκ τῶν ἀπογόνων Ἀρσάκου μέλλει τις ἐπὶ τὰ τῆς Ῥωμαϊκῆς βασιλείας σκῆπτρα ἀναβιβάζεσθαι. γίνεται δὲ

1 κατάναντο P

11 μονάρεην P

3 διάγροια om P

καὶ om P

8 καὶ om P

21 τῶν om P

tyrium occupat. nihil tamen eo commento commodi consequuntur. capti enim ab imperatoris milite vinciti ad eum adducuntur. agebat tunc imperator in S. Mamantis regis aedibus; vidensque, multum vecordiam et temeritatem ac contumaciam non sine convicio exprobrans, prius verberibus affatim caesos, demum lege agens supplicio damnavit. ac Symbatius quidem utroque oculo effosso atque una manum amputata in exilium mittitur: Paganus vero ipse quoque oculis spoliatus, naribusque ferro amputatis, relegatur. quanquam hos ipsos generosi pectoris imperator Basilius, postquam solus rerum potitus est, ab exilio revocavit, pristinaeque omnia munera, quibus ante rebellionem gaudebant, liberaliter iudicavit, ac ne vestigium quidem odii ostendens pro veteris iniuriae memoria acerbius ad mensam secum adhibebat verbisque solabatur, ac beneficium largus, cuius sibi per dementiae auctores exstiterant, infortuniam levabat ac miseriam.

Verum haec postea. tunc vero etiam finem accepit quae ante annos trecentos et quinquaginta vaticinatio oraculumque praecesserat, Isaaci, viri inter sacerdotes atque monachos dono praenoscenti futura praecelentissimi. traherat is quoque ex Arsacidarum gente originem, divinaeque visione didicerat tot annorum decurso spatio fore ex Arsacis posteris, qui Romani imperii sceptra capesseret. res ex omnium voto suc-

Theophanes contin.

16

τὸν βασιλειον ὁ Βασιλειος περιτίθεται στέφανον, χειρὶ μὲν τοῦ τότε Μιχαὴλ βασιλεύοντος, ψήφῳ δὲ καὶ κρίσει Χριστοῦ τοῦ ἀεὶ βασιλεύοντος. ἔκτῃ πρὸς ταῖς εἴκοσιν εἶχεν ὁ Μαῖος μῆν, τῆς τεσσαρσκαιδεκάτης κατὰ Ῥωμαίους ἐπινεμήσεως.

19. Μαθῶν δὲ τὸ γεγονός ὁ Συμβάτιος κατὰ τὴν ἀπονε-
 5 μηθεῖσαν αὐτῷ στρατηγίδα διάγων, οὐκ ἠδυνήθη τὸν διατήκοντα
 φθόνον αὐτῷ ἀνθρωπίνως ὑπενεγκεῖν, ἀλλὰ συναπομανέντα σχῶν
 καὶ Πηγάνην ἐκείνον τὸν πατρίκιον, ὃς τῆς κατὰ τὸ Ὀρκίον ἡγήτο
 P 150 στρατηγίδος, εἰς ἀπόστασιν βλέπουσι, καὶ μῦλλον ἕξ ἀπονοίας
 ἔγνωσαν συνιστῶν. ἀναπέσαντες δὲ καὶ τὰ ὑπ' αὐτοὺς στρατεύ-
 10 ματα εἰς ἔργον ἐξάγουσι τὰ βουλευόμενα, εὐφημοῦντες μὲν τὸν
 Μιχαὴλ ὡς βουσίλια διὰ τὸ ἐκ τούτου τὰ πλήθη ἐπάγεσθαι καὶ
 μὴ δοκεῖν πτέρναν ἀποστασίας αἶρειν κατὰ τοῦ αὐτοκράτορος,
 δυσφημοῦντες δὲ τὸν Βασιλειον καὶ μυρίαὶς πλύνοντες ὕβρεισι.
 φρυαζάμενοι δὲ ταῖς τοιαύταις ἀπονοίαις κατὰ τὸν τοῦ Θέρονος 15
 καιρὸν, καὶ πολλοὺς ἀγροὺς τῶν κατὰ τὴν βασιλίδα δυνυτιῶν περ-
 πολήσαντες, καὶ ναῦς οὐκ ὀλίγας τῶν πρὸς τὴν βασιλεύουσαν
 B ποιουμένων τὸν πλοῦν ἐν τοῖς ὄρμοις κατασχόντες καὶ κατακαί-
 σαντες, ὡς ἔφθισεν ὁ χειμῶν, διαλύονται, διαδιδρασκόντων λά-
 20 θρα καὶ κατ' ὀλίγους τῶν κοινῶν τοῦ τολμήματος. ὁ συνιδόν-
 τες οἱ τοῦ δράματος ἀρχηγοὶ φυγῇ τὴν σωτηρίαν λαβεῖν ἐπειρά-
 θησαν. καὶ ὁ μὲν Συμβάτιος εἰς τὸ τῆς Πλατείας λεγομένης πέ-
 τρας φρούριον ὑπεστέργεται, ὁ δὲ Πηγάνης κατέχει τὸ Κοτυάειον.

8 τῆς om P

10 αὐτοῦ A

11 εἰς ἔργον ἐξάγουσι τὰ βου-

λεύματα om P

pulos venit, in celebri et a dei sapientia nuncupato templo Basilii regio diademate coronatur, manu quidem tunc imperantis Michaelis, calculo vero et iudicio Christi in perpetuum regis, a. d. 7 kal. Iunii, indictione secundum Romanos 14.

19. Ubi audivit Symbatius pro muneris ratione in provincia agens, invidiam qua contabescebat humane ferre non potuit; sed pari secum furore concitum habens Peganem patricium, qui Opsicii praefectus erat, ad defectionem attendunt animum tumultumque excitare parum caute constituunt. itaque in sententiam adductis ordinibus, quos obnoxios habebant, exsequuntur consilia: Michaellem acclamant ut imperatorem, quo scilicet inde multitudinem allicerent nec rebellionis calcaneum adversus imperatorem se levare ostenderent, Basilium vero maledictis impetunt omni que verborum procacitate lacerant ac conviciis complunt. talique apparatu stulte admodum frementes messis tempore irrumpunt, multosque procerum agros urbi vicinos igni ferroque vastant, nec paucas naves Cypollim navigantium in stationibus deprehensas succendunt. hieme autem appetente dirimuntur, clam ac viritum sceleris sociis aufugientibus. quare tragoediae auctores saluti fuga consulere conati sunt. ac Symbatius quidem in castellum subit, quod Latas Petrae vocant, Peganem vero Ce-

ἀλλ' εἰς οὐδέν τῆς τοιαύτης ἐπιβολῆς ἀπάναντο· ὑπὸ γὰρ τῆς τοῦ βασιλέως ληφθέντες χειρὸς δέσμοι προὸς αὐτὸν ἀναφέρονται. καταλαμβάνουσι δὲ τοῦτον ἐν τοῖς τοῦ ἁγίου Μάμαντος παλατίοις διάγοντα· οὓς ἰδὼν, καὶ πολλὰ τῆς ἀπονοίας καὶ ἀταξίας θνείδισας C
εἶτε καὶ λοιδορησάμενος, καὶ διὰ μαστιγῶν πρότερον ἐπεξελθῶν ἰασηῶν, ὕστερον ἐκδότους ταῖς τοῦ νόμου ποιναῖς ἐποίησατο. καὶ ὁ μὲν Συμβάτιος ἀμφοτέρων τῶν ὀφθαλμῶν καὶ τῆς μιᾶς χειρὸς στερηθεὶς εἰς ἔξορίαν ἐκπέμπεται, ὁ δὲ Πηγάνης καὶ αὐτὸς τῇ τῶν ὀφθαλμῶν ὑποπεσῶν ἐκκοπῇ καὶ τῇ τῶν ῥινῶν διὰ ξίφους 10 ἀνατομῇ, προὸς ἔξορίαν καὶ αὐτὸς ἀποστέλλεται· οὓς ὁ γενναῖος βασιλεὺς Βασίλειος, ὅτε τὴν μόναρχον ἐξουσίαν ἐδέξατο, καὶ τῆς ἐπιφορίας ἀνεκαλέσατο καὶ ταῖς προὸ τῆς ἀποστασίας δωρεαῖς ἐφιλοτιμήσατο, καὶ μηδὲ ἕγνος μνησικακίας προὸς αὐτοὺς ἐνδειξάμενος D
καὶ δημοδιαίτους πολλύκις ἐποιεῖτο καὶ λόγοις παρεμυθεῖτο, καὶ 15 ἕργοις εὐεργετῶν ῥῆθον αὐτοὺς ἐποίει φέρειν τὸ τῆς ἀνοίας ἀτόχημα.

Ἄλλὰ ταῦτα μὲν ὕστερον· τότε δὲ καὶ ἡ πρὸ πεντήκοντα καὶ τριακοσίων ἐτῶν πρόφρησις καὶ προφητεία τὸ τέλος ἐλάμβανεν Ἰσαὰκ τοῦ διορατικωτάτου τῶν ἱερέων καὶ μοναχῶν, ὃς ἔξ Ἀρσακιδῶν καὶ αὐτὸς καταγόμενος δι' ὀράματος ἔμαθεν ὅτι μετὰ τοσοῦτον χρόνον τὸν μεταξὺ ἐκ τῶν ἀπογόνων Ἀρσακίου μέλλει τις ἐπὶ τῆς Ῥωμαϊκῆς βασιλείας σκῆπτρα ἀναβιβάζεσθαι. γίνεται δὲ

1 κατόναντο P

3 διάγοντα om P

8 καὶ om P

11 μοναρχῆν P

καὶ om P

21 τῶν om P

tyrium occupat. nihil tamen eo commento commodi consequuntur. capti enim ab imperatoris milite vincti ad eum adducuntur. agebat tunc imperator in S. Mamantis regis aedibus; vidensque, multum vecordiam et temeritatem ac contumaciam non sine convicio exprobrans, prius verberibus affatim caesos, demum lege agens supplicio damnavit. ac Symbatius quidem utroque oculo effosso atque una manuum amputata in caelium mittitur: Peganes vero ipse quoque oculis spoliatus, naribusque ferro amputatis, relegatur. quanquam hos ipsos generosi pectoris imperator Basilius, postquam solus rerum potitus est, ab exilio revocavit, pristinaque omnia munera, quibus ante rebellionem gaudebat, liberaliter adaluit, ac ne vestigium quidem odii ostendens pro veteris iniuriae memoria saepius ad mensam secum adhibebat verbisque solabatur, ac beneficiis largus, cuius sibi per dementiae auctores exstiterant, infortuniam levabat ac miseriam.

Verum haec postea. tunc vero etiam finem accepit quae ante annos trecentos et quinquaginta vaticinatio oraculumque praecesserat, Isaaci, viri inter sacerdotes atque monachos dono praenoscendi futura praecellensissimi. traherat is quoque ex Arsacidarum gente originem, divinaque visione didicerat tot annorum decurso spatio fore ex Arsacis posteris, qui Romani imperii sceptrum capesseret. res ex omnium voto suc-

Theophanes contin.

16

κατ' εὐχὴν τὸ πρῶγμα τοῖς τε ἐν τέλει καὶ τῷ δήμῳ παντὶ καὶ
 P 151 στρατοπέδῳ καὶ στρατιηγοῖς καὶ τοῖς ὑπὸ τὴν ἀρχὴν ἀνὰ πάσαις
 ταῖς χώραις καὶ πόλεσιν ὑπασι πλήθει· πάντες γὰρ ἐπιστῆναι τοῖς
 πρῶγμασιν ἤρχοντο ἄνδρου καὶ τῆς ἐλάττονος τῆς πείραν δεξιόμενον
 καὶ ἄγνωκῶτα τοὺς κατὰ τῶν πενήτων ὑπὸ τῶν ὑπερεχόντων κοινού- 5
 σμους καὶ τὰς ἀδικούς ἐξ αὐτῶν ἀφαιρέσει, καὶ εἰς ὡς περ ἀνα-
 στάσεις τῶν ταπεινοτέρων καὶ τοὺς παρὰ τῶν ὁμοφύλων ἀνδραπο-
 δισμούς, ἃ πάντα ἐπὶ τῆς τοῦ Μιχαὴλ βασιλείας ἔσχε καιρὸν διὰ
 τὸ πρὸς ἄλλοις μᾶλλον εἶναι τὸν βασιλέα ἢ περὶ τῶν τοιούτων ἐθε- 10
 λειν σκοπεῖν.

B 20. Μᾶλλον δέ, ἐπεὶ ἐνταῦθα τοῦ λόγου ἐγενόμην, οἴ-
 μαι δεῖν τὴν μὲν κατὰ τὸν βασιλέα Βασιλεῖον ἱστορίαν σχολάσαι
 ἐπὶ μικρὸν, ἄνωθεν δὲ ἀναλαμβάνοντα δηλώσαι διὰ βραχέων, ὡς
 οἶόν τε, οἶος ἦν ὁ βίος τῷ βασιλεῖ Μιχαὴλ καὶ οἷοις πράγμασιν
 ἔχαυρε καὶ ἐπὶ τίσει τὸν χρόνον καὶ τὴν πᾶσιν αὐτοῦ σπουδὴν καὶ 15
 τὰ δημόσια κατατήλισκε χρήματα, ἔν' ἐντεῦθεν εἰδέναί λογισόμε-
 νος ἔχοι πῶς ὁ βουλόμενος ὅτι καὶ τὸν Βασιλεῖον θέλα ψῆφος σα-
 φῶς ἦν ἢ ἐπὶ τὸ ἄρχεῖν καλέσασα (ἄδύνατον γὰρ ἦν ὡς εἶχεν
 C ἔχοντα σοσιῆναι τὰ πράγματα) καὶ ὅτι μετὰ ταῦτα αὐτὸς ὁ Μι-
 χαὴλ καθ' ἑαυτοῦ τὰ ἕξιν ἠκόνησε καὶ τὰς τῶν ἀνελεύθρων αὐτὸν 20
 ἐστομόωσε δεξιᾶς καὶ εἰς τὴν οἰκείαν σφαγὴν διερέθισε· τοσοῦτον
 ἑαυτὸν τῶν καθηρόντων ἐξεδιήτησε, καὶ τοσοῦτον πρὸς πᾶσιν

4 ἠύχοντο τοῖς πράγμασιν P

cessit, tum scilicet procerum ac nobilium, tum reliquae omnis plebis ac
 civium, militum quoque ac ductorum exercitus omniumque toto late im-
 perio per provincias urbesque subditorum. omnes enim maxime per-
 optabant virum eiusmodi rebus praefici, qui tenuiorem ipse fortunam
 expertus procerum maiorumque in pauperes iniurias non nesciret ini-
 quasque eorum rapinas, qui denique humiliorum a contribulibus tantum
 non excidia et direptiones plagisque nosset. quae omnia Michaelis im-
 peratore occasionem tempusque nacta etiam etiamque vim roburque ha-
 buerant, cum ille aliis potius rebus animum attendebat quam ut publicis
 eiusmodi curis operam ac studium poneret.

20. Enimvero cum huc usque devecta mihi oratio sit, operae pre-
 tium esse existimo ut Basilii imperatoris tantisper intermissa historia,
 re altius repetita, quoad fieri poterit, paucis narrem quae Michaelis im-
 peratoris vita fuerit, quibus ille studiis delectaretur, et in quibus omne
 tempus atque operam perderet ac aerarium exhauriret; ut inde repu-
 tans nosse possit, quisquis voluerit, divino palam factum suffragio ut
 Basilius ad imperium vocaretur (fieri enim non poterat ut res, quo erant
 statu, consistenter) ipsumque in se ipsum Michaelis gladios atrinxisse,
 atque eorum a quibus necatus est dexteris roborasse et in propriam
 caedem excitasse: sic nimirum ab omni se honesti rectique studio ex-

παράνομον ξεβακχεύθη προῦξιν, και οὕτως τά τε θεῖα ξεωρχήσατο και πρὸς τοὺς τῆς πολιτείας ὁμοῦ και τῆς φύσεως νόμους ἐξέβρισεν. συστησάμενος γὰρ περι ἑαυτὸν ἀσελγῶν και μιαρῶν και κμπονήρων ἀνθρώπων χορὸν δυσσεβῆ, και τὴν τοῦ βασιλικοῦ μεγέθους ἀτιμάσας σεμνότητα, περι κώμους και μέθας και ἔρωτας ἀσελγεῖς και αἰσχροὺς διηγήματα, ἔτι δὲ περι ἡνιόχους και ἵππους και ἄρματα και τὴν ἐντεῦθεν μανίαν και παρακοπὴν τῶν φρενῶν ὁ ἄθλιος δημίερευε, και εἰς τοὺς τοιοῦτους ἀνθρώπους ἀπειθῶς ἐξεκένου τὰ δημόσια χρήματα. και τὸ δὴ σχετλιώτατον, 10 ὅτι και αὐτὰ τὰ τῆς πίστεως ἡμῶν σύμβολα χλευάζων και κερτομῶν, ἀντιτύπους τῶν σεμνῶν ἱερέων ἐκ τῶν περι αὐτὸν μίμων και γελῶν καταστησάμενος, μνηκτρισιμὸν και χλευήν ἐτίθει ταῦτα και γέλωτα. διηγήσομαι δὲ τινα ἐξ αὐτῶν, οὐ πολλά, ἵνα ἀπὸ τῶν ἄλλων γνῶτε και τὰ λοιπὰ.

15 21. Ὅτι μὲν οὖν ἄρματηλάτης και ἡνιόχος ἦν, ἐπὶ τοῦ P 152
 ἀφροῦ τῶν ἵππων μεθ' ἡνιόχου στολῆς κυθεζόμενος και πρὸς τοὺς διαύλους τῶν δρόμων τοῖς ἀντιτέχνοις διαμιλλώμενος ἔνδον τε τῆς βασιλευούσης και τῶν βασιλείων και ἔξω κατὰ τὰ ἐν τῷ τοῦ μάρτυρος Μάμαντος βασιλικὰ ἐνδαιτήματα, και ὅτι πάμπολλα 20
 χρήματα εἰς ταῦτα ἀνήλισκε, θεωρικῶν γενομένων τῶν στρατιωτικῶν, και ἀπὸ τῶν πολεμικῶν τάξεων εἰς τὰς θυμεικάς δοχῆσεις και λέσχας ὁ Ῥωμαϊκὸς ἐξεχεῖτο πλοῦτος, και εἰς ἀσελγεῖς και

15 ἐκ] ἐκ P

17 τε om P

terram fecerat, sicque improba omni actione debacchari gloriae ducebat, ac sic divina ludicro habebat ac traducebat; sic denique civiles ac naturae leges violaverat. sibi enim impudicorum et impurorum sceleratissimorumque ganeonum coetum adhibens, regiaque maiestatis dignitatem indignis modis dehonestans, crapula et ebrietate et impuris amoribus obscenisque narratiunculis, tum etiam aurigis et equis et curribus ac (quae inde est) insaniam ac dementia vir miserabilis dies insumebat, iaque eius generis monstra ac pestes publicas aerarii opes effundebat. quodque sane omnium miserrimum est, ipsa quoque nostrae fidei symbola irridentes ac ludificans, ex mimico ac ridiculo suo comitata constitans qui venerabilium sacerdotum coetus formam referrent, deridenda illa ac ostentandi habenda exponebat. pauca ex illis referam, non plura, et ex paucis cognoscatis et reliqua.

21. Quod is itaque aurigam ageret cursusque ageret, equorum curri sarigae amictu ipse insidens et in cursibus reciprocis cum aemulis decertans, tum intra urbem ipsamque regiam, tum ruri in regis aedibus quae in S. Mamantis sunt, immensamque pecuniae vim in istis insumeret, ita nimirum ut bellici sumptus in spectaculorum ac ludorum usum converterentur, Romanaeque opes in thymelica tripudia et nugae effan-

παρανόμους βαρχείας καὶ ἔρωτας ἀσώτους ἀσώτως καὶ ἔσθην ἐξε-
 φοροῦντο οἱ βασιλικοὶ Θησαυροί, ὡς πᾶσι γνῶριμον καὶ καταφανές
B καθεστῶς παρήσειν μοι δοκῶ· ὅτι δὲ τὰ θεῖα κατέπειαι, καὶ ἀπὸ
 τῶν συνόντων αὐτῷ μιαρῶν καὶ ἀσελγῶν ἀνδρογόνων καὶ πατριάρ-
 χην ἕνα ὠνόμαζε καὶ μητροπολίτας ἐκ τούτων ἀφώρισεν ἔνδεκα ὡς 5
 αὐτοῦ συμπληροῦντος τὸν δώδεκα ἀριθμὸν, τοῦτο δὲ διηγησομαι.
 τὸν γὰρ ἐναγῆ καὶ μιαρῶτατον ἐκείνον Γροῦλλον τὸ τοῦ πατριάρχου
 ἐπιφημίσας ὄνομα, καὶ ἀρχιερατικῆ τούτου χρυσοστίκτω καὶ ὑπερ-
 λάμπρῳ κοσμήσας στολῆ καὶ ὠμοφόριον περιθείς, καὶ ἐν τάξει
 μητροπολιτῶν ἑτέρους ἕνα πρὸς τοῖς δέκα, ὡς εἴρηται, ἐκ τοῦ 10
 αὐτοῦ τῶν ὁμογνωμιόνων αὐτῷ συνεδρίῳ σκευάσας, καὶ δωδέκα-
C τον ἑαυτὸν Κολωνείας ὀνομάσας ἀρχιεπίσκοπον, καὶ κιθάραν ἑκα-
 στον ἔσωθεν τῆς ἱερατικῆς στολῆς ἐπιφέρεισθαι δοῦς, καὶ ταύτας
 κάτωθεν ὑπηγεῖν προστάξας, οὕτω σὺν αὐτοῖς τὴν ἱερὰν δῆθεν
 παύων καὶ κατορχούμενος ἐπετέλει μυσταγωγίαν καὶ λειτουργίαν, 15
 μετὰ τῶν παμμυῖρων ὁ μιαρῶτατος, μετὰ τῶν βεβήλων ὁ ἐναγῆς.
 καὶ ὅτε μὲν μυστηριώδης δῆθεν εὐχή ἐλέγετο, ἠρέμα τὰς κιθάρας
 ἔδει ὑποφωκεῖν· ὅτε δὲ ἱερέως ἐκφώνησιν ἢ λαοῦ ἀμοιβαίαν ἀπό-
 κρισιν ὁ χρόνος ὑπέβαλλεν, ἐπὶ μέγα τὰς κιθάρας τῷ πλήκτρῳ
 κροσομένας ἔδει ἤχεῖν καὶ ἐξάκουστον αὐτῶν τὴν μελωδίαν καθι- 20
 στασθαι. εἶτα τοῖς σκεύεσι τοῖς ἱεροῖς, ἃ τινὰ λείους τιμοῖς καὶ
D μαργάρων κατεκοσμεῖτο φαιδρότησιν, ἐξ ἀργύρου καὶ χρυσοῦ

6 δωδέκατον P δὴ A 7 Γροῦλλον Barberinus, Γροῦλλον AP
 16 παμμιαρώτατος P 19 ὁ χορῶς P

*derentur, inque impuras et sceleratas bacchationes lascivisque amores
 thesauri regii prodige affluentisque exportarentur, ut quod omnibus no-
 tum sit ac manifestum, omittendum mihi esse duxi. quod autem res di-
 vinas ludos sibi fecerit, exque impuro obscenoque ac effeminato illi ad-
 haerentium sodalitie patriarcham unum vocaverit, exque illis undecim
 metropolitae designarit, tanquam ipse ad complendum numerum duodecim-
 mus foret, id vero narrabo. profanum ac sceleratissimum Grullum pa-
 triarcham appellans, archieraticaque auro interstincta ac praefulgenti
 veste amiciens, tanquam illi omophorium imponens, nec non in ordine
 metropolitaram alios undecim, uti dicebam, ex eodem sibi adhaerentium
 sodalitie constituens, ac duodecimum se ipsum coloniae archiepiscopum
 vocitans, praebens singulis citharam, quam sub sacerdotali amictu fer-
 rent, et praecipiens ita tectas pulsare, sic cum illis ludens ac deridens
 traducensque rem sacram peragebat, cum scelestis scelestissimus, cum
 profanis impius. cum secreta precatio recitabatur, sensim ac leue citha-
 ris strepere iniunctum erat: cum vero sacerdotem vocem elevare vel
 chorum respondere tempus posebat, tum illis graviter plectro pulsatis
 intonare decebat, melodiaque adstantium aures, et ut clare audirentur,
 circumsonare. ad haec sacris vasibus, lapidibus pretiosis margaritarumque*

κατεσκευασμένοις, ἃ καὶ λειτουργηκότεα πολλάκις τῇ θεῷ μεταγωγίᾳ ἐτύγγανεν, ἐν τούτοις τοίνυν αἰνῆσι καὶ ὄξος ἐμβάλοντες οὕτω μετεδίδουσαν τοῖς ὁμοίοις μετὰ πολλοῦ τοῦ μεταξὺ γέλωτος καὶ ῥημάτων αἰσχυρῶν καὶ σχημάτων ἀποτροπαίων καὶ βδελυγρῶν. εἶεν.

22. Τοῦ δὲ ἀγιωτάτου πατριάρχου Ἰγνατίου ποτέ, μετὰ πάσης τῆς περὶ αὐτὸν ἐκκλησιαστικῆς δορυφορίας καὶ τάξεως, λιτανείας πρόδοτον πρὸ τῆς πόλεως ποιουμένου καὶ πρὸς τινα πορευομένου θεῖαν ναὸν μετὰ τῆς εἰωθῆσας ἱερᾶς μελωδίας καὶ κατα- P 158
στάσεως, συνέβη καὶ τὸν δυσσεβῆ καὶ βέβηλον τοῦ βασιλέως πατριάρχην Γρῦλλον, ἱερατικὴν στολὴν ἀμπεχόμενον καὶ ἦν ἐποχούμενον, μετὰ τῶν δυσσεβεστέρων αὐτοῦ μητροπολιτῶν καὶ πάσης αὐτοῦ τῆς σκηνῆς τε καὶ Σατυρικῆς χορείας καὶ τάξεως, ἀκόλουθα τῶν οικειῶν πράξεων θυμελικῶς ἐπιτραγωδοῦντας καὶ ἄδον-
15 τας ἐξ ἐναντίας χωρεῖν. ὡς δὲ πλησίον ἐγένοντο, τοῖς ὁμοίοις τοῦς φιλόνους μετεωρίσαντες καὶ τὰς κιθάρας ἐδοκνώτερον κρούσαντες, καὶ ῥήματα καὶ ᾄσματα πορνικὰ κατὰ τὸν φθόγγον τοῦ μέλους τοῦ ἱεροῦ ἀντιπέδοντες, καὶ Πανικῶς τε καὶ Σατυρικῶς σκιριτῶντες B
καὶ κωμωδίζοντες, καὶ ὡς ἀντιτέχνους τοῦς ἱερεῖς καὶ τὸν ἀρχιερέα μ-
20 κτηρίσαντες, τὴν διαβολικὴν χορείαν καὶ πορείαν διήνουν. πυνθόμενος δὲ ὁ τοῦ Θεοῦ ἀρχιερεὺς καὶ μαθὼν ὅτινές εἰσι καὶ παρὰ τῆος καὶ ἐπὶ ποίᾳ προσφάσει συνέστησαν, πολλὰ καταστανάξας καὶ

8 λιτανείας A

10 τοῦ βασιλέως om P

19 ἱεροῦς A

fulgere intremicantibus, argentoque et auro conflatu, quibus non raro in sacris mysteriis usus fuerat, sinapi acetumque iniicientes, sic sodales multo cum risu verbisque turpibus et obscenis, spurcissimisque et execrandis gestibus, impertiebant. verum haec sinamus.

22. Cum aliquando sanctissimus patriarcha Ignatius, ecclesiastica ornata coepta et ordine stipatus, piis supplicationibus in pomerio extra muros obiret, et ad divinam quoddam templum consueta cantica modulando religiosa pompa modestaque procederet, contigit ut et impius profanusque satirarcha Grullus, sacerdotali stola indutus asinoque vectus, cum metropolitae eius ipsam impietatem maiori impietate superstantibus omnique sua scena et Satyrico chore atque ordine, pro suorum operum ratione thymelicorum more nugas tragicae exaggerando ac concinendo, adversis frontibus concurreret. eumque prope fuisent, relictis in humeros sublatique pentulis plectroque graviore pulsatis citharis, verbaque meretricia ac cantiones ad sacrae modulorum cantionis ex adverso cantillantes, Passusque in morem et Satyrorum tripudiantes ac cymbalis perstrepen- tes, velutque artis aemulos sacerdotes divinumque antistitem naso suspendentes, diabolicam choream iterque peragebant. sciscitatus vero dei praesentis, discensque quisnam essent et a quo quaeve de causa conflatus

ἀποκλαυσάμενος τὸν κορυφαῖον τούτων καὶ αἴτιον, καὶ μετὰ δακρύων τοῦ Θεοῦ δεηθεῖς, στήσαι τὴν τοιαύτην βλασφημίαν καὶ ὕβριν καὶ διασκεδάσαι παρὰ τὸν ἕδην τοὺς δυσσεβεῖς, ἵνα μὴ C βεβηλῶνται τὰ ἅγια καὶ τὰ μυστικὰ καὶ σεπτὰ διασύρωνται, τῆς προκειμένης ὑμνωδίας ἐχόμενος τὴν πορείαν διήνυν. 5

23. Ἄλλοτε ποτε ἐπὶ φανλισμῷ δῆθεν τοῦ αἰοιδίμου τούτου Ἰγνατίου τοῦ πατριάρχου καὶ τῆς οὐκείας μητρὸς ἐμπαιγμῷ ὁ ἀνόητος καὶ παραπλήξ βασιλεὺς τοιοῦτόν τι ἐδραματούργησεν. ἐν τῷ ὑπερλάμπρῳ Χρυσοτρικλίνῳ ἐπὶ τοῦ βασιλείου θρόνου προκαθ-εσθεῖς, καὶ τὸν ἀισχροτάτον Γρῦλλον μετὰ τῶν ἀρχιερατικῶν 10 ἐνδυμάτων ὡς εἰς ὄνομα τοῦ ἀληθῶς πατριάρχου πλησιατάτα ἐαυτοῦ παρακαθισάμενος, καὶ τὴν ἀρχιερεῖ Θεοῦ πρέπουσαν ἀποπέμων τιμῆν, καὶ μετὰ τοῦ τῆς κεφαλῆς καλύμματος ἐπακρίψασθαι D τὴν ἐξάγιστον γενειάδα πεπονηκώς, τὴν ἰδίαν μητέρα διὰ τινος τῶν θαλαμηπόλων εὐνοῦχον δηλοῖ ὡς ὁ ἀγιάτατος πατριάρχης 15 Ἰγνάτιος ἐνταῦθα μετ' ἐμοῦ συγκαθέζεται, καὶ εἰ βούλει λαβῆν τὴν ἐδῆν αὐτοῦ, ἐλθέ, καὶ μετ' ἐμοῦ τυγχάνεις αὐτῆς. ἐκείνη δὲ οἷα φιλευσεβῆς γυνὴ καὶ φιλόθεος, πόθον πολλὸν καὶ πίστιν ζήουσαν πρὸς τὸν ἀγιάτατον κεκτημένη Ἰγνάτιον, σπουδαίως ἐδραμοῦσα ὡς ἤκουσε, καὶ μηδὲ ἀτενίσαι δι' αἰδῶ δυναμένη, ἕξω 20 δὲ πάσης κακίας καὶ ὑπονοίας τυγχάνουσα καὶ μηδὲν τι φαῦλον ὑποποτήσασα, προσέειπε τοῖς ποσίν, ὡς ἰδοῦαι, τοῦ ἁγίου ἐκείνου

1 τούτου A

9 τοῦ om P

12 ἐαυτοῦ om P

illis coetus, ab imo pectore ducto suspirio horumque principem atque auctorem deplorans, fuisque ad deum cum fletu precibus, ut eiusmodi blasphemiae ac iniuriae finem imponeret impiosque penes infernum dissiparet, ne sancta profanarentur mysticaeque ac veneranda sic procaciter irriderentur, institutum sibi iter hymnodiamque prosequitur.

23. Alia item vice, ut inclitum virum Ignatium patriarcham contumelia afficeret ipsamque parentem irrideret, amens menteque captus imperator tale quid comminiscitur. in praefulgido ac rutilanti aureo triclinio regia sede sublimis, impurissimo Grullo archieraticis vestibus induto, loco veri patriarchae proxima sede assidere iusso, ac qui dei antistitem decebat honore illi cultaque adhibito, compulsoque imparissimam ac nefandam barbam capitis integumento obtegere, matri suae per eunuchum quendam e sacro cubiculo mandat adesse sanctissimum patriarcham Ignatium ac secum sedere; et ut veniat, si eum bene sibi precari velit, ac una secum illius compos orationis fieri optet. Illa, uti religiosissima dei que amans, ingentem amoris vim ardentemque fidem erga sanctissimum patriarcham nacta, simulac audivit, festine egressa accurrensque, ac nec oculos tollere satiusque intendere praec pudore valens, extraque omnem malitiam, nec pravi aliquid aut dolium suspicata, ad

ἀρχιερέως, καὶ ἔπι αὐτῆς ἐδέετο εὐχεσθαι. ὁ δὲ παμμίλαρος P 154
 ἐκείνος τῆς καθέδρας ὀλίγον ὑπεγερεθεὶς καὶ ἀπ' αὐτῆς τὸνναντίον
 ἀποστραφεὶς, ὀνόδη ψόφον ἀπὸ τῶν μισσαρῶν ἐγκάτων ἀφείς,
 πρὸς αὐτὴν ἀπεφθέγγετο ὅτι ἵνα μὴ λέγῃς, κυρά, ὡς οὐδὲ κἀν
 5 τούτῳ σε ἤξισώσάμεθα. τοῦ δὲ βασιλέως ἀνακαγγάσαντος καὶ αὐτοῦ
 τοῦ καμβεβήλου παμμίγεθες ἐκγελάσαντος, καὶ πολλὰ καταφλυαρη-
 σάντων ἢ μᾶλλον τῷ παραφύρῳ τῆς γνώμης ἄλογώτατα ἔξοιστρησάν-
 των, ἐπιγνοῦσα τὸ πλάσμα καὶ τὴν ἀπάτην ἢ βασιλῆς, καὶ πολλὰ
 τῶν παρόντων καταστενάζασα, καὶ πλείστους ἀρὰς τῷ νύῳ ἐπιφρ-
 10 ψασα, τέλος ἔξειπε πρὸς αὐτὸν ὅτι ἰδοῦ, κακὸν τέκνον, ὁ θεὸς B
 τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἀφείλετο ἀπὸ σοῦ, καὶ ἐδόθη σοι ἀδόκιμος νοῦς
 ποιῆν τὰ μὴ καθήκοντα. καὶ ταῦτα εἰποῦσα καὶ μετ' ὄδυμοῦ
 θρήνων τὰς οἰκείας τρίχας ἐκτίλλουσα ἀνεχώρησεν. τοιαῦτα τοῦ
 γενναίου βασιλέως τὰ νεανιεύματα, καὶ τοιαύτη αὐτοῦ ἢ περὶ τὰ
 15 θεία καὶ τοὺς ἱερὰς ἄνδρας ὁσιότης τε καὶ εὐλάβεια.

24. Τοιούτων δὲ καὶ χειρόνων πολλῶν καθ' ἑκάστην παρὰ
 πάντα τὸν τῆς βασιλείας αὐτοῦ χρόνον παρ' αὐτοῦ γινομένων,
 ἐκὶ καὶ μετὰ τὸ προσλαβέσθαι καὶ ἀννῶσαι τὸν Βασιλεῖον περὶ
 τὰ ὅμοια ἀνεστρέφετο, ὄρων ταῦτα καὶ ἀκούων ἐκείνος λίαν ἐδυ-
 20 σφόρει καὶ ἠνῆκε καὶ τὴν ἑαυτοῦ ζωὴν ἀπελέγετο. βουλόμενος C
 δὲ πᾶσαν τὴν δυνατὴν ἐπιφέρειν βοήθειαν καὶ μηδὲν τῶν εἰς ἐπαν-
 ῥύθωσιν δοκούντων τέλειν παραλιπεῖν, πρότερον μὲν δι' ἑτέρων

2 ἐπ' P

15 ἱερῶς A

21 τὴν οἴμ P

sacri antistitis, ut sibi videbatur, pedes procidit, rogatque pro se pro-
 ces fundi. at scelestissimus ille paululum e sella sese erigens, eique
 dorsum obvertens, animo creptu ab execrandis exploso visceribus,
 sic eam affatus est, ne dicas, domina, quod ne hoc quidem te dignam
 dixerim. his imperatore cacchinnos sustollente, ipsoque illo impuris-
 simo risu procacissime effuso, plurimaeque iis blaterantibus, seu potius male
 sano incipite stultissime oestroque obgannientibus, commentum agnoscens,
 factaque fraudem, Augusta, altisque gemitibus nequissima deplorans,
 dirasque plurimas in filium iactans, ad extremum edixit. en, fili im-
 probe, deus manum suam abstulit a te; datusque tibi est sensus repro-
 bus, ut facias quae longe ab officio sunt. atque his dictis, et cum eu-
 lato ac lacrimis, crines vellens, recessit. talia generosi principis facta
 strenua. eiusmodi illius circa divina sacrosque homines religiositas ac
 reverentia.

24. Cum talia atque his plura deterioraque, quamdiu rerum
 potius est, ab eo in dies patrantur, ac tum etiam cum Basilium
 imperii collegam adlegisset in iisdem versaretur, videns haec ille
 aediansque nimis graviter discruciabatur animoque dolebat, ac nec
 vivere sustinebat. hocque animo agitans, ut quam posset omnem
 medicinam adhiberet, nihilque quod ad emendationem spectare vi-
 deretur emitteret, prius quidem conabatur per alios a talibus eum

ἐπειρᾶτο ἀπὸ τῶν τοιούτων ἀποτρέπειν αὐτὸν καὶ πρὸς τὸ δέον ἐπαναγαγεῖν, ἔπειτα ἐθάρρησέ ποτε καὶ αὐτὸς δι' ἑαυτοῦ μετ' εὐνοοσύης γνώμης καὶ προαιρέσεως νουθετῆσαι τὸν βουσιλέα, καὶ εἰ δυνατόν, ἀποστῆσαι τῶν τοιούτων ἀσεβημάτων, καὶ τοιάδε πρὸς αὐτὸν μεθ' ὑποπεπτωκότος καὶ ταπεινοῦ διελέχθη τοῦ σχήματος. 5
 "δίκαιόν ἐστιν, ὦ δέσποτα καὶ βασιλεῦ, τοσοῦτων εὐεργεσιῶν τε
 D καὶ δωρεῶν παρὰ σοῦ με καταπολαύσαντα καὶ εἰσηγεῖσθαι τὰ δέοντα καὶ ὑποτιθέναι τὰ ἄριστα καὶ ὑπομιμνήσκειν τὰ λυσιτελεῖ καὶ σωτήρια. μισοῦμεθα, γίνωσκε, δέσποτα, μισοῦμεθα" (συγκατεμίγνυε γὰρ καὶ ἑαυτὸν διὰ τὸ ἀνεπαχθές, καίτοι μηδεὶς τῶν 10 ἀτόπων αὐτῷ κοινωνῶν) "παρὰ τε τῆς πόλεως πάσης καὶ τῆς συγκλήτου βουλῆς, καὶ παρὰ τῶν ἀρχιερέων θεοῦ ἐπύρατοι καθεστήκαμεν, καὶ πάντες ἡμᾶς διαβάλλουσι καὶ κακίζουσιν. ὅτε δὲ καὶ τὸ ἐξ ἀνθρώπων εἰς οὐδὲν λογισώμεθα, δεδοικέναι καὶ τὴν ἀπὸ θεοῦ ἀγανάκτησιν χρῆ, καὶ φοβεῖσθαι μὴ πειραθῶμεν αὐτοῖ 15
 P 155 ὀργιζομένου καὶ χαλεπαίνοντος." ἀλλὰ ταῦτα λέγων πέτρας ἔσπειρεν καὶ αἰγιαλῷ προσελάλει καὶ σμήγειν ἐψέκει Αἰθίοπα· οὕτω δενσοποῖς ἢ πονηρία γέγονε παρ' αὐτῷ, καὶ οὕτως ἔξεκῶφε πρὸς πάντα λόγον σωτήριον, βέων τὰ ὠτα ὡσεὶ ἄσπις πρὸς ἐπάσματα. οὐ μόνον γὰρ οὐ μετεβάλλετο πρὸς τὸ ἄμεινον, ἀλλὰ καὶ αὐτὸν 20 ἡδὴ ἐμίσει καὶ ἀπεστρέφετο, καὶ σὺν τοῖς διασώταις αὐτοῦ καὶ συνοργιασταῖς διαβάλλων καὶ μυκτηρῶν ταῦτα τὴν πρὸς αὐτὸν

4 ἀποστῆσαι P
 κῶφε P

5 τοῦ om A

11 ἀντῶ om P

18 ἐξεκ-

studii avocatum ad officium frugemque meliorem reducere; postea autem ausus tandem est et ipse per se animi benevolentia pronaque voluntate imperatorem corripere ac, si liceret, ab eiusmodi impiis dictis factisque avocare, taliaque ad eum submisso humilique animo gestaque et habitu disserebat. "aequum est, o domine augustoque, tantis a te beneficiis ac muneribus donatum monere quae officii sunt, optimaque documenta tradere, et quae utilia ac salutaria sunt in mentem revocare. exosi sumus (ne te lateat, domine) exosi sumus" nam se etiam ipse una miscebat ad vitandam invidiam, licet in nullo eorum quae ille turpia absonaque agebat socius illi accederet. "tum sane universae civitati tum senatui; deique sacerdotibus execrabiles devotique habemur; nec est qui non criminetur ac vituperet. quando vero etiam diras hominum atque odia nihili faciamus, at dei tamen formidolosa indignatio, timendumque est ne illius irati ac succensentis periculum malo nostro faciamus." verum haec dicendo petras seminabat litibusque alloquebatur et Aethiopen lavare videbatur. sic alte insita infixaque illi haeserat improbitas; sic ad omne salutare monitum absurduerat, aspidis in morem obturans aures ad incantamenta. non solum enim ad meliorem frugem non redibat, sed et iam monitorem oderat et aversabatur; haecque adeo inter sodales et ergiastas accusans irridensque alieno se ab eo animo inane-

ἄλλοτρώσῃν ἐπηρεάσασθαι, εἶτα καὶ παρεδήλου τρανότερον. ὅπερ δὴ ἀσποήσαστες ἐκεῖνοι οἱ μιαιοὶ καὶ ἀλάστορες κατ' αὐτοῦ συνεκινῶντο καὶ συνετάττοντο, καὶ τὰς διαβολὰς πιθανῶς ὑπεκρίναντο, ἀθάρειαν μὲν καλοῦντες αὐτοῦ τὴν σεμνότητα, καὶ τὸ μὴ μετέχειν τῶν ἡδονῶν δύσνοιαν ὀνομάζοντες καὶ τὸ μὴ συνεξαμαρτάνειν καταφρονεῖν. καὶ "πῶς γὰρ ἂν εἴποι σε ἀγαπᾶν" ἔλεγον "ὁ μὴ χείρων οἷς χαίρεις αὐτός, μηδὲ συσπουδάζων ἐκπορεύειν σοὶ τὰ κατ' ἡδονήν;" οἷς δὴ μᾶλλον ὑπερδιδούς ὁ βασιλεὺς καὶ πειθόμενος θάνατον τῷ Βασιλείῳ ἐτύφειν, καὶ ἀφορμὴν ἐζήτει τῆς ἀναίρεσως ἔλλογον, ἀλλ' οὐχ εὗρισκεν. εἰς τοσοῦτον δὲ προήλθε τὰ τῆς ματίας αὐτοῦ ὥστε πρὸς τὴν λαθραίαν χωρῆσαι ἀναίρεσιν καὶ τισι τῶν ἀπὸ τοῦ παλαμναίου συνεδρίου, οἷς τὰ πάντα ἐθάφρει, προτρέψασθαι, ἕταν εἰς θήραν ἐξέλθωσι, προσάσει τοῦ τὸ θῆρον βαλεῖν ἀκοντίσαι τὴν λόγχην κατ' αὐτοῦ καὶ οὕτως αὐτὸν διακρῆσασθαι· ὅπερ εἷς, ὡς φασι, πεποιηκὼς καὶ ἀφείς τὸ ἀκόντιον αὐτοῦ μὲν ἤμαρτε, καὶ παραδραμὸν τὸ δόρυ προσπέαγγε τῇ γῆ, αὐτὸν δὲ ὁ ἵππος αἴφνης τὸν χαλινὸν ἐνθακίων καὶ συναρπάσας κατὰ τοῦ κρημνοῦ ἀπεδίσκευσεν, ὡς ἀπ' ἐκείνου τοῦ πτώματος καὶ τὸ τέλος ἔλθειν ἐπ' αὐτόν, ὅτε καὶ ἀνόνητα μεταμελόμενος, ὡς φασι, τοῖς συμμύσταις ἐπέακητε μὴ τολμῆσαι κατὰ τοῦ ἀναίρεσιον ἐπιχειρεῖν τοῦ λοιποῦ, εἰ μὴ τολμῆσαι κατὰ τὸν ὁμοιον δαίθρον πεσεῖν καὶ αὐτοί· καὶ τινα τῶν εὐλαβῶν προσκαλεσάμε-

1 ἕκαστίτετο AP 9 ἐθήφειν P 19 εἰς P καὶ ἀνόνητα
Combesis: δὲ ἀνόνητα AP 21 τολμῆσαι] θελήσασθαι?

bat, tumque etiam clarius ostendebat. cumque scelesti illi ac pestes intelligerent, in eum commovebantur ac instruebantur, verisimilique ratione calumnias subornabant. nempe audaciam ac proterviam eius morum gravitatem vocabant; quod illi libidinum socius non accederet, malevolentiam; quod denique pari eum illis foedere non delinqueret, contemptum appellabant. "ecquidnam fiat" aiebant "ut te diligere profiteatur, qui non gaudeat quibus tu delictaris, nec quae tibi ex animo sint subministrare studeat?" his magis cedens imperator fidemque habens inferendae Basilio necis occasionem captabat, eiusque tollendi rationem verisimilem quaerebat; sed nulla suppetebat. tantum vero illius furor processit, ut et ad occultam necem animum impulerit; quam nonnullis ex sicariis illo collegio, quibus omnia credebatur, commisit, ut nimirum venatum exeuntes, tanquam bestiam percussuri, hastam in eum mitterent atque ratione necarent. id quendam patrasse ferunt, missoque spiculo, ab eo aberrasse, praevolansque telum humo defixum esse, equum vero repente mordentem frenas una secum raptum per abrupta saxa praecipitem eglise, atque eo casu illum vitam finisse. quando et frustra paenitentia ductum aiunt sodalibus mandasse ne deinceps insontem aggredi mērent, nisi velint et ipsi eodem atque ille exitio vitam ponere; ac-

νος μετὰ τῶν λοιπῶν ἀποπημάτων αὐτοῦ καὶ ἀνομιῶν καὶ τοῦτο ἔξωμολογήσατο καὶ ἔξηγόρευσεν.

25. Ὡς δ' οὐκ εἶχε λοιπὸν εὐρεῖν ὁ βασιλεὺς πρὸς τὸ ἀνελεῖν αὐτὸν πόρον ἢ πρόφασιν, εἰς ἐτέραν ἤλθε βουλὴν πονηρὰν τε καὶ ἄθεσμον. ἐβουλευσατο γὰρ ἐπεμβαλεῖν τοῖς σκῆπτροις καὶ 5 ἕτερον σύγκληρον. καὶ δὴ τὸν κατ' ἐπωνυμίαν Βασιλικῖνον ἐκεί-
 P 156 ρον, ἔνα καὶ αὐτὸν τοῦ παλαμναίου συνεδρίου τυγχάνοντα, φαῦ-
 λον καὶ μιαρὸν θηλυδρίαν τε καὶ φιλόκομον, ἀπὸ τῆς Νικομήδους
 ὀρμώμενον, ὁμόγγιον ἀδελφὸν τοῦ κατὰ τὸν Καπνογένην Κων-
 σταντίνου, τοῦ δις τὴν τοῦ ὑπάρχου μετὰ ταῦτα ἐγχειρισθέντος 10
 ἀρχῆν· τότε δὲ ἐν τοῖς ἐλαττούσιν εἰς τὴν βασιλικὴν τρίτην κατ-
 ειλεγμένος ἐτύγχανε. τοῦτον δὴ τὸν δυσώνυμον Βασιλικῖνον ἐν-
 δύνει ποτὲ τὴν πολυόμνητον βασιλικὴν πορφύραν καὶ τὸν περιόπτον
 καὶ ἐπίφθονον στέφανον χλαμύδα τε πάγχρυσον καὶ τὰ κοκκοβαφῆ
 καὶ διάλειθα πέδιλα καὶ τᾶλλα τῆς βασιλείας ἐπίσημα, ἔξάγει τε 15
 αὐτὸν πρὸς τὴν σύγκλητον τῆς χειρὸς ἕμα κρατῶν καὶ ὑπουργῶν
 B αὐτῶ, ὡς ὁ Νέρων ἐκεῖνος πάλαι τὸν πολυθρύλητον Ἔρωτα, καὶ
 φησιν ἐπὶ λέξεως

ἴδετε πάντες ὑμεῖς, καὶ θαυμάσατε.

Ἄρα οὐ πρόπει αὐτὸν εἶναι βασιλέα;

· πρῶτον μὲν εἶδος ἄξιον τυραννίδος,

τὸ δεύτερον δὲ συμφορὴς πέλει στέφος,

ἅπαντα δ' ἀρμόβουσι πρὸς τὴν ἄξίαν.

20

8 φιλόκομον A 12 ἐτύγχανε om P 15 καὶ ante διάλειθα om P

curatoque virō quodam religioso, cum aliis delictis suis ac sceleribus, hoc quoque sacra exhomologesi expiandum putavit.

25. Cum autem imperator nullam viam aut occasionem inveniret interimendi Basilium, ad alia consilia, scelerata quidem ac nefanda, vertitur. nempe secum ipse constituit ut et alium pariter heredem sceptris immittat. ac sane Basilicinum illum, sic appellatum, unum et ipsum nefarii illius collegii, hominem nequam ac sceleratum effeminatumque et gulae mancipium, Nicomedia oriundum, fratrem germanum Constantini Capnogenae, qui postea semel iterumque praefecti urbis munus adeptus est: tunc vero inter regiae triremis remiges adscriptus erat. hunc itaque infaustum Basilicinum quandoque regia, multis nominibus celebrata, induens purpura, spectabilique atque omnium votis expetenda capiti imposita corona, chlamydeque holoserica adbibita, et coccineis lapidibusque pretiosis interstinctis calceis, aliisque regis insignibus, ad senatum eduxit manu tenens, eique pro ministri partibus obsequens, haud aliter ac Nero ille quondam decantatissimum Erotem. atque ad verbum ait "videte omnes, et admiramini. an non convenit ipsi regia dignitas? primum quidem species digna imperio: secundum autem congenita est corona, suntque dignitati congrua omnia. quante melius erat me hunc

καὶ ὅτι πόσον ἦν κάλλιον τοῦτόν με ποιῆσαι βασιλεὺς ἢ τὸν Βασι-
 λισ; ταῦτα πάντες οἱ κατὰ τὰ βασίλεια ἰδόντες τε καὶ ἀκούσαν-
 τες ἔμειναν ἀχανεῖς, ἐκπληττόμενοι τὴν παράλογον ἐξ ἀφροσύνης
 τοῦ βασιλέως ἐμβροντησίου τε καὶ παρικοπῆν. οὕτως ἦν ἄνθρω- C
 5πος ὑπὸ τῆς κατακοροῦς μέθης καὶ τῶν ἀθέσμων καὶ ἀσεργῶν
 πράξεων ὅλως τῶν δεόντων ἐξεστηκῶς καὶ φρενοπλήξ καὶ παρά-
 φορος.

26. Πλὴν οὐ τὸ μειλίχιον μόνον καὶ λυαῖον καὶ τρυφηλόν
 η καὶ ἀνειμένον καὶ ἀπαλὸν καὶ παρακεκινηκὸς ἐκ τῆς μέθης
 10 ἐλάττωτο τοῦ χαριδότου Διονύσου, ὃν μμειῖσθαι ᾤετο καὶ ἐσπούδα-
 ζεν· ἀλλὰ καὶ ὡς ὠμηστῆς πάλιν κατ' αὐτὸν ἐκείνον εἶχε τὸ ἐρι-
 πῶδες τε καὶ τιτανικόν, καὶ πολλὰκις κωμικὴ παννυχίς εἰς τρα-
 γῳδίαν συμφορῶν ἐτελεύτησεν. ἐκ τε γὰρ τῆς μέθης παροιωνῶν
 καὶ ἐκ τῆς εὐτυχίας παρανόμως εἰς ἅπαν ἐξώκειλε δυσσεβῆς. ὅτε
 15 οὐδ' ὅλος τοῦ ἀκράτου καὶ τῆς μέθης ἐγένετο καὶ πάντῃ τὰς οἰκείας D
 φρένας ἀπώλεσε, πρὸς φόνους ἐχώρει καὶ πρὸς ἀνατιῶν ἀνθρώ-
 πων ἀλλοκότους ποινὰς καὶ σφαγὰς, καὶ τοῖς ὑπηρέταις ἐνεκε-
 λῶετο, τὸν δεῖνα, φησί, καὶ δεῖνα λαβόντες τῷ δημίῳ παράδοτε,
 καὶ ἑτέρου τοῦδ' ὀφθαλμοῦς ἐξορύξατε, καὶ ἄλλου τὰς χεῖρας καὶ
 20 τοὺς πόδας ἐκκόψατε. καὶ οὗτος κεφαλῆς τιμωρεῖσθω, κάκεινος
 γαιόσθω πυθίκαιστος. οὗς λαβόντες οἱ ὑπηρέται, καὶ τῷ ἔξω τῶν
 φρενῶν αὐτὸν τυγχάνειν, ὅταν ἐξῆγα τὰς ἀποφάσεις, γινώσκοντες,

1 ὅτι] οὐ P 8 ἀχανεῖς P 4 παρακοπήν P 9 τε om P
 11 ὀφθαλμοῦς P ἐκείνον om P

imperatorem fecisse quam Basilium?" haec qui in regia erant universi
 videntes et audientes, defixi steterunt, tantam viri vecordiam stupentes
 mentisque eversionem. sic nimirum prae immodica ebrietate scelestis-
 simisque ac impurissimis actibus, quicquid prorsus honesti ac officii est
 excusserat, comotaeque mentis insanusque ac titubans ratione erat.

26. Neque tamen quod suave solum et solum et deliciosum et
 remissum et molle et indecorum, ex Bacchi gratiarum datoris gaudiique,
 quem se et imitari putabat et ambiebat, sed rursus etiam crudelis, illius
 more, furiosum quidpiam Titanicumque praeferbat; nec raro comicum
 pervigilium in malorum illi desiit tragoediam. ex temulentia enim de-
 bacchans feliciorque fortuna ebruis in omnem nefarie impietatem pro-
 ruerat. cum itaque totus mere madidus et temulentus erat, ac quicquid
 prorsus sanae mentis est excusserat, ad caedes animum adiciebat inno-
 centiumque hominum atroces poenas ac neces imperabat. haec fore illius
 ad ministros iussa, "hunc illumque tollentes lictori tradite. alteri oculos
 effodite; alterius manus pedesque praescindite. hic capite luat; ille igne
 torreatur." eos ministri arripientes, cum scirent hand sanae mentis
 iussa cum sententiam ferret, debebant illi quidem custodiae, non tamen

- P 157 ἐμφροσύρους μὲν αὐτοὺς ἐποιοῦν, ταῖς ποιναῖς δὲ οὐ καθυπέβαλλον. πολλάκις δέ, εἰ ἔτυχεν τις πρὸς ὃν οὐκ εἶχον ἡδέως ἀλλ' ἀπεχθῶς, ἀπεχθῶντο τῇ βασιλικῇ κελεύσει, καὶ τῇ τιμωρίᾳ τὸν ἀθῶον ἐξεδίκουν κατάδικον. εἶτα ὁ δέλαιος ἐκεῖνος καὶ ἄθλιος τότε μὲν οὐδ' ἐν οἷς ἔστιν εἰδῶς, παρὰ τῶν κατευκιστῶν τῷ βα- 5 σιλικῷ προσανεκλίνετο σκίμποδι καὶ τῷ γείτονι τοῦ θανάτου ὑπνω ὡς ἀνδράποδον ἐξεδίδοτο· ἔωθεν δέ, τοῦ ὑπνου τοὺς ἐκ τοῦ οἴνου ἀτμοὺς καὶ τὴν παχείαν ἐκείνην ἀχλὺν μόλις ἀπὸ τοῦ ἑγκεφάλου διασκεδάσαστος, ἔξγειρόμενος οὐδὲν τῶν ἐν τῇ ἐσπέρα ἐμείμητο,
- B καὶ ἐζήτει πολλάκις τινὰς ἀφ' ὧν ἐν τῇ μέθῃ κατεψηφίσαστο καὶ 10 τῷ θανάτῳ ἐξέδωκε, μανθάνων δὲ παρὰ τῶν δορυφόρων τε καὶ ὑπηρετῶν ἃ ἐν τῇ ἐσπέρᾳ κατ' αὐτῶν ἐψηφίσαστο, μετεμέλειτο καὶ ἔστεινεν. καὶ ἄλλοτε μὲν εὐρίσκοντο οἱ ζητούμενοι, ἄλλοτε δὲ ἀνόνητος ἦν αὐτῷ ἢ ἐπὶ τοῖς ἀνοσίοις τῶν ἔργων μετάνοια, τῶν ἐκδοθέντων ἀνηρημένων. πάλιν δὲ τῆς ἐσπέρας καταλαβούσης, καὶ 15 νεανικῶς τοῦ πότου πόρρω τῆς νυκτὸς μετὰ τῶν ἀλαστόρων ἔργων καὶ λόγων προκόπτοντος, ἐν τοῖς ὁμοίοις ἐγίνετο. ἃ τίς ἀκούσων τε καὶ ὄρῶν, εἰ καὶ λιθίνην καρδίαν ἐκέκτητο ἢ παντάπασιν ἀναίσθητος ἦν, μὴ πρὸς ὄργην ἐκινήθη καὶ διεθερμάνθη ποτὲ πρὸς τὴν τῶν ἀναίτιως ἀπολλυμένων ἐκδίκησιν; μὴδὲ τὸν πρῶτατον 20 πάντων ἀνθρώπων Δαβὶδ ἀνασχέσθαι οἶμαι τὴν τῶσαύτην τοῦ καθάρματος παρουσίαν· ἡλιθιότης γὰρ καὶ ἀναληγσία, οὐ μακροθύμια ἐνταῦθα λογίζεται ἢ φριδῶ.

4 καὶ ἄθλιος om P

10 ἐν om P

poenis addicebant: saepe vero, cum quis erat quocum non satis ipsis conveniebat eisque exosus erat, imperatoris mandata abutentes eum, etsi innocentem, veluti iudicio damnatum in poenam rapiebant. hinc miser ille, ne tunc quidem in quibus versaretur intelligens, a cubiculariis in imperatorio lectulo reclinatus vicino mortis somno veluti mancipium opprimebatur; mane vero, cum somnus vapores vini crassamque illam caliginem vix tandem discussisset, expergiscens nullius eorum quae pridie vesperi facta essent meminerat, saepiusque nonnullos ex illis quaerebat quos temulentus damnaverat mortique addixerat. audiens vero a stipatoribus et ministris quam in eos vesperi sententiam tulerat, ipsum facti paenitebat ac ingemiscibat. et aliquando quidem quaesiti inveniebantur, aliquando vero inutilis erat pro iis quae nefarie illi gesta erant paenitentia, illis sublati in quos sententiam dixerat. rursus iterum mane, vini que potu in prolixam noctem cum nequissimis dictis factisque strenue protracto, eadem patrabat. haec vero quisnam audiat videatque, vel si saxeam illi pectus exque robore animus, qui non ira concitetur, nec aliquando ad eos ulciscendos qui innoxie pereant incalescat? nec mortalium omnium mitissimus David, ut arbitror, tantam pisculi petulantiam lenius sustineat. stoliditas enim et stupor est, non lenitas aut aequitas indulgentia haec seu ulciscendi subtractus vigor.

27. Ἡδὴ δὲ πάντων σχεδὸν τῶν ἀποθέτων χρημάτων ἐκλιπόντων, ἐν τοῖς τοιούτοις ἀναλωθέντων αὐτῶν, ἀνάγκη ἐπήρτητο τοὺς ἐν τέλει πάντας φανερώς ἀποσφάττεσθαι καὶ δημεύεσθαι τὰς οὐσίας αὐτῶν, ἵν' ἔχοι πόρον ὁ βασιλεὺς ἡνίοχοις καὶ πόροισι καὶ ἀσελγέσιν ἀνδράποισι χαρίζεσθαι. ἔβδομήκοντα γὰρ καὶ D ἐνταξίᾳ κεντηνάρια κεχαραγμένον χρυσοῦ, χωρὶς ἀργύρου τοῦ τε ὑψήμου καὶ ἐπισήμου, καταλιπόντος Θεοφίλου τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἐν τῷ φέλακι τηρούμενα τῷ βασιλικῷ, ἔτι δὲ καὶ Θεοδώρας τῆς τούτου μητρὸς ἄλλα προσθείσης τριάκοντα καὶ ἀπαρτισίας τὸν χλεια 10 τῶν κεντηναρίων ἀριθμὸν, ἐν οὐδὲ ὅλοις τεσσαρεσκαίδεκα χρόνοις, ἀφ' οὗ τὴν τῶν ὄλων ἔξουσίαν οὗτος ἐδέξατο, πάντα διεφύρησε καὶ ἀνάλωσεν, ὡς μηδὲν ἕτερον μετὰ τὸν αὐτοῦ θάνατον εὐρεθῆναι πλὴν τρία καὶ μὴ κεντηνάρια. καὶ πῶς δὲ οὐκ ἔμελλον ἐπι- 15 κλιεῖν, κἂν ἐκ ποταμῶν ἐπέροει, αὐτως ἀσελγῶς καὶ ἀσώτως δια- P 158 οσιδνάμενα; ἡνίοχον γὰρ ποτε παιδίον δεξάμενος τοῦ οὕτω καλουμένου Χειλᾶ ὀλόκληρον ἀπ' αὐτῷ κεντηνάριον ἐδώρῆσατο. ἀλλὰ καὶ τῷ πατρικίῳ Ἡμερίῳ, ὃν Κοῖρον αὐτὸς μὲν ὁ βασιλεὺς διὰ τὴν τῆς ὕψους ἀνόμειζεν ἀγριότητα, διὰ δὲ τὸ χοιρῶδες τοῦ βίου μᾶλλον καὶ ῥυπαρὸν ἄξιός ἦν τῆς τοιαύτης προσρήσεως, τούτῳ τοί- 20 ρον ἀισχρολογοῦντι ποτε κατενώπιον αὐτοῦ καὶ ταῖς ἀπὸ σκηπῆς φλαρῆαις καταχρωμένῳ, ἔκ τε τοῦ παντελῶς ἀπερυσθριαῖσαι καὶ μηδὲν τῶν ἐπονειδίστων ὀκνήσαι καὶ ψόφον ἀκόλαστον ἀπὸ τῆς

2 ἐκλιπόντων om A

11 τῶν om P

13 μόνον A

27. Iam vero omni pene exhausto aerario, eius scilicet opibus in studiis rebusque eiusmodi foede dilapidatis necessario imminabat procerum omnium (patriciorum scilicet aut senatorum) una manifeste expectata caedes bonorumque publicatio, ut non deessent imperatori sumptus, quibus aurigis meretricibus aliisque impuris hominibus ac ganeonibus gratificaretur. septuaginta namque supra nongenta auri signati centenaria praeter argenti rudis pariter ac signati vim, relicta a patre Theophilo atque in regio servata aerario, quibus mater Theodora triginta aliis superadditis mille centenariorum numerum compleverat, annis quattuordecim, ac ne integris quidem, quibus solus ipse rerum potitus est, plane distraxit ac dilapidavit, ut post eius mortem non plura tribus reperia sint. et quomodo non futurum erat ut deficerent, vel si ex fluviis induerent, cum sic perditae atque prodige dissiparentur? cum enim aliquando aurigae, cui nomen Chilae, filium ex sacro fonte suscepisset, integrum centenarium munificus donator erogavit. sed et patricio Himerio, quem Choerum (id est porcum) imperator ob oris asperitatem inelegantiamque vocabat, qui tamen ob porcis affinem sordidamque vitae rationem eo potius nomine dignus videbatur, quod aliquando ipso coram obscena verba effutens et scenicis nugis abutens, omni prorsus proiecito pudore nihilque turpe ac probrosum a se alienum ratus, ganeonis crepitum ex scelerato ventre misisset, sic gravem valideque displosum

- B** μιαρᾶς ἀρέντος γαστρὸς, οὕτω βαρὸν καὶ σφοδρῶς καταγιγίζοντα ὥστε καὶ τὸ φαῖνον φατλίον ἀποσβεσθῆναι, πενήτηντα λιτρῶν ἐπιδόσει ἐτιμησεν ὡς Ἡράκλειόν τινα τοῦτον ἄθλον ἀνόσασσι. καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους δὲ τῶν ὁμοίων αὐτῷ οὕτως ὑπέρμετροι αἱ δόσεις ἦσαν αὐτοῦ. ταῦτα δὲ εἰ μὲν εἰς στρατιώτας καὶ προμάχους καὶ 5 ἀριστεῖς ἢ εἰς τοὺς ἐπ' ἄλλω τινὶ τῶν ἀγαθῶν διαφέροντας ἐτόμως οὕτως πρότετο, μεγαλοψυχίας ἂν τις καὶ ἐλευθεριότητος καὶ τρόπου φιλοτίμου ἐνόμισε σύμβολα· ὅτε δὲ εἰς μίμους καὶ ἡρώ-
- C** χους καὶ δεχηστὰς καὶ βωμολόχους καὶ κόλακας καὶ βδελυρίας ἀπάσης μεστοὺς ἀφρόνως διεσκορπίζετο, εἰς δὲ τι τῶν σπονδαίων 10 προῆει οὐδ' ὀβολός, ἀσωτίας πάντως καὶ παροισίας καὶ ἐμπληξίας λογίσαι· ἂν τις εἶναι τεκμήρια. καὶ τούτων ἐπιλεπόντων ἤδη ἀνάγκη ἦν, ὥσπερ εἴρηται, καὶ ναὸς περισυλᾶσθαι καὶ εὐαγεῖς οἴκους αἰχμαλωτίζεσθαι καὶ πάντας τοὺς πλεόν τῶν ἄλλων κεκτημένους εἰς χρήματα ἀναιρεῖσθαι καὶ ἀποσφάττεσθαι. δι' ἃ δὴ 15 πάντα συμφρονήσαντες τῶν ἐν τέλει οἱ δοκιμώτατοι καὶ τὸ ἔμφορον τῆς συγκλήτου βουλῆς, διὰ τῶν προκοιτούντων τοῖς βασιλεῦσι στρατιωτῶν, ἐν τοῖς παλατίοις τοῦ ἁγίου μάρτυρος Μάμαντος
- D** ἀναιροῦσιν αὐτόν, ἐκ τῆς ἄγαν οἰοφλυγίας ἀνεπαισθήτως τὸν ὕπνον τῷ θανάτῳ συνάψαντα. ὥσπερ γὰρ τοὺς σκορπίους καὶ 20 ἔχεις μόνον ἰδόντες καὶ πρὶν ἢ τρώσαι ἀναιροῦσιν οἱ ἄνθρωποι διὰ τὴν ἐνυπάρχουσαν αὐτοῖς κακίαν, οὕτω καὶ τῶν ἀνδρῶν τοὺς

2 ἀποσεισθῆναι A
 παρανοίας A

5 εἰ μὲν om A
 13 ἥπερ A

7 οὔτος P

11 προῆει AP

ut procellae in morem lucentem faculam flatu extinxerit, quinquaginta libras, perinde ac si Herculeum hoc certamen confecisset, liberalis munerator congestit. sic quoque eius erga alios ei similes nepotes modum omnem praemia muneraque vincebant. haec porro si in milites primipilariosque ac viros strenuos, seu etiam alia virtute praestantes, sic proclivi liberalitate effunderentur, magnificentiae et liberalitatis magnique ac generosi animi signa non nemo arbitraretur: quod vero in mimos et aurigas et saltatores et scurras et adultores et sordidissimos ac inquinatissimos quosque dementer dissipabantur, honesti vero ac virtutis praemio ne obolus quidem ministrabatur, prodigientiae omnino et dementiae et stupiditatis certa indicia esse existimet. quibus iam deficientibus necesse erat, uti dicebam, templa spoliari, religiosas sacrasque domos praeda temerari ac rapina, omnesque paulo reliquis locupletiores direptis facultatibus mactari et iugulari. quapropter probatissimi nobilium eque senatu prudentissimi, una conspiratione per milites pro sacro cubiculo excubantes in palatio S. Mamantis martyris, cum interimant, cum nimirum ut immodica vinolentia consopitus absque ullo sensu somnum cum morte coniunxerit. quemadmodum enim scorpius et viperas semel intuii homines ob innatum illis virus, antequam etiam vulnus infigant, statim necant, sic et venenosos cruentosque viros, antequam valerent

ἰάθει· καὶ φονικὰς πρὸ τοῦ τρῶσαι καὶ ἀνελεῖν σπουδάζουσιν ἀπακτεῖναι οἱ ἐκ τούτων προσδοκῶντες τὸν κίνδυνον. καὶ οὗτος μὲν οὕτω βιώσας, αἰσχρῶς τε καὶ ὀλεθρῶς ἑαυτῷ καὶ τοῖς πράγμασι, τοιοῦτον καὶ τὸ τέλος ἐδέξατο, τῶν προβεβιωμένων ἐπάξιον.

28. Προάγεται δὲ εὐθὺς ἐπὶ τὴν πάντων ἀρχὴν ὁ μέχρι P 159 τοῦδε δευτερεύων ταύτης Βασίλειος, καὶ παρὰ τε τῆς ἐντίμου βουλῆς καὶ τῶν ὑποβεβηκότων ταγμάτων καὶ παντὸς τοῦ στρατεύματος καὶ τοῦ ὄχλου τοῦ ἀστικοῦ ὁ καὶ πρὸ τούτου δι' ἰκετηρικῶν 10 ἐγγῶν ἐπιζητούμενος ἀναγορεύεται αὐτοκράτωρ Βασίλειος. ὅς ἕμα τῷ παρελθεῖν ἐπὶ τὴν τῶν ὅλων ἀρχὴν καὶ ἑαυτὸν καὶ τὰς τοῦ κράτους ἡγίας Θεῷ ἀνατίθεικεν, εὐξάμενος ἐπὶ λέξεως τάδε "Χριστέ βασιλεῦ, τῇ σῇ κρίσει τὴν βασιλείαν διεξάμενος σοὶ καὶ ταύτην καὶ ἐμυνητὸν ἀνατίθημι." προσκαλεσάμενος δὲ αὐτίκα τοὺς 15 τῆς γερουσίας προκρίτους καὶ ἐν ἀξιωμασὶ προύχοντας, μετ' αὐτῶν τὸν τῶν βασιλείων θησαυρῶν ἀνέωξε φύλακα· καὶ οὐδὲν ἕτερον ἐκ τοῦ τοσούτου τῶν χρημάτων πλήθους εὐρέθη πλὴν τρία καὶ μόνα, καθὼς ἦδη καὶ πρὸ ὀλίγου μοι εἴρηται, κεντηνάρια. 20 ζήτησας οὖν ὁ βασιλεὺς τὴν τῆς ἐξόδου καταγραφὴν, καὶ ταύτην εὐεργῶν παρὰ τινὶ τῶν εὐνοῦχων γέροντι τῷ πρωτοσπαθαρίῳ Βασιλείῳ, καὶ γνοὺς ὅπου ταῦτα ἐχώρησε, βουλήν περὶ τούτου τοῖς ἀρίστοις προέθηκεν· ὣν ἡ ψῆφος ὁμοφώνως συνάδουσα αὐτοὺς ἐκείτους τοὺς κικῶς ταῦτα λαβόντας ἀντιστρέψαι πρὸς τὸ δημό-

15 καὶ om A

16 θησαυρῶν A

20 τῶν πρωτοσπαθαρίων A

ac interficiant, student tollere qui ab eis creandum sibi periculum expectant. sic ille, turpiter ac exitiose sibi pariter rebusque vivens, talem et finem nactus est, iis condignum quae per vitam gesserat.

28. Illico autem ad summam rerum provehitur, qui hactenus secundas in republica tenebat, Basilius; atque ab optimatibus inferioribusque ordinibus omnique exercitu et reliqua urbana plebe, qui et antea supplicibus a deo votis iis exposcebatur, imperator acclamatus est. is vero, mox ac reipublicae clavo admotus est, tum se ipse tum imperii habenas deo dicavit, haec verbis solennibus orans, "Christe rex, qui tuo iudicio ac nutu imperium adeptus sum, tibi illud pariter meque ipsum consecro." moxque accersitis senatus primoribus munisque publicis ac dignitatibus praecellentibus, iis coram regionum thesaurorum penum aperuit; nec aliud quicquam ex tanta pecuniarum vi inventum quam tria denariata, quemadmodum paulo ante dicebam, centenaria. quare indagans imperator expensi codicem, eoque invento apud senem quandam eunuclum, Basilium protospatharium, intelligensque quo illae abiissent, cum optimatibus eius rei causa consilium habuit. horum una concursus sententia fuit, ipsos qui male acceperant, in aerarium referre oportere. im-

σιον, ὁ βασιλεὺς τὸ ἄγαν ὑποθραύων δίκαιον τὰς ἡμισείας ὤνπερ
 C ἔλαβον ἕκαστοι ἀντιστρέψαι πρὸς τὸ βασιλικὸν ταμειὸν ἐκέλευσε.
 καὶ οὕτως συνέβη κακείοις, εἰ καὶ ἀνάξιοι πάσης φιλοτιμίας
 ἐτόγγανον, οὐκ ἄλλῃ ἔτι περιλειφθῆναι τῆς δωρεᾶς, καὶ τῷ
 βασιλικῷ θησαυροφυλακίῳ τριακόσια ἐπισηαχθῆναι κεντηνάρια, 5
 ἀφ' ὧν ἐν τοῖς ἐλείγουσιν ἤρξατο χορηγεῖν καὶ δεόντως ὁ βασιλεὺς
 διοικεῖν.

29. Κατὰ δὲ τὴν ἡμέραν καθ' ἣν ἐπὶ τὴν αὐτοκράτορα
 ἦλθεν ἀρχὴν ὁ Βασίλειος, ὥσπερ ἐνδεικνυμένου θεοῦ τὴν ἐπὶ τὰ
 κρείττω τῶν Ῥωμαϊκῶν πραγμάτων μεταβολήν, συνέβη πολλῶν 10
 ἐπινικίων ἀγγελίαν τὴν βασιλεύουσιν ταύτην καταλαβεῖν καὶ ἀνά-
 D ρωσιν πλήθους αἰχμαλώτων Χριστιανῶν ἀγγελεῖν. πρόβodon
 οὖν ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τὸν μέγαν τοῦ θεοῦ ναὸν τὸν τῆς ἐκείνου σο-
 φίας ἐπώνυμον ποιησάμενος, καὶ τὰς περὶ πάντων ὁμοῦ εὐχαρι-
 στίας αὐτῷ ἀποδούς, ἐν τῷ ὑποστρέφειν ὑπάτευσεν, καὶ χρήματα 15
 πολλά, οὐκ ἐκ τῶν δημοσίων (οὐδὲ γὰρ ἦν) ἀλλ' ἐκ τῶν οἰκείων,
 ἃ ἐκέκτητο πρότερον, τοῖς ὑπηκόοις διένεμεν. καὶ ἡ τούτου δὲ
 σύζυγος Εὐδοκία ἡ βασίλισσα ἅμα τοῖς υἱοῖς Κωνσταντίνῳ καὶ Λέοντι
 ὑπατεύουσα πολλά τῇ πολιτείᾳ χρήματα ἀπὸ τῶν ἐαυτῆς ἐδώρη-
 P 160 σατο. πλην εἰ καὶ τότε ἔτι ἐσπώνιζε χρημάτων ὁ βασιλεὺς, ὥσπερ 20
 εἴρηται, ἀλλὰ μετὰ ταῦτα προσεγένετο καὶ ἐτέρων χρημάτων πλη-
 θος αὐτῷ ἱκανόν, τοῦτο μὲν θεοῦ διὰ τὸν πρὸς τοὺς πένητας ἔλεον
 αὐτοῦ καὶ τὴν δικαιοσύνην πολλοὺς τῶν ὑπὸ γῆν θησαυρῶν ἐν

5 ἐπισυναχθῆναι A

6 ὁ om P

21 ἕτερον A

perator indicii acrimoniam temperans, semissem receptorum in aerarium publicum singulis referendam sanxit. ita factum est ut et illis, etsi nulla digni magnificentia erant, accepti muneris pars haud exigua cederet, et trecenta centenaria ad aerarium publicum redirent; unde in urgentibus negotiis subministrare coepit imperator, exque officii ratione rem publicam gerere.

29. Qua die imperii summam adeptus est Basilius, velut deo Romanarum rerum in melius mutationis indice, multorum tropaeorum nuntii in Augustam hanc urbem advenerunt, multisque Christianis assertam ex captivitate libertatem ad eam perlatum est. pompa itaque progressus imperator ad magnum dei templum, cui ab eius sapientia nomen est, proque omnibus simul gratiarum actione perfunctus, redeundo consularia sparsit munera, ingentemque vim pecuniarum, non ex publicis (quae non suppetebant) sed ex propriis, quas ante possederat, in subditos plebemque distribuit. uxor quoque Eudocia cum liberis Constantino et Leone, pari et ipsa largitione, multas civibus pecunias ex suis erogavit. ac licet eo tempore imperator multa adhuc rei nummariae egestate promeretur, uti dictum est, postea tamen uberes satis opes adeptus est, partim quidem dei munere ac nutu ob eius in pauperes misericordiam ac sequitatem, multis sub terra occultis thesauris illo rerum potente in la-

ταῖς ἡμέραις αὐτοῦ εἰς φῶς ἐδόκησαντος προελθεῖν, τοῦτο δὲ καὶ ἀπὸ τοῦ ἐν τῷ εἰδικῷ εὐρεθέντος χρυσοῦ, ὃν ὁ προβιβαστικῶς Μιχαὴλ τὰ κάλλιστα τῶν ἔργων συγχωνεύσας, λέγω δὴ τὴν χρυσῆν ἐκείνην καλουμένην πλάτανον καὶ τοὺς δύο ὀλοχρῆσους γρῦπας 5 καὶ τοὺς δύο χρυσοῦς σφυρηλάτους λέοντας καὶ τὸ ὀλόχρυσον ἔργασον καὶ ἕτερα τῶν ἐπὶ τῆς τριπέλης χρυσομαμάτων ἔργα διάφορα καὶ τὰς βασιλικὰς τε καὶ ἀγνουστιακὰς στολὰς καὶ τὰς ἄρχουσι μεγάλους ἀρμοζούσας ἐσθῆτας, πάσας τυγχανούσας χρυ- B σοῦφεις· ἃ δὴ πάντα συγχωνεύσας, ὡς λέλεκται, εἰς τὰ καθ' ἡδονὴν αὐτῷ ἐμέλλεν ἀποχρήσασθαι· προαναρπασθέντος δὲ ἐκείνου εὐρέθη ὁ χρυσός, καὶ χαραχθεὶς εἰς ἅπαντα γέγονε χρήσιμος τῷ βασιλεῖ. δεῖ γάρ, φησί, χρημάτων, καὶ ἄνευ τούτων οὐδὲν ἔστι γενέσθαι τῶν δεόντων. ἀλλὰ τοῦτο μὲν ὕστερον.

30. Τότε δέ, ἐπέπερ ἐπὶ τῶν τῆς ἀρχῆς οἰάκων ὑπὸ τῆς 15 προνοίας προβιβασθεὶς ἐκάθισεν ὁ Βασιλεῖος, εὐθὺς ἀπὸ γραμμῆς, φασίν, ἄξιος ἐσπούδαζε φανῆναι τοῦ μεγέθους τοῦ πράγματος, καὶ νύκτωρ διεγρύνει καὶ μεθ' ἡμέραν διεσκόπει, πάντα C κινήσων λογισμῶν καὶ πᾶν στρέφων βούλευμα, ὅπως ἀγαθοῦ τινοῦς αἴτιος τοῖς ὑπ' αὐτὸν ἄπυσσι γένοιτο καὶ ὅπως ἐπὶ τὸ ἄμεινον 20 ἰμψανῆ καὶ μεγάλην μεταβολὴν τὰ πράγματα δέξεται. καὶ πρῶτα μὲν ἐπὶ τὰς ἀρχὰς ἀδωρότατα τοὺς πάντων ἀρίστους ἐκλεγόμενος προεβύλλετο, οἷς ἦν καὶ οἴκοθεν, ἕτε ἀρίστοις οὖσι, καὶ ἀπὸ τῆς ἀκριβοῦς τοῦ βασιλεύοντος ἐπισκέψεως πρῶτον

com productis; partim vero etiam ex auro quod in privato imperatoris aerario, quod nempe eius decessor Michael confatis egregiae fabricae pulcherrimisque operibus (aurea scilicet sic vocata platano, duobus auro solidis gryphibus, totidemque auro ductilibus leonibus, auroque solido ornao, variaque alia mensae supellectili ipsa aurea, imperialibusque et Augustiacis indumentis, magnorumque principum ac magistratum vestibibus, cunctis auro contextis), uti dictum est, reposuerat ac pro libidine abusus erat. praerepto enim illo auro repertum est, signatumque imperatori in omnibus perquam utile fuit. opus enim ait (Demosthenes Olynth. 1 p. 15) esse pecuniis; nec si desint, fieri posse aliquid eorum quae deceat. sed haec postea evenerunt.

30. Tunc vero quandoquidem ad imperii gubernacula divinae providentiae nutu Basilius sederat, statim a linea, ut aiunt, ipsisque carceribus sedulo operam posuit ut nihil rei magnitudini impar videretur. itaque noctu pervigil erat, interdum animo dispiciebat, nullam non movens rationem, nullum non consilium versans, ut boni alicuius auctor subditis fieret et ut illustrem magnamque res mutationem in melius acciperent. hinc primum incorruptissimus ipse nullaque munerum sorde a recti libra declinans omnium optimos delectos promovebat, quibus partim a se ipsis, ut qui optimi erant, partim vero ab imperatoris sedula inspectione, primum opus ac studium erat ut prae reliquis a quovis mu-

Theophrastes contin.

ἔργον καὶ σπουδάσμα τὸ πρὸ τῶν ἄλλων τὰς ἰδίας χεῖρας
καθαρὰς ἀπὸ παντοῦ διαφυλάξαι λήμματος, εἰθ' οὕτως πασιῶν
τῶν ἀρετῶν πλέον τιμῆσαι δικαιοσύνην, καὶ ἰσότητα παρασκευά-
D σαι ἐμπολιτεύεσθαι πανταχοῦ, καὶ τὸ μὴ καταδυναστεύεσθαι ὑπὸ
τῶν πλουτούντων τοὺς πένητας, μηδὲ ἀδίκως ζημίαι τινα ὑποβάλ- 5
λεισθαι, ἀλλὰ ῥύεσθαι πένητας καὶ πτωχὸν ἐκ χειρὸς στερευτέρων
αὐτοῦ, καὶ κατὰ μικρὸν ἀναλαβεῖν τοὺς ἀνθρώπους οὕσπερ ἀπὸ
τῶν φθασάντων ἥθει λειποψυχοῦντάς τε καὶ ἐκλείποντας, καὶ
ἀναρρωννύντας ἐπὶ τῆς ἀρχαίας ἅπαντας εἰσηρίας σπουδάξαι
ἀποκαθιστᾶν. ὧν καὶ διὰ τὴν ἐξ ἀρχῆς πρὸς τὰ βελτίω ῥοπήν 10
(τοιούτοι γὰρ πάντως οἱ ἐκλεγόμενοι) καὶ διὰ τὴν τοῦ κρατούντος
P_161 περὶ ταῦτα σπουδὴν καὶ ἐργηγουῖαν πανταχοσε περιβλεψῆν εἰς πᾶν
τὸ δέον προθύμως ἀλλήλους ὑπερβαλέσθαι ἀμιλλωμένων, ἅπαντα
μὲν ἀδικία εὐθὺς ἀπὸ πάντων ἠλαύνετο, καὶ τὸ δίκαιον ἐπαρη-
σιάζετο, καὶ αἱ πρὶν ὑπὲρ τὰς Βριάρεω χεῖρες πρὸς τὰ ἀλλότρια 15
ἐκτεινόμεναι ἐκνεαρκωμέναις ὥσπερ καὶ παρειμέναις ἐρέκεισαν,
καὶ τὰ ἀσθενῆ πρὸ τούτου τῶν πενήτων μέλη ἐρρώννυτο διὰ τὸ
ἀδεῶς ἕκαστον τὴν οἰκίαν βῶλον ἐργάζεσθαι καὶ τὸν ἴδιον ἀμπε-
λῶνα καρποῦσθαι, καὶ τὴν ἐλαίαν καὶ τὴν συκὴν τὴν πατρῶαν
μηδένα εἶναι τὸν τολμῶντα ὑπὸ τὴν ἑαυτοῦ ποιῆσθαι ἔξουσίαν, 20
B ἀλλ' ἕκαστον ἐν τῇ συνήθει καὶ πατρῶα τούτων σικῆ ἀναπαύε-
σθαι. καὶ οὕτω μὲν περὶ τὸν ὑπὸ χεῖρα πάντα λαὸν τῶν τε χω-
ρῶν καὶ τόπων καὶ πόλεων τῆς ἑαυτοῦ ἐπικρατείας ὁ εὐσεβὴς διε-

20 ἀπὸ τοῦ P

22 περὶ om A

here manus puras servarent; tum ut prae omnibus virtutibus iustitiam colerent, et ut ubique aequitas vigeret diligentem operam navarent, nec a divitibus pauperes opprimi vel quemquam innoxie noxam subire sinerent, sed inopem et egenum de manu fortiorum eriperent (Psalm. 34 10), paulatimque eos recrearent quos ob praeteritorum iniuriam animo delin- qui noverant ac collabi, eosque sublevantes ad pristinam omnes felicitatem reparare studerent. hi porro, tum qua ipsi iam initio ratione ac sponte ad virtutem propensi erant (tales enim omnino deligebat) tum imperatoris circa haec sollicitudine ac vigili in omnibus circumspeditione, cum se mutuo in omni officii genere superare contenderent, statim omnis iniustitia ab omnibus procul facessere, ac iustitia omni palam coli libertate; manusque supra quam Briarei antea ad aliena rapienda extentae torpidis stupefactisque similes decidere; infirmaque prius egenorum membra robur viresque accipere, idcirco nimirum quod singulis suam libere exercentibus glebam, vineaeque proventu fruentibus avitaeque olivae ac ficus, nemo erat qui haec sibi quavis iniuria usurpare aude- ret, sed quisque in horum consueta avitaeque umbra conquiesceret. in hunc se modum pius imperator erga omnes subditos habebat, tum qui ruri inque oppidis tum qui in urbibus agebant, quantum Romani imperii

γένετο βασιλεύς. εἰ δέ τις οἶον ἕξος κακίας ἔν τινι στερεῶς εὖ μάλα συναδροισθεὶς ὑπὸ τῶν κατὰ μέρος ἀρχόντων μεταβληθῆναι ἢ τέλειον ἔκκοπηναι οὐχ οἷός τε ἦν, δι' αὐτοῦ ἐκείνου τοῦ βασιλείοντος ἢ μετεβάλλετο ἢ ἄλλοίως πως τὴν λατρείαν ἐδέχετο. τέλειον γὰρ ἔξῆραι πάντοθεν τὴν ἀδικίαν ὁ κράτιστος οὗτος φιλονεικῶν πανταχοῦ τε διατάγματα ἐξέθετο καὶ κατὰ πᾶσαν χώραν ἐξέπεμψεν, δι' ὧν πᾶσα δόσις μέχρι τότε τὸ εὐλογον ἔχειν δοκοῦσα διὰ τὴν κοτηρὰν ἀπὸ χρόνου συνήθειαν ἀγηρεῖτο καὶ ἐξεκόπτετο, καὶ ἰσονομία πᾶσα καὶ δικαιοσύνη ὡσπερ ἀπὸ τινος ὑπερορίου φηγῆς ἰδύομαι κατιέναι πρὸς τὸν βίον καὶ τοῖς ἀνθρώποις ἐμπολιτεύεσθαι.

31. Ἀλλὰ καὶ τοὺς εἰς τὸ κρίνειν ἐπιτηδείους, ἀπὸ μὲν μαθημάτων ἔχειν τὸ ἱκανὸν μαρτυρουμένους, ἀπὸ δὲ γνώμης καὶ προαιρέσεως τὸ εὐσιβές τε καὶ ἀδωρόληπτον, ἀξιώμασι τε τῆς ἰσταννοτέρας βαθμίδος ὑπεραίρων καὶ ἀνυψῶν καὶ φογῶν ἐνιαυσίων ἐκθέσει καὶ σιτηρεσιῶν ἄλλων καὶ φιλοτιμιῶν παροχαῖς δέξιόμοσος κατὰ πᾶσαν σχεδὸν ἀγνιὰν καὶ πᾶν εὐαγές ἐνδιαίτημα ἐγκατέστεισεν. ἔξαιρέτως δὲ τὸ λεγόμενον τῆς Χαλκῆς λαμπρότατον τὸ πάλαι καὶ ἀξιάγαστον οἶκημα, τῷ χρόνῳ καὶ τῇ τῶν κρατούντων ῥαθυμίᾳ, ἴσως δὲ καὶ ἀπὸ τινων ἐμπρησμῶν, κατὰ μέρη πολλὰ διαφρυνὲν καὶ τὴν ὄροφὴν πονήσασαν ἐσχηκόσ, αὐτὸς καὶ πόνῳ καὶ δεικνύουσι συχναῖς ἀπεκάθηρέ τε καὶ περιεποιήσατο καὶ

12 μὲν] τῶν P

13 τὸ om P

esse dicia protrahabat. sin autem aliquis veluti malitiae ramus in aliquo valide nimis conglobatus a singularibus praefectis ac magistratibus aut convelli aut excindi omnino non poterat, ipsiusmet imperatoris opera meliori fruge componebatur, aut certe variis aliis modis medicinam accipiebat. cum enim optimus hic imperator per omnem late diciorem iniustitiam prorsus extirpare contenderet, ubique sancita edidit inque omnes provincias misit, quibus datio omnis ac praestatio, prae inrita olim prava consuetudine haud aliena a ratione visa, tollebatur ac excindebatur, omnisque aequalitas ac iustitia velut a prolixo quodam exsilio ac fuga in vitae usum reduci interque homines novum videre videbatur.

31. Sed et qui ad indicia idonei exque disciplinis in eam rem instructi satis animique sententia ac voluntate religiosi integrique noscebantur, collatis honoribus ab humiliori gradu sustollens atque exaltans, annuatim stipendiis et frumentatione aliisque muneribus liberaliter donans, per singulos propemodum vicos domosque religiosas constituit. potissimum vero, quam Chalces vocant, conspicuam olim ac admirandam sedem, temporis iniuria eorumque qui rerum potiti erant negligentia (forte etiam incendiis vi) multis in locis labefactam, obsoleto tecto ac collabente, ipse et labore et profusis sumptibus expurgavit atque re-

κοινὸν κατέστησε δικαστήριον, Ἀρείου τε πάγου καὶ Ἑλιαίας σιμνό-
 τερον. οὐ μόνον δὲ διὰ τῆς τῶν κριτῶν ἐκλογῆς τε καὶ προβολῆς τοὺς
 P 162 ἀδικεῖσθαι λέγοντας τῶν δικαίων τυγχάνειν προενοήσατο, ἀλλὰ καὶ
 διὰ τῆς παροχῆς τῆς καθ' ἡμέραν τροφῆς τῶν ἐπὶ τῇ παρὰ τῶν ἰσχυ-
 ροτέρων βία ἐκάστοτε πρὸς τὴν βασιλεύουσαν ἀναγκαζομένων εἰσέρ- 5
 χεσθαι. θείσας γὰρ μὴ ἀπορία τῶν ἐπιτηδεῶν πολλάκις τινὲς πρὸ
 τοῦ πέρας τὴν κατ' αὐτοὺς ὑπόθεσιν δέξασθαι τῶν τῆδε ἀναχι-
 ρήσωσι, πρόσοδον ἀρκοῦσαν ἀφώρισεν ἀφ' ἧς οἱ ἐγκαλοῦντες
 κατὰ τινῶν ἀπετρέφοντο, ἕως τὴν ἀπὸ τοῦ δικαστοῦ ἀπόφασιν
 ἔλαβον. οὐ ταῦτα δὲ μόνον πρὸς τὴν παντελῆ τῆς ἀδικίας ἐπενότη- 10
 σατο ἐξολόθρευσιν, ἀλλὰ καὶ ἑαυτὸν εἰς τὸ τοιοῦτον μέρος ἐπέ-
 δωκε· καὶ ὅταν ἔτυχε τῶν στρατειῶν σχολάζων καὶ τοῦ χρηματί-
 B ζειν ταῖς ἀπαταχόθεν πρεσβείαις, αὐτὸς τῶν βασιλείων ἑποκα-
 τῶν καὶ εἰς τὸ διὰ τοὺς πανταχόθεν εἰς αὐτὸ συντρέχοντας, ὡς
 ζοικεν, λεγόμενον Γενικὸν καθ' ἐξόμενος τοὺς ὑπὸ τῶν εἰσπραττόν- 15
 των τοὺς δημοσίους φόρους πολλάκις, οἷα συμβαίνει, διὰ τὸ μέ-
 γεθος τῆς ἀρχῆς ἀδικουμένους καὶ ὡςπερ εἰς κοινὸν προτανεῖσθαι εἰς
 τὸ τοιοῦτον δαιτητήριον καταφεύγοντας καὶ τὰς οἰκείας ἐγκλήσεις
 προβαλλομένους μετὰ πόνου πολλοῦ καὶ συχνῆς ἐπιμελείας ἐξήτα-
 ζεν, καὶ οὕτω τοῖς ἀδικουμένοις ἐπήμυνεν καὶ τοὺς ἀδικοῦντας 20
 ἔπανε διὰ τῆς νομίμου τιμωρίας τοῦ μηκέτι τολμᾶν τὰ τοιαῦτα
 C ποιεῖν. χρόνους δὲ ὕστερον λέγεται ποτε κατελθεῖν εἰς τὴν τοιαύ-
 την διατριβὴν πρὸς τὴν τῶν ἀδικουμένων ἐκδίκησιν· ὡς δ' ἔτυχεν

2 προβολῆς A

8 εἰ om P

14 τοὺς] τὸ τοὺς AP

fecit, forumque iudiciale destinavit, Areopago Heliaeaeque multo augu-
 stius. nec indicum solummodo delectu ac promotione illis providit qui
 se iniuria laedi quererentur, sed et diurnis alimentis iis constitutis qui a
 potentioribus per vim quotidie in urbem traherentur. veritus enim ne
 necessarii commeatus penuria necdum absoluto negotio haud raro qui-
 dam urbe excederent, sufficientes constituit reditus, unde actores procur-
 rarentur, donec a iudice dicta eis sententia esset. nec ista modo eius
 inventa ad iniuriam penitus profligandam, sed et se ipsum in hanc de-
 didit partem. cum enim a ducendis exercitibus aut dandis responsis un-
 dequaque adventantibus legatis ei vacaret, ipse se aula subducens inque
 Genico posito tribunali (sic dicto loco, uti videtur, quod ex omni loco
 ad publicas rationes eo confluerent) eos qui a publicanis haud raro, ut
 fere contingit ob imperii amplitudinem, iniuria afficerentur ac velut ad
 prytaneum ad eiusmodi iudicii locum confugerent suasque expostulatio-
 nes offerrent, magno labore assiduaque diligentia examinabat, atque in
 eum modum iis qui iniuria afficiebantur vindex sedebat; eos vero qui
 faciebant, poenis a lege praescriptis, ne talia deinceps auderent, deter-
 rebat. subsecutus deinde temporibus fama est, cum ad eum iudicii lo-
 cum atque palaestram accessisset illis vindex futurus qui ulla iniuria pul-

οὐδεις ἐγκαλιῶν, ἕποτοπήσας ὑπό τινων τῆς πρὸς αὐτὸν εισόδου ἀνιέρχονται, τοὺς περὶ αὐτὸν δορυφόρους ἀπέστειλε ζητοῦντας κατὰ πολλὰ μέρη τῆς πόλεως εἴ τις ἔστι κατὰ τιος ποιοῦμενος ἐγκλησιν· ὡς δ' ἐπακλήθον οὗτοι μηδένα μηδαμοῦ εὐρῆκεναι λέγοντες ἐγκαλοῦντα κατὰ τιος, δακρῦσαι φασὶ τὸν γενναῖον ἐκείνον ὑπ' ἰδούης, καὶ οὕτω τὴν εὐχαριστίαν ἀποδοῦναι θεῷ. ὁρῶν δὲ ὅτι ἔστι τις τοῖς ποτηροῖς εἰς τὸ ἀδικεῖν ἀφορμὴ ἀπὸ τοῦ διὰ τὸ σύντομον τοῖς τῶν ἀριθμῶν μορίοις καὶ μέρεσι τοῦ ἡμίσεως καὶ ἔκτου καὶ δωδεκάτου τυχὸν κεκρῆσθαι τοῖς παλαιοῖς ἐν ταῖς ἀναγραφαῖς. 10 τῆς τῶν φόρων εἰσπραξίως, ἤθελησε καὶ τὴν τοιαύτην τῶν ἀδικῶν βουλομένην περιελῖν ἀφορμὴν, καὶ διωρίσατο καὶ γράμμασι λιτοῖς, ἃ καὶ τοῖς ἀγροῖκοις ἀναγινώσκειν ἔστιν ἐν δυνατῷ, καὶ ἰλογράφους καὶ φανεραῖς ταῖς ψήφαις τῆς δηλουμένης ποσότητος τοὺς τῶν ἀπαιτήσεων γράφεσθαι κώδικας, οἵκαθεν τὸ εἰς τοῦτα 15 τίτλας ἀνάλωμα καὶ τῶν χαρτίων καὶ τῆς γραφῆς καὶ τῶν γραφῶν, πρὸς τὸ μὴ ἀδικεῖσθαι τοὺς πένητας. καὶ τοῦτο μὲν τοιοῦτον καὶ τοσοῦτον τῆς περὶ τὸ ὑπῆκοον κηδεμονίας αὐτοῦ καθέστηκε γνῶρισμα, καὶ ὅτι ὑπ' οὐδενὸς οὐδένα ἀδικεῖσθαι ἐβούλετο. καὶ τοιοῦτος μὲν ἦν περὶ τὰ πολιτικὰ καὶ δημόσια. P 163

32. Μὴ βουλόμενος δὲ μηδὲ τῶν ἐκκλησιῶν τοῦ θεοῦ δοκῶν ἀμελεῖν (πάντως γὰρ ὡς ἐν τῷ κοσμικῷ περιεχόμεναι σκάφει, ἐπὶ τὴν πρόνοιαν τοῦ κρατοῦντος καὶ αὐταὶ τυγχάνουσιν, ἐκείνου

15 καὶ τῶν γραφῶν om A

21 τῶ om P

saruntur, nemine expostulante, cum in mentem venisset ne forte ingressu ad ipsum prohiberentur qui damnum aliquod iniuste paterentur, ex stipendium cohorte misisse qui per varia arbis loca inquirerent, num quis adversus aliquem expostularet. ubi redierunt, nullam se invenisse dicentes qui querelarum aliquid adversus aliquem haberet, gaudio ferunt generosi pectoris virum in lacrimas effusum esse, atque in eum modum deo gratias egisse. ad haec considerans inde improbis iniuriarum ansam fore, quod veteres conscribendis publicorum vestigalium tabulis brevitate causa numerorum partibus ac apicibus, puta semissis sextantis atque unciae, uterentur, hanc quoque iniuriarum occasionem ablaturus, statim decrevitque ut literis simplicibus, quae vel rusticis lecta faciles essent, integrisque et apertis calculis quantitate notata, exactionum codices scriberentur, expensis de suo in chartas et scripturam ac scriptores constitutis, ne ulla pauperibus iniuria fieret. et hoc quidem tale tantumque illius erga subditos curae diligentiaeque indicium, quodque nemini ullam fieri iniuriam vellet; talisque in administratione civilium rerum et publicarum erat.

32. Cumque nollet videri ecclesiarum dei curam negligere (omnino enim, et quae in mundi navigio contineantur, ipsae quoque imperatoris

δὲ καὶ μᾶλλον ἄτε Θεοφιλοῦς καὶ πολλὴν περὶ τὰ θεία κεκτημένου εὐλάβειαν), ἐπεὶ γούν καὶ ταύτας οἶον εἶναι ἐν σάλῳ τινὶ καὶ ταράχῳ τυγχανούσας ἑώρα διὰ τὸ τῆς κοινῆς λύμης ὑπὸ τοῦ προάρχαντος καὶ ταύτας μεταλαχεῖν καὶ ἐξωσθῆναι μὲν τῆς οικείας καθέ-

B δρας καὶ ποίμνης τὸν ἐννόμως τούτων κατάρχοντα, ἀντεισαχθῆναι 5
 δὲ ἕτερον, οὐδὲ τούτων ἠμέλησεν, ἀλλὰ διὰ κοινῆς συνόδου καὶ συνελούσεως τῶν ἄπανταχόθεν ἀρχιερέων Θεοῦ ταῖς ἐκκλησίαις τὸν σάλον κατὰ τὸ ἐνδεχόμενον ἔστησεν, τὴν τε πρὸ τούτου ἐβδόμην ἁγίαν σύνοδον ἐπικυρώσας, καὶ τοὺς περιλιπεῖς τῶν εἰκονομάχων αἰρετικῶν τῷ ἀναθέματι δοῦς, καὶ τὸν γνήσιον νυμφίον τῇ ἐκ-10
 κλησίᾳ καὶ τοῖς τέκνοις τὸν πατέρα κανονικῶς παρασχών, τὸν δὲ ἀντεισαχθέντα σχολάζειν κελεύσας ἕως τούτου πρὸς ἑαυτὸν μεταστήσει ὁ κύριος. καὶ οὕτω μὲν εἶ καὶ καλῶς τὰ κατὰ τὴν ἐκκλη-
C σίαν διέθετο, καὶ τὴν ἐνδεχομένην καὶ ταύτῃ γαλήνην τῇ οικείᾳ σπουδῇ καὶ προμηθείᾳ παρέσχετο. 15

33. Εὐρῶν δὲ καὶ τοὺς πολιτικοὺς νόμους πολλὴν ἀσάφειαν καὶ σύγχυσιν ἔχοντας διὰ τὴν ἀγαθῶν ὥσπερ καὶ πονηρῶν συναναστροφήν, λέγω δὴ τὴν τῶν ἀνηρημένων καὶ πολιτευομένων ἀδιάκριτον καὶ κοινὴν ἀναγραφὴν, καὶ τούτους κατὰ τὸ προσῆκον καὶ ἐνδεχόμενον προσφόρως ἐπληρωθῶσατο, τὴν τῶν ἀνηρημένων 20
 ἀχρηστίαν περιελών, καὶ τῶν κυρίων ἀνακαθάρας τὸ πλῆθος, καὶ

11 τὸν τε P 13 τὰ] καὶ τὰ A 18 τῶν om P καὶ πολι-
 τευομένων — ἀνηρημένων om A

providentiæ sunt obnoxias, ac potissimum illius, viri scilicet religiosi ergaque divina veneratione cultuque longe propensius), has quoque velut in solo iactari tempestate videns atque turbari, eo quod noxam communem a decessore contraxerant, sedeque pulsus et a grege amotus fuerat qui eis legitime praeerat, alio in eius locum suffecto, tranquillare studuit; quoad licuit, ecclesiarum procellam sedavit, tum superiorem septimam sanctam synodum confirmando, ac qui adhuc essent, iconomachos anathemate feriens, tum vero legitimum ecclesiae sponsum atque liberis patrem canonicè reddens, subditiciamque atque intrusam, donec ipsum dominus ad se transferret, cessare iubens. sic itaque probe riteque res ecclesiasticae illi compositae, hacque ratione studio suo ac cura omnem ei possibilem tranquillitatem praebuit.

33. Cum item leges civiles multum obscuras atque confusas reperisset, ob bonarum scilicet atque malarum, ut sic loquar, permixtionem, quod nempe tum antiquatae tum quae vigeabant nullo delectu ac communi uno corpore conscriptae haberentur, has quoque convenienter, ac quoad res ferebat, commode emendavit, antiquatis, quae iam nullius usus forent, sublatis, earum vero quae ratae essent multitudine plane ex-

ὅσαι ἐν συνόψει, ἐν κεφαλαίοις διὰ τὸ εὐμνημόνευτον τὴν προ-
 τέρην ἀπειρίαν περιλαβῶν.

34. Ἄλλ' ἐπεὶ τοῖς ἀγαθοῖς αἰεὶ παρασφύεται φθόνος ὡς D
 τοῖς γλυκεῖοι μάλιστα τῶν ξύλων οἱ σκώληκες, καὶ τῇ κοσμικῇ
 5 εὐετηρία καὶ εὐθηνίᾳ βασκαίνοντα τὰ φαῦλα δαιμόνια διὰ πονη-
 ρῶν ἀνθρώπων πειρῶται τὴν τῶν ἀγαθῶν συνταραῖσαι φορᾶν, ἐκ
 τούτων καὶ τούτῳ συσκευὴν ἐπιβουλῆς, μετὰ καὶ πρὸς φθόνον ὀπλί-
 ζεται Συμβάτιος καὶ Γεώργιος μετὰ στίφρους ἀποφράδων ἀνθρώ-
 πων καὶ δυσσεβῶν. οὐ συγχωροῦντος δὲ πάντως, οὐδ' ἀνεχομέ-
 10 του θεοῦ τὴν κακίαν δι' ἐλαχίστου αὐτίκις ἀναπαλαῖσαι τὴν οἰκίαν
 ἦταν καὶ ἀπελάσαι τὴν εὐνομίαν καὶ δικαιοσύνην ἀπὸ τῆς γῆς,
 κατάδηλος ἡ τούτων πονηρία καθίσταται ἀφ' ἐνός τῶν συνωμο- P 164
 τῶν. ἀκολουθησάντων δὲ τῶν ἐλέγχων ἐπήρητο μὲν ἀπὸ τῶν
 νόμων αὐτοῖς ἡ ἐσχάτη τιμωρία, τουτέστι, μετὰ καὶ δήμευσιν
 15 καὶ τῶν ὄντων ἀπάντων ἔκπτωσιν, καὶ ἡ τῆς ζωῆς αὐτῆς ἄλλο-
 τρώσις. ἀλλ' ἡ τοῦ γενναίου βασιλέως φιλανθρωπία μόνη τῶν
 ὀφθαλμῶν ἔκκοπῇ τὴν τιμωρίαν ὥρυστο τέως τῶν προκαταρξάν-
 των τῆς πονηρᾶς συμβουλῆς· καὶ πλέον δ' ἂν τὴν εἰσπραξίν ἐμε-
 τράσεν, εἰ μὴ τὴν εἰς τούτους ἄκραν φιλανθρωπίαν ἐγίνωσκε καὶ
 20 ἄλλους προτρέψασθαι πρὸς τὴν μίμησιν καὶ τότε εἰς ἀνάγκην
 ἐπαχθῆναι αὐτὸν καὶ βαρυτέρας ἀνταποδόσεως. διὰ τοῦτο τῇ B
 λιχθῆσθαι ποιητῇ τούτοις τε μετριοῖας παρέσχε καιρὸν καὶ τοὺς λοι-

1 alteram ἐν om A

9 συγχωροῦνται P

20 προτρέψασθαι A

puncta, ac velut compendio, certis capitibus, ob facillorem memoriam,
 priore illorum infinitate comprehensa.

34. Quia tamen invidia bonis semper adhaerescit, uti maxime li-
 gnis dulcibus adnascuntur vermes, malique daemones annuorum terrae
 preventum frugumque ubertati invidentes pravorum hominum opera
 bonorum feracitatem conturbare conantur, ex horum numero ad impera-
 toris vitam insidiis ferroque appetendam instructi Symbatius ac Geo-
 rgius cum hominum nefariorum ac impiorum turba. haud tamen omnino
 eis licuit, non sinente deo ut depressa devictaque malitia brevi quasi
 reparatis viribus convivisceret exque orbe aequitatem ac iustitiam pelle-
 ret. coniuratorum uno prodente eorum in apertum deducta machinatio
 est. subsecutis criminis indicibus evictaque causa, legum severitate ex-
 tremum imminabat supplicium, ut nimirum bonorum omnium proscrip-
 tione damnatis etiam vita adimeretur. at generosi principis clementia
 una duntaxat oculorum effossione, eorum solummodo qui pravi consilii
 auctores exstiterant, poenam definivit; magisque ultionem moderatus
 esset, si perspectrum habuisset summa in eos clementia alios quoque ad
 idem scelus audendum provocatum iri, tumque adigendum se necessario
 ad atrociores poenas exigendas. idcirco ea, quam dixi, poena tum illis

ποὺς τῶν πονηρῶν ἐσωφρόνιζε. βουλόμενος δ' ἐπὶ μᾶλλον ἀναστείλαι τὰς ὁρμὰς τῶν ἀδίκως ζητούντων ἀλλότριον θάνατον καὶ πᾶσαν αὐτῶν ἐλπίδα περιελεῖν, ἀνάγει πρὸς τὸ τῆς βασιλείας ἀξίωμα τοὺς τῶν παιδῶν καθ' ἡλικίαν προέχοντας, ἤδη βασιλικῶς ἀναγομένους καὶ παιδευομένους καὶ εἰς πᾶσαν ἐλάμποντας ἀρχικὴν ἀρετὴν, Κωνσταντῖνον καὶ Λέοντα, οἵονεὶ κραταιοτέρους ἔλλας καὶ πλειονας βαλλόμενος τῇ ἀρχῇ, καὶ τοὺς εὐγενεῖς τῆς βασιλείας ὄρηκας ἐπὶ ταύτης ὑψῶν.

- C 35. Ἄλλ' ἐπεὶ κατὰ τοῦτο τὸ μέρος ἐγενόμην τῆς διεγέρσεως, βούλομαι καὶ περὶ τῶν λοιπῶν αὐτοῦ παιδῶν ἤδη διαλαβεῖν, ὅπως περὶ ἐκάστου αὐτῶν εὐσεβῶς ἐβουλευσατο. κατὰ γὰρ τοὺς πάλαι τῶν εὐσεβῶν καὶ μακαρίων ἀνδρῶν, μᾶλλον δὲ καὶ ὑπὲρ ἐκείνους πολὺπαιδα καὶ καλλίπαιδα καὶ τοῦτον ἔδειξεν ὁ Θεός. μετὰ χρόνον τοίνυν τινὰ μεταδίδωσι τοῦ στέφους καὶ Ἀλεξάνδρῳ τῷ τρίτῳ υἱῷ· τὸν δὲ τούτων νεώτατον Στέφανον, ὡς τὸν Ἰσαὰκ δ' Ἀβραάμ, προσάγει Θεῷ καὶ τῇ τοῦ Θεοῦ ἐκκλησίᾳ ἐγκαταλέγει καὶ ἀφιερῶ. τὴν θήλειαν δὲ γονὴν Ἰσάριθμον οὐσαν τῇ ἄρρηνι ἐν D ἱερῷ σιμενελῷ τῆς πανευφήμου μάρτυρος Εὐφημίας καθιερωῖ καὶ ὡς δῶρον δεκτὸν καὶ ἀνάθημα Θεῷ ἀνατίθῃσιν, καὶ σχήματι καὶ καταστολῇ κοσμήσας ὁμοίως ταῖς καθαρῶς καὶ ἀμιάντως τῷ ἀθα-20 νάτῳ νυμφίῳ νυμφευομέναις παρθένοις Χριστῷ. ταῦτα δὲ εἰ καὶ τοῖς χρόνοις ὕστερον τυχὸν γέγονεν, ἀλλ' οὖν ἐνταῦθα κείσθω

16 καταλέγει A

paenitentiae tempus praebuit, tam malos reliquos coercuit. studens autem maiorem in modum eorum reprimere animos qui iniuste aliorum caedibus inhiant, omnemque illis spem auferre, filios nata maiores Constantinum atque Leonem, regie iam educatos ac eruditos omnique virtute ex imperii ratione exultos, ad imperii dignitatem promovet, velut nimirum validiores pluresque radices in imperio mittens, et super eo nobiles imperii ramos sustollens.

35. Ad hanc porro historiae partem cum venerim, libet hic quoque de reliquis eius liberis instituto sermone, quomodo de singulis pie admodum statuerit, declarare. velut enim olim pietate conspicuos ac beatos viros, imo et supra illos, hunc quoque deus copiosa probaque sobole donavit. post aliquod itaque tempus etiam Alexandrum filiorum tertium Augusti corona impartivit. horum vero novissimum Stephanum, haud secus ac Abrahamum Isaacum, deo offert deique ecclesiae adlegit ac consecrat. filias totidem numero quot erant masculi, in sacro illustrissimae martyris Euphemiae monasterio devovet, ac velut munus acceptum hostiamque deo dicat, illas tum moribus tum habitu omnique apparatu ornans, quo decorari solent quae pure ac incontaminate immortalis sponso Christo sponsae virgines copulantur. haec, licet subsequens

σημημένα, ὡσπερ τῇ φύσει, οὕτω δὴ καὶ τῇ διηγήσει τῆς τετρακτύος τῶν ἀδελφῶν.

36. Ἐπει ὅν τὰ οἴκοι καλῶς εἶχεν αὐτῷ καὶ κατὰ σκοπὸν εἰσεβῆ καὶ Θιάριστον, ἐκάλει δὲ αὐτὸν ἢ ζήσοσα περὶ τῶν ὄλων 5 φροντίς καὶ πρὸς ὑπεροφίους στρατείας, ὡς ἂν τοῖς οἰκείοις πόνοις καὶ τῇ αὐτοῦ ἀνδρεία καὶ γενναϊότητι πλατύνῃ μὲν τὰ ὄρια τῆς ἀρχῆς, πορρωτέρω δὲ συνώσῃ καὶ ἀπελάσῃ τὸ δυσμενές, οὐδὲ P 165 τούτων ἠμέλησεν, ἀλλὰ πρῶτα μὲν τοὺς στρατιωτικοὺς καταλόγους Ἰλαττωθέντας ἐκ τοῦ περικοπῆναι τὰς διδομένας τούτοις φιλοτιμίας καὶ φόβας καὶ τὰ βασιλικὰ σιτηρέσια διὰ νέων συλλογῆς τε καὶ ἐκλογῆς ἀνεπλήρωσεν καὶ διὰ τῆς τῶν δεινῶν παροχῆς τε καὶ ἐπιδόσεως ἔρρωσεν· ἔπειτα γυμνάσας τούτους ταῖς τακτικαῖς μελέταις, καὶ τοῖς ἐνδελεχεῖσι πόνοις ἐμπείρους τῆς πολεμικῆς ἀγωνίας πεποιηκῶς, καὶ ἐδταξίας ὅτι μάλιστα λόγον ἔχειν ἐθίσας καὶ πε- 15 φροντικέναι τοῦ εὐπειθοῦς, οὕτω μετ' αὐτῶν ὑπὲρ τῶν φυλειῶν B καὶ συγγενῶν καὶ ὑπηκόων κατὰ βαρβάρων ἐστράτευσεν. ἦδει γὰρ ὡς οὐδὲ τῶν βαναύσων καὶ χυδαίων τούτων τεχνῶν οὐδεμίαν ἔστιν εἶδέναι πρὸ τοῦ μαθεῖν, οὐδ' ἔστιν ὅστις διδασκάλου χωρὶς οὔτε ὑποδηματοράφος, μήτι γε τῶν σπουδαιοτέρων τινὰ τεχνῶν κατα- 20 ὠρδωκῶς φαίνεται. τὴν δὲ πολεμικὴν ἐπιστήμην ἢ τέχνην εἰ δέχα μαθήσεως καὶ ἱκανῆς ἐμπειρίας ἐξῆν εἶδέναι τῷ βουλομένῳ, οὐκ ἔχον ἄρα νοῦν ἀλλ' ἐλήθρον οἱ πολλὰ περὶ τὸ μέρος τοῦτο πονή-

temporibus acta sunt, hic tamen posita sunt, uti natura, sic et narrandi ipsa serie, fratrum quaternioni coniuncta.

36. Rebus itaque sic illi domi probe religioseque ac deo placito scope constituta, cum ipsum ardens rei publicae cura ad externa quoque bella suscipienda impelleret, quo nimirum suis ipse laboribus et fortitudine animique magnitudine imperii fines proferret longiusque hostem propelleret ac abigeret, nec hanc sibi partem negligendam putavit. primum tamen militares cohortes inde imminutas quod consuetae largitiones et stipendia regiaeque annonae illis subtractae essent, novo delectu conscriptioneque in eam rem milite replevit, necessariisque comestus subministracione ac elargitione roboravit. exinde militaribus operibus eos exercens, assidueque laboribus disciplinae castrorum expertos ac prae omnibus servandi ordinis sollicitos reddens, tribunisque suis atque ducibus obsequendi ritu instituens, una cum illis pro tribulibus et affinibus atque subditis adversus barbaros expeditionem suscepit. noverat enim nullam artem, ne mechanicam quidem ac vilem, sciri posse antequam addiscatur; nec quemquam esse qui sine magistro vel ipsam sutoriam (aedem aliquam nobiliorum artium, ac quae magnis sudoribus comparantur) adeptus satis videretur. scientiam vero seu artem militarem, si absque disciplina sufficientique ex rei usu peritia cuivis volenti parare liceret, haud sane mentis integrae fuissent, sed delirassent, qui plura circa hoc in commentariis de rebus bellicis diligenti opera tradiderunt,

C *σωτες ἐν τοῖς τακτικοῖς συγγράμμασι καὶ οἱ μέγιστοι τῶν αὐτοκράτορων καὶ στρατηγῶν, οἱ πολλὰ ἀπὸ πολλῶν τρόπαια συστήσαντες, ὧν οὐδεὶς ἐθάρρησε πώποτε μετ' ἀμαθῶς καὶ ἀγυμνάστου λαοῦ εἰς πολεμίων παράταξιν ἐμβαλεῖν. ἀλλ' οὐκ ἔστιν οὔτε τὸν μὴ μαθόντα εἰδέναι οὔτε τὸν μὴ ἀσκήσαντα καὶ γυμνασάμενον ἀγωνίζεσθαι. διὰ τοῦτο καὶ ὁ γενναῖος οὗτος πρότερον γυμνάσας καὶ καταρτίσας τὰ τάγματα τὰ στρατιωτικά, καὶ τὴν νεοσύλλεκτον στρατιὰν ἀναμίξας τῇ παλαιᾷ, καὶ ταῖς ἀρμοζούσαις χορηγίαις καὶ δωρεαῖς λιπάνας αὐτῶν τὰ νεῦρα καὶ τονύσας τὰς δεξιάς,*
D *οὕτω μετ' αὐτῶν προσέβαλε τοῖς ἐχθροῖς καὶ τὰ πολλὰ τρόπαια ἔστησεν καὶ τὰς μυριάς νίκας ἀνείλετο. διὰ βραχέων δὲ διεγύησομαι.*

37. *Καὶ κατάστασιν πόλεως ἐνευκαιρήσας καὶ σχολάσας πράξειςιν, ἕαρος ὑπολάμποντος τὰ ὄπλα ἀνείλετο καὶ μετὰ τῶν στρατιωτικῶν καταλόγων ξυνεξητάζετο, ἡγούμενος χρῆναι τὸν ὡς ἄλληθῶς ἄρχοντα τοῦ οἰκείου προκινδυνεύειν λαοῦ καὶ ὑπὲρ τοῦ πᾶν ἀδεῶς διάγειν τὸ ὑποχείριον πόνους καὶ ταλαιπωρίας ἐκουσίως αὐτὸν ἀναδέχεσθαι. καὶ ἐπεὶ κατὰ τοὺς καιροὺς ἐκείνους ὁ τῆς*
P 166 *Τεφρικής ἐξηγούμενος, ὃν Χρυσόχειρα κατωνόμαζον, ἐπ' ἀνδρία καὶ συνέσει διαφέρειν δοκῶν σφόδρα παρελύπει τὴν Ῥωμαίων χύραν καὶ τοὺς λαοὺς, καὶ πολλοὺς τῶν ἀγροίκων κυθ' ἐκύστην ἀλχμαλώτους ποιούμενος ἐφρόνει σοβαρὰ καὶ ὑπέρογκα, κατ' αὐτοῦ*

6 καὶ om P 7 καὶ ante τὴν om P 10 προσέβαλλε A 12 post διεγύησομαι verba aliquot desesse videntur. 14 λάμποντος P
εἴλετο P 20 Ῥωμαίους A. an ἐπὶ Ῥωμαίους?

maximique imperatores ac duces exercitus, qui multa de multis tropaea exerunt; quorum nemo unquam cum rudi milite nec bellicis laboribus subacto adversas acies tentavit. atqui fieri non potest ut is doctus sit qui non didicerit, vel ut certamine fortiter defungatur qui se minime exercuerit ac gymnasticae operam dederit. ideo vir ille generosus exercitatis prius instauratisque militaribus ordinibus, admixtisque tiro-nibus veteranorum numeris, ac convenientibus largitionibus muneribusque eorum impingentis nervis dextrisque roboratis, sic cum illis adversus hostes congressus multa tropaea erexit et innumeras victorias reportavit. haec vero enarrabo quam paucis licebit.

37. Tranquillo igitur urbis statu, ac per eius opportunitatem navata rebus diligenti opera instructoque exercitu, vere arma capessivit, inter militares ipse ordines agens ac castra sequens; nempe hoc arbitratus, viro principi pro populo suo adeunda pericula, et ut subditi omnes secure ac quiete agant, sponte suscipiendos labores ac acerrimacumque ea aetate Tephricae princeps, cui Chrysochiri nomen erat, reliquis virtute praestare visus ac prudentia, Romanam dicionem ac gentem dire vastaret, quotidieque multos rusticorum captivos agens, superbe altumque saperet ac se reliquis praeferret, adversus illum eiusque urbem

καὶ τῆς ἐπ' αὐτὸν πόλεως ἐστρατεύει ὁ βασιλεὺς. τοῦ δὲ σοβαροῦ καὶ θρασέος ἐκείνου πρὸς τὴν γενναϊότητα τοῦ ἐπιόντος στρατεύματος καὶ τὴν σύνεσιν καὶ ἀνδρίαν τοῦ αὐτοκράτορος ἐμφανῶς μὴ τολμήσαντος ἀντιστῆναι, ἀλλ' ὑποχωροῦντος καὶ μόνην τὴν 5 οὐκίαν πόλιν φυλάξαι καὶ κρατύνεσθαι διεγνώκωτος, ἐπήει κατὰ πᾶσιν τοῦ κωλέσοντος ἐρημίαν ληϊζόμενος καὶ πορθῶν καὶ κατα- B τέμων καὶ πυρπολῶν πάσας τὰς ὑπὸ τὸν Χρυσόχειρα χώρας καὶ κωμοπόλεις ὁ βασιλεὺς, λείαν ἄπειρον καὶ αἰχμαλώσιαν περιβαλλόμενος. προσβαλὼν δὲ καὶ αὐτῷ τῷ ἄστει Τεφρικῆς, καὶ δι' 10 ἀεροβολισμῶν καὶ προσεδρείας οὐχὶ μακρῶς ἐλεῖν πειραθεῖς, ὡς εἴωρα καὶ τειχῶν καρτερότητι καὶ πλήθει βαρβαρικῶν καὶ ἀφρονίᾳ χρεῶν κατωχυρωμένον αὐτὸ καὶ δυσάλωτον, ἐπεὶ καὶ τὰ ἐκτὸς ἅπαντα δι' ἐλαχίστου χρόνου τῷ πλήθει τῆς στρατιᾶς κατηρέλιπτο καὶ τὰ ἀναγκαῖα σχεδὸν κατηγάλωτο, ἀπέστη τῆς πρὸς τὴν πο- 15 λιοῦσαν χρόνιου ἐπιμονῆς· τὰ δὲ περὶ αὐτὴν φρούρια τὴν Ἄβαραν καὶ τὴν Σπάθην καὶ ἕτερα ἅπαντα ἐκπορθήσας, καὶ ἄρας ἐντεῦ- C θεν ἄσπῃ τὸν περὶ αὐτὸν πάντα στρατόν, μετὰ συγχῶν, ὡς εἴρηται, λαφύρων καὶ ἀνδραπόδων ἐπανεχώρησεν.

38. Τῶν ἐν τῇ Τεφρικῇ τοίνυν τὸν πολλὸν φόνον ἢ ἕτερα 20 τῶν Ἰσμαηλιτῶν πόλις θρασυμένη, ἣν Τάρακτα λέγουσι, πρέσβεις κέμψασα εἰρήνης ἤξιον τυχεῖν καὶ ταῖς συμμαχίαις ἐγγράφεισθαι ὁ δὲ κράτιστος βασιλεὺς, ὅσην πρὸς τοὺς ἀντικατατομένους ἀνδρίαν,

8 καὶ] δὲ καὶ P 12 κατοχυροσῆμ. Barberinus. 13 κατηρέλιπτο P
15 ἀσπῆς A 18 ἐπανεχώρησεν Barberinus. 22 ἀνδρίαν—
ἀποκατατομένους om A

Imperator exercitum ducit. eo autem, quantavis superbia ac audacia fretus erat, non auso palam adorientis exercitus generosus conatus experiri aut prudentiam roburque imperatoris tentare, sed secedente unumque hoc satagente, ut suam sibi servaret urbem atque asserreret, ibat imperator nemine prohibente, diripiens vastansque et excindens incendensque pagos omnes et oppida, quae Chrysochiris dicionis erant, immensa onustus praeda ingentemque captivorum multitudinem trahens. sed et ipsam adortus urbem Tephricam, eamque tumultuaria quasi pugna, non diutina obsidione conatus capere, videns et murorum firmitate et barbarorum multitudine annonarumque copia abunde munitam, ac quae aegro expugnari posset, quod praesertim omnis circum ager brevissimo tempore copiarum numerositate desolatus erat, ac pene exercitum necessarius commentus defecerat, a diutina obsidione abaccessit; circum vero positis praesidiis, Abara et Spatha aliisque quibusdam expilatis, illaeso inde canecto sublato exercitu, cum multis, ut dictum est, spoliis ac captivis reversus est.

38. Ingentes Tephricae factas caedes alia Ismaelitarum urbs cum vidisset (Taracem vocant), missis legatis pacem expostulat et in sociarum urbium albo adscribi rogat. in his optime imperator, quantum

τοιαύτην πρὸς τοὺς ὑποταττομένους ἐπιείκειαν ἐνδεικνύμενος, ἤ-
D τήθη τε τῆς πρεσβείας καὶ τῆς εἰρήνης τοῖς αἰτοῦσι μετέδωκε, καὶ
 συμμάχους ἀντὶ πολεμίων τὸ ἀπὸ τοῦδε ἐκέκτητο. ἐκ τούτου ἄλλοι
 τε οὐκ ὀλέγοι καὶ Κουρτικίος τις Ἀρμένιος, ὃς εἶχε τότε τὴν Λό-
 καναν καὶ συνεχῶς τὰς ἑσχατίας τῆς Ῥωμαϊκῆς ἀρχῆς ἐλυμαίνετο,⁵
 προσέφυγε πρὸς αὐτόν, καὶ τὴν πόλιν αὐτοῦ καὶ τὰ ὄπλα καὶ τὸν
 λαὸν τῷ αὐτοκράτορι καθυπέταξε, θανατώσας αὐτοῦ τὸ μετὰ τοῦ
 ἀνδρείου ἐπιεικῆς καὶ μετὰ τῆς δυνάμεως δίκαιον.

39. Ἔως δὲ πρὸς αὐτὸν εἶχον τὸν νοῦν οἱ πολέμιοι, καὶ
 περισκόπουν πρὸς ὃ μέρος ῥέπει, ἵνα πρὸς τὸ ποιοῦν καὶ αὐτοὶ 10
P 167 συνασπίσωσι, κοῦρσον κατὰ τῆς λεγομένης Ζαπέτρας ἀπέστειλεν
 ἐπιλέκτων πολεμιστῶν, οἳ σπουδῇ τὰ στενὰ τῆς ὁδοῦ διελθόντες
 αὐτῇ τῇ πόλει προσπίπτουσι, καὶ ταύτην ἐξ ἐφόδου λαμβάνουσι,
 καὶ πολλοὺς ἐν αὐτῇ κατασφάττουσιν, αἰχμαλωσίαν τε πολλὴν καὶ
 λείαν λαμβάνουσι, καὶ δεσμίους χρονίους ἐξάγουσι τῆς φρουρᾶς.¹⁵
 εἶτα τὰς ἐφεξῆς πυρπολήσαντες χώρας καὶ τὸ Σαμόσατον ἐκπορ-
 θήσαντες, καὶ τῇ αὐτῇ ῥόμῃ τὸν Εὐφράτην περάσαντες κατὰ
 πολλὴν ἔρημιαν τῶν κωλυσόντων διὰ τὸ παραστρατοπεδεύειν τοὺς
 πολεμίους τῷ βασιλεῖ, καὶ πολλὴν λαβόντες αἰχμαλωσίαν καὶ
 λάφυρα, ὑπέστρεψαν πρὸς τὸν αὐτοκράτορα ἔτι πρὸς τῷ Ζαρ-
B 20 νοῦχ ποταμῷ, ἐνθα τὸ Κεραμισιον ἐστί, διατρίβοντι καὶ ἀργεῖν
 μὲν δοκοῦντα, τὰ δὲ τοιαῦτα πανσόφως διὰ τῶν ὑπὸ χεῖρα κατα-
 πρᾶττόμενον.

8 ἀντὶ] ἐκ P

9 ἕως] ὡς P

21 Καρμισίων P

erga adversarios fortitudinis robur, tantam erga subiectos moremque
 gerentes aequitatem ac clementiam ostendens, vinci se passus est ab
 oratoribus, pacemque rogantibus tribuens exinde pro hostibus illos so-
 cios nactus est. hinc cum alii non pauci, tum Curticius Armenus, Loca-
 nam tunc praesidio tenens Romanaeque ditionis fines assidue molestans,
 ad eum confugit, urbemque suam et arma et populum imperatori subie-
 cit, illius aequitatem ac clementiam cum pari fortitudine ac insticiam cum
 virtute admirans.

39. Interim vero intentis in eum hostium animis serioque obser-
 vantibus quam in partem ille impetum verteret, ut laboranti opem ipsi
 ferrent, lectam bellatorum manum adversus Zapetram (sic dictam urbem)
 misit; superatisque velociter vias angustiis ipsam urbem adiunctorum pri-
 moque impetu capiunt, ac in ea multos trucidant, ingentique praeda ac
 spoliis potiti, qui pridem in ea vincti tenebantur, ex carcere liberant
 tum vicinas terras incendunt, Samosatim diripiunt, eodemque impetu
 superato Euphrate, cum nullus usquam obsisteret (quod nimirum hand
 procul ab imperatore hostium castra locata essent), multis captivis ac
 ingenti praeda ditati ad imperatorem reversi sunt, adhuc prope Zarnu-
 chum fluvium, ubi Caramisium est, morantem, desidis quidem similē,
 sed qui summa industria ac solertia per subditos talia designaret.

40. Ἐντεῦθεν ἄρας ὁ βασιλεὺς μετὰ παντὸς στρατοῦ τὴν ὡς ἐπὶ Μελιτηνὴν ἀπίγουσαν δὴρει ὁδόν. πρὸς δὲ ταῖς ὕχθαις τοῦ Εὐφράτου γενόμενος, ὡς εἶδεν αὐτὸν ὦρα θέρονος πλημμυροῦντα καὶ πελαγίζοντα, τὸ δὲ προσκαθῆσθαι τῇ διαβάσει καὶ 5 ταπεινὸν προσμένειν γενέσθαι τὸν ποταμὸν ἀγεννὲς ἐνόμισε καὶ ἀνύξιον τῆς περὶ αὐτὸν δυνάμεως, γεφύρα τοῦτον ἔγνω διαλαβεῖν, καὶ πάντα πρὸς τὸ ἔργον σπουδῇ ἠότρειζετο. Θέλων δὲ τὸν κόπον παραμυθεῖσθαι τῶν οἰκείων στρατιωτῶν καὶ τοὺς πόνοους ῥαδίως C ἐποφέρειν πείσαι, ἅμα δὲ καὶ ἑαυτὸν ἐν τοῖς ἔκουσίοις ἀποτρέχειν 10 πόνοις, ἵνα εἰ καὶ ἀκούσιος πολλάκις συμβῆ, μὴ ξενοπαθῆ μηδὲ ἀήθης εὐρίσκοιτο, συνεφήπτετο τοῦ ἔργου τοῖς στρατιώταις καὶ μάλα προθύμως, καὶ τὰ μελιστα βάρη τοῖς οἰκείοις αἰρων ὤμοις πρὸς τὴν γέφυραν διεκόμιζεν. εἶδεν ἂν τις τότε ἰσομέγεδες βύρος ὅπερ ὁ βασιλεὺς ῥαδίως ἐβάσταζε, τρεῖς τῶν στρατιωτῶν ὁμοῦ 15 μόλις διακομίζοντας. οὕτω δὲ τὸν Εὐφράτην περαιωθεὶς τὸ φρούριον ἐθῆς ὁ Ραψάκιον λέγεται ἐξεπόρθησεν. ἰδίᾳ δὲ τοὺς Χάλδους καὶ Κολωνιάτας τὴν μεταξὺ χώραν Εὐφράτου καὶ Ἀρσίου D κλιθεὶς καταδραμεῖν, λείας πολλῆς καὶ ἀνδραπόδων δι' αὐτῶν ἱκρένουσιν καὶ τὰ φρούρια τὸ τε Κουρτικίου καὶ τὸ Χαχὸν καὶ τὸ 20 Ἄμερ καὶ τὸ Μουρνιῆς καλούμενον καὶ τὸ Ἄβδela ἐξεπόρθησεν. αὐτὸς δὲ τῇ Μελιτηνῇ προσβαλὼν, εὐανδροῦση τότε καὶ πληθὸς ἐχούση βαρβάρων συχρὸν, οἱ πρὸ τῆς πόλεως μετὰ βαρβαρικῶν

2 Μελιτηνῆν A, et infra Μελιτηνῆ.

20 Ἄβδηλα A

40. Hinc discedens cum universo exercitu, quod ad Melitenem ducit, iter ingreditur. ubi autem ad Euphratis ripas venit, tumescentem aestive tempore lateque exundantem fluvium videns, degenerisque animi nec illis quas ducebat copiis dignum ratus traiectioni assidere, ac donec detenuissent aquae humiliore alveo exspectare, ponte iungendum constituit; cunctaque ad opus velociter instructa sunt. cupiens vero militum laborem lenire et ad eius molestias facile ferendas inducere, seque ipsum pariter spontaneis fatigationibus divexare, ne si quando, ut plerumque solet, inconsulto aliquid accidisset, novitate casus consterneretur aut malis insuetus inveniretur, sociam militibus operam, et quidem strenue admodum ac alacriter, adiungebat, maioraque onera suis ipse humeris ad pontem apportabat. vidisses tunc eius ponderis onus imperatorem facile ferre, cui vix tres simul milites pares essent. in hunc modum transmissio Euphrate statim praesidium Rhapsacium expugnat. occursum vero Chaldos et Coloniatas regionem quae inter Euphratem et Arrium effunditur iubens excurrere, ingenti praeda multisque captivis potitus est; castellaque, quod Curticii vocant et Chachon et Amer et Muriazum et Abdela, cepit ac diripuit. ipse Melitenem irrumpens, urbem eo tempore ingenti civium multitudine fretam affatimque barbarorum copiis munitam, quibus in occursum cum barbarico clamore ac stre-

ἀλαλαγμῶν καὶ φρουραγμάτων ἀπήντων αὐτῷ, τὴν οἰκίαν ἀρετὴν ἐπεδείξατο, ὡς μὴ μόνον τοὺς ὑπ' αὐτὸν ἀλλὰ καὶ τοὺς πολεμίους
 P 168 περιφανῶς ἐκπλυῆναι τὴν ἀνδρίαν αὐτοῦ καὶ εὐχέριαν. ἐμφρό-
 νως γὰρ ἄμα καὶ νεανικῶς προσμίζας τοῖς πολεμίοις, καὶ κατὰ
 χεῖρα γενναῖος φανείς καὶ τόλμη διαφέρων, καὶ παρὰ δεινὰ ὄρω-5
 μενος εὐθυραφῆς τε καὶ ἀκατάπληκτος, πρῶτος τοὺς ἀντιτεταγμέ-
 νους ἐτρέψατο φόνῳ πολλῷ· εἶθ' οὕτως οἱ σὺν αὐτῷ τοὺς κατ'
 αὐτοὺς ἕκαστοι καὶ μέχρι τοῦ ἕστεος ἀναίρουντες ἐδίωκον, ὡς πολ-
 λοῖς νεκροῖς τὸ πρὸ τῆς πόλεως πεδίον καταστρωθῆναι καὶ τὸ πρὸ
 τοῦ τείχους ἕδωρ αἵματι κερασθῆναι, πολλοὺς δὲ καὶ ζῶντας 10
 ἄλῳναι, καὶ ἄλλους τῷ δέει ἐκόντας αὐτομολῆσαι, τοὺς δὲ περι-
 λιπεῖς εἰς τὸ ἄστυ συγκλεισθῆναι καὶ τοῦ λοιποῦ ἔξοδον παντάπα-
 B σιν εἶργεσθαι. ἔνθα διανοεῖτο μὲν ὁ βασιλεὺς μηχανάς τε πῆγνυ-
 εσθαι καὶ ἅπαν ὄργανον πολιορκητικὸν μεταπέμπεσθαι καὶ ἔργα
 τόλμης καὶ γενναϊότητος περὶ τὴν τειχομαχίαν ἐνδείξασθαι· ὡς δὲ 15
 εἴωρα τὴν πόλιν τειχῶν τε περιβολῇ καρτεράν καὶ πλήθει τῶν ἀπὸ
 τοῦ τείχους ἀμνηνομένων δυσάλωτον, ἐπέθτετο δὲ παρὰ τῶν αὐτο-
 μόλων καὶ ἐπιτηδείων ἔχειν ἀφθονίαν πολλήν καὶ μὴ δεδιέναι χρο-
 νίαν πολιορκίαν, ἄρας ἐντεῦθεν τῇ Μανιχαίων προσέβαλε γῆ-
 δενδροτομήσας δὲ ταύτην καὶ τὰς οἰκίας πυρὶ δοῦς καὶ πᾶν δια-20
 φθείρων τὸ ἐν ποσί, τὸ Ἀργυροῦθ λεγόμενον αὐτῶν φρούριον καὶ
 τὸ Κουτακίου καὶ Στεφάνου καὶ Ραχὰτ ἐμπρήσας κατέσκαψεν.

1 ἀλαλαγῶν A
 παρὰ τὰ

3 τὴν om P
 17 δὲ] μὲν AP

5 παρὰ] παρὶ P. malim

pitu effusis ipse suae virtutis egregium specimen dedit, ut non modo eius asseclae sed et hostes illius palam fortitudinem dexteritatemque stupore admirarentur. solerter enim fortiterque hostibus congressus, manumque fortem et audacia praestantem fidentisque animi virum ac interritum terribilibus praeferens, primus adversam aciem magna strage fudit; tumque alii sibi quique adversos obiectosque ad urbis usque portas caedentes persecuti sunt, ut exterius urbis pomerium multis cadaveribus consterneretur vallique muro circumducti aqua cruore misceretur, multi etiam vivi caperentur, alii metu perciti ipsi sponte transfugerent; reliqui denique in urbe includerentur, omnique postmodum exitu penitus arcerentur. in his cogitabat imperator machinas figere, cunctaque expugnandis urbibus aptata instrumenta convehere, audacisque ac strenni animi facinora tentandis muris designare: sed cum videret urbem moenium ambitu manitissimam, eaque tutantium multitudine ac robore capti difficillimam, audissetque a profugis necessario comite abunde instructam, nec diutinam timere obsidionem, inde discedens in regionem Manichaeorum irrupit, excisisque arboribus ac aedibus igni succensis cunctisque obvisis devastatis eorum castellum Arganthum Cutacique et Stephanii et Rachatum concremans penitus evertit. postmodum subiecto

ἔτα τὸν ὑπὸ χεῖρα πάντα λαὸν πλουσίως φιλοφρονησάμενος, καὶ C
τῶν ἀριστευσάντων ἕκαστον ἀριστείοις τιμήσας, μετὰ πολλῶν λα-
φῶρων καὶ νικητικῶν στεφάνων ὑπέστρεψε πρὸς τὴν βασιλεύουσαν·
καὶ διὰ τῶν Χρυσῶν πυλῶν εἰσελθὼν ὡς οἱ πάλαι κατὰ τὴν μεγα-
σιλόδοξον Ῥώμην τῶν αὐτοκρατόρων τοὺς θριάμβους κατέγοντες,
καὶ τὰς παρὰ τοῦ δήμου νικητικὰς ἐκβολήσεις καὶ εὐφημίας δεξά-
μενος, καὶ πρὸς τὸ μέγα τῆς τοῦ Θεοῦ σοφίας ἀνάκτορον, ὡς τὰς
ἐχὰς καὶ τὴν προσήκουσαν εὐχαριστίαν ἀποδώσων, εὐθὺς ὡς εἶχεν
ἐξ ὁδοῦ παραγεγονώς, καὶ ὑπὸ τοῦ τότε πατριαρχούντος τῷ τῆς D
10^{της} στεφάνῳ ταινιωθεὶς, ἀπεκατέστη εἰς τὰ βασίλεια.

41. Καὶ πάλιν αὐτὸν φροντίδες πολιτικαὶ διεδέχοντο, καὶ
ταῖς ἀπὸ διαφόρων ἔθνων πρεσβείαις τὰ πρόσφορα ἐξημάτιζε·
καὶ πρὸς ἄλλῃον τοῖς τέκνοις συνευφρανθεὶς καὶ τῇ γυναικί, καὶ
τοὺς κατὰ τὸ ἄστυ περιελθὼν ἱερὸς καὶ θεῖος ναὸς καὶ τὰς
15^{ἐχὰς} ἀποδοῦς, συνήθως ἦν αὐθις ἐπὶ τῶν πολιτικῶν διοικήσεων
καὶ τῶν κρίσεων, τὴν περὶ τὸ ὑπήκοον κηδεμονίαν καὶ ἄγρυπνον
πρόνοιαν ἐνδεικνύμενος. οὐ διελίμπανε δὲ ὁμοῦς καθ' ἑκάστην P 169
αἰς τὸν ἱερὸν καὶ θεῖον ναὸν εἰσιῶν καὶ ἰκετεύων τὸν κύριον, καὶ
μοίαις πρὸς τοῦτο τὸν τε ἀρχιστράτηγον Μιχαὴλ καὶ Ἥλιον τὸν
20^{προφήτην} πρὸς Θεὸν προβαλλόμενος, τοῦ μὴ πρότερον τοῦ βίου
ἵπελθεῖν πρὶν ἢ τὸν τοῦ Χρυσόχειρος ὄλεθρον ἐπιθεῖν καὶ τρία
βῆλα τῇ αὐτοῦ καταπῆξαι μιὰρᾶ κεφαλῇ. ὁ καὶ γέγονεν ὑστερον.

omni milite large copioseque muneribus accepto, ac qui singulari virtute
fulserant, singulis decenti honorario donatis, multis auctus spoliis ac
victoriae sertis in urbem reversus est; ingressusque per Aureas portas,
quo fere ritu veteres imperatores in praemagnifica nobilique Roma trium-
phum agebant, faustis pro victoria populi acclamationibus omnibusque
deducentibus, in magnum dei sapientiae templum ad vota congruamque
gratiarum actionem deo persolvendam, statim ut erat ex itinere, pro-
fectus, atque a patriarcha victoriae corona redimitus, in regiam rece-
ptus est.

41. Rursus vero curae eum civiles sollicitabant, diversarumque
gentium oratoribus ad se convenientibus dandis responsis incumbabat;
pauculumque cum liberis ac uxore relaxato animo, ac sacrosanctis per
urbem voti precumque causa templis religiose lustratis, ex more rursus
civilibus administrationibus iudiciisque addicta opera, diligentiam ille
suam vigilemque curam erga subditos ostentabat. nullum tamen faciebat
suum quotidie in sacrum divinumque templum ingrediendi deumque
supplicibus votis exorandi, intercessoribus ad deum adhibitis tum Mi-
chaele caelestis exercitus principe, tum Elia propheta, ne prius vita ex-
cederet quam Chrysochiris interitum videret ac tria tela impuro illius
capiti infigeret; quod et postea contigit. sequenti enim anno, cum is

τῷ γὰρ ἐπιόντι χρόνῳ εἰς τὰς τῶν Ῥωμαίων ἐμβαλόντος χώρας τοῦ προμνημονευθέντος Χρυσόχειρος καὶ ταύτας ληϊζόμενου, ἀποστέλλει κατ' αὐτοῦ συνήθως ὁ βασιλεὺς τὸν τῶν σχολῶν ἐξηγούμενον. ὃς ἐξελθὼν καὶ πάντα τὸν Ῥωμαϊκὸν στρατὸν συμπαρалаβὼν, ἐπεὶ κατὰ πρόσωπον ἐμφανῶς ἀντιστῆναι πρὸς αὐτὸν ἀπέ-
B δειλία, τὰ τῶν Ῥωμαίων στρατεύματα συμπαρλείπετο τέως αὐτῷ ἀπὸ τίνος διαστήματος, καὶ τὰς μερικὰς ἀνεῖργε καταδρομάς, καὶ οὐ συνεχώρει κατὰ τῆς χώρας ἀδεῶς διασχιδνασθαι. ὡς οὖν τὰ μὲν δρῶν τὰ δὲ ἀπρακτῶν ὁ βάρβαρος, ἤδη καὶ τοῦ καιροῦ καλοῦντος αὐτόν, τῆς πρὸς τὰ οἰκεία ἐπανόδου ἐμνήσθη καὶ μετὰ ¹⁰ λείας συχνῆς πρὸς τὴν ἰδίαν χώραν ὑπέστρεφεν, ἀφώρισε δὺο τῶν στρατηγῶν ὁ τῶν σχολῶν ἐξηγούμενος, τὸν τε τοῦ Χαρσιανοῦ καὶ τῶν Ἀρμενίων, μετὰ τῆς περὶ αὐτοὺς δυνάμεως ἕκαστον, ὥστε συμπαρομαρτεῖν καὶ ἐφέπεσθαι τῷ Χρυσόχειρι ἄχρι τοῦ Βαθυρρύακος, κάκειθεν εἰ μὲν ἐπαφήσει κατὰ τῶν Ῥωμαϊκῶν ὁρίων ¹⁵
C στρατὸν, δῆλον τοῦτο τῷ δομestikῷ ποιήσασθαι, εἰ δὲ πρὸς τὸν οἰκείον φωλεὸν ἀμεταστρεπτὶ βαδίζων εἰσδύνειεν, λίσαντας τοῦτον αὐθις ἐπανελθεῖν πρὸς αὐτόν. (42) ἤδη οὖν τοῦ βαρβαρικοῦ στρατεύματος γεγονότος ἐν ἐσπέρας καιρῷ κατὰ τὸν καλούμενον Βαθυρρύακα καὶ αὐλισμένον κάτω πρὸς τὴν τοῦ ὄρους ὑπώρειαν, ²⁰ τῶν δὲ Ῥωμαϊκῶν στρατηγῶν καταλαβόντων τὰ τούτου μεταωρότερα καὶ τὸ μέλλον ἀποσκοπούντων, ἐμπίπτει τις ἔρις περὶ τῶν πρωτείων καὶ ἄμιλλα τοῖς τῶν δύο θεμάτων στρατιώταις καὶ

4 ὃς ἐξελθὼν om P

12 ἀφηγούμενος A

22 τῶν om A

quem dicebam Chrysochir Romanam dicionem invasisset eamque devastaret, misit ex more imperator in eum scholarum domesticum; assumptoque omni Romano exercitu, licet palam concerta acie cum illo pugnare non auderet, interim tamen Romanis cohortibus ex certo intervallo insequentibus, obstabat ne hinc inde excurrere ac palando per loca dispergi auderet. cum igitur barbarus, partim rebus ex voto cedentibus partim frustrato conatu, iam etiam tempore vocante, ad sua redire stauisset gravique onustus praeda domum rediret, scholis praefectus duobus ducibus, quorum unus Charsianus alter Armeniacus praecerat, praecipit ut cum iis quas ducebant cohortibus Chrysochirem pone sequantur usque ad Bathyrthyacem; indeque, si quidem adversus Romanorum fines copias immitteret, id domesticum significarent: sin recto itinere in suam se latebram reciperet, illo dimisso ad ipsum rursus redirent. (42) iam itaque ad eum qui dictus est Bathyrthyaci locum, advesperascente die barbarorum devectus exercitus ad pedes montis consedit. Romanorum duces illius superiora occupant, ac quid eventurum sit dispiciunt. interim inter duorum thematum milites, et ordinum turmarumque ductores ac manipularios, contentio quaedam et pugna de virtutis praestantia in-

ταξίρχαις καὶ λοχαγγοῖς, τῶν μὲν τοῦ Χαρσιανοῦ εἰντοῖς ἐπι-
 γραφόντων τὸ πρᾶβείων τῆς κατ' ἀλκὴν ἀρετῆς, ἔμπαλιν δὲ τῶν
 Ἀρμενιακῶν μὴ μεθιεμένων τῆς ἐν τοῖς πολέμοις ἀνδρίας τὸ πρω- D
 τίων ἐκείνους λαβεῖν. ὡς οὖν ἐπὶ πλεον τὰ τῆς φιλονεικίας αὐτοῖς
 εἰχόμεναι καὶ τὰ φρονήματα διεφρόνιστο, λεχθῆναι φασὶ παρὰ τῶν
 κρητευόντων τοῦ τῶν Ἀρμενιακῶν συστήματος ὡς ἵνα τί μάλιστα ἐν
 λόγοις ἕκαστοι θρασυνοῦμεθα καὶ ἀδχοῦμεν διακενῆς, ἔξδν τοῖς
 ἔργοις τὴν ἀμφισβήτητον ἀρετὴν ἐπιδείξασθαι; τῶν γὰρ πολεμίων
 οὐ μακρὰν ἀπεχόντων, ἔξεστιν ἐπὶ τῶν ἔργων φανῆναι τοὺς ἀρι-
 10 στείς καὶ ἐκ τῆς κατὰ χεῖρα γενναιότητος κρηθῆναι τοὺς ὑπερέχον-
 τας. τοὺς τοιοῦτους τοίνυν λόγους διακηκοότες οἱ στρατηγί, καὶ
 τὴν πρὸς ἀνδρίαν ὁρμὴν καὶ προθυμίαν κατανοήσαντες τοῦ λαοῦ, P 170
 σινησάντες δὲ καὶ τὴν ἀπὸ τοῦ τόπου βοήθειαν, ὅτι ἔξ ὑπερδε-
 ξίων τοῖς ἐν ἐπιπέδῳ κατηγλισμένοις μέλλουσι ἐπιτίθεσθαι, διχῆ
 15 διαφοῦσι τὴν δύναμιν· καὶ τὸ μὲν ἔκκριτον αὐτῆς ἄκρις ἔκτης
 ἱακοντιάδος μετὰ τῶν γε τῶν στρατηγῶν προσβαλεῖν ἐκρίθη τῶ
 τῶν βαρβάρων στρατῶ, τὸ δὲ λοιπὸν τῆς εὐαριθμήτου Ῥωμαϊκῆς
 στρατιᾶς ἐς δόκησιν πλήθους αὐτοῦ που πρὸς τὰ μετέωρα συσκευ-
 ῶσαντες, καὶ σύνθημα δόντες καιροῦ, ἴν' ὅταν οὗτοι προσβά-
 20 λωσι τοῖς ἐχθροῖς, κάκεινοι σὺν ἀλαλαγμῶ μεγίστῳ καὶ σὺλπηξι,
 στεπαχοσόντων καὶ τῶν ὁρέων αὐτῶν, ἐκπληκτικὴν βοήν ἀναρρή- B
 ῶσιν, πᾶσι τὰς πανοπλίας ἐνδύονται, καὶ ἀφανῶς διὰ νυκτὸς τῆ

6 τῶν om P
 centibus Getis.

15 τασῆς A
 προσβαλεῖν om A

16 Allatius Γέτων manudu-

ca. Charstantiae virtutis, quae in fortitudine est, primatum sibi vin-
 dicabant: contra Armeniaci nihil se illa virtute iis impares omnino ob-
 tuebantur. aegrescente itaque rixa, et cum partium irritaretur ferocitas,
 ab Armeniacorum coetus primoribus in haec verba peroratum ferunt.
 "quid frustra verbis singuli ferocimus atque iactamus, cum in promptu
 sit virtutis specimen dare, qua de ambigimus? cum enim hostes haud
 longe absint, possunt qui viri praestantes existant, facinoribus editis
 inclarescere, ac qui fortè robore praecellat, iudicio primas obtinere." his
 ergo doctores sermonibus auditis, militumque ad impressionem faciendam
 fortem animum atque alacrem considerantes, nec non ipsius loci oppor-
 tunitatem haud leve sibi ad victoriam momentum afferre sentientes, quod
 e sublimi loco impetum in hostes erant facturi, qui in valle castra ha-
 bebant, duas in partes copias dividunt. selectiorem manum ad sexcen-
 tos cum ipsis ductoribus in hostem irruere decernunt: reliqui numero
 non multi in sublimi starent, confertae multitudinis speciem praeferebant,
 data temporis tessera, ut cum illi hostem adorirentur, illico hi maximo
 cum plausu et tubis canentibus terribilem rugitam una quoque reboanti-
 bus montibus ederent. sic arma induunt, ac occulte per noctem ad ho-

Theophanes centis.

18

στρατοπεδεία τῶν δυσμενῶν πλησιάζουσι. πρὸ τῆς ἑω δέ, οὐπω τοῦ ἡλίου τὸ ὑπὸ γῆν τελείως παραλλάξαντος ἡμισφαίριον, βοῆ στιβαρᾷ παιανίσαντες καὶ τὸ "σταυρὸς νενίκηκε" συμβοήσαντες ἐπιτίθενται τοῖς ἐχθροῖς, συνεπιαλαζάντων ἀπὸ τοῦ ὄρους καὶ τῶν λοιπῶν. εὐθὺς οὖν τῷ ἀνεπίστῳ καταπλαγέντες οἱ βάρβα-⁵ροι, καὶ μήτε συστῆναι μήτε τὸ ἐπιὼν πλήθος ὅσον ἐστὶ λαβόντες καιρὸν κατιδεῖν, μήτ' ἄλλο τι σωτήριον ἑαυτοῖς ἐκ τοῦ παραγρήμα ἰσχύσαντες συνιδεῖν, ἔωρμησαν πρὸς φυγὴν, τῆς τοῦ βασιλέως τού-
C τους πάντως ἐπιμόνου ἐκδειματούσης εὐχῆς καὶ συνελαυνούσης πρὸς ὄλεθρον. τῶν οὖν διωκόντων ῥωμαίων καὶ τοὺς μὴ συνόν-¹⁰τας συνεχῶς ἐπιβουμένων στρατηγούς καὶ τὰ τάγματα καὶ τὸν τῶν σχολῶν ἀφηγούμενον, καθάπερ αὐτοῖς συντέτακτο, καὶ τῶν φευγόντων εἰς πλείονα φόβον συνελαυνομένων καὶ ταραχήν, συνέβη μέχρι μιλίων τριάκοντα γενέσθαι τὴν δίωξιν καὶ τὸν μεταξὺ χώρον ἀπειροῖς καταστρωθῆναι νεκροῖς. (43) ὅτε καὶ τὸν ἀναιδῆ καὶ¹⁵ θρυσὸν ἐκεῖνον Χρυσόχειρα λέγεται, σὺν ὀλίγοις φεύγοντα τῶν περὶ αὐτὸν, ἐπικαταδιώκειν Ῥωμαίων τινά, τὸ Πουλάδην παρωνόμιον φέροντα, ὃν συνέβη ποτὲ κατὰ Τεφρικήν γεγονότα αἰχμάλωτον διὰ τὸ ἀστείσμου μετέχειν καὶ χάριτος συνήθη καὶ γνώριμον
D χρηματίσαι Χρυσόχειρι. ὃν ἰδὼν ὁ βάρβαρος τότε μετ' ἐνθου-²⁰σιασμοῦ καὶ προθυμίας διώκοντα, ἐπιστραφεὶς "τί σοί" φησι "κακόν, ὃ ἄθλιε, διεπραξάμην, Πουλάδην, ὅτι με οὕτω καταδιώ-

3 καὶ τὸ — συμβοήσαντες om A

17 Ῥωμαίων A

stium castra accedunt. summo autem mane, cum necdum sol emenso penitus subiecto nobis hemisphaerio emersisset, magna voce paeana cantantes, et "vicit crux" conclamantes, aggrediuntur hostem, simul reliquis de monte militarem conclamationem edentibus. at barbari subito re insperata perterriti, neque inter se coire nec contemplandae irruentium hostium multitudinis tempus habere, neque omnino quicquam salutare consulere posse, sed fugae se dare, imperatoris prorsus assidua ad deum precatione eos perterrente atque in interitum propellente. Romanis itaque insequentibus, absentesque duces atque ordines scholiaque praefectum continere compellantibus, sicut fuerat praeceptum, aucto fugientium pavore ac tumultu ad trigesimum miliare persequuntur, interiectumque spatium cadaveribus consternunt. (43) inter haec etiam impudentem audacemque illum Chrysochirem, cum paucis suoribus fugientem, Romanorum quendam, cognomento Puladem, persecutum ferunt, qui Tephricae quondam captivus, quod festivus esset ac lepidus, Chrysochiri innotuerat et ab eo in familiaritatem fuerat admissus. hunc ut vidit barbarus furiose alacrique animo insequentem, conversus ad eum "quid tibi" inquit "mali feci, miser Pulade, quod sic insane perempturus me persequeris?" cui ille brevibus "quod nimirum munerum in me collatorum vicem me tibi hodie redditurum deo bene propicio, confido, pa-

κεις ματωδῶς, ἐπιθυμῶν ἀνελεῖν με; ὁ δὲ συντόμως ἀντέφησεν
 οὐ τῶν ἐδεργεσιῶν σου, πάτρων, τὴν ἀμοιβὴν ἀποδοῦναι σοι κατὰ
 τὴν παροῦσαν ἡμέραν πεποιθώς εἰμι ἐν Θεῷ, καὶ διὰ τοῦτο κατα-
 δώκω ὀπίσω σου. ὡς οὖν ὁ μὲν προΐει οἶα βεβλαμμένος τὰς
 5 φρένας ὑπὸ Θεοῦ, ἀπεγνωσμένος τε καὶ δειλός, ὁ δὲ ἐφέπτετο μετ'
 εὐτολμίας καὶ θάρρους νεανικοῦ, ἐντυγχάνει τόκρω βεθελα ὁ δασ-
 κόμιμος, ἦν ὑπερηθῆσαι ὁ ἵππος ἐπεδειλία τε καὶ θιώκλιζεν. καὶ P 171
 ἔως περὶ ταύτην ὁ Χρυσόχειρ εἶχε τὸν νοῦν, βάλλει τούτον ὁ
 Πολλάδης κοντιῶ κατὰ τῆς πλευρᾶς, καὶ εὐθέως περιδινηθεὶς τῷ
 10 ἀλγήματι κατερρῆ τῷ ἵππου. καὶ τῶν οὖν αὐτῶ τις, ἧ Διαι-
 κητίης ἦν τὸ ἐπάννυμον, ἀπὸ τοῦ αἰκείου ἵππου ῥίψας ἑαυτὸν ἐπι-
 μελείας ἤξιον τὸν πεισόντα δεσπότην, καὶ τοῖς οἰκείοις γόνασι τὴν
 ἐκείνου κεφαλὴν ἐπιθεὶς τὸ συμβᾶν ἀπωδύρετο. ἐν τοσοῦτω δὲ
 προσγίνονται τῷ Πολλάδῃ καὶ ἕτεροι, καὶ καθαλλόμενοι τῶν ἵπ-
 15 πων τὴν τοῦ Χρυσόχειρος ἀποιέμενουσι κεφαλὴν λειποψυχοδότης
 ἤδη καὶ ἐκλιμπάνοντος, συγκαταλέγουσι δὲ καὶ τὸν Δικωνιτίην
 ἐκείνον τῷ τῶν λοιπῶν δεσμίῳ ἀριθμῷ. οὕτω δὲ παραδύξως B
 καταπολεμηθέντων τῶν δυσμενῶν καὶ τοῦ Χριστιανικοῦ ἔφωδέν-
 τος κινήματος, συντόμως μετὰ τῶν τῆς χαρᾶς ἀγγέλων προσου-
 20 ποσιέλλεται βασιλεῖ ἢ τοῦ Χρυσόχειρος κεφαλῆ. ἐτόγγασε δὲ
 τρικᾶπτα διάγων κατὰ τὸ Πετρίον λεγόμενον, ἐνθα τὸ σμνεῖον
 τῆς τῶν οἰκείων θυγατέρων διατριβῆς ἐξηματίζεν. καὶ τῆς κεφα-
 λῆς προσερχθείσης τῶν οἰκείων ἀναμνησθεὶς προσευχῶν, καὶ πρὸς

1 ἀπέφησεν P 7 ὑπεδειλία? 15 τὴν om P 16 ἤδη om P
 23 προσερχθείσης om A

trone; ideoque retro te insequor." praecipit itaque ille quasi mente ca-
 ptus ac attonitus, desperata salute, ac nimium avidus: Pulades intre-
 pide audacique animo insequabatur, donec ad altam foveam devenit
 est. substitit equus, prae voragine transillire trepidans titubansque.
 dumque circa eam Chrysochir animum intendit, huic Pulades evato la-
 tera transfigit; statimque doloris vi circumactus equo decidit. tum e
 comitatu unus, cui Diaconitzae nomen, se equo proripiens dominum col-
 lapsam procurabat, eiusque capite genibus suis appposito casum deplora-
 bat. interim alii Puladae succrescunt, equisque exsidentes Chrysochiris
 fere exanimati caput a cervice revellunt. Diaconitsem vero ipsum quo-
 que victis aliis adiungunt. sic pene inaudito eventu praetorque spem
 omnem debellatis hostibus ac Christianorum exaltata gloria, cito cum
 gaudii nuntiis Chrysochiris quoque caput imperatori mittitur. versaba-
 tur ille per id tempus apud Petrium, ubi monasterium erat, in quo eius
 filiae pietatis palaestra exercebantur. allato capite votorum suorum pre-
 camque memor, intentoque in eum cum lacrimis mentis oculo qui facit

αὐτὸν ποιοῦντα τὸ θῆλημα τῶν ἐπικαλουμένων αὐτὸν μετὰ δακρύων
 τὸν τῆς διανοίας ἐκτείνας ὀφθαλμὸν, τόξον ἐνεχθῆναι καὶ βέλη
 C προσέταξε, καὶ θῆκτον τὴν νευρὰν ἐκτείνας τρία κατὰ τῆς παλα-
 μναίας κεφαλῆς ὀπισθοφανῶς ἀφῆκε βέλη, καὶ εἰς οὐδὲ ἓν ὄλωσ
 διήμαρτεν, ἐναγιασμὸν τινα τοῦτον ἄξιον τοῦ δυσσεβοῦς προσαγα- 5
 γεῖν αὐτῷ οἴηθεις ἀντὶ τῶν πολλῶν μυριάδων, ἃς ἐν πολλοῖς τῆς
 ἐπικρατείας αὐτοῦ κατηγάδωσεν ἔτεσι. καὶ τὰ μὲν κατὰ τὸν
 Χρυσόχειρα καὶ τὴν ἀνθοῦσαν τότε δόναμιν τῆς Τεφρικής τοιοῦ-
 τον τὸ τέλος ἰδέξατο συνεργεῖα Θεοῦ, ταῖς πολλαῖς ἰκισταῖς καμ-
 φθέντος Βασιλείου τοῦ εὐσεβῶς βασιλεύοντος. 10

44. Ἄρτι δὲ τοῦ αἰοιδίμου πατριάρχου Ἰγνατίου ὁσέως καὶ
 Διαρέστως τὸν βίον ἀνύσαντος, καὶ ὑπὸ πλουσία τῇ πολιῇ καὶ τῇ
 κύνκῳ δορυφορία τῶν ἀρετῶν καὶ τῷ παρὰ πάντων μακαρισμῶ
 τὴν παροῦσαν ἀλλαξαμένου ζωὴν καὶ διαβάτος πρὸς τὴν ἀμει- 15
 D νονα, ἀπέδωκεν αὐθις τὴν ἐκκλησίαν καλῶς τῷ μὴ καλῶς ἀντι-
 ποιῆσαι τὸ πρότερον δόξαντι, καὶ κατέστησεν ἐννόμως τότε καὶ
 κανονικῶς τὸν σεφάτατον Φώτιον ἐπὶ τὴν σχολάζουσαν καθέδραν
 τῆς βασιλίδος τῶν πόλεων. οὐ μὴν οὐδὲ πρὸ τούτου διέλειπε φιλο-
 φρονούμενος αὐτὸν καὶ τιμῶν διὰ τὴν ἐν αὐτῷ παντοδαπὴ σοφίαν
 τε καὶ ἀρετὴν, ἀλλὰ κἄν εἰ τῆς καθέδρας μετέστησεν, οὐδὲν τοῦ 20
 δικαίου θέλων ἄγειν ἐπίπροσθεν, ὅμως τῶν εἰς παραμυθίαν οὐδὲν
 ἐπέλειπε παρεχόμενος. ἔθεν κἄν τοῖς βασιλείοις διατριβὴν αὐτῷ

8 ἐκτείνας P
 20 κἄν] μὴν A

12 πολιῇ] σιῇ A

14 προσεῦσαν A

voluntatem invocantium eum, afferri ad se arcum ac sagittas praecepit,
 ocisque nervum tendens tres a tergo in sceleratum caput sagittas mi-
 sit, ac ne in una quidem erravit, hanc quandam impietatis scelerumque
 dignam expiationem se illi adhibere ratus pro tantis hominum milibus,
 quos per multos sui principatus annos perdiderat. atque hunc finem
 habuerunt res Chrysochiris, sicque evanuit florentis tunc Tephricae po-
 tentia, opitulante numine inque rem pie imperantis Basilii assiduis pre-
 cibus facto propitio.

44. Iam vero viro inclito patriarcha Ignatio sancte deoque placitis
 moribus vita perfuncto, opulentaque canitie ac virtutum obvallante choro
 cunctisque laudantibus virumque praedicantibus vivis exempto et ad
 meliorem vitam translato, ei rursus ecclesiam rite reddidit, qui non rite
 sibi ante eam vindicare visus erat; legitimeque ac canonicè sapientissi-
 mum Photium in regiae urbis vacante sede constituit, quanquam ne prius
 quidem omni eum humanitate accipere honoremque habere cessabat, qua
 ille omnis generis sapientia atque virtute praeditus erat. verum quan-
 quam sede deturbarat, quod sane nihil sibi iustitiae cultu potius esse
 volebat, nihil tamen quod solandae viri fortunae esset mittebat. unde

δοὺς τῶν οἰκετῶν παιδῶν ἀπέδειξε παιδευτὴν καὶ διδάσκαλον. οὐ-
τως οὐδένα, καθ' ὅσον οἶός τε ἦν, περιεώρα λυπούμενον, ἀλλὰ P 172
πᾶσω εὐμενῶς τε καὶ προσηγῶς προσεφέρετο καὶ τὸν δυνατὸν τρέ-
πον οὐκ ἠμέλει παραμυθούμενος.

5 45. Ἀλλὰ καίπερ οὕτω πατρικῶς τε καὶ κηδεμονικῶς πρὸς
τοὺς ὑπὸ χεῖρα διατιθέμενος, εἶχεν ὁμοίως τοὺς μισοῦντας, μᾶλλον
δὲ φθοροῦντας καὶ ἐπιβουλεύοντας αὐτοῦ τῇ ζωῇ. ὁ γὰρ οὕτω
λεγόμενος Κουρκοῦσας ὑπὸ πλοῦτου καὶ τροφῆς ἔξυβρίσας, ὡς
ἴσασ, τυραννίδος ἐρεῖ, καὶ ὁμοφρόνων πληθὺν συνωμῶτας λαβῶν
10 κινδὸν ἐζήτει τῆς ἐπιθέσεως. ὡς δὲ πρὸς τοῦτου τὰ τῆς συσκευῆς
ἐξ ἐνὸς τῶν συνωμοτῶν ἐμηνόθη τῷ βασιλεῖ, παραδίδονται τοῖς B
πῆμοις οἱ ποτηροί. ἀλλὰ πάλιν ἡ τοῦ γενναίου βασιλέως φιλαν-
θρωπία τὴν τῶν νόμων ἀστυρίαν παρέθραυεν καὶ τὰς κοινὰς ἐμε-
τρίαις διὰ τοῦ προεξάρχοντος ἐκκοπέτους τοῦς ὀφθαλμοῦς, οἱ
15 λοιποὶ δὲ αὐτῶν εἰς τὸ σῶμα πληγῶν καὶ τῆς ἀφαιρέσεως τῶν τρι-
χῶν φιλανθρωπῶς ἰσοφρονίζοντο. καὶ οὗτοι μὲν οὕτως πατρικῶς
μᾶλλον ἢ δεσποτικῶς πρὸς τὸ καθεστῆκός ἐπαγγέοντο.

46. Αὐτὸν δὲ οὐκ εἶα καθεύδειν ἢ ὑπὲρ τῶν ὄλων φρον-
τις καὶ τὰ ἔτι περιλιπὴ τρόπαια. ἀλλὰ πρῶτον μὲν τὸ πλεῖστον
20 τῆν Ῥωμαϊκὴν ἐπικράτειαν ὠφελούην ὀχυρώτατον κάστρον, τὸ Λοῦ- C
λον λεγόμενον, τῇ φθυσίᾳ περιετῆ ῥαθυμία καὶ τῇ τῶν λυσιτε-

15 τὸ om P

etiam assignato ei in regis habitaculo liberorum suorum institutorem ac
disciplinis praefecerat. ita neminem, quoad licebat, maestis illius rebus
negligebat, sed cunctis benigne placidoque utebatur; ac quibus modis
poterat, omni studio levamen adhibebat.

45. Quamquam vero sic patris humanitate erga subditos afficieba-
tur eorumque sedulo curam gerebat, non defuerunt tamen qui cum odio
habere, seu potius qui inviderent ac vitae insidiarentur. nam Cur-
cas, quem vocant, opibus deliciisque lascivens tyrannidem, ut par est,
affectabat, adianctaque coniuratorum pari animorum consensu turba ag-
grediendae rei commodum tempus expectabat. uno tamen ex consuratis
ante aggressionem instructas illi detegente insidias, traduntur legibus
sclerati. horum tamen generosi imperatoris clementia legum severita-
tem tantisper mitigavit ac poenas moderata est. excussis itaque oculis
ei qui auctor consurationis exstiterat, reliqui infectis verberibus adem-
pnaeque capillis humanius castigati sunt. ac illi quidem in eum modum
paterna magis indulgentia quam herili severitate ad officium sanio-
remque mentem sunt reducti.

46. Enimvero communes rei publicae curae, et quae superioribus
tropaec restabant adilienda, somnos ei divellebant. verum primum
castrum Laium Romanae rei utilissimum, ipsum munitissimum, superio-
rum temporum praefecta vecordia eorumque neglectu quae e re communi

λῶν ὀλιγωρία αὐτανδρον παρὰ τῶν Ἀγαρηῶν ληφθῆν καὶ διὰ τὴν
 ἀπὸ τοῦ τόπου ἀσφάλειαν ὀχυρωθῆν καὶ κρατούμενον, τῇ οἰκίᾳ
 συνῆσαι καὶ ἐπιμελεῖα ὁ βασιλεὺς καὶ τῷ ἀφθόνῳ τῶν δωρεῶν,
 παιδῶ καὶ βίαν προσαγαγῶν, τῆς βαρβαρικῆς ἐπικρατείας μετέ-
 στησε καὶ πρὸς τὴν προτέραν ἔξουσίαν τῶν Ῥωμαίων μετήγαγεν⁵
 ἀφ' οὗ καὶ τὸ Μελοῦος κάστρον πρὸς αὐτὸν ἔκουσίως μετέθετο
 καὶ δεσπότην ἑαυτοῦ τὸν αὐτακράτορα ἀνηγόρευσε. τὴν δὲ τῶν
 D Μανιχιῶν πόλιν τὴν Καταβάταλα καλουμένην κατὰ τὸν καιρὸν
 ἐκεῖνον διὰ τῶν οἰκείων στρατηγῶν ἐξεπύρρησεν. ἀλλ' οὐ τοσοῦ-
 τον αὐτὸν ἢ δι' ἑτέρων πρόθεσις εὐφραίνειν, ὅσον ἦν ἵα τὸ μὴ τοῖς 10
 αἰτοῦ νόμοις καὶ κινδύνοις τὰ τρόπαια ἴστασθαι. διὰ τοῦτο αὐτῶς
 καὶ Κωνσταντῖνον τὸν πρῶτον τῶν νῦν προσλαβόμενος, ὡς ἂν
 αὐτὸν οἶα γενναῖον σκύλακα πολεμίων γέυση φόνου καὶ αὐτὸς αὐτῷ
 διδύσκαλος τῶν τακτικῶν καὶ τοῦ πρὸς τοὺς κινδύνους εὐθαρσῶς
 παρυστήματος γένηται, σὸν αὐτῷ κατὰ Συρίας ἐξώρμησε, καὶ 15
 τὴν πρὸς τῷ Ἀργεῖα Καισάρειαν τὴν πρῶτην τῶν Καππαδόκων
 P 173 πόλιν καταλαβῶν, καὶ τακτικῶς τὸν ὑπ' αὐτὸν ἐξοπλίσας λαὸν
 λογάδων, ἐκ τούτων μοῖραν ἀπέτεμε καὶ ὡς προδικρευνητὰς καὶ
 προδιόπτας ἔμπροσθεν ἐξαπέστειλε, καὶ κατόπιν αὐτὸς μετὰ τῆς
 βαρείας δυνάμεως ἔπειτο, ἵνα ἐνεργοῦ μαχαίρας ἤγηται τὸ ἀκμαῖό- 20
 τaton, τὸ δὲ ἔτι στιβαρώτερον ἀπελαύνηται. οἱ τὰς ἐρήμους
 ὀξέως διαδραμόντες τὰ φρούρια, τό τε Ψιλοκάστελλον καὶ τὸ
 Παρραμοκάστελλον, ἐξεπύρρησαν, καὶ τοὺς ἐν αὐτοῖς καταληφθῆν-

1 αὐτανδρον A	4 προσάγων P	5 κατήγαγεν P	8 τὴν
om P	10 κόρησις margo Combef.	ὅσον om A	ἦν ἵα το
μη AP	12 καὶ] τὸν P	15 ὄρμησε P	16 Ἀργεῖα A

forent cum omni oppidanorum turba ab Agarenis captum, obque loci
 securitatem iis munitum ac praesidio servatum, prudentia sua ac cura
 imperator, munerumque copia, qua vi qua suasioe, barbarorum dicioni
 exoussit Romanoque imperio iterum subiecit. ex quo et castrum Melus
 se illi sponte dedit, dominumque imperatorem agnovit. Manichaeorum
 urbem Catabatalam dictam eo tempore per duces suos excidit. non sic
 tamen delectabat quod per alios excisa esset atque direpta, ac moleste
 habebat quod non suis ipse laboribus tropaea erigebat. rursus itaque,
 assumpto Constantino filiorum natu maximo, ut tanquam generoso catulo
 hostium ei caedis gustum faceret, artisque militaris nec non fortis au-
 dacisque animi inter pericula ipse illi praeceptor foret, illo comite ad-
 versus Syriam profectus est; veniensque Caesaream, quae ad Argeam
 montem est, primam Cappadocum urbem, exque militari ratione suos
 exerceans, avulsam ex eis selectiorum partem velat rimatum ac specula-
 tum regionem praemisit: ipse cum gravi militia pone ibat, ut pugnacis
 ensis vivida magis virtus praeciret, solidior sequeretur. desertis illi brevi
 superatis, arces Psilocastellum et Parracastellum diriperunt, inque illis

τας ἠδραποδίσαντο. καταπλαγέντες δὲ τῷ δέει τῆς ἐπιούσης
 δυνάμεως οἱ τὸ τοῦ Φαλακροῦ λεγόμενον κάστρον οἰκοῦντες ἔκου-
 σίως τῷ βασιλεῖ προσεχώρησαν. ὁ δὲ τοῦ Ἀμβρον υἱὸς Ἀπάβ-
 δελε Ἀναζάρβης ἀμέρας, ἕως μὲν μακρὰν ἀπέειχεν ὁ βασιλεὺς, B
 5 βαρβαρικῶς ἐθρασύνετο, τότε δὲ μετὰ τοῦ τῶν Μελιτηνῶν στίφους
 φηγῆ τὴν σωτηρίαν ἐπορίζετο, μὴν ἀσφάλειαν ἠγνούμενος ἱκανὴν
 τὸ λαθεῖν ὄποι γῆς καταδέδουκεν. τῇ δὲ τῆς τοιαύτης ἐφόδου
 φθορᾶ καὶ τῆς Καῖσου ἦτοι τῆς Κατασάμας καὶ τῆς Ῥοβὰμ ἦτοι
 τῆς Ἐνδελεχόνης ἢ πόρθησις γέγονεν, ἅμα δὲ καὶ ἡ τῆς Ἀνδάλου
 10 καὶ ἡ τῆς οὕτω λεγομένης Ἐρημοσυναίας, ὅτε καὶ Σήμας ἐκεῖνος
 ὁ τοῦ Ταῆλ, τὰς δυσχωρίας κατέχων τοῦ Ταύρου καὶ ἐξ ἐφόδου
 τὰς τῶν Ῥωμαίων λυμαινόμενος ἐσχατίας, πρὸς τὸν βασιλεῖα
 κατέφυγεν.

47. Εἰ δὲ συντόμως καὶ ψιλῶς τὰ οὕτω μεγάλα αἰστέι κατ' C
 15 ἐπιδρομὴν ἀπαγγέλλομεν, μηδεὶς θαναμαζέτω, ἀλλὰ μηδὲ ἔγκα-
 λείτω. ἅμα γὰρ τὴν ταχύτητα τῶν πράξεων ἐκείνων μιμεῖσθαι ἢ
 διήγησις ἔοικεν, καὶ διὰ τοῦτο οὕτως ἴστιν ἀπλή τε καὶ ἐπιτρέ-
 χουσα· θᾶπτον γὰρ ἠρέθη τότε ἐκεῖνα καὶ τῶν πράξεων ἔλαβε τὴν
 συντέλειαν ἢ νῦν ἀπήγγελλται. ἄλλως τε καὶ ἐπεὶ ὁ χρόνος ἤδη
 20 βρέσας διὰ μέσου πολλὰς τὰ κατ' ἕκαστα τῶν ἔργων διὰ τῆς μετα-
 ξῦ σιγῆς οἶον ἠμαύρωσε, καὶ οὕτα παρατάξεων τρόπους οὔτε
 προσβολῶν ἐφόδους οὔτε φαλάγγων ἐκτάσεις καὶ συστολὰς οὔτε
 στρατηγημάτων ἐπιχειρήσεις εἰδέναι καὶ ἀπαγγέλλειν ἔχο- D

4 Ἀναζάρβης ἀμέρας om A 5 μετὰ Μελιτηνῶν A 6 μόνον A
 9 Ἀρδάλου A 10 ἐρήμου Συναίας A 11 ὁ Τουταῆλ A,
 omisissis τὰς δυσχωρίας - λυμαινόμενος ἐσχατίας 23 ἀπαγγέλλειν A

repertis capitibus decesserunt. adventantium copiarum metu exterriti Phalacri
 castri incolae sponte imperatori deditionem fecerunt. Ambri filius Apabde-
 les Anazarbi ameras, procal agente imperatore barbarico more ferociens,
 tunc eiusque praesentia Melitenensium se turmae commiscens fuga salutem
 expedit, unum hoc sibi ad securitatem idoneum ratus, si lateret, quo
 cunque tandem terrae sinu atque latetura se abdidisset. huius irruptionis
 caede et Caisus sive Catasama, et Robana sive Endelechone diripiuntur:
 itaque Ardala et quam vocant Eremosycaea. tunc et Semas ille Taelis
 filius, qui Tauri montis angustiis insidens grassando Romanorum fines
 depopulabatur, ad imperatorem confugit.

47. Quodsi brevis simpliciusque ac quasi cursim sic magna anno-
 tatus, nemo miretur nec eo nomine criminetur: simul enim istiusmodi
 operum facinorumque celeritatem aculari videtur; qua sic leviter sim-
 pliciusque transcurrit. citius enim tunc illa capta praesidia designata-
 que facinora quam nunc a me narrata sunt. praeterea cum longi iam
 temporis mora res singulas gestaue facinora silentio velut obscuravit,
 ac nec pugnarum modos nec ex impetu aggressiones neque exprorectas
 contraeque phalanges nec stratagematum pro tempore usus vel scire possi-

μεν, οὐκ ἔστι περὶ τὰ κατὰ μέρος ἐγχερονίζειν καὶ οἶον ἐμφιλοχωρεῖν, ἐξ ὧν πλατύνεται τὸ διήγημα. τὰ δὲ ἀμάστυρον ἔχοντα τὴν πίστιν, εἰ καὶ λέγεται πολλάκις, ἀλλ' ἡμεῖς ἀβασανίστως προσδέχεσθαι οὐ βουλόμεθα διὰ τὸ μὴ δόξαι πεπλασμένην μὴ γεγονότων πραγμάτων διήγησιν ἀνατιθέναι τῷ βασιλεῖ, μάλιστα 5
 P 174 οἱ δὲ μηδὲ τὰ παρὰ πάντων ὁμο-
 λογούμενα δυνάμενοι ἢ σχολάζοντες παραδοῦναι γραφῆι σχολῆ γε
 ἂν περὶ τὰ ἀμφίβολα τὸν λόγον ἀπομηκύνοιμεν. ἀλλ' ἀνακρουέ-
 σθω καὶ καθ' ὅδον τῆς ἐξ ἀρχῆς διηγήσεως ὁ λόγος ἀνατρεχέτω. 10

48. Μετὰ ταῦτα τοῖνον τὸν Ὀνοπνίκτην λεγόμενον ποτα-
 μὸν καὶ τὸν Σαρὸν διαπεράσας ὁ βασιλεὺς μετὰ τοῦ στρατεύματος
 ἦλθε πρὸς Κουκουσόν, καὶ τὰς ἐκεῖσε λόχμας ἐμπρήσας καὶ τὴν
 ἄβατον τῇ τῶν δένδρων ἐκτομῇ βατὴν πεποικηκώς τῶν ἐν ταύταις
 λόχων ἐκράτησε. πρὸς δὲ τὴν Καλλιπολιν καὶ Παδασίαν φθά- 15
 σας, εἶτα διὰ δυσβάτων ὀδεύων ὀδεῶν, τοῦ ἵππου ἀποβάς πεζὸς
 διεξῆμι τὰ στενὰ τῆς ὁδοῦ, διὰ τοῦ οἰκείου κόπου τὸ ἀσθενές τῶν
 B ὑπὸ χεῖρα παραμυθούμενος. τηρικαῦτα δὲ τῇ Γερμανικείᾳ προσ-
 βαλὼν, ἐπεὶ τὸ ἀνδιεστώμενον ἄπαν ἐκ ποδὸς ἐχώρει καὶ τοῖς τέ-
 χεισι συνεκλείετο καὶ οὐδεὶς τῶν πολεμίων ἐτόλμα εἰς χεῖρας ἐλθεῖν, 20
 τὰ περὶ αὐτὴν πάντα πυρὶ παραδοῦς καὶ τὰ πρὸ τῆς πόλεως κάλλι

14 τῆ om P

16 πεζὸς om P

21 βάλιλλ A, vallibus ante

urbem misere desolatatis Allatius.

mus vel enuntiare, non est cur circa singula tempus teramus libenter-
 que in illis immoremur, unde narratio dilatatur. quae autem nullo certo
 teste tradita sunt, etsi crebro rumore ferantur atque in ore vulgi volit-
 tent, nos tamen ut sine examine amplectamur iudicari non possumus, ne
 confictam eorum quae ne gesta quidem sunt narrationem imperatori ap-
 pingere videamur. ac vel maximo, quod nec illi, cum in humanis
 adhuc ageret, quae alii velut assentandi gratia verba insinuarent, lubens
 videbatur admittere. nos vero, qui ne ea quidem quae omnium ore
 testata sunt scriptorum monumentis consignare valeamus, aut per otium
 possumus, vix certe in iis quae dubia sunt sermonem protraxerimus.
 verum retroagatur oratio, et in viam recurrat quam sibi ab exordio nar-
 rationis proposuit.

48. Secundum haec imperator Onopnictem fluvium et Sarum cum
 exercitu traiecit, venitque Cucusum; ibique succensis lucis et arboribus
 excisis loca itineribus in via in commoda redegit, atque in eis palantes
 cohortes dissipavit. inde Callipolim et Padasiam cum venisset, locisque
 asperis ac confragosis iter haberet, equo descendens pedes ipse viae
 angusta emetiebatur, labore suo subditorum infirmas vires recreans. tum
 Germaniciam petens, cum adversarii omnes e vestigio cederent intraque
 moenia sese continerent, nec qui manum conserere auderet ullus esset,
 evanctis circa eam igni assumptis ac suburbanis misere desolatis atque

ὡς πάλιν δεΐξας ἀφανισμοῦ πρὸς Ἀδατα παρεγένετο. τῶν δὲ τῆς τοιαύτης πόλεως μὴ τολμώντων ἐν τοῖς ὑπαίθεροις διαγωνίζεσθαι, ἀλλ' ἐντὸς τῶν τευχῶν συναλαθέντων καὶ διεγνωνκάτων τὴν πολιορκίαν ὑφίστασθαι, αὐτὸς τὰ πρὸ τῆς πόλεως καταληγίσαιμος, καὶ 5 τὸ παρακείμενον πολίχνιον, ὅπερ ἐκάλουν Γέροντα, ἐκπορθήσας καὶ διαρπαγῆναι ἐφείς, καὶ προθυμότερους ἀπὸ τῶν ὠφελειῶν πρὸς τὸ πονεῖν τοὺς στρατιώτας πεπονηκώς, αὐτοῖς προσβάλλει C τοῖς τεύχεσι, καὶ ταῖς πρὸς πολιορκίαν ἐκέρηστο μηχαναῖς, καὶ ἐκ' ἐλπίδος ἦν οὐ μικρῆς διὰ τὸ βάρος τῆς περὶ αὐτὸν δυνάμεως 10 κατὰ κράτος τὴν πόλιν ἐλεῖν. ὄρων δὲ τοὺς ἔνδον ἀδεῶς τὰ προσπίπτοντα φέρεσθαι, καὶ οὐ ταραττομένους ἐπὶ προδήλῳ σχεδὸν ἐλέθρῳ τῆς πατρίδος αὐτῶν, ἐφ' ὧν πεποιθότες ὄλγον αὐτοῦ λόγον τῷ δοκεῖν ποιούμενοι φαίνονται ἐπυνθάνετο. καὶ δὴ παρ' 15 ἑνὸς ἀκούσας τῶν ἑγγωρίων ὡς ὑπὸ τινος τῶν παρ' αὐτοῖς εὐλαβῶν, εἴτε ἀπὸ τινος θειοτέρας γνώσεως εἴτε ἀπὸ ἐπιστημονικῆς μεθόδου γινώσκοντος, πληροφορίαν δεδεγμένοι τυγχάνουσι οὐχ ὑπὸ σοῦ τοῦ νῦν πολιορκουῦντος αὐτούς, ἀλλ' ὑφ' ἑτέρου τινὸς τῶν κατὰ γένος σοι προσηκόντων, Κωνσταντίνου καλουμένου, πε- D 20 πρωμένον εἶναι τὴν τοιαύτην ἀλῶναι πόλιν· καὶ διὰ τοῦτο τοῖς προσπίπτονσι μὴ ἐκπλήττεσθαι. τοῦ δὲ τὸν νῖδον ἐπιδείξαντος καὶ ὡς οὕτω καλεῖται διδάξαντος, καὶ μηδὲ τὸ παρ' αὐτοῖς εἰπόντος διαπίπτειν πάντως πυθόχρηστον ἐν τῷ νῦν τὴν πόλιν ἀλίσκεσθαι, οὐ τοσοῦτον ὃ ἐξηγούμενος ἔλεγε τὸν Κωνσταντίνον ἐκεῖνον εἶναι

6 ἐφείς] ἀφείς, ἐφ' οἷς P

9 περὶ] πρὸς P

18 κατὰ τὸ γένος P

vastatis Adatam pervenit. oppidani aperto Marte certare non ausi, in-
traque moenia compressi, obsidionem sustinere statuerunt. imperator
suburbana depopulatus, excisoque vicino oppidulo cui nomen Gero,
praedam militibus concessit; eiusque emolumento animosioribus redditus,
eisque ad laborem addita alacritate, in muros ingruit, machinisque adhi-
bitis spe fovebatur, eaque non levi, quibus fretus robustis copiis erat,
urbem vi expugnatam iri. videns autem obsessos metu solutos oppugna-
tionem ferre, iamque aperto fere patriae excidio nihil obturbari, scisci-
tabatur qua confidentia nullam sui rationem habere viderentur. audiens-
que ex quodam indigenarum, a viro apud eos religioso pioque, sive ille
ex diviniore afflatu sive scientiae alicuius praeceptis instructus tenebat,
certo se accepisse non ab illo qui nunc obsideret, sed ab alio quodam
ei genere conuncto, Constantino nomine, in fatis esse ut urbs diriperetur,
eamque eb rem illius assultibus animum non despondere. illo filium
monstrante, sicque eum vocari dicente, nec prorsus cassum fore vaticini-
um, tametsi illorum urbs ab eo caperetur, respondit is qui oraculum
referbat, non adhuc illum esse Constantinum, qui illorum urbem esset

ὅς αὐτῶν μέλλει τὴν πόλιν ποιῆσθαι ἀνάστατον, ἄλλον δὲ τινα μετὰ χρόνον συγχρὸν τῶν ἀπογόνων τῶν σῶν. ἐφ' οἷς ἐκεῖνος οἶον διοργισθεὶς, καὶ βουλευθεὶς ἐξελέγξαι δι' ἔργου λόγον ἄλλως κενὸν τὸ λαλούμενον, συντονώτερον τῆς πολιορκίας ἀνθήψατο καὶ ἐνεργότερον ἐχρήσατο ταῖς παρασκευαῖς. ὡς δὲ πάντα πονοῦντος αὐτοῦ ἑώρα μὴ προβαίνουσαν τὴν σπουδὴν, μηδὲ ἐπὶ τινος ἀσφαλούς ἐλπίδος ἐδρασθῆναι ἠδύνατο, ἐνενοεῖ δὲ καὶ τὴν ἐν ὑπαίθρῳ τοῦ πλήθους ἐν τόποις κρυμώδεσι κάκωσιν, τοῦ τοὺς πολεμίους ἐλεῖν κρεῖττον τὸ τοὺς οἰκείους περισώσασθαι λογιζόμενος πρὸ χειμῶνος ἀναχωρῆσαι λυσιτελὲς ἰδοκίμασεν. καὶ οὕτω μὲν ταῦτα, ἡμῖν δὲ θαυμάζειν ἐπέρχεται τοῖς μετὰ τοσοῦτον χρόνον τῆς προεργήσεως ἐκείνης ἰδοῦσι τὴν ἔκβασιν, τίς ἢ ἐν τοῖς βαρβάρους ἐκείνοις καὶ οὐδὲ πάντῃ τὰ περὶ τὸν βίον ἢ τὸ σέβας χρηστοῖς ἀκριβῆς οὕτω γῶσιν καὶ τῆς ἀληθείας κατάληψιν. καὶ γὰρ ἐκεῖνου μὴ δυνηθέντος τότε τὴν πόλιν ἐλεῖν, νῦν ἐπὶ τῶν ἡμετέρων χρόνων Κωνσταντῖνος ὁ τῆς πορφύρας βλαστός, ὁ Ἀέοντος μὲν τοῦ σφωτάτου υἱὸς ἐκείνου δὲ νῦνός, τὸ τοιοῦτον προτέρημα ἀπηνέγκατο καὶ ἐπεγράφη τῷ κατορθώματι τῆς παντελοῦς ἀπωλείας τῶν οἰκούντων τὴν Ἄδατα, ὡς ἦν ἄρα, καθ' Ὀμηρον, ἀγαθὸν καὶ παῖδα καταφθιμένοιο λυπέσθαι, ἵνα τιμωρὸς ὁ παῖς τῶν εἰς τὸ παπῶον κράτος ἀποθρασυνθῆναι τολμησάντων περιφανῶς διασώζηται. ἀλλ' εἰς ἵχνος ἀθῆς ὁ λόγος παλινδρομεῖτω καὶ δηλοῦτω τὰ ἐφεξῆς.

1 ὁς] ὅς ἐξ A

21 παρῶν P

23 ἐξῆς P

eversurus, sed alium quempiam illius nepotum, post longam satis annorum seriem. his imperator prope ira concitus, satagensque ipso opere inanem temere sparsum rumorem, quod sic iactabant, evincere, maiori quam antea vi ac conatu oppugnationi instabat. videns vero, quicquid operae conferret, nihil se proficere nec ulla firma satis spe subnixum esse, consideransque non leve exercitus damnum, quod sub dio algente caelo noctes ageret, pluriusque ducens suos incolumes servare quam hostes capere ac subigere, ante hiemem recedere operae pretium putavit. sed haec hactenus. nobis vero subit mirari, qui post tantum temporis vaticinii illius eventum conspeximus, quoniam tanta apud barbaros illos sicque exacta cognitio ac veritatis comprehensio, qui nec vitae nec religionis cultu admodum probati sint. cum enim ille tunc urbem capere non potuerit, nunc nostris temporibus Constantinus purpurae surculus, sapientissimi Leonis filius ac illius nepos, singulari sibi munere istud usurpavit; adscriptumque illi est facinus internecionis incolarum Adatae. proinde, ut auctor Homerus est, bonum erat defuncti filium relictum esse; quo nimirum ultor eorum quae in avi maiestatem illi proterve ausi fuerant palam filius servaretur. verum vestigium rursus oratio repetat, et quae sequentia sunt eloquatur.

49. Τότε τοίνυν ὁ βασιλεὺς πολλῆς αἰχμαλωσίας καὶ λα-
 φέρων ἐμπλήσας τὸ στράτευμα, εἶτα τοὺς αἰχμαλώτους διὰ τὸ C
 ὄσβατον καὶ πολλὰ τῆς ὁδοῦ τῷ ξίφει κελεύσας ἀποφορτίσασθαι,
 ἐπαύδου ἐμνήσθη, πολλὰ δέος αὐτοῦ τοῖς τῆς Ἄγαρ ἐκγόνοις ἀπο-
 5 λιπών. προσδοκῆσας δὲ ὅμως ἐπίθεσθαι τινα κατὰ τοὺς στενοὺς
 τῶν τόπων (ἤδει γὰρ κακὴν εἶναι φωνὴν στρατηγοῦ τὸ οὐκ ἂν
 προσέδοκῆσα) καὶ λόχους ἐν τοῖς ἐπικαίροις ὕφεις πολλοὺς τῶν
 ἄλλοις ἐλεῖν οἰομένων ἐζώργησεν. ἄπερ ὁ Ἀβδελομέλῃ ἐκεῖνος ἰδὼν,
 ὃς τῶν ἐκεῖσε τόπων ἐκυρίευσεν, πρέσβεις πέμψας ἀδείας καὶ εἰρή-
 10 ης ἰδέετο τυχεῖν, ἐγγνώμονα δοῦλον ἑαυτὸν γενέσθαι καθυπι-
 σχνούμενος καὶ τῶν ὑπ' αὐτοῦ κρατουμένων φρουρῶν καὶ τόπων
 ποιούμενος τὴν ὑπόστασιν καὶ ἐγχείρισιν. οὗ τὴν δέησιν ὁ βασι-
 λεὺς δεξιόμενος τὰ αἰτούμενα δέδωκε, καὶ σύμμαχον αὐτὸν τὸ ἀπὸ D
 τοῦδε κατὰ τῶν ὁμοφυλῶν εἶχεν ἐθελοντήν. ἐκεῖθεν δὲ πάλιν τὸ
 15 τοῦ Ἀργέου διελθὼν ὄρος καὶ πρὸς Καισάρειαν γενόμενος ἔκ τε
 Κολωνίας καὶ Δούλου ἐπινικίων ἀγγελίας ἐδέξατο. ἠκολούθει δὲ
 καὶ τὰ σύμβολα, λαφύρων καὶ αἰχμαλώτων πλήθος, ἄπερ ὅπῃ τε
 φρουρῶν τῆς Ταρσοῦ καὶ ἀπὸ Μανιχαϊκῶν ἐτύγγανε πόλειων.
 ἴδα καὶ πλείστον ὄχλον τῶν Κούρτων προσενεχθέντα ἀποσφαγῆναι
 20 προσέταξεν· εἰς οὐδὲν γὰρ σχεδὸν ἐτύγγανον χρήσιμοι, καὶ προ-
 καταπελησμένον ὑπαρχον τὸ στράτευμα οὐκ ἐβούλετο καὶ τούτους
 ἔχειν δύσχρηστον παρενόχλημα. ἐν Μηδαίῳ δὲ γεγονὼς ὑποστρέ- P 176
 φων ὁ βασιλεὺς, καὶ τιμὰς διανείμας τοῖς ὑπ' αὐτὸν καὶ ἀναλό-

8 ἄλλων AP

11 φρουρῶν] χωρίων P

12 ἐγχείρισιν AP

49. Tunc itaque imperator multis captis ac manubiis referto exer-
 citu, ubi captivorum onus ob viae anfractus difficiles ipsamque eius lon-
 gitudinem ense levari iusserat, ad reditam adiecit animum, ingentem sui
 metam Agar nepotibus relinquens. timens vero ne se inter angusta
 locorum hostes adorirentur (noverat enim stultam eam imperatoris vocem
 esse, non putarum) suorum manipulis in subsessis opportune locatis,
 plures eorum qui se alios capturos arbitrabantur vivos cepit. his rebus
 Abdelomelis locorum reguli fractus animus; missisque oratoribus veniam
 ac pacem regat, probum se servum exque animo deditum fore pollicen-
 tas, locaque subiecturum ac traditurum. votis annuens imperator postu-
 lata concessit, ac deinceps socium adversus tribules spontanenum habuit.
 hinc rursus Argeo monte pertransito cum Caesaream venisset, victoriae
 nuntius ex Colonia et Lullo accepit; signaque praesto erant, manubio-
 rum et captivorum ingens copia ex Tarsi et Manichaeorum oppidis con-
 vecta. inter quos ingentem Curtorum oblatam turbam necari praecipit,
 quippe cum vix quicquam frugis ex illis exspectaretur, nec exercitus
 optimis iam spoliis onustus secum eos habere vellet ac advehere, inutile
 impedimentum itineris. Medaeum reductus imperator, sparsis in suos
 numeribus ac pro cuivisque virtute ac praestantia collatis honoribus,

γωγος τῆς οἰκείας ἕκαστον ἀρετῆς προβιβάσας καὶ φιλοφρονησάμενος, καὶ πρὸς παραχειμασίαν ἀφείς εἶχετο τῆς ὁδοῦ· καὶ τὴν βασιλεύουσιν φθάσας κατὰ τὸ πρότερον ἔθος διὰ τοῦ πατριάρχου τὸν τῆς νίκης ἐδέξατο στέφανον καὶ παρὰ τοῦ δήμου τὰς ἐπινικίους φωνάς. 5

50. Ἦδη δὲ τοῖς οἰχομένοις χρόνοις ἀπανθησάσης καὶ παντάπασιν ἀπεσθηκίας τῆς Τεφρικῆς, ἣ τῶν Ταρσιτῶν ἰσχύς ἀναθάλλειν καὶ αὐξάνεσθαι ἤρχετο, καὶ πάλιν ὑπὸ τούτων αἱ τῶν Ῥωμαϊκῶν ὁρίων ἐσχατιαὶ συνεχῶς ἐπιέζοντο. τὸ τρηκαῦτα Ἄν-
 B δρέας ἐκεῖνος ὁ ἐκ Σκυθῶν πολλάκις ἠνδρόσατο κατ' αὐτῶν, καὶ 10
 τῆς περὶ αὐτὸν ἀναλόγως δυνάμειος πολλοὺς τῶν εἰς προνομήν ἐκτρέχόντων καὶ τοῦ ὄλου ἀπορρηγνυμένους στρατεύματος ἀνήρει καὶ ἀλχημαλώτους ἐλάμβανε. καὶ ὡς ἱκανὰ τεκμήρια ἀνδρίας τε καὶ συνέσεως καθ' ἐκάστην ἐξέφερεν, εἰς τὸ τῶν πατρικίων προ-
 ἦλθεν ὑπὸ τοῦ βασιλέως ἀξίωμα καὶ εἰς τὴν τῶν σχολῶν ἀρχήν. 15
 καὶ τότε δὴ μᾶλλον ἀπὸ μελλονος ἔξουσίας τε καὶ δυνάμειος πολ-
 λάκις ἐμφανέσι μάχαις πρὸς τε τοὺς ἀπὸ Μελιτηνῆς καὶ τοὺς ἀπὸ
 Ταρσοῦ παρετάξατο καὶ νενίκηκε. γράψαντος δὲ ποτε πρὸς αὐ-
 τὸν τοῦ ἀμηνεύοντος τῆς Ταρσοῦ λόγους βλασφημίας καὶ ἀπο-
 C νοίας μεστοὺς κατὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ Θεοῦ καὶ 20
 τῆς ὑπεραγίας αὐτοῦ μητρὸς, ὅτι ἴδω τί σοι ὁ τῆς Μυρίας ὠφε-
 λήσει νίδς καὶ αὐτὴ ἢ τοῦτον γεννήσασα ἐν τῷ μετὰ δυνάμειος
 ἀδρῶς ἀπιέναι με κατὰ σοῦ, λαβῶν ἐκεῖνος τὸ λοιδορεῖν γραμμα-

8 ἀπὸ AP

9 ἐπιέζοντο om A

15 ἀπὸ A

καὶ εἰς —

ἀρχήν om A

17 ἀπὸ — τοὺς om A

18 καὶ νενίκηκε om A

19 βλασφήμους A

23 ἐπιέναι?

omnique humanitate omnibus acceptis dimissisque ad hiberna cohortibus, iter prosequeretur. veniensque Byzantium priori more victoriae coronam patriarchae manu faustasque a populo triumphales voces accepit.

50. Iam porro annis superioribus Tephricae depressa potentia ac pene extincta, Tarsitarum reviviscere ac augescere coeperat, rursusque Romanae dicionis fines iugiter infestabant. adversus illos per haec tempora Andreas ille Scythia haud raro fortiter egerat, proque copiarum suarum ratione multos eorum qui praedatum excurrerant a toto avulsos exercitu interfecerat atque ceperat. cumque adeo egregie in dies fortitudinis ac prudentiae argumenta satis ederet, patricii auctus dignitate ac scholis ab imperatore praefectus est. tuncque maiori potestate ac copiis acie conserta cum Melitenensibus Tarsensibusque et pugnavit et vicit. quandoque vero Tarsi amera, verba mittendo impietatis et amentiae plena adversus dominum nostrum Iesum Christum ac deum sanctissimamque eius parentem, "experiar" aiebat "an tibi commodum allaturus sit Marciae filius, ipsaque illius mater, ubi copiosa validaque manu adversus te profectus fuero." accepit ille conviciantis

τεῖν μετὰ δακρῶν πολλῶν τῇ εἰκόνι τῆς Θεομήτορος, ἡγκαλισμέ-
 τον φεροῦσης καὶ τὸν υἱόν, προσανέθιτο, ἐπειπὼν "ἴδε, ὦ μῆ-
 τερ τοῦ λόγου τε καὶ Θεοῦ, καὶ σὺ ὁ προαιώνιος ἐκ πατρὸς καὶ
 ἐπὶ χρόνον ἐκ τῆς μητρὸς, οἶα ὠνείδισε καὶ ἐφρυάξατο κατὰ τοῦ
 5 σοῦ περιουσίῳ λαοῦ ὁ βάρβαρος οὗτος καὶ ἀλαζῶν ὁ νέος Συναχη-
 ρίμ, καὶ γενοῦ βοηθὸς καὶ ὑπερασπιστῆς τῶν δούλων σου, καὶ
 γνώτω πάντα τὰ ἔθνη τὸ κράτος τῆς δυναστείας σου." ταῦτα D
 πρὸς Θεὸν μετὰ συντριβῆς καρδίας καὶ δακρῶν πολλῶν προσευ-
 ξάμενος καὶ εἰπὼν, ἄρας τὰς Ῥωμιαῖκὰς δυνάμεις ἀπῆει κατὰ
 10 Ταρσοῦ. καὶ δὴ κατὰ τὸν τόπον γενόμενος ὃς λέγεται Ποδανδός,
 ἔβη καὶ ὁ ὁμώνυμος ῥεῖ ποταμός, τὸ βαρβαρικὸν εἶδρον ἀντιπι-
 ραταιτόμενον στρατεύμα. προσβαλὼν δὲ μετὰ τῆς εἰς Θεὸν πε-
 ποιθήσεως ὁ γενναῖος οὗτος μετὰ τῆς περὶ αὐτὸν ἀπάσης δυνά-
 μως, ἦν τοῖς παρακλητικοῖς τῶν λόγων πρότερον πρὸς τὸν ἀγῶνα
 15 ἐπέφρασε, καὶ πολλὰ καὶ συνέσειως καὶ ἀνδρίας ἔργα ἐπιδειξάμε-
 νος, καὶ τῶν ὑπ' αὐτὸν δὲ ὑποστρατιῶν ταξιαρχῶν τε καὶ λοχα-
 γῶν καὶ σύμπαντος τοῦ πλήθους ἀνδρικῶς ἀγωνισαμένων, τρέπε- P 177
 ται φόνῳ πολλῶν τῶν βαρβάρων πλήθος, πρότερον αὐτοῦ πε-
 σότος τοῦ ἀμηροῦ καὶ τῆς περὶ αὐτὸν ἀνδραγαθίας δυνάμεως.
 20 ὁ λόγοι δὲ τινες τῶν ἐπὶ τοῦ χάρακος καὶ τῶν ἐν ἰσχάτοις που τε-
 ταγμένων, διασπυρόντες μόλις τὸν κίνδυνον, πρὸς Ταρσὸν ἀπο-
 σῶνται. θάψας οὖν τοὺς οἰκίλους, τοὺς δὲ πολεμίους εἰς ἓνα
 χῶρον συναγαγὼν καὶ μέγαν ἀπὸ τούτων ποιησάμενος κολωνόν,

2 φερουση Α

προσεικων Ρ

10 Ποδανδός Α

epistolam, multisque lacrimis sanctae dei genitricis filium in sinu ac
 ulnis gestantis imagini eam apponens ait "vide, verbi dei que mater,
 tuque, qui praeaeternus ex patre exque matre tempori obnoxius es, quan-
 tum barbarus iste insolensque ac novus Senachirim conviciatus sit fre-
 maerique adversus populum tuum peculiarem. adiutor esto ac defensor
 servorum tuorum; sciantque omnes gentes robur potentiae tuae." haec
 ad deum contrito corde multisque lacrimis comprecatus atque locutus,
 assumptis Romanis cohortibus adversus Tarsum profisciscitur. atque ubi
 ad locum venit cui Podando nomen, ubi etiam recurrit fluvius eiusdem
 nominis, in adversam hostium aciem incidit; fiduciae in deum posita
 vir fortis animi, cum omnibus copiis, iisque hortatoriis verbis ad pu-
 gnae aleam serio ante animatis, hostium impetum suscipit; multisque
 prudentiae ac fortitudinis editis facinoribus, nec non legatis centurioni-
 bus manipulariis ac reliqua omni militari turba strenue dimicantibus in-
 genti strage barbarorum exercitus funditur, ipso prius amera caeso,
 omni que eius florenti exercitu. pauci in castris extremaeque acie con-
 stituti, vix periculo elapsi, Tarsum recipiuntur. suis itaque sepultis,
 hostibusque in unum locum aggestis magnoque ex eis instar tituli in

ὡς ἀντὶ στήλης εἶη καὶ τοῖς μετέπειτα, εἰς τὰ οἰκεία ὑπέστρεψε
 μετὰ λείας καὶ λαφύρων καὶ αἰχμαλιώτων πολλῶν, σωφρόνως περὶ
B τὴν νίκην διατεθεὶς καὶ μόνου θεοῦ τὸ ἔργον ποιούμενος καὶ ἐκείνων
 ἐπιγράφων τὴν στρατηγίαν καὶ τὸ μέγα τοῦτο ἐκτίκημα. διὰ καὶ
 δεισας μὴ ἀπληστίᾳ νίκης καὶ τῇ ἐφέσει τοῦ πλείονος καὶ τὰ προῦπ-
 5 ηργμένα, οἷα συμβαίνει πολλάκις, τὸ τῆς Νεμέσεως λυμῆνεται
 φθονερόν, ἀπέσχετο τοῦ πρόσω χωρεῖν. δῆλα δὲ τὰ καταπρα-
 χθέντα τῷ αὐτοκράτορι ποιησάμενος ἐκωλύθη διὰ τὸν τῶν ὁμοτί-
 μων φθόνον ἄξια τῶν ἔργων τὰ βραβεῖα λαβεῖν, οἳ συνεχῶς διε-
 θρύλουν προκαταλαμβάνοντες τὰς βασιλικὰς ἀκοὰς καὶ τὸν ἄνδρα
 διαβάλλοντες ὡς ἐθελοκακῆσαντα καὶ ἀποστερήσαντα Ῥωμαίους
C τὴν ἄλωσιν τῆς Ταρσοῦ· “ὅτε” γὰρ φασιν “εἰς χεῖρας ἡμῶν ταύ-
 την δέδωκεν ὁ θεός, εἰ ἐπεξῆλθε τῇ νίκῃ, τεθαρρηκότος τοῦ πλή-
 θους οἷς κατειργάσαντο, ἀπώλεσαμεν ταύτην τῇ ῥάθυμίᾳ τοῦ
 στρατηγοῦ.” ὅφ’ ὧν πολλάκις λεγομένων ὁ βασιλεὺς παραπιέ-
 15 θεται (ἀπατώνται γὰρ πολλάκις καὶ φρόνιμοι λεγομένων αὐτοῖς
 τῶν καθ’ ἡδονήν) καὶ παραλύει τῆς ἀρχῆς τὸν Ἄνδρῆαν ὡς μὴ
 τελείως ἐπέξελθόντα τοῖς κατὰ τῶν ἐχθρῶν ἀριστεύμασιν, καὶ
 ἀντ’ ἐκείνου προβάλλεται εἰς τὸ τῶν ταγμάτων ξηγηῖσθαι καὶ
 πυντὸς τοῦ στρατοῦ ἐκείνον τὸν Κεστὰ τὸν Στυππιώτην λεγόμενον.
D τὴν τε Ταρσὸν ἐξελεῖν ὑπισχνούμενον καὶ ἄλλα πολλὰ καὶ γενναῖα
 ἀφρόνως οἰόμενον καταπράξασθαι. (51) δς αὐτίκα πάσας τὰς

4 περιγράφων AP

9 τὰ om P

22 καταπράξασθαι P

monumentum extracto tumulo, cum spoliis et manubiis multisque capti-
 vis ad sua reversus est, moderate se in victoria gerens, unigue deo fa-
 cinus adscribens, illique tribuens et militarem ducisque sic felici exitu
 solertiam et ingentem hanc victoriam. quare etiam veritas ne insatia-
 bili victoriae ardore maiorisque compendii cupiditate ipsa iam parta,
 uti non raro usu venit, invida Nemesis labefactaret, impetu inhibito sub-
 stitit. perlato ad imperatorem eorum quae illi strenue gesta erant nun-
 tio, obstitit aemulorum pari dignitate invidia ne pro operum merito
 praemia digna reciperet. nempe occupantes imperatoris aures viroque
 detrahentes iugiter obtundebant, ac calumniabantur, quasi is consulto
 rem Romanam prodidisset atque Tarsam excidio privasset: “cum enim
 deus,” aiebant, “in manus nostras tradidisset, si victoriam persecutus
 esset, pleno fiducia milite, ex pugnae iam illi consortiae gloria, ducis
 ignavia nobis erepta est.” dum haec saepius dicuntur, imperator falsa
 persuasione decipitur (falluntur enim plerumque etiam viri prudentes,
 per eos qui ea quae ex animo sunt ac placent illis loquuntur) abrogato-
 que Andreae imperio, ut qui strenuis facinoribus hostes insequendo non
 satis insticisset, eius loco Cestam illum, Styppiotam dictam, ordinibus
 praeficit omnisque exercitus ductorem constituit, abs se Tarsum expu-
 gnatum iri pollicentem, aliaque multa et fortia se peracturum stolidè ni-
 mis existimantem atque iactantem. (51) is statim Romanis omnibus

Ῥωμαϊκὰς δυνάμεις λαβὼν καὶ ἑξορμήσας κατὰ Ταρσοῦ ἔδειξε τὸν Ἄνδρεαν οὐκ ἐθελόκακον καὶ δειλὸν ἀλλὰ περιεσκεμμένον καὶ φρόνιμον καὶ ἄριστον στρατηγόν. ἤγησάμενος γὰρ τοὺς βυρβύρους ἰσόληπν λείαν καὶ οὐδὲν τῶν δεόντων προδιασκεψάμενος, 5 οὐδὲ προλογίσας, οὐδὲ στρατηγικῆς ἐμπειρίας καὶ εὐβουλίας ἐπέξων τι φρονήσας, πλησίον γίνεται τῆς Ταρσοῦ κατὰ τὸν τόπον ὃς Χρυσόβουλλον λέγεται, μετὰ φρονήματος ἀνοήτου καὶ θράσους ἀπερισκέπτου. αἱ δὲ βάρβαροι τὸ ἀπροφύλακτον αὐτοῦ κα- P 178
 τασκεψάμενοι ἐκ τοῦ μήτε τόπους ὄχυροὺς καταλαβέσθαι μήτε
 10 χάρακα καὶ τάφρον προβαλέσθαι τῆς στρατοπεδείας, μήτ' ἄλλο τι τῶν αὐτῶν τοῦ λογοισμένου τῶν στρατηγῶν καὶ ἔμφρον προδιοικονομῆται καταπραξόμενον, κλέψαι τὴν νίκην βουλεύονται, καὶ ἀπαρσασκίῳ καὶ ἀμερίμνῳ ἐπιτίθενται αὐτῷ ἐν νυκτί, στρατηγήματι χηρσάμενοι πρὸς τὴν ἀπορίαν αὐτῶν καὶ περιστάσιν, ὡς ἐφάνη, 15 σοσφῶ. ὀλίγοι γάρ τινες ὄντες ἀπὸ τῆς προτέρας ἡττητῆς καὶ εὐαριθμητοὶ τῇ ἀπορίᾳ πρὸς πανουργίαν ἐξ ἀνάγκης ἐχώρησαν, καὶ ἴσους συναγαγόντες συγχρὸς καὶ βύρσας ξηρὰς ἐξάψαντες ἀπὸ τῶν ἰσπίων οὐρῶν ἕφ' ἐν παράγγελμα κατὰ πολλὰ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ στρατοπέδου ἐπαφίῳσι μέρη. εἶτα καὶ αὐτοὶ ἀπὸ διαφόρων B
 20 ὤπων, τοῖς τυμπάνοις ἐπιδουπήσαντες, ἐν μέσῳ τοῦ χάρακος γυμνοῖς τοῖς ἕρσειν εἰσπηθήσαν. πτοίας οὖν καὶ ταραχῆς ἐμπεσόσης τῷ τῶν Ῥωμαίων στρατεύματι, καὶ συνταραχθέντων ἰπ-

7 Barberinus Χρυσόβουλον

18 κατὰ τὰ πολλὰ P

cohortibus assumptis, susceptaque in Tarsum expeditione, ostendit Andream non segnem atque timidum sed catum et prudentem atque optimum militum ducem. barbaros enim praedam paratam ratus, nec eorum quae e re essent quicquam ante considerans, nec locis occupatis prior ipse insidias locans, aut imperatoriae peritiae ac consilii solertiaeque dignam aliquid animo agitans, Tarso appropinquat in loco quem Chryseobullum vocant, dementi animo inconsiderataque audacia ac temeritate. barbari incautum considerantes hominis genium, quod neque loca tuta occupaverat nec convenienti vallo ac fossa castra munierat, neque aliud quid praestiterat eorum quae cati ac solertes duces praestruere solent, victoriam dolo parare deliberant, incautumque ac curis solutum noctu aggrediuntur, stratagemate usi pro eorum in angustum redactis rebus afflictaque fortuna, uti rei probavit eventus, plane solerti ac commodo. cum enim ex accepta ab Andrea clade pauci essent ac minuto numero, rei discrimine ad fraudes necessario versi sunt. multis namque conductis equis, ab eorum candidis coria sicca suspendunt, tumque una tessera in multas Romani exercitus partes immittunt; ipsique postmodum variis ex locis, tympanis perstreptentes, exsertis ensibus in medium vallum insiliunt. consternatis itaque turbatisque Romanorum animis, et per tu-

πων ὁμοῦ καὶ ἀνδρῶν καὶ ἀλλήλοις περικλιπτόντων, συνέβη τοὺς βαρβάρους κρατῆσαι καὶ φόβον ἄπειρον ἀπεργάσασθαι, τῶν πλείστων δυσκλειῶς συμπατουμένων καὶ συμπιγομένων ὑφ' ἐαντῶν. οὕτω δὲ παραδόξως καὶ παρ' ἐλπίδα κρατήσαντες οἱ ἔξ Ἰσμαήλ, καὶ τὰ νεῦρα τῆς Ῥωμαϊκῆς ἀρχῆς κατακόψαντες, τυμπάνων βοαῖς⁵ καὶ βαρβαρικοῖς ἀλαλαγμοῖς ἐπαιάνιζον. τοιοῦτον τὸ τέλος τῆς C ἀνοήτου στρατηγίας ὁ φόβος κατὰ τῶν Ῥωμαίων ἐβράβευσε, καὶ τοιοῦτον ἡ βάσκανος Νέμεσις κατὰ τῶν ἐτυχησάντων πρότερον Ῥωμαίων τὸ τρόπαιον ἔστησεν.

Ἀλλὰ τὰ μὲν πρὸς ἀνίσχοντα ἥλιον οὕτως εἶχε κατὰ τοὺς¹⁰ χρόνους τῆς εὐσεβοῦς βασιλείας Βασιλείου, (52) τὰ δὲ πρὸς δυόμενον ἔρχομαι διηγῆσασθαι. ἀκολούθως γὰρ τοῖς λοιποῖς καὶ τῶν κατὰ τὴν ἐσπέραν πραγμάτων ἐπὶ πλέον ἀμεληθέντων ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Μιχαήλ, καὶ πάσης σχεδὸν Ἰταλίας, ὄση τῇ καθ' ἡμᾶς νέῃ Ῥώμῃ προαφώριστο, καὶ τῶν πλείστων τῆς Σικελίας ὑπὸ¹⁵ τῆς γειτονούσης τῶν Καρχηδονίων δυνάμεως καταπολεμηθείσης D καὶ ὑποφόρου τοῖς βαρβάροις γεγενημένης, ἔτι γε μὴν καὶ τῶν ἐν Παννονίᾳ καὶ Δαλματία καὶ τῶν ἐπέκεινα τούτων διακεκμηένων Σκυθῶν, Κρωβάτοι φημί καὶ Σέρβλοι καὶ Ζαχλουμοὶ Τερβουνιώται τε καὶ Καναλιῖται καὶ Διοκλητιανοὶ καὶ Ῥεντανοί, τῆς ἀνέ-²⁰ καθεν τῶν Ῥωμαίων ἐπικρατείας ἀγηνιάσαντες αὐτόνομοι τε καὶ αὐτοδέσποτοι καθεστήκεισαν, ὑπὸ ἰδίων ἀρχόντων μόνον ἀρχόμενοι. οἱ πλείστοι δὲ τὴν ἐπὶ πλέον ἀπόστασιν ἐνδεικνύμενοι καὶ

22 καθεστῆκεισαν P

multum equis pariter virisque invicem collidentibus, barbari potiti victoria sunt immensa Romanorum strage, plerisque a suis inglorie obtritis ac suffocatis. sic pene inaudito casu praeterque spem omnem victores Ismaelitae, Romanique imperii nervis excisis, tympanorum strepitu ac barbarico barrita paeana concinebant. hunc finem stolidae expeditionis adversus Romanos livor attulit, ac tale tropaeum adversus eos quibus paulo ante fauste cesserat maligna Nemeis posuit.

Verum sic quidem se res Orientis habebant, Basilio pio religiosissimoque imperatore. (52) quae autem ad Occidentem spectant, narraturus accedo. eadem ac reliqua ratione, etiam rebus Occidentis maiorem in modum Michaelo imperatore neglectis, totaque fere Italia, quanta novae nostrae Romae cesserat, potissimaque Siciliae parte Carthaginensium armis debellata atque barbaris vectigali facta, ad haec etiam qui in Pannonia et Dalmatia, ac qui ultra hos Scythae, Chrobati scilicet et Serbli et Zachlumi, Terbuniotae item et Canalitae et Diocletiani et Rentani, excusato Romani imperii iugo, cui pridem suberant, sui iuris atque liberi facti, suis duntaxat regulis ac magistratibus parebant. ple-

τοῦ θείου βαπτίσματος ἐκνυτοὺς ἠλλοτριώσαν, ὡς ἂν μηδὲν ἐνέχου-
ρον τῆς πρὸς Ῥωμαίους φιλίας καὶ δουλώσεως ἔχοιεν.

53. Οὕτως οὖν τῶν κατὰ τὴν ἐσπέραν ἐχόντων καὶ ἐν
τωσάταις ὄντων ἀναρχαίαις καὶ ἀταξίαις, συνεπέθεντο μετὰ τοῦ P 179
5 καιροῦ καὶ οἱ ἀπὸ Καρχηδόνης Ἀγαρηνοί, καὶ ἄρχοντας ἐπιστή-
σαντες τὸν τε Σολδάον καὶ Σάμβαν καὶ τὸν Καλφούς, οὓς ἐν
καίᾳ καὶ πολεμικῇ ἐμπειρίᾳ κατὰ πολὺ διαφέρειν τῶν ὁμοφύλων
ἐπίστευον, ἕξ καὶ τριάκοντα πλοίων πολεμικῶν κατὰ Δαλματίας
στῆλον ἀπέστειλαν, ὅφ' οὗ διάφοροι πόλεις ἐάλωσαν Δαλματῶν,
10 οἷον ἢ τε Βούτομα καὶ Ῥῶσα καὶ τὰ κάτω Δεκάτορα. προχω-
ροῦντων δὲ κατὰ νοῦν τῶν πραγμάτων τοῖς πολεμίοις, ἦλθον καὶ
ἐπὶ τὴν τοῦ ἕλου ἔθρους μητρόπολιν, ἣ Ῥαούσιον λέγεται, καὶ
ταύτην ἐπὶ χρόνον ἐπολιόρκουν ἱκανόν. ἐλεῖν δὲ ἕξ ἐτολμοῦ οὐκ
ἔσθεον διὰ τὸ ἐκθύμως τοὺς ἐνδοθεν ἀγωνίζεσθαι ὡς ὑπὲρ ψυ- B
15 χῆς, τὸ λεγόμενον, θύοντας. ὡς οὖν ἐπὶ χρόνον οἱ ἐν Ῥαουσίῳ
ἰταλαιπύροισιν καὶ εἰς ἐσχάτας συνηλατῶντο ἀπορίας, πέμπουσι
πρόβριαι ὡς βασιλέα ὑπὸ τῆς ἀνάγκης στενοχωρούμενοι, καίτοι
σχδὸν οὐκ ἀγνοοῦντες ὡς εἰς ἄλλα μᾶλλον ὁ κρατῶν ἀπησχόληται,
ἠλεῖσαι παρακαλοῦντες καὶ ἱπᾶμῦναι τοῖς ὅσον οὕπω κινδυνεύου-
20 σο ὑποχειρίοις γενέσθαι τῶν ἀρητιῶν τοῦ Χριστοῦ. οὕτω δὲ
τῶν πρόβριαι καταλαβόντων τὴν βασιλεύουσαν, ἀλλ' ἔτι χρονο-
τριβούτων περὶ τὴν ἄνοδον, ἕξ ἀνθρώπων μὲν ὁ φαῦλος γίνεται

10 Δεκάτερα P
τριεῖς P

12 ὑπὸ A

18 ἐπησχόληται AP

20 ὑπο-

rique vero maioris defectionis specimine etiam baptismum eiecerant,
ut nullum erga Romanos amicitiae ac sublektionis pignus retinerent.

53. Sic igitur Occidentis rebus constitutis, inque eum modum per
anarchiam laborantibus ac perturbatis, arrepta Agareni Carthaginenses
occasione coniunctis viribus expeditionem suscipiunt; creatisque ducibus
Soldano Sambano et Chalphuso, qui longe militia bellicaeque rei experi-
entia tribulibus reliquis praestare existimabantur, sex supra triginta
naves in Dalmatiam miserunt, quibus Dalmatarum plures urbes captae
sunt, Butema Rosa et inferius Decaterum. sic cum secundis auris res
hostibus succederent, ad ipsam venerunt totius gentis metropolim, quam
Ragusium vocant, eamque ad longum tempus circumsederunt. haud ta-
men facile expugnare potuerunt, iis qui intra moenia erant magno animo
coercitantibus, quippe quibus pro anima, ut aiunt, cursus agigaretur.
cum itaque Ragusini pro temporis diuturnitate malis conficerentur atque
ad incitas redacti essent, legatos ad imperatorem mittunt, necessitatis
angustia pressi; quanquam non nesciebant aliis potius rebus eum
distineri, suppliciter rogantes ut ipsorum misertus eis vindex foret, ac
taceretur qui iamiam, in infidelium Christumque negantium potestatem
essent redigendi. nondum legati in urbem venerant, sed in itinere ad-
haec subsistebant, cum ignavus malusque imperator in humanis esse

Theophrastes contin.

19

βασιλεύς, ἐπὶ δὲ τὸν ἐργηγορότα καὶ νήφοντα τῶν κοινῶν φρον-
 C τιστὴν Βασιλεῖον τὰ τῆς αὐτοκράτορος ἔξουσίας περιέσταιται πρά-
 γματα· ὃς καὶ πρὸ τούτου λίαν περὶ τῶν τοιοῦτων δυσφορῶν καὶ
 διαπονούμενος, καὶ τότε δὲ τῶν πρέσβειων ἐπιμελῶς ἀκροασάμι-
 νος καὶ ὡς οἰκεῖα τραύματα τὰ τῶν ὁμοπίστων παθήματα ἠγησά-
 5 μενος, περὶ τὴν παρασκευὴν ἐγένετο τῶν εἰς τὴν τῶν ἱκετευσάντων
 βοήθειαν μελλόντων ἔξαποστέλλεσθαι· καὶ στόλον ἔξαφυσάμενος
 νεῶν ἑκατὸν καὶ πάντα διόντως ἐτοιμασάμενος, καὶ ἄνδρα συνείαι
 καὶ ἐμπειρία τῶν πολλῶν διαφέροντα ἐκλεξάμενος, τὸν πατρίκιον
 Νικήταν φημί, τὸν τοῦ πλωτῆμον δρονηγάριον, ὃς κατ' ἐπωνυμίαν 10
 Ὠροσόφας ἐλέγετο, ὥσπερ τινα πρηστήριον κεραυνὸν κατὰ τῶν πο-
 D λεμίων ἐπέμπευε. οἱ δὲ ἐξ Ἀφρικῆς Σαρακηνοί, οἱ τῇ πολιορκίᾳ
 τῆς πόλεως προσκαθήμενοι, δι' αὐτομόλων ἀναμαθόντες τοὺς
 Ῥουσιούς πρέσβεις ἀποστεῖλαι πρὸς βασιλέα τοὺς αἰτησομένους
 δύναμιν καὶ στρατὸν κατ' αὐτῶν, τοῦτο μὲν τὴν σύντομον ἀπο- 15
 γινώσκοντες ἄλωσιν, τοῦτο δὲ τὴν ἀφικέσθαι προσδοκωμένην ἐκ
 βασιλέως δεισαντες βοήθειαν, λύουσι τὴν πολιορκίαν καὶ τῶν τό-
 πων ἐκείνων ἀπαναστεύουσι. κατὰ δὲ τὴν Ἰταλίαν, ἣ νῦν Λα-
 γοβαρδία ὠνόμασται, διαπεράσαντες τὸ κάστρον Βάρεως ἔξεπύρ-
 θησαν, καὶ αὐτόθι κατασκηνώσαντες καὶ τοῖς μᾶλλον ἐγγίζουσι 20
 P 180 καθ' ἑκάστην ἐπιτιθέμενοι καὶ τῶν πορρωτέρω κατατολμῶντες καὶ
 αἰεὶ τι προσλαμβάνόμενοι, πᾶσαν τὴν Λαγοβαρδίαν ἄχρι καὶ αὐ-
 τῆς σχεδὸν τῆς ποτὲ μεγαλοδόξου Ῥώμης ἐκράτησαν. καὶ εἰχε
 μὲν οὕτω ταῦτα.

14 Ῥουσιῶν infra.

18 ἀπαναστεύουσι A

desit, rerumque summa ad vigilem sobriamque curatorem Basilium per
 eius excessum transivit; qui antea quoque aegre ferebat atque animo
 angebatur; tuncque legatis diligenter auditis, suae ipsius vulnera co-
 rum mala ducens, quos eiusdem fidei foedera sociarent, in auxiliorum
 apparatu erat, quae supplicibus mittenda destinabat; instructaque cen-
 tum navium classe, cunctisque rite apparatis, singularis prudentiae vi-
 rum experientiaque supra vulgi usum praeditum deligit, Nicetam patri-
 cium cognomento Oorypham, rei navalis drungarium, quem velut fulmen
 cuncta ambrens ac prosternens in hostes immitteret. Agareni ut missos
 ad imperatorem legatos auxilia rogaturos ex profugis acceperunt, tum
 quod urbem brevi capiendam non sperarent, tum quod mittendas ab
 imperatore subsidio copias formidarent, obsidionem dirimunt; indeque
 solventes atque in Italiam (cui nunc Longobardia nomen est) transmit-
 tentes Barensem arcem expugnarunt; ibique habitantes cum vicinioribus
 quotidie ingruerent ac remotiora tentarent semperque dicioni suae ali-
 quid adficerent, omnem Longobardiam adusque praecelsa quondam prope
 gloria Romam subegerunt. atque in hunc modum se res Occidentis ha-
 bebant.

54. Τὸ δὲ περὶ τοὺς ἐν Δαλματία παρὰ τῆς Ῥωμαϊκῆς ἐπικουρίας γεγονὸς καὶ τὰ προμνημονευθέντα γένη θεασάμενοι, αἱ τε Χρῳβάτοι καὶ Σέρβλοι καὶ οἱ λοιποὶ, καὶ τοῦ ἄρτι βασιλείοντος Ῥωμαίων τὴν ἐπιεκείαν καὶ περὶ πάντα δικαιοσύνην καὶ εὐσεβίην πυνθανόμενοι, καὶ τὸ καλῶς ἄρχεσθαι τοῦ ἐπισφαλῶς ἐκ θρυσότητος ἄρχειν προκρίναντες, σπουδῆν ποιῶνται πάλιν εἰς τὴν προτέραν δεσποτείαν ἐπανελθεῖν καὶ πρὸς τὴν Ῥωμαϊκὴν ἐπ-
 αναχθῆναι δούλωσιν. καὶ δὴ πρὸς τοῦτο καὶ πρέσβεις καὶ αὐτοὶ πρὸς τὸν βασιλέα πέμπουσιν, οἳ τε μετὰ τῆς αὐτῆς θρησκείας ἀποστατήσαντες καὶ οἱ τέλειον τοῦ θεοῦ βαπτίσματος ἀπαντομολήσαντες, τῆς τε ἐξ ἀρχῆς αὐτῶν δουλώσεως καὶ εἰς ὅσα Ῥωμαίοις γιγνώσκει ποτε χρήσιμοι εὐκαίρως ὑπομιμησκοντες, καὶ ἀξιῶντες τῇ φιλανθρωπῷ ζεύγλῃ τῆς Ῥωμαϊκῆς ἐξουσίας καὶ ὑπὸ τῷ ταύτης ἀγγελάρχῃ τάττεσθαι καὶ αὐτούς. ὣν ὡς εὐλόγου τῆς
 15 δειξίως ἐπακούσας ὁ βασιλεύς, ἐπεὶ καὶ πρὸ τούτου ἐδυσσέβρει περὶ αὐτῶν καὶ ἠσχυλλεν ὡς οὐ μικρῶ μέρει περικεκομμένης καὶ θρησπασμένης τῆς αὐτοῦ ἀρχῆς, εὐμενῶς, ὡς τὸν ἀφρόνως ἀφ-
 20 νάσαντα νόον, εἶτα μεταγόνοντα καὶ ὑποστρέφαντα ὁ φιλάνθρωπος πατήρ, καὶ αὐτὸς τούτους προσήκατο καὶ ἀνεδέξατο, καὶ θίρεῖς εὐθὺς μετὰ καὶ βασιλικῷ ἀνθρώπου σὺν αὐτοῖς ἐξαπέ-
 25 στείλει, ὡς ἂν πρὸ τῶν ἄλλων τοῦ ψυχικοῦ τούτους κινδύνου ἐξέλ-
 ληται καὶ πρὸς τὴν προτέραν πίστιν ἐπανασώσῃται καὶ τῶν ἐξ

11 τε om A

21 τοῦ] καὶ P

54. Quod ita Dalmatarum auxiliis a Romanis gestum erat, videntes, quas paulo superius memoravi nationes, Chrobati nimirum et Serbii et reliqui, eiusque qui tum rerum potiretur aequitatem in omnibusque iustitiam et virtutem audientes, beneque subesse quam periculose ausuque temerario praeesse ac imperare pluris facientes, operam adhibent ut ad pristinum redeant dominatum iterumque Romanis serviant. quare et ipsi oratores mittunt ad imperatorem, tum scilicet qui eadem ipsa integraque religione defecerant, tum qui excussa prima sua servitute ipsi sponte baptismum prorsus eiecerant; quamque utiles quandoque Romanis existissent opportune memorantes, rogantesque humanissimo Romanae potentiae iugo ac illius ductori rectorique subiici. horum votis ac petitioni, ut quae niti ratione viderentur, se facilem praebens imperator (quippe qui etiam antea pro illis animi angeretur atque doleat, velut ditionis suae non modica accisa parte raptaque ac discerpta) placide, quemadmodum humanissimus pater filium qui stulte imperium detrectarat ductusque paenitentia redierat, ipse quoque istos admisit atque recepit; ac statim cum illis sacerdotibus suoque nomine delegatum hominem misit, ut ante alia ab ipso animarum periculo eos eriperet ac pristinae fidei restitueret, atque ex delictis, quae vel igno-

ἀγνοίας ἢ ἀνοίας ἀπαλλάξῃ πλημμελημάτων αὐτούς. ἀνυσθέντος δὲ τοῦ τοιοῦτου θεοφιλοῦς ἔργου, καὶ πάντων τοῦ θείου μετασχόντων βαπτίσματος καὶ εἰς τὴν Ῥωμαϊκὴν ἐπανελθόντων ὑπό-
D πτωσιν, ἐδέξατο κατὰ τοῦτο τὸ μέρος τὴν ὀλοκληρίαν ἢ βασιλείας ἀρχή, πάντων φιλανδρώπῳ τοῦ κρατοῦντος προστάγματι ἐκ τῶν 5 οἰκείων καὶ ὁμοφύλων δεξαμένων ἄρχοντας εἰς ἐπιστασίαν αὐτῶν. οὐ γὰρ ὄνους ἐκεῖνος τὰς εἰς τὴν ἐπιστασίαν αὐτῶν εἶχεν ἀρχάς, ἔν' ἐντεῦθεν τοὺς πλείον διδόντας καὶ καλαμιωμένους αὐτοῦ τὸ ὑπήκοον εἰς τὸ τούτων κατεξουσιάζειν προβάλληται· καὶ διὰ τοῦτο τοὺς ὑπ' αὐτῶν ἐκείνων ἐκλεγμένους καὶ οἰονεὶ χειροτονουμένους, 10 ὡς αἵρετοὺς ἄρχοντας καὶ πατρικὴν πρὸς αὐτοὺς διασιώζειν ὀφείλοντας εὐνοίαν, ἄρχειν αὐτῶν νουνεχῶς διωρίσατο. καὶ ταῦτα μὲν ταύτη.

P 181 55. Ἐπεὶ δὲ οἱ ἐπὶ τῆς ἐκμελοῦς τε καὶ ῥαθύμου βασιλείας πρὸς τὴν ἐπικράτειαν τῶν Ῥωμαίων διαπεράσαντες βάρβαροι καὶ 15 τοῦ Ῥουσιῶν ἀποκροσθέντες, καθάπερ ἤδη πρότερον εἶρηται, ἔτι κατὰ τὴν Ἰταλίαν διέτριβον, συνεχῶς αὐτὴν κατατρέχοντες καὶ ἀφειδῶς ληϊζόμενοι, ὡς καὶ μέχρι τῶν πεντήκοντα καὶ ἑκατὸν κάστρων τὰ μὲν ἐκ προδοσίας τὰ δὲ πολιορκία χειρώσασθαι, ἀκούων ταῦτα ὁ βασιλεὺς ἠνιάτο σφοδρῶς, καὶ ταῖς περὶ τούτων 20 φροντίσιν ἐπαγρυπνῶν ἐζήτει πῶς ἂν εὐπειτῶς δυνηθεῖη ἢ τελῶς τροπώσασθαι τοὺς ἐχθροὺς ἢ κἂν ἐκ τῆς Ῥωμαϊκῆς ἐπικρατείας
B ἀπάσασθαι καὶ ἐξελάσαι τὸ δυσμενές. καὶ τὰς μὲν ἤδη χάριν τῶν

7 τὴν om A

εἶχεν ἀρχάς, ἔν'] οὐχ ἔνα A

21 τίλειον A

rantia vel dementia ac temeritate contraxerant, liberaret. peccato autem religioso istiusmodi opere, cunctisque divino baptismo impartitis atque Romanorum fascibus inclinatis, hac parte redintegratus est imperatoris principatus, cunctis humanissima eius iussione ex suis eiusdemque gentis hominibus, magistratus rectoresque, qui illis imperio praeessent, accipientibus. non enim ille magistratus illis praepositos venales habuit, ut inde eaque ratione, qui plus darent exque subditis amplius meterent, illis praeficeret; sed qui ab eis ipsis electi essent ac velut suffragio creati, tanquam arbitros magistratus paternaque benevolentia eos prosecuturos, eis pro imperio praeesse prudenter constituit. atque haec quidem ita se habuere.

55. Quod vero barbari, qui sic neglecto segniterque administrato imperio in Romanam dicionem traiecerant pulsique fuerant, uti iam dictum est, adhuc in Italia fixo pede continue eam incurrabant direque desolabant, centum quinquaginta munitis oppidis, qua spontanea deditione qua obsidione vique in potestatem suam redactis, audiens imperator valde animo discruciabatur; horumque sollicitudine invigilans modum quaerebat, quo facile vel hostes penitus fundere liceret vel a Romana saltem procul dicione abigere ac propellere. iam itaque quae

Ῥαουσαίων καὶ ὄλου τοῦ ἔθους τῶν Δαλματῶν προαποσταλείσας
 δυνάμεις, ὧν ἤρχεν, ὡς φθάσαντες εἶπομεν, ὁ κατὰ τὸν Ἰωρδύ-
 φαν Νικήτας πατρίκιος, οὐκ ἀξιωμαχὸς πρὸς τοσαύτην τῶν βαρ-
 βάρων πληθὺν ἰδοκίμασε, μάλιστα διὰ τὸ χρεῖαν εἶναι καὶ πρὸς
 5 τὴν μεσόγειον πολλάκις ποιῆσθαι τὰς συμπλοκάς καὶ πολὺ τῆς
 θυλάττης ἀπαρτῦσθαι, ὑπερ ἰδύκει πρὸς νηῆτην στρατὸν ἀσύμ-
 φρον καὶ ἀδύνατον· ἄλλας δὲ πάλιν ἀπ' ἐντεῦθεν ἀποστέλλειν
 δυνάμεις οὐκ ἔκριεν εἶναι λυσitelές διὰ τε τὸ τῆς ἐκστρατείας δα-
 πατηρὸν καὶ τὴν χρεῖαν τὴν τῶν ἐνταῦθα χωρῶν. καὶ συνετιῶς
 10 βουλευσάμενος πρὸς Λοδοῦχον τὸν ἑῆγα Φραγγίας καὶ τὸν πάπαν C
 Ῥώμης διαπρεσβεύεται συνεπικουρῆσαι ταῖς ἐντεῦθεν δυνάμεσι
 καὶ μετὰ τούτων συμπαρατάξασθαι κατὰ τῶν ἐν Βάρει κατοικη-
 σάντων Ἀγαρηνῶν, κελύσας καὶ τὰς ἄλλῃς πρόσθεν μνημονευ-
 θείσας χώρας τῶν Σκλαβηνῶν συνεπιλαβέσθαι τοῦ ἔργου, διὰ τῶν
 15 οἰκητόρων Ῥαουσιῶν καὶ τῶν παρ' αὐτοῖς ἐγγωρῶν πλοίων πε-
 ραιωθέντας τὸ πέλαιος Δαλματῶν. ὧν ὁμοῦ πάντων γεγεννημέ-
 νων καὶ μεγάλης ἀθροισθείσης δυνάμεως, ἐπεὶ καὶ ὁ Ῥωμαϊκὸς
 ναύαρχος συνέσει καὶ ἀνδρεία πολὺ πάντων διέφερε, θᾶττον ἢ
 Βάρεις ἀλίσκεται. καὶ τὸ μὲν κάστρον αὐτὸ καὶ ἡ χώρα καὶ πᾶν
 20 τὸ ἀχμάλωτον εἰς τὴν Ῥωμαϊκὴν ἐξουσίαν ἀναλαμβάνεται, καὶ D
 τοὺς οἰκέτους ἢ χώρα ἀπολαμβάνει οἰκητορας, τὸν δὲ Σολδάνον
 ἐκίον καὶ τὸν ὑπ' αὐτὸν λαὸν τῶν Ἀγαρηνῶν ὁ ἑῆξ Φραγγίας
 ἀναλαβόμενος ἐν Καπύῃ ἀπήγαγεν· ταύτης γὰρ αὐτὸς ἤρχεν ἔτι
 καὶ προσέτι Βενεβενδοῦ. καὶ ἡ μὲν πρώτη κατὰ τὴν ἐσπέραν

ante Ragusinorum causa gentisque omnis Dalmatarum missae fuerant
 ceptae, Niceta Syrius patricio ductore, ut supra diximus, adversus
 tantam barbarorum multitudinem haud satis pares existimans, ac vel
 maxime quod in mediterraneis haud raro manus conserendae essent
 longiusque a mari abecedendum, quod navalibus copiis haud conduceret
 nec certe ab illis praestari posset, alias vero rursus Byzantio copias
 mittere haud utile putans ob expeditionis nimios sumptus et Orientalis
 tractus regionum necessitatem, prudenti consilio inito ad Ludovicum
 Franciae regem et ad Romanum antistitem legatos mittit, ut ab se
 missis copiis opem ferant ac eum eis adversus Agarenos Barii sedes
 habentes pugnam instruant, iubens ut et quas paulo ante memoravimus,
 Sclavenorum gentes institutum sum inveniunt, transmissio Ragusii incola-
 rum ope suisque ipsorum navigiis Dalmatarum mari. hoc modo coniu-
 ctis viribus ingens contractus est exercitus; quodque Romanae classis
 praefectus longe omnibus solertia ac fortitudine praestaret, Barium brevi
 capitur; oppidumque ipsum et ager omnesque captivi in Romanorum
 potestatem cedunt, suosque regio cives ac colonos recipit. rex Fran-
 ciae Soldanum illum subditosque Saracenos sibi ipse captivos sumens
 Capnam adduxit, cuius illa dilectio erat ut et Beneventum. hincque

στρατεία τῷ βασιλεῖ τοιοῦτον πέρας ἐδέξατο, καὶ τοῖς ἐντεῦθεν λαφύροις καὶ τῇ δόξῃ κατεκοσμήθη ἡ βασιλεύουσα.

56. Ἐπειδὴ δὲ πολλάκις ἡ ἱστορία φιλεῖ καὶ ταῖς κατὰ παρέκβασιν διηγήσει τὸν λόγον ποικίλλειν καὶ τὰς τῶν ἐντυχα-
 P 182 νόντων ψυχαγωγεῖν ἀκοάς, ἐπιξηγητέον καὶ ὅσα μεταξὺ τοῦ ῥήγος 5
 Φραγγίας καὶ Σολδάνου τοῦ Ἀφρικήσ ἀμηνῶ καὶ τῶν οἰκητόρων
 Καπύης καὶ Βενεβενδοῦ συνέβη καταπραχθῆναι. ἐπὶ διετίαν γὰρ
 ἐν Καπύῃ συνῶν ὁ Σολδάνος τῷ τῆς Φραγγίας ῥήγῳ οὐδέποτε
 ὤφθη ὑπὸ τινος τὸ παράπαν γελῶν. ὁ δὲ ῥήξ τῷ κατάφωρον
 αὐτὸν γελῶντα πεποικηκῶτι χρυσίῳ δόσιν κατεπηγγελάτο. προσ-10
 ἤγγειλεν οὖν τίς ποτε τῷ ῥήγῳ γελῶντα τὸν μέχρι τότε σκυθρῶπὸν
 Σολδάνον θεάσασθαι, καὶ τούτου παρελήχτο μάρτυρας. ὃν κα-
 λέσας ὁ ῥήξ τὴν αἰτίαν τῆς μεταβολῆς καὶ τοῦ γέλωτος ἐκινθιά-
 B νετο. ὁ δὲ “ἄμαξάν” φησι “κατιδῶν καὶ τοὺς ταύτης κατανοή-
 σας τροχοῦς, πῶς καὶ τὸ μετέωρον τούτων ταπεινοῦται καὶ τὸ 15
 ταπεινὸν αὐτίς μετεωρίζεται, καὶ ὡς εἰκόνα ταῦτα λαβὼν τῆς
 ἀσταθμῆτος καὶ ἀβεβιαίου τῶν ἀνθρώπων εὐδαιμονίας, ἐγέλασα
 ἄμα μὲν ἐνθυμηθεὶς πῶς ἐφ’ οὕτως ἀβεβιαίων πραγμάτων ἐπαι-
 ρόμεθα, ἄμα δὲ καὶ οὐκ ἀδύνατον οἰηθεὶς τὸ καὶ ἐμέ, ὥσπερ ἐκ
 μετεώρου γέγονα ταπεινός, οὕτως καὶ ἐκ τοῦ χαμερποῦς ἐνδέχε-20
 σθαι πάλιν ἀρθῆναι πρὸς μέγεθος.” ἄπερ ἀκούσας ὁ ῥήξ, καὶ
 ἐν νῶ τὰ οἰκεία λαβὼν καὶ ἐκείνον συνετὸν λογισάμενος, ἤρξατο

5 μετὰ P 21 ὅπερ P

prima imperatoris in Occidentem expeditio nacta finem est; eiusque spo-
 liis ac claritate urbs Augusta ornatur.

56. Quod vero haud raro historia etiam narrationibus quae parum
 ab scopo excurrere videntur, quandam sermoni varietatem non illubens
 conciliat, eaque legentium animos afficit ac recreat, operae pretium vi-
 deatur ut et ea referamus quae inter regem Franciae et Soldanum
 Africae ameram civesque Capuae et Beneventi contigere. Soldanus enim
 annos duos cum rege Franciae Capuae moratus nunquam ab ullo prorsus
 visus est ridere. rex, si quis ridentem deprehendisset, auro donandum
 pollicitus est. nuntiavit itaque quispiam regi vidisse se Soldanum
 ridentem, qui hactenus maestus severoque vultu exstitisset; reique
 profert testes. vocavit ad se rex Soldanum, exque illo mutationis ac
 risus causam sciscitatus est. cui ille “videns” inquit “currum, eiusque
 rotas considerans, quomodo aliae earum partes e sublimi axe in imum
 deprimantur ac rursus ex humili in altum tollantur, atque hanc ego in-
 certae ac inconstantis hominum felicitatis imaginem sentiens, risi, simul
 etiam cogitans quam de re instabili superbia inflamur; ac denique hoc
 fieri posse iudicans, ut quomodo ex summo infimus sum factus, ita ex
 humili rursus loco ad prius fastigium attollar.” his rex auditis, deque
 suo statu cogitans, illumque virum prudentem iudicans, libere postmo-

παρησιίας καὶ συνδιατήσεως μεταδιδόναι αὐτῷ. (57) ὁ δὲ C
 πασηγος ὢν καὶ δόλων Φοινικικῶν οὐκ ἄμετοχος ἐκ τῆς ἑκατέρω
 ἔγνω διαβολῆς σωτηρίαν ἑαυτῷ πραγματεύεσθαι. πολλάκις γὰρ
 πρὸς αὐτόν, καὶ ὡς ἐκ γεροντικῆς ἐμπειρίας συνειτὸν καὶ σοφὸν
 8 καὶ ὡς ἐξ εὐτυχοῦς δυστυχῆ, αἱ τῶν κάστρων Καπύης καὶ Βενε-
 βιθοῦ παρεγίνοντο ἄρχοντες. ὁ δὲ τὴν πρὸς αὐτοὺς φιλίαν πλατ-
 τόμενος ἐξεργκεῖν τι πρὸς αὐτοὺς ἀπέρρητον βούλευμα τοῦ ῥηγὸς
 ἔλεγεν βούλεσθαι, δεδοικέναι δὲ τὸν ἐκ μηνύσεως κίνδυνον. τῶν
 10 δὲ διομοσαμένων ἀνέκφορον ποιήσασθαι τὸ λαλούμενον, ἔφη βού-
 λισθαι τὸν ῥῆγα πάντα ὑμᾶς πρὸς τὴν ἑαυτοῦ χώραν τῆς Φραγ-
 γίας σιδηροδεσμίους ἐκπέμψαι ὡς οὐκ ἄλλως οὔσης αὐτῷ ἀσφα-
 λῶς τῆς τῶν ὑμετέρων διακρατήσεως πόλεων. τῶν δὲ μὴ πάντ
 πιστὸν τέως ἠγησαμένων τὸ μηνυόμενον, ζητούντων δὲ σαφιστέ-
 15 ραν ἔτι κατάληψιν, πάλιν πρὸς τὸν ῥῆγα ὁ Σολδάνος τοιαῦτα
 φησίν, ὡς οὐκ ἔστι σοι ἀσφαλῆς ἢ τῶν κάστρων τούτων κατά-
 σχοις, ἕως οἱ τοῦτων ἄρχοντες ἐνταῦθα ἐπιχωριάξουσιν· ἀλλ' εἰ
 βούλει βεβαίως δεσποῖξεν αὐτῶν, τούτους θάπτον πρὸς Φραγγίαν
 δεσμίους ἀπόστειλον. πεισθεὶς οὖν τοῖς τοιοῦτοις λόγοις ὁ ῥῆξ
 20 ἀλόσεις διακρίσατο συντόμως χαλκευθῆναι ὡς ἐπὶ χρεῖα καταπει-
 θήσῃ τινί. ἰδὼν οὖν αὐθις ὁ Σολδάνος τοὺς ἄρχοντας, "οὐδ'
 εἶ μοι" φησὶ "πιστεύετε περὶ ὧν ἔλεγον; ξερονήσαντες ἴδετε τί P 183
 οἱ χαλκεῖς πάντες ἐργάζονται τῇ τοῦ ῥηγὸς προστάξει· καὶ ἐὰν

16 ἐγγωριάξουσιν P

dam secum congregari ac versari permisit. (57) at Soldanus, homo vafer
 et astutus nec Punicæ fraudis expertus, alios aliis vicissim calumniando
 ac consuetudine suam sibi procurandam decrevit. haud raro enim ad
 eum, velut senili experientia catum hominem ac sapientem exque pro-
 spera fortuna infelici iam usum, Capuae ac Beneventi proceres venie-
 bant. quibus ille, amicitiae larvam simulans, "velle se" siebat "regis
 ad eos consilium arcanum proferre, sed metuere, quod inde eaque de-
 nuntiatione periculum sibi immineret." at ille iureiurando affirmare,
 quod dixerit, religiose iis secrete tegendum esse. tum ille "hoc regi
 constitutum, ut vos omnes ferro vinctos in regionem suam Franciae
 mittat, quippe qui non aliter vestrarum urbium se tuto potiturum exi-
 stimet." illis vero non certam omnino fidem eius verbis habentibus,
 sed certius adhuc illorum argumentum quaerentibus, rursus Soldanus ad
 regem talia proloquitur. "non potes has urbes tuto in ditione tenere,
 quamdiu primores civium hic sedes habent. itaque si hoc animo es ut
 iuniter tui eas iuris retineas, vinctos illos quantocius mitte in Fran-
 ciam." his persuasus rex catenas brevi fabricari, quasi aliqua neces-
 sitate urgente, praecipit. convicens rursus Soldanus patricios "ne nunc
 quidem" inquit "mibi fidem adhibetis, verbaque mea negligitis? scruta-
 mini, exquirite, quid fabri omnes regis insequ construant; ac si catenas

εὐρηγε ἀλύσεις τε καὶ δεσμέ, μὴ ἀπιστήσητε τῶν πρὸς σωτηρίαν ὑμῶν λεγομένων ὑμῖν.” γνόντες οὖν ἐν τούτοις τὸν βάρβαρον οἱ ἄρχοντες ἀληθεύοντα οὐδὲ πρὸς τάλλα ἔτι ἠπίστησαν, τρόπον δὲ ἐζήτουν ὅπως τὸν ῥῆγα ἀμύνωνται. καὶ δὴ μετ’ ὄλιγον πρὸς κυνηγέσιον ἐξεληθύντος αὐτοῦ, ἀποκλείουσι κατ’ αὐτοῦ τὰς πύλας 5 καὶ οὐκέτι τὴν εἴσοδον συγχωροῦσιν αὐτῷ. ὁ δὲ μηδὲν ἐκ τούτου παραχρῆμα δυνάμενος πράξασθαι πρὸς τὴν ἰδίαν χώραν αὐδῆς ἀνθυπενόστησε. (58) πρόσεισιν οὖν τοῖς ἄρχουσιν ὁ Σολδάνος, **B** τὴν χάριν τῆς μητύσεως ἀπατιῶν· ἡ δὲ ἦν τὸ πρὸς τὴν οἰκείαν πατρίδα συγχωρηθῆναι αὐτῷ ἀπελθεῖν. συγχωρηθεὶς οὖν καὶ 10 κατὰ Καρχηδόνα γενόμενος καὶ τὴν οἰκείαν ἀρχὴν ἀπολαβὼν καὶ τοῦ κακὸς εἶναι μὴ ἐκστὰς ἐκστρατεύει κατὰ Κυπῆς τε καὶ Βενεβενδοῦ, τὰ χαριστήρια τούτοις τῆς σωτηρίας ἀποδιδούς. οἱ δὲ πρὸς τὸν ῥῆγα διαπρεσβεύονται. ἀλλὰ μεθ’ ὕβρεως ἀποπέμπονται, ἐπιχαίρειν εἰπόντος τῇ ἀπωλείᾳ αὐτῶν. στέλλουσιν ἄγγελον 15 πρὸς τὸν βασιλέα οἱ τῶν τοιούτων κάστρων ἐξηγούμενοι. συμπαθῆς οὖν ὁ βασιλεὺς καὶ φιλάνθρωπος ὢν θᾶπτον ἐκπέμπει τὸν πρεσβευτὴν δηλώσοντα τούτοις προσδέχασθαι συντόμως τὴν ἐντεῦθεν βοήθειαν. γίνεται δὲ τοῖς πολεμοῖς ἐγκρατῆς ὁ τῆς ἀγγελίας 20 διάκονος πρὸ τοῦ δοῦναι τὰς ἀποκρίσεις τοῖς ἀποστελλασσι. λέγει οὖν πρὸς αὐτὸν ὁ Σολδάνος ὡς εἰ ὑπηρετήσεις μου τῷ βουλήματι, καὶ σωτηρίας ἀξιοθήσῃ καὶ δωρεῶν ἀπολαύσεις. τοῦ

10 αὐτὸν A

12 τε om P

16 τὸν om A

et vincula inveneritis, his quae vestrae salutis causa a me vobis dicuntur nolite fidem abnuere.” intelligentes itaque patricii barbarum, quod ita diceret, vera loqui, nec de aliis iam diffusi sunt. modum ergo quaerebant quo regem ulciscerentur. brevi itaque cum venatum egressus esset, urbis portas ei claudunt nec amplius ingredi sinunt. is vero, cum nihil in prompta esset quod quasi ulturus in eos facere posset, in patriam iterum reversus est. (58) accedit ad patricios Soldanus, indicati secreti mercedem accepturus. ea erat ut in patriam reverti sine retur. facta ergo abeundi licentia cum venisset Carthaginem, receptoque proprio principatu, nec a malitia discedens, adversus Capuam et Beneventum, acceptae salutis gratiam iis redditurus, proficiscitur. missa ad regem ab oppidanis legatio petitum auxilia: verum dimissi contumeliose legati, addente rege “illorum se magis gratulari exitio.” mittunt itaque arcium praefecti nuntium ad imperatorem. is porro, humano cum esset pronoque ad miserendum ingenio, statim legatum remittit nuntiatorum ut ad se brevi mittenda auxilia expectent. capitur nuntii minister ab hostibus, nondum perlato responso ad eos a quibus missus erat. cui Soldanus “si meae voluntati morem gesseris, cum salutem tum vero munera ex me consequeris.” assentiente illo, ac quicquid inasserit

ὁ συνδεδεμένος τὸ κεκελευσμένον ἅπαν ποιεῖν, “βοῦλομαι” ἔφη
 “σῆραί σε τοῦ κάστρου ἐκτός, καὶ τοῖς ἔνδον εἰπεῖν ὡς ἐγὼ μὲν
 τὴν διακονίαν μου ἐξεπλήρωσα καὶ τὰ προσταγένητα μοι πάντα πε-
 κέηκα· ἀλλ’ ἐκ τοῦ βασιλέως βοήθειαν μὴ προσδέχεσθε· οὐ γὰρ
 ἔγνωσαν ὑμῶν τῆς δειήσεως.” ὑποσχομένου δὲ αὐτοῦ ταῦτα οὕτως
 ἰρᾶν, ἀποστέλλεται μετὰ τῶν τοῦ Σολδάνου ὑπηρετῶν τοῦ ταῦτα
 πρὸς τοὺς ἐν τῇ πόλει εἰπεῖν. ὁ δὲ πλιθίων τοῦ τείχους γενόμενος, D
 καὶ τοὺς πρῶτους παρωγενέσθαι τῆς πόλεως πρὸς τὴν ἀκρόασιν
 αἰτησάμενος, ἔφη “εἰ καὶ πρόδηλός μοι τυγχάνει ὁ θάνατος καὶ
 10 ἐν χερσίν ἢ σφαγῇ, ἀλλ’ ὅμως οὐκ ἀποκρύψομαι τὴν ἀλήθειαν.
 πλὴν αἰτῶ καὶ ὀρκίζω ὑμᾶς ἀποδοῦναι μοι τὴν χάριν εἰς τὰ ἐμὰ
 ἔχοντα καὶ τὴν σύνενον. ἐγὼ γάρ, ὦ κύριοι μου, εἰ καὶ νῦν
 ταῖς τῶν πολεμίων περιεσχέθην χερσίν, ἀλλ’ ὅμως τὴν διακονίαν
 μου ἐπλήρωσα καὶ τὴν παρ’ ὑμῶν πρεσβείαν τῷ βασιλεῖ Ῥωμαίων
 15 προσήγαγον, καὶ συντόμως προσδέχεσθε τὴν ἐκείθεν βοήθειαν.
 διὸ στήτε γενναίως καὶ μὴ δειλιανδρήσητε· ἔρχεται γὰρ ὁ ὑμᾶς
 ῥόμμετος, εἰ καὶ μὴ ἐμέ.” ταῦτα οὖν οἱ τοῦ Σολδάνου ὑπῆρέται P 184
 ἀπόσσαντες καὶ πρὸς τὴν ἀπάτην ἐκμανέντες σφοδρῶς, εὐθὺς
 αὐτὸν τοῖς ξίφεσι κατακόπτουσι. φοβηθεὶς οὖν ὁ Σολδάνος τὴν
 20 ἐκ βασιλέως προσδοκωμένην δύναμιν ἔλυσεν τὴν πολιορκίαν καὶ
 πρὸς τὴν οὐκείαν χώραν ὑπέστρεψεν. καὶ τὸ ἀπὸ τούτου διέμει-
 ναν πιστοὶ βασιλεῖ οἱ τῶν τοιούτων ἐξηγούμενοι κάστρων, καὶ
 ταῦτα πρὸς τὴν αὐτοῦ συνετήρησιν δούλουσιν.

2 εἰς om P
 1 κενόγραφη A

3 κενόγραφη P

16 δειλιανδρήσητε P, δει-

facturum se pollicente, “volo” inquit “ut extra muros constitutus in
 haec verba cives alloquaris. ego quidem ministerium meum implevi, et
 quae iussus eram cuncta feci: nulla tamen vobis praesto fore ab impe-
 ratore auxilia existimetis: non enim petitioni vestrae aures praebuit.”
 haec se ita dictarum pollicitus mittitur cum Soldani ministris, ut cives
 alloquatur. prope itaque muros admotus, rogansque adessee primores
 civitatis, ut audiant, inquit: “etsi manifesta mors mihi imminet caedes-
 que in promptu est, non tamen vos veritatem celabo. verum rogo atque
 obtestor ut in liberis atque uxore gratiam mihi rependatis. ego enim,
 domini mei, etsi nunc hostium manibus teneor, meum tamen munus im-
 plevi, vestraque ad Romanorum imperatorem legatione functus sum; ab
 eoque brevi vobis ventura auxilia exspectate. quare state fortiter, nec
 ignavia torpeatis. veniet enim qui vos liberabit, quanquam me peri-
 culo non eximet.” quibus auditis Soldani ministri, factaque sibi fraude
 vehementi furore iraque conciti, eum statim gladiis conscindunt. veritus
 itaque Soldanus exspectatas ab imperatore copias obsidionem solvit et
 ad propria rediit. ex eoque tempore urbium illarum praefecti Romanae
 rei fideles perstitērunt, easque in imperatoris obsequio conservarunt.

59. Συνέβη δὲ κατὰ τοὺς καιροὺς ἐκεῖνους καὶ ἄλλον στό-
 λον Ἀγαρηνῶν κατὰ τῆς Ῥωμαϊκῆς ἐπικρατείας ἐλθεῖν· ἀλλὰ ταῖς
 τοῦ βασιλέως ἐπιμόνοις δεήσεσι πρὸς θεὸν καὶ ταῖς ἔμφροσι δια-
 τάξεσι καὶ τῇ δεούσῃ τῶν πραγμάτων μεταχειρίσει μετὰ τῶν Ῥω-
 B μαίων ἢ νίκη ἐγένετο καὶ δυσκλεῖ τὴν ἤτταν οἱ ἐκ τῆς Ἀγαρ ἡγή- 5
 καντο. ὁ γὰρ τῆς Ταρσοῦ ἀμηρῶς, δεῖ Ἐσμαν ἠνομάζετο, τριά-
 κοντα πλοίων μεγίστων, ἃ κομβάρια λέγεται, στόλον ἐξαρτυσά-
 μενος κατὰ τοῦ κάστρου Ἐδρήνου ὀπλιζεται. τοῦ δὲ στρατηγοῦ
 Ἑλλάδος (ὁ Οἰνιάτης οὗτος ἦν) κελεύσει βασιλικῇ τὸν ἱκανὸν εἰς
 φυλακὴν τοῦ κάστρου λαὸν ἀπὸ πάσης Ἑλλάδος εἰσαγαγόντος καὶ 10
 τοῖς τείχεσι τὰ ἀρμόζοντα παρασκευασαμένου ἀμυντήρια, ὡς εἶ-
 δον οἱ ἐκ τοῦ κάστρου τὰ πλοῖα τοῖς τείχεσι πλησιάζοντα καὶ τοὺς
 βαρβάρους βελῶν ἀφέσει συγχῶν ἀναστέλλειν καὶ ἀπωθεῖν πειω-
 μένους τοὺς ἔνδον ἐκ τῶν τειχῶν, θυμοῦ καὶ προθυμίας πλήρεις
 C γενόμενοι γενναίως ἀντηγωνίζοντο, καὶ τοῖς πετροβόλοις ὀργάνοις 15
 καὶ τοξοβαλλίστραις καὶ ταῖς ἐκ χειρῶν τῶν λίθων ἀφέσει χρώμε-
 νοι συγχονὺς τῶν βαρβάρων καθ' ἐκάστην ἀνήλισκον. οὐ μόνον
 δὲ ἀλλὰ καὶ τῶν νεῶν τὰς πλείστας ἐπιφόρου γενομένου τοῦ πνεύ-
 ματος τῷ ὑγρῷ πυρὶ κατενέπησαν. ἀπορῶν οὖν καὶ δυσθυμῶν
 ὁ βάρβαρος, καὶ εἰδὼς ἐφέσει χρημάτων ἐκόντας τοὺς πολλοὺς 20
 ἀποθνήσκοντας, ἀσπίδα μεγάλην πρὸ τοῦ χάρακος θείας καὶ χρυ-
 σίου ταύτην πεπληρωκῶς “τοῦτο γέρας” ἔφη “καὶ ἀριστεῖον ἐγὼ
 δίδωμι, μετὰ καὶ παρθένων ἐπιλέκτων τὸν ἀριδμὸν ἑκατὸν, τῷ
 πρώτῳ ἐπιβάντι τοῦ ἄστεος καὶ τοῖς ὁμοφύλοις βραβεύσαντι τὸ

4 Ῥωμαϊκῶν A

8 Ἐρίκου A

15 τοῖς om P

59. Contigit vero per haec tempora ut et Agarenorum classis Re-
 manam dicionem invaderet. verum imperatoris assiduus ad deum preci-
 bus solertibusque statutis nec non commoda rerum administratione, vi-
 ctoria a Romanis stante, Agareni probrosa clade affecti sunt. Tarsi
 enim ameras, Esmanus nomine, maximarum triginta navium (quas com-
 baria vocant) instructa classe Euripi arcem aggreditur. Helladis prae-
 tor (Oeniates hic erat) imperatoris iussu instas satis copias ad tuendam
 urbem ex omni Graecia inducit, et in moenibus praesidia apta disponit.
 tum videntes oppidani naves moenibus propinquare, barbarosque spissis
 sagittarum ictibus eos qui in muris erant conantes repellere, ira ac ar-
 dore plenis animis strenue impetum sustinebant, petrariisque et arcuba-
 listis ipsaque manuum vi intortis lapidibus multos quotidie barbarorum
 necabant. neque id modo, sed et maximam classis partem, secundum
 nacti ventum, igni Graeco incenderunt. anceps itaque animi aegreque
 ferens barbarus, haud ignarus pecuniarum amore non paucos sponte se
 morti obicere, ingenti scuto auro plene pro vallo exposito, “hoc” inquit
 “praemium ac honorarium illi dabo, nec non lectas virgines centum,
 qui primus muros conscenderit suisque tribalibus victoriae auctor exsti-

παῖν." ὅπερ οἱ ἀπὸ τῆς πόλεως θρασυόμενοι, καὶ τὸν νοῦν τοῦ D
πραττομένου κατανοήσαντες, τοῖς παρακλητικοῖς τῶν λόγων ἐαυ-
τοὺς παρεθάρρυνον, καὶ ὕψ' ἐν σύνθημα τῶν πυλῶν αὐτοῖς ἀνα-
ζωγιστῶν ἀνδρείως κατὰ τῶν βαρβάρων ἐξώρμησαν. καὶ πολλῶν
5 ἀναφρονέμενων, δεξαμένον δὲ καὶ τοῦ ἀμηνῶ καιρίαν πληγὴν καὶ
πισόντος, ἐτράπησαν οἱ λοιποὶ καὶ τῶν διοκόντων ἐπικειμένων
μέχρι τῶν ὑπολοίπων νεῶν κατεσφάττοντο, καὶ φόνος ἐγένετο τῶν
βαρβάρων πολὺς. οἱ γὰρ περιλιπεῖς ὀλίγας πληρώσαντες τῶν νεῶν
μετ' ἀσχύνης ἀπέφηνον πρὸς τὰ ἴδια. οὕτως ὁ βαρβαρικός στό-
10 λος δίχῃ ναυτικῆς τῶν Ῥωμαίων δυνάμεως, ταῖς τοῦ βασιλέως
ἐχθαῖς καὶ ταῖς τῶν ἀντιπαραταξαμένων ἀλκαῖς, περιφανῶς ἡτ-
τήθη καὶ δυσκλεῶς ἀνεχώρησεν.

60. Οὕτω δὲ τοῦ ἀπὸ Ταρσοῦ διασκεδασθέντος νέφους, P 185
αἱ ἀπὸ Κρήτης αὐθις ἀντηγείροντο θύελλαι. τοῦ γὰρ Σαῆτ ἐκεῖ-
15 νου τοῦ Ἀποχάψ τῆς τοιαύτης ἀμηνεύοντος νήσου, ἔχοντος δὲ καὶ
Ὠσιῶν τινα συνεργόν, ἄνδρα πολεμιστὴν καὶ δραστήριον, ἐπὶ
καὶ εἴκοσι κομβάρια κατὰ Κρήτην ἐγένετο. πρῶτην δὲ αὐτοῖς
ἀναλόγως καὶ πληθὺς μυοπαρώνων καὶ πεντηκοντόρων, ἧς σα-
κιοῦρας καὶ γαλέας ὀνομάζειν εἰώθασι πάμπολλοι. μετ' ὧν κατὰ
20 τῆς Ῥωμαίων ἐξιόντες ἐπικρατείας καὶ πάντα τὸν Αἰγαῖον κατα-
ληζόμενοι, πολλάκις δὲ καὶ μέχρι τῆς ἐν Ἐλλησπόντῳ Προικον-
νήσου ποιοῦμενοι τὴν ἐπέλευσιν, πολλοὺς ἠνδραποδίζοντο καὶ διέ-
φθειρον. προσβυλῶν δὲ τῶ τήνικαῦτα τῶ τοιοῦτῳ ναυτικῷ τῶν B

18 a A

19 γαλαίας A

vert." viderunt cives, et quo res spectaret animadvertentes verbis se
mutuo exhortantur; hisque animati, ex composito reseratis foribus, in
barbaros fortiter irrumpunt. multisque caesis, ipsoque amera letali vul-
nere accepto demortuo, ceteri in fugam versi insequentibus ad reliquas
usque naves victoribus contrucidabantur. ingensque barbarorum facta
strages. qui residui fuerunt, paucis navibus impletis ad sua cum probre
diffugerunt. in hunc modum navalis barbarorum exercitus absque na-
valibus Romanis copiis, imperatoris precibus pugnantiumque forti robore,
illustri profligatus victoria est ac inglorie abscedere coactus.

60. Sic vero Tarsensi dissipata nebula, Cretenses rursus exortae
sunt procellae. Saete enim Apochapsis filio eius insulae amera, sed et
Photio viro strenuo ac bellatore illi socio ac administro, septem ac vi-
ginti combariis instructa classe; pro quorum numero et ratione myopa-
ronum multitudo erat et penteconterorum (plerique sacturas galeasque
vocare suaverunt) cum illis in Romanae dicionis loca excurrentes Ae-
gaeumque omne depraedantes, nec raro ad ipsam in Hellesponto Proe-
connesum irrumpentes, multos captivos ducebant, alios contrucidabant.
congressus vero, cuius ante meminimus, Nicoetas patricius, Romanarum

Κρητῶν ὁ προμημονευθεὶς Νικήτας πατρίαιος, ὁ τῶν Ῥωμαϊκῶν τριήρων ἄρχειν λαχὼν, καὶ μάχην μετ' αὐτῶν καρτερὰν συστήσάμενος, εὐθὺς τὰ μὲν εἴκοσι τῶν Κρητικῶν σκαφῶν τῷ ἄγρῳ πυρὶ συγκατέφλεξε, καὶ τοὺς ἐπ' αὐτῶν βαρβάρους μάχαιρα καὶ πῦρ καὶ ὕδωρ διεμερίσαντο· τὰ δὲ λοιπὰ φυγῇ τὴν σωτηρίαν, ὅσα τὸν ἀπὸ τῆς θαλάσσης διέφυγον κίνδυνον, ἐπορίσαντο.

61. Ἀλλὰ καίπερ οὕτως οἱ Κρηῖτες ἐλαττωθέντες καὶ δυστυχῶς ἔποστρέφαντες οὐκ ἠγάπησαν ἡρεμεῖν, ἀλλὰ πάλιν τῶν
C κατὰ θάλασσαν πραγμάτων ἀντείχοντο, καὶ τὰ μᾶλλον τῆς βασιλίδος ἀπέχοντα, τὴν Πελοπόννησον καὶ τὰς κάτωθεν ταύτης νή-
 10 σους φημί, παρελύπουσιν καὶ ἐληΐζοντο, τὸν ἀνωτέρω μνημονευθέντα Φώτιον ναύαρχον ἔχοντας. ἀποστέλλεται τοῖσιν καὶ κατ' αὐτοῦ μετὰ τῶν Ῥωμαϊκῶν τριήρων ὁ τούτων καλῶς ἀφηγούμενος Νικήτας, τὸν Ὠροφύαν φημί, ὃς αἰσίως χρησάμενος πλῆθι δὲ ἄλλων
 15 ἡμερῶν καταλαμβάνει τὴν Πελοπόννησον. καὶ τῷ λιμένι προσορμισάμενος Κεγχρεῶν, καὶ μαθὼν ὅτι τὰ δυτικώτερα Πελοποννήσου μέρη, Μεθώνην καὶ Πάτρας καὶ τὰ προσεχῆ Κορίν-
D θου χωρία, λυμαίνεται τὸ βαρβαρικόν, βουλὴν βουλευέται συνετὴν καὶ σοφὴν. οὐ γὰρ ἔκρινε διὰ θαλάσσης τὴν Πελοπόννησον
 20 διελθεῖν καὶ διὰ τοῦ Μαλέου κάμψας τὸ τῶν χιλίων μιλίων μῆκος ἀνυμετρήσασθαι καὶ τοῦ προσήκοντος ὑστερηῆσαι καιροῦ, ἀλλ' ὡς εἶχεν, εὐθὺς ἐν νυκτὶ διὰ τοῦ κατὰ Κόρινθον ἰσθμοῦ πολυχει-

2 καρτερὰν P
 2 μιλίων om A

16 προσορμίσας Κεγχρεῶν P

20 Μαλαίων AP

tunc triremium praefectus, fortique cum illis conserto praelio, statim ad viginti Cretensium naves igni Graeco combussit, harum classiaris barbaris, aliis alias gladio igni aqua absumptis. reliquae naves, quot quot maris periculo superiores exstiterant, salutem fuga quaesierunt.

61. Quonquam vero sic imminuto Cretensium numero, sicque illis infansto pugnae exitu, haud tamen ut quiescerent adduci potuere, sed rursus rei navali animum attendentes loca paulo a Byzantio remotiora, Peloponnesum scilicet ultterioresque insulas, devastabant ac praedabantur, dactore classis, cuius supra meminimus, Photio. mittitur contra illum cum Romana classe, qui illi bene praeerat, Nicetas Oorypha. is fausta usus navigatione, paucorum dierum spatio a Byzantio circumnavigavit; appulsusque ad Cenchreorum portum, cum didicisset occidentaliores Peloponnesi partes, Methonam Patrasque ac loca Corintho vicina, barbarorum classe late divexari atque diripi, prudens catumque consilium inivit. haud enim commodum existimavit Peloponnesum circumnavigare, et per Maleam flectendo mille miliarium spatium remeiri, commodique temporis iacturam facere ac rebus opportuni: verum ut ex itinere comparatus erat, statim noctu per Corinthiacum isthmum multorum admiru

ρία και ἐμπειρία πρὸς τὸ ἐκείθεν μέρος κατὰ τὸ ξηρὸν διαβιβάσας
 τὰς ναῦς ἔργου εἶχετο. καὶ οὕτω πεπυσμένοις τι περὶ τούτου
 τοῖς πολεμίοις αἰφνίδιον ἐπιφαίνεται, καὶ συγγέας αὐτῶν τῷ δέει
 τοὺς λογιμοὺς διὰ τε τὸ ἐκ τῆς προτέρας μάχης δέος καὶ διὰ τὸ
 5 τῆς ἐφόδου ἀπρόοπτον οὐδὲ συστήναι καὶ ἀλκῆς μεμνησθαι παν- P 186
 τελῶς συνεχώρησεν, ἀλλὰ τὰς μὲν πυρπολήσας τὰς δὲ καταπον-
 τώσας τῶν πολεμίων νεῶν, καὶ τῶν βαρβάρων τοὺς μὲν ἀνελὼν
 τῷ ξίφει τοὺς δὲ ὑποβρυχίους τῷ βυθῷ ποιησάμενος, καὶ τῶν
 τούτων ἀφῆγγόν ἀνελὼν, τοὺς λοιποὺς διασκεδασθῆναι κατὰ τὴν
 10 ἡπσον ἠνάγκασεν· οὓς σαγηνεύσας ὕστερον καὶ ζωγρῶν διαφόροις
 τιμωρίαις ὑπέβαλε. τῶν μὲν γὰρ τὴν τῆς σαρκὸς ἀπέλωσε δοράν,
 μάλιστα τῶν ἀρθησαμένων τὸ βάπτισμα τοῦ Χριστοῦ, τοῦτο παρ'
 αὐτῶν ἀφαιρεῖσθαι λέγων, καὶ οὐδὲν αὐτῶν ἴδιον· ἐκ δὲ τῶν
 15 ἱμάντας ἀπὸ τοῦ ἵνλου ἄχρι τῶν σφυρῶν μετ' ὀδύνης δριμείας
 ἐξέλικεν· ἄλλους δὲ κηλωνεῖοις τισὶν αἰωρῶν, εἶτα ἀπὸ τοῦ μετ-
 ῶρου πρὸς λέβητας πύσης μιστοὺς ἐμβάλλων τε καὶ ὠθῶν, τοῦ B
 ἵδου αὐτοῖς μεταδίδόναι βαπτίσματος ἔλεγε τοῦ ἐπωδύνου καὶ ζο-
 φεροῦ. οὕτως οὖν κατακερτομήσας, καὶ ἀναλόγους τῶν ἐργα-
 σθέντων αὐτοῖς ποινὰς εἰσπραξάμενος, τοῦ καὶ αὐθις κατὰ τῆς
 20 Ῥωμαϊκῆς ἐπικρατείας ἐκστρατεύειν οὐκ ὀλίγον δέος ἐνέβαλεν.

Ἄλλ' οὕτως μὲν τὰ μεσημβρινὰ διεσκέδαστο πνεύματα, καὶ
 ἀκλίσιος ἐντεῦθεν τὸ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ κράτους σκάφος πῆδύνητο·

11 γὰρ om P

14 ἵνλου AP

16 πρὸς τοὺς λέβητας P

18 ἀναλόγους A, ἀναλόγας P

solentique experientia ad alterum litus per siccum ac continentem tra-
 ducta navibus opus accelerat, hostibusque nihil dum tale quid cogitan-
 tibus aut praemonitis repente ingruit; impletisque terrore eorum animis
 tum ob prioris pugnae cladisque recentem memoriam tum ob inexpectatam
 irruptionem, nec coire nec prorsus fortitudinis meminisse per-
 misit, sed navium aliis igne absumptis aliis submersis, ipsorumque bar-
 barorum aliis ense sublatis aliis maris profundo mersis, ipsoque illorum
 dace interempto, reliquos per insulam dissipari coegit; quos ipsos postea
 intra casses adactos ac quasi venatu ac indagine captos diversis suppli-
 ciis subiecit. aliis catem detrahit, iis maxime qui eiurati Christi bap-
 tismatis rei essent, hoc ab eis auferri, non eorum aliquid proprium,
 dicans. aliis corrigias ab occipitio ad pedes usque malleosque acerbis
 cruciata extrahebat. alios tollentibus quibusdam sustollens, sic ex alto
 la labetes pice plenos iniiciens pellensque, ipso illorum baptismate illos
 se impartiri aiebat, quanquam acerbis et caliginosis. sic subsannans,
 ac pro facinorum ratione debitis poenis excrucians, non levem timorem
 iacit, ne deinceps Romanam dicionem armis infestare ac diripere au-
 deant.

Hoc modo meridianis flatibus dissipatis, Romani imperii navis a
 aestragio tuta dirigebatur. (62) ex Occidente saeva rursus procella

(62) ἐκ δὲ τῆς ἐσπέρας αὐθις κλύδων δεινὸς ἐπηγείρετο. ὁ γὰρ τῆς Ἀφρικῆς ἀμερμουμνῆς παμμεγέθεις ναῦς ἐξήκοντα τὸν ἀριθμὸν κατασκευασάμενος κατὰ τῆς Ῥωμαϊκῆς ἐπακρατείας ἐξώρμησε, καὶ
C τὰ μεταξὺ ληϊζόμενος καὶ πολλὰ σώματα λαμβάνων αἰχμάλωτα ἄχρι Κεφαληνίας καὶ Ζακόνθου τῶν νήσων ἀφίκετο. ἄπειρ ἄκη-5
 κῶδς ὁ βασιλεὺς συντόμως πρὸς τὴν βοήθειαν διανίσταται, καὶ τὸν τῶν ναυτικῶν ἡγεμόνα δυνάμιων (Νάσαρ δὲ οὗτος ἦν) μετὰ δυνάμιως ἐκπέμπει ἀδραῖς, τριήρων τε καὶ διήρων καὶ ἄλλων νεῶν ταχυναντουσῶν πλήθος ἐξαρτυσάμενος. σύντομον δὲ τὸν ἐκπλουν ὁ Νάσαρ πεποιηκῶς καὶ αἰσίοις χρησάμενος πνεύμασι δι' ὀλίγου 10
 μὲν χρόνου τὴν Μεθώνην κατέλαβε, θῦττον δὲ τὴν κατὰ τῶν πολεμίων ἐπίθρεσιν ἀπὸ τοιούτης αἰτίας διεκωλύθη ποιήσασθαι· τῶν γὰρ ἐρετῶν οὐκ ὀλίγοι πρὸς τὸν κίνδυνον ἀποδειλιάσαντες κατ' ὀλί-
D γους λαθραῖως ἀπέφυγον, ὧν τῇ λειποταξίᾳ τὸ προσήκον τάχος ἀφαιρεθεῖσῶν τῶν νεῶν, μὴ ἔχουσῶν τὴν μετὰ ῥοθίου σὺν ὄστ-15
 τητι κατὰ τῶν ἐναντιῶν ἐπέλασιν, οὐκ ἔκρινε δεῖν παρῶπλισμένους οὕτως κατὰ τῶν δυσμενῶν ἀπελθεῖν. μηνύει δὲ τὸ συμβᾶν διὰ ταχυδρόμου τῷ βασιλεῖ. ὁ δὲ διὰ ταχείας ἀποστολῆς τῶν πρὸς τοῦτο ἐπιτηδεῖων πάντας τοὺς λειποτάκτας ἐζώγησε καὶ ἐμαρτύρους ἐποίησε. σκοπῶν δὲ ὅπως καὶ ὁμοφύλων φόνου τὰς χεῖρας 20
 τηρήσῃ καθαράς καὶ τὸ προσήκον ἐμποίησῃ δέος τοῖς ὑπολοίποις τῶν ἐρετῶν, ὡς ἂν μὴ καὶ ἄλλοις εἴη πρὸς μίμησιν ἢ τούτων κα-
P 187 κία καὶ ἐθελοκακῶσιν οἱ πλεῖστοι καὶ ῥαστωνεύωνται, βουλῇ

3 σκευασάμενος P

6 ἀποπέμπει P

exoritur. Africae namque amer mumnes magnis navibus sexaginta instructas Romanam dicionem invasit; cunctaque interiecta diripiens ac multis adductis captivis ad Cephaleniam usque ac Zacynthum insulas pervenit. quibus auditis imperator ad opem ferendam quamprimum accingitur; navaliumque copiarum ducem Nasarum cum valida militum manu mittit, triremibus ac biremibus aliisque cursoriis navibus iisque multis stipatum. celeri Nasar navigatione ventisque secundis usque brevi Methonam venit: ne tamen citius hostes aggredereetur, tale quid obstaculo fuit. non pauci remigum, periculi metu deterriti, occulte paulatim diffugerant; quorum desertione, navibus ea quae deceret celeritate careantibus, deficiente remis impellentibus vehementi in hostem impetu, haud operae pretium putavit sic male instructa classe cum hostibus congressi, remque adeo per celerem cursorem denuntiari studet imperatori. ille, missis prompte qui ad hoc idonei essent, desertores omnes vivos capit et in carcerem trudit. spectans vero qua demum ratione et a tribulium caede impollutas manus servaret, et reliquis remigum quem par esset timorem incuteret, ne mollis eorum defectio in exemplum aliis cederet pluresque sic desertores ac elanguidi segnesque fierent, sapientissimum

βουλεύεται συνετήν. τῷ γὰρ τῆς βίγλης δρουγγαρίῳ διακαλεύεται ἀπὸ τῶν ἐν τῷ πραετωρίῳ δεσμίων τε καὶ κακούργων, ὧν ἐκ τῶν πόμων κατεψήφιστο θάνατος, τριάκοντα τὸν ἀριθμὸν ἔτι νυκτὸς ὄψης ἔξαγαγεῖν, καὶ τούτων ἀσβόλη τὰ πρόσωπι χρίσαντα, καὶ δὲ ἐπὶ τοῦ γενείου καὶ τῆς κεφαλῆς τρίχας ψιλώσαντα διὰ φλογός, περιελεῖν αὐτῶν τὸ γνῶρισμα τῆς μορφῆς, ἔξασφαλισσάσθαι δὲ τοῦ μηδένα τῶν ἀπάντων τολμήσαι προσεπειν αὐτοὺς ἢ προσφθέγγασθαι, ἐπιτιμιον δὲ τῆς τόλμης ὀρίσασθαι θάνατον, καὶ τούτους ὡς δῆθεν ἔξάρχους τῶν λειποτακτησούντων ἐκείνων ἀλωτμίον ἐν τῷ ἵπποδρόμῳ διὰ μαστίγων ἐπεξελεθεῖν, καὶ ἐτοιμῶς διὰ τῆς κατὰ τὴν πόλιν ἀγορᾶς περιηγωνισμένους διεξελεθεῖν, B ἕτα ποδοκάκαις ἀσφαλισθέντας ἐκπεμφθῆναι πρὸς Πελοπόννησον, ὡς ἂν ἐν τῷ τόπῳ ὄθεν ἀποφυγεῖν ἐνομιζοντο, καὶ τὴν προσήκουσαν τιμωρίαν προσδέξωνται. ὑπηρετήσασθαι δὲ πρὸς τοῦτο Ἰωάννης ὁ στρατηγὸς ἐπετράπη Πελοποννήσου, ὁ λεγόμενος Κρητικὸς ὃς τῇ βασιλικῇ κελύσει καθυπουργῶν Ἰσαρίθμους τῶν ὑποσταλόντων δεσμίων ἐν Μεθώνῃ φούρκας στήναι προσέταξε καὶ τοὺς ὡς ἔξάρχους τῆς φυγῆς πεμφθέντας ἀνεσκολόπισεν. ἄπερ ὁ Ῥωμαϊκὸς στόλος ἀκούσας τε καὶ ἰδὼν ἐκείνους τε ὡς δειλοὺς καὶ ἀδύλους ᾤκτισθη καὶ αὐτὸς ἐπερρώσθη πρὸς τὰ δεινὰ, πᾶσαν ἀποθέμενος μαλακίαν τε καὶ τροφήν, καὶ ἄγειν αὐτοὺς ταχέως πρὸς τοὺς ὑπεναντίους παρεκάλουν τὸν ἡγεμόνα.

63. Ἐν τούτῳ δὲ καὶ αὐτὸς τὸ λείπον τῆς στρατείας ἀπὸ

4 ἀγαγεῖν P 10 τῷ om P 12 ποδοκάκαις P 13 ἐνομιζοντο P
14 δὲ om P

laid consilium. nempe excubiarum drungario praecipit ut vincitorum in praetorio ac maleficorum, in quos legum severitate lata capitis sententia sit, triginta numero sub noctis adhuc tenebras educat, vultusque illorum fuligine oblinat, ac erasis flamma tum barbae tum capitis pilis formam omnem aboleat, ac unde dignosci possint, caveatque ne quis prorsus eos salutare vel alloqui audeat. qui secus faxit, is vero morte luat. hoc porro cum desertorum navalium capita in Hippodromo acriter caedat, citoque revinctis post terga manibus per urbis forum traducat, ac deinde noxiorum vinculis constrictos tuto in Peloponnesum mittat, ut quo loco fugam fecisse existimabantur, poenas debitas luant. in eam rem operam conferre iussus Ioannes Peloponnesi praetor, dictus Creticus. is porro imperatoris iussioni parens, pro vincitorum numero totidem furcas erigi iubens, ad se missos in eis suspendit quasi qui fugae auctores existissent. quibus auditis visisque Romani classarii tum illos deplorare ut timidos atque miseros, tum ipsi ad mala quaeque ac gravia animis roborari, omnique semota mollitie vitaeque deliciis, ut cito adveniens hostes educat, imperatorem ducemque rogare.

63. Inter haec ipsi quoque ex Peloponnesiacis cohortibus ac Mar-

τῶν κατὰ Πελοπόννησον στρατιωτῶν καὶ Μαρδαϊτῶν ἀνωκληρώ-
 σας, καὶ τὸν στρατηγὸν συνεργὸν προσλαβόμενος, πρὸς ἐπίθειςιν
 εὐτρεπίζεται. τῶν δὲ Σαρακηνῶν ἦδη πολλὴν δειλίαν τοῦ Ρω-
 μαϊκοῦ καταγόντων στόλου διὰ τὸ δοκεῖν τὸν μεταξὺ χρόνον μά-
 τιν αὐτοῖς κατατριβεσθαι, καὶ ἐπ' ἀδείας πολλῆς ἀπὸ τῶν οἰ-5
 κείων ἔξερχομένων νεῶν καὶ τὰς ὑποκειμένας ληϊζομένων χώρας
 καὶ νήσους, ἔξαίφνης πλησίον αὐτῶν ἀφανῶς γεγωνῶς ὁ τῶν Ῥω-
 μαίων στρατὸς ναυτικός, τὸ σύνθημα δόντος τοῦ στρατηγοῦ, ἐπι-
 D τίθεται τοῖς πολεμίοις ἀπροόπτως ἐν τῇ νυκτί. καὶ μήτε συστή-
 ναι μήτε πρὸς ἀλλήν τραπήναι σχόντες καιρὸν δυστυχῶς ἀπεσπά-10
 τοντο, καὶ αἱ τούτων ναῦς πυρὶ μετὰ τῶν ἐπιβατῶν καὶ τῶν σὸν
 αὐτοῖς κατεφλέγοντο. ὅσαι δὲ τὸν τοῦ πυρὸς κίνδυνον διέφυγον,
 ταύτας τῆ ἐν Μεθώνη τοῦ Θεοῦ ἐκκλησίᾳ φέρων ὁ Νάσαρ ὡς
 χαριστήρια ἐδωρήσατο, καὶ ἀπὸ τῶν λαφόρων καὶ τῶν περιλει-
 φθέντων σωμάτων ὠφελήθηται τὸν ὑπ' αὐτὸν λαὸν συνεχώρησεν.15
 δηλοποιεῖ δὲ ταῦτα θᾶπτον τῷ βασιλεῖ, καὶ περὶ τοῦ τί χρῆ τὸ
 ἐντεῦθεν πράττειν καὶ ποῖ τραπέσθαι πυνθάνεται. ὃν ἐπὶ τοῖς
 πεπραγμένοις ἐπαινέσας ὁ βασιλεὺς προσωτέρω χωρεῖν ἐγκε-
 λέυεται.

P 188

64. Ἐπεὶ οὖν τοῖς προκατειργασμένοις πρόθυμος ἦν ὁ 20
 στρατὸς, διαπεραιουοῦται πρὸς Σικελίαν καὶ Πάνορμον, καὶ τὰς
 ἐνταῦθα πόλεις, ὅσαι τοῖς ἐκ Καρχηδόνης Ἀγαρηνοῖς ἐτέλουν ὑπό-
 φοροι, ἐπιὼν ἐληΐξετο· καὶ φορτηγῶν νεῶν καὶ σκαφῶν πανπολ-
 λῶν ἐκράτησεν, ὧν ὁ φόρτος ἐλαιὸν τε σαυιλῆς ἦν καὶ ἄλλα τῶν

12 κίνδυνον om A

14 περιληφθέντων AP

22 ἐκ om P

datis suppletis auctisque ordinibus, ascitoque praetore adiutore, ad impressionem sese accingit. Saraceni Romanam classem ingentis ignaviae ac timiditatis iam insimulantes, quod frustra interim viderentur tempus terere, licenter admodum ac secure navibus egressi subiecta praedia insulasque diripiebant, cum repente improvvisus eis accedens navalis Romanus exercitus, signoque dato, noctu inexpectatus hostes aggredditur; ac nec coeundi facta facultate nec animos sumendi, misere trucidabant, navesque cum vectoribus ac reliqua suppellectili et impedimentis igni cremabant. quae vero naves ignis ereptae periculo sunt, eas Nasar ecclesiae dei, quae est Methonae, velut gratiarum actionis munere donavit; manubias atque captivis milites gaudere iisque ditari permisit. rei vero omnem eventum ocuis imperatori significat, quidve in posterum agendum aut quo vertendus animus ducendaque classis sciscitatur. imperator ob praeclare gesta laudatum ulterius progredi iubet.

64. Alacri igitur exercitu superiori victoria in Siciliam Panormumque traiecit, urbesque ibi Agarenis Carthaginensibus tributarias diripit, praedasque agit. onerarias plures captas ac scaphas. onus olei ingens

τιμωτέρων πολλά. τοσοῦτον δέ φασιν ἐπευωνηθῆναι τότε τὸ
 ἔλαιον ἐκ τῆς τοιαύτης προσαγωγῆς ὥστε ὄβολοῦ τὴν λίτραν πι-
 πρᾶσκεισθαι. (65) διαπεράσας δὲ καὶ πρὸς τὰ τῆς Ἰταλίας μέρη
 ἡ αὐτὸς στόλος, καὶ ταῖς ὀπλιτικαῖς καὶ ἵππικαῖς τῶν Ῥωμαίων
 5 δυνάμεισιν ἐνωθεῖς, ὧν Προκόπιος ὁ τοῦ βασιλέως ἡγεῖτο πρωτο-
 βιοτάριος καὶ Λέων ὁ τῶν Θρακῶν καὶ Μακεδόνων τότε στρα- B
 τηγός, ὃν Ἀποστύπην ἐκάλουν, πολλὰ καὶ ἐπωφελῆ τῇ Ῥωμαίων
 ἀρχῇ κατεπράξατο· τὸν τε γὰρ ἐξ Ἀφρικῆς αὐθις ἐξελεύοντα στό-
 λον ἐν τῇ νήσῳ τῇ καλουμένῃ Στήλαι ὁ αὐτὸς Νάσαρ κατεπολέ-
 10 μισε, καὶ τὰ ὑπὸ τῶν Ἀγαρηνῶν κατεγόμενα κίστρα ἐν τε Κα-
 λαβρία καὶ Δαγοβαρδία, πλὴν ὀλίγων πάντων, πάντα τῆς βαρβα-
 ρικῆς χειρὸς ἤλευθέρωσε καὶ πρὸς τὴν Ῥωμαίων ἐξουσίαν μετή-
 γαγε. καὶ οὕτω μὲν ὁ ναυτικὸς στρατὸς κρείττων δόλου καὶ
 φθόνου φανείσ καὶ νεμέσεως μετὰ πολλῶν λαφύρων καὶ νικητικῶν
 15 σιμφάνων ἐπαῆλθε πρὸς βασιλεῖα, εὐφροσύνης ἐμπλήσας πᾶν τὸ
 κολίτευμα, καὶ βασιλεῖ πολλὰς ἀφορμὰς πυρραχῶν τῆς πρὸς Θεὸν C
 ἐχαριστίας καὶ ἀνθομολογήσεως.

66. Αἱ πεζικαὶ δὲ δυνάμεις οὐ πάντῃ τὸν φθόνον διέφυ-
 γον, ἀλλ' ἔργα μὲν ἀνδρικὰ καὶ λαμπρὰ κατεπιγύσαντο, ἐξ ἔρι-
 20 σδος δὲ καὶ φιλονεικίας κατ' αὐτὸν τὸν ἀγῶνα συμπεσοῦσης ἀπώ-
 λισαν τὸν μελλοῖνα στρατηγόν. τοῦ γὰρ Λέοντος διενεχθέντος
 πρὸς τὸν Προκόπιον, συμβαλόντων δὲ ἄμφω τοῖς πολεμίοις, συνέβη

6 τότε om A

opia mercesque alias pretiosae. tantam inde olei vim investam ferunt
 ut eius libra venierit obolo. (65) sed et ad Italiae partes transvecta
 eadem classis, pedestribusque ac equestribus Romanorum copiis coniun-
 cta, quarum ductor erat Procopius imperatoris protovestiararius et Leo
 (Apostapem vocabant) Thracum et Macedonum dux, multa, eaque Ro-
 mano imperio utilia, gessit. nam et classem rursus ex Africa profe-
 ctam in insula cui Stelae nomen idem Nasar devicit, ac quas Agareni
 urbes munitas ac praesidia in Calabria et Longobardia tenebant, paucis
 admodum exceptis, cuncta eis erepta eorumque iugo liberata Romanae
 ditioni restituit. inque eum modum Romana quidem classis insidiis in-
 vidientia Nemesisque superior, spoliis opima multisque clara victoriae
 coronis, ad imperatorem reversa est, implens omnes cives ac rem pu-
 blicam laetitia, multaque imperatori gratiarum actionis et confessionis
 divinae laudis praebens nomina atque momenta.

66. Terrestres vero copiae haud prorsus invidiam effugere. ve-
 rum gesserunt illae quidem fortia claraque facinora; orta tamen sub
 ipsius praelii tempore discordia ac contentione duces amiserunt qui
 maior dignitate erat. cum enim dissideret Leo a Procopio, conserto
 Theophanes contin.

τὸν μὲν Ἀποστύππην μετὰ τῶν Θρακικῶν τε καὶ Μακεδόνων κατὰ τὸ δεξιὸν μέρος ἀγωνιζόμενον κρατεῖν τῶν ἐχθρῶν καὶ πολλὸν φόβον ἐργάζεσθαι, τὸν δὲ Προκόπιον μετὰ τῶν Σκλαβηρῶν τε καὶ δυτικῶν κατὰ τὸ ἕτερον μέρος ἀντιταττόμενον ὑπὸ τῶν ἐναντίων
D πιέζεσθαι. μὴ πεμφθείσης δὲ παρὰ τοῦ συστρατηγοῦ βοηθείας⁵ πρὸς τὸ ποιοῦν διὰ τὴν προσηγησαμένην φιλονεικίαν, ἐτράπη καθαρῶς τὸ κατὰ τὸν Προκόπιον μέρος, καὶ αὐτὸς ἐκεῖνος ἰσφάγη κατὰ τὴν διώξιν, τοῦ ἵππου συμπεσόντος αὐτῷ. τοιοῦτον δὲ τέλος τῆς μάχης ἐκείνης λαβούσης, θέλων τι καὶ ἕτερον λαμπρὸν ὁ Ἄλιον ἐργάσασθαι, ὡς ἂν τὸ ἐκ τῆς ἔριδος συσκιάσῃ συμβάν, τό¹⁰ τε οἰκίον στράτευμα λαβὼν καὶ τοὺς ἐκ τῆς φυγῆς διασωθέντας τῶν ταττομένων ὑπὸ τὸν Προκόπιον συμπεριλαβὼν τὸ κάστρον κατεπολέμησε Τάραντος, ἔτι κατεχόμενον ὑπὸ τῶν Ἀγαρηῶν, καὶ τοῦτο κατὰ κράτος εἴλε, καὶ πάντα τὸν ἐν αὐτῷ λαὸν ἐξηδραποδίσατο· ἐξ ὧν τό τε στρατιωτικὸν ἀποχρώντως ὠφέληθῆναι¹⁵
P 189 συνεχώρησε καὶ βασιλεῖ συχνὰ προσήγαγε λάφυρα. ἀλλ' οὐκ ἐπειθε τοῦτοις ἡδέως ὁ βασιλεύς, οὐδὲ ὡς ἀριστέα τὸν Ἄλιον ἀντημέψατο, ἀλλ' ἐπεὶ διερευνώμενος εὗρισκεν ἐκ τῆς συμπεσοῦσης φιλονεικίας κατ' αὐτὴν τοῦ πολέμου συμβολὴν ἀπολωλέναι τὸν ὁμοστράτηγον, τῆς τε ἀρχῆς παρέλυσε καὶ ἐξόριστον ἐν τῷ ἰδίῳ²⁰ οἴκῳ ἀπέστειλε πλησίον Κοτυναίου τυγχάνοντι.

67. Τοιαύτως δὲ καὶ μετὰ ταῦτα τύχαις ὁ Ἀποστύππης

1 κατὰ τὸ δεξιὸν μέρος om A
 11 τε om A

3 Barberinus Σκλαβηρῶν
 15 ὧν τότε καὶ τὸ στρ. A

tamen cum hostibus praelio contigit Leonem cum Thracibus et Macedonibus in dextra acie victoria potiri atque hostium magnam stragem dare, Procopium vero cum Sclavinis et occidentalibus sinistram tenentem validiore premi hostium impetu; cui laboranti cum ob praecedentem discordiam nulla a collega missa essent auxilia, fusa penitus illius acie ipsemet in fuga equo lapsus necatus est. hunc exitum cum pugna habuisset, Leo aliud etiam aliquid clari facinoris edere in animo habens, ut illam ob dissidium cladem obtegeret, tum suas ipse copias assumens tum ex Procopii clade residuas colligens, Tarenti arcem expugnavit, quam adhuc Agareni tenebant, penitusque diripiens populum omnem captivum abduxit. hinc et milites non parum praeda invit, et imperatori opima spolia obtulit. non tamen imperator haec libenter aspexit, nec ut viro forti mercedem Leoni reddidit: sed cum habita rei indagine ex contentione in ipso pugnae conflictu Leonem collegam perdidisse invenisset, abrogato ei munere in domum suam, quae haud procul Cotyaeo est, relegavit.

67. Postea quoque tali Apostypes usus fortuna est. pari enim

ληφαστο. συμφρονήσαντες γὰρ κατ' αὐτοῦ ὃ τε πρωτοστράτηϋ
 Βαϊάνος καὶ Χαμάρετος ὁ κουβικουλάριος καὶ πρῶτος τῶν οἰκειο-
 τάτων αὐτῷ γραφὴν κατὰ τοῦ ἰδίου δεσπότου πρὸς βασιλέα συνέ-
 δισαν, δι' ἧς ἐδηλοῦτο καὶ ὁ τοῦ πρωτοβεστιαρίου Προκοπίου Β
 5 δυνάτους γνώμη τοῦ κυρίου αὐτῶν γεγονῶς καὶ καθοσιώσεως ἔγ-
 κλημα καὶ ἄλλα τινὰ βαρέα καὶ δυσχερῆ. ἦν ὁ Χαμάρετος λα-
 βῶν καὶ πρὸς τὴν βασιλεύουσαν εἰσελθὼν τῷ βασιλεῖ ἐπιδέδωκεν.
 μαθόντες δὲ τοῦτο οἱ τοῦ Ἀποστόππῃ υἱοί, ὃ τε Βάρδης καὶ ὁ
 Δαβίδ, ἀτόχειρες τοῦ Βαϊάνου καθίστανται, τοῖς ξίφεσιν αὐτὸν
 10 ἀνηλεῶς κατακόψαντες. διὰ δὲ τὸ τοιοῦτον τόλμημα καὶ τὸ ἐκ
 βασιλέως δέος ὤρμησαν μετὰ τοῦ πατρὸς πρὸς Συρίαν φυγεῖν.
 ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ βασιλεὺς σὺν τάχει πολλῶ Βαρτζυπέδονα τὸν
 μαγλαβίτην ἀπέστειλε πρὸς τὸ κατασχεῖν αὐτοὺς καὶ πρὸς αὐτὸν
 ἀγαγεῖν. οὗς ἦδη πρὸς Καππαδοκίαν κατέλαβε, τὴν πρὸς Συ- C
 15 ρίαν ὁδὸν συντόμως ἐλαύνοντας. πειραθεὶς οὖν αὐτοὺς κατὰ τὸ
 πρόσταγμα τὸ βασιλικὸν κατασχεῖν, ἐκείνων δὲ ἀντιστάτων καὶ
 ἀμνησμένων εἰς δύναμιν, συνέβη κατὰ τὴν τοιαύτην ἀψιμυχίαν
 καὶ στάσειν σφαγῆναι τοὺς δύο τοῦ Ἀποστόππῃ υἱούς, αὐτὸν δὲ
 ληφθῆναι καὶ δέσμιον ἀχθῆναι πρὸς βασιλέα κατὰ τὰς ἐν Ἱερσία
 20 βασιλικὰς οἰκίας τὸ τηρικαῦτα τυγχάνοντα· ὃς τῇ κρίσει Μανοῦῆλ
 τοῦ μεγίστου βασιλικῆ κελεύσει ὑποπεσῶν καὶ τὸν ἕνα τῶν δεφθαλ-
 μῶν ἐκκοπεῖς, ἀφαιρεθεὶς δὲ καὶ τῶν χειρῶν τὴν μίαν διὰ τε τὴν

1 πρ. αὐτοῦ Βαγιάνος A 5 γεγονότος A 8 Ἀποστόππου A
 9 Βαγιάνου A 11 πρὸς om P 13 καὶ πρὸς αὐτὸν ἀγα-
 γεῖς om P 18 Ἀποστόππου A, Barberinus ἀποστάτου

consensu tum protostrator Baianus tum cubicularius Chamaretus, ipsius
 necessariorum primus, accusationem struunt apud imperatorem contra
 herum suum, qua et protovestiarii Procopii necem eius voluntate certo-
 que consilio factam insinabant, reumque maiestatis agebant, nec non
 gravia quaedam alia ac difficilia ei imponebant. accusationis libellum
 Chamaretus accipiens, ingressusque Byzantium, imperatori porrexit.
 ea ubi rescivissent Apostypis liberi, Bardas Davidque, sua ipsi manu
 Baianam perimunt, corpusque minutim immani facinore ensibus concid-
 unt. sceleris indignitate ac imperatoris metu conterriti assumpto patre
 in Syriam concito cursu diffugiunt. quibus imperator auditis, Bartza-
 pedonem manglavitam qui illos detineret quam celerrime mittit. iam in
 Cappadociam venerant, cum in Syriam contento cursu appropinquant
 inveniunt. conatur ille, quae ad eum erat divalis iussio, homines tenere.
 enimvero illis obnitentibus ac pro virili sese tentibus, contigit ambos
 Apostypis filios in ea digladiatione rixaque cadere. pater ipse captus
 victusque ad imperatorem tum in regis aedibus in Hieria versantem
 adductus, eiusdemque iussu Manuelis magistri iudicio subactus, unius
 oculi effossione uniusque item manus amputatione luit, tum ob indicia

ἔδειξεν τὴν κατ' αὐτοῦ καὶ διὰ τὴν πείραν τῆς πρὸς τοὺς πελ-
 D μίους φυγῆς, τὸ λοιπὸν ἐν Μεσημβρίᾳ ἑξόριστος κατεγήρασι.
 καὶ τὰ μὲν κατὰ τὸν Ἀποστύπτην, οὐδὲ ἄλλως ὄντα χρηστὸν,
 τοιοῦτον τέλος ἰδέξατο.

68. Ἐν δσφ δὲ τὰ κατὰ τὴν ἐσπέραν διὰ τῶν ὑποστρατή- 5
 γων τῷ βασιλεῖ κατεπράττετο, οἱ ἐκ μεσημβρίας ἀναπνεύσαντες
 Ἄραβες ἀργεῖν τε καὶ σχολάζειν καὶ ῥαθυμοῦν νομίσαντες ἀνεθάρ-
 ρησαν, καὶ τῶν κατὰ θάλασσαν ἀνδράπτεσθαι πραγμάτων πάλιν
 διέγνωσαν, καὶ δὴ κατὰ τε τὴν Αἴγυπτον καὶ τὰς ἐν Συρίᾳ παρι-
 θαλασσίους πόλεις ναῦς τεκτινόμενοι κατὰ τῆς ὑποφόρου Ῥω- 10
 P 190 μαίοις γῆς καὶ θαλάσσης ἐκστρατεῦσαι διεννοοῦντο. κρίναντες δὲ
 δεῖν διὰ κατασχόπων πρότερον τὰ βασιλικῶς πράγματα κατιδεῖν,
 τὸν ἐποψόμενον ἕκαστα καὶ πρὸς αὐτοὺς ἀπαγγελοῦντα, Ῥωμαϊκῆ
 στολῆ καὶ γλώσση χρώμενον, ἐξαπέστειλαν. ὁ δὲ βασιλεὺς ταῖς
 περὶ τοῦ κοινοῦ φροντίσειν ἀεὶ ἀγρυπνῶν καὶ τὰ δέοντα προπαρα- 15
 σκευαζόμενος, ἐπεὶ μηδὲ τὰ ἐν Συρίᾳ ναυπηγούμενα πλοῖα τοῦ-
 τον διέλαθε, πλειόνων τριήρων καὶ διήρων κατασκευὴν ἐποίησατο,
 καὶ τὰς ναυτικὰς δυνάμεις κατὰ τὴν βασιλίδαν συναγαγὼν ἐκαρ-
 δήκει τὸ μέλλον. καὶ τέως μὲν, ὡς ἂν μὴ σχολάζων ὁ ναυτικὸς
 ὄχλος ἀτακτότερος γένοιτο, ἐν τῇ ἀνοικοδομῇ τοῦ κατὰ τὴν βασι- 20
 B λειον αὐλῆν ἐγειρομένου τότε ναοῦ εἰς ὄνομα τοῦ σωτῆρος ἡμῶν
 Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τῶν ἀρχιστρατήγων καὶ Ἡλιοῦ τοῦ Θεοβίτου

7 καὶ ῥαθυμοῦντα A. an αὐτὸν ῥαθυμοῦντα?
 17 κλισίων A

15 ἀεὶ om A

quibus premebatur, tam quod conatus esset ad hostes diffingere; quod reliquum est, in Mesembriam relegatus ibi consenuit. ac quidem Apostypis, viri alioqui haud probi, res eiusmodi finem habuere.

68. Interim dum per legatos ita res Occidentis imperatori administrantur, qui ad meridiem incolunt Arabes, assumptis animis, dum ipsam desiderare segniusque agere ac otio torpere existimant, maris sibi iterum aleam tentandam constituunt. per Aegyptum itaque urbesque Syriae maritimas constructis navibus Romanam dicionem terra marique infestare parabant. operae pretium tamen rati per speculatores prius lustrare ac experiri quo se modo res imperatoris haberent, hominem Romano habitu linguaque utentem, qui singula dispiceret eisque referret, miserunt. verum imperator rei publicae curis enixe invigilans, ac quae bello opportuna essent in antecessum parans, quae nec fugeret ille hostium classis in Syria apparatus, triremium ac biremium majori instructa copia classeeque Byzantii congregata, quid ferret futura dies exspectabat. classarii interim, ne per otium insolescerent, exstruenda basilica in regio atrio (templo scilicet quod sub nomine salvatoris nostri Iesu Christi sanctorumque caelestis militiae principum nec non Eliae

δωρίσατο αὐτοὺς ὑπουργεῖν, ὅτε δὲ τῶν ἑρκῶν Συρίας ὁ ἐκείθεν στόλος ὑπερκύπτων φανῆ, ἀποσταλῆναι καὶ τούτους πρὸς τὴν ἐκείνων ἀντιπαράταξιν. ἔλθῶν οὖν ὁ ἀπὸ Συρίας κατύσκοπος, καὶ τὸ τε πλῆθος ἰδὼν τῶν νεῶν καὶ τὴν δύναμιν ὡς ἐτοίμη ἔπαρσιτι πρὸς τὴν ἔκπεμψιν, καὶ πάντα καταμαθὼν τε καὶ στοχασάμενος, ἀπαγγέλλει τοῖς ἀποστεικασιν, οἳ παρ' ἑλπίδα τὸ ἐμπαράσκευον βασιλέως ἀκούσαντες, τότε μὲν πτήξαντες τὴν ἡσυχίαν ἠγύπησαν καὶ τὴν πρὸς τὸν ἔκπλον σπουδὴν διελύσαντο, ἔμενε δὲ ὁμοῦ κατὰ τὴν βασιλευσσαν ἢ ναυτικὴ πλεθρὸς εἰς τὸ εἰρημέ-

10 τον ἔργον ἀσχολουμένη.

69. Οἱ δὲ ἐν Καρχηδόνι βάρβαροι διὰ τὰς προγεγενημένας ἑτίας δεισαντες μὴ πρὸς τὴν αὐτῶν ἤδη πρὸς τὸ ἐξῆς διαπερῶσαι ὁ στόλος ὁ Ῥωμαϊκὸς πειρασθῆ, καὶ διὰ τοῦτο ναῦς ἱκανὰς καὶ αὐτοὶ τεκτηνάμενοι, ἐπεὶ τοῦ ἤρος διεληλυθότος οὐδεμίαν ἐκ βασιλέως δύναμιν κατελθοῦσαν ἐπύθοντο, ὑποτοπήσαντες πρὸς ἄλλοις πολέμοις ἀσχολῶν τυγχάνειν τὸν βασιλέως στρατὸν ἐστρατεῖσθαι κατὰ Σικελίας ἐθύρρησαν, καὶ πρὸς τὴν ταύτης ἐλθόντις μητρόπολιν, τὰς Συρακούσας φημί, ταύτην ἐπολιόρκουν καὶ περὶ αὐτὴν ἐλιγίζοντο καὶ κατεδήουν τὴν χώραν καὶ τὰ προύστεια. τοῦ δὲ στρατηγοῦ τῆς Σικελίας δῆλα ταῦτα τῷ βασιλεῖ καταστή-

20 σατος, ἐθθέως ἢ κατὰ Συρίας ἐδρεπισθεῖσαι δύναμις πρὸς Σικελίαν ἐκπέμπεται, Ἀδριανὸν τινα ναύαρχον ἐχούσα· οὗτος γὰρ ἔτιχε τότε τῆς ναυτικῆς δυνάμεως ἐξηγούμενος. ὃς ἀπὸ τῆς βα-

30 τῆς om A

prophetae edificabatur) operam conferre iussit, cum vero ex Syriae finibus hostium classis emergerit, mox praesto esse ad illorum excipendum impetum. veniens itaque e Syria explorator, conspectaque parata classe ac imperium expectante, cunctaque assecutus riteque conficiens, his qui miserant nuntiat. hi porro contra quam speraverant audito regiae classis apparatu, metu deterriti cessare haecenus elidunt, expeditionisque ac excursionis solvant propositum. navales tamen copiae ac classiarum Byzantii manebant, atque huic quod dixi operi insistebant.

69. Barbari autem Carthaginenses, propter iam acceptas clades verti ne et in suas deinceps sedes Romana classis traicere tentaret, eaque ratione multis et ipsi exstructis navibus, cum exeunte vere nullas imperatoris exisse copias didicissent, rati illius cohortes bellis aliis distineri, adversus Siciliam cum navalibus copiis proficiscuntur. venientesque ad eius metropolim (nempe Syracusas) vallo eam cinxerunt, circa eam posita diripientes agrumque ac suburbana vastantes. haec simulac imperator a Siciliae praetore significata accepit, copias adversus Syriam destinatas in Siciliam mittit, navarcho quodam Adriano: hic cum navalibus tum copiis praecerat. solvens itaque Adriano Byzantio,

σιλίδος ἔξορμισάμενος, πνευμάτων δὲ μὴ ἐμοιογήσας ἐπιτηδείων
 καὶ δεξιῶν, μύλις κατήλθεν ἄχρι Πελοποννήσου, ἐν Μονεμβασίᾳ
 δὲ ἐν τῷ λιμένι τῷ καλουμένῳ Ἴερακος προσορμίσας τὰς ναῦς ἐπι-
 φορον πνεῦμα ἀνέμενε, ῥαθυμότερος, ὡς ἔοικεν, ὧν καὶ μὴ ἔχον
 ζήουσαν τὴν ψυχὴν, ὥστε καὶ πρὸς ἐναντία παραβάλλεσθαι πνεύ-
 191 P ματα καὶ δι' εἰρεσίας ἐν ταῖς διὰ μέσον γαλίναϊς πρὸς τὸ προκει-
 μενον κατεπέγχεσθαι. ἐπὶ πολὺ δὲ χρονοτριβοῦντος αὐτοῦ κατὰ
 τὸν εἰρημένον λιμένα, καὶ τῶν Ἀγαρητῶν σφοδρότερον τῇ πολιορ-
 κίᾳ ἐπικειμένων καὶ πᾶσαν μηχανὴν κινούντων καὶ σπενδόντων
 πρὸ τοῦ ἐπιστῆναι τοῖς πολιορκουμένοις βοήθειαν ἀνύσει τὸ σπου- 10
 δαζόμενον, συνέβη τὴν πόλιν κατὰ κράτος ἀλώσθαι καὶ τῶν ἀντι-
 ταιτωμένων φρόνον γενέσθαι πολύν, ἔξανδραποδισθῆναι δὲ πᾶσαν
 τὴν κατὰ τὸ ἕστυ πληθὺν καὶ τὸν ἐν αὐτῇ πλοῦτον λάφυρα τοῖς
 πολεμίοις γενέσθαι, κατασκαφῆναι δὲ τὴν πόλιν καὶ πυρὶ δοθῆναι
 τοῦς ἐν αὐτῇ θεῖους ναοὺς, καὶ ἐρείπιον χρηματίσαι τὴν μέχρι 15
 τότε πόλιν περιφανῆ καὶ λαμπρὰν καὶ πολλὰς πολλὰς Ἑλληνικὰς
 B τε καὶ βαρβαραὶς δυνάμεις ἐπ' αὐτὴν ἐλθούσας καταβαλοῦσαν.
 (70) τοῦ δὲ συμβάντος αἰσθησις ἀπὸ τοιαύτης αἰτίας γίνεται
 τῷ Ἀδριανῷ. τόπος τις ἔστι κατὰ Πελοπόννησον οὐ μακρὸν
 Μονεμβασίας διωστηκῶς, καθ' ἣν ὁ Ῥωμαϊκὸς στόλος ἠἴλιετο, 20
 ἔλος προσαγορευόμενος, ἀπὸ τῆς περὶ αὐτὸν δασείας καὶ σπηγε-
 φουῦς ὕλης τὸ ὄνομα κληρωσάμενος. ἐν τούτῳ τοῖνον δαιμονία τις
 ἐγήθρευε δένναμις, ἣ καὶ ὑπὸ τῶν ἐκείσε νεμόντων ποιμένων πολ-

20 δν A

quod ventis secundis ac commodis destituebatur, viz tandem ad Pe-
 lonnesum pervenit, Monembasioque in portu, quem Hieracis vocant,
 appulsis navibus aspirare sibi ventos exspectabat, homo segnior, ut vi-
 detur, nec cor ferventibus munitum spiritibus gerens, ut audacter etiam
 adversantibus ventis sibi connitendum putaret, ac interim dum tranquil-
 lum est nullisque ventis mare perflatur, quo propositum est remigando
 contendere. dum itaque in eo portu longiores is moras neclit, et Aga-
 reni acrius obsidendo urgent, nullumque non movent lapidem, ut ante-
 quam obsessis auxilia veniant opus octeptum perficiant, contigit civita-
 tem vi armisque capi, multaque praesidiariorum facta strage oppidano-
 rum multitudine omnis in servitutem abducta est. eius multae divitiae
 hostibus spolia cessere: urbs funditus eversa, sacrae in ea aedes igne
 succensae. civitas ad ea tempora praeclara ac nobilis, et quae pleras-
 que saepius tum Graecas tum barbaricas copias ipsam aggressas debella-
 verat, parietinis tantummodo clarat. (70) res Adriano in hunc modum
 innotuit. est locus in Peloponneso haud procul Monembasia, ad quam
 Romana classis stationem acceperat, Helus nomine a silvae prope am-
 bientis condensitate ac opacitate. in eo daemouum vis quaedam incede-
 rat, quam haud raro pastores obsequio culinqe deliniebant, ut quas

λέως ἰθεραπεύετο, ὡς ἐν ἀσινῇ δῆθεν ἐκ τούτων τὰ νερόμενα
 διαφυλάττειτο θρέμματα. ὦν τινῶν δαιμόνων οἰονεὶ πρὸς ἀλλή-
 λους διαλεγόμενων καὶ ἐπικαιρόντων ἤκουσαν οἱ νομεῖς ὡς ἑάλω
 τῇ χθρὲς ἡμέρᾳ Συράκουσα καὶ τὰ ἐν αὐτῇ πάντα κατέσκαπται καὶ C
 5 πρὶ παραδέδοται. ἄπειρ πρὸς τινος τῶν νομέων ἐξηγουμένων
 ἔφθασε καὶ πρὸς τὸν Ἀδριανὸν τὸ δειγνῆμα. ὁ δὲ τοὺς ποιμένους
 αὐτοὺς μετακαλεσάμενος καὶ πολυπραγμόνως ἀναζητήσας, εἶρα
 τοῖς ἀκουσθεῖσι συμβαίνοντα καὶ τὰ παρὰ τῶν ποιμένων λεγόμε-
 μενα. βουληθεὶς δὲ καὶ αὐτήκοος γενέσθαι, καὶ πρὸς τῷ τόπῳ
 10 μετὰ τῶν ποιμένων γενόμενος, καὶ δι' αὐτῶν τοῖς δαίμοσι προσα-
 γαγὼν τὴν ἐρώτησιν περὶ τοῦ πότε καταλήμψεται Συρακούσους,
 ἤκουσεν ὅτι ἤδη ἑάλω ἡ Συράκουσα. λύπη δὲ καὶ ἀμηχανία πε-
 ρισχεθεὶς ὁμοῦς πάλιν ἀνέφερε, μὴ χρῆναι πιστεῖν οἰόμενος τὰ
 παρὰ τῶν πονηρῶν δαιμόνων λεγόμενα ὡς οὐκ οὔσης αὐτοῖς τῆς
 15 προγνώσεως, ἀγνοῶν ὅτι τοῦτο οὐχὶ πρόγνωσις ἦν ἀλλὰ τῶν ἀπο- D
 βάντων καὶ τελεσθέντων δῆλωσις, ἐκ τοῦ λεπτομεροῦς καὶ ταχυ-
 κινήτου τῆν ἐξ ἀνθρωπίνης ἐπιδημίας ἀπαγγελίαν προφθανόντων
 αὐτῶν. διαπιστοῦντος δ' ὅν ὁμοῦς αὐτοῦ, μετὰ δεκάτην ἡμέραν
 τινὲς τῶν διαδράντων τὸν ὕλεθρον, ἀπὸ τῶν κατὰ Πελοπόννησον
 20 Μαρδαϊτῶν καὶ Ταξιατῶν τυγχάνοντες, αὐτάγγελοι τῶν ὕλεθρον
 διηγημάτων γέγονασιν. ἀφ' ὧν τὴν πληροφορίαν δεξάμενος ὁ
 Ἀδριανός, ὡς εἶχε τάχους, ἐπέει καὶ τὰ πρὸς τὴν κἀθοδὸν ἐναν-
 τιούμενα πνεύματα ἐπιτήδεα πρὸς τὴν ἀνοδὸν καθεστῆμισαν,

10 προσάγων P

11 λήψεσθαι P

17 ἐπαγγέλλαν A

presentant pœces, ab eis illas ac incolumes præstarent. hos illi
 daemones velut inter se colloquentes ac gratulantes audierunt, quasi
 pridie capta urbe Syracusana cunctisque in ea eversis ac igni traditis.
 hæc pastores dum nonnullis referunt, pervenit narratio ad ipsum Adria-
 num. accersitis vero ipsis pastoribus, exque illis diligenter ac curiose
 sciscitatus, invenit eadem ipsos loqui quae audierat. volens autem suis
 quoque auribus audire, cum pastoribus ad locum venit, interpellatisque
 per eos daemonebus quandonam capiendae Syracusae essent, iam cap-
 tas esse Syracusas audivit. maerore itaque correptus ac consilii inops
 rursus nihilominus se colligere, hand habendam fidem nequissimorum
 daemorum dictis existimans, cum nulla eis insit praescientiae vis, igno-
 rans scilicet non fuisse eam praescientiam, sed eorum manifestationem
 quae evenerant gestaque erant; qua nimirum illi, ob subtilitatem mo-
 tusque celeritatem, humani omnis nuntii iter longe praeveniunt. adhuc
 tamen eo non credente, post decem dies Mardaitarum quidam et Taxu-
 torum (i. e. praesidiariorum) Peloponnesiorum, qui urbis excidio su-
 perstitis fugerant, ipsi tristes nuntii cladis exstiterunt. hinc itaque
 certior iam factus Adrianus, qua licuit celeritate, quod et venti, qui
 ad eundem obstitierant, ad regressum flarent accommodi, cum classe

P 192 καταλαμβάνει μετὰ τοῦ στόλου τὴν βασιλεύουσαν, καὶ τῷ μεγάλῳ τοῦ Θεοῦ τεμένει, ἐν ᾧ τὸ τῆς αὐτοῦ σοφίας ἐπικεκλήρηται ὄνομα, ὡς ἰκέτης προσέφυγεν. ἀλλὰ τοῦ μεγέθους τῆς συμφορᾶς τὰ βασιλείως σπλάγχνα δριμύτως διασπαράξαντος καὶ πρὸς ἀμετρίαν σχεδὸν θυμοῦ καὶ λύπης προαγαγόντος, οὐδ' αὐτὸς ὁ Θεὸς τῆς, 5 οὐδ' ὁ ὑπὲρ αὐτοῦ πρεσβέων ἀρχιερεὺς τῆς παντελοῦς τιμωρίας ἐξείλκυσε τὸν Ἀδριανόν, ἀλλὰ τῆς ἐσχάτης μὲν καὶ προσηκούσης τυχὸν ἐλυτρώσατο, τῆς μετρίας δὲ καὶ πρὸς σωφρονισμόν τῶν ἄλλων ἐπαγομένης καθάπαξ αὐτὸν ἀθωῶσαι οὐκ ἔσχυσεν. οὕτως ἐν τοῖς ἰδίοις μέτροις ἔχων καὶ κεκολασμένος ὁ βυσιλεὺς τὸν θυμὸν 10 ἐν τοῖς κοινοῖς οὐ πάντῃ τι ἐμετρίαζεν.

B 71. Οὕτω τοῖσιν τῶν κατὰ τὴν ἐσπέραν πάλιν κρατυνομένων ἐχθρῶν, καὶ ἀπὸ τῆς παρούσης εὐτυχίας καὶ κατὰ τῶν προσεχιστέρων ἐκστρατεῦσαι προσδοκωμένων, ἀποστέλλεται Σίτφρανος ὁ καὶ Μαξέντιος προσαγορευόμενος, ὃς ἐκ Καππαδοκῶν, 15 στρατηγὸς τῶν ἐν Λαγοβαρδία δυνάμεων μετὰ Θρακῶν καὶ Μακεδόνων καὶ ἐπιλέκτων Χαρσιαντικῶν καὶ Καππαδοκῶν. ὃς τὴν ἀποδειχθεῖσαν τῆς ἀρχῆς χώραν καταλαβὼν, καὶ τὴν πόλιν Ἀμαντίας ὑπὸ τῶν Σαρακηνῶν κατεχομένην ἀφελῆσθαι πειραθεὶς ἐξ αὐτῶν, καὶ διὰ τὴν προσοῦσαν αὐτῷ μέλλῃσιν καὶ ῥυθυμίαν, ὡς 20 ἔδεικε, μᾶλλον δὲ ἀναδρῖαν τε καὶ τρυφήν, μηδὲν ἄξιον λόγου C καὶ τῆς περὶ αὐτὸν δυνάμεως καταπράξασθαι δυνηθεὶς, παραλύεται τῆς ἀρχῆς, καὶ ἀντ' αὐτοῦ ἀποστέλλεται Νικηφόρος ὁ

9 ἀποθῶσαι P

15 ὃς] ὁ?

Byzantium venit, et in magnum del templum, eius sapientiae invocatiōne ac praeconio clarum, supplex confugit. claris tamen magnitudine acerbe nimis imperatoris viscera dilacerante et ad nimium prope furem animique dolorem propellente, nec sacrae aedis religio nec pro illo supplex antistitis obsecratio omnino Adrianum poena exemerunt; verum extremo quidem (ipso forsān haud immerito) supplicio liberarunt, haud tamen a mediocri, et quod aliorum castigandae temeritati adhibetur, omnino innoxium praestare valuerunt. sic imperator in suis moderatae irae ac castigatae, in publicis non omnino sibi poterat moderari.

71. Sic igitur occidentalium partium hostibus vires iterum resumentibus, ac cum praesenti freti prosperitate viciniōra quoque loca invasuri exspectarentur, mittitur Stephanus cognomento Maxentius Cappadox, copiarum in Longobardia dux, cum Thracibus et Macedonibus selectisque Charsianitis et Cappadocibus. is ad assignatam sibi provinciam veniens, conatusque Amantiam urbem a Saracenis, quorum imperio premebatur, eruere, cum propter innatum quasi torporem ac segnitiam, ut videtur, seu magis ignaviam et luxum, nihil quod operae pretium foret, vel iis quas ducebat copiis dignum facere potuisset, cessare iubetur, eiusque loco Nicophorus Phocas, vir sedulus ac vigilansque for-

κατὰ τὸν Θεωκῶν προσκυρομένους, ἀνὴρ ἐπιμελής τε καὶ ἀγρο-
πος καὶ κατὰ χεῖρά τε καὶ βουλήν γενναῖός τε καὶ συνειτός, προσεπ-
σηγῶν καὶ πλείονα δύνάμιν ἀπὸ τῶν κατὰ τὴν ἀνατολήν ἀρχόν-
των καὶ τὸν Διακονίζιν ἐκείνον, ὃς ὑπερέτης ποτὲ τοῦ κατὰ τὴν
5 Τεφρικῆν Χρυσόχειρος ἦν, στίφος τῶν ἀπὸ Μάνεντος τὴν Θρη-
σαια ἐλκόντων προσεπαγόμενον. ἐνωθεὶς οὖν ὁ Νικηφόρος ταῖς
μετὰ Στεφάνου δυνάμεισι πολλὰ καὶ συνέσειως ἔργα καὶ πολεμικῆς
ἀνδρίας καὶ γενναϊότητος ἀπέδειξε. τὴν τε γὰρ πόλιν Ἀμαν- D
τίας ἐθδὸς ἐχειρώσατο, τοὺς ἀντιταξαμένους ἐχθροὺς φόνῳ πολλῷ
10 ἱερνόμενος, καὶ τὸ κάστρον ὁ Τρόπας κατωνομάζετο καὶ τὸ τῆς
ἁγίας Σευηρίνης πρὸς τὴν προτέραν δεσποτίαν τῆς Ῥωμαϊκῆς ἀρ-
χῆς μετηγάγετο, καὶ μάχαις ἄλλαις καὶ παρατάξεσι τοὺς ἐκ τῆς
Ἄγραν νενίκηκε, καὶ τοῖς ἕξ αὐτῶν λαφύροις τὸν ὑπ' αὐτὸν στρα-
τὸν ἰκανῆς ὠφελείας ἐνέπλησε. καὶ ταῦτα μὲν, ἕως ὃ ἐν βασι-
15 λεῦσαν ἠοίδιμος ἔζη Βασίλειος, ὁ ἀνὴρ κατεπράξατο· τὰ δὲ λει-
ποντα προσέθηκεν ὕστερον ἐπὶ τοῦ πραιοτάτου καὶ σοφωτάτου βα-
σιλέως ἀπάντων Ἀέοντος τοῦ ἐκείνου υἱοῦ. εἰ δὲ μὴ συνημμένα
τοῖς χρόνοις ἀλλήλαις αἱ μάχαι ἐτύγχανον, ὥσπερ οὖν ἡ διήγησις, P 193
ἀλλ' ὁμοῦς ἐπεὶ ὁ ἐκάστης πράξεως ἀκριβῆς ἠγγυεῖτο χρόνος, διὰ
20 τοῦτο μίαν κατὰ τὴν ἐπαγγελίαν τάξιν ἐδέξατο ἅπαντα.

Καὶ τὰ μὲν ἐν πολέμοις καταπραχθέντα διὰ τε αὐτοῦ καὶ
διὰ τῶν ὑποστρατήγων Βασιλείῳ τῷ βασιλεῖ, ὅσα εἰς ἐμὴν ἔφθα-

4 τὸν om P	5 στίφος AP	7 Στεφάνου A	17 ἀπάν-
των om P	ἐκείνου] οὐκείνου P	19 ἐπεὶ om A	21 πολέμῳ P
δαντοῦ A			

tis ac consilio solers, mittitur. hic, pluribus etiam copiis ex Orientalem partium praefectis arrogatis, assumptoque Diaconitza illo qui pridem Chrysochiris Tephricae tyranni minister fuerat ac secum ex Manetis culta agmen ducebat. unius itaque Nicephorus Stephani decessoris cohortibus, multa et prudentiae et bellicae virtutis ac fortitudinis obii opera. continuo enim Amantiam urbem cepit, multa strage fuis fugatisque hostibus; arcemque Tropas et sanctam Severinam ad pristinum imperii Romani dominum reduxit; aliisque praesiliis ac dimicationibus Agarenorum victor exiit, atque eorum spoliis abunde, quem ducebat exercitum, recreavit atque ditavit. et haec quidem in vivis agente inditae memoriae Basilio imperatore vir ille gesit; reliqua sub mitissimo sapientissimoque Leone imperatore eius filio postea adiecit. etsi autem non aliae aliis tempore coniuncto pugnae exstiterunt, perinde ac illas digressit instituta nobis narratio; quod tamen uniuscuiusque gestae rei praestititque facinoris exactum tempus ignoretur, propterea uno ordine singula coniungentes, uti professi eramus, disposuimus.

Ac quidem bello gesta tam per seipsum tum per legatos Basilio

σεν ἔλθειν ἀκοήν, διὰ τε τῆς ξηραῖς καὶ ἑγρῶς κατὰ ἀνατολὴν καὶ δύσιν, τοιαῦτα καὶ τοσαῦτα ἐτύγγαθεν.

72. Χρῆ δὲ αὐθις τὸν λόγον ἀναδρομεῖν ἐπὶ τὰς πράξεις ἐκείνας ὧν αὐτουργὸς ὁ βασιλεὺς ἐχρημάτιζεν, καὶ διηγήσασθαι B ὅπως αἰεὶ τοῖς κοινοῖς ἐνασχολούμενος πράγμασι καὶ πρὸς τὴν 5 κοσμικὴν ἐπιμέλειαν τεταμένην ἔχων διηγεῖσθαι τὴν διάνοιαν ἄλλοτε μὲν τὰ πρὸς τὸ δέον τῇ ἐμφρονι μεταχειρίσει κατηύθυνεν, ἄλλοτε δὲ τὴν ἀκοήν ὑπερίθει καὶ ἐπιμελῶς ἠεροῦστο ἱστορικῶν τε διηγημάτων καὶ πολιτικῶν παραγγελμάτων καὶ ἡθικῶν παιδευμάτων καὶ πατρικῶν τε καὶ πνευματικῶν νοσητημάτων καὶ εἰσηγήσεων, 10 ἄλλοτε δὲ καὶ τὴν χεῖρα πρὸς τὸν γραφικὸν ἐξεπαίδευε καὶ κατηύθυνε κάλαμον, καὶ νῦν μὲν στρατηγῶν τε καὶ αὐτοκρατόρων ἀν- C ὄρων ἦθη καὶ βίους καὶ μεταχειρίσεις πραγμάτων καὶ πολεμικοὺς ἀγῶνας διηρηνῶτο, καὶ ἀνασκοπῶν, τὰ κράτιστα τούτων καὶ ἐπαινούμενα ἐκλεγόμενος, εἰς οἰκείας πράξεις ἐσπούδαζε τὴν μι- 15 μησην κατατίθεσθαι, νῦν δὲ τῶν ἐν τῇ κατὰ θεῖον ἀρίστη πολιτεία διαπρεψάντων ἀνδρῶν τοὺς βίους ἐπιμελῶς καταμανθάνων καὶ τὰς ἀλόγους ὁρμὰς τῆς ψυχῆς περιέκοπεν, αὐτὸν ἑαυτοῦ δεικνύειν ἐθέλων πρὸ τῶν ἐκτὸς αὐτοκράτορα, καὶ πολλὴν ἐντεῦθεν ἐκαρ- 20 ποῦτο ὠφέλειαν. διὸ καὶ τοὺς ἔτι τῷ βίῳ περιόντας τῶν μακα- D ταύτη ζωῇ καὶ πόλιτευμα μεταδετέμων ἐν οὐρανοῖς, γνωρίζειν καὶ

4 διηγήσεως A
θῶνεν P

5 καὶ om A
19 ἐντεῦθεν ψυχικὴν ἐκ. P

11 τὸ AP

17 κατεμά-

imperatorī, terra aequae et marī, in Oriente et Occidente, quaecumque in notitiam meam venerunt, haec fere ac talia sunt.

72. Recurrat porro oratio necesse est ad eas actiones quarum ipse per se imperator auctor exstitit; narretque quemadmodum ille publicis semper rebus vacans, inque mundi curam continue animum intentam habens, modo quidem prudenti tractatione ad honesti aequique finem dirigeret, modo vero aures accommodaret audiretque sedulo historicas narrationes et politica documenta moralesque instructiones, patrum denique ac spiritalia adhortamenta et admonitiones; modo etiam manum ad scribendum erudiret calamumque dirigeret; ac modo quidem praetorum ac imperatorum mores vitasque et rerum aggressiones bellicaque certamina rimans ac dispiciens, ex eis praestantissima laudemque habentia seligens in suas actiones imitationem transferre studeret; modo autem virorum qui optima vitae disciplina religiosa pietate claruissent vitas diligenter perdisceret, animique appetitiones a ratione abhorrentes excinderet, ipsum se sui potius quam subditorum imperatorem regemque exhibere satagens, indeque multam animi utilitatem pararet. quapropter etiam beatos viros adhuc superstites, quique in terrena hac vita nihil terrenum habentem vitam instituant, ac qui in caelos vitas suas

ἐπιγγάνειν καὶ ὁμιλεῖν ἐποιεῖτο περὶ πολλοῦ καὶ ἐν μεγάλῃ φρον-
 τίδι ἐτίθετο. ἐπὶ δὲ τῆς ὕψις ἐβλαβείας οὐ πρὸς ἑαυτὸν αὐτοῦς
 μετεπέλλετο, ἀλλ' οὐδὲν τὸν βασιλικὸν ὄγκον τιθέμενος ἐβιάδιζε
 πρὸς αὐτούς, καὶ τῶν ἐχθῶν αὐτῶν μετελάγγανε, καὶ πῶς ταῖς
 5 ἕξι ἀετῶν ἐβλογίαις ἐστεφανοῦτο καὶ πρὸς τὸν θεῖον ἐστηρξέτο
 φόβον καὶ πρὸς τὰ τοῦ θεοῦ δικαιώματα κατηνθύνετο. καὶ ὑπὸ
 τοῦτον διηνεκῶς ἐνδιατιωμένην παρ' αὐτῶ τὴν τῶν ἀρετῶν ὑπῆρ-
 χιν ὄραν τετρακτύν, καὶ ἐθαυμάζετο αὐτοῦ μετὰ τῆς ἀνδρίας τι P 194
 φρόνημα καὶ μετὰ τῆς σωφροσύνης τὸ δίκαιον, καὶ πάντα εἶχε
 10 τὴν πρὸς τὸ κρεῖττον ἐπίδοσιν. καὶ ἐδόκει αἰθρῆς ὁ βίος ἐπὶ τῆς
 ἀρχαίας γενέσθαι εὐταξίας καὶ καταστάσεως, αὐτοῦ τε διηνεκῆ
 κεκτημένου πρόνοιαν ὑπὲρ τοῦ εὐστουθεῖν τὸ ὑπῆκοον καὶ ὑπὸ μη-
 δεινὸς μηδένα ἐπηρεάζεσθαι, καὶ τῶν εἰς τὰς ἀρχὰς προβαλλομέ-
 των ἐκάστοτε μιμῆσθαι σπουδαζόντων τὴν δεσποτικὴν καὶ περὶ τὸ
 15 θεῖον εὐλάβειαν καὶ πρὸς τοὺς ἱερεῖς καὶ μονάζοντας αἰδῶ καὶ τὸν
 πρὸς τοὺς πένητας ἔλεον καὶ τὴν πρὸς πάντας δικαιοσύνην καὶ ἰσο- B
 τητα. ἐκείνου γὰρ ἦν ἐντολὴ καὶ παράγγελμα τὸ μήτε τὸν ἥττονα
 ὑπὸ τοῦ μάλ्लονος καταδυναστεύεσθαι μήτε τὸν ὑπερέχοντα ὑπὸ
 τοῦ ἐνδοεῦς λοιδορεῖσθαι ἢ διαβάλλεσθαι, ἀλλ' ἐκείνόν τε ὡς
 20 ἀδελφὸν ἀγκαλλῆσθαι καὶ περιέπειν τὸν πένητα, καὶ τοῦτον ὡς
 κριτὸν πατέρα καὶ σωτήρα τὸν ὑπερέχοντα εὐλογεῖν καὶ ἀδῶλως

1 ἐποίει P
 ἕξιας A

2 ἐβλαβείας οὐ om A

4 ταῖς om A

11 εὐ-
 ξίας A

rationes ac municipatum transtulerint, nosse et cum eis congregari ac
 concipiendum mittere plaris faciebat, eiusque rei magna tenebatur cura;
 qua tamen singulari in eos pietate ducebatur, non eos ad se accersebat,
 sed posita aprataque maiestate imperii se ipse ad illos conferebat, ab
 eisque precibus impartiebatur, eorumque benedictionibus velut corona
 cingebatur, divinoque timore confirmabatur et ad dei iustificationes di-
 rigebatur, hincque semper in illo manentem virtutum quaternionem erat
 videre. admirationem habebat prudentia fortitudini coniuncta, tempe-
 rantiaque comes iustitia; cunctaque in melius proficiebant. dixisset
 humanam vitam antiquam rursus recepisse ordinis tranquillitatem ac
 constitutionem, cum et ipse in eam iugiter curam incumberet, ut subditi
 placida quiete gauderent nec quisquam alium iniuria ulla violaret; iique
 quos quotidie rei publicae magistratus praeficiebat diligentiam ponerent
 ut domini herique aemularentur erga deum pietatem ergaque sacerdotes
 et monachos reverentiam, erga omnes denique iustitiam et aequitatem.
 illius enim praeceptum erat et documentum, "ut nec maior minorem per
 potentiam opprimeret, nec praecellentem egenus maledictis incesseret
 aut crimen illi intenteret, sed ille pauperem ut fratrem sinu complectere-
 retur ac fovaret, isque praecellentem tanquam communem patrem et
 servatorem benediceret, exque animo absque omni dolo bona ei preca-

αὐτῶ τὰ ἀγαθὰ παρὰ τοῦ κυρίου ἐπεύχεσθαι. οὕτω δὲ τὸν βίον αὐτοῦ ῥυθμιζῶν καὶ τῆς θείας προνοίας τὴν οἰκίαν ἑξαρτῶν πολλὰ
 C τῶν δέοντων κατὰ τοὺς ἕκτους ἐναργῶς ἐδιδάσκετο· καὶ ὅταν
 ἔμφροντις ἐπὶ τὴν κόστην ἦει καὶ περὶ τινοσ τῶν κοινῶν ἐσφάδαζε
 μεριμνῶν, πολλάκις ὄναρ ἑώρα τὸ ἐκβησόμενον καὶ ἐπ' ἐλπίδος 5
 ἐγένετο ἀγαθῆς καὶ τὸν τῆς ψυχῆς κατέστειλε θόρυβον. καὶ οὐ-
 δὲν θαυμαστὸν τοὺς λειτουργίαν ὡσπερ τινα τὴν ἐπὶ τῆς γῆς ἔξου-
 σίαν ἀνύοντας καὶ τὴν θείαν τῶ ὄντι διακονίαν ἐκτελοῦντας ἐν τοῖς
 κάτω περὶ ἡμᾶς, καὶ πρὸς τὸ κρεῖττον ἀφωμοιωμένους παρά-
 δεῖγμα τὸν δυνατὸν τρόπον, ὑπὸ τῆς προνοίας παραμαρτυρῆσθαι 10
 καὶ πρὸς τὸ συμφέρον ἰθύνεσθαι καὶ τὰ μέλλοντα προδιδάσκει-
 σθαι.

D 73. Ἄλλ' ὅπερ ἡ ῥύμη τοῦ λόγου παρήνευγε φέρουσα καὶ
 κατὰ τὸν οἰκίον ῥηθῆναι καιρὸν οὐκ ἐπέτρεψεν, ἐνταῦθα ἤδη
 μετὰ τὸ σχολάσαι τῶν πολεμικῶν ἀγῶνων τὸν λόγον καὶ τῶν 15
 πολεμικῶν ἀφηγήσεων καλὸν ἀναγράψασθαι. λέγω δὲ τὸ περὶ τὴν
 μνήμην καὶ ἀμοιβὴν τῶν ἐν τῇ ἐλάττονι ἔτι τύχῃ ὄντα θεραπευ-
 σάντων τὸν βασιλέα, καὶ τὸ μὴ ἐπιλαθέσθαι αὐτῶν αἰτησάμενων
 ἐν τῇ τῆς τύχης λαμπρότητι. οὗτοι δὲ ἦσαν ὁ τοῦ ἁγίου Διομή-
 P 195 δους τῆς μονῆς προεστὼς καὶ ἡ ἐκ Πελοποννήσου γυνὴ Δαναίης, 20
 οἷς τῶν ἐλπισθέντων ἀπέδωκε μείζονα. τὸν τε γὰρ μέγαν ἐν μάρ-
 τυρῇ Διομήδην καὶ ἀναθημάτων πολυτελεῶν ἀναθήσει καὶ βιβλίον

4 ἔμφρων τις P
 κάπ? τὸ om P

7 ἔξουσίαν ὡς ἀνύοντας A

16 κολαι-

retur a domino." sic vero vitam componens, divinaeque providentiae suas ipse curas annectens, eorum quae officii ac convenientia essent multa palam in somnis docebatur; et cum plenus curarum se in lectum conferret, anxiusque negotium aliquod ad rem communem spectans animo volveret, haud raro in somnis eventum cernebat, bonaque spe refocillatus turbas animi sedabat. mirumque non est, eos qui haud secus ac re sacra, potestate quam in terris obtinent, sic defunguntur, divinumque vere ministerium in his terrenis circa nos exsequuntur, atque ad dei exemplum, quoad licet, similitudine efformati sunt, a providentia excitari et ad utilia dirigi atque futura praedoceri.

73. Quod vero alio ferens orationis impetus suo enarrari tempore haud permisit, hic loci, cum rerum illi bello gestarum finem deinceps narratio habeat, operae pretium fuerit scripto consignare. id vero est eorum recordatio ac remuneratio, qui muneris aliquid ac obsequii in imperatorem in minori adhuc fortuna constitutum humaniore sensu contulissent; quod item nihil oblitus est eorum, qui ab illo, dum altiores gradum conscendisset, gratiarum aliquid petiissent. hi erant S. Diomedis monasterii praefectus matronaque Peloponnesia Danelis; quorum spes longe maioribus bonis cumulavit. magnum enim martyrem Diomedem tum donaris pretiosis tum librorum copia donavit, pignoricibusque aliis

ἰακωῶν παροχῇ καὶ κειμηλίων ἄλλων καὶ λαμπρῶν ἐσθημάτων
 προσωγῶν μεγαλοπρεπῶς ἐφάνη κοσμῶν, καὶ τὴν ἐπ' ὑνόματι
 τούτου μονὴν καὶ κτημάτων ἐπιδόσει μεγάλων τε καὶ προσόδων
 ἰακωῶν ἀφθόνῳ χορηγίᾳ καὶ δαυιλίᾳ πρὸς τὸ εὐπορον ἤγαγε,
 5 καὶ τὸ πανταχόθεν ἀνευδέεις αὐτῇ ἐμνηστεύσατο, καὶ κτισμάτων
 πολυτελείῃσιν οἰκοδομαῖς καταλάμπρυνε, καὶ παντοίως ἔπερῆρε καὶ
 καταπλούτισεν. (74) τὸν δὲ τῆς Δαηλίδος υἱὸν ἄμα τῷ γενέ-
 σθαι τῆς ἀρχῆς ἐγκρατῆς μεταπεμψάμενος τῷ τοῦ πρωτοπαπαδα- B
 ρίου ἐτίμησεν ἀξιώματι καὶ τῆς πρὸς αὐτὸν παρρησίας μετέδωκε
 10 διὰ τὴν φθάσασαν κοινωνίαν τῆς πνευματικῆς ἀδελφότητος. ἐπεὶ
 δὲ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ, καίπερ σχεδὸν γεραῦς ἦδη τυγχάνειν νομι-
 ζομένη, πόθον ἔσχε καὶ μεγάλην ἔφεισιν ὥστε τὸν βασιλεῖα ἰδεῖν
 καὶ ἀπολαῦσαι τινος καὶ αὐτῇ περισσοτέρας ἐν τῷ γήρᾳ τιμῆς διὰ
 τὴν ἐκ τοῦ εὐλαβοῦς μοναχοῦ προαγόρευσιν καὶ διὰ τὴν ἄλλην
 15 ἐπιφροσύνην τε καὶ δέξιωσιν, προστάξαντος τοῦ βασιλέως ἐντίμως
 πάντων καὶ μετὰ μεγάλης δορυφορίας καὶ ὑπηρεσίας πρὸς τὴν βα-
 σιλευούσαν ἀνεκλήθηθεν. ὥς γὰρ οὔτε δχῆματι ἔποχος οὔτε ἔπρω
 γιέσθαι ἦν δυνατή, τυχὸν δὲ καὶ τρυφῶσα διὰ τὴν ἀφθονον τοῦ
 πλοῦτου περιουσίαν, ἐπὶ σκίμποδος αὐτὴν ἀνακλίνασα, καὶ τρια- C
 20 κοσίους τῶν οἰκετῶν ἀπολέξασα νέους καὶ ἰσχυροὺς τὸ σῶμα,
 βασιάζοντας αὐτὴν ἀνέγειν ἐκελεύσατο, καὶ οὕτως ὑπὸ δέκα τὸ
 λέχος αἰρόντων καὶ ἐκ διαδοχῆς ἀλλήλους ὑπαλλασσόντων τὴν ἐκ
 Πελοποννήσου μέχρι τῆς βασιλευούσης ταύτης τῶν πόλειων πορείαν
 δῆρυσεν. δοχῆς δὲ γεγονύας ἐν τῇ Μαγναύρᾳ, καθὼς ἐστίν

13 γήρατι A
 ἰακωῶν ?

19 ἀνακλίνασα P, ἀνεκλίνατο A

21 ἐνευ-

ac splendidis vestibus magnifice ornavit; eiusque nomine exstructum
 monasterium magna praedia uberesque redditus praebendo abunde locu-
 pietavit, et ut nullis unquam necessariis deficeretur providit; aedificio-
 rum quoque magnificis structuris illustravit, modisque omnibus extulit
 atque ditavit. (74) Danelidis vero filium, statim atque imperio potitus
 est, protospatharii dignitate cohonestavit, liberumque ei ad se aditum
 colloquiumque concessit ob spiritalis inter ipsos fraternitatis initam du-
 dum societatem nexumque. quia vero etiam mater, etsi iam fere anus
 senioque confecta, ingenti desiderio ardebat visendi imperatorem maio-
 risque aliqui honoris in senectute consequendi, tum propter religiosi
 monachi vaticinium, tum propter alia munera hospitiumque, imperatoris
 iussu honorifice admodum magnoque comitatu ac servitio Byzantium
 venit. sed cum neque curru neque equo vehi posset, forte etiam luxu
 soluta ob abundantes divitias, in lectica iacens, lectis in eam rem tre-
 centis robusto corpore invenibus, ab illis se in urbem deferri mandavit.
 sic decem lecticam sustollentibus, denisque aliis aliis succedentibus, quod
 a Peloponneso ad urbem regiam iter est confecit. accepta in Magnaura

ἔθος τοῖς βασιλεῦσι Ῥωμαίων ποιεῖν, ὅταν τινὰ τῶν ἐφ' ἡγεμονίας ἔθνοους τινὸς περιφανῶν καὶ μεγάλων εἰσδέχεσθαι μέλλωσιν, εἰσάχθῃ καὶ αὐτὴ πρὸς βασιλέα ἐντίμως τε καὶ λαμπρῶς, εἰσαγαγούσῃ καὶ δῶρα πολυτελεῆ, οἷα τῶν ἔθνικῶν βασιλέων οὐδεὶς σχεδὸν μέχρι καὶ τότε πρὸς βασιλέα Ῥωμαίων εἰσήγαγεν. ἦσαν γὰρ 5 οἰκετικὰ μὲν πρόσωπα πεντακόσια, ἐξ ὧν ὑπῆρχον εὐειδεῖς ἐντομῖαι τὸν ἀριθμὸν ἑκατόν. ἦδει γάρ, ὡς ἔοικεν, ἡ πλουτοκράτωρ ἐκείνη γραῦς ὅτι ἀεὶ τυγχάνει χώρα τοῖς σπάδουσι τούτοις εἰς τὰ βασιλεία, καὶ ἐν τούτοις ὑπὲρ τὰς μυρίας ἐν ἕαρος ὥρα κατὰ πρυβάτων σηχὸν ἀναστρέφονται· καὶ διὰ τοῦτο τούτους προσητυρεῖ-10 σατο, ὡς ἂν δορυφόρους αὐτοὺς εὐρίσκοι τυχὸν διὰ τὴν πάλαι δουλείαν, ὅταν εἰς τὰ βασιλεία εἴσεισιν. ἦσαν δὲ καὶ γυναικες σκιαστριαὶ ἑκατόν, καὶ Σιδόνια ἔργα παμποίκιλα, ἃ δὴ νῦν πρυ-15 ραφθαρέντος τυχὸν τοῦ ὀνόματος τῆ τῶν πολλῶν ἀμυθία λέγεται σινδαῖς, ἑκατόν, λινομαλοτάρια ἑκατόν (καλὸν γὰρ ἐπὶ τούτοις 15 κοινολεκτηῖν), ἀμάλια λινῶ ψιλὰ διακόσια, καὶ ἕτερα ὑπὲρ τὰ τοῦ ἀρυγνίου νήματα εἰς λεπτότητα, ὧν ἕκαστον εἰς καλάμου κόνδυλον ἐνεβέβλητο, καὶ αὐτὰ ἑκατόν, καὶ σκευὴ πολυτελεῆ ἔξ ἀργύρου καὶ χρυσοῦ ἱκανὰ καὶ διάφορα. (75) ἀποδεχθεῖσα δὲ δεξιῶς καὶ φιλοφρονηθεῖσα μεγαλοπρεπῶς ἀναλόγως τῆς προαιρέ-20 σεως καὶ εὐγενείας αὐτῆς, καὶ μήτηρ καλεῖσθαι βασιλικῶς ἀξιω- B θεῖσα, καὶ πολλῶν μετασχούσα βασιλικῶν δεξιῶσεων καὶ τιμῶν,

4 ἔθνικῶς A

13 Barberinus σινδόνια

16 ψιλὰ] κατὰ P

convivio (quo loco Romani imperatores suscipere solent, si quos illustrium magnorumque gentis alicuius satraparum ac principum excepturi sunt) ad imperatorem honorifice ac splendido cultu inducitur, eius generis tantaque dona inferens, quanta nemo fere unquam aliarum gentium regum ad haec usque tempora Romano imperatori intulit. vernae erant recentei, ex quibus centum elegantes castrati erant. noverat enim, ut videtur, praelocuples anus semper aditum in aulam spadonibus patere, inque illa plures versari quam in caula pecudum verno tempore muscae. eiusque rei gratia eos antea praeparaverat, ut forte opportunum comitatum haberet, quo pridem obsequio functi essent, cum in regiam ingressura esset. erant item mulieres sciastriae centum, sindonesque lepore vario distincti (quos nunc corrupta forsitan voce rude vulgus seades vocat) centum. linomalotaria centum (praestat enim in istis ex vulgi usu compositis uti vocibus), Amalia pulchra linea ducenta, aliaque subtilitate tenuissima ac araneorum ipsa stamina vincentia, quorum unumquodque in calami articulo condebatur, et ipsa centum. vasa pretiosa argentea atque aurea multa ac varia. (75) sic vero convenienter cultu recepta, proque animi sui proposito ac generis nobilitate magnifice accepta, et quae imperatoris mater audiret digna habita, multisque regio munere officiis ac honoribus decorata, gaudio exsultabat nec tenera

ἐγρήθει τε καὶ ἐγάνυστο καὶ ἔκπλεως τὰς ἀμοιβάς, μᾶλλον δὲ καὶ ὑπεραιρούσας κατὰ πολὺ διωμολόγει λαβεῖν. διὸ δὴ καὶ προσέθηκεν ἔτι μεγαλοψύχως ἐπὶ τοῖς εἰρημένοις δώροις οὐ μικρὸν καὶ τῆς Πελοποννήσου μέρος, ὅπερ ὡς ἴδιον κτήμα τυγχάνον αὐτῆς 5 φιλοδώρων τότε τῷ υἱῷ καὶ βασιλεῖ ἔχαριζετο. διατρέψασα δὲ κατὰ τὴν μεγαλόπολιν ταύτην ἐφ' ὅσον αὐτῇ φιλοτιμιῶν τε καὶ ἀπολαύσεων, αὐθις πρὸς τὴν οἰκίαν χώραν ἀνθυπενόστησεν ὥσπερ τις δέσποινα τῶν ἐκεῖθεν βασιλίσσα, πολλῶν πλείονας τῶν C προτέρων καὶ μείζονας καρπουμένη τιμάς. ὃν δὲ τρόπον τὴν ἄνοδον ἐποιήσατο, τὸν αὐτὸν καὶ τὴν κἀθοδον. (76) κατὰ δὲ τὸν καιρὸν ἐκείνον καὶ ὁ περικαλλὴς οὗτος ναὸς καὶ περίοπτος ὑχοδομεῖτο ὃν νέαν βασιλικὴν ἐκκλησίαν λέγειν εἰώθαμεν, ὃς ἐπ' ὀνόματι τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ Μιχαὴλ τοῦ πρώτου τῶν ἀγγέλων καὶ Ἡλιοῦ τοῦ Θεοβίτου ἠγείρετο. λαβοῦσα δὲ 15 μέτρα τοῦ ἔνδον τούτου χωρήματος ἡ γυνὴ εἰργάζετο καὶ ἀπέστειλε νακοτάπητας μεγάλους, τοὺς παρ' ἡμῶν ἀπὸ τῆς εὐχῆς τὸ D ἐπάνωμον φέροντας, ἕφ' ὧν ἅπαν τὸ ἔδαφος, ἐκ διαφόρων ἐντίμων λίθων, ψηφίδων δίκην ἐνηρμοσμένων, πρὸς ἀλλήλους συντεθειμένων, ποικιλίαν καὶ κάλλος ταύτων μιμούμενον, καλύπτεσθαι ἔμελλε, θαύματος ἀξίους μεγέθει καὶ ὠραιότητι. ἀλλὰ καὶ καθ' ἕκαστον χρόνον, ἕως ἔζη ὁ βασιλεύς, οὐκ ἐλάττονα τῶν παρ' αὐτῆς εἰσαχθέντων ἀπέστελλεν. ἐπεὶ δὲ ἔτυχε μακρόβιον

1 ἐκπλέον A

2 δὴ om P

8 ἐκεῖ A

9 τιμάς om A

11 περιβλεπτός A

17 πᾶν P

19 Barberinus ταῦτος

laetitiā poterat, uberamque mercedem, quin et longe excedentem, se accepisse confitebatur. quamobrem etiam praeter ea quae dicta sunt munera, cumulatae magnificentiae specimen edens, haud exiguam Peloponnesi partem adiecit, quam iure proprio possidebat, tuncque filio et imperatori munifice concessit. versata autem in magna hac urbe quantum libuit quantumque sufficere existimavit ad animum recreandum, in suam rursus regionem, velut gentiliū suorum domina Augustaue, longe plures prioribus maioresque honores consecuta, reversa est. quemadmodum vero accessum in urbem, sic et recessum instituit. (76) eo tempore extruebatur pulcherrimum illud ac spectabile templum, quod novam basilicam ecclesiam vocare consuevimus, ac salvatoris nostri Iesu Christi et angelorum primatis Michaelis nec non Eliae Thesbitae nomine erigebatur. eius vero interioris ambitus commensa spatium, magnas anus sacotapetas (villosos scilicet tapetes, ἀπὸ τῆς εὐχῆς, ac si a voto dicas, nuncupatos) fecit ac misit, quibus pavimentum variis pretiosis lapidibus inter se concinnatis velut tessellato opere stratum, varietatem et pulchritudinem pavonum prae se ferens, tegetetur, magnitudine et forma admirabili. sed et singulis annis, quoad imperator vixit, non minora mittebat sic ab ea illatis muneribus. quoniam vero in longiores

γενέσθαι αὐτὴν καὶ πλὴν τῆς τοῦ βασιλέως ζωῆς τὴν ἐκείνης ἐπεκταθῆναι ζωὴν, ζῶντος δὲ ἔτι καὶ τοῦ προορατικοῦ ἐκείνου
 P 197 μοναχοῦ ἤκουσε παρ' αὐτοῦ ὅτι μετὰ δεύτερον χρόνον μέλλει ἀπαίρειν τοῦ ζῆν, ἐπεθύμησε καὶ τὸν ἐκείνου υἱὸν *Λέοντα*, ἧδη τὴν αὐτοκράτορα λαβόντα ἀρχὴν, ἀνελθοῦσα ἰδεῖν, καὶ πάλιν⁵ κατὰ τὸν τρόπον τὸν πρότερον ὑπὸ νεανίσκων ἐκκρίτων αἰρομένη τὸ τοσοῦτον διώστημα τῆς ὁδοῦ διήνησεν εὐμαρῶς καὶ ἀβαρῶς. ἰδοῦσα δὲ τὸν σοφώτατον καὶ πρῶον βασίλευ *Λέοντα*, καὶ θυμαστὰ δῶρα καὶ πρὸς τοῦτον εἰσαγαγοῦσα καὶ κληρονόμον αὐτὸν τῆς οἰκείας ποιησαμένη ὑπάρξεως (ἧδη γὰρ ὁ ταύτης υἱὸς *Ἰωάν-10* νης ἐτύγγανε τὸν βίον ἀπολιπών), αἰτησαμένη δὲ καὶ βασιλικὸν ἀποσταλῆναι τὸν ἀπογράψασθαι καὶ παραλαβεῖν ὀφείλοντα τὴν
 B περιουσίαν αὐτῆς, ἀπῆρεν αὐτῆς συνταξιμένη τῷ χρηστῷ βυσιλεῖ ἐπὶ τὸ τῆς πατρίδος θρησκόμενον ἔδαφος, ὡς ἂν ἐν τούτῳ καὶ τὸν τῆς σαρκὸς ἀπόδηται χροῦν. καὶ δὴ κατελθοῦσα μετὰ μικρὸν ἐτε-¹⁵ λεύτησεν. (77) ὁ δὲ πρωτοσπαθάριος *Ζηρόβιος*, ὃς ἦν ὀρθοσθεὶς καὶ ἀποσταλεὶς πρὸς τὸ πάντα τὰ παρὰ τῆς γραδὸς αἰτηθέντα καὶ διατυπωθέντα ἀποπληρῶσαι, εἰς τὸ κάστρον *Ναυπάκτου* ἧδη καταλαβὼν ἀνέμαθε παρὰ *Δανιὴλ* τοῦ ἐγγόνου αὐτῆς τὴν πρὸς τὸν ἐκείθεν βίον ἐκδημίαν αὐτῆς. ἀφικόμενος δὲ εἰς²⁰ τὸν οἶκον αὐτῆς καὶ τὸ ἴσον τῆς διατάξεως αὐτῆς ἐπὶ χεῖρας λα-
 C βῶν κατὰ τὴν ἐκείνης βούλησιν καὶ διάταξιν τὰ πάντα διώκησεν. εὗρε δὲ καὶ χρυσὸν ἐν νομίσμασι πάμπολον καὶ ἄλλην περιουσίαν

2 ἐπεκτανθῆναι AP

καὶ om P

19 ἐγγόνου?

annos vitam eam producere contigit ac Imperatori esse superstitem, quod ex pio illo monacho praesciendi facultate praedito, ipso adhuc superstitē, audierat "ipsam post annum alterum e vita esse migraturam," desiderium insedit ut et illius filium Leonem, iam rerum summa potentem, praesens viseret. rursusque, sicut antea fecerat, electis iuvenibus sustollentibus, tantum illud viae spatium facile ac sine molestia emensa est. viso itaque sapientissimo mitissimoque Leone imperatore, mirique operis atque pretii illi quoque oblati muneribus, ac substantiae suae herede instituto (iam quippe eius filius Ioannes vitam cum morte commutaverat), cum et comitatensem quempiam mitti petiisset, qui eius facultates in acta redacturus ac accepturus esset, ad patrum rursus solum, in eo carnis pulverem positura, optimo imperatore pro discessu salutato eique vale dicto, profecta est. cumque discessisset, brevi vivis exempta est. (77) protospatharinus autem Zenobius, ab imperatore directus missusque ut quaecumque anus postulasset ac statuisset ea imple-ret, cum ad Naupacti urbem pervenisset, ex Daniele anus nepote didicit illam ex hac vita migrasse. veniens autem illius domum, ac testamenti exemplum in manus sumens, ex eius voluntate, et ut ipsa constituerat, cuncta digessit. inventa auri signati ingens copia ac pecu-

ἐν τε ἀργυρώμασι καὶ χρυσώμασιν ἐσθῆτί τε καὶ χαλκῷ καὶ ἀνδραπέδοις καὶ κτήνεσι, πάντα ἰδιωτικὸν ὑπερβαίνουσαν πλοῦτον, μᾶλλον δὲ καὶ τυραννικῶν ὀλίγον καταδέστερον. ἐπεὶ δὲ τὰ ὀλιγκαῖα ταύτης ἀνδράποδα εἰς πλῆθος ἤπειρον ἦν, κελεύσει βασιλικῆ ἐκ τούτων ὡσπερ εἰς ἀποικίαν ἐπ' ἑλευθερίᾳ ἐστάλῃσαν εἰς τὸ θέμα Λαγοβαρδίας τρισχίλια σώματα. διενεμήθη δὲ καὶ τὰ λοιπὰ ταύτης κτήματα καὶ χρήματα καὶ ψυχάρια ὡς ἐκείνη κατὰ τὴν διάταξιν αὐτῆς διωρίσατο, καὶ κατελείφθη καὶ τῷ κληρονόμῳ D ταύτης βασιλεῖ εἰς ἴδιον κλῆρον τῶν ἄλλων χωρὶς προούστεια ὀ-
10 δοῦχοντα.

Ταῦτα εἰ καὶ πολλὰ τοῖς χρόνοις τὰ μὲν ἐτέγγανι πρότερα τῶν ἱστορομένων κατὰ τὸ προκείμενον μέρος πραγμάτων τε καὶ καιρῶν, τὰ δὲ οὐκ ὀλίγον ὕστερον, καὶ οὐδὲ σφόδρα ἀναγκαῖον ἰδοῦναι τῇ ἱστορίᾳ, ἀλλ' ὁμῶς εἰς χάριν τῆς εἰρημένης γραφῆς καὶ 15 ἔδοξε τὸ πλοῦτον καὶ τῆς εὐγενείας αὐτῆς καὶ τῆς προαιρέσεως ἐπιταῖθα κείσθω κατὰ παρέκβασιν.

78. Ὁ δὲ φιλόχριστος Βασίλειος ὁ βασιλεὺς μεταξὺ τῶν πολεμικῶν ἀγῶνων, οὗς διὰ τῶν ὑπὸ χεῖρα πολλὰκις ὡσπερ ἀγω- P 19 ροδεῦσιν πρὸς τὸ δέον κατηύθυνε, πολλοὺς τῶν ἱερῶν καὶ θείων 20 ναῶν, ἐκ τῶν προγεγονότων διαρραγέοντας σεισμῶν καὶ ἢ καταβληθέντας παντελῶς ἢ πτῶσιν ἀπὸ τῶν ῥηγμάτων σύντομον ὑπομῖναι δηλοῦντας, ἐπιμελεῖα τε διηρηκεῖ καὶ τῶν πρὸς τὴν χρεῖαν

8 καταδεισέσαν?

11 πολλὰ P

13 ὕστερα?

nias innumerabiles, aliaque suppellex ac substantia in vasis argenteis atque aureis vestibusque et aeramentis et mancipiis et iumentis, omnes privatorum opes superans, quin immo ipsas regum ac tyrannorum prope exaequans. quod vero illius mancipia multitudinem essent innumera, ex illis imperatoris in assu in Longobardiae thema quasi coloniam, tria milia manu missa sunt. dispartita etiam illius reliqua praedia et pecuniae et mancipia, pro eo quod illi ex testamento tabulis statutum erat; imperatori eius heredi praeter alia in ius proprium relicta suburbana octoginta.

Haec etsi tempore longe dissita atque alia quidem rebus quarum hic narratio textitur priora existerint, alia non modico post intervallo secuta sint, nec admodum necessaria videantur quae historiae inserantur, in gratiam tamen dictae anus, eiusque et divitiarum et nobilitatis propensaeque voluntatis ac consilii specimen, hic in transcurso locum habeant.

78. Christi autem amans religiosissimusque Basilius imperator inter bellica certamina, quae haud raro per subiectos duces legatosque agnoscetas in modum in debitum finem ac convenientem dirigebat, plerasque sacrosanctas ac divinas aedes, ex superioribus terrae motibus quasetas ac vel penitus collapsas vel proxime fatiscensibus rimis ruinam minitantes, iungi cura necessariorumque larga suppeditatione ac praesta-
Theophanes contin.

ἐπιτηδείων ἀφθόγῳ χορηγία καὶ παροχῇ τοὺς μὲν τοῦ πτώματος ἤγειρε, τῇ ἀσφαλείᾳ καὶ κάλλος προσθεῖς, τῶν δὲ τὸ ἀσθενὲς ἐνισχύσας διὰ τῆς τῶν δέντων ἐπιβολῆς καὶ ἐπανορθώσεως τοῦ μὴ καταρροῆναι ἀλλὰ πρὸς ἀκμὴν αὐθις ἐπανελθεῖν καὶ νεότητα ἐγένετο αἴτιος. δηλωτέον δὲ καὶ καθ' ἕκαστα. 5

- B** 79. Τοῦ τε γὰρ περιωνύμου καὶ θεῖου ναοῦ ὃς τὸ τῆς μεγάλης τοῦ θεοῦ σοφίας κεκλήρωται ὄνομα, τὴν πρὸς δύσιν ἀψίδα, τὴν μεγάλην τε καὶ μετέωρον, ἱκανῶς διαρραγεῖσαν καὶ πτώσιν οὐκ εἰς μακρὸν ἀπειλοῦσαν αὐτὸς ἐμπειρία τεχνιτῶν περισφύξας καὶ ἀνυψώσασθαι ἀσφαλῆ καὶ μόνιμον ἀπειργάσατο. 10 καθ' ἣν καὶ τὴν τῆς θεομήτορος εἰκόνα τὸν ἄσπορον νιδὸν ἐπωλιον φέρουσαν ἀνιστόρησε, καὶ τοὺς τῶν ἀποστόλων κορυφαίους Πέτρον καὶ Παῦλον ἐκατέρωθεν ἔστησε. καὶ τὰ λοιπὰ δὲ ῥήγματα ταύτης ἐν κτίσμασί τε καὶ δαπανήμασι φιλοτιμώτατα διορθώσατο.
- C** οὐ μόνον γὰρ τοὺς σαθρωθέντας τῶν τοίχων ἐπηρεωθήσατο, 15 ἀλλὰ καὶ τὴν τῶν προσόδων ἐλάττωσιν ταῖς παρ' ἐαυτοῦ ἐπιδοῦσιν εἰς αὔξησιν ἤγαγεν. ἐνθαῖα γὰρ ἑλαίου σχεδὸν κινδυνευόντων ἀποσβεσθῆναι τῶν λύχνων τῶν ἱερῶν, μεγίστου κτήματος ἐπιδοῦσαι, ὃ προσαγορεύεται Μάντεια, τοῦτοις τὸ φῶς διαμένειν προσπενόησατο ἄσβεστον, καὶ τοῖς ἔξυπηρετουμένοις εἰς τὸν θεῖον τοῦ- 20 τον ναὸν ἐπεδαμιλεύσατο τὰ θυώνια ἐκ τῆς ἱκανῆς προσόδου τοῦ κτήματος, ὑπερ ὅλθε τὴν ὑπερησίαν ποιεῖν ἀνυστέρητόν τε καὶ ἀδιώλειπτον.

15 ἐπανορθώσατο P

17 ἑλαίου ἤδη σχεδὸν ἀποσβεσθέντων A

tiono, alias quidem ex ruina erexit ac cum securas firmaque structura tum eleganti opere refecit; alias vero laborantes suffulcens, adificiando quae opportuna essent, ac quassata laesaque instaurando, effecit ne diffunderent, sed ut pristino vigore, nova quasi fabrica resurgerent. verum singula indicanda.

79. Celeberrimi enim divinique templi quod a magna dei sapientia nomen sortitum est, quae ad occidentem spectat, apsidem ingenti mole calsaque exstructione gravem, misere distractam ac celerem minantem casum, subtili artificum opera adstringens instauransque tutam firmamque reddidit; in qua et dei parentis filium nullo satum semine ulnis gestantis imaginem effinxit, ac utrinque apostolorum principes Petrum et Paulum erexit: reliquos item eius hiatus, tum in fabricis tum expensis, largissime sarcivit. non solum enim muris putrescentibus subvenit, sed et imminutos redditus ipse tribuendo adauxit. cum enim parum abesset ne prae olei inopia lampades sacrae extinguerentur, maximo collato praedio quod Mantea vocant, ut eis lumen inextinctum constaret efficeret, utque ex ipsius praedii redditibus censu perpetuo templi eiusdem ministris opsonia cibique praebentur.

80. Ἀλλὰ καὶ τὸ τῶν θεῶν ἀποστόλων περιφανὲς καὶ μέγα τέμενος, τῆς προτέρας εὐπρεπείας καὶ ἀσφαλείας διαπισόν, D
 ἰερωμάτων περιβολαῖς καὶ ταῖς τῶν διαρραγέντων ἀνοικοδομαῖς
 ἠγρώσας, καὶ ἀποξέσας τὸ ἀπὸ χρόνου γῆρας καὶ τὰς ἑντίδας
 5 περιελών, ὠραῖον αὐθις καὶ νεουργὸν ἀπετέλεσεν. καὶ τὸν ἐν τῇ
 Πηγῇ δὲ τῆς θεομήτορος θεῖον ναὸν διαπρωθέντα καὶ τὸ ἀρχαῖον
 ἀποβαλόντα κάλλος ἀνενεώσατό τε καὶ ὑπερλάμποντα μᾶλλον ἤπερ
 τὸ πρότερον ἔδειξεν. ὡσαύτως καὶ τὸν ἕτερον τῆς θεοτόκου ναόν,
 ὃς τὸ Σίγμα εἶχεν ἐπιώνυμον, πτώμα πεσόντα δεινὸν ἐκ βάθρων
 10 ἀνωκοδόμησε καὶ ἐδραιώτερον τοῦ προτέρου εἰργάσατο. καὶ τὸν P 199
 ἐν Ἀθηναίων δὲ Στεφάνου τοῦ πρώτου τῶν μαρτύρων ναὸν
 ἄχρῃ ἐδάφους καταπεσόντα ἐκ θεμελίων αὐτῶν ἀνεδείματο. τοὺς
 δὲ τοῦ βαπτιστοῦ καὶ προδρόμου σηκοὺς ἱεροὺς ἔν τε τῇ Στροβυ-
 λαῖα καὶ Μακεδονιαναῖς, τὸν μὲν ἐκ βάθρων, τοῦ δὲ τὸ πλεῖστον
 15 ἀνωκοδόμησεν. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τὸ τοῦ ἀποστόλου Φιλίππου
 ἱερόν, καὶ τὸ αὐτοῦ δυτικώτερον κείμενον τοῦ εὐαγγελιστοῦ Λουκᾶ,
 τῶν παλαιῶν ἀνακαθάρσας πτωμάτων νέα εἰργάσατο. (81) ἔτι
 δὲ καὶ τὸ Μωκίου τοῦ μάρτυρος μέγα τέμενος, οὐκ ὀλίγοις ὑπο-
 πεδὸν ῥήγμασι, καὶ τὸ ἄδυντον τούτου μέρος ἄχρι τῆς γῆς κατα-
 20 βλήθην ἐσχηκὸς ὡς καὶ τὴν ἱερὰν κατεάξαι τράπεζαν, τῆς προση- B
 κούσης ἐπιμελείας ἤξιωσε καὶ τελείως τοῦ πτώματος ἤγειρεν.
 καὶ τὸν πλησιάζοντα δὲ τούτῳ κατὰ τὸ μέρος τὸ πρὸς δυσμὰς Ἀν-

2 μέγιστον A 12 ἄχρῃ ἐδάφους καταπεσόντα om A 18 τοῦ
 om AP Στροβυλαῖα A 18 καὶ τοῦ Μωκίου μάρτυρος P
 22 τὸ ante πρὸς om P

80. Sed et divinatorum apostolorum celebre magnumque delubrum,
 pristino decore amisso ruinosoque aedificio, fulcrorum ambitu oblitum
 runque partium instauratione stabiliens, abrasoque quod veteratum
 tempore erat rugasque contraxerat, elegans rursus novique operis fa-
 bricam fecit. divinum quoque in Pega S. deiparae templum collapsum,
 ac quo olim decore fulserat orbatum, instauravit, splendidiusque quam
 prius existerat reddidit. similiter alterum quoque deiparae templum,
 sigma cognomento dictum, dirò casu deformatum a fundamentis novum
 exstruxit ac priore firmius constabilivit. sed et Stephani martyrum
 primi in Aurelianis templum terrae motus quassatione ad solum usque
 subrutum a fundamentis exstruxit. baptistae vero ac praecursoris sacras
 aedes in Strobylea et Macedonianis, alteram a fundamentis exstruxit,
 alteram potiore parte reparavit. sed et apostoli Philippi sacellum, aliud-
 que Lucae evangelistae illo occidentalius, vetustis expurgatis ruinis nova
 condidit. (81) praeterea vero etiam Mocii martyris ingens templum,
 non paucis scissuris sublapsum, cuius aditum terrae allisum erat ita ut
 divinam ipsam mensam praefringeret, debita cura illi adhibita perfecta
 a ruina crexit. vicinam quoque illi ex parte occidentali Andreae pri-

ἐπιτηδείων ἀφθόνης χορηγία καὶ παροχῆ τοὺς μὲν τοῦ πτώματος ἤγειρε, τῇ ἀσφαλείᾳ καὶ κάλλος προσθεῖς, τῶν δὲ τὸ ἀσθενὲς ἐνισχύσας διὰ τῆς τῶν δεόντων ἐπιβολῆς καὶ ἐπανορθώσεως τοῦ μὴ καταρροῆναι ἀλλὰ πρὸς ἀκμὴν αὐτῆς ἐπανελθεῖν καὶ νεότητα ἐγένετο αἴτιος. δηλωτέον δὲ καὶ καθ' ἕκαστα. 5

B 79. Τοῦ τε γὰρ περιωνύμου καὶ θεῖου ναοῦ ὃς τὸ τῆς μεγάλης τοῦ θεοῦ σοφίας κεκλήρωται ὄνομα, τὴν πρὸς ὅσων ἀψίδα, τὴν μεγάλην τε καὶ μετέωρον, ἱκανῶς διαρραγεῖσαν καὶ πτώσων οὐκ εἰς μακρὰν ἀπειλοῦσαν αὐτὸς ἐμπειρία τεχνιτῶν περισφίξας καὶ ἀνανεωσάμενος ἀσφαλῆ καὶ μόνιμον ἀπειργάσατο· 10 καθ' ἣν καὶ τὴν τῆς θεομήτορος εἰκόνα τὸν ἄσπορον υἱὸν ἐπωλιον φέρουσαν ἀνιστόρησε, καὶ τοὺς τῶν ἀποστόλων κορυφαίους Πέτρον καὶ Παῦλον ἐκατέρωθεν ἔστησε. καὶ τὰ λοιπὰ δὲ ῥήγματα καύτης ἐν κτίσμασι τε καὶ δαπανήμασι φιλοτιμιότατα διορθώσατο.

C οὐ μόνον γὰρ τοὺς σαθρωθέντας τῶν τοίχων ἐπηρωφώσατο, 15 ἀλλὰ καὶ τὴν τῶν προσόδων ἐλάττωσεν ταῖς παρ' ἑαυτοῦ ἐπιδόσειν εἰς αὐξήσιν ἤγαγεν. ἐνδεῖα γὰρ ἔλαιον σχεδὸν κινδυνεύοντων ἀποσβεσθῆναι τῶν λύχνων τῶν ἱερῶν, μεγίστου κτήματος ἐπιδοσε, ὃ προσαγορεύεται Μάντευ, τούτοις τὸ φῶς διαμένειν προσεπνοήσατο ἄσβεστον, καὶ τοῖς ἐξυπηρετουμένοις εἰς τὸν θεῖον τοῦ 20 τὸν ναὸν ἐπεδαψιλεύσατο τὰ ὀψώνια ἐκ τῆς ἱκανῆς προσόδου τοῦ κτήματος, ὅπερ οἷδε τὴν ὑπηρεσίαν ποιεῖν ἀνυστέρητόν τε καὶ ἀδιάλειπτον.

15 ἐπανορθώσατο P

17 ἔλαιον ἤδη σχεδὸν ἀποσβεσθέντων A

tionē, alias quidem ex ruina erexit ac cum securas firmaque structura tum eleganti opere refecit; alias vero laborantes suffulcens, adificiēdo quae opportuna essent, ac quassata laesaque instaurando, effecit ne diffluerent, sed ut pristino vigore, nova quasi fabrica resurgerent. verum singula indicanda.

79. Celeberrimi enim diviniq̄ue templi quod a magna dei sapientia nomen sortitum est, quae ad occidentem spectat, apsidem ingenti mole celsaque exstructione gravem, misere distractam ac celerem minantem casum, subtili artificum opera adstringens instauransque tutam firmamque reddidit; in qua et dei parentis filium nullo satum semine ulnis gestantis imaginem effinxit, ac utrinque apostolorum principes Petrum et Paulum erexit: reliquos item eius hiatus, tum in fabricis tum expensis, largissime sarcivit. non solum enim muris putrescentibus subvenit, sed et imminutos reditus ipse tribuendo adauxit. cum enim parum abesset ne prae olei inopia lampades sacrae extinguerentur, maximo collato praedio quod Mantea vocant, ut eis lumen inextinctum constaret effecit, utque ex ipsius praedii redditibus censu perpetuo templi eiusdem ministris opsonia cibique praebentur.

80. Ἀλλὰ καὶ τὸ τῶν θεῶν ἀποστόλων περιφανὲς καὶ μέγα τέμενος, τῆς προτέρας εὐφροσύνης καὶ ἀσφαλείας διαπιστόν, D
 ἱεροσώτων περιβολαῖς καὶ ταῖς τῶν διαρραγέντων ἀνοικοδομαῖς
 ἠγρώσας, καὶ ἀποξέσας τὸ ἀπὸ χρόνου γῆρας καὶ τὰς ῥυτίδας
 5 περιελών, ὠραῖον αὐθις καὶ νεουργὸν ἀπετέλεσεν. καὶ τὸν ἐν τῇ
 Πηγῇ δὲ τῆς θεομήτορος θεῖον ναὸν διαπτωθέντα καὶ τὸ ἀρχαῖον
 ἀποβαλόντα κύλλος ἀνεκώσαστό τε καὶ ὑπερλάμποντα μᾶλλον ἤπερ
 τὸ πρότερον ἔδειξεν. ὡσαύτως καὶ τὸν ἕτερον τῆς θεοτόκου ναόν,
 ὃς τὸ Σίγμα εἶχεν ἐπιώνυμον, πτώμα πεσόντα δεινὸν ἐκ βάρθρων
 10 ἀνωκοδόμησε καὶ ἰδριαιότερον τοῦ προτέρου ἐργάσατο. καὶ τὸν P 199
 ἐν Ἀθηλιαναῖς δὲ Στεφάνου τοῦ πρώτου τῶν μαρτύρων ναὸν
 ἄχρις ἰθάφους καταπεσόντα ἐκ θεμελίων αὐτῶν ἀνεδείματο. τοῖς
 δὲ τοῦ βαπτιστοῦ καὶ προδρομοῦ σηκοῦς ἱεροῦς ἐν τε τῇ Στροβυ-
 15 λαῖα καὶ Μακεδονιαναῖς, τὸν μὲν ἐκ βάρθρων, τοῦ δὲ τὸ πλεῖστον
 ἀνωκοδόμησεν. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τὸ τοῦ ἀποστόλου Φιλίππου
 ἱερόν, καὶ τὸ αὐτοῦ δυτικώτερον κείμενον τοῦ εὐαγγελιστοῦ Λουκᾶ,
 τῶν παλαιῶν ἀνακαθάρας πτωμάτων νέα ἐργάσατο. (81) ἔτι
 δὲ καὶ τὸ Μωκίου τοῦ μάρτυρος μέγα τέμενος, οὐκ ὀλίγοις ὑπο-
 20 πέσον ῥήγμασι, καὶ τὸ ἄδύτον τούτου μέρος ἄχρι τῆς γῆς κατα-
 βληθὲν ἐσχηκὸς ὡς καὶ τὴν ἱερὰν κατεάξει τράπεζαν, τῆς προση- B
 κούσης ἐπιμελείας ἤξιωσε καὶ τελείως τοῦ πτώματος ἤγειρεν.
 καὶ τὸν κλησιώζοντα δὲ τούτῳ κατὰ τὸ μέρος τὸ πρὸς δυσμᾶς Ἀν-

2 μέγιστον A 12 ἄχρις ἰθάφους καταπεσόντα om A 18 τοῦ
 om AP Στροβυλαῖα A 18 καὶ τοῦ Μωκίου μάρτυρος P
 22 τὸ ante πρὸς om P

80. Sed et divinatorum apostolorum celebre magnumque delubrum,
 pristino decore amisso ruinosoque aedificio, fulcrorum ambitu oblit-
 rumque partium instauratione stabiliens, abrasoque quod veteratum
 tempore erat rugasque contraxerat, elegans rursus novique operis fa-
 bricam fecit. divinum quoque in Pega S. deiparae templum collapsum,
 ac quo olim decore fulserat orbatum, instauravit, splendidiusque quam
 prius existerat reddidit. similiter alterum quoque deiparae templum,
 sigma cognomento dictum, diro casu deformatum a fundamentis novum
 extruxit ac priore firmius constabilivit. sed et Stephani martyrum
 primi in Aurelianis templum terrae motus quassatione ad solum usque
 subrutum a fundamentis extruxit. baptistae vero ac praecursoris sacras
 aedes in Strobilaeae et Macedonianis, alteram a fundamentis extruxit,
 alteram potiore parte reparavit. sed et apostoli Philippi sacellum, aliud-
 que Lucae evangelistae illo occidentalibus, vetustis expurgatis ruinis nova
 condidit. (81) praeterea vero etiam Mocii martyris ingens templum,
 non paucis scissuris sublapsum, cuius aditum terrae allisum erat ita ut
 divinum ipsam mensam praefringeret, debita cura illi adhibita perfecte
 a ruina crexit. viciniam quoque illi ex parte occidentali Andreae pri-

δρόνου τοῦ πρωτοκλήτου τῶν ἀποστόλων ναὸν ἐκ πολλῆς ἀμύλλιας διαρρηέντα εἰς τὸ ἀρχαῖον κάλλος τῇ θεουσίᾳ ἐπιμελεῖα ἀνήγαγεν. τὸν δὲ τοῦ ἁγίου Ῥωμανοῦ θεῖον οἶκον καὶ αὐτὸν καταπεσόντα ἐκ βλάβων ἀνεδείματο. καὶ τὸν τῆς ἁγίας Ἀννης ἐν τῷ Δευτέρῳ καὶ τὸν τοῦ Χριστοῦ μάρτυρος Δημητρίου καινοὺς ἀντὶ παλαιῶν καὶ 5 ὑπρεπεῖς ἀπεργάσατο. τὸν δὲ τοῦ μάρτυρος Αἰμιλιανοῦ, δς ἐν

C τῇ Ῥάβδῳ τῷ οἴκῳ τῆς Θεομήτορος γειτονεῖ, τῇ παλαιότητι καταερικνωμένον ἰδὼν καινουργεῖ, ἐκατέρωθεν πυργώσας ἐδράσμασι. (82) πρὸς δὲ καὶ τὸν τοῦ ἀθλοφόρου Ναζαρίου ἱερὸν οἶκον, ἐκ πολλῶν τῶν χρόνων οὐ μόνον πτωθέντα ἀλλὰ καὶ τέλειον ἤφασσι-10 σμένον, νέον ἐδείματο σεμνότητι καὶ κάλλει πολλῷ τοῦ πρὶν διαφέροντα. ἐν δὲ τοῖς Δομνίνου λεγομένοις Ἐμβόλοις τὸν εἰς ὄνομα τῆς θείας Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἀναστάσεως καὶ Ἀναστασίας τῆς μάρτυρος περικαλλῆ ναὸν ἐπισκευάσας ἐλάμπρυνε, λαθίνην ἀντὶ Ξυλίνης τὴν δροφὴν ἐργασάμενος, καὶ κόσμον ἄλλον ἐπιθεῖς 15

D ἀξιόγαστον. ὡσαύτως δὲ καὶ Πλάτωνος τοῦ μεγάλου ἐν μάρτυσι πονήσασαν τὴν τοῦ ναοῦ κατιδὼν δροφὴν νέαν ἐργάσατο, καὶ τοίχων ἐν οἷς ἔδει κατοχυρώσας τὸν οἶκον ἐπιβολαῖς. τῶν δὲ καλλιπικῶν μαρτύρων Ἐσπέρου τε καὶ Ζωῆς τὸν θεῖον οἶκον ἡδαφισμένον σχεδὸν καταλλήλῳ τοῦ πρώην ἐδείματο. πρὸς τούτοις 20 δὲ καὶ τὸν τοῦ μάρτυρος Ἀκακίου ἐν τῷ Ἑπτασκάλῳ θεῖον ναὸν ἡδὴ σχεδὸν καταρρηέντα καὶ πρὸς πτώσειν συνελανόμενον ἀνακαι-

5	Χριστομάρτυρος Α	11	νέον om P	13	θείας] τῆ P
14	τῆς om P	17	καὶ om P	18	ἐμβολαῖς P
	εκάλη Α	22	καταρρέοντα Α		21 Πα-

mum vocati inter apostolos templum, ingenti neglectu ruina oppressum, convenienti cura pristino decori reparavit. divinam item S. Romani aedem, et ipsam collapsam a fundamentis aedificavit. S. Annae quoque in Deutero et S. Christi martyris Demetrii sacras aedes, vetustate laborantes, novas ac elegantes refecit. sancti vero martyris Aemiliani in Rhabdo ecclesiam, haud procul ab aedibus sanctae dei parentis, vetustate fatiscentem videns utrinque turrato opere fastigiando novam reparavit. (82) praeterea vero etiam triumphalis martyris Anastasiae Nazarii sacram aedem, a multis retro annis non modo collapsam sed et penitus abolitam, aedificavit, maiestate elegantia ac pulchritudine priori longe aedificio praestantem. in Domnini Embolis (ut vocant) sanctae dei nostri Christi resurrectionis nomine atque martyris Anastasiae pulcherrimum templum aptans splendide ornavit, lignea fornice in lapideam mutata ornataque alio plane admirabili adiecto. similiter quoque incerti martyris Platonis tectum laborare videns et fatiscere novum instauravit, immisais parietibus, ubi necesse erat, aedem communicans ac firmans. gloriosorum vero martyrum Hesperii et Zoes divinam aedem, fere solo tenus dirutam, pari priori elegantia et maiestate exstruxit. ad haec vero etiam martyris Acatii in Heptascaleso divinum templum pene diffuens

νήσας και παντοίοις κατασφυλισάμενος ὀχνυώμισι τοῦ πτώματος ἔρπασε και ἐδραίως ἐστηκέναι πεποήκην. τὸν δὲ Ἕλιον τοῦ προ- φήτου κατὰ τὸ Πετρίον ναὸν ὥσπερ λειποψυχοῦντι ἀνέρωσε και P 200 περιφανῶς ἐκτίσαστο, ἐλευθερώσας και τῆς περιστοιχοῦσης και 5 πικρῶσης τῶν κοινῶν οἰκιῶν συνοχῆς.

83. Ἄλλὰ τί στρεφόμεθα περὶ τὰ μικρὰ τῶν ἐκείνου, εἰ και πάνυ μεγάλα κατέστηκε, και οὐ προστιθέμεν τὸ μέγα ἔργον και ἀξιόγαστον, ὃ κατ' ἀπτάς τὰς βασιλείους αὐτὰς αὐτὸς ἐπι- στατιῶν τε και ἀποουργῶν ὠκοδόμησεν; ὅπερ ἀρκεῖ και μόνον τῆν 10 τε περὶ τὸ θεῖον αὐτοῦ δηλοῦν ὁσιότητα και τὸ πρὸς τὰ ἐπιβαλλό- μενα μεγαλοργόν τε και θαύματος ἄξιον. ἀμειβόμενος γὰρ ὥσπερ B τῆς περὶ αὐτὸν εὐμενείας τὸν δεσπότην Χριστὸν και τὸν πρῶτον τῶν ἀγγελικῶν δυνάμεων Γαβριὴλ και τὸν Θεοβίτην Ἕλιαν τὸν ἱηλωτῆν, ὃς και τῆι αὐτοῦ μητρὶ τῆς πρὸς βασιλείαν τοῦ υἱοῦ ἀν- 15 τρωπίσσεως ἐχρημάτισεν ἄγγελος, εἰς ὄνομα τούτων και μνήμην αἰδίων, ἔτι δὲ τῆς θεοτόκου και Νικολάου τοῦ ἐν ἱεράρχαις πρω- τόντος, θεῖον και περικαλλῆ ναὸν ἰδομήσαστο, εἰς ὃν συνῆλθε τέχνη και πλοῦτος και ζήσασα πίστις και ἀφθονωτάτη προαίρεσις, και τὰ πανταχόθεν συνέδραμε κάλλιστα, ἃ τοῖς ὀρῶσι μᾶλλον ἢ C 20 τοῖς ἀκούουσιν οἶδα τυγχάνειν πιστά. ὃν ὡς νύμφην ὠραϊσμένην και περικεκοσμημένην μαργύροις τε και χρυσῶ και ἀργύρου λαμ- πρότεσιν, ἔτι δὲ και μαρμάρων πολυχρόων ποικιλίαις και ψηφί-

4 περιστοιχιζούσης A

13 Μιχαὴλ Bandurinus p. 599.

iamque casurum instaurando omnisque generis fulcris statuminando firma basi stare fecit. Eliae vero prophetae templum in Petrio, extremo quasi spirita, ac cuius propemodum ruina exspectaretur, corroboravit ac mag- nificè exstruxit, a communium aedium circumambientium prementium- que iniuria liberans.

83. Quid enimvero circa pusilla ipsius operum versamur, etsi et illa valde ingentia, nec magnum illud omnique dignum admiratione ad- iungimus, quod ad ipsum regiae atrium, ipse operi praesidens auctor- que molitionis, exstruxit; quod vel unum illius in deum pietatem et cul- tum, inque iis quibus manum admovisset magnificentiam admirandosque conatus, abunde potest ostendere? velut enim Christi in eum angeli- carumque potestatum primatis Gabrielis nec non et Eliae Thesbitae (zelotæ illius, qui eius matri provehendi filii in regni solium nuntius fuerat) benevolentiam munerans, in eorum nomen ac memoriam sempiternam, itemque sanctae dei genitricis et Nicolai inter hierarchas pri- mas obtinentis, divinum pulcherrimumque templum aedificavit; in quo pari foedere ars et divitiarum fervensque fides et locupletissima voluntas coivere, ac quae ubique gentium pulcherrima sunt concurrere, ipsa eiusmodi ut penes conviventes quam audientes, maiorem fidem habeant. templum hoc, velut sponsam splendide ornatum cultamque margaritis et auro argenti- que nitore, praeterea-que marmorum multiplici colorum va-

δων συνθέσει καὶ σηρικῶν ὑφασμάτων καταστολαῖς, τῷ ἄθανάτῳ προσήγγυε τυμφῶ Χριστῷ. (84) ὃ τε γὰρ ὄροφος ἐκ πέντε συμπληρούμενος ἡμισφαιρίων στίλβει χρυσῷ καὶ εἰκόνων ὡς ἀστέρων ἀστράπτει κάλλεσιν, ἔξωθεν μετὰλλοις ἐμφεροῦς χρυσίῳ χαλκοῦ καλλυνόμενος, οἳ τε παρ' ἑκάτερα τοῖχοι τῷ πολυτελεῖ καὶ 5

D πολυχρόῳ τῶν μαρμάρων καταποικιλλονται, καὶ τὰ ἄνθη τοῦ ναοῦ καὶ χρυσῷ καὶ ἀργύρῳ καὶ λίθοις τιμοῖς καὶ μαργύροις καταυπεοικίλται καὶ καταπεπλούτισται. καὶ αἱ τῶν ἐκτὸς διείργουσαι τὰ θυσιαστήρια κίγκλιδες καὶ τὰ ἐν αὐταῖς περίστουλα καὶ τὰ ἄνωθεν οἶον ὑπέρθυρα χρηματίζοντα οἳ τε ἐντὸς θυκοὶ καὶ αἱ πρὸ 10 τούτων βαθμίδες καὶ αὐταὶ αἱ ἱερὰὶ τράπεζαι, ἔξ ἀργύρου πάντα περικεχυμένον ἔχοντος τὸν χρυσὸν καὶ λίθοις τιμοῖς ἐκ μαργαριτῶν ἡμφιεσμένοις πολυτελεῶν τὴν σύμπηξιν καὶ σύστασιν ἔχουσιν.

P 201 αὐτὸ δὲ τὸ ἔδαφος σηρικῶν ὑφασμάτων ἢ Σιδονίων ἔργων ἐφεικωμένων δόξει τυγχάνειν ἀνάπλεων· οὕτω πᾶν ἐξωρούσται καὶ 15 καταυπεοικίλται τῷ πολυχρόῳ τῶν ὑποκειμένων ἐκ μαρμάρων πλακῶν καὶ ταῖς πολυειδέσι τῶν ταύτας περικλειουσῶν ψηφίδων ζώναις καὶ τῷ τῆς ἁρμογῆς ἀκριβεῖ καὶ τῷ περιττῷ τῆς περιθεύσεως ἐν ἅπασι χάριτος. ἔνθα καὶ πλήθος ἀδόντων ἐξυηρητομένων ἀφώρισε καὶ προσόδους ἱκανὰς ἀπέταξεν, ὡς φιλοτίμως καὶ 20 μεγαλοπρεπῶς διανέμεσθαι τοῖς προσυνέχουσι τῷ τοιοῦτῳ ἱασηρίῳ προσέταξεν, ὑπερβαλέσθαι σχεδὸν τοὺς πρὸ αὐτοῦ πάντας τῇ

B περὶ τὰ τοιαῦτα μεγαλοδωρεῦ φιλοτιμησάμενος.

2 Χριστῷ om P

15 τυγχάνον P

20 ἐπέταξεν A

rietate tessellarumque compositionibus ac sericorum pannorum stragulis collucentem, immortalī sponso addixit. (84) tectum enim quinque semicirculis constans auro renidet imaginibusque velut stellarum splendoribus micat, parte extrema aeris metallis auri fulgorem quam proxime referens. parietes hinc inde pretiosis variisque coloris marmoribus variati collucent, templique penetralia ipsa auro argenteoque et lapillis margaritisque interstincta variaque magnifice splendescunt. ab exteriori nave sanctuarium secludentes cancelli, inque illis columellarum ordines, eisque imposita quae vocant hyperthyra, intusque positae sedes, et qui ante illas sunt gradus, ipsaeque sacrae mensae, omnia argentea superfuso ruo lapidibus pretiosis, unionibus inditis, conflata compactaque consistunt. ipsum stratum solum sericis texturis aut Sidonii operis expansis aggravescere videbitur. sic universum subiectis varii coloris marmorum crustis, variique generis ambientibus tessellati operis zonis, exquisitaeque artis compage, in omnibus denique circumfluentis gratiae abundantia condecoratur ac variatur. cantorum in eo ministrantium constituta multitudo, uberesque assignati redditus, quos magnifice largiterque in eos impartendos praecepit qui istiusmodi propitiatorii obsequiis addicti essent, hoc nempe ambiens, ut omnes fere superiores hoc munificentiae genere superaret.

85. Ἀλλ' ὁ μὲν ναὸς τοιοῦτος καὶ οὕτω τὰ ἐντὸς ἔχων, ὅσον μικρῷ λόγῳ δηλώσωσι δυνατὸν τὰ μεγάλα, καὶ πᾶσαν ἐντε-
 δέντα ταῖς τῶν θεωμένων διανοαῖς ἐκπλήξῃ· τὰ δὲ ἐκτὸς οἶα! πρὸς ἐσπέραν μὲν καὶ κατ' αὐτὰ τοῦ ναοῦ τὰ προαύλια φιάλαι δύο
 5 εἰστήκασιν, ἡ μὲν πρὸς νότον ἡ δὲ πρὸς βορρᾶν, πᾶσαν ἔχουσαι καὶ τέχνης ὑπερβολὴν καὶ ὕλης λαμπρότητα καὶ φιλοτιμίαν τοῦ τῶν ἔργων δημιουργοῦ. ὧν ἡ μὲν πρὸς νότον ἐξ Αἰγυπτίου λίθου, ὃν ἡμεῖς Ῥωμαῖον λέγειν εἰώθαμεν, ἔχει τὴν σύστασιν. περὶ ἣν καὶ δράκοντας ἔστιν ἰδεῖν, οὗς ἡ λιθοξόος τέχνη ἄριστα διεμόρφω- C
 10 σιν. ἧς μέσον μὲν κωνοειδῆς καὶ διάτρητος ἀνέστηκε στρόβιλος, πρὶς δὲ κιονίσκοι λευκοὶ καὶ τὸ ἔνδον ὑπόκειοι χοροῦ σχῆμα σώ- ζοντες ὑφειστήκασιν, στεφάνην ἄνωθεν ἔχοντες περιθούσαν, ἃς ὡς ἂν ἀπάντων κρουνηδὸν τὸ ὕδωρ κατὰ τὸ ἔμβασθον καὶ τὸν πυθμένα τῆς φιάλης ἄνωθεν ἔρρει καὶ κατώμβρει τὰ ὑποκείμενα. ἡ δὲ
 15 πρὸς βορρᾶν ἐκ τοῦ Σαγαρίου λεγομένου λίθου, ὃς τῷ παρὰ τινων Ὀστρίτη καλουμένῳ λίθῳ καθέστηκεν ἐμφερῆς, ἔδεδυτο τὴν κατα- σκευήν, ἐκ λευκοῦ λίθου πολύτρητον στρόβιλον καὶ αὐτὴ κατὰ τὸ μέσον τοῦ πυθμένος προβυλλομένη ἔξέχοντα. ὑπερθεῖν δὲ κατὰ τὴν περιτρέχουσαν στεφάνην τῇ φιάλῃ ἐκ χαλκοῦ τῷ τεχνίτῃ διετυ- D
 20 πώθησαν ἄλεκτρονύνες τράγοι τε καὶ κριοί, διὰ τινων συρίγγων καὶ αὐτοὶ κρονονὸς ὑδάτων ἐξερευγόμενοι καὶ οἷον ἔξεμουñτες κατὰ τὸ τῆς φιάλης ὑποκείμενον ἔδαφος. ἔνθα καὶ κύλικες ὄρῶνται, περὶ

3 κατάπληξιν Α
 τοῦ om A

5 τόσα P

6 καὶ τῆς τέχνης P

85. Ac templi quidem structura ea est ornatusque interior, quan-
 tum brevi sermone res magnas declarare licet, et quae spectantium ani-
 mis omnem stuporem iniciant; exteriora vero quaeenam rogo? ad occa-
 sum, inque ipso vestibulo, duae erant constitutae phialae, altera ad au-
 strum, altera ad aquilonem, omnem artis excellentiam habentes materiae-
 que splendorem ac auctoris operum magnificentiam. quae ad austrum,
 ex Aegypto lapide (Romanum dicere consuevimus) structa est. circa
 eam dracones statuaria arte elegantissime efformatos videas. in medio
 turbinata forma perforatusque rhombus assurgit: circumiectae candido
 marmore columellae, ipsae chori quadam specie compositae, circumducta
 capitibus corona ac protectura; ex quibus omnibus torrentis instar ad
 phialae pedes basinque aquae defluebant ac subiecta quaeque copioso
 imbre compluebant. quae autem ad aquilonem ex Sagario sic nuncupato
 concinnata lapide, haud absimili Ostriti, ut quidam vocant, candido et
 ipsa exstructa lapide, ex basis medio multiforum rhombum eminentem
 protendit. superius in corona ac protectura phialam ambiente arte fusi
 efficti ab artifice gallinacei haedique et arietes, ipsi quoque
 fistulis quibusdam aquarum scatebras eructantes et in subiectum phialae
 pavementum quasi evomentes. ubi et pocula conspiciuntur, circa quae

ὡς τότε οἶνος ἀνέβλυξε κάτωθεν, τοὺς παριόντας ποτίζων καὶ δεξιούμενος. (86) ἐξίοντι δέ σοι τὴν βόρειον πύλην τοῦ ἱεροῦ μακρὸς τις ἐκδέχεται περίπατος κυλινδροειδῆς, ἐξ ἐνόλων γραφῶν κατηγλαϊσμένος τὴν ὄροσφῆν, τοὺς μαρτυρικοὺς περιέχων ἄθλους
 P 202 καὶ τὰ παλαισματα, ἐστιῶν ἡμῖα τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ τὴν ψυχὴν 5 διεγείρων πρὸς τὸν θεῖον καὶ μακάριον ἔρωτα, ταῖς τῶν μαρτύρων ἀριστείαις εἰς τοῦτον ἐναγομένην καὶ ὑπερβαίνειν κατὰ τὸ ἐφικτὸν πειρωμένην τὴν αἴσθησιν. κατὰ δὲ τὰς πρὸς νότον τε καὶ τὴν θάλασσαν πύλας, εἰ ἐξεληθῶν πρὸς ἀνατολὰς ποιήσασθαι τὴν πορείαν θελήσεις, ἄλλον εὐρήσεις ἰσομήκη τοῦ πρὸς βορρᾶν καὶ 10 ἰσόδρομον δίαυλον, ἕχρι τῆς βασιλικῆς ἀλλῆς καὶ αὐτὸν παρατίνοντι, καθ' ἣν μεθ' ἵππων σφαιρίζειν βασιλεῦσί τε καὶ τοῖς τῶν εὐδαιμόνων παισὶ καθέστηκε σὺνηθες· ἦν καὶ αὐτῆν ὁ αὐτὸς αἰό-
 B δμιος βασιλεὺς, τὰς πρότερον ἐκεῖσε τυγχανούσας οἰκίας ἐξωνησάμενος καὶ ἄχρις ἐδάφους καταβαλὼν καὶ περικαθύρας τὸν τόπον, 15 εἰργάσατο, κατὰ τὸ πρὸς θάλασσαν μέρος τῆς τοιαύτης ἀλλῆς καὶ τὰς περικαλλεῖς οἰκίας δειμύμενος, ὡς οἶοιαι τιμιεῖον καὶ οἰκονομεῖον τοῦ εἰρημένου τυγχάνειν ναοῦ διωρίσατο. ἡ δὲ τῶν οἰκημάτων ἐξῶνησις καὶ κατισκευὴ τῆς ἀλλῆς διὰ τὸ τὴν πρότερον εἰς τὸ τοιοῦτον γυμνάσιον ἀνειμένην τοῖς βασιλεῦσιν ἐν τῇ τοῦ θείου 20 ναοῦ παροπλισθῆναι οἰκοδομῇ διόντως ἐγένετο. τὸ δὲ περικλειόμενον μέσον τῶν δύο περιδρόμων χωρίον κατὰ τὸ εἶϋον τοῦ ναοῦ
 C μέρος πυράδεισον ἐξεργάσατο, κατὰ ἀνατολὰς καὶ αὐτὸν φαντεν.

22 χώρων P

tunc praetereuntibus potandis ac accipiendis vinum ab imo scaturiebat. (86) exeunti per templi portam quae spectat ad aquilonem, oblonga porticus cylindri ferme specie occurrit, pictis imaginibus decorata, nampe martyrum certamina luctasque complectens, iisque tum oculis laute accipiens, tum vero animum ad divinum beatumque amorem, ex praecclaris martyrum gestis eius ardoribus excitum sensumque, quoad licet, superare studentem, magnifice erigens. ad australes vero atque mare spectantes fores, ad orientem profecturus egrediens, duplex aliud curriculum offendes, paris longitudinis ac spatii cum ea quae ad aquilonem spectat porticu, ad regiarum usque aedium protensum atrium; in quo imperatores ac reliqui aulae proceres equo assidentes pila ludere consueverunt. atrium inclitus imperator, coemptis aedibus quae ibi antea erant soloque aequatis ac caementis eiectis, perpolivit, et in eiusdem atrii parte, quae ad mare spectat, perpulchras aedes exstruxit, quas dicti iam templi velut promptuarium cellamque penuriam esse constituit. aedium autem coemptio atriique exstructio commode aptoque consilio exstitit, quod illi exercitio destinatus antea imperatoribus locus divini templi aedificationi cecisset. spatium inter duas porticus interclusum ad orientalem templi faciem hortum esse voluit, in oriente et ipsum plantatum novae Eden,

θέντα τῆς τῆς Ἐδέμ καὶ παντοίοις κομῶντα φρυτοῖς καὶ ὕδασι
ἀφθόνοις ὄντα κατάρρυντον· ὃν ἀπὸ τῆς θέρσεως Μεσοκίπριον ὀνο-
μάζωμιν εἰώθαμεν.

Ἄλλὰ ἀπόχρη περὶ τούτων τὰ εἰρημένα, μὴ καὶ ἀπειροκα-
51ίας τις γραφὴν ἀπολείπει καθ' ἡμῶν. (87) καὶ μεταστρεπτόν
ἦδη τὸν λόγον ἐπὶ τὰ λοιπὰ τῶν ἔργων τοῦ φιλοπόνου καὶ τῶν κα-
λῶν προμηθεοῦς αὐτοκράτορος. κατ' αὐτὰ γὰρ τὰ βασιλεια τίνα
τῶν πάποτε μνημονευομένων ἐν ταῖς περὶ τὰ τοιαῦτα φιλοτιμίαις
οὐχ ὑπερβέβηκεν ἐν τε πολυτελείᾳ καὶ κάλλει καὶ τῷ καινοπρεπεί D
19 τῶν σχημάτων καὶ ταῖς περὶ πάντα τὰ ἀξιώγαστα χάρισιν, οὐ μόνον
ἐν ναῶν καλλοναῖς καὶ πολυτελείαις καὶ τέρψεσιν, ἀλλὰ καὶ ἐν
διατητηρίων βασιλικῶν ὄντως καὶ μεγαλοπρεπιῶν οἰκοδομαῖς, μετὰ
τοῦ πολυτελοῦς τὸ τερπνὸν καὶ μετὰ τοῦ τέρποντος πολὺ τὸ χρῆσι-
μον ἐχόντων καὶ θαύματος ἄξιον; ἀλλ' ἐπεὶ τὰ τοιαῦτα κάλλη οὐ
15 πᾶσι εἰς ὄρασι προέκειται, ἢ καὶ μᾶλλον ἀκριβῆς τῶν τοιοῦτων
πέφυκεν εἶναι διδάσκαλος, ἀνάγκη διὰ τῆς γραφῆς παρατεθῆναι
τῶν σπουδαίων ταῖς ἀκοαῖς, ἵν' ἐντεῦθεν ὃ τε δημιουργὸς αὐτῶν P 203
ἄξιός θ' αὐμάζῃται καὶ οἱ τῶν βασιλείων εἰσόδων εἰργόμενοι μὴ
κατελῆ τούτων ἔχουεν ἄνοιαν. ἔστι γὰρ εἰδὸς κατὰ τὸ πρὸς
20 ἀνατολὰς τῶν ἀνακτόρων μέρος κατασκευασθεῖς Ἐλιοδ τῷ Θεοβίτη
παός, οὐ τὰ ἐντὸς μόνον πάσης ἀνάπλευς πολυτελείας καὶ ὠραιό-
τητος ἀλλ' ἦδη καὶ τὰ ἐκτὸς. ἄνωθεν γὰρ τὸ στέγας ἄπειν χρυσῷ

5 μεταστρεπτόν P

19 ἐτι AP

omnis generis plantis arboribusque eluxuriantem aquarumque copia large irriguam; quem a situ Mesocepium (quasi hortum medium) nuncupamus.

Sed haec hactenus dicta sufficiant, ne quis nos ineptiarum accuset. (87) convertenda itaque nunc oratio est ad reliqua labore strenui ac studiosi praeclarisque intenti curis imperatoris opera. in ipsa enim regia quem eorum qui unquam celebres habiti sunt, eiuscemodi rerum magnificentia et cultu non superavit, tum nimirum sumptuosis pulchrisque structuris, tum nove affigiatis figuris, admirandisque omnibus exquisita gratia venustatibus, non solum in sacrarum aedium pulchritudine et magnificentia et amoenitate, verum etiam in curiarum domorumque vere regiarum ac praemagnificarum aedificiis; quibus itidem amoenitas cum magnificentia comes sit, et cum amoenitate ingens plane ac miraculo digna certet utilitas? quoniam tamen eiuscemodi decora non omnium oculis sunt proposita, qui talium rerum exquisitiores magistri esse solent, necesse est ut ea studiosorum auribus scripto ingeramus, quo scilicet hinc eorum auctor debitam admirationem consequatur, et qui ingressu ad regiam arcentur, haud penitus illorum ignorantia teneantur. statim enim ad orientalem regiae partem exstructum exstat Eliae Theobitae templum, non intus solum sed et foris omni culta et lepore magnificentissime stipatum. supra enim tectum omne auro renidebat, ex tessellulis

κατελάμπετο, ἐκ ψηφίδων εὖ ἡρμοσμένων ἅπαν συνεστηκός, εἰ
καὶ τῷ χρόνῳ νῦν ἢ πολλῇ τῶν ὄμβρων ἐπιφορὰ καὶ οἱ χειμέριοι
νιφετοὶ τε καὶ παγετοὶ τὸ πολὺ τοῦ κάλλους διαφθείραντες ἐλυμή-
B ναυτο. συνημμένον δὲ τῷ τοιοῦτῳ ναῶ καὶ τὸ ἐπ' ὄνόματι τοῦ
πολυπλοῦς καὶ καρτερικωτάτου τῶν μαρτύρων Κλήμεντος ἐκτῆ-5
ριον ἀνεδείματο, ἐν ᾧ καὶ τὴν θείαν τούτου κάραν καὶ ἄλλων πολ-
λῶν μαρτύρων ἱερὰ ἐναπέθετο λείψανα, ἀφ' ὧν ἐκεῖνός τε καὶ οἱ
μετ' αὐτὸν ψυχῆς τε καὶ σώματος τὴν ῥῶσιν λαμβάνουσι. γειτο-
νεῖ δὲ τούτοις καὶ ὁ ἐπ' ὄνόματι τοῦ σωτῆρος ἡμῶν καὶ Θεοῦ κατα-
σκευασθεὶς ὑπ' αὐτοῦ ἐκτῆριος οἶκος, οὗ τὸ πολυτελὲς καὶ ὑπέρ-10
τιμον τοῖς οὐκ ἰδοῦσιν ἄπιστος νομισθήσεται· τοσοῦτος ἄργυρος
καὶ χρυσὸς καὶ τιμίων λίθων καὶ μαργάρων πλήθος ἐν τῇ τούτου
περιβολῇ καταβέβηται. τὸ μὲν γὰρ ἔδαφος ἅπαν ἐξ ἀργύρου
C σφυρηλάτου καὶ στιβαροῦ μετ' ἐγκαύσεως, τὸ τῶν χρυσοχόων
ἀκριβὲς τῆς τέχνης ἐπιδεικνύμενος, κατεσκευάσται, οἱ δὲ ἐξ δεξιῶν 15
καὶ ἐξ εὐωνύμων τοῖχοι ἄργυρον ἄφθονον καὶ αὐτοὶ ἐπικείμενον
ἔχουσι, διηρθισμένον χρυσοῦ καὶ τιμίους πεποικιλμένον λίθοις καὶ
μαργάρων λαμπρότησιν. ἡ δὲ διεργουσα τὰ ἄδυστα τοῦ Θεοῦ,
οἴκου τούτου κίγκλις, Ἡράκλεις, ὅσον ὄλβον ἐν ἐαυτῇ περιεῖλη-
φεν! ἥς οἱ στῦλοι μὲν καὶ τὰ κάτωθεν ἐξ ἀργύρου δίδουσι τὴν σύ-20
στασιν ἔχουσιν, ἡ δὲ ταῖς κεφαλῆσι τούτων ἐπικειμένη δοκὸς ἐκ
καθαροῦ χρυσοῦ πᾶσα συνέστηκε, τὸν πλοῦτον πάντα τὸν ἐξ Ἰν-
D δῶν περιεχυμένον πάντοθεν ἔχουσα· ἐν ἧ κατὰ πολλὰ μέρη καὶ

8 τε om P
καὶ om A

11 τοσοῦτος γὰρ ἄργυρος A
τούτων A

12 λίθων

totum apte compactum, quanquam modo praeruptorum imbrum vi hiemalibusque nimbis et gelu pristini decoris partem maximam amiserit detrivertitque. huic templo annexum etiam Clementis longe plurimis vexati suppliciiis martyrumque tolerantissimi oratorium condidit, in quo divinum eius caput aliorumque plurium martyrum sacras exuvias reposuit; unde tum ille tum posterum animi corporisque incolumitatem hauriunt. e propinquo est et quam salvatoris nostri ac dei nomine oratoriam domum exstruxit, cuius magnificentia cultusque omnem excedens aestimationem his qui non viderant incredibilis videbitur: tanta scilicet argenti aurique vis lapidumque pretiosorum et unionum copia in eius fabricam impensa est. pavementum stratum omne ex argento solido ducto malleo, aurificum subtili arte, incausto confectum est. dextra laevaue aedis parietes, ipsi quoque copioso convestiti argento, auri fulgoribus florido gemmisque pretiosis ac margaritarum splendoribus interstincto ac vario. divinae huius aedis adyta separantes cancelli (deus bone!) quantas in se continent divitias! quorum columnarum imaerque partes ex argento constant solidae. capitellis autem trabs superposita ex auro solida, universas Indorum divitias quaquaaversum circumfusas gestans; cuius multis partibus

ἡ θειαστρικὴ τοῦ κυρίου μορφή μετὰ χυμείσεως ἐκτενέσσεται· ἀπὸ δὲ τὸ ἄδυτον ὄσα κάλλη καὶ ὕγια περιελήφθη καὶ ἐν ἐαυτῷ θησαυροφυλακεῖ, ὁ λόγος παραιτεῖται δηλοῦν, ἔαν δὲ μᾶλλον ὡς ἄδυτον καὶ τοῖς λόγοις ἄβατον βούλεται· ἐν γὰρ τοῖς ἐπέκεινα λό-
 5 γος εὐλογωτέρα ἢ σιωπή. καὶ τὰ μὲν ὡς ἂν εἴποι τις ἐῴα κάλλη τῶν ἀνακτόρων, ἄπερ ἐκ τῆς τοῦ ἀοιδίμου βασιλείως Βασιλείου πί-
 10 στευς ἔξανέτειλεν, ταῦτα ἐστίν.

88. Κατ' ἄλλα δὲ μέρη καθέστηκε τὰ λοιπά, ἐν οἷς τὸ τε τοῦ ἱεροκλήρου Παύλου σεπτὸν τυγχάνει εὐκτήριον, τὸν αὐτὸν
 15 κεκτημένον δημιουργόν, μετὰ τῆς αὐτῆς πλουτοχορήγου χειρὸς P 204
 καὶ αὐτὸ δομησάμενον· καὶ τὸ τούτου γὰρ ἔδαφος ἄργυρον ἔχει τοὺς κύλους τῶν μαρμάρων ἑμπερικλιόντα, καὶ πολυτελεῖα καὶ κάλλι· τῶν ἄλλων κατ' οὐδὲν ὀραταὶ λειπόμενον. ὡσαύτως καὶ ὁ ἐκ' ὀνόματι τοῦ κορυφαίου τῶν ἀποστόλων Πέτρον κατὰ τὸ
 20 ἔκρον τῶν Μαρκανοῦ περιδρόμων ὡς ἀκροπόριον ἐπ' αὐτοῦ κατασκευασθεὶς θεῖος ναός, ᾧ καὶ τὸ τοῦ ἀρχιστρατήγου εὐκτή-
 ρων ἦνεται. καὶ ὁ τῆς θεομήτορος ἀθῆς ὑπέρεκται, ποίαν εὐ-
 25 πρεπείας καὶ ὠραιότητος ὑπερβολὴν οὐκ ἐπλούτησεν, ἣ τίνος οὐκ ἔν ὀφθαλμῶν ἐστιάσοι καὶ ψυχὴν εὐφράνοι καὶ ὄλον ἡδῶ ποιήσοι
 30 τὸν θεατῆρ;

89. Τὰ δὲ τῶν οἰκῶν κάλλη, ἄπερ ὡς βασιλείων βασιλεία ἐν αὐτοῖς τοῖς βασιλείοις ὁ βασιλεὺς Βασίλειος ἀνεδείματο, λαμ-

10 πλοστοχόρου Α

dei-viri domini effigies arte chymica efficta est. adytum vero ipsum quanta decora sanctaque contineat ac in se ipso velut thesauros recondat, sermo refugit dicere, mavultque ut adytum (inaccessum scilicet et orationi impervium) sinere. in his enim quae vim omnem sermonis superant, convenientior silentii religio est. et haec quidem orientalia, ut sia dicam, regiae decora, incliti imperatoris Basilii fidei germina.

88. In aliis partibus alia exstant. inter ea sacri praeconis Pauli venerabile oratorium est, eundem auctorem agnoscens, ipsum quoque illius largissima liberalitate excitatum. illius enim pavimenta strata marmore eorumque orbes argento colliguntur, sumptuumque immensitate et pulchritudine nihil reliquis minus habere conspicitur. similiter etiam, quod beati Petri apostolorum principis nomine in Marciani ambulacrum extremo quasi summa arx ab eo templum aedificatum, cui et caelestis militiae principis oratorum coniunctum est. quod item illi superius sanctae dei parentis oratorium est, qua decoris elegantiaeque excellentia non affuit? cuiusve oculos non abunde pascit animumque recreet, eumque qui videat totum ad hilaritatem convertat?

89. Aedium vero decora, quae velut regiarum regias in regia Basilii imperator extraxit, praestantiorum sermonum praeconio ad sui

προτέρων ἐδειτο κηρύκων λόγων εἰς δῆλωσιν καὶ χειρὸς ἐντελεστέ-
 ρας εἰς τὸ δύνασθαι λόγῳ δηλοῦν ἃ τοῖς ἔργοις ἐστὶν ἀμίμητα.
 ὁ γὰρ καινοπρεπῆς οὗτος οἶκος, οὗ τὸ Καινούργιον ἐστὶν ἐπώνυ-
 μον, ὃν ἐκ βάρθρων ἐκείνος ἀνήγειρεν, τίνα τῶν θεωμένων οὐκ
C ἐγείρει πρὸς ἐκπλήξιν; ὃν ἐκκαίδεκα κίονες κατὰ στίχον ἐστηκότες 5
 ἀνέχουσιν, οἱ μὲν ὀκτώ τούτων ἐκ λίθου τεγγάνοντες Θετταλῆς,
 ἢ τὸ πρῶσιον χρωῖμα κεκλήρωται· οἱ ἕξ δὲ τὴν τοῦ ὄνυχίτου προσ-
 τηγορίαν ἀχούουσιν, οὓς ὁ λιθοξόος παντοίως ὠραΐσεν, ἀμπίλου
 σχῆμα κατ' αὐτοὺς μορφώσας καὶ παντοίων ζώων ἰδέας ἐν ταύτῃ
 ἀπεργασάμενος. οἱ ἕτεροι δὲ δύο καὶ αὐτοὶ μὲν τὴν αὐτοῦ ὄνυχι- 10
 του φέσιν εἰλήφασιν, οὐχ ὅμοιοι δὲ τὸ σχῆμα παρὰ τῶν λιθοξόων
 ἐδέξαντο, ἀλλὰ γραμμαῖς σχολιαῖς τὸ τῆς ἐπιφανείας ὁμαλὸν ἀφη-
 ρέθησαν, οὕτω ποικίλαι ταύτας τοῦ τεχνίτου θελήσαντος, ὡς ἐκ
D τοῦ πολυμόρφου θηρῶντος τὸ εὐπρεπὲς καὶ ἐράσιμον. ἄνωθεν δὲ
 τῶν κίωνων ἄχρι τῆς ὀροφῆς καὶ τὸ κατὰ ἀνατολὰς ἡμισφαίριον, 15
 ἐκ ψηφίδων ὠραίων ἅπας ὁ οἶκος κατακεχρῶσται, προκαθήμενον
 ἔχων τὸν τοῦ ἔργου δημιουργόν, ὑπὸ τῶν συναγωνιστῶν ὑποστρα-
 τήγων δορυφορούμενον, ὡς δῶρα προσαγόντων αὐτῷ τὰς ὑπ' αὐ-
 τοῦ ἐαλωκυίας πόλεις. καὶ αὐτίς ἄνωθεν ἐπὶ τῆς ὀροφῆς ἀνιστό-
 ρηται τὰ τοῦ βασιλέως Ἡράκλεια ἄθλα καὶ οἱ ὑπὲρ τοῦ ὑπηρέτου 20
 πόνοι καὶ οἱ τῶν πολεμικῶν ἀγῶνων ἰδρωῖτες καὶ τὰ ἐκ θεοῦ νικη-
 τήρια, ὑφ' ὧν ὡς οὐρανὸς ὑπ' ἀστέρων ὑπέρλαμπρος ἑξάστει
P 205 κοιτῶν ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ φιλοτεγνηθεὶς αὐτοκράτορος, ὠραῖός τε καὶ
 παιμοίικιλος καὶ κατὰ πάντων σχεδὸν τὰ τοῦ κάλλους φερόμενος

laudem indigent, manuque perfectiori ad ea pro orationis maiestate peni-
 cillo chartis illinenda, quae nemo satis imitando assequi possit. novi
 enim decoris domus cui Caenurgio nomen est, quam a fundamentis ex-
 struxit, quem spectantium stupore non afficiat? illam sedecim columnae
 ordinibus digestae suffulciunt: octo ex Thessalico lapide, qui viridis co-
 loris est, sex vero onychitis nomen obtinent; quas lapicida omni varie-
 tate exornavit, vitis formam circa eas effingens, omnisque generis ani-
 mantium figuras in ea efformans. reliquae duae et ipsae onychitis na-
 turam habent, non tamen similem formam a lapicidibus habent operis au-
 ctorem, stipantibus commilitonibus legatis subiectisque ducibus, qui in-
 star munerum captas ab eo urbes illi offerunt. rursusque desuper in
 abside ac tecto depicta sunt Herculeae imperatoris certamina subditorum-
 que causa exantlati labores ac rerum praeclare bello gestarum sudores
 deoque auctore partae victoriae tropaeaque; sub quibus tanquam caelum
 stellis praelucidum surgit exstatque cubiculum ab eodem imperatore affa-
 bre fabrefactum, venustum et varium cunctaque fore excellenti pulchri-

νηγήρια. εὐθὺς γὰρ κατὰ τὸ τοῦ ἰδάφους μεσαίτατον τὸ Μηδικὸν ὄρειον ὁ ταῶς ἐκ ψηφίδων λαμπρῶν τῇ λιθοδόξῳ τέχνῃ διαμειρόμεται, ἐν εὐθυτέρῳ κύκλῳ ἐκ λίθου Καρικῆς συγκλειόμενος, ἄφ' οὐπερ ἄκτινες ἀπὸ λίθου τῆς αὐτῆς πρὸς ἄλλον μείζονα 5 κέκλον ἐκπέμπονται. ἔξωθεν δὲ καὶ τούτου καθάπερ τινὲς φύακες ἢ ποταμοὶ ἐκ λίθου Θετταλῆς, ἢ τὸ πράσιον χροῶμα κεκλήρωται, κατὰ τὸ τοῦ οἴκου τετράγωνον σχῆμα ἐφήπλωνται, κατὰ τὰς ἐν- τὸς λαγόνας τέταρτος ἀειτὸς ἐκ ψηφίδων ποικίλων τε καὶ λεπτῶν B περισογγουσαι, εἰς τοσοῦτον ἀκριβοῦντα τὴν μίμησιν ἅπαντα ὡς 10 ἀκῶμεν αὐτὰ ζῆν καὶ ἵπτωσθαι βούλεσθαι. οἱ δὲ παρ' ἐκότερα τοῖχοι ἰάλου πολυχρόοις πλαξὶ περισκεπόνται, διαφόρων ἀνθέων δοκοῦντες μορφῶς ὠραῖζεσθαι. ὑπερθεν δὲ τούτων κόσμος τις ἄλλος περιηρδισμένος διαθέσει χρυσοῦ, ἄφ' οὗ διείργεσθαι τὰ κα- 15 τώτερα τῶν ἄνω δοκεῖ· ὃν ἐκ χρυσοῦ ψηφίδων διαδέχεται τερ- 15 πτότης ἄλλη, ἐνθρονον δεικνῦσα τὸν τοῦ ἔργου δημιουργὸν αὐτο- κράτορα καὶ τὴν σύζυγον Εὐδοκίαν, στολαῖς κεκοσμημένους βασι- λικαῖς καὶ ταινιουμένους τοῖς στέμμασιν. οἱ δὲ κοινοὶ παῖδες ὡς 20 ἀστέρεις λαμπροὶ τοῦ δόμιον πέριξ ἰστόρηται, ταῖς βασιλείοις καὶ C αὐτοὶ στολαῖς καὶ τοῖς στέμμασι καταγαλῶζόμενοι. ὧν οἱ μὲν ἄρ- 20 ρηγεὶς τόμοις ἐπιφερόμενοι δείκνυνται τὰς θείας ἐντολάς, αἷς στοι- χεῖν ἐκαιοδεύοντο, περιέχοντας, τὸ δὲ θῆλυ γένος καὶ αὐτὸ βίβλους τιὰς κατέχον ὠρῶται, νόμων θεῶν ἐχούσας περιοχὴν, βουλομέ- 25 του δεῖξαι τοῦ τεχνίτου τυχὸν ὡς οὐ μόνον ἢ ἄρσην γονὴ ἀλλὰ καὶ ἢ θῆλεια τὰ ἱερὰ μεμύηται γραμματα καὶ τῆς θείας σοφίας οὐκ

tuāne superans. statim enim in pavimento meditullio pavo, avis Me-
dica, ex praelucidis tessellulis lapicidae artificio effectus est, rotundissi-
me circulo ex Cario lapide inclusus, ex quo radii eiusdem lapidis in
alium maiorem circulum immeant (extraque eum etiam veluti quidam rivi
sive fluvii ex Thessalico viridis coloris lapide ad quattuor aedis angulos
funduntur), interiore sinu quattuor aquilas vario subtilique tessellato
opere constringentes, tanta expressione sicque accurata rei imitatione
ut illas vivere ac iam iamque volatum moliri conicias. parietes utrin-
que crustis vitreis varii coloris conteguntur, sic nimirum ut diversis in-
terstincti floribus iisque vernare videantur. super eos ornatus alius
praefloridus auri compositione, quo inferiora a superioribus interstingui
videntur. sequitur alia venustas ex aureis tessellulis, imperatorem operis
auctorem in throno sedentem uxoremque Eudociam, regis vestimentis
amictos ac coronis redimitos, ostendens. communes utriusque liberi,
ceu stellae pellucidae circa domum depicti, Augustalibus et ipsi vestibus
amicti coronisque ornati. masculi libros ferunt divina continentis prae-
cepta, quibus obsequi erudiebantur. feminae ipsae quoque libros quoe-
dam tenere conspiciuntur, in quibus divinarum legum argumenta descri-
pta sunt. voluit forte artifex indicare non solum masculos sed et fe-
minas sacris literis eruditas esse ac sapientiae divinae participes. licet

ἔστιν ἀμέτοχος, καὶ κἄν ὁ φυτόσπορος τοῦτων οὐκ ἔσχηεν ἐξ ἀρχῆς οἰκείως πρὸς γράμματα διὰ τὴν βιωτικὴν περιπέτεσσαν, ἀλλ' οὖν τοὺς οἰκέλους ἅπαντας βλαστοδὸς ἐν μετοχῇ σοφίας πεποίηκε· τοῦτο D δέ, καὶ τῆς ἱστορίας δίχα, διὰ τῆς γραφικῆς ἐβουλήθη τοῖς ὄρωσι σηματοῦσθαι. καὶ ταῦτα μὲν τὰ κάλλη τῷ τετραμερεῖ τῶν τοίχων 5 ἄχρι τῆς ὄροφῆς περιέχεται· αὐτὴ δὲ ἡ τοῦ τοιοῦτου κοιτῶνος ὄροφῆ οὐκ ἀνεστηκῦσα πρὸς ἕψος ἐπαίρεται, ἀλλὰ τῷ τετραγώνῳ σχήματι τοῖς τοίχοις ἐγκάθηται, χρυσῷ δαύλου κατηγλαῖσμένη καὶ στιλβουσα, κατὰ τὸ μεσαίτατον φέρουσα τὸν νικοποῖον σταυρόν, ὑάλῳ πρᾶσιῳ διαμορφούμενον, περὶ δὲ ὡς ἄστρα κατ' οὐρανὸν 10 θεάσῃ ἐκλάμποντα αὐτόν τε τὸν αἰοδιμον βασιλέα καὶ μετὰ τῶν τέκνων πάντων τὴν σύνευνον, πρὸς τε θεὸν καὶ τὸ τοῦ σταυροῦ P 206 ζυσοποῖον σημείον τῆς χεῖρας ἐπαίροντας, καὶ τοῦτο μόνον οὐχὶ βοῶντας, ὅτι διὰ τοῦδε τοῦ νικοποῖου συμβόλου πᾶν ἀγαθὸν καὶ φιλὸν θεῷ ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς ἡμετέρας βασιλείας διαπέπρακται 15 καὶ κατώρθωται. περιέχεται δὲ καὶ εὐχαριστία ἐγγράμματος παρὰ τε τῶν φυσάντων ὑπὲρ τῶν τέκνων λεγομένη πρὸς τὸν θεὸν καὶ παρὰ τῶν τέκνων αὐθις ὑπὲρ τῶν γεννηθέντων. καὶ ἡ μὲν παρὰ τῶν γονέων οὕτωςί πως ἐπὶ λέξεως ἔχουσα δεικνύται· “εὐχαριστοῦ-20 μέν σοι, θεεῖ ὑπεραγαθὲ καὶ βασιλεῦ τῶν βασιλεύοντων, ὅτι περι- ἔστησας ἡμῖν τέκνα εὐχαριστοῦντα τῇ μεγαλοπρεπεῖα τῶν θαυμα- B σίων σου. ἀλλὰ φύλαξον αὐτοὺς ἐν τῷ θελήματί σου, μή τις αὐτῶν παραδράμῃ τε τῶν σῶν ἐντολῶν, ἵνα καὶ ἐν τούτῳ εὐχαρι-

6 αὐτῆ δὲ τοῦ P

enim ipse generis auctor caputque familiae haud prorsus initio erga li-
 teras propense animatus esset ob vitae aliam aliamque sortem casusque
 difficiles, omnem tamen sobolem sapientia imbui curavit. atque hoc,
 etiam tacente historia, per picturam voluit cernentibus conspicuum esse.
 atque haec decora in quattuor parietum lateribus ad tectum usque exhi-
 bentur. tectum autem huius cubiculi non in sublime sese porrigit, sed
 forma tetragona parietibus insidet, auro totum condecoratum eiusque ful-
 gore micans. in medio crucis victoriale signum, vitro viridi efformatum.
 circa crucem velut stellas in caelo effulgentes videbis, ipsam percele-
 brem imperatorem ac cum liberis omnibus ipsam coniugem, manus ad
 deum sustollentes ac crucis vivificum signum, et tantum non clamantes
 “per hoc victoriale signum, quicquid bonum deoque acceptum, imperii
 nostri temporibus gestum est ac peractum.” continetur vero etiam gra-
 tiarum actio literis exarata, ex parentum persona pro liberis, exque li-
 berorum rursus persona ad deum dicta pro parentibus. parentum gra-
 tiarum actio sic se ad verbum habere dignoscitur. “gratias tibi agimus,
 deus omnem excedens bonitatem, et rex regum, quod nos liberis sibi
 agentibus gratias magnificentiae mirabilium tuorum. verum serva eos in
 voluntate tua, ne quis eorum quicquam transgrediatur mandatorum tuo-

στῶμεν τῇ σῇ ἀγαθότητι.” ἡ δὲ τῶν παιδῶν αὐθις ταῦτα διαγο-
ρεύουσα δίκνυται “ ἔωχαριστοῦμέν σοι, λόγε τοῦ Θεοῦ, ὅτι ἐκ
πιωχίας Δαυϊτικῆς ἀνύψωσας τὸν πατέρα ἡμῶν, καὶ ἔχρισας αὐ-
τὸν τῷ χρίσματι τοῦ ἁγίου σου πνεύματος. ἀλλὰ φύλαξον αὐτὸν
5 τῇ χεὶρὶ σου σὺν τῇ τεκούσῃ ἡμᾶς, ἀξιῶν αὐτοὺς καὶ ἡμᾶς καὶ
τῆς ἐπουρανίου σου βασιλείας.” καὶ τὰ μὲν τοῦ εἰρημένου κοι-
τῶνος ἔργα καὶ κάλλη ἐν τούτοις περιγεγράφθω.

90. Τῆς αὐτῆς δὲ χειρὸς καὶ γνώμης ἔργον καὶ ὁ κατὰ
τοὺς Μαρκιανοῦ περιδρόμους μέγιστος τράκλιος, καὶ Πεντακού- C
βουσκλον λεγόμενον, ὃ καὶ αὐτὸ παντοίου κάλλους καὶ ὠραιότητος
τὰ πρωτεῖα ἰνέγκυτο· καθ’ ὃ καὶ τὸ προμνημονευθὲν περικαλλές
ἐκτῆριον τοῦ αἰθεροδρόμου Παύλου, ᾧ καὶ τὸ τῆς μάρτυρος
Βαρβάρας συνήρωται τὸ ἐπὶ τοῦ σοφωτάτου Λέοντος δομηθὲν,
τὴν ἴδρυσιν κέκτηται. ἀλλὰ καὶ τὰ ἕτερα βασιλικὰ καταγῶγια,
15 αὐτοῦ χρεσοῦ τῶν τρικλίνων ἀνατολικωτέραν καὶ μᾶλλον ὑπερκει-
μένην ἔχει τὴν ἴδρυσιν, δυτικώτερα τῆς νέας τυγχάνοντα τῶν ἐκ-
κλησιασῶν, ὧν ἡ ἐπὶ πολὺ τοῦ ἄερος πρὸς ἕψος ἐπέκτασις καὶ τὴν
Ἄκτου προσηγορίαν ἐδέξατο, ἐν ᾧ καὶ τὸ τῆς Θεοτόκου ὠραιὸν καὶ D
πάτερων τῆς προσευχῆς ἐστὶν ἱερὸν, τοῦ αὐτοῦ βασιλέως ἔργα
3 τυγχάνουσιν, ἐκ τοῦ πολυτελοῦς καὶ ἀφθόνου τῶν τιμωμένων
ἰλῶν καὶ τοῦ κεινοπρεποῦς τῶν σχημάτων καὶ τῆς μεγαλορροῦ
διωδέσεως τὸ μεγαλύψυχον καὶ φιλόκαλον τοῦ ἀνδρὸς ἀπεμφαι-

4 τῆ om P
18 οἱς A

5 τῆ om P
22 ἐπεμφαίνοντα A

8 καὶ γνώμης] ἡ γνώμης A

rum ut et hoc nomine gratias agamus bonitati tuae.” filiorum rursus
haec vicissim enuntiat. “ gratias agimus tibi, verbum dei, quod ex pau-
peritate Davidica parentem nostrum extraxisti eumque unxisti unctio-
ne spiritali tui sancti. verum conserva eum manu tua, et eam quae nos sustu-
lit, illis pariter ac nobis praestans, ut et caeleste regnum tuum assequa-
mur.” ac quidem dicti cubiculi fabricae ac venustates istae sunt.

90. Eiusdem manus ac consilii opus maximum illud triclinium in
Marciani porticibus, quod et Pentacubiculum dicitur; quod et ipsum
omnis generis pulchritudine atque decore primas tulit. est aēbi et cuius
paulo ante meminimus, Pauli aethera pervolantis pulchrum elegansque
oratorium; cui et martyris Barbarae cohaeret, quod a sapientissimo
Leone illic conditum est. sed et reliqua regia conclavia, quae paulo
plus ad orientem posita sunt quam aureum triclinium, superiorique basi
locata, magis vero ad occidentem vergunt quam nova ecclesia; quo-
rum longe alte expansum Aer aquilae appellationem suscepit (in quo et
deiparae pulcherrimum lepidissimumque oratorium sacellum), eiusdem
imperatoris opera sunt, eiusmodi scilicet ut pretiosarum materiarum sum-
pta et copia figurarumque novitate ac magnifici operis dispositione viri

νοντα. και τὰ δυτικώτερα δὲ τούτων πυραμοειδῆ κατοικητήρια, καθὼς και ἕτερον τῆς τοῦ Θεοῦ και λόγου μητρὸς τυγχάνει εὐκτιρίον, ἐκεῖνον χορηγὸν και δημιουργὸν ἐπιγράφεται, τῷ περιτιτῷ τῆς κατασκευῆς και καινοπρεπεὶ καθ' ἑτέρων πολλῶν τὸ πρωτεῖον P 207 φερόμενα. ὧν ἐστὶ κάτωθεν, κατ' αὐτὴν τὴν τῆς Μονοθύρου 5 λεγομένης εἴσοδον, τὸ τερπνότατον Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου εὐκτιρίον, ὃ και αὐτὸ μετὰ τοῦ ἐκεῖθεν ἀρχομένου αἰθερίου και ἡλιοβολουμένου μαρμαροστρώτου περιπάτου, τοῦ και ἄχρι τοῦ Θύρου διήκοντος, ὃ αὐτὸς ἐτεκτίηατο βασιλεύς, μετὰ και τῶν πρὸς ἀνατολὰς τούτου ἐδραιοτάτων οἰκημάτων, ὧν τὸ μὲν Θεσαυροφυλα-10 κεῖον ἐστὶ, τὸ δὲ χρηματίζει εἰς βεστιαρίον· ἃ μετὰ τοῦ τέρποντος και τὸ ἀσφαλὲς περιτιτῶς ἐκκληρώσαντο. και τὸ κάλλιστον δὲ και μέγιστον και φανότατον τῶν βασιλείων λουτρόν, ὃ τῆς φιάλης λε- B γομένης ὑπέρεκειται, ἥτις ἀπὸ τῆς ἐκεῖσε πρότερον ἱσταμένης τοῦ τῶν βενέτων μέρους λιθίνης φιάλης τὸ ὄνομα σώζει περιλειπούμε-15 ρον, ἐκεῖνός ἐστιν ὁ ἐμμελῶς δομησάμενος, ἔργον κάλλους ὁμοῦ και τροφῆς και σωματικῆς εὐετηρίας και ἀναπαύσεως. ἡ δὲ τοῦ ἑτέρου μέρους φιάλη, τῶν πρασίων φημί, κατὰ τὴν πρὸς ἀνατολὰς τῶν βασιλείων ἀλλὴν τὴν στάσιν ἐκέκτετο· ἥτις ἐν τῷ κτί- ζεσθαι τὸν ἐκεῖσε Θεῖον ναὸν τῆς μεταθέσεως ἔτυχε, και ἡλλουώθη 20 τῶν μερῶν ἢ περὶ ταύτας διατριβῆ, και ἀπεπαύθη τὰ τελοῦμενα κατ' αὐτάς.

2 και ante λόγον om P

magnificentiam elegantiaeque cultum ostendant. quae item magis ad occidentem vergunt habitacula pyramidalis figura, cuiusmodi etiam est alterum dei verbi matris oratorium, illo sumptus suppeditante atque auctiore exstructa sunt, quae plane structurae magnificentia novaeque artis elegantia inter alia multa primas obtineant. infra quae, in ipso quod vocant Monothryi ingressu, iucundissimum Ioannis theologi oratorium, quod una cum suda solique exposita et marmoribus strata ibi area, quae ad Pharam usque protenditur, idem exstruxit imperator, una etiam cum firmissimis ad eius orientalem latum positis aedibus, quarum altera thesaurophylacium est, altera vestiarium, amboque una cum iucunditate abunde securitatem promittunt. pulcherrimum quoque atque maximum lucidissimumque regiae balneum, phialae (quam vocant) superiacens (nempe quae a factionis Venetae illic quondam stationem habentis lapidea phiala nomen adhuc retineat), ille ipse concinne aedificavit; opus nimirum pulchritudine praestans et iucunditate, corporisque valetudini conferreas eiusque refectioni. alterius vero factionis phiala (nempe Prasiniae) ad regiae atrium ad orientem spectans sita erat. dum vero divinae illic templum exstrueretur, alio translata est, factionumque circa eas loco abolito cessarunt qui ad ipsas ludii fiebant.

91. Ἐκτὸς δὲ τῶν εἰρημένων τοῦ αὐτοῦ γενναίου βασιλέως ἔργον καὶ ὃ τὰ Μάγγανα λεγόμενος οἶκος βασιλικός, καὶ ὁ νέος C οἶκος καλούμενος, οὗς ἀπὸ τοιαύτης προαιρέσεως κατεσκευάσεν. μὴ βουλόμενος γὰρ τὰ δημόσια χρήματα, ἅπερ οἱ ἐκ τοῦ ὑπηκόου 5 φέροι γεννηῶντες αὐξάνουσιν, εἰς οἰκίας καταναλίσκειν χρείας καὶ τῶν ἀνὰ πᾶν ἔτος ὑπ' αὐτοῦ κεκλημένων καὶ τοὺς ἑτέρων πόρους τὴν τούτων τράπεζαν ἠδύνειν ἢ συγκροτεῖν, τοὺς τοιαύτους οἴκους ἐπεσήσατο, καὶ προσόδους ἐκ γεωργίας ἀπέταξεν ἐν αὐτοῖς ἰκα- 10 νάς, ἀφ' ὧν ἡ βασιλικὴ πανδαισία αὐτοῦ τε καὶ τῶν μετ' αὐτὸν ἀφθονοῦν καὶ δικαίαν τὴν χορηγίαν ἐμέλλεν ἔχειν ἀεὶ. καὶ τὰ ἐν ταῖς καλουμέναις δὲ Πηγαῖς βασιλικὰ μεταβολῆς ἕνεκα καταγῶγια D καὶ ἐνοδιατήματα ὃ αὐτὸς βασιλεὺς ἐκ βύθρων ἀνέστησεν, ἃ καὶ τῶν καλλοναῖς κατεκόσμησεν, ἐν οἷς ὃ τε τοῦ ἁγίου προφήτου Ἴησοῦ τυγχάνει οἶκος σептὸς καὶ ὁ Ἐλισσαίου τοῦ ἐκείνου διαδόχου 15 καὶ φοιτητοῦ, ἔτι δὲ καὶ ὁ τοῦ πρώτως ἡμῶν εὐσεβῶς βασιλεύσαντος Κωνσταντίνου τοῦ μεγάλου, καὶ ὁ τῶν νεοφανῶν μαρτύρων τῶν δύο καὶ τεσσαράκοντα, καὶ πρὸς τούτοις ἕτεροι δύο οἶκοι ἐκτήριοι εἰς ὄνομα καὶ δόξαν εὐσεβῶς δομηθέντες τῆς Θεομήτορος. καὶ ἐν τοῖς τῆς Ἱερειῦς δὲ παλατίοις τοῦ αὐτοῦ προφήτου 20 Ἴησοῦ ἱερὸν ἐκτήριον ἔδομήσατο, οὐδενὸς τῶν ἄλλων ἐν κύλλει P 208 καὶ ὠραιότητι χρυσοῦμενον δεύτερον.

92. Ἐν δὲ ταῖς τοιαύταις κατὰ μεταφορίτησιν καὶ μεταβο-

5 καὶ τῶν — κεκλημένων om A
τήματα A

6 ἑτέρους A

12 δια-

91. Praeter iam dicta, eiusdem generosi imperatoris opus est regia domus Mangana nuncupata, et Nova, quas eo consilio extruxit. nolens enim publicas opes, quas subditorum tributa conflarent atque auferent, in suos ipse usus, alibrumve, quos per annum invitaret, insumere, aliorumque labores horum mensis delicias praestare aut illas instruere, eiuscemodi domos excogitavit, sufficientesque illis redditus ex agrorum cultura assignavit, unde regius in cibos alimentaque omnis generis sumptus sibi quo et successoribus in perpetuum affluens iustaque aequitate sufficeretur. in Pegis quoque, quas vocant, regia mutationis causa diversoria ac habitacula idem imperator a fundamentis erexit sacrarumque aedium structuras exornavit. inter eas est sancti prophetae Eliae venerabilis aedes, eiusque successoris et discipuli Elisaei; nec non eius qui primus apud nos imperium pie administravit, Constantini Magni, novorumque martyrum quadraginta duorum. praeterea aliae duae aedes oratoriae, in nomen et gloriam sanctae dei parentis religiose extractae. in Hierie quoque palatii eiusdem prophetae Eliae oratorium construxit, quod salii alii pulchritudine et elegantia secundum existimatur.

92. In illis matatoris regis aedibus ac habitaculis erat cisterna Theophanes contin.

22

λῆν βασιλεῖς διατριβαῖς καὶ δεξαμενὴν τυγχάνουσαν ὕδατος, μεγάλην τε καὶ ἐδρύχωρον, ἔργον καὶ πόνημα τοῦ καλλόναντος βασιλέως κατ' ἀρχὰς τὸ προάστειον, ὑπὸ δὲ τοῦ βασιλέως Ἡρακλείου συγχωσθεῖσαν καὶ γεωθεῖσαν καὶ καταφύτευσιν δεξυμένην δένδρων τε καὶ λαχάνων, καθάπερ καὶ αἱ τῶν βασιλικῶν παλατίων οὐσαι ἐντός, ἧ τε πρὸ τῆς Μαγναύρας καὶ ἡ μεταξὺ τοῦ τε Ἰουστινιανοῦ Β τρικλίνου καὶ τοῦ τῆς Ἐκθέσεως, αἵτινες καὶ αὐταὶ ὕδωρ ἀφθονον ἔχουσαι καὶ ἰχθύας πρὸς τέρωσιν καὶ ἄγραν τῶν βασιλέων ἐκτρέφουσαι, ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ βασιλέως ἠπειρωθεῖσαι εἰς παραδείσων κατασκευὴν ἐξηματίσαν διὰ τὸ Στέφανον τὸν μαθηματικὸν τὴν 10 γένεσιν τοῦ εἰρημένου βασιλέως πολυπραγμονήσαντα εἰπεῖν ἐξ ὕδατος αὐτὸν τελευτᾶν. διὰ τὴν τοιαύτην οὖν αἰτίαν καὶ τῆς ἐν Ἱερείᾳ κισιότρητος εἰς παραδείσων μεταμειψθείσης, ἰδὼν τὸ χωρίον ὃ αἰοιδίμος βασιλεὺς Βασίλειος πρὸς μὲν παραδείσων καταφυντεύσεις τόπους κεκτημένον ἀποχωρῶντας καὶ ἱκανούς, ὑποσπανίζον δὲ ὕδα- 15 τος ποτίμων καὶ καθαρῶν, αὐθις ἐκφορήσας τὸν χοῦν πολυχειρίᾳ C τε καὶ σπουδῇ τὸν ὀρώμενον πρὸ ὀλίγου λειμῶνα κομῶντα φτυοῖς εἰς τὸ ἀρχαῖον σχῆμα μετήγαγε, καὶ ἀντὶ παραδείσου δοχεῖον ἀπειργάσατο ὕδατος ἀφθόνου τε καὶ διαρκοῦς.

Καὶ ταῦτα μὲν ὅσα κατὰ τὰς βασιλεῖους περιοχὰς φιλοπόνως 20 ἄμα καὶ εὐσεβῶς ὁ αἰοιδίμος βασιλεὺς ἐτεκτήνατο· (93) ἔξειθίτω δὲ τῶν βασιλείων ἤδη λοιπὸν ὁ λόγος, καὶ χωρεῖτω πρὸς τὰ ἐξῆς τῶν κατὰ τὴν βασιλεύουσαν ταύτην πόλιν καὶ τὰ περὶ αὐτὴν ἐν οἰκοδομαῖς τε καὶ ἀνοικοδομαῖς θεῶν οἰκῶν ἔργα τοῦ αὐτοκράτο-

ad concipiendas aquas ingens ac patens, eius qui initio suburbanum exornaverat imperatoris opus laborque: sed ab imperatore Heraclio terra ingesta obstructa fuerat atque obducta, arboribusque ac oleribus consita, haud secus ac quae intra palatium erant, tum scilicet quae ante Magnauram, tum quae media inter Iustiniani triclinium et Ectheseos; quas ipsas, cum aquas copiosas haberent piscesque alerent imperatorum deliciis, et ut illi piscatu sese oblectarent, idem imperator terra obrutas hortos et vivaria fecerat, ea scilicet ratione, quod Stephanus mathematicus eius genituram rimando vitae exitum ex aqua illi imminere dixerat, ob eandem causam etiam cisternas, quae in Hiera in pomarium versa fuerat, ambitum inclitus Basilius imperator considerans, vidensque non deesse loca pomariis plantandis abunde idonea ac quantum par esset sufficientia, aquae vero dulcis atque limpidae penuria laborare, multorum rursus hominum opera ac diligentia, quod paulo ante pratum plantis vernans et arboribus conspiciebatur, in pristinum statum reduxit, ac pro pomario aquae copiosae satisque affluentis conceptaculum fecit.

Et haec quidem intra regia septa magnifice simul ac pie inclitus imperator exstruxit. (93) iam vero extra regiam excurrat oratio, et ad reliqua deinceps, tum in urbe Byzantio tum circa eam exstruendis reficiendisque divinis aedibus, imperatoris opera procedat. urbanam enim

ρος. ὁρῶν γὰρ τὸν ἀστικὸν καὶ βάνανσον ὄχλον τὸν κατὰ τὴν ἀγορὰν, ἣ Θόρος προσαγορεύεται, διατρίβοντα καὶ προστετηκότα. D
ταῖς χρεῖαις τοῦ βίου ἐν τῷ μὴ ἔχειν πλησίον οἶκον εὐκτῆριον τῆς
ψυχικῆς ἐπιμελείας λήθην λαμβάνοντα, ναὸν περικαλλῆ καὶ σε-
5 ββάμιον τῇ Θεομήτορι κατὰ τὴν ἀγορὰν ἐδείματο, ὡς ἂν καὶ ὄμ-
βρων καὶ χειμῶνων εἴη τοῖς ὄχλοις ἀλέξημα καὶ ψυχικῆς σωτηρίας
ἐπιτρόφημα καὶ βοήθημα. καὶ τὸν ἕτερον δὲ τῆς πανυμνήτου Θεο-
τόκου, τὸν ἐν τοῖς Χαλκοκρατείοις θεῖον ναὸν τῆς παρσέπτον καὶ
ἀγίας σοροῦ, ταπεινὸν ἰδῶν καὶ ἀφώτιστον, καὶ φωτοδόχας ἑκα-
10 τέρωθεν ἀναστήσας ἀψίδα καὶ τὸ τέγος μετεωρίσας ὕψει ἐδπρε-
πίας κατηγόρασεν καὶ μαρμαρυγαῖς φωτὸς κατηγλαῖσε. τὸν δὲ
τοῦ πρώτου τῶν ἀγγέλων ἐν τοῖς Τζήρου λεγομένοις θεῖον ναὸν P 209
καὶ τὴν περὶ αὐτὸν φιλάνθρωπον εἰς τοὺς πένητας ὑπουργίαν καὶ
χορηγίαν ἐκεῖνός ἐστιν ὁ περιποιησάμενος, καὶ τὸν τε ναὸν φαι-
15 ὀρῶντας καὶ εἰς τὸ νῦν ὀρώμενον κύλλος περιστήσας καὶ ἀγαγῶν,
καὶ τὴν διακονίαν εἰς τὸ ἀνευδεῖς τῇ τῶν προσόδων ἐπαυξήσει κα-
τιστήσας, καὶ ἐπιδαψιλευσάμενος τὸν εἰς τοὺς πένητας ἔλεον.
καὶ τὸν ἐν Πουλχεριναῖς δὲ τοῦ ἱερομάρτυρος Λαυρεντίου μέγι-
στον ναὸν συμπτωθέντα ἀνέστησε, πολλῆς ἐμπλήσας τερπνότητος.
B καὶ ἄλλους δὲ ἱερὸς οἴκους ἀμφὶ τοὺς ἑκατὸν περὶ τὴν πόλιν ἀνέ-
στησε, πτωχοτροφεῖά τε καὶ ξενῶνας ἑκαινούργησε, καὶ τῶν πα-
λαυθέντων πλεῖστα ἀνενέωσε, νοσοκομεῖά τε καὶ γηροκομεῖα καὶ
μοναστήρια.

9 φωτοδόχους?

inimaeque notae plebeculam in Foro versantem, vitaeque necessariis
haerentem, eo quod nullum prope oratorium esset, salutis animi oblivisci
perpendens, perpulchrum ac venerabile dei matri templum ad imbres ar-
cesdes hiemisque ac reliquas temporis pellendas iniurias, salutis animae
delicias ac opem, in eo exstruxit. aliud quoque gloriosissimae dei geni-
trici in Chalcostrateis venerandi sacrique loculi divinum templum humile
ac lace destitutum animadvertens, exstructis hinc inde ad eam inferen-
dam absidibus, tectoquo altiori evecto fastigio, tum celsitate decorem
conciliavit, tum lucis fulgoribus collustravit. angelorum item principis
divinum templum in Tzeri (quas vocant) humanissimumque circa illud
ministerium et in pauperes subministrationem, ille ipse sibi curae esse
voluit, tum scilicet templum splendidius instaurans, ac qua nunc pulchri-
tudine visitur coaptans ac provehens; tum auctis proventibus, ne egeno-
rum ministerio facultas deesset, prospiciens, ac in pauperes large sup-
peditans. sacri quoque martyris ac archidiaconi Laurentii aedem maxi-
mam collapsam restituit, multa venustate implens et gratia. alias item
sacras domos circiter centum circa urbem construxit, pauperibusque alen-
dis ac hospitibus accipiendis partim novas excitavit partim veteres plu-
rimas instauravit; quibus scilicet aegri senesque curarentur atque mo-
nachi exercebantur.

94. Οὐ κατὰ τὴν πόλιν δὲ μόνον τὰ τοιαῦτα τῶν ἔργων Θεοφιλῶς τε ἅμα καὶ φιλοτιμῶς εἰργάζετο, ἀλλὰ καὶ ταύτης ἐκτὸς τὴν ὁμοίαν ἐπεδείκνυτο ἐπιμέλειαν. μεθ' ἧς καὶ τὸν τοῦ ἀποστόλου καὶ εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου ἐν τῷ καλουμένῳ Ἐβδόμῳ ναὸν τῷ χρόνῳ πονήσαντα καὶ καταβληθέντα ἀνίστησι, καλ-5
 C τὸν πλησιόχωρον αὐτοῦ τοῦ προδρομοῦ οἶκον, πρὸ πύκνου πολλῶν καταπτωθέντα χρόνων καὶ ἑρείπιον ἀντὶ ναοῦ χρηματιζόντα, περι-
 καθαίρει μὲν τῆς ἕλης καὶ τῶν χωμάτων, ταχίστη δὲ οἰκοδομῇ καὶ ἐπιμελείᾳ τῶν περὶ αὐτῶν καὶ μεγάλων ἴσον καθίστησι. τὸ 10
 δὲ τοῦ κορυφαίου τῶν ἀποστόλων τέμενος ἐν τῷ Ῥηγίῳ, διὰ τὴν ἀπειλουμένην πτώσιν ἄβατον τυγχάνον, αὐτὸς καθελὼν καὶ ἐκ βύθρων καινουργήσας ἐδείματο εἰς μνήμην αὐτοῦ διηνεκῆ τε καὶ ἀνεπλήστων. ἐν δὲ ταῖς τοῦ Βαθύρσου ποταμοῦ ὑπερκειμέναις 15
 D ναῶν τοῦ προτέρου κρείττονα ἤγειρεν. ἐν δὲ τῷ καλουμένῳ τούτῳ Στενῷ, τὸν ἀγέλα τοῦ Εὐξείνου φημί, τὸν τοῦ ἁγίου Φωκᾶ πάν-
 σεπτον οἶκον Θεαρέστως τε καὶ Θεοφιλῶς δομησάμενος, καὶ σύστη-
 μά τι μοναχῶν εὐλαβῶν συναθροίσας, κτίσασσι τε καὶ κτήμασι τὸν τόπον καταπλουτίσας, μονὴν Θεοσύλλεκτον καὶ λατρεῖον ψυχῶν 20
 ἀπειργάσατο. ἐπὶ τούτοις ἕκαστι τὸν τοῦ ἀρχιστρατήγου Μιχαὴλ ἱερὸν οἶκον ἐν τῷ Σωσθενίῳ, ἐκ μακρῶν διαρρηθέντα χρόνων καὶ

5 ναῶν A

9 συνδρομῇ A

14 Βαθύρσου A

94. Neque in urbe tantum religiose simul et magnifice eiusce generis opera praestabat, sed et extra eam parem diligentiam exhibebat. Ideoque apostoli et evangelistae Ioannis theologi templum in Hebdemo tempore quassatum collapsumque erigit, tum ornamentis decorans, tum fulcris adhibitis tutum a ruina in posterum praestans. ad haec etiam illi vicinam praecursoris aedem, ante annos plures dirutam et tantum parietinis conspicuam, egesta humo ruderibusque emanans, celerato quam maxime opere promptaque diligentia illustribus magnaeque molis eius generis aedibus parem fecit. principi vero apostolorum sacrum delubrum in Rhegio, idcirco quia proximam ruinam minabatur impervium, ipse diruens novo opere (sui perenne monumentum nullaque oblivione delendum) a fundamentis erexit. in Bathyrsi fluvii iniecto a Iustiniano ponte, Callinici martyris templum funditus dirutum priore splendidius extruxit. in Steno item quod vocant, Euxini scilicet cervice, S. Phocas aedem perquam venerabilem pie religioseque abs se constructam, collectoque religiosissimorum monachorum coetu ac loco structuris praedictisque abunde locupletato, monasterium deo auctore collectum animorumque officinam medicam fecit. ad haec omnia caelestis militiae principis Michaelis in Sosthenio sacram aedem, longa vetustate collabentem multius-

πλάτοις δαλάσαντα ῥήγμασι καὶ ἤδη πρὸς γόνυ κλιθέντα σχεδὸν
καὶ τὸ καλὸν τῆς περὶ αὐτὸν εὐφραπέως ἀποβαλόντα, τῶν πτωμά- P 210
των τε διατίσθησι καὶ πρὸς τὴν προτέραν ἀκμὴν ἀνακαλεσάμενος
ὠραώτητος ἀπάσης ἔδειξεν ἔμπλειων. καὶ περὶ μὲν τοὺς ἱεροῦς
5 οἴκουσ καὶ τὴν τούτων ἐπιμέλειαν καὶ δειρῶσιν, ἀφ' ὧν μάλιστα
ἢ περὶ τὸ θεῖον ὁσιότης χαρακτηρίζεται, τοιοῦτος ὁ ἐν βασιλεῦσιν
αἰδῆμος Βασιλεῖος ἦν.

95. Εἰδὼς δὲ ὅτι ἐπ' οὐδενὶ τοσοῦτον ὅσον ἐπὶ σωτηρία
φυγῶν ὁ θεὸς ἐπεφραίνεται, καὶ ὅτι ὁ ἐξάγων ἄξιον ἐξ ἀναξίου
10 ὡς στόμα χρημιτῆλι Χριστοῦ, οὐδὲ περὶ τὸ ἀποστολικὸν ταῦτο
ἔργον ἀμελῆς ἐφάνη καὶ ῥάθυμος, ἀλλὰ πρῶτον μὲν τὸ τῶν Ἰου-
δαίων ἔθνος ἀπερίτμητόν τε καὶ σκληροκάρδιον, τὸ ὅσον ἐπ' αὐ- B
τῶ, εἰς τὴν ὑποταγὴν σαγγενέει Χριστοῦ. κελεύσας γὰρ αὐτοὺς
τῆς οἰκείας θρησκείας τὰς ἀποδείξεις κομίζοντας εἰς διαλέξεις χω-
15 ρεῖν καὶ ἢ δεικνύναι τὰ κατ' αὐτοὺς ἰσχυρά τε καὶ ἀναντίρρητα,
ἢ πειδομένους ὅτι κεφάλαιον τοῦ νόμου καὶ τῶν προφητῶν ὁ Χρι-
στός ἦν καὶ ὅτι σκιᾶς τύπον εἶχεν ὁ νόμος, ἢ τῇ ἐπιλάμψει τοῦ
ἡλιακοῦ φωτὸς διασκεδάζεται, προσέρχουσαι τῇ τοῦ κυρίου διδα-
σκαλία καὶ βαπτίζουσαι, προσθεῖς δὲ καὶ ἀξιωματῶν τοῖς προσερ-
20 χομένους διατομαῖς καὶ τοῦ βάρους τῶν προτέρων ὑπαλλάξας φόρων
καὶ ἐπιτίμους ἐξ ἀτίμων ποιεῖν κατεπαγγελίαμενος, πολλοὺς τοῦ
ἠπικεμένου καλῶμματος τῆς παρώσεως ἠλευθέρωσε καὶ πρὸς πί- C

1 ἡδη om P

4 μὲν] δὲ P

8 ἐπ' om P

9 δ om P

10 ὡς] εἰς P

12 ὑπ' AP

18 φωτὸς om A

διδασχῆ A

22 ἐπικαλῶματος P

que hiatibus fatiscentem ac in genua pene proripientem, decoris flore magna parte deperdito, e ruinis ereptam pristinoque vigori restitutam cum venustate gratiaque implevit. sic itaque erga sacras aedes earumque curam et reparationem (quibus potissimum pietas in deum atque sanctitas designatur) inter imperatores inclitae memoriae sese Basilius habuit.

95. Videns autem nulla re sic deum delectari ut animorum salute, cuiusque qui dignum ab indigno educat Christi os nancupari (Ier. 15 19), neque apostolicum opus hoc sibi negligendum segnisve habendam putavit. sed ante omnia Iudaeorum gentem incircumcisam et duro corde ac cervice, quod in ipso fuit, in Christi obsequium verbi sagena irretiit. iudens enim suae religionis argumentis allatis disputationis aleam experiri, ac vel sua firma ostendere et quibus contradicere non possit, aut persuasos Christum legis caput esse ac prophetarum, et legem umbrae typum praetulisse, quae solis radiis ingruentibus dissipatur, ad domini doctrinam accedere ac baptismum suscipere, propositis etiam praemiis ac honoribus his qui se Christo adiunxerint, priorumque vectigalium onere levigatum pollicitus atque ex obscura faece nobiles ac honoratos facturum, multos ablato, quod impositum habent, caecitatis velamine ad Chri-

στιν ἔλκυσσε τοῦ Χριστοῦ, εἰ καὶ πάλιν οἱ πλείους μετὰ τὴν ἔκ-
 τοῦ βίου τοῦ βασιλέως ἐπιναχώρησιν πρὸς τὸν οἰκείον ὡς κύνες
 ὑπέστρεψαν ἑμετόν. ἀλλὰ κἄν ἐκείνοι, μᾶλλον δὲ τινες ἐκείτων,
 ὡς Αἰθίοπες ἔμειναν ἀμετάβλητοι, ἀλλ' ὃ γε φιλόθεος βασιλεὺς
 ἐντελεῖς τοῦ ἔργου τοὺς μισθοὺς ἕνεκα τῆς σπουδῆς παρὰ Θεοῦ 5
 ἀπολήψεσθαι ἔμελλεν.

96. Ὡσαύτως δὲ καὶ περὶ τὸ Βουλγάρων γένος εὐρίσκειται
 διαγεγονός. τὸ γὰρ τοιοῦτον ἔθνος, εἰ καὶ πρὸ τούτου τὴν πρὸς
 D εὐσεβίαν μεταβολὴν εἰσδέξασθαι ἔδοξε καὶ πρὸς τὸν χριστιανισμόν
 μετελθεῖν, ἀλλ' ὅμως ἀπαγὲς ἦν ἔτι πρὸς τὸ καλὸν καὶ ἀνδραγαττον, 10
 ὡς ὑπὸ ἀνέμου φύλλα ῥαδίως σαλευόμενον καὶ μετακινούμενον.
 ἀλλὰ ταῖς τοῦ βασιλέως συχναῖς παραινήσεσι καὶ ταῖς λαμπραῖς
 δεξιώσειςιν, ἔτι δὲ καὶ ταῖς μεγαλοψύχοις φιλοτιμίαις τε καὶ δω-
 ρεαῖς, ἀρχιεπισκοπὸν τε πείθεσθαι καταδέξασθαι καὶ ἐπισκόποις
 καταπακνωθῆναι τὴν χώραν ἀνέχεται· καὶ διὰ τε τούτων διὰ τε 15
 τῶν ἑξ ὁρέων τε καὶ τῶν σπηλαίων τῆς γῆς μετακληθέντων καὶ
 ἐκεῖσε παρὰ τοῦ βασιλέως ἀποσταλέντων, τῶν εὐσεβῶν μοναστῶν,
 τὰ τε πατρῶα ἦδη καταλιμπάνει καὶ ὀλόκληρον τῷ Χριστῷ σα-
 γηνεύεται.

P 211 97. Ἀλλὰ καὶ τὸ τῶν Ῥῶς ἔθνος δυσμαχώτατόν τε καὶ 20
 ἀθροῦστατον ὄν χρυσοῦ τε καὶ ἀργύρου καὶ σθηρικῶν περιβλημάτων
 ἱκαναῖς ἐπιδόσεις εἰς συμβάσεις ἐφέλκυσσάμενος, καὶ σπονδὰς πρὸς
 αὐτοὺς σπεισάμενος εἰρηναῖκός, ἐν μετοχῇ γενέσθαι καὶ τοῦ σωτη-

1 ἔκ om P
 20 Ῥῶς A

6 λήψεσθαι P

10 τὸ om P

16 τε om P

sti fidem attraxit, quanquam plerique rursum, post imperatorem e vivis
 exemptum, ad vomitum suum ut canes reversi sunt. tametsi vero illi
 (seu potius illorum pars aliqua), velut Aethiopes, errorem hand mutarunt,
 religiosissimus tamen imperator integram a deo operis mercedem, eius
 molitionis causa percepturus erat.

96. Similiter vero se etiam erga Bulgaros gessit. ea enim gens
 etai antea ad pietatem transiisse visa fuerat et Christianorum ritus rece-
 pisse, adhuc tamen in bono instabilis ac quasi volatica erat, velut folium
 quod facile levi aura quatitur atque movetur. crebris tamen imperatoris
 hortamentis splendidisque acceptionibus ac cultu, nec non magnificis lar-
 gitionibus ac muneribus, archiepiscopum recipere suadetur, nec plures
 in provincia creari episcopos iisque constipari abnuit. horum opera,
 eorumque quos ex montibus et cavernis terrae religiosissimos monachos
 imperator acciverat inque eam messem destinarat, a vitis moribus valere
 iussis in Christi sagemam, quicquid Bulgaricae gentis est, concussit.

97. Praeterea genti Russorum nescienti mansuescere ullive codere
 atque a dei sensu ac pietate remotissimae, auri argenti que ac sericorum
 vestium affluentis largitione in foedus pertractae, iniisque cum ea indutiis

ριόδους βαπτίσματος ἔπεισε καὶ ἀρχιεπίσκοπον παρὰ τοῦ πατριάρ-
 χου Ἰγνατίου τὴν χειροτονίαν δεξάμενον δεξασθαι παρεσκευασεν,
 ἕς κατὰ τὴν τοῦ εἰρημένου ἔθνους χώραν παραγεγονώς ἀπὸ τοιαύ-
 τῆς πράξεως εὐπαράδεκτος τῷ ἔθνει γεγένηται. τοῦ γὰρ ἄρχον-
 5 τος τοῦ τοιοῦτου γένους σύλλογον τοῦ ὑπηκόου ποιησαμένου καὶ
 μετὰ τῶν περὶ αὐτὸν γερόντων προκαθεσθέντος, οἳ τῶν ἄλλων
 μᾶλλον τῇ δευσιδαιμονίᾳ διὰ τὴν μακρὰν συνήθειαν προστετηκότως B
 ἐτήχωνον, καὶ σκοπουμένων περὶ τε τῆς οἰκείας καὶ τῶν Χριστιαν-
 ῶν πίστεως, εἰσκαλεῖται ὁ ἄρτι πρὸς αὐτοὺς φοιτήσας ἀρχιερεῖς,
 10 καὶ τίνα τὰ παρ' αὐτοῦ καταγγελλόμενα καὶ αὐτοὺς διδάσκεισθαι
 μέλλοντα ἐπυθάνετο. τοῦ δὲ τὴν ἱεράν τοῦ Θεοῦ εὐαγγελίου
 βίβλον προτεινάτος, καὶ τίνα τῶν τοῦ σωτῆρος ἡμῶν καὶ Θεοῦ
 θαυμάτων αὐτοῖς ἀπαγγειλαντος, καὶ τῶν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ τερατουρ-
 γηθέντων κατὰ τὴν παλαιὰν τὴν ἱστορίαν αὐτοῖς ἀναπτύξαντος,
 15 "εἰ μὴ τι τῶν ὁμοίων" ἔφασαν εὐθέως οἱ ῥῶς "καὶ ἡμεῖς Θεασό-
 μεθα, καὶ μάλιστα οἷον τὸ ἐν τῇ καμίνῳ τῶν τριῶν λέγεις παιδῶν,
 οὐκ ἂν σοι ὄλωσ πιστεύσωμεν, οὐδὲ τὰς ἀκοὰς ἡμῶν ἔτι τοῖς ὑπὸ C
 σοῦ λεγομένοις ὑπόσχωμεν." ὁ δὲ πεποιθώς ἐπὶ τῷ ἀπευθεῖ τοῦ
 εἰπόντος ὅτι ὁ ἐὼν ἀτήσητε ἐν τῷ ὀνόματί μου λήψεσθε καὶ ὅτι
 20 ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ τὰ ἔργα, ἃ ἐγὼ ποιῶ, καὶ αὐτοὶ ποιήσει, καὶ
 μίσηται τούτων ποιήσει, ὅταν οὐ πρὸς ἐπίδειξιν ἀλλὰ πρὸς σωτη-
 ρίαν ψυχῶν μέλλει γίνεσθαι τὰ γινόμενα, ἔφη πρὸς αὐτοὺς "εἰ

2 τὴν om P
 ἐφθασαν A

13 ἐπαγγελλαντος A
 16 τὸ om P

τοῦ om P

15 εὐθέως

ac pace firmata, divini quoque baptismatis participes fieri persuasit, ac
 archiepiscopum ab Ignatio patriarcha ordinatum ut susciperent effecit.
 is ad dictae gentis provinciam cum venisset, ex tali eventu illustrique
 facinore illius sibi animos faciles reddidit. gentis enim princeps, sub-
 ditae plebis concto coetu, cum senatoribus suis ac proceribus praeside-
 bat; qui et falsae religioni ob longam consuetudinem proclivius reliquis
 adhaerebant. deque sua ac Christianorum fide deliberantibus, in con-
 ventum vocatur qui ad eos recens episcopus venerat; ac quaedam
 ipse profiteretur eosque docturus esset, ex illo sciscitabantur. eo sa-
 crum divini evangelii librum protendente, ac quaedam salvatoris nostri
 miracula deque in veteri testamento prodigia exponente, statim Russi
 subdiderunt "nisi nos etiam eiusmodi aliquid viderimus, ac potissimum
 quale in trium puerorum camino accidisse dicis, nullam prorsus tibi
 fidem habebimus, nec tuis verbis animum auresque nostras ultra accom-
 modabimus." praesul vero de illius promissionis veritate fretus, qui
 ait (Ioan. 14 14 et 12) "si quid petieritis in nomine meo, accipietis"
 et "qui credit in me, opera quae ego facio, et ille faciet, et maiora
 his faciet," tum nimirum cum non ostentationis causa sed ad salu-
 tem animarum haec quae sunt, sunt futura, ait ad eos (Deut. 6 16)

καὶ μὴ ἐξέστιν ἐκπειράζειν κώριον τὸν Θεόν, ἀλλ' ὁμῶς εἰ ἐκ ψυχῆς διεγνώκατε προσελθεῖν τῷ Θεῷ, αἰτήσασθε ὅπερ καὶ βούλεσθε, καὶ ποιήσει τοῦτο πάντως διὰ τὴν πίστιν ὑμῶν ὁ Θεός, κἄν ἡμεῖς ἐσμὲν εὐτελεῖς καὶ ἐλάχιστοι." οἱ δὲ ἤτησαντο αὐτὸ τὸ τῆς πί-
 D στεως τῶν Χριστιανῶν βιβλίον, ἦτοι τὸ Θεῖον καὶ ἱερὸν εὐαγγέ- 5
 λιον, ἐν τῇ ἑπ' αὐτῶν ἀναφθεῖση ἐμβληθῆναι πυρκαϊᾶ· καὶ εἰ ἀβλαβὲς τηρηθεῖη καὶ ἄκαυστον, προσελθεῖν τῷ παρ' αὐτοῦ κη-
 ρυσομένῳ Θεῷ. ῥηθέντων δὲ τούτων, καὶ τοῦ ἱερέως πρὸς τὸν
 Θεὸν τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ τὰς χεῖρας ἐπέραντος, καὶ εἰπόντος ὅτι
 δόξασάν σου τὸ ἅγιον ὄνομα, Ἰησοῦ Χριστέ ὁ Θεὸς ἡμῶν, καὶ 10
 νῦν ἐν ὀφθαλμοῖς τοῦ ἔθνους τούτου παντός, ἐρρίφη εἰς τὴν κά-
 μινον τοῦ πυρὸς ἢ τοῦ ἁγίου εὐαγγελίου βιβλίου. ὥρῳ δὲ διελη-
 λυθειῶν ἱκανῶν, εἶτα τῆς καμίνου κατασβεσθείσης, εὐρέθη τὸ
 P 212 ἱερὸν πυκτὸν διαμεινάν παρθῆ καὶ ἀλώβητον καὶ μηδεμίαν ὑπὸ
 τοῦ πυρὸς δεξιόμενον λύμην ἢ μείωσιν, ὡς μηδὲ τῶν ἐν τοῖς κλει- 15
 δώμασι τῆς βίβλου κροσσῶν τὴν οἰανοῦν ὑπομεινάντων φθορὰν ἢ
 ἀλλοίωσιν. ὅπερ ἰδόντες οἱ βάρβαροι, καὶ τῷ μεγέθει καταπλα-
 γέντες τοῦ θαύματος, ἀνεκδοιάστως βαπτίλλεσθαι ἤρξαντο.

98. Οὕτως οὖν τῶν τοιούτων ἔργων ἐν τοῖς χρόνοις τῆς
 βασιλείας τοῦ συνετοῦ βασιλέως Βασιλείου καταπραπτομένων, καὶ 20
 δεξιῶς κατὰ νοῦν τῶν πραγμάτων χοροῦντων αὐτῷ, καὶ τοῦ καθ'
 ἡμέραν θάλλοντος βίου, καὶ ἐδθυμίας χορευούσης περὶ τὴν πόλιν

8 ἡμῶν A
om P

8 τὸν om A

20 βασιλέως om A

21 τῶν

"etsi non licet dominum deum tentare, si tamen ex animo statulistis ad deum accedere, quod libuerit, hoc et petite; omninoque deus praestabit propter fidem vestram, etsi nos despiciabiles et nihili sumus." petiere ipsum fidei Christianae librum (divinum scilicet sacrumque evangelium) in rogum iniici ab eis accensum, ac siquidem librum nihil flamma laeserit aut exusserit, ad deum accessuros, qui ab illo praedicaretur. quibus sic dictis, ac sacerdote oculos ac manus ad deum levante, atque dicente (Ioan. 12 28) "clarifica nomen sanctum tuum, Iesu Christe deus noster, etiamnum in oculis gentis huius universae," sancti evangelii liber in rogam ignis coniectus est. nec paucis decursis horis, ac rogo exinde extincto, inventum est sacrum volumen illaesum nec edacis flammae vi ulla violatum, nulla eius ab igne noxa aut diminutione, ut ne fimbriae quidem librum claudentes ullam aut corruptionem aut labem senserint. quo viso barbari, ac miraculi magnitudine in stuporem acti, omni sublata haesitatione baptisimo intingi coeperunt.

98. Cum sic igitur prudentissimi imperatoris Basilii temporibus talia gererentur, exque animo cuncta prospere cederent, ac quotidie res publica uberius floreret, inque civitate ac regia iucunditas vigeret, omni-

καὶ τὰ βασίλεια, καὶ γαλήνης ἠπλωμένης ἀπὸ πᾶσαν σχεδὸν νῆσον B
καὶ ἤπειρον, ἐξαίφνης λαίλαψ καὶ ζάλη καὶ καταιγίς συμφορῶν
τοῖς ἀνακτόροις ἐκώμασε, κοπιετὸς καὶ θρήνος καὶ Ἰλιάς λυπηρῶν
καὶ τραγῳδία θλιβερῶν ἐχόρευσε περὶ τὰ βασίλεια. ὁ γὰρ φιλιπ-
πῶς καὶ πρωτότοκος υἱὸς τῷ βασιλεῖ Κωνσταντῖνος ἐν αἰτῷ τῷ
ἔσθαι τῆς ἡλικίας, ἐν τῇ ἀκμῇ τῆς νεότητος, ἐν τῷ πρὸς ζῆλον
ἄρχεσθαι τρέχειν τῆς πατρικῆς γενναϊότητος, ὄξειά νόσῳ περιπε-
σάν καὶ ἐπὶ ὀλίγαις ἡμέραις τῷ πυρετῷ καυσωθεὶς, πᾶσαν τὴν
ζωτικὴν ἐκμάδα τοῦ παρὰ φύσιν λάβρον πυρὸς συντόμως ἐκδα- C
10 κωήσωντος, τὸν βίον ἐξέλιπε, πένθος ἀμόθητον καταλιπὼν τῷ
πατρὶ. πλὴν ἐπὶ λόγῳ κρατεῖν ὀφείλει τῶν ἀλόγων παθῶν ὁ πε-
παιδευμένος ἀνὴρ, καὶ αὐτὸς ἄνθρωπος ὢν καὶ θνητὸς ἦδει καὶ
τὸν υἱὸν ἔχων ὁμοίως θνητὸν, καὶ διὰ τοῦτο τὸ πέρα τοῦ μετρίου
τὸ συμβᾶν ἀποδύρεσθαι ὡς ἀγεννές τε καὶ ἀνανόρον τῇ γυναικωνί-
15 τιδι διδοὺς θῦπτον ἐγένετο ἑαυτοῦ, καὶ τὴν εὐχάριστον τοῦ γεν-
ναίου Ἰωβ φωνὴν ἀνεφθέγγετο, “ὁ κύριος ἔδωκεν” ἐπιπῶν, “ὁ κύ-
ριος αὐτίς ἀφείλατο. ὡς τῷ κυρίῳ ἔδοξεν, οὕτω καὶ γέγονεν.
ἢ ἂν αὐτοῦ εὐλογημένον τὸ ὄνομα.” καὶ “εἰ” φησὶ “θανμαστόν,
εἰ ὁ θεὸς πάλιν ἀπειλήφεν, ὡς ἐβούλευεν, ὅπερ δέδωκεν;” καὶ D
20 μᾶλλον εἰς παραμυθίαν τῆς μητρὸς καὶ τῶν ἀδελφῶν γεγονώς ἦν
ἐπὶ τῶν συνήθων αὐτίς, προϊστάμενος ὀρφανῶν, χήραις ἐπακου-

1 τὰ om P
17 ἀφείλετο A

νῆσον om A
19 ἐκέλευεν A

4 ἐχόρευσε P

7 ὄξει P

quo pene insula ac continente diffusa tranquillitas lateque explicata esset,
repente maiorum turbo procellaque ac tempestas in regiam invasit; plan-
ctus et luctus tristiumque rerum Ilias ac molestorum tragoedia per au-
lam bacchari. carissimus scilicet ac primogenitus imperatori filius Con-
stantinus in ipso aetatis flore ac inventutis vigore, dum ad paternam
generositatem aemulandam contendit, in morbum acutum incidens, pau-
cosque dies febris ardoribus exustus, innaturali rapido igne quicquid vi-
talis humoris erat brevi absumente, in vivis esse desiit, inenarrabili
luctu parenti relicto. quoniam tamen vir disciplina moribusque compo-
situs alienos a ratione impetus ac perturbationes ratione moderari debet,
ipseque homo ac mortalis cum esset, filium similiter mortalem se habere
nullis dubitabat, idcirco abundantiore luctu, ac qui modum excedat, casum
desistere, velut ignavi mallebrisque animi sensu gynaecio relicto, quanto-
cius sibi ipse redditis, generosi Iobi gratiarum actionis vocem prolocutus
ait (Iob 1 21) “dominave dedit, dominus rursus abstulit: sicut domino
placuit, sic et factum est: sit nomen illius benedictum. et quid mirum”
inquit, “si, qui dedit, rursus abstulit id quod dederat, pro eo ac pla-
cuit?” magisque solandae matris fratrumque munere perfunctus con-
suetis iterum animum advertet, pupillarum defensor, viduarum adiutor,

ρῶν, χορηγῶν στρατιώταις καὶ πένησιν, ἀδικουμένοις ἐπαμύνων, καὶ τῶν φοβουμένων τὸν κύριον ἠδέως καὶ εὐμενῶς ἀκροώμενος, τὰ λυσιτελῆ καὶ σωτήρια καὶ τὴν ἄνω βασιλείαν προξενούντα ἑξηγουμένων καὶ ὑποτιθεμένων αὐτῷ.

99. Ἐπεὶ δὲ εἰώθασι πολλάκις οἱ καθεστηκότες ἐπὶ τῶν 5 ἀρχῶν καὶ τῶν διοικήσεων, τὴν εὖνοιαν δῆθεν ὑπεμφαίνειν ἐθελοντες, τάχα δὲ καὶ μονιμοτέραν ἐντεῦθεν οἰόμενοι τὴν ἀρχὴν P 213 ἑαυτοῖς καταστήσασθαι, ὑποτιθέναι τὰ πρὸς αὔξησιν τῶν εἰσφορῶν καὶ τὸν τῶν προσόδων συντελοῦντα πλεονασμὸν, ὑπέμνησέ ποτε καὶ τῷ γενναίῳ τούτῳ βασιλεῖ ἀπὸ τοιαύτης γνώμης ὃ τὴν 10 τοῦ γενικοῦ τὸ τηνικαῦτα διέπων ἀρχὴν ἀποσταλῆναι εἰς τὰ ὑπὸ τὴν Ῥωμαϊκὴν ἑξουσίαν ἕπαντα θέματα τοὺς λεγομένους ἐπόπτας τούτους καὶ ἑξισωτάς, ὡς ἄν, φησί, τοὺς ἀγροὺς καὶ τὰ χωρία, ὧν ὁ χρόνος τοὺς δεσπότας διὰ τινὰ περιπέτειαν τοῖς οἰκείοις ἐπέκλυσε ρεύμασι, πρὸς ἑτέροισι διάδωνται καὶ πρόσοδον ἐντεῦθεν 15 οὐχὶ μικρὰν τῷ ταμιεῖῳ τῷ βασιλικῷ προσπορίσωσιν. ὃ δὲ βασιλεὺς ἀποδέχεσθαι προσποιησάμενος τὴν ὑπόμνησιν, ἐκλέξασθαι B καὶ εὐτρεπίσαι καὶ αὐτῷ προσαγαγεῖν τοὺς ὀφειλοντας τὸ ἔργον ἐπιτελέσαι καλῶς προετρέψατο. σκεψάμενος δὲ καὶ φροντίσας ὃ γενικός, καὶ ὡς ἐδόκει κάλλιστα τοὺς ἀριστοὺς ἐπιλεξάμενος, 20 καὶ τὰς τῶν ἐκλεγέντων κλήσεις εἰσαγαγὼν πρὸς αὐτόν, πολλῆς ἐνομιόθη μέμψεως ἄξιος καὶ σφοδροτέροις ὑπεβλήθη ὀνειδισμοῖς,

8 τὸ P

12 ἅπαντα τὰ θ. AP

militum pauperumque sumptibus iustus piusque erogator, eorum qui nlla iniuria laederentur ultor, ac timentium dominum, qui utilia et salutaria supernumque regnum conciliantia doceant suadeantque, laete ex animo placidusque auditor.

99. Cum autem plerumque soleant, qui praefecturis ac magistratibus rerumque administrationi praepositi sunt, suam nimirum benevolentiam principi insinuare cupientes (forte vero etiam hoc satagentes, ut inde diuturniorem sibi magistratum efficiant ac praefecturam) ea suggerere unde fisci procuratores augeantur maioraque tributa in rationes publicas inferantur, ea quandoque mente is qui genici tunc munere fungebatur, generosi pectoris virum Basilium submonuit mittendos ad omnes Romanae dicionis provincias (recentior usus themata dicit) eos quos inspectores ac peraequatores vocant, agros scilicet et praedia, quorum possessores adverso aliquo casu tempus fluctibus suis obruisset, aliis delicturos, unde pecuniae vis non modica aerario accederet. imperator consilium se probare simulans, eligi atque parari sibi que offerri iubet qui istud muneris probe expleturi essent. tum genicus adhibite diligenti examine solertique cura, et ut optimum illi videbatur, optimis delectis maximeque ingenuis, eorumque relatis nominibus, haud levi dignus vituperio visus est acriusque obiurgatus, quod eiusce generis ac probitatis

εἰ τοιοῦτους εἰς τὸ τοιοῦτον ἔργον προβάλλεται. τοῦ δὲ μὴ ἔχειν
 ἐν τοῖς πολιτευομένοις κρείττονας λέγοντος, ὁ βασιλεὺς ἀπεκρίνατο
 ὅτι παρ' ἔμοι τοιοῦτον τὸ τῆς προκειμένης διακονίας ἔργον κρίνε-
 ται ὥστε, εἴπερ οἷόν τε ἦν, αὐτὸν ἐμὲ πρὸς τὴν τούτων διοίκησιν
 5 ἐξελθεῖν. ἐπεὶ δὲ τοῦτο οἶδα ὅτι δοκεῖ τυχὸν ἀκρεπὲς καὶ ἀδύνα- C
 τον, ἔξ ἀνάγκης ἐπὶ τοῖς δυοῖ τῆς πολιτείας μεγίστοις, οἳ καὶ
 χρόνῳ καὶ πείρᾳ καὶ ταῖς πολλαῖς ἐν τῷ μακρῷ βίῳ τῶν πολιτι-
 κῶν ἀρχῶν διοικήσεις, ἐν αἷς ἐξητύσθησαν, ἀκίβδηλον καὶ κα-
 θαρὸν τῆς ἀρετῆς ἐξενηρόχασιν τὸ δοκίμιον, τὰς ἐλπίδας ἀποσα-
 10 λείω, καὶ τὴν διακονίαν ὑπὸ τούτων ἀνυσθῆναι δεόντως θαρραῖ.
 ἀπελθὼν οὖν, φησὶν, αὐτὸς σὺ τούτοις ἀπάγγειλον τὸ τῆς διακο-
 νίας ἐπισηφελὲς καὶ τὸ θέλημα τὸ ἐμὸν. καὶ βουλομένων αὐτῶν
 ἐξελθεῖν ἐπενδοκῶ καὶ αὐτὸς καὶ ἐπισφραγίσω τὸ βούλευμα. ὥς
 δὲ ἀκούσαντες οἱ ἄνδρες ἤλθον εἰς ἔκκλησιν, καὶ τὸ γῆρας ἀνθ' 2
 15 ἰκετηρίας καὶ τοὺς πολλοὺς ὑπὲρ τοῦ κοινοῦ καμάτους καὶ πόρους D
 αὐτῶν προβαλλόμενοι παρενεχθῆναι τὸ τῆς τοιαύτης διακονίας πο-
 τήριον ἔξ αὐτῶν καθικέτευον, ἔξ ἀνάγκης ὑπέστρεψεν ἄπρακτος
 ὁ πεμφθείς, καὶ τῷ βασιλεῖ τὰ παρὰ τῶν μεγίστων ἀπήγγειλεν.
 ὕπερ ἀκούσας εἶπεν ὁ βασιλεὺς ὅτι εἰ τὸ ἐμὲ ἐξελθεῖν δοκεῖ τε καὶ
 20 λέγεται εἶναι ἀδύνατον, παραιτοῦνται δὲ τὴν ὑπουργίαν καὶ οἱ λαμ-
 πρῆτατοι μάλιστα, οὐδένα ἔχων τοῦ πράγματος διοικητὴν ἀξιόχρεων
 καταλειφθῆναι τὸ ὑποβαλλόμενον βούλομαι ἀνεπίσκοπτον καὶ ἀδιε-
 ρώτητον. κρεῖττον γάρ, φησί, παρακερδαίνειν τινὰς ἀπὸ τῶν ἐμῶν

6 ἀπελθεῖν P

9 ἐπισαλεύω P

15 καὶ πόρους αὐτῶν om P

vires ad munus istud proponeret. cumque diceret inter cives ac tota
 re publica se nullos meliores habere, intulit imperator "tanti apud me
 eius muneris functio est, ut et ipse, si liceret, ad eam profecturus es-
 sem. quia tamen, ut probe novi, nec satis forte decorum videtur nec
 possibile, necessario in duobus rei publicae magistris, tempore et expe-
 rientia multisque per longam aetatem civiliū magistratuum functionibus
 exercitatis, sinceræque in eis ac exploratae virtutis probatis, spem col-
 loco, remque ab illis probe exsequendam confido. tu ergo ipse vadens
 eius illis provinciae utilitatem meamque voluntatem nuntiato; ac dum in
 animum induxerint ut proficiantur, placet et mihi, assensumque consilio
 praebeo." viros, ut audiere, stupor subiit, seniumque supplicationis loco
 ac longos pro re publica exantlatos labores atque sudores ostendentes
 eiusce functionis calicem ab eis transferri exorabant. necessario itaque,
 qui missus fuerat, re infecta reversus magistrorum responsa haec impe-
 ratori rettulit. tum imperator his auditis "cum fieri non posse videatur
 ut ego exeam (atque etiam dicatur) illustrissimique magistri munus de-
 ficiant, ac qui illi functioni par videatur, alius nemo suppetat, placet
 suggestionem indiscussam ac cassam manere. praestat enim" inquit
 "nonnullos ex fisci preventibus reque privata non bene lucrari, quam ut

P 214 οὐ καλιῶς ἢ κακῶς ὑποπεσεῖν τινὰ ζημιῶδει κακῶ καὶ ἐπιτριβοῖσθαι αὐτὸν συμφορῇ. καὶ ἐπὶ τούτῳ τὸν ἅπαντα χρόνον τῆς αὐτοκρατορίας αὐτοῦ ἔμεινεν ἀνέποτος, ὡς ἂν τις εἴποι, καὶ ἀνεξίλωτος, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν ἐλεύθερός τε καὶ ἀδιάρκτος, ὃ ὑπὸ τὴν Ῥωμαϊκὴν ἐξουσίαν ἅπας τῶν ὄλων θεμάτων λαὸς καὶ τὰ χωρία καὶ οἱ 5 ἀγροὶ τοῖς γειτονοῦσι τῶν πενήτων προκείμενοι εἰς ἀπόλαυσιν. τοιοῦτος ἦν περὶ πᾶν τὸ ὑπήκοον, μάλιστα δὲ τὸν ὄχλον τὸν ἀγροδίαιτον, πατρικὴν ἐπιδεικνύμενος κηδεμονίαν καὶ πρόνοιαν ὃ ἀγαθὸς βασιλεύς.

B 100. Ἀλλὰ καὶ πάλιν ὃ φθόνος ἑτέραν ἤγειρε περὶ τὰ βασιλεία ζῆλον καὶ θύελλαν, καθ' ἑαυτῆς τὴν φύσιν συνταρύσσων τε καὶ κυκῶν. ἄρτι γὰρ τοῦ φιλάτου τῷ βασιλεῖ νιῶ Κωνσταντίνου τὸν βίον ἀπολιπόντος, καὶ μεταπεισόντος τοῦ φίλτρον καὶ τῶν ἐλπίδων ἐπὶ τὸν δεῦτερον νιδὸν Ἀλόντα, οὐκ ἤνεγκε πρῶως τὸ βάσκανον τῶν δαιμόνων φύλον τὸ πρῶον καὶ ἦσυχον 15 καὶ εὐσεβὲς ἕμα καὶ ἐμμελές, ὡς ἔοικεν, ὄρων τοῦ διαδέχασθαι μέλλοντος τὴν βασιλείον αὐτήν ἀρχήν, καὶ τὴν ἐντεῦθεν τοῦ ὑπηκόου στοχαζομένην ἐπὶ τῆς αὐτοῦ βασιλείας εὐετηρίαν καὶ

C πρὸς πάντα τὰ ἐπαινούμενα αὐξήσιν· καὶ διὰ τοῦτο κόνεται κατ' αὐτοῦ καὶ οὕτωςί πως ἀνταγωνίζεται. ἦν τις τῶν πᾶν 20 φιλουμένων καὶ πιστευομένων παρὰ τῷ αἰοιδίμῳ Βασιλεῖ μονα-

3 εἰς Combefisius, libri 57
7 ἦν om P μᾶλλον P

4 ἀδιάρκτος?
14 νιδὸν om P

5 τὰ om P

male quisquam damno afficiatur ullave graviore iniuria vexetur aut opprimatur." eoque consilio, quamdiu ille rerum potitas est, omnis omnium Romanae ditionis provinciarum populus ininspectus (ut ita dicam) ac inexactus (i. e. non censitus) mansit, ac si mavis dicere, liber et ab exactionibus immunis; praediaque et agri in pauperum vicinorum usum cesserunt. talis scilicet princeps optimus erga omnes subditos erat, ac praecipue erga rusticanam plebeculam paternam sollicitudinem ac curam exhibebat.

100. Verum rursus etiam invidentia procellam aliam atque turbinem in regia excitavit, ipsam in se ipsam naturam conturbans ac concitans. cum enim iam dulcissimus imperatoris filius Constantinus vitam cum morte commutasset, isque in alteram prolem Leonem amoris vim convertertisset spesque in eo iactaret, haud placide tulit invidium dæmonum genus, leves placidosque, religiososque simul ac rite compositos, ut par est, illius mores considerans qui imperii successor futurus esset, ac quam inde concitabat illo rerum potente subditorum fore felicitatem, et ad laudabilia quaeque profectum atque incrementum. idcirco se ad pugnam instruit, inque hunc modum certamen aggreditur. erat inclite Basilio inter eos in quos impense afficiebatur ac quibus nimiam quandam habe-

χός, ὡς ἰδοῦμαι, καὶ ἱερεὺς, καὶ φίλος αὐτῶ καὶ ὑπουργὸς δεξιός,
 ὃν Σανταβαρητὸν κατωνόμαζον· ὃς εἰ καὶ παρὰ τοῦ βασιλέως
 ἰστέργετο, ἀλλ' οὐκ εἶχε παρὰ τοῖς ἄλλοις δόξαν χρηστήν οὐδ'
 ἐπέβληται ἀνεπίληπτον. καὶ διὰ τοῦτο πολλάκις καὶ ὑπὸ τοῦ σο-
 5 φωστάτου διεκωμωδεῖτο Λέοντος ὡς γόης καὶ ἀπατεῶν καὶ εἰς αὐ-
 τὸν μὴ δεῖ τὸν βασιλέα παρασύρων καὶ τῶν καθηκόντων ἐκδικαιῶν.
 αὐτὸς δὲ πυνθανόμενος ὁ φένας ἐκεῖνος καὶ πονηρὸς εὖνοϊαν πλάττεται D
 καὶ φίλιαν πρὸς τὸν χρηστὸν ὑποκρίνεται Λέοντι, καὶ φησὶ πρὸς
 αὐτὸν ὡς ἴνα τί νεανίας ἤδη ὢν καὶ παρὰ τῷ πατρὶ σου φιλούμε-
 10 ρος μὴ ἐπιφέρῃ κρηπτικῶς ῥομφαίαν ἢ μάχαιραν, ὅταν κατ' ἀγροῦς
 συνπαύλῃ σου τῷ πατρὶ, ἴνυ καὶ αὐτῷ, εἰ κατὰ θηρίου χρεῖαν
 σπῆ, ἐπιδιδῶς, καὶ εἴ τι λαθραῖον πολλάκις κατ' αὐτοῦ ἐπιβού-
 λευμα γένηται, μὴ ἀνοπλος εὐρεθῆς, ἀλλ' ἔχῃς τι μεθ' ὅτου
 15 δυνηθῆς τοὺς πατρικοὺς ἐχθροὺς ἀνταμύνασθαι. οὐχ ὑπεϊδόμε-
 ρος δὲ τὸν δόλον ἐκεῖνος οὐδὲ τὸ δολερὸν τοῦ ἀνδρὸς συννοήσας P 215
 (τὸ γὰρ μὴ πρόχειρον εἰς κακίαν οὐδὲ ὑπονοεῖν ἵστί τὰ πονηρὰ
 ἠχέρης) δέχεται τὴν βουλὴν καὶ πείθεται μάχαιραν τοῦ ὑποδήμα-
 τος ἐντὸς ἐπιφέρεισθαι. ὡς οὖν ὁ ἐπίβουλος ἔγνω χωρήσασαν εἰς
 ἔργον τὴν αὐτοῦ συμβουλήν, ἀπογγέλλει τῷ βασιλεῖ ὅτι ὁ υἱὸς σου
 20 ἐπιβουλεύει σε ἀνελεῖν· καὶ εἰ ἀπιστεῖς, ὅταν κατὰ θήραν ἢ που
 ἄλλοθι μέλλεις τῆς βασιλίδος ὑπεξελεθεῖν, κλέυσον περιαιρεθῆναι
 τὰ πέδιλα τῶν ποδῶν αὐτοῦ, καὶ εἰ εὐρεθῆσεται ξίφος ἐπιφερόμε-
 ρος, γινῶθι ὅτι πρὸς τὴν σὴν αὐτὸ σφαγὴν ἤτοιμάσατο. καταγ-

bat fidem, monachus quidam, ut videbatur, et sacerdos illique amicus ac
 minister strenuus, cui Santabareno nomen. is etsi ab imperatore cole-
 batur, apud alios tamen non bonae famae erat nec reprehensione care-
 bat. idque in causa erat cur non raro a sapientissimo Leone ut prae-
 stigator ac seductor, quique imperatorem a recti tramite abduceret et
 ad absurda traheret, conviciis incasseretur. quibus saepius auditis im-
 posterior ille ac aelestus, simulata benevolentia ac amicitiae larva, ad mi-
 tissimum Leonem sic loquitur. "cur" inquit, "cum iam robustis viribus
 ad aetatem adoleveris patrique admodum carus sis, non occulte pugio-
 nem aut sicam tecum defers, cum una cum illo ruri in equo veheris, ut
 in promptu porrigendum habeas, cum ferienda bestia fuerit, et, si quid
 adversus eam latenter ex insidiis agi contigerit, non ipse inermis inve-
 niaris, sed praesto aliquod habeas unde paternos hostes ulciscaris." do-
 lum ille minime subodoratus, nec viri fraudes animo reputans (quod enim
 ad malitiam pronum non est, nec improba facile suspicatur) consilium
 approbat viroque obsequitur, ut cultrum in ocrea deferat. perfidus au-
 tem insidiator, Leonem consilio suo paruisse intelligens, imperatori de-
 nuntiat filium strictis insidiis illius necem machinari. "quodsi fidem
 abasis" inquit, "cum venatura aliave ex causa urbe exieris, iube et
 ocreas asferri; ac si quidem gladium deferre invenietur, ne in tuam ne-
 cem sum sibi parasse dubitaveris." indicta igitur ruri principis vena-

γελθείσης ὄν ξέδου βασιλικῆς συνεξῆλθεν ἅπαν τὸ εἰωθός, καὶ
B κατὰ τινα τόπον γενομένων αὐτῶν προσποιεῖται χρεῖαν ἔχειν μι-
 χαίρας ὁ βασιλεὺς, καὶ ἐπεξίτηι ταύτην μετὰ σπουδῆς. συμπαρ-
 ῶν δὲ ὁ υἱός, καὶ μηδὲν τῶν ὑπονοουμένων τῷ πατρὶ προειδόμε-
 νος, ἀκίμως πάνυ καὶ ἀπονήρως ἐφελκυσάμενος ἦν ἐπεφέρετο μιά-5
 χαιραν ἐπιδίδωσι τῷ πατρὶ. γενομένου δὲ τούτου ἔδοξεν εὐθείας
 ἢ κατ' αὐτοῦ προσαγγελία πιστὴ καὶ αἰ παρ' αὐτοῦ ἀπολογία
 μίταιται καὶ κεναί. ἔποστρεψάντων ὄν αὐτίκα πρὸς τὰ βασιλεια,
 πρὸς ὄργην ὁ βασιλεὺς κατὰ τοῦ υἱοῦ διανίσταται, καὶ κατὰ τινα
 τῶν βασιλείων οἰκῶν, ὃς Μαργαρίτης κατονομάζεται, ἔμφρορον 10
 τοῦτον πεποιήται, καὶ τῶν ἱερῶν πεδίων ἀπογυμνοῖ. διερέ-
C θιστο δὲ παρὰ τοῦ ἐχθροῦ καὶ ἐκδικητοῦ πρὸς τὸ καὶ τοὺς λέγρους
 ἐπισβέσαι τῶν ὀφθαλμῶν. ἀλλὰ τοῦτο μὲν ὑπὸ τοῦ τῆς βασιλί-
 δος ἀρχιερέως καὶ τῆς συγκλήτου βουλῆς κωλύεται διαπράξασθαι,
 τῆς εἰρκτῆς δ' ὁμως εἶχεν ἐντός. χρόνου δὲ παραδραμόντιος συ- 15
 χροῦ, καὶ τῆς φύσεως οὐ γνωριζούσης ἑαυτὴν ἀλλ' ὑπὸ τῶν ποιη-
 ρῶν πνευμάτων τραχνομένης, τῶν δὲ τῆς γεροσυίας ὑπερεχόντων
 πολλάκις βουληθέντων ὑπὲρ τοῦ υἱοῦ πρὸς τὸν πατέρα διαπρεσβεύ-
 σασθαι, ἄλλοτε δὲ κατ' ἄλλην αἰτίαν κωλυομένων, ἀπὸ τοιαύτης
 προφύσεως εὐλογον ἔσχον ἀφορμὴν εἰς τὸ κατανύσαι τὸ βούλημα. 20
 (101) ἦν τι ζῶον πτηνὸν ἐν ταλάρῳ πλεκτῷ κατὰ τὰ βασιλεια
 αἰωροῦμενον, μιμηλὸν καὶ πολύφανον, ὃ ψιττακὸς ὀνομάζεται.
D ὅπερ εἴτε πρὸς τιῶν διδαχθὲν εἴτε ἄλλως πως πολλάκις "αἰ αἰ κῆρ

5 ἐφελκυσάμενος?

13 ἀποσβέσαι?

tione, omnis ex more comitatus una exierunt. cumque in quendam lo-
 cum evasisent, simulat imperator sibi opus gladio esse, eiusque sibi
 actutum copiam quaerit. aderat filius, eorumque ignarus quae pater
 animo versaret, simplici admodum nec malo quicquam animo, quem ge-
 stabat gladium, extractum patri offert. hinc statim data adversus Leo-
 nem delatio probabilis visa est, illiusque inanes defensiones ac frivoliae.
 mox itaque reversis in regiam imperatoris in filium ita effervescit; in-
 que regiarum aedium una, cui Margaritae nomen, truso in carcerem ru-
 bros calceos detrahit. incitaverat inimicus et ultor, ut et oculorum faces
 exstingueret. verum obstitere regiae urbis episcopus ac senatus omnis:
 interim tamen tenebatur in carcere. longum iam tempus fluxerat, nec
 ipsa se natura agnoscebat, sed malignis flatibus exasperata erat. sena-
 tus primates cum saepe constituissent pro filio apud patrem supplicatio-
 nem obire, alias aliam ob causam impediti, eiusmodi occasione rei
 praestandae probabilem opportunitatem exque ratione nacti sunt. (101)
 avis erat in implexo calathio in regiae pendens triclinio, egregia imita-
 trix et loquacissima: psittacum vocant. hic sive a quibusdam edoctus
 erat sive alio quovis modo hauserat, "heu heu, domine Leo" saepius

Αὐτὸν ἐφθέγγετο. παρδαισίους δὲ ποτε τελουμένης τῷ βασιλεῖ, καὶ τῶν πρώτων τῆς βουλῆς συνεστιωμένων αὐτῷ, καὶ τοῦ ὄρνιθος πολλάκις φθιγγομένου τὸ προρορηθέν, ἐπιστυγγάσαντες οἱ δαιτυμόνες καὶ τῆς εὐωχίας παυσάμενοι ἐπὶ συννοίας ἐκάθηντο. οἷς 5 προσσχὼν ὁ βασιλεὺς τὴν αἰτίαν τῆς τῶν ἐδεσῶν ἀποχῆς ἐπυνθά- νειτο. οἱ δὲ δακρῶν ὑποπλησθέντες τοὺς ὀφθαλμοὺς “τίνα βρῶ- σιν” εἶπον “φαγοῦμεθα, οὕτως ὑπὸ τῆς φωνῆς τοῦ ἀλόγου τούτου θνειδιζόμενοι οἱ δοκοῦντες ἡμεῖς λογικοὶ τε καὶ φιλοδέσποτοι, ὅτι αὐτὸ μὲν τὸν οἰκεῖον ἀνακαλεῖται δεσπότην, ἡμεῖς δὲ τρυφῶντες P 216 10 λήθην τοῦ μὴ ἀδικήσαντος δεσποσύνου ἐλάβομεν. εἰ μὲν γὰρ ἔλλεχται ἀδικῶν καὶ κατὰ τῆς πατρικῆς κεφαλῆς εὐτρεπίσας τὴν δεξιάν, αὐτόχειρες αὐτοῦ ἡμεῖς πάντες γενοίμεθα καὶ τοῦ αἵματος αὐτοῦ κορεσθήμεν· εἰ δὲ ἐφ’ οἷς ἐνεκλήθη διαφρεύει τὸν ἔλεγχον, μέχρι τίνος ἢ σνοκοφάντις γλῶσσα δυναμωθήσεται κατ’ αὐ- 15 τοῦ;” μαλακισθεῖς οὖν τοῖς τοιοῦτοις τῶν λόγων ὁ βασιλεὺς τότε μὲν καθεσθῆναι τούτους προσέταξε, καὶ σκοπῆσαι περὶ τοῦ πρά- γματος ἐπηγγεῖλατο, μετ’ οὐ πολὺ δὲ πρὸς τὴν φύσιν ἐπανελθὼν ἐξάγει τε τῆς φρουρᾶς καὶ εἰς ὄψιν ἄγει αὐτοῦ, καὶ τὴν πένθιμον B ἀμβεβει στολήν, καὶ τὸ περιττὸν τῆς ἐν τῇ λύτῃ τραφείσης κόμης 20 περριαιρεθῆναι κελεύει, καὶ τὴν προτέραν τῆς βασιλείας τάξιν καὶ τιμὴν ἀποδίδωσιν.

102. Οὐ πολὺ τὸ ἐν μέσῳ, καὶ φθινάδι νόσῳ περιπίπτει

1 δὲ τότε P

16 μαλαχθεῖς A

perstrebat. cum itaque tunc imperator opipare instructum haberet convivium, senatusque primores pariter epularentur, ac avis ea quae dicta sunt crebrius repeteret, affecti maerore convivae, missaque epularum incanditate, cogitabundi sedebant. animum advertit imperator, quidve causae sit cur se a dapibus abstineant ex illis quaerit. illi vero oppleti lacrimis “quas” aiunt “dapes sumemus, sic nobis exprobrante bruta hac animante, qui ipsi praediti ratione herique amantes videamur? dum illa sic repetitis vocibus dominum inclamante, nos genio indulgentes insontis dominici germinis prolisque sumus obliti? siquidem enim paternum ius violasse convinctur et in eius caput dexteram armasse, ipsi nos omnes eius auctores necis erimus, illiusque cruore exsaturabimur. sin autem eorum quorum accusatur nulla convictio est certaue probatio, quamdiu- nam calumniosa lingua opprimendo praepollebit?” istiusmodi sermonibus tantisper delinitus imperatoris animus tunc quidem sedere eos iussit, eiusque rei gratia se deliberaturum promisit. nec diu post ad indolem geniumque reversus e carcere educto sui illi copiam facit, lugubrique ipsius mutato habitu ac superfluo comae per tristitiae tempus adultae, levato onere, in pristinum eum imperii gradum honoremque restituit.

102. Nec multo post in tabificum gravemque morbum imperator

ὁ βασιλεύς, ἐκ διαρροίας παρακολουθησάση γαστρός, ἥ τὴν ἀρχὴν ὑπὸ τινος τῶν κατὰ Θῆραν παραπτώσεων ἔλαβεν· καὶ λοιπὸν κατ' ὄλλγον τῇ τοιαύτῃ τηκεδόνι κατεμαραίνεται. διαθείς δὲ τὰ τῆς βασιλείας ἄριστα καὶ τὸν κληρονόμον γνωρίσας, καὶ περὶ τῶν καθ' ἕκαστα τὰ εἰκότα βουλευσάμενός τε καὶ ἐμφρόνως διορισά-
C μενος, ὕστερον πυρετοῦ καυσώδους ἀναφλεγέντος αὐτῷ πᾶσαν τὴν ζωτικὴν ἰκμάδα ἀνιμωμένου καὶ ἀναλίσκοντος τὸν βίον ἀπέλιπε, συμβασιλεύσας μὲν τῷ πρὸ αὐτοῦ Μιχαὴλ χρόνον ἕνα, ἐν ἑτέροις δὲ χρόνοις ἐννεακαίδεκα περὶ τὴν αὐτοκράτορα τῆς βασιλείας διαπρέψας ἀρχὴν, ἄριστα μὲν τὰ πολιτικὰ διαθείς, κάλλιστα δὲ καὶ 10
 περὶ τὰ στρατιωτικὰ διαγεγονώς, καὶ πλατύνας μὲν τὰ ὄρια τῆς ἀρχῆς, ἀδικίαν δὲ καὶ βίαν ἔξελάσας ἀπὸ τοῦ ὑπηκόου παντός, ὡς καὶ τὴν Ὀμηρικὴν περὶ τοῦ ἀρίστου βασιλέως μαρτυρίαν ἀρμόζειν αὐτῷ τὴν

ἀμφοτέρων, βασιλεύς τ' ἀγαθὸς κρατερός τ' αἰχμητής. 15

D Διαδέχεται δὲ τὴν ὅλην τῆς ἔξουσίας ἀρχὴν ὁ καὶ παρὰ τῆς φύσεως καὶ παρὰ τῆς ἀρετῆς ἐπὶ τὸν πατρῶον κλῆρον καλούμενος καὶ παρὰ τοῦ ὑπηκόου δι' εὐχῶν ἐπιζητούμενος, Λέων ὁ πρῶτος καὶ σοφώτατος καὶ πρῶτος τῶν ἔτι περιλειπομένων υἱῶν.

Καὶ τὰ μὲν περὶ τῆς εὐσεβοῦς βασιλείας Βασιλείου τοῦ ἀοι-20
 δίμου, ὅσα μὴ τῆς λήθης παρεσύρη ρεύμασι καὶ τῷ διὰ μέσον χρόνῳ ἔξιτηλα γέγονε, καὶ αὐτὴ δὲ ἡ πρὸ τῆς βασιλείας ἀγωγή,

17 τῶν πατρῶων κλήρων **A**
 λήθης?

20 Βασιλείου om **P**

21 τοῖς

incidit, qui ex profluvio ventris acciderat; quod ipsam ex casu inter venandum oriri contigerat. iamque paulatim tali tabe contabescebat. imperii itaque rebus optima ratione dispositis, designatoque successore, nec non singulis consentanea ratione solertique consilio constitutis, tandem febris ardoribus violentiori aestu eius omnem vitalem humorem exhaurientibus ac consumentibus vita excessit, cum imperasset cum Michaële eius decessore annum unum, alios vero decem et novem solas rerum summam praeclare administrasset; cum civilibus optime constitutis, ipsa quoque armata militia praeclare effulsisset, atque imperii fines produxisset, iniuriamque ac vim a subditis omnibus longe repulisset, ut et merito Homericum illud optimi regis in eum quadret elogium "utramque, rex bonus et fortis bellator."

Exceptit post eum rerum summam, qui et natura ipsoque virtutis iure ad paternam hereditatem vocabatur subditorumque votis exposcebatur, mitissimus Leo ac sapientissimus, liberorum ipse superstitum nata maximus.

Atque haec inciti Basillii pie religioseque administrati imperii mœna, quotquot illius rerum oblivionis gurgitem effugerant, nec quod intercurrit aevo exoleverunt. ipsam quoque eius ante adeptum imperium

καὶ ὅσα ἡ τῆς ὄλης αὐτοῦ ζωῆς περιέχει ὑπόθεσις, κατὰ τὸ ἡμῶν ἔργικόν, καθὼς ἡ τῆς ἀληθείας εἶχε φύσις, ἀπήγγελλται καὶ ἱστορεῖται.

institutionem, ac quanta omnis eius vitae argumentum ratioque complectitur, quoad licuit ac veritatis ordo posecebat, narravimus et in historiam coniecimus.

Β Α Σ Ι Λ Ε Ι Α

P 217

ΛΕΟΝΤΟΣ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΟΣ.

Λ Ο Γ Ο Σ Ζ.

Βασιλεὺς τελευτήσας, Λέων ὁ υἱὸς αὐτοῦ αὐτοκράτωρ ἐβασίλευσεν ἔτη εἴκοσι πέντε, μῆνας ὀκτώ. Στέφανος δὲ ὁ αὐτοῦ ἀδελφὸς κληρικὸς ὦν καὶ σύγκελλος συνῆν τῷ πατριάρχει Φωτίῳ, ὑπ' αὐτοῦ ἀναγόμενός τε καὶ παιδευόμενος. ἀπέστειλεν σὺν ὁ βασιλεὺς τὸν στρατηλάτην Ἀνδρέαν ἐν τῇ Χρυσοπόλει καὶ ἄλλους συγκλητικὸς σὺν αὐτῷ μετὰ κλήρου καὶ κηρῶν καὶ ἄρμάτων· καὶ ἐξαγαγόντες τοῦ τάφου τὸν Μιχαὴλ ἐν γλωσσοκόμῳ κυπαρισσίῳ κατέθεντο, καὶ ἐπὶ κραβάτου θέντες, ἐντίμως καὶ βασιλικῶς περιστειλαντες, ἐν τῇ πόλει εἰσήγαγον, καὶ μεθ' ἕμνων μέχρι τῶν ἁγίων ἀποστόλων προέπεμψαν, ἐπομένων ἐκεῖσε καὶ τῶν αὐτοῦ ἀδελφῶν, καὶ ἐν λάρνακι κατέθεντο.

2. Μετὰ ταῦτα δὲ ὁ βασιλεὺς τὸν αὐτὸν στρατηλάτην Ἀνδρέαν ἅμα Ἰωάννη Ἀγιοπολίτῃ, λογίῳ πάνυ ὄντι καὶ λογοθέτῃ

IMPERIUM LEONIS IMPERATORIS.

L I B. VI.

Defuncto Basilio Leo eius filius imperator rerum potitus est, annos quinque supra viginti, octo menses. Stephanus illius frater clericus cum esset ac synodus, cum Photio patriarcha versabatur, sub cuius educabatur ac erudiebatur disciplina. misit itaque imperator Andream magistrum militiae Chrysopolim, aliosque cum eo senatorii ordinis, cum clero et cereis ac curribus; eductumque e sepulchro Michaelis cadaver ac in cypressino localo positum lectuloque impositum, pretiosis vestibus regioque culta ornatum, in urbem invexerunt; ac cum canticis ad sacram usque apostolorum aedem pompa deduxerunt, eius quoque fratribus illic fians comitantibus, tumuloque condiderunt.

2. Post haec vero idem imperator eundem magistrum militiae Andream cum Iohanne Hagjopolita, viro valde erudito ac qui cursus publici

Theophanes contin.

23

τοῦ δρόμου γεγονότι, ἐν τῇ ἁγίᾳ Σοφίᾳ ἀπέστειλεν, οἷ ἐν τῷ ἄμβωνι ἀνελθόντες καὶ τὰς τοῦ πατριάρχου Φωτίου αἰτίας πάντων εἰς ἐπήκουον ἀναγνόντες τοῦτον τοῦ θρόνου κατήγαγον, καὶ ὑπερόρισον αὐτὸν ἐν τῇ μονῇ τῶν Ἀρμονιανῶν τῇ ἐπονομαζομένῃ τοῦ Βόρδονος ἀνήγαγον. Στέφανον δὲ σύγκελλον τὸν αὐτοῦ ἀδελφὸν 5 πατριάρχην προβάλλεται, ὑπὸ Θεοφάνους χειροτονηθέντα τοῦ Β πρωτοθρόνου. ἔζησεν δὲ πατριαρχῶν ἔτη ἕξ καὶ μῆνας πέντε, καὶ τελευτήσας θάπτεται ἐν τῇ μονῇ Σικεῶν.

3. Ὁ δὲ βασιλεὺς τὸν Ζαοῦτζαν Στυλιανὸν μάλισταρον καὶ λογοθέτην τοῦ δρόμου προβάλλεται. 10

4. Προεδόθη δὲ ἡ πόλις ἡ ἐπώνυμος Ὑψηλῆ, καὶ ἡχμαλωτίσθησαν ὑπὸ τῶν Ἀγαρηνῶν πάντες οἱ κατοικοῦντες ἐν αὐτῇ. γέγονε δὲ καὶ μέγας ἐμπρησμός πλησίον τῶν Σοφιῶν, καὶ ἐνεπρήσθη καὶ ὁ ναὸς τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Θωμᾶ, ὃν ὁ βασιλεὺς Ἀέων λαμπρῶς ἀνεκαίνισεν. 15

5. Ἀποστείλας δὲ ὁ βασιλεὺς εἰς Εὐχύτιαν Θεόδωρον τὸν C Σανδαβαρηνὸν ἐν τῇ πόλει εἰσήγαγεν Ἀνδρέας δὲ ὁ δομῆστικὸς τῶν σχολῶν καὶ Στέφανος ὁ μάλισταρος τῆς Καλομαρίας, οἱ πολλὰ πρὸς Βασιλεῖον διαβληθέντες ὑπὸ τοῦ Σανδαβαρηνοῦ, ὑπέθεντο τῷ βασιλεῖ ὡς βουλευθεῖς Φώτιός τε καὶ Θεόδωρος ὁ Σανδαβαρη-20 νὸς βασιλεῖα ἐκ συγγενῶν Φωτίου ποιήσασθαι. προσέταξε δὲ ὁ βασιλεὺς, καὶ ἄμφω ἐν τοῖς παλατίοις ἤγαγον τῶν Πηγῶν, καὶ

20 βουλευθεῖν?

logotheta exstiterat, ad S. Sophiae misit. qui ambone consensu, religioseque in omnium auribus Photii patriarchae accusationis capitibus, eum e sede expulerunt inque Armonianorum monasterium, quod Bordonis vocant, exsulem relegarunt. Stephanum autem fratrem suum syncellum Leo patriarcham praefecit, ordinationis manus impendente Theophane primae sedis antistite. vixit autem in patriarchatu annos sex et menses quinque: vita functus in Siceorum tumultu monasterio.

3. Imperator Zantzam Stylianum magistrum praefecit ac cursum publici logothetam.

4. Proditione capta urbs Hypsele dicta, eiusque omnes incolae ac cives ab Agarenis ducti in captivitatem. sed et ingenti prope Sophias excitato incendio, ipsa quoque S. Thomae apostoli sacra aedes ambusta, quam Leo imperator postmodum magnifice restauravit.

5. Missis imperator Euchaitam apparitoribus Theodorum Santabarenum in urbem induxit. Andreas vero scholarum domesticus et Stephanus magister Calomariae dictus, multis olim apud Basilium a Santabareno petiti accusationibus, Leoni suggerunt id Photio ac Theodoro fuisse constitutum, ut imperatorem ex Photii gente eiusque cognatis crearent. iussit itaque imperator, ambosque ad regias in Pegis aedes addu-

ἰδίᾳ φρουρεῖσθαι διεκελεύσατο. ἀπεστάλησαν δὲ διαγνώμιονες τῶν κατ' αὐτῶν κινουμένων ἀπὸς τε ὁ μάγιστρος Στέφανος καὶ ὁ δομῆστικος Ἀνδρέας καὶ ὁ Κρατερός καὶ ὁ Γοῦμερ πατριῆκοι καὶ Δ
 Ἰωάννης ὁ Ἀγιοπολίτης. ἀγαθόντες οὖν τὸν πατριάρχη Πώτιον 5 καὶ ἐπὶ θρόνου ἐντίμως καθίσαντες, καὶ αὐτοὶ καθεσθέντες, τὴν ἐξέτασιν ἐποιοῦντο. ὁ δὲ δομῆστικος Ἀνδρέας ἔφη τῷ πατριάρχει “γνωρίζεις, ὦ δέσποτα, ἄββᾶν Θεόδωρον;” ὁ δὲ “ἄββᾶν οὐ γνωρίζω Θεόδωρον.” ὁ δὲ Ἀνδρέας “τὸν ἄββᾶν οὐ γνωρίζεις Θεόδωρον τὸν Σανδαβαρητὸν;” καὶ ὁ πατριάρχης “γνωρίζω τὸν μονα- 10 γὸν Θεόδωρον ἀρχιεπίσκοπον ὄντα Εὐχαΐτων.” ἐνεχθέντος δὲ τοῦ Σανδαβαρητοῦ, λέγει πρὸς αὐτὸν ὁ Ἀνδρέας “ὁ βασιλεὺς σοι ὄντο, ποῦ εἶσι τὰ χρήματα καὶ τὰ πράγματα τῆς βασιλείας μου;” P 219 ὁ δὲ ἔφη “ὅπου δέδωκεν αὐτὰ ὁ κατὰ τὴν ἡμέραν βασιλεὺς· νῦν δὲ ἐπεὶ ταῦτα ὁ βασιλεὺς ζητεῖ, ἔξουσίαν ἔχει τοῦ ἀναλαβῆσθαι 15 αὐτά.” καὶ ὁ Ἀνδρέας “εἰπέ, τίνα βουλευόν βασιλεῖα ποιῆσαι τῷ πατρὶ τοῦ βασιλέως ὑποθεις τοὺς ὀφθαλμοὺς τὸν ἴδιον ἀποστερῆσαι υἱόν; σὸν συγγενῆ ἢ τοῦ πατριάρχου;” ὁ δὲ εἶπεν “οὐκ οἶδα ταῦτα περὶ ὧν μοι κακηγορεῖτε.” λέγει οὖν ὁ μάγιστρος Στέφανος “καὶ πῶς ἐμήνυσας τῷ βασιλεῖ ἐλέγξαι περὶ τούτου τὸν 20 πατριάρχη;” ὁ δὲ παρενθὺ τοῖς ποσὶ τοῦ πατριάρχου προσπεσὼν εἶπεν “ὀρκίζω σε δέσποτα κατὰ τοῦ Θεοῦ ἵνα πρότερόν με Β καθαιρήσῃς, καὶ τότε γυμνὸν με ὄντα ἱερωσύνης ὡς κακοῦργον ὄντα κολαζέτωσαν· οὐ γὰρ τοιαῦτα τῷ βασιλεῖ ἐδήλωσα.” ὁ δὲ

cis in sua quemque custodia seorsumque servari praecepit. missi co-
 gnitores capitum accusationis, magister ipse Stephanus et Andreas do-
 mesticus et Craterus et Gumer patricii et Ioannes Hagiopolita. adducto
 itaque patriarcha Photio, et in sede reverenter collocato, ipsi quoque
 sedentes causas examen institunt. tunc Andreas domesticus patriarchae
 inquit “nosti, domine, abbatem Theodorum?” cui ille “abbatem Theodo-
 rum non cognosco,” ait Andreas “Theodorum abbatem Santabarenum
 non nosti?” cui patriarcha “Theodorum monachum Santabarenum Eu-
 chaitarum archiepiscopum cognosco.” tum Santabareno in medium ad-
 ducto, ait ad eum Andreas “mandat tibi imperator, ubi sunt imperii mei
 pecuniae bonaque et supellex?” ait ille “ubi illa dedit, qui pro tem-
 pore imperium gessit. nunc autem quoniam haec imperator quaerit,
 licet illi ea recipere.” tunc Andreas “dic, oro, quem voluisti imperato-
 rem facere, cum imperatoris patri auctor esses ut filium oculis orbaret?
 num tibi sanguinis necessitudine coniunctum, an patriarchae?” respon-
 dit ille “haec, quae mihi obiiectis crimina, nescio.” ad quem magister
 Stephanus “ecquomodo imperatori significasti te patriarcham eius scele-
 ris reum peracturum?” mox ille, hisce auditis, patriarchae pedibus ad-
 voluit “obtestor te, domine, per deum,” ait, “ut me prius delicias ac
 exanctores, tanquam in me omni sacerdotio nudatum, ut maleficum, ani-
 madvertant. nec enim eiusmodi aliquid unquam imperatori detuli.” tum

πατριάρχης ἔφη ἄ μὰ τὴν σωτηρίαν ἐμῆς ψυχῆς, κῦρι Θεόδωρε, ἀρχιεπίσκοπος εἶ και ἐν τῷ νῦν αἰῶνι και ἐν τῷ μέλλοντι." Θυμωθεὶς οὖν ἐπὶ τούτοις Ἀνδρέας ἔφη ἄ και οὐκ ἐμήνυσας, ἀββᾶ, τῷ βασιλεῖ δι' ἐμοῦ ἵνα ἐν τούτῳ τὸν πατριάρχην ἐλέγξῃς;" ὁ δὲ ἀπηρηνήσατο μηδὲν εἰδέναι. ὑποστρέψαντες οὖν τῷ βασιλεῖ τὰ 5
C λαληθέντα ἀνήγγειλαν· ὁ δὲ βασιλεὺς θυμῷ και δρογῇ ἀκατασχέτω ληφθεὶς, ὡς μὴ εὐλογον αἰτίαν κατὰ τοῦ πατριάρχου εὐρηκῶς, ἀποστελλας ἔκρινε τὸν Σανδαβαρητὸν σφοδρῶς και ἐξώρισεν ἐν Ἀθήναις. κατόπιν δὲ ἀποστελλας ἐξετύφλωσεν αὐτὸν και ἐξώρισεν εἰς Ἀνατολήν. χρόνων δὲ παρωχηκότων πολλῶν ἐκ τῆς Ἰσουλίας 10 αὐτὸν ἀνεκαλέσατο και ἐν τῇ πόλει εἰσήγαγεν, προστάξας σιτηρέσια τοῦτον ἐκ τῆς νέας ἐκκλησίας λαμβάνειν· ὃς και τελευτᾷ ἐπὶ Κωνσταντίνου και Ζωῆς τῆς αὐτοῦ μητρὸς.

6. Ἐν ταῖς ἡμέραις δὲ Λέοντος ὁ Λογγιβάρδος δοῦξ,
D γαμβρὸς δὲ τοῦ ἡγεῖντος Φραγγίλας γεγονώς, ἀντιῆρε τῷ βασιλεῖ κα-15 ταστασιάσας και πᾶσαν τὴν χώραν ὑφ' ἐαυτῷ ποιησάμενος. τοῦτο γινὼς ὁ βασιλεὺς Κωνσταντίνον τὸν τῆς τραπείζης οὖν πᾶσι τοῖς δουτικοῖς ἐξαπέστειλεν θέμασιν ὥστε καταπολεμησάμην Ἐγύπτου. συμβολῆς δὲ γενομένης οἱ μετὰ Κωνσταντίνου ἠττήθησαν και κατεσφάγησαν, μόγις ἐκείνου περισωθέντος. γέγονε δὲ τῆναιαῦτα και 20 ἡλιακὴ ἔκλειψις, ὥρα τῆς ἡμέρας ἕκτη, ὥστε και τοὺς ἀστέρους φαίνεσθαι, ἀνέμων τε βιαία φορὰ και ἀστραπαὶ και βρονταί,

11 αὐτοῦ P, αὐτὸν margo.

patriarcha "per salutem animae meae, domine Theodore, archiepiscopus es, tum in saeculo hoc tum in futuro." ad haec Andreas ira concitus "nonne meo ipsius ore, abba, eius te criminis reum peracturum Photium significasti?" cui ille rursus scire se aliquid negavit. reversi itaque nuntiant quae illa cognitione essent interlocuti. imperator ira percitus effrenique furore subactus, ut qui probabile adversus patriarcham crimes nullum nactus esset, Santabarenum acriter verberari iubet, tumque Athenis exulare. post eum vero mittens oculis orbavit et in Asiam relegavit. multis autem exactis annis ab exilio revocatum in urbem induxit, annonasque illi ex novae ecclesiae censu constituit. porro diem obiit Constantino et Zoe illius matre imperatoribus.

6. Leonis temporibus Longobardiae rex, qui gener (i. e. affinis) regis Franciae fuit, adversus imperatorem rebellionem movit, ab eoque deficiens regionem omnem suae ditionis fecit. imperator eius certior factus Constantinum mensae praepositum cum occidentalibus tractus legionibus omnibus ad debellandum Regem misit. conserta autem pugna Constantini victus exercitus est et ad internecionem deletus, adeo ut vix ipse a clade Constantinus superstes existerit. contigit vero tunc etiam solaris eclipsis, diei hora sexta, ita ut et stellae in caelo apparent.

ὅσπερ καὶ ἐν τοῦ φόρου ἀναβαθμοῖς τοῦ ἀγίου Κωνσταντίνου ἀν-
δράσους κεραυνωθῆναι ἐπτά.

7. Ἐπολιορκήθη δὲ ὑπὸ Ἀγαρηῶν ἡ Σάμος, συμπαρα- P 220
ληφθέντος καὶ τοῦ στρατηγοῦντος ἐν αὐτῇ Πασπαλαῦ. Λέων δὲ ὁ
βασιλεὺς βασιλοπάτορα τὸν Ζαούτζαν τιμῆ, αὐτὸς καινουργήσας
τὸ ὄνομα· ἤδη γὰρ Ζωῆ τῇ αὐτοῦ θυγατρὶ συνεφιλιώθη, τοῦ
κείνου ἀνδρὸς Θεοδώρου, ᾧ Γουνιατζίτζης ἐπώνυμον, ἀναιρεθέν-
τος φαρμάκῳ.

8. Στεφάνου δὲ πατριάρχου τὸν βίον ἀπολιπόντος, Ἀν-
10 τώνιος ὁ τὴν ἐπωνυμίαν Καυλάς πατριάρχης ἀντ' αὐτοῦ προχει-
ρίζεται.

9. Ἀγγελία δὲ κατέλαβεν ὡς ὁ ἄρχων Συμεὼν Βουλγαρίας
βούλειται κατὰ Ῥωμαίων ἐκστρατεύσασθαι, πρόφασιν ἔχων τῆς B
μάχης ταύτης. εὐνοῦχον εἶχε δοῦλον ὁ βασιλοπάτωρ Ζαούτζας·
15 Μουσικὸς ἦν ὄνομα τούτῳ. οὗτος συνεφιλιώθη ἀνδράσιν ἐμπο-
ρικαῖς καὶ φιλοκερδέσι καὶ φιλοχρήσοις, ἔξ Ἑλλάδος οὔσι, Σταν-
ρακίῳ τε καὶ Κοσμῶ· οἳ τινες μεσιτεία τοῦ Μουσικοῦ κερδαίνεν
βουλόμενοι τὴν μετὰ Βουλγάρων πραγματείαν ἐν τῇ πόλει ἐν Θεσ-
σαλονικῇ μετέστησαν, κακῶς κουμερκεύοντες τοὺς Βουλγάρους.
20 τῶν δὲ Βουλγάρων ταῦτα τῷ Συμεὼν ἀναγγειλάντων, αὐτὸς δῆλα
ταῦτα τῷ βασιλεῖ κατέστησε Λέοντι. ὁ δὲ πάντα ὡς λῆρον ἐλο-
γῆτεο, τῇ πρὸς Ζαούτζαν προσπαθεῖα νικῶμενος. μανίς οὖν ὁ C
Συμεὼν ἦρε κατὰ τῶν Ῥωμαίων τὰ ὅπλα, ὁ δὲ βασιλεὺς τὸν

taetque ventorum vis ac turbo fuit fulguraque et tonitrua, ut et septem
viri in gradibus Fori S. Constantini e caelo tacti perierint.

7. Expugnata ab Agarenis Samus est, una quoque Paspala prae-
tere in eo comprehenso. Leo autem imperator Zautzam imperatoris
patrem, novo abs se dignitatis titulo excogitato, appellat, iam enim se-
creto amore Zoes eius filiae flagrabat, viro illius Theodoro, cognomento
Guziatze, veneno sublato.

8. Stephano patriarcha vivis exempto, in eius locum praeficitur
Antonius cognomento Caulas.

9. Veit nuntius rumorque perccebut, Symeonem Bulgarorum
principem expeditionem moliri adversus Romanos, ea scilicet praetexta
causa. Zautzas imperatoris pater servum eunucham habebat, Musicam
nomine, inuixerat hic amicitias cum Stauracio et Cosma, viris mercato-
ribus, haerique ac auri cupidis, Attica oriundis. hi porro Musici aucto-
ritate freti, maloris quaestus gratia, quod in urbe cum Bulgaris commer-
cium erat, Thessalonicam transferunt et graviora vectigalia a mercato-
ribus Bulgaria exigunt. Bulgari de iniuria Symeoni expostulant: ipse
vicissim eorum querelas per nuntium Leoni exponit. is vero ob bene-
volentiam qua Zautzam prosequabatur, cuncta haud secus ac nugae spre-
vit. Symeon ergo furore actus arma adversus Romanos sumit. rescivit

Κρηνίτην ἀποστέλλει κατ' αὐτοῦ στρατηλάτην ὄντα, λαφὼ πολλῶν καὶ ἄρχουσι καθοπλισας αὐτόν. συμβολῆς δὲ ἐν Μακεδονίᾳ γενομένης ἠτιτῶνται Ῥωμαῖοι, καὶ κατασφάττεται αὐτός τε ὁ Κρηνίτης καὶ ὁ Ἀρμένιος Κουρτίκης καὶ ἄλλοι πολλοί. ἐπεὶ δὲ καὶ Χαζάρους κατέσχευεν ὁ Συμεὼν τῶν ἐκ τῆς ἑταιρείας τοῦ βασιλέως⁵ Λέοντος, τὰς αὐτῶν ῥήνας ἀποτεμὼν εἰς ἀσχόνην τῶν Ῥωμαίων ἐν τῇ πόλει ἀπέστειλεν· οὓς ἰδὼν ὁ βασιλεὺς, καὶ θυμοῦ πλησθεὶς,
D Νικήταν τὸν ὀνομαζόμενον Σκληρὸν ἐν τῷ Δανουβίῳ ποταμῷ μετὰ δρομῶνων ἔξαπέστειλεν, δοῦναι δῶρα τοῖς Τούρκοις ὥστε τὸν Συμεὼν καταπολεμηῆσαι. ὁ δὲ τούτοις συντυχῶν καὶ πείσας κατὰ τὸ Συμεὼν ὄπλα ἄρσασθαι, ὁμήρους λαβὼν παρ' αὐτῶν πρὸς βασιλέα ὑπέστρεψεν. ὁ δὲ βασιλεὺς διὰ τε γῆς καὶ θαλάττης διέγνω τοὺς Βουλγάρους πολεμεῖν. καὶ διὰ μὲν θαλάσσης Ἐδοστάδιον δρομὴ γάριον ἀποστέλλει, διὰ γῆς δὲ πατρίκιον Νικηφόρον τὸν Φωκᾶν, δομέστικον τῶν σχολῶν μετὰ τὴν τελευταίην Ἀνδρέου γενόμενον.¹⁵
P 221 ὧν μέχρι Βουλγαρίας κατιλαβόντων, ὁ βασιλεὺς τὸν καιρίστωρα Κωνσταντινάκην πρὸς Συμεὼν ἔξαπέστειλεν, ἔτι τὴν εἰρήνην στήρων καὶ βουλόμενος σπείσασθαι πρὸς αὐτόν· ὃν Συμεὼν κατασχὼν ἐν φρουρᾷ κατακλείει, δόλῳ πρὸς αὐτὸν ὑποπεύσας παραγενέσθαι. τοῦ Συμεὼν ὄν ἐπὶ τὸ στράτευμα Νικηφόρου ἀσχο-²⁰λουμένου, οἱ Τούρκοι καταδραμόντες πᾶσαν τὴν Βουλγαρικὴν ἐλήθσαντο γῆν. ὁ Συμεὼν ἐκμαθὼν κατὰ τῶν Τούρκων ἐτράπετο. οἱ δὲ ἀντιπερὶάσαντες πόλεμον πρὸς Βουλγάρους συμβάλλουσι καὶ

imperator, Crinitemque magistrum militiae ingenti exercitu procurumque numero constipatum adversus illum mittit. concurrentibus aciebus in Macedonia victi Romani, occisus ipse Crinites et Curtices Armenius ac alii multi. quod vero Symeon etiam Chazaros Leoni imperatori foederatos inter spolia ceperat, amputatis eorum naribus Romanorum probo in urbem eos remisit. spectaculi indignitate ira totus effervesceus imperator, Nicetam cognomento Sclerum (Durum dicas) cum celocibus ad Danubium fluvium mittit, qui Turcos oblati muneribus adversus Symeonem eiusque debellandi causa conducatur. Nicetas ubi in colloquium venit, Turcosque et ipsos ad bellum adversus Symeonem induxit, acceptis etiam ab eis obsidibus ad imperatorem rediit. imperator terra marique urgendum Bulgaricum bellum constituit; ac mari quidem Eustathium drungarium mittit, terra autem Nicephorum Phocam patricium, extincto Andrea, scholarum domesticum. ad Bulgariam usque copiae venerant, cum imperator Constantinacium quaestorem ad Symeonem misit, adhuc pacem ambiens ac cum eo foedus percutere volens. Symeon comprehensum legatum in carcere tenuit, secum dolo agi existimans. dum itaque Symeon Nicephori copias aciem opponit, omnem Turci Bulgaricum dicionem late vastant ac diripiunt. auditur Symeon, adversumque Turcos vertit impetum. Turci iterum traiecto amne, conserta cum Bulgariis

παῖσι τούτοις κατὰ κράτος, ὡς μόλις τὸν Συμεὼν ἐν τῇ Δίστρα
 πρῶτον περὶ τῆς. ἤτησαντο οὖν οἱ Τοῦρκοι τὸν βασιλέα τοὺς Βουλ- B
 γάρων αἰχμαλώτους ἀνήσασθαι· ὃ δὲ καὶ πεποίηκεν, τοὺς πολ-
 τας ἑξαποστείλας εἰς τὴν τούτων ἐξώγησιν. ὃ δὲ Συμεὼν δι' Εὐ-
 σπαθίου δρογγαρίου τὸν βασιλέα περὶ τῆς εἰρήνης ἰκέτευεν· πρὸς
 ἢ ὑπέβλεπε ὁ βασιλεὺς, καὶ τὸν Χοιροσφάκην Λέοντα πρὸς τὴν
 ταύτην ποιήσασθαι ἑξαπέστειλεν. ὃ δὲ δομέστικος Νικηφόρος καὶ
 ὁ δρογγάριος Εὐστάθιος ὑποστρέψαι μετὰ λαοῦ ἐκελεύσθησαν.
 Λέοντα δὲ Χοιροσφάκην οὐδὲ λόγου ἤξιωσεν ὁ Συμεὼν, ἀλλ' ἐν
 10 εἰρηκτῇ ἑστραγγαλίσατο. ἐκστρατεύσας δὲ κατὰ τῶν Τοῦρκων
 πάντας κατέσφαξεν, μὴ δυνηθέντας παρὰ Ῥωμαίοις βοήθειαν
 δεῖξασθαι. ὑποστρέψας δὲ ἐπὶ τῇ νίκῃ γαυριῶν πρὸς τὸν Λέοντα C
 ἔφη “ὄ μὴ πρότερον πᾶσαν τὴν αἰχμαλωσίαν Βουλγάρων λάβω,
 εἰρήνην οὐ ποιῶ.” ἐπένευσεν οὖν ὁ βασιλεὺς ταύτην ἀποδοῦναι.
 15 ἦλθεν οὖν μετὰ Λέοντος ὁ Βούλγαρος Θεόδωρος, οἰκείος ὢν τῷ
 Συμεὼν, καὶ παρέλαβεν αὐτούς.

10. Τοῦ δὲ δομεστικού Νικηφόρου πρὸς τοῦ βασιλέως
 ἐξῆχος ἀγαπωμένου, ὁ βουσιλεοπάτωρ Ζαούτζας τοῦτον ὡς δυνά-
 στην προεβάλλετο, γυμικὸν μετ' αὐτοῦ ποιῆσαι συνάλλαγμα βου- D
 λάρων. τοῦ δὲ πρὸς τοῦτο ἀπαναινομένου, μήποτε δῶ ὑπόνοιαν
 τῷ βασιλεῖ Λέοντι, μανίς ἐπὶ τούτῳ ὁ Ζαούτζας αἰτίας ἐκίνησε
 κατ' αὐτοῦ καὶ τῆς ἀρχῆς τοῦτον μετέστησεν. προεβλήθη δὲ ἀντ'
 αὐτοῦ δομέστικος τῶν σχολῶν ὁ μέγιστος Κατακαλῶν. ἐπὶ παλῶ

10 ἡστρηλίσατο P, ἑστραγγαλίσατο margo.

acie, eos penitus profligant, ita ut Symeon Distram incolumis vix eva-
 serit. victores Turci ab imperatore exposcunt ut Bulgarorum captivos
 redimat. praestitit ille, cives mittens qui redimerent. porro Symeon
 Eustathii drungarii opera pacem suppliciter imperatorem rogat. annuit in
 eam imperator, Leonem Choerosphactem ad eam componendam mittens.
 Nicephorus domesticus et Eustathius drungarius redire iussi cum copiis.
 Symeon Leonem Choerosphactem nec alloquio dignatus stringit in car-
 cere. expeditione vero in Turcos suscepta omnes iugulavit, cum eis
 nulla ex Romanis auxilia licuisset accipere. reversus Symeon pro vi-
 ctoria ferociens, Leoni denuntiat nulla se pacis foedera admissurum, nisi
 Bulgaros omnes captivos ante receperit. annuit imperator, ac reddendos
 captivos consentit. venit itaque Theodorus Bulgarus Symeonis domesti-
 cus cum Leone, eosque recepit.

10. Nicephorus domesticus eximie carus imperatori erat. hunc
 Zautzas imperatoris pater ceu virum potentatum obtinentem ad id mu-
 nus provexerat, nuptiarum cum illo commercia ambiens, verum respuit
 ille, ne quam forte Leoni imperatori de se suspicandi occasionem prae-
 beret. ea re furis actus Zautzas crimina in eum intentans dignitate
 spoliavit. eius loco scholarum domesticus provectus magister Catacalo.

- δὲ σχολιάσας ὁ Νικηφόρος ἀδθις στρατηγὸς ἐν τῷ τῶν Θρακησίων θέματι προχειρίζεται, πολλὰς δὲ καὶ γενναίας ἀνδραγαθίας διὰ πάσης αὐτοῦ ἐν τοῖς πολέμοις κατακρυζάμενος βιοτῆς, καὶ πολλὰ κατὰ τῶν Ἀγαρηῶν καὶ τῶν ἄλλων ἐθνῶν στηθάμενος τρόπαια, τελευτᾷ τὸν βίον ἐν γῆρᾳ καλῷ, υἱὸς καταλιπὼν Βάρδα καὶ Ἄλωνα, ὧν ὁ Βάρδας οἰκειότατος ὧν τῷ βασιλεῖ Λέοντι ἐστέρ-
 γετό τε καὶ ἡγαπᾶτο καὶ δουλείαις ἐξυπηρετεῖτο ταῖς ἀηκούσαις
 P 222 τῷ βασιλεῖ. ὁ δὲ βασιλεὺς, καθὼς εἴρηται, τὸν Κατακαλῶ προ-
 χειρισάμενος εἰς δομέστικον κατὰ τοῦ Συμεῶν τοῦτον ἑξαποστέλλει,
 συνεξαποστελλας αὐτῷ καὶ Θεοδόσιον πατρικίον καὶ πρωτοβεστιᾶ-
 ριον. διαπερασάντων δὲ πάντων τῆς ἀνατολῆς θεμάτων τε καὶ
 ταγματῶν, καὶ πόλεμον μετὰ Βουλγάρων συγκροτηθέντος περὶ τὸ
 Βουλγαρόφυγον, τρέπονται Ῥωμαῖοι κακῶς, καὶ πάντες ἀπώλοντο-
 οἷς συναπώλετο καὶ ὁ πρωτοβεστιᾶριος Θεοδόσιος. ἐπὶ τούτου καὶ
 οἱ τῆς Χερσῶνος οἰκῆτορες τὸν αὐτῶν ἀπέκτειναν στρατηγὸν Συ-
 μῶν τὸν τοῦ Ἰωνᾶ. παρελήφθη δὲ καὶ τὸ Κόρον ἐν τῇ Καππα-
 δοκίᾳ ὑπὸ τῶν Ἀγαρηῶν.
 B 11. Ὁ δὲ βασιλεὺς εἰς τὰ Δαμιανοῦ ἐξελθὼν εἶχεν μεθ'
 ἑαυτοῦ καὶ τὴν Ζωὴν τὴν τοῦ Ζαούτζα θυγατέρα καὶ αὐτὸν τὸν
 Ζαούτζαν. Θεοφάνῳ δὲ ἡ τοῦ βασιλέως γαμετὴ οὐ παρῆν ἕκαστε, 20
 ἀλλ' ἐν τῇ ἀγίᾳ σορῷ τῇ ἐν Βλαχέρναις προσεκαρτέρει εὐχομένη.
 δόξαν δὲ τῷ βασιλεῖ μείναι ἐν τοῖς Δαμιανοῦ, συμβούλιον οὐ τοῦ
 Ζαούτζα ποιησάμενοι, ὃ τε υἱὸς αὐτοῦ ὁ Ταύτζης καὶ οἱ λοιποί,
 τῇ νυκτὶ τὸν βασιλέα διαχειρίσασθαι ἐβουλεύσαντο. ἡ δὲ Ζωὴ

post longam vacationem Nicophorus iterum dux in Thraciosierum the-
 mate constituitur; multisque, quoad vixit, egregie fortiterque bello gestis,
 nec paucis adversus Agarenos gentesque alias erectis tropaeis, in sene-
 ctate bona diem oblit, Barda et Leone liberis relictis, quorum prior
 Leoni imperatori familiaris illi carissimus erat eiusque ministeria stre-
 nuus obibat. imperator itaque, uti dictum est, Catacalonem creatum
 domesticum adversus Symeonem mittit, cui etiam Theodosium patricium
 ac protovestiarium comitem adiunxit; cunctisque Asiae cohortibus ac
 ordinibus traductis, collatis signis cum Bulgaris ad locum (quem vocant)
 Bulgarophygun, Romani male funduntur omnesque interecioni dantur,
 ipso etiam patricio ac protovestiarie Theodosio desiderato. inter haec
 etiam Chersonitae ducem suum Ionae filium Symeonem occiderunt, Aga-
 reni in Cappadocia Corum ceperunt.

11. Imperator ad Damiani aedes egressus Zoen Zantzae filiam se-
 cum habebat ac ipsum Zantzam. Theophano autem imperatoris uxor iis
 solenniis non intererat, sed ad sanctum loculum in Blachernis precibus
 assidua erat. visum imperatori in illis aedibus morarum aliquid trahere.
 Zantzae affines, tum scilicet eius filius Tantzres tum reliqui, consilium
 ineunt ut imperatorem noctu interimant. at Zoe in imperatoris sinu

τῷ βασιλεῖ συγκαθεύδουσα καὶ τὸν θρόον ἐνωτισθεῖσα, διὰ τῆς
 θυρῆος προκύψασα κατεσέλασεν. ὡς δὲ τοῦ δεινοῦ τῆς ἐπιβουλῆς
 ᾗσθητο ἀκριβῶς, τὸν βασιλεῖα δυνήσασα τὸ πραττάμενον κατεσέ-
 μανεν· ὃς ἐν πλοῖφ εὐθὺς εἰσελθὼν εἰς Πηγὰς διεπέρασεν, πάν- C
 5 τας ἐκείσε καὶ αὐτὸν τὸν Ζαούτζαν καταλιπών. ταχὺ δὲ πρῶτ' εἰς
 τὸ παλάτιον εἰσελθὼν Ἰωάννην μὲν τὸν βέλγης δρουγγάριον διεδέ-
 ξαστο, Πάρδον δὲ εἶδὼν Νικολάου ἐταιρειάρχου ἀντ' αὐτοῦ προεβί-
 λετο· ὁ γὰρ Νικόλαος εὐθὺς φίλος ἦν τῷ βασιλεῖ καὶ πιστός, καὶ
 [κεφί] τὰ ἀπόρητα πάντα τοῦ Ζαούτζα δῆλα τούτῳ καθίστη καὶ
 10 ἔκπυστα. ἔκτοτε οὖν ὁ βασιλεὺς εἰς τὸ τοῦ Ζαούτζα κελλιον οὐκ
 εἰσῆρχετο, εἰ μὴ Λέων ὁ μάγιστρος, ᾧ Θεοδοτάκης ἐπώνυμον,
 τούτους ἀλλήλοις διήλλαξεν.

12. Τελευτῇ δὲ Αὐγούστα Θεοφανῶ ἔτη βασιλεύσασα D
 δώδεκα, ἧτις καὶ θαυματουργὸς ἀνεδείχθη, ἀνωτέρα τοῦ τῆς ζη-
 15 λουπίας πάθους φανεῖσα καὶ πρῶτ' εὖ τὴν παρενδοκίμησιν ὑπενεγ-
 κοῦσα Ζωῆς, καὶ ἐν ἐλεημοσύναις καὶ προσευχαῖς τὸν ἅπαντα βίον
 διανύσασα.

13. Στέφει Λέων ὁ βασιλεὺς τὴν θυγατέρα τοῦ Ζαούτζα
 Ζωῆν, καὶ εὐλογεῖται παρὰ τοῦ κληρικοῦ τοῦ παλατίου, ᾧ ἐπίκλην
 20 Σινάπης. ὁ μὲν οὖν εὐλογήσας καθηρέθη, ἡ δὲ ἔτος ἐν καὶ μῆνας
 ὀκτώ βασιλεύσασα ἐτελεύτησεν. λάρνακα δὲ ἐφεῦρον ἐφ' ᾧ ἀπο-
 τιθῆναι τὸ σῶμα αὐτῆς ἐν αὐτῇ, ἧτις τοιάνδε εἶχεν ἐγκεκολαμμέ- P 223
 νην γραφὴν “Θυγάτηρ Βαβυλωνῶνος ἡ ταλαίπωρος.”

dermians, audito murmure, per fenestram aspectans silentium indicabat.
 perspéctoque clare insidiarum periculo, suscitans imperatorem insidias
 indicavit. statim ergo in navigium ingressus Pegas transfretavit, cun-
 ctis ibi, ac ipso Zautza, relictois. statimque mane in palatium veniens,
 Ioanne excubiarum drungario ab officio remoto Pardum Nicolai heteriar-
 chae filiam ei muneris praefecit: is namque Nicolaus imperatori amicus
 propensaque in eum fide Zautzae arcana omnia ac consilia ei detegebat.
 ex tunc igitur imperator in Zautzae cubiculum non introibat, donec Leo
 magister, cognomento Theodotaces, ambos reconciliasset.

12. Moritur Theophano Augusta, annos duodecim imperio potita,
 atque post mortem miraculorum gloria claruit; quae nimirum zelotypiae
 affectu superior fuisset, Zoesque spretionem placide tulisset, ac vitam
 omnem eleemosynis atque precibus assidua egisset.

13. Coronat Leo imperator Zoen Zautzae filiam, et a quodam
 clerico palatino, cognomento Sinapes, pro nuptiarum corollis benedictione
 donatur. benedictionis minister officio depositus est. Zoe cum annum
 nam ac menses octo in imperio vixisset, fatis functa est. inventa urna
 in quam eius cadaver inferretur, in haec verba ac sententiam caelata,
 “filia Babylonis misera.”

14. Διεβλήθησαν δὲ τῷ βασιλεῖ Μουσικὸς καὶ Σταυράκιος, ὡς παρὰ τῶν στρατηγῶν δῶρα λαμβάνοντες, ἀλλὰ καὶ παρὰ τῶν ἀρχόντων, μεσιτεύουσι τούτοις τῷ βασιλεοπάτορι. καὶ ποτε τοῦ Σταυρακίου μετὰ γραμμάτων τινὸς τῶν στρατηγῶν εἰς τὸν βασιλεοπάτορα εἰσεληλυθότος, ὡς εἶδεν αὐτὸν ὁ βασιλεὺς ἐν τῷ ἡλιακῷ ἑστιακῶς, κατόπιν αὐτοῦ εἰσῆλθεν καὶ τοῦ τέροντος αὐτὸν λαβόμενος ἔξω ἐξήγαγεν ὡς δῆθεν περὶ τῶν στρατηγῶν ἐρωτήσαν, καὶ εἰς τὸ Μονόθυρον ἀγαγὼν καὶ τὰ γράμματα ἐξάρας ἀπεισφενδόνησε τοῦτον καὶ τοῖς προστυχοῦσιν ἔδωκεν τοῦ παλατίου ἔξαγαγεῖν καὶ μοναχὸν ἀποκείραι. μαθὼν δὲ τοῦτο ὁ Μουσικὸς ἐν ἀπογνώσει γέγονεν. εἰσελθὼν δὲ ὁ βασιλεὺς ἔνθα ὁ Μουσικὸς παρίστατο τῷ Ζαούτζα, τοῦτον παρὰ τὸν τράχηλον ὠδήσας ἐξήγαγεν, διορισάμενος Χριστοφόρον κοιτωνίτην ἐν τοῖς Στουδίοις ἀποκείρει αὐτόν. μετ' ὄλλγον δὲ Ζαούτζας τελευτᾷ ἐν τῷ παλατίῳ, καὶ διὰ τοῦ Βουκολέοντος κατενεγκόντες αὐτὸν ἐν τῇ μονῇ τοῦ Κουλλέου κατέθαψαν.

15. Συμφιλιοῦται δὲ ὁ ἐπείκτης Βασιλεῖος τῷ κουβικουλαρίῳ Σαμωνᾷ τῷ ἐξ Ἀγαρηῶν, τοῦ τῆς βασιλείας ὀρεγόμενος ἀξιώματος. ἐθάρρησεν δὲ τῷ Σαμωνᾷ ὅτι τῆς θείας ἡμῶν τελευτησάσης Ζωῆς ἑτέρα γυναικὶ πάντως ὁ βασιλεὺς συζευχθήσεται, καὶ ἡμῶς ἐκποδὼν καταστήσει. δὸς οὖν μοι λόγον ὡς φυλάξεις τὸ ἀπόρητον, καὶ γὰρ σοὶ πάντα θαρρήσω τὰ ὑπ' ἡμῶν βουλευόμενα. ὁ δὲ τοῦτο πεποιτικῶς πῦσαν παρ' αὐτοῦ τὴν συσκευὴν

14. Porro delati sunt apud imperatorem Musicus et Stauracius, tanquam qui munera a ducibus ac magistratibus acciperent et apud imperatoris patrem per sordes intercederent. ac vero ingresso quandoque Stauracio ad imperatoris patrem cum ducum alicuius libello, ubi cum imperator in solari horologio stans aspexit, hominem pone secutus est cerviceque apprehensum foras eduxit, tanquam nimirum de ducibus quaestionem habiturus; trahensque ad Monothyrum, ablatiisque tabulis, hominem excussit; ac iis qui forte aderant, palatio educendum atque in monachum detondendum, dedit. id vero ut cognovit Musicus, desperatione agi suisque rebus diffidere coepit. ingressus itaque imperator, ubi ille Zautzae adstabat, collo apprehensum trudens expulit, ac Christophoro cubiculario in Studianis detonderi praecepit. haud multo post Zautzas in palatio moritur, elatumque eius funus per Bucoleonem in Caesae monasterio deponitur.

15. Basilius imperialis exactor seu compulsor amicitia iungitur Samonae cubiculario, Agarenorum prosapia sato, imperii scilicet cupidine incoensus. concepta ergo fiducia mentem aperit, atque "defuncta nunc Zoe, amita nostra, fiet prorsus ut imperator aliam uxorem ducat nosque omnes e medio tollat. verum mihi fidem obstringite, arcanum te servaturum; tum ego omne tibi nostrum consilium credam." quod cum ille

ἰδιόαυτο. ὁ δὲ Σαμωνᾶς εἰς βασιλέα εἰσελθὼν ἔφη "Θέλω σοί
 τι, δέσποτα, ἰδίᾳ εἰπεῖν, ὑπερ ἔμοι μὲν λεγόμενον θάνατον προ-
 ζεπέ, σοὶ δὲ σωπώμενον." καὶ διεξῆλθε πρὸς τὸν βασιλέα πῦσαν
 Βασιλείου ἐπιβουλὴν. τοῦ δὲ βασιλέως τοῖς ῥητέεσι διαπιστήσαν- D
 5τος, καὶ εἰπόντος μήποτε ὡς ἐξ ὑποβολῆς τινὸς ταῦτα εἰρήκει, ὁ
 δὲ Σαμωνᾶς "εἰ βούλει πληροφορηθῆναι" φησιν, "οὗς βούλει εἰς
 τὸ ἔμὸν κέλλιον ἀπόστειλον, καὶ ἀποκρύψω τούτους ἐν ἀποκρύφῳ,
 καὶ ὅσα παρὰ Βασιλείου καὶ παρ' ἔμοι λέγωνται, γράψωσι, καὶ
 τηρακῆτα βεβαιωθήσῃ ὡς οὐδὲν ψεῦδός ἐστι τῶν παρ' ἔμοι σοι
 10 ῥηθέντων." ἀποστέλλει οὖν ὁ βασιλεὺς Χριστοφόρον πρωτοβε-
 στιάριον ἄμα Καλοκῦρι κοιτωνίτῃ· οἱ ἐν τῷ τοῦ Σαμωνᾶ κέλλῳ
 ἀπελθόντες ἐκρύβησαν. ὁ δὲ Σαμωνᾶς τὸν Βασιλεῖον δελεάσας P 224
 καὶ λόγον ἔνορκον δοῦς ἔπεισε πάλιν πῦσαν αὐτῷ τὴν ἐπιβουλὴν
 φανερώς ἔξεπεῖν καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ βουλευομένους· ἄπερ Κα-
 15 λοκῦρις καὶ Χριστοφόρος ἀκούοντες διὰ γραφῆς ἐσημήναντο. τού-
 των δὲ ἀριστευόντων οὗτοι κατελθόντες τὴν γραφὴν τῷ βασιλεῖ
 ἔπεσήμηναν καὶ ἀνέγνωσαν. καὶ παρευθὺ Βασιλεῖον μὲν προσκα-
 λεσάμενος δέδωκε μιλιαρήσια χιλιάδας κ' ὡς δῆθεν ψυχικὰ τῆς
 αὐτοῦ θείας Ζωῆς ὀρισθέντα, καὶ ἐν Μακεδονίᾳ ἀπέστειλεν·
 20 Πάρσον δὲ δρογγάριον τῆς βίβλης αὐτῷ κεκοινωνηκότα πρὸς τὸν
 Στυπιάτην ἀποστέλλει τοῦ δῆθεν ἀγαγεῖν αὐτόν, ὃς προμηνηθεὶς B
 διὰ βασιλικῆς γραφῆς τοῦτον ἐδέσμευσεν· Νικόλαον δὲ ἑταιρειάρ-
 χην τῆς πόλεως ἐξήγαγεν. ἀγαγὼν δὲ ἐκ Μακεδονίας Βασιλεῖον

fecisset, omnem ab eo discit conspirationem. Samonas vero ad imperato-
 rem ingressus "est" inquit, "domine, quod tibi secreto loquar, res scilicet
 clandestinæ, quæ si dicatur, mihi quidem interitum, sin taceatur, certam
 tibi exitum afferet," omnemque imperatori machinationem narravit.
 cumque imperator hand satis delationi fidem accommodaret, secumque
 ambigeret num forte cuiusdam suasu hæc ille locutus esset? ait ad eum
 Samonas: "si rem plenius scire desideras, mitte domum quos libnorit,
 ut in cubicali angulo latentes omnia conscribant, quæ ambo pariter lo-
 quentur; inque eum modum nihil me falso locutum esse omnino intelli-
 ges." mittit itaque imperator Christophorum protovestiarium una cum
 Calocyri cubiculario; ingressique in Samonæ cubiculo delitescunt. tam
 Samonas Basilio obblandiens, iurataque fide sibi eum obstringens, omnem
 rursus suadet machinationem clare detegere ac coniuratos referre.
 audita Calocyris et Christophorus scripto annotarunt; illisque pranden-
 tibus se cubiculo subducentes scripturam imperatori subscriptione sua
 muniatam legerunt. Basilius confestim accessit imperator, datque viginti-
 quattuor milia nummorum miliariensium in amitæ Zoes animæ levamen
 legata, inque Macedoniam perferre iussit. Pardum excubiarum drugari-
 um coniurationis socium, ad Stupiotem mittit, velut eum adducturum;
 quem ille imperatoris diplomate præmonitus in vincula compegit. Nico-
 laum heteriarcham seclerter urbe eiocit. Basilius ex Macedonia revo-

καὶ ἀνακρίνας αὐτὸν καὶ τύφας σφοδρῶς καὶ τρίχας αὐτοῦ κατα-
φλέξας καὶ ἐν μέσῃ θριαμβεύσας τῇ πόλει ἐν Ἀθήναις ἐξώρισεν.
πάντας δὲ τοὺς μαγιστροὺς καὶ τοὺς ἐν τέλει ὁ βασιλεὺς προσκα-
λεσάμενος ἐνώπιον αὐτῶν τὰ ὑπὸ Σαμωνᾶ μνησθέντα ἀνέγνω. οἱ
δὲ τοῦτον ὑπερεπήνεσαν ὡς τῆς τοῦ βασιλέως παραίτιον κατα-
5 σπάντα ζωῆς, καὶ ἄξιον μεγίστης εἶναι τιμῆς προσειρήκασιν. ὁ δὲ
C τοῦτον παρεὐθὺν τῇ τοῦ πρωτοσπαθαρίου τιμῇ ἤξιωσεν καὶ εὐκείον
ἐαυτῷ κατεστήσατο.

16. Ἐτελεύτησεν δὲ ὁ πατριάρχης Στέφανος, καὶ ἀντ'
αὐτοῦ πατριάρχης ὁ μυστικὸς χειροτονήθη Νικόλαος, ὁ πολλὰ μὲν 10
κατὰ τῆς σοφίας προτερήματα σὺν ἐδοσχήμονι καταστάσει. παρε-
λήφθη δὲ ἡ πόλις Δημητριάς, ἣ ἐν τῷ θέματι Ἑλλάδος, ὑπὸ τῶν
Ἀγαρηῶν.

17. Αἰὼν δὲ ὁ βασιλεὺς στέφει Ἄνναν θυγατέραν Ζωῆς
τὴν ἀπὸ τοῦ Ζαούτζα, διὰ τὸ μὴ δύνασθαι ποιεῖν τὰ κατὰ τύπον 15
κλητόρια, Ἀγούστας μὴ οὔσης. ἠγάγετο δὲ ὁ βασιλεὺς κόρη
D ἐκ τοῦ Ὀψικίου θέματος, ὠραίαν τε καὶ περικαλλῆ ὄνομα δὲ
αὐτῇ Εὐδοκία. ἔγημέν τε αὐτὴν καὶ ἔστειπεν· ἔξ ἧς παῖδα ἐποίη-
σεν ἄρρενα, ἐφ' ᾧ καὶ αὐτὴ καὶ τὸ γεννηθὲν ἐτελεύτησεν.

18. Ἐκτίσεν δὲ πλησίον τοῦ τῶν ἁγίων ἀποστόλων ναοῦ 20
ἐκκλησίαν ὁ βασιλεὺς ἐπ' ὀνόματι τῆς προτέρας αὐτοῦ γυναικὸς
Θεοφανοῦς. ἔκτισεν δὲ καὶ τὴν τοῦ ἁγίου Δαζάρου ἐκκλησίαν

9 Ἀντώνιος margo Combef.
15 τῆς τοῦ Z. Combef.

10 ὁ πόλις τὰ τῆς Combef.

catum institutoque iudicio acerbis suppliciis subicit, extinctis capillis, pompaque traductum per mediam civitatem Athenas in exilium misit. convocatis autem imperator cunctis magistris ac proceribus, quae a Samona indicata fuerant, sub omnium conspectum legit. hi summis laudibus hominem extulerunt, ut qui imperatoris vitae consulisset, maximeque dignum honore proclamarent. confestim itaque protospatharii dignitate auctum inter familiares eum Leo coaptavit.

16. Defuncto patriarcha Antonio, eius loco ordinatus est patriarcha Nicolaus mysticus, vir longe sapientia praestans, cum pari modestia morumque compositione. capta ab Agarenis urbs Demetrias, spectata ad Atticae thema.

17. Coronat Leo Annam Zoes filiam Zantsae neptem, quod constituta ex more convivia publica, deficiente Augusta, celebrare non posset. duxit vero imperator puellam ex Opsicii themate formosam longoque pulcherrimam, Eudociam nomine, celebratisque nuptiarum solenniis Augustali corona donavit; ex qua suscepta prole mascula, tum ipsa in partu interiit, tum quam prolem sustulerat.

18. Haud procul ab aede SS. apostolorum Leo templum ex nomine prioris uxoris suae Theophanonis extruxit. sed et S. Lazari ecclesiam

τῶν λεγομένων Τόπων, καὶ μνηρ ἀνδρῶν εὐνούχων ἐν αὐτῇ κατε-
 σκίασεν· ἐνθα καὶ τὸ τοῦ ἁγίου Λαζάρου σῶμα καὶ τῆς ἀδελφῆς
 αὐτοῦ Μαγδαληνῆς ἀνακομίσας ἀπέθετο. τοῦ δὲ στόλου ἐν τοῖς P 225
 τῶν ἐκκλησιῶν τοιοῦτων ἔργοις ἀσχολουμένου, τὸ ἐν Σικελία Ταυ-
 5 ρομένιον ὑπὸ τῶν Ἄφρων παρελήφθη καὶ πολὺς τῶν Ῥωμαίων
 φόνος ἐγένετο. κατεσχέθη δὲ καὶ Ἀἴμνος ὑπὸ τῶν Ἀγαθηρῶν,
 καὶ πλείστος ἥχμαλωτίσθη λαός.

19. Προέλευσιν δὲ τοῦ βασιλέως πεποιηκότος τῇ ἡμέρᾳ
 τῆς Μεσοπεντηκοστῆς εἰς τὸν ἅγιον Μῶκιον, ἐν τῷ εἰσοδεύειν καὶ
 10 πλησίον τῶν ἁγίων γενέσθαι θυρῶν ἐκπετηδηκῶς τις τοῦ ἄμβωνος
 ῥάβδου παχία καὶ ἰσχυρᾷ τούτου ἔκτισε κατὰ κεφαλῆς. καὶ δὴ
 ἂν ἐθανάτωσεν παρευθῦ, εἰ μὴ προνοία τιτὶ τὸ τῆς ῥάβδου ἄκρον
 τῷ πολυκανθήλῳ προσκεκρουκῶς τῆς βιαίας μικρὸν ἀνεσχέθη φο- B
 ρᾶς. τοῦ δὲ αἵματος σφοδρῶς ἐκ τῆς τοῦ βασιλέως καταρρέοντος
 15 κεφαλῆς ταραχῇ τε καὶ φυγῇ τῶν ἀρχόντων ἐγένετο. ὁ δὲ ἀδελ-
 φὸς αὐτοῦ Ἀλέξανδρος νόσον προφασισάμενος οὐ κατήλθεν ἐν τῇ
 εἰσόδῳ, ὡς ἐκ τούτου ὑποπευθῆναι αὐτὸν τὴν τοιαύτην ἐπιβου-
 λὴν κατεργάσασθαι. ὁ δὲ τὸν βασιλεῖα πλήξας κατασχεθεὶς καὶ
 20 πολλὰς βασάνους ὑπομεμενηκῶς, ἐπεὶ μηδένα συνειδέναι καθωμο-
 λόγει, τέλος χεῖρας καὶ πόδας ἐκκοπεῖς ἐν τῇ τοῦ ἵππικου σφεν-
 δόνῃ ἐκάη. ἔκτισε δὲ ἡ τοιαύτη ἐξέκοπη προέλευσις. μετὰ δὲ
 25 τινι καιρῶν Μάρκος ὁ σοφώτατος μοναχός, οἰκονόμος ὢν τῆς C
 αὐτῆς ἐκκλησίας, ὃς καὶ ἐν μεγάλῳ σαββάτῳ τετραπόδιον τοῦ με-
 γάλου Κοσμῆ ἀνεπλήρωσεν, ἐν τῇ τραπέζῃ τῷ βασιλεῖ συνεσιτώ-

ad Topos (quos vocant) aedificavit, inque illa virorum eunuchorum mo-
 nasterium constituit; quo etiam S. Lazari corpus eiusque sororis Magda-
 lae corpus translatum deposuit. dum vero classarii istiusmodi operi-
 bus tempus distrahant, Tauromenium in Sicilia ab Afris capitur ingens-
 que Romanorum clades agitur. Lemno quoque potiti Agareni magnam
 captivorum multitudinem abducunt.

19. Cum imperator die mediae pentecostes solenni pompa ad S.
 Mecium processisset, iamque introgressus ad sanctas prope ianuas ac
 sacrarium venisset, exsilienis quis ex ambone robustum crassumque fustem
 in eius caput impexit. ac sane mox sustulisset, nisi quadam dei provi-
 dentia fustis summitas multifido pendenti candelabro illisa impetum tan-
 tisper remisisset. cruore ex imperatoris capite largiter defluente turbati
 proceres alii alio diffugerunt. Alexander eius frater aegrotationem causa-
 tus pompae non interfuit, ex quo eiuscemodi in fratrem insidiarum auctor
 prope inauduit. apprehensus igitur percussor, multisque tormentis sub-
 actus, cum nullum coniurationis socium nosse se profiteretur, ad extremum
 manibus pedibusque praecisis ad Circi metam combustus est. post breve
 aeternum tempus Marcus sapientissimus monachus, eius ecclesiae oeconomus,
 qui magni Cosmae Tetradium hymnum magni Sabbati absolvit, cum impe-

μενος ελπίζει τούτω μὴ τὴν τοιαύτην ἐκκοπήναι προέλευσιν. τοῦ δὲ βασιλέως ἀπανηνομένου ὁ Μάρκος ἔφη “μὴ ὀργίζον μηδὲ χαλέπαινε, ὦ βασιλεῦ, ἐπεὶ προγεγραμμένον ἦν παρὰ τοῦ προφήτου Δαβὶδ τοῦτό σε καθυποστῆναι· προείρηκε γὰρ τοῦτο, λέγων ‘ὅσα ἐπονηρέυσαιτο ὁ ἐχθρὸς ἐν τῷ ἁγίῳ σου, καὶ ἐκαυχῆσαιτο οἱ 5 μισοῦντές σε ἐν μέσῳ ἑορτῆς σου.’ δεῖ οὖν σε, δέσποτα, ἀπὸ τοῦ νῦν ἕτη δέκα τὴν βασιλείαν κατασχεῖν.” ὁ καὶ γέγονεν· μετὰ γὰρ

D τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν δέκα ἐνιαυτῶν, τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἐν ἧ καὶ ἐπλήρη, τετελεύτηκεν.

20. Ἦν δὲ Ζωὴ ἡ τετάρτη γυνὴ τοῦ βασιλέως ἐν τῷ πα 10 λατίῳ μετὰ τοῦ βασιλέως ἀστεφής. τῶν δὲ Βουλγαρικῶν ἐφόδων Ῥωμαίους ἐπιτριβόντων, οἱ ἐξ Ἄγαρ μαθόντες τοῦτο στόλος ἐξήρσαν ναύμαχος, ἐπιστήσαντες στρατηγὸν Τριπολίτην Ἀτόντα, Ἀτάλον μὲν ἔξωρημένον τῆς πόλεως, τῆς δὲ Χριστιανῶν εὐσεβείας ἀποστῆσαντα. καὶ Τρίπολις μὲν ἀνόμασται ἢ κατὰ Φοινίκην 15 τρισὶ διαιρεθεῖσα ταῖς γενεαῖς ἐξ Ἀραδίων καὶ Τυρίων καὶ Σιδονίων ἀποίκων. τοῦ δὲ βασιλέως ἐξεληθόντος ἐν τῷ τοῦ Βουτίου

P 226 ἐμπορίῳ πρὸς τὸ τὴν μονὴν ἐγκαινίσαι τοῦ πρωτοβεστιαρίου αὐτοῦ Χριστοφόρου, ἡ ἀγγελία αὕτη κατέλαβεν ὡς Τριπολίτης μετὰ στόλου τῶν Σαρακηνῶν κατὰ Κωνσταντινουπόλεως ἀνέρχεται. 20 ἀποστέλλει οὖν ὁ βασιλεὺς τὸν Εὐστάθιον τὸν τηλικαῦτα δρογγάριον μετὰ στόλου κατὰ τοῦ Τριπολίτου· ὃς μὴ δυνηθεὶς ἀντιτάξα-

15 ἀποστάντα? an ἀποστατήσαντα?

Ἀραδίων margo.

16 ἐκ Σαραδίων P, ἐξ

ratore mensae assidens rogabat ne eiusmodi processus ac pompa ab eo abrogaretur. quo abnuente, ait Marcus “ne irascaris aut iniquus feras, imperator. etenim id olim tibi eventurum vaticinatus erat David propheta. praedixit enim ille (Psalm. 73 3), quanta malignatus est inimicus in sancto meo! et gloriati sunt qui oderunt te in medio solemnitatis tuae. itaque oportet te alios exinde annos decem imperare.” quod et contigit. post decem enim annos, ipsa die qua vulnus acceperat, vivis exemptus est.

20. Porro Zoe quarta Leonis uxor in palatio cum eo versabatur, haud dum nuptialibus corollis donata. cum vero Bulgari incursionibus rem Romanam attererent, Agareni occasionem nacti classem navalesque copias miserunt, Leone Tripolita classario duce, Attalea urbe oriundo, sed qui Christianam eivaverat pietatem. appellata autem est Phoeniciae Tripolis, quod tribus nationibus, Sardiis scilicet Tyriis ac Sidenis colonis, divisa sit. egresso itaque imperatore ad Butii emporium caeceniorum causa monasterii a Christophoro protovestiario extracti, nuntius venit Tripolitam cum hostili Saracenorū classe Cpolim potere. mittit ergo imperator Eustathium rei tunc navalis drungarium cum classe adversus Tripolitam, qui pugnae cum illo impar vacuus rediit. eam inase-

σθαι τούτω ἀντιστράφη κενός. κατόπιν δὲ αὐτοῦ ὁ Τριπολίτης
 ἰδὼν ἐντὸς Ἀβύδου εἰσελήλυθεν καὶ μέχρι Παρίου κατέλαβεν.
 τούτο τῷ βασιλεῖ ἀγγελθὲν εἰς μεγάλην αὐτὸν ἀδυσμίαν καὶ ἀμη-
 χασίαν περιέσκησεν. Ἡμερίῳ οὖν πρωτασηκρητῆτι τὴν ναυτικὴν **B**
 5 δύναμιν ἐγγχειρίσας κατὰ τοῦ Τριπολίτου ἀπέστειλεν· ὃς Ἀβυδὸν
 διελθὼν τὴν καθ' Ἑλλήσποντον, ἣν Μιλησίων κατώκισαν ἄποι-
 κες, Ἑλλήσποντον τὸν ἀπὸ Ἑλλης τῆς Φορξίου ἀδελφῆς τῷ ἐκείσε
 πέλαιγε ῥιφείσης οὕτως ἀγορευόμενον, καὶ Αἰγαῖον πέλαγος, ὃ
 τὴν κλῆσιν ἀπέληφεν ἀπὸ τῆς τῶν ὑδάτων φορᾶς αἰσοῦσης κατὰ
 10 τρέπον αἰγός, ἐξῆς δὲ προσωρικῶς Στροβήλῳ τῇ κατὰ Κιβύρραν
 (καὶ Στρόβηλος μὲν ἀπὸ τῆς τοπικῆς θέσεως, Κιβύρρα δὲ ἀπὸ
 Κιβύρρον ἀδελφοῦ Μυρσοῦ τε καὶ Κιδράμου) καὶ Λαμψάκῳ,
 ἀπὸ φωτὸς λάμπειως ὠνομασμένη, ὅπερ νυκτὶ Φωκαίων θεμε-
 λιώντων ταύτην εὐξαμένον θεόθεν ἐπέλαμψεν, καὶ ἡ τῶν θεμε- **C**
 15 λίων βάσις καλῶς κεκραταίωτο, μετὰ ταῦτα τῇ Ἰμβρῳ διεληλυ-
 θῶς, ἧτις ἀπὸ Ἰμβρου κέκληται νιοῦ Ἄνθου, οὗ γενέτης Στάφυλος
 Διονύσου φιλιτατος ἕγγονος, Σαμοθράκην δὲ διαβὰς καὶ τῇ Θάσῳ
 προσπελάσας, ἣν Χρυσῆν οἱ πρὶν διεφημίζοντο, Σαμοθράκην δὲ ἐν
 20 Θράκῃ χερσόνησον τὴν πρότερον Θηριοῦσαν διὰ τὸ θηρίων πεπιη-
 ρῶσθαι, ἱερὰν Νυμφῶν οὔσαν, μετέπειτα τοῦ ῥοῦ συρραγέντος εἰς
 νῆσον συστῆναι καὶ ὑπὸ Σαμίων μετοίκων ἐν κατασχέσει γενέσθαι
 καὶ Σαμοθράκην κληθῆναι, τοὺς πολεμίους κατέλαβεν. πλὴν οὐδέ **D**

13 Θεσίον P

catus Tripolita intra Abydum penetravit ac usque Parium venit. huius
 rei nuntius gravem imperatori maerorem ac consilii inopiam attulit. ita-
 que Hemerio a secretis primario classem adversus Tripolitam ducendam
 committit. is Abydum praetervectus (quae est in Hellesponto, quam
 Milesii coloni civitatem condiderunt. Hellespontus ab Hella Phrivi so-
 roris illic pelago mersa sic appellatus) Aegaeoque mari emenso (dictum
 hoc ab aquarum quasi caprarum more salientium inaequalitate), ac cum
 iam ad Strobelum appulisset, quae est ad Cibyrrham (ac Strobelus qui-
 dem sic dicta a loci situ, Cibyrrha vero a Cibyrrho fratre Marsi et Ci-
 dram), atque Lampasacum transisset (sic illa appellata a luce, quae noctu
 Phocensibus fundamenta iacentibus votaue concipientibus caelitus af-
 falsit; quo auspicio iacta civitatis fundamenta firma steterunt). postea
 Imbro superata (sic illa appellata est ab Imbro Anthi filio, cuius pater
 Staphylus Dionysii nepos carissimus) itemque Samothrace, ac cum Thaso
 iam immineret (quam antiqui Aureae titulo atque nomine insigniebant:
 Samothracem vero in Thracia olim *θηριοῦσαν*, quasi bestiis abundan-
 tem iisque plenam, Nymphis sacram, peninsula cum esset, fluxus postea
 allisione in insulam coaluisse dixerunt, ac Samiorum colonorum iuris
 factam Samothraciam nuncupatam esse) hostes assequitur. at neque

πλησιάζει τούτων τῷ στόλῳ τετόλμηκεν. ἀδρόμητος δὲ ὁ Τριπολίτης Θεοῦ τούτου ἀπελαύνοντος ἀντεστράφη, καὶ ἐν Θεσσαλονίκῃ, καταλαβὼν ταύτην, καὶ Λέοντα τὸν ταύτης στρατηγόν, ᾧ ἦν ἐπώνυμον Κατζιλάκιος, κατασχών, σφαγὴν πολλὴν καὶ χύσιν αἱμάτων ἐργάσατο. 5

21. Ῥοδοφύλης δὲ τις κουβικουλάριος ἔτυχεν ἐν Σικελίᾳ διὰ τινα χρεῖαν ἀποσταλεῖς, χρυσίον λίτρας ἐπιπερόμενος ἐατόν· νόσω δὲ περιπεσὼν ἐν Θεσσαλονίκῃ εἰσηλθεν ὥστε λούσασθαι P 227 καὶ ἀπολαῦσαι ἀνάσεως. τούτου ὁ Τριπολίτης κατασχών, καὶ μαθὼν ὡς χρυσίον ἐπιφέρεται, πολλὰ βασανίσας ἀπέκτεινεν μηδὲν 10 ἔχειν διατεινόμενον· ἔτυχεν γὰρ τοῦτο ἐν τῇ ὁδῷ ἀπολιπών, ὅπερ Συμεὼν ἀσηκρητῆς διερχόμενος ἀνέλετο, ὃς μετὰ ταῦτα πατριῶς καὶ πρωτασηκρητῆς γέγενετο. τοῦ δὲ Τριπολίτου καταστρέφει τὴν πόλιν βουληθέντος, ὅλοϊ αὐτῷ Συμεὼν χρυσίον λαβεῖν καὶ τῆς καταστροφῆς ἀποσχέσθαι· ὃ καὶ γέγονεν. ὀπισθρόμητος πάλιν 15 ὁ τῶν Σαρακηνῶν στόλος ἀπῆει. ὁ δὲ Ἡμέριος ταῦτα διεγνωκὼς πρὸς τὴν κατ' αὐτῶν διανίσταται διώξιν. οἱ δὲ τῇ Κρήτῃ προσβάλλουσι, καὶ τοῖς ἐν αὐτῇ ἀπόμοιραν τῆς λείας ἀπένειμαν, κἀκεῖ- B 228 θεν τῇ πατρίδι παλινοστήσαντες ἀπρακτεῖν κατὰ Ἀἴμμον ἕωσον τὸν Ἡμέριον. 20

22. Ὁ δὲ βασιλεὺς εἶχε τῶν Ἀνατολικῶν ὑποστράτηγον Εὐστάθιον πατριῶν, ὃς ἐκ τῆς καλλίστης καὶ ἀγαθῆς γενεᾶς τῶν Ἀργυρῶν ἐκπεφώνηται· ὃς τοῖς Ἰσμηλίταις κατεστράτει καὶ ἔτρε-

classem propius adire ausus est. Tripolita vero ipse a se, dei impulsu ac nutu, reflectit iter; veniensque Thessalonicam, et comprehenso qui illi praetoris iure praeerat, Leone cognomente Cataxiliaco, ingentem stragem ac neces plurimas egit.

21. Quidam vero cubiculariorum, Rhodophylus nomine, ob necessaria quaedam negotia in Siciliam missus erat, centum auri libras ferens; atque in itinere morbo correptus, levandae causa aegritudinis lavandique ac vires reficiendi Thessalonicam ingressus erat. cepit hunc Tripolita, cum auri vim ferre intelligens, multisque tormentis subactum peremit, cum ille nihil se habere assereret. reliquerat enim in via, ac Symeon a secretis illac transiens sustulerat. hic postea patricius ac eorum qui a secretis primus factus est. Tripolita urbem evertere cogitabat, cum eum Symeon monet atque hortatur ut auri summam tollat et ab evertenda urbe abstineat; quod et factum est. recedit itaque iterum Thessalonica Saracenorum classis. Homerius hostium recessu cognito ad eos insequendos sese accingit. ad Cretam vero appulsi, spoliiorumque parte Cretensibus data, domum incolumes redeunt, relicto in Lemno insula otium terente nulloque bellico facinore Hemerio.

22. Habebat Leo Asiani exercitus legatum Eustathium patricium, ex praestantissima optimaque Argyrorum familia ortum. hic adversus Ismaelitas depugnans eos in fugam vertebat, neque id semel sed et cre-

πεν οὐκ ἔπαυε ἀλλὰ καὶ πολλάκις, ῥώμῃ καὶ ἰσχύϊ καὶ συνήσει καὶ
 ἀνδρίᾳ καὶ φρονήσει καὶ σωφροσύνῃ καὶ δικαιοσύνῃ τετιμημένος
 καὶ ἐπιλημμένος, ἔχων καὶ Ἀνδρόνικον τὸν ἐκ τοῦ Δουκός. Ἐθ-
 σιάδιον Ἀργυρὸν οἱ Ἀγαρηνοὶ ἐδεδίεσαν, ὡς τὸ τούτου ὄνομα ἐκ-
 5 πλῆξαν καὶ φόβον αὐτοῖς λέγεσθαι. Σαμωνᾶς δὲ προφασισάμενος C
 ἐν τῇ μονῇ αὐτοῦ, ἣ ἐπώνυμον τὰ Σπειρά, ἐξελθεῖν, ἐν τῷ Δα-
 ματρὸν οὔσαν, φηγὴ ἐχρήσατο ἕμα χρήμασι καὶ ἵπποις αὐτοῦ, τοὺς
 δημοσίους ἵππους τοὺς ἐν ἐκάστη ἀλλαγῇ ἀγκυλοκοπῶν. ἀποστέλλ-
 ει οὖν ὁ βασιλεὺς ὑπισθεν αὐτοῦ διῶξαι αὐτὸν Βασίλειον ἐται-
 10 ρεύσασθαι τὸν Κυματερὸν καὶ τὸν Κορηνίτην τὸν Γεώργιον. ἐπεὶ δὲ
 τὸν Ἄλυν ὁ Σαμωνᾶς ἐμελλεν περᾶν, κατέλαβεν αὐτὸν ὁ Νικηφό-
 ρος ὁροφυλάκιος ὁ Καλλωνῆς καὶ κατέσχευεν. ὁ δὲ πολλὰ ἰκέτευεν
 καὶ ὑπισχεῖτο δίδόναι. ὡς δὲ οὐκ ἔπειθεν, εἰς τὸν ἐν τῷ Σιριχῷ D
 καταφεύγει σταυρόν, εὐχῆς δῆθεν χάριν ἐληλυθέναι προφασισά-
 15 μενος. καταλαβὼν οὖν ὁ Κωνσταντῖνος ὁ τοῦ Ἀνδρόνικου ὁ Δουκός
 τῶς καὶ τοῦτον ἀναλαβὼν ἐν τῇ πόλει ὑπέστρεψεν. προσέταξεν
 δὲ ὁ βασιλεὺς αὐτὸν μὲν ἐν τῇ τοῦ Καίσαρος Βάρδα οἰκίᾳ φυλάτ-
 τισθαι. ἠρώτησεν δὲ Κωνσταντῖνον εἰ ἀληθῶς ἐν Συρίᾳ φεύγων
 ἐτόγγαυεν· καὶ μαθὼν τοῦτο ἀληθῆς εἶναι, παρηγγεῖλε Κωνσταν-
 20 τῖνῳ μὴ τοῦτο εἰπεῖν ἐνώπιον τῆς συγκλήτου ἐρωτωμένῳ, ἀλλ' ὅτι
 ἐν τῷ Σιριχῷ χάριν εὐχῆς παρεγένετο· ἤθελε γὰρ ὁ βασιλεὺς συ- P 228
 γνώμης τυχεῖν τὸν Σαμωνᾶν. καὶ προσκαλεσάμενος τὴν σύγκλη-
 τον καὶ εἰς τὸ μέσον παραγαγὼν τὸν Κωνσταντῖνον οὕτως ἠρώτη-

5 leg. γενέσθαι Combef.

brins, vir scilicet robore, fortitudine, intelligentiae vi, animi virtute,
 prudentia, castitate, iustitia eximie ornatus, secum etiam nactus Andro-
 nicum ducis filium. formidolosus Agarenis Eustathius Argyrus erat, ita
 ut vel eius auditum nomen terrorem illis pavoremque iniiceret. Samonas
 autem simulans se ad monasterium suum, cui nomen Spira, ad Dama-
 trym situm exire, fugam arripuit, exportatis secum pecuniis equisque
 suis advectis, cursus publici equis per singulas stationes poplitam nervis
 succisis. mittit itaque Leo, qui eum insequantur, Basilium Camaterem
 heteriarcham et Georgium Crenitam. Samonam porro Halym fluvium
 traicere parantem Nicephorus Drungarius Callonas comprehendit tennit-
 que. rogabat ille etiam atque etiam dimitti, inque eam rem munera pro-
 mittebat. ubi autem non obtinet, ad crucem Sirichanam confugit, quasi
 voti causa se venisse praetexens. verum Constantinus Andronici Ducis
 filius comprehendens eum secum in urbem reduxit. Leo in Bardae Cae-
 saris domo eum asservari iussit; quaeritque ex Constantino num is vere
 in Syriam fugeret. ubi autem sic se rem habere vere comperit, iubet
 Constantino uti haec coram senatu dissimulet et eum Siricham voti
 causa dicat prorectum esse. volebat enim imperator quicquid noxae
 erat Samonae indulgeri. convocato itaque senatu, et Constantino in me-

Theopanis contin.

σεν. "πρὸς τοῦ θεοῦ καὶ τῆς ἐμῆς κεφαλῆς, ἔφραγεν ἐν Συρίᾳ ὁ Σαμωνᾶς; καὶ ἢ οὐ;" ὁ δὲ τοὺς δοκούς εὐλαβηθεὶς (εἶπεν γὰρ πρότερον μὴ ὑρκιζόμενος, ἀλλ' οὕτως ἀπλῶς ἐρωτώμενος, μὴ τὸ ὄν ἔξειπεν) ὡμολόγησε πάντων ἐνώπιον ὅτι εἰς Συρίαν ἔφραγεν. μετ' ὀργῆς δὲ τοῦτον τοῦ βασιλέως ἀποπεμφθεὶς, ἐποίησε Σα-5
 B νος, καὶ μετὰ ταῦτα τῆς βασιλικῆς ὕψεως καὶ ὁμίλιας κατηξιώθη.

23. Ἐγέννησε δὲ Ἀέων Κωνσταντιῖνον υἱὸν ἀπὸ Ζωῆς τῆς τετάρτης αὐτοῦ γαμετῆς, οὗ ἐν τῇ γεννήσει ἐφάνη κομήτης ἀστήρ, τὰς ἀκτῖνας ἐπ' ἀνατολὰς ἀφίεις καὶ ἐν ἡμέραις καὶ νυξὶ φαινόμε-10
 νος τεσσαράκοντα. ὃς ἐβυπτίσθη ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ, ὑπὸ Νικολάου πατριάρχου ἐν τῇ ἁγίᾳ τῶν φώτων ἡμέρᾳ, ἀναδέξαμ-
 των αὐτὸν ἀπὸ τοῦ ἁγίου βυπτίσματος Ἀλεξάνδρου τοῦ ἀνταδελ-
 φου τοῦ βασιλέως καὶ Σαμωνᾶ πατρικίου καὶ τῶν ἐν τέλει ἀπάν-
 των. γέγονε τότε καὶ ἡ Κύφη γηροκομεῖον, τῶν ἐκεῖσε ἐταιριδίων 15
 C ἐκδιωχθέντων. εὐλογήθη δὲ Ἀέων ὁ βασιλεὺς μετὰ Ζωῆς ὑπὸ
 Θωμᾶ πρεσβυτέρου, ὅστις καὶ καθηρέθη· καὶ βασιλεύσαν αὐτὴν
 ἀνηγόρευσεν. διὰ ταύτην οὖν αἰτίαν ὁ πατριάρχης τὸν βασιλεῦ
 εἰς τὴν ἐκκλησίαν εἰσέρχασθαι διεκώλυσεν, ὅθεν διὰ τοῦ δεξιοῦ
 μέρους διήρχετο εἰς τὸ μητατόριον. 20

24. Προεβλήθη δὲ Σαμωνᾶς παραχοιμώμενος διὰ τὸ
 σονεργὸς καθιστάναι τῷ βασιλεῖ πρὸς παρανομίαν καὶ κακίαν

dium adducto, in hunc modum percontatus est "per deum et caput meum, fugiebat Samonas in Syriam, necne?" Constantinus iurisiurandi motus religione (prius enim nulla adiuratione, sed simpliciter interrogatus, se non evulgaturum pollicitus erat) in omnium consensu Samonam in Syriam fugam arripuisse profitetur. quamobrem illo cum ira reiecto, Samonam imperator aula exclusum menses quattuor in Bardae Caesaris domo detinet; quibus decursis, ut imperatoris aspectu frueretur ac alloquio consecutus est.

23. Sustulit vero Leo ex Zoe quarta uxore sua filium Constantinum; in cuius ortu cometes apparuit, radios versus Orientem eiacularans, diesque quadraginta ac noctes laxit. infantem baptizavit Nicolaus patriarcha in magna ecclesia die sacro luminum (i. e. Epiphaniarum), susceptoribus ex sacro fonte Alexandro imperatoris germano et Samona patricio cunctisque proceribus. eodem tempore exstructa est et sanam invalidorum domus, quam Cupham dicunt, inde expulsis meretricibus. benedictionem sacro nuptiarum ritu cum Zoe uxore consecutus Leo a Thoma presbytero, qui ea ex causa officio motus est; quam etiam Leo Augustam proclamavit. ∞ facinore patriarcha ecclesiae ingressu Leoni interdixit; quamobrem is a dextra parte transiens ad Metatorium sese recipiebat.

24. Samonas accubitor praeficitur, quod ad omnino facinus et mali-
 tiam imperatori adiutor esset; coeperuntque ambo moliri adversus eccle-

ἄπασαν. καὶ κατὰ τῆς ἐκκλησίας ἤρξαντο μελετᾶν. προσκαλε-
 σάμενος γὰρ τὸν πατριάρχην Νικόλαον (πρώτη ἦν τοῦ Φεβρουα- **D**
 ρίου μηνός) καὶ πολλὰ λιπαρήσαντες δεχθῆναι, ἐπεὶ πείσαι οὐκ
 ἔδυνάθησαν, ἀπὸ κλητορίου ἀπὸ τοῦ Βουκολέοντος πλοῖφ μικρῶ
 5 ἐμβιβάσαντες ἐν τῇ Ἱερείᾳ διεπέρασαν, ἀφ' ἧς μέχρι Γαλακρηνῶν
 μόλις ἀπῆμι χιόνος ἐπικειμένης πολλῆς. χειροτονεῖται ὁ σύγκελλος
 Ἐὐθύμιος πατριάρχης, ἀνὴρ ἱεροπρεπῆς ἐγκρατῆς τε καὶ θεοσε-
 βῆς, ὃν φασιν ἐκ θείας ἀποκαλύψεως τὴν ἀρχιερωσύνην καταδέ-
 ξασθαι· καὶ γὰρ διενοεῖτο ὁ βασιλεὺς νόμον πονηρὸν ἐκθεῖναι τοῦ
 10 ἔχειν γυναῖκας ἄνδρα τρεῖς καὶ τέσσαρας, πολλῶν λογιωτάτων ἀν- **P 229**
 δρῶν εἰς τοῦτο αὐτῷ συνεργούντων.

25. Τουνῶ δὲ μηνὶ προσεκλήθη Λέων ὁ βασιλεὺς παρὰ
 Κωνσταντίνου τοῦ Λιβός ἐν τῇ μονῇ αὐτοῦ πλησίον τῶν ἁγίων
 ἀποστόλων τοῦ τὰ ἐγκαίνια ἐπιτελέσαι καὶ ἀριστήσαι. καὶ γέγονεν
 15 ἄνεμος ὁ λεγόμενος λίσ, φυσήσας ἕως τρίτου σφοδρῶς, συσσεισας
 καὶ οἰκήματα καὶ ἐκκλησίας, ὥστε πάντας φεύγειν ἐν τύποις ὑπαλ-
 θροικ, λέγοντας συντέλειαν εἶναι κοσμικῆν, εἰ μὴ ἡ τοῦ Θεοῦ φιλ-
 ανθρωπία δι' ὄμβρων ἔστησεν τὴν τοιούτην καταίγδα.

26. Στόλου δὲ τῶν Ἀγαρηνῶν κατὰ Ῥωμαίων ἐξελθόντος, **B**
 20 ὁ βασιλεὺς Ἡμέριον λογοθέτην τοῦ δρόμου τοῦ στόλου παντός
 ἀρχηγὸν προβάλλεται. ἐδέξατο καὶ Ἀνδρόνικος ὁ δοῦξ συνεισελ-
 θεῖν τῷ Ἡμερίῳ καὶ τοὺς Ἀγαρηνοὺς καταπολεμῆσαι. ὁ δὲ Σα-
 μωνῆς ἀδιάλλακτος ἐχθρὸς ὢν Ἀνδρονίκῳ βύθρον αὐτῷ ὑπώρυτ-

20 Ἱμέριον p. 467 b et 560 a.

siam. vocato itaque Nicolao patriarcha prima Februarii, ut reciperetur,
 caixius rogabant. ubi autem eius expugnare animum nequiverant, a con-
 vivio ac epulis ex Bucoleone lintri imponentes in Hieriam traduxerunt;
 unde aegre pedes ad Galacrenos usque praë nivium nimia copia venit.
 ordinatur autem Euthymius syncellus patriarcha, vir venerabilis mode-
 stusque ac religiosus, quem aiunt ex divina revelatione episcopi munus
 suscepisse. etenim cogitabat imperator pessimam legem promulgare, qua
 liceret viro tres quattuorve alias ex aliis uxores habere, cum non dees-
 sent viri eruditissimi, qui in hoc ei consilio adiutores essent.

25. Mense Iunio Constantinus Afer imperatorem invitavit ad mo-
 nasterium suum, quod prope aedem apostolorum condiderat, ad illius
 peragenda encaenia, et ut prandio interesset. ibi subito exortus Afric-
 us, tertioque repetitis vicibus vehementer spirans, multa concussit ae-
 dificia et ecclesias, adeo ut omnes relictis domibus sub diem procederent
 mundi que consummationem adesse dicerent, nisi dei clementia imbrium
 inundatione illum turbinem sedasset.

26. Agarenorum classe adversus Romanos adventante, Leo Heme-
 rium publici cursus logothetam classi universae ducem praeficit. iussus
 et Ἀνδρονίκου Δούξ cum Hemerio navim conscendere adversumque Aga-
 renos fortiter dimicare. Samonas vero quo implacabili in Andronicum

τεν καὶ τοῖς ποσὶ παγίδας ὑπετίθει, δυσμενῶς ἔχων αὐτῷ διὰ τὴν
 ὑπέφθεσιν τῆς φυγῆς· ὑπέβαλε δέ τινα γράφαι λαθραίως Ἀνδρο-
 νίκῳ μὴ ἐν τοῖς πλοίοις εἰσελθεῖν, ὅτι, φησὶν, παραγγέλλει ὁ
 C Ἡμέριος εἰληφεν παρὰ βασιλέως, ὑποβληθέντος παρὰ Σαμωνᾶ,
 κατασχεῖν καὶ τυφλώσαι σε. πολλὰ δὲ τοῦ Ἡμερίου προτροπο- 5
 μένου τὸν Ἀνδρόνικον ἐν τοῖς πλοίοις εἰσελθεῖν τῶν Ἀγαρηνῶν
 ἐπικειμένων, ἀπεικίρησε, μὴ τοῦτο ποιῆσαι καταδεξιμένος.
 Ἡμέριος δὲ μόνος τῇ τοῦ ἄγιου ἀποστόλου Θωμᾶ μήμητι συμβα-
 λῶν πόλεμον μετὰ τῶν Ἀγαρηνῶν μεγάλην νικῆν ἐργάσατο. τοῦτο
 μαθὼν Ἀνδρόνικος, καὶ ἀπογνοὺς, ἅμα συγγενέσι καὶ δούλοις 10
 αὐτοῦ πόλιν κατέσχεν τὴν λεγομένην Καβάλαν, εἰς ἀποστasiaν
 D ὀρητήσας. ὁ δὲ Σαμωνᾶς πύλαι ποτὲ τοιοῦτον ἐπιλαβέσθαι και-
 ροῦ ἐπιθυμῶν πρὸς βουσίλα ἔλεγεν "οὐκ αἶε, δέσποτα, ἔλεγον ὅτι
 ἀντίρτης καὶ ἀποστάτης ἐστὶν ὁ δοῦξ καὶ τῇ βασιλείᾳ σου πολέ- 15
 μιος;" παρυντικά γοῦν ἀπέστειλεν Γρηγορᾶν Ἰβηρίτζην λεγόμε-
 νον, δομέστικον ὄντα τῶν σχολῶν καὶ συμπένθερον Ἀνδρονίκου,
 καταπολεμῆσαι αὐτόν. μαθὼν δὲ τοῦτο Ἀνδρόνικος, καὶ πῶς ὁ
 πατριάρχης Νικόλαος τῆς ἐκκλησίας ἐξεδιώχθη, τοῖς Ἀγαρηνοῖς
 ἐξέφυγεν πανοικί, τρηκαῦτα κατὰ Ῥωμαίων ἐξεληλυθῶσιν· ὃν
 ἀμερμονμνῆς ἐντίμως καὶ μεγαλοπρεπῶς προσεδέξατο. ἔλυπετο 20
 P 230 δὲ ὁ βασιλεὺς διὰ τὸν Ἀνδρόνικον, καὶ ἐβούλετο λόγον αὐτῷ ἐν-
 πόγραφον ἀποστεῖλαι τοῦ πρὸς Ῥωμαίους ἵποστρέψαι. συνειβού-
 λεωσαν δὲ τινες τῷ βασιλεῖ φιλοφρονηθῆναί τινα τῶν τοῦ πραιτω-

erat odio, astu viro foveam fodit ac pedibus laqueos supponit, dire illi
 infensus ob suae fugae negotium. nempe subornavit qui occulte Andro-
 nico scriberet ne in naves intraret: quippe in mandatis accepisse
 Hemerium ab imperatore, Samonae consilio, ut eum caperet atque
 oculis orbaret. Hemerio itaque etiam atque etiam rogante atque hor-
 tante Andronicum ut Agarenis ingruentibus naves intraret, ille resiliere
 ac imperium detrectare. Hemerius ipse solus, qua die solennis S. Tho-
 mae memoria agitur, conserta cum Agarenis manu ingenti victoria poti-
 tur. ut cognovit Andronicus, desperatione actus cum necessariis et fa-
 milia totoque comitatu, occupata urbe sic dicta Cabala rebellavit. porro
 Samonas olim iam istiusmodi occasionem nancisci desiderans, ad impe-
 ratorem "nonne semper, domine, aiebam duces rebellem esse ac defe-
 ctionem moliri tuaeque maiestati fore perduellem?" mox itaque mittit
 imperator Gregoram cognomento Iberitem scholarum domesticum ac An-
 dronici ex uxore affinem, qui eum debellet. Andronicus ubi rescivit ac
 Nicolaum patriarcham ex ecclesia eiectum intellexit, ad Agarenos, qui
 tum adversus Romanos expeditionem susceperant, cum suis omnibus pro-
 fugit. amerumnus virum honorifice ac magnifice accepit. animi anxius
 imperator ob eam Andronici fugam data securitatis fide ad se eum re-
 vocare studebat. quamobrem auctores quidam illi exstiterē, ut Sarace-

ρίου Σαρακηνῶν καὶ ἀποσταλῆναι ἐν Συρίᾳ μετὰ λόγου ἐνπογορά-
 φου. ὃ δὴ καὶ πεποίηκεν, διὰ κενναβύρειως γράψας καὶ βούλλη
 σφραγίσας χρυσῇ καὶ ἔνδον βραχέος φατλίον τράκτου κατακλείσας
 αὐτό. τοῦ δὲ Σαρακηνοῦ ἀπὸ βασιλέως ἐξελθόντος, προσκαλε-
 5 σάμενος τοῦτον ὁ Σαμιωνῆς εἶπεν "οἶδας δ' κατέχεις;" τοῦτο εἰπὼν
 δὴ ὁ ἐκράτει κηρόν, ὡς τῆς Συρίας εἴη ἀπώλεια. δοὺς αὐτῷ χρή-
 ματα παρήγγειλεν τοῦτο εἰς τὰς χεῖρας τοῦ Οὐζῆρ ἐμβαλεῖν. ὁ δὲ B
 ἀπελθὼν τοῦτο πεποίηκεν. ἐκρατήθη δὲ Ἀνδρόνικος καὶ ἐδεσμώθη
 μετὰ πάντων τῶν αὐτοῦ συγγενῶν· καὶ μαθὼν διὰ δόλου τοῦ
 10 Σαμωνῆ ταῦτα γεγονέναι, ἀναγκασθεὶς τὴν ἰδίαν πίστιν αὐτὸς τε
 καὶ οἱ σὺν αὐτῷ ἔξωμόσουντο. Κωνσταντῖνος δὲ ὁ υἱὸς αὐτοῦ,
 εἰδὼς ὡς ἀδύνατόν ἐστιν ἐκεῖθεν ἐξελθεῖν, βουλῇ αὐτοῦ φρηγῆ
 χρησάμενος ἀπὸ Συρίας ἐξῆλθεν, καὶ πρὸς βασιλεῖα ἐπάνεισι σὺν
 τοῖς μετ' αὐτοῦ, ὃν δώροις πλειστοῖς ὁ βασιλεὺς δωπιλευσάμενος
 15 ἰάδε φησὶ πρὸς αὐτόν, στὰς ἐν τῇ πρὸς ἀνατολὰς τοῦ κυρίου καὶ
 σωτῆρος ἡμῶν εἰκότι, "μὴ πεπλύνῃσο καθ' ἑαυτὸν τῷ παρὰ πολ-
 λοῖς εἶναι ἀδόμιμον Κωνσταντῖνον βασιλευσόοντα Ῥωμαίων. δμνμὶ C
 σοι εἰς τὴν παντέφορον δίκην καὶ εἰς τὴν τοῦ κυρίου ἡμῶν εἰκόνα
 ὅτι οὐκ ἔστι σὺν τῷ βασιλείῳ διὰ τὸ κατονομασθῆναι σε Κωνσταν-
 20 τῖνον, ἀλλὰ τῷ φιλιτάτῳ μου νῆψ' θιέθεν διὰ προγόνων δεδώρηται,
 καθὼς παρὰ πολλῶν ἁγίων ἀνδρῶν πεπληροφόρημυι. εἰ γὰρ
 πευραθείης τοῦτον διαχειρίσασθαι, τῇ πόλῃ ταύτῃ ἢ κεφαλῇ σου
 σώματος ἐκτὸς εἰσιλεύσεται." ὃ καὶ γέγονεν· μετὰ γὰρ τὸ ἄραι

7 Οὐζῆρ?

16 τὸ P

notum quendam ex praetorio sibi conciliaret, quem cum subscripto ve-
 niae libello in Syriam mitteret. hunc ergo paravit imperator, scribens-
 que cinnabari ac regia bulla consignans intra brevem cereum fustum li-
 teras includit. Saracenum ab imperatore discedentem advocans Samonas,
 "scis" inquit "quid feras? is quem tenes, cereus Syriae pernicies est."
 numerata itaque pecunia Useri in manus tradere iussit. profectus ita-
 que Saracenus, quod inissus erat, fecit. captus vero Andronicus, ac cum
 necessariis omnibus in vincula coniectus. cumque haec Samonae dolo
 in se gesta comperisset, necessitate adactus cum ipse tum alii fidem
 eurarunt. eius autem filius Constantinus, cum sciret fieri non posse ut
 inde liber exiret, patris consilio fuga usus Syria relicta ad imperatorem
 cum sociis reversus est. hunc imperator donis plurimis munifice acce-
 pit, stans ad domini ac salvatoris nostri imaginem ad Orientem posi-
 tam, in haec verba affatus est. "ne te seducat quod vulgo iactant, fore
 Constantinum imperatorem Romanorum, iaru enim per inspectricem
 omnium iustitiam et per domini ausr̄i hic positam figuram, nihil imperi-
 um ad te attinere ego quod Constantinus audias, sed filio meo dulcissi-
 mo divitiis a maioribus donatum esse, quod ego viris sanctis non pau-
 cis vaticinantibus ita fore exploratum habeo. si enim huic mortem ma-
 chinatus fueris, per hanc portam corpus truncum capite inferetur." quod

τεν καὶ τοῖς ποσὶ παγίδας ὑπετίθει, δυσμενῶς ἔχων αὐτῷ διὰ τὴν
 ὑπέρθεσιν τῆς φυγῆς· ὑπέβουλε δὲ τινα γράψαι λαθροῦτως Ἀνδρο-
 νίκῳ μὴ ἐν τοῖς πλοίοις εἰσελθεῖν, ὅτι, φησὶν, παραγγελίας ὁ
 C Ἡμέριος εἴληφεν παρὰ βασιλέως, ὑποβληθέντος παρὰ Σαμωνᾶ,
 κατασχεῖν καὶ τυφλῶσαι σε. πολλὰ δὲ τοῦ Ἡμερίου προτρεπο- 5
 μένου τὸν Ἀνδρόνικον ἐν τοῖς πλοίοις εἰσελθεῖν τῶν Ἀγαρηνῶν
 ἐπικειμένων, ἀπεικίρησε, μὴ τοῦτο ποιῆσαι καταδεξάμενος.
 Ἡμέριος δὲ μόνος τῇ τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Θωμᾶ μνήμῃ συμβα-
 λῶν πόλεμον μετὰ τῶν Ἀγαρηνῶν μεγάλῃ νίκῃ ἐργάσατο. τοῦτο
 μαθὼν Ἀνδρόνικος, καὶ ἀπογνοῦς, ἅμα συγγενεῖσι καὶ δούλοις 10
 αὐτοῦ πόλιν κατέσχεν τὴν λεγομένην Καβάλαν, εἰς ἀποστασίαν
 D ὀρηγίας. ὁ δὲ Σαμωνᾶς πύλαι ποτὲ τοιοῦτον ἐπιλαβεῖσθαι και-
 ροῦ ἐπιθυμῶν πρὸς βασιλέα ἔλεγεν "οὐκ αἶε, δέσποτα, ἔλεγον ὅτι
 ἀντάρτης καὶ ἀποστάτης ἐστὶν ὁ δοῦξ καὶ τῇ βασιλείᾳ σου πολέ-
 μιος;" παρυντικά γοῦν ἀπέστειλεν Γρηγορᾶν Ἰβηρίτζην λεγόμε- 15
 νον, δομέστικόν ὄντα τῶν σχολῶν καὶ συμπένθερον Ἀνδρονίκου,
 καταπολεμῆσαι αὐτόν. μαθὼν δὲ τοῦτο Ἀνδρόνικος, καὶ πῶς ὁ
 πατριάρχης Νικόλαος τῆς ἐκκλησίας ἐξεδιώχθη, τοῖς Ἀγαρηνοῖς
 ἐξέφυγεν πανοικί, τηρικαῦτα κατὰ Ῥωμαίων ἐξεληλυθόν· ὃν
 ἀμερμουμνῆς ἐντίμως καὶ μεγαλοπρεπῶς προσεδέξατο. ἔλπειτο 20
 P 230 δὲ ὁ βασιλεὺς διὰ τὸν Ἀνδρόνικον, καὶ ἐβούλετο λόγον αὐτῷ ἐν-
 πόγραφον ἀποστεῖλαι τοῦ πρὸς Ῥωμαίους ὑποστρέφαι. συνειβοῦ-
 λευσαν δὲ τινες τῷ βασιλεῖ φιλοφρονηθῆναί τινα τῶν τοῦ πραιτω-

erat odio, astu viro foveam fodit ac pedibus laqueos supponit, dire illi
 infensus ob suae fugae negotium. nempe subornavit qui occulte Andro-
 nico scriberet ne in naves intraret: quippe in mandatis accepisse
 Hemerium ab imperatore, Samonae consilio, ut eum caperet atque
 oculis orbaret. Hemerio itaque etiam atque etiam rogante atque hor-
 tante Andronicum ut Agarenis ingruentibus naves intraret, ille resiliere
 ac imperium detrectare. Hemerius ipse solus, qua die solennis S. Tho-
 mae memoria agitur, conserta cum Agarenis manu ingenti victoria poti-
 tur. ut cognovit Andronicus, desperatione actus cum necessariis et fa-
 milia totoque comitatu, occupata urbe sic dicta Cabala rebellavit. porro
 Samonas olim iam istiusmodi occasionem nancisci desiderans, ad impe-
 ratorem "nonne semper, domine, aiebam ducem rebellem esse ac defe-
 ctionem moliri tuaeque maiestati fore perduellem?" mox itaque mittit
 imperator Gregoram cognomento Iberitem scholarum domesticum ac An-
 dronici ex uxore affinem, qui eum debellet. Andronicus ubi rescivit ac
 Nicolaum patriarcham ex ecclesia eiectum intellexit, ad Agarenos, qui
 tum adversus Romanos expeditionem susceperant, cum suis omnibus pro-
 fugit. amermumnes virum honorifice ac magnifice accepit. animi anxius
 imperator ob eam Andronici fugam data securitatis fide ad se eum re-
 vocare studebat. quamobrem auctores quidam illi exstitere, ut Sarace-

ρίου Σαρακηνῶν καὶ ἀποσταλῆναι ἐν Συρίᾳ μετὰ λόγου ἐνπογράφου. ὃ δὴ καὶ πεποιήκεν, διὰ κίναβάρειως γράψας καὶ βούλλη σφραγίσας χρυσῇ καὶ ἔνδον βραχέος φατλίον τράκτου κατακλείσας αὐτό. τοῦ δὲ Σαρακηνοῦ ἀπὸ βασιλέως ἐξελθόντος, προσκαλεσάμενος τοῦτον ὁ Σαμωνῆς εἶπεν "οἶδας δὲ κατέχεις;" τοῦτο εἰπὼν δὴ ὁ ἐκράτει κηρὸν, ὡς τῆς Συρίας εἶη ἀπώλει. δοὺς αὐτῷ χρήματα παρήγγειλεν τοῦτο εἰς τὰς χεῖρας τοῦ Οὐζῆρ ἐμβαλεῖν. ὃ δὲ Β ἀπελθὼν τοῦτο πεποιήκεν. ἐκρατήθη δὲ Ἀνδρόνικος καὶ ἐδεσμήθη μετὰ πάντων τῶν αὐτοῦ συγγενῶν· καὶ μαθὼν διὰ δόλου τοῦ

10 Σαμωνᾶ ταῦτα γεγονέναι, ἀναγκασθεὶς τὴν ἰδίαν πίστιν αὐτὸς τε καὶ οἱ σὺν αὐτῷ ἔξωμόσουντο. Κωνσταντῖνος δὲ ὁ υἱὸς αὐτοῦ, εἰδὼς ὡς ἀδύνατόν ἐστιν ἐκεῖθεν ἐξελθεῖν, βουλῇ αὐτοῦ φηγῆ

15 τάδε φησὶ πρὸς αὐτόν, στὰς ἐν τῇ πρὸς ἀνατολὰς τοῦ κυρίου καὶ σωτήρος ἡμῶν εἰκότι, "μὴ πεπλάνησο καθ' ἑαυτὸν τῷ παρὰ πολλοῖς εἶναι ἀδόκονον Κωνσταντῖνον βασιλεύσοντα Ῥωμαίων. ἔμνημι

20 σοι εἰς τὴν παντέφορον δίκην καὶ εἰς τὴν τοῦ κυρίου ἡμῶν εἰκότι ὅτι οὐκ ἔστι σὺν τῷ βασιλείῳ διὰ τὸ κατονομασθῆναι σε Κωνσταντῖνον, ἀλλὰ τῷ φιλιτάτῳ μου νῦν θεόθεν διὰ προγόνων δεδωρηται, καθὼς παρὰ πολλῶν ἁγίων ἀνδρῶν πεπληροφόρημαι. εἰ γὰρ

25 περὶ αὐτοῦ τοῦτον διαχειρίσασθαι, τῇ πύλῃ ταύτῃ ἢ κεφαλῇ σου σώματος ἐκτὸς εἰσελεύσεται." ὃ καὶ γέγονεν· μετὰ γὰρ τὸ ἄραι

7 Οὐζῆρ?

16 τὸ P

uerum quendam ex praetorio sibi concillaret, quem cum subscripto veniae libello in Syria mitteret. hunc ergo paravit imperator, scribensque cinabari ac regia bulla consignans intra brevem cereum fustum literas inclusit. Saracenum ab imperatore discedentem advocans Samonas, "scis" inquit "quid feras? is quem tenes, cereus Syriae pernicies est." numerata itaque pecunia Useri in manus tradere iussit. profectus itaque Saracenus, quod iussus erat, fecit. captus vero Andronicus, ac cum necessariis omnibus in vincula coniectus. cumque haec Samonae dolo in se gesta comperisset, necessitate adactus cum ipse tum alii fidem eurarunt. eius autem filius Constantinus, cum sciret fieri non posse ut inde liber exiret, patris consilio fuga usus Syria relicta ad imperatorem cum sociis reversus est. hunc imperator donis plurimis munifice acceptum, stans ad domini ac salvatoris nostri imaginem ad Orientem positam, in haec verba affatus est. "ne te seducat quod vulgo iactant, fore Constantinum imperatorem Romanorum, iaru enim per inspectricem omnium iustitiam et per domini nostri hic positam figuram, nihil imperium ad te attinere ego quod Constantinus audias, sed filio meo dulcissimum divitiarum maiorem donatum esse, quod ego viris sanctis non paucis vaticinantibus ita fore exploratum habeo. si enim huic mortem machinatus fueris, per hanc portam corpus truncum capite inferetur." quod

αὐτὸν τυραννικῶς χεῖρας ἢ κεφαλὴ αὐτοῦ αἵματι καὶ λύθρῳ καὶ κόνει ἀμυρωθεῖσα διὰ τῶν αὐτῶν πυλῶν εἰσελήλυθεν.

D 27. Ὁ δὲ βασιλεὺς διεδέξατο τὸν Εὐστάθιον ἐπονομαζόμενον Ἀργυρὸν ἀπὸ τοῦ ὄρουγγαράτου τῆς βίβλης δι' ὑπόνοιάν τινα, καὶ τοῦτον εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ ἀπέστειλεν εἰς τὸ Χαρσιανόν. καθ' ὁδοῦ δὲ εἰς τὸ Ἄραν φάρμακον παρὰ ἀνθρώπου αὐτοῦ λαβὼν τέθνηκεν, καὶ θάπτεται εἰς τὸ Σπυνὴν τοῦ Ἄρα τὴν κορυφήν. εἶθ' οὕτω οἱ υἱοὶ αὐτοῦ Πόθος καὶ Λέων, οἱ τῆ τοῦ μαγλαβίτου ἄξια τετιμημένοι, ἄραντες αὐτὸν θάπτουσι αὐτὸν εἰς τὸ γονικὸν αὐτῶν μοναστήριον τὸ ὄν εἰς τὸ θέμα τοῦ Χαρσιανοῦ τῆς 10 ἁγίας Ἐλιζάβητ, τὸ ἀνιερωθὲν παρὰ Λέοντος τουρμαρχοῦ τοῦ **P 231** πάππου αὐτῶν· ὃς καὶ τὸ ὄνομα τῶν Ἀργυρῶν εἰληφεν, εἴτε διὰ τὸ καθαρὸν καὶ ἁγνὸν τοῦ σώματος, εἴτε διὰ τὸ κάλλος καὶ γενναῖον τῆς ὕψεως, εἴτε διὰ τινα τρόπον τῆς γενεᾶς καὶ ἀνδρίας αὐτοῦ· καὶ γὰρ τοιοῦτος ἦν ὁ ἀνὴρ οἷος ἕτερος ἐπὶ Μιχαὴλ βασι- 15 λέως οὐχ εὐρέθη στρατιώτης, ὡς πολλὰκις τοῖς Ἀγαρηνοῖς τῆς Τεφρικῆς μετὰ τοὺς ἀνθρώπους αὐτοῦ μιγνύμενον εἰς τροπὴν καὶ φροῦδον καὶ ἀπώλειαν παρέχειν, καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ φημιζόμενον καταπήσσειν καὶ τρέμειν.

28. Ἀλλαγίῳ δὲ ἔνεκεν ἀπὸ Ταρσοῦ ἐξῆλθεν ὁ τε Ἀβελ- 20 βάκης ἐκεῖνος καὶ ὁ τοῦ Σαμωνᾶ πατήρ· καὶ τούτους ὁ βασιλεὺς **B** ἐδέξατο, κόσμφ πολλῶ τὴν Μαγναῦραν κατακοσμήσας. ἐκαλλώ-

6 ὁδόν?

et ita contigit: cum enim ille tyrannico more manus lavasset, eius caput cruore et tabo atque pulvere deformatam per has ipsas portas illatum est.

27. Praeterea Leo Eustathium cognomento Argyrum, ob suspicionem quandam ab excubiarum drungarii munere amotum, domum suam ad Charsianum remisit. in via autem ad Aran, accepto ab uno domesticorum veneno, exstinctus est, atque in Spunino, quod ipsius Aran vertex est, sepultus. eius deinde corpus ipsius liberi Potus ac Leo, manglabitarum dignitate fulgentes, sublatum in avito monasterio S. Elisabeth, quod in Charsiani themate est et a Leone tribuno illorum avo extractum erat, condidere. hic Leo Argyrorum (velut Argenteorum dicas) nomen in familiam primus intulit, sive ob corporis puritatem ac castitatem, sive propter vultus decorem ac conspectus ingenuitatem, sive propter aliam quandam eius generis indolis ac fortitudinis modum. eiusmodi enim vir ille fuit, ut Michaele imperatore nemo bellatorum eius virtutem aequaverit, ita sane ut saepius cum vernaculis suis conserta cum Agarenis Tephricensibus manu eos fuderit ac profigarit, ipsamque eius nominis mentionem illi paverent ac extimescerent.

28. Captivus commutandi causa a Tarso venerunt cum Abelbaces ille tum Samonae pater. hos imperator excepit, praemagnifice exornata Magnaura. sed et magnam ecclesiam magnifico prorsus cultu decoravit,

πισιν δὲ καὶ τὴν μεγάλην ἐκκλησίαν παντελῶς, καὶ ὑπέδειξεν ἅπαντα τὰ τίμια σκευή τοῖς Ἀγαρηνοῖς· ὑπερ ἀνάξιον ἦν Χριστιανικῆς καταστάσεως, ἀθεμίτοις καὶ ἄλλοεθνεῖσιν τὰ τῆς τοῦ Θεοῦ λειτουργίας σκευή καταθέσθαι. ὁ δὲ τοῦ Σαμωνᾶ πατὴρ ἠθέλησεν συνεῖναι τῷ εἰῷ· ὁ δὲ οὐ κατεδέξατο τοῦτο, ἀλλὰ μᾶλλον παρήγει εἰς τὰ οἰκεία ὑποστρέφειν καὶ τῆς ἰδίας ἀντέχεσθαι πίστεως. “κἀγὼ δὲ” φησιν, “εἴπερ δυνηθῶ, τάχιον πρὸς σέ ἐπανελύσομαι.”

29. Τῇ δὲ τῆς πεντηκοστῆς ἡμέρᾳ στέφει ὁ Λέων ὁ βασιλεὺς τὸν υἱὸν αὐτοῦ Κωνσταντῖνον διὰ Εὐθύμιου πατριάρχου. ὁ δὲ Σαμωνᾶς Κωνσταντῖνον ἀνθρώπον αὐτοῦ, τὸν πρότερον Βασιλείῳ μεγίστῳ καὶ κανικεῖῳ δουλεύσαντα, τῇ Ἀγούστη ἐπίδωκεν πρὸς τὸ ταύτῃ ὑπηρετεῖσθαι· ὃς τοσοῦτον ἠγαπήθη παρὰ τε τοῦ Λέοντος καὶ τῆς βασιλίσσης αὐτῆς ὥστε καὶ τὸν Σαμωνᾶν 15 διαφρονεῖσθαι αὐτὸν καὶ λοιδορεῖσθαι τοῦτον ὡς τῇ Ἀγούστη στόντα· ὅπερ ὁ βασιλεὺς ἀληθὲς εἶναι ὑπονοήσας, ἀποστελλας ἀπέκρινεν αὐτὸν ἐν τῇ τοῦ ἁγίου Ταρασίου μονῇ, αὐτῷ τῷ Σαμωνᾶ ἐπιτρέψας τοῦτο ποιῆσαι. μετ’ ὀλίγον δὲ βουλόμενος τοῦτον ἀναλαβέσθαι, ἐκλείυσεν τῷ Σαμωνᾶ ἐν τῇ τῶν Σπειρῶν μονῇ 20 τοῦτον ἀπαγαγεῖν. ἐν τῷ Δαματρῷ οὖν ὁ βασιλεὺς ἐξελεθὼν, καὶ ἐν τῇ τοῦ Σαμωνᾶ ἀριστήσαντος μονῇ, εἶδεν Κωνσταντῖνον, καὶ περυσθὸν διεκελεύσατο, καὶ ἐνέδυσαν αὐτὸν ἱμάτια κοσμικά, καὶ ἐπέδωκεν εἰς χεῖρας τὸ τοῦ βασιλέως ποτήριον ἐν τῷ ἀρίστῳ, καὶ ὑπόστρεψεν μετὰ τοῦ βασιλέως ἐν τῷ παλατίῳ. ὄρων δὲ Σαμωνᾶς

cunctaque veneranda vasa Saracenis ostendit, hand sane satis e Christiana disciplina, ut divini ministerii vasa nefariis impiisque hominibus ac alienigenis visenda exponeret. voluit Samonae pater cum filio manere: sed ille non passus est, magisque hortabatur ut domum rediret ac suam fidem teneret: se quoque, cum primum liceret, ad ipsum reversurum expectaret.

29. Sacro pentecostes die Leo imperator filium Constantinum Euthymii patriarchae opera Augustam coronat. Samonas vero Constantinum domesticum suum, qui prius Basilio magistro ac caniciei praefecto in ministerio fuerat, Augustae tradit in obsequium. sic vero ille cum Leone tam ipsam Augustam demeruit, ut et Samonas hivo incensus secretioris cum Augusta rei eum detulerit. sicque re ipse suspicatus Leo in S. Tarasii monasterio mittens totondit; idque adeo ipsummet Samonam praestare iussit. brevi autem post, cum eum vellet recipere, Samonae iubet ut in Spirituum monasterium eum adducat. egressus itaque imperator ad Damastrium, et in Samonae pransus monasterio, videns Constantinum illico saeculares vestes mandavit induere ac imperatoris inter prandendum poculum in manus accipere secumque in palatium redire.

- τὴν τοῦ βασιλέως ἀγάπην πρὸς Κωνσταντῖνον ἀξανομένην, πικτάκιον συντίθῃσι μετὰ μεγίστου κοιτωνίτου καὶ Μιχαὴλ Τζιρήθωνος
 P 232 λαιδορίας κατὰ βασιλέως ἔχον ἀπειρους, διὰ τοῦ Ῥοδίου Κωνσταντῖνου τοῦ αὐτοῦ ὑπογραφέως τοῦτο συντάξαντες· ὅπερ ἐν τῷ μητατορικῷ ἔρρησαν. τοῦ δὲ βασιλέως εἰσεληλυθὸτος ἐν τῇ μεγάλῃ 5 ἐκκλησίᾳ καὶ ἐν αὐτῷ τῷ μητατορικῷ γενομένου, καὶ ἐν ᾧ τῷ τυχέτο τόπῳ τοῦτο εὐρηκῶς καὶ ἀναγνοὺς πολλῇ θλίψει κατεσκευάσθη, καὶ ἐζήτει τὸν τοῦτο πεποιηκότα. (30) γέγονε δὲ ἐκλειψις σεληνιακῆ. ὁ δὲ βασιλεὺς τὸν μητροπολίτην Συννάδων Πανταλέοντα προσεκαλέσατο, μαθεῖν παρ' αὐτοῦ τὸ τῆς ἐκλείψεως ἀποτελε- 10
 B σμα· ὃν προσερχόμενον πρὸς τὸν βασιλέα ὁ Σαμωνῦς ἤρώτησεν “εἰς τίνα ἢ κώκωσις;” ὁ δὲ ἔφη “εἰς σέ· καὶ ἐὰν τὴν Ἰουνίου τρισκαίδεκάτην διέλθῃς, οὐδὲν ἔκτοτε πείση κακόν.” πρὸς δὲ τὸν βασιλέα εἶπεν ὡς εἰς τὸ δεύτερον πρόσωπον ἢ ἐκλειψις ἀποσκήψει. ὁ δὲ βασιλεὺς ὑπώπτεισεν τοῦτο εἰς Ἀλέξανδρον τὸν ἑαυτοῦ ἀδελ- 15 φὸν ἀποβήσεσθαι. ὁ δὲ Τζιρήθων ἰδίᾳ τῷ βασιλεῖ μετὰ ταῦτα καθωμολόγησεν ὡς ὁ Σαμωνῦς εἶη τὸ πικτάκιον πεποιηκῶς. παρ- ευθὸν οὖν καταβιβάζει Σαμωνῦν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ καὶ ἀποκί- ρει μοναχὸν καὶ ἀπάγει αὐτὸν εἰς τὴν τοῦ Μαρτινακίου μονήν. ἐποίησεν δὲ Κωνσταντῖνον παρακοιμώμενον, καὶ ἔκτισεν αὐτῷ 20
 C μονήν ἐν Νοσιαῖς, καὶ παραγενόμενος ἅμα Εὐθύμιῳ πατριάρχη ἐνεκαίνισεν αὐτήν.

31. Ὀκτωβρίῳ δὲ μηνὶ ναυμαχία γέγονεν Ἡμερίου λογο-

Samonas Imperatoris erga Constantinum propensum amorem videns augsescere, re cum cubiculariorum maximo et Michaele Tzirethone composita, libellum innumeris in Leonem conviciis ac criminibus confertum per Constantinum Rhodium illius scribam contaxunt inque Metatorio proiciunt. ingressus autem imperator in maiorem ecclesiam, cum in Metatorium se recepisset, quo loco preces offerre illi moris erat, libellum offendit legitque. quare in magnam animi anxietatem coniectus eius iniuriae auctorem perquirebat. (30) contigit autem lunam deliquio laborare. tum imperator Pantaleonem metropolitam Sinadensem accersivit, ut lunaris eius defectus effectum edoceretur. dumque ad imperatorem accedit, sciscitatur ex illo Samonas, cuinam defectio illa malefica futura sit? cui ille “tibi. si tamen Iunii mensis diem tertium decimum excesseris, nihil deinceps mali patieris.” ad imperatorem vero dixit ad eum spectare eclipsis vim, qui secundas ab illo teneret; atque hoc Leo de fratre suo Alexandro accepit. verum Tziretho postea imperatori seorsum confessus est Samonam libelli auctorem esse. statim ergo Leo Samonam domum suam abire iussit inque monachum tonderi; relegatque in Martinacii monasterium. Constantinum vero accubitorem facit, edificavitque ei monasterium in Nesiis, ac veniens illius curam cum Euthymio patriarcha peregit.

31. Mense Octobri commissa navalis pugna Himerio logothetae

θίτου μετὰ Δαμιανοῦ καὶ Λέοντος τῶν Ἀγαθηῶν, στρατηγούντος ἐν Σάμῳ Ῥωμανοῦ τοῦ μετὰ ταῦτα βασιλεύσαντος. ἠττήθη Ἡμέριος καὶ μόλις διεσώθη, σχεδὸν ἀπάντων τῶν μετ' αὐτοῦ κεκαστηκώτων.

5 32. Κοιλιακῶ δὲ νοσήματι περιπετωκῶς Λέων ὁ βασιλεὺς εἰς ἀδυναμίαν ἦλθεν ἐσχάτην, ὥστε μόλις δυνήθηται αὐτὸν κατὰ τὸν βασιλικὸν τύπον ἐν τῷ τῆς ἐγκρατείας δημηγορήσαντα. D
 "ὄρῳτε κατεσκληκῶτα με καὶ νόσῳ τρυχόμενον· οὐκέτι τάχα μεθ' ἡμῶν καταλήψομαι τὴν τοῦ Χριστοῦ ἀνάστασιν." γέγονε δὲ καὶ 10 ἡμερησὸς εἰς τὰ τῆς μεγάλης ἐκκλησίας κηρουλάρια, καίντων τῶν τοποθεσιῶν καὶ χαρτοθεσιῶν τῆς πατριαρχικῆς σακέλλης. Μαίῳ δὲ ι', ἡμέρῃ γ', ἰνδικτιῶνος ιε', τελευτᾷ Λέων ὁ βασιλεὺς, Ἀλεξάνδρῳ τῷ αὐτοῦ ἀδελφῷ τὴν βασιλείαν παραδούς· ὃν 15 ἰδὼν, ὡς φησι, πρὸς αὐτὸν ἐρχόμενον ἔφη "ἰδὲ ὁ κακὸς καιρὸς 5 μετὰ δεκατρεῖς μῆνας." πολλὰ δὲ τούτῳ ἐλέσκηψεν ἐκλιπαρήσας τὸν υἱὸν αὐτοῦ Κωνσταντῖνον φυλάττειν.

B A Σ I A E I A

P 233

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΤΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ.

Ἀλεξάνδρος ἱβασίλευσεν ἔτος ἐν ἡμέρας κβ' σὺν Κωνσταντίνῳ τῷ υἱῷ Λέοντος. ἀποστείλας δὲ ἤγαγεν Νικόλαον ἐκ Γαλακρηῶν, καταγαγὼν τοῦ πατριαρχείου Εὐθρόμιον, καὶ ἐνεθρόνισεν

cum Damiano et Leone Agarenis, Sami praetore Romano, qui postea rerum potitus est. victus ea congressione Hemerius, aegreque ipse evasit, cunctis propemodum cum eo militantibus in vitae periculum adductis.

32. Porro imperator coeliaco morbo correptus eoque in summam redactus invaletudinem, ut vix potuerit ieiuniorum tempore ex imperatorum more concionem in haec verba habere. "videtis me contabuisse et morbo consumptum esse; nec forte ad Christi resurrectionem vobiscum vitam producam." contigit autem incendium in magnae ecclesiae cerulariis, quo patriarchalis sacelli scrinia omnia combusta sunt. Maii undecima, die tertia, indictione 15 diem obiit Leo imperator, tradito fratri suo Alexandro imperio; quem ad se venientem cum vidisset, dixisse ferunt "en malus temporis articulus post tredecim menses." etiam vero atque etiam illum rogavit ac obtestatus est ut filium suum Constantinum servaret.

IMPERIUM ALEXANDRI BASILII F.

Alexander imperavit cum Constantino Leonis filio annum unum, dies viginti-φnos. mittens vero Nicolaum ex Galacrenis revocavit, deturbatoque Euthymio eum iterum in patriarchali solio collocavit. habito au-

τὸν αὐτὸν Νικόλαον τὸ δεύτερον. ποιήσας δὲ σελέντιον ἐν τῇ
 Μαγναύρᾳ Ἀλέξανδρος κατήγαγεν ἀπὸ τῶν Ἀγαθοῦ Εὐδύμιον,
 καὶ ἅμα Νικόλαῳ καθεσθείς τὴν αὐτοῦ καθαιρεσιν ἐποιήσαντο.
 εὐθὺς δὲ ὡσπερ ἀνήμεροι θῆρες ἐμπεπηδηκότες τοῦ ἱεροκρεπιῶς
 B ἀνδρὸς τὴν σεβασμίαν γενειάδα ἀπέτιλλον καὶ ἐπὶ τράχηλον ὤδον⁵
 καὶ ἄλλας ἀνυποσίτους ποινὰς τούτῳ ἐπέφερον, ἐπιβύτην ἀποκα-
 λούντες καὶ μοιχὸν καὶ ἀλλοτρίᾳ ἐπιτηδήσαντα γυναικί. ὁ δὲ ἱερός
 ἐκεῖνος ἀνὴρ καὶ αἰδέσιμος πρῶως πάντι καὶ ἡσύχως ὑπέφερεν.
 ὑπερόριος οὖν ἐν τοῖς Ἀγαθοῦ σταλαίς, καὶ τέλει τοῦ βίου χρησά-
 μενος, ἐν τῇ πόλει θάπτεται εἰς τὴν αὐτοῦ μονήν. ὁ δὲ τοῦ πα-
 10 τριάρχου κληρικὸς ὁ τὰς πολιὰς αὐτοῦ τίλας εἰς τὴν Μαγναύραν
 ἐν τῷ ἔξοριζομαι αὐτόν, ὑποστρέψας εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ, τὴν
 C αὐτὴν τὴν ὄραν ὁ οἶκος αὐτοῦ πυρκαϊᾶ παρεδόθη ἄοράτῳ. εἶρε
 δὲ καὶ τὴν θυγατέρα αὐτοῦ ἐπιλημμένην καὶ κρατηθεῖσαν καὶ
 τὰς χεῖρας καὶ τὸ στόμα καὶ τὴν λαλίαν· ἥτις καὶ κληθήρης οὖσα¹⁵
 διήρκεσε τὴν ἐφήμερον τροφήν ζητοῦσα μέχρι Νικηφόρου βασιλέως
 τοῦ Νικητοῦ.

2. Ὁ οὖν Ἀλέξανδρος καὶ πάλαι τοῦτο ἔργον ἔχων, τὸ
 ἄβροδίατος εἶναι καὶ τοῖς κυνηγεσίοις προσέχειν διὰ τὰς ἑπε-
 ροφίας τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ Λέοντος, καὶ μηδὲν βασιλέως ἔργον δια-
 20 πρᾶττεσθαι, ἀλλὰ τὸ τρυφᾶν καὶ ἀσελγείαις σχολάζειν ἡγαπηκῶς,
 μονώτατος ἄρξας σὺδὲν γενναῖον ἢ λόγου ἄξιον κατεκράζατο. ἅμα
 γὰρ τῷ γενέσθαι μονοκράτωρ Ἰωάννην παπᾶν (Δαζάνης τούτῳ

* tem in Magnaura concilio, exque Agatho deducto Euthymio, una cum
 Nicolao sedens sacerdotali eum dignitate exiit. mox vero velut ferae
 bestiae in venerandum sacrumque virum insilientes, venerabilem barbam
 vellicabant, inque cervicem pellebant, aliisque gravissimis modis excru-
 ciabant, incensorem vocantes et adulterum, quique alienam invasisset
 uxorem. quae omnia vir sanctus et venerabilis placide ac silentio susti-
 nebat. exsilio itaque ad Agathi aedes relegatus vitanque functus in mo-
 nasterio suo in urbe sepultus est. clericus ille patriarchae, qui in Ma-
 gnaura cum mitteretur in exsilium canos ei vulserat, domum reversus ea
 ipsa hora incendio assumptam invenit, filiamque manibus oreque impedi-
 ditam omnique sermonis vi destitutam; quae et lecto decumbens ad Ni-
 cephorii usque imperatoris (magnifici illius victoris) tempora duravit, in
 diurnum cibum stipem mendicans.

2. Alexander itaque cum et olim sic comparatus esset ut molliori
 vitae cupidisque ac venationibus tempus omne addiceret, ob Leonis sci-
 licet fratris suspiciones, nihilque regium agitaro sed deliciis et impudi-
 citiis incumberet, etiam solus rerum potitus nullum generosae indolis
 specimen edidit aut dignum memoria quicquam egit. statim enim ac im-
 perium solus capessivit, Ioannem clericum cognomento Lazanem recto-

ἐκώνησον) ῥαίχτωρα πεποίηκεν· ὅς καὶ κακῶς τὸ ζῆν ἀπέρρηξεν
 μετὰ θάνατον Ἀλεξάνδρου ἐν τῷ Ἑβδόμῳ σφαιρίζων. (3) ὡσαύ-
 τως οὖν καὶ Γαβριηλόπουλον καὶ Βασιλιτζην τὸν ἀπὸ Σκλαβισίων
 σφοδρῶς κατεπλούτισεν καὶ τοῖς τοῦ παλατίου περιήνητλησε χρῆ-
 5 μασι. φασὶ δὲ καὶ βεβουλεῦσθαι αὐτὸν πολλάκις τὸν αὐτὸν Βα- P 234
 σιλίτην εἰς βασιλεῖα προχειρίσασθαι, τὸν δὲ Κωνσταντῖνον τοῦ
 Λέοντος νίδν ἐνούχισαι· ἥτις βουλή καὶ διεσκεδάσθη παρὰ τῶν
 ἐνούχων τῷ Λέοντι, ποτὲ μὲν ὡς νήπιός ἐστι ποτὲ δὲ ὡς ἀσθε-
 νῆς ὑποτιθεμένων. ἐπὶ τούτου ἀστὴρ ἐφάνη κομήτης ἐκ δύσεως·
 10 ἕφιαν αὐτὸν ἐκάλον, ὃν αἱμάτων χύσιν προσημαίνειν ἐν τῇ πόλει
 γενέσθαι ἔφασαν.

4. Οὗτος Ἀλέξανδρος πλάνοις ἑαυτὸν καὶ γόησιν ἐκδεω-
 κῶς ἐπέσθη ὑπ' αὐτῶν ὡς ὁ ἐν τῷ ἵπικῷ σύναγρος χαλκοῦς ἐστη-
 κῶς στοιχεῖον αὐτοῦ εἶη· λέοντι γὰρ τῷ αὐτοῦ, φασίν, ἀδελφῷ
 15 ἀντιμάχεται, χοιρόβιον τὸν ἀνόητον ὑπεμφαίνοντες. ὁ δὲ τούτοις B
 ἀπατηθεὶς αἰδοῖα καὶ ὀδόντας τῷ χοίρῳ προσανενέωσεν ὡς λει-
 πομένους αὐτῷ. τῇ τοιαύτῃ οὖν πλάνῃ πεποιθὼς ἵπικὸν πεποίη-
 κεν, καὶ τοὺς ἱερούς τῶν ἐκκλησιῶν πέπλους καὶ τοὺς λαμπτήρας
 ἀνυλαβὼν τὸ ἵπικὸν κατεκόσμησεν, τὴν τοῦ θεοῦ τιμὴν τοῖς εἰδώ-
 20 λοῖς ὁ δειλαῖος παρασχών. διὸ καὶ τὴν τιμὴν παρὰ θεοῦ ἀφηρέθη
 ὡς τάχιστα.

5. Ἡμερίου δὲ λογοθέτου ἐκ τῆς ἡτιης τῶν Ἀγαρηνῶν
 ὑποστρέφαντος, ἀποστειλάς περιώρισεν αὐτὸν ἐν τῇ μονῇ τοῦ πα-

rem fecit; qui et paulo post defuncto Alexandro, in Hebdomo pila lu-
 dens, male periit. (3) similiter quoque Gabrielopulum et Basilitzem
 Scabinorum ortum genere vehementer ditavit, ac palatii eos opibus cu-
 malavit. ferunt saepius animo agitasse ut eundem Basilitzem imperato-
 rem praeficeret ac Constantino Leonis filio virilia exsecaret; quod illius
 consilium diasiparunt viri in Leonem propensiore animo, dum modo te-
 nerae aetatis puerum, modo infirmae valetudinis esse causarentur. eo
 imperante stella cometes ab occidente apparuit (xiphiam appellant ob
 gladii similitudinem) sanguinisque effusionem in civitate portendere aie-
 bant.

4. Ceterum Alexander se ipse impostoribus ac praestigiatoribus
 dedens ab eis in eam mentem adductus est, ut Aprum aeneum in Circo
 erectum suum ille signum esse existimaret. aiebant enim Leoni fratri.
 adversari, eius porcorum affinem vitam moresque insinuantes. hoc ergo
 deceptus errore pudenda dentesque porco, qui desiderabantur, instaurari
 curavit. eadem erroris fallacia, equestri edito certamine, sacris eccle-
 siarum aulaeis et candelabris Circum ornavit, dei honorem, miser idolis
 tribuens. unde et cito divina ultione honorem amisit.

5. Hemerium logothetam ab Agarenica clade reversum in palatii

λατίου ἢ ἐπώνυμον Καμπᾶ, διακειλησόμενος αὐτὸν ὡς ἐχθρὸν
 C φανέντα ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς βασιλείας τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ Λέον-
 τος. ὁ δὲ περιωρισμένος ἐπὶ μῆνας ἕξ ἐτελεύτησεν δεινῶς ὑπὸ
 θλίψεως κατεργασθεῖς.

6. Ὁ δὲ ἄρχων Βουλγαρίας Συμεὼν πρόσβεις πρὸς Ἀλέ- 5
 ξάνδρον ἐξαπέστειλεν περὶ τῆς εἰρήνης, μηνύων ὡς ταύτην ἀσπά-
 ζοιτο, καὶ τοῦ φιλοφρονεῖσθαι αὐτὸν καὶ τιμᾶσθαι, ὥσπερ δὴ καὶ
 ἐπὶ τοῦ βασιλέως Λέοντος. ὁ δὲ ἀνοία καὶ ἀφροσύνη κρατηθεὶς
 τοὺς πρόσβεις ἀτίμως ἐξέπεμψεν, ἀπειλαῖς χρώμενος κατὰ Συμεὼν
 καὶ καταπλήττειν οἰόμενος. τῆς οὖν εἰρήνης διαλυθείσης ὅπλα 10
 κατὰ Χριστιανῶν κινήσαι Συμεὼν ἐβουλεύετο.

D 7. Ἀλέξανδρος δὲ ἀριστήσας καὶ οἰνωθεὶς ἐν τοῖς ὑπὸ
 κόνα καύμασιν κατῆλθεν τῇ τῆς σφαιρῆς χρῆσασθαι παιδιᾷ.
 ῥομφαία δὲ θεηλάτῳ πληγείς καὶ ἀνελθίων, αἵματος αὐτοῦ πολλοῦ
 ἐκ τῶν ῥινῶν καὶ αἰδοίων καταφερομένου, μετὰ δύο ἡμέρας ἐτε- 15
 λέυτησεν, μηνὶ Ἰουνίῳ ε', ἡμέρᾳ κυριακῇ, ἰνδικτιῶνος πρώτης,
 ἐπιτρόπους καταλιπὼν Νικόλαον πατριάρχην καὶ Στέφανον μάγι-
 στρον καὶ Ἰωάννην μάγιστρον τὸν Ἑλαδᾶν καὶ Ἰωάννην ῥαίτωρα
 καὶ Εὐθύμιον καὶ τὸν Βασιλίτζην καὶ τὸν Γαβριηλόπουλον, τὴν
 βασιλείαν τῷ υἱῷ Λέοντος Κωνσταντίνῳ παραδούς. ἀπέθνετο δὲ 20
 Ἀλέξανδρον ἐν τοῖς τάφοις τῶν βασιλέων, καὶ ἐτέθη μετὰ τοῦ
 πατρὸς αὐτοῦ Βασιλείου.

monasterium Campa dictum relegavit, ei minitatus, ut qui Leone eius
 fratre imperatore iniquior ipsi hostisque exstitisset. qua ille per mea-
 ses sex sequestratione, nimio maerore ex casus atrocitate confectus, ex-
 stinctus est.

6. Symeon Bulgariae princeps, missis ad Alexandrum legatis, de
 pace significat, illi se studere, et ut se ille demereatur ac colat, velut
 Leone imperatore. Alexander dementia ac insipientia actus legatos con-
 tumeliose dimittit, minisque adhibitis, quibus incussurum se Symeon
 terrorem existimaverit. soluta ergo pace Symeon arma movere adversus
 Christianos cogitabat.

7. Ceterum Alexander large pransus vinoque ingurgitatus sub cani-
 culae ardoribus, cum ad pila ludendum descendisset, deo ultore percus-
 sus, multoque per nares et veretrum cruore fuso, post biduum vivis ex-
 cessit, mensis Iunii 6, die dominica, indictione prima, tutoribus relictis
 Nicolao patriarcha et Stephano magistro Ioanneque magistro Elada et
 Ioanne rectore et Euthymio et Basilitze et Gabrielopulo, translato in
 Constantinum Leonis filium imperio. illatus Alexander imperatorum se-
 pulcris ac cum Basilio patre conditus est.

Β Α Σ Ι Λ Ε Ι Α . P 235

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΤΙΟΥ ΛΕΟΝΤΟΣ.

Κωνσταντῖνος δὲ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ τελευτήσαντος Λέοντος παῖς ἐπιτηγάνων (ἑβδομον γὰρ εἶχεν τῆς ἡλικίας ἔτος) ὑπὸ Ἀλεξάνδρου θείου αὐτοῦ ἐν τῇ βασιλείᾳ καταλλεπτο, ὑπὸ ἐπιτρόπουσι κλιῶν. ἔβασίλευσεν οὖν ὑπὸ τῶν αὐτοῦ ἐπιτρόπων καὶ οὖν τῇ μητρὶ ἔτη ἑπτὰ, ἅμα δὲ Ῥωμαῶν πενθερῶ αὐτοῦ, ὧν ἐν ὑποταγῇ, ἔτιρα ἔτη κς', μονακράτωρ δὲ ἔτη πεντεκαίδεκα, ὡς εἶναι τὸν πάντα χρόνον τῆς βασιλείας αὐτοῦ ἔτη νέ'. λαβόμενος οὖν τῆς Β 10 τοῦ παλατίου ἑξουσίας ὁ πατριάρχης Νικόλαος, ὥστε καὶ αὐτὸς ἐπίτροπος ὧν οὖν τῷ μεγίστῳ Στεφάνῳ καὶ τῷ Ἐλαδῷ Ἰωάννῃ μεγίστῳ καὶ αὐτῷ, τὴν τοῦ κοινοῦ πρόνοιαν ἐποιεῖτο καὶ τὴν φροντίδα εἶχεν τῶν τῇ βασιλείᾳ πραγμάτων ἀνηκόντων ὁσημέραι.

2. Ἐν τούτοις οὖν τῆς βασιλείας οὐσης, δηλοῦνται Κωνσταντῖνῳ τῷ Δουκί, δομεστικῷ τηγάνοντι τῶν σχολῶν, παρὰ τῶν τῶν ἐν τῇ πόλει μεγιστάνων φιλοῦντων αὐτὸν ὡς ἀνδρεῖον καὶ ρουνεχῆ καὶ καλῶς δυνάμενον τὴν βασιλείαν κυβερνᾶν, εἰσελ- P 236 θεῖν καὶ ταύτης ἐγκρατῆς γενέσθαι ἀπονητή. ὡς δὲ τινες, καὶ Νικόλαος πατριάρχης ἡγνοηκῶς ὡς κατ' ἐπιτροπὴν Ἀλεξάνδρου αὐτῷ ἐγκειμενιστο τὰ τῆς ἑξουσίας ἐπιτροπεῖν, Ἀρταβάσδῳ ἐχειρῖας, ᾧ τὸ ἱερατεῖον ἐνεόρητο, ἐξαπέστειλε πρὸς τὸν τοῦ Δου-

CONSTANTINI LEONIS FILII IMPERIUM.

Constantinus Leone patrē mortuo adhuc puer (septimum quippe agebat aetatis annum) ab Alexandro patruo in imperio sub tutoribus relinquitur. sub illis itaque ac cum matre sua imperavit annos septem, cum Romano socero illique subiectus annos alios sex supra viginti; solus denique imperium rexit annos quindecim. atque adeo eius imperii tempus omne annorum quinque supra quinquaginta spatio concluditur. arrepta itaque Nicolaus patriarcha aulae potestate (ut qui ipse tutor cum magistro Stephano et Ioanne Elada, ipso pariter magistro, erat) rei publicae prospiciebat, quotidieque rebus ad imperium spectantibus sedulo operam navabat.

2. Eo igitur rei publicae statu, ac cum sic Romanum administraretur imperium, quidam ab urbe Constantino Duci scholarum domestico, quem ut virum fortem ac catum probeque gerendo imperio parem gnatumque diligenter, ut adesset significant: fore nimirum ut nullo labore rerum in se summam transferret. non desunt autem qui dicant etiam Nicolaum patriarcham, cum nesciret Alexandri testamento se tutorem relictum, negotii partibus Artabaso concreditus, cui sacerdotali munere

κός Κωνσταντίνου, παρακλιεόμενος εισελθούσθαι τῇ βασιλίδι, ὡς τῆς βασιλείας ἐπιλάβηται· ὃς διὰ τὴν τοῦ γράμματος διαπόρθμευσιν τῆς περιωνύμου Σοφίας πρῶτος τῶν ἱερωμένων κεκλήρωται. οὗτος γὰρ γεννήτωρ Ἀνδρέου τοῦ ἐν χρόνοις τοῖς καθ' ἡμᾶς τὴν ζωγραφικὴν τέχνην εἰς ἄκρον ἐλάσαντος, ἥπερ Ἀπελλῆς **B** καὶ Ἀγάθαρχος Ἡρακλείδης τε καὶ Φλοῖνος οἱ Βυζάντιοι, καθεστῆκει. (3) ὁ δέ, ἅτε καὶ πρότερον αὐτὴν θειροπολῶν καὶ τοῦ στέφους αἰεὶ ἐφιέμενος, ὡς εἶχε τάχος τὴν βασιλεύουσαν κατέλαβεν ἅμα τοῖς σὺν αὐτῷ τῶν στρατευμάτων ἐγκρίτοις, ἱκανοῖς οὔσι. καὶ νυκτὸς διὰ παραπυλίδος εἰσελθὼν τοῦ πρωτοβεστιαρίου Μιχαήλ, οὔσης πλησίον ἀκροπόλεως, ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πενθεροῦ αὐτοῦ Γρηγοῦ ἄπνους μετὰ τῶν συνόντων αὐτῷ διετέλεσεν. Νικήτας δὲ ἀσηκρῆτις, ὁ μετὰ ταῦτα πρωτονοτάριος γεγονώς, τὴν Κωνσταντίνου ἄφιξιν τῷ πατρικίῳ Κωνσταντίνῳ καὶ μοναχῷ τῷ **C** Ἑλαδικῷ κατεμήνησεν· καὶ ἄμφω τῇ αὐτῇ νυκτὶ πρὸς τὸν Δοῦκα 15 Κωνσταντίνου παρεγένοντο, καὶ βουλὴν ποιησάμενοι οὕτω τῆς ἡμέρας καταλαβούσης μετὰ λαμπάδων καὶ λαοῦ πολλοῦ καὶ ὄχλου τὴν τοῦ ἵπποδρόμου πύλην καταλαμβάνουσιν, Κωνσταντίνον εὐφρομῶντες ὡς βασιλεῖα· ἐνθα δὲ ὁ τοῦτου ἵπποκόμος λογγυθεὶς παρὰ τῶν ἐντὸς τῶν τοῦ ἵπποδρόμου πυλῶν ἀνηρέθη. μὴ δεχθεὶς ²⁰ οὖν ἐκείσε ὁ Κωνσταντῖνος ἀλλ' ἀποσοβηθεὶς, ὥσπερ ὑπὸ τινος ἐκβαρκεύμενος δαίμονος καὶ μὴ ἐφροσηκῶτα ἔχων τὸν λογισμὸν τῷ τῆς βασιλείας ἔρωτι, ἐν τῷ ἵπποδρομίῳ ὑπεχώρησεν στυγρῶς

9 ἐγκρίτοις?

interdictum fuerat, ad Constantinum Ducis filium scripsisse, hortantem ut ad capessendum imperium sese Byzantium conferret; ob easque latas literas id muneris consecutus est ut percelebris Sophiae sacerdotum princeps esset, Andreae scilicet pater, qui nostra aetate pingendi artem prae Apelle et Agatharcho Heraclideque et Philoeno Byzantiis maiore cultu prorexit ac nobilitavit. (3) porro Constantinus, ut qui iam ante imperium somniaret, statim acceptis literis in urbem involat, lectis militibus stipatus, nec ipsa multitudine spernendis; noctuque per Michaelis protovestiarium haud procul ab arce ostium ingressus in socii sui Gregorae aedibus cum sociis insomnis permansit. Nicetas vero a secretis, qui postea protonotarius fuit, Constantini adventum Constantino patricio et monacho Eladico nuntiavit; amboque eadem nocte ad Constantinum Ducem accesserunt; consertoque consilio, cum necdum illuxisset, cum facibus militumque non levi armata manu et turba Circi portam occupant, ac Constantinum faustis acclamationibus imperatorem salutant. ibi eius equis a praesidiariis iisque qui intra portas erant, lancea confixus interit. haud itaque illic receptus Constantinus, sed repulsus, velut daemonis cuiusdam afflatus furis actus, nec prae imperii cupiditate mentis

τε καὶ κατηφής, κακὸν ὄλωνν τὴν τοῦ ἵπποκόμου κρέτας σφαγὴν. **D**
 ἐκείθεν οὖν ἐόφητούμενος ἦλθεν μέχρι τῆς Χαλκῆς, καὶ διὰ τῆς
 Σιδηρᾶς πόρτης τῆς αὐτῆς Χαλκῆς εἰσεληλυθώς, μέχρι τῶν Ἐξ-
 κουβίτων παρεγένετο. ὁ οὖν μάγιστρος Ἰωάννης ὁ Ἐλαδῦς ἐκλο-
 5 γῆν τῶν τε τῆς ἑταιρείας καὶ τῶν ἐλατῶν ποιησάμενος μεθ' ὄπλων
 τούτους ἀπέστειλεν κατὰ τοῦ Δουκός. ἐλθόντων οὖν μέχρι τῆς
 Χαλκῆς, καὶ πολέμον συστάντος, πολλοὶ ἐξ ἀμφοτέρων ἔπεσον
 τῶν μερῶν, ἔργον ἐκείσε μαχαίρας γενόμενοι, καὶ τοσοῦτον ὥστε
 τὸν τόπον ἐνλιμνασθῆναι τῷ αἵματι ποταμηδὸν καταρρέοντι.
 10 ἠγέρθη δὲ καὶ Γρηγορᾶς ὁ υἱὸς τοῦ Δουκός καὶ Μιχαὴλ ὁ ἐξ- **P 237**
 ἀδελφὸς αὐτοῦ καὶ ὁ Κουρτίκης ὁ ἐξ Ἀρμενίων. ταῦτα ὁ Δοῦξ
 Κωνσταντῖνος μαθὼν, ταραχῆς ὅτι πλείστης γενομένης, τοῦ ἵπ-
 πικῶ ἐξήλασεν. ὁ δὲ ταῖς ἐκείσε ὑπεστρωμέναις κατολισθήσας
 πλαξίν εἰς γῆν τὸν ἐπιβάτην κατέβαλεν. ἐπεὶ δὲ τις αὐτὸν κατὰ
 15 γῆς ἔρριμμένον καὶ μεμονωμένον κατέλαβεν (οἱ γὰρ ἄλλοι διεσκε-
 δάσθησαν ἅπαντες), ξίφει τὴν τούτου ἀπέτεμε κεφαλὴν, ἥτις τῷ
 βασιλεῖ προσενήνεκτο καταφανῆς ἕκαστι τῆς ἀπάτης εἰς ἀποτρό-
 20 παιον. τὸ δὲ τοιοῦτον αὐτοῦ ἐγχείρημα κατὰ τινα καὶ ἄλλον τρό- **B**
 πον ἰδεδήλωτο. Νικόλαος γὰρ τις τὰς ἐν Χαλδίᾳ τῶν δημοσίων
 25 ἐπιπράξεις ἐμπειπιστευμένος εἰς Συρίαν ἀφίκετο, τῆς καθ' ἡμᾶς
 εὐσειείας ἑξαρκος γεγονώς· ὃς ἐκείσε διατρίβων ἀστρονομίας ἢ
 ἀστρολογίας τινὸς μᾶλλον μετεποιεῖτο. οὗτος ἐν μελανεμβαφεῖ
 γράψας ὑφάσματι ἀπεστάλκει τοῦτο πρὸς τὸν λογοθέτην Θωμᾶν,
 οὗ δὴ ἑσφθέντος ἐν ἔδατι παρὰ Μανουὴλ τοῦ τῶν Ἀγαρηνῶν ἐρ-

satis compositus, in Circum se tristis vultuque demisso subducit, malum
 omen reputans, quod equisonem necatum amiserit. illinc itaque, faustis
 acclamationibus prosequentibus, ad Chalcem usque venit; perque eius-
 dem Chalces portam ferream ad excubitorum usque stationem evasit. in-
 terim magister Ioannes Eladas, ex sodalitatibus classariisque delectu
 habitu, armis instructos adversus Ducem misit. ad Chalcem usque cum
 venisset, consertoque praelio, multi utrinque gladiis perempti cecide-
 runt; ingensque adeo strages fuit, ut et sanguinis rivi instar fluminis
 starent. occisus est et Gregoras Ducis filius et Michael eius conso-
 brinus, nec non Curtices Armenius. haec videns Constantinus Dux, cum
 maxima esset turbatio, equum impulit. ille in lapideis tabulis, quibus
 locus constrictus erat, collapsus sessorem excussit. quem in terram pro-
 iectam solumque derelictum quispiam offendens (alii enim dispersi ac
 palantes erant) eius caput gladio abscondit, inque omnium oculis, ad vulgi
 errorem depellendum, imperatori detulit. eiusmodi Ducis aggressio
 per alium quoque modum innotuerat. nempe Nicolaus quidam publicanus
 in Chaldia, publicisque vectigalibus praefectus, Christiana eiurata reli-
 gione in Syriam se receperat. illic agens astronomiae seu magis astro-
 logiae cuidam operam dabat. in nigro itaque linteo scribens ad Tho-
 man logothetam miserat; quo aqua eluto a Manuele Agarenorum inter-

μηλέως τὰ ἐν αὐτῷ πεφανίρωται γράμματα, "μη φοβήθητε ἀπὸ τοῦ πυρροῦ πετεινοῦ τοῦ Δουκός· νεωτερισθήσεται γὰρ ἀφρόνως, καὶ εὐθὺς ὀλοθρευθήσεται.

- C** 4. Τούτων οὖν οὕτω τελεσθέντων, Γρηγορᾶς τούτου πενθερός μετὰ Λέοντος, ὃν Χοιροσφάκην ὠνόμαζον, τῇ ἁγίᾳ σοφίᾳ 5 τοῦ Θεοῦ ἐκκλησίᾳ προσέφραγον· οὗς καὶ βία ἐκείσε ἀποσπάσαντες ἀπέκειραν μοναχοὺς ἐν τῇ τῶν Στουδίου μονῇ. Κωνσταντῖνον δὲ τὸν Ἑλαδικὸν βουνεύροις τύψαντες ῥάκη τε περιβαλόντες καὶ ὄνυα καθίσαντες διὰ μέσης τῆς πόλεως ἐθριάμβευσαν, καὶ ἐν τῇ τοῦ Δαλμάτου ἀπαγαγόντες μονῇ ἐγκατάκλειστον τῇ καταδίκῃ πεποιή- 10 κασιν. Λέοντα δὲ τὸν Κατακαλίτην καὶ Ἀβεσσαλῶμ τὸν τοῦ
- D** Ἀροτρᾶ ἐκτυφλώσαντες ἐν ἔξορᾳ παρέπεμψαν. Κωνσταντῖνον δὲ τὸν τοῦ Εὐλαμπίου νιδὸν καὶ ἑτέρους οὖν αὐτῷ Φιλόθεος ὑπαρχος ὁ τοῦ Λαμπούδη ἐν τῇ τοῦ ἵππικοῦ σφενδόνη ἀπέτεμεν. οὐ μικρὸν δὲ διερευνησάμενοι περὶ Νικήτα ἀσηκρήτις καὶ Κωνσταν- 15 τῖνου τοῦ Λιβδὸς οὐχ εὖρον αὐτοὺς ὡς χρησαμένους φηγῆ. τὸν δὲ Αἰγίδην ἐκείνον καὶ τοὺς οὖν αὐτῷ πολλοὺς καὶ ἀνδρείους ὄντας ἀπὸ τε τῆς ἐν Χρυσουπόλει δαμάλεως καὶ μέχρι τοῦ Λευκίτου διδύμοις ζύλοις πάντας ἀνεσκολόπισεν. καὶ πολλοὺς ἂν τῶν ἐν
- P** 238 κτεῖναν, εἰ μὴ τινες τῶν δικαστῶν τούτους τῆς ἀδίκου ὀρμῆς ἀνεχαίτισαν, εἰπόντες αὐτοῖς ὡς παιδὸς ὄντος τοῦ βασιλέως, πῶς

7 Στουδίων P, Στουδίου margo

prete, apparuerunt quae in eo erant exaratae literae, in hanc sententiam, "ne timueritis a Duce ruffa volncre: stulte enim res novas molietur, et statim peribit."

4. His itaque eum in modum peractis, Gregoras Constantini socer cum Leone Choerosphacta, quem vocant, in sanctam dei Sophiam, sic dictam ecclesiam, confugerunt; quos inde vi extractos in Studii monasterio monachos detonderunt; Constantinum vero Eladicum nervis bubulis caesum vilibusque ac laceris vestibus indutum asinoque impositum per mediam urbem traduces, in Dalmatae monasterio lata sententia inclusum agere statuerunt. Leonem vero Catalitem et Abessalonem Arotiae filium excaecatos in exsiliu miserunt. Constantinum Eulampii filium aliosque cum eo Philotheus Lampudes urbis praefectus ad Circi metam gladio obtruncavit. de Niceta a secretis et Constantino Libe non exigua facta perquisitio: haud tamen inventi sunt, quod fuga saluti consuluerant. Aegidam vero virum spectabilem sociosque, qui plures ac viri fortes essent, a Damali (vacca scilicet) quae est Chrysopoli, ad Leucatum usque, lignis geminis (id est furcis) omnes suspendit. procerumque plures ac senatorii ordinis viros per id tempus tutores isti immani saevitia innoxiosque peremissent, ni iudicum quidam ab iniusto eos conatu ac mente retraxissent, cum dicerent, "quid vero vos impe-

ἐν ἄσπυ τῆς αὐτοῦ κελεύσεως τοιαῦτα τολμᾶτε διαπράττεσθαι; τὴν τῶν Λουκῶν οὖν γυναῖκα ἀποκείραντες εἰς τὸν ἐν Παφλαγονίᾳ οἶκον αὐτῆς ἐξαπέστειλαν, εὐνουχίσαντες καὶ τὸν υἱὸν αὐτῆς Στέφανον.

5 5. *Αὐγουστώ δὲ μηνὶ Συμεὼν ὁ Βουλγαρίας ἄρχων ἐκ-
στρατεύσας κατὰ Ῥωμαίων σὺν ὄχλῳ βαρεῖ κατέλαβεν τὴν Κων-
σταντινούπολιν, καὶ δὴ παρακαθίσας αὐτῇ χάρακα περιέβαλεν
ἀπὸ τε Βλαχερνῶν καὶ μέχρι τῆς λεγομένης Χρυσῆς πόρτης, ἐλ-
πίσι μετέωρος ἦν ὡς ἀπονητὶ ταύτην ἐλεῖν. ἐπεὶ δὲ τὴν τε τῶν
10 τικῶν κατέμαθεν ὀχυρότητα τὴν τε ἐκ τοῦ πλήθους καὶ τῶν ὀπλι- B
τῶν καὶ τῶν πετροβόλων καὶ τοξοβόλων ὀργάνων ἀσφάλειαν, τῶν
ἐπιπέδων σφαλῆς ἐν τῷ λεγομένῳ Ἐβδόμῳ ὑπέστρεψεν, εἰρηρικῶς
σπονδᾶς αἰτησάμενος. τῶν δὲ ἐπιτρόπων ἀσμενέστατα ἀποδεξα-
μένων, ἀποστέλλει Συμεὼν Θεόδωρον μάγιστρον αὐτοῦ συλλαλή-
15 σαι τὰ τῆς εἰρήνης. ἀναλαβόμενοι τε ὁ τε πατριάρχης Νικόλαος
καὶ Στέφανος καὶ Ἰωάννης ὁ μάγιστρος τὸν βασιλεῖα ἦλθον μέχρι
τῶν Βλαχερνῶν, καὶ εἰσήγαγον τοὺς δύο υἱοὺς τοῦ Συμεῶν, καὶ
συναπαύθησαν τῷ βασιλεῖ ἐν τῷ παλατίῳ. Νικόλαος δὲ ὁ πα-
τριάρχης ἐξῆλθε πρὸς Συμεῶν, ὃ τινὶ τὴν κεφαλὴν ἐπέκλινε Συ-
20 μεῶν. ἐγγὴν οὖν ὁ πατριάρχης ποιήσας ἀντὶ στέμματος, ὡς C
φασί, τὸ ἑαυτοῦ ἐπιρριπίτριον τῇ αὐτοῦ ἐπέθετο κεφαλῇ. δώ-
ροις οὖν ἀμέτροις καὶ μεγάλτοις φιλοφρονηθέντες ὁ τε Συμεὼν καὶ
οἱ τούτου υἱοὶ εἰς τὴν ἰδίαν χώραν ὑπέστρεψαν, ἀσύμφωνοι ἐπὶ
τῇ εἰρημένῃ εἰρήνῃ διαλυθέντες.*

ratore adhuc puero eiusque iniussu talia audetis patrare?" ducis itaque uxorem detonsam in illius domum in Paphlagonia dimiserunt, eiusque filium Stephanum castraverunt.

5. Mense Augusto Symeon Bulgariae princeps expeditione adversus Romanos suscepta cum numero fortisque exercitu Cpolim venit; obsessaque urbe ac vallo a Blachernis ad Chrysem portam ducto, illius facili negotio potiundae spe elatus erat. perspecta tamen moenium firmitate populique ac praesidiariorum multitudine nec non balistarum aliorumque omnis generis tormentorum copia, spe frustratus ad Hebdomum recedit, pacis foedera petens. fuit res tutoribus gratissima; missusque a Symeone illius magister Theodorus, qui de pace colloqueretur. Nicolaus vero patriarcha et Stephanus et Ioannes magister assumpto imperatore, ad Blachernas usque profecti ambos Symeonis filios introduxerunt ac cum imperatore in palatio epulis acceperunt. Nicolao patriarcha ad Symeonem egresso, ille caput ei modeste inclinavit; fusaque super eam precatione, stemmatis loco capitis sui operimentum eius capiti, ut ferunt, patriarcha iniicit. amplissimis itaque immensisque excepti muneribus Symeon ac filii, cum de pace inter eos non satis convenisset, in patriam domumque redierunt.

Theophanes contin.

6. Τοῦ βασιλέως ὄντων Κωνσταντίνου ἕτε παιδὸς ὄντος καὶ τὴν ἰδίαν μητέρα ἐπιζητούντος (ἦδη γὰρ ταύτην κατήγαγεν Ἀλέξανδρος ὁ βασιλεὺς) ἀναβιβάζουσιν αὐτὴν πάλιν. αὕτη οὖν περικρατὴς γενομένη τῆς βασιλείας ἀναβιβάζει εἰς τὸ πύλατιον Κωνσταντῖνον παρακοιμώμενον καὶ Κωνσταντῖνον καὶ Ἀναστάσιον⁵ αὐταδέλφους τοὺς Γογγυλλοὺς λεγομένους· καὶ τῇ βουλῇ Ἰωάννου τοῦ Ἐλαδᾶ καταβιβάζουσι τοὺς οἰκείους τοῦ Ἀλεξάνδρου βασιλέως, Ἰωάννην τὸν φαίκτωρα καὶ τὸν λεγόμενον Γαβριλόπουλον καὶ Βασιλίτζην καὶ τοὺς λοιπούς. προχειρίζεται δὲ ἡ Ἀγούστα Δομνίκον ἑταιρειάρχην. μάγιστρος δὲ ὁ Ἐλαδᾶς νόσῳ προσπεσὼν¹⁰ καὶ ἀπαγορευθεὶς παρὰ τῶν ἰατρῶν, κατελθὼν ἐκ τοῦ πύλατιον καὶ ἐν ταῖς Βλαχέρναις παραγενόμενος, ὑπὸ τῆς νόσου βαρυνθεὶς τελευτᾷ. συμβουλῇ Δομνίκου ἑταιρειάρχου καταβιβάζει Ζωὴ Νικόλαον πατριάρχην ἅμα τοῖς μετ' αὐτοῦ, μετ' ὀργῆς τὰ τῆς

P 239 ἰδίας ἐκκλησίας φροντίζειν εἰποῦσα. [οὐ] μετ' οὐ πολὺν Κων-¹⁵σταντῖνος παρακοιμώμενος διαβάλλει τῇ Ἀγούστῃ Δομνίκον ἑταιρειάρχην ὡς τὴν βασιλείαν σφετεριζόμενον εἰς τὸν ἑαυτοῦ ἀδελφόν. καὶ τοῦτον ἐν προφάσει πατριχίον ποιήσαντες, κατελθόντα εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ὡς ἔθος, εὐχὴν λαβεῖν, οἴκοι μένειν παρεκλεύσαντο, προεβιάλετο δὲ Ζωὴ Ἰωάννην τὸν Γαριδᾶν ἑται-²⁰ρειάρχην καὶ Δαμιανὸν ἐνοῦχον τῆς βίβλης δρουγγάριον. Δομνίκος δὲ ἀπῆλθεν ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ ἀνόνητα ὀλοφυρόμενος.

7. Τοῦ δὲ Βουλγάρου Συμεὼν τὴν Θράκην πάλιν ληΐψ-

6. Constantino igitur imperatore, velut qui puer esset, matrem suam identidem requirente, quam Alexander dudum aula eiocerat, eam rursus in palatium revocant. rerum itaque potita nactaque civilium administrationem, Constantinum accubitorem et Constantinum Anastasiumque germanos fratres Gongulios vocatos in aulam accersit; Ioannisque Eladae consilio, Alexandri imperatoris assecclas ea removet, Ioannem rectorem, sicque nuncupatum Gabrilopolum et Basilitzem aliosque. porro Augusta Dominicum hetaeriartham praeficit. magister Eladas morbo correptus ac a medicis depositus, e palatio secedens ad Blacheras venit, ibique morbo ingravescente fato functus est. Domini hetaeriarthae consilio Zoe Nicolaum patriarcham cum suis aula removet, irascentis specie suam ipsius iubens curare ecclesiam. nec multo post Constantinus accubitor Dominicum hetaeriartham apud Augustam accusat, ut qui rerum summam in fratrem suum transferre cogitaret. simulate igitur patricii dignitate ornantes, cum ex more in templum precibus communiendus descendisset, domi manere iussere. eius loco praefecit Zoe foederatorum turmis Ioannem Garidam; Damianum vero cunuchum excubiariam drungarium creavit. Dominicus frustra lugeas ac quiritans domum se recepit.

7. Ceterum Symeone Bulgaro iterum Thraciam infestante, Augusta

μένω, ἐν φροντίδι οὔσης τῆς Ἀγούστης καὶ τῶν ἐν τέλει ὅπως B
 αὐτὸν τῆς ἀλαζονείας παύσωσιν, ἤτήσατο Ἰωάννης ὁ Βογᾶς γενέ-
 σθαι πατρίκιος, ὑποσχόμενος κατ' αὐτοῦ ἀγαγεῖν Πατζινάκας.
 τῆς αἰτήσεως δὲ τυχὼν δῶρά τε λαβὼν εἰς τὴν Πατζινάκων ἀπήει
 5 χῶραν· καὶ δὴ σπεισάμενος, ὁμήρους ἐκείθεν λαβὼν ἤγαγεν ἐν
 τῇ πόλει, συνθεμένον Πατζινάκων διαπερᾶσαι καὶ τὸν Συμεῶν
 καταπολεμῆσαι. παρεγένετο δὲ τότε ἐν τῇ πόλει καὶ Ἀσώτιος,
 ἀτῆρ ἐπὶ ῥώμῃ ὀνομασιτότατος, υἱὸς ὢν τοῦ ἄρχοντος τῶν ἀρχόν-
 των, ὃν φασὶ σιδηρᾶν ῥάβδον ἐκ τῶν ἄκρων ἐκατέραις κρατοῦντα
 10 χειρὶ τῇ ὑπερβαλλούσῃ δυνάμει διακάμπτειν καὶ πρὸς τὸ κυκλικὸν C
 σχῆμα μεταγείν, τῆς ἀντιτύπου τῆς σιδήρου φύσεως τῇ βίᾳ τῶν
 χειρῶν ὑπικούσης. ὃν παραγενόμενον ἡ δέσποινα καὶ μετὰ πολ-
 λῆς τιμῆς ὑπεδέξυτο καὶ πάλιν εἰς τὴν ἰδίαν χῶραν ἐξέπεμψεν.

8. Σεπτεμβρίῳ δὲ μηνί, Ἰνδικτιῶνος τρίτης, Παγκρα-
 15 τούκας ὁ Ἀρμένης τὴν Ἀδριανούπολιν τῷ Συμεῶν προδεδῶκεν,
 ἧτις τὸ πρὶν μὲν Ὀρεστίας ἐκαλεῖτο, ἐξ Ὀρέστου υἱοῦ Ἀγαμέμνο-
 νος, ὃς ζήλω δίκαιῳ διὰ τὴν πρὸς τὸν πατέρα Κλυταιμνήστρας
 δολοφονίαν ταύτην σὺν Ἀγίσθῳ ἀποκτείνας λίην ἐκμέμνηεν καὶ
 ἐν τῇ συνελούσει Ἐβρου Ἀρξίου τε καὶ Ἀρτάκου τῶν τριῶν ποτα-
 20 μῶν γε λουσάμενος τῆς νόσθου ἀπήλλακτο· ἔνθα ταύτην οἰκοδο- D
 μήτας ἐπὶ τῷ ἰδίῳ δνόματι κέκληκεν· Ἀδριανὸς δὲ Καῖσαρ εὐκτι-
 στοὶς οὐκῆμισιν αὐτὴν μεγαλύνυς πόλιν Ἀδριανοῦ μετακέκληκεν.
 αὕτη τῆς τριῆς ἡμέρας παρὰ ἀνδρὸς εὐπετοῦς ἐν δίοδῳ Φιλίππουπό-
 λεως σταδιάζεται, ἡγκαλισμένη τῷ ὄρει τῷ Ἄσιμῳ, παρ' ᾧ οἱ

proceribusque anxius quo pacto hominis arrogantiam compescerent, ro-
 gavit Ioannes Bogas ut patricius crearetur, Patzinacas adversus eum se
 conducturum pollicitus. voti compos effectus, acceptisque muneribus,
 ad eos iter contendit. ac vero icto foedere, indeque acceptis obsidibus,
 cum illis in urbem rediit, Patzinacibus transmissa Istro Symeonem se
 debellaturos pollicentibus. venit vero etiam eo tempore in urbem Aso-
 tius, vir roboris fama celeberrimus, principis principum filius. fere-
 bant virgam ferream, cuius extrema manibus teneret, qua pollebat exi-
 mia vi, posse inflectere inque circuli formam intorquere, ferri nimirum
 duritie illius manuum robori cedente. hunc Augusta venientem multo
 honore suscepit ac rursus in patriam remisit.

8. Mense Septembri, indictione tertia, Pancratucas Armenius
 Adrianopolim Symeoni prodidit. vocabatur haec prius Orestias, ab
 Oreste Agamemnonis filio, qui iusta aemulatione ob patrem a Cly-
 taemnestra dolo necatum, ipsa una cum Aegistho occisa, gravi furore
 actus est, ac quo loco Ebrus Arzusque ac Artacus flumina confluent,
 lotus morbo liberatus est, eodemque loco urbe condita suum illi nomen
 iadidit. Adrianus autem Caesar magnificis ornans aedificia, Adriani
 urbem ex sese mutato nomine appellavit. distat Philippopoli trium die-
 rum spatio; quam mons Haemus velut sinu amplectitur, qua parte niva-

τρεις ποταμοι συμβάλλονται τὸ ὄμβρινόν ἕδωρ. μετ' οὐ πολὺ ἀπεστύλη Βασίλειος πατρικίος καὶ κανίκλης καὶ Νικήτας πρωτοσπαθῆριος ὁ Ἑλαδικὸς παρὰ Ζωῆς μετὰ δούρων πολλῶν, καὶ ἀντεπαρέλαβεν πάλιν αὐτήν.

P 240 9. Ἦλθεν δὲ ὁ Δαμιανὸς ἀμηρὰς εἰς Στρόβηλον νῆσον 5 μετὰ πλοίων πολεμικῶν καὶ πολλῆς τῆς δυνάμεως· καὶ ταύτην παρέλαβεν ἄν, εἰ μὴ νοσήσας ἐτελεύτησεν, ὑποστρεψάντων διὰ κενῆς τῶν Σαρακηνῶν. οἱ δὲ τῆς Ἑλλάδος καὶ τῶν Ἀθηναίων οἰκήτορες συνεχῶς ἐπηρεαζόμενοι παρὰ Χασέ νιοῦ τοῦ Ἰούβη, τὴν αὐτοῦ ἄσωτιαν καὶ ἀπληστίαν μὴ ἐνεγκόντες, λίθοις τοῦτον βάλ- 10 λοντες ἀεὶλον κακῶς ἔνδοθεν τοῦ θνυσιαστηρίου τοῦ ἐν Ἀθήναις ναοῦ.

10. Βλέπουσα δὲ Ζωὴ βασίλισσα τὴν ἔκαστην Συμεὼν καὶ τὴν κατὰ τῶν Χριστιανῶν αὐτοῦ ἐπίθισιν, βουλήν μετὰ τῶν B ἐν τέλει βουλευέται, ἀλλάγιον καὶ εἰρήνην μετὰ τῶν Ἀγαρηνῶν 15 διαπράξασθαι, διαπερᾶσαι δὲ πάντα τὸν τῆς ἀνατολῆς στρατὸν πρὸς τὸ καταπολεμῆσαι καὶ ἀφανίσαι τὸν Συμεὼν. ἀπεστίαλ ὄν ἐν Συρίᾳ ἐπὶ τὸ ποιῆσαι ἀλλάγιον Ἰωάννης πατρικίος ὁ Ῥωδι- νὸς καὶ Μιχαὴλ ὁ Τοξαράς· οὗ γεγονότος τὴν συνήθη τῆς ῥόγας διανομὴν ποιησάμενοι ἐν τοῖς τάγμασι, ταῦτα δὲ ἀναλαβόμενοι 20 σὺν τοῖς θέμασι πρὸς τὴν Θρακίαν γῆν διεπέρασαν, Λέοντις μαγίστρον τοῦ Φωκῆ δομιστικῶν τῶν σχολῶν τυγχάνοντος, ᾧ ἄνδρῳ μᾶλλον ἢ ἐπιστατικῇ φρόνησις προσανέκειτο. Ἐξαγαγόντων C οὖν τὰ σεβάσματα καὶ ζῶοποιὰ ξύλα Κωνσταντίνου πρωτοπαπᾶ

les ac pluviales congerunt aquas quae modo tria flumina dicebamus. postmodum vero misso Zoe Basilio patricio ac caniclei praefecto et Niceta Eladico protospathario cum multis muneribus, tandem illam recepit.

9. Venit vero Damianus ameras in Strobelum insulam, magno hostilium navium apparatu ac cum ingentibus copiis; cepissetque utique, nisi morbo correptus fati concessisset. cuius interitu factum ut Saraceni irrito conatu redirent. Achaiae autem ac Athenarum populi civesque continuis Chase filii Iubae iniuriis vexati, eius luxuriam inexplebilisque cupiditatem ferre non valentes, lapidibus obrutum intra ipsam Athenarum templi penetrale male interemerunt.

10. Zoe porro Augusta elatos Symeonis animos videns eiusque adversus Christianos grassationem non ferens, re cum optimatibus deliberata, foedus icere pacemque componere cum Agarenis statuit, omnesque Asiae copias ad debellandum profigandumque Symeonem traicere. missi proinde in Syriam Ioannes Rhodinus patricius et Michael Toxaras, qui paciscerentur. quo peracto, consueta erogatione donato milite, assumptis cohortibus ac legionibus in Thraciam transmisere, magistro Leone Phoca scholarum domestico, viro scilicet maioribus animis quam imperatoria solertia praedito. edactis itaque venerabilibus ac vivificis

τοῦ κυλατίου, τοῦ Κεφαλαῦ λεγομένου, καὶ Κωνσταντίνου τοῦ Βασιλέως ἐν τῇ Θράκῃ, ἅπαντες προσκυνήσαντες καὶ ἐπομοσάμενοι συναποθνήσκειν ἀλλήλοις, πανστρατὶ κατὰ Βουλγάρων ἔξωρμησαν. ἤρχον δὲ τοῦ τάγματος Ἐξκουβίτων Ἰωάννης ὁ Γράψων, τοῦ δὲ ἱκανάτου ὁ τοῦ Μαρσούλη υἱός· Ῥωμαῖος θὲ ὁ Ἀργυρός Ἰστρατήγει καὶ Λέων ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ καὶ Βάρδας ὁ Φωκάς, οἷς συνῆν μὲν καὶ ὁ Μελίας μετὰ τῶν Ἀρμενίων καὶ οἱ ἄλλοι πάντες στρατηγοὶ τῶν Θεμάτων, συνῆν δὲ καὶ πρὸς τοῖς ἄλλοις ὁ Κωνσταντίνος πατρικίος ὁ Λεὼν Λέοντι δομestικῶ, σύμ- D
 10 βουλος αὐτοῦ ἐν πᾶσι τοῖς ἀνήκουσιν ὦν. μὴν δὲ Ἀγούστῳ ἑκάδι, Ἰνδακτιῶνος ε', ὁ πόλεμος μεταξὺ Ῥωμαίων τε καὶ Βουλγάρων πρὸς τῷ Ἀχελῷῳ συγκεκρόβηται ποταμῷ· καὶ οἶα τὰ τοῦ θεοῦ κρίματα, ὡς ἀνεξερεύνητα καὶ ἀνεξιχνίαστα, τρέπονται Ῥωμαῖοι πανστρατὶ καὶ γέγονε φυγὴ παντελής καὶ φοικώδης ὀλο- 15 ληγῆ, τῶν μὲν ὑπ' ἀλλήλων συμπατομένων, τῶν δὲ ὑπὸ τῶν πολεμίων ἀναιρουμένων, αἵματός τε χύσις οἶα ἐξ αἰῶνος οὐ γέγονεν. ὁ δὲ Λέων ἐν Μεσημβρίᾳ διεσώθη φυγῶν. ἰσάγγη δὲ πρὸς τοῖς ἄλλοις ἐν τῇ τοῦ πολέμου συμβολῇ καὶ Κωνσταντίνος ὁ P 241
 Λεὼν καὶ Ἰωάννης ὁ Γράψων καὶ ἄλλοι τῶν ἀρχόντων ἱκανοί. Δωκιπτάλη δὲ καὶ Ῥωμαῖος πατρικίος δρογγύριος ὦν τῶν πλωτῶν μετὰ παντὸς τοῦ στόλου ἐν τῷ Δανουβίῳ ποταμῷ βοηθῆσαι Λέοντι τῷ Φωκᾷ· ἀλλὰ καὶ Ἰωάννης ὁ Βογᾶς κευγαγεῖν Πατζι-

7 μὲν] δὲ P

ignis, Constantini palatini cleri sacerdotum primi, cognomento Cephalae, Constantinique Balesiae opera, in Thracia, cum omnes haec venerati essent seque una commorituros iureiurando firmassent, in Bulgariam profecti sunt cum universo exercitu. praecerant excubiti turmae Ioannes Grapso, Icanati vero Marulis filius. Romanus Argyrus dncis potestate praecerat, eiusque frater Leo et Bardas Phocas; quibuscum erat et Melias cum Armeasis, aliique omnes thematum duces. praeter alios vero etiam cum Leone Domestico erat Constantinus patricius Afer, qui eius consiliis in omnibus quae ad ipsum attinebant uteretur. mensis itaque Augusti die vigesima, indictione quinta, Romanos inter atque Bulgares ad Acheloum flumen commissa pugna (quae dei iudicia, quam inscrutabilia et impervestigabilia!) Romani omnes fusi fugatique, horrendo per exercitum omnem ululatu, cum se alii alios conculcarent, alios hostes perimerent, tanta hominum strage quanta nec a saeculo audita est. Leo aegre in Mesembriam sospes evasit. desiderati prae aliis in ipsa pugnae congressione Constantinus Afer et Ioannes Grapso procerumque alii non pauci. missus erat et Romanus rei navalis drungarius cum omni classe, ut Danubii littora legeret ac Leoni Phocae opem ferret; Ioannes item Bogas, uti dictum est, qui Patzinacas adlu-

νάκας, ὡς εἶρηται. κτελεσθέντος δὲ τοῦ δρουγγαρίου Ῥωμανοῦ
 τούτους διαπερᾶσαι κατὰ Βουλγάρων ὥστε συμμαχῆσαι Λέοντι
 τῷ Φωκᾷ, Ῥωμανοῦ δὲ καὶ Ἰωάννου εἰς ἔριδας καὶ λογομαχίας
 B ἐλθόντων, ὁρῶντες αὐτοὺς οἱ Πατζινάκαι πρὸς ἀλλήλους διαμα-
 χομένους καὶ συστασιάζοντας ὑπεχώρησαν εἰς τὰ ἴδια. τοῦ πολέ- 5
 μου δὲ τέλος λαβόντος, καὶ ὑποστρεψάντων ἐν τῇ πόλει τοῦ τε
 Ῥωμανοῦ καὶ τοῦ Βογᾶ, τὰ καθ' ἑαυτῶν ἐκινήθησαν· καὶ εἰς
 τοσοῦτον κίνδυνον τὸν δρουγγάριον Ῥωμανὸν περιέστησαν, ὥστε
 καὶ καταδικάζουσιν ψῆφον ἐξήνεγκαν τῶν ὀφθαλμῶν στειροθῆναι
 ὡς ἀμελεία, μᾶλλον δὲ κακουργία μὴ διαπεράσαντα τοὺς Πατζι- 10
 νάκας, ἀλλ' ὑποχώρησαντα τάχιον καὶ μηδὲ τοὺς φύγοντας Ῥω-
 μαίων ἐν τοῖς πλοίοις ὑποδέξάμενον. καὶ τοῦτο ἂν ἐπεπόνθει,
 εἰ μὴ παρὰ Κωνσταντίνου πατρικίου τοῦ Γογγύλη καὶ Στεφάνου
 C μαγίστρου, ὡς δυναμένων παρὰ τῇ Ἀγούσστη πολλά, τὰ τῆς
 καταδίκης ἀνετρέπη. τῶν δὲ Βουλγάρων τῇ νίκῃ κατεπαρθέτων 15
 καὶ ἐκοιτρατευσάντων μέχρι τῆς πόλεως, ἐξῆλθε Λέων ὁ δομεστι-
 κος τῶν σχολῶν καὶ Ἰωάννης ὁ ἑταιρειάρχης καὶ Νικόλαος ὁ υἱὸς
 τοῦ Δουκῆ εἰς χῶρον Θρακῶν οὕτω λεγόμενον Κατασύρτας ἕμα
 πλείστῳ λαῷ κατὰ Βουλγάρων. τῇ δὲ νυκτὶ ἀδοκῆτως ἐκπεσόν-
 των αὐτοῖς τῶν Βουλγάρων, καὶ τοῦ δομεστικίου φηγόντος, ἐσφάγη 20
 Νικόλαος ὁ υἱὸς τοῦ Δουκῆ καὶ πολλοὶ ἕτεροι μετ' αὐτοῦ.

11. Θεόδωρος οὖν ὁ τοῦ βασιλέως Κωνσταντίνου παιδα-
 γωγός, ὁρῶν Κωνσταντῖνον παρακοιμώμενον εἰς Λέοντα τὸν ἴδιον

ceret. cumque Romanus drungarius in mandatis accepisset ut quos dice-
 bam Patzinacas, adversus Bulgaros Leoni Phocae auxilio futuros, trai-
 ceret, Romanusque et Ioannes in contentiones verborumque dissidia
 versi essent, videntes Patzinacae sic inter se discordes atque pugnan-
 tes, domum rediere. bello antem finito reversisque in urbem Romano
 ac Boga, mota quaestio est de eorum dissidio. ubi in tantum periculum
 adductae Romani drungarii res, ut amissionis luminum in se adversam
 sententiam tulerit, velut qui negligentia seu potius animi pravitate ac
 nequitia praesto non fuisset, ut Patzinacas traiceret, sed se citius
 subduxisset; qui denique ne Romanos quidem fugientes navibus excep-
 set. ac certe oculis luisset, nisi Constantino Congyle et magistro Ste-
 phano, qua apud Augustam auctoritate longe maxima pollebant, con-
 nitentibus in contrarium sententia illi versa esset. Bulgaris autem victo-
 ria elatis ad ipsamque urbem excurrentibus, cum Leo scholarum dome-
 sticus Ioannesque hetaeriarcha et Nicolaus Ducis filius, in Thraciae
 locum quem Catasyrtae vocant, conferto agmine adversus Bulgaros es-
 sent egressi, noctu ex improvise irruentibus in eos Bulgaris ac dome-
 stico in fugam verso Nicolaus Ducis filius cum aliis multis occi-
 sus est.

11. Theodorus itaque Constantini imperatoris paedagogus, Con-
 stantinum accubitorem imperium transferre molientem in Leonem suum

γαμβρόν τὴν βυαιλείαν σφετεριζόμενον, ἐπέθρην Κωνσταντίνω D
 τῷ βασιλεὶ Ῥωμανὸν τὸν δρουγγάριον προσλαβέσθαι ὡς πατρικὸν
 αὐτοῦ δοῦλον καὶ εὖνουν τὰ πρὸς αὐτόν, ὡς ἂν ἦ ὄν αὐτῷ, καὶ
 διαφυλάττειν αὐτόν, καὶ ἐν οἷς ἂν δέη, σέμμαχον ἔχειν καὶ βοη-
 5 θύν. περὶ τούτου ὄν πολλάκις λαληθεὶς Ῥωμανὸς ἀπέπατο.
 γραμματίον ὄν ὁ βυαιλεὺς Κωνσταντίνος αὐτοχείρῳ διαπράξας
 γραφῇ καὶ ὑπογραφῇ διασφαλισόμενος ἀπέστειλεν αὐτῷ· ὅπερ
 αὐτὸς ἐπὶ χεῖρας λαβὼν ὑπέσχετο τὴν κατὰ τοῦ παρακοιμωμένου
 Κωνσταντίνου καὶ τῶν συγγενῶν αὐτοῦ ἐπιθῆσιν, ὡς δέει, ποιή- P 242
 10 σασθαι. τῆς φήμης ὣν ταύτης διαθεούσης, καὶ τῷ παρακοι-
 μωμένῳ καταναγκάζοντος Ῥωμανὸν ἀποκηῆσαι μετὰ τοῦ στόλου
 τὴν νεομισμένην ῥέγαν λαβόντος, ἐν τῇ ἐξαρκτύσει δὲ ὄντος τοῦ
 Ῥωμανοῦ καὶ τὰ πλοῖα ἐστρεπίζοντος, ἐξῆλθεν Κωνσταντίνος
 παρακοιμώμενος ὡς ἐπισπουδάζων αὐτόν τοῦ ἐκπλεῦσαι. ὁ δὲ
 15 τούτῳ δουλακῷ τῷ σχήματι προὔπηρτησεν, καὶ προθύμως ποιή-
 σεν τὰ κελεύμενον ἐπηγγέλλετο· καὶ εἰ ἔχει ἄνδρας εὐειδεῖς καὶ
 γενναίως ἐπιτηδεύουσ τὴν βασιλικὴν ἐρέτειν τριήρη ἐλπόντος πρὸς
 Ῥωμανόν, οὗτος εὐθὺς ἔνευσεν τούτοις τῇ χειρὶ ἐτοίμοις οὔσι πλη-
 σίον ἰλθεῖν. οἱ δὲ τὰ τῆς βουλῆς εἰδότες, ἔγγιστα ἤδη τοῦ δρό- B
 20 μωτος Ῥωμανοῦ γεγονότος, ἐπειδὴ οὗτος ὀπίσω τοῦ παρακοιμω-
 μένου Κωνσταντίνου περιπατῶν ἀνήρπασεν αὐτόν ταῖς χερσὶ καὶ
 "ἔρατε αὐτόν" ἀνεφώνησεν, παραχεῖμα οὔτοι τοῦτον ἀρπάσαν-
 τες εἰς τὴν τοῦ δρουγγαρίου Ῥωμανοῦ τριήρη εἰσήγαγον καὶ ἐν τῇ

9 δέει? an δεῖ?

ex sorore affinem animadvertens, Constantino imperatori auctor est ut
 Romanum drungarium assumat, velut olim patris servum ingenuum illius-
 que propensa voluntate rebus studentem, ut cum ipso maneat, custosque
 et vindex atque defensor, cum necesse fuerit, illi existat. Romanus
 de his saepius interpellatus renuit. quapropter Constantinus ipse im-
 perator literas propria manu exaratas subscriptioneque firmatas ad eum
 mittit; quibus ille acceptis Constantinum accubitorem eiusque affines se
 aggressurum, qua par fuerit ratione, pollicitus est. eius itaque rei late
 pervagante fama, cum accubitor Romanum urgeret ut cum classe militari
 iam stipendio donata proficisceretur, cum Romanus in navali quasi in-
 structurus classem versaretur, venit ad eum Constantinus accubitor velut
 solvendae classis negotium maturaturus. cui Romanus servili habitu
 gestaque obviam factus, quod iubebatur promptius se facturum pollici-
 tus est. cumque ex eo Constantinus sciscitaretur, num elegantes viros
 et fortes, ad imperatoriam impellendam triremem idoneos habeat, iubet
 statim Romanus manu expeditos illi praesto esse ac prope accedere. hi
 autem, quos consilium non lateret, Romani iam celoce proxima ipsoque
 Constantini accubitoris vestigia premente, cum is eum manibus corri-
 pisset ac "tollite eum" clamasset, actutum raptum in Romani drungarii

ἀσφαλείᾳ κατείχον. οὐδείς οὖν ὁ ὑπερμισθίων ἦν ἢ κατοικιτέρων τὸν ἄνθρωπον, πάντων τῶν συνόντων αὐτῷ χρησαμένων φυγῆ. ταῦτα Ζωὴ Ἀγούστα μυδοῦσα προσκαλεῖται τὸν πατριάρχην Νικόλαον καὶ τοὺς αὐτῆς μεγατόνους, καὶ ἀποστέλλει πρὸς Ῥωματὸν τὸ γεγονός θύλουσα μαθεῖν. τούτων οὖν διαπερασάντων, 14-5
C θοις ὁ λαὸς αὐτοὺς ἐξήλασαν βάλλοντες. ἔωθεν οὖν ἐξελθοῦσα Ζωὴ ἐν τῷ τοῦ Βουκολέοντος ἡλιακῷ ἐπεφώνει τῷ νύμφῃ καὶ πᾶσι, πῶς ἄρα γέγονεν ἡ ἀνταρσία αὐτῆ; ἔφησε δὲ πρὸς αὐτὴν ὁ παιδαγωγὸς τοῦ βασιλέως Κωνσταντίνου Θεόδωρος ὅτι διὰ τὸ ἀπολλῆσαι Λέοντα τὸν Φωκᾶν τοῦ Ῥωμαίου καὶ Κωνσταντίνου παρα- 10 κοιμώμενον τὸ παλάτιον ταῦτα γέγονασι. προσελάβετο δὲ ὁ βασιλεὺς Νικόλαον τὸν πατριάρχην καὶ Στέφανον μάγιστρον συντεῖναι αὐτῷ ἐν τῷ παλατίῳ, τὴν ἔξουσίαν εἰς ἑαυτὸν ἀπὸ τῆς μητρὸς ἐπισπώμενος. τῇ δὲ ἐπαύριον ἀπέστειλεν Ἰωάννην τὸν Τουβάκτην Ζωὴν Ἀγούσταν τοῦ παλατίου καταβιβᾶσαι. ἡ δὲ μετ' ὄλου- 15
D γῆς καὶ δακρύων τῷ ἑαυτῆς προσπλακτεῖσα νύμφῃ πρὸς συμπάθειαν μητρικὴν καὶ οἶκτον τὸν υἱὸν ἐκίνησεν, ὡς τὸν βασιλέα εἰπεῖν πρὸς τοὺς ἄγοντας "ἴσατε μετ' ἐμοῦ εἶναι τὴν μητέρα μου." οἱ δὲ ταύτην ἄμα τῷ λόγῳ ἀφῆκαν. προσκαλεσάμενος δὲ ὁ τε βασιλεὺς καὶ ὁ πατριάρχης Ἰωάννην τὸν Γαριδάν προεβάλλοντο δομέ- 20 στικὸν τῶν σχολῶν, δεδιότες μὴ εἰς ἀντιρροίαν χωρήσῃ ὁ Φωκᾶς Λέων. ὁ δὲ οὕτ' ἔνευσε τοῦτο γενέσθαι, εἰ μὴ Θεόδωρον τὸν γυναικαδέλφον αὐτοῦ τὸν Ζουφινεζέρ καὶ Συμεὼν τὸν υἱὸν αὐτοῦ

triremem sub custodia tenendum intulere. qui autem virum defenderet aut ulla eius miseratione moveretur, ne unus quidem inventus est, mox fuga dilapsis omnibus qui illi comites essent. his ad Zoem Augustam perlatis, illa Nicolao suisque optimatibus accersitis ad Romanam mittit, qui facti causam inquirant. cum itaque traiecissent, populi eotione lapidibus appetiti ac fugati sunt. mane igitur egressa Zoe ad Bucoleonis solare horologium, filio cunctisque clamabat, quomodo rebellio haec contigisset. cui Theodorus Constantini imperatoris paedagogus, iccirco nimirum contigisse, quod Leo Phocas Romanos, Constantinus accubitor aulam perdidisset. interim imperator Nicolam patriarcham et Stephanum magistrum sibi in aula adesse iubet, translata in se a matre potestate. postridie missus Ioannes Tubacos, qui Zoem Augustam aula eiceret. ea cum fletu ac ciulatu in filii complexus ruens ad maternam miserationem affectumque inflexit, ita sane ut imperator ad duces clamaverit "sinite ut mater mea mecum versetur;" vixque verbum protulerat, cum illi dimiserunt. accessitum vero imperator et patriarcha Ioannem Garidam scholarum domesticum esse iusserunt, veriti ne Leo Phocas in rebellionem verteretur. non acquievit ille ut munus acciperet, nisi Theodorus Zaphinezer illius levir et Symeon eius filius foede-

προεβάλετο ἑταιρειάρχας. ὄρκοις οὖν βεβαιωθεὶς ὑπ' αὐτῶν
 πετῆλθεν ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ. οἱ δὲ παραντίκα τοὺς συγγενεῖς αὐ- P 243
 τοῦ τοῦ παλατίου καταβιβάζουσιν. τούτων οὖν πρὸς αὐτὸν ἐλ-
 θόντων, ὡς ἐθεάσατο αὐτούς, τρόμος αὐτὸν ἔλαβεν καὶ φρενῶν
 5 ἵκτασις. εὐθὺς οὖν ἐξῆλθε πρὸς Ῥωμαῖόν, καὶ διεγῆσατο αὐτῷ
 ὅλα πέπονθεν. συμφιλιωθεὶς οὖν αὐτῷ, καὶ ὄρκους δοὺς καὶ
 λαβὼν ὥστε μὴν ἔχειν ἀμφοτέρους ψυχὴν, σύμφρων αὐτῷ καὶ
 σύμπνοος ἐγένετο, ὥστε καὶ γαμικὸν συνάλλαγμα ποιήσασθαι
 συνεφώνησαν, πλέον ἐκ τούτου τὸν τῆς ἀγάπης δεσμὸν ἐπισφί-
 10 γοτις.

12. Τῇ εἰκάδι οὖν τετάρτῃ τοῦ Μαρτίου μηνὸς ἀποστέλ-
 λει Ῥωμαῖὸς Ἰωάννην πρεσβύτερον, οἰκεῖον αὐτῷ καὶ πιστότατον
 ὄντα, καὶ Θεόδωρον τὸν Ματζούκην εἰς τὸ παλάτιον ὑπεραπολο- B
 γουμένους, ὡς οὐκ ἐπ' ἀνταρσίας γέγονε τὸ παρ' ἐμοῦ διαπραχθέν,
 15 ἀλλὰ τὴν τοῦ Φωκᾶ ἐπίδειξιν ὑφορώμενος, καὶ δεδιὼς μὴ τι νεω-
 τρισθεὶα παρ' αὐτοῦ εἰς τὸν βασιλέα, τοῦτου ἕνεκα ἀνελθεῖν ἐν
 τῷ παλατίῳ βεβοῦλευμαι καὶ τὴν φυλακὴν ποιῆσθαι τοῦ βασι-
 λέως. μὴ συνεδοκῦντος δὲ Νικολάου πατριάρχου ἐν τούτῳ,
 ἐμπνύθη Ῥωμαῖὸς παρὰ Θεοδώρου τοῦ φηθέντος παιδαγωγοῦ ἐλ-
 20 θῆν μετὰ στόλου παντὸς μέχρι τοῦ Βουκολέοντος. ὃς μετὰ τῶν
 σὺν αὐτῷ βουλευσάμενος (τὸ γὰρ ὕγον ἦγεν αὐτὸν) τῇ ἡμέρᾳ
 τοῦ εὐαγγελισμοῦ τῆς ὑπεραμύμου παρθένου καὶ Θεοτόκου
 (πέμπτῃ δὲ ἦν) ἦλθεν ἐνοπλος ἅμα τῷ στόλῳ παντὶ ἐν τῷ Βου- C

1 ἑταιρειάρχην P, ἑταιρειάρχας margo

ratorum turmis praeficerentur. amborum itaque iureiurando fretus, in
 domum suam venit; moxque illius affines ab eis aula eieci. quos ad se
 venientes ut adspexit, tremor stuporque eum invasit. confestim igitur
 ad Romanum venit, et quae illi acciderant narravit. arctiori itaque ami-
 citia illi implicatur, datisque et acceptis iuramentis, uno in posterum
 animo futuros, uno animi sensu ac consensione efficiuntur; ut et nuptia-
 rum foedera se iuncturos paciscerentur eaque ratione caritatis vinculo
 magis adstringerentur.

12. Secundum haec igitur vigesima quarta mensis Martii mittit
 Romanus Ioannem presbyterum domesticum suum eundemque fidelissi-
 mum, nec non Theodorum Matzucem, qui ipsius in palatio causam age-
 rent. nihil spectare ad rebellionem, quod ab eo factum erat: unum
 duntaxat veritum, Phocae molimina, ac metuentem ne ille novis rebus
 adversus imperatorem studeret, iccirco consilium iniisse ut in regiam
 veniret ac imperatori praesidio esset. non approbante Nicolao pa-
 triarcha nec assentiente, is, quem dicebam, Theodorus paedagogus Ro-
 mano mandat ut eum omni classe ad Bucoleonem veniat. re itaque cum
 suis deliberata (nam urgebat fatum), ipso intemeratissimae virginis ac
 dei genitricis annuntiationis soleum die, feria quinta, manu armata cum

κολόντι. και πυρευθὺ Στέφανος μὲν μάγιστρος ἐξῆλθε τοῦ παλατίου, Νικήτας δὲ πατρικιος ὁ συμπενεθερὸς Ῥωμανοῦ ἀπελθὼν ἐν τῷ παλατίῳ ἐξήγγαγεν ἐκεῖθεν τὸν πατριάρχην Νικόλαον. ὄρκοις οὖν βεβαιωθέντες οἱ τοῦ παλατίου παρὰ Ῥωμανοῦ ἀπέστειλαν πρὸς αὐτὸν τὸν ζωποιοὺν καὶ τίμιον σταυρὸν καὶ προσκνήσας 5 αὐτὸν καὶ ὄρκοις βεβαιώσας αὐτοὺς ἀνῆλθε μετ' αὐτῶν ἐν τῷ παλατίῳ καὶ ὀλίγων τιῶν, προσκνήσων τὸν βασιλέα. καὶ εἰσελθὼν μετ' αὐτοῦ ἐν τῷ ναῷ τῷ ἐν τῷ Φάρῳ, καὶ πίστις αὐτῷ δοὺς καὶ λαβὼν, πυρευθὺ προχυρίζεται παρ' αὐτοῦ μάγιστρος
D καὶ μέγας ἐταιρειάρχης. ἀτίκα γοῦν θεία κέλυσσις πρὸς Ἀέτια 10 τὸν Φωκῆν, παρεγγνωμένη μηδαμῶς στάσις τινὰ ἐνοῆσαι. ὡσαύτως καὶ γράμματα ἐκελεύσθη Κωνσταντίνος παρακοιμώμενος γράψαι, τὰ ὅμοια αὐτῶν παρυγγέλλοντα καὶ μηδὲν ἐναντίον βουλεύσασθαι, ἀλλ' ἐν ὑποταγῇ εἰνὴ βασιλέως Κωνσταντίνου. ἀναλαβόμενος οὖν ταῦτα Ἀνδρέας προμικῆριος τοῦ βασιλικοῦ βεστια- 15 ρίου ἀπεκρόμισεν αὐτῷ ταῦτα ἐν Καππαδοκίᾳ ὄντι· καὶ δεξάμενος ταῦτα καὶ ἀναγνοὺς, ἀπελθὼν ἐν τῷ ἰδίῳ οἴκῳ ἡσύχαζεν.

P 244 13. Τῇ δὲ πέμπτῃ ἑβδομάδι τῶν ἁγίων ἡστυεῶν, Ἀπριλλῆος μηνί, δίδοται ἀρραβῶν γαμικοῦ συναλλάγματος παρὰ Κωνσταντίνου βασιλέως Ἑλένη τῇ θυγατρὶ Ῥωμανοῦ, ἣ πρὸς κάλλος 20 σωματικὸν προσήκμαζεν καὶ σύνεσις· καὶ τῇ τρίτῃ τοῦ κύσχα, λεγομένη τῆς Γαλιλαίας, εὐλογεῖται καὶ στεφανοῦται ἅμα αὐτῇ παρὰ Νικολάου πατριάρχου, Ῥωμανὸν βασιλεπόατορα προβαλό-

universa classe ad Bucoleonem venit; statimque magister Stephanus aula discedit. Nicetas autem patricius Romani consocer in palatium veniens Nicolaum patriarcham inde extrusit. aulicorum ergo animis Romani iureiurando firmatis, pretiosam ac vivificam ad eum miserunt crucem; quam ille veneratus, iterumque sacramento interposito fidem obstringens, cum eis paucisque comitum imperatorem salutaturns in palatium adscendit. ingressusque cum eo in templum quod est in Pharo, dataque ibi et accepta securitatis fide, confestim magister et magnus haeriarcha praeficitur. statim ergo sacra iussio ad Leonem Phocam missa, qua is ab omni conflandae seditionis proposito absterretur. Constantinus quoque accubitor in eandem sententiam scribere iussus, et ut nihil in adversum molliatur, sed perseveret imperatori Constantino subesse. acceptas sacras Andreas regii vestiarii primicerius ad eum tunc in Cappadocia versantem defert; quibus ille acceptis lectisque se domum recipiens privatus egit.

13. Quinta sanctorum ieiuniorum hebdomada, mense Aprili, data a Constantino imperatore Helenae Romani filiae (quam praeter corporis speciem animi quoque prudentia spectabilem reddebat) contractus nuptialis arrha, tertiaque paschae (quam Galilaeae vocant) benedicatur unaque cum illa a Nicolao patriarcha corollis nuptialibus redimitur;

μενος· ἀντ' αὐτοῦ δὲ Χριστοφόρον υἱὸν αὐτοῦ ἐταιριεύσασθαι κατέ-
 σιγασε. μετ' οὐ πολὺ δὲ Λέων ὁ Φωκῆς ἀπατηθεὶς παρὰ τε τι-
 νῶν ἀρχόντων καὶ τῶν αὐτοῦ ταγμάτων πρὸς ἀνταρσίαν κινεῖται.
 καὶ ἀνελύβητο σὺν αὐτῷ τὸν τε παρακοιμώμενον Κωνσταντῖνον,
 5 καὶ Κωνσταντῖνον καὶ Ἀναστάσιον τοὺς Γογγυλίους καὶ αὐταδέλ- B
 φούς, καὶ Κωνσταντῖνον πρωτασηκρήτην τὸν Μαλελίαν, πληρο-
 φορῶν ἅπαντας καὶ βεβαιῶν ὡς ὑπὲρ τοῦ βασιλέως Κωνσταντῖνου
 τὴν αὐτὴν ποιεῖται κίνησιν. Ῥωμανὸς δὲ ὁ βασιλοπάτωρ χρυ-
 σοβούλῳ ποιήσας ἐνυπόγραφα ὡς ἐκ προσώπου τοῦ βασιλέως
 10 Κωνσταντῖνου, τῆς τοιαύτης ἐπιβουλῆς ἀνατροπὴν περιέχοντα,
 καὶ ὡς οἱ τὸν Φωκῆν καταλιμπάνοντες τῷ βασιλεῖ δὲ προσφεύ-
 γοντες ὑπὲρ τοῦ βασιλέως εἰσὶν, δοδὸς αὐτῷ Ἄννη γυναικὶ ἀνιδεῖ
 καὶ Θρασίᾳ, ἣν καὶ Βασιλικὴν προσηγόρευσαν, καὶ κληρικῷ τινὶ C
 Μιχαήλ, ἐν τῷ αὐτοῦ στρωτοπέδῳ ἐξέπιμψεν. οἱ δὲ ταῦτα ἀνα-
 15 λαβόμενοι λάθρα διέσπειραν παντὶ τῷ στρατῷ. καὶ ὁ μὲν Μι-
 χαήλ φωραθεὶς παρὰ τοῦ Φωκῆ, ἀγγελίως τυφθεὶς, τὴν τε ῥίνα
 καὶ τὰ ὄτα ἀπειμήθη· ὃς μετὰ ταῦτα παρὰ Ῥωμανοῦ τῆς προση-
 κούσης ἔτυχεν ἀμοιβῆς· ὡσαύτως καὶ ἡ σὺν αὐτῷ σταλείσα γυνή.
 πρῶτος σὺν ὁ τοῦ Βαρυμιχαήλ υἱὸς Κωνσταντῖνος, τοῦ τάγματος
 20 ἄρχων τῶν ἰκανάτων, καταλιπὼν τὸν Φωκῆν τῷ Ῥωμανῷ προσέ-
 δραμεν, ἀρχὴ γεγινὼς καταλύσεως τῆς τοιαύτης ἀποστασίας.
 σὺν αὐτῷ δὲ καὶ ὁ Βαλάντιος καὶ ὁ λεγόμενος Ἀτζμωρος, τουρ- D
 μάχαι ὄντες καὶ ἀμφοτέρω. Λέων οὖν ὁ Φωκῆς μετὰ λαοῦ

quando et Romanum provehit imperatoris patrem, eius filio Christo-
 phoro in patris locum hetaeriarcha promoti. nec multum temporis ab-
 scesserat, cum Leo Phocas, quorundam procerum ac tribunorum suasu
 subiectarumque ei legionum hortatu, res novas molitur; accitque Con-
 stantino accubitore Constantinoque et Anastasio Gongulii germanis fra-
 tribus, nec non Constantino Maleliano a secretis primo, cunctis persua-
 dere nititur in gratiam Constantini imperatoris eam se motionem facere.
 Romanus vero imperatoris pater bullis aureis ac diplomatis subscriptione
 munitis, quasi ex Constantini imperatoris persona, quibus ea molitio
 evertebatur, eosque qui Phoca relicto ad imperatorem confugerent ab
 imperatoris stare partibus significabatur, editis, mulierique efronti ac
 temerariae Annae nomine (quam et Basilicam appellarunt, ac si impe-
 ratoriam dicas) ac clerico cuidam Michaeli contraditis, in Leonis castra
 emisit. hi accepta diplomata toto late exercitu clanculum sparserunt.
 ac Michael quidem a Phoca deprehensus, verberibus dire contusus, naso
 auribusque multatus est. verum is postea a Romano convenientem vi-
 cem consecutus est, pariterque cum illo submissa mulier. primus ita-
 que Constantinus legionis Icanatorum dux, Barymichaelis filius, a Leone
 ad Romanum transivit, eiusque convellendae defectionis primus auctor
 fuit. secuti vero etiam Balantius, et quem vocant Atzmorus, ipsi quo-
 que ambo tribuni. Leo igitur Phocas, quo fretus erat, ingenti omni

πλείστον ἰσχυρῶς καθωπλισμένον ἐν Χρυσοπόλει καταλαβὼν διέ-
 στησε παρατάξεις ἀπὸ τῆς λιθίνης δαμάλευς μέχρι Χαλκηδότος,
 τοὺς ἐν πόλει φοβῶν. ἀποστέλλεται οὖν μετὰ δρόμιονος παρὰ
 Ῥωμανοῦ Συμεῶν ὁ ἐπὶ τοῦ κανικείου, λόγον ἐνυπόγραφον
 τοῦ βασιλέως Κωνσταντίνου ἐπιφερόμενος, τάδε διαγορευόντα,
 P 245 (14) ὡς ἐγὼ φύλακα τῆς ἐμῆς δεσποτείας καὶ βασιλείας ἐργη-
 ῖ γορώτατον καὶ εὐνούστατον καὶ πιστότατον οὐδένα τῶν ὑπὸ χεῖρα
 ἢ Ῥωμανὸν εὐρηκῶς τούτῳ τὴν ἐμὴν φυλακὴν μετὰ θεὸν ἐπίστευσα
 καὶ ἀντὶ πατρὸς αὐτῶν ἔκρινα, σπλάγγχνα πατρικὰ καὶ διάθεσιν
 γονικὴν πρὸς ἐμὲ ἐνδειξάμενον. Λέοντα δὲ τὸν Φωκῶν αἶε τῇ 10
 ἐμῇ βασιλείᾳ ὑποπτεύων ἐπιβουλεύειν νῦν μὲν ἔργοις αὐτοῖς ἐπι-
 βουλον εὐρηκα καὶ τῆς ἐμῆς ἀρχῆς τυραννικῶς κατεξανιστάμενον.
 διὸ οὔτε δομέστικον αὐτὸν ἀπὸ τοῦ νῦν εἶναι βούλομαι· οὔτε γὰρ
 ταύτην τὴν ἀνταρσίαν μετὰ βουλῆς ἐμῆς πεπραχέναι φημί, ἀλλ'
 ἀδθαίρετῳ γνώμῃ ταύτην ποιήσασθαι τὴν ἐπίθεσιν, ἑαυτῷ τῇ 15
 βασιλείαν σφετεριζόμενον. τούτων οὖν τῷ λαῷ ἀναγνωσθέντων
 B ἤρξαντο πάντες ἀναχωρεῖν καὶ τῷ βασιλεὺσι πρὸς Ῥωμανοῦ.
 τοῦ Φωκῶ δὲ εἰς ἀμηχανίαν περιστάντος καὶ ἀπογνόν-
 τος ὡς πάσης ἐλπίδος ἡστοχηκότος, καὶ χρησαμένου φυγῇ καὶ
 πρὸς τὸ κάστρον Ἰαεοῦς παραγενομένου καὶ μὴ δεχθέντος, ἐν 20
 χωρίῳ ὀνομαζομένῳ Γοηλέοντι καταστήσαντος καὶ συλληφθέντος,
 ἀπέστειλεν Ῥωμανὸς Ἰωάννην τὸν Τουβάκην καὶ Λέοντα τὸν αὐ-
 τοῦ συγγενῆ ὥστε εἰσαγαγεῖν αὐτὸν ἐν τῇ πόλει. οἱ δὲ τοῦτοι

armorum genere instructo exercitu Chrysopolim veniens, a Iuvenca la-
 pidea Chalcedonem usque, ad terrorem civibus incutiendum, late aciem
 extendit. interim vero missus a Romano cum celoce Symeon caniciei
 praefectus cum literis, Constantini imperatoris subscriptione manitis.
 literarum hic erat tenor, haec sententia. (14) "cum alium neminem
 dominationis meae ac maiestatis vigilantiores magisque benevolam ac
 fideliores custodem, inter omnes qui meae dicionis sunt ac imperio sub-
 sunt, Romano invenerim, huic secundum deam mei custodiam commisi,
 ipsamque loco patris habeo, qui paterna erga me viscera ac genitoris
 propensum animum ostenderit. Leonem vero Phocam cum semper insi-
 diarum suspectum habuerim, nunc re ipsa insidiantem offendi, ac qui
 tyranni potestate maiestati meae rebellet. quamobrem nec domesticum
 deinceps eum esse volo. neque enim hanc meo iussu orditum telam
 agnosco, sed ipsam a se ultroque lacessere ac grassari, ut in se impe-
 rium transferat, pronuntio." lectis itaque audiente exercitu literis, coe-
 perunt omnes a Leone ad Romanum imperatoris patrem desiscere.
 Leo consilii inops rebusque desperatis, cui nihil praesto ad res sarcien-
 das suppeteret, salutem fuga quaerens ad Aten castrum peruenit; eo-
 que repulsus, in vice Goeleo nomine constitutus capitur. missi deinde
 a Romano Iouannes Tubaces et Leo eius cognatas, qui eum in urbem

κρατήσαντες ἀπεπέφλωσαν, καίτοι μηδεμίαν παρὰ τούτου δεξάμενοι ἐντολήν καὶ αὐθαρέτῳ γνώμῃ τοῦτο πεποιημένοι, ὡς ἀναγκηῶσαι ἐπὶ τούτῳ καὶ τὸν βασιλεπότορα Ῥωμαίων.

15. Ἀγούστῳ δὲ μηνὶ κατεμηνύθη τὰ τῆς ἐπιβουλῆς **C**
 5 Κωνσταντίνου Κτηματινοῦ καὶ Δαβίδ Καμουλιανοῦ καὶ Μιχαὴλ κουράτωρος τῶν μαγγάνων· καὶ τυφλωθέντες οἱ διὰ μέσης διήλθον τῆς πόλεως καὶ ἔξορᾷ παρεπέμφθησαν. ἤγαγον δὲ καὶ Ἄλντα μάγιστρον καὶ δομέστικον τῶν σχολῶν ἐν τῇ πόλει, καὶ διήλθεν ἐν μέσῃ τῇ ἀγορᾷ ἡμίονῳ καθεζόμενος.

10 16. Ἐφωράθῃ δὲ καὶ Ζωῇ Ἀγούστα ἐπιβουλεύουσα Ῥωμαῖῷ διὰ πεφαρμαγμένων βρωμάτων, ὑπὸ Θεοκλήτου νοταρίου τῆς ὑπουργίας σκευασθέντων· καὶ ταύτην τοῦ παλατίου καταβιβάζουσαν καὶ εἰς τὸ Πετρίον ἀπάγουσιν ἐν τῇ τῆς ἁγίας Ἐδφημίας **D**
 15 κίου καὶ κόμητος τοῦ στάβλου εἰς ἄριστον ὁ παιδαγωγὸς Κωνσταντίνου βασιλέως Θεόδωρος καὶ Συμεὼν ὁ αὐτοῦ ἀδελφός· ἰσθιόντων δὲ αὐτῶν εἰσῆλθεν Ἰωάννης δρογγάριος τῆς βίβλης ὁ Κουρκούας λεγόμενος μετὰ πλείστου λαοῦ, καὶ τούτους ἀναρπάσας εἰς τὸ Ὀψίκιον ἐξώρισεν ἐν τοῖς ἐκντῶν προαστείοις ὡς κατὰ **D**
 20 Ῥωμανοῦ μελετώντας.

17. Εἰκάδι δὲ τετάρτῃ Σεπτεμβρίου μηνὸς τιμᾶται Ῥωμαῶς τῇ τοῦ Καίσαρος ἄξιᾳ· καὶ Δεκεμβρίῳ μηνί, εἰς τοῦ μη-

indecerent. illi vero cum cepissent, oculis orbarunt, quanquam nullo eius rei mandato accepto, sed sua ipsi instincti voluntate, ut et imperatoris pater eo nomine indignatus sit.

15. Mense Augusto detectae Constantini Ctematini, Davidis Camuliani et Michaelis manganorum curatoris insidiae. quapropter hi quoque caecatis luminibus, per mediam urbem traducti, in exsilium missi sunt. adductus et Leo magister et scholarum domesticus, muloque invidens ignominiae causa per medium forum traductus.

16. Zoe quoque deprehensa machinari mortem Romano per cibos medicatos, instruente dapes Theocleto officii notario. quare hanc etiam aula eiecetam inque Petrium abductam in S. Euphemiae monasterio tonderunt. invitatis vero ad prandium a Theophylacto patricio ac stabuli comite Theodoro Constantini imperatoris paedagogo eiusque fratre Symeone, inter epulas ingressus Ioannes excubiarum drungarius dictus Carcus cum multo satellitio, arreptos illos, tanquam adversus Romanam machinatos, ad Opsacium in suis ipsorum suburbanis eos exulare cogit.

17. Mensis Septembris die vigesima quarta Romanus Caesaris auctus est dignitate; mensis vero Decembris die decimo septimo, qua do-

νός, τῇ τῶν προπατέρων κυριακῇ, τῷ τῆς βασιλείας στέφεται διαδήματι παρὰ Κωνσταντίνου βασιλέως καὶ Νικολάου πατριάρχου.

Β Α Σ Ι Δ Ε Ι Α
Ρ Ω Μ Α Ν Ο Υ.

P 246 **Ε**ν ἔτει *ζυκῆ*, ἰνδικτιῶνος ἧ' καὶ Ἰανουαρίῳ ε', τῇ τῶν ἁγίων φώτων ἡμέρᾳ στέφει Θεοδώραν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ. Μαίῳ δὲ 5 μηνί ε' στέφει Χριστοφόρον τὸν υἱὸν αὐτοῦ διὰ βασιλέως τῇ τῆς ἁγίας πεντηκοστῆς ἡμέρᾳ, καὶ μόνοι δύο ἐν τῇ αὐτῇ προελεύσει προῆλθον. Ἰουλίῳ δὲ μηνί, ἰνδικτιῶνος ἧ', ἡμέρᾳ κυριακῇ, ἣ τῆς ἐκκλησίας παρὰ Ῥωμανοῦ γέγονεν ἔνωσις, ἁπάντων ἐνωθέντων **Β** των μητροπολιτῶν τε καὶ κληρικῶν τῶν ἀπὸ Νικολάου πατριάρχου 10 καὶ Εἰδουμίου διεσχισμένων.

2. Ὀγδόῃ δὲ Φεβρουαρίῳ μηνός, ἰνδικτιῶνος θ', ἀποστελλας Ῥωμανὸς ἐπερορῆζει Στέφανον τῆς Καλομαρίας εἰς τὴν Ἀντιγόνου νῆσον, ὡς τῆς βασιλείας ἐφέσθαι κατηγορηθέντα, μοναχὸν αὐτὸν ἀποκείρας ἅμα Θεοφάνει Τεχιώτῃ καὶ Παύλῳ 15 Ὀρφανοτρόφῳ ἀνθρώποις αὐτοῦ.

3. Ἐποίησεν δὲ Ῥωμανὸς βασιλεὺς πρόκεινσον ἐν τῷ τριβουναλίῳ, συνηγμένων ἁπάντων μεθ' ὅπλων ἐκεῖσε. ἀδουμίου

7 μόνοι οἱ δύο?

13 Καλαμβρίας P, Καλομαρίας margo

minica Christi progenitorum solennis memoria agitur, imperiali staminate a Constantino imperatore et Nicolao patriarcha donatur.

ROMANI IMPERIUM.

Anno 6428, indictione octava ac Januarii sexta, sanctorum luminum die festo, Romanus uxorem suam Theodoram Augustali corona donat, moxque Maii decima septima filium suum Christophorum coronat per imperatorem sacro pentecostes die; amboque soli ea in pompa processerunt. mense Iulio, indictione octava, die dominica, ecclesiae per Romanum composita unio est, cunctis metropolitibus clericisque mitis, quos Nicolai patriarchae et Euthymii causa hactenus scissos habuerat.

2. Octava Februarii, indictione nona, mittens Romanus Stephanum Calomariae filium in Antigoniam insulam in exilium mittit, maiestatis accusatum, inque monachum detondet cum Theophane Tichote et Paulo Orphanotropho, illius domesticis.

3. Romanus imperator, dum solennem processum ad tribunalium habet, cunctis illic cohortibus cum armis congregatis recensitoque exer-

δὲ γενομένου αἰφνίδιον Ῥωμανὸς καὶ Κωνσταντῖνος τάχει πολλῶν P 247
 εἰς τὸ παλάτιον ὑποστρέφει. ἐμηνύθη γὰρ παρὰ Λέοντος ἀν-
 θρώπου τοῦ Ἀρσενίου ἢ αὐτοῦ Ἀρσενίου ἐπιβουλὴ καὶ Παύλου
 μαγλαβίτου· οἱ τυφθέντες καὶ δημευθέντες ἐξωρίσθησαν. ἦν δὲ
 5 τότε παραδυναστεύων ὁ πρεσβύτερος Ἰωάννης ὁ ῥαίκτωρ, ὃς
 Λέοντα τὸν τοῦ Ἀρσενίου ἐποίησεν ἑβδομαδάριον, τῷ βασιλεῖ
 τοῦτον προσοικειώσας. Ῥωμανὸν δὲ τὸν υἱὸν Λέοντος, ὡς ἔφθην
 ἰκάν, τοῦ Ἀργυροῦ; Ῥωμανὸς ὁ βασιλεὺς γαμβρὸν ἐποίησατο,
 ἄφρα ὄντα ὑπερώμιον, καὶ κάλλι σώματος καὶ ἰδέα καὶ συνέσει
 10 καὶ μάλιστα τῇ ἐλεημοσύνῃ καὶ ἐπιδόσει καὶ τῇ ἀγαθότητι καὶ B
 ἀκλότητι κοσμούμενον, δοὺς αὐτῷ τὴν θυγατέρα αὐτοῦ Ἀγάθην.

4. Ἐγένετό τις Ῥεντάκιος Ἑλλαδικός, συγγενῆς ὢν Νι-
 κῆτα τοῦ πατρικίου, ἀπαίδευτος δὲ καὶ πατραλοίας· ὃς τὸν ἑω-
 15 τοῦ πατέρα καταδιώκων φονεῦσαι, ἐπειδήπερ ἐκεῖνος φεύγων αὐ-
 τοῦ τὴν ἐπίθεσιν ἐν πλοίῳ εἰσελθὼν ἐξέπλει καὶ παρὰ Σαρακηνῶν
 τῶν Κρητῶν κατεσχέθη, οὗτος ὁ Ῥεντάκιος ἄδειαν εὐρῶν πάντα
 τὰ τοῦ πατρὸς ἐληΐσατο, καὶ ἐν τῇ πόλει ἐλθὼν τῇ μεγάλῃ τοῦ
 20 θεοῦ ἐκκλησίᾳ προσέφυγεν. Ῥωμανὸς δὲ ὁ βασιλεὺς τὰς αὐτοῦ
 ἀταξίας καὶ λεηλασίας ἀναμαθῶν τοῦτον τῆς ἐκκλησίας ἐξαγαγεῖν C
 25 ἐβουλεύσατο καὶ παιδεῦσαι. ὁ δὲ ψευδεῖς ἐπιστολὰς πρὸς Βουλ-
 γήρους πλασάμενος πρὸς αὐτοὺς αὐτομολῆσαι ἐβούλετο. κρατη-
 θεὶς δὲ καὶ ἐλεγχθεὶς τῆς τε οὐσίας καὶ τῶν ὀφθαλμῶν στερεῖται.

cum, quam celerrime se ipse pariter ac Constantinus in palatium rece-
 perunt. delatus enim Arsenius a Leone eius famulo, et Paulus mangla-
 bita, insidias struere. hinc verberibus subacti, ac bonis publicatis,
 exilio relegati sunt. erat tunc administrandae rei publicae adiutor ac
 subadivva Ioannes presbyter rector. is Leonem Arsenii domesticum
 hebdomadarium fecit, in imperatoris gratiam eum insinuans. Romanum
 vero Leonis filium, uti superius dicebam, virum altis humeris ac cor-
 poris pulchritudine specieque et prudentia, cum primis vero eleemosy-
 narum studio et largitate et benignitate ac simplicitate egregie orna-
 tum, Romanus imperator Agatha filia ei locata uxore sibi generum ad-
 sciscit.

4. Fuit Rentacius quidam vir Attica oriundus, Nicetae patricio
 sanguinis necessitudine coniunctus, homo insolens et parricida. is cum
 patrem suum, necem ei illaturus, persequeretur, ac pater illius vim fu-
 roromque fugiens conscensa navi a Saracenis Cretensibus inter navigan-
 dum captus esset, licentiam nactus patris omnia diripuit atque vastavit,
 iaque urbem veniens in magnam dei ecclesiam profugit. Romanus vero
 imperator, cognita hominis petulantia rapinisque eius ac direptionibus,
 ecclesia eductum poeniam mancipare decreverat. ille confictis ad Bulgaros
 literis ad illos transfugere in animum cum induxisset, tentus convictus-
 que bonorum luminumque amissione luit.

5. Τῶν δὲ Βουλγάρων πάλιν ἔξελασάντων μέχρι Κατασύρτων μετὰ τὴν τοῦ δομestikou Ἀδραλέστου τελευτήν, προεβλήθη Πόθος ὁ τοῦ Ἀργυροῦ, ἀνὴρ κάλλιστος καὶ ἐμπειρότατος, δομestikos τῶν σχολῶν· καὶ μέχρι Θερμοπόλεως μετὰ τῶν ταγμα-
 D των ἔξελθὼν ἀπέστειλε Μιχαὴλ τὸν τοῦ Μωρολλόντος υἱόν, το-5
 ποτηρητὴν ὄντα, τοὺς Βουλγάρους κατασκοπῆσαι. ὁ δὲ ἀπρο-
 πτως τῷ λόφῳ αὐτῶν ἐμπεσὼν πολλοὺς μὲν τῶν Βουλγάρων ἀντί-
 λεν, πληγεῖς δὲ καὶ αὐτὸς ἐν τῇ πόλει εἰσελθὼν ἐτελεύτησεν.

6. Ἐμνησθῆ δὲ τότε διὰ Θεοκλήτου νοταρίου τῆς ὑπουρ-
 γίας ἢ κατὰ Ῥωμανοῦ βασιλέως ἐπιβουλή Ἀναστασίου σακελλα-10
 ρίου καὶ ἄρχοντος τοῦ χρυσοχέστου, καὶ Θεοδωρήτου κοιτανίτου,
 καὶ Δημητρίου βασιλικοῦ νοταρίου τοῦ εἰδικοῦ, καὶ Νικολάου
 P 248 τοῦ Κουβάτζη καὶ Θεοδότου πρωτοκαράβου, οἱ ὑπὲρ Κωνσταν-
 τίνου βασιλέως δῆθεν ἐσπούδαζον· καὶ διελεγχθέντες ἐτύφθησαν
 καὶ ἐν τῇ μέσῃ διήλθον καὶ ὑπερόριοι κατέστησαν. ὁ δὲ Θεοδώ-15
 ρητος ἰδίᾳ ἐν τῷ Τρικόνῳ τοῦ παλατίου τυφθεὶς καὶ αὐτὸς ἔξω-
 ρίσθη. τὸν δὲ Ἀναστάσιον σακελλάριον ἀπέκειραν ἐν τῇ μοῦνῃ
 τῶν Ἐλεγμῶν, ἔνθα καὶ τελευτῆ.

7. Τῆς τοιαύτης δὲ προφάσεως λαβόμενος Ῥωμανὸς τὸν
 βασιλέα Κωνσταντῖνον ὑποβιβάζει καὶ δεύτερον καθίστησιν, ἐαν-20
 τὸν δὲ προάγει εἰς τοῦμπροσθεν, τῷ τὰς ἐπιβουλάς καὶ τὸν ἐξ
 B αὐτῶν θάνατον δεδοικέναι, τῇ ἐπιουρίᾳ, φεῦ τῶν ἀνδραπίων

5. Bulgaris autem ad Catasyrtas usque post Adralestae domestici mortem excurrentibus, Pothus Argyrus, vir optimus bellicaeque rei peritissimus, scholarum domesticus ei sufficitur; castrisque ad Thermopolim positus Michaellem Moroleonis filium, vicarias ipsius partes agentem, Bulgarorum motum exploratum mittit. hic in Bulgarorum ex improviso delapsus cuneum multam quidem Bulgarorum stragem edidit: verum ipse quoque letali accepto vulnere in urbem reversus in vivis esse desiit.

6. Eo tempore detectae, Theodeto officii notario deferente, stractae Romano imperatori insidiae. auctores erant Anastasius sacellarius et aurificinae praepositus et Theodoretus cubicularius et Demetrius regii fisci notarius et Nicolaus Cubatzes et Theodotus protocarabus. hi videlicet imperatori Constantino studebant. convicti vero, verberibus subacti ac per mediam delati urbem, in exsilium eiecti sunt. Theodoretus seorsum in Triconcho palatii caesus, ipse quoque in exsilium pulsus est. Anastasium autem sacellarium in Elegmorum monasterio caesarie multarunt; quo loco defunctus est.

7. Eo Romanus praetexta ac occasione Constantinum imperatorem primo gradu delicit secundoque ordine constituit, ac ipse sibi primas arripuit, quod nimirum insidias indeque impendentem mortem metueret; periurique (heu res humanas!) sibi crimen adsciscit. iureiurando enim

πραγμάτων! περιπεσιών· προσηφάλλασατο καὶ γὰρ μὴ ἑαυτὸν ἀνυ-
γορεῖσαι τούτου ἔμπροσθεν αὐτοκράτορα.

8. Ἐκστρατεύει δὲ πάλιν Συμεὼν κατὰ Ῥωμαίων· καὶ
κλήθος Βουλγάρων ἀποστείλας ἅμα καὶ Χαγάνῳ καὶ Μηρικῷ καὶ
5 εἰτέροις ἐκέλευσεν κατὰ τῆς πόλεως ὅτι τάχιστα ἐξελαύνειν. διελ-
θόντες οὖν διὰ τῶν ὁρῶν ἤλθον μέχρι τῶν Μαγγλαβῶ. τὴν αὐ-
τῶν δὲ ἔφοδον μαθὼν ὁ βασιλεὺς Ῥωμανός, λογισάμενος μὴ τὰ
τῶν Πηγῶν παλῆτια καὶ τὸ Στενὸν κατελθόντες ἐμπροῆσωσιν,
Ἰωάννην ῥαίκτωρα ἀποστέλλει ἅμα Λέοντι καὶ Πόθῳ τοῖς Ἀργυ- C
10 ροῖς, ἔχοντας μεθ' ἑαυτῶν κλήθος ἰκανὸν ἕκ τε τῶν βασιλικῶν
καὶ τῆς ἐταιρείας καὶ τῶν ταγματικῶν· οἷς συνῆν καὶ Ἀλέξιος
πατρικίος δρουγγάριος τῶν πλωτῶν ὁ Μουσελὲ μετὰ τοῦ λαοῦ
αὐτοῦ. ἦν δὲ πέμπτη τῶν νηστεῶν ἑβδομάς. διατάξαντες οὖ-
τοι τὸν λαὸν ἐν τοῖς πεδινοῖς καὶ χθαμαλωτέροις τόποις τῶν Πη-
15 γῶν, τῶν Βουλγάρων ἄνωθεν ἀναφανέντων ἐνόπλων, βοῆ χρη-
σαμένων ἀσήμεν καὶ φοβερῶ καὶ σφοδρότατως παρελασύντων κατ'
αὐτῶν, παρενθὺ μὲν φεύγει Ἰωάννης ὁ ῥαίκτωρ, σφάττεται δὲ D
ἐπὲρ τούτου ἀγωνιζόμενος Φωτεινός ὁ τοῦ Πλατυπόδη υἱὸς καὶ
πολλοὶ ἕτεροι. μόλις οὖν ὁ ῥαίκτωρ διασωθεὶς εἰσῆλθεν εἰς τὸν
20 δρόμονα. ἤλθεν δὲ φεύγων ἐνοπλος καὶ Ἀλέξιος δρουγγάριος ὁ
Μουσελὲ, καὶ μὴ ἰσχύσας τέλειον ἀνελθεῖν ἐν τῇ τοῦ δρόμωνος
ἀποβάθρᾳ, πεσὼν ἐν τῇ θαλάσῃ σὺν τῷ αὐτοῦ πρωτομανδάτορι
ἀπεπνίγη. Ἀργυροὶ δὲ, ὃ τε Πόθος καὶ Λέων πατρικίος, ἐν

promiserat nunquam sibi imperii primas partes, illo spreto, arroga-
tarum.

8. Symeon vero adversus Romanos rursus arma movet; emissaque
Bulgarorum manu cum Chagano et Menico aliisque, mandat ut quam
citissime adversus urbem excurrant. superatis itaque montibus Man-
glaba usque pervenerant. intelligens itaque Romanus imperator illorum
irruptionem, veritus ne Pegarum regias aedes Stenumque inde effusae
incenderent, Ioannem rectorem una cum Leone et Potho Argyris ire
inssit, valido ex praetorianis et foederatis aliisque cohortibus confiato
exercitu. aderat et Alexius Musele patricius et drungarius rei navalis
cum suis copiis. agebatur quinta ieiuniorum hebdomada. in campe-
stribus itaque ac depressioribus Pegarum locis instructa acie, Bulgaris-
que armata manu e superioribus editioreque tumultu emergentibus ac in-
condito horrendoque clamore strepantibus maximoque impetu irrumpen-
tibus, Ioannes rector illico fugam arripit: Photinus Platytopidis filius
eius taendi causa concertando necatur, aliique multi. rector igitur ae-
gre servatus in celocem evadit. venit vero et ipse fuga dilapsus armis
gravis Alexius drungarius Musele, nec cum eis celocis scalam commode
satis scandere valens, una cum suo protomandatore, praeceps in mare
actus, aquis suffocatus est. ambo Argyri, cum scilicet Pothus tum Leo

Theophranes contin.

26

τῷ καστελλίῳ φυγόντες διεσώθησαν. πλάϊμοι δὲ καὶ τὸ ἄπαν
 πλήθος, οἱ μὲν τὰς τῶν πολεμικῶν χεῖρας φεύγοντες ἐν τῇ θαλάσῃ
 P 249 ἀπεπνήθησαν, οἱ δὲ σιδήρου γεγόνασι παρανάλωμα, οἱ δὲ χεροὶ
 Βουλγαρικαῖς συνελήφθησαν. οἱ δὲ Βούλγαροι μηδένα τὸν δια-
 κωλύοντα ἔχοντες τὰ τε τῶν Πηγῶν παλάτια ἐκυρπόλησαν καὶ τὸ 5
 Στενὸν ἅπαν κατέκαυσαν. οὕτως ἄρα δεσῶν ἀβουλλία καὶ ἀπειρία
 θρασυτήτα σύμμαχον ἔχουσα.

9. Εἰκάδι δὲ Φεβρουαρίῳ μηνί, Ἰνδικτικῶνος δεκάτης,
 Θεοδώρα σύμβιος Ῥωμανοῦ τελευτᾷ, καὶ κατετέθη τὸ σῶμα αὐ-
 τῆς ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ τοῦ βασιλέως Ῥωμανοῦ τῷ ἕν' αὐτοῦ μο-
 ναστήριον ἀμειφθέντι. τῷ δὲ αὐτῷ μηνί στέφεται Σοφία ἡ τοῦ
 B βασιλέως Χριστοφόρου γυνή. τηνικαῦτα δὲ καὶ ὁ κουροπαλίτης
 Ἰβηρ ἐν τῇ πόλει παρεγένετο, καὶ διὰ μέσης τῆς ἀγορᾶς διελθὼν,
 κεκοσμημένης λαμπρῶς, μετὰ δόξης πολλῆς καὶ τιμῆς ὑπέδεχθη·
 ὃν καὶ ἐν τῇ ἀγίᾳ τοῦ Θεοῦ σοφίᾳ ἀπήγαγον, τὸ κάλλος αὐτῆς 15
 καὶ τὸ μέγεθος θεασόμενον καὶ τὸν πολυτελῆ κόσμον. καλλωπί-
 σαντες γὰρ ταύτην καὶ περιστέλλαντες πέλλοις χρουσοῦφαισι καὶ
 κόσμῳ παντοίῳ, οὕτως αὐτὸν εἰσήγαγον ἐν αὐτῇ. ὁ δὲ τὸ θαν-
 μαστὸν καὶ ὑπερμέγεθες τοῦ ναοῦ ἔργον καταπλαγεῖς καὶ τὸν πο-
 λυτελῆ κόσμον ὑπερθανμάσας, καὶ ἀληθῶς Θεοῦ κατοικίαν εἶναι 20
 C τὸν ἱερὸν χώρον τοῦτον εἰπὼν, αὐδῆς ὑπέστρεψεν εἰς τὰ ἴδια.

10. Τῶν δὲ Βουλγάρων πάλιν ἐκστρατευσάντων καὶ μέχρι
 τῆς ἀγίας Θεοδώρας ἐλθόντων παλατιῶν καὶ ταῦτα πυρὶ παραδι-

patricius, fuga in castellum evaserunt. navales ac reliquae omnes co-
 piae partim hostium manus effugere studentes in mari extinctae sunt,
 partim ferro perierunt, partim capti a Bulgaris sunt. demum Bulgari
 nemine illis obsistente regias Pegarum aedes incenderunt totumque Ste-
 num igni vastaverunt. sic nimirum grande malum consilli inopia rerum-
 que imperitia, cui audacia ac temeritas praesto est ac favet.

9. Mensis Februarii die vicesimo, indictione decima, Theodora
 Romani coniux moritur. eius cadaver in Romani ipsius domo, quam in
 monasterium mutarat, depositum est. eodem mense coronatur Sophia
 Christophori imperatoris uxor. eodem tempore Iber curopalata in ur-
 bem venit, perque medium forum deductus magnifico apparatus ornatum
 cum magna claritate et honore susceptus est. induxerunt etiam illum in
 S. Sophiae, ut sacrae eius aedis pulchritudinem et immanitatem ac pre-
 tiosissimum cultum oculis ipsae lustraret. splendide namque ornantes,
 auroque textis anlacis parietes circumvestientes omnisque generis culta
 decorantes, sic eum admiserunt. ille mirandam immanisque molis tem-
 pli fabricam stupens, supraque modum admiratus illius pretiosissimum
 cultum, ac cum dixisset sacrum hunc locum vere dei habitaculum esse,
 domum reversus est.

10. Rursus vero a Bulgaris suscepta expeditione, et cum illi ad-
 usque S. Theodorae regias aedes venissent easque igni incendissent,

δότων, εἰς ἄριστον ὁ βασιλεὺς Ῥωμανὸς τῶν ταγματῶν ἄρχον-
 τας συνεκάλεσεν, συνόντος αὐτοῖς καὶ τοῦ λεγομένου Σακτικής.
 καὶ παρήγει τούτοις καὶ προὔτρέπετο κατὰ τῶν ἐναντιῶν ἐξελεθεῖν
 καὶ τῆς πατρίδος ὑπεραγωνίσασθαι. οἱ δὲ συνέθεντο ἑτοιμῶς τῆς
 5 αὐτοῦ βασιλείας καὶ τῶν Χριστιανῶν ὑπεραποθνήσκειν. τῇ οὖν
 ἐπαύριον καθοπλισθεὶς παρὰ τοῦ βασιλέως ὁ εἰρημένος Σακτικής D
 ἀληθῆ οὖσαν τὴν αὐτοῦ πίστιν καὶ ἀνδρίαν ἀπέδειξεν· ὅπισθεν
 γὰρ τῶν Βουλγάρων γενόμενος καὶ εἰς τὸ στρατόπεδον αὐτῶν
 εἰσελθὼν πάντας τοὺς ἐκεῖ εὔρεθέντας κατέσφαξεν. μαθόντες οὖν
 10 οἱ Βούλγαροι τὸ γεγονός ὑποστρέφουσι ἐν τῷ στρατοπέδῳ, καὶ
 πόλεμον συγκροτηθέντος τρέπουσι τὸν Σακτικὴν σὺν ὄλιγων ὑπάρ-
 χοντα. ὁ δὲ ἐπειδὴ γενναίως ἀγωνισάμενος καὶ πολλοὺς ἀνελὼν
 σῶκετι ἀντίχειν ἡδύνατο πρὸς τὸ πλῆθος τῶν πολεμίων, μεθήσει
 τοῦ ἵππου τὸν χαλινὸν καὶ εἰς φυγὴν ἤλαυνε. ποταμὸν δέ τινα P 250
 15 παραρρέοντα διαπερῶν, τοῦ ἵππου αὐτοῦ ἐν τῇ τούτου ἰλίῳ ἐμπα-
 γέντος, τιτρώσεται κατὰ τῆς ἕδρας καὶ τοῦ μηροῦ. μόλις οὖν
 τοῦ ἵππου ἐκ τῆς ἰλύος ἀνασπασθέντος συνεργεία τῶν ὑπὸ χεῖρα
 διασῶζεται μέχρι τῶν Βλαχερνῶν· καὶ τεθεὶς ἐν τῇ ἁγίᾳ σορῶ,
 κειρίας τῆς πληγῆς οὖσης, τῇ νυκτὶ ἐτελεύτησεν.
 20 11. Τηνικαῦτα δὲ καὶ Πετρωνᾶς αἰδεσιμώτατος προστά-
 ξει Ῥωμανοῦ βασιλέως ἤγαγεν λαρνακίδιον ἔνδοξον ἐν καὶ ἕτερα
 δύο γλυφῆς ἀμοιροῦντα ἐκ τῆς τοῦ ἁγίου Μάμαντος ἀνδρείας μο-

21 immo ἐξῆρδον, quod infra est p. 577 d

imperator Romanus prandio laute instructo agminum ductores invitavit,
 cum, et quem vocant, Sactices illis comes esset. hortatur ergo iubet-
 que adversus hostes exire ac pro patriae incolumitate pugnare. assen-
 serunt illi, atque alacres ipsius maiestatis tuendae causa ac Christianos
 alciscendi appetituros se mortem in se receperunt. postridie igitur,
 quem diximus, Sactices, ab imperatore armis instructus, veram ab ipso
 datam fidem ac quam iactarat fortitudinem ostendit: Bulgáros quippe a
 tergo aggressus, inque eorum castra insiliens, quos ibi repperit, omnes
 trucidavit. Bulgari igitur ubi didicere quod ita evenerat, in castra re-
 vertantur, consertaque acie Sacticem paucis stipatum terga vertere co-
 gunt. is itaque strenue praelio, factaque hostium ingenti
 strage, cum tantae eorum multitudini sustinendae par amplius non esset,
 laxatis habenis equum ad fugam impellit. in cuiusdam autem amnis
 transitu, equo in coeno haerente, vulnus in anum et femur accipit.
 verum equo aegre tandem suorum cura et industria e coeno evulso ad
 Blachernas usque evasit; atque in sacra soro (loculum dicas) positus,
 cum vulnus letale esset, e vivis excedit.

11. Sub idem tempus Petronas, vir clarissimus summeque venera-
 bilis, Romani imperatoris iussu minorem urnam egregie elabora-
 tam duasque alias nulla sculpturae arte caelatas, ex S. Mamantis viro-

B νης, τῆς πλησίον οὔσης τῆς Ξηροκέρκου λεγομένης πόρτης, ἐν οἷς φασὶ συναποκεῖσθαι Μαυρικιον σὸν τοῖς παισίν· ἃ καὶ ἀπετέθη ἐν τῇ τοῦ βασιλέως Ῥωμανοῦ μονῇ ἤτοι εἰς τὸ Μυρέλαιον.

12. Ἀδριανὸς δὲ τις Χάλδος, πρὸς δὲ Τατζάκης Ἀρμένιος πλούσιος πάνυ, τῇ ὑποθήκῃ καὶ συμβουλῇ Βάρδα τοῦ Βοήλας στρατηγοῦντος ἐν Χαλδίᾳ τυραννίδα καὶ ἀνταρσίαν κατὰ Ῥωμανοῦ βασιλέως σκευάζουσι, τὸ Παῖπερτε λεγόμενον ὄχρωμα κατασχόντες· οὗς ὁ τῶν σχολῶν δομέστικος Ἰωάννης ὁ Κουρκοῦας καταπολεμήσας καὶ κατασχὼν τοὺς μὲν περιφανεστέρους ἀποφυλοῖ, τὰς οὐσίας αὐτῶν δημεύσας, τοὺς δὲ πενιχροὺς καὶ ἀσίμους ἀθρόους κελεύσας ὅπη βούλοιντο ἀπιέναι. Τατζάκης δὲ ἐν ἑτέρῳ ὄχρωμάτῳ καστελλίῳ φρυγῶν, καὶ λόγον τοῦ μή τι κατὸν παθεῖν δεξιόμενος, ἐν τῇ πόλει εἰσεληλύθει, καὶ τῇ τοῦ μωγγλαβίτου ἀξία τιμηθεὶς ἐν τῷ οἴκῳ τῶν Μαγγάνων διηπᾶτο τηρούμενος. δρασμὸν δὲ βουλευσάμενος ἄλσκειται καὶ τῶν ὀμμάτων στερεῖται. Βάρδα δὲ τὸν Βοήλαν ἀπέκειραν μοναχόν, τοῦ βασιλέως αὐτὸν κατοικτεῖροντος φίλον τυγχάνοντα.

13. Τοῦ δὲ πατρικίου τοῦ οὕτως ἐπονομαζομένου Μωρολέοντος, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν οἰκειότερον Θυμολέοντος, Ἀδριανοπόλειος στρατηγοῦντος, κρατίστου τὰ πολεμικὰ καὶ περιδείξιον τυγχάνοντος, ὃς πλείστας κατὰ Βουλγάρων ἀνδραγαθίας ἐπεδείξατο, ὁ Βούλγαρος Συμεὼν τὴν εἰρημένην πόλιν σὸν παντὶ τῷ στρατεύματι περιεκύκλωσεν, καὶ χάρακα περιβαλὼν ἰσχυρῶς ταύτην ἐπο-

rum monasterio, quod situm est ad Portam quam Xerocercem vocant, advexit; in quibus fama est conditum fuisse Mauricium cum filiis. quae et in Romani monasterio (hoc est in Myrelaeo) fuerunt depositae.

12. Adrianus vero quidam Chaldus, nec non Tatzaces Armenius, vir summe locuples, consiliis hortatuque Bardae Boelae, qui in Chaldia ductor militum erat, tyrannidem struant rebellantque adversus Romanum imperatorem, Paiperte (sic nominato) oppido munito occupato. horum potitus Iohannes Curonus scholarum domesticus ipsos tenuit; quorum illustrioribus, publicata ipsorum substantia, oculos adimit; alios, qui pauperes essent atque obscuri, quo vellent abire iussit. Tatzaces, alia munitissima arce occupata fideique impunitatis ab scholarum domestico accepta, Byzantium venit; ibique manglabitae dignitate auctus in manganorum domo sub custodia agebat. cum vero fugam moliri deprehensus esset, oculi ei eruti sunt. Bardam Boelam, imperatore bene ei volente atque illius miserente, monachum detonderunt.

13. Patricio vero (sic appellato) Moroleone seu potius Thymoleone (velut dicas, virum leonini pectoris atque animi) Adrianopolitano praetore, bellica fortitudine ac solertia egregie instructo, ut qui haud raro adversus Bulgaros rem strenue gesserat, Symeon Bulgarus, cum omnibus copiis urbem obsidens ac vallo cingens, validis ipsam armis premit.

λιόρει. ἐπεὶ δὲ ὁ τε σίτος τοὺς ἐν τῇ πόλει ἐπελελοιπεί και λιμὸς ἐπέβη κραταῖος (οὐδαμῶθεν γὰρ εἶχον ἐπισιτίασθαι), τῇ ἐνδείᾳ πιζόμενοι προδεδώκασιν ἑαυτοὺς και τὸν στρατηγὸν τοῖς Βουλγάροις· ὃν χειρωσόμενος Συμεὼν, και δεσμὸν καθ' ὅλου τοῦ σώματος περιβαλὼν και μυρρίαις αἰκίαις τοῦτον τιμωρησόμενος, τελευταῖον ἀπέκτεινε· θανάτῳ πικρῷ ἀξίῳ τῆς ἑαυτοῦ ἀπνησεστάτης και ὠμοτάτης ψυχῆς. Βουλγάροις οὖν νῆν τῆς πόλεως φυλακὴν παραδοὺς ὑπεχώρησεν· οἱ τὴν καιτ' αὐτῶν τοῦ Ῥωμαίων στρατοῦ ἔξοδον ἀκηροῦτες, ταύτην καταλιπόντες ἀπῆλθον, και πάλιν ὑπὸ Ῥωμαίους αὐτῇ ἐγένετο.

14. Λέοντος δὲ τοῦ Τριπολίτου μετὰ δυνάμειω πολλῆς και πλοίων πολεμικῶν κατὰ Ῥωμαίων ἐξεληθόντος και ἐν τῇ νήσῳ Λήμνῳ καταλαβόντος, Ἰωάννης πατρικιος και δρουγγάριος τῶν πλωτῶν ὁ Ῥαδινὸς κατονομαζόμενος αἰφνιδίως ἐπέθετο αὐτῷ· και πόλεμον γεγονότος, Θεοῦ συνεργίᾳ οἱ ὑπ' αὐτὸν τρέπονται Ἄγαρηνοί, μόλις δὲ μόνος ὁ Τριπολίτης φρηγῆ δισώζεται.

15. Σεπτεμβρίῳ δὲ μηνί, Ἰνδικτιῶνος δευτέρας, Συμεὼν ἄρχων Βουλγαρίας πανστρατὶ κατὰ Κωνσταντινουπόλεως ἐκστράτευει, και ληΐζεται μὲν Θράκη και Μακεδονίαν, ἐμπυρρίζει δὲ πάντα και καταστρέφει και δενδροτομεῖ. μέχρι δὲ Βλαχερωῶν ἐπιγενόμενος ἐπιζήτησεν ἀποσταλῆναι αὐτῷ τὸν πατριάρχην Νικόλαον και τινος τῶν μεγιστάνων ὥστε περὶ εἰρήνης αὐτοῖς συντυχίῳ. ἔλαβον οὖν ὁμήρους παρ' ἀλλήλων ἀμφοτέροισι, και ἐξῆλθε

21 παραγενόμενος rectius p. 579 a

oppidani deficientes annona ac fame graviter afflicti, cum comestus paradisi nulla spes affulgeret, penuria pressi se suumque praetorem Bulgariis dedidere. hunc nactus Symeon toto corpore vincium innumerisque verberibus affectum, ad extremum acerba morte, et quas saevissimam et crudelissimam ipsius indolem deceret, virum sustulit. Bulgariis itaque in urbe praesidiarii relictis discedit. praesidiarii vero, audito Romanorum copias in ipsos ingruere, relicta urbe abierunt; inque hunc modum a Romanis urbs recepta est.

14. Leo Tripolita cum magna classe ingentique exercitu adversus Romanos egressus, ubi Lemnum occupasset, Ioannes Radinus patricius, rei navalis drungarius, eum repente aggressus est; consertaque pugna, dei ope, sub eo merentes Agareni fusi sunt atque fugati, solusque ipse Tripolita aegre fuga salutem expedit.

15. Mense Septembri, indictione secunda, Symeon Bulgariae princeps cum omnibus copiis adversus Byzantium profectus est, ac Thraciam quidem ac Macedoniam populatur, succendit vero omnia et evertit, atque arbores succidit. ad Blachernas usque cum advovisset, Nicolaum patriarcham ac procerum quosdam, quibuscum de pace tractaret, ad se mitti rogavit. datis itaque utrinque obsidibus exit prior Nicolaus pa-

- C πρότερον μὲν ὁ πατριάρχης Νικόλαος, ἔπειτα ὁ Μιχαὴλ πατρι-
 κιος προσαγορευόμενος ὁ Στυπιώτης, καὶ Ἰωάννης ὁ μυστικὸς καὶ
 παραδυναστεύων· ἤδη γὰρ Ἰωάννης ὁ ραίκτωρ διαβληθεὶς πρὸς
 τὸν βασιλέα, ἀσθένειαν προφασισάμενος τοῦ παλατίου κατελη-
 λύθει καὶ ἐν τῇ αὐτοῦ μονῇ πλησίον Γαλακκηρῶν ἀπεκάρη. οἱ 5
 μὲν οὖν μετὰ Συμεῶν περὶ εἰρήνης διελέγοντο, ὁ δὲ αὐτοὺς μὲν
 ἀπεπέμψατο, αὐτὸν δὲ τὸν βασιλέα Ῥωμανὸν ἐπέζητει θεάσασθαι·
 παρὰ πολλῶν δὲ πεπληροφόρητο περὶ τε τῆς αὐτοῦ φρονήσεως
 καὶ ἀνδρίας καὶ συνέσεως. ὁ τοίων βασιλεὺς ἐπὶ τούτου σφόδρα
- D ἠγαλλιάσατο· ἐπόθει γὰρ τὴν εἰρήνην καὶ τὸ στήναι τὰς γινομί- 10
 νας τῶν αἱμάτων ἐκχύσεις ὁσημέραι. ἀποστείλας οὖν ἐν τῷ τοῦ
 Κοσμιδίου αἰγιαλῷ κατεσκευάσεν ἐν τῇ θαλάσῃ ὄχρωσάτην
 ἀπόβυσιν, ὥστε τὴν βασιλικὴν τριήρην διεκπλέουσαν ἐν αὐτῇ
 προσορμίζεσθαι. περιφράξας οὖν αὐτὴν πάντοθεν διατείχισμα
 μέσον γενέσθαι προσέταξεν, ἵνα ἀλλήλοις ἐμμελλον ὀμιλεῖν. ἀπο- 15
 στείλας οὖν Συμεῶν τὸν τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου ναὸν ἐνέκρησεν
 τὸν ἐν τῇ Πηγῇ, ὃν Ἰουστινιανὸς ὁ βασιλεὺς ἔδομήσατο, καὶ τὰ
- P 252 πῆριξ αὐτοῦ σύμπαντα, δῆλος ὢν ἐντεῦθεν μὴ τὴν εἰρήνην ἐθέ-
 λων, ἀλλ' ἐλλοισι μετεώροις τοῦτον ἔξαπατῶν. παραγενόμενος
 δὲ ἐν Βλαχέρναις ὁ βασιλεὺς ἅμα Νικολάῳ πατριάρχῃ ἐν τῇ ἁγίᾳ 20
 εἰσηλθε σορῶ καὶ τὰς χεῖρας ἐξέτεινεν εἰς εὐχὴν, εἶτα πρηγῆς
 πεσῶν δάκρυσι κατέβρεχε τὸ ἕγιον ἔδαφος, τὴν πανύμνητον καὶ
 ἄχραντον Θεοτόκον ἀντιβολῶν τὴν ἀμαμπῆ καὶ ἀμειλικτον τοῦ

triarcha, tum Michael patricius cognomento Stypiotes et Ioannes my-
 sticus, administrandarumque rerum imperatori adiutor ac minister inti-
 mus. iam enim Ioannes rector criminis apud imperatorem delatus, ipse
 a se aegritudinem praetextens aula discesserat inque suo monasterio
 haud procal a Galacrenis in monachum tonsus fuerat. legati igitur cum
 Symeone de pace colloquebantur. verum Symeon illis repudiatis, ipsum
 imperatorem videre eiusque congressum expetebat: certo enim relatu de
 eius prudentia et fortitudine sapientiaque acceperat. pergrata ea res
 fuit Romano, quippe qui pacis desiderio tenebatur, ac quotidianis utri-
 que caedibus finem imponere studebat. mittit itaque qui ad mare in
 Cosmidii littore tutissimam excensionem struerent, quo loco eius prae-
 toria navis appellenda esset. loco itaque undique communito, in medio
 iussit septum fieri, ubi erant collocaturi. interim Symeon, suorum misse
 manipulo, sanctae dei genitricis templum in Pega, a Iustiniano condi-
 tum, incendit, ac circum vicina omnia igni ferroque vastavit. his igitur
 alienum a pace palam prodebat animum, vanaque spe imperatorem
 deludere haud obscurum erat. veniens autem imperator cum Nicolao
 patriarcha in sacrum ingressus est loculum, manusque in preces extendit.
 tum pronus in terram procidens sacrum ubertim solum lacrimis rigabat,
 omni celebrandam laude omnisque labis puram sanctam dei genitricem

ἐπισηφάνου Συμειὼν καρδίαν μαλάξαι καὶ πείσαι τὰ πρὸς εἰρήνην
 συνθέσθαι. τὸ ἄγιον οὖν κιβώτιον διανοήσαντες ἐν ᾧ τὸ σεπτὸν
 τῆς ἁγίας Θεοτόκου τεθησαύριστο ὠμοφρόριον, καὶ τοῦτο ὁ βασι-
 λεὺς ἀνελόμενος καὶ ὡσπερ τινὰ θώρακα ἀδιάρρηκτον περιβαλό- B
 5 μνος, καὶ τὴν πίστιν τὴν εἰς τὴν ὑπεράμωμον Θεοτόκον οἷα περι-
 κεφαλαίαν τινὰ περιθέμενος, ἐξήει τοῦ ναοῦ ὄπλοις ἀσφαλῆσι
 φραξάμενος. τὸν οὖν αὐτῷ οὖν στόλον ἀσπίσι τε καὶ ὄπλοις
 κατακοσμήσας τὸν ὠρισμένον τόπον κατέλαβεν συνομιλῆσαι τῷ
 Συμειῶν. πέμπτη δὲ ἦν ἡμέρα ὅτε ταῦτα ἐγένετο, ἐννάτη τοῦ
 10 Νομβρίου μηνός, τετάρτη δὲ τῆς ἡμέρας ὥρα. παρεγένετο δὲ
 καὶ ὁ Συμειῶν, πλῆθος ἐπαγόμενος εἰς πολλὰς διηρημένον τὰς
 παρατάξεις, τῶν μὲν χρυσασπίδων καὶ χρυσοδοράτων, τῶν δὲ
 ἀργυρασπίδων καὶ ἀργυροδοράτων, τῶν δὲ πάσῃ ὄπλων χροῖϊ C
 κεκοσμημένων, πάντων καὶ κατακεκοσμημένων σιδήρῳ· οἱ μὲσον
 15 αὐτῶν εἰληφότες Συμειῶν ὡς βασιλεῖα εὐφήμεον τῇ τῶν Ῥωμαίων
 φωνῇ. πάντες δὲ τῆς συγκλήτου βουλῆς τοῖς τείχεσιν ἐφειστώτες
 κατεδεδῶντο τὰ δρώμενα. ἦν οὖν ἰδεῖν τότε ψυχὴν βασιλικὴν τῷ
 ὅτι καὶ μεγαλόφρονα, καὶ θαυμάσαι τὸ τοῦ φρονήματος ἀκατά-
 πληκτον καὶ τὸ τῆς ἀνδρίας παράστημα, ὅπως τοσαύτην πολε-
 20 μίων βλέπων ἐπιφορὰν οὐ κατεπλόγη καὶ συνειστάλη καὶ ὑπεχώρη-
 σεν, ἀλλ' ὡσπερ εἰς φίλων πλῆθος χωρῶν, οὕτως ἀτρέμευς ἀπῆει, D
 μόνον οὐχὶ τὴν ψυχὴν τοῖς πολεμοῖς τῶν ὑπηκόων διδοὺς ἀντιλυ-

14 καὶ] δι?

obscurans, ut inflexum durumque Symeonis pectus emolliret et ad pacis
 concordiam ineundam induceret. sacra igitur reserata arcula, in qua
 venerandum sanctae dei genitricis palliolum repositum erat, eoque im-
 perator sublato, velutque thorace quodam nullis telis pervio assumpto,
 ac quam in intemeratissima dei genitrice collocaverat, galeae instar,
 fide sibi adhibita, tutis scilicet munitus armis templo egreditur. suis
 itaque classiariis ac comitatu clypeis armisque aliis probe instructis in
 locum constitutum cum Symeone tractaturus venit. feria quinta erat,
 cum haec gesta sunt, mensis Novembris die nona, hora diei quarta.
 venit et Symeon cum exercitu in multas distributo turmas atque acies.
 militum alii clypeis hastisque auratis, alii argento splendidis, omnis alii
 coloris armis instructi atque ornati, cuncti ferro circumcincti erant. hi
 medium assumptum Symeonem ut imperatorem ac regem Romana lingua
 faustis verbis prosequerantur. senatus omnis muris insidentes, quic-
 quid huius fabulae erat, spectabant. res vero spectatu dignissima re-
 gis vere atque excelsus imperatoris animus fuit, mira res interritae
 illa mentis constantia et praesentis ac fortitudo; quomodo tantam ho-
 stiam confluentem multitudinem videns sic placide processit, tantum non
 animam pretium redemptionis hostibus pro subditis tradens. primas ita-

τρον. πρῶτος οὖν ἐν τῇ ἀποβάθρῃ τῇ ῥηθείῃ καταλαβὼν τὸν Συμεὼν ἐξεδέχετο. ἐπεὶ δὲ ὄμηροι ἐξ ἀμφοτέρων ἐλήφθησαν τῶν μερῶν, καὶ τὴν ἀποβάθραν οἱ Βούλγαροι διηρηνήσαντο ἀκριβῶς, μὴ πού τις δόλος ἢ ἐνέδρα τυχάνει, κατήλθε Συμεὼν τοῦ ἵππου καὶ πρὸς τὸν βασιλέα εἰσῆλθεν. ἀσπασάμενοι οὖν ἀλλήλους εἰ-5
P 253 ῥήνης λόγους ἐκίνησαν. εἰπεῖν δὲ λέγεται τὸν βασιλέα πρὸς Συ-
μεὼν "ἀκήκοά σε θεοσεβῆ ἄνθρωπον καὶ Χριστιανὸν ὑπάρχοντα
ἄληθινόν, βλέπω δὲ τὰ ἔργα τοῖς λόγοις μὴ συμβαίνοντα. ἴδιον
μὲν γὰρ ἀνθρώπου θεοσεβοῦς καὶ Χριστιανοῦ τὸ τὴν εἰρήνην καὶ
τὴν ἀγάπην ἀσπάξασθαι, εἴπερ ὁ θεὸς ἀγάπη ἐστὶ τε καὶ λέγεται· 10
ἀσεβοῦς δὲ καὶ ἀπίστου τὸ χαίρειν σφαγαῖς καὶ αἵμασιν ἀδίκως
ἐκχουμένων. εἰ μὲν οὖν ἀληθῆς Χριστιανὸς ὑπάρχεις, καθὼς
πεπληροφορήμεθα, στήσόν ποτε τὰς ἀδίκους σφαγὰς καὶ τὰς τῶν
ἀνοσίων αἱμάτων ἐκχύσεις, καὶ σπεῖσαι μεθ' ἡμῶν τῶν Χριστια-
νῶν εἰρήνην Χριστιανὸς καὶ αὐτὸς ὢν καὶ ὀνομαζόμενος, καὶ μὴ 15
θῆλε μολύνεσθαι Χριστιανῶν δεξιὰς αἵμασιν ὁμοπίστων Χριστια-
νῶν. ἄνθρωπος εἶ καὶ αὐτός, θάνατον προσδοκῶν καὶ ἀνάστα-
B σιν καὶ κρίσιν καὶ ἀνταπόδοσιν· καὶ σήμερον ὑπάρχεις, καὶ αὐ-
ριον εἰς κόνιν διαλυθήσῃ. εἷς πυρετὸς κατασβέσει τὸ φρούργμα.
τίνα οὖν λόγον δώσεις τῷ θεῷ ἐκεῖ ἀπελθὼν ὑπὲρ τῶν ἀδίκων 20
σφαγῶν; ποίῳ προσώπῳ τῷ φρενῶ καὶ δικαίῳ ἐνατενίσαις κριτῇ;
εἰ πλοῦτον ἐρῶν ταῦτα ποιεῖς, ἐγὼ σε κατακάρως τοῦ ἐπιθυμοῦ-

que ad eam, quam diximus, excensionem veniens Symeonem praesto-
labatur. datis porro ultro citroque obsidibus, ac cum Bulgari excen-
sionem diligenter lustrassent, ne quis dolus subesset aut insidiae late-
rent, Symeon equo desiliens ad imperatorem intravit. ibi cum se mu-
tuo consulatassent, de pace colloqui coeperunt. ferunt autem Romanum
in haec verba Symeonem esse allocutum. "audivi te hominem religio-
sum esse dei que cultorem ac verum Christianum: video autem opera non
satis verbis consentanea esse. proprium enim est hominis religiosi dei-
que cultoris ac Christiani, ut pacem et caritatem colat, quandoquidem
deus caritas est ac nuncupatur: impii autem et irreligiosi et infidelis, ut
caedibus iniusteque suis cruribus gaudeat. si quidem ergo verus Chri-
stianus existis, qualem te certo existimamus, tandem aliquando siste
iniustus caedes, finemque facito fundendi innoxii sanguinis, ac pacem
nobiscum Christianis compone, qui ipse Christianus sis et dicaris, nec
Christianorum dexteris Christianorum itidem ac eandem colentium fidem
cruoribus pollui sinas. ipse tu quoque homo es, qui mortem et resur-
rectionem et iudicium et retributionem expectes. hodie in vivis es, et
cras in pulverem dissolveris. febris una superbiam omnem extinguet.
quam ergo rationem, ante tribunal dei constitutus, pro iniustis caedibus
deo redditurus es? quo vultu in tremendum iustumque iudicem oculos
intendes? si te divitiarum cupido ad eiusmodi facinora impellit, ego te

μένω ἐπιλήσω· μόνον ἐπίσχεσ τὴν δεξιάν. ἄσπασαι τὴν εἰρή-
 νην, ἀγάπησον τὴν ὁμόνοιαν, ἵνα καὶ αὐτὸς βίωσ ζήσης εἰρηνικὸν
 καὶ ἀναίμακτον καὶ ἀπρόγμονα, καὶ οἱ Χριστιανοὶ παύσωνται
 ποτε τῶν συμφορῶν καὶ στήσωνται τοῦ Χριστιανοῦς ἀναιρεῖν· οὐ
 5 θάμεις γὰρ αὐτοὺς αἶρειν ὅπλα καθ' ὁμοπίστων.” τὸσαῦτα οὖν C
 εἰπὼν ὁ βασιλεὺς ἐσίγησεν. αἰδεσθεῖς οὖν Συμεῶν τὴν τούτου
 ταπεινώσιν καὶ τοὺς λόγους αὐτοῦ κατένευσεν τὴν εἰρήνην ποιήσα-
 σθαι. ἀσπασάμενοι οὖν ἀλλήλους διεχωρίσθησαν, δώροις μεγα-
 λοπρεπίσι τοῦ βασιλέως δεξιωσαμένου τὸν Συμεῶν.

10 16. Ὁ δὲ τότε συμβέβηκεν δεηθήσομαι τεράστιόν τι καὶ
 τοῖς ταῦτα εἰδοῖσι συγκρίνειν παράδοξον. δύο φασὶν αἰτοὺς τῶν
 βασιλέων ὁμιλοῦντων ἄνωθεν αὐτῶν ὑπερηπῆναι, κλάξαι τε καὶ
 πρὸς ἀλλήλους συμμίξαι καὶ παραντίκα διαλεχθῆναι ἀλλήλοις,
 καὶ τὸν μὲν ἐπὶ τὴν πόλιν ἐλθεῖν, τὸν δὲ πρὸς Θράκην διαπῆναι. D
 15 τοῦτο οἱ ἀκριβῶς τοιαῦτα σκοποῦντες οὐ καλὸν ἔκριναν οἰωνόν·
 ἀσυμβάτους γὰρ ἐπὶ τῇ εἰρήνῃ ἀμφοτέροισι διαλυθήσεσθαι ἔφη-
 σαν. Συμεῶν δὲ τὸ ἑαυτοῦ στρατόπεδον καταλαβὼν τοῖς ἑαυτοῦ
 μεγιστῶσι τὴν τοῦ βασιλέως ἀπήγγειλε σύνεσιν καὶ ταπεινώσιν,
 ἐξεδείλαξεν δὲ αὐτοῦ τό τε εἶδος τὴν τε ῥώμην καὶ τὸ ἀκατάπλη-
 20 κτον τοῦ φρονήματος.

17. Δεκεμβρίῳ δὲ μηνὶ κ' ἕσπεσε Ῥωμανὸς τοὺς υἱοὺς
 αὐτοῦ ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ, Στέφανόν τε καὶ Κωνσταντῖνον·
 ἀλλὰ καὶ Θεοφύλακτον υἱὸν αὐτοῦ ὁ πατριάρχης Νικόλαος ἀπέκει· P 254

illis ad satietatem explebo; modo contine dexteram, pacem amplectere,
 dilige concordiam, ut et ipse vitam tranquillam agas ac incruentam
 nihilque sollicitam, ac tandem Christianorum mala finem accipiant, atque
 alii alios Christianos necare desinant. nefas enim fideles in se mutuo
 arma sumere.” haec itaque locutus imperator conticuit. Bulgarus igitur
 illius humilitatem ac sermones cum veneratione miratus, pacem fieri
 annuit. cum se itaque invicem osculati essent, discesserunt, imperatore
 magnificis donis Symeonem prosecuto.

16. Quod vero tunc accidit, referam, rem sane portentosam atque
 illis qui horum noverrunt indicia novam et insolitam. aiunt enim collo-
 quentibus ambobus regibus duas aquilas super eos volitasse et cum
 clangore coivisse, moxque divulsas alteram ad urbem alteram in Thra-
 ciam avolasse. rerum eiusmodi curiosi indagatores inauspicatum omen
 arbitrati sunt, fore nimirum ut infecta pace illi disiungerentur. Symeon
 ad suos reversus imperatoris solertiam modestiamque suis proceribus
 narrat, virique speciem et robur infractumque animum immensis laudi-
 bus celebrat.

17. Mensis Decembris die vigesima quinta Romanus filios suos
 Stephanum et Constantinum coronat in magna ecclesia: sed et Theo-
 phylactum eius filium Nicolaus patriarcha detondet clericum et subdia-

ρεν κληρικόν, χειροτονήσας ὑποδιάκονον σύγκελλόν τε προχειρ-
σύμενος, διελθόντι πρότερον ἐν τῷ τῶν ὑποδιακόνων τάγματι εἰς
τὰ ἄγια.

18. Ἀπριλίῳ δὲ μηνί, 18' τοῦ μηνός, ἐτίμησεν Ῥωμα-
νὸς Ἰωάννην μυστικὸν καὶ παραδυναστεύοντα πατρικίον καὶ ἀνθύ-
πατον, ὥστε καὶ δι' αὐτὸ τοῦτο φθόνον κινήθηται αὐτῷ καὶ
κατηγορηθῆναι ἀπὸ τινων.

19. Μαίῳ δὲ μηνί 19', ἰνδικτιῶνος 19', τελευτᾷ ὁ πα-
τριάρχης Νικόλαος, κρατήσας ἐν τῇ δευτέρῃ ἀναβάσει τοῦ πα-
τριάρχιδος ἑτὶ τριακαίδεκα· καὶ ἀπετέθη τὸ σῶμα αὐτοῦ ἐν τῇ 20
ὑπ' αὐτοῦ κτισθείσῃ μονῇ τῶν Γαλακρηνῶν. Ἀυγούστῳ δὲ μηνί
πατριάρχης καθίσταται Στέφανος ὁ Ἀμασειᾶς μητροπολίτης, εὐ-
νοῦχος ὑπάρχων. Ὀκτωβρίῳ μηνί κατηγορήθη ὁ μυστικὸς Ἰωάν-
νης καὶ παραδυναστεύων ὡς τῆς βασιλείας ἐφιέμενος ὑποθήκη τοῦ
πατρικίου Κοσμά καὶ λογοθέτου, δίδόντος εἰς γυναῖκα τὴν θυγα-
τέρα αὐτοῦ. τούτου ἕνεκεν καταβιβάζεται μὲν τοῦ παλατίου, συγ-
χωρεῖται δὲ τὸ προσέρχεσθαι καὶ τῷ βασιλεῖ ὄψησθαι καὶ σὺν
C αὐτῷ τὰ ἀνήκοντα διοικεῖν· στοργὴν γὰρ διὰ πλείστην ἐκέκτητο
πρὸς αὐτὸν ὁ βασιλεὺς Ῥωμανὸς ὡς ἐν πᾶσιν αὐτὸν θεραπεύειν
δυνάμενον, καὶ τελῶς τοῦτον ἀπέσαισθαι οὐκ ἤβούλετο. τῶν 20
κατηγόρων οὖν κατεπειθόντων τὸν βασιλέα καὶ σαφεῖ ἀποδεικνύ-
των τὰ κατηγορούμενα, ἐρανήσας ὁ βασιλεὺς καὶ ἀληθῆ ταῦτα

17 Scylitzes et Cedrenus προσκυνεῖν. Combef.

conum ordinat, ac tandem promovet syncellum, cum is primis in subdia-
conorum gradu in sancta processisset.

18. Mensis Aprilis die decima nona Romanus Ioannem mysticum
rerumque gerendarum administrum ac subadiuvam patricia ac proconsu-
lari dignitate ornavit, ita sane ut hinc illi conflata invidia et illatam a
quibusdam crimen sit.

19. Maii mensis die quinta decima, indictione tertia decima, mo-
ratur Nicolans patriarcha, cum a secunda provectione annos tredecim
throno potitus esset. eius corpus in monasterio, quod ille condiderat ac
Galacrenas vocant, conditum est. mense Augusto patriarcha sufficitur
Stephanus Amaseae metropolita, eunuchus. mense Octobri Ioannes my-
sticus ac imperatori rerum gerendarum adiutor affectati imperii defec-
tor, in rem inducente Cosma patricio ac cursus publici logotheta, qui
filiam ei uxorem locaverat. eam ob rem eiectus quidem aula est:
permissum tamen imperatorem adire eique ministrare, ac cum eo com-
municatis consiliis, quod operae pretium videretur, tractare. ingens
quippe in eum imperatoris vis amoris erat, quod mysticus in omnibus
ei blande assentaretur, nec ut a se penitus ablegaret in animum indu-
cere poterat. accusatoribus tamen imperatorem urgentibus, veraque esse
crimina obiecta ostendentibus, ille rem perscrutatus, cum non aliter se
habere deprehendisset quam illi retulerant, capiendum mysticum statuit

ἔπει ἀναμαθὼν ἔμελλεν τοῦτον κατασχὼν ἐξετάζειν. ὁ δὲ τοῦτο
 προηγούσας χρεῖται φυγῆ, καὶ τὴν Μονοκάστανον καταλαβὼν ἀπο-
 κίρεται μοναχός. πέφευγε δὲ καὶ Κωνσταντῖνος τοῦ Βούλα ὁ
 τῆς τραπέζης, οἰκείος καὶ φίλος ὢν αὐτῷ, καὶ τὸν Ὀλυμπον κα- D
 5 ταλαβὼν τὸ μοναχικὸν σχῆμα ἐνδύεται· ἰδεδόκει γὰρ καὶ αὐτὸς
 εἰε συμμύστης ὑπάρχων τοῦ μυστικοῦ καὶ τῶν ἀπορητοτέρων
 αὐτοῦ κοινῶς. τὸν δὲ πατρίκιον Κοσμᾶν ἐν τῷ ὠρολογίῳ τοῦ
 παλατίου τέψυς ὁ βασιλεὺς διεδέξατο. προβάλλεται δὲ ἀντὶ τοῦ
 μυστικοῦ Ἰωάννου Θεοφάνην πρωτοβεστιάριον παραδυνουστεύοντα.
 10 ἰγίνετο δὲ καὶ τηρικαῦτα σεισμὸς φοβερὸς ἐν τῷ θέματι τῶν Θρα-
 κησίων, καὶ χάσμα γῆς μέγα καὶ καταπληκτικόν, ὥστε πολλὰ
 χωρία καὶ ἐκκλησίας αὐτάνδρους καταποδῆραι.

20. Μαίῳ δὲ μηνί, εἰκάδι ἐβδόμη, ἰνδικτιῶνος ἐ', Συ- P 255
 μὴν ἔρχων Βουλγαρίας κατὰ Χρωβάτων ἐκίνησε στράτευμα,
 15 καὶ συμβαλὼν μετ' αὐτῶν πόλεμον, ἤτηθεις τοὺς ὑπ' αὐτὸν
 ἄπατας ἄρδην ἀπώλεσεν.

21. Τὸν δὲ βασιλεὺς Ῥωμανὸν Ἰωάννης ἀστρονόμος Θεα-
 σάμιτος οὕτως λελάληκεν. "δέσποτα, ἡ στήλη ἣ ἱσταμένη εἰς
 τὴν καμάραν ἐπάνω τοῦ Ξηρολόφου, ἐπὶ δυσμᾶς βλέπουσα, τοῦ
 20 Συμῶν ἴστι· καὶ εἰ ταύτης τὴν κεφαλὴν ἐκκόψῃς, τῇ αὐτῇ ὥρᾳ
 ὁ Συμῶν τελευτᾷ." ὁ δὲ βασιλεὺς Ῥωμανὸς ἀποστείλας τῇ
 νεκτὶ τὴν κεφαλὴν τῆς στήλης ἐξέκοψεν· καὶ αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ὁ Συ- B

17 deest dñonca, ut infra, vel quid simile. Combef.

ac quaestionibus subiciendum. hoc ille ubi praesensit, fuga se ad
 Monocastanorum monasterium recipiens ibi monachi ritu comam posuit.
 fugit vero et Constantinus Boilae filius, mensae praefectus, timens sci-
 licet, ut qui et ipse mystici symmysta esset eiusque secretorum con-
 scius; inque Olympum discedens monachum induit. patricium Cosmam
 ad palatii horologium verberibus subactum imperator officio movit.
 Ioannis mystici loco Theophanes protovestiarius subadiuva rerumque
 gerendarum imperatori adiutor promovetur. sub idem tempus horrendus
 in Thracensium themate exstitit terrae motus ingensque ac stupendus
 hiatus, ita ut plura praedia et ecclesiae cum hominibus voragine ab-
 sorpta sint.

20. Maii mensis vigesima septima, indictione quinta decima, Sy-
 meon Bulgarorum princeps adversus Chrobotos expeditione suscepta,
 concertaque cum illis pugna, victus ipse suas omnes penitus copias
 amisit.

21. Ioannes porro astronomus Romanum imperatorem cernens sic
 cum affatus est. quae in fornice supra Xerolophum, domine, statua
 constituta est, spectans ad occidentem, signum Symeonis est. huius
 caput si absteris, ipsa hora Symeon morietur." misit itaque impera-
 tor, ac statuae caput noctu absterulit; eademque hora Symeon in Bulgaria

μειῶν εἰς Βουλγαρίαν ἐτελεύτησεν, ἀνόλιμ σσσχιδεῖς καὶ νόσω κατακαρδίᾳ ἀλόγους, διέφθαρτο, ἀνομήσους διὰ κενῆς, Πέτρον υἱὸν αὐτοῦ προβαλλόμενος ἄρχοντα, ὃν ἐκ τῆς δευτέρας αὐτοῦ γυναικὸς ἔσχεν, τῆς ἀδελφῆς Γεωργίου Σουρσουβούλη, ὃν καὶ ἐπίτροπον τοῖς ἑαυτοῦ παισὶν ὁ Συμεὼν καταλλοίπειν. Μιχαὴλ δὲ τὸν ἐκ 5 τῆς προτέρας αὐτοῦ γυναικὸς γενόμενον ἀπέχειρεν μοναχόν· Ἰωάννης δὲ καὶ Βενιαμὶν οἱ τοῦ Πέτρου ἀδελφοὶ ἔτι στολῆ ἑκοσμοῦντο Βουλγαρικῇ.

22. Τὰ κύκλω σὺν ἔθνη τοῦ Συμεὼν μαθόντα τελευτή, C οἱ τε Χρωβάτοι οἱ Τοῦρκοι καὶ οἱ λοιποὶ, ἐκστρατεύειν κατὰ 10 Βουλγάρων ἐβουλεύοντο. λιμοῦ δὲ μεγίστου σὺν ἀκρίδι τὸ Βουλγαρικὸν ἔθνος ἰσχυρῶς ἐκπιέζοντος, ἐδεδίεσαν μὲν καὶ τῶν ἄλλων ἔθνῶν ἔσφοδον, ἐδεδίεσαν δὲ πλέον καὶ τὴν τῶν Ῥωμαίων ἐπέλεισιν. βουλῆν σὺν ποιησάμενοι κατὰ Ῥωμαίων ἐκστρατεύουσιν καὶ ἐν Μακεδονίᾳ καταλαμβάνουσιν, φόβον, ὡς εἰκός, τοῖς Ῥω- 15 μαίοις ἐμποιήσαντες. ἔπειτα μαθόντες ὅτι μέλλει κατ' αὐτῶν ὁ βασιλεὺς Ῥωμαῶν ἐκστρατεύειν, ἀποστέλλουσι Πέτρος τε καὶ Γεώργιος κρυφίως τινὰ μοναχὸν Καλοκέρην ὀνομαζόμενον, τῷ γένει Ἀρμενιακόν, χρυσοβούλλιον ἐπιφερόμενον. διηγήρενε δὲ τὰ D ἐν αὐτῷ ὡς τὴν μετὰ Ῥωμαίων εἰρήνην ἀσπάζονται καὶ πρόθυμοι 20 ταύτην συνδέσθαι εἰσίν, σὸ μόνον δέ, ἀλλ' εἶγε βούλωνται, καὶ γαμικὸν ποιῆσαι συνάλλαγμα. τὸν τοιοῦτον σὺν μοναχόν ὁ βασιλεὺς ἀσμενέστατα ἀποδεξάμενος, παρενθ' ἀπέστειλεν μετὰ δρό-

1 ἀνίκα τε margo Combes.

fatis concedit, ingentique captus angore ac cordis morbo elanguens per-
citusque interiit, frustra leges iuraque transgressus, relicto ex testa-
menti tabulis principatu Petro filio ex secunda uxore, Georgii Sursubulii
sorore, quem et liberorum suorum tutorem constituit. Michaelen ex
priori coniuge susceptum monachum detondit; Ioannes vero et Beniamin
Petri fratres Bulgarica adhuc stola ornabantur atque habitu.

22. Circumvicinae igitur gentes, Chrobatii Turci ac reliqui, audita
Symeonis morte Bulgaro bello incessere statuebant. fame vero Bulga-
rorum gentem cum locustarum ingenti copia graviter premente, cum
aliarum gentium irruptionem formidabant, tum praecipue Romanorum in
se impetum metuebant. re itaque in consilium vocata adversus Romanos
copias educunt ac Macedoniam petunt, hoc nempе satagentes, ut Ro-
manis metum incuterent. audito vero Romanum imperatorem adversus
eos exercitum parare, una Petrus Georgiusque monachum quendam Ca-
locyrim nomine, genere Armenium, auream bullam ferentem occulte
mittunt. bullae tenor hic erat, pacem se cupere cum Romanis, et ut
illam componant, promptis animis esse; neque id modo, sed et nuptia-
rum foedera, dum illis adlubeat, cum Romanis se esse inituros. acce-
ptis literis, earumque latore humanissime suscepto, confestim imperator

μπος τὸν μοναχὸν Θεοδοσίον τὸν Ἀβούκην καὶ Κωνσταντῖνον βυ-
 σιλῶν κληρικὸν τὸν Ῥόδιον τὰ εἰς εἰρήνην συλλαλήσαι τοῖς Βουλ-
 γάροις ἐν Μεσημβρία, τὸ πρὶν μὲν Μενεβρία καλουμένη, ἀπὸ
 Μένου Θρακῆς τοῦ ταύτην οἰκίσαντος καὶ Βρία τὸ παρὰ τισι
 5 Θρακῶν πόλισμα λεγόμενον· πρὸς δὲ τὸ εὐφραδέστερον Μεσημ- P 256
 βρία ὀνομάζεται. οἱ δὲ παραγενόμενοι καὶ τὰ εἰκότα συλλαλή-
 σαντες ἐξῆλθον ἅμα Στεφάνῳ Βουλγάρῳ διὰ τῆς ξηραῦς· καὶ ὄπι-
 σθεν αὐτῶν κατέλαβον καὶ Γεώργιος ὁ Σουρσουβούλης καὶ Συμεὼν
 ὁ Καλουτερκάνος καὶ Οὐσαμπος καὶ Συμεὼν τοῦ ἀρχηγοῦ Βουλ-
 10 γαρίας ἀδελφὸς πρὸς γυναῖκα, πρὸς δὲ τούτοις ὁ ἀγχιστεὺς αὐτοῦ
 Στέφανος, καὶ μὴν καὶ Μαγοτῖνος Κρόνος τε καὶ Μηνικὸς διε-
 κρατύναντο πρὸς τὸν ἄνακτα Ῥωμανόν. θειασάμενοι δὲ τὴν θυ-
 γατέρα βασιλέως Χριστοφόρου Μαρίαν, καὶ μεγάλως ἐπ' αὐτῇ
 ἀρσθέντες, ἔγραψαν τῷ Πέτρῳ διὰ τάχους παραγενέσθαι, σύμ- B
 15 φωνα ποιήσαντες πρότερον περὶ τῆς γεγονυίας εἰρήνης. ἀπειστάλη
 δὲ Νικήτας ὁ μάγιστρος ὁ συμπενθερὸς Ῥωμανοῦ βασιλέως ὑπαν-
 τῆσαι καὶ ἀγαγεῖν Πέτρον μέχρι τῆς πόλεως. τοῦ Βουλγάρου οὖν
 Πέτρου καταλαβόντος, τριήρει ὁ βασιλεὺς Ῥωμανὸς ἐπιβὰς ἐν
 Βλαχέρναις παρεγένετο, καὶ τὸν Πέτρον ὡς αὐτὸν ἀφικνούμενον
 20 εὐδαμάσθη τε καὶ κατησπύσατο. ἐπεὶ δὲ ἀλλήλοις εἰκότα συνωμί-
 λησαν, ὑπογράφονται τὰ τε σύμβολα τῆς εἰρήνης καὶ τὰ γαμικὰ
 συναλλάγματα, μεσολαβοῦντος ἐν τούτοις καὶ νουνεχῶς διευθύ-
 νοντος μεταξὺ Ῥωμαίων τε καὶ Βουλγάρων πρωτοβεστιαρίου Θεο- C

cum celoce Theodosium Abucem monachum et Constantinum Rhodium
 palatinum clericum cum Bulgaris in Mesembria de pace collocuturos emi-
 sit. oppidum hoc dictum olim Menembria, a Meno viro Thracio eius
 conditore, et Bria, eius nominis apud quosdam Thraces vico; mollioris
 vero pronuntiationis causa Mesembriae nomen accepit. quo in colloquio
 cum res commodae tractata esset, legati per continentem in urbem redie-
 runt, cum eis Stephanus Bulgarus comes esset. post hos subsecuti Geo-
 rgius Sursubulus et Symeon Calutercanus et Usampsus, Symeon item
 alterius illius Bulgariae principis ex uxore frater. ad haec illius affinis
 Stephanus, Magotinus quoque et Cronus et Menicus, Petri ad Roma-
 num imperatorem legationem fulserunt. conspectaque Christophori im-
 peratoris filia Maria, ac eius plurimum specie recreati, ictisque prius
 pacis foederibus, missis literis Petrum sine mora venire iusserunt. mis-
 sus vero obviam Nicetas magister Romani imperatoris affinis, eumque
 in urbem inducturus. cum itaque venisset Petrus Bulgarus, conscensa
 Romanus imperator trireme Blachernas petit, ibique ad se venientem
 Petrum et vidit et osculo salutavit. inter se vero, uti par erat, collo-
 cutis, subscriptionibus munita rataque habita pacis pariter nuptiarumque
 foedera, protovestiario Theophane in omnibus quasi sequestro, ac so-
 lenter Romanos inter Bulgarosque negotium dirigente. (23) Octobris

φάνους. (23) ὁ γόγγυ δὲ τοῦ Ὀκτωβριολοῦ μηνὸς ἐξῆλθεν ὁ πατριάρχης Στέφανος ἅμα Θεοφάνει πρωτοβεστιαρίῳ καὶ Μαρίας τῆ τοῦ βασιλέως Χριστοφόρου θυγατρὶ καὶ πάσῃ τῇ συγκλήτῳ εἰς τὸν ναὸν τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου τῆς Πηγῆς, καὶ εὐλόγησεν Πέτρον τε καὶ Μαρίαν, καὶ τοὺς νυμφικὸς στεφάνους ταῖς ἀδῶν⁵ ἐπέθηκε κεφαλαῖς, παρανυμφεόντων Θεοφάνους πρωτοβεστιαρίου καὶ Γεωργίου Σουρσουβούλη. λαμπρᾶς δὲ καὶ πολυτελοῦς **D** γεγονυίας τραπέζης, καὶ πάντων τῶν εἰθισμένων τοῖς γάμοις φαιδρῶς ἐπιτελεσθέντων, εἰσῆλθεν Θεοφάνης πρωτοβεστιαρίος ἅμα Μαρίας τῆ θυγατρὶ τοῦ βασιλέως ἐν τῇ πόλει. τῇ τρίτῃ δὲ τοῦ¹¹ γάμου ἡμέρᾳ ἐποίησεν ὁ βασιλεὺς Ῥωμανὸς εὐχαίαν λαμπρὰν ἐν τῇ τῶν Πηγῶν ἀποβάθρᾳ, περικοσμήσας αὐτὴν ὑφάσμασι σερικοῖς, παρ' αὐτῇ τῇ ἀποβάθρᾳ τοῦ βασιλικοῦ δρόμου¹⁵νος ἐστηκότος· ἔνθα συνέστη Ῥωμανὸς Πέτρῳ Βουλγάρῳ ἅμα Κωνσταντίνῳ γαμβρῷ καὶ Χριστοφῶρῳ υἱῷ. τῶν δὲ Βουλγάρων ἔστασιν οὐ¹⁵ μικρὰν ποιησαμένων πρότερον ἐφημισθῆναι Χριστοφῶρον, εἰδ' οὕτω τὸν Κωνσταντῖνον, ὑπέϊξε τῇ ἐστάσει τούτων Ῥωμανὸς ὁ **P 257** βασιλεὺς, καὶ γέγονεν ὅπερ ἠτήσαντο. ἐπεὶ δὲ πάντα τὰ ἐν γάμοις συνετελέσθησαν, ἔμελλε δὲ ἡ Μαρία ἤδη τὴν πρὸς Βουλγარიαν σὺν τῷ ἀνδρὶ Πέτρῳ ὁδεύειν, οἱ ταύτης γονεῖς μέχρι τοῦ²⁰ Ἐβδόμου συνεξῆλθον αὐτῇ ἅμα Θεοφάνει πρωτοβεστιαρίῳ. κλειδὴ ἀπύρειν ἔμελλεν, περιχυθέντες τῇ θυγατρὶ καὶ πυκνὰ κατυχέου-

14 συνοισιᾶθη Codronus

mensis die octavo egressus patriarcha Stephanus cum Theophane protovestiarario, et Maria Christophori imperatoris filia universoque senatu ad sanctissimae deiparae ad Pegas, Petrum et Mariam benedixit, eorumque capitibus nuptiales corollas imposuit, sponsam comitantibus Theophane protovestiarario et Georgio Sursubulo. mensa vero sumptuosa ac magnificentissima instructa, cunctisque ad nuptiarum solennia spectantibus rite splendideque peractis, Theophanes protovestiararius una cum Maria imperatoris filia in urbem reversus est. tertio autem a nuptiis celebratis die Romanus imperator in Pegarum excursionem magnificentum paravit convivium, sericis aulaeis convestita machina, et ad ipsam paetoria celoce constituta. eo loco epulatus Romanus cum Petro Bulgaro et Constantino genero ac filio Christophoro, Bulgarisque etiam factis acclamationibus ut prior Christophorus tumque Constantinus faustis acclamationibus imperatorum more exciperentur, eorum Romanus flagitationibus annuit, sicque illis res ex voto cessit. tunc vero omnibus nuptiarum expletis solennibus ac gaudiis, et cum iam Maria cum Petro viro suo in Bulgariam esset profectura, ad Hebdomum usque a parentibus una cum Theophane protovestiarario deducitur. in ipso discessus procincta puellae circumfusi copiosas fundunt lacrimas, quantas pat

τες δάκρυα, και ὄσα εἰκὸς ἐπὶ στερήσει σπλάγγνου περιποθήτου, τὸν τε αὐτῶν γαμβρὸν ἄσπασίμενοι και ταύτην ταῖς τούτου χερσὶν παραδέμενοι ἐν τοῖς βασιλείοις ὑπέστρεψαν. Μαρία δὲ Βουλγαρικαῖς παραδοθεῖσα χερσὶ τὴν ἐπὶ Βουλγαρίαν ἀπῆει, χαίρουσά τε Β 5 ἅμα και λυπουμένη, λυπουμένη μὲν ἐν οἷς γονέων φιλάτων ἐστέρητο και βασιλείων οἰκῶν και συνηθείας τῶν γένει προσηκόντων, χαίρουσα δὲ ἐν οἷς βασιλεῖ προσήρμοστο ἀνδρὶ και δέσποινα Βουλγάρων προσηγορούθη. ἀπῆει τοίνυν πλοῦτον κομιζομένη παντοδεπῆ και ἀποσκευὴν ἀναρίθμητον.

10 24. Τότε δὲ και Ἰωάννης μάγιστρος και δομέστικος τῶν σχολῶν ὁ Κουρκούας, καλῶς διοικῶν τὸν Ῥωμαϊκὸν στρατὸν σχεδὸν ἀπὸ τῆς ἀναρρήσεως Ῥωμανοῦ βασιλέως, και καταπολεμῶν καιδ' ἐκάστην τοὺς Ἀσσυρίους, και πόλεις και κάστρα και κώμας C και χώρας αὐτῶν πορθήσας και αἰχμαλώτους ποιήσας, μεθ' ὧν 15 και τὸ ἐπίσημον και ἑξάκουστον και πάνυ ὀχυρὸν και δυνατὸν κάστρον τῆς Συρίας, Μελιτινὴν ὀνομαζόμενον, διαφόρως καταπολεμήσας και πραιδεύσας, και εἰς φρουδὸν ἀπωλείας τοῦτο ποιήσας, και τὰς πέριξ κώμας και χώρας πυρρικαύστους ἐργασάμενος, αὐτὸ τὸ ἀήτητον και ἀμάχητον κάστρον παρακαθίσας και ἐλε- 20 πόλεις μηχανικὰς στήσας, και εἰς παντελεῖ ἀπορίαν και ἀμηχανίαν ἐμβαλὼν αὐτοὺς ὃ τι πράξαιεν, και ἅπαξ και πολλάκις κρέσβεις πρὸς τὸν δομέστικὸν στελλόντων και λόγον αἰτούντων, D

est fundere qui mox carissimo pignore privandi erant, generumque suum exosculti, atque eius manibus deposita filia, in regiam revertuntur. Maria viri Bulgari manibus tradita, gaudio mixta et tristitia, in Bulgariam iter contendit. tristitiam faciebat, quod amantissimis parentibus, quod regis aedibus, quod necessariorum affiniumque consuetudine deficiebatur: rursusque gaudii seges erat, quod viro regi locata, Bulgarum domina esset consalutata. ibat itaque omnigenas conferens opes, innumeraque suppellectili opulenter instructa.

24. Tunc quoque Ioannes magister ac scholarum domesticus Curcus, qui Romanas praedare copias regebat, quo fere ex tempore Romanus imperator salutatus est, Assyriosque quotidie expugnabat, urbesque et oppida munita et vicos ac loca evertebat, captivosque ducebat, atque in iis etiam insignem nominatissimamque ac plane munitam potentissimamque Syriae urbem arceisque, Melitinem dictam, varie tentaverat praedatamque fuerat ac penitus vastaverat, circumque posita oppida vicisque et praedia igni succenderat, ipsa invicta inexpugnabilique arce obtessa, adhibitisque illi tormentis ac machinis obsidionalibus, oppidanisque in extremas angustias consilii inopiam coniectis, ac cum illi semel saepiusque missis ad domesticum legatis fidem ac securitatem ex-

ὁ συνετὸς καὶ ἐχέφρων Ἰωάννης ὁ δομέστικος τῶν σχολῶν ὁ Κουρκούας τὰ τῶν δακρύων καὶ ἔλειπνολογιῶν καὶ τὰ τῆς τύχης σκοπήσας, οἷα τὰ ἀνθρώπινα, ὑπέδειξεν, καὶ λόγον δοὺς αὐτοῖς, ὁ Ἀπόχαψ ὁ τοῦ Ἄμερ ἔκγονος ἀμερῶς ὢν Μελιτινῆς, καὶ ὁ Ἀποσαλάθ στρατηγὸς εὐγενέστατος ὢν καὶ πλούσιος ἐν Μελιτινῇ, 5 παρεγένοντο. ἀποδεχθέντες οὖν παρὰ τοῦ δομοστικού τῶν σχολῶν Ἰωάννου, πρὸς τὸν αὐτοκράτορα τούτους ἀπέστειλεν· καὶ σύμφωνα εἰρήνης ποιήσαντες ὑπέστρεψαν πρὸς τὰ ἴδια. ἔκτοτε P 258 δὲ συνεξεστράτεον τοῖς Ῥωμαίοις κατὰ τῶν ὁμοφύλων Ἀγαρηῶν, ἐν τε τοῖς ἐπινικίοις συνεισήρχοντο τοῖς Ῥωμαίοις ἐν τῇ πόλει αἰχμαλώτους ἄγοντες Ἀγαρηνοὺς, ὅπερ ἦν θαυμαστόν καὶ παρὰδοξον καὶ δεῖγμα τῆς ἀθέλων Σαρακηνῶν δυστυχίας· τελευτήσαντος δὲ τοῦ Ἀπόχαψ, ἀνδρὸς φρονίμου καὶ συνετοῦ, διέλυσαν τὴν εἰρήνην οἱ τὴν Μελιτινὴν κατοικοῦντες. ἐκστρατεύουσιν οὖν κατ' αὐτῶν πάλιν ὁ τε δομέστικος τῶν σχολῶν ὁ Κουρκούας Ἰωάννης 15 μετὰ τῶν θεμάτων καὶ ταγμάτων καὶ ὁ Μελίας μετὰ τῶν Ἀρμενίων· καὶ πολλὰς προνομὰς καὶ πραιδὰς καθ' ἑκάστην ποιούμενοι, καὶ ταῖς συνεχέειν ἐπιδρομαῖς αἰχμαλωτίζοντες τούτους καὶ ληϊζόμενοι, εἰς τοσαύτην στένωσιν τὴν Μελιτινὴν περιέστησαν ὥστε αὐτὴν συντομώτατον ἐκπορθῆσαι καὶ ἕως ἐδάφους καταστρέψαι, 20 οὐ μόνον δὲ ταύτην ἀλλὰ καὶ τὰς ὁμόρους αὐτῇ πόλεις καὶ χώρας πολυφόρους τε καὶ πιστάτας οὖσας καὶ οἷας πολλὰς παρέχειν προσόδους. ταύτην οὖν τὴν Μελιτινὴν εἰς κουρατωφλίαν ἀποκα-

poscerent, vir prudens cordatusque Ioannes Curcua scholarum domesticus, miserorum lacrimas supplicumque luctuosos clamores ac pro humanarum rerum ratione fortunae incerta considerans, eorum votis animum inflexit; ad quem accepta fide Apochaps ameris nepos, Melitines ipse ameras existens, Aposalathque dux apud Melitinem strenuissimus nobilissimusque ac locupletissimus, venero. hos scholarum domesticus Ioannes omni humanitate susceptos ad imperatorem misit; ictoque pacis foedere domum reversi sunt. indeque sociis adlecti ac foederati adversus tribules suos Agarenos cum Romanis ad bellum proficiscebantur, ac triumphi specie cum iisdem captivos suos ducentes (mirando sane spectaculo et inaudito, impiorumque Saracenorum afflictarum rerum indicio) urbem ingrediebantur. mortuo autem Apochapso, viro prudente ac sapiente, Melitinenses pacem dissolverunt. iterum igitur adversus eos proficiscuntur scholarum domesticus Ioannes Curcua cum cohortibus ac legionibus, Meliasque Armeniis praefectus. hi multas quotidie agentes praedas, assiduisque excursionibus totam late regionem diripientes atque incolas subigentes, in tantas Melitinem coegerunt angustias, ut brevissimo tempore ipsam expugnaverint ac solo tenus aequaverint. nec eam modo sed et vicinas urbes atque oppida et regiones feracissimas opimasque, ac quae multos proventus afferrent. hanc igitur Melitinem

τασθήσας ὁ βασιλεὺς πολλὰς χιλιάδας χρυσοῦ καὶ ἀργυρίου ἐκεί-
θειν δασμοφορεῖσθαι ἐτησίως πεποίηκεν.

25. Κατηγορήθη δὲ Νικήτας ὁ μάγιστρος καὶ πενθερὸς C
Χριστοφόρου βουσιλέως ὡς ὑποτιθέμενος αὐτῷ κατὰ τοῦ ἰδίου
5 γίνεσθαι πατρὸς καὶ τῆς βασιλείας αὐτὸν ἐξέωσαι. τοῦτον οὖν
ἐξαγαγόντες τῆς πόλεως ἀπέκλειψαν μοναχόν, ὑπεροφίσαντες τῷ
ἱαυτοῦ προαστείῳ.

26. Μηνὶ δὲ Ἰουλίῳ μ', ἰνδικτιῶνος ε', τελευτᾷ Στέφα-
τος πατριάρχης, πατριαρχεύσας ἔτη δύο μῆνας ἕνδεκα. Δεκεμ-
10 βρίῳ δὲ μηνί, τῇ τεσσαρεσκαίδεκάτῃ, ἄγονσι Τρύφωνα μοναχὸν
ἐν τῷ Ὀυγκίῳ μονάζοντα, ἐπ' ἐδλαβεία καὶ ἀγιότητι μωρτυρού-
μενον, καὶ χειροτονοῦσι πατριάρχην ἐπὶ χρόνῳ ἧτῳ, μέχρις ἂν D
ἴς μέτρον ἡλικίας φθάσῃ Θεοφύλακτος ὁ τοῦ Ῥωμανοῦ υἱός, ὃν
ἔμελλον πατριάρχην χειροτονεῖν Κωνσταντινουπόλεως.

15 27. Εἰκάδι δὲ πέμπτῃ τοῦ αὐτοῦ μηνὸς χειμῶν ἀφόρητος
γέγονεν, ὥστε κρυσταλλωθῆναι τὴν γῆν ἐπὶ ἡμέρας ρκ'. ὕθειν
καὶ γέγονεν ὁ μέγας λιμός, τοὺς πώποτε γενομένους ὑπερβαλλό-
μενος, καὶ θάνατος ἐκ τούτου πολὺς, ὡς μὴ δύνασθαι τοὺς ζῶν-
τας ἔκκομιζεῖν τοὺς τεθνεῶτας. ὁ δὲ βασιλεὺς Ῥωμανὸς τὴν ἀπό-
20 ρτην ἐκείνην βίαν κατανοήσας ἀξίαν τῆς ἑαυτοῦ συμπαθοῦς καὶ
ἐλεήμονος φύσεως πρόνοιαν ἐποίησατο, πολλαῖς ἐλεημοσύναις τὴν P 259
ἐκ τοῦ λιμοῦ παραμυθησάμενος ἔνδειαν· ἀνέφραξεν τε θυροὶσι καὶ
σανιδώμασι τὰς τῶν ἐμβόλων στοάς, ὡς μὴ τὴν χιόνα καὶ τὴν

imperator in curatoriam (alii provinciam dixerint) redigens, multa inde
aeri argenticque milia tributo annuo fisco inferenda indixit.

25. Ceterum Nicetas magister ac Christophori imperatoris socer
accusatus est, quod rebellandi adversus patrem eumque solio detur-
bandi auctor illi fuisset. quocirca urbe eiectionem in monachum deton-
dent, inque suburbano suo exsulem agere cogunt.

26. Mensis Iulii quinta decima, indictione sexta, moritur Step-
hanus patriarcha, cum ei muneri praefuissent annos duos, menses undecim.
mensis autem Decembris quarta decima Tryphonem adducunt in Opsicio
profitentem monachum, virum religiosi moribus ac sanctitate probatum,
ordinantque patriarcham ad certum tempus, donec scilicet Theophylactus
Romani filius maturae aetatis annos attingeret, quem patriarcham Cpo-
litianum ordinaturi erant.

27. Eiusdem mensis die vigesima quinta gravissimum fuit frigus,
adeo ut dies 120 terra gelu concreta obriguerit. hoc gelu subsecuta
fames, quanta ante nunquam exstiterat; exque illa crebrae adeo mortes
ut nec offerendis mortuis vivi sufficerent. porro Romanus tantam illam
vim mali considerans, pro benigna sua teneraque in miseros indole,
convenientem eis curam adhibuit seduloque prospexit, larga eleemosy-
narum praebitione famis indigentiam solans. porticum quoque spatia
fenestris ac tabulatis obstruxit, ne per ea nix frigusque in pauperes

Theophanes contin.

27

ὁ συνετὸς καὶ ἐλέφρων Ἰωάννης ὁ δομέστικος τῶν σχολῶν ὁ Κορκούας τὰ τῶν θαυμάτων καὶ ἐλευσιολογιῶν καὶ τὰ τῆς τύχης σκοπήσας, οἷα τὰ ἀνθρώπινα, ὑπέβλεψεν, καὶ λόγον δοῦς αὐτοῖς, ὁ Ἀπόχαψ ὁ τοῦ Ἄμερ ἔκγονος ἀμηνῶς ὢν Μελιτινῆς, καὶ ὁ Αποσαλάθ στρατηγὸς ἐγγενέστατος ὢν καὶ πλούσιος ἐν Μελιτινῇ, 5 παραγγέλλοντο. ἀποδεχθέντες οὖν παρὰ τοῦ δομειστικῶν τῶν σχολῶν Ἰωάννου, πρὸς τὸν αὐτοκράτορα τούτους ἀπέστειλεν· καὶ σύμφωνα εἰρήνης ποιήσαντες ὑπέστρεψαν πρὸς τὰ ἴδια. ἔκτοτε P 258 δὲ συνεξεστράτευον τοῖς Ῥωμαίοις κατὰ τῶν ὁμοφύλων Ἀγαρητῶν, ἐν τε τοῖς ἐπινικίοις συνεισήρχοντο τοῖς Ῥωμαίοις ἐν τῇ πόλει αἰχμαλώτους ἄγοντες Ἀγαρηνοὺς, ὅπερ ἦν θαυμαστὸν καὶ παράδοξον καὶ δεῖγμα τῆς ἀθέλων Σαρακηνῶν δυστυχίας· τελευτήσαντος δὲ τοῦ Ἀπόχαψ, ἀνδρὸς φρονίμου καὶ συνετοῦ, διέλυσαν τὴν εἰρήνην οἱ τὴν Μελιτινὴν κατοικοῦντες. ἐκστρατεύουσιν οὖν κατ' αὐτῶν πάλιν ὁ τε δομέστικος τῶν σχολῶν ὁ Κορκούας Ἰωάννης 15 μετὰ τῶν θεμάτων καὶ ταγμάτων καὶ ὁ Μελίας μετὰ τῶν Ἀρμενίων· καὶ πολλὰς προνομὰς καὶ πραιδάς καθ' ἑκάστην ποιούμενοι, καὶ ταῖς συνεχέσιν ἐπιδρομαῖς αἰχμαλωτίζοντες τούτους καὶ ληϊζόμενοι, εἰς τοσαύτην στένωσιν τὴν Μελιτινὴν περιέστησαν ὥστε αὐτὴν συντομώτατον ἐκπορθῆσαι καὶ ἕως ἐδάφους καταστρέφειν, 20 οὐ μόνον δὲ ταύτην ἀλλὰ καὶ τὰς ὁμόρους αὐτῇ πόλεις καὶ χώρας πολυφόρους τε καὶ πιοτάτας οὖσας καὶ οἷας πολλὰς πρᾶξειν προσόδους. ταύτην οὖν τὴν Μελιτινὴν εἰς κουρατωριαν ἀποκα-

poscerent, vir prudens cordatusque Ioannes Curcunas scholarum domesticus, miserorum lacrimas supplicumque luctuosos clamores ac pro humanarum rerum ratione fortunae incerta considerans, eorum votis animum inflexit; ad quem accepta fide Apochaps ameris nepos, Melitines ipse ameras existens, Aposalathque dux apud Melitinem strenuissimus nobilissimusque ac locupletissimus, venero. hos scholarum domesticus Ioannes omni humanitate susceptos ad imperatorem misit; ictoque pacis foedere domum reversi sunt. indeque sociis adlecti ac foederati adversus tribules suos Agarenos cum Romanis ad bellum proficiscebantur, ac triumphi specie cum iisdem captivos suos ducentes (mirando sane spectaculo et inaudito, impiorumque Saracenorum afflictarum rerum indicio) urbem ingrediebantur. mortuo autem Apochapso, viro prudente ac sapiente, Melitinenses pacem dissolverunt. iterum igitur adversus eos proficiscuntur scholarum domesticus Ioannes Curcunas cum cohortibus ac legionibus, Meliasque Armeniis praefectus. hi multas quotidie agentes praedas, assiduisque excursionibus totam late regionem diripientes atque incolas subigentes, in tantas Melitinem coegerunt angustias, ut brevissimo tempore ipsam expugnaverint ac solo tenuis aequaverint. nec eam modo sed et vicinas urbes atque oppida et regiones feracissimas opimasque, ac quae multos proventus afferrent. hanc igitur Melitinem

τωστίσους ὁ βασιλεὺς πολλὰς χιλιάδας χρυσίου καὶ ἀργυρίου ἐκεῖ-
θεν δασμοφορεῖσθαι ἐτησίως πεποίηκεν.

25. Κατηγορήθη δὲ Νικήτας ὁ μάλιστα καὶ πενθερὸς C
Χριστοφόρου βυσιλέως ὡς ὑποτιθέμενος αὐτῷ κατὰ τοῦ ἰδίου
5 γινέσθαι πατρὸς καὶ τῆς βυσιλείας αὐτὸν ἐξέωσαι. τοῦτον οὖν
ἐξυγαλόντες τῆς πόλεως ἀπέκλειψαν μοναχόν, ὑπεροφίσαντες τῷ
ἑαυτοῦ προαστείῳ.

26. Μηνὶ δὲ Ἰουλίῳ κ', ἰνδικτιῶνος ε', τελευτᾷ Στέφα-
νος πατριάρχης, πατριαρχεύσας ἔτη δύο μῆνας ἕνδεκα. Δεκεμ-
10 βρίῳ δὲ μηνί, τῇ τεσσαρεσκαίδεκάτῃ, ἄγουσι Τρύφωνα μοναχὸν
ἐν τῷ Ὀμηρίῳ μονάζοντα, ἐπ' εὐλαβείᾳ καὶ ἀγιότητι μωρτυρού-
μενον, καὶ χειροτονοῦσι πατριάρχην ἐπὶ χρόνῳ ἧτῷ, μέχρις ἂν D
ἴς μέτρον ἡλικίας φθάσῃ Θεοφύλακτος ὁ τοῦ Ῥωμανοῦ υἱός, ὃν
ἤμελλον πατριάρχην χειροτονεῖν Κωνσταντινουπόλεως.

15 27. Εἰκάδι δὲ πέμπτῃ τοῦ αὐτοῦ μηνὸς χειμῶν ἀφόρητος
γέγονεν, ὥστε κρυσταλλωθῆναι τὴν γῆν ἐπὶ ἡμέρας ρκ'. ὅθεν
καὶ γέγονεν ὁ μέγας λιμός, τοὺς πώποτε γενομένους ὑπερβυλλό-
μενος, καὶ θάνατος ἐκ τούτου πολὺς, ὡς μὴ δύνασθαι τοὺς ζῶν-
τας ἔκκομιζεῖν τοὺς τεθνεῶτας. ὁ δὲ βασιλεὺς Ῥωμανὸς τὴν ἀπό-
20 ρητον ἐκείνην βίαν κατανοήσας ἀξίαν τῆς ἑαυτοῦ συμπαθοῦς καὶ
ἐλεήμονος φύσεως πρόνοιαν ἐποίησατο, πολλὰς ἐλεημοσύνας τὴν P 259
ἐκ τοῦ λιμοῦ παραμυθησάμενος ἔνδειαν· ἀνέφραξεν τε θυροὺς καὶ
σανιδώμασι τὰς τῶν ἐμβόλων στούς, ὡς μὴ τὴν χιόνα καὶ τὴν

imperator in curatoriam (alii provinciam dixerint) redigens, multa inde
auri argentique milia tributo annuo fisco inferenda indixit.

25. Ceterum Nicetas magister ac Christophori imperatoris socer
accusatus est, quod rebellandi adversus patrem eumque solio detur-
bandi auctor illi fuisset. quocirca urbe eiectum in monachum deton-
dent, inque suburbano suo exsulem agere cogunt.

26. Mensis Iulii quinta decima, indictione sexta, moritur Step-
hanus patriarcha, cum ei muneri praefuissent annos duos, menses undecim.
mensis autem Decembris quarta decima Tryphonem adducunt in Opsicio
profitentem monachum, virum religiosis moribus ac sanctitate probatum,
ordinantque patriarcham ad certum tempus, donec scilicet Theophylactus
Romani filius maturae aetatis annos attingeret, quem patriarcham Cpo-
litianum ordinaturi erant.

27. Eiusdem mensis die vigesima quinta gravissimum fuit frigus,
adeo ut dies 120 terra gelu concreta obrigerit. hoc gelu subsecuta
fames, quanta ante nunquam exstiterat; exque illa crebrae adeo mortes
ut nec efferendis mortuis vivi sufficerent. porro Romanus tantam illam
vim mali considerans, pro benigna sua teneraque in miseros indole,
conventionem eis curam adhibuit seduloque prospexit, larga eleemosy-
narum praeibitione famis indigentiam solans. porticum quoque spatia
fenestris ac tabulatis obstruxit, ne per ea nix frigusque in pauperes

Theophanes contin.

27

ὁ συνετὸς καὶ ἐχέφρων Ἰωάννης ὁ δομέστικος τῶν σχολῶν ὁ Κουρ-
κούας τὰ τῶν δακρύων καὶ ἐλεινολογιῶν καὶ τὰ τῆς τύχης σκοπή-
σας, οἷα τὰ ἀνθρώπινα, ὑπέβλεπεν, καὶ λόγον δοῦς αὐτοῖς, ὁ
Ἀπόχαψ ὁ τοῦ Ἄμερ ἔκγονος ἀμηρῶς ὢν Μελιτινῆς, καὶ ὁ Ἀπο-
σαλάθ στρατηγὸς ἐγγενέστατος ὢν καὶ πλούσιος ἐν Μελιτινῇ,⁵
παρεγένοντο. ἀποδεχθέντες οὖν παρὰ τοῦ δομestικού τῶν scho-
λῶν Ἰωάννου, πρὸς τὸν αὐτοκράτορα τούτους ἀπέστειλεν· καὶ
σύμφωνα εἰρήνης ποιήσαντες ὑπέστρεψαν πρὸς τὰ ἴδια. ἔκτοτε
P 258 δὲ συνεξιστράτευσεν τοῖς Ῥωμαίοις κατὰ τῶν ὁμοφύλων Ἀγαρηνῶν,
ἐν τε τοῖς ἐπινικίοις συνεισήρχοντο τοῖς Ῥωμαίοις ἐν τῇ πόλει αἰχ-¹⁰
μαλώτους ἄγοντες Ἀγαρηνοὺς, ὅπερ ἦν θανμαστόν καὶ παράδο-
ξον καὶ δείγμα τῆς ἀθέλων Σαρακηνῶν δυστυχίας. τελευτήσαν-
τος δὲ τοῦ Ἀπόχαψ, ἀνδρὸς φρονίμου καὶ συνετοῦ, διέλυσαν τὴν
εἰρήνην οἱ τὴν Μελιτινὴν κατοικοῦντες. ἐκστρατεύουσι οὖν κατ'
αὐτῶν πάλιν ὁ τε δομέστικος τῶν σχολῶν ὁ Κουρκούας Ἰωάννης¹⁵
μετὰ τῶν θεμάτων καὶ ταγμάτων καὶ ὁ Μελίας μετὰ τῶν Ἀρμε-
B νίων· καὶ πολλὰς προνομὰς καὶ πραιδίας καθ' ἑκάστην ποιούμενοι,
καὶ ταῖς συνεχέσιν ἐπιδρομαῖς αἰχμαλωτίζοντες τούτους καὶ ληϊζό-
μενοι, εἰς τοσαύτην στένωσιν τὴν Μελιτινὴν περιέστησαν ὥστε
αὐτὴν συντομώτατον ἐκπορθῆσαι καὶ ἕως ἐδάφους καταστρέφειν,²⁰
οὐ μόνον δὲ ταύτην ἀλλὰ καὶ τὰς ὁμόρους αὐτῇ πόλεις καὶ χώρας
πολυφόρους τε καὶ πιοιότητας οὖσας καὶ οἷας πολλὰς πηρέχειν
προσόδους. ταύτην οὖν τὴν Μελιτινὴν εἰς κουρατωρίαν ἀποκα-

poscerent, vir prudens cordatusque Ioannes Curcuas scholarum domesti-
cus, miserorum lacrimas supplicumque luctuosos clamores ac pro huma-
narum rerum ratione fortunae incerta considerans, eorum votis animum
inflexit; ad quem accepta fide Apochaps ameris nepos, Melitines ipse
ameras existens, Aposalathque dux apud Melitinem strenuissimus nobi-
lissimusque ac locupletissimus, venire. hos scholarum domesticus Ioan-
nes omni humanitate susceptos ad imperatorem misit; ictoque pacis foe-
dere domum reversi sunt. indeque sociis adlecti ac foederati adversus
tribules suos Agarenos cum Romanis ad bellum proficiscabantur, ac
triumphi specie cum iisdem captivos suos ducentes (mirando sane spe-
ctaculo et inaudito, impiorumque Saracenorum afflictarum rerum indicio)
urbem ingrediebantur. mortuo autem Apochapso, viro prudente ac sa-
piente, Melitinenses pacem dissolverunt. iterum igitur adversus eos
proficiscuntur scholarum domesticus Ioannes Curcuas cum cohortibus ac
legionibus, Meliasque Armenius praefectus. hi multas quotidie agentes
praedas, assiduisque excursionibus totam late regionem diripientes atque
incolas subigentes, in tantas Melitinem coegerunt angustias, ut brevis-
simo tempore ipsam expugnaverint ac solo tenuis aequaverint. nec eam
modo sed et vicinas urbes atque oppida et regiones feracissimas opi-
masque, ac quae multos proventus afferrent. hanc igitur Melitinem

τωσίους ὁ βασιλεὺς πολλὰς χιλιάδας χρυσίου καὶ ἀργυρίου ἐκεί-
θην δασμοφορεῖσθαι ἐτησίως πεποίηκεν.

25. Κατηγορήθη δὲ Νικήτας ὁ μάλιστα καὶ πενθερὸς C
Χριστοφόρου βασιλέως ὡς ὑποτιθέμενος αὐτῷ κατὰ τοῦ ἰδίου
5 γινέσθαι πατρός καὶ τῆς βασιλείας αὐτὸν ἐξεῦσαι. τοῦτον οὖν
ἐξαγαγόντες τῆς πόλεως ἀπέκειραν μοναχόν, ὑπερορίσαντες τῷ
ἑαυτοῦ προαστείῳ.

26. Μηνὶ δὲ Ἰουλίῳ ιε', ἰνδικτιῶνος ε', τελευτᾷ Στέφα-
νος πατριάρχης, πατριαρχεύσας ἔτη δύο μῆνας ἕνδεκα. Δεκεμ-
10 βρίου δὲ μηνί, τῇ τεσσαρεσκαίδεκάτῃ, ἄγουσι Τρύφωνα μοναχόν
ἐν τῷ Ὀρσικῷ μονάζοντα, ἐπ' εὐλαβείᾳ καὶ ἀγιότητι μαρτυρού-
μενον, καὶ χειροτονοῦσι πατριάρχην ἐπὶ χρόνῳ ἔητῷ, μέχρις ἂν D
ὡς μέτρον ἡλικίας φθάσῃ Θεοφύλακτος ὁ τοῦ Ῥωμανοῦ υἱός, ὃν
ἔμιλλον πατριάρχην χειροτονεῖν Κωνσταντινουπόλεως.

27. Εἰκάδι δὲ πέμπτῃ τοῦ αὐτοῦ μηνὸς χειμῶν ἀφόρητος
γέγονεν, ὥστε κρυσταλλωθῆναι τὴν γῆν ἐπὶ ἡμέρας ρ'. ὕθεν
καὶ γέγονεν ὁ μέγας λιμός, τοὺς πάποτε γενομένους ὑπερβυλλό-
μενος, καὶ θάνατος ἐκ τούτου πολὺς, ὡς μὴ δύνασθαι τοὺς ζῶν-
τας ἐκκομίζειν τοὺς τεθνεῶτας. ὁ δὲ βασιλεὺς Ῥωμανὸς τὴν ἀπό-
20 ρητον ἐκείνην βίαν κατανοήσας ἀξίαν τῆς ἑαυτοῦ συμπαθοῦς καὶ
ἐλεημονος φύσεως πρόνοιαν ἐποίησατο, πολλαῖς ἐλεημοσύναις τὴν P 259
ἐκ τοῦ λιμοῦ παραμυθησάμενος ἔνδειαν· ἀνέφραξεν τε θυροὺς καὶ
σανιδώμασι τὰς τῶν ἐμβόλων στούς, ὡς μὴ τὴν χιόνα καὶ τὴν

imperator in curatoriam (alii provinciam dixerint) redigens, multa inde
auri argentique milia tributo annuo fisco inferenda indixit.

25. Ceterum Nicetas magister ac Christophori imperatoris socer
accusatus est, quod rebellandi adversus patrem eumque solio detur-
bandi auctor illi fuisset. quocirca urbe eiectum in monachum deton-
dent, inque suburbano suo exsulem agere cogunt.

26. Mensis Iulii quinta decima, indictione sexta, moritur Step-
hanus patriarcha, cum ei muneri praefuisset annos duos, menses undecim.
mensis autem Decembris quarta decima Tryphonem adducunt in Opsicio
profitentem monachum, virum religiosus moribus ac sanctitate probatum,
ordinantque patriarcham ad certum tempus, donec scilicet Theophylactus
Romani filius maturae aetatis annos attingeret, quem patriarcham Cpo-
litanum ordinaturi erant.

27. Eiusdem mensis die vigesima quinta gravissimum fuit frigus,
adeo ut dies 120 terra gelu concreta obriguerit. hoc gelu subsecuta
fames, quanta ante nunquam exstiterat; exque illa crebrae adeo mortes
ut nec efferendis mortuis vivi sufficerent. porro Romanus tantam illam
vim mali considerans, pro benigna sua teneraque in miseris indole,
convenientem eis curam adhibuit seduloque prospexit, larga eleemosy-
narum praebitione famis indigentiam solans. porticum quoque spatia
fenestris ac tabulatis obstruxit, ne per ea nix frigusque in pauperes

Theophanes contin.

27

ψῆχος ἐκτίθεν ἐπεισέναι τοῖς πένησι τότε καὶ τὰς λεγομένους ἄρκλας ἐν πᾶσι κατεσκεύασε τοῖς ἐμβόλοις, ἀργύριά τε κατὰ μῆνα τοῖς ἐν ταύταις κατακειμένοις πένησι δίδοσθαι· διετάξατο καὶ τὰ μηνιαῖα τριμίσια ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τοῖς πένησι διανεμέσθαι, ὡς εἶναι τὰ διδόμενα τοῖς τε ἐν ταῖς ἄρκλαις πτωχοῖς καὶ τοῖς ἐν ταῖς 5

B ἐκκλησίαις ἀργύρου ἐγκεχαραγμένου χιλιάδας δώδεκα. οὐ μόνον δὲ ταῦτα ἢ συμπαθῆς αὐτοῦ ψυχῇ διετύπωσεν τῶν πενήτων προνοουμένη, ἀλλὰ καὶ καθ' ἡμέραν αὐτῷ τρεῖς συνεισθίεν πένητας διετάξατο, οἳ ἂν ἐν ἐλάμβανον νόμισμα. τετράδι δὲ καὶ παρασκευῇ τρεῖς πένητες μοναχοὶ τούτῳ συνήσθιον, τὸ τετυπωμένον 10

ἕκαστοι λαμβάνοντες νόμισμα. ὅπερ δὲ ἐν τοῖς μοναστηρίοις εἴωθεν γίνεσθαι ἐν τῷ καιρῷ ἂν τῆς ἐστιάσεως, τοῦτο αὐτὸς ἐπέειπε, διπλῆν ἑαυτῷ καὶ τοῖς δαιτυμόσι τὴν τράπεζαν παρατιθεῖς, ὥστε τὸ μὲν σῶμα τρέφεισθαι τῇ συνήθει τροφῇ, τῇ δὲ ψυχῇ κατα-

C λήλῳ τῶν λόγων ἐπεντροφᾶν ἡδονῇ, οἷς ἐκεῖνος ἐπιμελῶς προσέ- 15

χων τὸν νοῦν κατένυσε τὴν ψυχὴν καὶ πολλὰς δακρύων ὕφει πηγὰς. τὴν δὲ πλῆσιν ὄσπην ἐκέκτητο πρὸς πάντας μὲν μοναχοὺς, μάλιστα δὲ τοὺς ἐπ' ἀγιοσύνη διαβοήτους καὶ εὐλαβεῖα, τίς ἂν διηγῆσαιτο; οὐκ ἐθεάσατο γὰρ ποτε μοναχὸν ἀρετῆς ἀντεχόμενον, ᾧ τινὶ τὰς ἑαυτοῦ πράξεις σὺν πολλοῖς δάκρυσιν οὐκ ἐξηγόρευε. 20

πιστότατος δὲ ὢν καὶ ὀρθοδοξότατος πάσας τὰς τῆς πόλεως ἐκκλησίας πέπλοις διαφανέσι καὶ φωταγωγίαις λαμπρῶς κατεκόσμη καὶ

D κατεφαίδρυνεν. ἀλλὰ καὶ τοῖς ἐν ὄρεσι μοναχοῖς, τῷ τε Ὀλύμπῳ

grassarentur. tum quoque eas quas arculas vocant in cunctis porticibus construxit; nummumque argenteum iacentibus illic egenis quot mensibus erogari praecepit, menstrua quoque trimisia per ecclesias pauperibus iussit distribui, adeo ut quae per arculas et ecclesias erogabantur argenti cusi numismata, ad duodecim milia numerarentur. neque haec solum misericordia pronus eius animus pauperumque liberalis provisor sibi ipse constituit, sed abunde tres quotidie pauperes secum comedere voluit, quibus singulis eleemosynae titulo nummus cederet. quarta autem feria ac parasceue tres egenos monachos mensae socios adhibebat, quibus singulis constitutum nummum erogabat. quodque in monasteriis observari solet, ut inter comedendum lectio habeatur, hoc ille praestabat, sibi ipse ac convivis duplicem apponens mensam, ut tam corpus consueto cibo aleretur, tum anima doctrinarum voluptate oblectaretur. quibus ille diligenter attendens animum, compungebatur ac lacrimarum large fontes emittebat. eius vero fidem erga monachos, quos praesertim sanctitas et religio claros reddiderat, quanta fuerit, quis possit enarrare? eorum nemo in conspectum veniebat, sedulas virtutis cultor, cui actus suos cum multis lacrimis non exponeret. cum autem fide devotissimus ac summe orthodoxus esset, urbis omnes ecclesias sumptuosis aulaeis cereorumque et lampadum copia praeclare exornavit. sed et monachis in montibus, tum nempe Olympo tum Cyminia et quem vocant

καὶ τῷ Κομινῷ καὶ τῇ Χρυσῇ κατονομαζομένη Πέτρα καὶ τοῦ Βαραχάου ὄρει, οὐ διέλειπεν ἐτησίως ῥόγας ἐξαποστέλλων καὶ στρογγύλων τούτων καὶ προνοούμενος, καὶ τοὺς ὄνομαστοὺς ἐπὶ πράξει καὶ θεωρίᾳ μετακαλούμενος ὡς αὐτόν, καὶ τῶν εὐχῶν αὐτῶν τὰς εὐλογίας τρυγῶν. οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ τοῖς διὰ θεὸν ἠκλειστοῖς καὶ στενωπάτοις οἰκίσκοις καθειρῆσαι καὶ πᾶσι τοῖς μοναστηρίοις τὰς ἐτησίους ῥόγας, ὡς διετύπωσεν, οὐ διέλειπεν ἐπιγορηγῶν. ταῦτα ὡς ἐκ πολλῶν ὀλίγα τῶν αὐτοῦ κατορθωμάτων καὶ ἐλεημοσυνηνῶν διεξήλθομεν.

10 28. Πέτρῳ δὲ τῷ Βουλγάρῳ ἐπέθετο Ἰωάννης ὁ ἀδελφός P 260 αὐτοῦ μετὰ καὶ ἐτέρων μεγιστάνων τοῦ Συμεῶν· καὶ φωραθέντων αὐτῶν ὁ μὲν Ἰωάννης τύπτεται καὶ ἐγκλείεται φυλακῇ, οἱ δὲ λοιποὶ τιμωρίαις οὐ ταῖς τυχοῦσαις ὑποβάλλονται. ταῦτα δὲ δῆλα Πέτρου ποιήσαντος τῷ βασιλεῖ Ῥωμανῷ, ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς 15 τὸν μοναχὸν Ἰωάννην, ὃς ἐγεγόνει ῥαίκτηρ, προφάσει μὲν τοῦ ποιῆσαι τὸ ἀλλάγιον τῶν κρατουμένων αἰχμαλώτων, τῇ ἀληθείᾳ δὲ Ἰωάννην κατασχεῖν καὶ ἐν Κωνσταντινουπόλει ἀγαγεῖν. ὁ δὲ ἤ καὶ γέγονεν· εἰσελθὼν γὰρ εἶμα Ἰωάννη εἰς πλοῖον ἀπὸ Μεσημβρίας ἦλθεν ἐν τῇ πόλει. καὶ μετ' οὐ πολὺ τούτου τὸ μοναχικὸν B 20 σχῆμα ἀπορρήφαντος καὶ γυναῖκα ἐπιζητήσαντος, δέδωκεν αὐτῷ ὁ βασιλεὺς οἶκον καὶ κτήματα πάμπολλα καὶ γυναῖκα ἐκ τῆς ἐαυτοῦ πατρὸς τῆς τῶν Ἀρμενιακῶν ὁρμωμένην, γάμον τε λαμπρὸν ἐν τῇ τοῦ Καίσαρος οἰκίᾳ πεποίηκεν, Χριστοφῆρου βασιλέως καὶ Ἰωάννου μοναχοῦ τοῦ γεγονότος ῥαίκτηρος παρανυμφευσάντων.

Petram Auream et Barachaeo, nunquam destitit annua stipendia mittere eorumque res curare ac eis providere, quique inter illos actionis culta ac contemplationis spectabiles essent, ad se accersere eorumque precum suffragia percipere. nec id modo, sed et religiosa exercitatione inclusis, et qui se angustissimis turguriolis velut carcere abdidissent, cunctis denique monasteriis statutas annonas subministrare non cessabat. haec velut ex multis paucas viri virtutes eleemosynasque percurrimus.

28. Petro Bulgarorum principi Ioannes frater cum aliis Symeonis proceribus struxit insidias. deprehensis illis, Ioannes quidem flagris emendatus in carcere includitur, reliqui acerbis suppliciis subacti sunt. horum Romanus imperator a Petro certior factus, Ioannem monachum (eum qui rector exstiterat) mittit, praetextu quidem redimendi captivos, re ipsa vero ut Ioannem caperet et Byzantium duceret; quod et ita contigit. una quippe cum Ioanne navim ingressus, a Mesembria in urbem delatus est. nec multo post proiecto monachi habitu, cum uxoris amplexus quaereret, imperator illi aedes assignavit multaue omnino praedia contulit, exque sua ipsius Armeniacorum patria coniugem ei locavit, atque in Caesaris dome praemagnificas nuptias fecit, ductoribus sponsae Christophoro imperatore ac Ioanne monacho, qui rector exstiterat.

29. Ἀλλὰ καὶ Μιχαὴλ μοναχός, αὐτὸς ὁ ἀδελφὸς Πέτρου, κατὰ σπουδῆς ἔχων τῆς Βουλγαρικῆς ἔξουσίας ἐπιλαβέσθαι, ἰδιοστασίασεν ἐν τινὶ Βουλγαρικῷ κάστρῳ· καὶ τούτῳ προσεφρέθησαν οἱ τῆς Πέτρου ἀρχῆς διοστηκότις Σκύθαι. οὐδ' μετὰ τὴν τοῦ βίου καταστροφὴν ἐπέλθον οὗτοι ταῖς Ῥωμαϊκαῖς χώραις, ὥστε β συμβῆναι τούτους ἀπὸ Μακέτιδος διὰ Στρυμόνος πρὸς Ἑλλάδα καὶ τὴν Νικόπολιν προσχωρῆσαι καὶ τὰ ἐκεῖσε πάντα ληίσασθαι. Νικόπολις δὲ ἐπώνυμοιται κατὰ τὸ ἐπώνυμον τῆς νίκης, ἣν Ἀγούστος Σεβαστὸς κατὰ Ἀντωνίου καὶ Κλεοπάτρας εὐργύσατο καὶ τὴν Αἰγυπτίων ἀρχὴν τοῖς Ῥωμαίοις ὑπέκλεινεν. 10

30. Μαρτίῳ δὲ μηνί, δευτέρῃ ἡμέρᾳ, κοσμήτης ἔπεισεν ἐν τῷ φόρῳ ἐκ τῶν ἐν τοῖς στιχηθὸν ἱσταμένοις ἐκεῖσε κίσιον ἐπιχειμένων, καὶ ἀπέκτεινεν ἄνδρας ἕξ. γέγονε δὲ καὶ ἐμπρησμός μέγας καὶ φοβερός εἰς τὸν τοῦ φόρου ἔμβολον, πλησίον τοῦ καοῦ τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου, ὥστε κατακαῆναι τὰ τε κηροπωλεῖα καὶ 15 τὰ γονάρια τοῦ φόρου μέχρι τῶν Ψυχῶν.

31. Ἐτελεύτησε δὲ Χριστοφόρος βασιλεὺς μηνὶ Ἀγούστῳ Ἰνδικτιῶνος τετάρτης, πολλὰ κοψυμένον καὶ θρηνήσαντος αὐτὸν τοῦ πατρὸς, μίζον ἢ κατ' Αἰγυπτίους, ὡς ἤδη εἰς γῆρας αὐτοῦ ἐλληλακότος καὶ τῶν υἱῶν αὐτοῦ ἔτι νηπίων ὄντων. καὶ ἐτέθη τὸ 20 λείψανον αὐτοῦ ἐν τῇ ῥηθείᾳ μονῇ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ.

13 ἐξήκοντα Scylitzes et Cedrenus. Combef.

29. Quin et Michael monachus, ipse Petri frater, Bulgarici imperii cupidus, seorsum in Bulgariae quadam arce rebellavit, multosque Scythas, qui a Petri principatu desciverant, ad se pertraxit. hi Michaele vivis exempto Romanae dicionis fines invaserunt, sic nimirum ut a Macetide per Strymonem ad Atticam Nicopolimque progressi cuncta ibi populati sint. Nicopolis vero dicta est a victoria, quam Augustus rettulit de Antonio et Cleopatra, tunc scilicet cum Romanis fascibus Aegyptum subiecit.

30. Mensis Martii die secunda, qui in foro columnis illic ordine erectis cosmetes impositus erat, decidit ac sex viros occidit. magnum quoque ac formidabile contigit incendium in fori porticu, hand procul ab sede sanctissimae deiparae, adeo ut pars illa fori quam cerarii et quam pellitiarii artifices occupant, ad Psichas usque igni absumpta sit.

31. Christophorus vero imperator mortuus est mense Augusto, indict. 4, Romano patre illius funus ingenti luctu ac planctu prosequente, supra quam etiam Aegyptiorum moribus receptum sit, eo quod vergente iam ipsius aetate eius liberi adhuc pueri ac minores essent. depositum illius cadaver in patris sui monasterio, cuius in superioribus meminimus.

32. Κατήγαγον δὲ καὶ Τρύφωνα πατριάρχην *Λυγούστῳ* P 261
 μὲν ἰνδικτιῶνος τρίτης, τὸν ἦγον χρόνον τελέσαντα· καὶ ἀπελ-
 θὼν ἐν τῇ ἰδίᾳ μονῇ τελευτᾷ, χρηρευσάσης ἐκκλησίας χρόνον ἕνα
 καὶ μῆνας ε' διὰ τὸ τῆς ἡλικίας ἀτελὲς Θεοφυλάκτου υἱοῦ Ῥωμα-
 νοῦ βασιλέως· αὐτὸν γὰρ ἔμελλεν, ὡς ἤδη εἴρηται, πατριάρχην
 καθιστᾶν.

33. Βασίλειος δὲ τις Μακεδῶν πλάνος Κωνσταντίνου
 Δούκα ἑαυτὸν ἐπισημίσας πολλοὺς μεθ' ἑαυτοῦ συνεπήγετο.
 οὗτος συσχεθεὶς ὑπὸ Ἐλεφαντίνου τουρμάρχου, ἐκ τοῦ Ὀψικίου B
 15 ὄστις, ἤχθη ἐν Κωνσταντινουπόλει, καὶ ὑπὸ Πέτρου ὑπάρχου
 τῆς μίας ἀλλοτριοῦται χειρὸς. εἶτα καιροῦ λαβόμενος καταλαμ-
 βάνει πάλιν τὸ Ὀψικίον, καὶ χεῖρα χαλκῆν ἀντὶ τῆς κοπίσης
 προσαρμοσάμενος καὶ σπάθην ὑπερμεγέθη κατασκευάσας διήρ-
 χετο, πλανῶν αὐτῶν τῶν ἀγρυπνεύοντων πολλοὺς ὡς εἶη αὐτὸς
 15 Κωνσταντῖνος ὁ τοῦ Δουκός. οὗς καὶ συνεφελκόμενος μεγάλην
 κατὰ Ῥωμανοῦ ἀνταρσίαν κινεῖ. καὶ φρούριον κατασχὼν δὲ Πλα-
 τεῖα πέτρα κατονομάζεται, πᾶν εἶδος ἐδωδύμων ἐν τούτῳ ἀπέθετο·
 ἀφ' οὗ ἔξορμῶν ἐληλάτει καὶ τοὺς παρατυγχάνοντας προενόμειν. C
 20 τοὺς οὖν αὐτῶ· ὃν καὶ ἀγαγόντες ἐν τῇ πόλει ἀνέκρινόν τε καὶ
 πολλὰς πληγὰς ἐπέθεισαν, τοῦ τοῦ συστασιώτας, εἴ τινες εἶεν,
 εἰπεῖν. ὁ δὲ πολλοὺς τῶν ἐν τέλει ἐσυκοφάντει ψευδῶς ὡς συνόν-

2 τετάρτης margo
 συστασιώτας margo

18 τοῦς om P

21 συστρασιώτας P,

32. Sed et Tryphonem patriarcham mense Augusto, indictione
 tertia, cum tempus constitutum explesset, officio moverunt; qui abiens
 in monasterio suo e vivis excedit, ecclesia pastore vidua annum unum,
 menses quinque, quod Theophylactus nondum matura satis aetate esset.
 ipsum enim Romanus constituerat patriarcham praeficere, uti iam di-
 ctum est.

33. Basilias vero quidam Macedo impostor, Constantinum Ducem
 se esse iactans, multos sibi adiunxit. hic ab Elephantino tribuno Opsia-
 ciano captus in urbem inductus est, Petrique urbis praefecti sententia
 altera manuum truncatur. postmodum occasionem nactus ad Opsicium
 redit, aereamque sibi manum eius loco quae amputata fuerat aptans,
 iagentemque gladium fabricans, multos iterum circumforaneos ac nebu-
 lones seducens sic vagabatur, seque adeo Constantinum Ducis filium
 esse suadens. horum itaque contracta manu magnam adversus Roma-
 num rebellionem conflavit; castroque occupato cui nomen Lata petra,
 omnisque generis in eo annona reposita; ex his latebris erumpens cir-
 cumvicinam regionem populabatur ac praedas agebat. missis itaque im-
 perator copiis tum illum cepit, tum qui sub illo merebant. inductum
 vero in urbem iudicio sistunt, eisque ad quaestiones adhibito, et ut so-
 cios prodant, plagas multas imponunt. ille multos procerum, quasi sibi

τας αὐτῶ. μηδὲν δὲ ἀληθές κατ' αὐτῶν λέγειν ἐξελεγχθεὶς ἐν τοῖς Ἀμαστριανοῦ πυρὸς παρανάλωμα γίνεται.

34. Χειροτονεῖται δὲ πατριάρχης ὁ ῥηθείς τοῦ βασιλέως υἱὸς Θεοφύλακτος, Φεβρουαρίῳ μηνὶ δευτέρῳ Ἰνδικτιῶνος ἕκτης, D τοῦ πατρῷου φρονήματος ἐφ' ἕπασιν ἐξερχόμενος, ἀλλὰ καὶ τοῖς 5 πρόσω παρεκτεινόμενος κατορθώμασι μετὰ καὶ τῆς προσούσης ἔλλογιμότητος, τοποτηρητῶν ἐκ Ῥώμης ἀνελθόντων καὶ τόμον συνοδικὸν ἐπιφερόμενοι περὶ τῆς αὐτοῦ χειροτονίας διαγορεύοντα· οἱ καὶ πατριαρχικῶ ἑθρόνῳ τοῦτον ἐνίδρυσαν.

35. Ἡ εἰρημένη βασιλέως Ῥωμανοῦ ἐγγόνῃ ἡ Μαρία, 10 γυνὴ Πέτρου Βουλγάρου, πολλάκις ἀπὸ Βουλγαρίας ἐν τῇ πόλει εἰσῆλθεν τοῦ τὸν ἴδιον πατέρα καὶ τὸν πάππον αὐτῆς ἐπισκέψου- P 262 σθαι. τελευταῖον δὲ μετὰ παιδῶν εἰσῆλθεν τριῶν, ἥδη Χριστοφόρου τοῦ πατρὸς αὐτῆς τελευτήσαντος. πλοῦτον οὖν πολὺν παρὰ τοῦ πάππου λαβοῦσα ἐντίμως ὑπέστρεψεν. 15

36. Ῥωμανὸς δὲ ὁ βασιλεὺς τῷ υἱῷ Στεφάνῳ γυναικα ἠγάγετο θυγατέρα οὖσαν τοῦ Γαβαλά, ἐγγόνῃν δὲ Κατάκλα, Ἄνναν ὄνομα. ἅμα δὲ τῷ νυμφικῷ στεφάνῳ καὶ ὁ τῆς βασιλείας αὐτῇ στέφανος ἐπετίθετο.

37. Ἐγένετο δὲ ἐκστρατεία πρώτη τῶν Τούρκων κατὰ 20 B Ῥωμαίων Ἰνδικτιῶνος ἑβδόμης Ἀπριλλίῳ μηνί· οἱ καὶ καταδραμόντες μέχρι τῆς πόλεως ἐληΐσαντο πᾶσαν Θρακίαν ψυχῆν.

18 Ἄννα P

adhaesissent, per calumniam defert. convictus vero nihil veri criminis illis obiicere, ad Amastriani aedes igni absumptus est.

34. Quem vero dicebam, imperatoris filius Theophylactus patriarcha ordinatur, Februarii mensis die secunda, indictione sexta, patris in omnibus animos sensumque praeveniens, sed et ad ea quae a fronte virtutes rectoque facta, cum ea qua praeditus erat eruditione atque doctrina, sese extendens. aderant vicarii Romani antistitis, qui tomum synodalem de illius tractantem ordinatione afferrent; qui etiam in patriarchali sede eum collocarunt.

35. Quin dicta quoque Romani imperatoris neptis, Maria Petri Bulgari uxor, haud raro in urbem veniebat ex Bulgaria patris avique invisorum causa. postremo autem venit tres secum liberos adducens, cum iam Christophorus eius pater vivis exemptus esset. multis itaque avi munificentia donata divitiis honorifice domum reversa est.

36. Romanus vero imperator Stephano filio uxorem locat Gabalae filiam, Catacylae neptem, Annam nomine; ac cum nuptiali sermo Angustalis etiam illi corona imposita est.

37. Turcorum prima expeditio adversus Romanos contigit mense Aprili, indictione 7. hi ad urbem usque excurrentes cunctos per Thraciam obvies praeda abegerunt. missus itaque Theophanes patricius pro-

ἀπιστάλη οὖν ὁ πατρικίος Θεοφάνης ὁ πρωτοβεστιαρίος καὶ παρθενοαστεῶν ποιῆσαι ἀλλήγων· ὃς θαυμασίως καὶ συνετῶς αὐταῖς μετελθὼν ὅσαπερ ἐβούλετο κατεπράξατο, πολλὰ παρ' αὐτῶν ἐν τῇ φρονήσει καὶ ἐδβουλίᾳ ἐπαινεθεῖς τε καὶ θαυμασθεῖς· ὅτε καὶ τὸ μεγαλόψυχον αὐτοῦ καὶ φιλόανθρωπον ὁ βασιλεὺς Ῥωμανὸς ἐπίδειξατο, μηδεὶνδὲ φεισάμενος χρημάτων πρὸς τὴν τῶν αἰχμαλώτων ἀνάρρυσιν.

38. Ἠγάγετο δὲ γυναικίκα ὁ βασιλεὺς Ῥωμανὸς τῷ τελευταίῳ υἱῷ Κωνσταντίνῳ, ἐκ γένους τῶν Ἀρμενιακῶν τοῦνομα Ἰὼ Ἑλένην, τοῦ πατρικίου Ἀδριανοῦ θυγατέρα· ἧς καὶ τελευτησάσης Φεβρουαρίῳ μηνὶ δευτέρῳ ἑτέραν τοῦτω συνέλευξεν γυναικίκα ὄνοματι Θεοφανῶ, ἐκ γένους τοῦ Μάμαντος ἐκείνου καταγομένην.

39. Δεκάτης καὶ τετάρτης ἰνδικτιῶνος, Ἰουνίῳ δὲ μηνὶ ἑνδεκάτῃ, κατέπλευσαν οἱ Ῥῶς κατὰ Κωνσταντινούπολιν μετὰ πλοίων χιλιάδων δέκα, οἱ καὶ Δρομίται λεγόμενοι, οἱ ἐκ γένους τῶν Φράγγων καθίστανται. ἀπιστάλη οὖν κατ' αὐτῶν μετὰ τρίτηρων καὶ δρομιῶνων, ὅσα καὶ ἔτυχον ἐν τῇ πόλει, ὁ πατρικίος· καὶ τὸν τε στόλον προευνρεπίσας τε καὶ ἐτοιμασάμενος, καὶ νηστειᾷ καὶ δάκρυσιν αὐτὸν κατοχυρώσας ὡς μάλιστα, τοῦς Ῥῶς προσδέχεται κατασκευαῆσαι μέλλων αὐτούς. ἐπεὶ δὲ ἐκείνον κατέλαβον καὶ πλησίον τοῦ Φάρου ἐγένοντο (Φάρος δὲ καλεῖται ἀφ' ἰδρύματι, ὃ πρὸς ἐπιπέδεται εἰς ὄθηλιαν τοῖς ἐν νυκτὶ παροδύταις), οὗτος

tovestiaris imperisque administer ac princeps senatus, ut cum eis pacem componeret captivosque reciperet. porro Theophanes admiranda prudentia ac sagacitate illis usus ex voto cuncta confecit, multamque ex illis eo nomine laudem ac admirationem reportavit. tunc quoque Romanus imperator, quanta magnificentia ac humanitate praestaret, ostendit, nullis sumptibus parcens, solum ut liberarentur captivi.

38. Locavit etiam Romanus imperator Constantino filiorum nata minimo uxorem Helenam, Adriani patricii filiam stirpis Armeniacae. qua et defuncta mensis Februarii die altera, alteram ei Theophanonem nomine, Mamantis illius stirpe satam, nuptum tradit.

39. Quarta decima indictione, mensis vero Iunii undecima, Russi instructa classe ad decem navium milia adversus Byzantium navigaverunt. hos Dromitas vocant (velut palantes dicas ac cursu veloces) atque a Francis genus ducunt. missus itaque est cum triremibus et caelestibus quotquot in urbe erant, illorum impetum excepturus Theophanes patricius. instructaque ac parata classe, ieiunii ac lacrimarum apprime praesidio communitus Russos operiebatur, navale cum eis certamen commissurus. quod vero illi iam iunxerant ac prope Pharus venerant (vocatur vero Pharus turris quaedam et substructio, cui fax accensa imponitur ad eorum qui noctu applicant iter dirigendum), ipse ad Eu-

πρὸς τῷ τοῦ Εὐξείνου πόντου στόματι παρεδρεύων (ὃς κατὰ ἀν-
 τίφρασιν κέκληται· κακόμενος γὰρ διὰ τὰς συνεχεῖς τῶν ἐκείσε
 P 263 λησιῶν πρὸς τοὺς ἐπιξενουμένους καταδρομὰς, οὗς, ὡς φασίν,
 ἀνέλων Ἡρακλῆς, καὶ ἀδείας τυχόντες οἱ παροδίται, τοῦτον Εὐ-
 ξεινον ἐπωνόμασαν) ἐν τῷ Ἱερῷ λεγομένῳ ἄθρονον τούτοις ἐπέ-
 θετο, ὃ τὴν ἐπωνυμίαν εἴληφεν διὰ τὸ τῆς Ἀργοῦς πλωτῆρων
 ἐκείσε διερχομένων αὐτόθεν ἀνίδρυσαν ἱερόν. καὶ δὴ πρῶτος τῷ
 οἰκείῳ δρόμῳνι διεκπλεύσας τὴν τε σύναξιν τῶν Ρουσικῶν πλοίων
 διέλυσεν καὶ τῷ ἰσκευασμένῳ πυρὶ πλείστα κατέφλεξεν, τὰ δὲ
 λοιπὰ τούτων ἐτρέψατο εἰς πληγὴν καὶ φυγὴν· ἧ ἀκολούθως καὶ 10
 οἱ λοιποὶ δρόμωνες καὶ αἱ τριήρεις ἐπεκδρομοῦσαι τελείαν εἰργά-
 B σαντο τὴν τροπὴν, καὶ πολλὰ μὲν πλοῖα κατέδυσαν αὐτανόρα,
 πολλοὺς δὲ κατέστρωσαν, πλείστους δὲ ζῶντας συνέλαβον. οἱ
 περιλειφθέντες οὖν εἰς τὸ τῆς ἀνατολῆς μέρος εἰς τὰ Σύγρα λεγό-
 μενα καταπλέουσι. ἀπεστύλη δὲ τότε καὶ Βάρδας πατρίκιος 15
 ἀπὸ στρατηγῶν ὁ Φωκῆς διὰ γῆς μετὰ ἱππέων καὶ ἔκκρίτων ἄν-
 δρῶν τοῦ παρατρέχειν αὐτούς. καὶ δὴ τούτων σύνταγμα ἱκανὸν
 ἀποστειλάντων πρὸς τὰ τῆς Βιθυνίας μέρη ὥστε τὰ πρὸς τροφῆν
 καὶ ἄλλην χρεῖαν πορίσασθαι, περιτυχὼν τῷ τοιοῦτῳ συντάγματι
 ὁ εἰρημένος Βάρδας ὁ Φωκῆς κακῶς τούτους διέθηκεν, τρεψά- 20
 C μενος καὶ κατασφάζας αὐτούς. κατῆλθε δὲ καὶ ὁ συνετάτατος
 καὶ ἐχέφρων Ἰωάννης ὁ δομέστικος τῶν σχολῶν ὁ Κουρκοῦς μετὰ
 παντὸς τοῦ τῆς Ἀνατολῆς στρατεύματος, καὶ πολλοὺς τούτων διέ-

1 στόμα P

7 ἀνιδρυσθὲν?

9 δὲ om P

xini fauces stationem habens (sic enim contraria appellatione vocatus est, cum Cacoixinus diceretur, iccirco nimirum quod latrones ea loca insidentes assidue adversus hospites grassarentur, quos ab Hercule sublato aint; proptereaque viatores tuto iam illius itinere Euxini, quasi hospitalis, nomen indidisse) in loco quem Hierum vocant repente in eos impressionem fecit. Hierum inde nominis appellationem sumpsit, quod Argonautae illac transeuntes templum ibi exstruxerint. primus itaque sua ipse celoce vectus cum Russicarum navium ordinem dissolvit, tum plerosque praeparato igne nautico incendit, reliquas in fugam vertit; quem pone secutae naves reliquae atque triemes hostium omnem aciem penitus fuderunt, ac plures quidem navium cum vectoribus submerserunt, multos peremerunt, plurimos vivos ceperunt. superstites cladi reliquiae ad Orientalem plagam, ad locum Sgora dictum, traiecerunt. ibi Bardas patricius Phocas exdux missus cum equitum peditumque delecta manu ad hostium iter terra intercipiendum, in eorum cohortem satis numerosam, ad pabulandum aliaque necessaria ad Bithyniae partes missam, incidit, ingentique eam strage fudit et profligavit atque internecione delevit. sed et sapientissimus solertissimusque Ioannes Curcuas scholarum domestica cum Asiatico omni exercitu praesto fuit, multosque Russorum a

ῥαυρον ὑποσπάδας τῆδε κάκεισε καταλαμβάνων, ὥστε συστα-
 λέντας αὐτοὺς δέει τῆς αὐτοῦ ἐπιθέσεως μένειν ἐπὶ τὸ αὐτὸ παρὰ
 τὰ οἰκεία πλοῖα καὶ μηδαμοῦ παρεκτρέχειν κατατολμῶν. πολλὰ
 δὲ καὶ μέγιστα κακὰ οὗτοι διεπράξαντο πρὸ τοῦ τὸ Ῥωμαϊκὸν
 5 στρατεύμα καταλθεῖν. τὸ τε γὰρ Στενὸν ἅπαν λεγόμενον ἐπέρη-
 σαν, καὶ οὖς συνελάμβανον ἀχμαλώτους, τοὺς μὲν ἐσταύρουσαν,
 τοὺς δὲ τῆ γῆ προσεπατάλευον, τοὺς δὲ ὡπερ σκοποὺς ἰστώντες D
 βέλεισι κατετόξενον. ὄσους δὲ τοῦ ἱερατικοῦ κλήρου καταλάμβα-
 νον, ὄκισθεν τὰς χεῖρας δεσμοῦντες ἤλους σιδηροῦς κατὰ μέσης
 10 τῆς κεφαλῆς αὐτῶν κατεπήγνων. πολλοὺς δὲ ἄγιους ναοὺς τῷ
 πυρὶ παρέδωκαν. χεიმῶνος δὲ ἐνισταμένου καὶ τροφῶν ὑποροῦν-
 τες, τὸ τε ἐπελθὸν στρατεύμα τοῦ δομειστικῶν τῶν σχολῶν τοῦ
 Κουρκούα καὶ αὐτὸν τὸν ἐχέφρονα καὶ νουνεχῆ εὐβουλον δεδιότες,
 τὰς τε ναυμαχίας καὶ τὰ ἐσχηματισμένα πολέμια τοῦ πατρικίου
 15 Θεοφάνους, ἐβουλεύσαντο τὰ οἰκεία καταλαβεῖν. καὶ δὴ λαθεῖν
 τὸν στόλον σπουδάζοντες, Σεπτεμβρίῳ μηνὶ ἰνδικτιῶνος πέμπτῃς P 264
 καὶ δεκάτῃς νυκτὸς ἀντιπλεῖσαι ὠρμηκότες ἐπὶ τὰ Θρακίᾳ μέρη,
 παρὰ τοῦ ῥηθέντος πατρικίου Θεοφάνους ὑπηνητήθησαν· οὐδὲ γὰρ
 ἔλαθον τὴν αὐτοῦ ἐγρηγορωτάτην καὶ γενναίαν ψυχὴν· εὐθὺς οὖν
 20 δευτέρα ναυμαχία συνάπτεται, καὶ πλεῖστα πλοῖα ἐβύθισεν καὶ
 πολλοὺς τούτων ἀπέκτεινεν ὁ εἰρημένος ἀνὴρ. ὄλγοι δὲ μετὰ
 πλοίων περισωθέντες καὶ ἐν τῆ τῆς Κύλης παραπεσόντες ἀκτῆ νυ-
 κτὸς ἐπελθούσης δέφυγον. Θεοφάνης δὲ ὁ πατρικίος μετὰ νίκης

reliquo agmine aliis aliisque locis divulsos offendens sustulit, ita sane
 ut eius aggressionis metu perculsi in suis se navibus adunata classe
 continerent nec usquam excurrere auderent. hi porro ingentia maxima-
 que mala perpetraverant, cum necdum illis Romanae copiae praesto
 essent. nam Stenum omne quod vocant, igne vastarunt. ex illis quos
 captivos ceperant, alios in crucem agebant, alios terrae configebant,
 alios velut ad metam erectos iaculorum imbre impetebant. quotquot
 vero sacerdotalis ac clericalis ordinis deprehendebant, iis retro victis
 manibus per medium caput clavos ferreos adigebant. multas sacrarum
 aedium subiecta flamma combusserunt. ingruente vero hieme, cum eos
 iam necessarius comaeatus deficeret, dum scilicet scholarum domestici
 Carcae copiarum insultus virique prudentiam ac consiliorum sagacita-
 tem timent, nec non patricii Theophanis navalia praelia exque insidiis
 astuque agredientis impetum reformidant, domum redire constituerunt.
 ac vero hoc adnites ut Romanam classem laterent, cum mense Se-
 ptembri indictione quinta decima ad Thraciae partes transfretare aggressi
 essent, quem dicebam patricium Theophanem obvium habuerunt: neque
 enim viri solertissimum ac pervigilem animum unaque fortissimum fefel-
 lerunt. mox igitur navalis iterum pugna committitur, plurimaeque ho-
 stium submersae naves, multi occisi. pauci cum navibus cladi subducti
 inque Cules littus evecti Ingruente nocte fuga evaserunt. Theophanes

B λαμπρῶς καὶ μεγίστων ὑποστρέψας τροπαίων ἐντίμως καὶ μεγαλο-
πρεπῶς ὑπέδεχθη καὶ παρακοιμώμενος ἐτιμήθη.

40. Ἐπειδὴ δὲ ὁ ῥήθεις Ἰωάννης μάγιστρος καὶ δομῆστι-
κος τῶν σχολῶν ἄριστος ἐγένετο εἰς τὰ πολέμια, καὶ πολλὰ καὶ
μεγάλα ἀνέστησε τρόπαια, καὶ τὰ Ῥωμαϊκὰ ἐπέκτεινεν ὄρια, πλεί- 5
στας τε πόλεις ἐπόρθησεν τῶν Ἀγαρηῶν, καὶ διὰ τὸ περιφανὲς
τῆς τοῦ ἀνδρὸς ἀρετῆς, ἠβουλήθη ὁ βασιλεὺς Ῥωμανὸς εἰς τὸν
ἑαυτοῦ ἕκγονον Ῥωμανὸν τὸν ἐκ Κωνσταντίνου τοῦ νιοῦ αὐτοῦ
Θαυμάτρα ἀναλαβεῖν. ἣ οὖν Θαυμάτρη τοῦ Κουρκοῦα ἦν ἡ Εὐφρο-
σύνη, ὁ δὲ υἱὸς τοῦ Κωνσταντίνου ἦν Ῥωμανὸς ὁ εὐνοχισθεὶς 10
- C** παρὰ Κωνσταντίνου τοῦ Πορφυρογεννήτου, καὶ ἐτιμήθη πατριῶς
καὶ πριμώσιτος. φθόνου δὲ αὐτῷ τῆς τοιαύτης ἔνεκεν ὑποθέτως
τῶν λοιπῶν βασιλείων κινήθεντος, παύει τῆς ἀρχῆς, εἴκοσι καὶ
δύο χρόνους καὶ μῆνας ἑπτὰ δομῆστικὸς ἀδιάρχοχος τέλεισας.
(41) πλὴν οὖν ἄξιον εἰπεῖν τὸ τε γένος καὶ τὴν ἀγωγὴν αὐτοῦ καὶ 15
τὸ ἐπιτήδευμα καὶ τὸ φύσει τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ σώματος αὐτοῦ
καὶ τὴν προῆξιν, καὶ ὁποῖος πιστὸς καὶ ὀρθὸς ἀνεφάνη τῇ γενεῇ
ἡμῶν. οὗτος ἐκ γένους τῶν Ἀρμενιακῶν ἦν ἀπὸ Δόκιαν χωρίου
- D** Δαρβιδού, πατρὸς μὲν τῶν οὐκ ἀσήμων, παλατινοῦ πάνυ πλου-
σιου νιοῦ Ἰωάννου δομῆστικου τῶν ἱκανάτων. λέγεται δὲ καὶ τὰ 20
ἱερὰ γράμματα ἐκπεπαιθεῖσθαι παρὰ Χριστοφόρου μητροπολίτου
Γαγγρῶν τοῦ συγγενοῦς αὐτοῦ. ὡς ἄδεται δὲ ὁ λόγος, ὅτι ἔφη ὁ
ἀρχιερεὺς "οὗτος ὁ Ἰωάννης εἰς λύτρωσιν καὶ ἄνεσιν τῶν Ῥωμαίων
γενήσεται." πολλὰς γὰρ καὶ πλείστας πόλεις καὶ κάστρα καὶ

patricius cum insigni victoria maximisque erectis tropaeis reversus ho-
norifice et magnifice suscipitur ac accubitoris dignitate ornatur.

40. Quia vero dictus Ioannes magister et scholarum domesticus eo
bello praestantissima virtute fulserat, multaque ac magna tropaea erece-
rat, atque Romani imperii fines late protulerat, compluresque Agareno-
rum urbes everterat, quodque viri illustrissima virtus esset, cogitaverat
Romanus imperator ut eius filiam Romano nepoti ex Constantino filio
uxorem ascisceret. Curcuae filiae Euphrosynae nomen erat, Constantini
filio Romani; quem Constantinus Porphyrogennetus castratum patricii
dignitate ac cubicularii donavit. confiata hinc viro reliquorum Augusto-
rum invidia, officio movetur, cum annos duos supra viginti continuos ac
menses septem domestici munus gessisset. (41) operae pretium vero sit
viri tum genus tum educationem institutionemque atque animi ac corpo-
ris indolem gestaque referre, quamque nostra hac aetate fidelis rectus-
que extiterit. oriundus erat Armeniaca stirpe e Docia Darbidi oppido,
patre non obscuro, palatino valde opulento, Ioannis Icanatorum dome-
stici filio. quin et sacris literis eruditum tradunt, Christophori Gan-
grensis metropolitae opera, quem sanguinis necessitudine contingebat.
celebre etiam per ora volat dixisse antistitem fore ut Ioannes hic in re-
demptionem et solatium Romanorum esset. multas quippe plurimasque

χώρας καὶ καστέλλια καὶ τόπια τῶν Ἀγαρηῶν ἐχειρώσατο, καὶ
 τὴν Ῥωμανίαν διπλὴν κατεστήσατο, πρότερον οὖσαν καὶ κατεχο-
 μένην ὑπὸ τῶν ἄρητῶν τοῦ Χριστοῦ μέχρι τοῦ Χαρσιανοῦ κά-
 στρου καὶ τῆς Ὑψηλῆς καὶ τοῦ Ἄλυ ποταμοῦ. ὁ δὲ πιστὸς καὶ
 5 σπουδαῖος πρὸς Ῥωμανὸν αὐτοκράτορα Ἰωάννης δομέστικος τῶν P 265
 σχολῶν μέχρι τοῦ Εὐφράτου καὶ τοῦ Τίγρη τὰ ὄρια τῶν Ῥωμαίων
 ἐστήσατο καὶ προῖκα καὶ δῶρα τῇ Ῥωμανίᾳ προσήνεγκεν, καὶ
 λαὸν καὶ στρατὸν ὁ βυσιλεὺς ἐκείθεν προσεκτέησατο, καὶ φόρους
 πολλοὺς ἐτησίως λαμβάνειν ἐτύπωσεν, καὶ πολλῶν λαφύρων καὶ
 10 ἁρμάτων καὶ αἰχμαλώτων Ἀγαρηῶν ἐκείθεν ἀπήνεγκεν. μερίστοις
 γὰρ ἀγῶσιν ἑαυτὸν παρωθεῖς τὰς πόλεις τῶν ἄρητῶν Χριστοῦ
 ἐπόρθησεν· καὶ τίς ἂν ἐξείπη κατ' ὄνομα ταύτας ἅς χειρωσάμενος
 ἐποφόρους τοῖς Ῥωμαίοις Ἰωάννης ὁ Κουρκούας καὶ δομέστικος B
 τῶν σχολῶν [ἐποίησατο;] τοῖς εἴκοσι καὶ δύο χρόνοις πόλεις χίλιας
 15 σχεδὸν καὶ πλεον κατεστήσατο καὶ τῇ Ῥωμανίᾳ προσήγαγεν· καὶ
 ἦν ἰδεῖν τὸν ἄγρυπνον Ἰωάννην τὸν Κουρκούαν ἐπὶ παρατάξει
 πολεμικῆς διαλαλιαῖς καὶ παραινέσεισι πιθυναῖς τοῖς Ῥωμαίοις
 χρώμενον, καὶ ἄλλον Τραιανὸν ἢ Βελισάριον εἰκάσαι καὶ ὀνομάσαι
 τοῦτον. καὶ εἴ τις πρὸς τούτους παραθήσει τὸν ἄνδρα, εὐρήσει
 20 πλείονας τὰς τοῦ Κουρκούα ἀνδραγαθίας καὶ ἀριστείας. οἱ δὲ
 λαμπρῶς ποθοῦντες καὶ θέλοντες μαθεῖν τὰς τοῦ Ἰωάννου Κουρ-

10 deest vox aliqua, vel auctor βαρβαρίζει. Combef.

14 ἐποίησεν?

urbes et arces et oppida et castella et munitiones Agarenorum subiugavit,
 duploque productiorem Romanam dicionem fecit, cum prius Christi fidei
 hostes in eas angustias adegissent sicque mancipassent, ut extra Char-
 siani arcem Hypsaemque et Aly fluvium non excurreret. fidelis vero
 inque Romanorum imperatorem studiosus gnavusque illius servus Ioan-
 nes scholarum domesticus ad Euphratem usque ac Tigrim Romanae di-
 cionis fines protulit, spollaque ac munera Romanis obtulit, indeque im-
 perater novum populum ac exercitum comparavit, multaque tributa quot-
 annis pendenda indixit, pluraque spolia et currus et captivos Agarenos
 inde revexit. maximis enim certaminibus se ipse obiectans infidelium urbes
 expugnavit. quis vero ex nomine sigillatim percenseat, quot urbes ar-
 mis expugnatas Ioannes Curcuas Romanis tributarias reddiderit? per
 annos duos supra viginti urbes ferme mille, iisque plures, subegit ac
 Romanae dicionis fecit; eratque videre virum pervigilem sub hostilis
 aciei incursu concionibus militaribus adhortationibusque suorum excitantem
 animos, ut Traianus alter aut Belisarius videri merito ac nuncupari
 posset. quin si quis Ioannem Curcuam cum illis contulerit, maiora eius
 bellica facinora fortiaque facta invenerit. sin quos autem Ioannis Cur-
 cuas res praecclare gestas ac monumenta magnifice noscendi cupido in-

C *κοῦα ἀριστείας καὶ συγγραφὰς εὐρήσουσιν ἐν ὀκτὼ βιβλίοις ἐκτεθείσας παρὰ Μανουὴλ πρωτοσπαθαρίου καὶ κριτοῦ.*

42. Ἄξιον δὲ διηγήσασθαι καὶ τὰς τοῦ αὐταδέλφου μαγίστρου καὶ δομestikou τῶν σχολῶν Ἰωάννου τοῦ πατρικίου καὶ στρατηγοῦ Χαλδίας Θεοφίλου ἀριστείας καὶ ἀνδραγαθίας. οὗτος ἔως εἰς Χαλδίαν μονοστράτηγος γεγονώς οὐκ ἐνέδωκεν αὐτόν, οἷα οἱ πολλοὶ τῇ τρυφῇ καὶ σπατάλῃ καὶ ἡδοναθείᾳ χρῶνται· ἀλλ' ἐαυτὸν ἐκδοῦς πρὸς κόπους καὶ σκληρότητας, πρὸς τὴν τὰς κώμας καὶ χώρας τῶν Ἀγαρηνῶν ληΐζεσθαι, ὥστε καὶ τοὺς

D *οικοῦντας Ἀγαρηνοὺς εἰς τὸ κῆστρον τὸ ἀνδρείοτατον καὶ πανθαύ-10 μαστον Θεοδοσιόπολιν καὶ τὰ περὶ αὐτοῦ κῆστρα αἰχμαλώτους ἀγαγέσθαι καὶ τῷ μαγίστρῳ Ἰωάννῃ φορολογῆσαι καὶ ἐποτάζειν ἐποίησεν. ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ Μεσοποτιμῇ ἄριστος στρατηγὸς ἀνεφαίνετο, καὶ οὐκ ἐφαίνετο μόνον ἀλλὰ καὶ ἐδείκνυτο καὶ ἄλλος Σολομῶν ὃ ἐπὶ Ἰουστινιανοῦ ἀνεφαίνετο καὶ ἐγνωρίζετο. ὅς καὶ 15 τοῖς μετέπειτα καταλιπὼν τὸν ἔχγονον αὐτοῦ Ἰωάννην τὸν λεγόμενον Τζιμισκὴν· καὶ τῇ εὐφύτῃ καὶ ἀνδρείᾳ καὶ ἰσχύϊ τοῦ ἀνδρὸς*

P 266 *πατρικίως καὶ στρατηγὸς διαφόρων θεμάτων τιμηθεὶς, ἔπειτα καὶ ἐπὶ Νικηφόρου τοῦ Νικητοῦ βασιλέως τοῦ λεγομένου Φωκᾶ μάγιστρος καὶ δομestikos τῶν σχολῶν ἀνεφάνη. ἀλλὰ καὶ περὶ αὐτῶν 20 ἐν τῷ ἔνθμῳ καὶ τῇ τύξει αὐτῶν διηγητέα· ὡσαύτως καὶ περὶ Ῥωμανοῦ πατρικίου καὶ στρατηγοῦ διαφόρων θεμάτων, τοῦ νιού*

cesserit, Manuelis protospatharii et iudicis calamo octo libris luculenter explicata inuenient.

42. Nec vero abs re fuerit eius quoque germani (magistri scilicet ac scholarum domestici Ioannis) patricii ac Chaldaiae ducis Theophili res bello fortiter gestas abs me enarrari. hic summa ducis potestate in Chaldiam missus, non ut multorum moribus comparatum est, ut se ipsi voluptatibus ac luxuriae dedant, sic ille molliori vitae deliciisque studuit, sed laboribus duriorique disciplinae sese mancipans Agarenorum oppida terasque diripere ac populari, oppidanosque urbis munitae fortissimae ac plane mirabilis Theodosiopolis circumvicinasque arces sub iugum mittere, magistroque Ioanni tributarias facere ac mancipare. sed et in Mesopotamia exorcitus ductor egregie fulsit, nec inane solum nomen protulit, sed et virtutem probavit; alterque Salomon Iustiniani imperatoris aetatis heros enituit atque habitus fuit, qui et posteris Ioannem Tzimischem nepotem reliquit; virique proba indole et fortitudine et diligentia patricii diversorumque thematum praetoris ducisque auctas dignitate, ac postremo Nicophoro Niceta (Phoca nuncupato) imperatore magister ac scholarum domesticus creatus. sed de his quoque ordine inque eorum propria serie texenda narratio est; perindeque de Romano patricio d-

τοῦ μεγίστου Ἰωάννου τοῦ λεγομένου Κορκοῦ, ὅς καὶ αὐτὸς ἄριστος καὶ ἀνδρεῖος ἀνεφάνετο.

43. Τούτων οὕτως ἀκμαζόντων καὶ ὑπὲρ τῆς τῶν Χριστιανῶν πίστεως ἀντεχομένων καὶ μαχομένων καὶ πόλεις καὶ χώρας **B** 5 καὶ κώμας τῇ βουσιλείᾳ τῶν Ῥωμαίων προσαγόντων, καὶ ὑποπόροϋς τοὺς ἀρητιὰς τοῦ Χριστοῦ τῷ βασιλεῖ Ῥωμανῷ ποιοῦντες, ὁ αἰεὶ τὸ γένος τῶν πιστῶν καὶ ὁρθῶν δούλων μαχόμενος Βελιάρ, μὴ φέρων τὴν πολλὴν καὶ ἄπειρον εὐχαριστίαν τῶν Χριστιανῶν, ἐπέβαλέ τισι, καὶ πρὸς τὸν βασιλέα Ῥωμανὸν καὶ τῷ μεγίστῳ **C** 10 δομῆστικῷ Ἰωάννῃ διέβυλλον, ὡς τῆς βασιλείας τῶν Ῥωμαίων ἐφύμενος καὶ λαὸν ἐμπαράσκευον ἔχων, καὶ ὅτι πλείστας ἀδικίας καὶ ἀρπαγὰς ἐποίησατο τοπίων καὶ χωρίων. ὁ δὲ Ῥωμανὸς ἀποστείλας καὶ ζητήσας οὐδὲν ἐφεῦρεν, καὶ μεταδός τῆς ἀρχῆς ἀποκατέστησεν. φθόνῳ δὲ αὐτῷ τῶν τοιούτων ὑποθέσεων παρὰ τῶν **D** 15 λοιπῶν κινήθεντων, ἐκπίπτει τῆς ἀρχῆς, καὶ δομῆστικὸς ἀντ' αὐτοῦ προχειρίζεται Πανθήριος, συγγενῆς τοῦ βασιλέως Ῥωμανοῦ.

44. Ὁ δὲ βασιλεὺς Ῥωμανὸς πάντα τὰ χρεὴ τῆς πόλεως ἀπὸ τε πλουσίων μεγασιάνων πτωχῶν καὶ πενήτων, ὅσα ἂν ἐν **D** 20 φανερῷ ἀπεδεικνυτο, ἀπέδωκεν· ὡς φασὶ τινες ὅτι δέδωκεν κεντηνάρια ἑννεακαίδεκα· τὰς δὲ ὁμολογίας κατέκαυσε εἰς τὸ πορφυροῦν ὀμφάλιον τῆς Χαλκῆς, πάντων ἐπνευχομένων τὸν βασιλέα. τῷ δὲ εἰκοστῷ δευτέρῳ αὐτοῦ χρόνῳ δέδωκε τὰ ἐνοικικὰ πάσης τῆς

versarumque per provincias legionum duce, magistri Ioannis Curcuæ filio, qua et ipse vir optimus claruit fulsitque fortitudinis laude.

43. His ita florentibus Christianaeque fidei praesidio hostibus obnitentibus ac contra pugnantis, urbesque et provincias atque oppida ac loca imperio Romano adiungentibus, infidelesque Romano imperatori tributarios facientibus, qui semper fideles probosque impugnat, Beliar gratulantes Christianos ac gratiarum actione effusus videre non ferens, nonnullis auctor est suadetque ut et magistrum ac domesticum Ioannem apud Romanum imperatorem accusent tanquam summæ inhiantem, et qui eam in rem in promptu exercitum haberet, multa denique loca praediaque per rapinam parta atque parata possideret. mittit igitur Romanus cognitores iudices, diligentique rerum inspectione nullius reum criminis offendens in pristinam eum dignitatem restituit. eius tamen rei causa apud reliquos Augustos ei conflata invidia munere abdicatur, eiusque loco Pantherius, Romano imperatori sanguinis necessitudine coniunctus, domesticus constituitur.

44. Ceterum Romanus imperator urbis debita omnia aesque alienum civium omne, divitum pariter pauperumque ac egenorum, quantum ex tabulis probari poterat, dissolvit; suntque adeo qui dicant dedisse undeviginti centenaria. nominum tabulas in Chalcos purpureo umbilico combussit, universis fauste acclamantibus, votisque imperatorem prosecuentibus. imperii anno secundo supra vigesimum, pretia domorum ci-

πόλεως, ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου. τετράδην καὶ παρασκευὴν
 ἐξερχόμενος εἰς τὰ μεταστασίματα εἰδίει πᾶσαν πολιτικὴν ἀνὰ
 ἀργυρῶν δύο· καὶ τοὺς ἐγκλειστοὺς καὶ τὰς ἐγκλειστας ἐρόθηνεν
 ἀνὰ νομισμάτων τριῶν. ἐκκλησίας δὲ καὶ μοναστήριον πολλὰ
 ἔκτισεν· ἀλλὰ καὶ ἐνδύτας χρυσοῦφάντους καὶ δισκοποτήρια ἀπέ- 5
 χάριστο. καὶ ξενοδοχεῖον καθίδρυσεν εἰς τὰ Μαβριανοῦ, καὶ
 P 267 στάβλους ποιήσας καὶ ὀσπήτια κάλλιστα καὶ κραββατοστρώσια
 διὰ τοὺς εἰσερχομένους πάντας ἔξωτικὸς καὶ δίκας λαμβάνοντας
 κατεσκεύασεν. ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ διατροφῆς αὐτῶν τε καὶ τῶν ἀλό-
 γων αὐτῶν καὶ τῶν ἀνθρώπων αὐτῶν διωρίσατο καὶ προσέταξεν. 10
 καὶ οἰκήματα προσεκύρωσεν, τὸ ἀνελλιπῶς δίδοσθαι. τοῦτο δὲ
 ἐποίησεν διὰ τοὺς ἔχοντας δίκας ἔξωτικὸς καὶ εἰσερχομένους, ἵνα
 διατρέφονται καὶ διοικοῦνται ἐξ αὐτοῦ. εἰς δὲ τὸν τάφον αὐτοῦ
 διωρίσατο ἵνα καθ' ἑκάστην ἡμέραν δίδονται ψωμῖα μυριάδες γ',
 καὶ τετράδην καὶ παρασκευὴν ἵνα δίδεται εἰς τὸ πραιτώριον καὶ εἰς 15
 B τὴν Χαλκὴν καὶ εἰς τὰ Νούμερα ἵνα ἕκαστον ἀνθρώπον ἀνὰ φω-
 λίας δεκαπέντε, καὶ τῇ μεγάλῃ παρασκευῇ πάντας τοὺς φυλακίας
 ἀνὰ νομισματος ἑνός. διωρίσατο δὲ τοὺς μοναχοὺς τοῦ Ὀλύμπου,
 τοῦ Κυμινῆ, τοῦ Ἄθωνος, τοῦ Βαραχέως καὶ τοῦ Λάτρον, καὶ
 πάντας λαμβάνειν ἀνὰ νομισματος ἑνός· ταῦτα δὲ λαμβάνειν ἀ- 20
 τοὺς ἐκ τῆς ἰδίας αὐτοῦ μονῆς.

45. Ἰνδικτιῶνος πρώτης Ἀπριλλίῳ μηνὶ ἐπῆλθον πάλιν οἱ
 Τοῦρκοι μετὰ πλείστης δυνάμεως. ὁ δὲ πατριάρχης Θεοφάνης ὁ

14 μόδια margo.

vibus omnibus conductoribus a maximo ad minimum usque dimisit. feria
 quarta et parascene ad conversarum exiens aedes scortis omnibus argen-
 teos duos erogabat; incltuis viris et feminis singulis tres nummos im-
 pendeat. ecclesias vero et monasteria plura exstruxit; vestes quoque
 auro contextas calicesque cum discis sacros largitus est. hospitale quo-
 que ad Mabriani aedes excitavit, fecitque stabula ac hospitia pulcher-
 rima: strata etiam struxit cubilia ac cubicula, eorum omnium gratia qui
 hospites urbem petunt ac lites agunt. quin et de illorum ipsorumque
 eorum iumentorum ac famulorum cibo pabuloque statuit atque praecepit.
 domos in eam rem firma donatione addixit, ut indeficienter sumptus suf-
 ficerent. hoc autem illorum gratia fecit, qui hospites lites in urbe ha-
 bent, ut inde procurerentur atque alantur. ad sepulcrum suum dari iussit
 quotidie frustula offasque triginta milia. quarta feria et parascene in
 praetorio et Chalce et Numeris vinctis singulis folles quindecim erogari
 mandavit; magnaue parascene nummos singulos eleemosynarum nomine
 illis tribui. Olympi monachos et Cyminae et Athonis et Barachei et
 Latri omnesque nummum unum viritim ex suo monasterio accipere
 voluit.

45. Indictione prima, mense Aprili, rursus Turci cum ingentibus
 copiis Romanae ditionis fines invaserant. egressus vero Theophaas

παρακοιμώμενος ἐξελθὼν σπονδὰς εἰρηκὰς ἐποίησε μετ' αὐτῶν, ὁμῆραν ἐμφανῶν ἀναλαβόμενος· ἐξ οὗ συνέβη ἐπὶ χρόνους πέντε τὴν εἰρήνην διαφυλαχθῆναι. ὁ δὲ βασιλεὺς Ῥωμανὸς πλείστοις C πόλει κατὰ Μακεδονίαν τε καὶ Θράκην, τὰς μὲν ἐκ βάρθρων ἄναγκοδόμησεν, τισὶ δὲ καινισμοὺς ἐπενόησεν. οὐ μὴν ἀλλὰ κατὰ τὴν βασιλείον πόλιν περιφανῆ παλάτια ἐκαινούργησεν, ἔτι καὶ λειμῶνας ἀμφιλαφεῖς καὶ εὐκάρπους, ἐξ ὧν οὐ τυχοῦσα τέρψις ἐγίνεται· καὶ δὴ καὶ γερύτων τροφεῖα ξενουμένων τε καταγωγία, ἀρρωστούντων ἐνδιαιτήματα, τῶν κατὰ ψυχὴν ἔνεκεν ἀντι-
10 δόσεων.

46. Δευτέρως δὲ Ἰνδικτιῶνος ὁ Ῥωμανὸς βασιλεὺς Πασχάλιον πρωτοσπαθάριον καὶ στρατηγὸν Λογγιβαρδίας πρὸς τὸν ῥῆγα D Φραγγίας Οὐγωνα ἐξαπέστειλεν, τὴν αὐτοῦ θυγατέρα ἐπιζητῶν εἰς νόμφην Ῥωμαῶν τῷ τοῦ γαμβροῦ αὐτοῦ Κωνσταντίνου υἱῷ· 15 ἦν καὶ ἀναλαβὼν ὁ εἰρημῆνος Πασχάλιος μετὰ πλοῦτου πολλοῦ ἐν τῇ πόλει ἀνήγαγεν. γέγονε δὲ ὁ γάμος Σεπτεμβρίῳ μηνὶ Ἰνδικτιῶνος τρίτης. ἦτις καὶ ζήσασα μετὰ τοῦ ἀνδρὸς ἔτη πέντε ἐτελεύτησεν ταῖς ἡμέραις τῆς αὐτοκρατορίας Κωνσταντίνου τοῦ αὐτῆς πενθεροῦ.

20 47. Ἀνέμου δὲ βιαίου καὶ σφοδροῦ καταπνεύσαντος Δεκεμβρίῳ μηνὶ οἱ λεγόμενοι ἐν τῷ ἵππικῷ δῆμοι κατέπεσον, οἳ ἂν Ἰτατίας τοῦ βασιλικῷ θρόνου ἐτύχανον, καὶ συνέτριψαν τὰ τε P 268

2 ὁμήρους τῶν ἐμφανῶν p. 590 b.

patricius accubitor pacis cum eis foedus percussit, acceptis obsidibus ex illustrioribus. hincque adeo contigit in annos quinque pacem induciasque servari. ceterum Romanus imperator plerasque per Macedoniam atque Thraciam urbes a fundamentis extruxit, alias reparavit. nec id modo, sed et in urbe Augusta magnificas aedes regias instauravit. prata quoque opima ac uberrima, quae longe maximam voluptatem praestent; sed et in senum alimenta hospitemque diversoria ac aegrorum domicilia construxit, mercedem a deo animique salutem sperans se recepturum esse.

46. Porro secunda indictione Romanus imperator Paschaliūm protospatharium ac Longobardiae ducem ad Hugonem regem Franciae misit, eius filiam Romano Constantini generi sui filio sponsam exquirens; quam et assumens, quem dixi, Paschalius cum multa suppellectile atque opibus in urbem induxit. celebratae nuptiae mense Septembri, indictione tertia. vixit cum viro annos quinque; tumque vivis exempta est, cum Constantinus illius socer ipse summus imperator esset solusque rerum potiretur.

47. Mense Decembri validissimo perflante vento atque turbine, qui in foro ex adverso regii throni erecti sunt, sic vocati Demi corruerunt, subiectosque gradus et marmora ac columellas (stethea dictas quasi ad

ὑποκάτωθεν αὐτῶν βάρθρα καὶ τὰ στηθεῖα λεγόμενα. χρόνου δὲ περικυκλώσαντος τῷ αὐτῷ μηνὶ τὸν βασιλέα Ῥωμανὸν οἱ υἱοὶ αὐτοῦ τοῦ παλατίου κατήγαγον.

48. Τῆς δὲ πόλεως Ἐδέσης, ἐν ἣ τὸ τίμιον τοῦ Χριστοῦ ἐκμαγεῖον ἀπέκειτο, παρὰ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ πολιορκουμένης στρατεύ-
ματος καὶ εἰς ἀνάγκην μεγίστην περιουσιμένης, ἀπέστειλαν οἱ αὐ-
τῆς οἰκήτορες πρὸς τὸν βασιλέα Ῥωμανὸν διαπρесеβνόμενοι τῆν
πολιορκίαν λυθῆναι, τὸ τοῦ Χριστοῦ ἅγιον ἐκμαγεῖον παρῆχαι
B ἐπαγγελόμενοι· ὑπὲρ δὲ τῆς τοιαύτης χάριτος δεσμίους ἤτήσαντο
τῶν ἐπιφανῶν ἀντιλαβεῖν, χρυσοβοῦλλίον τε λαβεῖν ὥστε μηκέτι¹⁰
τῆν τούτων χώραν παρὰ τοῦ Ῥωμαίων στρατοῦ ληΐζεσθαι. ὁ δὲ
καὶ γέγονεν. τοῦ ἁγίου δὲ ἐκμαγεῖου ἦτοι μανδηλοῦ ἀποσταλέν-
τος καὶ ἦδη τῇ Κωνσταντινουπόλει πλησιάζοντος, Θεοφάνης πα-
τρικίος ὁ παρακοιμώμενος ἐν τῷ ποταμῷ Σαγάρῳ ἔξειλθὼν ὑπὴρ-
τησεν αὐτῷ μετὰ λαμπρῆς φωταγωγίας καὶ τῆς δεούσης τιμῆς τε¹⁵
καὶ ὑμνωδίας· καὶ τῇ πεντεκαίδεκάτῃ τοῦ Ἀδγούστου μηνὸς σὺν
αὐτῷ ἐν τῇ πόλει εἰσῆλθεν, τοῦ βασιλέως ἐν Βλαχερναις ὄντος
C καὶ κεῖ αὐτὸ προσκυνήσαντος. καὶ τῇ ἐπαύριον ἔξηλθον ἐν τῇ
Χρυσῇ πόρτῃ οἱ τε βασιλέως δύο υἱοὶ Στέφανός τε καὶ Κωνσταν-
τίνος καὶ ὁ γαμβρὸς αὐτοῦ Κωνσταντίνος σὺν τῷ πατριάρχῃ Θεο-²⁰
φυλάκτῳ· καὶ μετὰ τῆς δεούσης τοῦτο ἀναλαβόντες τιμῆς, τῆς
συνκλήτου πάσης προπορευομένης καὶ φωταγωγίας μεγίστης προα-
γούσης, μέχρι τοῦ ναοῦ τῆς ἁγίας Σοφίας πεζῇ διεκόμισαν, καὶ
προσκυνηθὲν ἐκεῖσε ἐν τῷ παλατίῳ ἀνήγαγον.

pectus ascendentes) contriverunt. anni autem vertente circulo, eodem ipso mense, Romano imperatorem eius filii aula eiecerunt.

48. Edessa autem urbe, in qua veneranda Christi effigies posita erat, a Romano exercitu obsessa et ad extremas angustias redacta, oppidani oratores ad Romanum imperatorem mittunt, rogantes solvi obsidionem, eius muneris gratia se Christi sacram effigiem in linteo expressam daturus polliciti; huiusque ipsius muneris vicem ex suis vincitos recipere petebant, qui nobiliores essent, bullaque aurea eam ipsis praestari fidem, ut nunquam Romanae copiae Edessenam regionem devastarent. quod sic utique factum. missa itaque sacra effigie seu sudario, iamque haud procul Byzantio, Theophanes patricius et accubitor ad Sagarim fluvium cum splendido cereorum apparatu congruoque culta et canticis illi obviam processit, mensisque Augusti quinta decima cum illo in urbem intravit, imperatore in Blachernis constituto, ubi etiam effigiem illam adoravit. in crastinum exierunt ad portam auream tum imperatoris duo filii Stephanus et Constantinus, tum Constantinus illius gener cum Theophylacto patriarcha; debitoque honore susceptum sacrum pignus, universo senatu praeeunte maximeque cereorum atque lampadum segete praelucente, adusque S. Sophiae templum pedibus detulerunt, atque illic adoratione mysticoque cultu exceptam in palatium intulerunt.

49. Ἐν ταύταις δὴ ταῖς ἡμέραις Ἀρμενίων τι τέρας τῇ πόλει ἐπεφοιτῆκει, παῖδες συμφυεῖς ἄρρενες ἐκ μιᾶς προελθόντες γαστροῦς, ἄρτια μὲν πάντα τὰ μέλη τοῦ σώματος, ἀπὸ δὲ στόματος τῆς γαστροῦς καὶ μέχρι τῶν ὑπὸ γαστέρα συμπεφυκότες, καὶ ἀλλήλοις ὑπάρχοντες ἀντιπρόσωποι· οἱ ἐπὶ πλεῖστον τῇ πόλει ἐνδιατρήσαντες, καὶ ὑπὸ πάντων ὡς ἐξαισίων τι τέρας ὀρώμενοι, τῆς πόλεως ὡς ποτηρὸς τις οὐρανὸς ἐξηλάισατο. ἐπὶ δὲ μονοκρατορίας βασιλείας Κωνσταντίνου πάλιν εἰσῆλθουσαν. ἐπεὶ δὲ ὁ ἕτερος αὐτῶν ἐτεθνήκει, ἱατροὶ τινες ἔμπειροι τὸ συγκεκολλημένον μέρος διέτεμον εὐφυῶς ἐλπίδι τοῦ τὸν ἕτερον ζήσεσθαι· ὃς τρεῖς ἡμέρας ἐπιβιοὺς ἐτελεύτησεν. P 269

50. Καὶ ἐν πᾶσι μὲν μοναχοῖς, ὡς ἀνωτέρω εἴρηται, πίστιν ἐκέκτητο ἄμετρον ὁ βασιλεὺς, διαφερόντως δὲ ἐτίμα καὶ ἐπερίεβη Σέργιον τὸν ἐν μονασταῖς διαλάμποντα, ὃς ἀδελφὸς ἐκίρκει τοῦ μεγίστου Κοσμῆ τοῦ πρώτου τῶν κριτηρίων. ἀνεκίνησε καὶ τὴν μονὴν τοῦ Μανουήλου, ὡσαύτως καὶ τὴν ἐκκλησίαν καὶ τὸ μοναστήριον ἐκ βάρου κτίσας τοῦ ἁγίου Παντελεήμονος, ᾧ ἐπάνυμον Ὀφροῦ λιμὴν. ἀπέκειρε δὲ καὶ ἐκείσε μοναχοὺς δικτακοσίους, τυπώσας καὶ σελήμνια τοῦ λαμβάνειν αὐτοὺς ἐκ διατροφῆς αὐτῶν, δοὺς ταῦτα τῷ μοναχῷ Σεργίῳ τῷ πνευματικῷ αὐτοῦ πατρὶ. πάντας δὲ τοὺς ἐν ἐξορίᾳ συμπαιθήσας, καὶ

7 ἐξηλάθησαν. Leo Gr. Combef.

49. His ipsis diebus monstrum quoddam ex Armenia Cpolim inventum est, pueri scilicet duo masculi cohaerentes uno ventre progressi, alias membris omnibus corporis integri, a ventriculi tamen ore et infra pubem inter se concreti atque vultibus obversis. hi diu in urbe versati sunt; cumque omnes tanquam immane quoddam portentum contuerentur, Romanus imperator ceu malum quoddam omen illa eiecit. cum autem solas iam Constantinus rerum potiretur, iterum in urbem ingressi sunt. uno autem ex eis mortuo, periti quidam medici cohaerentem emortuam partem subtili arte putaverunt, nimirum fore sperantes ut illo remedio alter incolam servaretur: qui tamen ipse triduo duntaxat superstes diem obiit.

50. Romanus imperator cum monachis omnibus, uti dictum est, fidem plurimam cultumque adhiberet, prae reliquis tamen eximieque Sergium virum monastica institutione praeclarum observabat. erat hic magistri Cosmae frater, primi tribunalium praesidis. instauravit et Manuelli monasterium: simili quoque ratione Panteleemonis monasterium ac basilicam, cui cognomen Ophri portus, a fundamentis erexit. octingentos illic monachos sub sancto instituto adunavit, iisque statuta stipendia, unde sustentarentur, constituit, quae Sergio monacho patri suo spiritali in eorum annonam praebebat. miserationis affectu erga omnes ex-

Theophanes contin.

28

δοδς αὐτοῖς χρήματα πολλά, ὥστε ἐν τῷ κατέρχεσθαι αὐτὸν ἐκ τοῦ παλατίου εἰς καὶ μόνος ἐξόριστος οὐχ εὐρέθη. οὗτος δὲ ὁ Σέργιος ἀνεπίδς τοῦ πατριάρχου Φωτίου ἐτύχχανεν· ὃν πλεόν τῆς σαρκικῆς συγγενείας ἢ κατὰ ψυχὴν ἐτίμα εὐγένεια. ἀρετῆς γὰρ C εἰς ἄκρον καὶ γνώσεως ἤλασεν, ὡς δυσχερὲς εἶναι διακρίνειν ποτέ-5 ρφ μᾶλλον πλιονεκτεῖ· οὕτως εἰς ἄκρον ἐκατέραν ἐξήσκησεν. ἐπὶ δὲ αὐτῷ πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ τὸ τῆς διακρίσεως ἔρευδος καὶ τὸ χαρίεν τοῦ ἤθους καὶ τὸ μέτριον τοῦ φρονήματος· οὐδὲ γὰρ ἀνέσπα τὰς ὀφρῦς κατὰ τοὺς νῦν σοφοὺς, οὐδὲ ἀλαζών τις ἐδόκει καὶ ὑπερήφανος, ἀλλὰ τὸν λόγον μὲν εἶχεν γλυκύτερον μὲ-10 λτος ἀποστάζοντα, τὸ ἤθος δὲ πάγιον καὶ σταθερόν, ταπεινὸν δὲ τὸ φρόνημα. τοῦτον οὖν ἀοίδιμον ἀδιαλείπτως μετ' αὐτοῦ εἶχεν ὁ βασιλεύς, κανόνα ὄντως καὶ σταθμὴν τὸν αὐτοῦ βίον ἡθιμί- D ζοντα· ὃς πολλὰ παρῆνε τῷ βασιλεῖ τῶν παιδῶν ἐπιμελεῖσθαι καὶ μὴ ἀπαιδύτους εἶναι εἰς πονηρίαν ἐκκλίνοντας, μήποτε καὶ αὐτὸς 15 πάθῃ τὸ τοῦ Ἑλλ, τιμωρίαν ὑπὲρ τῆς τῶν παιδῶν παρανομίας ἐκτίσας. ὃ καὶ γέγονεν.

51. Ἐπεὶ δὲ τοῦ παλατίου τοῦτον οἱ παῖδες κατήγαγον καὶ ἐν τῇ Πρώτῃ νήσῳ ἐξώρισαν, κάλιν τοῦτον εἶχεν τῶν συμφορῶν παραμυθίαν καὶ τῶν θλίψεων ἀκεσώδυνον φάρμακον. ὧ 20 συνῆε τότε καὶ Πολύευκτος μοναχὸς εὐλαβεστάτος, οὐκ ἔλαττον τὸν τοῦ εἰρημένου τρόπον καὶ αὐτὸς τὰ εἰκότα παραμυθούμενος· P 270 ὃς μετὰ ταῦτα διὰ τὸν εἰλικρινῆ αὐτοῦ βίον, τοῦ πατριάρχου Θεο-

sules agebatur, in quos magnam vim pecuniarum erogabat; quamobrem quo tempore ex aula discessit, ne unus quidem exsul inventus est. fuit Sergius Photii patriarchae nepos, animi ingenuitate quam carnis necessitudine illustrior. ad summam enim virtutem scientiamque pervenerat, nec ultra praestaret discerni facile poterat: sic nimirum accurate summaque perfectione utramque excoluerat. porro florebat in eo discretionis pudor, morum gratia, animi sensus, modestia. neque enim supercilia atrahebat, uti modo sapientibus comparatum est, nec vero arrogantem atque superbum praeferebat: sed sermo illi melle dulcior ex ore stillabat. firma in dolis ac constans, sensus animi modestus ac humilis. hunc itaque virum incitum imperator una secum continue habebat, ad cuius normam atque regulam vitae suae rationes componeret. monebat ille, etiamque atque etiam hortabatur ut liberorum imperator curam ageret, nec indisciplinatos ad nequitiam declinare sineret, ne idem atque Heli illi accideret ac liberorum piacula ipse lueret; quod et ita accidit.

51. Porro aula delectus liberorum opera ac tyrannide, inque Proten insulam relegatus, hunc rursus calamitatem solantem aerumnisque ac angustiis levamen afferentem habebat. aderat pariter etiam Polyeuctus reverentissimus monachus, qui ipse perinde ac quem dicebam, Sergius adversi casus molestiam convenienter apteque leniebat. hic postea pro

φολάκτου τέλευτήσαντος, πατριάρχης ὑπὸ τοῦ βασιλέως Κων-
σταντίνου προχειρίζεται.

52. Ὁ δὲ βασιλεὺς Ῥωμανὸς μακρῷ γήρει καὶ τόσῳ τρυ-
χόμενος τὰ τῆς βασιλείας κατὰ διαθήκας ἀπακριβάζεται καὶ ἄνα-
5 κτα πρῶτον κατὰ διαθήκας τὸν πορφυρογέννητον Κωνσταντῖνον
προσδιορίζεται, ἐν ἔτει ἑξάκις χιλιοστῶ τετρακοσιοστῶ πεντηκο- B
στῶ τρίτῳ, καὶ καδεῖξῃ ἐν δευτέρῳ καὶ τρίτῳ τοῦς τούτου υἱούς,
τὰ πρὸς αὐτοὺς ῥητῶς διασφαλισάμενος, ὡς εἴπερ τῷ πρῶτῳ
βασιλεῖ κατὰ τι προοπτασίαν, καθαιρεῖσθαι παραντίκα τῆς
10 βασιλείας.

53. Ἐπεὶ δὲ πολλοῖς τρόποις ὁ Θεὸς βούλεται σώζειν τὸν
ἄνθρωπον, συνεχώρησε Ῥωμανὸν βασιλέα συμφορᾷ ἀδοκίμῳ
προπεισῖν, ἵνα δι' αὐτῆς σωφρονισθεὶς καὶ τῶν οἰκείων ἐν συν-
αποθήσει παραπτωμάτων γενόμενος σωτηρίας ἀξιοθῇ. συνεχώρησε C
15 γὰρ ἐπαραστῆναι αὐτῷ τὸν υἱὸν αὐτοῦ Στέφανον, ὡσπερ ποτὲ
Ἀβρυσάλωμ ἐπανάστη Δαβὶδ τῷ οἰκίῳ πατρὶ. συμβούλοις οὖν
οὕτοις πρὸς τοῦτο χρησάμενος τῷ τε ἀπὸ μοναχῶν Μαριανῷ τῷ
Ἀργυρῷ καὶ Βασιλείῳ τῷ πρωτοσπαθαρίῳ τῷ Πτερινῷ καὶ Μανουῆλ
τῷ Κουρτίκῃ, συνειδότων αὐτῶ καὶ τῶν ἄλλων βασιλέων, τοῦτον
20 τοῦ παλατίου κακῶς κατήγαγεν καὶ ἐν τῇ Πρώτῃ ἡσῶ ἑξορίας
ἀπέκλειρεν μοναχόν.

vitae suae candore, Theophylacto patriarcha humanis exempto, a Con-
stantino imperatore patriarcha provectus est.

52. Ceterum Romanus imperator longo senio morboque confectus
imperii res rite ac accurate ex testamenti tabulis componit, primumque
Augustorum Constantinum in purpura natum decernit, anno 6453; tum-
que secundo ac tertio ordine liberos imperatores constituit, diserte ordi-
nans statuenisque confestim in ordinem cogendos, si quid ullo modo in
primum imperatorem offenderint.

53. Quoniam autem deus multis modis homini salutem praestare
constituit, Romanum imperatorem in inexpectatam calamitatem (quae
eius providentia!) incidere permisit, ut is illa castigatus ac de priori-
bus delictis admonitus salutem consequeretur. permisit namque Stepha-
num filium in eum insurgere, uti olim Absalom in patrem suum Davi-
dem insurrexit. Mariani itaque exmonachi Argyri, Basiliique protospa-
tharii Petini, nec non Manuelis Curticis consiliiis abusus, concessis etiam
reliquis imperatoribus, perperam patrem aula deturbavit, inque Proto
insula relegatum monachi ritu totondit.

δοὺς αὐτοῖς χρήματα πολλά, ὥστε ἐν τῷ κατέρχεσθαι αὐτὸν ἐκ τοῦ παλατίου εἰς καὶ μόνος ἐξόριστος οὐχ εὐρέθη. οὗτος δὲ ὁ Σέργιος ἀνεπίδὸς τοῦ πατριάρχου Φωτίου ἐτύγγανεν· ὃν πλέον τῆς σαρκικῆς συγγενείας ἢ κατὰ ψυχὴν ἐτίμα εὐγένεια. ἀρετῆς γὰρ C εἰς ἄκρον καὶ γνώσεως ἤλασεν, ὡς δυσχερὲς εἶναι διακρίνειν ποτέ-
 ρφ μᾶλλον πλιονεκτεῖ· οὕτως εἰς ἄκρον ἐκατέραν ἐξήσκησεν. ἐπήρθει δὲ αὐτῷ πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ τὸ τῆς διακρίσεως ἔρευθος καὶ τὸ χαρίεν τοῦ ἤθους καὶ τὸ μέτριον τοῦ φρονήματος· οὐδὲ γὰρ ἀνέσπα τὰς ὀφρῦς κατὰ τοὺς νῦν σοφοὺς, οὐδὲ ἀλαζῶν τις ἐδόκει καὶ ὑπερήφανος, ἀλλὰ τὸν λόγον μὲν εἶχεν γλυκύτερον μέ-
 λτος ἀποστάζοντα, τὸ ἦθος δὲ πύγιον καὶ σταθερὸν, ταπεινὸν δὲ τὸ φρόνημα. τοῦτον οὖν ἀοίδιμον ἀδιαλείπτως μετ' αὐτοῦ εἶχεν ὁ βασιλεὺς, καθόνα ὄντως καὶ σταθμὴν τὸν αὐτοῦ βίον ὀφρῦ-
 D ζοντα· ὃς πολλὰ παρήγει τῷ βασιλεῖ τῶν παιδῶν ἐπιμελεῖσθαι καὶ μὴ ἀπαιδέτους εἶναι εἰς πονηρίαν ἐκκλινοντας, μήποτε καὶ αὐτὸς 15
 πάθῃ τὸ τοῦ Ἑλίου, τιμωρίαν ὑπὲρ τῆς τῶν παιδῶν παρανομίας ἐκτίσας. ὃ καὶ γέγονεν.

51. Ἐπεὶ δὲ τοῦ παλατίου τοῦτον οἱ παῖδες κατήγαγον καὶ ἐν τῇ Πρώτῃ νήσῳ ἐξώρισαν, πάλιν τοῦτον εἶχεν τῶν συμφο-
 ρῶν παραμυθίαν καὶ τῶν θλίψεων ἀκεσώδυνον φάρμακον. ᾧ 20
 συνῆε τότε καὶ Πολύευκτος μοναχὸς εὐλαβέστατος, οὐκ ἔλαττον τὸν τοῦ εἰρημέτου τρόπον καὶ αὐτὸς τὰ εἰκότα παραμυθούμενος·
 P 270 ὃς μετὰ ταῦτα διὰ τὸν εἰλικρινῆ αὐτοῦ βίον, τοῦ πατριάρχου Θεο-

sules agebatur, in quos magnam vim pecuniarum erogabat; quamobrem quo tempore ex aula discessit, ne unus quidem exsul inventus est. fuit Sergius Photii patriarchae nepos, animi ingenuitate quam carnis necessitudine illustrior. ad summam enim virtutem scientiamque pervenerat, nec ultra praestaret discerni facile poterat: sic nimirum accurate summaque perfectione utramque excoluerat. porro florebat in eo discretionis pudor, morum gratia, animi sensus, modestia. neque enim supercilia atrahebat, uti modo sapientibus comparatum est, nec vero arrogantem atque superbum praeferebat: sed sermo illi melle dulcior ex ore stillabat. firma indoles ac constans, sensus animi modestus ac humilis. hunc itaque virum inclitum imperator una secum continue habebat, ad cuius normam atque regulam vitae suae rationes componeret. monebat ille, etiamque atque etiam hortabatur ut liberorum imperator curam ageret, nec indisciplinatos ad nequitiam declinare sineret, ne idem atque Heli illi accideret ac liberorum piacula ipse lueret; quod et ita accidit.

51. Porro aula deiectus liberorum opera ac tyrannidem, inque Proton insulam relegatus, hunc rursus calamitatem solantem aerumnisque ac angustiis levamen afferentem habebat. aderat pariter etiam Polyeuctus reverentissimus monachus, qui ipse perinde ac quem dicebam, Sergius adversi casus molestiam convenienter apteque leniebat. hic postea pro

φυλάκτου τελευτήσαντος, πατριάρχης ὑπὸ τοῦ βασιλέως Κωνσταντίνου προχειρίζεται.

52. Ὁ δὲ βασιλεὺς Ῥωμαῖος μακρῶ γήρει καὶ νόσῳ τρυχόμενος τὰ τῆς βασιλείας κατὰ διαθήκας ἀπακριβάζεται καὶ ἀνα-
5 κτα πρῶτον κατὰ διαθήκας τὸν πορφυρογέννητον Κωνσταντίνον
προσδιορίζεται, ἐν ἔτει ἑξάκις χιλιοστῷ τετρακοσιοστῷ πεντηκο- B
στῷ τρίτῳ, καὶ καθ' ἑξῆς ἐν δευτέρῳ καὶ τρίτῳ τοῦ τούτου νιούς,
τὰ πρὸς αὐτοὺς ῥητῶς διασφαλισόμενος, ὡς εἶπερ τῷ πρώτῳ
βασιλεῖ κατὰ τι προοπτασίαν, καθαιρεῖσθαι παρανότικα τῆς
10 βασιλείας.

53. Ἐπεὶ δὲ πολλοῖς τρόποις ὁ θεὸς βούλεται σώζειν τὸν
ἄνθρωπον, συνεχώρησε Ῥωμαῖον βασιλέα συμφορᾷ ἀδοκίμῳ
προσπεσεῖν, ἵνα δι' αὐτῆς σωφρονισθεὶς καὶ τῶν οικειῶν ἐν συν-
αισθήσει παραπτωμάτων γενόμενος σωτηρίας ἀξιωθῆ. συνεχώρησε C
15 γὰρ ἐπαναστήναι αὐτῷ τὸν υἱὸν αὐτοῦ Στέφανον, ὥσπερ ποτὲ
Ἰβησσαλὼμ ἐναντίῳ Δαβὶδ τῷ οικείῳ πατρὶ. συμβούλοις οὖν
οὕτως πρὸς τοῦτο χρησάμενος τῷ τε ἀπὸ μοναχῶν Μαρριανῷ τῷ
Ἀργυρῷ καὶ Βασιλείῳ τῷ πρωτοσπαθαρίῳ τῷ Πετεινῷ καὶ Μανουῆλ
τῷ Κουρτίκῃ, συνειδόντων αὐτῷ καὶ τῶν ἄλλων βασιλέων, τοῦτον
20 τοῦ παλατίου κακῶς κατήγαγεν καὶ ἐν τῇ Πρώτῃ νήσῳ ἑξορίας
ἀπέκλειψεν μοναχόν.

vitae suae candore, Theophylacto patriarcha humanis exempto, a Constantino imperatore patriarcha provectus est.

52. Ceterum Romanus imperator longo senio morboque confectus imperii res rite ac accurate ex testamenti tabulis componit, primumque Augustorum Constantinum in purpura natum decernit, anno 6453; tumque secundo ac tertio ordine liberos imperatores constituit, diserte ordinans statuensque confestim in ordinem cogendos, si quid ullo modo in primum imperatorem offenderint.

53. Quoniam autem deus multis modis homini salutem praestare constituit, Romanum imperatorem in inexpectatam calamitatem (quae eius providentia!) incidere permisit, ut is illa castigatus ac de prioribus delictis admonitus salutem consequeretur. permisit namque Stephanum filium in eum insurgere, uti olim Absalom in patrem suum Davidem insurrexit. Mariani itaque exmonachi Argyri, Basiliique protospatharii Petini, nec non Manuelis Curticis consiliis abusus, conscis etiam reliquis imperatoribus, perperam patrem aula deturbavit, inque Prote insula relegatum monachi ritu totondit.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ.

Ἰπελείφθη οὖν αὐτοκράτωρ Κωνσταντῖνος ὁ τούτου γαμβρὸς
 μηνὶ Δεκεμβρίῳ εἰκάδι, ἰνδικτιῶνος τρίτης, ἐν ἔτει ἑξάκις χιλι-
 στίῳ τετρακοσιοστίῳ πεντηκοστίῳ τετάρτῳ· ὃς αὐτίκα Βάρδαμ τὸν
 τοῦ Φωκᾶ τῆ τοῦ μαγίστρου ἄξιζα τιμήσας, ὡς χρόνῳ πολλῶ τὴν
 ἐν τοῖς πόλεμοις ἀνδραγαθίαν πολλὰκις ἐπιδειξαμένου, δομέστικον
 τῶν σχολῶν προχειρίζεται, καὶ Κωνσταντῖνον τὸν Γογγύλην ναυ-
 μαχίας ἡγήτορα, καὶ στρατιάρχας τινὰς τῶν εὐχρηστών. εἶτα
 Β Βασιλείον, ᾧ ἐπίκλην Πετεινός, πατρικίον καὶ μέγαν ἐταιρειάρχην,¹⁰
 τὸν δὲ ἐκ τοῦ γένους τῶν Ἀργυρῶν Μαριανὸν τὰ μοναχικὰ ἀπο-
 δύσας πατρικίον καὶ κόμητα τοῦ στάβλου πεποίηκεν. ὡσαύτως
 καὶ Μανουὴλ τὸν ἐπιλεγόμενον Κουρτίκην πατρικίον καὶ δρογγά-
 ριον τῆς βίβλης ἐποίησεν. οὗς τινὰς τρεῖς οὐ μετὰ πολὺν χρόνον
 ἢ τοῦ Θεοῦ δικαία κρίσις, ὡς εἰς Χριστὸν τοῦ κυρίου παροινή-
 15 σαντας καὶ χεῖρας ἀδίκως ἐπιβαλόντας, τῆς βασιλείας ὀρεγομένους
 μετῆλθεν· ἐπὶ καθοσιώσει γὰρ καταληφθέντες ἑκάτεροι οἰκτιστόῳ
 C θανάτῳ τὸ ζῆν ἀπέρηξαν. τὰ δὲ περὶ αὐτῶν πλατύτερόν τε καὶ
 ἐπεξηραστικώτερον ἐν τῇ προηγουμένῃ ἐξηγήσει ἐκδήσομαι.

CONSTANTINI IMPERIUM.

Constantinus itaque Romani gener summus imperator relictus est, men-
 sis Decembris die vigesima, indictione tertia, anno 6454. hic statim
 Bardam Phocae filium magistri dignitate auctum, quippe longi temporis
 experientia bellicis facinoribus clara saepius laude functum atque pro-
 batum, scholarum domesticum praefecit; Constantinum quoque Gongulem
 aliosque quosdam idoneos gnavosque duces Romanam classem ductare
 iubet. tum Basillum, cui cognomen Petinus (ac si Volucrem dicas), pa-
 tricium creat ac magnum hetaeriarum. Marianum, Argvrorum stirpe
 natum, detracto monachi habitu stabuli comitem facit. pariter Manuelem
 Curticem nominatum patricium ac excubiarum Drungarium constituit;
 quos tres viros, brevi interiecto tempore, iusta dei ultio insecuta est,
 quod in christum domini desaevissent ac iniq̄ue in eum manus iniiec-
 sent, cum scilicet imperandi libido eos incessisset: maiestatis enim rei
 peracti, miserando prorsus exitu vitam finierunt. ceterum quae ad illos
 spectant fusius operosiusque exsequar, ubi ex professo rem sum narra-
 turus.

2. Μετὰ δὲ τεσσαράκοντα ἡμέρας, τῇ εἰκάδι ἑβδόμῃ τοῦ
 Ἰανουαρίου μηνός, ὑποπιεύσας Κωνσταντῖνος τὸν τε βασιλεῖα Στέ-
 φανον καὶ Κωνσταντῖνον τὸν αὐτοῦ ἀδελφόν, μὴ ποτε καὶ κατ'
 αὐτοῦ τὰ ὅμοια διαπράξωται, καὶ λογισάμενος ὕπερ ἦν εἰκός, ὅτι
 5 εἰ τοῦ ἰδίου πατρὸς οὐκ ἐφείσαντο, πῶς αὐτοῦ φείσονται, ἐσιτιά-
 σασ αὐτοῦς, ἤδη ἐν τῇ τραπέλῃ καὶ καθιζομένους, ἔτι τῆς βρω- P 272
 σεις οὔσης ἐν τῷ στόματι αὐτῶν, ἀνήρπασαν οὗτοι οἱ λεγόμενοι
 Τορνίκιοι καὶ ὁ πατρίκιος Μαρριανὸς καὶ οἱ λοιποὶ οἱ πρὸς τοῦτο
 ἡδύτραπισμένοι, καὶ τοῦ παλατίου κατήγαγον καὶ ἐν ταῖς πλησι-
 10 ζούσαις νήσοις τούτους περιώρισαν καὶ κληρικὸς ἀπέκειραν.
 (3) μετ' ἄλλων οὖν οὗτοι αἰτησάμενοι τὸν ἴδιον πατέρα θεάσα-
 σθαι ἐν τῇ Πρώτῃ νήσῳ παρεγένοντο, καὶ τοῦτον ἐν τῷ μοναχικῷ
 σχήματι θεασάμενοι πένθει κατεσχέθησαν ἀφορητῶ· οἷς ἐπιδυ-
 κρύσας ὁ πατήρ ἔφη "υἱὸς ἐγέννησα καὶ ὕψισσα· αὐτοὶ δέ με
 15 ἠθέτησαν." εἰθ' οὕτως ἐξωρίσθησαν, ὁ μὲν Στέφανος εἰς Πρωί- B
 κόννησον (ἦν τινα Νεβρίαν ὠνομασμένην ἐκ τῆς κατὰ χρῆσιν δε-
 δομένης προχόου ἄποικοι Σαμίων μετωνόμασαν, οἷς ἀφικομένοις
 πρὸς νῆσον καὶ τῷ θεῷ ἰλασκομένοις ἀριστοποιουμένοις τε ἀωρία
 ἐτύγγανεν ὀπόθεν ἕδωρ κομίσσονται. γυνή δέ τις ἔφη αὐτοῖς, "εἰ
 20 ἔχετε πρόχσον, δώσω ὑμῖν ἕδωρ." ὕπερ λαβόντες, ὡς ὁ χρησμός,
 καὶ γῆν ἐξητήσαντο. τῆς δὲ καὶ ταύτην δεδωκυίας, Πρὸχσον τὴν
 νῆσον ὠνόμασαν καὶ ταῖς ἀργυροῖς νομισμασιν πρόχσον εἰκόνιζον),

18 εἰκοστῆ?

2. Post dies quadraginta, Ianuarii mensis septimo supra vigesimum, Constantinus Stephanum imperatorem eiusque fratrem Constantinum suspectos habens, ne quando in se quoque eadem attentarent, secumque reputans, uti par erat, eos qui nec patri pepercissent, haud sibi parcituros, convivio acceptos iamque mensae accumbentes, et cum eis adhuc in ore cibus esset, comprehendi eos iubet. arrepti itaque a Torniciis, quos vocant, et patricio Mariano aliisque eam in rem expeditis, aulaque educti atque in proximas insulas deportati, in clericos sunt at-
 tensi.

3. Haud ita post, invisendi patris impetrata venia, in insulam Proten venerunt; eoque conspecto monachi habitu intolerabili luctu correpti sunt. quibus pater collacrimatus, ait "filios genui et exaltavi; ipsi vero spreverunt me (Isai. 1 2)." sicque adeo relegati sunt, Stephanus quidem in Proconnesum; quam, cum Nebria appellaretur, coloni Samii ex dato iuxta oraculum aequali (προχόου Graecis dicto) mutata appellatione sic nuncupaverunt. cum enim in insulam venissent, deumque placaturi prandium epulasque instruerent, decrat unde commodae aquam conveharent. ad quos mulier quaedam "si aequalem habetis" inquit, "ego aquam dabo." accepta aqua, pro oraculi ratione, petierunt et terram. qua ipsa ex muliere accepta, Πρὸχσον Graece (ac si Latine Aequalem dicas) insulam vocaverunt, nummosque argenteos aequalis figura signave-

ἀπὸ δὲ Προικοννήσου εἰς Ῥόδον, ἀπὸ δὲ Ῥόδου εἰς Μιτυλήνην, ὃ
C δὲ Κωνσταντῖνος εἰς Τένεδον, ἐκεῖθεν εἰς Σαμοθράκην· ἐν ἧ καὶ
 ἀνταρσίαν μελετήσας, καὶ τὸν ἐκ βασιλικῆς κελεύσεως τὴν αὐτοῦ
 φυλακὴν πεπιστευμένον Νικήταν πρωτοσπαθάριον ἀναιρήσας, καὶ
 αὐτὸς παρὰ τῶν αὐτὸν φυλασσόντων ἀνισφάγη. οὗ τὸ σῶμα πα- 5
 ρακομισθὲν ταφῇ παραδίδεται μεγαλοτίμως, ἐν ἧ περὶ τοῦτω ἡ
 πρώτη αὐτοῦ σύμβιος ἀπέκετο Ἑλένη τοῦνομα. Μιχαὴλ δὲ τὸν
 τοῦ βασιλέως Χριστοφόρου υἱόν, τὰ βασιλικά πέδιλα Κωνσταν-
 τῖνος ὃ πορφυρογέννητος ἀφελόμενος, κληρικὸν καὶ μάγιστρον καὶ
D ῥάκιτωνα πεπόληκεν. ὅσοι δὲ ἐπέβυλον χεῖρας ἐπὶ τῇ καταβάσει 10
 Ῥωμανοῦ βασιλέως, ταῦτα πεπόνθασιν. ὃ μὲν Βασίλειος μάγι-
 στρος εἰσοκομισθεὶς καὶ πομπευθεὶς καὶ ἔξορισθεὶς στένων καὶ τρέ-
 μων τὸν βίον αὐτοῦ ἐν ἔξορίᾳ ἐτέλεισεν· τὸν Μαρριανὸν γυνὴ ἀπὸ
 ὕψους ῥήψασα πλάκα τὴν ἑαυτοῦ κεφαλὴν, τὸν μύθρον Ἰούδα ἐχρή-
 σατο· ὃ δὲ Διογένης καὶ στρατηγὸς λογχευθεὶς παρὰ δύο ἀτίζθ- 15
 πάδων τοῦ Μαλελεῖνου κακὸν θάνατον ἔδωκεν· ὃ δὲ Κουρτικῆς
P 273 ἀπερχόμενος εἰς Κρήτην μετὰ τοῦ δρομωνίου ἐποντίσθη· ὃ δὲ
 Κλάδων εὐρεθεὶς εἰς μούλτον ῥινοτομηθεὶς καὶ τὰ ὄτια αὐτοῦ ἐκ-
 τμηθεὶς· ὡσαύτως καὶ ὁ Φιλίππος καὶ οἱ λοιποί.

4. Ὁ δὲ βασιλεὺς Ῥωμανὸς ὄρα κατ' ὄναρ δύο εὐνούχους 20
 λευκοφοροῦντας, καὶ κρατήσαντες αὐτὸν τῶν χειρῶν ἤγαγον αὐ-
 τὸν εἰς τὴν Τρικύμβalon ὄλβυμον. τὸ δὲ τζυκανιστήριον ἦν

6 fort. παρὰ τὸν μουῆ. Combef.

runt. Proconneso Rhodum transtulerunt, inde Mitylenem. Constanti-
 num vero Tenedum, indeque in Samothraciam deportaverunt; ubi etiam
 rebellionem molitus, ac Niceta protospathario, cui illius custodiendi par-
 tes imperatoris iussu concreditae erant, occiso, ipse quoque a reliquis
 custodibus necatus est. eius delatum cadaver magnifice tumulo illatum
 est, in paterno eodem monasterio, in quo eius prior uxor Helena ante
 condita fuerat. Michaellem Christophori imperatoris filium, detractis ei
 imperialibus calceis, Constantinus Porphyrogennetus clericum et magi-
 strum ac rectorem creavit. quotquot vero Romano imperatori aula de-
 turbando manus adiecerant, istiusmodi poenas dederunt. Basilius magi-
 ster in urbem illatus pompaeque ignominiosa tractus ac exsilio relegatus,
 gemens ac tremens vitae reliquum patria extorris egit. Marianum
 impacta e sublimi in cervicem tabula mulier Iudae fato occidit. Dioge-
 nes, ductor exercitus, a duobus Maleleini atropadis (satellites dicamus)
 lancea transfixus, mala morte periit. Curtices in Cretam profectus ipse
 cum scapha mari submersus est. Clado in seditione deprehensus nare
 auribusque mutilatus est; perindeque Philippus et alii.

4. Ceterum Romanus imperator videt in somnis duos cubicularios
 candido amictu, qui manibus arreptum, ut erat toto corpore nudus, in
 Tricymbalum (sic dictum palatii locum) traherent. porro sphaeristerium

πεπληρωμένον πυρός, συνεδαβελλίετο δὲ ὑπὸ ἀτζυπάδων πολλῶν. καὶ ὁρᾷ τὴν Θεοτόκον ἐλθοῦσαν πρὸς αὐτὸν καὶ λαλήσασαν τοῖς εὐνούχοις διὰ τὴν ἐλεημοσύνην αὐτοῦ. ἐνδύσασα αὐτῶν ἡ Θεοτόκος εἰσήγαγεν αὐτὸν εἰς Τροπικὴν. διήλθεν δὲ δεδεμένος ὁ κῦρ **B**
5 Κωνσταντῖνος ὁ σφαγείς καὶ ὁ μητροπολίτης Ἀναστάσιος Ἡρακλείας, ἀγόμενοι παρὰ ἀτζυπάδων· καὶ παρέδωκαν αὐτοὺς καὶ ἐνέβαλον εἰς τὸ πῦρ ἐκεῖνο. τῇ ἡμέρᾳ δὲ ἐν ἧ ἐθεάσατο ὁ βασιλεὺς τὸ ὄναρ, τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἐτελεύτησαν καὶ οἱ δύο. ὁ δὲ βασιλεὺς Ῥωμαῶς ἀποστειλάς εἰς πάντα τὰ μοναστήρια καὶ τὰς λαύ-
10 ρας, ὡσαύτως καὶ εἰς τὴν ἀγίαν πόλιν καὶ εἰς Ῥώμην, προσεκαλέσατο μοναχοὺς ἀγίους τὸν ἀριθμὸν τριακοσίους· καὶ τῇ μεγάλῃ πέμπτῃ ἐκδυσάμενος τὸν χιτῶνα καὶ τὴν στολήν, ἣν περιεβέβλητο, ἐνάπιον πάντων σταθεὶς εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ὅτε ἔμειλλεν ὁ πρεσβύ- **C**
15 τερὸς ἠψῶσειν τὸν Θεῖον καὶ ἅγιον ἄρτον, ἔχων ἐν χερσίν γε-
20 γραμμένας τὰς ἑαυτοῦ ἁμαρτίας πάσας ἐστηλήτευσεν αὐτὰς κατενώπιον πάντων. τῶν δὲ μοναχῶν κραζόντων τὸ κύριε ἔλεησον καὶ δακρυροοῦντων, ἐνὶ ἑκάστῳ βυλῶν μετάνοιαν συγχώρησιν ἤτει. καὶ πάντων τῶν μοναχῶν συγχώρησιν δόντων αὐτῷ, καὶ κοινωνίας τυχόν, ἀνερχομένων αὐτῶν ἐν τῇ τραπέζῃ δοῦς σχοινίον μεριαιῶ **D**
20 καὶ ῥέκαν, ἔτυπεν τοὺς πόδας αὐτοῦ λέγων οὕτως· “εἰσελθε κακό-
 γηρε ἐν τῇ τραπέζῃ.” καὶ πάντων καθεσθέντων ἐκαθέσθη ὁ βασιλεὺς κλαίων καὶ ὀδυρόμενος. τὸ δὲ κειτάκιον ὃ ἦν γεγραμμένον **D**

1 δάβελος, δαλός Λάκωνες. Hesych. Combef.

igne plenum erat; unaque tartarei multi satellites torribus ignoque aspergebant. videt vero venientem deiparam, eius eleemosynarum gratia cubicularios alloquentem; quae et induens illum in Tropicam (sic dictum palatii locum) induxit. interim transeunt dominus Constantinus, qui necatus fuerat, nec non Anastasius Heraclaeae metropolita, quos tartarei satellites trahabant, tradideruntque illos et in ignem illum miserunt. qua vero nocte imperator insomniis vidit, ambo hi in vivis esse desierunt. missis itaque ille in monasteria omnia laurasque nuntiis, perindeque in sanctam civitatem Romamque, sanctos monachos trecentos numero ascivit; magnaue quinta feria exuens tunicam ac quam gerebat vestem, in oculis omnium in ecclesia stans, cum sacerdos divinum sanctumque panem levaturus esset, scripta in libello sua omnia peccata cunctis audientibus divulgavit atque traduxit. monachis vero clamantibus “domine miserere” ac lacrimis diffluentibus, unicuique devote caput inclinans veniam flagitabat. cunctisque monachis condonantibus, ac communionem consecutus, illis ad mensam accedentibus, puero flagellum e funibus lorumque tradidit, qui eius pedes eruraque caederet, in haec verba loquens “ingredere ad mensam Caccogere;” cunctisque sedentibus sedit imperator lugens ac gemens. libellum vero, quo illius peccata con-

ἔχον τὰς ἁμαρτίας αὐτοῦ, βουλώσας ἀπέστειλεν εἰς τοὺς καλο-
 γήρους τοὺς ἀπολειφθέντας, ὡσαύτως καὶ εἰς τὸν ἐν ἁγίοις Δερ-
 μοκαίτην, ἀποστείλας καὶ δύο κεντηρία εἰς τοὺς μοναχοὺς ἐν
 τῷ Ὀλύμπῳ, ἵνα εὐξωνται ὑπὲρ ψυχικῆς αὐτοῦ σωτηρίας. ὁ
 Δερμοκαίτης ἀναλαβόμενος τό τε χριτίον καὶ λογύριον ὠρίσει πάν- 5
 τας τοὺς μοναχοὺς τοῦ νησιῦσαι δύο ἑβδομάδας καὶ εὐξασθαι
 ὑπὲρ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτοῦ. τοῦ Δερμοκαίτου δὲ ἱσταμένου ἐν μιᾷ
 νυκτι καὶ εὐχομένου φωνὴ ἐγένετο πρὸς αὐτὸν ἀοράτως, "ἐνίκησεν
 P 274 ἡ φιλανθρωπία τοῦ Θεοῦ." ταύτης δὲ φωνῆς ἐκ τρίτου ἀκούσας,
 τὸ χριτίον λαβὼν καὶ λύσας εἶδεν αὐτὸν καθαρὸν μὴ ἔχον γραμ- 10
 μα ἐν καὶ μόνον. προσκαλεσάμενος δὲ πάντας τοὺς μοναχοὺς καὶ
 ὑποδείξας αὐτό, ἐδόξασαν τὸν Θεὸν πάντες. καὶ ποιήσαντες ἀφέ-
 σιμον πάντες οἱ μοναχοὶ ἀπέστειλαν αὐτό πρὸς τὸν βασιλεῖα Ῥωμα-
 νόν, καὶ συνετάφη μετ' αὐτοῦ.

5. Ὅντος δὲ τοῦ βασιλέως Ῥωμανοῦ ἐν τῇ νήσῳ, ὁ πα- 15
 τριάρχης Θεοφύλακτος καὶ Θεοφάνης πατρικίως καὶ παρακοιμώ-
 B μενος βουλὴν ἐβουλεύσαντο ὥστε τοῦτον πάλιν ἐν τῷ παλατίῳ
 ἀγαγεῖν· ἦν καὶ αὐτῷ ἀνακοινωνησάμενος καὶ παραπέσαντες τοῦ-
 τον ἐκαιροσκόπουν πότε τὸ πέρασ τῇ τοιαύτῃ βουλῇ ἐπιθήσουσιν.
 ἐπεὶ δὲ τὰ τῆς βουλῆς ἐφωράθη καὶ κατεμηνύθη τῷ βασιλεῖ Κων- 20
 σταντίνῳ, τοὺς συνεργοὺς αὐτῆς ἡμόνατο· τὸν μὲν γὰρ πατρικίον
 Θεοφάνην ἐξώρισεν, τὸν δὲ πρωτοσπαθάριον Γεώργιον καὶ πη-

scripta erant, bulla obsignatum ad Calogeros (seniores praesertim monachos) misit, quorum eo conventu desiderata praesentia; similiter quoque ad sanctum Dermocaitem, missis etiam duobus centenariis ad monachos in Olympo exercentes, ut pro eius animae salute preces ad deum funderent. Dermocaites accepto tum libello tum pecuniae summa, cunctos monachos duas septimanas ieiunare iubet ac pro illius peccatis preces fundere. cumque Dermocaites una nocte staret ac ad deum preces funderet, vox ad eum invisibili ratione facta est, "vicit dei clementia ac humanitas." iamque tertio audita voce, sumens libellum ac solvens, mundum invenit, ita ut nec unum elementum in eo exaratum exstaret. accitis itaque omnibus monachis ostensoque libello, omnes deum laudaverunt, scriptumque veniae libellum cuncti componentes ad Romanum imperatorem miserunt; eaeque literae cum eo sepultae sunt.

5. Interim autem versante Romano in insula, consilium inierunt Theophylactus patriarcha et Theophanes patricius ac sacri cubiculi praefectus (accubitorem vocant) eum iterum in palatium reducendi; eo- que cum Romano communicato, ac ipso demum in eandem sententiam portrecto, commodum tempus observabant quo huic finem molitioni imponerent. prodita autem machinatione ac Constantino imperatori denuntiata, in eius auctores animadvertit. ac Theophanem quidem patricium in exilium egit; Georgium vero protospatharium ac pincernam

κέρην καὶ Θωμᾶν πριμικήριον δείρας καὶ κουρεύσας οὕτως ὑπερ-
ορίᾳ παρέπεμψεν.

6. Δεκεμβρίῳ δὲ μηνί, ἰνδικτιῶνος ς', ἐπιβουλὴν τινες C
κατὰ τοῦ βασιλέως Κωνσταντίνου ἐμαλέτησαν, βουλόμενοι τὸν βα-
6 σιλέα Στέφανον ἐν τῇ νήσῳ ὄντα ἐν τῷ παλατίῳ ἀγαγεῖν. ταύτης
οὖν μηνυθείσης Κωνσταντίνῳ διὰ Μιχαὴλ τοῦ Διαβολίνου λεγο-
μένου, τοὺς ἐπιβούλους κρατήσας ὁ βασιλεὺς τῶν μὲν τὰς ῥίνας
καὶ τὰ ὦτα ἀπέτεμεν, τοὺς δὲ σαρωῶν ἀφορήτῳ ὑπέβαλεν καὶ ὄνοις
ἐπικαθίστας διὰ μέσης τῆς πόλεως ἐθριάμβευσεν καὶ ἔξορίᾳ παρ-
10 πιμψεν.

7. Πεντεκαδεκάτῃ δὲ Ἰουνίου μηνὸς ἰνδικτιῶνος ἕκτης
Ῥωμανὸς ὁ βασιλεὺς ἐν τῇ νήσῳ τῇ ἐπὶ νότια καὶ ἀνατολῇ Πρώτῃ τελευ- D
τῆ· καὶ τὸ σῶμα αὐτοῦ ἐν τῇ πόλει ἀποκομισθὲν ἐν τῇ αὐτοῦ
ἀπετέθη μονῆ.

15 8. Διήγημα δὲ μέγα καὶ θαυμαστὸν παρέδραμον τοῦ λε-
χθῆναι. Στεφάνου καὶ Κωνσταντίνου τῶν βασιλέων κατενεχθέν-
των ἀπὸ τοῦ παλατίου προτροπῇ Κωνσταντίνου τοῦ πορφυρογεν-
νήτου, χωννουβαριασμοῦς γέγονεν ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ μαγίστρου Ἰωάν-
νου τοῦ Κουρκοῦ τοῦ ἀποδομιστικῆς τῶν σχολῶν καὶ εἰς τὸν τοῦ
20 μαγίστρου Ῥωμανοῦ Συρωνίτου καὶ εἰς ἑτέρους καὶ διαφόρους
οἴκους, καὶ διαρπαγὴν καὶ πτωχείας αὐτοῖς προεξέησαν. ὁ δὲ P 275
βασιλεὺς Κωνσταντίνος κατοικτείας τὸ ἐξαίφνης καὶ ἀδρόως
δράσθαι αὐτοὺς πένητας, διωρίσαστο τῷ ἐπιάρχῳ Θεοφίλῳ ταῦτα

nec non Thomam primicerium virgis subactos detonsosque pariter rele-
gavit.

6. Mense Decembri, indictione sexta, insidias quidam moliti sunt
adversus Constantinum imperatorem, ut nempe Stephanum imperatorem
ex insula, in qua exsul agebat, in palatium reducerent. insidiarum ac-
cepto nuntio, delatore Michaeli Diabolino sic nuncupato, captisque au-
ctoribus, aliis nares auresque Constantinus abscidit, alios intolerando
verberum cruciata examinatos asinisque impositos ac per mediam urbem
ignominiose traductos exsilio relegavit.

7. Quinta decima Iunii mensis, indictione sexta, moritur Romanus
imperator in insula quam Proten vocant. eius cadaver in urbem rela-
tam in illius monasterio depositum est.

8. Magnum quidpiam ac admirandum, gesta percurrentem, me fere
praeteriit: nempe quo tempore Stephanus et Constantinus imperatores
aula eiecti sunt Constantini Porphyrogenneti insum, contigit gravi hiatu
terram dehiscere in domo magistri et scholarum exdomestici Ioannis
Curcae, inque domo magistri Romani Saronitae, nec non in aliis iisque
diversis domibus; ex quo et factum est ut ille direptis ipsorum facultati-
bus in pauperiem redigerentur. misertus itaque Constantinus imperator,
delensque eorum dilapsas opes ac repente exhaustam substantiam,

σωρευθῆναι καὶ ἀποδοθῆναι. ὁ δὲ πρωτοκαγκελλάριος αὐτοῦ σὺν τῷ λεγομένῳ Ζωναρᾷ προσδιορισάμενος, ὃς ἄτε εὐφύνης κλέπτῃς καὶ μοχθηρός, καὶ κατέχων τὰ τούτων οἰκήματα καὶ πολλὴν σπουδὴν καταβαλὼν, πάντα ἐσφετερίσατο καὶ τῆς ἀπλήστου αὐτοῦ γνώμης ἐνεφορήσατο καὶ μάλιστα τὴν δεκάτην μοῖραν αὐτοῖς **B** ἀπέδωκεν. καὶ τίς τὴν πολλὴν καὶ ἄπειρον δολιότητα καὶ κακίαν τοῦ δολίου ἀνδρός διηγῆσεται; ὃς λύμη καὶ νόσος τῇ πολιτείᾳ Ῥωμαίων γέγονεν. ἢ ἐν ποίῳ κακῷ πρώτιστος ὁ ἀνὴρ οὐχ εὐρύσκετο; τῇ πιθανολογίᾳ καὶ τοῖς ὄρκοις βεβαιῶν ὡς ἄτε πιστὸν καὶ ὀρθὸν εἶναι πᾶσι. ὡς δὲ λόγος ἄδεται, οὗτος βόηθειας δαι- **10** μόνων προσκαλούμενος ἐν πᾶσιν εὐδοκίμει, ὡς καὶ αὐτὸν τὸν βασιλεῖα Κωνσταντῖνον βουληθέντα διαφόρως ἀποκινήσαι τοῦτον οὐκ ἴσχυσεν, ἀλλὰ μᾶλλον ἐποποιῖαι καὶ δωρεαῖς προεξένησεν. περὶ **C** δὲ τῆς τούτου θωπείας καὶ κολακείας καὶ πολλῆς ἀναιδείας, καὶ τὴν ἄπιστον διάθεσιν καὶ τὴν μοχθηρὰν καὶ ἀνείκαστον αὐτοῦ **15** πλεονεξίαν, πλατύτερόν τε καὶ ἐπεξεργαστικώτερον ἐν τῇ προηγουμένη ἐπέξηγήσει ἐκδήσομαι.

9. Μετὰ δὲ τὸ μόνον καταλειφθῆναι αὐτοκράτορα Κωνσταντῖνον, προεχειρίσατο Βασιλεῖον τὸν πρωτοβεστιάριον αὐτοῦ, τὸν ἀπὸ παλλακῆς φυσικὸν υἱὸν Ῥωμανοῦ τοῦ πρὸ αὐτοῦ βασι- **20** λέως, πατρίκιον καὶ παρακοιμώμενον καὶ παραδυναστεύοντα τῆς **D** συγκλήτου. οὗτος δὲ ἦν ἐχέφρων καὶ λόγιος, καὶ τῷ βυσιλεῖ ἐν

Theophilo urbis praefecto haec acervare iubet iisque reddere. is protocancellario suo, una cum Zonara sic nuncupato, rei summa concredita, ut erat pravus latro, eorum occupans aedes multamque diligentiam adhibens cuncta sibi usurpavit insatiabilique animo suo concessit, ac vix decimam illis partem restituit. quis enimvero multam immensamque viri dolis consuti fraudulentiam ac nequitiam enarrare sufficiat, qui lues ac perniciēs imperii Romani extiterit? quodnam vitii malique genus, in quo non facile primas tulerit? cum nimirum verbis ad suadendum compositis ac iureiurando firmatis cunctis fidelem animum rectique tenacem prae se ferret. verum, ut vulgo de illo iactatur, invocata daemonum ope cuncta illi ex voto cedebant, ut nec Constantinus, cum saepenumero eum gradu movere cogitasset, rem praestare valuerit; quin potius beneficiis ac muneribus eum prosecutus sit. porro de hominis adulatoris moribus multaue illius impudentia, eius item infido animo praveque, ac quam nulla quis coniectura satis assequi possit, avaritia ac rapacitate fusius operosiusque in propria exque instituto eius rei narratione exponam.

9. Rerum summam solus adeptus Constantinus, Basilium protove-stiariarum suum Romanique decessoris imperatoris naturalem ex pellice filium, patricium provexit ac sacri cubiculi praefectum, senatusque primis ab imperatore partibus principem fecit. erat vir animo prudens et eruditus inque omnibus solerti consilio; et ut decebat, imperatoris ob-

πᾶσιν ἐπηρέτει αἰσίως καὶ πρεπόντως. ὁ δὲ φιλόανθρωπος Κων-
 σταντῖνος διανοήθη ἀλλάγιον ποιῆσαι μετὰ τοὺς Ταρσίτας καὶ
 τοὺς ἐν αἰχμαλωσίᾳ Ῥωμαίους ὑπὸ τῶν ἀρηγῶν τοῦ Χριστοῦ
 ἀναρρῦσασθαι διὰ τὸ ἐπὶ πολλοῖς χρόνοις κακουχεῖσθαι αὐτοὺς ἐν
 5 ὄπισθοις καὶ θλίψεσι. καὶ ἀποστείλας τὸν προμηθημονευθέντα μά-
 γιστρον καὶ γεγονότα δομέστικον τῶν σχολῶν Ἰωάννην τὸν λεγόμε-
 νον Κουρκουάν, ἄνδρα συνετὸν καὶ εὐβουλον καὶ πεπειραμένον
 πρὸς τὰ πολιτικὰ διοικῆματα, καὶ Κοσμάν μάγιστρον σοφὸν καὶ P 276
 νομομαθῆ καὶ τῶν πολιτικῶν κριτηρίων πρῶτιστον· καὶ εἰς τὸν
 10 ποταμὸν τὸν Λάμον τὸ ἀλλάγιον ἐποίησαντο, μὴ συμβάν τι ἐναν-
 τίον ἢ δολερὸν. καὶ τοῦτο ποιήσαντες ἐπέστρεψαν, φιλογάθως
 παρὰ τοῦ πορφυρογεννήτου Κωνσταντῖνου ἀποδεχθέντες.

10. Ὁ δὲ βασιλεὺς ἔναυλον ἔχων τῶν ἀδικῶν καὶ ζημιῶν
 ὧν ἐπέστησαν οἱ ἔλλεινοι καὶ ἄθλιοι πένητες παρὰ τῶν στρατηγῶν
 15 καὶ πρωτονοταρίων καὶ στρατιωτῶν καὶ ἱπποτῶν ἐπὶ τοῦ πενθιροῦ
 αὐτοῦ Ῥωμανοῦ, ἄνδρας εὐσεβεῖς καὶ ἐναρτέους ἀπέστειλε πρὸς Β
 τὸ κονφίσαι τὸ πολὺ βάρος τῶν κατὰ καιρὸν ἀκαίρων ἀπαιτήσεων
 τῶν ταλαιπώρων πτωχῶν. καὶ εἰς μὲν τὸν Ἀνατολικὸν Ῥωμανὸν
 μάγιστρον τὸν Σαρωνίτην, εἰς δὲ τὸ Ὀψίκιον τὸν Μουσελέ Ῥωμα-
 20 νὸν μάγιστρον, εἰς δὲ τὸν Θρακήσιον Φώτιον πατρικιον, εἰς δὲ
 τὸν Ἀρμενιακὸν Λέοντα τὸν Ἀγελαστον, καὶ εἰς τὰ λοιπὰ ἐφεξῆς
 θέματα· οἵτινες τῇ προτροπῇ τοῦ ἀποκράτορος μικρὰν ἀνακω-
 χὴν τοῖς πένησι ἐδώρησαντο. καὶ τοῦτο ἄθλον καὶ προτερήματα C

sequio sedulus ministrabat. humanissimus porro Constantinus in animum
 induxit ut pactis cum Agarenis Tarsensibus indutiis, qui apud infidelem
 eam gentem detinerentur, Romanos captivos liberaret, ea scilicet ratio-
 ne, quod a multis iam annis in vinculis atque aerumnis afflicti eos
 sciret. misit itaque, cuius non semel in superioribus meminimus, magi-
 strum et scholarum exdomesticum Ioannem Curcuam nuncupatum, virum
 prudentem civiliumque rerum administrationis consultissimum, Cosmam
 item magistrum et legisperitum summumque urbanorum tribunalium prae-
 sidem; et ad fluvium Lamon, nullo adverso casu aut dolo, sincera utrin-
 que fide, dato pretio captivos receperunt. peractoque negotio reversos
 Constantinus Porphyrogennetus peramanter accepit.

10. Constantinus, cuius etiamnum auribus insonarent quas iniurias
 damnaeque ab exercitus ductoribus et protonotariis nec non utriusque
 ordinis militibus miseri ac calamitosi pauperes Romano socero suo im-
 peratore passi essent, recentique haec memoria teneret, viros misit vir-
 tutis laude ac pietate insignes, grave onus levaturos importunarum pro
 tempore exactionum, quibus aerumnosi pauperes atque miseri opprime-
 bantur, ad Orientale thema magistrum Romanum Saronitam, ad Opsicium
 Romanum Musele magistrum, ad Thracesium Photium patricium,
 ad Armeniacum Leonem Agelastum, et sic de reliquis thematibus seu
 provinciis. hi imperatoris mandato obsecuti indutiarum aliquid pauperi-

τοῦ θεοῦ συνεργούντος τῷ ἀνακτι. οὕτως γὰρ περιεῖπεν τὸ ἐπήκοον ὡς ἀετὸς σκέπων τὴν αὐτοῦ· οὐδεὶς γὰρ τῶν ἀρχόντων ἢ τῶν μέσων ἢ τῶν χυδαίων ὠργίσθη πάποτε, καίτοι μεγάλας ἀτοπίας εἶρε πολλοὺς εἰς τὸ κοινὸν καὶ εἰς αὐτὸν ἀμαρτήσαντας, ἀλλὰ χριστομίμητος ὢν μᾶλλον ἐδοίχαις καὶ δωραῖς ἀπένευμεν⁵ καὶ τῷ κρίνοντι δικαίως ἀπεδίδου. τὸν δὲ ἔπαρχον τῆς πόλεως

D Θεόφιλον, ἄνδρα λόγιον καὶ πρὸς τοὺς πολιτικοὺς νόμους ἱκανόν, πατρικίον προέκρινεν καὶ ἐτίμησεν καὶ κοιμιστωρα προεβάλετο, καὶ ἀντ' αὐτοῦ προεχειρίσατο ἔπαρχον Κωνσταντινὸν πρωτοσπαθάριον, τὸν τηνικαῦτα μυστικὸν καὶ καθηγητὴν τῶν φιλοσόφων,¹⁰ λόγῳ καὶ ἔργῳ ἀξιέπαινον, ὡς μὴ ἕτερον τῆς γνώσεως καὶ σοφίας τοῦ ἀνδρὸς εἶναι τινα τῆς συγκλήτου· καὶ οὕτως τὴν ἐπαρχίαν εὐνομίᾳ καὶ δικαιοσύνῃ διέκρηψεν.

11. Ὁ δὲ πατριάρχης Θεοφύλακτος ἀρρωστήσας καὶ πρὸς τὸ θανεῖν ἐγγίσας καὶ μικρὸν ῥωσθεὶς οὐκ ἐνέδωκεν ἑαυτὸν τῆς¹⁵

P 277 πονηρᾶς μοχθηρίας καὶ τοῦ μετὰ δούρων χειροτονεῖν τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ ἐπιμελεῖσθαι τῶν ἵππων καὶ βλακειῶν. καὶ αὐθις ὑπὸ τῆς νόσου κυριευθεὶς τέλει τοῦ βίου χρεῖται, πατριαρχεύσας χρόνους εἴκοσι καὶ τέσσαρσι. χειροτονεῖται δὲ ἀντ' αὐτοῦ Πολύευκτος μιοναχὸς ἀσκητικὸν βίον διαλάμπων, καὶ μονάσας ἕξ ἀπαλῶν ὀνό-²⁰

1 τοῦ θεοσυνεργήτου ἀνακτος. Combef.

bus tribuerunt. atque hoc a deo adiuti eoque protectore tuti ac gerenda re publica seduli imperatoris facinus, eiusque haec recte facta ac munerata. haud secus enim ac aquila nidum obumbrat, sic ille subditos procurabat atque fovebat. nulli enim unquam procerum, nulli medias sortis civium, nulli e villi plebecula iratus est, quanquam non paucos in rem publicam eiusque ipsius rem privatam atque personam gravius deliquisse invenisset: sed magis Christum imitatus eos ipsos beneficiis ac muneribus prosequabatur ac iudicanti iuste retribuabat. Theophilum urbis praefectum, virum eruditum iurisque civilis peritia probe instructum, patricii dignitate condecoravit ac quaestorem praefecit; eiusque loco Constantinum protospatharium, tunc mysticum ac scholae philosophorum ducem ac praeceptorem, virum doctrina moribusque plane laudabilem, ut nullus senatorum eius scientiae sapientiaeque modum attingeret, praefectum constituit; quo in munere aequa legum administratione ac iustitia fulsit.

11. Theophylactus patriarcha aegra affectus valetudine iamque morti vicinus cum paululum convalescisset, nihil de priori morositate remisit animique pravitate, et ut muneribus episcopos ordinaret, curandisque equis et mollitiei ac luxuriae studium omne operamque insumeret; inque cum modum morbo rursus invalescente, illo oppressus, vivendi finem facit, patriarchatu functus annos quattuor supra viginti. eius loco suffectus Polyuctus monachus, monasticas exercitationis palaestra cla-

χων και διαπρέψας ἐν πάσῃ ἀρετῇ και ὁρθῷ δόγματι· και ὡς ἄλ-
 λος Ἰωάννης Χρυσόστομος παρὰ πολλῶν ἠγνωρίζετο και ἐλέγετο,
 και οὐκ ἐλέγετο μόνον ἀλλὰ και ἐφαίνετο. τῷτον ὄρων ὁ φιλόκα- B
 λος Κωνσταντῖνος ἔχαιρε και ἠγαλλιᾶτο ὡς τοιοῦτον ἄνδρα ἐπιτυ-
 5 χῶν ἐπὶ τῶν ἡμερῶν αὐτοῦ.

12. Ὁ δὲ φιλόθεος και φιλόκαλος βασιλεὺς Κωνσταντῖνος
 ὁμοίωτροπον εὐρῶν Ἰωσήφ πατρικίων και πραιπόσιτον, και πρὸς
 τὰς πολιτικὰς λειτουργίας ἐχέφρονα και πτηνοῦ ταχύτερον, σακελ-
 λάριον προχειρίζεται, ἔπειτα δρουγγάριον πλωτῆμον, και πῦσαν τῆν
 10 ἔξουσίαν αὐτοῦ πρὸς αὐτὸν ἀνατίθεικεν.

13. Τῆν δὲ τοῦ πορφυρογεννήτου Κωνσταντῖνου φιλοκα- C
 λίαν και καλλιεργίαν και τῆν πρὸς πάντα διόρθωσιν και βελτίωσιν
 μέλλων διηγῆσθαι, και ὅπως εὐσεβῶς και δικαίως τὸ ὑπήκοον
 περιέσωσεν, και τὸ κατ' ἀξίαν τοῦ ἀνδρός μὴ εὐπορῶν, ἐπαινεῖσαι
 • 15 δεδοικώς, σιγῆσαι μᾶλλον ἄξιον· πλην οὖν ἐκ τῶν πολλῶν σπορά-
 δην ἄξιον εἰπεῖν.

14. Οὗτος πάντα ἐφευρῶν εἰς ἀχρεϊότητα και ἀμέλειαν,
 και τῶν ἐναρέτων ἀνδρῶν χυδαιωθέντων και καταφρονηθέντων, D
 ὡς φιλόθεος και φιλόκαλος προέκρινεν τῶν δειλῶν και ἀνάνδρων
 20 τοὺς εὐτόλμους και ἀνδρείους, και τούτους τῷ μαγίστρῳ και δομε-
 στικῷ τῶν σχολῶν Βάρδα τῷ Φωκῇ παραδοὺς νίκην τῇ Ῥωμαϊκῇ

17 deest vox νενευσία αὐτ κατακισόντα. Combef.

rus, ac qui sanctioris vitae institutum a teneris unguiculis consecratus
 omni virtute sanaque doctrina excelluisset; quem velut alterum Ioannem
 Chrysostomum plerique nosset ac dicerent, neque id nomine tenuis, sed
 ita ut vere talis videretur. huius conspectu honesti amans Constanti-
 nus gaudebat animoque gestiebat, ut qui virum talem in diebus suis
 nactus esset.

12. Dei porro honestique amans Constantianus imperator, vir scilicet
 religiosus ac studiosus, virum nactus pari secum morum honestate
 ornatum, Iosephum patricium et praepositum, civilium utique rerum
 administratione solertem ac volucere celeriore, sacellarium praeficit
 tamque rei navalis drungarium, suamque omnem in eum potestatem
 contulit.

13. Constantini porro Porphyrogeneti honesti rectique studium
 resque praeclare gestas, cuncta denique meliore stata composita ac re-
 stituta, et ut pie iusteque subditorum saluti prospexerit, narratione pro-
 secuturus, cum pro viri dignitate impar muneri existam, laudare veritas
 libentius silentium amplectar. ex multis tamen aliqua sparsim delibanda
 sunt.

14. Cum itaque omnia pene labefactata nulliusque frugis effecta at-
 que neglecta offendisset, virosque virtute fulgentes vili sorte haberi at-
 que contemni, tanquam in deum religiosus honestique culta strenuus,
 ignavis muliebrique animo viris audaces fortique animo ac robore prae-
 dices anteponeus, atque illis Barda Phoca patricio domestico praeposito,

ἀρχῇ προεξέτησεν. πολλῶν δὲ ἐν τῇ πολιτείᾳ ἡμῶν καλῶν καὶ ἀξιεπαιρέτων γνώσεις καὶ λογικαὶ τέχναι καὶ ἐπιστήμαι, τούτων οὐκ οἶδ' ὕψως ἀμεληθέντων καὶ παροραθέντων τί σοφίζεται ὁ φιλοσοφώτατος ἐκεῖνος νοῦς; ἐπεὶ γὰρ ἡπίστατο πρᾶξιν καὶ θεωρίαν
P 278 πρὸς θεὸν ἡμῶς οἰκειοῦντα, καὶ τὴν μὲν πρᾶξιν πολιτικοῖς προσ-5
 αρυβύζουσαν πρᾶγμασιν, τὴν θεωρίαν δὲ τοῖς λογικοῖς, ἀλλήλοις δι' ἀμφοτέρων βοηθεῖ, τὸ μὲν πρακτικὸν διὰ ῥητορικῆς τέχνης ἀσχεῖσθαι παρασκευάζων, τὸ δὲ θεωρητικὸν διὰ φιλοσοφίας καὶ φυσικῆς τῶν ὄντων διωγνώστως. παιδευτὰς δὲ ἀρίστους προκέ-
 κριεν· εἰς Κωνσταντῖνον πρωτοσπαθᾶριον τὸν τρικαῦτα μυστι- 10
 κὸν τὸ τῶν φιλοσόφων παιδοτριβεῖον δέδωκεν, εἰς δὲ τὸ τῶν ῥητό-
 ρων Ἀλέξανδρον μητροπολίτην Νικαίας, εἰς δὲ τὸ τῆς γεωμετρίας
B Νικηφόρον πατρίκιον τὸν γαμβρὸν Θεοφίλου ἐπύρχου τοῦ Ἐρω-
 τικοῦ, εἰς δὲ τὸ τῶν ἀστρονόμων Γρηγόριον ἀσηκηρίτην. καὶ πολ-
 λὴν ἐπιμέλειαν καὶ σπουδὴν εἰς τοὺς φοιτητὰς ὁ αὐτοκράτωρ ἐποι- 15
 εῖτο, ὁμοδιαίτους καὶ ὁμοτραπέζους τούτους καθ' ἐκάστην ποιῶν
 καὶ ἀργύρια παρέχων καὶ ὀμίλιας μετ' αὐτῶν προσηνεῖς ποιούμε-
 νος. καὶ οὐ πολλὸς χρόνος διελθὼν, τὰς μεγάλας ἐπιστήμας καὶ
 τέχνας τῇ θωπείᾳ καὶ συνέσει τοῦ αὐτοκράτορος κατωρθίσαντο,
 καὶ κριτὰς καὶ ἀντιγραφεῖς καὶ μητροπολίτας ἔξ αὐτῶν ἐκλεξάμε- 20
C νος τετίμηκεν, καὶ τὴν πολιτείαν Ῥωμαίων τῇ σοφίᾳ κατεκόσμη-
 σεν καὶ κατεπλούτισεν.

imperio Romano auctor victoriae fuit. cum autem in Romana re publica plures honestae ac laude dignae disciplinae vigerent, artesque liberales ac scientiae in ea exstarent, ac (qua ex causa nescio) illae neglectae essent et in contemptum venissent, quidnam mens illa philosophicis rationibus summe exulta comminiscitur? cum enim eum non lateret inire nos actionis culta et contemplationis cum deo necessitudinem, ac quidem actionem civilibus rebus gerendis congruere, contemplationem vero iis qui ratione regantur appositam esse; alteram alteri suppetias fore statuit; eos qui operam rei publicae navent, rhetorica arte excoli curans, qui vero studeant contemplationi, praeceptis philosophicis ac naturalium rerum consideratione. porro magistros praestantissimos delegit; ex quibus Constantinum protospatharium mystici tum munere fungentem philosophorum ludo praefecit, rhetorum Alexandrum Nicaeae metropolitam, geometriae Nicephorum patricium Theophili praefecti Erotici generum, astronomiae Gregorium a secretis. multam autem imperator imperatoris diligentiam curamque adhibebat, quos quotidie contubernales mensaeque socios adhiberet pecuniisque demereretur ac blandis colloquiis deliniret. nec longe tempus processit, cum iis delinimentis eaque foventis imperatoris prudentia adultis ingenii magnas illi scientias artesque plene didicerant; ex quorum censu delectos imperator iudicum ac senatorum secretariorumque et metropolitaram honore sublimavit, Romanamque rem publicam sapientia exornavit atque ditavit.

15. Ἀλλὰ καὶ τὰς βασιλικὰς στολὰς καὶ τὰ ἔκπαλα στέμματα καὶ διαδήματα φθαρέντα εἰς ἀνακαίνισιν διωρθώσατο, καὶ τὸν Βουκολέοντα ζυθίοις, ἐκ διαφόρων τόπων ἀγαγὼν, ἐκαλλώπισεν, κάκεισε ἰχθυοτροφεῖον ἐποίησεν. ἀλλὰ καὶ τῶν ἐν τῇ φυ-
 6 λακῇ τῶν ἐν τῇ πόλει καὶ τῶν ἔξωθεν θεμάτων κατεχομένων δεσμίων ἠρεύνησε καὶ ἐπεσκέψατο καὶ τῶν δεσμῶν ἐλυτρώσατο, ὡς πάντας
 σωτήρια ἐπευφημοῦν τὸν ἀγαθὸν καὶ χριστομίμητον ἄνακτα Κων- D
 σταντῖνον. τὴν δὲ ἀρετὴν καὶ τὴν γνῶσιν οὕτως ἐτίμησεν ὡς ἄλλος οὐδεὶς τῶν βεβασιλευκότων· καὶ ὄντινα γνῶσιν ἔχοντα καὶ
 10 πρὸς τοὺς νόμους φύσει καὶ ἐπιτηδειότητα εὐρηκῶς ἦν, προανεβί-
 βασεν καὶ εἰς ὑψηλότερον θρόνον ἀποκατέστησεν. καὶ ἦν ἰδεῖν
 δικαιοδοσίαν καὶ εὐνομίαν ἐν πᾶσιν, ὡς τοῦ πορφυρογεννήτου
 ταύτην φιλοσοφοῦντος καὶ κατυσπαζομένου. καὶ νόμον ὁ αὐτο-
 κράτωρ ἐξέθετο· ἰδὼν γὰρ πολὺ πλεονεκτικὸν παρὰ τῶν ἀγορέ-
 15 στων ἐκχυρῆν καὶ τῶν ἐν μέσῳ τῶν ἐπαρχιῶν καὶ χωριῶν ὑπεισιλ- P 279
 θόντων ἀρχόντων καὶ τοὺς τυλαιπώρους πέντητας καταδυναστεύον-
 των, καὶ καθ' ἄρπαγὴν τῶν δυνατῶν προάστεια προσκτισαμένων
 διὰ ποικίλης τῆς μεθόδου αἰτίας, ἔγνωσεν ποιήσασθαι τὴν τού-
 των ἀφαίρεσιν. τί ποιῆ ὁ σοφὸς ἐν πᾶσιν; συναγαγὼν τῇ ὑπὸ
 20 χεῖρα βουλευτικῇ ποιεῖται μεθόδῳ, τοὺς ἀπὸ τῆς ἀναφρήσεως αὐ-
 τοῦ ὑπεισιλθόντας πλουσίους καὶ ἐξωνησαμένους ἢ δωρησαμένους
 καὶ κατακρατήσαντας τόπια ἢ ἀγροὺς εἰς χωρῖα ἀναγγύρους ἐκ-

15. Sed et Augustales vestes quae longioris temporis usu detritae erant, exesaque stemmata ac diademata nova instauravit. Bucoleonem statuis, variis ex locis convectis, magnifice ornavit, inque eo piscinam construxit. captivos cum urbanos tum provinciales carcere detentos diligenter pervestigabat ac invisibat exque vinculis absolvebat, sic nimium ut omnes optimo Christique imitatione mitissimo ac clementi imperatori Constantino acceptam salutem referentes faustis illi acclamationibus comprecarentur. virtuti ac scientiae maiorem supra decessores omnes Augustos honorem habuit. si quem nactus esset virum eruditum legumque scientiae ex indole comparatum ac idoneum, honore promovebat ac sublimiori eum sede collocabat. vidisses aequi instique rationem in omnibus vigentem, ut cuius cultu Porphyrogennetus philosopharetur ac quam amplexaretur. legem quoque edidit imperator. videns enim insatiabilium hominum nequitia iniuriam alienique usurpationem longe diffusam, proceresque in medias provincias oppidaque et loca subingressos lactuosos pauperes opprimere, vilique pretio ac rapina varijis artibus atque fraudibus illorum suburbana sibi comparasse, haec illis auferre constituit. quid ergo vir ubique sapientissimus facit? nempe congregato senatu illius decreto sancit, ut qui ex eo tempore quo ille rerum summam adeptus esset, subingressi divites vel pecunia numerata vel datis muneribus suburbana aut agros vel praedia aui iuris fecissent, his

B διώκεσθαι, καὶ μικρόν τι τῆς λώβης καὶ τῆς πλεονεξίας τῶν ἀκο-
ρέστων ἀπερράπισεν.

16. Ὁ δὲ ἐπιεικῆς καὶ γαληνὸς δεσπότης οὐδὲ τὰς τῶν
προσιόντων ἀμφισβητήσεις καὶ δικαιολογίας καὶ στάσεις ἀπέγρα-
φεν τοῦ δικάζειν δι' ἑαυτοῦ, ἀλλὰ καὶ τοῖς δικασταῖς συνδικάζειν ὅ-
σοι ἀνεβάλλετο. παρισταμένων τῷ ἐκείνου βήματι τῶν τε δικα-
ζόντων τῶν τε συνηγορούντων τῶν δικαζομένων, ἀπεκρούετο τὰς
τούτων δικαιολογίας καὶ τὰς ἀπάτας αὐτῶν· οὐδὲν γὰρ τὴν ἀγχι-
νοιαν αὐτοῦ δέφυγεν, οὐ ψεῦδος ἀληθείᾳ συγκείμενον, οὐ τί πε-
C θανὸν τῇ διηγῆσει σύγκεραννύμενον, οὐ περιεργοὶ συγγραφαὶ καὶ 10
κρύβδην συντεθειμέναι, αἰτινες καὶ τοὺς ἄγαν δραστηρίους διέλα-
θον ἐν ἀληθείᾳ παραπετάσματι. ἐντεῦθεν τῷ φόβῳ πρὸ τῆς
κρίσεως παιδαγωγηθέντες, δικαστῆς δι' ἑαυτοῦ ἔκτιστος τῆς δίκης
τῷ ἡδίκηκότι ἐγένετο.

17. Χρῆ οὖν περὶ κοινῶν φροντίδων τοῦ ἀνακτος καὶ 15
τῶν ἀπειρῶν διορθωμάτων καὶ διοικημάτων αὐτοῦ ἔξυπειν. τῶν
ἀπανταχοῦ γὰρ στρατηγῶν καὶ βυσιλικῶν πρωτονοταρίων καὶ τῶν ἐν
κώμαις ἐπαρχίας τε καὶ πόλεσιν, ἕξι μὴν καὶ εἰς ἀρχηγὸς ἐθνῶν
D ἀποστελλομένων γραμμάτων, καὶ τούτων παρ' αὐτοῦ ἀναγιγνωσκο-
μένων, εὐθὺς τὸ φρόντισμα αὐτῶν διωρρίζετο τί μὲν ὀέον περὶ τῶν 20
ἐξ Ἀνατολῆς γεγενῆσθαι τί δὲ περὶ τῶν ἀπ' Ἑσπέρας, καὶ τού-
τοις ὡς τὰ πολλὰ ὥσπερ πτηνὸς διήρχετο, πρᾶσιβείας δεχόμενος,
ἄρχουσιν ἐπιστέλλων, τὰς προπετιῶς γεγενημένους μεταβολὰς ἐπαν-

nullo accepto pretio efficerentur; qua re hominum insatiabilium iniuriam
tantisper repressit.

16. Mitis vero serenissimusque princeps ne eorum quidem qui ad
ipsum adirent controversias litesque ac disceptationes iudicio finire de-
trectabat; quin etiam libens in iudicium ipse consessu sedebat, adstanti-
bus pro tribunali tum actoribus tum eorum patronis qui in ius vocaban-
tur. advocatorum defensiones eorumque fraudes amoliebatur. quod enim
illius sagacitatem lateret nihil erat, non mendacium veritati haerens, non
probabilis fucus narrationi admixtus, non superfluae scripturae libellique
clanculum conscripti, qui vel solertissimos summoque perspicaces sub
ementita veritatis larva facile valeant decipere. hinc fiebat ut et ante
iudicium timore castigati a se sponte, qui fecissent iniuriam, in se ipsi
iudices essent ac sententiam ferrent.

17. Igitur necesse est ut de publicis imperatoris curis deque in-
numeris illius censura emendatis ac de ipsius administrationibus sermo-
nem texamus. cum enim duces ac praetores ubique gentium constituti
palatinique protonotarii, et qui in oppidis regionibusque et urbibus ma-
gistratus erant, quin et gentium principes ad eum scriberent, eorum
statim scopum discernibat, quid de Asiaticis, quid de Occiduis statu-
endum; nec raro illis volucris in modum praesentiam adhibebat, legationes
suscipiens, magistratibus scribens, perperamque ac temere mutata corri-

ορϑούμενος. ὁ αὐτὸς Κωνσταντῖνος βουλευτῆς, φροντιστῆς, στρατηγός, στρατιώτης, στρατάρχος, ἡγεμῶν ἀνεφαίνετο. καὶ τίς ἔν τὰ τοιούτου προτερήματα ἐξείποι ἢ φρόση;

18. Χρῆ οὖν καὶ περὶ τοῦ νοσοκομείου τοῦ ὄσιου ἐξεπιεῖν. P 280

ὁ βασιλεὺς Κωνσταντῖνος θεασάμενος αὐτὸ σμικρότατον οἰκοδομαῖς μακροτάταις κατασκευάζει, ὡς ἐπισυνάγεσθαι πάντας τοὺς τοιαῦδε νόσῳ κυριευμένους, καὶ ἀλείμμασι τὰς σάρκας αὐτῶν περιχρίων, χορηγίας ἀνελλιπεῖς αὐτοῖς παρέχων, εἰς αἰωνίζουσαν μνήμην τοῖς μεθ' ἡμᾶς κατέλεπεν.

10 19. Δεῖ δὲ λέγειν καὶ περὶ τοῦ μετασκευασθέντος στάβλου εἰς γηροκομεῖον. ὕπισθεν γὰρ καὶ πλησίον τῆς πανθαυμάστου ἐκκλησίας τῆς μεγάλης στάβλος ἦν τῶν ἵππαρίων τοῦ πατριάρχου Θεοφυλάκτου· καὶ τοῦτον ἰδὼν ὁ ἀγαθός, οὐ δίκαιον κρίνας οἰκη- B τήριον μετεποίησατο καὶ γηροκομεῖον τοῦτο κατεσκευάσεν, καὶ 15 πρὸς χορηγίαν τροφῶν καὶ περιβολαίων τοὺς ἐκείσε ἐτύπωσεν ἐτησίως λαμβάνειν.

20. Δεῖ οὖν καὶ περὶ τῆς στεγῆς τῶν δεκαεννέα ἀκουσίτων διηγήσασθαι· ὄρων γὰρ ταύτην σεσαθρωμένην καὶ καταπίπτουσαν καὶ εἰς ἄκοσμίαν πολλὴν οὔσαν, ταύτην ἀνακαινίζει. τῆς γὰρ κε- 20 χρυσωμένης αὐτῆς ὀροφῆς τῷ χρόνῳ διεφθρηκυίας, αὐτὸς ταύτην προελὼν νεοφανῆ καὶ λαμπρὰν ἀνέδειξεν. κοιλότητος γὰρ ὀκταγώνους συντέθεικεν, καὶ ταύτας ὀπαῖς καὶ σχήμασι ποικίλοις δια- C

gens. idem ipse Constantinus senator, curator, dux exercitus ac praetor, miles, tribunus, praeses erat, unus omnium munitis defungens. equis vero viri talis tantique praestantes dotes narrare satisque verbis explicare ac edisserere sufficiat?

18. Igitur operae pretium sit, ut et de publico urbis nosocomio (aegrotorum scilicet domo) sermonem texam. videns itaque imperator Constantinus illud perangustum, structuris maximis auxit, ut omnes eiusmodi morbo laborantes illic cogerentur, et ad illorum perungendas carnes indeficientes sumptus, ad posterorum perennem memoriam, reliquit.

19. Dicendum quoque de stabulo in gerocomium (domum scilicet senum) commutato. pone enim eque vicino perquam mirandae maioris ecclesiae stabulum erat equorum equarumque Theophylacti patriarchae. hoc videns optimus imperator indignumque ducens in religiosam convertit domum ac gerocomium (fovendis scilicet senibus hospitium) aedificavit; illicque constitutos censu annuo, quibus alantur ac induantur, accipere sanxit.

20. Dicendum et de Novemdecim accubituum tecto. videns enim computruisse ac ruinam minari valdeque deformatum esse ipsum instaurat. cum enim deauratum eius lacunar lapsu temporis diffluxisset, eo ipse prius submoto aspectu novum splendidumque effecit. sinus enim octangulos componens, eosque foraminibus variisque sculptis figuris ex-

γλόφοις κεκοσμηκώς, εἰς ἀμπέλων ἑλικας καὶ φύλλα καὶ δένδρων ἰδέας σχηματιζόμενας, καὶ ταύτας χρυσοῦ περιραντίσας, τοσοῦτον εὐπρεπὲς παρέσχεν ὡς ἐξίστασθαι τοὺς πρὸς θεωρίαν ὀρώστας.

21. Τῷ δὲ βασιλεῖ Ῥωμανῷ τῷ υἱῷ αὐτοῦ παλάτια κατασκεύασεν πλείονα τῶν παλαιῶν βασιλείων, οἴκους ἐκ βάθρων ἐγεί-
 ρας· ὧν τῶν δόμων τὸ πολυσημάτιστον καὶ εἰς πολλὰ τὸν νοῦν
 καὶ τὴν διάνοιαν ἐκπλήττον καὶ διαμερίζον θαῦμα τοῖς βλέπουσιν
 D ἐντίθησιν. τὸν δὲ Τετράκογχον τοῦ ἀποστόλου Παύλου εἰκονί-
 σματα διάφορα ἐξετέπωσεν, καὶ τὴν παλαιὰν καλλονὴν ἀποβεβλη-
 κέναι, νέαν δὲ ἐγκαινίσασθαι, πολλὰ ἐν αὐτῇ ἀπὸ χρυσοῦ σχή-
 10 μата καὶ εἰκονίσματα ἐξέθετο.

22. Τὴν δὲ τῆς ζωγραφίας τέχνην τοσοῦτον ἀκριβῶς ὁ
 ἀνὴρ ἠπίστατο ὡς οὐκ οἶμαι τῶν πρὸ αὐτοῦ ἢ τῶν μετ' αὐτόν.
 πολλοὺς γὰρ τῶν περὶ αὐτῆς πονούστων ἐπηνώρθει, καὶ διδάσκα-
 λος ἄριστος ἀνεφαίνετο, καὶ οὐκ ἐφαίνετο μόνον ἀλλὰ παρὰ πᾶσιν 15
 ἔθαυμάζετο, καὶ θάμβος μέγας τοῖς ὀρώσιν, ὧν οὐ μεμάθηκεν,
 P 281 ἐχρημάτιζεν. τῶν δὲ τεχνιτῶν ἐπιδιορθώσεις τοῦ πόρφυρογενή-
 του εἰς ἐξέτοι; λεθοξόους καὶ τέκτονας καὶ χρυσοσίκτας καὶ
 ἀργυροκόπους καὶ σιδηροκόπους ἐπανώρθου, καὶ πάντα ἐν πᾶσιν
 ἄριστος ὁ ἀναξ ἀνεφαίνετο. 20

23. Τὰς δὲ ἀργυρᾶς πύλας τοῦ Χρυσοτρικλίνου ὁ φιλό-
 καλος Κωνσταντῖνος ἰδέσμενο, καὶ τράπεζαν ἀργυρᾶν ἢ ἐκείνου
 φιλοπονία πρὸς ὑποδοχὴν τῶν δαιτυμόνων καὶ καλλωπισμὸν τοῦ

ornans, in vitium malleolos foliaque atque arborum genera figuratos a-
 rrique stillis aspersos tanto decore cumulavit, ut qui oculos animumque
 spectaculo adhibeant, mente excedant.

21. Romano imperatori filio suo maiora extruxit palatia quam su-
 perioris aevi imperatorum exstiterant, magnificas aedes a fundamentis
 excitans, quarum multiplex variaque figuratio, inque multa animum cogi-
 tationemque cum stupore dividens, admirationem facit. in apostoli Pauli
 tetraconcho (quattuor nempe fornicibus fulta aede sacra) varias effor-
 mavit imagines; et ut vetusta abolita specie novus decor accederet, mal-
 tas in ea aureas figuras imaginesque collocavit.

22. Pingendi artem sic accurate imperator callebat, ut nemo puto
 superioris aevi aut eum secuti eius peritia eum aequaverit. multos enim
 pictorum emendabat, optimusque magister videbatur; nec solum videba-
 tur, sed et cunctis admirationi erat. ingens illud videntibus miraculum,
 pernosse eum quae nullo magistro didicerat. quot Constantinus artifices
 emendarit, quis dicendo referre queat? lapidas et fabros et auro li-
 nientas ac interpungentes et argentarios et ferri fabros meliora docebat,
 omniaque in omnibus optimus imperator elucebat.

23. Aurei triclinii portas argenteas praedarum indolis pulchrique
 ac honesti amans Constantinus fabricatus est; mensamque argenteam ad
 convivias excipiendos ornandumque cenaculum industria sua laboreque

δριστητηρίου κατεσκευάσεν, πολυχρόοις ἕλαις καὶ κλαξί καὶ αὐτο-
φουῖ χροῦμῃ καλλύνας, πλείονα τῆς ἐκ τῆς τῶν βρωμάτων γλυκύ- B
τητος τοῖς κεκλημένοις τὴν τέρψιν παρέχουσαν.

24. Καὶ πορφυρᾶν φυλακὴν ἔμπροσθεν τοῦ κοιτῶνος ἀ-
5 τοῦ ἰδείου, δοχεῖον τῶν ὑδάτων δημιουργήσας, ἦν στύλοις
μαρμαρέοις περιεκύκλωσεν λειότητος αὐτοῖς ὑπαυαζούσης. τί οὖν
ἢ μεγαλόφρων ψυχῆ; ἀετὸν ἐξ ἀργύρου τῆ τοῦ ὕδατος ἐφίστησιν
αὐτῷ, οὐκ ὀρθὸν βλέποντα ἀλλ' ἀπειστραμμένον καταπλάγιον,
ὑψωχενούοντα καὶ σοβαρευόμενον ὡς ἀπὸ τινος θήρας, ὄφιν δὲ
10 τοῖς ποσὶ περιεπιηθέντα καὶ πνύγοντα. καὶ μουσοστικτῶν εἰκόνων
ἐντέχνων τῶν ἐκ χρωμάτων ὑλῶν καὶ μὲρμῶν τὸ διάφορον ἐν τοῖς C
προπυλαίοις τοῦ βασιλικοῦ κοιτῶνος ἰδέματα.

25. Ἄλλ' οὐδὲ ναυπηγίας ἄπειρος ἦν ὁ αὐτοκράτωρ·
διωρῖζετο γὰρ πολεμικῶν νηῶν κατασκευὴν, καὶ οἷς ξύλοις ἀρμό-
15 ζειν καὶ κλείσεις αὐτῶν καὶ ἁρμοσίας, καὶ ὅπως πρὸς ἄλληλα
ἔχουσι.

26. Περὶ δὲ τῶν πυλατίων τῶν Ἡρίαι ἀναλογίζομαι τῆ
διανοίᾳ ὅποιοις ὁ πορφυρογέννητος ἰδέματα ἠδέσει καὶ τερπνοῖς,
πρότερον οὖσαν τοῖς Χαλκηδονίοις εἰς ταφήν. τῶν δὲ τέτρασιν
20 ἀψίσει ἐπιβιβηκῖα, καὶ τὰς τούτων γωνίας ἐτέρας βασιλικῶς οὐ-
κίας ἀποτελοῦσα, ταῖς τῶν θειρῶν ἀνέμων καὶ πνευμάτων περι- D

conflavit, varii coloris lignis tabulisque ac nativo ipso colore exornans,
ipso sui aspectu maiore invitatos voluptate afficientem quam ciborum
dulcedine lautoque apparatu.

24. Purpuream quoque custodiam pro imperialis cubiculi vestibulo
exstruxit, aquarum conceptaculum fabricatus, quod columnis marmoreis
per ambitum cinxit levare subfulgidis. quid igitur magnificus animus?
squillam argento conflatae aquae fistulae imponit, non recta aspicientem
sed averso vultu oblique erecto collo, ac velut capta praeda ferocientem
pedibusque serpentem intorquentem ac suffocantem. sed et musivo
opere, arte factarum imaginum comportatis materiis et coloribus, varium
conspectum pro imperialis cubiculi vestibulo ideam construxit.

25. At neque navium fabricae imperator rudis erat. designabat
enim quo pacto bellicae naves essent construendae, quibus ex lignis ear-
um tum claustra componenda tum commissurae, ac quam illa inter se
proportionem rationemque habeant.

26. Ad Eriae palatia quod spectat, mente cogito quam ad delicias
incedoque aspectu a Constantino in Porphyra nato exstructa ac fabre-
facta. prius in sepulcrum Chalcedonis civibus cedebat Eria; nunc vero
quadruplici mixta apside, harumque angulos novas domos regias consti-
tuens, dici non potest aetivorum ventorum circumquaque flantium be-

κυκλονμένων πνοαῖς, οὐκ ἔστιν εἰπεῖν εἰς πόσῃ θνηθῆσαν καὶ χαρὰν ἐμβάλλει τὸν ἐκείσε ἐναπαυόμενον.

27. Τί ἂν εἴποι τις περὶ τῶν ἐν ἑτέρῳ τόπῳ τῆς τῶν βασιλῶν οἰκοδομῆς; καὶ ταῦτα γὰρ τῆς Ἡρίως τοῦ σχήματος καὶ τῆς φιλοκαλίας τῇ ὑπερβάλλοντι καὶ ἀποστλβοντι καὶ τῆς ἐκ τοῦ ἑδάφους τέρψεως ἀναδιδομένης εὐωδία, διὰ τὸ ἐπανορθοῦν αὐτῶν κάλλος, καὶ κατὰ πολλὰ διαφέροντα καὶ ὑπερκείμενον, οἷος ὁ τῶν ἀποστόλων πλησίον νιουρηθῆεις ναός, καλὸς μὲν ἰδίῳ, ὡραῖος P 282 δὲ θαυμάσιαι. εἰ γὰρ καὶ τοῦ μεγέθους τῆς πυλαιότητος ἀποδεῖ, ἀλλὰ γε τῆς ἔνδον φαιδρότητος πόρῳ κατέστηκε. τί δὲ ὁ πιστὸς 10 βασιλεὺς; πατρῷον τὸν Βελωνῶν Θεόδωρον ὡς συνεργὸν τοῦ λαμπροῦ καὶ κατηγλαῖσμένου ναοῦ ἐποίησεν.

28. Τῶν δὲ ἱερῶν καὶ πέπλων ὧν παρεῖχεν εἰς τὸ κοινὸν ἱλαστήριον τὸ μέγα καὶ πανθαύμαστον τίς ἐξείποι; ὁσάκις ἀφίκετο, οὐκ ἔδοξεν ἐναντίον Θεοῦ ὀφθῆναι κενός, ἀλλ' ἀναθήμασι 15 μεγάλοις καὶ χρυσοτεύκτοις καὶ μαργαρίταις καὶ λίθοις καὶ ὑφάσμασιν ἐδεξιοῦτο καὶ ἀντημεβετο· ἃ καὶ τὰ τῶν ἁγίων ἅγια κατακοσμοῦσι καὶ καταγλαῖζουσι καὶ τῇ προσενηχοῦτι Κωνσταντίνῳ κηρύττεται.

29. Τοῦ δὲ πατρικίου Βασιλεῖον Ἐξαμίλτου καὶ στρατη- 20 γοῦ τῶν Κυβραιωτῶν ταξείδιον χρῆ διηγήσασθαι. οὗτος ὁ πατρῷος Βασιλεὺς στρατηγὸς ὦν τῶν Κυβραιωτῶν, νέος τῷ σώ- 6 leg. ἐκανθοῦν. Combef.

nignioribus auris quanta incunditate ac voluptate quietem ibi captantium ac reficientiam animos afficiat.

27. Quidnam quis dicat de regiarum aedium alio loco structura? nam hae quoque Kriam figurae cultusque et structurae excellentia atque nitore, nec non se ab imo solo diffundentis incunditatis fragrantia, efflorente in eis decore, longe etiam superant praecelluntque; cuiusmodi apostolorum haud procul novae fabricae templum, pulchrum sane aspectu, ac quod admiratione pro eo que praestat decore merito habeatur. quanquam enim molis granditate a veteri aede deficiat, interioris tamen ambitus splendore atque ornatu longe praecollit. quid vero fidelis imperator? Theodorum Belonam, quod praeelegantis ac praemagnifici templi structurae illi adiutor exstiterat, patricii dignitate ornavit.

28. Sacras vestes et stragula, quanta in communis propitiatorii (magni illius prorsusque mirabilis) ornatum et cultum contulit, quii enarrare possit? quotiescunque enim eo pbdem inferret, haud committendum putabat ut coram deo vacuus appareret, sed ut magnis donarisi vestibusque auro margaritis reliquisque lapillis contextis numen demereri eique vicem reddere studeret. vestes hae ac stragula etiamnum sancta sanctorum magnifice ornant eximiumque loco decorem conciliant; ac Constantinum, qua magnificentia ea obtulit, praedicant.

29. Basilii Hexamelitae patricii ac Cibyracotarum ducis expeditio narranda est. Basilii hic patricius Cibyracotarum dux eum esset, vir

ματι, πολὺς τῇ φρονήσει καὶ μετῶ τῆς ἡλικίας τὴν πολυπειρίαν ἐνδεικνύμενος, πολεμικῶν καραβίων ἀπὸ Ταρσοῦ ἔξωρημέντων καὶ Ἀγαρηῶν ἐν αὐτοῖς ὄντων περιφανῶν, ἐπειδὴ αὐτοὺς ὁ στρατηγὸς ἑώρα πρὸς τὰς Ῥωμαϊκὰς χώρας προσβάλλοντας, λογιζομέ-
 5 νους ὡς νοσοῦν περιλαβεῖν αὐτάς, ὁ στρατηγὸς τὰς οὕτως αὐτῶ C
 νῆας ἀντιπυρραιτιζόμενος, καὶ ταύτας ὀλιγοστάς οὖσας καὶ πρὸς τοσοῦτον οὐκ ἀρκούσας τὸ πλῆθος· ἀλλ' ἐπειδὴ τὴν γνώμην καὶ τὴν προαίρεσιν εἶχεν τοῦ πλῆθους τῶν πολεμικῶν καραβίων κρα-
 10 ταιοτέρων καὶ τὴν μετὰ φρονήσεως τόλμην πολλῶν συμμάχων ἰσχυροτέρων, συγγίνονται ἄμφω, καὶ συμβολῆ τῶν καραβίων ἀν-
 φαίνεται, καὶ παρ' ἀλλήλων πόλεμος ἀνεκρούετο, καὶ βιαιότις ἀλαλαγμὸς καὶ ὠδισμὸς ἐξ ἀμφοτέρων τῶν καραβίων ἐκρούετο, ἕως αὐτὸς ὁ στρατηγὸς Βασίλειος μέσον τῶν ἀρνητῶν τοῦ Χριστοῦ D
 γενόμενος, ἔνδον εἰσπηδήσας, οὐ γεγονότος καὶ πυρὸς ἐνέηρου.
 15 πάντοθεν τῶν ἀρνητῶν τοῦ Χριστοῦ περικυκλώσαντος αὐτίκα ἡ-
 τῶντο καὶ κατεσφάττοντο καὶ δέσμιοι εἰς δουλείαν συναλαμβάνοντο, αὐτῶν πρὸ πάντων τῶν ἡγεμόνων καὶ ἀρχόντων καὶ καϊτῶν ζωρη-
 θέντων. καὶ τούτους ἐπὶ τῆς πύλειος πρὸς τὸν ἐντυχῆ βασιλέα Κωνσταντῖνον ἔξαπέστειλεν καὶ ἐν τῷ ἵππικῷ ἐθριάμβευσεν.

30 30. Ὁ δὲ αὐτοκράτωρ Κωνσταντῖνος στρατιωτικὴν δύνα-
 μιν κατὰ τῶν Λογγιβάρδων καὶ Νεαπολιτῶν ὄρισας, καὶ ἀρχηγὸν αὐτῶν τὸν πατρικίον Μαριανὸν ἀποστείλας, διὰ τὸ στασιάζειν τὰ P 283
 Ἑσπέρια καὶ τῆς Ῥωμαϊκῆς ζεύγλης τοὺς δεσμοὺς διαρρηῆσαι. καὶ

5 fort. ἦν' αὐτόν. Combef.

actate iuvenis, at sensu eaus maioremque quam pro annorum ratione experientiam prodens, armatam classem Tarso profectam inque ea illastrem plane Agarenorum militantem manum Romanis litoribus orisque applicantem videns, quasi Romanae dicionis haud secus ac nidi potitares se illi arbitrarentur, subiectas ipse naves tantae hostium classis opponit. ac quamvis paucae erant nec tanto illi pares cuneo, pro ducis tamen magnitudine animi ac proposito, robustiores quam pro ea hostium classe, audaciaque prudentiae iuncta multis bello sociis fortiores, ambae concurrunt acies pugnaeque conseritur; ac per eam ingenti utrinque sub-
 lato ululatu, collidebantur hinc inde naves; donec dux ipse Basilius in medium infidelium impetu irrumpens in praetoriam invasit; quo facto, ac cum ignis Graecus totam circum hostium classem incesset, illi mox partim vieti caesique sunt partim sub iugum missi, ipsi cum primis duces atque proceres castrisque vivi capti. hoc Basilius ad felicem ac fortunatum Constantinum imperatorem in urbem misit; qui et triumphis specie eos in circo traduxit.

30. Constantinus porro imperator, militari manu adversus Longobardos ac Neapolitanos expedita, ducem illi Marianum patricium praefecit; quod scilicet Hesperiae partes versae in tumultum essent ac Romani

γὰρ κατεθρασύνθησαν ὅσοι τὴν Λαγγοβαρδίαν ἐκληρώσαντο χῆ-
ρον εἰς κατοικίαν, καὶ ὅσοι τὴν Καλαβρίαν, τοῦτο θαρροῦντες
διὰ τὸ πόρρω καὶ μακρὰν εἶναι τῆς βασιλίδος. διὰ τοῦτο συνεχῶς
τὰς ἀποστασίας ποιούμενοι εἰς τοσοῦτον ἀνυποταξίας ἔφθασαν ὡς
καὶ πρὸς τοὺς Ἀγαρηνοὺς πάκτα δίδοναι καὶ τὰς πόλεις καὶ κά- 5
στρα καὶ κώμας τὰς πλησιαζούσας μαχαίρᾳ καὶ ξίφει ἀνελείν.

B ἄλλὰ καὶ οἱ Νεαπολίται τῆς ὑποταγῆς τοῦ Χριστοῦ ἀπορρύντες
τὰ δούλα πράττειν ἠμολόγησαν, πρὸς φανεράν ἀποστασίαν τρα-
πέντες. ἔν ὧν μῆτε τὸ στασιάζειν κληῖδος ἐπιπλεονάσωσι τὸ ἀλα-
ζονικὸν ὡς τὰ ὑπήκοα Ῥωμαίων ἔθνη δουλωσάμενοι, οὐκ ἐνεργῶν 10
ὁ πορφυρογέννητος στρατεύμασι Θρακικοῖς καὶ Μακεδονικοῖς τού-
τους ἀμόνεται, καὶ ναοὶ πολεμικαῖς μετὰ ὕγρου πυρὸς τὴν τού-
των ἀναστέλλει ἀεθάδειαν καὶ μωρίαν· καὶ ἀπὸ γῆς καὶ θαλάτ-
της τὴν Νεάπολιν ὁ πατρίκιος Μαριανὸς ὁ Ἀργυρὸς ἐκπεσῶν
μετὰ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ στρατοῦ, ὅσα μὲν πρὸς τὴν γῆν πάντα κατέ- 15
C καυσαν, ὅσας δὲ ἐκβολὰς ἀπὸ τῆς θαλάσσης ἤσφαλλουσιν, καὶ
πάντοθεν αὐτοὺς περιεκυκλώσαντες, τῷ λιμῷ καὶ τῇ αἰχμαλωσίᾳ
πιεζόμενοι καὶ ταπεινούμενοι, πρὸς δέησεις καὶ ἰκεσίας τῷ ἀνακτι
Κωνσταντίνῳ ἀνέλεμπον, ὑποδουλούμενοι ὡς ἐξ ἀρχῆς. τοῦτο
καὶ οἱ Λογγίβαρδοι καὶ οἱ Καλαβροὶ ἐποιοῦντο· διὸ καὶ οἱ βάρβα- 20
ροὶ τῆς Σικελίας σύμφωνα εἰρηνικὰ ἐπετελοῦν.

31. Καὶ δεῖ θανατῶσαι καὶ τὸν πρὸς τῶν Ἀφρικῶν πόλε-

7 προσφύετες P, ἀπορρύντες margo

jugi vincula perrupissent. etenim in rebellionem proruperant quotquot Longobardiam ac Calabriam sedes nacti erant, inde rebellandi orta fiducia, quod ab Augusta procul urbe dissiati erant. iccirco cum novis assidue rebus studerent aliique alias deficerent, eo contumaciae evaserant ut et cum Agarenis foedus percuterent, urbesque et arces et oppida ferro ignique vastarent. quin et Neapolitani a Christi delapsi servitute, quae servorum sunt opera facturos se polliciti, in apertam veram defectionem erant. ne ergo plebs in seditionem acta atque rebellis maiorem in modum arrogantia insolesceret, tanquam gentium potita quae Romanae ditionis essent, haud ferens Porphyrogenetus, ex Thracia ac Macedoniae conductis cepis illorum ultor armataque classe cum igne Graeco horum temeritatem ac insaniam comprimit. terra namque marique Marianus patrieius Argyrus cum Romano exercitu Neapolim adortus, quae quidem ad terram posita erant, cuncta igni succendit; quotquot autem exitus erant versus mare, occlusit. hinc adeo undique obsepti oppidani, fameque et captivitate pressi atque humili sensu effecti, supplicationis ergo ad Constantinum imperatorem mittentes, qualem prius Romanis fascibus subiectionem fecerunt. id ipsum et Longobardi ac Calabri praestiterunt. quomobrem etiam barbari Siculi pacis foedera inierunt.

81. Sed et bellum Africanum mirari sinit: mox concerta acie, et

μον, αὐτίκα συνεπλέκοντο καὶ συνερρήγγοντο, καὶ τῶν νηῶν πρὸς ἀλλήλων συμπλοκὴν· καὶ δὴ ἀνέμου βιαίου πνεύσαντος, ἡμῖν μὲν D
 συμμαχοῦντος καὶ βοηθοῦντος, τοῖς δὲ βαρβάροις πολεμοῦντος καὶ ἀνθισταμένου, τὴν ἦταν εἶχον ἀκόλουθον, σὺν τοῖς αὐτῶν
 5 ὄπλοις καὶ ταῖς ναυσὶ τῷ βυθῷ παραδιδόμενων. καὶ δὴ ὁ ἀμηνῶς αὐτῶν σπονδὰς εἰρηνικὰς τῷ βασιλεῖ ἐξελιπάρει. καὶ οὐ μόνον οὗτοι τὴν δούλωσιν πρὸς τὸν βασιλέα ὠμολόγησαν, ἀλλὰ καὶ οἱ τὰς Γαλλίας οἰκοῦντες παυοὶκὶ βάρβαροι παρεῖχον πρὸς τὸν πορφυρογέννητον ἄνακτα τὴν ἐθνωμοσύνην, καὶ δώροις μεγαλοπρε-
 10 πείσι πρὸς τὸν αὐτοκράτορα μετὰ ὕψιδας αὐτῶν ἔστελλον· καὶ πάντας εἰς ὑποταγὴν ἢ τύχῃ τοῦ πορφυρογενήτου εἰς δουλείαν καὶ ζυγὸν ἤγαγεν.

32. Ὁ δὲ ἀμηνῶς Αἰγύπτου τὴν μεγάλην νικην τῶν Ῥω- P 234
 μαίων ἀκηκοὺς καὶ τὴν πολεμικὴν ναυμαχίαν καὶ ἦταν τῶν ἀρη-
 15 τῶν τοῦ Χριστοῦ, γράμμασιν αὐτίκα φιλικοῖς τὸ μάχιμον αὐτοῦ ἐποβάλλεται καὶ ὑπισχεῖται εἰς ἐνότητα. ὁ δὲ τῆς Περσίδος ἀμηνῶς, ἐπειδὴ διαφόρως τοῖς Ῥωμαϊκοῖς ἐνέτυχεν στρατεύμασι καὶ προσβολαῖς καὶ πολέμοις διαφόροις ἠττήθη, ἀγάπης δεσμῶν καταλλάσσεται πρὸς τὸν βασιλέα. καὶ ὁ αὐτοκράτωρ ὕψιδας πρὸς
 20 αὐτὸν ἐκπέμπει· οἵτινες πρὸς τὴν κατάξηρον γῆν ἐκεῖνην ἀφικόμενοι, τοῦ ἀποστόλου Θωμᾶ τὸν τάφον προσκυνήσαντες καὶ κατ- B
 ασπασάμενοι, καὶ τὰς βασιλικὰς κατασταλαίεας λαμπάδας ὑπανάψαντες, καὶ ἐμπορευσάμενοι λίθων τιμῶν καὶ μαργαριτῶν.

20 lego κατὰ Κῆρον. Combes.

ubi ad manus ventum esset, concurrente utrinque classe, exorto vento valido, qui quidem nobis quasi socius ac belli adiutor flaret, hostibus vero obsisteret eisque compugnaret, victi barbari sunt ac cum navibus et armis omnique apparatu maris profundo mergi. ac vero illis praefectus ameras pacis foedera cum imperatore posebat. neque hi solum subiectionem imperatori profitobantur, sed et Galliam incolentes, cum omni familia, barbari, benevolos se erga imperatorem in Porphyra natum exhibebant, doneque magnificis ambitiosi ad imperatorem legatas cum obsidibus mittebant; cunctoque Porphyrogeneti fortuna ad servitatem praestandam inquamque subeundum cogebat.

32. Aegypti autem ameras audita Romanorum ingenti victoria ac navali pugna infideliumque strage, amicarum statim literarum officio pugnandi ardore cohibito foedus pollicetur. Persidis autem ameras, qui varie in Romanas acies incurrens diversis congressibus atque praeliis victus fuerat ac profligatus, instaurato caritatis vinculo imperatori conciliatur. ad quem etiam imperator obsides mittit; qui cum ad Cyri terram illam venissent, apostoli Thomae sepulcrum venerati sunt ac exosculati, missasque ab imperatore regia munificentia lampadas ad illud accenderunt; pretiosorumque lapidum ac margaritarum mercatura facta

εἰς τοσοῦτον γὰρ μετὰ τῶν ἄλλων μεγάλων κατορθωμάτων ὁ αὐτοκράτωρ κεχάριστο, ὡς ἄλλα ἐξ ἄλλων συλλέγων καὶ συναθροίζων καὶ πρὸς τὸ ἀξιόραστον μεταφέρειν.

33. Χρῆ οὖν καὶ περὶ τοῦ Χρυσοτρικλίνου διεγήσασθαι ὃ μηχανικώτατος ἀναξ πολυανθῆ τινὰ καὶ εὐδομον βόδωνιαν εἶναι, ὃ τῶν πολυχρῶν [ἀνθῶν] καὶ λεπτοτάτων διαφόρων ψηφίδων ἀν-
C θῶν ἀρτιφωῶν χροιάς μιμουμένων· οἱ μέσοι τῶν ἐλικοειδῶν συμπλοκῶν περικλειόμενοι καὶ τῇ συνθέσει διαμορφούμενοι τὸ ἀσύγκριτον ἀποφέρονται. ἀργύρω τοῦτο ἰστεφάνωσι, καὶ δίκην ἀντυγος τοῦτο περιλαβὼν τοῖς ὄρωσιν ἀκρίεστον ἐπιχορηγεῖ τὴν 10 τέρψιν.

34. Ὁ δὲ αὐτοκράτωρ τοὺς πολίτας ἠγάπησεν ὡς οἰκεία αὐτοῦ ἔκγονα, καὶ πλέον, καὶ αὐτοὺς περὶ πολλοῦ ἐποιεῖτο. καὶ τοὺς ἐξ εἰγενοῦς ἀντάς ἐκλογὴν ἐποιεῖτο. καὶ τοὺς μὲν ἀξιομά-
των καταλαμπρύνει τιμαῖς, τοὺς δὲ μεγαλοπρεπέσι φιλοτιμεῖται 15
D δωρεαῖς, καὶ συνεσίλους καὶ ὁμοδαίτους ποιεῖται, καὶ τὸ φίλτρον μᾶλλον ἐπηύξει τῆς ἐκείνου ἐδνολίας, καὶ ἀντὶ πολλῶν σωματοφυλάκων καὶ ἡρουρῶν καὶ σωτήρων τούτους μᾶλλον προέκρινεν ὡς πιστοὺς καὶ φιλοδεσπότας, καὶ τῆς οἰκείας σωτηρίας προακρίεν τὸν ἀνακτα. 20

35. Τὴν δὲ δεξιῶσιν τοῦ βρουμαλλοῦ τοῦ κορφυρογεννήτου δεῖ ἐξεπιεῖν. ἔθος γὰρ τοῖς πάλαι βασιλεῦσι τελούμενον, καὶ

redierunt. tanta enim cum aliis magnis dotibus ac virtutibus imperator gratia pollebat, ut semper alia ex aliis colligeret et acervaret, inque augustiorem ipse cultum amore digna et admiratione transferret.

33. Igitur operae pretium est ut et de triclinio Aureo disseramus. hoc nempe industriosissimus princeps multis floribus varium suaveque olens rosetum reddidit, cum varii coloris flores subtilissimique operis tessellatum opus recens enatorum florum colores totos refunderet. hi porro medii inter sinuosos plexus conclusi, ipsaque compositione efformati, incomparabilem praeferunt venustatem. triclinium argento coronavit, inque orbis cantilique morem illo circumducto ambiens insatiabiles ex aspectu delicias videntibus facit.

34. Cives imperator ut ipsa sua carissima pignora iisque amplius diligebat, longeque eos pluris faciebat. ex illis eorum qui ingenui essent atque nobiles delectum habebat; atque alios quidem dignitatum titulis ornabat, alios magnifice donabat sibi que contubernales ac domesticos adlegebat, tantaeque illius benevolentiae lanecinio maiorem illis amoris sui flammam excitabat; quos adeo ingenti satellitum custodumque ac servatorum agmini praehabebat, velut scilicet fideles herique ac domini amantes, quique suae ipsorum salutis imperatoris incolunitatem praeferrent.

35. Brumalii autem Porphyrogenneti convivium atque epulas operae pretium ut expenamus. quod enim veteram iam imperatorum meri-

ὁ πορφυρογέννητος εἰς ἔργον τοῦτο ἐξήνεγκεν. τὴν γὰρ ἡμέραν ἐν ἧ τὸ τῆς κλήσεως αὐτοῦ στοιχεῖον κάππα ἀποκεκλήρωται λαμπροτάτην ἑορτάζων πανήγυριν, πολυάνθρωπον ταύτην δεικνύει. καὶ P 285 ταῖς γὰρ πολυτελέσι καὶ πολυθύοις ἐκείναις τραπέλαις τὴν σύγκλητον ἅπασαν δεξιούμενος χορηγίαις ἐδεργετικωτέραις τὸ φαιδρὸν τῆς ἑορτῆς ἐπολλαπλασίαζεν, σηρικῶν περιβολαίων ἐπιδίδων, ἀργυρίων πολλῶν καὶ ἀπειρων, ἐσθημάτων ἀλουργῶν, ξύλων Ἰνδικῶν ἐωδίας, ἃ οὐ τις ἀπέκονε ἢ γεγονότα τεθέεται.

36. Τὴν μουσικὴν οἶδεν πᾶς τις ὡς θεῖον τί ἐστιν εὖρημα 10 καὶ τῇ ἀνθρωπίνῃ φύσει συντελοῦν. τί οὖν ὁ εἰσεβῆς καὶ μεγα- B λοφρονόστατος ἀναξ; ταύτης ἀντεποιεῖτο, καὶ δι' αὐτῆς ὑμνεῖν τὸ θεῖον οὐκ ἔληγεν. ἐντεῦθεν πανηγύρεις φαιδραὶ κατεφαιδρύνοντο, καὶ τῶν μαρτύρων ἑορταὶ κατελάμποντο, ποιμένων ἱερῶν καὶ διδασκάλων μνήμαι περιησιγράπτοντο. τοσοῦτον γὰρ ὁ ἀνὴρ 15 ἔχαριτώθη ὡς χοροὺς ὑμνωδῶν συγκροτεῖν καὶ ἀρχηγὸς τούτοις ἐπινοεῖν, αὐτὸς πρὸ πάντων τούτοις συνῶν καὶ τῶν ψαλλομένων ἐπακροώμενος καὶ τὴν ψυχὴν ἠδυνόμενος καὶ χαιρόμενος.

37. Οὕτως ἠγάπησεν ὡς ἄλλος οὐδεὶς τῶν πρὸ αὐτοῦ C πιστῶν, καὶ μνήμη λαμπροτάτη τετίμηκεν καὶ τὸ εὐφύες τοῦ Χρυσόστομον, 20 ἐπαινῶν τὴν συνθήκην τῶν λόγων καὶ περιβολῶν καὶ τὰ τῶν κύκλων σχοινοτενῆ καὶ ἐνδυμημάτων, ἐν οἷς τὸν τῆς μετανοίας κήρυκα λαμπρῶς καὶ ἀγλαῶς ἐμεγάλυνεν.

bus receptum erat, etiam Porphyrogenetus opere implevit. diem enim cui nominis eius initialis litera K addicta est, celeberrimae festivitatis sibi loco ducens, ingenti celebrandam conventu indicebat. lautissimis enim largissimisque dapibus senatum omnem excipiens, beneficentiae maioris muneribus festivitatis laetitiam ac splendorem multis partibus cumulabat, sericarum vestium ac praetextarum abunde largitione, vi magnae pecuniae et innumerabilis, purpurissarumque vestium ac trabearum, Indicarum arborum, quas nemo audierat unquam aut viderat, fragrantia recreans.

36. Musicam norunt omnes divinum esse inventum exque hominis genio ac illi conducens. quid igitur religiosus et magnificentissimus Constantinus? hanc colebat, nec per eam divinum numen cantibus celebrare cessabat. inde laeti conventus splendorem habebant martyrumque solennia illustriora erant, sanctorum denique pastorum doctorumque memoriae novo velut fulgore radiabant. tantis enim vir gratis plenus erat, ut cantorum choros cogeret eisque adscisceret, ipse prior omnibus cum eis versans audientesque psallentes, atque inde gaudens animumque exhilarans.

37. Sic dilexit ut nemo alius ante eum fidelium, clarissimaque prosecutus memoria est atque coluit praeclaram Chrysostomi indolem, verborum circuitionumque laudans compositionem, circulatorumque et entymematam uno ordine digestam seriem; quibus splendide ac magnifice paenitentiae exornavit praeconem.

38. Τὸν δὲ βασιλεῦ Ρωμανὸν τὸν υἱὸν αὐτοῦ οὕτως ἐφίλησεν καὶ ἠγάπησεν ὡς ἄλλος οὐδεὶς, καὶ τοῦτον πρὸ πάντων παρήγει ἔχειν τὴν κατὰ θεὸν ἐδιδάχθειαν, ἔπειτα καὶ λόγον καὶ ἤθος καὶ βᾶδισμα καὶ γέλωτα καὶ στολὴν καὶ καθέδραν καὶ στάσιον βασιλικὴν ἐξεπαίδευσεν. διὸ καὶ θεῶν ἐμφανειῶν ὁ πορφυρογέννητος ὁ ἤξιοῦτο, καὶ πρὸς αὐτὸν προέφησεν "εἰ ταῦτα φυλάξῃς, μακρόβιος τῇ βασιλείᾳ Ρωμαίων ἔσῃ."

39. Καὶ γυναῖκα τῷ βασιλεῖ Ρωμανῷ τῷ υἱῷ αὐτοῦ δέδωκεν οὖσαν ἐξ εὐγενῶν προγόνων, καλὴν μὲν τῷ σώματι, ὠραίαν δὲ τῇ ὄψει, κοσμίαν δὲ τῇ ψυχῇ, ὀνόματι Ἀναστασίαν, τὴν τοῦ Κρατεροῦ θυγατέρα ἣ καὶ ὀνομασθεῖσα παρὰ τοῦ πορφυρογεννήτου Θεοφανῶ κατ' ἄξιαν, ὡς ἐκ τοῦ θεοῦ φανείσασκεν καὶ ἐκλεχθεῖσασκεν. καὶ νυμφικὴ παστὰς ἐγνωρίζετο καὶ ἐτελείτο ἐν τῷ πανθαυμάστῳ τρικλινῷ τοῦ Ἰουστινιανοῦ τοῦ ἠγιότητου, καὶ χαρὰ καὶ εὐφροσύνη τῷ πορφυρογεννήτῳ περιελάμπετο ἅμα Ἑλένη τῇ Ἀδγουστή, ὡς τοιαύτης ἀρχαίας κόρης τῷ αὐτοῦ μνηστεῦσαι.

40. Ἡ δὲ Ἀδγουστα Ἑλένη νόσῳ τραχημένη, ὁ φιλάγαθος ἀναξ οὐκ ἐνέδωκεν τῇ πρὸς αὐτὴν διαδέσει καὶ στοργῇ, ἀλλὰ πάντα ἐν πᾶσι τὰ καταδύμια αὐτῆς ἐπλήρου. καὶ γὰρ ἡ Ἀδγουστα ἤξιον παρὰ τοῦ νεωστὶ παρ' αὐτῆς κατασκευασθέντος ξενίωνος καὶ γηροτροφείου εἰς τὸ παλαιὸν Πετρίον, τὸ λεγόμενον τὰ Ἑλένης,

38. Romanum autem imperatorem filium suum sic amavit atque dilexit ut hac eum parte acquaverit. prae omnibus vero hortabatur ut pie ac religiose deum coleret; tamque doctrinam et mores docebat incessumque et risum et habitum, et ut pro regia maiestate in solio sedere ac stare eum deceret informabat. quamobrem etiam divinis apparitionibus dignus habitus Constantinus filio vaticinabatur ac quasi ex oraculo aiebat "haec si servaveris, in longos annos imperii Romani sceptra moderaberis."

39. Uxorem Romano filio suo locavit nobilissima ortam prosapia, pulchram corpore, facie venustam, castam animo ac omni morum honestate praeditam, Anastasiam nomine, Crateri filiam; cui et a Porphyrogenneto inditum Theophanonis nomen, plane merito, velut scilicet ei quae ex deo eiusque munere (hoc ipsum sonante vocabulo) enituisset atque electa esset. positus nuptialis thalamus peractaque celebratis in admirabili Iustiniani Rhinotmeti triclinio. hinc incunditas gaudii que lux Porphyrogenneto circumfusa cum Helena Augusta, quod talem sicque ab avis nobilem puellam filio sponsam dare licuisset.

40. Porro cum Helena Augusta morbo conficeretur eoque gravi conflictaretur, benignissimus imperator nihil de suo in eam affecta amoris que vi remisit, sed quicquid illi in votis erat, lubens implebat. rogabat namque Augusta ut in domo hospitali senibusque alendis ac confendis in veteri Petrio (quod Helenae nuncupatur) recens ab ipsa ex-

διορίσασθαι τὸν ἀνακτα προάστεια καὶ χρυσοβούλλια καὶ ἐξόδους·
 ἅτινα μετὰ χαρᾶς ὁ πορφυρογέννητος ἐξεπλήρου. καὶ ἦν ἰδεῖν
 αὐτὴν τῇ ψυχῇ καὶ τῷ σώματι ἡδονομένην καὶ χαιρομένην, ὡς
 ἀπείρου πόθου καὶ πλοῦτου ταύτην παρέχων. ἔχαιριν δὲ πλείστον
 5 δούσα Ῥωμανὸν τὸν υἱὸν αὐτῆς βασιλέα καὶ τὰς θυγατέρας αὐτῆς
 Ζωὴν καὶ Θεοδώραν καὶ Ἀγάθην συνούσας καὶ συνευφραινομένας C
 αὐτῇ καὶ τῷ βασιλεῖ Κωνσταντίνῳ. καὶ γὰρ καὶ αὐτὸς ἐτίμα καὶ
 ἐφίλει, ἐν ἑξαίρετῳ δὲ τῇ Ἀγάθῃ ὡς ἀθάνατος λειτουργοῦσα τῷ βα-
 σιλεῖ εἰς τὰς ἀρρωστίας αὐτοῦ, καὶ καταμηνύεσθαι δι' αὐτῆς τὸν
 10 βασιλέα τῶν σκερῆτων καὶ τῶν ἀρχόντων τὰ διοικήματα· ἦτις καὶ
 μεστῆς ἀνεφαίνετο, καὶ οὐκ ἀνεφαίνετο μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐγνωρί-
 ζετο καὶ ἐγένετο.

41. Ὁ δὲ πορφυρογέννητος διὰ τὸ τὸν μάγιστρον καὶ δο-
 μέστικον τῶν σχολῶν Βάρδακ τὸν λεγόμενον Φωκῶν ἀδυνάτως ἔχειν D
 15 καὶ εἰς γῆρας ἔλασαι τοῦ δομestικαίου ἀποκινῆ, καὶ ἀντ' αὐτοῦ
 προβάλλεται δομestικον Νικηφόρον πατρικίον καὶ στρατηγὸν τῶν
 Ἀνατολικῶν, τὸν φίλτατον υἱὸν αὐτοῦ, ἄνδρα ἐν πολλοῖς καὶ δια-
 φόροις πολέμοις εὐδοκιμήσαντα καὶ ἄριστον ἀναφανέντα· καὶ τῇ
 ἡδονῇ διαλαλιῆ καὶ θωπείᾳ αὐτοῦ κοσμήσας τὰ στρατεύματα
 20 καὶ πρὸς τοὺς πολεμίους Ἀγαρηνοὺς ἐχώρει, ὡς πάντα τὰ στρα-
 τεύματα θαρρεῖν καὶ ὡς ἐν ἰδίῳ χώρῳ παροικίαν ποιήσασθαι·

11 μόνον] μὲν P

structo, imperatoris munificentia suburbana constituerentur, hincque eius
 authentica expedirentur diplomata ac reditus assignarentur; quae omnia
 Porphyrogennetus gaudens laetusque implevit. vidisses eam animo et
 corpore gaudere atque lactari, ea scilicet ratione quod imperator im-
 mense ipsam amore prosequeretur profusisque largitionibus ipsi obse-
 queretur. faciebat ad gaudii cumulam, quod Romanum filium suum im-
 perialibus infulis videbat sublimatum; quod item filias Zeon et Theodo-
 ram et Agatham secum versantes unaque cum ipsa ac Constantino patre
 lactantes cornebat. nam et ipse eas colebat ac diligebat, praecipue vero
 Agatham observabat, quod indefessa sollicitudine sedulaque patri, cum
 aegra valetudine uteretur, inserviret; eiusque imperator opera his qui a
 secretis erant ac magistratu praeserant senatumque gerebant praestanda
 munera significaret. videbaturque interpretis rationem habere; nec vide-
 batur solum, sed et exploratum erat, eiusque re ipsa munia partesque
 explebat.

41. Quod autem magister ac scholarum domesticus Bardas Phocas
 viribus destituebatur, iamque effeta erat aetate ac gravi senectute, eum
 Porphyrogennetus officio movens eius loco domesticum praeficit Nice-
 phorum patricium ac ducem Asiaticorum eiusdem filium, carissimum, vi-
 rum scilicet multis diversisque praeliis re praeclare gesta spectabilem
 belloque fortissimum habitum. is suavi blandoque alloquio ordines com-
 ponens adversus hostes Agarenos signa movebat, ea felicitate ut nihil
 non auderent, ac velut in patris sole in hostium agris stativa habere non

P 237 καὶ μήτε κρυπτομένων ἢ βυκχευόντων ἢ ὑποστρεφόντων, ὡς ἔθος ἦν αὐτοῖς· ἀλλὰ πάντες τομῶς ἐχώρουν πρὸς τοὺς πολεμίους ταῖς ἀσπίσι περιφραζόμενοι καὶ τοῖς δόρασι ἀμυνόμενοι καὶ κατὰ κράτος τοὺς Ἀγαρηνοὺς ἀφανίζοντες. καὶ ἦν ἰδεῖν θάμβος καὶ ἐκπληξιν τοῖς ὁρῶσιν τὸν νικητὴν Νικηφῶρον τὰς παρατύξεις καὶ 5 δυνάμεις καὶ τὰ φουῖλα τοῦ ἀθλοῦ Χαμβαδᾶ σιγήματα καὶ ἀπορραπίζοντα, καὶ τὴν τόχην τοῦ νικητοῦ ἀριστέως θαμβεῖσθαι καὶ μεγάλυνει τοῖς ὁρῶσιν, ὡς τὰς πόλεις καὶ κόμας καὶ χώρας

B πρὸς κατατεφρῶσαι καὶ αἰχμαλώτους ἄγειν καὶ ὑποσπόνδους τῇ βασιλείᾳ Ῥωμαίων προσφέρειν. καὶ δὴ πρὸς τὸν πιστὸν Κων- 10 σταντῖνον ἀφικόμενος ἐπαίνων καὶ τιμῶν παρ' αὐτοῦ ἤξιώθη, οἶον ἐν τοῖς πάλαι χρόνοις οἱ Ῥωμαίων στρατηγοὶ ἂν ἐκτήσαντο.

42. Ὁ δὲ ἄναξ Κωνσταντῖνος μὴδὲν τῶν πατρίων αὐτοῦ οἰκοδομημάτων συγχωρῆσαι πεσεῖν, οὐδὲ τοῦτο τὸ μέγα λουτρόν, τὸ παρὰ Λέοντος τοῦ πατρὸς αὐτοῦ παρασκευασθὲν εἰς τὰ Μαρτ- 15 νης ἐδρόχωρον τε καὶ τῆς καθ' ἡμᾶς πολιτείας θαῦμα, τὸ πρότερον παροραθὲν ὡς ἀμελεῖα καὶ ῥαθυμία πρὸς πᾶσαν ἀμορφίαν καὶ ἀκοσμίαν ἐλάσαι καὶ μὴδὲν ἄλλο αὐτὸ σκοπεῖσθαι ἢ θεμελίους. οὗτος ὁ Κωνσταντῖνος τοῖς πατρικοῖς ἔργοις ὡς οἰκείοις ἐπιγανόμενος καὶ τερπόμενος ἀνακαινισμὸν ἐν αὐτῷ ἐπιδίδωσιν, αὐθις 20 ἀποκαθιστῶν, οὐ μόνον εἰς τὸν πρότερον κόσμον ἀναφίρων ἀλλὰ

14 συγχορήσας?

18 αὐτοῦ?

abnuerent; ac neque latitentur aut baccharentur vel (ut ante suserant) pedem referrent, aut deserta militia ad propria redirent, sed omnes vi-
vido impetu scutis muniti hastisque pugnantibus in hostes irruerent ac
Agarenos penitus profligarent. eratque videre rem stupendam omnique
maiores admiratione, Nicephorum victorem acies et turmas cuneosque
impii Chambadae concidere atque fundere, praeclarique victoris ac pug-
nis fortunam cunctos suspicere ac magnifico efferre, quippe cum urbes
oppidaque et vicos et arces subiectis flammis combureret, captivosque
duceret, ac foederatos Romano imperio offerret. porro ad fidelem Con-
stantinum reversus ab expeditione easdem laudes honorisque ab eo con-
secutus est, quibus priscis temporibus veteris Romae imperatores prae-
toresque triumphi ritu donabantur.

42. Operam dedit imperator Constantinus ne ullum paternorum
aedificiorum ruinam faceret. in his magnum ipsum balneum, quod Leo
eius pater in Marinae aedibus vastissimum sane rei que Romanae mira-
culam struxerat, cum prius neglectum fuisset, eoque neglecto sartumque
tectum servandi incuria ornatum omnem ac quicquid decoris erat ami-
sisset, prorsusque deformatum esset, nec in eo praeter rudera ac funda-
menta quicquam aliud exstaret, Constantinus hic, qui paternis aequae ac
suis operibus gloriaretur ac delectaretur, instaurandum constituit, ita
rursus reparans ut non modo priorem ornatum referret sed et structuram

πλέον κρείττονα δημιουργήσας, πάντοθεν περικαλλύνων και την προτίραν ἀποδιδούς τοῖς λουομένοις ἐπάθειαν. τοῦτο και ξένους εἰς θάμβος εἰσάγει και τοὺς ἐνδίκους ἐκπλήττει.

43. Ὁ δὲ βασιλεὺς Κωνσταντῖνος πατρίκιον Θεόδωρον D
5 τὸν Βελωνῶν λεγόμενον ἑπαρχον και πατέρα πόλεως προχειρίζεται, ἄνδρα ἱκανὸν και λόγιον, πρὸς τοὺς νόμους πολυπειρίαν και εὐφροῦν ἔχοντα· και πρὸς τὸ κοινωνῶν τροφήν ἀνήροτον τοῖς δικαζομένοις τῇ εὐκοσμῇ και δικαιολογῇ αὐτοῦ παρείχε.

44. Τὸν δὲ πατρίκιον και παρακοιμώμενον Βασιλεῖον δ
10 πορφυρογέννητος κατὰ τοῦ ἀδελφοῦ Χαμβαδῆ μετὰ ἐκστρατείας και δυνάμειω λαοῦ και πολλῆς ἐξοπλίσεως ἀποστέλλει. και δὴ ταῖς
ἐκείνου θεοπνεύστοις βουλαῖς καθοπλισθεῖς, τῆς βασιλικῆς οἰκίας P 283
και τοῦ Βυζαντίου ἀπάρας, πρὸς τὰς τῶν ἀρηγῶν τοῦ Χριστοῦ γίνεται χώρας, και πρῶτα μὲν πόλιν πορθεῖ Σαμοσάτων, Σύροις
15 πάλαι κατωκισμένην και πρὸς τὴν ὄχθραν τοῦ Εὐφράτου παρακειμένην, δυσπρόσθητον οὖσαν και πολυάνθρωπον και πλοῦτῳ πολλῶ ἐπιβριθοῦσαν. ταύτῃ τὰ τοῦ στρατοῦ ἐχώρει, και κατ' αὐτῶν τῶν βαρβάρων ἡγεμονεύοντος· οἵτινες τῇ συντρόφῳ ἀλαζονείᾳ ἐπαιρούμενοι ἄμαχλ τὰ τῆς νίκης αὐτῶν ἐφροῦντόντο. ἐπεὶ δὲ οἱ βάρβαροι τῷ
20 Ῥωμαϊκῷ στρατῷ συνεδέθησαν, και μηδὲ τὴν αὐτῶν ὁρμὴν φέρον- B

3 ἐνοίκους Combef.

magnificentia vinceret, undique illi ornatu quaesito pristinaque lavantibus reddita voluptate. quae res tum extraneis admirationem facit, tum civibus ac inquilinis stuporem iniicit.

43. Constantinus porro imperator Theodorum patricium Belenam nuncupatum praefectam urbisque parentem praeficit, virum scilicet idoneum et eruditum, iurisque peritia ac nobili indole ingenioque egregie praeditum, quique rei civilis cura, recta ordinis constitutione iurisque dicendi aequitate iudicio contententibus spontaneam escam ministraret.

44. Basilium vero patricium sacri cubiculi praefectum (accubitorem vocant) Porphyrogennetus adversus impium Chambadam cum exercitu militumque valida manu atque armorum ingenti apparatu mittit. ac sane divinis munitis illius consiliis, regia Byzantioque profectus, ad infidelium Christumque negantium fines applicat; ac primum quidem Samosatam expugnat, urbem olim a Syris exstructam atque ad Euphratis ripam positam, praesidio firmam tutamque, populi multitudine confertam multisque divitiis locupletissimam. adversum hanc belli incumbebat moles, ipsumque barbarorum ducem. porro barbari innata elati superbia certam sibi de Romanis pollicebantur victoriam, hisque infremebant. at ubi collatis signis pugna comminus conserta est, ne impetum quidem sustinere valentes in fugam versi, quo cuique liceret res suas in tuto ponere, eo certabant evadere. hinc victor Romanus miles mortuis spolia de-

τες εἰς φυγὴν ἐτρέποντο, καὶ σώζειν ἑαυτὸν ἕκαστος ὅπως δύναίτο ἠγωνίζετο, τότε σκυλεύονται μὲν οἱ νεκροί, δεσμοῦνται δὲ καὶ οἱ ζῶοντες, καὶ λαφύρων πολλὴ γίνεται συναγωγὴ· καὶ ἅπαντα τὸ κοινὸν θάλασσαν καὶ ὁ θρόμβος τοῦ ἵπποδρομίου ὑπεδέξατο.

45. Ὁ δὲ βασιλεὺς τὸν πατρικίον Λέοντα τὸν υἱὸν Βάρδα⁵ μάγιστρον τοῦ Φωκῆ στρατηγὸν εἰς Ἀνατολικούς ἀντὶ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ Νικηφόρου προχειρίζεται, ἄνδρα ἄριστον καὶ πρὸς τοὺς Ἀγαρηνοὺς καὶ πολεμίους μαχημώτατον. καὶ ἦν ἰδεῖν τοὺς
C αὐταδέλφους ὑπὲρ τῶν Χριστιανῶν ἀγωνιζομένους καὶ πρὸς τοὺς πολεμίους χωροῦντας καὶ κατασφάττοντας, καὶ τὴν αὐτῶν ὁρμὴν¹⁰ μὴ φέροντας.

46. Γέγονε δὲ καὶ ἐμπρησμὸς μέγας καὶ φοβερὸς πλησίον τοῦ ναοῦ τοῦ ἁγίου Θωμᾶ, ὥστε κατακαῆναι τὸν ἔμβολον τὸν ἀπερχόμενον πρὸς τὴν Σιδηρᾶν πόρταν. ὁ δὲ αὐτοκράτωρ τῇ πολλῇ αὐτοῦ ἀγαθότητι, καὶ ὡς οἰκτεῖα ἔγγονα τοὺς πολίτας φιλιῶν¹⁵ καὶ κηδόμενος, πάντας παρεθυμήσατο εἰς ἀνοικοδομὴν τῶν πυρ-
D καϊθέντων αὐτῶν οἰκημάτων· καὶ τὸν ἄνακτα οἱ πολῖται ὡς θεὸν δεύτερον καὶ εὐεργέτην ἐπήρουν καὶ εὐχαρίστουν.

47. Τῶν δὲ Τούρκων ἐκστρατείας ποιησάντων κατὰ Ῥωμαίων, καὶ καταδραμόντων μέχρι τῆς πόλεως τῇ ἑορτῇ τοῦ ἁγίου²⁰ πᾶσχι, καὶ ληϊσομένων πᾶσαν Θρακίαν ψυχὴν καὶ παιδίαν πολλήν, ὁ βασιλεὺς εὐθὺς τὸν πατρικίον καὶ δομέστικον τῶν Ἑξκου-

15 ἔγωνα?

trahere, eos qui vivi capti essent sub iugum mittere, amplissimasque manubias direpta urbe parare. ducta haec omnia in urbem ac triumphali specie per Circum traducta.

45. Ad haec imperator Leonem patricium Bardae Phocae filium magistrum, vice fratris sui Nicephori, Asiaticis legionibus ducem praeficit, virum sane optimum ac strenuum adversusque Agarenos ac imperii hostes bellicosissimum. eratque videre germanos Christianorum praesidio decertantes praeliaque moventes, factaque in hostes impressione eorum stragem dantes et iugulantes atque caedentes, cum illi eorum impetum non ferrent.

46. Sub id tempus haud longe ab aede S. Thomae sacra ingens formidolosumque excitatum incendium, ita nimirum ut quae ad portam Ferream tendit porticus igne absumpta sit. at imperator, pro summa sua benignitate, ac quod cives ut carissima pignora sic diligebat illorumque rebus paterne prospiciebat, cunctos consolatus est instauratis eorum aedibus, quas vorax flamma absumpserat; tantaque illa humanitate deliniti cives imperatorem velut fere deum alterum ac beneficium parentem laudibus celebrabant, gratiasque agebant.

47. Turcis porro, expeditione adversus Romanos suscepta, ad ipsam usque urbem per diem festum paschae excurrentibus, Thraceseque, quotquot in eos incurrebant, captivos ducentibus, multamque prae-

βίων Πύθον τὸν Ἄργυρον μετὰ τοῦ τάγματος αὐτοῦ καὶ τοῦ στρατηγοῦ τῶν βουκελαρίων καὶ τοῦ ὄψικου καὶ τοῦ Θρακίσης, κατὰ πόδας αὐτῶν περάσας, ἐξαπέστειλεν· οἱ τῇ ἐπιπροσδέκτῳ P 289 πρὸς θεὸν εὐχῇ τοῦ πορφυρογεννήτου νυκτὸς ἐπιπεσόντες κατέσφαξαν καὶ κατεπολέμησαν, λαβόντες τὴν πραιδαν καὶ ἀλχημαλοσίαν. αὐτοὶ δὲ ὑπὸ τῆς ἄγαν ἥττης καὶ τροπῆς ἀλοχυνθέντες εἰς τὴν ἰδίαν γῆν ὑπέστρεψαν.

48. Ἄξιον γάρ ἐστιν ἐξεπεῖν καὶ τὸ φοβερὸν ἐκ θεοῦ φανερὸν σημεῖον καὶ προὔγγελμα τῆς μεταθέσεως Κωνσταντίνου τοῦ πορφυρογεννήτου. φασὶν γάρ εἰς τὴν γέννησιν τοῦ ἀνακτος ἀστέρα λαμπρὸν κομήτην φανῆναι ἡμέρας τεσσαράκοντα, νῦν δὲ πάλιν εἰς τὴν πόσον καὶ ἕξοδον αὐτοῦ ἀστέρα κατ' οὐρανὸν δειχθῆναι, θολερὸν δὲ καὶ ἀμυρὸν φῶς ἔχοντα, καὶ τοῦτον ἐπὶ ἰκανὰς ἡμέρας φαινόμενον, δεικνύοντα τῇ κρείττονι δυνάμει δεδημιουργημένον τὸν πορφυρογεννήτου Κωνσταντίνου. καὶ τοῦτο ἴσασι πολλοὶ τῶν ἐγγνωμόνων καὶ τὸ θαῦμα τοῖς οὐκ εἰδόσι παραπεμφαμένων, ἴνα καὶ τὰ στοιχεῖα τὸ τοῦ πορφυρογεννήτου συμπεπνῆθη τέλος.

Ἄλλ' εἰ καὶ τὰ πλείω τῶν βασιλικῶν πρακτέων διαφεύγει τὸν νοῦν, ἔν δὲ τοῦτο τὸ τελευταῖον τοῖς εἰρημένοις προσθεῖς τὸ τοῦ λόγου πέρας ἀφίξομαι. (49) ἐτρέφετο πόθος καὶ ἔφεισι τῷ ἀνακτι τῷ ὄρει τοῦ Ὀλύμπου καταλαβεῖν καὶ τοὺς ἐν αὐτῷ ἁγίους C πατέρας ἐπόρυσθαι καὶ τῶν τιμῶν αὐτῶν ἐπαπολαῦσαι εὐχῶν καὶ

8 γάρ] δέ?

dam abigentibus, mox imperator Pothum Argyrum patricium ac excubitorem domesticum cum sua legione ducisque bucelariorum et Opsicii ac Thracensiorum misit, qui trahentes e vestigio eos insequerentur. quamobrem deo acceptis Porphyrogenneti communiti precibus, facta noctu in hostem impressione eorum late stragem dederunt. expugnatis illorum castris praeda recepta atque captivi. Turci vero ingenti ea clade ac fuga confusi ad sua reversi sunt.

48. Operae pretium vero ut et tremendum ex deo ostensum signum ac Constantini Porphyrogenneti migrationis praenuntium exposamus. sicut namque in illius ortu stellam cometem splendidam ad dies quadraginta luxisse; nuncque iterum sub morbi tempus vitaeque exitum stellam in caelo apparuisse turbido atque obscuro iurare, inque dies multos conspicuam fuisse, hoc nempe praesignantem, Constantinum Porphyrogennetum potiore virtute ac numine conditum esse. sicutque se rem habere viri plures probi noverere, ac miraculum ad eos qui nescirent transmissere, ita ut etiam elementa Porphyrogenneti finem pari luctu prosequerentur.

Verum quanquam pleraque imperatoris gesta animum fugiunt, ubi unum hoc extremum superius dictis adiecero, orationi finem imponam. (49) incesserat imperatorem cupido ingensque desiderium petendi Olympum montem, et ut sanctos patres illic degentes invideret, sequere vene-

τῇ μεταβάσει τῶν τόπων καὶ τῇ τῶν ἀέρων εὐκρασίᾳ τὸ ὑγιὲς αὐ-
 τῷ περιποιήσασθαι· ὑπεσμύχето γὰρ αὐτῷ νόσος κρυφία, δι' ἣν
 καὶ λατρικαῖς ἐπιμελείαις ἔκδοτος ἐδείκνυτο, καὶ τῆς πρὸς τὸν
 Ὀλυμπον ἐξελεύσεως ἐδεῖτο τὸ μάλιστα. τοῦτῳ τῷ πόθῳ κάτοχος
 γεγωνὼς αὐτίκα τοῦ δρομωνίου ἐπέβαινε καὶ πρὸς χώρας τῶν Βι- 5
 θυνῶν ἐπεφοῖτα καὶ πρὸς Πρίετον, ἧτις Πραίνετος παρὰ τῶν ἐγ-
 χωρίων ἐπωνόμασται, ἐκ τινος πατρὸς θεοῦ Βιθυνῶν τὴν κλήσιν
 D ἐπιτεθεῖσα. ἐκεῖθεν πρὸς Νικαίαν ἐφίσταται, πόλιν ἀρχαῖοπλου-
 τρον καὶ πολύανδρον. ἀπὸ δὲ ταύτης εἰς φροντιστήριον μοναχῶν
 πρὸς τὰς ἐπορείας κείμενον ἀφίκετο τοῦ ἐκεῖσε δοξαζομένου μάρ- 10
 τυρος Ἀθηνογένους· καὶ διὰ κινναβάρειος τοῦ πατρὸς αὐτοῦ γράμ-
 ματα ὃ ἐκεῖσε καθηγουμενέων ὑπέδειξε τῷ ἀνακτι. φασὶ γὰρ ὅτι
 Λέων ὁ εὐσεβῆς βασιλεὺς ἐκεῖσε διερχόμενος, τὴν πορείαν ποιοῦ-
 μενος πρὸς τὰς τοῦ Ὀλύμπου ἀκρωρείας αἰτήσεως χάριν τοῦ δο-
 θῆναι αὐτῷ υἱὸν διάδοχον τῆς βασιλείας αὐτοῦ, καὶ ὃ τηνικαῦτα 15
 ἡγούμενος τῆς μονῆς Πέτρος προέφησεν αὐτῷ υἱὸν γεννησάι διά-
 δοχον τῆς βασιλείας αὐτοῦ· καὶ αὐτὸς μέλλει ἐξελεθεῖν εἰς τὸν
 P 290 Ὀλυμπον εἰς τὰ τέλη τοῦ βίου αὐτοῦ. τὴν δὲ γραφὴν ὃ πορφυ-
 ρογέννητος ἰδίαν εἶναι Λέοντος τοῦ πατρὸς αὐτοῦ γνωρίσας ἀλη-
 θινήν ἔφησεν εἶναι τὴν πρόρρησιν τοῦ μοναχοῦ. ἀπὸ δὲ ταύτης πρὸς 20
 τὰς ἐπορείας τοῦ Ὀλύμπου γίνεται, Ὀλύμπου ἐκείνου οὗ καὶ Μυ-
 σίων πρόπαλαι γραφῆ παραδέδωκεν, Μυσῶν τὸ καλαιὸν ἐν τούτῳ

10 ὑπερείας?

12 καθηγουμενέων?

21 ὑπερείας?

ὅν καὶ Μύσιον πρόπαλαι γραφῆ?

rabiliū precū illorū amplo comēatu commūnirēt, nec non ut loco-
 rum mutatiōe aurāque leniore aegrāe valetudinī remediū quaererēt.
 mussitabat enim in eo occulta quaedam aegritudo, cuius etiam curandae
 causa medicorum se curae addixerat ac ad Olympum exire maxime
 opus habebat. hoc desiderio ac amore captus confestim praetoriam mi-
 norem celocem conscendit, venitque ad Bithynorum fines; et ad Pri-
 etum (Praenetus locus vocatus est ab indigenis, eam nactus appellationem
 a quodam Bithynorum tutelari deo), inde Nicaeam applicat, urbem olim
 opulentam ac incolis confertam. tum ad monasterium venit, quod ad
 montis ascensum situm est ac Athenogeni martyri illic cultum habenti
 sacrum est. ibi loci praepositus illius patris diploma rubrica consignat-
 um imperatori ostendit. aiunt enim piaec recordationis Leonem impe-
 ratorem illac transeuntem, atque ad Olympi verticem iter habentem. ut
 a deo filium imperii haeredem votis impetraret, a monasterii tunc praefecto
 Petro nomine audivisse fore ut filium imperii successorē suscipere-
 ret, et ut is idem sub vitae exitum Olympum pariter peteret. itaque
 Porphyrogenetus, propria patris sui agnita scriptura, veram esse ait
 monachi vaticinationem. inde ad Olympi montosa transit, Olympi, in-
 quam, quem et Mysorum censui (nempe Mysis olim in eo sedes haben-

οικοόντων. ἐκ δὲ τούτων ἐπὶ τὰς παραλογὰς καὶ δυσκολίας καὶ ἑλικοειδεῖς καὶ κρημνώδεις ἀναβάσεις μόλις διελθὼν ὁ ἀναξ, ταῖς κέλλαις τῶν ἱερῶν πατέρων καταλαβὼν, οὓς ἰδὼν κατασπασάμενος καὶ τὰς τούτων ψυχωφελεῖς εὐχὰς ἐφοδίων λαβὼν πρὸς τὴν Προῦσαν μετανίσταται, πόλιν ἀνδρὸς τὸ πάλαι Βιθυνῶν βασιλεύσαντος, ὃς ἀνδραγαθίας καὶ πολέμων τῶν τηνικάδε βασιλέων ὑπερ-**B** αρθέτων σύμβολον μνήμης τὴν τοιάνδε πόλιν ἐξεργάσατο. ἥς αὐτὸ πολλῶ ἄποθεν καὶ ὑποβρύχιος γέγονε, θερμῶν ἀναδόσεις βλέπων, ἐν οἷς μῦθοι φασιν Ἡρακλῆν κατὰ ζήτησιν Ἔλη περιπλα-
 10 νόμενον τὸν ἐξ Ἔλου φόνον τῷ λύθρῳ ἐναποσμήξασθαι. (50) ὁ δὲ ἀναξ παρὰ τῶν ἱερῶν πατέρων διδαχθεὶς ἐν τῇ κορυφῇ τοῦ Ὀλύμπου ἀσκητὴν εἶναι σημειοφόρον γέροντα ἐν σπηλαίῳ, πόθῳ τῷ πρὸς αὐτὸν ἠπέλεγτο. καὶ δὴ θεῖα ἐκλάμψει ὁ γέρον ἐμφανισθεὶς ὡς τοῦ βασιλέως πρὸς αὐτὸν ἀφικομένον, τῆς κέλλης αὐτοῦ
 15 ἀπιῶν, μετάνοιαν δὲ βαλὼν, τὸ εὐλόγησον ἔφησεν. ὁ δὲ βασιλεὺς ἐρωτήσας "τίς τε ὦν καὶ πόθεν καὶ πῶς καὶ ποῦ παραγίνῃ;" ἔφη-**C** σεν "τὴν πρόδοτον τῆς βασιλείας σοῦ πρὸς με γνοὺς μᾶλλον πρὸς σὲ παραγίνομαι." ὁ δὲ θεῖαν ἀποστολὴν τὸν γέροντα ὑπονοήσας, τὰς τούτου εὐχὰς ἐφοδίων λαβὼν καὶ τὴν τῆς ζωῆς αὐτοῦ μετά-
 20 στασις μαθὼν, πρὸς τὰς κέλλας τῶν ἱερῶν πατέρων ὑπενόστησεν καὶ συνεστιαθεὶς αὐτοῖς τὸ τάχος πρὸς τὴν θάλασσαν κατήλθεν. καὶ τοῖς πολλοῖς ἐλάνθανεν ὡς εἶη νοσῶν· ἔνδον δὲ κατεδαπα-

6 δε om P

9 Ἔλου?

tibus) pridem adscripsere. indeque vix tortuosis anfractuosius praeruptis ac quam difficilissimis ad ascensum collibus superatis, ad sacrorum patrum cellas imperator evasit. quibus visis ac salutatis, eorumque salutarium precum commeatu munitus, Prusam commigrat, quam olim vir Bithynis imperans fortitudinis rerumque bello praeclare gestarum nobilioribus gentis regibus monumentum condiderat. in huius pene pomeriis ac suburbanis cum thermae occurrissent, iis lavit; quo loco ferunt fabulae Herculem, quaerendo Hylam circumquaque palantem, ex Hylae nece cruorem abstersisse. (50) interim admonent sacri patres, esse in Olympi summo vertice senioreni ascetam in spelunca signis effulgentem; quo ille nuntio hinc eius visendi desiderio excitatur. ac vero senior divina colostratus apparitione, quasi ad eum imperator venisset, relicta cella sua, facta reverentia (prone scilicet salutato) "benedic" ait. quaerit imperator quisnam tandem et unde et quomodo ac quo venerit. respondit ille "cum maiestatem tuam ad me venire cognoverim, ego potius ad te venio." tum imperator dei nutu senioreni ad se missum suspicatus, adusque precibus communitus, cum vitae terminum sibi proximum adesse didicisset, ad sanctorum patrum cellas reversus est; ciboque cum illis recreatus cito ad mare descendit. nec cum aegrotare plerique noverant;

Theophanes contin.

30

νάτο καὶ κατηγάλωτο ὑπό τε τοῦ κοιλιακοῦ νοσήματος καὶ τοῦ πορευτοῦ.

51. Ἄλλ' ὦ θνητῆς φύσεως νόμοι καὶ τῆχης μεταβολαί,
 D πρὸς οἷους συνεπέγνυμαι καὶ ἐλαύνομαι θρήνους! ἔξ οὗ μεταβάς
 καὶ κατευθῦν τείνας τὸν πλοῦν πρὸς τὴν βασιλίδα πόλιν κατέλαβεν, 5
 τῇ συνεχοσῆ νύσῳ κατατρυχόμενος καὶ βαλλόμενος. ἐπεὶ γὰρ
 ἤτιπτο ὁ φοβερός βασιλεὺς παρὰ τῆς νύσου καὶ αἱ περὶ τοῦ ζῆν
 ἐλπίδες προειχώρον, οὐκ ἴν' ὅστις τὸν πορφυρογέννητον μὴ ἀπα-
 λοφύρετο καὶ ἀπωδύρετο τὸν καλὸν ἄνακτα, τὸν γλυκύν, τὸν εὐ-
 προσηπῆ, τὸν εὐπρόσιτον, τὸν γαληρόν, καὶ ὅσοις ἄλλοις χρῆ 10
 ὀνόμασι καλέσαι τὸν ἄνδρα πρὸς οὓς τῷ πόθῳ συνδέεται. ἐπεὶ
 P 291 δὲ τὰ τελευταῖα πνέων ὠρᾶτο ὁ πορφυρογέννητος Κωνσταντίνος,
 Ῥωμανὸν τὸν υἱὸν αὐτοῦ αὐτοκράτορα βασιλεία ἐποίησεν, παρα-
 δούς καὶ ὀρκώσας Ἰωσήφ πατριῖον καὶ πραιπόσιτον τοῦ διαφυ-
 λάξαι αὐτὸν τῇ αὐτοῦ ἐντροχέῳ καὶ πυκνώσει· καὶ γὰρ τοιοῦτος 15
 ἦν ὁ ἀτήρ, πυκνὸς καὶ ὀρθὸς καὶ πιστὸς καὶ πρὸς τὰ πολιτικὰ
 διοικήματα αὐτοῦ ταχύτερος, εἰς δὲ τὸ ἀπροσωπώληπτον καὶ εὐσε-
 βῆς καὶ δίκαιος, ὡς τοιοῦτον ἕτερον μὴ γνωρίζεσθαι.

52. Ἀγούστα Ἑλένη σὺν καὶ τοῖς τέκνοις αὐτῆς καὶ τῷ
 πατρικίῳ καὶ παρακοιμωμένῳ Βασιλεῖ καὶ τοῖς κοιτωνίταις, ὡς 20
 εἰώρων τὸν ἄνακτα Κωνσταντίνον ψυχορρογοῦντα καὶ συγκοπτό-
 B μινον, περιχυθέντες τῇ κλίῃ κλαυθμοῖς καὶ ὀδυρμοῖς ἀμέτρους

18 ὡς om P

sed intus coeliaco morbo contabescebat febrisque ardoribus consume-
 batur.

51. At, o naturae mortalis leges fortunaeque vicissitudines, in
 quos luctus ac lamenta compellor! quo ex tempore recedens rectaque
 mari iter contendens urbem Augustam petiit, quo tenebatur, morbo de-
 terente ac male efficiente. quod enim tremendus quondam imperator vi
 morbi maiore fatiscebat, iamque spes salutis abcesserant, nemo erat qui
 non ciulatu luctuque Porphyrogennetum prosequeretur, nemo qui regem
 optimum, dulcem, mansuetum, alloquio facilem, tranquillum serenamque,
 ac si qua eiusmodi nomina quis viro affectus adhibeat, non deplangeret
 ac lamentaretur. quoniam vero extremum iam spiritum Constanti-
 nus Porphyrogennetus trahere videbatur, Romanum filium imperato-
 rem designat, cum etiam atque etiam Iosepho patricio ac praeposito
 commendans, adiuransque, qua pollebat prudentia ac solertia, ut res eius
 diligentia opera servaret incolumes. talis sane ille vir erat, catus ac
 prudens rectusque ac fidelis, publicisque rebus administrandis aquila per-
 nicior, integritate iudicii, et ut nullius personam acciperet, pius ac ius-
 tus; qua probitate nemo par illi enituit.

52. Helena porro Augusta cum liberis Basilioque patricio et sacri
 cubiculi praefecto nec non cubiculariis, ubi imperatorem Constantinum
 animam agentem ac iam linqui viderunt, lecto circumfusi, immenso fletu

περιφραίνοντες ἀπωλοφόροντο καὶ ἀπωδύροντο τοιοῦτον δεσπότην, καὶ πλεόν οὐδὲν ὠφέλησαν ἢ κωφοῖς καὶ κενοῖς δάκρυσι καταπλύ-
νοντες τὸ βασιλικὸν ἐκεῖνο σῶμα. καὶ δὴ τὴν κλῆτην αὐτοῦ ἀμφο-
τέρων περικυκλούντων καὶ ταῖς πολλαῖς οἰμωγαῖς κοπτομένων, καὶ
6 πρὸς τὰ τέλη πάντη ὧν ὁ γλυκὸς καὶ πλουτοδότης βασιλεὺς, χορο-
στασίαι ἁγίων καὶ δικαίων μοναχῶν τε καὶ μαρτύρων καὶ ἱεραρχῶν
παρίσταντο, καὶ τὸ πανάγιον αὐτοῦ πνεῦμα χερσὶν ἀγγελικαῖς
παρέθετο. καὶ τάχιον τοῦτον ἀποσμήξαντες προέθηκαν ἐν τοῖς
δεκαενεῖα ἀκουβίτοις. καὶ ψαλμοῖς τοῦτον τελέσαντες παρεθῆ
C
10 ἐξήγαγον, καὶ πρὸς τὴν Χαλκῆν ἀποθέντες, τελευταῖον ἀσπασμὸν
ὁ ἀρχιερεὺς καὶ οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ μύηιστροὶ καὶ οἱ πατριῖοι καὶ ἡ
πᾶσα σύγκλητος κατησιάζοντο· καὶ ὁ τῆς καταστάσεως, ὡς ἔθος
ἦν, ἀνακράξας “Ἐξέλθε, βασιλεῦ· καλεῖ σε ὁ βασιλεὺς τῶν βα-
σιλευόντων καὶ κύριος τῶν κυριευόντων,” καὶ τοῦ πλήθους τοῦ
15 ὄχλου βοῆν καὶ κωκυτὸν καὶ ὀδυρμὸν βαλλόντων, καὶ τοῦ τρίτου
τοῦτο φωνήσαντος, παρεθῆ ἄραντες τὸν ἄνακτα ἐξήγαγον ἀπὸ
τῶν βασιλικῶν δόμων ἐπὶ τὴν λεωφόρον, καὶ πρὸς τὸν ναὸν τῶν D
ἁγίων ἀποστόλων ἔφερον, τῆς συγκλήτου πάσης προπεμπούσης,
καὶ ἕσμασι προπομπίοις τὴν ἔξοδον μεγαλύνοντες. (53) καὶ τί
20 δεῖ λέγειν εἰς τὸν συνελθόντα λαὸν καὶ ὄχλον τῆς πολιτείας, τῶν
μὲν ἀπ’ ὑψους τὸ βασιλικὸν ἐκεῖνο σκῆνος κατοπτευόντων, τῶν
δὲ πηλοῖον παραθεωρούντων, καὶ ἄλλων μὲν ἐξ οἰκοδομῶν καὶ

8 παρίθιτο P

ac cinlatu lacrimas libantes, herum talem ac dominum deplangebant ac
lamentabantur; nihilque inde maioris fragis consecuti sunt quam ut mu-
tis inanibusque lacrimis imperatoris corpus illud funusque proluerent.
hinc inde itaque, eius lectum utrisque ambientibus multoque gemita de-
plangentibus, cum prorsus in extremis esset dulcis ac locuples munerator
Constantinus, adstiterunt sanctorum iustorumque et monachorum atque
martyrum ac hierarcharum chori, suumque ille sanctum spiritum angelicis
manibus commendavit; citiusque abstergentes in Novemdecim-accubi-
tium exposuerunt; psalmisque ei defungentes confestim eduxerunt, ac in
Chalce deposito supremum urbis episcopus et sacerdotes et magistri et
patricii omniaque senatus osculum dederunt ac consalutabant. tum ex
more magister ceremoniarum alta voce atque clamore, “egredere, impe-
rator; vocat te rex regum et dominus dominantium;” plebisque sublato
clamore et gemitu longaeque lugubri voce, ac cum tertio, quem dixi, in-
ceptor pronuntiasset, confestim tollentes imperatorem et regis aedibus
eduxerunt, publicaque vehentes ad SS. apostolorum detulerunt, pompam
comitante universo senatu, ac funebribus canticis magnifice viri exitum
exornante. (53) quid vero attinet populi civiumque multitudo quanta
confluxerit narrare? cum alii e sublimi regium illud tabernaculum ad-
proectarent, alii e vicino obiter carnarent, alii e domorum altis cenaculis

ολιγαρίων μετεώρων καὶ ὑψηλῶν προκυπτόντων καὶ πρὸς τὴν θάλα-
 τῆς κλίνης ἐπιρριπτόντων, τῶν δὲ κρυφίως μυρομένων καὶ στενα-
 P 292 γμοῖς ἐγκαρδίους κλονουμένων, καὶ ἄλλων ὀδυροῖς καταξαινομέ-
 νων, καὶ ἄλλων τινῶν ὀξύτερον ἐπικυκλόντων, καὶ συνθλαβόμενοι
 καὶ ἀπολοφυρόμενοι τῷ κοινῷ δυστυχίματι, τινῶν δὲ καὶ τὰ δά- 5
 κρυα κρουνηδὸν προχέοντων καὶ τὴν χρυσοκόλλητον κλίνην καταρ-
 δυνόντων καὶ καταρραϊνόντων. ὡς δὲ τῷ ναυῷ τῶν ἁγίων ἀποστό-
 λων προσήγγισαν καὶ ἔσω τὸ βασιλικὸν δορυφορούμενον ἐφαίνετο
 σῶμα, ὃ πατρικίος καὶ παρακοιμώμενος Βασιλεὺς τὸ πανάγιον
 B αὐτοῦ σῶμα ταῖς οικείαις, ὡς ἔθος τοῖς νεκροῖς ποιεῖν, λαζαρά- 10
 σας, καὶ τοῦ τάφου ἦτοι τοῦ λάρνακος εὐτρεπισθέντος καὶ σηκω-
 θέντος, κατέθετο μετὰ Λέοντος βασιλέως τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. τὴν
 δὲ πατρικὴν ἐνότητα καὶ ἀγάπην οὐδὲ μετὰ θάνατον καὶ ταφήν ὃ
 φίλατος υἱὸς ἀπέστρεψεν.

54. Ἦν τῇ ἰδέᾳ ὁ πορφυρογέννητος Κωνσταντῖνος ὁ βα- 15
 σιλεὺς ἐدمήκης τῇ ἡλικίᾳ, λευκὸς τῇ χροίᾳ ὡσεὶ γάλα, εὐόφθαλ-
 μος, χαροποιὸς ἔχων ὀφθαλμούς, γρηπὸς ἦτοι ἐπίρριπτον, μακρο-
 C πρόσωπος, ῥοδινός, μακροτράχηλος, τῇ ἡλικίᾳ ὄρθιος ὡσεὶ κυ- 20
 πᾶρισσος, εὐρὺς τοῖς ὤμοις, καλότροπος, προσηγῆς τοῖς πᾶσι
 καὶ ὡς τὰ πολλὰ δειλός, φιλοτράπεζος καὶ φίλοιος, ἡδὺς τοῖς 20
 λόγοις, καὶ τοῖς δώροις καὶ ταῖς ἀντιλήψεσι πλούσιος. οὗτος ἀπὸ
 τῆς γεννήσεως αὐτοῦ μέχρι θανάτου αὐτοῦ ἔζησεν χρόνους πενήτη-
 κωτα πέντε μῆνας δύο ἡμέρας ἐτελεύτησεν δὲ μηνὶ Νοεμ-

6 κλίση] ἐκείνη P : cf. p. 296 A

11 συναθῆντες P

tantisper prospicientes in feralem lectulum oculos superne conlucerent, alii secum ipsi taciteque lugerent, ac cordis suspiriis quaterentur, alii gemitibus dilacerarentur, nonnulli altius quiritarerentur, plangendo ac deflendo commune infortunium, alii ubertim torrentis instar lacrimas funderent, auroque compactam sandapilam illam largiore fletu adaspergerent ac perfunderent. ubi ad SS. apostolorum venerandam aedem venerunt, sicque pompa elatum imperatoris funus in illud intulerunt, Basilius patricius ac sacri cubiculi praefectus suis ipse manibus, uti moris est defunctis, sanctissimum eius cadaver linteis instis et convolvens, tumuloque seu urna rite parata ac composita cum Leone eius patre imperatore in monumento condidit, ita sane ut unionem cum patre ac caritatem nec post mortem ac sepulturam carissima proles aversata sit.

54. Erat Constantinus Porphyrogennetus imperator procera statura, candido lactis instar colore, pulchris oculis ac gratiosis, aquilinus seu adunco naso, lata fronte, roseus, oblongo collo, recta corporis statura velut cypressus, latis humeris, probis moribus, in cunctos lenis ac fere subtimidus, epularum vini que amantior, eloquio dulcis, muneribus praemissisque largus. vixit ab orta suo annos quinquaginta quinque, menses duos, dies . . . mortuus est mensis Novembris die 15, indictione 8, anno a

βρίω πεντεκαιδέκατῃ ἰνδικτιῶνος τρίτης, ἔτους ἀπὸ κτίσεως κόσμου
 ἑξακισχιλιοστῷ τετρακοσιοστῷ ἑξηκοστῷ ἑννάτῳ, καταλείψας αὐ-
 τοκράτορα τὸν Ῥωμανὸν καὶ Ἑλένην Αἰγούστου τὴν μητέρα Ῥω-
 μανοῦ.

5 Β Α Σ Ι Δ Ε Ι Α P 293
 Ρ Ω Μ Α Ν Ο Υ
 ΤΙΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΤΟΥ ΠΟΡΦΥΡΟΓΕΝΝΗΤΟΥ.

Ῥωμανὸς ὁ βασιλεὺς κατελείφθη αὐτοκράτωρ παρὰ τοῦ πατρὸς
 αὐτοῦ τοῦ πορφυρογεννήτου Κωνσταντίνου ἐτῶν ὡς εἴκοσι καὶ
 10 ἐνός, τοῦ πορφυρογεννήτου Βασιλείου ἑνιαυσιαίου ὄντος, ἅμα
 καὶ τῇ μητρὶ αὐτοῦ Ἑλένῃ καὶ Θεοφανῷ τῇ συνεύῳ αὐτοῦ, μηνὶ
 Νοεμβρίῳ ἕκτῃ ἰνδικτιῶνος ἕκτης, ἔτους ἀπὸ κτίσεως κόσμου ἑξα-
 κισχιλιοστῷ τετρακοσιοστῷ ἑξηκοστῷ ἑννάτῳ· καὶ παρεθῆς τοὺς
 κοιτωνίας καὶ ἀνδρώπους τοῦ πατρὸς αὐτοῦ πατρικάτα καὶ πρω-
 15 τοσπαθαράτα τιμήσας καὶ ἐν ἑτέροις ἀξιώμασιν ὑπερβιβάσας καὶ
 δώροις καταπλουτίσας τῶν βασιλικῶν δόμων τοῦ παλατίου κατή-
 γαγεν. ἔξελεξάτο δὲ καὶ προέκρινεν παραδυναστεύοντις καὶ πρώ-
 20 τους τοὺς τῆς συγκλήτου Ἰωσήφ πατρικίον πραεπίστον καὶ δρογγ-
 γάριον τῶν πλωτῶν, ὄντινα καὶ μετὰ βραχὺ παρακοιμώμενον P 294
 προανεβίβασεν, καὶ πᾶσαν ἔξουσίαν καὶ φροντίδα τοῦ ὑπηκόου

10 Κωνσταντίνου P, Βασιλείου margo 12 τρίτης margo Combef.

mundo condite 6469, relicto Romane imperatore atque Helena Augusta Romani matre.

IMPERIUM ROMANI
 CONSTANTINI PORPHYROGENNETI F.

Romanus imperator a patre suo Constantino Porphyrogenneto impērii
 heres, summa rerum ei concredita, relictus est annos natus circiter vi-
 ginti et unum (Basilio Porphyrogenneto unius anni puero) una cum ma-
 tre Helena ac Theophanone coniuge, mensis Novembris die 6, indictio-
 ne 6, anno a mundo condito 6469. mox vero patris cubicularios ac do-
 mesticos aulicos patricia ac protospathariorum aliisque maioribus digni-
 tatibus auctos donisque locupletatos e palatii aedibus deturbavit. elegit
 vero ac cooptavit rerum gerendarum socios ac administros senatusque
 principes Iosepham patricium praepositum ac rei nayalis drungarium;
 quem etiam haud ita post sacri cubiculi praefectum (id est accubitorem)
 promovit, omnemque in eum auctoritatem curamque gerendae rei publi-

ἀνατέθεικεν. τὸν δὲ πρωτοσπαθᾶριον Ἰωάννην λεγόμενον τὸν Χοιρινῶν πατρίκιον καὶ μέγαν ἑταιρειάρχην προεβάλετο τοῦ φυλάττειν τὸν ἄνακτα ἀπὸ τῶν ὑποπτεομένων προσώπων. καὶ τὸν πρωτοσπαθᾶριον Σισίνιον τὸν ἀπὸ σακελλίου ἑπαρχον πόλεως ἐχειροτόνησεν, ἄνδρα λόγιον καὶ πρὸς τὸ κοινὸν ἐπιτήδειον, ὅτινα 5 καὶ μετὰ βραχὺ πατρίκιον καὶ γενικὸν λογοθέτην προεβάλετο, καὶ ἀντ' αὐτοῦ ἑπαρχον πόλεως τὸν πατρίκιον Θεόδωρον τὸν ἀπὸ Β στρατιωτικῶν τὸν λεγόμενον Δαφνοπάτην ἐποίησεν· ὅστις Σισίνιος τῇ ἐπαρχίᾳ διέπρηνεν εὐνομία καὶ δικαιοσύνη καὶ τὸ ἱερὸν πραιτώριον κατηγλύσεν. καὶ ἦν ἰδεῖν παρισταμένων τῷ ἐκείνου 10 βήματι, καὶ ἀποκρούων καὶ ἀπορρουπίζων τὰς παλινδικίας καὶ παλιμβολίας τῶν δικαζομένων· καὶ δικαστῆς δι' ἑαυτοῦ ἕκαστος τῆς δίκης τῷ ἡδικηκῷ ἐγένετο. ἀλλὰ καὶ συμπόνους τῷ ἐπάρχῳ ὃ αὐτοκράτωρ δέδωκε, τῇ ἐκλογῇ καὶ μαρτυρίᾳ Ἰωσήφ πατρίκιον καὶ παρακοιμωμένου καὶ τοῦ ἐπάρχου Σισινίου, Θεοφύλακτον ἄση- 15 C κῆρτιν τὸν λεγόμενον Ματζιτζικὸν καὶ Ἰωσήφ σπαθαροκανδιδάτον καὶ κριτῆν, ὅτινα λογοθέτην τοῦ πραιτωρίου ἐποίησεν· οἵτινες τῇ εὐβουλίᾳ τοῦ ἐπάρχου καλῶς τῇ πολιτείᾳ ἐνήργουν.

2. Χρῆ οὖν καὶ περὶ τῶν κοινῶν φροντίδων τοῦ ἀνακτος ἐξεπιεῖν. εὐθὺς πρὸς πάντα ἀρχηγὸν Ῥωμαίων καὶ βασιλικὸν 20 στρατηγὸν καὶ τῆς Βουλγαρίας καὶ τῆς δύσεως καὶ ἑώας ἔθνων ἀποστελλομένων φιλικῶν γραμμῶν αὐτοῦ, πάντες τῇ τύχῃ καὶ

21 καὶ τοῖς B. — ἑώας ἔθνας?

cae reiecit. Ioannem cognomento Chaerinam protospatharium patricium ac magnam hetaeriarcham praefecit, ut per eum eiusque curas cautum esset imperatori, si qui insidiarum illi suspecti essent. Sisinium protospatharium exsacellarium urbis praefectum dedit; quem ipsum brevi post patricium ac generalem logothetam constituit, eiusque loco Theodorum patricium e militaribus numeris, Daphnopatem nuncupatum, urbis praefectum creavit. hic porro Sisinius, quamdiu praefecti munere functus est, aequitate ac iustitia fulsit sacrumque praetorium egregie ornavit. videre erat, cum ad eius tribunal litigantes adstarent, recidivas lites seu controversias ex damnatis causis et mortuis dolosque ac versutias repellere ac procul amandare; hincque adeo sua quisque sponte illatae parti iniuriae iudex erat. quin et adiutores seu assessores urbis praefecto ab imperatore dati hi, Iosephi patricii et accubitoris urbisque praefecti Sisinii iudicio testimonioque probati, Theophylactus a secretis cognomento Matzitzicus, ac Iosephus spatharocandidatus indexque, quem praetorii logothetam constituit. hi ambo, quibus urbis praefectum probe consiliis iuvabant, operam suam rei publicae bene collocabant.

2. Operae pretium igitur fuerit ut de publicis imperatoris curis disseramus. simul atque rerum summam adeptus est, ad Romanos omnes duces imperatoris nomine praetores et Bulgariae et Occidentis Orientisque gentium principes amicitiae confervendae causa literas misit: ibi

φιλικῶς αὐτοῦ τοῦ αὐτοκράτορος κράτιστον ἀνδρῶν καὶ φιλικὰς σπονδὰς ὁμολόγουν. δεῖ οὖν καὶ περὶ τῶν πολιτῶν ἔξεπειν. ὁ Β βασιλεὺς Ῥωμανὸς οὕτως ἐφιλήσει τὴν ἐνεγκαιμένην ὡς τὴν γεννησαμένην, καὶ ἐν αὐτῇ γένῃ περὶ πολλοῦ ἐποίησατο. διὰ τοι τοῦτο 5 καὶ τὰ εὐγενῆ καὶ καθαρὰ τῶν γενῶν ποιεῖται δι' ἐκλογῆς, καὶ οὓς μὲν ἀξιομάτων καταλαμπρύνει τιμαῖς, οὓς δὲ μεγαλοπρεπέσει φιλοτιμεῖται δωρεαῖς. ἔσθ' ὅτε καὶ συνειστίλους ποιούμενος, ἀργύρεα παρέχων, τὸ φίλτρον μᾶλλον ἐνηρῶει καὶ ὑπανέφλεγεν, καὶ τὴν ἐκείνων εὐνοίαν ἀπὲρ πολλῶν φρουρῶν καὶ φυλάκων προ- 10 κριεν.

3. Τὰς δὲ ἀδελφὰς αὐτοῦ Ζωὴν καὶ Θεοδώραν καὶ Ἀγά- P 295
θην καὶ Θεοφανῶ καὶ Ἄνναν ἐκ τῶν βασιλικῶν δόμων εἰς τὰ Κα-
τωικίον, ἐν οἷς Σοφία ἢ Ἀδγοῦστα ἢ τοῦ Χριστοφόρου καὶ τοῦ
βασιλικῶς ἦν ἀποκεκαρμένη μοναχῆ, κατήγαγεν καὶ μοναχὰς ἀπέ- 15
κειρεν, πολλὰ καὶ τῆς Ἑλένης τῆς μητρὸς Ῥωμανοῦ καὶ αὐτῶν
ἀπολαφρομένων καὶ ἀποκλαιουσῶν, καὶ τῇ χειρὶ παρ' ἀλλήλων
σφηγουσῶν καὶ τῷ τραχήλῳ ἐπαικειμένων, πλέον οὐδὲν ἀφέλθουσαν
ἢ κωφοῖς καὶ κροῖς δάκρυσι, πάλιν δὲ αὐτὰς μετὰ δίκηνευσιν
ἡμερῶν ἀπ' ἐκεῖσε ὁ αὐτοκράτωρ μετέβηκεν, καὶ τὴν μὲν Ζωὴν 20
καὶ Θεοδώραν καὶ Θεοφανῶ εἰς τὰ Ἀντιόχου ἐκλήρωσεν, τὴν Β
Ἀγάθην εἰς τὸ ἰδρυθὲν καὶ κατασκευασθὲν φροντιστήριον παρὰ
Ῥωμανοῦ τοῦ τριγαυτοῦ βασιλευσάτος καὶ πάππου τοῦ αὐτοκρά-

1 post αὐτοῦ Combefisius συγκαίροντες. Et ἔς] καὶ Ἄνναν εἰς?

acceptis, gratulari omnes imperatoris fortunae eiusque sibi amicitiae nomine, optimum celebrare, pacisque cum eo foedera firmare. at neque de civibus praeterenda narratio est. Romanus imperator sic ut parentem patriam diligebat, atque in ea nobiles familias pluris faciebat. idcirco etiam antiquae puraeque nobilitatis instituto delectu, nobilium alios dignitatum honestare honoribus, alios magnificis donare muneribus, quandoque etiam ad mensam adhibere, erogataque pecunia amoris vim magis adaugere ac incendere; quaque illi benevolentia ipsum prosequerentur, multae stipatorum ac satellitum turbae praeferebat.

3. Sorores Zoen Theodoram Agatham Theophanonem Annamque aula detrusas ad Caniclii aedes, ubi Sophia Augusta Christophori imperatoris uxor tonsis crinibus monacham agebat, ipsas quoque sanctimonialium ritu capillis multavit; ac quanquam multis Helena matre sororibusque rei facinus deplorantibus largeque quiritantibus, cum se illae mutuo adstringerent et collo aliae aliis prope haerent, nihil amplius tragico illo spectaculo consecutae sunt quam ut mutis ac inanibus lacrimis defungerentur. iterum vero post dierum aliquot spatium inde amotas alio transtulit; ac Zoen quidem et Theodoram et Theophanonem Antiochi monasterio addidit, Annam vero ad monasterium a Romano tum impera-

τορος ἀπέστειλεν· καὶ διωρίσαστο χορηγεῖσθαι αὐτὰς ἅ καὶ ἐν τῷ παλατίῳ ἐδίδοντο.

4. Τὸν δὲ Νικηφόρον καὶ δομέστικον τῶν σχολῶν τὸν τοῦ Φωκᾶ μάγιστρον ἐτίμησεν καὶ κατὰ τῶν ἀρνητῶν τοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ ἐψᾷ ἐξέπεμψεν· καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ πατρίκιον τὸν Λέοντα 5 στρατηγὸν προεβάλετο, ὄντινα καὶ μετ' οὐ πολὺ μάγιστρον καὶ δομέστικον τῆς δύσεως ἐποίησεν. καὶ ἦν ἰδεῖν τὸν ἄνακτα εὐ-
C φφραϊνόμενον, καὶ ἐν κνηγίοις καὶ θήραις δι' ὄλου ἀγροδιαιτοῦντα, ὡς τὸν βασιλικὸν δόμον πάντῃ ἀποστρεφόμενον καὶ τὴν φροντίδα τοῦ στρατοῦ τοῖς ἀπατάλφοις καταπιστεύσαντα, αὐτὸς ἔχαιρεν 10 καὶ ἡγαλλιᾶτο τοῖς κνηγίοις ἔξω τοῦ Βυζαντίου, μετὰ τῶν ὁμηλικῶν καὶ κολάκων καὶ κωκοσυμβούλων μυστρῶπων συναναστρεφόμενος.

5. Τί δὲ ἦν εἴτη τις περὶ τῆς ἀοκνίας καὶ εὐθύτητος καὶ ἀνδραγαθίας ἀνδρίας τε καὶ ἀγαθότητος τοῦ ἄνακτος; ἐν μιᾷ 15 ἡμέρᾳ καὶ ἐν τῷ ἵππικῷ καθισθεὶς καὶ τῇ συγκλήτῳ συνεστιαθεὶς
D καὶ τὴν δόσιν τῶν ἀφγυρίων παρασχών, καὶ τῇ δείλῃ ἐν τζυκανιστηρίῳ σφαιρίσας μετὰ τῶν δοκίμων καὶ ἐμπείρων καὶ πολλάκις τούτους νικήσας, εἰς μεταστάσιμον εἰς Ἄνωράτας μετέβη, κάκεισε 20 θηρέουσας παμμεγέθεις χοίρους τέσσαρας καὶ κνηγήσας πρὸς τὰ βουίλεια τῇ ἐσπέρᾳ ἀντεπέρασεν. ἦν γὰρ τῇ ἡλικίᾳ νέος, σφριγῶν τῷ σώματι, σιτόχροος, εὐόφθαλμος, ἐπίρην, ῥοδιονπρόσω-

19 fort. Ὀνοφάτας. Combef.

tore avoque pridem conditum atque exstructum misit, et ut eandem atque in palatio annonam vitaeque comaeatam consequerentur constituit.

4. Nicephorum Phocam scholarum domesticum magistri dignitate ornavit atque adversus infideles Agarenos in Asiam misit. eius quoque fratrem Leonem patricium exercitus ducem praetoremque constituit, quem etiam brevi post magistrum ac Occidentis domesticum creavit. vidissesque imperatorem genio indulgere, ducendisque canibus ac feris insequendis tempus omne ruri terere, ut qui regiam penitus aversaretur, inque duos, quos diximus, germanos omnem exercitus curam exonerasse, gaudio itaque dies agebat, extraque Byzantium cum aequalibus, palponibus maleque consultis viris ac ganeonibus, venatu totus gestiebat.

5. Quidnam vero quis dicat de imperatoris diligentia rectique studio et fortitudine bonaque indole? uno die cum in Circo sedisset, et cum senatu epulatus esset, ac pecunias elargitus esset, subque vesperam in sphaeristerio cum peritis pilaque probatis lusisset, nec semel aut iterum victor exisset, ad Anoratas superato freto transibat, captisque ibi quattuor praegrans molis apris, ac venatione functas, sero in regiam iterum comaeabat. erat enim aetate iuvenis, vegeto corpore ac luxuriantem, triticeae coloris, pulchris oculis, naso adunco, roseo vultu, gratio-

πος, χαροποιὸς καὶ γλυκὸς τοῖς ῥήμασιν, ὄρθιος τῇ ἡλικίᾳ ὡσεὶ κυπρίσσοσ, εὐρὺς τοῖς ὤμοις, ἥσυχος καὶ προσηγής, ὡς πάντας θαμβεῖσθαι καὶ ἐκπλήττεσθαι τὸν ἄνδρα. συνέχαιρεν δι' αὐτὸν ἡ πολιτεία ὡς εὐτυχοῦντα καὶ τῶν ἐθνῶν κρατοῦντα. καὶ τῷ P 296
5 Βυζαντιῷ πλούσιαι αἱ σιτήσεις καὶ αἱ τροφαὶ χορηγοῦμεναι.

6. Ὁ δὲ βυσιλεύς Ῥωμανὸς καὶ ἕτερον υἷὸν μετὰ θάνατον τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἀπεγέννησεν, Κωνσταντῖνον τοῦτον ὀνομάσας. καὶ [οὐ] μετ' οὐ πολὺ στέφεται παρὰ Πολυεύκτου πατριάρχου ἐν τῷ ἄμβωνι τῆς ἁγίας Σοφίας. ἡ δὲ Ἀγούστα Ἑλένη ἐν 10 τῷ παλατιῷ οὕσα κληήρης καὶ συναγαλλομένη τῷ ἄνακτι, καὶ ἐπὶ ἱκανοὺς χρόνους ἀρρωστοῦσα, εὐσεβῶς τέθνηκεν κατὰ τὴν ἐννεακαιδεκάτην τοῦ Σεπτεμβρίου μηνός· καὶ ταύτην βασιλικῶς τιμήσας, καὶ ἐν τῇ χρυσοκολλήτῳ καὶ διὰ μαργαριτῶν καὶ λίθων κληνῇ τεθειῖσα, τῆς συγκλήτου προπεμπούσης, ἐν τῷ μοναστηρίῳ B
15 τῷ παρὰ τοῦ πατρὸς αὐτῆς Ῥωμανοῦ βυσιλεύος συσταθέντι, τῷ ὄντι εἰς τὸ Μυρέλαιον, θάπτεται ἐν λίθωνι πλησίον καὶ σύγγγυς τοῦ πατρὸς αὐτοῦ.

7. Τὸν δὲ μάγιστρον καὶ δομέστικον τῶν σχολῶν Νικηφόρον τὸν τοῦ Φωκᾶ ὁ ἄναξ ὁ χρηστός, ὁ ἡδύς, ὁ προσηγής, καὶ 20 ὄσοις ὀνόμασι χρῆ καλεῖσθαι καλοῖς καὶ τὸν ἄνδρα ὀνομάζειν, μετὰ ἐκστρατείας καὶ δυνάμεως πολλῆς καὶ ἐξοπλίσεως καραβίων πολεμικῶν καὶ ὑγροῦ πυρὸς εἰς Κρήτην διωρίσματο ἀπελθεῖν· οἱ γὰρ Κρητικοὶ πολλὰ δεινὰ καὶ κακὰ καὶ αἰχμαλωσίας καθ' ἐκάστην εἰς τὴν Ῥωμιῶν γῆν ἐποιοῦντο, ἀφ' οὗτου ταύτην τὴν μεγάλην C

sus ac suavis eloquio, statura rectus quasi cypressus, latis humeris, quietus ac lenis, ut omnes admirarentur ac tantas viri dotes stuperent. congratulabatur civitas eius gratia, ut cui bene ac prospere cederet gentiumque victor existeret; quod denique Byzantio copiosas annonas sufficeret, praestoque solandae civium indigentiae cibos ministraret.

6. Suscepit Romanus imperator, ubi iam pater vivis excesserat, alium filium, cui Constantini nomen inditum. is brevi post a Polyencto patriarcha in S. Sophiae ambone Augustali corona donatus est. Helena Augusta in palatio lecto decumbens, filioque imperatori congaudens ac diu morbo conflictata, mensis Septembris die decimo-nono pie obiit. huius funus Romanus imperator regio more elatum, inque auro oblita sandapila gemmisque ac lapillis interstincta positum, senatu deducente, in monasterio a patre ipsius Romano imperatore exstructo, quod est in Myrelaeo, in loculum eius ipsius urnae iuxta positum intulit.

7. Porro Nicephorum Phocam magistrum ac scholarum domesticum imperator, mitis ille et suavis et mansuetus, ac si quid aliud praeclarum est quo is nominari possit, ingenti fretum exercitu ac carabiorum copiosa classe igitur Graeco instructum in Cretam proficisci statuit. Cretenses namque damna multa ac mala quotidie Romanis inferebant, captivosque ac praedas abigebant, quae ex tempore vastam eam insulam suae

νήσον ἐπόρθησαν. ἐπὶ γὰρ Μιχαὴλ τοῦ Ἀμορραίου τοῦ πατρὸς Θεοφίλου ταύτην ἐκράτησαν, καὶ τῶν στρατευμάτων εἰς τὴν στάσιν καὶ τυραννίδα τοῦ Μωροθωμᾶ τοῦ συντρόφου τοῦ Μιχαὴλ (καὶ γὰρ ἐπὶ τρισὶ χρόνοις σχεδὸν καὶ πλείον τὴν Θρακικὴν καὶ Μακεδονικὴν ἐκράτησεν ὁ τύραννος) εὐκαιρίαν εὐρόντες οἱ ἀπὸ Σπανίας ἀνελθόντες Σαρακηνοὶ μετὰ πολλοῦ στόλου πολεμικῶν καραβίων κατέλαχον ταύτην, ὡς εἶναι τὴν τούτων διακράτησιν καὶ κατασχεσιν ἕως τῆς ἡμέρας ἧς ἐπορθήθησαν παρὰ τοῦ μεγίστου καὶ δομοστικοῦ Νικηφόρου τοῦ Φωκᾶ ἔτη ἑκατὸν πενήκοντα D ὀκτώ. (8) ὅθεν ὁ αὐτοκράτωρ Ῥωμανὸς ζήλω θείῳ κινήσει, 10 τῇ συμβουλῇ καὶ εὐβουλίᾳ τοῦ παρακοιμωμένου Ἰωσήφ, ἐκ παντὸς τόπου ναῦς καὶ πλοῖα πολεμικὰ συναθροίσας μετὰ ἄγροσθ πυρὸς καὶ ἐπιλέκτου στρατοπέδου Θρακικῶν Μακεδονικῶν καὶ Σθλαβησιάνων εἰς Κρήτην ἐκπέμψαι ἔδοξεν. ἐκ δὲ τῆς συγκλήτου οἰκείων δούλων αὐτοῦ λδυσχέραινον περὶ τῆς ἐκστρατείας τῆς 15 Κρήτης, ἀναμιμνήσκοντες τὸν ἄνακτα τῶν ἐπὶ τῶν παρελθόντων βασιλέων ἐξόδων καὶ καινοτομιῶν καὶ χρημάτων ἀπίρων κατακενωθέντων καὶ μηδὲν ἀνυσάντων, μάλιστα ἐπὶ τοῦ εὐσεβοῦς τῆ 297 θείᾳ λήξει Λέοντος βασιλέως καὶ τοῦ πορφυρογεννήτου Κωνσταντίνου, ὅσα χρήματα καὶ λαὸς ἀνήλωτο καὶ ἀπώλετο, δεδοικότες 20 τὸν κίνδυνον τῆς θαλάσσης καὶ τὴν μεγάλην συμμαχίαν τῶν ὁμοροῦντων Σαρακηνῶν καὶ τὸν στόλον τῶν Σπάνων καὶ Ἀφρικῶν καὶ τὴν διατρέχουσαν φήμην, ὅτι δι' οὗ ἡ Κρήτη πορθηθῆ βασιλεύ-

ditionis fecerant. Michaelē enim Amoriensī Theophīllī patrō rerum potiente, cum Romanus miles in Morothomae Michaelis quondam sodalis compescenda seditione ac tyrannide occupatus esset (annos enim tres hisque amplius tyranni potestate Thracia ac Macedonia potitus est), occasionem nacti qui ab Hispania ascenderant Saraceni, cum ingenti carabiorum bello instructa classe, sibi subiecerant, ac donec a magistro et domestico Nicephero Phoca recepta est, per annos 158 tenuerant. (8) idcirco Romanus imperator divino zelo succensus, catisque ac sanis Iosephī accubitoris inductus consiliis, ex omni Romana ditione congregatis navibus bellicis igneque Graeco, ac ex Thracia Macedonia Sclavonia lectis copiis, in Cretam mittere statuit. quidam porro senatorii ordinis, viri in rem eius studiosi servique ingenui, Cretensem hanc moleste habebant expeditionem, in memoriam revocantes superiorum imperatorum aetate eo adductas classes novarumque rerum molitiones ac immensas effusas opes, praesertim vero piaē memoriae Leone imperatore ac Constantino Porphyrogenneto rerum potiente quantae insumptae pecuniae, quantae copiae excisae; sic nempe illi maris periculo territi, vicinorumque Saracenorum ingentia formidantes auxilia Hispanorumque ac Afrorum classem; tum praeterea per hominum era volitantem famam, fore ut qui Cretam expugnasset, is Romanorum imperator esset rerumque in se

σει και τῶν σκήπτρων καθέξει τῆς Ῥωμαϊκῆς ἀρχῆς. (9) ὁ δὲ παρακοιμώμενος Ἰωσήφ, ὁ χρηστὸς και ὀρθὸς και ἄσπνος νοῦς, εἰς μέσον σταθεὶς ἔφη “ ἡμεῖς μὲν, δέσποτα, ἴσμεν πάντες ὅσα δεινὰ Ῥωμαίοις συνέβησαν παρὰ τῶν ἀρρητιῶν τοῦ Χριστοῦ εἰς 5 ἡμᾶς· και δίκαιόν ἐστι λογισασθαι τὰς σφαγὰς και τὰς τῶν παρ- B θένων φθορὰς και τὰς τῶν ἐκκλησιῶν καταστροφὰς και τὰς τῶν παραλλίων θεμάτων αἰχμαλωσίας, και πρέπον ἐστὶν ὑπὲρ τῶν Χριστιανῶν και ὁμοφύλων ἀγωνίωσθαι, και μὴ δεδιέναι τῆς ὁδοῦ τὸ μήκος και τὰ τῆς θαλάσσης πελάγη και τῆς νύκτος τὸ ἄδηλον 10 και τῆς φήμης τὸ ἀδύνατον. και χρῆ μάλιστα τῇ Θεοσυνεργίῳ βουλήν και προστάξει σου πειθαρχεῖν ἡμᾶς, ὡς ἐκ Θεοῦ σοι τοῦτο τὸ ἐνθύμημα. και γὰρ καρδία βασιλέως ἐν χειρὶ Θεοῦ· μάλιστα διὰ τὸν ὀρθὸν και πιστὸν δοῦλον στέλλεσθαι τὸν δομῆστικὸν τῶν σχολῶν παρὰ τῆς Θεοκυβερνήτου βασιλείας σου.” (10) ταῦτα C 15 ἀκούσας ὁ αὐτοκράτωρ κατέχειν τὴν διάνοιαν οὐκέτι ἠδύνατο· και ἔξοπίστας και ῥογεύσας τὸν στρατὸν, και τῷ μαγιώτρῳ χρήματα δούς, ἀπέκρινεν μετὰ τοῦ κοιτωνίτου Μιχαὴλ τοῦ ἐπιστάτου, μνην Ἰουλίῳ Ἰνδικτιῶνος πέμπτης. νῆες γὰρ ὑπῆρχον μετὰ 20 ἑρῶσ πυρὸς διασχίλια, δρόμωνες χίλιοι, καράβια καματηρὰ σι- τῆσεις ἔχοντα και ὄπλα πολεμικὰ τριακόσια ἑπτὰ. ὁ δὲ δομῆστικὸς Νικηφόρος ἀπάρας τῆς βασιλίδος ἐν Φυγέλοις κατέλαβεν, και τοῦτο ἐφρόντιζεν ὅπως ὁ σύμπαρ πλοῦς ἐπὶ τὸ αὐτὸ εἶναι και προσορμίζοιτο. ἔμπροσθεν δὲ ὁ συνετὸς ταχυδρόμους γαλέας ἀπο- D

summam transferret. (9) quin vero Ioseph accubitor, mens scilicet illa proba et mitis rectaque ac insomnis, in medio stans in haec verba infit. “scimus quidem omnes, domine, quanta nobis mala ab infidelibus Saracenis provenerint; istamque ac aequum est in memoriam revocare acceptas strages, constupratas virgines, eversas ecclesias, maritimas oras direptione vastatas; decetque pro Christianis nostrisque gentilibus certaminis aleam suscipere, nec longum iter, maris pericula, belli incertum exitum, debilis famae vires formidare. in primis vero operae pretium est ut, cui deus auspex ac adiutor est, consilio tuo atque praecepto pareamus, velut scilicet hanc tibi mentem deus afflaverit: cor enim regis in manu dei (Prov. 21 1); idque ea maxime ratione, quod deo praeside instincta maiestas tua recti animi virum servumque fidelem mittat, scholarum domesticum.” (10) his imperator auditis nihil iam animum continere potuit. instructo igitur solitoque munere donato exercitu, traditisque magistro in belli sumptus pecuniis, cum Michael cubiculario praeside ac curatore ire iussit, mense Iulio, indictione quinta. naves erant igne Graeco instructae bis mille, celoces mille, carabia oneraria annonas armaque bellica convehentia septem supra trecenta. solvens itaque Nicephorus domesticus Phygelos venit, etiam atque etiam satagens ut omni collecta classe simul applicaret, missis itaque vir prudens ac catus,

στείλας κατασκοπήσαι καὶ κρατῆσαι γλαῦσαν προστάξεν. καὶ
 τούτων ἀφικομένων καὶ κρατησάντων, ἤγαγον πρὸς τὸν μάγιστρον.
 καὶ ζητητικώτερον τούτους ἐξετάσας, μαθὼν τὸν ἀμηρᾶν τῆς
 Κρήτης καὶ τοὺς πρώτους τοῦ κάστρου ἕξω εἶναι εἰς τὰ οἰκεία
 προάστεια, εὐθὺς τῷ δρόμῳ καὶ τῇ σπουδῇ κατέλαβεν καὶ προσ- 5
 ὤρμισεν. καὶ ἀποβὰς τῶν νηῶν χάρακα καὶ τάφρον βαθεῖαν
 κατεσκεύασεν, καὶ πρὸς κοῦρσον ἐχώρει, καὶ πάντας παρήνει ἐπὶ
 τὸ αὐτὸ εἶναι καὶ μὴ ἐξελαύνειν, πρὶν ἂν τὴν δύναμιν αὐτοῦ
 P 298 γνῶσωνται. πρὸς δὲ κάστρον χωρήσας πάντας τοὺς Κρητικούς
 τοὺς ἕξω ὄντας τοῦ κάστρου μετὰ φόβου ἕσω ἐπέκλεισεν. ἔκτοτε 10
 δὲ πολλοὶ καθ' ἐκάστην ἡντομόλουν πρὸς τὸν μάγιστρον. μαθὼν
 δὲ ὁ Νικηφόρος ὅτι οἱ ἕξω τοῦ κάστρου ἀποκλεισθέντες εἰς τὰ
 στενώματα καὶ κλεισούρας καὶ ἑνύκια καὶ ἔλη καὶ ὄρη προσέφυγον,
 διακοσμήσας σὺν στρατὸν καὶ ἵπποτοξίτας καὶ Ῥῶς καὶ Ἀνατολι-
 κούς ἄρχοντας καὶ Θρακικούς καὶ Μακεδονικούς ἀπέστειλεν, αὐ- 15
 τὸς δὲ ὁ συνετὸς καὶ ἀνδρείος δομῆστικὸς ὄπισθεν Σάκα κατελεί-
 φθη· καὶ πάντες τῇ εὐβουλίᾳ τοῦ ἀνδρὸς ὡς ἐν οἰκείῳ χώρῳ ἔλο-
 B γίζοντο εἶναι. οἱ δὲ καταλαβόντες καὶ καταδραμόντες ἐν ᾧ τὰ
 κτήνη καὶ τὰ θρέμματα καὶ ἡ ὑπαρξὶς αὐτῶν κατεκρούπτετο καὶ
 αὐτοὶ ἠὺλλζοντο, πάντα ληϊσάμενοι μετὰ χαρᾶς καὶ νίκης ὑπενό- 20
 στησαν. ἔκτοτε δὲ οἱ Ῥωμαῖοι ἀδειῶς καὶ ἀφόβως ἐπλήκειον ἐν
 ᾧ ἦσαν αἱ διειδεῖς κρηναὶ καὶ τῶν παντοδαπῶν ὀπωρῶν τὴ πλῆ-

quae classi praeirent, celeribus galeis, explorare iussit ac indigenas loci
 rerumque indices captare. venerunt illi captosque ad magistrum duxe-
 runt; ex quibus diligenter sciscitatus Cretae ameram ac urbis proceres
 foris in suburbanis ipsorum versari comperit. statim ergo concite sum-
 maque diligentia venit navesque appulit, eductisque e navibus copiis
 altum aggerem duxit vallumque posuit, atque ad incursandum praedas-
 que agendum sese accinxit. admonet vero ne longe discedant vel ho-
 stem insequantur, donec illius vires cognoverint. admotis autem ad
 urbem castris, cunctos Cretenses foris palantes metu conterritos intra
 moenia cogit. exinde plures quotidie ad magistrum ultro confluebant.
 intelligens autem Nicephorus eos qui urbe exclusi erant in angusta et
 clusuras alveolosque et saltus et montes confugisse, distributo exercitu,
 peditum atque equitum selectam manum, Russosque et Asiaticos et Thra-
 cicos et Macedonicos tribunos ac centuriones in eos misit, ipse solers
 fortisque vir animi domesticus post Saca agmen constituit; omnesque
 eius solertia ac consiliorum sagacitate, velut domi, sic in hostico erant
 securi. dimissis cuneus eo excurrit ubi horum iumenta et pecora et
 substantia occulta erat ipsique morabantur; cunctaque depraedatus cum
 gaudio ac pro victoria ovas reversus est. deinceps autem Romani
 fiducia omnique metu soluti castra metantur, quo loco limpidissimi fontes
 pomorumque ac frugum genus omne scatebat. unicuique tabernaculum

θος, καὶ ἕκαστος τὴν καλόβην αὐτοῦ ἐν δένδροις ὑπώφρας εἶχον, καὶ τῶν καρπῶν ῥεόντων καὶ πάντων ἀπολαύοντων ἔχαιρον, καὶ ἐπηύχοντο τὸν καλῶς στρατηγοῦντα αὐτοῖς μάγιστρον.

11. Ὁ δὲ ἀμηνῶς τῆς Κρήτης, ὁ λεγόμενος Κουρούπας, ὅτὰ συμβάντα πρὸς τοὺς ὁμόρους Ἀγαρηνοὺς τῆς Σπανίας καὶ Ἀφρικῆς ἐδηλοποίησεν καὶ βοήθειαν καὶ συμμαχίαν ἤτει. οἱ δὲ ὀ ἀποστελλαντες γαλέας ἐδυνδρόμοις τοῦ μαθεῖν τὸν ἀρχηγὸν καὶ τὸν στρατὸν καὶ τὴν κατάστασιν καὶ ὑποτυγῆν τοῦ στρατοῦ πρὸς τὸν ἀρχηγὸν αὐτῶν, καὶ δὴ μετὰ πολλοῦ τοῦ τάχους πρὸς τὴν 10 Κρήτην ἀφίκοντο, καὶ διὰ τῆς νυκτὸς διὰ σχοινίου εἰς τὸ κάστρον εἰσῆσαν, καὶ τὸν ἀμηνῶν τὸν Κουρούπαν καὶ τοὺς προύχοντας τοῦ κάστρου ἐντυγόντες, ἐν ἀμηχανίᾳ καὶ ῥαθυμίᾳ καὶ ἀπογνώσει εἰδότες τὸ ὅ τι πράξαιεν κατὰ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ στρατοῦ καὶ τοῦ μάγιστρον, περιπλακέντες τῷ τραχῆλῳ τοὺς ἀποσταλέν- 15 τας οὐδὲν ἕτερον προσεφθέγγοντο, τῇ χειρὶ σφίγγοντες, καὶ ὀ ἔκλαιον ὀδυρόμενοι, ἰκετεύοντες ἐκστρατεῦσαι τοὺς ἀμηνῶδας πρὸς συμμαχίαν καὶ βοήθειαν αὐτῶν, καὶ τὸ τάχος αὐτοὺς ἀπέστειλαν. οἱ δὲ παλινδρομήσαντες, πρὸς τοὺς ἀμηνῶδας ἀγί- 20 κητο ἕκαστος, καὶ τῆς πολλῆς ἐξοπλίσεως καὶ ἐκστρατείας καταβίων, καὶ τὴν ἐκ τῶν διαφόρων ἔθνων συμμαχίαν καὶ συγκρότησιν καὶ τοῦ στρατηγοῦ τὴν διέγερσιν καὶ σένησιν καὶ τὴν πρὸς θεὸν πίστιν καὶ δικαιοσύνην καὶ ἀποστροφὴν παντοίων παθῶν ἔφησαν. οἱ δὲ θάμβους πλησθέντες οὐδαμῶς ἠθέλησαν βοήθειαν ἢ συμμαχίαν αὐτοῖς δοῦναι.

taguriumque inter fruteta positum erat, pomisque decidentibus omnique rerum aliarum ubertate freti cum gaudio agebant, sicque praeclare ducis in eos munere defungenti magistro votis comprecabantur.

11. Cretae ameras, Curupa nomine, rerum tristem eventum vicinis Saracenis, Hispanis Afrisque, missa ad eos legatione, significat, bellique socios ac cladis depulsores invitat. missae ab eis celeres galeae ac triremes, per quas gentis ducem exercitumque explorarent; quas militaris disciplina, ut duci subiectus exercitus condiscerent. ac plane summa velocitate in Cretam adventi, nocturneque per funem in castrum illapsi atque Curupae proceribusque congressi, omnem eos spem abiecissee, nec quid in Romanum exercitum eiusque ductorem magistrum moliantur habere, intellexere. in colla itaque ruentes iisque affusi, omni alia defecit voce, ubertim flentes missos adstringebant, eorumque subsidio maturandam expeditionem, iis ad suos remissis, supplices flagitabant. reversi illi ad suos quique ameras venerunt, longaque copiosam ac instructam classem, diversarumque gentium auxilia exque illis confiatum exercitum; ducis item vigilem solertemque animum fidemque in deum et instigiam, omnis denique generis exosa vitia ac libidines rettulerunt. quibus illi stupore pleni Cretensibus suppeticas ferre bellique socios illis accedere recusarunt.

P 299

12. Τοῦ δὲ στρατοῦ παρακαθεζομένου ἐν τῇ νήσῳ καὶ ἀπείρου χειμῶνος καὶ ἕτεοῦ καὶ κρούου γενησομένου, καὶ τῶν σι-
 τῶν καὶ τροφῶν δαπανηθέντων καὶ τῶν περιβολαίων διαλυθέν-
 των καὶ γυμνωθέντων καταναρκήσαντες οἱ τοῦ στρατοῦ οἶκαδε
 ἠβουλήθησαν ἀναστρέψαι. ὁ δὲ ἀνδρείος καὶ συνετός ἡγεμὼν 5
 Νικηφόρος τῇ διαλαλίᾳ καὶ τῇ ἡδύτητι τῶν λόγων αὐτοῦ πάντας
 κατέσχευεν. ἔφη γὰρ πρὸς αὐτούς "ἄνδρες ἀδελφοί μου καὶ συ-
 στρατιώται, λάβωμεν εἰς νοῦν τὸν τοῦ Θεοῦ φόβον· ἀγωνισώμεθα
 τὴν τοῦ Θεοῦ ἕβριν ἐκδικῆσαι· στῶμεν γενναίως ἐν τῇ Κρήτῃ
 κατ' ἐχθρῶν δυσσεβῶς ὑπλισμένων· λάβωμεν πίστιν τὴν τῶν 10
 B φόβων φονεύτριαν· ἀναλογισώμεθα ὅτι ἔνδον ἐσμεν τῆς Συρια-
 κῆς νήσου. μέγαν κίνδυνον ἢ φυγὴ ἀπὸ τῶν ὧδε φέρει. ἐκδι-
 κήσωμεν τὰς φθόρας τῶν παρθένων· τὰ τετιμημένα μέλη βλέ-
 ποντες τετρωμένα ὀδυνηθῶμεν τὰς καρδίας. οὐκ ἔστιν ἄμισθος
 ὁ κόπος καὶ ὁ κίνδυνος. στῶμεν καὶ καρτερήσωμεν εἰς ἀντιπαρά- 15
 ταξιν τῶν ἀρνητῶν τοῦ Χριστοῦ, καὶ Χριστὸς ὁ Θεὸς συγεργήσει
 ἡμῖν, καὶ ὀλέσει τοὺς ἐχθροὺς ἡμῶν, καὶ παρθήσεται τὸ κάστρον
 τῶν ἀλαζόνων τοῦ Χριστοῦ." καὶ ἄλλα πολλὰ πρὸς αὐτοὺς
 παραινέσαντος ἀπεκρίθη εἰς ὑπὲρ πάντων "ἦνοιξας ἡμῶν τὰς
 καρδίας, μάγιστρε. ἐστομίωσαν καὶ ὤξυναν οἱ λόγοι τὰς θυ- 20
 C νάμεις καὶ προθέσεις ἡμῶν. ἀνεπτέρωσας τὰς διανοίας ἡμῶν,
 καὶ ἐπόμειθα τῇ σῇ βουλῇ καὶ προστάξει, καὶ σὺν σοὶ ἀποθα-
 νοῦμεν."

12. Porro exercitu diuturniores in Creta moras trahente, ac cum per hiemem immensi imbres geluque exspectaretur, annonae absumpta, detritis stragulis et operimentis, torpentes classarii ipsique in eis tribuni ac proceres domum reverti cogitarunt. forti tamen vir animo solertique imperator Nicephorus oratione sua ac verborum lenocinio in castris detinuit. sic enim aiebat. "viri fratres et commilitones, dei quaeso timorem in animum assumamus; dei iniuriam ulcisci conntamur; adversus hostes impietate armatos fortiter consistamus. fidem arripimus, quae timores perimit; animo reputemus nos in Syriaca insula versari. ingens periculum est, si inde fagerimus. ulciscamur constupratas virgines; qui nobilia membra saucia videamus, animo doleamus. non vacat mercede labor ac periculum. stemus intrepidi, adversaque acie Christum negantes infideles audacter appetamus, feretque suppeticas. Christus deus noster, hostesque profligabit, ac superbiorum eique insultantium oppidum arceque diruet." haec iisque plura illo hortante, quidam omnium nomine oreque subiecit "aperuisti, magister, corda nostra; sermone vires durasti atque animos acuisisti. vix non additis aliis, obsequio promptos atque vigiles reddidisti. consilio morem gerimus, ac praeecepto obtemperamus; una denique commoremur."

13. Ἐν δὲ τῷ Ὀκτωβρίῳ μηνὶ τοῦ δευτέρου ἔτους τῆς βασιλείας Ῥωμανοῦ ἐγένετο σπάνη σίτου καὶ κριθῆς ἐν τῇ πόλει· ἐπράθη γὰρ ὁ σίτος τῷ νομίσματι μύδιοι δ' καὶ ἡ κριθὴ μύδιοι ε'. καὶ ἦν θεάσασθαι τὸν ἐργήγορον νοῦν Ἰωσήφ προνοούμενον τὸ βκοινόν. εὐθὺς οὖν ἐξαποστέλλει εἰς τὴν ἀνατολὴν καὶ δύσει τοῦ ἐξελάσαι συνωνὺς καὶ ἐμπορευτικὰ πλοῖα καὶ τοῦ κωλύσαι τοὺς σιτοκαπήλους ἀποτιθέναι τὸν σίτον· ἦν γὰρ ὁ ἀνὴρ δίκαιος καὶ ἀπροσωπώληπτος καὶ πιστός. οὐ πολὺς οὖν ἐν μέσῳ χρόνος D
10 ἦν ὁ ἀνὴρ, σπουδαῖος καὶ θερμὸς, ὡς ἄλλον τῶν πρὸ αὐτοῦ ἢ μετ' αὐτοῦ μὴ ἐξισωθῆναι.

14. Μαρτίῳ δὲ μηνὶ ὁ λεγόμενος Πετεινὸς μάγιστρος κατηγορήθη Βασιλεῖος ὀνομαζόμενος, ὑποθήκη τινῶν κακοσυμβούλων μούλτων μελετήσαι· καὶ τοῦτον ὁ βασιλεὺς ἔξορια πέμπει, 15 κἀκέισε τελευτᾷ. ὁ δὲ πατρίκιος καὶ δομέστικος τῆς Ἐφῆς ἐκ προσώπων τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ πεμφθεὶς ἐν τῇ ἀνατολῇ διὰ τὸ μὴ εὐρεῖν τὸν ἄθιον Χαμβδᾶν ἀσκέαστον τὴν ἀνατολὴν καὶ ἐλάσαι P 800
κοῦρσα καὶ ἀλχμαλωτῖσαι καὶ πραιδεῦσαι τὴν Ῥωμαϊκὴν γῆν. καὶ ἐνωθεὶς τῷ στρατηγῷ Καππαδοκίας Κωνσταντίνῳ τῷ πατρικίῳ
20 Μαλιτίνῳ καὶ τοῖς λοιποῖς στρατηγοῖς μετὰ τῶν ταγματῶν, καὶ τὴν ἐκστρατεῖαν τοῦ ἀλαζόνος ἐπιτυχῶν εἰς τὸν τόπον Ἀνδρασσοῦν λεγόμενον, συμβυλῶν κατὰ κράτος νενίκηκε, καὶ καταπολεμήσας

10 ἄλλων P

13. Mense Octobri, imperii Romani anno secundo, ingens in urbe penuria tritici exstitit atque hordei. venit triticum, modii quattuor, nummo uno, hordeum, modii sex. in his videre erat pervigilem, ut communi rei provideret, Iosephi animum. statim ergo in Orientem ac Occidentem missi qui coementes frumenta eorumque mercatorias naves extruderent, dardanariosque ac frumentarios triticum frumentaue recondere ac acervare vetarent. erat enim vir iustus nec personarum acceptor, fidei tenax. nec multum interim effluxit tempus, cum altera parte minuto pretio septem octove modii uno nummo venirent. talis nimirum erat, acri vir ingenio fervidoque ac studiosus, ut nemo superiorum aut aequalium illi aequaretur.

14. Mense Martio, is quem Peteinum vocant, Basilis magister accusatus est ut qui malis quorundam consiliis instinctus res novas moliretur. missus itaque in exilium ibi moritur. patricius vero ac domesticus Orientis ex fratris nomine in Asiam missus, ne per ea loca Romana dicio praesidio destituta impii Chambdae direptionibus pateret, isque liberis praedas ageret ac captivos duceret; coniunctisque copiis cum Cappadociae praetore Constantino patricio Meleino, nec non reliquis ducibus ac cohortium tribunis, superbi Chambdae aciem assecutus in loco cui Andrasso nomen, ac cum eo concerta manu, eum penitus

καὶ εἰς φυγὴν τρέψας. ἦν τότε θεάσασθαι νεκροὺς σκυλευομένους, καὶ ἀναιρουμένους τοὺς ἀλαζόνας Ἀγαρηνοὺς, καὶ εἰς φυγὴν τρεπομένους, καὶ ἐν ἀνδραπόδων λόγῳ τοὺς ζωγρομένους καὶ
B μῆτε ἄρμάτων [ἢ ἵππων] ἢ φαρίων ἢ χρημάτων ἢ συγγενῶν μεταποιουμένους· ἀλλ' ἕκαστος ἀπὸ τῆς οἰκείας συμφορᾶς ἑαυτὸν 5 περιέσωζεν. τότε δὴ τότε ὁ ἀλαζὼν καὶ ὑπερήφανος Χαμβδᾶς ἐχειροῦτο σταθέντος καὶ ὀκλάσαντος τοῦ φάρα οὗ τινὸς ἐπέβαινεν, εἰ μὴ ὁ μαγαρίτης Ἰωάννης ὁ ἄνθρωπος αὐτοῦ ἀποβῆς τοῦ ἰδίου φάρα ἐπέδοτο, αὐτοῦ κρατηθέντος καὶ τοῦ ἀλαζόνος περισωθέντος. πάντα δὲ τοῦ πολέμου κρατηθέντος λάφυρα ἅμα τῶν ζω- 10 γρηθέντων ἀρνητῶν τοῦ Χριστοῦ εἰς τὸ Βυζάντιον ἀπηνέγκατο καὶ ἐν τῷ θριάμβῳ ἐπόμπευσεν.

15. Τῶν δὲ Τούρκων ἐκστρατεῖαν ποιησάντων κατὰ τῆς
C Θράκης, καὶ τοῦ πατρικίου Μαριανοῦ τοῦ Ἀργυροῦ μονοστρατηγούντος ἐν τῷ θέματι τῆς Μακεδονίας καὶ κατεπάνω ὄντος τῆς 15 δύσεως, συνήντησεν καὶ κατεπολέμησεν, καὶ πλείστους ζωγρήσας μετ' αἰσχύνῃς εἰς τὴν ἰδίαν χώραν ὑπονοστήσαι ἐποίησεν.

16. Τοῦ δὲ αὐτοκράτορος Ῥωμανοῦ μαθόντος τὴν στενοχωρίαν καὶ γύμνωσιν καὶ ἔνδειαν τῶν τροφῶν τοῦ στρατοπέδου, τῇ εὐβουλίᾳ τοῦ παρακοιμωμένου Ἰωσήφ παρενθὲν τὰ πρὸς χορη- 20 γίαν αὐτοῖς ἀπέστειλεν. οἱ δὲ βραχὺ ψυχαγωγηθέντες καὶ ἐπιμησὶν ὀκτωκαίδεκα σχεδὸν καὶ πλεον παρακαθίσαντες, καὶ τῆς τροφῆς καὶ δαπάνης τῶν Κρητικῶν δαπανηθείσης, καὶ εἰς ἀνάγκην προχωρούντων καὶ καθ' ἑκάστην πρὸς τὸν μάγιστρον αὐτομο-

profligavit ac fudit. vidisses tunc mortuis detrahi spolia, occidi superbos Agarenos, in fugam agi, inter spolia capi ac mancipari. nulla illis curruum aut equorum aut pecuniarum vel affinium cura: hoc unum quisque satagebat, ut se ipse periculo eximeret, non ut alteri studeret. sane futurum erat ut et ipse superbus Chambdas caperetur, cum is cui insederat generosus equus fatiscens substitisset, nisi Ioannes Christianae desektor fidei, illius famulus ac domesticus, equum ipse suum hero commodasset. qua ille humanitate captus, Chambdas tanto liberatus periculo est. spolia omnia cum captivis a Leone Byzantium illata ac triumphi specie circumducta.

15. Turcis adversus Thraciam erumpentibus, Marianus patricius Argyri filius summa ducis potestate Macedonum legioni praefectus Occidentique praepositus, in illos incurrens ipsos praelio fudit, multisque captis reliquos cum dedecore ad sua redire coegit.

16. Romanus imperator ubi quibus in angustiis exercitus versaretur annonaeque in eo penuriam didicit, sanioribus Iosephi accubitoris consiliis confestim illis alimenta submisit. nonnihil itaque novi commeatu ope recreati, cum menses fere octodecim et amplius urbem obsedisent, consumpta Agarenis Cretensibus omni annona iisque in angustias coactis, ac cum ex illis quotidie ad magistrum ultro confluerent, dei

λοδόντων, καὶ τῇ τὰ πάντα θεοῦ ἡμιαχοῦντος προστάξει τῇ τοῦ D
 Μαρτίου μηνὸς τῆς ἕκτης ἰνδικτιῶνος ὁ δομῆστικὸς τῶν σχολῶν
 τὸν στρατὸν πρὸς πολεμικὰς ὤτρυνε παρατάξεις, διαφόρους συ-
 στησάμενος φάλαγγας τε καὶ ἀσπίδας καὶ σάλπιγγας. ἐπεὶ δὲ
 5 ταῦτα συνέστησεν, τῶν ταγμάτων καὶ τῶν θεματικῶν ἀρχόντων
 καὶ Ἀρμενίων καὶ Ῥώης καὶ Σθλαθησιάνων καὶ Θρακικῶν ἐπελθεῖν
 τῷ κάστρῳ ἐκέλευσεν. καὶ ἦν ἰδεῖν ὠθισμοὺς καὶ ἀντιωθισμοὺς
 καὶ συγκρούσματα πρὸς ἀλλήλους, καὶ πετρῶν βολὰς καὶ βέλη καὶ
 μηχανικῶν ἐλεπόλειων πρὸς τὸ τεῖχος καὶ τὰς ἐπάλλξεις τοῦ κά-
 10 στρου, καὶ τοῖς ἀλαξέσι θάμβος καὶ ἐκπληξις καὶ φόβος ἐπιπεσιάν.
 καὶ βραχὺ τοῦ πολέμου κρατοῦντος τὸ κάστρον παρέλαβον. καὶ
 ἦν θεάσασθαι τοὺς Σαρακηνοὺς γυναῖκας καὶ παῖδας

ΙΩΑΝΝΟΥ ΕΥΛΑΒΕΣΤΑΤΟΥ

ΤΟΥ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΙΤΟΥ ΜΟΝΑΧΟΥ

ΔΙΗΓΗΣΙΣ.

Βούλομαι ἐγὼ ὁ μέτριος καὶ πάντων ἵσχατος ἀποδείξαι μετὰ P 812
 πάσης ἀληθείας, ἐπὶ τῆς παρουσίας ταύτης ἀγίας ἑμῶν καὶ ἱερῶς
 15 συνόδου, ὅπως καὶ πότε καὶ ὅθεν ἔσχε τὴν ἀρχὴν ἢ κακίστη καὶ

12 καίδης] quae desunt, ab Iulia Polluce pete (Leonis Diaconi p.
 ed. Bonn. 420 C).

tandem cuncta moderantis imperio, mense Martio, sexta indictione,
 scholarum domesticus aciem instruxit, diversasque ex illis cuneos et
 phalangas ac turmas constituit. quibus ita constitutis, ex legionariis et
 Armeniis et Russis et Scabinis et Thracibus lectos in urbem inmisit.
 alii alios pellebant ac repellebant mutuumque pulsabant. ruebant petrae
 et iacula, machinisque moenibus admotis turresque quatientibus stupor
 ac pavor superbos invasit. brevique conserto praelio urbem ceperunt.
 eratque videre Saracenos, mulieres ac pueros

IOANNIS HIEROSOLYMITANI

REVERENTISSIMI MONACHI

NARRATIO.

Vole tennis ego omniamque extremus, omni veritate, sub vestrae
 huius ac sacrae synodi praesentia, demonstrare quomodo et quando
 quaeve occasione ortum habuerit pessima haec ac deo exosa Christiano-
 31
Theophanes contin.

θεοστονγῆς αὐτῆ τῶν Χριστιανῶν, μᾶλλον δ' εἰπεῖν ἀληθέστερον κατηγορεῖν καὶ εἰκονομάχων αἵρεσις. συντομία δὲ χρῆσασθαι λόγου προαιρούμενος διὰ χάριτος ἔκρινα καλῶς ποιῆσθαι τὴν ἐξήγησιν, ὡς ἂν μηθὲν με τῆς ἀληθείας λάθῃ.

- B** 2. Τοῦ τῶν ἀθίων Ἀράβων τυραννικός τυράννευ ἦσαι 5 συμβούλου (Σελεῖμαν δὲ ἦν οὗτος τὸ ὄνομα) διεδέξατο τοῦτον Οὐμαρος, ὃς ἐπιβὰς τῆς ἀρχῆς εὐθὺς μετασταυλάμεινος ὑπέστρεψε τὸν ἀνάσκαρον Μασαλιμὸν ἀπὸ τῆς γῆς ταύτης, πολέμιον ὄντα δυσμενῆ, ὃς τῇ τοῦ μεγάλου Θεοῦ καὶ σωτήρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ χάριτι καὶ τῆς αὐτῶν τεκούσης ἁγίας Θεοτόκου, μετ' αἰσχρό- 10 νης πολλῆς καὶ ἀπωλείας τοῦ οἴκελου τῶν Σαρακηνῶν στρατεύματος, ὑπέστρεψεν εἰς Συρίαν ἀνόσιος ὣν ἠλπίζεν οὐδέν. τέλευτή- σατος δὲ τοῦ Οὐμάρου τοῦτον διαδέχεται Ἐζίδος, ἀγὴρ κουφός
- C** τις καὶ εὐπαράφορος. ἦν δὲ τις ἐν Τιβεριάδι προηγέτης τῶν παρανόμων Ἑβραίων φαρμακόμαντις, δαιμόνων ψυχοβλαβῶν 15 ὄργανον, ἐπονομαζόμενος Σεραντάπηχος, δυσμενῆς ἐχθρὸς τῆς ἐκκλησίας τοῦ Θεοῦ, ὃς μεμαθηκῶς τὴν τοῦ κρατοῦντος Ἐζίδου κουφότητα καὶ δὴ τούτῳ προσελθὼν ὁ παμπόνηρος οὗτος Ἑβραῖος ἐπαίρει μαντεύσθαι τινα καὶ προλέγειν αὐτῷ. ὡς οὖν ἐκ τούτων εὐπαράδεκτος ἐγγόνει καὶ εὐπαρησίαστος τῷ τυράννῳ, 20 "θελῶ" ἔφη, "πρωτοσύμβουλε, εὐνοίῃ τῇ πρὸς σέ διακαίμενος ὑποδέσθαι σοι τρόπον τινὰ εὐχερῶς καὶ ῥηδίως ἀρισθηόμενον,

2 Χριστιανοκατηγόρων margo Combef.

rum vel (ut verius dicam) ipsos criminantium ac iconomachorum haereticis. cumque mihi propositum sit ut brevitati studeam, operae pretium putavi, ne quid me veritatis fugiat, ex charta ac scripto narrationem facere.

2. Mortuo impiorum Arabum tyranno seu symbulo cui nomen Se-leiman, Umar eius successor effectus est. hic mox arrepto principata accersitum Masalmanum eversorem, infensissimum hostem, ab hac regione avertit. hic magni dei et salvatoris nostri Iesu Christi gratia quisque parentis sanctae dei genitricis, ingenti probro sique Saraceno-rum exercitus clade ac interitu, nullo pacto eorum quas speraverat in Syriam reversus est. mortuo autem Umare succedit Esidus, homo levis, impos animi nec satis sani capitis. erat vero Tiberiade scelestissimorum Hebraeorum praeses quidam veneficus vates, in rem animarum exitiosorum daemonum organum, cognomento Serantapechus, ecclesiae dei hostis infensissimus. is dominatoris Esidi levitate cognita, ipsumque adeo nequissimus ille adiens, quaedam ei vaticinari ac praedicere tenta-bat. cum hinc igitur tyranno obrepens eius sibi gratiam quaesisset auresque ipsius faciles reddidisset, "vole" inquit, "protosymbule, qua in te affectus benevolentia sum, modum quendam facile placiturum nihil-

δι' οὗ σοι προστεθήσεται ζωῆς μέτρος καὶ διαμείνης χρότους P 813
 τριάντα ἐν τῇδὲ σου ἀρχῇ, ἅγα εἰς ἕργον ἀγάγῃς τοὺς λόγους
 μου." ὁ δὲ ἄφρων ἐκεῖνος τύραννος, ὁ κεκρωδίεις τῶν νοῦν ἐφέ-
 σει μακροβιώσειως (ἦν γὰρ φιλοτροφητῆς καὶ ἀκόλαστος), ἀπα-
 5 κρινάτο ὅτι γε ὅσα ἂν ὑποθῆς μοι, ἐτοιμῶς ποιῶ· καὶ ἐὰν τύχῃ
 πρακτέον, μεγίσταις ἀμεινόμεναι τιμαῖς. ὁ δὲ φαρμακόμεναις
 Ἑβραῖός φησι πρὸς αὐτόν "κέλευσον εὐθέως πάσης ἄτιμ-ἀναβο-
 λῆς καὶ ὑπερθέσεως γράψαι κατὰ πᾶσαν σου τὴν ἀρχὴν ἐγκύκλιον
 τῇ ἐπιστολῇ, ὥστε πᾶσαν εἰκονικὴν διαζωγράφῃσιν, εἴτε ἐν
 10 σκωπίῳ εἴτε διὰ μουσείων ἐν τοίχοις εἴτε ἐν σκεύεσιν ἱεροῦ καὶ B
 ἐκδύταις θυσιαστηρίων καὶ ὅσα τοιαῦτα εὐρίσκονται, ἐν πάσαις
 ταῖς τῶν Χριστιανῶν ἐκκλησίαις ἀφανίσαι καὶ τελέως καταλύσαι,
 οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ὅσα ἐν ταῖς ἀγοραῖς τῶν πόλεων κατὰ κόσμον
 εἰσὶ καὶ εὐπρέπειαν οἰαδῆποτε ὁμοιώτητι." σατωικῶ δὲ κακουρ-
 15 γήματι κινούμενος ὁ ψευδόμαντις προσέθηκε, πᾶν ὁμοίωμα ἂν
 ἄφρονατον, δεῖξαι τὴν πρὸς ἡμᾶς ἔχθραν μηχανώμενος. (3) ὁ δὲ
 ἀλιτήριος τύραννος τούτῳ κωφώτερι πείσθεός, ἀποστείλας καθιέ-
 λεν ἀπὸ πάσης ἐπαρχίας τῆς ὑπ' αὐτὸν τὰς ἁγίας εἰκόνας καὶ
 λοιπὰ ὁμοιώματα, καὶ τούτῳ τῷ τρόπῳ ἀπεισόμησε τὰς ἐκκλη- C
 20 σίας τοῦ Θεοῦ διὰ τοῦ φαρμακοῦ Ἑβραίου ἀπειδιῶς, τὰς ὑπὸ τὴν
 ἔξουσίαν αὐταῶν, πρὸ τοῦ φθᾶσαι ἐν τῇ γῆ ταύτῃ τὸ κακόν. φεύ-
 γοντας δὲ τοὺς Θεοφιλεστάτους Χριστιανούς τοῦ μὴ ταῖς οἰκείαις
 χερσὶ καταστρέφου τὰς ἁγίας εἰκόνας, Ἑβραίους Θεοστονεῖς καὶ

que gravem docere, quo tibi adicietur longitudo vitae, annosque tri-
 ginta integro principatu rerum potieris, si modo sermones meos com-
 plexeris." ad haec demens ille tyrannus, longioris vitae desiderio mente
 captus (quippe libidinosus homo ac lascivus), facturum se quicquid
 praeceperit respondit: "ac siquidem" inquit "rei compos exstitero, ho-
 noribus maximis iusta mercede cumulabo." ad quem veneficus vates
 Hebraeus: "inbe statim nulla interposita mora, in omnes tuae dicionis
 oras ac loca communibus destinatis literis, pictas omnes imagines, sive
 in tabellis sive musivo opere in parietibus sive in vasis sacris altarium-
 que pallis, ac quaecunque talia occurrerint, in omnibus Christianorum
 ecclesiis aboleri penitusque disperdi. sed et quaecunque ad ornatum in
 foro publice in urbibus ulla similitudine posita exstarent." Satanicam
 vero malignitate motus falsus vates adiecit quicquid demum simulacrorum
 suspectum exosumque exstaret, suum in nos odium studens declarare.
 (3) miser vero tyrannus mentis levitate se illi dicto audientem praebens
 fidemque ipsi habens, mittens, in subiecta omni dicione sacras
 imagines ac reliqua simulacra abstulit. inque eum modum per benefi-
 cum Hebraeum, nulla cuiusquam ratione, per omnes suas urbes ac loca
 ecclesias dei ornatu spoliavit, priusquam malum ad has oras perveniret.
 cumque religiosissimi homines Christiani suis ipsi manibus evertere sa-
 cras imagines refugerent, deo exosos Hebraeos vilesque Arabas anga-

οὐκ ἐπιτοὺς Ἄραβας ἠγγάφονεν οἱ εἰς τοῦτο ἀποσταλέντες Ἀμνηραῖοι, καὶ οὕτως ἔκαιον τὰς σεπτάς εἰκόνας, καὶ τοὺς οἴκους τῶν ἐκκλησιῶν πῆ μὲν κατέχρνον πῆ δὲ κατέβρον.

4. Τούτων ἀκηκοὺς ὁ ψευδοπίσκοπος Νωκολίας καὶ οἱ
 D κατ' αὐτὸν ἐμιμήσαντο τοὺς παρανόμους Ἰουδαίους καὶ τοὺς ἀπε-
 βεῖς Ἄραβας, καὶ ἐνύβρισαν τὰς ἐκκλησίας τοῦ Θεοῦ.

5. Ἄξιον δὲ κρινῶ τὰς ἱερὰς ἑμῶν ἀκοὰς καὶ οἶον ἰδέεσθαι
 τέλος ὁ δειλιωὸς ἐκεῖνος καὶ φαρισαῖος Ἑβραῖος. ὡς γὰρ τοῦτο
 δράσας ὁ πρωτοσύμβουλος Ἐλιδος οὐ πλείω τῶν δύο ἡμῶν χρο-
 νων βιώσας ἀπέθανε, ἀπῆλθεν εἰς τὸ αἰώνιον πῦρ, καὶ αἱ μὲν 10
 εἰκόνας ἐν τῇ ἀρχαίᾳ ἰδρῶσαι καὶ τιμῇ κατέστησαν, ἡ δὲ τοῦτου
 υἱός, Οὐλιδος τοῦνομα, ἀγανακτήσας ὡς φονεὴ τοῦ ἰδίου πατρὸς
 τὸν φαρισαῖον ἀισχίστω θανάτῳ ἀναρεθῆναι ἐκέλευσεν, ἄξια τὰ
 ἐπέχειρα τῆς ψευδομαντείας αὐτοῦ κομισάμενον.

habant qui in hoc missi erant Ameraci, sicque incendebant sacras ima-
 gines, domosque ecclesiarum ac parietes qua oblinebant qua corra-
 debant.

4. Haec ut audivit pseudoepiscopus Nacoliae ac sodales, sceleratos
 Indaeos impiosque Arabas aemulati ipsi quoque gravi iniuria dei eccle-
 sias affecerunt.

5. Dignum vero etiam arbitror vestris sacris auribus insinuare et
 quem finem miserabilis ille ac veneficus Hebraeus nactus sit. cum enim
 Elidus hoc perpetrato haud plures duobus cum dimidio annos vitae su-
 perstes diem obiisset atque in ignem aeternum abiisset, imaginesque
 antiquo more erectae pristinum honorem recepissent, indignatus eius
 filius Ulidus nomine veneficum, tanquam qui patrem ipse sustulisset,
 turpissima morte interfici praecepit, dignis falsi sui vaticinii stipendiis
 donatum.

IOANNES CAMENIATA
DE EXCIDIO THESSALONICENSI.

Ι Ω Α Ν Ν Ο Υ
ΚΛΗΡΙΚΟΥ ΚΑΙ ΚΟΥΒΟΥΚΛΕΙΣΙΟΥ
ΤΟΥ ΚΑΜΕΝΙΑΤΟΥ
ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΛΩΣΙΝ ΤΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Ὡς ἀρίστη τῶν ἀγαθῶν ἡ φιλοπονία, καὶ πάσης ἀρετῆς κτῆσις P 317
ἐν ἑαυτῇ μαρτυροῦσα. σοῦ δὲ μετὰ τῶν ἄλλων πλεονεκτημάτων
ἐκδηλον καὶ ἐν τούτῳ καθίστηκε τὸ φιλόπονον, ὃ ἀνδρῶν βέλτι-
στε καὶ πολυμαθέστατε Γρηγόριε, οἷς τε πρὸς ἡμᾶς γράφεις καὶ
5 οἷς παρ' ἡμῶν ἐπιζητεῖς διὰ γραμμάτων μαθεῖν. οὐκ ὀλίγη γὰρ
ἀρετῆς καὶ φιλοπόνου σπουδῆς ἐπίδειξιν ἔχει τὸ πολλῶν ἐθέλειν
εἰληφέναι πραγμάτων γνῶσιν, καὶ μάλιστα δι' ὧν ἡ ψυχὴ τὸν P 318
θεῖον φόβον ἐγκυμονεῖ καὶ οἷον χρειώδεις τινὰς ἀφορμὰς ἐκ τούτου

3 καθίστησι om P

IOANNIS CAMENIATAE
CLERICI AC CAPELLANI
DE EXCIDIO THESSALONICENSI
NARRATIO
FRANCISCO COMBEFISIO INTERPRETE.

Quam optimum est rerum laudatarum studium, omnemque sibi vindicare virtutem liquido monstratur. tum vere cum aliis, quibus magifice praestas, vir optime ac eruditissime Gregori, dotibus ea quoque ratione manifestum studium est atque opera, tum quod ad nos scribis, tum quod per literas a nobis de his doceri quaeris. non enim pusillae virtutis est, solertisque operae indicium habet, multarum rerum cognitionem sibi consequere, ac potissimum si per illas animus dei timorem concepit, indeque velut peropportunas quasdam occasiones parti mentis,

τῷ θεωρητικῷ μέρει τοῦ νοῦς ἐμβιβάζει, ἕξ ὧν διδάσκεται τῆς μὲν ἁμαρτίας ἐκκλίνειν ὡς δημιουργοῦ τοῦ θανάτου, ἔχεισθαι δὲ τῆς ἀρετῆς, ἧς τὸ τέλος ζωὴ αἰώνιος τοῖς αἰρουμένοις αὐτῆν. ἐγὼ δὲ τὴν ἐπιταγὴν πληρώσειν ἀναβάλλεσθαι τέως ἐδόκουν δυοῖν ἕνεκεν, τὸ τε πρὸς σέ περὶ τοιοῦτων γράφειν ἐπαχθῆς χρόνων, 5 ἄνδρα τοσοῦτον, οὗ λόγοι μὲν τὰς πράξεις ἰθύνουσι, πράξεις δὲ B συμφωνοῦσαι τοῖς λόγοις τὸ ἀκριβῆς ἀλλήλοις ἀντιδιδόασιν (ἦδη γὰρ ἡ φήμη βοᾷ τὴν σὴν ἐν ἅπασι τελειότητα, καὶ σιωπῶντι ταῖς ἡμετέραις ἐγνώρισεν ἀκοαῖς), καὶ τὸ μὴ δύνασθαι περὶ ὧν τὴν ζήτησιν ἐκοιήσω καλῶς ἐξηγήσασθαι, τὴν οἰκείαν ἁμαρτίαν ὡς 10 ἐδιδράσωπον προβαλλόμενος ἀπολογίαν, ὥστε μὴ καθυβρίσαι μηδὲ σμικρῶναι τῷ λόγῳ τὸ περιφανές τῶν παρὰ σοῦ ζητηθέντων πραγμάτων, καὶ πραγμάτων ἐκείνων τῶν μεσοῦ διὲν ἅπασαν πληρωσάντων τῇ ἀκοῇ τὴν ὑφ' ἡλίου. ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ τοῦτό μοι μετὰ τῶν ἦδη λεχθέντων ἐπῆλθε, μὴ πρὸς τοῖς ἄλλοις ὀφλήμισι 15 C καὶ παρακοῆς ἀπαιτηθεῖν δέκας, τἄλλα μὲν φύσει δεινοῦ πάθους καὶ ὀλεθροῦ, καὶ αὐτοῦ δὲ τοῦ θείου νόμου περιφρονῆσαι τοῦς γενάρχους ἡμῶν ἕξ ἀρχῆς ἀναπέισαντος, ἤκω πληρώσων τὸ αἰτηθέν, τῇ σῇ θαρρήσας ἐγνώμων καὶ συμπαθεστάτῃ φιλία. εἴ γὰρ οἶδα μήτε ταῖς σου τεχνικαῖς μεθόδοις μήτε μὴν ταῖς ἐπιστη- 20 μονικαῖς τρυτάναις τῆς σῆς ἀκραιφνοῦς καὶ μεγάλης σοφίας τὸ

4 ἀναβαλέσθαι A l. e. editio Alatianna
τεχνικαῖς μεθόδοις om A

20 μήτε ταῖς σου

cuius est speculandi vis, innectit; quibus a peccato, tanquam mortis auctore, declinare condiscit, atque virtuti incumbere, cuius finis vita aeterna, his qui eam amplectantur atque diligunt, sit. enimvero ego hactenus, quod iussus eram, duplici ex causa differre videbar, tum nimirum quod molestam iudicabam ad te scribere, virum tantum, cuius sermones actiones dirigunt, et actiones sermonibus concordēs sibi mutuo praestant quod perfectum et exactum est (iam enim fama tuam perfectionem cunctis clamat, et licet ipse taceas, nostris eam intulit auribus), tum quod, de quibus quaesisti, non ex re satis disserere valeam, qui meam ipse incitiam velut convenientem excusationem obtendam, ne pene violare videar, earumque rerum quas ex me sciscitaris splendorem imminuam, rerum scilicet eiusmodi ut auditu atque rumore omnem prope terrarum orbem repleverint. verumtamen cum id quoque mihi, cum iis quas dicta sunt, in mentem veniret, ne praeter alia debita etiam inobedientiae obnoxius fierem, dirae alicui atque noxiae suapte indole aegritudinis vitique, quo et adducti primi parentes ut divinam ipsam legem constanter, accedo petita praestiturus, candida tua humanitatisque plenissima amicitia fretus. probe enim novi nec per artificiosas tuas methodos nec per argutissimas verbe magnaeque sapientiae tuae trutinās, quod orationis huius indocorum est ac incoa-

ἀκαλλές τῶν τῆδε λόγου καὶ ἀνάρμοστον ἢ τῶν λεγομένων τὴν νοῦν ἀποδοκιμίζεσθαι, ἀληθῆ δὲ μᾶλλον καὶ παντὸς ἄλλοτριαν καὶ ψεύδους καὶ πλάσματος τῆν τῶν ῥηθησομένων προβαίνουσαν συγγραφῆν ἀπίσης μέρειως ἀπολύεσθαι.

5 2. Ἐξήτησας μαθεῖν διὰ τῆς ἐπιστολῆς τὸν τρόπον δι' ὃν D τὴν φρουρὰν οἰκοῦμεν βαρβάρων χειρὶν ἐκδοθέντες, καὶ πῶς τὴν ἄλλοτριαν ἀντὶ τῆς ἰδίας θημενψάμεθα, ποίας τέ ἐσμεν πατρίδος, καὶ τίνα τὰ κατ' αὐτήν. τεκμαίρεσθαι γὰρ ἔφηξ ἐκ τῆς μικρᾶς ἐκείνης ὀμιλίας, δι' ἧς παρεδούοντί σοι τὴν Τρίπολιν ὀλίγον 10 συννεπαγόμεθα, πλήρεις μὲν εἶναι ἡμᾶς μακρᾶς ἐξηγήσεως, μεγάλα δὲ τίνα καὶ πάσης τραγωδίας ἐπέκεινα τὰ τε ἤδη συμβεβηκότα ἡμῖν καὶ τὰ ἐς ὕστατον προσδοκώμενα. καὶ γὰρ ἔτωχες τότε καὶ αὐτὸς ἀλητεῶν κατὰ τὴν αὐτὴν ἡμῶν συμφορὰν, καὶ τισιν P 319 ἀχμαλώτοις ἐκείσε συννεπαγόμενος, οὗς ἔλεγες ὁμοπατρίους εἶναι 15 σοι Καπαδόκας, μεθ' ὧν καὶ τὴν πρὸς τὴν Ἀνεόχου πόλιν ἐπέλλου, μηδαμοῦ σῆναι τῶν ἀγλειῶν ἐξηγούμενος· ὑπότε καὶ ἡμᾶς εἴρωες, ὡς καὶ αὐτὸς μαρτυρεῖς, τό τε νεκρὸν τοῦ πένθους ἔχοντας καὶ τὰ ἔρη καὶ προλαβόντας φόβου τοῖς προσώποις ἡμῶν ἔγκαθήμενα, ὡς καὶ σιωπῶντας βοᾶν τὴν συμφορὰν ἐκ τοῦ χρώ- 20 ματος. ἀλλὰ περὶ τούτων· εἰ καθ' ἕκαστον ἐπεξιέναι βουληθεῖην, μακρὸν ἂν εἶη· καὶ τῇ χρεῖα μὴ κατάλληλον τὸν λόγον ποιήσομαι, B τῆς συμμετρίας τὸν νόμον καθυπερβαίνων· ἵνα μὴ λέγω ὅτι καὶ

10 εἶναι] ὄντας A
om A

13 αὐτῆς om P

15 τῆν post πρὸς

cinnum, reiectum iri, eorumque quae sunt dicenda sententiam, sed potius veram et ab omni mendacio figmentoque alienam dicendorum narrationem omni abs te crimine ac labe fore liberandam.

2. Data epistola discere quaesisti modum, cuius gratia carcerem tenuimus barbarorumque dediti manibus sumus, ac qua ratione alienum solum patrie commutavimus; qua item orti patria simus, et quae illius res quisve status. etenim conficere debebas ex brevi illa fabulatione qua, cum per viae occasionem Tripolim devenisses, paululum congressi sumus, quam longa narratione onustum pectus gereremus, et quae quaedam et tragico omni cothurno lacrimabiliora esse tum ea quae iam nobis evenerant, tum quae impeterum ventura expectabantur. nam tu quoque pari nobis infortunio errabundas et cum quibusdam captivis illuc abduoceris, quos cives esse tuos asserebas Cappadoces, cum quibus etiam Antiochiam miscebaris, referens nullam requiem malorum invenire, quando nos quoque videbas, ut et ipse testaris, tum recentem luctum tum praeteriti timoris vestigia in facie expressa ferre, ut et tacendo, vultus ipso colore mali immanitatem clamaremus. verum si de his singula recensere velim, longior mihi texenda nec iustae satis necessitatis oratio est, ut quae medioeritatis legem sit excessura; ne di-

τὴν σὴν ἀρροφύθμιον ἀκοὴν ἀποκινῶ, εἰ καὶ ὅτι δι' ἐφύσεως ἔχεις τοῖς λεγομένοις ἐπακροῦσασθαι. ἀλλ' ἐπειδὴ τοῦτον τοῦτο κατ' ἀρχὰς ὑπέσχου, τὸ ροννεχῶς ἀκοῦειν, ἀρχομαι τῶν κατ' ἡμῶς ὧδε.

3. Ἡμεῖς, ὦ φίλος, πατρίδος ἐσμὲν Θεσσαλονίκης· αὐ-5
τὴν γὰρ πρώτην γνωρισθῆναι σε, δι' ἧς ἔγωγον ὧν οὐκ ἔγνων
πολλά· καὶ σοὶ γε γνωσθεὶς ἄρτι τὴν περὶ αὐτῆς ἐκείνης γνώσιν
ἐσπράττομαι, πόλεως μεγάλης καὶ πρώτης τῶν Μακεδόνων,
C τὰλλα μὲν περιφανοῦς οἷς σεμνύνεται πόλις, καὶ μηδεμιᾷ τῶν
ἔγγιστα παραχωρούσης μὴ ὅτι κατ' αὐτὴν ὄφθῆναι, περιφανε-10
στερας δὲ τὴν εὐσεβείαν, ἣν ἐξ ἀρχῆς ἐδέξατο καὶ δεξαμένη μέχρι
τοῦ νῦν διεσώσατο. αὐτὸν γὰρ ἀρχεὶ Θεσσαλονίκη τὸν Παῦλον
ἔχων τῆς εὐσεβείας διδάσκαλον, τὸ σκαῖος τῆς ἐκλογῆς, ὃς ἀπὸ
'Ιερουσαλὴμ κύκλις καὶ μέχρι τοῦ Ἰλλυρικῆ καὶ εὐαγγελικῶ περι-
λαβὼν τὴν οἰκουμένην κηρύττει ἐν αὐτῇ μᾶλλον τοῦ τῆς Θεο-15
γνωσίας σπέρρον κατέβαλε καὶ πολύχρον ἀποδίδουσαι τὸν τῆς πᾶ-
D στειως καρπὸν διεσπούδασε· μετ' ἐκείνον δὲ τὸν μέγαν ἐν μάρτυσι
καὶ ἀξιοθαύμαστον ἐν ἀθλοφόροις Δημήτριον τὸν μυροβλύτην,
πολὸν ἀγῶνα καὶ αὐτὸν ὑπὲρ τῆς εὐσεβείας καταβαλλόμενον (καὶ
γὰρ ἦν πρὸς τοῖς ἄλλοις τῆς ἀρετῆς ἀρχήμασιν ἔτι καὶ θείοις ἐμ-20
πρέπων διδάγμασιν καὶ τῇ περὶ τῶν θαγμάτων ἀκρῆφις κεκοσμη-

19 καταβαλλόμενος A

cam fore ut nunquam socordia torpescētibz auribus audienti tibi ob-
tundam, licet audiendi aviditate ad ea quae dicēda a me sunt animum
advertas. quando igitur iam initio perattentas aures pellicitus es, ad
nostra enarranda in hunc modum aggredior.

3. Nostra, o amice, patria, Thessalonica est. hanc enim primum
tibi notam faciam, per quam mihi multa cognoscere licuit quae antea
nullis noveram; et qui in tui iam cognitionem venerim, eius ipsius ex-
actam edere cognitionem officii quasi iure tuis votis compellor. nescpe
urbs magna mihi explicanda, et quae gentis Macedonum primaria exi-
stat. urbs rebus aliis, quibus sibi nimium sumunt civitates ac hone-
stantur, conspicua, et quae nulli vicinarum civitatum, pari cum omni-
bus certans claritate, cedat, pietate vero cunctis illustrior existat, quam
a principio suscepit susceptamque hactenus incolamem servavit. ipsum
enim Paulum, vas electionis, pietatis sibi gloriatur magistrum; qui vi-
delicet ab Ierusalem in circuitu, et usque in Illyricum evangelica prae-
dicatione universum orbem complexus, illi prae reliquis divinae cog-
nitionis semen commisit, ex eoque uberrimos fidei fructus surgere omni
diligentia curavit. post Paulum vero inter martyres magnam interque
victores coronatos digne admirandum myroblytam (unguentis scilicet
manantem) Demetrium, qui et ipse pro pietate plurimum desideravit. is
namque, praeter reliquas eius eximias virtutis laudes, divinae etiam do-
ctrinae luce fulgebat exactaque dogmatum cognitione ornatus erat; quo

μένος, ἐξ οὗ καὶ μᾶλλον τὸ περὶ αὐτοῦ διεδύθη κλέος τοῖς πέρασιν)· εἶτα τοὺς καθεξῆς ἀρχιερεῖς πάντας τοῦ σωτηρίου λόγου στερροῦς ἀντεχομένους, ἐξ ὧν ἀεὶ καταρτιζομένη καὶ παιδαγωγούμενη τὴν θειοτέραν παιδευσιν δαιμονιώδεις καὶ μυσαρὰς πλάνας P 320
 9 καὶ δόξας καὶ εἰδωλικὰς εἰκαιμεθίας τοῖς τιμῶσι τοὺς δαίμονας ἀπεπέμψατο, ὁρθόδοξον δὲ διδασχὴν τὴν πίστιν σφραγίσασα, καὶ πᾶν ζιζανιώδες φυτόν καὶ αἰρετικὸν καὶ ἀλλόφυλον σήμερον οὐδέποτε τῷ θεῷ σπόρον συγκαταμίσσασα, καθαρὰν καὶ ἀκέρδηλον διεσώσατο τὴν ἐσθέρειαν. ἥς πολλὰ μὲν καὶ ἄλλα γνωρίσματα,
 10 ἐξ ὧν ἡ φήμη τὰς ἀφορμὰς λαμβάνουσα λαμπρὸν τὸ περὶ αὐτῆς ἐκήρυττεν ὄνομα, ἐν δὲ τούτῳ πρῶτον καὶ ἰδιαίτατον διεδείκνυτο, τὸ ὁρθόδοξον αὐτὴν καὶ εἶναι καὶ ὀνομάζεσθαι καὶ τούτῳ μᾶλλον ἤπερ τοῖς ἄλλοις σεμνύνεσθαι. ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ τὰ κατ' αὐτὴν B
 15 χεῖρη τὴν πόλιν φιλοπόνως μαθεῖν ἐπέζητησας, τούτῳ δὲ δυσεπι-
 15 χεῖρη τὸν τε ὡς ἐμοὶ τῇ τε παροσση δομῇ τοῦ λόγου παρὰ μικρὸν ἀνακόλουθον, ὀλίγα τινὰ, καὶ οἷς μάλιστα ἔξεστι δοκεῖν ὄρεσθαι σε τῶν λεγομένων τὰ πράγματα, τῇ διηγήσει προσθεῖς ἐπὶ τὴν καθ' ἡμᾶς αὐτοὺς τραπήσομαι συμφορὰν.

4. Ἔστιν οὖν ἡ πόλις, ὡς εἴρηται, μεγάλη τε καὶ εὐρεῖα, 20
 20 τείχει καὶ προσβάλοις συχνοῖς κατωχρωμένη καὶ τὸ ἀσφαλὲς τοῖς οἰκήτορσιν ὅσον ἐκ τῆς τούτων οἰκοδομῆς παρεχομένη, θαλάσσιον

8 συγκαταδέξασε P 10 ἐξ om P 12 τούτο AP 15 τῆος AP
 17 προθεῖς Combefs. marg.

et magis eius nominis claritas in orbis fines didita est. tum qui deinceps secuti sunt, omnes praesules, saecularis doctrinae ipsi firmi assertores; quorum opera, dum diviniora semper perficitur manuque ducitur ac eruditur disciplina, daemoniacos impurosque errores ac opiniones idolorumque nugaces fabellas ac vanitates ipsorum cultoribus dimisit, reetaeque opinionis doctrina fidem obsequans, ac quidquid zizaniorum et haereticorum alienigenarumque plantationis est, nihil usquam divinae sementi coniunctum admittens, puram illibatamque pietatem conservavit. culus cum et alia insignia ac notae suppetunt, unde fama occasiones aeta illius clarum nomen effecit, tum unum illud primum ac singularissimum monstratur, quod rectae fidei tenax existat ac celebretur, hocque magis quam ullis aliis ornamentis sibi placeat atque clarescat. sed quia eius ipsius civitatis res accurate ex me discere quaesisti, idque ut praestem arduum mihi nec praesentis sermonis instituto admodum consentaneum existit, paucis nonnullis, ac quibus maxime ea quae dicenda sunt oculis usurpare tibi ipse videri possis, narrationi adiunctis, ad nostram ipsorum calamitatem orationem convertam.

4. Ea igitur, ut dictum est, magna civitas latoque fusa ambitu, ac moenibus crebrisque propugnaculis atque arcibus munita, eiusmodi scilicet quae civibus, quantum ad horum structuram attinet, tutum ha-

τὴν σὴν ἀρρήθρμον ἀκοὴν ἀποκναίω, εἰ καὶ ὅτι δι' ἐφόβου
ἔχεις τοῖς λεγομένοις ἐπακροῦσασθαι. ἀλλ' ἐπειδὴ τοῖσιν τοῦτο
κατ' ἀρχὰς ὑπέσχεο, τὸ ρουνεχῶς ἀνοεῖν, ἀρχομαι τῶν κατ'
ἡμᾶς ὧδε.

3. Ἡμεῖς, ὃ φίλος, πατρίδος ἐσμὲν Θεσσαλονίκης· αὐ-5
τὴν γὰρ πρώτην γνωρισθῆναι σε, δι' ἧς ἔγνω ὧν ὅσπερ ἐγνώκειν
πολλά· καὶ σοὶ γε γνωσθεὶς ἄρτι τὴν περὶ αὐτῆς ἐκείνης γνώσκω
ἀσπράττομαι, πόλεως μεγάλης καὶ πρώτης τῶν Μακεδόνων,
C τὰλλα μὲν περιφανοῦς οἷς σεμνύνεται πόλις, καὶ μηδεμιᾶ τῶν
ἔγγιστα παραχωρούσης μὴ ὅτι κατ' αὐτὴν ὀρθῆναι, περιφανι-10
στέρας δὲ τὴν εὐσεβείαν, ἣν ἐξ ἀρχῆς ἐδέξατο καὶ δεξαμένη μέχρι
τοῦ νῦν διεσώσατο. αὐτὸν γὰρ ἀρχεὶ Θεσσαλονικὴ τὸν Παῦλον
ἔγνω τῆς εὐσεβείας διδάσκαλον, τὸ σκῆψος τῆς ἐκλογῆς, ὃς ἀπὸ
'Ιερουσαλήμ κύκλιε καὶ μέχρι τοῦ Ἰλλυρικῶ καὶ εὐαγγελικῶ περι-
λαβῶν τὴν οἰκουμένην κηρύγματι ἐν αὐτῇ μᾶλλον τὰ τῆς Θεο-15
γνωσίας σπόρον κατέβαλε καὶ πολύχρον ἀποδίδουσαι τὸν τῆς π-
D στειως καρπὸν διεσπούδασε· μετ' ἐκείνων δὲ τὸν μέγαν ἐν μάρτυσι
καὶ ἀξιοθαύμαστον ἐν ἀθλοφόροις Δημήτριον τὸν μυροβλήτην,
πολὸν ἀγῶνα καὶ αὐτὸν ὑπὲρ τῆς εὐσεβείας καταβαλλόμενον (καὶ
γὰρ ἦν πρὸς τοῖς ἄλλοις τῆς ἀρετῆς ἀρχήμασιν ἔτι καὶ θεοῖς ἐμ-20
πρέπων διδάγμασιν καὶ τῇ περὶ τῶν δογμάτων ἀκριβεῖς κεκοσμη-

19 καταβαλλόμενον A

cam fore ut nunquam socordia torpescētibz auribus audienti tibi ob-
tundam, licet audiendi aviditate ad ea quae dicenda a me sunt animam
advertam. quando igitur iam initio perattentas aures pellicitus es, ad
nostra enarranda in hunc modum aggredior.

3. Nostra, o amice, patria, Thessalonica est. hanc enim primam
tibi notam faciam, per quam mihi multa cognoscere licuit, quae antea
nullus noveram; et qui in tui iam cognitionem venerim, eius ipsius exa-
ctam adere cognitionem officii quasi iure tuis votis compellor. nempe
urbs magna mihi explicanda, et quae gentis Macedonum primaria exi-
stat. urbs rebus aliis, quibus sibi nimium sumunt civitates ac hone-
stantur, conspicua, et quae nulli vicinarum civitatum, pari cum omni-
bus certans claritate, cedat, pietate vero cunctis illustrior existat, quam
a principio susceptamque hactenus incolamem servavit. ipsam
enim Paulum, vas electionis, pietatis sibi gloriatur magistrum; qui vi-
delicet ab Ierusalem in circuitu, et usque in Illyricum evangelica prae-
dicatione universam orbem complexus, illi prae reliquis divinae cog-
nitionis semen commisit, ex eoque uberrimos fidei fructus surgere omni
diligentia curavit. post Paulum vero inter martyres magnam interque
victores coronatos digne admirandum myroblytam (unguentis scilicet
manantem) Demetrium, qui et ipse pro pietate plurimum desideravit. is
namque, praeter reliquas eius eximias virtutis laudes, divinae etiam do-
ctrinae luce fulgebatur exactaque dogmatum cognitione ornatus erat; quo

μένος, ἔξ οὗ καὶ μᾶλλον τὸ περὶ αὐτοῦ διεδύθη κλέος τοῖς πέρασιν)· εἶτα τοὺς καθ' ἑξῆς ἀρχιερεῖς πάντας τοῦ σωτηρίου λόγου στεροφῶς ἀνεχομένους, ἔξ ὧν ἀεὶ καταρτιζομένη καὶ παιδαγωγουμένη τὴν θειοτέραν παιδευσιν δαυμονιώδεις καὶ μουσαρὰς πλάνας P 320
 5 καὶ δόξας καὶ εἰδωλικὰς εἰκαιομνησίας τοῖς τιμῶσι τοὺς δαίμονας ἀπεπέμψατο, ὁρθοδόξῳ δὲ διδαχῇ τὴν πίστιν σφραγίσασα, καὶ πᾶν ζιζανιώδες φυτὸν καὶ αἰρετικὸν καὶ ἀλλόφυλον οὐμενοῦν οὐδέποτε τῷ θεῷ σπέρῳ συγκαταμίξασα, καθαρὰν καὶ ἀκίβδηλον διεσῴσατο τὴν ἐσθέρβειαν. ἥς πολλὰ μὲν καὶ ἄλλα γνωρίσματα,
 10 ἔξ ὧν ἡ φήμη τὰς ἀφορμὰς λαμβάνουσα λαμπρὸν τὸ περὶ αὐτῆς ἐκήρυττεν ὄνομα, ἐν δὲ τούτῳ πρῶτον καὶ ἰδιαίτατον διεδείκνυτο, τὸ ὁρθόδοξον αὐτὴν καὶ εἶναι καὶ ὀνομαζέσθαι καὶ τούτῳ μᾶλλον ἤπερ τοῖς ἄλλοις σεμνύνεσθαι. ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ τὰ κατ' αὐτὴν B
 15 χεیرهτόν τε ὡς ἔμολ τῇ τε παροῦσῃ δρμῇ τοῦ λόγου παρὰ μικρὸν ἀνακόλουθον, ὀλίγα τινὰ, καὶ οἷς μάλιστα ἔξεστι δοκεῖν ὄρεσθαι σε τῶν λεγομένων τὰ πράγματα, τῇ διηγῆσαι προσθεῖς ἐπὶ τὴν καθ' ἡμᾶς αὐτοὺς τραπήσομαι συμφορὰν.

4. Ἔστω οὖν ἡ πόλις, ὡς εἴρηται, μεγάλη τε καὶ εὐρεία, 20
 20 τείχεσι καὶ προβάλοις συρνοῖς καταχωρωμένη καὶ τὸ ἀσφαλὲς τοῖς οἰκήτορσιν ὅσον ἐκ τῆς τούτων οἰκοδομῆς παρεχομένη, θαλάσσιον

8 συνακαθίσταται P 10 ἔξ οὗ P 12 τοῦτο AP 15 τέως AP
 17 προθεῖς Combeds. marg.

et magis eius nominis claritas in orbis fines didita est. tum qui deinceps secuti sunt, omnes praesules, salutaris doctrinae ipsi firmi assertores; quorum opera, dum diviniore semper perficeret manaque ducitur ac eruditae disciplina, daemoneos impuroseque errores ac opiniones idolotramque nugaces fabellas ac vanitates ipsorum cultoribus dimisit, reataeque opinionis doctrinae fidem obaignans, ac quidquid xianiorum et haereticorum alienigenarumque plantationis est, nihil usquam divinae sementi coniunctum admittens, puram illibatamque pietatem conservavit. cuius cum et alia insignia ac notae suppetunt, unde fama occasiones aucta illius clarum nomen effecit, tum unum illud primum ac singularissimum monstratur, quod rectae fidei tenax existat ac celebretur, hocque magis quam ullis aliis ornamentis sibi placeat atque clarescat. sed quia eius ipsius civitatis res accurate ex me discere quaesisti, idque ut praestem arduum mihi nec praesentis sermonis instituto admodum consentaneum existit, paucis monuissis, ac quibus maxime ea quae dicenda sunt oculis usurpare tibi ipse videri possis, narrationi adiunctis, ad nostram ipsorum calumniam orationem convertam.

4. Ea igitur, uti dictum est, magna civitas latoque fusa ambitu, ac moenibus crebrisque propugnaculis atque arcibus munita, eiusmodi scilicet quae civibus, quantum ad horum structuram attinet, tutum ha-

τὴν σὴν ἀροφῆθμιον ἀκοὴν ἀποκινῶσω, εἰ καὶ ὅτι δι' ἐφέσεως ἔχεις τοῖς λεγομένοις ἐπακροῦσασθαι. ἀλλ' ἐπειδὴ τοῖσιν ταῦτο κατ' ἀρχὰς ὑπέσχου, τὸ ρουνεχῶς ἀνοθεῖν, ἀρχομαι τῶν καθ' ἡμῶς ὧδε.

3. Ἡμεῖς, ὃ φίλος, πατρίδος ἐσμεν Θεσσαλονίκης· αὐ-5
τὴν γὰρ πρώτην γνωρισθῆναι σε, δι' ἧς ἔγνωσεν ὧν οὐκ ἔγνωσκεν
πολλά· καὶ σοὶ γε γνωσθεὶς ἄρτι τὴν περὶ αὐτῆς ἐκείνης γνώσει
ἐσπράττομαι, πάλαιος μεγάλης καὶ πρώτης τῶν Μακεδόνων,
C τὰλλα μὲν περιφανοῦς οἷς σεμνύνεται πόλις, καὶ μηδεμιᾶ τῶν
ἔγγιστα παραχωρούσης μὴ ὅτι κατ' αὐτὴν ὄφθῆναι, περιφανε-10
στέρας δὲ τὴν εὐσεβίαν, ἣν ἐξ ἀρχῆς ἐδέξατο καὶ δεξαμένη μέχρι
τοῦ νῦν διασώσατα. αὐτὸν γὰρ ἀρχὴ Θεσσαλονίκη τὸν Παῦλον
ἔχων τῆς εὐσεβείας διδάσκαλον, τὸ σκαῖος τῆς ἐκλογῆς, ὃς ἀπὸ
'Ἰερουσαλὴμ κύκλιος καὶ μέχρι τοῦ Ἰλλυρικῆ καὶ ἐναγγελικῶ περι-
λαβῶν τὴν οἰκουμένην κερδοῦσιν ἐν αὐτῇ μᾶλλον τὰ τῆς 9-15
γνωσίας σπέρρον κατέβαλε καὶ πολὺχρον ἀποδίδουσαι τὸν τῆς π-
D στεως καρπὸν διεσπούδασε· μετ' ἐκείνων δὲ τὸν μέγαν ἐν μάρτυσι
καὶ ἀξιοθαύμαστον ἐν ἀθλοφόροις Δημήτριον τὸν μυροβλύτην,
πολὸν ἀγῶνα καὶ αὐτὸν ὑπὲρ τῆς εὐσεβείας καταβαλλόμενον (καὶ
γὰρ ἦν πρὸς τοῖς ἄλλοις τῆς ἀρετῆς ἀρχήμασιν ἔτι καὶ θείοις ἐμ-20
πρέπων διδάγμασιν καὶ τῇ περὶ τῶν δογματικῶν ἀκριβεῖς κεκοσμη-

19 καταβαλλόμενον A

cam fore ut nunquam socordia torpescitibus auribus audienti tibi obtundam, licet audiendi aviditate ad ea quae dicenda a me sunt animum advertas. quando igitur iam initio perattentas aures pollicitus es, ad nostra enarranda in hunc modum aggredior.

3. Nostra, o amico, patria, Thessalonica est. hanc enim primum tibi notam faciam, per quam mihi multa cognoscere licuit quae antea nullus noveram; et qui in tui iam cognitionem venerim, eius ipsius exactam edere cognitionem officii quasi iure tuis votis compellor. nempe urbs magna mihi explicanda, et quae gentis Macedoniae primaria existat. urbs rebus aliis, quibus sibi nimium sumunt civitates ac honestantur, conspicua, et quae nulli vicinarum civitatum, pari cum omnibus certans claritate, cedat, pietate vero cunctis illustrior existat, quam a principio suscepit susceptamque hactenus incolumem servavit. ipsum enim Paulum, vas electionis, pietatis sibi gloriatur magistrum; qui videlicet ab Ierusalem in circuitu, et usque in Illyricum evangelicae praedicatione universam orbem complexus, illi prae reliquis divinae cognitionis semen commisit, ex eoque uberrimos fidei fructus surgere omni diligentia curavit. post Paulum vero inter martyres magnam interque victores coronatos digne admirandum myroblytam (unguentis scilicet manantem) Demetrium, qui et ipse pro pietate plurimum desideravit. is namque, praeter reliquas eius eximias virtutis laudes, divinae etiam doctrinae luce fulgebatur exactaque dogmatum cognitionis ornatissimus; quo

μένος, ἔξ ὃς καὶ μᾶλλον τὸ περὶ αὐτοῦ διδούθη κλέος τοῖς πέρασιν)· εἶτα τοὺς καθ' ἑξῆς ἀρχιερεῖς πάντας τοῦ σωτηρίου λόγου στερρῶς ἀντεχομένους, ἔξ ὧν ἀπὸ καταρτιζομένη καὶ παιδαγωγουμένη τὴν θειοτέραν παιδεύσειν δαιμονιώδεις καὶ μουσαρὰς πλάσας P 320
 5 καὶ δόξας καὶ εἰδωλικὰς εἰκασιμυθίας τοῖς τιμῶσι τοὺς δαίμονας ἀπεπέμψατο, ὁρθοδόξῳ δὲ διδάχῃ τὴν πίστιν σφραγίσασα, καὶ πᾶν ἡζαντιώδες φυτόν καὶ αἰρετικόν καὶ ἀλλόφυλον σήμερον ὁδέποτε τῷ θεῷ σπόρον συγκαταμίσσασα, καθαρὰν καὶ ἀκίβδηλον διεσώσατο τὴν ἐσθίβειαν. ἥς πολλὰ μὲν καὶ ἄλλα γνωρίσματα,
 10 ἔξ ὧν ἡ φήμη τὰς ἀφορμὰς λαμβάνουσα λαμπρὸν τὸ περὶ αὐτῆς ἐκήρυττεν ὄνομα, ἐν δὲ τοῦτο πρῶτον καὶ ἰδιαίτητον διεδείκνυτο, τὸ ὁρθόδοξον αὐτὴν καὶ εἶναι καὶ ὀνομαζέσθαι καὶ τούτῳ μᾶλλον ἤπερ τοῖς ἄλλοις σεμνύνεσθαι. ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ τὰ κατ' αὐτὴν B
 15 χεῖρη τὴν πόλιν φιλοκάνως μαθεῖν ἐπιζήτησας, τοῦτο δὲ δυσπεχέστερον τε ὡς ἐμοὶ τῇ τε παροῦσῃ ὁρμῇ τοῦ λόγου παρὰ μικρὸν ἀνακόλουθον, ὀλίγα τιμὰ, καὶ οἷς μάλιστα ἔξεστι δοκεῖν ὄρεσθαι σε τῶν λεγομένων τὰ πράγματα, τῇ διηγήσει προσθεῖς ἐπὶ τὴν καθ' ἡμᾶς αὐτοὺς τραπήσομαι συμφορὰν.

4. Ἔστιν οὖν ἡ πόλις, ὡς εἴρηται, μεγάλη τε καὶ εὐρεία, 20
 20 τείχεται καὶ προβόλοις συχνοῖς κατωχρωμένη καὶ τὸ ἀσφαλὲς τοῖς οὐκ ἐπιτήροισιν ὅσον ἐν τῆς ταύτων οἰκοδομῆς παρεχομένη, θαλάσσιον

8 συγκαταθήσασα P 10 ἔξ ὧν om P 12 τοῦτο AP 15 τίως AP
 17 προθεῖς Combefis. marg.

et magis eius nominalis claritas in orbis fines didita est. tum qui deinceps secuti sunt, omnes praesules, salutariae doctrinae ipsi firmi assertores; quorum opera, dum diviniore semper perficitur mansue ducitur ac eruditur disciplina, daemoniacos impurosque errores ac opiniones idolorumque nugaces fabellas ac vanitates ipsorum cultoribus dimisit, re-
 etaeque opinionis doctrina fidem obsequans, ac quidquid xianiorum et haereticorum alienigenarumque plantationis est, nihil usquam divinae sementi conjunctum admittens, puram illibatamque pietatem conservavit. cuius cum et alia insignia ac notae suppetunt, unde fama occasiones natae illius clarum nomen effectit, tum unum illud primum ac singularissimum monstratur, quod rectae fidei tenax existat ac celebretur, hocque magis quam ullis aliis ornamentis sibi placeat atque clarescat. sed quia eius ipsius civitatis res accurate ex me discere quaesisti, idque ut praestem arduum mihi nec praesentis sermonis instituto admodum consentaneum existit, paucis nonnullis, ac quibus maxime ea quae dicenda sunt oculis usurpare tibi ipse videri possis, narrationi adiunctis, ad nostram ipsorum calamitatem orationem convertam.

4. Ea igitur, ut dictum est, magna civitas latoque fusu ambitu, ac moenibus crebrisque propugnaculis atque arcibus munita, eiusmodi scilicet quae civibus, quantum ad horum structuram attinet, tutum ha-

C ἔχουσα κόλπον ἐκ νότου καθηλωμένον, ᾧ καὶ περικλωζομένη τὴν
 ἐκ πλαγίου πλευρῶν ταῖς ἀπανταχόθεν εἰσρεούσαις ὀκλύσιν εὐεπί-
 βατον τὴν πρὸς αὐτὴν πορείαν παρέχεται. ὑποκοιλαινεται γὰρ τις
 ἐκείσε θαναμαστός λιμὴν, ὑσφαλῶς ὑπτιάζων τοῖς πλωτῆραι τὴν
 εἴσοδον, ταῖς ἐκ πνευμάτων παντελῶς ἀπειράτος ταραχαῖς καὶ τὸν ὄ
 ὄρμον ἀκύμονα καθιστῶν. ὃν ἐκ τῆς λοιπῆς θαλάσσης ὁ τεχνίτης
 ἀπέτεμε· μέσων γὰρ ἀπειρῆσας διὰ τινος τείχους τὴν τῶν ὑδάτων
 ἐπίρρουσαν, συναπειρῆξεν ἐκ τοῦ πρὸς θάλασσαν καὶ τῶν πνευμά-
 D των τὸν κλύδωνα. ἡ θάλασσα γὰρ τῷ βυθῷ φουσημένη καὶ τὴν
 ἐκδρομὴν πρὸς τὴν χέρσον ἐρευγομένη, τῷ διαφράγματι τοῦ τῆδε 10
 τείχους κωλυομένη, μὴ ἔχουσα τίνι τὴν ἀπελὴν ἐπαφήσει, χωρεῖ
 τοῖς ἐφ' ἐκάτερα τοῦ τείχους μέρεσι, καὶ τὸ ὕδωρ ἠρέμα πως
 ὀλισθησαν ζάλης ἀπάσης ἐκτὸς τὸν τοιοῦτον ὄρμον διατηρεῖ. ὁ δὲ
 δὴ κόλπος ἐκ τῆς μεγάλης θαλάσσης ἀποτμηθεὶς διὰ τινος ἀγέ-
 νος, ἀγκῶνος δίκην προβεβλημένου καὶ ἐπὶ μάλιστα τοῖς ὕδασι 15
 διακνηυμένου, ὃν οἱ κατὰ χώραν Ἐσβολον ἐνομιάζουσι διὰ τὸ
 πόρρω που τοῖς ὕδασι ἐμβεβλήσθαι, στενούμενός τε πρὸς τὴν
 P 321 ἐτέραν ἕξ ἐναντίας χέρσον τῆ τοῦ ἀγένης τούτου καινοτομία, ἕτε-
 ρος λιμὴν πελάγως γίνεται· ἕξ οὗ δὴ περ ἀγκῶνος μέχρις αὐτοῦ
 τοῦ τείχους τῆς πόλεως κύκλον πανευκρεπῆ τὸ ὕδωρ μιμεῖται, 20
 τοῖς ἐφ' ἐκάτερα μέρεσιν ἐπὶ πολὺ ἐκτεινόμενον καὶ πρὸς τὴν κόλπον
 κατὰ βραχὺ συστυλλόμενον. καὶ ἀφορᾷ μὲν ὁ κόλπος ἐκ νότου

16 γῶρας AP

21 ἐντενόμενον P

bitaculam praebeat. marinum signum ad notam protensum habet, quo,
 obliquo latere circumluta, navibus undique versum confluentibus facilem
 in semet praestat aditum. hic enim portus quidam mirabilis cavo recessu
 funditur, pronoque in se aditu navigantibus tuto resupinatur, a vento-
 rum iniuriis prorsus innocuus et navium stationi placidus ac tranquillus.
 hunc artifex a reliquo mari divisit, medio siquidem muro aequarum in-
 fluxu coercito, una quoque praeclusit quae ex vicino mari ventorumque
 flatu fluctuum vis procellaque illiditur. mare namque alto gurgite inda-
 tum continentem excurrens, muro interposito praepeditum, cum non ha-
 beat quo minas suas exoneret, in latera muri convolvitur; et aqua lento
 quodam modo sensim dilabens ab omni salo aestaque liberum conservat
 istiusmodi portum. sinus porro a magno mari cervice quadam ac fauci-
 bus cubiti instar prominentibus ac quam longissime alto aequere pro-
 currentibus (eam saeculae cervicem Ischolum appellant, quod in mare
 procul projecta effunditur) abscessus, inque adversam sibi que oppositam
 continentem cervicis huius artificio ac melimine coartatus, aliam portum
 intra pelagus efficit; ex quo videlicet cubitu flexuque ad ipsam orbis
 marum orbem pulcherrimum, partibus utraque lato fasis versusque ur-
 bem sensim sese contrahentibus, efformare videtur. et respicit quidem

τὴν λοιπὴν θάλασσαν, ἀφορᾷ δὲ τοῦτον ὁμοίως ὁ λιμὴν καὶ τὸν λιμένα ἢ πόλιν. ἀλλ' ὁ μὲν λιμὴν τέτρασι γωνίαις ἐμπεριεληπτίαι, ὁ δὲ κόλπος ἑστὶ περιφερῆς, τὸ κύτος ἔχων διὰ πλείστου βύθους χωροῦν, τὰ πέρατα δὲ καὶ πρὸ πολλοῦ τῆς χέρσου τὰ πολλὰ τῶν βυδάτων συστελαντα.

5. Ἄλλ' ἐν τοῦτοις τὸ κατὰ νότον μέρος τῆς πόλεως Β βύσιμον, τὸ πρὸς βορρῶν δὲ ὡς λίαν τραχὺ καὶ δύσβατον. ὄρος γὰρ ὑπερκύπτει τοὺς λόφους ὑπερανεστηχός, οὐκ ὀλίγον μέρος αὐτῆς τῆς πόλεως τῆς λοιπῆς ὑπεραῖρον γῆς, ὡς τὸ μὲν αὐτῆς 10 πεδιάσιμον εἶναι καὶ ταῖς χρεῖαις τῶν ἐνοικοῦντων κατέλληλον, τὸ δὲ τοῖς βουνοῖς καὶ ταῖς τῶν ὄρων ἀκρότησιν ἀνατεινεσθαι. ἀλλ' οὐδὲν ἀδικεῖ τὴν πόλιν ἢ τοῦ ὄρους παρτάσις ὡς ἐμπαρέχειν ἄδειαν τοῖς πολεμίοις ἀφ' ἕνους ἐμβαίνειν καὶ τοῦ τείχους καταπαμύνεσθαι· ἔδωκε γὰρ ὀλίγην τινὰ σχολὴν ὁ βουνὸς ἐκείνος 15 πρὸς τὸ φυλάττεσθαι πᾶσαν ἐπιβουλήν, τῷ διὰ μέσου χώρῳ τὴν C εὐχερῆ προσβολὴν ἀποκρούσας. τὸ δ' ἐντεῦθεν ἀνατείνεται μέχρι πολλοῦ τὸ ὄρος καὶ ὑπερίδρωται, τοῖς λόφοις καὶ ταῖς χαράδραις ἐντραχυνόμενον, τὴν μεσαικίτην ἀνατολὴν περὶγόμεναν· τοσοῦτον ἐκ πλαγίου ἀφ' ἑκατέρου μέρους ὑποκείμενον διαφεύγει τῆς γῆς. 20 ἐν γὰρ ταῖς δυοῖς πλευραῖς τοῦδε τοῦ ὄρους, τοῦ τε πρὸς νότον φῆμι καὶ τοῦ πρὸς βορρῶν, πεδία ἀφήπλωται βύσιμύ τε καὶ χερσ-

7 βύσιμον sumpai a L i. e. Leone Allatio in Ge. Acropolit. not. p. 225 ed. Paris. 9 αὐτῆς τῆς] καὶ αὐτῆς AL 11 τοῖς om L 14 ἑκείναι AL 19 τὰ ἐκ πλαγίου ἐφ' L. ἐφ' etiam A 20 τῆ τε — καὶ τῆ? 21 ἀφήπλωται L

sinus ab austro reliquum mare, portus sinum, urbs portum. ac portus quidem quatuor angulis comprehenditur, sinus flexum in orbem alveo quam maxime profundo agitur; extremis finibus, et longe a continente, magna parte aquae minuuntur.

5. Et hoc modo se habet pars urbis quae ad notum spectat: quae vero ad aquilonem, asperissima est et prope impervia. mons enim altiore supercilio tumulis superpositus eminet, non parvam civitatis partem a reliqua humo sustollens, adeo ut pars illius in planitie accolarum usibus coaptata liceat, pars in collibus montiumque iugis sese extendat. nihil tamen damni ea montis extensio oppidanis importat, tanquam a superioribus per eum assilire murosque oppugnare hostibus liceat. parvum enim ad amolendas quascunque insidias, interposito campo, hiee tumulus relinquit spatium, quo inde cives facilem possint propulsare assultum. exinde mons longe protenditur in quoque assurgit, collibus atque vallibus exasperatus, in medium procul se orientem inferens, quantum utrinque subiecti soli agrique oblique subducitur. in duplici namque istiusmodi montis latere, tum scilicet eius quod ad austrum tum quod ad aquilonem est, campi effunduntur ipsi pervii atque utiles, quique civibus

σιμα, πᾶσαν ἀφορμὴν εὐζωίας τοῖς πολίταις θεωρούμενα· Ὡν τὸ
 μὲν ὡς πρὸς νότον τοῦ ὄρους, πρὸς ἀνατολὴν δὲ τῆς πόλεως, ὡς
 D λίαν ἐστὶ παγκυλλῆς καὶ ἐράσιμιον. κεκόσμηται γὰρ δένδρεσσιν
 ἀμφιλαφῆσι, παραδείσοις ποικίλοις, ὕδασι ἀπείροις, τοῖς μὲν
 πηγαίοις τοῖς δὲ ποταμίοις, οἷς αἱ λόχμαι τοῦ ὄρους τῷ πεδίῳ 5
 χαρῖζονται καὶ αὐτὴν δὲ δεξιοῦνται τὴν θάλασσαν. ἄμπελοι γὰρ
 ἀλλήλαις παραπεφυτευμέναι τὰ χωρία στεφανοῦσι καὶ τὸν φιλό-
 κалον ὀφθαλμὸν τῇ πληθύνει τῶν καρπιῶν εἰς εὐφροσύνην προτρέ-
 πονται· μοναὶ δὲ μοναχῶν πολλαὶ καὶ συχναὶ τό τε ὑπτιάζον τοῦ
 ὄρους καὶ τὸ τῆς λοιπῆς γῆς ὑποκείμενον κατοικοῦσαι, καὶ τισὶ 10
 P 322 τερπνοτάτοις χωρίοις ἐγκαθεύδμεναι, κακῶν τι χρῆμα τοῖς τε ὀδί-
 ταις καὶ αὐτοῖς τοῖς πολίταις πεφύκασιν. τὸ δὲ κατὰ λαυὰν πλευ-
 ρὰν τοῦ ὄρους πεδίον ἐστὶ καὶ αὐτὸ τεταμένον εἰς μῆκος πολὺ,
 εἰσφύεται δὲ μέχρις ἄλλων ὄρων· οὗ τινὸς ἐν μέσῳ πελαγίζονται
 δύο τινὲς εὐφραῖαι λίμναι, τὸ πλεῖστον τούτου δεσκατέχουσαι καὶ 15
 τινα μεγάλην καὶ αὐταὶ συνεισφέρουσαι χρεῖαν. πέρφουσι γὰρ
 ἰχθύας καὶ μικροὺς καὶ μεγάλους, καὶ τοῖς εἶδεσι διαφόρους καὶ
 πολλοὺς τῷ πλήθει, ταῖς τε γείτοσι κόμαις καὶ αὐτῇ δὲ τῇ πόλει
 θαυσιεστάτην ἀποπληροῦντας τρέπτειαν. καὶ γὰρ οἶον φιλονεικοῦ-
 σαι αἱ λίμναι ταῖς τούτων ἐπιδόσει πρὸς τὴν θάλασσαν, καὶ 20
 B ἀμιλλῶνται τίς αὐτῶν τὸ πλεῖον παρούσχηται. πλὴν ἐκάτεραι νε-
 κῶνται ἐξ ἐκατέρων, καὶ ἡ νικῶσα οὐκ ἔχει τίνα τὴν ἡτταν κατα-

6 θάλατταν L

11 κοινός L

quicquid ad vitam commode sustentandam conducit ubere provenit suffi-
 ciant. horum alter, quippe ad montis anstrum vergens urbisque meri-
 diem, dici non potest quam sit amoenus quantasque delicias praebeat.
 frondosis enim densisque condecoratur arboribus, hortis varii generis et
 vivariis, aquis pene innumeris, partim fontium rivis partim et fluviiis,
 quibus montanae silvae lucique campo gratificantes ipsum mare acci-
 piunt. vites enim aeternis consitae arva coronant, pulchrique amantes
 oculos fructuum abundantia ad iucundissimas voluptates invitant. mo-
 nachorum plura spissaque, religiosa palaestra, hospitium, tum montis de-
 clive tum agri reliqui subiecta coelestia, locisque amoenissimis posita,
 novum quoddam spectaculum peregrinis ipsisque adeo civibus offeruntur.
 sed et campus a montis laeva, ipse quoque longissime fusus, ad alios
 usque montes dilatatur; cuius medio duo late stagnantes lacus potiore
 partem occupant, qui ipsi non contemnendi usus existant. alunt enim
 tum parvos tum magnos diversique generis et copia pene innumerabiles
 pisces, qui tum vicinis oppidibus tum ipsi civitati uberrime obsonia victum-
 que sufficiant. videntur enim hinc lacus suis largitionibus cum mari
 prope contendere mutuoque certare, utra plura exhibeant. alterum ta-
 men ab altero vincitur, nec cuius victoria est, utri victi dedecus ad-

ψηφίσεται. τὸ δὲ λοιπὸν τοῦ πεδίου ἀνεῖται τοῖς γεωργοῖς, παραχωρεῖται τοῖς ζώοις, τοῖς τε πειθόμενος ταῖς τῶν ἀνθρώπων τέχναις καὶ τοῖς ἐλεύθερον ἀφιέσει τὸ ἔργον τοῖς ὄρεσιν. ἔλαφοι γὰρ τὰ ὄρη λιποῦσαι καὶ ταῖς λίμναις ὡσπερ τῶν ὑδάτων ἐπιτεροῦσιν ὁμοῦ τε ἔχουσιν ἄφθονον τὸ ποτόν, καὶ ταῖς βουσίην ἐν αὐτῷ συνναγελαζόμεναι κοινὰ τὰ σῖτα προσφέρονται.

6. Ἄλλ' ἰκανῶς ἐν τούτοις τὰ τε πρὸς ἀνατολὴν καὶ βορρῶν τῆς πόλεως, ἔτι γε μὴν καὶ τὰ πρὸς νότον διαγραφωμένους τὴν πρὸς δύσιν αὐτῆς τοῦ χωρίου θέσει κατὰ τὸ δυνατὸν ἱστορήσωμεν. ἔστιν ἕτερον πεδίων, ἀπ' αὐτοῦ τοῦ τεύχους τῆς Ἐκβολῆς ἀπαιχόμενον, τῇ δεξιᾷ τοῦ ὄρους ἀπτόμενον, τῇ λοιπῇ δὲ τῇ θαλάσση συνομοροῦν, ἀμύθητον κάλλει ταῖς τῶν ὄρωντων ἰσχυρόμενον ὄρεσιν. ἔστι γὰρ τὸ μὲν αὐτοῦ διάβροχον ὑδάσιν, ὅσον ἀρχαίᾳ τῇ τε πόλιν ἔχειν καὶ τὴν θάλασσαν γείτονα, ἀμπέλους καὶ δένδρεσι κατακόμοις καὶ παραδείσοις κατεστημένον, οἰκήμασι τε καὶ τισὶ πλείστοις σεβασμίσις σηκοῖς κεκοσμημένον, ὧν τοὺς πλείονας μοναχῶν ἀγγέλαι διελθόντι, πᾶν εἶδος ἀρετῆς ἀσχοῦντες καὶ θεῶν μόνῳ ζῶντες, πρὸς ὃν ἐπέγονται καὶ δι' ὃν τὰς πολιτικὰς ταραχὰς λιπόντες τὴν πρὸς αὐτὸν καὶ μόνον φέρουσαν τρεῖσον ἀνέλονται. τὸ δ' ἐπιπέδον αὐτοῦ διαχεῖται τῇ χέρσῳ μέχρι πολλοῦ, ἄξυλον μὲν ὡς τὰ πολλὰ τὴν βλάστην ἔχον, πάσης δὲ γεωργικῆς ἐπιμελείας ἐπιτήδευσιν παρῆχόμενον. διήκει δὲ τὴν ἡλίαν δέσιν

9 αὐτοῖς AL

scribat, valet statere. agrī pars reliqua agricolarum usibus cedit; animantibus quoque indulgetur, tum quae humanis parent artibus ac mansuescunt, tum quae per montana libero pede vagantur. cervi namque relictis montibus, velutque lacuum aquis recreati, tum ubere fruuntur potu, tum ad ipsum convenientes communi cum bobus pabulo vescuntur.

6. Sed iam satis in istis, quae ad ortum et aquilonem ac quae item ad austrum urbis sunt, descriptis, situm loci qui ad occasum vergit, uti fieri poterit, enarrabimus. alius campus est ab ipso Echoli muro incipiens dextraeque montis adhaerens, laeva vero mari contiguus, quam nemo satis capiat, pulchritudine videntium oculis ad se alliciens. est enim aquis irriguus, qua parte urbis marisque vicinitate gloriatur, vitibusque et densis arboribus ac vivariis hortisque coronatus, nec non aedibus plurimisque venerabilibus delubris decoratus; quorum pleraque monachorum agmina inter se partiti sunt, viri omne virtutum genus colescentes solum deo viventes, ad quem et festinant, cuius etiam causa relictis saeculi turbis unam, quae ad ipsum tendit atque fert, semitam elegerunt. qua vero inde intra terram longissimo intervallo diffunditur, nullo fere silvarum aut arbustorum opacatur germine, sed qui idoneum solum exhibeat agricolarum industriae. procurrit vero versus solis or-

ἀποσκοποῦν, ἕως τινῶν ἄλλων ὀρέων ὑψηλῶν καὶ μεγάλων παρα-
 τινόμενων, ἔνθα καὶ πόλις τις Βέρροια καλουμένη κατώκισται,
 καὶ αὐτὴ περιφανεστάτη τοῖς οἰκήτοράς τε καὶ πᾶσι τοῖς ἄλλοις οἷς
 ἀρχεῖ πόλις τὴν σύστασιν. ἐμπεριέχει δὲ τῷ διὰ μέσου χώρῳ τὸ
 πεδῖον τοῦτο καὶ ἀμφιμίκτους τινὰς κώμας, ὧν αἱ μὲν πρὸς τῇ 5
 πόλει τελοῦσι, Δροσγουβίται τινες καὶ Σαγυδάτοι τὴν κλήσιν
 ὀνομαζόμενοι, αἱ δὲ τῷ συνομοροῦντι τῶν Σκυθῶν ἔθνει οὐ μα-
 P 323 κρᾶν ὄντι τοὺς φόρους ἀποδιδάσαι. πλὴν γειτνιαζούσιν ἀλλή-
 λαις αἱ κώμαι τὴν οἴκησιν, καὶ ἔστι καὶ τοῦτο πρὸς τοῖς ἄλλοις
 Θεσσαλονικεῦσιν οὐ μικρῶς συμβαλλόμενον, τὸ πρὸς τοὺς Σκύθας 10
 διὰ τῶν ἐμπορικῶν μεθόδων συναναμίγνυσθαι, καὶ μάλιστα ὅταν
 ἔχωσι πρὸς ἀλλήλους καλῶς καὶ μὴ κινῶσιν ὄπλα τὴν μάχην ἔξα-
 γριαίνοντα· ὃ δὴ καὶ πολλῶ τινὶ τῷ πάλαι χρόνῳ παρ' ἑκατέρων
 μελετηθέν, κοινότητα ζωῆς τὰς χρείας ἀλλήλοις ἀμείβουσι, θυν-
 μασίαν τινὰ καὶ βαθεῖαν εἰρήνην ἐν ἑαυτοῖς συντηρούμενοι. πο- 15
 ταμοὶ δὲ τινες παμμεγέθεις ἐκ τῆς Σκυθῶν ἐξοριζόμενοι καὶ τὸ
 B προλεχθέν πεδῖον καθ' ἑαυτοὺς διελόμενοι πολλὴν δαψίλειαν καὶ
 αὐτοὶ τῇ πόλει παρέχονται ταῖς τε χορηγίας ταῖς ἀπὸ τῶν ἐχθρῶν
 καὶ ταῖς δι' αὐτῶν ἀπὸ τῆς θαλάσσης τῶν νηῶν ἀναδρομαῖς, δι'
 ὧν ἐπινοεῖται ποικίλη τις πρόσδοδος τῶν χρειῶν τῶν ὑδάτων ἐκεί- 20
 νων σφραταρρέουσα.

7. Ἀλλὰ γὰρ ἔλαθον ἐμαυτὸν μακρᾶν, ἢ ὡς ἀπ' ἀρχῆς

15 ἐν om L

22 μακρὸν AL

tum, ad alias usque excelsas ac praegrandes montes protensus, ubi et civitas cui nomen Berrhoeae condita est, ipsa quoque habitatorum frequentia ac reliquis omnibus quibus se urbes iactare solent illustrissima. planities medio suo ambitu oppida promiscue continet, quorum aliqua urbis dicionis sunt eisque contribuuntur, Drugubitae et Sagudasi nomine, aliqua finitimae Scytharum genti, non longe disitae, tributa solvunt. ceterum oppida e proximo habitantur, quod ipsum praeter alia in Thessalonicensium rem non parum conducit, dum quaestiosa mercatura Scytharum commercia ambiunt; tum praesertim cum utriusque genti inter se bene convenerit, nec quibus ad praelia efferantur arma moverint (quod ntiqae ab antiquis olim temporibus iis diligenter quaesitum), communibus vitae rationibus merces alias aliis commutant, admirandam quandam altamque inter se servantem pacem. Item fluvii, iique ingentes, ex Scytharum regione erumpentes et, quem dicebam, agrum, inter se dividendes, ipsi quoque uberem urbi praestant annonam, tum piscium praestationibus, tum navium per eos e mari adscendentium vectura, quibus resam ad vitae usum conducentium, una cum aquis illis condimens, varius excogitatus est proventus.

7. Enimvero imprudens nec nimis caute prolixius his de rebus

ἔπεσχόμεν, τὸν περὶ τούτων παρατείνας λόγον. πεποίηκε δὲ τοῦτο ὁ περὶ τὴν πατρίδα πόθος, ἡδέως τῇ τε μνήμῃ συνεφελεκόμενος, καὶ ταῖς ἀνατυπώσεσιν ὅσον δοκῶν συνεῖναι τοῖς λεγομένοις, καὶ τὸ πρόθυμον καὶ ζητητικὸν τῆς σῆς φιλομαθοῦς ἀκοῆς, ἣν ἐξ 5 ἀρχῆς παραθέσθαι πᾶσαν ἡμῖν καθυπέσχον, μηδενὸς ἄλλου περι- C σπῶντος αὐτὴν ἢ τοῦδε τοῦ διηγήματος ὑποσύροντος. ταῦτα δὲ οὕτως ἔχει. φιλοῦσι γὰρ αἱ τὰ ποθοῦμενα τῶν πραγμάτων ἀνάγκης δεσμοῖς καὶ τὸν λέγοντα περὶ αὐτῶν κατέχειν καὶ τὸν ἀκούοντα· καὶ οὐκ ἂν οὕτως εὐχερῶς καὶ ῥαδίως οὔτε ὄψις τῶν 10 ἡδίστων θεαμάτων οὔτε ἀκοῆ τῶν τερπνῶν ἀποστήσεται ἀκουσμά- των, οὔτε λόγος ἡδὺς τῆς ὀρμῆς ἀνακοπήσεται, μέχρις ἂν φθῶσῃ τὸ πέρασ πρὸς ὃ κατ' ἀρχὰς ἐπιτέγεται. πλὴν εἰ δοκεῖ, πάλιν ἀναδράμωμεν πρὸς αὐτὴν ἐκείνην τὴν πόλιν· μέχρι γὰρ τίνος ὡς 15 ἐν κατόπτρῳ τὸν ἀνδριάντα διαμορφοῦμεν, καὶ ταῖς ἔξωθεν τῶν D 15 χρωμάτων ποικιλίαις ἀπεικονίζειν πειρώμεθα τὸ ἀρχέτυπον, ἐξὸν αὐτοῖς ἐκείνοις ἐντυχεῖν διὰ τῶν καιρῶν διηγημάτων τοῖς πράγμα- σιν, ὡς ἂν γνωσμιώτερον εἶη τὸ ἀμυδρῶς πως παραδηλούμενον; Θεσσαλονικὴν γάρ, ὅποια τυγχάνει, τῷ λόγῳ διαγράψαι καδ' ὅσον οἷόν τε κατ' ἀρχὰς ὑποσχόμενοι, καὶ τίς οὔσα πρότερον εἰς 20 τί μεχώρηκεν ὕστερον, τοῖς περὶ αὐτὴν ὡσπερ ὑποκλαπέντες, καὶ τοῖς ἔξωθεν, ὡς ἂν εἴποι τις, μέχρι τοῦδε σχολάσαντες διηγήμασι, κινδυνεύομεν βραδύνοντες τὴν τῶν καιρῶν δειήγησιν. χρεῶν οὖν 25 ἐστὶ καὶ πάλιν πρὸς αὐτὴν ἐπανίεναι τῷ λόγῳ καὶ τὸ πρῶτον περὶ P 324

orationem produxi quam ipse initio in me receperam. in causa fuit amor patriae, non insuaviter cum memoria distractus, rerumque imaginibus, aequae ac praesens, iis ipsis dicendisque infixus, nec non promptae ac exploratrices tuae sedulitatis aures, quas nobis concedere, nullo alio eas subtrahente nec ab ista narratione avellente, initio pollicitus es. et haec quidem ita se habent. ea enim quae amori habentur ac desiderantur, et narrantem et audientem necessitatis vinculis continuo solent colligare, ut non ita facile neque visus a iucundissimis spectaculis neque auris a suavissimis auditionibus avellatur, neque dulcis orationis impetus interrumpatur, donec terminum attigerit ad quem ab initio contendit. nihilominus, si lubet, ad eandem ipsam urbem recurramus. quousque enim velut in speculo statuum effingimus et variis aliunde quae sitis coloribus primum exemplar effigiare conamur, cum liceat illa ipsa per rerum necessariarum narrationem adire, ut apertius innotescat quod subobscurè quodammodo indicatur? Thessalonicam siquidem, qualis est, oratione describere, quoad fieri potest, initio polliciti, et qualis cum esset antea, in quid postea redacta sit, pulchris quibus illa circum ambitu decoratur abrepti, et in exterioribus enarrandis, ut quispiam dixerit, hactenus immorati, parum est ut iis quae praecipua sunt ac necessaria enarrandis torpere videamur. operae pretium igitur est ut et ad ipsam iterum sermone redeamus, primamque

Theophanes contin.

32

αὐτὴν καταμαθεῖν κάλλο, εἶτα οὕτω γε τοῦ πάθους ἔξιπκῶν ἐν ὑστέρῳ τὸ μέγεθος, ἵνα ὅσον φανείη τῶν ἄλλων πόλεων ἀσυγκρίτως ὑπερτερεύουσα, τοσοῦτον ἀξία κριθείη παρὰ πασῶν θρηνησθαι καὶ κατοικιζέσθαι.

8. Εἶπομεν ὡς εὐρεῖά τις καὶ μεγάλη ἡ πόλις, καὶ τῷ 5 περιέχοντι πολὺν τὸν διαμέσον χώρον ἐναποκλείσασα ἀλλ' ὅσον μὲν τοῦ τείχους τὴν χέρσον ἀποσκοπεῖ, ἐρυμνότατόν τε ἔστι καὶ τῷ πάχει τῆς οἰκοδομῆς κατωχυρωμένον, τῷ ἔξωθεν τε προτεχίσματι τὸ ἀσφαλές πάντοθεν συντηροῦν, προβόλοις καὶ ἐπάλ-
B ξισιν ἅπαν καταπεπυκνωμένον, καὶ μηδεμίαν ἀνάγκην φόβου 10 τοῖς οἰκήτορσι παρεχόμενον. τὸ δὲ πρὸς νότον αὐτοῦ χθαμαλὸν τε ἔστι παντελῶς καὶ πρὸς πόλεμον ἀπαράσκευον· οἶμαι γὰρ τῷ μηδεμίαν ἐφορᾶσθαι προσβολὴν βλάβης ἐκ τοῦ πρὸς θάλασσαν ὁ τεχνίτης πάλαι τῆς οἰκοδομῆς κατημέλησε· φέρεται δὲ τις καὶ παλαιὸς λόγος μέχρις ἡμῶν φθάσας, ὡς ἀτελίστος ἦν ἔξ ἐκείνου 15 τοῦ μέρους ἡ πόλις χρόνους πολλοὺς, εἰ μὴ τῷ δέει ποτὲ τοῦ Μήδων Ἐέρξου, πλωτὴν γῆν τεκτηναμένου καὶ κατὰ τῆς Ἑλλάδος στρατοπεδεύσαντος καὶ πολλῶν πληθὺν ἐπιφερομένου, ὁ τῶν Ῥωμαίων τὰ σκῆπτρα κατ' ἐκείνους τοὺς καιροὺς ἰθύνων μικρὸν τινα
C καὶ ὡς ἐκ τοῦ παρατυχόντος φραγμὸν τῷ τῆδε περιέθηκε μέρει. 20 ἀφ' οὗ δὴ χρόνου καὶ μέχρι τοῦ δεῦρο τὸ αὐτὸ τοῦτο διαμειμένη-
 κεν, οὐδέποτε τῆς ἐκείθεν βλάβης, ὡς ὤετο, κἂν ἐν ὑπονοίᾳ

6 διὰ μέσον A: an διὰ μέσον?

9 πάντοτε P

10 φόβου A

illius pulchritudinem ac claritatem noscamus, ac tum deinceps eius, quam perpessa est, ruinae ac cladis magnitudinem referamus, ut quantum reliquis urbibus incomparabili excessu praestare videbatur, tantum digna iudicaretur quam communi omnes luctu prosequantur eiusque miseratione ducantur.

8. Diximus quam latis pomeriis atque ambitu magnaue civitas, et quae vastam limitem eo intercludat: sed murus continentem versus tutissimus est et structurae crassitie munitissimus, exteriorique muro ac propugnaculo tuta undique munitione obseptus, propugnaculis et pinnis omni area constipatus, nec ullam oppidanis iusti timoris necessitatem praebens. pars illius ad notum humilis est ac prorsus depressa belloque plane inutilis. nam reor artificem, quod nullam antiquitas ex maris ora hostium aggressionem metueret, structuram neglexisse. fertur vero antiquo rumore, qui ad nostra haec tempora pervenit, urbem ex ea parte per multos annos omni muro septoque caruisse, ac donec Xerxis quondam Medorum regis timore (eius scilicet qui terram navigabilem fecerat et copiosis agminibus Graeciae bellum indixerat) Romanarum rerum dominator pusillo, et ut sese occasio tulerat, aggere eam partem circumsepit; qui ipse agger ex eo tempore ad hoc aevi subsistit, nullam inde noxam atrocisque rei suspicionem unquam fore existimans. licet

ταῖς ἰσομένης. εἰ γὰρ καὶ πολλοὺς πολλὰκις ἀνέτηλ πολέμους καὶ λίαν σφοδροτάτους ἢ πόλις, τοὺς τε ἐκ τῶν βαρβάρων καὶ αὐτῶν δὲ τῶν συνομορούντων Σκυθῶν, πᾶν εἶδος ἀμνηστῶν κατ' αὐτῆς ἐπιουσιμένων καὶ ψάμμον δίκην τῷ πληθῆει τῆς στρα-
 5 τιαῖς εισρεόντων καὶ μηδὲ ὑποφέρειν τὴν ἀπειλὴν αὐτῶν φιλονει-
 κούτων (καὶ γὰρ ὡς ἀληθῶς ἦσαν ἀκάθεκτοι ταῖς ὀρμαῖς καὶ ποικίλῃ τινὶ πανοπλίᾳ πεφραγμένοι), ἀλλ' ἦν ἄρα περιγίσιος ὡσπερ ἡ μάχη, καὶ διέφυγε τὰς ἐπιβουλάς τῷ ἀσφαλεῖ τοῦ τέ-
 10 χους τὴν ἔφοδον ὑπεκκλίνας, καὶ τῷ συνήθως αὐτῇ καὶ θερμοῦς
 ὑπερμιχοῦντι, λέγω δὴ τῷ πανενδόξῳ μάρτυρι Δημητρίῳ, τὴν ἑαυτῆς σωτηρίαν καταπιστεύουσα. ἐκ πολλῶν γὰρ αὐτὴν κινδύ-
 νων ὁ σωσάπιτρις ὄντος ἐρρύσατο, καὶ τὸ νικᾶν αὐτῇ καὶ μήπω τοῦ πολέμου πειραθείσῃ πολλὰκις συμπαθῶς ἐδώρησατο. ἀλλὰ ταῦτα ταῖς τῶν θαυμάτων αὐτοῦ βίβλοις ἐξηγήσαι παραχωρή-
 15 σαυτες τοῖς ἐξῆς ἡμεῖς τῶν ἤδη λεχθέντων πρῶτωμεν.

9. Ἦν οὖν ταῖς ἔηθείσις αἰτίαις ἀνωτέρα κινδύνου παν-
 τὸς ἢ πόλις. ἐξ οὗτου γὰρ ἡ κολυμβήθρα τοῦ θεοῦ βαπτίσματος τὸ τῶν Σκυθῶν ἔθνος τῷ χριστιανύμῳ λαφῷ συνεμόρφωσε καὶ τὸ P 325
 τῆς εὐσεβείας γάλα κοινῶς ἀμφοτέροις διελλετο, λέπαντο μὲν ἡ
 20 τῶν πόλεων στάσις, ἀνεῖτο δὲ τῆς ἐνεργείας ἢ τὰς σφαγὰς ἐπιτη-
 δεύουσα μάχαιρα, καὶ τὰ προλεχθέντα τῷ μεγαλοφρονότατῳ τῶν
 προφητῶν Ἠσαΐα ἐναργῶς ἐφ' ἡμῖν ἐπληροῦτο· αἱ μάχαιραι γὰρ

5 μηδὲν Α
 γείσθαι?
 22 Ἰσαΐα Α

11 γὰρ αὐτῶν κινδύνων αὐτῆς ὁ P
 17 ἀγίου P

14 ἐξη-
 19 αἱ τῶν πόλεων στάσεις P

enim pleraque saepius bella, eaque crudelissima, civitas, tum barbarorum tum finitimorum Scytharum, machinamenta et oppugnantium astus varios excogitantium arenaeque exaequatis copiis influentium ac cunctos minis terrentium (erant namque effrenato impetu et armorum omni genere septi), sustinuerit, cum esset terrestris conflictus, insidias eludebat, huius muri securitate irruptionem declinans, solitoque atque ferventi suo defensori, gloriosissimo nempe martyri Demetrio, suam credens salutem. ex multis enim periculis servator hic patriae ipsam liberavit, nec raro, cum necdum etiam bellum experta esset, victoriam perhumane concessit. verum haec libris qui de illius miraculis exstant narranda permittentes, ea prosequamur quae deinceps sequuntur.

9. Civitas igitur ob eas quas dicebam causas omnis periculi segura agebat. quo enim ex tempore Scytharum gens, sacri fontis aquis abunda ac Christiano populo sociata, pari illi munere pietatis lae sugere destinaverat, urbium desolationes finem habuerant; ad caedes instructi ensis nucro inhibitus erat retinsumque ferrum, ac quae olim prophetarum vocalissimus Esaias (2 4) fuerat vaticinatus, nostro hoc aeo

ἡμῶν μετέλθον εἰς δρέπανα καὶ αἰ ζιβύνας εἰς ἄροτρα, καὶ πόλι-
 μος ἦν οὐδαμῶς, καὶ τὴν περίχωρον ἄπασαν εἰρήνην κατεπαρ-
 τάνευε, καὶ οὐδεμίαν ἦν ἐξώσας ἀφορμὴ ἧς οὐκ εἰς κόρον ἡμεῖς
 ἀπελαύομεν, ἔνθεν αἰ τῆς γεωργίας ἀφθονίαι, ἐκείθεν αἰ τῆς
 ἐμπορίας χορηγίαι. γῆ γὰρ καὶ θάλασσα λειτουργεῖν ἡμῖν **ἔξ 5**
B ἀρχῆς ταχθεῖσαι πλουσίαι καὶ ἀδάπανον τὴν περὶ ἕκαστον ἰδωρο-
 φόρον. ὧν γὰρ ἦν ἐνδεῶς ἢ καὶ ἀνεπιτηθείας ἔχουσα πρὸς καρ-
 πογονίαν ἢ γῆ, τούτων παρ' ἑαυτῆς ἢ θάλασσα τὴν κτήσιν μη-
 χανωμένη καὶ ταῖς ὑλκίαισι συνεισκομίζουσα ἀνευδαῖς τὸ λείπον
 ἐδίδου τοῖς χρήζουσι. τί δὲ τῶν ἀπανταχῶθεν ἐπιδημούντων εἶ-
 ποιμι πρῶτον, καὶ μάλιστα οἷς ἐφιλοτιμοῦντο τοὺς πόλιαις ἡμᾶς,
 τὰ παρ' ἑαυτῶν διδόντες καὶ τὰ παρ' ἡμῶν ἀντιλαμβάνοντες;
 λεωφόρου γὰρ δημοσίας τῆς πρὸς ἀνατολὴν ἀγούσης ἀπὸ τῆς δά-
 σιως διὰ μέσον τῆσδε χωροῦσης τῆς πόλεως, καὶ ἀναγκαίως πει-
C θούσης τοὺς παροδεύοντας πρὸς ἡμᾶς ἐνδιατρίβειν καὶ τὰ πρὸς **15**
 τὴν χρείαν πορρίζουσαι, πῶς ὅτι οὐκ ἂν εἴποι τις τῶν καλῶν **ἔξ 5** αὐ-
 τῶν ἐκαρπούμεθά τε καὶ προσεκτώμεθα. ἔνθεν καὶ παμμυγῆς τις
 ὄχλος ἀεὶ περιστοίχει τὰς ἀγυῖας τῶν τε αὐτοχθόνων καὶ τῶν
 ἄλλως ἐπιξενουμένων, ὡς εὐχερέστερον εἶναι ψάμμον παράλιον
ἔξ 20 ἐξαριθμεῖν ἢ τοὺς τὴν ἀγορὰν διοδεύοντας καὶ τῶν συναλλαγμά-
 των ποιουμένους τὴν μέθοδον. ἐντεῦθεν χρυσίου καὶ ἀργυρίου καὶ
 λίθων τιμῶν παμπληθεῖς θησαυροὶ τοῖς πολλοῖς ἐγίνοντο, καὶ τὰ

19 εἰς om A

21 ποιουμένων P

adimpleta conspiciiebantur. nostri enim gladii transierant in falces et lanceae in vomeres, nec usquam bellum erat; omnesque ubique finitimae gentes in pace agebant; nullaque erat commodioris vitae ratio ac occasio, qua non affatim frueremur. inde frugum ubertas, inde mercaturae emolumenta. terra enim et mare ab initio ad praestandum nobis obaequium constituta uberem sponteque paratam quandoque suam gratiam munusque conferebant. quae enim terra minus suppeditabat aut ex se proferre non satis erat idonea, haec mare, mercimoniorum solertia comparata atque navibus invecta, quod egentibus deerat, abunde supplebat. quid vero undequaque adventantium primum dixerim, ac quibus praecipue nos cives amice accipiebant, sua tribuentes atque vicissim nostra recipientes? nam cum via publica ab occasu ad ortum per mediam hanc urbem duceret, cogeretque viatores in ea moras interponere et quae in usum suum essent parare, quicquid quis bonorum dicat, ex illis consequeremur nobisque proveniebant. hinc promiscua ex omni hominum genere multitudo, tum indigenarum tum quoquo modo hospitio receptorum, plateas semper circuebant; ut facilius sit arenas maris numerare quam eorum qui forum occupabant ac qui commerciis miscerantur censam inire. hinc auri argenti et pretiosorum lapidum ingentes ac copiosi thesauri vulgo accrescebant; vestesque sericae perinde atque aliis la-

ἐκ Σηρῶν ἐφέσματα ὡς τὰ ἐξ ἑρῶν τοῖς ἄλλοις ἐπιανεθήτο. περὶ γὰρ τῶν ἄλλων ὑλῶν, χαλκοῦ καὶ σιδήρου κασσιτέρου τε καὶ μόλυβου καὶ ὑάλου, οἷς αἱ διὰ πυρὸς τέχναι τὸν βίον συνέχουσι, καὶ μνησθῆναι μόνον παρέλκον ἡγοῦμαι, τοσοῦτων ὄντων ὡς ἄλλοις τινὰ δόνασθαι πόλιν δι' αὐτῶν δεμῆσθαι τε καὶ ἀπαρτί-
ζεσθαι.

10. Οὕτω δὲ πανταχόθεν ἐδόθηρουμενῆ καὶ πλεονάζουσα, ταῖς τεχνικαῖς τε καλλυνομένη μεθόδοις καὶ ταῖς τῶν οἰκημάτων ἐπιερηφαινευομένη λαμπρότητι, ἄρα ταῖς ἐκ νόμων παρατηρήσε-
10 σιν ἢ ταῖς περὶ τὸ πολιτευμα τάξεσιν ἢ ταῖς περὶ λόγους ἀρχήσεσιν ἰφαινετο τῶν ἄλλων ἐνδεῶς ἔχουσα; οὐμενοῦν· ἐσπουδάζετο γὰρ αὐτῇ γνώσις ὡς ὀφθαλμοῖς βλέπει καὶ ἐδομῆα ὡς ζωῆς πραγμα- P 326
τεία. καὶ αἶδες ἂν περὶ μηδὲν ἄλλο τὴν νεάζουσαν τῶν παιδῶν κῆραν σχολάζουσαν ἢ περὶ λόγους, ἐξ ὧν ἐπιστῆμαι καὶ τέχναι τὸ
15 κράτος ἔχουσι. τὰ δὲ περὶ τῆς ἁρμονίου μουσικῆς τῶν ἁσμάτων, ἢ τῶν ἀδόντων τὰ ψυχοτερπῆ μέλη καὶ τῶν τῷ θεῷ κεκληρωμένων σπουδάσματα ἐπὶ τῷ λόγῳ σημάτω; πῶς δὲ τὴν τούτων διαγράψωμαι δήλωσις; μέχρι γὰρ τοῦδε τοῦ διηγῆματος οὐκ οἶδ' ὅπως τῇ ἔσῃ τοῦ λόγου συναπαχθεῖς, καὶ τῆς οἰκείας ὡσπερ ἰδιωτείας
20 ἐπιλαθόμενος, ἐπειρώμην μέτριον πῶς, καὶ ὡς οὐκ ἂν τις ἄλλος τῶν λίαν ἀμαθῶν καὶ ἄγροίκων, τῶν παρὰ τῆς σῆς ἀρετῆς αἰτη- B
θέντων τῆς δῆλωσις διαγράφεσθαι· τὸ δ' ἀπὸ τούτου, καὶ μά-

2 κασσιτέρου AP

9 περιφαινευομένη A

14 κούρα? cf.

p. 367 A

17 τὰ σπουδάσματα κοίφ λόγῳ?

σημανῶ A

20 μέτριον πῶς] μετρίως?

necae excoGITabantur. aharum vero materiarum, aeris ferri stanni plumbi vitri, quibus ad ignem opus facientes artes vitam tuentur ac lovent, vel meminisse superfluum duco, tanta scilicet eorum copia ut ex illis urbs quaedam alia exstrui atque perfici posset.

10. Hac itaque ratione, omni ex parte rebus prosperis ad voluntatem fluentibus, urbs fortunata et artificum ingenii condecorata, nec non aedificiorum magnificentia superbiens, num vel legum observatione vel civilis rei ordinibus vel dicendi gloria atque doctrina aliis inferior erat? minime vero: nam illi scientia aeque curae erat ac visus oculis, aequitas pariter haud aliter ac vitae negotiatio; viduasque invenum ac adolescentum pubem nulli praeterea quam disciplinis ac literarum studiis vacare, unde scientiae et artes robur obtinent. harmonicae vero musicae cautiones aut canentium suavissima mele deque laudibus ac clero manipulatorum studia dicturus, haud equidem scio quibus ea modis exprisam. ad hanc enim usque narrationem nescio quomodo orationis impetu raptus, ac velut propriae incitiae ac ruditatis oblitus, conabar moderate, et ut non alius quispiam harum valde imprudens rerum ignarusque omnium ac stupidus, quae a tua virtute rogatus eram, scripto digressae ac explicare: exinde vero, ac praecipue quod suavius cantico-

λισθ' ὅτι τῆς ἐδρόθμου τῶν ἁσμάτων ἐκνήσθη ἡδουφωρίας, οὐκ
 οἶδα τίς γένωμαι ἢ ποῖ τῷ λόγῳ χωρήσω, ποῖον δὲ παραλείπω
 τῶν ἡδίστων ἐκείνων καὶ εὐτάκτων μελωδημάτων, οἷς συνέψυλλον
 καὶ συνεδραζον ἄνθρωποι ταῖς οὐρανίαις δυνάμεσιν. εἰ γάρ τις
 τὴν μοῦσαν ἐκείνην, τὴν ἐκ παντὸς στόματος ὕφ' ἐν τῷ θεῷ
 ἀναπεμπομένην τοὺς ὕμνους ἐν ταῖς πανδήμοις συνάξει, τῷ ἤχῳ
 C τῶν ἑορταζόντων ἀγγέλων, ἔνθα εὐφραينوμένων πάντων ἡ κατοικία,
 ἔξεκονῆσαι θελήσειεν, οὐδὲν τοῦ δέοντος ἀμαρτήσεται.
 (11) ναοὶ γάρ τινες παμμεγέθεις καὶ περικυλλεῖς τῇ ποικίλῃ
 διακοσμήσει, διὰ μέσου προβεβλημένοι τῆς πόλιως ὡπερ τινα 10
 κοινὰ πρὸς τὸ θεῖον ἰλαστήρια, καὶ τούτων μάλιστα ὁ τῆς πεν-
 ουργοῦ καὶ θείας τοῦ ὑπερουσίου λόγου σοφίας αἶκος, καὶ ὁ τῆς
 ἀειπαρθένου πανάγνου καὶ θεομήτορος, ἀλλὰ μὴν καὶ ὁ τοῦ προ-
 λεχθέντος πανενδόξου καὶ καλλινίκου μάρτυρος Δημητρίου, ἔνθα
 D τοὺς θεοὺς ἄθλους διήνυσσε καὶ τὸ βραβεῖον τῆς νίκης ἐδέξατο, 15
 οἱ καὶ τὸν ἕπαντα δῆμον ταῖς κατὰ περίοδον ἐπανιούσαις τῶν
 ἑορτῶν ἡμέραις ἐν ἑαυτοῖς ἐκκλησιάζοντες, ἀνεκλάλητον εὐφροσύ-
 νην καὶ πνευματικὴν χαρμονὴν τοῖς συνιούσιν ἐβράβευον. ἐκεκλή-
 ρωντο γὰρ ἐν ἐκάστῳ τούτων τάγματα ἱερέων, δι' ὧν ἡ μυστικὴ
 τελεῖται λατρεία, καὶ ἀναγνωστῶν συστήματα, δι' ὧν ἡ τῶν
 ἁσμάτων σπουδάζεται ὑμνωδία, ἀμοιβαδὸν τοὺς στίχους ἀλαλά-
 ζοντες, καὶ ταῖς χειρονομίαις τῶν μελῶν τὸν φθόγγον διατιθέν-

2 παραλίπω?

11 ἐξίλαστήρια A

rum ac melodiarum mihi incidit mentio, quò me veritatem nescio, aut quo
 sermonis ducam lineam; quodnam item dulcissimarum concinarumque
 modulatarum cantionum illarum omittam, quibus mortales cum caelesti-
 bus potestatibus psallebant ac dies festos agebant. etenim si quis eam
 modulantiã, quam uno ore in unum congregati omnes divinis canticis,
 in publicis conventibus, ad deum emittebant, angelorum sonis concele-
 brantium, ubi laetantium omnium habitatio est, assimilaverit, is a scopo
 veroque ne vel minimum aberraverit. (11) templa enim quaedam prae-
 magna ac magnifica varoque ornatu pulcherrima, per mediam urbem
 extantia ac exposita, veluti communia numinis propitiataria, cum primis
 vero, interque ea praecipuum, omnium affectricis divinae et superab-
 stantialis verbi sapientiae, itemque semper virginis immaculae ac dei-
 parae, nec non, cuius supra memini, gloriosissimi praeclearique victoris,
 Demetrii martyris, ubi divina peregit certamina et victoriae palmam re-
 portavit, haec nimirum recurrentibus per anni circulum festorum solen-
 niis universae multitudinis in se concionem cogentia laetitiam inenarra-
 bilem et spirituale gaudium convenis inferabant, in horum si quidem sin-
 gulis sacerdotum ordines cleri matriculam implebant, quorum opera my-
 sticus cultus resque sacra paragitur; lectorum item coetus, qui concin-
 dis canticis diligentiam habeant, et alternis versus tinniant, manuumque

τες, καὶ μεγάλα τὰ καὶ αξιοθέατον χορείαν συνιστούντες, τῷ
 τε εἶδει τῆς ἀστραποπόσης σταλῆς τὰς τῶν ὀρώντων θέλοντες P 327
 ὄψεις, καὶ τῇ τεχνωμένῃ τῶν ψαλμῶν λόρῃ τὴν ἀκοὴν κατατέ-
 ροντες. τί γὰρ ἦν πρὸς τοῦτον τὸν ἕμνον ὁ μυθικός Ὀρφεὺς ἢ
 5 ἢ Ὀμηρικὴ μουσα ἢ τὰ τῶν Σειρήνων ληρέματα, τῷ ψεύδει τῶν
 πλασμάτων ἀναγραφόμενα, οἷς λόγος μὲν ἐπαίνων οὐδεὶς ἀληθῆς,
 φῆμαι δὲ ψευδεῖς τοὺς ἀνθρώπους πλανῶσαι καὶ πρὸς ἀπίστην
 ἀνδραποδίζουσαι. μάτην οὖν ἐν τοῦτοις ἐψευδοκτύπησαν οἱ Ἐλ-
 λῆνες, τὴν ἀληθῆ γῶσιν τῶν πραγμάτων ἀφηρημένοι καὶ ταῖς
 10 κενολογίαις τῆς αὐτῶν δεισιδαιμονίας καθ' ἑαυτῶν ὀπλισάμενοι.
 ἡμῖν δὲ καὶ τὸ σεβασζόμενον ἦν ἀληθές καὶ αὐτὸ δὲ τὸ ἕμνού- B
 μενον.

12. Ἐνθα δὴ μοι καὶ θάμβος ἐπέρχεται καὶ φόβη καὶ
 ἔκπληξις, ὅταν κατὰ νοῦν λάβω πῶς ὁ τοιοῦτος καὶ τοσοῦτος
 15 ἕμνος, ὁ μήπω τι τῶν ἄλλων προσφερομένων θυσῶν τῷ μεγέ-
 θει ἕξομοιούμενος, ἀθρόον οὕτως ἐσλήθη καὶ εἰς οὐδὲν ἐλογίσθη
 καὶ ὡς ὄνομα ὑπανεχώρησε. πλήν γε τοῦτο λογίζομαι, ὅτι ἐν ταῖς
 αἵμαρτίαις ὄντες τὰ θεῖα κατὰ τὸν ψαλμῶδὸν ἐδιηγούμεθα δι-
 20 κησιώματα, καὶ τὸ μοχθηρὸν ἡμῶν τῶν τρόπων ἀδόκιμον τὸ περι-
 θεοῦ βεβήλοις καὶ ἐναγέσι χελεσιν ὑμνεῖσθαι τε καὶ γεραίρεσθαι.
 μέχρι γὰρ τίνος τὴν ἀληθῆ αἰτίαν τοῦ πάντα κίνδυνον ἐπινεχθῆναι C

6 εἰς P 8 οἱ om A 10 τῆς αὐτῶν δεισιδαιμονίας om P
 15 προσφερομένων A 17 ταῖς om A

motibus modulationum sonos dispenant, ac magnam quandam digneque
 spectabilem choros constituent, tum effulgente vestium forma spectan-
 tum oculos demulcentes, tum artificiosa psalmorum lyra auditum oble-
 ctantes. quid enim erat, si haec cantica consideres, fabulosus Orpheus
 aut Musa Homericæ aut Sirenum deliramenta, fictionum mendacis dige-
 sta, ut nulla laudum vera ratio sit, sed falsi rumores, mortalium genus
 seducentes atque errori mancipantes? frustra igitur in his Graeci cre-
 pantibus buccis sese iactant, qui veram rerum scientiam careant vanisque
 sermonibus ipsi sibi et ipsis pugnant: nobis vero tum numen verum est,
 tum ipsum quod canimus laudisque obsequio frequentamus.

12. Hic mihi et admiratio subit incessitque horror ac stupor, dum
 mente recolo quomodo talis et tanta modulatio, ipsa nulli non alii ho-
 stiarum, quae deo offeruntur, magnitudine praestans, sic repente con-
 tigit et in nihilum abiit velutque somnium abcessit. enim vero hoc
 recogito: nempe cum in peccatis essemus, iuxta Psalmistae (49 6) sen-
 tentiam, divinas enarrabamus iustitias, morumque nostrorum improbitas
 illustrem hunc ac venerabilem cultum reprobum effecit, indignum indi-
 cante numine profanis impurisque labiis laudari se honorique haberi.
 quousque causa tandem veram causam, ob quam nobis omnis haec illata

ἡμῖν εἰς μέσον οὐ παριστώμεν, ἵν' ἔχωσι γινῶσθαι διὰ τοῦ καθ' ἡμῶς ὑποδείγματος οἱ μετέπειτα ὅπως δεῖ λατρεύειν Θεῷ ζῶντι καὶ ἀληθινῷ καὶ ἑαυτοὺς ὑπεράνω παντὸς δόξου διατηρεῖν, ἵνα μὴ τοῖς ὁμοίοις ἡμῶν τῆς κακίας ὑπολισθαίνοντες πλημμυλῆμασι τὴν Θεῖαν ἀγανάκτησιν ἐφ' ἑαυτοὺς ἐπισπῶνται. οὐδὲ γὰρ ἄλλου τι-5
 νὸς ἔνεκεν τῆς μεγάλης ἀπειλῆς ἐκαίνης, ἧς καὶ μεμνημένος ἐξίσταμαι, διὰ πείρας γέγοναμεν, ἀλλ' ἢ διὰ μοχθηρῶς κατ' κακῆς
 D προαιρέσεως, εἴτε διὰ τὸ παρηλλαγμένον καὶ διάφορον τῆς τε πολιτείας καὶ τῶν ἡθῶν, τῶν συνεισφερόντων τῇ πόλει ἀνθρώπων ἐκ παντὸς ἔθνου καὶ τόπου ἄλλων ἄλλο τι συνεισφερόμενον κακὸν καὶ 10
 τούτου τῷ πλησίον μεταδιδόντων (καὶ γὰρ δεῖ ἢν εἶπομεν ἄφθονον τῶν χρειῶν χορηγίαν οἱ τῶν πλησίων χωρῶν καὶ πόλεων ἀνθρώποι ἐν ταύτῃ τῇ οἴκησιν μετηλλάττοντο, καὶ μάλιστα ὅσοι ταῖς ἡδὴ προαλωθείσαις γήσοις ἐκ τῆς τῶν δυσωνύμων Λαγρηνηῶν ἐπιδρομῆς ὑπέλειφθησαν, ἐπὶ τῆνδε προσέφευγον, μηδεμίαν, ὡς 15
 P 328 ἐπέλαμβανον, ἐν αὐτῇ πολεμίων φροντίδα τοῦ λοιποῦ ποιησόμενοι), εἴτε δὲ πάλιν διὰ τὸ ἀνεμῆνον τῆς τροφῆς καὶ ἀφρόντιστον καὶ πρὸς πᾶσαν ἡδονὴν ποικίλον τῆς χρειᾶς καὶ ἐπιτήδειον ὥσπερ τινα λήθην πεπόνθαμεν τοῦ Θεοῦ, μακρῶν τινα καὶ ἀδεξόδευτον πλανώμενοι πλάνην, καὶ καθὼς φησὶν ὁ ἀπόστολος, ἕκαστος ταῖς 20
 ἰδίαις ἐπιθυμίαις ἐπορευόμεθα, ἀδεῶς κατὰ πάσης ἀμαρτίας χωροῦντες καὶ τῆς πρὸς ἀρετὴν ἀγυθῆς μηδεμίαν ποιοῦμενοι ἐπι-

9 συνεισδόντων P

ἀνθρώπων om P

14 τῆς om P

malorum vis, in medium non adducimus, ut nostro exemplo discant posterī quonam pacto colendus sit deus vivus ac verus, sequē ab omni servent immunes interitū, ne iisdem atque nos delictis obnoxii divinam in se attrahant indignationem. nam nulla alia causa immanis illius pœnæ iræque, cuius vel sola memoria extra mentis sedem exeo, periculum fecimus nisi ob pravam perditamque voluntatem, sive propter dissonos diversosque mores ac ingenia seu instituta, omni ex gente ac loco in urbem confluentium atque aliud alias malum importantium ac cum proximo illud communicantium. nam propter eam, quam diximus, aberem rerum in vitæ usum suppeditationem vicinarum regionum atque urbium incolæ mutatis sedibus in hac habitationem locabant; ac præcipue qui ex captis iam insulis per impuros Agarenos illorum grassationi superstitēs fuerant, ad eam confugiebant, nulla deinceps, ut sibi videbatur, hostium cura solliciti, atque in eam rationes suas transferebant. sive rursus etiam propter molles delicias nullisque studiis animum implicatum, tum ad omnem libidinem, ita usu subministrante, proclive ingentem, velut in del quendam oblivionem venimus, longo quodam et inextricabili viarum errore ab illo abiuncti. et ut ait apostolus, unusquisque desiderii nostris ambulabamus, ad omnia licenter scœlora procurrentes, et viam quæ ad virtutem ducat pro nihilo habentes.

μέλειαν. (13) ποῖον γὰρ εἶδος κακίας, εἰ δεῖ τάληθές εἰπεῖν, ἐν ἡμῖν οὐκ ἐπράττετο; πορνείαι, μοιχεύαι, ἀκαθαρσίαι, μίσθ, ψεύδη, κλοπαί, ἔριδες, φιλονεικίαι, λοιδορίαι, θυμοί, πλεονεξίαι, ἀδικίαι· καὶ ὁ ἀρχηγὸς τῶν κακῶν φθόνος κοινὸν ἐμμελέ- B
 6 τημα καθ' ἐκάστην καὶ ἀγοραῖον ἦν. οὐ γὰρ ὅστις ἡμῶν τῷ πλησίον πράξει καλῶς διὰ σπουδῆς εἶχεν, ἀλλ' ὅστις αὐτῷ τῶν ἀβουλήτων ἐπενεγεῖν τι φρενοβλαβῶς ἐτεκταίνοτο· οὐδ' ὅστις ἐκ τοῦ οἰκείου μεταδοῦναι τῷ χρήζοντι τὸ συμπαθές πληρῶν ἰβεβού- λητο, ἀλλ' ὅστις ἐκ τοῦ ἀλλοτρίου τὸ οἰκείον πλεονύσαι πρὸς τὸν 10 ὁμόφυλον διεμάχετο, κατ' ἀλλήλων εἰρωνευόμενοι, ἀλλήλους πλήττοντες, ἀλλήλους διαβάλλοντες, πᾶν ὅτιοῦν κακὸν ἐν ἑαυτοῖς ἔξευρισκοντες, ὀφρανοὺς ἀγχοῦτες, ὀρίοις κηρῶν ἐπεμβαίνοντες, ἔχθρας συνάπτοντες. καὶ τί δὴ τὸ τέλος τῶν πάντων; ὡκῶ C
 15 ὡν ἠνεσχόμην τῶν ἀλγειῶν ἐκείνων ὧν ἤδη πεπόνθαμεν καὶ πάλιν ἐπιμνησθῆναι· ἀλλ' ἐπειδὴ τῶν τοιοῦτων διηγημάτων οὐκ ἔστιν ὅπως ὑπεκκλίναί τὴν μνήμην, δι' ὧν τῷ βίῳ καινόν τι καὶ φοβε- ρὸν ὑπελείφθημεν ἄκουσμα, λέξων ἔρχομαι τοῦ κινδύνου τὸ μέγε- θος, ἵν' εἰδῆς καὶ αὐτὸς ὅποια τῆς ἁμαρτίας εἰσὶ τὰ ὑψώνια. ἐν 20 ὅσῳ γὰρ ἐτροφῶμεν, ἐν ὅσῳ ἰσπαταλῶμεν καὶ πᾶσιν ἀτόποις διε- ζῶμεν ἐπιτηδύμασιν, ὅτε κατὰ τὸ ψαλμικῶς ῥηθὲν πάντες ἐξέ- D
 κλιναν, ἅμα ἠχρειώθησαν, καὶ οὐκ ἦν ὁ ἐκζητῶν τὸν θεόν, τότε

5 ἕκαστον P

9 τὸν] τὸ P

11 ἐνδιαβάλλοντες A

(13) quod enim malitiae genus, ut verum dicamus, in nobis non exer- cebatur? fornicationes, adulteria, immunditiae, odia, mendacia, furta, lites, contentiones, convicia, irae, rapinae, iniustitiae; et malorum omnium causa, invidentia, commune omnium stadium et quotidianum atque forensis meditatio erat. neque enim ullus nostrum hoc satagebat ut de proximo bene mereretur, sed ut illi invisum aliquid malumque in- ferret stolidè machinabatur. nec ut ex suo egeni tribueret, implens quod misericordiae est, animo reputabat, sed ut de alieno substantiam auget, gentilibus suis pugnabat, cum se invicem deriderent, mutuo caederent, alter alteri calumniam strueret ac detraheret, nullum non malum secum ipsi exegitarent, pupillos suffocarent, viduarum fines in- vaderent, inimicitias nocterent. enimvero quis horum omnium exitus? torpet animus rerumque magnitudini linguam iniucere horret; nec rursus malorum, quibus iam perfuncti sumus, meminisse sustinebam. quia tamen fieri non potest ut istiusmodi narrationum memoriam vitemus, qua ratione nova quaedam ac terribilis narratio mundo relictis sumus, periculi magnitudinem narraturus accedo, ut et ipse cognoscas quanam sint peccati obsonia atque praemia (Rom. 6 23). cum enim luxu per- ditus essemus, voluptate liquesceremus ac mollitie flueremus, malisque omnibus institutis vitam duceremus; cum, ut psaltes concinit (13 3), omnes declinassent, simul inutilis facti essent, nec esset qui deum re-

τῆς φοβερῆς ἔκλεινης ἐπειράθημεν ἀπειλῆς, μᾶλλον δὲ καταστροφῆς, ἢ οἰκειότερον εἶπω, ἢ δικαίως ἀνταποδόσεως.

14. Καὶ σκόπει κἀνταῦθα τοῦ Θεοῦ τὸ φιλάνθρωπον, τοῦ μὴ βουλομένου τὸν θάνατον τοῦ ἁμαρτωλοῦ ὡς τὸ ἐπιστρέφαι καὶ ζῆν αὐτόν. εἰδὼς γὰρ τὸ ἀκάθεκτον καὶ μοχθηρὸν τῆς γνώ-
 P 329 μης ἡμῶν ἐπὶ τὰ πονηρά, τί μηχανᾶται πρὸς τὸ τὴν ὁρμὴν ἐπι-
 σχεῖν τῆς κακίας καὶ ἐπιστροφῆς ἡμῶν ἐμβραλεῖν αἰτίαν; πρῶτον
 μὲν τὴν ἤδη λεχθεῖσαν γείτονα πόλιν, τὴν Βέρροϊαν λέγω, ἐπι-
 κατασειοθῆναι κεποίηκε τοῖς περιόικοις ὡς πολλοὺς τῶν ἐκεῖσε
 συλληφθέντων ἔξαναλωσαι, τί διοικούμενος ἐκ τούτου; ἢ ἡμεῖς 10
 πάντως τῶν ἑτέροις ἀπειλουμένων τὴν αἰσθῆσιν λαβόντες, τῶν
 ἰδίων κακῶν ἀποχὴν κἂν ὑπὲρ γούν ποιησώμεθα καὶ πρὸς ἀρετὴν
 τὰς πράξεις ἰθύνωμεν. εἶτα ἐπειδὴ τούτου γενομένου οὐκ ἐνεδώ-
 καμεν τῆς κρατούσης ἐν ἡμῖν παλαιᾶς συνθηκάς, ἐφ' ἕτερον εἶδος
 μηχανῆς μεταβαίνει, τὴν καὶ ἡμῖν αὐτοῖς ἔσεσθαι μέλλουσαν ἀμ- 15
 B ταμέλῃτα πράττουσι συμφορὰν ἐν ἄλλοις προὑποδείξας. Δημη-
 τριάς γὰρ οὕτω κολουμένη τῆς Ἑλλάδος ἑτέρα πόλις, οὐ μακρὰν
 ἡμῶν ἀπρωκισμένη, πολλῶ πληθεὶ τῶν ἀκητόρων καὶ τοῖς ἄλλοις
 οἷς μέγα καυχῶνται πόλις τῶν ἔγγιστα ὑπεραιρουμένη, οὐ πρὸ
 πολλοῦ τῆς ἡμῶν ἀλώσεως ἔργον ἐγένετο τῶν βαρβάρων. πολιορ- 20
 κηθεῖσα γὰρ ὡς μικροῦ δεῖν πάντων τῶν ὑπ' αὐτὴν ἐν μαχαίρᾳ

3 τὸ τοῦ Θεοῦ P
21 κἀντας?

9 κολλῶν P

19 ὑπεραιρουμένη AP

quireret, tunc tremendum illud minarum pondus experti sumus, quia immo, ut verius dicam, eversionis seu iustae retributionis.

14. Et considera hic quoque dei humanitatem, qui non vult mortem peccatoris, sed ut convertatur et vivat (Ezech. 33 11): cum enim sciret proiecctam seclitissimamque animi nostri ad mala pronitatem, quid machinatur ac consilii inicit, ut perditam illum furorem inhibeat et ad conversionem inducat? primum quidem, quae dicta a nobis est, Berrhoem, urbem finitimam, cum tota vicinia terrae mota quassavit, adeo ut multi eo oppressi perierint. quid inde disponens ac procurans? ut nos scilicet, malorum divina actione aliis inflictorum sensu percepto, tandem aliquando a propriis ipsi malis abstinereamus actusque nostros ad virtutem dirigeremus. deinde, quia ne ille quidem casu de veteri vigente in nobis consuetudine quicquam remiseramus, ad aliud machinee genus transit, in aliis ante specimen edens eius calamitatis quae nobis ipsis obventura esset, dum nulla paenitudine peccaremus. Demetrius namque sic dicta, Graeciae alia urbs, haud longo a nobis dissita, tum accolarum frequentia tum rebus aliis, quibus urbes altum sapere ac gloriari solent, supra finitimas alte supercilium tollens, haud multo ante nostrae urbis excidium in barbarorum potestatem venit. obsessa enim ac capta, ut pene omnes qui in ea erant gladio ceciderint, nihil aliud

πεισῖν, οὐδὲν ἕτερον παρεῖχε νοεῖν ἢ τοῖς κακοῖς ἡμᾶς ἐπιμένον-
τας τὴν ὁμοίαν πείραν τῶν προημάτων ἐκδέχεσθαι καὶ καθάπερ
εἰς ἔκφυγον στήλην ἐν αὐτῇ τὰ κεχρωαστημένα ἡμῖν ἀναγιγνώσκον
παθήματα.

8 15. Ἀλλὰ μηδεὶς ἀποφαινόμενόν με οἰεσθῶ ταῦτα λέγοντα C
ὅτι δι' ἡμᾶς αἱ πόλεις αὐταὶ τῶν φοβερῶν τὴν πείραν ἐδέξαντο.
ᾧφείλετο γὰρ αὐταῖς, ὡς εἶμαι, καὶ δι' οἰκίαν μοχθηρίαν ὁ κίν-
δυνος, ὡς καὶ ἡμῖν μετ' ἐκείνας, ἀξίας τῶν ἡμαρτημένων ἐκάστην
τὰς τιμωρίας ἐπάγοντος τοῦ Θεοῦ. ἀλλ' ἐν τούτοις καὶ ἡμᾶς οὐ
10 εἴη τυχοῦσαν ἀφορμὴν τῆς ἐπὶ τὸ κρεῖττον ἐπιστροφῆς καὶ σωτη-
ρίας εὐκόλον ἢν ἔξευρεῖν, τὴν ἐκείνων καταστροφὴν οἰκίαν ἀσφά-
λειαν ποιοιμένους. ὁμως ἐπειδὴ τὸν νοῦν ἡμῶν εἶδεν ὁ τὰς καρ-
δίας ζρενῶν πάση σπουδῇ τῆς ἐπ' ἀπολεία ἀγούσης ἐχόμενον, D
μηδεμίαν μὲν τῶν σωτηρίων ἐντολῶν καὶ παιδευτικῶν ἐνεργειῶν
15 ὑπολειφθεῖσιν, ἔξ ὧν αἰσθητικὴ καὶ κήφουσα ψυχὴ τὸ καλὸν
μεταμνήσκει, διαφεύγουσα τῶν χειρόνων τὰς πράξεις, δι' ἧς
ἐπέρχεται ἡ ὀργὴ ἐπὶ τοὺς υἱοὺς τῆς ἀπειθείας, ὡς φησὶν ὁ ἀπό-
στολος, ἔδει δὲ τὴν κακίαν ἐκτριβῆναι, ἵνα μὴ τῇ ἐπὶ πλεῖον
προόδῳ καὶ ἑτέροισι λυμαίνοιτο, διὰ τοῦτο ἀφῆκεν ἡμῖν ἐπενεχθῆ-
20 ναι τὴν φοβερὰν ἐκείνην καὶ φορικώδη πληγὴν, ἵν' ὄπερ ἄλλων
πασχόντων ἡμεῖς οὐκ ἐδιδασκόμεθα, τοῦτο ἡμεῖς παθόντες ἄλλοις
ὑπόδειγμα ποιησώμεθα.

5 λέγειν?

12 οἶδεν AP

14 μηδεμίαν] καὶ μηδεμίαν?

cogitandum animis ingerebat quam fore ut qui in malis perseveraremus,
parem in nos ultionem exciperemus, et ut velut in animata columna ac
cippo, quae nobis debita essent mala diraque, perscripta legeremus.

15. Nullus tamen existimet, dum haec ita pronuntio, me velle
haec urbes nostri causa tremenda haec expertas fuisse illisque malis
factas obnoxias. nam et illis, opinor, ob ipsam earum pravitatem, ae-
que ac nobis post ipsas, animadversio debebatur, deo scilicet singula
quaeque scelera digne ulscente. verum in iis nos quoque haud levem
occasione melioris frugis inmundae atque salutis facile fuit invenire, ita
nimique ut earum casu noxae nostras in tuto collocaremus. ve-
rum enimvero quia is qui corda scrutatur (Psal. 7 10) animum nostrum
omni studio haerere noverat viae quae ducit ad interitum, cum nihil ei
salutarium mandatorum castigationumque doceret, quorum sensu ad so-
brietatem reductus animus mutato consilio, quod honestum ac officii est,
contempsit, vitans scelera ob quae ira ingruit in filios inobedientiae, ut
ait apostolus (Ephes. 5 6), decebatque militiam elidi ac aboleri, ne
maius incrementum faceret atque aliis noxam inferret, ideo tremen-
dam illam atque horrendam plagam nobis infixit, ut quod aliorum malis
praesentibus non didiceramus, eius nos aliis, nostro ipsi periculo, exemplo
essemus ac documento.

P 330

16. Ἀλλὰ τί δεῖ μαυρολογεῖν; καιρὸς γὰρ ἦδη τῶν καιρῶν διηγημάτων ἐλάττωσθαι, καὶ ὅπως τὴν ὀδυνηρὰν ἐκείνην πολιορκίαν ὑπέστημεν παραστήσαι τῷ λόγῳ, ὡς εἶναι τοῖς μετέπειτα ρουθεσίας ὑπόδειξιν καὶ ἐπαρηγόσιον διδασκαλίας παραίνεσιν. ἐν τούτοις γὰρ ὄντων ἡμῶν ἦκέ τις ταχυδρομὸς ἄγγελος ἀπὸ τοῦ κρατοῦντος τὰ τῶν Ῥωμαίων σκῆπτρα, Λέωντος τοῦ φιλευσεβοῦς ἀνακτος, τὴν ἔφοδον τῶν βαρβάρων, λέγει δὴ τῶν δυσωπώμενων Ἀγαθηρῶν, καταμηρῶν καὶ ὡς τάχα ὀπλίσσασθαι, πρόσφυγας τινὰς ἀπ' αὐτῶν ἐκείνων τῶν βαρβάρων ἀφίχθαι λέγων, καὶ τὴν βουλήν αὐτῶν, ἥτις ἐστὶ, προσεπτόντας τῷ βασιλεῖ, καὶ ὅτι πᾶσαν τὴν ὁρμὴν ἐπὶ τήρδε πεποιήνται, ἐπὶ πολλῶν ἤδη τῶν ἐπ' αὐτῶν προχειρωθέντων βεβαιωθέντες ὡς ἀτελίσιτός ἐστιν ἐκ τοῦ πρὸς θύλασσαν μέρους καὶ ταῖς ἀπὸ τῶν νηῶν μάχαις ἐδειπχιεφης. ταύτης ὅν ἀγγελθείσης τῆς πονηρᾶς ἀγγελίας, θροῦς μὲν ἐγένετο κατὰ πᾶσαν τὴν πόλιν καὶ φόβος καὶ τάρραχος, ὕσνῆ- 15 θρους πρᾶγματος καὶ φοβεροῦ ταῖς ἀκοαῖς ἡμῶν ἐν ἀρχαῖς προσπεσόντος, ἐβουλεωσάμεθα δέ, οἴμοι, τὴν οἰκίαν περιποτήσασθαι σωτηρίαν, καὶ ὅσα πρὸς τὴν τῶν ἐναντίων ἄμυναν καταρτίζεν, καὶ πρὸς τὸν κατ' αὐτῶν πόλεμον διεγείρεσθαι. πλὴν ἔκαμνε μὲν 20 ὁ λογισμὸς ἐκάστου καὶ ταῖς ἄλλαις μερίμναις τῆς ἀπειρίας τοῦ μάχεσθαι, μήπω τοῦ πρᾶγματος ὦν ἐν πείρᾳ, μηδ' ὅπως τὴν ἀρχὴν λαμβάνει δεδιδραγμένος· πλεον δὲ τὸ μὴ ἐπιτήδειον εἶναι τὸ τεῖχος ἔνθα καὶ τὴν προσβολὴν ἐσκοποῦμεν, τὰς ἀπάντων ψυ-

23 τὸ om P

16. Sed quid necesse orationem trahere? iam enim tempus est necessaria rerum momenta aggredi, ac modum quo diram illam obsidionem pertulimus sermone referre, quo scilicet inde posteris admonitionis argumentum ac ratio claraeque doctrinae adhortatio sit. etenim cum res nostrae ita se haberent, celer quidam cursor nuntius a Leone, piissimo imperatore tum imperii Romani sceptris moderante, venit: barbarorum (inauspicati scilicet nominis atque omnis Agarenorum) irruptionem denuntians, ad arma statim convolare iubet. venisse profugos quosdam ex ipsis barbaris, eorumque consilii imperatorem praemonuisse: impetam omnem versus Thessalonicam vertere, ea scilicet ratione, quod ex pluribus iam ab eis belle captis ac subingatis certo didicerint, qua parte respicit mare, nullis eam cingi moenibus exque navibus conserta pugna facile expugnari posse. malo hoc igitur allato nuntio per totam urbem rumor didicitur, timorque ac titubatio omnes occupat, insueta plane re atque tremenda tum primum nostris auribus illapsa. eo nobis (heu!) versa consilia, ut salutem nostram tutaremur, ac quae arcendo hostes essent omnia pararemus, atque ad bellum sustinendum animis excitaremur. verum concidebat cuiusque animus, cum aliis disiectis curis, quod bello inexperti eramus nulloque rei usu, nec ut ipsa eius ducenda exercitia noveramus; tum vero magis quod murus nihil idoneus erat, quo et

χάς κατεβέβηκε· και γὰρ ἦν ὡς ἀληθῶς ὑποπῆν, οὐ μόνον τοῖς
 ἀπειροπολέμοις καὶ ἀόπλοις ἡμῖν, ἀλλ' ἦδη καὶ αὐτοῖς τοῖς γεγυ-
 νασμένοις καὶ προαποκειμέναις ἔχουσι τὰς τῶν τοιοῦτων πραγμά-
 των αἰτίας. (17) ἐβουλευσάμεθα δ' ὄν, εἴ τι καὶ δεοὶ πρῶ-
 5 τειν, ἐν αὐτῷ πρῶτειν τῷ τείχει καὶ πρώτης ἔχεσθαι τῆς αὐτοῦ
 ἀσφαλείας καὶ πρὸς τὸ κρεῖττον μεταποιήσεως. οὐ συνεβούλευε D
 δ' ἡμῖν τοῦτο τίως ὁ ταύτην ἡμῖν τὴν ἀγγελίαν πρὸς τοῦ βασιλέως
 κομίνας (Πετρωνᾶς δὲ οὗτος ἐκαλεῖτο, τῷ καταλόγῳ τῶν προ-
 ψοπαθαρῶν ἐναριθμούμενος, ὃς ἦν ἐπιτετραμμένος ἐχρονίσει
 10 μικρὸν τῇ πόλει καὶ τινος αὐτῇ μεταδοῦναι βοήθειας καὶ δεούσης
 ἐν τοῖς πράγμασι συνεργείας), ἄλλην δὲ σοφωτάτην ἔλεγε ἐξευ-
 ρεῖν ἐπίνοιαν, ὡς λίαν ἐνεργῆ καὶ σωτήριον, εἰ μὴ καὶ ταύτης αἰ
 προσδοποιοῦσαι τὴν καθ' ἡμῶν ἀπώλειαν ἀμαρτῆαι ἀναίρεσιν
 καθυπέβαλον. ἐλλόγιμος γὰρ ὦν ὁ ἀνὴρ καὶ πολλὴν πραγμάτων
 15 ἰσχυρῶς πείραν, καθ' ἑαυτὸν συνιδῶν ὡς εἰ θελήσοι τοῦ τείχους P 331
 τῆς οἰκοδομῆς ἐπιμεληθῆναι, καὶ κόστους παρέξει τῇ πόλει καὶ
 πλέον οὐδὲν τῶν πρὸ αὐτοῦ περὶ τούτου φροντισάντων ὀνήσειεν,
 ἐφ' ἕτερον εἶδος ἀσφαλείας (καὶ σκόπει πῶς εὐφρῆς καὶ ὑρμόδιον)
 τὸν νοῦν μετηγώγετο. εἰδὼς γὰρ ὡς ἅπαν περικλύζονται τὸ κατὰ
 20 νότον μέρος τῆς πόλεως ὑπὸ τῶν θαλασσιῶν ὑδάτων, ἐκείθεν δὲ
 προσπίπτοντος τοῦ πολέμου εὐχερῶς ἔχειν τοὺς βαρβάρους πᾶν
 ὄτιοῦν βούλοιντ' ἂν ἐν αὐτῷ διαπράξασθαι, μηδενοὺς κωλύοντος

2 αὐτοῖς γεγυνασμένας ἔχουσι P

20 ἀπὸ AP

hostium impetum expectabamus, omnium animos desperatione mergebat.
 ac sane res suspecta erat, non solum nobis bello inexpertis ac inermi-
 bus, sed et si qui iam exercitati istiusmodi rerum causas apprime cal-
 lerent. (17) itaque in eam sententiam ivimus, si quid esset molien-
 dum, id esse in ipso muro conandum, et ante omnia illius securitati et
 in melius refectioni prospiciendum. cogitata non laudabat qui ab impe-
 ratore nuntium nobis attulerat (Petronae nomen erat), vir protospatha-
 riorum adscriptus catalogo; cui erat impositum ut paululum in urbe com-
 moraretur opemque suam conferret et rebus debita subsidia submini-
 straret. is aliud sapientissimum consilium, quippe valde efficax ac sa-
 lutare, se invenisse aiebat, nisi illud quoque scelera nostra dissipas-
 sent, quae nostro excidio sternebant viam. namque cum aliis vir ille,
 sed maxime rerum experientia praestaret, intra se ipsum examinans, si
 in exstruendis muris cura adhiberetur, maxima urbi adfutura incom-
 moda, et nihilo magis iis se profecturum qui ante ipsum simile opus
 aggressi essent, ad aliud securitatis genus (et nota quam aptum ac
 peropportunum) animum advertit. considerabat enim, cum pars urbis
 noto adversa marinis aquis tota circumlueretur, si inde barbari arma
 movissent, quicquid libuisset, in ea facile effecturos, cum nemo ipso-
 rum ascensui in muros (ipsos humiles ac terras contiguos) impedimento

P 330

16. Ἀλλὰ τί δεῖ μακρολογεῖν; καιρὸς γὰρ ἦδη τῶν κα-
 ρίων διηγημάτων ἐφάψασθαι, καὶ ὅπως τὴν ὄδον ἡμετέραν ἐκείνην
 πολιορκίαν ὑπέστημεν παραστήσαι τῷ λόγῳ, ὡς εἶναι τοῖς μετέ-
 πειτα νοουθεσίας ὑπόθεσιν καὶ ἐπαγγελίαν διδασκαλίας παραίνεσιν.
 ἐν τοῦτοις γὰρ ὄντων ἡμῶν ἦκε τις ταχυδρόμος ἄγγελος ἀπὸ τοῦ
 κρατοῦντος τὰ τῶν Ῥωμαίων σκῆπτρα, Ἀέσιος τοῦ φιλευσεβόου
 ἀνακτος, τὴν ἐφοδὸν τῶν βαρβάρων, λέγει δὴ τῶν δυσωνύμων
 Ἀγαρηνῶν, καταμηνῶν καὶ ὡς τάχα ὀπλιζόμεθα, πρόσφυγας
 τινὰς ἀπ' αὐτῶν ἐκείνων τῶν βαρβάρων ἀφίχθαι λέγων, καὶ τὴν
 βουλήν αὐτῶν, ἥτις ἐστὶ, προειπόντας τῷ βασιλεῖ, καὶ ὅτι πᾶ- 10
 σαν τὴν ὁρμὴν ἐπὶ τήρδε πεποίησαν, ὑπὸ πολλῶν ἦδη τῶν ὑπ'
 αὐτῶν προχειρωθέντων βεβαιωθέντες ὡς ἀτελιστός ἐστιν ἐκ τοῦ
 πρὸς θάλασσαν μέρους καὶ ταῖς ἀπὸ τῶν νηῶν μάχαις ἐπιχει-
 ρητος. ταύτης ὅν ἀγγελθείσης τῆς πονηρῆς ἀγγελίας, θροῦς
 μὲν ἐγένετο κατὰ πᾶσαν τὴν πόλιν καὶ φόβος καὶ ταραχος, ἀσυνή- 15
 θους πρῶματος καὶ φοβεροῦ ταῖς ἀκοαῖς ἡμῶν ἐν ἀρχαῖς προσπε-
 σόντος, ἐβουλευσάμεθα δέ, οἴμοι, τὴν οἰκίαν περιποιησώμεθα
 σωτηρίαν, καὶ ὅσα πρὸς τὴν τῶν ἐναντίων ἄμυναν καταρτίζων,
 καὶ πρὸς τὸν κατ' αὐτῶν πόλεμον διεγείρεσθαι. πλὴν ἔκαμνε μὲν 20
 ὁ λογισμὸς ἐκάστου καὶ ταῖς ἄλλαις μερίμναις τῆς ἀπειρίας τοῦ
 μάχεσθαι, μήπω τοῦ πρῶματος ὦν ἐν πείρᾳ, μηδ' ὅπως τὴν
 ἀρχὴν λαμβάνει δευδοαγμένους· πλέον δὲ τὸ μὴ ἐπιτήδειον εἶναι
 τὸ τεῖχος ἔνθα καὶ τὴν προσβολὴν ἐσκοποῦμεν, τὰς ἀπάντων ψυ-

23 τό om P

16. Sed quid necesse orationem trahere? iam enim tempus est
 necessaria rerum momenta aggredi, ac modum quo diram illam obsidio-
 nem pertulimus sermone referre, quo scilicet inde posteris admonitionis
 argumentum ac ratio claraeque doctrinae adhortatio sit. etenim cum res
 nostrae ita se haberent, celer quidam cursor nuntius a Leone, piissimo
 imperatore tum imperii Romani sceptrum moderante, venit: barbarorum
 (inauspiciatū scilicet nominis atque ominis Agarenorum) irruptionem de-
 nuntians, ad arma statim convolare iubet. venisse profugos quosdam
 ex ipsis barbaris, eorumque consilii imperatorem praemonuisse: impetam
 omnem versus Thessalonicam vertere, ea scilicet ratione, quod ex plu-
 ribus iam ab eis bello captis ac subiugatis certo didicerint, qua parte
 respicit mare, nullis eam cingi moenibus exque navibus conserta pugna
 facile expugnari posse. malo hoc igitur allato nuntio per totam urbem
 rumor diditur, timorque ac titubatio omnes occupat, insusta plane re
 atque tremenda tam primum nostris auribus illapsa. eo nobis (heu!)
 versa consilia, ut salutem nostram tutaremur, ac quae arcendo hostes
 essent omnia pararemur, atque ad bellum sustinendum animis excitare-
 mur. verum concidebat cuiusque animus, cum aliis disiectis curis, quod
 bello inexerti eramus nulloque rei usu, nec ut ipsa eius ducenda esse-
 dia noveramus; tum vero magis quod murus nihil idoneus erat, ~~.....~~

χάς καταβέβηκε· και γὰρ ἦν ὡς ἀληθῆς ὕψιστος· οὐ ἀπο-
 ἀπειροπολέμοις και ἀόκλοις ἡμῖν, ἀλλ' ἡγή και ἀπόστα· κα-
 μνισμένοις και προπαλαιμέναις ἔχουσι τὰς τῶν ὑποκειμένων
 τῶν αὐτῶν. (17) ἐβουλενομένηδα δ' ὄν. εἰ τι καὶ αὐτῶν
 5 τειν, ἐν αὐτῷ κρήσειον τῷ τάχει και κρήσειον ἔχουσι τῶν
 ἀσφαλείας και πρὸς τὸ κρῆσειον μετακρήσειον. αὐτῶν
 δ' ἡμῶν τοῦτο τίως ὁ ταῦτων ἡμῶν τὴν ἀγγέλων και
 κομίσας (Πιτρωνῶς δὲ οὕτως ἐκαλεῖτο. καὶ κρῆσειον
 προπαδαρίων ἐναριθμούμενος, ὡς ἦν κρῆσειον
 10 μακρὸν τῇ πόλει και τῶς ἀπὸ κρῆσειον κρῆσειον
 ἐν τοῖς πράγμασι συτηγείας), ἄλλω αἰ κρῆσειον
 ρεῖν ἐπίνοιαν, ὡς λαν ἐτηγῆ και κρῆσειον
 προοδοποιούσαι τὴν καδ' ἡμῶν κρῆσειον
 καθυπέβαλον. ἐλλόγιμας γὰρ ἦν κρῆσειον
 15 λοχηκῶς πείραν, καδ' ἐκαστὸν κρῆσειον
 τῆς ἀικοδομῆς ἐκμελεθῆσαν. αὐτῶν
 πλέον οὐδὲν τῶν πρὸ αὐτῶν κρῆσειον
 ἐφ' ἕτερον εἶδος ἀσφαλείας κρῆσειον
 τὸν νοῦν μετηγύγατα. ἄλλω κρῆσειον
 20 νότον μέρος τῆς πόλεως κρῆσειον
 προσπίπτουτος τοῦ πάλαι κρῆσειον
 ὀτιοῦν βούλουτ' ἂν ἐν κρῆσειον

332

B

2 ἀποτοῖς γεγραμμένοις

hostium impetum
 ac sane res suscipi
 bus, sed et si qui
 lerent. (17) itaque
 dum, id case in
 in melius refectum
 ratore nuntium
 riorum adscrip
 moraretur op
 straret. is alim
 lutare, se im
 sent, quae
 sed maxime
 in extraneis
 moda, et
 aggressi
 perorant
 moto ad
 spem
 hunc

ic
 o-
 it,
 us
 et
 rei-
 de-
 is re-
 lectura
 pansus,
 timo-
 re testa-
 , ex quo
 as terribi-
 .que barba-
 lecta. nunc
 pler-
 orv

αὐτοὺς ὑπεράνω τῆς οἰκοδομῆς γινέσθαι τοῦ τεύχους διὰ τὸ πρόσ-
 γειον καὶ χθαμαλώτατον εἶναι τὰς τε νῆας μᾶλλον ὑπερανέχειν ἐκ
 B τοῦ κατὰ πρόμηναν μέρους, καὶ ἀπὸ μετεώρου δόνασθαι τοὺς ἐν
 ταῖς ἐπάλξεσιν ὄντας κατατιτρώσκειν, ἐβουλεύσατο φραγμὸν τινα
 καὶ τετεργνημένην ἐνέδραν ἐν αὐτοῖς ἐγκρούσαι τοῖς ὕδασι, ὡς ἂν 5
 καὶ τῇ πόλει τὸ ἀσφαλές καὶ τοῖς ἐχθροῖς ἐμπόδιον κατ' αὐτὸ
 γένηται. πολλοὶ γὰρ ἦσαν ἐκ μονολίθου γεγλυμμένοι τύμβοι κατὰ
 τε τὸ πρὸς ἀνατολὴν καὶ δύσειν μέρος τῆς πόλεως, ἐν οἷς πάλαι
 τοὺς ἑαυτῶν νεκροὺς οἱ τήνδε κατοικοῦντες ἐνεταφίαιζον Ἕλληνας
 οὖς καὶ συνάγων καὶ τινι παραδόξῳ μεθόδῳ, ἣν αὐτοὺς μόνος 10
 ἔξευρε, τῇ θαλάσῳ βυθίζων, καὶ ὡς ἀπὸ μικροῦ τινὸς διαστή-
 C ματος στοιχηδὸν τούτους τοῖς ὕδασι ἀποκρούβων, θαλάσσιόν τι
 καὶ ἔξον ἔρουμα καὶ τοῦ πρὸς ὕψος τῇ χέρσῳ προβεβλημένου τεύ-
 χους ἐχυρύτερόν τε καὶ ἀσφαλλέστερον τῇ ἀληθείᾳ κατατεχνάζετο.
 καὶ δὴ καὶ εἰς ἔργον ἂν ἐξέβη πᾶσαν ἀσφάλειαν τῇ πόλει περι- 15
 ποιούμενον, ὡς μηδὲ δόνασθαι τὰς νῆας πλησιάσαι τὸ παράπαν
 καὶ τῆς ἑαυτῶν μεταδοῦναι βλάβης, εἰ μὴ καὶ τοῦτο διὰ τὴν
 μοχθηρίαν ἡμῶν ἐκωλύθη καὶ εἰς οὐδὲν προεχώρησεν. (18) ἦδη
 γὰρ περὶ τὰ μέσα πού τοῦ κινδυνώδους τόπου πεφθακέντος τοῦ
 τοιούτου διαποντίου φραγμοῦ, καὶ πᾶσαν ἡμῶν ὑπόνοιαν ἰλιφο- 20
 D βον καὶ πονηρὰν ὑποτέμνοντος, ἴκετό τις ἕτερος, καὶ αὐτοὺς πρὸς
 τοῦ βασιλέως πεμφθεῖς, τὸν εἰς τοῦτο πεμφθέντα Πιτρωνῶν
 σπουδαίως μεταπεμπόμενος καὶ τὴν φροντίδα πᾶσαν τῆς πόλεως

2 καὶ χθαμαλώτατον om P

22 ταχθέντα A

esse posset: nam navium puppis ita eminebat, ut ex ea tanquam ex
 loco superiori in propugnaculis immorantes hostium iaculis obnoxii es-
 sent. statuit igitur aggerem quandam arteque factitatas insidias in aquis
 ipsis occultare, quibus securitas urbi simulque hostibus obstaculum foret.
 erant namque in tractu urbis ad orientem ac occidentem vergente plu-
 rima ex uno lapide excavata sepulchra, quibus antiquitus gentiles, qui
 eam inhabitaverant, suos mortuos condebant. haec ille in unum con-
 vehens, ac mirabili quodam artificio, cuius ipse solus sibi auctor existi-
 terat, in mare demergens, et perparvo intervallo a se dissitos ordine
 tamen digestos inter aquas contegens, marinum quoddam ac pene inau-
 ditum munimentum, eo ipso muro qui ad continentem altiore structura
 eminebat validius ac securius, artificiosa vere sedulitate condebat. et
 iam opere praestitum fuisset, omnem urbi securitatem praestans, cum
 non possent naves appellere noxaque urbem afficere, ni hoc quo-
 que propter nostram improbitatem interruptum in nihilum recidisset.
 (18) cum enim prope iam circa medium loci periculosi per mare du-
 ctum sepimentum istiusmodi pervenisset, omnemque nobis metum ac
 malam suspicionem levaret, venit alius ab eodem imperatore missus,
 Leo nomine, qui in eam rem missum Petronam cito revocans, omnem

εις ἑαπὸν μετατιθεῖς· Ἄκων δὲ οὗτος ἐκαλεῖτο, πάσης τῆς περι-
 χώρου προχειρισθεὶς στρατηγὸς καὶ πᾶσαν ἐπιμέλειαν τῶν πρὸς
 τὴν μάχην ἐπὶ τρεπιζομένων πραγμάτων ἀναδεξάμενος. ᾧ καὶ ἔδοξε
 τὴν τοῦ ἔργου τούτου σχολάσαι τῶς φροντίδα, καὶ τοῦ τείχους
 5 πᾶν οἰκοδομὴν ἑξανύειν. ἅμα γὰρ ἤκε, καὶ μεδίστησεν εὐθὺς
 τὸν δῆμον ἅπαντα τὸν εἰς τοῦτο τεταγμένον πρὸς τὸ τὰς χρεῖδεις
 ἕλας τοῖς τεχνίταις ἐπικομίζειν, ὡς ἂν τῇ πολυχειρίᾳ τυχὸν καὶ τῇ
 τῶν δεινῶν δασιλεῖ χορηγίᾳ τὸ σπουδαζόμενον εἰς ἔργον ἄγοιτο. P 332
 ἦδη μὲν οὖν πάλιν τὰ τῆς οἰκοδομῆς ἦν ἐνεργῆ. ἀλλ' ὅσον ἔδδ-
 10 πον τὸ πρὸς ἕψος ἐγειρόμενον τοῦ τείχους τὴν τῶν ἐναγτίων ἀπειρ-
 γειν κακόνθειαν, τοσοῦτον ἐφαίνετο τὸ λεπὸν τοῖς πολίταις ἡμῶν
 παντὸς κινδύνου καθυπεμπαῖνον ὑπόνοιαν. οὔτε γὰρ ἅπαν διαφ-
 θωθῆναι δυνατῶς εἶχε πολλῷ μῆκει διατεινόμενον πρὸς τὸ μηκέτι
 τὴν ἐξ αὐτοῦ συμφορὰν ἡμῶς ὑποπτεύειν, καὶ ὁ χρόνος τὴν τῶν
 15 πολεμίων ἔφοδον ἐφεστάναι προεμαρτύρατο μῆπω τοῦ μέσου χώ-
 ρου τῆς οἰκοδομῆς ἄψυμένης, ἐξ οὗ καὶ τὴν βλάβην ὑπωπτευό-
 μεθα. ἀγγελαὶ γὰρ τῶν προτέρων φοβερώτεραι καὶ συχνότεραι B
 τὰς ἀπάντων ἡμῶν ἀκοὰς περιεθρόλουν, καὶ τοὺς βαρβάρους ἐγ-
 γίλειν ἦδη τὸ πλεῖστον τοῦ πλοῦς διανύσαντας. οὐκ ἦν γὰρ ὅπου
 20 καὶ πρὸς μικρὸν αὐτοὺς ἐμβραδῶναι, διὰ τὸ τὰς πλείονας νήσους
 ὑπ' αὐτῶν προεκπορθηθῆναι, καὶ τὰς πρὸς θάλασσαν ἐχούσας
 πόλεις τὴν οἰκισίαν τῇ καταπλήξει μόνῃ τῆς ἀκοῆς αὐτῶν πρὸς φυ-

3 τῆν om P

in se civitatis curam recepit. Leo itaque finitimae omnis regionis ac
 provinciae praetor creatus, omnisque bellici apparatus cura in se trans-
 lata, coepti huius operis laborem interim intermittendum putavit, muro-
 rum contra exstructionis opus absolvendum. statim enim atque appulit,
 omnem mox multitudinem in hoc constitutam ad necessariam artificibus
 materiam convehendam transfert, quo scilicet laborantium multitudine et
 copiosa necessariorum rerum suppeditatione substructionis murorum des-
 tinatum opus efficeret. iam itaque huic operi diligentia habebatur, rei-
 que instabant. quantum enimvero sublatus in altum murus hostium des-
 tinatam malitiam arcere videbatur, tantum nobis civibus, quod eius re-
 liquum erat, mali ominis ac periculi suspicionem sensumque coniectura
 haud levi ingereret. non enim totus, in longitudinem nimiam expansus,
 ita reparari poterat ut omnem deinceps expectatae ex eo cladis timo-
 rem auferrēt; tempusque iam prope hostium irruptionem instare testa-
 batur, cum necdum structura medium ipsum locum attigisset, ex quo
 nobis suspectum malum et exitium foret. nuntii enim prioribus terribi-
 liores ac crebriores nostrum omnium aures obtundebant, iamque barba-
 ros prope imminere, maxima parte navigationis illis expleta. neque
 enim erat quod vel minimum eis moras iniiceret, cum iam plerasque in-
 sulas populati essent, urbesque maritimae sola auditus eorum constar-

- γῆν ἐκτραπήναι, καὶ μηδὲν ὑπάρχειν ὁ τὴν ὄρμην αὐτῶν ἢ τὴν
 πῶν ὄπλων συνέχειαν ἔξαρκεῖν ὑπομείναν· τέτταρας γὰρ ὁμοῦ καὶ
 πεντήκοντα τὰς βαρβαρικὰς εἶναι προέλεγον νῆας, οὐδὲν ἦττον
 πόλεως ἐκίστης αὐτῶν τῷ μεγάλῃ καὶ ταῖς ἄλλαις κατασκευαῖς
 C τυγχανούσης, ἐν αἷς ἦν παμμιγῆς τις ὄχλος ἀπονενοημένων καὶ 6
 μανιωδῶν, τῶν τε τὴν Συρίαν οἰκούντων Ἰσραηλιτῶν καὶ τῶν
 ὁμοροῦντων Αἰγυπτίους Αἰθίοπων, πάντων αἰμοβόρων καὶ θη-
 ριογνωμῶων ἀνθρώπων, πολλὴν τὴν ἐν τοῖς φόνοις ἐπιστήμην
 ἐξησχημένων καὶ ταῖς ληστρिकाῖς ἐπινοιαῖς τὰς σφαγὰς ἐμμελετη-
 σάντων, ὡς. μὴ δύνασθαι τινα κἄν ἀκοῇ τὴν τοῦτων ἐκδέξασθαι 10
 πείραν, ἀλλὰ σπεύδω ἕκαστον ἐποχωρεῖν τῆς ἐνεγκαμῆτης, κραι-
 τον ἡγούμενος τὴν μετὰ θηρῶν ἀγρίων ἐν τοῖς ὄρεσιν οἴκησιν ἢ τὸ
 ἐπ' αὐτῶν ληφθῆναι καὶ πολυάδνον ἀπενέγκασθαι θάνατον.
- D 19. Πλὴν ἐν τούτοις τούτων ἐχόντων κάλιν φοβερώτερός 15
 τις τῶν ἤδη λεχθέντων ἐξεκλήρωθεν ἄγγελος, τῶν βαρβάρων τὴν
 ἔφεδον πλησιέστερον οὕτω ἀπασι προδηλῶν. Νικήτας δὲ οὗτος
 ἐκαλεῖτο, στρατηγὸς τὴν ἀξίαν καὶ τὴν ἐν τοῖς βωλεῦμασιν
 εὐταξίαν. οὗτος ἐλθὼν συνεπαμῦναι τῇ πόλει κατηγγυῶτο (εἰς
 τοῦτο γὰρ ἔλεγεν ἀφίχθαι), καὶ εἴ τι δέοι πράττειν, ἐτόμιμος ἔχειν
 καθυπετίθετο. πλὴν ὅτι συνέβη τι καὶ τοιοῦτον γενέσθαι μεταξὺ 20
 τῆς προσδοκίας τῶν πολεμίων ἐξ ἐπιφοίας τοῦ σκανδαλουργοῦ καὶ

5 οἷς P 15 τῶν ante βαρβ. om P 18 εὐταξίαν Combe-
 fisius pro ἀταξίαν

natione ac pavore fugam arripissent, nihilque esset quod eorum impe-
 tum subsistere aut constipatam aciem sustinere posset. quattuor enim
 supra quinquaginta simul esse barbaricas naves nuntiabant, quae sin-
 gulae urbibus magnitudine ac reliquo apparatu exaequabantur, in quibus
 promiscua vesanorum hominum ac furentium turba veheretur, tum Ismae-
 litarum, qui Syriam inhabitant, tum Aethiopum Aegypto confinium,
 cruentorum omnium ferinisque animis atque indole praeditorum, qui
 caedium arte plurimum exercitati essent, atrociniisque olim dediti fuis-
 noxam cruoris necisque studium omne habuissent, ut nec vel auditu eo-
 rum quisquam periculum sustinere posset, sed singuli quique festine
 patria excederent, quibus potius esset in montibus cum feris bestiis
 habitare quam ut ab eis capti acrumnosa morte diroque cruciatu peri-
 rent.

19. Ceterum rebus se ita habentibus, rursus alius nuntius dictis
 iam ac superioribus terribilior venit, barbaros quam proxime adesse
 omnibus referens. Nicetae nomen fuit; qui ut dignitate, sic consiliis
 componendo civitatis ordine dux erat. suo is accessu opem se urbi alla-
 turam pollicebatur: ad hoc enim aiebat se venisse; ac si quid agendum
 esset, ad omnia se paratum affirmabat. verum enimvero per eam in-
 terim suspensam hostium expectationem, scandalorum auctoris ac ne-

πονηροτάτου δαιμονος. ὁ γὰρ ἤδη λεχθεὶς στρατηγὸς τούτῳ δὴ
 τῷ νεωστὶ παρυγενομένῳ Νικητῆ αὐτοῦ που περὶ τὴν οἰκοδομὴν P 333
 τοῦ τείχους κατ' ἀρχὰς ἐντυχῶν ἔπιπυ ἐφειδόμενος, ὡς τὴν συνήθη
 πρὸς τὸν φίλον ἔδοξεν ἐκπληρῶσαι τῷ ὑπασπισμῷ προσηγορίαν, καὶ
 5 αὐτὸν ἔπιπυ ἐγκαθεζόμενον, τοῦ ἑντῆρος ἀμελήσας δεινὸν τι πέ-
 πουθε πρᾶγμα καὶ πολλῶν θαυρῶν ἐπάξιον. ἐκταραχθέντες οἱ
 ἄποιοι, καὶ πλέον οὗτος ἐφ' ὃν ὁ στρατηγὸς κικαθίκει, τῇ φυσικῇ
 μακίᾳ πληγείς τὸν τε αὐχένα σιμώσας καὶ τὴν κόμην φριξας, ὄρ-
 θιον ἀρθεὶς τῆς ἔδρας αὐτὸν ἀπεβάλετο, καὶ ἐκ τοῦ πρὸς οὐρὰν
 10 κυβιστήσας καὶ πρὸς τοῦδαφος ῥίφεις τὸν δεξιὸν τε μηρὸν καὶ τὰ
 πρὸς τὴν κοτύλην μέλη θλασθεὶς ἔλειπός ἦν καὶ αὐτῆς τῆς ζωῆς
 ἀπειπών· ὃν οἱ τῆς στρατιωτικῆς τάξεως δορυφόροι παραχρηῖμα B
 ταῖς χερσὶν ἀνελόμενοι ἀπῆγον οἴκαδε, μηδὲν ὡς εἰκὸς περὶ τῶν
 προκειμένων πραγμάτων τοῦ λοιποῦ φροντιούμενον. ἔκειτο δὴ ὁ
 15 ἀνὴρ ὀδύνας ἀφορήτους βληθεὶς, οὐκ ἔχων ᾧ τινὶ πρῶτον τὸν
 νοῦν ἐπαφήσει. εἶλκε μὲν γὰρ αὐτὸν ἡ φροντίς τοῦ προσδοκωμέ-
 νου κινδύνου, πῶς καὶ τίνα τρόπον περισώσει τὴν πόλιν ἐκ τῆς
 ἐπιδρομῆς τῶν βυρβάρων· ἀνθεῖλκε δὲ τοῦτον πρὸς ἑαυτὸν πλέον
 ἢ δοριμεία ὀδύνη καὶ τὸ θάνατον ἀπειλεῖν τῶν πληγέντων μελῶν
 20 τὸ πάθος, καὶ ἀνέπειθε μηδὲν ἕτερον προτιμῶν τῆς ἑαυτοῦ σωτη- C
 ρίας. καὶ οὕτως ἐν μεθορίῳ δύο χαλεπῶν κείμενος καὶ ἐξ ἐκατέ-
 ρου νικώμενος πρὸς πᾶσαν ἐνέργειαν ἦν τῶν δεόντων ἀνεπιτήδειος.

5 ἄποιοι A 8 καὶ τῆς — 9 ἔδρας om P 12 τῆς om P
 13 μηδενὸς εἰκὸς AP 17 ἐκ om P 21 καὶ om ante αὐτῶς P

quisimi daemonis machinamento, eiusmodi aliquid accidit, ut nempe
 laudatus praetor, dum in Nicetam, qui nuper advenerat (ubi tum is ex-
 struendo mure operam dabat) equo insidens incidisset, et cum eo quasi
 amico consuetam mutuis complexibus salutationem complere visum esset,
 ipso quoque equo insidente, nec cante satis frena tenens, diro casu
 multisque lacrimis prosequendo laederetur. nam obturbati equi, et im-
 manius is quo ipse ferebatur, naturali furore percitus, reducta cervice
 atque rigide erecta iuba, rectum sese sustollens eum sede expulit; qui
 per caudam devolutus et in solum prostratus, coxa dextra et circa coty-
 lem membris collisis, ita misere habitus est ut et de vita ipsa despe-
 raret. eum militaris cohortis satellites, statim manibus sublatus, do-
 mum adduxerunt, nullam, ut par est, deinceps eorum quae in manibus
 essent curam habiturum. iacebat itaque vir intolerandis affectus dolo-
 ribus, nesciens cui primum animum adhiberet. trahebat enim ipsum im-
 minentis periculi sollicitudo, quomodo quave ratione urbem ab invasione
 barbarorum tutam servaret; magis vero contra trahebat ad seque retra-
 hebat acerrimus dolor et membrorum fractura, quae mortem minitaba-
 tur, propriaeque salutis reliqua posthabenda illi suggerebat. sic in me-
 dio duorum malorum positus ac utroque fatiscens, quicquid necessariae
 operae incumberet, ineptissimus erat. nihilominus nos urgente rerum

Theophrastes contin.

33

πλὴν διὰ τὸ κατεπεῖγον τοῦ καιροῦ πύργους τινὰς ξυλοσυνθέντους τῷ διέρρηκτότῳ μέρει τοῦ τείχους ἡμεῖς δομησόμενοι τε καὶ προσπελάσαντες ὀλίγην τινὰ παρεσχομεν ἑαυτοῖς χρηστῆς ἑλπίδος ἀναμνησίν, ὡς δῆθεν ἀφ' ἑθρῶν τοὺς ἀπὸ τῆς θαλάσσης ἐρχομένους ἀπελθεῖν καὶ μὴ παραχωρεῖν αὐτοῖς πλησίον ἵνα τοῦ τείχους καὶ τὰς κακοβουλίας αὐτῶν ἐνεργεῖν. ταῦτα δὲ σπευδόντων ἦν ἐφευ-
 D ρήματα, τῆς ἀνάγκης τοῦ φόβου τὰς ἐπινοίας τῶν ματαίων ὑποβαλοῦσης, εἰ καὶ ὅτι, καθὼς τις ἔφη σοφός, ἐμμήχανόν ἐστιν ἅπαν τὸ πιεζόμενον. οὐκ ἦν γὰρ ὅστις ἐν ἡμῖν βεβήκως κατὰ τοῦ μέλλοντος σκέπεται ἢ τῆς τῶν ἐπιζομένων ἐκθύσεως. 10

20. Ὅμως ἐπειδὴ τοῦ στρατηγοῦ πληγέντος ἢ περὶ ἡμῶν ἅπασα φροντίς εἰς τὸν ῥηθέντα μετῆι Νικήταν, ἤρχετο καὶ αὐτὸς τὰ παρ' ἑαυτοῦ τὸ κατὰ δύναμιν ἐπιδείκνυσθαι, ἔλεγε δὲ καὶ τῶν πλησιοχώρων Σκλαβήνων, τῶν τε ὑφ' ἡμᾶς τελοῦντων καὶ τῶν ὑπὸ τὸν στρατηγὸν Στρυμόνος, πληθὺς πολλὰ προστετάχθαι συν-
 P 334 λάσαι τῇ πόλει, τῆς τοξικῆς ἐμπείρων, ὡς ἂν μηδ' ἡμεῖς τυχὸν εὔρεθῶμεν τῆς τῶν ἐναντίων ἐνδύοντες πανοπλίας, ἀλλ' ἔχομεν οἷς τὴν πρώτην αὐτῶν ἀποκρουσόμεθα προσβολήν. ὃ καὶ εἰς ἔργον ἄγειν προεθυμείτο· ἐπιστολὰς γὰρ χαράζας διὰ πάσης ἐξέπεμψε τῆς περιχώρου, ἥκειν τὸ τάχος πρὸς ἡμᾶς τοὺς ἀμφὶ τοὺς Σκλα-
 20 βήνους κατεπισπεύδων, ἕκαστον αὐτῶν ὡς οἶόν τε ἦν ὑπλισάμενον. ἐξ οὗ δὴ καὶ συνέρρεον ὀλίγοι μὲν τινες ἀφελεῖς, οὐχ ὅσοι

5 εἶναι P
 corr Combefisius

6 ἐφευρήματα A

15 τῶν στρατηγῶν AP:

articulo, turribus quibusdam ex ligno congestis in parte muri collapsa exstructis atque admotis, lenioris nobis spei pusillum aliquod refrigerium suscitavimus, tanquam qui e loco superiori pugnatum e mari venientes arcere, nec muro accedere sinistraque explere consilia sinere haberemus. sed erant haec festinantium subtilia inventa, cum videlicet metus necessitas inania haec excogitanda menti ingereret; tametsi, quod ait sapiens quidam, ingeniosum atque solers est quicquid premitur. nemo enim in nobis erat qui firmis rationibus adversus futurum sive mala quae eventura expectabantur deliberaret.

20. Verum quoniam laeso praetore nostri omnis cura in dictum Nicetam translata erat, coepit ipse quoque pro virili, quae suarum partium erant, exhibere. aiebat vero vicinorum Sclavenorum, tum eorum qui sub nostra ditione erant, tum qui sub potestate ducis Strymonis, ut imperatum erat, magnam multitudinem in urbem concessuram, sagittandi arte instructissimam, ne ipsi forte pro hostium armatura ac potentia non satis instructi inveniremur, sed haberemus unde primam illorum aggressionem propellere possemus. quod et opere praestare coeque conabatur. exaratas enim epistolas in omnem circumvicinam regionem misit, serio urgens circumiacentes Sclavenos, ut quam celerrime, pro eo ac cuique licebat, armis instructi convenirent; quo et factum est ut

δὲ τὴν χρεῖαν ἐπλήρουν, ἀλλὰ καὶ λίαν εὐαριθμητοὶ καὶ πρὸς τὴν μάχην ἀπαράσκευοι. τοῦτο δὲ συνέβαινεν ἐκ τοῦ σκαιοῦς τινὰς εἶναι καὶ πονηροτάτους τοὺς ἐμπειπιστευμένους αὐτοὺς ἄρχοντας, B τὸ αἰεῖον μᾶλλον συμφέρον ἦπερ τὸ τοῦ κοινοῦ σκοποῦντας, καὶ 6 τῷ πλεονίῳ ἐξ ἔθους ὄντας ἐπιβουλεύεσθαι, δωροληψίας τε ἐπιμαίνομένους, καὶ μηδὲν ἄλλο προτιμᾶν τῆς τούτου ἐμμελετήσαντας κτήσεως. καὶ δις γὰρ καὶ τρίς καὶ πολλάκις διὰ γραμμῶν ἐκφοβεῖν πειρωμένου τοῦ προλεχθέντος Νικήτα τὸν στρατηγὸν Στρυμόνος, καὶ τῆς βραδυτήτος αὐτὸν κατακλιωμένου, καὶ ὡς εἴ

10 τι πάθοι κινδύνου παρόντος ἢ πόλις, αὐτῷ μόνῳ τὴν αἰτίαν ἐπὶ τοῦ κρατοῦντος καταψηφίσεται, οὐδὲν ἦντιον ἢ πρότερον ἔχε τῆς συνήθους ἐκείνος κακοβουλίας ἐχόμενος, πρῶτον μὲν τοῦ θείου C ἔπειτα δὲ τοῦ ἀνθρωπίνου φόβου ὑπεριδῶν, καὶ τὴν ἀπώλειαν τῆς τοσαύτης πόλεως εἰς μηδὲν θέμενος, οὔτε αὐτὸν δι' ἑαυτοῦ οὔτε 16 τινὰ τῶν ὑπ' αὐτὸν ὄντων ἐλθεῖν καὶ συνεπαμῦνα τοσαύτη συμφορᾷ περιστοιχισθεῖσιν ἡμῖν βουλευσατο, ἀλλὰ τῇ προσδοκίᾳ τοῦ αἰεὶ παρεῖναι μέχρι τῆς ἐσχάτης ἡμέρας τοῦ πολέμου πάντας ἡμᾶς ἀποπλανήσας, ἔλαθε συμπεράνας τὴν καθ' ἡμῶν ἐπιβουλήν καὶ τῷ ὀλέθρῳ μέγα καὶ κομψὸν ἐγγελάσας, ᾧ συνεσχέθημεν.

20 21. Οὕτω δὲ τῆς ἀπὸ τῶν συμμάχων Σκλαβήνων ἀποβουκοληθέντες ἐλπίδος, καίτοι οὐδ' ἡμεῖς ὄντες εὐαριθμητοὶ, D ἀλλὰ πολλῷ πλήθει τὴν χρεῖαν ἀποπληροῦντες καὶ λίαν τὴν τῶν

4 ἦτοι P

6 τούτων?

10 ἡ om P

17 ἡμᾶς om P

pauci quidam tennes accederent, nec quot necessitas postulabat, sed qui facillime numerari possent et ad pugnandum prorsus imparati essent. in causa erat quod morosis quibusdam et improbiisimis ducibus illa provincia demandata erat, qui propria commoda publicis anteferrent, et vicinis insidias struere assueti essent, ac muneribus inhiarent, nihilque eorum lucris sibi fortunatis ducerent. nam licet iterum tertioque ac saepius laudatus Nicetas missis literis Strymonis ducem terrere conatus esset, eique tarditatis dicam scriberet, ac si quid civitas praesenti periculo gravius pateretur, illi uni adscribendum eiusque apud imperatorem rogam peragendum sancte assereret, haud tamen ille melior factas quicquam remisit de consueto suo malignoque consilio; quin primum divino deincepsque humano metu deposito, de tantae urbis excidio nihil curans, neque ipse per se venire neque pro se alium, qui sub potestate illius esset et suppetias ferret, nobis in summas adductis angustias voluit mittere; sed expectatione nunquam sui defuturi adventus ad extremum belli diem illudens, intentas adversus nos insidias imprudentibus nobis absolvit, et eo cui obnoxii facti sumus exitio magnum lepidumque insultans risit.

21. Sic vero indignis modis a sociis Sclavenis deludificati, tametsi neque nos essemus numeratu faciles, sed copiosa longe multitudine pro praesenti negotio sufficeremus atque barbarorum copias nimis superare-

P 330

16. Ἀλλὰ τί δεῖ μακρολογεῖν; καιρὸς γὰρ ἤδη τῶν καιρῶν διηγημάτων ἐφάπασθαι, καὶ ὅπως τὴν ὀδυνηρὰν ἐκείνην πολιορκίαν ὑπέστημεν παραστήσῃς τῷ λόγῳ, ὡς εἶναι τοῖς μετέπειτα νοουθεσίας ὑπόθεσιν καὶ ἐπαφροῦς διδασκαλίας παραίνουσαν. ἐν τοῦτοις γὰρ ὄντων ἡμῶν ἤκέ τις ταχυδρόμος ἄγγελος ἀπὸ τοῦ κρατουῦντος τὰ τῶν Ῥωμαίων σκῆπτρα, Ἀλέντος τοῦ φιλευσεβοῦς ἀνακτος, τὴν ἔφοδον τῶν βαρβάρων, λέγω δὴ τῶν δυσωνόμων Ἀγαρηνῶν, καταμηνῶν καὶ ὡς τάχα ὀπλήξασθαι, πρόσφυγός τινας ἀπ' αὐτῶν ἐκείνων τῶν βαρβάρων ἀπῆχθαι λέγων, καὶ τὴν βουλήν αὐτῶν, ἣτις ἐστὶ, προειπόντας τῷ βασιλεῖ, καὶ ὅτι πᾶσαν τὴν ὄρμην ἐπὶ τήνδε πεποιήνται, ὑπὸ πολλῶν ἤδη τῶν ὑπ' αὐτῶν προχειρωθέντων βεβαιωθέντες ὡς ἀτελιχιστός ἐστιν ἐκ τοῦ πρὸς θάλασσαν μέρος καὶ ταῖς ἀπὸ τῶν νηῶν μάχαις εὐεπιχειρητος. ταύτης οὖν ἀγγελθείσης τῆς σονηραῦς ἀγγελίας, θροῦς μὲν ἐγένετο κατὰ πᾶσαν τὴν πόλιν καὶ φόβος καὶ τάρχος, ἀσυνήθους πρῶγματος καὶ φοβεροῦ ταῖς ἀκοαῖς ἡμῶν ἐν ἀρχαῖς προσπεσόντος, ἐβουλευσάμεθα δέ, οἴμοι, τὴν οἰκίαν περιποιήσασθαι σωτηρίᾳ, καὶ ὅσα πρὸς τὴν τῶν ἐναντίων ἄμυναν καταραζέσθαι, καὶ πρὸς τὸν κατ' αὐτῶν πόλεμον διεγείρεσθαι. πλὴν ἔκαμνε μὲν ὁ λογισμὸς ἐκάστου καὶ ταῖς ἄλλαις μερίμναις τῆς ἀπειρίας τοῦ μάχεσθαι, μήπω τοῦ πρῶγματος ὦν ἐν πείρᾳ, μηδ' ὅπως τὴν ἀρχὴν λαμβάνει δεδιδαγμένος· πλέον δὲ τὸ μὴ ἐπιτήδειον εἶναι τὸ τεῖχος ἔνθα καὶ τὴν προσβολὴν ἑακοποῦμεν, τὰς ἀπάντων ψυ-

23 τὸ om P

16. Sed quid necesse orationem trahere? iam enim tempus est necessaria rerum momenta aggredi, ac modum quo diram illam obsidionem pertulimus sermone referre, quo scilicet inde posteris admonitionis argumentum ac ratio claraeque doctrinae adhortatio sit. etenim cum res nostrae ita se haberent, celer quidam cursor nuntius a Leone, piissimo imperatore tam imperii Romani sceptris moderante, venit: barbarorum (inauspicati scilicet nominis atque ominis Agarenorum) irruptionem denuntians, ad arma statim convolare iubet. venisse profugos quosdam ex ipsius barbaris, eorumque consilii imperatorem praemonuisse: impetum omnem versus Thessalonicam vertere, ea scilicet ratione, quod ex pluribus iam ab eis bello captis ac subiugatis certo didicerint, qua parte respicit mare, nullis eam cingi moenibus exque navibus consterta pugna facile expugnari posse. male hoc igitur allato nuntio per totam urbem rumor diditur, timorque ac titubatio omnes occupat, insueta plane re atque tremenda tam primum nostris auribus illapsa. eo nobis (heu!) versa consilia, ut salutem nostram tutaremur, ac quae arcendo hostes essent omnia pararemur, atque ad bellum sustinendum animis excitaremur. verum concidebat cuiusque animus, cum aliis disiectis curis, quod bello inexerti eramus nulloque rei usu, nec ut ipsa eius ducenda exordia noveramus; tum vero magis quod murus nihil idoneus erat, quo et

χάς κατεβέβηκε· καὶ γὰρ ἦν ὡς ἀληθῶς ὑποπτεῖν, οὐ μόνον τοῖς
 ἀπειροπολέμοις καὶ ἀόπλοις ἡμῖν, ἀλλ' ἤδη καὶ αὐτοῖς τοῖς γεγυ-
 μνασμένοις καὶ προαποκειμέναις ἔχουσι τὰς τῶν τοιοῦτων πραγμά-
 των αἰτίας. (17) ἐβουλευσάμεθα δ' ὄν, εἴ τι καὶ δεῖο πράτ-
 5 τειν, ἐν αὐτῷ πρῶτα ἐν τῷ τείχει καὶ πρώτης ἔχουσθαι τῆς αὐτοῦ
 ἀσφαλείας καὶ πρὸς τὸ κρεῖττον μεταποιήσεως. οὐ συνεβούλευε D
 δ' ἡμῖν τοῦτο τέως ὃ ταύτην ἡμῖν τὴν ἀγγελίαν πρὸς τοῦ βασιλέως
 κομίσας (Πετρωνᾶς δὲ οὗτος ἐκαλεῖτο, τῷ καταλόγῳ τῶν πρω-
 ψοπαθαρῶν ἐναριθμούμενος, ὃς ἦν ἐπιπετραμμένος ἐχθρονίσαι
 10 μικρὸν τῇ πόλει καὶ τινος αὐτῇ μεταδοῦναι βοήθειας καὶ δεούσης
 ἐν τοῖς πρῶτοις συνεργείας), ἄλλην δὲ σοφωτάτην ἔλεγε ἐξευ-
 ρεῖν ἐπίνοιαν, ὡς λίαν ἰνεργῆ καὶ σωτήριον, εἰ μὴ καὶ ταύτης αἰ
 προοδοποιούσαι τὴν καθ' ἡμῶν ἀπώλειαν ἀμαρτίαι ἀναίρεσιν
 καθυπέβαλον. ἐλλόγιμος γὰρ ὦν ὁ ἀνὴρ καὶ πολλὴν πραγμάτων
 15 ἐσχηκώς πείραν, καθ' ἑαυτὸν συνιδὼν ὡς εἰ θελήσοι τοῦ τείχους P 331
 τῆς οἰκοδομῆς ἐπιμεληθῆναι, καὶ κόπους παρέξει τῇ πόλει καὶ
 πλεον οὐδὲν τῶν πρὸ αὐτοῦ περὶ τούτου φροντισάντων ὀνήσειεν,
 ἐφ' ἕτερον εἶδος ἀσφαλείας (καὶ σκόπει πῶς εὐφυῆς καὶ ἠρμόδιον)
 τὸν νοῦν μετηγάγετο. εἰδὼς γὰρ ὡς ἕπαν περικλύζονται τὸ κατὰ
 20 νότον μέρος τῆς πόλεως ὑπὸ τῶν θαλασσιῶν ὑδάτων, ἐκείθεν δὲ
 προσπίπτοντος τοῦ πολέμου εὐχερῶς ἔχειν τοὺς βαρβάρους πᾶν
 ὀτιοῦν βούλοιστ' ἂν ἐν αὐτῷ διαπράξασθαι, μηδεὶνδὲ κωλύοντος

2 αὐτοῖς γεγυμνασμένοις ἔχουσι P

20 ἀπὸ AP

hostium impetum expectabamus, omnium animos desperatione mergebat.
 ac sane res suspecta erat, non solum nobis bello inexpertis ac inermi-
 bus, sed et si qui iam exercitati istiusmodi rerum causas apprime cal-
 lerent. (17) itaque in eam sententiam ivimus, si quid esset molien-
 dum, id esse in ipso muro conandum, et ante omnia illius securitati et
 in melius refectioni prospiciendum. cogitata non laudabat qui ab impe-
 ratore nuntium nobis attulerat (Petronae nomen erat), vir protospatha-
 riorum adscriptus catalogo; cui erat impositum ut paululum in urbe com-
 moraretur opemque suam conferret et rebus debita subsidia submini-
 straret. is aliud sapientissimum consilium, quippe valde efficax ac sa-
 lutare, se invenisse aiebat, nisi illud quoque scelera nostra dissipas-
 sent, quae nostro excidio sternerent viam. namque cum aliis vir ille,
 sed maxime rerum experientia praestaret, intra se ipsum examinans, si
 in existruendis muris cura adhiberetur, maxima urbi adfutura incom-
 moda, et nihilo magis iis se profecturus qui ante ipsam simile opus
 aggressi essent, ad aliud securitatis genus (et nota quam aptum ac
 peropportunum) animum advertit. considerabat enim, cum pars urbis
 noto adversa marinis aquis tota circumlueretur, si inde barbari arma
 movissent, quicquid libuisset, in ea facile effecturos, cum nemo ipso-
 rum ascensui in muros (ipsos humiles ac terrae contiguos) impedimento

αὐτοὺς ὑπεράνω τῆς οἰκοδομῆς γενέσθαι τοῦ τεύχους διὰ τὸ πρόσ-
 γειον καὶ χθαμαλώτατον εἶναι τὰς τε νῆας μᾶλλον ὑπερανέχειν ἐκ
 Β τοῦ κατὰ πρόμυρον μέρους, καὶ ἀπὸ μετεώρου δόνασθαι τοὺς ἐν
 ταῖς ἐπάλξεσιν ὄντας κατατιτρώσκειν, ἐβουλεύσατο φραγμὸν τενα
 καὶ τετεργημένην ἐνέδραν ἐν αὐτοῖς ἐγκρῦσαι τοῖς ὕδασι, ὡς ἂν 5
 καὶ τῇ πόλει τὸ ἀσφαλὲς καὶ τοῖς ἐχθροῖς ἐμπόδιον κατ' αὐτὸ
 γένηται. πολλοὶ γὰρ ἦσαν ἐκ μονολίθου γεγλυμμένοι τύμβοι κατὰ
 τε τὸ πρὸς ἀνατολήν καὶ δύσιν μέρος τῆς πόλεως, ἐν οἷς πάσαι
 τοὺς ἑαυτῶν νεκροὺς οἱ τῆρδε κατοικοῦντες ἐνεταφίζον Ἕλληνας
 οὐδὲ καὶ συνάγων καὶ τινα παραδόξῳ μεθόδῳ, ἣν αὐτοὺς μόνος 10
 ἔξευρε, τῇ θαλάσῳ βυθίζων, καὶ ὡς ἀπὸ μικροῦ τῶν διαστή-
 C ματος στοιχηδὸν τοὺτους τοῖς ὕδασι ἀπεκρῦβων, θαλάσσιον τι
 καὶ ἔξον ἔρυμα καὶ τοῦ πρὸς ἕντος τῇ χέρσῳ προβεβλημένου τεύ-
 χους δχυρωτέρον τε καὶ ἀσφαλέστερον τῇ ἀληθείᾳ κατατεχνάζετο.
 καὶ δὴ καὶ εἰς ἔργον ἂν ἐξέβη πᾶσαν ἀσφάλειαν τῇ πόλει περι- 15
 ποιούμενον, ὡς μηδὲ δόνασθαι τὰς νῆας πλησιάσαι τὸ παράπαν
 καὶ τῆς ἑαυτῶν μεταδοῦναι βλάβης, εἰ μὴ καὶ τοῦτο διὰ τὴν
 μοχθηρίαν ἡμῶν ἐκωλόθη καὶ εἰς οὐδὲν προεχώρησεν. (18) ἦδη
 γὰρ περὶ τὰ μέσα πον τοῦ κινδυνώδους τόπου πεφθακότος τοῦ
 τοιούτου διαποντίου φραγμοῦ, καὶ πᾶσαν ἡμῶν ὑπόνοιαν ἐλίφο- 20
 D βον καὶ πονηρὰν ὑποτίμοντος, ἵκετό τις ἕτερος, καὶ αὐτὸς πρὸς
 τοῦ βασιλέως πιμφθίς, τὸν εἰς τοῦτο πεμφθέντα Πετρωνῶν
 σπουδαίως μεταπεμπόμενος καὶ τὴν φροντίδα πᾶσαν τῆς πόλεως

2 καὶ χθαμαλώτατον om P

22 ταχθέντα A

esse posset: nam navium puppis ita eminebat, ut ex ea tanquam ex
 loco superiori in propugnaculis immerantes hostium iaculis obnoxii es-
 sent. statuit igitur aggerem quandam arteque factitatas insidias in aquis
 ipsis occultare, quibus securitas urbi simulque hostibus obstaculum foret.
 erant namque in tractu urbis ad orientem ac occidentem vergente plu-
 rima ex uno lapide excavata sepulchra, quibus antiquitus gentiles, qui
 eam inhabitaverant, suos mortuos condebant. haec ille in unum con-
 vehens, ac mirabili quodam artificio, cuius ipse solus sibi auctor existi-
 terat, in mare demergens, et perparvo intervallo a se distans ordine
 tamen digestos inter aquas contegens, marinum quoddam ac pene inau-
 ditum munimentum, eo ipso muro qui ad continentem altiore structura
 eminebat validius ac securius, artificiosa vere sedulitate condebat. et
 iam opere praestitum fuisset, omnem urbi securitatem praestans, cum
 non possent naves appellere noxaeque urbem afficere, ni hoc quo-
 que propter nostram improbitatem interruptum in nihilum recidisset.
 (18) cum enim prope iam circa medium loci periculosi per mare du-
 ctum sepimentum istiusmodi pervenisset, omnemque nobis metum ac
 malam suspicionem levaret, venit alius ab eodem imperatore missus,
 Leo nomine, qui in eam rem missum Petronam cito revocans, omnem

εις ἑαπτόν μετατιθείς· λέων δὲ οὗτος ἐκαλεῖτο, πάσης τῆς περι-
 χώρου προχειρισθείς στρατηγὸς καὶ πᾶσαν ἐπιμέλειαν τῶν πρὸς
 τὴν μάχην εὐτρεπιζομένων πραγμάτων ἀναδεξιόμενος. ᾧ καὶ ἔδοξε
 τὴν τοῦ ἔργου τούτου σχολάσαι τέως φροντίδα, καὶ τοῦ τείχους
 5 πᾶν οἰκοδομὴν ἐξανέσθαι. ἅμα γὰρ ἤκε, καὶ μεδίσησιν ἐδῆς
 τὸν δῆμον ἅπαντα τὸν εἰς τοῦτο τεταγμένον πρὸς τὸ τὰς χρειώδεις
 ἕλας τοῖς τεχνίταις ἐπικομίζειν, ὡς ἂν τῇ πολυχειρίᾳ τυχόν καὶ τῇ
 τῶν δεύτων δασιλεῖ χορηγία τὸ σπουδαζόμενον εἰς ἔργον ἄγοιτο. P 332
 ἦδη μὲν οὖν πάλιν τὰ τῆς οἰκοδομῆς ἦν ἐνεργῆ. ἀλλ' ὅσον ἐδό-
 10 μασ τὸ πρὸς ἕψος ἐγειρόμενον τοῦ τείχους τὴν τῶν ἐναντίων ἀπειρ-
 γειν κακόνθειαν, τοσοῦτον ἐφαίνετο τὸ λεῖπεν τοῦ πολιταῖς ἡμῶν
 παντὸς κινδύνου καθυπερβαῖνον ὑπόνοιαν. οὔτε γὰρ ἅπαν διαφ-
 θωθῆναι δυνατῶς εἶχε πολλῷ μῆκει διατεινόμενον πρὸς τὸ μήκει
 τὴν ἐξ αὐτοῦ συμφορὰν ἡμᾶς ὑποπτεύειν, καὶ ὁ χρόνος τὴν τῶν
 15 πολέμιων ἔφοδον ἐφεστάναι προεμαρτύρατο μήπω τοῦ μέσου χώ-
 ρου τῆς οἰκοδομῆς ἀψυμένης, ἐξ οὗ καὶ τὴν βλάβην ὑπωπτευό-
 μεθα. ἀγγελαὶ γὰρ τῶν προτέρων φοβερώτεραι καὶ συχνότεραι B
 τὰς ἀπίωντων ἡμῶν ἀκοὰς περιεθρόλουν, καὶ τοὺς βαρβάρους ἐγ-
 γίλειν ἦδη τὸ πλεῖστον τοῦ πλοῦς διανύσαντας. οὐκ ἦν γὰρ ἔπου
 20 καὶ πρὸς μικρὸν αὐτοὺς ἐμβραδύναι, διὰ τὸ τὰς πλείονας νήσους
 ἐπ' αὐτῶν προεκπορθηθῆναι, καὶ τὰς πρὸς θάλασσαν ἐχούσας
 πόλεις τὴν οἰκισίαν τῇ καταπλήξει μόνῃ τῆς ἀκοῆς αὐτῶν πρὸς φυ-

3 τῆς om P

in se civitatis curam recepit. Leo itaque finitimae omnis regionis ac
 provinciae praetor creatus, omnisque bellici apparatus cura in se trans-
 lata, coepti huius operis laborem interim intermittendum putavit, muro-
 rum contra exstructionis opus absolvendum. statim enim atque appulit,
 omnem mox multitudinem in hoc constitutam ad necessariam artificibus
 materiam convehendam transfert, quo scilicet laborantium multitudine et
 copiosa necessariorum rerum suppeditatione substructionis murorum des-
 tinatum opus efficeret. iam itaque huic operi diligentia habebatur, rei-
 que instabant. quantum enimvero sublati in altum murus hostium des-
 tinatam malitiam arcere videbatur, tantum nobis civibus, quod eius re-
 liquum erat, mali omnis ac periculi suspicionem sensumque coniectura
 haud levi ingerebat. non enim totus, in longitudine nimiam expansus,
 ita reparari poterat ut omnem deinceps expectatae ex eo cladis timo-
 rem auferret; tempusque iam prope hostium irruptionem instare testa-
 batur, cum necdum structura medium ipsum locum attigisset, ex quo
 nobis suspectum malum et exitium foret. nuntii enim prioribus terribi-
 flores ac crebriores nostrum omnium aures obtundebant, iamque barba-
 ros prope imminere, maxima parte navigationis illis expleta. neque
 enim erat quod vel minimum eis moras iniiceret, cum iam plerasque in-
 sulas populati essent, urbesque maritimae sola auditus eorum constar-

γῆν ἐκτραπήναι, καὶ μηδὲν ὑπάρχειν ὃ τὴν ὄρμην αὐτῶν ἢ τὴν
 πῶν ὅπλων συνέχειαν ἔξαρκεῖν ἔπομείναι. τέτταρας γὰρ ὁμοῦ καὶ
 πεντήκοντα τὰς βαρβάρικὰς εἶναι προέλεγον νῆας, οὐδὲν ἦττον
 πόλεως ἐκάστης αὐτῶν τῷ μεγέθει καὶ ταῖς ἄλλαις κατασκευαῖς

C τυγγανούσης, ἐν αἷς ᾗν παμμιγῆς τις ὄχλος ἀπονενοημένων καὶ ὁ
 μανιωδῶν, τῶν τε τὴν Συρίαν οἰκούντων Ἰσμαηλιτῶν καὶ τῶν
 ὁμοροφόντων Αἰγυπτίοις Αἰθιοπίων, πάντων αἰμοβόρων καὶ θη-
 ριογενωμένων ἀνθρώπων, πολλὴν τὴν ἐν τοῖς φόνοις ἐμπιστήμη-
 ἔξησηκήμενων καὶ ταῖς ληστρικοῖς ἐπινοίαις τὰς σφαγὰς ἐμμελετη-
 σάντων, ὡς. μὴ δύνασθαι τινα κἄν ἀκοῇ τὴν τοῦτων ἐκδέξασθαι 10
 πείραν, ἀλλὰ σπεύδων ἕκαστον ἐποχωρεῖν τῆς ἐνεγκαμῆτης, κρεί-
 στον ἡγούμενον τὴν μετὰ θηρῶν ἀγρίων ἐν τοῖς ὄρεσιν οἰκήσιν ἢ τὸ
 ἔπ' αὐτῶν ληφθῆναι καὶ πολυώδονον ἀπενέγκασθαι θάνατον.

D 19. Πλὴν ἐν τούτοις τούτων ἐχόντων πάλιν φοβερωτέρους
 τις τῶν ἤδη λεχθέντων ἐξελέγηθεν ἄγγελος, τῶν βαρβάρων τὴν 15
 ἔφοδον πλησιέστερον οὔσωn ἀπασι προδηλῶν. Νικήτας δὲ οὗτος
 ἐπαλαίτο, στρατηγὸς τὴν ἀξίαν καὶ τὴν ἐν τοῖς βασιλείαισιν
 εὐταξίαν. οὗτος ἐλθὼν συνεπαμῦναι τῇ πόλει κατηγγυᾶτο (εἰς
 τοῦτο γὰρ ἔλεγεν ἀφ᾽ ἑαυτοῦ), καὶ εἴ τι δέοι πράττειν, ἐτόλμως ἔχειν
 καθυπετίθετο. πλὴν ὅτι συνέβη τι καὶ τοιοῦτον γενέσθαι μεταξὺ 20
 τῆς προσδοκίας τῶν πολεμίων ἐξ ἐπινοίας τοῦ σκανδαλοῦργοῦ καὶ

5 οἷς P 15 τῶν ante βαρβ. om P
 fuisius pro ἀταξίαν

18 εὐταξίαν Combe-

natione ac pavore fugam arripissent, nihilque esset quod eorum impe-
 tum subsistere aut constipatam aciem sustinere posset. quattuor enim
 supra quinquaginta simul esse barbaricas naves nuntiabant, quae sin-
 gulae urbibus magnitudine ac reliquo apparatu exaequabantur, in quibus
 promiscua vesanorum hominum ac furentium turba veheretur, tum Ismae-
 litarum, qui Syriam inhabitant, tum Aethiopum Aegypto confinium,
 cruentorum omnium ferinisque animis atque indole praeditorum, qui
 caedium arte plurimum exercitati essent, atrociniisque olim dediti fusi
 noxam cruoris necisque stadium omne habuissent, ut nec vel audita eo-
 rum quisquam periculum sustinere posset, sed singuli quique festine
 patria excederent, quibus potius esset in montibus cum feris bestiis
 habitare quam ut ab eis capti aerumnosa morte diroque cruciata peri-
 rent.

19. Ceterum rebus se ita habentibus, rursus alius nuntius dictis
 iam ac superioribus terribilior venit, barbaros quam proxime adesse
 omnibus referens. Nicetae nomen fuit; qui ut dignitate, sic consiliis
 componendo civitatis ordine dux erat. suo is accessu opem se urbi affa-
 taram pollicebatur: ad hoc enim aiebat se venisse; ac si quid agendum
 esset, ad omnia se paratum affirmabat. verum enimvero per eam in-
 terim suspensam hostium expectationem, scandalorum auctoris ac ne-

πνηροτάτου δαίμονος. ὁ γὰρ ἤδη λεχθεὶς στρατηγὸς τούτῳ δὴ τῷ νεωστὶ παραγενομένῳ Νικητῆ αὐτοῦ που περὶ τὴν οἰκοδομὴν P 333 τοῦ τείχεος κατ' ἀρχὰς ἐντυχὼν Ἰππῳ ἐφεζόμενος, ὡς τὴν συνήθη πρὸς τὸν φίλον ἔδοξεν ἐκπληρῶσαι τῷ ἀσπασμῷ προσηγορίαν, καὶ 5 αὐτὸν Ἰππῳ ἐγκαθεζόμενον, τοῦ ἑντῆρος ἀμελήσας δεῖνόν τι πέπονθε πρᾶγμα καὶ πολλῶν θαυρῶν ἐπάξιον. ἔκταραχθέντες οἱ Ἰπποὶ, καὶ πλέον οὗτος ἐφ' ὃν ὁ στρατηγὸς κκαθίκει, τῇ φυσικῇ μανίᾳ πληγείς τόν τε αὐχένα σιμώσας καὶ τὴν κόμην φρέξας, ὄρθιον ἀρθεὶς τῆς ἔδρας αὐτὸν ἀπεβάλετο, καὶ ἐκ τοῦ πρὸς οὐρὰν 10 κubiστήσας καὶ πρὸς τοῦδαφος εἵφεις τὸν δεξιὸν τε μηρὸν καὶ τὰ πρὸς τὴν κοτύλην μέλη θλασθεὶς ἐλεινὸς ἦν καὶ αὐτῆς τῆς ζωῆς ἀπεικίαν· ὃν οἱ τῆς στρατιωτικῆς τάξεως δορυφόροι παραχρηῖμα B ταῖς χερσὶν ἀνελόμενοι ἀπῆγον οἴκαδε, μηδὲν ὡς εἰδὸς περὶ τῶν προκειμένων πραγμάτων τοῦ λοιποῦ φροντιούμενον. ἔπειτο δὴ ὁ 15 ἀνὴρ ὀδύνας ἀφορήτους βληθεὶς, οὐκ ἔχων ᾧ τιτὶ πρῶτον τὸν νοῦν ἐπαφήσει. εἴλκε μὲν γὰρ αὐτὸν ἡ φροντις τοῦ προσδοκωμένου κινδύνου, πῶς καὶ τίνα τρόπον περισώσει τὴν πόλιν ἐκ τῆς ἐπιδρομῆς τῶν βαρβάρων· ἀνδείλκε δὲ τοῦτον πρὸς ἑαυτὸν πλέον ἢ δορμεῖα ὀδύνη καὶ τὸ θάνατον ἀπειλεῖν τῶν πληγέντων μελῶν 20 τὸ πάθος, καὶ ἀνέπειθε μηδὲν ἕτερον προτιμῶν τῆς ἑαυτοῦ σωτηρίας. καὶ οὕτως ἐν μεθορία δύο χαλεπῶν κείμενος καὶ ἐξ ἑκατέρου νικώμενος πρὸς πᾶσαν ἐνέργειαν ἦν τῶν δεόντων ἀνεπιτήδειος.

5 Ἰππος A

8 καὶ τὴν — 9 ἔδρας om P

12 τῆς om P

13 μηδενὸς εἰδὸς AP

17 ἐκ om P

21 καὶ om ante αὐτως P

quissimi daemoneis machinamento, eiusmodi aliquid accidit, ut nempe laudatus praetor, dum in Nicetam, qui nuper advenerat (ubi tum is exstruendo mure operam dabat) equo insidens incidisset, et cum eo quasi amico conuictam mutuis complexibus salutationem complere visum esset, ipso quoque equo insidente, nec caute satis frena tenens, diro casu multisque lacrimis prosequendo laederetur. nam obturbati equi, et immanius is quo ipse ferebatur, naturali furore percitus, reducta oervice atque rigide erecta iuba, rectum sese sustollens eum sede expulit; qui per caudam devolutus et in solum prostratus, coxa dextra et circa cotylem membris collis, ita misere habitus est ut et de vita ipsa desperaret. cum militaris cohortis satellites, statim manibus sublatum, domum adduxerunt, nullam, ut par est, deinceps eorum quae in manibus essent curam habituram. iacebat itaque vir intolerandis affectibus doloribus, uoscians cui primum animum adhiberet. trahebat enim ipsum imminenti periculi sollicitudo, quomodo quave ratione urbem ab invasione barbarorum tutam servaret; magis vero contra trahebat ad seque retrahebat acerrimus dolor et membrorum fractura, quae mortem minitabatur, propriaeque saluti reliqua posthabenda illi suggerebat. sic in medio duorum malorum positus ac utroque fatiscens, quicquid necessariae operae incumberet, ineptissimus erat. nihilominus nos urgente rerum

Theophanes contin.

33

πλὴν διὰ τὸ κατεπεῖγον τοῦ καιροῦ πόργους τινὰς ξυλοσυνθέντους τῷ διερρηγκῷτι μέρει τοῦ τείχους ἡμεῖς δομησάμεθα τε καὶ προσπελάσαντες ὀλίγην τινὰ παρέσχομεν ἑαυτοῖς χρηστῆς ἐλπίδος ἀναψυχῆν, ὡς δῆθεν ἀφ' ἑσῶν τοὺς ἀπὸ τῆς θαλάσσης ἐρχομένους ἀπειργεῖν καὶ μὴ παραχωρεῖν αὐτοῖς πλησίον ἔναι τοῦ τείχους καὶ τὰς κακοβουλίας αὐτῶν ἐνεργεῖν. ταῦτα δὲ σπενδόντων ἦν ἐφρα-
D ρήματα, τῆς ἀνάγκης τοῦ φόβου τὰς ἐπινοίας τῶν ματαίων ὑποβαλοῦσης, εἰ καὶ ὅτι, καθὼς τις ἔφη σοφός, ἐπιμήχανόν ἐστιν ἅπαν τὸ πιεζόμενον. οὐκ ἦν γὰρ ὅστις ἐν ἡμῖν βεβήκας κατὰ τοῦ μέλλοντος σκέπεται ἢ τῆς τῶν ἐπιζομένων ἐκβύσιως. 10

20. Ὅμως ἐπειδὴ τοῦ στρατηγοῦ πληγέντος ἢ περὶ ἡμῶν ἅπανα φροντὶς εἰς τὸν ῥηθέντα μετῆι Νικήταν, ἤρχετο καὶ αὐτὸς τὰ παρ' ἑαυτοῦ τὸ κατὰ δύναμιν ἐπιδεικνυσθαι, ἔλεγε δὲ καὶ τῶν πλησιοχώρων Σκλαβήνων, τῶν τε ὑφ' ἡμῶν τελοῦντων καὶ τῶν ὑπὸ τὸν στρατηγὸν Στρυμόνος, πληθος πολλὸς προστετάχθαι συν-
P 334 λάσαι τῇ πόλει, τῆς τοξικῆς ἐμπειρῶν, ὡς ἂν μηδ' ἡμεῖς τυχὸν εὔρεθῶμεν τῆς τῶν ἐναντίων ἐνδέοντες πανοπλίας, ἀλλ' ἔχωμεν οἷς τὴν πρώτην αὐτῶν ἀποκρουσόμεθα προσβολήν. δ καὶ εἰς ἔργον ἄγειν προεθυμῆτο· ἐπιστολὰς γὰρ χαράζας διὰ πάσης ἐξέπεμψε τῆς περιχώρου, ἣκειν τὸ τέχος πρὸς ἡμᾶς τοὺς ἀμφὶ τοὺς Σκλα-
20 βήνους κατεπισπεύδων, ἕκαστον αὐτῶν ὡς οἶόν τε ἦν ὀπλισάμενον. ἔξ οὗ δὴ καὶ συνέρρεον ὀλίγοι μὲν τινεὶ ἀφελεῖς, οὐκ ὅσα

5 εἶναι P
 corr Combesianus

6 ἐφευρέματα A

15 τῶν στρατηγῶν AP:

articulo, turribus quibusdam ex ligno congestis in parte muri collapsae extractis atque admotis, lenioris nobis spei pusillum aliquod refrigerium suscitavimus, tanquam qui e loco superiori pugnatum e mari venientes arcere, nec muro accedere sinistraque explorare consilia sinare habemus. sed erant haec festinantium subtilia inventa, cum videlicet metus necessitas inania haec excogitanda menti ingereret; tametsi, quod ait sapiens quidam, ingeniosum atque solers est quicquid premitur. nemo enim in nobis erat qui firmis rationibus adversus futurum aive mala quae eventura exspectabantur deliberaret.

20. Verum quoniam laeso praetore nostri omnis cura in dictum Nictam translata erat, coepit ipse quoque pro virili, quae sanarum partium erant, exhibere. aiebat vero vicinorum Sclovenorum, tum eorum qui sub nostra ditione erant, tum qui sub potestate ducis Strymoniae, ut imperatum erat, magnam multitudinem in urbem concessuram, sagittandi arte instructissimam, ne ipsi forte pro hostium armatura ac potentia non satis instructi inveniremur, sed haberemus unde primam illorum aggressionem propellere possemus. quod et opere praestare cohibebatur. exaratas enim epistolas in omnem circumvicinam regionem misit, serio urgens circumiacentes Sclovenos, ut quam celerrime, pro eo ac cuique licebat, armis instructi convenirent; quo et factum est ut

δὲ τὴν χρεῖαν ἐπλήρουν, ἀλλὰ καὶ λίαν ἐδαρθῆμετοι καὶ πρὸς τὴν μάχην ἀπαράσκευοι. τούτο δὲ συνέβαιεν ἐκ τοῦ σκαιούς τινὰς εἶναι καὶ πονηροτάτους τοὺς ἐμπειστημένους αὐτοὺς ἄρχοντας, B τὸ αἰκίον μῦλλον συμφέρον ἦπερ τὸ τοῦ κοινῷ σκοποῦντας, καὶ ὅτι πλησίον ἐξ ἔθους ὄντας ἐπιβουλευέσθαι, δωροληψίας τε ἐπιμανόμενους, καὶ μηδὲν ἄλλο προτιμῶν τῆς τούτου ἐμμελετήσαντας πτήσεως. καὶ δις γὰρ καὶ τρις καὶ πολλάκις διὰ γραμμῶν ἐκφοβεῖν κειρωμένου τοῦ προλεχθέντος Νικήτα τὸν στρατηγὸν Στρυμόνος, καὶ τῆς βραδυτήτος αὐτὸν κατακλιωμένου, καὶ ὡς εἶ
 10 τι πάθοι κινδύνου παρόντος ἢ πόλις, αὐτῷ μόνῳ τὴν αἰτίαν ἐπὶ τοῦ κρατοῦντος καταψηφίσεται, οὐδὲν ἦντον ἢ πρότερον εἶχε τῆς συνήθους ἐκείνος κακοβουλίας ἐχόμενος, πρῶτον μὲν τοῦ θείου C ἔπειτα δὲ τοῦ ἀνθρωπίνου φόβου ὑπεριδῶν, καὶ τὴν ἀπώλειαν τῆς τοσαύτης πύλειως εἰς μηδὲν θέμενος, οὔτε αὐτὸν δι' ἑαυτοῦ οὔτε
 15 τινὰ τῶν ὑπ' αὐτὸν ὄντων ἐλθεῖν καὶ συνεπαμῦναι τοσαύτη συμφορῇ περιστοιχηθεῖσιν ἡμῖν ἐβουλεύσατο, ἀλλὰ τῇ προσδοκίᾳ τοῦ αἰεὶ παρεῖναι μέχρι τῆς ἐσχάτης ἡμέρας τοῦ πολέμου πάντας ἡμᾶς ἀποπλανήσας, ἔλαθε συμπεράνας τὴν καθ' ἡμῶν ἐπιβουλήν καὶ τῷ ὀλέθρῳ μέγα καὶ κομψὸν ἐγγελάσας, ἧ συνεσχέθημεν.

20 21. Οὕτω δὲ τῆς ἀπὸ τῶν συμμάχων Σκλαβήνων ἀποβουκοληθέντες ἐλπίδος, καίτοι οὐδ' ἡμεῖς ὄντες ἐδαρθῆμετοι, D ἀλλὰ πολλῷ πλήθει τὴν χρεῖαν ἀποπληροῦντες καὶ λίαν τὴν τῶν

4 ἦτοι P

6 τούτων?

10 ἢ om P

17 ἡμᾶς om P

pauci quidam tennes accurrerent, nec quot necessitas postulabat, sed qui facillime numerari possent et ad pugnandum prorsus imparati essent. in causa erat quod morosis quibusdam et improbissimis ducibus illa provincia demandata erat, qui propria commoda publicis anteferrent, et vicinis insidias struere assueti essent, ac muneribus inhiarent, nihilque eorum lucris sibi fortunatius ducerent. nam licet iterum tertioque a saepius laudatus Nicetas missis literis Strymonis ducem terrere conatus esset, eique tarditatis dicam scriberet, ac si quid civitas praesenti periculo gravius pateretur, illi uni adscribendum eiusque apud imperatorem reum peragendum sancte assereret, haud tamen ille melior factus quicquam remisit de consueto suo malignoque consilio; quin primum divino deincepsque humano metu deposito, de tantae urbis excidio nihil curans, neque ipse per se venire neque pro se alium, qui sub potestate illius esset et suppetias ferret, nobis in summas adductis angustias voluit mittere; sed expectatione nunquam sui defuturi adventus ad extremum belli diem illudens, intentas adversus nos insidias imprudentibus nobis absolvit, et eo cui obnoxii facti sumus exitio magnum lepidumque insultans risit.

21. Sic vero indignis modis a sociis Sclavenis deladificati, tametsi neque nos essemus numeratu faciles, sed copiosa longe multitudine pro praesenti negotio sufficeremus atque barbarorum copias nimis superare-

βαρβάρων καθυπερβαίνοντες στρατιάν, ὅμως τὸ μηδεμίαν πείρα
 πολέμου ἐνυπάρχειν ἡμῖν, μηδὲ προαποκειμένην ἔχειν τὴν περὶ
 τούτου μελέτην, φοβερὸν τινα καὶ ἐκπλήξεως γέμουσαν τὴν ἔφο-
 δον ἀπὸ τῶν ἐνεπολεῖ. ἄλλως τε καὶ τὸ μηδὲν φθάσαι πρὸς τὴν
 τούτου ἔξωραεῖν ἄμυναν ποτηρὸν ἡμῖν κατεφαιέτο. καὶ φυγῆς
 μὲν χρῆσασθαι τίως φορτικὸν ἦν· ἐμελλε γὰρ ἡμῶν ἐκτραπέτων
 πόλις τε ἁλωθῆναι, καὶ τῶν προλεχθέντων σεβασμίων οἴκισιν ὃ τε
 P 335 διὰ χριστοῦ καὶ ἀργύρου καὶ λοιπῆς χρεϊώδους ὕλης ἀφαιρεθῆναι
 κόσμος ἢ καὶ αὐτοὶ οἱ πανευγαεῖς οἴκοι πυρκαυστοὶ γενέσθαι.
 ἅμα δὲ καὶ τὴν τῶν βαρβάρων ὑπεκκλίνοντες βλάβην, οὐκ εἶχο-
 10 μιν ὅπως τὴν καθ' ἡμῶν τοῦ κρατοῦντος ἀγανάκτησιν διωθόμεθα.
 ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἦν ἀνεκτὰ καὶ πάσης σωτηρίας ἐχόμενα, εἰ καὶ
 ὅτι πρὸς μείαν μόνον ἔλθεῖν τῶν τοιοῦτων μήπω τοῦ κακοῦ τὴν
 πείρα ἐσχῆκοσι παντὸς θανάτου χαλεπώτερα· τοῖς τοσούτου
 πράγματος χωρεῖν δῆλον, μηδὲν ἄλλο προεθισθέντας πλὴν τὸ
 15 ἄβρον μεταδιώκειν καὶ τρυφήδον βίον, καὶ πολεμικοῖς ἀγῶσι μήπω
 B προγυμνασθέντας, ἔκστασιν ἡμῖν ἐνεπολεῖ καὶ φρίκην.

22. Πλὴν ὅτι τοῖς λογισμοῖς θατέρου τούτων παλαιότες,
 οὕτω τὰς ἐξεξῆς ἡμέρας διετελοῦμεν. καὶ ὃ μόνον τοῖς ἀποροῦσιν
 ὑπολείπεται, τοῦτο καὶ ἡμεῖς ἐποπιδάξομεν ἤδη, τοὺς ἀφάτους
 20 τῆς θείας συμπαθείας οἰκτιροῦς καὶ τὰς τῶν ἁγίων πρεσβείας
 ἐπικαλούμενοι. κατελιγρότερες γὰρ τὸν προλεχθέντα πανευπρεπέ-

5 τούτων?

11 διωθόμεθα?

15 προεθισθέντα A

17 προγυμνασθέντα A

mus, attamen quod nulla in nobis esset belli experientia nec ea re ulla
 nobis fuisset posita opera, formidabilem ac consternationis plenam eo-
 rum nobis aggressionem reddebat. praeterea etiam quod nihil ante ex-
 cogitatum esset ad depellendam iniuriam, pessimi ominis nobis videba-
 tur. et quidem uti fuga grave hactenus putabatur. nobis enim fugam
 arripientibus civitas desolanda erat, earumque, quas dicebam, venera-
 bilium aedium ornatus omnis, auri argenti reliquae necessariae mate-
 riae, auferendus; aut etiam ipsae omni veneratione ducendae aedes igni
 exurendae: simul item barbarorum noxam declinantes, non erat quo-
 modo imperatoris in nos indignationem cavere. verum haec quidem
 tolerabilia erant maximeque salutaria, quanquam vel solum meminisse,
 cum necdum mali periculum fecissemus, omni morte graviora. talibus
 nimirum premi aerumnis nulla praevia exercitatione assuetos, sed deli-
 cate vitam agitantes et luxui deditos nec aliquo militarium certaminum
 usu edoctos, in metum nos ac angustias maximas conieciat.

22. Ceterum variis cogitationibus distracti ac titubantes per reli-
 quos insequentes dies, quod miseris reliquum est, hoc nos ipsi iam eni-
 timur, ut scilicet quae nemo dicere valeat, divinae miserationis viscera
 sanctorumque patrocina, votis invocamus. quippe venientes ad supra

σταται οίκον τοῦ πανωδόξου μάρτυρος Δημητρίου, ὅσοι τε τὴν
 πόλιν οἰκοῦμεν καὶ ὅσοι ἐξ ἄλλοδαπῆς ἦσαν ἐπήλυδες, ἀξία πᾶσα
 καὶ ἡλικία, καὶ θρηνώδεις χοροὺς συστησάμενοι, ἐπιβωῶμεν τῷ
 μάρτυρι προστάτην ἡμῖν γενέσθαι κατὰ τῆς προσδοκωμένης ἀπει- C
 5 λῆς τῶν βαρβάρων, "ἰδειξας" λέγοντες, "ὦ γενναῖε μάρτυς, τὸ
 θερμὸν τῆς σῆς ἀντιλήψεως ἐν πολλοῖς κινδύνοις πολλύκις ἐπαλ-
 θουσι τῇ πόλει σου, καὶ πᾶσαν ἐναντίων ἐπιβουλήν διεσκέδασας,
 καὶ ὀλέθρου παντὸς ἀπειρατον αὐτὴν διετήρησας. δεῖξον καὶ νῦν,
 συμπαθέστατε, τὴν ἄμετρον σου περὶ ἡμῶς κηδεμονίαν, καὶ μὴ
 10 κενχῆσονται καθ' ἡμῶν ἔθνη βάρβαρα καὶ ἀλλόφυλα, μὴ εἰδότε
 θεόν· μηδὲ ὀψὲς βεβηλωθῆναι τοῦτον τὸν οἶκον, ὃν πᾶσα ἡ οἰκου-
 μένη κοινὸν ἱατρεῖον καὶ προσφύγιον κέκτηται, ὑπὸ ἐναγῶν καὶ
 ἀθέτων ἀνθρώπων, τὴν πίστιν ἡμῶν κεντηριζόντων καὶ τὴν λα- D
 15 τρεῖαν ἔξουθενούντων, καὶ τοῦτο μόνον ἔγκλημα καθ' ἡμῶν ἐπα-
 15 γόντων τὴν θεοσέβειαν, καὶ θάνατον ἀπειλούντων ἄωρον καὶ ὀλέ-
 θριον. εἰ γὰρ καὶ μυρίων ἰσμεν ἄξιοι τιμωριῶν δι' ἃς ἐπράξα-
 μεν ἐπὶ γῆς ἁμαρτίας, καὶ τῆσδε τῆς ἐπερχομένης καταστροφῆς
 ἑπόδοικοι καθιστήκαμεν, ἀλλ' οὐκ ἔγνωμεν ἕτερον θεὸν εἰ μὴ τὸν
 σὲ στεφανώσαντα, δι' ὃν καὶ τοὺς θείλους ἄθλους διήρυσας, ὃν
 20 καὶ τῇ μιμήσει τοῦ πάθους ὑπερεδόξασας, ἐξ οὗ καὶ τῶν πολλῶν
 θαναμάτων τὴν χάριν ἀπεληφας, καὶ ἡμῖν δεδώρησαι τεῖχος ὄχυ-
 ρὸν καὶ ἀκλόνητον ἔρεισμα, τὰς ἐπέμ ἡμῶν ἐκάσποτε ποιοῦμενος P 386

memoratam praecclare decore splendidissimam gloriosissimi martyris De-
 metrii aedem, tum omnes civitatis accolae tum ex variis gentibus ad-
 venae, omnis dignitas atque aetas, lamentabilique choro composito,
 sublato ad martyrem clamore patrum nobis fore adversus ingruentem
 barbarorum minaci ira interitum ac caedem rogabamus, "ostendisti" di-
 cebamus, "generose martyr, defensionis tuae promptam ardoreque animi
 epitulationem in multis haud raro periculis, quae tuam appetiere urbem,
 cunctisque adversariorum dissolutis insidiis ab omni immunem noxa ac
 interitu conservasti. ostende nunc quoque, miserantissime, tuam erga
 nos immensam curam; et ne gloriantur adversam nos gentes barbaras
 et alienigenae, quae deum ignorant. neque vero dederit domum hanc,
 quam orbis universus communem morborum officinam medicam paratam-
 que refugium habet, ab impuris impiisque hominibus profanari, qui no-
 stram subsannant fidem cultamque spernunt ac religionem, atque hoc
 unum nobis crimen impingunt, qua sumus in deum, pietatem, mortem-
 que immaturam comminantur et exitium. licet enim innumeris digni eu-
 mus supplicii ob ea scelera quae in terra commisimus, huicque ipsi quae
 ingruit, vastitati ac cladi sumus obnoxii, non tamen alium novimus
 deum quam qui te coronavit, in cuius etiam gratiam divina peregisti
 certamina, quem et aemula passione clarificasti; cuius etiam munere
 multorum miraculorum gratiam consecutus es, nobisque murus firmus
 inconcussaque fulcimentum ac columen concessus es, ad quem quotidie

πρὸς αὐτὸν ἐκείσας καὶ ἑξακυῶν ἡμῶν τὰ συμφθέρα. Ἔτιδε οὖν καὶ οὖν ἐπὶ τὴν ἀπορίαν καὶ ἀμηχανίαν τοῦ λαοῦ τούτου, καὶ τῆς δεήσεως ἡμῶν ἐπακούσας στήθει ἐπαρρησιώστω τῇ πρεσβείᾳ ὑπὲρ ἡμῶν τῶν οἰκετῶν σου, καὶ τῆς προσδοκωμένης ἐξάρπασον στροφῆς, ἵνα μὴ καυχῆσονται καθ' ἡμῶν τὰ τέκνα τῆς παιδείας Ἰσραὴλ, μηδὲ εἰπωσι, ποῦ ἐστὶν ὁ προστάτης αὐτῶν; ὁρῶς γὰρ καὶ αὐτός, εὐμενέστατε, ὅτι οὐκ ἐν δόρασιν, ἀλλὰ τὸ πᾶν ἀνεπίμεδα τῇ δυνατῇ σου πρεσβείᾳ, τῆς σῆς προνοίας καὶ αἰδίας ἐπιτυχεῖν ἐλπίζοντες." τούτους τοὺς ἐκτελεῖς μετὰ συνοχῆς

B καρδίας τῆς μάρτυρι νύκτα καὶ ἡμέραν πάντες προσάγοντες καὶ τὸ **19** ἔδαφος τοῦ ναοῦ τοῖς δάκρυσι πλύνοντες τῇ προσδοκίᾳ τῶν ἐναντίων διετελοῦμεν, καθάπερ τινὲς ἔρχους ὀχυρωτάτου τῆς ἁμαρτίας ἡμῶν ἀντικαθισταμένης καὶ τὰς πρεσβείας τοῦ μάρτυρος κωλοσύσης πρὸς τὸ τὴν θείαν ἡμῶν εὐμένειαν ἐπικλῖναι. εἰκὸς γὰρ καὶ πρὸς αὐτὸν ῥηθῆναι, καθάπερ πάλαι πρὸς τὸν προφήτην **Is-15** ρεμῶν ὑπὲρ τοῦ Ἰσραὴλ ποιουμένου τὴν δέησιν, μὴ τῆς θεῆς συμπαθείας ὄντος ἀξίου τυχεῖν, ὅτι μὴ προσεύχου ὑπὲρ τοῦ λαοῦ τούτου· οὐ γὰρ εἰσακούσομαι σου. ἔδει γάρ, ἔδει τὸν παραχω-

C ρηθῆναι καθ' ἡμῶν ὀλεθροῦ ἐνεργεῖσθαι, ἵν' ἔχῃσι γινῶναι πάντες οἱ ἐν ἁμαρτίαις ὄντες ὡς οὐδὲν αὐτοῖς ἐπισπάται τὸ θεῖόν οὐδ' **20** πρὸς τὰς ὑπὸ τῶν ἁγίων προσφερομένας δεήσεις ὡς ὁρθοτομία βίου καὶ ἀρίστων ἐπιμέλεια πραγμάτων.

9 μετὰ] πάντες μετὰ P

11 κλόναντες AP

13 καὶ om P

supplices pro nobis fundens preces, quae in rem nostram conducant efflagitas. respice igitur nunc quoque in populi huius consilii mentisque inopiam ac spes depositas, orationemque nostram exaudiens sta libera intercessionem pro nobis servis tuis, et ab expectata nos eversione eripe, ne filii ancillae Agar contra nos glorientur, nec dicant, ubi est defensor eorum? nam vides et ipse, benignissime, nos non in lanceis, sed in potenti intercessionem tua rei summam deposuisse, qui et rursus tuae nos providentiae ac curae compotes fore speremus." haec vota cum animi angore omnes suppliciter martyri nocta diuque offerentes, atque lacrimis templi solum rigantes, hostium expectatione suspensi agebamus, cum peccatum nostrum haud secus ac septum firmissimum ex adverso obstaret atque martyris intercessionem cassam redderet, ne divinam nobis benignitatem propitio numinae conciliaret. merito enim ipsi quoque dicebatur, velut olim Ieremiae prophetae orationem fundenti pro Israele, qui divina miseratione minime dignus esset: "noli orare pro populo hoc, quia non exaudiam te (Ier. 7 16)." plane enim necesse erat ut quod adversum nos decretum erat exitium opere completeretur, ut quotquot in peccatis agunt scire possent nihil ita divinas aures ad preces a sanctis fusas audiendas allicere, ut vitae rectae instituta ratio et optimorum actuum accuratio.

23. Ἐν ὄσφ γὰρ ἑφ' ἡμῶν ἐπὶ ματαίῳ ταῦτα διακοινοῦ-
 ζετο, ἤκέ τις τὰς βιβαρβαρικὰς νῆας ἤδη πον παρὰ τὸν ἀνῆνε
 τοῦ ῥηθέντος Ἐκβόλου πλησιῶσαι καταμητῶν κυριακῆς ἡμερῶν
 ἐπιπροσκούσης, ἐννάτης καὶ εἰκάδος ἀγομένης μηνὸς Ἰουλίου,
 5 ἔτους ςυβ'. τῆς οὖν φήμης ταύτης πῶσαν ἀθρόως διαδραματού-
 σης τὴν πόλιν θόρυβος μὲν παρὰ πᾶσιν ἀνήγετο καὶ κλόνος καὶ
 τέραχος, ἄλλων ἄλλο τι βουόντων καὶ περὶ τοῦ προκειμένου βου-
 ληομένων, ὀπλιζομένων τε ἀπάντων· ὡς οἶόν τε ἦν, καὶ πρὸς τὸ D
 τεῖχος κατασπενδόντων. οὕτω δὲ ταῖς ἐπάλλεσι τοῦ τεύχους δια-
 10 σπαρέντων, ἰδοὺ δὴ καὶ τῶν βιβαρβαρῶν αἱ νῆες ἐκ τῆς ῥηθείσης
 ἐφάνησαν ἔσοχῆς, πεπετασμένα ἔχουσαι τὰ ἰστία. καὶ γὰρ κατὰ
 τενα σύμβασιν ἔτυχε τῷ καιρῷ τούτῳ κατ' οὐρανὸν αὐταῖς ἐπεισοφρά-
 σης ἄνεμος, ὡς τοῖς πολλοῖς δοκεῖν μηδὲ ἐφ' ὑδάτων ἀλλὰ δι'
 ἀέρος μεταφοίους κομίζεσθαι. Ἰούλιος γὰρ ἦγετο, καθὼς εἴρη-
 15 ται, μὴν, ὅτε καὶ πλέον τῶν ἄλλων ἡμερῶν ὁ τῆδε διακόλπιος
 ἐπεισέρχεται ἄνεμος, ἐκ τῶν ἔσοχῶν τοῦ τῆς Ἑλλάδος Ὀλύμπου
 τὴν ἀρχὴν ἔχων, καὶ μέχρις ἐννάτης ὥρας ἀπὸ πρωτῆθεν ἐφ' ἐκά-
 στης τῶν θερωνῶν ἡμερῶν συνεισπίπτων τῇ πόλει καὶ τὸν ἄερα P 337
 20 ἡμέρας ἐν ἀρχῇ οὔσης, ἐγγύθεν προσέρρηξαν. καὶ πρῶτα μὲν
 τὰ ἰστία χαλῶσιν αὐτοῦ που παρὰ τὸ τεῖχος γενόμενοι, καὶ τὴν
 πόλιν ὅποια τις αἴσα τυγχάνει ἐπιμελιῶς κατενόουν· οὐδὲ γὰρ ἕμα
 τῷ καθορισμῶθῆναι τῆς μάχης ἀπήρξαντο, ἀλλ' ἐνέδωκαν ὀλίγην

8 πάντων A

13 ἑφ' P

23 τοῦ A

23. Interim enim dum haec a nobis frustra geruntur, venit quidam, qui barbaricas naves iam proxime Echoli, cuius superius mentio facta est, cervici accessisse nuntiet. dominica tunc illucescebat, 4 Kalendas Augusti, anno ab orbe condito 6412 (Christi 904). fama igitur ex-templo per totam urbem divulgata turbare omnes, titubare, trepidare, alius aliud inelamare, deque praesenti negotio consulere, arma pariter pro eo ac licebat sumere, ad murum properare. necdumque illis per propugnacula dispertitis, cum tibi et barbarorum naves ex dicta eminentia passis velis apparuere. ita namque eventu quodam tunc temporis ventis secundissimis navigandi cursum temere eos contigerat, ut multis viderentur non super aquas sed per aërem sublimes vehi. mensis Iulius, uti diximus, tunc erat, cum magis aliis diebus ventus hic sinum irrumpit, ex Helladici Olympi montibus spirans, et a mane diei singulis aestivis diebus ad nonam horam urbem feriens, aëremque eventilans ac discutiens. huius itaque venti favente aura, ipso diei exordio, hostes illapsi prope applicuerunt. ac primum, ubi prope murum venissent, vela contrahunt, et urbs quatenam ac quanta esset diligenter explorant. neque enim statim impulsis pugnam aggressi sunt, sed parum aliquid otii

τινὰ σχολὴν τοῦ τε προπειραθῆναι τῆς ἡμετέρας ἰσχύος, ὅπως ἔχωμεν πρὸς τὴν διὰ τοῦ πολέμου συμπολὴν, καὶ ἑαυτοὺς πρὸς τοῦτο αὐτὸ ἐξασκήσαι. ἔστησαν οὖν τέως περιδεῖς, μηδενὶ τῶν
 B ὀρωμένων ἔχοντες ἕξομοιῶν τὰ βλεπόμενα· πόλιν γὰρ κατενόουν πολλῶ μὲν τινι μεγέθει πεπλατυσμένην, λαοῦ δὲ πλήθει ἅπαν τὸ 5 τεῖχος περιστοιχισμένην. ἔξ οὗ δὴ καὶ πλέον καταπλαγέντες μικρὸν τὴν μάχην ἐπέσχον, ὡς ἐκ τούτου καὶ ἡμῖν ἐγγενέσθαι βραχύ τι θάρος καὶ μεταξὺ τῆς τοιαύτης σχολῆς τὰς ψυχὰς ἀνακτήσασθαι.

24. Οὕτω δὲ ὄντων ἡμῶν ἔδοξε τῷ καθηγουμένῳ τοῦ τῶν 10 βυρβάρων στρατοῦ διελθεῖν ἅπαν τὸ τεῖχος, ὅσον περικλύζεται τῇ θαλάσῃ. σκαιὸς δὲ οὗτος καὶ παμπύνηρος ἦν, καὶ τῇ ὁμουνμίᾳ
 C τοῦ θηρὸς κατάλληλον καὶ τὴν πρᾶξιν ἐπιδεικνύμενος, καὶ οὐδὲν ἄμεινον ἐκείνου τῶν τρόπων τῇ ἀγριότητι καὶ τῷ ἀκαθάρτῳ τῆς ὀρμῆς διακείμενος. ἔγνωσ δὲ τοῦτον πάντως καὶ αὐτὸς ἐκ τῆς 15 φήμης, περιβόητον ἔχουσης τὴν τοῦ ἀνδρὸς κακίαν, ὡς μηδέποτε τινα τῶν λαλουμένων ἀσεβῶν εἰς τοσαύτην ἔλθουσι, ὡς ἀκρόστως ἔχειν ὄραν ἀνθρωπίνων αἱμάτων ἐκχύσεις καὶ μηδὲν ἕτερον πρᾶξι-
 μῶν τῆς τῶν Χριστιανῶν ἀναιρέσεως. τοῦτο γὰρ καὶ αὐτὸς ὦν ποτε καὶ τῇ τοῦ σωτηρίου βαπτίσματος ἀναγεννήσει μεμορφωμέ- 20 νος τὴν τε ἡμετέραν θρησκείαν δεδιδαγμένος, ἕπ' αὐτῶν χειρωθεὶς τῶν βυρβάρων τὴν ἐκείνων δυσέβειαν τῆς εὐσεβοῦς ἀντηλ-

8 Θράσος P

sibi indulgere, tum ut antea nostras vires atque animos ad pugnandum experirentur, tum ut semet ipsos ad hoc ipsum exerceant. steterunt igitur hactenus meticulosi, cum nulli eorum quae viderentur exque usu haberent in prospecta posita iusta satis similitudine comparare possent. namque urbem considerabant ingenti magnitudine longe lateque diffusam, frequentia populi per muri ambitum circumseptam. unde et magis attenti paululum a pugna se continuerunt, ut et nos quoque inde paulo audaciores facti per eas moras et otium animos resumpserimus.

24. In his cum essemus, visum est barbarici exercitus duci omnem muri partem, quae mari alluitur, circumlustrare. erat vero hic vir improbus sceleratissimusque, ac qui cognominis belluae ad amassim gestas motusque referens nihil impari illi genii ferocitate effrenique impetu praeditus esset. cognovisti et tu prorsus hominem, ex fama quae hominis perversitatem ac nequitiam ubique gentium depraedicat, ut nullus eorum qui usquam impietatis nomine celebrati sunt, in tantam eius immanitatem excessumque evaserit, cuius sit insatiabilis ardor fundendi humani cruoris, ac cui nihil maioris sit plurisque habeatur Christianorum caedibus. id enim cum et ipse aliquando fuisset, ac salutari renatus baptismate eoque formatus religionis nostrae mysteria edoctus esset, ab hisdem captus barbaris plam fidem illorum impietate commutavit,

λάξαιτο πίστεως, καὶ πλεον ὁδὸν αὐτοῖς ἀεὶ διὰ σπουδῆς ἔχει
 χαρίζεσθαι ἢ τὴν κλήσιν κυρώσαι ταῖς πράξεσι καὶ παραβάτου D
 καὶ ληστοῦ δράματα ἐνδικαίμενος ἐκ τούτων καὶ φιλοτιμιεῖσθαι
 καὶ ὑπεραίρεσθαι. οὗτος δὴ εὖν ὁ ἀτίθαστος καὶ παραβάτης
 5 Δίων περιήει τῆ νηὶ διὰ τῆς θαλάσσης τὸ τεῖχος ἀποσκοπῶν καὶ
 πᾶθεν ἀφορμῆσας προσβάλοι κωκυργῶς ἐμμελετῶν. αἱ δὲ λοιπαὶ
 νῆες ὅφ' ἐνὶ χώρῳ τοῦ πρὸς ἀνατολὰς ἀγιαλοῦ προσορμισθεῖσαι
 συντοκευάζοντο. οἱ καθ' ἡμᾶς δὲ πολλοὶ καὶ αὐτοὶ τοῖς ὄπλοις
 ἐφράττοντο, τὰς ἐπάλλεξαι διελόμενοι καὶ ἑαυτοὺς πρὸς τὸν προ-
 10 κείμενον ἀγῶνα συναπαλείφοντες. καὶ γὰρ ἦν ἀγὼν ἀληθῶς, καὶ
 τῶν μεγάλων ἀγῶνων ὁ διαβόητος, οὗ παλαιστοῦ τινὸς ἀγωνίου P 338
 ἐν ταῖς πρὸς τὸν ἀντίπαλον τοῦ σώματος ἀνταρτίσει τὸν παρὰ
 τῶν ὀρώντων ἔκαινον προξενῶν, οὐκ ἔπαθλα προτιθεῖς ἕλης τιτὸς
 πρὸς ἄλλῃον τέρπειν τῷ νικῆσαντι παρεχόμενοι, οὐδὲ ἄλλῃ ἤταν
 15 μέχρις αἰσχρῆς μόνης τὸν νικηθέντα καταβιβάζουσιν, ἀλλ' ἢ
 περιαιθεῖσαν τοσαύτην πόλιν ἐκ τοσοῦτου κινδύνου γέρας ἀμύμη-
 τον ἀνυδῆσασθαι, ἢ παθεῖσάν τι τῶν ἀπειλουμένων ἀπαρηγόρη-
 τον ὁδύνην ἐνέγκασθαι.

25. Ἄλλ' ἐπαθὴ τὸ τεῖχος ἄπαν ὁ θῆρ ἐκεῖνος καταίδεν,
 20 ἔτι δὲ καὶ τὸν πορθμὸν τοῦ λιμένος ἀλύσει σιδηροῦ καὶ τισὶ ναοὶ B
 βαθυθισμέναις ὄντα καταφρακτῶν, μᾶλλον ἐνεῖθεν τὴν προσβολὴν
 ποιήσασθαι διασκεπαστο, ἔθεν δέγρω μήτε τὰς ἔξωθεν κωλύειν

4 ἀτίθαστος] ἄσθρακος P
 μένων P

6 προσβάλλοι P

17 ἀπειλη-
 μένων P

nihilque aliud illis gratius praestare habet quam ut quod venatur factis
 ipsis confirmet, desertorisque ac praedonis cruenta facinora exhibens ex
 illis quoque sibi magnifice placeat ac superbiat. hic igitur immansuetus
 desertorque Leo navi per mare circumvectus murum dispiciebat, ac qua
 parte impetum daret malitiose ac malefice cogitabat. reliqua classis ad
 littoris orientalem plagam subducta in apparatu instruendo erat. cives
 ipsi quoque arma induti, distributisque propugnaculis, ad propositum
 certamen mutuo sese animare. vere namque certamen erat, ac quidem
 inter magna clarissimum, non luctatoris ullius, contentis in adversarium
 fortiter corporis viribus ab spectatoribus gloriam laudemque ambientis;
 non propositis ei qui victor exeat levis materiae modicum tempus oble-
 ctantis praemiis; nec rursus quo amissa victoria, eius qui ea ceciderit
 unum dedecus poena labesque sit: sed in quo aut tantae civitatis ex
 tanto periculo liberatione incomparabile decus liberanti accesserit, aut
 quo ingruentium malorum aliquid passa ac labefactata inconsolabile vul-
 nus allatura sit.

25. Cum murum omnem bellua illa et portus fretum ferrea catena
 immersisque navibus undique manitum animadvertisset, inde adorti ur-
 bem decrevit, unde nec externos ante demersorum integrae molis lapi-

τῶν προβυθισθέντων μονολίθων ἐνέδρας τὴν τῶν νηϊῶν ἔρροδον, μήτε μὴν ἀπ' ὑψηλοῦ τοῦ ἤδη δομηθέντος τείχους ἔκτισαι παλέμου ταύτας ἐκδέχασθαι· ἀλλ' ἔνθα βαθυνόμενον τὸ τῆς θαλάσσης ὕδωρ τῷ χθαμαλωτέρῳ τείχει προσεγγύεται, τοὺς τόπους σημειωσάμενος καὶ πρὸς τοὺς ἐταίρους ἀνθυποστρέφας, ἐνέδωκε τὸν 5 ἀγῶνα. οἱ δὲ τὸ τάχος τοῖς λεχθεῖσι τύποις-ταῖς κενεῖ διασκα-

C ρέντες, βοή τε χρησάμενοι βαρβαρικῇ καὶ τραχέῃ, ἐπιφρήσαν τῷ τείχει, ταῖς κώπαις ἐλαύνοντες, καὶ τοῖς ἐκ τῶν δέξεων κατεσκευασμένοις τυμπάνοις καταπληκτικῶν κτυποῦντες, καὶ πολλοῖς ἄλλοις φοβήτροις τοὺς ἐν ταῖς ἐπιπέδωσις ἐκταράττοντες. ἀντι- 10 βόησαν δὲ μᾶλλον καὶ γεγωνότερον φωνῇ οἱ πρὸς τὸ τείχος ἑστῶτες, τὸ σωτήριον ὄπλον τοῦ σταυροῦ πρὸς τὴν κατὰ τῶν ἐναντίων ἐπικαλούμενοι συμμαχίαν, καὶ τοσοῦτον ὡς ἀκηκόοντας τοὺς βαρβάρους τὸν πολυάνθρωπον ἐκείνον καὶ παντός ἀκούσματος φοβερότερον ἀλαλαγμὸν ἰλιγγῆσαι τέως καὶ μηδὲν ἀνύσειν προσδοκᾶν, 15

D τοῦ θήμου τὴν πληθύν ἀνυπολογισμένους ἐκ τῆς βοῆς, καὶ ὡς οὐκ ἔν πρὸς τοσοῦτους ἀποδυναμένους εἰς μάχην εὐχερῶς ἔχειν πόλιν τοσαύτην ῥαδίως ἐκπορθεῖν, ἦν οὐδενὶ παραδείγματι συγκρίνειν εἶχον. ὅμως ἵνα μὴ δόξωσι κατεπιτηχέναι τὴν πρώτην προσβολήν, οὐκ ἀδεῶς μὲν, οὐδὲ πάλιν μὲν ἤς ὕστερον ἐχρῶντο μα- 20 νίας, ἀλλὰ τινὶ λύσσει φόβῳ συγκεκραμένη πλησίον-γενόμενοι ταῖς ἀπὸ τῶν βελῶν νηφάσι τοὺς ἐξ ἐναντίας ἡμῶντο. ἔπειτα δὲ τι

6 δὴ Α 22 τι om P

dam cunctos aggressioni navium obsistere, neque a muro tum demum in altum extracto easdem belli astu diutius vexari posse agnoverat, sed ubi maris aqua, ipsa altiore vado, humiliori muro alliditur. signato loco, ac cum ad socios reversus esset, pugnae tesseram dedit. qui ocius per dicta loca navibus effusi, barbarico asperoque sublato clamore ac rugitu, concitatis remige navibus, ac tympanis ex corio factis horride perstreptentes, multisque aliis terriculamentis eos qui in propugnaculis erant perterrantes, in murum prorant. cives contra, et qui ad murum stabant, maiori ipsi sublato clamore ac penetrabiliore elata voce, salutarem crucis armaturam adversus infestam hostium classem invocare. tantaque horum erupit clamoris vis, ut barbari, immensae eius turbae omnique auditione terribiliore percepto ululatu, quasi vertigine capti dabilii haerereat, desperarentque de exitu, ex clamore illo armatorum in urbe multitudinem concientes, et se non posse adversus tantos inuito praelio eius facile petiri ipsamque diripere, cui nulla alia similis superiori exemplo occurreret. ne tamen ex prima illa aggressionem motu attoniti viderentur atque percussae, non absque trepidatione, nec eo rursus quo postmodum usi sunt furore, sed rabie timore mixta propius admoveentes dense sagittarum nimbo adversarios premebant. postmodum

καὶ ἀναιδέστερον ἐπεχείρουν καὶ πλησιέστερον ἐφορμῶν ἐφιλονεικούν, καθ' ὡσπερ τινὲς ὕλακτικοὶ κύνες τῶν οἰκείων θυμὸν διεγείροντες, τοῖς κατ' αὐτῶν φερομένοις ἀπὸ τοῦ τείχους ἔξαηριοῦμε- P 339
νοι. οὐδέ γὰρ εἰ τῆς πόλεως τῆς τοξικῆς κατημύθουν, ἀλλ' ἐχρῶντο
5 ταύτῃ μᾶλλον ἐναργῶς καὶ ἐπιτηδείως, πάντας τοὺς ἐκ τῶν πλη-
σίον χωρῶν προσρύνοντας Ἑκλαβήνους τοῖς τόποις ἐκείνοις κατα-
σιτῶσάμενοι, ὥτ' οὐδὲν ἴστω οὕτως τῶν ἄλλων εὐεπιχειρήτων ὡς τὸ
κατὰ σκοποῦ βάλ्लειν καὶ μηδὲν τῶν βελῶν αὐτῶν τῆν ἔσθμην ἀσθ-
υποφέρειν.

20 26. Ἄλλ' οὕτω βυλλόντων ἑκατέρων καὶ βαλλομένων,
δοσιπᾶλῃ τε τὴν μάχην προσπίπτουσαν ἐνδευκνυμένων, διαιρεθέν-
των τινὲς τῶν βαρβάρων, τῶν ἄλλων ὡς εἰκὸς εὐτολμότεροι καὶ
θρασύτεροι, καὶ τῇ θαλάσῃ τῆς νηὸς ἐαυτοῦς ἀκοντίζαντες, κλί-
μακᾶ τε ξυλίην μεθ' ἑαυτῶν συγκαθελόντες, ὡθον ἄγοντες ἐν
15 τοῖς ὕδασι, περῶμενοι δι' αὐτῆς ἀνέναι τῷ τείχει, μηδὲνα λθ- B
γον τῶν ἐκείθεν κατ' αὐτῶν πεμπομένων ποιούμενοι. μέχρι γὰρ
τοῦ πλησίον γενέσθαι ἐκάλυπτον τὰ σώματα, νηχόμενοι τε τῷ
ὔδατι καὶ τῶς κεφαλᾷ ταῖς ἀσπίσι περιφραττόμενοι· ὅτε δ' ἐγγύ-
θεν ἐγένοντο, τὸ ὔδαρ ἀποδυσάμενοι ῥωμαλευότερον ἀντείχον ταῖς
20 βολαῖς προσπαλαίνοντες, τὰς ὑπέδας μόνως φέροντες ἐπὶ κεφαλῆς,
εἶτα τὴν κλίμακα θάπτον κατὰ τῶν ἐπάλλεων ἀνελεύσαντες ἐκχεύ-
ουν δι' αὐτῆς ἀνέναι καὶ εἶσω κερφαίν. ἀλλὰ προέφθασε τὸ
βεβρωλευμένον ὁ θάνατος, καὶ πρὶν ἀκριβῶς σκοπῆσαι πῶς τὴν

28 ταῖς om P

vero etiam impudentius aggredi ac proximiorē impetu vim contendere, haud secus ac latrantes canes proprium excitantes furorem, his quae e muro in ipsos iactabantur immane offerati. nam neque oppidani incu-
landi artem neglexerant, sed ea acrius dexteriereque conata utebantur,
omnibus qui ex finitima regione confluerant Sclavenis his in locis dis-
positis, quibus in reliquis nihil sic expeditum quam ut rite collineent et
acorum feriant nec ruentia ipsorum iacula quicquam sustineat.

26. Hoc autem modo, dum utrique iaculis et darent ictus et acci-
perent, fortique dimicatione pugnam ancipitem facerent, barbarorum
quidam a suis divisi, reliquis, ut par est, maiori audacia ac praesiden-
tia freti, e navi in mare prosilientes, atque scalam, quam in aquis pel-
lebant, secum ferentes, ea in murum evadere tentabant, nullam rationem
habentes eorum quae inde in illos praesidiarii mittebant. cum enim
necdum prope omnino essent, corpora tegebant aquis innatantes, capita
scutis circumsepti. ubi autem iam prope venissent ac aquis exissent,
robustius resistebant, ictibus colluctantes, cum scuta solummodo in ca-
pitibus ferrent. tum scala celerrime propugnaculis adnota, per eam
ascendere atque intro pervadere tentabant. verum mors consilium prae-
vertit vitaeque extruduntur, eius tantae rei perficiendae modo: necdum

- C ἐπίνοιαν συμπεράνωσι, τῆς ζωῆς ἀπελώνοντο· μόνον γὰρ οὐτι ταῖς βαθμίαι τὰ ἔχρη ἐλάθησαν, καὶ δόξαν χαλαρῆς πεκνήης οἱ λίθοι κατ' αὐτῶν ἀρεθόντες ἄμοσῃ τῇ θαλάσῃ καὶ τῷ ἄλλῳ τούτους ἔξανασκεύασαν. ἐν τούτοις ὑπισθόρητοι πᾶσαι χωροῦσιν αἱ νῆες, οὐδενὸς ἄλλον τοιούτου τέως ἐπιχειρεῖν τολμηρῶς ἔχουσαι· μόναις δὲ ταῖς ἀπὸ τῶν βελῶν νηράσι, καὶ αὐτὸν τὸν ἀέρα συσκιαζούσαις, ἔβαλλον ἀπὸ μηκόθεν, οὐδὲν ἦτον καὶ αὐτῶν βαλλομένων τοῖς τε βέλεσι πεμπομένοις ἐδοτόχως καὶ ἄλλα διαμαρτάνουσι καὶ ταῖς ἀπὸ τῶν πετροβόλων καταφοραῖς, ὧν καὶ αὐτὸς μόνος ὁ διὰ τοῦ ἀέρος ἐγγινόμενος ῥαῖζος ἔκστασιν τοῖς βαρβύροις ἐναπειργά- 10
- D ζετο. (27) ἤδη γὰρ καὶ ὁ λεχθεὶς Νικήτας, ὁ πρὸς τοῦ βασιλέως σπαιλῆς, τὸ τείχος ἅπαν διέτρεχε τὸν δῆμον παραθαρρύνων, “ἄνδρες” λέγων “Θεσσαλονικαῖς, ἄλλας μὲν εἶχον πρὸ τοῦδε περὶ ὑμῶν ὑπολήψεις, καὶ οὐκ ἦν οὕτω γενναίους καὶ πρὸς τὸ ἔργον τοῦ πολέμου τολμηροὺς ἔκρινον εἶναι, μηδὲν τοιοῦτον μήτε πειρα- 15. θέντας πάλαι μήτε κατενεργήσαντας· νυνὶ δὲ τοῦ πράγματος ἡ ἀκμὴ οὐκ ἀγενεῖς ἔχειν τὰς περὶ ὑμῶν παρέσχεν ἐλπίδας. ὁρῶ γὰρ πάντας ὑμᾶς τοῖς τε σώμασι σφριγῶντας καὶ ταῖς ψυχαῖς ἀνδριζομένους καὶ ὅλους ὄντας τῶν προκειμένων, τῶν ἀσπιάλων καταγελῶντας καὶ τὰς μηχανὰς αὐτῶν γενναίως ἐκτροπομένους. 20
- P 340 καὶ οὐδὲν ἀπεικὸς πράττετε· περὶ γὰρ ὑμῶν αὐτῶν ἐστὶν ὁ ἀγών, ἀνδρῶν τιμῶν καὶ τοῖς εἶδεσι καὶ τοῖς ψυχικοῖς προτερήμασι, καὶ περὶ τῆς λοιπῆς πόλιως, ἧς οὐδὲν ἐρίξει τῶν ἀξιολόγων εἰς περι-

1 δε:] ἐτι P

23 ἦ?

dispecto: vix enim gradibus vestigia admoverant, cum grandinis instar spissa lapidum vis in eos missa et mari et leto profligavit. in his omnes retroversae naves nihil simile impostorum ausae sunt: tantummodo sagittarum nimbis, qui et aërem ipsam obtegabant, eminus incescebant, cum et ipsi nihilominus totis incescerentur, scite directis parumque ab scope aberrantibus, et e balistis ac catapultis emissis lapidibus, quorum vel solus per aërem conceptus fragor stuporem barbaris incutiebat. (27) iam enimvero et supra laudatus Nicetas, ab imperatore missus, murum omnem percurrebat, populum animans, “viri” dicens, “Thessalonicenses, alia de vobis antea existimabam, nec adeo generosos et ad sustinendum praelium audaces putabam, cum nihil tale antea experti sitis aut praestiteritis. nunc vero ipsum vertens summum discrimen nihil de vobis degeneres spes sinit habere. etenim vos omnes video tam corporibus vegetos, tam fortes animis ac strenuos, totoque in rem intentos ac alacres, qui hostibus insultetis eorumque machinas robusto conata evertatis. ac sane nihil alienum ab officio agitatis. de vobis enim ipsis certamen est, viris scilicet praeclaris atque ernatis tum corporis ipsa indole praestantiaque tum animorum egregiis dotibus, deque reliqua civitate, quae non nihil earum rerum quae plaris merito sunt, maiori

φάνειαν. ἑπεράτω μὲν γὰρ γενομένοις τοῦ τῆδε κινδύνου ὁ παρὰ
 πῶσιν ἡμῖν ἔπαινος ἐποφείλεται· πωθοῦσι δέ τι τῶν ἀβουλήτων,
 καὶ ὧν οἱ βάρβαροι καταπειληνται, οὐκ ἔστιν ὅπου τὴν συμφορὰν
 εἰκάσειν ἢ τῆς αἰσχρῆς τὸ μέγεθος. διὰ τοῦτο στήτε γενναίως
 5 τῆ τε πατρίδι καὶ ἡμῖν αὐτοῖς τὴν νίκην περιποιούμενοι, καὶ μὴ
 δῶτε νῦτα χερσὶ πολεμίων, μηδὲ καινὸν τι καταλίποιτε τῷ βίῳ
 διήγημα, μικρῶς ἑρθυμίας κίνδυνον τοσοῦτον ἀνταλλαξάμενοι.²² B
 σούτοις τοῖς παρακλητικοῖς ὑπαλείψων τὸν δῆμον καὶ θάρσος οὐκ
 ἄλλοιον ταῖς ἀπάντων ψυχαῖς ἐνιελς τὴν περίοδον ἐποιεῖτο. ὁ δὲ δὴ
 10 στρατηγὸς ὡσπερ τοῦ οἰκείου πάθους ἐκλειησμένος, κάπερ χαλε-
 ποῦ τε ὄντος ἐξ οὗ προείπομεν πτώματος, καὶ μίξου τῆς δυνά-
 μως τὴν ὁδὴν πυρεχομένου, ἡμιόνῳ τιμὴ ἐπιβάς, οὐ περιβά-
 δην ἀλλὰ κατὰ πλευρὰν καὶ ὡς αἱ τῶν θλασθέντων μελῶν ἀλλη-
 δόνες ἐπέτρεπον, περιήει καὶ αὐτός, τοὺς προθυμοτέρους τῶν
 15 τοξοτῶν κατὰ τινος χρεῖωδους τόπους τοῦ τείχους ἐγκαθιστῶν, C
 ὡς ἂν τὸ κατ' αὐτοὺς τυχόν, καὶ τοὺς πλησίον πρὸς μίμησιν ἐρε-
 θίζουσι, τὰ πρὸς τὸν πόλεμον διατίθενται.

28. Οἱ βάρβαροι δὲ οὐκ ἄπαξ μόνον ἀλλὰ καὶ πολλάκις
 διὰ πάσης ἐκείνης τῆς ἡμέρας συνεφορμήσαντες, μᾶλλον ἢ πρότε-
 20 ρον πεπληγμένοι πρὸς τοῦπίσω χωρήσαντες, ὅφ' ἐνὶ συνθήματι
 τὴν [πρὸς] καθ' ὕδατα λιπόντες μάχην ὑπανεχώρουν ταῖς ναυσί,

1 μὲν om P

4 εἰκόσειν ἐστὶν ἢ A

17 διατίθενται?

splendore certaverit. hocce enim oblato periculo, si modo superiores evaseritis, omnium vobis officiis debita laus comes erit: sin autem quidpiam eorum quae invisa sunt ac quae barbari comminantur acciderit, nihil est cui tanta calamitas prebrique magnitudo assimilari possit. quamobrem forti animo state, qui tam patriae tum vobis ipsi victoriam paretis; nec terga dederitis hostium manibus, neve novum mundo exemplum, cum exigua socordia tanto commutato periculo, reliqueritis.²² hisce hortamentis animato populo, omniumque animis haud exiguo praelii ardore immisso, audaciam praestans ritu militari urbem lustrabat, dux vero ac praetor, velut sui mali oblitus (tametsi illud grave erat ex eo quem retulit casu, ac quam pro ipsius virtute, maiore dolor cruciaret), mula vocatus, non divaricatis pedibus sed e transversis illi insidens, ut contusorum membrorum dolores concedebant, ipse quoque circumibat, eos qui maioribus animis dexterioresque sagittarii essent, in necessariis quibusdam muri locis constituens, ut tum sua ipsi virtute, tum eos qui e vicino essent imitationis studio excitantes, rem belli rite disponerent.

28. Verum barbari, non semel duntaxat sed et saepius per omnem illum diem ingeminato impetu, magis quam antea animis percussi, retrocedentes, pugna quae mari est ex composito relicta, navibus sese sub-

καὶ τῷ πρὸς ἀνατολὰς ὄντι τῆς πόλεως ἀγιάλιφ προσερχομένησαν.
 εἶτα τῶν νηῶν ἐκβάτες πάλιν τοῖς βέλεισι ἐχρῶντο κατὰ τῶν
 D ἐκεῖσε λαχόντων τὴν στάσιν ἐν τῷ μεταῶρφ τελεῖ, ἔνθα καὶ πύλη
 τις διεξέχει Ῥώμη καλουμένη, γειτονιάζουσα τῇ θαλάσσῃ. οὐδ' οὐδὲ
 μέχρι βυθείας νυκτὸς μαχεσάμενοι, καὶ ὡσπερ κεκμηκότες τῇ 5
 ἀγωνίᾳ, καθησούχασαν ἐν ταῖς ναυσί, τάχα σκεπτόμενοι πῶς ἐπι-
 θῶνται τῇ ἐξῆς ἡμῖν, καὶ πρὸς ἐτέρας μηχανὰς σκευαζόμενοι.
 ἦθη δὲ καὶ ἡμᾶς τοῦ πολέμου μικρὸν ἀνεθένας ἄλλη πάλιν φρον-
 τις ἐπεισήρχετο, ἐπαρρησιάζειν τοὺς ἐν ταῖς ἐπάλξεσι διὰ πάσης
 πύκλωθεν τῆς πόλεως, καὶ ὑποβλέπεσθαι τοὺς βαρβάρους, μή 10
 τινα λόχον νυκτερινὸν ἢ ἐνέδραν λάθωσι πεποικηκότες καὶ ἐν τῷ
 P 341 τελεῖ γενόμενοι τὸ πᾶν ἐξανύσωσιν. εἰσι γὰρ εὐφυεῖς πρὸς ταῦτα
 μάλιστα, καὶ ἅμα τῷ διανοηθῆναι πρὸς τὸ ἔργον χωροῦντες,
 πάντα κίνδυνον εἰς μηδὲν τιθέμενοι, ἐν δὲ μόνῃ προσέχοντες τῷ
 κατάρξασθαι τοῦ βεβουλευμένου. κἂν τάχα καὶ ἐνωτίον ἢ ὡς 15
 ἐφώρῃσιν τὸ τέλος ἐκβῆ τῷ πράγματι, δόξαν ἔχειν ἠγοῦνται τὸ
 τέως ἀδυνάτους πειρᾶσθαι τολμηρῶς ἐπιχειρεῖν. τούτου ἕνεκεν
 πᾶσαν ἐκέλην ἐπαρρησιάζοντες ἐτελοῦμεν τὴν νύκτα, οὐδὲν ἐαν-
 τοὺς τῶν προηγωνισμένων μεμφόμενοι· πρὸς τοσοῦτον γὰρ ἤλαθο-
 μεν θάρσος ὡς καὶ αὐτὸν τὸν καθησόμενον τῶν βαρβάρων ἐν 20
 θαύματι γεγονέναι, καὶ περὶ πολλοῦ ποιῆσθαι μαθεῖν ὕστερον

1 καὶ τι πρὸς A 4 Ῥώμη P 5 μαχεσάμενοι P 6 ἐν om A
 13 περινοηθῆναι P 14 μόνον P 16 τὸ ante τέλος om P
 18 ἐτελοῦμεν τὴν om P οὐδὲ P 19 γὰρ om P

ducentes ad orientalis littoris oram applicuerunt. ibi navibus desilien-
 tes, adversus eos qui in altiore muri parte stationem habebant, iaculis
 rursus concertabant, quo loco porta prominens mari adiacet, Roma nun-
 cupata; ubi ad multam noctem pugnatum est. tam velut delassati cer-
 tamine in navibus se silentio continuerunt, id forte deliberantes, quo-
 modo insequenti die impetum darent, et ad alias machinas sese accin-
 gentes. iam vero nos quoque parumper pugnae labore levatos alia rur-
 sus incessit cura, ut scilicet omni circum civitate qui in propugnaculis
 constituti essent, vigiliis agerent barbarosque observarent, ne ullis per
 noctem cuniculis ac insidiis clam muro obrepentes eiusque potiti negotio
 omni liberarentur. sunt enim ad haec maxime ingeniosi, et ubi mox
 deliberaverint, opus aggrediuntur, nullo periculi metu deterriti, atque
 num hoc spectantes, ut quod consultum visum fuerit, hoc adorian-
 tur. ac licet forte contrario res exitu cedat, quam existimaverant, gloriae
 sibi ducunt, quod profecta temeritate ac audacia, ad ipsa quoque im-
 possibilis aggressi sint. quamobrem totam illam noctem pervigiles, nec
 de navata iam opera queruli, ad tantam praesidentis animi devenimus
 audaciam, ut et ipse barbarorum ductor in admirationem adductus plaris

τὴν αἰτίαν, πῶς πρὸς ἑκάστην προσβολὴν οὕτως ἀνδρείως ἀντί- B
στημιεν, καὶ ὧν περὶ ἡμῶν ἐλπίδος αὐτοῦ περιτραπέλοισι.

29. Ἀλλ' ἐπειδὴ κήρυξ ἦν ἐπιστάς ὁ ὄρθρος τῆς δευτέρας
τοῦ πολέμου ἡμέρας, καὶ τῶν προχθέντων ἤδη χαλεπώτερα καθ'
5 ἡμῶν ὑπὸ τῶν βαρβάρων ἐπιτενόητο, ἕκαμικον πάλιν οἱ στρατηγοὶ
ταῖς φροντίσι τὸν ἐκύστου θυμὸν διαγιέροντες καὶ τὸ καθ' ἑαυ-
τοῦς πρόθυμον εἰσηγαύμενοι. τῆς ἡλιακῆς οὖν ἀκτίνας τὸν ἄερα
περιλαμψάσης ἐφώρμησαν καὶ αἶθρις τῶν νηῶν ἐκβάντες οἱ βάρ-
βαροι πῶ τείχει, διασπαρέντες καὶ κατὰ τικας τόπους ταῖς φά-
10 λαγξιν ἑαυτοῦς διελόμενοι, κατὰ δὲ τὰς διεξόδους τῶν πυλῶν
μᾶλλον συρφεύσαντες ὄλην ἐκίνοισι [τὴν] καθ' ἡμῶν αὐτῶν τὴν C
πανοπλίαν. οἱ μὲν γὰρ αὐτῶν τοῖς τύξοις, ἕτεροι δὲ χειροποιήτω
βροντῇ τῶν λίθων ἐκέχρητο· ἄλλοι τοῖς πετροβόλοις ἐγκυδῆμενοι
τὰς ὑπερμεγέθεις ἑκείνας τῶν πετρῶν χαλάζας μετεωρίζοντες ἐπε-
15 πον. καὶ πολυειδῆς τις ἦν ὁ καθ' ἡμῶν ἀπειλούμενος φόρος, καὶ
πανταχόθεν προσπίπτων φοβεράν ἐποίει τὴν πείραν τοῖς προστυγ-
χάνουσι. καὶ γὰρ κατὰ μόνης τῆς ἠθελείας πύλης ἐπὶ παρίστη-
σαν πετροβόλους, πάντοθεν περιπεφραγμένους, οὗς διερχόμενοι
τὴν Θάσον πρὸς τὴν τοιαύτην χρεῖαν προπαρεσκευάσασιν. καὶ μὴν
20 ἔξυλασυνθέντους τινὲς κλίμακας ἀντικρὺ ταύτων τῷ τείχει προσπε- D
λάσαντες ἀνέκκισι δι' αὐτῶν ἐπειρῶντο, τοῖς ἀπὸ τῶν πετροβόλων
ἀφαιμένοις λίθοις τὸ ἀσφαλὲς ἑαυτοῖς συντηρούμενοι· οὐ γὰρ εἶων

11 τὴν post αὐτῶν om A

22 αὐτοῖς P

habuerit scire postea causam qua sic strenue singulis aggressionibus resisterimus, et multo quam ipsi exspectaverant generosius.

29. At cum mane ortumque diuiculum sequentis diei praecii praeco adstitisset, iamque barbari graviora in nos anteactis adinvenissent, novus nostris ducibus labor incumberebat, ut singulorum animos excitarent et quod in ipsis erat alacre offerrent. aëre itaque polaribus radiis colustrato, rursus barbari navibus excendentes impetum dedere, muro circumfusis; certisque quibusdam locis, cohortibus divisim, ad portarum praecipue exitus confluentes, qua licebat, omni armorum vi in nos praesidiabantur. alii namque iaculis, alii lapidum, quos manu mittebant, temeritate utebantur; plerique balistis ac catapultis insistentes immanes illas saxorum grandines sublimi impetu iactabant; eratque, qui ab illis nobis impendebat, multiformis interitus, ingruensque undequaque impetus, in quos incideret, tremendum experimentum dabat. etenim adversus unam portarum, quam dicebam, septem catapultas undique constipatas ac eomanitas erexerant, quas Thasum percurrentes ad hoc negotii ante paraverant. praetereaue scalas quasdam ex lignis compositas illic adversas muro applicantes, per eas ascensum moliebantur, saxis per catapultas retortis sese tuentes, ut rem incolumes praestarent. non enim sine-

ἐνδελεχῶς ἐνεργοῦντες ἐκεῖνοι προκόπτειν ἀβλαβίως τοῦ μετεώρου
 τείχους τινά. καὶ δὴ εἰς ἔργον αὐτοῖς ἔφθασαν ἂν τὰ βεβουλευ-
 μένα, ἥδη τὴν κλίμακα ταῖς ἐπάλλεσι τοῦ προτειχίσματος ἀνεκλύ-
 σασαν, εἰ μὴ θεῖα τις δύναμις ἄνδρας τινὰς τολμηροὺς καταπη-
 δῆσαι τῷ τόπῳ ἐνίσχυσεν, οἳ καὶ δόρασι τρώσαντες τοὺς βαρβάρους
 πρὸς τοῦπίσω σὺν τῇ κλίμακι τούτους ἐναπεκρήμνισαν. οὕτω
 δὲ καὶ τὴν ἐπίνοιαν ταύτην εἰς μηδὲν προβάσαν ἑωρακότες, φηγῆ
 P 342 τε χρησαμένων ὡς καὶ τὴν κλίμακα καταλιπεῖν, εἰς τοσοῦτον
 ἡμῖς ἤλθομεν θάρσος ὡς καὶ γελᾶν κατ' αὐτῶν, καὶ προθυμό-
 τερον τῆς ἄλλης ἡμέρας τοῖς τε βέλεσι χρῆσθαι καὶ τοῖς ἀπὸ τῶν 10
 πετροβύλων λίθοις, καὶ μηκέτι συγχωρεῖν αὐτοῖς κἂν πρὸς βραχὺ
 προσιέναι τῷ τείχει, κἂν ὅτι πρὸς μανικώτερον ἔξαφθέντες καὶ
 αὐτοὶ δίκην σῶν ἀγρίων τοὺς δόδοντας παρέθηνον, καὶ εἴ πως
 ἐνῆν, ζῶντας ἐθέλειν ἡμῶς ἐν αὐτοῖς διαρρηξασθαι. οἷον γὰρ ἦν
 αὐτῶν φοβερόν ἀκούειν καθ' ἡμῶν μεμηνόντων! πῶς τῆς ὑπερ- 15
 βαλλούσης ὄργης ἐποιοῦντο τὴν ἐνδειξιν, ὅποτε βύδιον ἔβρουχον
 καὶ τοῖς ἐκ τοῦ στόματος πεμπομένοις ἀφροῖς τὸ δαιμονιώδες αὐ-
 B τῶν παρεδείκνυντο, οὐδὲ τροφῆς μεταλαβεῖν διὰ πάσης ἐκείνης τῆς
 ἡμέρας βουλόμενοι, ἀλλ' ἀκορέστως ἔχειν τοῦ πολέμου ἐν οὕτῳ
 λαβροτάτῳ καύματι, καὶ μηδ' ὅτι σώματα περικεῖνται καὶ κα- 20
 μᾶτῳ δαμαζόμενα καὶ τῷ ὑπὲρ κεφαλῆς ἤλιῳ καυσούμενα παντε-
 λῶς αἰσθανόμενοι, τοῦτο δὲ μόνον διὰ φροντίδος ἔχοντες, ἣ προ-
 θῆσαι τὴν πόλιν καὶ τὸν καθ' ἡμῶν ἀναπλῆσαι θυμόν, ἣ μὴ προ-

7 ἑωρακότες A
 8 καὶ om P
 15 ἀκούειν om P
 18 παρε-
 δείκνυντο AP

bant, sic continua saxa eiaculando, ut ex altiori muri parte innoxie
 quisquam procumberet. ac certe iam voto potiti essent, scala semel
 anterioris muri propugnaculis admota, nisi divina quaedam vis vires
 quosdam audacis animi, ut loco irruerent barbarosque hastis vulneratos
 una cum scalis retro praecipites darent, fortiore nisu roborasset. sic
 vero hanc quoque molitionem eis cassam cessisse, arreptaque fuga sca-
 lam deseruisse videntes, adeo animos anximus, ut et risum in eos mo-
 veremus, et maiori prae hesternis die alacritate iacula intorqueremus,
 et ex machinis saxa revolveremus, ac ne minimum quidem ad muros ac-
 cedere illis permetteremus, licet et ipsi saeviori rabie conciti summo agros-
 tium more dentes acuerent, et si fieri posset, nos viventes iis dilaniare
 vellet. quantum enim illorum in nos tremendus furor? quomodo exsu-
 perantem irarum vim prodebant? nempe intime animis fremebant, et
 actis ex ore spumis in se latenter daemone indicabant, ne cibum qui-
 dem tota illa die sibi indulgentes, sed insatiabili pugnae ardore, aestu
 illo gravissimo, ne sentientes quidem an corpora induti essent, eaque
 ois generis quae labore delassarentur, solique capitibus imminens exu-
 raret; unum hoc sollicitate agentes, ut aut urbem vastarent suumque in

βαίνοντος τούτου καὶ τῆς ζωῆς ἀπειπεῖν καὶ ἑαυτοὺς τοῖς ὅπλοις διαχειρίσασθαι. θυμὸς γὰρ ἅπαξ βαρβαρικὸς ἐξαφθῆις οὐ πρότερον τῆς κινούσης αὐτὸν ἀλογίστου ὁρμῆς ἀπολήξειε, μέχρις ἂν ἢ τοῦ οἰκείου αἵματος ἢ τοῦ ἐξ ἐναντίας ἀντιπράττοντος ἴδῃ τὴν ἑκχυσιν.

30. Ἄλλ' ἐπειδὴ τὸ προσπελάζειν αὐτοὺς τῷ τείχει οὐκ C ἀκίνδυνον ἦν, πάντα τοῖς βέλεσι καὶ τοῖς πετροβόλοις ἐπέτρεπον. στιχηδὸν γὰρ ἑαυτοὺς κατατάζαντες, καὶ τοσοῦτον ἀποστάντες ὄσον τὰς βολὰς αὐτῶν μήπω τῆς ὁρμῆς ὑπενδιδούσης τῇ πόλει 10 προσπίπτειν, ταῖς ἀσπίσι τε φραζάμενοι καὶ ὄλοι τῆς ἀγωνίας γενόμενοι, ἴσταντο καθάπερ τινὲς ἀνδριάντες ἐκ χαλκοῦ ἢ τινοσ ἄλλης στερεοτέρας ὕλης συμπεπηγότα ἔχοντες σώματα, μυριά τινι καὶ ἀνεκδηγήτω καρτεροῦντες πόνῳ καὶ πρὸς τὸν πόλεμον ἀμιλλώμενοι. τοῦ γὰρ ἡλίου κατὰ τὸ μέσον ἔγοντος τὴν ἡμέραν, 15 ὅτε καὶ ταῖς βολαῖς τῶν ἀκτίνων τὸν ἀέρα πλεον τῶν ἄλλων ὠρῶν διαπυροῖ, τῇ ἀκμῇ τοῦ καύματος ὡσπερ τὴν φυσικὴν ἐκκαύσαντες D λύσσαν, καὶ τὸν ἄλογον ἐκεῖνον θυμὸν ταῖς ἀπονολαῖς προσερεθίσαντες, ἐφ' ἕτερον εἶδος πολιορκίας (καὶ σκόπει πῶς χαλεπὸν) τὴν ὁρμὴν μετηγάγοντο. τεττάρων γὰρ πυλῶν πρὸς τῷ ἀνατο- 20 λαῖ μέρει τῆς πόλεως διεξαγουσῶν, ἐσκέπαντο τὰς δύο αὐτῶν πυρὶ τεφρῶσαι, τὴν τε ῥηθεῖσαν Ῥώμην καὶ τὴν Κασσανδρεωτικὴν καλουμένην, τοῦτο ἐν τῇ διανοίᾳ θέμενοι, ὡς εἰ δυνηθεῖεν τῶν ἕξω πυλῶν καιομένων εἴσω χωρῆσαι τοῦ προτειχίσματος καὶ

9 ὑπενδούσης P

13 πόνῳ] πολέμῳ P

nos furorem exsatiarent, aut, si minus res cederet, vita quoque proie-
cta ipsi se ipsos armis conficerent. semel enim accensus barbaricus fu-
ror non prius a movente eum dementi impetu cessaverit, quam vel suum
ipsius vel adversarii cruorem fusum conspexerit.

30. Quod enimvero muro propinquare haud eis periculo vacabat,
iaculis ac catapultis omnia permittebant. sese enim ordine componen-
tes, tantaque distantia semoti quantam iactus proprii necdum remisso
impetu superarent, ut urbem incesserent, scutis vallati totique in rem
pugnae intenti, haud secus ac statuæ quaedam ex aere fusae seu ex alia
quadam duriore materia confatis corporibus, stabant, immenso quodam,
et quod verbis narrari non potest, durantes ac concertantes praelio.
nam sole medium agitante diem, dum et radiorum iactu maiore prae ho-
ris aliis aërem ardore exurit, vi ipsa ardentis aestus innata sibi velut
accensa rabie dementique illo furore superbia mentis excitato, ad aliud
obsidionis genus (et cogita quam dirum!) impetum transferunt. etenim
ex quattuor portis, ad orientalem urbis oram aditum pandentibus, duas
igne absumere decernunt, quam diximus, Romam, et quam Cassan-
dreoticam vocant, hoc nimirum reputantes, si illis incensis intra murum
exteriorum iis penetrare liceret ac murum sublimem subire, citra du-

Theophanes contin.

34

τὸ μετέωρον ὑποδύσασθαι τείχος, μηδένα φόβον ἔχειν πρὸς τὸ
 καὶ τὰ ἔνδον κακουργῆσαι καὶ τῇ πόλει πάντας ὕφ' ἔν συνελεύσει,
 P 343 ἔξ ἐναντίας παρασησάμενοι τοξότας ἐδοτόχους τε καὶ δεινούς, ὡς
 ἂν τῇ συνεχείᾳ τῶν βελῶν μὴ ἔαν ἀκινδύνως προκύπτειν τῶν ἔνδον
 τινά. (31) καὶ δὴ τοῦ τεχνάσματος οὕτως ἐνήρξαντο. ἀμάξας 5
 ἐφευρόντες ἐπέδηκαν ἐν αὐταῖς πρηνεῖς τὰς βραχυτάτας νῆας, αἷς
 πρὸς τὴν θήραν τῶν ἰχθύων οἱ καθ' ἡμᾶς ἀλιεῖς ἐκέκρητο, ἔτι
 δὲ καὶ τινων ἄλλων ξύλων πληθὺν καὶ φρυγάνων σωρείαν, ἅτινα
 πίσση καὶ θεάφω καταρθάναντες καὶ τὰς ἀμάξας ὑποδύοντες ἔστρε-
 φον τοὺς ἄξονας, ἄγοντες αὐτὰς ταῖς χερσίν, ἕως ἔφθασαν μὲ- 10
 χρις αὐτῶν τῶν πυλῶν. εἶτα τὴν ὕλην ἐκείνην ὑφάφαντες, καὶ
 B ὀπισθόποδες ταῖς ἀσπίσι φραζάμενοι πρὸς τοὺς τοξότας χωρήσαν-
 τες, ἔλαθον τὸ βεβοηλευμένον εἰς ἔργον ἀγαγεῖν. τὸ πῦρ γὰρ
 τῆς ὕλης λαβόμενον καὶ τοῖς ὑπεκκαύμασι πρὸς μείζονα φλόγα
 διεγερθὲν τὴν μὲν ἔξω τῶν πυλῶν ἐπιφάνειαν, ἣτις ἦν ἅπασα 15
 σεισιδρωμμένη, πυρακτωθῆναι πεποίηκε, τὴν λαμπάδα δὲ καὶ πρὸς
 τὸ εἶσω μετοχετεύσαν ἐξαφθῆναι δι' ὅλου τὰς πύλας ἠνάγκασεν,
 ὡς μετὰ βραχὺ ταύτας καταπεσεῖν καὶ δειλίαν οὐ τὴν τυχοῦσαν
 ἅπασιν ἐμβαλεῖν. μόνον γὰρ ὅτι καθ' ὅλης ἐκηρύχθη τῆς πόλεως
 ἢ τῶν πυλῶν ἔκκωσις, καὶ καθάπερ τινὸς ξίφους ὑποδραμόντος 20
 τὰς ἀπάντων καρδίας, οὕτως ἐναγωνίους καὶ τρομώδεις τοὺς ἀν-
 C θρώπους πεποίηκε, τὰς μορφὰς ἀλλοιώσαντας καὶ πῦσαν χρηστὴν
 ἀθρόον προδεικνύοντα ἐπίδα. καὶ γὰρ οἱ πρὸ βραχέος τοῖς τέλ-

2 τὰ] τὰς A 8 τε om P 6 τὰς om P 10 αὐτοὺς P
 13 βεβοηλευμένον P 19 τῆς om P

bium etiam his quae intus erant noxam illaturos omnesque ad unum in urbem compulsuros, constitutis ex adverso solertibus gnavisque sagittariis, ut continua iaculorum grandine neminem oppidanorum tuto prospicere ac emergere sinerent. (31) et machinamentum ita coeptum est. minores naviculas piscatorias, cuiusmodi scilicet nostris ad piscandum hominibus unus est, inversas plaustris imponunt, aliorumque praeterea lignorum copiam et sarmentorum congeriem, pice sulphureque conspersam; plaustraque subeuntes axes vertebant, ea manibus ducentes, donec ad ipsas portas pervenere: tum materiae igni injecto, pedemque referentes scutis obiecti et ad sagittarios sese recipientes, nobis prope inscisi meditatam opus absolvere. ignis enim correpta materia, fomentisque in largiorem flammam accensus, exteriorem portarum faciem, ferro undique obductam, igne candentem fecit, flammamque in interiora derivans omni ex parte ipsius ardoribus portas combussit, adeo ut paulo post corruerint, nec levem formidinem cunctis iniecerint. per omnem enim prope civitatem publicato incendio, ac velut gladio omnium cordibus infixo, sic pavore anxii actique tremore cives ac vultu immutati mitiorem spem omnem repente abiecerant. qui enim paulo ante muris

χρισιν ἐξαλλόμενοι καὶ πρὸς τὸν διὰ μάχης ἀγῶνα ἀλλήλους ἐγκε-
 λευόμενοι πτωκῶν ἀδρανέστεροι ταῖς ἀληθείαις ἐδείκνυντο. αὐτὸ
 γὰρ τοῦτο, τὸ τὴν μηχανὴν ἐκείνην εἰς ἔργον ἐκβῆναι, μαντεύε-
 σθαι τοῦ τέλους ταῖς ἀπάντων ἐδίδου ψυχαῖς. πλὴν ὅτι τῶν ἕξω
 5 πυλῶν πυρποληθεισῶν τὰς ἔνδον ἡμεῖς τειχίῳ τινὶ νεοδαμήτῳ
 θᾶπτον περιφραζάμενοι, ὕδατά τε ταῖς ἐπάλλεσιν ἔν τισι προαπό-
 θέμενοι σκεύεσιν, ἐφυλαττόμεθα πότε καὶ πρὸς τὰς τας τυχὸν
 ἐφορμήσουσιν οἱ πολλοί, ἴν' ὅτε τῆς κακουργίας καὶ αὐθις ἐπι-
 χεیرهσασιν, ἔχωμεν ὅπως τῆς φλογὸς ἀντιποιησόμεθα καὶ τῆς D
 10 ἐπιβουλῆς ἀπειράτους τὰς πύλας διατηρήσομεν. ὃ δὲ καὶ γινόντες
 ἐκεῖνοι οὐκέτι ταῖς τοιαύταις κακοβουllaῖς ἐχρήσαντο, ἑτέραις δέ
 τισιν ἔμελλον δεινότεραις ἔτι καὶ σφοδρότεραις τὸν καθ' ἡμῶν
 ἐπιτηδεύειν ὄλεθρον, ὃν οὐδεμιᾷ μεθόδῳ τοῦ λοιποῦ δυνατὸν ἦν
 διακρούσασθαι ἐνεργῆ τε ὄντα καὶ πᾶσαν μηχανὴν ὑπερβαίνοντα.
 15 πλὴν οὕτω τοῦ πρὸς παυσαμένου τὸ λοιπὸν τῆς ἡμέρας τοῖς
 πετροβόλοις ἐχρῶντο καθ' ἡμῶν καὶ τοῖς τόξοις, μέχρις ἂν τὸ
 τυκτερινὸν σκότος τὸ φῶς διεδέξατο καὶ τῆς ἀγωνίας παύεσθαι
 μηδὲ βουλομένους αὐτοὺς κατηγάκασι.

32. Ἐἴτα ἐπειδὴ τοῦ πολεμῆν ἐπαύσαντο, ταῖς ναυὶν P 84a
 20 ἐμβάντες καὶ τι μικρὸν ἡσυχάσαντες ἤρχοντο τοῦ δράματος ὅπερ
 ἦσαν ταῖς ἑαυτῶν δεινότησι προεξευρημένοι. τὸ δὲ ἦν τοιαύτην

12 ἔτι om P

14 τε om P

assiliebant seque mutuo ad pugnae certamen animabant, leporibus timi-
 diores re ipsa exstiterē. ipsum enim hoc, quod sic machina commodum
 exitum habuisset, cunctorum animis haud incerta coniectura de fine
 augurari praebebat. nos enimvero exterioribus portis igne absumptis,
 interiores muro de novo extracto contexamus, aquarum vim in vasis
 repositam in propugnaculis servantes, si quando et illas adversarii in-
 cessarent, ut siquidem istud maleficii denuo aggredierentur, in promptu
 esset quo restingueremus incendia atque ab insidiis liberis labisque im-
 munes portas servaremus. quod illi quoque intelligentes nihil ultra ma-
 leficum istud commentum usurparunt: aliis tamen quibusdam dirioribus
 validioribusque exitium nostrum erant molituri, cuius depellendi nulla
 deinceps via nobis reliqua esset, tanta illorum vi, tantis nervis atque
 conatu, ut vim omnem machinarum excederent. hoc itaque modo cum
 ignis cessasset, quod reliquum erat diei, catapultis iaculisque peractum
 est, donec nocturnis tenebris lux cessit, offusaque caligo et invitōs a
 pugnae certamine retraxit.

32. Tum, cum pugnae finem fecissent, conscensis navibus cura-
 que animi parumper remissa molitionis opus aggressi sunt, cuius sibi ipsi
 solertia sua ingenii-que dexteritate inventores auctoresque exstiterant.

αὐτοῖς ἀπόπειραν ἐμποιοῦν, ὡς εἰ μὲν δι' αὐτοῦ δυνηθεῖεν τὴν πόλιν πορθήσειν, εὖ ἂν ἔχειν, διὰ τὸ μηδὲν ἄλλο τῶν εἰς πολιορκίαν συντεινόντων ἴσα δύνασθαι τούτου, καὶ μάλιστα ὅταν ἀφ' ὑδάτων ἴσῃ ἡ μάχη καὶ μὴ μεσιτεύει χέρσος τὴν ἐπιβουλήν διακόπτουσα· εἰ δέ γε μετὰ τῶν ἄλλων ὧν προειρήγησαν καὶ τοῦτο ἅ εἰς μηδὲν αὐτοῖς συντελέσειε, τοὺς εἰς τοῦτο παρορμήσαντας αὐ-

B τοὺς καὶ τοσοῦτον πλοῶν διανύσαι μάτην ἀποπλανήσαντας τοῖς ἄλλοις διαχειρισασθαι, καὶ οὕτως ἐν τοῖς ἰδιοῖς ἀπαίρειν. ταύτην οὖν παρ' ἑαυτοῖς θέμενοι τὴν βουλήν, ἔτι κατ' ἀρχὰς οὔσης τῆς συκτός, τοῦ ποικίλου καὶ πολυειδοῦς ἐκείνου ἀπήρξαντο μηχανήμα- 10 τος. ἔξάναντες γὰρ πανταχοῦ φῶτα, καὶ πάσας αὐτῶν τὰς νῆας κατὰ δύο συζεύξαντες ἑτέραν τῆς ἑτέρας ἐχομένην, καὶ τισὶ κάλοις στιβαροῖς καὶ σιδηραῖς ἀλύσεισι τὰς ἑκατέρων πλευρὰς συσφύξαντες πρὸς τὸ μὴ ῥαδίως ἀφίστασθαι, ἀνεῖλκυσαν διὰ τῶν κατὰ

C πρῶραν ἀπηρωρημέκων ἔξαρτίων τὰ διὰ μέσον προβεβλημένα ξόλα, 15 ἃ τοῖς ναυτιλλομένοις κατάρτια καλεῖν ἔθος. εἶτα τοὺς τῶν ἑκατέρων νηῶν ἀσθένας ἐν τούτοις διὰ τῶν εἰς τὴν κεφαλίδα στρεφόμενων σχοινίων μέσον πού τοῦ ἄερος μετεωρισάντες, τὰς τε σπάδας αὐτῶν ἐκ τοῦ κατὰ πρῶραν μέρους καὶ πέρα τῆς τῶν νηῶν διαμέτρου προβεβληκότες, ξένον τι καὶ παρηλλαγμένον πανούρ- 20 γευμα διὰ τοῦ τοιούτου τεχνάσματος ἐτεκτῆναντο. ἠνθοῦ γάρ, ὡς ἔφη, τῶν ἀσθένων μετεωρισθέντων, ἔβαλλον ἐν αὐτοῖς ἐπι-

1 ἀσθῆς P

2 ἔχειεν P, ἔχοιεν A

6 εὐτοῖς] ἀσθῆν A

11 ὑφάφαντες A

15 ἔξαρτίων AP

19 κατὰ om A

22 μετεωρισθέντων AP

nempe hoc illis consilium, is scopus, ut experimentum eiusmodi facerent, ut si eo expugnari civitatem contingeret, bene esset, quod nullum aliud ad obsidendas urbes conducibilis videretur aut validius, et potissimum cum ex aquis pugna conseritur, nec interiecta continens molitionis opus interrumpit: sin vero cum aliis, quae antea ipsi moliti essent, haec quoque iis opera cassa foret, eos qui ad rem aggradiendam provocassent, et ut tanta navigatio susciperetur fisco eis auctores exstitissent, ferro trucidarent, tumque ad propria redirent. hoc igitur inter eos deliberato consilio ipso noctis obortu varium illud et multiforme machinamentum adorti sunt. accensis enim ubique luminibus, cunctisque quas conduxerant navibus binis coniugatis, et ut altera alteri cohaeresceret, densisque retinaculis et catenis ferreis earum latera colligantes, ne a sese facile divellerentur, per malos in prora appensos ligna in medio eminentia, quae vulgo nautis catarrha dicta, sursum traxere. tum amborum navium ἀσθένας quos vocant (ac si inga dicas) interea per funes in capite intortos in medium aërem levantes, suosque enses ex prorae parte extraque navium diametrum exporrigentes, inauditum fidemque excedens ac portentosum fraudis omnis solertiaeque inventum artificio illo commentum sunt. in altum enim, uti dicebam, navium iugis protensis, longa

θίντες μακρὰ τινα ξύλα στιχηθὸν ἄλλο κατ' ἄλλο, καὶ τὸν διὰ μέσου τόπον γεώσαντες τῇ σεσοφισμένῃ ταύτῃ μηχανῇ, τὰ πέρατά τε πάντοθεν σανίσι καταφραζάμενοι, καὶ τὰ ἄκρα τῶν ἀχένων D ἐν τοῖς κατὰ πρῶμναν μέρεσιν ἄλλοις στιβαρωτάτοις δεσμοῖς ἐν- 5 ασφαλισάμενοι, πύργους τινὰς τῶν εἰς τὴν χέρσον ἐν τῷ τείχει καθισταμένων χρεωδεστέρους τῇ ἐπινοίᾳ ταύτῃ κατετεχνάσαντο, ἐν οἷς ἐνόπλους τινὰς βαρβάρους ἐπαγεβίβασαν, ῥώμῃ σωμάτων καὶ τολμηρῆ φύσειως ἀνεσταλμένους, τὴν καθ' ἡμῶν ὑστάτην καὶ τελευταίαν ἐπιβουλὴν ἐνεργήσαντας. ἐπέτρεπον γὰρ τοὺς μὲν 10 αὐτῶν βάλλειν τοῖς τόξοις κατὰ τῶν ἐνδοτέρων τοῦ τείχους ἐσώ- των, τοὺς δὲ τοῖς χειροπληθέσι λίθοις· ἄλλους πυρὶ τινί, καὶ τῷ τετεχνημένῳ κὰν τισιν δοτρακίνοις σκεύεσι προεντρεπισμένῳ, καθ- P 345 οπλοῦσιντες κατὰ τῶν ἀντιπρόσωπον αὐτῶν ἐρχομένων προσέτατον ἀκοντίζειν. ταῦτα δὲ πάντα ἦν αὐτοῖς ἐνεργῆ τε καὶ ἐπιτήδεια 15 διὰ τὸ μηκέτι περὶ γῆν αὐτοὺς εἶναι ποιεῖν, ἀλλὰ τῷ προλεχθέντι κακουργῷ τεχνάσματι ὑψηλοτέρους αὐτοὺς καὶ αὐτῆς τῆς οἰκοδομῆς γενέσθαι τοῦ τείχους καὶ πᾶσαν αὐτῶν κακόνοιαν ὡς ἀπὸ μετεώρου χρειώδη συμβαίνειν.

33. Ἄλλ' ἐπειδὴ ταῦτα πάντα κατ' αὐτὴν ἐκείνην τὴν 20 νόκτια εἰς ἔργον ἤχθη τοῖς ἀσεβέσιν, οὐδὲν δὲ τῶν πρυττομένων τέως ἐλάνθανεν ἡμᾶς διὰ τό, ὡς εἴρηται, φῶτα ἔχειν αὐτοὺς πολλὰ καὶ πλησίον εἶναι τὸν αἰγιαλὸν εἰς ὃν αὐτοῖς τὰ δόξαντα B

8 ἀνεσταλμένους? sed infra quoque, c. 53, ῥώμῃ ἀνεσταλμένοι.
10 ἐνδοτέρω? 12 καὶ A 15 εἶναι] ὄντας? 16 τῆς om P

quaedam signa tignaue, unum post aliud ordine collocantes, iis iniecerant; locaque interiecta terra expletes in solerti hac machina, extremaque undique asseribus communiētes, atque iugorum capita ad puppis partes validissimis vinculis adstringentes, quae in rem magis essent belloque conducerent quam quae in muro ad continentem erant, subtili eo invento artisque solertia turres effecere. his barbarorum quidam armati impositi, robusto corpore audacique indole atque genio, qui extremum novissimumque militare consilium in nos exsequerentur. in mandatis enim acceperant ut alii iaculis impeterent eos qui in interiori murorum parte insederant, alii saxa immania, alii ignem, ipsumque arte confectum atque in vasculis testaceis antea paratum, in eos proicerent quos sibi adversum incursantes haberent. erant vero cuncta illis operi parata ac peridonea, quod non. amplius humi serperent, sed malefico illo artis commentio ipsa quoque iam muri structura superiori mole exstarent, omnisque ipsorum machinae vis velut e superiori loco commode iis cederet.

33. Quia igitur cuncta haec per eam ipsam noctem ab impiis ad opus deducta erant, nec eorum quae egissent hactenus nos quicquam latuerat, quippe cum ipsimet, uti dictum est, multa lumina accendissent, nec litus longe distaret, in quo illi sic eis visa moliti essent, omnes ti-

δισπούδαστο, ἔλαβε πάντας φόβος καὶ ἔκπληξις, καὶ οὐκ εἶχον
 ᾧ τινὶ τοῦ λοιποῦ τρόπῳ τὸ ἀσφαλές ἑαυτοῖς συντηρήσονται. ἦν
 γὰρ ἰδεῖν τὸν δῆμον ὅλον δι' ὅλου κλονούμενόν τε καὶ ἀπορούμε-
 νον, ἄλλοτε ἄλλως ἀμηχανῶντα καὶ πρὸς αὐτὴν τὴν ζῶην κινδύ-
 νεύοντα. οὐ γὰρ ὅπως ἕκαστος ἀποκρούσεται τὴν ἐφειστώσαν
 ἀνάγκην διὰ φροντίδος εἶχεν, ἀλλὰ πῶς ἢ μεθ' οἷας ἀλγηδότος
 τῷ θανάτῳ προσομιλήσει τοῖς λογισμοῖς κατετέμνετο. φηγεῖν
 μὲν γὰρ οὐκέτι οὔτε πρόχειρον οὔτε ἀσφαλές ἦν, κύκλω τοῦ τέ-
 C χους τῶν βαρβάρων περιεστῶτων καὶ κατὰ τῶν πυλῶν ἐφεδρευόν-
 των· προσμένειν δὲ πάλιν ὁ κατ' ὀφθαλμούς οὐκ ἐδίδου κίνδυνος. 10
 πᾶσαν οὖν ἐλπίδα σωτηρίας προδόντες, καθάπερ ἐνεοί τινες τὸ
 τεῖχος διήμιμβον, τῷ μεγέθει τῆς συμφορᾶς ἀπορούμενοι. πλὴν
 ἔδοξέ τισιν, ὄσοις οὐ κατέσβη τελείως τῆς ἀνδρίας ἢ θρυαλλίς,
 μεταξὺ τῆς προσδοκίας τῶν πολεμίων προεντρεπίσαι τινα τῷ τείχει
 εἰς ἀποτροπὴν τῶν ἐπερχομένων. τὰ δὲ ἦν πίσου καὶ δῆδες καὶ 15
 ἄσβεστος καὶ τινα ἄλλα, οἷς τρέφονται τὸ τάχος πυρὸς φλόγες,
 σκεύεισιν ὀστρακίνοις ἐπαιτηθευμένα, ὡς ἂν τῶν νηῶν τυχὸν ἐφορ-
 D μουσῶν τούτοις χρώμενοι καὶ διὰ μέσου τούτων ἔξακοντίζοντες
 ἀπράκτους αὐτοὺς τῆσδε τῆς ἐπιχειρήσεως ἀποδείξωσιν.

34. Ὡς δὲ καὶ ταῦτα ἀνθρώπων ἦν ἀπορουμένων ἔργα 20
 καὶ διαβούλια, ἤδη δὲ καὶ τῆς ἡμέρας τὸ φῶς τὸν νυκτερινὸν
 ζόφον διέκλυεν, ἰδοὺ δὴ καὶ αἱ νῆες, ὡς εἶχον σκευῆς, κατὰ πολ-

16 τὸ om AP

mor invasit et trepidatio animique delectio, nec iam erat qua se ratione
 tutos ac incolumes servarent. vidisses enim omnem populi multitudinem
 titubantem ac consilii inopem, aliumque alias anxium, ac vitam ipsam,
 eius palam alea, desperantem. neque enim quomodo imminentem quis-
 que necessitatem depelleret animis solliciti erant, sed quomodo quanto-
 que cruciati periret cogitationibus dissociabantur. fuga enim amplius
 neque in prompta nec tuta erat, cum muros barbari circumvallassent et
 portis insisterent: rursus vero manere non sinebat quod ob oculos dis-
 crimem versabatur. omni igitur spe salutis abiecta, velut muti murum
 circuibant, infortunii immanitate attoniti. visum tamen est nonnullis, in
 quibus fortis animi scintilla non prorsus extincta erat, dum adhuc hos-
 tes exspectarentur, ad eorum propulsandum impetum in muro picem et
 taedas et calcem aliaque quaedam, quibus flammae ignis celeriter inau-
 triuntur, in vasis testaceis disposita praeeparare, ut si forte naves adven-
 tassent, illis usi, hisque mediis ipsa haec eiuculantes, ab hac quoque ag-
 gressione repellerent et eorum conatus irritos facerent.

34. Cum vero haec quoque hominum titubantium facta ac consilia
 essent, iamque illucens dies noctis tenebras dissolveret, en et naves, ut
 erant instructae, per multa loca divisae in murum irrumpunt, novumque
 quoddam ac incredibile cunctorum oculis spectaculum ingerunt. usum-

λοὺς τόπους διαιρεθεῖσαι τῷ τείχει προσέσκησαν, καινόν τι καὶ
 παράδοξον θέαμα ταῖς ἀπάντων ὄψεσι προδεικνύμεναι· ἐκάστη
 γὰρ αὐτῶν συζυγία ἐπεφέρετο τὴν σεσοφισμένην ἐκείνην τῶν ξυλο-
 συνθέτων πύργων κατασκευὴν, πολλῶ τῷ μέτρῳ τὴν τοῦ τείχους
 5 οἰκοδομὴν ὑπερβαίνουσαν, ἄνωθ' ἐν τε τοῖς βαρβάρους ἐξαλλομέ-
 νους καθάπερ τινὰς ἔξοιστρημένους ταύρους, καὶ τὸν ὄλεθρον
 πᾶσιν ἐπισειόντας. τότε δὴ τότε, ὅσοι τοῦ δήμου τῆς πόλεως τοῦ P 346
 μὲν θανάτου καταφρονήσαντες ἀφύκτου τε ὄντος καὶ κατὰ κόρης,
 ὡς εἰπεῖν, ἰσταμένου ὄλοι τῆς ἀγωνίας ἐγένοντο, ἐπίδειξιν ἀνδρείας
 10 τοῦ κινδύνου τὴν ἀκμὴν ποιησάμενοι ἔστησαν γενναίως ἀθλοῦντες
 ἐν τῷ πολέμῳ, καὶ τὰ παρ' ἑαυτοῦ ἕκαστος αὐτῶν ἐπεδείκνυτο·
 οὐ γὰρ εἶων τέλειον κλησιάζειν τὰς νῆας, ἀλλὰ τὸ μὲν τοῖς συχοῖς
 βέλεσι τὸ δὲ τοῖς τοῦ πυρὸς ὑπεκαύμασι ἀπειροῦν αὐτὰς τοῦ
 προσπελάζειν τῷ τείχει καὶ τὰ παρ' ἑαυτῶν ἐνεργεῖν. ὅσοι δὲ τῆ
 15 δειλίᾳ τὴν ψυχὴν βληθέντες οὐδὲ προσβλέπειν τοῦ κακοῦ τὴν περ-
 ραν ὑπὸ τῆς ἄγων ἀμηχανίας ἔλιπον, ἑαυτοὺς τοῦ τείχους κατὰ
 μικρὸν ὑποσύροντες ἐπὶ τὰς ἀκρωρείας τῆς πόλεως ἔφρουγον, καὶ B
 λοιπὸν θαρρεῖν ἐδίδον τοῖς ἐναντίοις. ὡς γὰρ εἶδον κατὰ τινα
 τόπον τοῦ τείχους τὴν οἰκοδομὴν πλέον τῶν ἄλλων διαρρηθεῖσαν,
 20 ἔνθα καὶ τοὺς ξυλλοῦς ἤμην προπεπηγότες προβόλους, ἔγνωσαν δὲ
 καὶ τὸ τῆς θαλάσσης ὕδωρ ἐν αὐτῷ μᾶλλον τῷ τόπῳ διὰ βάρους
 χωρεῖν, μίαν συζυγίαν τῶν ἐξευγμένων ἐκεῖ συνελάσαντες ὤθουν
 ταῖς κώπαις κατὰ μικρὸν, ἕως ἐφθασαν πλησίον ἐν αὐταῖς ταῖς

1 τε P

8 κόρης?

11 καὶ τὰ—ἐπεδείκνυτο om P

12 τοῖς om P

22 χωροῦν A

τῶν ἐξευγμένων om P

quodque enim iugatarum navium par turrium ex lignis ingeniose structarum fabricam convehabat, murorum aedificio multo elatiorem; supra quas erant barbari subsilientes, aequae ac tauri oestro perciti, cunctisque interitum comminantes. tunc sane quotquot civium spreta morte, quae inevitabilis certaque immineret et ob oculos, ut aiunt, inaeque pupilla posita esset, toti certaminis ardore exarserant, fortis animi speciem ipsam periculi magnitudinem facientes, hi videlicet conserta pugna strenue dimicavere. haud enim omnino naves propinquare sinebant, sed partim telorum spissa grandine partim vero eiaculatis ignibus a muro arcebant ac noxam prohibebant. quotquot vero saevo formidino animo atque pavido erant, praeque ingenti mentis inopia nec ipsum mali incursum adversis oculis poterant aspicere, e muris scammam sese subtrahentes et ad tumulos elatioreque civitatis loca diffugientes hostes deinceps audaciores fecere. ut enim quodam muri loco structuram prae aliis magis ruinam facere viderunt, ubi scilicet nos ipsi lignea propugnacula praefixeramus, deprehenderantque aquam maris altiore sinu eo loco urbem allicere, iunctarum navium par illo inferentes paulatim remis impulerunt,

ἐπάλλεσι τὰ κατὰ πρῶραν τῶν νηῶν προσπελάσαντες. εἶτα ὡς ἐπεχείρουν κατ' αὐτῶν λίθους βαλεῖν οἱ τοῖς ξυλλήτοις ἐγκαθήμενοι C προβόλοις, μέγαν τινὰ καὶ τραχὴν ἀλαλαγμὸν ἐμβοήσαντες ἄνω τῶν ῥηθέντων μηχανημάτων ἐσιτῶτες οἱ βάρβαροι, λίθους τε βαλόντες οὐκέτι χειροπληθέσιν ἀλλὰ καὶ λίαν παμμεγέθεισι καὶ ὧν 5 οὐδεὶς ἐδύνατο τὴν φορὰν ὑπομεῖναι, πῦρ τε διὰ τῶν σιφώνων τῷ ἄερι φουσήσαντες, καὶ τινα ἄλλα σκευή καὶ αὐτὰ πυρὸς ἀνάμιστα εἴσω τοῦ τείχους ἔξακοντίσαντες, εἰς τοσαύτην ἔκπληξιν καὶ δειλίαν τοὺς ἐν τοῖς προβόλοις ὄντας ἐνέβαλον ὡς καταπηθῆσαι τὸ τάχος καὶ πρὸς φυγὴν ἐκτραπήναι καὶ κενὸν ἅπαντα τὸν περίπατον 10 τοῦ τείχους καταλαπεῖν. ἑπειδὴ δὲ τὸ τέλος εἶδον τῶν βεβουλεμένων (πάντες γὰρ καθάπερ ἔξ ἀνέμου φύλλα πρὸς τὴν γῆν κατε- D φέροντο, οὐδὲ κατὰ τῶν κλιμάκων, ἀλλ' ὡς ἂν αὐτοὺς ὁ φόβος κατῆπειγεν), ἔνω τινὰ τολμηρὸν βάρβαρον καὶ τῶν ἄλλων ὡς εἰκὸς μανικώτερον, Αἰθίοπα τὴν χροιάν, ταῖς ἐπάλλεσιν ἐπαφῆκαν. ὁ 15 δὲ τὴν μάχαιραν ἦν ἐτόγγανε ταῖς χερσὶ κατέχων ἀναρριπίζων, καὶ κατὰ τοῦ τείχους ἀλλόμενος, ἐπέμενε σκοπῶν τὴν ὁρμὴν τοῦ πλήθους, εἴ γε μὴ πρὸς ἀπάτην ἀλλὰ πρὸς τελείαν φυγὴν ἐκειῶθεν ἔξέκλινε. καὶ γὰρ ὑφωρῶντο μὴ τινα κεκρυμμένην ἐνέδραν ἔχωσιν οἱ τῆς πόλεως ἐν ταῖς ἀγυαῖς, δι' ἧς αὐτοὺς εἰς πολλὰ διαιρεθέν- 20 τας δολερῶς κακουργήσονται, καὶ ἀμφέβαλλον τέως μὴ ἀπροόπτως 847 οὕτως προσχωρεῖν τῇ πόλει καὶ τὰ παρ' ἑαυτῶν ἐνεργεῖν. ὅτε δὲ ταῖς ῥίπαισι τῆς βαρβαρικῆς μαχαίρας ἔξυστραπτῶν ὁ ἄηρ κατά-

2 βάλλειν A

16 ἔνυζε A

19 ὑφωρῶτο P

donec ipsa propugnacula navium proras contigere. tumque his qui in ligneis propugnaculis positi erant in eos lapides iacere incipientibus, magno horrendoque sublato clamore ac ululatu, supra eas quas dicebam machinas stantes barbari, nec manualia duntaxat sed quam immanissima, et quorum impetum nullus sustinisset, convolventes saxa, ignemque siphonibus aëri insufflantes, atque alia vasa (ipsa quoque igne plena) intra murum iacientes, tantum metum ac stuporem illic constitutis praesidiariis incusserunt, ut quam celerrime exsistentes in fugam vortenterent omnemque muri aream vacuum desererent. ubi autem voti se compotes factos esse viderunt (omnes enim velut a vento excussa folia in terram proruebant, neque per scalas, sed ut eos pavor raptabat), unum quempiam audacis animi barbarum, ceterisque, ut videbatur, maiori fretum vesania, colore nigerrimum, in propugnacula immittunt. is ense, quem in manibus gestabat, rotans, inque murum insiliens, ac moras in eo trahens, multitudinis impetum observabat, num scilicet fraude, an quod omnino fugam fecissent, inde abcessissent: verebantur enim ne insidiis adversus eos in occulto per angiportus vicosque dispositis cives se in multa divisos agmina malo dolo, gravi ullo damno afficerent; dubiique hactenus subsistebant, ne sic improvise in urbem irrumperent exque genio illius vastitatem darent. at ubi barbarici ensis frequenti circum-

δηλον ἐπολεῖ πανταχοῦ τῶν πολεμίων τὴν εἴσοδον (καὶ γὰρ ἦν ὥρα τρίτη τῆς ἡμέρας), τότε δὴ πάντες τοῦ κακοῦ τὴν ἔκβασιν θεασάμενοι ἐτρέποντο ἄλλος ἄλλαχοῦ, τῷ θανάτῳ συνελανόμενοι. ὁ δὲ ἦν λφεστῶς καὶ μηδεμίαν τοῦ λοιποῦ παραχωρῶν ἐπίνοιαν δι' 5 ἧς αὐτὸν ὑπεκκλίνωσιν.

35. Εἶτα ὡς ἄπαν κενωθὲν τὸ τεῖχος εἶδον οἱ βάρβαροι, καὶ τὸ ἀσφαλές ἑαυτοῖς εἶχον ἐκ τῆς τοῦ πλήθους ἀνυποστάτου φυγῆς, σπουδῇ τῶν νηῶν ἐκβάντες καὶ τῶν ἐπάλλεων εἰσω καταπηδήσαντες τὰς τε πύλας ἀναρρηπίσαντες ἐδήλουν καὶ ταῖς ἄλλαις B 10 ναυαῖ τῶν πεπραγμένων τὸ πέρασ, αἵτινες σπουδῇ καὶ αὐταὶ παρὰ τὰς διεξόδους ἐγγύθεν προσορμισθεῖσαι ἔπεμπον τῇ πόλει τοὺς βαρβάρους, τὰ σώματα γυμνωμένους, μικρῶ τινὶ μόνῳ περιβολαίῳ τὰ κατὰ τὴν αἰδῶ ἐγκαλύπτοντας, τὰς μαχαίρας ἔχοντας ἐν χερσίν· οἳ καὶ ἔνδον γενόμενοι πρῶτον μὲν οὐδ' εὔρον ἔτι περὶ τὸ 15 τεῖχος ἐνστρεφομένους, εἶτε τῷ φόβῳ βληθέντας καὶ κινήθηαι μὴ δυναμένους παρεθέντος αὐτοῖς ἐκ τοῦ φόβου τοῦ σώματος, εἶτε πάλιν τοῖς ῥήθεισι πτώμασι συγκλυσθέντας καὶ πρὸς τὴν φυγὴν ἀπελπίσαντας, τούτους τὸ τάχος ἀνεῖλον, εἰδ' οὕτω ταῖς λεωφόροις κατεμερίσθησαν. τὸ δὲ πλήθος τῆς πόλεως εἰς πολλὰ μέρη C 20 τμηθὲν διεθροεῖτό τε καὶ συνείχετο, οὐκ ἔχον ὅπου περιωθείη ἢ τὴν συμφορὰν διακρούσθαι. ἦν γὰρ ἰδεῖν τότε τοὺς ἀνθρώπους

13 αἰδῶ] εἴσοδον P συγκλύπτοντας A ἔχοντες A 16 τοῦ
post ἐκ om P 17 συνθλασθέντας A 20 διεθροεῖτο Com-
bēsisin, διεθροεῖτο AP 21 διακρούσεται A

actu effulgurans aër hostes in urbem pervadere atque ingredi palam fecit (erat namque hora diei tertia), tunc nimirum, tunc cuncti, mali eventu perspecto, alius alio, contrusi fato, diffugere, cum dira mors cunctis ingrueret, nec eius amoliendae ullum deinceps consilium ratioque sup- peteret.

35. Postmodum cum nudatum defensoribus murum barbari conspexissent, exque effusa multitudinis fuga nihil iam sibi periculi imminere intelligerent, statim navibus effusi inque propugnacula insilientes ac portas diffidentes reliquis quoque navibus gestorum exitum indicavere. quae et ipsae celeriter ad viarum exitus prope appulsae barbaros in urbem immittebant, corporibus nudos, exiguoque solum amictu verenda contactos, ac manus gladiis armatos. urbem porro ingressi primum quidem, quos adhuc in muris versantes offendere, sive metu percultos nec se movere valentes, corpore eis ex metu dissoluto, sive rursus iis quos dicebam casibus praecipitiisque confractos, sibi que fuga consulendi omni spe destitutos, quam cito trucidabant. tum per vicos ac plateas disper- titi sunt: urbana autem multitudo, huc atque illuc multis partibus divisa, tumultuabatur et clamitabat angustiisque tenebatur, cum nulla salutis ratio aut depellendae calamitatis in prompta esset. vidisses enim tunc

ὡς ἀκυβέρνητα σκάφη τῆδε κάκειυτε περιφερομένους, ἔλειονόν θάλαμα, ἄνδρας γυναῖκας νήπια, ἀλλήλους συμπίπτοντας, ἀλλήλων ἔκκρεμαμένους, ἀσπαζομένους τὸν οἰκτιστον ἐκείνον καὶ τελευταῖον ἀσπασμόν. εἴ ποδ' τις καὶ πατήρ ἐν αὐτοῖς πρεσβύτης, ἐπιπεσὼν τῷ τραχήλῳ τοῦ παιδὸς δεινὸν ἐπεκώκυε, τὸν χωρισμὸν οὐ φέρων, 5 ἀλλὰ τὰ μέλη κατέχων τοῦ φιλιότου, καὶ πρὸ τοῦ ξίφους τῷ φυν-
 D σκιῷ νυττόμενος πάθει τὸν θρηῆνον ἐαυτῷ διετίθει, "φεῦ μοι" λέγων, "ὦ παῖ, ἐν τίσι τῶν ἐξεταζόμεθα; τίνα ταῦτα τοῖς ὀφθαλμοῖς καθορῶ; εἰς τοῦτο γὰρ σε ἐπιμελῶς ἐξέθρεψα, καὶ διὰ τοῦτό σε παιδεύταις ἐξεδόμην καὶ συνέσει διαπρέπειν ἐν τοῖς ὁμήλιξι 10 δεισπούδασα, ἵν' ὅτε προσεδόκων ζηλωτὸς μὲν εἶναι τῇ εὐπαιδία, ἐπιφθονος δὲ τῇ ἐπὶ σοὶ καυχῆσει, μακαριώτερος δὲ πολλῶν ἄλλων πατέρων ὡς τοιοῦτον ἔχων ἐπηρεέστατον τέκνον, ἐράσμιον μὲν τὴν ἡλικίαν τοῦ σώματος, ἐρασμιώτερον δὲ τοῦ προσώπου τὴν θέαν καὶ ἔτι μᾶλλον τῆς ψυχῆς τὴν ἰδέαν, τότε κατ' ὀφθαλμοὺς 15
 P 348 ἰδέσθαι τὸν ὀλέθριον τοῦτον καὶ δυστυχεστάτον ἀπὸ σοῦ χωρισμόν; καὶ διὰ τοῦτο μέχρι τοῦδε τῇ δυστήνῳ ταύτῃ τετήρημαι πολιῷ, ἵν' ὑπὸ βαρβάρων ἴδω κατακλιζόμενόν σου τὸ σῶμα καὶ τὰ φιλιότά μου καὶ παμπόθητα μέλη τῷ ξίφει τοῦ δημίου ἀνηλεῶς διασπώμενα; οἴμοι, τίς γένωμαι; ποίαις ὄψει ταῦτα κατῖδω; ποῖον 20 ἐπὶ σοὶ ποιήσομαι θρηῆνον; εἴθε τοιοῦτου τύχοιμεν δημίου ὃς ἔμὲ πρῶτον τῇ μαχαίρᾳ διέλοι, ἵνα μὴ καθυστερήσας δριμυτέρας τοῦ

4 εἴ ποσ] cf. p. 349 d
 19 μοι?

8 ἐξετάζομαι A

16 ὀλεθρον A

homines velut navigia omni rectore destituta hac illacque procella circumferri, miserabile spectaculum, viros mulieres parvulos in se mutuo collabentes, ex se mutuo pendentes, infelicissimum illud supremumque dantes osculum ac consalutantes. sicubi forte in eis pater vetulus in filii collum ruens maeste conquerebatur, separari non sustinens, sed carissimam membra tenens et ante ensem naturali punctus dolore atque affectu, sibi ipse luctum digerebat. "heu me, fili," aiebat, "in quibus nunc versamur! quaeenam haec oculis usurpo? eamne in rem diligenti cura educaui, proptereaque magistris tradidi, et ut maiore prudentia inter aequales fulgeres operam sumptusque locavi, ut cum plane prolis felicitate aemulandum me fore exspectabam, tuique gloriatione invidiam provocaturum, necnon aliis vulgo parentibus beatiorem, ut qui tali honestissimo filio praeditus essem, ipsa corporis statura amabili, vultusque ad aspectu amabiliori, magisque adhuc forma animae ac decore, tunc ob oculos exitiosam hanc infortunatissimamque a te separationem videam? an ideo miseranda hac canitie huc aetatis propectus sum, ut corpus tuum a barbaris caedi amantissimamque ac desideratissima membra lictoris gladio cornam immaniter discerpi? heu me! quo me vertam? quibus oculis haec conspiciam? quo te luctu deplangam? utinam talem liceat nancisci lictorem, qui me priorem gladio diffundat, ne tardiore nece subla-

ξίφου ἐπὶ σοὶ τὰς ἀληθόνας αἰσθήσωμαι. ἐνὶ τούτῳ τῷ μαιφόνῳ χάριτας ὁμολογήσω, εἶγε τῆς σφαγῆς ἀπὸ τοῦ ἐμοῦ κατάρξῃται γηραιῶ τραχήλου· εἶθ' οὕτω τῷ ἐμῷ λούθῳ τὸ σὸν σπείσειεν Β. αἷμα. καὶ γὰρ οὕτω τὴν πολλὴν ὀδύνην ἑποτέμοι τῷ ἐγγυερῆ-
5 ματι²²

36. Καὶ ταῦτα μὲν οὕτως· ἄλλοθεν δὲ πάλιν ἄλλος τις τῇ συννόμῳ γυναικὶ προστυχῶν, βύθιον τι καὶ μέγα στενάξας, τὴν κεφαλὴν τε κινήσας καὶ τὴν μορφὴν ἀλλοιούσας, προσδραμῶν αὐτῇ καὶ περιπλακείς τὴν συμφορὰν ἐτραγώδει. “σῶζου, γύναι,
10 καὶ τοῦ συννόμου μὴ ἐπιλάθου. ἤδη γὰρ ἡ μεγάλη στοργή, ἣν πρὸς ἀλλήλους ἐθέμεθα τῇ κοινωσίᾳ τῆς φύσεως, διακόπτεται σήμερον, καὶ ξίφος καινοτομεῖ τὴν συνάφειαν, καὶ θάνατος ἄω-
ρος τὴν συζυγίαν διίστησιν. οὐκέτι τὴν ζῶν τῇ κοινότητι τῆς C
βιωτῆς ἐξανόμεν. οὐδεὶς ἡμῶν τοῦ λοιποῦ παιδοποιίας λόγος.
15 εἶθε μὴδὲ ταῦτα, ἃ νῦν ἡμᾶς περιέστηκε νήπια, τοῖς ὀφθαλμοῖς κατείδομεν ἐξ ἄρχῆς. εἶθα τῇ σοφῷ ταῖς ἡμετέραις χερσὶν ἀπε-
δόθησαν, καὶ μὴ τοῖς θνητοῖς τούτοις εἰς δυστυχῆ δουλείαν διετη-
ρήθησαν.” εἶτα τοῖς τέκνοις ἀναμιχθέντες καὶ τὸν θρήνον χορο-
στατήσαντες τὴν διαίρεσιν ἑκατέρουν. ἀδελφὸς δὲ πάλιν ἀδελφῷ
20 συναρτήσας καὶ φίλος φίλῳ, ὃ μὲν τὴν συγγένειαν ὃ δὲ τὴν μακρὰν
συνήθειαν ἀπεκλαίετο. καὶ ἅπλῳς τῇ ἀμετρίᾳ τῶν κατὰ μέρος
θρήνων κραυγῆς ἀσήμεον πάντα πεπλήρωτο, ὥσπερ ἂν εἰς σφαγὴν D

6 οὕτως A

10 μῆ] μου Combefisius.

tus acerbiores gladio super te cruciatus experiar! uno hoc cruento tor-
tori gratias agam, si a senili mea cervicis ducto caedis initio tuam mox
sanguinem cruori meo libaverit. sic namque eoque molimine doloris par-
tem plurimam abstulerit.”

36. Et haec quidem iste. aliunde vero alius, quacum vixerat ac
quam contubernalis habuerat, uxorem offendens, imo ex pectore altum-
que trahens suspirium et caput movens vultumque immutans, ad eam
accurrens eique circumfusus ac stringens, dirum casum lugubri voce
plangebatur. “vale, mulier, meique coniugis obliviscere: iam enim ingens
illa amoris vis, quam inter nos sociali naturae vinculo ratam habuimus,
hodie discinditur, et gladius coniunctionem dividit, morsque intempesta
aeterno divortio coniugium dirimit. non ultra sociali iugo trahemus vi-
tam. nulla deinceps futura nobis prolis suscipiendae ratio. atque uti-
nam ne susceptos unquam circumstantes parvulos oculis usurpassemus.
utinam nostris manibus tumulto traditos hisce feris bestiis ad infelicem
servitatem minime servassemus.” tum se cum filiis immiscentes, ac velut
choro luctum sustollentes, divisionem expectabant. frater vero rursus
fratri et amicus amico obviam facti, ille sanguinis necessitudinem defle-
bat, hic longam consuetudinem. et ut summa dicam, immensa turba eor-
um qui singuli lamentis indulgebant, incondite clamore cuncta repleban-

συγκλεισθέντων προβάτων καὶ συμμεγῆ φωνὴν ἀφιέντων. οἱ μὲν γὰρ αὐτῶν πρὸς τοὺς οἴκους ἀπέτρεχον, οἱ δὲ τὰς ὁδοὺς ἀπεισκόπουν· ἄλλοι πρὸς τοὺς σεβασμίους οἴκους ἠλαύνοντο, ἄλλοι τὰς πύλας τῆς πόλεως καταλαβεῖν ἔσπευδον. ἕτεροι δὲ πρὸς τὸ τεῖχος ἀνιέναι ἐβούλοντο μὲν, οὐ δεδύνητο δὲ ὑποκλαιζούσης αὐτοῖς τῆς 5 φρυσικῆς ἰσχύος τῇ προσδοκίᾳ τῶν φοβερῶν· οὐκ εἶχον γὰρ ὅπως διάθωνται πρὸς τὸ κακόν, ἀλλ' ὅπου περ ἂν ἔτυχον γεγονότες τῆς πόλεως, κατὰ πρόσωπον εὗρισκον ἀπαυτῶντα τὸν θάνατον, ὡς μηδὲν αὐτοῖς εἶναι λοιπὸν ἀσφαλές πρὸς ἐπίνοιαν.

P 349 37. Ἀλλὰ πῶς ἂν σοι τοῦ λοιποῦ τὴν καθ' ἡμᾶς συμφο- 10 ράν, ὃ ἀνδρῶν λογιάσατε, ἢ τὴν ἐπαλληλίαν τῶν τοσοῦτων ἀνιρῶν διαγράψομαι; ποῖον τούτων πρῶτον εἰπὼν τοῖς ἄλλοις δευτερεύειν παραχωρήσω; ἐπὶ τίνι τὴν γλώττιαν κινήσω ἢ τὴν χεῖρα πρὸς γραφὴν ἐξενέγκω; ἔξιςτιγῆ γάρ μου τὸν νοῦν ἢ μνήμη τῶν 15 γεγονότων, καὶ ὅλον ὄραν πάλιν δοκῶν τῶν λεχθησομένων τὰ πράγματα δυσεπιχείρητον τὴν περὶ τούτων ἐξήγησιν ἐπαισθάνομαι. ἢ γὰρ ἀνατύπωσις τῶν γεγονότων ὥσανει πραττομένων τῇ ψυχῇ διὰ τῆς μνήμης τὸν κίνδυνον εἰκονίζουσα καὶ διαμορφούσα τῇ φαντα- 20 σίᾳ τὰ πράγματα, τὴν ὁρμὴν τοῦ λέγειν ἐπέχειν βιάζεται. οἶα γὰρ ἦν τὰ τελούμενα τότε! οἱ μὲν πρὸ τῆς σωματικῆς τῆς 20 ψυχῆς πλέον δεδιότες πανωλεθρίαν πρὸς τὸ θανεῖν ἐδυσφόρουν, ἀρχὴν τῶν ἐκείθεν κολάσεων τὸν χωρισμὸν ἠγούμενοι τὸν τοῦ σώ-

14 γράφειν P 17 ὡσανει Combefisius, ὡς ἂν τι AP 22 τὴν ἐκείθεν κολάσεως P

tur, velut si oves ad iugulandam conclusae commixtam vocem ederent. horum namque alii ad domos confugiebant, alii vias observabant, alii ad venerabiles aedes contendebant, alii ad portas civitatis properabant, alii muros conscendere in animo habebant, nec tamen poterant, collapsa in eis naturali virtute malorum expectatione. nam nesciebant quo se modo ad malum compararent: sed quovis civitatis loco constitissent, adversa facie occurrentem sibi mortem offendebant, ut nullum iam eis reliquum esset consilium, quo rebus suis tuto prospicerent.

37. Sed quam tibi ego ratione subsecutam deinceps calamitatem, virorum eruditissime, aut tantorum malorum longam seriem catenamque describam? quod horum primum assumens, secundas reliquis partes adscribam? cuius argumento movebo linguam, aut ad scribendum manum extendam? rerum enim gestarum dirique casus memoria mentem sede deicit; ac qui prope oculis res ipsas quas dicturus sum videre videar, quam earum ardua narratio sit plane sentio. rerum namque mente informatio, ut quae ipsae coram animo gestorum periculis per memoriam simulacro exhibeat ac phantasiae (vi scilicet cogitandi) effingat ac repraesentet, orationis impetum retardat ac inhibet. qualia enim erant quae fiebant per eas angustias? alii, animi potius quam corporis noxam reformidantes, aegre mortem ferebant, qui videlicet separationem a cor-

ματος· οἱ δὲ τῇ γῇ προσερειδόντες τὰ γόνατα, κροννοῦς τε δακρύων ἐκβλύζοντες, ἀξίους παραδεχθῆναι τῆς κλήσεως διὰ τοῦ τοιοῦτου θανάτου τὸν θεὸν ἐλιτάνεον. ἄλλοι τῇ μνήμῃ τῶν ἡμυρημένων τομώτερον τοῦ ξίφους τὸ συνειδὸς νυττόμενοι τὸν ἀναλω-
 5 θέντα χρόνον ἐπὶ μυταίῳ ἀνεκαλοῦντο μεταμελούμενοι. ἕτεροι μὴδὲν τοιοῦτον ἐνεργῆσαι δυνάμενοι, ἀλλὰ τὸν λογισμὸν προδόντες ὧ τῇ ἀγωνίᾳ, ἴσταντο τρομώδεις, δίκην ἀψύχων δένδρων τὴν τομὴν ἀναμένοντες. ἄλλοι δὲ καθάπερ οἷστρω τῷ φόβῳ πληττόμενοι ἀκάθεκτοι ταῖς ὀρμυῖς ἦσαν· ἐξ ὧν καὶ πλεῖστοι πρὸς τὸ ἐκτὸς
 10 τοῦ τείχους ἀσυλλογίστως ἑαυτοὺς ἀκοντίσαντες ἢ τῷ πτώματι τὴν ζωὴν συνεπέραναν ἢ τοῖς ἐκεῖσε στρεφομένοις βαρβάροις ἑαυτοὺς ἐνεχείρισαν.

38. Τί δὲ τῶν γυναικῶν εἶπω πρῶτον, οἷς καὶ αὐτὸν τὸν ἄερα συνθρηγεῖν αὐταῖς ἐβιάζοντο, ἤγον τὰς ἀνακλήσεις, τὰς
 15 οἰμωγὰς, τῶν τέκνων τὰς περιπλοκάς; οὐδ' εὐσχημονεῖν ἔτι βουλόμεναι νικηθεῖσαι τῷ πάθει, οὐδὲ τῆς ὄψεως τῶν ἀνδρῶν ἑαυτὰς ὑπεκκλίνειν, ἀλλ' ἀναιδῶς φερόμεναι, τὰς κόμας ἔχουσαι λελυμέναι καὶ τῶν πρὸς συστολὴν ἀμελήσασαι, ἤγοντο συνεχβοῶσαι τοὺς θρήνους καὶ τοῦ κινδύνου καταστενάζουσαι. εἴ ποῦ καὶ
 20 παρθένος ἐν αὐταῖς, ἢ μήπω τῆς οἰκουρίας προβῆσα ἀλλ' ἀσφαλῶς τηρουμένη τῷ γάμῳ καὶ σεμνότητι πῦσαν δεδιδυγμένη, τὴν αἰδῶ τῆς ὄψεως περιύρασα, καὶ μὴδ' ὅτι γυνὴ τυγχάνει τῷ δέει

2 ἀέλιος Combef.

16 κνηθεῖσαι P

pore futuri aevi poenarum initium ducerent. alii, fixis terrae genibus largoque lacrimarum fonte perfusi, digne vocatione recipi istiusmodi mortis periculo deo supplicabant. alii delictorum memoria, omni gladio acutius conscientia vulnerati tempus vane insumptum dolebant, maestique paenitudine revocabant. alii nihil eiusmodi praestare valentes, nimiaque doloris vi excussa ratione atque prodita, tremebundi stabant, velut prope inanimatae arbores ferri ictum expectantes. alii velut oestro, metu percussi, contineri non poterant: quorum etiam plurimi inconsulta mente extra murum ruentes praecipites vel casu allisi vitam finire, vel ipsi se barbaris illic consistentibus tradidere.

38. Mulierum autem quid prius referam, quae vel ipsum aërem una secum planctum edere cogeant, compellationes scilicet et eulatus liberiorumque amplexus? hae gravi dolore concitae nec decorum tenere nec virorum se conspectibus subducere volebant, sed impudentia actae, solutis crinibus, omniumque oblitae quae ad modestiam ac verecundiam faciunt, flebili clamore adversusque periculum gemitu, bacchantium more cursitabant. inter eas et virgines, necdum domo prodire solitae, sed quae tuto alligandae servarentur connubio omnemque modestiam essent edoctae, pulso ab ore pudore, et neque an mulieres essent, sexumque

λογιζομένη, διήκει τῆς ἀγορᾶς ἐν μέσῳ, ταῖς ἄλλαις γυναίξι κοι-
 P 350 ωνοῦσα τοῦ θρήνου καὶ δεῖνόν ἀλαλάζουσα. μονασταὶ δὲ καὶ
 μονάζουσαι, ὅσοι τὴν προσπάθειαν τοῦ βίου κομιδῇ νέοι ὑπάρχον-
 τες τῷ φίλτρῳ τῆς ἀρετῆς ἀπεσεύσαντο, ἑαυτοῖς μόνοις καὶ θεῶ
 ζῶντες, τῶν ἀσκητηρίων ἐκβάντες καὶ ταῖς πλατείαις διασπαρέν- 5
 τες τῆς πόλεως τὸν κοινὸν ὄλεθρον γοερῶς ἐκλαυθμόριζον. ἔξ οὗ
 δὴ μοι καὶ θάμβος ἐπέρχεται, ὅταν κατὰ νοῦν λάβω τὴν ποικίλην
 καὶ διάφορον ἀρετὴν τῶν Ναζηραίων ἐκείνων, ἣν καταμόνας ἐφι-
 λοπόνουν, ἦτοι τὴν πάννηχον ψαλμῳδίαν καὶ τὴν ἱερὰν παρθενίαν
 τὴν τε ἐκτενῆ προσευχὴν καὶ τὸ ἀκατάπαυστον δάκρυον, πῶς τὴν 10
 πρὸς ἡμᾶς θείαν οὐ . . . συμπάθειαν, πῶς οὐ κατηγγυήσαντο
 B τὴν πόλιν, πῶς οὐχ εὐρον ἑπαθλον ἀρετῆς τὴν ἀποφυγὴν τοῦ κιν-
 δύνου, συνελήφθησαν δὲ μᾶλλον καθάπερ ἀνεπισκόπητα πρόβατα,
 πάντες τῆς μαχαίρας γεγονότες καὶ τῷ κλήρῳ τῶν ἁμαρτωλῶν τῆς
 σφαγῆς κοινωνήσαντες. πλὴν ἡγοῦμαι ὅτι τούτων μὲν ὁ θάνατος, 15
 ὡς φησὶν ὁ ψαλμὸς, τίμιος γέγονεν ἐναντίον κυρίου, κἂν τούτῳ
 τοῦ σοφοῦ τοῦς οἰκέλους δούλους τιμήσαντος, ἵνα μετὰ τῆς λοι-
 πῆς ἀρετῆς καὶ τὸ τέλος μαρτυρικὸν ἀπενέγκωνται, ὡς ἂν ἐπιδα-
 ψιλεύσῃται τούτοις τὰ τῆς ὑπομονῆς γέρα καὶ τῶν ἀρρητῶν ἐκει-
 C ων ἀγαθῶν τὴν ἀντίδοσιν· ἡμῶν δὲ τὸ πλῆθος παραπτώσεων οὐ 20
 μόνον τὰς τούτων ἐντεύξεις ἀλλὰ καὶ τὰς τῶν μαρτύρων πρεσβείας
 ἀσυντελεῖς δειχθῆναι πεποιήκειν, ἔν' ἡμῶν παθόντων ἕπερ ἦδη

6 γοερὸν A
 σκοπα A

10 πῶς τὴν — συμπάθειαν om A
 17 δούλους om P

13 ἀνεπί-

20 δὲ om A

sum graviore metu cogitantes, medio foro, pari ac maritatae planctu
 diroque eiulatu vagabantur. monachi ipsi ac moniales, quotquot ipso iam
 aetatis flore iunioresque virtutis amore saecularis vitae affectum libidi-
 nemque excuserant, sibi solis deoque viventes, monasteriis egressi et
 per plateas civitatis dispersi commune excidium eiulatu lugebant. hinc
 magnopere miror ac stupeo, ipse mente reputans multiplicem diversique
 generis dictorum Nazaraeorum virtutem, quam colebant solitarii, noctur-
 nas modulatis psalmodum vocibus productas vigilias, sacram virginita-
 tem, continuas preces iuguesque lacrimas; quomodo nihil nobis divinam
 conciliarunt miserationem? quomodo fidem suam ad urbis incolumitatem
 non obstrinxerunt? quomodo non virtutis praemio consecuti ut a peri-
 culo liberarentur? sed magis velut oves absque pastore comprehensi
 omnes ferro ingulati sunt, parique cum sceleratis nece interierunt? enim-
 vero horum mortem pretiosam apud dominam, ut psalmus loquitur (115
 15), arbitror exstitisse, cum hoc quoque dei sapientia caros suos ac fa-
 mulos honoraverit, ut cum reliquis virtutibus martyrii quoque laurea
 clarescant, patientiae munera eis cumulatus reponens, arcanorumque
 bonorum praemia largiens: nostrorum vero scelerum multitudinem non
 solum horum preces, sed et martyrum intercessionem inutiles reddidisse,
 ut ex iis quibus iam recentique exemplo sumas accepti malis, intelligere

πεπόνθασιν, ἔχουσι γινῶναι πάντες οἱ τῶν θείων καταφρονηταὶ δια-
τάξειν ὡς κακία πλεονεκτοῦντας οὐδὲν αὐτοὺς τῆς δεισποτικῆς
ἀπειλῆς τῶν σωτηρίων βοηθημάτων ἐξουιρήσασθαι δυνήθησεται.

39. Ὡς γὰρ κατὰ πᾶσαν εἰσελθόντες διεμερίσθησαν τὴν
5 πόλιν οἱ βάρβυροι, εὐθὺς πᾶσα ἡλικία καὶ πᾶν γένος ἀνθρώπων
ὑπ' αὐτῶν ἀνήρητο. οὐδὲ γὰρ ἦν οἶκος αὐτοῖς οὐδεὶς πάλαι προ- D
μεμηγῆσι καὶ τὴν καθ' ἡμῶν δειψῶσιν ἀπώλειαν, ἀλλὰ καὶ γέρον
καὶ ἀκμάζων ἔτι καὶ νεανίσκος καὶ πᾶς ὁ προστυχῶν ἔργον τοῖς
μιαυφῆνοις ἦν, οὐδὲ καιρίας κατ' αὐτῶν ἀφιέσι πληγῆς, ἀλλ' ὡς
10 ἂν αὐτοὺς ἐνδιατρίβειν ποιῶσι τοῖς ἀλλεγοῖς, τὰ πρὸς τὸν νῦτον
μέρη καὶ τοὺς μηρούς κατατέμνοντες σχολάζειν αὐτοὺς τῇ τελειώ-
σει παρεβιάζοντο. καὶ οὐδ' οὕτως ὁ πολιορκῶν αὐτοὺς ἐνεπίμ-
πλατο θυμός, ἀλλ' ὅτι μὴ πολλάκις δύνανται θνήσκειν μανικῶς
ἐδυσφύρον. ἵνα γὰρ τὴν θηριώδη καὶ ἀδάμαστον ἐκείνην ὄρεξιν
15 ἔμπορήσωσιν, οὐδὲ γυναικῶν ἐφείσαντο κατ' ἀρχὰς τοῦ κινδύνου,
οὐδὲ παιδῶν αὐτῶν, ὧν τὸ τῆς ἡλικίας ἄωρον ἄγειν βιάζεται πολ-
λάκις καὶ θηρῶν ὀφθαλμοὺς εἰς συμπύθειαν· ἀλλ' ἦν ἐπ' ἴσης P 351
ἅπασιν ἡ τομῆ, καθάπερ ἐν χλοηφόρῳ πεδίῳ, πᾶν τὸ παρατυχὸν
ἐκθερίζουσα, ὡς ἐν βρυχεία καιροῦ ῥοπή ἕοικον ἀποδειχθῆναι τὴν
20 πόλιν τὴν πρὸ μικροῦ στενοχωρουμένην καὶ τοῖς πλήθεισι βριθου-
σαν. καθὼς γὰρ φθάσαντες εἶπομεν, τὸ μὲν τοῦ δήμου τὰς ἀκρω-
ρείας κατελήφει κατὰ τὴν καλουμένην ἀκρόπολιν συναλαθέν, ἡ τὴν
περιοικίδα τοῦ ὀσίου Δαβὶδ ὑνομαζομένην (τοῦτο γὰρ μᾶλλον τῆς

possent omnes divinarum legum contemptores, cum maiorem in modum
nequitiae indulgent seque vitio mancipant, nullo se ab ira dominica iusta-
que ultione liberatum iri salutari subsidio.

39. Ut itaque ingressi per omnia urbis loca dispersi sunt barbari,
omnis aetas omneque hominum genus ab eis confestim trucidatur. neque
enim ulla eis miseratio erat, qui pridem rabio exarsissent nostramque
internecionem sitirent: sed et senex et florenti adhuc aetate atque iuvenis,
quisquis denique occurrisset, gladio necabatur. nec vero letali eta-
tim vulnere feriebant, sed ut diutius doloribus excruciantur, quae circa
dorsum coxasque sunt concidentur, tarda eos nece conficiebant. ac ne
sic quidem exsatiabatur eos obsidens furor, sed quod non saepius mori
poterant, immanitatis rabie gravius dolebant. ut enim belluinam illam
ac indomitam libidinem satiarent, nec mulieribus mali initio neque pue-
ris ipsis pepercerunt, quorum immatura aetas haud raro etiam ferarum
oculos ad miserationem cogit; sed cunctis perinde indicta excisio erat,
quae velut in prato herbescente quicquid obvium esset demeteret. hinc-
que adeo factum est ut brevi temporis momento urbs, quae paulo ante
vix non angusta habitatoribus erat ac plebe constipata, deserta vilesceret.
ut enim superius diximus, populi pars collium cacumina ad acro-
polim sic dictam (i. e. arcem) occupaverat, aut quam sancti Davidis

λογιζομένη, διήει τῆς ἀγορᾶς ἐν μέσῳ, ταῖς ἄλλαις γυναῖξι κοι-
 P 350 νωνοῦσα τοῦ θρήνου καὶ δεινὸν ἀλαλάζουσα. μονασταὶ δὲ καὶ
 μονάζουσαι, ὅσοι τὴν προσπάθειαν τοῦ βίου κομιδῇ νέοι ὑπάρχον-
 τες τῷ φίλτρῳ τῆς ἀρετῆς ἀπεσείσαντο, ἑαυτοῖς μόνοις καὶ θεῷ
 ζῶντες, τῶν ἀσκητηρίων ἐκβάντες καὶ ταῖς πλατείαις διασπαρέν- 5
 τες τῆς πόλεως τὸν κοινὸν ὄλεθρον γοερώς ἐκλαυθμόριζον. Ἐξ οὗ
 δὴ μοι καὶ θάμβος ἐπέρχεται, ὅταν κατὰ νοῦν λάβω τὴν ποικίλην
 καὶ διάφορον ἀρετὴν τῶν Ναζηραίων ἐκείνων, ἣν καταμόνας ἐφι-
 λοπόνουν, ἦτοι τὴν πάννουχον ψαλμωδίαν καὶ τὴν ἱερὰν παρθενίαν
 τὴν τε ἐκτινῆ προσευχὴν καὶ τὸ ἀκατάπαυστον δάκρυον, πῶς τὴν 10
 πρὸς ἡμᾶς θείαν οὐ . . . συμπίθειαν, πῶς οὐ κατηγγυήσαντο
 B τὴν πόλιν, πῶς οὐχ εἶδρον ἔπαθλον ἀρετῆς τὴν ἀποφυγὴν τοῦ κιν-
 δύνου, συνελήφθησαν δὲ μᾶλλον καθάπερ ἀνεπισκόπητα πρόβατα,
 πάντες τῆς μαχαίρας γεγονότες καὶ τῷ κλήρῳ τῶν ἁμαρτωλῶν τῆς
 σφαγῆς κοινωνήσαντες. πλὴν ἠγοῦμαι ὅτι τούτων μὲν ὁ θάνατος, 15
 ὡς φησὶν ὁ ψαλμός, τίμιος γέγονεν ἐναντίον κυρίου, κὰν τούτῳ
 τοῦ σοφοῦ τοὺς οἰκείους δούλους τιμήσαντος, ἵνα μετὰ τῆς λοι-
 πῆς ἀρετῆς καὶ τὸ τέλος μαρτυρικὸν ἀπενέγκωνται, ὡς ἂν ἐπιδα-
 ψιλευσῆται τούτοις τὰ τῆς ὑπομονῆς γέρα καὶ τῶν ἀρρήτων ἐκεί-
 C νων ἀγαθῶν τὴν ἀντίδοσιν· ἡμῶν δὲ τὸ πλῆθος παραπτώσεων οὐ 20
 μόνον τὰς τούτων ἐντεύξεις ἀλλὰ καὶ τὰς τῶν μαρτύρων πρεσβείας
 ἀσυντελεῖς δειχθῆναι πεποιήκεν, ἵν' ἡμῶν παθόντων ὑπερ ἡδῆ

6 γοερόν A
 20 σκοπα A

10 πῶς τὴν — συμπίθειαν om A
 17 δούλους om P
 20 δὲ om A

13 ἀνεπί-

sum graviore metu cogitantes, medio foro, pari ac maritatae planctu
 diroque eiulata vagabantur. monachi ipsi ac moniales, quotquot ipso iam
 aetatis flore iunioresque virtutis amore saecularis vitae affectum libidi-
 nemque excusserant, sibi solis deoque viventes, monasteriis egressi et
 per plateas civitatis dispersi commune excidium eiulatu lugabant. hinc
 magnopere miror ac stupeo, ipse mente reputans multiplicem diversaque
 generis dictorum Nazaraeorum virtutem, quam colebant solitarii, noctur-
 nas modulatis psalmodum vocibus productas vigiliis, sacram virginita-
 tem, continuas preces iugesque lacrimas; quomodo nihil nobis divinam
 conciliarunt miserationem? quomodo fidem suam ad urbis incolumitatem
 non obstrinxerunt? quomodo non virtutis praemio consecuti ut a peri-
 culo liberarentur? sed magis velut oves absque pastore comprehensae
 omnes ferro iugulati sunt, parique cum sceleratis nece interierunt? enim-
 vero horum mortem pretiosam apud dominum, ut psalmus loquitur (115
 15), arbitrator existitasse, cum hoc quoque dei sapientia caros suos ac fa-
 mulos honoraverit, ut cum reliquis virtutibus martyrii quoque laurea
 clarescant, patientiae munera eis cumulatus reponens, arcanorumque
 bonorum praemia largiens: nostrorum vero scelerum multitudinem non
 solum horum preces, sed et martyrum intercessionem inutiles reddidisse,
 ut ex iis quibus iam recentique exemplo sumus accepti malis, intelligere

πεπόνθαι, ἔχουσι γινῶναι πάντες οἱ τῶν θείων καταφρονηταὶ δια-
 τύξειν ὡς κακία πλεονεκτοῦντας οὐδὲν αὐτοὺς τῆς δεσποτικῆς
 ἀπειλῆς τῶν σωτηρίων βοηθημάτων ἐξυιρήσασθαι δυνήθησεται.

39. Ὡς γὰρ κατὰ πᾶσαν εἰσελθόντες διεμερίσθησαν τὴν
 5 πόλιν οἱ βάρβαροι, εὐθὺς πᾶσα ἡλικία καὶ πᾶν γένος ἀνθρώπων
 ἐπ' αὐτῶν ἀνῆρητο. οὐδὲ γὰρ ἦν οἶκος αὐτοῖς οὐδεὶς πάλας προ- D
 μεμηρόσι καὶ τὴν καθ' ἡμῶν διψῶσιν ἀπώλειαν, ἀλλὰ καὶ γέρον
 καὶ ἀκμάζων ἔτι καὶ νεανίσκος καὶ πᾶς ὁ προστυχὼν ἔργον τοῖς
 μισαιφρόνοις ἦν, οὐδὲ καιρίας κατ' αὐτῶν ἀφιεῖσι πληγὰς, ἀλλ' ὡς
 10 ἂν αὐτοὺς ἐνδιατρίβειν ποιῶσι τοῖς ἀλγεινοῖς, τὰ πρὸς τὸν νῦτον
 μέρη καὶ τοὺς μηρούς κατατέμνοντες σχολάζειν αὐτοὺς τῇ τελειώ-
 σει παρεβιάζοντο. καὶ οὐδ' οὕτως ὁ πολιορκῶν αὐτοὺς ἐνεπίμ-
 πλατο θυμός, ἀλλ' ὅτι μὴ πολλάκις δύνανται θνήσκειν μανικῶς
 ἐδυσφρόρον. ἵνα γὰρ τὴν θηριώδη καὶ ἀδάμαστον ἐκείνην ὕρεξιν
 15 ἔμφορήσωσιν, οὐδὲ γυναικῶν ἐφείσαντο κατ' ἀρχὰς τοῦ κινδύνου,
 οὐδὲ παιδῶν αὐτῶν, ὧν τὸ τῆς ἡλικίας ἄωρον ἄγειν βιάζεται πολ-
 λάκις καὶ θηρῶν ὀφθαλμοὺς εἰς συμπύθειαν· ἀλλ' ἦν ἐπ' ἴσης P 351
 ἄπασιν ἡ τομὴ, καθάπερ ἐν χλοηφόρῳ πεδίῳ, πᾶν τὸ παρατυχὼν
 ἐκθειροῦσα, ὡς ἐν βραχεῖα καιροῦ ῥοπή ἄοικον ἀποδειχθῆναι τὴν
 20 πόλιν τὴν πρὸ μικροῦ στενοχωρουμένην καὶ τοῖς πλήθεισι βριθου-
 σαν. καθὼ γὰρ φθάσαντες εἶπομεν, τὸ μὲν τοῦ δήμου τὰς ἀκρω-
 ρείας κατετήλθει κατὰ τὴν καλουμένην ἀκρόπολιν συνελαθὲν, ἡ τὴν
 περιοικίδα τοῦ ὁσίου Δαβὶδ ὑνομαζομένην (τοῦτο γὰρ μᾶλλον τῆς

possent omnes divinarum legum contemptores, cum maiorem in modum
 nequitiae indulgent seque vitio mancipant, nullo se ab ira dominica iusta-
 que ultione liberatum iri salutari subsidio.

39. Ut itaque ingressi per omnia urbis loca dispersi sunt barbari,
 omnis aetas omneque hominum genus ab eis confestim trucidatur. neque
 enim ulla eis miseratio erat, qui pridem rabie exarsissent nostramque
 interneconem sitirent: sed et senex et florenti adhuc aetate atque iuvenis,
 quisquis denique occurrisset, gladio necabatur. nec vero letali statu
 vulnere feriebant, sed ut diutius doloribus excruciantur, quae circa
 dorsum coxasque sunt concidentur, tarda eos nece conficiebant. ac ne
 sic quidem exsatiabatur eos obsidens furor, sed quod non saepius mori
 poterant, immanitatis rabie gravius dolebant. ut enim belluinam illam
 ac indomitam libidinem satiarent, nec mulieribus mali initio neque pueris
 ipsis pepercerunt, quorum immatura aetas haud raro etiam ferarum
 oculos ad miserationem cogit; sed cunctis perinde indicta excisio erat,
 quae velut in prato herbescente quicquid obvium esset demeteret. hinc-
 que adeo factum est ut brevi temporis momento urbs, quae paulo ante
 vix non angusta habitatoribus erat ac plebe constipata, deserta vilesceret.
 ut enim superius diximus, populi pars colliam cacumina ad acro-
 polim sic dictam (i. e. arcem) occupaverat, aut quam sancti Davidis

λοιπῆς ὑπερανέχουσι πόλεως, ἔνθα δὴ καὶ πληθὸς ἦν μοναχῶν ἐναρέτων πάντων καὶ τῆς οὐρανόου πολιτείας ἡξιωμένων), τὸ δὲ
B πάλιν ταῖς δυοὶ πύλαις προσερχομένη ταῖς πρὸς δύσιν ἀφορώσαις τῆς πόλεως, μίαν ἐχόντων πάντων σπουδὴν, τοῦ ξίφους διεκφυγεῖν τὴν τομὴν. ἀλλ' οὐδὲν πλέον τῶν ἄλλων διήνουν, τῶν πυλῶν 5 ἐκτὸς τῶν βαρβάρων ἐφεδρευόντων, καὶ μηδ' ἄλλως ἔχοντες εὐχερῶς ὑπερβῆναι, τῷ συνωθισμῷ πιέζοντες ἀλλήλους καὶ τὴν διεξοδὸν ἀποφράττοντες. (40) οἷον γὰρ ἐγεγόνει κακὸν κατὰ τὴν καλουμένην Χρυσὴν πύλην! πῶς παρανοῖξαι ταύτην βουληθέντες μικρόν, ὅσοι τοῦ δήμου τῷ τόπῳ συνερχομένησαν, διήμαρτον τῆς 10 ἐπιχειρήσεως! μόνον γὰρ ὅτι τὰς πύλας ἀλλήλων διέστησαν, καὶ
C τῷ ἰδίῳ πιλῆματι πάλιν ἐν ἑαυταῖς συνδρομεῖν αὐτὰς κατηγάκασαν· οὕτω δὲ ἔχοντας αὐτοὺς καταλαβόντες οἱ δυσμενεῖς οὐκέτι καθ' ἕνα τοῖς ξίφεσιν ἀνῆρουν, ἀλλ' ὡς εἶδον συνεσφριγμένους ἀλλήλων τε ἐχομένους καὶ ἐκτραπήναι μὴ δυναμένους, κατὰ κόρ- 15 ρῆς αὐτοὺς τοῖς ξίφεσιν ἔπαιον, ὡς μετὰ τὴν πληγὴν διαιρεῖσθαι τοῦ προστυχόντος τὴν κεφαλὴν, καὶ τοῖς ὁμοίοις τῆδε κάκεισε τὰ μέρη συμπίπτειν, καὶ μηδὲ μετὰ θάνατον τῆ γῆ δίδοσθαι ἀλλ' ἔτι παρακρατεῖσθαι τοῖς λοιποῖς σώμασιν, ἕως πάντων ἀναιρεθέντων, καὶ ὥσπερ τοῦ ὑποστρεφόντος, τῆς ἀπάντων λέγω ζωῆς 20 διαδράσης, αἵματος ἀλλήλων καθάπερ καὶ τῆς τελευτῆς κοινωρήσαντα.

1 ὑπερανέχει Combef.
 12 συνδρομεῖν P

9 χρυσέαν A

10 συνέρρευσαν A

viciniam vocant. quas regio reliqua urbe altiore situ eminent; ubi etiam monachorum multitudo erat, viri omnes virtute clari caelestique instituto digni habitii. pars vero rursus ad duas portas, ad occidentalem urbis plagam respicientes, confluerant, in hoc unum cunctis operam conferentibus, ut gladii ictum effugerent. sed nihil his melius cessit quam aliis, cum iam barbari extra portas insiderent, nec alioqui facile eis esset ut transirent, cum alter alterum pulsando comprimerent exitumque obstruerent. (40) quantum enim contigit malum in porta quam Auream vocant? quomodo, qui eo confluerant (omnis illa populi pars) cum aliquantulum aperire voluissent, conatu frustrati sunt? vix enim valvas diducere coeperant, cum conferta hic multitudine atque agmine in se rursus coire nectique compulerant. quos ita constipatos cum hostes offendissent, non iam viritim ensibus obruncabant, sed ut illos inter se compressos, aliosque aliis haerentes averti non posse conspexerunt, in faciem gladiis caedebant, adeo ut post ictum cuiusque diviso capite hinc inde partes dissilirent et ad similia utrinque membra conciderent. ac neque post mortem humo mandabantur, sed cum reliquis adhuc corporibus pari acervo tenebantur, donec omnibus trucidatis, ac velut fulcimente, omnium scilicet eliminata vita, uti morte sic et cruore socio iungerentur.

41. Τὸ δ' αὐτὸ τοῦτο καὶ περὶ τὴν ἄλλην πόλιν, ἣν κα- D
 λοῦσι Λιταίαν, πραχθῆναι συνέβη. καθὼς γὰρ ἔφαμεν, τῶν
 ἄλλων τὰς μὲν πρὸς θάλασσαν ἐξαγούσας αὐτοὶ προκατεῖχον οἱ
 βάρβαροι, τὰς δέ γε πρὸς ἀνατολὴν ἀφορώσας ἡμεῖς προαποκλει-
 6 σάντες ἤμεν, τὴν τοῦ πυρὸς μηχανήν, ἣν κατὰ τῶν ἔξω τοῦ προ-
 τειχίσματος πυλῶν προπεπόνθμεν, καὶ ἐν αὐταῖς ὑφορώμενοι,
 ὡς λοιπὸν ἐκ τούτων πανταχόθεν ἀποροῦντα τὸν δῆμον πρὸς τὴν
 φυγὴν περὶ τὰς ἀγυῖας μόνον εἰλεῖσθαι καὶ ἀπανταχοῦ τῷ θανάτῳ
 προσπίπτειν. σχεδὸν γὰρ ὅλγοι, καὶ λίαν ὡς εἰκὸς εὐαρίθμητοι,
 10 κατὰ τὸ δυτικὸν μέρος τοῦ λιμένος ἑαυτοὺς τῶν τειχῶν ἀκοντίσαν-
 τες τὸν κίνδυνον ὑπέξέφυγον· καὶ τινες ἄλλοι τῆς κατὰ τὴν ἀκρό- P 352
 πολιν πόλης λάθρα ὑπεκδρομόντες πρὸ τοῦ τὴν συμφορὰν ὑφε-
 στάναν διεσώσαντό τὴν ζωὴν. οὗτοι δὲ ἦσαν οἱ τῶν Σκλαβήνων
 ἠγούμενοι, πάλαι προμελετήσαντες τοῦτο καὶ τὰς κλειδας τῶν
 15 πυλῶν ἐκείνων προὔφελόμενοι. οὗς καὶ ἐχρῆν, τὴν ἀκμὴν τοῦ
 κακοῦ θεασαμένους, παντὶ τῷ προστυχόντι παραχωρῆσαι τὴν
 ἔξοδον· οὕτω γὰρ πολλοὶ τῶν αὐτόθι λαχόντων, πρὸ τοῦ τοῦς
 βαρβάρους ἐπιλεθεῖν, τὸν θάνατον ὑπέξέκλιναν ἄν. οἱ δὲ τοιοῦτον
 μὲν οὐδὲν οὐδὲ εἰς νοῦν λαβεῖν ἠνέσχοντο· αἱ δὲ τὸ οἰκεῖον προ-
 20 ορώμενοι, καὶ ὅπως τὸν κίνδυνον διακρούσονται κἂν τούτῳ δια- B
 σκεψάμενοι, τὰς πόλεις μικρὰν παρανολεῖντες καὶ τὴν ὑπεκδρομὴν
 τομῶς ποιησάμενοι, ἕνα τινὰ τῷ τόπῳ καταλιπόντες πρὸς τὸ μετὰ
 τὴν ἐκείνων ἔξοδον καὶ αὐθις ταύτας συγκλείσαι, οὕτω τῆς πάντων

3 θάνατον A οἱ om P 8 πανταχοῦ A 15 ἐχρῆν τῷ
 τὴν A 17 τῶν om P 18 ἀπειλεῖν AP

41. Hoc ipsum vero et in porta quam Litaeam vocant fieri conti-
 git. nam barbari, uti diximus, priores reliquis occupaverant portas,
 quae ad mare ducunt. quae vero ad ortum, nos ipsi ante ocluseramus,
 in his quoque suspectam habentes machinam, cuius in exterioris muri
 portis noxam labemque senseramus. hincque adeo omni undique prae-
 clusa fugae ineundae spe, populus in plateis solum volutabatur, inque
 mortis caseses omni loco incursabat. vix enim pauci, valdeque, ut par
 est, numero exigui, in occidentali ora portus sese e muris proicientes
 periculum evaserunt. quidam etiam alii e porta quae ad acropolin (ar-
 cem scilicet) est, sese clam subducentes, cum necdum calamitas appe-
 titisset, salutem consuluerunt. et hi fuerunt Sclovenorum duces, meditati
 fugam multo ante, atque portarum illarum claves eam in rem pridem
 suffurati. quos decebat, mali mole inspecta, cuius exitum permittere:
 sic namque multi ibi constituti, antequam adventassent barbari, caedem
 declinassent. hi tamen nihil eiusmodi in animum saltem inducere susti-
 nuerunt: sed suis semper rebus prospicientes, attentisque animi rationi-
 bus quomodo hinc quoque periculum a se depellerent, portis paululum
 subapertis seque prompte subducentes atque dilapsi, uno quodam ibi re-

Theophanes contin.

35

ἐπεβουλεύσαντο σωτηρίας καὶ τότε, πρόφασιν τινα δοῦσαν πλάσσομενοι, ὡς οὐ πρὸς φυγὴν ἐκτρέπονται, πρὸς ὑποδοχὴν δὲ μάλλον τῶν Στρυμονιτῶν συμμάχων, τοῦ στρατηγοῦ δῆθεν τοῦτο προστάξαντος.

42. Οὐδὲ πολλὰ δὲ τὸ ἐν μέσῳ, καὶ ξιφῆρεις οἱ βάρβαροι καὶ πύλαις ἐπέστησαν, καὶ οὐκέτι δυνατόν ἦν οὐδὲ προσβλέψαι μόνον ἐκτὸς ἀκινδύνως τινα, μήτοι γε τὸν κίνδυνον ὑπαλόξαι. **C** κἀγὼ γὰρ αὐτὸς οὐκ ἐπὶ πατρὶ καὶ τοῖς ἀδελφοῖς (δύο δὲ μοι εἰσιν οὗτοι νεώτεροι, τῆς ἑμῆς ἡλικίας ὑποβεβηκότες, αἱ μέχρι τοῦ δεῦρο τῆς τε φρουρᾶς καὶ τῶν λοιπῶν ἀλγεσιῶν μοι συγκοινωνοῦν-10 τες) κατ' αὐτὴν τὴν ὥραν παρόντες εὐρέθημεν ἐν τῷ τόπῳ μετὰ καὶ τινῶν ἄλλων τῶν ἀπὸ τῆς πόλεως οὐκ ὄντων. καὶ ὡς ἤδη τὴν πονηρὰν ἐκείνην ὑπέστημεν ἐπιβουλήν (μετὰ γὰρ τὸ πραχθῆναι τὴν σκῆψιν τὸ συμβᾶν ἐπεγνώκαμεν), ὀπισθόρμητοι πάντες, ἕκαστος ἡμῶν ὡς εἶχε τάχους, πρὸς τὴν πόλιν συνηλαυνόμεθα, ἄλλος 15 ἀλλαγῶς διαφραθέντες, καθὼς ἂν ἦγεν ἢ συμφορὰ, τοῦ φόβου διατιθεῖσα τὰ σχήματα. ἔδοξεν οὖν τῷ τε πατρὶ καὶ ἡμῖν, μήπω **D** πεφθακότων πρὸς ἡμᾶς τῶν βαρβάρων, εἰς τινα πύργον τῶν κατὰ τὸ ἐνδότερον τεῖχος ἀνιέναι τέως καὶ μὴ τῷ πλήθει συναναμίγνυσθαι, ὡς ἂν τῶν πολεμίων τυχὸν ἐπιστάντων, τῶν ἄλλων διαφραθέντες καὶ μόνοι τούτοις κατὰ τῶν ἐπάλξεων ἐνταγμένοι, δυνή-20 θῶμεν τινα πρεσβείαν τούτοις προσαγαγεῖν καὶ τὴν ζωὴν ἑαυτοῖς

10 συμφορᾶς P

14 ἐπεγνώκαμεν, καὶ ὀπισθόρμητοι P

licto, qui et rursus egressis illis portas clauderet, in eum medium omnium salutis insidiati sunt, tunc quoque id dolo commenti, non se fugam inire, sed potius ad socios Strymonitas suscipiendos (ita nimirum iubeate praetore) exire.

42. Nec multum temporis intercesserat, cum barbaris strictis gladiis in portas ingruentibus nemo ultra tuto vel saltem foras prospicere poterat, tantum abest ut periculum posset vitare. nam et ego ipse cum patre et fratribus, quos duos aetate iuniores atque ad hoc usque aevi meae habeo tum captivitatis tum reliquarum aerumnarum consortes, eadem hora cum aliis civibus, iisque non admodum paucis, eodem in loco constitueramus. et ut iam tristes illas insidias passi sumus (postquam enim frans illis commissa est, nos-rem, uti gesta erat, cognovimus), retrocedimus omnes et in civitatem incredibili celeritate festinamus, alio alioque dispersi, prout malli vis ferebat, metus species exque illo affectus alios atque alios digerens. visum itaque est patri et nobis, cum nondum barbari ad nos pervenissent, in turrim quandam in interiori muro sitam interim evadere et non multitudini commisceri, ut forte, imminetibus hostibus, ab aliis disuncti solique in propugnaculis ipsos alloquentes facilius supplicatam iremus, vitaeque nostrae aliquo modo provideremus. quod et divina

διασωζέσθαι. ὃ δὴ καὶ γέγονε τῇ θεϊκῇ προνοίᾳ. τὸ δ' ὅπως καὶ μεθ' οὗτος παραδοξοποιῶν δυνάμεως, λέξων ἔρχομαι.

43. Ἀνήλθομεν ἐν τῷ τείχει σπουδῇ θέοντες κατὰ τινα πρόβολον ἀντικρὺ τοῦ ἐκεῖ σεβασμίου σηκοῦ τοῦ πρωτοκλήτου τῆν 5 ἀποστόλων Ἀνδρέου. πέντε δὲ ἦμεν οἱ πάντες ὁμοῦ, ὁ πατήρ ὁ P 858 ἑμὸς καὶ γὰρ σὺν τοῖς ῥηθείσι δυσὶν ἀδελφοῖς καὶ τις ἕτερος μετέχων καὶ αὐτὸς τῆς ἡμῶν ἀγχιστείας, κληρικοὶ πάντες καὶ τῷ τῶν ἀναγνωσῶν διαπρέποντες τάγματι. μικρὸν σὺν αὐτοῖσι καθησυχάσαντες, καὶ καθ' ἑαυτοὺς λογιζόμενοι τὸ ἐφεισθὲς τῆς μαχαίρας 10 τέλος, ἠρχόμεθα τῶν γόνων, ἕκαστος τῆς τε οἰκείας ψυχῆς καὶ τῆς ἐξ ἀλλήλων καταστινάζοντες διαιρέσεως. καὶ πρῶτος ἐξήρχε Θρήνων ὁ πατήρ, ἥδη προβεβηκὼς ὢν καὶ πολλὴν περὶ τὸ λέγειν ἐπιστήμην ἐξησχημένος, “φεῦ μοι” λέγων, “ὦ τέκνα πολυκαθῆ, ἐν τίσιν σὺν περιλήφθη, καὶ τίνα ταῦτα ἀπέκειτο τῇ δυστήνῃ μου B 15 ταύτῃ καὶ ταιλαιώρω ζωῇ, ἔν' οὗτος κατὰ διαφόρους ἀπέτεκον χρόνους καὶ τῇ γενέσει παρῆλθα, ἕφ' ἐν ἴδω τὴν τελευταίην ὑπερχομένους, καὶ μηδ' ὄπισθ' αὐτοῖς ἀτυχοῦσιν ἔστι συγκεχωρημένον, σχολὴν ἄγω ἄξιον τοῦ πάθους ὑδύρασθαι. συνεκάλεσα γὰρ ἂν πρὸς τὸ κοινὸν τοῦτο καὶ ἀπαρηγόρητον πάθος καὶ αὐτὰ τὰ ἄψυχα 20 τῶν κτισμάτων κοινωνῆσαι μοι τοῦ πάθους καὶ τὴν συμφορὰν συμμερίσασθαι. οὐδὲ γὰρ οἱ πάντες τῶν ὁμοπατρίδων ἄλλως

1 διασωζέσθαι A 8 οὗν] δι P 12 θρηνῶν AP λόγιον P
 14 οὗν] ῥῶν Combef. τίνοι] τί? 18 ἔργων A 21 ὁμοπατρίδων AP

providentia factum est: quonam vero id pacto et quam inaudita stupendaque virtute, dicere nunc aggredior.

43. Murum celeriter accurrentes conscendimus, ac propugnaculum quoddam venerandis inter apostolos primum vocati Andreæ aedibus adversum. omnes quinque simul eramus, pater meus et ego cum duobus fratribus (quos dicebam) atque alius quidam, ipse quoque nobis affinitate coniunctus, clerici omnes et lectorum ordine insigniti. ut ibi paululum conticimus, ipsi nobiscum imminentem reputantes gladii exitum, lamenta occēptavimus, singulis tum suæ cuiusque animæ tum mutuam inter se divisionem deplorantibus. ante vero omnes pater, longe iam provectora ætate et dicendi artibus plurimum exercitatus, sic primum planctum auspicatur, “væ mihi” dicens, “filii multis ærumnis malisque obnoxii, in quibus nunc circumvolvor, et cui hæc, infelici atque afflictæ huic vitæ meæ, reposita erant! ut quos diversis temporibus genueram liberosque susceperam, eorum uno momento mortem conspicerem, nec, quod infidelibus conceditur, tantum mihi superesset temporis, quo tantæ calamitati paria ingemiscerem. convocassem enim ad communem hunc et inconsolabilem luctum ipsa etiam inanimata, ut una mecum doloris atque infortunii partem assumerent. neque enim ulli alii civium

ἄγουσιν ἢ ἐγώ, ἕκαστός τενα τῶν οικειῶν ἀπεκδεχόμενος καὶ τῆς
 ἐτέρου συμπαθείας ἐκιδεόμενος. ἤμοι γὰρ δύο δεῖνά συνέβη κατὰ
 C ταῦτό, ὃ τε ψυχικός κίνδυνος ἐν ἁμαρτίαις τῆν ζωὴν δαπανήσαντι,
 καὶ ὃ ἐξ ὑμῶν οὗτος ἀπροσδόκητος χωρισμός, ὃν οὐκως οὐποτε
 προσεδόκησα, ἀλλ' ἀεὶ θε' ἐκασθῆτως εἶχον ὑφ' ὑμῶν καλωφθῆναι 5
 τὰ βαρυνενθῆ ὄμματα ταῦτα, ἵν' ἐπαναπαυσθῆμενος ταῖς ὀμετέ-
 ραις χερσὶ τῷ τάφῳ τῶν πατέρων δοθῶ, καὶ ὑμᾶς ἐν ἀσφαλείᾳ
 καταλείπω τῆς τε μακρῆς γηροκόμουσ καὶ τοῖς ἐτι κομιδῇ νέοις καὶ
 τῷ χρόνῳ καθυστερεῖζουσι θυσὶν ἀδελφοῖς ὑμῶν τὰς περὶ τὸ ζῆν
 ἀφορμὰς προνοήσουσας. τυνὶ δὲ πᾶσα μὲν τοιαύτη διόλωλεν 10
 ἐλπίς, ἐν μέσοις δὲ τοῖς δευνοῖς ἀπειλημμένος ἄωρον ἐκδέχομαι
 D τὴν μεθ' ὑμῶν τελευτῆν. καὶ οὕτω με τετῆρηκε τῶν ἀνομιῶν τὸ
 πληθὸς καὶ εἰς ταύτην τεταμίευκε τὴν ἡμέραν, ἵνα κατ' ὄφθαλ-
 μὸς ἴδω τὰ φιλτάτά μοι τῶν τέκνων βαρβαρικῶν ξιφῶν παρανά-
 λωμα καὶ τὰ παμπόθητα μέλη ταῖς χερσὶ τῶν δημῶν ἀνηλεῶς 15
 διασπώμενα, ὡ τῆς ὀδύνης, οὐδὲ τοῦτο ἀσφαλὲς ἔχων, ὅτι τὸν
 δύστηνον ἐμὲ πρῶτον ὃ μαυρόνοος τῆς ζωῆς ἀπαλλάξει. ἦν γὰρ
 ὡς ἐν συγκρίσει κακῶν τὸ κατ' ἐμὲ φορητόν· ὑποπιον δὲ μοι τὸ
 νεύζον καθέστηκε τῆς καθ' ὑμᾶς ἡλικίας, καὶ τῶν προσώπων τὸ
 ἀνθηρὸν μαντεύεσθαι με ποιεῖ, πρῶτον τῆς ἀφ' ὑμῶν τομῆς τοῦς 20
 ἐχθροῦς ἐμφορηθέντας ἐν ἰστέρω με πολλοὺς ἐπομεμενηκότα θα-
 νάτους καὶ καθ' ἕνα ὑμῶν ἀθλήσαντα, οὕτω τοῖς ὑμετέροις ἀμμοσι

1 ἀποδουρόμενος Combef.
 12 μεθ'] καθ' AP

τῆς] τοῦ P

10 προσήσαντας A

aliter ac ego ipse affecti sunt, ut cum e suis aliquem dire lugeant, alio-
 rum propenso miserantis affectu indigeant. me vero duo mala eodem
 momento invadunt, tum animae periculum, ut qui nequiter ac perditae
 vitam transegerim, tum haec a vobis inexpectata divisio, quam sic
 eventuram in animum nunquam induxeram, cum haec iugiter mea vota
 essent, ac supplicarem ut hosce vos luctuosissimos obtegeretis oculos,
 qui nimirum requiescens inter vestras manus maiorum sepulturae trade-
 rer, et vos in vado relinquerem, qui matris senectutem curaretis et ado-
 lescentulis aetateque minoribus duobus fratribus victus necessaria pro-
 videretis. at nunc omnis eiusmodi spes mihi sublata est, et in mediis
 irretitus malis immaturam mortem vestram exspecto. sicne me scelerum
 copia servavit et in hunc reservavit diem, ut ob oculos carissima pignora
 barbaricis gladiis concisa viderem, membraque mihi desideratissima per
 manus lictorum crudeliter discripta conspicerem? o doloris vim! neque
 id tuto tenens, an me miserum parricida primum vita privabit. nam
 esset, malis hinc inde collatis, hoc mihi tolerabilius malum. verum mihi
 suspecta est vestra iuvenilis aetas, ac vultus flos vaticinari facit, vestris
 prius caedibus hostibus satiatis, postmodum? o multas mortes perpes-
 sum et in singulis vobis nova semper certamina ingressum, sic vestris

συμφραδῆται. (44) ἀλλὰ γὰρ ἔλαθον ἐμαντόν, ᾧ φίλτατα P 354
 τέκνα, πόρρω τοῦ δέοντος πλανηθεὶς καὶ ἄπερ οὐκ ἔδει τοῖς θρή-
 νοῖς συνεξεπιών. κενίκημαι γὰρ τῷ κακῷ, καὶ ἡ πάνδημος συμ-
 φορὰ καταστενάξει τοῦ καιροῦ καὶ τῶν πραγμάτων καὶ ἄκοντά με
 5 παρεβιάσατο. τίς γὰρ ἔω καὶ λιθίην ἔχων καρδίαν, τῷδε τῷ
 πᾶσι συνεπαρθεὶς, ἑαυτὸν καὶ τοὺς ἄμφ' αὐτὸν τοσοῦτω κακῷ
 συσχεθέντας μὴ ἀποδύρηται; ἀλλ' οὐδέν ἐστιν ὃ βούλεται καὶ
 πράττει θεὸς ἐν ἀνθρώποις μὴ πρὸς τι χρήσιμον τέλος οἰκονομού-
 μενον. τάχα γὰρ ἀπύκειτο διὰ τὴν μοχθηρίαν ἡμῶν τὸ οὕτως
 10 ἀποθανεῖν· καὶ ἰδοὺ κατ' ὀφθαλμοὺς ἢ τῆς ζωῆς ἐφέλτηκεν ἔκτι-
 σις, βιαίως τοῖς ξίφεισι τὰς ψυχὰς ἡμῶν ἐκτινύουσα. ἀλλ' οὐκ B
 ἔστιν ἄδικος ὁ συγχωρήσας ταῦτα παθεῖν καὶ τόνδε καθυπενέγκαι
 βίαιον τοῦ σώματος χωρισμὸν καὶ τὰς εὐθύνas τῶν ἡμαρτημένων
 κατὰ τὴν μέλλουσαν εἰσπραχθήσασθαι δίκην. διὸ στήτε γενναίως,
 15 τὴν ἑλλίδα πᾶσαν πρὸς αὐτὸν μόνον ἀπαιρησαντες τὸν δυνάμενον
 ἀφίεναι ἐπὶ τῆς γῆς ἡμαρτίας. καὶ κἂν τι δέοι παθεῖν ἀλγεινὸν
 χάριν τῆς εἰς αὐτὸν πίστεως, ἐνέγκομεν μύσαντες, καὶ μηδὲν
 φοβηθῶμεν ἀπὸ τοῦ σωματικοῦ τούτου θανάτου, ὃν εἰ καὶ μὴ
 οὕτως, ἀλλὰ πάντως ἑτέρως καθυπομεῖναι χρεῶν ἐστι καὶ τῇ
 20 γενέσει τὸ ὀφειλόμενον λειτουργήσαι. γενέσθω οὖν ἡ τῆς ζωῆς C
 στέρησις εὐχαριστίας ἡμῶν ἀφορμή, ἵνα μὴ θάνωμεν μόνον, ἀλλὰ
 καὶ ἐπ' ἑλλίδι τῆς κλειθεῖν μακαριότητος." ταῦτα λέγων ἕκαστον

1 συμφραδῆσαι P

5 παρεβιάσαντο AP

18 καθυπενέγκαι P

14 μέλλουσαν ἡμᾶς εἰσπρ. A

epistolis immiscendum. (44) enimvero adverto me, dulcissimi filii, ab eo quod officii erat per imprudentiam procul aberrasse, et quae non decebat lamentis inserta deplanxisse. etenim victus a malo sum, et communis calamitas, adversum tempus atque res, etsi invitam, planetum edere coegit ac quiritari. quis enim, vel si saxeo pectore sit, sic diri casus acerbitate abreptus se ipsum suosque tanto malo oppressos non deploraverit? ceterum nihil est quod velit aut agat deus, quod non ad utilem finem providentia disponat. forte enim ob ingentem nostram pravitatem decretum erat ut sic moreremur: et ecce ob oculos, qua vitam exsolvamus, ultio, et qua gladiis violenter in animas nostras animadvertatur. haud enimvero iniustus est, qui haec nobis evenire, animamque a corpore violenter avelli, ac poenas scelerum in futuro iudicio infligendas hic nos luere permisit. quare state fortiter, vestram omnem spem in eum solummodo collocantes, qui super terram potest peccata dimittere. quanquam vero aerumnarum aliquid ferendum sit eius fidei gratia, clausis oculis sustineamus, nec mortis hunc interitum quicquam timeamus; quem etsi non hac ratione, alia tamen omnino sustinere necesse est, et ut debitum naturae fatoque dependamus. sit ergo nobis vitae privatio gratiarum actionis argumentum atque ratio, ut non solum moriamur, sed et in spe futurae beatitudinis mortem oppetamus." hisce moni-

ἡμῶν πρὸς τὸν διὰ ξίφους θάνατον ἐπαιδεύει, καὶ προθυμίαν παρείχε μὴ ἀπευδοκεῖν τὴν τελείωσιν.

45. Ἐν ὅσῳ δὲ ταῦτα πρὸς ἡμᾶς διελέγετο καὶ συμπεσόν-
 τες ἀλλήλοις τὰ τελευταῖα συνεταττόμεθα, ἰδοὺ δὴ καὶ τῶν βαρ-
 βάρων κατεφάνησάν τινες ἀνιόντες, τὸν ἀριθμὸν οὐκ ὀλίγοι, ΑΙ- 5
 θίοπιες τὴν χροιάν, τὰ σώματα γυμνωμένοι, ἐσπασμένους ἔχοντες
 D τὰς μαχαίρας, θεῖον ἐξαλλόμενοι καὶ τῇ παραθήξει τῶν ὀδόντων
 συῶν δίκην τὸ ματικὸν ἐνδεκνύμενοι. ἐφροτώτερος οὖν τῷ τόπῳ
 πρῶτον τοὺς μεθ' ἡμῶν ὑποστρέψαντας ἀπὸ τῆς τῶν πυλῶν κα-
 κουρογοῦ συγκλίσεως, αὐτοῦ που παρὰ τὸ τεῖχος εἰλουμένους, τοῖς 10
 ξίφεσιν ἐκείνοις διεχειρίσαντο· οἷς οὐδὲν ἦν πρὸ τούτου πλέον
 μελετηθὲν ἢ μόνον τῇ δεξιᾷ τοῦ δημίου τὸν ἀχένα ὑπέχειν καὶ
 πρὸς τὴν τομὴν σχηματίζεσθαι. καὶ ἦν ἰδεῖν τὸ πραττόμενον ἐκ-
 πλήξεως γέμον. εἰ γὰρ τῷ εὐπειθεῖ τοῦ ἑαυτὸν προδόντος καὶ
 πρὸς τὸν θάνατον ὑποκλίνοντος ὁ φονεὺς κατενύγη, καιρίαν ἄγων 15
 θᾶττον αὐτὸν τῶν ἀλγηδόνων ἀπήλλαττεν· εἰ δὲ μὴ ἐμαλάχθη
 τὴν λιθώδη καρδίαν, ἀλλ' ἤθελεν ἐντροφᾶν τῆς μανίας, μᾶλλον
 P 355 τοῖς τῶν ἄλόντων ἀτυχήμασι τὸν θυμὸν διεγείρων, μεληθὸν κατ-
 ῆκίσει τὸ προστυχὸν σῶμα καὶ πολλῶν θανάτων φορὰν ἐν μιᾷ συμ-
 φορᾷ τῷ δειλαίῳ παρείχετο. οὐδὲν δὲ ἕτερον ἦν ἀκούειν ἐν οὗτω 20
 παμπληθεῖ καὶ πολυανθρώπῳ δήμῳ, ἀλλ' ἢ μόνον τὸν συριγμὸν
 τῶν ξιφῶν καὶ τῶν τοῦ αἵματος ὀχετῶν τὴν μετὰ βίας ἔκρυσιν.
 (46) οὐ πολὺ δὲ τὸ ἐν μέσῳ, καὶ πάντες ἔκειντο θέαμα πολλῶν

4 δὴ om P 7 παραθήξει A 8 δεκνύμενοι P 14 ἑαυτοῦ A

tis, ad mortem gladio destinatam nostrum singules eradiebat, et ne hac consummari refugeremus animos alacritatemque praestabat.

45. Cum haec ille ad nos loqueretur, aliique alios complexi et in colla ruentes vale diceremus, en adest et barbarorum manus, nec exiguo numero, Aethiopica cute nudisque corporibus, strictis ensibus, immaniter insultantium suumque instar dentes exacuendo rabiem furoremque prodeuntium. cumque in locum venissent, eos primum contrucidant qui ibi prope murum convoluti a portis maligno nocendique consilio clausis nobiscum reversi erant, quibus scilicet nihil aliud curae fuerat quam ut solum lictoris dexterae collum supponerent, seque motu gestuque corporis ictui excipiendo aptarent. ac videre erat rem stuporis horrorisque plenam. si enim sicarius, deditis se atque ad necem inclinantis obsequendi facilitate erat, miserantis ullo sensu affectus esset atque compunctus, letale vulnus adigens eum a doloribus ocius liberabat: sin minus saevum cor emollium esset, sed vesana se rabie oblectare mallet, captorum infortantis furorem gravius excitans, obvium quemque membratim caedebat ac dehonestabat, multarumque necium vim una in calamitate misero adhibebat. nec in tam immani ac copiosa multitudine aliud audire erat, quam solummodo ensium stridorem ac rivorum sanguinis impetu defluentis fragorem. (46) sic brevissime tempore prostrati omnes

ὀδυρμάτων καὶ θρήνων ἐπάξιον. ὡς δὲ καὶ πρὸς ἡμᾶς ἐφθάνεν
 ἡ τομῆ (τῷ τείχει γὰρ εἶδον συγκεκοφύτας), ἐφώρμησαν ὁμοθυ-
 μαδὸν καθάπερ εἰς τι πρόχειρον θήραμα. φθάσαντες δὲ πλησίον
 τῆν ὀρμὴν ἐπέσχον. ἦν γὰρ ὁ ῥηθεις ἐν τῷ μεταξὺ πύργου, δι' B
 505 διελθεῖν ἔμελλον καὶ πρὸς ἡμᾶς γενέσθαι, ὃς πάλαι ἦν τὸ
 ἔδαφος ἅπαν ξύλοις ἐστρωμένος, ἅτινα τῷ χρόνῳ σαπέντα καὶ
 διαρρέουσιντα οὐκ ἀσφαλῆ παρεῖχον τὴν ἐκείθεν διάβασιν· δύο
 γὰρ μόνα κατὰ μέσον ξύλα ἐναπηώρητο, δι' ὧν οἱ ταύτην διερ-
 χόμενοι ἐπέτρομον τὴν πάροδον ἐπεποίητο. τὸ ἀμφίκρημον οὖν
 10 τοῦ κινδυνώδους τόπου κατιόντες εἰ βάρβαροι ἐφώρμησαν μὴ πως
 ἐν μέσῳ τῶν ξύλων γενομένων αὐτῶν λύθωμεν τεχνάσματα πεποι-
 κότες εἶσω τοῦ πύργου καὶ κρημιοθῆναι τούτους παρασκευάσω-
 μεν, εἰς ὕψος ἐπηρμένον πολὺ καὶ χαλεπὴν τὴν πτώσιν ἐκποιε- C
 λούντος. τοῦτο δὲ ὁ τῶν θουμασίων θεὸς ταῖς αὐτῶν διανοαῖς
 15 ὑπέβαλεν· εἰ γὰρ ἅμα τῷ πρὸς ἡμᾶς γενέσθαι τομῶς τῆς διαβά-
 σεως κατετόκμησαν, οὐδὲν ἦντιν καὶ ἡμεῖς τῶν κειμένων τὸν ὄλε-
 θρον ὑπιμένομεν. τῆς σχολῆς τέως τῆς τῶν λογισμῶν αὐτῶν δια-
 κρίσεως, τοῦ φόβου τὰς ψυχὰς ἕκαστος ἡμῶν περιύραντες, εἴ τε
 καὶ ὀλοὶ πράττειν τῷ καιρῷ χρησίμιον ταῖς φρεσὶ κατεμεριζόμεθα.
 20 ὡς οὖν εἶχον ἐγὼ τάχους ἀναπηδήσας καὶ θυνάτου καταφρονησας
 καὶ μεθ' ἧ τι κατὰ κόρης ἐφέστηκε τὸ παράπαν εἰς νοῦν θέμι-
 νος, κατ' αὐτὴν γινόμενος τοῦ πύργου τὴν εἴσοδον ἔμελλον διὰ

10 μήκω P 11 γενόμενοι P, omisso αὐτῶν τεχνάσματι P
 17 τῆς ante τῶν om P

iacebant, multarum lacrimarum ac luctuum dignum plane spectaculum.
 ubi autem nostris quoque capitibus ensis iam impendebat (viderant enim
 e muro prospicientes), velut ad paratam praedam unanimes irruerunt.
 ubi tamen propius accessissent, impetum reprimunt. media enim, quam
 dicebam, interiecta tarris, ac qua ad nos venturi erant ac transituri, ea
 ratione, quod olim omne pavimentum lignis constratum tempore compu-
 traverat ac difflexerat, haud tuto inde transire sinebat: due enim dūta-
 kat ligna in medio pendula viam tremulam transeuntibus sternebant.
 periculose itaque viae gradu utrinque praecipite circumspecto, barbari
 anxii animi agitare, ne forte dum in lignorum medio constitissent, no-
 stra aliqua in turre fraude praecipites agerentur, cum altius elatus locus
 tristem ruinam minaretur. id vero consilii rerum admirandarum deus
 illorum animis ingessit. si enim statim ut locum attigerunt, nulla mora
 que ruebant impeta audacius transissent, nihil minus caesis reliquis nos
 quoque dira nece sublatis essemus. dum enim illi incerti deliberant, qui-
 que nostrum ex metu paululum conviviscentes, quid in rem nostram per
 eas angustias foret, disquirebamus. quanta igitur licuit celeritate ipse
 exsiliens mortemque contemnens, nec quod erat ob oculos discrimen
 prorepas in animum inducens, ad ipsum tarris ostium veniens per ligna

D τῶν ξύλων πρὸς τοὺς βαρβάρους χωρεῖν. οἱ δ' ἐπειδὴ οὕτω μα-
 θαραλέως πρὸς αὐτοὺς κατείδον αὐτομολήσαντα, ὄπλον μὲν καὶ
 πρὸς ἄμυναν οὐδὲν ἐπιφερόμενον, ἔχοντα δέ τι σπουδαῖον εἰπεῖν,
 ἐπῆλθον καὶ αὐτοὶ στοιχηθὸν ἀλλήλους συντάξαιτες καὶ τὰς δεξιάς
 ἀνατείναντες, τὰς τε μαχαίρας κατὰ τῆς ἐμῆς κορυφῆς ἐπαγαγεῖν **5**
 σχηματисάμενοι. ὥς δ' οὐδὲ τοῦτό με τέως καταπτῆξαι πεποιήκεν
 (ὄλον γὰρ εἶχον τὸν νοῦν πρὸς ἕπερ ἡθελον λέγειν ἡσυχολημένον),
 εἷς τις τῶν Αἰθίοπων, καὶ τούτων μάλιστα ὁ γενναϊότερός τε καὶ
 εὐτολμότερος, μεγέθει τῶν λοιπῶν διενηροχῶς, κατ' ἐμὲ γενόμε-
P 356 νος ἐπεχείρει μοι τὴν μάχαιραν κατενεγκεῖν τῷ μετώπῳ. ἐγὼ δὲ **10**
 τὰς χεῖρας ἀνυσχῶν "μὴ τοῦτο πράξῃς" εἶπον, "ἐπεὶ πολλῶν
 χρημάτων σεαυτὸν καὶ τοὺς περὶ σὲ ζήμοις." (47) οὕτως ἔτυ-
 χον εἰπῶν, καὶ τῷ πεπαρησιασμένῳ τοῦ σχήματος τὴν ὄρμην τοῦ
 Αἰθίοπος τέως πρὸς τὸ μὴ τὴν τομῆν ἐνεγκεῖν ἀνακόψας, τὴν
 λαϊὰν δὲ τῶν χειρῶν ἐγκρύψας εἶσω τοῦ κόλπου καὶ τινα χρύσεια **15**
 κόσμια τὸ τάχος ἐξενεγκῶν καὶ τῇ παλάμῃ τούτου ἐνδέμενος,
 "ἴστωσάν σοι ταῦτα" ἔφη "ἐνέχυρα τῆς ζωῆς τῆς ἐμῆς. εἶπερ
 δὲ πολὺ πλείονα τούτων εὑπορῆσαι βούλει, τῷ πατρὶ καὶ τοῖς
 ἀδελφοῖς, ἀλλὰ καὶ τὰδελφῷ τοῦ πατρός;" ἐπιστραφεὶς καὶ τού-
B τους ἐν ᾧπερ ἦσαν τότε τῷ δακτύλῳ καθυποδείξας, "τὸ μὴ θά- **20**
 νεῖν κατεγγήσαι, καὶ παρέξομαι σοι χρήσιμα δῶρα, τῇ προσδοκίᾳ
 ἡμῶν ἐν τισιν ἀφανέσι τόποις προαποτεθειμένα, οὓς ἡμεῖς τε μόνοι
 διαγινώσκομεν καὶ ὑμῖν προθύμως σωτηρίας τυγχάνοντες ὑποδείξο-

ad barbaros procurreram. hi vero sic audacter mea sponte ad eos pro-
 gredientem videntes, virum inermem, nec quod ulciscendo esset aliquid
 inferentem, sed rem aliquam momenti dicere habentem, ipsi quoque or-
 dine digesto seque eo componentes, extentis dextris, inque verticem si-
 mulato gladios adigentes, incurrere. ac ne sic quidem incusso timore
 (omni enim mentis facultate a me dicendis attentus eram) unus quidam
 Aethiopum, inter illos fortissimus praesidentiorque ac proceritate reli-
 quos superans, prope accedens ensem in frontem impingere pertentabat.
 ego sublatiis manibus, "ne hoc feceris" inquam: "alioqui magnarum pe-
 cuniarum vi te tuosque fraudabis." (47) dixeram, gestusque et habitus
 omnisque indolis praesidentia ac firma constantia Aethiopsis hactenus im-
 petum, ne ictum inferret, retardans, cum laeva in sinum missa, eaque
 quantocius aurea quaedam monilia extrahens, ac illi in manum tradens
 "sint haec" inquam "meae vitae pignora. quodsi his quoque longe ma-
 iora nancisci desideras, patri fratribusque, quia et patris fratri," con-
 versus, ac quo loco delituerant, eos digito monstrans, "vitam paciscere,
 donaue amplissima praebebo, dum vos exspectamus obscuris quibus-
 dam forulis reposita; quae nos tantammodo novimus, certique de nostra
 salute prompte ostendemus. sin mori contigerit, actum illis est ac perie-

μεν. εἰ δὲ γε θάνομεν, διόλωλεν ἐκεῖνα, τὰς τε ὑμῶν διαφυγόντα
 χεῖρας καὶ τῇ ζωῇ τῇ ἡμετέρα συναπολήξαντα, τούτοις τὸν θυμὸν
 παρακατασχῶν τοῦ βαρβάρου, καὶ τῇ ἐπιδόσει τῶν κοσμίων εἰς
 ὑπόνοιαν ὧν φθάσας εἶπον τὴν διάνοιαν αὐτοῦ ἐμβάλων, ἐν οἷς
 5 ποικίλως ἑαυτὸν πρὸς ἱκεσίαν κατεσχημάτιζον. οὐδὲ γὰρ ἤδει βάρ- C
 βαρος ὧν ἂ πρὸς αὐτὸν διελεγόμεν, ἀλλ' ἡ μόνον ἐφαίνετο θαν-
 μύζων τὴν παρησίαν καὶ τὸ σεσοφισμένον τῆς πληροφορίας παντὶ
 τρόπῳ κατενεργούμενον.

48. Ἐν τούτοις ἕτερός τις ἐγγύθεν ἐλθὼν ἀφῆκε φωνήν,
 10 "τί ταῦτα οὕτω ποιεῖς, καὶ τὸν Αἰθίοπα ταῖς ἱκεσίαις παρακατέ-
 χεις, ἔξοδον εἰπεῖν πρὸς ἐμέ; καὶ εἴ τι καὶ δεοί, συναντιλήγομαι
 σοι." ἐγὼ δὲ τὸ πλέον θαρρήσας καὶ τῇ τοῦ ἀνδρὸς παρουσίᾳ
 πρὸς τὸ εὐθυμότερον μετατεθεὶς ἀνέκραγον, "σῶσον" εἰπὼν, "ὅστις
 εἶ, πρὸς Θεοῦ ἡμῖν ἐν τούτοις χρεωδῶς ἀπεσταλμένε, καὶ τῆς
 15 παρουσίας ἀνάγκης ἐξάρπασον. λήψῃ δὲ παρ' ἡμῶν ταύτης τῆς
 χάριτος ἔνεκεν ἄξια τῆς ζωῆς ἡμῶν λύτρα, καὶ ὧν οὐδὲν ἐξ ἴσου, D
 κατὰ πῦσαν ἦν ἤλωτε τήνδε τὴν πόλιν, ἐν ἄλλοις τισὶν εὐφροδῆσε-
 ται." ἐκεῖνος οὖν "θαρσεῖτε" ἔφη, "καὶ τοῦ θανάτου τῆς ἐν-
 νοίας ἀπόσχεσθε, καὶ πρὸς τὸ εὐθυμότερον ἑαυτοὺς μεθαρμόσατε.
 20 ἐγὼ δὲ" φησι "καὶ τοὺς Αἰθίοπας πείσω τὰ αὐτὰ μοι συνδέσθαι,
 καὶ μέχρις αὐτοῦ τοῦ καθηγουμένου παντὸς τοῦ στρατοῦ ὑμᾶς
 ἀπάξω πρὸς τὸ καὶ ὑπ' ἐκείνου λαβεῖν τὴν περὶ τοῦ ζῆν πληροφο-

1 ὑμῶν A
 2] ὧν P

2 τῆς ζωῆς τῆς ἡμετέρας A
 17 ἤλωται A

5 οὐδὲν P

6 ὧν

runat, quae et manus vestras effugiant, et una cum vita nostra in rerum
 censu usuque hominum esse desinant." his verbis represso barbari fu-
 rore, pignorumque illa erogatione in eorum quae a me dicerentur sensum
 prope adducens; quibus scilicet me ipse vario gestu atque habitu ad
 supplicandum efformabam. nihil enim ille intelligebat eorum quae ad
 ipsum loquebar, sed solummodo libertatem mirari videbatur, atque ad
 certam modis omnibus praestandam fidem catam solertiam.

48. Interea alius quispiam prope accedens "quid tu haec" inquit
 "ita facis, et Aethiopem supplicando detines, cum ad me loqui liceat, qui
 et opitulabor, si quid necesse sit?" tunc ego audacior factus virique
 praesentia aequiore animo mutatus, "serva" inquam, "quicunque es, a
 deo nobis in his angustiis non incommode missus, et a praesenti nos
 necessitate eripe. referes enim a nobis digna eius quam servaveris vi-
 tae nostrae praemia, eiusmodi scilicet ut in universa hac, quam diripitis,
 civitate apud reliquos nulla ipsis occurrerint paria." et ille "confidite"
 inquit, "mortisque cogitationem depellite, et ad hilarius ingenium vos
 ipsos componite. ego autem" inquit "etiam Aethiopicus auctor ero ut
 ideam mecum paciscantur, et ad ipsum usque universarum copiarum du-
 ctorem ac imperatorem vos ducam, ut ab eo quoque vitae securitatem

ρίαν. μόνον αὐτοὶ τὰ ὑποσχεθέντα πληρῶσαι πρὸς ἀλλήλους δια-
νοήθητε· εἰ γὰρ τι τῶν παρ' ὑμῶν λεχθέντων μὴ πρὸς ἔργον
ἄχθῃ, ταῖς μαχαίραις ταύταις κριθήσεται.” ὡς οὖν ταῦτα ἔλε-
P 357 γεν, εὐθὺς ὁ πατήρ ὁ ἐμὸς σὺν τοῖς ῥηθείσι δυοῖν ἀδελφοῖς καθ'
ἡμῶς γενόμενοι, καὶ τοῖς ποσὶ τούτου τὰς κεφαλὰς προσερείσαν-
τες, ἐδέοντο τὴν αὐτὴν ἐμοὶ πληροφορίαν λαβεῖν, βεβαιούμενοι
πληρῶσειν ἑτοιμῶς ὅσα ἐγὼ προκατεῖπον. Θῦττον οὖν ἐκείνος
πάντα ἃ παρ' ἡμῶν ἠκηκόει ταῖς τῶν ἄλλων ἐνθήμερος ἀκοαῖς,
καὶ τούτῳ μάλιστα ᾧ καθ' ἀρχὰς ἐγὼ περιέτυχον ἕκαστα προειπὼν,
λόγον τε πείσας ἔνορκον ἡμῖν παρασχεῖν, οὕτως μὴδὲν παρήγει 10
τοῦ λοιποῦ δεδιέναι.

49. Συλλαβόμενοι δὲ ἡμῶν καὶ τοῦ τείχους καταβιβάσαν-
τες, εἰς μέσους τε αὐτῶν διαλαβόντες, ἦγον τὴν ἐπὶ θάλασσαν,
B ἐπάνω τῶν σωμάτων τῶν ἤδη ἀναιρεθέντων βαδίζοντες. τῆς οὖν
εἴσω πόλεως τὴν πύλην ἐμβάντες οὐ κατευθὺ τὴν πορείαν ἐποιού- 15
μεθα, ἀλλὰ τῷ ἐπιτύχοντι μέρει τραπέντες τοῦ ἐκείσε βουνοῦ πρὸς
τὸ κάτω εὐφρομένως. ἔνθα καὶ τινες ἄλλοι κατεφάνησαν ἀνιόν-
τες Αἰθίοπες, καὶ αὐτοὶ μαχαίρας κατέχοντες ταῖς χερσίν, οἳ καὶ
μέσον τῶν ἤδη χειρωσαμένων δειλημμένους ἑωρακότες ἡμῶς τῇ
φυσικῇ μανίᾳ πληγέντες ὠρμησαν ἀναιδῶς, πόρρωθεν δεικνύμενοι 20
τοῦ κινουμένου θυμοῦ τὴν ἐπίτασιν. ἀλλ' ἐπειδὴ καθ' ἡμῶς γεγο-
νότες ἔγνωσαν μὴδὲν ἡμῖν ἐπενεχθῆναι θεῖον τὸς ἤδη προσηληφέντας

9 προσειπὼν P

14 ἤδη om P

accipiat, si modo inter vos ipsi consenseritis, ut ea quae promissa sunt impleatis. si quid enim eorum quae locuti estis effectu caruerit, hisce gladiis iudicium de vobis erit.” haec itaque eo loquente, illico pater meus cum iam laudatis duobus fratribus ad nos procedentes, atque eius pedibus capita defigentes, eandem ipsam quam mihi sponderant vitae securitatem rogabant accipere, omnino affirmantes rata habituros ac prompte impleturos quaecumque ego praelocutus eram. actum igitur ille, cunctis quae ex nobis audierat auribus illorum depositis, praesertim vero ei quem a principio ipse offenderam omnibus per singula enarratis, cum et iurando promissa firmare suasiasset, nihil deinceps timere hortabatur.

49. Secum itaque assumptas ac in medio sui agmine collocantes versus mare iter habebant, super caesorum cada- veribus gradientes. interiorem perno civitatis portam ingressi non recta statim iter contendimus, sed ad collis qui illic est divum versi in decli- ve forebatur. ubi et alios quosdam Aethiopes ascendentes conspexi- mus, qui et ipsi enses manibus gestarent. hi quoque, ut inter eos qui iam ceperant nos adduci videre, naturali rabie conciti impudenter impetu irruerunt, procul etiam furoris vim nimiam ostendentes. postquam vero iam prope facti eos qui nos ante ceperant, ne quid nobis noxae inferro-

σπουδάζοντας, ἐν ἑαυτοῖς σκεδασθέντες ὑπανεχώρησαν. εἰς δὲ τις C
 αὐτῶν ἀναιδέστερος τῶν ἄλλων ὡς εἰκὸς καὶ θρασύτερος, ὡς εἶ-
 τις ὑλακτικὸς κύων μεμηγηδὸς κατηκολούθει, καὶ τινα πλήξει τῇ
 μαχαίρῃ δολερῶς ἐτεκταίνετο. ἕνα γὰρ τινα τῶν ἐλόντων ἡμᾶς
 8 ἑαυτὸν εἶναι προσποισθήμενος ἔλαθεν, οὐκ οἶδ' ὅπως, ὑποσύρων
 τῶν ἄλλων ἐμέ, καὶ μικρὸν ἀποστάς ἀνελεῖν ἐπεχείρει. ἀνῶμωξα
 οὖν εὐθύς· ὁ δὲ πατήρ ὁ ἐμὸς τεταραγμένος συστραφεῖς (καὶ γὰρ
 ἔτυχον σὺν αὐτῷ βαδίζων) ὡς τῷ θανάτῳ με παρεστῶτα κατεῖδε
 καὶ τὸν δῆμιον βρῆχοντα μέλλοντά τε τὸ ξίφος τῷ τραχήλῳ μου D
 10 βάπτειν, κατέχοντα τῶν τριχῶν, τὸν ἤδη περιωσάμενον ἡμᾶς
 τοῦ προῆν κινδύνου ἐγγύθεν ὄντα τῇ χειρὶ νύξας, καὶ σπουδῇ τὸ
 δρᾶμα καθυποδείξας, “τί ὄτι” ἔφη “καὶ δι’ ἦν αἰτίαν τοῦ ἐμοῦ
 παιδὸς κατεψηφίσασθε θάνατον, τῶν πρὸς ἡμᾶς ἀλογήσαντες
 ὑποσχέσασθε; εἰ οὖν αὐτὸς θάνοι, οὐδ’ ἡμῖν λυσitelής ἐστιν ἡ
 15 ζωή. ἀλλ’ ἔξελοι τοῦτον τοῦ κατέχοντος, εἴ τις καὶ περὶ ἡμῶν
 σοι φροντίς· εἰ δὲ μή, τῷ ἐκείνου λύθρῳ σπεῖσον καὶ ἡμᾶς. οὐδὲ
 γὰρ δηρημένην φέρομεν ἔξ ἀλλήλων ὑπομῆναι τὴν τελευταίην.”
 εὐθύς οὖν θορυβηθέντα ἐπὶ τούτοις ἀναδραμεῖν τὸν ἄνθρωπον, P 858
 καὶ ἐπιστάντα τῷ τόπῳ τὴν δεξιὰν κατασχεῖν τοῦ βαρβάρου τετα-
 20 μένην οὖσαν καὶ τὴν σφαγὴν σχηματίζουσαν. ὅς καὶ ἐπισχεθεῖς,
 ὡς μὴ δυνήθεις τὸ δοκοῦν ἐκτελεῖσαι, πρὸς πλείονα ἐξῆπτο θυμόν·
 καὶ φρένας τὰς σιαγόνας τοὺς τε ὀφθαλμοὺς στρεβλώσας καὶ τοὺς

1 σκεδασθέντες AP

20 σχηματίσασαν A

tur, occurrere viderunt, ad sese divisi paulatim recesserunt. unus vero
 quispiam illorum, maiore reliquis impudentia, ut videbatur, audaciaque,
 haud secus ac canis latrandi impotens, insania furens sequebatur atque
 unum aliquem nostrum gladio ferire dolo moliebatur. unum namque e
 nostris praedatoribus sese simulans, nescio qua ratione a reliquis me
 clam subductum et a coetu paululum abiunctum interficere conabatur. in
 quo statim ingemui. pater autem meus obturbatus atque conversus
 (quippe cui comes incedebam) ut iam morti propinquum vidit, fremen-
 tomque lictorem ac in meo gutturo, quem capillitio arreptum teneret,
 gladium condere parantem, eum qui ante a periculo liberaverat, cum
 prope esset, manu vellens, anxioque scenam aperiens, “quid id est,” ait,
 “et quam ob causam, vestrarum promissionum oblitus, filium meum quasi
 capitis damnatum morte multatis? ille si morte sublatus fuerit, nec vita
 nobis quicquam utilis erit. eum itaque ab oppressore libera, si quid
 tibi curae est et de nobis. sin minus, nos quoque illius libato cruori-
 bus. non enim sustinemus ut seorsum unus ab alio mortem oppetamus.”
 his commotus ille statim excurrit, atque ad locum accedens extensam
 iam barbari dexteram enseque vibrantem detinuit. is vero, etsi conatu
 inhibito, ut cui non licuisset destinatam animo petrare caedem, maiori
 furore exarsit, maxillisque fremens et oculos distorquens dentesque stri-

ὀδύνας κρετήσας (τοῦτο γὰρ βαρβάρων ἔθος), φρόνεν τι καὶ
 βλοσυρὸν ἐνιδῶν, ἐπεχείρει τοῦ κατέχοντος ἑαυτὸν ἀπορρηῆσαι καὶ
 αὐθις μοι ἐπιλαθεῖν. οὐκ εἶα δὲ τοῦτον ἐκείνος ὁ πρὸς Θεοῦ πεμ-
 φθεῖς ἡμῖν ἐν καιρῷ σωτήρ, ἀλλὰ πάσαις αὐτὸν κολακείαις μετα-
 τρέπειν ἐμψαυῶτο. ὡς δ' οὐδὲν ἤνυστο τοῦτοις πλέον αὐτῷ, μᾶλ- 5
 Β λον ἐκείνου τῷ θυμῷ διεγειρομένου καὶ φρόνον λραυγομένου, ὡς καὶ
 λαθεῖν αὐτὸν ἅπαξ κατὰ τοῦ νότου μου τὴν μάχαιραν αἰφνης κατ-
 ενεγκεῖν καὶ πληῆσαι πληγὴν μανίας πλήρη, τὴν καὶ μέχρι νῦν
 δεικνῦσαν τῆς δεξιᾶς τὴν ἐπίτασιν, ἀθρόον πρὸς τὸ δογιώτερον
 ἑαυτὸν ἀλλοιώσας ὁ θαυμάσιος ἐκείνος ἀπὴρ καὶ τὸν Αἰθίοπα 10
 στερωῶς ἀθίσας, ἐμέ τε συναρπάσας ἤδη παρὰ πόδας ἐστῶτα καὶ
 τῷ τῆς ὠτειλῆς περιρριέμενον αἵματι, δρομαίως τὸ τάχος πρὸς
 τοὺς ἐταίρους ἐχώρει. (50) ὡς οὖν μετὰ τοῦ πλήθους γενόμενος
 καὶ αὐθις ἐγώ, καὶ τότε τὸ κακὸν διαδράς, τὴν εὐχαριστίαν πρὸς
 C τὸν Θεὸν ἐποιούμην, λαβόμενός τε σχολῆς τὴν τοῦ νότου πληγὴν 15
 κατενόουν, αἰφνιδίως πάλιν δευτέρας πληγῆς ἐπρησθύμην, πλέον
 ἢ πρότερον ὀδύνας βλαθεῖς. ὁ δὲ τολμηρὸς ἐκείνος, οὐκ οἶδ'²
 ἔθεν ἐπιστάς, ὥθισέ μοι κατὰ πλευρὰν ἐκ τῆς ὀπίσω τὸ ξίφος,
 δεινὸν ἀλαλάξας καὶ τὸ ἀκάθικτον τοῦ τρόπου τῇ φωνῇ παραστή-
 σας. ὡς εἰπεῖν συνόντι μοι τῷ ὑπερμαχοῦντι ἀνδρὶ "τίνος χάριν 20
 τῆς ἐμῆς μύτης ζωῆς ἠφειδήσατε, καὶ τῷ βαρβάρῳ" συστραφεῖς
 καὶ τὸν Αἰθίοπα δεξίας "πρὸς θάνατον ἐκδεδῶκατε; τοῦτο γνόν-

1 βαρβάρους P 4 κείσας P 11 ἀθίσας P 12 δρο-
 μέως A 13 ἐτέρους A 18 ἔθεν ἄλλοθεν ἐπιστάς A

dens (id enim barbaris in more est) cruento truci que ad aspectu a tenente
 sese expedire conabatur ac rursus in me irruere: sed non sinebat ille
 qui a deo opportunus nobis servator missus fuerat, sed blande suadende
 a proposito avocare studebat. ubi autem omnem in eo operam perdere
 advertit, illo maiores excitante iras ac caedem evomente, ut et clam
 semel repente aggressus gladium humero adegerit plenumque furoris vul-
 nus incusserit, quod et modo quanta vi ictus datus sit ostendit, subite
 vir ille admirandus acriore excoitus ira, Aethiopem valide propellens, me-
 que ad illius genua prolapsus exque vulnere cruore madentem corripiens,
 ocius se ad comites refert. (50) cum itaque rursus reliquis simul
 euntibus comes adiunctus eo que periculo liberatus, deo gratias agerem,
 nactusque otium de accepto vulnere cogitarem, aliud repente inflictum
 vulnus maiore quam prius dolore ictus persensit. vir enim ille audacia
 procaz, nescio unde facto impetu, gladium retro in latus adegit, ingenti
 sublato ululatu, effrenaque ingemium vocis immanitate prodens. hincque
 adeo ad virum mihi defensorem, et qui ipse aderat, "ut quid vere" in-
 quam "meam unius vitam neglexistis, atque barbaro" ad Aethiopem verus
 ens eamque monstrans "in mortem dedistis? hec vere scitote, nisi omnes

τες ἔστε, ὡς εἰ μὲν κοινή πάντες, οὓς τοῖς ὄρκοις ἐβεβαίωσασθε, τὸν θάνατον διαφύγοιμεν, πέρασ λάβοι καὶ ἄπερ ἡμεῖς ὑπεσχόμεθα, εἰ δ' ἐνὶ γέ τινι τόχοι δι' ἀμέλειαν ἐπιστὰς θάνατος, πάντες εἴβ' ἐκεῖνου πτώματι τὴν ζωὴν συμπεραίνομεν, καὶ οὐδενὸς ὅς ὑμεῖς τῶν ἐλπιζομένων ἐντεύξεσθε. ἀλλ' εἴπερ μὴ πρὸς ἀπάτην ἀλλ' ἀληθῆς γέγονεν ὁ διὰ μέσου προτεθεὶς ὄρκος, πάση μηχανῇ τὸ ἀσφαλὲς ἡμῖν συντηρήσατε, καὶ εἴ ἴστε πάντα καὶ ἡμᾶς πληρῶσαι δσα πρὸς ὑμᾶς συνεντέμεθα." ταῦτα ἐκεῖνος ἀκηκῶς καὶ τοῖς περὶ αὐτὸν γνωρίσας ἔπεισε πάντας ἐφορηθήσαντας κατὰ τοῦ 10 δυσμενοῦς μακρὰν αὐτὸν ἀτελάσαι· οἱ δὲ καὶ κυκλώσαντες ἡμᾶς ἔκτοτε σχολαιοτέρως ἐβάδιζον.

51. Ἦλθομεν δὲ κατὰ τινὰ τόπον ἔνθα μονή τις ἔστι παρθένων ἀσκουσῶν γυναικῶν, ἥτις πάλαι τοῦ Ἀκρουλλίου κατο- P 359 νομάζεται. καὶ πάλιν ἄλλη τινὲ κουστωδία βαρβάρων ἐντυχόντες 15 κατὰ τὴν προαυλαίαν οἱ μεθ' ἡμῶν βάρβαροι, καὶ τι μικρὸν συστάντες αὐτοῖς, ἔδοξαν εἶσω χωρεῖν ὡς τι σπουδαῖον τοπύσαντες ἐφευρεῖν. συνειπόμεθα δὲ τούτοις καὶ ἡμεῖς, τοὺς παρόντας ὑποβλεπόμενοι καὶ μὴ πω τὰς ψυχὰς τῆς προτέρας σκοτοδίνης ἀπωγαγόντες. ὡς οὖν εἰσήκειμεν τοῦ νουοῦ τὰ προπύλαια ὅς τοῦ 20 ἁγίου ἐπικέκληται Γεωργίου, ὁρῶμέν τινὰ βάρβαρον σκιμποδίῳ ἐγκαθιζόμενον, ἀνυσπάσαντά τε τὰς ὀφρῶνας ἕξφορ τε κατέχοντα γεγυμνωμένον, καὶ ἀτενὲς τοὺς ἐστῶτας βλέποντας εἰς αὐτόν, εἴ τι B

5 ἐντεύξεσθε AP
13 τοῦ om P

9 κατὰ τοῦ δυσμενοῦς ἐφορηθήσαντας P
18 μήπως P

simul, quibus iureiurando fidem obstrinxistis, a morte immunes servati fuerimus, finem non accipiet quod ipsi sumus polliciti. sin autem vel unum nostrum, quod rem minus curaveritis, desiderari contigerit, illius omnes interibimus occasu, nec vos ullius eorum quae speratis compotes efficiemini. quare si non fraude sed vere iureiurando fidem obstrinxistis, omni opera vitae secura praestate; probèque noveritis a nobis quoque praestitum iri omnia quae pacti sumus." quibus ille verbis, ac cum sociis indicasset, cunctis auctor fuit ut uno impetu perditam hominem procul arcerent ac propellerent. indeque agmine cingentes lentius incedebant.

51. Venimus autem ad quendam locum, ubi erat monasterium virginum religiosa palaestra merentium, quod ab antiquo Aerullii nuncupatur. rursus vero aliam quendam barbarorum custodiam in vestibulo offendentes, qui nobiscum erant barbari, ac cum eis tantisper collocati, introire decernunt quasi aliquid aestimatione dignum ibi reperturi. nos eos sequebamur in praesentes limis oculis obtuentes, necdum a pristina mentis refecti vertigine. ingressi igitur templi vestibula (erat illud Georgii martyris nomine consecratum) videmus barbarum quendam in scabello sedentem, erecto supercilio, strictamque easem tenentem; atque eos qui

καὶ βούλοιο πρώττειν, ἐτοίμους εἶναι ταῖς ὁρμαῖς ὑπεμφαίνοντας. ὡς οὖν κατ' αὐτὸν ἐγενόμεθα, ἤρετο τοὺς περὶ ἡμᾶς τίνες ἐσμὲν καὶ ποῖα προφύσει τὸν θάνατον διεφύγομεν. οἱ δὲ πάντα συντόμως ἐξεΐπον, καὶ τῶν νῶτων ἡμῶν λαβόμενοι προηγεῖς τοῖς ποσὶν αὐτοῦ τῷ ἑδάφει προσέρρηξαν. ὁ δὲ τὸ ξίφος, ὅπερ ἔτυχε ταῖς 5 χερσὶ κατέχων, ἐτέρως ἢ ὡς πέφικε τέμνειν ἀνθυποστρέψας, ἐπάταξε ταῖς κάραις ἐφ' ἑαυτῶν καθ' ἓνα ἡμῶν. εἶτα ἀνίστασθαι καὶ θαρρεῖν ἐκέλευσε, καὶ "ταῦτο" φησὶ "τῆς ἀσφαλείας τεκμήριον ἔχοντας μηδὲν τοῦ λοιποῦ δεινὸν ὑμᾶς ὑποπτεύειν παρεγγυῶ."

- C τοῖς παρεστῶσι δὲ βαρβάρους τοῦ ναοῦ τὰς πόδας, αἱ τέως ὑπῆρ- 10 χον κεκλεισμένα, προστάξας ἀναρριπίσαι, τῆς καθέδρας ἐξαναστὰς καὶ τὸν ἐμὸν πατέρα τῇ λαϊῶ ταῖν χειροῖν, τῇ ἐτέρᾳ δὲ τῶν ἀπ' ἐμοῦ δύο ἀδελφῶν τὸν ἓνα κατέχων, ἔνθον εἰσήει τοῦ σιβασμίου σηκοῦ. ὁ δὲ ἦν ἅπας πεπληρωμένος ἐλεινῶν ἀνδραίων ἐν αὐτῇ προκαθειροχθέντων, τριακοσίων περὶ που τὸν ἀριθμὸν, ὡς 15 ἐν ὑστέρῳ κατεμανθάνομεν. (52) οὐκ ὄλλγον δὲ καὶ μισιφόνων πλῆθος τῷ δυσμενεῖ συνεισήλθεν. ἀλλ' ἐκεῖνος εὐθὺς εἰσαπηδήσας
- D ἀνήλθεν ἐπάνω τοῦ καθηγημισμένου βωμοῦ, ἐν ᾧ παρὰ τῶν ἱερέων ἡ μυστικὴ τελεῖται λατρεία· καὶ τοὺς πόδας συμπλήγθην ἐν ἀλλήλοις ἀνθυποστρέψας, ὡς ἔθος ἐστὶ τοῖς βαρβάρους, ἐκάθητο γέ- 20 μων θυμοῦ καὶ ἀπονοίας, τὸν τε δῆμον τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων περισκοπῶν, καὶ ἄπερ ἐβούλετο δρᾶν, τῇ κακεντρεχεῖα τῶν φρενῶν διοικούμενος· τὸν ἐμὸν δὲ πατέρα καὶ ἀδελφὸν ἐκατέραις διαλα-

13 τὸν om P

16 μισιφόνων P

circum erant intentis in eum oculis, si quid faciendum iussisset, promptos se obsequio gestu nutuque significantes. ad eum igitur cum venissemus, interrogat qui nobis ductores erant, quinam essemus, quave ex causa mortem effugissemus. illi paucis omnia exponunt, et per humeros nos accipientes ad eius pedes pronos in solum prosternunt. at ille ense, quem manibus gestabat, aversa acie, ut secare non posset, uniuscuiusque nostrum caput leviter percussit; tum surgere bonoque animo esse iussit. et "hoc" inquit "securitatis pignus habentes, praecipio ut nihil in posterum mali timeatis." tum adstantibus barbaris templi fores, quae clausae essent, reserare iubet, deque sede exiliens, ac patrem meum sinistra alteraque unum fratrum meorum tenens, venerandam sacram illam aedem ingreditur. erat illa miserabilium hominum, ante in ipsam coniectorum, plena, qui, ut postea nobis relatum est, trecentorum fere numerum implebant. (52) cum truci autem illo non exigua quoque patricidarum turba intravit. verum ille statim saltu in sacrosanctum altare, in quo a sacerdotibus mysticum sacrificium divinaque res peragitur, insiliit, et pedibus inter se complicatis, ut barbarorum moris est, sedit, furoris dementisque superbinae plenus; hominumque illam multitudinem circumspiciens, ac quod animo destinaverat, ut faceret, veritatis mentis solertia ac dolositate disponens, patrem quoque meum et fratrem utra-

βῶν τὰς χεῖρας, καὶ ἡμᾶς αὐτοῦ ποῦ πρὸς τῇ εἰσόδῳ φυλάττεσθαι
 παρὰ τῶν ἐλόγτων ἠγχελευσάμενος, νεύματι τοῖς βαρβάρους ἀνε-
 λῶν ἐκείνους προσέταττεν. οἱ δὲ τὸ τάχος καθάπερ ἀτίθασσοι
 λύκοι θήρας ἐπιτυχόντες, οὕτως ἠπειγμένως καὶ ἀνηλεῶς τοὺς
 5 ἀδελφούς κατέτεμον. ἔτι δὲ τῷ θυμῷ ζέοντες, τί καὶ περὶ ἡμῶν
 ἐθέλοι αὐτοὺς πράττειν, πρὸς τὸν δεινὸν ἐκείνον δικαστὴν ἀπισκό- P 360
 πουν. ἀλλ' ἐκείνος μὲν τῆς καθ' ἡμῶν αὐτοὺς τέως ἐπιχειρήσεως
 διεκώλυσεν, ἐδόκει δὲ καὶ ἡμῖν αὐτόθι φυλαττομένοις τὸν τε πα-
 τέρα καὶ τὸν ἐμὸν ἀδελφὸν τοῖς κειμένοις συναναيرهθῆναι καὶ μό-
 10 νους ἡμᾶς φειδοῦς ἀξιοῦσθαι. πάλιν ἐκείνοις περὶ ἡμῶν αὐτὸ
 τοῦτο, τῷ βωμῷ φυλαττομένοις, λογιζέσθαι ἐπήρχετο. πλὴν οὐκ
 ἔχομεν ὅ τι πέραιτι τὴν περὶ ἀλλήλων στήσαι ἀμφιβολίαν. ὡς
 γὰρ ἔληξεν ὁ κατ' ἐκείνους τοὺς δυστυχεῖς φόνος, πεπλήρωτο δὲ
 τὸ ἔδαφος ἅπαν νεκρωμένων σωμάτων, μέσον δὲ τούτων ἕλιμα-
 15 ζεν ἢ πλημμύρα τοῦ αἵματος, οὐκ ἔχων ὅπως ὁ μαιφόνος ἐκείνος
 πρὸς τὸ ἐκτὸς γένηται, ἄλλο κατ' ἄλλο τὰ πτώματα τῶν κειμένων B
 τοῖς ἐκατέρωθεν τοῦ ναοῦ περιδρόμοις ἐπιτεθῆναι διεκελεύσατο.
 οὐδ' ἔτι καὶ γενομένου θῦττον εὐθὺς αὐτὸν τοῦ βωμοῦ καταπηδή-
 σαντα, καὶ πάλιν τὸν ἐμὸν πατέρα καὶ ἀδελφὸν ἐκατέραις χερσὶν
 20 ἐναγκαλιζόμενον γενέσθαι μέχρις ἡμῶν. τοσαύτη δὲ ἦν ἡ ἐκδει-
 ματώσασα τὰς ψυχὰς ἡμῶν τῶν θεαμάτων ἐκείνων ἀχλύς, ὣν τε
 ἐκείνοις κατείδομεν καὶ ὧν ἐν ἡμῖν αὐτοῖς ἐτυπώσαμεν, ὡς ἐν

6 ἐθείλειν P, ἐθείλειν A

8 καὶ om A

que manu prehensens, nosque ad ianuam prope ab his qui ceperant ser-
 vari iubens, omnes in ea nutu iugulari praecepit. qui actatum velut
 offerati lupi, iam praedae compotes facti, incitatis animis atque impetu
 crudelē in modum miseros conciderunt; adhucque rabie furentes a dīro
 illo saevoque iudice signo ostendi exspectabant quid et nobis factum
 vellet. ceterum ille eorum hactenus in nos impetum inhibuit. porro
 videbatur nobis, qui ibi servabamur, patrem ac fratrem gladio sublatus
 esse cum his quorum caesa cadavera iacebant, nobisque duntaxat immi-
 tem illum pepercisse: nec aliter ipsis, qui prope altare servabantur, de
 nobis cogitare in animum veniebat. nec vero erat quo tandem fine mu-
 tina illa de nobis sedaretur anxietas. ut enim miserorum peracta caede, omni-
 que solo contrucidatorum hominum cadaveribus constrato ac inter illa sta-
 gnantibus cruoribus proluto, parricidae exitus non patebat, quo se foras
 subduceret, inacentia illa corpora in ambulacris utrinque templum am-
 bientibus unum supra aliud congeri iussit. quo facto statim ex altari
 proailiit, patremque meum ac fratrem ambabus rursus manibus amplexus
 ad nos usque venit. tanta vero erat, quae animos nostros perterrabat,
 eorum spectaculorum, quae tum in illis vidimus tum in nobis suspicati
 sumus, caligo et horror, ut quamvis in tanta internecone soli mortem

τοσαύτη πανωλεθρία μόνοι διαφυγόντες τὸν θάνατον μηδὲν τι τοῦ σκυθρωποῦ καθυφεῖναι, ἀλλὰ μόνον τοῖς προσώποις ἀλλήλων **C** ἐνατενίζειν, ὡσπερ ἐκπληττόμενοι καὶ μηδὲ φωνὴν ἀφεῖναι τῷ πράγματι συγχωρούμενοι. τοὺς πλείονας δὲ τῶν βαρβάρων ὁ σοβαρὸς ἐκείνος ὑποτεμόμενος, ἵππῳ ἐπιβάς ἐφροσῶτι ἀπέπητῃ ἐκ **B** μέσου ἡμῶν, προστάξας καὶ αὐθις συλλαβεῖν ἡμᾶς καὶ πρὸς τὸν λιμένα τῆς πόλεως σπουδῇ θάειν· αὐτόθι γὰρ κατασπεύδειν καὶ ἑαυτὸν ἔφη.

53. Παραλαβόντες οὖν ἡμᾶς ἦγον ὡς τάχιστα, πᾶσαν ἡμῖν πανταχόθεν ἀσφάλειαν περιποιούμενοι. καὶ πολλαχοῦ τῆς **10** ὁδοῦ περιπίπτομεν πολλοῖς πλήθεσι τῶν εἰσρέοντων βαρβάρων, πάντων φόβον πνεόντων· καὶ οὐ μικρὸν ἦν ἔργον λανθάνειν τοῦ- **D** τους, εἰ καὶ ὅτι ῥόμῃ πολλῇ σωμαίων καὶ οἱ προεὶληφότες ἡμᾶς Αἰθίοπες ὑπῆρχον ἀνεσταλμένοι, καὶ οὐδὲν ἦν ἢ καταπτῆξαι ἢ τῆς ὁρμῆς αὐτοὺς ἐνδοῦναι τὸ παρούπαν δυνάμενον. πλὴν οὐ μετ' **15** ὀλίγου καμάτου καὶ ἀγωνίας τὸν ῥηθέντα λιμένα τῆς πόλεως κατελάβομεν. αὐτόθι γὰρ ἔτυχεν ὦν καὶ ὁ τῶν πολεμίων τοῦ στρατοῦ καθηγούμενος, ᾧ δὴ καὶ ἀνηγγέλη τὰ καθ' ἡμᾶς ὑπὸ τῶν συνόντων βαρβάρων, γνωρισάντων καὶ τὴν αἰτίαν δι' ἣν μόνους ἡμᾶς ἐκ πάντων τῶν προστυχόντων περιεσώσαντο. ὅς ἐξ αὐτῆς **20** τινὰ τῶν οὖν αὐτῷ τῆς καθέδρας ἐξαναστήσας καὶ τοῖς ἐστῶσιν ἐπισυνάψας, τοιαύτην δέδωκε καθ' ἡμῶν αὐτῷ ψῆφον, ὡς εἰ μὲν

1 μόνον AP
ἦν δ' A

8 ἀτενίζειν P

5 διέπητῃ A

ἦν ἦ]

evaserimus, nihil minori maestitia affecti fuerimus, sed tantummodo velut attoniti alii in alios intentis vultibus nec vocem mittere rei immanitate sineremur. plurima autem barbarorum parte ferox ille atque arrogans a se dimissa, in equum, qui praesto erat, insiliens e medio nostri avolavit, rursus imponens ut et nobis assumptis ad littus civitatis propere festinaret, quo nimirum ipse quoque iter celeraret.

53. Sic itaque assumptos quam celerrime ducebant, omnem nobis undique procurantes securitatem. nec raro in via in multas barbarorum confluentium turmas ac manipulos incidebamus, qui omnes caedem spirarent; nec leve erat ac expeditum illos effugere, tametsi, qui nos primi ceperant, Aethiopes viri corpore robustissimi essent, nec ulla re aut terrore possent aut ad impetum remittendum induci. ceterum non levi labore ac trepidatione ad eum quem dicebam venimus civitatis portum. ibi enim hostium classis ductor ac imperator conseraderat; cui et de nobis nuntiatum est a barbaris, qui simul erant, causaque exposita cur nos soli servati essemus ex omnibus in quos ipsi inciderant. tum ille statim unum aliquem assessorum surgere iubens ac rectum stare, eiusmodi in nos sententiam promulgandam contradidit, nempe, si vera compereira-

ἀληθῆ φανεῖν ὅσα τοῖς βαρβάροις ἐν τῷ τείχει προὔπεσχόμεθα, P 361
 ἔργοις αὐτοῖς πληρούντων τὰς ὑποθήκας, καὶ φειδοῦς ἀξιοθῆναι
 καὶ πρὸς αὐτὸν πάλιν ἀνθυποστρέψαι· εἰ δὲ γε μηδὲν τοιοῦτον
 ἀληθῶς λεχθὲν εὐροίεν, ἀλλ' ἢ προαπολωλεκότας τὰ χρήματα, ἢ
 5 τὸν θάνατον δεδιότας ἅπαντα ψευσαμένους καὶ ὡσπερ τὴν
 πρώτην ἔντευξιν ἀποκρούσασθαι διὰ τὴν ἀνάγκην τοῦ καιροῦ
 σοφισαμένους, τοῖς ξίφεσι ἕνα ἕκαστον ἐκείσε διελόντας τῆς
 ζωῆς ἀπαλλάξαι. παραχρῆμα οὖν καὶ πάλιν μέσους ἡμᾶς δια-
 λαβόντες ἄγειν ἐπέταττον, ἔνθα δὴ τεταμιεύσθαι, φασίν, ὅφ'
 10 ἡμῶν προειδηλώθη τὰ χρήματα, ἔξιπόντες καὶ τὴν καθ' ἡμῶν B
 ἔξενεχθεῖσαν ἀπόφασιν, καὶ ὡς εἴ τι τυχὸν τῶν λεχθέντων μὴ πρὸς
 ἔργον ἀχθεῖη, τοῖς ξίφεσι τούτοις διακριθήσεται. δέος οὖν ἡμῖν
 καὶ τότε μᾶλλον ἢ πρότερον ἐπεισῆι, τάχα μή ποῦ τις τῶν οἰκε-
 τῶν ἢ τῶν προπειραθέντων τοῦ τόπου, παραπλησίᾳ περιτυχῶν
 15 ἀνάγκη καὶ θέλων καὶ αὐτὸς τὸν ὄλεθρον ἐκφυγεῖν, προεσήμυνε
 τὴν δαψίλειαν τῶν κεκρυμμένων, καὶ μάτην εὐρέθημεν ἡμεῖς
 τοσαύταις μηχαναῖς τὴν ἑαυτῶν ζωὴν συντηροῦμενοι.

54. Ἄλλ' οὕτω ταῦτα βεβαίως ἔχοντες σκοπεῖν, πεφθά-
 καμεν τὸν τόπον ὁδῶς ἔχοντα καθὼς ἐν τῷ καιρῷ τῆς φυλακῆς C
 20 ἔσημειωσάμεθα· ὅφ' ἐνὶ γὰρ τινι κρυφιώδει ταμείῳ, ὅσοιπερ ἂν
 ἦμεν κατὰ συγγένειαν ἀγχιστεύοντες, προαποθεῖναι τὰ ἑαυτοῦ
 ἕκαστος, ὡσπερ τοῦ μέλλοντος μαντευόμενοι, συμπεφρόντως ἔβου-

10 ἡμῶν?

12 ἡμῶν AP

19 πέφθαμεν P

tar, quaecumque in muro ante barbaris promiseramus, rebusque ipsis
 quae pacti essemus impleremus, nobis parcendum esse atque ad
 ipsum rursus revertendum: sin nihil eiusmodi vere dixisse inveni-
 rint, sed vel antea male consumptis pecuniis vel metu mortis men-
 dacio cuncta finxerimus, et ut primum impetum vitaremus, necessi-
 tate ita urgente eam fraudem fecerimus, ibidem singulos in membra
 divisos neci dedendos. statim igitur rursusque nos circumvallentes
 eo ducere iubebant, ubi repositas esse pecunias antea dixeramus;
 simul etiam sententiam contra nos latam edebant, et si quid ex di-
 ctis forte reipsa praestitum non esset, quibus accincti erant, ensibus
 discernendum esse. quare tum magis quam ante metus incessit, ne forte
 vernarum quispiam, vel eorum qui ante loci expertes essent, ipse quo-
 que pari quadam necessitate adactus mortisque interitum cavere volens
 absconditarum rerum copiam prior indicasset, frustra que tantis machinis
 ac consiliis vitae studere inveniremur.

54. Enimvero cum necdum haec certo dispicere possemus, ad locum
 devenimus, sicque habentem offendemus quemadmodum eum, cum res
 occultarentur, signaveramus. in uno enim occulto conclavi, quicumque
 eramus sanguinis necessitudine coniuncti atque propinqui, sua quisque
 reponere, quasi id quod erat futurum divinaremus, haud inconsulta ra-

Theophanes contin.

36

λευσάμεθα. οὐδὲ καὶ τὴν ἔξοδον τοῖς βαρβάροις καθυποδείξαντες, ἥτις ἦν λιθίνη πλακί κατασφαλισμένη, ἰστάμεθα τῶν πολλῶν λογισμῶν τὰς ψυχὰς περιάραντες. ἦδη μὲν γὰρ μηδὲν τοῦ λοιποῦ δεδιέναι χάριν τῆς ὑποσχέσεως, τὸνναντίον μὲν οὖν καὶ συμπαθείας τυχεῖν τῷ πλήθει τῆς ἐπιδόσεως. ὡς γὰρ ἐκεῖνοι τῶν κρυ-5 φίλων ἐπέτυχον, εὐθὺς ἀπὸ τοῦ ὄργιλου πρὸς τὸ περιχαρὲς μετεβάλλοντο καὶ ἡμῖν διευθυμῆσθαι προσέτατον. "τούτοις" γὰρ D ἔφασκον "κατηγγύησθε τὴν σωτηρίαν, καὶ διὰ τούτων ὑμῖν τὸ ζῆν κεγάρισαι σήμερον. ἀλλ' ἐπέλωμεν δὴ καὶ πρὸς τὸν ἡγούμενον τοῦ στρατοῦ, ὡς ἂν καὶ παρ' αὐτοῦ τελείαν δέξησθε τὴν ἀσπά-10 λειαν." ἦγον οὖν πάλιν ἡμᾶς ἐκείθεν τὴν εἰς αὐτόν, περιεπίπτομεν δὲ φοβεροῖς τισὶ καὶ παραδόξοις θεάμασι. ἔκειντο γὰρ τὰ σώματα τῶν ἀγρησμένων ἔτι τοῦ λύθρου ἐναποστᾶζοντα, φρικτὸν δράμα, πᾶσα ἡλικία τῶν ἀνθρώπων μᾶ ψήφῳ τὸν διὰ ξίφους κατακριθεῖσα θάνατον, καὶ μετὰ τῶν ἄλλων καὶ ταφῆς ἐμοιοῦσα. 15 κατεχεῖτο δὲ κατὰ παντὸς στενωποῦ περιρρέων ὁ οἶνος, καὶ τοῖς P 862 αἵμασι τῶν πεπτωκότων ἀνακιρνῶμενος ἅπαν τὸ ἔδαφος τῆς πόλεως κατεμέθυσκεν. παριόντες οὖν ἐσοκοποῦμεν, καὶ εἰ πού τινα τῶν ποτὲ γνωρίμων ἢ φίλων μεταξὺ τῶν ἄλλων νεκρῶν ἀπικριβωσάμεθα, ἠρέμα μόνον τοῖς στεναγμοῖς πρὸς ἀλλήλους τοῦτον διε-20 σημαίνομεν. σχολὴ δ' οὐκ ἦν ἢ θρηνησαί τοῦτον ἢ χαράσασθαι τι τῆς ποτὲ φιλίας τῷ καιρῷ χρήσιμον· ἀλλ' ἢ μόνον ἄπρακτα

17 ἔδαφος κατεμέθυσκεν. παριστάντες P

ffione statueramus. huius aditu barbaris commonstrato, ipse lapidea tabula obstructo, stetimus, multis anxiiisque cogitationibus animo liberato. iam enim nihil erat quod promissionis causa timeremus, contra vero ut etiam affluente rerum suppeditatione indulgentiam consequeremur. ut enim illi absconditis potiti sunt, statim ira trucique ingenio in hilaritatem converso nos quoque bono animo iusserunt. "his enim" aiebant "vestram salutem redemistis, et per ea vitae vobis hodie munera indulgentur. sed abeamus ad exercitus ducem ac imperatorem, ut ab illo perfectae securitatis pignora condonentur." hinc itaque rursum nos ad eum duxerunt. per viae autem praesentiam tremenda quaedam ac inaudita spectacula nostris se oculis obiiciebant. nam proiecta iacebant caesorum cadavera adhuc cruore fluentia, horrendam visu! omnis hominum aetas una sententia gladii morte damnata, ac cum aliis ipso quoque inesto funere ac sepultura privata. fundebatur vinum, et per omnes civitatis vicos diffluens, mixtumque caesorum cruoribus omne solum inebriabat. cum ergo prope essemus, considerabamus, ac si quem eorum quos unquam familiares sive amicos habuissemus, inter reliqua cadavera satis dignosceremus, hoc solummodo gemitibus ac suspiriis inter nos indicabamus: at non vacabat ut aut lugeremus aut aliquid opportunum pro veteris amicitiae iure indulgeremus, sed solum nulla fruge mortae indo-

τῷ κειμένῳ περιαληθήσαντες πάλιν περὶ τῶν καθ' ἑαυτοὺς ἐσκεπτόμεθα.

55. Ἦδη δὲ φθυσάντων ἡμῶν τὸν λιμένα παρόστημεν τῷ τυράνῳ, ὅτε καὶ τοὺς τῶν νηῶν ἀρχηγέτας ἐκκλησιώσας τῆς ἐκαλουμένης εὐχῆς ἐθρήσκειε τὴν δυσσέβειαν· ὃς μετὰ τὴν συμ- B
πλήρωσιν ἐκείνης τῆς τελετῆς ἀχθῆναι ἡμᾶς κατὰ πρόσωπον τοῖς ἐφροσῶσι διεκελεύσατο. ὡς οὖν ἤχθημεν, ἐπυθάνετο τὸν πατέρα, “εἰ ἐπίσκοπος” φησὶ “τυγχάνεις τῆσδε τῆς πόλεως;” ἐτεκμαίρετο γὰρ ὅσον ἐκ τῆς ἐσθῆτος οὐδὲν ἄλλοῖον ἔχειν τοῦ ἀξιώματος. ὁ δὲ 10
“οὐκ εἰμί” ἔφη, “κληρικός δὲ καὶ τῆς ἐκείνων εὐχῆς προσεδέμενος.” ἄλλος δὲ τις ἐγγύθεν ἐστώς, ὃς ἦν ἀρχηγὸς τοῦ ἐτέρου στρατοῦ, πρὸς αὐτὸν ἔφη “ἐπίσκοπος μὲν οὐκ ἔστιν οὗτος, κατ' οὐδὲν δὲ διαφέροντα βαθμὸν ἐκείνοις κεκλήρωται” ἔξαρχον γὰρ αὐτὸν ἴσμεν τῆς Ἑλλάδος ἀπάσης, οὐδὲν τῆς τιμῆς ἐκείνων καθυ- C
15 στερῆζοντα.” “οὗτος δὲ τίς ἐστι;” τῷ δακτύλῳ σημάνας ἐμέ. “νίος ἐστι τοῦδε,” καὶ αὐθις ὁ πυρεστώδης ἔφη, “κληρικός καὶ αὐτότος, καὶ τῶν ἐν τοῖς οἴκοις τῶν βασιλείων τεταγμένων εἷς. οὗτοι δὲ ἀδελφοὶ τυγχάνουσι τοῦδε,” τὸς ἀπ' ἐμοῦ δύο παραδηλώσας, “ἄμφω δὲ νιοὶ τοῦδε τοῦ προεστῶτος, διαφόρως μὲν ἀποτεχθέν- 20
τες αὐτῷ, ἄγοντες δὲ καὶ διάφορον ἡλικίαν.” “ὁ δὲ συνὼν αὐτοῖς οὗτος ὁ γηραιὸς τίς ἂν εἴη;” πάλιν ὁ δεινὸς ἤρετο δικαστῆς. “ἀδελφὸς ἐμός,” προλαβὼν ὁ πατὴρ ἀπεκρίνατο, νεύματι κἀκεί-

15 σημαίων P

16 ἔφη om P

17 τῶν ante βασ. om P

lentes ad nostra iterum studium nostrum atque animum transferebamus.

55. Cum vero iam ad littus devenissemus, tyranno sistimur, quo tempore navarchis in concionem vocatis, eius quam vocant precationis impio cultu rituque defungebatur. quo expleto peractaque caerimonia ad se nos coram adducere adstantibus iussit. ut igitur adducti sumus, interrogabat patrem. “num” inquit “huiusce urbis episcopus existis?” quantum enim ex cultu coniciebat, quod a dignitate abhorreret nihil habebat. ille “non sum” ait, “sed clericus, et cui episcoporum benedictionis sit opus.” alius vero quidam prope stans, alterius exercitus ductor, ad eum ait “haud quidem ille episcopus est, gradum tamen nihil ab episcopali diversum nactus est. scimus enim eum omnis Atticae exarchum esse, quo munere nihil minori honore prae episcopis fulget.” “hic vero quis est?” digito me monstrans. “filius eius est,” rursus astans ille respondit; “ipse quoque clericus, exque Palatinis clericis unus. hi autem duo fratres illius sunt,” illos indicans qui a me sequebantur, “utriusque primi illius filii, non uno tempore ab eo suscepti, et qui diversam aetatem agant.” “quis hic vero, qui cum illis esset, senex ille,” iterum dirus ille iudex quaesivit. dictum arripiens pater meus “frater

τον συνθέσθαι πρὸς τὴν πεῦσιν ἀναδιδοῦσας. ἰκετὴ δὲ τούτων
 D ἀκήκοε, καθεσθῆναι πάντας προσέταξε, καὶ ἑαυτὸν τῶν ἄλλων
 ἀποτεμώμενος ἡσυχῇ πρὸς ἡμᾶς ἔφη "πάσης ὑμᾶς πονηρῶς ὑπο-
 ψίας ἐκτὸς εἶναι βούλομαι· τό τε γὰρ ἀόπλους τοῖς εἰληφύσιν ἐν-
 τυχεῖν καὶ τὸ νῦν ἐν ὕμῃσι ταῖς ἡμᾶς προτεθὲν χρημάτων πλήθος 5
 τὴν ζωὴν ὑμῶν, ἣτις δυσέλπιστός ἐστι τοῖς πολλοῖς, ἐχαρίσασθε,
 καὶ οὐκ ἔστιν ὑμῖν ὑπόνοια τοῦ λοιποῦ θανάτου ἐξ ἐπιβουλήs,
 οὐδέ τις ἄλλη κήφρεια παρὰ τῶν ἐμῶν ὑπηκόων. ἀλλ' ἄπιτε τὰ
 συμφέροντα συμβουλευόντες ἑαυτοῖς, χρηστάς τε παραζευγόντες
 ἐλπίδας. οὕτω γὰρ ἡμᾶς φθάσαι τὴν Συρίαν γενήσεται, καὶ 10
 πρὸς Ταρσὸν εὐθέως πόλιν τῆς Κιλικίας ὑμᾶς διαπέμφω τηρη-
 P 363 θησομένους σὺν τοῖς ἑκαῖσε φρουρουμένοις μέχρι τῆς προσδοκω-
 μένης καταλλαγῆς, ἀνκλυτρον ἔχοντας τοὺς ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων
 καιροῖς οὐκ ὀλίγους ἐαλωκότας ὁμοεθνεῖς ἡμῶν Ἀγαρηνοῦς, ὧν
 ἀφικομένων καὶ ὑμεῖς τῶν δεσμεῶν λωθήσεσθε καὶ τὰ οἰκεία ἕκα- 15
 στος ἀπολήψασθε." οὕτως ἔφη, καὶ πρὸς τοὺς ἑφ' ἑαυτὸν πέ-
 λιν ὑποστραφεῖς τὰ περὶ ἡμῶν διεξήκει, βαρβαρίζων τὰ πλείστα.
 οὐδὲν δὲ τέως ἐλάνθανεν ἡμᾶς, τὸν κατ' ἀρχὰς περιστάσαντα
 εἰσέτι μέσον ἡμῶς περιάγοντα καὶ πάντα ἐξ ἐκείνου μανθάνοντας.
 B (56) τότε δὲ τινε τῆ θαλάσση περικλυζομένῃ καθεσθέντας 20
 ἀσφαλῶς ἡμᾶς τηρεῖσθαι προσέταξεν. οὗ δὲ γενομένου πρώτον

3 ὑμᾶς] ἡμᾶς AP 4 ἀόπλους A 10 οὕτως?
 11 πρὸς τὴν Ταρσὸν A 12 ἐκαῖ A 15 καὶ ante ἑμῶς
 om P 19 περιάγοντα] ἔχοντας addit Comb.

meus" respondit, nuda ut id et ipse confirmaret edecens. haec ubi au-
 diit, omnes sedere iussit, et ab aliis dimotus, nobis placide ac silentio
 dixit. "volo vos ab omni procul mala suspiciōne esse. tum enim quod
 inermes in eos incideritis qui ceperunt, tum quae nunc prae oculis ex-
 posita est pecuniarum vis, vitam vobis elargita sunt, cuius aegre spes
 vulgo existat. nullusque deinceps mortis ex insidiis paratae vobis metus
 erit, nulla suspicio; nec a subditis meis ulla alia iniuria violabimini.
 sed ite, vestris ipsi rebus, quae sint proficua, consulentes atque vos
 optima spe lactantes. sic enim in Syriam veniemus, vosque protinus
 Tarsum Ciliciae dimittam, ibi custodiendos cum illis qui ibi captivi de-
 tinentur, usque ad expectatae permutationis tempus. eruntque redem-
 ptionis vestrae pretium, qui non raro a Romanis aliisque atque aliis ex-
 peditiōibus capti sunt, gentiles nostri Agareni; quorum adventu vos
 quoque a vinculis liberabimini et suas quisque sedes recipietis." dixit,
 et ad suos iterum regressus nostra enarrabat, barbata ut plurimum le-
 quens. nihil vero nos latebat, cum is qui nos a principio servarat ad-
 huc nobiscum esset ac circumduceret, ex quo omnia condiscobamus.
 (56) porro in quodam loco mari circumlato sedentes tuto custodiri
 iubebat. quo facto primum a mortis expectatae metu animos per-

τῆς λαίδος τοῦ θανάτου τέλει τὰς ψυχὰς μετηγάγομεν καὶ τῇ
Θαίῃ προνοίᾳ τὰ ἐξῆς ἐπιστρέφομεν.

Ἐπήρχετε δὲ τότε τοῖς λογισμοῖς ἡμῶν, ὥσπερ ἄρτι τοῦ κα-
κοῦ τὴν ἀρχὴν ἀπαθευροῦσιν, ἢ τῶν οἰκείων φροντίς, νύττουσα
5 τὰς καρδίας ἡμῶν μᾶλλον ἢ τὰ κυκλοῦντα ἕξις, πῶς ἄρα καὶ
ποιὸν τεθνήκασι τρόπον, ἢ τινες αὐτῶν τοῦ κινδύνου διεκφυγόντες
εἰς τὴν ὁμοίαν ἡμῖν ἀπαγωγὴν ἐκρίθησαν. ὁμως οὐδ' οὕτως εἶ-
χομεν ἀσφαλῶς περὶ τούτων γινῶναι διὰ τὸ πρόσφατον γεγονέναι C
τῶν πολεμίων τὴν εἴσοδον, καὶ πάντα μεστὰ κραυγῆς ἀσῆμου καὶ
10 Θεοῦ βου τυχάνειν, καὶ πολλὸ πλῆθος εἴσω τοῦ λιμένος ἐπιστρέφε-
σθαι τῶν τε ἐκ τῆς πόλεως χειρουμένων καὶ αὐτῶν δὲ τῶν βαρβά-
ρων, πῆ μὲν ἐγκωμιαζόντων τὰ σκῦλα, πῆ δὲ γυναικας καὶ ὑπο-
μάζμα βρόβη. ἐκ παντὸς τόπου καὶ πάσης οἰκίας βιαίως ἐφαλκομέ-
νων, ἔλειπὸν ὀδυρόμενα καὶ τὴν στέρξιν τῶν μητέρων γοερὸν
15 κλαυθμυρῶντα, ἄλλων τῶν ἀρχόντων τινὰς ἢ τῶν περιφανῶν
πλουσιῶν κατὰ τινας παραπλησίας ἡμῶν αἰτίας τὸν ὄλεθρον δια-
κρουσαμένους ἀνηλεῶς ἐπισυρομένων· ἤδη γὰρ καὶ αὐτὸς ὁ πρὸς
τοῦ βασιλέως σταλεῖς Νικήτας, ἀλλὰ μὴ καὶ ὁ τῆς περιχώρου D
στρατηγὸς χειρωθέντες ὑπῆρχον ἔν τισι ναυσι βαρβαρικαῖς φυλατ-
20 τόμνοι. διὰ τοι ταῦτα οὐδὲν πλέον ἢ πρὸ τοῦδε περὶ τῶν οἰκείων
φροντίζοντες ὠφελούμεν.

6 καὶ] κατὰ A
20 τι AP

6 διαφυγόντες P

9 μετὰ AP

12 τῇ — τῇ P

fecte advocantes, quae deinceps erant divinae providentiae committe-
bantur.

Tum animum subire cogitationibusque obrepere, ac si malum tum
primum pensarem, necessariorum cura ac propinquorum, graviore
hinc cordibus inflicto vulnere quam circumpositis gladiis, quomodo ac
qua ratione ii morte sublatis essent, num aliqui ex ipsis periculo libe-
rati pari nobis abductione damnati forent. ac ne sic quidem certi ali-
quid de illis scire poteramus, quod hostibus recens potitis eam-
que ingressis cuncta inconditi plena clamoris ac tumultus essent, multa-
que turba in porta convolveretur, tum civium qui capiebantur, tum et
barbarorum partim quidem spolia collaudantium, partim vero mulieres
ac lactentes infantes, misere eiulantes ac matrum privationem luctuose
gementes, omni ex loco cunctisque aedibus violenter raptantium, alio-
rumque nonnullos ex nobilibus virisque primariis, seu maioribus claris
opibus, qui pari nobis indulgentia ac pollicitatione interitum evasisent,
crudellem in modum trahentium. iam enim ipse ab imperatore missus
Nicoetas necnon circumiacentis regionis praetor atque dux in hostium
potestatem venerant, et in quibusdam barbarorum navibus sub custodia
erant. propterea nihil magis ac antea, quicquid de necessariis solliciti
essemus ac curarem, fructus aliquis sequebatur.

57. Ἄλλ' ἦν ἰδεῖν ἐπὶ τοῖς πραττομένοις καὶ τι καινότερον, τὰς ἡλιακὰς ἀκτῖνας τοῦ κατὰ φύσιν παρατραπέουσας καὶ τῶ καύσωνι τῶν πειρασμῶν συνεκταθεῖσας καὶ τοῦ καιροῦ τὴν ἐπίτασιν, ὡς ἐν ὀλίγῃ ῥοπή πελιδνωθῆναι τὰς τῶν ἀνθρώπων ὕψεις
 P 364 καὶ πρὸς τὴν συμφορὰν μεταβάλλεσθαι, πάντα δὲ ὁμοίως ἐφίεσθαι καὶ ἀπορεῖν ῥανίδος μιᾶς ὕδατος τοὺς τε ἐντελεῖς τὴν ἡλικίαν καὶ τοὺς ἔτι κομιδῇ νέους, οὐδὲν ἕτερον ἄλλ' ἢ μόνον ἀναπύξαι μικρὸν τὴν συνέχουσαν δόξαν ἐπιζητοῦντας, καὶ οὐδὲ τούτου τυγχάνοντας.

Ἄλλ' ἐν τούτοις τὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης περιῆλθε διάστημα, 10 πάντων προστάξει τοῦ δυσωνόμου θηρὸς κατὰ διαφόρους τόπους σωρηδὸν ὑπὸ τῶν βαρβάρων ἀφορισθέντων, οἷς καὶ φύλακας ἐφήδρευσαν ὑποβλέπεσθαι τούτους διὰ πάσης νυκτός, μὴ πού τις ἐκ μέσου διαδρᾶναι δυνηθεῖη. καὶ ἡμῖν δὲ αὐτοῖς ἐν ᾧπερ ἤμεν φυ-
 B λαττόμενοι τόπῳ συμμιγῆναι προσέταξε τῶν ἀλότων ἄνδρος ὡσεὶ 15 πεντήκοντα, ὧν οἱ πλείους καὶ τραυματῆται ἐτόγγαρον, τὰ ἔχρη τοῦ θανάτου τοῖς σώμασι περιφέροντες καὶ μηδὲ τοῖς ἑξῆς θαρρεῖν ἔχοντες· ἐκ μέσου γὰρ αὐτῶν μέχρι δέκα τὸν ἀριθμὸν λαβόντες ἐναπέσφαξαν, καὶ οὐδὲ τούτοις ὑπήρχον ἐν ἀσφαλείᾳ αἱ περὶ τοῦ ζῆν τέως ἐλπίδες, ἀλλ' ἐκλονοῦντο καὶ διεθροῦπτοντο τὴν 20 ὁμοίαν τοῖς κειμένοις ἀπόφασιν περιμένοντες. ἀλλ' ἐπειδὴ, καθὼ ἀλεκται, τὰ περὶ τούτων τέλη παρ' ἑαυτοῖς ἐφθασεν ἡ νύξ δια-

14 ἐν om A

57. Enimvero praeter hostium illa trucia videre erat et aliud quidpiam insolitum magis ac mirandum, nempe solares radios ab eo quod est ex natura devios, et cum praesenti malorum aestu temporis quoque sic auctam exaestuationem, ut brevi momento hominum facies livore contracto ac nigrescentes ex infortunii ratione aliam formam induerint; cunctique pariter ardentibus votis aquae guttam desiderabant, ac ne eius quidem compotes erant. perfecta viri aetate atque iuvenes, eaque adhuc minuscula ac pueri, aliud nihil exposcebant quam ut solum refrigerio aliquo sitim temperarent, ac ne id quidem obtinebant.

Sic nimirum omnis illa transacta dies, omnibus diversis in locis infamis belluae insu acervatim segregatis, quibus et custodes praefecti in omnem noctem dispecturi, ne quis e medio se subducere ac diffugere posset. sed et nobis, quo loco servabamur, ex captivorum turba viri circiter quinquaginta commisceri iussi; qui et plerique acceptis vulneribus mortis vestigia corporibus impressa circumferrent, nec ut mitius in posterum haberent ullam spem haberent. ad decem enim e medio illorum raptos tristi nece gladius sustulit. sed nec reliquis ulla vitae securitas erat, sed inturbati et nutantes ac dissoluti eandem ac iugulati, et quorum iacebant cadavera, sententiam expectabant. quia vero, uti dicebam, ipsorum in his studia nox interruptit, nec satis per eam nego-

κόψασα, ἰσόβουν τινὲς τῶν βυρβύρων περιερχόμενοι καὶ τισὶ κυμβάλοις κτυποῦντες καὶ ἀλαλίζοντες, ἕως πάλιν ἔφθασεν ἐπιστάς C ὁ ὄρθρος, ὀδύνηράν προσδοκίαν τοῖς ἐν ὑποψίᾳ θανάτου μεθ' ἑαυτοῦ κομιζόμενος. ἀλλ' οὐδὲν πλὴν ἢ διὰ ξίφους ἢ διὰ τῆς 5 δίκης φθορὰ πάντας ἀνήλισκεν, ἥ καὶ σφοδρῶς πεζόμενοι ἐδεόμεθα τοῖς συνοῦσι κἄν τῶν διερχομένων ὑδάτων τῷ τόπῳ μεταλαβεῖν καὶ τινας βραχέας μετασχεῖν ἄνοχῆς. οἱ δὲ πρὸς τοῦτο ἀνένευον, οὐχ ὅτι τινὲ συμπαθεῖα περὶ ἡμῶς ἐκέχρητο (πῶς γὰρ οἱ ταῖς σφωγαῖς ἐντροφῶντες καὶ θάνατον ἀποπνέοντες;) ἀλλ' ὅτι 10 τὸ ὕδωρ ἐκείνο τῆς πόλεως ὄν ὑπάσης τῶν ἐφ' ἑδρῶν ἀπόρροια ἰκανὴν ἦν καὶ δίχα πάσης ἄλλης ἐπιβουλῆς τοὺς μετέχοντας ἀπαλλάττειν. πλὴν ὡς ἀπὸ χιόνος ἄφτι κυθείσης εἰλικρινὲς καὶ ἡδὺ πόμα, οὕτω μεθ' ἡδονῆς ἕκαστος τῷ στόματι τὴν σαπιρίαν ἐκείνην προσέφερε, καὶ τὴν κύλικα τῆς δυσωδίας μέλιτος πλήρη τοῖς λογισμοῖς 15 ἐπιλάμβανεν.

58. Ἐν τούτοις πάλιν ἀπέφασιν ἐξήνεκτο παρὰ τοῦ τυραννοῦ, περιέχουσα οὕτως "εἰ τις τῶν συλληφθέντων χρήματά 20 που ταμειυσάμενος ἔχει, παραλθὼν ἐν μέσῳ τούτοις ὠησάσθω τὴν σωτηρίαν· εἰ δὲ τις μηδὲν ἔχων λύτρον τῆς ἰδίας ζωῆς φθοραθείη, οὗτος τὴν κεφαλὴν τμηθεὶς τῶν ζώντων διαιρεθείη." προσέτατε δὲ τοῦτο παρὰ τῶν βαρβάρων ἀκροῶς ὡς οὐκ ἂν τινα P 365 φειδοῦς ἤξιον, ὅτε κατ' ἀρχὰς εἰσῆλασαν ἐν τῇ πόλει, εἰ μὴ

4 ἦ] ὡς ἡ A, omisso μετ φθορᾶ
p. 379 ima 10 ἀφέδρων?

8 κατέπεσον? quod est

tio finem imponere licuit, barbarorum quidam circumeuntes cymbalisque quibusdam perstreptentes ac ululantes sese inferebant, donec rursus mae adveniens molestam illis, qui se neci tradendos verebantur, expectationem secum afferens illuxit. nihil tamen minus quam gladius cunctos consumebat siti contracta labes; qua ipsi immaniter incensi rogabamus nostros custodes ut vel ex aquis locum praeterlabentibus bibere liceret atque hinc lovi alique solatio sitim levare. qui annuere, non ulla erga nos moti miseratione (quomodo enim qui caedibus oblectabantur et neces spirabant?) sed quod ipsa haec aqua, quae profluvium esset totius urbis cloacarum, una a se abaque ullo alio admixto veneno bibentibus interitum afferre posset. perinde tamen ac si e nive iam dissoluta purus ac dulcis potus esset, suavissime unusquisque nostrum marcorem illum ori admovebat, graveolensque illud poculum melle plenum animo aestimabat.

58. Interim decretum rursus a tyranno profertur in hanc sententiam. quisquis ex captis pecunias repositas haberet, in medium procedens salutem illis redimeret. qui vero nullum vitae suae redemptionis pretium habere deprehensus esset, hic caeso capite e viventium albo excideret. id vero imperabat, cum audisset a barbaris se, cum primum in urbem ingruerent, nemini pepercisse, nisi illis duntaxat qui ipsi ha-

που παρ' αὐτῶν ἐκείνων ἐβειβασῶντο ἔχειν αὐτοὺς ἐν ἀποκρῆφοις
 χρήματά τινα πῦσαν δυνάμενα ἐκφυγεῖν ἔρευναν. ὅσοι δὲ οὖν
 τῶν ἐαλωκότων ὑπῆρχον ἔχοντες εἶδησαν ἀκριβῆ περὶ ὧν ἦσαν
 προκεκρυφότες, εὐθέως ἐκδήλους αἰστούς καθίσταν καταπεύγοντες
 τὴν δόσιν ὡς τῆς ζωῆς παραίτιαν· ὅσοι δὲ μηδὲν τοιοῦτον ἔχειν **5**
 παρ' ἑαυτοῖς ἐπεγίνωσκον, ἀλλ' ἐπὶ ματαίαις μόνον ἐλπῖσι τὰς
 συνθήκας ἐπλάσαντο, τὴν σφαγὴν ἐξεδέχοντο ἀναμφιβόλως τοῖς
B ἐνδεῶς ἔχουσι κεκριμένην. τάττονται δὲ οὖν ἐπὶ τούτῳ τῶν βαρ-
 βάρων τινές, ὥστε τοὺς βουλομένους παρέχειν τὰ ἑαυτῶν ἐν ταῖς
 ἰδίαις ἀποφέρειν οἰκίας, καὶ εἰ μὲν ἄξια εἶη πλεονεκτικὸν ὀφθαλ-
 μῶν κορέσαι, σωτηρίας τε ἀξιοῦσθαι τούτους καὶ αὐτοῖς τοῖς
 δεσμῶσι ἐναριθμεῖσθαι, εἰ δ' ἐτέλει τιτὰ καὶ βραχέα καὶ οἷς οὐκ
 ἂν κρῖνοιεν εὐδοκοῦντα τὸν ἀποστείλαντα, τῆς μαχαίρας γενέσθαι
 οὐκ ὄλλγος ἦν ἐκ τούτου πάλιν τοῖς χειρωθεῖσιν ὁ κίνδυνος, πολ-
 λῶν διακρινομένων ἐκ τῶν ἐχόντων ὕλην τιτὰ περισπούδαστον. **15**
 ἐτελεῖτο δὲ ταῦτα ἐφ' ὅλοις νυχθημέροις δέκα, τῆς πληθύος αἰ-
 τῶν χρημάτων ἐκφορουμένης ἀπὸ τῆς πόλεως, τῆς τε λοιπῆς
C ἀναγκαίας ὕλης, ὅση διὰ σθηρικῆς ἐσθῆτος εὐπρεπῆς ἦν καὶ ὅση
 διὰ λίνου τοῖς ἀραχναίοις ἤριζεν ὑφάσματος, ὡς ὄρη καὶ βουνοὺς
 ἐκτελεῖσθαι τὰς τούτων σωρείας, ἄλλων ἐπ' ἄλλοις ἐπιτιθεμένων **20**
 καὶ τὸν ὑποκείμενον τόπον πληρούντων. χαλκῶν γὰρ καὶ σιδη-
 ρίων σκευῶν ἢ τῶν ἐξ ἐρίων ἐσθημάτων οὐμνεοῦν οὐδ' ὄλωσ

2 διαφυγεῖν A
 14 πάλιν ἐν τοῖς P

4 καθιστώντες AP
 19 λίνου τοῖς ἀραχναίοις AP

8 κεκριμένην A

bere se pecunias absconditas, nulli obnoxias indagini, affirmassent. quotquot igitur inter captivos eorum quae abscondissent certo sibi concessi erant, ipsi se statim prodentes dare urgebant, ut qui rem vitae pignus sibi noverant: qui vero nihil tale apud se exstare sciebant, sed inani solummodo spe pasciscendo verba dederant, indubie mortem expectabant illis, quibus haec deessent, decretam. quare super hoc barbarorum quidam destinantur, ut, qui sua praebere vellent, eos in proprias aedes reducerent; et si haec tanti essent quae avarum oculum merito exsatiare possent, salute donatos inter vincetos rursus collocarent; quodsi vilia quaedam et pusilla, ac quae minus placitura mittenti existerent, eos gladii mucrone conficerent. non leve hinc rursus periculum captivos circumstare, cum inter eos multi essent quibus nulla eiusmodi materia pretiosa suppeteret suique illecebra capiens. protracta haec per totos decem dies noctesque, cum pecuniarum multitudo continue ex urbe exportaretur, et alia necessaria materia, ipsa sericis indumentis emicans, vel quae lino confecta cum textura aranearum contenderet, ut horum cumuli montes ac colles exaequarent, cum alia aliis superaggesta subiectum locum constiparent. aereae enim aut ferreae supellectilis aut ex lana contextarum vestium nulla eis erat ratio, quod horum censu

ἐφρόντισαν, περιτὸν ἡγούμενοι τὴν κτῆσιν αὐτῶν. εἴ που δέ τι τοιοῦτον ἀγαγὼν ἔλαθ' εἰς, τῷ τῆς θαλάσσης δεδώκασιν ὕδατι, καὶ τούτῳ τοῖς διαδράντας τὸν κίνδυνον ἀμυνόμενοι, ἵνα καὶ αὐτοὶ τι μετέχῃσι τοῦ κακοῦ, πολυσχιδῆ καὶ διάφορον τὴν τῶν ἐνυπαρχόντων ζῆμιαν ἐπαισθανόμενοι.

59. Ἦν δέ τις μετὰ τοῦ λοιποῦ πλῆθους τῶν αἰχμαλώτων **D** συλληφθεὶς ἐθνάρχου τοῦ βασιλέως καὶ τῶν ἐξόχων εἰς, Ῥοδοφύλης οὕτω καλούμενος, ὃς ἔτυχε πρὸ μικροῦ τοῦ κινδύνου τὴν ἐπὶ δύοσι σταλείς, καὶ τινων χρεῶν ἕνεκεν πρὸς τῇ πόλει γενόμενος, 10 μεθ' ἡμῶν συγκλιεσθῆναι καὶ τῶν ῥηθέντων ἀνιαρῶν μετασχεῖν· ὃς καὶ ἐκόμιζε μεθ' ἑαυτοῦ πλῆθος χρυσοῦν, ὅπερ ἔλεγεν ἀπάγειν ἐκικουρίας τινὸς χάριν τοῦ κατὰ Σικελίαν στρατοῦ, συμπλεκομένου τοῖς κατὰ τὴν Ἀφρικὴν βαρβάροις αἰεὶ καὶ πολλῆς δεομένου τῆς ἐν τοῖς πράγμασι συνεργίας. οὗτος οὖν κατὰ τὴν νύκτα μεθ' 15 ἦν τοῦ κινδύνου τὴν πείραν ἄπαντες ἐδέξαμεθα, ἔλαθεν οὐκ οἶδ' ὅπως ἐξενεγκεῖν τῆς πόλεως τὸ χρυσίον ἐκεῖνο μετὰ καὶ τινων τῶν **P** 366 ὑπηρετουμένων αὐτῷ, καὶ πρὸς τὸν στρατηγὸν Στρυμόνος ἐξαποστεῖλαι, χαράξας ἐπιστολὴν περιέχουσαν ἀσφαλῶς φυλάττειν τοῦτο μέχρι τῆς ἐκβάσεως τοῦ πολέμου. χειρωθεὶς οὖν οὗτος ἤχθη 20 κατὰ τὸ πρόσωπον τοῦ τυράννου. ὃ δὲ τὴν μορφήν ἀλλοιώσας, ἐμβριθέστερόν τε μᾶλλον ἢ πρότερον εἶχε πρὸς αὐτὸν χρησάμενος, ἀνηρώτα. "ποῦ δὴ" φησι "τὸ τοῦ βασιλέως χρυσίον, τὰ δύο τάλαντα ἄπερ ἐπὶ Σικελίαν ἄγειν ἐτύχθης;" ὃ δὲ "τοῦτο δὴ"

gravari superfluum ducerent. et si quis imprudens tale quid attulisset, in mare iaciebant, hoc quoque eos multantes qui periculum evasissent, ut et ipsi multatamque diversamque rerum iacturam sentientes vastitatis et mali tantisper participes fierent.

59. Cum reliqua captivorum multitudine captus quoque fuerat quidam imperatoris eunuchus, unus ex primatibus, cui Rhodophylo nomen erat. is paulo ante periculum in Occidentem missus, cum necessariis quibusdam ex causis in urbem venisset, pari nobis eventu inclusus, malorum quae dicta sunt ipse quoque consors efficitur. nempe vim magnam auri portabat, quam in sumptus et stipendia exercitus Siculi, continue cum Africanis barbaris manus consentis eamque ob rem multa ope egentis, se deferre aiebat. hic itaque nocte quae antecessit discrimen cuius nos omnes periculum fecimus, clam auro illud atque ex servis suis nonnullos, nescio quomodo, urbe extulerat atque ad Strymonis ducem miserat, datis literis hoc tenore, ut ad belli usque exitum pecuniam creditam tuto servaret. captus igitur Rhodophylus et ad tyrannum adductus illi coram sistitur. ille ad aspectum mutato, maiorique quam habebat antea ex indole firmitate ac vehementia illi congressus, interrogabat: "ubinam" inquit "imperatoris aurum, duo scilicet talenta, quae in Siciliam avehere inessus es?" at Rhodophylus "hoc ipsum, in

φησιν, "εἰς ὅπερ κατελιθμμαι, δεδιώς, τὴν πολιορκίαν λέγω τῆς
 B πόλειως, ἐπέπερ αὐτὸς ἐγὼ δεῦρο τυχῶν ἀδυνατίως εἶχον τοσοῦτον
 κινδύνου παρόντος ὑποχωρεῖν καὶ μὴ τὰ παρ' ἐαυτοῦ δεικάναι,
 πάντων εἰς ἐμὲ βλεπόντων ὡς ἂν τι χρηστὸν αὐτοῖς καὶ τῷ καιρῷ
 τοῦτω χρήσιμον θυνάμενον παρασχεῖν, τοῦτου δὴ χάριν τὸ μὲν 5
 χρυσίον ἐκείνο τῆς πόλειως ὑπεξήγγυον (οὐ γὰρ ἠθύνυμην ἀκριβῶς
 περὶ ἀδήλων στοχάσασθαι), ἐγὼ δὲ σοι παρέστηκα τήμερον δο-
 ρυύλωτος, πολλῶν ἄλλων χρημάτων παραίτιος, εἶγε ζῶντά με
 καὶ ἀβλαβῆ συντηρήσεις." ἀχθεσθεῖς οὖν ἐπὶ τούτοις ὁ ἀλαζὼν
 ἐκείνος, καὶ τὸν θυμὸν ὁποῖος αὐτὸν εἶχε διὰ τε τῶν ὀφθαλμῶν 10
 καὶ τῆς φωνῆς ἐκδήλον καταστήσας, βύθιον ἐξεβόησεν. "ἰπειδὴ
 C περ" φησὶν "ὄκ ἐμαθεν ἐκ τῶν προκειμένων ἀδιάδραστον εἶναι
 τὴν τοῦ θανάτου ψῆφον τοῖς μὴ τὰ οὐκεία χρήματα λύτρον παρ-
 εχομένοις ὁ τῆς γυναικωνίτιδος οὗτος, ἀλλ' ὥσπερ ἐπὶ σκηπῆς
 ἐπίδειξιν ποιεῖται, τὸ πλάσμα τοῦ ψεύδους μέγα καὶ θαυμαστὸν 15
 οἶον κατὰ τῆς ἐαυτοῦ προβαλλόμενος σωτηρίας, ῥάβδοις τυπέ-
 σθω τά τε ἰσχία καὶ τὰ κατὰ τὸν νῦτον μέρη, ὡς ἂν ἄρτι γινῶ
 πρῶτον τίνι παρίσταται καὶ περὶ τίνων διαλέγεται, καὶ μὴ χρη-
 μμάτων ἄλλοτριῶν ἀμφισβητῶν τὸν περὶ ψυχῆς ἐαυτῷ περιποιῆται
 κίνδυνον." οἱ λειτουργοὶ οὖν τῶν ἀδίκων φόνων, ὡς μόνον εἶδον 20
 αὐτὸν μεθ' ὑποσυρμού φωνῆς καὶ μανίας τὴν τοιαύτην ψῆφον
 D κατὰ τοῦ ἐστῶτος ἐξενεγκάμενον, θᾶπτον λόγου παντὸς τῇ γῇ

7 στοχάζεσθαι A
 17 ἂν om P

10 ὁποῖον P

11 παρασῆσας A

que et versor, urbis scilicet excidium veritus, quodque ego ipse, cum
 praesens essem, tanto vertente periculo haud secedere poteram, nec
 quae mearum partium essent conferre, omnium in me conversis oculis,
 ut qui eis aliquid conducibile ac tempori opportuna urbe exportavi. non
 possem, ob eam utique causam aurum illud secreto urbe exportavi. non
 enim de obscuris ac dubiis certis aliquid licebat coniectari. porro ego
 tibi hodie captivus adsto, multarum aliarum pecuniarum tibi auctor fu-
 turus, si unum me vivum atque a noxa liberum servaveris." hisce
 superbus ille commotus et aegre ferens, omnemque ipsum obsidentem
 eculis voceque furorera prodens, imis ex praecordiis intonuit. "quando-
 quidem" inquit "haud ex praesentibus didicit mortis sententiam evitari
 non posse ab his qui suas pecunias pro redemptione sua non praebue-
 rint, hic qui ex gynaeccio est, sed velut in scena sese ipse ostentat,
 mendacii larvam velut prope rem magnam ac admirandam adversus
 suam proferens salutem, coxas et scapulas fustibus contundatur, ut nunc
 tandem agnoscat cui adstet et de quibus loquatur, et ne de alienis pec-
 cuniis ambigens vitae sibi periculum arcessat." ministri igitur iniqua-
 rum caedium, ut solum ipsum viderunt longo vocis tractu effusa insania
 adversus coram stantem tulisse sententiam, omni verbo ociosum hominem

τοῦτον προσέφραξαν, καὶ τσαύταις βύλλουσι πληγαῖς ὡς μὴ ἐπὶ
 παλὸ ἀντισχεῖν τοῦ ἀθλήου τὸ σῶμα ἀλλ' εἰς πολλὰ διαιριθεῖν,
 καὶ τοῖς ὄχετοῖς τῶν αἱμάτων τὸν ὑποκειμενον τόπον πληρῶσαν,
 οὕτως τὴν ψυχὴν ἐπαφείναι, καρτερεῖν ταῖς ὀρμηταῖς ἐκείναις ἀλ-
 5 γηδόσιν οὐκ ἐξισχύσασαν. ὡς οὖν ἀπειρηκε καὶ δῆλος ἦν τοῖς
 ὤμοις ἐκείνοις δορυφόροις, μηκέτι τὰς πληγὰς ἀφιεῖσι καὶ μετὰ
 θάνατον, μόλις ποτὲ τῆς κατεχούσης ἑαυτὸν ὀργῆς περιάρας ὁ
 δυσέντευκτος θῆρ "ἔστω" φησὶ "μετὰ τοῦ χρυσοῦ ἐκείνου καὶ
 οὗτος εἰς ἀπώλειαν· ἀλυσιτελὲς γάρ, ὡς ἔουικεν, καὶ εὐρεθὲν ἄν
 10 διεδείκνυτο."

60. Τοῖς δὲ τῶν νηῶν ἀρχηγοῖς προσέτατε σκευάζεσθαι P 367
 πρὸς τὸν ἀπόπλον, τὴν νεάζουσαν κούραν τοῦ πλήθους ἀρρένων
 τε καὶ θηλειῶν πρῶτον ταῖς ναυσὶν εἰσενεγκόντας, μὴ κατὰ συγ-
 γένειαν ἀλλὰ διακεκριμένως, ἕν' ἔχωσι κἂν τούτῳ τιμωρίαν οὐ
 15 τὴν τυχοῦσαν, τὴν φυσικὴν ἐξ ἀλλήλων διαίρεισιν, εἰθ' οὕτω
 τὰ χρήματα, καὶ ὅσα ἄλλα τῶν συνειλεγμένων φανεῖν χρήσιμα,
 συμφορήσαντας ἀδτάρη ταῖς ναυσὶ τῶν ἀγωγίμων ἐμποιῆσαι τὸν
 φόρτον. ἤγετο οὖν τὸ νεάζον πρόσωπον ἅπαν, τοῦτο μόνον κατ-
 ηγορίαν ἔχον, τὸ ἀνθηρὸν τῆς ἡλικίας ἢ τῶν προσώπων τὴν
 20 ὠραϊότητα. κἂν γὰρ ἡ σύγχυσις τῶν λυπηρῶν ἅπαντας πρὸς τὸ B
 σκυθρωπὸν ἦγεν, ἀλλ' ὁ φυσικὸς χαρακτήρ ἐθλήου ταῖς ὄψεσι τὴν
 εὐγένειαν· καὶ πρόφασις ἦν τοῖς πολλοῖς τὸ κάλλος, ἐν τοῖς δει-

5 ἐξισχύσαν P
 22 ἐμφασίς P

12 κήραν A

17 συμφορήσαντες P

humi allidunt, totque mactant verberibus ut miseri corpus non diu re-
 stiterit, sed in multa confusum, subiectoque solo sanguinum rivis im-
 pleto, tantis scilicet doloribus impar ac cruciatibus, animam efflaverit.
 iam ergo illo defatigato ac fatisciente, cum nec cruentos tortores res
 lateret, ipso iam extincto et a morte caedere desinebant; cum vix tan-
 dem inexorabilis bellua iram remittens "esto hic quoque" inquit "cum
 auro illo in perditionem: nam, ut videtur, si etiam fuisset repertum, in
 rem nostram nihil conduxisset."

60. Tum navarchis convasare imperat, ut se recessui praeparent
 omnemque multitudinis masculorum pariter ac feminarum iuniorem pu-
 blem primum in naves inferant, nulla consanguinitatis ratione, sed se-
 paratim, ut hinc quoque, propinquorum ab invicem invita natura divor-
 tio, non levis eis poena accresceret; deinde ut pecunias, et quascunque
 alia in his quae collegerant utilia fore viderentur, comportantes, ve-
 turae onus sufficiens navibus imponent. ducebatur itaque inventum
 universa pubes, hoc solum onerata crimine, quod florenti aetate esset
 aut quod eleganti ac venusta facie. licet enim malorum confusio maesto
 omnes vultu efficeret, naturalis tamen character elucentem in eo inge-
 nuitatem monstrabat, ac decoris micae ipse radius non paucis ut malis

νοῖς αὐτοῦς προδιδόμενον. ἀλλὰ ποῖον τούτων πρῶτον ἐξέκω; ποῖον δὲ κατ' ἄξιαν ἐλεονότερον κρινῶ; ὅποτε συμμιγῆς τις καὶ ἀφοδρὸς ἀνήγαγο θρήνος διχοτομουμένης τῆς φύσεως, ἀλλήλους τοὺς ἀγχιστέεις ἀνακαλουμένους καὶ τὸν χωρισμὸν δυσχεραίνοντας. καὶ γὰρ ἦν ἰδεῖν τοὺς τῷ πάθει συγκαχυμένους, ἄνδρας γυναῖκας, 5
 C ἀκμάζοντας παῖδας, ὁμοῦ πάντας δευνὰ ἀλαλάζοντας καὶ ἑαυτοὺς διαφορηγόντας, καὶ μηκέτι κατέχειν τὴν ἀδυμίαν τῶν τοσοῦτων ὀκληρῶν ἐξισχύοντας, ἀλλὰ δηλοῦντας ταῖς οἰμωγαῖς τὴν ἔνδον τῆς καρδίας διάθεσιν, ὡς ἅπασα καταπλιμπρῆται τῶν πειρασμῶν ταῖς φλογώσεσιν. ὡς γὰρ βιαίως οὕτως ἐξ ἀλλήλων διαιρεθέντες 10
 γέροντες ταῖς ὀκλύσιν εἰσῆχθησαν, εὐφραῖαις τε οὖσαις καὶ ἱκαναῖς πολλοῖς πλήθεισιν ἐξαρκεῖν, οὐ κατὰ στοιχα, οὐδ' ὡς ἂν τις εἴποι, ἐν αὐτάρκει τόπῳ τοῦ σωματικοῦ ὄγκου τῶν εἰσελθόντων ἕκαστος
 D τὴν καθέδραν ἐλάμβανεν, ἀλλ' ὡς ἔτυχεν ἅπαξ κατωεχθεὶς, τοῦτο μόνον ἀπεκεκλήρωτο, μὴ δυνηθεῖς ἐν ὄλαις ταῖς ἐφεξῆς ἡμέραις 15
 ἕως μιᾶς παλαιστῆς τόπον ἐφευρεῖν, ἢ ἀνακλιθεῖς ἀνάπαισιν δὲ καὶ βραχέϊαν τῷ σώματι. (61) πᾶσαι δὲ αἱ νῆες τῷ τρόπῳ τούτῳ πεπλήρωντο, τέτταρες [γὰρ] οὖσαι, καθὼς ἔφημεν, καὶ πενήκοντα. ἔτι δὲ πλήθος ἦν περιτεῦον, ἄξιον καὶ αὐτοῖς κριτόμενον τῆς ἀποδημίας. οἱ οὖν βάρβαροι συναγαγόντες τὰς νῆας 20
 P 368 τῆς πόλεως, αἷς ἐχρῶντό ποτε πρὸς τὸ τὸν σῆτον ἐπικομιζέω οἱ

1 εἶκω P

2 τις om P

dederentur causa fuit. quodnam vero horum primum referam? quodnam autem digne iustaque ratione miserabilius statuum? cum immiscuo ingentique eiulatu exorto, natura partibus scissa, alius alium consanguineorum affiniumque accesseret ac separationem indignissimam ferret. vidisses enim eius rei dolore viros confusos, mulieres, florenti aetate, omnes simul pueros dire ululantes ac sese discerpentes, nec tantorum malorum immanitate effusam maestitiam retinere valentes, sed gemitibus ac eiulatu internam animi affectionem prodentes, ut qui nimirum eius tantae cladis ardoribus ac flammis toti exustalarentur. cum sic enim violenter a se in vicem fuissent divisi, promiscue ac confuse navigiis impositi sunt, quae admodum patentia plurimis avehendis sufficere poterant, non digesto ordine, nec (ut quis dicat) tanto loci spatio assignato quantum pro corporis mole sufficeret, ut sic congesti atque contrusi suum quique situm sedemque obtinerent: sed quomodo quisque semel iniectus fuerat, ita constipabatur iisque artabantur lecti angustiis, ut reliquis omnibus diebus ne minimi quidem palmi spatium, ut reclinatas brevem saltem corpori requiem afferret, occupare cuiquam licuerit. (61) omnes porro naves hoc modo onustae erant. nam cum essent quattuor et quinquaginta, ut supra dictum est, adhuc tamen hominum copia redundabat, quae nec ipsa visa indigna quam ad sua inque Syriam hostes transferrent. quare barbari urbis navigiis collectis, quibus nostri mercatores quandoque stabantur ad convehendum triticam quasque etiam

καθ' ἡμᾶς ἔμποροι, ἔτι δὲ καὶ ὡς ἤμιν βυθίσαντες κατὰ τοῦ πορθμοῦ τοῦ λυμένους σοφίσματί τινι ἀνελεύσαντες, ὃ καὶ ἐνήργησαν διὰ τῶν στροφίγγων τοῖς ἐκεῖσε προβόλοις ἐπιτετηδευμένων καὶ τὴν ἐπίνοιαν ἐργώδη δεκνόντων, ἐλισσομένων τινὶ τεχνάσματι 5 καὶ διὰ τῶν ἀπρωρημένων κάλων ἀνελεύοντων τὸ ὑποκείμενον, — οὕτως οὖν καὶ ἄλλων νηῶν πληθὺν εὐπορήσαντες εἰσεκόμισαν ἄπαντας, ὡς μηδένα πώποτε τῶν εἰς τοῦτο τεταγμένων παραλειφθῆναι. ἐξ ὧν ἀπάντων οὐκ οἶδα εἴ ποῦ τις τῶν ἀρρεῶν τὸν ἴουλον ἐτετρίχωτο ἢ καὶν μία τῶν γυναικῶν ἦβασκεν. πάντες δὲ B 10 καὶ πᾶσαι νέαν ἤγον τὴν ἡλικίαν, καὶ τούτων μάλιστα τὰ ἀριγενῆ βρέφη. οὓς ἂν τις καθ' ἕνα λογιζόμενος κατεκλᾶτο, μὴ σθένων ὄρεᾶν τὰ καθ' ἕκαστον αὐτῶν ἀτυχήματα.

62. Καθ' ἡμῶν δὲ τῶν κατὰ διαφόρους αἰτίας ἔκφυγόντων τὸ ἔλφος ἐκηρύχθη τοιαύτη παρὰ τοῦ τυράννου καὶ αὐθις 15 ἀπόφασις, ὥστε τοὺς μὲν ἐξ ἡμῶν, καὶ μάλιστα ὄσους ἔδοξε τὰ τοῦ πλοῦς ἐγκαρτερεῖσθαι δυναμένους ἐπίπονα, μετ' αὐτῶν ἐκείνων τῶν στρατηγῶν διαιρεθέντων εἰσελθεῖν ἀνὰ πέντε ἐφ' ἑκάστης τῶν βαρβαρικῶν νηῶν, τηρεῖσθαι τε χάριν τοῦ πρὸς τὴν Ταρσὺν διαπεμφθῆναι λόγῳ τῆς εἰρημένης καταλλαγῆς· τοὺς λοιποὺς δέ, C 20 ὡς μηδὲν τι χρηστὸν αὐτοῖς δυναμένους πορίζειν, εἴ γε τῆς ὑποδημίας μετᾴσχωσι, μᾶλλον μὲν οὖν καὶ ἀνωφελῆ φάρτυν αὐτοῦς ἐπισύρεισθαι, ἔδοξεν ἐπιφεῖναι τῇ πόλει, οὐδὲ τοῦτο φειδοῦς

20 οὐδέν P

21 κατάσχωσι AP

22 τούτου A

in portus fretum demerseramus, extractis machina quadam navibus, quod illi per annulos quosdam in retinaculis ibidem defixos inque rem praestandam atque inventam summe conducentes perfecere, artificio quodam per funes circumvolutos appensosque quicquid subiectum erat attrahentes. hac ratione, et navibus aliis abunde ditati, omnes immiserunt, ita ut eorum qui in hoc destinati erant nullus dimitteretur. inter quo omnes haud scio an vel unus ex masculis exstiterit qui plorum lanugine exasperaretur, vel ex feminis quae pubes esset, cum omnes utriusque sexus essent iuvenula ac calenti aetate, et inter eos potissimum recens nati infantali; quorum si quis unumquemque reputasset, indoluisset animo, ut eorum cuiusque infortunia oculis usurparet, ferre non valens.

62. Verum adversum nos, qui diversis ex causis ferrum evasissemus, a tyranno rursus aliud promulgatur decretum, ut scilicet, qui ex nostris essent, itque praecipue qui navigationis incommoda sufferere posse visi essent, inter duces divisi, in unamquamque barbaricarum navium quini intromitterentur, inque eis servarentur, ea scilicet ratione ut dictae iam commutationis causa Tarsum mitterentur: reliqui vero, velut inhabiles et nulli usui, si abducerentur, quin immo oneri minime proficuo futuri, visum est ut urbi dimitterentur. sed ne id quidem ulla

νοῖς αὐτοὺς προδιδόμενον. ἀλλὰ ποῖον τούτων πρῶτον ἐξέλιξ; ποῖον δὲ κατ' ἐξίαν ἐλειονότερον κρινῶ; ὁπότε συμμιγῆς τις καὶ ἀφοδρὸς ἀνήγαγτο θρηῖνος διχοτομουμένης τῆς φύσεως, ἀλλήλους τοὺς ἀγχιστεῖς ἀνακαλουμένους καὶ τὸν χωρισμὸν δυσχεραίνοντας.

- καὶ γὰρ ἦν ἰδεῖν τοὺς τῷ πάθει συγκαχυμένους, ἄνδρας γυναῖκας, 5
 C ἀκμάζοντας παῖδας, ὁμοῦ πάντας δευρὰ ἀλαλάζοντας καὶ ἑαυτοὺς διαφερηγνόντας, καὶ μηκέτι κατέχειν τῆν ἀδυμίαν τῶν τοσαύτων ὀχληρῶν ἐξισχύνοντας, ἀλλὰ δηλοῦντας ταῖς οἰμωγαῖς τὴν ἔνδον τῆς καρδίας θάλασσαν, ὡς ἄπυσσα καταλίμπρῃται τῶν πειρασμῶν ταῖς φλογώσεσιν. ὡς γὰρ βιαιῶς οὕτως ἐξ ἀλλήλων διαιρεθέντες 10
 φέρδην ταῖς ὀλκῶσιν εἰσῆχθησαν, ἐφείλας τε οὖσαις καὶ ἰκαναῖς πολλοῖς πλήθεισιν ἐξαρκεῖν, οὐ κατὰ στοιχα, οὐδ' ὡς ἂν τις εἴποι, ἐν αὐτῷρκει τόπῳ τοῦ σωματικῷ ὄγκου τῶν εἰσελθόντων ἕκαστος
 D τὴν καθέδραν ἐλάμβανεν, ἀλλ' ὡς ἔτυχεν ἄπαξ κατωεχθεὶς, τοῦτο μόνον ἀπεκεκλήρωτο, μὴ δυνηθεῖς ἐν ὄλαις ταῖς ἐφεξῆς ἡμέραις 15
 ἕως μιᾶς παλαιστῆς τόπον ἐφευρεῖν, ἵν' ἀνακλιθεῖς ἀνάπαισον δὲ καὶ βραχεῖαν τῷ σώματι. (61) πᾶσαι δὲ αἱ νῆες τῷ τρόπῳ τούτῳ πεπλήρωοντο, τέτταρες [γὰρ] οὖσαι, καθὼς ἔφημεν, καὶ πενήκοντα. ἔτι δὲ πληθὸς ἦν περιττεῦον, ἄξιον καὶ αὐτοῖς κρι-
 τόμενον τῆς ἀποδημίας. οἱ οὖν βάρβαροι συναγαγόντες τὰς νῆας 20

P 368 τῆς πόλεως, αἷς ἐχρῶντό ποτε πρὸς τὸ τὸν σῆτον ἐπικομίζεν αἰ

1 εἰκὸ P

2 τις om P

dederentur causa fuit. quodnam vero horum primum referam? quodnam autem digne iustaque ratione miserabilius statuum? cum immiscuo ingentique eiulatu exorto, natura partibus scissa, alius alium consanguineorum affiniumque accesseret ac separationem indignissime ferret. vidisses enim eius rei dolore viros confusos, mulieres, florenti aetate, omnes simul pueros dire ululantes ac sese discerpentes, nec tantorum malorum immanitate effusam maestitiam retinere valentes, sed gemitibus ac eiulatu internam animi affectionem prodentes, ut qui nimirum eius tantae cladis ardoribus ac flammis toti exustularentur. cum sic enim violenter a se in vicem fuissent divisi, promiscue ac confuse navigiis impositi sunt, quae amodum potentia plurimis avehendis sufficere poterant, non digesto ordine, nec (ut quis dicat) tanto loci spatio assignato quantum pro corporis mole sufficeret, ut sic congesti atque contrusi suum quique situm sedemque obtinerent: sed quomodo quisque semel iniectus fuerat, ita constipabatur iisque artabantur loci angustias, ut reliquis omnibus diebus ne minimi quidem palmi spatium, ut reclinatus brevem saltem corpori requiem afferret, occupare cuiquam licuerit. (61) omnes porro naves hoc modo onustae erant. nam cum essent quantior et quinquaginta, ut supra dictum est, adhuc tamen hominum copia redundabat, quae nec ipsa visa indigna quam ad sua inque Syriam hostes transferrent. quare barbari urbis navigiis collectis, quibus nostri mercatores quandoque utebantur ad convehendam triticam quasque etiam

καθ' ἡμᾶς ἔμποροι, ἔτι δὲ καὶ ὡς ἤμιν βυθίσαντες κατὰ τοῦ πορθμοῦ τοῦ λυμένος σοφίσματί τινι ἀνελεύσαντες, ὃ καὶ ἐνηγγίσαν διὰ τινων στροφίγγων τοῖς ἐκεῖσε προβόλοις ἐπιτετηδευμένον καὶ τὴν ἐπινοίαν ἐργώδη δεικνύτων, ἐλισσομένων τινι τεχνάσματι 5 καὶ διὰ τῶν ἀπρωρημένων κάλων ἀνελεύοντων τὸ ὑποκείμενον, — οὕτως οὖν καὶ ἄλλων νηῶν πληθὺν εὐπορήσαντες εἰσεκόμισαν ἄκαιτας, ὡς μηδένα πώποτε τῶν εἰς τοῦτο τεταγμένων παραλειφθῆναι. ἔξ ὧν ἀπάντων οὐκ οἶδα εἰ πού τις τῶν ἀρρέων τὸν ἴουλον ἐτετρίχωτο ἢ καὶν μία τῶν γυναικῶν ἦβασκεν. πάντες δὲ B 10 καὶ πᾶσαι νέαν ἤγον τὴν ἡλικίαν, καὶ τούτων μάλιστα τὰ ἀρτιγενῆ βρέφη. οὗς ἂν τις καθ' ἕνα λογιζόμενος κατεκλύτο, μὴ σθέλων ὄρεᾶν τὰ καθ' ἕκαστον αὐτῶν ἀτυχήματα.

62. Καθ' ἡμῶν δὲ τῶν κατὰ διαφόρους αἰτίας ἔκφυγόντων τὸ ξέφος ἐκρηύθη τοιαύτη παρὰ τοῦ τυράννου καὶ αὐθις 15 ἀπόφασις, ὥστε τοὺς μὲν ἔξ ἡμῶν, καὶ μάλιστα ὄσους ἔδοξε τὰ τοῦ πλοῦς ἐγκυριεῖν δυναμένους ἐπίπονα, μετ' αὐτῶν ἐκείνων τῶν στρατηγῶν διαμεθέντων εἰσελθεῖν ἀνὰ πέντε ἐφ' ἑκάστης τῶν βαρβαρικῶν νηῶν, τηρεῖσθαι τε χάριν τοῦ πρὸς τὴν Ταρσὺν διαπεμφθῆναι λόγῳ τῆς εἰρημένης καταλλαγῆς· τοὺς λοιποὺς δέ, C 20 ὡς μηδὲν τι χρηστὸν αὐτοῖς δυναμένους πορίζειν, εἰ γὰρ τῆς ὑποδημίας μετὰσχῶσι, μᾶλλον μὲν οὖν καὶ ἀνωφελῆ φάρτυν αὐτοὺς ἐπισύρεσθαι, ἔδοξεν ἐπιφεῖναι τῇ πόλει, οὐδὲ τοῦτο φειδοῦς

20 οὐδέν P

21 κατάσχοσι AP

22 τούτου A

in portus fretum demerseramus, extractis machina quadam navibus, quod illi per annulos quosdam in retinaculis ibidem defixos inque rem praestandam atque inventam summe conducentes perfecere, artificie quodam per funes circumvolutos appensosque quicquid subiectum erat attrahentes. hac ratione, et navibus aliis abunde ditati, omnes immiserunt, ita ut eorum qui in hoc destinati erant nullus dimitteretur. inter quos omnes haud scio an vel unus ex masculis exstiterit qui pilorum lanugine exasperaretur, vel ex feminis quae pubes esset, cum omnes utriusque sexus essent iuvenula ac calenti aetate, et inter eos potissimum recens nati infantali; quorum si quis unumquemque reputasset, indoluisse animo, ut eorum cuiusque infortunia oculis usurparet, ferre non valeas.

62. Verum adversum nos, qui diversis ex causis ferrum evasissemus, a tyranno rursus aliud promulgatur decretum, ut scilicet, qui ex nostris essent, iique praecipue qui navigationis incommoda sufferre posse visi essent, inter duces divisi, in unamquamque barbaricarum navium quini intromitterentur, inque eis servarentur, ea scilicet ratione ut dictae iam commutationis causa Tarsum mitterentur: reliqui vero, velut inhabiles et nulli usui, si abducerentur, quia immo oneri minime proficuo futuri, visum est ut urbi dimitterentur, sed ne id quidem ulla

τινός ἔνεκεν, οὐδ' ὅτι τῷ θεῷ παραίχε, καθὼς τινες τοὺς βαρ-
 βάρους πράττειν ἀλόγως φιλονεικοῦσιν, ἀλλὰ καὶ τοῦτο μετὰ τινος
 μεθόδου καὶ μοχθηρᾶς ἐπινοίας, ἵν' ἐν μηδενὶ φανεῖται τῶν πε-
 πραγμένων ἀσυντελής, ᾧ μὴ κέρδος ἑαυτῷ συμπορίσαιοτο. ἀκρι-
 D βῶς γὰρ εἰδὼς ὡς μετὰ μικρὸν ἔσεσθαι μέλλει τῶν αἰχμαλώτων ἡ δ
 διὰ τῆς καταλλαγῆς ἀπολύτρωσις, ἐσοφίσαιοτο μηδὲ τούτους εἰκῆ
 καὶ ὡς ἔτυχεν ἐλευθερίας τυχεῖν. καὶ σκόπει τὸ πανούργον τοῦ
 δράματος. ἐρχομένοις γὰρ τισι μετὰ τὸ τὴν πόλιν ἄλῶναι, τοῖς
 ὀπωσθητοῦν διαδραῖσι, καὶ τοὺς ἰδίους αἰχμαλώτους ὠνουμέ-
 νοις, συνείπεται μετ' αὐτῶν καὶ τις ἀνὴρ καλούμενος Συμεών, 10
 φρονήσει βεβηκῶς καὶ διὰ πείρας ὦν πολλῶν πραγμάτων, ὃς ἦν
 πρὸς τοῦ βασιλέως σταλείς δι' αἰτίαν τινὰ χρεῖώδη πρὸ μικροῦ τῆ
 πόλει, περὶ ἧς τῶν οὐκ ἀναγκαῖον εἰπεῖν. τούτοις οὖν καθ' ἐκά-
 στην μέχρι τῶν ἡμερῶν τοῦ ἀπόπλου συγχῶς ἐρχομένοις ἀνεκοι-
 νῶνῃσε τὴν κατὰ τῶν εἰρημένων βουλὴν ὃ δεῖνός οὗτος Ἄλων, 15
 P 369 εἰπὼν πρὸς αὐτούς (63) ὡς ἐγὼ ἀπεχθῶς, φησί, φερόμενος
 ἐξ ἀρχῆς καθ' ὑμῶν οὐκ ἔκρινον ζωῶσαι τῶν ἀλόγτων οὐδένα·
 τίς γὰρ ἐκ θεοῦ μισθὸς πολεμίοις ἀνδράσιν ἐν καιρῷ νίκης τὸν
 θάνατον συγχωρεῖν, ὃν αὐτοὶ μᾶλλον ἐτέκταινον καθ' ἡμῶν ;
 ἀλλ' ἐπειδὴ χρεῖα τίς ἐπέγει, καθ' ἣν ἔστιν ἐπάναγκες ζωοθῆναι 20
 τούτους, εἶπερ αἰσίον τύχοι τοῦ πέρματος, περὶ τούτου καθ' ἑαυ-
 τοὺς ὑμεῖς σκέψασθε. ἐπιέγομαι γὰρ ἤδη τοῦ καιροῦ με καλοῦν-
 τος πρὸς τὴν ἰδίαν ἀποπλεῖν πατρίδα. δύνασθε οὖν ἀντιποιη-

4 συμπορίσαιοτο P

lenioris animi humanitate edixit, nec deo aliquid exhibiturus, uti bar-
 baros facere nonnulli stulte contendunt, verum id quoque artificio perae-
 que singulari improboque commento, ne quid non in suas rationes ac
 lucra constituisse videretur. cum enim optime sciret non dia post capti-
 vos per commutationem fore redimendos, hoc quoque excogitaverat, ne
 hi temere et quasi oblatam sponte libertatem consequerentur. et consi-
 dera callidum hominis consilium. venientibus enim nonnullis post urbis
 excidium, qui eius utcumque ruinam casumque evaserant, suosque capti-
 vos redimentibus, una cum eis advenerat vir cui Symeoni nomen erat,
 adulta prudentia et multarum rerum experientia celebris. ille paulo ante
 ab imperatore negotii cuiusdam necessarii causa missus fuerat, de quo
 nihil impraesentiarum dicere interest. his itaque quotidie confertimque
 ad navium usque recessum venientibus, consilium suum adversus iam
 dictos immitis Leo hisce communicavit. (63) "ego" inquit, "quo in vos
 odio a principio excitas eram, statueram nemini captivorum vitae indul-
 gentiam facere. quae enim ex deo merces est, hostibus favente victoria
 mortem condonare, qui ipsi eam in nos sedulo machinarentur? cum
 tamen utilitas quaedam urgeat, qua necesse sit ut sic vivi serventur,
 siquidem fortunatam finem res sortiatur, de hoc vobiscum ipsi delibe-
 rate. festino enim, poscente iam tempore, ad propria remeare. in

Θῆναι τούτων ὄντων διακοσίων τὸν ἀριθμὸν δι' ἑγγράφον ἐγγύης, ὡς λαβεῖν ἡμᾶς ἀντ' αὐτῶν ἐν τῷ καιρῷ τῆς καταλλαγῆς Ἰσαρηθμοὺς Ἀγαρηνοὺς, πείσαι τε τὸν κρατοῦντα τῶν Ῥωμαίων τὰ Β σκῆπτρα μηδεμίαν περὶ τούτου ἀμφιβολίαν ἔχειν, ἀλλὰ συνθέ-
 5 σθαι ὑφ' ὑμῶν πεπραγμένοις; ἢ δεδιότεσθε μὲν τὴν ἐγγύην ὡς μὴ ἐν ὑμῖν κειμένην, ἄδηλον ὂν εἰ παραδεχθήσεται ὑπ' ἐκείνου ἢ μή, ἐν οὐδενὶ δὲ τίθετε τοσοῦτον κακόν, μικρᾶς προθυμίας μέγαν προξενούντες τοῖς ὁμοφύλοις τὸν ὄλεθρον; εἶπατε οὖν ὀποτέρῳ τούτων στοιχεῖτε, ἵν' ἐνὶ γε τὴν ψῆφον δώμεν, ἢ τοῦ ζῶσαι ἢ
 10 τοῦ ἀπαλλάξαι αὐτούς. ὁ οὖν ῥηθεις Συμεών, ἄτε δὴ τῶν ἄλλων προέχων, πρὸς αὐτὸν ἔφη "ἐγὼ ταύτην τὴν ἐγγύην μόνος C κατεργνωμίμυ, σαφῶς εἰδὼς τὸ περὶ πάντα φιλόανθρωπον τοῦ καθ' ἡμᾶς αὐτοκράτορος, καὶ ὡς δίχα λόγου παντὸς παρέξεται τούτων ἕνεκεν, ἐξ ὧν ἔχει δεσμιῶν Ἀγαρηνῶν, τοσοῦτους ὅσοι καὶ οὗτοι
 15 τυγχάνουσιν ὄντες· οὓς καὶ αὐτὸς ἐγὼ τῇ Ταρσῷ διακομίσω, ἵν' ἐπ' ἐμοὶ πάλιν τὰ περὶ τῆς ἐγγύης λυθῆ, καὶ μηδὲν ἔχῃς κατ' ἐμοῦ προσφέρειν, ἐπὰν τὴν ὀφειλὴν ἐκπληρώσω. μόνον τύχωσι κἄν οὗτοί τινος σωτηρίας, ἵνα συλλέξαντες ταφῆ δῶσι τῶν ἀποιο-
 20 τῶν ἀερα πρὸς Θρῆνον ἐφέλκεται." ταῦτα ἀκούσας ὁ κακοήθης ἐκεῖνος, ἑγγραφὸν τε πείσας τὸν αὐτὸν Συμεῶν καὶ ἐνώμοτον D παρασχῆν τὸν περὶ τῶν συνθηκῶν τούτων λόγον, ἀπολυθῆναι

vosne valetis recipere, cum hi sint numero ducenti, fidei iussione scripto consignata, nos pro eis commutationis tempore totidem ex nostris (Agarenos scilicet) recepturos, suasurosque Romanorum scepra moderanti ut nullam eius rei causa ambiguitatem afferat, sed his quae pacta a vobis erunt assensum praebeat? an fidem dare formidatis, quasi non in vestro sita arbitrio pollicitatio sit, ac velut incertum habeatis, sitne ille ratam habiturus necne? remque nihili grande adeo malum ducatis, tantum scilicet popularibus vestris, minori vestra in illos alacritate ac pietate, procurantes interitum? ergo dicite utrum probetis; quo unam in partem lata sententia. hosce vel vita superstites servemus vel victorum iure contrucidemus." tunc dictus Symeon, ut qui aliis dignitate praestaret, ad eum inquit. "anus ego hanc in me sponsonem recipio, ut qui clementissimi imperatoris in omnibus humanitatem explorato compertam habeam, fore nimirum ut citra omnem disceptationem iurgiumque tanto numero victos Agarenos contribuat, quanto sunt quos hic in spoliis habetis captivos; quos ego ipse Tarsum adducam, ut in me rursus fidei iussio dissolvatur, nihilque in me proferre possis, postquam debitum exsolvero. tantum hi salute aliqua potiantur, ut defunctorum cadavera colligentes sepulturae tradant, ipsa tota urbe proiecta ipsumque aërem direi rei conspectu ad luctum trahentia." his aequissimus ille auditis, suasoque Symeone ut pacta illa scripto consignata iureiurando firma-

πάντας ἐκείνους τοὺς ἐξ ἡμῶν περιτεύσαντας ἄνδρας ἐπέ-
τρεψεν.

64. Ἐπειδὴ δὲ τὰ περὶ τούτου καλῶς εἶχεν αὐτῷ καὶ ἐν
ἀσφαλείᾳ ἦν τὸ πανούργευμα, ἕτερον πάλιν οὐκ ἔλαττον τούτου
τῇ δολιότητι τῶν φρενῶν ἐπενόησε. πυρποληθῆναι γὰρ ἅπασαν 5
τὴν πόλιν προσέταττεν, ἵν' ἢ καὶ τοῦτο αὐτῷ οὐ τὸ τυχόν παρεμ-
πόρευμα· ἦδει γὰρ ὡς οἱ τοὺς αἰχμαλώτους ἰσχυροὶ οὐδὲ τοῦτο
πράττειν αὐτὸν ἐξ ἀνάγκης ἀνάσχοιντο, αἰρούμενοι μᾶλλον αὐτοὺς
ἐκείνους καταπρησθῆναι ἢ τοιοῦτόν τι κἂν ἀκοῆ παραδέξασθαι.
P 370 μήπω γὰρ τῶν βαρβάρων διὰ μέσου τῆς πόλεως τὴν φλόγα δια- 10
σπειράντων, ἀλλ' ἔτι τὰς πλησιαζούσας τῇ θαλάσῃ πυρπολοῦν-
των οἰκίας, μόνον διὰ πρὸς τὸ καταβάλλειν τὰς ὑπὲρ τῆς πόλεως
τιμὰς οἱ παρόντες πρὸς ἀλλήλους ἐκύρωσαν, καὶ πάλιν πρόσταγμα
πανταχοῦ διεπέμπετο παύσασθαι τῆς οἰκίας συνεργίας τὸ πῦρ, ὡς
εἰς χρηστὸν αὐτῷ πέρας καὶ ταύτης προελθούσης τῆς ἐπινοίας. 15
οἱ γὰρ ἄνδρες ἐκεῖνοι σὺν τῷ ῥηθέντι Συμεῶν, μὴ ἔχοντες ἄλλο-
θέν ποθεν καταβάλλεσθαι τὴν περὶ τούτου ποσότητα, τὰ δύο
ὑπέσχοιντο τοῦ χρυσοῦ τάλαντα ἅπερ ἦν ὁ θανὼν ἐκ τῶν ῥοπαλίων
B εὐνοῦχος πρὸς τὸν Στρυμόνα ἑξαποστειλάς· ἃ καὶ θάπτον ἀγαγόν- 20
τες διὰ τινῶν τυχυδρόμων ὄθεν ἐκρύπτοντο, καὶ τοῖς βαρβάροις
ἐναριθμήσαντες, οὕτως τὴν πόλιν τῆς πυρκαϊῆς ἐσώσαντο.

65. Ἄλλ' ὅτε δὴ καὶ τοῦτο πέρας εἰλήφει, καὶ οὐκ ἐνέλι-
πεν οὐδὲν ὃ τοῖς ἀφορέτοις ἐκείνοις ὀφθαλμοῖς ὑπόθεσις χρυσοῦ

3 δὲ] καὶ AP

4 πανούργημα P

14 ἐνεργίας?

ret, omnes illos qui ex nobis instam numerum excedebant dimitti man-
davit.

64. Cum hoc quoque in rem suam rite peregrisset ac sibi fraudem
tuto statuisset, non minori aliam calliditate instruxit. iubet enim omnem
civitatem incendi, ut hoc quoque non vulgari sibi lucro cederet. nec
immerito: sciebat enim eos qui captivos redimebant id nunquam omnino
permisuros; ita nimirum ut illi ipsi flammis incendi mallet, quam ut
vel sole audita eiusmodi aliquid acciperent. nondum enim per mediam
civitatem illata barbaris flamma atque dispersa, sed cum adhuc aedes
mari vicinas comburerent, mox qui aderant cives pro civitate pretium
numerare immobili inter se consilio statuunt. hincque adeo rursus iussa
ubique sparguntur, ignem ab aedibus submovendum esse, cum haec quo-
que machina illi prospere cessisset. qui enim cum laudato Symeone
viri comitabantur, quod aliunde non suppetebat unde summam numera-
rent, duo auri talenta daturus spondere, quae eunachus fustibus ma-
ctatus Strymonem dimiserat; quibus etiam inde ubi recondita erant per
veloces cursores cito advectis atque barbaris numeratis, per eam modum
civitatem ab incendio illaesam servaverunt.

65. His quoque ad optatos fines perductis, cum nihil superaret
quod viri insatiabilibus oculis auri extorquendi ratio non fuisset, nec

μη ἐγερθῆναι, ἴδει δὲ μὴ ἐπὶ πολὺ καρτερεῖν τῷ τόπῳ, ἀλλὰ φρον-
 εῖξεν καὶ τῶν κατὰ τὸν πλοῦν συμπτωμάτων μᾶλλον τῷ καιρῷ
 τούτῳ τοῖς πλωτῆρσιν ἐγγινομένων, τότε δὴ περὶ μεσημβρίαν ὄν-
 τος τοῦ ἡλίου τῇ δεκάτῃ τῆς ἀλώσεως ἡμέρα τοῦ λυμένου ἐξωρηθή-
 5 σαμεν καὶ πρὸς τὴν ῥηθεῖσαν Ῥωμαίων πόλιν μετήχθημεν, τὸ C
 λοιπὸν ἐκεῖσε τελέσοντες τῆς ἡμέρας. ἦμεν οὖν ἡμεῖς οἱ πέντε,
 καθὼς ἐχειρώθημεν, εἰς τινι ναῦν τοῦ ἀρχηγοῦ τοῦ κατ' Αἴγυ-
 πτον στόλου, οὗ καὶ προσδεηθεῖς ἦν ὁ ἐμὸς πατήρ διὰ τινος ἐρ-
 μητῆος (οὐδὲ γὰρ ἤδει λαλεῖν καθ' ἡμᾶς) προστάξαι τοῖς ἐπ'
 10 αὐτὸν δορυφόροις ἀγαγεῖν ὅθεν ἂν ἦσαν διασπαρέντες οἱ κατὰ
 συγγένειαν ἡμῖν πλησιάζοντες. ὁ δὲ καὶ παρὰ μικρὸν ἐτελείτο ἂν,
 εἰ μὴ κἄν τούτῳ παρεμποδῶν γέγονε τὸ πλῆθος τῶν ἡμετέρων
 κακῶν, καὶ πρὸς τὴν ἔρηναν ἀποκνήσαι τοὺς ἀπεισταμένους πε-
 15 ποίηκε. τὴν γὰρ μητέρα τὴν ἐμὴν καὶ τῶν ἄλλων ἀδελφῶν ἕνα, D
 ἀδελφοῦ γαμετὴν τὸ τάχος, ὅθεν ἐπέρχον, πρὸς ἡμᾶς ἠγγύοντο·
 τὴν ὁμόζυγα δὲ τὴν ἐμὴν σὺν τρισὶ νηπίοις καὶ τὴν ὑποβεβηκυῖαν
 κατὰ τὴν γέννησιν ἡμῶν ἀδελφὴν μετὰ καὶ ἄλλον πλήθους τῶν
 προσηκόντων οὕτε ἀνευρεῖν ἠθέλησαν, οὕτε δὲ ἀνευρόντες ἴσως
 20 ἀγαγεῖν πρὸς ἡμᾶς ἠβουλήθησαν, ἀλλ' ἦσαν ἄλλος ἀλλαχῇ τῷ
 κοινῷ πλήθει καὶ ταῖς νιφάσαι τῆς ἕξ ἡμῶν βυλλόμενοι διατρέσεως.
 ὁμοῦς ἐκαρτεροῦμεν ὡς ἐν δεινοῖς καὶ τὴν ἕξ ἀλλήλων κατατομήν,
 εἰ καὶ ὅτι παντὸς ἀνιάρου πείραν τὰ καθ' ἡμᾶς ὑπέρεβαλλον.

6 τελέσαντες AP 16 ε' ἀδελφοῦ A 19 οὐκ pro οὕτε ante ἀνευρεῖν P

diutius illic ei morandum foret, sed de navigationis potius eventibus,
 per id tempus navigantes appetere solitis, anxie cogitandum, tunc sci-
 licet, cum sol medium circiter caeli axem teneret, decimo excidii die,
 e portu enavigantes atque ad Romanam portam devecti reliquum diei ibi
 peregimus. eramus nos quinque, quemadmodum capti fueramus, in qua-
 dam Aegyptiacae classis ductoris nave. quem et pater meus per unum
 interpretum, quippe cum lingua nostra loqui nesciret, rogaverat ut mis-
 sis stipatoribus omnes nobis affinitate coniunctos atque propinquos, ubi-
 cunque dispersi essent, adduceret; quod et prope factum esset, nisi hic
 quoque malorum nostrorum multitudo obstitisset, eosque qui missi fue-
 rant ad investigandum segniores reddidisset. nam matrem meam et ex
 aliis fratribus unum, qui initio nobiscum capti non fuerant, necnon et
 fratris uxorem, cito, unde erant, ad nos deduxerunt: meam vero uxo-
 rem cum tribus infantibus, et ultimo loco post nos omnes natam sororem
 cum affinium turba reliqua nec invenire voluerunt, nec forte inventos,
 ut adducerent, in animum induxerunt: sed erant alius alibi communi
 vulgo convoluti, nostraeque divisionis nimbis onerati. sustinebamus ta-
 men, ut in malis iisque dire accepti, hoc quoque, quod eramus alii ab
 aliis dissecti, etiam res nostrae genus omne angoris molestiaeque exce-
 derent.

Theophanes contin.

66. Ἦδη δὲ τοῦ πλοῦς ἄρχεσθαι μέλλουσι στρέβλας
 P 371 τινὰς τοῖς ποσὶ πᾶσιν ἡμῖν ἐπιθίντες οἱ βάρβαροι, οὕτως καθ' ἓνα ταῖς ναυσὶν ὥσπερ ἄψυχόν τινα διεστοίβασαν ἕλην, μὴ ἐν-
 διδόντες κἄν ἐλεύθερον ἀναπνεῖν τὸν ἀέρα, ἀλλὰ καὶ τοῦτον τῇ
 συνεχείᾳ τοῦ πνιγμοῦ συνακείροντες. οὕτω γὰρ ἡμᾶς ἐν ἀλλή- 5
 λοις ἐπισυνῆψαν ὡς ἐν ἀδιώσπαστον ὄρασθαι σῶμα τὴν πληθὺν
 ἄπασαν, μηδ' ὄλωσ δισταμένην ἢ ἀπερρηγμένην τῆς συνεχοῦς
 ἐκείνης πιλῆσεως. ἀλλ' ἐπειδὴ κατὰ δύσιν ὁ ἥλιος ἦν· καὶ πρὸς
 τὸν νυκτερινὸν γνόφον ἔληγε τὸ φῶς τῆς ἡμέρας, ἐπιπνικῶν τι
 μέλος τοῖς τε κυμβάλοις καὶ τυμπάνοις ἀποκρουσάμενοι, καὶ τὸν 10
 B ὑπὲρ κεφαλᾶς ἀέρα ταῖς διὰ τῶν ξιφῶν ῥιπίσεισι περιστραψάντες,
 οὕτως μετὰ βαθεῖαν ἐσπέραν ἕσημόν τινα καὶ τραχὺν ἀλαλαγμὸν
 ἐπιφεύγτες καὶ τὰς ἀγκύρας τῶν νηῶν ἀνασπᾶσαντες τῆς γῆς ἀπε-
 δίδρασκον. ἦν δὲ ἀκούειν ὅπως ἡσυχῇ μόνον τὸ πλήθος κατεστε-
 νάζομεν τῆς πατρίδος, καὶ πού τινα πρὸς τὸν θεὸν ἐν τῷ ἀφανεί 15
 τῆς ψυχῆς ἕκαστος ἡμῶν ἠφλει φωνῆν, ὅσοις ἂν αὐτὸς βούλοίτο,
 παιδευτικοῖς πειρασμοῖς ὁμιλήσαντας καὶ πάλιν ἀποδοθῆναι τῇ
 θρησαμένη, καὶ μὴ εἰς τέλος ἐγκαταλειφθέντας ἀνέλπιστον ἔχειν
 τὴν ἐκ τῶν λυπούντων ἀπαλλαγὴν.

67. Ὡς δὲ τοῦ πλείν ἤδη πρὸς ὄρθρον οὔσης τῆς νυκτὸς 20
 ἀπρηξάμεθα, εἶχε μὲν ἡμᾶς καὶ ἄλλων δυσχερῶν ἀνάγκη πολλῶν,
 C τοῦ λιμοῦ, τῆς δίψης, τῆς συνεχείας ὁ ὑπωπιασμὸς (καὶ γὰρ
 κατὰ μόνην τὴν ναῦν ἔνθα ἤμεν ἡμεῖς ὀκτακοσίων αἰχμαλώτων

1 δὲ om A

11 κεφαλῆς A

15 ποσ om P

66. Dum vero iam navigationem parant, tortis quibusdam ac can-
 neis nostrum omnium pedibus impositis, sic unum post alium velut ina-
 nime quoddam pondus barbari navibus constipant, nec vel libero aëre
 respirare concedentes, sed hunc quoque continua suffocatione trudentes.
 sic enim alios aliis adstrinxerunt, ut omnis multitudo unum indivulsam
 corpus videremur, nulla prorsus separatione disiunctum aut a continua
 illa constipatione abruptum. quia vero solis iam occasu diei lux in noc-
 tis tenebras ac caliginem ibat, victoriae melos quoddam cum cymbalis
 atque tympanis pulsantes, aëremque capitibus affusum ensium circum-
 ductibus collustrantes, sic ad multam noctem incondito horrendoque ulu-
 latu producto atque ancoris navibus avulsis e terra profugerunt. audia-
 ses multitudinem partim tacite solum patriam gemitu deplorare, partim
 nostrum quemlibet in cordis occulto missa ad deum voce supplicare, ut
 quibus ipsi liberet, malis salubriter castigatos denuo patriae redderet,
 neque in finem deserens nulla spe liberationis in illis versari in perpe-
 tuum sineret.

67. Ut iam autem diluculo discussaque nocte navigare coepimus,
 tum alia nos quoque plura mala conficiebant, famis, sitis, ipsa compres-
 sio exque ea sugillatio (in una enim illa navī, in qua nos vehabamur,

ψυχῶν ἀριθμὸς ἦν, δίχα τῶν ἐν αὐτῇ βαρβάρων, διακοσίων καὶ αὐτῶν ὄντων), πρὸς τούτοις δὲ καὶ τῶν κομιδῇ νηπιῶν ἢ ἐλεινή βοῆ μηδαμῶς δυναμένων φέρειν τῶν μοχθηρῶν τὴν ἐπίτασιν, ἀλλ' οὐδὲν ἢ θάνατον αὐτοῖς ἐπισπεύδουσαν ἕωρον. πλείω δὲ πάντων ἢ κατὰ τὴν γαστέρα χρεῖα, ἥς οὐκ ἦν μηδεμίαν μέθοδον ἐφευρεῖν, τῆς φυσικῆς ἀνάγκης κατεπειγούσης πρὸς τὴν διέξοδον· τὴν γὰρ αἰδῶ τοῦ πράγματος πολλοὶ προτιμῶντες καὶ καρτερεῖν τὴν βίαν μὴ σθένοντες συχνῶς ἐκινδύνευσαν. πλὴν τῆς ἡμέρας ἀρχομένης τὸν ἀγκῶνα παραπλεύσαντες τοῦ ῥηθέντος Ἐκ- D
 10 βόλου, ἀνήχθημεν περὶ δελην βαθεῖαν εἰς τινα τόπον Βολβὸν καλούμενον, ἔνθα τινὲς ἵππεῖς ἐφάνησαν ἀπὸ τῆς γῆς ἐρχόμενοι πρὸς ἡμᾶς. οὗτοι δὲ ἦσαν οἱ καὶ πρῶτον ἐν τῇ πόλει παραγενόμενοι, ῥητάς τινας γυναικας ὠνήσασθαι θέλοντες, ἃς τὸ τάχος οἱ βάρβαροι τῶν νηῶν ἐξενεγκόντες ἀπέδοντο, πολὰ χροσίον ὑπὲρ
 15 αὐτῶν κομισάμενοι.

Ἐκεῖθεν δὲ πάλιν ἀναχθέντες κατήραμεν περὶ τὰ τέλη τῆς νῆσου τῆς καλουμένης Παλλήνης· καὶ τι μικρὸν ἐκεῖσε καθυσχῆσαντες, τοῦ πνεύματος ἐπιτηδείου ὑπάρχοντος καὶ αὐθις πρὸς ἐσπέραν ἐσπιάσθησαν τὰ ἰστία, ἃ καὶ διαπρησθέντα τῇ σφοδρο-
 20 τάτῃ ῥύμη τοῦ πνεύματος ἦγον ἡμᾶς φερομένους βιαιῶς, ἕως τῆς P 872
 ἐφεξῆς κατ' ἀρχὰς ἡμέρας εὐρέθημεν εἰς τινα τόπον Διαδρόμους παρὰ τῶν ναυτιλλομένων ὀνομαζόμενον, δύο μὲν ἔχοντα νήσους

4 ἀλλ' οὐδὲν ἢ] ἀλλὰ A 5 τὴν om P 8 ἐκινδύνευσαν A
 9 προρηθέντος A 14 ὑπὲρ] ὑπ' P 20 ἕως ἐφεξῆς τῆς AP
 21 τινας τόπων A

ad octingenta captivorum capita censebantur, praeter barbaros, qui ipsi in ea ducenti erant), tum praeterea infantulorum voces atque clamores, nulla ratione vim tantam malorum ferre valentium, ac quibus aliud nihil quam mors immatura iis celerabatur. sed omnium maxime enecabat alvi resolutio, cui sane nullo remedio occurri poterat, naturali necessitate recrementa foras expellente. multi namque rei ipsa necessitate pudorem pluris facientes, nec vim tolerare valentes, haud raro in discrimen adducebantur. ceterum clara iam luce memorati Ecboli sinu praeternavigato, et in serum vesperum declinante iam die, Bolbum quem vocant pervenimus; quo loco nonnulli equites ad nos accesserunt (erant hi qui et antea in urbem venerant) certas quasdam matronas redempturi; quas barbari actutum navibus eductas, ingenti auri vi pro eis accepta, dederunt.

Inde vero rursus educti Pallenes insulae extremis haesimus; dumque ibi paululum immoramur, secundo vento flante ad occidentem rursus vela impulsa sunt; quae validissimo venti impetu inflata violenter nos deferebant, donec sequentis diei initio locum a nautis Diadromus nuncupatum attigimus. is habet duas insulas, utrinque longo limite exten-

ἀμφιμήχεις ἕξ ἐναντίας ἀλλήλων, μέσον δὲ τούτων ποταμοῦ δέκη-
 τήν θάλασσαν πυραδέουσαν καὶ τὰς νήσους ὡς ἀπὸ σταδίου καὶ
 μόνον ἕξ ἀλλήλων διεργουσαν. ἔνθα δὴ καὶ γενόμενοι νηὸς τινος
 δυστυχοῦς σίτου πεφορτισμένης περιετόχουμεν, καὶ οὕτως ἀθρόον
 ὡς μηδὲ δυνήθῃναι τῷ αἰφνιδίῳ τῆς συμβάσεως τοῦ ἐν αὐτῇ σω-
 τηρίας ἐχόμενόν τι προσεξευρεῖν. εἰ γὰρ καὶ ἔδοξαν πρὸς τὴν
 παρακειμένην νῆσον τὴν ναῦν ἐποκίλαι καὶ πρὸς φρυγὴν ἔκτραπῆ-
 ναι, ἀλλ' οὐδὲν ἐκ τούτου ἀπώναντο· θᾶπτον γὰρ αὐτοὺς ἕξει-
 θόντες οἱ βάρβαροι συνελξαντο, καὶ χωρὶς ἐνὸς μόνου πάντας
 πρὸς θάνατον ὑπηγάγοντο. 10

Ἐκεῖθεν δὲ πάλιν ἀπάραντες ἐπὶ δυοὶ νυχθημέροις τὴν με-
 γάλην νῆσον παρεπλόμεν τῆς Εὐβοίας, καὶ κατὰ τοῦ βορειοτέρου
 ταύτης πελάγους ἰθύναντες τὰ ἰστία, τὰ παρὰ πόδας τῆς Ἄνδρου
 μετὰ τινος σφοδροτάτου ῥοιζήματος κατελάβομεν. οὐ γὰρ ἐπιού-
 μεθα κατ' ἐθελίῳ τὸν πλοῦν, οὐδὲ κατὰ τινος ὠρισμένου τύπου, 15
 ἀλλ' ὡς ἂν ἔδοξε τοῖς τῶν νηῶν ἀρχηγοῖς, τῆδε κάκεισε τὰς μετα-
 βάσεις καὶ ἀντιστροφὰς ἐπιούμεθα. καὶ γὰρ ἐδεδίεσαν μὴ που
 τύχοι παρῶν ὁ τῶν Ῥωμαίων στόλος, καὶ λάθοι κατ' αὐτῶν ἐπί-
 νοιᾶν τινα μοχθηρὰν ἐργασάμενος. διὰ τοῦτο ἄλλοτε ἄλλας νή-
 σους καθάπερ τινὲς πλανῆται περιηροχόμεθα. 20

68. Οὕτω δὲ φερόμενοι κατηντήσαμεν εἰς τινα νῆσον
 Πάτμον καλούμενον· ἔνθα δὴ καὶ προσμείναμεν ἕξ ἡμέρας,
 παντὸς χαλεποῦ πείραν ἐν αὐτῇ καθυπομένοντες. ἀνύδρου γὰρ

6 προεξευρεῖν A

13 Ἄντρον AP

17 ἐδεδίεσαν AP

sas, sibi adversas; inter quas veluti fluvius mare praeterfluens insulas
 unius duntaxat stadii spatio dividit. ubi huc venissemus, infortunatam
 in navem incidimus, frumento onustam, sicque repente ut ex subitaneo
 eventu, qui in ea vehebantur, nautae nihil moliri poterint, quo suae
 consultum salutis esset. quanquam enim videbantur ad insulam adiacen-
 tem navem detrusisse ac fugam capessivisse, nihil inde tamen commodi
 retulere: quam occisime enim egressi barbari comprehensos omnes, uno
 duntaxat excepto, contrucidant.

Hinc denuo navigantes duos dies ac noctes Euboeae magnae insulae
 oram legebamus; versusque mare magis boreale directis velis prope
 Andrum, non sine immanti ventorum sibilo, pervenimus. neque enim
 recta navigabamus neque certa ad loca, sed hac atque illac, pro eo ac
 navarchis videbatur, aliud alio obversimque iter mutabamus. timebant
 enim ne quo loco Romana classis consisteret, adversumque incautos si-
 nistrum aliquid molita damnum inferret. proptereaque ad alias atque
 alias insulas perinde atque erroneas circumferebamur.

68. Dum hoc pacto vagamur, in Patmum insulam defleximus; in
 qua sex dies malorum omnium experimentis divexati mansimus. cum

ὄντος τοῦ τόπου ἐληΐζετο τοὺς αἰχμαλώτους ἢ δέμα. οὐ γὰρ εἶδοτο ἡμῖν ὕδωρ ὅσον πρὸς σόστυσιν τῆς ζωῆς ἐπήκει, ἀλλ' ὅσον ἐμβραδύνειν ἐποίει κατὰ πύργον τὸν θάνατον· οὐπερ ὁ μετέχων, εἰ μὴ τὴν ὄσφρησιν κατὰ τὴν γαῖαν ἐπέειχεν ὡς μὴ κατ' ἄρχας τῆς αὐτοῦ δυσωδίας ἐπαισθανθῆναι, οὐδ' ὄλωσ τούτου παρεχωρεῖτο μεταλαβεῖν, τῆς φύσεως ἀνωμένης καὶ εἰ μόνον ἀπιδεῖν ἠβουλήθη τοῦτο, καὶ πρὸ τῆς πείρας τῆς καταπόσεως. ἢ D τροφοὶ δὲ ἡμῶν ἄρτου τρόφος ἦν μόνον, καὶ τοῦτο διεφθορὸς, κατάλυσις ζεραζόμενον. ἃ γὰρ ἔτυχον λαβόντες οἴκοθεν πρὸ 10 πολλῶν ἡμερῶν πρὸς χρεῖαν ἑαυτῶν οἱ πολέμοιοι, ταῦτα περιτέυσαντα καὶ πρὸς τελείαν σηπεδὸνα χωρήσαντα, καὶ οἷς οὐκ ἄν τι τῶν ἀλόγων ἐδονήθη καὶ ἀπιδεῖν, εἰς μετὰ λψην ἡμῖν προσεφέροντο, ἀφάτου μὲν δυσωδίας καὶ ἀηδίας πλήρη, μεστὴν δὲ σκωλήκων καὶ πολλῇ σαπρῇ συμπεφυρμένην, πρὸς τε τὴν ξεν 15 τοῦ σώματος παντελῶς ἀνερέγγητον. καὶ γὰρ ἦν ἐκάσται πληθὸς ἄπειρον ἐκ τούτων ἐφ' ἐκάστης τῆς ἡμέρας τῷ θανάτῳ συνελανόμενον, πάρεργον τῆς δίψης καὶ τοῦ λιμοῦ, τὰ τε σώματα τῶν P 373 θνησκόντων ἀκοντιζόμενα τῆς νηὸς ἐπὶ θάλασσαν, καὶ μέχρι πολλοῦ τοῖς κύμασιν ἐπισπαιρόντα, καὶ τούτων μάλιστα τὰ δει- 20 λαια βρέφη τῷ ἀτελεῖ τῆς φύσεως πλείω τῶν ἄλλων τῶν ἀγγειῶν ἐμφορούμενα, τοὺς ζῶντας δὲ πάλιν οὐ πόρρω τῶν προκειμένων ὑπάρχοντας, ἀλλὰ πρὸς τὸ ὅμοιον βλέποντας πέρασ. ἐξ ὧν ἀπάντων μᾶλλον ἡμεῖς, ὅσοι ταῖς στρέβλαις ἤμεν πεπεδημένοι, πλείοσι

15 τῶν σωμάτων A

19 ἐπισπαιρόντα Comb.: ἐπισπείροντα AP

enim locus esset inaquosus, sitis captivos vastabat. non enim tantum aquae nobis praebatur quantum sat esset ad vitam sustentandam, sed quantum ad mortem, ipsam iam ingruentem, tantisper remorandam; quam bibens, nisi in ipsa gustatione compressis naribus, ne a principio graveolentiam persentisceret, nullo modo haurire poterat, cum ante etiam potionem unus ipse aspectus naturam offenderet ac molestius haberet. porro cibus panis duntaxat crustum erat, idque putridum, vitam everteas ac internecinum. quae enim hostes in proprios usus domo exportarant, cum iis superflua essent omninoque carie vitia, ut nec ulla brutarum animantium saltem oculos posset advertere, haec nobis in cibum apponebantur, quanta nec dici possit, graveolentiae ac insuavitatis plena, ipsa vermibus scatentia multoque mucore conspersa et ad corpus sustinendum nullas plane vires habentia. inde enim coniectura erat infinitam fere multitudinem quotidie in mortem cogi per sitis famisque iniuriam, morientiumque corpora e navi in mare iactari, atque in multum tempus inter undas subsultantia ferri. praeque reliquis infantum miserabile genus, necdum eis constante natura, pluribus incommodis malisque afficiebantur. vivi rursus haud multum a demortuis distabant, atque parem interitum res illorum spectabant. inter quos omnes nos,

- βασάνοις προσεπαλαίωμεν, καὶ γὰρ θυλάκων ἀψύχων δίκην ταῖς
B σελλίων ἀλλήλοις ἐπικαθήμενοι, καὶ τοῖς ξύλοις, οἷς ἐνηρτήμεθα,
 τιτρωσκόμενοι τε καὶ συνθλιβόμενοι, ἀνεκδιήγητόν τινα καὶ ἄρ-
 ρητον ὑφιστάμεθα τὴν ἀνάγκην, οὐδ' ὀπωσοῦν συστραφῆναι ἢ
 τινος ἑαυτοῖς μεταδοῦναι σχολῆς συγχωρούμενοι, ἀλλ' ἢ μόνον 5
 τὰς κεφαλὰς ὑψοῦντες μικρόν, εἴ που κἄν ἐλεύθερον ἄερα ταῖς
 ῥίσιν ἐφελκύσωμεν καὶ μὴ πρὸς παντὸς ἄλλου δεινοῦ τῇ τῶν
 παρόντων ἀναθυμιάσει τὴν προὴν ἐπαφήσοιμεν. (69) τὸ δὲ
 τῶν φθειρῶν πλῆθος ἕτερον ἦν κακὸν ἄφατον· καθάπερ γὰρ τις
 θάνατος Ἑρῶν, τὴν ἀπάντων ζωὴν κατεβόσκοτο, ὡς ἐκ τούτου 10
C τὰς μορφὰς πάντων ἀλλοιωθῆναι, καὶ ἐν ὑποψία ζώντων, οὐκ
 ἀληθεῖα λογίζεσθαι. ὅσας δὲ πληγὰς ἤφλεσαν μακρικῶς φερόμενοι
 καθ' ἡμῶν, ἢ ὅσας λαιδορῆαις καὶ ὄνειδεσι καθ' ἑκάστην ἡμᾶς
 ἔπλυνον ὤραν, καὶ οἷς ἐφαίνοντο τὴν μῆνιν φυλάττοντες τῶν
 ἡμερῶν τοῦ πολέμου, ποῖος μὲν λόγος καθιστοῦσθαι δυνήσεται, 15
 ποία δὲ ἀκοή τὴν τούτου παραδέξασθαι τραγωδίαν; ἐμοὶ δὲ ἐκ-
 στασις ἐπιεσέρχεται, ὅσάκις εἰς ἔννοιαν ἔλθω μόνον τῶν ἀμετρή-
 των κακῶν ἐκείνων ὧν κατὰ πᾶσαν τὴν περίοδον τοῦ πλοῦς ἐπε-
 μένουμεν, πῶς ἐκαρτερήσαμεν ἐλέγκαι τοσαύτην πολυειδῆ συμφο-
D ρὰν ἀνθρώπεια σώματα, οἷς ἦν πρὸ τοῦδε τρυφηλὴ καὶ διαρ- 20
 ρέουσα δίαιτα καὶ πειρατικάις ἀνάγκαις οὐδαμῶς ἐνεθισθεῖσα,
 πῶς δὲ τὴν ἀνύποιστον καὶ δισσὴν πύρρῳσιν, τὴν τε ἐκ τοῦ

1 ταῖς] ἐπὶ?

qui tortis colligabamur, acrior cruciatus urebat. folliculorum enim ina-
 nimatorum instar unus iuxta alium sedentes, cuneisque, quibus appensi
 eramus, convulnerati atque compressi, quas nemo verbis eloquatur ac
 referat angustias sustinebamus, quibus ne minimum quidem contorqueri
 aut solatii aliquid captare licebat, nisi duntaxat paululum sustollere ca-
 pita, si quando liberi aliquid aeris naribus attrahere liberet, ne omnium
 aliorum malorum cumulo, praesentium rerum immanem foetorem halitu
 hauriremus. (69) pediculorum etiam ingens vis, malorum genus aliud
 improbissimum: haud secus enim ac mors repens omnium vitam depasce-
 bantur. hinc omnium ora immutata, sicque affecta ut opinione vivere,
 non re ipsa videremur. quot vero plagas insaniter in nos ferocientes
 intulerint, aut quibus probris ac iniuriis per horas singulas momentaque
 onerarent, quibus potissimum a pugnae congressione iram servare vide-
 bantur, quae oratio enarrare sufficiat? quis vero auditus rei huius tra-
 goediam possit excipere? ego sane mente moveor, quotiescunque vel
 solum in memoriam venit innumerabilium illorum malorum quibus per
 totam illam navigationis periodum fuimus obnoxii, quomodo multiformem
 adeo aerumnam noxamque humana corpora sustinere potuerint, anteaeto
 tempore luxu ac deliciis diffluentia, nec molestiis, quae per praedones
 inferri solent, usquam assueta? quomodo intolerabilem et duplicem

φλογμοῦ τῆς δέψης καὶ τὴν ἐκ τῆς θειρινῆς ὥρας τὰς φυσικὰς ἐκμάδας ἀναξηραίνουσαν, καὶ τό γε τοῦτων ἐλεινότερον, πῶς συνεκρατεῖτο καὶ παρέμενε ἐν ἡμῖν ἡ ψυχὴ, ὁπότε ταῖς νυξίν ἐφῆπλον τὰς δερματίνας δέρξεις διὰ πρῶσῶν τῶν νηῶν καὶ πάντα 5 εἶσω τοὺς δυστυχεῖς ἡμᾶς ἐναπέκλειον, ὥσπερ καὶ τοῦ φωτὸς ἡμῖν μετὰ τῶν ἄλλων βασκαίνοντες, ἵνα σκοτίῃ καὶ κόματι, δυσὶν ἀφύκτοις κακοῖς, τὴν ζωὴν εἰσπραττώμεθα. ἀλλ' ἡγοῦμαι ὡς ταῦτα πάντα καρτερεῖν ἢ θεῖα καὶ προνοητικῆ τοῦ παντὸς ὑπὲρ πᾶσαν ἀνθρωπίνην διάνοιαν ἐνεδυνάμου πρόνοια, ἔν' ἐν ὑστέρῳ P 374

10 γρόντες ἐξ οἶων τότε κακῶν παρ' ἐλπίδας ἐρρῶσθημεν, ἡμᾶς τε αὐτοὺς καὶ ἄλλους τῷ ὑποδείγματι σωφρονίζωμεν.

70. Ἐπειδὴ δ' ὁ καιρὸς ἐκάλει τῆς πρὸς τὰ οἰκεῖα τοῖς βαρβάροις ἀφίξεως, πάλιν ἐκείθεν ἀποπλεύσαντες κατήχθημεν εἰς τινα νῆσον καλουμένην Νάξιαν, ἐξ ἧς οἱ τὴν Κρήτην οἰκοῦν- 15 τες φόρους λαμβάνουσιν· ἐν ἧ γενομένων ἡμῶν οἱ κατ' αὐτὴν ὄντες ἄνδρες δώροις τοὺς ἀρχηγοὺς ἡμετέρων τῶν νηῶν, οἷς μάλιστα ἐδόκουν αὐτοὺς ἐνδεῶς ἔχειν πρὸς τὴν τοῦ πλοῦς χρεῖαν. πλὴν κακεῖ δύο μόνους ἡμέρας προσμείναντες κατηγόμεθα τὴν ἐπὶ B Κρήτην (ἐκάλει γὰρ ἡμᾶς ἐπιτήδειον πνεῦμα), ἕως κατήραμεν 20 ἔν τινι τόπῳ Ζωντάριον μὲν παρὰ τῶν ἐγχωρίων ὀνομαζομένῳ, ἀντιστρέφῳ δὲ ἡμῖν τῇ ἀληθείᾳ γνωριζομένῳ· πολλοὺς γὰρ τὸ Ζωντάριον ἐκείνο τῆς μὲν ζωῆς ἀπειστέρησε, τῷ θανάτῳ δὲ προῦ-

3 ἐν om A
βαρβάρους A

9 ἐνεδυνάμου P
20 Ζωντάριον A

10 γε AP
ὀνομαζομένῳ P

12 τοὺς

ustionem, tum scilicet incendii sitis, tum aestivae tempestatis naturalem humorem exsiccantis? quodque his miserabilius est, qua ratione detinebatur et in nobis perseverabat anima, cum extensis noctu per omnes naves pellibus nos omnes miseros iis includerent, ut lucis quoque, ut et reliqua, usuram nobis inviderent; quo scilicet tenebris aestuque, duplici malo inevitabili, vitae a nobis debitum exigeretur. verum existimo divinam, et quae rerum huius univarsitatis curam gerat, providentiam ad haec omnia toleranda vires nobis roburque supra humanam omnem aestimationem contulisse, ut in posterum intelligentes ex quibus tunc malis praeter omnem spem liberati fuerimus, tum nos ipsos tum reliquos exemplo ad frugem corrigeremus.

70. Verumtamen cum iam tempus instaret ut se barbari in patriam reciperent, inde rursus solventes in quandam insulam devecti sumus, Naxum nomine, Cretensibus tributariam. in eam cum appulsemus, insulani muneribus et donis, iis maxime quibus in usum navigationis indigere sciebant, navarchos accipiebant. ibi duos dies immorati versus Cretam cursum intendimus: invitabat enim secundissimus ventus, donec ad locum sic incolis dictum Zontarium (ac si Vivarium dicas) venimus, sed contraria nobis veritate agnitam. sic enim a vita dictus locus mul-

δωκε. διὰ γὰρ τὸ μὴ τὴν ἀπὸ τοῦ νότου καὶ τοῦ λιβὸς δεδιέναι βλάβην τοὺς ἐν αὐτῷ καθορμιζομένους, τὴν πρὸς αὐτὸν διατριβὴν τοῦ ναυστάδμου τῆς πόλεως οἱ βάρβαροι προκεκρίκασιν. ὡς οὖν κατήχθημεν, ἔγνωσαν οἱ Κρήτες (προεώρων γὰρ ἡμᾶς τῆς θαλάσσης μακρόθεν), καὶ πρῶτον τῶν Ῥωμαίων τὸν στόλον ἐφώρυσαν ἐπέρχεσθαι τῇ νήσῳ, ἔξ οὗ καὶ περιδεεῖς ἐγένοντο διὰ τὸ μὴ προπαρεσκευάσθαι πρὸς πόλεμον. ἔπειτα γενομένων ἡμῶν ἐγγύθεν, ἐπειδὴ ἐλέγων τινὰ γνωρίσματα τῶν νηῶν, πεφθάκασιν τὸν τύπον μετὰ πολλῆς θυμαρῆδος τοὺς ἄμφ' αὐτοὺς δεξιούμενοι, καὶ ὡσπερ τῇ κοινῶν τῶν τρόπων τὸ γήσιον τῆς πρὸς ἀλλήλους στοργῆς ἐνδεικνύμενοι· αἰεὶ γάρ, ὡς λόγος, τὸ δμοιον τῷ ὁμοίῳ προστρέχει. τότε δὴ πρῶτον ἅπαντες τῶν νηῶν ἐξῆλθον οἱ βάρβαροι, καὶ τινος ἡμᾶς τυχεῖν ἀνέσεως τῆς ἐν ἀλλήλοις στενοχωρίας ἤξιωσαν, μετίδωκαν δὲ καὶ τῶν κατὰ τὸν τόπον ὑδάτων πολλῶν ὄντων καὶ ἀφθόνως τοῖς κύμασι τῆς θαλάσσης ἐπιρρεόντων. καὶ οὕτω τὴν νύκτα πᾶσαν τῶν συνεχῶν ἀνεθέντες πόνων ἔδοκοῦμεν τῇ ἐξῆς χρηστοτέρων τινῶν μετασχεῖν, ὅτε πεπληθυσμένης οὔσης τῆς νήσου καὶ πολλὴν ἐχούσης τῶν χρειῶν δαψιλῆαιαν. οὐκ ἤδειμεν δὲ παρακλητοὺς ἐν αὐτῇ τῶν πρῶτην ὁμιλεῖν χαλεποῖς, ἣ καὶ χείροσι, καὶ διὰ ταῦτά γε μᾶλλον ἐκεῖνα πάσχειν, ὡς ἂν δὲ ἐκείνων τούτοις συντηρηθῶμεν.

71. Ἦδη γὰρ τῆς νυκτεριῆς σκιᾶς σκεδασθείσης, τοῦ δὲ

1 τοῦ ante νότου om AP 5 τὸν Ῥωμαίων A 13 ἡμῶν P
15 περιρρεόντων A 17 πεπλησμένης P 21 δὲ ἐκεῖνα P

tos nostrum vita exemptos morti tradidit. dum enim ad eam applicantes a noto et africo sibi noxam non timent, in eo quam in urbis navali in ancoris stare barbari maluer. quo cum venissent, cognoverunt Crentenses: a mari enim procul nos prospiciebant, atque Romanorum classem invadere insulam deprehendisse se putabant. quo et metu conterriti sunt, quod ad bellum imparati erant. postmodum nobis appropinquantibus, signis navium agnitis, cum magno gaudio suos accipientes, ac velut morum commercio genuinae inter se amicitiae usum commonstrantes, ad locum accesserunt: semper enim, ut proverbio fertur, simile ad sibi simile accurrit. tunc itaque primum barbari omnes, excensu ex navibus in littus effusi, nos quoque a mutua illa compressione paululum relaxari siverunt. suppeditata quoque aquarum copia, quae multae ibidem irriguae in maris se undas affluenter exonerant, et sic tota ea nocte a continuis refecti laboribus, existimabamus sequenti luce mitiorum nos tantisper potituros, quod dives insula rebusque ad vitae usum necessariis confertissima esset. verum nesciebamus prioribus aequae malis, seu etiam acerbioribus, divexandos, proptereaquo illis accipi ut per ea atrocioribus istis conservaremur.

71. Iam enim dissipatis noctis tenebris, ac cum lucis fulgoribus

φωτὸς ἀρχομένου τὸν ὄρθρον ἐπανατέλλειν, κυριακῆς ἡμερῶν ἐπιφωσκούσης, ἀλαλαγμὸς ἐφ' ἐκάστης νηὸς ἠκούετο, ὡσπερ τινὰ θυμῆρη φωνὴν τῶν βαρβάρων συνεπιχούτων καὶ τοῖς κυμβάλαις κτυπούτων, ὡς πάντα δοκεῖν δονεῖσθαι τὸν τόπον καὶ πρὸς τὴν **P 375**

5 κρᾶνυγὴν ἐκταράττεσθαι. εἶτα μετὰ τὴν ἄσημον ἐκείνην καὶ φεβρωτάτην ἤχην ἐπεχείρουν πρὸς τὴν γῆν ἀποφορτίζειν τὸν γόμον, διελόντες εἰς μερίδας κατὰ τὸν ἀριθμὸν τῶν νηῶν τὸν παρακείμενον τόπον, ὅπου μιᾶς ἐκάστης φόρτον, ὅστις ποτὲ ἦν, διηρημένως καὶ ἀποκεκριμένως ἀλλήλων ἐξεκομίζοντο, ὡς ἂν ἀμειγῆ τη-

10 ρεῖσθαι τὴν ἐκάστης περιουσίαν καὶ τῶν προσόντων ταῖς ἄλλαις παντελῶς ἀνεπίμικτον. πᾶσαν οὖν ἐκείνην ἀνάλωσαν εἰς τὴν ἀποσκευὴν τὴν ἡμέραν. τῇ δὲ ἕξῃς ἐξῆλθον τῆς θαλάσσης οἱ τῶν νηῶν ἀρχηγοὶ διελεῖν πάλιν εἰς ἄλλας μερίδας τό τε πλῆθος τῶν **B**

15 πλῆθὸν οἱ Κρητες, οὐδενὶ παραδείγματι συγκρίναι ἔχοντες τὰ βλεπόμενα. ἐπειδὴ δὲ τοῦτο πρῶτον ἔδοξε τοῖς βαρβάροις, ἀναμυθῆναι τῶν δυστυχῶν τὸν δῆμον, ὅπως τὸν ἀναγνωρισμὸν καὶ αἰσθῆσις οἱ συγγενεῖας τινὸς μετέχοντες ἐν ἀλλήλοις ποιήσονται, τότε δὴ φροβερὸς τις ἠκούετο καὶ ταραχώδης θρήνος πάντων ὡς ἀπὸ

20 μιᾶς πηγῆς ἀφιέντων τοὺς κρουνοὺς τῶν δακρύων, καὶ θρυλουμένων, εἰ ποῦ τις εὐτυχῆσοιεν τῶν φιλτάτων, καὶ μὴ λάθῃ παρελθοῦσα ἢ προθεσμία τῆς ἀνευρέσεως καὶ μείωσιν ἐπ' οὐδενὶ **C**

17 οὕτως A

21 εὐτυχῆσειεν P

22 μείωσιν P

exortum mane splenderet, dominica scilicet illucescente, ululatus in quavis navi audiri, barbaris velut gratam quandam ac laetam vocem pari conspiratione edentibus cymbalisque perstreptentibus, ut locus ille totus concuti et clamoris fragore turbari videretur. tum post inconditum terribilissimumque sonitum navium onus atque vecturam in terram eicere coeperunt, cum subiectum locum pro numero navium certis spatiis divisissent, quo navis cuiusque onus, quale tandem illud esset, distincte ac seorsum ab aliis inferrent, ut uniuscuiusque opes ac substantia nihil prorsus aliis commixta extarent. totam igitur diem illum exonerandis navibus insumpserunt. sequenti vero navarchi, ipsi quoque egressi, aliis rursus partibus tum captivorum multitudinem divisere tum spoliiorum copiosam amplamque messem, cuius admiratione obstupentes Cretenses, cui exemplo comparent quae ob oculos posita erant, nullum habebant. quia vero id primum barbaris constitutum erat, ut infortunato illo populo commixto, qui ullo affinitatis iure sanguinisque necessitudine devincti essent, alii alios denuo agnoscerent, tunc utique horribilis turbatusque audiri eiulatus, omnibus velut uno ex fonte lacrimarum rivos large fundentibus, identidemque susurrantibus, num quo loco ullius carissimorum compotes forent, nec illis temere constitutum tempus inquirendi suos elaberetur, incertique manerent qua se spe recreandos

βεβαίω τὴν περὶ αὐτοὺς ψυχογωγίαν ἐλείπαντες. περιήρχοντο
 οὖν αἱ δυστυχεῖς γυναῖκες, τὰς κόμας ἔχουσαι λευμένας, παντα-
 χοῦ περισκοποῦσαι καὶ διαβρόχους τοὺς ὀφθαλμοὺς περιάγουσαι,
 τίνι τῶν τέκνων πρῶτον ἐντύχωσιν. οἱ δὲ δὴ παῖδες, ὅσοι τὰ
 δευτέρω τῆς θαλάσσης διέφυγον, καθάπερ τινὲς ἀπαλοὶ μόσχοι γοερῶν 5
 μυκῶνται τῆς θηλῆς ἀφαιρούμενοι, οὕτω δὴ καὶ οὗτοι ἐλεινόν τι
 καὶ συμπαθεῖς ἐκλαυθμύριζον, ἄλλος κατ' ἄλλο μέρος τῆς δια-
 σπορᾶς ἐκείνης γενόμενοι καὶ τὰς μητέρας ἀνακαλούμενοι· οἷς
 D καὶ περιτυγχάνουσαι πολλάκις αἱ δεύσαι μητέρες τὴν φυσικὴν
 ἐκένουν ἐπ' αὐτοῖς συμπάθειαν, περιπλεκόμεναι τοῖς ἀγέσι καὶ 10
 πάντα αὐτῶν καταφιλοῦσαι τὰ μέλη καὶ δάκρυσσι πλύνουσαι, τοῦτο
 μόνον ἠγούμεναι μέγα τι καὶ θαυμαστὸν ὡς ἐν δεινοῖς παρηγό-
 ρημα τὸ παρ' ἐλπίδα σωθῆναι καὶ ζῶντας αὐταῖς καὶ αἰῶνι τοὺς
 φιλιτάτους ἀποδοθῆναι. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἐπὶ ταῖς ἐχούσαις ἐν
 χερσὶν ἤδη τοὺς παῖδας καὶ τὸ κατ' αὐτοὺς ἀσφαλὲς ἐκ τῆς πεί- 15
 ρας αὐτῆς γνωρίζουσαι· τί δ' ἂν εἶποιμι περὶ τῶν ἄλλων, ὧν
 καθ' ὕδατων τὰ βρέφη διύλωλε καὶ ἄθηλον ἦν αὐταῖς τὸ συμβάν,
 πῶς διεσπάραττον τοὺς χιτῶνας, τὸν ἔνδον τῆς καρδίας μὴ ὑπο-
 P 376 μένουσαι κλύδωνα; πῶς οὐκ ἤθελον μηδαμοῦ στήναι, ἀλλὰ πε-
 ριήγοντο φερόμεναι μάτην ὑπὸ τῆς ἀλόγου τοῦ πάθους ὀρμῆς, 20
 τῆδε κάκεισε τὰ ὄμματα περιστρέφουσαι, εἴ πού τινα τῶν ποθου-
 μένων θεύσαιοντο ἢ τινος περὶ αὐτῶν ἀκριβῶς ἰδόντος ἀκούσαιοντο,

2 γοῦν A
 interpretes

αἱ om P
 16 εἰκομην A

5 γοερῶς P

10 ἐλείπον A et

illis amplexandis fruentibusque per eam indulgentiam existimassent. circ-
 cuibant miseræ mulieres, capillis dissolutis, quaquaversum circumspici-
 entes, et irriguos lacrimis oculos circumferentes, si quem primum filio-
 rum offenderent: filii vero, velut tenelli vituli subducto iis lacte ac ube-
 ribus flebilem edunt gemitum, sic et illi miserabile quidpiam ac mise-
 randi pronum affectu vagiebant ac eiulabant, alius alia in parte disper-
 sionis illius palantes ac matres appellantes; in quos et deploratae illæ
 haud raro incidentes, naturali in eos miseratione commotis visceribus,
 cervicibus amplecti, omnia illorum membra exoculari, rigare lacrimis,
 ingens illud solatium unumque admirandum malorum illa immanitate exi-
 stimantes, præter spem servata adhucque vita sospite carissima eis
 pignora reddita esse. et hæc quidem de illis quæ iam filios in mani-
 bus habebant resque illorum in tuto esse experimento didicerant. quid
 vero de aliis dicam, quorum infantali in aquis perierant, et eorum exitus
 latebat? quomodo tunicas discerpebant, cum intimum cordis turbi-
 nem non sustinerent? quomodo nullo loco subsistere ferebant, sed fru-
 stra hac illacque vesani affectus impetu circumagebantur, in omnem par-
 tem oculos distortentes, sicubi desideratissimorum aliquem videre lice-
 ret, aut ex aliquo qui certo sciret vidissetque audire, ut eo solatio animi

ἴν' ἐκείνω τὸ τῆς ψυχῆς φλεγμαῖνον κενώσῃ; καὶ ταῦτα μὲν ἔπραττον ἐπὶ δυοὶ πόλλάκις ἢ καὶ τρισὶν ἡμέραις, ἕως πολλὰ καμύσαις ἄλλοι τινὲς τῶν γνωρίμων τὸ περὶ τῶν ζητουμένων ἐδήλωσαν πέρας, λιμοῦ πόλλάκις ἢ δέψης ἔργον τοὺς φιλιτάτους ἀδελφῶν γεγενημένους· ἔξ οὗ δὴ καὶ μᾶλλον τὸ πάθος ἐξαγριαινοῦσαι, **B** γεγωνότεροις θρήνοις καὶ ἄλλοις θλιβερῶν εἶδεισι τοὺς ἀποικοιμένους ἐφιλοφρόνουν. ἀλλὰ τί μάτην τὴν ἐπὶ τούτοις ἐπιχειρῶ συγγραφῆν, οὐδὲ τὸ πολλοστὸν μέρος τῶν τότε πεπραγμένων ἱκανὸν παραστήσασθαι; ἐκείνον γὰρ αὐτὸν ἔδει παρεῖναι τὸν τοὺς θρήνους τῆς Ἱερουσαλὴμ ἀναγραφόμενον Ἱερεμίαν, **Γ'** ἐπαφῆ δάκρυον ἀπαρηγόρητον ἐπὶ τοσοῦτον λαὸν τοσαύταις ἀλγηδύσι κατατρύχόμενον. οὐ γὰρ οὕτω φωνὴν ἀφήκε Ῥαχὴλ ἐν Ῥαμᾷ, ὅτε τὴν στέρησιν τῶν τέκνων ἀπωλόφρετο, καθὼς φησιν ἡ γραφή, ὡς ἡ κοιλὰς ἐκείνη καθ' ἣν ἐτελεῖτο ταῦτα, τὰς ἀλγηδύνας τῶν **C** 15 ἀλότων συνειπετένοσα.

72. Οἷον γὰρ πάλιν ἀπὸ τούτων παρὰ τῶν μισοθέων ἐπράχθη κακόν! καθὼς γὰρ φθάσαντες ἔφημεν, λογισμένων ἀδελφῶν πρώτων ὡς εἰ κατὰ συγγένειαν πρὸς ἀλλήλους οἱ τοῦ πλήθους ἀναμιχθῶσι τῶν αἰχμαλώτων, καὶ τῶν πολλῶν ὀδυνῶν πυύσσονται, **20** καὶ πρὸς τὴν δουλείαν ἤνικα ἂν ἐκδοθῶσι, φορητὴν αὐτοῖς εἶναι ὡς ἐν κακοῖς τὴν ἐπήρειαν, ὡς εἶδον αὐτοὺς ταῖς ἀγχιστεῖαις ἐπισυναλλαττομένους καὶ καθάπερ σειρὰν ἄλυτον ἕτερον ἐχόμενον τοῦ

1 κενώσῃσαν?

8 ἱκανὸς ὢν?

9 αὐτὸν om P

aestum leniret? et haec ut plurimum per duos aut tres dies agebant, donec multo defessis labore, alii quidam ex notis, quo evasissent qui quaerebantur, certiores reddebant, fame scilicet aut siti dulcissima capita plerumque enecta esse. quare etiam illae maiori dolore exasperatae clamorioribus lamentis aliisque disquisitionum generibus defunctos accipiebant. quid enimvero his scripto enarrandis frustra laboro, qui nec minimam illorum partem quae tunc gesta sunt repraesentare sufficiam? etenim adesse par esset, qui Hierosolyma deplangendo Threnos conscripsit, sacratissimum Ieremiam, quo scilicet, in tanto populo tantis doloribus malisque oppresso, inconsolabiles lacrimas funderet. neque enim Rachel sic vocem in Rhama emisit, cum sublato filios deploraret, ut divinae tradunt literae (Ier. 3 21), quemadmodum vallis illa, in qua haec agitabantur, captivorum dolores malaque audivit.

72. Quale vero tunc rursus ab impiis dei quo osoribus patratum est malum? ut enim iam diximus, cum illis primum in mentem venisset, si modo captivi, qua necessitudine alii alios contingerent affinesque essent, confusi miscerentur, fore ut multa dolorum parte levarentur ac servitutem, postquam addicti essent, ut in malorum procella, quovis modo tolerabilem ducerent, ut illos penes familias necessitudinisque iure devinctos ac consociatos inque morem insolubilis catenae alterum alteri cohae-

ἑτέρου, τὸν τε χωρισμὸν δυσδιαίρετον, καθὼ ἐμελλον τὰς μεμ-
 D δας μιᾶς ἐκάστης νηὸς ἀπονεῖμαι, ἐβουλεύσαντο πάλιν βουλὴν
 πονηρὰν καὶ πολεμίαν τῆς φύσεως. τοὺς ἄπαξ γὰρ ἐνωθέντας
 διαιεθῆναι καὶ αὐθις προσέταττον, καὶ εἴ ποῦ τις μήτηρ, φησὶν,
 ἐν αὐτοῖς νήπιον ἔχουσα τοῦ γάλακτος δεόμενον, τοῦτο μόνον πρὸς 5
 τὴν τεκοῦσαν μένειν οἱ δυσσεβεῖς κατεθέσπισαν ὡς μηδὲν τυχὸν
 δυνάμενον ἑαυτῷ πρὸς τὴν ζωὴν συντελεῖν, τοὺς λοιποὺς δὲ τῶν
 συγγενικῶν συναφειῶν καὶ αὐθις διαιεθέντας ἀναμιξ καὶ ἀδιαφ-
 ρως τοῖς κλήροις ἀποδοθῆναι. ἀλλὰ τίς λόγος τὸ μέγεθος τῆς
 συμφορᾶς ταύτης ἐκφράσοι; ποῖα δὲ γλῶσσα ἠητόρων ἐπέξειλθει 10
 P 377 δυνήθει τὴν ποικίλην ἐκείνην καὶ πολυειδῆ τῶν ὀδυνῶν κάκωσιν,
 ὅποτε καὶ ἡ αὐτὴ φύσις τῷ καιῷ τούτῳ καὶ παραλόγῳ προστά-
 γματι εἰς πολλὰ κατετέμνετο, τοῦτο μόνον ἔγκλημα τὴν κοινωσίαν
 τοῦ γένους ἔχουσα καὶ τὴν ἔμφυτον τῶν ἐνωθέντων συνάφειαν;
 καὶ γὰρ ἀπειπάτο πατὴρ μὲν υἱός, μητὴρ δὲ θυγάτηρ καὶ ἀδελ- 15
 φὸς ἀδελφοῦ. ἐν οἷς τί πάσχειν εἰκὸς τούτους ἄπαντας, ὅποτε
 πρὸς δουλείαν ἤγοντο εἰς γῆν ἄλλοτριαν, ὅπου τὸ μὲν σέβας τῆς
 καθ' ἡμᾶς πίστεως ὡς ἐναγὲς ἐνυβρίζεται, πάθη δὲ τιμαῖται ἄλο-
 γώτατα· ὅπου πορνεία σεμνύνεται καὶ μανία γεραίρεται, καὶ πολ-
 λῆς τιμῆς καταξιοῦται ἀναίδεια· ὅπου τῶν ἀρρένων ἡ φύσις εἰς 20
 B γυναικείαν χρῆσιν μετέγεται, καὶ ἡ κτίσις ὑβρίζεται, καὶ συγχό-
 σεως γέμει πάντα καὶ πρὸς τὸ κακὸν ἀνατέτραπται. τί πρῶτον

5 προσδεόμενον A

rentes ab invicem aegre dividi patientes videre, dum singulis navibus
 partes adscribunt onusque distribuunt, improbum rursus consilium ac
 naturae pugnant inferunt. iubent eos qui semel iuncti fuerant iterum
 disiungi. si quae tamen mater in eis infantem lacte indigentem haberet,
 hunc duntaxat cum parente manere impii homines sanxere, ut qui nimirum
 sibi ipsi vitae compendio nihil conferre valeret: reliquos omnes ab
 affinibus cognatisque distractos promiscue nullaque discretionem sortibus
 esse committendos. quae enimvero oratio tantae calamitatis infortunium
 narraverit? quae oratorum lingua variam illam et multiformem dolorem
 immanitatem dicendo expresserit, cum et natura ipsa insolito hoc vesan-
 noque praecepto in multa scinderetur, cui solum in crimen verteretur
 generis communio ac, quam natura facit, propinquorum coniunctio? filius
 namque a patre, a matre filia, frater a fratre divellebatur. ubi
 quid omnes illos pati vero simili ratione existimandum, cum in servitu-
 tem in terram alienam abducerentur? ubi scilicet nostrae fidei cultus,
 ut execrandus, omni iniuriarum procacitate laceratur, vesanissimaeque
 libidines atque vitia coluntur. ubi fornicatio honestatur, insaniaque
 praemio afficitur, ac impudentia plurimum honoratur. ubi masculorum
 sexus in muliebrem usum transfertur, et violatur creatura, suntque omnia
 confusionis plena et ad malum conversa. quid horum omnium primum

τούτων ἀπάντων ἐκέλευσαν; ἐν ποίῳ δὲ μὴ ἀγχόνην ἤρῃσαντο; ἀλλ' ὅμως ἔφερον πάντα, τὴν ἐπὶ πᾶσι μεγαλοφυλίαν παρεχομένου θεοῦ καὶ τῷ οὐκ ἐκείῳ βουλήματι τὰ καθ' ἕνα καστον μεταρμύζοντος.

5 73. Ὡς δὲ πάλιν τῷ προστάγματι τούτῳ τῆς ἐξ ἀλλήλων διηρέθησαν συγγενείας, ἐκάθηρτο φρουρούμενοι κατὰ διαφόρους τόπους, ἕως ἔξῃλαθεν ἕτερον πρόσταγμα, πάντας ἀριθμηθῆναι καὶ πρὸς τὰς ιδέας τῶν προσώπων καὶ τῶν ἡλικιῶν τὸ διάφορον C ἐκάστης νηὸς ἴδιον σύνταγμα γνωρισθῆναι, ἵν' ἐν μηδεμιᾷ φανεῖη 10 πλεονασμός, γησὴν, ἢ ὑφαίρεσις, ἀλλὰ κατὰ τὸ πλῆθος τῶν ἐνότων ταῖς ναυσὶ βυρβάρων, οὕτω καὶ τὰς μερίδας γενέσθαι καὶ μηδὲν αὐταῖς περιττὸν ἢ ἐλλεῖπον ἀποδοθῆναι. ἠρίθμησαν οὖν ἐν πρώτοις τὴν πληθὸν ἔπυσαν· ἡ δὲ ἦν δύο καὶ εἴκοσι χιλιάδες, 15 μένων, οὐκ ἦν οὐδεὶς ὃς τὸν πύγωνα εἶχε τετριχωμένον. ἀλλ' οὐδὲ προβεβηκυῖα γυνὴ ἐν ταύταις πάσαις ταῖς χιλιάσιν. ἐπίλεκτος δὲ τις ἦν καὶ νεαύων ὁ δῆμος, καὶ ὅλον ἐρίζων ἕκαστος ἢ τῷ D ἀκμαίῳ τῆς ἡλικίας ἢ τῷ ὠραίῳ τῆς μορφῆς ὑπερβαίνειν τὸν ἕτερον, κἄν ἢ ἐπαλληλία τῶν δυσχερῶν τῶν φυσικῶν αὐτοὺς ἔξισεν 20 ἀλλοτριοῦν ἐβιάζετο. ἀλλ' ὅτε δὴ πάντες εἰς μερίδας γενόμενοι πάλιν μετὰ τῶν σκύλων ταῖς ναυσὶ συνηλάθησαν (ἄμφω γὰρ καὶ ταῦτα σὺν τῷ πλήθει διενεμήθησαν), τότε δὴ τῶν βυρβάρων οἱ

14 τὸν λόγον A

15 τὸν om P

21 ἄμα?

planxerunt? in quo non magis laqueum elegerunt? ferebant tamen omnia, deo in omnibus animos ac constantiam praebente suaeque voluntatis nutu singula quaeque disponente.

73. Iam vero rursus edicto hoc ac iussione a cognatis necessariisque divisi diversis in locis sub custodia sedebant, donec novo decreto imperator ut numerentur omnes, exque personarum aetatumque ratione diversum cuiusque navis propriam agmen cognoscatur, ne ulla navium aut superfluo onere gravetur aut illo minuatur. sed pro multitudine eorum qui in navibus barbarorum essent, distributis partibus, nec maius aliquid iusto redderetur nec minus. in primis igitur numerata omni multitudine, summa fuit duo et viginti milium capitum; inter quos omnes ne unus quidem erat (nobis duntaxat exceptis, qui commutandi servabamur) cui mentem pills fruticaret. at neque in tot mulierum milibus ulla erat quae pubem excederet. erat vero electus populus et iuventa conspicuus, ac in quo alii aliis prope certare videretur seque mutuo excedere aut aetatis flore aut venustate formae, tametsi afflictorum casuum vis continua a naturali decedere eos habitu cultaque cogebat. postquam autem omnes in partes distributos iterum cum spoliis in naves contruserant (nam haec quoque cum multitudine divisa fuerant), barbari

τὴν Κρήτην οἰκοῦντες οὐκ ὀλίγους ἀνοῦντο, πολλὰ χρυσίον ὑπὲρ αὐτῶν καταβαλέσθαι μὴ παραιτούμενοι, οὐχ ἀπλῶς οὐδ' ὡς ἔτυχεν, ἀλλὰ κέρδους τινὸς ὑπόθεσιν ἑαυτοῖς ἐκ τούτου περιποιούμενοι. ἤθδισαν γὰρ πολλαπλασίονα τῶν δεδομένων λαβεῖν, ἤνικα
 P 378 ἂν καταλλαγῆς ἐπέλθοι καιρὸς, ὅπότε τοὺς ὁμοφύλους αὐτῶν, 5
 τοὺς παρὰ τῶν Ῥωμαίων χειρωθέντας, ἐκδέχονται. οὐδὲ γὰρ ὡς ἐν τοῖς κατὰ Συρίαν, οὕτω καὶ τούτοις ἢ τῶν ἀλχμαλώτων ἀπολύτρωσις ἐκτελεῖται, ἀλλ' ἐπεκράτησεν ἐν τούτοις παλαιὸν ἔθος χρόνῳ βεβαιωθῆν, ἵνα καὶ τὸν βάρβαρον, ὅστις ποτὲ ἦν, χάριν τοῦ κατεχομένου κομίζωνται, καὶ τὴν ὑπὲρ αὐτοῦ δοθεῖσαν τιμὴν 10
 ἀπαιτῶσιν εἰς τὸ διπλάσιον. διὰ τοι τοῦτο πολλοὺς οἱ Κρήτες τῶν ἀλχμαλώτων ὠνήσαντο, τὴν καθ' ἡμᾶς συμφορὰν κέρδους συνεισφορὰν ἑαυτοῖς ἐφευράμενοι. ἐπράχθη δὲ ταῦτα ἐφ' ὅλαις
 B ἡμέραις δέκα, αἰὲ τῶν ἐθάδων νηῶν μετασκευαζουσῶν τοὺς ὠνού-
 μένους καὶ πρὸς τὴν ἰδίαν πόλιν μεταγουσῶν. ἐν οἷς ἔτυχεν ἐκ- 15
 δοθεῖσα καὶ ἡ τοῦ ἐμοῦ ἀδελφοῦ σύζυγος, οὐ μετρίαν ἡμῖν ὀδύνην περιποιήσασα. ἡ δὲ μοι μήτηρ καὶ ἡ γαμετὴ σὺν δυοῖν τέκνοις (τὸ γὰρ ἕτερον ἔργον ἦν γενόμενον τῆς θαλάσσης), ἔτι δὲ καὶ ἔλειπὸς ἄθλιος ὁ τλήμων ἀδελφὸς καὶ ἡ τῷ χρόνῳ πάντων ἐφυστερῖζουσα ἀδελφή, ἐκ τινος θείκης προνομίας εἰς μίαν Σιδονίαν ἔτυ- 20
 χον ναῦν, τῆς πρὸς Συρίαν ἀποδημίας τηρούμενοι. ἡμᾶς δὲ πάντας τοὺς ἐν τῇ καταλλαγῇ τηρουμένους ἔτι διεσπαρμένους ὄντας συναγαγόντες οἱ βάρβαροι καὶ τινι πολεμικῇ νηὶ τῶν ἐκ τοῦ λιμέ-

4 πολυπλασίονα A, πολυακλασίονα P

Cretam incolentes ex eis non paucos commercati sunt, multa in eam rem sponte numerata pecunia, non temere nullave ratione, sed cum sibi inde lucrum factitarent. plane enim noverant multo sibi plura restituenda commutationis tempore, dum suae nationis captivos a Romanis in captivitate redactos reciperent. non enim, quemadmodum in Syria, sic his quoque in locis transigitur captivorum redemptio: sed in his veteri consuetudine usu firmata obtinuit, ut et barbarum, quisquis ille sit, loco illius quem ipsi detinent referant, et exsolutum pro eo duplex pretium reposcant. eam ob rem multos Cretenses captivos mercati sunt, nostram scilicet calamitatem sui lucri auctionem commenti. gesta haec per decem integros dies, cum semper consuetae naves eos qui empti essent transferrent et in proprias urbes deveherent. inter haec dividita quoque et fratris mei uxor, quae res non levi nos affecit maestitia. ceterum mater et coniux cum duobus filiis (nam tertius demortuus in mare projectus fuerat) nec non miser ac aerumnosus frater, atque omnibus aetate iunior soror, divina quadam providentia in una Sidoniarum navium servabantur, in Syriam asportandi. nos vero omnes, quos commutandos servabant, cum adhuc dispersi essemus, colligentes barbari,

ρός ἀνασπασθεῖσων ἕφ' ἐν εἰσενεγκόντες καθείρωξαν, φύλακάς τινας C
τῶν καθ' αὐτούς ἐμπείρων αὐτῶν ἡμῖν συμβιβάσαντες.

74. Καὶ οὕτως ἐσκενάζοντο μετὰ μίαν ἄλλην ἡμέραν ἔχε-
σθαι τοῦ πλοῦς· ἤδη γὰρ ἦγεν αὐτούς ὁ καιρὸς καὶ χρονίζειν οὐκ
5 ἐδίδου τῷ τόπῳ, πρὸς τὸ χειμέριον τὸν ἄερα μετατιθέμενος. Ἰπ-
ποιοι οὖν ἐφροσύνῃ ἐπιβάντες οἱ τῶν νηῶν ἀρχηγοὶ μετὰ καὶ αὐ-
τοῦ τοῦ τυράννου πρὸς τῇ πόλει γέγονασιν, ἅμα μὲν ἐνδεικνύμενοι
τοῖς Κρησι τὴν ἐπὶ τοῖς πεπραγμένοις ἐν ἡμῖν περιφάνειαν, ἅμα
δὲ καὶ τὴν βδελυρὰν αὐτῶν τελετὴν ἐκπληρώσαντες, δεξιωθῆναι
10 τε παρὰ τῶν αὐτοχθόνων καὶ τινος τυχεῖν τῶν προηγνωρισμένων
ἀνέσεως. οὗ δὲ καὶ μίαν ἄλλην ἡμέραν προσδιατρίψαντες τομῶς
ὑπέστρεψαν, ἐπισπεύδοντες τὰ πρὸς τὸν πλοῦν, καλοῦντος αὐτούς D
ἤδη τοῦ πνεύματος. ἤδη δὲ τῆς δωδεκάτης ἡμέρας ἀρχομένης,
λέγω δὲ τῆς πρὸς τὴν Κρήτην ἀφίξεως, τοῦ πλοῦς ἀπηρξάμεθα.
15 μετήχθημεν δὲ πρὸς τὴν ἀντικρὺ νῆσον, ἣτις Διδὸς καλεῖται· καὶ
πάλιν ἐκείθεν ἀναχθέντες ἐν τῷ τῆς νήσου πέρατι προσωρμισθῆμεν.
ἐν ᾧ καὶ ὑδρευοῦμενοι καὶ μικρὸν τι τῷ τόπῳ προσμείναντες, ὡς
κατ' οὐρὰν εἶδον γεγονότα τὸν ἄνεμον, ἀπέπλευσαν ἐκείθεν κατὰ
μέσον ἰθύναντες τοῦ πελάγους. ἦμεν δὲ πάντες, ὡς εἴρηται, ἐν
20 μιᾷ νηϊ Ῥωμαϊκῇ πολεμικῇ, ἣτις ἦν διήρης, ὣν τὴν μὲν ἄνω
καθέδραν οἱ λαχόντες εἶναι μεθ' ἡμῶν βάρβαροι ἑαυτοῖς ἐκληρώ-
σαντο, τὴν κάτω δὲ ἡμῖν ἐπισηκῆσαν, σκότους πολλοῦ καὶ θυσο- P 379

8 κατὰ P
μαία A

10 αὐτοχθόνων A

15 ἢ τοῦ P

20 Ῥω-

et in navi bellica a littore avulsa, in unum couvehentes, concluderant, custodiibus ex suis, rerum experientia praeditis, nobis constitutis.

74. Atque altera statim die navigationem capessere parabant refu- que instare. iam enim tempus urgebat deflectens ad hiberna, nec longiores ibi moras trahere sinebat. navarchi itaque equis conscensis, quos in promptu habebant, una etiam adiuncto tyranno, urbem petunt, tum ut Cretensibus praedara adversus nos facinora monstrarent, tum ut abominandas suas caerimonias explerent, humaniusque ab opidanis acciperentur, atque a laboribus, quos pertulerant, animos nonnihil relaxarent. ibi alterum quoque diem commorati festine revertuntur, secundo- que iam vento navigationem sollicitant. iamque duodecimo, a nostro scilicet in Cretam appulsu, illucescente die e portu solvimus, inque ad- versam insulam, quam Iovis dicunt, vecti sumus. inde rursus profecti, ad insulae extremam oram applicantes, aequatum exscendimus; ibique mora aliqua facta, ut a puppi flare ventum advertere, per medium mare cursu directo recedunt. eramus omnes, ut dictum est, in una Romana bellica biremi: illius superiores sedes barbari nobiscum navigantes sibi delegerant, inferiores et prope carinam nobis reliquerant, tenebris ob-

δίας πλήρη. καὶ τί ἄλλο γε χρὴ λέγειν ἢ τάφον ἐφ' ὕδασι φερόμενον; εἰ γὰρ ἄπαριθμῆσαι θελήσω καθ' ἐν ὅσα κατὰ τὴν περίοδον ἐκείνην τοῦ πλοῦς ὑπέστημεν καὶ μεθ' ὅσης στενοχωρίας, μύθους δόξω τοῖς πολλοῖς ἐξηγεῖσθαι καὶ τῆς ἀληθείας ἐκτρέπεσθαι, καθ' ἣν ἐν ἀρχῇ τοῦ λόγου πάντα γραφῇ παραδοῦναι καθυπεσχόμην. διὰ τοι τοῦτο τὰ πλεῖστα τῶν πεπραγμένων ἐκὼν παραδραμῶν, οἷς ἂν ἐδόκουν μάλιστα τὴν ἡμετέραν ἐξαρκεῖν διώνοισαν μέχρι τοῦ νῦν προσδιατρέψας, ὡς ἐν ἅπασιν τὸ πιστόν σοι παρασχεῖν, ὃ σοφώτατε ἀνδρῶν καὶ φιλομαθέστατε Γρηγόριε, **B** κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον πάλιν καὶ περὶ τῶν λοιπῶν διεξιῶ, ἱκανῶν **10** καὶ ὡσαύτως ὄντων καὶ ἀμελικτον διαθρόφαι καρδίαν, μήτι γε τὴν σὴν, ἥς τοῦτο μᾶλλον τῶν ἄλλων ἐστὶν ἰδιαιτάτον ἢ συμπάθεια, ἧ̄ πειθαρχῶν εἰς ταύτην ἡμῶς ἐλθεῖν τὴν συγγροφήν προετρέψω καὶ πράγματος τοσοῦτου κατατολμῆσαι παρεβιάσω, τὴν καθ' ἡμῶς ὑπερβαίνοντος δύναμιν. **15**

75. Πλὴν ἄλλ' οὕτω περὶ πολλὰς συμφορῶν ἰδέας προσπαλαιόντων ἡμῶν ἔφθασεν ἐπιστάσα καὶ τρικυμία τις, θαλάσσιον διεγείρουσα κλύδωνα, τὸν περὶ ψυχῆς ἀπειλοῦντα κίνδυνον· ἐξ οὗ καὶ πᾶσαι διεσκορπίσθησαν αἱ νῆες, τῷ ῥόλλῳ τοῦ πνεύματος **C** ἐξ ἀλλήλων μακρὰν διασπασθεῖσαι καὶ τοῦ κατ' εὐθείαν ἦκειν ἐκκλίναςαι. οὐκ οἶδα δ' ἐκ τίνος πονηροῦ δαίμονος ἔτυχε παρα-

1 πορευόμενον A

sitas et graveolentiae plenas; nec aptiori vocabulo expresseris, quam si sepulchrum super aquas ambulans appellaveris. etenim si singula recensere voluero quae per eius navigationis circulum sustinimus, quantisque in angustiis versati simus, fabulas narrare plerisque videbor et longe a veritate aberrare, qua auspice omnia me scripturum pollicitus sum in orationis exordio. eapropter gestarum rerum partem plurimam sponte praeteriens, iis in quibus mihi vires sufficere viderentur huc usque immoratus, ut credibilia per omnia dicerem, o Gregori hominum sapientissime atque studiosissime, eodem modo et reliqua percurram, quae ipsa, ut reor, quamvis durum cor et implacabile emollire sufficiant; ne tuum dicam, in quo inter alia maxime proprius enitet animi miserantis affectus, ex cuius nutu atque indole ad haec scribenda adhortatus es remque tantam, etsi viribus longe imparem, aggredi compulisti.

75. Ceterum dum sic inter varia infortuniorum genera collectamur, ingens quaedam exorta procella, mari tempestate turbato, in vitae nos grave periculum induxit. hinc naves omnes vehementiore flatu a se invicem totaque classe procul dispersae atque divisae, nec recta cursum valentes intendere. nescio vero quonam malo daemone, proximus nobis

πλέων ἡμῖν ἐγγύθεν ἐξ εδωνόμου ὁ δυσώνυμος Λέων, κατὰ πρό-
 μναν τῆς ἰδίας νηὸς καθήμενος καὶ τοῖς κυβερνήταις τὴν περὶ τοῦ
 πλεῖν ἐμπειρίαν διατάττων. μεθ' ὧν καὶ τις ὄπισθεν ναῦς ἑτέρα
 εἶλκε τῶν ἄλλων ὑποδεεστέρα, ἣτις ἦν τῇ βία τῆς ζάλης μέσον
 5 διαρραγεῖσα καὶ ἀπειλοῦσα τοῖς ἐν αὐτῇ ἤδη παρόντα τὸν ἐν ὕδασι
 θάνατον· ἐξ ἧς ἀνέκραγον οἱ κατ' αὐτὴν βάρβαροι “σῶσον ἐπι-
 στάς, ὃ καθηγεμῶν τοῦ στρατοῦ, καὶ μὴ ἐάσης δῆμον τοσοῦτον
 Ἀγαρηνῶν ἀπολέσθαι, οὓς μέχρι τοῦδε πολλῶν κινδύνων ἀπειρά-
 10 τούς ἐτήρησας,” ἔξειπόντες ἐν ὀλίγῳ καὶ τὸ συμβάν. ὁ δὲ παρευ-
 15 θὸς κατ' αὐτοὺς τὴν ναῦν ἰθύναι τοῖς περὶ αὐτὸν προστάξας ἀκρι-
 βέστερον ἀνηρώτα. οἱ δὲ πάλιν ὁμοθυμαδὸν ἐβόων, καὶ τὸ πά-
 θος τῆς νηὸς ὑποδεξάντες ἐπρεσβεύοντο πάντων ἡμῶν τῶν δεσμίων
 τῇ θαλάσῃ ῥιφέντων αὐτοὺς εἰς τὴν καθ' ἡμᾶς ναῦν μετασκευα-
 20 σθῆναι, ἐφύβριστον εἶναι λέγοντες ἐν τοσοῦτῳ κακῷ σωζομένων
 ἡμῶν ἐκείνους τοῖ κατὰ θαλάσσαν γενέσθαι κινδύνον καὶ μὴ προ-
 τιμηθῆναι τῆς ἡμετέρας ζωῆς. πρὸς δ' ὃ καὶ κατένευσε παρα-
 χρῆμα, ἐπιτρέψας σταῖσαν τὴν ναῦν ἡμᾶς μὲν τῇ θαλάσῃ ῥιφῆ-
 ναι, ἐκείνους δὲ ἐν αὐτῇ μετακομισθῆναι. ἐν ὅσῳ δὲ ταῦτα ἐπράτ-
 25 τετο, ἐλάθομεν οὐκ ὀλίγον ἀποστάντες ἡμεῖς· ἐφερόμεθα γὰρ
 30 βιαίῳ τινὶ καὶ χαλεπῷ τῷ ὁρμήματι τοῖς κύμασιν ἐλαυνόμενοι, P 380
 ὡς οὐ μόνον κραυγῆς ἀλλ' οὐδὲ βροντῆς ἐκείθεν, ἐξ οὗ κατελίπο-
 μεν αὐτοῦς, δυνάμενοι ἔξακούειν. ὡς οὖν εἶδον μακρὰν ἀποστάν-

3 δν?
 ράτα P

4 ταῖς ἄλλαις P

ἦν] καὶ P

11 ἐνη-

ad laevam infausti nominis Leo, suae navis puppi assidens et gubernatores navigandi peritia instruens, vehebatur. eum navis alia, sed multo imbecillior, vi tempestatis (navigantium certo indubitatoque periculo) media diffracta sequebatur. ex ea clamare, qui illa vehebantur barbari, “serva tua praesentia, o copiarum dux, nec tantam Agarenorum multitudinem perire sinas, quos hucusque ab omni immunes periculo conservasti.” tum ille, actutum in eos directa navi, certius perquirebat. illi una voce omnes clamare, et navem fractam commonstrantes suppliciter rogare ut nobis omnibus, qui vincti essemus, in mare proiectis, ipsi in navem nostram convasarentur. nimirum probrosum esse in tanto periculo nobis servatis illos maris perire naufragio, nec illorum vitam nostrae anteferri. ad quod ille ocissime annuit, imperatque sisti navem, exque illa nos in mare proiici, illos vero in ipsam transferri. cum haec agerentur, sensim longius elabimur: ferebamur enim violento ac furenti impetu, propellentibus fluctibus, ut non tantum clamor sed ne tonitru quidem exaudiri posset, quo ex loco ab eis disiuncti fueramur. ut vero

Theophanes contin.

38

τας, νέματα μόνον προσμένειν τοὺς σὸν ἡμῶν βαρβάρους ἐπέτρεπον. οἱ δὲ εἴτε μὴ συνιέντες πρὸς ὃ ταῦτα ἐποιοῦν, εἴτε καὶ ἐκόντες αὐτοὺς παραλογισάμενοι τῷ μηδ' ὕλως φαίνεσθαι προσέχειν τοῖς ὑπ' αὐτῶν προσταττομένοις, τάχα δὲ τοῦτο πλεον ὑπὸ τῆς ἀφάτου περι ἡμῶν κηδεμονίας τοῦ Θεοῦ διδασχθέντες, εἶχοντο τοῦ ἅ πλοῦς, μηδένα λόγον τῶν κατόπιν ποιούμενοι, ἀλλὰ πάση σποσδῆ τὴν αὐτῶν τε καὶ ἡμῶν σωτηρίαν ἐν οὕτω βιωσιτάτῳ μηχανώμενοι

B κλύδωνι. (76) ὡς δὲ μακρὰν ἀποσιάντας εἶδον ἡμῶς ἐκεῖνοι καὶ εἰς οὐδὲν τὴν σκῆψιν χωροῦσαν, συνέχοντο δὲ κινδυνεύοντες τοῖς ὕδασι τῆς νηὸς καταδυομένης, ἄλλην τινὰ δέησιν τῷ τυράννῳ 10 προσήγον, λαβεῖν μὲν αὐτοὺς εἰς τὴν ἰδίαν ναῦν, ἐᾶσαι δὲ τοὺς μετ' αὐτῶν, μεθ' ὧν ἐπεφέροντο σκύλων, τῇ θαλάσῃ δοθῆναι. ὃ δὲ πρὸς τοῦτο πάλιν ἦν εὐπειθής, καίπερ τοῦ καιροῦ μὴ συχωροῦντος ἀλλὰ τὴν πάντων ἀπόγνωσιν ἐπιτείνοντος, καὶ τῶν ἀγωγίμων τοῦ πρῶην φόρου ἀντάρκη τῆς νηὸς αὐτοῦ τὴν χρεῖαν 15

C ἀποπληροῦντων. πλὴν οὐκ ἔδοξε τοῦτο συμφέρον εἶναι, τῶν βαρβάρων περισωθέντων τοὺς ἀλχμαλώτους καταλιπεῖν τῷ θαλασσίῳ βυθῷ, ἀλλὰ τι δῆθεν ἔλλους ἐχόμενον καθ' ἑαυτὸν βουλευόμενος, τάχα τῇ μανίᾳ τῆς φιλαργυρίας εἰς τοῦτο συνελαθεῖς, οὐχὶ δὲ συμπαθείᾳ τινὶ περὶ τῆς αὐτῶν ἀπωλείας δυσωπηθεῖς 20 (πῶς γὰρ ὅς ἐφαίνετο πρῶην τοῖς ἀδίκους φόνοις τρυφῶν;), ὁμοῦ

4 προσταττομένοις Combesius: libri κραττομένοις

9 σιέφιν?

nos a se longe dissitos conspexerunt, nuta solo barbaros qui nobiscum erant exspectare iubebant. qui sive non intelligentes quid illi vellent, sive etiam sponte non curantes, cum quod illi agerent, attendere nullo modo viderentur, forte vero (quod et verisimilius est) ineffabilis erga nos dei providentiae instincti edoctique numine, navigationi continue instabant, nulla eorum qui retro essent ratione habita, sed ut omni diligentia atque opera suam pariter nostramque, in tam dira immanique procella, statuerent salutem. (76) ubi porro nos longe distantes conspiciunt, suaeque cogitata in nihilum cedere advertunt, atque navi prope mergenda in praesentaneum vitae discrimen se adductos cernunt, aliud quidpiam a tyranno efflagitant, ut scilicet in propriam navim ipsis receptis, eos qui cum ipsis erant, praedamque universam mari concederet. quibus ille rursus animum facilis adhibet, licet id tempus non permitteret, sed omnium magis magisque desperationem auget, priorique vectura ac onere eius abunde navis constipata esset. haud enim vero e re satis illi visum ut barbaris servatis captivos maris gurgiti sorbendos desereret. quin immo secum ipse misericordia pronum consilium agitans, et forte avaritiae furore concitus, non ulla nostrorum interitus tactus miseratione (quomodo enim, qui nuper sic iniustis caedibus gaudentem

καὶ αὐτοὺς μετενέγκαι σὺν τοῖς βαρβάροις ἐπέταπτεν, ἵν' ἔχοι
 κἄν τούτοις ἰσχυρότερον ποιῆσαι τὸ τῆς πλεονεξίας βυζάντιον καὶ
 τὴν φιλόχρυσον ἀναπλήσαι λύσσαν, κἄν τάχα φορτικὸν ἦν καὶ
 τόλμης ἀλόγου τὸ ἐγχείρημα. πάντων δὲ κατὰ τὴν αὐτοῦ ναῦν
 6 τὸ τάχος μετενεχθέντων, ἔδω ἐκέλευε τοῖς ὕδασι βλέπόντων τῶν
 βαρβάρων καὶ αὐτῶν δὲ τῶν στρατηγῶν ἐν αὐτῇ τῇ νηϊ τοῦ τυ- D
 ράννου φυλαττομένων αὐτοῖς· οἵτινες καὶ ἡμῖν ἐν ὑστέρῳ ταῦτα
 διηγῆσαντο, τὸ παντεπίσκοπον καὶ φιλόανδρωπον ἐκπληττόμενοι
 τῆς θεϊκῆς προνοίας. πολλῶ γὰρ πλείω τῶν χιλίων ψυχῶν ἔφα-
 10 σκον εἶναι κατὰ τὴν ναῦν ἐκεῖνην, ἔκ τε τῶν βαρβάρων καὶ τῶν
 αἰχμαλώτων τῶν ἐν τῇ Κρήτῃ κατ' αὐτὴν εἰσενεχθέντων καὶ τῶν
 ἐκ τῆς ῥήθσεως προστεθέντων αἰτίως, ὡς τοσοῦτον ἀπέχειν βαπτι-
 σθῆναι τὴν ὀκτάδα ὅσον μιᾶς παλαιστῆς τὸ μέτρον ἐστίν. οὐ
 συνεχώρησε δὲ τοῦτο ὁ τῶν ἀφανῶν γνώστης καὶ τῶν κρυφίων
 15 ἕξισταστῆς κύριος, ἀλλ' ὡς εἶδε τὰς καρδίας ἀπάντων πίσσης μὲν P 381
 χρηστῆς ἀπειπούσας ἐλπίδος, αὐτῷ δὲ μόνῳ τὴν ἀμηχανίαν ἐμ-
 φανίζούσας τῷ πάντα δυναμένῳ μόνῳ τῷ βούλεισθαι, ἐπέβλεψεν
 ἐπ' αὐτούς, καὶ εἰς πρῶαν μὲν αὔραν τὴν καταιγίδα, εἰς γα-
 λήνην δὲ τὴν τῶν κυμάτων καταστορέσας τραχύτητα, ἔσω-
 20 σεν αὐτοὺς ἐκ τοσοῦτου κινδύνου, πᾶσιν ἐμφαίνων, καὶ μόνον
 οὐχὶ βοᾶν δεικνύων τὰ πράγματα, ὅπως ῥύεσθαι δύναται ὁ

9 τῶν om A

prodiderat?), illos quoque nihilominus cum barbaris invehi iubet, ut
 hinc quoque nummatum marsupium auctius redderet aurique avidam ra-
 biam exsatiaret, tametsi fortasse id grave dementisque audaciae facinus
 esset. omnibus autem in eius navim celerrime invectis, alia ab aquis
 navis abserpta est, barbaris intuentibus, ipsisque navarchis in ipsa ty-
 ranni navi servatis, qui et postea, divinae providentiae vim omnium
 inspectricem et humanitatem ac clementiam stupentes, haec ipsa nobis
 narravere. mille enim et amplius animas dicebant in ea numerari nave,
 tum barbarorum tum captivorum apud Cretam in eam invectorum, ac
 postremo eorum qui per eam causam illi vectores accessissent, ut unius
 dentaxat palmi mensura exstaret, ac ne aquis mergeretur abesset. quod
 tamen non permisit occultorum cogitator dominus, et qui abscondita
 scrutatur. sed ubi omnium corda vidit, omni iam felicioris exitus
 spe deposita, ipsi uni, in quo versabantur, manifestare consilii ino-
 piam, qui videlicet sola voluntate salvos potest praestare, in illos ocu-
 los convertit, ac procellam quidem in auram lenem, fluctus vero ex-
 asperatos in tranquillum mare sternens, a tanto illos periculo libera-
 vit, cunctis nimirum prodens, vixque res non clamare ostendens, posse

τῶν θωμασίων θεὸς τοὺς ἐν ἀληθείᾳ καὶ φόβῳ ἐπικαλουμένους αὐτόν.

- B** 77. Ἦδη δὲ μετὰ πέμπτην τοῦ πλοῦς ἡμέραν κατήραμεν ἐν τῇ νήσῳ τῆς Κύπρου κατὰ τὸν ὄρμον τῆς Πάφου, ἐν ᾧ καὶ ἀνεθέντες μικρὸν ὡς ἐξελεῖν τοὺς βαρβάρους καὶ τοῖς παρα-5 κειμένοις ὕδασι λούσασθαι, πάλιν ἐκείθεν ἀναχθέντες μετὰ γε νυχθήμερον ἄλλο τὴν Τρίπολιν κατελάβομεν, κατ' αὐτὴν τὴν ἡμέραν καθ' ἣν ὑποῦται τὸ σωτήριον τοῦ σταυροῦ ξύλον, ὅτε καὶ ἡμεῖς τῶν κατὰ θάλασσαν ἄρτι πρώτων ἐμέλλομεν πειρασμῶν ἀφεθῆναι. γενομένων οὖν ἡμῶν πλησίον τοῦ τείχους, ἔχειτο περὶ 10 τὸν ναύσταθμον ἀπάντων ἐγχωρίων βαρβάρων τὸ πλῆθος, τοὺς μὲν οἰκείους προσλαμβανόμενον, τοὺς καθ' ἡμᾶς δὲ θαμβούμε-
- C** νον. ἄμα γὰρ συνέβη πάσας τὰς τῆς πόλεως συνελθεῖν νῆας καὶ πρὸς τὸν ὄρμον γενέσθαι, εἶτα ἔξεκομίζετο ἀφ' ἐκάστης αὐτῶν τῶν τε χρημάτων τὸ πλῆθος καὶ τῶν λοιπῶν σκύλων ὥσπερ ἀπὸ 15 τινων πόλεων, καὶ μετήγετο εἰς τινὰς προσηυτρεπισμένας οἰκίας, ὡς ἐν ὀλίγῳ πληρωθῆναι τὴν πόλιν τῆς τούτων ὑποδοχῆς. προέφερον δὲ καὶ ἡμᾶς ὕγοντες καθάπερ τι τρόπαιον νίκης, ἐπὶ πᾶσιν ἡμᾶς θριαμβεύοντες καὶ θέατρον ποιούμενοι τὴν καθ' ἡμᾶς συμφοράν. ὅλον γὰρ ἀνέκραγον καὶ τοῖς ἑξάλμασιν ἐπεσκόρτησαν, 20 ὅτι πρὸς αὐτῇ γεγόναμεν τῇ εἰσόδῳ τῆς πόλεως, ἀφορμὴν θυμη-

21 αὐτὴν AP

mirabilem deum liberare eos qui in veritate atque timore ipsum invocant.

77. Post quintum navigationis diem in insula Cypro Paphi portum intravimus; paululumque recreamur, dum barbari navibus exeuntes ad vicinas aquas lavatum eunt. tum inde solventes post diem unum ac noctem tripolim concessimus, eodem ipso die quo salutare crucis lignum exaltatur, quando et nos iam primum a maris periculis malisque eramus liberandi. cum prope murum venissemus, oppidanorum barbara omnis multitudo, suos excipiens nostrosque admirans, ad ipsum navale effundebatur. mox enim ac urbis naves omnes simul coactas in portum deferri contigit, tum e singulis et pecuniarum copia et reliqua spolia, velut ex vastae capacitatis urbibus, educi et in domos ad id antea paratas conveyi, ut brevi intervallo his in eam inventis urbs impleteretur. quin nos quoque ducentes offerebant, et quasi victoriae quoddam tropaeum, in omnium oculis traducentes, miseriam nostram ac calamitatem velut in orbis theatro producebant. quam multis enim vociferationibus uni sunt salibusque insultarunt in urbis ingressu, cum ad eam accessimus, dum probra nostra ac iniurias maguae sibi iucunditatis argumen-

δίας τὴν καὶ ἡμῶν ὕβριν δεκνύμενοι! ὁ δὲ καὶ πλείω τῶν ἄλ- D
λων ὠδύνησεν ἡμᾶς, οὐκέτι φέροντας τῶν δεινῶν ἐκείνων καὶ τῆς
ὑπερβαλλούσης αἰσχύνης τὴν ἐπαλληλίαν ὑφίστασθαι. ἀλλ' ὅτε
ὁ καὶ μετὰ τοῦτον τὸν θρίαμβον ἐκκληρώθη τις εἶκος ἐν ᾧ φρου-
5 ρεῖσθαι κατεκρίθημεν τηρηθησόμενοι τῆς πρὸς τὴν Ταρσὸν ἀφι-
ξίως, τότε δὲ τῶν πολλῶν ἀνεθέντες πόνων καὶ τῇ γῆ τὰς κεφα-
λὰς προσερέουσι εἰς τὸ θεοῦ μετὰ δακρύων στήναι ἡμῖν
ποτέ τὰ κακὰ καὶ μηκέτι χώραν λαβεῖν καὶ ἡμῶν τοιοῦτων ὀκλη-
ρῶν ἐπίτασιν, ὧν καὶ ἡ ἀκοή μόνη μετήγετο διὰ πείρας ἐλθεῖν·
10 παντὸς γὰρ ἀλγεῖνοῦ φύσιν ἐκβέβηκεν.

Ἀλλὰ ταῦτα ἡμεῖς οἱ πρὸς τὴν καταλλυγὴν τηρούμενοι καὶ P 382
οἱ μετ' ἡμῶν λαχόντες τῶν λοιπῶν αἰχμαλώτων κατὰ τὴν Τρι-
πολιν. (78) οἱ δὲ γ' ἐν Κρήτῃ ἐξ ἡμῶν διαιρεθέντες ἐν ταῖς
ἄλλαις ναυοῖς ἀπ' ἐκάστου τόπου διεσπάρησαν καὶ ἄλλης τῆς
15 παραλίας Συρίας· οὓς καὶ ἀνούμενοι πολλοὶ τῶν ἐμπόρων καὶ
πάλιν μεταπικρῶσκοντες κατὰ διαφόρους τόπους ἐν ἀλλήλοισι μέγρι
καὶ νῦν αὐτοὺς ἀνταμείβουσιν, ὡς καὶ αὐτὴν φθάσαι τὴν Αἰθιο-
πίαν τινὰς ἐξ αὐτῶν καὶ τοὺς τὴν ἀκροτάτην μεσημβρίαν κατοι-
κοῦντας βαρβάρους. ὧν εἰ θελήσοι τις τὰς συμφορὰς ἀναγρά-
20 φεσθαι, ὁμοίος εἶναι δόξει τῷ τὴν παραλίαν ψάμμον ἐκμετρεῖν B
εἰκαίως τοπίουσαντι. πάντως γὰρ καὶ αὐτός, φιλομαθέστατε ἀν-

2 ἀδίνησεν AP

14 ἀν' P

tum sumunt! quod et reliquis maiorem nobis dolorem incussit, cum mala illa et iterata opprobria maximaque dedecora ferre non possemus. ubi enimvero post eum expletum triumphum assignatae nobis sunt aedes, in quibus sub barbarorum custodia addicti tenebamur usque dum Tarsum proficisceremur, tunc nimirum a multis laboribus levati, fixisque in terram capitibus, non sine lacrimis deum precabamur ut tandem aliquando malis nostris finem imponens, haud ultra tot molestiarum turbines in nos intenderet, quorum vel solo auditu animus horreret, quippe cum et illae vim omnem doloris excederent.

Verum haec quidem, quod ad nos attinet, qui commutationis iure manu mittendi servabamur, et quibus obtigerat captivis reliquis ut tri- poli nobiscum versarentur. (78) qui autem nostrum Cretae in aliis navibus divisi fuerant, per omnem Syriae oram maritimam dispersi sunt; quos mercatores commercati, rursus aliis in locis dividendentes, inter se ad hoc aevi sic commutant ut ex illis nonnulli in Aethiopiam extremam- que austru plagam inter barbaros immigrarint. horum, inquam, si quis mala atque aerumnas scripto consignare tentaverit, similis illi videbitur qui se maris arenas in numerato habere stulte putaverit. omnino enim

τῶν θωμασίων θεός τοὺς ἐν ἀληθείᾳ καὶ φόβῳ ἐπικαλούμενους αὐτῶν.

- B** 77. Ἦδη δὲ μετὰ πέμπτην τοῦ πλοῦς ἡμέραν κατήραμεν ἐν τῇ νήσῳ τῆς Κύπρου κατὰ τὸν ὄρμον τῆς Πάφου, ἐν ᾧ καὶ ἀνεθίντες μικρὸν ὡς ἐξελθεῖν τοὺς βαρβάρους καὶ τοῖς παρα-5 κειμένοις ὑδασι λούσασθαι, πάλιν ἐκεῖθεν ἀναθίντες μετὰ γε νυχθήμερον ἄλλο τὴν Τρίπολιν κατελάβομεν, κατ' αὐτὴν τὴν ἡμέραν καθ' ἣν ὑψοῦται τὸ σωτήριον τοῦ σταυροῦ ξύλον, ὅτε καὶ ἡμεῖς τῶν κατὰ θάλασσαν ἔρτι πρῶτον ἐμέλλομεν πειρασμῶν ἄφεσθῆναι. γενομένων οὖν ἡμῶν πλησίον τοῦ τείχους, ἔχειτο περὶ 10 τὸν ναύσταθμον ἀπάντων ἐγχωρίων βαρβάρων τὸ πλῆθος, τοὺς μὲν οἰκείους προσλαμβάνομεν, τοὺς καθ' ἡμᾶς δὲ θαμβοῦμε-
- C** νον. ἄμα γὰρ συνέβη πάσας τὰς τῆς πόλεως συνελθεῖν νῆας καὶ πρὸς τὸν ὄρμον γενέσθαι, εἶτα ἐξεκομίζετο ἀφ' ἐκείστης αὐτῶν τῶν τε χρημάτων τὸ πλῆθος καὶ τῶν λοιπῶν σκύλων ὥσπερ ἀπὸ 15 τινων πόλεων, καὶ μετήγετο εἰς τινὰς προηυτρεπισμένας οἰκίας, ὡς ἐν ὀλίγῳ πληρωθῆναι τὴν πόλιν τῆς τούτων ὑποδοχῆς. πρόφρονον δὲ καὶ ἡμᾶς ἄγοντες καθάπερ τι τρόπαιον νίκης, ἐπὶ πᾶσιν ἡμᾶς θριαμβεύοντες καὶ θέατρον ποιούμενοι τὴν καθ' ἡμᾶς συμφοράν. οἷον γὰρ ἀνέκραγον καὶ τοῖς ἐξάλλασιν ἐπεσκήρτησαν, 20 ὅτε πρὸς αὐτῇ γέγοναμεν τῇ εἰσοδῷ τῆς πόλεως, ἀφορμὴν θυμη-

21 αὐτῆν AP

mirabilium deum liberare eos qui in veritate atque timore ipsum invocant.

77. Post quintum navigationis diem in insula Cypro Paphi portum intravimus; paululumque recreamur, dum barbari navibus exeuntes ad vicinas aquas lavatum eunt. tum inde solventes post diem unum ac noctem tripolim concessimus, eodem ipso die quo salutare crucis lignum exaltatur, quando et nos iam primum a maris periculis malisque eramus liberandi. cum prope murum venissemus, oppidanorum barbara omnis multitudo, suos excipiens nostrosque admirans, ad ipsum navale effundebatur. mox enim ac urbis naves omnes simul coactas in portum deferrī contigit, tum e singulis et pecuniarum copia et reliqua spolia, velut ex vastae capacitatis urbibus, educi et in domos ad id antea paratas conveyi, ut brevi intervallo his in eam invecitis urbs impleretur. quin nos quoque ducentes offerebant, et quasi victoriae quoddam tropaeum, in omnium oculis traduentes, miseriam nostram ac calamitatem velut in orbis theatro producebant. quam multis enim vociferationibus usi sunt saltibusque insultarunt in urbis ingressu, cum ad eam accessimus, dum probra nostra ac iniurias magnae sibi iucunditatis argumen-

δίας τὴν καθ' ἡμῶν ὕβριν δεκνύμενοι! ὁ δὲ καὶ πλείω τῶν ἄλ- D
λων ᾠδύνησεν ἡμᾶς, οὐκέτι φέροντας τῶν δεινῶν ἐκείνων καὶ τῆς
ὑπερβαλλούσης αἰσχύνῃς τὴν ἐπαλληλίαν ἐφύστασθαι. ἀλλ' ὅτε
δὴ καὶ μετὰ τοῦτον τὸν θρῆνα μὲν ἐκληρώθη τις οἶκος ἐν ᾧ φρου-
5 ρεῖσθαι κατεκρίθημεν τηρηθησόμενοι τῆς πρὸς τὴν Ταρσὸν ἀφί-
ξεως, τότε δὲ τῶν πολλῶν ἀνεθέντες πόνων καὶ τῇ γῆ τὰς κεφα-
λὰς προσερείσαντες ἐδεόμεθα τοῦ Θεοῦ μετὰ δακρῶν στήναι ἡμῖν
ποτέ τὸ κακὸν καὶ μηκέτι χώραν λαβεῖν καθ' ἡμῶν τοιοῦτων ὀχλη-
ρῶν ἐπίτασιν, ὧν καὶ ἡ ἀκοή μόνη μετέγγετο διὰ πείρας ἐλθεῖν·
10 παντὸς γὰρ ἀλγεῖν οὗ φύσει ἐκβέβηκεν.

Ἀλλὰ ταῦτα ἡμεῖς οἱ πρὸς τὴν καταλλαγὴν τηρούμενοι καὶ P 382
οἱ μεθ' ἡμῶν λαχόντες τῶν λοιπῶν αἰχμαλώτων κατὰ τὴν Τρι-
πολιν. (78) οἱ δὲ γ' ἐν Κρήτῃ ἕξ ἡμῶν διαιρεθέντες ἐν ταῖς
ἄλλαις ναυσὶ ταῖς ἀφ' ἐκάστου τόπου διεσπάρησιν καθ' ἑλῆς τῆς
15 παραλίας Συρίας· οὓς καὶ ᾠνούμενοι πολλοὶ τῶν ἐμπόρων καὶ
πάλιν μεταπικρῶσκότες κατὰ διαφόρους τόπους ἐν ἀλλήλοισι μέχρι
καὶ νῦν αὐτοὺς ἀνταμείβουσιν, ὡς καὶ αὐτὴν φθῦσαι τὴν Αἰθιο-
πίαν τινὰς ἕξ αὐτῶν καὶ τοὺς τὴν ἀκροτάτην μεσημβρίαν κατοι-
κοῦντας βαρβάρους. ὧν εἰ θελήσοι τις τὰς συμφορὰς ἀναγρά-
20 φεσθαι, ὁμοίος εἶναι δόξει τῷ τὴν παραλίαν ψάμμον ἐκμετρεῖν B
ἐδικαίως τοπίουσατι. πάντως γὰρ καὶ αὐτός, φιλομαθέστατε ἀν-

2 ἀδίνησεν AP

14 ἀν' P

tum sumunt! quod et reliquis maiorem nobis dolorem incussit, cum mala
illa et iterata opprobria maximaque dedecora ferre non possemus. ubi
enimvero post eum expletum triumphum assignatae nobis sunt aedes, in
quibus sub barbarorum custodia addicti tenebamur usque dum Tarsum
proficisceremur, tunc nimirum a multis laboribus levati, fixisque in ter-
ram capitibus, non sine lacrimis deum precabamur ut tandem aliquando
malis nostris finem imponens, haud ultra tot molestiarum turbines in nos
intenderet, quorum vel solo auditu animus horreret, quippe cum et illae
vim omnem doloris excederent.

Verum haec quidem, quod ad nos attinet, qui commutationis iure
manu mittendi servabamur, et quibus obtigerat captivis reliquis ut tri-
poli nobiscum versarentur. (78) qui autem nostrum Cretae in aliis
navibus divisi fuerant, per omnem Syriae oram maritimam dispersi sunt;
quos mercatores commercati, rursus aliis in locis divendentes, inter se
ad hoc aevi sic commutant ut ex illis nonnulli in Aethiopiā extremam-
que austri plagam inter barbaros immigrarint. horum, inquam, si quis
mala atque aerumnas scripto consignare tentaverit, similis illi videbitur
qui se maris arenas in numerato habere stulte putaverit. omnino enim

τῶν θωμασίων θεὸς τοὺς ἐν ἀληθείᾳ καὶ φόβῳ ἐπικαλουμένους αὐτόν.

- B** 77. Ἦδη δὲ μετὰ πέμπτην τοῦ πλοῦς ἡμέραν κατήραμεν ἐν τῇ νήσῳ τῆς Κύπρου κατὰ τὸν ὄρμον τῆς Πάφου, ἐν ᾧ καὶ ἀνεθέντες μικρὸν ὡς ἐξελθεῖν τοὺς βαρβάρους καὶ τοῖς παρα-5 κειμένοις ὑδασι λούσασθαι, πάλιν ἐκεῖθεν ἀναχθέντες μετὰ γε νυχθήμερον ἄλλο τὴν Τρίπολιν κατελάβομεν, κατ' αὐτὴν τὴν ἡμέραν καθ' ἣν ὑποῦται τὸ σωτήριον τοῦ σταυροῦ ξύλον, ὅτε καὶ ἡμεῖς τῶν κατὰ θάλασσαν ἄρτι πρῶτον ἐμέλλομεν πειρασμῶν ἀφεθῆναι. γενομένων οὖν ἡμῶν πλησίον τοῦ τεύχους, ἔχειτο περὶ 10 τὸν ναύσταθμον ἀπάντων ἐγχωρίων βαρβάρων τὸ πλῆθος, τοὺς μὲν οἰκείους προσλαμβάνομενον, τοὺς καθ' ἡμᾶς δὲ θαμβούμε-
- C** νον. ἅμα γὰρ συνέβη πάσας τὰς τῆς πόλεως συνελθεῖν νῆας καὶ πρὸς τὸν ὄρμον γενέσθαι, εἴτα ἐξεκομίζετο ἀφ' ἐκάστης αὐτῶν τῶν τε χρημάτων τὸ πλῆθος καὶ τῶν λοιπῶν σκύλων ὡσπερ ἀπὸ 15 τινῶν πόλεων, καὶ μετήγετο εἰς τινὰς προηυτρεπισμένας οἰκίας, ὡς ἐν ὀλίγῳ πληρωθῆναι τὴν πόλιν τῆς τούτων ὑποδοχῆς. προέφρον δὲ καὶ ἡμᾶς ἄγοντες καθάπερ τι τροπαιον νίκης, ἐπὶ πᾶσιν ἡμᾶς θριαμβεύοντες καὶ θέατρον ποιούμενοι τὴν καθ' ἡμᾶς συμφοράν. οἷον γὰρ ἀνέκραγον καὶ τοῖς ἐξάμμασιν ἐπεσκήρτησαν, 20 ὅτε πρὸς αὐτῇ γεγόναμεν τῇ εἰσόδῳ τῆς πόλεως, ἀφορμὴν θυμη-

21 αὐτῆν AP

mirabilium deum liberare eos qui in veritate atque timore ipsum invocant.

77. Post quintum navigationis diem in insula Cypro Paphi portum intravimus; paululumque recreamur, dum barbari navibus exeuntes ad vicinas aquas lavatum eunt. tum inde solventes post diem unum ac noctem tripolim concessimus, eodem ipso die quo salutare crucis lignum exaltatur, quando et nos iam primum a maris periculis malisque eramus liberandi. cum prope murum venissemus, oppidanorum barbara omnis multitudo, suos excipiens nostrosque admirans, ad ipsum navale effundebatur. mox enim ac urbis naves omnes simul coactas in portum deferri contigit, tum e singulis et pecuniarum copia et reliqua spolia, velut ex vastae capacitatis urbibus, educi et in domos ad id antea paratas conveyi, ut brevi intervallo his in eam invectis urbs impleretur. quin nos quoque ducentes offerebant, et quasi victoriae quoddam trophaeum, in omnium oculis traducentes, miseriam nostram ac calamitatem velut in orbis theatro producebant. quam multis enim vociferationibus nisi sunt saltibusque insultarunt in urbis ingressu, cum ad eam accessimus, dum probra nostra ac iniurias magnae sibi incunditatis argumen-

δίας τὴν καθ' ἡμῶν ὕβριν δεικνύμενοι! ὁ δὲ καὶ πλείω τῶν ἄλ- D
λων ᾠδύνησεν ἡμᾶς, οὐκέτι φέροντας τῶν δεινῶν ἐκείνων καὶ τῆς
ὑπερβαλλούσης αἰσχύνης τὴν ἐπαλληλίαν ἐφύστασθαι. ἀλλ' ὅτε
δὴ καὶ μετὰ τοῦτον τὸν θρίαμβον ἐκληρώθη τις οἶκος ἐν ᾧ φρου-
5 ρεῖσθαι κατεκρίθημεν τηρηθησόμενοι τῆς πρὸς τὴν Ταρσὸν ἀφι-
ξίως, τότε δὲ τῶν πολλῶν ἀνεθέτες πόνων καὶ τῇ γῆ τὰς κεφα-
λὰς προσερέσαντες ἐδεόμεθα τοῦ Θεοῦ μετὰ δακρῶν στῆναι ἡμῖν
ποτέ τὰ κακὰ καὶ μηκέτι χώραν λαβεῖν καθ' ἡμῶν τοιούτων ὀχλη-
ρῶν ἐπίτασιν, ὧν καὶ ἡ ἀκοή μόνη μετήγετο διὰ πείρας ἐλθεῖν·
10 παντὸς γὰρ ἀλγεινοῦ φύσιν ἐκβέβηκεν.

Ἀλλὰ ταῦτα ἡμεῖς οἱ πρὸς τὴν καταλλαγὴν τηρούμενοι καὶ P 332
οἱ μεθ' ἡμῶν λαχόντες τῶν λοιπῶν αἰχμαλώτων κατὰ τὴν Τρι-
πολιν. (78) οἱ δὲ γ' ἐν Κρήτῃ ἕξ ἡμῶν διαιρεθέντες ἐν ταῖς
ἄλλαις ναυσὶ ταῖς ἀφ' ἐκάστου τόπου διεσπάρησαν καθ' ὅλης τῆς
15 παραλίας Συρίας· οὓς καὶ ἀνούμενοι πολλοὶ τῶν ἐμπόρων καὶ
πάλιν μεταπικρῶσκότες κατὰ διαφόρους τόπους ἐν ἀλλήλοις μέτρι
καὶ νῦν αὐτοὺς ἀνταμειβουσιν, ὡς καὶ αὐτὴν φθάσαι τὴν Αἰθιο-
πίαν τινὰς ἕξ αὐτῶν καὶ τοὺς τὴν ἀκροτάτην μεσημβρίαν κατοι-
κοῦντας βαρβάρους. ὧν εἰ θελήσοι τις τὰς συμφορὰς ἀναγρά-
20 φεσθαι, ὅμοιος εἶναι δόξει τῷ τὴν παραλίαν ψύμμον ἐμμετρεῖν B
εἰκαίως τοπίουσαντι. πάντως γὰρ καὶ αὐτός, φιλομαθέστατε ἀν-

2 ἀδίγησεν AP

14 ἀν' P

tum sumunt! quod et reliquis maiorem nobis dolorem incussit, cum mala illa et iterata opprobria maximaque dedecora ferre non possemus. ubi enimvero post eum expletum triumphum assignatae nobis sunt aedes, in quibus sub barbarorum custodia addicti tenebamur usque dnm Tarsum proficisceremur, tunc nimirum a multis laboribus levati, fixisque in terram capitibus, non sine lacrimis deum precabamur ut tandem aliquando malis nostris finem imponens, haud ultra tot molestiarum turbines in nos intenderet, quorum vel solo auditu animus horreret, quippe cum et illae vim omnem doloris excederent.

Verum haec quidem, quod ad nos attinet, qui commutationis iure manu mittendi servabamur, et quibus obtigerat captivis reliquis ut tripoli nobiscum versarentur. (78) qui autem nostrum Cretae in aliis navibus divisi fuerant, per omnem Syriae oram maritimam dispersi sunt; quos mercatores commercati, rursus aliis in locis dividendes, inter se ad hoc aevi sic commutant ut ex illis nonnulli in Aethiopiam extremamque austri plagam inter barbaros immigrarint. horum, inquam, si quis mala atque aerumnas scripto consignare tentaverit, similis illi videbitur qui se maris arenas in numerato habere stulte putaverit. omnino enim

δρῶν, ἔπερ ἐνέτυχές τισιν ἐξ αὐτῶν, ἐν τε τῇ Δαμασκῷ καὶ ταῖς
περὶ αὐτὴν πόλεσιν — ἐνέτυχες γάρ, οἶδα, πολλοῖς ἐκεῖσε, διὰ
τὸ πάσας τὰς Τυρίας νῆας τοῖς μέρουσιν ἐκείνοισ τοὺς αἰχμαλώτους
αὐτῶν ... ἔω γὰρ λέγειν ὅτι καὶ ἡμῶν ἡ περὶ τὴν Τρίπολιν δια-
γωγῇ, ὅπότε διερχομένω σοι ἐκεῖθεν κατ' ἀρχὰς μικρὸν ἀνεγνωρί-
σθημεν, ἱκανῶς σε περὶ τούτων πεπληροφόρηκε, καὶ σιωπῶντων
ἡμῶν τὰ πράγματα παριστώσα καὶ τὴν ὀδύνην τῶν ψυχῶν ταῖς
μορφαῖς ἐξελέγχουσα. ἔξ οὗ δὴ καὶ αὐτὸς συμπαθήσας τότε,
C καὶ ἐν τούτῳ κοινωήσας ἡμῖν τοῦ πάθους ἐν τῷ περὶ πολλοῦ ποιή-
συσθαι μαθεῖν τὴν περὶ τούτων ἀκολουθίαν, ἔκδηλος ἐγένου τῇ 10
λύπῃ πληγῆς καὶ πέρα τοῦ μετρίου τὴν καρδίαν ὀδυνηθεῖς. πλὴν
οὕτω ταῖς πολλαῖς καὶ ἀπέροις ἐκείναις τῶν πειρασμῶν ταλαιπω-
ρήσαντες καταγίλοι, καὶ οὐδὲν κρεῖττον οὐδ' ἐν αὐτῇ τῇ Τριπό-
λει, παρ' ὅσον ἐν αὐτῇ διετρήσαμεν χρόνον, γενόμενοι, ἀλλὰ
μόνον ὅσον τὸ κατ' ἐμὲ καὶ μοχθηροτέροις τισὶν ὀμλήσαντες 15
(ἐκεῖσε γὰρ ἐγὼ καὶ τοῦ καλοῦ πατρὸς ἀπωφανίσθη, καθάπερ
ἄλλην ἀρχὴν τῶν δεινῶν τὴν ἐκείνου στέρησιν ἐφευρούμενος), ὁμῶς
D μετὰ τὴν σὴν ἀναχώρησιν οὐ μετὰ πολὺν χρόνον προστάξει τοῦ
τυράννου πάντες ὁμοῦ τῇ προτέρᾳ ἅλιν βληθέντες νῆϊ μετὰ καὶ
τινων διακομιζόντων ἡμῶς βαρβάρων ταύτην δὴ τὴν φρουρὰν τῆς 20
Ταρσοῦ κατελύβομεν· καὶ νῦν ἴσμεν ἐν μεθοριῷ δύο πραγμάτων

17 ἐφευρούμενος P

et tu ipse virorum studiosissime, si quos illorum Damasci et in circum-
iacentibus urbibus offendisti. offendisse enim illic non paucos scio,
quod omnes naves Tyriae captivos suos in illas partes asportarunt.
mitto enim ex nostra quoque tripoli commoratione, cum per illa loca
tibi tum primo transeunti parumpet innotuimus, perquam abunde te de
his didicisse; quae et nobis tacentibus res repraesentet, animorumque
dolorem ac cruciatum eum ipsa vultus specie certo indicet. quapropter
tum tu quoque commiseratus, et fortunarum nostrarum particeps socius-
que effectus, ea ratione quod horum omnem seriem doceri plurimi fe-
ceris, satis manifeste significas te a maerore laesum ultra modum animo
indoluisse. ceterum eum in modum multis illis ac innumerabilibus affli-
ctionum procellis divexati nihil melius, nec in ipsa tripoli, quandiu in
illa morati sumus, nos habuimus, nisi quod (vel me certe quod attinet)
prioribus etiam deterioribus malis oppressi sumus. ibi enim optimo quo-
que patre orbatus sum, velut aliud novum malorum initium illius nactus
carentiam. attamen a tuo discessu, non multo post, ita mandante ty-
ranno, omnes simul priori rursus navi impositi, quibusdam barbaris una
vectoribus, ad hanc Tarsi custodiam venimus. et nunc inter duas res

ἐπιζυμένων, ἢ τοῦ τυχεῖν τῆς πάλαι θρουλουμένης διὰ τῆς σωτηρίου καταλλαγῆς ἀπολυτρώσεως, ἢ τῷ θανάτῳ πυραπεμφθῆναι καθ' ἐκάστην ἐφιστάται ταῖς συχναῖς ἀρρωστίαις καὶ ἄλλως τοῖς ἐν τῇ φρουρᾷ πλησίον συντριμισμένῳ. πλὴν οὐκ ἔχομεν ἀσφαλῶς ὁ γινώσκων ὑποτέρον τούτων προτέρον διαλαχεῖν.

79. Ἐγὼ δὲ τὴν ἐπιταγὴν ἤδη πεπλήρωκα, πάνυ θανάτων τὴν σὴν ἀρετὴν, πῶς περὶ τούτων πεφιλοπόνθηκα, ὡς καὶ P 883
διὰ γραμμάτων παρορμηθεῖς ἡμᾶς δὴλά σοι πάντα ποιήσασθαι τὰ περὶ τῆς ἀλώσεως τῆς καθ' ἡμᾶς πόλεως. οὐχ ἔνεκεν δέ τινος
10 ἄλλου τὴν σὴν ἀξίωσιν ἐκπληρῶσαι δίκαιον κέραικα, ἀλλ' ἵν' ἔχῃς ὑπόμνημα τῆς πρὸς ἡμᾶς φιλίας τὴν καθ' ἡμᾶς αὐτοὺς συμφορᾶν, ἀεὶ σε περιεπαινοῦσαν τοῖς ἀλλεγοῖς καὶ πρὸς τὸν ζῆλον τῶν καλῶν παραδῆγουσαν. πέφυκε γάρ πως ἡ μνήμη τῶν λυπηρῶν
15 πραγμάτων ἐξήγησις ψυχικὴν ἀσφάλειαν ἀπεργάζεσθαι. ἀλλὰ μὴ τῇ ιδιωτικῇ προσέχων τῆς συγγραφῆς τῶν αὐτῇ προσόντων τὴν B
ὀφειλίαν διαπτύσης, τῷ ἀτεχνεῖ δὲ μᾶλλον καὶ ἀνεπιτηδέει τῶν λεγομένων τὴν πίστιν συνακολουθεῖν ἐννοούμενος εὐχαῖς ἡμᾶς ἀμείψασθαι τῆσδε τῆς ἐγχειρήσεως προθυμήθητι, τὸν κοινὸν
20 δεσπότην ἔξιλουόμενος ἢ παρενεγκεῖν ἡμῖν τὰ δεινὰ ἢ καρτερώς γε

6 Θανατῶν Α

anxii nimis iactamur, aut salutari commutatione redimendi, aut mortem appetituri; quae ipsa crebris quotidie aegritudinibus ingruat, ac praeterea iis qui in carcere detinentur prope contubernalis existat. haud tamen certe scire possumus utrum horum prius nanciscemur.

79. Ego vero iam tua iussa implevi, virtutem tuam non satis admirans, qua ratione ad haec pervestiganda sic adhibueris animum, ut et scriptis literis omnem nostrae urbis excidii narrationem ex me sollicitaveris. nec ulla alia de causa tuis parere iussa operae pretium duxi quam ut amicitiae nostrae monumentum nostram hanc calamitatem haberes, quae te tristitiam recordatione continue compungat et ad eorum quae sunt honesta et officii aemulationem alacriorem reddat, funestarum siquidem rerum memoria studiosorum mentem ad virtutem promovere solet, terribiliumque narratio animis securitatem praestare consuevit. cave tamen ne descriptionis simplicitati animum attendens, quae illi inest, utilitatem despicias: sed potius nullo artificio concinnata ineptoque digesta ipsa veritati haerere fidemque sibi conciliare existimans, eiusce vices operis preces nobis ex animo repende, communem dominum exorans ut

600 IO. CAMENIATA DE EXCIDIO THESSALONICENSI.

φέροντας ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς αὐτοῦ δικαιοκρισίας τὸν τῆς ὑπομονῆς
ἀξιῶσαι μισθόν.

Τέλος τῆς ἀξιωμασιμότητος ιστορίας κτῆρ Ἰωάννου τοῦ Καμενιάτου
καὶ κορυβαλισίου τῆς ἀγιωτάτης μητροπόλεως Θεσσαλονίκης, ἣν ὀφεί-
λει πᾶς τις, μάλιστα δὲ Θεσσαλονικεὺς, ἐπιστατικῶς τε καὶ νοσηρῶς 5
διελθεῖν ὡς πᾶν οὐσαν τό γε εἰς φυγικὴν ἡμῶν ἀφίλειαν
ἀρίστην τε καὶ λυσιτελεστάτην.

4 κορυβαλισίου P

5 τε om P

aut a nobis mala amoveat, aut fortiter tolerantibus in die sui iusti iudicii patientiae mercedem tribuat.

Finis memoria dignissimae historiae domni Ioannis Cameniatae, cubiclesii sanctissimae metropoleos Thessalonicae, quam quilibet, sed Thessalonicensis potissimum, ut (quod ad animum attinet) optimam summeque proficuum solerter et cordate debet percurrere.

SYMEONIS MAGISTRI

A N N A L E S.

Σ Υ Μ Ε Ω Ν
ΜΑΓΙΣΤΡΟΥ ΚΑΙ ΛΟΓΟΘΕΤΟΥ
ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΙΑ.

*Κόσμου ἔτος 575, τῆς θείας σαρκώσεως ἔτος ω5, Ῥωμαίων P 401
βασιλεὺς Λέων Ἀρμένιος ὁ καὶ Χαμαιλέων, ὁ παραβάτης καὶ εὐ-
κονομάχος, ἔτη 5 μῆνας 1. ἦν δὲ τὴν ἡλικίαν κοντός (διὸ καὶ
Χαμαιλέων προσηγόρευται), ἐπιμεστος, ἐπιρρητής, γένειον ἔχων
5 καδιστάμενον, θυροδὸς τὴν κόμην, φωνὴν ἔχων βροντώδη δίκην
λέοντος, θρασὺς τε καὶ δειλός. διγενὴς δὲ ἦν ἐξ Ἀσσυρίων καὶ P 402
Ἀρμενίων· καὶ Ἀσσύριοι μὲν ἐξ Ἀσσύρων ἐκλήθησαν, Ἀρμένιοι
δὲ ἀπὸ Ἀρμενίου τινὸς οὕτω καλουμένου, τοῦ ἀπὸ Ἀρμενίας πό-
λεως Θεσσαλίας γενομένου, ὃς Ἰάσονι ἀνιστράτευσεν.*

S Y M E O N I S
MAGISTRI AC LOGOTHETAE
A N N A L E S
A L E O N E A R M E N I O
A D N I C E P H O R U M P H O C A M .

Mundi annus 6807, divinae Incarnationis 807, Romanorum imperator Leo Armenius, qui et Chamaeleon dictus est, fidei desertor et iconomachus, annos 7, menses 5. homo statura pusillus (quo etiam nomine Chamaeleon appellatus est) corpulentus atque toresus, decorus, barba plena, constipata caesarie, voce leonis in morem tenante; audax pariter et timidus: ex duplici unus prosapia, Assyriorum Armeniorumque genus. ac Assyrii quidem ab Assyris traxerunt nomen, Armenii vero ab Armenio quodam sic dicto, Armenia Thessaliae oppido oriundo, qui Iasoni fuit expeditionis comes.

2. Οὗτος ὁ Λέων στεφθεὶς ὑπὸ Νικηφόρου πατριάρχου ἔβριβαίωσεν αὐτὸν ἐγγράφως ὡς ὀρθόδοξός ἐστι τῇ πίστει. ἀλλὰ γὰρ οὐκ ἔλαθεν τῷ καλῷ ποιμένι ὁ λύκος τῷ κωδίῳ ἐγκεκρυμμένος· ὡς γὰρ τὸ διῶδημα τῇ μαρῶ ἔκείνου κεφαλῇ περιέθεικεν, ἰδόκει ὡς ἀκανθῶν καὶ τριβόλων προστρέψαι ὁδότης ἐπαισδά-
B νεσθαι. καὶ τῆς συνήθους τύξεως τελεσθείσης ἐπὶ τὸ παλάτιον ὁ ἀλιτήριος ἐσφημούμενος ἀπῆε. ὡς δὲ πρὸ τῶν τῆς Χαλκῆς πυλῶν ἐν τῷ κατ' ἐπιφάνειαν κυκλικῷ καὶ πορφύρῳ μαρμάρῳ ἐγένετο, εὐχαριστήριον ἀπέδιδον τῷ ἐκείσε Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν εἰκονίσματι, εἴτε ἀληθῆ εἴτε προσχῆματι. ἔνθα ἐκδιδύ-
 σκεται τὴν ἑσθῆτα, ἣν ἐπεβέβλητο ῥοδοειδέσι χροαῖς ἐκλάμπουσαν, καὶ κολόβιον ὃ προσονομάζουσι κατὰ τὸ ἔκπαλαι τῶν στρατηλατῶν τηρηθὲν ἔθος· καὶ Μιχαὴλ τῷ ἐξ Ἀμοραίων ἱπποκόμῳ
C αὐτοῦ ὄντι ἐπιδίδωσι. τοῦ δὲ ταύτην ἀναβαλλομένου, εἰς οἰωνὸν μετὰ Λέοντα τῆς βασιλικῆς ἐπιβάσεως τοῖς εἰδόσι λελόγιστο. εἴτα
 εἰς τὰ λεγόμενα Σκῦλα ἐλθόντες, τὴν ἑσθῆτα Λέοντος ἐπιβάσει βαρεῖα καθύβρισεν. ἐν συνέσει δὲ τούτου Λέων γενόμενος νεωτερισμῶν τινα παραπὰ ἕσσεσθαι αὐτῷ οἰωνίσαστο. (3) ἦκεν οὖν εἰς λογισμὸν αὐτῷ περὶ τοῦ ἐν τῷ Φιλομηλίῳ μονάζοντος, ὃς ἐπὶ τοῦ Βαρδανίου εἶπεν αὐτῷ τὰ συμβησόμενα. στέλλει οὖν αὐτῷ
 20 τὰ πρὸς χρεῖαν κατ' ἐσχῆν ἀναθήματα. ἐκείνου τολῶν ἐν τῷ μεταξὺ τελευτήσαντος, συνέβη αὐτ' αὐτοῦ ἕτερον μοναχὸν Σαβ-
D βάτιον λεγόμενον, ὃς καὶ τὰ τοῦ προῦν μοναχοῦ ῥήματα ἤκούσεν

2. Hic Leo augustali corona donatus a Nicophoro patriarcha ab eoque inauguratus rectae fidei se cultorem esse scripto professus est. nec tamen lupus ovina pelle contactus bonum pastorem latuit. dum enim scelestum caput diademate cingit, videbatur sibi quasi spinarum ac tribulorum infixis aculeis doloris sensu affici iisque peruri. consueto inaugurationis ritu expleto, populo faustis ominibus deducente, miser ad palatium iter habebat. ut autem ad Chalces portam venit, quo loco templum orbiculari figura porphyretico marmore incrustatum splendescit, Christi dei nostri illuc effigiei, seu veras seu specie tenus ac ludicro animo, gratias egit. ibi quam praetextam indutus erat, roseis coloribus fulgentem, ac quod more antiquo praetorum colobinum vocant, exuens, suo tum equisoni Michaëli Amoraëo tradit. illo mox induens, in praesagium abiit rem scientibus adipiscendi post Leonem imperii. inde in locum dictum Scyla cum venissent, acriori incessu Leonis praetextam proculcavit. Leo re intellecta rebellionem aliquam in se mox excitatum iri coniecit. (3) venit igitur illi in mentem eius monachi, qui religiosa palestra in Philomelio exercens, quae illi eventura essent, Bardane principe vaticinatus erat. mittit itaque voti causa, quae illi usui forent, munera donaque. illo enimvero interim vivis exempto, eius loco monachus alius, Sabbatius nomine, qui et antecessoris monachi verba an-

ἐπεισθύνας τῇ αὐτοῦ σκηπῇ, καὶ τῇ τῶν ἁγίων εἰκότων προσκυν-
 νήσει ἀντικαθίστατο. Θεωσόμενος δὲ τὰ παρὰ τοῦ βασιλέως στα-
 λέντα ἀπολέμπειν προσεποιεῖτο διὰ τὸ τὸν βασιλέα προσκυνεῖν τὰς
 ἁγίας εἰκόνας, ἀνθ' ὧν καὶ καταστρέφαι κύριον τὴν αὐτοῦ βασι-
 5 βλίαν ἐπιστέλλων προήγγειλεν. τούτοις φρεναπατηθεὶς ὁ βασι-
 λεὺς μετακαλεῖται Θεόδοτον τὸν Κασσιτηρᾶν, ὅστις καὶ πρὶν ἢ
 τῆς βασιλείας δρᾶζεσθαι τὸν Λέοντα, γυναικίς τιος πνεῦμα Πύ-
 θωνος ἐχούσης ἀκούσους ἐπὶ τῆς ἀγορᾶς περιπατούσης καὶ κρα-
 ζούσης ὡς ὁ τῶν Ἀνατολικῶν στρατηγὸς μέλλει τὴν τοῦ Μιχαήλ
 10 βασιλείαν δέχασθαι, τὸν Λέοντα προσλαβόμενος ἄπεισιν ἐν τῷ P 403
 τοῦ ἁγίου Παύλου ναυῷ ἐν τῷ Ὀρφανοτροφίῳ, καὶ συνθήκας
 πρὸς ἀλλήλους φυλακῆς ποιησόμενοι, θαρρεῖν πρὸς αὐτόν, ὅτι
 μοι περὶ σοῦ ἐκ Θείου δράσεως προέγνωσται ὡς τῆς βασιλείας τά-
 χιον ἐπιτεύξῃ. τούτον οὖν τὸν Θεόδοτον μετακαλεσόμενος δεῖ-
 15 κνυσιν αὐτῷ τὰ ἀπεισταλμένα· ὅς τοῦ τοιούτου σκοποῦ δραξάμε-
 νος τῷ κακῷ κακὸν πλεονάζει, καὶ περὶ τιος μοναχοῦ τὴν οἴκησιν
 κεκτημένου ἐν τοῖς Μαυριανοῦ πείθει παρ' αὐτοῦ ἐνεργεῖσθαι
 παράδοξα, ἕτερον αὐτόν ἐπιφημῶν μέγαν Ἀντώνιον. ταῦτα B
 τῷ βασιλεῖ ὑποθέμενος ἄπεισι πρὸς τὸν μοναστήν, καὶ πεπλα-
 20 στουργημένως τάδε φησίν, ὡς τῇ ἐπιούσῃ νυκτὶ τὸν βασιλέα ἐδ-
 τελεῖ καταστήματι προσοίσω σοι, ὃν ἐπαρᾶσθαι καὶ τάχιον παρελ-
 θεῖν τοῦ βίου ἐξεπιεῖν συμβουλεύομαι, εἰ μὴ Λέοντος τοῦ Ἰσαύ-
 ρου στοιχειοῖτο τῷ δόγματι. καὶ ὡς εἰ τοῦτο παραφυλάξῃ, οἶβ'

dierat, in eius cellam locumque successerat, sanctarumque imaginum cultui obsistebat. is ubi imperatoris ad se missa conspexit, abs se ablegare ac simulate repellere, quod ipse nimirum sacris imaginibus cultum adhiberet; quamobrem etiam deo vindice eius evertendum imperium data epistola malus vates ariolatus est. eoque factum ut Leo errore deceptus ac dementatus Theodotum Cassiteram accerseret. is nimirum iam ante adeptum Leoni imperium, audita muliere spiritu Pythonico afflata in foro ambulante ac vociferante fore ut Orientalium praetor Michaëlis in se imperium susciperet, eodem secum Leone assumpto ad sancti Pauli delubrum, quod in Orphanotrophio est, concesserat, dataque et accepta arcani tegendi fide divina sibi visione monstratum asseverat, fore ut ille brevi imperio potiretur. hunc ergo Leo Theodotum accersens, quas a monacho literas acceperat, ostendit. ille consilii eiuscemodi arrepto proposito, malumque malo cumulans, alterius quoque commemoravit monachi, in Mauriani aedibus stationem habentis. ab eo inaudita patrari affirmat, et quae omnem fidem excedant, alterum magnum Antonium praeconio venditans atque celebrans. rem sic habere Leoni persuadet; tumque ad monachum veniens malo haec animo infit. "insequenti nocte imperator vili habitu me ductore praesto futurus est: tu, si me audies, maledictis incesses, brevique moritarum denuntiabis, ni Leonis Isauri doctrinam fidemque sequatur. hoc si praestiterit, annos duos supra

βασιλεύσειν, καὶ παῖδας παίδων ἐπὶ θρόνου τῆς βασιλείας ἰδεῖν, καὶ τρισκαίδεκατος τῶν ἀποστόλων φανῆναι· εἰ δὲ μὴ, τὰναντία, C
 μυρία δεῖνὰ καὶ ἀπώλειαν σύντομον. τῆς οὖν νυκτὸς ἐπιστάσης ἀπῆει ὁ βασιλεὺς μετὰ Κασσιτηρῶ πρὸς τὸν μοναχόν, καὶ εὐθὺς παραντὰ ἀπορραπίζεται ὡς προεγνωκός τὸ αὐτοῦ πρόσχημα, 5 οὕτω λέγων, μὴ δεῖν ἐν ἰδιωτικῇ καταστάσει βασιλεὺς σε ὄντα οὕτως ὑποκρίνεσθαι. δι' ὧνπερ καταπλαγείς ὁ βασιλεὺς ἐπειθῆς τούτῳ καθίσταται πρὸς τὴν τῶν ἁγίων εἰκόνων καθάρσει· καὶ παρευθὺ τὸν ἐν αὐτῷ κατὰ τῆς εὐσεβείας ἰδὼν ἐξεμέσας καὶ μανεῖς ἤρξατο τῆς αἰρέσεως. 10

D 4. Συμμύστας ἐπιζητήσας εὗρισκει Ἰωάννην τὸν λεγόμενον γραμματικόν, ἄλλον Ἰαννὴν μᾶλλον ἢ Σίμωνα, ὃς καὶ Ἰλζιλιάς ὠνομάζετο, ὅπερ Ἑβραϊστὶ ἐρμηνεύεται πρόδρομος καὶ συνεργός τοῦ διαβόλου· ἦν δὲ υἱὸς Παγκρατίου σκιαστοῦ, καὶ ἐκ παιδῶν δαίμονα εἶχε, διαβεβόητο δὲ ἐπὶ τε λεκανομαντείαις καὶ αἰσχροῦ- 15 γίαις. εὗρε καὶ Κωνσταντῖνον πρῶτον τζαγγαρίον, ὃς καὶ νομικὸς εἰς τὰ Φορακίου γέγονε, διὰ δὲ ἐγκλήματα φηγόντα καὶ γενόμενον μοναχὸν μετονομασθέντα Ἀντώνιον, μυθολόγον καὶ γελιοαστὴν καὶ αἰσχροῦς βιοῦντα· ὃς καὶ ἠγούμενος εἰς τὴν μονῆν P 404 τὰ Μητροπολιτῶν γενόμενος καὶ τοὺς ὑπ' αὐτὸν ταῦτα ἐξεπαίδευ- 20 σεν, ὕστερον δὲ κατὰ παραχώρησιν θεοῦ καὶ ἐπίσκοπος Συλαίου γέγονεν. εὗρε δὲ καὶ ἑτέρους τινὰς ὁμόφρονας αὐτῷ. ἐν τῷ ἀνα-

septuaginta potiturum imperio, filiosque filiorum visurum sedentes super solio; tertii decimi demum apostoli honore elatum iri. sin autem secus se gesserit, innumeris malis fore obnoxium brevique imperium cum vita amissurum." iam ergo noctis obscuro imperator Casiteria comite ad monachum profectus statim ab eo durius increpatur, tanquam ille fictum eius animum fraudemque praesciverit. "non sic decebat" inquit, "qui sis imperator, privati habitu personam simulare." his imperator stupore percussus in sententiam abolendarum sacrarum imaginum facilem se adduci permisit; statimque quod animo impietatis virus condebat, evomens furisique agitatus haeresis exordium duxit.

4. Symmystas vero sibi quaerens adiungere, Iohannem dictum grammaticum (quin alium magis Iannem aut Simonem) offendit, Hylziliam et ipsum nuncupatum; cuius Hebraica nominis interpretatio diaboli praecursor dicitur ac adiutor. erat vero ille Pancratii sciaetae (dicamus nos pileorum artificia) filius, quem a puero daemon incesserat, ac cuius late rumor divinationem ex pelvi nomine turpitudinumque ac libidinum percubuerat. invenit et Constantinum presbyterum sutoris filium, qui et leges in Phoracii docuerat, ac crimen, in quod vocabatur, a se aemolium sibi Antonii nomen adsciscens monachum induerat, homo fabulis atque ludicris studens, vitamque turpem agens. is monasterii quod Metropolitanarum vocant factus praepositus, etiam quos imperio regebat monachos haec ipsa docebat; ac postea, deo sic permittente, Sylaei episcopus factus est. invenit et alios, qui ipsi idem sentirent. inter haec

μεταξὺ ἀστῆρ κομήτης ἐφάνη ἐν σχήματι δύο λαμπρῶν δίσκων σεληνάων, ἐνουμένων καὶ πάλιν διαιρουμένων εἰς διάφορα σχήματα, ὡς καὶ εἰς ἀκεφάλου διάπλασιν ἀνδρὸς τυποῦσθαι, οἷος καὶ ἐπὶ Μιχαὴλ βασιλείως τοῦ Κουροπαλάτου ἐφάνη· ὕπερ τινὲς β ἐρμηνεύσαντες ἔφασαν τὴν ἀκέφαλον εἶναι κεφαλὴν, προδηλοῦντα τὸν μέλλοντα ἀνταρσάεισ ἐπιθήσεσθαι μετὰ ταῦτα Θωμᾶν καὶ Β τοὺς μετ' αὐτοῦ στασιαστές, καὶ μέντοι καὶ σεισμοὶ φοβεροὶ καὶ λοιμοὶ καὶ αὐχμοὶ καὶ φλογώσεις γέγονασιν ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ Θεοστογυῶς.

- 10 5. Τῷ αὐτῷ ἔτει προσκαλεῖ Νικηφόρον ἀοιδίμον πατριάρχην καὶ τοὺς σὸν αὐτῷ ἐπισκόπους ἐνώπιον τῆς συγκλήτου, καὶ φησὶν "ἴστε σαφῶς ὡς ἀνέστησάν τινες λέγοντες μὴ δεῖν προσκυνεῖσθαι τὰς εἰκόνας." πρὸς δὲν πρῶτος ὁ ἐν ἁγίοις Νικηφόρος φησὶ "τιμητέα, ὦ βασιλεῦ, αἱ ἱεραὶ τῶν ἁγίων εἰκόνες εἰσὶν ὡς
15 ἔξ ἀρχῆς θεῖω νουμάτι φανεῖσαι. καὶ γὰρ ἡ ἁγία ὁδὸν ἦν ποτε C λαβῶν ὁ Χριστὸς ἐπέθετο ἐπὶ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ τὸ εἶδος αὐτοῦ ἀχειροποιήτως ἐγένετο, τιμητέα καὶ σεβασμιῶς ἔστιν. ἔπειτα αἱ τῶν ἁγίων ἀποστόλων ἰδιόχειροὶ εἰκόνες τοῦ τε αὐτοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς τοῦτον τεκούσης, ἡ τε ἐν Ῥώμῃ μέχρι τοῦ νῦν τηρουμένη
20 τῆς μεταμορφώσεως, καὶ ἀνεφάνη ὁ Χριστὸς μετὰ Μωσέως καὶ Ἡλία ἐν Θαβώρ· ἧτις προτροπῇ Πέτρου τοῦ κορυφαίου γέγονεν. ἀλλὰ μὴν καὶ ἐν τῇ Λύδῃ πόλει τῆς Ἐφῶς τὸ γενόμενον. σε-

20 καὶ ἀνεφάνη] καθ' ἦν ἀν.? an καθὼς ἀν.? cf. p. 505 d

conspectus cometa est, figura duorum splendentium orbium tanquam lunae, simul coeuntium tanque in diversas figuras abeuntium, ut et in viri figuram trunco capite deinceps formarentur; cuiusmodi etiam Michaele Curopalata imperatore conspectum sidus. eius nonnulli praesagia exponentes dixerunt caput esse quod capite careat: nempe praesignare Thomam, qui postea arrepta tyrannide cum sociis ac coniuratis urbem aggressurus erat. sed et tremendi terrae motus luesque et siccitates ac inflammationes fuerunt per viri deo exosi dies.

5. Eodem anno virum inclytum Nicephorum patriarcham cum collegis episcopis coram senatu accersit, ac ait "plane non vos latet surrexisse quosdam qui dicant haud prorsus colendas esse imagines." ad quem primus ait S. Nicephorus "sane honori habendae sunt, o imperator, sacrae sanctorum imagines, ut quae a principio divino nutu existerint. quod namque acceptum quondam in manibus sacrum linteamque vultui adhibendo sua Christus effigie, nulla viri opera, obsignavit, merito honori habeatur ac dignum veneratione sit. deinde, quas apostoli suis ipsi manibus imagines pinxerunt (ipsius nimirum Christi eiusque genitricis) et quae etiamnum Romae servatur picta imago transfigurationis, per quam Christus cum Mose et Elia in Thabor eluxit, ac quam Petrus princeps apostolorum fieri praecepit. sed et quod Lydcae Orientis civitate miraculum exstitit. vetus enim venerabile templum

βάμιος γὰρ ναὸς ἀρχαῖος ἔστιν εἰς ὄνομα τῆς Θεοτόκου ἐπὶ πει-
 D σίων ἀνεγερμένους, ἐν ᾧ ἱστέρηται τὸ εἶδος τῆς Θεοτόκου· ὃν
 ἀντιποιούμενοι ὡς οἰκίον οἱ Ἰουδαῖοι, ἡ Θεομήτωρ ἀκούσασα ἐν
 Ἱερουσαλὴμ οὕτως εἶπεν, κεκλεισθῶ ὁ ναὸς καὶ εἰσὶτω μηδεὶς,
 καὶ τῇ μὲν ἡμέρᾳ ἀνοίγῃσθω· καὶ εἰ μὲν οὐδὲν ὁφθῆη σημεῖον ἐν 5
 αὐτῷ, ἔστω τῶν Ἰουδαίων ὁ ναὸς. μετὰ γοῦν τὴν προθεσμίαν
 ἀνοίξαντες ὁρῶσι τὸ εἶδος τῆς Θεοτόκου τὸν Χριστὸν ὡς βρέφος
 ταῖς χερσὶ περιεχοῦσης, θυμαστὸν ἅμα καὶ ἀδεδισιμώτατον καὶ
 Θεοπρεπέστατον εἶδος καὶ κάλλος, ἐν πλαξὶ διανγέσι, καὶ ἐμφα-
 νὲς θεωρούμενον καὶ ὄλον δι' ὄλου εἰς βάθος κεχωρηχός· ὅπερ 10
 P 405 ἰδόντες Ἰουδαῖοι ἔφυγον. μετὰ ταῦτα πολλοὶ Ἰουδαῖοι καὶ Ἕλλη-
 νες ἀποξέσαι τοῦτο πειραθέντες ἠστόχησαν· μένει δὲ ὡσαύτως
 ἄχρι τοῦ νῦν ἡ ἀχειροποίητος ἐπὶ τῆς πλακὸς μορφῆ εἰς δόξαν
 Θεοῦ. πρὸς τούτοις καὶ ἡ τῆς αἰμόρρους εἰκὼν, διὰ τῆς βοτάνης
 πῦν πάθος ἰωμένη ἐν Παναεῶδι καὶ πάση τῇ γῆ·” 15

6. Μετὰ τοῦτον ὁ ἱερεὺς Εὐθύμιος μητροπολίτης Σάρδεων
 παρησιασάμενος ἀπεστόμισε τὸν ἀλιτήριον. Θεόδωρος δὲ ὁ τῶν
 Στουδίου ἡγούμενος ἔφη “μὴ παρασάλευε, βασιλεῦ, κατάστασιν
 ἐκκλησιαστικὴν· σοὶ μὲν γὰρ ἡ τῆς πολιτείας κατάστασις καὶ ἡ
 B τοῦ στρατοπέδου ἐπιστεῖθή τούτων φροντίζειν, τὴν δὲ ἐκκλησίαν 20
 ἄφες.” ὁ δὲ τύραννος ὑπερζήσας τῷ θυμῷ πάντας μεθ' ὕβρεων
 ἀπῆλασεν, καὶ τὸν μὲν πατριάρχην Νικηφόρον ἐξώρισεν καὶ τὸν

sanctae dei genitricis nomine a fidelibus excitatum est, in quo eiusdem
 dei genitricis picta imago visitur. templum hoc cum Iudaei ut proprium
 sibi vindicare studerent, audiit, quae Hierosolymis versaretur, sancta
 deipara, inque haec verba respondit. 'clauso templo nemo ingrediatur;
 ac demum quadragesimo post die aperiatur. ac quidem si nullum in
 aede apparuerit signum, Iudaeorum iuris esto.' praestituto itaque die
 templo reserato, sanctae dei genitricis effigiem vident, Christum, pueri
 specie, manibus et sinu complectentis. mirandam sane omnique dignam
 veneratione diviniissimoque decore effigiem ac pulchritudinem pellucidis
 appictam tabulis, ipsam aperte conspicuam, totamque ex toto alte per-
 vadentem. ea conspecta Iudaei fuga se praeripuerunt. postea quoque
 multos Iudaeos Graecosque conatos abradere, frustrato eorum conatu
 illaesa, abs se abdicavit; manetque hactenus eodem se modo habens ad
 dei gloriam in tabella nullis hominum manibus efficta forma. praeterea
 quoque mulieris sanguine fluentis imago, herbae adminiculo omnem Pa-
 neade ac toto orbe aegritudinem sanans.

6. Secundo a patriarcha ordine vir sacer Euthymius Sardorum
 metropolita, libera et ipse confessione atque sermone, scelesto os oc-
 clusit. Theodorus vero Studii praepositus "noli, imperator," inquit,
 "ecclesiae statum convellere. nam tibi quidem ac tuis curis rei publicae
 status exercitusque procuratio credita est: verum ecclesiam ipsam sibi
 relinque." his nimio furore concitus tyrannus a se omnes indigne ha-
 bitos expulit; ac quidem Nicephorum patriarcham et Theodorum exilio

Θεόδορον· ὅτε καὶ λέγεται ὅτι τοῦ πατριάρχου Νικηφόρου ἐν
 Ἑξορίᾳ παραπεμπομένου, πόρρωθεν ἰδεῖν Θεοφάνην τὸν τῆς Σι-
 γριανῆς λεγόμενον καὶ τῆς μονῆς τοῦ μεγάλου Ἄγρου προϊστάμενον
 προορατικοῖς ὀφθαλμοῖς, θυμαμάτα τε καῦσαι καὶ μετ' εὐχῆς
 5 ἀποπέμψαι, τὰς χεῖρας αἴροντα καὶ τῷ Θεῷ τοῦτον παραδιδόντα
 καὶ τὸν ἀσπασμὸν ἐπιτείνοντα· καὶ τινος ἱερομένου αἰτίαν εἰπεῖν **Ο**
 ὅτι ἰδοὺ διέρχεται ἐν Ἑξορίᾳ ὁ μέγας ὁμολογητὴς Νικηφόρος ὁ πα-
 τριάρχης, ὑπὲρ τῶν ἁγίων εἰκόνων ἀγωνιζόμενος. τὸν δὲ ἱερὸν
 Εὐθύμιον, ἅτε δὴ τὸν ἔλεγχον τῆς αἰρέσεως ἀποτομώτερον ἐκπε-
 10 νήσαντα, τὰς σιαγόνας τοῖς ῥυτίσμασι καταθλάει καὶ ταῖς μάστιξι
 τὸν νῶτον καταξάλλει τοσοῦτον ὡς ἐν αὐταῖς τοῦτον ἐκπνεῦσαι.
 τούτων γενομένων Θεόδοτον τὸν Κωσσιτηρὰν πατριάρχην χειροτο-
 νεῖ, ἄλογον ἄνδρα καὶ ἰχθύων ἀφρονότερον, καὶ διωγμὸν ἄσπον-
 δον κατὰ τῆς ἐκκλησίας ἀναρριπίζει φανερώς, τοῖς συμμύσταις
 15 αὐτοῦ καταπιστεῶν, τρία ὑποθέτας αὐτῷ ποιῆσαι, τῆς ὀρθο- **Δ**
 δόξου ἡμῶν πίστεως τὴν ἄρνησιν, τῶν θείων εἰκόνων τὴν καθαι-
 ρισιν καὶ τῶν εὐσεβοῦντων τὴν δόξιν. καὶ πρῶτον μὲν καθαιρεῖ
 πῦσιν ἱερὰν τῶν ἐκκλησιῶν ἀναστήλωσιν, κἀντεῦθεν τοὺς εὐρι-
 σκομένους ἔχοντας εἰκόνα Χριστοῦ ἢ τῶν ἁγίων δειναῖς τιμωρίαις
 20 καὶ θανάτῳ κατεδέκασεν, πολλοὺς δὲ τῶν ἐν δόξῃ καὶ περιφανῶν,
 ἀλλὰ μὴν καὶ μοναχοὺς ἀπειρούς, πεφόνευκεν.

7. Ἐπεὶ δὲ Μιχαὴλ τὸν ἐξ Ἀμορίου, οὗ τὴν παῖδα ἐκ τῆς

22 αἰῆ τὸν οἶόν margo P

relegavit: quando etiam ferunt Nicephorum patriarcham in exilium pro-
 ficiscentem, Theophanem Sigrianum nuncupatum, magni Agri (sic dicti
 monasterii) praepositum, prospiciendi vim habentibus oculis procul
 adpexisse, suffitusque accendisse, atque precibus votisque, sublatis in
 caelum manibus, eum prosecutum esse, deo nimirum commendando am-
 plexusque atque salutem dirigendo. ac quodam quaerente causam di-
 xisse Theophanem iccirco haec factitare, quod magnus confessor Ni-
 cephorus patriarcha, pro sanctis imaginibus agonem desudans, viam
 transiens in exilium proficisceretur. sanctum autem Euthymium, quod
 austerius liberiorique voce haeresim coarguisset, colaphis pugnisque
 effractus malis, diris adeo verberibus dorso caedit ut in eis animum ex-
 halarit. his ita peractis Theodotum Cassiteram patriarcham praeficit,
 mutum hominem et pisce elinguiorem; palamque adversus ecclesiam im-
 placabilem excitat persecutionem, eorum quos symmystas sibi adhibuerat
 consiliis cedens. haec illorum tria documenta: orthodoxam Christiano-
 rum fidem negaret; divinas imagines everteret; pios ac orthodoxos per-
 secutione vexaret. ac primum quidem ubique in ecclesiis erectas demo-
 litur imagines: tum qui domi Christi sanctorumve ullam imaginem ha-
 bere deprehensi essent, diris suppliciis ac morte damnavit: complures
 denique viros illustres ac claros (sed et monachorum innumeram turbam)
 necesse sustulit.

7. Quod autem Michaelis Amorio artum, cuius filiam ex spiritali
 Theophanes contin.

πνευματικῆς κολυμβήθρας νίοποιήσατο, πατρίκιον καὶ ἐκκούβιτον
 εἰμίτησιν, αὐτὸς δὲ τῇ τολμηρίᾳ τῆς γλώττης τὸν Λέοντα ὠνε-
 P 406 διζεν ὡς καθαιρέτην τῶν ἁγίων εἰκόνων, καὶ τὴν γαμετὴν αὐτοῦ
 ἀνοσοῖς γάμοις ἐμυγῆναι, ὑπολαβὼν αὐτὸν ἀνταρσίαν μελετᾶν
 εἰς τὸ τοῦ παλατίου λούτρον Πιθῆκειον δεσμεῖ, κοντῶ τε προσδε- 5
 θῆναι κελεύει καὶ τῷ καμινάλῳ πυρὶ παραδοθῆναι ἀνάλωμα· οὗ
 προβιβασθέντος ὁ βασιλεὺς εἰστήκει θεωρῶν τοῦτον. ἡ δὲ βασι-
 λισσα Θεοδοσία δάκρυσιν ἱκετέβουσα τῆς μαιφονίας ἐλυτρώσατο,
 καὶ ὁ βασιλεὺς τὸν ὑπεύθυνον ἐαθῆναι προσέταξεν. πρὸς δὲ τὴν
 ἑαυτοῦ γυναῖκα εἶπεν “ὦ γύναι, τὴν μὲν ἐμὴν ψυχὴν τῆς ἐκείδεν 10
 B σήμερον δίκης ἀπήλλαξας, ἴσως μὲν καὶ τῆς ζωῆς συντόμως στε-
 ρήσεις· σὺ δὲ καὶ τὰ τέκνα ἡμῶν θείσῃ τὸ ἀποβησόμενον.” ἦν
 γὰρ αὐτῷ ἐκ τινος συμβουλευτικῆς βίβλου ὁ ἀναιρέσιμος χρόνος με-
 μνημένος. εἶχε γὰρ γραφὴν τοιαύτην, Λέοντος εἰκόνα θηρίου
 ὀλόκληρον, ἐν μὲν τῇ κεφαλῇ ἔχουσαν Χ γράμμα, ἐν δὲ τοῖς ὀπι- 15
 σθεν Φ, καὶ μέσον τοῦ θηρίου πρὸς αὐτὴν τὴν ψῆφον ξίφος ἤγουν
 σπάδην ἐμπεπηγμένην καὶ ἡμαγμένην· ἦν ὑποδείξας Στεφάνῳ,
 ἃ ἐπέκλιν Καπετωλῆγης, ἔφη πρὸς αὐτὸν “τί δηλοῖ ταῦτα;” ὁ
 C δὲ ἔφη “ἄφες, δέσποτα, μὴ ἴδω καὶ τὴν γραφὴν.” ὁ δὲ οὐ
 κατεδέξατο. συλλογισάμενος οὖν ὁ Στέφανος λέγει τῷ βασιλεῖ 20
 “οὗτος ὁ λέων εἰς πρόσωπον τῆς βασιλείας κεῖται, καὶ μέσον τοῦ
 Χ γράμματος καὶ τοῦ Φ κακόν τι συμβαίνει αὐτῷ.” καὶ ὁ βα-

11 μέντοι?

13 Σιβυλλιακῆς? cf. p. 22 c

piscina Leo adoptaverat, patricii dignitate ornat et excubitorum prae-
 fecerat, isque audacior ac procaci lingua, Leoni, uti sacrarum imagi-
 num eversori exprobrabat, eiusque uxorem incestis nuptiis commiscen-
 dam fore dictabat, moliri eum tyrannidem arbitratas, ad palatii Ther-
 mas, quas Pithecium vocant, vinctum paloque alligatum in fornacem
 igni exurendum iniici mandat; rei que iam procinctu imperator spectator
 futurus adstabat. enimvero Theodosia Augusta lacrimis supplex ab ea
 virum liberat carnificina. iussus itaque a Leone interiā dimitti reus,
 cuius haec ad uxorem verba “tu quidem, mulier, animam meam a fu-
 turo hodie liberasti iudicio; fortean vero etiam brevi vita privabis;
 ipsaque adeo ac liberi quid sit eventurum videbis.” noverat enim ex
 quodam Sibyllinorum oraculorum libro, quo illi tempore, ut nece tolle-
 retur, haec indictum esset. nempe illo expressa erat figura eiusmodi.
 leonis figuram ex integro referebat. capitū litera X inscripta erat, a
 tergo vero litera Φ, mediae bestiae ad ipsa illa impactus cruentus
 ensis haerebat. hac imperator Stephano cognomento Capitoliges ostensa,
 ex eo sciscitabatur quid haec sibi vellent. cui ille “sine, domine, ut
 nec oculis figuram usurpem.” is enimvero nihil acquievit. tunc igitur
 Stephanus secum ipse reputans imperatori inquit “leo iste in imperii si-
 gnum positus est; ac inter literam X et Φ malum aliquod illi imminet.”

σιλεὸς "τί ἐστι τὸ Φ καὶ τὸ Χ;" ὁ δὲ φησι "μίσον τῆς Χριστοῦ γεννήσεως καὶ τῶν φώτων." ἀλλὰ καὶ ἐκ τοῦ ῥηθέντος αὐτῷ διὰ τοῦ πατριῶν Βαρδανίου παρὰ τοῦ ἐν τῷ Φιλομηλίῳ μονάζοντος, καὶ ἐκ τῆς ἀμφιβάσεως καὶ ἐπιβιάσεως τῶν ἐσθήτων, ὅτι 5 πρὸς τὰ βασιλῆα εἰς τὴν ἀρχὴν εἰσῆρχετο. προσέτι δὲ καὶ ἡ τῆς μητρὸς ὄψις ἐπλήρου φόβου αὐτόν, ἣ τότε μὲν λεχθεῖσα εἰς οὐδὲν τοῦτω λελόγιστο, τὰ νῦν δὲ καὶ σφόδρα δάκνουσα ἐπέκειτο τὴν D ψυχὴν. ἐφάνη γὰρ αὐτῇ, κατὰ τὸν ἐν Βλαχέρναις θεῖον ναὸν προσφοιτώσης ἅει, κόρη τις ὑπὸ πολλῶν λευχειμόνων περιστοιχι- 10 ζομένη καὶ ὁ ναὸς ἅπας αἵματι πλήρης. ταύτην οὖν τὴν κόρην εἰπεῖν τιτὶ τῶν παριστώτων, χύτραν πληρώσαντι αἵματι ἐπιδοῦναι τῇ μητρὶ τοῦ Λέοντος πιεῖν. αὐτῆς δὲ πολυετίαν προβαλλομένης δι' ἧς μήτε κριῶν μήτε τινὸς τῶν ἐναίμων γενέσασθαι, καὶ διὰ τοῦτο μηδὲ ταύτης χρῆζειν τῆς χύτρας, "καὶ πῶς" ἀντέφη ἡ 15 κόρη μετὰ θυμοῦ "ὁ σὸς υἱὸς οὐ παύεται ἐμὲ πολλῶν αἱμάτων πληρῶν καὶ τοῦτον τὸν ἐμὸν υἱὸν παροργίζων καὶ θεόν;" πολλά P 407 τε ἔκτοτε ἐλιτάνευε τὸν ἑαυτῆς υἱὸν τῆς τῶν εἰκονοκαστῶν αἰρέσεως ἀποστῆναι, τὴν ὄψιν αὐτῆν ἐκτραγωδοῦσα. ἄλλη δὲ ὄψις τοῦτον ἑδιμύτου νυκτερινῇ τῆς πρώτης οὐκ ἔλαττον· τοῦ γὰρ 20 ἀοιδίμου Ταρασίου τοῦ πατριάρχου πάλαι τὸν βίον μετῆλλαχότος, ἤκουσε τοῦτον Μιχαὴλ τινα ἐξ ὀνόματος καλέσαι, καὶ ἐπιπηδή-

tum imperator "quid vero sibi volunt X et Φ?" ait ille "inter Christi natalem et τῶν φώτων diem" (Epiphaniolorum scilicet atque luminum.) sed et quod patricio Bardane referente a Philomelio monacho dictum acceperat: ex eo item quod praetextam ille induerat, eiusque extremam vestis oram calcaverat, tum cum imperio potiturus ipse regiam intrabat. ad haec vero etiam matris visio terrore implebat. ipsa quidem quo tempore contigit nullius illi frugis habita est; nunc vero etiam gravius mordens animum ac distortuens incumbabat. nam cum illa ad divinam crebrius Blachernensem aedem sese conferret, piisque votis iugiter eam frequentaret, apparuit ei puella multo candidiorum satellitio stipata: aedes ipsa cruore inundabat. tum puella uni adstantium imperare, impleta cruore olla, imperatoris matri ut propinaret. excusante illa longosque obtendente annos, per quos nec carnes nec eorum aliquid quibus sanguis concretus est degustasset; iccirco neque olla hac illi opus esse; contra respondere puella cum ira, "ecquid vero filius tuus non cessat multis me cruoribus implere meumque hunc filium ac deum ad iracundiam provocare?" quo ex tempore etiam atque etiam filium rogabat ut se ab eorum qui sacras imagines flammis traderent ac abolerent haereticis abstineret, hanc lugubriter visionem deplorans. sed et alia visio nocturna nihil priore minorem terrorem iniiciebat. inclitae enim memoriae Tarasium patriarcham pridem vivis exemptum audivit Michaellem quendam ex nomine vocare, illumque irruentem letalem Leoni plagam

σαντα επιπληξαι λείοντα καιριαν και κατα κρημνου ωθησαι αβυσσον εχοντος.

8. Από δε των ημερών του άθλου Λείοντος ήλθον οι Βούλγαροι μηδενός ατόους ύπαντιώντος ή κωλύοντος έως της πόρτης·
 B και ποιήσας ό Κροϋμος θυσιαν κατά τό έθος αυτού έξωθεν της 5 Χρυσής πόρτης έθυσσε ανθρώπους και κτήνη πολλά· και εις τον αιγιαλόν της θαλάσσης βρέξας τους πόδας αυτού και περικλυόμενος, και ραντίσας τον λαόν αυτού και εύφημισθείς ύπ' αυτών, διήλθεν μέσον των παλλακίδων αυτού προσκυνηθείς ύπ' αυτών και δοξασθείς, και ταύτα θεωρούντων εκ του τέλους πάντων, 10 και μηδενός τολμώντος κωλύσαι αυτόν ή άπολύσαι βέλος κατ' αυτόν. και ποιήσας πάντα τά επιθυμητά αυτού και ύπερ έβούλετο, περιεκύκλωσεν την πόλιν και έβαλεν χάρακα επ' αυτή, και ποιή-
 C σας ήμέρας τινάς και πραιδεύσας τά έξωθεν της πόλιως ήρξατο 15 ζητείν πάκτα χρυσίου και ίματισμού άριθμόν πολλόν και κοράσια 15 έπιλεκτα ποσύτητα τινά. και δή ποιήσας ό Λέων βουλήν μετά των άρχόντων έδήλωσε τον Κροϋμον ότι έλθέ έως του αιγιαλου μετά όλλγων τινών μη έπιφερομένων όπλα, και ήμεις ξεερχόμεθα δια της θαλάσσης άοπλοι μετά χελανδίου, και συλλαλούμεν, και ύπερ ήτήσω πάντα ποιούμεν. και ταύτα διαλαλήσαντες, δια της 20 νυκτός εξαγαγόντες τινάς ένωπλισμένους τρεις άνδρας, κατέρρυσαν αυτούς έν δωματίοις τισι των Γάλλης έξωθεν της πόρτης των

2 Exonτα editio Paris. (P)

incussisse, atque in praecipitium, subiecta immensa voragine, impulisse.

8. Impii Leonis diebus, eoque imperii scepra moderante, Bulgari, nemine occurrente atque eos aditu prohibente, ad urbis usque portam venerunt, Crumusque more gentis sacrificio extra portam Chrysem instructo homines ac pecora plura immolavit; tinctisque ad maris littus pedibus ac aqua lotus, lustratoque exercitu, faustis suorum vocibus omnibusque acceptus, per medium pellicum gregem, iis venerationis ergo procumbentibus ac laudantibus, processit. haecque adeo cunctis e muro spectantibus, ac cum nemo obniti auderet vel in eum iaculum mittere. cunctis itaque ex libito illi atque animo expletis, urbem obsidione cingit ac vallum mittit. producta dies aliquot obsidio, cunctisque ruri urbisque pomeriis direptis, auri pensum annum vestiumque ingentem copiam ac puellarum lectarum certum numerum exposcere coepit. quare Leo, consilio cum proceribus habito, Crumo significat, cum paucis quibusdam inermibus ad maris littus procedat; ipsos pariter inermes navi accessuros, collatoque mutuum sermone, quicquid ille petierat, id se praestituros. haec cum ita significassent, tres quosdam armatos noctu educentes, in Gallae sedibus ad Blachernarum portam ex

Βλαχερνῶν, δώσαντες αὐτοῖς σύσσημον ὅτι διαλεγομένων ἡμῶν μετὰ τοῦ Κρούμου, σημείον τι ἔχομεν ποιῆσαι, ὅπερ θεασάμενοι **D** ἐξέλθαιτε καὶ ἀποκτείνετε αὐτόν. καὶ τῇ ἐπαύριον ὄντων τῶν Βουλγάρων ἐπὶ τὸ μέρος τῶν ἀγίων Ἀναργύρων ἐξῴθειν τῆς πό-
5 λεως, κατῆλθεν ὁ Κρούμος ἐπὶ τὴν θάλασσαν κατὰ τὴν συνταγὴν μετὰ ἄλλων τριῶν, τὸν λογοθέτην αὐτοῦ καὶ Κωνσταντῖνον τὸν λεγόμενον τοῦ Πατζικοῦ φυγόντος εἰς Βουλγαρίαν πρὸ πολλῶν ἐτιῶν, ἔχοντα καὶ τὸν υἱὸν αὐτοῦ ὄντα ἐξ ἀδελφῆς τοῦ Κρούμου· οἵτινες τέσσαρες ἐξεληθόντες ἐκ τοῦ λαοῦ αὐτῶν ἄοπλοι κατῆλθον
10 εἰς τῆς θαλάσσης κατὰ συνταγὴν, μὴ γινώσκοντες τὸ ἐνεδρον αὐτῶν. λοιπὸν δὲ καὶ οἱ ἐκ τῆς πόλεως ἐξῆλθον μετὰ χελανδίου **P 408** βουλόμενοι συλλαλῆσαι μετὰ τοῦ Κρούμου, καὶ λαβόντες λόγον ἐξῆλθον τοῦ καραβίου· καὶ ἀποκαβαλικεύσας ὁ Κρούμος ἐκάθισεν ἐπὶ τοῦ ἰδάφους, καὶ τὸν ἵππον αὐτοῦ ὁ υἱὸς Κωνσταντῖνου στρω-
15 μένον καὶ χαλινωμένον ἐκράτει. καὶ διαλεγομένων αὐτῶν ἐποίησεν ὁ εἷς τῶν ἐκ τῆς πόλεως τὸ σημεῖον, ὃς ἦν Ἐξαβούλης, τῇ χειρὶ τὴν κεφαλὴν ἀποσκεπάσας. ὃν ἰδὼν ὁ Κρούμος καὶ σκανδαλισθεὶς ἀνεπήδησεν· καὶ ἔχων ἔτοιμον τὸν ἵππον, σηκώσαντες αὐτόν οἱ μετ' αὐτοῦ, ἐκαβαλίκευσεν. καὶ ἀνέκραζεν ὁ λαὸς ἀπὸ
20 τοῦ τείχους “ὁ σταυρὸς ἐνίκησεν.” καὶ αὐτὸς ἤρξατο φεύγειν. καὶ ἐξεληθόντες οἱ ἐνωπλισμένοι ἐκ τῶν δωμάτων κατεδίωξαν ὀπίσω **B** τοῦ Κρούμου, καὶ ἀπολύσαντες αὐτῶν τὰ βέλη ὡς ᾤήθησαν ὅτι ἐπλήγισαν αὐτόν, αὐτὸς δὲ μονώτατος ἔφυγεν εἰς τὸν λαὸν αὐτοῦ. οἱ δὲ ἄλλοι τρεῖς ἐπίωσθησαν ὑπὸ τῶν ὄντων ἐν τῷ χελανδίῳ.

2 τισα P

insidiis collocarunt, data tessera ut interim conserto cum Crumo sermone aliquod signum ederent, quo conspecto ex insidiis egressi in Crumum impetum darent. postero die Bulgaris ad aedem sanctorum Anargyrorum extra civitatis portam consistentibus, Crumus ex conducto cum aliis tribus (eius scilicet logotheta et Constantino Patzici nuncupato, qui ante annos plures in Bulgariam fugerat, ac quem ille filium ex Crumi sorore sustulerat) ad mare descendit. hi quattuor, a reliquo inermes abiuncti exercitu cum aliis tribus, ad mare usque, uti constitutum erat (quos laterent insidiae) venerunt, egressi pariter ex urbe lintre vecti, qui cum Crumo sermonem collaturi erant; acceptaque fide ex navicula exierunt. Crumus equo desiliens humi resedit; equum sella frenisque instructum tenebat filius Constantini. interea iis sermonem miscentibus, unus quis ex urbe signum dedit, Exabules scilicet, qua manu caput aperuit. animadvertit Crumus, reique indicio offensus resiliit, iamque parato equo a sociis evectus illo insedit. tum populus e muro clamare “vicit crux;” ac Crumus fugam arripuit. egressi ex aedibus qui armati latebant, retro insecuti sunt; missisque spiculis cum se eum vulnerasse putarent, ille ad suos incolumis evasit. alii tres capti sunt ab iis qui

καὶ ὁ μὲν λογοθέτης παραπὰ ἑσφάγη, Κωνσταντῖνος δὲ καὶ ὁ
 υἱὸς αὐτοῦ ζῶντες ἐπιώσθησαν.

9. Λοιπὸν οὖν τούτων γενομένων θυμωθεὶς ὁ Κροῦμος
 ἐκέλευσε τῇ ἐπαύριον ἐμπυρῖσαι καὶ καταστρέφαι πάντα τόπον·
 καὶ ἀρξάμενοι ἐμπυρῖζειν κατέκαυσαν πάσας τὰς ἐκκλησίας τὰς 5
 ἀντίπεραν τῆς πόλεως, μεγάλας οὖσας, ὡς ἀνεκαίνισαν Ἐιρήνη
 καὶ Νικηφόρος καὶ Μιχαήλ· ὁμοίως καὶ τὰ μοναστήρια καὶ τὰ
 C παλάτια καὶ τοὺς οἴκους καὶ τὰ προάστεια. καὶ ἐλθόντες εἰς τὸν
 ἅγιον Μάμαντα ἐνεπύρῖσαν τὰ ἐκεῖσε παλάτια καὶ τοὺς βασιλικοὺς
 κοιτῶνας, καὶ τοὺς κίονας κατέκλασαν, καὶ τοὺς μολλῖθους ἐπῆ- 10
 ραν καὶ τὰ ζῶδια τοῦ ἵπποδρομίου, καὶ πᾶσαν τὴν αἰχμαλωσίαν
 κατέσφαξαν, ὁμοίως καὶ τὰ κτήνη. καὶ διελθόντες τὴν παραθα-
 λασσίαν τοῦ Στενοῦ καὶ τὴν ἄνω πάντα τὰ ἐμπόρεια κατέκαυσαν,
 καὶ ἄρωντες σκῦλα πολλὰ ὄχοντο. καὶ πιάσαντες τὸ δεξιὸν μέρος
 τῆς πόλεως πρὸς ἀνατολάς, κατέκαυσαν τὰ ἔξωθεν τῆς Χρυσῆς 15
 πόρτης ἕως τοῦ Ῥιγίου. καὶ ἐλθόντες εἰς τὸν Ἀθύρα κατέστρεψαν
 τὸ ἐκεῖσε κάστρον καὶ τὴν γέφυραν παράξενον οὖσαν καὶ πάνν
 D ὀχυρωτάτην. καὶ ἐλθόντες εἰς Σηλυβρίαν κατέστρεψαν τὸ αὐτόθι
 κάστρον ἕως τοῦ ἐδάφους, καὶ τὰς ἐκκλησίας καὶ τοὺς οἴκους ἐνε-
 πύρῖσαν. καὶ μετὰ τοῦτο τὸ Λαῶννην κάστρον ὑπάρχον κατέστρε- 20
 ψαν. καὶ ἐλθόντες εἰς τὴν πόλιν Ἡρακλείας, μὴ δυνάμενοι εἰς
 αὐτὴν ἐλθεῖν, ἐνεπύρῖσαν πάντα τὰ οἰκήματα τὰ ὄντα εἰς τὸν
 λιμένα καὶ τὰ περὶ τῆς αὐτῆς πόλεως. καὶ μετὰ τοῦτο ἐλθόντες
 εἰς Ῥαιδεστόν κατέστρεψαν καὶ τοῦτο τὸ κάστρον, ἐμπυρῖσαντες

in lintre erant. ex iis logotheta statim ingulatus, Constantinus eiusque
 filius vivi capti sunt.

9. Iam itaque his ita gestis, furore accensus Crumus omnia loca
 in crastinum igni ferroque suos vastare praecepit. coeptoque incendio
 ecclesias omnes trans urbis portum, magnas sane ac superbo opere,
 quas Irene et Nicephorus atque Michael instauraverant, monasteria item
 et palatia aedesque alias ac suburbana igni devastarunt. ad S. Maman-
 tem pariter progressi his, quae ibi sunt, palatiis regisque ac sacris cu-
 biculis ignem subiecerunt, ac columnas confregerunt. plumbi moles
 circique ambitum ornantes statuas sustulerunt. captivos omnes ingula-
 runt; similiter quoque pecora peremerunt. hinc Steni littora superio-
 remque oram peragrantes navalia omnia succenderunt, ingentique potiti
 praeda abierunt; dextraque civitatis parte occupata ad Orientem, quae
 sunt extra Chrysem portam ad Rigium usque combusserunt. Athyra cum
 venissent, quod illic est oppidum, rari quoque operis pontem, ipsumque
 longe firmissimum, everterunt. Selybriam profecti eius loci oppidum
 solo aequaverunt, ecclesiasque et domos incenderunt. exinde Daonem
 oppidum demoliti, Heracleam cum venissent nec civitatem ingredi po-
 tuissent, domos omnes ad littus positas, et quae urbi circumvicina sunt
 praedia locaque, combusserunt. postea Rhaedestum venientes, hoc

πάντα τὰ ἐν αὐτῷ οἰκήματα καὶ τὰς ἐκκλησίας καὶ κατασφύξαντες
 αὐτόθι λαὸν πολύν. καὶ ἐλθόντες εἰς τὸ Πάνιον κάστρον εὗρον
 αὐτὸ ἡσφαλισμένον, ἔχοντα λαὸν πολύν· καὶ μηδὲν ἰσχύσαντες εἰς
 αὐτό, τὰ ἔξω πάντα ἐμπυρίσαντες καὶ καταστρέψαντες ἀνῆλθον
 5 εἰς τὸν Ἄσπρον, κάστρον ὄν καὶ αὐτό, καὶ καταστρέψαντες καὶ P 409
 τοῦτο καὶ ἐμπυρίσαντες, καὶ ἕτερα πλείστα κάστρα, κατήλθον
 ἐκεῖθεν δι' ἡμερῶν δέκα, καὶ εἰσῆλθον εἰς τὰ ὄρη τοῦ Γάνου·
 καὶ εὐρόντες ἐκεῖσε λαὸν πολὺν κρυπτόμενον καὶ σχεδὸν πάντα τὰ
 κτήνη τῆς Θράκης, κατέσφαξαν τοὺς ἀνθρώπους, καὶ τὰ κτήνη
 10 ὄντα εἰς πλῆθος αἰχμαλωτεύσαντες ἀπέστειλαν εἰς Βουλγαρίαν,
 καὶ γυναικόπαιδα πολλά. καὶ λοιπὸν ἀπῆλθον καὶ εἰς τὸ Ἑξαμί-
 λην, καὶ κατήλθον ἕως Ἄβυδον, καὶ ἀνέκαμψαν ἐπὶ τὸν Ἐβρον
 καὶ τὴν ἄνω, καὶ πάντα τὰ κάστρα κατέστρεψαν ἀπὸ μικροῦ ἕως B
 μεγάλου ἕως τῆς Ἀδριανουπόλεως. καὶ εὐρόντες τὴν Ἀδριανού-
 15 πολιν κραταιουμένην παρεκάθισαν. καὶ ποιήσαντες ἡμέρας πολ-
 λὰς καὶ μηδὲν ἰσχύσαντες ἀπὸ τοῦ περικαθισμοῦ, στήσαντες μαγ-
 γανικὰ ἐπολέμουν τὸ κάστρον. καὶ δὴ στενωθέντες, μὴ ἔχοντες
 βοήθειάν ποθεν καὶ ἀποθνήσκοντες τοῦ λιμοῦ, παρέδωκαν ἑαν-
 τούς. καὶ λαβόντες οἱ Βούλγαροι τὴν αἰχμαλωσίαν πῦσαν εἰς
 20 πλῆθος οὖσαν ἀναρίθμητον καὶ πῦσαν τὴν ἀποσκευὴν αὐτῶν,
 μετώκισαν αὐτοὺς εἰς Βουλγαρίαν ἐκεῖθεν τοῦ Ἰστρου ποταμοῦ.
 καὶ τούτων γινομένων ὁ Λέων τῆς πόλεως οὐκ ἔξῆλθεν, ἀλλ' C

8 ἔχον τε?

16 παρακαθισμοῦ?

quoque oppidum demoliti, cunctas in eo aedes ac ecclesias incenderunt,
 multamque ibi hominum turbam sustulerunt. Panium cum venissent, op-
 pidum munitum invenerunt ingentique tutum praesidio militum; frustra-
 que eius tentatis moeniis, suburbanis omnibus igni ferroque vastatis,
 indeque Asprum versus, quod ipsum oppidum est, iter dirigentes, eo
 quoque aliisque pluribus oppidia eversis atque incensis, abhinc digressi
 decem circiter dies Gani montes intrarunt. illic latentis plebeculae in-
 numeram nacti multitudinem cunctaque fere Thraciae pecora, hominibus
 neci traditis, pecora puerosque ac mulieres ingenti turba captivos in
 Bulgariam misere. iamque adeo ad Hexamilium quoque transeuntes
 Abydum usque descenderunt; flexoque itinere Ebrum assecuti ac supe-
 riorem illi regionem, oppida omnia maiora pariter et minora Adriano-
 polim usque everterunt. Adrianopolim autem munitam cum invenissent,
 urbem obsederunt; protractaque dies non paucos obsidione, cum potiri
 civitate non possent, instructis machinis eam oppugnare coeperunt. et
 vero cives in angustias coacti, cum nulla auxilii spes usquam affligeret
 diraque fames consumeret, hostibus deditionem fecere. Bulgari captivis
 omnibus acceptis, tanta multitudine ut et numerum vinceret, omnique
 illorum direpta supellectili, in Bulgariam trans Istrum flumen procul de-
 portarunt. Interea Leo, tantaque hostis grassatione, nec urbe egressus,

ἐκράτει τῆς βασιλείας τυραννικῶς. καὶ λοιπὸν φθασάντων τῶν ἑορτῶν ἔστειψεν τὸν υἱὸν αὐτοῦ μικρὸν ὄντα καὶ ἐπονομαζόμενον Σαμβάτην, ἐπέψαστο λέγων ὅτι Κωνσταντῖνος καλεῖται· καὶ σωρεύσαντες τὸν περισσώδεντα λαὸν ἐκ τῶν διαφόρων πόλεων, ἐρβόγυσεν αὐτοῦς, ποιήσας αὐτοῦς εὐφημηῆσαι Λέοντα καὶ Κων-5
 σταντῖνον, μιμούμενος τοὺς πρῶην βασιλεύσαντας Λέοντα καὶ Κωνσταντῖνον τοὺς Ἰσαύρους, ὧν καὶ τὴν αἵρεσιν ἀνευώσατο, βουλόμενος ζῆσαι ἔτη πολλὰ ὡς καὶ αὐτοὶ καὶ γενέσθαι περιφημοσ·
 D οὗ τινὸς τὴν βουλὴν ὁ θεὸς κατήσχυεν, κόψας τοὺς χρόνους αὐτοῦ. 10

10. Καὶ δὴ λοιπὸν γεγονότος εὐδίου τοῦ αἵρος τῷ χειμῶνι, καὶ τῶν ποταμῶν μὴ ἔχόντων ὕδωρ πολὺ, ἐξῆλθον οἱ Βούλγαροι χιλιάδες ἅ' ὄλοσίδηροι· καὶ ἐλθόντες ἕως Ἀρακαδιούπολιν καὶ περάσαντες τὸν Ἐργίαν (ποταμὸς δὲ οὕτως ἐστὶν λεγόμενος) ἤρσαν λαὸν πολλὸν καὶ ἠχημαλώτευσαν αὐτόν. καὶ πρὸ τοῦ 15
 περῆσαι αὐτοῦς τὴν αἰχμαλωσίαν ἐγένετο ἕτερος πολλὰς ἡμέρας ὀκτώ, καὶ ὀγκωθεὶς ὁ ποταμὸς ἐγένετο ὡς θάλασσα. καὶ μὴ
 P 410 δυνάμενοι ἀντιπερῆσαι οἱ Βούλγαροι ἕμειψαν ἡμέρας ἑ', κατέχοντες τὴν αἰχμαλωσίαν. καὶ μηνύσαντες τὸν Λέοντα τοῦ βοηθῆσαι, οὐ προσέσχεν, οὐδὲ τῆς πόλεως ἐξῆλθεν, οὐδὲ ἄλλους τινὰς ἀπέ- 20
 στείλειν πρὸς βοήθειαν. καὶ λοιπὸν γενομένης εὐδίας καὶ τοῦ ποταμοῦ ἑλαττωθέντος, αὐτοὺς τοὺς αἰχμαλώτους παρεσκεύασαν

8 ὅν ἐπέψαστο?

11 εὐδία P

tyrannice imperium tenebat. cumque iam festa venissent Natalicio-
 rumque solennis, filium suum adhuc pusillum Sammatem nomine, quem falso
 Constantinum vocari aiebat, corona Augustali donavit; collectisque ex
 diversis urbibus qui cladi superstites essent manipulis, erogata eis pe-
 cunia, faustis acclamationibus votisque Leonem ac Constantiam pro-
 sequi iussit, illos imitatus qui nuper imperium gessissent, Leonem et
 Constantinum Isauros, quorum etiam haeresis instaurator fuit, dum velut
 illi, longaevo sibi imperii annos auguratus, ingentem nominis claritatem
 ambit; cuius tamen deus consilium in angustam coactis ipsius annis con-
 fudit.

10. Ceterum sudo hiemis tempestate aëre, hincque adeo fluviatili-
 bus aquis subidentibus; facta Bulgarorum ad triginta milia cataphra-
 ctorum excursio; venientesque Arcadiopolim, ac superato Rigio (hoc
 nimirum fluvii nomen) inventam ingentem hominum multitudinem sub
 jugum miserunt. necdum vero transmissis captivis, ingenti imbricæ vi
 in dies octo sic fluminis aquae intumuerant, ut maris prope vastitatem
 aequare viderentur. cumque inde permeari non posset, dies quindocim
 in stativis captivos tenuerunt. rogata illis frustra a Leone auxilia: nam
 nec animam attendit, nec urbe ipse prodiit, nec qui suppetias irent illos
 alios misit. iamque adeo facto sereno atque flumine intra alveum com-
 presso, ipsosmet captivos ligna caedere ac pontem struere coegerunt;

κάνηαι ξυλὴν καὶ ποιῆσαι γέφυραν, καὶ οὕτως ἐπέρασεν μετὰ τῆς αἰχμαλωσίας ὄντων ὁμοῦ ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν καὶ παιδίων χιλιάδες γ'. λαβόντες καὶ πάντα τὰ ὑπάρχοντα αὐτῶν, Ἀρμενιατικὰ στρατολομαλωτάρια καὶ νακοτάπητα ἀνώτερα καὶ ἱματισμὸν πολὺν 5 καὶ χαλκώματα, ἐφόρτωσαν πάντα εἰς τὰς ἀμάξας, καὶ λαβόντες Β πάσας τὰς ἀγέλας αὐτῶν βόας καὶ πρόβυτα εἰσηλθόν εἰς Βουλγαρίαν. καὶ ὁ ἀδίκως βασιλεύσας κατὰ παραχώρησιν Θεοῦ οὔτε αὐτὸς ἐξῆλθεν τῆς πόλεως πρὸς βοήθειαν τῆς αἰχμαλωσίας οὔτε ἄλλους ἀπέστειλεν.

10 11. Λοιπὸν οὖν μετὰ ταῦτα ἀνηγγέλῃ αὐτῶν λεγόντων ὅτι ὁ Κροῦμος ἐστράτευσεν λαὸν πολὺν συναθροίσας καὶ τοὺς Ἀβάρεις καὶ πάσας τὰς Σκλαβινίας· πρὸς δὲ τούτοις παρασκευάζει διαφόρων ἐλεπόλειων ὄργανά τε καὶ μηχανήματα καὶ μαγγανικὰ παμμεγεθέστατα, τριβόλους καὶ πετροβόλους καὶ χελώνας καὶ 15 ἔψηλθός κλιμακας, σφαιρας τε καὶ μοχλὸς καὶ ὄργυας, κριούς τε καὶ βελοστάσεις, πυρρόβολά τε καὶ λιθόβολα καὶ σκορπίδια εἰς τὸ βαλεῖσθαι βέλη καὶ σφενδόνας, πάντα τὰ μηχανήματα κατὰ τῶν ἐπάλλεων πρὸς τὸ ἐλεῖν τὴν πόλιν. ἐπὶ τὸ δυτικὸν δὲ μέρος, φησί, τῆς πόλεως κατὰ τοῦ τείχους τῶν Βλαχερινῶν ταῦτα πάντα βούλεται 20 προσαγαγεῖν τὰ μηχανήματα, ἔνθα καὶ ἐτοξεύθη, σταβλίζων βόας χιλιάδας δέκα πρὸς τὸ βαστάζειν πάντα τὰ προλεχθέντα ὄργανα, τεθέντα ἐπὶ ἀμαξῶν, ὡς προσέταξεν χιλιάδας ε' σιδηροδέθεντας. ταῦτα ἀκούσας Λέων, πέμψας τε κατασκόπους καὶ μα- D

10 ἀστέφ?

inque hunc modum cum iisdem, ad quinquaginta circiter milia, virorum mulierum ac puerorum, amnem transmiserunt; omnemque eorum substantiam, Armeniacas vestes stragulas, grandesque acu pictos tapetes ac vestimentorum multam suppellectilem, vasaque aenea, cuncta curribus imposita; omnes denique greges et armenta, bovesque et oves, convaluerunt; hacque ditati praeda in Bulgariam intrarunt. nec qui dei indulgentia inique sceptrum moderabatur, aut ipse opem laturus captivis egressus est, aut qui ferrent alios ullos destinavit.

11. Iam igitur perlatus ad Leonem rumor, ingentem Crumum conflare exercitum, Aavaesque et Sclabinorum copias omnes adlegisse; ad haec, instrumenta atque machinas tormentaue expugnandis urbibus comparata omnis generis struere, ingentia sane illa; tribulosque seu murices et testudines, akas scalas, globos, vectes, ligones vasaque foasoria, arietes, balistas, ignea iacula, petriarias, scorpiones mittendis iaculis ac fundas; quicquid denique machinarum quatiendis erundisque turribus ac propugnaculis ad urbis excidium adhiberi queat, ad urbis occidentiam partem murosque Blachernarum visum illi adhibere omnia, ubi et telo petitus fuerat. boum decem milia cunctis his convehendis stabulari; curras ferro vinciti inasi fieri, ad quinque milia. Leo hostis apparatu au-

θῶν τὴν ἀλήθειαν, συναθροίσας λαὸν πολὸν καὶ τεχνίτας ἤρξατο κτίζειν ἕτερον τεῖχος ἕξωθεν τοῦ τεῖχος τῶν Βλαχερνῶν, κόπρας καὶ τὴν σοῦδαν πλατεῖαν. καὶ ἀρξάμενος κτίζειν, μήπω τελέσας, ἵνα δειξῇ ὁ Θεὸς ὁ διασκεδάων βουλὰς ἐθνῶν, ἀθετῶν λογισμοὺς λαῶν καὶ ἀθετῶν βουλὰς ἀρχόντων, ὅτι οὐκ ἐν τῇ μηχανῇ καὶ τῇ ἰσχύϊ αὐτῶν οἱ ἄνθρωποι δύνανται τι ποιῆσαι, οὕτω τοῦ ἕαρος καταλαβόντος, ὡς φασὶ τινες διασωθέντες τῆς αἰχμαλωσίας ἀπὸ Βουλγαρίας, περὶ τῇ μεγάλῃ πέμπτῃ τοῦ πάσχα ὁ πρῶτος Βουλγαρίας ὁ Κροῦμος, ὁ περιφημος, ὁ τὴν πόλιν ἐλεῖν βουλόμενος, P 411 τέλει τοῦ βίου ἐχρήσατο ἀοράτως σφαγιασθεὶς· ὃς καὶ ἐξήγαγεν 10 αἱμάτων ὄχτους διὰ τε τοῦ στόματος καὶ τῶν ῥινῶν καὶ τῶν ὠτων αὐτοῦ, καὶ οὕτως ἀπέρρηξεν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐν κακοῖς.

12. Ἐπαρθεὶς τοίνυν τῷ φρονήματι ὁ Λέων, ὅτι αὐτὸς κατέβαλε τὸν πολέμιον, οὐχὶ Θεός, ἐπέμψεν εἰς πάσας τὰς χώρας σάκρας, ἀναγγέλλων ὅτι εἶρον τοὺς Βουλγάρους ἐγγὺς ὄντας τῆς 15 πόλεως, καὶ διὰ τῆς φρονήσεως καὶ ἀνδρίας καὶ διὰ τῆς ἀγωγῆς μου τοξεύσας τὸν πρῶτον αὐτῶν πάντας ἀπόλεσα· ὅστις καὶ διὰ τὴν πρόφασιν ταύτην ἀποθνήσκει, φησὶν, ὁ ἐχθρὸς ἡμῶν. καὶ B ταῦτα μὲν περὶ τούτου· (13) λέγεται δὲ καὶ φωνῆν οὐρανόθεν 20 ῥαγγῆναι ἀθωρόν, τὴν τοῦ ἀθέου βασιλέως κατάλυσιν εὐαγγελιζομένην, καὶ πολλοῖς πλέουσιν ἀκουστὴν γενέσθαι· ἧς τὸν καιρὸν

5 εὐμηχανία?

dito, missisque exploratoribus ac veritate comperta, ingentibus conductis copiis ac artificum turba, extra Blachernarum murum muram aliam aedificare coepit, vallumque latum excisum opposuit. iamque coepto solummodo opere ac necdum peracto, deus, qui dissipat consilia gentium et reprobat cogitationes populorum reprobatque consilia principum (Ps. 32 10), ut ostenderet nihil quemquam iuvare ad aliquid praestandum industriam propriam ac potentiam, necdum vere exorto, ut quorundam a Bulgarica captivitate receptorum relatu compertum est, magna scilicet Quinta, Bulgariae princeps, clarissimus Crumus, qui capiendam urbem animo destinaverat, invisibili dei potentia mactatus fatis concessit, sanguinis rivos ore naribus auribusque profundens; atque in eum modum animam in malis abruptit.

12. Eo successu animo elatus Leo, ac si ipse, non deus, hostem profligasset, destinatis in omnes urbes ac provincias divalibus literis in haec verba scribit. "Bulgaros offendi iam urbi imminentes, meaque solertia et robore, facta denique impressione, eo telis confosso qui inter eos primus ac princeps erat, omnes interneccione delevi; eoque vulnere" inquit "hostis noster occumbit." atque haec hactenus. (13) aiunt vocem caelitus missam mox erupisse, impii regis mortis nuntiam, ipsamque non paucis navigantibus auditam; signatoque tempore et hora, cum hora

καὶ τὴν ὥραν ἀπογραφάμενοι (ἦν γὰρ δεκάτη ὥρα τῆς νυκτός) ἐσχάτως εὗρον τὴν ἀλήθειαν.

14. Ὅμως τὸν Μιχαὴλ εἰρκτὴ καὶ δεσμὰ εἶχον· καὶ ἐπεὶ ἐβούλετο αὐτὸν μετὰ τὴν ἑορτὴν τῶν Χριστοῦ γέννων ἀνελεῖν, δη-
 5 λοιὸ ὁ Μιχαὴλ τοῖς συμβούλοις, μεθ' ὧν ἦν καὶ ὁ τοῦ παλατίου
 παπίας, ὡς εἰ μὴ σπουδάσῃτε ἐξελεῖν με τῆς φρουρᾶς, πάντας
 ἡμῶς καταμηνώ τῷ βασιλεῖ. οἱ δὲ συναχθέντες καὶ φελόνια ὡς C
 ἱερεῖς φορέσαντες, καὶ ἔνδοθεν τὰ ξίφη φοροῦντες, ἐπεὶ τὸ πα-
 λάτιον ἀνέψαχθη καὶ ὁ βασιλεὺς εἰς τὸν ναὸν εἰσῆλθεν, αὐτοὶ
 10 εἰσπηδήσαντες τοῦτον μεληδὸν κατέκοψαν καὶ τὸ σῶμα αὐτοῦ ἐν
 τῇ Πρώτῃ νήσῳ ἔχωσαν. καὶ αὐτῇ τῇ ὥρᾳ λύουσι τῶν δεσμῶν
 τὸν Μιχαὴλ, καὶ εἰσάγουσιν ἐν τῇ ἑορτῇ ἀντὶ δεσμοφόρου στεφη-
 φόρου. καὶ ἐπληρώθη τὸ προφητικὸν τὸ "ἐσπέρας ἀυλισθήσεται
 κλαυθμὸς, καὶ εἰς τὸ πρωτὶ ἀγαλλίασις." τὴν τε γαμετήν αὐτοῦ
 15 ἐν τῇ τῶν Δεσποτῶν μονῇ ἀπαγαγεῖν· Συμβατίῳ δὲ τῷ νιῷ τῷ
 κατὰ τὸ στέψιμον μετονομασθέντι Κωνσταντῖνον, καὶ τοῖς λοι-
 ποῖς, Βασιλείῳ τε καὶ Γρηγορίῳ ἅμα Θεοδοσίῳ, ἐν τῇ Πρώτῃ
 νήσῳ ἀποκείραντες μοναστὰς πεποιήκασιν. ἔνθα καὶ Κωνσταντῖ- D
 νος μετονομασθεὶς Βασιλειος, ἀφωνία συσχεθεὶς μετὰ τὸ τὰ γό-
 20 νιμα τῶν μορίων ἀφαιρεθῆναι, ἐδέετο μὲν τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ καὶ
 Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου ἐκέισε ἀνεστηλωμένου, τὴν ἑαυτοῦ λυθῆ-
 ναι φωνὴν καὶ τὴν γλῶτταν τὸ εὐχρον ἀπολαβεῖν. ὅθεν καὶ εἰση-

4 τῶν] τὴν τοῦ P: cf. p. 454 b

15 ἀπήγαγον?

noctis decima ageretur, qui observarunt, sic tandem se rem habuisse invenerunt.

14. Ceterum Michael in carcere ac vinculis tenebatur. quodque Leoni constitutum erat ut statim peractis Christi nataliciorum solenniis illi necem inferret, mandat Michael coniuratis, e quorum numero ipse palatii papias, in haec verba, "nisi quam cito me e carcere liberaveritis, ad unum omnes deferam imperatori." congregati itaque, ac casuales sacerdotum more induti subque illis gladios occultantes, quod apertas fores palatii essent, ingresso in templum imperatore insipientes frustra-
 tum ipsum conciderunt, ac cadaver in Prote insula condiderunt. ipsa que hora solutum vinculis Michaelem inter solennia inducunt, pro victo infulis coronatum. sicque illud scripturae (Ps. 29 6) impletum est, "ad vesperum demorabitur fletus, et ad matutinum exsultatio." Leonis uxor in monasterium adducta, quod vocant Dominarum: Symbatium filium, ab inauguratione dictum Constantinum, cum reliquis, Basilio scilicet et Gregorio nec non Theodosio, positus crinibus monachorum ordini addixerunt. ubi et Constantinus Basillii auctus nomine, una cum virilibus etiam vocis usu amisso, deum rogabat ac Gregorium theologum, cuius illic erecta erat effigies, ut soluta voce linguam sonorum reciperet.

κούσθη. κατὰ γὰρ τὴν τῶν φώτων πανήγυριν ὄρᾳ τὸν Θεῖον ἐκεί-
 τον χαρακτήρα, "τὸν κηρὸν" λέγοντα "λαβῶν ἀνάγνωθι." ὁ δὲ
 ἀδιστακτικῶς εἰσελθὼν ἀέγνω λαμπρᾷ καὶ καθαρᾷ τῇ φωνῇ "πάλιν
 Ἰησοῦς ὁ ἐμὸς." ἔκτοτε οὖν τὴν πατροπαράδοτον αὐτοῦ βδελυ-
 ξάμενος αἴρεσιν τὰς τῶν ἁγίων ἰδέας ἐτίμα καὶ περιεπτύσσετο. 5
 ἀλλὰ ταῦτα μὲν ὕστερον.

P 412 **Κ**όσμον ἔτος 571δ', τῆς Θείας σαρκώσεως ἔτος ωιδ', Ῥωμαίων
 Β βασιλεὺς Μιχαὴλ Ἀμοραῖος ὁ Τραυλὸς καὶ εἰκονομάχος ἔτη ἧ'
 μῆνας 9'. οὗτος Εὐφροσύνην τὴν θυγατέρα Κωνσταντίνου τοῦ
 τυφλωθέντος, τὸν μόνηρον βίον προσηκαμένην, εἰς γαμετὴν ἡγά- 10
 γετο. ὃς μικρὸν τι τῆς προκατασχούσης κακίας ὑπενδούς, ὅσον
 τοὺς ἐν εἰρκταῖς καὶ ἐξορίαις ἐλευθερίαν καὶ ἄνεσιν ὄνειρωδῶς
 φαντάζεσθαι, τὸ τοῦ προηγουμένου δυσσεβοῦς ὑπέθαλπε Θεοστυ-
 γὲς φρόνημα· ὁμοίως γὰρ τῷ αὐτῷ περιεπάρη τῆς δεινῆς αἵρέσεως
 ἀγκίστρω ἕξ ἀκροτάτης ἀλογίας καὶ ἀπαιδεύσεως. ὅθεν ἐπὶ σελεν- 15
 τίου ἔφη "οἱ μὲν πρὸ ἡμῶν ζρεννησάμενοι τὸν ἐκκλησιαστικὸν
 C Θεσμὸν τῶν δογμάτων τὸν περὶ αὐτῶν εἰσπραχθήσονται λόγον, εἰ
 καλῶς ἢ κακῶς ἐθέλιψαν. ἐν ᾧ τὴν ἐκκλησίαν εὐρομεν βαδίζου-
 σιν, ἐν τούτῳ καὶ διαφυλάττειν προκρίνομεν. τὸ γὰρ τιμᾶν τὰς
 εἰκόνας καὶ μὴ τιμᾶν ἀδιάφορον ἔστω κατὰ τὸ αὐτό." κατὰ τὸν 20

4 τὴν] αὐτὴν P

unde etiam exauditus est. die enim festo luminum videt divinam illam
 cera fusam imaginem ita affantem, "surge, lege." in quae verba, omni
 semota dubitatione, clara limpidaque voce ingressus legit, "iterum Iesus
 meus." exinde itaque quam a maioribus hauserat, execratus haeresim,
 sanctorum imagines colebat ac amplexabatur. verum haec postea.

Mundi annus 6314, divinae incarnationis annus 814; Romanorum im-
 perator Michael Balbus, iconomachus, annos 8, menses 9. hic Euphro-
 synam, Constantini eius qui matris imperio caecatus fuit filiam, sancti-
 monialis institutum professam uxorem duxit. parum aliquid de malitia,
 quae ante obtinuerat, remittens (hactenus scilicet, ut qui clausi ergas-
 tulis vel exsilio relegati erant, velut visu nocturno ac insomnio liberta-
 tem factamque aliquam remissionem ac indutias animo cogitarent) impii
 decessoris sui deo exosum sensum opinionemque subocculte fovebat. nam
 et ipse ex summo stupore ac inscitia pari nequissimae haeresis unco
 adactus est. unde solenni conventu habito, "qui ante nos" inquit "eccle-
 siasticorum dogmatum scita scrutati sunt, ex illis exigenda ratio est,
 num bene an male sanxerint. nos autem, in quo ecclesiam ambulante[m]
 invenimus, in eo et servare potius ducimus. colere enim aut non co-
 lere imagines perinde indifferens sit ac cuique liberum." eo tempore

καιρόν τοῦτον τὸν τῆς ἀρχιερωσύνης θρόνον κατεῖχεν Ἀντώνιος ὁ τοῦ Συλαίου, τῆς προσκυνήσεως τῶν ἁγίων εἰκόνας ἀλλότριος.

2. Ἐπὶ τούτοις στέφει Μιχαὴλ Θεόφιλον τὸν ἐξ Εὐφροσύνης υἱὸν αὐτοῦ ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ. Θωμᾶς δὲ ὁ ἀντίρτης 5 ἐκ τῶν ἀνατολικῶν μερῶν ἀπάρας, λαὸν τε καὶ ἀγρυπώδη καὶ Δ ἐπίμικτον ἐπισυρόμενος, ἐπὶ τὸ Βυζάντιον ἐκίνησεν, τῆς βασιλείας παρ' ἄξιαν ἐφιέμενος. Ῥωμαῖος γὰρ ὢν καὶ ἀφανῆς πρὸς Συρίαν ἀφίκετο, καὶ Κωνσταντῖνον ἑαυτὸν μετονομάσας υἱὸν Εἰρήνης τῆς βασιλίσσης ἔλεγεν· κἀντεῦθεν πολλοὺς ἀπατήσας βαρβάρων τε 10 καὶ Ῥωμαίους, καὶ πλῆθος ἀπειρον συναθροίσας, μεγαλαυχῶν τῷ πλῆθει ἐπῆει τῇ Κωνσταντινουπόλει, καὶ ταύτην ἐπὶ τρεῖς χρόνους πορθέσας, ἐπεὶ τὰς ναῦς αὐτοῦ εἶδεν πυρὶ καθείσας καὶ τοὺς λογάδας τῶν πολεμίων ὑπὸ τῶν πολιτῶν ἀπολωλότας, ἀμηχανία ληφθεὶς, τὴν πόλιν καταλιπὼν ἐπὶ τὴν Θράκην χωρεῖ, ταύ- P 413 15 τῆν ληϊζόμενος. ὁ δὲ Μιχαὴλ τῆς πόλεως ἐξελθὼν μετὰ πλειστής δυνάμειος πρὸς αὐτὸν ἐξώρμησε, καὶ δὴ πυρακαθίστας βρυχόν τινα καιρόν τοῦτον ἀμογητὶ ἐχειρώσατο· ἀκρωτηριάσας τε αὐτὸν χεῖρας καὶ πόδας, εἶτα καὶ ἀνασκολοπίσας, κατέκτανσε τὸν ἐν τρισὶ χρόνοις ἐμφύλιον γενόμενον πόλεμον.

3. Ἐν τούτοις τοῦ Μιχαὴλ ἐνασχολουμένου Κρήτη καὶ 20 Σικελία καὶ αἱ Κυκλάδες νῆσοι τῆς τῶν Ῥωμαίων ἀρχῆς ἐξ Ἀφρικῶν τε καὶ Ἀράβων περιηρέθησαν, λαβόντος ἀρχὴν ἄρτι πρῶτον διὰ τὰς τοῦ λαοῦ ἁμαρτίας καὶ τὴν τῶν κρατούντων δυσσέβειαν.

1 τὸν om P

summi sacerdotii arcem tenebat Antonius Sylael, qui a sacrarum imaginum cultu abhorrebat.

2. Interea Theophilum filium suum ex Euphrosyna augustali corona donat in magna ecclesia. Thomas vero arrepta tyrannide ex Orientalibus partibus profectus, confusaneae commixtaeque turbae exercitu fretus, adversus Byzantium cum exercitu venit; immerito sane imperii desiderio ebrius. Romanus enim cum esset et homo obscurus, in Syriam profectus erat, inditoque sibi Constantini nomine Irenes Augustae filium sese dictitabat; qua fraude multos barbaros Romanosque decepit. innumera itaque collecta multitudine, eaque glorians, Cepolim invadit atque annos tres expugnat ac diripit. at ubi suam classem igni succensam fortissimosque suorum a civibus interfectos vidit, consilii inops, relicta urbe, praedas agens in Thraciam concedit. Michael vero urbe egressus cum ingentibus copiis in eum eduxit, atque ad breve tempus obsidens nullo negotio in potestatem redegit; praecisisque manibus atque pedibus, ac tum palo affigens, civile trium annorum bellum consopivit.

3. Inter hos tumultus, hisceque curis distento Michaelae, Creta Sicilia et Cyclades ab imperio Romano ab Afris et Arabibus rescissae sunt, cum iam ex populi peccatis ac principum impietate defectio ha-

B τῶν δὲ πραγμάτων οὕτως ἐχόντων προσκαλεῖται ὁ βασιλεὺς Κρηναῖον τὸν μάλιστα, καὶ φησὶ πρὸς αὐτὸν "συχθαίρω σοι, μάγιστρε, ὅτι ἡ Σικελία ἐμὸύλευσεν." ὁ δὲ ἔφη "τοῦτο ξένον χαρᾶς ἐστί, δέσποτα." καὶ στραφεὶς πρὸς τινὰ τῶν μεγάλων ἔφη

ἀρχὴ κακῶν γὰρ πεσεῖται τῇ χθονί,

5

ὅταν κατάρξῃ τῆς Βαβυλῶνος δράκων

δύσγλωσσος ἄρδην καὶ φιλόχρυσος λίαν.

(4) ὁ γὰρ τῶν Ἀγαρηνῶν ἀρχηγὸς Ἀπόχατ τῷ τῆς Κρήτης ἀκρωτηρίῳ προσέβαλε καὶ προσωρμίσθη τῷ Χάρακι, ὄρισας τὸν ὑπ' αὐτὸν λαὸν καταλιπεῖν τὰς ναῦς αὐτῶν καὶ τὴν χώραν ληΐζεσθαι. τοῦ δὲ 10

C στρατοῦ πρὸς τὴν τοιαύτην ἐγκλήρησιν ἀποκινήσαντος προστάξας τὰς ναῦς αὐτῶν ἐπυρπόλησεν. καταγογγυζόντων δὲ αὐτῶν περὶ τούτου ἔφη πρὸς αὐτοὺς ὅτι τῇ προτεροῖα κατεγογγύζετέ μου, ὦ ἄνδρες, ζητοῦντες χώραν εἰς κατοικίαν, καὶ διὰ τοῦτο ἤγαγον ὑμᾶς ἐνταυθοῖ, ἐν ᾧ γάλακτος καὶ μελιτος ἔστιν ἀπορρώξ." οἱ 15 δὲ ἀντιέπον αὐτῷ "καὶ ποῦ τὰ τέκνα καὶ τὰς γυναῖκας ἡμῶν εὐρήσομεν;" ὁ δὲ πρὸς αὐτοὺς "ἴστε ὅτι ἀλγυμαλώσιαν πλείστην ἑαυτοῖς ἠτέλατε· ἐκ ταύτης οὖν γυναῖκας ὑμῖν ἀρμόσασθε." καὶ ἤρρεσεν αὐτοῖς τοῦτο, καὶ χάρακα περιέθεντο πρὸς δχυρώματα·

D ἂφ' οὗ ὁ τύπος Χάραξ μέχρι τῆς δεῦρο προσονομάζεται. μονα- 20
στις δὲ τις μετέπειτα τῇ νήσῳ προσφοιτήσας ἔφη αὐτοῖς ὅτι εἴπερ ἐθέλοιτε καταδυναστεῦσαι τῆς νήσου, ἀκολουθήσατέ μοι, καὶ ὅπου

19 καὶ σκῶλαφ πικνός, χάρακα P

buisset exordium. sic autem se rebus habentibus, accersito imperator Irenaeo magistro, ait illi "congratulator tibi, magister, quod Sicilia rebellavit." ad quem ille "procal est, domine, ut gratulandum sit eo nomine;" conversusque ad quendam procerum ait hoc initium malorum telluri accidet, rerum potietur cum Babylonius draco, linguae impeditae et auri sitientissimus.

(4) Agarenorum enim dux Aponchat, ad Cretae promontorium, cui Charax nomen, appulsa classe castra posuit, iubens ut relictis navibus, quos duxerat milites, omnes regionem praedatum direptumque irent. copias autem in praedas effusus eorum naves succendi iussit. cuius rei causa murmurantibus, ait "vos ipsi nudiustertius, o viri, murmurantes coloniam ducere quaerebatis. in eam rem vos ego huc loci adduxi, ubi tellus lacte ac melle fluit." at illi "ubinam vero liberos nostros uxoresque inveniemus?" quibus ille "scitis plurima vos spolia ac captivos tulisse. ex illis mulieres in sponsas vobis adiungite." placuit omnibus consilium; crebroque circumquaque vallo locum munierunt: χάρακα Graeci dicunt. ex quo factum est ut et locus hactenus Charax nominetur. postea vero monachus quidam in insulam deoectus inquit illis "siquidem hoc vobis constitutum est, sicque animis sedet ut plene insula potiamini, mihi vos adiungimini comites, ac ubi locum ex-

ἔν στοχασάμενος παραδείξω ὑμῖν ἐπιτηδειότητα κτίσεως, ἐκείσε
 πόλιν οἰκοδομήσατε, δι' ἧς τῆς νήσου ἔξουσιώσητε. καὶ ἀπήγα-
 γεν αὐτοὺς εἰς τόπον καλούμενον Χάνδακα, ἐν ᾧ ἡ πόλις τούτων
 καθίδρυσται, καὶ ταύτην κυκλόθεν ἐτάφρευσαν. καὶ ἑνετήκοντα
 5 πόλεις κρατήσαντες ἠνδραποδίσαντο, μιᾶς μοτῆς μὴ ἄλωθισης
 ἀλλ' ἢ λόγῳ ἀπολιορκήτου μεινάσης, τῶν οἰκητόρων αὐτῆς σὺν
 ἑλευθερία ποιεῖν τὰ Χριστιανῶν συγκεχωρημένων· οἳ μέχρι τοῦ
 νῦν ὑπολόγιοι κέκληνται. καὶ δὴ ἂν ἐπὶ Ἀγαρηῶν κατεκράτηντο P 414
 αἱ νῆσοι, εἰ μὴ Μιχαὴλ ὁ βασιλεὺς Κρατερωῦ τῷ τῶν Κιβυρραιω-
 10 τῶν στρατηγῷ ἐνετείλατο πύσας τὰς ὑπ' αὐτῶ ναῦς ἐτοιμάσαι καὶ
 ἀπᾶραι εἰς Κρήτην· ὃς σὺν διακοσίαις ναυσὶ παραγενόμενος αὐτὰς
 ἠλευθέρωσε, καὶ ἐν τῇ Κρήτῃ ἀπάραις τῶν ἐκείσε Ἀγαρηῶν πάν-
 των κατεκυρίευσεν, καὶ ἀναιρήσειν βεβούλευτο, εἰ μὴ τινες τοῦ
 λαοῦ κακῶς φρονοῦντες ταῦτο ἐκόλυσαν, εἰρηκότες ὡς οὐδαμῶς
 15 ἐν νυκτὶ οὗτοι πρὸς ἡμᾶς ἀντιτάξοιντο, τῷ δὲ πρῶτ' κατὰσχωμιν
 αὐτοῦς. καὶ δὴ φρεναπατηθέντες τοῖς τούτων λόγοις πρὸς τὰς
 σκηρὰς αὐτῶν ἐπανέλυσαν, μηδμιῶς τῆς σωτηρίας αὐτῶν πεφρον- B
 τικότες. τῆς δὲ νυκτὸς ἐπελθόντες οἱ ἐχθροὶ σιδήρειον ὑπνον
 τούτοις πᾶσιν ἐπήγαγον, μόνου τοῦ στρατηγοῦ αὐτῶν ἐμπορικῶ
 20 ἐπιβύαντος πλοίῳ καὶ ἀποπλεύσαντος. ὅπερ μαθὼν ὁ τῶν Ἀγαρη-
 νῶν ἀρχηγὸς δυσὶν ὀκτάσις ἐπεβίβασε καὶ κατεδίωξεν ὑπισθεν, καὶ
 πρὸς τὴν νήσον τὴν Κῶ τοῦτον κατέσχευεν, καὶ ἐν αὐτῇ τοῦτον ἀνε-
 σκολόπισεν. εἶτα ὁ Ὀρύφας τὸ ἐπώνυμον προστάξει βασιλέως

struendae urbis commodum monstravero, ibi aedificate, unde imperium
 vestrum tota late insula proferatis." duxit itaque in locum Chandax
 nomine, ubi eorum sita civitas est, eamque vallo undique munierunt;
 captisque nonaginta urbibus, in servitutum omnes addixerunt, una dun-
 taxat non expugnata atque direpta, quae accepta fide, deditioe facta,
 ritu Christiano vivendi liberam facultatem accepit. hactenus Graeca
 voce ὑπολόγιοι audiunt, ac si dicas spontanea deditioe in fidem ac-
 cepti. ac sane Agarenorum ditionis mansissent insulae, nisi Michael
 Cratero Cibrhaeotarum duci iussisset ut omni instructa factosse in Cre-
 tam vela daret. ducentarum igitur navium classe invectus eas vendica-
 vit; Cretamque profectus, omnium in ea Agarenorum potitus, hostes
 neci dare constituerat, nisi militum quidam haud sano satis consilio in-
 tercessissent; qui dicerent nullam eos noctu impressionem facturos: mane
 tenendos ac capiendos fore. horum itaque dementati sermonibus, suae
 salutis neglecta cura, in tabernacula sese receperunt. noctu autem ir-
 ruentes hostium cunei illis omnibus ferreum somnum immiserunt. solus
 eorum dux Craterus mercatorio usus navigio fuga salutem tentavit. id
 vero ut comperit Agarenorum dux, imposita duobus ratibus militum
 manu fugacem insequi iussit. hi porro in Co insula eum assecuti, in
 cruceem agentes, e vivis sustulerunt. post haec Oryphas (hoc viro no-

συναθροίζει ναυτικὸν στρατολόγημα· οἷς ἀνὰ τεσσαράκοντα χρυσίου ἐπιδοὺς πν, ὀλκάσι τε ἐπιβάντες καὶ ἐπὶ Κρήτης στρατεύσαντες ἄπρακτοι ἐκ τοῦ πολέμου ὑπεχώρησαν, οἱ πλείους ἐκείσε κατασφαγέντες· ὧν καὶ τοὺς ἀπολειφθέντας τεσσαρακονταρίους ἀνέμασαν. ἐν ταύτῃ τῇ νήσῳ Κύριλλος ὁ θαυματουργὸς ἐπίσκοπος 5 Γορτύνης ταύτης τῆς νήσου ὑπὲρ Χριστοῦ, ἄμωμον ὡς ἱερεῖον, ὑπὸ τῶν Ἀγαρηνῶν ἱσφαγίαστο, οὗ τὸ τίμιον αἷμα μέχρι τῆς δεῦρο ἀναβλύζον θαύματι ἀπεργάζεται.

Καὶ τοῦτον μὲν οὗτος εἶχε τὸν τρόπον· ὁ δὲ δυσσεβῆς Μιχαὴλ ἐκ τῆς δυσουρίας ἀρρωστήσας χυλεπῶς καὶ τῆς τῶν νεφρῶν 10 ἀλγηδόνος κακῶς ἀπηλλάγη τοῦ ζῆν. τὸ δὲ δύστηνον αὐτοῦ σῶμα ἀποκομισθὲν ἀπέθετο ἐν τῷ κατὰ τῶν ἁγίων ἀποστόλων· Θεόφιλος δὲ ὁ υἱὸς αὐτοῦ μετὰ τῆς μητρὸς αὐτῷ Εὐφροσύνης τῆς βασιλείας ἐκράτησεν.

Κόσμου ἔτος 57κγ', τῆς θείας σαρκώσεως ἔτος ωκγ', Ῥωμαίων 15 βασιλεὺς Θεόφιλος ὁ υἱὸς Μιχαὴλ τοῦ Τραυλοῦ, εἰκονομάχος, P 415 ἔτη ιβ'. τῆς δὲ μητρὸς αὐτοῦ Εὐφροσύνης βουληθείσης δοῦναι αὐτῷ γυναῖκα, ἄγει κόρας διαφόρους ἀσυγκρίτους τῷ κάλλει, μεθ' ὧν μία τις ἐξ αὐτῶν κόρη ὠραιοτάτη ὑπέρχεν Εἰκασία λεγομένη καὶ ἑτέρα Θεοδώρα ὀνομαζομένη. τούτῳ δοῦσα ἡ μήτηρ χρυσοῦν 20 μῆλον εἶπεν δοῦναι τῇ ἀρεσίῳ αὐτῷ. ὁ δὲ βασιλεὺς Θεόφιλος

12 ἀπέθετο?
Combef.

13 Scylitzes et Cedrenus melius μητρειῶς.

men) imperatoris iussu, navali coacto exercitu, in singulos quadraginta aureos distribuit, atque navibus imponit; profectique Cretam re infecta reversi sunt; plerique etiam illic desiderati, qui et Quadragenarii dicti sunt. in ea insula Cyrillus Gortynae eius insulae civitatis episcopus, vir miraculorum patrator, velut immaculata hostia pro Christo ab Agarenis immolatus est; cuius pretiosus sanguis hactenus ebulliens miracula facit.

Ac sic quidem ille. impius autem Michael urinae difficultate graviter aegrotans renunquens doloribus excruciatum male vitam finivit. eius miser funus elatum in sanctorum apostolorum aede conditum est, Theophilus vero eius filius cum matre Euphrosyna imperio potitus.

Mundi annus 6323, divinae incarnationis 823, Romanorum imperator Theophilus Michaelis Balbi filius iconomachus, annos 12. eius mater Euphrosyna volens ei coniugem iungere, plures incomparabili venustate cogit virgines. erat inter illas una quaedam formosissima Icasia nomine, aliaque nomine Theodora. mater aureum malum cum dedisset, dare iussit cuius illi magis forma placuisset. Theophilus Icasiae pal-

τῷ κάλλει τῆς Εἰκασίας ἐκπλαγεὶς ἔφη ὡς ἄρα διὰ γυναικὸς ἐρρήν
τὰ φαῦλα. ἣ δὲ μετ' αἰδοῦς πῶς ἀντέφησεν "ἀλλὰ καὶ διὰ γυ-
ναικὸς πηγάζει τὰ κρείττονα." ὁ δὲ τῷ λόγῳ τὴν καρδίαν πληγεὶς
ταύτην μὲν εἶασεν, Θεοδώρα δὲ τὸ μῆλον ἀπέδωκεν, οὕση ἐκ
5 Παφλαγονίας. καὶ στέφονται ἀμφότεροι ἐν τῷ εὐκτηρίῳ τοῦ ἁγίου Β
Στεφάνου ὑπὸ Ἀντωνίου πατριάρχου τῆ ἁγία πεντηκοστῆ, κάκει-
θεν ἔρχεται ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ, φιλοτιμησάμενος χρήμασι
πολλοῖς τὸν τε πατριάρχην καὶ τὸν κλῆρον ἅμα τῇ συγκλήτῳ. καὶ
ἣ μὲν Εἰκασία τῆς βασιλείας ἀποτυχοῦσα μονὴν κατεσκεύασεν, εἰς
10 ἦν καὶ ἀποκειραμένη φιλοσόφῳ βίῳ καὶ θεῷ ἀρέσκοντι διετέλεσε
μέχρι τελευτῆς αὐτῆς, πολλὰ ἴδια συγγράμματα αὐτῆς καταλι-
ποῦσα· ἣ δὲ τοῦ βασιλέως μήτηρ Εὐφροσύνη ἐκουσίως κατέλ-
θοῦσα τοῦ παλατίου ἐν τῇ μονῇ τῶν Γαστριῶν ἠσύχασεν.

2. Ἰππικῷ δὲ γενομένου ἄγεται τὸ πολυκάνδηλον τὸ ἐν τῇ C
15 σφαγῇ τοῦ Ἀρμενίου Λέοντος ξίφει διακοπέν, καὶ ὑποδείκνυσιν
αὐτὸ πάσῃ τῇ συγκλήτῳ ἐν τῷ καθίσματι, καὶ φησὶν ὡς εἰς ναὸν
κυρίου τετολμηκότας ποιήσασθαι τὴν ἀναίρεσιν, τῇ δ' ἀληθείᾳ
ὡς τὸν συναιρεσιώτην αὐτοῦ καὶ ὁμόφρονα εἰς ἀσέβειαν ἀποκτε-
ναντας. εἴχετε γὰρ ὁ ἀλιτήριος τῆς ἐκείνου θειοστρυγοῦς αἰρέσεως,
20 τῶν τε ἁγίων εἰκόνων τὰς μὲν κατασπῶν τὰς δὲ ἀνορύττων, καὶ
τοὺς ἐπ' εὐλαβείᾳ μοναχοὺς ἔξορίζων καὶ αἰκιζόμενος.

3. Τῷ β' τούτου ἔτει προσέφυγε Θεόφοβος ὁ Πέρσης Ἰω- D
μαίοις, ἅμα τῷ πατρὶ αὐτοῦ μετὰ Περσῶν χιλιάδας ἰδ', οὗς καὶ

chritudinem stupens "a muliere" ait "emanarunt mala." cui illa subve-
recunde "sed et res meliores e muliere exuberant." ille responso atto-
nitus atque offensus, ea dimissa, malum aureum Theodorae dedit ex
Paphlagonum gente. ambo coronati ab Antonio patriarcha in sancti
Stephani oratorio in die pentecostes. inde facto processu ad magnam
ecclesiam, ingenti largitione patriarcham et clerum senatumque donavit.
ac quidem Icasia, imperii spe frustrata, monasterium exstruit; inque eo
coma posita, vita ex virtutis ratione instituta ac deo placita, adusque
vitae finem perseveravit, multis proprii ingenii monumentis relictis.
Euphrosyna autem imperatoris mater ipsa sponte a palatio discedens in
monasterio Gatria vitam privato cultu egit.

2. Cum Circenses agerentur, profertur multitudini candelabrum,
quod in caede Leonis Armeni fuerat gladio discissum. ostendit Theo-
philus in sedilis loco universo senatui, ac velut qui in templo domini
caedem perpetrasset, in eos iubet animadverti, re vera autem velut qui
eiusdem secum haeresis socium parique laborantem impietate sustul-
sent. adhaerebat enim miser deo exosae illius haeresi; qui sanctorum
imagines alias detraheret, alias effoderet, atque monachos pietate illu-
stres exsilio multaret ac verberibus aliisque cruciamentis dehonearet.

3. Theophili anno secundo Theophobus Persa una cum patre ac
Persarum quattuordecim milibus ad Romanos transfugit; quibus per tur-

διένειμεν ἐν τοῖς θέμασι κατασκηνώσας καὶ τόθρμας ἀποκαταστή-
 σας. αὐτὸν δὲ τὸν Θεοφόβον εἰς ἀδελφὴν Θεοδώρας Ἀγνούστης
 γαμβρὸν ἐποίησατο τρόπῳ τοῦδε. τοῖς Πέρσαις ἔθος ἦν ἐκ συ-
 ρᾶς βασιλικῆς ὑπέχειν ἀνάρρησιν· ὅθεν τοῖς ἀλλεπαλλήλοις πολέ-
 μοις τῆς βασιλικῆς σειρᾶς ἐκλιπούσης, καὶ ἐν ἀμνηχανία γεγονότες, 5
 ἔγνωσαν ὡς ἐκ τῆς βασιλικῆς συγγενείας τῷ βασιλεῖ Ῥωμαίων τιτὲς
 προσερρήθησαν, καὶ ἐπὶ τούτῳ ἄσπαστὸν ἐλογίσαντο τῆς οὐκείας
 χώρας ἀπαναστεῦσαι καὶ προσχωρῆσαι τῇ Ῥωμαϊδὶ διὰ τὸν Θεό-
 P 416 φοβον, ὅπως τοῦ κατὰ γένους ἀρχηγοῦ ἐπιτεύξοιντο, καὶ μάλιστα
 διὰ καὶ ὁ Περσῶν ἀρχηγὸς Βαβὲκ ἀποστάσει τῇ πρὸς τὸν ἀμερ- 10
 μουμῆν ἐπὶ πέντε ἔτεσιν ἐκεκορῦφωτο. ὧν ἀναμεταξὺ πόλεμοι
 συμβεβηκότες, ἠτηθηδεις ὁ Βαβὲκ εἰσῆει σὸν χιλιάσιν ζ πρὸς τὴν
 Ῥωμαϊκὴν ἐπικράτειαν, τὸν Θεοφόβου πατέρα κατὰ τὴν πόλιν
 Σινώπῃ ἀνερευνῶν· ὃν ὁ Βαβὲκ κατείληφώς, ἔγγυας τε παρὰ βα-
 σιλέως δεξάμενος, τὸν ὑπ' αὐτῷ λαὸν καὶ ἑαυτὸν τῷ βασιλεῖ ὑπή- 15
 κουν τέθεικεν. ἄλλως δὲ φασιν διὰ τοῦ Θεοφόβου πατὴρ εἰσῆει
 τῷ Βυζαντίῳ πενόμενος, καὶ τινι γυναικὶ κατὰ μισθαργίαν καπη-
 B λεύειν λαχούσῃ προσκεκόλληται· ὅς τῷ πρὸς αὐτὴν ἔρωτι ἀλοῦς
 πρὸς ἡδονὴν συμβιβάζεται· ἐξ οὗ συνειληφρῦα ἄρρενα ἐκατέτοκεν.
 οἱ οὖν Πέρσαι ἀστρονομία καὶ μαντεία ἠκριβωμένοι ἔγνωσαν τοῦ 20
 Περσῶν βασιλέως συγγενῆ τινὰ ἐν Βύζαντι διάγειν. ἐντεῦθεν

9 γένος?
 Βύζαντος?

14 Σινώπης?

19 παιδα τέτοκεν?

21 ἐν τῇ

mas divisio in thematibus habitationes assignavit: ipsum vero Theophobum Theodoraе Augustae sorori nuptiis copulans, ea sibi ratione levium fecit. Persarum moribus ea lex obtinebat ut ex stirpe regia designarent qui apud illos rerum essent potituri. cum itaque continuis bellis excisa defecisset stirps regia inque his angustiis Persae versarentur, in mentem venit quosdam regii sanguinis ad imperatorem Romanum transfugisse. quocirca necesse putaverunt, relicta patria, ut ad Romanae ditionis loca proficiscerentur, Theophobi causa, quo ex gente sua ducem eis nancisci liceret. ac vel maxime, quod et Persarum dux Babec, cum annos quinque defectione ab aemurntate exaltatus esset, bellorum interim praeliorumque incerto superatus, Theophobi patrem Sinope quaesiturus, cum septem milium cohorte ad Romanos accesserat. hunc Babec cum invenisset, atque ab imperatore securitatis fidem accepisset, eam cui praeerat militum manum seque ipsum imperatori subiecit. sunt qui aliter referant, Theophobi patrem egeum hominem Byzantium venisse, ac cuidam mulieri sub mercede cauponaria merenti adhaesisse. eius vero captum amore veneros cum illa amplexus habuisset; ex quo mulier cum concepisset, masculum peperisse. Persas itaque astronomica scientia ac vaticinali solertia exercitatissimos Persarum regis affinem quendam Byzantii versari cognovisse; tumque ad imperatorem ingressos

πρὸς τὸν βασιλέα εἰσελθόντες τοῦτον περὶ οὗ ἦλθον ἐρευνήσασθαι ἤξιωσαν. ὁ δὲ βασιλεὺς τοῦτο ἀκηκῶς καὶ ἐρευνησάμενος περὶ τούτου οὐδὲν ἤρυσεν. ἐν ὑστέρω δὲ τὸ γύναιον εὐρηκότες μεθ' οὗ τὴν ἀναστροφήν ὁ Πέρσης ἐπεποιήτο Βαβέκ, ἕμαθον ὡς ἐκεῖνος ἔμην τετελεύτηκεν, ὁ δὲ ἐκ τούτου προενηργημένος κατὰ συζυγίαν παῖς ἔτι περιέστιν· ὃν καὶ τούτῳ ἐπεδείκνυον δωδεκαετῆ τυγχάνοντα. τοῦτον ὁ βασιλεὺς προσλαβόμενος ἀνέτρεφεν ἐν τῷ παλατίῳ, καὶ τοὺς Πέρσας ἐν τοῖς στρατιωτικοῖς κώδιξιν ἀνεγράψατο.

- 10 4. Ὁ τοίνυν βασιλεὺς Θεόφιλος φιλόκοσμος ὢν κατασκευάζει ἕξ ἀρχῆς τὸ Πενταπύργιον, καὶ τὰ δύο μέγιστα ὄργανα δόχρυσσα μετὰ διαφόρων λίθων, καὶ δένδρον χρύσειον, ἐν ᾧ στρουθοὶ ἐφεξόμενοι διὰ μηχανῆς τινὸς μουσικῶς ἐκελάδουν, τοῦ πνεύματος διὰ κρυφίων πόρων εἰσπεμπομένου. (5) ἐκαινούργησε δὲ καὶ τὰς βασιλικὰς στολάς, τοὺς τε λώρους καὶ τὰ λοιπὰ, 15 πάντα χρυσοῦφανα κατασκευάσας. καὶ τὰ τῆς πόλεως τεῖχη χθαμαλὰ ὄντα ἀνέψωσε. δικαιοσύνην τε κοσμικὴν προσποιούμενος ὁ τὴν πίστιν καὶ τὴν εὐσέβειαν πλέον ὑπὲρ τοὺς πρόην βασιλεύσαντας ἀδικήσας, προσελθούσης αὐτῷ γυναικὸς χήρας ἐν 20 Βλαχέρναις (ἕξτος γὰρ αὐτῷ ἐκεῖσε ἀπέρχεσθαι) καὶ βοησούσης ὡς ἀδικοῖτο παρὰ τοῦ τῆς Ἀθγουσίτης ἀδελφοῦ Περωνᾶ δρουγγαρίου τῆς βίβλας ὄντος (ὑποῖ γὰρ τὰ ἑαυτοῦ οἰκήματα, τὰ δὲ ἐμὰ σκοπεῖ καὶ εἰς τὸ μηδὲν εἶναι ποιεῖ ὡς ἄτε χήρας καταπεφρονημένης), παρευθὺ ἀποστέλλει ἰδεῖν τὴν ἀλήθειαν, εἰ οὕτως ἔχει·

eum, cuius causa iter susceperant, diligenter quaerendum rogasse. imperatorem, cum audisset deque homine sedulo sciscitatus esset, nihil operae fecisse. postea tamen inventa muliere, cum qua Babec Persa versatus fuerat, didicisse illum quidem iam vivis excessisse, quem autem ex illis amplexibus filium sustulerant, adhuc superstitem esse, ac duodennem ipsi ostendiasse; eumque assumptum imperatorem in aula educasse, inque militares numeros Persas retulisse.

4. Theophilus itaque imperator, cum rerum elegantia ornataque ac sumptu delectaretur, Pentapyrgium ex integro fabricatus est, duoque maxima organa auro solida diversis interstincta lapillis, arborem quoque auream, insidentibus in ea aviculis ac machina quadam, immisso occultis meatibus spiritu, musice cantillantibus. (5) regia quoque paludamenta loraque instauravit ac reliqua, auro cuncta contexens. urbis quoque muros, qui humiliores essent, in maiorem altitudinem extulit. humani iuris tenacem praeferebat, qui cunctis retro decessoribus fidem ac pietatem gravius laesit. accedens ad eum vidua quaedam, ad Blachernas ex more procedentem, cum iniuriam, qua a Petrona Augustae fratre excubiarum drungario afficiebatur, conclamasset, exaltare illum suas aedes, illiusque aedibus lumen adimere, ac nullius illi frugis facere, ea scilicet ratione quod vidua despiciabilis esset, mittit statim explora-

P 417 και βεβαιωθείς ὡς ἀλήθειαν ἡ γυνὴ λέγει, ἐν μέσῃ τῇ ὁδῷ ἐκδόσας τὸν δρουγγάριον τύπτει σφοδρῶς, καὶ τὰ εἰρημένα οἰκήματα αὐτοῦ ἐξεδάφισας τῇ χήρᾳ δίδωσι. καὶ πλοῖον ποτὲ διὰ τοῦ Βουκολέοντος διερχομένον, ἐρωτήσας τίνος ἂν εἴη τοῦτο, καὶ μαθὼν ὡς τῆς δεσποίνης ἐστίν, "οἶμοι" ἔφη "φανερωθέντος ναυκλήρου, 5 ἐπέπερ τοῦτο τῆς ἐμῆς συμβίου ἐστίν." καὶ ἀποστειλας αὐτοῖς τοῖς ἀγαγίμοις τὴν ναῦν ἐνέκρησεν.

6. Ἡ δὲ τοῦ Θεοφίλου μήτηρ Εὐφροσύνη ἐν τῇ ἰδίᾳ μονῇ τὸν Γαστρῶν οἶκον ἑαυτῆς ὄντα, ὃν ἐξωνήσατο παρὰ Νικήτα πατρικίου καὶ μοναστήριον γυναικεῖον ἐποίησεν, ἐπονομάσασα 10 B Γαστρία, μονάζουσα ἦν. τὰς τῆς Θεοδώρας θυματέρας μετακαλουμένη (πέντε δὲ ἦσαν, ἡ τε Θέκλα καὶ Άννα Άναστασία τε, Μαρία καὶ Πουλχερία) ἐν πάσῃ εὐσεβείᾳ καὶ νουθεσίᾳ κυρίου καὶ τῇ προσκυνήσει τῶν ἁγίων εἰκόνων νουθετοῦσα οὐκ ἐπαύετο. τοῦτο τὸν Θεόφιλον οὐκ ἔλαθεν, ἀλλὰ προσκαλούμενος τὰς θυματέρας 15 αὐτοῦ πάντα ἠρώτα. καὶ αἱ μὲν ἄλλαι τὰς πεύσεις τούτου, ἀγαθὰ φρονοῦσαι, ὥσπερ τινὰς λαβὰς ἐρρωμένως παρέτρεχον· ἡ δὲ Πουλχερία, ἅτε δὴ καὶ ἡλικία καὶ νῦν νηπιάζουσα, τὰς τε φιλοφροσύνας ἔλεγε καὶ τὸ πλῆθος τῶν ὀπωρῶν, συναπηρίθμει δὲ καὶ C τῆς τῶν σεπτῶν εἰκόνων προσκυνήσεως, οὕτω δὲ οὐ πολλὰ φρονοῦσα καὶ λέγουσα ὡς νινία πολλὰ εἶναι αὐτῇ κατὰ τὸ κριβύτιον, καὶ ταῦτα τῇ κεφαλῇ τε καὶ τῷ προσώπῳ ἡμῶν ἐπιτίθησι μετὰ

11 aut ἦν omittendum aut δὲ post τὰς addendum

turos num se ita res haberet. certiorque factus iure merito feminam expostulare, media ipsa via nudatum acriter iubet dorso vapulare, aedesque solo aequatas in viduae ius cedere. transeunte quandoque navi per Bucoleonem, percontatur cuiusnam esset; auditoque esse Augustae "vae mihi" inquit, "qui sim effectus nauclerus, siquidem illa navis uxoris est;" mittensque navim cum mercibus igni absumpsit.

6. Theophili mater Euphrosyna in suo Gastrorum monasterio (quae eius aedes coemptae a Niceta patricio, ac quas illa feminarum monasterium fecerat, dictum Gastria) sanctimonialis erat; filiasque Theodorae accersens (quinque enim illa susceperat, Theclam Annam Anastasiam Mariam et Pulcheriam) in omni pietate et disciplina domini nec non cultu sacrarum imaginum erudire non cessabat. neque res Theophilum latuit. illas enim accersens cuncta ex eis sciscitabatur. ac quidem reliquae saniori mente ac consilio, quicquid ille interrogabat, velut ansae ac capiendi lenocinia quaedam constanter declinabant: Pulcheria autem, quippe tum aetate tum sensu parvula, quam blande ab illa exciperentur, ac fructuum copiam referebat, una quoque venerabilium imaginum adorationem memorans, sic nimirum, haud firmiore sane iudicio, locuta, multas eam in arca puppas habere, hasque post oscula illarum

τὰ φιλήματα. ταῦτα τὸν βασιλέα εἰς ματρίαν ἤγεν· μηδὲν δὲ δρᾶσαι δυνάμενος αὐτῇ, μόνην ἀπέτεμεν τὴν πρὸς τὴν μᾶμμην τῶν τούτου θυγατέρων ἄφιξιν.

7. Τούτοις ἀδελφὰ καὶ τῇ βασιλίδι Θεοδώρᾳ συμβέβηκεν. 5 ὁπῆρχέ τι τῷ βασιλεῖ παρακεκομμένον ἀνδράριον, τῷ Ὀμηρικῷ Θερασίτῃ διενηνοχὸς κατ' οὐδέν (Λένδεις ὄνομα τούτῳ), ἄσημᾶ τε φθεγγόμενον καὶ γέλωτας κινῶν καὶ θυμηδίας ἔνεκεν τοῖς βασιλείοις ἐνδαισιώμενον. οὗτος γοῦν εἰσπηδήσας ποτὲ κατὰ τὸν τῆς D 10 Ἀγούστῃς κοιτωνίσκον κατέλαβεν αὐτὴν θείας εἰκόνας ἐμπεριελημμένην καὶ τοῖς ἑαυτῆς ὄμμασι μετὰ σπουδῆς προσαγοῦσης. ταύτας ὑπ' ὕπνῳ ἰδὼν οὗτος ὁ παραπαλὼν τί τε εἶεν ἐπυθάνετο, καὶ πλησιέστερον διέβαινε· ἢ δὲ "τὰ κακὰ μου" ἔφησεν οὕτως "νινία, καὶ ἀγαπῶ ταῦτα πολλά." κατὰ τὴν τράπεζαν τηριαυτῶ εἰσιπῶτο ὁ βασιλεὺς, καὶ δὴ πρὸς αὐτὸν εὐθὺς διαβάτῳ εἶρετο 15 αὐτὸν ὅποι ποτὲ ἐτύγγαγεν ὢν. ὁ δὲ παρὰ τὴν μάραν ἔφησεν εἶναι, τὴν Θεοδώραν οὕτω λέγων, καὶ θεώσασθαι ἐν αὐτῇ καλὰ νινία τοῦ προσκεφαλαίου ἔξαίρουσαν. συνῆκεν οὖν ὁ βασιλεὺς, καὶ πλήρης ἔργῃς γεγωνῶς, ὡς ἑξανέστη τῆς τραπέζης, πρὸς P 418 αὐτὴν ἀπήμι, ἄλλως τε πολλαῖς ὕβρεσιν αὐτὴν ἐπαντλῶν καὶ εἰ- 20 δῶκων λάτρην ἀκολούστῳ γλώττῃ ταύτην ἀποκαλῶν· καὶ ἄμα διεζήτηε τοὺς λόγους τοῦ παραπαλόντος. ἢ δὲ τέως τὸν θυμὸν κατὰ στέρνων κούσασα "οὐ τοῦτό ἐστιν" ἔξ ἐτοίμου ἔλεγεν, "ὦ βασιλεῦ, οὐ τοῦτο, ὡς ὑπελιπῆρας σύ. τὸ δὲ κάτοπτρόν μου ἤμην ἀτενίζουσα μετὰ τῶν θεραπεινίδων, καὶ τὰς ἐκείσε τικτομένας ἰδὼν ὁ

espit̄ orique admovere. hinc ira oestroque furoris percitus Theophilus, cum nihil ei facere posset, filiabus ea saltem cum avia familiaritate deinceps interdixit.

7. Germanus huic casus contigit etiam Theodorae Augustae. erat imperatori delirus quidam homunculus, Homerici illius Thersitae nihil dissimilis, Denderis nomine, linguae impeditae, ac risum permovens, deliciarum duntaxat causa in aula versans. hic igitur quandoque in sacrum Augustae cubiculum temere insiliens invenit complectentem imagines, easque oculis studio adhibentem. has stultus ille coram constitutus, rogabat quidnam essent; atque eis oculos propius adhibebat. cui illa "pulchrae meae sunt puppae, plurimumque eas diligo." sedebat tunc ad mensam imperator, statimque ad se transeuntem Denderim rogat ubinam tandem fuisset. respondit ille "apud matrem" (sic Theodoram vocans, ac si matrem aviamque dicas) pulchrasque apud eam puppas vidisse, ex pulvisari depromptas. intellexit itaque imperator, iraque plenus, ut a mensa surrexit, cubiculum irrumpens multis aliis conviciis enerat, effrenique lingua idololatriam vocans, deliri homunculi indicium verbaque exquirebat. Augusta vero, ipsa interim iram condens, haud ita se rem habere confestim ait, ac ille suspicatus erat: sed cum se illa cum ancil-

Λένδερικ μορφὰς ἐλθὼν ἀπήγγειλεν ἀφρόνως τῷ δεσπότῃ καὶ βασιλεῖ." οὕτω μὲν οὖν ἐκείνου τέως κατέσβεσε τὸν θυμὸν· τὸν Λένδερικ δὲ μετ' οὐ πολλὰς ἡμέρας παιδεία καθυποβαλοῦσα πέ-
B πεικε σωφρονεῖν, οὕτω πως ἐπιλέγουσα καὶ διδάσκουσα ὡς μὴ ποτε λέγειν περὶ τῶν καλῶν νινίων τι. καὶ ποτε παρὰ πότον **5** ἐγκαυχώμενος καὶ τῆς δεσποίνης κατεπαιρόμενος ὁ Θεόφιλος ἠρώτα τοῦτον περὶ αὐτῆς, εἰ πάλιν ἄρα τὰ καλά νινία ἢ μάνα ἀσπάζεται. ὁ δὲ τοῖς χεῖλεσι τὴν δεξιὰν χεῖρα ἐπιθείς, καὶ τῇ ἀριστερᾷ τῶν ὀπισθεν μερῶν ἐπιλαβόμενος, "σῖγα, σῖγα περὶ τῶν νινίων, ὦ βασιλεῦ," ἀντήρῃσεν ὁ παρικαίων. **10**

8. Τῷ γ' αὐτοῦ ἔτει, Ἀλέξιον τὸν Ἀρμένιον, ᾧ ἐπώνυμον Μουσελέ, λίαν ἀνδρείον ὄντα καὶ ῥωμαλέον εἰσεποίησατο γαμβρὸν εἰς Μαρίαν τὴν θυγατέρα αὐτοῦ, καὶ πατρικίον ἐποίησεν, εἶτα **C** καὶ μάγιστρον. ὑπολήψεις δὲ τινὰς ἐπ' αὐτῷ σχῶν ὡς ὄρεγομένῳ τῆς βασιλείας, στρατηγὸν καὶ δοῦκα Σικελίας πέμπει. οἳ αὖ δὲ ὁ φθόνος ὠδίνει, Σικελοὶ τινες ἀνελεθόντες διέβαλον τοῦτον τῷ βασιλεῖ ὡς τὰ μὲν τῶν Χριστιανῶν Ἀγαρηνοῖς προδίδωσι, κατὰ δὲ τῆς βασιλείας σου μελετᾷ. ἐν δὲ τῷ μεταξὺ τῆς θυγατρὸς τοῦ βασιλέως Μαρίας τεθνηκυίας, ὁ βασιλεὺς τὴν λάρνακα ταύτης ἐξ ἀργύρου ἐκόσμησε, καὶ τόμον ἐλευθερίας τοῖς ἐν αὐτῷ προσφεύγουσι τέθεικεν· ὅνπερ ἄργυρον Λέων ὁ βασιλεὺς μετὰ ταῦτα ἀνέλετο.

9. Τῷ δ' αὐτοῦ ἔτει Θεόδωρον τὸν ἀρχιεπίσκοπον τὸν λεγόν-

lis in speculo conspiceret, Denderisque relucens inde formas intuitas easset, pro suo delirio de puppis domino ac imperatori rettulisse. his illi eius tantisper sedata ira. Denderim vero post non multos dies dignis modis castigans sapere docuit, ita fere inferens dicensque "cave ulli unquam de pulchris puppis loquaris." quandoque vero a potu calentior Theophilus, cum Augustae insultaret, rogabat de illa, num adhuc mana pulchras puppas oculis amplexuque acciperet. Denderis dextera ori imposita, ac sinistra posteriora tenens, "tace, tace, imperator," respondit, "ac de puppis ne loquare."

8. Anno imperii tertio, Alexium Armenium cognomento Muselem, virum valde strenuum ac robustum, collocata ei Maria filia generum sibi ascivit, patriciumque ac deinde magistrum creavit. tum vero in suspicionem adductum velut qui imperium ancuparetur, praetorem ducemque Siciliae institutum abs se ablegavit. qualis vero parturit livor! Siculi quidam venientes crimen illi intentant, prodere eum quae Christianorum existant Agarenis, resque novas adversus imperatorem moliri. inter haec mortua Maria Theophili filia, pater illius urnam argenteis laminis contexit, ad eamque confluentibus dato diplomate immunitatem sanxit. hoc postea argentum Leo imperator sustulit.

9. Anno imperii quarto, Theodorum archiepiscopum cognomento

μενον Κρίθινον, ἐν τῷ καιρῷ τῆς διαβολῆς Ἀλεξίου ἐν τῇ πόλει ὄντα, **D**
 δίδωσιν ὁ βασιλεὺς τὸ ἴδιον φυλακτόν, καὶ ἀποστέλλει εἰς Σικελίαν
 δοῦναι λόγον ἀπαθείας Ἀλεξίῳ καὶ ἀγαγεῖν πρὸς αὐτόν· ὃν καὶ
 ἐλθόντα ὁ βασιλεὺς ὡς ἀντάρτην τύπας ἔθετο εἰς φυλακὴν, τὰ
 5 αὐτοῦ πάντα δημεύσας. Θεόδωρος οὖν τοῦτο εἰδὼς ἤσχαλλε καὶ
 ἐδυσφύρει· καὶ μετ' ἄλλων τοῦ βασιλέως ἐν Βλαχέρναις ἀπελ-
 θόντος προλαβὼν ἔστη ἔμπροσθεν τοῦ θυσιαστηρίου, τὴν ἱερατι-
 κὴν στολὴν ἐνδεδυμένος, καὶ τοῦ βασιλέως τῇ σωλῆι πλησιάσαν-
 τος αὐτὸς φωνῇ μεγάλῃ ἐβόησεν “ἐντεινε καὶ κατενοδοῦ καὶ βασι-
 10 λει· ἔνεκεν τίνος, ὦ βασιλεῦ;” αἰδεσθεὶς οὖν ὁ βασιλεὺς τὴν
 σύγκλητον ἔφη “ἔνεκεν ἀληθείας καὶ πραότητος καὶ δικαιοσύνης.” **P** 419
 ὁ δὲ “καὶ ποία δικαιοσύνη ἐν σοί; ὅτι δοὺς ἐνυπόγραφον λόγον
 Ἀλεξίῳ δι' ἐμοῦ οὐκ ἐφύλαξας τοῦτον.” ὁ δὲ βασιλεὺς θυμῷ καὶ
 ὀργῇ ἀκατασχέτῳ κινήσας τοῦτον τοῦ θυσιαστηρίου βιαίως ἐξή-
 15 γαγε καὶ πληγὰς οὐ μετρίας ἐπιθεὶς ἐξώρισεν, οὐ διὰ τὸ ἐλεγχθῆ-
 ναι ὑπ' αὐτοῦ μόνον, ἀλλ' ὅτι καὶ ἔμαθεν αὐτὸν σέβειν καὶ τιμᾶν
 τὰς ἁγίας εἰκόνας καὶ τὴν αὐτοῦ δυσσέβειαν διαβάλλειν. μετ' οὐ
 πολὺ δὲ ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ παραγενομένου καὶ τοῦ πατριάρχου
 αὐτὸν ὀνειδίσαντος, ἤγαγε τὸν ἀρχιεπίσκοπον μετὰ παρακλήσεως. **B**
 20 τοῦ δὲ ἀνάξιον ἑαυτὸν δι' ἃ πέπονθε τῆς ἱερωσύνης κρίναντος, ὁ
 βασιλεὺς οἰκονόμον αὐτὸν τῆς μεγάλης ἐκκλησίας πεποίηκεν. καὶ
 Ἀλέξιον τοῦ δεσμωτηρίου ἐκβαλὼν ἀπέδωκεν πᾶσαν αὐτοῦ τὴν

Criethinum, tunc in urbe versantem, cum Alexius per calumniam delatus est, accersitum, traditaque ei cruce sua pectorali, Theophilus in Siciliam mittit, securitatis fidem Alexio praestitutum ad seque revocaturum. cumque venisset, imperator tanquam rebellem durius caedit, eiusque bonis omnibus publicatis in carcerem tradit. Theodorus ubi rescivit, rem aegerrime tulit. ac brevi post imperatore ad Blachernas profecto, eius ille iter occupavit, ac sacerdotali indutus stola ante altare stetit. iamque ad solem prope posito, magna voce clamavit “intende, prospere procede et regna: quorsum, rogo te, o imperator? (Ps. 44 5) ille senatum coram praesentem reveritus “propter veritatem” inquit “et mansuetudinem et iustitiam.” tum Theodorus “ecquaenam tua iustitia, qui per me subscriptione tua firmatam fidem Alexio dederis, nec eam servaveris?” his imperator impotenti ira furoreque concitus ab altari violenter abstractum hominem graviusque verberibus affectum in exilium expulit. nec eo duntaxat nomine, quod is eum reprehendisset, sed quod etiam colere eum ac venerari sacras imagines eiusque impietatem vituperare audisset. non multo post autem, cum in magnam ecclesiam venienti patriarcha rem probro obiecisset, archiepiscopum cum obsecratione reduxit. illo autem indignum se sacerdotio conclamante ob eam qua fuerat violatus iniuriam, imperator magnae ecclesiae oeconomum fecit. Alexio vero e carcere educto substantiam omnem restituit, ac vi-

ὑπερξεν καὶ ἐν τιμῇ εἶχεν. ὁ δὲ ἀποκαρεῖς τὴν Ἀνθεμίου μονὴν
ῶκοδόμησεν, καὶ ἐν αὐτῇ τελειωθείς ἐτάφη ὁσίως.

10. Τῷ ἑ αὐτοῦ ἔτει ὁ ὀνομαστότατος κύσης ἀνατολῆς
στρατηγὸς Μανουὴλ μεγάλως ἦν τιμώμενος παρὰ τῷ βασιλεῖ, καὶ
C ποτε μετὰ Μύρωνος τοῦ λογοθέτου τοῦ δρόμου καὶ πενθεροῦ τοῦ 5
Πετρωνᾶ συμβαλὼν λόγους τινὰς διεβλήθη τῷ βασιλεῖ ὡς τῆς
βασιλείας ὀρέγεται, καὶ ἐμελετᾶτο δεινὰ κατ' αὐτοῦ. Λέων δὲ
ὁ πρωτοβεστιάριος τοῦ Μανουὴλ φροντίζων καὶ προϊστάμενος διε-
βεβαιοῦτο τῷ βασιλεῖ ὡς ψευδῇ εἰσι τὰ κατ' αὐτοῦ λεγόμενα. ὁ
μαθὼν Μανουὴλ καὶ τὴν ὀργὴν τοῦ βασιλέως ἐκκλίνας καὶ τὰς 10
διαβολὰς, λάθρα τῆς πόλεως ἐξελθὼν μέχρι Πυλῶν καὶ τοῖς δη-
μίοις ὀχήμευσιν ἐπιβὰς ἀπῆλθε φυγὰς μέχρι τῶν κλεισουρῶν Συ-
ρίας, τὰς τῶν ἵππων ἰγνύας ἐκκόπτων. ἐδήλωσε δὲ τοῖς Ἀγα-
ρηνοῖς ὡς βασιλέως ὀργὴν φεύγω· καὶ εἶ γε μὴ καταναγκάσητέ
D με τὴν πίστιν μου καταλιπεῖν, προσφεύγω ὑμῖν. εἰ οὕτω καὶ ἐπὶ 15
τούτοις προσδέχεσθέ με, λόγον ἀπαθείας μοι ἀποστείλατε. οἱ δὲ
μετὰ χαρᾶς λόγον ἀποστείλαντες προσεδέξαντο ὡς βασιλέα Ῥω-
μαίων. τοῦτο ἀκούσας ὁ βασιλεὺς ἐν πολλῇ θλίψει καὶ ἀδύμῳ
γέγονε, καὶ βουλὴν βουλευέται καὶ ποιεῖται μετὰ Ἰωάννου συγκελ-
λου περὶ τούτου. ὁ δὲ εἶπεν "εἰ προθύμως βούλει τὸν Μανουὴλ 20
πρὸς σέ ἐλθεῖν, ὦ βασιλεῦ, αὐτὸς ἐγὼ ἔτοιμος τοῦτο ποιεῖν. χρή-
ματα λαβὼν καὶ πρὸς τὸν ἀμερμουμένην σταλείς, τοὺς ἐν εἰρκταῖς
δῆθεν ἐπισκεψόμενος καὶ δεσμοῖς, ἔχων ἐνυπόγραφον λόγον παρὰ

rum coluit. verum ille posita caesario Anthemii monasterium condidit,
inque illo diem obiens sancti sepultura elatus fuit.

10. Quinto eius imperii anno totius Orientis ducum nominatissimus
Manuel magno in pretio a Theophilo habebatur. is quandoque cum My-
rone dromi logotheta ac Petronae socero quaedam collocutus apud im-
peratorem delatus est, quasi imperium affectaret et dira adversus eum
moliretur. contra vero Leo protovestiarus de Mannelis salute sollicitus,
illumque defendens, falso haec in eum iactari serio affirmabat. Manuel
ubi haec comperit, iramque imperatoris declinans, ac quibus petebatur
calumnias fugitans, clam urbe Pylas usque egressus, publicisque con-
sensus curribus, ad Syriae usque claduras excisis equorum poplitibus
aufugit; significavitque Agarenis se imperatoris iram fugere, ac nisi fidem
deserere cogant, ad eos se profugum transire. quodsi ita hisque condi-
cionibus accipiant, fidem ei securitatis mittant. illi nuntio recreati ac
laeti, ea fretum nihil impari ac imperatorem Romanum cultu suscepe-
runt. id ubi Theophilus audivit, ingenti maerore mentisque angustia
concidit. habitoque cum Ioanne Syncello consilio ait ille "ai vere ex
animo Manuelem ad te reverti cupis, o imperator, id tibi ut praestem,
mihī promptum est. acceptis namque pecuniis arreptoque ad Amermu-
nmem itinere, quasi eos qui in carcere ac vinculis tenentur invisurus,
subscriptumque malestatis tuae manu securitatis diploma habens, inde

τῆς σῆς βασιλείας, δι' ὧν πείσω τὸν Μανουὴλ εἰς ὄψιν ἐλθεῖν, P 420
δοκῶ τοῦτο πράξαι τῷ τε ἐνυπογράφῳ λόγῳ καὶ τῇ ἐμῇ πειθοῇ
καὶ τῇ εὐσεβείᾳ ἐκείνου καὶ τῷ εἰκὸς εἶναι τὴν πατρίδα αὐτοῦ
ἐρεῖν." ὁ δὲ βασιλεὺς πάμπολλα χρήματα καὶ δῶρα δοὺς αὐτῷ
8 ἀπέστειλεν. ὁ δὲ εἰσελθὼν καὶ τοὺς ἐν δεσμοῖς ῥογεύσας καὶ τὸν
πρωτοσύμβουλον θηρασάμενος ἠδυνήθη καὶ λάθρα τῷ Μανουὴλ
συντυχεῖν καὶ δοῦναι αὐτῷ τὸν ἐνυπόγραφον λόγον καὶ τὸ φυλα-
κτὸν τοῦ βασιλέως. ὁ μὲν οὖν ταῦτα πράξας ὑπέστρεψεν, ἀναγ-
γείλας τῷ βασιλεῖ πάντα. ὁ δὲ Μανουὴλ ἔξαιτησάμενος τὸν ἀμερ-
10 μουμνῆν μετὰ τῶν ἀιχμυλῶτων Ῥωμαίων τῶν καθειργμένων ἐν Β
φυλακαῖς, πίστιν αὐτῷ δοὺς ὑπὲρ τούτων ὡς οὐ φεύξονται, εἴπερ
ἔξελθωσιν, ἀλλὰ πολεμήσουσιν ἰσχυρῶς, ἔτυχε τῆς αἰτήσεως, καὶ
λαβὼν τὸν τοῦ ἀμερμουμνῆ υἱὸν καὶ λαὸν πλεῖστον ἐξῆλθε κατὰ
Περσῶν, καὶ νίκην μεγάλην ποιήσας, ἀλλὰ καὶ θηρῶν ἀτιθάσων
15 τοὺς Ἀγαρηνοὺς λυμαينوμένων τούτους ἐλευθερώσας, ἐν μελλόνι
μᾶλλον τότε τιμῇ ἢ τὸ πρότερον καθίσταται, καὶ πάντα ἦν αὐτὸς
παρὰ τῷ ἀμερμουμνῆ δυνάμενος. ὄθεν φροντίδα πολλὴν ἔχων
τοῦ ἐξελθεῖν εἰς Ῥωμανίαν, μετὰ καιρὸν τινα εἶπεν πρὸς τοὺς δυ- C
νάστας Συρίας ὅτι ἐάν μοι τὸν υἱὸν τοῦ ἀμερμουμνῆ παρέξῃτε καὶ
20 λαὸν καὶ ἐξέλθω, ὑποτάξαι ἔχω τὴν Ῥωμανίαν. οἱ δὲ τὸν ἀμερ-
μουμνῆν εἰπόντες τοῦτον ἀπέστειλαν. ὁ δὲ Μανουὴλ ἐλθὼν πλη-
σίον τῶν θεμάτων τῆς ἀνατολῆς, καὶ προσκαλεσάμενος τοὺς ὑπο-

Manueli suasurus ut se tibi praesentem exhibeat. id vero nihil mihi
casum cessurum arbitror, tum subscripta illa securitatis fide meaue
suasionis vi, tum viri ipsa pietate, ac quod verisimile est ipsum patriam
suosque diligere." imperator itaque ingenti instructum pecuniarum vi
copiosisque muneribus a se hominem ablegat. ingressus vero Ioannes,
vinctisque elargitus munere ac protosymbuli expugnato animo, Manueli
ut occulte loqui fidemque securitatis ac imperatoriam crucem dare lice-
ret obtinuit. sic itaque peracto negotio reversus cunctorum rationem
imperator rettulit. Manuel autem oblata Amermumnae supplicatione, ut
cum Romanis quos sub custodia vinctos tenebat suscipiendae expeditionis
facultatem faceret, obstricta illi fide fugam minime arrepturos, siqui-
dem ad bellum exirent, sed fortiter pugnaturus, ex voto impetravit. as-
sumpto itaque Amermumni filio, copiosoque fretus exercitu, adversus
Persas aciem direxit; partaque ingenti victoria, sed et liberatis Agare-
nis a feris bestiis vastitatem regioni afferentibus, maiorem sibi honorem
ac claritatem apud illos conciliavit, nihilque erat quod ab Amermumne,
qua apud eum gratia pollebat, non consequeretur. quamobrem longe
animi anxius ac sollicitus, ut ad Romanos gentilesque suos rediret, post
interiectum aliquod tempus ait Syriae regulis, "si mihi Amermumni
filium copiasque praeberitis, atque his ego stipatus expeditionem sus-
cepero, Romaniam subingabo." rettulerunt illi ad Amermumnem, et di-
miserunt. Manuel autem ad Orientalia prope themata accedens, convo-

χειρίους αὐτῶ, ἀλλὰ καὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀμερμουμνῆ ὡς δῆθεν δια-
κινήσαν καὶ κινήσαν, πόρρωθεν τῶν πολεμίων γενόμενος καὶ
περιπλακείς τῷ υἱῷ τοῦ ἀμερμουμνῆ καὶ καταφιλήσας εἶπεν “ ἐγὼ
D μὲν ἀπέρχομαι πρὸς τὸν βασιλέα καὶ τὰ ἴδια, μηδὲν ἐν τῷ βίῳ
προτιμήσας πίστει καὶ συμφυλετῶν· σὺ δὲ μετὰ τῶν σῶν, ὡς 5
μηδὲν δεινὸν πείσεσθαι ὑποπεύων παρ’ ἡμῶν, ἄπειδι πρὸς τοὺς
σοὺς.” καὶ οὗτος μὲν μετὰ δακρύων καὶ ἀσχύνης ὑπέστρεψεν,
ὁ δὲ Μανουὴλ ἐχώρει πρὸς τὸν βασιλέα, προαποστείλας αὐτοῖς
τὸν μηνύσοντα. ὁ δὲ βασιλεὺς τὸν μηνυτὴν φιλοτιμησάμενος
αὐτάρκως, καὶ τὸν Μανουὴλ ὡς ἄξιον ἦν ὑποδεξάμενος, μάγι- 10
στρον εὐθὺς καὶ δομέστικον τῶν σχολῶν ἐποίησε, καὶ τοὺς αὐτοῦ
παῖδας ἐκ τοῦ ἁγίου βαπτίσματος ἀνεδέξατο.

P 421 11. Τῷ ζ’ αὐτοῦ ἔτει ἐξέρχεται ὁ βασιλεὺς μετὰ Μανουὴλ
καὶ τῆς συγκλήτου καὶ τοῦ στρατοῦ παντὸς κατὰ Ἀγαρηῶν. καὶ
εὐπειῶς τὴν τε Ζάπειτρον καὶ τὸν Σαμοσάτορα πλούτῳ κομῶντα διὰ 15
τὸ ἀμερμουμνῆν ἐκείθεν εἶναι παραλαβῶν, ἐπαγγέι τῇ νίκῃ καὶ
τοῖς λαφύροις γανρούμενος. καὶ ἐλθὼν μέχρι τοῦ Βρύα προσέ-
ταξε παλάτιον οἰκοδομηθῆναι καὶ παραδείσους φυτευθῆναι καὶ
ῥοδάκια ἀγαγεῖν· ἅ καὶ γέγονασιν. ἐκείθεν τε εἰς τὴν πόλιν ἀφι- 20
κόμενος, ἵππικὸν ποιήσας καὶ τὸ πρῶτον βάλον παίζας, ἄρματι 20
λευκῷ ἐποχησάμενος καὶ τὰ λάφυρα θριαμβεύσας ἐστεφανώθη,
B τῶν δῆμων ἐπιβουόντων “καλῶς ἦλθετε, ἀσύγκριτε φακτιωνάρη.”

8 αὐτῷ margo P

catisque quos sub potestate habebat ordinibus, adhaecque Amermumnis
filio, tanquam scilicet animi relaxandi gratia ac venaturus, longiusque
ab hostibus digressus, Amermumnis complexus filium ac deosculatus, ad
eum inquit “ego quidem ad imperatorem ac propria revertor, qui nihil in
vita potius fide atque civibus habendum ducam: tu vero cum tuis, omnis
a nobis mali securus, te ad tuos recipito.” atque hic quidem cum lacri-
mis ac pudore reversus est: Manuel vero ad imperatorem profectus est,
praemisso qui eius adventum illi nuntiaret. imperator nuntio liberaliter
accepto, ac qua par erat humanitate ac benevolentia Manuele suscepto,
magistrum statim ac scholarum domesticum praefecit, eiusque liberos e
sacro fonte suscepit.

11. Anno eius imperii septimo imperator cum Manuele et senatus
cunctoque exercitu adversus Agarenos profectus, facillique negotio captis
Zapetro et Samosato, urbe divitiis longe locupletissima, quod inde Amer-
mumnes oriundus esset, victoria spoliisque elatus reversus est. cumque
ad locum Brya venisset, exstrui palatium iubet hortosque plantari ac vi-
varia, atque aquas deduci; quod et factum est. inde in urbem candiens,
Circensibus ludis exhibitis, primoque ipse munere ludens, candidis
equis invectas spoliisque triumpho traducens victor coronatus est, factio-
nibus acclamantibus, “bene faustoque veneris, omni maior comparatione
factionaria.”

12. Τῷ ἡ' τοῦτου ἔτει, τοῦ πατριάρχου Ἀντωνίου τελευτήσαντος, ἀπὸ αὐτοῦ χειροτονεῖται Ἰωάννης ὁ σύγκελλος, Ἰαννῆς δὲ μᾶλλον καὶ Ἰαμβρῆς, ὁ ἐπὶ τοῦ Ἀρμενίου καὶ παραβάτου Λέοντος μνημονευθεὶς γραμματικὸς, βεβοημένος ἐπὶ τε μαγείαις 5 καὶ λεκανομαντείαις καὶ πάσῃ ἀσεβείᾳ. ὃς ὄργανον ἐπιτήδειον εὐρεθεὶς τῆς τοῦ βασιλέως ἀσεβείας σὺν αὐτῷ πάντα τὰ πρὸς ἀπώλειαν κατειργάσατο· καὶ ὃν ᾧδινεν κατεῖχε δὲ βασιλίσκον τῆς ἀσεβείας ὁ βασιλεὺς ἐξέερηξε καὶ ἀπέτεκεν, τὰς ἁγίας εἰκόνας ἀνα- C χρίσασθαι προστάξας ἢ ἐπαλείφασθαι.

10 13. Οὗτος ὁ Ἰωάννης πρὸ τοῦ ἄστεως οἶκημα ἐκ λίθων λαξευτῶν κατασκευάσας, ὃ Τροῦλος μέχρι τοῦ νῦν ὀνομάζεται, διὰ τινῶν θυσιῶν ὠμίλει τοῖς δαίμοσι καὶ τῷ βασιλεῖ τὰ μέλλοντα διεσήμαιεν· ὃ καὶ ἀοίκητον ἔμεινεν διὰ τὰς ἐν αὐτῷ γενομένας τότε τῶν δαιμόνων ἐπιφοιτήσεις.

15 14. Ἐν τοῦτοις Ἀγαρηνοῦ τινὸς γυναικὸς πνεῦμα Πύθωνος ἔχοντος, ὃ ἀλχημάλιον ἔλαβεν, ἐκμαντεύεσθαι μαθὼν ὁ βασιλεὺς μετακαλεσάμενος ἐκπνυθάνεται, τίνος ἡ βασιλεία ἐν πολλοῖς D διαρκέσει ἔτεσι· καὶ ἐξείπεν “ἡ τῶν Μαρτινακίων.” κατὰ πληροφορίαν δὴ τῆς τοιαύτης προφασίως τὸν μονήρη βλον κατέκρινε 20 Μαρτινάκιον, τὸν αὐτοῦ οἶκον ποιήσας εἰς μοναχῶν φροντιστήριον. ἐντεῦθεν καὶ Κωνσταντίνῳ τῷ Τριφυλλίῳ τὰ συμβησόμενα αὐτῷ προεδήλωκεν, ὅτι ὡσαύτως καὶ σὺ καὶ τὰ τέκνα ἀποκαρῆσεσθε κληρικὸι ἐπὶ αὐτοκράτορος Βασιλείου· ὃ καὶ συμβέβηκεν.

12. Anno eius imperii octavo defuncto patriarcha Antonio, Ioannes syncellus (potius vero Iannes et Mambres) in eius locum suffectus est, is nimirum cuius in Leone Armeno et praevaricatore mentio supra habita est, homo praestigiis, divinationibus ex pelvi omnique impietate nominatissimus. et vero idoneum organum regiae impietatis inventus, collata cum eo opera, quae ad interitum existant, propense omnia executus est; ac quem parturiebat (occultabat tamen) impietatis basiliscum, imperator edidit peperitque, promulgato edicto quo sacras imagines oblini ac aboleri inberet.

13. Hic Ioannes exstructa in urbis pomerio ex sectis lapidibus domo (Trullus hodieque vocatur) sacrificiis quibusdam daemonibus familiarius utens, quae futura erant, imperatori denuntiabat. manserunt aedes illae inhospitae ob daemonum per haec tempora in illis frequentiam.

14. Inter haec Agarenam quandam mulierem bello captam spiritu Pythone afflatam cum vaticinari imperator audisset, rogabat ex illa, cuius in domo imperium in annos plures duraturum esset. cui illa Martinaciorum. eius vaticinii fide eaque occasione Martinacem monachi instituto damnavit, eiusque domum in monasterium redegit. hinc quoque Constantino Triphyllio, quae eventura essent, praedixit, perinde scilicet eum liberisque clericalis ordinis gratia detonsam iri Basilio imperatore;

ὁμοίως καὶ ἄλλοις πολλοῖς τὰ συμβησόμενα αὐτοῖς προύλεγε, καὶ τὸν βασιλέα τὰ μετὰ θάνατον αὐτοῦ ὀφείλοντα γενέσθαι ἀκριβῶς
 P 422 προηγόρευσεν, ἀλλὰ καὶ τὴν τῶν εἰκόνων προσκύνησιν καὶ τὴν τοῦ Ἰαννῆ καθάραισιν. καὶ Γεωργίῳ δὲ τῷ τὰς στρατιωτικὰς δέλτους ἐπειλημμένῳ ἐπὶ τῇ σφενδόῃ εἶπεν τῇ κατὰ τοῦ ἵπποδρόμου ἀπο- 5 κτάνεσθαι, καὶ τὴν ὑπαρξὴν αὐτοῦ τῷ βασιλείῳ ἀνειληφθαι ταμείῳ.

15. Τῷ θ' αὐτοῦ ἔτει Ἄραβες μετὰ δυνάμειος πολλῆς κατὰ Ῥωμανίας ἐξήρσαν, καὶ ὁ βασιλεὺς ἅμα τοῖς πρόσφυξι Πέρσαις καὶ τοῖς τάγμασι καὶ Μανουὴλ δομωστῆρι κατ' αὐτῶν ἐχώ- 10 ρει. καὶ συμβολῆς γενομένης ἤτηθεις ὁ βασιλεὺς μέσον εἰσῆλθε τῶν Περσῶν, ὑπ' αὐτῶν περιωθῆναι ὑπολαμβάνων. Μανουὴλ B δὲ ὡς ἔγνω περισκοπῶν ἐν μέσῳ τῶν Περσῶν τὸν βασιλέα ὄντα, αὐτοὺς δὲ βουλομένους ἤδη τοῖς Ἄραβι τοῦτον παραδοῦναι καὶ δι' αὐτοῦ καταλλαγῆναι αὐτοῖς, διασχίσας μέσον αὐτῶν καὶ τοῦ 15 χαλινοῦ τοῦ ἵππου τοῦ βασιλέως λαβόμενος ἐξεῖλεν ἄκοντα τοῦτον, αἰσχύνῃν ἠγούμενος οὐ καθεκτῆν, εἰ τὸν βασιλέα Ῥωμαίων Ἄραβες αἰχμάλωτον λάβωσιν. ὁ δὲ βασιλεὺς τῷ θέει τοῦ καθεστηκότος ἐκστὰς προσρῆναι πάλιν τοῖς Πέρσαις ἐβούλετο. ὁ δὲ Μανουὴλ τὸ ξίφος ἀνέτεινεν ὡς πατάξων αὐτόν. ὁ δὲ φοβηθεὶς 20 ἐξῆλθεν. ἐκεῖθεν τε ἐξ αἰσχύνῃς ὑποστρέφει ἐν τῷ Δορυλαίῳ. C ὁ δὲ Μανουὴλ ἐν τῷ πολέμῳ τρωθεὶς καὶ νοσήσας ἐτελεύτησεν, πολλὰς ἀνδραγαθίας κατὰ Ἀγαρηνῶν ποιησάμενος· τὸ δὲ σῶμα

quod et contigit. similiter quoque aliis non paucis futuros eventus praenuntiavit. etiam qui ab illius morte futurus esset imperator, clare Theophilo edidit; item fore ut imagines venerationem cultumque reciperent, et ut Iannes sede moveretur. Georgio quoque militares tabulas consecuto ad Circi fundam necandum fore vaticinata est, eisque fisco addicendam substantiam.

15. Imperii Theophili anno nono Arabes ingentibus copiis Romanae dicionis provincias locaque invasere; in quos imperator cum Persis profugis, Romanisque copiis ac Manuele domestico aciem oduxit. conserta pugna victus imperator in medium Persarum agmen, per eos liberatum se iri arbitratus, subit. Manuel circum lustrans, ut in medio Persarum cuneo haerentem imperatorem cognovit, iamque illis constitutum esse ut Arabibus ipsum proderent illiusque pretio eorum gratiam inirent, perrupto illorum cuneo frenoque imperatoris equo apprehenso pene reluctantem traherat, nullo modo ferendum probrum ducens, si ita ab Arabibus Romanorum imperatorem capi contingeret. at imperator timoris nimia vi saniore mente deiectus ad Persas rursus desciscere volebat. Manuel gladium strinxit quasi percussurus; que territus imperator exivit, indeque pudore, ingentique accepta clade, Dorylaeum rodiit. Manuel e praelio saucius morboque correptus diem obiit, multis adversus Agarenos strenue bellicaque fortitudine clare gestis. eius cadaver

αὐτοῦ ἀπεκομίσθη ἐν τῇ ὑπ' αὐτοῦ κτισθείσῃ μονῇ, τῇ σύγγενος
 κειμένη τῆς τοῦ Ἀσπαρος κινστέρνης. (16) καὶ εὐθὺς διαβολαί
 πρὸς τὸν βασιλέα κατὰ Περσῶν καὶ ἀπειλαὶ κατὰ Θεοφύβου ὡς
 ἀνάρτου καὶ προδότου καὶ δυσμενοῦς. ταῦτα μαθὼν Θεόφοβος,
 5 τοὺς Πέρσας καταλαβὼν κατῆλθεν ἕως Σινώπης· ἣτις τὴν κλῆσιν
 εἴληφεν ἀπὸ τινος τῶν Ἀμαζόνων αὐτὴν δειμαμένης, Ἀμαστρίσ
 δὲ ἢ πρὶν Κρωῦμμα ὠνομασμένη ἀπὸ Ἀμάστριδος τῆς Περσίδος,
 θυγατρὸς Ὁξυάρτου ἀδελφοῦ Λαρείου, ἣτις συνοικήσασα Διονύ- D
 σίῳ τῷ Ἡρακλείῳ τυράννῳ, ὑπ' ἐκείνῳ οὖσαν τὴν πόλιν ἀπὸ τῆς
 10 συζύγου ὠνομακέναι. καὶ ταύτην παραλαβὼν κατεῖχε τυραννι-
 κῶς· ὅπερ γινὸς ὁ βασιλεὺς ἐν μεγάλῃ λύπῃ γέγονε. φοβούμενος
 δὲ μὴ παραρρῶσι τοῖς Ἄρασι, μέχρι Παφλαγονίας ἀπῆει, καὶ
 λόγους αὐτοῖς ὡς οὐδὲν πείσονται δεδωκῶς καὶ τὸν Θεόφοβον ἀνα-
 λαβόμενος ὑπέστρεψεν ἐν τῇ πόλει, τῶν ἄλλων Περσῶν παραγε-
 15 νομένων οὐπὲρ ἕκαστος κατεσκήνωσεν ἐξ ἀρχῆς. ἡγαπᾶτο δὲ ὁ
 Θεόφοβος παρὰ τῶν πολιτῶν οὐχ ἥττον ἢ τῶν Περσῶν ὡς ὁρθό-
 δοξος.

17. Τῷ ἰ αὐτοῦ ἔτει γίνεται τῷ βασιλεῖ παῖς ἐκ Θεοδώ- P 423
 ρας, ὃν ἐπωνόμασεν Μιχαήλ. ἀπερχομένῳ δὲ τῷ βασιλεῖ πρὸς
 20 Βλαχέρνας, καθὼς εἶθιστο, ὑπήντησεν αὐτῷ τις λέγων “ὁ ἵππος
 ᾧ ἐποχεῖται ἡ βασιλεία σου ἐμός ἐστιν.” ὁ δὲ βασιλεὺς τὸν κό-
 μμητα τοῦ στάβλου ἐπηρώτησεν “τίνος ἐστιν ὁ ἵππος;” ὁ δὲ φησιν
 “ὁ κόμης τοῦ Ὀψικίου ἀπέστειλεν αὐτὸν τῇ βασιλείᾳ σου.” τῇ δὲ

ad monasterium relatum, quod ipse construxerat haud procul ab Asparis
 cisterna. (16) statim proditionis delati Persae apud imperatorem: in-
 tentatae minae in Theophobum, tanquam tyrannus et rebellis ac proditor
 et hostis esset. Theophobus compertis quorum reus agebatur, as-
 sumptis secum Persarum turmis, Sinopem concessit. (accepit illa nomen
 a quadam Amazonum, quae eam condidit. Amastris vero, quae prius
 Cromma vocaretur, ab Amastride Persa, Oxiarti Darii fratris filia. fuit
 haec uxor Dionysii Heracleae tyranni, qui urbis cum potiretur, ex uxoris
 nomine illam appellavit.) Theophobus quam urbem occuparat, ty-
 ranni iure tenebat. imperator ubi rescivit, ingenti maerore affectus est.
 veritus autem ne illi se Arabibus adiungerent, in Paphlagoniam usque
 venit; dataque fide nihil mali passuros, assumptoque Theophobo in ur-
 bem rediit. Persae reliqui ad sedes cuique dudum assignatas reversi.
 porro Theophobus non minus civibus quam Persis amori habebatur, ea
 ratione quod orthodoxus erat.

17. Theophili imperatoris anno decimo nascitur ei filius ex Theo-
 dora, cui Michaëlis nomen indidit. procedenti ex more ad Blachernas
 obvius factus quispiam ait “equus quo vehitur maiestas tua, meus est.”
 quaerit imperator ex comite stabuli cuius equus sit. qui ait “Obscūi

ὁμοίως καὶ ἄλλοις πολλοῖς τὰ συμβησόμενα αὐτοῖς προύλεγε, καὶ τὸν βασιλέα τὰ μετὰ θάνατον αὐτοῦ ὀφειλοντα γενέσθαι ἀκριβῶς
 P 422 προηγόρευσεν, ἀλλὰ καὶ τὴν τῶν εἰκόνων προσκύνησιν καὶ τὴν τοῦ Ἰανῆ κατὰφρασην. καὶ Γεωργίῳ δὲ τῷ τὰς στρατιωτικὰς δέλτους ἐπιλημμένῳ ἐπὶ τῇ σφενδόῃ εἶπεν τῇ κατὰ τοῦ ἵπποδρόμου ἀπο-5 κτάνεσθαι, καὶ τὴν ἕπαρξιν αὐτοῦ τῷ βασιλεῖ ἀνειληφθαι ταμείῳ.

15. Τῷ 9' αὐτοῦ ἔτει Ἀραβες μετὰ δυνάμειος πολλῆς κατὰ Ῥωμανίας ἐξήσαν, καὶ ὁ βασιλεὺς ἅμα τοῖς πρόσφυξι Πέρσαις καὶ τοῖς τάγμασι καὶ Μανουὴλ δομestikῶ κατ' αὐτῶν ἐχώ-10 ρει. καὶ συμβολῆς γενομένης ἤττηθεις ὁ βασιλεὺς μέσον εἰσῆλθε τῶν Περσῶν, ὑπ' αὐτῶν περισωθῆναι ὑπολαμβάνων. Μανουὴλ B δὲ ὡς ἔγνω περισκοπῶν ἐν μέσῳ τῶν Περσῶν τὸν βασιλέα ὄντα, αὐτοὺς δὲ βουλομένους ἤδη τοῖς Ἀραβι τοῦτον παραδοῦναι καὶ δι' αὐτοῦ καταλλαγῆναι αὐτοῖς, διασχίσας μέσον αὐτῶν καὶ τοῦ 15 χαλινοῦ τοῦ ἵππου τοῦ βασιλέως λαβόμενος ἐξεῖλκεν ἄγοντα τοῦτον, αἰσχύνῃ ἡγούμενος οὐ καθεκτὴν, εἰ τὸν βασιλέα Ῥωμαίων Ἀραβες ἀλγμάλωτον λάβωσιν. ὁ δὲ βασιλεὺς τῷ δέει τοῦ καθεστηκότος ἐκαστὰς προσρῆναι πάλιν τοῖς Πέρσαις ἐβούλετο. ὁ δὲ Μανουὴλ τὸ ξίφος ἀνέτεινεν ὡς πυτάξων αὐτόν. ὁ δὲ φοβηθεὶς 20 ἐξῆλθεν. ἐκείθεν τε ἐξ αἰσχύνῃς ὑποστρέφει ἐν τῷ Δορυλαίῳ. C ὁ δὲ Μανουὴλ ἐν τῷ πολέμῳ τραυθεὶς καὶ νοσήσας ἐτελεύτησεν, πολλὰς ἀνδραγαθίας κατὰ Λαγαρηῶν ποιησάμενος· τὸ δὲ σῶμα

quod et contigit. similiter quoque aliis non paucis futuros eventus praenuntiavit. etiam qui ab illius morte futurus esset imperator, clare Theophilo edidit; item fore ut imagines venerationem cultumque reciperent, et ut Iannes sede moveretur. Georgio quoque militares tabulas consecuto ad Circi fundam necandum fore vaticinata est, eiusque fisco addicendam substantiam.

15. Imperii Theophili anno nono Arabes ingentibus copiis Romanae dicionis provincias locaque invasere; in quos imperator cum Persis profugis, Romanisque copiis ac Manuele domestico aciem eduxit. conserata pugna victus imperator in medium Persarum agmen, per eos liberatum se iri arbitratus, subit. Manuel circum lustrans, ut in medio Persarum cuneo haerentem imperatorem cognovit, iamque illis constitutum esse ut Arabibus ipsum proderent illiusque pretio eorum gratiam inirent, perrupto illorum cuneo frenoque imperatoris equo apprehenso pene reluctantem trahebat, nullo modo ferendum probrum ducens, si ita ab Arabibus Romanorum imperatorem capi contingeret. at imperator timoris nimia vi saniore mento deiectus ad Persas rursus desciscere volebat. Manuel gladium strinxit quasi percussurus; que territus imperator exivit, indeque pudore, ingentique accepta clade, Dorylaeum rediit. Manuel e praelio saucius morboque correptus diem obiit, multis adversus Agarenos strenue bellicaque fortitudine clare gestis. eius cadaver

αὐτοῦ ἀπεκομίσθη ἐν τῇ ὑπ' αὐτοῦ κτισθείσῃ μονῇ, τῇ σύγγενος
 κειμένη τῆς τοῦ Ἀσπαρος κινστέρας. (16) καὶ εὐθὺς διαβολαὶ
 πρὸς τὸν βασιλέα κατὰ Περσῶν καὶ ἀπειλαὶ κατὰ Θεοφόβου ὡς
 ἀντάρτου καὶ προδότου καὶ δυσμενοῦς. ταῦτα μαθὼν Θεοφόβος,
 5 τοὺς Πέρσας καταλαβὼν κατῆλθεν ἕως Σινώπης· ἥτις τὴν κλησιν
 εἴληφεν ἀπὸ τινος τῶν Ἀμαζόνων αὐτὴν δειμαμένης, Ἀμαστρίς
 δὲ ἢ πρὶν Κρωῦμμα ὠνομασμένη ἀπὸ Ἀμάστριδος τῆς Περσίδος,
 θυγατρὸς Ὁξυάρτου ἀδελφοῦ Δαρείου, ἥτις συνοικήσασα Διονύ- D
 σῳ τῷ Ἡρακλείῳ τυράννῳ, ὑπ' ἐκείνου οὖσαν τὴν πόλιν ἀπὸ τῆς
 10 συζύγου ὠνομακέναι. καὶ ταύτην παραλαβὼν κατεῖχε τυραννι-
 κῶς· ὅπερ γινὼς ὁ βασιλεὺς ἐν μεγάλῃ λύπῃ γέγονε. φοβούμενος
 δὲ μὴ παραρρῶσι τοῖς Ἄρασι, μέχρι Παφλαγονίας ἀπῆει, καὶ
 λόγους αὐτοῖς ὡς οὐδὲν πείσονται δεδωκῶς καὶ τὸν Θεοφόβον ἀνα-
 λαβόμενος ὑπέστρεψεν ἐν τῇ πόλει, τῶν ἄλλων Περσῶν παραγε-
 15 νομένων οὐπερ ἕκαστος κατεσκήνωσεν ἐξ ἀρχῆς. ἡγαπᾶτο δὲ ὁ
 Θεοφόβος πικρὰ τῶν πολιτῶν οὐχ ἥττον ἢ τῶν Περσῶν ὡς ὀρθό-
 δοξος.

17. Τῷ ἰ αὐτοῦ ἔτει γίνεται τῷ βασιλεῖ παῖς ἐκ Θεοδώ- P 423
 ρας, ὃν ἐπωνόμασεν Μιχαήλ. ἀπερχομένῳ δὲ τῷ βασιλεῖ πρὸς
 20 Βλαχέρνας, καθὼς εἰθιστο, ὑπήνητησεν αὐτῷ τις λέγων “ὁ ἵππος
 ᾧ ἐποχεῖται ἡ βασιλεία σου ἐμός ἐστιν.” ὁ δὲ βασιλεὺς τὸν κό-
 μμητα τοῦ στάβλου ἐπηρώτησεν “τίνος ἐστὶν ὁ ἵππος;” ὁ δὲ φησιν
 “ὁ κόμης τοῦ Ὀψικίου ἀπέστειλεν αὐτὸν τῇ βασιλείᾳ σου.” τῇ δὲ

ad monasterium relatum, quod ipse construxerat haud procul ab Asparis
 cisterna. (16) statim proditionis delati Persae apud imperatorem: in-
 tentatae minae in Theophobum, tanquam tyrannus et rebellis ac proditor
 et hostis esset. Theophobus compertis quorum reus agebatur, as-
 sumptis secum Persarum turmis, Sinopem concessit. (acceptit illa nomen
 a quadam Amazonum, quae eam condidit. Amastris vero, quae prius
 Cromma vocaretur, ab Amastride Persa, Oxiarti Darii fratris filia. fuit
 haec uxor Dionysii Heracleae tyranni, qui urbis cum potiretur, ex uxoris
 nomine illam appellavit.) Theophobus quam urbem occuparat, tyran-
 ni iure tenebat. imperator ubi rescivit, ingenti maerore affectus est.
 veritus autem ne illi se Arabibus adiungerent, in Paphlagoniam usque
 venit; dataque fide nihil mali passuros, assumptoque Theophobo in ur-
 bem rediit. Persae reliqui ad sedes cuique dudum assignatas reversi.
 porro Theophobus non minus civibus quam Persis amoris habebatur, ea
 ratione quod orthodoxus erat.

17. Theophili imperatoris anno decimo nascitur ei filius ex Theodora,
 cui Michaelis nomen indidit. procedenti ex more ad Blachernas
 obvius factus quispiam ait “equus quo vehitur maiestas tua, meus est.”
 quaerit imperator ex comite stabuli cuius equus sit. qui ait “Obalcii

ἐπαύριον τὸν κόμητα τοῦ Ὀψικίου ἀγαγὼν (ἔτυχε γὰρ ἐν τῇ πόλει αὐτὸν εἶναι) ἔφη “τίνος ἐστὶν ὁ ἵππος;” ὁ δὲ ἔφη “ἠγρόρασα αὐτόν.” τοῦ δὲ ἐγκαλοῦντος ἀνθισταμένου καὶ λέγοντος μετὰ βίας **B** ἀφελῆσθαι αὐτὸν καὶ χωρὶς τιμήματος, ὁ βασιλεὺς ἔφη “διὰ τί μὴ πρότερον τὴν τιμὴν ἀπέκοψας;” ὁ δὲ ἀποκριθεὶς “ρ’ νομίσματα ἐδίδουν αὐτῷ· αὐτὸς δὲ ἐζήτει γενέσθαι σχολάριος, καὶ διὰ τὸ εἶναι αὐτὸν δεῖλδον τούτου ἀποτυχῶν οὐδὲ τὰ ρ’ νομίσματα ἠθέλησε λαβεῖν.” ἐπὶ τούτοις βεβαιωθεὶς ὁ βασιλεὺς ὅτι βία, τὸν ἵππον ἀποδέδωκεν, ὀρίσας καὶ σχολάριον αὐτὸν ποιῆσαι. ὁ δὲ τὸν ἵππον μὴ βουληθεὶς λυβεῖν, ἔλαβεν χρυσοῦ ἰτράς β’ καὶ 10 ἀπῆλθεν.

18. Τῶν δὲ Σαρακηνῶν ἐπὶ τὸ Ἄμβριον ἐλθόντων ὁ βασιλεὺς συντόμως μέχρι Καππαδοκίας ἐξήλασεν. ὁ δὲ ἀμερμονιανὴς **C** ἢ χιλιάδας λαὸν ἀφορίσας, δεδωκῶς αὐτοῖς καὶ τὸν Γουνδεῖ ἄρχοντα ὀνομαστότατον ὄντα ἐν τοῖς Ἀγυρηνοῖς, ἀπέστειλε κατὰ τοῦ 15 βασιλέως. καὶ πολέμου γενομένου ἠττηθεὶς ὁ βασιλεὺς ἔφυγε, καὶ μετ’ αἰσχύνης ὑπέστρεψε μόλις διασωθεὶς. οἱ δὲ Σαρακηνοὶ περὶ χυρακώσαντες τὸ Ἄμβριον καὶ πολλοὺς πολέμους ποιήσαντες, ἐπεὶ σταθερῶς τοὺς ἔνδον ἀγωνιζομένους ἐώρων, ἠβουλήθησαν ὑποχωρῆσαι. μαθητῆς δὲ τις Λέοντος τοῦ φιλοσόφου ἐν τῷ κάστρῳ 20 ὧν μὴνύει τούτους ὅτι εἰ προσκαρτερήσετε δύο ἡμέρας, ἐκπορθεῖτε ἡμᾶς. ὁ καὶ γέγονεν· προεδόθη γὰρ ὑπὸ τοῦ λεγομένου Βουδίτζη **D** καὶ τοῦ Μανικοφάνου. κατεσχέθησαν δὲ ἄνδρες ὀνομαστότατοι

comes tuae maiestati misit.” postridie itaque eo adducto (contigit enim eum tunc in urbe versari) ait “cuiusnam est equus?” respondit se illum coemiasse. obnitente autem qui actor erat, vique ablatum dicente, nec ullum eius pretium solutum esse, ait imperator “quidni prius solvisti?” qui respondit “centum illi nummos numerabam, quaerebatque inter scholares alas adlegi; id vero, quod homo ignavus erat, minime consecutus nec centum nummos accipere voluit.” imperator itaque certior factus equum vi ablatum esse, ipsum reddidit, iubens et illum inter scholares referri. non acquievit ille ut equum acciperet, aurique duabus libris donatus abscessit.

18. Saracenis infestis signis Amorium petentibus imperator celeriter in Cappadociam usque copias eduxit. Amermumnes vero selectis quinquaginta milibus, praefectoque illis Gundee viro inter Agarenos fama clarissimo, adversus imperatorem misit. conserto praelio imperator victus fususque est, vixque a clade cum probro ipse incolumis evasit. Saraceni vero undique cincto Amorio variisque praeliis tentato, quod oppidanos strenue urbem propugnantes viderent, obsidionem solvere meditabantur. verum Leonis philosophi discipulus quidam, tum in praesidio agens, in haec verba mandat, “dummodo duos solum dies stationem teneatis, urbem evertetis;” quod et contigit. prodita enim est a Buditze, quem vocant, et a Manicophane. comprehensi ex catholicis viri

τῶν εὐσεβῶν, Θεόφιλος πατρίκιος καὶ στρατηγὸς ὁ τε Μελισσηνὸς καὶ ὁ Ἀέτιος, καὶ Θεόδωρος πρωτοσπαθάριος καὶ ἐνοῦχος ὁ Κρατερός, Κάλλιστος τουρμάρχης, Κωνσταντῖνος δρογγύριος καὶ Βασίης ὁ δρομὸς καὶ τινες ἄρχοντες τῶν ταγματίων. οὗς ἔβρωνήσασθαι βουλόμενος ὁ βασιλεὺς ἀποστέλλει πρέσβεις πρὸς τὸν ἀμερμονυῆ μετὰ κεντηναρίων διακοσίων. ἀλλ' οὐκ ἔπεισεν εἰπόντα ὅτι χίλια κεντηνάρια ἐὰν παράσχης λόγῳ τοῦ συνειλεγμένου λαοῦ, οὐκ ἐλευθερώων οὐδένα τούτων. (19) τῶν αἰχμαλώτων οὖν ἐν Συρίᾳ ἀπαχθέντων, πολλὰ παρὰ τοῦ πρωτοσυμβούλου P 424
 10 ἀναγκασθέντες, ἀλλὰ μὴν καὶ τοῦ Βουδίτζη, τῇ τῶν ἐπὶ τὰ χρόνων καθιέρξει, καὶ μὴ πεισθέντες ἀρνήσασθαι τὸν Χριστόν, ξίφει ἀπειμήθησαν, ἀντὶ τῆς προσαίρου ζωῆς τὴν αἰώνιον ἀγαπήσαντες, καὶ μετὰ μίαν ἡμέραν ἐν τῷ ποταμῷ ἔρριψαν. τὸ δὲ παραδοξότατον, ὅτι ἐκάστη κεφαλὴ μετὰ τὴν ἐκτομὴν τῷ ἰδίῳ σώματι
 15 ἤνώθη καὶ συνεφύη· καὶ ὡσπερ αἱ ψυχὰς ἐν ἐνὶ τόπῳ τοῦ παραδείσου, οὕτω καὶ τῶν ἁγίων τὰ σώματα μιᾶς ὁσίας παρὰ τῶν πιστῶν ἴλαχον. τούτων τελειωθέντων ἐκέλευσεν ὁ πρωτοσύμβουλος καὶ τὸν Βουδίτζην ἀποκεφαλίσθηναι εἰπὼν ὅτι καὶ οὗτος, εἰ B
 ἦν ὀρθὸς Χριστιανός, οὐκ εἶχε μαγαρίσαι. καὶ τούτου γενομένου
 20 καὶ τοῦ σώματος αὐτοῦ ῥιφέντος μετὰ τῶν ἁγίων, ἔξω τῆς στοιβῆς τούτων ἠύρισκετο. καὶ ἡ κεφαλὴ δὲ αὐτοῦ πόρρω τοῦ σώματος ἦν, καὶ οὐχ ὡς τῶν ἁγίων συγκεκολλημένη. καὶ εἰς τὸν ποταμὸν ῥιφέντων, καὶ πάντων τῶν σωμάτων τῶν ἁγίων βλέποντος τοῦ

nominatissimi, Theophilus patricius duxque exercitus, Melissenus et Aetius, Theodorus quoque protospatharius et eunuchus Craterus, Callistus turmarcha, Constantinus drungarius et Basoes cursor; quidam etiam agminum praefecti. quos cum imperator vellet redimere, missis legatis ad Amermummem cum ducentis centenariis, eius nequirit animum expugnare; qui diceret, nec si milles centenas libras eo nomine numeraret ut captivos reciperet, vel unum liberandum fore. (19) captivis itaque in Syriam adductis, multa eis vis a protosymbulo, quin et a Buditze adhibita longa annorum septem carceris maceratione; cumque nullis aermunis ac cruciatibus adduci potuissent ut Christum negarent, gladio caesi sunt, prae temporanea scilicet aeternam vitam adamantes. posttridie in flumen projecta cadavera. quodque omnem vincit admirationem, uniuscuiusque abscissum caput cum suo trunco unitum est ac conserutum; ac sicut animae in uno collocatae paradisi loco, sic et corpora sanctorum uno funere a fidelibus elata sunt. his peractis iussit protosymbulus ut et Buditsi caput auferretur, dicens eum quoque, si rectus fuisset Christianus, nunquam Mahumethi sacris imbuendum fore. illo itaque sublato, eius cadaver una cum sanctis prolectum, extra illorum struem repertum est: sed et caput procul a trunco semotam erat, nec velut capita sanctorum illi cohaeserat. projectis quoque in flumen corporibus, cum sanctorum omnia corpora spectante plebe facile enatassent

ὄχλου ἐπλοησάντων καὶ εἰς τὸ πέραν ἐλθόντων, αὐτοῦ μόνον τὸ σῶμα οἱ κροκόδειλοι διασύραντες κατέκοψαν καὶ κατέφαγον.

20. Ὁ δὲ τοῦ φιλοσόφου Λέοντος μαθητῆς, ὁ καὶ μνη-
 C τῆς τῆς προδοσίας, ἠρωτήθη παρὰ τοῦ ἀμερμουμνή περὶ τῆς ἐπι-
 στήμης αὐτοῦ καὶ εἶπεν μαθητῆς εἶναι τοῦ φιλοσόφου Λέοντος. 5
 ἐκεῖνος δὲ μαθὼν ὁποῖός ἐστιν ὁ Λέων, ἐπεθύμει τοῦτον ἰδεῖν, καὶ
 δούς τινας τῶν αἰχμαλώτων γράμματα πρὸς Λέοντα τὸν φιλόσοφον
 ἀπέστειλεν ἐν Κωνσταντινουπόλει, ὑποσχόμενος δεύτερον αὐτὸν
 εἶναι ἐν τιμῇ. ὁ δὲ Λέων τὰ γράμματα ἀπολαβὼν ἀνήγαγε ταῦτα
 Θεοφίλῳ τῷ βασιλεῖ. ὁ δὲ γνοὺς τὰ τῆς ἑαυτοῦ ἐπιστήμης, καὶ 10
 διὰ τοιοῦτον σοφὸν ἄνδρα ἐν τῇ πόλει αὐτοῦ ἔχει, προσλαβόμενος
 αὐτὸν εἰς τὸ παλάτιον ἐν τῇ Μαγναύρᾳ ἔθετο, παραδούς αὐτῷ καὶ
 μαθητὰς διδάσκειν τοὺς εὐφρευστάτους νέων, παρέχων αὐτῷ πᾶσαν
 ἀπάθειαν. οὗτος καὶ μητροπολίτης μετὰ ταῦτα Θεσσαλονίκης
 D γέγονεν, ὑπὸ τοῦ ἁγιωτάτου πατριάρχου Μεθοδίου χειροτονη- 15
 θείς.

21. Τῷ ἰα' αὐτοῦ ἔτει κτίζει ὁ βασιλεὺς ἐν τῷ παλατίῳ
 τὸ Τρίκογχον καὶ τὸ λεγόμενον Σίγμα καὶ τὰς ἀναβάθρας τῶν
 δῆμων, ἴστησι δὲ καὶ τὴν φιάλην ἐν ἧ ἔγνεται τὸ σαξιμοδέξιμον
 λεγόμενον, τῶν ἵππων ἀμφοτέρων τῶν μερῶν διερχομένων μετὰ 20
 χρυσοῦν σαγισμάτων. ὑπὸ δὲ τὸ Τρίκογχον κάτωθεν διὰ μηχανῆς
 ἐποίησε τὸ λεγόμενον Μυστήριον, ἐν ᾧ, ἐν τῇ μιᾷ γωνίᾳ ὃ ἐὰν

15 καθαιρεθεὶς margo P

annemque transmeassent, eius unius corpus crocodilli tractum discer-
 ptumque vorarunt.

20. Leonis autem philosophi discipulus, qui et proditorem denun-
 tiarat, de sua scientia ab Amermumne interrogatus Leonis se philosophi
 discipulum professus est. ille porro, ubi quantus vir Leo esset audivit,
 eius videndi desiderio accensus uni alicui captivorum datis literis Leoni
 philosopho Cpolim scripsit, sancteque illi secundas ab se honoris partes
 obtulit. Leo literis acceptis ad Theophilum rettulit. Theophilus ex-
 plorata viri scientia, ac ubi tantum hominem nactum se in civitate co-
 gnovit, assumptum illum in palatio in Magnaura constituens, omnique
 donans immunitate, ingenuosissimos adolescentes disciplinas docere ius-
 sit. hic postea Thessalonicae metropolita creatus, a sanctissimo patriar-
 cha Methodio gradu motus est.

21. Anno eius undecimo exstruit imperator in palatio Triconchum
 cubiculum, et quod Sigma vocant, gradusque ac subcellia factionum.
 struit vero etiam Phialam, in qua fit quod Saximodeximum vocant,
 utrarumque partium equis transeuntibus, aureis instratis stragulis. sub
 Triconcho inferius structa machina fecit, quod vocant Mysterium; in

εἴη τις ἐν μυστηρίῳ προσκυκωφῶς, ἔξακούεται ἐν τῇ ἑτέρᾳ φανερώς.

22. Ἐν τούτοις μαθὼν Θεόφιλος ὁ βασιλεὺς ὅτι Θεοφάνης ὁ τῶν ἐκκλησιαστικῶν κανόνων καὶ ὕμνων ποιητῆς καὶ Θεόδωρος ὁ αὐτοῦ ἀδελφὸς καθ' ἑαυτοὺς ζῶντες τὴν ἀσέβειαν αὐτοῦ κωμωδοῦσι καὶ διελέγγουσι, ἤγαγεν αὐτοὺς πρὸς αὐτόν, καὶ φησὶ "πόθεν ἐστέ;" οἱ δὲ εἶπον "ἐκ Παλαιστίνης." καὶ ὁ Θεόφιλος "καὶ διὰ τί τὴν γῆν ὑμῶν ἀφέντες καὶ εἰς τὴν ἡμετέραν ἐλθόντες οὐ παιδαρχεῖτε τῇ βασιλείᾳ μου;" τῶν δὲ μηδὲν ἀποκριταμένων, 10 τύπτεισθαι αὐτῶν τὰς ὕψεις προστάττει σφοδρώς. εἶτα καὶ βουνεύρησας μέχρις αὐτοῦ θανάτου, μετὰ θυμοῦ πρὸς τὸν ὑπαρχον ἔφη "ἄρον αὐτοὺς εἰς τὸ πραιτώριον, καὶ ποιήσας στίχους ἔγγραψον αὐτοὺς κολάψας εἰς τὰ πρόσωπα αὐτῶν· καὶ ἂν οὐκ εἰσὶ καλοὶ, μὴ σοι μελέτω." τοῦτο δὲ εἶπεν διὰ τὸ εἶναι τοὺς ὁσίους 15 σοφωτάτους. οἱ δὲ ἅγιοι εἶπον "γράφε, γράφε, βασιλεῦ, τὸ δοκοῦν σοι, ὡς μέλλων τοῦ ἀναγνῶναι ταῦτα ἐνώπιον τοῦ δικαίου κριτοῦ." ὁ δὲ ὑπαρχος εἰς τὸ πραιτώριον τοὺς ἅγιους ἀγαγὼν γράφει οὐ μόνον ἐν τῷ προσώπῳ ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς στήθεσι τοὺς στίχους τούτους.

20 πάντων ποθούτων προστρέχειν ἐν τῇ πόλει
 ὄπου πάναγροι τοῦ Θεοῦ λόγου πόδες
 ἔστησαν εἰς σύστασιν τῆς οἰκουμένης,
 ὤφθησαν οὗτοι τῷ σεβασμίῳ τόπῳ

quo, quicquid aliquis in uno angulo sese inclinans secreto locutus fuerit, in alio clare exauditur.

22. Inter haec comperto Theophilus imperator Theophanem ecclesiasticorum canonum ac canticorum auctorem, cum Theodoro fratre, secum ipsos agentes illius impietatem sugillare ac arguere, sibi illos sisti iubet, aitque "unde estis?" aiunt illi "ex Palaestina." tum Theophilus "quid causae est cur cum patria relicta in urbem veneritis, morem non geratis meae maiestati?" quibus nihil respondentibus, eorum dure facies percuti iubet. tum taureis ad mortem usque cum cecidisset, ira furoreque ad praefectum ait "tolle eos in praetorium, versusque quos feceris, eorum inscribe vultibus. nec ulla tibi cura sit, sintne elegantes necne." hoc autem dixit, quod viri sancti eruditissimi essent humanioribusque literis probe instituti. ad quem sancti "scribe, scribe, imperator, quod libuerit, ut qui haec lecturus sis in conspectu iusti iudicis," praefectus autem adductis in praetorium, eorum non solum vultibus sed et pectori sequentes versus inscripsit.

cunctis ad urbem accurrere affectantibus,
 castissimos in qua deus verbum pedes
 fixit, generi salutem ut humano daret,
 apparere et isti venerando in loco,

Theophanes contin.

C σκεύη ποτηρὰ δεισιδαίμονος κλάνης.
 ἐκείσε πολλά λοιπὸν ἕξ ἀπιστίας
 πράξαντες αἰσχρὰ δεινὰ δυσσεβοφρόνως,
 ἐκείθεν ἠλάθησαν ὡς ἀποστάται.
 πρὸς τὴν πόλιν δὲ τοῦ κράτους πεφευγότες 5
 οὐκ ἐξαφῆκαν τὰς ἀδέσμονους μωρίας·
 δθεν γραφέντες ὡς κακοῦργοι τὰς ὄψεις
 κατακρίνονται καὶ δυνάκονται πάλιν.

ἅτα γράψας ἐξορίζει. καὶ διερχομένων αὐτῶν μετὰ τῶν δημοσίων
 Ἰσπῶν, ἔτυχεν αὐτοὺς μείναι εἰς Κάρτα λιμῆν. καὶ ἐπεὶ ὁ μέγας 10
 Μεθόδιος ἐπ' αὐτοῦ τοῦ Θεοστονγοῦς Θεοφίλου ἐγκεκλεισμένος ἦρ
 D ἐν τῇ τοῦ Ἀντιγόνου νήσῳ ἐν μηνίματι μετὰ δύο ληστῶν, γράφου-
 σιν αὐτῷ Θεόδωρος καὶ Θεοφάνης διὰ τινος πιστοτάτου ἀλιέως,
 ὃς καὶ ὑπόσχει τῷ ὄσιῳ Μεθόδιῳ ἐν εὐτελεσί χρείαις. καὶ γὰρ
 κανδήλαιαν αὐτῷ διὰ τὸ σκοτεινὸν τοῦ τάφου ἀπενεγκῶν ἐκόμιζεν 15
 αὐτῷ ἐκάστῳ σαββάτῳ ἔλαιον φλόλλης μᾶς, ὅπερ καὶ ἤρκει ταῖς
 ἐπιτὰ ἡμέραις φωτίζον τοὺς ἐγκεκλεισμένους. συνέβη δὲ ἐν μῆ
 ἀσθενῆσαι τὸν ἀλιέα καὶ μὴ ἀπενεγκεῖν τὸ κατὰ τύπον τοῦ σαβ-
 βάτου· τῇ δὲ προσευχῇ τοῦ ὀσίου τὴν λεῖψιν αὐτοῦ ὁ Θεὸς παρε-
 μυσθήσατο, καὶ ἡ ἀπειλοῦσα σβεσθῆναι μέχρι τοῦ ἐτέρου σαββά- 20
 P 426 του ἕως ἔλαιον διήρκεσε λάμπουσα. διὰ τούτου ὁ τῷ ἀλιέως
 γράφουσιν

21 ἔλαιον] ἀπενεχθῆναι addit margo P

superstitiosi erroris vasa pessima.
 et inde, multa postquam perſidi deo
 facinora perpetrassent turpia impie,
 ut desertores vertere iussi sunt solum.
 fugaque in urbem hanc delati, imperii caput,
 non destitere ab impura vaecordia.
 compuncti igitur facinorosi velut notis,
 ex urbe damnati pelluntur hac quoque.

sic inscriptis vultibus atque compunctis, equis publicis in exsilium pulsati sunt; contigitque domicilium in portu Carta dicto habere. quod vero magnus Methodius ab eodem scelestissimo Theophilo in Antigoni insula in monumento cum duobus latronibus inclusus fuerat, scribunt ad eum Theodorus et Theophanes per fidelissimum quendam piscatorem, qui et sancto Methodio viliora ministeria devotus obibat. quod enim tenebrorum erat sepulcrum, ad lucernae usum singulis quibusque diebus sabbati olei follem afferebat; eisque inclusis ad lucem septem diebus praestanda satis erat. cumque aliquando piscatori aegra valetudine laboranti constitutum sabbato oleum afferre non licuisset, eius deus defectum sancti precibus solatus est; cumque iam exstinguenda lucerna videretur, ad alterum usque sabbatum lucere non destitit, donec oleum ei allatum est. per hunc igitur piscatorem scribunt.

τῷ ζῶντι νεκρῷ καὶ νεκρῷ ζωηφόρῳ,
οἰκοῦντι τὴν γῆν καὶ πολοῦντι τὸν πόλον,
γραπτοὶ γράφουσι δέσμιοι τῷ δεσμῷ.

πρὸς οὓς ἄλλιν διὰ τοῦ αὐτοῦ ἀλιέως ὁ ὄσιος ἀντίγραψεν
5 τοῖς ταῖς βίβλοισιν οὐρανῶν κλησιγράφοις
καὶ πρὸς μέτωπι σωφρόνως ἐστιγμένοις
προσεῖπεν ὁ ζῶσαπτος ὡς συνδεσμίοις.

(23) καὶ ἐν μὲν τῇ ἔξορίᾳ τελευτῆ ἡ ἐν ἁγίοις Θεόδωρος, οὗ τὸ
λείψανον ἐν τῇ Χαλκηδόνι μονῇ τοῦ Μιχαηλίτζη αὐτὸς ὁ κτίσας B
10 Μιχαὴλ ἕσπερον ἀπεκόμισεν. ὁ δὲ ἀοιδίμος Θεοφάνης μέχρι
Μιχαὴλ καὶ Θεοδώρας διήρκεσε, καὶ ὑπὸ τοῦ ἐν ἁγίοις Μεθόδιου
πατριάρχου γενομένου χειροτονεῖται μητροπολίτης Νικαίας· ὡς
καὶ τινες ἀσχάλλοντας ἐπὶ τῇ τούτου χειροτονίᾳ, καὶ λέγοντας
ὅτι Σύρος ἐστὶ, καὶ τίς οἶδεν εἰ ὀρθόδοξος ὑπάρχει, μηδενὸς αὐ-
15 τοῦ μυστροῦντος; ἀπεκριθῆ ὁ ἅγιος Μεθόδιος λέγων “ἐγὼ ὑπὲρ
ταύτην τὴν μαρτυρίαν ἦν ἐπιφέρεται” δεῖξας τὴν ἐν τῷ προσώπῳ
γραφὴν “κρείττονι οὐ θέλω.”

24. Ἄξιον δὲ λοιπὸν καὶ τὴν ἀπὸ τοῦ τάφου ἀνάκλησιν C
τοῦ ὄσιου Μεθόδιου διηγῆσαι. ἐπὶ ἐπτὰ γὰρ χρόνοις ἐν τῷ
20 δεινοτάτῳ καὶ στενωτάτῳ τάφῳ μετὰ δύο λησιτῶν κατάκλειστος
γεγονώς, ὑπὲρ Θεοφίλου τοῦτο μετὰ δαρμῶν ἀφορήτων καὶ τὴν
τῶν σιαγόνων θλάσιν καὶ τὴν τῶν ὀδόντων ἐκρῖλῳσιν διὰ τῶν

2 κατοικοῦντι P

3 τῷ] οἱ P

vivo perempto vivificoque mortuo,
terram incolenti ac pariter calcanti polum,
scripsere vincto vincti et inscripti notis.

iii Methodius in hanc sententiam per eundem piscatorem rescripsit.
libris vicissim descriptos caelestibus,
faciesque non sine laude compunctos notis,
secum salutem vinctos vivos obrutus.

(23) ac quidem sanctus Theodorus in exsilio diem obit; cuius defuncti
corpus in Chalcedonis monasterium, quod vocant Michaelitzis, ab ipso
postea qui condidit Michaele translatum est. inclitus vero Theophanes,
ad Michaelem usque ac Theodoram vitae superstes, a sancto Methodio
patriarcha Nicaeae metropolita ordinatus est. ac cum non deessent qui
eius moleste ferrent ordinationem, dicerentque Syrum hominem esse,
nec liquere an esset orthodoxus, cui nemo testimonium perhiberet, re-
spondit sanctus Methodius, aitque eo quod secum ille defert (ostendens
inscriptam frontem ac compunctam) nullum se melius testimonium velle.

24. Iam vero operae pretium sit ut et modum enarremus, quo e
sepulcro sanctus Methodius revocatus est. Iam ille annos septem cum
Theophilus post durissima verbera, maxillas effractas ac dentes excus-
sos, ob cultum sacrarum imaginum reum addixerat. exiguum foramen

ἀγίων εἰκόνων προσκύνησιν καταδικασθεῖς, ὅπῃν μικρὰν μόνον ἔχοντας τοῦ μνήματος, δι' ἧς τὴν εὐταλῆ τροφήν τε καὶ τὸ ὕδωρ ἐλάμβανεν, συνέβη τῷ δευτέρῳ ἔτει τὸν ἕνα τῶν ληστῶν ἐκεῖσε **D** ἀποθανεῖν. ἴσπερ δὲ πάντως ὅσα δυσωδία καὶ σκολιῶν βρωσίς τοῦ σώματος τοῦ τῆς ψυχῆς ἐξελθοῦσης τίκεσθαι. ἐκαρτέρησαν δ' οὖν οἱ γενναῖοι, ὃ τε δαῖος Μεθόδιος καὶ ὁ ἐναπολειφθεὶς ληστής, τὴν τοιαύτην ἀνάγκην. ἑπταετίας οὖν πληρωθεῖσης ἐξέλκεται ὁ δαῖος τοῦ τάφου τρέπων τοῦδε. ὁ βασιλεὺς Θεόφιλος σχολὴν ἐν μελέταις ἔχων εὐρίσκει θεοῦ προνοίαν ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τοῦ παλατίου γραφὴν ἣν νοῆσαι οὐκ ἠδύνατο. πέμπει οὖν ταύτην τῷ πα- **10** τριάρχῃ Ἰωάννῃ, ὁμοίως δὲ καὶ τῷ φιλοσόφῳ Λέοντι ἐν τῇ Μαγναύρᾳ τὴν φιλοσοφίαν, ὡς προείρηται, διδάσκοντι· καὶ ἀμφοτέ- **P 427** ροι ἐματαιώθησαν. λυπεῖται ὁ βασιλεὺς ἀναγκαστῶν περὶ τούτου, ἐπὶ τισὶν ἡμέραις κατηφῆς καὶ ἄτροφος διάγων. θαρροῖ τις τῶν κουβικουλαρίων, καὶ φησὶ τῷ βασιλεῖ “ταύτην, δέσποτά μου, οὐ- **15** δεῖς ἄλλος διασαφῆσαι δύναται τὴν γραφὴν εἰ μὴ ὁ ἐν τῷ μνήματι ἀποκεκλισμένος Μεθόδιος. ἀλλ' εἰ κελεύει τὸ κράτος σου, λαμβάνω ἐγὼ τὰ ζητούμενα, καὶ πορεύομαι πρὸς αὐτὸν διὰ τῆς νυκτὸς ὡς παρὰ γνώμην τῆς βασιλείας σου· καὶ πάντως λαμβάνω τὴν τούτων ἐρμηνείαν ἀναμφίβολον.” ὁ δὲ κατένευσε. καὶ τοῦ **20** κουβικουλαρίου ἀπελθόντος πρὸς τὴν νῆσον, μακρόθεν ἔτι ὄντος **B** αὐτοῦ, ἤκουεν τοῦ ὄσιου λέγοντος “καλῶς ἦλθες, ἀδελφέ Ἰωάννη κουβικουλάριε.” οὕτως γὰρ ὠνόμαστο. “οἶδα δι' ὃ ἦλθες ἀπο-

erat in monumento, quo vitem ei escam et aquam inferabant. porro contigit vertente anno altero ut latronum alter eo in lustro atque angulo diem clauderet. haud vero prorsus latet quantus e cadavere foetor exhalet, quanta vermium vis ebulliat, ubi humano fato animam efflaverit. sustinere tamen forti animo viri (tum nempe Methodius tum latro illi alteri superstes) istiusmodi necessitatem. septennio itaque expleto per hunc modum vir sanctus extrahitur. Theophilus imperator dum studiorum aliquid meditatur, dei providentia in palatii bibliotheca scriptam libellum incidit, cuius assequi sensum minime potuit. mittit erga ad Ioannem patriarcham, similiter quoque ad Leonem philosophum, in Magnaura philosophiam docentem, ut a nobis dictum est superius. amborum tamen inanis conatus fuit. hinc imperator amaro animo ac indignabundus, dies aliquot morosus ciboque abstinens agit. interim cubiculo praefectorum non nemo, assumpta fiducia, in haec fere verba ipsum alloquitur. “hanc, domine mi, scripturam alius nemo explicare potest nisi qui in monumento inclusus tenetur Methodius. sed si iubet sacra maiestas, acceptis quae dubiae quaestionis sunt, noctu velut te inscio ad eum pergam; prorsusque nihil dubiam ac ancipitem expositionem referam.” annuit imperator; profectoque in insulam cubiculario, ac cum longe adhuc positus esset, audit sanctum dicentem “bene veneris, frater Ioannes cubicularie” (sic enim ille vocabatur). “scio quamobrem missus es a

σταλείς παρὰ Θεοφίλου. ἀλλ' ἐπίδος μοι χάρτην καὶ μέλαν." καὶ λαβὼν ἐπὶ τρισὶν λύσει ταῦτα ἐξέθετο. ὑπὲρ ἀναγνοῦς ὁ Θεόφιλος ἐθαύμασεν, καὶ ἀποστείλας ἤνεγκεν αὐτὸν ἐν τῷ παλατίῳ, καὶ ἐσκήνωσεν εἰς τὸ λεγόμενον Σίγμα πλησίον αὐτοῦ, παραγγέλλων μὴ δέξασθαι ἀπὸ τῶν ἔξω εἰς αὐτὸν εἰσερχεσθαι πλὴν τοῦ ὑπουργοῦντος τῷ Θεοφίλῳ. αὐτὸς δὲ καθ' ἑκάστην πρὸς αὐτὸν εἰσῆγετο καὶ τῶν ζητουμένων ἐποιεῖτο τὴν ἔρευναν. ὁ δὲ γε καταλειφθεὶς ἐκέισε ληστής, καὶ περ ἀφεθεὶς, οὐκ ἠθέλησεν ἐξελεῖν, ἀλλὰ αὐτόθι ἐτελεύτησεν, σημείοις καὶ τέρασι μεγάλοις κατα- **C**
10 κοσμηθεὶς.

25. Τῷ αὐτῷ καιρῷ ἔπεσεν ἡ χρυσῆ τοῦ φανοῦ τοῦσα ἐν τῷ Ἀδγουστιῳ Ἰουστινιανοῦ, καὶ ἐδόθη τῷ σκαλωτῇ παρὰ τοῦ βυσιλέως νομίσματα ρ'. στέφει δὲ Θεόφιλος Μιχαὴλ τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ, φιλοτιμησάμενος πάντας, ὡς ἔθος, **D**
15 ἐν τῷ στεψίμῳ.

26. Τῷ ιβ' αὐτοῦ ἔτει πεπλήρωται ὃν κατεσκεύασε ξενῶνα, τὸν νῦν Θεοφίλου λεγόμενον, οἶκον μὲν τὰ πρῶτα γεγονότα Ἰουδῶρου πατρικίου τοῦ ἀπὸ Ῥώμης μετὰ Ὀλυβρίου ἀνελεθόντος ἐπὶ **D**
Κωνσταντίνου τοῦ μεγάλου, μετὰ δὲ χρόνους ἐκδοθέντα κουρα-
20 τῶρια εἰς τὸ κατρικεῖν ἐκέισε γυναῖκας τῶν εὐγενῶν μὴ εἰδυίας σωφρονεῖν. ἐπὶ δὲ Λέοντος τοῦ Ἰσαύρου ξενοδοχεῖον ὑπ' αὐτοῦ ἐκ πορνείου ἐχρημάτισεν. εἶτα γέγονεν οἶκος Κωνσταντίνου τῆς **E**
Εἰρήνης υἱοῦ μετὰ τὴν ὑπὸ τῆς μητρὸς γεγονυῖαν εἰς αὐτὸν τύφλω-

Theophilo. verum trade chartam et atramentum." qua accepta, triplici solutione nodum explicavit. lectis vero quas ille scripserat, Theophilus admirari; mittensque in palatium tulit, ac prope se in cubiculo, quod Sigma vocant, habitare praecepit; exterorum quemlibet ad eum accedere, uno duntaxat excepto illius ministro, prohibuit. ipse vero quotidie ad eum ingrediens, si quae dubiae quaestiones erant, ex illo exquirebat. latro autem in sepulcro relictus, quamquam liber dimissus erat, exire noluit, sed magnis signis ac prodigiis fulgens eo ipso loco vitae finem fecit.

25. Eodem tempore cecidit aureus globus laternae in Augusteo Iustiniani; datusque scandalario centum nummi, quorum illa pretio restituta. coronat vero Theophilus Michaelem filium in magna ecclesia, cunctosque magnifice donat, uti in eiusmodi inaugurationum sollemnis moris est.

26. Anno imperii Theophili duodecimo absoluta est domus hospitalis, quam nunc Theophili vocant; fueruntque primum Isidori patricii aedes, eius qui Roma cum Olybrio venit Constantino magno imperatore; multisque deinceps annis imperatoris addictae fisco, nobilium scortis feminarum habitaculum praebuere. Leone autem Isauro imperatore, quae aedes lupanar erant, in hospitalem domum cesserunt. exin Constantino Irenes filio, posteaquam a matre excaecatus fuerat, domus exstitere.

σιν. τελευτήσαντος δὲ αὐτοῦ ἡ γυνὴ αὐτοῦ μονάσασα μοναστήριον αὐτὸν κατεσκεύασεν καὶ τὰ Μετανοίας ἐκάλεσεν. ζύλον οὖν μέγιστον τοῦ τρικλίνου ἀποκλασθὲν ἠπέλει πτώσει, αἱ δὲ μονάζουσαι τοῦ βασιλέως διερχομένου περὶ αὐτοῦ ἐδεήθησαν. ἐκνεύσας οὖν καὶ τὸν οἶκον θρασύμενος καὶ ἄρεσθεις μετοικίσει μὲν τὰς μοναζούσας ἐν ἑτέρᾳ μονῇ, αὐτὸν δὲ κόσμω παντοίῳ καλλωπίσας ξενῶνα πεποίηκεν, ἐπιδοὺς χρήματα καὶ προύστεια, καὶ τὰ Θεοφίλου ἐπονομάσας.

27. Δυσεντερικῶ δὲ νοσήματι περιπαρεῖς ὁ βασιλεὺς βουλὴν βουλευέται μετὰ τῶν ὁμοφρόνων αὐτοῦ περὶ Θεοφόβου τοῦ Πέρσου. 10 εἰδὼς γὰρ ὅτι πολλὴν πίστιν καὶ ἀγάπην ἔχουσιν εἰς αὐτὸν οἱ Πέρσαι καὶ ἐκ τῶν ἐν τέλει οὐκ ὀλίγοι, ἐφοβήθη μή πως αὐτοῦ τελευτήσαντος αὐτὸν καταστήσωσι βασιλέα, τὸν υἱὸν αὐτοῦ Μιχαὴλ ἀπωσάμενοι· καὶ ἀποστείλας ἤγαγεν αὐτὸν ἐν τῷ παλατίῳ καὶ ἐν τηρήσει εἶχεν. εἶτα βαρηθὲς ὑπὸ τῆς νόσου προστάσσει ἀποκε- 15 φαλισθῆναι αὐτόν. καὶ τὴν κεφαλὴν ἰδὼν ἔφη “ἄρτι, Θεόφοβε, καὶ σὺ ἀνεπαύης καὶ ἐγὼ ἀπεφρόντισα.” καὶ εὐθὺς τὸ πνεῦμα αὐτοῦ κακῶς καὶ ὀδυνηρῶς ἀπέρρηξε. τὸ δὲ σῶμα αὐτοῦ εἰς τὸν ναὸν τῶν ἁγίων ἀποστόλων ἀπεκομίσθη, τὸ δὲ τοῦ Θεοφόβου ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ πλησίον τῶν Ναρσοῦ. ἐπὶ τούτοις τῶν Περσῶν 20 ἐπιζητούντων τὸν Θεόφοβον, τί ἄρα γέγονε, οἱ τοῦ βασιλέως ἐπεισαν αὐτοὺς ἐν τῷ παλατίῳ διαιτῶσθαι. τούτῳ τῷ τρόπῳ διαβε-

quo defuncto illius uxor sanctimonialis institutum amplexa, monasterium construxit, ac Metanoeae (id est Paenitentiae) nuncupavit. triclinii igitur maxima confracta trabes ruinam minabatur. sanctimoniales vero illac iter habentem Theophilum opem ferre rogarunt. ille itaque caput protendens, domumque conspiciens ac ea delectatus, sanctimonialibus in aliud monasterium translatis, omnisque generis ornatu exculsa domo, peregrinis excipiendis hospitalis ritu eam addixit, opibusque ac pomeriis locupletatam Theophili vocavit.

27. Dysenteriae autem morbo laborans imperator, eiusque gravibus doloribus cruciatus, consilium cum suis gregalibus de Theophobo Persa init. cum enim non nesciret multa eum apud Persas, quin et apud praeceras non paucos, pollere fide iisque carissimum esse, timuit ne forte ipso vivis exempto, spreto Michaeli filio, imperii fasces Theophobo deferrent. mittens itaque in palatium adductum eum sub custodia habebat. exinde ingravescente morbo cervicem illi abscindi iubet. vidensque exsectum caput “iam” inquit, “Theophobe, tum tu in vivis esse destisti, tum ego curis solutus sum;” diroque mox cruciatu male spiritum abrupt. eius in SS. apostolorum elatum funus, Theophobi in eius domum prope Narsetis aedes. inter haec Persis exquirentibus Theophobum, quid utique illo factum esset, vivere eum in palatio aulici asseruerunt.

βόηται παρὰ Πέρσαις ἄχρι τῶν ὡδε χρόνων θανάτου μὴ γέυσα-
σθαι τὸν Θεόφρον.

Κόσμον ἔτος 574, τῆς θείας σαρκώσεως ἔτος 916, Ῥωμαίων
βασιλεὺς Μιχαὴλ καὶ Θεοδώρα ἔτη 14, μόνος ἔτη 10, καὶ σὺν
5 Βασιλείῳ ἔτος 4 μῆνας 4, ὁμοῦ ἔτη 27 μῆνας 4. ἡ Θεοδώρα D
εὐσεβῆς οὕσα καὶ πιστὴ καὶ ὁρθόδοξος ἔτι τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς πε-
ριόντος λάθρα τὰς ἁγίας εἰκόνας ἐτίμα καὶ ἐσέβετο· ἥτις γνώμη
μὲν αὐτῆς, ὑποθήκη δὲ καὶ παραινέσει Θεοκτίστου κανικλείου καὶ
λογοθέτου, ἐξελαύνει τῆς ἐκκλησίας τὸν ἄδειον πατριάρχην Ἰωάν-
10 **την**, καίπερ σὺντεκνον αὐτῆς ὄντα, περιορίσασαι τοῦτον ἐν τῷ
Στενῷ εἰς τὸ καλοῦμενον Κλειδίον ἐν τινι μοναστηρίῳ. κακεῖ αὐ-
τὸν τὰς τοῦ Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν εἰκόνας καὶ τῆς Θεομήτορος P 429
καὶ τῶν ἀρχιστρωτήγων κατορούσαντα, τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ ἐξο-
ρῆσαι ἠβουλήθη· κωλυθεῖσα δὲ πέμπει καὶ μαστίζει αὐτὸν δια-
15 κοσίοις λώροις, εἰσάγει δὲ τὸν ἐν ἁγίοις Μεθόδιον. τοὺς δὲ ὑπὸ
Θεοφίλου ἐξορισθέντας μοναχοὺς καὶ ἐπισκόπους ἐνώσασα, τὴν
ὁρθόδοξον ἐβεβαίωσε πίστιν καὶ τὴν ἐκκλησίαν εἰρήνευσεν τῇ πρώ-
τῃ κυριακῇ τῶν νηστειῶν. ἐξελαύνει τοίνυν Θεοδώρα τὸν ἀλιτή-
ριον Ἰαννῆν τοῦ πατριαρχείου τρόπῳ τοκῶδε. δηλοῖ γὰρ αὐτῷ
20 διὰ Κωνσταντίνου δρουγγαρίου τῆς βίβλης ὡς πολλοὶ πολλαχόθεν
συνεληλυθότες ἐδλαβεῖς τι ἄνδρες καὶ μοναχοὶ δέησιν ἐποίησαντο. B

percrebuit hactenus ea fama apud Persas, Theophobum haudquaquam
mortem gustasse.

Mandi annus 6335, divinae incarnationis 895, Romanorum imperator
Michael et Theodora annos 14, Michael solus annos 10, Basilio collega annum
1 menses 4, simul annos 27 menses 4. Theodora cum pia esset et fidelis et or-
thodoxa, marito adhuc in vivis agente sacras imagines colebat ac venerabatur.
haec sua ipsa sententia, simulque illi auctore et hortante Theoctisto ca-
niclei praefecto et logotheta, impium patriarcham Ioannem ecclesia ei-
cit, tametsi eius compater erat, atque in monasterium quoddam, quod
Clidium vocant ad Stenum, exilio relegat. illic agens, cum Christi dei
nostri sanctaeque deiparae, nec non caelestis militiae principum imagi-
nibus oculis effodisset, in eam sententiam Theodora ierat ut et illi lu-
mina effoderet. verum non siverunt quorum res consilio gerebantur;
quocirca mittens ducentis flagris caedit, sanctumque Methodium inducit;
ac quos Theophilus monachos ac episcopos relegaverat, in unum cogens,
orthodoxam fidem confirmavit, primaque dominica quadragesimae pacem
ecclesiae reddidit. eiicit itaque Theodora patriarchae aedibus scelestis-
simum Iannem in hunc fere modum. mandat per Constantinum excubiarum
drungarium, multos undique religiosos viros ac monachos in unum

πρὸς τὴν βασιλείαν μου τοῦ τὰς πανσέπτους κελῶσαι ἀναστηλω-
 θῆναι εἰκόνας. εἰ μὲν οὖν ὁμολογος εἶ τούτοις καὶ σύμφωνος,
 καὶ δὴ τὸν παλαιὸν κόσμον ἢ τοῦ Θεοῦ ἐκκλησία ἀπολαμβάνεται.
 εἰ δ' ἀμφίβολος καὶ τὴν γνώμην οὐκ ἔχων εὐθεΐαν, τοῦ μὲν θρό-
 νου ἔξω γενόμενος καὶ τῆς πόλεως κατὰ δὲ προάστειόν σου διάβη- 5
 θι, μέχρις ἂν ὁ σύλλογος τῶν ἁγίων πατέρων γένηται μετὰ σοῦ·
 σὶδε γὰρ ἔτοιμοι διαδικάζεσθαι τε καὶ διαλέγεσθαι καὶ πείθειν σε
 περὶ τούτων κακῶς λέγοντα.²² ὁ δὲ πατριάρχης ἢ μᾶλλον πατριάρ-
 C χης κατὰ τὸν ἐν τῷ πατριαρχεῖω Θεσσαλὸν τρίκλινον τρικαῦτα
 ἀνέκειτο ἐπὶ σκίμπος, τὰς βασιλικὰς ἀγγελίας δεχόμενος· ὃς 10
 ἄμα τῇ ἀκοῇ τῶν λόγων βληθεὶς τὴν ψυχὴν βουλευσασθαι ἔφη
 περὶ τούτου καλῶς καὶ τὸν ἀποκομιστὴν εὐθύς ἀπέστειλεν, καὶ
 θῦττον ἢ λόγῳ ἐγχειρίδιόν τι λυβῶν τὰς κατὰ γαστέρα φλέβας
 ἀπέτεμεν, ἃς ἦδει δειλίαν μὲν καὶ οἰκτον ἐκ τῆς αἵματος δαυλιῶς
 ἐκχύσεως ἀποτεκεῖν τοῖς πολλοῖς, θάνατον δὲ ἢ τινα κίνδυνον οὐ- 15
 δαμῶς. θροῦς οὖν καὶ βοῇ εὐθύς τις περιήχει τὴν ἐκκλησίαν,
 οὐ μὴν δὲ ἀλλὰ καὶ τὰς βασιλικὰς ἀκούς προφθάνουσα τοῦ
 D θρουγγαρίου, ὡς ἢ δέσποινα διὰ τοῦ θρουγγαρίου τὸν πατριάρχη
 κατέσφαξεν. τῶν οὖν λεγομένων ἐταστῆς ἀκριβῆς ὁ πατριῶκος
 Βάρδας ὑποσταλαίς αὐτὰς τε τὰς πληγὰς ἐκ προνοίας γενομένης 20
 ἠρέμα πῶς κατεφάρμασεν, καὶ τὸ δρᾶμα τὸν ἔλεγχον οὐ διεφύγεν,
 αὐτῶν τῶν θεραπεύοντων κατεπιόντων αὐτῷ καὶ τὰ τῆς τομῆς ὄρ-
 γανὰ (φλεβοτόμα δὲ ἦν) εἰς μέσον καθυποβαλλόμενα. ἔκτοτε οὖν

collectos supplicationem porrexisset, ut omni veneratione colendas imagi-
 nes erigi ac restitui pro imperio iuberet. "siquidem ergo" ait "in ean-
 dem et ipse confessionem consentis, suum dei ecclesia ornatum recipiat.
 sin autem haesitas nec recto mentis sensu incedis, relicta sede ac urbe
 ad suburbanum tuum discedito, donec sanctorum patrum coetus una te-
 cum rem pertractaturus coeat. in promptu enim habent disceptare ac
 disputare, deque his male sentientem ad sanioerem sensum reducere."
 verum patriarcha, seu (verius dicam) patriarcha, in Thessalo triclinio in
 aedibus patriarchalibus in suppedaneo scabello id temporis iacens, auditi-
 tis divalibus iussis, moxque eorum auditione animo saucius, probe se
 eius rei gratia deliberaturum respondit; ac statim nuntium remisit, di-
 ctoque citius arrepta lanceola ventris sibi venulas incidit; quas vulgo,
 cruore copia effluente, timorem ac miserationem excitaturas, non vere
 mortem aut periculi aliquid creaturas noverat. sublatus itaque statim
 rumor ac clamor totam late personat ecclesiam, quin et ante drungarium
 anam occupat, Augustam illius opera patriarcham necasse. misso itaque
 Barda patricio, qui diligenter rem inquireret, sensim ex industria de-
 prehensum facta vulnera; nec fabula ullo colore tegi potuit. ipsi famuli
 in eum rei testes; prolata in medium sectionis organa, lanceolae scilicet
 in eum usum sanguinemque aperta vena minuendum compositae; iam

αδδενδς λδγον αδιωθεις, ως ἐπι τοιαύτη αδοτοφώρω αιτία υπειλημμένος, τῆς ἐκκλησίας ἀπελαύνεται ὁ ἀλιτήριος καὶ κατὰ τινα μονὴν ἐν τῷ Κλειδίῳ περιορίζεται. ἐν ἧ ἁγίων εἰκόνας ἕξασας, τοῦτον ἡ βασίλισσα μάστιξι διακοσίαις παιδεύει, καὶ κατὰ τὸ προά-
5 στειον αὐτοῦ, ὃ λέγεται Ψιχά, ἀποστέλλεται.

2. Οὗτος οὖν ὁ προρρηθεὶς Ἰωάννης πατριάρχης, ὁ δι' P 430
οἰκείαν ἀσέβειαν Ἰαννῆς παρὰ τῶν εὐσεβῶν ὀνομασθεὶς, οὐκ ἔπη-
λὺς τις καὶ ξένος αὐτόχθων δὲ καὶ τῆς βασιλίδος τῶν πόλεων βλά-
στημα καὶ ἐκ λίαν ἐγγενοῦς καταγόμενος σειρῶς, τῆς οὕτω τῶν
10 Μωροκαρδανίων λεγομένης, καὶ τῆς τῶν ἁγίων μαρτύρων Σεργίου καὶ Βάκχου τῆς ἐν τοῖς Ὁρμισδοῦ μονῆς ἡγούμενος ἄνωθεν
ὦν καὶ τοῦ βασιλέως κληρικοῖς καταριζομένης, διαφερόντως
παρὰ Μιχαὴλ ἡγαπᾶτο τῷ Τραυλῷ, εἴτε τῷ μόνῳ τούτῳ κοινω-
νὸς εἶναι τῆς τοῦτου αἰρέσεως, εἴτε καὶ τῷ διαφέρειν ἐπὶ λογί-
15 τητος δόξαν τινὰ ἰσχυρῶς· πλὴν ἡγυπᾶτο, καὶ τοῦ Θεοφίλου δι-
δάσκαλος ἐγκαθίσταται. καὶ οὗτος ἐπεὶ τὰς τῆς βασιλείας ἔσχεν B
ἡνίας, σύγκελλον μὲν πρότερον τοῦτον τιμῆ, εἰδ' ὕστερον καὶ
πατριάρχην καθίστησι Κωνσταντινουπόλεως, προηνώσεις τινὰς
διὰ λεκανομαντείας καὶ γοητείας αὐτῷ ἀπαγγέλλοντα. καὶ γοη-
20 τεῖα τοιαύτη. ἔθρους ποτὲ τρισὶν ὕφ' ἡγεμόσι στρατηγουμένου,
ἀπίστου τε καὶ σκληροῦ, τὴν τῶν Ῥωμαίων χώραν κατέτρεχε καὶ
ἐληΐζετο. ὡς εἰκὸς οὖν ἀθυμοῦντος ἐπὶ τούτῳ τοῦ Θεοφίλου καὶ

2 ἐλημμένος?	5 ἀποστέλλονται P	10 Μωροκαρδανίων
alter ms. c. margo P	12 τοῦ] τοῖς?	13 εἴτε μόνῳ τῷ?
19 καὶ ἡ γοητεία?		

ergo quasi nullius frugis (quippe in tali manifesto deprehensus facinore) miser ecclesia pellitur et in monasterium quoddam Clidium nomine relegatur; ubi cum imagines abraderet, ducentis Augustae flagris vapulat, et ad sua suburbana mittitur, quae vocant Psica.

2. Hic igitur, quem dicebam, Ioannes patriarcha, pro sua impietate Iannes appellatus uno piorum filiumque suffragio, non advena quispiam ac extraneus fuit, sed indigena urbisque Augustae civis, ex ingenita ac praenobili Morocardianorum, ut vocant, ortus prosapia; monasteriique sanctorum Sergii et Bacchi, quod est ad Hormisdæ aedes, olim praefectus, interque palatinos clericos cooptatus a Michaele Balbo tenere amabatur, sive uno hoc quod fovendae haeresis illi socius erat, sive etiam pro ea eruditionis laude qua aliqua pollere videbatur. quovis certe titulo amabatur, ac Theophili praeceptor praeficitur. Theophilus mox imperii habenas adeptus syncelli prius honore donat, tumque etiam patriarcham Cpolititanum constituit, cum is illi divinatione ex pelvi ac praestigis quaedam futurorum vaticinia ederet. praestigiae in eo positae. gens quaedam infidelis truciorque tribus ducibus quandoque Romanam dicionem incurtabat atque vastabat. ea res, ut par est, animi anxium tristamque Theophilum omnesque subditos habebat. maestitiam

τοῦ ὑπηκόου παντός, ἀποσκευάσασθαί που τὴν ἀθυμίαν οὗτος
 συμβουλεύει, θύραους τε πληρωθῆναι καὶ χαρῆς, εἴ γε μόνον
 C τῇ τούτου ἐπακολουθοίη βουλῇ. ἡ δὲ ἦν τοιαύτη. ἐν τοῖς εἰς
 τὸν εὐριπον τοῦ ἵπποδρομίου χαλκοῖς ἀνδριᾶσιν ἐλέγετό τις εἶναι
 ἀνδριᾶς τρισὶ διαμορφούμενος κεφαλαῖς, ἧς κατὰ τὴν στοιχείω-5
 σιν πρὸς τοὺς τοῦ ἔθνους ἐκείνου ἀρχηγούς ἀνήγεν. σφύρας οὖν
 μεγίστας σιδηρᾶς τρεῖς προσέταττεν γενέσθαι καὶ ἀνδράσιν ἐγχει-
 ρισθῆναι ἰσχυροτάτοις τρισίν. πόρρω δὲ τῶν νυκτῶν ἐπὶ τὸν
 ἀνδριάντα ἦσαν ἀμφότεροι, ὁ μὲν Ἰαννῆς διὰ λαϊκοῦ ἐνδύματος
 ἑαυτὸν περισκεπών, οἱ δὲ ἄνδρες μετεώρους τὰς σφύρας ἔχοντες. 10
 καὶ αὐτὸς τοὺς στοιχειωτικὸς λόγους ἐπειπὼν παλεῖν ἕκαστον ὡς
 ἔχει δυνάμειος προσεῖπε νεανικῶς τε καὶ ἰσχυρῶς. καὶ οἱ μὲν δύο
 D τὰς δύο τοῦ ἀνδριάντος κεφαλὰς ἀπέκοψαν, ὁ δὲ ἕτερος μικρὸν
 μὲν κατέκλινεν, οὐ μὴν καὶ ὄλην τοῦ σκηνώματος ἐναπέτεμεν. τού-
 τοις οὖν καὶ τὰ κατὰ τοὺς ἡγεμόνας ἔξηκολούθει· ἔριδος γὰρ 15
 κραταιᾶς αὐτοῖς ἐπεισεσούσης καὶ ἐμφυλλίου μάχης, ὑπὸ τοῦ
 ἐνὸς οἱ δύο τῶν ἡγεμόνων πίπτουσι κατὰ τὴν τῶν κεφαλῶν ἐκτο-
 μὴν, τοῦ τρίτου μόνου διασωθέντος, σὺχ ὑγιῶς δέ. οὕτως εἰς
 τὸ μηδὲν εἶναι τὸ ἔθνος χωρῆσαν πρὸς τὰ οἰκεία αὐθις μετὰ
 φυγῆς ἀφορμᾶ καὶ συμφορᾶς. 20

3. Τῆς δὲ Θεοφιλοῦς, ὡς εἶρηται, Θεοδώρας τῇ ἐκκλη-
 σία τὸν ἑαυτῆς κόσμον δούσης (ὑπὸ γὰρ Λέοντος τοῦ Ἀμαληκίτου
 P 431 ἕως τῆς ὀρθοδοξίας ἐπὶ τριάκοντα χρόνους κατεῖχον οἱ εἰκονοκαῦ-
 σται τὰς ἐκκλησίας) αἴτησιν ποιεῖται πρὸς τοὺς παρόντας ἀγίους

Ioannes ponere iubet, pectusque securum ac gaudii plenum gerere, si modo eius velit consiliis morem gerere. id vero illi consultum. inter aeneas Circi statuas ad Euripum unam quandam tricipitem stare: eius tria illa capita magice consecrata ad gentis illius referri duces. iubet ergo tres maximos malleos tribus viris robustissimis in manus tradi. profunda itaque nocte utriusque ventum ad statuae locum: Ioannes laici habitu sese occultabat, viri autem stabant sublatis malleis, cum ille magicis secum invocationibus peractis unumquemque fortiter omnique robore atque viribus ictum dare clamorosus inceptor praecipit. ac unus quidem et alter duo capita decusserunt: tertius vero inflexit quidem ille paululum, non tamen etiam totum a trunco amputavit. sic igitur se fere ducum res habuere. gravis inter illos orta discordia in bellum civile prorupit. ex illo unus alterque ceciderunt; tertius unus ipse superstes fuit, etsi non sano prorsus robore. in eum modum ad nihilum redacta gens illa ad sua rursus se fuga, ingentique clade attrita, recipit.

3. Postquam igitur religiosissima, quam dicebam, Theodora suum ecclesiae ornatum reddiderat (a Leone enim Amalecita ad restitutionis imaginum solennia annos circiter triginta imaginum incensores igniarūque sacrilegi ecclesiarum potiti erant), petitionem ad patres qui collecti

πατέρας, λέγουσα "οἶδα ὅτι δέδωκεν ὑμῖν ὁ Θεὸς ἔξουσίαν ἐπὶ τῆς
 γῆς ἀφιέναι ἁμαρτίας κατὰ τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ. ἐπέπερ
 σὸν ὁ βασιλεὺς Θεόφιλος, ὡς οἶδατε πάντες, δικαιοκρίτης μὲν εἶ
 καὶ τις ἄλλος ἦν, καὶ πάντα καλῶς διοικῶν, ὡς μαρτυρεῖτε, εἶχε
 5 δὲ μόνην ταύτην τὴν αἵρεσιν, ἣν καὶ τελευταῖον ἀπηρηνήσατο, καὶ
 μετὰ δακρῶν κατ' αὐτὴν τὴν ὥραν τῆς ἐξόδου, ἐμοῦ τούτῳ ταύ-
 τας δούσης, τὰς ἁγίας εἰκόνας κατεφίλησε, καὶ οὕτως ἐξέπνευσε, B
 δότε μοι καὶ αὐτοὶ χάριν ἐγγράφως ἀφεθῆναι αὐτῷ τὴν ἁμαρτίαν
 ταύτην μόνην· περὶ δὲ τῶν λοιπῶν οὐ φροντίζω." πρὸς ἦν οἱ
 10 πατέρες τὰ μὲν πρῶτα σιγήσαντες, εἶτα καὶ δακρῶσαντες τοῖς
 αὐτῆς ἐπικαμπτόμενοι δάκρυσι, πρὸς δὲ καὶ τὴν τῶν ἁγίων εἰκό-
 των ζητοῦντες τιμὴν, κοινῇ ψήφῳ καὶ γνώμῃ δι' ἐγγράφου ἀσφα-
 λείας τὴν πίστιν τούτου τῇ δεσποίνῃ ἐδίδουσαν. ἐφ' οἷς τὴν ἐκ-
 κλησίαν βεβαίως καταλαμβάνοντες, καὶ Μεθοδίῳ τῷ ἀγνωστῷ τὴν
 15 τῆς ἀρχιερωσύνης ἀποδεδωκότες τιμὴν, τῇ πρώτῃ τῶν ἁγίων νη-
 στείων κυριακῇ σὸν τῇ βασιλίσσῃ πάννηχον ὑμνωδίαν ἐν τῷ τῶν C
 Βλαχερνῶν τῆς Θεοτόκου ναῷ ἀφ' ἐσπέρας τετελεκότες, τῇ ἑσθῆν
 μετὰ λιτῆς τῷ μεγάλῳ τοῦ Θεοῦ λόγον τεμένει καταλαμβάνουσι,
 καὶ τὸν κόσμον αὐτῆς αὔθις ἢ ἐκκλησία λαμβάνει τῆς Θείας μυ-
 20 σταγωγίας τελεσθείσης ἄγνως, πάντων τῶν αἰρεσιωτῶν ἐν πάσῃ
 τῇ ὕψ' ἡλίῳ καθαιρέσει ὑποβληθέντων μετὰ καὶ τοῦ ἀρχιερέως
 αὐτῶν, ὃς ἦν ὁ προειρημένος Ἰωάννης.

erant, in haec verba offert. "non me latet datam vobis a deo potestatem dimittendi peccata super terram, quemadmodum sacris Christi evangelii tabulis perscriptum est. quandoquidem igitur Theophilus, ut scitis omnes, iustitiae, si quis alius, tenax fuit, ac cuncta probe administrabat, ut et ipsi testamini, unaque hac duntaxat haeresei laborabat, quam et in extremis agens abnegavit, subque exitus horam oppletus lacrimis, me offerente, sacras imagines osculo veneratus in eum modum efflavit animam, vos quoque hanc mihi scripto facite gratiam, ut et hoc unum illi peccatum dimittiatur: nam de reliquis segura sum." ad quam patres, cum primum quidem conticuisset, tumque eius provocati lacrimis in lacrimas ipsi perinde prorupissent, ac cum praeterea hoc molirentur ac satagerent, ut sanctarum imaginum cultum statuerent, uno calculo ac sententia eius rei securitatis fidem scriptam Augustae tradiderunt. quo pignore rata ecclesiam possessione adeuntes, summique sacerdotii dignitate sanctissimo Methodio reddita, dominica prima sanctorum ieiuniorum una cum Augusta, totam noctem sacris canticis in Blachernarum dei genitricis aede a vespera peragentes, solenni mane supplicatione ad magnum dei verbi templum adeunt, ac sum rursus ecclesia recipit ornatum, divinis sancte pureque concelebratis mysteriis, cunctisque in universo orbe haereticis, cum eorum quem dixi antistite (id est Ioanne) depositioni subiectis.

4. Οὗτος οὖν μετὰ τῆς αὐτοῦ, ὡς εἴρηται, συμμορίας τῇ καθαιρέσει ὑποβληθεὶς οὐχ εἴλετο ἡσυχῇ διάγειν τὸν ἑαυτοῦ D κατὰπτυστον βίον, ἀλλ' ἔτι κατὰ τῶν ἁγίων εἰκόνων ἐνεανιούετο. καὶ γὰρ ὑπερόριος πάλιν ἐν τινι μόνῃ γεγονώς, εἰκόνας θείας κατὰ τὸν ὄροφον ἱσταμένης καὶ ἀτενῶς ἀτενιζούσης αὐτῷ, μὴ φέρων 5 οὗτος ὄραν τὴν ἐκείνης πρὸς αὐτὸν ἐπικατιούσαν θέαν, καθαιρείσθαι ταύτην διὰ τινος οἰκέτου προστάττει καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς κατορῦντέσθαι, τοῦτο μόνον ἐπιλέγων ὡς τὴν αὐτῆς οὐ δύναμαι μορφήν ἐνορᾶν. ἤκουστο γοῦν ταῦτα τῇ δεσποίνῃ, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ ἐκείνου τοῦ Ἰαννῆ ἐκτυφλοῖ. ἀλλ' οὐδ' οὕτως 10 ἦν ἀγαπητὸν αὐτῷ τῆς ἡσυχίας ἔραν, μῶμον δέ τινα ἐπειράτο P 432 μετὰ τῶν ὁμοίων αὐτοῦ τῷ ἐν ἁγίοις Μεθόδῳ προσάπτειν, καὶ γυναικὰ τινα φρεναπατήσαντες κρυψιγαμίας ἐγκλημα τούτῳ ἐπεισφέρουσιν. ὁ δὲ μακαριώτατος πατριάρχης μὴ θέλων πέτρα σκανδάλου λογίζεσθαι τὰ κρήφια αἴσχη ἀπογυμνοῖ, καὶ εὖρητο παρὰ 15 τὸ εἶδος μεμαρασμένα. καὶ τὸ αἴτιον ἐρωτηθεὶς εἶπεν ὅτι διάγοντός μου ἐν Ῥώμῃ, ἐπεὶ τοῖς γαργαλισμοῖς ἐκινούμην, τῷ ἀποστόλῳ Πέτρῳ προσῆλθον δεόμενος· ὃς τῇ νυκτὶ ἐπιστὰς τῇ δεξιῇ τὰ αἰδοῦα κατεπίασεν, ἐπιφθεγξάμενος μὴ τοῦ λοιποῦ πτωχεῖσθαι B φιληδονίαν. ἐγὼ δὲ σφοδρῶς ἀλγήσας δαπνίσθη, καὶ ἔκτοτε 20 ἀβλαβῆς διέμεινα. ἀλλὰ μὴν τὸ γύναιον ἀσφαλῶς κρατηθὲν πάντα ἀφηγήσατο, καὶ τὸ δοθὲν αὐτῷ χρυσίον τοῖς ἀποδέσμοις ἔτι περιελημμένον καὶ τῇ αὐτῶν βούλλῃ σεσημασμένον ὑπεδείκνυε. καὶ

4. Hic igitur cum sodalitis, sic ut dictum est, gradu motus inque ordinem redactus, haud tamen adduci poterat ut execrabilem vitam suam quiete transigeret: sed adhuc ferociebat adversus sanctas imagines. rursus enim in quodam exsul monasterio, cum divina quaedam imago in tecto consistens intentis in eum oculis quasi despiceret, non ferens ille desuper intuentem, deponi per quendam famulorum iubet eiusque oculos effodi, unum hoc satisfactionis addens, non posse se illius formam cernere. audivit Augusta, ipsiusque Iannis caecat lumina. at ne sic quidem quietis amorem in animum induxit, sed hoc studebat cum sodalibus, ut S. Methodii famae labis aliquid quovis modo adspergeret. seducta itaque muliercula quadam stupri expostulant. beatissimus autem patriarcha, qui petra scandali videri nollet, nudatis a se verendis partibus, iis emarcidis secus ac se rea solito habeat exsuccisusque inventus est. causam rogatus ait "cum Romae versarer ac carnis titillationibus sensuque libidinis pulsarer, supplex precibus ad apostolum Petrum accessi. adstitit ille nocta, easque partes tangens ait 'deinceps securus esto a libidine.' ego autem gravi concitus dolore somnum excussi, exque illo tempore a libidinis aestu illo immunis fui." quin et mulier tuto servata tentaque fabulam omnem enarravit; aurique vim datam adhuc colligatam, ipsorum denique sigillis munita signacula ostendit. exposcebant iudices

αὐτοὺς μὲν τιμωρεῖν ἐβούλοντο, τῇ δὲ τοῦ ἁγίου Μεθοδίου παρακλήσει τούτους εἴασαν.

5. Ὡς οὖν κατὰ τὴν ἑσπέρην ταύτην, ἤγουν τὴν τῆς ὀρθο-
δοξίας λεγομένην κυριακὴν, ἐν τοῖς τοῦ Καριανοῦ παλατίοις, ἔπερ
8 ἔνεκεν τῶν ἑαυτοῦ θυγατέρων ὁ Θεόφιλος ἀνωκοδόμησεν, ὑπὸ C
Μαυρικίου τοῦ βασιλέως ὡς τὸ πρῶτον κατασκευασθέντι, ἡ βα-
σιλὶς Θεοδώρα ἔπαιεν τὸ τῆς ἐκκλησίας πλήρωμα εἰστία, καὶ οὐκ
ἦν ὅστις μὴ παρῆν ἐκαὶ τῶν ἱερέων καὶ ὁμολογητῶν· μεθ' ὧν καὶ
ὁ Νικαῖος Θεοφάνης ἦν. ἐπεὶ δὲ τὰ τῆς εὐνοχίας παρήκμασε καὶ
10 τὰ τραγήματα μετὰ τῶν πλακούντων παρέκειντο, συνεχῶς ἀτενι-
ζούσης τῆς βασιλίδος καὶ τὰ ἐν τῷ μετώπῳ γράμματα τοῦ ὀσίου
Θεοφάνους καθορώσης καὶ στεναζούσης συνέβη καὶ τοῦτον ὡς ἐξ
ὁμολόγου ἀντοφθαλμησάι καὶ ταύτην ἐνιδεῖν ἀτενίζουσαν αὐτῷ.
φῆσαντος γοῦν “τίς ἄρα ἡ αἰτία τῆς πρὸς ἐμέ σου ἀτενοῦς ὄρα- D
15 σεως;” ἡ δὲ ἔφη τὴν ἐκ τῶν γραμμάτων θανμάζειν καρτερίαν
σου καὶ τὴν τοῦ ταῦτα δράσαντος ἀπήγειαν. καὶ ὁ μακάριος Θεο-
φάνης μηδὲν εὐλαβηθεὶς ἢ τῶν προησφαλισμένων διανοηθεὶς “ὑπερ
ταύτης τῆς γραφῆς” ἔφησεν εὖ μάλα τρανῶς “ἐν τῷ τοῦ Θεοῦ
ἀδεκάστῳ δικαστηρίῳ σφοδρότερον διαδικάσομαι τῷ ἀνδρὶ σου.”
20 τοῦτο ἀκούουσα ἡ βασίλισσα, καὶ περιλυπὸς γενομένη καὶ σύνδα-
κρυς, ἔφη πρὸς τὸν ὄσιον “αὐταὶ αἱ δι’ ἐγγράφων ὑποσχέσεις
ὑμῶν καὶ ὁμολογίαι, ὡς μὴ μόνον οὐ συγκεχωρητέαι ἀλλὰ καὶ

instas ex eis poenas: verum S. Methodii deprecatione exorata clementia immunes dimisit.

5. Cum igitur per eius diei festam iucunditatem (dominicæ scilicet ὀρθοδοξίας, quam vocant, id est restitutionis imaginum) ad Cariani regias aedes, quas Theophilus filiabus, in quibus habitarent, exstruxerat ac Mauricius imperator primum condiderat, universum ecclesie coetum Theodora Augusta dapibus acciperet, nec a convivio ullus sacerdotum, ullus confessorum abesset: quibuscum affuit et Theophanes Nicaeae episcopus. ubi itaque convivii ardor deferbuerat, iamque tragemata ac placenta, quæ scilicet secundarum mensarum sunt, appositæ erant, Augusta intentis iugiter oculis inscriptum Theophanis vultum oblegente ac ingemiscente, contigit ut et ipse velut ex condito vicissim adspiceret, eiusque in se obversos dominæ oculos fixosque adverteret. quaerit itaque, quid causæ sit cur sic intenta in illum adspiceret? respondit illius se tolerantiam admirari ex inscriptis ori literis, eiusque qui horum auctor exstitisset sævitiam. tum beatus Theophanes nulla reverentia ductus, nec quæ iam sancte promissa erant animo reputans, “eius” inquit clara admodum voce “scripturæ nomine adversus virum tuum in incorrupto dei iudicio acris disceptabo atque contendam.” his Augusta auditis, maestoque animo facta, ac lacrimis offusa, “hæ” inquit ad sanctum “vestræ scripto firmatæ promissiones ac munera, ut non solum viro non indulgeatis, sed et actionem ipsi intendatis atque in iudicium

P 433 πρὸς ἀγῶνας ἄγειν αὐτόν;” “οὐ” φησιν ὁ πατριάρχης αὐθωρὸν ἀναστάς καὶ οἱ λοιποὶ τῶν ἱερέων, “*βασίλισσα, οὐ· ἀλλ’ ἔξει βεβαίως τὰ ἡμέτερα, τῆς ὀλιγωρίας τούτου λογιζομένης εἰς οὐδέν.*” οὕτω μὲν οὖν ἐσγιάσθη ταῦτα, καὶ τὰ τῆς ἐκκλησίας ἔζη ἀκόμματα διέμεινε. 5

6. *Ἀνεφάνη δέ τις καὶ ἑτέρα αἵρεσις ἢ οὕτω τῶν Ζηλίκων λεγομένη, σὺν τῷ ἑαυτῆς ἀρχηγῷ, Ζήλικι μὲν ὀνομαζομένῳ, φέροντι δὲ τὴν τῶν σηκρηῆτις ἐν πρώτοις τιμῆν. ἔθεραπεύθη δὲ καὶ πρὸς θεοσεβειαν μετατρέχθη ἐν προόδῳ βασιλικῇ, τῆς τοῦ μύρον Β μόνου μετὰ καινῶν ἑμφρωτίων τε καὶ ἑσθημάτων καταξιωθέντων 10* χρίσεως τῶν ἀντιποιοιμένων αὐτῆς, καὶ τελειωθέντων λαμπρῶς.

7. *Τῷ β’ αὐτῆς ἔτει ἀπέστειλε Θεοδώρα Θεόκτιστον τὸν λογοθέτην κατὰ τῆς Κρήτης, καὶ κακῶς τοῖς ὑπὸ χεῖρα χρησάμενος αὐτὸς μὲν τὴν φυγαδεῖαν ἠσπάσατο, ὃ δὲ στρατὸς μαχαίρας ἔργον τοῖς ἐν Κρήτῃ γέγονεν. 15*

8. *Τῷ γ’ αὐτῆς ἔτει Ἄμερ κατὰ Ῥωμαίων στρατεύσαντος αὐτὸν πάλιν Θεοδώρα ἀπέστειλε μετὰ πολλῆς δυνάμεως· καὶ πόλεμον ἐν τῷ Μαυροτόπῳ γενομένου πάλιν ἠττᾶται, καὶ πολλῶν ἀναιρεθέντων πλείους οἱ κρατηθέντες ἦσαν. Θεόκτιστος δὲ πρὸς C τὴν βασίλισσαν ἐλθὼν πάλιν τῆς αὐτῆς οἰκειότητος εἶχετο, καὶ τῷ 20 τῆς Ἀυγοίστης Θεοδώρας ἀδελφῷ Βάρδα εἰς τινὰς λόγους ἐλθὼν τὴν ἠτταν τούτῃ προσῆπτε καὶ ἀνετίθετο, ὡς τῇ παραινεῖσι τούτου καὶ τῇ συμβουλῇ τὸ Ῥωμαϊκὸν ἐτρώθῃ στρατόπεδον.*

trahatis?” “non” inquit surgens confestim patriarcha ac reliqui sacerdotes, “non plane, sed firma erunt nostra promissa, illa huius spritione nihilli habita.” sic quidem illa sedata sunt, manseruntque ecclesiae scita inconcussa.

6. Fuit et alia quaedam haeresis, quam Zelicum vocant, cum suo auctore, qui ipse Zelix nuncupatus a secretis cum primis dignitate fulgebatur. emendatus vero est et ad sanam doctrinam traductus in regio processu, his qui illi adhaeserant sociisque unguenti duntaxat unctioe cum novis luminibus atque vestibis delibatis, eorumque splendide apparatu perfectis.

7. Anno Theodorae imperii altero missus Theoctistus logotheta adversus Cretam; maleque subditis usus tum ipse fugam iniit, tum exercitus Cretensium ferro necatus est.

8. Illius imperii anno tertio, suscepta Amerae adversus Romaniam expeditione, Theodora eundem rursus Theoctistum cum ingentibus copiis in illum misit; commissoque praelio in Maurotopo iterum superatus est, multisque caesis, plures fuere captivi. Theoctistus ad Augustam reversus eadem rursus illius potitur necessitudine; habitoque cum Barda Augustae fratre colloquio cladem ei adscribit, velut eius hortatu ac consilio caesus sit ac profligatus Romanus exercitus.

9. Τῷ ζ' ἔτει τοῦ βασιλέως Μιχαὴλ ἀνδρονότου καὶ τοῖς κτηνίοις καὶ ἀκαθαρσίαις σχολάζοντος, ἐπεὶ ἔγνω Θεοδώρα συμφιλωθῆναι αὐτὸν Εὐδοκίαν τὴν τοῦ Ἰγγηρος, μισουμένην δι' ἀναίδειαν τῇ Ἀγούστη καὶ τῷ λογοθέτῃ, ζεύγνυσιν αὐτῷ Εὐδοκίαν τὴν τοῦ Δεκαπολίτου, καὶ στεφανοῦνται ἐν τῷ ναῷ τοῦ ἁγίου Στεφάνου τῷ εἰς τὴν Λάφην. D

10. Τῷ ι' αὐτοῦ ἔτει ὁ τῶν βουκελλαρίων στρατηγὸς ἤγαγε τῷ βασιλεῖ ἵππον θαυμαστὸν καὶ γενναῖον, σκληρότατον δὲ πάνυ, ὡς μὴ δύνασθαι τινα ἰδεῖν κἄν ἀπὸ τῶν ὀδόντων τὸν χρόνον αὐ-
10 τοῦ. ἀχθομένου οὖν ἐπὶ τούτου τοῦ βασιλέως, παρῶν Θεοφιλιτζῆς ἐκείνος ὁ τῶν νομῆρων τότε καὶ τοῦ τέλους κόμης ὧν εἶπεν τῷ βασιλεῖ " ἔγω νεώτερον ἐμπειρότατον καὶ ἀνδρεῖον εἰς τοὺς ἵππους, οἷον ἀγαπᾷ ἡ βασιλεία σου, τοῦνομα Βασιλειον." τοῦ δὲ βασιλέως κελεύσαντος παρενθὺ ἤχθη, καὶ τῇ μὲν μιᾷ χειρὶ τὸν
15 χαλινὸν τοῦ ἵππου κρατήσας, τῇ δὲ ἑτέρῃ τοῦ ὠτὸς δραξάμενος, P 434 εἰς ἡμερότητα προβάτου μετέβαλεν. ἐφ' ᾧ θεραπευθεὶς ὁ βασιλεὺς παραδέδωκεν αὐτὸν τῷ ἐταιρειάρχῃ Ἀνδρέῳ τοῦ εἰς τὴν ἐταιρείαν εἶναι καὶ τοῖς ἵπποις τοῦ βασιλέως ἐκδουλεύειν.

11. Γέγονε δὲ οὗτος ὁ Βασιλειος ἐκ Μακεδονίας, ἐκ χω-
20 ρίων τῆς Ἀδριανουπόλεως. καὶ προσεκολλήθη τῷ στρατηγῷ Μακεδονίας τῷ Τζάντζῃ ἐκδουλεύειν· ἦν δὲ ἐτῶν κέ. καὶ μηδὲν παρ' αὐτοῦ ὠφελήθεις ἦλθεν ἐν τῇ πόλει. καὶ εἰσελθὼν ἔνδον τῆς Χρυσῆς πόρτης, ἐπεὶ κεκοπωμένος ἦν ἀπὸ τῆς ὀδοπορίας,

9. Anno imperii septimo, Michaelē in virum augescēte otiumque omne et operam venatū ac impudicitias dante, comperto Theodora iungi cum amicitia Eudociae Ingeris filiae, cuius protervi mores illi pariter ac Theoctisto exosi essent, Eudociam Decapolitae filiam illi coniugem iungunt; inque S. Stephani templo, quod est in Daphne, nuptiales ambo corollas accipiunt.

10. Eius imperii anno decimo bucellariorum dux admirandum equum ac strenuum, ferocem tamen ac intractabilem, imperatori adduxit. nec qui vel aetatem explorare posset dentium indicio ullus erat ob eius indomitam indolem. anxius animi ea re imperator. ac cum audisset qui tum Numerorum ac muri comes esset, Theophilitzes, ad eum infit habere se adolescentem equorum expertissimum ac virum fortem, Basilium nomine, eiusmodi scilicet cuius se compotem fore imperator exposceret. mox itaque iubente imperatore adductus Basilus est; ac dextera quidem equi frenum tenens, alteraque illius apprehensa aure, ad ovis mox mansuetudinem adegit. placuit Michaeli, traditque Andreae hetaeriarchoe, sodalibus adlegendum, et ut equis regis curam navaret.

11. Fuit Basilus genere Macedo, Adrianopolitanus patria; adhaesitque Macedoniae praetori Tzantzae, eius addictus obsequio. annos viginti quinque natus erat; nihilque ex illo elucratum in urbem se contulit. ingressus vero Chrysem portam, quod fessus ex itinere diesque

- B** κυριακῆς ἡμέρας ὄσης, ἑσπέρας ἀνακλιθεὶς ἐν τῷ πεζοβλίῳ τοῦ ἁγίου Διομηδούς, ὃς τὸ πρὶν Ἑλισσὸν ναὸς ἐχρημάτισε. καθολικῆ γὰρ ἦν ἡ ἐκκλησία, καὶ ὑπὸ προσμοναρίου τοῦνομα Νικολάου· ᾧ καὶ ἐφάνη τῇ νυκτὶ τις φωνήσας “ἐγερθεὶς εἰσάγαγε τὸν βυσιλέα ἔσω.” ὁ δὲ ἐγερθεὶς οὐδένα εὔρεν εἰ μὴ τὸν Βασιλειον κείμενον 5 ὡς πένητα, καὶ ἐπιστραφεὶς πάλιν ἀνεκλίθη εἰς τὴν κοίτην αὐτοῦ. ὁμοίως δὲ τοῦτο καὶ ἐκ δευτέρου ἐγένετο. εἰς δὲ τὸ τρίτον μετὰ ῥομφαίας ἐπληξε τὴν πλευρὰν αὐτοῦ, εἰπὼν “οὐ βλέπεις ἔξωθεν
- C** τοῦ πυλῶνος κείμενον; αὐτὸς ἔστιν ὁ βασιλεύς· εἰσάγαγε αὐτόν.” ἔξιθὼν οὖν μετὰ σπουδῆς σύντρομος, καὶ εὐρῶν τὸν Βασιλειον 10 μετὰ πήρας καὶ ῥάβδου, εἰσήγαγεν ἔσω. καὶ τῇ ἐπαύριον λούσας ἤλλαξεν αὐτόν, καὶ ἀδελφοποιητὸν ποιήσας συννεφραίνεται αὐτῷ. ἦν δὲ τῷ Νικολάῳ ἀδελφὸς ἰατρὸς δουλεύων τῷ ἐιρημένῳ Θεοφιλίτζῃ, ὃς καὶ κατὰ τύχην ἐλθὼν πρὸς τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ Νικόλαον εἶδε τὸν Βασιλειον, καὶ θαυμάσας τό τε ἀνάστημα τῆς ἡλικίας αὐτοῦ καὶ τὸ εἶδος ἡρώτα τῷ ἀδελφῷ πόθεν ἔστιν. ὁ δὲ πάντα εἶπε πλὴν τῆς ὀράσεως. μετ’ ὀλίγου οὖν ἡμέρας τοῦ Θεοφιλίτζῃ ζητοῦντος ἄνθρωπον ἀνδρείον εἰς τοὺς ἵππους αὐτοῦ,
- D** παρῆν ὁ ἰατρὸς καὶ τὰ περὶ τοῦ Βασιλείου διηγῆσατο. ἤχθη οὖν ὁ Βασιλειος συντόμως, καὶ θεασάμενος αὐτὸν Θεοφιλίτζῃς ἡρά- 20 σθη. ἐπεὶ δὲ ἐπιάγουρος ἦν καὶ μεγαλοκέφαλος, καλεῖ αὐτὸν Κεφαλάν, καὶ δέδωκεν αὐτῷ δουλεύειν τοὺς ἵππους αὐτοῦ. ἐντεῦ-

21 ἐπίλογος P: cf. p. 532 b

dominica erat, in S. Diomedis, quod Eliae templum prius vocabatur, exedra ad ianuam iacebat. erat enim haec viris mulieribusque communis ecclesia (velut quam paroeciam dicimus), cui mangionarius Nicolaus nomine praeerat. huic noctu quidam apparens vocato illi inquit, “surge, domumque imperatorem inducito.” surgens ille, nemineque invento praeter Basilium pauperis more iacentem, reversus iterum lecto recubuit. similiter vero etiam secundo se res ita habuit. tertia autem vice maiore vi ac expressione illius gladio percusso latere, “nonne vides” inquit “qui extra portam iacet? is ipse imperator est: ipsum domum inducito.” prope itaque tremensque egressus inventum cum pera atque baculo Basilium intus collegit. mane balneo poculisque accipiens, ac vestes mutans, cum eo laetabatur. erat Nicolao frater medicus, qui ipse e quem dicebam Theophilitzum merebat. is cum Nicolaum forte convenisset, viso Basilio, miratusque staturae praestantiam ac formae venustatem ex fratre sciscitabatur undenam is esset. cui ille cuncta aperuit, uno duntaxat excepto viso. post paucos itaque dies, cum Theophilitzes hominem strenuum equili suo praeficiendum quaereret, adfuit medicus, ac quae noverat rettulit de Basilio. cito igitur ille adductus est. cuius statim aspectu Theophilitzes ipsius amore affectus est. quod vero robustus invenis et constipatus magnoque capite erat, Cephalae nomen

θεν, ὡς εἴρηται, δίδοται τῷ βασιλεῖ Μιχαήλ. ὁ δὲ βασιλεὺς Μιχαήλ εἰσαγαγὼν τὸν Βασίλειον πρὸς τὴν μητέρα αὐτοῦ εἶπεν “δεῦρο, ἴδε, μήτηρ, ἄνθρωπον ὃν ἐπελαβόμεν νῦν.” ἡ δὲ ἔξελθούσα καὶ τοῦτον Ἰδοῦσα ἀπεστράφη, εἰπούσα “οὗτός ἐστι, τέκνον μου, ὁ μέλλων τὴν γενεὰν ἡμῶν ἀφανίσαι.” ὁ δὲ βασιλεὺς οὐδαμῶς ἐπέσθη ἢ ἤκουσε τῆς μητρὸς αὐτοῦ.

12. Τῷ ἰά ἔτει αὐτοῦ ἐτελεύτησεν ὁ ἐν ἁγίοις πατριάρχης Μεθόδιος, καὶ ἀπ’ αὐτοῦ χειροτονεῖται Ἰγνάτιος ὁ υἱὸς κουρο- P 435
παλάτου τοῦ βασιλεύσαντος. τῶν δὲ Βουλγάρων τὴν Θράκην καὶ
10 Μακεδονίαν ληϊζομένων, ἡ Θεοδώρα ταξάτιωνα πέμψασα τούτους
τῆς φύμης ἔστησεν.

13. Τῷ ἰγ’ ἔτει αὐτοῦ Βάρδας ὁ Καῖσαρ ἔξω τῆς πόλεως
ὢν συνεφιλιώθῃ Λαμιανῶ πατρικίῳ καὶ παρακοιμωμένῳ, ὃς τὸν
βασιλεῦ κρατήσας ἐπέσειεν εἰσελθεῖν ἐν τῇ πύλει τὸν Βάρδα καὶ
15 εἰς τὸ παλάτιον ἔρχεσθαι. οἰκειωσάμενος δὲ καὶ τὸν πρωτοσπι-
θάριον Θεοφάνην τὸν Φαλγάνην καὶ ἄλλους τινὰς ἀποκτείνει τὸν B
Θεόκτιστον ἐν τῷ παλατίῳ, μετὰ καὶ τῆς τοῦ βασιλέως συνειδή-
σεως. τοῦτο μαθούσα Θεοδώρα ἠγανάκτησε κατὰ τοῦ βασιλέως
καὶ τῶν ἄλλων οἱ τὸν φόνον κατειργάσαντο, καταβρωμένη αὐτῶν.
20 ἄλλὰ καὶ φωνῇ βριαρᾷ καταπτοηθεῖσα θρηνηδῶς θαλαμειέται
τῶν ἀποστρατήγων γὰρ τις, ὁ Μελισσηνῶν κατάγων τὸ γένος,
αὐτῇ ἀπεφθέγγαστο παλινδρομεῖν οἴκαδε, τὴν τοιαύτην ἡμέραν
κρούοντων ἀποκαλῶν. τοῦ δὲ Μιχαήλ παντὶ τρόπῳ μηχανωμένου

indidit, suoque equili addixit. exinde, ut dictum est, Michaeli tradidit. Michael itaque imperator, inducto ad matrem Basilio, “ades” inquit, “mater, ac vide quem hodie hominem nactus sim.” agressa illa conspexit homine pedem rettulit, aitque “hic est, fili, qui genus nostrum ac familiam delebit.” nullam tamen is matri fidem habuit aut quicquam morem gessit.

12. Anno eius undecimo, sancto patriarcha Methodio defuncto, eius loco ordinatur Ignatius, Michaelis Curopalatae quondam imperatoris filius. Bulgari autem Thraciam ac Macedoniam infestantibus, expeditis Theodora cohortibus eorum inhibuit impetum ac repressit.

13. Anno imperii Michaelis tertio decimo Bardas Caesar extra urbem agens cum Damiano patricio ac accubitore amicitia iunctus est. is imperatoris compos effectus anctor illi est ut Bardam in urbem ac palatium inducat. sed et Theophane protospathario, cognomento Phalgana, aliisque quibusdam sibi devinctis, ipso quoque Michaelis conscio, Theotistum in palatio contrucidat. Theodora ut rescivit, rem molestissime tulit, magnis clamoribus adversus imperatorem ac reliquos caedis auctores improperans. sed et asperiori conterrita voce, lugubri habitu gestuque thalami secreta tenebat: quidam enim ex Melissaana familia expraeter domum revertendum, quom ea dies percussorum erat, indixerat. cumque Michael modis omnibus matris annum delinire studeret, nullam

Theophanes contra.

τὴν μητέρα ἐξιλιώσασθαι αὐτὴ ἀπαρηγόρητος ἔμεινεν· ὄφρα καὶ
C μεταβαλὼν ὁ βασιλεὺς ὡσπερ τὴν ψυχὴν καὶ τὴν γνώμην, οὕτω
 δὴ καὶ τὸ σχῆμα καὶ τὴν ἐνέργειαν, τοσοῦτοις προσώποις αὐτὴν
 λυπεῖν κατηπέλεγτο ὅσοις πρὸ τούτου θεραπεύειν ἐσχηματίζετο.
 καὶ τὰς μὲν ἀδελφὰς αὐτοῦ Θέκλαν Ἀναστασίαν καὶ Ἄνναν εἰς τὰ 5
 Καριανῶν μεδίστᾳ, Πουλχερίαν δὲ ὡς ἡγαπημένην τῇ μητρὶ ἐν
 τῇ μονῇ τῶν Γαστρίων. εἶτα μετ' ὀλίγον καὶ πάσας ἐνώσας ἐν τῇ
 μονῇ τῶν Γαστρίων ἀπέκειρεν. τότε δὴ καὶ ὑπὸ τῆς συγκλήτου
 πάσης ἀναγορεύεται καὶ αὐτοκρατορεῖ, καὶ τὸν Βάρδα προβάλλεται
 μάγιστρον καὶ δομέστικον τῶν σχολῶν. ἐφ' οἷς ἡ μήτηρ 10
D αὐτοῦ ληπουμένη ὡς διατασσομένη, ἀλλὰ μὴν καὶ διὰ τὴν ἄδικον
 σφαγὴν Θεοκτίστου, ἔχθρα ἦν ἀναμέσον αὐτῶν ἄσπονδος. κατὰ
 γὰρ τοῖνυν καὶ αὐτὴν εἰς τὰ Γαστρία· ἤτις τῇ ἀθυμίᾳ κάταβαπτι-
 σθεῖσα τὸν νοῦν, καὶ ὑπ' ἐκπλήξεως ἀφαιρεθεῖσα καὶ τὸ φρονεῖν,
 ἀναξίαν ἐαντῇ συσκειάζει κατὰ Βάρδα βουλήν, ἐλομένη κοινῶν 15
 σὺν ἄλλοις πολλοῖς καὶ τὸν τοῦ βασιλέως πρωτοστράτορα, ὅπως
 ἐπιστρέφοντος τοῦ Βάρδα ἀπὸ τοῦ προαστείου αὐτοῦ τοῦ Κοσμη-
 δίου ἀναιρέσουσιν αὐτόν. τῆς δὲ μελέτης πρὸ τοῦ ἔργου φαναρω-
 θεῖσης, κατ' αὐτῶν ἐκείνων τῶν μελετησάντων τὸ κακὸν ἐξήν-
 χθη· φωραθέντες γὰρ καὶ κατασχεθέντες ἐν τῇ σφενδόνη τὰς 20
P 436 κεφαλὰς ἀπετημήθησαν. καὶ προβάλλεται τὸν Βασίλειον ὁ Μιχαὴλ
 ἀντὶ τοῦ τελευτήσαντος πρωτοστράτορος, ὁμοίως καὶ Βάρδα τὸν
 θεῖον αὐτοῦ κουροπαλάτην.

Ille consolationem admittebat. quamobrem mutatis imperator, uti animo ac sententia, ita etiam persona gestaque et actu, tot eam quaesitis coloribus modisque molestia afficere nitebatur, quot ante blandimentis colere atque mulcere simulabat. ac quidem sorores Theclam Anastasiam et Annam ad Cariani aedes amandat, Pulcheriam vero, ut matri carissimam, ad Gastriorum monasterium relegat. tumque omnes brevè post egressa in Gastriorum monasterio sanctimonialium ritu ac cultu vitam agere iubet. quo tempore omni senatu imperatorem consulante, solus ipse rerum potitur. porro Bardam magistrum praeficit et scholarum domesticum. matrem res moleste habebat ut in ordinem redactam: sed et ob iniustam Theoctisti necem implacabile inter illos odium erat. itaque eam quoque aula summatam amandat ad Gastria. ibi maeroris vi absorpto rationis iudicio, sanoque sensu prae stupore deiecta, rem machinatur adversus Bardam non satis ex dignitate aut sui ratione, adlecto cum aliis pluribus etiam qui protostratoris munus obibat, nempe necandum Bardam ex suburbano suo revertentem, quod Cosmedinum vocant. detecta ante opus coniuratione, in ipsa coniurata capita malum versum est: reprehensur enim tentique ad Circi fundam capite plexi sunt. Basilii defuncti loco protostratoris dignitate augetur: similiter quoque Bardas a nepote curpalatas praeficitur.

14. Τῷ β' τούτου ἔτει ἔπεσε κόνις ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πλήρης αἱματώδης, καὶ λίθους εὐρισκον πολλοὶ ἐρυθροὺς ὡς αἷμα. ἐπίδουδς ἑαυτὸν εἰς πῦσαν κακίαν ὁ Μιχαήλ, τὰ ἐν τῷ παλατίῳ χρήματα κακῶς ἀναλλοκίων, ἑπὲρ τῶν χαλίων ἐνενήκοντα κεντηναρίων ὄντα χρυσοῦ, ἀργυροῦ δὲ πλῆθος ἀναριθμητος, ἕπερ ἡ μήτηρ αὐτοῦ ἐφυλάξατο. καὶ τοὺς τῶν ἡριόχων παιδας ἀπὸ τοῦ ἁγίου βαπτίσματος υἰοθετησάμενος ἐκάστῳ ἐδίδου νομίσματα ρ' ἢ τὸ ἐλάχιστον ν'. καὶ τινὶ ποτε πατρικίῳ (Ἰμέριος οὗτος ἐκαλεῖτο ὁ Χοῖρος, διὰ τὴν τοῦ προσώπου ἀγριότητα οὕτως κατονομαζόμε-
 10νος) ἄλλως ἀισχρολογοῦντι κατὰ τὴν τράπεζαν καὶ ψόφον ἐκ τῆς βεβήλου αὐτοῦ γαστροῦ κατὰ πρόσωπον τοῦ βασιλέως καὶ τῶν συνδειπνούντων ἀφιέντι, ὡς καὶ τὸ φατλίον τὸ τούτους φωταγωγοῦν ἐκ τοῦ τηλικούτου ψόφου ἀποσβέσαι τῷ παραδόξῳ θαύματι, χρυσοῦ νομίσματα δέξωκε ρ'. (15) οὕτως ἐκεῖνος εἰς οὐδὲν
 15δέον τὰ δημόσια κατανάλισκεν. καὶ μήπω καιροῦ παρελθόντος ἐνός, ἐπεὶ τῆς στρατιωτικῆς ῥόγας παρῆν ὁ καιρὸς καὶ χρημάτων C πόρος οὐκ ἦν, τὴν τε χρυσοῦν ἐκάνην καὶ πολυθρόβλητον πλάτανον καὶ τοὺς δύο λέοντας καὶ τοὺς δύο γοῦπας, ὄλοχρύσους ὄντας καὶ σφυρηλάτους, καὶ τὸ ὄλοχρυσον ὄργανον, ἀλλὰ καὶ ἕτερα ἔργα
 20ὄλακην ἔχοντα τῶν σ' κεντηναρίων καὶ στολὰς ὡς ὄλοχρύσους καὶ χρυσοῦφάντους χωνεύσας ἐχάραξε, καὶ τὴν τῶν στρατιωτῶν ῥόγων ἐποίησεν. ὅτε δὲ ὁ Βασιλεῖος ἦλθεν, οὐδὲν ἄλλο εὔρεν εἰ μὴ

20 ἐχόντως P

14. Imperii Michaelis anno secundo cruentus cinis e caelo copia decidit, multique sanguinis instar rubri coloris lapides inventi. porro Michael, dum ad omne scelus ac luxuriam laxat habenas, pecunias in palatio repositas male dilapidat, cum mille nonaginta auri centenaria excederent essetque argenti immensa vis, quae eius mater in aedario asservabat. aurigarum quippe liberorum ex sacro baptisinate in filios adoptans, singulis nummos centum aut minimum quinquaginta, dabat. quandoque etiam uni patriciorum Imerio nomine, ab agresti vultus specie Choero nuncupato (sic si porcum dicas), cum in mensa turpia quaedam obganniens ad os ipsum imperatoris ac convivarum ex impuro ventre tanta vi crepitum emisisset, ut eius flatu lucerna ad mensam lucens extingueretur, rei motus miraculo centum nummos numeravit. (15) sic ille fisci bona in rebus nullius frugis insumebat. adeoque necdum anni solidi decurso spatio, cum militibus eroganda essent stipendia ac pecuniae deessent, longe celebratissimam illam platanum auream, duosque leones ac duos grypes ex auro solidos ac ductiles, organum quoque auro solidum, aliaque nihilo minus opera, ducentorum centenariorum pondo, vestes item aureas auroque contextas octingentas sexaginta confectas, pecuniam cudit ac militibus stipem erogavit. cum vero Basilius im-

κεντηνάρια ἐγ' καὶ μυριαρσία σακία θ'. ζφ' οἷς ἀπορῶν πὸ νῦν
σευζύτον καλῶμενον χαραχθῆναι ἐκέλευσε καὶ τοῦ δημοσίου ποιή-
σασθαι πρόνοιαν.

D 16. Ἴνα δὲ μικρὸν τι λέξας βεβαιώσω τὰ διηγούμενα καὶ
σαφιστέρα γένηται ἢ τοῦ ἀνδρός, εἴ γε δὴ καὶ ἄνδρα αὐτὸν κα-5
λεῖν δεῖ, ἀναγωγία καὶ ἄνοια, ζφ' ἄρματος ἱσταμένου καὶ τῆς
βαλβίδος μέλλοντος ἐκπηδῆσαι, ἐπαγγέλλας φθασούσης ὅτι δεινῶς
ὁ Ἄμερ καταλήζεται τὸ Θρακήσιον καὶ τὸ Ὀψήκιον ὑπεισελεύων
τοῖς Μαλαγίνοις πλησιάζει καὶ προσδοκῶνται ὡς εὐδέπω δεινά,
καὶ ἐπὶ τούτῳ στυγνῶσαντος μὲν τοῦ πρωτονοταρίου, ἀπαγγέλλαν-10
τος δὲ μετὰ κατηφείας τῆν ἐκ τοῦ δομειστικῶν τῶν σχολῶν ἀπόκρι-
σιν, καὶ ἅμα ἐπὶ χεῖρας τὰ γράμματα φέροντά τε καὶ δεικνύοντα,
P 487 ἐκεῖνος "τλ" φησίν, "ὦ οὗτος, τόλμη χρησάμενος τοιαῦτα κατὰ τὸν
ἀναγκαῖον τοῦτον ἀγῶνά μου διαλέγειν ἐπιχειρεῖς, τοῦτο μόνον
σπουδάζοντι, μὴ τὸν μέσον εὐώνυμον ἰδίῳ περιτετραμμένον, ὑπερ 15
οἷ μοι πᾶς ὁ ἀγών."

17. Ἀλλὰ καὶ τούτου ἕτερόν τι διηγῆσομαι χαλεπώτερον,
οὐ μόνον ἐκπίπτον τοῦ πρέποντος, ἀλλὰ καὶ τῆς βασιλικῆς ἄξιας
ὅτι μάλιστα ἀλλότριον. γυναιῶ τινι ἧς τὸν παῖδα νιοθετησάμενος
ἦν, ἐκ βαλανείου ἐρχομένην καὶ τὴν ἑαυτῆς κάλπην ἐπὶ χεῖρας 20
ἐχούσῃ συναντήσας τοῦ ἵππου ἀπέβη, καὶ τοῦς μὲν ἄλλους κατὰ
τὰ ἀνάκτορα ἀπέστειλεν, ἀκόλαστα δὲ καὶ μυστικὰ ἀνδράρεια ἐται-

22 τὰ om P

μυστικὰ] Scylitzes πορτικὰ.

perium capessivit, praeter centenaria tredecim ac miliarisiorum sacculos
novem nihil invenit. quocirca ad inbriam redactus, quod nunc seaza-
tum vocamus, cudi iussit, eoque fiscum procurari.

16. Ut autem paucis fidei verbis astruam, clariorque fiat viri, si
tamen virum dicere deceat, dissolutio ac dementia: cum in curru staret
iamque equi carceribus emittendi essent, venit rumor allatusque nuntius
est Amerem dire Thraecesium depopulari ingredique Opsicium, nec pro-
cul a Malaginis esse, acutumque mala exspectari. eius rei causa anxio
tristisque protonotario, demissoque vultu domestici scholarum responsum
perferente, atque una litexas prae manibus habenta ac commonstrante,
hic ille "qua" inquit, "hens tu, temeritate, talia mihi, necessario hoc
agone occupato, obtutire instituis, cum hoc tantum studeam, ut eum
qui medium tenet in laevam partem avertam, de quo mihi totum hoc
certamen est ac contentio?"

17. Sed et aliud quid isto gravius narraturus sum; in quo non
solum honesti pessundata ratio, sed et id acritatum quod maxime regiam
maiestatem dedecet et ab ea procul abhorreat. cum mulierculam, cuius
filium e sacro fonte susceperat, e balneo venientem situlamque in mani-
bus habentem obviam habuisset, equo desiliit, aliisque in palatium abire

φισάμενος ἀπῆει μετὰ τῆς γυναικός, τὴν κάλπην τῶν ἐκείνης χει- B
 ρῶν ἀναλαβῶν. καὶ ἄγε δὴ, ὦ γύναι, θαρροῦσθαι ἔλεξεν ἔμὲ
 κατὰ τὸ σὸν οἶκημα ὑπόδεξι, ψωμοῦ πιτυρώδους καὶ ἄσβεστο-
 τύρου ἐπιθυμοῦντα, τάχα ποῦ ἀπὸ τῶν ἴνομισμάτων, ἀπὶρ δέ-
 5 ὠκε τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς, ὑπολαμβάνων τι κεκτῆσθαι ταύτην. ἐπὶ
 δὲ τῷ ξένῳ τοῦτῳ θεάματι ἡ γυνὴ ἐκπλαγεῖσα, ἐπεὶ καὶ πάντων ἐν
 ἀπορίᾳ ἦν, αὐτὸς ὁ Μιχαὴλ τὸ σαβάνον αὐτῆς ἔτι διώβροχον ἐν
 ἀντὶ μεσσηλίῳ τῷ σκάμῳ ἐπέθετο (οὐ γὰρ εἶχεν τράπεζαν), τὴν C
 τε κλεῖδα ἀφελὼν αὐτῆς ἦν τὰ πάντα ὁ βασιλεὺς; τραπέζοις
 10 μάγειρος δαιτυμῶν. ἐκβαλὼν δὲ ἄπερ εἶχεν τῆς πενιχρῆς ἐκείνης
 ἢ κιβωτός, συννισιῶτο ταύτῃ καὶ συνεδείκνει, κάκῳ δὲν βάδην
 αὐτῆς ἀπῆει πρὸς τὰ ἀνάκτορα.

18. Καὶ τὸ δὴ χαλεπώτερον, ἢ τῶν ὧν εἶχε μετ' αὐτοῦ
 φαιρία, σατύριοι τινες ὅδοι καὶ πρὸς πᾶσαν ἀισχροῦργίαν ἀκό-
 15 λαστοί, αὗς ἐκεῖνος διὰ τιμῆς ἄγων καὶ αἰδοῦς τῶν θεῶν καταλι-
 γώρει ἱερατικὰς στολὰς χρυσοῦφάντους ἐπεκίθει καὶ ὠμοφύροια, D
 καὶ ἠνάγκαζεν ἀσχημῶνως τε καὶ ἀνάγκως τελεῖν τὰ ἄγνά. καὶ
 πατριάρχῃ τὸν ἔξαρχον τοῦτων ἔκάλει, Γρύλλον καλούμενον,
 τοὺς δὲ λοιποὺς αἰ' μητροπολίτας τῶν ἑξαιρέτων θρόνων τε καὶ
 20 λῆμπτῶν. οἷς εἰ μὴ καὶ αὐτὸς ἐκοινῶνει, οὐδὲ βασιλεύειν ἤξιον.
 καὶ γὰρ πρωτόθρονος ὁ Καλωνεῖας ὦν, δωδέκατος δὲ αὐτὸς ὁ βα-

16 ἱερατικὰς γὰρ στ.?

21 ἦν δωδέκατος δὲ?

missis ipse cum impura perditaque ganeonum sodalium turba muliercu-
 lam secutus, exque eius manibus ablata situla, "bono" inquit "amino sis,
 o mulier, ut me domo tua accipias, qui furfuraceo pane ac recenti caseo
 vesci appetam," forte ex quinquaginta aureis, quos ex illo vis eius ac-
 ceperat, habere eam aliquid in penu existimans. novo hoc ac inaudito
 spectaculo attonita muliere, quippe cui per penuriam ad eius epulas ni-
 hil in paratu casset, ipse Michael mulierculae tessorium lintheum adhuc e
 balneo madidam pro mappa scamno sternit (quippe cum et mensa defi-
 teret), ereptaque ei clave ungas omnia imperator erat; ipse mensae stru-
 ctor, ipse coquus, ipse conviva. Depromptisque quae pauperculae illius
 penus erant, una cum illa epulas concenabat. indeque rursus lente pede
 in palatium se recipiens ibat.

18. Quod enimvero longe deterius, illud est. sodalium quoddam
 convolebat. satyriai quidam ganeones erant et ad omnem turpitudinem
 et libidinem effusi; quos ille colens ac habens venerationi divinatorum
 pendite contemptor erat. sacerdotales auro contextas vestes stolasque
 ex pontificum usu eis adhibebat, sanctaque inhoneste atque profane ob-
 lire cogebat. horum principem patriarcham vocabat, Gryllum nomine,
 reliquos undecim praecipuarum ac illustrium sedium metropolitae; quibus
 ni et ipse socius accederet, ne ipsam quidem imperii arcem rem sibi
 expetendam ducibat. primae namque sedis episcopus Coloniensis duo-

σιλεύς Μιχαήλ. καὶ τὰς ψῆδὸς ἐξεπλήρουν διὰ κιθαρῶν· καὶ τὰ
 μὲν μυστικὰ μιμούμενοι λυγρῶς ἐπήχουν, τὰς δὲ ἐκφωνήσεις ἀνέ-
 P 438 τῶ φορῆ καὶ διαπρυσίῳ. σκευὴ δὲ διάχρυσα καὶ μαργαριτῶν
 συγκρίμενα εἶχον, ὄξους τε καὶ σινάκειως πληροῦντες οἷς ἐβούλοντο
 μεταλαμβάνειν ἐδίδοσαν, τῶν ἀχράντων οὕτω καταπαίζοντες μν-5
 στηρίων. οὗτος οὖν ὁ Γρύλλος καὶ ὄνω ἐπωχεῖτο λευκῇ, τὰς δη-
 μοσίους προόδους τελῶν, καὶ τὸν τοιοῦτον θίασον συνεπόμενον
 ἔχων ἠγάλλετο. καὶ ποτε συνέβη μετὰ τῆς ἐκκλησιαστικῆς λιτῆς
 ἐρχομένῳ τῷ μακαρίτῳ Ἰγνατίῳ συντυχεῖν· καὶ τὸν φελόνην ἀνα-
 στείλας μετὰ τῶν αὐτοῦ συμμυστῶν ἐτονώτερον τῶν κρουσμάτων¹⁰
 B ἤρχε, καὶ τὸν κλῆρον μυρτίς καὶ αἰσχίστοις περιέβαλλε φήμασιν.
 ὑπὸ δὲ τοῦ ὄσιου ἐπιτιμηθεὶς αὐτὸς μὲν οὐδὲν τούτων ἐφύλαξεν,
 πλὴν τέως τῆς ὁδοῦ ἐξέκλιε. τούτοις ἑαυτὸν γέλωτα ἄσημον καὶ
 ἀνακαγχασμὸν ὃ ἀφρονέστατος προετίθει, οἷς ἔβριζετο μὲν ἡ ἅγια
 προσφορὰ, ἔβριζετο δὲ τὰ ἅγια λόγια, τοῖς ἀρρήτοις αὐτῶν καὶ 15
 ἀκαθάρτοις ἐπιτηδεύμασιν ἐπιλεγόμενα καὶ ἐπιφωνούμενα.

19. Μετ' οὗ πολὺ δὲ τοῦ ἁγιωτάτου Ἰγνατίου τοῦ θρόνου
 C τῆς πατριαρχίας καταβιβασθέντος, ἐκίπροσθεν τῆς βασιλικῆς
 τραπέζης κατενώπιον τελουμένων Φωτίου καὶ δι' αἰσχίστης μιμή-
 σεως τῶν θείων παιζομένων ὑπὸ τῶν καταφρονητῶν καὶ καταπί- 20

4 num σύγκριμα? Combef.

decimus ipse Michael imperator erat; citharasque pulsando cantica ex-
 plebant; ac quidem ea quae secreto dicuntur imitati, stridula sensim
 insonabant; exclamationes vero, quae scilicet altiori ac modulata voce
 inter rem sacram effertur, libero impetu ac sono clariori reddebant.
 vasa aurea gemmisque interstincta habebant, acetoque et sinapi replen-
 tes eos qui ut communicarent animam adhibebant illis impartiebant, et
 que in eum modum intemeratis mysteriis fudebant. hic itaque Gryllus
 mula alba invectus publicos processus peragebat, eoque stipatus chore
 exsultabundus ovensque incedebat. accidit autem aliquando ut in beatus
 Ignatius, ecclesiastico ritu supplicationem obseuntem, incidere; retra-
 ctaque casula una cum symmystis contentis, et ut clariores sonos in-
 strumentata ederent, pulsare coepit, innumerabilibusque processivis tur-
 pissimisque verbis ceterum compluebat. corripuit sanctus hominis inso-
 lentiam: verum ille sortem quae monitus erat atque correptus nihil ser-
 vavit. interim tamen a via deflexit. his demenciae sensus hominum tur-
 pem se risum ac cachinnationem ipse exhibebat, quibus sacra oblatio
 procaci longe iniuria probroque afficiebatur; afficiebantur et divina elo-
 quia, nefandis impurisque verborum studiis ac ioculamentis subdita, inter-
 que illa pronuntiata.

19. Non diu post, sanctissimo Ignatio patriarcha cessare iussu at-
 que amoto, cum ad imperatoris mensam coram Phœtia res sacra sic mi-
 miche parageretur, turpissimae imitatione a contemptoribus execran-

στων ἀνδρῶν, τοσοῦτον ἐκείνος ἀπέσχειν τοῦ ἐπιτιμῆσαι καὶ δι-
 λέγξαι καὶ τὸ ἀτοπώτατον καταργῆσαι τοῦ ἐπιτηδεύματος, ὅτι καὶ
 ἐπεκύρου μᾶλλον ὁ ἀθέμιτος τὸ ἀθέμιτον, ἐκνευξάμενος τὸν Θεομισῆ
 Θεόφιλον ἐκείνον τὸν καὶ Γρύλλον, ὃν ὁ ἀπαιδευτότατος ἀναξ ἴδιον
 5 πατριάρχην ἀνόμαζεν, παῖξιν εὐστοχος καὶ ἐν ἱερατικοῖς ἄμφλοισ
 καὶ λογίοις, καὶ κρότους ἀποπέμπειν μεγίστους ἡμιόνων τρόπῳ, D
 καὶ πιῶν ἕξ αὐτοῦ πάντας, τοῦτό γε μόνον ἄξιος αὐτοῖς ἐπιφω-
 νεῖν, καὶ σαρκίνων μεταλαμβάνειν μετὰ νάπτους καὶ ὄξους· καὶ
 τῷ ὠμοφορικῷ αὐτοῦ ὁ ἀνίερος τῷ ἀνιέρῳ τὴν ἀνιεραρχίαν ἀνιέρως
 10 ἐπεσφραγίζετο, ἐν γέλῳτι ὁ μετὰ ἀφρόνων ὁ ἀφρων τὴν φωνὴν
 αὐτοῦ ἀνυψῶν, ἐπιγελῶν τοῦ αἰοίδιμου Ἰγνατίου ὡς μὴ ὄντος τοῖς
 πράγμασι συγκαταβατικοῦ καὶ οἴου, ὡς αὐτὸς ἐνόμιζε, πατὴρ ἀνέ-
 μω εὐφροσίνῳ φερομένου. ἀλλὰ καὶ ἄμιλλαν μετὰ τοῦ ἀθλοῦ
 βουσιλέως Μιχαὴλ ὑπὲρ τοῦ τίς ἂν πλεόν πῆρ ἐνοσησάμενος δέκα
 15 κῶδῳσιν αὐτὸν ὑπερέβαλλεν· τοῦ Μιχαὴλ γὰρ ἐν τοῖς 7 πεπλη- P 499
 ρωμένον, ὁδοῦς ὁ Φώτιος τοὺς 5 ἐκπεπωκῶς ἐνεκαυχῆτο ὡς μὴ
 μεμεθυκῶς.

20. Καὶ ποτε τὴν ἑαυτοῦ μητέρα ὁ Μιχαὴλ ἐν τοῖς ἀνα-
 κτήροις δαικτουμένην, τοῦ Γρύλλου δὲ οὖν αὐτῷ τὰ ἄδεια πρῶτ-
 20 τοντος, πλασάμενος τοῦτον εἶναι τὸν μακαρίτην Ἰγνάτιον μετακα-
 λεῖται ἐδλογηθησομένην παρ' αὐτοῦ. ὡς οὖν ἐκείνη ἐξήκει μετ'
 εὐλαβείας καὶ αἰδοῦς, ῥίπτει ἑαυτὴν εἰς τοῦδαφος ἐξαιτουμένη
 εὐχὴν· καὶ γὰρ ἐλάνθανεν τέως τὴν γενειάδα κρύπτων. καὶ ἐν

disque viris divinis illuderetur, non solum ille non increpavit arguitque
 ac absurdissimum institutum abolevit, veram etiam nefandissimus homo
 rem nefandam magis confirmavit, deo exosum Theophilum illum (qui et
 Gryllus) precibus communiens, quem perditissimus ac bardissimus homi-
 num imperator quum patriarcham vocitabat, homo scilicet in ipsis quo-
 que sacerdotalibus vestibus divinisque eloquiis ludere industrins, maxi-
 mosque mulorum instar odere crepitus, dignumque unum hoc illis accla-
 mare, biberent ex eo omnes, ac carnes cum sinapi et aceto sumerent.
 suoque omphorio profanus homo profano profanum principatam profane
 obsequabat, vocem suam in risu cum stultis homo stultus exaltans, in-
 clytoque Ignatio eo nomine insultans, quod molliere disciplina morem rebus
 non gereret, nec, ut ipse operae pretium putabat, omni vento facilis
 ferretur omnemque sequeretur auram. sed et cum misero Michaelie im-
 peratore consorta pugna, uter plures calices hauriret, decem ille superior
 fuit: Michaelie enim quinquaginta oppleto, Photius magnifice gloriari at-
 que iactare, ut qui sexaginta epotia, vino delectas non esset.

20. Quandoque etiam dum adhuc mater in aula versaretur, Gryl-
 lusque eo socio nefanda illa sua ageret, eam vocavit velut precibus ab
 eo communiendam, fingens beatum Ignatium esse. exiens itaque illa mo-
 deratissimo habitu sensuque, humi se abiicit, fundi ab eo preces rogans
 (hactenus quippe latebat barbam occultans), cum ille confestim exsiliens,

προχείρου ψόφον ἀναθορῶν ἐπαφείς καὶ λόγους ἀτρεπείς προστε-
 B θεικῶς καὶ τὸ "ἡμεῖς ὑπερ ἔχομεν, κυρά, παρέχομέν σοι," τὰ
 πάντα δυσωδίας ἐπλήρου. ἡ δὲ τὸ μέλλον ἀποφοιβάσασα, τῆς τοῦ
 Θεοῦ προνοίας καὶ χειρὸς ἕξω γενέσθαι ὁδοῦ.

21. Ἐτι τῆς Θεοδώρας τὴν βασιλείαν κατεχούσης, Βόγα-5
 ρις ὁ ἄρχων Βουλγαρίας, γυναῖκα τῆς τῶν Ῥωμαίων βασιλείας
 ἀκούσας κρατεῖν, δηλοῖ αὐτῇ καταλύειν τὰς συνθήκας καὶ πρὸς
 Ῥωμαίους ἐκστρατεύειν. ἀντιδηλοῦται οὖν αὐτῷ ὅτι καὶ ἐμὲ κατὰ
 σοῦ εὐρήσεις ἀντιστρατεύουσαν, καὶ ἐπιζόμεν κυριεύσαι σου. εἰ
 δὲ μή, καὶ οὕτως σοῦ περιέσομαι, τὴν νίκην ἀρίστην ἔχουσα. 10
 C γυναῖκα γάρ, ἀλλ' οὐκ ἄνδρα ἔχεις τὸν ἠτηθέντα σοι." διὰ
 τοῦτο μὲν οὖν καὶ ἐφ' ἡσυχίας ἔμεινε καὶ τὰς τῆς ἀγάπης ἀνεκώ-
 σεν σπονδάς. (22) ζήτησιν οὖν αὐτῇ ποιῆται περὶ τοῦ μοναχοῦ
 Θεοδώρου τοῦ Κουφαρᾶ, πρὸ πολλοῦ αἰχμαλωτισθέντος. καὶ
 οὗτος δὲ ἀφορμὴν ἐκ τούτου λαβὼν περὶ τῆς οικείας ἀδελφῆς 15
 αἰχμαλωτισθείσης καὶ ἐν τῇ τοῦ βασιλέως αὐτῇ κατεχομένης δη-
 λοῖ· ἦτις καὶ γράμματι μαθοῦσα καὶ τὴν τῶν Χριστιανῶν τάξιν
 καὶ τὴν περὶ τὸ θεῖον αἰδῶ καὶ δόξαν, ἐπεὶ τῆς ἐπανόδου τῆς πρὸς
 D τὸν ἀδελφὸν τετύχηκεν, οὐ δέλεπεν ἐκθειάζουσα καὶ παρακαλοῦσα
 μεταδέσθαι πρὸς τὴν ἀληθῆ πίστιν, εἰ καὶ αὐτὸς τῇ ἀπιστίᾳ κατ- 20
 ισχημένος πρὸς τὴν ἀλήθειαν ἰθεὶν τέως οὐκ ἠθέλησεν. λιμοῦ

5 τῆς βασιλείας P

emisso ventris crepitu, verbaque inhonesta adiciens, ait "nos, domina, quod habemus, hoc praebemus;" totumque foetore cubiculum implevit. at illa, quod futurum erat vaticinata, a divina providentia manuque extraneum fore pronuntiavit.

21. Adhuc Theodora rerum potente, Bogaris Bulgarorum dux, mulierem audiens imperii Romani clavam tenere, nuntiis ad eam missis denuntiat pacis rupto foedere aciem se adversus Romanos educturam. cui illa "noveris" inquit "me quoque iustis copiis vicissim educturam, foreque speramus ut tui potiamur: sin minus, sic quoque tui potiar, clara mihi constante victoria, quod mulierem, non certe virum, abs te victum habiturus sis." eo responso mitior barbaras effectus pacem coluit, ac dilectionis foedera renovavit. (22) inquirente Theodora de monacho Theodoro Cypbara, diu ante in captivitatem abducto, Bogaris quoque arrepta occasione de sorore sua perinde captiva inque imperatoris aula detenta significat. didicerat haec literas ac Christianorum ordinem ergaque deum venerationem ac fidem. nacta igitur ut ad fratrem reverteretur, nullum ei laudandae rei Christianae finem faciebat, ac fratrem hortandi ut ad veram fidem animum transferret. quanquam is, qua laborabat incredulitate, ad veritatem hactenus oculos aperire noluit. ve-

δὲ τὴν χώραν ἐπιτεμομένου ἠναγκάσθη τὰ Ῥωμαίων ὄρια διερβαίνεω.

23. Τῷ γ' αὐτοῦ ἔτι προβάλλεται Μιχαὴλ ὁ βασιλεὺς Ἀντίγονον τὸν υἱὸν Βάρδα δομέστικον τῶν σχολῶν· τὸν δὲ ἕτερον 5 υἱὸν αὐτοῦ, δοδὸς γυναικα, εἰς ἣν καὶ ἐλοιδόρετο, προβάλλεται μονοστράτηγον τῶν δυτικῶν. συντόμως δὲ αὐτοῦ τελευτήσαντος, τῇ δ' τῶν διακαινησίμων, προβάλλεται Μιχαὴλ Βάρδαν τὸν αὐτοῦ [Θεῖον] Καίσαρα.

24. Τούτῳ τῷ ἔτι ἐξῆλθεν Ἄμερ· μέχρις Σινώπης, καὶ P 440
10 ληϊσάμενος πάντα τὰ Ῥωμαίων ἐπέστρεψεν ἀβλαβῆς.

25. Τῷ δ' αὐτοῦ ἔτι ἐκστρατεύει Μιχαὴλ ἅμα Καίσαρι 15 ἀπ' αὐτῆς καὶ θαλάσσης κατὰ Γόβροσι ἄρχοντι Βουλγάρων. τοῦτο μαθόντες οἱ Βούλγαροι, ἅμα δὲ καὶ λιμῶν τηρόμενοι, ὡς ἤχη βροντῆς ὑπεκλίθησαν καὶ πρὸ τῶν ἀγώνων καὶ τῆς μάχης περὶ τὴν 20 νίκην κατέγνωσαν, Χριστιανοὶ τε γενέσθαι καὶ ὑποτάσσασθαι τῷ βασιλεῖ Ῥωμαίων ἠτήσαντο. ὃ δὲ βασιλεὺς τούτους ἐν τῇ πόλει ἀγαγὼν ἐβάπτισεν πάντας καὶ τὸν ἄρχοντα αὐτῶν Μιχαὴλ ἐπώνυ- B
μασεν. ὃς εἰς τὸ ἴδιον ὑποστρέψας διὰ ζωγράφου Μεθοδίου λε-
γομένου τὴν κρίσιν καὶ ἀνταπόδοσιν ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ γραφῆναι
25 πεποίηκεν· διὸ καὶ μᾶλλον τὴν ἐκ παντὸς τοῦ γένους αὐτοῦ καθυφ-
λιστάται ἐπανάστεισιν, οὗς μετὰ τῶν ὀλέγων καταπολεμήσας,
τὸν τοῦ Θεοῦ σταυροῦ τύπον ἐγκόλπων περιάγων, πάντας ἀνα-

12 Βωγῶσι?

rum fame regionem omnem late devastante, necesse habuit transgredi Romanorum fines.

23. Eius imperii anno tertio Michael imperator Antigonum Bardas filium scholarum domesticum praeficit; alterumque eius filium, locata ei uxore, qua cum illi turpis rei suspicio erat, supremum ducem Occidentalium turmarum constituit. quo illic brevi extincto, hebdomadae paschae quarta feria, Michael Bardam avunculum Caesaris infans ornavit.

24. Hoc anno exiit Amer usque Sinopem, omnique late vastata regione, nullo accepto damno, reversus est.

25. Eius imperii anno quarto Michael imperator cum Caesare terra marique adversus Goborem Bulgarorum principem copias educit. Bulgari apparatu audito, ac cum alias fame conficerentur, quasi tacti e caelo obrigecentes, omniisque abjecta victoriae spe ante etiam agones ac praelia, nomen Christo dare deposcant ac Romano subeasse imperatori. Michael vero in urbem inductos salutari omnes lavacro donavit, eorumque principem ex suo nomine Michaelem appellavit. ille ad suos reversus Methodii pictoris manu ac penicillo iudicium futuramque retributionem in suis oculibus depingi curavit. quamobrem etiam omnes eius populares magis in eum accensi tumultuantur; in quos ille cum paucis consorta pugna, victor, divinaeque crucis collare signum (seu pectorale) circum-

φανδὸν ἐποίησε Χριστιανούς. δηλοῖ καὶ τῷ βασιλεῖ περὶ γῆς διὰ
 C τὸ στενοῦσθαι ἐν τοῖς ἰδίοις τὸ πλῆθος τὸ ἑαυτοῦ, πρὸς τῷ καὶ ἐν
 τῇ πίστει ὁμονοεῖν αἰθίως καὶ τὴν ἀγάπην ἄλλοις εἰς αἰῶνας φυ-
 λάττειν. ὁ δὲ εὐμενῶς ἤκουσε, καὶ δέδωκεν ἐρήμην οὐσαν τμη-
 καῦτα τὴν ἀπὸ τῆς Σιδηραῖς, ταύτης δὴ τότε ὄριον τυγχανούσης 5
 Ῥωμαίων τε καὶ αὐτῶν, ἕχρι τῆς Λεβελτῶν, ἣτις οὕτω καλεῖται
 Ζαγόρια παρ' αὐτοῖς.

26. Τῷ ἔ αὐτοῦ ἔτει τοῦ Ἄμερ πάλιν ἐπὶ Ῥωμαίαν ἐξελ-
 θόντος συναντῶσι Πετρονῆς καὶ Νάσαρ οἱ στρατηγὸι εἰς τὸν Λα-
 λακαῶνα. καὶ συμβολῆς γενομένης τρέπεται ὁ Ἄμερ, καὶ τὴν 10
 D κεφαλὴν αὐτοῦ καὶ ἄλλων πολλῶν οἱ στρατηγοὶ εἰς τὴν πόλιν εἰσ-
 ἄγουσιν. ἐκ τούτου γίνεται γαλήνη μεγάλη ἐν τῇ ἀναπολῇ. καὶ
 ἄλλων μὲν οὐκ ὄνομα καὶ τὰ τῶν πολέμων ἀνδραγαθήματα· ἣ δὲ
 τοῦ βασιλέως ἀγάπη πρὸς τὸν Βασίλειον ἐξεκέχυτο, καὶ τοῦτον
 μόνον ἐνόμιζεν εἶναι τὸν θεραπεύοντα αὐτόν. 15

27. Τῷ ε' αὐτοῦ ἔτει κτίζει στάβλον τῶν ἵππων αὐτοῦ,
 κοσμήσας αὐτὸν μαρμάροις καὶ ἑδάτων ἐπιρροαῖς παντοιοτρόπως.
 τελεσθέντος δὲ ὑποδεικνύει τὴν ἄλογον κατασκευὴν τοῦ οἴκου, βου-
 λόμενος ἐπαινεθῆναι, Πέτρῳ τινὶ λογίῳ καὶ στωικτικῷ ἀνδρὶ, ὃν
 P 431 καὶ Πτωχομάχην ἐκάλουν, καὶ φησὶν ὡς αἰεὶ μνημονεύεσθαι ὀφείλω 20
 διὰ τὴν τοῦ ἔργου τούτου κατασκευὴν. καὶ ὁ Πέτρος τῷ βασιλεῖ

20 ὀφείλων P

ferens, omnes palam Christianos fecit. imperatori quoque de agro signi-
 ficat, nempe artari suis finibus subiectam tantae multitudinis plebem,
 praeterquam quod animis constitutum sit eiusdem fidei somum in perpetuum
 tenere ac caritatis insoluta vincula in aeternum servare. annuit
 placide imperator, ac tunc temporis incultam regionem a Sidera (id est
 Ferrea), quae tunc Romanae ac Bulgarorum diciōnis limes erat, ad De-
 bestum usque (vernacula lingua Zagoram illis nuncupatam) agrorum par-
 tem eis tribuit.

26. Michaelis imperii anno quinto, Amere copias rursus adversus
 Romanos educante, Petronas et Nazar duces in eius occursum ad Lala-
 caonem venerunt. collatis signis Amer in fugam versus est, eius exortam
 caput aliorumque plurium victore exercitu ac ducum triumpho in urbem
 illatam. hinc magna per Orientem facta tranquillitas. ac quidem alii
 labores desudabant, adversumque hostes praecleara belli facinora desi-
 gnabant: imperatoris vero in Basilium effusus amor erat, huncque unum
 sui potissimum cultorem existimabat.

27. Eius imperii anno sexto aedificat Michael equile, marmoribus
 exornans, omnisque generis aquarum irriguo, lucundum illud atque usi-
 bus commodum praestans. absoluto equilis aedificio Petro cuidam osten-
 dit, viro sagaci ac dicteris assueto (hunc πτωχομάχην ac σιδίκα παυ-
 pertatis vindicem seu pauperum defensorem, dicebant), ex eo laudem
 captans; quaeque eius operis manere sempiternum sibi fore nomen ac cla-

φρσίν "Ιουστινιανὸς ἔκτισε τὴν μεγάλην ἐκκλησίαν κοσμήσας χρυσῶν καὶ ἀργύρων καὶ μαργάραις πολυτίμοις, καὶ ἡ μνήμη αὐτοῦ νῦν οὐκ ἔστι· καὶ σὺ, βασιλεῦ, κοπρῶνα ποιήσας καὶ ἀλόγων ἀνάπαισιν λέγεις μνημονεύεσθαι διὰ τοῦτο;" ὁ δὲ ὀργισθεὶς ὡς εἰπὼν ἐπαίνου ἀποτυχῶν τυπτόμενον καὶ συρόμενον αὐτὸν ἐξήγαγεν.

28. Τῷ ζ' αὐτοῦ ἔτει, φήμης διαθεούσης ὡς Βάρδας ὁ Καῖσαρ τῇ νόμφῃ αὐτοῦ Εὐδοκίᾳ συμφθέρεται, ὁ πατριάρχης Β Ἰγντίσιος πολλάκις τούτῳ παραινεῖ ἀποσχέσθαι τοῦ κακοῦ. ὁ δὲ μὴ πειθόμενος μῆλλον ἐνεῖχε τῷ πατριάρχῃ, σωφρονεῖν αὐτὸν 15 κατεπέμψατος. καὶ δὴ ποτε μέλλοντος κοινοῦναι τοῦ Βάρδα, ὁ πατριάρχης ὡς ἀνάξιον ἀπέσπαστο· ὃς ὀργῆς πληγῆς τὴν ψυχὴν τὸν παραινέτην ὡς ἄνομον καὶ φθορὰ τῆς ἐκκλησίας ἐξέωσε, καὶ παραιτήσασθαι ἀναγκάζων βασύνοις ἀπειροῖς ἐπέβαλεν. παραδίδωσι γὰρ αὐτὸν τῷ Θεοδοσίῳ τῷ Μωρῷ λεγομένῳ καὶ τῷ Γαρ- 15 γονίτῃ Ἰωάννῃ καὶ Νικολάῳ τῷ Σκουτελόπτῃ, οἳ καὶ περιέκλεισαν αὐτὸν ἐν τῇ τοῦ Κοπρωνίου λαρνακίᾳ γυμνὸν χειμῶνος ὥρα. ἔν- C θῶ τῇ ἀνάγκῃ τοῦ κρύου ἐκ τῶν κρυφίων σαρκῶν ἀποβολὴν ἐποιεῖτο σαπρίας καὶ αἵματος. οὕτως ἐγκατεργῶν τοῖς δεινοῖς ὁ καρτερικώτατος οὐκ ἐφθέγγατο τι πρὸς κύριον ποτηρόν. τοιγαρ- 20 οῦν διανίστησιν αὐτῷ κύριος Κωνσταντῖνον τὸν Ἀρμένιον παρὰ μυσθούμενον αὐτῷ· καὶ γὰρ ἀγγελίδιον οἴνου καὶ ἄρτον καὶ μῆλα, τοὺς κακοποῦς κατὰ χώρας λαμβάνων, τῷ ὀσῶν εἰσήγε, καὶ τῆς

ritatem. ad quem Petrus "Justinianus Augustus magnam ecclesiam aedificavit, auro et argento pretiosisque marmoribus magnifice exornans; nec eius nunc perstat memoria. tu vero, o Imperator, clara te memoria apud posteros celebrandam ducis, quod locum stercorem et equile construxeris!" iratus ergo, ut qui spe laudis quaesitae frustratus esset, verberibus calcibusque domo extraxit.

28. Imperii Michaelis anno septimo, percrescente fama Bardam Caesarem uxori suae Eudociae foedis amoribus commisceri, admonebat crebrius Ignatius patriarcha ut a malo sese contineret. Bardas vero non solum non morem gerit, sed et in patriarcham emendare studentem invehitur atque insurgit. patriarcha itaque, dum saera quandoque mysteria percepturus accedit, Bardam ceu his indignum reppulit. ea re Bardas animo saucius monitorem suum velut improbum et corruptorem ecclesia eiicit, et ut adbare cogat, tormentis innumeris subiicit. tradit enim Theodosio Moro nuncupato, Ioanni Gorgonitae et Nicolao Scuteopte, qui et hiberna tempestate in Copronymi urna nudum inclusere. quo loco, frigidis vi ac gelu, ex interioribus ac intestinis pus mixtum sanguine mittebat. sic vero in malis patiens vir tolerantissimi pectoris, nihil mali adversus dominum locutus est. suscitatur itaque illi dominus Constantinum Armenium, qui levamen aliquod ipsi adhibeat. vasculum enim vini parumque panis et pomorum per maleficorum hominum absen-

λάρνακος αὐτὸν καταβιβάζων ἐκοφίεζε τὸ πολὺ τῆς συμφορᾶς μέ-
 D χρι τῆς ἐκείνων ἐλεύσεως. τούτοις ὑποβαλὼν Βάρδας ὁ Καῖσαρ
 τὸν ὄσιον, ἐπεὶ τὴν παραιτήσιν αὐτοῦ λυβεῖν οὐκ ἠδυνήθη, Φω-
 τιον πρωτοασηκρήτης ἀντ' αὐτοῦ χειροτονεῖ πατριάρχην. ἐξώρισεν
 δὲ Ἰγνάτιον ἐν τῇ νήσῳ Τερεβίνθου, ἐν ἧ καὶ ἔταλαιπωρεῖτο, μω- 5
 ρία καθ' ἐκάστην πρὸς τὸ παραιτήσασθαι ὑπομένων. εἶτα φέρου-
 σιν αὐτὸν εἰς τὴν Ἱερειαν δέσμιον, καὶ κατακλείουσιν εἰς μάνδραν
 Αἰγῶν. εἶτα εἰς τὰ Προμούντου ἀγαγόντες, Λέων ὁ Λαλάκων
 τοῖς ῥαπίσμασι τὰς σιαγόνας αὐτοῦ συνέθλασεν ὡς δύο μύλους
 αὐτοῦ ἐκπεσεῖν. εἶτα μοχλῶ σιδηρῶ ἀνδροφόνῳ τοὺς πόδας προση-
 P 442 λῶσαντες ἐν μικρῇ εἰρκτῇ καὶ σιτηῇ κατέκλεισαν, καὶ μετ' ὀλίγας
 ἡμέρας εἰς τὰ Νούμερα σιδηροδέσμιον καθείρξαν. ἐκείθεν εἰς
 Μιτυλήνην τὴν νῆσον τοῦτον ἐξώρισαν, καὶ τοὺς μητροπολίτας
 ἐν φυλακαῖς ἄλλον ἄλλαχού διεσκόρπισαν.

29. Ἄξιον δὲ καὶ περὶ Φωτίου ὀλίγα διαλαβεῖν. οὗτος 15
 ὁ Φώτιος υἱὸς Σεργίου σπαθαρίου ἦν, οὗ τῶδὸς ὁ πατήρ Ζαχαρίας
 ὠνόμαστο, ὃς πάλιν ἔσχεν υἱὸν Λέοντα βασι... ὁ γὰρ Σέργιος
 ἐθνικοῦ αἵματος ὢν, εἰς μοναστήριον γυναικεῖον εἰσπεπηδηκῶς
 καὶ μονάστριαν ἐκείθεν ἀρπάσας κατ' αὐτήν ἀποσχηματίσας ἔλαβε
 γυναικα. μετὰ χρόνον τινὰ συνέβη τὸν ἅγιον Μιχαὴλ τὸν Σινά- 20
 B δου, φίλον Σεργίου ὄντα, εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ εἰσελθεῖν, καὶ τὴν
 γυναικα αὐτοῦ ἐνθεωρήσας ἔγκυον οὖσαν ἀπέστειλεν τὴν αὐτοῦ

tiam inferebat, atque e loculo deponens, dum illi venirent, cruciatum
 tantisper leviolem redderat. his Bardas Caesar sanctum excrucians,
 cum ab eo libellum et ut se ipse abdicaret impetrare minime potuisset,
 Photium protoascretis patriarcham praeficit, Ignatio in Terebinthi in-
 sulam relegato, ubi et aerumnis conflictabatur, innumeris quotidie abdi-
 candi muneris causa aerumnis malisque appetitus. deinde vincum ad
 Hieriam transferunt, atque in Caprarum mandra includunt. tam ad Pro-
 munti aedes adducto, Leo Lalaco illius sic genas pugnis ac colaphis
 confregit ut eius duo molares dissilierint. deinde vecte ferreo homici-
 darum pedes adstringentes, in exiguo artoque carcere incluserunt; nec
 post multos dies in carcerem dictum Numera ferro vincum compege-
 runt. inde eo in Mitylenem insulam relegato, metropolitas in ergastula
 alios alio disperserunt.

29. Operae pretium vero sit ut et de Photio pauca perstringamus.
 hic Photius filius fuit Sergii spatharii, cuius pater Zacharias; qui rur-
 sus Leonem habuit filium... Sergius enim cum gentili ortus stemmate
 esset, in feminarum monasterium irrumpens, indeque rapta sanctimoniali
 habituque exuta, sibi eam coniugem fecit. post tempus aliquod contigit
 Michaelem Sinadensem Sergii amicum in eius domum intrare; compe-
 ctique uxore eius praegnanter, indignantis specie ac velut percussurus in

ῥάβδον, πλήξαι βουλόμενος αὐτήν, καὶ οὕτως εἶπεν "εἶθε ἦν τις
 ταύτην ἀποκτείνει δυνάμενος καὶ τὸ ἔμβρυον τὸ σὺν αὐτῇ. ὁρῶ
 γὰρ ἄλλην Ἐὐαν ὄφιν ἐγκυμονοῦσαν, καὶ τὸ ἔμβρυον ἄρσεν. καὶ
 τοῦτο κατὰ συνχώρησιν Θεοῦ πατριάρχῃν ἐσόμενον βλέπω ἐπι
 5 ἀθετήσει τοῦ πανσέπτου καὶ τιμίου σταυροῦ. καὶ αὐτὸς εἰς ἀσέ-
 βειαν ἀποκλιεῖ, καὶ πολλοὺς εἰς σταυροπατίαν μεταστήσει, καὶ
 τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν πολλοὺς ταῖς πολυτρόποις αὐτοῦ σι-
 ρήσει μηχαναῖς." πρὸς δὲ ὁ Σέργιος "καὶ εἰ τοιοῦτος ἔσεται C
 μέλλει, μετὰ τῆς μητρὸς αὐτὸν ἀνελεῖ." πρὸς δὲ ὁ ἅγιος "οὐ
 10 δυνήσῃ τὴν συνχώρησιν τοῦ Θεοῦ διακωλύσαι. πρόσεχε οὖν σταυ-
 τῷ." (30) εἶτα γεννηθέντος ἢ μήτηρ Ἰάκωβον τὸν Μαξιμίνης
 ἠγοῦμενον μεταπεμφυμένη ἔρριπεν αὐτὸν εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ
 κλαίονσα τοῦ βαπτισθῆναι ἐπ' αὐτοῦ. ἔλεγε γὰρ ὅτι ἐγκυος οὖσα
 εἶδον ὄναρ ὅτι ἐσχίσθη ἡ κοιλία μου καὶ ἐξῆλθε δράκων. ἀλλὰ
 15 καὶ ὁ ὄσιος καὶ ὁμολογητῆς Παρλίων ὁ τῆς Λαλμύτου εἰρηκέ μοι
 ὅτι σεσωματωμένον Σατανᾶν βαστάζεις. λαβὼν οὖν αὐτὸν ἐβά- D
 ρησιεν, Φώτιον ἄγομακῶς, "ἴσως" λέγων "παρέλθοι ἡ ὄρη τῆς
 Θεοῦ ἀπ' αὐτοῦ." Σέργιος δὲ ὁ πατὴρ αὐτοῦ ὁρῶν τινα σημεῖα
 ἐν αὐτῷ ἔλεγεν "μὴ ἄρα ἡ παρ' Ἐβραίοις ἐπιζομένη μονάστρια,
 20 ἢ τὸν Ἀντίχριστον μέλλουσα τίθειν, ἢ γυνή μου ἐστίν;" ἐπεὶ δὲ
 φιλομυθᾶχοι ἦσαν, τοὺς μοναχοὺς προσδεχομένης, ἠξίου εὐχεσθαι
 ὑπὲρ αὐτῶν καὶ τοῦ Φωτίου. τοῦτόν ποτε τὸν Φώτιον μειράκιον

14 ἡ om P

nam baculum misit, sic aliens "utinam esset qui illam, unquam prolem
 qua feta est, necare posset. video enim alteram Evam, serpente[m] utero
 gestantem, ac prolem masculam. huncque deo permittente video patriar-
 cham fore, omnique veneratione habendam ac pretiosam crucem spre-
 rum esse; declinabitque ipse ad impietatem, et multos ad periturum cru-
 cis calcata religione traducet, multosque regno caelorum variis modis, suis
 artibus excludet." ad quem Sergius "atqui si talis futurus est, ipse una
 cum matre eum perimam." cui sanctus "non poteris quod ex divina est
 permissione impedire. tibi igitur attente cave." (30) deinde eo nato,
 vocato mater Iacobo Maximinae monasterii praefecto, ad eius se pedes
 lacrimis oppleta iactavit, ut sacra eum unda tingeret. dicebat enim
 "praegnans cum essem, vidi in somnis scisso utero draconem ex me
 exiisse. sed et sanctus confessor Hilarion monasterii Dalmatae dixit
 mihi corpore indutum me Satanam utero gestare." is ergo susceptum
 infantem baptizavit, Photium vocans, ac dicens "forte transibit ab illis
 fra dei." Sergius autem eius pater, quaedam in eo signa videns, "num
 mea uxor" aiebat "ea ipsa est sanctimonialis, quam apud Hebraeos An-
 tichristum pariturum expectant?" quod vero parentes monachorum stu-
 diosi erant, uxor domo lubens excipiens pro ipsis ac Photio preces fun-
 dere rogabat. hunc quandoque Photium valde adhuc puerulum, cum

σκεπὶ τογγάνοντα εἰς τὸν ἐν ἁγίοις Ἰωαννήσιον ἐν τῷ Ὀλύμπῳ ἀνήγαγεν, καὶ ὑπὲρ αὐτοῦ εὔχασθαι τοῦτον παρεκάλει. ὁ δὲ ἐτόμως ἀποκριθεὶς ἔφη "Φώτιος ἐν καρδίᾳ αὐτοῦ ὁδοὺς σου, κύριε, P 443 εἰδέναί οὐ βούλεται." ὁ δὲ στενάζοντας εἶπεν "τί τοῦτο ἔφης, πάτερ;" αὐτῶς ὁ γέρον "ὅτι τὰ μέλλονταπραχθῆναι ὑπ' αὐτοῦ δηλώσω σοι." τότε ὁ Σέργιος κόπιν σπασάμενος κατήλθεν ἀπὸ τοῦ ὄρους. (31) εἰς μαθήματα δὲ τοῦτον ἐκδοὺς, μᾶλλον ἐκεῖνος πρὸς τὰ Ἑλληνικὰ φιλοτιμότερον διέκειτο. ἢ τὰ ἐκκλησιαστικά. διὸ καὶ Ἑβραίων τιλ μάγῳ συντετυγῶς, "τί μοι" ἔφη "δύς, νεανία, καὶ ποιήσω σε πῦσαν γραφὴν Ἑλληνικὴν ἐπὶ στόματος 10 ἄγειν καὶ πάντα τοὺς ἐπὶ σοφίᾳ παρενδοκιμεῖν." ὁ δὲ φησὶ "τὸ ἤμισον τῆς οὐσίας αὐτοῦ προθύμως ὁ ἐμὸς πατὴρ παρέξει σοι." ὁ B δὲ "οὐ χρήζω χρήματα, ἀλλ' οὐδὲ τὸν πατέρα σου γινῶναι τὸ δρῦμα· ἀλλ' ἔλθ' μετ' ἐμοῦ εἰς τόνδε τὸν τόπον, καὶ ἄρνησαι τὸν τύπον ἐν ᾧ Ἰησοῦν προσηλώσαμεν, καὶ δώσω σοι παράδοξον φυλάκτον, καὶ ἔσται ἡ ζωὴ σου πᾶσα ἐν εἡμερίᾳ καὶ πλούτῳ καὶ πολλῇ σοφίᾳ καὶ χαρᾷ." τὸν δὲ προθύμως ἀκούσαντα, καὶ πάντα πρὸς τὴν τοῦ γύητος ἀρέσκειαν τετελεκότα. καὶ ἔκοτε ταῖς ἀπηγορευμέναις αὐτῶν βίβλοις τῆς μαντικῆς καὶ ἀστρολογικῆς τερατείας οὐκ ἀποσχόμενος τῶν νοῦν, (32) ἐπεὶ ἀκούων ἦν παρὰ 20 τοῦ πατρὸς, ὡς ὑπὸ προορατικῶν ἀνδρῶν ἀκηκότος, ὅτι πολυτρόC πως τὸν πατριαρχικὸν θρόνον ἐπιβήσεται, τοῦτο ἐν ἑαυτῷ στρέ-

1 κτι?

18 παντός et τετελεκότος P

pater ad S. Ioannicium in monte Olympo adduxisset, obsecrabat ut oraret pro illos cui ille actutum respondens, "Photius" inquit "vias tuas, domine, ut sciat, in animum non inducit." ad quem Sergius alta ducens suspiria "ut quid, pater, hoc dixisti?" respondit senex "quae ille perperaturlus est, tibi denuntio." tum Sergius caput cinerem aspersus e monte descendit. (31) traditus disciplinis maioribus animis atque opera, quae Graecorum erant ac gentilium, quam quae ecclesiastica, capessabat. unde etiam cum in Hebraeorum quendam magum inessisset, ait illi "quid mihi, iuvenis, daturus es, faciamque ut Graecorum omnis eruditio in ore versetur omnesque sapientia vincas?" cui ille "dimidiam bonorum partem in eam rem pater libens collaturus est." ad quem Hebraeus "pecunias non indigeo, ac nec patrem tuum rem scire volo; sed veai mecum huc, ac signum nega in quo Iesum affiximus, inauditoque a me tibi concessio amuleto vitam omnem prospere ages et divitiis affluens, magnaue sapientia in omnibus gaudens ac laetans praestabis." quo prone audito, exque impostoris voluntate omni peracto negotio, eo ex tempore nullum finem fecit libros eorum prohibitos divinationum ac astrologicae vanitatis legendi iisque animum addicendi. (32) quod autem ex patre audierat accepisse illum a viris spiritalibus ac futurorum intelligentia praeditis, fore ut vario astu ac machinationis patriarchalem

φων Γρηγορίω τῷ τῆς Συρακούσης ἐκκλησίας γενομένῳ ἐπισκόπῳ, ὃς καὶ Ἀσβετιάς ἐκαλεῖτο, καθήρητο δὲ ὑπὸ τοῦ μεγάλου Μεθοδίου διὰ τε πολλὰ ἄλλα καὶ διὰ τὸ παρ' ἐνορίαν χειροτονῆσαι Ζαχαρίαν τὸν τοῦ πατριάρχου Μεθοδίου πρὸς Ῥωμαίων ἀποστα- 5 λέντα πρεσβύτερον, φιλιᾶται σὺν τούτῳ τε καὶ ἄλλοις τισὶν ἐπ' ἐγκλήμασι καθηρημένοις, ὧν ὑπῆρχεν Εὐλάμπιος ὁ Ἀπαιμείας καὶ Πέτρος ὁ Σολαίου καὶ ἄλλοι σὺν αὐτοῖς πλείστοι, οἳ εἰς τὸν οἶκον Φωτίου συνερχόμενοι καὶ μετὰ Γρηγορίου στρεφόμενοι κατὰ τοῦ D μεγάλου Ἰγνατίου μελετῶντες ἦσαν· οὗς καὶ συναθροισθεῖσα ἐν 10 τῷ πατριαρχείῳ μητροπολιτῶν καὶ ἐπισκόπων σύνοδος πάντας καθήρησε καὶ ἀπεκήρυξε. τούτων τὸν Φώτιον Βάρδας ὁ Καῖσαρ, ὁ Θεῖος Μιχαὴλ τοῦ βασιλέως, χειροτονεῖ πατριάρχην. ὃς μετ' ἄλλῃας ἡμέρας ζητεῖ τὸ ἰδιόχειρον αὐτοῦ γράμμα, ὅπερ πρὸς τοὺς μητροπολίτας ἐποίησεν, ἥνικα τοῦτον εἰς χειροτονίαν ἤγαγον, ὡς 15 δῆθεν ἰδεῖν τι ἐν αὐτῷ βουλόμενος. εἰσάγεται σὺν ὁ χάρτης, καὶ ζητεῖται ἀσφάλεια ἵνα μὴ διαρρηχθῆναι. οἱ δὲ τοῦ Φωτίου τὰν ἀντίχειρα τοῦ κρατοῦντος αὐτὸν κλάσαντες τὸν χάρτην ἀνέσπασαν, P 444 ὃν καὶ χειρωσάμενος Φώτιος εἰς λεπτὰ κατέκοψε, λέγων "οὔτε ὑμᾶς οὔτε τὸν Ἰγνατίου ἐπίσκοπον ἔχω."

20 33. Τῷ β' ἔτει, Φωτίου τὸν τίμιον σταυρὸν εἰς τὴν ἑορ- τὴν ὑποϋντος, μοναχὸς τις πλησίον τοῦ Θυσιαστῆριου ἐστῶς διο-

4 leg. Ῥώμην. Combef.
διαρρηχθῆ?

15 ὁ om P

16 ἀσφάλεια ἵνα μὴ

demum thronum conscenderet, hoc animo versans, cum Gregorio Syracusanae quondam ecclesiae episcopo (qui et Asbetas vocabatur, et a magno Methodio cessare iussus erat tum ob alia plura, tum quod extra paroeciam Zachariam, eiusdem Methodii patriarchae ad Romanum antistitem presbyterum nuntium, ordinaverat) cum illo aliisque praeterea quibusdam, ob scelera perinde gradu motis, amicitia iungitur. in illis erant Eulampius Apamiensis et Petrus Sylaeli aliique cum eis plurimi. hi itaque in Photii domum convenientes et cum Gregorio versantes consilia struebant adversus magnum Ignatium; quos ipse, collecta in patriarchalibus aedibus metropolitaram episcoporumque synodus omnes exanctoravit atque proscripsit. hunc Photium Bardas Caesar, Michaelis imperatoris avunculus, patriarcham creat. is brevi post, quas manu propria scriptas metropolitae literas dederat tum cum ipsam ordinaturum conveniant, petit, tanquam scilicet aliquid in eis inspecturus. allatam ergo diploma est, fidemque exigunt ne illud diffringatur, at qui Photii partium erant, vi arreptam e manu tenentis chartam disciderunt; quam et Photius apprehendens minutim conscidit, dicens "neque vos episcopos habeo nec Ignatium."

33. Anno secundo, cum Photius venerandam crucem per diem eius solennia exaltaret, monachus quidam hand procul ab altari stans, vir

ρατικὸς εἶδεν θείαμα ξένον, ὅσιν παμμεγέθη τὰς χεῖρας τοῦ Φω-
τίου κρατοῦντα, τὸν δὲ σταυρὸν τὸν τίμιον ἐφ' ἑαυτοῦ ἀκροφύ-
μενον. σύντρομος δὲ γεγωνὼς μεγάλη ἐκραξέ και σύντομον τὸ
κύριε ἐλέησον. και τινες σὺν αὐτῷ εὐλαβεῖς ἰστάμενοι τὸ αἷτιον
B ἀνηρώτων, και αὐτὸς τὴν ὀπτασίαν εἶπεν αὐτοῖς. οἱ δὲ ἦσαν τῶν 5
ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας πρεσβυτέρων. οὗτοι δὲ πρὸς τὸν εὐλαβῆ και
διορατικὸν τοῦτον μοναχὸν εἶπον ὅτι και ἡμεῖς λειτουργοῦντες, μετ'
αὐτοῦ οὐδέποτε ἠκούσαμεν αὐτοῦ εὐχῆν λαλοῦντος. ἀλλὰ τῶν θύ-
ραθεν ποιητῶν ὑποψιδυρῖλλοντος ῥήματα· τὸ δὲ χαλεπώτερον, ὅτι
και ὑποκάτω τῆς θείας και ἁγίας τραπέζης ἐμεῖ δυσωδέστατον 10
ἐμετόν. (34) και διηγῆσατο ἡμῖν Ἰωάννης ὁ ἠρηχαστής, ἀνὴρ
θεοφόρος και προρατικὸς ἀληθής, ὅτι ἐν τῷ σπηλαίῳ ποτὲ σφο-
δρῶς καθέζομένου μου δύο τινὲς ἠγοούμενοι Εὐθύμος και Ἰωσήφ
C ὑπὸ Φωτίου σφοδρῶς διωκόμενοι παρέβαλον πρὸς με· και καθὼς
ἔδωκέν ὁ θεός, ἐστήριξα αὐτούς, και τελευταῖον εἰπὼν “ὁ ὑπο- 15
μείνας εἰς τέλος, οὗτος σωθήσεται” ἀπέλυσα αὐτούς. τῇ δὲ
ἐπιούσῃ νυκτὶ πρὸ τοῦ ἀφηνῶσαι με παρέστη μοι Αἰθίοψ μέγας
και ἀπενκτός και ἰδεῖν φρικτός, ὃς ἠπλώσε κρατῆσαι τοῦ λαμοῦ
μου πρὸς τὸ ἀπονήξαι με. εὐθὺς δὲ ἐγὼ τὸν τύπον τοῦ στικρυῦ
ποιήσας και θαρρήσας ἐκράτῃσα αὐτὸν ἀπὸ τῆς χειρός, και “τίς 20
εἶ σὺ” λέγων, “και τί τὸ ὄνομά σου, και τίς ὁ ἀποστείλας σε ἐν-
ταῦθα, και δι' ἣν αἰτίαν.” αὐτὸν δὲ ἀποκριθέντα εἰπεῖν “ἐγὼ
D εἰμι ὁ δυνατὸς μὲν τοῦ Βελλαρ, ἵπουργὸς δὲ Φωτίου· ὄνομα δὲ

futurorum intelligentia perspicax, inauditam rem vidit ac plane insolitam, ingentis molis serpentem Photii adstringentem manus, cum veneranda crux ipsa a se ipsa exaltaretur. rei ergo spectaculo territus magna contentaque voce clamare “domine, miserere.” clamoris causam exquirentibus, qui cum illo stabant viri religiosi, visionem illis aperuit. erant hi ex ecclesiae presbyteris, qui et ipsi venerabili huic ac spiritali monacho dixerunt, “nos quoque cum illo rem sacram peragentes nunquam solennem precationem dicentem eum audivimus, sed profanorum vatam verba submurmurantem. quod vero his gravius est, etiam sub divina sacraque mensa foetoris pessimi vomitum egerit.” (34) narravit nobis Iohannes Solitarius, vir divinus ac spirita propheticō praedicto, veras istud narrationis. “cum quandoque ipse graviter habens in specu mea sederem, duo quidam monachorum praepositi Euthymius et Joseph, quos Photius dire persequeretur, ad me venerunt; quibus quantum deus dedit a me confirmatis, atque ad extremum adiecto, qui perseveraverit usque in finem, hic salvus erit (Matth. 10 22), a me eos dimisi. sequenti autem nocte priusquam obdormiscerem, adstitit mihi Aethiops magnus et horribilis aspectuque terribilis, et ut tenens gutture suffocaret, manus explicavit. mox ego crucis me signo muniens, assumptaque fiducia, quisnam vero es tu, aio, quodve tibi nomen? ac quis te huc, ac quare, misit? qui respondit, ego sum potens Beliaris Photiique minister: no-

μοι Λεβούφας. συνεργός γοήτων και φαρμακῶν, ὄδηγός μοιχῶν και ληστῶν, φίλος δὲ Ἑλλήνων και τοῦ ἐμοῦ ἐν κρυπτῷ θεράπων-
τος Φωτίου. ἀπέστειλε δέ με ὁ ἔξουσιάζων με εἰς ἐκδίκησιν αὐ-
τοῦ διὰ τὰς χθρὲς κατ' αὐτοῦ ἀτιμίας, τοῦ περιεργάσασθαι σε,
ὅπως μεταμεληθεὶς ἀποδέξῃ αὐτὸν και ἄλλοτριωθῆς τοῦ θεοῦ,
καθὼς και ἄλλοις τοῦτο πεποιήκεν πολλοῖς. ἀλλὰ σὺ με τῷ ὄπλῳ
τοῦ σταυροῦ ἀνίσχυρον ἔδειξας." τότε ἐγὼ κατήρησα αὐτὸν τῷ
τιμίῳ σταυρῷ, και ἄφαντος ἐγένετο.

35. Ἐν μιᾷ νυκτὶ συνέβη γενέσθαι σεισμοὶ μεγάλοι· και
10 αὐτὸς ὁ Φώτιος ἀναβὰς ἐπὶ τοῦ ἄμβωνος δημηγορήσας εἶπεν ὅτι οἱ
σεισμοὶ οὐκ ἐκ πλήθους ἁμαρτιῶν ἀλλ' ἐκ πλησμονῆς ὕδατος γί- P 445
νονται, και ἕκαστος ἄνθρωπος δύο ψυχὰς ἔχει, και ἡ μὲν μία
ἁμαρτάνει, ἡ δὲ ἑτέρα οὐκ ἁμαρτάνει. τούτων ἀκούσας ὁ πρω-
τοσχηρῆτις και ἀπελθὼν εἶπεν τῷ βασιλεῖ ὅτι οἱ δοῦλοι ἡμῶν
15 ἀναγκάζουσιν ἡμᾶς, λέγοντες ὡς ἡμεῖς ἠλπίζομεν μίαν ψυχὴν
ἔχειν, και ἐλαμβάνομεν ἐκάστῳ μὴν ἀπὸ μοδίου δύο· νῦν δὲ,
ὡς διδάσκει ἀναφανδὸν ὁ πατριάρχης, δύο ψυχὰς ἔχει ἕκαστος,
και δεῖ ἄλλους δύο μοδίου προσθεῖναι ἡμῖν. και ὁ βασιλεὺς γε-
λάσας εἶπεν "οὕτως δογματίζει ὁ Χαζαροπρωσάωπος;" προσκαλεῖ- B
20 ται ὃν εὐθὺς τὸν πατριάρχην, και πυνθάνεται ὡς δῆθεν θυμού-
μενος "οὕτως δογματίζεις, ὦ μαρζούκα, δύο τὸν ἄνθρωπον ἔχειν
ψυχὰς;" ὁ δὲ ταῖς πιθανολογίαις δολερῶς τοῦτον ὑπεισελθὼν

men mihi Lebufas; praestigatorum adiutor ac veneficorum, moechorum
dux et latronum, Graecorum amicus ac Photii, qui meus in occultis
servus est et cultor. misit me vero dominus meus ultum serie, quae in
eum probra heri iactata sunt, curiosiusque observatum, quo nimirum
poenitentia ductus ipsum recipias atque a deo alienus fias, quod et non
paucis aliis fecit. tu enimvero crucis armatura invalidum cassamque
reddidisti. tum ego venerandae crucis signaculo ipsam profligavi, evan-
uitque ex oculis.

35. Quadam nocte contigit terram magnis motibus quatiri; cumque
Photius pro concione ad populum oraturus ambonem ascendisset, dixit
terrae motus non ex peccatorum multitudine oriri, sed ex aquarum ex-
uberantia. item singulos homines duplici anima praeditos esse: ex his
unam peccare, alteram a peccato immunem esse. hoc cum audisset qui
primus a secretis erat, ad imperatorem veniens in haec verba locutus
est. "servi nostri vim faciant, qui dicant, sperabamus nos una praedi-
tos anima, eique procurandae duos singuli quot mensibus modios ac-
cipiebamus. nunc autem, ut palam docet patriarcha, quisque duas ani-
mas habet; iccirco necesse est ut duo alii modii nobis adiciantur." tum
imperator in risum solutus "sicne docet qui vultu Chazarus est?" mox
itaque accersito patriarcha ex eo sciscitatur irati specie, "sicne doces,
o Marzuca, hominem duplici anima praeditum esse?" at ille, probabi-
libus sermonibus ei dolo imponens, persuasit non se ita dixisse, sed de

Theophanes contin.

ἔπεισεν ὡς περὶ ἄλλων ὑποθέσεων εἰπεῖν, οὐχὶ δὲ οὕτως. τοῦτο Γρηγόριος ὁ Συρακούσης ἠρώτησε "τί τὸ μαρζούκας σημαίνει;" ὁ δὲ εἶπεν "ἀδὲ μάρ κών, τὸ ζού σῦρε, τὸ κῦς κάσσυμα· τοῦτί-στι κών ἔλκων δέρμα."

36. Ἐργαστηριακὸς δὲ τις, ὡς οἱ ἰδόντες καὶ ἀκούοντες ἔβεβαίωσαν, εἰς τὰς Σοφίας τὴν οἰκισιν ἔχων, ἐπὶ πολλαῖς ταῖς ἡμέραις ψυχορραγῶν καὶ τὴν γλῶτταν καὶ τὰ χεῖρας ἐσθίων ἀποψῦξαι οὐκ ἠδύνατο. μικρὸν δὲ ἀνασπῆρας εἶπεν "γνώσκετε, ἀδελφοί, ὅτι ὁ πατριάρχης Φώτιος ἐδίδαξέ με μὴ κοκκινεῖν νῆστις. διὰ καὶ ἃ βλέπετε πανθάνω, καὶ ἀποθανεῖν οὐ δύναμαι." καὶ ταῦτα εἰπὼν ἐξέφυξεν. καὶ ταῦτα μὲν περὶ Φωτίου.

37. Τῷ θ' αὐτοῦ ἔτει ἐκστρατεύει ὁ βασιλεὺς Μιχαὴλ κατὰ τῶν Ἀγαρηνῶν, τὸν Ὀρούφαν ὑπαρχον ἐν τῇ πόλει καταλιπὼν· ὃς καὶ τὸν βασιλέα ἤδη τὸ Μαυροπόταμον καταλαβόντα ἰδὼν δηλοῖ τὴν τῶν Ῥῶς ἄφικσιν, πλοίων οὖσαν διακοσίων. ὁ δὲ βασιλεὺς εὐθὺς ὑποστρέφει, μηδὲν ὄλωσ ἐργασίμενος.

38. Τῷ ι' αὐτοῦ ἔτει οἱ Ῥῶς ἐνδοθεν τοῦ Ἱεροῦ φθίσαντες πολλὴν εἰργάσαντο φόνον. περικυκλοῦσιν οὖν τὴν πόλιν· καὶ τοῦ βασιλέως μόλις διαπερᾶσαι ἰσχύσαντος, εὐθὺς σὺν τῷ πατριάρχῃ Φωτίῳ τὸν ἐν Βλαχέρναις τῆς Θεοτόκου ναὸν καταλαμβάνουσι, καὶ μεθ' ὑμνωδιῶν τὸ ἅγιον τῆς Θεοτόκου ἐξαγαγόντες μαφόριον τῇ θαλάσῃ ἄκρως προσέβασαν· καὶ νηνεμίας οὕσης

illis rebus sermonem habuisse. quarebat ex illo Gregorius Syracusanus quid vox illa Marzucas sibi vellet. respondit ille mar canem esse, zu trahere, cas pellem: hoc est, canis trahens pellem.

36. Faber quidam (reique, qui audierant atque viderant, serio fidem faciebant), cuius ad Sophias aedes erant, per dies multos animam agens, linguaque et labia ac manus exedens, spiritum efflare non poterat. tantisper vero a stupore emergens saniorique mente effectus "scitote, fratres," aiebat, "Photium patriarcham me docuisse ac ieiunium communicarem. idque in causa est ut haec quas videtis patiar, et ut mori non valeam." haecque locutus animam efflavit. atque haec hactenus dicta de Photio.

37. Anno imperii Michaelis nono expeditione suscepta imperator adversus Agarenes proficiscitur, Orypha praefecto in urbe relicto. iamque ad Mauropotamum castra posuerat, cum ille Russos ducentarum navium classe adventare nuntiat. quo audito imperator, re prorsus infecta nullaue consorta pugna, comestim revertitur.

38. Anno imperii Michaelis decimo Russi, cum in Hierum penetrassent, multas caedes fecerunt. urbem itaque vallo cingunt, ac cum vix imperator traicere potuisset, statim cum Photio patriarcha ad sanctae dei genitricis, quod est in Blachernis, veniant; eductaque cum canticis eiusdem dei genitricis sacram vestem ac pallium mari leviter

εὐθὺς ἀνέμων ἐπιφοραὶ καὶ τῆς θαλάσσης ἠρεμούσης κυμάτων P 446
ἐπαναστύσεις ἀλλεπάλληλοι ἐγεγόνεισαν, καὶ τὰ τῶν ἀθῶων Ῥῶς
πλοῖα κατεύγησαν, ὀλίγων ἐκπεφευγόντων τὸν κίνδυνον.

39. Βάρδα δὲ τοῦ Καίσαρος ἐν τῇ προελύσει διερχομέ-
βου, καθιζόμενος ὁ πατρικίος Δαμιανὸς ἐν τῷ ὥρολογίῳ, ὃ καὶ
παρακοιμώμενος, οὐκ ἐπηγέρθη τιμῆσαι αὐτόν. ὁ δὲ θυμωθεὶς
τῷ βασιλεῖ κλαίων τοῦτο ἀπήγγειλεν, καὶ ὅτι εἰς ὄνειδος τῆς σῆς
βασίλειας οὐκ ἐπηγέρθη μοι. ὁ δὲ βασιλεὺς αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἔξορῖζει
τὸν παρακοιμώμενον Δαμιανὸν ἐν τῷ ἁγίῳ Μάμαντι, καὶ προ-
10 βάλλεται Βασιλεῖον τὸν πρωτοστράτορα αὐτοῦ παρακοιμώμενον. B
τοῦτο ὁ Καῖσαρ ἰδὼν ἐλυπήθη λίαν, καὶ ἐζήτει ἀποκτεῖναι Βα-
σιλειον.

40. Τῷ ἰα' αὐτοῦ ἔτει ἐχώρισεν ὁ βασιλεὺς Μιχαὴλ τὸν
Βασιλεῖον τῆς αὐτοῦ γυναῖκος Μαρίας, καὶ δέδωκεν αὐτῷ γυ-
15 ναῖκα Εὐδοκίαν τὴν Ἰγγηρίναν, διορισάμενος αὐτῷ κυρίως αὐτὴν
ἔχειν· ἦν γὰρ αὐτῇ τοῦ βασιλέως παλλακὴ, καὶ πάνυ ἡγάπα αὐ-
τὴν ὡς εὐπρεπῆ. τὴν δὲ προτέραν αὐτοῦ γυναῖκα Μαρίαν, δούς
χρυσίον καὶ πλοῦτον πολὺν, ἀπέστειλεν εἰς τὰ ἴδια. Θέκλαν δὲ
τὴν ἰδίαν ἀδελφὴν προσήρμοσε Βασιλείῳ τοῦ ἔχειν αὐτὴν ἰδίως. C
20 ὁ μέντοι Καῖσαρ καὶ ὁ Βασιλεὺς ὑπεβλέποντο ἀλλήλους, ζητοῦν-
τες πῶς ἕτερος τὸν ἕτερον ἀνέλῃ. διὸ καὶ ἐλοιδορεῖ τὸν Καῖσαρα
Βασιλεὺς πρὸς τὸν βασιλέα ὡς κατ' αὐτοῦ μελετῶντα. ὁ δὲ

11 δ om P

intinperunt; cumque nulla perficaret aura, ventorum statim orti impetus,
tranquilloque mari ac sedato continui fluctus excitati. impiorum Russo-
rum fractae naves ac quassatae, cum paucae evasissent periculum.

39. Barda Caesare solenni processu ac pompa coram transeunte,
Damianus patricius et accubitor in horologio sedens illi honoris causa
minime assurrexit. ea re ille exasperatus iugens imperatori refert, id-
que animo cogitantem ait non assurexisse, ut regiam ipsam maiestatem
iniuria probroque violaret. hoc audito imperator, Damiano ad S. Ma-
mantis aëlegato, Basilium protostratorem accubitorem praeficit. videns
autem Caesar rem molestissime habuit, necemque Basilio machina-
batur.

40. Anno eius imperii undecimo Michael Basilium cogit dato libello
repudii Mariam coniugem dimittere, tradita ei uxore Eudocia Ingerina;
iussumque illi ut rato eam coniugio haberet. erat enim illius concubina,
quam summe diligebat eo quod forma venustissima esset. priorem vero
uxorem Mariam auro aliisque divitiis donatam ad sua remisit. Theclam
autem sororem suam Basilio despondit, ut privatim eam haberet. ceterum
Caesar et Basilium sibi mutuo suspecti erant, atque alter alterum
tollere quaelebant. eam ob rem Basilius apud imperatorem expostulat
moliri in eum Caesarem. verum haec ille ut deliria audiebat, quamob-

ταῦτα ὡς λῆρον ἤκουεν. διὸ καὶ σπεύδων πληροφορησαὶ τὸν βασιλέα συμφιλιοῦται Συμβατίῳ πατρικίῳ καὶ λογοθέτῃ τοῦ δρόμου, γαμβροῦ τοῦ Καίσαρος· καὶ δι' ὄρκων βεβαιοῦσιν ἀλλήλους τὴν εἰς αὐτοὺς ὁμόνοιαν. ἐπληροφῶρει δὲ Συμβάτιον Βασιλεῖος δι' ὄρκων φρικτῶν διὰ τοῦ βασιλέως πολλά σε ἀγαπῶντος βούλειαις Καίσαρα προβάλλεσθαι, ἀλλὰ διὰ τὸν πενθερόν σου τοῦτο ποιῆσαι ἀδυνατεῖ. ἐν τούτοις ἀπατηθεὶς ὁ Συμβάτιος γέγονε κατὰ τοῦ Καίσαρος Βάρδα τοῦ ἰδίου πενθεροῦ, καὶ ἐσελθὼν εἰς τὸν βασιλέα ἐξωμόσατο πληροφορήσας αὐτὸν πῶς ὁ Καῖσαρ βούλεται σε, φησὶν, ἀγελεῖν, ἐξεπῶν καὶ τὰ τῆς βουλῆς. ὁ δὲ βασιλεὺς τοῖς ὄρκοις Συμβατίου πεισθεὶς καὶ τοῖς λόγοις Βασιλείου βεβαιωθεὶς ἐνδομύχει κατὰ τοῦ Καίσαρος. ὁ δὲ Βασιλεῖος πάντα σκευασάμενος κατὰ τοῦ Καίσαρος, ἐν δὲ τῇ πόλει μηδὲν ποιῆσαι δυνάμενος, πείθει τὸν βασιλέα κινήσαι στόλον κατὰ τῆς Κρήτης. καὶ τούτου γινομένου Λέων ὁ φιλόσοφος Βάρδα Καίσαρα παρήγει

P 447 ὑποστέλλεσθαι καὶ συντηρεῖν ἑαυτὸν ἀπὸ Βασιλείου. ὁ δὲ Καῖσαρ τὸν βασιλέα ἐπεφανεῖτο φείδεσθαι τοῦ Βασιλείου. ἐπεὶ δὲ προέλευσις τοῦ εὐαγγελισμοῦ ἐν τοῖς Χαλκοπρατείοις ἐτελεῖτο, εὐαγγελίου τελεσθέντος ἀνῆλθεν ὁ τε πατριάρχης Φώτιος καὶ ὁ βασιλεὺς σὺν τῷ Καίσαρι καὶ Βασιλέῳ παρακοιμωμένῳ ἐν τοῖς 20 Κατηχουμένοις· καὶ τοῦ πατριάρχου ἐπὶ χεῖρας ἔχοντος τὸ τίμον σῶμα καὶ αἷμα τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, βάραντες ὁ τε

3 ἀλλήλοις?

15 Βάρδα τῷ Καίσαρι?

rem etiam Basilium fidem imperatori facturus amicitias iungit cum Symbatio patricio ac dromi logotheta, Caesaris genero; iurataque alter alteri concordiam firman. aiebat Basilium horrendisque iuramentis adstruebat diligere eum plurimum ab imperatore, ac velle Caesarem provehere, nec tamen propter eius socerum id posse praestare. his deceptus Symbatius adversus Bardam Caesarem socerum suum coniurat; ingressusque ad imperatorem, iureiurando velle Bardam Caesarem eum interficere affirmat, ipsas quoque insidias narrans. imperator Symbatii iuramentis credulus, ac Basilii verbis persuasus, intus animo in Caesarem insidias condebat. Basilium autem quae erant perdendo Caesari, cuncta instruxerat; cumque rem in urbe praestare non posset, auctor est imperatori, ut classem adversus Cretenses educat. haec cum gererentur sicque res in procincta esset, Leo philosophus Bardam Caesarem admonerat ut se subduceret sibi que a Basilio caveret: Caesar vero imperatorem in Basilium proniorem esse respondebat. quod autem processus diei annuntiationis in Chalcooprataeis peragebatur, lecto evangelio ascendit Photus patriarcha, et imperator cum Caesare et Basilio accubatore ad Catechumena; tenenteque patriarcha in manibus pretiosum corpus et sanguinem domini nostri Iesu Christi, intingentes imperator pariter ac

βασιλεὺς καὶ ὁ Βασιλείος τοὺς τιμίους ὑπέγραψαν σταυρούς, ὄρω
 βεβαιώσαντες τὸν Καίσαρα ἀφόβως συνελθεῖν αὐτοῖς ἐν τῷ ταξει-
 δίῳ. ὁ δὲ φιλόσοφος Λέων φανερώς παρεγγύα τῷ Βάρδα μὴ B
 ἐξελθεῖν σὺν αὐτοῖς, ἐξερχομένῳ δὲ ἔλεγεν μὴ ὑποστρέφειν.
 5 (41) καὶ σημεῖα τῷ τούτου θανάτῳ παρεκολουθήκεσαν. σεισμοῦ
 γὰρ γεγονότος ἐπεπτώκει τὸ ἄγαλμα ὃ κατὰ τὴν ἁγίαν Ἄνναν τὸ
 δεῦτερον ἐπὶ κλονος ἵστατο· ὅπερ διαγγελθὲν παρὰ Καίσαρος
 Λέοντι τῷ φιλοσόφῳ σαφῶς δηρημήνευτο, τὸν ἐκ πρώτου ἀνα-
 κτος δεῦτερον ἐκπεσεῖσθαι διὰ θανάτου. ἀλλὰ καὶ ἐσθῆς αὐτῷ
 10 ἐξαποσταλεῖσα παρὰ Θεοδώρας τῆς αὐτοῦ ἀδελφῆς τοῦ προσήκον-
 τος μήκουσ ἐλλείπουσα, ἥ τινι πέριξ χρυσόπαστος καθιστόρητο·
 ἦν προσδεξάμενος ἐπινθάνετο αὐτῇ τί κεκολόβωται; ὡς οἶμαι, C
 φησὶν, ἀμφοτέροις τὴν λύσιν προεζωγράφησε, διὰ μὲν τῆς πέ-
 δικος τὸ πρὸς αὐτὸν δολερὸν, διὰ δὲ τοῦ ἐλλιποῦς τὸ ἐλλίπες τῶν
 15 ἑαυτοῦ ἡμερῶν αἰνιτιόμενος. καὶ ὄναρ δὲ ἐθεάσατο τοιοῦτον.
 ἐδόκει ἐορτασίμου ἡμέρας ὁ Καίσαρ μετὰ τοῦ βασιλέως τῇ ἁγίᾳ
 τοῦ Θεοῦ σοφίᾳ προσπεφοικημένοι καὶ συνήθους λαμπρότητος.
 ὡς δὲ πρὸς τὸ ἅγιον θυσιαστήριον ἦσαν, λαμπροφόροι τούτοις
 ἀνεφάνησαν ἄγγελοι, καὶ πρὸς τοὺς ἔσω διώπτετό τις ὑπεράνω
 20 γηραιὸς θρονιζόμενος, καὶ εὐτος Πέτρος ὁ ἀπόστολος, ᾧ Ἰγνά-
 τιος γονυπετῶν δάκρυσιν ὑπὴν ὑπομυμνήσκων ὑπὲρ ὧν λωβηθεῖς D
 ὑπομεμετήκει. ὁ δὲ διὰ τὸ πάθος συνδιατεθεῖς αὐτῷ ἔφη τὴν
 ἐκδίχησιν ἐκ χειρὸς κυρίῳ ἀπολίσεσθαι. καὶ εὐθὺς ἐνὶ τῶν ἵστα-

6 Ἄννη P

22 δὲ om P

Basilius venerandas cruces subscripserunt, iuraturando Caesari fidem
 obstringentes, omnia ut metus securus eam cum illis expeditionem susci-
 peret. Leo autem philosophus Bardam palam monebat ne cum illis egre-
 deretur: sin minus, reversurum non esse. (41) signa quoque eius necis
 secuta sunt. facto enim terrae motu statua quae ad sanctam Annam in
 columna secundo ordine stabat, collapsa est. rettulit Bardas Leoni phi-
 losopho, isque sic palam exposuit, ei qui a primo imperatore secundus
 sit, imminere ruinam mortis. sed et quod soror Theodora paludamen-
 tum miserat, iusta minus longitudine inventum, cui perdix auro intextus
 erat. accepta ille veste percontabatur quorsum brevior facta esset; ut-
 que existimo, vitae finem ambobus praesignabat: nempe perdixis sym-
 bolo structas ei dolo insidias. brevitate breves illius dies innuebat. sed
 et eiusmodi conspexit somnium. videbatur sibi Caesar cum imperatore
 solenni die ad sanctae dei sapientiae solito splendore ac cultu advenisse,
 cumque ad sanctum altare prope accessissent, angelos in candido habitū
 illis apparuisse. intra cancellos senior quidam solio sublimis cerneba-
 tur. erat is Petrus apostolus; cui Ignatius in genua supplex lacrimis-
 que oppletus, quae passus ab eo erat, mala exponere. Petrus rei acer-
 bitate motus, virumque miseratus, "ex domini" inquit, "mantu, ultionem

μένων αὐτῶ δύο χρυσενδύτων ὡσεὶ πραιποσίτοις μάχαιραν ἐπίδ-
δωσι, καὶ φησιν τάχει ἐκνεύσας τὸν μὲν βασιλεῦ τῷ δεξιῷ ἀφώ-
ρισεν, τὸν δὲ θεόργιστον Καίσαρα, οὕτως εἰπών, τοῖς ἀριστεροῖς,
καὶ διὰ ταύτης μελήδον τιμωρήσασθαι. οὐ δῆθεν ἐξιμένον, καὶ
περὶ τοῦ Μιχαὴλ διειρήκει τὴν τομὴν ἀπεκδέχασθαι, ἀποκαλῶν ὅ
αὐτὸν ἀσεβότεκνον.

42. Μετὰ γοῦν τὸ πάσχα ἀπύραος ὁ βασιλεὺς μετὰ πολλοῦ
P 448 στρατοῦ ἦλθεν ἐν τῷ θέματι τῶν Θρακησίων, καὶ Βασιλεὺς
κατὰ τοῦ Καίσαρος ἐμελέτα. ἦσαν δὲ ἐν τῇ βουλῇ Μαρριανὸς ὁ
ἀδελφὸς αὐτοῦ καὶ Συμβάτιος ὁ γαμβρὸς τοῦ Καίσαρος καὶ Βάρ-
10 δας ὁ ἀδελφὸς Συμβατίου καὶ Πέτρος ὁ Βούλγαρος καὶ Ἀέων ὁ
Ἀσσύριος ἐξάδελφος αὐτοῦ, Ἰωάννης τε ὁ Χάλδος καὶ Κωνσταν-
τῖνος ὁ Τοξαρῆς. διέγνω δὲ ταῦτα Ἰωάννης ὁ Νεατοκόμιτος, καὶ
δηλοῖ διὰ Προκοπίου τῷ Καίσαρι. ὁ δὲ ἀντιδηλοῖ αὐτῷ “νέος
εἶ, καὶ ληρεῖς ἐγείφω ζιζάνια.” ἄυπνος δὲ ὁ Καῖσαρ διατελέσας, 15
B ὄρθρου βαθέος τοὺς αὐτοῦ πάντας προσκαλεσάμενος διεσάφησε τὰ
λαληθέντα αὐτῷ καὶ βουλὴν ἐζήτηι. Φιλόθεος δὲ ὁ πρωτοспа-
θάριος καὶ γενικὸς προσφιλεὺς αὐτοῦ ὦν λέγει τῷ Καίσαρι “αὔριον,
δέσποτι, περιβαλοῦ τὸν χρυσοπέρισκόν σου χιτῶνα καὶ ὄφθησι
τοῖς ἐχθροῖς σου, καὶ ἀπὸ προσώπου σου φεῦξονται.” τοῦ δὲ 20
ἡλλίου ἀνατελλαντος ἵππῳ ἐπιβάς παρεγένετο πρὸς τὴν κόρτην τοῦ
βασιλέως μετὰ στολῆς λαμπρῆς, πολλῶν περικυκλούστων αὐτόν.

2 εφοισιν margo P ἀφορίσαι? 10 τοῦ om P 12 Χάλδης P
16 βαθείας P

nancisceris.” moxque uni duorum illi adstantium, aureis vestibus prae-
positorum more fulgentium, gladium tradit; statimque innuens, impera-
torem quidem a dextris posuit, a sinistris vero dei irae devotum, sic
dictum Caesarem, atque frustatim gladio concidendum. quo exeunte,
de Michaele adiecit, ipse quoque exspectaret se concidendum; appellans
improbam prolem.

42. Post pascha itaque imperator ingentibus copiis stipatus ad
Thracesium thema venit. porro Basilius Caesaris necem machinaba-
tur. erant autem in consilio Marianus eius frater et Symbatius Caesaris
gener, Bardas quoque frater Symbatii et Petrus Bulgarus et Leo Assy-
rius eius consobrinus, Ioannes quoque Chaldes et Constantinus Toxaras.
Innotuit res Ioanni Neatocomito, nuntiatque per Procopium Caesari.
epi ille vicissim “iunior es, et deliras, kizania seminans.” insomnem
Caesar noctem egit, summoque diluculo suis omnibus in consilium vo-
catis declaravit quae sibi dicta erant, rogans quid illi facto opus puta-
rent, eorum sententiam. cui Philothens protospatharius et generalis,
Caesaris propensius amicus, “mane” inquit, “domine, auream caesii
coloris chlamydem tuam induere, teque coram inimicis palam exhibe,
fugientque a facie tua.” orto itaque sole, conscense equo, fulgenti
habitu, ingenti satellitio Caesar ad imperatorem venit. occurrit Basi-

ἐλθόν δὲ Βασίλειος καὶ τῇ χειρὶ κρατήσας εἰσήγαγε πρὸς τὸν βασιλέα. ὁ δὲ τῷ βασιλεῖ ἔφη “ταῦ λαοῦ παντός, δέσποτα, συνηλεγμένον πρόσταττε διαπερῶσαι ἐν τῇ Κρήτῃ.” καὶ εὐθὺς ὁ Βασίλειος ὄπισθεν ἑστῶς δίδωσιν αὐτῷ μετὰ ξίφους. οἱ δὲ λοιποὶ ἑμειληδὸν αὐτὸν κατέκοψαν, τοῦ βασιλέως βλέποντος καὶ σιωπῶντος. ἦν δὲ ὡσεὶ ὥρα τρίτη. καὶ εὐθὺς ὑποστρέφουσι πρὸς τὴν πόλιν. ἐλθόντων δὲ αὐτῶν κατὰ τὸ ἐμπόριον τοῦ Ἀκρίτα, μοναχὸς τις ἐφ’ ὑψηλῆς τῆς πέτρας ἐπεφώνει μεγάλως τῷ βασιλεῖ “καλὸν ταξείδιον ἐποίησας, ὦ βασιλεῦ, τὸν ἴδιόν σου καὶ συγγενῆ ἀνελών. οὐαὶ σοι, ὅτι ταῦτα ἐποίησας.” θυμωθεὶς δὲ ὁ βασιλεὺς καὶ ὁ Βασίλειος πέμπουσιν ἀνελεῖν τὸν μοναχόν. οἱ δὲ παρατυχόντες ἔπεισαν τὸν ἀποσταλέντα ἄνουν καὶ δαιμονοκῶντα εἶναι τὸν μοναχόν. δῶ καὶ μόλις παρῆλθεν ὁ μοναχὸς τῆς τριμωρίας.

15 43. Τῇ δὲ ἁγία πενηκοστῇ ἕστεψεν ὁ βασιλεὺς Μιχαὴλ καὶ Φώτιος πατριάρχης ἐν τῇ ἁγίᾳ Σοφίᾳ Βασιλεῖον τὸν παρακοιμώμενον εἰς βασιλεία, τόμοι ἀναγνοὺς διὰ Κύστωρος ἀσηκρητῆς ἔχοντα οὕτως. “Βῦρδας ὁ Καῖσαρ ἐβουλεύσατο ἀνελεῖν με, καὶ διὰ τοῦτο ὑπέξηγάγέ με τῆς πόλειος· καὶ εἰ μὴ διὰ Συμβατίου καὶ
20 Βασιλείου ἐμπεύθη μοι, οὐκ ἐν τοῖς ζῶσιν ἦμην. ὄθεν καὶ ἐτελεύτησεν ὑπὸ τῆς ἰδίας ἁμαρτίας. Θέλω δὲ Βασιλεῖον τὸν παρακοιμώμενον, ὡς πιστὸν ὄντα καὶ φυλάττοντα τὴν ἐμὴν βασιλείαν καὶ τοῦ ἐχθροῦ ἐλευθερώσαντά με καὶ πάσαν πρὸς με πολὺν ἔχοντα,

his, manumque apprehensum ad sacrum intus cubiculum adduxit, atque imperatori “collecto, domine, omni exercitu, iube in Cretam transfretare.” moxque Basilius a tergo stans Caesari ense adigit. reliqui membratim conciderunt, spectante imperatore ac contloente. hora erat fere tertia; statimque in urbem revertuntur. cumque ad emporium Acrita venissent, monachus quidam ex alta rupe imperatori elata firmaque voce clamabat “egregia sane, imperator, tua haec expeditio, quod necessarium tuum ac cognatum occidisti. vae tibi, qui haec feceris.” iratus imperator et Basilius mittunt qui monachum occisuri essent. verum qui aderant, ei qui missus spiculator erat monachum dementem esse actumque a daemone etiam atque etiam asseverant; quo factum est ut vix tandem ille poenam evaderet.

43. Per sancti autem diei pentecostes solennia Michael imperator Photiusque patriarcha in S. Sophiae Basilium accubitorem imperatorem creant, lecto tomo per Castorem a Secretis, in haec verba “Bardas Caesar mihi necem machinatus est, inque eam rem malo dolo eduxit ex urbe; ac nec inter vivos numerarer, nisi a Symbatio et Basilio mihi nuntiatum fuisset. quapropter etiam suo ille acalese mortuus est. Basilium autem accubitorem velut fidelem meaeque maiestatis servatorem, quique ad hoste me liberaverit atque ingenti amore prosequatur, custo-

P 449 εἶναι φύλακα τῆς ἐμῆς βασιλείας καὶ προνοητὴν, καὶ ὑπὸ πάντων ἐδφημῆσθαι ὡς βασιλέα.” καὶ εὐφρήμησαν πάντες “Μιχαὴλ καὶ Βασιλείου πολλὰ τὰ ἔτη.” ὁ δὲ τὸν τόμον ἀναγνοὺς Κάστωρ ὁ ἀσκηρῆτις ἐξελθὼν ἐν Νικομηδείᾳ καὶ ἐλθὼν εἰς μονὴν ἀνδρῶν ἔμεινεν μέσον λιβαδίου. ἦν δὲ ἐκεῖσε φρέαρ, καὶ πεσὼν ἐν αὐτῷ 5 ἀπεπνίγη.

44. Συμβάτιος δὲ ὁ γαμβρὸς τοῦ Καίσαρος, ἰδὼν ὅτι ἐν-
 παίχθη ὑπὸ τοῦ Βασιλείου, εἰς μῖσος αὐτοῦ κινεῖται· καὶ συμ-
 βουλευσάμενος μετὰ Γεωργίου τοῦ Πηγάνη αἰτεῖται στρατηγὸς
 B προβληθῆναι, καὶ γίνεται. ἀντ’ αὐτοῦ δὲ προβάλλεται λογοθέ- 10
 τῆς τοῦ δρόμου ὁ Γοῦμερ. καὶ ἐξελθόντες ἅμα ὁ τε Συμβάτιος
 καὶ ὁ Πηγάνης καταστρέφουσι τὸν λαὸν καὶ πυρπολοῦσι τὰς χώρας
 (ἦν γὰρ καιρὸς τοῦ θέρους), ἐδφημοῦντες Μιχαὴλ μόνον, τὸν
 δὲ Βασιλείου ἀποκηρύττοντες. τοῦτο μαθόντες οἱ βασιλεῖς γρά-
 φουσι τοὺς λοιποὺς στρατηγοὺς καταπολεμησάμενοι αὐτούς. Νικη- 15
 φόρος δὲ ὁ Μαλείνος ἔρριψεν ἔγγραφα μετὰ παντὸς τοῦ λαοῦ,
 ἵνα δόλω τούτους κρατήσωσι καὶ μὴ εἰς ἐμφύλιον ἐμπέσωσι πόλε-
 μον. κρατεῖται οὖν ὁ Πηγάνης, καὶ εἰσαχθεῖς ἐν τῇ πόλει ἀπο-
 C τυφλοῦται, καὶ καθίζουσι αὐτὸν ἐν τῷ Μιλίῳ προσαιτεῖν. κρα-
 τεῖται δὲ καὶ ὁ Συμβάτιος παρὰ τοῦ Μαλείνου εἰς Κελτζίνην 20
 καὶ εἰσαχθέντος εἰς τὸν ὕγιον Μάμαντα, φέρουσι τὸν Πηγάνην
 μετὰ θυμιάματος ὀστρακίνου καπνίζοντα θέαρον, καὶ ἀπαντᾷ
 καὶ θυμῷ τὸν Συμβάτιον. ἀποτυφλοῦται δὲ καὶ αὐτὸς τὸν ἕνα

dem esse volo ac curatorem mei imperii, quem tanquam imperatorem omnium iubeo praeconio laudari.” faustis itaque omnes vocibus ac omnibus acceperunt; “Michaelis et Basilii multi anni.” qui autem tomum legerat, Castor a secretis, egressus Nicomediam, ad virorum monasterium quoddam cum venisset, ac quo loco puteus erat in medio prati constitisset, in eum praeceps factus suffocatus est.

44. Symbatius autem Caesaris gener, illum se a Basilio videns, odio in illum incitatur; inique cum Georgio Pegane consilio armata se militia ducem praefici rogat, et vero obtinet. eius vero loco Gumer dromi logotheta prohibetur. egressi itaque simul Symbatius ac Peganes, aversis militum animis, agros igni vastant (erat enim aestivum tempus), Michaeli solum fausta acclamantes, Basilium vero abdicantes. audierunt imperatores, ducesque reliquos arma in eos sumere datis literis iubent. Nicephorus vero Maleinus per omnes late ordines proiectis schedulis dolo capiendos rebelles monet, caveantque ne illis bellum civile confietur. capitur ergo Peganes, et in urbem inductus oculis orbatur, atque in Milio ad emendicandam stipem collocatur. capitur vero etiam Symbatius a Maleino ad Celtzinem; inductoque ad S. Mamantis Symbatio, adducunt Peganem caecum cum turibulo testaceo adolescentem sulfur; factusque obviam Symbatio adolet. caecatur vero etiam Symbatius altero

ὀφθαλμόν, καὶ ἐκκόπτουσι τὴν δεξιὰν αὐτοῦ χεῖρα, καὶ καθήκουσι καὶ αὐτὸν εἰς τὰ Τζαύσου προσαιτεῖν, καὶ μεθ' ἡμέρας τρεῖς ἄγουσιν αὐτοὺς ἐν τῇ πόλει εἰς τοὺς ἰδίους οἴκους.

45. Ἐκβάλλει οὖν ὁ βασιλεὺς Μιχαὴλ διὰ τοῦ μηχανικοῦ τοῦ λεγομένου Λάμαρι Κωνσταντῖνον τὸν Καβαλῖνον ἐκ τοῦ τάφου, καὶ Ἰωάννην τὸν ἀσεβῆ πατριάρχην μετὰ τοῦ ὠμοφορίου καὶ αὐτὸν ἐκ τοῦ τάφου, καὶ κατακλείει διὰ τοῦ ὑπάρχου ἐν τῷ πραιτωρίῳ, καὶ ἐν ἡμέρᾳ ἵππικῶ ἀγαγὼν καὶ ἀπογυμνώσας ἔτυψε μαγγλάβια, καὶ τὰ ὅστ' αὐτῶν ἔκαυσε ἐν τοῖς Μαυριανοῦ. τὴν δὲ λάρνακα τοῦ Κοπρωνώμου πράσινον οὖσαν καὶ θυμαστὴν διαπρίσας ἐποίησε στήθεα ἐν τῷ ὑπ' αὐτοῦ κτισθέντι ναῶ ἐν τῷ παλατίῳ τοῦ Φάρον.

46. Τῷ δὲ Σεπτεμβρίῳ μηνὶ τῆς ἐ' ἐπινημέσεως ἐγενήθη Κωνσταντῖνος ὁ βασιλεὺς ἐκ Μιχαὴλ καὶ Εὐδοκίας τῆς Ἰγυαίνης ἔτι περιόντος τοῦ Μιχαὴλ· καὶ ἵππικῶ γεγονότου ἐν τῷ ἀγῶ Μάμαντι ἵππευσεν ὁ βασιλεὺς βένετος, Κωνσταντῖνος δὲ ὁ ἐξ Ἀρμενίων ὁ πατὴρ Θωμᾶ πατρικίου καὶ Γενεσίου δρογγαρίου τῆς βίβλας λευκός, πράσινος δὲ Ἀγαλλιανός καὶ ρούσιος ὁ Κρασός. νικᾷ δὲ ὁ βασιλεὺς. καὶ τί συμβαίνει ἐντεῦθεν; καὶ τοῦτο γὰρ τῆς αὐτοῦ τοῦ βασιλέως τοῦ Μιχαὴλ κακίας ἐστίν, εἰς ὅσον τὴν τῶν Ῥωμαίων ἰσχὺν ἠλάττωσεν. ὁ φιλόσοφος Λέων ὁ Θεσσαλονίκης γενόμενος πρόεδρος, τῷ βασιλεῖ Θεοφίλῳ συμβουλεύσας, ὡς ὠρολόγια ἐποίησεν δύο ἐξ ἴσου κάμοντα· καὶ τὸ μὲν ἐν

oculo, ac dextra illi manus abscinditur; quem et ipsum ad Tzauseae aedes ad stipem potendam statuunt; ac post tres dies in suas illos aedes in urbe adducunt.

45. Michael imperator Constantini Cabalini cadaver per machinatorem Lamari nomine ex sepulcro eiectionem, impiumque patriarcham Ioannem cum humerali (pontificio amictu) e sepulcro eductum, per praefectum in praetorio inclusit; ac quo die Circensium agebantur, adductos nudatosque verberibus affecit, tumque illorum ossa ad Mauriani aedes combussit. Copronymi vero urnam ex marmore viridi miro opere fabricatam serra secans, inde columellas fecit in templo abs se aedificato in Phari palatio.

46. Mense Septembri, indictione quinta decima, natus est Constantinus ex Michaele imperatore et Eudocia Ingerina, cum adhuc Michael superstes esset. exhibitoque Circensium munera ad S. Mamantis, imperator venetus equitavit, Constantinus vero Armeniacus, Thomas patricii ac generalis excubiarum drungarii pater, albus, Agallianus prasinus, Crassus russius. eo certamine imperator victor exiit. inde vero quid accidit? nam et hoc Michaelis imperatoris recordiae specimen, quod sic Romanorum robur imminuit. Leo philosophus, qui Thessalonicensis antistes fuit, Theophilo imperatori auctor fuerat ut duo horologia fabricaret; quorum esset eadem via eodemque ferentia; atque unum quidem

B ἐπὶ τῷ φρουρίῳ τῷ κατὰ Κιλικίαν τῇ Ταρσοῦ πλησιάζον ἀπέθετο, τὸ δὲ ἕτερον ἐν τῷ παλατίῳ ἐφυλάττετο, ὑπερ εἶχον γεγραμμένα εἰς ἐκάστην ὥραν τὰ ἐν Συρία γενόμενα, οἷον τὴν πρώτην ὥραν εἰ ἐκδρομὴ τῶν Σαρακηνῶν γέγονε, τὴν β' εἰ πόλεμος, τὴν γ' εἰ ἐμπρησμός, τὴν δ' εἰ ἄλλο τι, καὶ εἰς τὰς λοιπὰς ὁμοίως. ἐκ 5 τῶν γεγραμμένων οὖν δώδεκα ὑποθέσεων εἴ τι κἄν συνέβη ἐν Συρίᾳ, ἐν τῇ ὥρᾳ ἐν ᾗ ἢ ὑπόθεσις γέγονεν, ἀνάπτων ἀπὸ τῶν ἐκίωσε φανός, ἐπεὶ καὶ οἱ φυλάσσοντες καὶ ἀτενῶς καὶ ἀκριβῶς βλέπον-

C τες τὰ τετυπωμένα ἐν αὐτοῖς ἦσαν, μετεδίδοτο εὐθὺς ὁ φανός ἀπὸ τοῦ φρουρίου τοῦ λεγομένου Λούλου τοῖς κατὰ τὸν Ἀργαίαν 10 βουνὸν καὶ αὐθις τοῖς κατὰ τὴν Σάμον καὶ τοῖς κατὰ τὸ Αἰγίλον, εἶτα τοῖς κατὰ τὸν Μάμαντα πάλιν βουνόν, ἀφ' οὗ ὁ Κύριζος, εἶτα ὁ Μώκιλος, ἀφ' οὗ ὁ τοῦ ἁγίου Ἀύξεντίου βουνός τοῖς ἐν τῷ παλατίῳ κατὰ τὸν ἡλιακὸν τοῦ Φάρου διαπαρίεις ἀφωρισμένοις ἐν βρυχεῖ ἐποίει φανερὸν. ἵππευομένῳ οὖν τῷ βασιλεῖ Μιχαήλ, ὡς 15 εἴρηται, ὁ φανός ἐσήμανεν ἐκδρομὴν τῶν Σαρακηνῶν. αὐτὸς

D πρὸς τὸ μὴ τοὺς θεατὰς τοῦ ἵπποδρόμου χαλαρωτέρους τῇ αἴθριον γενέσθαι, προσέταξεν μηκέτι τοιούτους φανούς ἐνεργεῖν.

47. Ὡς οὖν εἴρηται, νικήσαντος τοῦ βασιλέως ἐπὶ δεῖπνον κατέσθη ἅμα Βασιλιῶ καὶ Εὐδοκίᾳ, Βασιλίσκιανός ὁ πατρίκιος 20 ἐπῆγει τὸν βασιλέα ὡς εὐφρῶς ἐλάσαντα εἰς τὸ ἄρμα. εὐθὺς οὖν κελεύει τοῦτον ὁ βασιλεὺς ἀναστῆναι, τὰ τζάγγυ δὲ αὐτοῦ σῦραι

11 Ἰσαμον margo P

in praesidio versus Ciliciam haud longe a Tarso collocavit, alterum in palatio servabatur. scripta erant in singulas horas quae fiebant in Syria: puta ad primam, si fuisset Saracenorum excursio; ad secundam, si commissum praelium; ad tertiam, si excitatum incendium; ad quartam, si quid aliud; ac similiter in reliquis. ex scriptis igitur duodecim numeris et argumentis, si quid in Syria contigisset, qua hora consignatum erat, a loci praesidiariis e sublimi accensus ignis monstrabat. custodes enim erant, qui rem attente ac diligenter dispicerent. accensus ignis a praesidio quod Lulum vocant, Argaei collis incolis commonstrabat, rursusque iis qui in Isamo et his qui in Aegilo; secundum hos iis qui apud Mamantem collem; exinde Cyrizus, tum Mocilus, inde S. Auxentii collis his qui in palatio ad solare Phari horologium perpetui vigilae constituti erant, quam cito manifestum reddebat. sic itaque Michaelis, uti dictum est, ex Circensium ratione equos agitante, sublatus ignis Saracenorum excursionis signum dedit. imperator, ne in posterum eiusmodi ignes molestius spectatores haberent, e vicinis urbi speculis deinceps accendi vetuit.

47. Cum igitur imperator equestri certamine victor una ipse cum Basilio et Eudocia ad cenam sederet, Basiliscianus patricius imperatorem laudabat ut qui scite ac solerter curram rexisset. mox igitur inbet imperator eum surgere; detractisque eius rubeis calceis sibi eos indere.

καὶ ἑαυτῶ ὑποδῆσαι. τοῦ δὲ ἀνανεύοντος καὶ πρὸς Βασιλείου βλέποντος, ἐπεὶ ὁ βασιλεὺς μετὰ θυμοῦ προσέταξεν καὶ ὁ Βασιλεὺς ἐπένευσεν, ὑπέδωκεν τὰ αὐτά. καὶ λέγει ὁ βασιλεὺς μεθ' ὄρκου πρὸς Βασιλείου "κάλλιον αὐτῷ πρέπουσιν. καὶ γὰρ οὐκ ἔχω ἕξουσιαν, ὡς σὲ βασιλέα ἐποίησα, καὶ ἄλλον ποιῆσαι." καὶ ὠργίζετο κατὰ Βασιλείου θυμούμενος. δακρύουσα δὲ ἡ Εὐδοκία ἔφη P 451 τῷ βασιλεῖ "τὸ τῆς βασιλείας σου ἀξίωμα, δέσποτά μου, μέγα ἐστίν, ᾧ ἀναξίως καὶ ἡμεῖς ἐτιμῆθημεν· καὶ οὐ δίκαιόν ἐστι καταφρονεῖσθαι αὐτό." καὶ τῷ Βασιλεῖ ἔφη "μὴ λυποῦ ἐπὶ 10 τούτῳ· καὶ τὸν Βασιλισκιανὸν βασιλέα θέλω ποιεῖν." καὶ πρὸς τοὺς παρόντας εἶπεν "ἄρα οὐ πρέπει αὐτὸν εἶναι βασιλέα; πρῶτον μὲν εἶδος ἄξιον τυραννίδος, τὸ δεύτερον δὲ συμφυῆς πέλει στέφος. ἅπαντα δ' ἀρμύζουσι πρὸς τὴν ἀξίαν.

15 καὶ ὅτι πρόσον οὐδὲν κάλλιον τοῦτόν με ποιῆσαι βασιλέα!" Βασιλεὺς δὲ ἐν θυμῷ καὶ λύπῃ μεγάλη γέγονεν.

48. Ἐξελθόντος δὲ τοῦ βασιλέως εἰς κνήγιον, μοναχὸς B τις δέδωκεν αὐτῷ χαρτίον ἔχον τὴν κατ' αὐτοῦ μελετωμένην ὑπὸ βασιλέως ἐπιβουλὴν, ὡς τινι τῶν ὑπασπιστιῶν προσέταξεν ὁ βασιλεὺς τὴν λόγχην κατὰ τοῦ Βασιλείου ῥῖψαι. κατὰ δὲ τὸν καιρὸν τοῦ δέπνου, οὐ μόνον τοῦ νῦν ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων, ἀφ' οὗ τῷ οἴῳ ἐμεθύθη, πέρα δεινῶν ἐνεκλειέτο, ἀφαιρέσεις ὧτων καὶ

1 ὑποδῆσασθαι Georg.

8 ὑπεδῆσατο Idem

renuebat ille coniectis in Basilium oculis. quod tamen imperator ira percitus iusserat, annuitque Basilius, imperatorias ocreas sibi impesuit. atque imperator Basilio, deum obtestans, "magis illi conveniunt. an enim non licet, sicut te imperatorem creavi, etiam alium creare?" fremebatque ira commotus in Basilium. Eudocia vero in lacrimas effusa "imperii tui dignitas magna est" aiebat imperatori, "eaque nos supra meritum ornati sumus, nec par est ut despiciatui habeatur." tumque is Basilio ait "ne moleste rem habeas, etiam Basiliscianum imperatorem facere volo." conversusque ad adstantium coronam "num, rogo," ait, "non decet hunc fore imperatorem?"

primum corbna, forma digna regia,
deinde cognatum diadema est huic viro,
suntque omnia dignitati convenientia.

et quam praestabat ut hunc imperatorem facerem?" porro Basilium rei indignitate ingens ira animique dolor incessit.

48. Egresso imperatore ad venandum, monachus quidam data charta Basilium monet stractas ei ab imperatore insidias, nempe satellitum uni praecipisse ut contorta hasta Basilium traiceret. per cenae autem tempus (nec tunc modo, sed et alias, ubi se vino ingurgitaverat) modum omnem numerumque excedentia mala imperabat, ita ut alii au-

- ρινῶν καὶ κεφαλῶν ποιούμενος· καὶ εἰ μὴ τινες οὐκτιο κρατούμενοι
 C τούτων πυρρμέλουν καὶ πρὸς τὴν αὐρίον ἔπεμπον, ἀνάκλησίν τινα
 καὶ μεταμέλειαν ἐκδεχόμενοι, ὅπερ ἦν, ἀπώλετο ἂν σύμπας ὁ
 πυρρμένιον τῷ Μιχαήλ. ἀλλὰ καὶ Βασίλειος οὐκ ὀλιγάκις παροι-
 τίας παίρνιον γεγονῶς ἐκατέρει καὶ ἔμενεν μετὰμελόν τινα γενέ- 5
 σθαι κατὰ τὸν ἄνδρα. ὅπερ γοῦν τοῖς πράγμασι ὑποβλεπόμενος
 προλαμβάνειν ἐσκοῦδάσειν μᾶλλον ἢ ὑπ' αὐτοῦ ἀνααιρεθῆναι. τῆς
 δὲ μητρὸς τοῦ Μιχαήλ Θεοδώρας καλεούσης τὸν βασιλέα εἰς τὰ
 Ἄνθεμιον, ὁ Βασίλειος συνεσκεύαζε τὸ κατὰ Μιχαήλ. εἴτι ἐπὶ
 δέπνον τοῦ βασιλέως καθεσθέντος, προσεκαλέσατο Εὐδοκίαν καὶ 10
 D Βασίλειον τοῦ συνδεπνήσαι αὐτῷ. τοῦ δὲ βασιλέως οἶνον πολλῷ
 χρρησαμένον, ἀναστὰς Βασίλειος ὡς διὰ τινα χρεῖαν, ἀπελθὼν ἐν
 τῷ κοιτῶνι τοῦ βασιλέως διαστρέφει τὰ κλειῖθρα τῶν θυρῶν δυνα-
 τὸς ὢν, ὡς μὴ κλειέσθαι τὰς θύρας· καὶ ἀπελθὼν πάλιν συνε-
 δείπνει τῷ βασιλεῖ. εἴτι ἀναστὰς ὁ βασιλεὺς Μιχαήλ, τῇ πολλῇ 15
 μέτῃ μὴ δυνάμενος περιπατεῖν, χειροκρατούμενος ὑπὸ τοῦ Βασι-
 λείου ἀπῆλθεν ἐν τῷ κοιτῶνι αὐτοῦ. οὗ τὴν χεῖρα φιλήσας ἐξῆλθε
 Βασίλειος. ἔνδοθεν δὲ τοῦ κοιτῶνος ἦν Βασιλισκιανὸς τῇ κλεῦσει
 τοῦ βασιλέως ὑπνώσας ἐν τῇ κλίνῃ Ῥεντακίου τοῦ παρακοιμωμένου
 P 452 πρὸς παραφυλακὴν αὐτοῦ. ὁ δὲ κοιτωνίτης Ἰγνάτιος ἀπελθὼν 20
 κλειῖσαι αὐτοῦ τὴν θύραν τοῦ κοιτῶνος εὔρεν αὐτὴν διεστραμμένην,
 καὶ ἀπογνοὺς ἐκαθέσθη ἐπὶ τῆς κλίνης τῶν τρέχας αὐτοῦ.

res, alii nares, alii caput auferret. ac nisi quidam procliviere miseri-
 cordia haec negligentius tractassent inque crastinum remisissent, revo-
 canda severiora mandata eorumque paenitudine ductum iri saniore mente
 imperatorem exspectantes (quae nec exspectatio plerumque fallebat),
 merentiam in aula nemo immunis exstitisset. quin et Basilius non raro
 eius ex vino furoris iudicium factus, sustinebat ipse et exspectabat mu-
 tatum aliquid iri. in eam tamen ductus suspicionem, fore tandem ut
 paenitendum aliquid rebus suis accideret, occupare satius duxit quam ut
 se ab eo interfici sineret. invitato itaque Michaela a matre Theodora
 ad Anthemii aedes, Basilius coniurationem subornabat. exinde illo ad
 cenam sedente, Basilius invitavit et Eudociam, ut cum eo cenarent.
 multo autem iam vino ingurgitato imperatore, surgens Basilius velut ne-
 cessarii cuiusdam muneris explendi gratia, in sacrum irrumpens cubica-
 lam ianuarum seras turbavit, cum robustus esset, ut claudi fores non
 possent; iterumque reversus ad mensam imperatori cenae socius resedit.
 deinde surgens Michael, cum prae multo vino incidere non posset, ma-
 num tenente Basilio ac fulciente in secretius cubiculum se recepit. Ba-
 silius eius deosculatus manum abiit. in eius cubiculo ipse illius inasa
 Basiliscianus in Rentacii accubitoris lecto, sic pro custodis munere, der-
 miebat. Ignatius autem cubicularius ad cubiculi ianuas observandas pro-
 gressus obturbatas offendit. quare in desperationem actus, velleus ca-

τοῦ δὲ βασιλέως ἐξ οἴνου ὕπνον θανάτῳ παραπλήσιον κοιμημένου,
 ἀθρόον ἔλθὼν Βασίλειος μετὰ καὶ ἑταίρων τὰς θύρας ἀνέρωξε.
 καὶ ἔμφοβος ἐξῆλθεν Ἰγνάτιος ἀνθιστάμενος τῷ Βασιλεῖ μὴ εἰσελ-
 θεῖν. ἐν τούτῳ ἔξυπνος γίνεται ὁ βασιλεύς, καὶ παρενθὺ Ἰωάν-
 5 νης ὁ Χάλδος κόπτει τὰς χεῖρας αὐτοῦ. ὁ δὲ ἀπελάτης Ἰακω-
 βίτζης τὸν Βασιλικιανὸν ξίφει τρώσας ἔρραφεν ἀνωκάτω. τῶν B
 δὲ λοιπῶν ἰσταμένων ἔξω πρὸς παραφυλακὴν, ἐπεὶ ἀμφοτέροι
 ἠνώθησαν, Ἀσουλαιὸν ἔφη πρὸς Βασίλειον “εἰ καὶ τὰς χεῖρας
 αὐτοῦ ἐκόψαμεν, ὁμως ζῶντα αὐτὸν εἰύσαμεν. καὶ ἐὰν ζῆ, τί
 10 ἀπολογησόμεθα;” καὶ ὑποστρέφας πῆσσει τὸ ξίφος κατὰ τῆς
 καρδίας τοῦ βασιλέως καὶ διαχέει τὰ ἔγκατα αὐτοῦ. κλύδωνος δὲ
 ὄντος ἐν τῇ θαλάσῃ συναθροισθέντες ἦλθον μέχρι τοῦ περάμα-
 τος, καὶ ἀνελθόντες διὰ τοῦ τείχους ἦλθον ἕως τοῦ παλατίου.
 πλᾶξ δὲ ἦν φράσσουσα τὸ τεῖχος· καὶ κρατήσας Βασίλειος δύο
 15 τῶν μετ’ αὐτοῦ καὶ λακτίσας κατέαξε τὴν πλάκα, καὶ εἰσῆλθεν
 μέχρι τῆς πύλης τοῦ παλατίου. Εὐλόγιος δὲ ὁ Πέρσης συνὼν C
 τῷ Βασιλεῖ ἐλάλησε τῇ αὐτοῦ γλώττῃ Ἀρδαβάσδῳ ἑταιρειώρῃ,
 ὡς ὁ Μιχαὴλ ξίφει ἐτελεύτησεν, καὶ ἄνοιξον τὸν Βασίλειον. ὁ δὲ
 Ἀρδαβάσδος δραμῶν πρὸς τὸν παπῖαν, καὶ ἄρας ἀπ’ αὐτοῦ τὰς
 20 κλεῖς βιαίως, ἤνοιξεν. καὶ γενόμενος ἔνδον Βασίλειος ἦρε τὰς
 κλεῖς τοῦ παλατίου ἐπὶ χεῖρας. ταῦτα δὲ γέγονε κατὰ τὴν τρίτην
 ἡμέραν ἐν τῷ σιξῆβ’ ἔτει, καὶ νυκτὸς τρίτης ὥρας, ἐπινεμήσειος α΄,
 καθ’ ἣν ἐπιφώσκουσαν εἶχεν ἡμέραν Θέκλας τῆς πρωτομάρτυρος.

pillos in lectulo sedebat. Michaelē autem ex vini crapula somnum vic-
 num morti dormiente, Basilius coniuratis stipatus repente irrumpens fo-
 res aperuit. Ignatius metu conterritus, ut Basilium ingressu arceret, in
 occursum venit. in his expergiacitur imperator, confestimque Ioannes
 Chaldus manibus obtruncat. Apelates autem Iacobitzes Basiliscianum
 ense vulneratum e lecto in pavementum excussit. reliquis autem foris
 stantibus ad excubias, cum utrique coivissent, ait Asylaeo ad Basilium
 “quanquam illi manus praescidimus, vivum tamen eum reliquimus; ac
 si vixerit, quid excusabimus?” reversus itaque, adacto in imperatoris
 pectus stricto gladio, illius viscera effundit. cum vero mare fluctibus
 iactaretur, uno agmine usque ad fretum venerunt; consensuque muro
 ad palatium usque evaserunt. erat autem asser obducens murum, quem
 Basilius duorum sodalium nixus manibus impacta calce confregit, et ad
 fores usque palatii evasit. Eulogius Persa, ipse Basilio comes, Arda-
 basdum foederatorum comitem lingua propria allocutus, Michaelē gladio
 occidit significavit ac Basilio aperire iussit. Ardabasdus vero ad pa-
 piam currens, eique clavibus vi ablatiis, aperuit. intro autem receptus
 Basilius ipse claves in manibus tulit. gesta haec feria tertia, anno 6862,
 noctis hora tertia, indictionis prima, qua dies festus sanctae protomar-

καὶ τῇ ἑωθεν Γρηγόριον τὸν Φιλήμονος ἐποίησε πακίαν· καὶ
D παρυσὸν ἀποστέλλει ἐν τῷ ἁγίῳ Μάμαντι, καὶ εἰσάγει Εὐδοκίαν
 τοῦ Ἰγγηρος μετὰ δόξης πολλῆς ἐν τῷ παλατίῳ. ἀπέστειλε δὲ καὶ
 Ἰωάννην πραιπόσιτον τοῦ ἀπαγάγει τὴν Δεκαπολίτισσαν πρὸς
 τοὺς ἰδίους γονεῖς, καὶ Παῦλον ἐπὶ τοῦ κοιτῶνος τοῦ ἐνταφιάσαι 5
 τὸν Μιχαήλ· ὃς ἀπελθὼν εὗρεν αὐτὸν ἐντετυλισμένον ἐν τῷ σα-
 γίσματι τοῦ δεξιοῦ αὐτοῦ ἵππου, οὗ ἤλαυνε, καὶ τὴν μητέρα καὶ
 τὴν ἀδελφὴν αὐτοῦ θρηνοῦσας καὶ ἐλεινολογουμένας αὐτόν. καὶ
 εἰσαγωγὸν εἰς πλοιάριον διεπέρασεν ἐν τῇ μονῇ τῆς Χρυσοπόλεως,
 καὶ ἔθαψεν αὐτόν. 10

P 453 **Κ**όσμου ἔτος 575β', τῆς θείας σαρκώσεως ἔτει ὠξβ', Ῥωμαίων
 βασιλεὺς Βασίλειος ὀρθόδοξος ἔτη ιθ'. ἦν δὲ οὗτος τὴν μὲν μορ-
 φὴν τοῦ σώματος ἀνδρῶτατος, εὐεκτικὸς, σύνοφρος, εὐόμμα-
 τος, σκυθρῶπός, μελινόχρους, τὴν ἡλικίαν μέσος τοῦ εὐμήκουσ,
B τὰ στέρα πλατὺς, κατηφής, καὶ ὡς ἂν τις εἰκάσῃ, τῶν ἑαυτοῦ 15
 συλλογιζόμενος. ὠριμητῦ δὲ ἀπὸ Ἀδριανουπόλεως τῆς Μακεδο-
 νίας, ἣτις πρότερον μὲν Ὀρεστιάς ἐκαλεῖτο ἐξ Ὀρέστου νιῶ Ἀγα-
 μέμνονος, ὃς ζήλω δικαίῳ διὰ τὴν πρὸς τὸν πατέρα Κλυταιμνή-
 στρας δολοφονίαν ταύτην σὺν Αἰγισθῷ ἀπεκτονηκῶς λίαν ἐκμέμη-
 νεν, καὶ ἐν τῇ συνελύσει Ἐβρου Ἀρξου τε καὶ Ἀρτάβου τῶν τριῶν 20
 ποταμῶν λουσάμενος τῆς νύσσου ἀπήλλακτο· ἐνθα ταύτην οἰκοδο-

1 τοῖ P

5 καὶ om P

tyris Theclae illucescebat. mane autem Gregorium Philemonis diotum
 instituit papiam; statimque mittens ad S. Mamantis, ingenti pompa in
 palatium induxit Eudociam Ingerinam. misit vero etiam Ioannem prae-
 positum, qui Decapolitae filiam Eudociam ad parentes suos reduceret.
 Paulum item cubicularium misit ad curandum Michaelis funus. is ubi
 venit, illius cadaver dextri sui equi, quem agebat, stragulo involutum
 invenit, matrem quoque ac sororem lugentes naeniaque super illo plan-
 gentes; inducensque in naviculam ad Chrysopolis monasterium traiecit
 ac ibi sepelivit.

Mundi annus 6862, divinae incarnationis anno 862, Romanorum im-
 perator Basilius orthodoxus, annos 19. erat autem Basilius florentis-
 sima corporis forma, corpulentus, superciliosus, magnis oculis, lato pe-
 ctore, submosrosior, et ut quis coniecerit, suarum rerum cura animo
 cogitabundus ac frontosior, Adrianopoli Macedoniae oriundus. haec
 prius Orestias ab Oreste Agamemnonis filio dicebatur; qui nimirum nota
 aemulatione, Iccirco quod Clytaemnestra patrem dolo occiderat, eadem
 cum Aegistho necata in furem ingentemque rabiem actus est, atque in
 Ebri Arxique atque Artabi (trium scilicet fluminum) confluyente lavans

μήσας ἐπὶ τῷ ἰδίῳ ὀνόματι κέκληκεν. Ἀδριανὸς δὲ Καῖσαρ εὐκτίστοις ἐφύμασιν αὐτὴν μεγαλύνας πόλιν Ἀδριανοῦ μετακέκληκεν. αὕτη τρίτης ἡμέρας παρὰ ἀνδρὸς εὐπετοῦς ἐν δίοδῳ Φιλιππουπό- C
λεως σταδιάζεται, ἡγκαλισμένη ὄρει τῷ Αἴμῳ, παρ' ᾧ οἱ τρεῖς ἑπταμοὶ ἐς μισγάγκειαν ὄσον συμβάλλετον ὄμβριμον ὕδωρ.

2. Οὗτος ὁ βασιλεὺς προστάσει Μαριανῷ ἐπύρχῳ τῷ νιῷ Πετρωνᾷ, καὶ ἀναγορεύει αὐτὸν μόνον βασιλέα. Ὀροῦσας δὲ τοῦ πλωίμου στρατηγὸς χρηματίζων καὶ κατηγεμῶν, συνείς τὸ πρᾶξθῆν παρὰ Βασιλείου καὶ φιλοδέσποτος ὧν, πρὸς ἐκδίκησιν 10 Μιχαὴλ βασιλέως κεινήται. τοῦτον μετακαλεῖται ὁ αὐτοκράτωρ, καὶ τὰ μὲν πρῶτα λόγοις αὐτῷ ἐφρυβρίστοις ἐπαπειλεῖ, ἔπειτα ἀποδοχῆς ἀξιοῖ ἀνθ' ὧν ὑπὲρ δεσπότην τοιαῦτα τετολημῆναι προή- D
ρηται. ἀλλὰ δὴ καὶ χρόνον προβεβηκότος ἐπ' αὐτῷ τοσοῦτον πεπληροφόρηται ὥστε καταλιμπάνειν αὐτῷ τὴν πόλιν ἑξῶν κατ' 15 ἐχθρῶν.

3. Ἀναγκαῖον δὲ ἐστὶ καὶ παρὰ Θεοῦ γενομένην ἐκδίκησιν εἰς τοὺς τὸν Μιχαὴλ διωχειρισμένους γράψαι. ὁ μὲν οὖν Ἰακωβίτης κνηγῶν μετὰ τοῦ βασιλέως, καὶ τοῦ ξίφους αὐτοῦ ἐκπεσόντος, καὶ αὐτοῦ μέλλοντος κατελθεῖν εἰς τὸ ἄραι αὐτόν, ὁ ποῦς 20 αὐτοῦ ἐν τῇ σκάλῃ ἐκρατήθη, καὶ θροσηθεὶς ὁ ἵππος ἔσυρεν αὐτόν κατὰ φαράγγων καὶ κρημνῶν καὶ μεληδὸν κατέκομεν. Ἰωάννης δὲ ὁ Χάλδος στρατηγὸς Χαλδίας γενόμενος, ἐπεὶ κατὰ τοῦ βασι- P 454

2 Ἀδριανὸς P

morbo solutus est. Adrianus vero Caesar firmis propugnaculis munitam, dilatatisque eius pomeriis, ex suo nomine Adrianopolim vocavit. abest trium dierum spatio a Philippopoli, in montis Aemi sinu, ad quem tres fluvii, velut fere aquae pluviales, uno alveo miscuntur.

2. Iubet Basilius Mariano praefecto Petronae filio; isque eum solum imperatorem acclamat. Ooryphas autem navalis exercitus praetor atque dux, ubi intellexisset quae a Basilio gesta in Michaellem essent, ipse domini amans servusque ingenuus ad Michaelis imperatoris ultionem sese accingit. acceratum imperator primum quidem contumeliosis ac minacibus verbis accipit; tumque benigne habet landatque, quod ut talia in domini gratiam auderet in animum induxerit. quin lapsu temporis sic aucta in eum imperatoris fiducia est, ut in hostes profisciscens eius fidei urbem commiserit.

3. Operae pretium vero sit ut et divinam in eos qui Michaelis parricidae fuerunt ultionem describamus. Iacobitzes itaque imperatori intervepandum comes, dum ensam delapsam levaturus equo desiluit, haerente pede e pensili scandula, territoque equo per cava voraginum praecipitiaeque trahente, membratim discerptus est. Ioannes Chaldus, qui exercitus ductor in Chaldia fuerat, deprehensus machinari adversus impera-

λέως μελετῶν ἐφωρόθη, ἀνασκοποῦνται παρὰ Ἀνδρέου στρατηλάτου. ὁ δὲ ἀδελφὸς τοῦ βασιλέως Ἀσυλαίων, ἔξωσθεις παρὰ τοῦ βασιλέως ἐν τῷ προαστείῳ αὐτοῦ, ἀπηνῆς ὢν καὶ ἄμδς πρὸς τοὺς αὐτοῦ δούλους μαχαίραις ὑπ' αὐτῶν ἀνηρέθη· οὗς κρατήσας ὁ βασιλεὺς καὶ μέληδὸν κατακόψας ἐν τοῖς Ἀμαστριανοῦ 5 ἔκασεν. ὁ δὲ ἀπελάτης ὁ τοῦ Πέρσου σκωληκόβρωτος γενόμενος τὴν ψυχὴν ἀπέρρηξεν. Κωνσταντῖνος δὲ ὁ Τοξαρῆς εἰς Κιβερραιώτας σπυθοκοπηθεὶς τελευτᾷ, καὶ Μαριανὸς ὁ ἀδελφὸς τοῦ βασιλέως τὸν πόδα συντριβεῖς καὶ ὑπὸ σκωλήκων καταβρωθεὶς τελευτᾷ. 10

B 4. Ἐν τῇ ἑορτῇ τῶν Χριστοῦ γέννων προελεύσεως γενομένης βαπτίζει ὁ βασιλεὺς διὰ Φωτίου Στέφανον τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐν μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ.

5. Τῷ γ' αὐτοῦ ἔτει, τῇ ἑορτῇ τοῦ ἁγίου Πολυεύκτου, γέγονε σεισμὸς ἐπὶ μ' ἡμέρας καὶ μ' νύκτας, καὶ ἐκτρώθησαν 15 πολλαὶ ἐκκλησίαι, μεθ' ὧν καὶ ἡ ὑπεραγία Θεοτόκος ἡ λεγομένη τὸ Σίγμα, ὥστε πάντας τοὺς ψάλλοντας ἐκέισε τελευτῆσαι. Ἄγων δὲ ὁ φιλόσοφος τυχὼν ἐκεῖ παρῆναι πάντας ἐξελθεῖν· οἱ δὲ μὴ πεισθέντες συνετελέσθησαν ἅπαντες. αὐτὸς δὲ ὁ φιλόσοφος εἰς κίονα ὑπὸ συσταματίου σταθεὶς μετὰ καὶ ἐτέρων δύο ἐσώθη, καὶ 20

C ἔτεροι θ' ἄλλοι ὑποκάτω τοῦ ἄμβωνος.

6. Φώτιος δὲ ὁ πατριάρχης, ἐλθόντος τοῦ βασιλέως ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ μέλλοντος αὐτοῦ κοινωνεῖν, ληστὴν καὶ φορέα

6 Leo grammaticus Πέρσης. Combef.
21 Georgius κέντε

15 ἐκτρώθησαν?

tozem ab Andrea magistro militiæ palo affixus est. imperatoris frater Asylæo, ab eo in suburbanum suum relegatus, quod in servos ac domesticos immitis ac crudelis esset, gladio ab eis necatus est. hos imperator captos membratimque concisos ad Amastriani combussit. Apelates Persæ a vermibus corrosus vitam finivit. Constantinus Toxoras apud Cybrrhaestas gladii concisus periit. Marianus denique imperatoris frater confRACTO pede ac vermibus putrescente extinctus est.

4. Christi natalis solemnī die, pompa habita, baptizat imperator per Photium filiam suam Stephanum, in magna ecclesiā.

5. Basilii imperatoris anno tertio, in die festo S. Polyencti, ad dies quadraginta totidemque noctes terræ motus factus est, cecideruntque multae ecclesiæ, inter quas etiam sancta deipara, quam Sigma vocant, adeo sane ut omnes in ea divinas decantantes laudes communis ruina oppresserit. porro Leo philosophus, cum esset ibi, hortabatur omnes egredi; cui illi haud morem gerentes pari omnes istorita perierunt. ipse tamen ad columnam sub arcu stans cum duobus aliis servatus est, nec non alii novem duntaxat sub ambone positi.

6. Photius patriarcha imperatore ad ecclesiam veniente, ac cum sacra mysteria percepturus esset, latronem cum et parricidam ac divinas

ἔλεγεν καὶ ἀνάξιον τῆς θείας κοινότητος. ὁ δὲ Θυμωθεὺς ἀπέστειλεν ἐν Ῥώμῃ, καὶ ἤγαγε νόμον μετὰ Ῥωμαίων ἐπισκόπων, καὶ τοῦτον τοῦ θρόνου ἐξέωσεν· καὶ ἀναβιβάζει πάλιν Ἰγνάτιον τὸν ἐν ἁγίοις πατριάρχην τὸ δεύτερον.

5 7. Μετὰ τὸ ἐξωσθῆναι τῆς ἐκκλησίας Φώτιον καὶ ἐν τῇ
μονῇ τῆς Σκέπης ἐξορισθῆναι ἐτροπεύσατο πλάσμα τοιούτου.
γενεθλιαλογήσας τὸν βασιλέα Βασίλειον, ὡς ἀπὸ Τηριδάτου τῆς D
μεγάλης Ἀρμενίας ἄρχοντος τὴν γενεὰν κατὰγοντος, καὶ τὸ βιβλίον
βασίλικῃ βιβλιοθήκῃ ἐνθεῖναι διὰ Θεοφάνους τοῦ λεγομένου Σφη-
10 νοδαίμονος, βασιλικῷ κληρικῷ τότε τυχάνοντος καὶ τῷ Βασι-
λεῷ προσκειμένον διὰ σοφίαν καὶ πολυμαθίαν. ἐκλαβόμενος δὲ
τὰ πρῶτα στοιχεῖα τῶν ὀνομάτων οὕτως, Βασίλειου Ἐδόσιας
Κωνσταντίνου Ἀέοντος Ἀλεξάνδρου καὶ Στεφάνου, ἃ καὶ ἀνα-
γνωσκόμενα Βεκλὰς ὀνομάζεται, τούτου τὴν ἀπ' ἀρχῆς γενεα-
15 λογίαν κατὰ τε χώραν καὶ πράγματα ἀναμαθῶν, καὶ καταγρα-
ψάμενος τὸ βιβλίον, καὶ τούτου ἐπιτηδεύμασι παλαιώτατον ποιή- P 455
σας, τῇ βασιλικῇ βιβλιοθήκῃ, ὡς εἴρηται, κατατίθεται διὰ Σφη-
νοδαίμονος Θεοφάνους. καὶ ποτε αὐτοῦ τοῦ Σφηνοδαίμονος προ-
τάξει βασιλικῇ βιβλίον τι ζητούντος, ὡς εἶρεν αὐτὸ καὶ πολυπρα-
20 γμονῶν ἠπόρει, τῷ βασιλεῖ ὑποδείκνυσσι καὶ φησὶ "τούτου ἄλλος
ροῆσαι οὐ δύναται τὰ γεγραμμένα εἰ μὴ Φώτιος." καὶ εὐθὺς ὁ
αὐτὸς ἀποστέλλεται· καὶ ἡ πρόφασις εὐχερῆς, ὡς εἰ μὴ ἴδω τὸν
βασιλέα, οὐ λέγω τί ἐστι τὸ βιβλίον ἢ ἡ τούτου ἐπιγραφή. καὶ

16 τοῦτο?

indignum cōmunionē dicere. quā ille re ira accensus Romam misit, tomoque impetrato cum episcopis Latinis Photium sede eiecit, iterumque ac secundo sacerdotio sanctum Ignatium praeficit.

7. Eiectus ex ecclesia Photius, et in monasterio quod Scopae vocant exulans, eiusmodi figmentum commentus est. Basilii imperatoris genealogiam pertextens, quasi a Teridate magnae Armeniae principe is originem traheret, libram in regia bibliotheca reponi curat, Theophanis cognomento Sphenodaemonis opera, tunc palatini clerici, viri sapientiae ac eruditionis nomine Basillo cari. excerptis namque initialibus nominum literis in hunc modum, Basilii Eudociae Constantini Leonis Alexandri Stephani, ex quibus legendo vox Beclae conficitur; Basillique a principio genealogiam doctus, sive regionem sive res illi gestas spectes, easque in commentarios redacta, sicque subtili arte libello composito ut probe antiquum codicem referret, in regia, uti dictum est, bibliotheca reponit, eius quem dicebam Theophanis Sphenodaemonis opera. dumque is aliquando imperatoris iussu in eadem bibliotheca librum quaerit, istoque invento curiosius inquirens animi anxium agit, imperatori ostendit, atque excepto duntaxat Photie neminem esse qui in illo scripta intelligere posset. statimque is ipse ad Photium mittitur. facilisquae praetextus: "nisi" inquit "imperatorem videro, non dicam quis sit liber

Theophanes contin.

44

εισελθὼν τοῦτο ἀναγινώσκει, καὶ ὡς δι' ἀγγέλου τοῦτο μεμύ-
B θηκεν. τοῦτο πάλιν ἢ πρὸς τὸν βασιλέα Φωτίου οικειωσις γί-
νεται.

8. Τῷ ε' αὐτοῦ ἔτει τῆς κ' τοῦ Νοεμβρίου μηνὸς ἐγεν-
νήθη Ἀλέξανδρος βασιλεὺς ἀπὸ τῆς Ἰγγηρος Εὐδοκίας, γνήσιος ἑ-
παῖς τοῦ Βασιλείου. ἐσοτρατεύει δὲ ὁ βασιλεὺς κατὰ τῶν Ἀγαρη-
νῶν τῶν εἰς Ἀφρικήν, καὶ πολέμους συνάψας πολλοὺς εἰς πέν-
τας ἡττήθη καὶ πολλοὺς τῶν Ῥωμαίων ἀπεβύλετο. μέλλοντα δὲ
κρατηθῆναι καὶ αὐτὸν τὸν βασιλέα Θεοφύλακτος ὁ Ἀβάστακτος
διέσωσεν, ὁ πατήρ Ῥωμανοῦ τοῦ μετὰ ταῦτα βασιλεύσαντος. 10
C ὑποστρέψαντος δὲ τοῦ βασιλέως ἐν τῇ πόλει, ἀπέστειλε Χριστο-
D φῶρον γαμβρὸν αὐτοῦ ἐν τῇ Ἀφρικῇ, καὶ νίκην ποιήσας ἐκπόρ-
θησε ταύτην καταστρέψας ἕως ἰθάφους.

9. Τῷ ε' ἔτει αὐτοῦ Ἰγνάτιος ὁ πατριάρχης τὴν τοῦ Σα-
τύρου ἐκκλησίαν εἰς ὄνομα τοῦ ἀρχιστρατήγου τοῦ Ἀνατέλλοντος 15
ἐποίησεν· εἶτα καὶ μονὴν αὐτὴν ἀνδρώϊαν εἰργάσατο, ἔνθα καὶ
ἐτάφη. καὶ Σάτυρος μὲν ὀνομάζεται, ὅτι ἐν μικρῷ διαστήματι
τῆς τοιαύτης μονῆς ὁ παλαιὸς ὀνομάζεται Σάτυρος, ἐν ᾗ ἦν ἱερὸν
παρ' Ἑλλήνων οἰκοδομηθὲν τῷ αὐτῷ Σατύρῳ, οὗ καθ' ὁμοιω-
μίαν διὰ τὸ πλησίον εἶναι τὴν εἰρημένην μονὴν τῷ τοιοῦτῳ καλεῖ- 20
ται ὀνόματι· ἔξ οὗ καὶ τὸ παλάσιον τοῦ Βρύαντος κτίσας Θεό-
D φίλος ὁ βασιλεὺς τὴν ἕλην ἀφειλόμενος ταύτην ἰδέματο. Ἀνα-

7 immo Τεφρακῆν, cum marginae P. et mox Τεφρακῆ

eiusve inscriptio." ingressus itaque librum legit, ac quasi ab angelo didicisset, percurret. hinc rursus Photii cum Basilio necessitudo coa-
luit.

8. Eius imperii anno quinto, mensis Novembris die vigesima ter-
tia, natus est Alexander imperator ex Eudocia Ingerina, Basilii legitima
proles. imperator expeditione suscepta adversus Agarenos Tephricenses,
multisque consertis praeliis, in omnibus victus est multosque Romano-
rum amisit. ac cum ipse iam imperator capiendus videretur, Theophy-
lactus Abastactus eum servavit, Romani pater eius qui postea imperi-
um tenuit. reversusque in urbem imperator Christophorum generum
suum in Tephricam misit, partaque victoria locum vastavit ac sole te-
nus evertit.

9. Imperii Basilii anno sexto Ignatius patriarcha Satyrum eccle-
siam sub nomine caelestis militiae principis Orientis aedificavit, postea-
que virorum monasterium fecit, ubi et sepultus fuit. et quidem Satyri
nomen est, quod non procul ab eo monasterio antiquus Satyrus diceba-
tur, ubi templum erat Graecorum superstitione eidem Satyro extractum;
ex cuius vicinia contigit per homonymiam ut et monasterium eodem ve-
cabulo conseretur. Theophilus vero imperator accepta inde materia
Bryantis regis aedes construxit. quod autem Oriens appelletur, ea

τέλλων δὲ καλεῖται δι' αἰτίαν τοιαύτην· κληρονομήσῃ ποτε Νικηφόρῳ τῷ βασιλεῖ ἐν οἷς ἀρτίως ἐστὶν ἡ μονὴ μέρεσιν, ἐν αὐτῷ τῷ τόπῳ χειρωθείσης ἐλάφρον ἐν ᾧ νῦν τὸ τῆς μονῆς θυσιαστήριον ἴδρυνται, εὐρέθη τραπέζα παλαιὰ ὑπὸ κίονος βασιταζομένη γράβρουσα οὕτως "τοῦτό ἐστιν τὸ ἅγιον θυσιαστήριον τοῦ ἀρχιστρατήγου Μιχαὴλ τοῦ Ἀνατέλλοκτος, ὑπερ ἐνεθρόνισεν ὁ ἅγιος ἀπόστολος Ἀνδρέας."

10. Τῷ ζ' καὶ τῷ η' αὐτοῦ ἔτει βαπτίζει ὁ Βασίλειος πάντας τοὺς ὑπὸ χεῖρα αὐτοῦ Ἑβραίους, διδοὺς αὐτοῖς ἀξίας καὶ δῶρα
 10 πολλά. τότε δὲ καὶ τὸν προειρημένον Νικόλαον τὸν προσμονάριον P 456 τοῦ ἁγίου Διομήδους ἐποίησεν οἰκονόμον καὶ σύγκελλον, τὸν δὲ ἀδελφὸν αὐτοῦ Ἰωάννην δρογγάριον τῆς βίβλας, τὸν δὲ ἕτερον ἀδελφὸν Παῦλον ἐπὶ τῆς βασιλικῆς σακέλλης, τὸν δὲ ἕτερον ἀδελφὸν Κωνσταντῖνον γενικὸν λογοθέτην.

11. Τῷ θ' αὐτοῦ ἔτει ἤρξατο κτερίζει ὁ βασιλεὺς τὴν Νέαν ἐκκλησίαν, καὶ ἡ Συράκουσα παρεδόθη τοῖς Σαρακηνοῖς.

12. Τῷ ι' αὐτοῦ ἔτει Νικήτας ὁ Ξυληνίτης καὶ ἐπὶ τῆς τραπέζης κατηγορήθη ὡς φιλεύμενος παρὰ τῆς Ἀγούσης· ὅς καὶ ἀποκίρεται καὶ μοναχὸς γίνεται. πολλά δὲ χαλκουργήματα B
 20 κατέαξεν ὁ βασιλεὺς λόγῳ τῆς Νέας ἐκκλησίας· ἀλλὰ καὶ μύρμαρα καὶ ψηφίδας καὶ κίονας ἐκ πολλῶν ἐκκλησιῶν καὶ οἴκων λόγῳ ταύτης ἀνελάβετο. ἐν οἷς στήλη ἴσταιται χαλκῆ ἐν τῷ Σενάτῳ σχῆμα ἐπισκόπου φέρουσα· ἐκράτει δὲ ἐν τῇ χειρὶ ῥάβδον ὄφιν

ratio est. cum aliquando Nisephorus imperator his in locis venationem ageret in quibus modo situm monasterium est, in eo ipso loco ubi nunc Basilicæ situm altare est, capto ceruo vetus mensa sustentante columnas inventa est, hac inscriptione "sanctum Michaelis caelestis militiæ principis Orientis altare, quod sanctus Andreas apostolus posuit."

10. Imperii annis septimo et octavo baptizat Basilius Hebraeos omnes sub ditione positos, dignitatibus augens ac plura illis dona tribuens. tunc vero etiam, cuius supra meminimus, Nicolaum sancti Diomedis mansionarium, oeconomi ac syncelli dignitate decoravit; eius fratrem Ioannem excubiarum drungarium praefecit; fratrem alterum Paulum regio sacello praefecit; tertium demique Constantinum aerarii publici logothetam creavit.

11. Basilius imperii anno nono cepit imperator aedificare Novam ecclesiam; urbsque Syracusa prodita est Saracenis.

12. Basilius imperii anno undecimo Nicetas Xylenites ac mensae praepositus, Augustae amorem accusatus, posita coma in monasterium trusus est. multa vasa aenea confregit imperator, in usum vertenda Novae ecclesiae. marmora quoque et musiva et columnae ex multis ecclesiis aedibusque sublati eius extruendae causa. inter haec ornamenta statua aenea in senatu erat episcopi habitu, virgamque manu tenens,

ἐντετυλισμένον ἔχουσαν. τὰύτην ἤγαγον ἐν τῷ βεστιαρίῳ* καὶ ἐλθὼν ὁ βασιλεὺς ἔβαλε τὸν δάκτυλον αὐτοῦ εἰς τὸ στόμα τοῦ ὄφρα· καὶ ἦν ἕσωθεν ἄλλος ὄφρις ζῶν, ὃς καὶ ἔδωκε τὸν δάκτυλον C τοῦ βασιλέως· καὶ μόλις δι' ἀντιφαρμάκων ἴαθη. καὶ τὴν στήλην δὲ Σολομῶντος ἐν τῇ βασιλικῇ σῶσαν εἰς ὄνομα αὐτοῦ ἐκτύ- 5 πῶσας, τοῖς θεμελίοις τῆς Νέας ἐκκλησίας ὡς θυσίαν ἑαυτὸν τῷ θεῷ προσῆξεν.

13. Τῷ ια' αὐτοῦ ἔτι ἐκστρατεύει πάλιν κατὰ Μελιτηνῶν, καὶ πολλοὺς πολέμους κατορθώσας καὶ αἰχμαλωσίαν πολλὴν λαβῶν ὑπέστρεψεν. 10

14. Τῷ ιβ' αὐτοῦ ἔτι τελευτᾷ ὁ πατριάρχης Ἰγνάτιος, καὶ πάλιν Φώτιος ἀναβιβάζεται.

D 15. Τῷ ιγ' αὐτοῦ ἔτι ἐκστρατεύει ὁ βασιλεὺς κατὰ Γερμανικίαν, καὶ ταύτην αἰχμαλωτεύσας ὑπέστρεψεν. τελευτᾷ δὲ Κωνσταντῖνος υἱὸς Μιχαὴλ ὁ ἐξ Εὐδοκίας, ὡς δὲ λόγος, υἱὸς 15 Βασιλείου· ὃν πολλὰ θρηνησας ἀπέθετο ἐν τοῖς τάφοις τῶν βασιλέων.

16. Τῷ ιδ' αὐτοῦ ἔτι, μηνὶ Μαίῳ α', ἐγκαινίζεται καὶ ἐνθρονίζεται ἡ Νέα ἐκκλησία παρὰ Φωτίου πατριάρχου.

17. Τῷ ιε' αὐτοῦ ἔτι Λέων ὁ Σαλιβαρᾶς συνοψίζει Θε- 20 τῶ πατριάρχῃ Θεόδωρον μοναχὸν τὸν Σανταβερηνόν, ὃς ὑπὸ P 457 Φωτίου μετὰ τοῦτο γέγονεν ἀρχιεπίσκοπος Εὐχαΐτων, ὡς εὐλαβῆ

cui serpens gyris convolutus erat. statua in vestiarium illata, veniens imperator in serpentis os immisso digito, vivo alio serpente intus residente morsum infigente, sic laesus est ut vix ullis remediis curari poterit. sed et Salomonis statuam in basilica constitutam, ex suo efformatam nomine, se ipsum deo velut hostiam offerens, in Novae ecclesiae fundamenta iecit.

13. Anno Basilii imperii undecimo suscepta rursus imperator adversus Melitenenses expeditione, multisque praeliis victor ingentique onnatus praeda, ac captivis adductis, reversus est.

14. Anno Basilii imperii duodecimo Ignatio patriarcha vivis exempto Photius regiae urbis sacerdos iterum provectus est.

15. Anno Basilii imperii tertio decimo eductis imperator adversus Germanicam copiis, eaque direpta atque vastata, reversus est. meritorum vero Constantinus Michaelis filius ex Eudocia, hominum autem vulgique opinione Basilii filius. cum ille ingenti luctu prosecutus ipsam in imperatorem sepulcris funus deposuit.

16. Anno Basilii imperii quarto decimo, calendis Maii, dedicatur divinisque officiis publice celebrandis aperitur a Photio patriarcha Nova ecclesia.

17. Anno Basilii imperii quinto decimo Leo Salibaras Theodorum monachum Santabarenum Photio patriarchae in colloquium adducit (is postea a Photio creatus Euchaitarum archiepiscopus) tanquam virum

καὶ ποιῶντα τεράστια καὶ προσηατικόν. Φώτιος δὲ τοῦτον Βασιλεῖ βασιλεῖ μεσιτεύει· εἰς ὃν ὁ βασιλεὺς ἀρεσθεὶς (πρὸς γὰρ τὰς ἐπαθυμίας αὐτοῦ διέκειτο) εἶχεν ἐν τιμῇ πολλῇ. ὃς ἀδυμῶντα τὸν βασιλεῖα περὶ τοῦ τελευτήσαντος υἱοῦ αὐτοῦ Κωνσταντίνου, διὰ τὰ φίλτρον ὕπερ εἰς αὐτὸν εἶχεν, ἐπλάνα, καὶ ἐπηγγέλλετο δεῖξαι ζῶντα. ὃ καὶ ἐποίησεν· ἐν γὰρ λόχητινι διερχομένῳ τῷ βασιλεῖ φάντασμα συνηντήθη ἔφιππον, χρυσοῦφαντος ἐνδεδυμένον, ἐν τῷ εἶδει τοῦ Κωνσταντίνου· ὃ καὶ ὀφθαλμοῖς Βιδῶν καὶ περιπλακεῖς κατεφίλησεν. καὶ γεγονότος ἀφανοῦς, αὐτὸν ἰδεῖν ὑπελάμβανε, καὶ ὡς οὐ πεπλάνητο. διὸ καὶ μονὴν ἐκείσε κτίσας ἐπαυμάσεν αὐτὴν τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου.

18. Τούτοις καὶ ἑτέροις πλείστοις ἐκ τῶν Ἀπολλωνίου ἀκριβῶς μεμνημένος ὁ Σανταβαρηνὸς ἐποίησε τὸν βασιλεῖα πίστιν κεκτήσθαι εἰς ἑαυτὸν πολλήν. οὗτος ὁ περιώνυμος Σανταβαρη-
15 νός, ὃς ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Φωτίου κατὰ δευτέραν αὐτοῦ τυραννίδα ἐπίσκοπος Ἐὐχαΐτων ἐγένετο, Μανιχαῖον υἱὸς καὶ Μανιχαῖος ὢν, C καὶ ὡς νεώτερος διὰ Βάρδα τοῦ Καίσαρος τὴν κεφαλικὴν τιμωρίαν διαφυγὼν τῇ τῶν Στουδίου μονῇ ἐπὶ διορθώσει ἀπεδόθη· ὃ δὲ καὶ μοναχῶν σχῆμα περιβαλλόμενος οὐδ' ὄλωσ τῆς κακίας ἀνε-
20 νευσεν. κατὰ μέντοι τὴν πρώτην τυραννίδα Φωτίου καὶ ἡγοῦμενος ἐν αὐτῇ τῇ μονῇ γίνεται· ὑφ' οὗ καὶ πάντες οἱ εὐλαβεῖς τῆς μονῆς ἔφυγον, τὴν κοινωλίαν Φωτίου μὴ καταδεχόμενοι. τοῦ

21 ἐφ' οὗ margo P

religiosum prodigiorumque patratorum mirificum ac futura praenoscenti arte praeditum. Photius Basilio imperatori virum insinuat; quo delectatus imperator (quippe eius assentante desideris) eum magno in pretio habuit. is imperatorem ob Constantini filii mortem, qua amoris vi in eum ferebatur, sese dolore conficientem videns, vivum se illi ostendit. impostor pollicitus est; et vero rem praestitit. ad quendam enim saltum obambulanti imperatori spectrum quoddam Constantini specie equo insidens, vestibus auro intextis, occurrit; cernensque ille oculis, et in amplexus ruens, affatim basia dedit. cumque disparuisset, vidisse eum se existimabat nec quicquam delusum esse. quocirca exstructo ibi monasterio S. Constantini nomen indidit.

18. His aliisque plurimis ex Apollonii disciplina probe institutus Santabareus magnam sibi fidem apud imperatorem conciliavit. celebris hic nominis Santabareus, quem Photius secunda sua tyrannide episcopum Euchaitarum promovit, Manichaei filius et Manichaeus erat; ac velut iunior annisque minor vix capitali exemptus sententia per Bardam Caesarem, meliori fruge componendus, Studii monasterio traditus est. ubi tamen, quanquam monachi assumpto habitu, a priori nihil pravitate emerit. ceterum Photii prima tyrannide in eo monasterio praefecti minus gessit; quo et antistite religioni omnes monachi fugam iniere, cum non sustinerent Photii se communione commaculari. Photie nihilominus

μέντοι Φωτίου τῆς πατριαρχίας διωχθέντος καὶ ὁ Σατανώνυμος
 D ἐκεῖνος τῆς μονῆς ἀηλιάθη. εἶτα εἰσοικίζεται Φωτίῳ, καὶ φησὶ
 “χρησαί τινα πῶν ἐπὶ τοῦ κοιτῶνος τοῦ βασιλέως, καὶ λαβὼν ταῦτα
 τὰ ὕδατα ἃ ἔσκεύασα φανάτω ἐπὶ τοῦ κοιτῶνος· καὶ ὄψει ἀδίκαια
 τὸν βασιλέα καταδεδουλωμένον τῇ ἀγάπῃ σου. καὶ μετὰ ταῦτα 5
 ἀγωνίσαι ὅπως ἴδω ἀπὸν ἅπαξ, καὶ ποιήσω σε ἐπανελθεῖν εἰς
 τὴν προτέραν σου τιμὴν.” τοῦτου οὖν γενομένου, πρῶτῃ πρῶτῷ
 τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ εὐχῆς χάριν καὶ χρυσίον ἀπέστειλεν Φωτίῳ, καὶ
 εἰς τὴν Μαγναύραν κατόικισε, καὶ συνεχῶς ὠμίλει, καὶ παρη-
 σίας τοσαύτης μετέδωκεν ὡς καὶ τοὺς οἰκίλους αὐτῷ πάντας ἐν τῷ 10
 παλατίῳ ἐπιστῆναι ὀφρκαίους. ἐντεῦθεν καὶ τὸν ἀρχιμάγον Σαν-
 P 458 ταβερηνὸν ὡς ὕγιον καὶ εὐλαβῆ καὶ διορατικώτατον συνοψίζει καὶ
 προσοικειῶ.

19. Τῷ ιε' αὐτοῦ ἔτει ἠγάγετο ὁ βασιλεὺς γυναῖκα Λέοντι
 τῷ βασιλεῖ Θεοφανῶ τὴν θυγατέρα Μαρτινακίου, καὶ σιέψας 15
 τοὺς γάμους ἐκοίτησε ἐν τῇ Μαγναύρᾳ.

20. Τῷ ιε' αὐτοῦ ἔτει αἱ τῶν Σαρακηνῶν ναυστολαὶ καὶ
 Ἰταλίας καὶ Σικελίας καὶ τῶν λοιπῶν χωρῶν ἐπῆλθον· ὅφ' ὧν
 συνέβη τι τοιοῦτον. Σαλδανὸς δ' τῶν Ἀγαρηνῶν ἀρχηγὸς τὴν
 Βάρην κρατήσας, ἥτις ἐστὶ πόλις μεγάλῃ τῶν Γαουσαίων, καὶ ἐν 20
 αὐτῇ κατοικήσας πολλὰς ἑτέρας πόλεις καὶ χώρας κατελυμήνατο.
 B γράφει οὖν ὁ βασιλεὺς τῷ ῥηγὶ Φραγγίας ἐπακουρήσαι τῶ ὑπ' αὐ-

17 σολῆαι P, ἀσολῆαι alter Combesii codex

patriarchali sede eiecto hic quoque Satanicus vir nominis expulsus est.
 tum inter Photii familiares ascitus "cuiuspiam" ait "cubiculariorum opera
 utere, acceptasque quas paravi aquas sacro aspergat cubiculo; moxque
 amori tuo deditum imperatorem videbis. his peractis da operam ut vel
 semel ipsam videam, et ut ad priorem honorem ipse redeas efficiam."
 his ita gestis, statim mane imperator liberos precibus communiendos au-
 risque vim mittit Photio, iussitque in Magnaura pro hospitio morari.
 ibi continui congressus ac colloquia, tantaque Photius donatus fiducia
 est ut et omnes necessarios ac familiares palatinis munis adhiberet.
 hincque adeo magorum principem Santabarenum velut sanctum ac reli-
 giosum futuraque praenoscenti sagacissimum, illius praesentat obtinibus
 redditque carissimum.

19. Anno Basiliæ imperii sexto decimo imperator uxorem iunxit
 Leoni imperatori Theophanonem Martinacii filiam, coronaque impartiens
 nuptiarum solennia in Magnaura peregit.

20. Anno Basiliæ imperii decimo septimo Saracenicis classibus Ita-
 liam Siciliam ac reliquas regiones incurvantibus, tale quid accidit. Sol-
 danus Agarenorum princeps capto Bario, quae Rhagusiorum urbs magna
 est, in eoque positus sedibus, multas alias urbes locaque diripiebat.
 scribit itaque imperator Francorum regi ut missae abs se classi adven-

τοῦ ἀποσταλέντι στόλῳ κατὰ τῶν Ἀγαρηνῶν. καὶ δὴ πόλεμον
 κροτηθέντος ἄλσκειται μὲν τὸ κάστρον καὶ ἡ χώρα, ἀλλὰ μὴν
 καὶ αὐτὸς ὁ Σαλδανὸς καὶ ὁ ὑπ' αὐτὸν λαός. τούτων τὸν Σάλδα-
 νὸν ὁ ῥῆξ ἐν Καπύῃ ἀπάγει, καὶ ἐπὶ διετίαν τῷ ῥῆγι συνῶν παρ-
 5 ρησίας καὶ συνδιατιθήσεως ἐπέλαχε. ὁ δὲ παροῦργος ὢν ἐκ τῆς
 ἐτέρων διαβολῆς ἔγνω σωτηρίαν ἑαυτῷ πραγματεύεσθαι. τοῖς
 γὰρ ἄρχουσι Καπύης καὶ Βενεβενδοῦ λέγει ἐν μυστηρίῳ "βούλομαι
 ὑμῖν εἰπεῖν ἀπόρρητον βούλευμα τοῦ ῥῆγος, δέδοικα δὲ τὸν ἐκ
 μηνύσεως κίνδυνον." τῶν δὲ διομοσομένων ἀνέκφορον ποιήσασθαι
 10 τὸ λαλούμενον, φησὶ "πάντας ὑμᾶς πρὸς τὴν ἑαυτοῦ χώραν Φραγ-
 γίας ὁ ῥῆξ σιδηροδισμῶς συντόμως ἀποστέλλει." τῶν δὲ μὴ
 πιστευσάντων ἀλλὰ ζητούντων ἔτι σαφεστέραν κατάληψιν, αὐτίς
 ὁ Σαλδανὸς πρὸς τὸν ῥῆγά φησιν ὡς οὐκ ἔστι σοι ἀσφαλῆς ἡ τῶν
 κάστρων τούτων κατάσχεσις, ἕως οἱ τοῦτων ἄρχοντες ἐνταῦθα
 15 ἐπιχωριάξουσιν· ἀλλ' εἰ βούλει βεβαίως δεσπόμεν αὐτῶν, πρὸς
 Φραγγίαν τούτους δεσμῶς ἀπόστειλον. πεισθεὶς οὖν ὁ ῥῆξ ἀλύ-
 σεις διωρίσαστο συντόμως χαλκευθῆναι ὡς ἐπὶ χρεῖα κατεπεγούση
 τινί. ἰδὼν οὖν ὁ Σαλδανὸς φησὶ πρὸς τοὺς ἄρχοντας "οὐδὲ ἔτι
 μοι πιστεύετε;" γνόντες οὖν οἱ ἄρχοντες ἀληθεύειν τὸν βάρβαρον, D
 20 ἠζήτουν ὅπως τὸν ῥῆγα ἀμύνωνται. καὶ δὴ πρὸς κενηγέσιον ἐξελ-
 θόντος κλείουσι καὶ αὐτοῦ τὰς πύλας· ὁ δὲ πρὸς τὴν ἰδίαν χώ-
 ραν ἀπαίρει λυπούμενος. καὶ ὁ Σαλδανὸς τὴν χάριν τῆς μηνύσεως
 ἀπαίτει· ἡ δὲ ἦν τὸ πρὸς τὴν οἰκίαν πατρίδα συγχωρηθῆναι αὐ-

ans Agarenos eodem ferat. demique conflato bello capitur oppidum do-
 maturque regio; quia et ipse captus Soldanus eique militantes copias.
 Soldanum rex Capnam adducit; ubi ille annos duos commoratus, colle-
 quiique ac convictus licentiam nactus, vaser cum esset, aliis per ca-
 lumniam detrahendo expediendam sibi salutem putavit. Capnae enim et
 Beneventi proceribus ita secreto infat. "regis verbis arcanum vole ape-
 rire: vereor autem ne, si detexero, inde mihi periculum creetur." illis
 iurciurando affirmantibus nemini se detecturos quae is ad eos loqueretur,
 "vos" inquit "omnes ferro onustos in suam Franciae regionem rex
 brevi missurus est." non credentibus illis maioraque rei indicia quae-
 rentibus, rursus Soldanus ad regem ait "nunquam fiat ut haec tuto op-
 pido possideas, quamdiu illorum proceres his morabuntur. sed si vis
 firmo eorum potiri dominio, illos victos in Franciam mittito." his rex
 persuasus catenas velut urgente quodam negotio, cito fabricari iussit.
 videns itaque Soldanus ait ad proceres "ae nunc quidem mihi adhibetis
 fidem?" intelligentes igitur proceres barbarum vera loqui, cogitabant
 quia ratione regem ulcicerentur. illo itaque venandi causa egresso fo-
 res contra eum claudunt. rex indignae ferens reiue indignitate motus
 in patriam redit. Soldanus quoque detecti arcani mercedem petit. ea
 erat ut ei liberum esset in patriam reverti. recepto igitur principatu

τὸν ἀπελθεῖν. τὴν οικίαν οὖν ἀρχὴν ἀπολαβὼν καὶ τοῦ κακὸς εἶναι μὴ ἐκτάς ἐκτρατεύει κατὰ Καπύης καὶ Βενεβενδοῦ. οἱ δὲ πρὸς τὸν ῥῆγα διαπραβεύονται. ἀλλὰ μεθ' ὕβρεως ἀποπέμπονται. στέλλουσιν οὖν πρὸς τὸν βασιλέα. ὁ δὲ θῦντον ἐκπέμπτει τὸν πρεσβευτήν, δηλῶν προσδέχεσθαι συντόμως τὴν ἐκείθεν βοή-
P 459 θειαν. γίνεται τοῖς πολεμίοις ἐγκρατής ὁ τῆς ἀγγελίας διάκονος. λέγει οὖν πρὸς αὐτὸν ὁ Σαλδιανὸς "εἰ ὑπηρετήσης μου τῷ βουλήματι, καὶ σωτηρίας ἀξιοθήσῃ καὶ δωρεῶν ἀπολαύσῃ πολλῶν." τοῦ δὲ συνθεμένου "βούλομαι" ἔφη "σῆναί σε τοῦ κάστρου ἐκτός, καὶ τοῖς ἔνδον εἰπεῖν ὡς ἐγὼ μὲν τὴν διακονίαν μου ἐξεπλήρωσα, 10 ἀλλ' ἐκ τοῦ βασιλέως βοήθειαν μὴ προσδέχεσθε· οὐ γὰρ ἤκουσεν τῆς δεήσεως ὑμῶν." ὁ δὲ πλησίον τοῦ τείχους μετὰ τῶν ὑπηρετῶν τοῦ Σαλδιανοῦ γενόμενος καὶ τοὺς πρώτους παραγενέσθαι τῆς
B πόλεως αἰτησάμενος ἔφη "εἰ καὶ πρόδηλός μοι τυγχάνει ὁ θάνατος καὶ ἐν χερσὶν ἡ σφαγὴ, ἀλλ' ὅμως οὐκ ἀποκρίνομαι τὴν ἀλήθειαν. 15 πλὴν αἰτῶ καὶ ὀρκίζω ὑμᾶς ἀποδοῦναι μοι τὴν χάριν εἰς τὰ ἐμὰ ἔκγονα καὶ τὴν σύννευον. ἐγὼ γάρ, ὡς κύριοί μου, εἰ καὶ νῦν ταῖς τῶν πολεμίων περιεσχέθην χερσίν, ἀλλ' ὅμως τὴν διακονίαν μου ἐξεπλήρωσα καὶ τὴν παρ' ὑμῶν πρεσβείαν τῷ βασιλεῖ Ῥωμαίων προσήγαγον, καὶ συντόμως προσδέχεσθε τὴν ἐκείθεν βοή-
C θειαν. διὸ στήτε γενναίως καὶ μὴ δειλανδρήσητε· ἔρχεται γὰρ ὁ ὑμᾶς ῥυσόμενος, εἰ καὶ μὴ ἐμέ." ταῦτα οἱ τοῦ Σαλδιανοῦ ἀκούσαντες καὶ πρὸς τὴν ἀπάτην ἠμμανέντες ἐθῆς αὐτὸν τοῖς ξίφεσι κατακόπτουσι. φοβηθεὶς οὖν ὁ Σαλδιανὸς τὴν ἐκ τοῦ βασιλέως

nec mentis posita pravitata, adversus Capuam et Beneventum cum exercitu venit. missa ad regem Franciae legatio: oratores contumeliose accepti ac remissi. mittant itaque ad imperatorem. ille statim dimisso legato abs se brevi mittenda iusta auxilia expectare iubet. capitur ab hostibus nuntii minister. ait itaque ad eum Soldanus "si meae voluntati obsecutus fueris, tum salutem ipse consequeris, tum muneribus copiose donaberis." illo assensum simulante ait Soldanus "volo ut pro oppidi moeniis stans, eos qui intra sunt in haec verba alloquaris, ego sane ministerium meum implevi; ne tamen ab imperatore auxilia expectaveritis: non enim petitioni vestrae obaudivit." muris itaque cum Soldani ministris admotus, vocatisque civitatis primoribus, sic ait "quaquam mihi mors palam est atque in promptu est iugulatio, non tamen vos veritatem celabo. ceterum rogo atque adiuro ut in caris pignoribus atque uxore gratiam mihi referatis. ego enim, domini mei, etsi iam hostium manibus teneor, ministerium tamen meum explevi vestraque ad imperatorem functus sum legatione, brevique hinc vobis ventura auxilia expectate. quare state fortiter, et ne animis concideritis: venit enim qui vos sit liberaturus, etsi is nullius mihi frugis futurus sit." quibus auditis Soldani satellites, ac quod decepti erant, furoris oestro perciti,

προσδοκωμένην δύναμιν ἔλυσεν τὴν πολιορκίαν καὶ πρὸς τὴν οἰκίαν
 χώραν ὑπέστρεψεν.

21. Τῷ ἢ αὐτοῦ ἔτι Λέων ὁ βασιλεὺς κατηγορεῖτο
 παρὰ τοῦ Σανταβαρηνοῦ πρὸς τὸν ἴδιον πατέρα τρόπον τοιῷδε.
 Ἐνονηχῆς ὢν καὶ εὐσεβεῖς τὸν βίον διαπερῶν τὰ γινόμενα πυρὰ τοῦ
 Σανταβαρηνοῦ κατεγίνωσκε, καὶ ἐμέμφοτο αὐτὸν καὶ ἀπιστρέ-
 φετο. ἐπεὶ ἐκεῖνος δὲ τὸ μῖσος τούτου ὑπενεγκεῖν οὐχ ὑπέφερον,
 ὑφορώμενος διαβολὴν αὐτοῦ πρὸς τὸν βασιλεῖα γενήσεσθαι, τί
 τεχνάζεται; μάχιραν μεγάλην, τὸ δὴ λεγόμενον παραμήριον,
 10 ποιήσας καὶ ποικίλως ἐπισκευάσας δίδωσι τῷ Λέοντι, εἰπὼν "οἶδα D
 ὅτι πόλλάκις εἰς κινήγιον ἐμπίπτει σοι ζῶον μόνω, καὶ μὴ ἔχων
 μάχιραν σφάζει αὐτὸ ἀπόλλεται. βαστάζει οὖν αὐτὰ ἴσως καὶ
 ὁ βασιλεὺς ὁ πατήρ σου ἐπανέσει σοι." πεισθεὶς οὖν τῷ ἀλά-
 στορι ὁ Λέων λαμβάνει τὴν μάχιραν. ἀπέρχεται οὖν ὁ δόλιος
 15 Σανταβαρηνός, καὶ διαβάλλει τοῦτον πρὸς τὸν πατέρα αὐτοῦ, ὡς
 ὁ Λέων ὁ υἱὸς σου παραμήριον βαστάζει, καὶ ἤνικα μοναξενθῆ
 μετὰ σοῦ, ὄρμῶν ἔχει τοῦ σφάζει σε." τοῦτο ἀκούσας ὁ βασι-
 λεὺς καὶ ἔρευνήσας καὶ εὐρῶν ἀπέκλεισεν αὐτὸν ἐν τῷ Μαργαρίτῃ,
 βουλόμενος ἐκτυφλῶσαι, εἰ μὴ Φώτιος ὁ πατριάρχης μετ' ἄλλων
 20 πόλλων τῆς συγκλήτου τοῦτο διεσκέδασαν. τοὺς δὲ ἀνθρώπους P 460
 αὐτοῦ πάντας πόλλα τιμωρήσας, ὡς οὐδὲν εὐρέθη τῆς κατηγορίας
 ἀληθείας, ἐξώρισεν. ἐποίησε δὲ ἀπὸ ὕψους μῆνας τρεῖς, θρηνηῶν

ipsum gladiis confestim considerunt. veritus ergo Soldanus exspectatas
 imperatoris copias, soluta obsidione in suam se regionem recepit.

21. Anno Basilii imperii decimo octavo Leo imperator a Santaba-
 reno per talem modum apud patrem criminis delatus est. Leo cum so-
 lertis ingenii esset pieque vitam institueret, Santabareni dicta factaque
 reprehendebat, ipsumque vituperabat, ac averso ad illum animo erat,
 quod ille eius odium ferre non poterat, veritus ne ad imperatorem haec
 eius crimina pervenirent. quid machinatur? ingentem sicam (Graeco-
 rum vulgus παραμήριον vocant) vario cultu elegantem fabricatus Leoni
 tradit, dicens "acis hand raro inter venandum in bestiam te solum inci-
 dere, cumque desit gladius ad ingulandum, tibi eam perire. hunc ergo
 gestato: forte etiam imperator pater tuus consilium laudabit." credulus
 ergo sceleratissimi capitis verbis Leo gladium sumit. abit ergo dolis
 consuptus Santabarens, eique apud patrem crimen intentans "Leo" in-
 quit "filius tuus sicam gestat, ac cum solus tecum versabitur, facto in
 te impetu contrucidabit ac ingulabit." audiens imperator, habitaque rei
 diligentis inquisitione, ac cum se ita rem habere invenisset, in Marga-
 rita oculorum lumen adempturus inclusit, ni Photius patriarcha alique
 plures senatorii ordinis, consilium istiusmodi dissipassent. Leonis do-
 mesticos omnes diu multamque excruciatos, cum nihil in eis intentati
 criminis deprehendisset, relegavit. Leo ipse menses tres paterno ex-

καὶ ὄδυρόμενος καὶ δι' ἐπιστολῶν πολλῶν δυσωπῶν τὸν βασιλέα. καὶ τῆς ἑορτῆς τοῦ ἁγίου Ἡλιοῦ φθασάσης, ἐπεὶ πλῆστιν μεγάλην ἔσχεν ὁ βασιλεὺς εἰς τὸν ἅγιον, ἀποσυνοψίζει Λέων τῷ τρόπῳ τούτῳ. ἦν τι ἕξον πτητὸν ἐν ταλάρῳ πλεκτῷ κατὰ τὰ βασιλεια αἰωρούμενον, μιμηλὸν καὶ πολύφωνον, ὃ ψιττακὸς ὀνομάζεται, 5 ὅπερ εἶτε πρὸς τινῶν διδασχθὲν εἴτ' ἄλλως πως πολλάκις "αἶ αἶ B κύριε Λέων" ἐφθέγγετο. πανδαισίας δὲ ποτε τελουμένης τῷ βασιλεῖ, καὶ τῶν πρώτων τῆς βουλῆς συνεστιωμένων αὐτῷ, καὶ τοῦ ὄρνιθος πολλάκις φθεγγόμενου τὸ προρρηθὲν, ἐπιστυγνάσαντες οἱ δαιτυμόνες καὶ τῆς εὐωχίας παυσάμενοι ἐπὶ συντοίας ἐκά- 10 θηκτο. οἷς προσέχων ὁ βασιλεὺς τὴν αἰτίαν ἐκινδύανετο. οἱ δὲ δακρῶν ὑποπλησθέντες "τίνα βρώσιν" εἶπον "φαγοῦμεθα, οὕτως ὑπὸ τῇ φωνῇ τοῦ ἀλόγου τούτου θνειδιζόμενοι οἱ δεκούντες ἡμεῖς λογικοὶ καὶ φιλοθέστοι, ὅτι αὐτὸ μὲν τὸν οἰκείον ἀνικα- 15 λεῖται δεσπότην, ἡμεῖς δὲ τρυφῶντες λήθην τοῦ μὴ ἀδικήσαντος C δεσπότου ἐλάβομεν. εἰ μὲν γὰρ ἐλέγχεται ἀδικῶν καὶ κατὰ τῆς πατρικῆς κεφαλῆς ἐδρεκίσις τὴν δεξιάν, ἀπόχειρις αὐτοῦ ἡμεῖς πάντες γενόμεθα, καὶ τοῦ αἵματος αὐτοῦ μὴ λαβόμεθα κόρον. μέχρι τίνος ἢ συκοφάντις γλώσσῃ κατ' αὐτοῦ δυναμωθήσεται;" 20 μαλαχθεὶς οὖν τοῖς τοιοῦτοις λόγοις ὁ βασιλεὺς τότε μὲν καθε- σθῆναι τούτους προσέταξεν καὶ σκοπῆσαι περὶ τοῦ πράγματος ἐπηγγείλατο. μετ' οὐ πολὺ δὲ πρὸς τὴν φύσιν ἐπανελθὼν ἐξέλεγε

19 μέχρι] εἰ δὲ μή, μέχρι interpres

cliusus conspectu, lugens deploransque ac crebris epistolis imperatoris clementiam pulsans, exegit. solenni autem S. Eliae die, quod imperator magna in eum fide impensiorique religione ipsum coleret, per hunc modum Leo paterno conspectui redditus est. erat avis quaedam quasillo vimineo regio in triclinio e pariete pendula, animal sane acmulum, multiplicique voce reddenda idoneum: psittacum vocant. haec, sive a quibusdam praedocta sive aliter inducta fuerat, crebro illud "heo, heo, domine Leo" inelamitabat. quandoque igitur instructo imperatori convivio, senatusque proceribus ad epulas mensamque considerantibus, cum avis quam dicebam naemiam crebrius loqueretur, in tristitiam verai conviviae cibisque abstinentes morosi sedebant. animadvertit imperator, causamque sciscitatur. ad quem illi lacrimis oppletis "quas" aiunt "dapas sumemus, quibus sic muta animans exprobet, qui ratione praediti ac domini amantes videamur? cum sic illa dominum revocet, nos vero in deliciis agentes eius insontis videatur oblivio cepisse. si enim iniuriae reus deprehenditur aut in paternum caput dexteram instruxisse comperitur, eum nos ipsi omnes contrucidemus, eiusque cruorem insatiabili aviditate fundamus. sin minus, quamdiu in eam calumniae tincta venoso lingua praevalerit?" istiusmodi verbis mitiore mutatus imperator, tunc quidem sedere eos iussit ac se rem discussuram promisit. nec diu post ad genium indolemque reversus e carcere eductum Leonem sui conspe-

τε τῆς φρουρᾶς καὶ εἰς ὄψιν ἔγει αὐτῶν, καὶ τὴν κένθριμον ἀμεί-
βει στολήν, καὶ τὸ περιττὸν τῆς ἐν τῇ λύπῃ τραφείσης κόμης D
περαιορεθῆναι κελεύει, καὶ τὴν προτέραν τῆς βασιλείας τάξιν καὶ
τιμὴν ἀποδίδωσι. καὶ τῆς προελεύσεως τοῦ ἁγίου Ἡλιοῦ γενο-
5 μένης ἰδόντες αὐτὸν οἱ λαοὶ ἐπεφωνοῦντο “δόξα σοι ὁ Θεός.” καὶ
ὁ βασιλεὺς εἶπεν “δοξάζετε τὸν Θεὸν ὑπὲρ τοῦ υἱοῦ μου. πολλὰς
θλίψεις ὑπ’ αὐτοῦ ἔχετε ὑπεμῖναι καὶ ἐπωδύτους ἡμέρας διελ-
θεῖν.”

22. Τῷ 19' ἔτει αὐτοῦ μελετᾶται ἀνταρσία παρὰ Ἰωάννου
10 τοῦ Κουρκοῦα δομestικου ὄντος τῶν ἱκανάτων, χρηματισθέντα
παρὰ τοῦ ἐν Βλαχέραις ἐγκλειστοῦ. ἦσαν δὲ μετ' αὐτοῦ ἄρχον-
τες μέχρι τῶν ξξ', μεθ' ὧν ὁ Μιχαὴλ ὁ ἑταιρειάρχης καὶ ὁ Κα- P 461
τούδης καὶ ὁ Μυξιάρχης καὶ ὁ Βαβούτζικος. τούτους κρατήσας
πάντας ἐν τῷ ἵπποδρομίῳ ἔτυψε καὶ ἐκούρευσε καὶ τὰς ὑπολει-
15 φθείσας τρήχας ἔκαυσε καὶ πομπεύσας ἐξώρισε.

23. Τοῦ δὲ βασιλέως ἐν κωνηγίῳ ἐξελεθόντος, ἔλαφος
παμμεγέθης ἀναφανείσ ἤρε τὸν βασιλέα ἐκ τῆς ζώνης ἀπὸ τοῦ
ἵππου μετὰ τοῦ κέρατος. φθάσας δὲ τις καὶ τὴν ζώνην μετὰ τῆς
σπάθης κόψας τοῦτον ἐρρύσατο. ὃν καὶ μετὰ τὴν ὑποτροφὴν
20 ἀπεκεφάλισεν, εἰπὼν “μὴ γύμνον κατὰ βασιλέως ξίφος.” ἐκ δὲ
τοῦ σπαραγμοῦ τοῦ ἐλάφου νοσηλευθεὶς ὁ βασιλεὺς Βασίλειος τε-
λευτᾷ, φάμενος τῷ υἱῷ αὐτοῦ καὶ διαδόχῳ Λέοντι καὶ Στυλιανῷ B

7 ἐκδοτάς vulgæ

ota donat, mutatque vestem lugubrem, ac superfluum ex maerore capil-
lorum onus levare iubens ad pristinum regiae dignitatis gradum cultum-
que revocat. inter solennem vero S. Eliae pompam videntes eum po-
puli ac factiones gratulabundi clamabant, “gloria tibi, deus.” ad quos
imperator “deum glorificatis, gratulantes pro filio meo? multa ab eo
mala sustinebitis, diesque aerumna plenos transigetis.”

22. Anno Basilii imperii decimo nono Ioannes Curcuas icanatorum
domesticus tyrannidem molitur, cum is qui in Blachernis inclusus age-
bat, imperium ei esset vaticinatus. erant cum eo coniurati procures ad
sexaginta sex, inter quos Michael foederatorum comes et Catudes et
Myxiarēs et Babutzicus. quos omnes comprehensos in Circo virgīs cae-
sos totondit, adustisque reliquis crinibus, ac pompa per civitatem tra-
ducens, exsilio multavit.

23. Egresso autem venandi causa imperatore, ingentis molis cer-
vus emergens ipsum e zona ab equo cornu sustulit. venit quidam, zo-
naque eade scissa ipsum liberavit; cui et reversus caput amputavit, di-
cens “cave adversus imperatorem ensē nudaveris.” ex cervi autem
illa succussione morbo correptus Basilius imperator diem obit, eiusco-
modi verba Leonī filio ac successorī locutus, nec non Styliano ipsius

τῷ ἐπιτρόπῳ τῶν βουσιλέως αἰῶν, ὅτι Φώτιος ὁ ἀνέτερος καὶ ὁ συμ-
μύστης αὐτοῦ Σανταβαρηνὸς τοῦ Θεοῦ με μακρόναιτες, καὶ ἀλλό-
τριον τῆς δικαίας γνώσεως ποιήσαντες, εἰς τὴν ἴσῃν μετ' αὐτῶν
κόλασιν ἐπεσπάσαντο. καὶ ταῦτα εἰπὼν ἐξέψυξεν, καταλιπὼν
Λέοντα καὶ Στέφανον καὶ Ἀλέξανδρον. 5

- C **Κ**όσμον ἔτος 571, τῆς θείας σαρκώσεως ἔτη ωπή, Ῥωμαίων
βασιλεὺς Λέων ἔτη κ' μηνῶν 9'. Στέφανος δὲ ὁ αὐτοῦ ἀδελφὸς
κληρικὸς ὢν καὶ σύγκελλος ἦν μετὰ Φωτίου πατριάρχου, ἀνατρε-
φόμενος παρ' αὐτοῦ καὶ παιδευόμενος. ὁ δὲ Λέων μετὰ τὸ αὐτο-
κρατορῆσαι ἀπέστειλεν Ἀνδρέαν τὸν στρατηλάτην μετὰ κηρῶν πολ-
λῶν κληρικῶν τε καὶ συγκελητικῶν ἐν Χρυσοπόλει, καὶ ἤγαγεν μετὰ
D σπουδῆς πολλῆς καὶ τιμῆς καὶ ἕμνων τὸ λείψανον Μιχαὴλ τοῦ
βασιλέως, καὶ ἀπέθετο ἐν τῷ νυῖ τῶν ἁγίων Ἀποστόλων ἐν λάρ-
νακι. Φώτιον δὲ τὸν πατριάρχην ἐπίβουλον φωραθέντα τῆς ἐκ-
κλησίας ἐκβάλλει, καὶ ἐν τῇ μονῇ τῶν Ἀρμενιακῶν τῇ λεγομένῃ 15
τοῦ Γόρδοнос περιορίζει· ἔνθα καὶ τελευτᾷ. χειροτονεῖ δὲ Στέ-
φανον σύγκελλον, τὸν ἴδιον αὐτοῦ ἀδελφόν, διὰ τε Θεοφάνους
τοῦ πρωτοθρόνου καὶ λοιπῶν ἀρχιερέων· ὃς καὶ ἔζησεν ἔτη 5' καὶ
μηνῶν 6', καὶ θάπτεται ἐν τῇ μονῇ τῶν Σικειῶν. γέγονε δὲ ἐμ-
πρασιμὸς πλησίον τῶν Σοφιῶν καὶ τῆς Σιδηρῆς, ἐμπροσθέντος 20
καὶ τοῦ ναοῦ τοῦ ἁγίου Θωμᾶ, ὃν αὐτὸς ὁ Λέων λαμπρῶς ἀνε-
P 462 κάτισεν. ἄγει δὲ Θεόδωρον τὸν Σανταβαρηνὸν ἀπὸ Κούχαιτων ἐν

liberorum curatori. "profanus Photius eiusque symmysta Santabareus a deo me procul elongantes, atque a iusta alienum scientia reddentes, in paris me secum supplicii barathrum traxere." haec ubi dixerat, efflavit animam, Leone Stephano et Alexandro liberis relictis.

Mundi annus 6388, divinae incarnationis 888, Romanorum imperator Leo annos 25, menses 9. Stephanus Leonis frater, cum esset clericus ac syncellus, cum Photio versabatur subque eius disciplina erudiebatur. Leo autem rerum summa potitus, misso Andrea militiae magistro cum multis cereis et clericis virisque senatorii ordinis Chrysopolim, ad Michaelis imperatoris reliquias magno studio et cultu ac canticis in urbem inferendas, in sanctorum eas apostolorum in urna deponit; Photium vero patriarcham ecclesia eiectione in Armeniacorum monasterium relegat, quod Gordonis vocant; ubi et moritur. Stephanum porro fratrem per Theophanem primae sedis episcopum (πρωτόθρονον vocant) ac episcopos alios curat ordinari; vixitque annos sex menses quinque, sepeliturque in Siceorum monasterio. conflato ad Sophias et Ferream ingenti incendio absumptum S. Thomae templum ab ipso magnifice Leone reparatum est. Theodoro Santabareo ab Euchaitis in urbem adducto, An-

τῆ πάλει. Ἀνδρέας δὲ ὁ ἰσομέστικος καὶ Στέφανος ὁ μάγιστρος
 κωροῦσι κατ' αὐτοῦ καὶ τοῦ Φωτίου, ὡς λοιδορηθέντες τοῦ βασι-
 λέως Λέοντος ὑπ' αὐτῶν εἰς Βασιλεῖον τὸν βασιλεὺς τὸν πατέρα
 αὐτοῦ. καὶ τῆς συγκλήτου καταψηφισιμένης αὐτῶν, τὸν μὲν
 6 Φώτιον εἴασαν εἰς τοῦ Γόρδονος, τὸν δὲ Σανταβυρηνὸν τύραντος
 ἐξώρισαν ἐν Ἀθήναις. εἶτα ἀποστελλας ἐξόπισθεν ὁ βασιλεὺς ἐτό-
 φλωσεν αὐτὸν καὶ ἐν τῇ ἀνατολῇ ἐξώρισεν. μετὰ πολλοὺς δὲ χρό-
 νους παρικληθεὶς τοῦτον εἰσήγαγεν ἐν τῇ πάλει, καὶ προσέταξεν
 λαμβάνειν ἀνώνυμος ἐκ τῆς Νέας ἐκκλησίας.

10 2. Τῷ β' αὐτοῦ ἔτει τῆς Λαγουβαρδίας διαστασιασμένης Β
 ἀπεισιᾶλη Κωνσταντῖνος ὁ τῆς τραπέζης σὺν πᾶσι τοῖς θέμισσι·
 καὶ συμβολῆς γενομένης μόνος αὐτὸς ὁ Κωνσταντῖνος μόλις ἠδου-
 κήθη διαφυγεῖν, τῶν ἄλλων σφαγέντων καὶ κρατηθέντων. γέγονε
 δὲ καὶ ἔκλειψις ἡλιακῆ, ὡς καὶ νύκτι γενέσθαι ἐπὶ ὥρας γ' καὶ
 15 τοδὲ ἀστέρων φαίνεσθαι. γέγονασι δὲ καὶ ἄνεμοι σφοδροὶ καὶ
 ἀστρουπαὶ καὶ βρονταί, ἐξ ὧν ἐκάησαν ἐν τῷ φόρῳ ἄνθρωποι
 ἑπτά.

3. Τῷ γ' αὐτοῦ ἔτει ἐπολιορκήθη ἡ Σάμος τὸ κάστρον
 ὑπὸ τῶν Ἀγαρηῶν, καὶ αἰχμαλωτίσθη ὁ στρατηγὸς αὐτοῦ ὁ C
 20 Πασπαλῦς. συμφιλιωθεὶς δὲ ὁ βασιλεὺς Ζωῆ τῇ θυγατρὶ τοῦ
 Ζουόντζα προχειρίζεται αὐτὸν βασιλεοπάτορα, αὐτὸς καινοουργή-
 σασ τὸ ὄνομα. Συμεῶν ὁ ἄρχων Βουλγαρίας ἐκστρατεύει κατὰ
 Ῥωμαίων, καὶ πολυμηθεὶς παρὰ τῶν Τούρκων ἠτήθη, καὶ πῦσα
 ἢ αἰχμαλωσίᾳ ἡγορεύθη παρὰ τοῦ βασιλέως. εἶτα πάλιν τρέπει

dreas domesticus et Stephanus magister in eum Photiumque expostulant,
 quod Leonem apud Basilium imperatorem eius patrem per calumniam
 detulerint. senatus sententia Photio concessum ut in Gordonis mona-
 sterio ageret; Santabareus verberibus affectus, Athenas relegatus est.
 tum post eum mittens imperator oculis orbatum in Asia exsulare iussit.
 multis vero post annis placatus imperator in urbem reductum ex Nova
 ecclesia annonas accipere praecepit.

2. Imperii Leonis anno secundo in seditionem mota Longobardia,
 missus est Constantinus mensae praepositus cum omnibus legionibus;
 concertaque pugna vix unius ille evadere potuit, reliquis qua necatis qua
 captis. contigit vere etiam solis deliquium, ut et nox per horam ter-
 tiam esset et stellae apparent. orti etiam venti validi et fulgura et
 tonitrua, quibus septena capita perierunt in Foro combusta.

3. Imperii Leonis anno tertio expugnata ab Agarenis Samus civi-
 tatis munita, eiusque praetor Paspalas captivus abductus est. imperator
 Zoem Zautzae filiam in amoribus habens, Zautzam imperatoris patrem
 constituit, novum hoc honoris titulo commentus. Symeon Bulgarorum
 princeps Romanae ditionis loca infestis signis invadens Turcorum ad-
 versa acie superatus est. eius captivi omnes ab imperatore redempti

τοδς Τούρκους, καὶ μετὰ αἰτήσεως ἀναλαμβάνεται τοδς ἀρχιμά-
 λώτους, καὶ ποιεῖ εἰρήνην. καὶ μετ' ὄλιγον ἀνατραπεύσας πάλιν
 τῆς εἰρήνης γίνεται πόλεμος εἰς τὸ Βουλγαρόφυγον, καὶ τροπῆς
 δημοσίας γενομένης πάντες ἀπίλονται, καὶ ὁ πρωτοβεστιάριος
 D Θεόδωρος. Στεφάνου τελευταίου πατριάρχου χειροτονεῖται 5
 ἀντ' αὐτοῦ πατριάρχης Ἀντάνιος ὁ λεγόμενος Κανλέας.

4. Τῷ ζ' αὐτοῦ ἔτει ἔσφαξαν οἱ Χερσωνῖται τὸν στρατη-
 γὸν αὐτῶν παρελήφθη καὶ τὸ κάστρον τὸ Κόρον ἐν Καππαδο-
 κίᾳ ὑπὸ τῶν Ἀγαρηνῶν. ὁ βασιλεὺς Λέων πρόκενον ποιήσας εἰς
 τὰ Λαμμανοῦ, συνόντος καὶ τοῦ παραδυναστεύοντος Ζαούτζα καὶ 10
 τῆς θυγατρὸς αὐτοῦ Ζωῆς ἄμα τῷ βασιλεῖ (ἡ γὰρ πρώτη αὐτοῦ
 γαμετὴ Θεοφανῶ ἐν τῇ ἁγίᾳ σορῶ τῶν Βλαχερινῶν προσκαρτέρει
 εὐχομένη), συμβούλιον ἐποίησαν οἱ τοῦ Ζαούτζα συγγενεῖς, ὃ τε
 Τζάντζης καὶ οἱ λοιποὶ, φονεῦσαι τὸν βασιλέα. ἡ Ζωὴ δὲ μετὰ
 P 463 τοῦ βασιλέως καθεύδουσα, ὡς ἤσθετο τὸ δεινόν, ἐξύπνισεν αὐ-
 τὸν· καὶ παρευθὺ εἰς πλοῖον διεπέρασαν εἰς Πηγῆς, καὶ τὸ πρῶτ
 τάχιον εἰσῆλθεν εἰς τὸ παλάτιον.

5. Τούτῳ τῷ ἔτει τελωτῆ Θεοφανῶ Ἀργούστα, βασιλεύ-
 σαισα ἔτη ιβ'. ἦν μετ' οὐ πολλὰς ἡμέρας ἀνέδειξεν ὁ θεὸς θαυ-
 ματουργὸν διὰ τὸ ἀζηλότυπον αὐτῆς καὶ ἀμνησικακον καὶ ἐν ἐλεη- 20
 μοσύναις καὶ προσευχαῖς ἀδιαλείπτως προσκαρτερεῖν τῷ θεῷ.
 ἔστειπεν δὲ Λέων ὁ βασιλεὺς τὴν δευτέραν αὐτοῦ γυναῖκα Ζωὴν

6 d om P

sunt. tum rursus ille Turcos acie fundit, oblataque petitione recipit
 captivos, et pacem facit. nec multo post everso rursus pacis foedere
 commissum praedium ad Bulgarophygon, locam sic dictum, furoque uni-
 verso exercitu una omnes clade prostrati sunt atque emecti, et in eis
 Theodorus protovestiarus. Stephano patriarcha vita functo, eius loco
 Antonius Canleas ordinatur.

4. Imperii Leonis anno septimo Chersonitae praetorem suum con-
 trucidarunt. Corum oppidum in Cappadocia ab Agarenis captum. facto
 processu cum Leo imperator ad S. Damiani venisset, unaque etiam im-
 perii adiuva Zautzas adesset, nec non Zoe Zautzae filia (prima enim
 eius uxor Theophano in sancta Sora Blachernarum precibus assidue
 erat), consilium inierunt Zautzae cognati, tum Tzantzies tum reliqui,
 ut imperatorem necarent. Zoe autem in imperatoris sinu dormiens, ut
 malum sensit deprehenditque insidias, ipsum excitavit; confestimque na-
 vigio in Pegas transfretarunt, ac mane celerius ad palatium sese rece-
 perunt.

5. Hoc anno Theophano Augusta diem obit, cum imperasset annos
 duodecim. hanc deus post non multos dies miraculorum effectricem red-
 didit, iccirco quod zelotypiae vitio nihil laborans, nec iniuriarum quic-
 quam memor, elemosynis et orationibus deo assidue vacaret. porro
 Leo imperator alteram conjugem suam Zoen Zautzae filiam corona do-

τῆν θυγατέρα τοῦ Ζαούτζα, καὶ εὐλογεῖται μετ' αὐτῆς παρὰ τινος κληρικοῦ τοῦ ἐπίκλην Σινεύπης. καὶ ὁ μὲν εὐλογήσας καθηρέθη, B ἢ δὲ ἐβασίλευσεν ἔτος α' μῆνας ἦ', καὶ ἐτελεύτησεν. ἔφευρον δὲ λάφρακα εἰς τὸ ἀποκατεῆναι τὸ σῶμα αὐτῆς, ἔχουσαν ἔσωθεν γράμματα κικολαμμένα γράφοντα οὕτως "Θυγατέρα Βαβυλωνος ἢ ταλαίπωρος." πῶς δὲ, τοῦ Μαΐου μηνός, οἰκοδομήσας ναὸν, τὴν ἁγίαν Ζωὴν, κατατίθεισιν αὐτήν. καὶ πλησίον τῶν ἁγίων ἀποστόλων ἐξωνησάμενος οἰκήματα λέων ὁ βασιλεὺς κίττει ἐκκλησίαν περικαλλῆ εἰς ὄνομα Θεοφανῶ τῆς πρώτης αὐτοῦ γυναικός, 10 καὶ κατατίθεισιν καὶ ταύτην ἐκεῖ.

6. Τῷ 9' αὐτοῦ ἔτει ἐπιβουλῆς γενομένης λέοντι τῷ βασιλεῖ παρὰ τῶν συγγενῶν τοῦ Ζαούτζα, καὶ διαγνωσθείσης, πάντας κρατήσας ἐξώρισεν, καὶ ἐξωλόθρευσεν τὴν συγγένειαν τοῦ Ζαούτζα ἅπασαν. C

7. Τῷ 1' αὐτοῦ ἔτει τελευτᾷ Ἀντώνιος πατριάρχης, καὶ χειροτονεῖται Νικόλαος πατριάρχης μυστικός τοῦ βασιλέως. τότε καὶ ἡ Δημητριὰς παραλαμβάνεται ὑπὸ Δαμιανοῦ τοῦ Ἀγαρηνοῦ. στέφει δὲ ὁ βασιλεὺς Ἄνναν θυγατέρα Ζωῆς τῆς τοῦ Ζαούτζα, διὰ τὸ μὴ δύνασθαι ποιεῖν τὰ ἐκ τύπου κλητήρια μὴ οὔσης Αὔ- 20 γούστης.

8. Τῷ 11' ἔτει αὐτοῦ ἡγάγετο ὁ βασιλεὺς τρίτην ἑαυτοῦ D γυναῖκα τὴν ἀπὸ τοῦ Ὀσμίου Εὐδοκίαν, στέφας αὐτήν καὶ ἀνα-

2 Σεισάκης margo P

navit, ac cum ea, comprecante clerico quodam Synceupes nomine, benedictionem subit. qui benedictione impartierat minister, officio motus est: Zoe vero, annum unum menses octo imperio potita, defuncta est. inventa autem est urna, ad eius condendum cadaver, literis eiusmodi fatus insculpta "filia Babylonis misera." haud procul autem, mense Maio, extracto templo titulo Sancta Zoe, eam sepelivit. prope etiam templum sanctorum apostolorum, coemptis Leo imperator aedibus perpulchram ecclesiam aedificat, prioris suae coniugis Theophanus nomine; cuius et funus in ea deponit.

6. Imperii Leonis anno nono coniuratione in Leonem imperatorem a Zautsae consanguineis facta atque prodita, captos omnes exilio multavit eiusque omnem cognitionem dispendidit.

7. Imperii Leonis anno decimo, mortuo Antonio patriarcha, ordinatur patriarcha Nicolaus imperatoris mysticus. tunc quoque Demetrias a Damiano Agareno capitur. corona vero imperator Annam donat, Zoes Zautsae filiae filiam, quod cum nulla esset Augusta, constituta ex more convivium celebrare non posset.

8. Imperii Leonis anno undecimo duxit imperator tertiam suam uxorem ex Opsicio Eudociam, ipsam corona donans ac Augustam ap-

γορεύσας· ἦτις ἐξ αὐτοῦ ἄρρενα γενήσασα παῖδα ἐτελεύτησεν.
ἀπέθανε δὲ καὶ τὸ γεννηθὲν παιδίον.

9. Τῷ γ' αὐτοῦ ἔτει κτίζει ὁ βασιλεὺς εἰς τοὺς λεγομένους
Τόπους ναὸν ἁγίου Λαζάρου, καὶ κατασκευάζει μὴν ἀνδρῶν
εὐνούχων· ἐν ᾧ καὶ τὸ τοῦ ἁγίου Λαζάρου σῶμα καὶ Μαρία τῆς
Μαγδαληνῆς ἀπέθετο. τούτῳ τῷ καιρῷ παρατίθεται Ταυρομέ-
νιον τοῖς Ἀγαρηνοῖς.

10. Τῷ ε' ἔτει παρελήφθη ἡ νῆσος Ἀἴμητος ὑπὸ τῶν
Ἀγαρηνῶν.

P 464 11. Τῷ ιζ' ἔτει ἐν τῇ προελύσει τῆς πεντηκοστῆς τοῦ βα- 10
σιλέως εἰσοδεύοντος εἰς τὴν ἁγίον Μωῦσιν, ὃν πρότερον φασὶν Ἡρα-
κλέους εἶναι ναὸν, ἔπει πλησίον τῆς σωλέας ἦλθεν, ἐξελθὼν τις
ἐκ τοῦ ἄμβωνος ἔδωκεν αὐτῷ κατὰ κεφαλῆς μετὰ ῥάβδου ἰσχυρᾶς
καὶ παχείας· καὶ εἰ μὴ εἰς πολυκάνδηλον ἢ ῥάβδος ἐνεποδίσθη,
παρεσθὲν ἂν τοῦ ζῆν αὐτὸν ἀπῆλλαξεν. τοῦ δὲ αἵματος σφοδρῶς 15
καταρρέοντος ταραχὴ καὶ φυγὴ τῶν ἀρχόντων γέγονε. δὲ καὶ
τοῦ ἀδελφοῦ Ἀλεξάνδρου νόσον προφασισαμένου καὶ ἐν τῇ εἰσόδῳ
μὴ κατελθόντος, ὑπόληψις γέγονε τὴν τοιαύτην ἐπιβουλήν αὐτὸν
B κατεργάσασθαι. κρατηθέντος τοῦ δόντος τῷ βασιλεῖ, καὶ πολ-
λὰς βασάνους καὶ τιμωρίας ὑπομεμενηκότος ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας, 20
ἐπεὶ μηδένα καθωμολόγησεν, ἐκκόπτεται χεῖρας καὶ πόδας καὶ ἐν
τῷ σφενδόνι τοῦ ἵππικου καίεται. ἔτσιτε οὖν ἐξεκόπη ἡ τοιαύτη

10 Georgius et alii mesopentecostis, qui longe dies alius est, pas-
chae medius et pentecostes. Combef. 22 τῇ σφενδόνη?

pellans. haec suscepta ex illo prole mascula mortua est; mortua et ipsa
suscepta proles.

9. Imperii Leonis anno tertio decimo aedificat imperator, ad To-
pos quos vocant, templum S. Lazari nomine, virorumque spadonum
monasterium construit. ibi etiam S. Lazari corpus et Mariae Magdale-
nae condidit. per id tempus Tauromeniam traditum Saracenis.

10. Anno quinto decimo, capta ab Agarenis Lemnus insula.

11. Anno sexto decimo, in sanctae pentecostes processu, introeunte
imperatore ad S. Mocii, quod olim Herculis fanum fuisse dicunt, cum
prope solem venisset, egressus quidam ex ambone robustum fastem et
crassum in eius caput impexit; ac nisi ictus candelabri pensillis multifidi
interiecta retardatus fuisset, extemplo sustulisset. large itaque defluen-
tibus ex capite cruoris rivis, territi proceres fugam arripere. hinc
quoque suspicio fuit Alexandrum eius fratrem, quod morbum canstus
pompaie ingressus non adfuerat, insidiarum auctorem existisse. appre-
hensus autem qui ictum dederat, diesque multos tormentis examinatus,
quod nullum coniurationis auctorem sociumve detexerat, manibus pedi-
busque excisis ad Circi metam combustus est. ex tunc ergo istinamedii

προέλευσις. καὶ μετὰ τινα καιρὸν ἀνῆλθιν Μάρκος ὁ σοφώτατος οἰκονόμος τῆς αὐτῆς ἐκκλησίας, ὃς ἦν ἀναπληρώσας τὸ τετράωρον τοῦ κυροῦ Κοσμά τῆς μεγάλης ἑβδομάδος ἦτοι τοῦ μεγάλου σαββάτου, πρὸς τὸν βασιλεῦ, καὶ συνεισιώμενος αὐτῷ ἐξελιπάρει μὴ ἔκκοπῆναι τὴν ἑορτήν. καὶ τοῦ βασιλέως ἀπαναινομένου ἔφη ὁ Μάρκος ὅτι προείρηται τοῦτο παρὰ τοῦ Δαβίδ· φησὶ γὰρ “ὅσα ἐπονηρέεσατο ὁ ἐχθρὸς ἐπὶ τῷ ἄγῳ σου, καὶ ἐνεκαυχῆσαντο οἱ μισοῦντές σε ἐν μέσῳ τῆς ἑορτῆς σου.” καὶ δεῖ σε, ὡ δέσποτα, ἀπὸ τοῦ νῦν κρατῆσαι τῆς βασιλείας ἕτη δέκα. ὃ δὲ καὶ γέγονε· 10 τῇ γὰρ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἣ ἔλαβεν, τῇ αὐτῇ καὶ τελευτᾷ.

12. Τῷ αὖ ἔτει ἠγάγετο ὁ βασιλεὺς καὶ τετάρτην γυναῖκα, Ζωὴν ὀνομαζομένην τὴν Καρβουοψίαν.

13. Τῷ ἦ ἔτει ἀνέρχεται κατὰ τῆς πόλεως ὁ στόλος τῶν Ἀγαρηῶν ἅμα τῷ Τριπολίτῃ. Τριπολίται δὲ ἐκλήθησαν διὰ τὸ 15 τριῶν ἐκ γενεῶν συναχθῆναι, ἐξ Ἀράβων καὶ Τυρίων καὶ Σιδονίων ἀποίκων. ὡσαύτως δὲ καὶ τὸ Αἰγαῖον πέλαγος τὴν κλῆσιν ἀπέληφεν ἀπὸ τῆς τῶν ὑδάτων φορᾶς, ὡσοῦσης κατὰ τρόπον αἰγός. ὁμοίως δὲ καὶ Στροβήλος ὠνομάσθη ἀπὸ τῆς τοπικῆς θέσεως, καὶ Λάμπρακος ἀπὸ φωτὸς λάμπρας, ὅπερ ἐν νυκτὶ Ὠκεῖον θεμελιούντων ταύτην καὶ ἐδξαμένων θεόθεν ἐπείλαμψεν, καὶ ἡ τῶν θεμελίων βάσις καλῶς κικραταίωται. καὶ Ἰμβρος ἀπὸ Ἰμβρου κέκληται υἱοῦ Ἀνθότος,

processus abrogatus est. aliquanto autem post tempore ascendit sapientissimus eius oeclesiae oeconomus Marcus, is qui magnae hebdomadae (id est magni sabbati) tetraodidum (canonem scilicet quattuor stropharum) domni Cosmae absolvit, ad imperatorem; exceptusque convivio rogabat ne eam festivitatem pompamque abrogatum iret. abnuente autem imperatore, ait Marcus “sic nempe a Davide praedictum erat. ait enim, quanta malignatus est inimicus in sancto tuo? et gloriati sunt qui oderunt te, in medio solennitatis tuae (Ps. 73 3)? estque necesse, domine, ut ab hinc annos decem imperium teneas.” quod et contigit: eadem enim ipsa die qua ictum acceperat, evoluto annorum circulo mortuus est.

12. Anno decimo septimo duxit imperator etiam quartam uxorem, Zoem, quam vocant, Carbuopsinam.

13. Anno decimo octavo ascendit navalis Agarenorum exercitus cum Tripolite adversus Byzantium. dicti vero sunt Tripolitae, quod ex tribus nationibus collecti sint, ex Arabibus et Tyriis et Sidoniis convenis. similiter vero etiam Aegaeum mare ab aquarum impetu, ac quod velut caprae in morem (Graeci *alya* vocant) subsulset, nomen accepit. Stobelus a loei situ. Lampsacus a lucis fulgore, Phocensibus fundamenta locantibus ac orantibus, e caelo noctu delapso, quo, favente numinae, firma marorum stetit compago. Imbrus ab Imbro vocata, Anthei

Theophanes contin.

οὗ γενέτης Στάφυλος, Διονύσου φίλιτος υἱός.

- P 465 καὶ Ἑλλησποντιος ἀπὸ Ἑλλης τῆς Φοῖβου ἀδελφῆς, τῷ ἐκεῖσε πελάγει ῥαφείσης. Κιβύρρα δὲ ὑπὸ Κιβύρρου ἀδελφοῦ. ἡ δὲ Θάσος Χρυσῆ πρώην ἑλέγετο. Σαμοθράκη δὲ ἡ ἐν τῇ Θράκῃ χειρρόνησος, ἣτις πρώην Θηριοῦσα διὰ τὸ θηρίων πεπληρωῶσθαι, καὶ 5 ἱερὰν νυμφῶν οὖσαν, ὠνομάζετο, μετέπειτα δὲ τοῦ ῥοῦ συρραγέτος εἰς νῆσον συνέστη, καὶ ὑπὸ Σαμιῶν κατοικῶν ἐν κατασχέσει γενομένη Σαμοθράκη μετωνομάσθη. Λαοδίχεια κατονομάσθη ἀπὸ τῆς γυναικὸς Σελεύκου τοῦ Ἀντιόχου, ὃς ἐπὶ τῷ ὄνματι ταύτης ἔκτισε τὴν Λαοδίχειαν. Τένεδος δὲ ἀπὸ τοῦ Τέννου τοῦ 10 υἱοῦ Κύνου τοῦ Ποσειδῶνος, καὶ τοῦ ἐν αὐτῇ ἱεροῦ ἔδους τῆς Β' Ἀθήνης. Μεσημβρία δὲ ἡ πρὶν Μεμνεβρία, ἀπὸ τοῦ Μέμνου Θρακῆς τοῦ ταύτην οἰκίσαντος καὶ βρῆα τὸ παρὰ τοῖσι Θρακῶν πόλισμα λεγόμενον· πρὸς δὲ τὸ ἐσφραδέστερον Μεσημβρία νῦν ὀνομάζεται. Αἴμος ἀπὸ τινος ἀναιρεθέντος ἐκεῖσε δι' Ἡρακλέους 15 καὶ τὸν τόπον αἰμάξαντος· ἀκρωτήριον δὲ ἐστὶ Θράκης. Μήδεια ἀπὸ Μήδης τῆς Αἰήτου θυγατὴρὸς κατονομάσθαι. Σηλυβρία ἀπὸ Σήλως τοῦ Θρακῶν βασιλέως, ὅστις αὐτὴν ἔκτισεν. Μακεδονία ἡ πρὶν Ἀμαθία λεγομένη ἀπὸ ἀρχαίου τινὸς ἡγεμόνος. ἦν δὲ καὶ πόλις Ἀμαθία λεγομένη πρὸς τῇ θαλάσῃ τῷ ἔθνει ἐπίωνμος. 20
- C Νικόπολις κατὰ τὸ ἐπίωνμος τῆς νίκης, ἦν Αὔγουστος Σεβαστὸς κατὰ Ἀντωνίου καὶ Κλεοπάτρας ἐργάσατο, καὶ τὴν Αἰγυπτίαν ἀρχὴν τοῖς Ῥωμαίοις ὑπέκλινεν. Ἴερὸν Εὐξείνου, ὃ παρὰ τῶν

11 Περασιδῶνος P et αἰδοῦς
δρακὸς P

12 μὲν Νεβρία P

Μεμνευ-

filio, cuius pater Staphylus, Dionysii carissima proles. Hellespontus ab Hella Phrixis sorore, in illud proiecta mare. Cibrirra vero a Cibrirrho fratre. Thasus Chryse olim vocata. Samosathracia, quae in Thracia est peninsula, olim Theriusa dicta, quod bestiis plena esset et quod Nymphis sacra: postea vero cum fluxus collisione a continenti divisa insula facta esset et Semiis colonis possessa, mutato nomine Samothracia ab illis appellata est. Laodicea nominata est ab uxore Antiochi Seleuci, qui eius nomine Laodiceam condidit. Tenedus vero a Tennes Cycni filio Neptuni nepote, ac delubro quod in ea est, Minervae sacro. Mesembria, quae prius Memnebria, a Memno Thrace eius conditore, et Bria, quod apud Thraces nonnullos civitatem vocant: lenius autem offerendi gratia Mesembria modo nuncupatur. Haemus a quodam ibi ab Hercule interempto, cuius cruore locus tinctus sit: est vero Thraciae promontorium. Media a Meda Aetae filia nomen adepta est. Silybria a Silyo Thracum rege, qui eo coloniam duxit. Macedonia, quae pridem Amathia, ad mare sita, commune habet cum gente nomen. Nicopolis ab Augusti victoria de Antonio et Cleopatra, ac quae Romanis fascibus Aegyptiorum scepra inclinavit. Hierum Euxini (quasi dicas

τῆς Ἀργούσ πλωτήριων διερχομένων ἐκείσε ἀνδρῶνται. Φάρος δὲ ἀφιδρυμάσιον ᾧ πυρός ἐπιτίθεται εἰς ὄδηλον ἀπρόσκοπον τοῖς ἐν νυκτὶ παροδίταις. Ῥῶς δέ, οἱ καὶ Δρομίται, φερώνυμοι ἀπὸ Ῥῶς τινὸς σφοδροῦ διαδραμόντες ἀπηχήμενα τῶν χρησαμένων ἐξ ἑποδησίας ἢ θεακλυτίας τινὸς καὶ ὑπερσχόντων αὐτούς, ἐπιπέκηνται. Δρομίται δὲ ἀπὸ τοῦ ὀξέως τρέχειν αὐτοῖς προσιγένετο. ἐκ γένους δὲ τῶν Φράγγων καθίστανται. ὁ δὲ Τρικέφαλος βοινὸς κατὰ τὸ Ὀψίκιον ἀπὸ τοῦ τριχῆ κεφαλοῦσθαι τῷ σχήματι εἶρηται, ὡσπερ καὶ Ῥαδηνὸς ἀπὸ Ῥάδης κωμῆς τοῦ τῶν ἀνατολικῶν θέ-
10 ματος.

14. Ἀποστέλλει οὖν ὁ βασιλεὺς Εὐστάθιον δροσυγγέριον τῶν πλωτῶν μετὰ παρόντος τοῦ στόλου καὶ τῶν στρατιωτῶν κατ' αὐτοῦ· οἱ καὶ μὴ δυνηθέντες ἀντιπαρατάξασθαι ἠπιστρέψασαν κενοί. ἐλθόντων δὲ τῶν Ἀγαρηῶν ἐν Ἀβύδῳ, ἠρώτησαν τοὺς
15 ἀπάγοντας αὐτοὺς ὅτι πάλιν ταύτην τὴν ὁδὸν θέλομεν ὑποστρέψαι, ἢ ἔχομεν ἄλλην δι' ἧς ἀπέλωμεν εἰς τὰ οἰκίαι. τῶν δὲ εἰπόντων ὅτι διὰ ταύτην βουλόμεθα ἀποστραφῆναι, φοβηθέντες τὸ στενὸν τῆς ὁδοῦ, οἷα τὰ κρίματα τοῦ Θεοῦ, ἐθὺς ὑποστρέψουσι, καὶ P 466 τὴν Θεσσαλονικὴν καταλαβόντες πορθοῦσιν αὐτήν, καὶ πολλὴν
20 σφαγὴν καὶ αἰχμαλωσίαν ποιῶσι. βουλομένων δὲ αὐτῶν καὶ τὴν πόλιν κατιστρέψαι, Συμεῶν ὁ πρωτοασσηκροῖτις ἐβρεθείς, λαβὼν πρὸς Ῥοδωφυλλίου τοῦ ἀποσταλέντος πρὸς τοὺς Φράγγους μετὰ

2 ἀφίδρυμά τι? cf. p. 490 b

templum) ab Argonautis illac iter habentibus fundatum est. Pharus eiusmodi substructa moles cui facula imponitur, ut inter offusas noctis tenebras inoffensi viatores dirigaatur. Russi, qui et congruo rei nomine Dromitae nuncupantur, a Ros quodam viro forti, cum sive monitu ac consilio sive divino quodam afflatu ac oraculo, pro potestate illis utentium eisque superiorem, iniurias noxamque evasisent, dicti sunt. Dromitae vero ut appellarentur, cursus celeritas causam dedit: genus autem ex Francis ducunt. Tricephalus collis, qui Opsicii est, a figura, qua triplici tumulo assurgit, nomen accepit. Rhadenus a Rhada oppido Anaticorum thematis.

14. Missus itaque ab imperatore in eius occursum Eustathius navium copiarum drungarius cum classe et militia armata, quanta in promptu fuit; cumque iungendi aacim facultas negata esset, re infecta reversi sunt. Agareni Abydum impulsus ex ductoribus adsciscitantur num haec rursus via reversuri essent, vel alia tenenda, qua ad patriam redirent. auditoque hac revertendum esse, viae angustias veriti (quae dei iudicia sunt!) confestim versa puppi revertuntur. capta direptaque Thessalonica; multaque civium strage data plures etiam captivos abducunt. cumque animus esset ut et ipsam urbem everterent, occurrit Symeon eorum primus qui sumus a secretis. is acceptis a Rhodophyllo

κανισκίου χρυσοῦ λίτρας ρ'. ὅς καὶ δέδωκεν τό τε χρυσίον καὶ τὸ κανισκίον τοῖς Σαρακηνοῖς· καὶ ἔβασαν τὴν πόλιν καὶ τὰ τεύχη.

15. Τῷ ιθ' ἔτει αὐτοῦ τοῦ Σαμωνᾶ φυγῆ πρὸς Συρίαν χρησαμένον, ἐπεὶ κατεδίωκον αὐτὸν ὑποσθεν, ἤλθε δὲ καὶ εἰς τὸν 5
 Β' Ἄλυν, συναντῆ αὐτῷ Νικηφόρος δρουγγάριος ὁ Καμύτζης, μὴ
 ζῶν αὐτὸν διαπερᾶσαι. προσφεύγει οὖν τῷ τιμῷ σταυρῷ τοῦ
 Σηριχᾶ, προφασισάμενος εὐχῆς χάριν ἐκείσε ἐληλυθέναι. ἀνα-
 λαβόμενος οὖν τοῦτον ὁ τοῦ Λουκᾶς Κωνσταντίνος ἐπέστρεψεν ἐν
 τῇ πόλει. προστάσσει οὖν ὁ βασιλεὺς φυλάττεσθαι αὐτὸν ἐν τῇ 10
 οἰκίᾳ Βάρδα τοῦ Καίσαρος. ἐπεὶ δὲ ἤθελεν ὁ βασιλεὺς ἀποσυν-
 ομισθῆναι τὸν Σαμωνᾶν, παρήγγειλεν τῷ Λουκᾷ μὴ εἰπεῖν ἐνώπιον
 τῆς συγκλήτου ὅτι ἐπὶ Συρίαν ἔφυγεν ὁ Σαμωνᾶς, ἀλλ' ὅτι δι'
 εὐχὴν ἀπῆλθεν ἐν τῷ Σηριχᾷ. ἠρώτησεν οὖν ὁ βασιλεὺς τὸν
 C Κωνσταντίνον ἐνώπιον τῆς συγκλήτου οὕτως, ὡς ἔχει, τὸν θεὸν 15
 καὶ τὴν κεφαλὴν μου, ἔφυγεν ὁ Σαμωνᾶς ἢ οὐχί; ὁ δὲ, ὡς εἰ-
 πόντιος τῷ βασιλεῖ ὅτι ἔφυγεν, μετ' ὀργῆς τοῦτον ἀπεπέμψατο.
 ὁ δὲ Σαμωνᾶς ἐποίησεν ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ Βάρδα μῆνας δ'.

16. Ἐφάση δὲ τότε καὶ κομήτης ἀστὴρ, τὰς ἀκτῖνας πέμ-
 πων κατ' ἀνατολάς, καὶ φαινόμενος ἐν ἡμέραις καὶ νεξὶ τεσσα- 20
 ράκοντα.

17. Τῷ κ' τοῦτου ἔτει ἀποσυνώψισε Σαμωνᾶς ἐν τῇ γέννῃ
 τοῦ υἱοῦ τοῦ βασιλέως Κωνσταντίνου, τοῦ ἀπὸ Ζωῆς τέταρτον

15 οὕτως ἔχεις p. 588 d

aurei centum libris, quas in cistella ad Francos deferebat, hincque cum ipsa cistella Agarenis datis, urbem ac moenia ab illorum furore exitioque redemit.

15. Imperii Leonis anno decimo nono, Samona in Syriam fugiente, missi sunt qui a tergo insequerentur: eumque assecutus, dum Halym transire parat, Nicephorus drungarius, sic dictus Camytzes, iter inhi- bet. profugit ergo ad venerabilem crucem Serichanam, simulans eo se voti causa venisse. assumptum vero Constantinus Ducis filius secum in urbem redaxit; imperator redactum in Bardae Caesaris domo iubet custodiri; volensque indulgentius cum eo agi, mandat Duci ne coram senatu dicat Samonam in Syriam fugisse, sed voti causa in Sericha venisse. Interrogante itaque imperatore Constantinum in praesentia senatus, in haec verba "sic deum meamque salutem ames: fugiebat Samonas in Syriam, necne?" respondit ille "fugiebat." quo responso frater imperator ac infrendens eum reppulit. Samonas vero in Bardae aedi- bus menses quattuor egit.

16. Tunc vero etiam cometa apparuit, proiciens versus Orientem radios, lucensque per dies quadraginta ac totidem noctes.

17. Imperii Leonis anno vigesimo in gratiam receptus est Samo- nas, inque aulam admissus in natali Constantini Leonis filii ex Zoe,

αὐτοῦ γαμετῆς οὖσης, καὶ ἐβαπτίσθη τὰ ἕγμυ Θεοφάνεια ὑπὸ D
Νικολάου πατριάρχου, καὶ γέγονε καὶ πατρικίος.

18. Τῷ κα' ἔτει αὐτοῦ εὐλογήθη Λέων καὶ Ζωὴ μετὰ
τὴν ἑορτὴν παρὰ Θεωμᾶ πρεσβυτέρου τοῦ καὶ καθαιρεθέντος, καὶ
5 ἀνηγόρευσε τὴν ἑαυτοῦ γαμετὴν Ζωὴν Ἀγούσταν. ὅθεν ὁ πα-
τριάρχης ἐκύλυσε τὸν βασιλέα εἰς τὴν ἐκκλησίαν εἰσέρχασθαι. διδ
καὶ ἤρχετο ἀπὸ τοῦ δεξιοῦ μέρους μέχρι τοῦ μιτατοφικίου, μηδ'
ἄλλως εἰς τὰ κατὰ συνήθειαν διερχόμενος.

19. Τῷ κβ' τούτου ἔτει προβάλλεται τὸν Σαμωνῶν ὁ βα-
10 σιλεὺς παρακοιμώμενον διὰ τὸ εἶναι συνεργὸν αὐτοῦ πρὸς πᾶσαν
παρανομίαν καὶ κακίαν, καὶ κατὰ τῆς ἐκκλησίας ἄρχονται μελε- P 467
τῶν. προσκαλοῦνται γὰρ Νικόλαον τὸν πατριάρχην, καὶ πολλὰ
ἀπαροῦσι δεχθῆναι τὴν τετραγαμίαν. ἐπεὶ δὲ οὐκ ἔπεισε, διὰ
τοῦ Βουκολόοντος εἰς μικρὸν πλοῦσιον ἐμβεβῶσάντες εἰς τὴν
15 Ἱερειαν περῶσιν, ἀφ' ἧς περὶ μέχρι Γαλακρηνῶν μάλις ἀπήει,
χιόνος ἐπικειμένης πολλῆς. χειροτονεῖται δὲ ἀντ' αὐτοῦ Εὐθύμιος
σῦγκελλος εἰς πατριαρχίαν, ἀνὴρ ἱεροπρεπῆς, ἐγκρατῆς τε καὶ
εὐλαβῆς πάνυ· ὃν φασὶ καταδέξασθαι τὴν τετραγαμίαν ἐξ ἀποκα-
λύψεως Θεοῦ, ὡς τοῦ βασιλέως βουλομένου αἵρεσιν ποιῆσαι καὶ
20 νόμον ἐνθεῖναι τοῦ ἔχειν ἄνδρα τρεῖς γυναῖκας ἢ τέσσαρας, πολ-
λῶν τοῦτο λογικωτάτων ἀνδρῶν συνεργοῦντων αὐτῷ.

20. Τῷ Ἰουνίῳ μηνὶ γέγονεν ἀνεμος λίην Τριτωναῖος σφο-

Illius quarta uxore; qui et baptizatus a Nicolae patriarcha in sancto
Theophaniorum die, quando et patricius Samonas creatus est.

18. Imperii Leonis anno vigesimo primo benedictionem nuptiali
rita consecuti sunt Leo et Zoe, post festae lucis peracta solennia, Thema
presbytero administro, qui et gradu motus est; uxorem quoque Zoem
Leo Augustam proclamavit. hinc ecclesiae ingressu Leonis interdictum a
patriarcha; unde et ingrediebatur a dextro latere mitatoricii, nec via
consueta alio modo transibat.

19. Imperii Leonis anno vigesimo secundo imperator Samonem ac-
cubitorem praeficit, quo videlicet adiutore ac socio ad omne scelus ac
nequitiam uteretur; amboque adversus ecclesiam moliri incipiunt. ac-
cerseantes enim Nicolaum patriarcham etiam atque etiam rogant ut quar-
tatum nuptiarum lex recipiatur. quod vero is in eam se sententiam ad-
duci minime passus esset, per Bucoleonem hinc inpositum in Hieriam
traiecerunt; indeque pedes ad Galacrenas, solo copiosa nive constrato,
aegre pervenit. eius vero loco ordinatur patriarcha Euthymius synce-
llus, vir religiosa modestia continensque ac valde pius, quem ex divina
revelatione aiunt quartas illas nuptias suscepisse; quippe cum imperator
haeresim inducere vellet ac legem edere, ficere viro tres quattuorve
uxores habere, cum multi viri eruditissimi in hoc illi suffragarentur.

20. Mense Iunio ortus ventus Africus Tritonaeus validissimus,

δρός, ὡς σπασεῖσαι οὐκλήματα καὶ ἐκκλησίας, καὶ πάντας φεύγειν ἐν ὑπαίθροις καὶ λέγειν κοσμικὴν συντέλειαν εἶναι. ἀλλὰ τῇ τοῦ Θεοῦ φιλοανθρωπία δι' ὄμβρων ἐπαύθη.

21. Τῷ κγ' ἔτει στόλος Σαρακητῶν κατὰ Ῥωμαίων ἐξηλ-
 5 θεν. προεβιάετο δὲ ὁ βασιλεὺς Ἱμέριον τὸν λογοθέτην κεφαλῆν
 C πάντων τῶν πλωτῶν. γράφει δὲ καὶ Ἀνδρονίκῳ τῷ Δουκὶ συνελ-
 θεῖν τῷ Ἱμερίῳ. ὁ δὲ Σαμωνῆς ἀδιάλλακτος ὦν τῷ Ἀνδρονίκῳ
 καὶ παντὶ τρόπῳ κακῶσαι αὐτὸν σπουδάζων, πείθει τινὰ γράψαι
 αὐτῷ κρύφα "μὴ εἰσελθῆς εἰς τὰ καράβια καὶ κρατηθῆς παρὰ
 Ἱμερίου." πολλὰ δὲ τὸν Ἀνδρόνικον ἀναγκάσαντος εἰσελθεῖν σὺν 10
 αὐτῷ τῶν Ἀγαρητῶν ἐπικαιμένων οὐκ ἐπέσθη. Ἱμέριος δὲ μόνος
 ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ ἁγίου Θωμᾶ συμβαλὼν πόλεμον μετὰ τῶν Ἀγα-
 ρητῶν μεγάλην νῆκην εἰργάσατο. τοῦτο μαθὼν Ἀνδρόνικος καὶ
 ἀπογνοὺς σὺν τοῖς συγγενέσιν αὐτοῦ καὶ ἀνθρώποις ἀποστασίαν
 D ἐποίησε, καὶ ἀπελθὼν ἐκράτησεν τὴν Κάβυλαν πόλιν, ὡς εἰπεῖν 15
 Σαμωνῆν πρὸς τὸν βασιλέα "οὐκ ἔλεγον, ὦ δέσποτα, ἀνιάρτην
 εἶναι τὸν Δοῦκα;"

22. Τῷ κδ' ἔτει ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς Γρηγοριᾶν τὸν δο-
 μίστικον τῶν σχολῶν τὸν Ἰβηρικτῆζην, συμπαύθηρον ὄντα Ἀνδρονί-
 κου, εἰς τὸ καταπολεμῆσαι αὐτόν. μαθὼν δὲ τοῦτο Ἀνδρόνικος, 20
 ἀκούσας τε διτι καὶ ὁ πατριάρχης τῆς ἐκκλησίας ἐξέωσθη, προσέ-
 φηγε τοῖς Ἀγαρηνοῖς ἅμα συγγενέσι καὶ φίλοις. ἐλυπήθη δὲ Λέων

5 Ἱμέριον p. 229 b

16 Σαμωνᾶ P

adeo ut aedes sacras profanasque concuteret, cunctisque ad subdivalia loca fugerent, ac mundi consummationem esse dicerent. dei tamen clementia ac bonitate imbrium vi sedatus est.

21. Anno vigesimo tertio Saracenorum classis Romanam ditionem invasit. imperator vero Himerium logothetam navalium omnium copiarum ducem ac caput praefecit; scribitque Andronico duci ut se adiungat Himerio. porro Samonos implacabili in Andronicum odio, omniique modo labem ei inferre studens, auctor est cuidam ut occulte ad eum scribat "cave sis naves ingrediaris et ad Himerio capiaris." multis itaque rogans urgensque Andronicum, ingruentibus Agarenis, ut secum ingrederetur, id vero impetrare non potuit. solus ergo Himerius in S. Thomae soleani die cum Agarenis congressus magnam victoriam reportavit. ea re cognita, Andronicus in desperationem adductus cum affinibus ac comitatu in defectionem adactus est; abiensque Cabalam oppidum occupavit, adeo ut Samonos imperatori obiectaret "nonne dicebam, domine, Ducem rebellem fore?"

22. Anno vigesimo quarto misit imperator Gregoram scholarum domesticum, quem Iberitsem vocant, Andronici ex uxore affinem, ad eum expugnandum. quod cum didicisset Andronicus, ac Nicolaum patriarcham ecclesia eiectum audivisset, ad Agarenos una cum cognatis et familia amicisque confugit. ea res Leonem moleste habuit, ac vero

εἰς τοῦτο, καὶ δὴ Σαρακηνὸν ἀπὸ τοῦ πραιτωρίου φιλοφρονησά- P 468
 μενος ἀπέστειλε πρὸς τὸν Ἀνδρόνικον μετὰ χρυσοβούλλιον διὰ κι-
 ναβάρους, βαλὼν αὐτὸ ἐνδοθεν φατλίου τράκτου βραχίος. ἔξει-
 θέντος δὲ τοῦ Σαρακηνοῦ ἀπὸ προσώπου τοῦ βασιλέως, προσκα-
 βλαῖται αὐτὸν ὁ Σαμωνᾶς, καὶ φησιν "οἶδας τί κρατεῖς;" τοῦτο
 εἰπὼν διὰ τὸν κηρὸν "τὴν ἀπώλειαν τῆς Συρίας." καὶ δοθῆς
 αὐτῷ χρήματα παρήγγειλεν εἰς τὴν χεῖρα τοῦ Οὐζῆρ βαλεῖν αὐτό.
 ὁ δὲ τοῦτο πεποίηκεν. κρατεῖται σὺν καὶ δεσμεῖται Ἀνδρόνικος
 καὶ οἱ σὺν αὐτῷ· καὶ μαθὼν ὡς τοῦτο γέγονεν αὐτῷ διὰ δόλου
 10 τοῦ Σαμωνᾶ, ἀνγκασθεὶς ἐμαγάρισεν. ὁ δὲ Κωνσταντῖνος καὶ
 οἱ λοιποὶ εἰδότες ὡς ἀδύνατον ἔστι τὸν Ἀνδρόνικον ἐξελεῖν, μετ' Β
 οὐ πολὺ τῇ βουλῇ αὐτοῦ μόνοι φυγῇ χρησάμενοι, ἔπερ θαύματος
 ἄξιον, ἐκ μέσης Συρίας εἰς Ῥωμακίαν ἐξήλθοι, κατὰ χώραν πο-
 λεμούμενοι.

15 23. Τότε ἀπὸ Ταρσοῦ ἐλθὼν ἐν τῇ πόλει περὶ τοῦ δια-
 λαγήναι ὃ τε Ἀβαλαβάκης ὁ γέρον καὶ ὁ τοῦ Σαμωνᾶ πατήρ· οὗς
 καὶ δεξάμενος ὁ βασιλεὺς ὑπέδειξεν τὸν τῆς ἐκκλησίας κόσμον,
 ἔπερ ἀνάξιόν ἔστιν Χριστιανικῆς καταστάσεως, τοῦ θεάσασθαι
 παρὰ τῶν ἀθῶν τὰ ἱερὰ σκευὴ τοῦ θωῦ. ὁ δὲ τοῦ Σαμωνᾶ πα- C
 20 τήρ ἤθελε συνεῖναι τῷ νιῷ αὐτοῦ καὶ μὴ εἶναι εἰς Συρίαν. ὁ δὲ
 Σαμωνᾶς παρήγγειλεν αὐτῷ, λέγων "κράτει τὴν πίστιν σου. κἀγὼ
 εἰ θνηθῶ, ἐλεύσομαι μᾶλλον πρὸς σι."

24. Τῷ κ' ἔτει αὐτοῦ, τῇ ἡμέρᾳ τῆς πεντηκοστῆς, στέ-

Saracenorum unum e praetorio blande habens muneribusque concilians,
 ad Andronicum cum bulla aurea rubrisque literis more regio, exiguo ce-
 reo baculo inclusa, misit. egressum Saracenum e conspectu imperatoris
 accersit Samonas, atque "scis quid teneas?" (propter cereum nimirum
 quem manu gestabat) "Syriae nempe exitium?" datisque pecuniis Uzeri
 in manus tradi iussit. comprehensus itaque Andronicus cum suis in vin-
 cula conicitur. sciensque hanc illi Samonae dolo fraudem factam esse,
 necessitate adactus, eiurata Christiana fide, Mahumeti se sacris polluit.
 Constantinus autem aliique probe intelligentes fieri non posse ut Andro-
 nicus evaderet, brevi post illius consilio soli fugae subsidio usi (res
 sane admiratione digna!) ex media Syria, per infestos subinde hostium
 cuneos iisque fatigati, in Romanae ditionis loca evasere.

23. Ad ea tempora venit in urbem a Tarso commutationis causa
 senex Abalbaces et Samonae pater. atceptis imperator omni humani-
 tate ecclesiae ornatum omnem ostendit, haud certe Christiano ritu, per
 quem a fide extraneis sacra dei vasa videre haud convenit. Samonae
 patri animus fuit morandi cum filio nec in Syriam revertendi. enimvero
 debortatus est Samonas, atque "tene fidem tuam: ego potius, si per
 facultatem fuerit, ad te pergam."

24. Imperii Leonis anno vigesimo quinto, die sancto pentecostes,

γει Λέων ὁ βασιλεὺς Κωνσταντῖνον τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν πορφυρο-
γέννητον διὰ Εὐθύμιου πατριάρχου. δέδωκεν δὲ Σαμωνᾶς Κων-
σταντῖνον ἄνθρωπον αὐτοῦ, τὸν δουλεύσαντα πρότερον Βασιλεῖα
μαγίστρω καὶ ἐπὶ τοῦ κανικελίου, τοῦ δουλεύειν Ζωῆ Ἀυγούστη.
δς καὶ ἠγαπήθη πολλὰ παρὰ τε τοῦ Λέοντος τοῦ βασιλέως καὶ **δ**
D τῆς Ἀυγούστης. ὤφειν καὶ πολλὰ ἐφθόνηι Σαμωνᾶς αὐτόν, καὶ
ἐλοιδορεῖ ὡς συνόντι τῇ Ἀυγούστη. ὅπερ ὁ βασιλεὺς ὑπονοήσας
ἀληθὲς εἶναι, ἀπέκειρεν αὐτὸν διὰ Σαμωνῶν ἐν τῇ μονῇ τοῦ ἁγίου
Ταρασίου. μετ' ὀλίγον δὲ ὤρισεν τὸν Σαμωνᾶν ἀναλαβέσθαι αὐ-
τόν ἐν τῇ μονῇ τὰ Σπεῖρα, βουλόμενος πάλιν ἀναλαβέσθαι αὐτόν. **10**
ἀπελθὼν οὖν ὁ βασιλεὺς εἰς πρόκενσον ἐν τῷ Δαματρίῳ, καὶ ἐν
τῇ μονῇ τοῦ Σαμωνᾶ ἀριστήσας, εἶδε τὸν Κωνσταντῖνον. καὶ
παρευθὺ ὤρισεν τὸν Σαμωνᾶν, καὶ ἐνέδυσεν αὐτὸν κοσμηκὰ, καὶ
P 469 ἐκέρασε τῷ βασιλεῖ εἰς τὸ κλητόριον, καὶ ὑπέστρεψε μετὰ ταῦτα
ἐν τῷ παλατίῳ. καὶ πάλιν φθονεῖται Κωνσταντῖνος ἐπὶ τοῦ Σα- **15**
μωνᾶ διὰ τὴν πρὸς αὐτὸν ἀγάπην τοῦ βασιλέως, καὶ βουλευέται
μετὰ τοῦ Τζιρίθωνος καὶ ἄλλων τινῶν, καὶ ποιοῦσι χάριτην πολυ-
λοῖδορον κατὰ τοῦ βασιλέως, γράψαντος καὶ συντάξαντος αὐτὸν
τοῦ Ῥοδίου, νοταρίου ὄντος τοῦ Σαμωνᾶ. ἐλθόντος δὲ τοῦ βα-
σιλέως ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ, ἔρρηξεν αὐτὸν ἐν τῷ μεταωρίῳ. **20**
εὐρῶν οὖν αὐτὸν ὁ βασιλεὺς καὶ ἀναγνοὺς ἐν μεγάλῃ θλίψει ἦν,
ζητῶν τὸν τοῦτο ποιήσαντα. γέγονε δὲ τότε ἐκλειψις σελήνης,
B καὶ διωρίσατο ὁ βασιλεὺς τοῖς τότε ἀστρονόμοις εἰπεῖν ἀποτέλεσμα.

coronat Leo imperator Constantinum filium suum in Porphyra natam per Euthymium patriarcham. dedit vere Samonas Constantinum hominem suum, qui prius Basilio magistro ac caniciei praefecto in ministerio fuerat, in Zoes Augustae obsequium. hic longe carissimus Leoni imperatori ac Augustae factus est. quamobrem ingenti in eum invidia incensus Samonas rei eum cum Augusta secretioris accusat. veramque accusationem suspicatus Leo, gratiam Samonae facturum, Constantinum in S. Tarasii comam ponere iubet. brevi autem post Samonae praecepit ut in monasterio suo, quod Spira vocant, eum recipiat, volens ipsum in officium reducere. egressus itaque imperator, habitoque processu ad Damatryum, atque in Samonae monasterio pransus, Constantinum vidit; statimque Samonae praeicipiens saeculares eum vestes induit; miscuitque imperatori inter epulas, ac postea in palatium reversus est. rursusque inardescit Samonae invidia, qua Constantinum imperator prosequeretur benevolentia. consilioque eum Tzirthone ac quibusdam aliis inuito, longe famosas plenamque conviciis adversus imperatorem chartam exarant, conscribente ac componente Rhedio Samonae notarie; quam imperator ad maiorem ecclesiam veniente in Metatoricio proiecit. offenso imperator lectoque libello, etiam atque etiam animi anxius dolensque eius auctorem inquirebat. contigit vero tunc Innam deficere; statimque imperator astroscomos, qui tum in urbe erant, quid tandem deliquissimum illud

εισερχόμενος δὲ ὁ Πανταλέων μητροπολίτης πρὸς τὸν βασιλέα, ἠρώτησεν αὐτὸν Σαμωνῆς “εἰς τίνα ἐστὶν ἡ κάκωσις;” ὁ δὲ ἔφη “εἰς σέ· καὶ ἐὰν διέλθῃ Ἰουνίου εἴ, ἔκτοτε οὐδὲν πείσῃ κακόν.” τῷ δὲ βασιλεῖ εἶπεν εἰς τὸν δεύτερον ἔχειν τὴν κάκωσιν τῆς σελή-
 5ης. ὁ δὲ βασιλεὺς ἐπέλαβε τοῦτο εἰς Ἀλέξανδρον τὸν αὐτοῦ ἀδελφόν. μετὰ τοῦτο δὲ ἰδίως ὁ Τζιρίθων τῷ βασιλεῖ εἶπεν ὅτι ὁ Σαμωνῆς ἐποίησε τὸ πιττάκιον. καὶ εὐθὺς καταβιβάζει τὸν Σα-
 10μωνῆν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ καὶ ποιεῖ μοναχόν, εἶτα ἀπάγει εἰς τὴν **C** μονὴν Εὐθύμιου τοῦ πατριάρχου. καὶ πάλιν λοιδορηθέντα ἀπά-
 10γουσιν εἰς τὴν τοῦ Μαρτινακίου μονήν. καταβιβάζει οὖν τὸν Σαμωνῆν, ποιῶν Κωνσταντῖνον παρακοιμώμενον· καὶ κτελεῖ αὐτῷ μονὴν ἐν Νοσσιῶς, καὶ ἀπελθὼν μετὰ Εὐθύμιου πατριάρχου ἐγκαινίζει αὐτήν. ἄξιον δὲ ἄλλα εἰπεῖν, ποῶν τρόπῳ ἡ μονὴ τῶν Νοσσιῶν ἔκτισται.

15 25. Οὗτος ὁ Κωνσταντῖνος εἶχε πατέρα γέροντα εὐλαβῆ καὶ φοβούμενον τὸν Θεόν, ὃς καὶ ἐν αὐτῷ τῷ τόπῳ τῶν Νοσιῶν προασπίτην ἐκέκτητο πρὸς τῇ θαλάσῃ πόνου μικρὸν, ἐν ᾧ καὶ ἔδωκε ἐπὶ δεξαμενῇ ἐκβαλὼν τοῖς ὀδίταις ἐποιεῖ παραφυγήν. ἐν
 20 τούτῳ τῷ ὕδατι συνέβη στρατιώτην διέρχεσθαι, καὶ ἀνιψύξαντα **D** ἐκβαλεῖν ἄνω ἐκ δικαίου πόρου εἶχεν νομισμάτων, καὶ ἀριθμῆσαι αὐτά· καὶ ἦσαν εἰς λίτρας τρεῖς ἀριθμούμενα. εἶτα ἀναστάς, ὅλα συμβαίνει, τῷ ἕκτῳ ἐπιβὰς ἔρχετο τὴν ὁδὸν αὐτοῦ, τὸ χρο-

protenderet, dicere. Ingresso autem Pantaleone metropolita ad imperatorem, quaerebat ex eo Samonas in quem malefica vis intenderet. cui ille “in te nimirum. ac siquidem testia decima Iunii mensis transierit, nihil deinceps gravius patieris.” Leoni autem imperatori dixit Iunae maleficium eum respicere qui secundus in re publica existat; quod imperator de fratre suo Alexandro accepit. postea Tziritho Leoni seorsum dixit Samonam libelli auctorem esse. statimque gradu deiectum in ipsius aedes abiecit ac fecit monachum. exinde ad Euthymii patriarchae monasterium abducit; ac rursus coavicia iactantem ad Martinacii monasterium trahunt. Samona ergo ab officio amoto Constantinus accubitor praeficitur; cui Leo in Nosiis monasterium exstruit; profectusque cum Euthymio patriarcha illius enecenia paragit. haud vero alienum pauca dicere, ut explicemus qua demum ratione Nosiarum monasterium conditum sit.

25. Habuit Constantianus patrem senem virum religiosum ac timentem deum. huc in eodem ipso Nosiarum loco exiguum ad mare suburbanum erat ac tenue plane praedilium; in quo et aqua sese in concham effundens viatores latice recreabat. contigit vero militem ad eam aquam transire, sitique sedata, quos iusto labore nummos quaesierat, effundere ac secum computare: erant autem ad auri tres libras. tunc surgens, ut fere fit, consensuque equo abiit coepto itinere, pecunia illuc loci re-

σιον κατὰ τὸν τόπον ἀφείς. ὡς οὖν ἔθος εἶχεν ὁ γέρον, ἐξῆλθεν πρὸς τὴν δεξαμενὴν, καὶ εὐρῶν τὸ χρυσιὸν ἐλυπήθη τὴν τοῦ ἀπολέσαντος ἀθυμῆαν· ὁμως ἐν ἑαυτῷ φυλάττων, οὐ διέλιπεν ἀπὸ νυκτὸς εἰς νύκτα εὐχόμενος τῷ Θεῷ τοῦτον ἔλθειν καὶ ἀπολαβεῖν τὸ ἴδιον. ὁ μέντοι στρατιώτης τὰς πύλας περάσας καὶ ἐπιμνη-
P 470 σθείς, ὁμως τι ποιῆσαι μὴ δυνάμενος, τὴν ὁδὸν αὐτοῦ ἀπῆγε λυπούμενος. καὶ μετὰ τρίτον ἡνιαυτὸν ἔρχεται πρὸς τὸν τόπον τῶν Νοσιῶν, καὶ τοῦ ἵππου ἀποβὰς αὐτὸν μὲν ἐπότισεν, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς πιὼν ξκάθητο σύννοος, καὶ στενάξας εἶπεν ὅτι ἐν τούτῳ τῷ τόπῳ ἀπώλεσά μου τὴν ζωὴν. τοῦτο ἀκούσας ὁ τίμιος γέρον ἐπη-
10 ρώτησεν αὐτῷ "τί ἄρα τὸ συμβῆναι, κύριέ μου;" ὁ δὲ εἶπεν ὅτι ἐνταῦθα ἀπώλεσα νομίσματα. καὶ παρευθὺ καὶ τὸν τόπον ὑπεδείκνυεν, καὶ τὰ σημεῖα τοῦ βλαπτικῶς καὶ τὸ πόσον ἔλεγεν. καὶ
B ὁ ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ εὐθὺς ἐξέλκει τοῦτο τοῦ κόλπου αὐτοῦ, καὶ φησὶ "γνωρίζεις τοῦτο;" ὁ δὲ ἀφασίτα ἐπὶ πολὺ κατασχεθεῖς ὁμως 15 "ναί" εἶπεν· "ὅπερ ἀπώλεσα, αὐτό ἐστιν." καὶ φησὶν "ἀπόλαβε αὐτό, πληροφοροῦμενος ὡς οὐκ ἤνοιξα αὐτό, οὐδὲ εἶδον τί ἐστιν ἔσωθεν." τοῦτο λαβὼν ὁ ἄνθρωπος, παρακυλιῶν λαβεῖν ἐξ αὐτοῦ ὅσα καὶ βούλεται. ὁ δὲ οὐκ ἠθέλησεν τὸ σύνολον. ὅθεν ὁ στρατιώτης ἀπέρχεται τὴν ὁδὸν αὐτοῦ, χαίρων καὶ εὐχαριστῶν 20 τῷ Θεῷ. τῆς οὖν νυκτὸς ἐκείνης ὁρᾷ κατ' ὄναρ τὸν Χριστὸν ἐλθόντα καὶ εἰπόντα αὐτῷ "ἀνθ' ὧν οὕτως ἐποίησας εἰς τὸν στρα-

14 τοῦτον P

18 παρεμάλει margo P

licta. senex itaque, uti moris erat, sese ad concham confert, aureque invento eius qui amiserat maerore ipse afficitur. verum apud se servans, non cessabat quot noctibus a deo efflagitans ut qui iacturam fecerat, sua tandem recepturus rediret. ceterum miles ubi iam Pylas transmiserat, cum illi in mentem pecuniarum venisset, nec quid praesto opus illi succurreret, iter tristis agebat. tertio autem post anno ad Nosiarum locum venit, equoque exscendens, illo potato ipse quoque bibit, seditque cogitabundus, ac alto ducto suspirio "hic nemp̄ loci" aiebat "vitae omnem commeatum amisi." inaudiit venerabilis senex, ac quid hoc esset quod acciderat interrogavit. cui ille "hic quos habebam nummos omneque peculium amisi;" statimque etiam locum ostendit, marsupiique signacula ac auri quantitatem edixit. mox homo dei gaudio suppressa voce, vix tandem "sane" inquit "istud est id quod amisi," atque "tibi accipe, certus me non aperuisse, nec quid intus repositum sit vidiasse." accipso rogabat ille senem ut inde sumeret quantum vellet. at ille renuit quicquam attingere. quamobrem miles laetus viam suam abit, ac deo gratias agens. ergo nocte illa senex in somnis Christum ad se venientem cernit, atque dicentem, "quod in eum te modum

τιώτην, ἴδου αὐριον ἀκούσεις γενόμενον παρακοιμώμενον τὸν υἱὸν σου, καὶ τὸ προάστειόν σου τῷτο εἰς μονὴν μεγάλην γενησόμενον C πρὸς δοξολογίαν ἐμήν. καὶ σὺ δὲ αὐτὸς τὸν ὑπὲρ τούτων μισθὸν κομιεῖς." πρώτας δὲ γενομένης τὸ μήνυμα ἦλθεν, καὶ μετ' ὀλίγας 5 ἡμέρας τῇ θελήσει τοῦ βασιλέως καὶ τῆ ἑξόδῳ, ὡς εἴρηται, τὸ μοναστήριον ὠκοδομήθη καὶ ἐνεθρονίσθη.

26. Τῷ αὐτῷ ἔτει, ἐπὶ ὀκτῶ μῆνας τοῦ ναυμαχικῆ πο-
λέμου τῶν Σαρακηνῶν γενομένου μετὰ Ἰμερίου τοῦ λογοθέτου,
στρατηγοῦ ὄντος ἐν Σάμῳ Ῥωμανοῦ τοῦ μετὰ ταῦτα βασιλεύσαν-
10 τος, ἤτιθέθη Ἰμέριος καὶ μόλις διεσώθη, πάντων ἐκεῖ σχεδὸν κω- D
δυνενσάντων. μετὰ τοῦτο Λέων ὁ βασιλεὺς νοσεῖ κοιλιακῷ νοσή-
ματι. γέγονε δὲ καὶ ἐμπρησμός εἰς τὰ κηρουλαρία τῆς μεγάλης
ἐκκλησίας, καὶ ἐκάησαν τὰ χαρτοθήσια πάντα καὶ ἡ σακέλλη.
τῇ δὲ α' τοῦ Μαΐου μηνὸς τελευτῆ Λέων ὁ βασιλεὺς, προχειρι-
15 σάμενος Ἀλέξανδρον τὸν αὐτοῦ ἀδελφὸν βασιλέα· ὃν ἰδὼν, ὡς
φασίν, εἰσερχόμενον πρὸς αὐτὸν ἔφη "ἴδε καὶ ὁ κακὸς καιρὸς
μετὰ γ' μηνῶν," πολλὰ δεηθεὶς αὐτοῦ φυλάττειν τὸν υἱὸν αὐτοῦ
Κωνσταντῖνον.

Κόσμου ἔτος 505, τῆς θείας σαρκώσεως 705, Ῥωμαίων βασι- P 471
20 πρὸς Ἀλέξανδρος σὺν Κωνσταντίνῳ πορφυρογεννήτῳ υἱῷ Λέοντος,
ἐνιαυτὸν α' ἡμέρας 29'. ὁ οὖν Ἀλέξανδρος ἀποστείλας εὐθὺς B
ἤγαγε Νικόλαον ἐκ Γαλακρηῶν καὶ ἐνεθρόνισεν αὐτὸν, καταγα-

erga militem habueris, ecce" ait, "mane filium tuum accubitoris honore sublimatum tuumque hoc suburbanum in vastum monasterium in mei gloriam convertendum auditurus es. quin tu ipse horum nomine mercedem recipies." postridie vero eius rei nuntius allatus est; nec plures dies effluxerant, cum propensa Leonis voluntate atque expensis, uti dictum est, exstructo monasterio, solenni dedicatione divinis laudibus locus frequentatus est.

26. Eodem anno, producto ad octo menses Saracenos inter ac Himerium logothetam navali bello, Romano, qui postea rerum potitus est, Sami praetere, victus Himerius est, cunctisque fere in vitae periculum adductis vix ipse incolumis evasit. exinde Leo coeliaco morbo laborare coepit. contigit vero incendium in magnae ecclesiae Cerularii, quo combusta chartarum armaria omnia et sacellum. Maii autem die undecima moritur Leo imperator, Alexandro fratre designato imperatore; quo viso ad se veniente dixisse fertur "en et tempus malum post tredecim menses," multum rogans ut filium suum Constantinum servaret.

Mundi annus 6407, divinae incarnationis 907, imperator Alexander cum Constantino Porphyrogeneta Leonis filio, annum 1 dies 29. mox itaque mittens Alexander Nicolaum ex Galacrenis tunc ac in sede collo-

γὼν Εὐθύμιον, ὃν καὶ εἰς τοῦ Ἀγαθοῦ ἔξορίας μετ' ἄλλας ἡμέ-
 ρας εἰς Μαγναύραν ἤνεγκεν, καὶ σελέντιον καὶ σύνοδον ἐκεῖ ποιή-
 σας, τὴν καθάρσειν αὐτοῦ ποιοῦσιν, ἀτίμως τίλλοντες τοῦ ἱερο-
 πρεποῦς καὶ ἀξιαγύστου ἐκίνεσθ ἄνδρὸς τὴν γενεάδα, καὶ ἄλλας
 τινὰς ὕβρεις καὶ ποιὰς αὐτῶ ἐπιφέροντες, ὡς ἠπόχως καὶ πρῶτος 5
 ὁ ἱερὸς ποιμὴν ὄδοτος ὑπέμεινε. καὶ πάλιν ἐπέμφθη εἰς τοῦ Ἀγα-
 C θοῦ, ἔνθα καὶ τελευτήσας κατατίθεται ἐν τῇ αὐτοῦ μονῇ ἐν πέ-
 λει, εἰς τὰ Ψαμαθίων. τῷ δὲ κληρικῷ τῷ τίλαντι τὰς τρίχας
 τοῦ πατριάρχου συνέβη εὐθὺς ἐν τῷ ἔξορῆσθαι τὸν ἅγιον, αὐτῇ
 τῇ ὥρᾳ, πυρκαυστοῦ γενέσθαι τὴν οἰκίαν αὐτοῦ ἔξ ἀοράτου π- 10
 ρός. ἡ δὲ θυγάτηρ αὐτοῦ παντελεῖ ἐπιληψία ἐκρατήθη, μὴ δυνα-
 μένη χεῖρα ἢ στόμα ἢ ἄλλο τὸ οἰονοῦν μέρος κινεῖν ἢ φωνῆν ἀφεί-
 ναι· ἦτις καὶ κλητήρης οὖσα καὶ προσαιεὶς διήρκεσεν μέχρι Νικη-
 φόρου βασιλέως τοῦ νικητοῦ. ὁ δὲ βασιλεὺς Ἀλέξανδρος μηδὲν
 D βασιλικὸν ἔργον δυνάμενος ποιῆσαι, τοῖς κνηγησίοις καὶ τοῖς πο- 15
 νηροῖς ἔργοις αἰεὶ ἰσχόλαζε. τὸν δὲ τοῦ Λέοντος παῖδα πολλὰκις
 εὐνουχῆσαι βουληθεὶς διεσκεδάσθη παρὰ τῶν ὑπὸ τοῦ Λέοντος
 εὐεργετηθέντων, ποτὲ μὲν ὡς νήπιον ποτὲ δὲ ὡς ἀσθενοῦντα ἔπο-
 βαλλόντων. ἐπὶ τούτῳ ἐφάνη ἀστὴρ κομήτης ἐκ δύσεως ἐπὶ ἡμέ-
 ρας μ', ὃν ἔλεγον ξιφίαν εἶναι καὶ αἱματοχυσίαν σημαίνειν ἐν τῇ 20
 πόλει ἰργύσεσθαι. οὗτος ὁ Ἀλέξανδρος πλάνοις καὶ γόησιν ἐστ-

12 τι?

cavit, deturbato en Euthymio, quem ad Agathi exulare iussus non post multos dies ad Magnauram duxit; quo loco habito conventa atque synodo, exque illa eo exactorato, turpiter venerandi sacrique viri ac prorsus colendi vulsa barba, aliaque opprobria et iniuriæ ac cruciamenta illata, quæ ipse sacer pastor silentio sustinebat ac mansuete. rursus ad Agathi aedes missus atque ibi functus, in monasterio suo in urbe ad Psamathii aedes conditus est. clerice qui patriarchæ pilos vulserat, simul ac sanctus iussus est exulare, ea ipsa hora, invisibili igne domus omnis combusta est. eius filia sic tota epileptico morbo oppressa est, ut nec manum neque os nec ullam partem corporis movere posset aut vocem mittere; quæ et lecto affixa ac stipem emendicans ad Nicophorum usque Phocam imperatorem duravit. porro Alexander imperator, nihil pro imperatoris munere exque purpureæ digaitate mōfiri valens aut exsequi, se totum venationibus ac pravis actibus dabat, omneque eis tempus impendebat. Constantium Leonis filium cum saepius castrare statuisset, illius ab eis dissipatum consilium est quos sibi Leo beneficiis ac numeribus devinxerat, cum modo tenellam ætatem modo aegram valetudinem eius causarentur. eius tempore apparuit cometas ab Occidente per dies quadraginta: xiphiam vocari dicebant (quasi ab ensis seu gladii figura), ac futuram in urbe portendere humani cruoris fustionem. hic Alexander seductoribus ac praestigiatoribus

τὸν ἐκδούς, τοῦ συνήγου τῷ στοιχείῳ, καθὼς αὐτὸν λαίνοι ἐδί-
 दाξαν, τοῦ ἐν τῷ ἱππικῷ τὴν ζωὴν αὐτοῦ προσανακείσθαι ἔφασεν, P 472
 τὸν χοιρώδη βίον ἐκείνου καὶ ἀνόητον ὑπεμφαίνοντες. τούτοις
 πεισθεὶς αἰδοῖον καὶ ὀδύνας τῷ χόρῳ περιέμετο ὡς λιπομένους
 5 αὐτῷ· καὶ εἴη τούτων πλῆθῃ πεποιθὼς ἱππικὸν ἐστόλισεν καὶ τῷ
 ζῶδῳ φωταυγίαν ἐποίησεν. ὕδεν καὶ ἤρθη ἀπ' αὐτοῦ ἡ Χριστοῦ
 χεὶρ ὡς τὴν τοῦ Θεοῦ τιμὴν τοῖς εἰδώλοις προσάψαντος.

2. Τοῦ μέντοι Ἱμερίου ἐκ τῆς τῶν Ἀγαρηνῶν ἤτης ὑπο-
 στρέψαντος, περιώρισεν αὐτὸν Ἀλέξανδρος ἐν τῇ μηνί τοῦ παλα-
 10 τίου τῇ λεγομένῃ Καλυπᾶ, ἀπειλήσας, ὡς ἐχθρὸν αὐτοῦ ἔντα ἐπὶ
 τῷ ἀδελφοῦ αὐτοῦ Λέοντος. ὁ δὲ ἐκ θλίψεως πολλῆς ἀρρωστή- B
 σας ἐτελεύτησε.

3. Δηλοῖ Συμεὼν ὁ ἄρχων τῆς Βουλγαρίας τὰ περὶ εἰρή-
 νης τῷ Ἀλεξάνδρῳ καὶ τοῦ φιλοφρονεῖσθαι αὐτὸν καὶ τιμᾶσθαι
 15 καθεύπει καὶ ἐπὶ Λέοντος τοῦ βασιλέως. ὁ δὲ ἀνοία καὶ ἀφρο-
 σότη συγκρατούμενος ἀτίμως τοὺς πρέσβεις ἐξέπεμψεν, ἀπειλαῖς
 τὸν Συμεὼν καταπλήσων. διὸ καὶ κατὰ Χριστιανῶν ὁ Συμεὼν
 κινεῖται.

4. Ἀλέξανδρος ἀριστήσας ἐν τοῖς ὑπὸ κύνα καύμασι καὶ
 20 οἰνωθείς κατῆλθε σφαιρίσαι· καὶ φομφαῖα θεηλάτῳ πληγίς, C
 αἵματος πολλοῦ ἐκ τῶν ὀνύων καὶ τῶν αἰδοίων αὐτῷ φερομένου,
 μετὰ δύο ἡμέρας ἐτελεύτησε, καταλιπὼν Νικόλαον πατριάρχην,
 Στέφανον μάγιστρον καὶ Ἰωάννην ῥαίκτηρα τὸν Ἑλλάδᾶ ἐπιτρό-

sese dementandum praebeas, ab eis persuasus salutem suam ac vitam
 ad Apri statum in Circo positam referri existimavit, cum illi eo com-
 mento eius porcariam vitam atque dementem insinuerent. illis ut mo-
 rem gereret, verenda dentesque porco apposuit, quibus scilicet ille de-
 ficeretur. eoque tandem seductorum prevezit consilio, ut sacris vesti-
 bus atque anlaeis Circenses honestaret cereosque accensos statuae adhi-
 beret. unde et sublata ab eo Christi manus, velut qui honorem deo
 debitum idolis adhibuisset.

2. Himerium accepta ab Agarenis clade reversum in palatii mona-
 sterium detrusit, quod Calypam vocant, minacibus verbis exagitans, ut
 qui Leone fratre imperatore vitam atque dementem insinuerat. isque adeo ex in-
 genti aerumna animique angustia morbo correptus fatis concessit.

3. Missis Symeon Bulgariae princeps nuntiis Alexandro de pace
 significat, et ut se benigne haberet atque coleret, haud secus ac Leone
 imperatore sese res habuisset. at ille dementia ac stultitia tentus lega-
 tos turpiter remisit, Symeonem minis territans, quae illi movendi bel-
 lum adversus Christianos causa fuit.

4. Alexander cum sub canis ardoribus pransus vinoque madidus
 pila lusurus descendisset, dei ira investo gladio percussus, sanguine
 copia e naribus atque veretro erumpente, post duos dies extinctus est,
 Nicolao patriarcha, Stephano magistro ac Ioanne rectore Hellade pro-

πους, τὴν δὲ βασιλείαν Κωνσταντίνῳ τῷ υἱῷ Λέοντος. τελευ-
τήσας δὲ τίθεται μετὰ Βασιλείου τοῦ πατρὸς αὐτοῦ.

D **Κ**όσμου ἔτος 571, τῆς θείας σαρκώσεως 791, Ῥωμαίων βασι-
λεὺς Κωνσταντίνος ὁ πόρφυρογέννητος ἔτη μὴ. τελευτήσας
γὰρ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Λέοντος ἑπταετῆς ὡν καταλιμπάνεται ὑπὸ 5
Ἀλεξάνδρου θείου αὐτοῦ ὑπὸ ἐπιτρόπως τελευτῶν. ἐβασίλευσεν οὖν
ἐπὶ τῶν αὐτῶν ἐπιτρόπων οὖν τῇ μητρὶ ἔτη 5, καὶ ἅμα Ῥωμαῶν
πενθερῷ αὐτοῦ ἐν ὑποταγῇ ὡν ἔτη 5, μονακρατορεῖ δὲ ἔτη 15,
ὡς εἶναι πάντα τὸν χρόνον τῆς βασιλείας αὐτοῦ ἔτη μὴ. λαβό-
μενος οὖν τῆς τοῦ παλατιῦ ἐξουσίας ὁ πατριάρχης Νικόλαος, ἕτε 10
P 473 καὶ αὐτὸς ἐπιτροπος ὡν οὖν τοῖς μαγίστροις Στεφάνῳ καὶ Ἰωάννῃ
τῷ Ἑλλαδῶ, τὴν τοῦ κοινῶ πρόνοιαν ἐποιεῖτο καὶ τὴν φροντίδα
πᾶσαν εἶχε τῶν τῆς βασιλείας ἀνηκόντων πραγμάτων ὁσημέραι.

2. Ἐν τούτοις οὖν τῆς βασιλείας οὐσης, δηλοῦται Κων-
σταντίνῳ Δουκὶ δομestικῶ τυγχάνοντι τῶν σχολῶν παρὰ τῶν 15
τῶν ἐν τῇ πόλει μεγιστάνων, φιλοῦντων αὐτὸν ὡς ἀνδρεῖον καὶ
νοννεχῆ καὶ καλῶς δυνάμενον τὴν βασιλείαν κυβερνᾶν, εἰσελθεῖν
καὶ ταύτης ἐγκρατῆς γενέσθαι ἀπονητὶ. ὁ δὲ ἕτε καὶ πρότερον
B αὐτῆς ἐφειμένος, ὡς εἶχε τάχους ἅμα τῶν ἑκκρετῶν τοῦ ἀπ' αὐ-
τὸν στρατεύματος καταλαμβάνων τὴν βασιλεύουσαν, ἱκανῶν 20

9 Georgius vs 13 τῇ βασιλείᾳ? 18 ἐγκρατῆ?

curatoribus relictis, imperioque Constantino Leonis filio permissis. mor-
tuus autem cum Basilio patre sepelitur.

Mundi annus 6408, divinae incarnationis 908, Romanorum imperator
Constantinus in Purpura natus annos 48. mortuo enim Leone patre
annum septimum natus ab Alexandro patre sub tutoribus relinquitur.
imperavit ergo illis tutoribus cum matre annos 7, et cum Romano so-
cero, illi subiectus, annos 26. solus denique rerum potitur annos 15.
adeoque eius imperii tempus omne annorum 48 est. natus itaque aetate
potestatem Nicolaus patriarcha, quippe qui et ipse unus procuratorem
erat cum magistro Stephano et Ioanne Hellada, rei publicae prospice-
bat, rerumque ad imperium attinentium in se curam omnem quotidie
recipiebat.

2. In hunc itaque modum imperii rebus constitutis, Constantino
Duci scholarum domestico per quosdam in civitate praeseres nuntiatur,
qui eo nomine illi studebant quod vir fortis et prudens esset ac par
regendo praedare imperio, ut urbem accedat, nullo negotio aut opera
rerum summam in se translaturus. is itaque, ut cuius etiam prius ea
cupiditas animum incessisset, quanta licuit festinatione, cum delectis
subiectarum legionum viris strenuis nec parva illorum manu Byzantium

των, και νυκτὸς διὰ παρατυλίδος εἰσελθὼν τῷ πρωτοβεστιαρίῳ
 Μιχαήλ, οὐσῆς πλησίων ἀκροπόλεως, ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πενθεροῦ
 αὐτοῦ Γρηγοῦ ἄπνος μετὰ τῶν συνόντων αὐτῷ διετέλεσεν. Νι-
 κήτας δὲ ἀσκηρῆτις, ἡ μετὰ ταῦτα πρωτονοτάριος γεγωνός, τὴν
 5 Κωνσταντίνου ἄφικεν τῷ πατρικίῳ Κωνσταντίνῳ και μοναχῷ τῷ
 Ἑλαδικῷ κατεμήνησεν. και ἄμφω τῇ αὐτῇ νυκτὶ πρὸς τὸν Δου-
 καν Κωνσταντίνον παρεγένοντο· και ἄμα πρῶτ, οὐπω τῆς ἡμέρας C
 καταλαβούσης ἀλλ' ἔτι σκοτίας οὐσης, μετὰ λαμπάδων και λυσοῦ
 πολλοῦ και ὄπλων τὴν τοῦ ἵπποδρόμου πύλην καταλαβόντες, Κων-
 10 στατίνον εὐφήμεον βασιλέα ἐν τῷ ἵππικῷ. ἔνθα δὴ ὁ τοῦτου
 ἵππαρχός τις λογαγευθὲς παρὰ τῶν ἑσώθεν τῶν τοῦ ἵπποδρόμου πυ-
 λῶν ἀηρέθη. μὴ δεχθεὶς οὖν ἐκείσε ὁ Κωνσταντίνος ἀλλ' ἀπο-
 σοβηθεὶς, ὡσπερ ἐκβακχευθεὶς ὑπὸ κινος δαίμονος και μὴ ἐφροση-
 κόντα ἔχων τὸν λογισμὸν τῷ τῆς βασιλείας ἔρωτι, ἐν τῷ ἵπποδρόμῳ
 15 ἀνεχώρησε στυγρὸς τε και κατηφής, κακὸν οἰωνὸν τὴν τοῦ ἵππο-
 χόμου κρῖνας σφαγῆν. ἐκεῖθεν ἦκε μέχρι Χαλκῆς· και διὰ τῆς D
 Σιδηρᾶς πόρτης τῆς Χαλκῆς εἰσεληλυθὼς μέχρι τῶν σκοπταρίων
 παρεγένετο. ὁ οὖν μάγιστρος Ἰωάννης ὁ Ἑλαδᾶς ἐκλογὴν τῶν
 τῆς ἐταιρείας και τῶν ἄλλων ποιούμενος, μεθ' ὄπλων τούτους
 20 ἀπέστειλεν κατὰ τοῦ Δουκός. ἐλθόντων οὖν μέχρι τῆς Χαλκῆς,
 πολλοὶ ἐξ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν ἔπεσον, και τοσοῦτοι ὡς τὸν τό-
 πον ἐγλυμνασθῆναι τῷ αἵματι. ἀηρέθη δὲ και Γρηγοῦς ὁ υἱὸς

17 Georgius ἐξουβίτων

19 Georgius ἐλατῶν

contendit; ingressusque noctu per obscuram ac minorem Michaelis pro-
 tovestiarii haud procul ab arce portam, in Gregorae soceri sui domo
 tum sociis ac coniuratis noctem insomnem egit. Nicetas autem a secre-
 tiis, is qui postea protnotarius fuit, advenisse Constantinum Constans-
 tino patricio et monacho Helladico nuntiavit. amboque eadem nocte ad
 Constantinum Ducem venerunt; nnaque collata opera mane, cum non-
 dum dies advenisset sed adhuc tenebrae essent, cum facibus multoque
 satellitiis ac armis ad Circi portam venientes Constantinum imperatorem
 faustis vocibus acclamabant; ubi sane etus equiso lancea confixis, ab
 illis sublatus est qui Circi portas interiores tenebant. haud itaque illic
 receptus Constantinus, sed repulsus atque submotus, velut furis agi-
 tante daemone, nec satis mentis compos, imperitandi caeca libidine se
 a Circo tristis maestusque subduxit, malum sibi omen equisonem necesse
 sublatum ducens. inde ad Chalceam (id est Aeream) venit; perque Fer-
 ream eiusdem Chalceae (seu Aereae) ingressus ad Sertariorum usque
 (excubiolorum aciliet) atrium penetravit. ex adverso autem magister
 Ioannes Helladas, foederatorum officiorumque ordinem delecto agmine,
 armis instructos adversum Ducem misit. cumque venissent ad Chalceam,
 congressisque utrinque partibus, ex eis multi ceciderunt; tantaque cae-
 sorum multitudo fuit ut locus cruoribus stagnaret. sublatus vero etiam

τοῦ Δουκὸς καὶ Μιχαὴλ ἑξάδελφος αὐτοῦ καὶ Ἰουρτικὸς ἐκεῖνος
 ὁ ἐξ Ἀρμενίων. ταῦτα ὁ Δοὺξ Κωνσταντῖνος μαζῶν, ταραχῆς
 P 474 ὅτι πλείστης γενομένης, τὸν Ἰάπων ἐξήλαυεν· ὁ δὲ ταῖς ἐκεῖσε
 ἐπιστρωμέναις ἐνολισθήσας πλαξὶν εἰς γῆν τὸν ἐπιβάτην κατέβα-
 λεν, καὶ τις αὐτοῦ ξίφος τὴν κεφαλὴν ἀπέτεμεν· ἤτις τῷ βασιλεῖς
 προσενήνεκτο καταφανῆς ἀπαθὴν τῆς ἀπάτης εἰς ἀποτροπὴν.

3. Τὸ δὲ τριούτου αὐτοῦ ἰγχεσημα κατὰ τινα καὶ ἄλλον
 τρόπον ἰδεθήλωτα. Νικόλαος γάρ τις τὰ ἐν Χαλδίᾳ τῶν δημο-
 σίων εἰσπράξων πεπιστευμένος εἰς Συρίαν ἀφίκετο, τῆς καθ'
 ἡμᾶς εὐσεβείας ἕξαρνος γεγονώς, καὶ ἀστρολογίας ἢ ἀστρονομίας¹⁰
 τινὸς μᾶλλον μεταπεποίητο. οὗτος ἐν μελιμεμβαφεῖ γράφας
 B ὑφάσματι ἀπεστάλκει τοῦτο πρὸς τὸν λογοθέτην Θωμᾶν· οὗ δὲ
 ἄσφθέντος παρὰ Μανουὴλ τοῦ τῶν Ἀγαρηῶν ἐρημῶς ἐν ὕδατι
 τὰ ἐν αὐτῷ πεφανέρωται γράμματα, οὕτω διαγορευόντα "μὴ φο-
 βήθητι ἀπὸ τοῦ πυρροῦ πετεινοῦ τοῦ Δουκὸς· νεωτεροσθήσεται¹⁵
 γὰρ ἀφρόνως, καὶ εὐθὺς ὀλοθρευθήσεται."

4. Τούτων οὕτω τελεσθέντων, Γρηγορᾶς τοῦτου πενθε-
 ρὸς μετὰ Λέοντος, ὃν Χειροσφάκτην ἀνόμωλον, τῇ ἁγίᾳ τοῦ
 Θεοῦ σοφίᾳ ἐκκλησίᾳ προσέφυγον, οὓς καὶ βίᾳ ἐκείθεν ἀποσπά-
 συντες ἀπέκειραν ἐν τῇ τῶν Σταυδίου. Κωνσταντῖνον δὲ τὸν Ἐλ-²⁰
 C λαδικὸν βουνεύροις τέφαντες μετὰ φάσου καὶ ὄνου ἐθριάμβωσαν
 καὶ ἐν τῇ πῶν Δαυμάτων καταβίβη ἕγκλειστον πεποιήασιν. καὶ

Gregoras Ducis filius et Michael eius consobrinius, necnon Curtices ille
 Armeniorum genere ortus. haec ubi cognovit Constantinus, quam ma-
 ximo excitato tumultu equum in turbam calcibus impulit. is vero strati
 soli lubrico lapsus sessorem in terram deiecit; quem ubi quis solo dele-
 ctum offendit (reliqui enim omnes dissipati erant), eius caput gladio
 abstulit, ablatumque in omnium oculis, dispellendi causa erroris sedan-
 dique tumultus ac coitionis, imperatori detulit.

3. Istiusmodi Constantini aggressio per alium quoque modum in-
 notuit. Nicolaus enim quidam, publicorum vectigalium in Chaldia
 redemptor, eivrata Christiana pietate ac fide cum in Syriam sese rece-
 pisset, astrolgiae, sed magis astronomiae cuidam operam impendebat.
 hic itaque in nigri coloris lintee scribens ad Thomam logothetam misit.
 quo misso in aquam a Manuele Agarenorum interprete, scriptae in
 eo litterae apparuerunt, in haec verba concepta sententia, "ne timue-
 ris a Duce ruffa volucris: stulto enim rebus novis studebit, ac statim
 peribit."

4. His ita gestis, Gregoras Constantini socer cum Leoue Choe-
 rosphacte ad sanctae dei sapientiae confugerunt; quos inde non sine vi
 extractos in Studii monasterio monachorum ritu detonderunt; Constanti-
 num vero Helladicum nervis bubulis caesum rasoque indutum atque asino
 impositum per mediam urbem ignominiae causa tradentes, in Dalmatae

ἄλλους μὲν τυφλώσαντες ἐξώρισαν, καὶ ἑτέρους ἀπεκεφάλισαν· τοὺς δὲ τοῦ φοσσάτου, ἀνδρείους καὶ καλοὺς ὄντας καὶ πολλοὺς, ἀπὸ τοῦ Δαμαλίου μέχρι τοῦ Λευκατίου πάντας ἀνεσκολόπισαν. πολλοὺς δὲ καὶ ἄλλους οἱ λεγόμενοι ἐπιτρόποι ἀπώλεσαν ἄν, εἰ 5 μὴ τινες τῶν δικαστῶν τούτους τῆς ἀδίκου ὁρμῆς ἀνεχαίτισαν, εἰπόντες ὅτι παιδὸς ὄντος τοῦ βασιλέως πῶς ἄνευ τῆς αὐτοῦ κελεύσεως τολμᾶτε τοιαῦτα διαπράττεσθαι; τὴν οὖν γυναικίκα τοῦ Λουκῶς ἀποκείραντες καὶ τὸν υἱὸν αὐτοῦ εὐνουχίσαντες ἐν Παφλαγο- D νια αὐτοὺς εἰς τὸν οἶκον αὐτῶν ἀπέστειλαν.

10 5. Τῷ δὲ Αὐγούστῳ μηνὶ Συμεὼν ὁ Βούλγαρος σὸν ὄχλω βαρεῖ κατέλαβε τὴν Κωνσταντινούπολιν, καὶ χώρακα περιέβαλεν ἀπὸ θαλάσσης εἰς θάλασσαν, ἐλπίσι μετέωρος ὢν· ἀπειρότητι δὲ τῇ ἐκ τοῦ πλήθους καὶ τῶν ὄπλων καὶ τῶν περιβόλων ἀσφαλείᾳ τῶν ἐλπίδων ἀποσφαλεῖς ἐν τῷ ἑβδομῷ ὑπέστρεψεν, εἰρηναῖκᾶς 15 σπονδὰς αἰτησάμενος. τῶν δὲ ἐπιτρόπων τὴν εἰρήνην ἀσμενέστατα ἀποδειξάμενων, δῶρις τε ἀμέτροις καὶ μεγίστοις φιλοφρονηθέντες Συμεὼν καὶ οἱ τούτου υἱοὶ εἰς τὴν ἴδιαν χώραν ὑπέστρεψαν. P 475

6. Τοῦ οὖν βασιλέως Κωνσταντίνου παιδὸς ὄντος καὶ τὴν ἴδιαν μητέρα ἐπιζητοῦντος (ἤδη γὰρ ταύτην κατήγαγε τοῦ πυλα- 20 τίου. Ἀλέξανδρος) ἀναβιβάζουσι πάλιν αὐτήν. καὶ περικρατῆς γενομένη τῆς βασιλείας ἀναβιβάζει εἰς παλάτιον Κωνσταντίνου τὸν παρακοιμώμενον καὶ Κωνσταντίνου καὶ Ἀναστάσιου τοὺς Γογγύλους· καὶ τῇ βουλῇ Ἰωάννου τοῦ Ἑλλάδᾳ καταβιβάζει τοὺς οἰ-

carcere inclusi disciplina damnarunt. atque alios quidem oculis orbatos exsilio relegarunt, alios obtruncarunt. militares vero viros fortes ac probos, ingentique adeo numero a Damali (id est vitula) ad Leucatum usque, omnes palis affixerunt. aliosque plurimos sic nuncupati procuratores ac tutores perdituri erant, nisi iudicum quidam ab iniquo eos impetu istiusmodi verbis retardassent, "cum imperator puer sit, quomodo illius iniussu eiusmodi perpetrare audetis?" Ducis itaque uxorem detonsis crinibus filiamque exsectis virilibus in Paphlagoniam ad aedes proprias remisertunt.

5. Augusto mense Symeon Bulgarus cum numeroso fortique exercitu Byzantium petit, ductoque vallo a mari ad mare, fore ut urbis potiretur plurimum confidebat. innumera autem civium multitudine armorumque vi ac munitionum praesidio spe delectus, pacis foedera rogans, ad Hebdomum reversus est. tutoribusque in rem pacis lubentissime annuentibus, Symeon liberique donis innumeris maximisque liberaliter accepti in regionem suam redierunt.

6. Constantinus igitur imperator cum puer esset matremque requireret (iam enim Alexander eam aula submoverat), ad eam rursus revocata est. eiusque illa ac imperii compos effecta, Constantinum accubitorem et Constantinum Anastasiumque Gongulios in aulam assumit; Ioannisque Helladae consilio Alexandri imperatoris homines illa eicit,

κείους Ἀλεξάνδρου τοῦ βασιλέως ἤγουν Ἰωάννην τὸν ῥαίτορα καὶ τὸν Γαβριηλόπουλον καὶ τοὺς λοιπούς. προχειρίζεται δὲ Ζωῆ, ἡ Β Ἀγούστα Θεοφύλακτον τὸν Δομητικὸν ἑταιριάρχην. Ἰωάννης δὲ μάγιστρος ὁ Ἑλλαδᾶς νοσήσας τελευτᾷ. συμβουλῇ δὲ Θεοφύλακτον ἑταιριάρχου Ζωῆ καταβιβάζει μετ' ὀργῆς ἀπὸ τοῦ παλατίου Νικόλαον πατριάρχην, τῆς ἰδίας ἐκκλησίας περιποιεῖσθαι καὶ φροντίζειν εἰποῦσα. μετ' οὐ πολὺ δὲ Κωνσταντῖνος παρακοιμώμενος διαβάλλει πρὸς Ζωὴν τὸν ἑταιριάρχην ὡς τὴν βασιλείαν σφετεριζόμενον εἰς τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ. προφασιστικῶς οὖν πατρικίον αὐτὸν ποιήσαντες, ἐπεὶ κατῆλθεν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ὡς ἔθος 10 ἔστι λαβεῖν εὐχὴν, οἴκοι τοῦτον μένειν παρεκλεύσατο. προεβλήτο δὲ Ζωῆ ἑταιριάρχην Ἰωάννην τὸν Γαριδᾶν καὶ δρογγάριον τῆς βίβλης Δαμιανὸν ἐνοῦχον.

7. Τοῦ δὲ Βουλγάρου Συμεῶν τὴν Θράκην ληίζομένους, ἤτήσατο Ἰωάννης ὁ Βογᾶς πατρικίος γενέσθαι καὶ κατ' αὐτοῦ τοὺς 15 Πατρινάκους ἀγαγεῖν· δῶρά τε λαβὼν ἀπῆλθε, καὶ ὀμήρους ἤγγυεν ἐν τῇ πόλει, συνθεμένους τῶν Πατρινάκων περῆσαι καὶ τὸν Συμεῶν καταπολεμῆσαι.

8. Παραγένετο δὲ ἐν τῇ πόλει καὶ Ἀσώτιος, ἀνὴρ ἐπὶ φώμῃ ὀνομαστότατος, υἱὸς ὢν τοῦ ἄρχοντος τῶν ἀρχόντων· ὃν 20 φασὶ σιδηρᾶν ῥάβδον ἐκ τῶν ἄκρων ἐκατέρων κρατοῦντα ταῖς χεῖροι τῇ ὑπερβαλλούσῃ ἀλλῇ διακάμπτειν καὶ πρὸς τὸ κυκλικὸν D σχῆμα μεταγαγεῖν, τῆς ἀντιτόπου τοῦ σιδήρου φύσεως τῇ βία

23 τοῦ om P

nempe Ioannem rectorem et Gabrielopolum ac reliquos. praeficit vero Zoe Augusta Theophylactum Domenici filium hetaeriartham: magister autem Ioannes Helladas morbo correptus diem obit. Theophylacto porro hetaeriartha auctore Zoe Nicolauum patriarcham cum stomacho, aula deiecit, dicens ecclesiae suae curam ageret. brevi autem post Constantianus accubitor hetaeriartham maiestatis defert apud Zoem, quasi rerum summam in fratrem suum transferre molliatur. simulare igitur patrician creatum, cum in ecclesiam precibus communiendus ex more descendisset, domi eum manere iussit. praeficitque Zoe hetaeriartham Ioannem Garidam, excubiarum vero drugarium Damianum eunuchum.

7. Symeone autem Bulgare Thraciam populante, rogavit Ioannes Bogas ut patricii auctus dignitate Patzinacas in illum auxilio cogeret. ad quos cum muneribus profectus duxit in urbem obsides, pollicitis ammirum Patzinacibus se traiecturos factaque impressione Symeonem debellaturos.

8. Venit porro in urbem et Asotius, vir robore spectatissimus, principis principum natus; quem virgam ferream hinc inde extremis partibus, manibus prehensam, ob earum invictam robur inflectere atque in circulearem figuram reducere siebant, obsequente manuum vi ferri

τῶν χειρῶν ὑπεικούσης. ὃν παραγενόμενον μετὰ πολλῆς τιμῆς ἐπεδέξαντο καὶ πάλιν εἰς τὴν ἰδίαν χώραν ἐξέπεμψαν.

9. Τῷ δὲ Σεπτεμβρίῳ μηνί, ἰνδικτιῶνος γ', Παγκρατού-
 5 κας ὁ Ἀρμένιος τὴν Ἀδριανούπολιν τῷ Συμεῶν προδίδωκεν. μετ'
 5 οὐ πολὺν δὲ ἀπεστάλη Βασίλειος ὁ πατρικίως μετὰ δώρων πολλῶν,
 καὶ ἔλαβεν αὐτήν. ἤλθε δὲ καὶ Δαμιανὸς ὁ ἀμηνῶς μετὰ στόλου
 εἰς Στρόβηλον, καὶ ταύτην παρέλαβεν ἑν, εἰ μὴ νοσήσας ἐτε-
 λεύτησεν, καὶ ἀπιστράφησαν οἱ Σαρακηνοὶ διακενής. οἱ δὲ τῆς
 Ἑλλάδος καὶ τῶν Ἀθηνῶν οἰκήτορες συνεχῶς ἐπηρεαζόμενοι
 10 παρὰ Χασέ νιοῦ τοῦ Ἰούβη, τὴν αὐτοῦ ἀστυίαν καὶ ἀπλησίαν P 476
 μὴ ἐνεγκόντες, ἔνδον τοῦ ἐν Ἀθήναις ναοῦ λίθοις βαλόντες
 ἀνείλον.

10. Τὴν κατὰ Χριστιανῶν ἔπαρσιν τοῦ Συμεῶν βλέπουσα
 Ζωὴ βουλευέται μετὰ τῶν ἐν τέλει ἀλλόγιον καὶ εἰρήνην μετὰ τῶν
 15 Ἀγαρηνῶν διαπραΰσασθαι, διαπερᾶσαι δὲ πάντα τὸν τῆς ἀνατολῆς
 στρατὸν πρὸς τὸ καταπολεμῆσαι τὸν Συμεῶν. ἀπεστάλη οὖν ἐν
 τῇ Συρίᾳ πρὸς τὸ ποιῆσαι ἀλλόγιον Ἰωάννης πατρικίως ὁ Ραδηνὸς
 καὶ Μιχαὴλ ὁ Τοξαράς. τὰ θέματα δὲ πάντα φιλοτιμησαμένη
 πρὸς τὴν Θράκην διεπέρασεν, Λέοντος μεγίστου τοῦ Φωκᾶ δο-
 20 μιστικίου τυγχάνοντος, ᾧ ἀνδρῶν μᾶλλον ἢ ἐπιστατικῆ φρόνησις
 προσανέκειτο. οἱ οὖν στρατηγοὶ καὶ ἄρχοντες πάντες τὴν εἰς B
 ἀλλήλους ὁμόνοιαν ἐπισφίγγοντες ἐν τοῖς τιμίσις ξύλοις ὤμοσαν

duritie ac renitentia. hunc, cum venisset, magno cultu honoreque susceptum in patriam rursus remisere.

9. Mense vero Septembri, indictione tertia, Pancrutaces Armenius Adrianopolim Symeoni prodidit. haud diu post missus Basilius patricius cum multis muneribus eam ipsam recepit. venit quoque Damianus Ameras cum classe in Strobelum; ac nisi morbo correptum mors sustulisset, plane eius potitus esset. reversique sunt re infecta Saraceni. Atticae vero Athenarumque incolae cum inges iniurias damnaque a Chase Iubae filio acciperent, nec viri luxuriam ac insatiabilem cupiditatem ferre amplius possent, Athenis in ecclesia lapidibus obrutum peremere.

10. Symeonis adversus Christianos altos animos ac superbiam cernens Zoe Augusta, habitoque cum optimatibus consilio, ineundam pacem foedusque percutiendum cum Saracenis statuit; omnesque per Asiam militares alas debellandi causa Symeonis evocandas inque Europam traiciendas. missus itaque in Syriam qui eam pacem indutiasque componeret, Ioannes patricius Rhadenus, nec non Michael Toxaras. cunctasque Zoe legiones liberaliter donatas in Thraciam traiecit, magistro Leone Phoca scholarum domestico, viro magis robore spectabili quam militari ducisque prudentia. cuncti itaque duces et tribuni, mutua inter se firmata concordia, eiusque se artius vinculis adstringentes, adhibitibus venerabilibus lignis sacramentum fecerunt; quo peracto omni apparatu in

καὶ τοῦ ὄρκου γενομένου πανστρατεὶ ἐξώρμησαν. ἤρχον δὲ τοῦ μὲν τάγματος τῶν ἐξκουβίτων Ἰωάννης ὁ Γράφων, τοῦ δὲ ἱκανάτου ὁ τοῦ Μαρούλη υἱός· Ῥωμανὸς δὲ ὁ Ἀργυρὸς ἑστρατιῆγει καὶ Λέων ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ καὶ Βάρδης ὁ Φωκᾶς, οἷς συνῆν καὶ ὁ Μελίσις μετὰ τῶν Ἀρμενίων. συνῆν δὲ καὶ Κωνσταντῖνος πατρίκιος ὁ Λιψ Λέοντιος σύμβουλος αὐτῷ ἐν πᾶσι τοῖς ἀνήκουσεν ὧν.

C μηνὶ δὲ Αὐγούστῳ κ' ἐπιμετήσεως ε' ὁ πόλεμος μεταξὺ Βουλγάρων τε καὶ Ῥωμαίων πρὸς τῷ Ἀχελώφ ποταμῷ συγκεκρόθηται· καὶ οἶα τὰ τοῦ θεοῦ κρίματα, γίνεται σφαγὴ οἷα ἐξ αἰῶνος οὐ γέγονεν· Λέων δὲ ὁ Δοῦξ ἐν Μεσημβρίᾳ διεσάθη φρυγῶν. ἐσφάγη δὲ πρὸς 10 τοῖς ἄλλοις ἐν τῇ τοῦ πολέμου συμβολῇ Κωνσταντῖνος ὁ Λιψ καὶ Ἰωάννης ὁ Γράφων καὶ ἄλλοι τῶν ἀρχόντων ἱκανοί. ἀπεισάλη δὲ Ῥωμανὸς πατρίκιος καὶ δρουγγάριος τῶν πλαῖμων μετὰ παντὸς τοῦ στόλου ἐν τῷ Δανουβίῳ ποταμῷ βοηθήσων Λέοντι τῷ Φωκᾷ·

D ἀλλὰ καὶ Ἰωάννης ὁ Βογᾶς καταγαγεῖν Πατζινάκους, ὡς εἴρηται, 15 κλειυσθέντος τοῦ δρουγγαρίου Ῥωμανοῦ διαπερᾶσαι. εἰς μάχης δὲ ἐλθόντων, ὀρώντες αὐτοὺς οἱ Πατζινάκοι στασιάζοντας ἐπεχώρησαν εἰς τὰ ἴδια. τοῦ δὲ πολέμου ἤδη τέλος λαβόντος, καὶ ὑποστρέψαντος ἐν τῇ πόλει τοῦ τε Ῥωμανοῦ καὶ τοῦ Βογᾶ, κατ' αὐτῶν ἐκίνησεν ἡ πόλις, καὶ εἰς τοσοῦτον κίνδυνον τὸν δρουγγάριον 20 Ῥωμανὸν περιέστησαν ὥστε τὴν τῶν ὀφθαλμῶν στέρησιν καταδικασθῆναι, ὡς ἀμελεία, μᾶλλον δὲ κακουργία μὴ διαπερᾶσαι τοὺς Πατζινάκους μηδὲ τοὺς φεύγοντας Ῥωμαίους ἐν τοῖς πλοίοις ἔπο-

6 al. Λέοντι Δομestικῷ

10 al. ὁ Δομestικός

hostem aciem eduxere. praeerant autem excubitorum turmae Ioannes Grapson, Hicanati Marulis filius. ductores exercitus erant Romanus Argyrus eiusque frater Leo et Bardas Phocas. aderat et Melias cum Armeniis. sed et Constantinus Afer cum Leone Duco, in omnibus quae attinebant consilio affuturus erat. mensis itaque Augusti die vigesima, indictione quinta, conserta pugna Bulgaros inter Romanosque, datoque impetu ad Acheloum fluviam (quae dei indicia!) strages edita est, qualis a saeculo nulla fuit. Leo dux fuga in Mesembriam salutem expedit. in ipsa acie inter alios perempti Constantinus Afer et Ioannes Grapson alique multi proceres ac tribuni. Romanus porro patricius navaliumque drungarius cum omni classe ad Danubium missus fuerat, Leoni Phocae iturus suppetias: sed et Ioannes Bogas, qui Patzinacas, uti dictum a nobis est, adducturus esset; quorum traiciendorum Romano drungario munus incumberet. orto vero inter eos dissidio, videntes Patzinaces ipsos digladiantes ad sua discessere. iam autem bello absoluto, cum Romanus Bogasque in urbem reversi essent, in eos tumultuata civitas est; eoque discriminis Romanum drungarium adduxere ut amissionis oculorum damnatus sit, velut qui negligentia, ni potius maligno pravoque consilio, Patzinacas non traiecisset, nec fugientes Romanos in naves snocepisset.

δέξασθαι. καὶ τοῦτο ἂν ἐπιπόνθει, εἰ μὴ παρὰ Κωνσταντίνου P 477
πατρικίου τοῦ Γογγύλη καὶ Στεφάνου μαγίστρων πολλὰ δυναμένων
παρὰ τῇ Ἀδγούστη τὰ τῆς καταδίκης ἀνείραψη.

11. Τῶν δὲ Βουλγάρων μέχρι τῆς πόλεως ἐκστρατευσάν-
5 των ἐξῆλθε Λέων ὁ δευτέρω τῶν σχολῶν καὶ Νικόλαος ὁ υἱὸς αὐτοῦ
καὶ Ἰωάννης ἐταιριάρχης εἰς Κατασύρτους ἕμι πλείστῳ λαῷ· καὶ
τῇ νυκτὶ ἀδοκῆτως ἐπιπεσόντων αὐτοῖς τῶν Βουλγάρων πάντες
ἄρδην ἀπώλοντο.

12. Θεόδωρος οὖν ὁ τοῦ βασιλέως Κωνσταντίνου παιδα-
10 γωγός, ὄρων Κωνσταντῖνον παρακοιμώμενον εἰς Λέοντα τὸν ἴδιον
γαμβρὸν τὴν βασιλείαν σφετεριζόμενον, ἐπέθηκε τῷ βασιλεῖ Κων- B
σταντίνῳ προσλαβέσθαι Ῥωμανὸν τὸν δρονηγάριον ὡς πατρικῶν
αὐτοῦ δοῦλον καὶ εὖνον τὰ πρὸς αὐτόν, ὡς ἂν ἦ σὺν αὐτῷ καὶ
διαφυλάττη αὐτόν, καὶ σύμμαχον ἔχη καὶ βοηθὸν ἐν οἷς ἂν δέη-
15 πολλάκις γὰρ περὶ τούτου λαληθεῖς Ῥωμανὸς ἀπέλατο. αὐτο-
χάρως οὖν ὁ βασιλεὺς Κωνσταντῖνος γραμματεῖον πυήσους τῷ
Ῥωμανῷ ἐπιμψε κατὰ τοῦ παρακοιμώμενου. τῆς φήμης οὖν ταύ-
της διαθεούσης, καὶ τοῦ παρακοιμώμενου καταναγκάζοντος Ῥω-
μανὸν ἀποκινήσαι μετὰ τοῦ στόλου, αὐτὸς προεφασίζετο ἀδυνά- C
20 τως ἔχειν τοῦ ἀποπλεῖν, μὴ τοῦ στόλου τὴν νενομισμένην ὄβαν
λαβόντος. ὁ παρακοιμώμενος Κωνσταντῖνος καταναγκάζων αὐτόν
ἐν τῇ ἐξυρτίσει ἔξεισιν. ὁ δὲ τοῦτον δουλικῶ τῷ σχήματι προ-
υπήρτησεν, καὶ πλησίον αὐτοῦ γενόμενος ἀνήρπασεν αὐτόν, καὶ

nec eam certe multam evasurus erat, nisi Constantinus patricii Gonguli
rerum magistri Stephani, quorum apud Augustam magna auctoritas erat, in-
tercessio obstitisset.

11. Bulgariis ad urbem usque excurrentibus, exiit Leo scholarum
dux eiusque filius Nicolaus et Ioannes hetaeriarcha ad Catasyrtae cum
numeroso exercitu; Bulgariisque noctu ex improviso impressionem in eos
facientibus, omnes penitus interierunt.

12. Theodorus igitur Constantini imperatoris paedagogus, cum Con-
stantinum videret sacri cubiculi praefectum intimum (accubitorem vocant)
rerum summam in Leonem sororis maritum transferre molientem, auctor
est eidem Constantino imperatori ut Romanum drungarium, velut anti-
quum paternam necessitudine amicum inque res ipsius bene animatum,
assumat cum eo in aula moraturum et eustodem futurum, ac quicquid
ingratum, defensorem opemque allaturum. crebro namque eius rei gratia
interpellatus Romanus assensum abnuerat. ipse itaque manu propria
Constantinus schedula exarata, Romanum adversus accubitorem actutum
sese accingere scripsit. qua pervagante fama, et accubitore Romanum
urgente ut cum classe proficiscerentur, cum is excusaret seque eum
classe proficisci posse negaret quae militari stipendio donata non esset,
Constantinus accubitor ad solvendum omnino adacturus ad navium sta-
tionem accedit. occurrit servili more ac obsequio sedulus Romanus;

“ ἄρατε αὐτόν ” ἐφώνησεν· καὶ οἱ σὺν αὐτῷ τούτον εἰς τὴν τοῦ δρουγγαρίου Ῥωμανοῦ τριήρη εἰσήγαγον καὶ ἐν ἀσφαλείᾳ εἶγον. Κωνσταντῖνος δὲ ὁ βασιλεὺς τὴν ἑξουσίαν ἀπὸ τῆς μητρὸς εἰς ἑαυτὸν ἐπισπώμενος, τῇ ἐπαύριον ἀπέστειλεν Ἰωάννην τὸν Τουβάκηρ **D** τὴν Ἀγούοσταν Ζωὴν ἀπὸ τοῦ παλατίου καταβιάσασαι. ἡ δὲ μετ’ 5 ὀλολυγῆς καὶ δακρῶν τῷ ἑαυτῆς προσπλακεῖσα νύφ πρὸς συμπάθειαν μητρικὴν καὶ οἰκτον ἐκίνησεν· καὶ “ ἴασατε ” ἔπεν “ εἶναι μετ’ ἐμοῦ τὴν μητέρα. ” οἱ δὲ ἅμα τῷ λόγῳ ταύτην ἀφῆκαν. προβάλλεται δὲ ὁ βασιλεὺς μετὰ τῆς συμβουλῆς τοῦ πατριάρχου Ἰωάννην τὸν Γαριδᾶν δομέστικον τῶν σχολῶν· ἰδεθεὶς γὰρ μὴ εἰς 10 ἀνταρσίαν χωρήσῃ ὁ Φωκᾶς Λέων. ὁ δὲ οὐ κατένευσε τοῦτο γενέσθαι, εἰ μὴ Θεόδωρον τὸν γυναικάδελφον αὐτοῦ τὸν Ζουφινέξερρον καὶ Συμεὼν τὸν υἱὸν αὐτοῦ προεβάλοντο ἑταιρειάρχας. εὐ- **P** 478 θὺς οὖν ἐξῆλθεν πρὸς Ῥωμανόν, καὶ ὄρκους δοὺς καὶ λαβῶν σύμφωνον αὐτοῦ καὶ σύμπλους ἐγένετο. (13) τῇ οὖν κ’ τοῦ Μαρ- 15 τίου μηνὸς ἀποστέλλει Ῥωμανὸς εἰς τὸ παλάτιον ἀπολογησόμενος, ὅτι τὴν τοῦ Φωκᾶ ἐπίθισιν φοβούμενος, μὴ τι νεωτερισθεῖη εἰς τὸν βασιλεῦς, τούτου πεποίηκα πρὸς τὸ τὴν φυλακὴν ποιεῖσθαι τοῦ βασιλέως. μνηύεται οὖν μετὰ τοῦ στόλου παντὸς ἐλθεῖν μέχρι τοῦ Βουκολέοντος, καὶ τῇ ἡμέρᾳ τοῦ εὐαγγελισμοῦ (πέμπτη δὲ ἦν) **20** ἦλθεν ἔνοπλος ἅμα τῷ στόλῳ παντὶ ἐν τῷ Βουκολέοντι· καὶ παρ- **B** εὐθὺς Στέφανος μὲν πατρικίος ἐξῆλθεν τοῦ παλατίου, Νικήτας δὲ ὁ συμπένθερος Ῥωμανοῦ ἀνελθὼν ἐν τῷ παλατίῳ ἐξήγαγεν ἐκεί-

eamque iam prope esset, vi corripiens “ tollite eum ” altum clamat; moxque qui aderant classarii, in praetorium Romani triremem inductum tuta custodia servabant. imperator autem rerum summa a matre in sese revocata, postridie Ioannem Tubacem misit, qui Zoem Augustam aula deliceret. illa autem eiulata lactaque filium complexa eius animum ad maternam miserationem commovit; atque “ sinite matrem mecum versari. ” vixque sermonem expleverat, cum illam dimiserunt. porro imperator patriarchae consilio Ioannem Garidam scholarum domesticum praefecit: timebat enim ne Leo Phocas ad rebellionem procederet. renuit ille munus inire, nisi Theodorum Zuphinxerum uxoris fratrem eiusque filium Symeonem pariter hetaeriarchas crearent. mox itaque egressus ad Romanum est; datoque ac accepto iureiurando concors animi illique consentiens effectus est. (13) mensis igitur Martii quarto supra vigesimum mittit Romanum in palatium, qui eius nomine satisfactionem offerrent, nempe se hoc fecisse ut imperatori caveret, dum Phocas insidias veretur, et ne quid ille novarum rerum in eum molliatur. mandatur itaque illi ut cum omni classe ad Bucoleonem usque veniat. festo itaque annuntiationis die, qui in feriam tunc quintam incidit, cum omni classe ad Bucoleonem armatus venit; moxque patricius Stephanus aula exposit. Nicetas vero Romani socer in palatium ascendens Nicolaum pe-

θεν τὸν πατριάρχην Νικόλαον. καὶ ὄρκω βεβαιωθέντες οἱ τοῦ
 παλατίου παρὰ Ῥωμανοῦ ἀπέστειλαν πρὸς αὐτὸν τὸν τίμιον καὶ
 ζωποῖον σταυρόν. καὶ προσκνήσας, καὶ ὄρκω βεβαιώσας αὐ-
 τοῦς, ἀνῆλθεν μετ' αὐτῶν καὶ ὀλίγων τινῶν ἐν τῷ παλατίῳ. προσ-
 5 κνήσας οὖν τὸν βασιλέα καὶ εἰσελθὼν μετ' αὐτοῦ ἐν τῷ ναῷ τῷ
 ἐν τῷ Φάρῳ, καὶ πιστεῖς αὐτῷ δούς, παρεθὺ προχειρίζεται
 μάλιστα καὶ μέγας ἐταιρειάρχης. αὐτίκα οὖν γέγωνε κέλεις
 πρὸς Λέοντα τὸν Φωκῆν, παρεγγνωμένη μηδαμῶς στάσιον τιὰ
 ἐννοῆσαι, ἀλλὰ πρὸς ὀλίγον ἐν τῷ ἰδίῳ οἴκῳ ἀναπαύσασθαι. ὥσ- C
 10 αὐτως καὶ γραφὴν ἐκελεύσθη γράψαι Κωνσταντῖνος παρακοιμώ-
 μενος, τὰ ὅμοια αὐτῷ παραγγέλλοντα, καὶ ἐν ὑποταγῇ εἶναι τοῦ
 βασιλέως Κωνσταντίνου· ὕπερ δεξάμενος παρὰ Ἀνδρέου πριμικη-
 ρίου τοῦ βασιλικῷ πρωτοβεστιαρίου, ἐν Καππαδοκίᾳ ἐν τῷ ἰδίῳ
 οἴκῳ ἡσύχασεν, ὡς ἐντεῦθεν πεπληρῶσθαι τὸ κατὰ πόλιν
 15 λόγιον;

δὴ τότε τὸν μὲν ἀηδὸν ἄγων ἐς νῆσον ἔρμιον
 κάλλιπεν οἰωνοῖσιν ἔλωρ καὶ κύρμα γενέσθαι,
 τὸν δ' αἰτὸν ἐθέλοντι ἀνήγαγεν ὄνδε δόμονδε.

14. Τῷ Ἀπριλίῳ μηνὶ δίδεται ἀρραβῶν γαμικοῦ συναλ- D
 20 λάγματος παρὰ Κωνσταντίνου βασιλέως Ἑλένη τῇ θυγατρὶ Ῥω-
 μανοῦ, καὶ τῇ τρίτῃ τῆς Γαλιλαίας στεφανοῦνται παρὰ Νικολάου
 πατριάρχου. βασιλεοπάτορα γὰρ Ῥωμανὸν προβαλόμενος, ἀντ'
 αὐτοῦ δὲ ἐταιρειάρχην Χριστοφόρον τὸν υἱὸν αὐτοῦ κατέστησεν.

triarcliam inde eiecit. qui palatium tenebant, Romani iureiurando fir-
 mati, venerandam ei ac vivificam misere crucem. cui ille devote cultu
 adhibito, ac iureiurando firmatis qui missi erant, una cum illis ac pascis
 quibusdam in palatium ascendit. prone itaque venerantis specie salutato
 imperatore, ac cum eo in templum ingressus quod in Pharo est, data
 securitatis fide confestim magister ac magnus hetaeriarclia praeficitur.
 statim itaque data iussio ad Leonem Phocam, ne per seditionem aliquid
 molliatur, sed tantisper domi conquiescat. pari quoque tenore iussus
 scribere Constantinus accubitor, eademque praecipere ac Constantino
 imperatori subiectum manere. acceptis ille divalibus literis ab Andrea
 primicerio imperatoris protovestiaris domi in Cappadocia privatus egit;
 inde impleto, quod ita habet, poetae celebratum eloquio, "tunc sane
 Iusciniam trahens in deserta insula avibus discerpendam vorandamque
 reliquit. aquilam vero sponte cedentem suam in domum reduxit."

14. Mense Aprili nuptialis contractus arrhabo a Constantino impe-
 ratore Helene Romani filiae traditur; tertioque Galilaeae (hebdomadae
 scilicet paschae) nuptiales corollae a Nicolao patriarcha recipit. Ro-
 mano namque imperatoris patre creato, eius loco Christophorum ipsius
 filium hetaeriarcliam praefecit. haud longum tempus abscesserat, cum

μετ' οὐ πολὺ δὲ *Λέων* ὁ *Φωκάς* ἀπατριθεὶς παρὰ τῶν ἀρχόντων πρὸς ἀνταρσίαν κινεῖται. καὶ ἀποστείλας ἀνελεύβετο εἶναι σὺν αὐτῷ τὸν τε παρακοιμώμενον *Κωνσταντῖνον* καὶ *Κωνσταντῖνον* ἀσχηρῆεις τοῦ *Μαλελλάς*, πληροφορῶν πάντας καὶ βεβαίων ὡς ὑπὲρ τοῦ βασιλέως *Κωνσταντῖνου* τὴν τοιαύτην ποιεῖται συγγίνη-
P 479 σιν. Ῥωμαῖος δὲ ὁ βασιλεὺς ἀπατριθεὶς χροσόβουλλον ποιήσας ἐντολόγραφον ὡς ἐκ προσώπου τοῦ βασιλέως *Κωνσταντῖνου* τῆς τοιαύτης ἐπιβουλῆς ἀνατροπὴν περιέχον, δοῦν τὸν *Φωκᾶν* καταλιμπάνοντες τῷ βασιλεὺς ἀπατριθεὶς δὲ προσφεύγοντες, ὑπὲρ τοῦ βασιλέως εἰσί, δοὺς Ἄννην τινὶ γυναικὶ ἀναιδεῖ καὶ θρασεῖα, ἣν δὴ καὶ 10 *Βυσιᾶν* προσηγόρευον, καὶ κληραῖον τινὶ *Μιχαήλ*, ἐν τῷ στρατοπέδῳ ἐξέπεμψεν. οἱ δὲ ταῦτα δέσπειραν παντὶ τῶν στρατῶν. καὶ ὁ μὲν *Μιχαήλ* φωραθεὶς ἀνηλεῶς ἐτύφθη τὴν τε ἕναι καὶ τὰ ὡσα ἐπετημήθη, ἀλλὰ μετὰ ταῦτα παρὰ Ῥωμανοῦ τῆς προσηκούσης
B ἔτυχεν ἀμοιβῆς· ὡσαύτως καὶ ἡ σὺν αὐτῷ σταλειῖσα γυνὴ Ἄννα. 15 πρῶτος σὺν ὁ υἱὸς τοῦ *Βαρυ-Μιχαήλ* *Κωνσταντῖνος*, τοῦ τάγματος ἀρχῶν τῶν ἰκανάτων, καταλιπὼν τὸν *Φωκᾶν* τῷ Ῥωμανῷ προσέδραμεν, ἀρχὴ γεγονὼς αὐτῷ καταλύσεως· σὺν αὐτῷ δὲ καὶ ὁ *Βαλάντιος* καὶ ὁ λεγόμενος *Ἀτζιμωρος*, τουρμαρχῶν ὄντων ἀμφοτέρων. *Λέων* σὺν ὁ *Φωκάς* μετὰ λαοῦ πλείστου τὴν *Χροσό-20* πολιν καταλαβὼν, ἥτις ἀπὸ τοῦ Ἀλέξανδρον περιτυχόντα τῇ πόλει τοῦ *Βύζαντος* κατὰ τινὰ τε ταύτης χώρον τὸν αὐτοῦ λαὸν στρατη-

4 τὸν? 11 βασιλικῆν reliqui. Combef.

Leo Phocas optimatum quorundam seductionibus in rebellionem defecit. ascitisque qui secum essent Constantino accubitore et Constantino a secretis, Malellae filio, sancte affirmat cunctisque suadere nititur in Constantini imperatoris gratiam istiusmodi se motum facere. Romanus autem imperatoris pater aurea bulla imperatoris subscriptione munita eiusque nomine edita, quicquid eorum hic Leonis insidiarum erat, dispulit. literarum hic tenor erat, omnes qui relicto Phoca imperatoris patri sese adiungerint, hos vero ab imperatoris stare partibus. conceditae literae proci cuidam audacique mulieri, Annae nomine (cui et Basilicae, ac si imperatoriam regalemque dicas, cognomen indidere), itemque clerico cuidam Michaeli; quos in Phocae castra emisit, ac per eos in omnem exercitum literas disseminavit. porro Michael deprehensus saevius verberibus affectus est nasoque et auribus truncatus; qui tamen a Romano postea, quam decebat, praestitae operae mercedem vicemque recepit. similiter quoque illi socia Anna mulier. primus igitur Constantinus Bary-Michaelis filius Icanatorum cohortis praefectus relicto Phoca ad Romanum transfugit; quae rerum Phocae evertendarum origo fuit. eum secuti et Balantius, et quem sic vocant Atzmorus, ipsi quoque ambo tribuni. Leo igitur Phocas cum ingentibus copiis Chrysopolim veniens (hoc urbi nomen ex eo scilicet quod Alexander Byzantium veniens, quodam eius loco castra metatus, vallo eum munierit ac

γῆσαι, ἐφ' ὅτῳ τεθικτότα περίβολον προσονομάσαι Στρατήγιον, C
 καὶ ἐκείθεν μετάνυστέυσαντα καὶ τοῖς ἀντίπεραν προσελθόντα
 χρυσίον ἱκανὸν ἐπιδοῦναι τῷ οἰκίῳ λαῷ, Χρυσόπολις προσηγό-
 ρεῦται. οἱ δὲ ἀπὸ τοῦ χρυσοῦν ἐκ μετάλλων αὐτῆς γίνεσθαι ταύ-
 5 τὴν φασὶν ὀνομάσθαι, ὡσπερ καὶ ἡ Χαλκηδὼν ἀπὸ τοῦ ἔχειν
 χαλκόν, ἢ ἀπὸ Χαλκίδος θυγατρὸς Νικομήδους τῆς ταύτην κτι-
 σάσης. ἐν τοιαύτῃ γοῦν τῇ Χρυσοπόλει καὶ ἡ τοῦ Ἀθηναίων
 στρατηγοῦ Χάρητος πυράκοιτις ἐτελεύτησε, Δάμαλις ὀνομαζο-
 μένη, αὐτοῦ τοῦ Χάρητος Ἀθήνηθεν πεμφθέντος ἐπαμῦναι τοῖς
 10 Βυζαντίοις· ἧς ὑπὲρ τοῦ μνημείου δάμαλις βοῦς καθ' ὁμωνυμίαν D
 ἐν κίονι ἀνεστήλωται, συμβεβλημένον καὶ ἐπιγραμματα ἔχον ὧδε,
 Ἰναχίης οὐκ εἰμι βοὸς τύπος, οὐδ' ἀπ' ἐμῆιο
 κληῖται ἀντιπὸν Βοσπόριον πέλαγος.
 κείνην γὰρ τὸ πάροιθε βαρὺς χόλος ἤλυσεν Ἥρης,
 15 ἐντάφιον τόδ' ἐγὼ Κεκρόπυς εἰμι νέκυς.
 εὐνέτις ἦν δὲ Χάρητος· ἐπλων δ' ὅτε ἐπλεν ἐκεῖνος
 τῆδε Φιλippeίων ἀντίπαλος σκαφῶν.
 βοῦδιον δὲ καλεῦμ' ἂν ἐγὼ τότε, νῦν δὲ Χάρητος
 εὐνέτις ἠπίροις τέρπομαι ἀμφοτέροις.

20 15. Καταλαβὼν οὖν τὴν Χρυσόπολιν, ὡς εἴρηται, διέ-
 στησι παρατάξεις ἀπὸ τῆς Δαμάλειως μέχρι Χαλκηδόνος, τοὺς ἐν
 τῇ πόλει φοβῶν. ἀποστέλλεται οὖν μετὰ δρόμωνος πυρὰ Ῥωμα-

P 480

7 τοῦ] τῶν P
 Palat. 1 p. 354.
 λαῶμ' ἐγὼ ὡς τότε ib.

15 ἐς Φάρον· ἦδε δ' ἐγὼ Κεκροπίς Antholog.
 16 ὅτ' ἐπλεων ib. 18 βοῦδιον δὲ κα-

strategium ex rei usu vocaverit; indeque in alteram ripam traiciens auri vim, quantam par erat, in milites erogaverit; ex quo dicta Chry-
 sopolis. alii sic vocatam aiunt, quod ex eius metallis conflatum aurum; uti etiam dicta est Chalcedo ex eo quod aes (Graece χαλκόν) habeat, vel a Chalcide Nicomedis filia, quae eam condidit. in hac itaque Chry-
 sopolis Atheniensium quoque imperatoris Charetis uxor, Damalis nomine, fatis concessit, cum is Athenis Byzantio suppeticas missus esset; cuius tumule ob nominis similitudinem in columna vitulae status erecta est, conserto etiam epigrammate, cuius vis ac tenor est "non ego Inachiae bovis figura sum, nec meo ex nomine, Bosporii pelagi faucibus indita appellatio est. illam enim pridem fugavit gravis ira Iunonis, quae autem sepulcro condor, Cecropis mortua sum. Charetis uxor fui; cui huc comes navigationis, adversus Philippi classem dimicaturus, veni. tunc ego dicta Bucula, nunc quae Charetis uxor audiam, utraque laetor continente."

15. Chrysopolim ergo, ut dictum est, cum venisset, a Damali Chalcedonem usque, oppidanis territorius, late acies explicavit. mittitur ita-

τοῦ Συμεῶν ὁ ἐπὶ τοῦ κανικλίου, λόγον ἐτυπόγραφον τοῦ βασι-
λέως Κωνσταντίνου ἐπιφερόμενος, " ἐγὼ φύλακx τῆς ἐμῆς βασι-
λείας γρηγορώτατον καὶ εὐνοούσιον καὶ πιστότατον σὸδένα τῶν
ὑπὸ χεῖρα ἢ Ῥωμαῶν εὐρηκῶς τούτῳ τὴν ἐμὴν φυλακὴν μετὰ γε
B θεὸν κατελίστευσα, καὶ ἀντὶ πατρὸς αὐτὸν ἔχειν ἔκρινα, σπλάγγνα 5
πατρικὰ καὶ διάθεσιν γονικὴν πρὸς ἐμὲ ἐνδειξάμενον. Λέοντα δὲ
τούτῳ τὸν Φωκᾶν αἰετῇ τῇ ἐμῇ βασιλείᾳ ὑποκτεύων ἐπιβουλεύειν
τῶν ἔργοις αὐτοῖς ἐπίβουλον εὐρηκα καὶ τῆς ἐμῆς ἀρχῆς τυραννε-
κῶς κατεξανιστάμενον· διὸ οὔτε δομέστικον αὐτὸν ὑπὸ τοῦ πῶν
εἶναι βούλομαι, οὔτε δὲ ταύτην τὴν ἀνταρσίαν μετὰ βουλῆς ἐμῆς 10
πειραχέηναι φημί, ἀλλ' ἀσθαιρέτω γνώμη ταύτην ποιήσασθαι τὴν
ἀπίθεσιν, ἐαυτῷ τὴν βασιλείαν σφετεριζόμενον." τούτων οὖν τῷ
λαῷ ὑπαναγνωσθέντων ἤρξαντο πάντες ὑποχωρεῖν καὶ τῷ βασιλεῶ-
C πάτορι προσρῑσθαι Ῥωμαῶν. τοῦ δὲ Φωκᾶ εἰς ἀμικηνίαν περι-
στάντος, φηγῆ τε εἰς Ἄκτοὺς χρησαμένου καὶ μὴ δεχθέντος ἀλλ' 15
ἐν χωρίῳ τινὶ ὀνομαζομένῳ Γοηλέοντι καταντήσαντος καὶ συλ-
ληφθέντος, ἀπέστειλε Ῥωμαῶς Ἰωάννην τὸν Τουβάκην καὶ
Λέοντα τὸν αὐτοῦ συγγενῆ ἀγαγεῖν αὐτόν. οἱ δὲ ἐτύφλωσαν αὐ-
τὸν πυρὰ γνώμην Ῥωμαῶν.

16. *Αἰγούστῳ δὲ μηνὶ κατεμηνύθη ἐπιβουλὴ διὰ Κων- 20*
σταντίνου Κτηματεροῦ μελετωμένη καὶ Δουβίδ Καμουλιανοῦ καὶ
Μιχαὴλ κουροπαλατῶν μαγγάνων· οἳ καὶ τυφθέντες δημοθέτες

que a Romano cum celoce Symeon canicilio praefectus, qui Constantini
imperatoris manu subscriptas istiusmodi literas ferret. "equidem impe-
rii mei custodem vigilantissimum, impense benevolum ac fidelissimum,
subditorum neminem inveni praeter Romanum. huic itaque secundum
deum mei custodiendi partes delegavi, eumque patrii loco habendum
statui, qui paterna viscera, ac qualis parentes addeceat, in me affectum
prodiderit. hunc autem Leonem Phocam, cuius mihi semper suspectae
insidiae, nunc rebus ipsis insidiatorem inveni, ac qui adversum maiesta-
tem meam per tyrannidem rebellavit. quamobrem nec domesticum am-
plius esse placet, nec meo consilio hanc eum talem ordiase dico; sed
sua voluntate tumultum excitasse ac irruptionem fecisse, hoc solum ani-
mo ut rerum in se summam transferret." his in militarium ordinum lo-
ctis auribus, cuncti recedere atque ad imperatoris patrem Romanum
transire. Phocas consilii inops ad Aetum urbem munitam fuga se prorip-
pit; ubi tamen minime receptus est. ad Goelonem vero (locum sic dic-
tum) insequentibus obviam factus et comprehensus, a Ioanne Tubace
et Leone eius consanguineo, a Romano missis ut eum adducerent, illo
inscie oculis orbatas est.

16. Mense Augusto coniurationis delati Constantinus Ctematerus
et Michael Camulianus et Michael Manganorum curatores; quare etiam
verberibus affecti, bonisque publicatis ignominiae causa per urbem tradi-

τε καὶ πομπευθέντες ἐξωρίσθησαν. ἐφωράθη δὲ καὶ Ζωὴ ἡ Ἀδ- D
 γοῦστα ἐπιβουλεύουσα Ῥωμανῶ διὰ πεφαρμαγμένων βρωμάτων·
 καὶ ταύτην τοῦ παλατίου καταβιβάσαντες ἐν τῇ τῆς ἁγίας Ἐδφη-
 μίας μονῇ ἀπέκειραν. προσεκλήθη δὲ παρὰ Θεοφυλάκτου πατρι-
 5 κίου καὶ κόμητος τοῦ στάβλου εἰς ἄριστον ὁ παιδαγωγὸς Κωνσταν-
 τίνου βασιλέως Θεόδωρος καὶ Συμεὼν ὁ αὐτοῦ ἀδελφός, καὶ
 ἐσθιόντων αὐτῶν εἰσῆλθεν Ἰωάννης δρογγάριος τῆς βίγλας ὁ
 Κουρκοῦας μετὰ πλείστον λαοῦ, καὶ τούτους ἀναρπάσας ὡς κατὰ
 Ῥωμανοῦ μελετῶντας εἰς Ὀψίκιον ἐξώρισεν.

10 17. Τῇ κδ' τοῦ Σεπτεμβρίου μηνὸς τιμᾶται Ῥωμανὸς τῇ
 τοῦ Καίσαρος ἄξια, καὶ τῇ εζ' τοῦ Δεκεμβρίου μηνὸς στέφεται P 481
 παρὰ Κωνσταντίνου βασιλέως καὶ Νικολάου πατριάρχου ἐν ἔτει
 τῷ ζυγῇ, ἰνδικτιῶνος η'. καὶ τῶν ἁγίων Θεοφανίων στέφεται
 Θεοδώρα ἡ γυνὴ αὐτοῦ. καὶ τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ τοῦ αὐτοῦ μηνὸς τῆς
 15 ε' ἰνδικτιῶνος Χριστοφόρος ὁ υἱὸς Ῥωμανοῦ διαγορεῖται βασι-
 λέος· στέφεται δὲ τῇ πεντηκοστῇ παρὰ τοῦ βασιλέως Κων-
 σταντίνου, καὶ προέρχονται οὗτοι οἱ δύο μόνοι ἐν τῇ προε-
 λέύσει.

18. Τῷ δὲ Ἰουλίῳ μηνὶ τῆς αὐτῆς ἰνδικτιῶνος γίνεται B
 20 ἔνωσις τῶν ἀποσχιστῶν.

19. Τῷ δὲ Ὀκτωβρίῳ μηνὶ τῆς θ' ἐπινημέσεως ὑποπτε-
 θεῖς Στέφανος ὁ μάλιστα ὡς τῆς βασιλείας ἐφιέμενος ἀποκείρε-

15 ἡ' margo P

cti in exsillum missi sunt. Zoe quoque Augusta deprehensa est per
 cibos medicatos Romani vitae insidiari: propterea aula deturbata in
 sanctae Euphemiae detonderunt. invitatis vere ad convivium Theodoro
 Constantini imperatoris paedagogo eiusque fratre Symeone a Theophy-
 lacto patricio ac stabuli comite, illisque comedentibus, ingressus Ioannes
 Curcuas excubiarum drungarius cum apparitorum copiosa manu corre-
 ptos illos, quasi qui adversus Romanum machinarentur, ad Opsicium re-
 legavit.

17. Mensis Septembris die quarto supra vigesimum Romanus Cae-
 saris dignitate ornatur; mensisque Decembris die decimo septimo, indi-
 ctione octava, anno 6458, a Constantino et Nicolao patriarcha Augustali
 corona donatur; sacrorum item Theophaniorum die, Theodora eius uxor
 Augusta coronatur. eodemque die eiusdem mensis, indictione octava,
 Christophorus Romani imperatoris filius imperator declaratus, ipse quo-
 que die sancto pentecostes ab imperatore Constantino Augustus appella-
 tur; amboque solenni per urbem pompa soli processerunt.

18. Mense Iulio eiusdem indictionis eorum commissa unitio est qui
 scissi partibus erant.

19. Mense Octobri, indictione nona, in suspicionem vocatus Ste-
 phanus magister quasi imperium ambiret, in Antigoni insula, una cum

ται ἐν τῇ τοῦ Ἀντιγότου γῆσῳ ἅμα Θεοφάνει Τειχεώτῃ καὶ Παύλῳ Ὁρφανοτρόφῳ τοῖς ἀνθρώποις αὐτοῦ. πάλιν μηνύεται ἐπιβουλὴ μελετῆσθαι παρὰ Ἀρσενίου καὶ Παύλου τῶν μαγγλαβιτῶν· οἳ καὶ τυφθέντες καὶ δημευθέντες ἐξωρίσθησαν.

20. Ῥεντάκης ὁ Ἑλλαδικὸς πυτρολοίας γενόμενος, ἐπεὶ πάντα τὰ τοῦ πατρὸς ἐληθαστο καὶ τῇ πόλει προσέφυγεν, ἐκεῖθεν **C** ψευδεῖς γραφὰς συσκευάσας πρὸς Βουλγαρίαν ἀποφυγεῖν ἔμελλεν. κρατηθεὶς οὖν τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐξορύσσεται.

21. Καὶ πάλιν οἱ Βούλγαροι μέχρι Κατασυρτῶν ἐξελεύνονοι μετὰ τὴν τοῦ Δουκὸς Ἀδραλέστου τελευταίην. προβάλλεται **10** Πόθος δομέστικος τῶν σχολῶν ὁ τοῦ Ἀργυροῦ, καὶ μέχρι Θερμοπόλεως μετὰ τῶν ταγματίων ἐλθὼν ἀπέστειλε Μιχαὴλ τὸν τοῦ Μωρολὲ υἱὸν τοῦς Βουλγάρους κατασκοπήσοντα. ὁ δὲ ἀπροόπτως τῷ λόχῳ αὐτῶν ἐμπεισὼν πολλοὺς μὲν τῶν Βουλγάρων ἀνείλεν, καὶ αὐτοὺς δὲ πληγεῖς ἐν τῇ πόλει εἰσελθὼν ἐτελεύτησεν. **15**

D 22. Πάλιν δὲ μηνύεται ἐπιβουλὴ κατὰ Ῥωμανοῦ ἐπὶ Ἀναστασίῳ γενησομένη σακελλαρίου καὶ Θεοδωρήτου κοιτωνίτου καὶ Δημητρίου πρωτονοταρίου τοῦ εἰδικοῦ καὶ ἄλλων τινῶν, ὡς δῆθεν ἐπὲρ Κωνσταντίνου βασιλέως ἀγωνιζόμενοι. ἐλεγχθέντες ἐτύφθησαν, καὶ τὴν μέσην διελθόντες ἐξωρίσθησαν. (23) τῆς τοιαύτης **20** δὲ προφάσεως λαβόμενος Ῥωμανὸς τὸν βασιλεῦς Κωνσταντίνου ὑποβιβάζει καὶ δεῦτερον ἑαυτοῦ καθίστησι. πάλιν οὖν ἐκστρα-

18 Μαρζολέστος?

suis hominibus Theophane Tichote et Paulo Orphanotropho, monachorum ritu capillis multatus est. denuntiata rursus coniuratio auctoribus Arsenio et Paulo manglabitis; qui et verberibus affecti bonisque publicatis in exsilium missi sunt.

20. Rentaces Helladicus parricida effectus, quod patris bona omnia diriperat, in urbem profugus, falsis ibi compositis tabulis, in Bulgariam fugam parabat. captus itaque oculis orbatas est.

21. Rursus vero Bulgaria ad Catasyrtas usque excurrentibus, quod Adrelastes dux vivis excesserat, Pothus Argyri filius scholarum domesticus praeficitur; ductoque ad Thermopolim usque exercitu, Michael Marolis filius ad Bulgarorum castra exploranda missus, ex improviso in illorum lapsus cuneum, multis eorum caecis, vulneratus ipse et in urbem delatus fatis concessit.

22. Rursus coniurationis in Romanam delati Anastasius sacellarius et Theodoretus cubicularius, necnon Demetrius aerarii privati protosenarius, aliique nonnulli, velut qui Constantiis imperatori suppeticas irent eiusque causa decertarent. convicti vero, verberibus affecti urbeque media traducti, exsilio relegati sunt. (23) hac Romanus arrepta occasione, ac periculum praetextens, Constantinum imperatorem deiecitam se-

τεύουσι Βούλγαροι μέχρι τῶν Μαγγλαβᾶ. Ἐπερ μαθὼν ὁ βασι-
 λὲς Ῥωμανὸς Ἰωάννην φαίτορα ἀποστέλλει ἄμα Λεόντι καὶ
 Πόθῳ τοῖς Ἀργυροῖς, ἔχοντας μεθ' ἑαυτῶν πλῆθος ἰκανὸν ἕκ τε
 τῶν ταγματίων καὶ τῶν τῆς ἐταιρείας· οἷς συνῆν καὶ Ἀλέξιος πα- P 482
 5 τρῖκιος καὶ δροσυγγάριος τῶν πλαιῶμων ὁ Μουσσελέ μετὰ τοῦ λαοῦ
 αὐτοῦ. διατάξαντες οὖν οὗτοι τὸν λαὸν αὐτῶν ἐν τοῖς πεδινοῖς
 καὶ χθαμαλωτέροις τόποις τῶν Πηγῶν, τῶν Βουλγάρων ἄνωθεν
 ἀναφανέντων ἐνόπλων καὶ βοῇ χρησαμένων ἀσήμεν καὶ φαβερεῖ,
 καὶ σφοδροτάτως ἐπελασάντων κατ' αὐτῶν εὐθὺς φεύγει ὁ φαί-
 10 κτωρ, σφάττεται δὲ ὑπὲρ τούτου ἀγωνιζόμενος Φωτεινὸς ὁ τοῦ
 Πλατέποδος, καὶ οἱ λοιποὶ οἱ μὲν ἐσφάγησαν, οἱ δὲ ἐν τῇ θα-
 λάσῃ ἀπώλοντο· ἄλλοι αἰχμάλωτοι γέγονασιν. οἱ Ἀργυροὶ δὲ B
 ἐν τῷ καστελλίῳ φυγόντες διεσώθησαν. οἱ δὲ Βούλγαροι μηδένα
 τὸν κωλύοντα ἔχοντες τύ τε παλάτια τῶν Πηγῶν ἐπυρρόλησαν καὶ
 15 τὸ Στενὸν ἕπαν κατέκυσαν.

24. Τῷ δὲ Φεβρουαρίῳ μηνί, τῆς ε' ἰνδικτιῶνος, τῇ κ'
 τοῦ μηνός, Θεοδώρα ἡ σύμβιος Ῥωμανοῦ τελευτᾷ, καὶ κατατί-
 θεται εἰς τὸν οἶκον τοῦ βασιλέως Ῥωμανοῦ τὸν ὑπ' αὐτοῦ εἰς
 μοναστήριον γενόμενον· καὶ στέφεται Σοφία ἡ τοῦ βασιλέως
 20 Χριστοφόρου γυνή. τότε καὶ Ἰβηρ κουροπαλάτης ἐν τῇ πόλει
 παρεγένετο, καὶ πρόδος αὐτῷ λαμπρὰ γέγονε, καὶ μετὰ τιμῆς
 ὑπέδεχθη, καὶ ἡ ἅγια Σοφία τούτῳ κεκοσμημένη ὑπέδεχθη· εἰς C
 ὃν γὰρ εἰσελθὼν καὶ θανμάσας πάλιν εἰς τὰ ἴδια ὑπέστρεψεν.

cundo a se loco facit. rursus itaque Bulgarorum ad Manglaba usque
 excursio. Romanus re comperta Ioannem rectorem cum Leone et Potho
 Argyris, iustis copiis instructos ex agminibus et foederatis, impetum ex-
 cepturos mittit. una aderat et Alexius Musele patricius navaliumque
 drungarins cum classariis suis. castris itaque in planis humilioribusque
 Pegarum locis dispositis, Bulgaris e superioribus armata phalange emer-
 gentibus lateque aërem incondito tremendoque clamore implentibus ac
 validissimo impetu irrudentibus, statim rector fugam capessit; cuius
 tuendi partes sustinens Photinus Platipodis filius necatus. alii partim
 gladio interempti partim mari submersi perierunt: reliqui captivi abdu-
 cti sunt. Argyri ad Castellulum fuga evaserunt. Bulgari, nullo impe-
 tum retardante aut eis obstante, Pegarum palatia ac omne Stenum sub-
 iecta flamma incenderunt.

24. Februario mense, indictione decima, mensis die vigesima, ex-
 stincta Theodora Romani imperatoris uxor, in eiusdem Romani aedibus,
 quas in monasterium verterat, condita est. Sophiaque Christophori im-
 peratoris uxor Augustali insignitur corona. quo etiam tempore Iber cu-
 ropalates in urbem venit, solennique pompa atque processu honore sus-
 ceptus est; cui et sancta Sophia magnifico cultu ornata ostensa. in
 quam ingressus, rei que miraculo in stuporem actus, domum rever-
 sus est.

25. Καὶ πάλιν οἱ Βούλγαροι ἐν τῷ Ἰουνίῳ μηνὶ μέχρι τῶν τῆς ἁγίας Θεοδώρας παλατιῶν ἤλθον, καὶ ταῦτα πυρὶ δόντες τὰ ἐξῆς ἐληΐζοντο. καὶ πάλιν πολέμου γενομένου τρέπονται Ῥωμαῖοι. ὁ δὲ λεγόμενος Σακτήκης πολλὰ ἀπδραγαθήσας πολλοὺς τε ἀνελών, καὶ πρὸς τὸ πλήθος ἀντιστῆναι μὴ δυνάμενος, και-5 ρίαν πληγὴς φεύγει, καὶ ἐν τῷ ναῷ τῶν Βλαχερνῶν τεθεὶς εὐδὲς ἀποθνήσκει.

D 26. Ἀνταρσίας δὲ γενομένης ἐν Χαλδία ὑπὸ Ἀδριανοῦ Χαλδέος καὶ Τατζάτου Ἀρμενίου τῇ ὑποθήκῃ Βάρδα τοῦ Βοῖλα στρατηγούντος ἐν Χαλδία, καὶ τὸ Παῖνερ ὄχυρῶμα ἐκρατήθη. ὁ 10 τῶν σχολῶν δομῆστικός Ἰωάννης ὁ Κουρκοῦσας καταπολεμήσας καὶ κατασχὼν τοὺς μὲν περιφανιστέρους ἀποτυφλοῖ καὶ τὰς οὐσίας δημεύει, τοὺς δὲ πεινροὺς καὶ ἀσήμεους ἀθῶους κελεύσας ἔπι βούλοιντο ἀπιέναι. ὁ δὲ Τατζάτης ἐν ἐτέρῳ ὄχυρῶματι διαφυγὼν καὶ λόγον αἰτήσας ἐν τῇ πόλει εἰσεληλύθει, καὶ μάγιστρος γενό- 15 μενος ἐν τοῖς Μαγγάνοις τηρούμενος δεητᾶτο· δρᾶσαι δὲ βρυνλευσάμενος ἀλλοσκεται καὶ τῶν ὀφθαλμῶν στερείσκεται. Βάρδα δὲ τὸν P 483 Βοῖλαν ἀπέκριεν, τοῦ βασιλέως αὐτὸν κατοικτείραντος.

27. Συμεὼν δὲ σὺν παντὶ τῷ λαῷ αὐτοῦ τὴν Ἀδριανούπολιν παρακαθίσαντος καὶ ἰσχυρῶς πολιορκουῆντος, ἐπεὶ καὶ λιμὸς 20 αὐτοὺς ἐπέβη κραταιὸς καὶ οὐδαμῶθεν εἶχον ἐπιστάσασθαι, προ-

10 ὅπερ ὁ?

25. Rursus vero Bulgari, mense Iunio, ad sanctae usque Theodoraе palatia venientes, illisque concrematis, reliqua populabantur; ac rursus conserta pugna Romani in fugam vertuntur. Sacteces autem (quem vocant) multis praeclare fortisque virtute gestis, ac multa hostium data strage, cum unus ipse multitudini impar esset, letali accepto vulnere fugam inquit, atque in Blachernarum templo positus statim diem obit.

26. Excitato in Chaldia tumultu ab Adriano Chaldae et Tatzate Armenio, Bardae Boilae in Chaldia praetoris consilio (a quibus etiam captum Paiper praesidium munitum), Ioannes Curcuas scholarum domesticus, pugna in eos conserta ipsorum potitus, clariore quidem oculis orbat, eorum publicata substantia, pauperes vero et obscuros quo velint citra noxam abire iubet. Tatzates vero, in aliud fuga receptum munitum praesidium, petita securitatis fide urbem ingressus est; magisterque proventus in Manganis sub custodia morabatur. dum vero fugam molitur, captus oculis orbatur. Bardas Bolla imperatoris clementia monachi ritu caesarie multatur.

27. Symeone vero cum omnibus copulis Adrianopolim obsidente ac fortiter urbem oppugnante, quod fames valida obsessos premeret nec

δεδώκασιν ἑαυτούς τε καὶ τὸν στρατηγὸν τοῖς Βουλγάροις. οὗτος δὲ ἦν ὁ τοῦ Μωρολέοντος υἱὸς ἢ μᾶλλον Θυμολέοντος, εἰπεῖν οἰκειώτερος, ἀνὴρ τὰ ἄλλα κράτιστος καὶ τὰ πολεμικὰ περιβόητος, ὃς πλείστας ἀνδραγαθίας κατὰ Βουλγάρων ἐπεδείξατο· ὃν καὶ 5
 χειρωσάμενος ὁ Συμεὼν, μυρταῖς τε αἰκίαις τοῦτον τιμωρησάμενος, τελευταῖον ἀπέκτεινεν. καὶ Βουλγάρους τὴν τῆς πόλεως Β
 φυλακὴν παραδοὺς ὑπεχώρησεν· οὐ τὴν κατ' αὐτῶν τῶν Ῥωμαίων ἔφοδον ἀκηκούτες, τὴν πόλιν καταλιπόντες ἀπῆλθον, καὶ πάλιν ὑπὸ Ῥωμαίους ἐγένετο.

10 28. Τοῦ δὲ Τριπολίτου Λέοντος μετὰ δυνάμειος πολλῆς τῇ νήσῳ Λήμνῳ καταλαβόντος, Ἰωάννης ὁ πατρικίος καὶ δρουγγάριος τῶν πλωτῶν ὁ Ῥαδινὸς αἰφνίδιον ἐπιπεσὼν αὐτοῖς πάντας ἀπώλεσε, μόνου αὐτοῦ τοῦ Τριπολίτου διαφυγόντος.

29. Τῷ δὲ Σεπτεμβρίῳ μηνί, τῆς β' Ἰνδικτιῶνος, πάλιν 15
 Συμεὼν ὁ Βούλγαρος πανστρατὶ κατὰ Κωνσταντινουπόλιος ἐκ- C
 στρατεύει, καὶ λήϊζεται μὲν Θράκην καὶ Μακεδονίαν, ἐμπυρρῆει δὲ πάντα καὶ καταστρέφει καὶ δενδροτομεῖ, μέχρι τῶν Βλαχερνῶν παραγενόμενος, καὶ δὴ ἐπιζητῶν ἀποσταλῆναι αὐτῷ τὸν πατριάρχην Νικόλαον καὶ τινὰς τῶν μεγιστάνων, ὥστε περὶ εἰρήνης αὐτοῖς 20
 συντυχεῖν. ἔλαβον οὖν ὁμήρους ἀμφοτέρου, καὶ ἐξῆλθον, ὃ τε πατριάρχης καὶ Μιχαὴλ πατρικίος ὁ Στυπιώτης καὶ Ἰωάννης μυ-
 στικὸς ὁ παραδυναστεύων· ἤδη γὰρ Ἰωάννης ὁ ραϊκτωρ διαβλη-

ulla frumentandi facultas eis relicta esset, ipsi se praetoremque suum Bulgaris prodiderunt. erat is Moroleonis seu (verius dicas) Thymoleonis filius, vir cum aliis optimus tum rebus praeclare gestis clarissimus plurimisque adversus Bulgaros tropaeis cum primis conspicuus. eius itaque Symeon potitus, post innumera irrogata supplicia ac dehonestamenta, ad extremum peremit. tum relicta Bulgaris custodiendae urbis provincia recessit. relicti vero praesidarii, audita Romanorum in eos aggressionem, relicta urbe domum abierunt; rursusque illa Romanae ditioni cessit.

28. Cum autem Leo Tripolita cum ingenti fortique exercitu in Lemnum insulam venisset, Ioannes Radinus patricius et classis drungarius subita impressione in hostes irruens omnes internecione, solo Tripolita fuga elapso, delevit.

29. Mense autem Septembri, indictione secunda, rursus Symeon Bulgarus cum omnibus copiis adversus Byzantium aciem educit; Thraciamque et Macedoniam populatus omnia incendit atque evertit, arboresque ad Blachernas usque veniens succidit. tum Nicolaum patriarcham ac aliquos procerum, quibuscum de pace sic collocaturus, ad se mitti petit. dati itaque utrinque obsides, exiitque Nicolaus patriarcha et Michael Stypiotes patricius, nec non Ioannes mysticus et publicae administrationis imperatori socius. iam quippe Ioannes rector, coniarationis

- Θεὸς τῷ βασιλεὶ ἀπεκάρη. οἱ μὲν οὖν τῷ Συμεῶν περὶ εἰρήνης διελέγοντο, αὐτὸς δὲ τὸν βασιλέα Ῥωμαῶν θεάσασθαι ἤθελεν.
- D ὄπερ ἀκούσας ὁ βασιλεὺς σφόδρα ἠγαλλιάσατο· ἐπόθει γὰρ τὴν εἰρήνην καὶ τὸ στήναι τὴν τῶν αἱμάτων χύσιν. ἀποστείλας οὖν ἐν τῷ τοῦ Κοσμιδίου αἰγιαλῷ ὀχυρωτάτην κατεσκευάσεν ἐν τῇ θαλάσῃ ἀπόβασιν, ὥστε τὴν βυσιλικὴν τριήρα διεκπλέουσαν ἐν αὐτῷ προσορμίζεσθαι· καὶ περιγράξας αὐτὴν πάντοθεν προσέταξε διατειχισμῷ μέσον γενέσθαι, ἕνθα ἀλλήλοις ἕμιλλον ὁμιλεῖν. ἐπὶ τούτοις ἀποστείλας Συμεῶν τὸν ἐν τῇ Πηγῇ τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου ναόν, ὃν Ἰουστινιανὸς ὁ βασιλεὺς ἐδομήσατο, ἐνέπηρσεν,¹⁰ καὶ τὰ περὶ αὐτὸν πάντα, δῆλος ὢν ἐντεῦθεν μὴ τὴν εἰρήνην ἐθέ-
- P 484 λων, ἀλλ' ἐπ' ἐλίσι μετεώροις τὸν βασιλέα ἔξαπατῶν. καὶ παραγενόμενος ὁ βασιλεὺς ἕμα τῷ πατριάρχει ἐν Βλαχέρναις εἰς τὴν ἁγίαν εἰσῆλθε σορόν, καὶ τὰς χεῖρας ἐκτείνας εἰς εὐχὴν, εἶτα καὶ πρηγῆς πεισῶν, δάκρυσι τὸ ἅγιον κατέβρεχεν ἔδαφος, τὴν¹⁵ πανάχραντον Θεοτόκον ἀντιβολῶν τὴν ἀκαμπῆ καὶ ἀμελικτον τοῦ ὑπερηφάνου Συμεῶν καρδίαν μαλάξαι καὶ πείσαι τὰ πρὸς εἰρήνην συνθέσθαι. τὸ ἅγιον οὖν μαφόριον τῆς παναγίας Θεοτόκου ἐκ τῆς κιβωτοῦ ἀνελόμενος ἔξῃει τοῦ ναοῦ, καὶ καταλαμβάνει τὸν ὠρισμένον τόπον. ἐνάτῃ δὲ ἦν τοῦ Σεπτεμβρίου μηνός, πέμπτῃ δὲ²⁰
- B τῆς ἑβδομάδος ἡμέρα· καὶ τῇ τετάρτῃ ὥρᾳ παραγίνεται Συμεῶν, πληθὸς ἄπειρον ἐπαγόμενος, εἰς πολλὰς διηρημένον τὰς παρατάξεις, τῶν μὲν χρυσασπίδων καὶ χρυσοδοράτων, τῶν δὲ ἀργυρα-

5 τοῦ] τῶν P

delatus, monachi ritu detonsus fuerat. atque hi quidem cum Symeone de pace tractabant: verum Symeon ipsum Romanum imperatorem videre expetiit. eo nuntio accepto, imperator valde gavisus est: pacis enim desiderio actus, immanes caedes atque cruores sisti aliquando summe ex-potebat. mittens igitur ad Cosmidii litas manitissimum exscensum co-struxit, ad quem praetoria triremis emense itinere remis impelleretur, ac ubi inter se sermonem essent collatari. inter haec Symeon missa suorum manu sanctissimae dei genitricis templum Pegis a Iustiniano imperatore exstructum ac vicina quaeque succendit; quibus nolle se pa-cem, sed vana spe imperatorem deludere, ostendit. veniens autem im-perator ad Blachernas cum patriarcha, atque ad sanctum loculum ingres-sus, extensis in preces manibus inque faciem cernens ac provelatus, ubertim lacrimis solum irrigans, intemeratissimam dei genitricem durum immitemque superbi Symeonis animum emollire rogabat eumque ad pa-cem componendam inlectere. sancto igitur sanctissimae dei genitricis maphorio (pallio nimirum ac veste) e scrinio sublato, templo egressus ad locum constitutum venit. nona erat mensis Septembris, quinta feria, cum Symeon ingenti suorum stipatas satellitio, in multis distincto acies atque ordines, accedit. militum alii aureis clipeis ac pilis, alii argen-

σπίδων καὶ ἀργυροδοράτων, τῶν δὲ πάσῃ ὄπλων χροαῖ κεκοσμη-
 μένων, πάντων καταπεφραγμένων σιδήρῳ· οἱ μὲσον αὐτῶν διει-
 ληφότες τὸν Συμεῶν ὡς βασιλέα εὐφήμουν τῇ τῶν Ῥωμαίων φωνῇ.
 πάντες δὲ οἱ τῆς συγκλήτου βουλῆς τοῖς τεύχεσιν ἐφεστηκότες κατε-
 5 θεῶντο τὰ δρώμενα. ἦν οὖν ἰδεῖν τότε ψυχὴν βασιλικὴν τῷ ὄντι
 καὶ μεγαλόφρονα, καὶ θαυμάσαι τὸ τοῦ φρονήματος ἀκατάπληκτον C
 καὶ τὸ τῆς ἀνδρίας παράστημα, ὅτι τοσαύτην πολεμίων βλέπων
 ἐπιφορὰν οὐ κατεπλάγη καὶ συνεστάλη καὶ ὑπεχώρησεν, ἀλλ' ὡς
 ὥσπερ εἰς πλήθος φίλων χωρῶν οὕτως ἀτρέμας ἀπῆε, μόνον οὐχ
 10 τὴν ψυχὴν τοῖς πολεμοῖς τῶν ὑπηκόων διδοὺς ἀντίλυτρον. πρῶ-
 τος οὖν ἐν τῇ ῥηθείᾳ ἀποβάθρα καταλαβὼν τὸν Συμεῶν ἐξεδέ-
 χετο. ἐπεὶ δὲ ἄμφοτερον ἐξ ἀμφοτέρων ἐλήφθησαν τῶν μερῶν καὶ
 τὴν ἀποβάθραν οἱ Βούλγαροι διηρηνήσαντο ἀκριβῶς, μὴ πού τις
 δόλος ἢ ἐνέδρα τυγχάνει, κατήλθε Συμεῶν τοῦ Ἰηπου καὶ πρὸς D
 15 τὸν βασιλέα εἰσῆλθεν. ἀσπυσάμενοι οὖν ἀλλήλους εἰρήνης λόγους
 ἐκίνησαν. εἰπεῖν δὲ λέγεται τὸν βασιλέα πρὸς Συμεῶν "ἀκήκού σε
 Θεοσεβῆ ἄνθρωπον καὶ Χριστιανὸν ὑπάρχειν ἀληθινόν, βλέπω δὲ
 τὰ ἔργα μηδαμῶς τοῖς λόγοις συμβαίνοντα. ἴδιον μὲν γὰρ Θεο-
 σεβοῦς ἀνθρώπου καὶ Χριστιανοῦ τὸ τὴν εἰρήνην καὶ τὴν ἀγάπην
 20 ἀσπάξασθαι, εἴπερ ὁ Θεὸς ἀγάπη ἐστὶ καὶ λέγεται, ἄσεβοῦς δὲ καὶ
 ἀπίστου τοῦ χυλρεῖν σφαγαῖς καὶ αἵμασιν ἀδίκως ἐκχεομένοις. εἰ
 μὲν οὖν ἀληθῆς Χριστιανὸς ὑπάρχεις, καθὼς πεπληροφορήμεθα,
 στήσόν ποτε τὰς ἀδίκους σφαγὰς καὶ τὰς τῶν ἀνοσίων αἱμάτων

teis auroque et argento vermiculatis instructi; omnesque ferro circum-
 cincti, sui medium susceptum Symeonem, faustis vocibus tanquam impe-
 ratorem ac regem Romana lingua dilaudabant. senatus omnis muris as-
 sidens, quae gerebantur longe prospectabant. erat igitur tunc videre
 regium vere animum ac magnificum, mentisque interritae admirari con-
 stantiam fortisque pectoris robur ac nihil collabentem audaciam, quod
 tanto hostium appulsu non est consternatus, non expavit, non pedem
 retrulit, sed quasi in amicorum se coetum inferret, sic quiete processit,
 velut tantum non subditorum salutis pretium, animam hostibus offerret.
 prior ergo ad eum quem dixi exscensum cum venisset, Symeonem praes-
 stolabatur. hinc ergo inde datis obsidibus, omnique diligentia Bulgaris
 lustrata machina, num quis in ea dolus aut insidiae laterent, Symeon
 equo desiliens ad imperatorem intravit. mutuo igitur alter alterum com-
 plexi, ac post datas iam acceptasque salutes, sermones de pace misce-
 bant, quando ferat imperatorem in haec verba Symeonem allocutum
 esse. "audiui te hominem dei cultorem ac verum Christianum esse: at
 facta video haud satis illi de te famae verbisque consentanea. eius enim
 qui dei cultor sit ac Christianus, istud proprium ut pacem ac caritatem
 colat, siquidem deus est atque dicitur caritas (1 Ioan. 4 8), impii au-
 tem et infidelis, ut caedibus iniusteque fuso cruore gaudeat. si igitur
 verus Christianus es, uti certo existimamus, tandem aliquando iniquis
 Theophanes contin.

ἐκχύσεις, καὶ σπεῖσαι μεθ' ἡμῶν τῶν Χριστιανῶν τὴν εἰρήνην,
P 485 Χριστιανὸς ὢν καὶ αὐτὸς καὶ ὀνομαζόμενος, καὶ μὴ θέλει μολέ-
 νεσθαι Χριστιανῶν δεξιᾷς αἵμασιν ὁμοπίστων Χριστιανῶν. ἄν-
 θρωπος εἶ καὶ αὐτὸς θάνατον προσδοκῶν καὶ ἀνάστασιν καὶ κρίσιν
 καὶ ἀνταπόδοσιν, καὶ σήμερον μὲν ὑπάρχων, αὔριον δὲ εἰς κότιν⁵
 διαλυόμενος. εἰς πυρετὸς ἅπαν κατασβέσει τὸ φρόνημα. τίνα
 οὖν λόγον δώσεις τῷ θεῷ ἐκείθεν ἀπελθὼν ὑπὲρ τῶν ἀδίκων σφα-
 γῶν; ποίῳ προσώπῳ τῷ φοβερῷ καὶ δικαίῳ ἐνατενίσης κριτῆ; εἰ
 πλοῦτου ἔρας, ἐγὼ σε κατακόρωσ τούτου ἐμπλήσω. μόνον ἐπί-
B σχος τὴν δεξιάν, ἕσπασαι τὴν εἰρήνην, ἀγάπησον τὴν ὁμόνοιαν,¹⁰
 ἵνα καὶ αὐτὸς βλῶν ζήσης εἰρηνικὸν καὶ ἀναίμακτον καὶ ἀπράγμονα,
 καὶ οἱ Χριστιανοὶ παύσωνται ποτε τῶν συμφορῶν καὶ στήσωνται
 τὸ Χριστιανὸς ἀναίρειν· οὐ γὰρ θέμις αὐτοῖς αἶρειν ὅπλα καθ'
 ὁμοπίστων." (30) τοσαῦτα ὁ βασιλεὺς εἰπὼν ἐτέλησεν. ὁ δὲ
 Συμεὼν αἰδεσθεὶς τὴν τοσαύτην ταπείνωσιν καὶ τοῦ λόγου,¹⁵
 κατένευσε τὴν εἰρήνην ποιήσασθαι. ἄσπασάμενοι οὖν ἀλλήλους
 καὶ διαχωρισθέντες, δάροις μεγαλοπρέπει τοῦ βασιλέως δεξι-
C σαμένον τὸν Συμεῶν. ὁ δὲ τότε συμβέβηκεν, δηγήσομαι, τερά-
 στιὸν τε ἦν καὶ τοῖς ταῦτα συγκρίνειν εἰδοῖσι παράδοξον. δύο φασὶν
 αἰτοῦς τῶν βασιλέων ὁμιλούντων ἄνωθεν αὐτῶν ὑπερπτήναι²⁰
 κλύγξαι τε καὶ πρὸς ἀλλήλους συμμιῖξαι καὶ παραυτίκα διαζευ-

20 ὑπερπτήσαι **P** at mox διακτῆσαι

finem caedibus impone; ac qui sis Christianus atque dicaris, nobiscum Christianis pacis percusso foedere innoxium sanguinem fundere desine, nec velis Christianorum dexteris eiusdem fidei Christianorum crueribus foedari. nam tu quoque homo es, qui mortem et resurrectionem et iudicium atque retributionem exspectes. hodie cum sis, cras in pulvere dissolveris. febris una superbientis animi iactantiam omnem exstinguet. quam igitur deo rationem pro iniustis caedibus, cum ab humanis migraveris, redditurus es? quo vultu in tremendum iustumque iudicem oculos intendes? si te divitiarum cupido exagitat, iis ad satietatem implebo. tantum dexteram contine, pacem amplectere, cole concordiam, ut et ipse vitam pacatam agas et a caedibus liberam atque tranquillam curisque solutam, ac demum Christianorum aerumnae necesque finem habeant. nefas enim est ut ii adversus eiusdem fidei cultores arma tolerant." (30) tanta haec locutus imperator contieuit. Symeon vero pro pensam adeo humilitatem plenaque modestiae verba reveritus componen- dae pacis assensum praebuit. alter igitur alteri vale dicentes, mutuisque exsatiati complexibus, hinc inde discessere, postquam imperator Symeonem muneribus magnifice accepisset. quod vero tunc accidit, narraturus sum, quippe prodigium remque novam et inauditam, eorum sensu ac iudicio qui haec coniectari norunt. mutuo enim colloquentibus regibus duas desuper aquillas devolasse ferunt clangoremque edentes colvinae, ac

χθῆναι ἀλλήλων, καὶ τὸν μὲν ἐπὶ τὴν πόλιν ἔλθειν, τὸν δὲ ἐπὶ τὴν
 Θράκην διαπετῆραι· τοῦτο ἀκριβῶς οἱ τὰ τοιαῦτα σκοποῦντες οὐ
 καλὸν ἔκριναν οἰωνόν· ἀσυμβάτους γὰρ ἐπὶ τῇ εἰρήρῃ ἀμφοτέρους
 διαλυθῆσεσθαι ἔφησαν. Συμεὼν δὲ τὸ αὐτοῦ στρατόπεδον κατα-
 5 λαβὼν τοῖς ἑαυτοῦ μεγιστάσι τὴν τοῦ βασιλέως ἀπήγγειλε σύνεσιν D
 καὶ ταπεινώσιν, ἔξεθείαζέ τε αὐτοῦ τό τε εἶδος καὶ τὴν ῥώμην καὶ
 τὸ ἀκατάπληκτον τοῦ φρονήματος.

31. Μηνὶ Δεκεμβρίῳ κέ ἔστειπεν Ῥωμανὸς τοὺς υἱοὺς
 αὐτοῦ ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ, Στέφανον καὶ Κωνσταντῖνον. τὸν
 10 δὲ Θεοφύλακτον τὸν υἱὸν αὐτοῦ, εὐνοῦχον ὄντα, ἐποίησεν κληρι-
 κὸν ὁ Νικόλαος καὶ σύγκελλον προχειρισάμενος, χειροτονεῖ δὲ ἑπο-
 διάκονον.

32. Τῇ δὲ ἰε' τοῦ Μαΐου μηνός, ἰνδικτιῶνος γ', τελευτᾷ
 ὁ πατριάρχης Νικόλαος, κρατήσας ἐν τῇ δευτέρᾳ αὐτοῦ ἀναβάσει
 15 τοῦ πατριωρχείου ἔτη ιγ', καὶ θάπτεται ἐν τῇ μονῇ αὐτοῦ τῶν P 486
 Γαλακρητῶν. τῷ δὲ Ἀυγούστῳ μηνὶ Στέφανος ὁ Ἀμυσειὺς εὐ-
 νοῦχος ὧν γίνεται πατριάρχης. Ἰωάννης δὲ ὁ μυστικὸς καὶ παρι-
 δυναστεύων, ἐπεὶ κατὰ τοῦ βασιλέως φρονεῖν ἠλέγχθη, φυγῇ χρη-
 σάμενος ἐν τῇ τῆς Μονοκαστάνου ἀποκίρεται μονῇ. Κωνσταν-
 20 τῖνος δὲ ὁ τοῦ Βοῦλα ἐν τῷ Ὀλύμπῳ ἀποκίρεται. προβάλλεται
 δὲ ὁ βασιλεὺς Ῥωμανὸς Θεοφάνην πρωτοβησιτάριον παραδυνου-

13 γ'] ιγ' margo P

15 πατριάρχου P

mox facto divortio alteram quidem urbem petiisse, alteram in Thraciam
 pennarum remigio sese subduxisse. nec haec fausti ominis iudicata iis
 quibus istiusmodi curiosius rimandis addicta opera; nempe discordes
 fore infectaque recessuros pace principes divinavere. Symeon in castra
 reversus imperatoris sapientiam et modestiam in procerum suorum con-
 cilio sermone prosecutus, formamque et robur et imperculsum animum
 liberaliter laudavit.

31. Mensis Decembris quinto supra vigesimum Romanus imperator
 filios suos Stephanum et Constantinum in magna ecclesia Augustali co-
 rona donavit; Theophylactum autem eius item filium, qui spado esset,
 Nicolaus fecit clericum, syncellumque praeficiens hypodiaconum ordi-
 navit.

32. Mensis Maii die quinto decimo, indictione tertia, moritur Ni-
 colaus patriarcha, patriarchatu potitus annos quattuordecim, ex quo se-
 cundo sedem conscendit; sepeliturque in monasterio sup Galacreno-
 rum. mense autem Augusto Stephanus Amaseae metropolita, ipse eunu-
 chus, patriarcha creatur. porro Ioannes mysticus et subadiuva, quod
 res novas moliri ac imperatori insidiari convictus fugam inierat, in Mo-
 nocastani monasterio monachi ritu tondetur. Constantinus item Boelas
 in Olympo capillorum cultu multatur. praeficit vero Romanus imperator
 subadiavam Theophanem protovestiarium. quo tempore formidabilis ter-

στεύοντα. γίνεται δὲ τότε σεισμός φοβερός ἐν τῷ τῶν Θρακησίων θέματι, καὶ χάσμα γῆς μέγα καὶ καταπληκτικόν, ὡς πολλὰ χωρία B καὶ ἐκκλησίας αὐτάνδρους καταπιωθῆναι.

33. Μηνὶ Μαΐου κζ', Ἰνδικτιῶνος ιε', Ἰωάννης ὁ ἀστρονόμος εἶπεν Ῥωμανῷ τῷ βασιλεῖ ὅτι ἡ ἰσταμένη στήλη ἐπάνω τῆς⁵ καμάρας τοῦ Ξηρολόφου καὶ ἐπὶ δυσμὰς βλέπουσα τοῦ Συμεὼν ἔστι· καὶ εἰ ταύτης τὴν κεφαλὴν ἐκκόψεις, τῇ αὐτῇ ὥρᾳ ὁ Συμεὼν τελευτᾷ. ἀποστειλας οὖν ὁ βασιλεὺς τῇ θυκτὶ τὴν κεφαλὴν τῆς στήλης ἐξέκοψε· καὶ τῇ αὐτῇ ὥρᾳ ὁ Συμεὼν εἰς Βουλγαρίαν ἐτελεύτησε, Πέτρον τὸν υἱὸν αὐτοῦ προβαλόμενος ἄρχοντα, ὃν ἐκ¹⁰ τῆς δευτέρας αὐτοῦ γυναικὸς εἶχεν· Μιχαὴλ δὲ τὸν ἐκ τῆς προτέρας αὐτῷ γενόμενον γυναικὸς ἀπέκειρε μοναχόν. Ἰωάννης δὲ καὶ Βενιαμὴν οἱ τοῦ Πέτρου ἀδελφοὶ ἐπιστολὴν ἐκομίσαντο Βουλγαρικὴν. (34) τὰ κύκλω οὖν ἔθνη τὴν τοῦ Συμεὼν μαθόντες τελετήν, οἱ τε Χροβάτοι καὶ οἱ λοιποὶ, κατὰ Βουλγάρων κενεῖν ἐβού¹⁵λοντο· λιμοῦ δὲ μεγίστου μετὰ καὶ ἀκριδῶν τὴν Βουλγαρίαν ἐκπιζόντος, ἔδεδίεσαν καὶ μᾶλλον τὴν τῶν Ῥωμαίων ἐπέλευσιν. ὄθεν καὶ κατὰ Ῥωμανίαν ἐκστρατεύουσι καὶ τῇ Μακεδονίᾳ καταλυμαίνονται. οἱ δὲ Βούλγαροι τὴν πρὸς αὐτοὺς ἐξέλευσιν τοῦ D βασιλέως ἀκούσαντες περὶ εἰρήνης φροντιζουσι, καὶ ἀποστέλλουσι²⁰ μοναχόν τινα Καλοκέρην ὀνομαζόμενον, Ἀρμενιακὸν τῷ γένει· ὃς παρὰ τοῦ βασιλέως ἀσμενέστατα δεχθεὶς τὴν εἰρήνην ἐβεβαίωσε, καὶ συνάλλαγμα μετὰ τοῦ βασιλέως ποιῆσαι αἰτεῖται. σύμφωτᾷ

3 καταπιωθῆναι p. 582 c

23 καὶ γερικὸν συνάλλαγμα?

rae motus in Thracesium themate accidit, ingensque terrae hiatus ac terrificus, ut multa praedia et loca ac ecclesiae virique in eis absorbente vasta voragine pariter perierint.

33. Mensis Maii die septimo supra vigesimum, indictione quinta decima, ait Ioannes astronomus imperatori "quae super Xerolophi formicam erecta statua est, versa facie ad Occidentem, Symeonis figura est. eius caput si excideris, ipsa hora Symeon diem obibit." misso itaque noctu imperator ministro statuam caput abstulit; eademque hora Symeon in Bulgaria occidit, Petro filio, quem ex secundo toro susceperat, principe designato ac successore, Michaeli vero ex priore uxore nato in monachum attonso. Ioannes porro et Benjamin epistolam Bulgarice scriptam attulerunt. (34) audita itaque Symeonis morte circumvicinae nationes, Chrobati pariter ac reliqui, adversum Bulgaros bellum movere cogitabant. cumque fames maxima ac locustarum vis Bulgariam dire premeret et affligeret, Romanorum in se impetum ac grassationem magis formidabant. iccirco illi quoque Macedoniam populari. audita autem imperatoris in eos expeditione de pace solliciti, monachum quendam patriam Armenium, Calosyrim nomine, mittunt. susceptus ab imperatore placidissime legatus, pace confirmata, nuptiarum foedera cum imperatore

τε ποιήσαντες εἰς τὸ δοῦναι αὐτῷ Πέτρῳ τὴν θυγατέρα Χριστοφύρου τοῦ βασιλέως Μαρίαν, γράψουσι τῷ Πέτρῳ ἔλθειν. ἀποστέλλεται οὖν Νικήτας μάγιστρος ὁ συμπένθερος Ῥωμανοῦ τοῦ βασιλέως ὑπαντῆσαι αὐτῷ καὶ ἀγαγεῖν μέχρι τῆς πόλεως. καὶ 5 ἔλθόντες ἐν Βλαχέρναις, ὁ βασιλεὺς ἀπελθὼν κατησπάσατο αὐτόν· καὶ τὰ εἰκότα συνομιλήσαντες ὑπέγραψαν τὰ τε σύμφωνα τῆς εἰρήνης καὶ τὰ γαμικὰ συναλλάγματα, μεσυλαβοῦντος ἐν τούτοις τοῦ πρωτοβεστιαρίου Θεοφάνους. τῇ δὲ ἡ' τοῦ Ὀκτωβρίου μηνὸς P 487 στέφεται Πέτρος καὶ Μαρία ἐν τῷ ναῷ τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου 10 τῶν Πηγῶν παρὰ Στεφάνου πατριάρχου. πάντων δὲ τῶν ἐθιμισμένων φαιδρῶς τελεσθέντων, οἱ Βούλγαροι ἔνστασιν οὐ μικρὸν ἐποιήσαντο τοῦ πρότερον εὐφημείσθαι Χριστοφόρον, εἶτα Κωνσταντῖνον· ὃ καὶ ἐπένευσεν ὁ βασιλεὺς. καὶ μετ' ὀλίγας ἡμέρας λαμβάνει τὴν ἰδίαν γυναῖκα Μαρίαν ὁ Πέτρος, καὶ ἐπὶ Βουλγαρίαν 15 πορεύεται.

35. Ἐρχονται πρέσβεις ἀπὸ Μελιτηνῆς, καὶ μετ' αὐτῶν B καὶ ὁ στρατηγὸς αὐτῶν Ἀπαλάσαθ. καὶ ὑποδεχθέντες παρὰ Ῥωμανοῦ μετὰ τῆς προσηκούσης τιμῆς, σύμφωνά τε εἰρήνης ποιήσαντες, ὑπέστρεψαν εἰς τὰ ἴδια, καὶ ἔκτοτε συνεστρατεύοντο 20 Ῥωμαίους κατὰ τῶν ὁμοφύλων Σαρακηνῶν, καὶ ἐν τοῖς ἐπινικίοις συνήρχοντο τοῖς Ῥωμαίοις ἐν τῇ πόλει, ἀλχημαλῶτους ἄγοντες Ἀγαρηνοῦς· ὕπερ ἦν θαυμαστὸν καὶ παράδοξον καὶ δαῖγμα τῆς

17 ἀποδεχθέντες P

inire deposcit. pacti itaque Mariam Christophori imperatoris filiam nuptiam daturus, Petrum per literas accersunt. mittitur ergo Nicetas magister Romani imperatoris socer, qui venienti Petro occurrens in urbem usque deducat. venerant ad Blachernas, cum imperator salutatum egressus, qui hospites adessent officiosissime amplexus est; habitoque secretiori tractatu pacis foedera ac nuptiales contractus subscripsere, Theophane protovestiariorum horum illis sequestro et instructorum. mensis vero Octobris die octavo Petrus et Maria corollas nuptiales in sanctissimae dei genitricis Pegaram aede subeunt, benedictionem impartiente patriarcha Stephano. cunctisque nuptiarum ritu legitimis festis gaudiis peractis, non minima Bulgarorum contentio fuit ut Christophorus faustis ipse vocibus ac omnibus prior acciperetur, deinde Constantinus; quod ipsum ut fieret imperator consensus. nec post multos dies, accepta Petrus Maria coniuge, in Bulgariam discessit.

35. Veniunt a Melitense legati, eisque comes eorum Dux Apolasath: congruis vero honoribus a Romano suscepti, pacis foedere constituto, ad sua revera sunt. quo ex tempore Romanis succenturiati adversus suae gentis homines Saracenos bella gerebant, triumphique pompa una cum Romanis captivos ducentes Agarenos in urbem intrabant: res sana

τῶν ἀθῶν Ἀγαρηνῶν δυστυχίας. τελευτήσαντος δὲ Ἀπολάσαθ ἀνδρὸς φρονίμου καὶ συνετοῦ διέλυσαν τὴν εἰρήνην οἱ τὴν Μελι-
C τήνην κατοικοῦντες. ἐκστρατεύσαντες οὖν κατ' αὐτῶν ὁ τε Λουξ-
 τῶν σχολῶν Ἰωάννης ὁ Κουρκαῦας μετὰ τῶν θεμάτων καὶ ταγμα-
 των καὶ Μελίας μετὰ τῶν Ἀρμενίων· οἱ καὶ εἰς τοσαύτην στένω-
 5 σιν τὴν Μελιτηνὴν κατέστησαν καὶ τὰ περὶ αὐτήν, ὡς καὶ κοιρα-
 τωρεῖαν ποιῆσαι ταύτην τὸν βασιλέα, καὶ πολλὰς χιλιάδας χρυσοῦ
 καὶ ἀργυρίου ἐκείθεν λαμβάνειν ἐτησίως.

36. Κατηγορήθη δὲ Νικήτας μάγιστρος ὁ πενθερὸς Χρι-
 στοφόρου βασιλέως ὡς ὑποτιθέμενος αὐτῷ κατὰ τοῦ ἰδίου γενέ-
 10 σθαι πατρὸς καὶ τῆς βασιλείας αὐτὸν ἐξεῶσαι. τοῦτον ἐξώρισαν
 τῆς πόλεως καὶ μοναχὸν ἐποίησαν.

D 37. Τῇ 7ῃ τοῦ Ἰουνίου μηνός, τῆς ε' Ἰνδικτιῶνος, τελευτῆ
 Στέφανος πατριάρχης, κρατήσας ἕτη β' μῆνας ια'. τῇ δὲ ιδ' τοῦ
 Δεκεμβρίου μηνός ἕγρουσι Τρύφωνα ἀπὸ τοῦ Ὀψικίου, ἐπ' εὐλα-
 15 βεία καὶ ἀγιότητι μαρτυρούμενον, καὶ χειροτονοῦσι πατριάρχην
 ἐπὶ ῥητῷ χρόνῳ. ὅθεν αὐτοῦ μὴ ἀνεχομένου ἐπὶ ῥητῷ χρόνῳ
 γενέσθαι ἀλλὰ μέχρι τέλους τῆς ζωῆς αὐτοῦ, δόλω τοῦτον πι-
 20 θουσι τῷ τρόπῳ τούτῳ. λέγουσι γὰρ μὴ βουλομένην συγκαταθέ-
 σθαι "οὗτος οὐκ οἶδε γράμματα, οὐδὲ γράφαι δύναται, καὶ ἐπὶ 20
 τούτῳ ἀνθίσταται." ὁ δὲ βεβιωῦσαι βουλόμενος αὐτοῖς ὅτι καὶ
P 488 γράφει καὶ ἀναγιγνώσκει, αἰτεῖ χάριτην καὶ μέλαν. παρέχουσαν

mira et inaudita, impiorumque Agarenorum infelicitatis certa probatio. Apolasath autem, viro prudente ac sagaci, vivis exempto mox pacis foedera dissolvere. expeditione ergo in eos suscepta Ioannes Curcus scholarum domesticus cum legionibus ac agminibus, Meliasque cum Armeniis, in eas angustias Melitenem ac circumvicina loca coniecerunt, ut in curatoriam (nos provinciam dicamus) eam imperator redegerit, multaque auri et argenti milia annuo tributo inde accipienda imperarit.

36. In crimen porro vocatus Nicetas magister, Christophori imperatoris socer, eo nomine quod auctor genero esset ut adversus patrem assumpta tyrannide imperio eum pelleret. quare hunc urbe eiectum monachum effecere.

37. Die decima octava Iunii mensis, indictione sexta, moritur Stephanus patriarcha, cum sedem tenuisset annos duos menses undecim. quarta decima vero mensis Decembris Tryphonem, virum religiosum ac notae sanctitatis, ex Opsicio adducunt atque ad certam tempus patriarcham constituunt. unde illo ad tempus fungi munere non sustinente, sed ad finem usque vitae sedem retinere volente, dolo in sententiam inducunt, hoc modo. nolente enim assensum praebere, aiunt nescire eum literas nec posse scribere, eaque ratione obniti ac resistere. probaturus itaque sibi scribendi atque legendi partem non deesse, chartam sibi et

ὅν αὐτῷ τόμον καινόν, καὶ κάτω που πρὸς τὰ τέλη ποιούσιν γράψαι "Τρύφων ἐλέει Θεοῦ μοναχὸς καὶ πατριάρχης ἀρεσθεὶς καὶ στοιχῶν τοῖς προγεγραμμένοις ἰδίᾳ χειρὶ ὑπέγραψα." τοῦτο λαβόντες χειροτενοῦσιν αὐτὸν πατριάρχην. γράφουσιν ὅν ἄνωθεν 5 τῆς ὑπογραφῆς τοῦ πατριάρχου Τρύφωνος ὅτι αὐτοὶ ἐβούλοντο· μεθ' ὃ καὶ μετὰ τὴν συμπλήρωσιν τοῦ ῥητοῦ χρόνου καταπιβύζουσιν αὐτόν, τοῦ πατριάρχου μὴ θέλοντος, ὅμως τῇ ἰδίᾳ ὑπογραφῇ πεισθέντα καὶ τὴν πλάνην μὴ φέροντα. τοῦτο δὲ γέγονεν B διὰ τὸ εἰς μέτρον φθάσειν ἡλικίας ἤδη Θεοφύλακτον τὸν τοῦ βα- 10 σιλίως Ῥωμανοῦ υἱόν.

38. Τῇ δὲ κ' τοῦ αὐτοῦ μηνὸς χειμῶν ἀφόρητος γέγονεν, ὡς κρυσταλλωθῆναι τὴν γῆν ἐπὶ ἡμέρας ρκ'. ὅθεν καὶ γέγονε μέγας λιμός, καὶ θάνατος ἐκ τούτου πολὺς, ὡς μὴ δύνασθαι τοὺς ζῶντας ἐκκομίζειν τοὺς τεθνεῶτας. ὅθεν βασιλεὺς Ῥω- 15 μιανὸς τὴν ἀφόρητον ἐκείνην βίαν τοῦ ψύχους κατανοήσας, καὶ τὴν τοῦ λιμοῦ παραμυθησόμενος ἔνδειαν, ἀνέφραξέ τε θυροῖσι καὶ σενιδώμασι τὰς τῶν ἐμβόλων στούς, ὡς μὴ τὴν χιόνα καὶ τὸ C ψύχος ἐκείθεν ἐπεισιέναι τοῖς πένησι, καὶ ἄρκυς ἐν πᾶσι τοῖς ἐμβόλοις κατεσκεύευσεν. ἀργυρίᾳ τε κατὰ μῆνα τοῖς ἐν ταύταις κατα- 20 κειμένοις πένησι δίδοσθαι διετάξατο, καὶ τὰ μηνιαῖα τριμήσια τοῖς ἐν ταῖς ἐκκλησίαις πένησι διανεμῆσθαι, ὡς εἶναι τὰ δίδόμενα καθ' ἕκαστον μῆνα ἀργυρίου ἐγκυχαραγμένου χιλιάδας ιβ'. τρεῖς δὲ αὐτῷ πένητες καθ' ἑκάστην συνήσθιον, λαμβάνοντες ἀνά νομισμα-

atramentum afferri iubet. novo igitur allato tome, ad oram infra scribere faciunt "Tryphon dei misericordia monachus et patriarcha, quas praescripta sunt grata habens, eisque assensum praebens, manu propria subscripsi." libello accepto patriarcham inaugurant. tum quocumque videbatur, in charta vacua ante Tryphonis subscriptionem exarant. postea, ac ubi praestitutum illi tempus effluxerat, invitum patriarcham sede deturbant, propriae tamen cedentem subscriptioni, et cum ille factam sibi fraudem moleste ferret. inde vero tota instructa fraus, quod Theophylactus Romani imperatoris filius aetatis iam modum, et ut sacerdotie maturus videretur, attingeret.

38. Eiusdem mensis die vigesima quinta adeo aspera hiems fuit, ut terra dies centum viginti gelu non solverit. ex quo fames ingens magnaque mortalitas fuit, sic nimirum ut nec efferendis mortuis vivi sufficerent. Romanus itaque intolerandam hanc frigiditatis vim considerans, famisque levaturus inopiam, porticum spatia tabulatis distinxit et fenestras apposuit, ne inde nix frigusque pauperibus incommodarent. arcu- las quoque seu proiecturas in cunctis porticibus extraxit, pauperibusque in eis iacentibus quot mensibus argenteos numerandos constituit; similiter quoque pauperibus in ecclesiis constitutis trimetria erogari iussit, adeo ut signati argenti duodecim milia quot mensibus tribuerentur. tres quotidie pauperes in eius mensa comede- bant, ac singuli nummum

τος ἐνός. τῇ δὲ τετράδι καὶ τῇ παρασκευῇ μοναχοὶ ὁμοίως, λαμ-
D βάνοντες ἀνά νομισματος ἐνός. ἦν δὲ καὶ τις τῶν παίδων ἀναγι-
 νώσκων ἐν τῇ τραπέζῃ αὐτοῦ. φιλομόναχος δὲ εἰ καὶ τις ἄλλος
 ᾧν, πᾶσι τοῖς ἀρετῆς ἀντεχομένοις μοναχοῖς τὰς ἑαυτοῦ πράξεις
 μετὰ δακρῶν ἔλεγεν, τὰς τε ἐκκλησίας παντοίως ἐκόσμει, καὶ 5
 τοῖς ἐν πᾶσιν ὄρεσι μοναχοῖς ῥόγας ἐξαπέστειλε, τὰ τε μοναστήρια
 περιέβαλλε, καὶ τοῖς ἐν αὐτοῖς διὰ θεὸν ἀποκουρεῖσιν ἢ καὶ ἐγκλει-
 στοῖς οὕσι ῥόγας τυπώσας οὐ διελίπε διδόναι. (39) ταῦτα ὡς
 ἐκ πολλῶν ὀλίγα τῶν ἀπειρῶν αὐτοῦ κατορθωμάτων καὶ ἐλεημο-
 συνῶν διεξήλθομεν. 10

P 489 Ἐπέθεντο Πέτρῳ τῷ Βουλγάρῳ Ἰωάννης ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ
 μετὰ καὶ ἐτέρων μεγιστάνων τοῦ Συμείων. καὶ φωραθέντες, ὁ
 μὲν Ἰωάννης τύπτεται καὶ ἐγκλείεται ἐν τῇ φυλακῇ, οἱ δὲ λοιποὶ
 τιμωραῖς οὐ ταῖς τυχοῦσαις ὑποβάλλονται. τοῦτο μαθὼν ὁ βα-
 σιλεὺς ἀποστέλλει καὶ ἀναλαμβάνει τὸν Ἰωάννην. 15

40. Τῇ β' ἡμέρᾳ τοῦ Μαρτίου μηνός, κοσμίτης ἔπεσεν
 ἐν τῷ φόρῳ ἐκ τῶν ἐν τοῖς στοιχηδὸν ἵσταμένοις ἐκεῖσε κίωσι, καὶ
 ἀπέκτεινεν ἄνδρας ἕξ. γέγονε δὲ καὶ ἐμπρησμός εἰς τὸν τῆς ὑπερα-
 γίως Θεοτόκου τοῦ φόρου ἔμβολον, καὶ ἐκάησαν τὰ κηρόπυλα καὶ
 τὰ γουνύρια μέχρι τῶν Ψυχῶν. 20

B 41. Τῷ δὲ Ἀγούστῳ μηνί, τῆς δ' Ἰνδικτιῶνος, τελευταῖ
 Χριστοφόρος ὁ βασιλεὺς, καὶ ἐτάφη ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πατρὸς αὐ-
 τοῦ. κατήγαγον δὲ καὶ τὸν πατριάρχην Τρύφωνα τὸν ῥητὸν χρὸ-

accipiebant. simili etiam ratione feriis quarta et sexta monachos adhi-
 bebat, qui ipsi singulos nummos acciperent. erat et puerorum unus, qui
 in eius mensa lectoris munus obiret. cumque erga monachos, si quis
 alius, affectu duceretur, cunctis eius instituti viris, qui virtutis propen-
 sius cultores essent, in lacrimas effusus actus suos refererebat. ecclesiis
 omnis generis ornatum adhibebat; monachis ubique in montibus exer-
 centibus munera ac stipendia mittebat. monasteria fovebat, ac iis qui in
 illis propter deum comam posuerant, sive etiam inclasi agebant, consti-
 tuta stipendia praebere non cessabat. (39) pauca haec ex multis ac in-
 numerabilibus eius virtutum eleemosynarumque nobis perscripta opera.

Petro Bulgaro insidiatus eius frater Ioannes cum aliis Symeonis
 proceribus: deprehensi, Ioannes quidem verberibus affectus ac carceri
 mancipatus, reliqui vero non vulgaribus examinati suppliciis sunt. imper-
 ator ubi cognovit, qui ad se Ioannem adducant mittit.

40. Mensis Martii die altera Cosmites in foro cecidit ex iis qui
 columnis per ordinem ibi erectis impositi sunt, et sex viros oppressit.
 contigit vero etiam incendium ad sanctissimae dei genitricis Fori porti-
 cum, incenditque cererariorum pelletiariorumque officinas, usque ad
 Psichas.

41. Mense Augusto, indictione quarta, mortuus est Christophorus
 imperator atque in domo patris sepultus. Trypho quoque patriarcha,

νον τελείαντα, καὶ ἐν τῇ ἰδίᾳ μονῇ τελευτᾷ. χηρεύει δὲ ἡ ἐκκλησία χρόνον α' μῆνας ε' διὰ τὸ ἀτελὲς Θεοφυλάκτου τοῦ υἱοῦ Ῥωμανοῦ.

42. Βασίλειος δὲ τις Μακεδῶν πλάνος Κωνσταντῖνον
 5 Δοῦκα ἑαυτὸν εἶναι ἐπιφημίσας πολλοὺς μεθ' ἑαυτοῦ συνεπήγετο.
 οὗτος συσχεθεὶς τῆς μιᾶς χειρὸς ἄλλοτριουῖται. εἶτα καιροῦ λαβό- C
 μενος καταλαμβάνει πάλιν τὸ Ὀψίκιον, καὶ χεῖρα χαλκῆν ἀντὶ τῆς
 κοπέλης προσαρμοσάμενος καὶ σπάθην ὑπερμεγέθη κατασκευασά-
 μενος διήρχετο πλανῶν πολλοὺς ὡς αὐτὸς εἶη Κωνσταντῖνος ὁ
 10 Δοῦκας· καὶ φρούριον κατασχὼν ὁ Πλυτεῖα πέτρα κατονομάζε-
 ται, καὶ τροφήν πολλὴν ἀποθέμενος, μεγάλην κατὰ Ῥωμαίων
 ἀνταρσίαν κινεῖ, προνομιῶν καὶ λεηλατῶν τοὺς παρατυγχάνον-
 τας. τοῦτον κρατήσαντες ἀνήγαγον ἐν τῇ πόλει, καὶ ἐν τοῖς Ἀμα-
 στριανοῦ ἔκαυσαν.
- 15 43. Τῷ δὲ Φεβρουαρίῳ μηνί, τῆς ε' ἰνδικτιῶνος, τῇ
 ἑορτῇ τῆς ὑπαπαντῆς, χειροτονεῖται πατριάρχης ὁ ἠθθεις τοῦ D
 βασιλέως υἱὸς Θεοφύλακτος, τοποτηρητῶν ἐκ Ῥώμης ἀνελεθόντων
 καὶ τόμον συνοδικὸν ἐπιφερομένων περὶ τῆς αὐτοῦ χειροτονίας
 διαγορευόντα· οἳ καὶ τῷ πατριαρχικῷ θρόνῳ τοῦτον ἐνίδρυσαν.
- 20 Ῥωμανὸς δὲ ὁ βασιλεὺς τῷ υἱῷ Στεφάνῳ γυναῖκα ἠγάγετο τὴν τοῦ
 Γαμαλαῖ θυγατέρα Ἄνναν, ἣτις ἅμα τῷ νυμφικῷ στεφάνῳ καὶ
 τὸν τῆς βασιλείας ἐπέθετο.

qui praestitutum iam tempus munere functus esset, abdicatus in suo monasterio vivendi finem facit. porro ecclesia annum unum et menses quinque ob immaturam Theophylacti Romani filii aetatem pastore vidua agit.

42. Impostor quidam Basilius Macedo, Constantinum Ducam sese iactitans, plures secum abducebat. hic captus cum esset, altera manuum multatur. tumque occasionem nactus rursus ad Opsicium venit; aenea-que manu eius loco quae putata erat sibi aptata, ac praegrandi fabricato ense, pertransibat multos seducens, ac si ipse Constantinus Ducas esset. captaque arce cui Lata Petra nomen, multaque congesta annonarum copia, magnam adversus rem Romanam excitat rebellionem, eos qui in eum incidissent depraedans, populansque provinciam. ceterum cum denuo captus esset, in urbem adductum ad Amastriani forum combusserunt.

43. Februario mense, sexta indictione, die festo occursum, quem dixi Theophylactum Romani filium patriarcha ordinatur, cum vicariis Roma venissent, allato tomo synodico, de illius praescribente ordinatione; a quibus etiam in patriarchali sede collocatus est. porro Romanus imperator filio suo Stephano uxorem locavit, Annam filiam Gamalae; quae et post nuptiales corollas Augustali corona donata est.

44. Μηνὶ Ἀπριλίῳ, ἰνδικτιῶνος ζ', γέγονε πρώτη ἐκ-
στρατεία τῶν Τούρκων κατὰ Ῥωμανίας· καὶ κατατρέχουσι μέχρι
τῆς πόλεως, καὶ λεηλατοῦσι πᾶσαν Θρακίαν ψυχὴν. ἀποστέ-
P 490 λεται οὖν ὁ πατρικίος Θεοφάνης καὶ πρωτοβησιτάριος, καὶ ποιῶ
καταλλαγὴν μετ' αὐτῶν. 5

45. Τῇ δὲ ἰδ' τοῦ Ἰανουαρίου μηνὸς ἠγάγετο Ῥωμαῖος
γυναῖκα τῷ τελευταίῳ υἱῷ αὐτοῦ Κωνσταντίνῳ, ἐκ τοῦ γένους τῶν
Ἀρμενιῶν, τοῦνομα Ἐλένην, τοῦ πατρικίου Ἀδριανοῦ θυγα-
τέρα· ἧς καὶ τελευτησάσης Φεβρουαρίῳ μηνὶ δευτέρῳ ἑτέραν τού-
τω συνέλεξεν γυναῖκα, ἐκ τοῦ γένους τοῦ Μάμω ἐκείνου, Θεο-10
φανῷ λεγομένην.

46. Τῷ ἐνιαυτῷ ἐκείνῳ κατέπλευσαν οἱ Ῥῶς οἱ καὶ Ἀρο-
μίται λεγόμενοι, οἱ ἐκ γένους τῶν Φράγγων ὄντες, κατὰ τῆς Κων-
B σταντινουπόλεως, μετὰ πλοίων χιλιάδες δέκα. πέμπεται οὖν πρὸς
αὐτοὺς ὁ πρωτοβησιτάριος Θεοφάνης μετὰ πλοίων. καὶ τὸν στό-15
λον εὐτρέπιας αὐτοὺς ἐξεδέχετο. ἐπεὶ δὲ πλησίον τοῦ ἐν τῷ
Εὐξείνῳ Πόντῳ φάρου ἐγένοντο (φάρος δὲ καλεῖται ἀφίδρυσμα τι
ᾧ πυρός· ἐπιτίθεται πρὸς ὁδηγίαν τοῖς ἐν νυκτὶ παραδίταις, Εὐ-
ξείνος δὲ Πόντος κατὰ ἀντίφρασιν καλεῖται· κακὸξείνος γὰρ ἐλ-
γεται διὰ τὰς συνεχεῖς τῶν ἐκεῖσε ληστῶν πρὸς τοὺς ἐπιξενουμένους 20
καταδρομάς, οὓς φασὶν ἀνελῶν Ἡρακλῆς, ἀδείας τυχόντες οἱ
παροδίται τοῦτον Εὐξείνον ἐπωνόμασαν) ἐν τῷ Ἱερῷ λεγομένῳ, ὃ
C τὴν ἐπωνυμίαν εἰληψε διὰ τῶν τῆς Ἀργοῦς πλωτῆρων ἐκεῖσε διερ-

44. Mense Aprili, indictione septima, prima Turcorum adversus Romanam dicionem exstitit irruptio; grassatique ad ipsam usque urbem Thraciam omnem populati sunt, ac captivos duxerunt. mittitur ergo Theophanes patricius protovestiarius, resque cum illis composuit.

45. Quarta decima Ianuarii mensis locavit Romanus uxorem iuniori filio suo Constantino gentis Armeniacae, patricii Adriani filiam; qua et defuncta secunda Februarii alteram ei copulavit, ex Mamonis illius genere, Theophano nomine.

46. Eodem anno Russi, quos Dromitas vocant (ac si vagos dicas ac cursu expeditos), ex Francis genus ducentes, conferta decem milium navium classe infestis signis Byzantium venerunt. in eos itaque Theophanes protovestiarius cum navalibus copiis missus, instructa classe, illorum sustinebat impetum. quod vero ad Ponti Euxini Pharum iam venerant (dicitur autem Pharus moles quaedam seu turris, ex qua accensa flamma viatores noctu in itinere dirigantur. Euxinus vero Pontus per antiphrasim dicitur, quasi bene hospitalis: male enim hospitalis audiebat ob grassantium in eo latronum erga hospites inges iniurias; quibus ab Hercule sublati, securitatem nacti viatores Euxinum eum nuncupaverunt) in loco quem Hieron vocant, ac si dicas templum (cui inde appellatio accessit, quod Argonautae illac transeuntes eo loco templum con-

χομένων αὐτόθι ἀνδρῶσαι μὲν ἱερὸν, αὐτὸς ἀθρόον τοῦτοις ἐπέ-
 θετο, καὶ τὰ μὲν πλείστα πλοῖα κατέφλεξεν, τὰ δὲ λοιπὰ εἰς φυγὴν
 ἐτρέπησαν. ὅθεν καὶ τελείας τροπῆς γενομένης τὰ μὲν τῶν πλοίων
 αὐτῶν αὐτάνδρα κατέδυσαν, πλείστους δὲ ζῶντας συνέλαβον. οἱ
 5 δὲ περιλειφθέντες εἰς τὸ τῆς ἀνατολῆς μέρος, εἰς τὰς Ῥογὰς λεγο-
 μένας, κατέπλευσαν. καὶ ἐπεὶ σύνταγμα πρὸς τὰ τῆς Βιθυνίας
 μέρη ἀπέστειλαν χριῶν ἕνεκα, ἐντυγχάνει τοῦτοις Βάρδας ὁ Φω-
 κᾶς· καὶ γὰρ ἀποσταλεῖς ἦν ἐπὶ τούτῳ μετὰ ἱππέων ἐκκριτῶν,
 παρατρέχων αὐτούς, καὶ κατέσφαζεν ἅπαντας. ἀλλὰ καὶ ὁ Κουρ-
 10 κούας μετὰ παντὸς τοῦ τῆς ἀνατολῆς στρατεύματος κατελθὼν
 τοὺς ὑπολειφθέντας εὗρσκων ἀπέκτεινεν. πολλοὺς δὲ τόπους καὶ
 ναοὺς ἐνέπηρσαν, καὶ τοὺς συλλαμβανομένους Ῥωμαίους τοὺς μὲν
 ἀνεσταύρουν τοὺς δὲ τῇ γῇ προσεπήγνυον, τοὺς δὲ τοῦ κλήρου,
 ὅπισθεν τὰς χεῖρας δεσμοῦντες, ἤλους σιδηροῦς κατὰ μέσης τῆς
 15 κεφαλῆς αὐτῶν ἐπήγνυσαν. χειμῶνος δὲ ἤδη καταλαμβάνοντος,
 καὶ εἰς τὰ οἰκεία βουλόμενοι ἀπελθεῖν, τὸν στόλον λαθεῖν ἰσπού-
 δαζον. νυκτὸς ὄν ἐκπλεύσαντας ὁ πατρικίος Θεοφάνης τούτους
 ἐπήνητσε. καὶ εὐθὺς δευτέρᾳ ναυμαχίᾳ συνάπτεται καὶ πλείστα P 491
 πλοῖα βυθίζονται. ὀλίγων δὲ μετὰ πλοίων περισωθέντων καὶ ἐν
 20 τῇ τῆς Κοίλης περικεισόντων ἀκτῇ, νυκτὸς ἐπελθοῦσας διέφυγον.
 Θεοφάνης δὲ μετὰ νίκης μεγάλης ὑποστρέψας ἐντίμως καὶ μεγα-
 λορρηπῶς παρὰ τοῦ βυσιλέως ὑπέδεχθη καὶ παρακοιμώμενος ἐτι-
 μήθη.

1 ἀνιδρυσμένων?

diderunt), ipse repente in illos irruens navigia alia igne combussit alia
 in fugam egit. quocirca fuis omnino fugatisque hostibus, partim eorum
 naves cum vectoribus pelago merserunt, partim plurimos ingentique
 turba vivos ceperunt. qui residui fuerant, ad Orientalem plagam, ad
 locum quem Rhogas vocant, navigaverant. quodque manipulum neces-
 sarii pabuli et annonarum causa in Bithyniam miserant, Bardas Phocas
 in eam rem cum lectorum equitum manu missus, antevertens illorum iter
 illis que obviam factus, cunctos internecione delevit. sed et Curcuas cum
 Asiaticis cunctis copiis descendens, fusique exercitus reliquias offensus,
 illorum stragem dedit. ii porro multa loca ac templa incenderant, quos-
 que ex Romanis comprehenderant, alios in crucem agebant, alios terrae
 configebant; clericos sacrique ordinis viros, manibus post terga revinctis,
 medio cerebro infixis clavibus dire perimebant. iam vero appetente hieme
 cum domum redire pararent, Romanam classem latere studebant. cum
 itaque noctu solvissent, facto eis obviam Theophane patricio altera sta-
 tum navalis commissa pugna, multa que profundo mersa navigia: pauci
 cum navigiis ad Coeles asperum litus eveoti incolumes per noctis op-
 portunitatem evaserunt. Theophanes autem ingenti parva victoria re-
 versus, honorifice ac magnifice ab imperatore susceptus, accubitoris di-
 gnitate provectus est.

47. Τῷ δὲ Ἀπριλίῳ μηνί, τῆς α' Ἰνδικτιῶνος, πάλιν ἦλθον οἱ Τοῦρκοι μετὰ πλείστης δυνάμεως· ὁ δὲ παρακοιμώμενος ἔξελθὼν σπονδὰς εἰρηναίας μετ' αὐτῶν ἐποιήσατο, ὅθεν καὶ ἐπὶ χρόνους ε' ἡ εἰρήνη διεφυλάχθη.

B 48. Τῇ δὲ β' Ἰνδικτιῶνι, Πασχάλιος πρωτοσπαθάριος καὶ 5 στρατηγὸς Λαγουβαρδίας ἀποστέλλεται πρὸς ῥῆγα τῶν Φράγγων, ἀγαγεῖν τὴν αὐτοῦ θυγατέρα Ῥωμανῷ τῷ Κωνσταντίνου τοῦ γαμβροῦ αὐτοῦ υἱῷ εἰς νόμφην. ἦν καὶ μετὰ πλοῦτου πολλοῦ ὁ Πασχάλιος ἀνήγαγεν· καὶ γέγονεν ὁ γάμος Σεπτεμβρίῳ μηνί, Ἰνδικτιῶνος γ'. ἦτις καὶ ἔζησε μετὰ τοῦ ἀνδρὸς αὐτοῦ ἔτη ε', καὶ 10 ἐτελεύτησεν ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς αὐτοκρατορίας Κωνσταντίνου τοῦ αὐτῆς πενθεροῦ.

C 49. Τῷ Δεκεμβρίῳ μηνί, τῆς δ' Ἰνδικτιῶνος, ἀέμου βιαίου καὶ σφοδροῦ πνεύσαντος οἱ λεγόμενοι ἐν τῷ ἠπικῷ ἔξ ἐναν- 15 τίας τοῦ βασιλικῷ θρόνου Δῆμοι κατέπεσον, καὶ συνέτριψαν τὰ ἔναντι αὐτῶν βάρη καὶ στήθια. χρόνου δὲ διελθόντος τῷ αὐτῷ μηνί τὸν βασιλέα Ῥωμανὸν οἱ υἱοὶ αὐτοῦ τοῦ παλιτοῦ κατήγαγον.

50. Τῆς δὲ πόλεως Ἐδέσης, ἐν ἣ τὸ τοῦ Χριστοῦ ἄγιον 20 ἐκμαγεῖον ἀπέκειτο, παρὰ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ πολιορκουμένης στρατεύματος, οἱ οἰκήτορες ταύτης πρὸς τὸν βασιλέα διαπρεβεύουσι Ῥωμανὸν τοῦτο παρέχειν, εἰ τὴν πολιορκίαν λύσειεν. ὅπερ καὶ γέγονε· καὶ χρυσόβουλλον ἐδόθη μηδ' ἔτι ὑπὸ Ῥωμαίων τὴν χώ-

17 τοῦ om P

47. Mense Aprili, indictione prima, rursus Turci ingentibus copiis irruptionem fecere. ad quos egressus accubitor pacis cum eis foedus percussit; unde etiam ad annos quinque pax rata fuit.

48. Altera statim indictione, Paschalis protospatharius ac Longobardiae praetor a Romano ad Francorum regem, qui eius filiam adducat Romano Constantini eius generi filio copulandam, mittitur. quam et multis donatam opibus adduxit. celebratae nuptiae mense Septembri, indictione tertia. vixitque cum viro suo annos quinque, et mortua est, eius socero Constantino iterum iam rerum summam adepto.

49. Mense Decembri, indictione quarta, validissimo ac vehementi perflante vento, quos in Circo demos vocant, ex adverso imperatoris solii ceciderunt, subiectosque gradus ac intercolumnia contriverunt. transacto autem anno, eodem mense, Romanum imperatorem filii aula detruserunt.

50. Edesena autem civitate, in qua sacra Christi effigies linteo expressa, Romanorum copiis obsidione cincta armisque pressa, missa ad Romanum legatione illius cives illam se praebituros polliciti sunt, ea duntaxat condicione ut obsidio solveretur. quod et ita contigit. data enim bulla aurea cautum est ne illorum deinceps ager ac provincia a

ραν αὐτῶν ληΐζεσθαι. τοῦ δὲ ἁγίου ἐκμαγείου ἀποσταλέντος, ἀπήντησεν αὐτῷ Θεοφάνης ὁ παρακοιμώμενος μετὰ λαμπρᾶς φωτ- D
αγωγίας καὶ τῆς δεούσης τιμῆς καὶ ἑμναδίας κατὰ τὸν Σάγγαριν
ποταμόν. τῇ δὲ 19' τοῦ αὐτοῦ μηνὸς σὺν αὐτῷ ἐν τῇ πόλει εἰσῆλθε.
5 τοῦ δὲ βασιλέως ὄντος ἐν Βλαχέρναις κάκειθεν αὐτὸ προσκυνήσαν-
τος, τῇ ἐπαύριον ἐξῆλθον ἐν τῇ Χρυσῇ πόρτῃ οἱ τε βασιλέως δύο
υἱοί, Στέφανος καὶ Κωνσταντῖνος, καὶ ὁ γαμβρὸς αὐτοῦ Κων-
σταντῖνος σὺν τῷ πατριάρχῃ Θεοφυλάκτῳ καὶ τῇ συγκλήτῳ πάσῃ,
καὶ τοῦ λαοῦ προπορευομένου μετὰ φωταγωγίας μέχρι τοῦ ναοῦ
10 τῆς τοῦ θεοῦ ἁγίας σοφίας πῆζοι τοῦτο διεκόμεσαν, καὶ προσκυνη-
θὲν ἐκέισε ἐν τῷ παλατίῳ τοῦτο ἀνήγαγον.

P 492

51. Ἐν ταύταις ταῖς ἡμέραις Ἀρμένιόν τι τέρας τῇ πόλει
ἐπιφοιτῆκει, παῖδες συμφυεῖς ἄρρενες, ἐκ μιᾶς προελθόντες γα-
στρός, ἄρτιοι μὲν πάντα τὰ μέλη τοῦ σώματος· ἀπὸ δὲ τοῦ στό-
15 ματος τῆς γαστρὸς καὶ μέχρι τῶν ὑπὸ γαστέρα συμπεφυκότες ἀλ-
λήλοις ὑπῆρχον, ἀντιπρόσωποι. οἱ ἐπὶ πλείστον ἐν τῇ πόλει ἐν-
διατρήσαντες ὑπὸ πάντων ὡς ἐξαισιὸν τι τέρας ἐθαυμάζοντο· ὅθεν
καὶ ὡς ποτηρὸς τις οἰωνὸς τῆς πόλεως ἐξηλάθη. πάλιν δὲ ἐπὶ τῆς
μονοκρατορίας τῆς βασιλείας Κωνσταντίνου εἰσῆλθε. καὶ ἐπειδὴ B
20 ὁ ἕτερος αὐτῶν ἔτεθνήκει, ἰατροὶ τινες ἔμπειροὶ τὸ συγκεκολλημέ-
νον μέρος διέτεμον εὐφρυνῶς ἐλπιδὶ τοῦ τὸν ἕτερον ζήσεσθαι. ἀλλὰ
καὶ οὗτος τρεῖς ἡμέρας ἐπιβιοδὸς ἐτελεύτησεν.

19 τοῦ βασιλέως?

Romanis diriperetur. missa itaque sacra effigie, obviam factus accubitor
Theophanes cum magnifico cereorum luminumque apparatu et decenti
cultu ac hymnodia ad Sangarin fluvium eam excepit, mensisque eiusdem
die decimo nono ipsam deducens in urbem intravit. imperator, qui in
Blachernis esset, ibi eam pie veneratus est. postridie vero ad Auream
portam egressi tum imperatoris ambo filii, Stephanus et Constantinus,
tum eius gener Constantinus cum Theophylacto patriarcha omnique se-
nato, populo quoque praesente cum lampadibus ac facibus, ad usque
sanctae dei sapientiae delubrum pedibus eam deduxere; pieque ibi sa-
crum illud pignus venerati in palatium detulerunt.

51. Hisce diebus portentum quoddam ex Armenia in urbem vene-
rat, pueri duo ex uno progressi utero, membris omnibus corporis inte-
gri; ab umbilico autem ad pubem alter alteri cohaerentes erant, obver-
sis inter se vultibus. hi diu multumque in urbe morati, velut ingens
quoddam ac singulare portentum, cunctorum admirationem ciebant,
quamobrem etiam velut res mali ominis, monstrum urbe expulsam; in
eam tamen rursus subit, cum solus Constantinus rerum summam adeptus
esset. horum autem gemellorum altero mortuo, partem cohaerentem
peritū quidam medici subtili arte putavere, cum alterum vivum conserva-
tam iri sperarent. qui tamen ipse cum tres dies supervixisset, extin-
ctus est.

52. Ἐν πᾶσι μὲν οὖν, ὡς ἀνωτέρω εἴρηται, τοῖς μονα-
 χοῖς ὁ βασιλεὺς πλῆστιν ἐκέκτητο ἄμειρον, διαφερόντως δὲ ἐτίμα
 καὶ ὑπερέσειε Σέργιον τὸν ἐν μοναχοῖς διαλάμποντα, ὃς ἀδελφὸς
 μὲν τοῦ μεγίστου ἐπεφύκει Θωμᾶ, ἀνεψιὸς δὲ τοῦ πατριάρχου
 C Φωτίου· ὃν πλεον τῆς σαρκικῆς εὐγενείας ἢ κατὰ ψυχὴν ἐτίμα 5
 εὐγένεια τό τε τῆς διακρίσεως εἰδὼ καὶ τὸ τοῦ προσώπου χάριεν
 τὸ μέτριόν τε τοῦ φρονήματος καὶ τοῦ ἤθους· τὸν μὲν γὰρ λόγον
 εἶχε γλυκύτερον μελιτος ἀποσιάζοντα, τὸ ἦθος πάγιον καὶ σταθ-
 ρόν, τὸ δὲ φρόνημα πολὺ φρεσικὸν καὶ ταπεινόν. τοῦτον δὴ τὸν
 ἀοίδιμον ἀδιαιλέπτως μεθ' ἑαυτοῦ εἶχεν ὁ βασιλεὺς, κανόνα, ὡς 10
 ἂν τις εἴποι, τὸν αὐτοῦ βίον ἀεὶ ἑυθμύλλοντα. οὐδὲς πολλὰ παρήγει
 τῷ βασιλεῖ τῶν παιδῶν ἐπιμαλῆσθαι καὶ μὴ ἀπαιδεύτους ἔαν εἰς
 πονηρίαν ἐκκλίνοντας, μή ποτε καὶ αὐτὸς πάθοι τὸ τοῦ Ἥλι, τι-
 D μωρίαν ἐκτίσας ὑπὲρ τῆς τῶν παιδῶν παρανομίας. ὁ καὶ γέγονε.
 καὶ γὰρ πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν τούτων, πάντων καθιστορούντων τὸν 15
 ἄχραντον χαρακτήρα ἐν τῷ ἁγίῳ ἐκμαγείῳ τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, ἔλε-
 γον οἱ υἱοὶ τοῦ βασιλέως μὴ βλέπειν τι ἢ πρόσωπον μόνον, ὃ δὲ
 γαμβρὸς Κωνσταντίνος ἔλεγεν βλέπειν ὀφθαλμοῦς καὶ ὤτα. πρὸς
 οὓς καὶ εἶπεν ὁ ἀοίδιμος Σέργιος “καλῶς ἀμφοτέροι εἶδετε.” οἱ δὲ
 ἀντέφησαν “καὶ τί σημαίνει ἐκάστου τοῦτου ἡ διαφορὰ;” ἀπεκρίθη 20
 “οὐκ ἐγὼ ἀλλὰ Δαβὶδ ὁ προφήτης λέγει, ὀφθαλμοὶ κυρίου ἐπὶ
 δικαίους, καὶ ὤτα αὐτοῦ εἰς δέησιν εὐστών, πρόσωπον δὲ κυρίου
 P 493 ἐπὶ ποιούντας κακὰ τοῦ ἐξολοθρεῦσαι ἐκ γῆς τὸ μνημόσυνον αὐ-

52. Immensam imperator, uti a me superius dictum est, erga omnes
 monachos, eximie tamen erga Sergium inter monachos vitae sanctimoniam
 praecipuum, habebat fidem, eumque colebat ac supra modum veneraba-
 tur. erat is frater magistri Thomae, Photii patriarchae nepos, quem
 animi ingenuitas quam corporis nobilitas illustriorem reddebat; discre-
 tionis rectitudo, vultus gratia, modestia animi morumque compositio mire
 commendabat. sermo illi melle dulcior fluebat; firma mens ac robusta,
 animi sensus longe humanus atque modestus. hunc imperator virum in-
 ciditum velut regaliam ac amassim, ut sic loquar, omnis ubique compe-
 ndae vitae suae iugiter apud se habebat. isque adeo imperatorem et-
 iam atque etiam filiorum curam agere, nec indisciplinatos nullaque ca-
 stigatione ad nequitiam declinare sinere, admonerat, ne et illi idem at-
 que Heli contingeret (1 Reg. 3 12), ac pro filiorum scelere ipse quo-
 que poenas daret; quod et evenit. ante enim paucos hos dies, cum
 omnes intemeratam filii dei in linteis expressam effigiem lustrarent, di-
 xerunt Romani filii se praeter vultum nihil videre, eius autem gener
 Constantianus videre se oculos et aures affirmavit. ad quos vir incitans
 Sergius, “bene” inquit “utrique vidistis.” tum illi “quidnam vero sibi
 vult utriusque discrimen?” respondit “non ego, sed David propheta
 (Ps. 33 16) ait, oculi domini super iustos, et aures eius in preces eorum;
 vultus autem domini super facientes mala, ut perdat de terra memoriam

τῶν." τότε ἀκούσαντες ἐκείνοι θυμοῦ ἐπλήσθησαν καὶ κατ' αὐτοῦ
 βουλεύοντο. ὄθεν δὴ καὶ τοῦ παλατίου κατάγουσι τὸν πατέρα
 αὐτῶν καὶ ἐν τῇ νήσῳ ἐξορίζουσιν. ἀλλὰ δὴ καὶ πάλιν αὐτὸν εἶχεν
 ἐκεῖ Ῥωμανὸς ὁ βασιλεὺς τῶν συμφορῶν παραμύθιον καὶ τῶν
 5 θάλλειων ἀκισιώδυσον φάρμακον. συνῆν τούτῳ καὶ Πολύευκτος
 ὁ ἐδλαβέστατος μοναχός, τὰ εἰκότα παραμυθούμενος, ὃς τοῦ
 πατριάρχου Θεοφυλάκτου τελευτήσαντος αὐτὸς πατριάρχης Κων-
 σταντινουπόλεως ὑπὸ Κωνσταντίνου τοῦ βασιλέως προχειρίζεται. B
 εἰσοικίζεται δὲ καὶ οὗτος παρὰ Σεργίου τοῦ εἰρημένου ἐδλαβεστά-
 10 του μοναχοῦ Ῥωμανῷ τῷ βασιλεῖ τρέπων τοιῷδε. τοῦ πατριάρχου
 Θεοφυλάκτου τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ συγγροτέρως νοσοῦντος, παρεκάλει
 Ῥωμανὸς τὸν Σέργιον γενέσθαι πατριάρχην. ὁ δὲ ἀπὸ ψυχῆς
 τοῦτο ἀπαρνούμενος ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας ἠναγκάζετο. καὶ ποτέ
 φησιν "ἔγω, δέσποτα, εἰ θέλεις, πατριάρχην, ἄνδρα ἐδλαβῆ καὶ
 15 χρησιμεύοντα, ἀλλὰ μὴν καὶ σοφὸν εἰς τὴν τοιαύτην ἀξίαν." ὁ δὲ
 "ὡς ἴδω αὐτόν." ἔρχεται μετὰ τοῦ Σεργίου καὶ ὁ Πολύευκτος
 καὶ ὡς εἰσηλθὼν ἀμφότεροι εἰς τὸν βασιλεῖα, αὐτὸς μὲν ὁ βασιλεὺς C
 καθέζεται ἐπὶ τῆς κλίνης, συγκαθέζεται δὲ αὐτῷ καὶ ὁ Σέργιος
 τὸν δὲ Πολύευκτον εἰς σκάμνον ἐκάθισαν. ἐρωτᾷ ὁ βασιλεὺς χρή-
 20 σιμὸν τι γραφικὸν τῷ Πολυεύκτῳ, σκοπῶν ἐπὶ τὸ ἀκοῦσαι ποσῶς
 τὴν λαλιὰν αὐτοῦ, ὡς ἔθος τοῖς ἀνθρώποις. ὁ δὲ δξύθυμος ὢν
 αὐστηρῶς πως καὶ ἀποφαντικῶς ἀπεκρίθη τραχείᾳ τῇ φωνῇ "ὁ
 καθεζόμενος μετὰ τῆς βασιλείας σου ἐν τῇ κλίνῃ σου ἐρμηνεύσάτω

eorum." quo audito ira impleti sunt, inibantque adversus eum consilium.
 quamobrem etiam patrem aula deiecerunt inque insulam eum relegarunt;
 quo ipso loco Romanus imperator eo rursus tristitiam rerum aerumnarum-
 que solatio utebatur ac leniente remedio. una quoque versabatur reli-
 giosissimus monachus Polyuctus, ipse pariter convenienti opera solans.
 hic nimirum, Theophylacto patriarcha vivis exempto, patriarcha Cpoli-
 tanus a Constantino imperatore praeficitur. quin hic quoque a Sergio,
 quem dicebam, religiosissimo monacho, per hunc modum Romano impe-
 ratori insinuat. Theophylacto Romani filio crebrius laborante aegra-
 que nimis valetudine, rogabat ille Sergium ut patriarchae munus iniret.
 Illo tamen strenue exque animo recusante, ad multos dies eius tentata
 constantia est. atque tandem "si placet, imperator, patriarcham habeo,
 virum religiosum commodumque, sed et sapientia pollentem, quanta ex
 sedis huius rationibus est." cui Romanus "quaeso te, hominem videam."
 venit itaque cum Sergio et Polyuctus; cumque ambo ad imperatorem
 ingressi essent, ipse quidem imperator in lectulo sedit, Sergiusque una
 cum illo consedit. Polyuctus in scabello seorsum sedere iussus. tum
 rogat imperator commodum aliquid ex scriptura, eo spectans ut quanta
 eius dicendi facultas vel parum auditu experiretur, uti fere hominum
 moribus comparatum est. tum ille ira velox austere quodammodo ac
 resolute voce aspera "qui tecum in lectulo sedet, imperator, is interpre-

αὐτός.” καὶ ὁ μὲν βασιλεὺς εὐθὺς τὸν λόγον ὡς φθόνου βέλος ἐν τῇ καρδίᾳ δεξιόμενος· ὁ δὲ μακαρίτης Σέργιος τῷ φυσικῷ φρονή-
 D ματι τὸν λόγον ὑπαμβλῦναι θέλων ῥίπτει ἑαυτὸν εἰς τοὺς πόδας Πολυεύκτου, καὶ “εὐξαι ὑπὲρ ἐμοῦ, πάτερ ἄγιε” λέγει, “ὅτι τοσαύτας ἡμέρας ἀτακτῶν οὐκ ἠσθανόμην.” τοῦ δὲ βασιλέως 5 πυθομένου “διὰ τί οὕτως ἐποίησας;” ἔφη “ὅτι οὕτως ὀφείλει ποιεῖν ὁ προϊστάμενος, καὶ μάλιστα ἐκκλησίας, καὶ μὴ κατὰ προσωπολήψιαν τι ποιεῖν.” ἔκτοτε οὖν οὐκ ἐπέσθη ἐν τῇ κλίῃ τοῦ βασιλέως τὸ σύνολον καθεσθῆναι.

53. Στέφανος τοίνυν ὁ υἱὸς Ῥωμανοῦ ἱεραστάς τῷ πατρὶ, 10 συμβούλοις τε χρησάμενος τῷ τε ἀπὸ μοναχῶν Μαρριανῷ καὶ Βα-
 P 494 σιλίῳ τῷ λεγομένῳ Πετεινῷ καὶ Μανουῆλ τῷ Κουρτίκῃ, συνει-
 δότων αὐτῷ καὶ τῶν λοιπῶν βασιλέων, ἐπεὶ μακρῷ γῆρει καὶ νόσῳ τρυχόμενον εἶδεν, καὶ τὰ τῆς βασιλείας κατὰ διαθήκας ἀπακρι-
 βωσάμενον (καὶ ἄνακτα πρῶτον τὸν πορφυρογέννητον Κωνσταντί- 15
 νον προσδιωρίσατο καὶ καθέξῃς ἐν δευτέρῳ καὶ τρίτῳ τοὺς τούτου υἱοῦς) καὶ πρὸς αὐτοὺς ἐητήσας ἐξασφαλισάμενον ὡς εἴπερ τῷ πρῶ-
 τῳ βασιλεὶ κατὰ τι πταίσειαν, καθαιρεῖσθαι παραντίκα τῆς βα-
 Β νήσῳ ἔξορίσας ἀπέχειρεν μοναχόν. 20

tetur.” ac quidem imperator ceu invidiae iaculum, quod sic ille locutus erat, in corde accepit. beatae vero memoriae Sergius, naturali solertia humanitatisque sensu mollire satagens quod ita exciderat, ad Polyucti se pedes abiicit, atque “ora pro me, pater sancte, quod tamdiu incompositis moribus me ipse non cognovi.” percontatur imperator cur ita se gesserit. ad quem ille “quod is qui praestet, se ita gerere debet, ac praesertim qui ecclesiae praepositus est; non acceptione personarum aliquid agere.” exque eo tempore nunquam Sergius adduci potuit ut in imperatoris lectulo sederet.”

53. Stephanus igitur Romani filius in patrem insurgens, adhibitisque in consilium Mariano exmonacho et Basilio cognomento Petino, necnon Manuele Curtice, consciis etiam reliquis Augustis, quod gravi morbo ac senio detritum eum videret, ac qui testamenti tabulis res imperii ordinasset, primumque imperatorem Constantinum Porphyrogenetum statuisset, tumque deinceps filios suos secundo ac tertio ordine imperatores fore decrevisset, expressisque ad eos verbis sanxisset atque firmasset, si quid adversus primum imperatorem offenderint ac maiestatem violaverint, confestim imperio abdicandos esse, male aula detrusum inque Proten insulam relegatum monachi ritu caesarie multavit.

- Ἰπελειφθη ὄν αὐτοκράτωρ Κωνσταντῖνος ὁ τούτου γαμβρός, μηνὶ Δεκεμβρίῳ κ', Ἰνδικτιῶνος γ', ἐν ἔτει ςυνοδ'. ὁς παραντίκα Βάρδαμ τὸν Φωκῶν μάγιστρον καὶ δομέστικον τῶν σχολῶν προχειρίζεται, καὶ Κωνσταντῖνον ναυμαχίας ἡγήτορα, καὶ στρατιάρ- C
5 χας τῶς τῶν εὐχρηστων. τὸν δὲ Πετεινὸν πατρικιον καὶ κόμητα τοῦ στάβλου πεποίηκε, τὸν δὲ Κουρτίκην πατρικιον καὶ δρουγγάριον τῆς βίγλας, οὕστινας ὁ θεὸς συντόμως ἐπέξηλθεν ὡς εἰς χριστὸν κυρίον παροινήσαντας· ἐπὶ καθοσιώσει γὰρ καταληφθέντες, ὡς ἐκάτερος αὐτῶν οἰκτίστῳ θανάτῳ τὸν βίον ἀπέρρηξαν.
- 10 2. Μετὰ δὲ μ' ἡμέρας Κωνσταντῖνος ὁ πορφυρογέννητος ὑποπεύσας Στέφανον καὶ Κωνσταντῖνον τοὺς αὐταδέλφους, μήποτε καὶ κατ' αὐτοῦ τὰ ὅμοια διαπράξωνται, ὅπερ ἦν εἰκός, ὅτι D
εἰ τοῦ ἰδίου πατρὸς οὐκ ἐφείσαντο, πῶς αὐτοῦ φείσονται; λέγεται γὰρ ὅτι φθείρονσιν ἡθῆ χρηστὰ ὁμιλίαι κακαί. τῶν ὁμαιμόνων
15 τί γίνεται; ἐστιάσας αὐτοὺς καὶ φιλοφρονήσας, ἔτι τῆς βρώσεως οὕσης ἐν τῷ στόματι αὐτῶν ἀνήρπασαν τούτους οἱ πρὸς τοῦτο εὐ-
τρεπισμένοι, καὶ ἐν ταῖς πλησιαζούσαις νήσοις αὐτοὺς περιώρισαν κληρικὸς ποιήσαντες. μετ' ἄλλων δὲ τὸν ἴδιον πατέρα αὐτῶν
αἰτησάμενοι ἰδεῖν μοναχὸν ὄντα, πένθει ἀφορήτῳ κατεχόμενοι.
20 ὁ δὲ ὁμοίως ὀδυρόμενος πρὸς αὐτοὺς ἐφθέγγατο "υἱὸς ἐγέννησα καὶ ἔψωσα, αὐτοὶ δέ με ἠθέτησαν." εἰθ' οὕτως ἐξορίζονται, ὁ μὲν Στέφανος εἰς Προικόνησον, εἶτα εἰς Ῥόδον, ἔπειτα εἰς Μιτυ- P 495

Imperator igitur eius gener Constantinus relictus est, mensis Decembris vigesimo, indictione tertia, anno 6454. is statim Bardam Phocam magistrum et scholarum domesticum creat, Constantinum vero navalium copiarum ducem, nec non tribunos viros quosdam strenuos ac industrios. Petinum patricium ac comitem stabuli fecit, Curticem patricium et excubiarum drungarium; quos brevi divina insecuta ultio est, ut qui se in Christum domini scelerate gessissent. maiestatis namque rei deprehensi misera morte vitam ambo abruperunt.

2. Quadraginta vero dierum exacto spatio, Constantinus Porphyrogennetus suspectos habens Stephanum et Constantinum fratres, ne in se quoque, uti par est, talia molirentur, ut qui patri non pepercissent, nec sibi essent parcituri. aiunt enim (1 Cor. 15 33, ex Menandro), "corrumpunt bonos mores colloquia prava." quid igitur germanis fit? convivio acceptos lauteque epulantes, cum adhuc cibos non deglutissent, qui in hoc parati erant, abreptos et clericali militiae adscriptos in insulas haud longe positas deportaverunt. brevique post patrem suum, qui monachus esset, visere petierunt, intolerabili luctu ex adpectu affecti. similiter etiam pater eiulans ad eos ait "filios genui et exaltavi; ipsi autem spreverunt me (Isai. 1 2)." exinde relegati sunt, Stephanus quidem in Proconesum, deinde Rhodum, postea in Mitylenem, Constanti-

λήνην, ὃ δὲ Κωνσταντῖνος εἰς Τένεδον, ἐκείθεν εἰς Σαμοθράκην· ἐν ἧ καὶ ἀνταρσίαν μελετήσας παρὰ τῶν φυλασσόντων αὐτὸν σφάζεται. Μιχαὴλ δὲ τὸν τοῦ βασιλέως Χριστοφόρου υἱόν, τὰ βασιλικά πέδιλα ἀφελόμενος, κληρικὸν ἐποίησεν Θεοφύλακτος ὁ πατριάρχης. ὁμοίως καὶ Θεοφάνην πατρικίον καὶ παρακοιμώμενον Ἐώρισε, καὶ Γεώργιον πρωτοσπαθάριον καὶ πγκέφανν καὶ Θωμᾶν πριμικήριον, οὓς δείρας καὶ κουρεύσας καὶ θριαμβεύσας ἔξωρῖσεν διὰ τὸ φωραθῆναι αὐτοὺς καιροσκοπεῖν τοῦ εἰσαγωγεῖν
 B πάλιν τὸν Ῥωμανὸν ἐν τῷ παλατίῳ.

3. Τῷ Δεκεμβρίῳ μηνί, τῆς ε' Ἰνδικτιῶνος, ἐπιβουλῆς 10
 γενομένης εἰς τὸ τὸν Στέφανον ἐκ τῆς νήσου ἀγαγεῖν ἐν τῷ παλατίῳ, ἐπεὶ παρὰ Μιχαὴλ τοῦ Διαβολίνου ἐμηνύθη, πάντων κρατηθέντων τῶν μὲν τὰς ῥίνας καὶ τὰ ὄτα ἀπέτεμε, τοὺς δὲ δαρμῶ ἀρρορήτην ὑπέβαλεν καὶ ὄνοις ἐπικαθίσας καὶ θριαμβεύσας ἔξωρῖσεν. 15

4. Τῇ δὲ ε' τοῦ Ἰουλίου μηνός, τῆς ε' Ἰνδικτιῶνος, Ῥωμανός ὁ βασιλεὺς ἐν τῇ νήσῳ τελευτᾷ, καὶ τὸ σῶμα αὐτοῦ ἐν τῇ
 C πόλει διακομισθὲν ἐν τῇ αὐτοῦ ἀπετέθη μονῇ. (5) μετὰ γούν τὸ μόνον καταλειφθῆναι τὸν αὐτοκράτορα Κωνσταντῖνον, προεχειρίσατο Βασιλεῖον τὸν πρωτοβεστιάριον αὐτοῦ, τὸν ἀπὸ παλλακῆς 20
 φρυσικὸν υἱὸν Ῥωμανοῦ τοῦ πρὸ αὐτοῦ βασιλέως, πατρικίον καὶ παρακοιμώμενον καὶ παραδυναστεύοντα τῆς συγκλήτου. οὗτος δὲ ἦν ἐλάφρων καὶ λόγως, καὶ τῷ βασιλεῖ ἐν πᾶσιν ὑπερητεῖν

nus vero in Tenedum, inde in Samothraciam, ubi etiam tyrannidem moliens a custodibus necatur. Michael Christophori imperatoris filius ablati imperialibus calceis a Theophylacto patriarcha clericus efficitur. similiter quoque Theophanem patricium et accubitorem in exsilium misit, Georgium item protospatharium et pincernam, nec non Themam primicerium; quos ambos verberibus subactos atque detonsos, infamique triumpho per mediam urbem traductos, in exsilium amandavit. sicque in eos animadversum, quod deprehensi occasionem captare ut Romanum denuo in aulam reducerent.

3. Mense Decembri, indictione sexta, structae insidiae, ut Stephanus ex insula revocatus in aulam induceretur. delati anctores a Michaelae Diabelino, captique omnes, alii naribus auribusque mutilati, alii intolerandis subacti verberibus, asinisque impositi iugominiae causa per urbem traducti, exsilio relegati sunt.

4. Quinto decimo Iulii mensis, indictione sexta, Romanus imperator in insula moritur; eius cadaver in urbem delatum, in ipsius monasterio depositum est. (5) solus igitur imperator relictus Constantinus Basilium protovestiarium suum, Romani, qui ante ipsum imperium gesserat, ex pellice naturalem filiam, patricium creat et accubitorem ac senatus principem. erat vero vir prudens atque eloquens, quique in omni-

αἰσιῶς καὶ πρεπόντως. τότε καὶ ὁ πατριάρχης Θεοφύλακτος ἀρρωστήσας καὶ ὑπ' αὐτῆς κυριευθεὶς ἐτελεύτησεν, κρατήσας τῆς ἐκκλησίας ἕτη κδ'. χειροτονεῖται δὲ ἀντ' αὐτοῦ ὁ ἀνωτέρω εἰρημένος Πολύευκτος μοναχός, τίμιος ὄνηρ καὶ ἀγιάτατος. D

6. Τότε καὶ ἀποστολικῶν ἐσθῆτων ἀποκεκρυμμένων ἐν τινὶ γωνίᾳ τῆς πόλεως δηλωθεῖσῶν τῷ βασιλεῖ, μετὰ πάσης τιμῆς καὶ δοξολογίας ἀνελόμενός αὐτάς, τῷ μεγάλῳ τῶν ἁγίων ἀποστόλων ἀπεθησαύρισε ναῶν. καὶ τὰ λείψανα τοῦ θεολόγου Γρηγορίου, ᾧ καὶ μερισθέντα τὰ μὲν ἐν τῷ σηκῷ τῶν ἁγίων ἀποστόλων ἐτέθησαν, τὰ δὲ ἐν τῷ ναῷ τῆς ἁγίας μάρτυρος Ἀναστασίας. 10

7. Ὁ τοίνυν βασιλεὺς διὰ τὸ τὸν μάγιστρον καὶ δομέστικον τῶν σχολῶν, Βάρδαν τὸν Φωκῶν λεγόμενον, εἰς γῆρας ἐλάσαι καὶ ἀδύνατως πρὸς τοὺς κόπους ἔχειν. τοῦ δομεστικαίου ἀποκινεῖ, P 496
καὶ ἀντ' αὐτοῦ προβάλλεται δομέστικον Νικηφόρον πατρίκιον καὶ 15
στρατηγὸν τῶν ἀνατολικῶν, τὸν υἱὸν αὐτοῦ. ὡσαύτως καὶ πατρίκιον Λέοντα, τὸν τοῦτον αὐτῷ ἀδελφον, στρατηγὸν τῶν δυτικῶν προχειρίζεται. Ἔγχετο δὲ ἐμπρησμὸς μέγας πλησίον τοῦ ναοῦ τοῦ ἁγίου Θωμᾶ, ὡς καῖναι τὴν ἔμβολον τὸν πρὸς τὴν Σιδηρᾶν πόρταν.

8. Ἰστέον δὲ ὅτι τῷ ἰδ' ἔτει τῆς βασιλείας Κωνσταντίνου τοῦ πορφυρογεννήτου (δεκαπέντε γὰρ ἐκράτησεν) ἐγεννήθη ὁ βασιλεὺς Βασίλειος ὁ ἕκτος αὐτοῦ, υἱὸς δὲ Ῥωμανοῦ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ. τῶν δὲ Τούρκων καταδραμόντων μέχρι τῆς πόλεως ἐν τῇ ἑορτῇ B

bus solenter ac decore imperatori obsequeretur. tunc quoque patriarcha Theophylactus in morbum lapsus eoque praevalens mortuus est, cum illi sedi annis quattuor supra viginti prae fuisset. eius loco ordinatur, cuius nobis in superioribus facta mentio est, Polyuctus monachus, vir venerabilis et sanctissimus.

6. Per id tempus, quae in quodam urbis angulo delituerant apostolicae vestes et palliola, imperatori innotuere. omni itaque pompa divinorumque canticorum celebritate sublata in magno sanctorum apostolorum templo recondidit; uti etiam sacras exuvias theologi, quarum pars in sanctorum apostolorum delubro, pars in sanctae Anastasiae martyris positae sunt.

7. Quod autem Bardas Phocas magister et scholarum domesticus annis gravis erat, nec prae aetate eius muneris laboribus satis par erat, imperator illo amoto, ipsius loco Nicephorum patricium et Orientalium ducem, eius filium, domesticum praeficit. similiter quoque Leonem patricium illius fratrem Occidentalium ducem instituit. ingens vero haud longe a templo S. Thomae contigit incendium, adeo ut porticus, quae ad portam Ferream ducit, combureretur.

8. Observandum vero anno quarto decimo imperii Constantini Porphyrogeneti (quindecim enim annis rerum potitus est) natum esse eius nepotem Basilium imperatorem, Romani eius filii filium. Turcis vero

τοῦ πάσχα, καὶ ληϊσαμένων πᾶσαν τὴν Θράκην, καὶ πραιδαν πολλὴν λαβόντες, ὁ βασιλεὺς εὐθὺς τὸν πατρίκων καὶ δομέστικων τῶν ἔξκουβίτων Πόθρον ἀπὸν Ἀργυρὸν μετὰ τοῦ τάγματος αὐτοῦ καὶ τοῦ στρατηγοῦ τῶν βουκελλαρίων καὶ τοῦ Ὀψικίου καὶ Θρακησίου κατὰ πόδας αὐτῶν ἔξαπέστειλεν· οἱ καὶ νυκτὸς ἐπιπεσόντες κατ-5 ἔσφαξαν αὐτούς, λαβόντες καὶ τὴν πραιδαν καὶ τὴν αἰχμαλωσίαν πᾶσαν.

9. **Θ**σσι δὲ ὅτι εἰς τὴν γέννησιν τοῦ πορφυρογενήτου **C** λαμπρὸς ἀστὴρ ἐφάνη ἐπὶ ἡμέρας μ', καὶ πάλιν ἐπὶ τῇ κοιμήσει καὶ ἐξόδῳ αὐτοῦ ἀστέρρα φανῆναι ἀμαυρὸν ἔχοντα φῶς. τελευτῆ 10 ὄν νοσήσας, πεποιηκῶς βασιλεὺς τὸν υἱὸν αὐτοῦ Ῥωμαῖον, καὶ θάπτεται ἐν τῷ ναῶ τῶν ἁγίων ἀποστόλων μετὰ Λέοντος βασιλέως τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. ἦν δὲ τῇ ἰδέᾳ εὐμήκης τὴν ἡλικίαν, λευκὸς τὴν χροιάν, εὐόφθαλμος, χαροπὸς ἔχων τοὺς ὀφθαλμοὺς, γρηπὸς ἦτοι ἐπίρην, μακροπρόσωπος, μακροτράχηλος, εὐρὸς πόνος 15 ὤμους, φιλοτράπεζος, φίλιος, ἡδὺς τοῖς λόγοις. ἔζησε δὲ χρόνους νέ', καὶ ἐτελεύτησε μηνὶ Νοεμβρίῳ ἰε', Ἰνδικτιῶνος ε', ἔτους ςννζ', καταλείψας αὐτοκράτορα Ῥωμαῖον τὸν υἱὸν αὐτοῦ **D** μεθ' Ἐλένης τῆς μητρὸς αὐτοῦ.

Κόσμου ἔτος ςννζ', θείας σαρκώσεως ἔτει ρονζ', Ῥωμαίων βα-20 σιλεὺς Ῥωμαῖος ἔτη γ' μῆνας γ' ἡμέρας ε'. ἦν δὲ τὴν ἡλικίαν

ad ipsam usque urbem per paschae solennia excurrentibus Thraciamque omnem populantibus, ac cum multam egissent praedam, mibit statim imperator Pothum Argyrum patricium ac excubitorum domesticum cum subiecta illi legione, bucellariorumque et Opsicii et Thracesii duces, qui e vestigio eos insequerentur; noctuque irruentes eorum stragem fecerunt et contrucidarunt, praedamque, ac quotquot captivos habebant, receperunt.

9. Aiunt, quo tempore natus est Porphyrogenetus, splendido iabare stellam conspectam esse; ac rursus quo obdormivit ac vivis excessit, stellam apparuisse obscuris radiis tristisque micata. extremum ergo laborans, ac Romano filio imperatore creato, efflavit animam; inque sanctorum apostolorum templo cum Leone patre suo sepelitur. erat statura procerus, candore niveus, plenis oculis gratisque luminibus, naso aquilino, oblongo vultu ac collo, latis humeris, mensarum amans ac vini, eloquio dulcis. vixit annos quinque supra quinquaginta. mortuus est mensis Novembris quinta decima, indictione sexta, anni 6456, relicto imperatore Romano filio suo cum Helena eius matre.

Mundi annus 6456, divinae incarnationis anno 956, Romanorum imperator Romanus annos 3 menses 3 dies 5. erat aetate iuvenis, vegetus

νέος, σφριγῶν τῷ αἵματι, σιτόχροος, εὐόφθαλμος, ἐπίριν, χυ- P 497
 ροπός, γλυκὸς τοῖς ῥήμασιν, ὄρθιος ὡς κυπάρισσος, εὐρὺς τοῦς
 ὤμους, ἥσυχος καὶ προσηνής. καταλειφθεὶς δὲ αὐτοκράτωρ παρὰ
 τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Κωνσταντίνου τοῦ πορφυρογεννήτου ἐτῶν ὧν
 5 κα', σὸν Βασιλείῳ τῷ νιῷ αὐτοῦ ἐνιαυσιαίῳ ὄντι καὶ τῇ μητρὶ
 αὐτοῦ Ἑλένῃ καὶ τῇ συζύγῳ αὐτοῦ Θεοφανῶ. καὶ παρευθὲ τούς
 ἀνθρώπους τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἐν ἀξιώμασι μέγιστοις ὑπερανεβί-
 βασε καὶ δώροις καταπλουτίσας τοῦ πυλατίου κατήγαγεν, ἐξελέ-
 ξατο δὲ καὶ προέκρινε παραδυναστεύοντας καὶ πρώτους τῆς συ-
 10 κλήτου Ἰωσήφ πατρικίον καὶ δρογγάριον τῶν πλαιῖμων, ὄντινα
 καὶ μετὰ βραχὺ παρακοιμώμενον ἐποίησεν· τὸν δὲ πρωτοσπαθά-
 ριον Ἰωάννην τὸν Χοῶδν πατρικίον καὶ μέγαν ἐταιρείαρχην προε- B
 βάλετο, τὸν δὲ πρωτοσπαθάριον Σισίνιον τὸν ἀπὸ σακελλίου ἔπαρ-
 χον πέλειως ἐχειροτόνησεν καὶ μετὰ βραχὺ πατρικίον καὶ γενικὸν
 15 λεγοθέντην. τὴς δὲ ἀδελφᾶς αὐτοῦ, Ζωὴν καὶ Θεοδώραν [Ἀγά-
 θην] καὶ Θεοφανῶ καὶ Ἄνναν, ἀπὸ τῶν βασιλικῶν κατήγαγε δό-
 μων, καὶ εἰς τὸν βασιλικὸν οἶκον τὸν λεγόμενον Κανικλείου, ἐν ᾧ
 καὶ Σοφία Ἀγούστα ἡ τοῦ Χριστοφόρου βασιλέως γαμετὴ ἦν
 ἀποκικαρμένη, ἐπήγαγεν, καὶ μετὰ δὶππευσιν ἡμερῶν εἰς τὸ Ἄν-
 20 τίουχου ἐκλήρωσεν. τὴν δὲ Ἀγάθην εἰς τὸ ἰδρυνθὲν φροντιστήριον
 παρὰ Ῥωμανοῦ τοῦ βασιλέως καὶ πάππου αὐτοῦ ἀπέστειλεν, καὶ C
 διωρίσατο χορηγεῖσθαι αὐταῖς ἅ καὶ ἐν τῷ παλατίῳ ἐδίδοντο. τὸν
 δὲ δομέστικον τῶν σχολῶν καὶ πατρικίον Νικηφόρον τὸν Φωκῶν
 μάγιστρον ἐτίμησεν καὶ ἐν τῇ ἀνατολῇ ἐξέπεμψεν. ὡσαύτως καὶ

corpore, triticei coloris, venustis oculis, naso adunco, grato adspectu,
 dulci sermone, recta statura cypressi in morem, latis humeris, quietus
 ac lenis. relictus a patre Constantino Porphyrogenneto imperator
 animum agens vigesimum primum, cum Basilio filio eiusque matre Helena
 et uxore Theophanone, mox patris sui domesticos atque aulicos, maio-
 ribus auctos honoribus ac dignitatibus provecctos donisque large ditatos,
 aula eiecit; elegitque ac cooptavit administrandae publicae rei socios ac
 senatus principes Iosephum patricium et rei navalis drungarium, quem
 et brevi post accubitorem fecit (sacri scilicet cubiculi totiusque rei do-
 mesticae praefectum); Ioannem protospatharium, quem Choenum vocant,
 patricium praefecit ac magnum hetaeriartham; Sisinium vero protospa-
 tharium exsacellarium urbis praefectum creavit, brevique post patricium
 ac generalem logothetam. sorores, Zoen Theodoram Agatham Theopha-
 nonem et Annam, aula detrusas ad aedes regias, quas caniclii vocant,
 ubi etiam Sophia Christophori imperatoris uxor posita coma debebat,
 transtulit; ac post dies aliquot Antiochi aedibus eas assignavit, Agatham
 ad monasterium a Romano ipsius avo conditum misit, ac quos in regia
 sumptus accipiebant, eosdem illis praestandos constituit. scholarum do-
 mesticum ac patricium Nicophorum Phocam magistri honore auxit et in

τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ πατρίκιον Λέοντα μάγιστρον καὶ δομέστικον τῆς δύσεως ἐποίησεν. καὶ αὐτὸς ἦν εὐφραινόμενος ἐν κυνηγίῳ καὶ θήραις δι' ὅλον ἀβροδίατος τυγχάνων. ἐγέννησε καὶ ἕτερον υἷον μετὰ θάνατον τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ Κωνσταντῖνον αὐτὸν ὠνόμασεν· ὃς καὶ μετ' οὐ πολὺ ἐστέφθη παρὰ Παυλύκτου πα-
 5 τριάρχου ἐν τῷ ἄμβωνι τῆς ἁγίας Σοφίας· ἡ δὲ Ἀυγοῦστα Ἐλένη
 D ἐν τῷ παλατίῳ θυγῆν τῷ βασιλεῖ, ἕως ἀρρωστήσασα κατὰ τὴν 15 ἰδ' τοῦ Σεπτεμβρίου μηνὸς τέθνηκεν· καὶ κατετέθη ἐν τῇ μονῇ τοῦ πατρὸς αὐτῆς, Ῥωμανοῦ τοῦ βασιλέως, ἐν λάρακι πλησίον τοῦ πατρὸς αὐτῆς.

10

2. Τὸν δὲ μάγιστρον καὶ δομέστικον Νικηφόρον τὸν Φω-
 κῶν ὁ βασιλεὺς μετὰ στρατείας πολλῆς καὶ ἐξοπλίσεως πλοίων
 πολεμικῶν καὶ ὕγρου πυρὸς εἰς τὴν Κρήτην ἀπέστειλεν, ἧτις ὑπὸ
 Ῥωμαίους μὲν ἦν τὸ πρότερον, ἐπὶ δὲ τῆς βασιλείας Μιχαήλ τοῦ
 Τραυλοῦ τοῦ πατρὸς Θεοφίλου ἐκρατήθη ὑπὸ τῶν ἀπὸ Ἰσπανίας 15
 ἀνελεύθωντων Σαρακηνῶν διὰ τὸ τηρικαῦτα ἀσχαλεῖσθαι τὰ Ῥωμαϊκὰ
 στρατεύματα εἰς τὴν τυραννίδα καὶ στύσειν τοῦ ἀντάρτου Μωρο-
 P 498 θωμᾶ τοῦ συντρόφου Μιχαήλ, ὡς γενέσθαι τὴν ταύτης νήσου
 κράτησιν, ἕως τῆς ἡμέρας ἧς πάλιν ἐπορθήθη παρὰ Νικηφόρον
 μαγίστρον καὶ δομέστικον Φωκῶ, ἔτη ρη'. ὑπῆρχον δὲ χελώνδια 20
 μετὰ τοῦ ὕγρου πυρὸς β', δρόμωνες α', καράβια καματηρὰ σι-
 τῦριν ἔχοντα καὶ ὄπλα πολεμικὰ ε'ξ'. ἀπῆρας οὖν τῆς βασιλείδος
 Νικηφόρος ὁ δομέστικος, καὶ τὰ Φύγελα καταλαβὼν, ἐφρόντιζεν

20 δομέστικον τοῦ Φωκῶ?

Asiam misit. similiter etiam eius fratrem Leonem patricium magistrum et Occidentis domesticum fecit. ipse venationibus totus indulgebat, ciborum helleo ac vini poter. alium quoque patre defuncto suscepit filium, quem et Constantinum nominavit, ac brevi post per Polysectum patriarcham in sanctae Sophiae ambone Augustali corona donavit. Helena Augusta in aula versata cum imperatore, donec morbo correpta mensis Septembris decima nona diem obiit. sepulta est in patris sui Romani imperatoris monasterio, atque in urna prope illum condita.

2. Misit autem imperator Nicephorum Phocam magistrum ac domesticum cum ingentibus copiis ac navalium gravi apparatu ignaeque Graeco adversus Cretam. fuerat Creta Romanae ditionis, donec imperatore Michaelo Balbo Theophili patre a Saracenis Hispanis capta est, Romana interim classe occupata ac copiis comprimenda stulti Thomae tyrannide ac rebellionem, qui eiusdem sodalis ac commilitis ante existerat. fluxerant anni ex quo eius illi potiti erant, usque dum iterum a Nicephoro magistro ac domestico expugnata est, centum quinquaginta octo. erant chelandia (sic dicta Graecis navigia) Graeco igne instructa duo milia, celoces mille, onerariae annonam convehentes et arma bellica trecentae sexaginta. solvens itaque Byzantio Nicephorus domesticus et Phygela veniens hoc maxime studuit omnique cura enixus est, ut omnis

ἔπως ὁ σύμπαξ στόλος αὐτῶ ἐπὶ τὰ αὐτὸ εἶη καὶ προσορμίζοιτο. σπουδῇ οὖν τὴν νῆσον καταλαμβάνουσιν· καὶ ἀποβάντων τῶν νηῶν χάρακα καὶ τάφρον βαθεῖαν κατασκευάσαν. τούτων οὕτως παρακαθεζομένων τῇ νήσῳ, καὶ ἀπίερον χεμιῶνος καὶ ὑετοῦ καὶ κρούσης βγενομένου, καὶ τῶν σιτιῶν δαπανηθέντων, καταναρκήσαντες οἱ τοῦ Β στρατοῦ οἴκαδε ἤβουλήθησαν ἀναστρέφαι. ὁ δὲ συνεκώτατος Νικηφόρος καὶ δοῦξ τῇ τῶν λόγων ἡδύτητι τούτους κατέσχευε. μαθὼν οὖν ὁ βασιλεὺς τὴν ἔνδειαν τοῦ στρατοῦ ἐπισιτισμὸν παντοίων τροφῶν αὐτοῖς ἀπέστειλεν. κατὰ δὲ τὸν Μάρτιον μῆνα 10 πολεμοῦ κροτηθέντος σφοδροῦ καὶ καρτερᾶς μάχης γενομένης παρῆλαβον οἱ Ῥωμαῖοι τὸ κάστρον.

3. Ἐν δὲ τῷ Ὀκτωβρίῳ μηνὶ τοῦ β' ἔτους τῆς βασιλείας Ῥωμανοῦ ἐγένετο σπάνη σίτου καὶ κριθῆς ἐν τῇ πόλει· ἐπράθη γὰρ ὁ σίτος τῷ νομισματι μῦδοι δ', ἡ δὲ κριθὴ μῦδοι ε'. οὐ 15 πολὺς οὖν χρόνος παρήλθε, καὶ εὐθὺς γέγονεν ὁ σίτος μῦδοι ἡ', ἡ δὲ κριθὴ μῦδοι ιβ'.

4. Τῷ δὲ Μαρτίῳ μηνὶ κατηγορήθη Βασίλειος ὁ Πετινὸς ὑπὸ τινων ὡς τῆς βασιλείας ἐπιέμενος· ὅστις ἐν ἔξορίᾳ παρεπέμφθη, ἐν ἧ καὶ τελευτᾷ. ὁ δὲ βασιλεὺς μαθὼν τὴν τῆς Κρήτης 20 ἄλλασιν ἐδόξασε τὸν Θεόν. μετ' οὐ πολὺ δὲ καὶ ὁ δομέστικος τῶν σχολῶν Νικηφόρος κελεύσει τοῦ βασιλέως πρὸς τὴν πόλιν εἰσῆλθεν, καὶ μετὰ τῶν λαφύρων καὶ τῆς αἰχμαλωσίας ἦλθε πρὸς τὸ οἶκον αὐτοῦ εἰς τὸ ἵπποδρόμιον, ἅμα τῷ ἀμηρᾷ Κρήτης τοῦ λεγομένου Κουροπαλάτου καὶ πάντων τῶν συγγενῶν αὐτοῦ, στολάς

ei classis uno agmine conserta esset ac appelleret. festinato itaque impetu invadunt insulam, navibusque effusi vallum statuunt altumque aggerem. cumque sic insulae assiderent, immensaque hiemis vis atque pluviae geluque ingrueret, ac cibi absumpti essent, obtorquentes milites domum redire cogitabant. enimvero solertissimus vir Nicephorus atque dux verborum lenocinio in castris detinuit. porro imperator, cognita qua laboraret exercitus penuria, omnis generis copiosam annonam cibosque eis destinavit. mense autem Martio, acri conserta pugna bellique instantia, capta a Romanis munitio est.

3. Mense Octobri insequentis anni secundi imperii Romani penuria tritici atque hordei in civitate fuit, adeo ut veniret triticum numismate modii quattuor, hordeum vero modii sex. haud vero longam intercessit tempus, cum statim minuto pretio triticum modii octo, hordeum duodecim venit.

4. Mense Martio delatus est Basilius Petinus ut qui imperium ambiret; missusque in exilium ibi fato functus est. imperator ubi captam esse Cretam cognovit, deo laudes gratiasque persolvit. tum brevi etiam Nicephorus scholarum domesticus, imperatoris iussu urbem ingressus, cum multis spoliis atque captivis a suis aedibus ad Circum pedes venit, una cum Cretae Aemera Europe nomine eiusque propinquis omnibus, cum

Δ λευκὰς περιβεβλημένων πάντων τῶν Σαρακηνῶν. καὶ ὁ μὲν μά-
 γιστρος τιμῶν καὶ γερῶν μεγάλων ἤξιώθη παρὰ τοῦ αὐτοκράτορος,
 ὁ ἀμηνῆς δὲ πλείστα δῶρα καὶ χρυσὸν καὶ ἄργυρον παρὰ τοῦ βα-
 σιλέως λαβὼν σὺν τοῖς τέκνοις αὐτοῦ εἰς χωρία οἰκεῖν συνεχωρήθη.
 εἰς δὲ τὴν σύγκλητον οὐκ ἀνεβιβάσθη διὰ τὸ μὴ βούλεσθαι αὐτοῦς
 βαπτισθῆναι. ὁ δὲ βασιλεὺς Ῥωμανὸς Νικηφόρον τὸν μάγιστρον
 αὐθις κατὰ τὴν ἐφῶαν ἐξαπέστειλεν κατὰ τοῦ ἀλαζόνος Χαμβδά.
 ὁ δὲ ἀπελθὼν πρῶτον μὲν τὸν Χέλεπε κάστρον παρέλαβε, ἐξ ὧ
 καὶ λαφύρων πολλὴ γίνεται συναγωγὴ.

Saraceni omnes albis vestibus induti essent. ac quidem magister hono-
 res magnaue praemia imperatoris liberalitate consecutus est. Amaras
 vero donis plurimis auroque atque argento ab imperatore donatus praed-
 dia ruri colere ac habitare permissus est: quod tamen baptismo initiari
 noluit, in senatum minime cooptatus est. porro Romanus imperator
 magistrum Nicephorum iterum in Orientem misit, ut Chambdae arrogan-
 tiam frangeret. susceptaque expeditione primum Alepum urbem munitam
 cepit, unde etiam spoliorum vim magnam collegit.

G E O R G I I M O N A C H I

V I T A E

IMPERATORUM RECENTIORUM.

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΜΟΝΑΧΟΥ
ΒΙΟΙ ΤΩΝ ΝΕΩΝ ΒΑΣΙΛΕΩΝ.

ΒΑΣΙΛΕΙΑ
ΛΕΟΝΤΟΣ ΤΟΥ ΑΡΜΕΝΙΟΥ.

Τῷ στί ἔτι τοῦ κόσμου, τῆς δὲ θείας σαρκώσεως ωί, βασι- P 499
λευσε Λέων Ἀρμένιος ὁ πατριῖος, καὶ παραβάτης ὑστερον ἀνα-
φανεί, ἔτη ζ' καὶ μῆνας ε', στεφθεὶς ὑπὸ Νικηφόρου πατριάρ-
χου. μετὰ γὰρ δύο χρόνους ἀποστατήσας πρὸς τὴν ἀσέβειαν,
5 καὶ τὸ ἔγγραφον ὅπερ ἐποίησε περὶ τῆς ὁρθοδοξίας ἀθετήσας, ὥσπερ
Σαοὺλ ἐξώκειλεν· καὶ γὰρ κάκεινος δύο ἔτη βασιλεύσας ἐννόμως,

1 Τῷ — ὁ πατριῖος] μετὰ δὲ Μιχαὴλ ἐβασίλευσε Λέων ὁ Ἀρμ-
νης C i. e. codex Coislinianus 134 a f. 300. 3 καὶ om C
στεφθεὶς — πατριάρχου om C 5 καὶ τὸ — ἀθετήσας om C
ὥσπερ καὶ Σαοὺλ C

GEORGI MONACHI
VITAE RECENTIORUM IMPERATORUM.

IMPERIUM
LEONIS ARMENI.

Anno mundi 6310, divinae autem incarnationis 810, imperavit Leo Ar-
menus patricius, ac qui postea praevicator exstitit, annos 7 menses 5,
imperii infulis ornatus a Nicephoro patriarcha. post alterum namque an-
num ad impletatem deficiens, ac quam rectae fidei professionem scripto
ediderat, irritam faciens, haud secus ac Saul delapsus est. nam et ille

εἶτα παρατραπείς καὶ τῆς θείας χάριτος γυμνωθεὶς καὶ πονηρῶ
 πνεύματι παραδοθεὶς κατὰ τοῦ εὐεργέτου Λαβιδ ἐξωπλιόθη καὶ
 P 500 τὰς τῶν ἱερέων ἐργάσατο μαιφονίας. ὡσαύτως καὶ ὁ δύστηνος
 οὗτος καὶ ἀντίθεος μετὰ δύο ἔτη κατὰ τῆς εὐσεβείας μανίς καὶ
 λυτήσας τὸν στέφανον αὐτὸν θεῖον Νικηφόρον ἐξώρισεν. 5

2. Θεόδοτον δῆθεν πατριάρχην ἀντιχειροτονεῖ, ἄλογον
 ἄνδρα, μᾶλλον δὲ ἀνδράποδον καὶ ἰχθύων ἀφωνέστερον καὶ μηδὲν
 πλὴν τῆς ἀσεβείας ἐπιστάμενον· καὶ ἔκτοτε· διωγμὸν ἀσπονδον
 κατὰ τῆς ἐκκλησίας ἀνεργήσισεν. εἰ οὖν χρὴ θαναμάζειν φαῦλον
 ἐπὶ φαῦλῳ μεταθέσιν, τοῦτον δεῖ μᾶλλον καὶ τοὺς ἄμφ' αὐτὸν 10
 ἢ Γαλάτας θαναμάσαι, τοὺς οὕτω μετατιθεμένους ἀπο τοῦ καλέ-
 B σαντος αὐτοὺς ἐν χάριτι Χριστοῦ εἰς ἕτερον εὐαγγέλιον· ὁ οὐκ
 ἔστιν ἄλλο εἰ μὴ τὸ παροργίσει τὸν θεὸν καὶ τὴν θείαν ἀργίην
 ἐπισπάσασθαι. (3) ὁ γὰρ νέος Συναχρηεῖμ Κροῦμος, ἐπαρθεὶς
 τῇ πρῶτῃν δίκῃ, καταλιπὼν τὸν ἴδιον ἀδελφὸν πολιορκεῖν τὴν 15
 Ἀδριανούπολιν, μετὰ ἕξ ἡμέρας τῆς αὐτοκρατορίας Λέοντος ἐπι-
 θῶν τῇ πόλει περιήει τὰ τεῖχη ἀπὸ Βλαχερνῶν ἕως τῆς Χρυσῆς
 πόρτης, ἐπιδεικνύων τὴν περὶ αὐτὸν δύναμιν. ἐπιτέλασας καὶ
 μαρὰς θυσιὰς ἐν τῷ λιβαδίῳ τῆς Χρυσῆς πόρτης ἤτήσατο καὶ

5 λυσήσας καὶ τὸν C ἐξορίσας C 6 ἀντιχειροτονήσας C
 7 δὲ C, καὶ P ἀφωρότερον τῶν ἰχθύων C 8 καὶ ἔκ-
 τοτε om C 9 χρὴ φαῦλον ἐπὶ φαῦλῳ θαναμάζειν μ. C. an
 φαῦλον ἐκ.? 10 δεῖ] δὴ P, τις nescio an C 11 θαναμάσεται
 ἴαν οὕτω ταχέως μετ. C 13 μὴ πρὸς τὸ C 14 ἐπισπά-
 σασθαι P 15 γὰρ — C. 4 extr. τῇ πόλει om C
 18 καὶ] δὲ?

cum duos annos legitime regnum administrasset, a recto deinde aversus
 tramite divinaque denudatus gratia ac nequissimo spiritui traditus adver-
 sus Davidem, cuius cumulatus beneficiis erat, armis instructus est ac
 sacerdotum patravit caedes. haud aliter etiam infeliciusimus hic deoque
 infensus post annum alterum, furore accensus actusque rabie aversus
 pietatem, divinum Nicephorum, a quo corona donatus erat, exsilio mul-
 tavit.

2. Nempe eius loco Theodotum patriarcham creat, virum nulla ra-
 tionis luce aut eruditione clarum, magisque etiam mancipium, ac piscibus
 elinguiorem; qui denique praeter impietatem aliud nihil sciret. quo ex
 tempore implacabile adversus ecclesiam bellum suscitavit. si igitur mala
 in malum mutatio digna admiratione est, hunc sane magis ac sequaces
 quam Galatas mirari convenit, qui sic translati sint ab eo, qui ipso
 vocaverat in gratia Christi, in aliud evangelium (Gal. 1 6); quod non est
 aliud praeterquam deum ad iracundiam provocare divinamque ultionem
 attrahere. (3) novus enim Sennacherib Crumus, relicta fratri obditione
 Adrianopolis, sextum iam diem Leone imperium tenente urbem inva-
 dens, a Blachernis ad Auream usque portam muros circuibat, copias,
 quibus fretus esset, ostentans; peractisque in Aureae portae amoeno
 loco et irrigue impuris sacrificiis, etiam pacem ab imperatore expetiit,

τὸν βασιλέα εἰρήνην ποιῆσαι, εἰ τὸ δόρυ αὐτοῦ πῆξει ἐν τῇ Χρυσῇ πόρτῃ. τοῦ δὲ βασιλέως μὴ καταδιξαμένου ἐπέστρεψεν εἰς τὴν Ἰδιαν ἀκηνήν, ὑπερθιαμάσας τὰ τῆς πόλεως τεῖχη καὶ τὴν εὐτακτον τοῦ βασιλέως παράταξιν, ἐπὶ σύμβασιν οὖν εἰρήνης τρέπεται, πειραστικὸς λόγους ποιούμενος. (4) ὁ δὲ γε βασιλεὺς ἀφορμῆς δραξάμενος ἐπειράθη τοῦτον λογχῆσαι· ἀλλ' εἰς πέρας ἀγαγεῖν τοῦτο ἐκωλύθη τῇ τῶν ὑπουργησάντων ἀφύτῃ, πληξάντων μὲν τοῦτον, καιρίαν δὲ μὴ ἐπαυγόντων πληγῇ. ἐπὶ τούτῳ μακρὸς ὁ ἀλάστωρ, ἀποστελλας ἱππεῖς ἐν τῷ ἁγίῳ Μάμαντι, ἐκαῖσε ὄν 10 πάλαιον ἐπέρησεν, καὶ τὸν χαλκοῦν λέοντα τοῦ ἱππικοῦ οὖν τῇ ἄρκτῃ καὶ τῷ δράκοντι τοῦ ὕδριου καὶ μαρμάρων καλλίστων ἐν ἡμά- D ζις φορτώσας ἐπέστρεψεν, παρακαθίσας τὴν Ἀδριανούπολιν καὶ ταύτην ἑλών· καὶ μετὰ λαοῦ πλείστου διαπεράσας τῶν τε εὐγενῶν Μακεδόνων, κυτεσκήνωσεν ἐν τῷ Δανουβίῳ ποταμῷ. ὁ δὲ Λέων 15 τὰ τῆς ἀεφείας ἔργα διεπράττετο ἐν τῇ πόλει.

5. Ἐφ' ὃ ἐφάνη ἀστὴρ κομήτης ἐν σχήματι δύο λαμπρῶν σεληνῶν ἐνομένων καὶ πάλιν διακρουμένων εἰς διάφορα σχήματα, ὡς καὶ εἰς ἀκεφάλου διάπλασιν ἀνδρὸς τυπωθῆναι· ἄκρ- P 501 φαλον κεφαλὴν τῶν μετὰ ταῦτα στασιασάντων κατὰ τῶν Χριστιανῶν καὶ τὸν μάταιον Θωμᾶν κεφαλὴν καὶ ἀρχηγὸν τῆς ἐκ τῶν ἄλλων Χριστιανῶν διαιρέσεως ἐσχηκότων προεμήνυσεν. καὶ μὲν-

6 λογχῆσαι? 16 καὶ γοῦν ἄφθῃ τῆνικαῦτα κομήτης C 17 ἐνω-
θέντων C διαιρεθέντων C 18 κεφάλου ἀνδρὸς διάπλα-
σιν P: corr C 19 τῶν post κατὰ add C 21 προεμήνυσε O

modo per ipsum in Auream portam iaculum ei insigere liceret. quo ab-
nente in tentorium suum reversus est, maiorem in modum admiratus
urbis muros compositamque imperatoris aciem atque ordines. ad pacis
itaque foedera vertitur, tentandae rei causae sermones conferens.
(4) porro imperator arrepta occasione lancea eum transfigere conatus
est; ne rem tamen opere completeret, obstitit eorum ignavia quos in ipsam
ministros delegerat; qui percusserunt quidem, at letale vulnus minime
intulerunt. qua re in furorem actus pestilentissimus homo, missis equi-
tibus ad S. Mamantem, quod illic palatium est succendit; Circique ae-
neum leonem cum ursa et aqualis dracone, nec non pulcherrima mar-
mora, in currus congesta asportavit; obsessamque Adrianopolim et ipsam
cepit; traiecto denique cum ingenti multitudine ac Macedonum ingenua
pube flumine in Danubio consedit, cum interim impietatis in urbe opera
Leo pronus exsequeretur.

5. Eo tempore cometa conspectus est, splendentis lunae duplicis
figura, quae una coirent ac in diversas rursus figuras divisae abirent,
ut et in viti speciem capite mutili efformarentur; quod utique indicio
fuit acephali eorum capitis qui postea adversus Christianos tumultuati
sunt, ac quibus vanus homo ac demens Thomas caput ac ductor, ut a
reliquis Christianis sese abingerent, existit. quin tremendi quoque

τοι καὶ σεισμοὶ φοβεροὶ τε καὶ ἐπάλληλοι καὶ λιμοὶ καὶ ἀσχημοὶ καὶ ἀέρος φλογώσεις γιγνόμεναι καὶ στάσεις ἐμφύλιοι κατὰ πᾶσαν πόλιν καὶ χώραν, ἐκ τῶν ἡμερῶν ἀρξαμένοι τοῦ Θεοστογυῆος καὶ ἀλάστορος· καὶ μέχρι πολλοῦ τὸ δεινὸν τῆς ἐμφυλίας συμφορᾶς ἐικρατῆσαι συμβέβηκεν.

6. Ἐκμιμούμενος τοίνυν τὸν τῆς μουσαρᾶς ταύτης αἰρέσεως ἀρχηγὸν ὁμώνυμον αὐτοῦ καὶ ὁμότροπον ἤρξατο τῆς αἰρέσεως. **B** εἶτα συμμάχους καὶ συμμύστας ἐκζητήσας εἶδεν Ἰωάννην τὸν λεγόμενον γραμματικόν, μᾶλλον δὲ Ἰαννὴν ἄλλον ἢ Σίμωνα, ἐκί τε λεκανομαντείας καὶ φαρμακείας καὶ αἰσχροουργίας βεβημένον,¹⁰ καὶ ἐτέρους τινὰς ὁμόφρονας αὐτοῦ Ἰαννίτας καὶ Ἰαμβρίτας καὶ Σιμωνίτας· οὗς δὴ καὶ παρ' ἐαυτῷ κατέχων ἐν τῷ παλατίῳ προσκαλεῖται Νικηφόρον τὸν ἀοίδιμον πατριάρχην καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ προύχοντας ἐπισκόπους τε καὶ ἱερεῖς ἐνώπιον τῆς συγκλήτου, καὶ γι-
C σὶν "ἴστε σαφῶς ὡς ἀνέστησάν τινες λέγοντες μὴ δεῖν προσκυνεῖσθαι¹⁵ τὰς εἰκόνας, οὗς εἰ βούλεσθε παραστήναι καὶ διαλεχθῆναι περὶ τούτου, καὶ ἐκδηλότερον τὸ ἀληθές φανήσεται." (7) πρὸς ὃν ὁ Θεῖος Νικηφόρος οὐδὲν ἀπεκρίνατο, ἔφη δὲ πρὸς τοὺς παρισταμένους μεγασιάνους "εἰπάτε μοι, τὸ μὴ ὄν δύναται πεσεῖν;" τῶν δὲ τῇ ἀσφαλείᾳ τῆς πίστεως ἀποκριθέντων εἶρετο ἄλιν ὁ πατριάρχης,²⁰ "ἔπεσον ἐπὶ Λέοντος καὶ Κωνσταντίνου τῶν Ἰσαύρων αἱ ὕψαι εἰκόνας;" τῶν δὲ κατανευσάντων καὶ τὸ ναὶ προσειπόντων, "οἷα-

2 στάσις ἐμφύλιος **C** 3 ἀρξάμενοι **C**, ἀρξαμένον **P** 4 καὶ
om **C** τὸ δεινὸν—p. 768 9 εὐσεβείας om **C** folio abscisso

crebrique fuere terrae motus, famaeque et siccitates atque aëris inflammationes; seditiones quoque ac civiles tumultus per omnes urbes atque oppida, quo ex tempore vir deo exosus fariaque imperium iniit; ac diu multumque publicae calamitatis malum labesque invaluit.

6. Impurae itaque illius haeresis auctorem imitatus, quocum illi nomine atque moribus conveniret, haeresim ceceptavit. exinde operis socios et adiutores symmystasque quaeritans, Ioannem invenit, quem grammaticum vocant, magis vero Iannem alterum aut Simonem, hominem divinationibus ex pelvi et praestigiis turpibusque actibus longe celebratissimum, aliosque nonnullos eodem ac ille sensu, Iannitas et Zambritas ac Simonitas; quorum utique stipatus caterva, eosque in palatio secum detinens, Nicephorum inlicitum patriarcham sodalesque praecipuos episcopos ac sacerdotes coram senatu vocat, atque "scitis palam surrexiisse quosdam, qui non adorandas esse imagines dicant: quos si vultis adesse, deque ea re disputare, veritas clarius elucescet." (7) ad quem vir divinus Nicephorus nihil respondit. ait vero ad procerum adstantem coronam "dicite, quaeso, quod non est, ut cadat fieri potest?" quibus fidei securitate respondentibus, subiecit rursus patriarcha "numquid non Leone et Constantino Isauris imperatoribus imagines occiderent?" illis annuentibus ac sic rem sese habere adiungentibus, "ergo" ai

οὐκ ἴσταντο πάντως καὶ ἦσαν ἀρχαῖκόν αὐτῶν ἔχουσαι τὸ ἀνάστη-
μα. τὸ γὰρ μὴ ὄν μηδ' ἰστάμενον πῶς δύναται πεσεῖν;" (8) εἶτα D
τῶν ἄλλων ἐπισκόπων τοιαῦτα προτεινάντων εἰς ἀνατροπὴν τῆς
αἰρέσεως, ὁ ἱερός ἐπίσκοπος Σάρδης Εὐθύμιος παρρησιασάμενος
5 λέγει "πρόσεχε, ὦ βασιλεῦ, τοῖς ἐν ἐπιτομῇ ῥηθησομένοις. ἀφ'
οὗ ἦλθε Χριστὸς ἐπὶ τῆς γῆς μέχρι νῦν δεκταχόσια ἔτη παρῆλθον,
καὶ πανταχοῦ στηλογραφεῖται Χριστὸς καὶ ἐν εἰκόνι προσκυνεῖται.
ποῖος οὖν ἀνθάδης τολμήσειεν τὴν τοσοῦτου χρόνου ἀποστολικήν
τε καὶ πατρικὴν παράδοσιν ἀθετῆσαι ἢ μετασαλευῖσαι; μάλιστα
10 τοῦ ἀποστόλου λέγοντος, ἴρα οὖν, ἀδελφοί, στήκετε καὶ κρατεῖτε
τὰς παραδόσεις ἃς παρελάβετε εἴτε διὰ λόγου εἴτε δι' ἐπιστολῆς. P 502
κἂν ἄγγελος ἔξ οὐρανοῦ εὐαγγελιζῆται ὑμῖν παρ' ὃ παρελάβετε,
ἀνάθεμα ἔστω." (9) μεθ' ὃν ἀπεκρίθη καὶ Θεόδωρος ὁ ζηλω-
τῆς καὶ θερμοῦ τῆς ὀρθοδοξίας πρόμαχος, ὁ τῶν Στουδίου ἡγού-
15 μενος, λέγων "μὴ παρασάλευε, βασιλεῦ, κατάστασιν ἐκκλησια-
στικὴν. εἴρηκεν γὰρ ὁ ἀπόστολος, καὶ οὓς μὲν ἔθετο ὁ θεὸς ἐν
ἐκκλησίᾳ, πρῶτον ἀποστόλους, δεύτερον προφήτας, τρίτον ποι-
μένας καὶ διδασκάλους. οὐκ εἶπεν βασιλεῖς. σοὶ μὲν γὰρ ἡ πο-
λιτικὴ κατάστασις ἐπιστεῦθη καὶ τὸ στρατόπεδον. τούτων φρον- B
20 τιζε, καὶ τὴν ἐκκλησίαν ἔασον ποιμέσι καὶ διδασκάλοις κατὰ τὸν
θεῖον λόγον. εἰ δὲ μὴ βούλει προσέχειν τούτοις καὶ εἶναι μετὰ
τῆς πίστεως ἡμῶν, κἂν ἄγγελος ἔξ οὐρανῶν κατελθὼν βουλη-

"omnino stabant, ac sic olim priscisque temporibus erectae erant. quod enim non est, neque stat atque consistit, quemodo deiici ac cadere potest?" (8) tum reliquis episcopis istiusmodi ad haeresis eversionem obiectantibus, sacratissimus vir Euthymius Sardinum episcopus libera voce sumptaque fiducia ait "quo ex tempore Christus in terras venit, ad hanc nostram aetatem, cum octingentorum annorum tempora decurrerint, ubique gentium Christi erectae effigies, isque in imagine adoratur. quis itaque sic praefractae audaciae, qui tanti temporis apostolicam patrumque traditionem abrogare praesumat ac convellere, praesertim cum apostolus dicat (Thess. 2 14). itaque, fratres, state, et tenete traditiones, quas accepistis, sive per sermonem sive per epistolam. vel si angelus de caelo evangelizaverit vobis praeter quod accepistis, anathema sit." (9) post hunc respondit et Theodorus, aemulator ille fervensque rectae fidei defensor, Studii praefectus, ita loquens. "noli, imperator, ecclesiae statum ac tranquillitatem convellere. dixit enim apostolus (Eph. 4 1): et alios quidem posuit deus in ecclesia, primum apostolos, deinde prophetas, tertio pastores atque doctores. non dixit imperatores aut reges. nam tibi quidem civilis tranquillitas concredita est ac exercitus. horum curam habe, ac ecclesiam pastoribus ac doctoribus, ut divino sancitum eloquio est, sine: sin minus placet ut his animus accommodes ac nostram teneas fidem, vel si angelus de caelo descendens evertere nos

τοι και σεισμοι φοβεροί τε και ἐπάλληλοι και λιμοι και ἀνχοι και ἀέρος φλογώσεις γέγονασι και στάσεις ἐμφύλιοι κατά πᾶσαν πόλιν και χώραν, ἐκ τῶν ἡμερῶν ἀρξαμένοι τοῦ Θεοστογούς και ἀλάστορος· και μέχρι πολλοῦ τὸ δεινὸν τῆς ἐμφυλίας συμφορᾶς ἐπικρατῆσαι συμβέβηκεν. 5

6. Ἐκμιμούμενος τοίνυν τὸν τῆς μουσαρᾶς ταύτης αἵρέσεως ἀρχηγὸν ὁμώνυμον αὐτοῦ και ὁμότροπον ἤρξατο τῆς αἵρέσεως. Β εἶτα συμμάχους και συμμύστας ἐκζητήσας εὔρεν Ἰωάννην τὸν λεγόμενον γραμματικόν, μᾶλλον δὲ Ἰαννὴν ἄλλον ἢ Σίμωνα, ἐκί τε λεκανομαντεῖαις και φαρμακείαις και αἰσχροουργίαις βεβημένον, 10 και ἐτέρους τινὰς ὁμόφρονας αὐτοῦ Ἰαννίτας και Ἰαμβρίτας και Σιμωνίτας· οὗς δὴ και παρ' ἐαυτῷ κατέχων ἐν τῷ παλατίῳ προσκαλεῖται Νικηφόρον τὸν αἰοιδιμον πατριάρχην και τοὺς σὺν αὐτῷ προύχοντας ἐπισκόπους τε και ἱερεῖς ἐνώπιον τῆς συγκλήτου, και φη- C σὶν "ἴστε σαφῶς ὡς ἀνέστησάν τινες λέγοντες μὴ δεῖν προσκυνεῖσθαι 15 τὰς εἰκόνας, οὗς εἰ βούλεσθε παραστήναι και διαλεχθῆναι περὶ τούτου, και ἐκδηλότερον τὸ ἀληθές φανήσεται." (7) πρὸς δὲ ὁ Θεὸς Νικηφόρος οὐδὲν ἀπεκρίνατο, ἔφη δὲ πρὸς τοὺς παρισταμένους μεγαστάνους "εἴπατέ μοι, τὸ μὴ ὂν δύναται πεσεῖν;" τῶν δὲ τῇ ἀσφαλείᾳ τῆς πίστεως ἀποκριθέντων εἶρετο πάλιν ὁ πατριάρχης 20 "ἔπεσον ἐπὶ Λέοντος και Κωνσταντίνου τῶν Ἰσαύρων αἱ ἄγαι εἰκόνας;" τῶν δὲ κατανευσάντων και τὸ ναὶ προσεπιόντων, "οὐκ-

2 στάσις ἐμφύλιος C 3 ἀρξάμενοι C, ἀρξαμένου P 4 και om C τὸ δεινὸν— p. 768 9 ἐσσεβείας om C folio abscisso

crebrique fuere terrae motus, famaeque et siccitates atque aëris inflammationes; seditiones quoque ac civiles tumultus per omnes urbes atque oppida, quo ex tempore vir deo exosus furiaque imperium iniit; ac diu multamque publicae calamitatis malum labesque invaluit.

6. Impurae itaque illius haeresis auctorem imitatus, quocum illi nomine atque moribus conveniret, haeresim occipitavit. exinde operis socios et adiutores symmystasque quaeritans, Ioannem invenit, quem grammaticum vocant, magis vero Iannem alterum aut Simonem, hominem divinationibus ex pelvi et praestigiis turpibusque actibus longe celeberrimum, aliosque nonnullos eodem ac ille sensu, Iannitas et Zambritas ac Simonitas; quorum utique stipatus caterva, eosque in palatio secum detinens, Nicephorum inditum patriarcham sodalesque praecipuos episcopos ac sacerdotes coram senatu vocat, aitque "scitis palam surraxisse quosdam, qui non adorandas esse imagines dicant: quos si vultis adesse, deque ea re disputare, veritas clarius elucescet." (7) ad quem vir divinus Nicephorus nihil respondit. ait vero ad procerum adstantem coronam "dicite, quaeso, quod non est, ut cadat fieri potest?" quibus fidei securitate respondentibus, subiecit rursus patriarcha "numquid non Leone et Constantino Isauris imperatoribus imagines cecidere?" illis annuentibus ac sic rem sese habere adiungentibus, "ergo" ait

οὐκ ἴσταντο πάντως καὶ ἦσαν ἀρχαῖκόν αὐτῶν ἔχουσαι τὸ ἀνάστη-
 μα. τὸ γὰρ μὴ ὄν μηδ' ἰστάμενον πῶς δύναται πεισεῖν;" (8) εἶτα D
 τῶν ἄλλων ἐπισκόπων τοιαῦτα προτεινόντων εἰς ἀνατροπὴν τῆς
 αἰρέσεως, ὁ ἱερὸς ἐπίσκοπος Σάρδης Εὐθύμιος παρρησιασάμενος
 5 λέγει "πρόσεχε, ὦ βασιλεῦ, τοῖς ἐν ἐπιτομῇ φηθησομένοις. ἀφ'
 οὗ ἦλθε Χριστὸς ἐπὶ τῆς γῆς μέχρι νῦν ὀκτακόσια ἔτη παρῆλθον,
 καὶ πανταχοῦ στηλογραφεῖται Χριστὸς καὶ ἐν εἰκόνι προσκυνεῖται.
 ποῖος οὖν ἀθιάδης τολμήσειεν τὴν τοσοῦτου χρόνου ἀποστολικὴν
 τε καὶ πατρικὴν παράδοσιν ἀθετῆσαι ἢ μετασαλεῦσαι; μάλιστα
 10 τοῦ ἀποστόλου λέγοντος, ἄρα οὖν, ἀδελφοί, στήκετε καὶ κρατεῖτε
 τὰς παραδόσεις ἃς παρελάβετε εἴτε διὰ λόγου εἴτε δι' ἐπιστολῆς. P 502
 κἂν ἄγγελος ἔξ οὐρανοῦ εὐαγγελίζηται ὑμῖν παρ' ὃ παρελάβετε,
 ἀνάθεμα ἔστω." (9) μεθ' ὃν ἀπεκρίθη καὶ Θεόδωρος ὁ ζηλω-
 τῆς καὶ θερμὸς τῆς ὀρθοδοξίας πρόμαχος, ὁ τῶν Στουδίου ἡγού-
 15 μενος, λέγων "μὴ παρασάλευε, βασιλεῦ, κατὰστασιν ἐκκλησια-
 στικῆν. εἴρηκεν γὰρ ὁ ἀπόστολος, καὶ οὕτως μὲν ἔθετο ὁ θεὸς ἐν
 ἐκκλησίᾳ, πρῶτον ἀποστόλους, δεύτερον προφήτας, τρίτον ποι-
 μένας καὶ διδασκάλους. οὐκ εἶπεν βασιλεῖς. σοὶ μὲν γὰρ ἡ πο-
 λιτικὴ κατὰστασις ἐπιστεύθη καὶ τὸ στρατόπεδον. τούτων φρόν- B
 20 τιζε, καὶ τὴν ἐκκλησίαν ἕασον ποιμέσι καὶ διδασκάλοις κατὰ τὸν
 θεῖον λόγον. εἰ δὲ μὴ βούλει προσέχειν τούτοις καὶ εἶναι μετὰ
 τῆς πίστεως ἡμῶν, κἂν ἄγγελος ἔξ οὐρανῶν καταλθὼν βουλη-

"omnino stabant, ac sic olim priscisque temporibus erectae erant. quod enim non est, neque stat atque consistit, quomodo deiici ac cadere potest?" (8) tum reliquis episcopis istiusmodi ad haeresis eversionem obiectantibus, sacratissimus vir Euthymius Sardinum episcopum libera voce sumptaque fiducia ait "quo ex tempore Christus in terras venit, ad hanc nostram aetatem, cum octingentorum annorum tempora decurrerint, ubique gentium Christi erectae effigies, isque in imagine adoratur. quis itaque sic praefractae audaciae, qui tanti temporis apostolicam patrumque traditionem abrogare praesumat ac convellere, praesertim cum apostolus dicat (Thess. 2 14). itaque, fratres, state, et tenete traditiones, quas accepistis, sive per sermonem sive per epistolam. vel si angelus de caelo evangelizaverit vobis praeter quod accepistis, anathema sit." (9) post hunc respondit et Theodorus, aemulator ille fervensque rectae fidei defensor, Studii praefectus, ita loquens. "noli, imperator, ecclesiae statum ac tranquillitatem convellere. dixit enim apostolus (Eph. 4 1): et alios quidem posuit deus in ecclesia, primum apostolos, deinde prophetas, tertio pastores atque doctores. non dixit imperatores aut reges. nam tibi quidem civilis tranquillitas concredita est ac exercitus. horum curam habe, ac ecclesiam pastoribus ac doctoribus, ut divino sancitum eloquio est, sine: sin minus placet ut his animum accomodes ac nostram teneas fidem, vel si angelus de caelo descendens evertere nos

Θείη παρατρέψαι ἡμᾶς, οὐκ ἀκουσόμεθα αὐτοῦ, μήτι γε βασιλέως.”

10. Ὁ οὖν τύραννος ταῦτα ἀκούσας καὶ ὑπερξέσας τῷ θυμῷ, καὶ λέοντειον ὁ πιθηκὸς βρούξας, καὶ πάντας μεθ' ὕβρεως ἀπελάσας, καὶ τὸν Νικηφόρον τὸν μέγαν τῆς πόλεως ἀπελάσας, ὡσαύτως καὶ Θεόδωρον τῶν Στουδίου ἐξορίσας, ἀντιχειροτονεῖ τὸν ἀπὸ σπαθαρίων Θεόδοτον τὸν Κασσιτηρᾶν καὶ τῆς θυμηλῆς τὴν προσ-
 C ηγορίαν ἐπειλημμένον. καὶ οὕτως ὁ ἀλιτήριος καὶ θηριώτροπος μᾶλλον ἢ θηριώνυμος, ἐπαρθεὶς κατὰ τῆς εὐσεβείας, μειζόνως ἐδίωκε τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ καὶ ἐπόρθει σφόδρα, μέχρι τοῦτον
 10 ἐνδίκως ἢ θεῖη δίκη μετῆλθεν. οὗ τὴν κακίστην γένεσιν καὶ μοχθηρίαν καὶ θεοστυγῆ προαίρεσιν καὶ δυσσεβίαν, καὶ μέντοι καὶ χαλεπὴν τοῦ βίου καταστροφὴν, ὁ Θεοπέσιος Νικηφόρος διαρρή-
 δην στηλιτεύων φάσκει “παρορᾷ Θεός, καὶ ἤρξεν καθ' ἡμῶν ἀν-
 θυμωπος — οὐκ οἶδα εἰ ἀνθρώπον λέγειν χρῆ, ἀλλὰ μὴ θηρίον,
 15 D καὶ θηρίων ἀγριώτερόν τε καὶ πικρότερον. (11) τί γὰρ τῆς συμφορᾶς ταύτης ἔλεινότερον καὶ τῆς δυστυχίας ἀθλιώτερον; ἤλικον κακὸν εἰς τὴν βασιλείαν εἰσεκώμασεν! διφυῆς μὲν τὸ γένος καὶ μισοβάρβαρος, πολυειδῆς δὲ τὸν τρόπον καὶ ἀνελεύθερος καὶ τὴν γνώμην ἀστάθερος.”

20

6 τῶν P 10 μέχρις οὗ τοῦτον C 12 μὲν γε τὴν γ. C 15 εἰ
 add C 16 καὶ τῶν θ. C 18 βασιλίσιον ἀρχὴν εἰσεκ. C
 20 ἀστάθερος P

volverit, nihil ei nos dicto audientes scias, tantum abest ut imperatori.”

10. His itaque tyrannus auditis, ira que supra modum exaestuans, leonisque in morem rugiens, qui simia esset, electis omnibus procacibus verbis, magnoque Nicephoro urbe expulso ac similiter Theodoro Staudita in exsilium pulso, Theodotum Cassiteram exspatharium, virum a thymele scenaque nomen adeptum, ecclesie praeficit; inque eum medium scelestissimum ille, moribus potius quam nomine bestiam praeferens, adversus pietatem elatus ecclesiam dei maioribus animis persequabatur, eamque vehementius expugnabat, donec iuste eum divina ulta iustitia est. cuius ortum pessimum et pravitatem deoque exosum animum ac impietatem, sed et vitae exitum funestissimum, diserte divinus Nicephorus sugillans ac traducens ait “despicit deus, imperatque adversum nos homo, quem nescio hominemne dicere deceat et non bestiam, interque bestias maiori praestantem feritatem cunctisque acerbiorum.” (11) quid enim hac calamitate miserabilis infortunioque infaustus? quantum malum in imperium invasit? duplici satus homo prosapia ac mixto barbarus, indole animoque varius ac illiberatis, sensuque mentis instabilis, quod ad proximum quidem illi attinet genus vulgoque exploratum.

Τὸ μὲν οὖν προσεχῶς αὐτῷ ὑπεργμῆνον καὶ πολυγνώριμον, ἐκ γὰρ τῆς Ἀρμενίων ὠρμῆτο γῆς, ὅθεν εἰπεῖν τὸ δύστροπον καὶ κακῆθες. τὸ δὲ πορρωτάτω καὶ παλαιὸν τυγχάνον, καθὰ τῶν πρεσβυτέρων ἔξιστοροῦσι τινες, οἳ τὰ ἐκείνου καὶ τῶν ἐκείνου πα-
 5 τέρων ἐκ πολλοῦ παραδοθέντα ἴσασιν, οὐδ' ἐντεῦθεν καθαρῶς ποθεν ἐκπεφυκέναι, εἴπερ ἐκ τῆς Ἀσσυρίων φυλῆς κακίστην παρα-
 φυάδα ἐκδύнай, ἐξ ὧν τὸ πατρῶον ἐπεφήμιζεν αἷμα. κατήχθη γὰρ ἐκ τῶν Σαναχηρείμ παιδῶν, ὃς δὴ τῶν Ἀσσυρίων ἦρξέ ποτε P 503
 καὶ ὑπὸ τῶν φύντων καιρίαν τὴν πληγὴν ἐδέδεκτο· καὶ γὰρ οἳ γε
 10 φρονίας δεξιὰς τῷ γεννήτορι ἐπανετείναντο, τῷ πατραλώφῳ λύθρῳ ἐμμολυνόμενοι, αὐτόχειρές τε τῆς σφραγῆς τοῦ τεκόντος γενόμενοι αὐτίκα πρὸς τοῖς χωρίοις τῶν Ἀρμενίων φυγάδες οἰχόμενοι ἀνα-
 σῶζονται. τούτου δὲ τοῦ πατροφόνου σπόρου κατὰ τὴν ἡμετέραν γενεὴν πικρῶς τηρηθεὶς καὶ παραβλαστῆσας ἀνδροφόνος καρπός,
 15 οὐκ οἶδ' ὅθεν Ῥωμαίων τοῦτο κατακριθὲν τὸ δεινὸν ἐκεκλήρωτο. ὃς εἰς τούδε τὸ φῶς οἷς οἶδεν ὁ ἀνασχόμενος κρίμασι προухθεὶς πονηροῖς καὶ ὀλεθροῖς ἐντρέφεται καὶ συναύξεται ἦθεσι τε καὶ B
 πρῶξιςιν.

12. Ἐκ τῆς Ἀσσυρίων γοῦν λεάλης καὶ τῆς Ἀρμενίας
 20 παρδάλειως ἑτεροθαλῆς σύνθετόν τε καὶ ἀλλόκοτον τίγριδος εἶδος

1 ὑπεργμῆνος καὶ πολλοῖς γνώριμος C 2 γῆς—τὸ δὲ om C
 5 παραδοθέντων P καθαρὸς ποθεν ἐκπεφυκεν P, et mox
 καλίστης παραφυάδος ἐκφήνα. 8 παιδῶν add C 9 εἰργε P
 10 ἐπανατείνοντι P πατραλώφ C 11 τῆς σφραγῆς add C
 12 ὠχόμενοι P, ὠχόμενοι C 13 τοῦ add C 14 τηρηθέν-
 τος P παραβλαπτήσας C 15 κατακριθεὶς P 17 συναυλί-
 ζεται C 18 πρῶξιςιν P 20 ἑτεροθαλῆς P

Ex Armenia namque oriundus erat, unde illa ei morum pravitas ac malignitas. longe vero remotius illud ac antiquum, quemadmodum seniores quidam referunt, qui olim tradita de illo eiusque maioribus sciunt, nec in hos pure suos natales refert, siquidem ex Assyriorum gentis nequissimo stolone natus est, ex quibus paterna eum stirpe genus trahere fama est. ex Sennacherib enim sobole ducit originem, qui cum imperio olim Assyriis prae-fuit, et ab iis quos sustulerat letale vulnus accepit. quique adeo cruentas dexteris patri intentassent, parricidalique cruore polluti essent, suisque ipsi manibus parentem occidissent, confestim ad Armeniorum se loca fugitivi receperunt. ex hoc porro parricidalis ad nostram usque aetatem, malo fato, servato semine, qua noxa nescio, istud Romano imperio constitutum malum ac consecutum. is nimirum in hanc lucem susceptus, quibus is ipse qui sustinet novit iudiciis, pessimis noxiisque moribus educatur atque actibus.

12. Ex Assyriorum itaque leaena Armeniaque pardali, diverso germine, compositumque ac monstrosam tigris genus, ex notha adulteri-

Theophrastes contin.

ἐκ νόθου καὶ κιβδήλου ἐξέφυ γονῆς, Ἀρμένιον ἢ Ἀσσύριον εἰδε-
 χθεστέρως, καὶ Λέων μὲν τὴν προσηγορίαν, λέοντος δὲ τὸ μὲν
 ἀρπακτικὸν εἰς τὸ ἀσφαλὲς κεκτημένος, τὸ δὲ ἐλευθέριον οὐδαμῶς
 προσιέμενος, χαμαιλέων δὲ, ὡπερ οὖν τὸ εἶδος, οὕτως καὶ τῆς
 ψυχῆς τὸ πολύμορφον, διὰ τὸ τοῦ γένους ὑπουλόν τε καὶ ὑγαλον,⁵
 ἔξ ὧν ἐμεγαλυνῆται τῆς δυστροπίης καὶ τοῦ δόλου τὸ κεκρυμμένον
 καὶ ἀνεξαγόρευτον. καὶ γὰρ ἐμχανᾶτο λαθάνειν τὸ ἐνδομυχοῦν
C τῆς γνώμης σκοτεινὸν καὶ παλίμβολον καὶ πρὸς τὸ βλάπτειν ἐπιρ-
 ρεπές. καὶ πῶς ἦν ἐκπεπονημένον αὐτῷ καὶ ἐπιτετηδευμένον μὴ
 ποτε συμφωνήσειν καρδίαν τοῖς χεῖλεσιν, ὡς ἕτερα μὲν μελετᾷ¹⁰
 κατὰ νοῦν, ἄλλα δὲ προσφέρειν ἐν τῷ στόματι. ἀλλ' ἐπὶ τοσοῦτον
 γὰρ ἀφιλοφέτους καὶ πονηρίας ἐξώκειλεν ὁ βίος αὐτοῦ ὥστε καὶ
 δυσφωρότατον καὶ δυσκατάληπτον αὐτοῦ τὴν δαιμονιώδη γνώμην
 καὶ πονηρίαν τοῖς πᾶσι γενέσθαι κατὰ δῆλον. ἐπεὶ οὖν τῆς βασι-
 λείου ἀρχῆς, μᾶλλον δὲ τυραννίδος Θεοῦ συγχωρήσει λαβύμενος¹⁵
 κατὰ τῆς ἀμωμῆτου πίστεως ὅλον ἐκχέει τὸν θυμὸν καὶ τὸν δόλον,
 καὶ ἀμιλλᾶται κατὰ πάντα τὸν πρὸ αὐτοῦ δυσσεβῆ Κοπρώνυμον,
D καὶ ὡσαύτως μιαιοῖς τισὶ καὶ παμπονήροις ἀνθρώποις τὸ πᾶν τῆς
 ζωῆς καταπιστεύει, ἀσελγέσι τε καὶ ἐπὶ βίον ἀσχροῦτητι βεβηγημέ-
 νοις καὶ κατεφθαρμένοις τὴν ψυχὴν καὶ τὸ σῶμα, γόησι καὶ φαρ-²⁰

1 καὶ ἀμβδῆλης ἐξέφυσεν υἱὸς Ἀρμένιος ἢ Ἀσσύριος εἰδεχθεστέρως
 P an Ἀρμενίαν ἢ Ἀσσυρίαν? 2 τὸ μὲν add C 6 ἔξ—
 κρυμμένον καὶ om P 7 μηχανᾶται P 8 παλίμβολον P
 ἐπιρρεπές P 10 συμφωνήσει καρδία P 11 προσφέρειν CP
 εἰ et ἀλλ' om C 12 καὶ post ὥστε add C 13 δυσφωρό-
 τον οὐσαν? 14 τοῖς] αὐτοῖς C κατὰ δῆλον om C ἐπεὶ—
 ἀρχῆς add C 20 καὶ post βεβηγημένοις add C

naque sinceraque enatus filius, Armenius an Assyrius, foeda magis spe-
 cie oreque; ac leonis quidem nomen sortitus, leonis vim illam rapacem
 adeptus est, nihil quicquam admissio quod eius liberale est, chamaeleon
 vero, uti specie vultuque, sed et multiplici forma animi, ob gentis oc-
 cultam fraudem pressumque dolum ac animum se nihil explicantem. et-
 enim molitur ut quod illi tenebrosum ac versipelle intus animi est, no-
 cendique arte industrium solersque, id vero lateat. ecqua ratione in
 hoc studium operamque contulerat, ut nunquam cordi atque labiis con-
 veniret? ut nimirum alia mente agitaret, alia ore proferret. enimvero
 ad tantam eius vita impietatem devecta est ac nequitiam, ac daemoniaca
 mens eius ac nequitia aegre ipsa deprehensibilis ac animadversa cunctis
 manifesta fieret. quinimmo dei indulgentia tyrannidem semel adeptus,
 furorem omnem dolumque effundit adversus immaculatam fidem, certat-
 que per omnia imitari impium Copronymum illo superiorem; parique
 illi facinore, impuris quibusdam scelestissimisque hominibus vitae omnes
 rationes concedit, lascivis ac turpi vita celebratis, animo corporeque
 corruptis, praestigiatoribus, veneficis, seductoribus, nulloque non vitii

μακοῖς καὶ λαοπλάνοις, καὶ πᾶν εἶδος κακίας ἀσκήσασι καὶ ὑπαξ-
 απλῶς τὴν Χριστιανῶν ἡρημένους θεοσέβειαν. (13) καὶ δὴ
 τούτους ἀσπασίως εἰσοικίζεται καὶ περιπτύσσεται, καὶ ἔποκνῶνται
 ταῖς ματαλοῖς αὐτῶν καὶ ψυχοφθόροις διδασκαίς καὶ μνήσεσιν, καὶ
 5 οἷα τῆς ἀμαρτίας ἀνδράποδον ἔξανδραποδίζεται, καὶ τῷ ἀγκίστρῳ
 τῆς ἀπάτης καὶ παρανομίας δελεασθεὶς ὁ παράπεστος δεινῶς περι-
 πείρεται. τρία γὰρ αὐτῷ προῦθηκον τὰ ὑπεσχημένα, τῆς ἀκρι- P 504
 βοῦς πίστεως ἡμῶν καὶ ὁρθοδόξου τὴν ἄρησιν, τῶν θεῶν εἰκό-
 νων τὴν καθάρσειν, τῶν εὐσεβούντων τὴν δόξιν· “καὶ οὕτως εἰς
 10 ἄκρον εὐημερίας ἐλάσει” φησὶν, “ὡς καὶ ἐπὶ πλεῖστον καὶ μῆκι-
 στον χρόνον τὴν παροῦσαν ζωὴν, εἰ καὶ τις ἄλλος, διανύσαι.”

14. Ταύταις οὖν καὶ ταῖς τοιαύταις δλεθροῖς φενακισθεὶς
 ἀπάταις ὁ ματαιόφρων καὶ κτηνώδης, καὶ καθάπερ ἦν εἰδεχθῆς
 καὶ δυσέντεκτος καὶ τῇ ἰδέᾳ αἰσχροτέρως (εἰ γὰρ καὶ λέβντιον
 15 τοῦνομα, πιθήκειον τὸ βλεπόμενον), γίνεται φραυλότερος τὸν τρό-
 πον, σοβαρώτερος τὸ ἦθος, θηριωδέστερος τὴν γνώμην, ἀτίθασ- B
 σος τὴν ὁρμὴν, ἀκάθεκτος καὶ ἀνυπόστατος καὶ ἀλογιστότερός τε
 καὶ ἐμβριθέστερος καὶ τυραννικώτερος. (15) ἀναπερωθεὶς γὰρ
 ὁ δειλαιὸς καὶ ταλαίπωρος τῇ ψευδομαντείᾳ καὶ ἐπιβουλῇ τῶν ἀλι-
 20 τηρίων ἐκείνων, οὕτως ἐπανατείνεται ταχὺ τὸν πόλεμον. καὶ πρῶ-

5 ματαλοῖς αὐτῶν καὶ add C 5 οἷον P 6 παράπεστος
 vel παράπταιστος margo P 7 τοῦ ὑπεσχημένου P 10 μῆκι-
 στον C, μείζονα P 11 διανύσης, εἰ καὶ τις ἄλλος P
 13 ἀπάταις φενακισθεὶς P 14 τῇ ἰδέᾳ] τὴν θεῶν C 15 γί-
 νεται καὶ φ. P 17 ἀκάθαρτος P τε add C

genere ac malitia excultis, atque ut semel dicam, qui Christianam pietatem fidemque negaverint. (13) ac sane eos lubens necessarios asciscit ac amplexatur, eorumque exitiosis doctrinis ac initiationibus animum submittit; et velut peccati servus, iis mancipatur, uncoque seductionis ac improbitatis captus vir execrabilis dire transigitur. tria enim proposita, quibus promissionis compos efficeretur, ut nempe exactam fidem nostram ac orthodoxam negaret, divinas aboleret imagines, piis persecutionem moveret; quas si ei praestita essent, ad felicitatis summum apicem evaderet, ac si quis alius, in longiores annos huiusce temporis vitam produceret.

14. Hisce itaque eiusque generis exitiosis seductionibus deceptus dementis vir animi ac pecuinus, atque ut foedo adspectu erat, adeuntibus difficilis, orisque specie turpior. etsi enim ei leonis nomen, similia erat quod obiectum oculis erat: maiori pravitate mores, insolentior animus, mente plurimum ferina, intractabili impetu, immundus, importabilis, inconsultior, severitate asperior, tyranni moribus truculentior. (15) elatus itaque miser ac calamitosus falsis scelestissimorum illorum vaticiniis ac insidiis, sic bellum cito aggreditur. ac primum quidem linguam deo

τον μὲν κινεῖ κατὰ τῶν ἱερῶν δογματικῶν ἡμῶν τὴν Θεομάχον ἀ-
 τοῦ γλῶσσαν, ἔπειτα δὲ ζηλοῖ κἀνταῦθα τὸν δυσσεβέστατον Κο-
 πρώνυμον Κόνωνα· καὶ συναθροίσας ὁμοίως ἐκείνῳ πονηρὸν τε
 καὶ ἀγρυπῶδες συνακτήριον, μᾶλλον δὲ Ἰουδαϊκὸν συνέδριον, ὃ
 C καὶ συνέδρος καὶ πρόεδρος ὁ ἑξάμιστος γενόμενος, ὁρῶται πάλιν
 ἐν ναῷ κυρίου τὸ βδέλυγμα τῆς ἐρημώσεως, καὶ ἀνοίγεται στόμα
 λαλοῦν μεγάλα κατὰ τῆς δόξης κυρίου καὶ κατὰ τῆς θείας οἰκono-
 μίας μεγαλορρημονοῦν καὶ ἀλαζονευόμενον. καὶ οὕτως ὁ δευτερος
 Καϊάφας μετὰ τῆς χριστομάχου σπειρας ἐκείνης πολλὰ καὶ μύταμα
 κατὰ τῆς ἀληθείας κενολογήσας καθαιρεῖ πᾶσαν ἱερὰν τῆς ἐκκλη- 10
 σίας ἀναστήλωσιν μίσει τῶ ἐς Χριστὸν καὶ τοὺς αὐτοῦ θεράπον-
 τας, ἐπειδὴ βαρὺς ἦν αὐτῶ Χριστὸς καὶ ἐν εἰκόνι βλεπόμενος καὶ
 D ἐπὶ μνήμης φερόμενος, καὶ οἱ τούτου φίλοι τε καὶ δοῦλοι (16) διδὼ
 δὴ καὶ ἀνοηταίνας κατεφλυῶρει πᾶσαν εἰκονικὴν ἀναστήλωσιν
 ἀπόβλητον εἶναι τῇ θείᾳ γραφῇ καὶ λίαν ἀγνώριστον. τί οὖν πρὸς 15
 ταῦτα φησέμεν τις; ὅτι σοφίας Θεοῦ ἀδιέξευστοι λόγοι, καὶ ὁ
 μωρὸς μωρὰ λαλήσει. ἀμαθὴς γὰρ σφόδρα καὶ ληρώδης ὑπάρ-
 χων οὐκ ἔδει πάντως τὰ χροσούτεκτα ἐκεῖνα Χερουβιμ, ἅπερ ὁ
 ἱεροφάντης Μωϋσῆς Θεοῦ προστετυχότος ἐτεκτήνατο καὶ ἡ παλαιὰ
 καὶ ἔννομος σκητὴ καθύπερθε τῆς κιβωτοῦ ἔφερεν, ἃ δὲ οὐ παρὰ 20
 Ἰουδαίοις μόνον δεδόξαστο, ἀλλὰ καὶ τῆς χάριτος ὁ κῆρυξ Χε-

21 θείων P	αὐτοῦ om C	3 Κοπρώνυμον Κόνωνα]	Κον- στατίνου C
ὁ Hasmia, ὁ C,	ὁμοίως ἀθροίσας C	4 ἐργαστήριον C	
ὁ P	7 θείας add C	11 μίσει τε Χρι- στόν P	
12 καὶ ante ἐν add C		13 ἐπιφερόμενος P	
16 φησὶ C	ὁ om C	18 χροσούτεκτα C	21 δεδόξασται P

pugnantem adversus divina nostra dogmata movet; ac tum hic quoque
 impiissimum Copronymum Cononem aemulatur, similique illi ratione cir-
 cumforaneum cogit conventum seu potius Iudaicum concilium; cui etiam
 funestissimus homo consessor praesessorque ac praeses effectus abomi-
 nationis desolationis in templo domini denuo conspicitur, aperiturque os
 magna loquens adversus domini gloriam, grandiaque promens ac super-
 biens adversus dispensationem. sicque alter Caiphas, cum Christo in-
 fensa cohorte illa, multa ac vana adversus veritatem obganniens, sacras
 omnes in ecclesia erectas imagines abolet, odiaque in Christum eius-
 que servos exagitat; quippe cui gravis ad videndum in imagine Christus
 ac memoria ferendum, quique eius amici ac servi essent. (16) quam-
 obrem etiam dementi animo nugatur imaginum omnem erectionem sacris
 literis improbatam esse iisque valde ignotam. ad haec igitur quid quis
 dicat ac responderit? nempe inscrutabiles esse divinae sapientiae ser-
 mones et stultum stulta locuturum. cum enim valde rudis esset et impe-
 ritus ac delira mente, nihil prorsus aureos illos Cherubim noverat, quos
 divinorum interpretes Moses dei praeecepto fabricatus est; vetusque illud
 ac legale tabernaculum subtus arcam ferebat, quae non solum apud Iu-
 daeos gloriam habebant ac claritatem, sed quae etiam gratiae praeco

ρουβιμ δύξης ἀποκαλεῖ σαφῶς ἦτοι τὰ δεδοξασμένα. ἔτι γε μὴν P 505
καὶ ὅσῃ ἡ Σολομῶντος κατεσκεύασε σοφία καὶ τῷ Θεοσεσίῳ Ἰεζε-
κίηλ ὤπται, καὶ εἴ τι τοιοῦτον κατὰ τὰς ἱερὰς βίβλους ἰστόρηται
καὶ τετίμηται, ἄπερ οὐ πέφρακεν ὁ ἄθλιος καὶ βέβηλος ἐν ἐιδώλων
5 μισοῖθι θείναι, ὡς ἀθετεῖν μᾶλλον ἢ προσέειπαι τὰς Θεοπνεύστας
γραφαὶς προελόμηνος· ἔξ ὧν λοιπὸν καὶ Ἰουδαίων ἀπιστότερος καὶ
ἀγνωμονώτερος ἐκότως νομισθεῖται σὺν τοῖς ὁμόφροσιν αὐτοῦ.
ἄξια γὰρ ὡς ἀληθῶς τῆς ἑαυτῶν βδελυρίας ἀπιστίας τε καὶ ἄλο-
γίας φρονήσαντες καὶ ἐκφωτήσαντες. (17) καὶ γὰρ τῷ Χριστῷ
10 κἀνταῦθα προφανῶς ἀπομάχονται, ὃς λαβὼν ὀθύνην λαμπρὰν B
καὶ τὸ ὑπέρλαμπρον καὶ ὑπέρκαλον ἐναπομαξόμενος Θεῖον εἶδος
ἐκπέμπει πιστῶς αἰτήσαντι τῷ τῶν Ἑδαισηνῶν ἡγεμόνι Αἰγάρῳ.
ἔξ ἐκείνου δὲ μέχρι καὶ τήμερον ἀποστολικῇ παραδόσει καὶ εἰση-
γῆσει, γνώσεώς τε καὶ μνήμης ἕνεκεν ὧν ὑπὲρ ἡμῶν ἔδρασε τε καὶ
15 πέποιθε Χριστός, καθὰ δὴ καὶ ἐν ταῖς ἱεραῖς τῶν εὐαγγελίων
δύλοις ἀνιστόρηται, σεβασμῶς ἐκτυποῦμεν καὶ προσκυνοῦμεν,
κἂν οἱ χριστομίχοι διαρρηγνῶνται. (18) καὶ μέντοι πρὸς τοῦτοις
παράδοσις καὶ λόγος ἐχόμενος πειθοῦς καὶ μέχρις ἡμῶν κάτεισι, C
τὸν Θεῖον εὐαγγελιστὴν Λουκᾶν ἐν εἰκόνι διαγράφωσι τὸν κύριον
20 ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, πρὸς δὲ καὶ τὴν πανύχραντον αὐτοῦ μη-

1 τῷ δεδοξασμένῳ P 4 οὐκ ἐφφρῖεν P 5 ἀθετεῶν P
προεδοθαι CP 6 θείας P 8 ὡς ἀληθῶς add C 11 καὶ
add C 12 ἐκπέμπει τῷ πιστῶς P 13 καὶ μέχρι C
14 ἕνεκα ὧν περ ἔδρασε P 15 ἐν τοῖς ἱεροῖς εὐαγγελίοις
ἀνιστορεῖται P 18 κατανήσας P 20 Ἰησοῦν Χριστόν om C
ἄχραντον P

Cherubim gloriae (id est glorificata) aperte nuncupat. praeterea etiam
quae cumque fabricata est Salomonis sapientia divinoque Ezechielis con-
specta sunt, ac si quid huiusmodi in sacris libris narratur honorique
habetur; quae miser ille profanusque idolorum sorti deputare non hor-
ruit, ut cui divinas potius spernere scripturas ac obrogare seu prode-
re constitutum esset. unde cum ipsis quoque Iudaeis maiori infidelitate
maiorique vincens improbitate merito censendus sit, eum sodalibus suis,
dum scilicet sua digna perdita impudentia ac infidelitate, rationisque
carentia sensere fidemque eam edidere. (17) etenim hic quoque aperte
Christo pugnant. is namque accepto praenitido linteo, omnem vincente
nitorem decorumque; divina sua expressa forma, Angaro Edessenorum
regulo fidei devotione petenti munus destinavit; quo ex tempore hacten-
usque apostolica traditione atque doctrina, ad ea cognoscenda ac me-
moriam tenenda quae Christus tum egit tum passus est, uti etiam in sacris
conscripta evangelis existant, venerabiliter effingimus ac adoramus,
Christi licet hostes rumpantur. (18) ad haec enim traditio est nec
fide carens narratio, quae ad nos usque devenit, pinxisse nimirum in
 imagine divinum Lucam evangelistam dominum nostrum Iesum Christum

τέρη, καὶ τὰς ἱεροτυπίας ταύτας διαφυλάσσειν τὴν Ῥωμαίων πόλιν. τί δὲ δεῖ λέγειν περὶ τῶν λοιπῶν ὧν ἐν Ἱεροσολύμοις, ὡς ἰστορήσαντινες οἱ αὐτόθι γενόμενοι, ὡς πλεῖστα μέχρι τῆς δευροπιστῶς καὶ εὐλαβῶς ἱερογραφίας ἐκ παλαιοῦ δι' ἀκριβείας ἀνεστηλωμένας σεμνῶς περιέποντες προσκυνοῦσιν; ὡσαύτως δὲ πάλιν 5
D ἀναγράφεται ὅτι Πέτρος καὶ Πιῦλος οἱ κορυφαῖοι τῶν ἀποστόλων τὰ μεγαλεῖα τοῦ Θεοῦ κηρύττοντες ἐν τῇ Ῥώμῃ, καὶ ἡ πεποίηκεν ὁ Χριστὸς θαύματα, πρῶτον τὴν θείαν μεταμόρφωσιν ἐξεικονίσαντες Ῥωμαίοις παραδεδώκασιν, καθὼς καὶ ὠφθη Μωυσῆ καὶ Ἡλῆ ἐν μέσῳ τοῖς ἁγίοις προφήταις· ἡ δὲ καὶ μέχρι τοῦ νῦν 10
 σώζεται.

19. Πῶς οὖν ἀντιβλέψουσιν οἱ ἀπειθεῖς καὶ ἀγνώμονες πρὸς τὸ μέχρι τοῦ παρόντος ἀδόξω καὶ ὀρώμενον ἐν τῷ ναῷ τῆς Θεομήτορος θαῦμα, τὸ ἐν τῇ πόλει τῇ καλουμένῃ Λύδδῃ; ὅνπερ ναὸν ἔτι περιούσης κατὰ τὸν τῆδε βίον οἱ ἀπόστολοι ἐδομήσαντο. 15
P 506 πολλοὶ γὰρ τεθέλνται προσκυνούμενον εὐλαβῶς καὶ τιμώμενον τὸ ἀχειρότευκτον ἐκείνο καὶ σεβάσιμον ἀπεικόνισμα, πλαξὶ τετυπωμένον λαμπραῖς καὶ διανγέσι, καὶ διὰ βύθους κευρωγκὸς ὕλου· ὁ δὲ καὶ τινες τῶν δυσμενῶν Ἑλλήνων τε καὶ Ἰουδαίων ἀποξέουσι

1 φυλάσσειν P 3 πλεῖστας margo P 4 πιστῶς add C
 δι' ἀξίας P 8 ὁ θεὸς C πρῶτα τῆς θάμης μεταμορφώ-
 σως C 9 καθὰ ὠφθη P 10 δὲ add C 14 τῇ πόλει
 add C 15 τόνδε τὸν P 16 εὐλαβῶς add C 18 ὅλων C
 19 καὶ om C ἀπαχρησθῶν πειρασθέντες διεξέσαν μακρῶς,
 ἀλλὰ διήμαρτον μάλα τῆς ἀνοσίῳ ἐγχειρήσεως C, ommissis ὄση —
 ἐξέλαμπον.

ac praeterea intemeratam ipsius matrem, hasque sacras imagines ac effigies urbem Romam servare. quid vero necesse dicere de reliquiis, quae sunt Hierosolymis, quemadmodum eas quidam illo profecti lustravere; quas plurimas haecenus omnique veneratione sacras picturas ab antiquo, digno cultu erectas, religiose venerantes adorant. similiter vero rursum scriptum est apostolorum principes Petrum et Paulum, cum dei magnalia Romae praedicarent editaque a Christo miracula, divinam primum transformationem pictam expressam imagine Romanis tradidisse; qua ratione Mosi Eliaeque, sanotis prophetis, in ipsorum medio conspicua elegit; quae et etiamnum servatur.

19. Quanam igitur ratione increduli improbique homines ac ingrati oculos obvertent, conspicientque quo in hanc usque diem in templo sanctae dei genitricis miraculum canitur atque canitur, in urbe quam Lydam vocant, aedem hanc sacram excitarant apostoli, cum beata virgo adhuc vita hac superstes esset. multi enim viderunt, quod venerationi habetur ac colitur, non manu factum illud ac venerabile simulacrum, praeinitidis tabulis ac pellucidis expressum, inque omnem altitudinem ac profundum pervadens. illud nimirum cum Graecorum quidam Iudaeorum

σπουδάσαντες ἐματαιώθησαν ἀποτυχόντες τῆς ἀτόπου αὐτῶν ἐγχειρήσεως. ὅσῳ γὰρ αὐτοὶ τὸ ἐκτύπωμα ἔξεον, πλειοτέρως ἐξέλαμπον. οὐδὲν γὰρ ἤττον ἐπὶ σχήματος ἔστηκεν ἢ μορφῇ, εἰδύς τε καὶ στολὴν καὶ τὰλλα τῆς θέας ἀνεξέλιπτα καὶ ἄλωβητα διασώζουσα. ἱστορεῖται γὰρ ὅτι οἱ ἄγιοι ἀποστόλοι ὑποσχέσει τῆς Β πανάγνου Θεοτόκου ναὸν ἐπ' ὀνόματι αὐτῆς ἀνήγειραν· καὶ αὐτῆς εἰς θέαν τοῦ ναοῦ τῇ αὐτήσιν αὐτῶν εἰσελθούσης καὶ εἰς ἓνα τῶν κίωνων σταθεῖσης εὐρεθῆναι ἐν τῷ κίονι τὸ ἐκτύπωμα αὐτῆς· ὃ καὶ πολλὰ βιασάμενοι, ὡς εἴρηται, Ἕλληνες καὶ Ἰουδαῖοι οὐκ ἴσχυσαν ἀποξέσαι.

20. Ὅτι δὲ ἀρχαιοτάτη τούτων ἡ ποίησις καὶ παράδοσις, μάρτυς μὲν καὶ πρὸς τοῖς ἄλλοις ὁ Θεῖος ἀνδρὺς ὃν ἔστησεν ἡ αἰμόρρους γυνὴ τῷ Φεραπεντῇ Χριστῷ παρὰ τῷ ἐκτινῆς οἴκῳ, στήλην ἐναργεστάτην καὶ ἀκαράγραπτον κήρυκα τοῦ εἰς αὐτὴν C 15 γεγονότος θαύματος, ταῖς μετέπειτα γενεαῖς τὸ κατ' αὐτὴν θαυματουργηθὲν παράδοξον δημοσιεύουσα· περὶ οὗ καὶ ὁ μέγας παρὰ τοῖς εἰκονοτύποις διδάσκαλος Εὐσέβιος ἐν τῇ ἐκκλησιαστικῇ ἱστορίᾳ μνημονεύσας τὰ τελούμενα θαύματα παρὰ τῆς ἐκεῖθεν φουμίνης ἱερᾶς καὶ Θεοβλάστου πόας, καὶ ὡς ἦν ὑπασιν ἀλεξίκακον 20 ἐπικούρημα, ἐπάγει φάσκων ὅτι καὶ τῶν ἀποστόλων τὰς εἰκόνας

ἵ ἱστορεῖται — 10 ἀποξέσαι] ἱσθῆται γὰρ ὑποσχέσει τῆς πανάγνου παρθένου τῇ πρὸς τοὺς ἀποστόλους αὐτόματον ἀναδωθῆναι τὸ σεβάσιμον τοῦτ' εἶδος C 7 ἐν P 11 Ὅτι — παράδοσις add C 18 αὐτῆς P 14 εἰς αὐτὴν γεγονότος om C 17 ἐκονομάχος C τῇ add C 20 ἐπηγάγε C

infensi Christo eradere conati essent, frustrato absurdo conatu evanuerunt. quanto enim effigiem radebant, tanto illa maiori luce radioque clariori splendebat. mansit enim nihilominus in eadem forma atque habitu. oris species ac vestitus, quaeque reliqua in oculos incurrunt, nihil oblita nullaque labe integra illi constiterunt. narrant enim quod cum sancti apostoli, sanctissimae dei genitricis pollicitatione freti, sub eius nominis invocatione templum excitassent, ipsaque eorum rogatu lustrandi causa templum ingressa in una columnarum stetisset, expressam ipsius effigiem in columna inventam esse; quam Graeci Iudaeique nulla quantavis, uti dictam est, illis adhibita vi eradere potuerunt.

20. Testis quidem etiam praeter alia divina statua, quam mulier sanguine fluens, a quo curata fuerat, Christo iuxta aedes suas gratitudinis monumento statuit, apertissimum sane titulum sincerissimaeque veritatis praeconeum exhibiti in ipsa miraculi, inauditam in ipsa patratam divinum signum ac prodigium in futuras longe generationes evulgans; cuius et magnus apud imaginum effectores magister Eusebius, in ecclesiastica historia mentione facta, memoratisque miraculis quae ad sacram divinoque germine illic nascentem herbam fierent, esseque illam cunctis auxilium praesens atque malorum depultricem, subiungit dicens

Πέτρον καὶ Παύλον καὶ αὐτοῦ δὲ Χριστοῦ διὰ χρωμάτων ἐν γρα-
 D φαῖς σωζομένης ιστορήσαμεν. (21) μάρτυς δὲ καὶ ἡ ὄψις, δι-
 δάσκαλος ἀψευδῆς. τό τε μήκος τοῦ χρόνου σαφῶς δείκνυσι καὶ
 τῶν σεπτῶν ναῶν ἡ κτίσις. ἔτι δὲ καὶ τῶν ἀνεκαθεν ἱερῶν σκευῶν
 παρὰ τῶν εὐσεβούντων ἡ ποίησις καὶ ἀφιέρωσις ἄπειρος τῷ πλή- 5
 θει τυγχάνουσα. οὐ μὴν δὲ ἀλλὰ καὶ αὐταὶ αἱ πτυχαὶ τῶν ἁγίων
 εὐαγγελίων τοὺς ἱεροὺς τύπους ἔξωθεν φέρουσαι ὑπὸ πάντων πι-
 στῶν σεπτῶς προσκυνουμένους, οἳ τε θεῖοι κλονες καὶ αἱ σωλαῖαι
 καλούμεναι, αἱ τὸ σεβιάσιμον τοῦ ἱεροῦ διατειχίζουσι θυσιαστη-
 ριον. καὶ γὰρ οὐδενὶ ἑτέρῳ λόγῳ ἢ τοῦ προσκυνεῖσθαι πάντως 10
 P 507 εἶνεκα ἕμα τῷ συμπαρακειμένῳ τοῦ σταυροῦ τύπῳ εὐσεβῶς ἀρχή-
 θεν ἐνταῦθα καθιστόρηται.

22. Ἄλλ' ὃ γε θηριώνυμος καὶ λεοντότροπος ταῦτα παρα-
 γραψάμενος πάντα ἔσπευδεν ὅτι μάλιστα πῦσαν θείαν εἰκόνα ἀπο-
 στρέφειν καὶ λήθη βαθεῖα παραπέμπειν. ταύτη τοι θεομαχῶν 15
 ἐπὶ δήμου τοιαῦτα κατατολμήσας ὁ ἐμβρόντητος παρηγοιάζεται,
 λέγων "ὥσπερ ἐκ τῶν ὄψεων ὑμῶν, ἀδελφοί, τὰς εἰκόνας ἔξω-
 λοθρεύσαμεν, οὕτω δὲ καὶ ἐκ τῶν ψυχῶν ὑμῶν περιαιρήσειν
 ἡμεῖς ὡς θεοῦ καὶ τοῦ βασιλέως δοῦλοι καὶ φίλοι σπονδάσατε."
 καὶ γὰρ ὁ μωρὸς μωρὰ καλήσει, καὶ ἡ καρδία αὐτοῦ μάταια νοή- 20

1 καὶ δι' αὐτοῦ δὲ C 3 μίκιστον C 4 δὲ om C 5 ἡ add C
 6 οὐ μὴν δὲ C, μὴν P τῶν ἁγίων εὐαγγελίων om C
 7 φέρουσι παρὰ χριστιανοῖς τῷ εὐαγγελίῳ προσκυν. C 9 & C
 10 τούτῳ προσκυνεῖσθαι πάντων P 11 ἀλλὰ C, om P
 12 καθιστῶνται P 13 καὶ om C 14 εἰκόνα om P, qui
 post παραπέμπειν add γραφὴν 17 ὥσπερ οὖν ἐκ C ἀδελφοί
 — 19 βασιλέως add C

(lib. 7 c. 18) apostolorum Petri et Pauli imagines, atque ipsius Christi, penicillo ac coloribus pictas, quae etiamnum exstarent vidisse. (21) testis vero etiam visus, fidus ipse magister ac verax; longique temporis clare indicio est ipsa quoque venerabilium sacrarum aedium structura. praeterea vero etiam sacri ministerii vasorum, antiquis temporibus, pia fidelium sedulitate effectio ac consecratio; quorum infinita prope multitudo ac copia. sacrarum etiam evangeliorum tabulae, quae sacras exterius formas ac figuras, cunctorum fidelium venerationi expositas iisque cultas, ferant. divinae item columnae, et quas soles vocant, quibus sacri altaris venerabilis locus quasi septo quodam interstinguitur. etenim nulla alia ratione quam ut eis omnium causa pia veneratio adhibeatur, una cum adiacente crucis figura, a principio ibi constitutae sunt.

22. Enimvero hic nomine bestia leonisque moribus, cuncta haec nullius sibi auctoritatis ducens, quam maxime divinam omnem picturam amovere, oblivionisque profundo tradere, satagebat. quamobrem deo pugnans, publica concione, talia palam perdita audacia, homo vecors proloquitur, quasi nobis coram, velut servi et amici, sic rei incumbita. etenim stultus stulta loquetur (Isai. 32 6), et cor eius inania cogitabit

σει τοῦ συντελεῖν ἄνομα καὶ λαλεῖν πρὸς κύριον πλάνησιν. κἀν-
 τεῦθεν τοίνυν ταὺς εὐρισκομένους ἔχοντας εἰκόνα Χριστοῦ ἢ τινος B
 ἁγίου καὶ προσκυνοῦντας δειναῖς τιμωρίαις καὶ κολάσεσι κατεδί-
 κασεν ὁ ἀλάστωρ καὶ αἰμοβόρος. καὶ οὕτω κρεωκοπούμενοι καθ'³
 6 ἑκάστην ἡμέραν καὶ καταθνόμενοι διεφθέροντο πανταχοῦ οἱ θεο-
 σεβεῖς· καὶ πολλοὺς ἐνδόξους καὶ περιβλέπτους πεφόνευκε.

23. Καὶ ταῦτα μὲν κατὰ τῶν ὀρθοδοξούντων ἀφειδῶς καὶ
 ἀπαύστως διεπράττετο· κατὰ δὲ τῶν ἐν τέλει καὶ τῶν εὐπορωτέ-
 ρων ἄλλην πονηρὰν ἐπίνοιαν ὁ πονηρὸς καὶ παμμήχανος εὐρίσκει.
 10 βουλόμενος γὰρ αὐτοὺς ἐλεινοὺς καὶ πένητας ἀπεργάσασθαι τί
 ποιεῖ; αἰτίαις αὐτοὺς ἀφύκτοις καὶ ἐγκλήμασι περιβάλλει, προ- C
 φασιζόμενος προφάσεις ἐν ἁμαρτίαις, ἵνα τῷ δέει τῶν ἐγκλημά-
 των πῦσαν αὐτῶν τὴν οὐσίαν ἀναλογήσωσιν ὑπὲρ τῆς ἐκεῖθεν σω-
 τηρίας. ἔστιν δτε δὲ καὶ συνεβίαζεν καθ' ὧν τινῶν ἀνδρικοτέρων
 15 ἢ εὐφρασιτέρων, βασκαίνων τῆς εὐανδρίας ἢ εὐφράτας αὐτοῖς, ὡς
 κωτερίσειν ὑποπτέων. τινῶν μὲν τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐξώρυττεν,
 ἄλλων δὲ τὰ μέλη ἠκρωτηρίαζεν· ἑτέροισι δὲ σωματικῶς κατέχων μεθ'³
 ἡμέρας τινὰς τῷ θανάτῳ παρέπεμψεν. ἐξ ὧν ὑπήρχε Μιχαὴλ ὁ

2 εἰκόνας P	8 καὶ προσκυνοῦντας add C	4 κρεονομοῦ- μενοι C
θηρωποι C	5 καὶ om C	6 καὶ πολλ. — πεφόνευκε] ἀν- θρωποι C
add C	8 ἀπαύστως] ἀπανθρώπως C	7 τῶν post καὶ 9 ἄλλην ἐπίνοιαν τινὰ πονηρὰν ὁ C
10 γὰρ post τί C	11 αἰτίαις P	12 ἐμχανή- σατο C
13 ἀλογήσωσιν C	14 ἐκεῖθεν] οὐσίας C	14 ἐσθ' C
15 συνεβίαζε C	16 ἀνδρικοτέρον ἢ εὐφράτας αὐτῶν.	17 δὲ add C
17 καὶ ἑτέροισι C	18 τινὰς δεινῶς ἀνήρει, ἐξ C	

ut perficiat improba, et loquatur adversus dominum seductionem. hinc itaque qui inventi essent habere Christi, aut cuiusquam sanctorum imagines, diris suppliciis ac tormentis, saeva Furia, cruentus homo addicebat. atque in eum modum concisi membris quotidie atque mactati pii viri ac religiosi, omni loco interibant: nec paucos viros claros ac spectabiles nece sustulit.

23. Atque haec quidem adversus orthodoxos nulla venia ac requie acerbis continuis tyrannus exsequabatur: adversus autem viros equestris ac senatorii ordinis, nec non opulentiores, aliud nequam ipse nequissimus ac machinandi arte solertissimus commentum adinvenit. cum enim constitutum haberet ut eos miserabiles ac pauperes redderet, quidam facit? inevitabilibus eos noxis ac criminibus innectit, praetextans praetextas in peccatis, ut quorum rei agerentur, metu omnem suam substantiam, ut eo periculo liberi exirent, rata vice praestarent. erat quando vim simul inferret, maioribus adversus aliquos animis quam pro eorum ingenuitate. aliis quidem lumina effodiebat, aliorum membra putabat, alios in vinculis tenebat, quos post dies aliquot neci traditurus esset. e quorum numero erat Michael, excubitorum ordinis tum praefectum

Πέτρου καὶ Παύλου καὶ αὐτοῦ δὲ Χριστοῦ διὰ χρωμάτων ἐν γρα-
 D φαῖς σωζομένης ἱστορήσαμεν. (21) μάρτυς δὲ καὶ ἡ ὄψις, δι-
 διάσκαλος ἀψευδής. τό τε μήκος τοῦ χρόνου σαφῶς δείκνυσι καὶ
 τῶν σεπτῶν ναῶν ἢ κτίσις. ἔτι δὲ καὶ τῶν ἀνεκαθεν ἱερῶν σκευῶν
 παρὰ τῶν εὐσεβούντων ἢ ποιήσις καὶ ἀφιέρωσις ἄπειρος τῷ πλή- 5
 θει τυγχάνουσα. οὐ μὴν δὲ ἀλλὰ καὶ αὐταὶ αἱ πτυχαὶ τῶν ἁγίων
 εὐαγγελίων τοὺς ἱεροῦς τύπους ἐξωθεν φέρουσαι ὑπὸ πάντων πι-
 στῶν σεπτῶς προσκυνουμένους, οἳ τε θεῖοι κλονες καὶ αἱ σωλαῖαι
 καλούμεναι, αἱ τὸ σεβάσμιον τοῦ ἱεροῦ διατειχίζουσι θυσιαστη-
 ρίου. καὶ γὰρ οὐδενὶ ἑτέρῳ λόγῳ ἢ τοῦ προσκυνεῖσθαι πάντως 10
 P 507 εἶνεκα ἅμα τῷ συμπαρακειμένῳ τοῦ σταυροῦ τύπῳ εὐσεβῶς ἀρχή-
 θεν ἐνταῦθα καθιστόρηται.

22. Ἄλλ' ὁ γε θηριώνυμος καὶ λεοντότροπος ταῦτα παρα-
 γραψάμενος πάντα ἔσπευδεν ὅτι μάλιστα πῦσαν θείαν εἰκόνα ἀπο-
 στρέφειν καὶ λήθη βαθεῖα παραπέμπει. ταύτη τοι θεομαχῶν 15
 ἐπὶ δήμον τοιαῦτα κατατολήσας ὁ ἐμβρόντητος παρησιάζεται,
 λέγων "ὡσπερ ἐκ τῶν ὄψεων ὑμῶν, ἀδελφοί, τὰς εἰκόνας ἐξω-
 λοθρεύσαμεν, οὕτω δὴ καὶ ἐκ τῶν ψυχῶν ὑμῶν περιαιρήσειν
 ἡμεῖς ὡς θεοῦ καὶ τοῦ βασιλέως δοῦλοι καὶ φίλοι σπονδάσατε."
 καὶ γὰρ ὁ μωρὸς μωρὰ λαλήσει, καὶ ἡ καρδία αὐτοῦ μάταια νοή- 20

1 καὶ δι' αὐτοῦ δὴ C 3 μικστον C 4 δὲ om C 5 ἡ add C
 6 οὐ μὴν δὲ C, μὴν P τῶν ἁγίων εὐαγγελίων om C
 7 φέρουσι παρὰ χριστιανοῖς τῷ εὐαγγελίῳ προσκυν. C 9 ἂ C
 10 τούτῳ προσκυνεῖσθαι πάντων P 11 ἀλλὰ C, om P
 12 καθιστῶνται P 13 καὶ om C 14 εἰκόνα om P, qui
 post παραπέμπειν add γραφήν 17 ὡσπερ οὖν ἐκ C ἀδελφοί
 — 19 βασιλέως add C

(lib. 7 c. 18) apostolorum Petri .et Pauli imagines, atque ipsius Christi, penicillo ac coloribus pictas, quae etiamnum exstarent vidisse. (21) testis vero etiam visus, fidus ipse magister ac verax; longique temporis clare indicio est ipsa quoque venerabilium sacrarum aedium structura. praeterea vero etiam sacri ministerii vasorum, antiquis temporibus, pia fidelium sedulitate effectio ac consecratio; quorum infinita prope multitudo ac copia. sacrarum etiam evangeliorum tabulae, quae sacras exterius formas ac figuras, cunctorum fidelium venerationi expositas iisque cultas, ferant. divinae item columnae, et quas soles vocant, quibus sacri altaris venerabilis locus quasi septo quodam interstingitur. etenim nulla alia ratione quam ut eis omnium causa pia veneratio adhibeatur, una cum adiacente crucis figura, a principio ibi constitutae sunt.

22. Enimvero hic nomine bestia leonisque moribus, cuncta haec nullis sibi auctoritatis ducens, quam maxime divinam omnem picturam amovere, oblivionisque profundo tradere, satagebat. quamobrem deo pugnans, publica concione, talia palam perditia audacia, homo vecors proloquitur, quasi nobis coram, velut servi et amici, sic rei incumbite. etenim stultus stulta loquetur (Isai. 32 6), et cor eius inania cogitabit

σει τοῦ συντελεῖν ἄνομα καὶ λαλεῖν πρὸς κύριον πλάνησιν. κἀν-
τεῦθεν τοίνυν τὰς εὐρισκομένους ἔχοντας εἰκόνα Χριστοῦ ἢ τινος B
ἁγίου καὶ προσκυνοῦντας δειναῖς τιμωρίαις καὶ κολάσει καταδί-
κασεν ὁ ἀλάστωρ καὶ αἰμοβόρος. καὶ οἴτω κρεωκοπούμενοι καθ'
6 ἐκάστην ἡμέραν καὶ καταθρόμενοι διεφθίροντο πανταχοῦ οἱ θεο-
σεβεῖς· καὶ πολλοὺς ἐνδόξους καὶ περιβλέπτους πεφόνευκε.

23. Καὶ ταῦτα μὲν κατὰ τῶν ὀρθοδοξούντων ἀφειδῶς καὶ
ἀπαύστως διεπράττετο· κατὰ δὲ τῶν ἐν τέλει καὶ τῶν εὐπορωτέ-
ρων ἄλλην πονηρὰν ἐπίνοιαν ὁ πονηρὸς καὶ παμμήχανος εὐρίσκει.
10 βουλόμενος γὰρ αὐτοὺς ἐλεινοὺς καὶ πένητας ἀπεργάσασθαι τί
ποιεῖ; αἰτίας αὐτοὺς ἀφύκτοις καὶ ἐγκλήμασι περιβάλλει, προ- C
φρασιζόμενος προφάσεις ἐν ἁμαρτίαις, ἵνα τῷ δέει τῶν ἐγκλημά-
των πῦσαν αὐτῶν τὴν οὐσίαν ἀναλογήσωσιν ὑπὲρ τῆς ἐκείθεν σω-
τηρίας. ἔστιν ὅτε δὲ καὶ συνεβίαζεν καθ' ὧν τινῶν ἀνδρικοτέρων
15 ἢ εὐφροιστέρων, βασκαίνων τῆς εὐανδρίας ἢ εὐφύτας αὐτοῖς, ὥς
ἰεωτερίσειν ὑποπτέυν. τινῶν μὲν τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐξώρτυπεν,
ἄλλων δὲ τὰ μέλη ἠκρωτηρίαζεν· ἑτέροις δὲ σμοῖς κατέγων μεθ'
ἡμέρας τινὰς τῷ θανάτῳ παρέπεμψεν. ἐξ ὧν ὑπῆρχε Μιχαὴλ ὁ

2 εἰκόνας P	8 καὶ προσκυνοῦντας add C	4 κρεοκοπού- μενοι C	5 καὶ om C	6 καὶ πολλ. — πεφόνευκε] ἁν- θροποι C	8 ἀπαύστως] ἀπανθρώπως C	τῶν post καὶ add C	9 ἄλλην ἐπίνοιαν τινα πονηρὰν ὁ C	10 γὰρ post τί C	11 αἰτίαις P	προβάλλει P
13 ἀλογήσωσιν C	ἐκείθεν] οὐσίας C	14 ἐσθ' C	δε add C	17 καὶ ἑτέροις C	18 τινὰς δεινῶς ἀνήρει, ἐξ C					

ut perficiat improba, et loquatur adversus dominum seductionem. hinc itaque qui inventi essent habere Christi, aut cuiusquam sanctorum imagines, diris suppliciis ac tormentis, saeva Furia, cruentus homo addicebat. atque in eum modum concisi membris quotidie atque mactati pii viri ac religiosi, omni loco interibant: nec paucos viros claros ac spectabiles nece sustulit.

28. Atque haec quidem adversus orthodoxos nulla venia ac requie acerbus continue tyrannus exsequebatur: adversus autem viros equestris ac senatorii ordinis, nec non opulentiores, aliud nequam ipse nequissimus ac machinandi arte solertissimus commentum adinvenit. cum enim constitutum haberet ut eos miserabiles ac pauperes redderet, quidnam facit? inevitabilibus eos noxis ac criminibus innectit, praetextens praetextas in peccatis, ut quorum rei agerentur, metu omnem suam substantiam, ut eo periculo liberi exirent, rata vice praestarent. erat quando vim simul inferret, maioribus adversus aliquos animis quam pro eorum ingenuitate. aliis quidem lumina effodiebat, aliorum membra putabat, alios in vinculis tenebat, quos post dies aliquot neci traditurus esset. e quorum numero erat Michael, excubitorum ordinis tum praefectum

D τὴν τοῦ ἔξκουβίτου τάγματος ἀρχὴν διέπων· διεβλήθη γὰρ τῷ βυσιλεῖ ὡς κατ' αὐτοῦ βουλευόμενος· ὃν εἰρκτῆ καὶ κέδαις εἶχε τηροῦμενον. (24) τῆς δὲ γενεθλίου τοῦ σωτῆρος ἡμῶν ἡμέρας ἐνοστάσης τοῦτον ἡβουλήθη νυκτι ἀνελεῖν· κωλυθεὶς δὲ παρὰ τῆς ἰδίας γυναικὸς διὰ τὴν ἑορτὴν εἴασεν αὐτόν. ὁ δὲ Μιχαὴλ ἐν τῇ 5 εἰρκτῇ ὦν, τοῦτο μαθὼν, πᾶσι τοῖς συμβούλοις τοῖς μετ' αὐτοῦ ἐμύησεν ὡς εἰ μὴ σπουδάσητε ἔξελεῖν με τῆς φρουρᾶς, πάντας ἑμῶς καταμηγνέω τῷ βυσιλεῖ. ἦν δὲ μετ' αὐτῶν καὶ ὁ τοῦ παλατιου παπίας, συγγενῆς ὦν τοῦ Μιχαήλ. οὗτοι τῇ νυκτι ὄπλε-
P 508 σθέντες, ἔνδοθεν τὰ ξίφη φοροῦντες, τοῦ παπίου ἀνοιξαντος ὡς 10 ἱερεῖς μετὰ φελονίων εἰσῆλθον. τοῦ δὲ βασιλέως εἰς τὴν ἐκκλησίαν εἰσελθόντος εἰσπηδήσαντες τὴν ἀνοσίαν αὐτοῦ ψυχὴν... ἐν τῷ παλατίῳ, ἐν ᾧ οὐδεὶς τῶν πρὸ αὐτοῦ βεβουλιεκότων ἀνήρητο. (25) αὐτῇ δὲ τῇ ὥρᾳ ἐν τῇ εἰρκτῇ ἀπελθόντες ἔξάγουσι τὸν Μιχαὴλ καὶ εἰσάγουσιν ἐν τῇ ἑορτῇ, ἀντὶ δεσμοφόρου στεφανῶ-15 ρου, ὡς πληρωθῆναι ἐπ' αὐτόν τὸ τοῦ ψαλμωδοῦ λόγιον, τὸ
B ἐσπέρας ἀόλισθήσεται κλαυθμῶς, καὶ εἰς τὸ πρωῖ ἀγαλλίασις.

1 διεβλήθη — 13 παλατίῳ] εἰρκτῇ καὶ κέδαις τοῦτον εἶχε τηροῦμενον, καὶ τὴν γενεθλίον ἐνοστάσαν ἡμέραν τοῦ σωτῆρος ἐπιειχόμενος διελεῖν καὶ οὕτως αὐτόν διαχειρίσασθαι. ἀλλὰ γε θεῖα ψήφῳ καὶ δορυφόρων ξίφει κρουρηθεὶς αὐτὸς ἐνδίκως, μέσον τοῦ θείου ναοῦ τὴν πολλοὺς ἀγίους ναοὺς καὶ ψυχὰς καὶ σώματα λίαν ἀτιμάσασαν ψυχὴν ἀπορρήξας, εὐθὺς ἐκποσμεῖται τῷ τῆς βασιλείας ὁ δεσμώτης διαδήματι, ὃς ἐν ἐκτίσει αὐτῆς ὀπίσθου (τοῦ βίου addit Hasius) ὑπομείναι στεφανῶρος ἀντὶ δεσμοφόρου καθίσταται. οὕτως οὖν καταστρέφει τὸν βέβηλον αὐτοῦ καὶ βαρβαρῶδη βίον, καὶ τὴν ἀνοσίαν καὶ παμπύνηρον ψυχὴν ἀπορρηγνοσιν ἐν τῷ παλατίῳ. C 13 ἀνήρητο — 17 ἀγαλλίασις] ἀνήρηται, γινόμενος πολυστόμου μαχαίρας ἔργον κικῶν καὶ ὀλέθριον τῆς ἀισιότητος καὶ βδελυγῆς ζωῆς δέχεται τὴν περιπέσειν,

agens. datum enim illi crimini erat apud imperatorem, quasi is in ipsum machinaretur; quem in carcere et nervo vinctum servabat. (24) salvatoris itaque nostri natali instante die eius pervigilii nocte cum neci traditurus erat. obstante vero ob diei solennia coniuge interim ipsum dimisit. Michael in carcere constitutus, ubi rescivit, suis omnibus coniuratis indixit, "nisi ut me carcere eximatis oppido operam dederitis, vos omnes deferam imperatori." porro erat cum eis et palatii papias, ipse Michaelis cognatus. hi nimirum noctu armis instructi, obiectos vestium involucro ferentes gladios, cum casulis sacerdotum more, papia aperiente, in aedem subiere. ingressoque in ecclesiam imperatore, insillientes, ecclestissimam atque impiam eius animam, in palatio, ubi nullus superiorum imperatorum peremptus fuerat, abstulerunt. (25) eadem porro ipsa hora in carcerem profecti Michaelem educunt, ac pro vincto imperialibus redimitum infulus (caput scilicet diademate cinctum) in solemnitate inducunt; ut in eo adimpletam sit illud psalmistae (29. 6) oraculum, "vespere demerabitur fletus, et ad matutinum exultatio."

μετὰ δὲ ταῦτα ῥακίοις εὐτελέσι περιβαλόντες τὰ τοῦ ἀλιτηρίου μῆλη, καὶ εἰς ἀκάτιον ἐμβαλόντες τὸ παμμίαιρον αὐτοῦ σῶμα, κατὰ τὴν καλουμένην Πρώτην νῆσον ἐκφέρουσι καὶ κατορῦττουσιν, ἔνθα καὶ τοὺς παῖδας αὐτοῦ ἀποκείραντες μονάσαι πεποιήκυσιν, οὐκ οἶδα ἂνθ' ὅτου ταύτην κατακριθεῖσαν τὴν συμφορὰν τοσούτων κακῶν ὑποδέξασθαι.

26. Προσεκτέον δὲ ὡς εἴ γε ἰσχὺν τινα εἶχεν ὁ λόγος τῶν δυσσεβῶν τούτων καὶ δυσωνύμων καὶ ἀληθείας ἔμφυσιν τὰ παρ' αὐτῶν κτιζόμενα, κἂν ταῖς ἄλλαις ἱεραρχίαις ὑπῆρξέ που πάντως C 10 πεφυλαγμένα καὶ γινωσκόμενα· νῦν δὲ σὺδαμόθεν ἐπιγινῶναι τοῦτο πάρεστιν. ὁμοῦ τε γὰρ ἐψά καὶ ἐσπερία λήξις τὸ εὐαγγελικὸν δὴ τοῦτο καὶ ἀποστολικὸν περιέποντες διατελοῦσι κήρυγμα· καὶ οὐ ποτε ἐν ἄλλῃ ἐξουσίᾳ, ἔνθα Χριστιανοί, τὸ ἔκθεσιμον ἐκείνο καὶ παράνομον καὶ τῆς Χριστιανῶν θεοσεβείας ἀλλότριον παραφνὲν 15 καταλαμβάνεται θεοστρυγὲς δόγμα, οὐδὲ ὅσον εἰς μνήμην ἀφίχθαι τῶν ποτηρῶν καὶ μισυρῶν συντυγμάτων, ἀλλ' ἢ μόνον κατὰ τὴν δούλην ταύτην καὶ ἠνδραποδισμένην καὶ τὰ θεῖα κατ' ἐξουσίαν

καὶ δίκην τῶν τετολημμένων εἰσπράττεται παράδοξον καὶ ἐξαισιον ἐν τόποις οὗς καὶ ζῶν ὁ ἐξάγιος καὶ τρισάθλιος κακῶς ἐβεβήλασε, καὶ σφραγιζόμενος αἰσχρῶς τῷ λύθρῳ τῶν ἐναγῶν αἱμάτων ὁ πολλῶν αἱμάτων Χριστιανῶν ἐμφορηθεὶς ἔχρανεν. 1 εὐτελέσι — 4 πεποιήκασιν] εὐτελέσι καὶ τραχέσι περιβληθὲν καὶ ἀκατέφ μικρῶ, εἰς τοῦτο εὐτρεπισθέντι, ἐμβάλλεται τὸ μακρὸν καὶ ἀκαθάρατον αὐτοῦ σῶμα, καὶ κατὰ τὴν καλουμένην Πρώτην ἐκφέρεται νῆσον καὶ κατορῦττεται. 5 κριθείσαν P , συμφορὰν ἀπὲρ τοσ. κ. ἐλαδέμασθαι P 7 τινὰ ἰσχὺν P 8 ἐμφασιν — 9 κτιζόμενα] ἑνασμαί τι ἐν τοῖς παρ' αὐτοῦ δογματιζόμενοις ἀμυδρῶς πως ἐφέρετο C 12 περιέπονται καὶ δ. P οὐ ποτε] ὅπου τε P 13 ἔκθεσιμον P 14 ἀλλότριον add C 17 δουλείαν P

postea vero vilibus pannis obtegentes viri scelestissimi membra, in insulam funus efferunt quam Proten vocant, ibique inquant. quo ipso loco detonans liberos, monachi ritu institutis vitae rationibus addixere. haud vero scio cuius rei gratia indictum loco, tantorum malorum vice istiusmodi noxam ut sinu exciperet.

26. Observandum porro, si quid virium impiorum horum hominum ac ineminatorum doctrinae, atque iis quae illi struunt, veritatis alla species inesset, in aliis quoque plane provinciis servata ac in notitia essent. nunc autem nusquam gentium videre est, quod sic illi sentiant. simul enim Oriens atque Occidens evangelicam hanc ac apostolicam colunt usque receperunt praedicationem; ac ubicunque tandem gentium quavis Christiani nominis dicione scelestum illud et improbum Christianaeque pietatis adulterium germen, deo exosum dogma, obauditur, ne vel meminisse nequissimorum execrabiliumque librorum in animum inducant, praeterquam solum in serva hac ac mancipata divinae suae ipsa

D παλζουσαν, ἐν ᾗ τὸ ἐμπαθές καὶ πρόβουλον τῶν περὶ γῆν στρεφο-
μένων καὶ ἰλυσπωμένων γήινον καὶ ἀλαζονικὸν καὶ ὑπερήφανον
πρωτανέει φρόνημα. ἔνθα τὸ φιλαυτον, τὸ φιλαρχον, τὸ φιλή-
δονον, τὸ φιλόδοξον, ἢ πάντων καταθυσμίων ἀπόλαυσις, τὸ πάν-
των ἐθέλειν ἄρχειν καὶ μηδὲ πρὸς αὐτοῦ θεοῦ ἄρχεσθαι, καὶ ἡ 5
τῆς ἀνθρωπίνης δόξης ἢ μᾶλλον εἰπεῖν αἰσχύνης κτῆσις καὶ περι-
ποίησις. ἔνθεν ἡ κατὰ τοῦ θεοῦ καὶ τῶν ἁγίων ὕβρις καὶ τῆς ἐκ-
κλησίας ὁ διωγμός. ἐντεῦθεν κατακυριευόμενον ἢ τυραννοῦμενον
τὸ ὑπήκοον τοῖς ἐκείνων δόγμασι καὶ θελήμασιν ὑποκύντεται ἐκβιά-

P 509 ζεται· ὧν ἕνεκεν τὸ ἐμψυχον κεχάλευται καὶ ἐσχεδίασται ὄπλον, 10
σχῆματι μὲν τοῦ σωματοφυλακεῖν ἡθροισμένον, ταῖς δὲ ἀληθείαις
τοῦ ἐκπορθεῖν τὴν ἐκκλησίαν Χριστοῦ καὶ ληΐζειν ἐπινενοημένον,
προσάσει τοῦ συμπεριγράφεσθαι τὴν Χριστοῦ θεότητα ἐν τῇ εἰ-
κόني, παραληροῦντες· ὡς εἴ τις καὶ τὸ ἡλιακὸν δὴ τοῦτο καὶ
δισκοειδὲς σῶμα γεγραμμένον ἐν τινι τόπῳ, καθὼς ἐν τισιν ὁρᾶται 15
γιγνόμενον, ὑποδείξειεν, ἰδογμάτισαν ἂν καὶ τὴν τοῦ φωτὸς οὐ-
σίαν καὶ αὐγὴν συγγράφεσθαι καὶ περιγράφεσθαι ἢ πάντως ἐκ τοῦ
ἡλίου τὸ φῶς ἀποτεμένεσθαι, ἢ πάλιν ἀκτίνα ἡλίου εἴ που δένδρον

B προσβύλλουσαν ἴδοι, ἐντημηθείη δὲ τὸ δένδρον, συγκεκοπήσεσθαι
καὶ τὴν ἀκτίνα παραφρόνως ἐνομισθῆ. καὶ μέντοι καὶ ἐπὶ πυρὸς 20

1 τὸ περὶ τῆς γῆς στρεφόμενον καὶ ἰλυσπώμενον P	4 κατα-
θύμιος P	6 αἰσχύνης μᾶλλον εἰπεῖν C
9 ἐκείθεν C	7 ἐντεῦθεν C
11 σχηματοφυλακὴν ἡθροισμένα P	12 Χρι-
14 παρακληροῦντες C	στοῦ add C
16 ἰδογμάτισαν P	18 ἡλίου πρὸς δένδρον P
19 ἡμεῖς, εἰ	ἐκμηθείη τὸ P
	συνεκοπήσεσθαι P

arbitratu ludo habente gente; in qua nimirum libido et terrenorum amor, in terra versari ac volutari, terrenus sensus, fastu tumens animus atque superbus vigent. ubi caecus ille ac carnalis sui amor; imperii, voluptatum, gloriae perdita cupiditas, cunctis ex animo frui, velle cunctis praesse, nec ipsi deo subici velle; humanae gloriae, vel ut verius dicam, confusionis sollicitus animus ac ambitio. hinc quae adversus deum sanctosque contumelia iactatur, ac ecclesiae persecutio. hinc dominatu seu tyrannide oppressi subditi illorum doctrinis ac voluntatibus animum submittere coguntur; cuius rei gratia telum cuditur ac expeditur, eo quidem colore atque praetextu, ut congregata ac parta serventur, re vera autem ad expugnandam ecclesiam eamque populandam adinventum, quasi ut illi delirant, Christi deitas in imagine circumscribatur; ac, si quis solare hoc corpus ac orbiculari figura in aliquo depictam loco ostendens, una quoque depingi ac circumscribi laeis substantiam ac fulgorem seu omnino abscindi a sole lumen putaverit; vel rursus qui solis radium arbori insidentem videns caesa arbore radium quoque excindi dementi sensu existimaverit. eadem et in igne aliisque

καὶ ἄλλων τινῶν διανοηθήσονται, ἵνα ἐνδίκως παρὰ παιδῶν παι-
 ζόντων παιχθῆσονται φρονοῦντες ἀσυνετώτερα. εἰ γὰρ ἐπὶ τῶν
 εἰρημένων οὔτε γίνεσθαι οὔτε ὀρεῖσθαι πέφυκεν οὔτε μὴν λέγεσθαι
 χάριν ἔξει, πόσω μᾶλλον ἐπὶ τῆς ἀπορρήτου καὶ θείας φύσεως ἢ
 5 ἐπὶ τῆς ἀφράστου καὶ ἀνερμηνεύτου Χριστοῦ οἰκονομίας ταῦτα
 λέγειν ἢ ἐννοεῖν ἀδύνατα καὶ ἀνεπιχείρητα! οὐδὲ γὰρ σαρκούμενος
 ἢ πάσχων ὑπὲρ ἡμῶν τῷ σώματι τοῦτο πέπονθεν, ἐπεὶ οὕτω γε
 καὶ εἰ ἄνθρωπος τῶν καθ' ἡμᾶς εἰκονίζοιτο σώματι, ἀνάγκη καὶ C
 τὴν ψυχὴν συνεικονίζεσθαι, ἢ πάντως τεθνήξεσθαι χωριζομένων.
 10 τί γὰρ ἕτερον θάνατος ἢ χωρισμὸς ψυχῆς καὶ σώματος; ὅθεν ἐν
 τούτοις φαίνονται προδήλως οὐδὲν ἧττον ἀσεβοῦντες ἢ ἀμυθαί-
 νοντες· οὐ γὰρ ἴσασιν ὅσον γραπτοῦ καὶ περιγραφικοῦ τοῦ τε γρά-
 φειν καὶ περιγράφειν τὸ ἰδιᾶζον καὶ δεηλαγμένον, καὶ διὰ τοῦτο
 φρενακίζόμενοι ματαιολογοῦσι. ποῦ δὲ ὅλως σῶμα ἄγραφον ἢ
 15 ἀπερίγραφον ἐκ τοῦ παντὸς αἰῶνος ἦκουσται; ἢ πῶς ὁ τοῦ σώμα-
 τος ὄρος καὶ λόγος σωθήσεται, εἰ μὴ ταῦτα ἔχοι; ὁ τοίνυν μὴ
 δοξάζων γράφεσθαι ἢ περιγράφεσθαι τὸν Χριστὸν σώματι, ἢ ὅ τι D
 ἔστι σῶμα οὐκ ἔγνω, ἔξ ὃ ἢ μηδὲ δόξαν ὀρθὴν κέκτηται, ἢ γινὼς
 σῶμα καὶ ψυχὴν σώζεσθαι παραιτεῖται. ὁ γοῦν ὁμολογῶν σῶμα
 20 τὸν Χριστὸν ἀνειληφέναι ὁποῖον τὸ ἡμέτερον, τοῦτο δὲ γραπτὸν

4 ἔξειν P 6 γὰρ add C 7 τούτων τι C 8 τῶν] τὸ P
 ἀνάγκη om C 10 καὶ] ἀπὸ C 19 παρήτται C, παρα-
 καίει margo P

nonnullis ratio considerabitur, ut a pueris illisoribus iis merito illuda-
 tur, qui maiore cunctis stultitia dementiaque insaniant. si enim nec in
 iis quae dicta sunt vel fieri vel videri comparatum est, at neque dici
 locum habet, quanto magis in arcana divinaque natura, sive in Christi
 nullis verbis explicabili interpretabilique dispensatione, impossibilia
 haec dictu aut cogitatu ac inconcessa? nam neque carnem sumentis aut
 nostri gratia corpore morienti id ei evenit. alioqui ea ratione, cum et
 ipsi corpore pingimur, una quoque animam pingi necesse esset, aut eo-
 rum prorsus divortio mori. quid namque aliud mors quam animae cor-
 porisque divortium ac seunctio? quamobrem manifestum est in istis
 non magis eos impietati litare quam deliros ac insulsos esse. non enim
 norunt quantum intersit inter pictum et circumscriptum, quamque di-
 versum haec suis quaeque rationibus existant. quamobrem haec hallu-
 cinatione vana loquuntur. ubi vero prorsus corpus ab omni aevo, quod
 non pingatur aut circumscribatur, auditum est? aut quomodo corporis
 definitio constabit atque ratio, nisi haec habuerit? qui ergo non existi-
 mat pingi Christum corpore aut circumscribi, aut nescit corpus esse,
 ex quo ipsum nec recte sentire liquet; vel qui corpus animamque inco-
 lumem sciat, recusat dicere. qui itaque Christum dicit assumpsisse cor-
 pus quale nostrum est ac humanum, cum humanum corpus pingi queat

καὶ περιγραφτὸν, ἔξ ἀνάγκης καὶ τὸ τοῦ Χριστοῦ σῶμα γραπτὸν καὶ περιγραφτὸν εἶναι συνομολογήσειεν. εἰ δὲ τὸ δεύτερον οὐ δώσει, οὐδὲ τὸ πρῶτον ἄρα, ὃ πάντῃ ἄλογον καὶ καταγέλαστον. (27) οὐ περιγράφομεν οὐδ' ἡμεῖς, ἀλλὰ γράφομεν. κενολογοῦσι δὲ οἱ ἄθλιοι καὶ ἄλλο ἀτοπώτερον· ὃν γὰρ φυσὶν ἀπερίγραφτον, 5
 P 510 οὐκ οἶδ' ὅπως ὑπ' ἐνηθείας συμπεριγράφεσθαι τῇ εἰκόνι τερατεύονται. εἰ δὲ δὴ μὴ χρῆναι τὸν Χριστὸν εἰκονίζεσθαι πάλιν κενολογήσουσιν, ἢ τῶν διδασκάλων αὐτῶν Χάρυβδιδος αὐτοὺς μεγάλως περικέχηγε, Μάνεντος Οὐαλεντίνου τε καὶ Μαρκιανος. δοκῆσει γὰρ καὶ φαντασίᾳ τὸν Θεῖον λόγον σεσαρκῶσθαι δοξάζον- 10
 τες οὐδὲν ἦττον τῇ προτέρᾳ τοῦ ψεύδους βλασφημίᾳ περιπαρήσσονται, οἱ γε πρὸς πᾶσαν τὴν οἰκονομίαν παραταττόμενοι δυσσεβῶς οὐ κατερυθριῶσιν. καὶ ταῦτα τίνες; οἱ κατήγοροι τῶν ἑπανου-
 B μένων, οἱ σκοτεινοὶ περὶ τὸ φῶς, οἱ περὶ τὴν σοφίαν ἀπαίδευτοι, τὰ ἀχάριστα κτίσματα κατὰ τὴν Θεολόγον φωνήν. 15

Β Α Σ Ι Λ Ε Ι Α
 ΜΙΧΑΗΛ ΤΟΥ ΤΡΑΥΛΟΥ.

Τῷ ζιτς' ἀπὸ τοῦ κόσμου, ἀπὸ δὲ τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας ωῖς, ἐβουσίλευσε Μιχαὴλ ὁ τραυλὸς ὁ Ἀμοραῖος, ἔτη ἡ' μῆνας θ', καὶ

1 ἔξ ἀνάγκης add C καὶ τὸ τοῦ Χριστοῦ σῶμα] κάκενο C
 3 διδῶσιν P 4 κενολ. δὲ] καὶ κενολ. C 8 καινολογήσω-
 σιν C αὐτοῖς μεγάλα C 10 σεσωματώσθαι C 13 σὺ
 add C 15 Θεολόγου P γλώσσαν C 18 Τῷ — ωῖς]
 μετὰ δὲ Λέοντα C 19 ὁ τραυλὸς om C

ac circumscribi, etiam corpus Christi istiusmodi pariter fateatur necesse sit. quodsi alterum non admittit, ergo nec primum; quod a ratione prorsus abhorret, estque ridiculum. (27) non ergo nos circumscribimus sed pingimus. sed et aliud miseri absurdus inaniter iactant ac effutiant. quem enim incircumscribunt dicunt, qua fatuitate nescio, una cum imagine circumscribi comminiscuntur. quodsi Christum pictis coloribus representare non convenit inania rursus loquentibus, maiorem in modum magistrorum suorum Charybdis os didaxit, Maucetis Valentini ac Marcionis. qui enim nuda aestimatione spectroque verbum divinum incarnatum esse sentiant, prima nihilo minus mendacii blasphemia transigentur, dum adversus omnem dispensationem, instructa iis acie, imple stare non verentur. hi vero quinam? qui scilicet iis quae laudem habent calumniam inferunt, in luce tenebrosi sunt, circa sapientiam imperiti, ingratae creaturae, iuxta quod eos theologus vocat.

M I C H A E L I S B A L B I
 I M P E R I U M.

Annno mundi 6316, a Christi vero in carne dispensatione 816, impe-
 ravit Michael Balbus, Amorio ortus, annos octo, menses novem; mor-

ἀπέθανεν ἐκ δυσουρίας καὶ τῆς τῶν νέφρων σφοδροτάτης ἀλγηδός· B
 νος· ὅς μικρόν τι τῆς προκατασχούσης κακίας ὑπενδοίς, ὅσον
 τοὺς ἐν εἰρκταῖς καὶ νόνοις καὶ ἔξορίαις ἔλευθερίαν τε καὶ ἄνεσιν
 ὀνειρώδη φαντάζεσθαι, τὸ τοῦ προηγησαμένου δυσωνύμου καὶ
 5 δυσσεβοῦς ὑπέθωλπε θεοστνγές φρόνημα, καὶ ὁμοίως τῷ αὐτῷ
 περιεπύρη τῆς δεινῆς αἰρέσεως ἀγκίστρω ἐξ ἀκροτάτης ἀλογίας καὶ
 ἀπαιδευσίας. ὄθεν ἐπὶ σελεντίου ἔφη “οἱ μὲν πρὸ ἡμῶν ἔρευνη-
 σάμενοι τῶν δογμάτων τὴν ἀκρίβειαν τὸν περὶ αὐτῶν εἰσπραχθῆ-
 σονται λόγον, εἰ καλῶς ἢ κακῶς ἐθέσπισαν· ἡμεῖς δὲ ἐν ᾧ εὐρο- C
 10 μεν τὴν ἐκκλησίαν βαδίζουσαν, ἐν τούτῳ καὶ διαμένειν προκρί-
 νομεν.”

2. Ἦν δὲ αὐτῷ παῖς ἐξ Εὐφροσύνης ὀνόματι Θεόφιλος,
 ὃν καὶ ἔστρεφεν ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ. ἐθέσπισε δὲ ὡς μὴ ἔχειν
 τινὰ ἐπ’ ἀδείας κινεῖν λόγον περὶ εἰκόνων, ἀλλ’ ἐκποδῶν γενέσθω
 15 καὶ οὐχέσθω καὶ ἡ Κωνσταντίνου σύνοδος καὶ ἡ Ταρασίου καὶ ἡ
 νῦν ἐπὶ Ἀέοντος γενομένη περὶ τῶν τοιούτων ζητημάτων, καὶ σιγῇ
 βαθεῖα τῆς τῶν εἰκόνων μνήμης γενέσθω.

1 ἀλγηδόνος τε καὶ ἀρρωστίας C 2 προκατασχούσης C 4 προη-
 γησαμένου] πρώην C 5 αὐτῷ — 7 ἀπαιδευσίας] αὐτῷ ἀμφι-
 βλήστῳ περιπαρίε τῆς δεινῆς αἰρέσεως ἰχθῆος δίκην τοῖς τῶν
 δογμάτων σαθοῖς καὶ ἀσεβείαις ἐναπέθανεν ἐξ ἀκροτάτης ἀβελτη-
 ρίας τε καὶ ἀλογίας. ἀμύητος γὰρ σφόδρα καὶ ἀπαιδευτος ἐτύγ-
 χανεν· ἀμάθειαν γὰρ ἐκ πατρῶας ἀλογίας καὶ ἀπειροκαλίας ὡσπερὲ
 ἀνὴν σύσιαν κληρωσάμενος C 7 ἐπὶ λαοῦ δημογορήσας φησὶν C
 8 τῶν ἐκκλησιαστικῶν δογμάτων, αὐτοὶ καὶ τὸν C 10 τὴν ἐκ-
 κλησίαν εὐρομεν C διαφυλάττειν C 12 ἦν δὲ — 15 οὐ-
 χεσθαι] τούτο δὲ ἐπακριβοῦντες διαβεβαίωμεν ὡς μὴ θαρρεῖν
 τινὰ κατ’ εἰκόνων ἢ ὑπὲρ εἰκόνων παρρησίαν κινεῖν τὴν γλώτταν,
 ἀλλ’ ἐκποδῶν ἔστω καὶ οὐχέσθω C 16 κροτηθῆῖσα C

tansque est urinae difficultate laborans renumque vehementissimo dolore
 excruciat. is cum parum aliquid superioris malitiam temporis leniisset,
 hactenus solum ut qui carcere detenti essent, qui laboribus subacti, qui
 exsilio relegati, libertatem mitiorisque aliquid tractationis velut in somnis
 animo cogitarent, cum decessoris, ominosi hominis atque impij, exosam
 deo sententiam subocculte foveret, parique ac ille ratione dirae haere-
 seos unco ex summa rationis absentia ac imperitia transfixus esset.
 quamobrem habito conventu ait “sane ii qui nos praecessere, accuratam
 scrutati dogmatum sententiam, de illis quoque rationem reddituri sunt,
 num bene an male statuerint. nos autem, in quo ecclesiam incedentem
 accepimus, in eo et manere satius ducimus.”

2. Erat Balbo filius Theophilus nomine, ex Euphrosyna susceptus,
 quem et imperiali corona in magna donavit ecclesia. sanxit autem nulli
 liberum esse de imaginibus sermonem movere, sed ut facerent ac de
 medio fierent tum Constantini synodus tum Tarasii, ac quam nudius-
 tertius de istiusmodi quaestionibus Leo habuisset; altoque silentio ima-
 ginum memoriam damnavit.

P 511

3. Ἐφ' οὗ Θωμᾶς ὁ ἀντάρτης ἐκ τῶν ἀνατολικῶν μερῶν ἀπάρας ἤδη, καὶ λαὸν ἀγυρτώδη καὶ ἐπιμικτον προσυλλεξιμένους καὶ ἐπισυρόμενος, ἐπὶ τὸ Βυζάντιον ἐκίνησεν, τῆς βασιλείας παρ' ἀξίαν ἐφιέμενος· ἐκ γὰρ τῆς Ῥωμαίων γῆς ὀρμώμενος, δυσγενῆς τε καὶ ἀφανῆς ὢν, πρὸς τὰ μέρη τῆς Συρίας ἀφίκετο, Κων-5
 σταντῖνον ἑαυτὸν μετονομάσας καὶ υἱὸν Εἰρήνης τῆς βασιλείουσης. κἀντεῦθεν γέ τοι πολλοὺς τῶν βαρβάρων καὶ Χριστιανῶν ἀπατή-
 B Κωνσταντινούπολιν ἐπήει ἐν ὄχλῳ βαρεῖ καὶ στόλῳ μεγάλῳ, καθά-
 περ τι θηρίον ἀλλόκοτον καὶ πολύμορφον ποικίλον τε καὶ πολυκέ-10
 φαλον τὰ πολυειδῆ γένη τῶν ἐθνῶν ἀθροίσας καὶ οἷά τις ἄλλος Σαναχρηϊμ κατὰ τῆς νέας Ἱερουσαλὴμ καθοπλισάμενος, ἐμειγα-
 λούχει τῶν ἐπομένων τῷ πλήθει καὶ κατηλαζονέυετο, μὴ πάμπαν, ὡς ἔοικε, νόησας ὅτι οὐ σώζεται βασιλεὺς διὰ πολλὴν δύναμιν καὶ γίγας οὐ σωθήσεται ἐν πλήθει ἰσχύος αὐτοῦ, καὶ ψευδῆς ἵππος 15
 εἰς σωτηρίαν καὶ κύριος διασκεδάζει βουλὰς ἐθνῶν, καὶ τὰ ἐξῆς. εἰ γὰρ καὶ τὰ μάλιστα ἢ πόλις οὐκ εἶχεν Ἐξεκίαν, εἰσεβῆ φημι
 C καὶ ἐνάρτεον βασιλεία, ἀλλ' οὐ παρείδεν ὁ τοῦ παντὸς πρύτασις

1 ἐκ add C 2 συλλεξιόμενος P 3 παρ') κωνούργως καὶ
 παρ' C 5 ὢν om C 7 γέ τοι add C 8 ἐπήει τῇ
 Κωνσταντινουπόλει C 11 συναθροίσας καὶ ἀνειλημμένους καὶ C
 14 νόησας κατὰ πολλὴν ἀβειληγίαν ὡς οὐ C 15 καὶ om C
 16 καὶ κύριος] ἐν δὲ πλήθει δυνάμει αὐτοῦ οὐ σωθήσεται. κύ-
 ριος C καὶ τὰ ἐξῆς] ἀθετεῖ δὲ λογισμοὺς λαῶν καὶ ἀθετεῖ
 βουλὰς ἀρχόντων· ἢ δὲ βουλή τοῦ κυρίου εἰς τὸν αἰῶνα μένει C
 17 ἔσχεν C φημι om C 18 ἀλλ' οὐ παρείδεν] ἀλλ' οὐ τί πο-
 δια τῆν τοῦ κρατοῦντος ἐν πολλῆς ἀγνωσίας καὶ ἀπροσεχίας περε-
 νακισμένην καὶ διεφθαμμένην γνώμην τε καὶ πίστιν περιείδεν C

3. Eo imperatore Thomas in tyrannidem versus, ab Orientalibus iam ac Asiaticis profectus partibus, circumforaneaeque ac commixtae plebis confecto exercitu, turbamque trahens, imperii cupiditate actus, ad quod nulla eius suppeterent merita, Byzantium petit. Romano quippe propagatus sanguine, vir alioqui degener ac obscurus, ad Syriae partes adiens, Constantini sibi nomen adsciscit ac Irenes Augustae filii; qua arte ac fraude plurimis barbarorum ac Christianorum seductis, conflatoque ex diversis gentibus infinitae multitudinis exercitu, Cpolim invadit in turba gravi classeeque numerosa, haud secus ac immanis quaedam multiformis varia ac multiceps bestia, diversi generis confertis nationibus, ac velat alius quidam Sennacherim adversus novam Ierusalem armis instructus, magnifice gloriabatur turba illi comite ac superbiebat, homo fastu plenus; nec illi prorsus, ut videtur, iam mentem venit quod ita dictum per prophetam est (Ps. 32 16), "non salvatur rex per multam virtutem, nec gigas salvabitur in multitudine fortitudinis suae." et "fallax equus ad salutem." et "dominus dissipat consilia gentium," et quae sequuntur. quanquam enim etiam maxime urbs Ezechiam minime habebat, pium scilicet regem ac virtute praeditum, non tamen despexit

καὶ φιλένθρωπος κύριος πολιορκουμένην τὴν πόλιν αὐτοῦ καὶ τὸν λαὸν αὐτοῦ, ἀλλ' ἔνεκεν τῆς ταλαιπωρίας τῶν πτωχῶν καὶ τοῦ στεναγμοῦ τῶν πενήτων ἔφη καὶ τότε "νῦν ἀναστήσομαι καὶ ὑπερασπιῶ τῆς πόλεώς μου καὶ τοῦ λαοῦ," οὐ δι' ἐμὲ καὶ διὰ
 5 Δαβὶδ τὸν δοῦλόν μου, ὡσπερ τότε καὶ νῦν φησὶν, ἀλλὰ δι' ἐμὲ καὶ διὰ τὸν ἐκ σπέρματος Δαβὶδ φόντα υἱόν μου καὶ διὰ τὴν νέαν Ἱερουσαλήμ, ἣν ἐξελεξάμην. (4) καὶ γὰρ ἐπὶ τοῦ δυσσεβοῦς Ἀχαάβ, τοῦ Σύρου πολλὰς μυριάδας κατ' αὐτοῦ συνειληχότος καὶ βρενδυομένου καὶ λέγοντος "εἰ ἐκποιήσει Σαμαρία παντὶ τῷ
 10 λαῷ τοῖς πεζοῖς μου," διέλυσε ῥαδίως εὐθύς τοῦ τρισαθλοῦ βασιλέως ὁ φιλοικτίρμων θεὸς τὸ ὄνειδος, "ἰδοὺ" λέγων, "ἐγὼ δίδωμι αὐτὸν εἰς τὰς χεῖράς σου, καὶ γνώσῃ ὅτι ἐγὼ κύριος." ὅπερ καὶ γέγονεν, καὶ δὴ παραντίκα δέδειχε καὶ τοῖς οἰκειαῖς καὶ τοῖς ἄλλοτριαῖς τὴν ἰδίαν ἰσχὺν καὶ τὸν Δαβὶδ ἀληθεύοντα "κύριος
 15 κραταιὸς καὶ δυνατὸς, κύριος δυνατὸς ἐν πολέμῳ" τῆς γὰρ συμπλοκῆς γενομένης δυοκαίδεκα τῶν ἀντιπάλων μυριάδας ὁ Ἰσραὴλ κατηκόντισεν. ἵνα δὲ κἀκεῖνοι καὶ οὗτοι μάθωσιν ὡς θεήλατος P 512 ἡ πληγὴ, τῶν διαπιφηνότων εἰς τινὰ πόλιν καταπεσὸν τὸ τεῖχος κατέχρωσε χιλιάδας εἰκοσιεπτὰ.

1 πολιορκουμένην C, omissis τὴν πόλιν αὐτοῦ καὶ 8 τότε κοινὴν
 πάντας νῦν C 4 ὑπὲρ τῆς πόλεως ταύτης οὐ C 5 ὡσπερ
 — φησὶν] καθὼς εἰρημὴς τηλικαῦτα πρὸ τῆς ἐπ' αὐτὸν οἰκονομίας C
 6 διὰ ante τὸν om P 8 συνειληχότος? 9 παντὶ] ταῖς
 δραξὶ παντὶ C 11 τὸ δέος, φάσκων ἰδοὺ ἐγὼ C 12 γνώσεις P
 13 δέδοικε τοὺς οἰκειοὺς καὶ τοὺς ἄλλοτριοὺς P 14 τὸν ἱεροφάτην C
 16 γεγενημένης C

huiusce rerum universitatis moderator clementissimusque dominus urbem suam ac plebem obsidione cinctam; sed propter miseriam inopam et gemitum pauperum (Ps. 11 6), tunc quoque dixit (4 Reg. 20 6) "nunc exurgam, et protegam civitatem meam et populum meum," non propter me et servum meum David, quemadmodum tunc, nunc quoque ait; sed propter me, et qui natus est ex semine David, filium meum, et propter Ierusalem novam, quam elegi. (4) etenim impio Achaab rerum potiente, cum Syrus multas adversus eum conflasset myriadas, ac superbiens diceret "si sufficiet Samaria omni populo peditibus meis (3 Reg. 21 10)," confestim misericors deus ter quaterque miserabilis regis probrum facile dissolvit, dicens "ecce ego trado eum in manus tuas, et scies quia ego dominus (3 Reg. 21 13);" quod et factum est. statim namque formidabiles habuit necessarios pariter et alienos, suum ipsius robur ac vires; veracemque davidem ostendit, cum ait (Ps. 23 8) "dominus fortis et potens, dominus potens in praelio." conserto enim praelio centum viginti milia Israel profligavit. atque ut noverint utriusque pariter deo ultore illatam plagam, eorum qui fugerant quadam in urbe corrueus muros viginti septem milia ruinis oppressit.

Theophanes contin.

50

P 511

3. Ἐφ' οὗ Θωμᾶς ὁ ἀντάρτης ἐκ τῶν ἀνατολικῶν μερῶν ἀπύρας ἦδη, καὶ λαὸν ἀγροτώδη καὶ ἐπιμικτον προσυλλεξάμενος καὶ ἐπισυρόμενος, ἐπὶ τὸ Βυζάντιον ἐκίνησεν, τῆς βασιλείας παρ' ἀξίων ἐφιέμενος· ἐκ γὰρ τῆς Ῥωμαίων γῆς ὁρμώμενος, δυσγενῆς τε καὶ ἀφανῆς ὢν, πρὸς τὰ μέρη τῆς Συρίας ἀφίκετο, Κων-5
 σταντῖνον ἑαυτὸν μετονομάσας καὶ υἱὸν Εἰρήνης τῆς βασιλείσσης· κἀντεῦθεν γέ τοι πολλοὺς τῶν βαρβάρων καὶ Χριστιανῶν ἀπατή-
 σαι, καὶ λαὸν ἄπειρον ἐκ διαφόρων ἔθνῶν συναθροίσας ἐπὶ τῇ
 Β Κωνσταντινούπολιν ἐπήει ἐν ὄχλῳ βαρεῖ καὶ στόλῳ μεγάλῳ, καθά-
 περ τι θηρίον ἀλλόκοτον καὶ πολύμορφον ποικίλον τε καὶ πολυκέ- 10
 φαλον τὰ πολυειδῆ γένη τῶν ἔθνῶν ἀθροίσας καὶ οἷά τις ἄλλος
 Συναχηρεῖμ κατὰ τῆς νέας Ἱερουσαλὴμ καθοπλισάμενος, ἐμεγαλ-
 αὔχει τῶν ἐπομένων τῷ πλήθει καὶ κατηλαζονούετο, μὴ πύμπαρ,
 ὡς ἔοικε, νοήσας ὅτι οὐ σώζεται βασιλεὺς διὰ πολλὴν δύναμιν καὶ
 γίγας οὐ σωθήσεται ἐν πλήθει ἰσχύος αὐτοῦ, καὶ ψευδῆς ἵππος 15
 εἰς σωτηρίαν καὶ κύριος διασκεδάξει βουλὰς ἔθνῶν, καὶ τὰ ἐξῆς.
 εἰ γὰρ καὶ τὰ μάλιστα ἡ πόλις οὐκ εἶχεν Ἐλεκίαν, εὐσεβῆ φημι
 C καὶ ἐνύρετον βασιλεία, ἀλλ' οὐ παρεῖδεν ὁ τοῦ παντὸς πρῦτανις

1 ἐκ add C 2 συλλεξάμενος P 3 παρ'] πανούργως καὶ
 παρ' C 5 ὢν om C 7 γέ τοι add C 8 ἐπήει τῇ
 Κωνσταντινούπολιν C 11 συναθροίσας καὶ ἀπειλημένους καὶ C
 14 νοήσας κατὰ πολλὴν ἀβελτηρίαν ὡς οὐ C 15 καὶ om C
 16 καὶ κύριος] ἐν δὲ πλήθει δυνάμεως αὐτοῦ οὐ σωθήσεται. κύ-
 ριος C καὶ τὰ ἐξῆς] ἀθετεῖ δὲ λογισμοὺς λαῶν καὶ ἀθετεῖ
 βουλὰς ἀρχόντων· ἡ δὲ βουλὴ τοῦ κυρίου εἰς τὸν αἰῶνα μένει C
 17 ἔσχεν C φημι om C 18 ἀλλ' οὐ παρεῖδεν] ἀλλ' οὐ τί ποῦ
 δια τῆν τοῦ κρατοῦντος ἐκ πολλῆς ἀγνώσιας καὶ ἀπροσεξίας πεφε-
 ναισμένην καὶ διεφθαμένην γνώμην τε καὶ πίστιν παρεῖδεν C

3. Eo imperatore Thomas in tyrannidem versus, ab Orientalibus iam ac Asiaticis profectus partibus, circumforaneaeque ac commixtae plebis confecto exercitu, turbamque trahens, imperii cupiditate actus, ad quod nulla eius suppeterent merita, Byzantium petit. Romano quippe propagatus sanguine, vir alioqui degener ac obscurus, ad Syriae partes adiens, Constantini sibi nomen adsciscit ac Irenes Augustae filii; qua arte ac fraude plurimis barbarorum ac Christianorum seductus, conflatoque ex diversis gentibus infinitae multitudinis exercitu, Cpolim invadit in turba gravi classeque numerosa, haud secus ac immanis quaedam multiformis varia ac multiceps bestia, diversi generis confertis nationibus, ac velut alius quidam Sennacherim adversus novam Ierusalem armis instructus, magnifice gloriabatur turba illi comite ac superbiebat, homo fastu plenus; nec illi prorsus, ut videtur, iam mentem venit quod ita dictum per prophetam est (Ps. 32 16), "non salvatur rex per multam virtutem, nec gigas salvabitur in multitudine fortitudinis suae." et "fallax equus ad salutem." et "dominus dissipat consilia gentium," et quae sequuntur. quanquam enim etiam maxime urbs Eszechiam minime habebat, pium scilicet regem ac virtute praeditum, non tamen despexit

καὶ φιλόανθρωπος κύριος πολιορκουμένην τὴν πόλιν αὐτοῦ καὶ τὸν λαὸν αὐτοῦ, ἀλλ' ἔνεκεν τῆς ταλαιπωρίας τῶν πτωχῶν καὶ τοῦ στεναγμοῦ τῶν πενήτων ἔφη καὶ τότε "νῦν ἀναστήσομαι καὶ ὑπερασπιῶ τῆς πόλεώς μου καὶ τοῦ λαοῦ," οὐ δι' ἐμέ καὶ διὰ 5 Δαβὶδ τὸν δοῦλόν μου, ὡσπερ τότε καὶ νῦν φησὶν, ἀλλὰ δι' ἐμέ καὶ διὰ τὸν ἐκ σπέρματος Δαβὶδ φύντα υἱόν μου καὶ διὰ τὴν νέαν Ἱερουσαλήμ, ἣν ἐξελεξάμην. (4) καὶ γὰρ ἐπὶ τοῦ δυσσεβοῦς Ἀχιάβ, τοῦ Σύρου πολλὰς μυριάδας κατ' αὐτοῦ συνειληγότες καὶ βρενθνομένου καὶ λέγοντος "εἰ ἐκποιήσει Σαμαρία παντὶ τῷ D 10 λαῷ τοῖς πείροις μου," διέλυσε ῥαδίως εὐθύς τοῦ τρισσαθλίου βασιλείως ὁ φιλοκυρίου θεὸς τὸ ὄνειδος, "ἰδοὺ" λέγων, "ἐγὼ ἰδῶμι αὐτὸν εἰς τὰς χεῖράς σου, καὶ γνώσῃ ὅτι ἐγὼ κύριος." ὅπερ καὶ γέγονεν, καὶ δὴ παραντίκα δέδειχε καὶ τοῖς οἰκείοις καὶ τοῖς ἀλλοτρίοις τὴν ἰδίαν ἰσχὺν καὶ τὸν Δαβὶδ ἀληθεύοντα "κύριος 15 κραταῖος καὶ δυνατός, κύριος δυνατός ἐν πολέμῳ." τῆς γὰρ συμ- πλοκῆς γενομένης δυοκαίδεκα τῶν ἀντιπάλων μυριάδας ὁ Ἰσραὴλ κατακόντισεν. ἵνα δὲ κἀκείνοι καὶ οἱ τοῖς μάθωσιν ὡς θεήματος P 512 ἡ πληγῆ, τῶν διαπεφευγόντων εἰς τινα πόλιν καταπεσόν τὸ τεῖχος κατέχωσε χιλιάδας εἰκοσιεπτὰ.

1 πολιορκουόμενον C, omīssis τὴν πόλιν αὐτοῦ καὶ 8 τότε ποῦ
 πάντας τῶν C 4 ὑπὲρ τῆς πόλεως ταύτης οὐ C 5 ὅσπερ
 — φησὶν] καθὼς εἴρηκα τῆς ἐνοσίχθονος οἰκονομίας C
 6 διὰ ante τὸν om P 8 συνειληγότες? 9 παντὶ] ταῖς
 δραξί παντὶ C 11 τὸ δέος, φάσκων ἰδοὺ ἐγὼ C 12 γνώσεις P
 13 δέδοικε τοὺς οἰκείους καὶ τοὺς ἀλλοτρίους P 14 τὸν ἱερο-
 φάλην C 16 γεγενημένης C

huiusce rerum universitatis moderator clementissimusque dominus urbem suam ac plebem obsidione cinctam; sed propter miseriam inopum et gemitum pauperum (Ps. 11 6), tunc quoque dixit (4 Reg. 20 6) "nunc exurgam, et protegam civitatem meam et populum meum," non propter me et servum meum David, quemadmodum tunc, nunc quoque ait; sed propter me, et qui natus est ex semine David, filium meum, et propter Ierusalem novam, quam elegi. (4) etenim impio Achaab rerum potiente, cum Syrus multas adversus eum conflasset myriadas, ac superbiens diceret "si sufficet Samaria omni populo peditibus meis (3 Reg. 21 10)," confestim misericors deus ter quaterque miserabilis regis probrum facile dissolvit, dicens "ecce ego trado eum in manus tuas, et scies quia ego dominus (3 Reg. 21 13);" quod et factum est. statim namque formidabiles habuit necessarios pariter et alienos, suum ipsius robur ac vires; veracemque davidem ostendit, cum ait (Ps. 23 8) "dominus fortis et potens, dominus potens in praelio." conserto enim praelio centum viginti milia Israel proffigavit. atque ut noverint utriusque pariter deo ultere illatam plagam, eorum qui fugerant quadam in urbe corruens murus viginti septem milia ruinis oppressit.

Theophanes contin.

P 511

3. Ἐφ' οὗ Θωμᾶς ὁ ἀνάρτης ἐκ τῶν ἀνατολικῶν μερῶν ἀπῆρας ἦδη, καὶ λαὸν ἀγυρτώδη καὶ ἐλίμικτον προσυλλεξόμενος καὶ ἐπισυρόμενος, ἐπὶ τὸ Βυζάντιον ἐκίνησεν, τῆς βασιλείας παρ' ἀξίαν ἐφιέμενος· ἐκ γὰρ τῆς Ῥωμαίων γῆς ὀρμώμενος, δυσγενῆς τε καὶ ἀφανῆς ὢν, πρὸς τὰ μέρη τῆς Συρίας ἀφίκετο, Κων-
 B σταντῖνον ἑαυτὸν μετονομάσας καὶ υἱὸν Εἰρήνης τῆς βασιλείας· κἀντεῦθεν γέ τοι πολλοὺς τῶν βαρβάρων καὶ Χριστιανῶν ἀπατή-
 σας, καὶ λαὸν ἄπειρον ἐκ διαφόρων ἔθνων συναθροίσας ἐπὶ τῇ
 Β Κωνσταντινούπολιν ἐπήει ἐν ὄχλῳ βαρεῖ καὶ στόλῳ μεγάλῳ, καθά-
 περ τι θηρίον ἀλλόκοτον καὶ πολύμορφον ποικίλον τε καὶ πολυκέ-
 10 φυλον τὰ πολυειδῆ γένη τῶν ἔθνων ἀθροίσας καὶ οἷά τις ἄλλος Σεναχηρεῖμ κατὰ τῆς νέας Ἱερουσαλὴμ καθοπλισάμενος, ἐμειγα-
 λῶν τῶν ἐπομένων τῷ πλήθει καὶ κατηλαζονέετο, μὴ πάμπαν,
 ὡς εἶοικε, νοήσας ὅτι οὐ σώζεται βασιλεὺς διὰ πολλῆν δύναμιν καὶ
 γίγας οὐ σωθήσεται ἐν πλήθει ἰσχύος αὐτοῦ, καὶ ψευδῆς ἵππος 15
 εἰς σωτηρίαν καὶ κύριος διασκεδάξει βουλὰς ἔθνων, καὶ τὰ ἐξῆς.
 εἰ γὰρ καὶ τὰ μάλιστα ἢ πόλις οὐκ εἶχεν Ἐξεκίαν, εὐσεβῆ φημί
 C καὶ ἐνάρετον βασιλεία, ἀλλ' οὐ παρείδεν ὁ τοῦ παντὸς πρῦτανις

1 ἐκ add C 2 συλλεξόμενος P 3 παρ'] κωνούργως καὶ
 παρ' C 5 ὢν om C 7 γέ τοι add C 8 ἐπήει τῇ
 Κωνσταντινουπόλει C 11 συναθροίσας καὶ ἀπειλημένους καὶ C
 14 νοήσας κατὰ πολλὴν ἀβιλετηρίαν ὡς οὐ C 15 καὶ om C
 16 καὶ κύριος] ἐν δὲ πλήθει δυνάμει αὐτοῦ οὐ σωθήσεται. κύ-
 ριος C καὶ τὰ ἐξῆς] ἀθετεῖ δὲ λογισμοὺς λαῶν καὶ ἀθετεῖ
 βουλὰς ἀρχόντων· ἢ δὲ βουλή τοῦ κυρίου εἰς τὸν αἰῶνα μένει C
 17 ἔσται C φημί om C 18 ἀλλ' οὐ παρείδεν] ἀλλ' οὐ τί πο-
 δια τῆν τοῦ κρατοῦντος ἐκ πολλῆς ἀγνωσίας καὶ ἀπροσεξίας πεφ-
 νακισμένην καὶ διεφθαρμένην γνώμην τε καὶ πίστιν περιείδεν C

3. Eo imperatore Thomas in tyrannidem versus, ab Orientalibus iam ac Asiaticis profectus partibus, circumforaneaeque ac commixtae plebis confecto exercitu, turbamque trahens, imperii cupiditate actus, ad quod nulla eius suppeterent merita, Byzantium petit. Romano quippe propagatus sanguine, vir alioqui degener ac obacurus, ad Syriae partes adiens, Constantini sibi nomen adsciscit ac Irenes Augustae filii; qua arte ac fraude plurimis barbarorum ac Christianorum seductis, conflatoque ex diversis gentibus infinitae multitudinis exercitu, Cpolim invadit in turba gravi classeeque numerosa, haud secus ac immanis quaedam multiformis varia ac multiceps bestia, diversi generis confertis nationibus, ac voluit alius quidam Sennacherim adversus novam Ierusalem armis instructus, magnifice gloriabatur turba illi comite ac superbiebat, homo fastu plenus; nec illi prorsus, ut videtur, iam mentem venit quod ita dictum per prophetam est (Ps. 32 16), "non salvatur rex per multam virtutem, nec gigas salvabitur in multitudine fortitudinis suae." et "fallax equus ad salutem." et "dominus dissipat consilia gentium," et quae sequuntur. quanquam enim etiam maxime urbs Ezechiam minime habebat, pium scilicet regem ac virtute praeditum, non tamen despexit

καὶ φιλόανθρωπος κύριος πολιορκουμένην τὴν πόλιν αὐτοῦ καὶ τὸν λαὸν αὐτοῦ, ἀλλ' ἔνεκεν τῆς ταλαιπωρίας τῶν πτωχῶν καὶ τοῦ στεναγμοῦ τῶν πενήτων ἔφη καὶ τότε "νῦν ἀναστήσομαι καὶ ὑπερασπιῶ τῆς πόλεώς μου καὶ τοῦ λαοῦ," οὗ δι' ἐμὲ καὶ διὰ 5 Δαβὶδ τὸν δοῦλόν μου, ὡσπερ τότε καὶ νῦν φησὶν, ἀλλὰ δι' ἐμὲ καὶ διὰ τὸν ἐκ σπέρματος Δαβὶδ φύντα νόον μου καὶ διὰ τὴν νέαν Ἱερουσαλήμ, ἣν ἐξελεξάμην. (4) καὶ γὰρ ἐπὶ τοῦ δυσσεβοῦς Ἀχιάβ, τοῦ Σύρου πολλὰς μυριάδας κατ' αὐτοῦ συνειληγότες καὶ βρενδυομένους καὶ λέγοντος "εἰ ἐκποιήσει Σαμαρία παντὶ τῷ 10 λαῷ τοῖς πεζοῖς μου," διέλυσε ῥαδίως εὐθὺς τοῦ τρισαθλοῦ βασιλέως ὁ φιλοκτιτῶμων θεὸς τὸ ὄνειδος, "ἰδοὺ" λέγων, "ἐγὼ δίδωμι αὐτὸν εἰς τὰς χεῖράς σου, καὶ γνώσῃ ὅτι ἐγὼ κύριος." ὅπερ καὶ γέγονεν, καὶ δὴ παραυτίκα δέδειξε καὶ τοῖς οἰκείοις καὶ τοῖς ἀλλοτρίοις τὴν ἰδίαν ἰσχὺν καὶ τὸν Δαβὶδ ἀληθεύοντα "κύριος 15 κραταῖδς καὶ δυνατός, κύριος δυνατὸς ἐν πολέμῳ" τῆς γὰρ συμπλοκῆς γενομένης δυοκαίδεκα τῶν ἀντιπάλων μυριάδας ὁ Ἰσραὴλ κατηκόντισεν. Ἴνα δὲ κάμεινοι καὶ οὗτοι μάθωσιν ὡς θεήλατος P 512 ἡ πληγὴ, τῶν διαπεφηνγόντων εἰς τινα πόλιν καταπεσὸν τὸ τεῖχος κατέχρωσε χιλιῶδας εἰκοσιμυρία.

1 πολιορκουμένους C, omissis τὴν πόλιν αὐτοῦ καὶ 3 τότε κοινῶς πάντως νῦν C 4 ὑπὲρ τῆς πόλεως ταύτης σὺ C 5 ὡσπερ — φησὶν] καθὼς εἴρηκε τηλικαῦτα πρὸ τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας C 6 διὰ ante τὸν om P 8 συνειληγότες? 9 παντὶ] ταῖς δραξί παντὶ C 11 τὸ δέος, φάσκων ἰδοὺ ἐγὼ C 12 γνώσεις P 13 δέδειξε τοὺς οἰκείους καὶ τοὺς ἀλλοτρίους P 14 τὸν ἱεροφάτην C 16 γεγενημένης C

huiusce rerum universitatis moderator clementissimusque dominus urbem suam ac plebem obsidione cinctam; sed propter miseriam inopum et gemitum pauperum (Ps. 11 6), tunc quoque dixit (4 Reg. 20 6) "nunc exsurgam, et protegam civitatem meam et populum meum," non propter me et servum meum David, quemadmodum tunc, nunc quoque ait; sed propter me, et qui natus est ex semine David, filium meum, et propter Ierusalem novam, quam elegi. (4) etenim impio Achaab rerum potente, cum Syrus multas adversus eum conflasset myriadas, ac superbiens diceret "si sufficiet Samaria omni populo peditibus meis (3 Reg. 21 10)," confestim misericors deus ter quaterque miserabilis regis probrum facile dissolvit, dicens "ecce ego trado eum in manus tuas, et scies quia ego dominus (3 Reg. 21 13);" quod et factum est. statim namque formidabiles habuit necessarios pariter et alienos, suum ipsius robur ac vires; veracemque davidem ostendit, cum ait (Ps. 23 8) "dominus fortis et potens, dominus potens in praelio." conserto enim praelio centum viginti milia Israel profligavit. atque ut noverint utriusque pariter deo ultore illatam plagam, eorum qui fugerant quadam in urbe corruens murus viginti septem milia ruinis oppressit.

Theophanes contin.

50

5. Ταύτην εοίνυν τὴν ἀλαζονείαν τοῦ Σύρου καὶ τοῦ Ἀσσυρίου χρησάμενος καὶ ὁ ματαιόφρων Θωμᾶς τὴν Κωνσταντινούπολιν, μᾶλλον δὲ Θεούπολιν, ἐφ' ἕνα χρόνον ἐπόρθει, τῶν πολιτῶν ἀνδρείως παραταττομένων καὶ τειχομαχοῦντων καὶ ναυμαχοῦντων· τὰς γὰρ πλείστας αὐτῶν ναῦς ἐπυρπόλησαν, καὶ τοὺς λογύδας τῶν πολεμίων αὐτῶν ἐτροπώσαντο. ὁ δὲ ἀμηχανία ληφθεὶς, τὴν πόλιν ἀφείκει ἐπὶ τὴν Θράκην ἐχώρει, ταύτην ληϊζόμενος. λαφυραγωγῆσας οὖν αὐτὴν μετρίως, ἀλλ' οὐχ ὡς ἤλιπιεν, ἀλλ' **B** ὡς ἡ θεία πρόνοια παρεχώρει διὰ τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, οὐδὲν πλέον ἤνυσεν ὣν προσεδόχησεν. καὶ γοῦν οὐ μόνον εἰς ἐναντίωσιν **10** αὐτῷ παρέστη καὶ περιετρίβη καὶ ἀπέβη τὸ σπούδασμα, ἀλλὰ γε καὶ ὅπερ ἔχειν ἐδόκει καὶ κατεφαντάζετο κλέος τε καὶ σθένος, ἀπεγυμνώθη μικροῦ δεῖν καὶ διόλωλεν· (6) οἱ γὰρ πολῖται, ὡς εἴρηται, γενναίως τε καὶ σφοδρῶς ἀντιπαραταξάμενοι τῇ φηπῇ καὶ συμμαχία τοῦ κρείττονος, καὶ μετὰ τῆς αὐτῆς ἐλπίδος τειχο- **15** **C** μαχοῦντες καὶ πεζομαχοῦντες καὶ ναυμαχοῦντες ἀνδρικῶς καὶ καρτερῶς, ἔπαιον σχεδὸν τὸ σαθρὸν αὐτοῦ φρούργμα κατέλωσαν. τὰ γὰρ ὀχυρώματα ἐφ' ὧν πεποιθῶς ἀνοήτως ἄγαν ἐναβρόντετο καὶ κατεδρασύνετο, τὰς ναῦς αὐτοῦ λέγω, πυρπολήσαντες, καὶ τοὺς

1 Ταύτην — 9 παρεχώρει] τὴν εοίνυν βαρβαρικῆς ὀφρῶν καὶ ἀλαζονείαν τοῦ τε Ἀσσυρίου καὶ τοῦ Σύρου χρησάμενος καὶ Θωμᾶς ὁ ματαιόφρων, καὶ τὴν Κωνστ. — χρόνον ἐκπορθήσας, καὶ τὴν Θράκην δησῶσας καὶ λαφυραγωγῆσας μετρίως καὶ οὐχ ὡς ὀνειροπολῶν ἀπεκαρδόκει, ἀλλ' — συνεχώρει **C** 11 τε καὶ ἀπέβη τὸ σπούδαζόμενον **C** 12 ὁ **C** τε add **C** 13 ὡς εἴρηται om **C** 14 ἀντιπαραταττομένοι **C** 16 καὶ πεζομαχοῦντες om **C** καρτερικῶς **P** 18 ἂ **C** 19 λέγω δὴ τὰς πλείστον τῶν πυρ. **C**

5. Hoc itaque arrogantis animi fastu Syri illius et Assyrii demens quoque Thomas abusus, Cpolim (veriusque Theopolim ac dei urbem) annum unum expugnabat, cum cives strenue aciem opponerent, equo muris atque navibus pugnant, hostiumque plerasque naves incendere. quamobrem consilii inops Thomas, dimissa urbe, in Thraciam, eius praedas acturus, concessit. eam itaque ad certam modum populatam, non quantum ipse speraverat sed quantum providentia divina ob scelera nostra sinebat, nihil amplius effecit eorum quae animo destinata fore exspectabat. ac sane non solum in contrarium illi cessit versusque est atque evasit studium, sed et ea quam habere videbatur sibi ipse blandiebatur, claritate roboreque denudatus est: prope enim est ut perdidisse dicam. (6) cives namque, ut dictum est, fortiter valideque opposita acie, divino numine ac auxilio eiusceque generis spe, e muris, terra ac mari collatis signis, forti robore laborisque constantia, omnem fere eius putridam iactantiam ac superbiam elicere. munitionibus enim, quibus confisus stulte admodum superbiebat ac praeferociebat, eius inquam navibus ac classe igne succensis, hostiumque ac tribunorum lectis-

λογάδας τῶν πολεμίων καὶ στρατοπεδάρχας τροπώσομενοι, σκοτοδινία πολλή καὶ ἀμυχανία περιέσχε τὸν εὐρύπιστον καὶ κουφότατον Θωμᾶν. ναὶ μὴν καὶ τὰς πολυμηχάνους αὐτοῦ καὶ πολυτρόπους ἐλεπόλεις πύσας, ἀκαταμαχῆτους οὐσας, ὡς ᾤετο, καὶ 5 θυσαλώτους, διέφθειραν καὶ κατέλυσαν εὐπετῶς ἄρδην. καὶ οὕτως ὁ μὲν οἶκος Δαβὶδ ἤγουν ἢ τοῦ Χριστοῦ πόλις ἐπορεύετο καὶ ἐκραταιοῦτο, ὁ δὲ οἶκος Σαούλ, τῶν πολεμίων τὸ στίφος, ἐπορεύετο καὶ ἠσθένει τῷ ὄντι, καὶ Θεὸς ἐδοξάζετο. καὶ ἦν ἰδεῖν D ἐναργῶς ὄντως ἐπ' αὐτῷ πληρούμενον τὸ θάτερον λόγιον ἱερὸν, 10^a καθεῖλες πάντας τοὺς φραγμοὺς αὐτοῦ, ἔθου τὰ ὄχρωράματα αὐτοῦ δειλῶν" καὶ τὰ ἐξῆς τοῦ ψαλμοῦ. ἔνθεν τοι καὶ οἱ τῆς πόλεως ἔψαλλον "οὗτοι ἐν ἄρμασι καὶ οὗτοι ἐν ἵπποις". καὶ τὰ λοιπὰ τοῦ ψαλμοῦ. (7) ὁ δὲ Θεὸς λόγος παρεγγνώμενος καὶ προεναγγελιζόμενος αὐτοῖς εὖ μᾶλα τὴν ἀθρόαν καὶ ταχίστην κατάπτωσιν 15 τοῦ ἐχθροῦ αὐτῶν ἀπεκρίνατο μόνον οὐχὶ λέγων "Θαρσεῖτε, τέκνα, καὶ βοήσατε πρὸς τὸν Θεόν· ἔσται γὰρ ὑμῖν ὑπὸ τοῦ ἐπαγαγόντος μνεῖα. ὁ γὰρ ἐπαγαγὼν ὑμῖν τὰ κακὰ ἐπάξει ὑμῖν τὴν αἰώνιον P 513 εὐφροσύνην μετὰ τῆς σωτηρίας ὑμῶν."

1 στρατοπεδάρχων P 3 Θωμᾶν om C ναὶ μὴν] καὶ μὴν καὶ ἀλλὰ P πολυμ. καὶ πολυτρόπως ἐξενοημένως ἐλεπόλεις αὐτοῦ C 6 ἤγουν ἢ τοῦ] ἤτοι C 7 ἐκραταιοῦτο — ἠσθένει] τὰ ἠσθένει P 9 τὸ ἱερὸν λόγιον P 11 καὶ τὰ ἐξῆς τοῦ ψαλμοῦ] διηρακάζον πάντες et reliqua psalmi 88 42—44, nisi quod v. 43 τὴν δεξιάν τῶν θλιβόντων αὐτόν. C τοι καὶ] οὐν C 12 καὶ τὰ — ψαλμοῦ] ἡμεῖς δὲ ἐν — ἀνωρθώθημι, e ps. 19 8 et 9, C 13 λόγος ἀθῆς παρεγγ. C 15 λέγων Θαρσεῖτε] λέγων· τέκνα, μακροθυμήσατε τὴν παρὰ τοῦ Θεοῦ ἐπελθοῦσάν ὑμῖν ὀργήν. κατεδίωξε γὰρ σε ὁ ἐχθρὸς σου, καὶ ὄψη αὐτοῦ τὴν ἀπώλειαν ἐν τάχει, καὶ ἐπὶ τραχήλους αὐτῶν ἐπιβήση. Θαρσεῖτε C 16 ἐπαγόντος P

simis fuis fugatisque, ingenti vertigine consilii que inopia ac anxietate instabilis ac Euripo similis levissimusque Thomae animus tenebatur. quin et subtilissimae artis multiplicesque eius omnes machinas, ipsas inexpugnabiles, ut quidem existimabat, expugnatuque difficiles, facile admodum ac expedite inutiles reddiderunt ac everterunt. atque in eum modum domus quidem David (dei scilicet civitas) ibat ac vera convalescebat, domus autem Saul, hostium caetera, ibat et infirma erat, deusque glorificabatur. ac plane videre erat clare in eo implere divinum oraculum, "destruxisti omnes sepes eius, posuisti firmamentum eius formidinem," ac quae Psalmus reliqua habet. unde et oppidani psallebant "hi in curribus et hi in equis" et quae reliqua sunt. (7) divinus autem sermo ipse sponsor, ac quam repentinam citissimamque ipsorum hostis ruinam eis praenuntians, respondit, tantum non dicens "confidite, filii, et clamate ad deum. erit enim nobis ab eo memoria qui ultor existat. qui enim nobis invexit mala, is ipse cum salute sempiternam vobis adducit laetitiam."

8. Ἐπεὶ οὖν ἀποκαμῶν ὁ τάλας καὶ πεπλανημένος ἀνοή-
 τως πολεμῶν καὶ ματαιοπονῶν, καὶ μάλᾳ δὴ ἀπογνοὺς ὡς τοῦ
 σκοποῦ διαμαρτήσας ἐκ διαμέτρου, καὶ τῶν πραγμάτων ἀπὸ
 κατόπιν προδήλως φερομένων ἡμέρα καὶ ἡμέρα· καὶ πρὸς τοῦτοις
 μαδῶν ὡς ὁ βασιλεὺς Μιχαὴλ τοὺς Βουλγάρους εἰς συμμαχίαν 5
 καὶ ἀπὸ τοῦ προσεκαλέσατο, παραχρῆμα τὴν πόλιν ἐάσας καὶ
 αὐτῶν θῦκτον ὄχητο. οὗτος δὲ καὶ μαχεσάμενος καὶ πολλοὺς αὐτῶν
 διαφθείρας εἰς Ἀρκαδιούπολιν ἑαυτὸν ἀσφαλίζεται ὄψεν, κατὰ
 B τὴν πρόβασιν αὐτοῦ ἀσθένειαν καὶ ἐλάττωσιν ὑφορώμενος. ὄψεν
 εἰ περὶ αὐτὸν αἰσθόμενοι σαφέστερον τὴν τε δεινὴν οἰκίαν ἀπὸ- 10
 τὴν καὶ τῆς κενῆς ἐλπίδος ἀποτυχίαν καὶ τὴν ἐκείνου πλησιάζουσαν
 πανωλεθρίαν, ἤρξαντο κατὰ μικρὸν ὑποχωρεῖν καὶ ὑπορρέειν καὶ
 καταλιμπάνειν αὐτὸν ὡς μάταιον καὶ λαοπλάνον. (9) ὁ δὲ γε
 Μιχαὴλ ταῦτα μεμαθηκῶς ὑπὸ τῶν ἰδίων φίλων καὶ συγγενῶν
 προδοθέντα, αὐτίκα τῆς πόλεως ἐπιξελθὼν μετὰ πλείστης δυνά- 15
 μειως πρὸς αὐτὸν ἐξώρμησε. καὶ δὴ περικαθίσας βραχὺν τινα
 καιρὸν καὶ τοῦτον ἀμογητὶ χειρωσάμενος, καὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ
 C κατὰ τὴν ἀρχαίαν συνήθειαν πεπατηκῶς, καὶ ἀκρωτηριάσας αὐ-
 τοῦ χεῖρας καὶ πόδας καὶ οὕτως ἀνασκολοπίσας, κατέκτανσε τὸν ἐν
 τρισὶν ἔτεσι δι' αὐτὸν κατάρξαντα καὶ διαρκέσαντα χαλεπὸν καὶ 20
 δύστηνον ἐμφύλιον πόλεμον.

1 ἀνόητα C 8 ἀπὸ] αὐτῶν ἀπὸ P 8 τὴν κατὰ πρό-
 βασιν ἀσθένειαν αὐτοῦ C 14 ὑπὸ — προδοθέντα em C
 20 αὐτοῦ C 21 δύσειστον C

8. Quandoquidem igitur fatiscens scelestus homo atque miser, se-
 ductusque mentis suae rationibus, insulse pugnans inanisque conatu labo-
 rans ac spe defectus, quippe ex diametro frustratus proposito, ipsaque
 manifeste rebus illi retro quotidie provenientibus; ac praeterea ubi co-
 gnovit Michaelē imperatorem adversa sibi corrogasse Bulgarorum au-
 xilia, confestim relicta urbe in eos impetum vertit, quos et pugna ag-
 gressus, multaque eorum data strage, Arcadiopolim tuto se praesidii
 recipit, nimirum suas processu vires diminutum iri imbecillioresque fore
 timens. quare etiam partiarum clarius cognoscentes tum inmanem suam
 execrationem tum inanem frustratam spem, nec procul esse supremam
 viri exitium ac profigationem, coeperunt paulatim recedere aeque sub-
 ducere ac desuere, illumque ut hominem vanum et blateronem populi
 seductorem relinquere. (9) his porro Michael cognitis, nempe prodi-
 tum Thomam ab amicis ac propinquis, statim urbe egressus cum inge-
 nitibus captis in eam impetum dedit; atque ad breve obitans tempus,
 nulloque labore eius petitis, ac collo antiquo more dediticis calcato
 manibusque ac pedibus truncatis, inque eum modum palo affigens, trium
 annorum molestam miserumque civilem bellam, arrepti ab eo imperii causa
 conflatum productumque, sopivit.

Ἀσχολουμένου δὲ Μιχαὴλ πρὸς τὸν ἀνάρτην Θωμᾶν, καὶ τῇ πρὸς τυττον φροντίδι παντὸς ἄλλου καταφρονεῦντος, Κρήτη καὶ Σικελία καὶ δὴ καλούμεναι Κυκλάδες νῆσοι τῆς τῶν Ῥωμαίων ἀρχῆς περιηρέθησαν ἐξ Ἄφρων τε καὶ Ἀράβων, λαβόντων ἀρχὴν ὅσῃσι πρῶτον διὰ τὰς τοῦ λαοῦ ἁμαρτίας καὶ τὴν τῶν κρατούντων δυσσέβειαν καὶ ταπεινοῦν καὶ ἐπὶ χεῖρα σφῶν ἄγειν τὰ τῶν Χριστιανῶν πρόγματα.

10. Ἐν τούτοις ὄν ὄντων καὶ οὕτω τῶν πραγμάτων δια-
κειμένων Μιχαὴλ μὲν ἐκ δυσουρίας καὶ τῆς τῶν νεφρῶν ἀλη-
10 δόνος κακῶς ἀπηλλάγη τοῦ ζῆν, διεδέξατο δὲ τὴν ἀρχὴν ἀπὸ
αὐτοῦ Θεόφιλος ὁ υἱὸς αὐτοῦ μετὰ τῆς μητρὸς αὐτοῦ Εὐφρο-
σύνης.

Β Α Σ Ι Α Ε Ι Α

Θ Ε Ο Φ Ι Λ Ο Υ .

15 Τῷ ἐνιαυτῷ ἀπὸ τοῦ κόσμου ἐξάκις χιλιοστῷ τριακοσιοστῷ εικο-
στῷ ἔκτῳ, τῆς δὲ θείας συρκώσεως ὡς, ἐβασίλευσεν Θεόφιλος P 514
ἔτη ιβ', ὁ νέος Βαλτάσαρ καὶ παραβάτης καὶ Θεομοσῆς καὶ τῶν
ἁγίων εἰκόνων ὑβριστῆς καὶ καθαιρέτης καὶ βέβηλος. ἡ δὲ μήτηρ

1 Ἀσχολουμένου — 11 Εὐφροσύνης om C 3 δὴ] δὴ αἰ?
15 Τῷ — 17 ὁ νέος] μετὰ δὲ Μιχαὴλ ἐβασίλευσεν Θεόφιλος υἱὸς
αὐτοῦ ὁ νέος C 17 καὶ παραβάτης om C 18 εἰδόντων
om C βέβηλος ἔτη ιβ' μῆνας γ', καὶ ἀπέθανε δυσεντερικῶς C,
omissis ἡ δὲ — p. 791 19 αἰεζόμενος.

Interim vero dum Thomae tyranno Michael incumbit eique curam negotio addicit, aliis omnibus in neglecto habitis, Creta et Sicilia, ac quas vocant Cyclades insulas, ab Afris ac Arabibus Romanae subductae sunt ditioni, cum iam primum ob peccata populi ac imperatorum impietatem Christianorum res deprimere suaeque eas facere ditionis occipissent.

10. Sic igitur eoque statu se rebus habentibus, Michael urinae difficultate renumque dolore male exstinguitur: succedit vero imperio, eius loco, Theophilus filius cum matre Euphrosyna.

I M P E R I U M

T H E O P H I L I

Αὐτοῦ τοῦ κόσμου 6326, divinae incarnationis 826, imperator Theophilus annos duodecim, novus ille Baltasar et praevicator ac deo exosus, sanctarumque imaginum contumeliosus destructor ac profigitor, homo profanus. eius mater Euphrosyna in subiecta omnia mittens themata ac

αὐτοῦ Ἐὐφροσύνη ἀποστειλάσα ἐν πάσι τοῖς Θέμασιν ἤγαγε κόρας εὐπροσώπους πρὸς τὸ νυμφοστολῆσαι Θεόφιλον τὸν υἱὸν αὐτῆς. ἀγαθοῦσα δὲ πάσας ταύτας ἐν τῷ παλατίῳ εἰς τὸ λεγόμενον Μαργαρίτου τρικλίνιον δέδωκε τῷ Θεοφίλῳ χρυσοῦν μῆλον, εἰπούσα "εἰς ἣν ἀρεσθῆς, ἐπίδος τοῦτο αὐτῇ." ἦν δὲ τις ἐξ εὐγενῶν ἐν β
 Β αὐταῖς κόρη, ὀνόματι Εἰκασία, ὠραισιώτατη πάνυ· ἦν ἰδὼν Θεόφιλος καὶ ὑπεραγασθεὶς αὐτὴν τοῦ κάλλους ἔφη ὡς ἄρα διὰ γυναικὸς ἐρρήν τὰ φαῦλα. ἡ δὲ μετ' αἰδοῦς πως ἀντέφησεν "ἀλλὰ καὶ διὰ γυναικὸς πηγάζει τὰ κρείττονα." ὁ δὲ τῷ λόγῳ τὴν καρδίαν πληγείς ταύτην μὲν εἶασεν, Θεοδώρα δὲ τὸ μῆλον ἐπέδωκεν,¹⁰ οὖσῃ ἐκ Παφλαγόνων. στέφει Θεοδώραν ἐν τῷ εὐκτηρίῳ τοῦ ἁγίου Στεφάνου, στεφθεὶς καὶ αὐτὸς ἕμα αὐτῇ ὑπὸ Ἀντωνίου πατριάρχου καὶ τῷ τοῦ γάμου καὶ τῷ τῆς βασιλείας στέφει, τῇ ἁγίᾳ πεντηκοστῇ. κάκειθεν προῆλθεν ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ, φιλοτιμησάμενος πολλοῖς τὸν πατριάρχην ἕμα τῷ κλήρῳ καὶ τῆς¹⁵
 C συγκλήτου. ἡ δὲ Εἰκασία τῆς βασιλείας ἀποτυχοῦσα μονᾶν κατεσκεύασεν, εἰς ἣν καὶ ἀποκειραμένη, ἀσκούσα καὶ φιλοσοφοῦσα, τῷ θεῷ μόνῳ ζῶσα διετέλεσε μέχρι τέλους ζωῆς αὐτῆς. ἡ καὶ συγγράμματα αὐτῆς πλεῖστα καταλείπειν, τὸ "κύριε, ἡ ἐν πολλαῖς ἁμαρτίαις" καὶ τοῦ μεγάλου σαββάτου τὸ τετραψῆδιον²⁰ "ἄφρων γηραλέ" καὶ ἄλλα τινά. ἡ δὲ τοῦ βασιλέως μήτηρ Ἐὐφροσύνη ἰκουσίως κατελθοῦσα τοῦ παλατίου ἐν τῇ μονῇ αὐτῆς, ἦ ἐπὶ νυμῶν τὰ Γύστρια, ἡσύχασεν.

15 τῇ συγκλήτῳ? an τοῖς τῆς συγκλήτου?

23 ἡ om P

dicionis loca puellas oris decore formosas adduxit, ut ex iis Theophile filio nuptiarum foedere sponsa adiungeretur. congregatis illis omnibus in palatio, quod Margaritae triclinium vocant, dedit illa filio malum aureum, dicens "illi trades cuius forma placuerit." erat vero inter eas ex nobilibus sata puella nomine Icasia, longe formosissima. qua viua Theophilus, eiusque nimium quantum gratiam stupens ac speciem, "a muliere" inquit "emanarunt mala." reponit illa subverecunde et cum pudore "sed et res meliores a muliere exuberant." is animo offensus sermonis licentia, ea relicta, malum Theodorae dedit, ex Paphlagonum gente. coronat Theophilus Theodora in oratorio S. Stephani, ipse una cum ipsa nuptialibus corollis donatus ab Antonio patriarcha, donatque Augustali corona in sancta pentecoste. tumque in magna ecclesiam processa habitu multis magnifice patriarchae et clerum senatumque accipit. Icasia vero imperii spe frustrata monasterium extruxit, in quo etiam coma posita, religiosaque palaestra merens ac philosophans, deo soli vivens in finem usque vitae perseveravit. quae et ingenii sui plurima reliquit monumenta, in quibus illud est "domine, in multis peccatis;" magni item sabbati tetraodiam illud "insipiens vetule," aliaque nonnulla. imperatoris vero mater Euphrosyna, sponte relicta aula, in suo monasterio, cui Gastriae nomen, sanctiori rita privatam vitam egit.

2. Ἐποίησε δὲ ἱππικὸν Θεόφιλος, καὶ προσέτιξε τῷ Χα- D
 μαιδράκοντι Λέοντι τῷ πρωτοβεστιαρῷ αὐτοῦ ἀγαγεῖν τὸ πολυ-
 κάνδηλον τὸ ἐν τῇ σφραγῇ τοῦ Ἀρμενίου Λέοντος ἕξει διακοπέν.
 τοῦ ἱππικοῦ δὲ τελεσθέντος προσεκαλέσατο πᾶσαν τὴν σύγκλητον
 3 ἐν τῷ λεγομένῳ Καθίσματι, καὶ τὸ πολυκάνδηλον ἔξαγαγὼν καὶ
 ὑποδείξας αὐτοῖς ἔφη "ὁ εἰς ναὸν κυρίου εἰσερχόμενος καὶ χριστὸν
 κυρίου φονεύων τίος ἐστὶν ἄξιος;" ἡ δὲ σύγκλητος ἀποκριθεῖσα
 ἔφη "ἄξιος θανάτου ἐστίν, ὃ δέσποτα." καὶ εὐθὺς ἐκέλευσε
 τοὺς σὸν τῷ πατρὶ αὐτοῦ Μιχαὴλ τὸν Λέοντα ἀνιόντας τὸν
 10 ὕπαρχον κατασχέειν καὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν ἐν τῇ σφενδόβῃ ἀπο-
 τεμῆν, πολλὰ προβαλλομένους καὶ λέγοντας ἄδικον εἶναι τὴν χρι- P 515
 σιν· καὶ γὰρ εἰ μὴ τῷ πατρὶ σου συνηγωνισάμεθα, ὃ βασιλεῦ,
 οὐκ ἂν αὐτὸς ἤρξας. καὶ δὴ οὕτως ἐπ' ἔψαισι πάντων τὰς κεφα-
 λὰς ἀπετμήθησαν, προσχῆματι μὲν ὡς εἰς ναὸν κυρίου τετολημ-
 15 κότων ποιήσασθαι τὴν ἀναίρεσιν, τῇ ἀληθείᾳ δὲ ὡς τὸν συναίρε-
 σιώτην αὐτοῦ καὶ ὁμόφρονα εἰς ἀσέβειαν ἀποκτείναντες. εἶχετε
 γὰρ ὁ ἀλιτήριος τῆς ἐκείνου θεοστρυγοῦς αἰρέσεως, καὶ τῆς εὐσε-
 βείας ἀπέχετο, τῶν δὲ εἰκόνων τὰς μὲν κατασπῶν τὰς δὲ ἀνο-
 ρύττων, καὶ τοὺς ἐπ' εὐλαβείᾳ μοναχοὺς ἔξορίζων καὶ αἰκισθό-
 20 μενος.

3. Ἐφ' αὐτῷ καὶ πρὸς τὴν πατρίδα καὶ πόλιν αὐτοῦ τοῦ B
 ἀλιτηρίου καὶ τυράννου μετὰ πολλῆς δυνάμεως οἱ Σαρακηνοὶ πα-

18 δὲ εἰκ.] τε εἰκ.?

21 αὐτοῦ om C

22 oi add C

2. Indictis Circensibus Theophilus iubet Leoni Chamaedraconi protovestiarario suo, multifidum ut candelabrum afferat, quod in Leonis Armenii caede fuerat gladio conscissum. actis Circensibus senatum omnem ad se convocat in locum quem Sessum vocant. productoque candelabro ac illis ostenso, quaerit "qui in templum domini ingressus Christum domini peremit, qua dignus poena est?" respondit senatus "domine, reus mortis est." moxque praefecto iubet ut eos, qui cum Michaeli patre suo Leonem sustulerant, tentes in Circi funda capite plectat, multa licet obiectantes, dicentes iniustam esse sententiam. "non enim" aiebant, "imperator, nisi patri tuo essemus auxiliati, tu in throno sedisses." inque eum modum sub omnium oculis capite plecti suht, eo quidem praetextu quod in templo domini ausi essent caedem patrare, re vera autem iccirco quia haeretica pravitate sodalem, parique ad impietatem sensu, nec sustulissent. adhaerebat enim scelestus homo deo execrabilis illius haeresi et a pietate abhorrebat; qui nimirum imaginum alias evelleret alias effoderet, monachosque pietate claros exilio multaret ac verberibus aliisque cruciatibus dehonestaret.

3. Illo imperatore, in scelestissimi eius tyrannique patriam urbem irruptione facta, Saraceni cum ingentibus copiis, inventa illa fortiter

P 511

3. Ἐφ' οὗ Θωμᾶς ὁ ἀνάρτης ἐκ τῶν ἀνατολικῶν μερῶν ἀπάρας ἦδη, καὶ λαὸν ἀγρυπώδη καὶ ἐπίμικτον προσυλλεξόμενος καὶ ἐπισυρόμενος, ἐπὶ τὸ Βυζάντιον ἐκίνησεν, τῆς βασιλείας παρ' ἀξίαν ἐφιέμενος· ἐκ γὰρ τῆς Ῥωμαίων γῆς ὁρμώμενος, δυσγε- νῆς τε καὶ ἀφανῆς ὢν, πρὸς τὰ μέρη τῆς Συρίας ἀφίκετο, Κων- 5 σταντινὸν ἑαυτὸν μετονομάσας καὶ υἱὸν Εἰρήνης τῆς βασιλείου. κἀντεῦθεν γέ τοι πολλοὺς τῶν βαρβάρων καὶ Χριστιανῶν ἀπατή- σας, καὶ λαὸν ἄπειρον ἐκ διαφόρων ἔθνῶν συναθροίσας ἐπὶ τῇ Β Κωνσταντινουπόλει ἐπήει ἐν ὄχλῳ βαρεῖ καὶ στόλῳ μεγάλῳ, καθά- περ τι θηρίον ἀλλόκοτον καὶ πολύμορφον ποικίλον τε καὶ πολυκλ- 10 φαλον τὰ πολυειδῆ γένη τῶν ἔθνῶν ἀθροίσας καὶ οἷά τις ἄλλος Συναχηρεῖμ κατὰ τῆς νέας Ἱερουσαλὴμ καθοπλισάμενος, ἐμεγαλ- αύχει τῶν ἐπομένων τῷ πλήθει καὶ κατηλαζονεύετο, μὴ πάμπαν, ὡς ἔοικε, νοήσας ὅτι οὐ σώζεται βασιλεὺς διὰ πολλὴν δύναμιν καὶ γίγας οὐ σωθήσεται ἐν πλήθει ἰσχύος αὐτοῦ, καὶ ψευδῆς ἵππος 15 εἰς σωτηρίαν καὶ κύριος διασκεδάζει βουλὰς ἔθνῶν, καὶ τὰ ἐξῆς. εἰ γὰρ καὶ τὰ μάλιστα ἡ πόλις οὐκ εἶχεν Ἐζεκίαν, εὐσεβῆ φημι C καὶ ἐνύρετον βασιλέα, ἀλλ' οὐ παρείδεν ὁ τοῦ παντὸς πρύτανις

1 ἐκ add C 2 συλλεξόμενος P 3 παρ'] κανούργως καὶ παρ' C 5 ὢν om C 7 γέ τοι add C 8 ἐπήει τῇ Κωνσταντινουπόλει C 11 συναθροίσας καὶ ἀνελημμένος καὶ C 14 νοήσας κατὰ πολλὴν ἀβελτηρίαν ὡς οὐ C 15 καὶ om C 16 καὶ κύριος] ἐν δὲ κλήθει δυνάμεως αὐτοῦ οὐ σωθήσεται. κύριος C καὶ τὰ ἐξῆς] ἀθετεῖ δὲ λογισμὸς λαῶν καὶ ἀθετεῖ βουλὰς ἀρχόντων· ἡ δὲ βουλή τοῦ κυρίου εἰς τὸν αἰῶνα μένει C 17 ἔσχη C φημι om C 18 ἀλλ' οὐ παρείδεν] ἀλλ' οὐ τί ποῦ δια τῆν τοῦ κρατοῦντος ἐκ πολλῆς ἀγνοσίας καὶ ἀπροσεξίας πεφ- ναισιμένην καὶ διεφθαρμένην γνώμην τε καὶ πίστιν περιείδεν C

3. Eo imperatore Thomas in tyrannidem versus, ab Orientalibus iam ac Asiaticis profectus partibus, circumforaneaque ac commixtae plebis confecto exercitu, turbamque trahens, imperii cupiditate actus, ad quod nulla eius suppeterent merita, Byzantium petit. Romano quippe propagatus sanguine, vir alioqui degener ac obscurus, ad Syriae partes adiens, Constantini sibi nomen adsciscit ac Irenae Augustae filii; qua arte ac fraude plurimis barbarorum ac Christianorum seductis, conflatoque ex diversis gentibus infinitae multitudinis exercitu, Cpolim invadit in turba gravi classeeque numerosa, haud secus ac immanis quaedam multiformis varia ac multiceps bestia, diversi generis confertis nationibus, ac volat alius quidam Sennacherim adversus novam Ierusalem armis instructus, magnifice gloriabatur turba illi comite ac superbiebat, homo fastu plenus; nec illi prorsus, ut videtur, iam mentem venit quod ita dictum per prophetam est (Ps. 32 16), "non salvatur rex per multam virtutem, nec gigas salvabitur in multitudine fortitudinis suae." et "fallax equus ad salutem." et "dominus dissipat consilia gentium," et quae sequuntur. quanquam enim etiam maxime urbs Ezechiam minime habebat, pium scilicet regem ac virtute praeditum, non tamen despectit

καὶ φιλόανθρωπος κύριος πολιορκουμένην τὴν πόλιν αὐτοῦ καὶ τὸν λαὸν αὐτοῦ, ἀλλ' ἔνεκεν τῆς ταλαιπωρίας τῶν πτωχῶν καὶ τοῦ στεναγμοῦ τῶν πενήτων ἔφη καὶ τότε "νῦν ἀναστήσομαι καὶ ὑπερασπιῶ τῆς πόλεώς μου καὶ τοῦ λαοῦ," οὐ δι' ἐμὲ καὶ διὰ 5 Δαβὶδ τὸν δοῦλόν μου, ὡσπερ τότε καὶ νῦν φησὶν, ἀλλὰ δι' ἐμὲ καὶ διὰ τὸν ἐκ σπέρματος Δαβὶδ φόντα υἱόν μου καὶ διὰ τὴν νέαν Ἱερουσαλήμ, ἣν ἐξελεξάμην. (4) καὶ γὰρ ἐπὶ τοῦ δυσσεβοῦς Ἀχιάβ, τοῦ Σύρου πολλὰς μυριάδας κατ' αὐτοῦ συναλιηχότος καὶ βρενθνομένου καὶ λέγοντος "εἰ ἐκποιήσει Σαμαρία παντὶ τῷ 10 λαῷ τοῖς πείροις μου," διέλυσε ῥαδίως εὐθύς τοῦ τρισσαλλίου βασιλείως ὁ φιλοκτικίμων θεὸς τὸ ὄνειδος, "ἰδοὺ" λέγων, "ἐγὼ δίδωμι αὐτὸν εἰς τὰς χεῖράς σου, καὶ γνώσῃ ὅτι ἐγὼ κύριος." ὅπερ καὶ γέγονεν, καὶ δὴ παραντίκα δέδειχε καὶ τοῖς οἰκείαις καὶ τοῖς ἄλλοτρίαις τὴν ἰδίαν ἰσχὺν καὶ τὸν Δαβὶδ ἀληθεύοντα "κύριος 15 κραταῖδς καὶ δυνατός, κύριος δυνατός ἐν πολέμῳ." τῆς γὰρ συμ- πλοκῆς γενομένης δυοκαίδεκα τῶν ἀντιπάλων μυριάδας ὁ Ἰσραὴλ κατηκόντισεν. ἵνα δὲ κάκαιοι καὶ οὗτοι μάθωσιν ὡς θεῖλος P 512 ἡ πληγῆ, τῶν διαπεφηνότων εἰς τινα πόλιν καταπεσὸν τὸ τεῖχος κατέχωσε χιλιάδας εἰκοσιεπτὰ.

1 πολιορκουόμενον C, omīssis τὴν πόλιν αὐτοῦ καὶ 3 τότε ποσ
 πάντας τῶν C 4 ἐπὶ τῆς πόλεως ταύτης οὐ C 5 ὡσπερ
 — φησὶν] καθὼς εἰρημὴς τηρικαῦτα πρὸ τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας C
 6 διὰ ante τὸν om P 8 συναλιηχότος? 9 παντὶ] ταῖς
 δραξὶ παντὶ C 11 τὸ δέος, φάσκων ἰδοὺ ἐγὼ C 12 γνώσεις P
 13 δέδειχε τοῦς οἰκείους καὶ τοῦς ἄλλοτρίους P 14 τὸν ἱερο-
 φάλτην C 16 γεγενημένης C

huiusce rerum universitatis moderator clementissimusque dominus urbem suam ac plebem obsidione cinctam; sed propter miseriam inopum et gemitum pauperum (Ps. 116), tunc quoque dixit (4 Reg. 20 6) "nunc exurgam, et protegam civitatem meam et populum meum, non propter me et servum meum David, quemadmodum tunc, nunc quoque ait; sed propter me, et qui natus est ex semine David, filium meum, et propter Ierusalem novam, quam elegi. (4) etaniam impio Achaab rerum potiente, cum Syrus multas adversus eum conflasset myriadas, ac superbiens diceret "si sufficiet Samaria omni populo pedibus meis (3 Reg. 21 10)," confestim misericors deus ter quaterque miserabilis regis probrum facile dissolvit, dicens "ecce ego trado eum in manus tuas, et scies quia ego dominus (3 Reg. 21 13);" quod et factum est. statim namque formidabiles habuit necessarios pariter et alienos, suum ipsius robur ac vires; veracemque davidem ostendit, cum ait (Ps. 23 8) "dominus fortis et potens, dominus potens in praelio." conserto enim praelio centum viginti milia Israel profligavit. atque ut noverint utriusque pariter deo ultore illatam plagam, eorum qui fugerant quadam in urbe corruens murus viginti septem milia ruinis oppressit.

Theophanes contin.

5. Ταύτην εοίνυν τὴν ἀλαζονείαν τοῦ Σύρου καὶ τοῦ Ἀσσυρίου χρησάμενος καὶ ὁ ματαιόφρων Θωμᾶς τὴν Κωνσταντινούπολιν, μᾶλλον δὲ Θεούπολιν, ἐφ' ἕνα χρόνον ἐπόρθει, τῶν πολιτῶν ἀνδρείως παραταττομένων καὶ τειχομαχοῦντων καὶ ναυμαχοῦντων· τὰς γὰρ πλείστας αὐτῶν ναῦς ἐπυρπόλησαν, καὶ τοὺς λογιάσας τῶν πολεμίων αὐτῶν ἐτροπώσαντο. ὁ δὲ ἀμνηχανία ληφθεὶς, τὴν πόλιν ἀφείκει ἐπὶ τὴν Θράκην ἐχώρει, ταύτην ληϊζόμενος. λαφυραγωγῆσας οὖν αὐτὴν μετρίως, ἀλλ' οὐχ ὡς ἤλιπιζεν, ἀλλ' ὡς ἡ θεία πρόνοια παρεχόμενος διὰ τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, οὐδὲν πλέον ἤνυσεν ἢν προσεδόκησεν. καὶ γοῦν οὐ μόνον εἰς ἐναντίωσιν αὐτῶν παρέστη καὶ περιετρόπη καὶ ἀπέβη τὸ σπούδασμα, ἀλλὰ γε καὶ ὅπερ ἔχειν ἐδόκει καὶ κατεφαντάζετο κλέος τε καὶ σθένος, ἀπεγυμνώθη μικροῦ δεῖν καὶ διόλωλεν· (6) οἱ γὰρ πολῖται, ὡς εἴρηται, γενναίως τε καὶ σφοδρῶς ἀντιπαραταξάμενοι τῇ ῥοπῇ καὶ συμμαχίᾳ τοῦ κρείττους, καὶ μετὰ τοιαύτης ἐλπίδος τειχομαχοῦντες καὶ πεζομαχοῦντες καὶ ναυμαχοῦντες ἀνδρικῶς καὶ καρτερῶς, ἕπαν σχεδὸν τὸ σαθρὸν αὐτοῦ φρούραγμα κατέλυσαν. τὰ γὰρ ἄχυράματα ἐφ' ἧν πεποιθῶς ἀνοήτως ἄγυν ἐναβρόνετο καὶ κατεθραύονετο, τὰς ναῦς αὐτοῦ λέγω, πυρπολήσαντες, καὶ τοὺς

1 Ταύτην — 9 παρεχώρει] τὴν εοίνυν βαρβαρικὴν ὄφρην καὶ ἀλαζονείαν τοῦ τε Ἀσσυρίου καὶ τοῦ Σύρου χρησάμενος καὶ Θωμᾶς ὁ ματαιόφρων, καὶ τὴν Κωνστ. — χρόνον ἐκπορθῆσας, καὶ τὴν Θράκην δῆσας καὶ λαφυραγωγῆσας μετρίως καὶ οὐχ ὡς ὀνηροπολῶν ἀπεκαρδοῖκε, ἀλλ' — συνεχώρει C 11 τε καὶ ἀπέβη τὸ σπούδαζόμενον C 12 ὁ C τε add C 13 ὡς εἴρηται om C 14 ἀντιπαραταττόμενοι C 16 καὶ πεζομαχοῦντες om C 17 καρτερικῶς P 18 ἂ C 19 λέγω δὴ τὰς πλείστοις ναῦς πυρπ. C

5. Hoc itaque arrogantis animi fastu Syri illius et Assyrii demens quoque Thomas abusus, Cpolim (veriusque Theopolim ac dei urbem) annum unum expugnabat, cum cives strenue aciem opponerent, eoque muris atque navibus pugnarent, hostiumque plerasque naves incendere. quamobrem consilii inops Thomas, dimissa urbe, in Thraciam, eius praedas acturus, concessit. eam itaque ad certam modum populatas, non quantum ipse speraverat sed quantum providentia divina ob scelera nostra sinebat, nihil amplius effecit eorum quae animo destinata fore expectabat. ac sane non solum in contrarium illi cessit verumque est atque evasit studium, sed et ea quam habere videbatur sibi ipse blandiebatur, claritate roboreque denudatus est: prope enim est ut perdidisse dicam. (6) cives namque, uti dictum est, fortiter valideque opposita acie, divino numine ac auxilio eiusceque generis spe, e muris, terra ac mari collatis signis, forti robore laborisque constantia, omnem fere eius putridam inconstantiam ac superbiam elicere. munitionibus enim, quibus confusus stulte admodum superbiebat ac praefereciebat, eius inquam navibus ac classe igne succensis, hostiumque ac tribunorum lectis-

λογάδας τῶν πολεμίων καὶ στρατοπεδάρχας τροπωσάμενοι, σκο-
 τοδινία πολλή καὶ ἀμηχανία περιέσχε τὸν εὐρύπιστον καὶ κονυφ-
 τатον Θωμᾶν. ναὶ μὴν καὶ τὰς πολυμηχάνους αὐτοῦ καὶ πολυ-
 τρόπους ἐλεπόλεις πάσας, ἀκαταμαχῆτους οὕσας, ὡς ᾤετο, καὶ
 5 θυσάλωτους, διέφθειραν καὶ κατέλυσαν ἐπιπετῶς ἄρδην. καὶ
 οὕτως ὁ μὲν οἶκος Δαβὶδ ἤγουν ἢ τοῦ Χριστοῦ πόλις ἐπορεύετο
 καὶ ἐκραταιοῦτο, ὁ δὲ οἶκος Σαούλ, τῶν πολεμίων τὸ στίφος,
 ἐπορεύετο καὶ ἠσθένει τῷ ὄντι, καὶ θεὸς ἐδοξάζετο. καὶ ἦν ἰδεῖν D
 ἐναργῶς ὕτως ἐπ' αὐτῷ πληρούμενον τὸ θάτερον λόγιον ἱερὸν,
 10 "καθεῖλες πάντας τοὺς φραγμοὺς αὐτοῦ, ἔθου τὰ δρυρῶματα αὐ-
 τοῦ δειλίαν" καὶ τὰ ἐξῆς τοῦ ψαλμοῦ. ἔνθεν τοι καὶ οἱ τῆς πό-
 λεως ἔψαλλον "οὗτοι ἐν ἀρμασι καὶ οὗτοι ἐν ἵπποις." καὶ τὰ λοιπὰ
 τοῦ ψαλμοῦ. (7) ὁ δὲ θεῖος λόγος παρεγγυόμενος καὶ προεπαγ-
 γελιζόμενος αὐτοῖς εὖ μᾶλα τὴν ἀθρόαν καὶ ταχίστην κατάπτωσιν
 15 τοῦ ἐχθροῦ αὐτῶν ἀπεκρίνατο μόνον οὐχὶ λέγων "θαρσεῖτε, τέκνα,
 καὶ βοήσατε πρὸς τὸν θεόν· ἔσται γὰρ ὑμῖν ὑπὸ τοῦ ἐπαγαγόντος
 μνεῖα. ὁ γὰρ ἐπαγαγὼν ὑμῖν τὰ κακὰ ἐπάξει ὑμῖν τὴν αἰώνιον P 513
 εὐφροσύνην μετὰ τῆς σωτηρίας ὑμῶν."

1 στρατοπεδάρχων P 3 Θωμᾶν om C ναὶ μὴν] καὶ μὴν
 καὶ ἀλλὰ P πολυμ. καὶ πολυτρόπως ἐξεννημένας ἐλεπόλεις
 αὐτοῦ C 6 ἤγουν ἢ τοῦ] ἦτοι C 7 ἐκραταιοῦτο — ἠσθέ-
 νει] τὰ ἠσθένει P 9 τὸ ἱερὸν λόγιον P 11 καὶ τὰ
 ἐξῆς τοῦ ψαλμοῦ] διηραζον πάντες et reliqua psalmi 88 42—44,
 nisi quod v. 43 τὴν δεξιὰν τῶν θλιβόντων αὐτόν. C τοι καὶ]
 οὖν C 12 καὶ τὰ — ψαλμοῦ] ἡμεῖς δὲ ἐν — ἀνωρθώθημεν,
 e ps. 19 8 et 9, C 13 λόγος αὐθις παρεγγ. C 15 λέγων
 θαρσεῖτε] λέγων· τέκνα, μακροθυμήσατε τὴν παρὰ τοῦ θεοῦ
 ἐκλειθούσαν ὑμῖν ὀργήν. κατεδίωξε γὰρ σε ὁ ἐχθρὸς σου, καὶ ὄψη
 αὐτοῦ τὴν ἀκαλίαν ἐν τάξει, καὶ ἐπὶ τραχήλους αὐτῶν ἐπιβήση.
 θαρσεῖτε C 16 ἐπάγοντος P

simis fuis fugatisque, ingenti vertigine consiliique inopia ac anxietate
 instabilis ac Euripo similis levissimusque Thomae animus tenebatur.
 quin et subtilissimae artis multiplicisque eius omnes machinas, ipsas in-
 expugnabiles, ut quidem existimabat, expugnatque difficiles, facile ad-
 modum ac expedite inutiles reddiderunt ac everterunt. atque in eum
 modum domus quidem David (dei scilicet civitas) ibat ac r̄vera con-
 valescebat, domus autem Saul, hostium caetera, ibat et .nfirma erat,
 deusque glorificabatur. ac plane videre erat clare in eo implere divi-
 num oraculum, "destruxisti omnes sepes eius, posuisti firmamentum eius
 formidinem," ac quae Psalmus reliqua habet. unde et oppidani psalle-
 bant "hi in curribus et hi in equis" et quae reliqua sunt. (7) divinus
 autem sermo ipse sponsor, ac quam repentinam citissimamque ipsorum
 hostis ruinam eis praenuntians, respondit, tantum non dicens "confidite,
 filii, et clamate ad deum. erit enim nobis ab eo memoria qui ultor
 existat. qui enim nobis invexit mala, is ipse cum salute sempiternam
 vobis adducit laetitiam."

8. Ἐπεὶ οὖν ἀποκαμῶν ὁ τύλας καὶ πεπλατημένος ἀνοή-
 τως πολεμῶν καὶ ματαιοπονῶν, καὶ μάλιστα δὴ ἀπογνοὺς ὡς τοῦ
 σκοποῦ διαμαρτήσας ἐκ διαμέτρου, καὶ τῶν πραγμάτων ἀντιῶ
 κατόπιν προδήλως φερομένων ἡμέρα καὶ ἡμέρα· καὶ πρὸς τοῦτοις
 μαθῶν ὡς ὁ βασιλεὺς Μιχαὴλ τοὺς Βουλγάρους εἰς συμμαχίαν 5
 καὶ αὐτοῦ προσεκαλέσατο, παραχρῆμα τὴν πόλιν ἐάσας καὶ
 αὐτῶν θῦπτον ὤχετο. οὗς δὴ καὶ μαχεσάμενος καὶ πολλοὺς αὐτῶν
 διαφθείρας εἰς Ἀρκαδιούπολιν ἑαυτὸν ἀσφαλίζεται δῆθεν, κατὰ
 B τὴν πρόβασιν αὐτοῦ ἀσθένειαν καὶ ἐλάττωσιν ὑφορώμενος. ὄθεν
 οἱ περὶ αὐτὸν ἀσθόμενοι σαφέστερον τὴν τε δεινὴν οἰκίαν ἀπά-
 10 την καὶ τῆς κενῆς ἐλπίδος ἀποτυχίαν καὶ τὴν ἐκείνου πλησιάζουσαν
 πανωλεθρίαν, ἤρξαντο κατὰ μικρὸν ὑποχωρεῖν καὶ ὑπορρεῖν καὶ
 καταλιμπάνειν αὐτὸν ὡς μάταιον καὶ λαοπλάνον. (9) ὁ δὲ γε
 Μιχαὴλ ταῦτα μεμαθηκῶς ὑπὸ τῶν ἰδίων φίλων καὶ συγγενῶν
 προδοθέντα, αὐτίκα τῆς πόλεως ὑπεξελθὼν μετὰ πλείστης δυνά-
 15 μεις πρὸς αὐτὸν ἐξώρμησε. καὶ δὴ περικαθίσας βραχόν τινα
 καιρὸν καὶ τοῦτον ἀμογητὶ χειρωσάμενος, καὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ
 C κατὰ τὴν ἀρχαίαν συνήθειαν πεπατηκῶς, καὶ ἀκρωτηριάσας ἀ-
 τοῦ χεῖρας καὶ πόδας καὶ οὕτως ἀνασκολοπίσας, κατέπαυσε τὸν ἐν
 τρισὶν ἔτεισι δι' αὐτὸν κατάρξαντα καὶ διαρκέοντα χαλεπὸν καὶ 20
 δύστηνον ἐμφύλιον πόλεμον.

1 ἀνόητα C 8 ἀντῶ] αὐτῶν ἀντῶ P 8 τὴν κατὰ πρό-
 βασιν ἀσθένειαν αὐτοῦ C 14 ὑπὸ — προδοθέντα om C
 20 αὐτοῦ C 21 δύσειστον C

8. Quandoquidem igitur fatiscens scelestus homo atque miser, se-
 ductusque mentis suae rationibus, insulse pugnans inanique comatu labo-
 rans ac spe defectus, quippe ex diametro frustratus proposito, ipsaque
 manifeste rebus illi retro quotidie provenientibus; ac praeterea ubi co-
 gnovit Michaellem imperatorem adversa sibi corrogasse Bulgarorum an-
 xilia, confestim relicta urbe in eos impetum vertit, quos et pugna ag-
 gressus, multaque eorum data strage, Arcadiepolim tuto se praesidie
 recipit, nimirum suas processu vires diminutum iri imbecillioresque fore
 timens. quare etiam partiarum clarior cognoscens tum immanem suam
 execrationem tum inanem frustratam spem, nec procul esse supremam
 viri exitium ac profugationem, coeperunt paulatim recedere seque sub-
 ducere ac desuere, illamque ut hominem vanum et blateronem populi
 seductorem relinquere. (9) his porro Michael cognitis, nempe prodi-
 tum Thomam ab amicis ac propinquis, statim urbe egressus cum ingen-
 tibus copiis in eum impetum dedit; atque ad breve obsidens tempus,
 nulloque labore eius petitas, ac collo antiquo more dediticis calcato
 manibusque ac pedibus truncatis, inque eum modum palo affigens, triam
 annorum molestum miserumque civile bellum, arrepti ab eo imperii causam
 conflatum productumque, sopivit.

Ἀσχολουμένου δὲ Μιχαὴλ πρὸς τὸν ἀντάρτην Θωμᾶν, καὶ τῇ πρὸς τοῦτον φροντίδι παντὸς ἄλλου καταφρονοῦντος, Κρήτη καὶ Σικελία καὶ δὴ καλούμεναι Κυκλάδες νῆσοι τῆς τῶν Ῥωμαίων ἀρχῆς περιηρέθησαν ἐξ Ἄφρων τε καὶ Ἀράβων, λαβόντων ἀρχὴν ἔαρι πρῶτον διὰ τὰς τοῦ λαοῦ ἁμαρτίας καὶ τὴν τῶν κρατούντων δυσσέβειαν καὶ ταπεινοῦν καὶ ὑπὸ χεῖρα σφῶν ἄγειν τὰ τῶν Χριστιανῶν πράγματα.

10. Ἐν τοῦτοις ὄντων καὶ οὕτω τῶν πραγμάτων δια-
κειμένων Μιχαὴλ μὲν ἐκ δυσουρίας καὶ τῆς τῶν νεφρῶν ἀλη-
10 δόνος κακῶς ἀπηλλάγη τοῦ ζῆν, διεδέξατο δὲ τὴν ἀρχὴν ἀπὸ
αὐτοῦ Θεόφιλος ὁ υἱὸς αὐτοῦ μετὰ τῆς μητρὸς αὐτοῦ Εὐφρο-
σύνης.

Β Α Σ Ι Α Ε Ι Α

Θ Ε Ο Φ Ι Λ Ο Υ .

15 Τῷ ἐνιαυτῷ ἀπὸ τοῦ κόσμου ἐξάκισ χιλιοστῷ τριακοσιοστῷ εἰκο-
σιτῷ ἔκτω, τῆς δὲ θείας συγκλώσεως ὡκί, ἐβασίλευσεν Θεόφιλος P 514
ἔτη ιβ', ὁ νέος Βαλτάσαρ καὶ παρὰβάτης καὶ Θεομοσῆς καὶ τῶν
ἁγίων εἰκόνων ὑβριστής καὶ καθαιρέτης καὶ βέβηλος. ἡ δὲ μήτηρ

1 Ἀσχολουμένου — 11 Εὐφροσύνης om C 3 δὴ] δὴ αἰ?
15 Τῷ — 17 ὁ νέος] μετὰ δὲ Μιχαὴλ ἐβασίλευσε Θεόφιλος υἱὸς
αὐτοῦ ὁ νέος C 17 καὶ παρὰβάτης om C 18 εἰκόνων
om C βέβηλος ἔτη ιβ' μῆνας γ', καὶ ἀπέθανε δυσεντερικῶς C,
omissis ἡ δὲ — p. 791 19 ἀδικώμενος.

Interim vero dum Thomae tyranno Michael incumbit eique eorum negotio addicit, aliis omnibus in neglecto habitis, Creta et Sicilia, ac quas vocant Cyclades insulas, ab Afris ac Arabibus Romanae subductae sunt dicioni, cum iam primum ob peccata populi ac imperatorum impletatem Christianorum res deprimere suaeque eas facere dicionis occiperent.

10. Sic igitur eoque statu se rebus habentibus, Michael urinae difficultate renunquē dolore male exstinguitur: succedit vero imperio, eius loco, Theophilus filius cum matre Euphrosyna.

I M P E R I U M

T H E O P H I L I

Αννο mundi 6326, divinae incarnationis 826, imperator Theophilus annos duodecim, novus ille Baltasar et praevaricator ac deo exosus, sanctarumque imaginum contumeliosus destructor ac proffigator, homo profanus. eius mater Euphrosyna in subiecta omnia mittens themata ac

αὐτοῦ Εὐφροσύνη ἀποστείλασα ἐν πᾶσι τοῖς θέμασιν ἤγαγε κόρας εὐπροσώπους πρὸς τὸ νυμφοστολῆσαι Θεόφιλον τὸν υἱὸν αὐτῆς. ἀγαθοῦσα δὲ πάσας ταύτας ἐν τῷ παλατίῳ εἰς τὸ λεγόμενον Μαργαρίτου τρικλίνιον δέδωκε τῷ Θεοφίλῳ χρυσοῦν μῆλον, εἰπούσα "εἰς ἣν ἀρεσθῆς, ἐπίδος τοῦτο αὐτῇ." ἦν δὲ τις ἐξ εὐγενῶν ἐν 5
B αὐταῖς κόρη, ὀνόματι Εἰκασία, ὠραιοτάτη πάντων ἦν ἰδῶν Θεόφιλος καὶ ὑπεραγασθεὶς αὐτὴν τοῦ κάλλους ἔφη ὡς ἕρα διὰ γυναικὸς ἐρρῶν τὰ φραῦλα. ἡ δὲ μετ' αἰδοῦς πως ἀντίφησεν "ἀλλὰ καὶ διὰ γυναικὸς πηγάζει τὰ κρείττονα." ὁ δὲ τῷ λόγῳ τὴν καρδίαν πληγείς ταύτην μὲν εἶασεν, Θεοδώρα δὲ τὸ μῆλον ἐπέδωκεν, 10
 οὖσα ἐκ Παφλαγονίων. στέφει Θεοδώραν ἐν τῷ εὐκτηρίῳ τοῦ ἁγίου Στεφάνου, στεφθεὶς καὶ αὐτὸς ἕμα αὐτῇ ὑπὸ Ἀντωνίου πατριάρχου καὶ τῷ τοῦ γάμου καὶ τῷ τῆς βασιλείας στέφει, τῇ ἁγίᾳ πεντηκοστῇ. κάκειθεν προῆλθεν ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ, φιλοτιμησάμενος πολλοῖς τὸν πατριάρχην ἕμα τῷ κλήρῳ καὶ τῆς 15
C συγκλήτου. ἡ δὲ Εἰκασία τῆς βασιλείας ἀποτυχοῦσα μονᾶν κατεσκεύασεν, εἰς ἣν καὶ ἀποκειραμένη, ἀσκοῦσα καὶ φιλοσοφοῦσα, τῷ θεῷ μόνῳ ζῶσα διετέλεσε μέχρι τέλους ζωῆς αὐτῆς. ἡ καὶ συγγράμματα αὐτῆς πλεῖστα καταλλοίπειν, τὸ "κύριε, ἡ ἐν πολλαῖς ἁμαρτίαις" καὶ τοῦ μεγάλου σαββάτου τὸ τετραπέδιον 20
 "ἄφρων γηραλέ" καὶ ἄλλα τινά. ἡ δὲ τοῦ βασιλέως μήτηρ Εὐφροσύνη ἰκουσίως κατελθοῦσα τοῦ παλατίου ἐν τῇ μονῇ αὐτῆς, ἦ ἐπώνυμον τὰ Γάστρια, ἠσύχασεν.

15 τῇ συγκλήτῳ? ἀν τοῖς τῆς συγκλήτου?

23 ἦ om P

dicionis loca puellas oris decore formosas adduxit, ut ex iis Theophilo filio nuptiarum foedere sponsa adiungeretur. congregatis illis omnibus in palatio, quod Margaritae triclinium vocant, dedit illa filio malum aureum, dicens "illi trades cuius forma placuerit." erat vero inter eas ex nobilibus sata puella nomine Icasia, longe formosissima. qua viam Theophilus, eiusque nimium quantum gratiam stupens ac speciem, "a muliere" inquit "emanerunt mala." reponit illa subverecunde et cum pudore "sed et res meliores a muliere exuberant." is animo offensus sermonis licentia, ea relicta, malum Theodorae dedit, ex Paphlagonum gente. coronat Theophilus Theodora in oratorio S. Stephani, ipse una cum ipsa nuptialibus corollis donatus ab Antonio patriarcha, donatque Augustali corona in sancta pentecoste. tumque in magnam ecclesiam processu habito multis magnifice patriarcham et clerum senatumque accipit. Icasia vero imperii spe frustrata monasterium exstruxit, in quo etiam coma posita, religiosaque palaestra merens ac philosophans, deo soli vivens in finem usque vitae perseveravit. quae et ingenii sui plurima reliquit monumenta, in quibus illud est "domine, in multis peccatis;" magni item sabbati tetradium illud "insipiens vetule," aliaque nonnulla. imperatoris vero mater Euphrosyna, sponte relicta aula, in suo monasterio, cui Gastriae nomen, sanctiori rita privatam vitam egit.

2. Ἐποίησε δὲ ἱππικὸν Θεόφιλος, καὶ προσέταξε τῷ Χα- D
 μαιδράκοντι Λέοντι τῷ πρωτοβυστιαρῆν αὐτοῦ ἀγαγεῖν τὸ πολυ-
 κάνδηλον τὸ ἐν τῇ σφαγῇ τοῦ Ἀρμενίου Λέοντος ἕξει διακοπέν.
 τοῦ ἱππικοῦ δὲ τελεσθέντος προσεκαλέσατο πᾶσαν τὴν σύγκλητον
 8 ἐν τῷ λεγομένῳ Καθίσματι, καὶ τὸ πολυκάνδηλον ἐξαγαγὼν καὶ
 ὑποδείξας αὐτοῖς ἔφη "ὁ εἰς ναὸν κυρίου εἰσερχόμενος καὶ χριστὸν
 κυρίου φονεύων τίος ἐστίν ἄξιος;" ἡ δὲ σύγκλητος ἀποκριθεῖσα
 ἔφη "ἄξιος θανάτου ἐστίν, ὃ δέσποτα." καὶ εὐθὺς ἐκέλευσε
 τοὺς σὸν τῷ πατρὶ αὐτοῦ Μιχαὴλ τὸν Λέοντα ἀνελόντας τὸν
 10 ἕπαρχον κατασχεῖν καὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν ἐν τῇ σφενδόνη ἀπο-
 τεμῆν, πολλὰ προβαλλομένους καὶ λέγοντας ἄδικον εἶναι τὴν κρι- P 515
 σιν· καὶ γὰρ εἰ μὴ τῷ πατρὶ σου σννηγωνισάμεθα, ὃ βασιλεῦ,
 οὐκ ἂν αὐτὸς ἤρξασ. καὶ δὴ οὕτως ἐπ' ἔψρει πάντων τὰς κεφα-
 λὰς ἀπετμήθησαν, προσχῆματι μὲν ὡς εἰς ναὸν κυρίου τετολημη-
 15 κόντων ποιήσασθαι τὴν ἀναίρεσιν, τῇ ἀληθείᾳ δὲ ὡς τὸν συναιρε-
 σιώτην αὐτοῦ καὶ ὁμόφρονα εἰς ἀσέβειαν ἀποκτείναντες. εἶχετε
 γὰρ ὁ ἀλιτήριος τῆς ἐκείνου θεοστνγοῦς υἱρέσεως, καὶ τῆς εὐσε-
 βείας ἀπέχετο, τῶν δὲ εἰκόνων τὰς μὲν κατασπῶν τὰς δὲ ἀνο-
 ρύττων, καὶ τοὺς ἐπ' εὐλαβείᾳ μοναχοὺς ἐξορίζων καὶ αἰκισό-
 20 μενος.

3. Ἐφ' οὗ καὶ πρὸς τὴν πατρίδα καὶ πόλιν αὐτοῦ τοῦ B
 ἀλιτηρίου καὶ τυράννου μετὰ πολλῆς δυνάμεως οἱ Σαρακηνοὶ πα-

18 δὲ εἰκ.] τε εἰκ.?

21 αὐτοῦ om C

22 oi add C

2. Indictis Circensibus Theophilus iubet Leonī Chamaedraconī
 protovestiariō suo, multifidum ut candelabrum afferat, quod in Leonis
 Armeniī caede fuerat gladio conscissum. actis Circensibus senatum
 omnem ad se convocat in locum quem Sessum vocant. productoque
 candelabro ac illis ostenso, quaerit "qui in templum domini ingressus
 Christum domini peremit, qua dignus poena est?" respondit senatus
 "domine, reus mortis est." moxque praefecto iubet ut eos, qui cum
 Michaele patre suo Leonem sustulerant, tentes in Circi funda capite
 plectat, multa licet obiectantes, dicentes iniustam esse sententiam.
 "non enim" aiebant, "imperator, nisi patri tuo essemus auxiliati, tu in
 throno sedisses." inque eum modum sub omnium oculis capite plexi
 auit, eo quidem praetextu quod in templo domini ausi essent caedem
 patrare, re vera autem iccirco quia haeretica pravitate sodalem, pari-
 que ad impietatem sensu, nece sustulissent. adhaerebat enim scelestus
 homo deo execrabilī illius haeresi et a pietate abhorrebat; qui nimirum
 imaginum alias evelleret alias effoderet, monachosque pietate claros
 exsilio multaret ac verberibus aliisque cruciatibus dehonestaret.

3. Illo imperatore, in scelestissimi eius tyrannique patriam urbem
 irruptione facta, Saraceni cum ingentibus copiis, inventa illa fortiter

ραγεγόμενοι, καρτεριῶς ὠχρωσμένην ἐδρόντες καὶ κατησφαλωμένην
 πάνυ καὶ ὑπὸ στρατηγῶν πενήκοντα φρουρουμένην μετὰ τῶν λο-
 γάδων καὶ τῶν στρατευμάτων αὐτῶν, καὶ ταύτην δι' ἡμερῶν ἐ'
 Ἀυγούστῳ μῆνι ἐκπορθήσαντες καὶ δορυάλωτον εὐληφότες ἤχμα-
 λώτευσαν καὶ ἀπέκτειναν λαὸν ἄπειρον. ἀλλὰ μὴν καὶ πλήθη 5
 πλοίων αὐτῶν ἐξελθόντα τὰς Κυκλάδας θήσους ἠρήμωσαν καὶ τὴν
 C Κρήτην καὶ τὴν Σικελίαν παρέλαβον. καὶ ψῆχος πολὸν γέγονε,
 καὶ χειμῶν ἀγριώτατος καὶ θριμύτατος, καὶ λιμὸς ἰσχυρὸς, καὶ
 ἄερος ἀγχοὶ καὶ δυσκρασίαι καὶ ἀνωμαλῖαι, καὶ σεισμοὶ φοβεροὶ
 καὶ ἐπάλληλοι, τὴν ἄμετρον ἀπελέγχουσαι τοῦ κρατούντος μοχθη- 10
 ρίαν καὶ κακουργίαν. εἰς τοσαύτην γὰρ ἀφιλοδότην καὶ ἀπόνουαν
 ἐξώκειλεν ὁ ἄθεος, ὡς καὶ τὴν τοῦ κοπρωνύμου καὶ τῶν θηριω-
 τῶμων χαλεπὴν καὶ μυσσαρωτάτην ἀρεσιν διαδεξάμενος καὶ ἀνα-
 καινίσας, ὡς μηδὲν ἤτιον ὀφθῆναι τῆς ἐκείνων δυσσεβείας καὶ
 παροινίας τυραννίδος τε καὶ ἐμβρονησίας ὁ πεφερακισμένος καὶ 15
 D ματαιόφρων. ἐπεὶ οὖν τῇ αὐτῇ συσχεθεὶς τῶν ἀσεβῶν ἐκείνων
 καὶ παλαμναίων ἀπάτη καὶ παραπληξία τε καὶ οὐστρηλασία, τῶν
 ἐκ Μανιχαϊκῆς μανίας καὶ Ἀρειανικῆς λύσεως ὀρμημένων, πάλιν
 διωγμὸν καὶ αὐτὸς κατὰ τῆς ἐκκλησίας ὠσαύτως ἐπανετέτετο.

1 καρτεριῶς P 2 πενήκοντα] ἡ C 4 τοῦ ἀυγούστου
 μηνὸς C ἤχμαλωσίῳ καὶ ἀνηρέθῳ Χριστιανῶν πλήθος
 ἄπειρον, καὶ ἡ πόλις ἐκαύθη καὶ κατηρικώθη C 5 ἀλλὰ
 — 6 Κυκλάδας] ἐαυτῶν ἐξελθόντες τὰς Κυκλάδας P 8 ἀγριώ-
 τωτον καὶ θριμύτατον C, omissis καὶ χειμῶν 12 ὁ ἄθεος εἰς
 om C καὶ θηριωνύμου P 13 καὶ ἀναδεξάμενός τε C
 14 ἤτων margo P ἐκείνου P 18 ὀρμημένων κά-
 λαι C

munita ac valde propugnaculis tnta, bellique ducum ac tribunorum quin-
 quaginta praesidio fulta, cum lectae militiae viris horumque ordinibus,
 dies quindecim obsessa mense Augusto ac expugnata vique subacta ac
 captivata infinitae multitudinis militares viros plebemque occidere. na-
 vibus egressi Cyclades insulas devastavere, Cretamque ac Siciliam suae
 dicionis fecere. fuit et ingens frigus, hiemsque saevissima ac asperrima,
 famosque valida; aeris quoque lenitates et aestus ac intemperies et in-
 aequalitates, tremendi item terrae motus ac pene continui; quae omnia
 in immensum provectam imperatoris pravitatem et nequitiam redarguendo
 essent. eo enim vir impius impietatis proiectaeque dementiae delapsus
 est, ut et Copronymi et Leonis (sic quasi ex bestia ducto nomine)
 gravem impurissimamque exceperit haeresim ac instauraverit; ut nihil
 illius impietati ac bacchationi tyrannidique ac stupori seductus homo de-
 mentisque animi cedere visus sit. quandoquidem enim eodem ipse im-
 piorum illorum scelestissimorumque errore et stupore oestroque teneba-
 tur, ex Manichaico ortum furere Arianicaque rabie, persecutionem ipse
 quoque pari ratione in ecclesiam intendit.

4. Τούτῳ τῷ μισοθῆῳ μᾶλλον εἰπεῖν ἢ Θεοφίλῳ προσέφυγε Θεόφοβος ὁ Πέρσης ἅμα τῷ πατρὶ αὐτοῦ, μετὰ Περσῶν χιλιάδες δεκατέσσαρες, οὓς διέκειμαν ἐν τοῖς θέμασι κατασκευάσας καὶ εἰς τούρμας ἀποκαταστήσας, αἱ μέχρι τοῦ νῦν λέγονται 5 τούρμαι Περσῶν· αὐτὸν δὲ τὸν Θεόφοβον εἰς ἀδελφὴν Θεοδώρας P 516 Ἀγούστης γαμβρὸν ἐποίησατο.

5. Φιλάκοσμος δὲ ὢν ὁ αὐτὸς Θεόφιλος κατασκεύασε διὰ τοῦ ἄρχοντος τοῦ Χρυσοχόου λογιωτάτου πᾶν ὄντος καὶ συγγενοῦς Ἰαντωνίου πατριάρχου τό τε Πενταπύργιον καὶ τὰ δύο μέγιστα 10 ὄργανα ὀλόχρυσα, διαφόροις λίθοις καὶ ἑλλοῖς καλλύνας αὐτά, δέκθρον δὲ χρυσοῦν, ἐν ᾧ στρουθοὶ ἐφεζόμενοι διὰ μηχανῆς τῶνδ μουσικῶς ἐκλάδουν. ἐκαινούργησε δὲ καὶ τὰς βασιλικὰς στολὰς ὁ βασιλεὺς, ἀνανεώσας καὶ χρυσοῦφάντους κατασκευάσας τοὺς B λεγομένους λώρους καὶ τὰ λοιπὰ πάντα.

15 6. Δικαιοσύνην τε κοσμικὴν προσποιούμενος ὁ τὴν πίστιν καὶ τὴν εὐσέβειαν πλέον ὑπὲρ τοὺς πρόην βασιλεύσαντας ἀδικήσας, προσελθούσης αὐτῷ γυναικὸς χήρας ἐν Βλαχέρναις (ἕδος γὰρ ἦν αὐτῷ ἐκεῖσε ἀπέρχομαι) καὶ βησιδάσης ὡς ἀδικοῖτο παρὰ τοῦ τῆς Ἀγούστης ἀδελφοῦ Πιερωνᾶ δρουγγαρίου τῆς βίβλης ὄντος· 20 ὅσοι γὰρ τὰ ἱκανοῦ οὐκ ἔχοντα τοῖς κτίσμασιν οἷς καινουργεῖ, καὶ τὰ ἐμὰ σκοτίζει καὶ εἰς τὸ μηδὲν εἶναι ποιεῖ, ἅτε χήρας οὔσης

1 Τούτῳ — p. 799 17 ἐκφοιτήσεις om C

4. Huic (Misotheum potius dicam, dei osorem, quam quod contrarium sonat, Theophilum) Theophobus Persa una cum patre profugus accessit, cum quattuordecim Persarum milibus. susceptos ille distribuit, sedesque per themata provincialibus adlegens assignavit ac ordinibus contribuit; haecenusque nomen retinent, ac Persarum turmae audiunt. ipsum vero Theophobum, data uxoris sorore in coniugem, sibi affinem fecit.

5. Cum ornatus elegantiaeque amans esset idem Theophilus, per aurificinae principem, virum summe eruditum atque solertem Antoniique patriarchae propinquum, Pentapyrgium quod vocant fabricatus est, duoque maxima organa auro solida, diversis capillis tortisque ornata. auream item arborem, in qua insidentes aviculae ex quadam machina musicè cantillabant. sed et imperiales vestes et paludamenta instauravit imperator, renovans auroque texta fabricans quae vocant Lora ac reliqua omnia.

6. Iustitiam, quae saeculi usu est, praetexens, vir scilicet qui fidem ac pietatem supra eos qui pridem imperium tenerant maiori iniuria laeserit, accedente ad eum muliere vidua in Blachernis, (moris enim illi erat eo proficisci) ac clamante iniuria se affici a Petrona Augustae fratre, excothiarum drungario: "exaltat enim aedes suas novis aedificiis, quae molitur, meisque tenebras obducit, ut iam mihi inutiles

καταπεφρονημένης." καὶ παρευθὺ ἀπέστειλεν Εὐστάθιον κναίστορα ἐπίκλην Μοναχόν, ἐν τῇ Ὀλίει οἰκοῦντα, σὸν λέοντι τῷ Συμβυτικῷ καὶ Δημητρίῳ τῷ Καμουλιανῷ, ἰδεῖν εἰ τὴν γυναῖκα ἀδικεῖ τὸ καινουργηθὲν οἶκμα· οἱ καὶ ἀπελθόντες, καὶ θεασάμενοι τὴν τοιαύτην ἀδικίαν, καὶ βεβαιωθέντες ὡς ἀληθῆ εἰσὶ τὰ 5 παρὰ τῆς γυναίκος ῥηθέντα, ὑποστρέψαντες ἀνήγγειλαν τῷ βασιλεῖ. καὶ ἐπ' ὄψει τοῦ βασιλέως ἐλεγχθεὶς παρ' αὐτῶν ὁ αὐτὸς Πιερωνῆς, ἐκδυθεὶς ἐν τῷ μέσῳ τῆς ὁδοῦ τύπτεται τὰ νῦτα σφοδρῶς. ὠρίσθη δὲ ὁ τε κναίστωρ καὶ οἱ ἀντιγραφεῖς ἀπελθεῖν καὶ ἐκ θεμελίῳν ἐκδαφίσαι τὰ τοιαῦτα οἰκοδομήματα καὶ τῇ γυναικὶ 10 παραδοῦναι.

D 7. Οὗτος Ἀλέξιος τὸν Ἀρμένιον, ᾧ ἐπίκλην Μωσαλέ, ἀνδρεῖον ὄντα καὶ ῥωμαλέον εἰσποιεῖσάτο γαμβρὸν εἰς Μαρίαν τὴν ἡγαπημένην αὐτῷ θυγατέρα, ποιήσας αὐτὸν πατρίκιον, μετ' ὀλίγον δὲ καὶ μάγιστρον. εἶτα ὑπολήψεις τινας ἐκ' αὐτῆς σχῶν ὡς 15 ὀρεγομένη τῆς βασιλείας, στρατηλάτην καὶ δοῦκαν τῆς Σικελίας ἐξέπεμψεν. οἱ δὲ φθόνου ὠδίνοντες, Σικελοὶ τινες ἀνελθόντες διέβαλλον τοῦτον βασιλεῖ ὡς τὰ μὲν τῶν Χριστιανῶν Σαρακηνοῖς προδίδωσι, κατὰ δὲ τῆς βασιλείας σου μελετᾷ. ἐν δὲ τῷ μεταξὺ τεθνηκυίας Μαρίας τῆς πεποθημένης τῷ βασιλεῖ θυγατρὸς, τὴν 20 P 517 μὲν λάρνακα ταύτης ἐξ ἀργύρου ἐκόσμησε, καὶ τόμον ἐλευθερίας τοῖς προσφεύγουσιν ἐπ' ἐγκλήματι τινι τέθεικεν· ὅνπερ ἄργυρον μετὰ ταῦτα Λέων ὁ βασιλεὺς ἀνέλετο ἐκ τοῦ τάφου. (8) ὁ δὲ

faciat, quippe quae contempta vidua sim." actutumque Eustathium quaestorem cognomento Monachum, in Osia degentem, cum Leone Symbatio et Demetrio Camuliano mittit inspecturos num nona aedificia viduae aedibus praeter ius fasque officerent. abeuntes itaque, visaque istiusmodi iniuria, compertoque vera esse quae a muliere dicta erant atque obiecta, cum reversi essent, imperatori renuntiarunt; convictosque ab eis Petronas in oculis imperatoris, detractis vestibus, acriter densus caeditur. statutum vero est ut quaestor receptoresque particulares sen custodes, abeuntes, solo tenuis eiusmodi aedes eruerent et mabieri traderent.

7. Alexium Armenium cognomento Musele, virum forti robore ac strenuum, locata ei Maria praedilecta filia in generum ascitum, patricium creavit ac brevi post etiam magistrum. postmodum vero, quod in suspicionem venerat affectati imperii, et quasi in ipsam aliquid moliretur, magistrum militiae ducemque Siciliae praefectum a se amandavit. qualia vero parit invidia? Siculi quidam ascendentes apud imperatorem calumniam iustruunt, quasi res Christianorum Saracenis prodant et adversus imperatorem res novas moliantur. inter haec vivis exempta Maria desideratissima Theophili filia, eius urnam argento exornavit, totaque libertatis posuit ac immunitatis, qui ad eam quovis crimine confugerent. argentum postea Leo imperator e sepulchro abstulit. (8) porro Theo-

Θεόφιλος Θεόδωρον τὸν ἐπίσκοπον τὸν λεγόμενον Κρίθινον ἐν τῷ καιρῷ τῆς διαβολῆς Ἀλεξίου ἐν τῇ πόλει τυχόντα προσκαλεσάμενος, καὶ δοὺς τὸ ἴδιον φυλακτὸν, ἀπέστειλεν εἰς Σικελίαν δοῦναι λόγον ἀπαθείας τῷ Ἀλεξίῳ καὶ ἀγαγεῖν ἐν τῇ πόλει πρὸς αὐτόν. ὁ δὲ 5 ἀπελθὼν καὶ τῇ προσοσῇ αὐτῷ συνέσει πείσους Ἀλέξιον ἤγαγε πρὸς τὸν βασιλέα. ὃν ὁ βασιλεὺς ὡς ἀντάρτην τύψας ἔθετο ἐν τῷ δεσμῷ- B τηρίῳ, δημεύσας πᾶσαν τὴν περιουσίαν . . . ἀνέθηκεν Ἀλεξίῳ εἰπὼν ὅτι δι' ἐμοῦ πάντα πέπονθας τὰ δεινά. καὶ τοῦ βασιλέως κατὰ τὸ ἔθος εἰς Βλαχέρνας ἀπελθόντος προλαβὼν ἔσθη ἔνδοθεν 10 τοῦ θυσιαστηρίου ὁ ἀρχιεπίσκοπος, ἱερατικὴν στολὴν ἡμφιεσμένος· καὶ τοῦ βασιλέως τῇ σωλῆα πλησιύσαντος ἔμα τῇ συγκλήτῳ φωνῇ μεγάλη ἐφώνησεν ὁ ἀρχιεπίσκοπος "ἔγτεινε καὶ κατενοδοῦ καὶ βασιλευε ἔνεκεν τίνος, ὦ βασιλεῦ;" αἰδεσθεῖς οὖν ὁ βασιλεὺς τῇ συγκλήτῳ ἔφη "ἔνεκεν ἀληθείας καὶ πραότητος καὶ δικαιοσύνης." C 15 ὁ δὲ "καὶ ποία δικαιοσύνη ἐν σοί, ὅτι δοδὸς ὑπόγραφον λόγον Ἀλεξίῳ δι' ἐμοῦ οὐκ ἐφύλαξας τοῦτο;" ὁ δὲ βασιλεὺς ὡς ἐλεγχθεὶς τοῦτον τοῦ θυσιαστηρίου βιαίως ἐξήγαγεν, καὶ πληγὰς αὐτῷ οὐ μετρίως ἐπιθεὶς ἐξώρισεν, οὐ διὰ τὸ ἐλεγχθῆναι ὑπ' αὐτοῦ μόνον, ἀλλὰ καὶ διὰ τὸ μαθεῖν αὐτὸν τὰς ἀγίας εἰκόνας τιμᾶν καὶ σέβε- 20 σθαι καὶ τὴν αὐτοῦ δωσέβειαν διαβάλλειν. μετ' οὐ πολὺ δὲ ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ παραγινομένου, καὶ τοῦ πατριάρχου αὐτὸν ὀνειδίσαντος, αὐτὸν τὸν ἀρχιεπίσκοπον ἤγαγε μετὰ παρακλήσεως. τοῦ D

philus Theodorum episcopum, Crithinum dictum, tum in urbe versantem cum Alexio calumnia appetitus est, accersens, traditaque cruce pectorali, in Siciliam misit, qui iuratam immunitatis fidem Alexio praeberet et ad imperatorem in urbem reduceret. profectus ille, ac qua praeditus erat prudentia ingeniique sagacitate persuaso Alexio, dictoque ei audiente, ipsum ad imperatorem adduxit. imperator mox reversum, quasi molitum tyrannidem ac rebellem, verberibus affectum vinculumque, omni eius publicata substantia, in carcerem compegit. tum Theodorus Alexio "in causas sum quod dira haec omnia patiaris." profectoque ex more ad Blachernas imperatore, iter ipse occupans, intra sacri tribunalis locum stola sacerdotali indutus statit, iamque prope imperatore ad solem stipante senatu accedente exclamavit magna voce archiepiscopus (Ps. 44 5) "intende, prospere procede et regna; quorsum, imperator?" ille senatum reveritus "propter veritatem" inquit "et mansuetudinem et iustitiam." cui Theodorus "ocquaenam vero tua iustitia, sed quod etiam iuratam fidem per me dederis, nihil tamen servaveris?" imperator reprehensionem non ferens, eaque ira accensus, ipsum violenter e sacro altaris loco expulit, nec mediocribus plagis impositis exsilio relegavit; nec ea duntaxat ratione quod ab eo reprehensus esset, sed quod etiam colere eum ac venerari sacras imagines eiusque impietatem traducere inaudierat. haud multo post vero, cum imperator in magnam ecclesiam venisset ac patriarcha rem ei probro obieciasset, archiepiscopum facti

δὲ ἀνάξιον ἑαυτὸν τῆς ἱερωσύνης κρέωντος δι' αὐτὸν πέπονθεν, ὁ βασιλεὺς οἰκονόμον τῆς μεγάλης ἐκκλησίας πεποίηκεν. καὶ Ἀλέξισον τοῦ δεσποτηρίου ἐξέβαλεν, ἀποδοὺς αὐτῷ καὶ πᾶσαν τὴν περιουσίαν αὐτοῦ, ἔχων αὐτὸν ἐν τιμῇ.

9. Ἦν δὲ καὶ Μανουὴλ ὀνομαστότατος στρατηλάτης πάντων τῶν ἐν τῇ ἀνατολῇ, τιμώμενος παρὰ τοῦ βασιλέως. οὗτος Μύρωνι συμβαλὼν λόγους τινάς, λογοθέτη τε ὄντι τοῦ δρόμου καὶ πενθερῷ τοῦ Πετρωνᾶ, διεβλήθη τῷ βασιλεῖ ὑπὸ Βασιλείου P 518 ἵποβολῇ Μύρωνος ὡς τῆς βασιλείας ὀρέγεται, καὶ ἐμελεῖτο δεινὰ κατ' αὐτοῦ. Ἄλεων δὲ ὁ πρωτοβεσιτάριος ὑπὲρ τοῦ Μανουὴλ 10 προσιτάμενος καὶ φροντίζων διεβεβαιοῦτο τῷ βασιλεῖ ὡς ψευδῆ εἰσι τὰ κατ' αὐτοῦ λεγόμενα. Ἐμαθὼν Μανουὴλ, καὶ τὴν ὁργὴν τοῦ βασιλέως καὶ διαβολὰς ἐκκλήτων, λάθρα τῆς πόλεως ἐξελεύσων μέχρι Πυλῶν καὶ τοῖς δημοσίοις ὀχῆμασιν ἐπιβὰς ἀπῆλθε φυγὰς μέχρι τῶν κλεισούρων Συρίας, τὰς τῶν ἵππων ἰγνύας ἐκόπτων. 15 ἐδήλωσέ τε τοῖς Ἀγαρηνοῖς ταῦτα, ὡς βασιλέως ὁργὴν ἐκφεύγων, B καὶ εἰ γε μὴ καταναγκάσητέ με τὴν ἱμαντοῦ πίστιν καταλαπεῖν, προσφεύγω ὑμῖν. εἰ οὕτω καὶ ἐπὶ τούτοις προσδέχεσθέ με, λόγον ἀπαθείας μοι ἀποστείλατε. αἱ δὲ τοῦτο μεγάλην χαρὰν δεξάμενοι, λόγον ἀπαθείας ἀποστείλαντες, προσεδέξαντο ὡς βασιλεῖα Pω-20 μαιῶν. (10) τοῦτο μαθὼν ὁ βασιλεὺς ἐν πολλῇ θλίψει καὶ ἀθυμῆσιν γέγονεν, καὶ βουλήν ἐποιεῖτο μετὰ Ἰωάννου συγκέλλου περὶ τούτου. ὁ δὲ εἶπεν "εἰ προθύμως βούλει τὸν Μανουὴλ προσελ-

veniam petens reduxit. cumque is indignum se sacerdotio iudicaret, ob ea quae passus erat, imperator oeconomum fecit magnae ecclesiae, Alexium quoque e carcere eiecit. restituta ei omni ablata substantia, virum in pretio habens.

9. Erat vero etiam Manuel fama clarissimus inter omnes Asiaticos tribunos ac belli duces, quem carum imperator haberet. is consertis nonnullis sermonibus cum Myrone cursus publici logotheta et Petronae secero, imperatori a Basilio delatus eiusdem Myronis suggestione, velut qui imperium affectaret atque in eum mala moliretur. Leo vero protovestarius, Manuelis defensione suscepta deque eo sollicitus, imperatori affirmabat falsa esse quae de illo dicerentur. quibus Manuel cogatis, iramque imperatoris ac calumnias declinans, clam urbe egressus usque ad Pylas, publicisque curribus ivectus, ad Syriae usque clausuras excisis equorum poplitibus profugit. significavitque haec Agarenis, fugere se imperatoris iram, ac si suam fidem non cogant deserere, ad ipsos profugere. itaque si ita hisque me condicionibus suscipitis, fidem mihi immunitatis mittite. illi vero rem laeti suscipientes, missa securitatis fide, haud aliter ac imperatorem Romanum ipsum reciperent. (10) quo cognito imperator ingenti maerore mentisque angustia concidit, habitaeque cum Ioanne syncello ea de re consilio ait ille "si vere ex animo

θεῖν, ὃ βασιλεῦ, αὐτὸς ἐγὼ ἔτοιμος τοῦτο ποιῆσαι, χρήματα
 λαβῶν καὶ πρὸς τὸν ἀμερουμνην σταλεῖς ὡς δῆθεν τοὺς ἐν εἰρκτῇ
 καὶ δεσμοῖς ἐπισκεψόμενος, ἔχων καὶ ἐνυπόγραφον λόγον παρὰ
 τῆς σῆς βασιλείας, ὃ πείσω τὸν Μανουὴλ εἰς ὄψιν ἐλθεῖν. δοκῶ
 5 δὲ τοῦτο πρᾶξαι τῷ ἐνυπογράφῳ λόγῳ τῆς βασιλείας σου καὶ τῇ C
 ἐμῇ πειθοῖ καὶ τῇ ἐκείνου εὐσεβείᾳ καὶ τῷ εἰκὸς εἶναι τῆς πατρίδος
 ἔρῳν. ὁ δὲ βασιλεὺς πάμπολλα χρήματα καὶ δῶρα πρὸς τὸν
 ἀμερουμνην δοὺς αὐτῷ ἀπέστειλεν. (11) ὁ δὲ εἰσελθὼν μετὰ
 πολλῶν χρημάτων καὶ κόσμον παντοίου, ὥστε καὶ τοὺς ἄγα-
 10 ρηνοὺς ἐπὶ τῷ πλοῦτι αὐτοῦ ἐκπλαγῆναι, [δς] τὰ δεσμοκτήρια
 ῥογιέσας καὶ τὸν πρωτοσύμβουλον θρασυάμενος ἠθονήθη καὶ λά-
 θρα συνομιλῆσαι τῷ Μανουὴλ καὶ δοῦναι αὐτῷ τὸν ἐνυπόγραφον D
 λόγον καὶ τὸ φυλακτὸν τοῦ βασιλέως. καὶ ὁ μὲν τοῦτο πράξας
 ὑπέστρεψεν, ἀναγγέλλας τῷ βασιλεῖ ὅσα διεπράξατο· ὁ δὲ Μα-
 15 νουὴλ ἐξαιτήσας τὸν ἀμερουμνην τοῦ ἐξελθεῖν κατὰ ἔθρους τινοὺς
 πολεμίου αὐτοῖς ἔτυχε τῆς αἰτήσεως, καὶ λαβῶν τὸν τοῦ ἀμε-
 ρουμνη υἱὸν καὶ λαὸν πλείστον ἀπῆλθε καὶ νίκην μεγάλην εἰργά-
 σατο. καὶ τούτῳ ἐν μεζόνι τιμῇ ἑπὲρ τὸ πρῶτον καθίσταται,
 καὶ πάντα ἦν αὐτὸς παρὰ τῷ ἀμερουμνην δυνάμενος. (12) ὃθεν
 20 ἔχων φροντίδα πολλήν τοῦ ἐξελθεῖν ἐν Ῥωμανίᾳ, μετὰ καιρὸν τινα
 εἶπε πρὸς τοὺς δυνάστας τοῦ ἀμερουμνην ὅτι ἐάν μοι τὸν υἱὸν τοῦ P 519
 ἀμερουμνην καὶ λαὸν παρέξετε, ἐξελθὼν ὑποτάξω τὴν Ῥωμανίαν.

Manuelem redire cupis, o imperator, mihi in parato est ut tibi id ipse
 praestem. ita nimirum si acceptis pecuniis a te ad amerumnem mittar,
 quasi invisurus eos qui in carcere ac in vinculis agunt, subscriptum tuae
 maiestatis diploma securitatis habens, quo Manuelli suum ad te accessum
 suasurus sum. arbitrator autem id me praestiturum, tum tuae maiestatis
 subscripta securitatis fide, tum mea ipsius suasionem, ipsaque illius pie-
 tate, et quod par sit illum patriam amare." imperator itaque quampluri-
 mis ad amerumnem datis pecuniis ac muneribus emisit. (11) ingres-
 sus ille cum multis pecuniis, omnisque generis ornata suppellectili ac
 cultu, adeo ut Agarenis quas conferebat opes stupore admirarentur.
 elargitus itaque in eos qui in carcere essent munera, ac protosymbulo
 coram salutato, clam etiam cum Manuele sermonem miscere potuit, eique
 subscriptam imperatoris securitatis fidem cruceisque ipsius pectoralem
 contrahere. quibus ille peractis reversus est, nuntians imperatori quae-
 cunque ipsi gesta essent. porro Manuel oblata amerumnae petitione, ut
 liceret ei adversus gentem quandam iis infensam exire, voti compos
 effectus est. assumptoque amerumnae filio longaque copioso exercitu,
 profectus, ingenti potius victoria est; quo facinore in maiori quam
 prius habetur pretio; nec quicquam erat quod apud amerumnem eius
 gratia non posset. (12) cum itaque gravi cura teneretur ut ad Roma-
 nam dicionem se reciperet, post elapsam aliquod tempus ait ad ame-
 rumnae proceras "si mihi amerumnae filium ac copias praebueritis, ex-
 peditione suscepta Romanam vobis subiciam dicionem." quo illi cum

οἱ δὲ τῷ ἀμερουμνῇ εἰπόντες αὐτὸν ἀπέστειλαν. ὁ δὲ ἐλθὼν πλησιον τοῦ θέματος τῆς Ἀνατολῆς, προσκαλεσάμενος τοὺς ὑποχείριους αὐτοῦ καὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀμερουμνῇ ὡς δῆθεν διακινήσων καὶ κυνηγήσων, πύρρωθεν τῶν πολεμίων γενόμενος, περιπλαχεὶς τῷ υἱῷ τοῦ ἀμερουμνῇ καὶ καταφιλήσας αὐτὸν εἶπεν ὅτι ἐγὼ μὲν 5 ἀπέρχομαι πρὸς τὸν βασιλέα μου καὶ τὰ ἴδια, μηδὲν τῶν ἐν τῷ βίῳ προτιμήσας πατρίδος καὶ συμφυλετῶν· σὺ δὲ μετὰ τῶν σῶν, B ὡς μηδὲν δεινὸν πείσεισθε ὑποπιτεύοντες παρ' ἡμῶν, ἄπιθι πρὸς τοὺς σοὺς." καὶ οὗτος μὲν οὕτω μετὰ δακρύων καὶ αἰσχύνης ὑπέστρεψεν· ὁ δὲ Μανουὴλ ἐχώρει πρὸς τὸν βασιλέα, προαπο-10 στείλας αὐτῷ τὸν μηνύοντα. (13) ὁ δὲ βασιλεὺς καὶ τὸν μηνυτὴν ὡς μεγάλων ἀγαθῶν ἄγγελον ἀποδεξάμενος χρήμασι τε καὶ ἀξιώμασιν ἐφιλοτιμήσατο, καὶ τὸν Μανουὴλ, ὡς ἄξιον ἦν, ὑπέδεδευτο, μάγιστρον εὐθὺς καὶ δομέστικον τῶν σχολῶν ποιησάμενος, καὶ τοὺς αὐτοῦ παῖδας ἐκ τοῦ ἁγίου βυπτίσματος ἀναδέξά 15 μενός.

14. Τούτοις ἐκαρθεὶς ὁ βασιλεὺς ἐξῆλθε μετὰ Μανουὴλ C καὶ τῆς συγκλήτου καὶ τοῦ στρατοῦ παντὸς κατὰ τῶν Ἀγαρηῶν, καὶ εὐπετῶς τὴν τε Ζάπετρον καὶ τὸ Σαμόσατον, πλούτιο κομῶν καὶ δυνάμει τότε διὰ τὸν ἀμερουμνῆν ἐκείθεν εἶναι, παραλα-20 βῶν ἐπάνεισι τῇ νίκῃ καὶ τοῖς λαφύροις γανρούμενος, καὶ ἐλθὼν μέχρι τοῦ Βρύαντος προσέταξεν οἰκοδομηῆσαι παλάτιον καὶ παραδείσους φυτεῦσαι καὶ ὕδατα ἀγαγεῖν· ἃ καὶ γέγονεν. ἐκείθεν δὲ ὑφικόμενος εἰς τὴν πόλιν τὰ λάφυρα ἐθριάμβευσεν, ἵπτικὸν ποιή-

amerumnae communicato consilio ipsum dimiserunt. Manuel vero prope accedens ad Anaticum thema, convocatis subditis suis ac amerumnae filio, quasi nimirum castra moturus et venaturus, cum ab hostibus iam procul factus esset, circumfusus amerumnae filio ac eum exosculatus ait "ego quidem ad meum imperatorem et ad propria abeo, quippe cui nihil in vita carius sit patria meaeque gentis hominibus. tu vero cum tuis, omnis mali a nobis securus, ad tuos abscede." ac quidem ille eum in modum cum lacrimis ac pudore reversus est: Manuel vero ad imperatorem venit, praemisso qui eius adventum annuntiaret. (13) imperator eum qui fuerat destinatus, ut qui magnorum illi bonorum nuntius esset, susceptum pecuniis ac dignitatibus liberaliter accepit. Manuelem item, uti dignum erat, suscipiens, magistrum statim ac scholarum domesticum praefecit, atque eius liberos ex sacro baptismate suscepit.

14. Eo successu elatus imperator, cum Manuele et senata omniqve exercita adversus Saracenos profectus est; facilliqve negotio captis Zapetro et Samosato, quod oppidum tum divitiis ac potentia florebat, quippe amerumnae patria, victoria ac manubiis se magnifice iactans ac superbiens, reversus est. veniensque Bryantem usque, aedificari Palatium, hortosque plantari, atque aquas deduci, praecepit: quod et factus est. inde urbem petens, ac spolia triumpho traducens, exhibitioqve

σας καὶ τὸ πρῶτον βύτον παιξας, ἄρματι λευκῷ μὲν ἐποχησάμενος, χρώματι δὲ τῷ βενέτῳ ἀμφιασάμενος, καὶ νικήσας ἔστεγα- D
νῶδη, τῶν δῆμων ἐπιβούωντων "καλῶς ἦλθες, ἀσύγκριτε φακτο-
νάρη."

6 15. Τοῦ δὲ πατριάρχου Ἀντωνίου τελευτήσαντος ἀντ' αὐ-
τοῦ χειροτονεῖται Ἰωάννης ὁ σύγκαλλος, ἵν' εἶπω ὁ νέος Ἰάννης καὶ
Ζαμβρῆς, βεβοημένος ἐπὶ τε μαγείαις καὶ λεκανομαντείαις καὶ
πάσῃ ἀσεβείᾳ· ὃς ὄργανον ἐπιτήδειον εὐρεθὲν τῆς τοῦ βασιλέως
ἀσεβείας τε καὶ ῥοπῆς αὐτῷ πάντα πρὸς ἀπώλειαν ἐργάζετο.
10 καὶ ὃν ᾧδινε μὲν κατεῖχε δὲ βασιλισκον τῆς ἀσεβείας ὁ βασιλεὺς
ἐξέφρηξε καὶ ἀπέτεκε, τὰς ἀγίας εἰκόνας ἀναχρίσθαι προστάξας P 520
ἢ ἀπαλείφεισθαι.

16. Οὗτος ὁ Ἰάννης πρὸ τοῦ ἄστεος οἴκημα ἐκ λίθων
λαξευτῶν κατασκευάσας, ὃ Τροῦλος μέχρι νῦν ὀνομάζεται, διὰ
15 τινων θυσιῶν ὠμίλει τοῖς δαίμοσι καὶ τῷ βασιλεῖ τὰ μέλλοντα
δισσημαίνεν. ὃ δὴ καὶ ἀνοίκητον ἔμεινεν διὰ τὰς ἐν αὐτῷ γενομέ-
νας τότε τῶν δαιμόνων ἐπιφοιτήσεις.

17. Διὰ τοῦτο σῆμμαχον τοῦτον καὶ συνίστορα ἔχων Θεό-
φιλος τῆς αὐτοῦ αἰρέσεως, ὁ δεῦτερος Νεκτεναβῶ τὸν ῥηθέντα
20 Ἰωάννην, μᾶλλον δὲ Ἰαννῆν, τὸν πατριάρχην ἢ μανδριάρχην,
τὸν νέον ὄντως Ἀπολλώνιον ἢ Βαλαάμ, ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς χρόνοις

18 Διὰ — 20 μανδριάρχην] Συμμόστην καὶ σῆμμαχόν τε καὶ συνί-
στορα ἔχων τῆς αἰρέσεως ὁ δεῦτερος Νεκτεναβῶ τὸν προρηθέντα
Ἰαννῆν πατριάρχην, μᾶλλον δὲ ματριάρχην καὶ δαιμονάρχην, τὸν
νέον C

Circensibus, ac ipse primo munere ludens, albis invecus equis, atque Veneto indutus colore, cum victor exisset, coronatus est, acclamantibus factionibus, bene fausteque venisti, omni maior comparatione, factio- nario.

15. Antonio autem patriarcha vivis exempto, eius loco ordinatur Ioannes syncellus, ut dicam novus Iannes et Zambres, celebri homo fama, magicis artibus et divinationibus ex pelvi omnique impietate. is nimirum organum idoneum eius, quo imperator laborabat, impietatis, inque rem impetus, omnia illi ad certum interitum efficiebat. ac quem parturiebat quidem, continebat tamen impietatis regulum, imperator edidit peperitque, iubens sacras imagines oblini, seu aboleri.

16. Hic Iannes exstructa in urbis vicinia ex quadrato lapide aedicala (Trullus hodieque vocatur), sacrificiis cum daemionibus consue- scens imperatori quae futura essent denuntiabat. manserunt aedes illae inhospitae ob daemionem per haec tempora in illis frequentiam.

17. Propterea adiutorem illum et consocium suae haereseos habens Theophilus, alter ille Nectanebo, eum quem diebant Ioannem, quin immo Iannem, patriarcham illum et mandriarcham, novum vere Apollonium sive Balaam, nostris temporibus malo fato ortum, ex pelvi divi-

- B** κακῶς ἀναφανέντα λεκανόμαντιν καὶ πάσης θεοστρυγῶς πρᾶξις καὶ τερατείας δεινὸν ὑποφήτην· ἕφ' οὗ καὶ τὰ γράμματα παιδευθεὶς ὁ εὐρίπιστος καὶ δόλιος ὑπηρέτης δόκιμος ἀχθίστων πραγμάτων καὶ τοῦ διαβόλου ἐπιτήδειον ὄργανον γέγονεν. οὓς ἂν ἐνδίκως ὁ θεὸς λόγος ἐπαράσσειται σχετλιαστικῶς, φάσκων "οὐαὶ 5 αὐτοῖς, ὅτι τῇ ὁδῷ τοῦ Κάιν ἐπορεύθησαν, καὶ τῇ πλάνῃ τοῦ Βαλαάμ μισθοῦ χάριν ἐξεχύθησαν, καὶ τῇ ἀντιλογίᾳ τοῦ Κορέ ἀπώλοντο. οὗτοι εἰσι γογγυσταὶ καὶ μεμψίμοιροι, κατὰ τὰς ἐπιθυμίας αὐτῶν πορευόμενοι ἐν ταῖς ἀπάταις αὐτῶν." ἐφαρμύσειεν δ' ἂν αὐτῷ μάλα εἰκότως καὶ τὰ τοῦ ὁμοτρόπου Ἰουλιανοῦ παρὰ 10
- C** τῇ θεολόγῳ στηλιτευόμενα γλώσση· σφόδρα γὰρ ἐμφορῆς ἐναπέφηνε καὶ εἰς μηδὲν ἀπεικίως τῆς ἐκείνου κακουργίας καὶ δυστροπίας. ἔφη γοῦν "πῶς μὴ θαυμάσω τὸν ἄθλιον; πῶς μὴ πλέον τῶν δεδιωγμένων τοὺς προσδραμόντας, πλέον δὲ τῶν ἀειτομολησάντων εἰς τὴν κακίαν θρηγήσω τὸν συναρπάσαντα; μᾶλλον δὲ 15 τοῖς μὲν οὐδὲν δεινὸν τὸ ἐπὲρ Χριστοῦ παθεῖν, ἀλλὰ καὶ πάντων μακαριστότατον, οὐκ ἐκείθεν μόνον ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν ἐντεῦθεν εὐδοξίαν καὶ παρρησίαν, ἣν διὰ τῶν κινδύνων ἑαυτοῖς ἔχυρίσαντο.
- D** τοῖς δὲ προοίμιον τῶν ἀπειλουμένων ὑπερ ἤδη πεπόνθασιν· καὶ βέλτιον ἦν αὐτοῖς, εἰ ἐνταῦθα μακρότερον ἐκολάσθησαν, ἢ τοῖς 20

3 δ] καὶ ὑπονοθεθεὶς δ-C δειλαιος C ἀχθίστων πραγμάτων add C 7 χάριν om C 8 καὶ om C 10 δ' ἂν add C 13 μὴ πλέον δ. C 16 μηδὲν P

num, omnisque deo exosae actionis praestigiarumque solertem interpretem; a quo etiam doctus literas instabilis homo ac dolosus, probatus minister idoneumque diaboli organum existit. quod merito divinus sermo miserabiliter deplorando fecit, dicens (Iud. 11 et 16) "vae eis, quia in via Cain ingressi ambulabant, et errore Balaam mercedis causa effusi sunt, et contradictione Core perierunt. isti sunt murmuratores, queruli, iuxta concupiscentias suas ambulantes in seductionibus suis." congruant illis iure optime et quae sunt Iuliani, iisdem moribus viri, quibus eum theologica lingua liberaliter sugillat ac carpit. valde enim ei similis eluxit, nec quicquam diversum atque abhorrens ab eius malitia miraque pravitata habens. ait itaque (Orat. 3, quae 1 in Iulian. p. 67 et 74) "quomodo non infelicem lacrimis prosequar? nec eos magis qui manus dederunt seseque abduci passi sunt, quam qui persecutionem sustinuerunt? magis vero eos lugebo qui ipsi sponte ad eius malitiam transfugerunt, quam qui vi quadam abrepti sunt. quia immo illis quidem nihil grave ac durum, quod Christi causa passi sunt, sed quod est omnium beatissimum. non ea solum ratione, sed et propter illam, quae inde est, claritatem ac gratiam, cuius per pericula sibi illi accipres exstiterunt. contrariis vero ea quae iam passi sunt, initia sunt eorum quae illis eventura mala intentantur; meliusque illis erat, ad in hac vita diutius puniti essent, quam quod futuri aevi iustis iudiciis sunt reser-

ἐκαὶ δικαιοκριτηρίοις ἐταμιεύθησαν. καὶ γὰρ ὡσπερ τὸν χαμαι-
 λιώτα λόγος παντοῖον γίνεσθαι φηδὶως καὶ πάσας μεταβάλλειν
 χροιάς πλὴν μιᾶς τῆς λευκότητος, οὕτως καὶ κεῖνος πάντα ἦν καὶ
 ἐγένετο Χριστιανοῖς πλὴν ἡμερότητας· καὶ ἦν λίαν ἀπάνθρωπον
 6 αὐτῷ τὸ φιλάνθρωπον, καὶ τὸ πεθανὸν βλαῖον, καὶ ἀπαλογία τῆς
 ἀγριότητος ἢ χρηστότητος. ἔθεν λεκτέον πρὸς αὐτόν, εἰθθέσιτατε
 καὶ ἀπαιδευτότατε τὰ μεγάλα, σὺ κατὰ τοσοῦτον κλήρου καὶ τῆς
 οἰκουμένης ἀνίστης, σὺ κατὰ τῆς τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησίας καὶ θυσίας P 521
 τοῖς σοῖς μίσμασι, σὺ κατὰ τοῦ τὸν κόσμον καθαιρόντος αἵματος
 10 τοῖς σοῖς μιυροῖς αἵμασιν; σὺ μετὰ Ἡρώδην διώκτης, καὶ μετὰ
 Ἰούδαν προδότης, πλὴν ὅσον οὐκ ἀγχόνη τὴν μετάνοιαν ἔδειξας
 ὡσπερ καὶ κεῖνος, καὶ χριστοκτόνος μετὰ Πιλάτον, καὶ μετὰ Ἰου-
 δαίου μισόθεος, ὁ τῶν ἁγίων ὑβριστής. Ἰεροβοάμ σε εἰπεῖν
 15 ἢ Φαραὼ τὸν Αἰγύπτιον, ἢ Ναβουχοδονόσορ τὸν Ἀσσύριον; ἢ
 πάντα ταῦτα συνελόντες ἔνα κμὶ τὸν αὐτὸν θνομάσωμεν, ἐπεὶ καὶ
 τὰς πάντων κακίας φαίνεσαι εἰς σεαυτὸν σὺλλεξάμενος, Ἰεροβοάμ
 τὴν ἀποστασίαν, Ἀχαῦβ τὴν μαιηφονίαν, Φαραὼ τὴν σκληρό- B
 τῆτα, Ναβουχοδονόσορ τὴν ἱεροσυλίαν, πάντων ὁμοῦ τὴν ἀσέ-
 20 βειαν. (18) ποῦ εἰσὶν αἱ θυσίαι καὶ τελευταὶ καὶ τὰ μυστήρια;
 ποῦ σφάγια φανερά τε καὶ ἀφανῆ; ποῦ τεράστια προγνώσεως καὶ
 σημεῖα ἐγγαστριμύθων; ποῦ αἱ κατὰ Χριστιανῶν μυντεῖαι καὶ

8 ἀντίετης C
 ραντος C
 19 ἄμα P

ἐκκλησίας καὶ om C
 12 Πιλάτου P

9 σοῖς add C
 17 εἰς ἑαυτὸν φαίνεται C

vati. etenim quemadmodum ferunt chamaeleonem quidvis facile imitari
 nullosque non colores suscipere, uno duntaxat excepto candore, sic et
 ille omnia erat atque fiebat Christianis, excepta duntaxat mansuetudine
 ac clementia. unde his verbis a nobis compellendus est. hominum stul-
 tissime valdeque inscientissime, tu adversus tantam hereditatem ac ter-
 rarum orbem insurrexisti? tu adversus Christi ecclesiam et hostiam
 piaculis? tu adversus mundi piacularem sanguinem impuris tuis cruori-
 bus? tu post Herodem persecutor et post Iudam proditor (unum abest
 quod non laqueo poenitentiam fecisti, sicut et ille) ac cum Pilato Chri-
 sti occisor, cumque Iudaei dei osor, iniurius sanctorum violator. Iero-
 boamne dicere convenientius an Achab Israelitem, scelestissimos homi-
 num? Pharaonem Aegyptium an Nabuchodonosorem Assyrium? aut
 uno verbo cuncta haec unum eundemque appellaverimus, quando etiam
 omnium vitia ac noxas in templo collegisse videris, Ieroboami apostas-
 siam, Achabi cruentam caedem, Pharaonis obdurationem, Nabuchodono-
 soris sacrilegium; omnium simul impietatem. (18) ubi sunt sacrificia
 et consecrationes et mysteria? ubi victimae, tum manifestae tum quae
 in tenebris atque obscurae? ubi praescientiae portenta et gastrimytha-
 rum signa? ubi adversus Christianos vaticinia et comminationes? abie-

Theophanes contin.

51

ἀπειλά; οὔχεται πάντα, διέφενονται, διερρώη. ὕναρ ἐφάση τῶν
 ὑσιβῶν τὰ κομπόσμικα. ἔπεσε Βάλ, συνειρβή Δαγών. οὐκίτι
 οὐ μὴ εἴπωσι τῷ μωρῷ ἄρχειν. καὶ νῦν ταῦτα μακρὰ τοῖς ἀθλίοις
 C ἴσως. ἔσται δὲ καιρὸς ἡνίκα ὕνομαι τοὺς ἐμὸς ὑβριστὰς καὶ τὸν
 μέγαν τούτων καθηγητὴν ἀποκλαιομένους τὴν ἑαυτῶν κακίαν, 5
 διε πᾶσα κρίνεται καὶ βασανίζεται κακία καὶ πονηρία.”

19. Τούτων δὲ οὕτως πραττομένων παρά τε τοῦ βασι-
 λέως καὶ τοῦ συμμόστου αὐτοῦ φατριάρχου, Ἄραβες μετὰ δυνά-
 μως πολλῆς κατὰ Ῥωμανίας ἐξήεσαν, ὃ δὲ βασιλεὺς ἄμα τοῖς
 πρόσφρξι Πέρσαις καὶ τοῖς τάγμασι καὶ Μανουὴλ δομεστικῶ κατ’ 10
 αὐτῶν ἐχώρει. καὶ συμβολῆς γενομένης ἠτιτήθη ὁ βασιλεὺς, καὶ
 μέσον εἰσηλθε τῶν Περσῶν, ἕπ’ αὐτῶν περιωθῆναι ὑπολαβόν.
 D Μανουὴλ δὲ ὡς ἔγνω περιωκοπῶν μέσον τῶν Περσῶν τὸν βασιλέα
 ἄντα, αὐτοὺς δὲ βουλομένους τοῖς Ἄραβι τοῦτον προδοῦναι καὶ
 δι’ αὐτὸν καταλλαγῆναι αὐτοῖς, διασχίσας μέσον αὐτῶν καὶ τοῦ 15
 χαλινοῦ τοῦ ἵππου τῷ βασιλέως λαβόμενος ἐξήλασεν ἄκοντα τοῦ-
 τον ἐξάγων, ἀσχόνην ἡγούμενος οὐ καθεκτὴν Ῥωμαίους, εἰ τὸν
 βασιλέα Ῥωμαίων Ἄραβες αἰχμάλωτον λάβωσιν. ὃ δὲ βασιλεὺς
 τῷ δέει τοῦ καθεκτῆρος ἐκστὰς προσρῆναι πάλιν τοῖς Πέρσαις
 ἠβούλετο. ὃ δὲ Μανουὴλ τὸ ξίφος ἀνέτεπεν ὡς πατάξων αὐτόν. 20
 ὃ δὲ φοβηθεὶς καὶ ἄκων συνείπετο, μόλις διασωθεὶς. κακίαιδεν

1 διερρώηεν C 2 ἐπὶ βασιλεῖ C 3 οὐ om C 5 κακίαν
 — πονηρίαν] κακίαν καὶ πονηρίαν P 6 διε — κακία add C
 7 Τούτων — p. 810 16 κατέδραμον om C

runt omnia, falsa deprehensa sunt, defluerunt. insonnium visae sunt
 impiorum gloriationes et iactantiae. cecidit Bel, contritus est Dagon.
 non iam amplius stulto dicturi sunt ut praesit imperio. et nunc parva
 haec miseris forte: erit autem tempus, cum mihi contumeliosos ac iniu-
 rios horumque magnum antistitem ac ducem visurus sum deplorantem
 suam ipsius pravitatem et malitiam.”

19. Interim dum haec ita ab imperatore eiusque symmista pa-
 triarcha geruntur, Arabibus cum ingentibus copiis in Romanam effusis
 dicionem, imperator una cum Persis perfugis et ordinibus ac Manuele
 domestico adversus eos procedit. conserta pugna victus est imperator;
 mediosque Persas subit, per eos praestandam sibi salutem existimans.
 Manuel dum circumquaque lustrans in medio Persarum imperatorem con-
 stitutum cognovit, velleque eos ipsum Arabibus prodere, eaque ratione
 eos sibi conciliare, perruptis iis mediis, apprehensoque equi imperatoris
 freno, ex eorum cuneo invitum expulit, nempe nihil ferendum Romanis
 dedecus existimans, si Romanorum imperator ab Arabibus captus sub
 iugo mitteretur. verum imperator prae timore sanis animi rationibus
 delectus ad Persas rursus elabi nitebatur. in quem Manuel arrecto gla-
 dio quasi percussurus minabatur. imperator terrore actus invitusque

ἵπποστρέφει ἐν τῷ Δορυλαίῳ μετ' αἰσχύνῃς καὶ ἤττης πολλῆς. ὁ δὲ Μανουὴλ ἐν τῷ πολέμῳ τρωθεὶς καὶ νοσήσας ἐτελεύτησε, πολ- P 522
λὰς ἀνδραγαθίας κατὰ τῶν Ἀγαρηνῶν ἐνστησάμενος. τὸ δὲ σῶμα
αὐτοῦ ἀποκομισθὲν ἐτέθη ἐν τῇ ὑπ' αὐτοῦ κτισθείσῃ μονῇ τοῦ
5 Μανουὴλ, σύγγενος τῆς κιστιέρῃς Ἀσπαρος.

20. Καὶ εὐθὺς διαβολαὶ κατὰ Περσῶν πρὸς τὸν βασιλέα,
καὶ ἀπειλαὶ κατὰ Θεοφόβου ὡς ἀντάρτου καὶ προδότου καὶ δυσμε-
νοῦς. ἡ μαθὼν Θεοφοβὸς τοὺς Πέρσας ἀναλαβὼν κατήλαθεν ἕως
Σινώπης, καὶ ταύτην παραλαβὼν κατεῖχε τυραννικῶς. ὅπερ γνοὺς
10 ὁ βασιλεὺς καὶ ἐν μεγάλῃ λύπῃ γενόμενος (ἰδεδείκε γὰρ μὴ πως
παραρρῶσι τοῖς Ἀραβί) καὶ μέχρι Παφλαγονίας αὐτὸς ἀπήει·
καὶ λόγον αὐτοῖς ὡς οὐδὲν δεῖνόν πείσσονται δεδωκῶς, καὶ τὸν Θεό- B
φοβὸν ἀναλαβόμενος, ἐπέστρεψε μεθ' ἑαυτοῦ ἐν τῇ πόλει, τῶν
ἄλλων Περσῶν παραγενομένων ὅπερ κατεσκευάθησαν ἐξ ἀρχῆς.
15 ἡγαπᾶτο δὲ Θεοφοβὸς παρὰ τῶν πολιτῶν οὐχ ἤττον ἢ τῶν Περ-
σῶν ὡς ὀρθόδοξος.

21. Τότε δὴ γινομένῳ τῷ βασιλεῖ πρὸς Βλαχέρναις, καθὰ
εἰθιστο, ὑπάντησεν αὐτῷ τις προσελθὼν καὶ λέγων ὅτι ὁ ἵππος ᾧ
ἐποχεῖται ἡ βασιλεία σου ἐμὸς ἐστίν. τοῦ δὲ ἵππου σκιριτῶντος
20 διὰ τὸ αἰφνιδίως προσεῖναι, καὶ τοῦ βασιλέως τοῦτον κατασχόν-
τος, τὸν κόμητα τοῦ στάβλου ἐπηρώτησεν ὁ βασιλεὺς "τίνος ἐστίν
ὁ ἵππος;" ὁ δὲ ἔφη "ὁ κόμητης τοῦ Ὀψικίου ἀπέστειλεν αὐτὸν τῇ C

17 γίνεται P

secutus vix incolumi vita evasit. inde probro ingentique affectus clade Dorylaeum revertitur. Manuel ex acceptis in praelio plagis aegrotans fatis functus est, cum egregia multa belli facinora adversus Agarenos designasset. eius relatum corpus in monasterio ab ipso Manuele condito depositum est, iuxta cisternam Asparis.

20. Confestim Persis obiecta crimina apud imperatorem, minaeque intentatae adversus Theophobum tanquam rebellem ac perduellem. quibus Theophobus cognitis, assumptis Persis, Sinopem usque descendit, captamque tyranni potestate tenuit. imperator ubi rescivit, ingenti inde affectus maerore, veritus scilicet ne ii ad Arabes confluerent, in Paphlagoniam usque ipse venit; dataque eis securitatis fide assumptoque Theophobo una cum illo in urbem reversus est, Persis reliquis eo divertentibus, ubi a principio sedes illis assignatae erant. diligebatur autem Theophobus non minus a civibus quam a Persis, quippe qui esset orthodoxus.

21. Accidit per id tempus ut imperatorem ad Blachernas proces- sum habentem quispiam obviam factus accederet, atque diceret "equus cui insidet maiestas tua, meus est." exsiliente equo, sic repentino oc- cursu, volensque imperator ipsum detinere, quaerit ex comite stabuli cuiusnam equus esset. respondit ille "Opsici comes misit maiestati

βασίλειά σου.” τούτου δὲ ἐν τῇ πόλει εὐρεθέντος, τῇ ἐπαύριον ἀγαγὼν αὐτὸν ὁ βασιλεὺς καὶ τὸν προσελθόντα αὐτῷ ἔφη “εἰπέ τὸ ἀληθές, τίος ἐστὶν ὁ ἵππος;” ὁ δ’ ἀποκριθεὶς εἶπεν ὅτι “ἱμὸς ἦν, καὶ ἀποστείλις ὁ στρατηγὸς ἀνελάβετο αὐτὸν βιαίως ἀπ’ ἐμοῦ, μῆτε τίμημά μοι δοὺς μῆτε ἀξίωμα.” εἶπε δὲ πρὸς τὸν κόμητα 5 ὁ βασιλεὺς “εἰπέ εἰ οὕτως ἔχει, καὶ διὰ τί μὴ ἀποκόψας περὶ τοῦ ἵππου ἀπέστειλάς μοι αὐτόν.” ὁ δὲ ἔφη ὅτι ἐπιζητεῖ γενέσθαι σχολάριος· ἐγὼ δὲ μὴ εἰδὼς ὅτι ἀνδρείος ἐστίν, παρεῖχον αὐτὸν D νομισμάτα ἑκατόν· ὁ δὲ οὐκ ἔλαβεν αὐτά.” ὁ δὲ βασιλεὺς ἔφη “καὶ διὰ τί μὴ ἀποκοπὴν τελείαν μετ’ αὐτοῦ ποιησάμενος ἀπέστει- 10 λάς μοι τὸν ἵππον;” καὶ ἐρευνήσαντος τοῦ βασιλέως, καὶ πληροφορηθέντος ὡς βιαίως αὐτὸν ἀφείλατο, τὸν μὲν στρατηλάτην τοῖς προσήκουσι μαγγλαβίσις ἰσωφρόνισε, τῷ δὲ προσελθόντι αὐτῷ ἀπέστρεψε τὸν ἵππον. ὁ δὲ τοῦτον οὐκ ἠβουλήθη λαβεῖν, ἔλαβε δὲ ὑπὲρ αὐτοῦ λίτρας δύο, ὀρισθέντος καὶ τοῦ στρατηγοῦ δοκι- 15 μάσαι αὐτόν, καὶ εἰ ἀνδρείος ἐστὶ, ποιῆσαι αὐτὸν σχολάριον. P 523 τοῦ δὲ εἰς πόλεμον ἀπελθόντος, ἐν τῇ συμβολῇ ὡς δειλὸς ἐν τοῖς φεύγουσιν εὐρεθεὶς κατεσφάγη ὑπὸ τῶν πολεμίων.

22. Γεγονότος δὲ τοῦ βασιλέως εἰς πρόκεινον ἐν τῷ Βρύαντι, ἦλθεν αὐτῷ μήνυμα παρὰ τοῦ στρατηγοῦ τῶν ἀνατο- 20 λικῶν ὡς ὅτι ὁ πρωτοσύμβουλος ἔξιλθὼν μετὰ πλήθους ἐκπορθήσων ἀπέρχεται τὸ Ἀμόριον. ὁ δὲ τὰ νενομισμένα τῷ στρατῷ καὶ

6 ἀπέκοψας P

tuas.” inventus ille in urbe in crastinum ad imperatorem adducitur, cum eo qui ipsum convenerat, atque imperator “verum loquere: cuiusnam equus est?” respondit ille “meus est; mittensque praetor per vim a me abstulit, neque persoluto pretio neque dignitate concessa.” tum ad comitem imperator “dicito, num se ita res habeat, ac quid causae sit cur non persoluto equi pretio eum ad me miseris.” respondit ille “quaerebat ut scholaris fieret; ego vero, cum mihi non liqueret an vir fortis esset, centum nummos ei tradebam, noluitque accipere.” ait imperator “quidni vero re cum eo plene composita, ac soluto quod convenit pretio, equum ad me misisti?” habita igitur inquisitione, ac comperto equum per vim ablatum esse, militiae magister, quibus decebat verberibus atque fustibus castigatus est, equus ei qui accesserat ab imperatore redditus. noluit tamen is accipere, sed eius pretio duas libras accepit. item iussus ductor exercitus hominem probare, ut siquidem vir fortis esset, eum scholarem faceret. ille ad bellum profectus, in praelii congressione tanquam ignavus inter fugientes repertus, ab hostibus interfectus est.

22. Imperatore autem ad Bryantem processum habente venit nuntius ab Asiaticorum duce, protosymbulum cum copiis egressum et adversus Amorium impetum dirigere. imperator ad stipendia constituta militi

τοῖς ἄρχουσι ποιῆσαι συντόμως μέχρι Καππαδοκίας ἐξῆλθεν. ὁ δὲ ἄμερουμνης ἀποχωρίσας πεντήκοντα χιλιάδας λαοῦ, καὶ τὸν Σουδαῖ, ὀνομαστότατον ἐν τοῖς Ἀγαρηνοῖς ὄντα ἐπὶ τε ἀνδρεία καὶ φρονήσει, δοὺς αὐτοῖς κεφαλὴν, ἀπέστειλε κατὰ τοῦ βασιλέως. 5 συμβαλόντες δὲ πόλεμον, ἤττηθεις ὁ βασιλεὺς ἔφυγεν καὶ μετ' αὐτῆς σχύνης ὑπέστρεψεν μόλις διασωθεὶς. ὁ δὲ ἄμερουμνης ἀπελθὼν μετὰ δυνάμειος πολλῆς περιεχαράκωσε τὸ Ἀμόριον, καὶ πολέμους πολλοὺς ποιήσας οὐκ ἴσχυεν αὐτὸ ἐκπορθῆσαι, γενναίως καὶ σταθερῶς ἀγωνιζομένων τῶν ἔνδοθεν. μαθητὴς δὲ τις Λέοντος 10 τοῦ φιλοσόφου ἦν ἐν τῷ κάστρῳ, καὶ βουλευθέντος οὗ προσχωρήσασαι τῷ ἄμερουμνη, διὰ τινος ἐμήνυσεν αὐτῷ ὁ ἀστρονόμος ὅτι εἰ προσκατεργήσης δύο ἡμέρας τῷ κάστρῳ, ἐκπορθεῖς ἡμᾶς. ὁ καὶ γέγονεν· προεδόθη γὰρ ἐπὶ τε τοῦ λεγομένου Βοϊδίτζη καὶ τοῦ Μανικοφάγου. κατεσχέθησαν τῶν ὀνομαστῶν ἄνδρες οὐκ ἀγενεῖς 15 ἀπελθόντες ἐν Συρίᾳ αἰχμάλωτοι, Θεόφιλος ὁ πατρικίος καὶ στρατηγός, ὁ τε Μελισσηγὸς καὶ Ἀέτιος, καὶ Θεόδωρος πρωτοσπαθᾶριος εὐνοῦχος ὁ Κρατερός, καὶ Κάλλιτος τουρμιόρχης καὶ Κωνσταντῖνος δρογγάριος καὶ Βασύης ὁ δρομεὺς καὶ ἄλλοι πολλοὶ καὶ ἄρχοντες τῶν ταγμάτων· οἱ παρὰ τοῦ πρωτοσυμβούλου ἀναγκα- 20 σθέντες ἀρνήσασθαι τὴν αὐτῶν πίστιν, καὶ τοῦτο μὴ πεισθέντες, ἔριψαι τὰς κεφαλὰς ἀπετιμήθησαν, ἀντὶ τῆς παρουσίας ζωῆς τὴν αἰώνιον ἀνταλλαξάμενοι.

1 ποιήσας?

atque tribunis facienda confestim in Cappadeciam usque descendit. amerumnes quinquaginta suorum milibus a reliquo exercitu avulsis, eisque in ducem ac caput constituto Sudaë, viro inter Agrenos fortitudinis laude ac prudentiæ nominatissimo, adversus imperatorem misit. commisso praelio victus imperator fugit, atque probro ac dedecore rediit 5 incolumis. profectus vero amerumnes cum ingentibus copiis Amorium vallo cingit. nec tamen multis commissis praeliis urbem expugnare valuit, oppidanis ac praesidiariis forti robore ac constantia decertantibus. erat autem in praesidio Leonis philosophi quidam discipulus, qui cum ad amerumnem vellet desciscere, significavit astronomus oppidi compo- 10 tem fore ac expugnaturum, dummodo in obsidione duos dies faceret; quod et factum est. proditam namque est a Boiditze, quem vocant, et a Manicophago. tenti vero sunt ac capti viri nominati nec ignobiles, et in Syriam captivi abiecti, Theophilus patricius, ducesque tum Melissenus tum Aetius, et Theodorus protospatharius, Craterus eunuchus, Callistus quoque tribunus et Constantinus drungarius et Basoes cursor, alique multi, atque ordinum praefecti. hi cum cogerentur a proto- 15 symbulo ut fidem suam negarent, nec in eius sententiam adduci potuissent, gladio sunt animadversi, ac pro huius saeculi vita adepti aeternam.

23. Ὁ δὲ τὴν ἀσχερὰν σωτηρίαν τῆς καλλίστης ἀνταλλα-
 D ξάμενος, ὁ τοῦ φιλοσόφου Λέοντος μαθητῆς προσρρὺεις τῷ ἀμε-
 ρουμνηῇ ἠρωτήθη παρ' αὐτοῦ περὶ τῆς ἐπιστήμης αὐτοῦ. ὁ δὲ
 εἶπε μαθητῆς εἶναι τοῦ φιλοσόφου Λέοντος. οὗτός τε, ὅστις ὁ
 Λέων ἐστὶ καὶ οἶος μαθῶν, αὐτὸν ἐπεθύμει ἐκείνον ἰδεῖν. καὶ 5
 δὴ τινι τῶν αἰχμαλώτων δοὺς γράμματα πρὸς Λέοντα τὸν φιλό-
 σοφον ἀπέστειλεν ἐν Κωνσταντινουπόλει, ὑποσχόμενος αὐτῷ, εἰ
 ἐξέλθῃ ὁ αὐτὸς Λέων, ἀπ' ἐκείνου αὐτὸν εἶναι ἐν τιμῇ. ὁ Λέων
 δὲ τὰ γράμματα ἀπολαβὼν, καὶ φοβηθεὶς μήπω διαγνωσθῆ, ἀνή-
 γαγε ταῦτα Θεοφίλῳ τῷ βασιλεῖ. ὁ δὲ γνοὺς τὰ τῆς ἐπιστήμης 10
 P 524 αὐτοῦ, καὶ ὅτι τοιοῦτον σοφὸν ἄνδρα ἐν τῇ πολιτείᾳ αὐτοῦ ἔχει,
 προσλαβόμενος αὐτὸν εἶχεν ἐν τῷ παλατίῳ τῷ Μαγναύρας, παρα-
 δοὺς αὐτῷ διδάσκειν καὶ μαθητάς, παρέχων αὐτῷ τὰ πρὸς ὑπηρε-
 σίαν ἅπαντα· ὅς καὶ μητροπολίτης ἐν Θεσσαλονίκῃ γέγονεν.

24. Ὁ δ' αὐτὸς κτίζει τὸ Τρίκογγον ἐν τῷ παλατίῳ καὶ 15
 τὸ λεγόμενον Σήμα, καὶ τὰς ἀναβάθρας ἔνθα οἱ δῆμοι ἴστανται,
 στήσας καὶ φιάλην ἐν ἣ γίνεται τὸ σαξιμοδέξιμον λεγόμενον, τῶν
 ἵππων ἀμφοτέρων τῶν μερῶν διερχομένων μετὰ χρυσῶν σαγισμά-
 των. ἐπὶ δὲ τὸ Τρίκογγον κάτωθεν διὰ μηχανῆς ἐποίησε τὸ
 B Μυστήριον, ἐν ᾧ τῇ μιᾷ γωνίᾳ ἔαν εἴποι τις, ἔξακούεται ἐν τῇ 20
 ἐτέρᾳ.

25. Μαθὼν δὲ αὐτὸς ὁ Θεόφιλος ὅτι Θεοφάνης τε καὶ
 Θεόδωρος ὁ αὐτάδελφος αὐτοῦ, καθ' ἑαυτοὺς ζῶντες, τὴν ἀσέ-

23. Qui autem turpi salute pulcherrimam commutavit, Leonis phi-
 losophi discipulus, et ad amerumnem defecit, interrogatus ab eo de sua
 scientia discipulum se dixit Leonis philosophi. cognito vero quis et qua-
 lis esset Leo, eum ipsum videre cupivit; datusque cuidam captivorum
 literis Leoni philosopho Cpolim scribit, pollicitus in honore apud se ha-
 biturum, si modo ad eum proficisci Leo in animum induxerit. Leo au-
 tem acceptis literis, veritusque ne forte in imperatoris notitiam veniret,
 ad imperatorem Theophilum rettulit. is eius scientiae praestantia cog-
 nita, tantaeque sapientiae virum se in civitate habere, assumptum eum
 in Magnaurae palatio habebat, traditis et discipulis, quos doceret, quae
 ad usum essent ac obsequium, omnia tribuens. hic et Thessalonicae
 metropolita fuit.

24. Idem imperator Triconchum aedificat in palatio, et quod Sigma
 vocant; gradus quoque, ubi erecti sunt qui demi appellantur, statuens
 et phialam, in qua fit quod vocant Saximodeximum, transeuntibus fa-
 ctionum equis instratis aureis stragulis. sub Triconcho vero subter ma-
 china gradum fecit mysterium, in cuius uno anguli quicquid aliquis di-
 xerit, clare in altero auditur.

25. Porro cum didicisset idem Theophilus Theophanem eiusque
 germanum Theodorum, ipsos secum agentes, illius impietatem tradacere

βειαν αὐτοῦ κωμικοῦσι καὶ διελέγχουσιν, ἀποστείλας μετ' ὁδοῦ ἤγαγεν αὐτοὺς πρὸς ἑαυτὸν, εἰπὼν τάδε "πόθεν ἔστε;" οἱ δὲ εἶπον "ἐκ Παλαιστίνης." ὁ δὲ ἀλιτήριος "καὶ διὰ τί τὴν γῆν ὑμῶν ἀφέντες καὶ εἰς τὴν ἡμετέραν ἐλθόντες οὐ πειθαρχεῖτε τῇ βασιλείᾳ ἡμῶν;" τῶν δὲ μηδὲν ἀποκριναμένων ἐπέτριψε παλεσθαι τὰς ὕψεις αὐτῶν σφοδρῶς. ἔτα μετὰ τοῦτο βουνευρήσας αὐτοὺς μέχρι θανάτου, μετὰ θυμοῦ καὶ τραχείας φωνῆς πρὸς τὸν ὑπαρχον ἔφη "ἄρον αὐτοὺς εἰς τὸ πραιτώριον, καὶ γράψον τὰ πρόσωπα C αὐτῶν, ἐγκολάψας τοὺςδε τοὺς στίχους"

10 πάντων ποθούτων προστρέχειν πρὸς τὴν πόλιν
 ὅπου πάναγγοι τοῦ θεοῦ λόγου πόδες
 ἔστησαν εἰς σύστασιν τῆς οἰκουμένης,
 ὠφθησαν οὗτοι τῷ σεβασμῷ τόπῳ
 σκευή πονηρὰ [τῆς] δεισιδαίμονος πλάνης.

15 ἐκείσε πολλὰ λοιπὸν. ἔξ ἀτοπίας
 πράξαντες αἰσχρὰ θεινὰ δυσσεβοφρόνως,
 ἐκείθεν ἠλάθησαν ὡς ἀποσιτάται.

πρὸς τὴν πόλιν δὲ τοῦ κράτους πεφωγότες
 οὐκ ἔξαφῆκαν τὰς ἀθεμίτους μωρίας.

20 ὅθεν γραφέντες ὡς κακουργοὶ τὴν θείαν
 κατακρίνονται καὶ διώκονται πάλιν."

προσθεῖς ὅτι "καὶ μὴ ὦσι καλοὶ, μὴ σοὶ μελέτω." τοῦτο δὲ D
 εἶπεν εἰδὼς αὐτοὺς ὡς σοφωτάτους καὶ ἄριστα ἡσκημένους τῶν

ac coarguere, mittens cum ira ad se eos adduxit, dicens "undenam estis?" dixerunt illi "ex Palaestina." quibus scelestissimus ille "quid vero causae est cur relicta patria, ad nostram hanc delati dicionem, non morem geritis meae maiestatis?" quibus nihil respondentibus, iussit durius eorum facies caedi; taureisque ad mortem usque conscissis, cum furore asperaque voce ad praefectum ait "tolle eos in praetorium, et scribe eorum vultus, hosce illis insculpens versus:

cunctis eam urbem visere exoptantibus
 purissimi quam Christi presserunt pedes,
 totius orbis unde manavit salus,
 sacro loco isti vasa conspecti improba,
 superstitionis errore ex incredulo,
 multisque factis inquinati turpibus,
 apostatae velut relicto inde procul,
 se contulere, mox in urbem fugiunt:
 tamen nefanda non relicta amentia,
 notis perusta fronte, more sentium,
 condemnataeque rursus vertunt solum."

addens "nihil tibi curae sit, tametsi non sint elegantes." hoc vero dixit, quia sciret viros sapientissimos esse, et qui versum atque carmi-

ποιητικῶν σχημάτων τὴν ἀκριβειαν, εἰπόντος τινός "οὐδὲ ἄξιοι εἰσιν οὗτοι, ἵνα καλοὶ ᾦσιν οἱ ἴαμβοι." οἱ δὲ εἶπον "γράφε, γράφε, βασιλεῦ, τὸ δοκοῦν σοι, ὡς μέλλον τοῦτο ἀναγνωσθῆναι ἐνώπιον τοῦ δικαίου καὶ φοβεροῦ κριτοῦ." ὁ δὲ ὑπαρχος τοῦτους ἀγαγὼν εἰς τὸ πρακτώριον, μετὰ δύο ἡμέρας ἀπλώσας ἐν σκάμνοις 5 καὶ δῆσας αὐτῶν χεῖρας καὶ πόδας, κατακεντήσας τε καὶ ἐγκολά-
 P 525 ψίας τοὺς στήλους εἰς τὰς ὄψεις αὐτῶν ἐξώρισεν. καὶ ἐν μὲν τῇ ἐξορίᾳ τελευτᾷ ὁ ἐν ἁγίοις Θεόδωρος, ὁ δὲ αἰδιδμος Θεοφάνης ὁ ποιητῆς διήρακεσε μέχρι Μιχαὴλ καὶ Θεοδώρας, ἀγωνισάμενος πλεῖστα ἐν τῇ γενομένῃ ὀρθοδοξίᾳ· ὃς καὶ μητροπολίτης εἰς Νι-10 καιαν γέγονε, τῶν πραγμάτων ἤδη πρὸς τὸ ἐδσιβεστερον ...

26. Ἐπὶ τῆς βασιλείας Θεοφίλου ἦν καὶ Ἰωσήφ ὁ ὕμνο-γράφος, ὃς ἐξωρίσθη ὑπὸ Θεοδώρας τῆς βασιλείσσης. παρέτεινε δὲ ἡ ζωὴ αὐτοῦ ἕως τῆς βασιλείας Λέοντος τοῦ σοφοῦ.

27. Ἐπ' αὐτοῦ ἔπεσεν ἡ χρυσὴ τοῦφα Ἰουστινιανοῦ τοῦ 15 λεγομένου Ἀγνοστῆως. ἀμηχανούντων δὲ πάντων, καὶ πῶς
 B ἀνέλθοιεν διαλογιζομένων, εὐρέθη τις σκαλωτῆς τεχνίτης, καὶ ἀνελθὼν ἐν τοῖς κεραμίσις τῆς μεγάλης ἐκκλησίας βέλος ἀφῆκε μετὰ σχοινοῦ εἰς τὸν ἱππότην Ἰουστινιανοῦ τὸν ἐκ χαλκοῦ συν-ιστάμενον, καὶ τοῦ βέλους παγέντος ἐκῆϊσε αὐτὸς διὰ τοῦ σχοινοῦ 20 διαδραμῶν θάμβος μὲν τοῖς ὄρωσι παρέσχετο καὶ τὴν τοῦφαν προσήρμοσε καὶ τὴν τοῦ βασιλέως ἐπισπάσατο εὐνοίαν καὶ τῇ

num exactissimam rationem optime callerent; cum quidam dixisset "ne ii quidem digni sunt ut iambi sint elegantes." at illi dixere "scribe, scribe, imperator, quod visum fuerit, cum haec legenda sint in conspectu iusti ac tremendi iudicis." praefectus itaque in praetorium adductus exacto biduo in scamno extendens, ligatisque manibus ac pedibus, atramento compungens, ipsorum vultibus versus exaravit atque insculpsit. ac quidem S. Theodorus in exsilio diem obit: inclytus vero Theophanes cantor ad Michaelem usque et Theodoram perseveravit, plurima collata opera in eam quae facta est imaginum restitutionem; rebusque iam ad pietatem revocatis Nicaeae metropolita fuit.

26. Sub imperatore Theophilo erat Ioseph hymnographus, qui Theodora imperium tenente in exsillum missus est: protracta vero illi vita est, usquedum Leo sapiens rerum potitus est.

27. Eodem imperatore cecidit Iustiniani tapha aurea, eius quom Augustaeum vocant. porro omnibus animis anxiis, ac quonam modo tentari ascensus posset cogitantibus, inventus est artifex quidam scandularius, conscensisque magnae ecclesiae tegulis, iaculum cum fune in equestrem aeneam Iustiniani statuam misit, eoque illic impacto ipse per funem excurrans, globum aptavit; quare videntes in stuporem egit, ac sibi imperatoris animum conciliavit, magnumque nomen et artis

τέχνη καὶ τῇ φύσει μέγα προσέθηκεν ὄνομα, φιλοτιμηθεὶς πᾶρα τοῦ βασιλέως νομίσματα ἑκατόν.

28. Στέφει δὲ Θεόφιλος Μιχαὴλ τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ, φιλοτιμησάμενος ὧν πάντας ἐν τοῖς στεφίμοις. **Β** κατεσκεύασε δὲ καὶ ξενῶνα, τὸν νῦν μὲν τὰ Θεοφίλου λεγόμενον, **Γ** οἶκον μὲν γεγονότα Ἰσιδώρου πατρικίου ἀνελθόντος ἀπὸ Ῥώμης μετὰ Ὀλυβρίου ἐπὶ Κωνσταντίνου τοῦ μεγάλου, μετὰ δὲ χρόνον ἐκδοθέντος κουράτορα, ὥστε κατοικεῖν ἐκεῖσε γυναῖκας τῶν εὐγενῶν μὴ εἰδυίας σωφρονεῖν. ἐπὶ δὲ Λέοντος Ἰσαύρου ἐκ παρνείου **10** ξενοδοχεῖον ἐξηραμάτισεν ἐπὶ αὐτοῦ. ὕστερον δὲ γέγονεν οἶκος Κωνσταντίνου τοῦ τῆς Εἰρήνης μετὰ τὴν ὑπὸ τῆς μητρὸς γεγυῖαν ἐκτύγλωσιν εἰς αὐτόν. τελευτήσαντος δὲ αὐτοῦ ἡ γυνὴ αὐτοῦ τὸ μοναδικὸν σχῆμα περιβαλομένη μοναστήριον κατεσκεύασε καὶ ἐκάλεσε τὰ Μετανοίας. τοῦ δὲ αὐτοῦ οἴκου μεγίστον τε ὄντος **15** καὶ θαναματοῦ, ξύλου ἐν τῷ τρικλίνῳ ἀποκλασθέντος ἠπείλει πτώσιν. αἱ δὲ μονάζουσαι ἀπερχομένον τοῦ βασιλέως ἐν Βλαχέρναις ἐδεήθησαν περὶ τούτου. ὁ δὲ ἐκνεύσας καὶ θεουσάμενος τὸν οἶκον, ἀρεσθεὶς εἰς αὐτὸν μετοικίξει τὰς αὐτὰς μοναζούσους ἐν ἑτέρᾳ μονῇ, αὐτὸν δὲ τὸν οἶκον κόσμῳ παντοίῳ καλλωπίσας ξενῶνα **20** πεποίηκεν, ἐπιδοὺς αὐτῷ χρήματα πάμπολλα καὶ ἀργύριον καὶ προύστεια, ἐπνομάσας αὐτὸν τὰ Θεοφίλου.

29. Πρὸ δὲ τῆς αὐτοῦ τελευτῆς ὁ Θεομισῆς ὁδτος βασι- P 526

8 ἐκδοθέντα κουρατώρια p. 645 19

genio adiecit, centum nummorum donativo ab imperatore liberaliter acceptus.

28. Porro coronat Theophilus Michaelem filium in magna ecclesia, cunctos magnifice donans per ea inaugurationis solemnia. construxit vero etiam domum hospitalem, quam nunc Theophili dicunt. ac quidem aedes fuere Isidori patricii eius qui cum Olybrio Roma Cpolim ascendit Constantino Magno imperatore, cessitque postea in curatoriam imperatoris, ut illic habitarent nobiles feminae, quae caste vivere nescirent. Leone vero Isauro imperatore ex lupanari facta est hospitalis domus. secutis temporibus domus fuit Constantini Irenes filii, cum eum mater luminibus orbasset. quo extincto eius uxor monastico assumpto habitu monasterium construxit, ac paenitentiae nomen indidit. haec porro domus cum maxima esset ac mirabilis, confracta in triclino trabe ruinam minabatur. moniales imperatorem ad Blachernas euntem eius rei nomine interpellant. prospectans ille, conspecta domo, eaque delectatus, easdem moniales ad aliud transfert monasterium, domum vero omnium generis ornatu magnifice excultam domum hospitalem fecit, quam plurimis abunde pecuniis redivitibus ac suburbanis ei assignatis ex suo nomine aedes Theophili vocavit.

29. Ante vero mortem suam deo execrabilis imperator, habito cum

λεὸς βοτλὴν μυστικὴν ποιησάμενος μετὰ τῶν δημοφρόνων αὐτοῦ περὶ Θεοφόβου τοῦ Πέρσου, ὡς ὅτι πολλὴν ἀγάπην καὶ πίστιν ἔχουσιν εἰς αὐτὸν οἱ τε ὑπ' αὐτὸν Πέρσαι καὶ τῶν ἐν τέλει οὐκ ὀλίγοι, καὶ μὴ πως ἐμοῦ τελευτήσαντος μελετήσωσι τυραννίδα κατὰ τε τοῦ ἐμοῦ παιδὸς νηπίου ὄντος καὶ τῆς γυναικὸς, ἀνήγαγε 5 Θεοφύβον εἰς τὸ παλάτιον καὶ εἶχε μετ' αὐτοῦ. βαρῆθεις δὲ ἐκ τῆς νόσου καθείρξε Θεοφύβον ἐν ταῖς καμάραις τοῦ Βουκολόντος. τῶν δὲ Περσῶν ἐπιζητούντων αὐτὸν τί ἄρα γέγονεν, ἀποστειλάς 10 Β τῇ νυκτὶ ὁ βασιλεὺς Πετρωνῶν τὸν τῆς Ἀγούστου ἀδελφὸν σὺν τῷ λογοθέτῃ ἀπέτεμε τὴν κεφαλὴν τοῦ Θεοφόβου. ἔπεισαν δὲ 10 οὗτοι τοὺς Πέρσας ὡς μετὰ τοῦ βασιλέως ἐστὶν ἐν τῷ παλατίῳ τοῦ δὲ βασιλέως δυσεντερίας νόσῳ τὴν ψυχὴν κακῶς ἀπορρήξαντος ἀπεκομίσθη τὸ ὄσσηνον αὐτοῦ σῶμα εἰς τοὺς ἁγίους ἀποστόλους. τὸ δὲ σῶμα τοῦ Θεοφόβου διὰ τοῦ Βουκολόντος ἐξαγαγόντες λαθραίως δέσωσαν πλησίον τὰ Ναρσοῦ, ἐν τῇ νῦν λεγο- 15 μένῃ τῆς Θεοφοβίας, καὶ τοῦτο ἐκείσε κατέθηκαν.

Β Α Σ Ι Δ Ε Ι Α
ΜΙΧΑΗΛ ΜΕΤΑ ΘΕΟΔΩΡΑΣ
ΤΗΣ ΜΗΤΡΟΣ ΑΥΤΟΥ.

Ϟ Τῷ ςτλθ' ἔτει τοῦ κόσμου, ἀπὸ δὲ τῆς θείας συρκώσεως ωλθ', 20 ἔβασίλευσε Μιχαὴλ ὁ υἱὸς Θεοφίλου σὺν τῇ μητρὶ αὐτοῦ Θεο-

20 Τῷ — p. 811 1 ἐν] μετὰ δὲ Θεοφίλου ἔβασίλευσε Μιχαὴλ υἱὸς αὐτοῦ. σὺν τῇ αὐτοῦ μητρὶ Θεοδώρα κατέσχεν ἔτη ιδ', καὶ μόνος ἡσικρατόρησεν ἔτη ιβ' μῆνας γ'. C

suis partiaris secreto consilio de Theophobo Persa, cum is nimirum plurimum diligatur, atque in eum tum subditi Persae tum non pauci procerum fidem habeant, ne me mortuo tyrannidem moliantur adversas filium puerum et adversus coniugem, Theophobum in palatium intulit, habebatque secum morantem, morbo autem ingravescente carceri inclausit in Bucoleonis cameris. Persisque illum requirentibus quid demum eo factum esset, misso noctu imperator Petrona Augustae fratre cum logetheta Theophobi caput abstulit, sparsa rumore in Persas, ipsum in palatio cum imperatore versari. imperatori autem dysenteriae morbo male abrupta anima, miserum eius funus in sanctorum apostolorum elatum est. corpus vero Theophobi clam per Bucoleonem eductum prope Narsotis aedes receperunt, in eo quod nunc Theophobi vocant, ibique deposuerunt.

I M P E R I U M
MICHAELIS CUM MATRE THEODORA.

Α Anno mundi 6339, divinae autem incarnationis 839, imperavit Michael Theophili filius cum Theodora matre sua, annos quindecim, solus vero

δώρα, ἕτη δεκαπέντε, μόνος δὲ ἕτη δέκα καὶ σὺν Βασιλεῶ ἕτος ἕν-
 δοσις τὴν πατριάν βασιλείαν διαδεξάμενος, τὴν δὲ Θεοστρυγῆ
 παρεισφορήσασα τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ δεινῶς ἐπικωμύσασα νέαν θρη-
 σκεῖαν εὖ μάλα γησιῶς ἀποσεισάμενος, τὴν ἔκπυλαι Θεοφιλῆ καὶ
 5 Θεοβράβευτον ἱεράν τε καὶ ὁρθοτάτην πίστιν ἀνεκήρυξεν. ἡ δὲ D
 Θεοδώρα οὕτως ἦν πιστὴ καὶ ὁρθόδοξος ὡς καὶ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς
 ἔτι περιόντος λάθρα τὰς ἁγίας εἰκόνας τιμᾶν καὶ προσκυνεῖν. ἦεις
 γνώμη μὲν ἐαυτῆς, ὑποθήκη δὲ καὶ παραινέσει Θεοκτιστοῦ κανι-
 κλείου καὶ λογοθέτου, ἐξελαύνει τε τῆς ἐκκλησίας καὶ τῆς πόλεως
 10 τὸν πατριάρχην Ἰωάννην σὺν τοῖς περὶ αὐτὸν ὄντας, περιορίσασα
 τοῦτον ἐν τῷ Στενῶ εἰς τὸ Κλειδίον οὕτως καλούμενον. λέγεται
 δὲ καὶ σύντεκνον αὐτῆς εἶναι. εἰσάγει δὲ τὸν ἐν ἁγίοις Μεθόδιον
 μοναχὸν ὄντα, καὶ πατριάρχην ἀποκαθιστᾷ. καὶ πάντας τοὺς
 ὑπὸ Θεοφίλου ἑξορίστους μοναχοὺς καὶ ἐπισκόπους ἐνώσασα τὴν P 527
 15 ὁρθόδοξον ἰβευαίωσε πίστιν καὶ τὴν ἐκκλησίαν εἰρήνευσεν τῇ
 πρώτῃ κυριακῇ τῶν ἁγίων νηστειῶν. εἰ γὰρ καὶ νῆπιος ἐτύγγα-
 νεν ὁ βασιλεὺς, ἀλλ' ὁ ἐκ στόματος νηπίων καὶ θηλαζόντων
 καταρτησάμενος αἶνον αὐτὸς καὶ τοῦτον πυρισκεύασε τὴν ἀλήθειαν
 τοῦ θείου δόγματος ἀνυμνήσαι καὶ φανερώσαι πρὸς δόξαν τοῦ δι'
 20 ἄκρων εὐσπλαγγνίαν σικρωθέντος Θεοῦ λόγου καὶ τοῖς ἀνθρώποις
 ἐπὶ γῆς ὁφθέντος καὶ συνασπραφέντος κατὰ τὴν ἱεράν χρησιμο-

2 ὅς γα C δὲ add C 4 Θεοφιλῆ καὶ add C 5 ἡ δὲ —
 16 νηστειῶν om C, qui post ἀνεκήρυξεν subiungit quae p. 814 6—18
 leguntur, Ἐν — ἐξ αὐτῶν. 10 καὶ τοὺς? 18 καταρτησας C
 20 εὐσπλ. καὶ φιλανθρωπίαν σαρκ. θείου P

annos decem, cum Basilio annum unum. is paterni imperii successio-
 nem adeptus, deo exosa ecclesiae invecata direque in eam debacchata
 nova religione ac superstitione sincere admodum excussa, sacram pridem
 a deo constitutam rectissimamque fidem praedicavit. Theodora
 vero sic fidelis erat et orthodoxa, ut et viro suo adhuc superstitie sacras
 imagines coleret et adoraret. haec tum sua ipsa voluntate, tum Theo-
 ctisti canidicio praefecti et logothetae suggestione ac admonitione, Ioan-
 nem patriarcham cum suis aeseclis ecclesia urbeque expellit, relegato
 ipso in Stenum ad Clidium sic nuncupatum. ferunt autem eius compa-
 trem fuisse, et qui e sacro fonte ipsius filium levasset. inducit vero
 S. Methodium, merentem monachum, redditaque ecclesia patriarcham
 constituit; omnes episcopos atque monachos a Theophilo in exilium
 relegatos in unum cogens, orthodoxam confirmavit fidem, primaque
 ieiuniorum dominica ecclesiam pace composuit. quanquam enim impera-
 tor infans ac puer erat, qui tamen ex ore infantium et lactentium per-
 fecit laudem (Ps. 8 3), hunc quoque ipse divini dogmatis veritatem
 cantico celebrare ac manifestare, ad dei verbi ob summam misericordiam
 incarnati et cum hominibus conspecti atque versati, iuxta quod perhibi-

B λογίαν. (2) σύνοδον γὰρ ἁγίων καὶ θεηγόρων πατέρων ἐν Κων-
 σταντινουπόλει συναθροίσας, ἅφ' ὧν ἡ τῶν κακῶν καὶ δυσωνόμεν
 εἰκονομάων κίκιστος αἵρεσις ἀκριβῶς ἐλεγχθεῖσα καὶ τὰ βδελυρὰ
 ταύτης ληρήματα διαρρήδην ἀνατραπέντα, παιδρῶς ὁ τῆς ὀρθο-
 δοξίας λόγος ἀνέτειλεν ὡσερ ἔκ τινων μυχαϊάτων καὶ δυσδιεξο-
 5 δεύτων λαβυρινθῶν καὶ σκοτεινῶν βαράθρων [καὶ] τῆς ἔξαγιστου
 καὶ πεφάνλισμένης αἰρέσεως. καὶ οὕτως ὁ μὲν ταύτης ἔξαρχός τε
 καὶ διδάσκαλος σὺν τοῖς ὁμόφροσιν αὐτοῦ διώκται καὶ ἕβρισταις,
C ὡς τῆς ἀληθείας ἀντίθετοι καὶ ψεύδους προστάται, ὡς λυσσαῖδες
 λύκοι καὶ τῆς μυσουῶς καὶ δαιμωνιώδους τῶν Μανιχαίων θρη- 10
 σκείας, ἅφ' ὧν καὶ τὴν ἀφορμὴν καὶ τὴν ἀρχὴν εἰλήφασιν, ἐκ-
 διώκεται, ἀντεισάγεται δὲ κοινῇ ψήφῳ καὶ θείᾳ προβολῇ τε καὶ
 χάριτι Μεθόδιος ὁ αἰοίδιμος καὶ τῆς ὀρθοδοξίας καὶ ὀρθοδοξίας
 πρόμαχος, ὅς γε πάσας ὡς ἔπος εἰπεῖν τὰς διαβολὰς καὶ τὴν ὀλ-
 15 θριον κατὰ τῶν ἱερῶν εἰκόνων μεθοδεῖαν καὶ τὴν βέβηλον κενο-
 φωνίαν τῶν αἰρεσιάρχῶν καὶ φοιτητῶν τῆς ἐκείνων κακονομίας καὶ
 φρενοβλαβείας ἄριστα καὶ σαφέστατα διελέγξας καὶ ἀνατρέψας,

1 σύνοδος P	ὁσίαν πατέρων καὶ θεηγόρων C	2 δυσωνό-
μων κίκιστος αἵρεσις τῶν εἰκονομάων C		5 ἐξανέτειλεν C
μυχαϊάτων C	7 πεφανακισμένης ταύτης προλεχθεῖς ἔξαρχός C	
τε add C	8 σὺν] καὶ συνδικαιῶς καὶ θεοκρίτως πάντῳ σὺν C	
9 ὡς] ὡς ἀνήκεστοι κάμψαν καὶ λυσσαῖδες ἅμα καὶ C		
ἀντίθετοι λίαν, ὡσερ δὴ καὶ οἱ τῆς μυσουῶς καὶ δαιμωνιώ-		11 ὧν καὶ τὴν μάχην
δους θρησκείας τῶν μανιχαίων C		καὶ τὴν μανίαν κατὰ τῆς ἐπὶ ἀρκου θείας οἰκονομίας, τὴν ἅφ. C
ἐκδιώκεται om C	12 προβολῇ P	13 ὀρθοτόμου καὶ τῆς P
14 πᾶσαν C	τοῦ τε διαβόλου τὴν C	15 κεινοφωνίαν C
16 φοιτ.] φλύαρον C	κεινοφωνίας P	17 προδιελέγξας
καὶ ἀναδείξας C		

tum oraculo est, effecit. (2) synodus enim sanctorum ac divinerum
 patrum Cpoli cogitur, quorum diligentia atque opera, pessima nequissi-
 morum nefastorumque iconomachorum haeresi gnaviter confutata eiusque
 diserte exsecrandis eversis deliriis, rectae fidei doctrina grato iubare
 effulsit velut ex reconditiis quibusdam impermeabilibusque labyrinthis
 ac tenebrosos barathris scelestissimae ac pravissimae haeresi.
 atque in eum modum, ipsius antistes ac magister cum suis assecdis,
 persecutoribus ac contumeliosioribus, ut qui veritatis adversarii falsique
 defensores essent, velut lupi rabidi exsecrandaeque ac daemoniacae
 Manichaeorum sectae, ex quibus et illis sumpta occasio et ductum exor-
 dium, effugatur: eius vero loco, communi suffragio divinaque promo-
 tionem et gratia, inclutus vir Methodius, rectaeque fidei ac doctrinae
 propugnator, inducitur; qui nimirum omnes, ut verbo dicam, calumnias
 exitiosamque adversus sanctas imagines dolosae mentis versutiam profa-
 namque vocum inanitatem haereseos principum, horumque inanitatis ver-
 borum emotaeque mentis discipulorum, si quis alius optime dilucidasi-

εὶ καὶ τις ἄλλος· καὶ διὰ τοῦτο πολλοὺς προὔπεστη διωγμοὺς καὶ D
κινδύνους καὶ θλίψεις πολλὰς καὶ κακὰς, ἕξ ἐπιμέτρον δὲ σφόδρα
ἐπὶ τοῦ Θεηλάτου Θεοφίλου. (3) τίς γὰρ ἀριθμήσει τοὺς ποι-
κίλους καὶ ἀλληπαλλήλους διωγμοὺς καὶ πειρασμοὺς καὶ τὰς ἀφει-
5 βγείς κατακλείσεις καὶ τοὺς ζοφώδεις βόθρους καὶ τὰς τῶν ἀναγ-
καίων περιστάσεις, φίλων τε καὶ ὁμοφρόνων στερήσεις, καὶ τὰς
ἄλλας συμφορὰς ἃς ἔτλη γενναίως καὶ προθύμως παρὰ τῶν ἀνο-
σίων, αἰεὶ περιφέρων ἔναργῶς εἰς τύπον καὶ ὑπογραμμὸν ὑπομονῆς
τοῖς φερεπόντοις, καὶ φθεγγομένη καὶ σιωπῶσαι παραίνεσις προδή- P 528
10 λως γινόμενος. καὶ οὕτως ὁ Θεοπέσιος τὴν ἐκκλησίαν εὐδοκίᾳ
Θεοῦ παραλαβὴν, καὶ συνεργούντων τῶν Θεοφόρων πατέρων, ὁ
μὲν οἶκος τοῦ Θεοῦ, τὸ σύστημα τῶν ὀρθοδόξων ἐπορεύετο καὶ
Θεῖα ῥώμη σαφῶς ἐκραταιοῦτο καὶ διέπρεπεν ἔργῳ καὶ λόγῳ, ὁ δὲ
τῶν αἰρετιζόντων σύλλογος καὶ ἡ Ἰουδαϊκῇ τῷ ὄντι σπεῖρα καὶ
15 συμμορία κατησχύνετο κομιδῇ καὶ ἡσθῆναι προφανῶς ἐπιστομιζο-
μένη καὶ ἀνατρεπομένη καθ' ἐκάστην ἡμέραν. καὶ δὴ λοιπὸν αὐ-
τίκα διὰ βασιλικῆς ἐπιτροπῆς καὶ συνεργίας ἀνεκλήθησάν τε καὶ
ἀνέθησαν οἱ ἐν ἔξορίαις καὶ πικραῖς φυλακαῖς πατέρες, ἕμα καὶ B
τὰ πλήθη τῶν μοναζόντων. καὶ μέντοι καὶ τῶν εἰσεβῶν κοσμι-

1 πολλοὺς μὲν ὑπέστη C 2 καὶ θλ. πολλὰς καὶ] τε καὶ βασά-
πους C σφόδρα om C 3 τίς γὰρ ἀριθμήσει om C
4 ἐκαλλήλους C καὶ βόθρους ἀφειγείς καὶ ζοφώδεις κατα-
κλείσεις καὶ τῶν ἀναγκαίων στερήσεις φίλων τε καὶ ὁμοδόξων
αἰρετικῶν γενναίως καὶ προθύμως, καὶ τὰ σύμβολα τῆς κακουρ-
γιας ἧς ὑπέμεινε παρὰ τῶν ἀνοσίων, αἰεὶ C 9 καὶ φθεγγο-
μένη om C 10 εὐδοκίᾳ τοῦ κρείττονος καὶ συνεργείᾳ τῶν
Θεοσόφων πατέρων παραλαβῶν ὁ C 14. ἡ om C 17 βασι-
λικῆς κλεῦσεως ἐπιτροπῇ τε καὶ συνεργίᾳ P 19 τὸ πλήθος C

meque confutavit atque evertit; eamque ob rem multas ante passus est
persecutiones et pericula, multasque et malas afflictiones, ex abundante
autem vehementer ab exagitato a deo Theophilo. (3) quis enim enu-
merare sufficiat varias et continuas persecuciones ac tentationes illuces-
que carceres ac caliginosos scrobes foveasque; necessariorum afflictos
casus, amicorum parique sensu fidelium amota golutia, aliasque aerumnas
ac mala, quae forti animo atque alacri, soelestissimorum grassatione
vique illata, sustinuit, lucide semper ad patientiae formam et exemplum
aerumnosis malisque attritis circumferens; loquens ac tacens manifesta
exhortatio existens. inque eum modum viro divino ecclesiae clavo ad-
motus, adiuvantibus divinis divinoque sensu patribus, domus dei, or-
thodoxorum coetus, ibat, divinoque robore clare confortabatur, atque
opera et doctrina omni decore effulgebat: haeticorum autem conventus
et Iudaica re vera cohors cuneisque valde confundebatur ac infirmaba-
tur, cum palam obtararetur ac quotidie everteretur. confestim namque
imperialibus iussis hortatunque et ope revocati sunt atque soluti liberique
dimissi, qui exsilio relegati patres erant et acerbè carcere detenti,

κῶν οὐκ ὀλίγοι, ὧν ὁ τάλας καὶ ἀλιτήριος τυραννικῶς τὰς ὑπάρ-
ξεις ἀφελόμενος, καὶ τοὺς μὲν δυσθανατώσας, τοὺς δὲ μάστιγι
πολυειδέσι καὶ πολυτρόποις καὶ δειναῖς τιμωραῖς παραδοὺς ἔξω-
ρισεν, ὡς μὴ πειθομένους παντελῶς μήτε ταῖς θωπείαις μήτε ταῖς
ἀπειλαῖς τοῦ ἀλιτηρίου Θεοφίλου. 5

4. Ἐν γοῦν τῇ αὐτοκρατορίᾳ Μιχαὴλ καὶ Θεοδώρας τῆς
αὐτοῦ μητρὸς Ἀποδειναρ ὁ Σαρακηῶν φύλαρχος ἐκ πολλῶν χρό-
νων ἔτοιμαζόμενος ἐν δυνάμει βαρεῖα δρομώνων τετρακοσίων φο-
βερῶν καὶ καταπλήκτων ἤρχετο κατὰ τῆς Θεοφρουρήτου Κωνσταν-
τινουπόλεως. ἀλλὰ τοῦτον ἡ θεία δίκη προφθάσασα διώλεισε, 10
πάντων τῶν πλοίων αὐτοῦ αὐτάνδρων συντριβέντων ἐν τῷ ἀκρω-
τηρίῳ τῶν Κιβυρραιωτῶν τῷ λεγομένῳ Χελιδονία, διασωθέντων
εἰς Συρίαν ἑπτὰ καὶ μόνων ἔξ αὐτῶν.

5. Τῇ δὲ κυριακῇ τῶν ἁγίων νηστεῶν, μετὲ τὸ γενέσθαι
τὴν ὀρθοδοξίαν, ἀπέστειλε Θεόκτιστον τὸν λογοθέτην ἐν Κρήτῃ. 15
ὃς ἀπελθὼν μετὰ πολλοῦ πλήθους καὶ στόλου μεγάλου σφόδρα
D μὲν ἐπέτῃσε τοὺς Ἀγαρηνοὺς, ἀδυνατοῦντας ἔτι πρὸς τὴν στρα-

1 ὀλίγοι C τυραννικῶς add C 2 ἀφαιρούμενος C
3 καὶ πολυτρόποις καὶ δειναῖς τιμωραῖς add C 5 post Θεο-
φίλου C: μήτε μὴν τῇ πολῇ καὶ κατοδοξίᾳ τοῦ φένακος καὶ ἀλά-
στορος. sequitur in C anacephalaeosis Chronici: γίνεται σὺν ἀπὸ
μὲν τοῦ Ἀδάμ μετρί τοῦ κατακλυσμοῦ ἔτη διαζύγια διακόσια τε-
σσαράκοντα δύο etc. cf. Montfaucon. biblioth. Coislin. p. 205 extr.
6 Ἐν τῇ οὖν αὐτοκρατορίᾳ αὐτοῦ ἀποδήναρ C 9 Θεοφροῦ-
του C 10 προφθάσασα add C 11 αὐτοῦ add C τῷ om C
12 διασωθεῖς ἐν Συρίᾳ ἑπτὰ καὶ μόνῃ P 13 post αὐτῶν C
ei γὰρ καὶ p. 811 16 14 Τῇ δὲ] ἕως ὧδε τὸ χρονικὸν Γεωγ-
γίον, καὶ ἀπὸ τῶν ὧδε τοῦ λογοθέτου. margo P

unaque monachorum turba copiosa: sed et religiosorum saecularium non paucis, quorum miser ac scelestissimus substantias abstulerat, ac partim quidem dira morte conficiens, partim varii generis verberibus excrucians exsillio relegaverat, ut qui scelestissimi Theophili nec blanditiis nec minis quicquam omnino morem gererent.

4. Imperante itaque Michaele et Theodora eius matre, Apodinar Saracenorum tribunus, diu ante expeditis copiis, ingenti navium triremiumque formidabilium quadringentarum stupendarumque apparatu, adversus dei munitam praesidio Cpolim processit. eum tamen divina ultio perdidit, alisis cunctis navibus una cum vectoribus ac classiaro milite in Cybaeriotarum promontorio, cui nomen Chelidonia; septem nec plures in Syria naves cladem evasere.

5. Prima autem sanctorum ieiuniorum dominica, post celebrata ὀρθοδοξίας quam vocant, i. e. restitutionis imaginum, solennia, mittitur in Cretam Theoctistus logotheta; profectusque cum ingentibus copiis ac classe numerosa, ingenti terrore Agarenos affectit, qui adhuc imparati essent, nec tantis adversum se copiis possent obsistere. vehemen-

τείαν ἐκείνου ἀνταγωνίζεσθαι, σφοδρότερον δὲ καὶ αὐτὸς ἐπιπέθη καὶ τὴν φρυγαδεῖαν ἠσπάσατο, τὴν Ἀγούστειαν μαθὼν ὡς ἄλλον βασιλέα προεχειρίσατο, ὅπερ μέθοδος Σαρακηνῶν καὶ δωροληψία τῶν μετ' αὐτοῦ ἐκπλήξαν αὐτὸν πέπεικε πρὸς τὴν βασιλῖδα ἐπανελευθερεῖν καὶ καταλιπεῖν τὸν στρατὸν μαχαίρας ἔργον. τοῖς τε ἐν Κρήτῃ φαῦλος φανείς χειρῶν ἐφάνη καὶ δυστυχέστερος ἐκείθεν ὑποστραφεῖς. ὡς γὰρ ἐξελθὼν τότε κατὰ Ῥωμανίας ὁ Ἄμερ ἐληξίτο πᾶν τὸ ἐν ποσὶ καὶ κατέστρεφεν, τὸν αὐτὸν πάλιν Θεόκτιστον ὡς πιστότατον καὶ οἰκειότατον μετὰ δυνάμειος πολλῆς κατὰ 10 τοῦ Ἄμερ Θεοδώρα καὶ Μιχαὴλ ἀπεστάλκασιν· ὃς καὶ παραγεγονῶς καὶ πόλεμον συνάψας τῷ Ἄμερ εἰς τὸν λεγόμενον Μαυροπόταμον ἠτήθη τε καὶ ὑπέστρεψε, πολλῶν μὲν ἀναιρεθέντων, τινῶν δὲ καὶ προσφυγόντων τῷ Ἄμερ διὰ τὴν τοῦ λογοθέτου βαρύτητα καὶ ἐπάχθειαν, ὧν εἷς ἦν καὶ Θεοφάνης ὁ ἐκ Φαργάνων, 15 ἀνδρῖα τε καὶ ῥώμη διαφέρων πολλούς, ὃς ὕστερον χρόνοις τισὶ λόγον ἀπαθείας λυβῶν προσφεύγει τοῖς Χριστιανοῖς. Θεόκτιστος δὲ ἐκείθεν ὑποστραφεῖς πρὸς τὴν πόλιν εἶχετο τῆς αὐτῆς οἰκειότητος. καὶ τῷ τῆς Ἀγούστης ἀδελφῷ Βάρδα εἰς τινὰς λόγους ἐλθὼν τὴν ἦταν τούτῳ προσῆπτε καὶ ἀνείθετο, ὡς τῇ παραι- 20 νέσει τούτου καὶ τῇ βουλῇ τὸ Ῥωμαϊκὸν ἐτραπή στρατόπεδον· καὶ τοῦτον τῆς πόλεως ἐξῶσεν βουλῇ Θεοδώρας Ἀγούστης.

6. Ὁ δὲ αὐτὸς Θεόκτιστος παραδυναστεύων ὦν τῇ Ἀυ-

tus autem et ipse perterritus est et consternatus, fugamque arripuit, eo scilicet rumore, quasi Augusta alium creasset imperatorem. qui fuit Saracenorum dolus suorumque corruptio, eo pavore eius delectis animis, ut ad imperatricem redire et exercitum adversariorum gladio concidentium relinquere persuaserint. cumque in Creta ignavus degenerisque animi exstiterit, deterior infeliciorque inde reversus eluxit. cum enim egressus Amer suscepta adversus Romanam dicionem expeditione, quicquid obvium esset, devastaret ac everteret, eundem rursus Theocistum tanquam fidelissimum ac sibi devinctum hominem cum ingentibus copiis Theodora et Michael adversus Amerem misere. qui cum venisset, concerta pugna cum Amere ad locum quem Maupotamum vocant, victus fugatusque reversus est, suorum multis necatis, nonnullis vero etiam ad Amerem ob viri morositatem ac tetricos mores fuga elapsis; in quibus et Theophanes Pharganita, vir inter ceteros virili praetans fortitudine atque robore, qui nonnullis deinceps secutis temporibus, accepta securitatis fide, ad Christianos fuga reversus est. ab ea redux expeditione Theocistus et in urbem receptus eadem Augustae necessitudine cohaesit. is, nonnullis cum Barda Augustae fratre collatis sermonibus, ei cladem adscribebat, quasi eius hortatu ac voluntate Romanus exercitus fusus fugatusque esset; quem et Theodora Augustae nutu et consilio urbe expulit.

6. Is porro Theocistus, cum Augusta regni administer, aedes

γούστη οικήματα καὶ λουτρὰ καὶ παράδεισον ἐν τῇ νῦν καλουμένη Ἰψιδᾷ πεποίηκεν πρὸς τὸ πλησίον αὐτὸν εἶναι τοῦ παλατίου. πρὸς δὲ φυλακὴν καὶ σωτηρίαν ἰδίαν καὶ πόρταν σιδηρῶν ἐν τῇ Δάφῃ
C κατεσκεύασεν, καὶ παπῖαν φυλάττειν ἐκέισε διωρίσατο. ἤδη δὲ βασιλεὺς ἀνδρωθεὶς ἐσχόλαζε τοῖς κνηγίοις καὶ ταῖς τῶν ἵππων⁵ ἀμύλλαις ἐν τῷ διαύλῳ τοῦ ἵππικου καὶ ταῖς λοιπαῖς ἀκαθαρσίαις. βουλὴν οὖν ποιήσασα Θεοδώρα Ἀγούστα μετὰ τοῦ λογοθέτου Θεοκτίστου δοῦναι γυναῖκα Μιχαὴλ τῷ υἱῷ αὐτῆς· ἔγνω γὰρ ὡς συνεφιλιώθη Εὐδοκίᾳ τῇ τοῦ Ἰγγερως, μισουμένη τῷ λογοθέτῃ καὶ τῇ δεσποίνῃ σφοδρῶς δι' ἀναίδειαν. διὸ συζευγνύουσιν αὐτῷ¹⁰ Εὐδοκίαν τὴν τοῦ Δεκαπολίτου, μεθ' ἧς στεφανοῦται ἐν τῷ ἁγίῳ Στεφάνῳ τῷ εἰς τὴν Δάφην, γεγονότος τοῦ παστοῦ μὲν εἰς τὴν
D Μαγναύραν, τῆς δὲ συγκλήτου ἀνακλιθείσης ἐν τοῖς εἴδ' ἀκκουβίτοις.

7. Μετὰ δὲ μικρὸν ὁ τῶν βουκελλαρίων στρατηγὸς ἤγαγε¹⁵ ἵππον τῷ βασιλεῖ θυμοειδῇ καὶ γενναῖον. ὁ δὲ τούτου τῷ ἵππικῷ βουλούμενος ὑποζεύξαι ἠβούλετο καταμαθεῖν τούς τε ὀδόντας, ἐξ ὧν ἡ τῶν ἐτῶν ποσότης διαγινώσκεται, τό τε ἦθος ποῖον ἐστί. τοῦ δὲ ἵππου θρασυνομένου καὶ σκιρτῶντος ἦν ἀχθόμενος ὁ βασιλεὺς περὶ τούτου, ὡς μηδεὶς ὄντος μηδὲ εὐποροῦντος γενναῖο²⁰ τητι καὶ ἐπιστήμη τὸν ἵππον ἐξημερώσοντος ἢ μόνον κατακρατή-
P 530 στοντος. ὡς οὖν ἤχθετο, παρῶν ὁ Θεοφιλίτζης εἶπεν ὅτι, δέσποτα,

13 ἀκκουβίτου P

balnea et hortos aedificavit versus locum Apsidam dictum, ut esset prope palatium. et ut salutem suam consuleret, portam ferream in Daphne fabricatus est, constituitque ut papias ibi custodias ageret. iam vero imperator viri aetatem adeptus grandiorque factus venationibus aurigationibus agendisque equis in medio Circi spatio ac reliquis spurcitiis animum otiumque addicebat. consilium igitur Theodora Augusta cum Theocisto logotheta inivit de uxore iungenda Michaeli filio suo. noverat enim amicitiam iunxisse cum Eudocia Ingerina, impudenti genio atque indole, logothetae atque Augustae vehementer exosa. eam ob rem ei copulant Eudociam Decapolitae filiam, quacum corollis nuptialibus donatur in S. Stephani, quae est in Daphne. solutus in Magnaura nuptialis thalamus; acceptus epulis senatus in novemdecim accubitiis.

7. Haud multo post buccelliariorum dux equum adduxit imperatori animosum ac strenuum. cumque hunc Circensibus subjugare vellet, in animo habebat ut dentes viseret, quorum indicio equorum aetas dignoscitur ac indoles, qualis est. equo autem ferociente et subsultante, aegre rem ferebat imperator, cum nemo esset ea ingenii dexteritate ac peritia qua equum posset ad mansuetudinem traducere aut saltem tenere. dum igitur moleste ferret, praesensque Theophilites esset, ait "habes,

ἔχω νεώτερον ἐμπειρότατον καὶ ἀνδρείοτατον εἰς τοὺς ἵππους, οἷον ἐπιποθεῖ ἡ βασιλεία σου, τοῦτομα Βασιλειον. τοῦ δὲ βασιλέως παρευθὺ ἐλθεῖν κελεύσαντος ἀπιστάλη κοιτωνίτης ἐν τῇ σιθηρᾷ πύλῃ, καὶ τὸν Βασιλειον εὐρῶν μετὰ σπουδῆς ἤγαγε πρὸς τὸν βασιλέα. καὶ κελευσθεὶς τὸν ἵππον κρατῆσαι, ὃ δὲ μιᾷ χειρὶ τὸν χαλινὸν κρατήσας, τῇ δὲ ἐτέρᾳ τοῦ ἄτος δραξάμενος τοῦ ἵππου, εἰς ἡμερότητα προβάτου μετέβαλεν. ὧ ἀρεσθεὶς καὶ θεραπευθεὶς ὁ βασιλεὺς παρέδωκεν αὐτὸν Ἀνδρέᾳ ὄντι ἐταιρειάρχῃ τοῦ Β

10 8. Ἀναγκαῖον δὲ ἡγησάμην διηγήσασθαι περὶ τοῦ αὐτοῦ Βασιλείου τὴν τε ἀνατροφὴν, καὶ ὅθεν ἔστι μέχρι τῆς τοιαύτης ἵποθέσεως. ὁ αὐτὸς Βασιλειος γεννᾶται ἐν Μακεδονίᾳ ἐν τοῖς χωρίοις Ἀδριανουπόλεως, ἐπὶ τῆς βασιλείας Μιχαὴλ τοῦ Ῥαγκαβέ, πατρὸς Ἰγνατίου πατριάρχου, γαμβροῦ δὲ Νικηφόρου τοῦ βασι-
15 λέως εἰς Προκοπίαν τὴν ἑαυτοῦ θυγατέρα. ἐπὶ τούτου ἐξῆλθε Κροῦμος ὁ ἄρχων Βουλγαρίας κατὰ Χριστιανῶν· καὶ τραπέις Μιχαὴλ, καὶ Λέων ὁ Ἀρμένιος τυραννήσας αὐτὸν καὶ βασιλεύσας, ἐλθὼν ὀπισθεν αὐτοῦ ὁ Κροῦμος περιεκύκλωσε τὴν πόλιν. λογ-
20 γαρία ἐπεμψεν εἰς τὸν ἅγιον Μάμαντα ἀφελεῖν τὰ ἐκεῖσε χαλκᾶ ζώδια, ἀπελθὼν δὲ καὶ ἐν Ἀδριανουπόλει παρέλαβεν αὐτήν, καὶ μετέστησε χιλιάδας ἀνδρῶν δέκα χωρὶς γυναικῶν, καὶ τούτους κατώκισε πέριχ τοῦ Δανουβίου. ἐν δὲ ταῖς ἡμέραις Θεοφίλου

domine, adolescentem artis equorum expertissimum strenuissimumque, qualem maiestas tua desiderat, Basilium nomine." quem cum imperator confestim praesto esse iussisset, missus est cubicularius ad portam ferream, inventumque Basilium omni festinatione ad imperatorem adduxit. is vero una manu prehensio freno, alteraque equi aure arrepta, ad pedibus ipsum mansuetudinem traduxit. ea re recreatus imperator ac obsequio delinitus Andreae hetaeriarcae Basilium tradidit, ut inter foederatos mereret ac equis operam navaret.

8. Operae pretium vero duxi de eodem Basilio narrare, quomodo sit educatus et unde profectus, usquedum talis oblata occasio est. Basilium in Macedonia nascitur, in agro Adrianopolitano, Michaelis Rancabe, Ignatii patriarchae patre, imperatore, Nicephori imperatoris genero, eius sibi copulata filia Procopia. eo imperii clavum tenente Crumus Bulgarorum princeps adversus Christianos egressus est; fusoque ac fugato Michaelis, atque Leone Armenio in eum arrepta tyrannide in seque translato imperio, ipsum pone insecutus Crumus urbem obsidione cinxit, lanceaque percussus a Leone Armenio, reversusque in Bulgariam, misit ad S. Mamantis, qui aeneas illic statuas auferrent. profectus vero etiam Adrianopolim urbem cepit, transtulitque decem milia virorum, non numeratis feminis, eisque trans Danubium sedes assignavit. in diebus

τοῦ βασιλέως ἦν στρατηλάτης ἐν Μακεδονίᾳ Κορδύλης προσαγορευόμενος. εἶχε δὲ καὶ υἱὸν Βάρδαμ δνύματι, ἠνδρειωμένον πάντῳ, ὃν κατέλιπεν ὄντ' αὐτοῦ ἄρχων τῶν Μακεδόνων τῶν ὄντων πέραν
 D τοῦ ποταμοῦ Δανουβίου. αὐτὸς δὲ μετὰ μηχανῆς τινὸς εἰσῆλθε πρὸς Θεόφιλον, καθὰ ἐκείσε προεγράφη. ὃν ὑποδείξαμενος χαίρων, καὶ γνοὺς ὃ θέλει, ἀπέστειλε πλοῖα ἀναλαβέσθαι αὐτοὺς καὶ ἀναγαγεῖν ἐν τῇ πόλει. ἦν δὲ ἄρχων Βουλγαρίας ὁ Βαλδίμερ, ἕγγονος Κρούμου, πατῆρ Συμεῶνος τοῦ μετὰ ταῦτα κρατήσαντος.
 (9) ἐποίησεν οὖν βουλὴν ὃ λαὸς οὖν γυναῖξιν καὶ τέκνοις ἐξελθεῖν ἐν Ῥωμανίᾳ. ἐξελθόντες δὲ τοῦ Μιχαὴλ Βουλγάρου ἐν Θεσσα-
 P 531 λονίᾳ, ἤρξαντο διαπερᾶν οὖν ταῖς ὑποστάσεις αὐτῶν. μαθὼν δὲ ὁ κόμης ταῦτο ἀντεπέρασε πολεμήσων αὐτούς. ἀπογόντες οὖν οἱ Μακεδόνες ἐποίησαν κεφαλὴν αὐτῶν τὸν τε Τζάντζην καὶ τὸν Κορδύλην, καὶ συμβαλόντες πόλεμον ἀπέκτειναν πολλοὺς, τινὰς δὲ ἐκράτησαν. οἱ δὲ μὴ δυναθέντες περᾶσαι Βουλγαρίαν προσεφύησαν τοῖς Οὐγγροῖς καὶ ἀνήγγειλαν αὐτοῖς πάντα τὰ τῶν Μακεδόνων. ἤλθον δὲ καὶ τὰ πλοῖα τοῦ βασιλέως πρὸς τὸ ἀναλαβέσθαι αὐτοὺς πρὸς τὴν πόλιν. παρευθὺ οὖν ἀνεφάνησαν Οὐννοι πλῆθος ἄπειρον. οἱ δὲ ἰδόντες αὐτοὺς μετὰ δακρύων ἔβρον λέγοντες "ὁ θεὸς τοῦ ἁγίου Ἀδριανοῦ βοήθει ἡμῖν," καὶ παρετάσσοντο πρὸς συμβελὴν πολέμου. οἱ δὲ Τούρκοι εἶπον πρὸς αὐτοὺς "ὅτε ἡμῖν τὴν ὑπαρξιν ὑμῶν πᾶσαν, καὶ ἀπέλθετε ἔνθα καὶ

14 ἀπέκτεινον P

16 καὶ om P

autem Theophili imperatoris erat in Macedonia magister militiae Cordales nomine. habebat vero etiam filium Bardam nomine, virili admodum fortitudine ac strenuum, quem reliquit ut vice sui Macedonibus cum imperio trans Danubium positus praesesset. is arte quadam ac machina ingressus est ad Theophilam, quemadmodum illic superius scriptum est. eo gratissime suscepto, cognitoque quid vellet animus, missa navigia sunt, quae illos assumptos in urbem reducerent. erat porro Bulgariae princeps Baldimer, Crumi nepos, pater Symeonis, qui postea rerum potitus est. (9) consilium itaque iniit populus, ut cum uxoribus atque liberis in Romanae ditionis loca egrederentur. egresso vero Michaele Bulgaro in Macedoniam, coeperunt traicere cum suis facultatibus. quo cognito comes ipse traiecit, ut eis bellum inferret. spe itaque auxilii Macedones caput sibi praefecerunt Tzantzem et Cordalem; pugnaeque congressi multam hostium dederunt stragem: capti etiam nonnulli. cum autem non possent Bulgariam traicere; ad Ungros confugerunt, narrata illis sua omni ac Macedonum fortuna. sed et missa ab imperatore navigia, quae in urbem eos susceptura essent, venerunt. confestim igitur Usani innumerabili turba apparuerunt. at illi, iis visis, cum lacrimis clamare "deus sancti Adriani auxiliare nobis;" bellique signa contulere. ad quos Turci dixerunt "date nobis omnem vestram sub-

βούλεσθε.” οἱ δὲ τοῦτο οὐ κατεδέξαντο, ἀλλὰ παρατεταγμένοι B
 ὑπῆρχον ἐν τρισὶν ἡμέραις. τῇ δὲ τετάρτῃ ἤρξαντο εἰσερχεσθαι
 εἰς τὰ πλοῖα αὐτῶν. Θεασάμενοι δὲ τοῦτο οἱ Τοῦρκοι συνέβαλον
 πόλεμον ἀπὸ ὄψρας πέμπτης μέχρις ἑσπέρας, καὶ τραπὲν τὸ ἔθνος,
 5 κατεδίωκον αὐτοὺς οἱ Μακεδόνες. καὶ τῇ ἐπιούσῃ ἡμέρᾳ βουλο-
 μένων αὐτῶν ὑποχωρήσαι, ἀνεφάνησαν πάλιν Οὐννοὶ πρὸς τὸ
 πολεμῆσαι αὐτούς. ἀναστὰς δὲ Μακεδόνων νεώτερος, Λέων ὀνό-
 ματι, ἐκ γένους τῶν Γωμοστῶν, ὃς μετὰ ταῦτα γέγονεν ἐταιρειάρχ-
 10 ῆς, καὶ ἔτεροι ὀνομαστοὶ τῶν Μακεδόνων, ἔτρεψαν αὐτοὺς καὶ
 ἐξήλασαν· καὶ ὑποστρέψαντες εἰσῆλθον εἰς τὰ πλοῖα, καὶ ἀπεισώ- C
 θησαν πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ φιλοτιμηθέντες παρ’ αὐτοῦ ὑπέ-
 στρεψαν εἰς Μακεδονίαν, εἰς τὴν ἰδίαν χώραν αὐτῶν. ἦν δὲ τότε
 Βασιλεῖος ὡς εἶναι τὰ ἔτη αὐτοῦ κέ’. ἀποκατασταθεὶς δὲ ἐν τῇ
 ἰδίᾳ χώρᾳ προσεκολλήθη δουλεύειν στρατηγῷ Μακεδονίας τῷ λε-
 15 γομένῳ Τζάντζῃ. καὶ μηδὲν παρ’ αὐτοῦ ὠφεληθεὶς ἦλθεν ἐν τῇ
 πόλει μέχρι τῆς Χρυσῆς πόρτης. εἰσελθὼν κεκοπωμένος ἐκ τῆς
 ὁδοπορίας (κυριακὴ γὰρ ἦν, καὶ ὁ ἥλιος πρὸς δυσμὰς) ἀνεκλήθη
 ἐν τοῖς πεζουλοῖς τοῦ ἁγίου Διομήδους. καθολικὴ γὰρ ἦν τότε
 ἡ ἐκκλησία, ἔχουσα προσμονάριον ὀνόματι Νικόλαον. τῇ δὲ νυκτὶ D
 20 ἐκεῖνη ἐκάλεσεν ἡ Θεία φωνὴ τὸν προσμονάριον, λέγουσα “ἐγερθεὶς
 εἰσάγαγε εἰς τὸ εὐκτήριον τὸν βασιλέα.” ὃ δὲ ἐγερθεὶς οὐδένα
 εἶρε πλὴν αὐτὸν τὸν Βασιλεῖον κείμενον ὡς πένητα, καὶ ἐπιστρα-

1 τοῦτο] ποῦ τε P

stantiam, et proficietis in quo vultis.” id tamen ut praestarent in ani-
 mum minime induxerunt, sed triduo instructa acie sub armis steterunt;
 quarta autem die in navigia ingredi coepere. quo viso Turci pugna
 congressi sunt ab hora septima ad vesperam; versosque eos in fugam
 persecuti sunt Macedones. in crastinum autem, cum vellent recedere,
 apparuerunt rursus Turci ut aciem conferrent. surgens vero Macedonum
 iunior Leo nomine, ex Gomostorum familia, qui postea agminis foede-
 ratorum princeps fuit, aliique Macedonum viri incliti, hostes fuderunt
 fugaruntque, ac reversi naves conscenderunt atque ad imperatorem sese
 receperunt; a quo magnifice suscepti in Macedoniam, patriam suam,
 reversi sunt. erat Basilius annos circiter viginti quinque natus. pa-
 triaeque redditus adhaesit Macedoniae praetori Tzantzae nomine, ut ei
 serviens in eius obsequio esset. nec ab eo frugis aliquid consecutus ad
 auream usque portam in urbem profectus est. ingressusque, fessus ex
 itinere (erat enim dies dominicus, et sol ad occasum vergebat) in S.
 Diomedis vestibulo ad quietem sese reclinavit. nimirum erat tunc viris
 feminisque addicta ecclesia, mansionarium habens Nicolaum. nocte au-
 tem illa praecepit divina vox mansionario, dicens “surge, induc in ora-
 torium imperatorem.” surgens vero neminem reperit praeter Basilium

φεις ἔπεσεν εἰς τὴν ἑαυτοῦ κόλτην. πάλιν οὖν ἐκ δευτέρου ἦλθεν αὐτῷ ἡ τοιαύτη φωνή. ὁ δὲ ἐξελθὼν καὶ κατασκοπήσας καὶ μηδένα εὐρῶν ἐπιστραφεὶς ἔκλεισε τὸν πυλῶνα καὶ ἀνέπεσε. καὶ εὐθέως μετὰ ῥομφαίας τις δέδωκεν αὐτῷ εἰς τὴν πλευράν, λέγων "ἐξελθὼν εἰσάγαγε ὃν βλέπεις ἔξωθεν τοῦ πυλῶνος κείμενον. ὅς 5 τὸς ἐστὶν ὁ βασιλεύς." ἐξελθὼν οὖν μετὰ σπουδῆς σύντρομος, P 532 καὶ εὐρῶν Βασιλείου μετὰ τῆς πήρας καὶ ῥάβδου, εἰσῆγαγεν ἔξωθεν τῆς ἐκκλησίας· καὶ τῇ δευτέρᾳ ἡμέρᾳ ἀπελθὼν μετ' αὐτοῦ εἰς τὸ λουτρόν ἔλουσεν αὐτὸν καὶ ἥλλαξε, καὶ ἐλθὼν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἐποίησεν ἀδελφοποίησιν, καὶ συννεφραίνοντο ἀλλήλους. (10) ὁ 10 δὲ αὐτὸς Νικόλαος ἔχεν ἀδελφὸν ἱατρόν, ὃς ἐθούλευε πρὸ Θεοφιλίτζη. ἐλθὼν δὲ καὶ κατὰ τύχην ὁ ἱατρὸς πρὸς τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἰδὼν τὸν Βασιλείου καὶ θαυμάσας τὸ μέγεθος καὶ τὴν ἀνδρίαν αὐτοῦ, εἶπε πρὸς τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ "πόθεν ἐστὶν οὗτος;" ὁ δὲ ἀναγγέλλει αὐτῷ πάντα, καὶ παρήγγειλε φυλάξαι τὸ μυστή- 15 ριον. καθεζομένου δὲ τοῦ ἱατροῦ ἐπὶ τραπέζης μετὰ τοῦ Θεοφιλίτζη, καὶ τούτου καθ' ἑαυτὸν ἀναλογισαμένου καὶ ἐπιπόντος ὅτι ἤθελον εὐρεῖν ἄνθρωπον ἐπιτήθειον εἰς τοὺς ἔμους ἵππους, ἀναστὰς ὁ ἱατρὸς εἶπεν αὐτῷ περὶ τῆς ἀνδρίας τοῦ Βασιλείου καὶ ὅτι τοιοῦτός ἐστιν οἶον ἐπιποθεὶς καὶ ζητεῖς. ἀποστείλας οὖν μετὰ 20 σπουδῆς ἤγγυεν αὐτόν. θρασύμενος οὖν αὐτὸν ἐπιάγουρον καὶ μεγάλην κεφαλὴν ἔχοντα ἐπέθηκεν αὐτὸν Κεφαλάν, καὶ δέδωκεν τούτον τοῦ δουλεύειν τοῖς ἵππους αὐτοῦ. ὡς οὖν προείρηται, διὰ τοιαύτην αἰτίαν δέδωκεν αὐτὸν ὁ Θεοφιλίτζης Μιχαὴλ τῷ βασιλεῖ.

iacentem pauperis habitu. reversusque in lectum sese iactavit. rursus itaque secunda vice ad eum venit eiusmodi vox; egressusque circumspiciens, nemineque invento, reversus clauso vestibulo recubuit. mox pungens gladio lateri ait quidam "egressus introducto quem in atrio iacentem vides: ipse est imperator." egressus itaque cum festinatione tremebundus, offendensque Basilium cum pera et baculo, in ecclesiam ingredi iussit. vadensque postridie cum eo ad balnea lavit vestesque mutavit; veniensque in ecclesiam spiritalem cum eo fraternitatem inivit, seque mutuo recreabant ac collaetabantur. (10) erat autem Nicolae frater medicus, artis obsequio merens Theophiliti. convenit forte fortuna medicus fratrem; conspectoque Basilio, eiusque proceritatem ac robur miratus, fratrem suum rogat undenam iste esset. nuntiatumque ei omnia, et iussit ut secretum servaret. sedente vero ad mensam medico cum Theophilite, eoque secum reputante atque dicente velle se hominem idoneum, qui suis equis operam daret, surgens medicus Basilio ei vires elocutus est, esseque virum eiusmodi qualem is expeteret ac quaeriret. mittens itaque cum festinatione eum induxit. videns itaque robustum iuvenem ac confertum, praegrandi hominem capite, Cephalae nomen tribuit, atque equitis sui obsequiis mancipavit. ea igitur occasione et per eam causam, uti dictum est, Theophilites Basilium tradi-

(11) ὁ δὲ βασιλεὺς τὸν αὐτὸν Βασιλείου εἰσαγαγὼν εἶπε τῇ μητρὶ C
αὐτοῦ ὡς χαιρόμενος “δεῦρο ἴδε, μήτηρ, οἷον ἄγουρον νῦν ἐπα-
λαβόμεν.” ἡ δὲ ἐξεληθούσα καὶ ἰδὼν αὐτὸν ἀπειστράφη, εἰπούσα
τῷ νύμφῳ αὐτῆς “οὗτός ἐστι, τέκνον μου, ὁ μέλλων ἀφανίσαι τὸ
ἄγένος ἡμῶν.” ὁ δὲ οὐδαμῶς ἐπέλοθῃ τῇ μητρὶ αὐτοῦ ἢ ἤκουσεν
αὐτῆς.

Ἐτελεύτησε δὲ ὁ ἐν ἁγίοις πατριάρχης Μεθόδιος, καὶ χει-
ροτονεῖται ἀντ' αὐτοῦ Ἰγνάτιος ὁ υἱὸς Μιχαὴλ κυροπαλάτου.
τῶν δὲ Βουλγάρων ἐπιδρομὰς ποιοῦντων ἐν Θράκῃ καὶ Μακεδονίᾳ
10 καὶ ληξομένων τὰ τοιαῦτα θέρματα, ἡ Θεοδώρα ταξιαῖνα ἐποίη- D
σεν, εἰ ἐκ τῶν κάστρων ἐπιτιθέμενοι Βουλγάρους, σποράδην καὶ
κατ' ἄλλους κούρσεύοντες, ἐφόνεον τούτους καὶ ἡχμαλώτιζον,
ὥστε ὑποσταλῆναι τοὺς Βουλγάρους ἐν τῇ ἰδίᾳ χώρᾳ.

12. Βάρδας δὲ ὁ Καῖσαρ ἐφιλιώθῃ Λαμιανῶ πατρικίῳ
15 καὶ παρακοιμωμένῳ. ὁ δὲ τὸν βασιλέα κρητήσας ἔπεισε τοῦ εἰσα-
γαγεῖν τὸν Βάρδα ἐν τῇ πόλει· ὃς διὰ δώρων τοὺς βασιλέως οἰ-
κίους διαδιξάμενος ἅμα τῷ παρακοιμωμένῳ ὠρίσθη προέρχεσθαι
εἰς τὸ παλάτιον. οἰκισσάμενος δὲ καὶ τὸν Θεοφάνην πρωτοβε-
στιῶριον ὡς ἠνδρειωμένον, τὸν ἐπιλεγόμενον Φάργανον, βουλὴν P 533
20 ποιοῦσι μετὰ Λαμιανοῦ τοῦ ἀνελεῖν Θεόκτιστον τὸν οὕτω συνήθως
ἐπὶ τοῦ κανικλείου λεγόμενον. πεισθεὶς δὲ καὶ ὁ βασιλεὺς ὑπὸ τοῦ
Λαμιανοῦ ἐπὶ τούτῳ συνήγειρε καὶ αὐτὸς γενέσθαι τοῦτο· ἔλεγε

dit Michaeli imperatori. (11) imperator vero eundem inducens Basi-
lium, velut gratulans dixit matri suae “veni, vide, mater mea, qualem
nunc invenem robustum reppererim.” egressa illa, eoque conspecto,
pedam rettulit, dicens filio suo “hic est, fili mi, qui genus nostrum ac
familiam deleturus est.” nihil tamen ille matri credidit aut ei morem
gessit.

Oblit vero sanctus patriarcha Methodius, et in illius locum subro-
gatur et ordinatur Ignatius, Michaelis curopalatae filius. Bulgaris au-
tem Thraciam et Macedoniam excursionibus vastantibus easque provin-
cias depraedantibus, Theodora militum praesidia coegit; qui ex castris
in Bulgaros irruentes, sparsim et seorsim hos aggressi vel interfecerunt
vel in captivitatem abduxerunt, ceteris Bulgaris patriam repetere
coactis.

12. Bardas Caesar amicitia iunctus est cum Damiano patricio sa-
cricque cubiculi intimo praeposito; isque imperatoris compos effectus au-
ctor illi est ut Bardam in urbem inducat; datusque muneribus illis qui ex
aula essent imperatorisque necessariis, una cum accubitore expugnatiss,
constitutum est ut in palatium accessum haberet. conciliato vero etiam
Theophane protovestiario, tanquam viro fortissimo, cognomento Phar-
gano, consilium ineunt cum Damiano necandi Theoctistum, sic vulgo
dictum, caniclio praefectum. imperator quoque in eam sententiam a
Damiano inductus annuit et ipse ut res faceret. dicebat enim Bardas

γὰρ ὁ Βάρδας Λαμιανῷ ὅτι ἕως ἔστι Θεόκτιστος μετὰ τῆς Αἰ-
 γούστης, οὐκ ἄρξει οὐδὲ ξουναίῳσι ποτὶ ὁ βασιλεύς. ὁ δὲ Θεό-
 κτιστος ἀπελθὼν ἐν τῷ λούσατι τῶν Ἀρεοβίνδου, ὡς ἔθος ἦν
 αὐτῷ, ἔκτα ἰλθὼν εἰς τὰ ἀσηκητεῖα, κρητῶν τὰς ἀναφορὰς εἰσηλ-
 θεν εἰς τὸ Λαυσιακόν. καὶ περιβλεψάμενός εἶδε Βάρδα καθε-
 ζόμενον ἔμπρακτον· καὶ ταραχθεὶς σφοδρῶς ἔφη ὅτι ἐγὼ εἰσελ-
 θὼν εἰς τὴν Ἀγούσταν πάλιν ἐκδιώκω αὐτόν. εἰσελθόντος δὲ
 αὐτοῦ εἰς τὸ ὠρολόγιον, προὔπηγνυεν αὐτῷ Μιχαὴλ ἄμα Λα-
 μιανῷ καὶ οὐκ εἴασαν εἰσελθεῖν πρὸς Θεοδώραν, ἀλλ' ἐκελεύσθη
 μετ' ἄργης ἀνοῖξαι τὰς ἀναφορὰς καὶ ἀναγνῶναι ἔμπροσθεν αὐτοῦ. 10
 ἄκοντα δὲ τοῦτο ποιήσαντα ἀντίστρεψεν αὐτόν εἰς τοῦπίσω ἔξελ-
 θεῖν. ὁ δὲ πικρῶς δακρύνων καὶ δλοφυρόμενος ἔξηλθε. συνήν-
 τησε δὲ αὐτῷ Βάρδας εἰς τὸ Λαυσιακόν, καὶ ἤρξατο κατὰ κόρης
 παλεῖν αὐτόν καὶ τίλλειν τὰς τρίχας αὐτοῦ. ἰδὼν δὲ ὁ δρογγά-
 ριος τῆς βίβλης ὁ Μανιάκης ἀνυστὰς ἀντέλεγε τῷ Βάρδα "μή 15
 τύπτε τὸν λογοθέτην." οἱ δὲ σφάζουσιν αὐτόν καὶ μεληθὸν κατα-
 κόπτουσιν εἰς τὸ Σκύθη, θηρῶν ὠμότητα καὶ ἀγριότητα ἐνδει-
 ξάμενοι.

13. Τοῦτο μαθούσα παρὰ τοῦ παπίου Θεοδώρα, ἔξελ-
 θούσα κατὰ τοῦ Μιχαὴλ ὡς εἶπός ἠγανάκτησε, καὶ τῶν λοιπῶν 20
 οἱ τὸν φόνον κατεργάσαντο. καὶ τῶ βασιλέως παντὶ τρόπῳ μη-
 χανωμένου τὴν μητέρα ἐξιλεώσασθαι αὐτὴ ἀπαρηγόρητος ἔμεινε,
 μήτε τὴν δργὴν ἀφιεμένη μήτε παραμυθουμένη τισίν, ἀλλ' ὡς

Damiano "quamdiu Theoctistus cum Augusta versabitur, nunquam im-
 perator rerum potietur regiique culminis potestate fulgebit." profectus
 vero ex more Theoctistus ad Areobindi balnea, tumque ad secretariorum
 curiam veniens, oblatos libellos ac suggestiones tenens, in Lausiaco
 ingressus est; atque huc illuc iactans oculos Bardam cum fastu sedentem
 videret, turbatusque valde ait "si ad Augustam semel ingressus fuero,
 eum rursus fugabo et eiiciam." ingredlenti autem illi in horologium in
 occursum venit Michael cum Damiano, nec eum ad Augustum ingredi
 passi sunt, sed cum ira libellos explicare et coram Michaele legere ius-
 serunt. cumque rem volens noleas fecisset, referre pedem ac retroexire
 coactus est. is porro amare flens lamentansque ac quiritans exivit. oc-
 currit Bardas in Lausiaco, eiusque genas caedere ac capillos ipsius vel-
 lere coepit, videns autem excubiarum drungarius Maniaces, exurgens
 Bardae contradicebat, ne logothetam caederet. hi enimvero virum con-
 tradicant, membratimque concidunt ad locum Scythia, immanium in eo
 bestiarum crudelitate ac feritate exhibita.

13. Id ubi Theodora ex papia cognovit, egressa adversus Michae-
 lem, ut par erat, reliquosque qui caedem patraverant, indignabunda
 excanduit. cumque imperator nullum non moveret lapidem ut matrem
 placaret, nullum illa admittebat lesimon aut iram remittebat, nulliusve
 capax consolationis erat: sed quasi marinus fluctus, nihil lenior fiebat

κλύδων θαλάσσιος πωδευτομένη παρηγορεῖτο καὶ καταπέθετο. ὅθεν μεταβαλὼν ὁ βασιλεὺς, ὥσπερ τὴν ψυχὴν καὶ τὴν γνώμην, D οὕτω δὴ καὶ τὸ σχῆμα καὶ τὴν ἐνέργειαν, τοσοῦτοις τρόποις λυπεῖν αὐτὴν καταπέθετο ὅσοις πρὸ τοῦ θεραπεύειν ἐσχηματίζετο. 8 καὶ δὴ τὰς μὲν ἀδελφὰς αὐτοῦ, Θέκλαν Ἀναστασίαν καὶ Ἄνναν, ἔξωθεῖ τοῦ παλατίου, καταγαγὼν εἰς τὰ Καριανοῦ, Πουλχερίαν δὲ ὡς ἠγαπημένην τῇ μητρὶ ἀπέστειλεν ἐν τῇ μονῇ τῶν Γαστριῶν. 10 εἰς οὗτος μετ' ἄλλων ἐνώσους πάσας ἐν τῇ μονῇ τῶν Γαστριῶν ἀπέκλειψεν, περιβαλὼν αὐτὰς τὸ μοναδικὸν σχῆμα.

10 14. Ὑπὸ δὲ τῆς συγκλήτου εὐφημισθεὶς μόνος ἀποκρατορεῖ, καὶ προβάλλεται Βάρδων μάγιστρον καὶ δομέστικον τῶν P 534 σχολῶν. μὴ διαλλαττομένης δὲ τῆς μητρὸς αὐτοῦ δι' αἰλίπει αὐτὴν καὶ τὴν ἄδικον σφωγὴν Θεοκτίστον, ἔχθρα ἐπήρχειν ἀναμεταξὺ αὐτῶν ἄσπονδος. ὁ δὲ καὶ ταύτην τοῦ παλατίου κατα- 15 γαγὼν εἰς τὸ μοναστήριον τὰ Γαστρία καὶ αὐτὴν ἀποστέλλει. ἢ τις ἀθυμία μεταωρισθεῖσα τὸν νοῦν, καὶ ὑπὸ ἐκπλήξεως ἀφαιρεθεῖσα καὶ τὸ φρονεῖν, ἀνάξια ἐαυτῆς κατασκευάζει, βουλὴν κατὰ Βάρδα βουλευομένη, σὺν πολλοῖς καὶ ἄλλοις σχοῦσι κοινωνῶν καὶ τοῦ βασιλέως τὸν πρωτοστράτορα, ὅπως ὑποστρέφοντα Βάρδων 20 ἀπὸ τοῦ προαστείου αὐτοῦ τοῦ Κοσμιδίου ἀναιρήσωσιν αὐτόν. B ὧν ἡ μελέτη πρὸ τοῦ ἔργου φανερωθεῖσα κατ' ἐκείνων τῶν μελετησάντων τὸ κακὸν ἐξενήνοχε· φωραθέντες γὰρ καὶ κατασχεθέντες ἐν τῇ σφενδύῃ τὰς κεφαλὰς ἀπετμήθησαν. καὶ προβάλλεται

1 σὺ παρηγορεῖτο *margo P*

12 τῆς *em P*

aut obsequabatur. quapropter, quemadmodum animum sensumque ac voluntatem, sic et personam operationemque imperator mutans, tot eam modis affligere eique molestus ingruere studebat, quot prius delinire atque fovere simulabat. atque adeo sorores Theclam Anastasiam et Annam aula eiicit, Pulcheriam vero, uti matri praedilectam, in monasterium Gastria dictum misit; tumque brevi post, omnes una conflans, monastico indutas habitu in monasterio Gastria, coma multavit.

14. Porro senatu acclamante unus ipse rerum potitur, Bardamque magistrum creat ac legionum domesticum. cumque mater non conciliaretur, quibus eum modis affligebat, et ob iniustam Theotisti caedem animo saucia, implacabilis inter eos erat inimicitia. hancque adeo ipsam aula deturbans ad monasterium Gastria amandat. illa nimio maerore mente obruta, ac prae stupore sanis rationibus delecta, haud satis ex sui ratione ac dignitate consilium inquit adversus Bardam, aliis quoque multis communi coniuratione, socium ipsum quoque imperatoris protostatorem habens. in eo coniuratio erat ut Bardam ex suburbano suo revertentem, cui Cosmidii nomen, interficerent. detecta rei molitio, priusquam res praestaretur, adversus ipsos qui moliti essent avertit noxam. deprehensi namque ac tenti in Circi funda capita posuerunt. Ba-

Μιχαὴλ τὸν Βασιλεῖον ἀντὶ τοῦ τελευτήσαντος πρωτοστράτορα, ὁμοίως καὶ Βάρδα τὸν θεῖον αὐτοῦ κουροπαλάτην.

15. Ἐπίσει τότε κόνις ἐκ τοῦ οὐρανοῦ κατενεχθεῖσα ἐπὶ τοὺς κεράμους αἱματώδης πλήρης· καὶ πολλοὶ εὗρισκον λίθους ἐν ταῖς ὁδοῖς ἢ κήποις ἔρυνθουδός ὡς αἷμα. προβάλλεται δὲ Μιχαὴλ 5
C Ἀντίγονον τὸν υἱὸν Βάρδα δομῆστικον τῶν σχολῶν. τὸν δὲ ἔτερον υἱὸν αὐτοῦ δοὺς γυναῖκα, εἰς ἣν καὶ ἔλειδορεῖτο, προβάλλεται μονοστράτηγον τῶν δυτικῶν. συντόμως δὲ αὐτοῦ τελευτήσαντος, τῇ δὲ τοῦ διακαινησίμου προβάλλεται Μιχαὴλ Βάρδα τὸν θεῖον αὐτοῦ Καίσαρα· ὃς ἐπὶ ἄρματος πορευθεὶς ἔδωκεν ἕπα- 10
τεῖαν τῇ μέσῃ.

16. Ἐξῆλθε δὲ ὁ Ἄμερ, καὶ κατῆλθε μέχρι Σινώπης, ληϊσάμενος πάντα τὰ τῶν Ῥωμαίων· καὶ ὑπέστρεψε μὴ καταληφθεὶς ὑπὸ τοῦ Ῥωμαιικοῦ στρατοῦ. ἐκστρατεύσας δὲ Μιχαὴλ ἕμα Βάρδα Καίσαρι κίνησιν ποιεῖ κατὰ Μιχαὴλ ἄρχοντος Βουλ- 15
D λιμῶ τήκεσθαι. οἱ δὲ Βούλγαροι τοῦτο μαθόντες ὡς ἔχον βροντῆς ὑπεκλίθησαν καὶ πρὸ τῶν ἀγώνων καὶ τῆς μάχης περὶ τῆς νίκης ἀπέγνωσαν, καὶ Χριστιανοὶ γενέσθαι καὶ ὑποτάττεσθαι τῷ βασιλεῖ καὶ Ῥωμαίοις ᾗτήσαντο. ὁ δὲ Μιχαὴλ τὸν μὲν ἄρχοντα 20
αὐτῶν βαπτίσας καὶ δεξιόμενος ἐπέθηκεν αὐτὸν τὸ αὐτοῦ ὄνομα, τοὺς δὲ μεγιστῆνας αὐτοῦ ἐν τῇ πόλει ἀγαγὼν ἐβάπτισεν αὐτούς, ἔκτοτε γενομένης εἰρήνης βαθείας.

sillum Michael extincti loco prostratorem praeficit; similiter etiam Bardam, avunculum suum, curpalatam.

15. Cecidit tunc pulvis e caelo, delatus in tegulas ac lateres totus cruentus. inventi a multis lapides in via aut hortis rubri coloris instar sanguinis. Michael Antigonus Bardae filium scholarum domesticam praefecit. alteri filiorum Bardas iungit coniugem, quacum malae rei suspicio habebatur. Michael dominica post Pascha Bardam avunculum suum creat Caesarem; qui curru vectus consularia per mediam urbem sparsit munera.

16. Egressus porro Amer Sinopem usque descendit, vastans omnia ac diripiens, quae Romanae essent dicionis; reversusque est, cum eum Romanus exercitus minime asecutus esset. suscepta autem Michael cum Barda Caesare expeditione motionem facit terra marique adversus Michaellem Bulgariae principem, cum Bulgarorum gentem fame tabescere comperisset. Bulgari re audita haud secus ac tonitru perciti subfugerunt, ac ante certamina pugnamque omnem de victoria spem abiecerunt, Christianique fieri imperatorique subiici ac Romanis petierunt. Michael eorum principem baptisans, eiusque e sacro fonte susceptor, suo ex nomine Michaellem vocavit. eius vero proceres in urbem inductos perinde baptisavit. quo ex tempore alta pax fuit.

17. Τὸν δὲ Ἄμερ ἐξελθόντα κατὰ Ῥωμανίας στρατηλάτης ὦν τῆς ἀνατολῆς Πιτρωνᾶς καὶ Νάσαρ τῶν βουκελλαρίων, λοχή- P 535
σαντες τὴν τῆς ὑποτροφῆς αὐτοῦ συναντήσωσιν αὐτῷ εἰς τὸν Λα-
λακάωνα, καὶ συμβολῆς γενομένης τρέπουσιν Ἄμερ, καὶ φυγῆ
5 χρῆσάμενον καταδιώκει αὐτὸν τις τῶν κομήτων, καὶ τούτου τὴν
κεφαλὴν ἄρας ἤγαγε Πιτρωνᾶ τῷ στρατηλάτῃ. εἰσελθόντες δὲ
οἱ στρατηγοὶ μετὰ ἐπινικίων ἐθριάμβευσαν ταῦτα ἐν τῷ ἵππικῷ.
καὶ ἔκτοτε ἐγένετο εἰρήνη μεγάλη ἐν τῇ ἀνατολῇ διὰ τὴν τοῦ Ἄμερ
σφαγῆν.

10 18. Καὶ ἄλλων μὲν οἱ πόνοι καὶ τὰ κατὰ τῶν πολεμίων
ἀνδραγαθήματα· ἡ δὲ τοῦ βασιλέως ἀγάπη πρὸς τὸν Βασίλειον
ἐξέχυτο, καὶ τοῦτον μόνον εἶναι τὸν θεραπευτὴν αὐτοῦ.

19. Ἐκτίσε δὲ Μιχαὴλ στάβλον τοῖς ἵπποις αὐτοῦ, κοσμή- B
σας μαρμάροις καὶ ὑδάτων ἐπιρροαῖς κατασκευάσας ὠραιότατον
15 πάνν. καὶ τούτου τελεσθέντος, ἦν τις ἐν τῇ πόλει ὀνόματι Πέ-
τρος λόγιος καὶ σκωπτικός, ὃν καὶ πτωχομάγιστρον ἐκάλουν. τοῦ-
τον προσκαλεσάμενος Μιχαὴλ ἐν τῷ στάβλῳ ὑπεδείκνυεν αὐτῷ τὴν
ἄλογον τοῦ κατασκευασθέντος οἴκου εὐπρέπειαν, ὡς βουλόμενος
ἐπαινεθῆναι παρ' αὐτοῦ, εἰπὼν καὶ τοῦτο ὡς ἀεὶ μνημονεύεσθαι
20 μέλλω διὰ τὴν τοῦ ἔργου τούτου κατασκευήν. ὁ δὲ ἔφη τῷ βασι-
λεῖ "Ἰουστινιανὸς ἐκτίσε τὴν μεγάλην ἐκκλησίαν, κοσμήσας χρυσῷ C
καὶ ἀργύρῳ καὶ μαρμάροις πολυτίμοις, καὶ μνήμη αὐτοῦ νῦν οὐκ
ἔστιν. καὶ σύ, βασιλεῦ, κοπροθέσιον ποιήσας καὶ ἀλόγων ἀνά-
πανυσιν, καὶ λέγεις μνημονεύεσθαι διὰ τοῦτο;" ὁ δὲ ἀποτυχῶν

17. Per id tempus, cum Amer adversus Romanam dicionem egres-
sus esset, Petronas Asiaticorum militiae magister et Nasar buccellario-
rum, illius in regressu obsidentes iter, in Lalacaone castra iunxerunt,
commissaque pugna Amerem in fugam vertant: fugientem illum quidam
comitum insequitur, eiusque tollens cervicem Petronae magistro militiae
attulit. ingressi urbem duces cum manubiis eos in Circo triumpho tra-
duxerunt. quo ex tempore pax magna in Oriente fuit ob eam Ameris
caedem.

18. Ac quidem aliorum labores erant adversumque hostes fortia
belli facinora; imperatoris vero dilectio in Basilium effusa erat, hunc-
que unum sui cultorem ducebat.

19. Construxit Michael equis suis stabulum, marmoribus perornans
aquarumque irriguis, elegantissimo opere fabricans. quo absoluto, erat
in urbe vir eruditus ac eloquio salsus, Petrus nomine, quem Ptocho-
magistrum dicebant. quo Michael in stabulum vocato ostendebat ei
structae aedis insulsum decorem ac elegantiam, ab eo inde laudem cap-
tans, dicensque sempiterna celebrandum se memoria, iccirco quod istud
operis struxisset. ad quem ille "Iustinianus maiorem exstruxit ecclesiam,
ornans auro et argento pretiosisque marmoribus, nec eius nunc memoria
est. tuque, imperator, structa stercore domo ac equorum stabulo, eo

τῶν ἐξ αὐτοῦ ἐπιόντων καὶ ὀργισθεῖς, τυπτόμενος καὶ σφερόμενος
ἐξεβλήθη ὁ πτωχομάγιστρος.

20. Φήμης δὲ διαδicoύσης περὶ Βάρδα Καισαρος ὅτι τῇ
νύμφῃ αὐτοῦ συμφθέρεται, τοῦτο ἀκούσας Ἰγνάτιος ὁ πατριάρ-
χης πολλάκις παρήνευσεν αὐτὸν ἀποσχέσθαι τοῦ τοιοῦτου μύσους 5
D καὶ μὴ πρόσκομμα εἶναι πολλῶν τὸν ἀρετῆς ὑπόδειγμα εἶναι δεύ-
λοντα καὶ σώφρονος βίου. ὁ δὲ φρονεῖν καταλείπετο. καὶ δὴ
ποτε μέλλοντα κεινωθεῖν τὸν Βάρδαν ὁ πατριάρχης ἀπόσπαστο ὡς
μὴ πειθόμενον κανόνι ἢ παραιέσειν· ὅς ὀργῇ πληγὴς τὴν ψυ-
χὴν τὸν παραιέτην ὡς ἄνομον καὶ φθορῆα τῆς ἐκκλησίας ἐξέωσε 10
καὶ βασάνοις ἀπειροῖς καὶ ἀνημέροις ὑπέβαλεν ὡς ποιῆσαι παραι-
τησιν. τοῦ δὲ μὴ πεισθέντος Θωτίου πατριάρχην ἀπ' αὐτοῦ
χειροτονεῖ, πρωτασκηρῆτιν ὄντα τῷ κατ' ἐκείνο καιροῦ καὶ λογιώ-
τατον πάντ.

21. Ὁ δὲ βασιλεὺς ἐξιστράτευσε κατὰ τῶν Ἀγαρηῶν, 15
καταλιπὼν ἐν τῇ πόλει ταύτῃ φυλάττειν Ἰωρούφαν ὑπαρχον ὄντα,
δοσις οὐπω τοῦ βασιλέως μηδὲν ἐξ ὧν ἐμελέτα καὶ κατὰ τοῦν εἶχεν
P 536 ἐργασαμένου τὴν τῶν ἀδελῶν Ῥῶς ἐμήνυσεν ἀφίξειν, γενησόμενος
ἤδη κατὰ τὸν Μαυροπόταμον. καὶ ὁ μὲν βασιλεὺς καὶ τῆς ἐχο-
μένης μετεσχέθη ὁδοῦ, καὶ δεῖ ἦν ταύτην ἀφήκειν, σὸδὲν βασιλε- 20
κὸν καὶ γενναῖον εἰργάσατο. οἱ δὲ Ῥῶς φθάσαντες ἔνδον τοῦ
Ἱεροῦ γενέσθαι πολλὴν εἰργάσαντο φόνον Χριστιανῶν καὶ ἀδελῶν

7 οὗ κατεπίθετο margo P

nomine celebri te fore memoria dicis?" expectata ille frustratus laudo,
iraque accensus, caesum Ptochomagistrum tractumque eiicit.

20. Percrescente fama de Barda Caesare, commisceri eum foedis
amoribus cum nuru sua, audiens Ignatius patriarcha saepe admonuit ab
eiusmodi abscedere scelere, nec vulgo scandalum esse, qui virtutis exem-
plum et castae vitae esse deberet. noluit ille saniozem mentem assu-
mere. ac vero cum aliquando sacra mysteria percepturus esset, reppu-
lit eum patriarcha, ut qui canonibus atque monitis morem non gereret.
Bardas ira animo percitus monitorem ut improbum ac corruptorem ec-
clesia eiicit, ac quae numerum superent, dirissimisque tormentis ut ab-
dicare cogat virum, subiicit; cuius nihil expugnata constantia, eius loco
Photium patriarcham praefecit; eo tempore a secretis primi dignitate
fulgentem ac eruditissimum valde.

21. Imperator expeditione suscepta adversus Agarenos profectus
est, relicto in urbe, cuius servandae curam haberet, Oorypha praefecta.
is, cum necdum aliquid imperator peregisset eorum quae moliebatur at-
que animo destinasset, impios Russos advenisse nuntio significat atque
iam Mauropotamum assecutos esse. ac quidem imperator ab eo quod
instituerat revocatus itinere, cuius causa dimisit, regalis nihil fortisque
animi facti. Russi porro intra Hierum penetrantes multas Christiano-

αἷμα ἐξέλεον. ὑπῆρχον δὲ πλοῖα διακόσια, ἃ περιεκύκλωσαν τὴν πόλιν καὶ πολλὸν φόβον τοῖς ἔνδοθεν ἐνεποίησαν. ὁ δὲ βασιλεὺς καταλάβων μόλις ἴσχυσε διαπερᾶσαι. καὶ δὴ σὺν τῷ πατριάρχῃ Φωτίῳ εἰς τὸν ἐν Βλαχέρναις ναὸν τῆς τοῦ Θεοῦ μητρὸς παρεγένοντο, καί κει τὸ θεῖον ἐξιλεῦντα καὶ ἔξυμενεύοντο. εἶτα μεθ' Β ἑμψωδίας τὸ ἅγιον τῆς Θεοτόκου ἔξαγαγόντες ὠμοσφύριον τῇ θαλάσῃ ἄκρως προσέβησαν, καὶ νημείας ὄσης ἐδόθη ἀνέμων ἐπιφορὰ καὶ τῆς θαλάσσης ἠρεμούσης κυμάτων ἐπαναστάσεις ἀλλεπάλληλοι ἐγένοντο, καὶ τὰ τῶν ἀθέων ῥῶς πλοῖα κατέαγησαν, 10 ὀλίγων ἐκπεφυγόντων τὸν κίνδυνον.

22. Βάρδα δὲ τοῦ Καίσαρος ἐν τῇ προελύσει διερχομένου μετὰ σκαρμαγγίλου δξέος εἰς τὸ ὠρολόγιον καθεζόμενος Δαμιανὸς ἐκείσε πατριῆκος, ὃ καὶ παρακοιμώμενος, οὐκ ἐπηγέρθη C τιμῆσαι αὐτόν. τοῦτο ἰδὼν ὁ Καῖσαρ ἐθυμώθη λίαν· καὶ εἰσελθόντος αὐτοῦ εἰς τὸν Χρυσοτρίκλινον καὶ σγκαθησεθέντος τῷ βασιλεῖ καὶ θαυρούτος ἀπὸ ὀργῆς καὶ θυμοῦ ἠρώτησε τὴν αἰτίαν ὃ βασιλεὺς. ὁ δὲ ἔφη ὅτι Δαμιανὸς δὴ ὁ παρακοιμώμενος εἰς ὄνειδος ἐμοῦ καὶ τῆς σῆς βασιλείας οὐκ ἐπηγέρθη μοι ἐνώπιον τῆς συγκλήτου. Θυμωθεὶς δὲ ὁ βασιλεὺς Μαξιμιανὸν τινα κοιτωνίτην 20 παρενθὲν προστάττει ἄραι Δαμιανὸν καὶ ἐν τῷ ἐμπορίῳ τοῦ ἁγίου Μάμαντος ἀπαγαγεῖν, καὶ τοῦτον ἀποκτεῖραι καὶ ποιῆσαι μοναχόν, καὶ προστάξει φρονεῖσθαι· καὶ τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ προβάλλεται D Βασιλεῖος ὁ πρωτοστράτηρ παρακοιμώμενος. (23) ἐξηλοτύπησε

rum patrarunt caedes ac insontem sanguinem effudere. erant autem naves ducentae, quibus urbem obsedere ingentique oppidanos timore affecere. imperator cum venisset, vix transire potuit; venitque cum Photio patriarcha ad sanctae deiparae Blachernarum aedem, ibique numen placabant ac propitium reddebant. tum cum canticis ac laudibus educentes sanctae dei genitricis pallium, extrema ora mari instinxere; ac cum nulla spiraret aura, confestim venti irruerunt, marique sedato ac tranquillo procella fluctusque continui insurrexerunt. his confracta Russorum classis, paucaeque admodum naves periculum evaserunt.

22. Barda porro Caesare solemnī pompa cum chlemyde purpurei coloris procedente, Damianus ibi patricius sacrique cubicali praefectus intimus in horologio sedens honoris causa non assurrexit. quo viso Caesar gravi ira exarsit, ingressoque eo in triclinium aureum, ac cum imperatore sedente exque ira ac furore flente, sciscitatus est imperator eius tantae commotionis quid illi causae esset. respondit ille "quia nimirum Damianus accubitor, meo tuaeque maiestatis probro, coram senatu mihi non assurrexit." iratus imperator Maximianum quendam cubiculium confestim iubet ollere Damianum, atque ad S. Mamantis emporium adductum ibi detondere ac facere monachum, et ut tuto servetur ac carcere teneatur iubere. eandem ipsa die Basilium protostrator accubitor (sacri cubiculi praefectus intimus) promoveatur. (23) hoc audite

τῶν ἐξ αὐτοῦ ἐπιβίων καὶ δογματεῖς, τυπτόμενος καὶ σφοδρέως ἐξεβλήθη ὁ πτωχομάγιστρος.

20. Φήμης δὲ διαδεύσης περὶ Βάρδα Καισαρος ὅτι τῇ νόμφῃ αὐτοῦ συμφθίρεται, τοῦτο ἀκούσας Ἰγνάτιος ὁ πατριάρχης πολλάκις παρήγγειλεν αὐτὸν ἀποσχέσθαι τοῦ τειοῦτου μύσους **5** **D** καὶ μὴ πρόσκομμα εἶναι πολλῶν τὸν ἀρετῆς ὑπόδειγμα εἶναι δεύλοντα καὶ σώφρονος βίου. ὁ δὲ φρονεῖν καταλείπετο. καὶ δὴ ποτε μέλλοντα κοινωνεῖν τὸν Βάρδα ὁ πατριάρχης ἐπίσπαστο ὡς μὴ πειθόμενον κανόνισιν ἢ παραινέσεσιν: ὅς ὀργῇ κληγείς τὴν ψυχὴν τὸν παραινέτην ὡς ἄνομον καὶ φθορέα τῆς ἐκκλησίας ἐξέσσε **10** καὶ βασάνοις ἀπειροῖς καὶ ἀνημέροις ἐπέβαλεν ὡς ποιῆσαι παραίτησιν. τοῦ δὲ μὴ πειθθέντος Θώτιον πατριάρχην ἀντ' αὐτοῦ χειροτονεῖ, πρωτασκηρῆτιν ὄντα τῷ κατ' ἐκείνου καιροῦ καὶ λογιώτατον πάνν.

21. Ὁ δὲ βασιλεὺς ἐξεστράτευσεν κατὰ τῶν Ἀγαρηῶν, **15** καταλιπὼν ἐν τῇ πόλει ταύτῃ φυλάττειν Ἰσορύφαν ὑπαρχον ὄντα, ὅστις οὐπω τοῦ βασιλέως μηδὲν ἐξ ὧν ἐμελέτα καὶ κατὰ νοῦν εἶχεν **P 536** ἐργασασμένου τὴν τῶν ἀθῶν Ῥῶς ἐμήνησεν ἀφίξιν, γεγενημένους ἤδη κατὰ τὸν Μαυροπόταμον. καὶ ὁ μὲν βασιλεὺς καὶ τῆς ἐχομένης μετεσχέθη ὁδοῦ, καὶ δι' ἣν ταύτην ἀφῆκεν, οὐδὲν βασιλε- **20** κὸν καὶ γενναῖον εἰργάσατο. οἱ δὲ Ῥῶς φθάσαντες ἔνδον τοῦ Ἱεροῦ γενέσθαι πολὺν εἰργάσαντο φόνον Χριστιανῶν καὶ ἀθῶν

7 οὐ κατεπίδητο margo P

nomine celebri te fore memoria dicis?" expectata ille frustratus laude, iraque accensus, caesum Ptochomagistrum tractumque eiicit.

20. Percrebescente fama de Barda Caesare, commiseri eum foedis amoribus cum nuru sua, audiens Ignatius patriarcha saepe admonuit ab eiusmodi abscedere scelere, nec vulgo scandalum esse, qui virtutis exemplum et castae vitae esse deberet. noluit ille sanierem mentem assumere. ac vero cum aliquando sacra mysteria percepturus esset, reppulit eum patriarcha, ut qui canonibus atque monitis morem non gereret. Bardas ira animo percitas monitorem ut improbum ac corruptorem ecclesia eiicit, ac quae numerum superent, diriasimisque tormentis ut abdicare cogat virum, subiicit; cuius nihil expugnata constantia, eius loco Photium patriarcham praefecit; eo tempore a secretis primi dignitate fulgentem ac eruditissimum valde.

21. Imperator expeditione suscepta adversus Agarenos profectus est, relicto in urbe, cuius servandae curam haberet, Oorypha praefecta. is, cum necdum aliquid imperator peregisset eorum quae moliebatur atque animo destinasset, impios Russos advenisse nuntio significat atque iam Mauropotamum assecutus esse. ac quidem imperator ab eo quod instituerat revocatus itinere, cuius causa dimisit, regalis nihil fortisque animi fecit. Russi porro intra Miorum penetrantes multas Christiane-

αἶμα ἐξέχεον. ἐπῆρχον δὲ πλοῖα διακόσια, ἃ περιεκύκλωσαν τὴν πόλιν καὶ πολὺν φόβον τοῖς ἔνδοθεν ἐνεποίησαν. ὁ δὲ βασιλεὺς κατάλαβὼν μύλις ἴσχυσε διαπερᾶσαι. καὶ δὴ σὺν τῷ πατριάρχει Φωτίῳ εἰς τὸν ἐν Βλαχέρναις ναὸν τῆς τοῦ Θεοῦ μητρὸς παρεγένοντο, καὶ ἐτὸ Θεῖον ἐξήλθοῦντα καὶ ἐξευμενίζοντο. εἶτα μεθ' ἑμφύδιας τὸ ἅγιον τῆς Θεοτόκου ἐξαγαγόντες ὠμοφόριον τῇ θαλάσῃ ἄκρωσ προσέβαψαν, καὶ νηνεμίας οὕσης ἐσθλῶς ἀνέμων ἐπιφορᾶ καὶ τῆς θαλάσσης ἠρεμώσεως κυμάτων ἐπαναστάσεις ἀλλεπάλληλοι ἐγένοντο, καὶ τὰ τῶν ἀθῶν ῥῶς πλοῖα κατέσκησαν, 10 ἄλλων ἐκπεφυγόντων τὸν κίνδυνον.

22. Βάρδα δὲ τοῦ Καίσαρος ἐν τῇ προιελεύσει διερχομένου μετὰ σκαραμαγγίου ὄξελος εἰς τὸ ὠρολόγιον καθιζόμενος Δαμιανὸς ἐκείσε πατριάρχης, ὁ καὶ παρακοιμώμενος, οὐκ ἐπηγέρθη 15 ἐπιμῆσαι αὐτόν. τοῦτο ἰδὼν ὁ Καίσαρ ἐθυμώθη λίαν· καὶ εἰσελθόντος αὐτοῦ εἰς τὸν Χρυσοτρικλινον καὶ συγκαθεσθέντος τῷ βασιλεῖ καὶ δακρύνοντος ἀπὸ ὀργῆς καὶ θυμοῦ ἠρώτησε τὴν αἰτίαν ὁ βασιλεὺς. ὁ δὲ ἔφη ὅτι Δαμιανὸς δὴ ὁ παρακοιμώμενος εἰς ὄνειδος ἐμοῦ καὶ τῆς σῆς βασιλείας οὐκ ἐπηγέρθη μοι ἐνώπιον τῆς συγκλήτου. θυμωθεὶς δὲ ὁ βασιλεὺς Μαξιμιανὸν τινα κοιτωνίτην 20 παρενθὺν προστάττει ἄραι Δαμιανὸν καὶ ἐν τῷ ἐμπορίῳ τοῦ ἁγίου Μάμαντος ἀπαγαγεῖν, καὶ τοῦτον ἀποκεῖραι καὶ ποιῆσαι μοναχόν, καὶ προστάξει φρουρεῖσθαι· καὶ τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ προσβάλλεται Βασίλειος ὁ πρωτοστράτωρ παρακοιμώμενος. (23) ἤηλοιτύπησε

rum patrarunt caedes ac insontem sanguinem effudere. erant autem naves ducentae, quibus urbem obsedere ingentique oppidanos timore affecere. imperator cum venisset, vix traicere potuit; venit cum Photio patriarcha ad sanctae deiparae Blachernarum aedem, ibique numen placabant ac propitium reddebant. tum cum canticis ac laudibus educentes sanctae dei genitricis pallium, extrema ora mari instinxere; ac cum nulla spiraret aura, confestim venti irruerunt, marique sedato ac tranquillo procella fluctusque continui insurrexerunt. his confracta Russorum classis, paucaeque admodum naves periculum evaserunt.

22. Barda porro Caesare solemnī pompa cum chlamyde purpurei coloris procedente, Damianus ibi patricius sacrique cubuli praefectus intus in horologio sedens honoris causa non assurrexit. quo viso Caesar gravi ira exarsit, ingressoque eo in triclinium aureum, ac cum imperatore sedente exque ira ac furore flente, sciscitatus est imperator eius tantae commotionis quid illi causae esset. respondit ille "quia mirum Damianus accubitor, meo tuaeque maiestatis probro, coram senatu mihi non assurrexit." iratus imperator Maximianum quendam cubiculium confestim iubet ollere Damianum, atque ad S. Mamantis emporium adductum ibi detondere ac facere monachum, et ut tuto servetur ac carcere teneatur labere. eadem ipsa die Basilius protostrator accubitor (sacri cubiculi praefectus intus) promovetur. (23) hoc audite

δὲ ὁ Καῖσαρ τοῦτο ἀκούσας, καὶ ἔκτοτε ζήτει ἀποκτεῖναι Βασιλειον.

Ἐχώρισε Βασιλειον ὁ Μιχαὴλ τῆς ἰδίας γυναῖκος Μαρίας, δεδωκώς αὐτῷ γυναῖκα Εὐδοκίαν τὴν Ἰγγρηῖναν, διορισάμενος αὐτῷ κυρίαν αὐτὴν ἔχειν· ἦν γὰρ αὐτῆ τοῦ βασιλέως παλλακή, 5 καὶ πάνυ ἠγάπα αὐτὴν ὡς εὐπρεπῆ. τῇ δὲ προτέρᾳ αὐτοῦ γυναικὶ Μαρίᾳ δαὸς χρυσίον καὶ ἄλλα τινὰ ἀπέστειλεν ἐν Μακεδονίᾳ εἰς τὰ ἴδια. Θέκλαν δὲ τὴν ἰδίαν ἀδελφὴν προσήρμοσε Βασιλεῖ τοῦ ἔχειν ἰδίως.

P 537 24. Ἐκτοτε δὲ ὑπεβλέποντο ἀλλήλους ὃ τε Καῖσαρ καὶ ὁ 10 Βασιλειος, ζητοῦντες πῶς ἕτερος τὸν ἕτερον ἀνελεῖ. ἰδίως δὲ ἑλοιδόρει Βασιλειος βασιλεῖ τὸν Καῖσαρα ὡς κατ' αὐτοῦ μελετῶντα. ὃ δὲ ταῦτα ὡς λῆρον ἤκουεν. ὃ δὲ Βασιλειος σπύδων πληροφορηθεὶς τὸν βασιλέα συμφιλιῶνται Συμβατίῳ κυτρινῷ καὶ λογοθέτῃ τοῦ δρόμου, γαμβρῷ δὲ τοῦ Καίσαρος· καὶ δι' ὄρκων 15 ἐβεβαιώσαντο ἀλλήλους ἐν ὁμονοίᾳ καὶ διηνεκεῖ ἀγάπῃ εἶναι. ἐπληροφόρησε δὲ καὶ Συμβάτιον ὁ Βασιλειος δι' ὄρκων φρικτῶν ὡς τοῦ βασιλέως ἀγάπῃ πολλὴν ἔχοντος πρὸς σέ, κάμου σπουδάζοντος τὰ ὑπὲρ σου, μελετᾶ μὲν προβαλῆσθαι Καῖσαρα, ἀλλὰ 20 διὰ τὸν πενθερόν σου τοῦτο ἀδυνατεῖ ποιῆσαι. ὃ δὲ ἀπατηθεὶς 20 τοῖς ὄρκοις τοῦ Βασιλείου γέγονε κατὰ τοῦ Καίσαρος Βάρδα τοῦ ἰδίου πενθεροῦ· καὶ εἰσελθὼν εἰς τὸν βασιλέα ἐξωμόσατο πληρο-

15 τοῦ om P

Caesar aemulatione accensus est, ac iam tum Basilio necem inferre quaerebat.

Michael Basiliū a propria uxore Maria divertio seiunxit, Eudocia Ingerina illi tradita coniuge, iubens illi ut dominam ipsam haberet; quippe quae imperatoris pellex esset, eamque is velut decoram valde diligeret. priori eius uxori Mariae dato auro aliisque nonnullis muneribus, in Macedoniam ad suos remisit. Theclam vere sororem Basilio aptavit, ut propriam eam haberet.

24. Extunc autem alter alterum suspectum habebat, tum scilicet Caesar tum Basilius, et quaerebant qua ratione sibi mutuo necem consciscerent. seorsum vero Basilius apud imperatorem Caesari obtractabat, quasi is adversus illum machinaretur. id enimvero imperator ut delirium habebat. itaque imperatorem certiorum facere satagens, amicitia iungitur Symbatio patricio ac publici cursus logothetae Caesarisque genero, mutuatque iureiurando obstrinxere fidem in concordia iugique secum ambos dilectione versaturos. sed et tremendis iuramentis Basilius Symbatio fidem facit, multum eum diligi ab imperatore, esseque illi constitutum, ipso praesertim eius illi auctore remque satagente, ut Caesarem proveheret, propter eius tamen socerum rem illi praestare non licere. quibus iuratis Basillii verbis adversus Bardam suum socerum stetit; ingressusque ad imperatorem iureiurando affirmavit, fidem se facta-

φορησιν αὐτὸν ὅτι ὁ Καῖσαρ βούλεται σε ἀνελεῖν, ἔξειπὼν καὶ τὰ τῆς βουλῆς. (25) ὁ δὲ βασιλεὺς τοῖς ὄρκοις τοῦ Συμβατίου πεισθεὶς καὶ τοῖς λόγοις τοῦ Βασιλείου βεβακωθεὶς ἐνδομύχει κατὰ τοῦ Καίσαρος. εἰδὼς δὲ Βασιλεὺς ὅτι πάντα καλῶς κατὰ τοῦ
 5 Καίσαρος συνεισκήσασται, ἐν τῇ πόλει μὴ δυνάμενος τοῦτο ποιῆ- C
 σαι, πέθει τὸν βασιλέα κινήσαι στόλον καὶ στρατὸν κατὰ τῆς Κρήτης. τούτου δὲ γενομένου Λέων ὁ φιλόσοφος Βάρδα τὸν Καίσαρα παρήγει ὑποστέλλεσθαι καὶ τηρεῖν ἑαυτὸν ἀπὸ Βασι-
 λείου. ὁ δὲ Καῖσαρ τὸν βασιλέα πάλιν ἐπεφάνει τοῦ φείδεσθαι
 10 Βασιλείου.

26. Γενομένης δὲ τῆς προελύσεως εἰς τὰ Χαλκοπρατεῖα τῷ εὐαγγελισμῷ, καὶ τῆς εἰσόδου γενομένης καὶ τοῦ εὐαγγελίου τελεσθέντος, ἀπῆλθεν ὁ πατριάρχης Φώτιος καὶ ὁ βασιλεὺς σὺν τῷ Καίσαρι καὶ τῷ παρακοιμωμένῳ ἐν τοῖς κατηχομένοις, τοῦ
 15 πατριάρχου ἐπὶ χεῖρας ἔχοντος τὸ τίμιον αἷμα τοῦ κυρίου ἡμῶν D
 Ἰησοῦ Χριστοῦ. καὶ βάναντες ὃ τε βασιλεὺς καὶ ὁ Βασιλεῖος τοὺς τιμίους ὑπέγραψαν σταυροῦς, ὄρκω βεβαιούντες τὸν Καί-
 σαρα ἀφόβως συνῆλθεῖν μετ' αὐτῶν ἐν τῷ ταξειδίῳ. φανερῶς γὰρ Λέων ὁ φιλόσοφος παρεγγυᾷ τῷ Βάρδα μὴ ἐξελθεῖν σὺν
 20 αὐτοῖς· ἐξερχόμενον γὰρ ἔλεγε μὴ ὑποστραφεῖναι.

27. Ἀπὸ δὲ τῆς ἑορτῆς τοῦ πάσχα ἀπάρας ὁ βασιλεὺς μετὰ πολλοῦ στρατοῦ κατέλαβεν ἐν τῷ θέματι τῶν Θρακησίων.

4 τοῦ om P

7 Βάρδαν?

rum quod in eius Caesar conspiraverit necem, simul etiam enarrans quae essent coniurationis. (25) porro imperator Basilii iuramentis ac sermonibus confirmatus intus animo adversus Caesarem consilia condebat. sciens autem Basilius rite illi omnia adversus Caesarem instructa, cum in urbe rem exsequi non posset, auctor est imperatori ut classem ac copias adversus Cretam educat. quo sic constituto Leo philosophus Bardam Caesarem serio hortabatur ut se subduceret sibi que a Basilio caveret. Caesar vero rursus imperatorem clamabat in Basilium indulgentiorem esse.

26. Solenni autem ad Chalcopratia in die annuntiationis processu, factoque rei sacrae introitu ac perfecto evangelio, Photius et imperator cum Caesare et accubitore ad catechumena ascenderunt, habente patriarcha in manibus pretiosum domini nostri Iesu Christi sanguinem; intingentesque tum imperator tum Basilius venerandas subscripsere cruces, iureiurando affirmantes Caesari ut omni excusso metu cum eis in castra exiret. manifeste enim Leo philosophus admonebat Bardam ne cum eis exiret: id si fecisset, reversurum non esse.

27. Actis iam paschae solenniis profectus imperator cum ingentibus copiis in Thracessorum provinciam descendit. cumque ad Copos castra

ἀπληκυσάντων δὲ αὐτῶν εἰς Κήπους Βασιλείος ὁ παρακοιμώμενος
 P 538 βουλὴν ἐποιεῖτο ἀνελεῖν τὸν Καίσαρα. ὑπῆρχε δὲ ἐν τῇ βουλῇ
 Μανριανὸς καὶ Συμβάτιος καὶ Ἀσυλαίων ὁ ἐξάδελφος αὐτοῦ καὶ
 Πέτρος ὁ Βούλγαρος καὶ Ἰωάννης ὁ Χάλδος καὶ Κωνσταντῖνος ὁ
 Τοξαρᾶς. Ἰωάννης δὲ ὁ Νεατοκωμήτης διέγνω ταῦτα· καὶ κατ- 5
 ελθὼν εἰς τοῦ Καίσαρος τένταν τοῦ ἡλίου δύνοντος, καὶ συντι-
 χῶν Προκοπίῳ πρωτοβεστιαρῷ τοῦ Καίσαρος, διεβεβαιοῦτο ὅτι
 αὔριον μεληδὸν κατακόπτεται ὁ δεσπότης ὑμῶν ὁ Καῖσαρ. ὁ δὲ
 Καῖσαρ ταῦτα ἀκούσας εἶπε Προκοπίῳ “ἀπειθὼν εἶπε τῷ Νεατο-
 κωμήτῃ ὅτι ληρεῖς. οἶδας ὅτι νέος εἶ, καὶ οὐ πρέπει σοι ἡ τοῦ 10
 B πατρικίου ἀξία· σὺ γὰρ διὰ τοῦτο τὰ ζιζάνια αὐτὰ ἐγείρεις.”
 αὐπνος δὲ διατελέσας, ὄρθρου βαθέος τοῦ αὐτοῦ πάντας προσ-
 καλεσάμενος διεσάφησε τὰ λαληθέντα αὐτῷ, βουλὴν ἐπιζητῶν
 παρ’ αὐτῶν. Φιλόθεος δὲ πρωτοσπαθᾶριος καὶ γενικός, προσ-
 φιλῆς αὐτοῦ ὢν, εἶπε τῷ Καίσαρι “αὔριον, ὃ δέσποτα, περιβα- 15
 λοῦ τὸν χρυσοπέρικόν σου χιτῶνα καὶ ὄψθῃ τοῖς ἐχθροῖς σου,
 καὶ ἀπὸ προσώπου σου φεύξονται.” (28) τοῦ ἡλίου δὲ ἀνατεί-
 λαντος ἔπῳ ἐπιβὺς παρεγένετο πρὸς τὴν κόρτην τοῦ βασιλέως
 C πρωτοστράτορα γενναῖον τὸν Ἀργυρόν. Κωνσταντῖνος ὁ Τοξαρᾶς 20
 τῇ Βασιλείῳ . . . προῖπήτησε. προσκνήσας αὐτὸν καὶ ὑπο-
 στραφεὶς ἐμήνησε Βασιλείῳ τὴν τοῦ Καίσαρος ἀφίξιν. Βασιλείος

21 ποταροπῆ addit margo P

possissent, Basillus accubitor consilium subornabat ut Caesarem neci
 traderet. erant autem in coniuratione Maurianus et Symbatius et Asy-
 laeo eius patruelis et Petrus Bulgarus et Ioannes Chaldus, et Constanti-
 nus Toxaras. Ioannes autem Neatocometes rem cognovit, prefectusque
 ad Caesaris tentorium sub solis occasum, ac cum Procopio loentus
 Caesaris protovestiariorum servo, affirmabat cras membratim concidendum
 ipsorum dominum Caesarem. quibus Caesari auditis, dixit Procopio
 “vadens dicito Neatocometi, deliras. scis te iuvenem esse, nec te decet
 patricii dignitate ornari. tu enim eam ob rem haec zizania disseminas.”
 insomnis itaque noctem agens, profundo statim diluculo suis omnibus in
 consilium vocatis nota fecit quae dicta ad eum essent, rogans ac quae-
 rens quid illi consultum putarent. ad quem Philotheus protospatharius
 et generalis ipsi amicissimus ait Caesari “cras, domine, aurea tua chla-
 myde caesii coloris indutus te ipsum inimicis tuis coram exhibe, et a
 facie tua fugient.” (28) orto itaque sole, conscenso equo ad imperato-
 ris tentorium splendido amictu multoque stipatus satellitio venit, proto-
 stratorem ac armigerum virum strenuum Argyrum habens. Constantinus
 Toxaras Basilii iussu ei obviam, venerantis specie accipiens, venit;
 regressusque Caesaris adventum Basilio nuntiavit. Basillus egressus et

δὲ Ξελεύθων προσεκύνησεν αὐτόν, καὶ τῇ χειρὶ κρατήσας προσή-
 γασε πρὸς τὸν βασιλέα. ὁ δὲ Καῖσαρ συγκαθεσθεὶς τῷ βασιλεὶ
 ἔφη "τοῦ λαοῦ παντός, ᾧ δέσποτα, συνηγμένου πρόσταξον δια-
 περᾶσαι ἐν τῇ Κρήτῃ." ὅπισθεν δὲ ἐπιστάς ἰστώδς ὁ Βασίλειος
 5 τῇ χειρὶ διηκειλεῖ τὸν Καῖσαρα. αἴφνης δὲ ἐπιστραφέντος τοῦ
 Καῖσαρος καὶ ἰδόντος αὐτὸν ἀπειλούμενον, παρευθὺν Βασίλειος
 δέδωκεν αὐτῷ μετὰ τοῦ ξίφους, καὶ οἱ λοιποὶ οἱ μετ' αὐτοῦ μελη-
 δὸν κατέκοψαν αὐτόν, τῷ βασιλέως βλέποντος καὶ σιωπῶντος. D
 (29) ὥρα δὲ ἦν τρίτη τῆς ἡμέρας. εὐθὺς δὲ ὁ βασιλεὺς καὶ ὁ
 10 Βασίλειος ἐπὶ τὴν πόλιν ὑπέστρεψαν. ἐρχομένων δὲ κατὰ τὴν
 ὁδόν, κατὰ τὸ ἐμπόριον τοῦ Ἀκρίτου, λαοῦ πολλοῦ συνηγμένου
 ἰδεῖν τὸν βασιλέα, εἰς τις μοναχικὸν σχῆμα περιβεβλημένος, ἐφ'
 ὑψηλῆς στὰς πέτρας, ἐφῶνε μεγάλως τῷ βασιλεὶ "καλὸν ταξεί-
 15 αἷμα ξίφει ἀνελών. οὐαὶ σοι, οὐαὶ σοι, ὅτι ταῦτα ἐποίησας."
 Θυμωθεὶς δὲ ὁ βασιλεὺς καὶ ὁ Βασίλειος ἀποστέλλουσι μαγγλαβί-
 τη τὸν Μωροθεόδωρον τὸν μοναχὸν ξίφει ἀνελεῖν. οἱ δὲ λαοὶ
 ἐπιδραμύντες πρὸς τὸν ἀποσταλέντα προεφασίσαντο ἕνονα καὶ P 539
 δαιμονῶντα αὐτὸν εἶναι, καὶ οὕτως μόλις παρήλαθε τὴν τιμωρίαν
 20 ὁ μοναχός.

30. Ὅψι δὲ σαββάτῳ τῆς πεντηκοστῆς ἐδήλωσε Φωτίῳ
 τῷ πατριάρχῃ ὁ βασιλεὺς, διὰ Ῥεντακίου πρωτοβεστιαρίου αὐτοῦ,
 τὴν ἀναγόμεναι τῆς βασιλείας ποιῆσαι Βασιλείου. καὶ τῇ ἐπαύ-

ipse venerans salutavit, prehensumque manu ad imperatorem adduxit.
 tum Caesar cum imperatore sedens, "cum omnes iam" inquit "eoplæ
 congregatæ sint, iube, domine, in Cretam traicere." retro prope Ba-
 silius stans manu Caesari minas intentabat. conversusque repente Cæ-
 sar Basillum sibi minitantem vidit, moxque Basilius ensem illi adegit,
 ac qui illi comites erant reliqui, frustratim ipsum conciderunt, spe-
 ctante imperatore ac contiscente. (29) hora erat diei tertia; confestim-
 que imperator et Basilius in urbem reversi sunt. procedentibus vero in
 via ad Acriti emporium, magna populi multitudine congregata, ut impe-
 ratorem videret, quidam monachi habitu indutas, in excelsa stans pe-
 tra, magna voce imperatori clamabat "egregiam vero expeditionem feci-
 cisti, o imperator, qui propinquum tuum et patrium sanguinem ense
 sustuleris. vae tibi, vae tibi, quod hæc egeris." actus furore imperator
 Basiliusque spiculatorum mittant, qui monachi cervices abscindat.
 accurrentes autem populi ad eum qui missus ad caedem fuerat, mentis
 sede deiectum hominem actumque a Daemone causantur, vixque in eum
 modum monachus pecnam effugit.

30. Sero autem, sabbato pentecostes, significavit imperator Photio
 patriarchæ per Rentacium protovestiarium suum, ut Basillum impera-
 torem eiusque collegam acclamet. in crastinum vero geminae sedes ex

ριον ἐξήλθον δύο σέλλια. οἱ δὲ λαοὶ διεταράχθησαν πῶς ἐνὸς βασιλείως ὄντος δύο σέλλια ἐξήλθον. τοῦ βασιλείως διερχομένου ἐν τῇ προελεύσει ὀπισθε Βασιλείος περιεπάτει, φορῶν σκαραμάγιον μετὰ σπαθίου, ὡς ἕθους τοῖς παρακοιμωμένοις. μέχρι δὲ τῶν Β βασιλικῶν πυλῶν εἰσελθὼν ὁ βασιλεὺς οὐκ ἀπέθετο τὸ στέφος, 5 καθὼς ἕθους ἐστὶ τοῖς βασιλεῦσιν, ἀλλὰ μετ' αὐτοῦ εἰσῆλθε μέχοι τῶν ἁγίων θυρῶν. καὶ ἀντιστραφεὶς ἀνέβη πρὸς βαθμοὺς ἐστειμένος, καὶ ὑποκάτω τοῦ βασιλείως Βασιλείος ὁ παρακοιμώμενος, κάτωθεν δὲ Βασιλείου Λέων ὁ Κάστωρ καὶ ἀσηκρῆτις, ἔχων τόμον ἐπὶ χεῖρας, καὶ Μιχαὴλ προιπόσιτος ὁ Ἀγγούρης καὶ οἱ δὴ-10 μαρχοὶ ἅμα τοῖς δῆμοις. ἤρξατο σὺν Λέων ὁ ἀσηκρῆτις ἀναγινώσκειν, λέγων ὅτι Βάρδας ὁ Καῖσαρ ἐβουλεύσατο κατ' ἐμοῦ ἀνελεῖν με, καὶ διὰ τοῦτο ὑπέξήγαγέ με τῆς πόλεως. καὶ εἰ μὴ διὰ Συμβατίου καὶ Βασιλείου ἐμηνύθην, οὐκ ἂν ἐν τοῖς ζῶσιν C ἤμην. ἐτελεύτησε δὲ ὑπὸ τῆς ἰδίας ἁμαρτίας. Θέλω δὲ Βασί-15 λειον παρακοιμώμενον, ὡς πιστὸν ὄντα καὶ φυλάττοντα τὴν ἐμὴν βασιλείαν καὶ τοῦ ἐχθροῦ ἐλευθερώσαντά με καὶ πόθον πολὺν πρὸς με ἔχοντα, εἶναι φύλακα τῆς ἐμῆς βασιλείας καὶ προνοητήν, καὶ ὑπὸ πάντων εὐφημεῖσθαι ὡς βασιλέα." Βασιλείος δὲ ἐπληροῦτο δακρύων. καὶ δέδωκεν ὁ βασιλεὺς Φωτίῳ πατριάρχῃ τὸ 20 στέμμα, ἄρας ἐκ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ. δς εἰσαγαγὼν ἐν τῇ ἁγίᾳ τραπέζῃ ἐποίησεν ἐπ' αὐτῷ εὐχήν. καὶ οἱ πραιπόσιτοι ἐλέγκαντες

14 ἐμηνύθημαι P

ierunt. mirari populus ac turbari, quomodo uno existente imperatore geminae sedes exissent. eunte autem solenni pompa imperatore Basilius a tergo incedebat, chlamydem cum minore ense, uti moris est accubitoribus portans. cum autem ad regias usque portas imperator ingressus esset, non posuit coronam, sicut moris imperatoribus est, sed illa redimitas caput adusque sacras fores intravit; conversusque gradus stemmate caput cinctus ascendit. subtus imperatorem erat Basilius accubitor; subtus Basilius vero Leo Castor a secretis, libellum in manibus habens, Michael item Angures praepositus, et factionum tribuni cum ipsis factionibus. coepit igitur Leo a secretis legere, dicens "Bardas Caesar contra me coniuravit, ut neci me traderet; eaque ratio est cur me eduxerit ex urbe. ac nisi mihi a Symbatio et Basilio detectae essent insidiae, non esset mihi iam vita superstes. porro mortuus est suo is scelere. volo autem Basilius, ut qui fidelis sit meamque custodiat maiestatem, ac qui ab hoste me liberaverit multa me prosequatur amoris vi, mei esse imperii custodem, eiusque iura prospicere, et ab omnibus saluati tanquam imperatorem." porro Basilius lacrimis oppletus erat. deditque imperator Photio imperatorium stemma, e suo demptum capite. is in sanctam inducens mensam super ipso precem fudit. praepositi quoque

διατήσιον και τζαγγία ἐνέδυσαν τὸν Βασίλειον, ὅστις βαλὼν τὴν χλαμύδα ἔπεσεν εἰς τοὺς πόδας τοῦ βασιλέως. και ἐξῆλθεν ὁ πα- D
 τριάρχης, και ἦρεν ἀπὸ τῆς κεφαλῆς τοῦ βασιλέως τὸ στέμμα, και
 ἐπέθηκεν αὐτὸ τῷ Βασίλειῳ. και τῶν σκήπτρων πεσόντων, ὡς
 5 ἔθος, ἔσπευεν ὁ Μιχαὴλ τὸν Βασίλειον, και εὐφῆμησαν πάντες
 “Μιχαὴλ και Βασίλειον πολλὰ τὰ ἔτη.” ὁ δὲ τὸν τόμον ἐπανα-
 γνοὺς Κῆστωρ ἀσηκρήτις ἐξελθὼν ἐν Νικομηδείᾳ, και ἐλθὼν εἰς
 μονὴν ἀνδρείου, ἔμεινε μέσον τοῦ λιβαδίου. ἦν δὲ ἐκεῖσε φρέαρ,
 και ἔμπροσθεν ἐν αὐτῷ ἀπεπνήγη, και ἐτάφη ἐκεῖ.

- 10 31. Συμβάτιος δὲ ὁ γαμβρὸς τοῦ Καίσαρος, ἀποτυχῶν
 τῆς τοῦ Καίσαρος ἀξίας, ἰδὼν ὅτι ἐνεπαύθη ὑπὸ τοῦ Βασίλειου, P 540
 εἰς μῖσος κατὰ Βασίλειον κινεῖται. και συμβουλευσάμενος μετὰ
 Γεωργίου στρατηλάτου τοῦ Πηγᾶν τῇ ἐπαύριον αἰτεῖται στρατη-
 γὸν προβληθῆναι. ἀντ’ αὐτοῦ δὲ προεβλήθη λογοθέτης τοῦ δρό-
 15 μου ὁ Γοῦμερ, κάκεινος κόμης τοῦ Ὀψικίου. και ἐξελθόντες
 ἄμα ὁ τε Συμβάτιος και ὁ Πηγᾶνης ἤρξαντο καταστρέφειν τὸν
 λαὸν και πυρπολεῖν τὰς τε χώρας και ἀμπέλους (ἦν γὰρ καιρὸς
 τοῦ Θέρους), εὐφημοῦντες Μιχαὴλ μόνον, τὸν δὲ Βασίλειον ἀπο-
 κηρύττοντες. ταῦτα μιδόντες οἱ βασιλεῖς ἐκέλευσαν τοὺς λοιποὺς
 20 στρατηλάτας τούτους καταπολεμῆσαι. βουλευσάμενος δὲ Νικη-
 φόρος ὁ Μαλεῖνος ἔρριψεν ἔγγραφον μέσον τοῦ λαοῦ, ἵνα δόλω B
 τούτους κρατήσωσιν και μὴ τῷ φανερώως πολεμῆν εἰς ἐμφύλιον

1 ἐνέδουσαν P

Dietesium et regias afferentes vestes ac rubras scebras Basilium calcearunt. Basilius abiecta chlamyde ad imperatoris pedes corruit. exitique patriarcha, ablatumque ex imperatoris capite stemma Basilio imposuit. faustisque omnes vocibus ac omnibus Michaelis et Basilio annos multos conclamarunt. qui autem tomum legerat Castor a secretis, Nicomediam egressus, ac cum in viro- rum monasterium venisset, in medio prati locique aquis irrigui constitit. cumque ibi esset putens, in ipsum lapsus eodem loco humatus fuit.

31. Symbatius vero affinis Caesaris, Caesaris ipse dignitate frustra- tus, ac sibi illusum a Basilio videns, odio in illum incitatur; communi- catoque consilio cum Georgio magistro militiae Pegane, die crastina armata militia ducem se praefici flagitat. eius vero loco Gumer publici cursus logotheta constitutus est, ipseque Opsicii comes. egressique simul, tum Symbatius tum Peganes, agros evertere ac vineas ignique succendere coepere (erat enim aestas), Michaellem solum faustis omnibus prosequentes, Basilium vero abdicantes. quibus cognitis imperatores reliquos duces ac tribunos infestis in eos progredi signis praecepere. consilium autem iniens Nicephorus Maleïnus schedulas misit inter mili- tes, ut eos dolo caperent, non aperto Marte pugnarent atque in civile

Theophanes contin.

ἐμπέσωσι πόλεμον. καὶ πάντες εἴσων αὐτούς. ἐκρατήθη δὲ ὁ Πηγάνης, καὶ ἄραντες αὐτὸν εἰσήγαγον ἐν τῇ πόλει, καὶ τῇ προστάξει τοῦ βασιλέως τυφλοῖ αὐτὸν Κωνσταντῖνος ἑπυρχος ὁ Μνύρης, καὶ καθίσαντες αὐτὸν ἐν τῷ Μιλίῳ ἐπέδωκαν αὐτῷ σκεῦος ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ, καὶ ἐπέριπτον αὐτῷ πάντες οἱ δια-5 πορευόμενοι ἐν αὐτῷ, εἴ τι ἐκ προαιρέσεως εἶχον. καὶ μεθ' ἡμέρας λ' ἐκρατήθη Συμβάτιος ὁ Ἀρμένιος ὑπὸ Μαλεῖνου ἐν Κελτζινῇ ἐν πανδοχείῳ, καὶ εἰσήγαγεν αὐτὸν πρὸς τὸν βασιλέα ὁ Μα-
C λείνος ὄντα εἰς τὸν ἅγιον Μάμαντα. καὶ προστάξει τοῦ βασιλέως ἄγουσι τὸν Πηγάνην εἰς ἀπάντησιν Συμβατίου, δόντες εἰς χεῖρας **10** τοῦ Πηγάνη θυμιατήριον δοσράκινον μετὰ θεαφλίου θυμιῶν αὐτόν. καὶ ἀποτυφλοῦσι Συμβατίου τὸν ἕνα ὀφθαλμόν, καὶ ἐκκόπτουσι καὶ τὴν δεξιὰν αὐτοῦ χεῖρα, καὶ ἐκάθισαν αὐτὸν εἰς τὰ Λαύσου, καὶ δεδώκασι σκεῦος ἐν τῷ κόλπῳ αὐτοῦ, ἵνα ὅς ἔχει προαίρεσιν ἐπιρρήτη αὐτῷ τι. καὶ μεθ' ἡμέρας τρεῖς ἀπήγαγον αὐτούς ἐν **15** τοῖς ἰδίοις οἴκοις, ἔχοντες ἐν φρουρᾷ.

32. Ὁ δὲ βασιλεὺς Μιχαὴλ μηχανικὸν ἀποστείλας τὸν λεγόμενον Δαμάριον ἐξάγει Κωνσταντῖνον τὸν Καβαλλῖνον ἐκ τοῦ τάφου, ὃν εὔρεν ὑγιᾶ· καὶ θέλων εἰσυγαγεῖν ἐν σάκκῳ, καὶ μὴ
D χωρούμενον, ἐνετύλαξεν αὐτόν. ὡσαύτως καὶ Ἰωάννην πατριάρ-**20** χην ἐξήγαγεν ἐκ τοῦ τάφου ἅμα τοῦ ἄμοφοροῦ αὐτοῦ. καὶ τοῦτους προστάξει τοῦ βασιλέως ἀπέκλεισεν ὁ ἑπυρχος ἐν τῷ πριτωρίῳ, καὶ ἐν ἡμέρᾳ ἑπτακιστῶν ἀγαγὼν αὐτούς καὶ ἀπογομνῶσας ἔτιψε μαγγλάβια, καὶ τὰ ὁσῶ αὐτῶν ἀποστείλας κατέκασεν ἐν

bellum inciderent. cunctique illos deserere. tentus vero Peganus est, sublatumque in urbem induxerunt. huic imperatoris iussu Constantinus Myares praefectus lumina adimit. collocato autem ei in Milio vasculum in manus dederunt, inque illud transeuntes iaciebant, si quid eis esset collibitum. postque triginta dies captus est et Symbatius Armenius a Maleino in Celtzine in diversorio; induxitque eum dictus Maleinus ad imperatorem ad S. Mamantem; cuius et iussu Peganem in Symbatii occursum ducunt, dato ei cum sulfure testaceo turibulo, ut ei adoleret, alteroque oculo Symbatium caecant; atque eius dextera manu excisa, ad Lausi aedes ipsum collocant, vasculo in eius sinu posito, in quod quisquis vellet aliquid mitteret. post triduum eos domum reduxerunt, sub custodia servandos.

32. Porro Michael misso machinatore Damario, sic dicto, Constantinum Cabalinum e sepulcro educit; cuius sanum integrumque inventum cadaver est. cumque vellet in saccum inferre, nec capere posset, ipsum involvit. similiter etiam Ioannem patriarcham e tumulo extulit cum suo humerali: genus id pontificiae vestis. iussuque imperatoris praetor ambos in praetorio inclusit, ac per Circensium tempus adductos ac dena-

τοῖς Ἀμαστριανοῦ. τὴν δὲ λάρακα τοῦ Κοπρωνύμου πρᾶσινον οὖσαν καὶ θανμαστὴν διαπρίσας ἐποίησε στηθεῖα ἐν τῷ ὑπ' αὐτοῦ κτισθέντι ναῷ ἐν τῷ Φάρω.

33. Ἐγενήθη δὲ Λέων ὁ βασιλεὺς ἐκ Μιχαὴλ καὶ Εὐδο-
 5 κίας τῆς Ἰγγηρίνης ἔτι περιόντος αὐτοῦ Μιχαὴλ, μηνὶ Σεπτεμ- P 541
 βρίου α', Ἰνδικτιῶνος ιε'. ἐποίησε δὲ καὶ ἱπικὸν ὁ βασιλεὺς ἐν
 τῷ ἁγίῳ Μάμαντι, ἱππέυσας βένετος· Κωνσταντίνος δὲ ὁ ἐξ Ἀρ-
 10 μενίων ὁ πατὴρ Θωμᾶ πατρικίου, δρογγάριος ὢν τῆς βίβλης,
 ἔππευσε λευκός· πρᾶσινος δὲ ἔππευσεν Ἀγαλιανός, ρούσιος δὲ ὁ
 10 Κρυσᾶς. νικήσαντος δὲ τοῦ βασιλέως καὶ ἐπὶ δεῖπνον καθεσθέν-
 τος ἄμα Βασιλεῖω καὶ Εὐδοκίᾳ, Βασιλισκιανός ὁ πατρίκιος ἐπήγει
 τὸν βασιλέα ὡς εὐφρῶς ἐλάσαντα εἰς τὸ ἄρμα. τοῦτον ἀναστῆναι
 κελύσας ὁ βασιλεὺς τὰ τζαγγία αὐτοῦ προσέταξε σῆραι καὶ ὑπο-
 15 δῆσασθαι. τοῦ δὲ ἀνανεύοντος καὶ πρὸς Βασιλειον ἀποβλέποντος, B
 15 ἐν θυμῷ προσέταττεν ὁ βασιλεὺς τοῦτο ποιῆσαι. τοῦ δὲ Βασι-
 λείου μὴ ἐπινεύσαντος αὐτῷ ὑπεδῆσατο τὰ τζαγγία. ἔφη δὲ ὁ
 βασιλεὺς μεθ' ὄρκου πρὸς Βασιλειον ὡς ὑπὲρ σὲ κάλλιον αὐτῷ
 πρέπουσιν· μὴ γὰρ οὐκ ἔχω ἔξουσιαν, ὡς σὲ βασιλεῖα ἐποίησαι, καὶ
 20 ἄλλον ποιῆσαι; καὶ ὠργίζετο κατὰ Βασιλείον θυμούμενος. δα-
 20 κρύουσα δὲ ἡ Εὐδοκία ἔφη τῷ βασιλεῖ "τὸ τῆς βασιλείας ἀξίωμα,
 δέσποτά μου, μέγα ἐστὶ, καὶ ἀναξίως καὶ ἡμεῖς ἐτιμῆθημεν, καὶ

4 ὅτι Λέων ὁ βασιλεὺς ὁ σοφὸς μακατάρδος ἦν Μιχαὴλ τοῦ βα-
 σιλέως margo P

datos verberibus affecit, eorumque ossa mittens ad Amastriani combus-
 sit. urnam vero Copronymi, quae prasini marmoris esset ac mirabilis,
 serra secans columellas in templo a se in Pharo condito effecit.

33. Natus est Leo imperator ex Michael e et Eudocia Ingerina,
 cum adhuc Michael superstes esset, calendis Septembris, indictione quinta
 decima. editis vero etiam imperator ad S. Mamantia Circensibus, equi-
 tat ipse primo munere venetus, Constantinus Armeniacus Thomae pas-
 tricicii pater, excubiarius drungarius, Albus, Prasinus Agalianus, Crusas
 Rusus lusit. cumque victor exisset imperator, et in cena cum Basilio
 et Eudocia sederet, Basiliscianus patricius imperatorem laudabat, quod
 solerter ac egregie currum rexisset. hunc imperator surgere iubet, ru-
 brosq; calceos illi detractos sibi assumere ac induere. abnuente illo
 rem praestare, intentisque in imperatorem oculis, imperator irae impetu
 ac furore rem omnino praestare praecepit. abnuente porro Basilio, ru-
 bras sibi ocreas impoquit. atque imperator iureiurando ad Basilium
 "melius illi quam tibi conveniunt. num enim non mihi facultas est, qua
 te ratione imperatorem feci, etiam alium facere?" iraque ac furore in
 Basilium exaestuabat. flens vero Eudocia dixit imperatori "imperii di-
 gnitas, domine mi, magna est; et nos supra meritum ea ornati sumus:

οὐ δίκαιόν ἐστιν καταφρονεῖσθαι αὐτόν." ὁ δὲ βασιλεὺς εἶπε "μή λυποῦ ἐπὶ τούτῳ· καὶ γὰρ τὸν Βασιλισκιανὸν βασιλέα θέλω ποιῆσαι."

- C** 34. Βασιλεῖος ἐν θυμῷ καὶ λόπῃ μεγάλη γέγονεν. Ἐθόντος δὲ τοῦ βασιλέως ἐν τῷ κωνηγέῳ, μοναχὸς τις ὑπαντήσας δέδωκεν αὐτῷ χαρτίον ἔχοντα τὴν κατ' αὐτοῦ μελετωμένην ἐπιβουλήν ὑπὸ Βασιλείου. ὁ δὲ ἀναγνοὺς καὶ θυμωθεὶς ἐμελέτα κατὰ Βασιλείου. τῆς δὲ μητρὸς αὐτοῦ Θεοδώρας καλεσάσης τὸν βασιλέα εἰς τὰ Ἀνθεμίον, ἀπέστειλε Ῥεντάκιον τὸν πρωτοβεστιιάρων αὐτοῦ μετὰ ἐτέρων ἀνθρώπων οἰκείων αὐτοῦ πρὸς τὸ θηρεύσαι τι καὶ ἀποστεῖλαι τῇ μητρὶ αὐτοῦ. ὁ δὲ Βασιλεῖος συνσκευάζετο κατὰ
- D** Μιχαήλ, καὶ ἦν σκυθρωπὸς πάνυ. ἐπὶ δεῖπνον δὲ τοῦ βασιλέως καθιεθέντος, προσεκαλέσατο Εὐδοκίαν καὶ Βασιλείον συνδειπνῆσαι αὐτῷ. τοῦ δὲ βασιλέως οἶνω πολλῷ χρησαμένου ἀναστὰς Βασιλεῖος ὡς διὰ τινα χρεῖαν, ἀπελθὼν ἐν τῷ κοιτῶνι τοῦ βασιλέως, διαστρέψας τὰ κλεῖθρα δυνατὸς ὢν ὡς μηκέτι κλειεσθαι τὴν θύραν, καὶ ἀπελθὼν συνεδέπνει μετὰ τοῦ βασιλέως. τοῦ δὲ βασιλέως πάλιν οἰνωθέντος, τῆς Ἰγγηρήνης ὡς ἔθος αὐτῷ συγκαίρουσης, ἀναστὰς Μιχαήλ χειροκρατούμενος παρὰ Βασιλείου ἀπῆλθεν ἐν τῷ κοιτῶνι· οὐ τὴν χεῖρα φιλήσας Βασιλείως ἐξῆλθεν.
- P 542** ἔνδοθεν δὲ τοῦ κοιτῶνος ἦν Βασιλισκιανός, τῇ κελύσει τοῦ βασιλέως ἐν τῇ κλινῇ Ῥεντακίου ὑπνώσας πρὸς φυλακὴν αὐτοῦ. Ἰγνάτιος δὲ κοιτωνίτης ἀπελθὼν τοῦ κλείσαι τὴν θύραν τοῦ κοιτῶνος

nec aequum est ut illa contemnatur." ad quam imperator "noli rem hanc moleste ferre: nam et Basiliscianum vole imperatorem facere."

24. Ea re Basilius ira excanduit, magnusque eum dolor incessit. egresso autem ad venandum imperatori factus obviam quidam monachus et libellum porrexerat, quas ei Basilius struebat insidias continentem. quo lecto, iraque percitus, adversus Basilium machinabatur. cum autem Theodora mater imperatorem ad Anthemii aedes invitasset, misit ille Rentacium protovestiarius cum aliis protectoribus suis ac domesticis, ut venatu aliquid caperent, quod ad cenae apparatusi matri suae mitteret. porro Basilius insidias subornabat contra Michaelem, eratque maectus valde. sedente vero imperatore ad cenam, Eudociam et Basilium ad concenandum invitat. imperatore autem multo iam gravi vino, surrexit Basilius quasi necessarii aliquid operis facturus, abiensque in sacrum cubiculum, eius obturbata sera, ut qui vir potens esset, ut claudi iam fores non possent, ad concenandum imperatori rediit. rursusque imperatore vino obruto, Ingerina ei ex more gratulante, surgens Michael, Basilio manum tenente in cubiculum abiit; cuius manum deosculatus Basilius egressus est. erat intra cubiculum, imperatoris iussu, Basiliscianus in Rentacii lectulo custodiae causa decumbens. profectus Ignatius eubicularius ut ostium clauderet, seram obturbatam offendit; desperans-

διεστραμμένην, καὶ ἀπογνοὺς ἐκαθέσθη ἐπὶ τῆς κλῆτης τῶν τὰς
 τρίχας αὐτοῦ. τοῦ δὲ βασιλέως ὑπὸ τοῦ οἴνου ἕπνῳ θανάτου
 παραπλήσιον κοιμωμένον, ἀθρόως ἐλθὼν Βασίλειος μετὰ καὶ
 ἑτέρων τὰς θύρας ἀνέφξεν· καὶ ἔμποδος ἐξελθὼν Ἰγνατίου ἀντί-
 5 πιπτε Βασιλείῳ τοῦ μὴ εἰσελθεῖν. Πέτρος δὲ ὁ Βούλγαρος διὰ
 τῆς τοῦ Βασιλείου μασχάλης διελθὼν πρὸς τὴν κλῆτην τοῦ βασι-
 λέως ἐκρατεῖτο παρὰ Ἰγνατίου ἀντιπίπτοντος αὐτῷ. ἔξυπνος ἐγένε-
 νετο ὁ βασιλεύς. Ἰωάννης δὲ ὁ Χάλδος παρευθὲ μετὰ τοῦ ξίφους
 δοὺς τῷ βασιλεῖ ἀπέκοψε τὰς χεῖρας αὐτοῦ. ὁ δὲ Ἰακωβίτζης ὁ
 10 ἀπελάτης ὁ Πέρσης τὸν Βασιλισκיאὸν ξίφει τρώσας ἔρριπεν αὐ-
 τὸν ἄνωθεν κάτω. Μαρριανὸς δὲ καὶ Βάρδας ὁ πατὴρ Βασιλείου
 τοῦ ραίκτορος καὶ Συμβάτιος ὁ ἀδελφὸς Βασιλείου καὶ Ἀσυλαίων
 ἑξάδελφος Βασιλείου καὶ Κωνσταντῖνος ὁ Τοξυρᾶς ἴσταντο πρὸς
 φυλακὴν ἔξωθεν, καὶ οὐδεὶς τῶν μετὰ Μιχαὴλ ἔγνω τὰ γινόμενα.
 15 συναθροισθέντες οἱ μετὰ Βασιλείου συμβουλευόντο. Ἀσυλαίων
 δὲ ἔφη πρὸς Βασίλειον ὅτι εἰ καὶ τὰς χεῖρας αὐτοῦ ἐκόψαμεν, ἀλλὰ
 ζῶντα αὐτὸν εἰύσαμεν· καὶ ἐὰν ζῆ, τί ἀπολογοσόμεθα; καὶ χα-
 ριζόμενος Βασιλείῳ ὑποστρέψας εὔρε Μιχαὴλ χεῖρας μὲν μὴ ἔχον-
 τα, ἐπὶ τῆς κλῆτης δὲ κείμενον, ἐλειονολογούμενον κατὰ Βασιλείου. C
 20 ὁ δὲ τὸ ξίφος γυμνώσας ἀηλεῶς ἐπήξε κατὰ τῆς καρδίας τοῦ βα-
 σιλέως, διυσχίσας τὰ ἔγκυατα αὐτοῦ. καὶ στραφεὶς ἐνεκωνχάτο
 πρὸς Βασίλειον ὡς ἀνδραγάθημα μέγα πεποικηκώς.

3 παρακλησίῳ?

que vellens sibi capillos super lecto sedebat. imperatore autem morti
 quam simillimum a vīno somnum dormiente, ingressus repente cum aliis
 Basilius fores aperuit. egressusque tremebundus Ignatius Basilio obsi-
 stebat, ne ingrederetur. Petrus vero Bulgarus sub Basilii axilla ad im-
 peratoris lectum delapsus ab Ignatio tenebatur, ei obsistente. inter quae
 somno solutus est imperator. moxque Ioannes Chaldus gladio impera-
 tori impacto eius abscedit manus. Iacobitzes vero Apelates Persa, gladio
 Basifisciano adacto, vulneratum rursus infra excussit. Bardas autem
 Basilii rectoris pater, et Symbatius Basilii frater, eiusdemque patruelis
 Asylaeon, nec non Constantinus Toxaras, foris stabant ad excubias, nec
 quisquam Michaelis protectorum atque hominum cognovit ea quae fie-
 bant. congregati autem qui cum Basilio erant, quid facto illis opus esset,
 consultabant. aitque Sylaeo ad Basilium "tametsi manus eius praesci-
 didimus, at vivum tamen ipsum dimisimus. ac siquidem vixerit, quid ex-
 cusabimus?" gratiamque facturus Basilio, reversus invenit Michaellem
 truncum quidem manibus, in lecto vero iacentem lugubrique adversum
 Basilium planctu quiritantem. in quem ille stringens gladium in impe-
 ratoris praecordia, immaniter eius discissis visceribus, adegit. re-
 versusque quasi nobili magnoque patrato facinore ad Basilium gloria-
 batur.

35. Κλύδωνος δὲ ὄντος ἐν τῇ θαλάσῃ, συναθροισθέντις κατήλθον μέχρι καὶ τοῦ περάματος, καὶ διαπεράσαντες ἦλθον εἰς τὸν οἶκον Εὐλόγιου τοῦ Πέρσου, καὶ τοῦτον ἄραντες ἦλθον εἰς τὰ Μαρίνης. πλᾶξ δὲ ἦν περιφράσσουσα τὸ τεῖχος, καὶ κρατή-
 D σας Βασίλειος δύο τῶν μετ' αὐτοῦ ὄντων καὶ λυκτίσας κατέαξε 5
 τὴν πλάκα, καὶ εἰσῆλθον μέχρι τῆς πύλης τοῦ παλατίου. Εὐλό-
 γιος δὲ ὁ Πέρσης ἐλάλησε τῇ αὐτοῦ γλώττῃ Ἀρταβύσδω ἑται-
 ρειάρχη, ὡς ὁ Μιχαὴλ ξίφει ἐτελεύτησε, καὶ ἄνοιξον τῷ βασιλεῖ.
 καὶ ὁ Ἀρταβύσδος εἰσδραμὴν πρὸς τὸν παπῖαν, καὶ ἄρας ἀπ' αὐ-
 τοῦ τὰς κλείς βιαίως, διήνοιξε τῷ βασιλεῖ. καὶ γενόμενος ἔνδο- 10
 θεν Βασίλειος ἤρε τὰς κλείς τοῦ παλατίου ἐπὶ χεῖρας, καὶ τῇ ἑω-
 θεν Γρηγόριον τὸν ἐπιλεγόμενον τοῦ Φιλήμονος ἐποίησε παπῖαν.
 παρεθὺ δὲ ἀποστέλλει ἐν τῷ ἁγίῳ Μάμαντι, καὶ εἰσῆγαγεν Εὐ-
 P 548 δοκίαν τὴν τοῦ Ἰγγηρος μετὰ δόξης πολλῆς ἐν τῷ παλατίῳ. ἀπέ-
 στείλει δὲ καὶ Ἰωάννην πραιπόσιτον τοῦ ἄρει τὴν Δεκαπολίτισσαν 15
 καὶ πρὸς τοὺς ἰδίους γονεῖς ἀπαγαγεῖν. ἀπέστειλε δὲ καὶ Παῦλον
 κοιτωνίτην τοῦ ἐνταφιάσαι Μιχαὴλ. καὶ ἀπελθὼν εὗρεν αὐτὸν
 ἐντετυλιγμένον ἐν τῷ σαρμάματι τοῦ δεξιοῦ ἵππου οὗ ἦλανεν, καὶ
 τὰ ἔγκυα αὐτοῦ ἔξωθεν ἐκκρεμάμενα. εὗρε δὲ ἐκεῖ θρηγούσας
 καὶ ἐλεινολογουμένας ἐπ' αὐτῷ τὴν τε μητέρα καὶ τὰς ἀδελφὰς 20
 αὐτοῦ· καὶ εἰσαγαγὼν εἰς πλοιάριον διεπέρασαν ἐν τῇ μονῇ τῆς
 Χρυσοπόλεως, κάκει αὐτὸν ἐνταφιάσαι εἶθαψαν.

22 ἐνταφιάσασθαι P

35. Mari vero procella iactato ac aestuoso, congregati unoque agmine ad fretum usque descenderunt; eoque superato ad Eulogii Persae aedes venerunt, quo assumpto ad Marinae venere aedes. erat autem asser murum muniens, prehensisque Basilius suorum duobus, calce fortiter impacta, asserem infregit, et ad palatii usque fores pervasit. Eulogius vero Persa locutus est sua lingua Artabaso foederatorum comiti, Michaellem gladio sublatum esse, et ut imperatori aperiret. currensque Artabasus ad papiam, atque clavibus vi ei ablatiis, aperuit imperatori. ingressusque Basilius palatii claves in manibus tulit; ac mane Gregorium, cui Philemonis nomen, papiam constituit. confestim vero ad S. Mamantis mittit, ac Eudociam Ingerinam cum magna pompa ac honore in palatium induxit. sed et Ioannem praepositum misit, ut tollerent Decapolitissam et ad parentes suos abducerent. misit vero etiam Paulum cubicularium, ut Michaelis funus componeret, veniensque dextri sui equi, quem agebat, stragulo involutum, visceraque eius extra pendere, invenit. sed et ibi lugentes planctumque agentes matrem pariter sororesque offendit; inducensque cadaver in naviculam in monasterium, quod est Chrysoполи, ubi funerantes humarunt, traiecit.

. Β Α Σ Ι Λ Ε Ι Α

B

ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΜΑΚΕΔΟΝΟΣ.

Τῷ 585 ἔτει τοῦ κόσμου, τῆς δὲ θείας σαρκώσεως ὡς, ἐβασίλευσε Βασίλειος ὁ Μακεδών, μετὰ Μιχαὴλ ἔτος ἕν καὶ μῆνας 5 δ', καὶ μόνος ἔτη 19'. προσέταξε δὲ τῷ ὑπάρχῳ Μαρριανῷ υἱῷ Πετρωνῦ ἀνελεθεῖν ἐν τῷ φόρῳ καὶ ἀναγορευῆσαι αὐτὸν μετὰ παντὸς τοῦ λαοῦ μόνον βασιλέα.

2. Ἀναγκαῖον δὲ ἡγησάμην γράψαι τὴν παρὰ τοῦ Θεοῦ **C** γενομένην ἐκδίκησιν εἰς τοὺς τὸν Μιχαὴλ διαχειρισμένους, καὶ ἃ 10 λέπονθεν ἕκαστος αὐτῶν ἐν διαφόροις καιροῖς. ὁ μὲν οὖν Ἰακωβίτης κληγῶν μετὰ τοῦ βασιλέως ἐν τῷ φιλοπατίῳ, τοῦ ξίφους αὐτῷ ἐκπεσόντος κατελθὼν τοῦ ἵππου, ἤρας αὐτὸ τοῦ ποδὸς αὐτοῦ μὴ φθάσαντος τῇ γῇ ἐπιβῆναι, ἀλλὰ καὶ τοῦ ἑτέρου κρητηθέντος ἐν τῇ σκάλα, θρηνηθεὶς ὁ ἵππος διέσυρεν αὐτὸν καὶ φάραγ- 15 γας καὶ βοθύνους διελθὼν τοῦτον μεληθὼν διέσπασεν. Ἰωάννης δὲ ὁ Χάλδος στρατηλάτης γεγωνὸς ἐν Χαλδίᾳ, καὶ φωραθεὶς κατὰ βασιλέως μελειῶν, προστίξει τοῦ βασιλέως ἀνεσκοληπισθῆ παρὰ Ἀνδρόνῳ στρατηλάτου. ὁ δὲ ἐξάδελφος τοῦ βασιλέως Ἀου- **D** κλιῶν ἐξωσθεὶς παρ' αὐτοῦ τοῦ βασιλέως ἐν τῷ προαιτείῳ αὐτοῦ 20 ᾧ ἐπώνυμον τοῦ Χαρτοφύλακος, ὡς ἀπηγῆς καὶ ὠμὸς εἰς τοὺς

3 Ems om P

14 καὶ post αὐτόν om P

19 ἐξορισθεὶς?

I M P E R I U M

BASILII MACEDONIS.

Anno mundi 6367, divinae autem incarnationis 867, imperavit Basilius cum Michaelae annum 1 menses 4, solus vero annos 19. praecepit autem praefecto Mariano Petronae filio ut ascendens in forum, omni adiuncto populo, solum ipsum imperatorem renuntiaret.

2. Necessarium porro duxi divinam in eos scriptis consignare exhibitam ultionem, qui Michaellem neci tradiderunt; ac quae eorum singulis diversis temporibus mala evenerint. Iacobitzes cum imperatore in Philopatium venans, delapso ipsi gladio, dum ipsum levaturus ex equo descendit, non demisso ad terram usque pede, sed et altero in scala pensili detento, territo equo per cava voraginum locaque aspera ac scrobes distrahente membratum discerptus est. Ioannes vero Chaldus, exercitus ductor in Chaldia, deprehensus res novas moliri adversus imperatorem, eiusdem iussu ab Andrea duce exercitus palo affixus est. Asylaeo imperatoris patruelis ab ipso imperatore in suburbanum suum expulsus, cui Chartophylacis nomen, tanquam immitis saevusque in servos

δούλους αὐτοῦ ὧν μαχαίραις παρ' αὐτῶν ἐν νυκτὶ ἀνῆρέθη· οὗς ὁ βασιλεὺς κρατήσας καὶ μεληδὸν κατακόψας κατέκαυσεν ἐν τοῖς Ἀμαστριανοῦ. ὁ δὲ ἀπελάτης ὁ τοῦ Πέρσου σκωληκόβρωτος γενόμενος τοῦ ζῆν ἀπηλλάγη. Κωνσταντῖνος δὲ ὁ Τοξαράς εἰς Κυβερραιώτας σπαθοκοπηθεὶς τελευτᾷ. καὶ Μαριανὸς ὁ ἀδελφὸς τοῦ βασιλέως τὸν πόδα συντριβεὶς καὶ ὑπὸ σκωλήκων καταβρωθεὶς τελευτᾷ.

P 544 3. Ὁ δὲ βασιλεὺς προελθὼν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῶν Χριστοῦ γενεθλίων ἐν τῇ προελεύσει εἰς τὴν μεγάλην ἐκκλησίαν ἐβάπτισε Στέφανον τὸν υἱὸν αὐτοῦ. ἀγαγὼν δὲ ἵππους λευκοὺς μετὰ ἄρμά- 10 των ἐκάθισεν ἅμα τῇ Ἀγούστη. καὶ ὁ πραιπόσιτος Βαάνης σὺν αὐτοῖς βυστάζων τὸ παιδίον μέχρι τοῦ παλατίου, τοῦ βασιλέως ῥίπτοντος ὑπατεῖαν ἐν τῇ ὁδῷ.

4. Ἐγένετο δὲ σεισμὸς τῇ ἑορτῇ τοῦ ἁγίου Πολυεύκτου μέγιστος, ὥστε τὴν γῆν σειεσθαι ἐπὶ ἡμέρας τεσσαράκοντα. ἔπεσε 15 δὲ τότε καὶ ἡ σφαῖρα τοῦ ζώδου τοῦ φέρον, καὶ τῆς ὑπεραγίας Β Θεοτόκου ἡ ἐκκλησία ἣ λέγεται τὸ Σίγμα, ὥστε πάντας τοὺς ψάλλοντας ἐκεῖσε τελευτῆσαι. Λέων δὲ ὁ φιλόσοφος τυχῶν ἐκεῖσε ἔλεγε τοῖς ψάλλουσι καὶ πᾶσι τοῖς οὖσιν ἐκεῖσε ἐξελεθεῖν τῆς ἐκκλησίας· οἱ δὲ μὴ πεισθέντες συνετελέσθησαν ἅπαντες. αὐτὸς 20 δὲ ὁ φιλόσοφος εἰς κλονα ὑπὸ συστημάτων σταθεὶς μετὰ ἐτέρων δύο ἐσώθη, καὶ ἕτεροι πέντε μόνοι ὑποκάτω τοῦ ἄμβωνος.

suos ab eis noctu gladiis caesus est; quos imperator captos membratimque conscissos ad Amastriani combussit. Apclates Persa vermibus exesus vitae finem fecit. Constantinus Toxaras apud Cybaeriotas gladiis conscissus periit. et Marcianus imperatoris frater contrito pede a vermibus corrosus interiit.

3. Imperator Christi natalitiorum solenni die processum habens, in processu in magnam ecclesiam, Stephanum filium suum sacro fonte intinxit. iunctisque equis albis cum curru una cum Augusta sedit. sedit quoque cum eis Baanes praepositus, infantem gestans usque ad palatium, dum imperator consularia munera per viam spargit.

4. Contigit per diem 8. Polyucti terrae motus maximus, adeo ut quadraginta dierum spatio terra quateretur. cecidit vero tunc eius quae in foro est statuae globus; sanctissimae quoque dei genitricis ecclesiae, cui Sigma nomen, ita ut omnes ibi divinas decantantes laudes extincti sint, cum Leo philosophus, qui ibi esset, cantores et qui ibi erant omnes ecclesiae exire moneret. qui nihil obsequentes pari omnes ruina oppressi interiire. ipsi vero philosophus ad columnam sub tignis sustinentibus stans cum duobus aliis salvus evasit, aliique quinque duntaxat sub ambone positi.

5. *Ὡς οὖν δὲ ὁ πατριάρχης ἐλθόντος τοῦ βασιλέως ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ μέλλοντος αὐτοῦ κοινωνεῖν, τοῦτον ληστήν καὶ φονέα ἔλεγε καὶ ἀνάξιον τῆς θείας κοινωνίας. ὁ δὲ θυμωθεὶς ἀπέστειλεν ἐν Ῥώμῃ, καὶ ἤγαγε τόμον μετὰ Ῥωμαίων ἐπισκόπων, καὶ τοῦτον C 5 τοῦ θρόνου ἐξέωσεν, καὶ προχειρίσαστο Ἰγνάτιον τὸν ἐν ἁγίοις πατριάρχην τὸ δεύτερον. ἐγεννήθη δὲ Ἀλέξανδρος ὁ βασιλεὺς ἐκ τῆς τοῦ Ἰγνηρος Εὐδοκίας, οὗτος παῖς γνήσιος ὢν Βασιλείου.*

6. *Ἐστράτευσε δὲ ὁ βασιλεὺς κατὰ τῶν Ἀγαρηῶν τῶν εἰς 10 Τεφρικὴν, καὶ πολέμους συνάψας ἠτήθη, καὶ πολλὰς συμβαλῶν Ἀγαρηνοῖς πολλοὺς τῶν Ῥωμαίων ἀπεβίατο. ἐν δὲ τῇ τοιαύτῃ φηγῇ τοῦ βασιλέως Θεοφύλακτος ὁ Ἀβάστακτος, ὁ πατὴρ Ῥωμανοῦ τοῦ μετὰ ταῦτα βασιλεύσαντος, διέσωσε τὸν βασιλέα D παρὰ μικρὸν ὑπὸ τῶν Ἀγαρηῶν κρατούμενον. ὃν ἐπιζητήσας ὁ 15 βασιλεὺς μετὰ ταῦτα καὶ εὐρῶν καὶ γνωρίσας (πολλοὶ γὰρ ἔλεγον τῷ βασιλεῖ ὅτι ἐγὼ εἰμι)... ὁ δὲ τὴν τιμὴν ἀφείς τόπον βασιλικὸν ἤτήσαστο, οὗ καὶ τετύχηκεν. ὑποστρέψας δὲ ὁ βασιλεὺς ἐν τῇ πόλει ἀπέστειλε Χριστοφόρον γαμβρὸν αὐτοῦ ἐν Τεφρικῇ, καὶ νίκην ἐποίησε μεγίστην, καὶ ἐπόρθησε ταύτην καταστρέψας ἕως ἐδά- 20 φους.*

7. *Ἰγνάτιος δὲ ὁ πατριάρχης ὠκοδόμησεν ἐκκλησίαν εἰς τὸ ἐμπόριον Σατύρου περικαλλῆ, ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἀρχιστρατήγου P 545*

10 Τεφρικὴν margo P, τηρήτην P

5. Porro Photius patriarcha, cum imperator in ecclesiam venisset et exspectaret ut sacra mysteria sumeret, latronem eum et parricidam dicebat, eumque iis indignum. arreptus ira imperator Romam misit, tomumque cum episcopis Latinis advexit, ac Photium throno expulit, sanctumque Ignatium rursus sacerdotio provexit. natus est Alexander imperator ex Eudocia filia Ingiris. hic fuit filius legitimus Basilii.

6. Suscepta imperator expeditione adversus Agarenos Tephricenses, pugnaque cum eis congressus, victus est; nec raro collatis signis cum Agarenis hand exigua Romanorum data strages est. in istiusmodi vero imperatoris fuga Theophylactus Abastactus, Romani pater eius qui postea rerum potitus est, cum vix non captus fuisset ac Saracenis factus obnoxius, eundem liberavit. quem postea imperator inquirens, inventumque eum cum cognovisset (multi enim dicebant se esse qui imperatorem liberasset), honoribus voluit demereri. is autem missum faciens honorem, imperiale sibi praedium deposcit; quod et obtinuit. reverens vero in urbem imperator Christophorum suum generum in Tephricam misit; partaque victoria maxima solo tenus evertens eandem expugnavit.

7. Ignatius porro patriarcha ecclesiam aedificavit in Satyri em-

τοῦ Ἀνατέλλοντος, καὶ μονὴν πεποίηκεν ἀνδρείαν, ἔνθα καὶ τὸ σῶμα αὐτοῦ ἀπέκειται.

8. Θέκλας δὲ τῆς ἀδελφῆς τοῦ βασιλέως ἀποστειλῶσης πρὸς τὸν βασιλέα δι' ὑπόμνησίν τινα μέτριον ὄντα αὐτῆς τὸν ἄνθρωπον, ἠρώτησεν ὁ βασιλεὺς ὅτι τίς ἔχει τὴν κυρίαν σου; ὁ δὲ εἶπεν "ὁ Νεατοκωμήτης." παρευθὺς δὲ ὁ βασιλεὺς ἀποστείλας ἤγαγεν αὐτὸν καὶ τύπας ἀπέκειρε καὶ τὸ μοναχικὸν σχῆμα ἐνέδυσσε αὐτόν. ὡσαύτως δὲ καὶ Προκόπιον τὸν πρωτοβεστιάριον αὐτοῦ **B** ἀποστείλας ἔτυψε τὴν Θέκλαν· ὅς καὶ ἄρας πάντα τὰ χρήματα αὐτῆς εἰσεκόμισε τῷ βασιλεῖ. τὸν δὲ Νεατοκωμήτην μετὰ ταῦτα **10** ἐποίησεν οἰκονόμον ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ.

9. Ὁ δὲ αὐτὸς βασιλεὺς ἐβάπτισε τοὺς Ἑβραίους πάντας ὅσοι τότε τῷ χρόνῳ ὑπὸ τὴν ἔξουσίαν αὐτοῦ ὑπῆρχον, ἀναδεξαμένων πάντων τῶν ἐν ταῖς ἀξίαις, φιλοφρονησαμένῳ τοῦ βασιλέως πάντας τοὺς Ἑβραίους, καὶ ἀντιλήψεις καὶ δῶρα πολλὰ παρασχόν- **15** τος αὐτοῖς.

10. Τὸν δὲ προειρημένον Νικόλιον τὸν Ἀνδρουαλίτην τὸν καὶ προσμονάριον τοῦ ἁγίου Διομήδους, ᾧ τιμὴ ὁ μάρτυς ἐπεφάνη, ὡς προείρηται, περὶ τοῦ βασιλέως, ἐτίμησεν αὐτὸν σὺν **C** κέλλον καὶ οἰκονόμον, τὸν δὲ ἕτερον ἀδελφὸν αὐτοῦ Ἰωάννην δρουγγάριον τῆς βίγλης, καὶ τὸν ἕτερον ἀδελφὸν αὐτῶν Παῦλον τοῦ σακελλίου, τὸν δὲ ἕτερον Κωνσταντῖνον γενικὸν λογοθέτην. τελευτήσαντος δὲ Νικολάου τοῦ συγκέλλου, θάπτουσιν αὐτὸν εἰς Ἀρχα-

18 ὁ om P

porio perelegantem, sub nomine caelestis militiae principis Orientis, fecitque virorum monasterium, ubi et sepultus est.

8. Cum vero Thecla imperatoris soror e suis quandam virum medicum submonendi quidpiam causa destinasset, quaesivit imperator "quis est qui tuam dominam habeat?" respondit ille "Neatocometes." confestim vero mittens imperator eum adduxit, ac verberibus affectum detondit monachique habitu induit. sed et eodem modo misso Procopio suo protovestiaris Theclam verberibus affecit; qui et omnes eius ablatas pecunias imperatori attulit. Neatocometem vero postea oeconomum in magna ecclesia fecit.

9. Idem imperator Hebraeos suae tum dicionis salutaribus undis instinxit, susceptoribus cunctis proceribus virisque dignitatibus ornatis, imperatore liberalissime accipiente omnes Hebraeos, multaque subsidia ac dona eis praebente.

10. Eum vero quem iam diximus Nicolaum Androsalitem et S. Diomedis mansionarium, cui se martyr conspicuum fecerat, syncelli et oeconomi dignitate ornavit; eius vero alterum fratrem Ioannem excubiarum drungarium fecit. horum fratrem alium sacello praeposuit, extremam autem aerarii publici logothetam fecit. mortuum autem Nicolaum syn-

διανύς τὸν ἑαυτοῦ οἶκον, ἔνθα ἐστὶ τῶν τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου τὸ μετόχιον.

11. Ἦρξατο δὲ ὁ βασιλεὺς ἐκχοῖζειν πλησίον τοῦ παλατιοῦ πρὸς τὸ κτίσαι τὴν Νέαν, οἰκήματα πάμπολλα ἐξωνησάμενος. 5 ἐμνημόθη δὲ τῷ βασιλεῖ ὡς ἡ Συράκουσα παρὰ τῶν Ἀγαρηνῶν ἐκπορθεῖται. ἀσχολουμένων δὲ τῶν πλωτῶν ἐν τοῖς κτίσμασι τῆς D Νέας ἐκκλησίας ἐγένετο βραδύτης τοῦ στόλου καὶ τοῦ λαοῦ, καὶ παρεδόθη ἡ αὐτὴ Συράκουσα πρὸ ὀλίγου πρὶν ἢ φθάσαι τὸν στόλον, τοῦ βασιλέως πολλὰ θρηνήσαντος καὶ ἀποδουραμένου.

10 12. Νικήτα δὲ τοῦ ἐπὶ τῆς τραπέζης τοῦ Ξυλιντοῦ κατηγορηθέντος ὡς φιλουμένου παρὰ τῆς Ἀγούστης, τοῦτον ὁ βασιλεὺς ἀποκείρας μοναχὸν ἐποίησεν· ὃς ἐπὶ βασιλείᾳ Λέοντος γέγονεν οἰκονόμος τῆς μεγάλης ἐκκλησίας, καὶ τελευτήσας τίθεται ἐν τῇ μονῇ ἣν αὐτὸς κατεσκεύασε, καὶ ἀπέκειρε τὰς αὐτοῦ ἀδελφάς.

15 13. Πολλὰ δὲ χαλκουργήματι κατέαξεν ὁ βασιλεὺς λόγῳ P 546 τῆς Νέας ἐκκλησίας. ἀλλὰ καὶ μάρμαρα καὶ ψηφίδας καὶ κίονας ἐκ πολλῶν ἐκκλησιῶν καὶ οἰκῶν ἀνέλαβεν εἰς κατασκευὴν αὐτῆς. ἐν οἷς στήλη ἴστατο χαλκῆ σχῆμα ἔχουσα ἐπισκόπου· ἐκράτει δὲ ἡ αὐτὴ στήλη ἐν τῇ χειρὶ ῥάβδον ἔχουσαν ὄφιν ἐντετυλιγμένον. 20 ταύτην καταγαγόντες ἀπέθηκαν ἐν τῷ βεστιαρίῳ. κατελθόντος δὲ τοῦ βασιλέως καὶ ἀπελθόντος ἔνθα ἴστατο ἡ στήλη ὀρθή, ἐνέβαλε τοὺς δακτύλους αὐτοῦ ἐπὶ τὸ στόμα τοῦ ὄφως, ὧν δὲ ἔνδον

cellum sepeliunt in Arcadianis in domo sua, ubi nunc est S. Constantini hospitium (minus scilicet monasterium).

11. Coepit vero imperator ad fundamenta humum egerere prope palatium construendae Novae ecclesiae, compluribus aedibus eam in rem coemptis. significatum autem est imperatori urbem Syracusas ab Agarenis expugnari. interim vero occupatis navibus in aedificiis Novae ecclesiae, tardius expedita classe ac navalibus copiis, capta est civitas paulo antequam advenisset navalis exercitus; quae res luctus plurimum atque maeroris imperatori conscivit.

12. Nicetas vero Xilinites mensae praepositus, delatus imperatori Augustae amorum, caesarie damnatus monachus effectus est. is Leone imperatore magnae ecclesiae oeconomus praefectus est; vitaeque functus in monasterio sepelitur, quod ipse condiderat, et ubi coma damnavit sorores suas.

13. Multa vasa aenea confregit imperator ratione Novae ecclesiae. marmora quoque et musiva et columnae ex multis ablata ecclesiis atque aedibus eius construendae causa; in quibus erecta erat statua aenea episcopi habitu, tenens in manu virgam cui serpens circumvolutus erat. deductam eam in vestiario collocavere. veniens autem imperator, ac ubi statua erecta stabat prope adiens, digitum misit in os serpentis; latens-

ζῶν ὄφεις ἔδακνε τοῦ βασιλέως τὸν δάκτυλον· ὃς μάλις δι' ἀντι-
φαρμάκων λάθη, θανουσάντων ἐπὶ τούτῳ πάντων.

B 14. Ἀλλὰ καὶ τὴν στήλην Σολομῶντος ἐν τῇ βασιλικῇ
οὕσαν μεγίστην κατεάξας προσέταξεν ἐν ὀνόματι αὐτοῦ ἐκτοκωθῆ-
ναι καὶ τεθῆναι κάτωθεν ἐν τοῖς θεμελίοις τῆς αὐτῆς Νέας ἐκ-
κλησίας, ὡς θυσίαν ἑαυτὸν τῷ τοιοῦτῳ κτίσματι τῷ θεῷ προσ-
άγων.

15. Ἐπιστράτευσε δὲ πάλιν ὁ βασιλεὺς κατὰ Μελιτηνῆς,
καὶ αλγυαλωσίαν ποιησάμενος καὶ πολλοὺς πολέμους κατορθώσας
ὑπέστρεψεν. 10

C 16. Τελευτᾷ δὲ Ἰγνῆτιος ὁ πατριάρχης, καὶ ἀντ' αὐτοῦ
πάλιν ἀναβιβάζει Φώτιον πατριάρχην τὸ δεύτερον αὐτοῦ ὁ βασι-
λεὺς. μετὰ δὲ ταῦτα ἐν ἔξορᾳ τελευτήσαντος Φωτίου πατριάρχου
ἀπετέθη τὸ σῶμα αὐτοῦ ἐν μονῇ τῇ λεγομένῃ τοῦ Ἱερεμίου ἐν τῷ
Μαρδοσαγάρῃ, οὗσης πρότερον καθολικῆς ἐκκλησίας, αὐτὸς δὲ ¹⁵
Φώτιος ἐποίησεν αὐτὴν μονὴν γυναικείαν.

17. Πάλιν δὲ ἐκτρατεύει ὁ βασιλεὺς εἰς Γερμανίαν,
καὶ ταύτην ἐκπορθήσας καὶ αλγυαλωσίσας ὑπέστρεψε.

18. Τελευτᾷ δὲ Κωνσταντῖνος ὁ υἱὸς Μιχαὴλ βασιλέως
ἐξ Εὐδοκίας, ὡς δὲ λόγος, υἱὸς Βασιλείου· ὃν πολλὰ ἐθρήνησε ²⁰
Βασιλεῖος, πολλὰ στέργων αὐτόν. καὶ ἀπετέθη τὸ σῶμα αὐτοῦ
D ἐν τοῖς τάφοις τῶν βασιλέων.

que in eo vivus serpens morsum infixit imperatoris digito; ex quo vix
contrariis remediis curari potuit, quae res cunctis admirationi fuit.

14. Sed et Salomonis in basilica existentem statuum maximam con-
fringens suo nomine effigiari iussit ac in Novae eiusdem ecclesiae fun-
damentis poni, ac si istiusmodi fabrica hostiam se offerret deo.

15. Suscepta vero rursus imperator adversus Melitinem expeditio-
ne, multis sub iugum missis multisque felici Marte peractis praeliis re-
versus est.

16. Moritur vero Ignatius patriarcha; eiusque loco rursus Photium
patriarcham provehit Basilius. postea autem mortuo in exsilio patriar-
cha Photio, eius depositum funus est in monasterio quod Ieremiae vo-
cant in Mardosagari; quod antea universalis ecclesia erat ac paroecia
utriusque sexui dedita, Photius vero feminarum monasterium fecerat.

17. Rursus vero cum exercitu profectus imperator in Germanicam,
illa capta et sub iugum missa reversus est.

18. Moritur Constantinus Michaelis imperatoris ex Eudocia filius,
hominum autem ac vulgi rumore filius Basilius. hunc Basilius plurimum
luxit, cum multum eum diligeret. depositumque est ipsius funus in se-
pulchris regum.

19. Μαίῳ α' ἐγκαινίζεται καὶ ἐνθρονίζεται ἡ Νέα ἐκκλησία, ἣν ἔκτισεν ὁ βασιλεὺς καὶ ἐκαλλώπισε κόσμῳ πολλῷ, παρὰ Φωτίου πατριάρχου, τοῦ βασιλέως λῶρον φορέσαντος καὶ χρήματα πολλὰ δόντος καὶ Νέον αὐτὴν ἐπονομάσαντος.

5 20. Ἀπειτάλῃ δὲ παρὰ τοῦ βασιλέως Προκόπιος πρωτοβεστιάριος μετὰ πάντων τῶν δυτικῶν θεμάτων, ὄντος Εὐφραξίου στρατηλάτου εἰς Σικελίαν, καὶ εἰς Κεφαλληνίαν τοῦ Μουσουλίκου, εἰς δὲ τὸ Δυρράχιον τοῦ Ῥαβδούχου καὶ ἐν τῇ Πελοποννήσῳ τοῦ Ὀνιάτου καὶ τοῦ Ἀποστόππου· ὅστις Προκόπιος πολλὰς πράξεις
10 καὶ ἀνδραγαθίας ἐργασάμενος ἐσχάτως πολέμου γεγονότος καὶ P 547 προδοθέντος ὑπὸ τοῦ Ἀποστόππου ἐσφάγη.

21. Λέων δὲ ὁ Σαλιβαρῦς συνοψίζει Φωτίῳ πατριάρχῃ Θεόδωρον μοναχόν, ἀρχιεπίσκοπον Εὐχαϊτῶν, ὡς εὐλαβῆ καὶ ποιοῦντα τεράστια καὶ προορατικόν. Φώτιος δὲ τοῦτον τῷ βασι-
15 λεῖ μεσιτεύει καὶ συνοψίζει. εἰς δὲ ὁ βασιλεὺς ἀρεσθεὶς (πρὸς γὰρ τὰς ἐπιθυμίας αὐτοῦ δέκετο) εἶχεν οὖν αὐτὸν ἐν τιμῇ πολλῇ. δς ἀθροῦντα τὸν βασιλέα περὶ τοῦ τελευτήσαντος υἱοῦ αὐτοῦ B Κωνσταντίνου, διὰ τὸ φίλτρον ὅπερ εἰς αὐτὸν εἶχεν, ἐπλάνα, καὶ ἐπηγγέλλετο δεῖξαι ζῶντα τῷ βασιλεῖ. ὁ καὶ ἐποίησεν· ἐν γὰρ
20 λόχη τινὶ διερχομένῳ τῷ βασιλεῖ φάντασμα συνήρτησεν ἔφιππον, χρυσοῦφαντον ἐνδεδυμένον, ἐν εἶδει τοῦ Κωνσταντίνου. ὁ καὶ

11 Ἀποστόπη?

19. Calendis Maii dedicatur divinisque publice laudibus frequentanda aperitur Nova ecclesia, quam condidit imperator, multaque egregia suppellectili ornavit, a Photio patriarcha, gestante lorum imperatore multasque elargiente pecunias, ac Novae nomine illi indito.

20. Missus autem est ab imperatore Procopius protovestiarium cum omnibus copiis ac legionibus Occidentalibus, magistro militiae bellique duce Eupraxio in Sicilia, et in Cephalenia Musulice, Dyrrachii vero Rhabducho, in Peloponneso autem Oniato et Apostyppe; multisque praecclare ac bellica fortitudine gestis, quem dicebam, Procopius, ad extremum conserta pugna Apostyppe proditore caesus est.

21. Porro Leo Salibaras Theodorum monachum Euchaitorum archiepiscopum Photio patriarchae coram in conspectum adducit, commendatque ut virum religiosum et facientem prodigia ac praenoscenti futura charismate praeditum. Photius vero illi ad imperatorem admissor efficitur, et ut praesentia fruatur. cuius imperator recreatus congressu, quippe ex cuius cupiditatum ratione comparatus esset, in multo eum honore habebat. maesto igitur animo cum esset imperator filii si i Constantini occasu, prae nimia illa amoris vi, qua eum prosequeretur, errore seducens vivum pollicetur eum se illi ostensurum; quod et fecit. transeunti enim in quodam saltu imperatori phantasma quoddam ac spectrum, equo insidens, contexta auro chlamyde, in Constantini specie

· δφθυλμοῖς εἶδεν καὶ περιπλακεῖς κατεφίλησε. καὶ γεγονότος ἀγα-
νοῦς, αὐτὸν ἰδεῖν ὑπελάμβανε, καὶ ὡς οὐ πεπλάνηται. διὸ καὶ
C μονὴν ἐκέῖσε κτίσας ἐπιωνόμασεν αὐτὴν τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου.
(22) τούτοις καὶ ἑτέροις πλείστοις, ὡς ἐκ τῶν Ἀπολλωνίου ἀκρι-
βῶς μεμνημένος, ὁ λεγόμενος Σανταβαρηνὸς ἐποίησε τὸν βασιλεῖα 5
πίστιν πολλὴν κεκτήσθαι πρὸς αὐτόν.

23. Ἠγάγετο δὲ ὁ βασιλεὺς Λέοντι τῷ βασιλεῖ θυγατέρα
Μαρτινακίου, ἣν καὶ ἔστειπεν, ποιήσας τοὺς γάμους ἐν τῇ Μα-
γναρῷ καὶ ἐν τοῖς εἰδ' ἀκνωβίτοις.

24. Ἐκατηγορήθη δὲ Λέων ὁ βασιλεὺς παρὰ Σανταβα- 10
ρηνοῦ εἰς τὸν πατέρα αὐτοῦ ὡς διὰ μαχαίριον ἐπιφέρεται βουλό-
μενος ἀνελεῖν σε μετ' αὐτοῦ· ὅπερ αὐτὸς μαχαίριον διὰ δολίας
D συμβουλῆς ἐποίησε τὸν Λέοντα κατασκευάσαι καὶ φορεῖν ἐν τῷ
τουβίῳ, εἰπὼν αὐτῷ ὅτι πολλάκις τοῦ πατρός σου ἐπιζητοῦντος
μαχαίριον διὰ χρεῖαν τινά, ἵνα τί μὴ δίδωσ αὐτῷ; καὶ τοῦτο 15
κατασκευάσας Λέων ὁ βασιλεὺς, καὶ διαβληθεὶς ὡς εἴρηται, καὶ
φωραθεὶς ἐν τῷ τουβίῳ τοῦτο βασιτεύων, πολλὰ περὶ τούτου ἀπο-
λογούμενος οὐκ ἤκούετο. ἐτυπτήθη οὖν Νικήτας ὁ Ἑλλαδικὸς ὁ
πρωτοβεστιάριος αὐτοῦ, ὃς γέγονε παπίας ἐπὶ Ῥωμανοῦ βασιλέως,
καὶ ἄλλοι μετ' αὐτοῦ πολλὰ δεινὰ πεπονθότες ἐξωρίσθησαν. ὁ δὲ 10
P 548 βασιλεὺς Λέοντα καθείρξας ἐν τῷ τρικλίῳ τῷ Μαργαρίτου ἰβού-
λετο ἐκτυφλώσαι αὐτόν, εἰ μὴ Φώτιος πατριάρχης διὰ πολλῶν
παρακλησίων τοῦτο διεσκέδασεν, ἅμα Ζαούτζα Στυλιανῷ μικρῷ

ipsamque referens praesentatur, ipsisque conspexit oculis, ac ei affusus oscula dedit; quod ubi evanuerat, ipsum sic vidisse arbitrabatur, nec sibi quicquam daemonis ullo astu obrepssisse. quamobrem etiam constructo ibi monasterio S. Constantini titulum indidit. (22) his aliisque plurimis ex Apollonii arte apprime eruditus dictus Santabarenius multam sibi apud imperatorem fidem conciliavit.

23. Copulavit autem imperator Leoni imperatori Martinacii filiam; cui et corollas imposituit, celebratis nuptiis in Manaura et in novemdecim accubitis.

24. Delatus vero crimine est Leo imperator apud patrem a Santabareno, nempe pugionem deferre, quo imperatori vellet necem inferre. cum ille pugionem doloso consilio ut sibi pararet, auctor Leoni exstiterat, et ut in caliga gestaret, dicens, "patre tuo necessaria aliqua causa saepius quaerente gladium, quidni illi praebes?" atque hoc fabricato Leo imperator, ac calumniose, uti dictum est, delatus, deprehensusque cultrum in caliga gestare, quicquid demum satisfactionis afferret, nihil audiebatur. caesus itaque verberibus est eius protovestiarius Nicetas Elladicus, qui Romano imperatore papias fuit; aliique pariter multis malis subacti, in exilium eiectionis sunt. imperator vero Leonem carcere tenens in triclinio cui Margaritae nomen, caecare luminibus volebat, nisi Photius patriarcha diu multumque rogans intercessisset una cum Zastus

ἔταιριάρχη τότε ὄντι. ἐποίησε δὲ ὑπὸ ὄψεως μῆνας τρεῖς, θρη-
νῶν καὶ ὕδρῳμένος, καὶ δι' ἐπιστολῆς πολλὰ δυσώπει τὸν βασι-
λέα. μεγάλην δὲ πίστιν τοῦ βασιλέως ἔχοντος εἰς τὸν ἄγιον Ἥλιαν
ἀποσπονφίζει Λέων ὁ βασιλεὺς εἰς τὸν ἄγιον Ἥλιαν ἐν τῇ μηνίῃ
5 αὐτοῦ. τῆς δὲ ἐλεύσεως γενομένης ἰδόντες αὐτὸν οἱ λαοὶ ἐπεφώ-
νησαν τὸ "δόξα σοι ὁ θεός." ὁ δὲ βασιλεὺς ἀναστραφείς ἀπελο-
γῆσατο αὐτοῖς "δοξάζετε περὶ τοῦ υἱοῦ μου τὸν θεόν; πολλὰς
θλίψεις ὑπ' αὐτοῦ ἔχετε ὑπομῆναι καὶ ἐπωδύνους ἡμέρας διελ- B
θεῖν."

- 10 25. Κατηγορηθεὶς δὲ Ἀνδρέας δομῆστικός τῶν σχολῶν
παρὰ Σανταβαρηνοῦ ὡς τὰ Λέοντος φρονῶν διεδέχθη παρὰ τοῦ
βασιλέως. ἀντ' αὐτοῦ δὲ προεβλήθη δομῆστικός ὁ Στυπιάτης·
καὶ ἀπελθὼν μετὰ λαοῦ ἐν Τυρσῶ ἠτήθη καὶ πάντας ἀπάλεσε.
καὶ πάλιν προχειρίζεται Ἀνδρέας παρὰ τοῦ βασιλέως δομῆστικός.
- 15 26. Ἐγένετο δὲ σοσκενὴ κατὰ τοῦ βασιλέως παρὰ Ἰωάν-
νου τοῦ Κροκόα δομῆστικὸν ὄντος τῶν ἰκανάτων, χρηματισθέντος
παρὰ τοῦ ὄντος ἐν Βλαχέρναις ἐγκλειστοῦ. εὐρέθησαν δὲ πολλοὶ C
τῶν συγκλητικῶν καὶ ἀρχόντων, μέχρι τῶν ἐξήκοντα ἕξ. ἦν γὰρ
Μιχαὴλ ὁ ἔταιριάρχης ὁ Κατουδάρης καὶ ὁ Μύξυρις καὶ ὁ Βα-
20 βούτζικος καὶ οἱ λοιποί. τῆς γοῦν τοιαύτης ἐπιβουλῆς μηνυθείσης
τῷ βασιλεῖ παρὰ τοῦ πρωτοβεστιαρίου τοῦ Κορκόα, κρατηθέντων
τε πάντων, ἐξελθὼν ὁ βασιλεὺς ἐν τῷ ἵπποδρομίῳ καὶ καθεσθείς

1 ἀπό?

5 προελεύσεως?

Styliano, minoris tunc foederatorum legionis comite. mansit vero sic
ab imperatoris conspectu exclusus menses tres, lugens ac eiulans; scri-
ptaque ad imperatorem epistola eius inflectere animum ac lenire stude-
bat. cumque imperator magnam fidem erga S. Eliam haberet, suum im-
perator Leoni conspectum in eius memoria indulget. facto autem pro-
cessu, eo conspecto clamare populi ac factiones "gloria tibi, deus." con-
versus vero imperator respondit eis "argumentum vobis assumptis divi-
nae laudis filium meum? ipso auctore multas habetis aerumnas ferre,
diesque tristes ac permolestas percurrere."

25. Delatus crimine Andreas legionum domesticus a Santabareno,
quasi Leonis rebus studeret, ab imperatore gradu motus est, eiusque loco
Stypotes domesticus praefectus est. profectusque cum exercitu Tarsum,
suis omnibus desideratis, victus fususque est; rursusque Andreas dome-
sticus praeficitur ab imperatore.

26. Facta vero coniuratio est adversus imperatorem a Ioanne Cro-
coa, qui domesticus esset agminis Icanatorum, nempe inclusi in Blacher-
nis agentis vaticinio concito. inter coniuratos multi senatorum atque
procerum officialiumque ad sexaginta sex inventi sunt. erat enim Mi-
chael foederatorum comes Catudares, et Myxaris et Babutzicus ac reli-
qui. talis igitur coniurationis-nuntio ad imperatorem perlato a protove-
stiarario Corcoa, tentis omnibus, egressus in Circum imperator, positoque

ἐκείσε καὶ ἀνακρίνας τὰ κατ' αὐτούς, πάντας τύψας καὶ κουρέσας τὰς περιλειφθείσας τρίχας κατέκαυσε. μετὰ δὲ ταῦτα ἐξήλθεν ἐν τῇ προελύσει τοῦ εὐαγγελισμοῦ, ὅτε καὶ τὴν ἐπιβουλὴν
 D ἔμελλον ποιῆσαι. περιεπάτουν δὲ ὀπισθεν αὐτοῦ γυμνοὶ μέχρι τοῦ φέρον δεδεμένοι, καθὼς διωρίσατο. εἰδ' οὕτως πάντας δημένους⁵ ἐξώρισεν.

27. Τοῦ δὲ βασιλέως ἐξελθόντος πρὸς τὸ κνηγῆσαι, ἐλάφου ποθὲν ἀναφανέντος παμμεγέθους, ὡς αὐτὸν βασιλεὺς κατέδιωκεν, ἐπιστραφεὶς ὁ ἔλαφος ἦρε τὸν βασιλέα ἐκ τῆς ζώνης ἀπὸ τοῦ ἵππου. φθάσας δὲ τις καὶ τὴν σπάθην γυμνώσας, τὴν ζώνην¹⁰ ἐκκόψας τὸν βασιλέα ἐρρύσατο. μετὰ δὲ τοῦ ἀποστραφῆναι ἐκλευσέ τὸν τὴν ζώνην αὐτοῦ ἀποτεμόντα ἀποτμηθῆναι τὴν κεφαλὴν
 P 549 ὡς γυμνώσαντα τὸ ξίφος κατ' αὐτοῦ, πολλὰ ἀπολογουμένου ὡς ἐπὲρ τῆς σωτηρίας αὐτοῦ τοῦτο πεποιηκέναι· ἀλλ' οὐδὲν ὠφέλησεν. ἐκ δὲ τοῦ σπαραγμοῦ τῆς ἐλάφου νοσηλευθεὶς Βασίλειος¹⁵ τελευτῆ, καταλιπὼν Λέοντα αὐτοκράτορα καὶ Ἀλέξανδρον.

Β Α Σ Ι Δ Ε Ι Α

ΛΕΟΝΤΟΣ ΥΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ.

B *Τῷ* εἰπέ' ἔτει τοῦ κόσμου, τῆς δὲ θείας σαρκώσεως ὡπέ', ἐβασίλευσεν Λέων ὁ υἱὸς Βασιλείου ἔτη εἰκοσιέντε μῆνας ὀκτώ. Στέφανος δὲ ὁ αὐτοῦ ἀδελφὸς κληρικὸς ὢν καὶ σύγκελλος ἦν μετὰ

illic tribunali, eorum indicans causam, cunctis verberibus subiectis ac detonsis, qui reliqui essent eorum pilos combussit. sic deinde solenni diei annuntiationis pompa processit, quando et coniurationem erant expleturi. ambulabant illi retro eum nudi vincti adusque forum, uti eis constituerat. tum eorum publicatis bonis cunctos exsilio relegavit.

27. Egresso autem imperatore ad venandum, cervo mirae magnitudinis nescio unde prodeunte, dum bestiam imperator insequitur, conversusque cervus imperatorem e zona sublatum equo succussit. lapsus quispiam occupans, nudato ense discissa zona, imperatorem liberavit. postea vero cum reversus esset, et qui zonam secarat, caput amputari praecepit, hoc dato crimini, quod in eum gladium nudasset. cumque is multa excusaret, ut qui eius salutis causa rem aggressus esset, nihil tamen operae fecit. aegrotans vero Basilius ex cervi illa succussione moritur, relictis imperatoribus Leone et Alexandro.

I M P E R I U M

LEONIS BASILII FILII.

Anno mundi 6386, divinae incarnationis 886, imperavit Leo Basilli filius annos 25, menses 8. Stephannus vero eius frater, qui clericus erat

Φωτίου τοῦ πατριάρχου, ἀνατρεφόμενος παρ' αὐτοῦ καὶ παι-
 δεύόμενος. ὁ δὲ αὐτὸς Λέων μετὰ τὸ αὐτοκρατορῆσαι ἀπέστειλεν
 Ἀνδρέαν στρατηλάτην μετὰ κηρῶν πολλῶν κληρικῶν τε καὶ συγ-
 κλητικῶν ἐν Χρυσοπόλει, καὶ ἐξήγαγεν Μιχαὴλ ἐκ τοῦ τάφου, καὶ
 5 ἔβαλεν ἐν γλωσσοκόμφῳ κυπαρισσίῳ· καὶ ἐπὶ κραβάτου θέντες
 καὶ σκεπάσαντες βασιλικῶς τε τιμήσαντες, μεθ' ὕμνων καὶ τιμῆς
 πολλῆς, ἐπομένων ἐκίσει καὶ τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ, ἤγαγεν εἰς τοὺς C
 ἁγίους ἀποστόλους καὶ ἀπέθετο ἐν λάρακι.

2. Μετὰ ταῦτα ὁ βασιλεὺς ἀπέστειλεν Ἀνδρέαν δομέστικον
 10 τῶν σχολῶν ἄμα Ἰωάννη Ἀγιοπολίτη σοφωτάτῳ καὶ γεροντίῳ λογο-
 θέτῃ τοῦ δρόμου· καὶ ἐν τῷ ἄμβωνι τῆς ἐκκλησίας ἀνελθόντες,
 τὰς τοῦ πατριάρχου Φωτίου αἰτίας ἀναγνόντες, τοῦτον τοῦ θρό-
 νου κατήγαγον, καὶ περιώρισαν ἐν τῇ μονῇ τῶν Ἀρμενιανῶν τῇ
 ἐπιλεγομένῃ τοῦ Βόρδονος.

3. Προεβύλετο δὲ ὁ βασιλεὺς Στυλιανὸν Ζαούτζαν μάγι- D
 στρον καὶ λογοθέτην τοῦ δρόμου. ἀνήγαγε δὲ Στέφανον τὸν σύγ-
 κελλον καὶ ἀδελφὸν αὐτοῦ ἐν τῷ πατριαρχείῳ· καὶ πρὸ τῶν Χρι-
 στοῦ γέννων χειροτονεῖται πατριάρχης ὑπὸ Θεοφάνους τοῦ πρωτο-
 θρόνου καὶ λοιπῶν ἀρχιερέων· καὶ ποιήσας ἐν τῷ πατριαρχείῳ
 20 ἔτη ἕξ καὶ μῆνας πέντε ἐτελεύτησε, καὶ θάπτεται ἐν τῇ μονῇ τῶν
 Συκέων.

4. Ἐφ' οὗ Ἄλοντος προεδόθη τὸ κάστρον Ὑψηλή, καὶ
 ἐκρατήθη ὑπὸ τῶν Ἀγαρηνῶν, αἰχμαλωτισθέντων πάντων τῶν

ac syncellus, cum Photio morabatur, quem is educabat ac disciplinis in-
 stituebat. Leo itaque ubi rerum summam adeptus est, Andrea magistro
 militiae cum multis cereis senatusque frequentia Chrysopolim misso, Mi-
 chaelis corpus eduxit e tumulo, posueruntque in loculo cypressino, im-
 ponentes sandapilae et operientes; regioque cultu honestantes, cum can-
 ticiis multaque pompa ac honore, ipsis quoque eius fratribus funus de-
 ducentibus, inde ad sanctos apostolos adduxerunt atque in urna po-
 suerunt.

2. Postea misit imperator Andream legionum domesticam cum Ioanne
 Hagipolita, viro eruditissimo, et qui fuit publici cursus logotheta; con-
 scensoque ecclesiae ambone, lectis Photii patriarchae criminum capitibus,
 e throno deiecerunt et ad Armenianorum monasterium, quod Bor-
 donis vocant, elegerunt.

3. Praefecit vero imperator Stylianum Zautzam magistrum ac pu-
 blici cursus logothetam. reduxit vero Stephanum syncellum fratremque
 suum in aedes patriarchales; ac ante Christi natalem patriarcha ordina-
 tur a Theophane primae sedis episcopo ac reliquis episcopis. sexque
 annos et menses quinque summo urbis sacerdotio potitus diem obit, et
 in Syceorum monasterio humatur.

4. Leonis tempore proditum est praesidium cui nomen Hypsele, et
 ab Agarenis captum, sub iugum missis qui in eo erant universis. ex-
 Theophanes contin.

P 580 ὄντων ἐκείσε. γέγονε δὲ ἐμπρησμός μέγας πλησίον τῶν Σοφικῶν, ἐμπρησθείσης καὶ τῆς ἐκκλησίας τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Θεωμᾶ, ἣν ὁ αὐτὸς Αἰών λαμπρῶς ἀνεκαίνισεν.

5. Ἀπέστειλε δὲ ὁ βασιλεὺς εἰς Εὐχαΐτα, καὶ ἤγαγε Θεόδωρον τὸν Σανταβαρηνὸν ἐν τῇ πόλει. Ἀνδρέας δὲ ὁ δομέστικος καὶ Στέφανος ὁ μύγιστρος ὁ τῆς Καλομαρίας, οἱ πολλὰ λοιδοροῦντες ἐπὶ Βασιλείῳ παρὰ Σανταβαρηνοῦ, ὑπέβησαν τῷ βασιλεῖ, συσκευὴν ποιησάμενοι, ὡς ὅτι Θώτιος ὁ πατριάρχης καὶ Θεόδωρος ὁ Σανταβαρηνὸς βουλὴν εἶχον ποιήσασθαι βασιλεῖα ἐκ τῶν ἰδίων Θωτίου πατριάρχου. προσέταξε δὲ ὁ βασιλεὺς ἀγαγεῖν Θώ-
 B τιον πατριάρχην καὶ Θεόδωρον τὸν Σανταβαρηνὸν ἐν τοῖς παλατίοις τῶν Πηγῶν, καὶ ἰδίως αὐτοὺς φρουρεῖσθαι διαφράσασθαι. ἀπεστάλησαν δὲ παρὰ τοῦ βασιλέως Στέφανος μύγιστρος καὶ Ἀνδρέας δομέστικος ὁ Κρατερὸς καὶ ὁ πατρικὸς Γούμερ καὶ Ἰωάννης ὁ Ἄγιοπολίτης ἐπὶ τὸ ἐξετάσαι τὰ κατ' αὐτῶν. καὶ ἀγαγόντες τὸν
 C τὸν μοναχὸν Θεόδωρον ἀρχιεπίσκοπον ὄντα Εὐχαΐταν." (6) ἤγαγον δὲ καὶ τὸν Σανταβαρηνὸν πρὸς αὐτούς, καὶ λέγει πρὸς αὐτὸν Ἀνδρέας ὁ δομέστικος "ὁ βασιλεὺς σοι δηλοῖ, ποῦ εἰσὶ τὰ χεῖ-

stitit vero etiam ingens incendium, haud procul a Sophianis, quo et beati Thomae succensae ecclesia est: eam ipse Leo splendide instauravit.

5. Missis imperator Euchaïta apparitoribus adduxit in urbem Theodorum Santabarenum. Andreas autem domesticus et Stephanus magister Calomariae, qui sub Basilio imperatore a Santabareno multis fuerant accusati, dolum subornantes, imperatorem commonuerunt consilium habuisse Photium patriarcham et Theodorum Santabarenum, ut ex Photii propinquis imperatorem praeficerent. iussit vero imperator adduci Photium patriarcham et Theodorum Santabarenum ad Pegarum palatia, eosque seorsim in carcere singules detineri constituit. missi porro sunt ab imperatore Stephanus magister et Andreas domesticus Craterus et patricius Gumer, et Ioannes Hagtopolita, ad illorum causam examinandam. inductoque patriarcha et in sede cum honore collocato, ipais quoque sedentibus, dixit Andreas domesticus "nosti, domine, abbatem Theodorum?" respondit ille "abbatem Theodorum non novi." et Andreas "abbatem Theodorum Santabarenum non nosti?" ad quem patriarcha "novi monachum Theodorum, qui archiepiscopus sit Euchaïtarum." (6) duxerunt vero etiam ad eos Santabarenum, atque ad eum Andreas domesticus "mandat tibi imperator, ubi sunt opes et pignora meae maie

ματα και πράγματα τῆς ἐμῆς βασιλείας;” ὁ δὲ ἔφη “ὅπου δέδω-
 κεν αὐτὰ ὁ βυσιλεύς· νῦν δὲ ἐπεὶ ἀναζητεῖ αὐτά, ἔξουσιαν ἔχει
 ἀναλαβέσθαι αὐτά.” και ὁ Ἀνδρέας ἔφη πρὸς αὐτὸν “εἶπέ τινα
 ἡβούλου ποιῆσαι βασιλεῦ, ὑποθέμενος τῷ ἐμῷ πατρὶ διὰ συσκευῆς
 5 σου τυφλῶσαι με; τοῦ πατριάρχου ἴδιον ἢ σόν;” ὁ δὲ ἀποκρι-
 θείς εἶπεν “οὐ γινώσκω τὸ σύνολον περὶ ὧν λέγετε κατηγοροῦντές
 με.” λέγει οὖν Στέφανος ὁ μάλιστα πρὸς αὐτὸν “καὶ πῶς ἐμῆ-
 νυσας τῷ βασιλεῖ ἵνα ἐλέγξω τὸν πατριάρχην περὶ τούτου;” ὁ δὲ
 Σανταβαρηνὸς παρενθὺ πεσὼν εἰς τοὺς πόδας τοῦ πατριάρχου εἶ- D
 10 πεν “ὄρκιζω σε κατὰ τοῦ Θεοῦ, δέσποτα, ἵνα πρῶτον ποιήσης τὴν
 ἐμὴν καθύριεσιν, και τότε γυμνὸν ὄντα τῆς ἱερωσύνης κολαζέτω-
 σαν ὡς κακοῦργον· οὐ γὰρ τοιαῦτα ἐθῆλωσα τῷ βασιλεῖ.” ὁ δὲ
 πατριάρχης ἐνώπιον πάντων ἔφη “μὰ τὴν σωτηρίαν τῆς ἐμῆς ψυ-
 χῆς, κῆρι Θεόδωρε, ἀρχιεπίσκοπος εἶς και ἐν τῷ νῦν αἰῶνι και ἐν
 15 τῷ μέλλοντι.” θυμωθεὶς οὖν Ἀνδρέας ἐπὶ τούτοις ἔφη “οὐκ ἐμῆ-
 νυσας, ἀββα, τῷ βασιλεῖ δι’ ἐμοῦ ὅτι ἵνα ἐλέγξω τὸν πατριάρχην
 εἰς τοῦτο;” ὁ δὲ ἀπηρνέτο μὴ εἰδέναι τι. ὑποστρέψαντες οὖν
 ἀνήγγειλαν τῷ βασιλεῖ ἅπαντα τὰ λαληθέντα παρ’ αὐτῶν. ὁ δὲ P 551
 βασιλεύς θυμῷ τε και ὀργῇ ἀκατασχέτω ληφθεὶς ὡς μὴ εὐρῶν
 20 αἰτίαν κατὰ τοῦ πατριάρχου, ἀποστείλας ἔτυπεν τὸν Σανταβαρηνὸν
 σφοδρῶς, και τοῦτον ἐξώρισεν ἐν Ἀθήναις. ὀπισθεν δὲ αὐτοῦ
 ἀποστείλας ἐτύφλωσεν αὐτὸν και ἐξώρισεν εἰς Ἀνατολήν. (7) μετὰ

10 σημειῶσαι ὅτι ὁ ἱερωμένος και πταίστης ὀφείλει ἵνα καθυριε-
 θῆ, και τότε ἵνα κολάζηται margo P 18 ἀνήγγειλον P

statis?” qui ait “ubi ea dedit imperator: nunc vero si haec requirit,
 licet ei ut illa recipiat.” ad quem Andreas “dic, quaeso: quemnam vo-
 lebas imperatorem facere, cum patri consuleres ut me oculis caecaret,
 patriarchae propinquum, an tuum?” respondit ille ac dixit “nescio pro-
 surus de quo loquamini, mihi crimen impingentes.” ait ergo magister
 Stephanus ad eum “et qua vero ratione mihi significasti imperatori, ut
 eius rei nomine patriarcham coarguerem?” Santabarenius vero confestim
 iactans se ad patriarchae pedes ait “adiuro te per deum, domine, ut
 meam prius depositionem facias, ac tunc me sacerdotio nudum tanquam
 maleficum poenis subiciant. non enim istiusmodi rem significavi impe-
 ratori. porro patriarcha in omnium conspectu ait “per salutem animae
 meae, domine Theodore, archiepiscopus es, tum in hoc saeculo tum in
 futuro.” in his ira accensus Andreas “nunquid non” inquit, “abba, per
 me imperatori denuntiasti fore ut patriarcham eiusce reum sceleris per-
 ageres?” at ille se quicquam scire pernegabat. reversi itaque, quae
 illi locuti essent, imperatori cuncta renuntiant. impotenti vero is ira
 furoreque correptus, quod adversus patriarcham nihil criminis deprehen-
 disse, misso lictore duris verberibus Santabarenum affecit atque Athe-
 nas relegavit; tum post illum mittens, ipsum luminibus caecavit et in
 Asiam exsulem expulit. (7) post annos autem plures placatus imperator

δὲ ἔτη πολλὰ παρακληθεὶς ὁ βασιλεὺς τοῦτον ἀνήγαγεν ἐν τῇ πόλει, καὶ προσέταξε λαμβάνειν αὐτὸν ἀννίνας ἐκ τῆς Νέας ἐκκλησίας. ἐτελεύτησε δὲ ὁ Σανταβυρηνὸς ἐπὶ Κωνσταντίνου καὶ Ζωῆς τῆς αὐτοῦ μητρὸς.

B 8. Ἐπὶ τῆς βασιλείας οὖν Λέοντος Ἀγίου ὁ Λογγιβαρδίας⁵ Ἐξαρχος καὶ δούξ, γαμβρὸς δὲ γεγονὼς τοῦ ῥηγὸς Φραγγίας, ἀπῆρε τῷ βασιλεῖ, πᾶσαν τὴν χώραν εἰς ἑαυτὸν δουλεύσας. τοῦτο γνοὺς ὁ βασιλεὺς ἀπέστειλε Κωνσταντῖνον τὸν τῆς τραπῆζης σὺν πᾶσι τοῖς θέμασι τῆς δύσεως πρὸς τὸ καταπολεμῆσαι Ἀγίωνα καὶ συμβολῆς γενομένης ἠττήθησαν οἱ μετὰ Κωνσταντίνου καὶ¹⁰ κατεσφάγησαν, μόλις αὐτοῦ διασωθέντος.

9. Γέγονε δὲ ἔκλειψις ἡλίου, ὥστε νύκτα γενέσθαι ὥρα ἕκτη καὶ τοὺς ἀστέρας φαίνεσθαι. ἀλλὰ βρονταὶ καὶ συνοχαὶ **C** ἀνέμων καὶ ἀστραπαὶ γέγονασιν, ὥστε καῖναι ἐν τοῖς ἀναβαθμοῖς τοῦ φόρου ἀνθρώπους ἐπτά. (10) καὶ ἐπολιορκήθη ὑπὸ τῶν¹⁵ Ἀγαρηνῶν ἡ Σάμος τὸ κάστρον, ἀλχηλωτισθέντος καὶ τοῦ στρατηγοῦ αὐτῶν τοῦ Πασπαλά. προειρημένοιο δὲ Λέων ὁ βασιλεὺς Ζαούτζαν εἰς βασιλεοπάτορα, συμφιλωθεὶς ἤδη Ζωῆ τῇ αὐτοῦ θυγατρὶ, φαρμάκῳ τινὶ τελευτήσαντος τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς Θεοδώρου τοῦ Γουαναίου. Στεφάνου δὲ πατριάρχου τῶν τῆδε μετὰ²⁰ σιάντος χειροτονεῖται ἀντ' αὐτοῦ Ἀντώνιος ὁ λεγόμενος Κανλίς.

5 Ἐγίων margo P

ipsam in urbem reduxit, atque ex Nova ecclesia annonas accipere iussit. mortuus vero est Santabareus Constantino et matre eius Zoe imperatoribus.

8. Leone itaque imperatore Hagio Longobardiae praefectus atque dux, gener vero regis Franciae, rebellionem adversus imperatorem mota omnem regionem suam mancipavit dicioni. qua re cognita imperator Constantinum mensae praepositum cum omnibus occidentis legionibus ad Hagionem expugnandum misit. consertaque pugna victa Constantini acies est, trucidatus exercitus: unus ipse salutem aegre expedit.

9. Tantum fuit solis deliquium, ut hora sexta stellae in caelo apparuerint. ceterum orta sunt tonitrua ventorumque compressiones et turbines atque fulgura, adeo ut septem homines in fori gradibus incendio absumpti sint. (10) expugnata Samus urbs munita ab Agarenis, sub iugum misso ipso quoque eorum praetore ac duce Paspala. Leo imperator in imperatoris patrem Zautzam promovit, cum illius filiam Zoen in uxorem accepisset, extincto illius viro Theodoro Gauaniato veneno quodam. Stephano autem patriarchae e vivis sublato, eius loco ordinatur Antonius dictus Canleas.

11. Ἦλθε δὲ καὶ ἀγγελία παρὰ τοῦ στρατηγοῦ Μακεδο-
 νίας ὡς ὁ ἄρχων Βουλγαρίας Συμεὼν βούλεται ἐκστρατεύσαι κατὰ
 Ῥωμαίων. ἣ δὲ αἰτία ἦν ὠργίζετο Συμεὼν ἦν αὕτη. Ζαυτζίνας D
 ὁ βασιλεὺς εἶχε δοῦλον ἐθνοῦχον ὀνόματι Μουσικόν. οὗτος
 5 ἐφιλιώθη Σταυρακίῳ καὶ Κοσμῷ Ἑλλαδικοῖς φιλοχρῆστοις καὶ
 πραγματευταῖς, οἵτινες πρὸς αἰσχροκερδῆν ἀφορῶντες μεσιτεία
 καὶ δυνάμει τοῦ Μουσικοῦ διέστησαν τὴν ἐν τῇ πόλει πραγματείαν
 τῶν Βουλγάρων ἐν Θεσσαλονίκῃ, κακῶς τοὺς Βουλγάρους διοι-
 κοῦντες ἐν τῷ κομμερκεύειν. οἱ δὲ Βούλγαροι τῷ Συμεὼν ταῦτα
 10 ἀπήγγειλαν. ὁ δὲ δῆλα πεποίηκε ταῦτα τῷ βασιλεῖ Λέοντι. ὁ δὲ
 βασιλεὺς ὑπὸ τοῦ βασιλεποπάτορος κωλυόμενος, προσπαθοῦντος P 552
 τῷ Μουσικῷ, πάντα ὡς λῆρον ἤκουεν. (12) μανεῖς εὖν ὁ Βούλ-
 γαρος ἐκστρατεύει κατὰ Ῥωμαίων. καὶ μαθὼν ταῦτα ὁ βασιλεὺς
 ἀποστέλλει τὸν Κρηνήτην στρατηλάτην κατὰ Βουλγάρων μετὰ
 15 ὄπλων καὶ ἀρχόντων πολλῶν τῆς πόλεως κατὰ Συμεὼν. καὶ συμ-
 βολῆς γενομένης ἐν Μακεδονίᾳ τρέπονται οἱ Ῥωμοῖοι, σφαγέντος
 τοῦ τε Κρηνήτου καὶ τοῦ Ἀρμένη τοῦ Κουρικίου καὶ τῶν λοιπῶν
 πάντων. ἐκ δὲ τῶν Χαζάρων, οἳ ἦσαν εἰς τὴν ἐταιρείαν Λέοντος,
 κρατηθέντες καὶ τὰς ρίνας αὐτῶν κοπέντες εἰς αἰσχύνῃ Ῥωμαίων B
 20 ἐν τῇ πόλει, παρὰ Συμεὼν ἀπεστάλησαν. οὗς ἰδὼν ὁ βασιλεὺς καὶ
 θυμωθεὶς ἀπέστειλε Νικήταν τὸν ἐπιλεγόμενον Σκληρὸν μετὰ δρο-
 μίωνων ἐν τῷ ποταμῷ Δανουβίῳ δοῦναι δῶρα τοῖς Τούρκοις καὶ
 πόλεμον κινήσαι κατὰ Συμεὼν. ὁ δὲ ἀπέλθων καὶ αὐντυχῶν ταῖς

11. Venit ei nuntius a praetore Macedoniae, in destinato habere Symeonem Bulgarorum principem ut infestis signis incurset Romanam dicionem. hinc excitatae Symeonis irae. Zautzae imperatoris patri servus erat nomine Musicus. is Stauracio et Cosmae Helladicis, hominibus auri avaris ac negotiatoribus, amicitia iunctus est. hi turpis lucri causa, eoque spectantes ut quovis modo rem familiarem auferent, intercessionem ac potentia Musici, quae in urbe erat, Bulgarorum negotiationem Thessalonicam avocare, quod male Bulgarorum commerciis cedebat. Bulgari haec Symeoni nuntiavere. ille Leoni imperatori curavit intimare: imperator vero obstante imperatoris patre, cuius in Musicum propensius animi essent, veluti vacui nugae cerebri cuncta audiebat. (12) furore igitur actus Bulgarus adversus Romanos copias educit. quibus cognitis imperator Crenetem magistrum militiae adversus Bulgaros armis instructum, multisque urbis proceribus ac officialibus fretum, adversus Symeonem mittit. consertaque pugna in Macedonia in fugam vertuntur Romani, iugulato tum Creneto tum Armeno Curticio reliquisque omnibus. ex Chazaris, qui in Leonis foederatorum agmine merebant, capti, praecisisque eis naribus, Romanorum probro, in urbem a Symeone missi sunt. hos ut vidit imperator, ira percitus Nicetam cui cognomen Scheri (i. e. duri) cum triremibus in Danubium misit, Turcorum auxilia muneribus datis corrogaturum, et ut bellum adversus Symeonem moverent.

κεφαλαῖς αὐτῶν Ἀρπάδη καὶ Κουρσάνη, καὶ συνθιμένων πολεμῆσαι, λαβὼν ὑψιδας ἦλθε πρὸς τὸν βασιλέα. ὁ δὲ βασιλεὺς πάλιν διὰ τῆς θαλάσσης ἀπέστειλεν Εὐστάθιον πατρίκιον καὶ δρουγγάριον τοῦ πλωῖμου. Νικηφόρον δὲ πατρίκιον τὸν Φιοκᾶν καὶ δομέστικον μετὰ τῶν θεμάτων ἀπέστειλεν διὰ γῆς, καὶ εἰσῆλθε ἕως Βουλγάρων. ὁ δὲ βασιλεὺς τὴν εἰρήνην ἀσπαζόμενος μετὰ τοῦτο ἀπέστειλε Κωνσταντινιάκην κυάλισταρα πρὸς Συμεῶν, τὰ περὶ εἰρήνης συμβουλευόντα. Συμεῶν δὲ τὴν κατ' αὐτοῦ κίνησιν διὰ τε γῆς καὶ θαλάσσης μαθὼν ἐν φρουρᾷ κατακλείει τὸν κυάλισταρα ὡς ἐπὶ δόλω ἐλθόντα. περάσαντες οὖν οἱ Τούρκοι, τοῦ Συμεῶν ἐπὶ τὸ στράτευμα Φιοκᾶ ἀσχολουμένου, ἠχμαλωτίτευσαν πᾶσαν τὴν Βουλγαρίαν. ταῦτα μαθὼν Συμεῶν κινεῖται κατὰ Τούρκων. οἱ δὲ ἀντιπεράσαντες συμβάλλουσι πόλεμον μετὰ Βουλγάρων, καὶ τρέπεται Συμεῶν, μάλιστα διασωθεὶς ἐν τῇ Ἀσίᾳ. οἱ δὲ Τούρκοι ἠτήσαντο τὸν βασιλέα ἀποστεῖλαι καὶ ἀγοράσαι τὴν ἀχμαλωσίαν τῶν Βουλγάρων· ὃ δὴ καὶ πεποίηκεν ὁ βασιλεὺς, τοὺς πολίτας ἀποστελλας ἐπαγοράσαι αὐτούς.

13. Ὁ δὲ Συμεῶν δι' Εὐσταθίου δρουγγαρίου ἐδεήθη περὶ εἰρήνης. πρὸς ἣν ὑπέβλεπε ὁ βασιλεὺς, καὶ ἀπέστειλε Λέοντα τὸν Χοιροσφάκτην πρὸς τὸ γενέσθαι εἰρήνην. ἐδέξατο δὲ Νικηφόρος ὑποστρέψαι μετὰ λαοῦ, καὶ ὁ δρουγγάριος τῆς βίβλης Εὐστάθιος ὁμοίως. Λέοντα οὐδὲ λόγον ἤξιωσε Συμεῶν, ἀλλ' ἠσφαλλισατο

profectus vero ille, communicatoque cum ipsorum capitibus Arpade ac Cursane consilio, pactisque iis Symeonem se bello incessuros, ac datis obsidibus ad imperatorem reversus est. rursusque imperator Eustathium patricium navaliumque copiarum drungarium mari misit; Nicephorum vero patricium Phocam domesticum cum legionibus terra destinavit, ingressusque ad ipsam usque Bulgariam pervasit. porro imperator, qui paci studeret tanto belli apparatu, Constantinicam quaestorem ad Symeonem misit, qui ea quae pacis essent consuleret. Symeon vero omni illa in ipsum terra marique motione comperta, quaestorem. velut qui dolo venisset, compingit in carcerem. transmissio igitur Turci amne, interim dum Symeon in Phocae exercitu occupatur, Bulgarum omnem sub iugum miserunt ac captivarunt. haec ut Symeon accepit, adversus Turcas proficiscitur. hi contra traicientes pugnam cum Bulgaris conserunt. in his fusus fugatusque Symeon, ut vix ipse in Distrā incolumis salvusque evaserit. Turci vero imperatorem rogarunt ut mitteret qui Bulgarorum captivos redimerent. quod et fecit imperator, missis in eam rem civibus, et ut lytrum pro eis darent.

13. Porro Symeon Eustathii drungarii opera de pace rogavit. in eam imperator animum inflexit, Leonemque Choerosphactem ad eam consciscendam misit. data mandata Nicephoro ut copias reduceret; similiter etiam Eustathio excubiarum drungario. Symeon nec sermone Leonem dignatus est, sed in carcerem compegit. susceptaque adversus

είρητῆ. ἐκστρατεύσας δὲ κατὰ τῶν Τούρκων, ἐκείνων δὲχόμενος βοηθείας μὴ ἔχόντων παρὰ Ῥωμαίων, ἀλλ' ἀπρονοήτως ἐαθέντων, πάντας κατέσφαξεν, ἀδξήσας τὴν μεγαλυνοχίαν αὐτοῦ. καὶ ὑποστρέψας εὖρε Λέοντα ἐν τῇ Μουδάγγρα, καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὸν "ὄσπιώ εἰρήνην, ἐὰν μὴ πῶσαν τὴν αἰχμαλωσίαν λάβω." διωρίσατε οὖν ὁ βασιλεὺς ταύτην ἀποδοῦναι, καὶ ἦλθε μετὰ Λέοντος Βουλγαρος οἰκεῖος τοῦ Συμεών, καὶ παρέλαβεν αὐτούς.

14. Νικηφόρου δὲ τοῦ Φωκῆ τελευταῖου, ἀφορμὰς Β
ἔχῃτι Συμεών τὴν εἰρήνην διαλύσαι· ἐπιζητῶν γὰρ καὶ ἄλλους
10 αἰχμαλώτους εἰσέρχεται κατὰ Ῥωμαίων. Λέων δὲ ὁ βασιλεὺς
δομέστικον τῶν σχολῶν προβάλλεται Λέοντα Κατακαλὸν, ἐν τῇ
Ῥάβδω τὴν οἰκίαν ἔχοντα, καὶ μετ' αὐτοῦ ἀποστέλλει Θεοδόσιον
πατρικίον καὶ πρωτοβυστιῆριον. καὶ περὶσας ἔλα τὰ θέματα καὶ τὰ
τάγματα, καὶ γενομένης συμβολῆς μετὰ Συμεών εἰς τὸ Βουλγαρόβου-
15 γον, ἐγένετο τροπὴ δημοσία καὶ πάντες ἀπέειλοντο καὶ ὁ πρωτοβυστιῆ-
ριος Θεοδόσιος, δι' ὃν ὁ βασιλεὺς οὐ μετρίως ἠνιάθη ἐπὶ τούτου.

15. Ἐσφαξαν καὶ ἐν Χερσῶνι οἱ τοῦ κάστρου τὸν στρα- C
τηγὸν αὐτῶν Συμεών τὸν υἱὸν Ἰωάννου. καὶ παρελήφθη τὸ κά-
στρον τὸ Κόρον ἐν Καππαδοκίᾳ ὑπὸ τῶν Ἀγαρηνῶν.

20 16. Ὁ δὲ βασιλεὺς πρόκεινσεν ἐποίαι εἰς τὰ Λαμιανοῦ,
συνέντος καὶ Ζαούτζι τοῦ βασιλεοπάταρος καὶ παραδυνουστέοντος
καὶ τῆς θυγατρὸς αὐτῆς Ζωῆς ἕμια τῷ βασιλεῖ· Θεοφανῶ δὲ ἡ
γαμετὴ αὐτοῦ οὐ παρῆν ἐκεῖ, ἀλλ' ἐν Βλαχέρναις ἐν τῇ ὡγίμ σερῶ

Turcos expeditione, cum il nullum a Romanis auxilium praesidium habe-
rent, sed nulla ipsorum cura relictis essent, aucta sua inde superbia
omnes contrucidavit. reversusque Leonem invenit in Mudagra, dixitque
ad eum non facturum se pacem, nisi captivos omnes reciperet. consti-
tuit itaque imperator eos reddendos esse; venitque cum Leone Bulgarus
Symeonis homo ac domesticus, qui eos recepit.

14. Nicephoro Phoca vivis exempto, Symeon pacis dissolvendae
occasionem quaerebat. dum enim etiam alios captivos quaerit, Romanam
incesit dicionem. Leo autem imperator legionum domesticum Cataca-
lum praeficit, cuius in Rabdo domicilium fuit. missus cum eo Theodo-
sius patricius et protovestiarinus; traiectisque legionibus integris et or-
dinibus ac agminibus, conserta pugna cum Symeone ad Bulgarophygm,
locum sic dictum, facta est communis fuga omnesque periere, Theodo-
sius quoque protovestiarinus, cuius mortis causa haud mediocriter impe-
ratoris indoluit animas.

15. Etiam Chersonis oppidani praetorem suum ac ducem Symeo-
nem, Ioannis filium, contrucidarunt. captum itidem Corum, manitum
praesidium in Cappadocia, ab Agarenis.

16. Facto imperator processu ad Damiani aedes, Zautza quoque
patre imperatoris illi comite, una cum Zoe eius filia: Theophane enim
illius uxor non ille erat, sed in Blachernis ad S. Sorum assidua. ut

προσχομένη. δόξαντος οὖν τοῦ βασιλέως μέναι ἐκεῖ συμβούλιον ποιήσαντες οἱ τοῦ Ζαούτζα συγγενεῖς, ὃ τε υἱὸς αὐτοῦ ὁ Τζαού-
D τῆς καὶ οἱ λοιποί, ἠβούλοντο τῇ νυκτὶ φονεῦσαι τὸν βασιλέα. ἡ Ζωὴ δὲ μετὰ τοῦ βασιλέως καθεύδουσα καὶ τὴν ταραχὴν ἀκού-
 σασα, διὰ τῆς θυρίδος προβλεψαμένη αὐτοὺς κατεσίγησεν. ὡς 5
 δὲ τὸ δεινὸν ἔγνω τῆς ἐπιβουλῆς ἧς ἐμελέτησαν, ἐξύπνισε τὸν βα-
 σιλέα, ὃς παρευθὸν εἰσελθὼν εἰς πλοῖον διεπέρασεν εἰς Πηγάς,
 ἑάσας Ζαούτζω καὶ πάντα ἐκείσε. καὶ πρῶτ' ἀρχὸν εἰσῆλθεν
 εἰς τὸ παλάτιον, ἐξέωσας Ἰωάννην δρουγγάριον τῆς βέγλης, καὶ
 προβαλόμενος Πάρδον υἱὸν Νικολάου ἑταιρειάρχην ἀντ' αὐτοῦ· ὁ 10
 γὰρ Νικόλαος συμφιλωθεὶς τῷ βασιλεῖ κατάδηλα ἐποίησεν αὐτῷ
P 554 πάντα τὰ τοῦ Ζαούτζη...., ἕως ἂν Λέων ὁ μάγιστρος ὁ Θεοδο-
 τάκης διήλλαξεν αὐτούς.

17. Τελευτῇ δὲ Θεοφανῶ Ἀυγούστα, βασιλεύσασα ἕτη
 δώδεκα· ἦν οὐ μετὰ πολλὰς ἡμέρας ἀνέδειξεν ὁ Θεὸς Θευματοῦρ- 15
 γὸν διὰ τὸ ἀζήλοτον αὐτῆς καὶ ἀμνησίκακον καὶ διὰ τὸ ἐν ἐλεη-
 μοσύναις καὶ προσευχαῖς ἀδιαλείπτως προσκαρτερεῖν τῷ Θεῷ καὶ
 ταῖς ἁγλαῖς ἐκκλησίαις. (18) στέφει δὲ Λέων ὁ βασιλεὺς Ζωὴν
 τὴν θυγατέρα Ζαούτζα. ὅτι διὰ τὸ κατηγορηθῆναι τὴν Ζωὴν
 μετὰ τοῦ βασιλέως ἐν τῇ Ζωῇ τῆς Θεοφανῶ οὐκ εὐλογήθη παρὰ 20
 τοῦ πατριάρχου ὡς παράνομος ὁ γάμος· καὶ ὁ ἱερεὺς ὁ εὐλογῆσας

5 προσβλεψαμένη P 8 τὰρ p. 222 c 19 ὅτι? 21 καὶ ὁ
 ἱερεὺς — συνόδου] haec nescio an tollenda.

itaque visum erat imperatori ibi manere, consilio inito Zautzae propin-
 qui et affines, tum scilicet Tzautzes eius filius tum reliqui, coniarunt
 ut imperatorem noctu tollerent. Zoe autem in imperatoris sinu dormiens,
 audito tumultu per fenestram prospiciens, silentium indicabat. ubi au-
 tem insidiarum, quas moliti essent, periculum advertit, imperatorem a
 somno excitavit. is confestim lintrem ingressus in Pegas transfretavit,
 relicto ibi Zautza et omnibus, statimque diluculo festinantius in palatium
 intravit. expulso Ioanne excubiarum drungario, Pardum Nicolai filium
 eius loco foederatorum comitem praefecit. Nicolaus enim amicitia iu-
 ctus imperatori, quae erant Zautzae omnia ei nota faciebat. hinc factum
 ut ambo omni sibi commercio interdictam velent, donec Leo magister
 Theodotaces eos conciliavit.

17. Theophano Augusta diem obit, cum annos duodecim in impe-
 rio egisset. hanc deus non post multos dies miraculorum effectricem
 ostendit, iccirco quia zelotypia non moveretur, nec eius ulla esset iniu-
 riarum memoria; quod item eleemosynis et orationibus iugiter deo ac
 sanctis ecclesiis esset assidua. (18) coronat vero Leo Zoen Zautzae
 filiam. iccirco nimirum quod crimini data cum Zoe consuetudo, Thee-
 phanone coniuge in vivis agente, haud benedictae sunt a patriarcha Leo-
 nis nuptiae, ut illegitimae. et qui eum benedixit sacerdos, tametsi im-

αὐτόν, εἰ καὶ βασιλεὺς ὑπῆρχεν, ἀλλὰ γε καθηρέθη ὑπὸ συνό- B
δου. καὶ εὐλογεῖται μετ' αὐτῆς παρὰ κληρικοῦ τοῦ παλατίου ᾧ
ἐπίκλην Σινάπης· καὶ ὁ μὲν εὐλογήσας καθηρέθη, ἡ δὲ ἐβασι-
λευσεν ἔτος ἕν μῆνας ὀκτώ. τελευτησάσης δὲ τῆς Ζωῆς λάρνακα
5 ἐφεύρον εἰς τὸ ἀποτεθῆναι τὸ σῶμα αὐτῆς, ἔχουσαν ἔνδοθεν
γράμματα κεκολαμμένα, γράφοντα οὕτως “*Ἐνυάτηρ Βαβυλῶνος ἡ
ταλαίπωρος.*”

19. Διεβλήθησαν δὲ τῷ βασιλεῖ *Λέοντι* ὁ τε Μουσικὸς
καὶ ὁ Σταυράκιος ὡς ὅτι παρὰ τῶν στρατηγῶν καὶ ὀφφικιαλίων
10 λαμβάνοντες δῶρα καὶ μιστεύοντες πρὸς τὸν βασιλεὺς ἰσχυροῦς. καὶ
ποτε εἰσελθόντος τοῦ Σταυρακίου μετὰ γραμμῶν τινὸς τῶν στρα- C
τηγῶν πρὸς τὸν Ζαούτζαν, ὡς εἶδεν αὐτὸν ὁ βασιλεὺς ἰσχυρῶς ἐν
τῷ ἡλιακῷ, ἦλθεν ὀπισθεν αὐτοῦ, καὶ κρατήσας ἐκ τοῦ τένοντος
ἐξήγαγεν ἔξω ὡς δῆθεν ἐρωτήσων περὶ τῶν στρατηγῶν· καὶ εἰς
15 τὸ Μονόθυρον ἀγαγὼν, καὶ τὰ γράμματα ἄρας καὶ ἀποσφενδονή-
σας, παραδέδωκε τοῖς ἐπιτυχοῦσιν ἐξαγαγεῖν τοῦ παλατίου, διο-
ρισάμενος ἀποκεῖραι αὐτόν. μαθὼν δὲ τοῦτο ὁ Μουσικὸς ἐπ'
ἀπογνώσει γέγονεν. εἰσελθὼν δὲ ὁ βασιλεὺς ἔνθα ἴστατο ὁ Μου-
σικὸς παριστάς τῷ Ζαούτζα, τοῦτον ἐπὶ τράχηλον ὠδήσας ἐξή-
20 γαγε, παραδοὺς Χριστοφόρῳ κοιτωνίτῃ ἐν τοῖς Στουδίου ἀπαγα- D
γεῖν καὶ μοναχὸν ποιῆσαι. μετ' ὀλίγον δὲ τελευτῶ Ζαούτζας ἐν
τῷ παλατίῳ, καὶ τοῦτον διὰ τοῦ Βουκολέοντος καταγαγόντες ἀπή-
γαγον ἐν τῇ μονῇ τοῦ Καυλλῆ, ἐκεῖσε αὐτὸν θάψαντες.

20. Μετὰ δὲ τὴν τελευτὴν Ζαούτζα Βασιλεὺς Ἐπίκτης,

perator esset, synodi nihilominus decreto depositus est. benediciturque
Leo cum ipsa a clerico palatino, cognomento Sinapes. ac is quidem
qui benedixit, gradu motus est. Zoe vero in imperio egit annum unum,
menses octo. extincta autem illa urnam invenerunt, intra quam inscul-
ptae literae in haec verba “*filia Babylonis misera.*”

19. Delati criminis apud Leonem imperatorem Stauracius et Mus-
sicus, ut qui pro ducibus et officialibus ac proceribus intercederent apud
imperatoris patrem, acceptis ab eis muneribus. quandoque vero ingresso
Stauracio cum literis cuiusdam praetoris [ad imperatoris patrem Zau-
tzam, videns imperator, dum staret in solario, venit retro, prehensaque
cervice eum trusit foras, velut qui rogatum pro ducibus tribunisque ve-
nisset. ducensque ad Monothyrum, ac literis ablatis, iactansque ac ex-
cutiens, praesentibus tradidit palatio educendum, iubens ut coma multa-
rent. haec ubi Musicus audivit, in desperationem actus animis concidit.
veniensque imperator, quo loco Musicus adstabat Zautzae, collo trudens
eiecit, tradens Christophoro cubiculario, qui in Studii abduceret ac
per monachum faceret. nec multo post moritur Zautzas in palatio, eiusque
per Bucoleonem eductum funus in Cauleae monasterio condiderunt.

20. Post Zautzae autem occasum Basilius imperatoris opexum

νίδς Νικολάου ἑταιρειάρχου, συνεφιλώθη Σαμωνᾷ κυβικουλα-
 ρίῳ τῷ ἐξ Ἀγαρηνῶν, ὀργυόμενος τοῦ τῆς βασιλείας ἀξιώματος.
 ἐθάρρησε δὲ τῷ Σαμωνᾷ ὅτι τῆς θείας ἡμῶν ζωῆς τελευσίσης ὁ
 P 555 βασιλεὺς λαβεῖν ἔχει ἑτέραν γυνῆκα, καὶ ἡμῶς πάντα ἔχει ἀφα-
 νίσαι. ἀλλὰ δός μοι λόγον, ἵνα σοι θαρρήσω πάντα τὰ βουλευό-
 5 μενα. καὶ δόντος αὐτοῦ λόγον τῷ Βασιλεῖ, ἐθάρρησεν αὐτῷ
 πάντα. ὁ δὲ Σαμωνᾶς εἰσελθὼν εἰς τὸν βασιλεῖα εἶπεν αὐτῷ ὅτι,
 δέσποτά μου, θέλω σοι εἰπεῖν τι ἰδίως, ὅπερ ἐὰν μὲν εἶπω, ἀπο-
 θνήσκω, εἰ δὲ μὴ εἶπω, ἀποθνήσκεις σύ. καὶ διεξῆλθε πρὸς τὸν
 βασιλεῖα πᾶσαν τὴν ἐπιβουλὴν τοῦ Βασιλείου. ἀπιστήσαντος δὲ 10
 τοῦ βασιλέως τοῖς λαληθεῖσι παρ' αὐτοῦ, καὶ εἰρηκτός "μή τις
 σοι ὑπέβαλε ταῦτά μοι εἰπεῖν, καὶ ἐκ δωροδοκίας τοῦτο ἐποίησας;"
 ὁ δὲ εἶπεν "ἀπόστειλον πιστοὺς ἀνθρώπους, οὓς κελεύεις, ἐν τῷ
 B ἐμῷ κελλίῳ, δέσποτά μου, καὶ ἵνα εἰσὶν ἐγκεικρυμμένοι, καὶ εἴ τι
 ἂν ἀκούουσι παρὰ Βασιλείου καὶ παρ' ἐμοῦ, γράψωσι ταῦτα." 15
 παρενθὺ δὲ ὁ βασιλεὺς ἀποστέλλει Χριστοφόρον πρωτοβεστιαρίον
 ἅμα Καλοκῆρῳ κοιτωνίτῃ, καὶ ἀνελθόντες ἐκρύβθησαν ἐν τῷ κε-
 λλίῳ αὐτοῦ. Βασιλεῖος οὖν δελεασθεὶς, καὶ λαβῶν λόγον ἔθορον
 παρὰ Σαμωνᾷ εἰς τὸ προσευχάδιον αὐτοῦ, ἔξεῖπεν αὐτῷ πάντα τὰ
 τῆς βουλῆς καὶ τοὺς συμβουλευομένους. ἀριστῶντων δὲ αὐτῶν 20
 κατελθόντες Χριστοφόρος καὶ Καλοκῆρος διὰ γραφῆς ἀνέγνωσαν
 πάντα τῷ βασιλεῖ. καὶ παρενθὺ μὲν Βασιλεῖον προσκαλεσάμενος

14 ὧσιν?

praepositus ac compulsor, Nicolai foederatorum cohortis comitis filius,
 amicitia iunctus est Samonae cubiculario, Agarenorum stirpe nato, impe-
 rium culminis cupidine actus. creditque Samonae secretum: "extincta
 iam Zoe amita nostra, imperator aliam coniugem accepturus est, nosque
 omnes eliminaturus. verum mihi dato fidem, ut tibi omne consilium
 credam, et quod coniurationis existit." data vero Basilio fide, edisseruit
 illi omnia. Samonas vero ad imperatorem ingressus ait "domine mi,
 volo tibi aliquid privatim dicere, quod quidem si dixero, mors mihi est:
 si autem non dixero, ipse tu morieris," omnemque ei Basillii coniuratio-
 nem narravit. cumque eius dictis fidem non haberet, ac diceret "num-
 quid aliquis subornavit, ut mihi haec loquereris, fecistisque hoc ut mune-
 ris quidpiam emungas?" ait ille "mitte quos libuerit, viros fideles in
 meum cubiculum, domine mi, et si quid ex Basilio et ex me audierint,
 conscribant." confestim vero imperator Christophorum protovestiarium
 mittit una cum Calocyro cubiculario; ascendentesque in eius delitære
 cubiculo. velut itaque esca captus Basillius, iurataque fide a Samona
 accepta, in domestico ipsius oratorio omnem illi edisseruit coniuratio-
 nem, ac qui coniurati essent. prandentibus vero illis descendentes Chri-
 stophorus et Calocyros omnia, ita ut audita scripserant, imperatori lege-
 runt. confestimque adesse iussu Basilio dedit miliariorum quattuor-

δέδωκε μυριάσια χιλιάδας εικοσιτέσσαρας ὡς δῆθεν ψυχικὰ τῆς αὐτοῦ θείας Ζωῆς, ὡς ὀρισθέντα παρ' αὐτῆς οὕτως, καὶ ἀπέ- C
 στείλει ἐν Μακεδονίᾳ. καὶ τὸν μὲν Βασιλεῖον οὕτως τῆς πόλεως
 ἐξήγαγε, τοὺς δὲ λοιποὺς τοὺς τῆς αὐτῆς βουλῆς μετεσχηκότας καὶ
 5 κοινωρήσαντας, Πάρδον μὲν δρουγγάριον τῆς βίγλης ἀποστέλλει
 πρὸς τὸν Στυπιώτην δῆθεν ἀγαγεῖν αὐτόν, προμηνηθέντος ἐκείνου
 διὰ βασιλικοῦ πιπτακίου τοῦτον δεσμῆσαι. προφασισάμενος δὲ ὁ
 βασιλεὺς ἀπέλθειν καὶ δειπῆσαι εἰς τὸν ἅγιον Λάζαρον, εἰς τὸ
 καταβάσιον τοῦ ἰζυκανιστηρίου, ἔστησεν Ἰωάννην Γαριδᾶν μετὰ
 10 καὶ τῶν λοιπῶν τῆς ἑταιρείας ἐν τῷ κουβουκλίῳ· καὶ ἐν τῷ κατέρ-
 χεσθαι τὸν βουσίλα κρατήσαντες οἱ μετὰ Ἰωάννου Νικόλαον ἑται- D
 ρειάρχη ἐξήγαγον τῆς πόλεως. ἀγαγὼν δὲ ἐκ Μακεδονίας Βασι-
 λειον καὶ ἀνακρίνας καὶ τύπας, καὶ τὰς τρίχας αὐτοῦ καταφλέξας,
 καὶ ἐν τῇ μέσῃ θριαμβεύσας, ἐξώρισεν ἐν Ἀθήναις· καὶ κακῶς
 15 ἔκει τέλευτῆ. ὡσαύτως καὶ Νικόλαον ἑταιρειάρχη καὶ Στυλιανὸν
 καὶ Ἰωάννην καὶ συγγένειαν πᾶσαν Ζαούτζα τοὺς μὲν ἀπέκειρε τοὺς
 δὲ ἐξώρισε, δημύσας τὰς οὐσίας αὐτῶν πάσας. καὶ οὕτως πᾶσα
 ἡ συγγένεια Ζαούτζα ἐξωλοθρέυθη διὰ Σαμωνᾶ. (21) πάντας
 δὲ τοὺς μαγιστροὺς καὶ τοὺς ἐν τέλει προσκαλεσάμενος ὁ βασιλεὺς P 556
 20 ἀνέγνω κατενώπιον αὐτῶν τὰ μηνυθέντα παρὰ Σαμωνᾶ· καὶ εἰρή-
 κασιν ἄξιον εἶναι τιμῆς μεγάλης. ὁ δὲ παρευθὺ τοῦτον τῇ τοῦ
 πρωτοπαθάρου ἀξίᾳ τετίμηκεν, καὶ προσωκείωσάτο ἑαυτοῦ.

decim milia, quae in amitae suae Zoes remedium animae, sic ab ea de-
 stinata, in Macedoniam deferret. ac quidem Basilium in eum modum
 urbe eiecit. reliquos vero eius confurationis socios ac participes, Par-
 dum, excubiarum drungarium, ad Stypiotem mittit, quasi ipsum addu-
 cturus esset, cum ipse imperatoris libello praemonitus in mandatis acce-
 pissset ut in vincula eum compingeret. praetextu vero abeundi ac ce-
 nandi ad S. Lazarum, in descensu sphaeristerii, Ioannem Garidam sta-
 tuit cum reliquis cohortis foederatorum in cubiculo; interimque descen-
 dente imperatore, tenentes, qui erant cum Ioanne Nicolaum foederato-
 rum cohortis comitem urbe eiecerunt. adducto vero e Macedonia Basili-
 o, eiusque disceptata causa, ipsum verberibus affecit, pilisque eius igne
 succensis, ac per mediam pompa infami traducens civitatem, Athenas
 exsilio relegavit; ubi et male vitam finivit. similiter etiam Nicolaum
 hetaeriarum et Stylianum et Ioannem omnemque Zautzae familiam,
 alios detondit, alios exsilio relegavit, eorum substantiis omnibus publica-
 tis. atque ita per Samonam Zautzae omnis cognatio deleta est. (21) cun-
 ctis vero magistris ac senatoribus imperator vocatis, legit coram illis
 quae a Samona fuerant nuntlata, dixeruntque dignum esse qui magnum
 honorem consequeretur. confestimque eum protospatharii dignitate orna-
 vit et ad suam necessitudinem ascivit.

22. Ἐτελεύτησε δὲ Ἀντώνιος ὁ πατριάρχης, καὶ ἀντ' αὐτοῦ χειροτονεῖται Νικόλαος μυστικὸς ὢν τοῦ βασιλέως. παρελήφθη δὲ καὶ τὸ κάστρον ἢ Δημητριάς ἐν τῷ θέματι τῆς Ἑλλάδος ὑπὸ Δαμιανοῦ τοῦ Ἀγαρηνοῦ.

23. Λέων δὲ ὁ βασιλεὺς στέφει Ἄνναν θυγατέρα Ζωῆς⁵ B τῆς ἀπὸ τοῦ Ζαούτζα, διὰ τὸ μὴ δύνασθαι ποιεῖν τὰ ἐκ τύπου κλητορία μὴ οὔσης Ἀγούστης.

24. Ἠγάγετο δὲ ὁ βασιλεὺς κόρην ἐκ τοῦ θέματος Ὀψικίου, ὠραιότατην πάνυ, ὀνόματι Εὐδοκίαν, στέφας καὶ ἀναγορεύσας καὶ γήμιος αὐτήν· ἕξ ἧς παιδίον ποιήσας ἄρρενα, ἐφ' ᾧ¹⁰ τετελεύτηκε καὶ αὐτὴ καὶ τὸ γεννηθέν.

25. Ἐξωνήσατο δὲ οἰκήματα ὁ βασιλεὺς Λέων πλησίον τῶν ἁγίων ἀποστόλων, καὶ ἔκτισεν ἐκεῖ ἐκκλησίαν περιφανῆ ἐπ' ὀνόματι τῆς προτέρας αὐτοῦ γυναικὸς τῆς ἁγίας Θεοφανῆ. (26) ὡσαύτως ἔκτισεν ἐκκλησίαν εἰς τοὺς λεγομένους Τόπους, τὸν¹⁵ ἄγιον Λάζαρον, κατασκευάσας αὐτὴν μονὴν ἀνδρείαν εὐνοσῶν. C ἔνθα καὶ τὸ τοῦ ἁγίου Λαζάρου σῶμα ἐκ Κύπρου καὶ Μαρίας τῆς Μαγδαληνῆς ἀπὸ Ἐφέσου ἀνακομίσας ἀπέθετο, ποιήσας καὶ τὰ ἐγκαίνια τῆς αὐτῆς ἐκκλησίας. ἀσχολουμένοι δὲ τοῦ στόλου εἰς τὰ κτίσματα τῶν τοιοῦτων ἐκκλησιῶν παρελήφθη ἐν Σικελίᾳ τὸ²⁰ Ταυρομένιον ὑπὸ τῶν Ἄφρων, τῇ ἀμελείᾳ, μᾶλλον δὲ προδοσίᾳ Εὐσταθίου δρουγγαρίου τῶν πλωτῶν, καὶ Καραμάλου ἐκείσε ὄντος καὶ Μιχαὴλ τοῦ Χαράκτου, γενομένης πολλῆς σφαγῆς τῶν

22. Mortuo vero Antonio patriarcha, eius loco ordinatur Nicolaus, qui imperatoris erat mysticus. capta porro est civitas munita Demetrias in Hellados themate a Damiano Agareno.

23. Leo imperator Annam filiam suam ex Zoe filia Zautzæ coronat, quod non poterat constituta ex more convivia publica exhibere, quod non esset Augusta.

24. Duxit autem imperator uxorem ex Opsicii themate, formosissimam valde, nomine Eudociam, coronans Augustamque renuntians ac sibi coniugem adhibens. ex ea suscepto puero masculino tum ipsa extincta est tum suscepta proles.

25. Coemptis Leo imperator aedibus prope sanctos apostolos, ibi praemagnificam ecclesiam exstruxit, nomine primæ suæ uxoris S. Theophanonis. (26) similiter etiam ecclesiam aedificavit ad Topos, quos vocant, S. Lazarum, virorum eunuchorum monasterium faciens; ubi et S. Lazari corpus e Cypro et Mariae Magdalenæ Epheso relatum deposuit: celebrata eiusdem ecclesiae illi encaenia. occupatis autem classariis struendis eiusmodi ecclesiis, captum in Sicilia est Tauromenium ab Afris, negligentia seu potius proditione Eustathii navalium drungarii et Caramali ibi tum existentis et Michaelis Characti, ingenti

Ῥωμαίων. ἀνελθόντων δὲ αὐτῶν ἐν τῇ πόλει παρὰ τε τοῦ βασιλέως καὶ τοῦ πατριάρχου ἐλεγχθέντων παρὰ Μιχαὴλ τοῦ Χαράκτου ὡς προδοτῶν, κατεκρίθησαν θανάτῳ. παρακληθέντος δὲ τοῦ βασιλέως παρὰ Νικολάου τοῦ πατριάρχου, τὸν θάνατον συνεχω- D
5 ρήθησαν, μοναχοὶ ὁ μὲν Καράμυλος εἰς τὰ Πικριδίου, ὁ δὲ Εὐστάθιος εἰς τῶν Στουδίου. παρελήφθη δὲ καὶ Ἀἴμνος ἡ νῆσος ὑπὸ τῶν Ἀγαρηνῶν, αἰχμαλωσίην πολλὴν πεποιηκότες.

27. Ἐν τῇ προελεύσει δὲ τῆς μεσοπεντηκοστῆς τοῦ βασιλέως Λέοντος ἀνελθόντος εἰς τὸν ἅγιον Μώκιον καὶ εἰσοδεύοντος, 10 ὅτε ἤλθε πλησίον σωλέας, ἐξελθὼν τις ἐκ τοῦ ἄμβωνος δέδωκεν αὐτῷ μετὰ ῥάβδου ἰσχυρᾶς καὶ παχείας· καὶ εἰ μὴ ἡ φορὰ τῆς ῥάβδου εἰς πολυκάνδηλον ἐμποδισθεῖσα διεγαννώθη, παρευθὺ ἂν τοῦτον ἀπήλλαξε τοῦ ζῆν. τοῦ δὲ αἵματος σφοδρῶς καταρρέοντος P 557
15 ἐκ τῆς τοῦ βασιλέως κεφαλῆς ταραχὴ τε καὶ φνιγὴ τῶν ἀρχόντων γέγονεν, καὶ πολλοὶ ἐν ταύτῃ ἀπώλοντο. ὁ δὲ ἀδελφὸς αὐτοῦ Ἀλέξανδρος προειφασίσατο νοσηλευθεὶς καὶ οὐ κατήλθεν ἐν τῇ εἰσόδῳ, ὡς ἐκ τούτου ὑποπτον αὐτὸν γενέσθαι τὴν τοιαύτην ἐπιβουλήν κατασκευάσαι. οὔτε ὁ Σαμωνᾶς παρῆν ἐκεῖ, ἀλλ' ἦν ἀπελθὼν ἀγαγεῖν Ζωὴν ἐν τῷ παλατίῳ πρὸς τὸ συνεῖναι τῷ βασι- 20 λεῖ. κρατηθέντος δὲ τοῦ δόντος τὸν βασιλέα καὶ ἐξετισθέντος, καὶ πολλὰς βασιύνοους καὶ τιμωρίας ὑπομεμενηκότος ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας, ἐπεὶ μηδένα καθωμολόγει, τέλος ἐκκοπεῖς αὐτοῦ χεῖρας

1 τῷ βασιλεῖ καὶ τῷ πατριάρχει?

11 ἡ om P

data Romanorum strage. in urbem reductis, ab imperatore et patriarcha redargutis, Characto insimulante, indicta mortis sententia est. quanquam exorato a Nicolao patriarcha imperatore facta mortis venia est. monachum inire concessum, Caramalin Picridii, Eustathio in Studii. capta est et Lemnus insula ab Agarenis, multis incolarum abductis captivis.

27. In processu autem mediae pentecostes, cum Leo imperator ad S. Mocii ascendisset ac templum intraret, ubi iam prope soleam attigerat, egressus quidam ex ambone cum robusto fuste ac crasso in caput impexit. ac nisi fastis ictu interiecto candelabri remissus fuisset ac retardatus, confestim ei vitam abstulisset. cruore autem e capite imperatoris largiter diffuente facta turbatio est ac fuga procerum, multique in ea perierunt. frater autem Leonis Alexander morbum praetextens desideratus in ingressu est, ut inde suspicio ei inoleverit istiusmodi molitionis auctorem ipsum fuisse. Samonas quoque non erat ibi, sed abierat Zoem adducturus in palatium, ut cum imperatore esset. capto illo qui ictum impegerat, habitaque de illo quaestione, ac cum multis dies non pauca sustinuisset supplicia ac tormenta, quod nihil confitebatur, ad

B και πόδας ἐκάη ἐν τῇ τοῦ ἱππικοῦ σφενδόνη, καὶ ἔκτοτε ἐξεκόπη ἡ τοιαύτη προέλευσις.

28. Μετὰ δέ τινα καιρὸν ἀνῆλθε Μάρκος ὁ σοφώτατος οἰκονόμος τῆς αὐτῆς ἐκκλησίας, ὃς ἦν ἀναπληρώσας τοῦ μεγάλου σαββάτου τὸ τετραῦδιον τοῦ κυρίου Κοσμᾶ· καὶ ἐν τῇ τραπέζῃ τῷ βασιλεῖ συνεισιτώμενος ἐξελιπάρει τὸν βασιλέα μὴ ἐκκοπῆναι τὴν ἑορτήν. τοῦ δὲ βασιλέως ἀπαναινομένου ἔφη ὁ Μάρκος ὅτι προγεγραμμένον ἦν παρὰ τοῦ προφήτου Δαβὶδ τὸ παθεῖν σε, δέσποτα. προεφήτευσε γὰρ εἰπὼν, ὅσα ἐπονηρεύσατο ὁ ἔχθρὸς ἐν τῷ ἁγίῳ σου, καὶ ἐνεκαυχῆσαντο οἱ μισοῦντές σε ἐν μέσῳ τῆς ἑορ-
C τῆς σου. καὶ δεῖ σε, ὦ δέσποτα, ἀπὸ τοῦ νῦν κρατῆσαι τὴν βασιλείαν ἕτη δέκα. ὃ δὴ καὶ γέγονε· τῇ γὰρ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἐν ᾗ καὶ ἔλαβεν, ἐν αὐτῇ καὶ τελευτᾷ.

29. Ἦν δὲ Ζωὴ ἡ τετάρτη γυνὴ τοῦ βασιλέως ἄστεπτος. τοῦ δὲ βασιλέως πρόκενσον ποιησαμένου εἰς τὸ ἐμπόριον τοῦ Βου-
 τίου πρὸς τὸ ἐγκαινίσαι τὴν μονὴν Χριστοφόρου τοῦ πρωτοβεστιαρίου αὐτοῦ, ἦλθεν ἀγγελία ὡς ὅτι ὁ στόλος τῶν Ἀγαρηνῶν ἕμα τῷ Τριπολίτῃ ἀνέρχεται κατὰ Κωνσταντινουπόλεως. ἀποστέλλει οὖν ὁ βασιλεὺς Εὐστάθιον δρογγύριον τοῦ πλωτῆμον μετὰ παντὸς στόλου καὶ τῶν στρατηγῶν κατὰ τοῦ Τριπολίτου· οἳ μὴ δυναθέν-
D τες ἀντιπαρατάξουσθαι ἀπεστράφησαν κειοί. (30) ἦλθεν οὖν ὁ Τριπολίτης, καὶ εἰσῆλθεν ἔνδοθεν τῆς Ἀβύδου μέχρι Παρίου.

21 ἀπεστράφησαν?

extremum manibus pedibusque excisis in Circi funda combustus est; quo ex tempore abolitus istiusmodi processus est.

28. Aliquo autem interiecto tempore ascendit Marcus sapientissimus oeconomus eiusdem ecclesiae (is nimirum qui complevit tetraodiam magni sabbati, a domino Cosma compositum), ac cum imperatore mensae accumbens ex eo efflagitabat ne excinderetur festae diei solemnitas. abnuente imperatore ait Marcus "olim iam a Davide scriptum erat (Ps. 73 3), domine, id tibi eventurum esse: prophetauit namque, dicens: quanta malignatus est inimicus in sancto tuo, et gloriati sunt qui oderunt te, in medio solemnitatis tuae. oportet enim te, domine, abhinc annos decem imperium tenere." quod et contigit: eodem enim die quo ictum acceperat, et mortuus est.

29. Zoe quarta Leonis uxor non erat corollis nuptialibus donata. imperatore solenni pompa procedente ad Butii emporium ad Christophori protovestiarii sui monasterium dedicandum, venit nuntius, Agarenorum classem ductore Tripolita adversus Cpolim ascendere. mittit itaque imperator Eustathium navalium drungarium cum omni classe et tribunis ac officialibus adversus Tripolitam: qui, cum non licuisset aciem adversam iungere, inani conata rediere. (30) venit itaque Tripolita, et ingressus est intra Abydum, Parium usque. quo cognito imperator in magnam

τοῦτο μαθὼν ὁ βασιλεὺς ἐν μεγάλῃ ἄθυμιά καὶ περιστάσει γέγονεν, καὶ ἀποστέλλει Ἱμέριον πρωτασηκρήτην κεφαλὴν τοῦ στόλου κατὰ τοῦ Τριπολίτου, μὴ τολμώντων κῦν ὄλως πλησιάζουσι τῷ στόλῳ τῶν Ἀγαρηῶν. τοῖς δὲ τοῦ Θεοῦ κρίμασιν ἀντεστράφη ὁ 5 αὐτὸς Λέων ὁ Τριπολίτης καὶ ἀπῆλθεν ἐν Θεσσαλονίκῃ καὶ ταύτην ἐπολιόρησε καὶ περιέλαβεν ἅμα τῷ στρατηγῷ αὐτῶν Λέοντι τῷ Χατζιλυκίῳ, ποιήσας πολλὴν σφαγὴν καὶ αἰχμαλωσίαν. Ῥοδόφυλλος δὲ τις κουβικουλάριος ἦν ἀποσταλθεὶς ἐν Σικελίᾳ διὰ χρεῖαν τινά, ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ χρυσίον λίτρας ἑκατὸν. νοσήσας δὲ κατὰ 10 τύχην ἐν τῇ ὁδῷ εἰσῆλθεν ἐν Θεσσαλονίκῃ πρὸς τὸ λούσασθαι καὶ ἀνακτήσασθαι ἑαυτόν, ἐκρατήθη παρὰ Λέοντος. διερχομένου δὲ Συμεῶν ἀσηκρήτης, ὁ μετὰ ταῦτα γεγονῶς πατρικίος καὶ πρωτασηκρήτης, ἀνελάβετο τὸ τε χρυσίον καὶ τὰ δῶρα, ἕπερ εἶπεν ὁ Ῥοδοφυλλος ἐν τῇ ὁδῷ καὶ πολλὰ βασανισθεὶς ἐτελεύτησε. τοῦ 15 δὲ Τριπολίτου βουλομένου τὴν πόλιν καταστρέψαι, μαθὼν ὁ Συμεῶν δημοὶ αὐτῷ χρυσίον λαβεῖν καὶ ταύτην εἶσαι· ὁ δὲ καὶ γέγονεν.

31. Σαμωνῦς δὲ προφασισάμενος ἐπὶ τὴν μονὴν αὐτοῦ τὰ Σπείρα ἐξελθεῖν, τὴν ἐν τῷ Δαμυτρὶ οὔσαν, φυγῆ ἐχρήσατο ἅμα 20 χορήμασι καὶ ἵπποις αὐτοῦ, τοὺς ἵππους τοὺς δημοσίους κατὰ ἀπαλλαγὴν ἀγκυλοκοπήσας. τοῦτο μαθὼν ὁ βασιλεὺς ἀποστέλλει ὀπισθεν αὐτοῦ Βασίλειον ἐταιρειάρχην τὸν Καματηρὸν καὶ Γεώρ-

11 καὶ ἐκρατήθη?

διερχόμενος?

venit animi delectionem ac afflictionem. mittitque Himerium a secretis primum classis ducem ac caput adversus Tripolitam, qui prorsus non ausi sunt propius classem Agarenorum adire. quae autem dei iudicia sunt, mutato consilio idem Leo Tripolita vela obvertens Thessalonicam profectus est. quam et expugnavit, cepitque cum Leone Chatzilacio eorum praetore ac duce, magna data civium strage multisque abductis captivis. Rodophyllus autem quispiam cubicularius necessaria quadam ex causa in Siciliam missus, habens secum auri libras centum, cum forte fortuna in via aegrotans Thessalonicam ut lavaret ingressus esset, et ut vires reciperet, captus a Leone est. hac vero iter habens Symeon a secretis, qui postea patricius primusque a secretis fuit, tum aurum recepit tum munera, quibus Rodophyllus in via relictis, multis excruciatu tormentis extinctus est. cumque Tripolitae constitutum esset ut urbem everteret, intelligens Symeon significat ei ut aurum accipiat et urbem immunem sinat, quod et factum est.

31. Samonius autem simulate consilio exeundi in monasterium suum, quod Spira dicunt et in Damatri situm est, fuga in Syriam usus est cum pecuniis et equis suis, publicos equos per singulas stationes subnervans. quo cognite imperator post eum mittit Basilium foederatorum comitem Camaterum et Georgium Cronetem, ad eum comprehendendum.

γιον τὸν Κρηνήτην τοῦ καταλαβεῖν αὐτόν. τοῦ δὲ Σαμωνᾶ τὸν
 Ἄλυν βουλομένου διαπερᾶσαι, κατέλαβεν αὐτόν Νικηφόρος
 C δρουγγάριος ὁ λεγόμενος Καμινᾶς, οὐκ ἔων αὐτόν διαπερᾶσαι.
 ἐπεὶ δὲ πολλὰ ὁ Σαμωνᾶς ὑπισχεῖτο καὶ οὐκ ἔπειθεν, προσέφηνεν
 εἰς τὸ Σιριχᾶ εἰς τὸν τρίμιον σταυρόν, προφασισάμενος ὡς διὰ 5
 πίστιν τοῦ σταυροῦ ἐληλύθει. καταλαβὼν οὖν Κωνσταντῖνος ὁ
 τοῦ Δουκός, καὶ τοῦτον ἀνυλαβόμενος, ὑπέστρεψεν ἐν τῇ πόλει.
 προσέταξε δὲ ὁ βασιλεὺς αὐτόν μὲν φυλάττεσθαι ἐν τῇ οἰκίᾳ Βάρ-
 दा τοῦ Καίσαρος, ἠρώτησε δὲ Κωνσταντῖνον τοῦ Δουκός περὶ
 αὐτοῦ, καὶ μαθὼν ὡς ἀληθῶς ἐν Συρίᾳ ἔφυγε, παρεγγύησε τῷ 10
 D Δουκί μὴ εἰπεῖν τοῦτο ἐνώπιον τῆς συγκλήτου, ὅτι παρ' αὐτοῦ
 ἐρωτηθῆ, ἀλλ' ὅτι δι' εὐχὴν ἀπῆλθεν ἐν τῷ Σιριχᾶ· ἤθελε γὰρ
 ὁ βασιλεὺς συνοψισθῆναι αὐτῷ. προσκαλεσάμενος οὖν Κωνσταν-
 τῖνον τοῦ Δουκός ἔμπροσθεν τῶν ἐν τέλει ἔφη "οὕτως ἔχεις θεὸν
 καὶ τὴν κεφαλὴν μου, ἔφυγεν ὁ Σαμωνᾶς ἢ οὐ;" ὁ δὲ ὡς εἰπὼν 15
 πρότερον τῷ βασιλεῖ μὴ ὀρκισθῆναι καὶ τὸ κεινόμενον εἰπεῖν,
 ἀκούσας τοὺς ὄρκους ἐξεῖπεν ἐνώπιον πάντων ὅτι εἰς Συρίαν ἔφυ-
 γεν. μετ' ὀργῆς δὲ τοῦ βασιλέως τοῦτον ἀποπεμψαμένον, ἐποίησε
 Σαμωνᾶς μῆνας τέσσαρας ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ Βάρδα. ἀπεσυνόψισε
 δὲ ἐν τῇ αὐτοκρατορίᾳ τοῦ βασιλέως. 20

P 559

32. Ἐφάνη δὲ τότε καὶ κομήτης ἀστὴρ, τὰς ἀκτῖνας ἐπὶ
 ἀνατολῆς πέμπων, φαινόμενος ἐν ἡμέραις καὶ νῆξί τεσσαράκοντα.

11 ὅταν?

20 τῇ γέννᾳ τοῦ υἱοῦ τούτου margo P

cumque Samonas Halym vellet traicere, comprehendit eum Nicephorus drungarius, cui nomen Caminas, prohibens ipsum traicere. cumque Samonas multis promissis eius nihil animum inflexisset, ad venerandam confugit crucem quae est in Siricha, simulans quasi fide in crucem eiusque religione iter suscepisset. comprehensus itaque Constantinus Ducis filius, eumque assumens, in urbem reversus est. praecepit vero imperator ipsum quidem servari in aedibus Bardae Caesaris, interrogavitque de eo Constantinum Ducis filium. cognitoque quia vere in Syriam fugeret, mandavit duci ne cum ab eo interrogaretur in praesentia senatus, istud diceret, sed quod voti causa in Siricha profectus esset: volebat enim imperator in sui eum conspectum admittere. advocato itaque Constantino Ducis filio coram senatu ait "ita deum habes et caput meum, fugebat Samonas necne?" is vero, ut qui antea imperatorem rogasset non adiurare, ac dicturum se quod iuberetur, auditis iuramentis, horumque motus religione, omnibus coram enuntiavit "sane fugebat in Syriam." imperator cum ira hoc iussu facessere, Samonam menses quatuor tenuit in dome Bardae, reddiditque praesentiam et in conspectum admisit tum cum illi filius susceptus est.

32. Apparuit tunc et cometa, radios mittens versus Orientem, visusque est dies quadraginta ac totidem noctes. Samonas a tempore suo

γένονε δὲ Σαμωνῆς πατρικιος ἀπὸ τῆς αὐτοῦ φυγῆς. ἐγέννησε δὲ
 υἱὸν ἀπὸ Ζωῆς τῆς τετάρτης αὐτοῦ γυναίκος. ἐβαπτίσθη δὲ τὰ
 ἔσθια φῶτα ὑπὸ Νικολάου πατριάρχου ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ, δε-
 ξαμένων αὐτὸν Ἀλεξάνδρου βασιλέως καὶ Σαμωνᾶ πατρικίου καὶ
 5 τῶν ἐν τέλει πάντων.

33. Γέγονε δὲ καὶ ἡ Κύφη τότε γηροκομείον, διω- B
 χθαισῶν τῶν ἱεραίων.

34. Εὐλογήθη δὲ ὁ Λέων βασιλεὺς μετὰ Ζωῆς μετὰ τὴν
 ἑορτὴν παρὰ Θωμᾶ πρεσβυτέρῳ, ὃς καθηρέθη. ἀνηγόρευσε δὲ
 10 τὴν αὐτὴν Ζωὴν Ἀγιοῦσταν, καὶ διὰ τοῦτο τὸν βασιλέα ὁ πατρι-
 ἀρχης ἐκώλυσε εἰς τὴν ἐκκλησίαν εἰσερχέσθαι. ὅθεν διήρχετο
 ἀπὸ τοῦ δεξιοῦ μέρους μέχρι τοῦ μιτατωρίου, μηδ' ὄλωσεν εἰς τὰ
 κατὰ συνήθειαν διερχόμενος.

35. Προεβλήθη δὲ Σαμωνῆς παρακοιμώμενος διὰ τὸ εἶναι
 15 τῷ βασιλεῖ συνεργὸς πρὸς πᾶσαν παρανομίαν καὶ κακίαν. καὶ κατὰ
 τῆς ἐκκλησίας ἤρξαντο μελετᾶν. προσκαλεσάμενοι γὰρ Νικόλαον C
 πατριάρχην Φεβρουαρίῳ μηνὶ πρώτῳ, καὶ πολλὰ λιπαρήσαντες
 δεχθῆναι τὴν πολυγαμίαν, ἐπεὶ πῆσαι οὐκ ἤδονήθησαν, ἀπὸ τοῦ
 κλητορίου διὰ τοῦ Βουκολέοντος ἐν πλοίῳ μικρῷ τοῦτον ἐμβιβά-
 20 σαντες διεπέρασαν ἐν τῇ Ἠρίᾳ, ἀφ' ἧς περὶ μέχρι Γαλακρησῶν
 μόλις ἀπήει, χιόνος ἐπικειμένης πολλῆς. χειροτονεῖται δὲ αὐτ'
 αὐτοῦ Ἐδθύμιος σύγκελλος εἰς πατριάρχην, ἀνὴρ ἱεροπρεπής,

3 ὅτι ἔβαλλον οἱ καλαῖοι πολλοὺς ἀναδόχους margo P 20 ἐφ' P

fugae patricius creatus est. sustulit Leo filium ex Zoe, quarta uxore
 sua; baptizatusque est in die luminum a Nicolao patriarcha in magna
 ecclesia, susceptoribus eius Alexandro imperatore et Samona patricio
 omnique senatu.

33. Tunc quoque Cypa, quam vocant, domus hospitalis curandis
 senibus facta est, eliminatis scortis.

34. Nuptiali benedictione impartitus est Leo imperator cum Zoe
 post domini natalem diem a Thoma presbytero, qui depositus est. ean-
 dem quoque Zoem Augustam renuntiavit; quae res in causa fuit ut pa-
 triarcha imperatori ingressum in ecclesiam interdixit. quapropter a
 dextra parte ad metatorium usque transibat, nihil prorsus qua moris erat
 transiens.

35. Provectus vero est Samonas accubitor (sacri cubiculi praepo-
 situs intimus) iccirco nimirum quod imperatori ad omne scelus et pravi-
 tatem adiutor esset et socius. coeperuntque adversus ecclesiam nova
 moliri. advocato enim Nicolao patriarcha calendis Februarii, multisque
 agentes precibus ut polygamia reciperetur, cum in sententiam trahere
 nequivissent, a Cletorio (conviviorum triclinio) per Bucleonem in par-
 vum lintrem imponentes Eriam traiecerunt; unde aegre pedes ad Gala-
 crenas usque multa nive obiecta humo evasit. ordinatur vero eius loco
 Euthymius syncellus patriarcha, vir venerabilis et continens ac valde

Theophanes contin.

55

ἐγκρατῆς τε καὶ εὐλαβῆς πάντων· ὃν φασιν καταδέξασθαι τοῦτο ἐξ ἀποκαλύψεως θεοῦ, ὡς τοῦ βασιλέως βουλευομένου αἴρεσιν καὶ νόμον ἐκθεῖναι τοῦ ἔχειν ἄνδρα γυναῖκας τρεῖς ἢ καὶ τέσσαρας, πολλῶν εἰς τοῦτο λογιωτάτων ἀνδρῶν συνεργούντων αὐτῷ.

36. Ἰουνίῳ δὲ μηνὶ προσεκλήθη Λέων ὁ βασιλεὺς παρὰ 5
Κωνσταντίνου τοῦ Λαβδὸς ἐν τῇ μονῇ τῇ οὕτῃ ἐν τῷ Μαρδοσαγ-
γάρῃ τοῦ ποιῆσαι τὰ ἐγκαινία καὶ ἀριστήσαι. καὶ γέγονεν ἄνεμος
ὃ λεγόμενος λήψ ἕως τρίτου σφοδρῶς φουθήσας, συσσεύσας τε καὶ
δονήσας οἰκήματα καὶ ἐκκλησίας, ὥστε πάντας φεύγειν ἐν ὑπαί-
θροις τόποις, λέγοντας συντέλειαν κοσμικῆν εἶναι, εἰ μὴ ἢ θεοῦ 10
φιλανθρωπία δι' ὄμβρων ἔπαυσε τὴν τοιαύτην θραυσίν.

P 560 37. Προεβάλετο δὲ ὁ βασιλεὺς Ἱμέριον λογοθέτην τοῦ θρό-
μου κεφαλὴν πάντων τῶν πλωτῶν, ἐξελεθόντος τοῦ στόλον τῶν
Ἀγαρηῶν κατὰ Ῥωμαίων. ἐδέξατο δὲ καὶ Ἀνδρόνικος ὁ Δούξ
διὰ κεινύσεως συνελθεῖν Ἱμερίῳ λογοθέτῃ ἐν τοῖς πλοίοις καὶ 15
καταπολεμῆσαι τοὺς Ἀγαρηνοὺς. ὃ δὲ Σαμωνᾶς ἦν ἀδιάλλακτος
ἐχθρὸς Ἀνδρόνικῳ, καὶ πολλὰ κατ' αὐτοῦ διηνεκῶς συνεισπέσασα
καὶ ἐμηχανᾶτο, κακῶσαι τὸν Ἀνδρόνικον παντὶ τρόπῳ καὶ πάσῃ
σπουδῇ διαμηχανώμενος ἀπὸ τῆς αὐτοῦ φυγῆς. ὑπέβαλε δὲ τὴν
γράψαι ἐπὶ Ἀνδρόνικῳ κρύφα, μὴ εἰσελθεῖν εἰς τὰ καθάρβια καὶ 20
B κρατηθῆναι παρὰ Ἱμερίου· ὃ γὰρ Σαμωνᾶς ὑπέβηκε τῷ βασιλεῖ τοῦ
κρατηθῆναι σε καὶ τυφλωθῆναι παρ' αὐτοῦ. πολλὰ δὲ πρωτρεπο-

7 τοῦ] τοῦτο P

12 Ἱμέριον p. 229 b

pius et religiosus. aumtque divina revelatione, quod ita gestum erat, recepisse, quippe cum imperator vellet haeresim ac legem promulgare, qua liceret viro tres aut etiam quattuor uxores habere; qua in re mali eruditissimi viri ei adstipularentur.

36. Mense Iunio invitatus est Leo imperator a Constantiae Libe ad monasterium, quod est in Mardosagari, tum ad eius dedicationem tum ad prandium. factusque est ventus, cui Lips nomen, in tertiam usque vicem valide spirans, concutiensque ac evertens domos ac ecclesias, ita ut omnes in subdivalia loca fugerent ac mundi consummationem esse dicerent, nisi dei clementia obortis imbribus sedata esset istiusmodi confractio.

37. Praefecerat imperator Himerium cursus publici logothetam navalis omnis rei caput, egressa Agarenorum classe adversus Romanos. acceperat vero imperatoria iussione Andronicus Dux ut et ipse Himerio logothetae in navibus sese adiungeret et adversus Agarenos serio depugnaret. Porro Samonas irreconciliabilis Andronico hostis erat, multaque in eum continuo struebat, et machinabatur illi noxam inferre, nullo nos modo, nulla non opera ac fraude nocere studens, quo ex tempore a fuga retractus fuerat. subiecit vero cuidam ut occulte Andronico scriberet "cave sis naves ingrediaris et capiaris ab Himerio: Samonas namque auctor fuit imperatori ut ab eo te teneri ac laminibus erbari praecipe-

μένου Ἱμερίου Ἀνδρόνικον εἰσελθεῖν ἐν τοῖς πλοίοις κατὰ τῶν Ἀγα-
 ρηνῶν ἀπεσκήρτησε. τῶν Ἀγαρηνῶν δὲ ἐπικειμένων Ἱμέριος μόνος
 ἐν ἡμέρᾳ τοῦ ἁγίου Θωμᾶ συμβαλὼν πόλεμον μετὰ τῶν Ἀγαρη-
 νῶν μεγάλην νίκην εἰργάσατο. τοῦτο μαθὼν Ἀνδρόνικος, ἀπο-
 5 γνούς, ἅμα συγγενέσιν αὐτοῦ καὶ τέκνοις αὐτοῦ καὶ ἀνδρώποισ
 αὐτοῦ ἀπελθὼν ἐκράτησε κάστρον τὴν Καβάλαν, εἰς τελείαν ἀπο-
 στασίαν ἑλθὼν, ὡς εἰπεῖν καὶ Σαμωνῶν πρὸς τὸν βασιλεῖα “οὐκ
 ἔλεγόν σοι, ὦ δέσποτα, ἀντίρτην εἶναι τὸν Δοῦκα;” (38) παρ- C
 ευθὴ δὲ ἀποστέλλει ὁ βασιλεὺς Γρηγορᾶν δομέστικον τῶν σχολῶν
 10 τὸν Ἰβηρίτζην, συμπένθειρον ὄντα τοῦ Ἀνδρόνικου, καταπολεμῆ-
 σαι αὐτόν. μαθὼν δὲ τοῦτο Ἀνδρόνικος, καὶ ὡς ὁ πατριάρχης
 Νικόλαος ἔξεώσθη, προσέφυγε τοῖς Ἀγαρηνοῖς ἅμα τοῖς συγγενέσι
 καὶ φίλοις αὐτοῦ καὶ τέκνοις, ἐξελήλυθόσι τότε κατὰ Ῥωμαίων,
 καὶ ἀπεδέχθη παρὰ τῷ ἡμερουμνῇ μεγάλως. (39) ἐλυπεῖτο δὲ
 15 Λέων ὁ βασιλεὺς διὰ τὸν Ἀνδρόνικον, καὶ πολλάκις βεβούλετο ἀπο-
 στεῖλαι αὐτῷ λόγον ἐνυπογράφον, ὃ καὶ Θεόφιλος διὰ τὸν Μα-
 νουήλ ἐποίησε. συνεβουλευσάντο δὲ τινες τῷ βασιλεῖ φιλοφρονη- D
 θῆναι τινα τῶν τοῦ πραιτωρίου Σαρακηνῶν καὶ ἀποσταλῆναι ἐν
 Συρίᾳ μετὰ λόγου ἐνυπογράφου. τοῦτο δὴ καὶ πεποίηκεν ὁ βα-
 20 σιλεὺς, γράψας διὰ κινναβάρως καὶ ἀποστείλας μετὰ χρυσοβοῦλ-
 λου ἔνδοθεν φατλιοῦ βραχέος τράκτου. ἐξεληθόντος δὲ τοῦ Ἀγα-
 ρηνοῦ ἀπὸ τοῦ βυσιλιεύς, προσκαλεσάμενος αὐτὸν Σαμωνῶς εἶπεν
 αὐτῷ “οἶδας τί κρατεῖς;” τοῦτο εἰπὼν διὰ τὸν κηρόν. “τὴν ἀπώ-

ret.” multis itaque hortamentis atque precibus agente Himerio ut ad-
 versus Agarenos naves ingrederetur, resiliit. Agarenis vero incumbentibus,
 Himerius solus in die S. Thomae conserta cum eis pugna magna
 potitus victoria est. Andronicus ut cognovit, in desperationem actus,
 una cum propinquis ac liberis suis totaque familia discedens Cabalam
 urbem munitam cepit, in perfectam defectionem prorumpens, ita ut Sa-
 monas imperatori diceret “nonne dicebam tibi, domine, Ducem tyranni-
 dem moliri ac rebellem esse?” (38) confestum itaque mittit imperator
 Gregoram legionum domesticum Iberitkem, Andronicum consocerum, ad
 eum expugnandum. cognito vero Nicolaum patriarcham eiecium esse,
 ad Agarenos profugit cum propinquis et amicis suis ac liberis, qui Ro-
 manam tunc dicionem incursabant; magnificeque ac gaudii significatione
 receptus est ab amerumne. (39) dolebat plurimum Leoni imperatori
 propter Andronicum; saepiusque animo destinaverat ut subscriptam se-
 curitatis fidem ad eum mitteret, quod et Theophilus fecerat propter
 Manuelem. consulere vero quidam imperatori ut quendam e praetorio
 Saracenorum liberalius acceptum conciliaret ac in Syriam eum subscripta
 immunitatis fide mitteret. quod utique fecit, scribens rubris literis, mit-
 tensque cum aurea bulla intra bacillum ducta cera compactum. egresso
 autem Agareno ab imperatore, accersens eum Samonas ait illi “nostri

ἐγκρατῆς τε καὶ εὐλαβῆς πάντῃ· ὃν φασιν καταδέξασθαι τοῦτο ἐξ ἀποκαλύψεως θείας, ὡς τοῦ βασιλέως βουλευομένου αἵρεσιν καὶ νόμον ἐκδεῖναι τοῦ ἔχειν ἄνδρα γυναικας τρεῖς ἢ καὶ τέσσαρας, πολλῶν εἰς τοῦτο λογιωτάτων ἀνδρῶν συνεργούντων αὐτῷ.

36. Ἰουνίῳ δὲ μηνὶ προσεκλήθη Λέων ὁ βασιλεὺς παρὰ τὸν Κωνσταντίνου τοῦ Λιβῆδος ἐν τῇ μονῇ τῇ οὕτῃ ἐν τῷ Μαρδοσαργάρῃ τοῦ ποιῆσαι τὰ ἐγκαινία καὶ ἀριστήσαι. καὶ γέγονεν ἄνεμος ὃ λεγόμενος λήψ ἕως τρίτου σφοδρῶς φουθήσας, συσείσας τε καὶ δονήσας οἰκήματα καὶ ἐκκλησίας, ὥστε πάντας φεῦγεν ἐν ὑπαίθροις τόποις, λέγοντας συντέλειαν κοσμικὴν εἶναι, εἰ μὴ ἢ θεοῦ φιλανθρωπία δι' ὄμβρων ἔπαυσε τὴν τοιαύτην θραύσιν.

P 560 37. Προεβιάετο δὲ ὁ βασιλεὺς Ἰμέριον λογοθέτην τοῦ θρόνου κεφαλὴν πάντων τῶν πλωτῶν, ἐξελέθητο δὲ τοῦ στόλου τῶν Ἀγαρηνῶν κατὰ Ῥωμαίων. ἐδέξατο δὲ καὶ Ἀνδρόνικος ὁ Δούξ διὰ κελύσεως συνελθεῖν Ἰμερίῳ λογοθέτῃ ἐν τοῖς πλοίοις καὶ καταπολεμησαὶ τοὺς Ἀγαρηνοὺς. ὁ δὲ Σαμωνᾶς ἦν ἀδιάλλακτος ἐχθρὸς Ἀνδρονίκῳ, καὶ πολλὰ κατ' αὐτοῦ διηνεκῶς συνεσκεύασε καὶ ἐμηχανᾶτο, κακῶσαι τὸν Ἀνδρόνικον παντὶ τρόπῳ καὶ πύσῃ σπουδῇ διαμηχανώμενος ἀπὸ τῆς αὐτοῦ φηγῆς. ὑπέβαλε δὲ τὴν γράψαι τῷ Ἀνδρονίκῳ κρύφα, μὴ εἰσελθεῖν εἰς τὰ καράβια καὶ κρατηθῆναι παρὰ Ἰμερίου· ὁ γὰρ Σαμωνᾶς ὑπέβηκε τῷ βασιλεὶ τῷ κρατηθῆναι σε καὶ τυφλωθῆναι παρ' αὐτοῦ. πολλὰ δὲ προτρεπο-

7 τοῦ] τοῦτο P

12 Ἰμέριον p. 229 b

pius et religiosus. aiuntque divina revelatione, quod ita gestum erat, recepisse, quippe cum imperator vellet haeresim ac legem promulgare, qua liceret viro tres aut etiam quattuor uxores habere; qua in re multi eruditissimi viri ei adstipularentur.

36. Mense Iunio invitatus est Leo imperator a Constantino Libe ad monasterium, quod est in Mardosagari, tum ad eius dedicationem tum ad prandium. factusque est ventus, cui Lips nomen, in tertiam usque vicem valide spirans, concutiensque ac evertens domos ac ecclesias, ita ut omnes in subdivalia loca fugerent ac mundi consummationem esse dicerent, nisi dei clementia obortis imbribus sedata esset istiusmodi confractio.

37. Praefecerat imperator Himerium cursus publici logothetam navalis omnis rei caput, egressa Agarenorum classe adversus Romanos. acceperat vero imperatoria iussione Andronicus Dux ut et ipse Himerio logothetae in navibus sese adiungeret et adversus Agarenos serio depugnaret. Porro Samonas irreconciliabilis Andronico hostis erat, multaque in eum continuo struebat, et machinabatur illi noxam inferre, nullo non modo, nulla non opera ac fraude nocere studens, quo ex tempore a fuga retractus fuerat. subiecit vero cuidam ut occulte Andronico scriberet "cave sis naves ingrediaris et capiaris ab Himerio: Samonas namque auctor fuit imperatori ut ab eo te teneri ac luminibus orbari praecipe-

μένου Ἱμερίου Ἀνδρόνικον εἰσελθεῖν ἐν τοῖς πλοίοις κατὰ τῶν Ἀγαρηναίων ἀπεσκήρτησε. τῶν Ἀγαρηνῶν δὲ ἐπικειμένων Ἱμέριος μόνος ἐν ἡμέρᾳ τοῦ ἁγίου Θωμᾶ συμβαλὼν πόλεμον μετὰ τῶν Ἀγαρηνῶν μεγάλην νίκην ἐργάσατο. τοῦτο μαθὼν Ἀνδρόνικος, ἀπο-
 5 γνούς, ἅμα συγγενέσιν αὐτοῦ καὶ τέκνοις αὐτοῦ καὶ ἀνθρώποις αὐτοῦ ἀπελθὼν ἐκράτησε κάστρον τὴν Καβάλαν, εἰς τελείαν ἀποστασίαν ἰλθῶν, ὡς εἰπεῖν καὶ Σαμωνῶν πρὸς τὸν βασιλεῦα “ὄκ ἐλεγόν σοι, ὦ δέσποτα, ἀντάρτην εἶναι τὸν Δοῦκα;” (38) παρ-
 10 εὐθὺ δὲ ἀποστέλλει ὁ βασιλεὺς Γρηγορῶν δομέστικον τῶν σχολῶν τὸν Ἰβηρίτζην, συμπένθειρον ὄντα τοῦ Ἀνδρόνικου, καταπολεμῆσαι αὐτόν. μαθὼν δὲ τοῦτο Ἀνδρόνικος, καὶ ὡς ὁ πατριάρχης Νικόλαος ἐξεώσθη, προσέφυγε τοῖς Ἀγαρηνοῖς ἅμα τοῖς συγγενέσι καὶ φίλοις αὐτοῦ καὶ τέκνοις, ἐξεληλυθόσι τότε κατὰ Ῥωμαίων, καὶ ἀπεδέχθη παρὰ τῷ ἀμερουμνῇ μεγάλως. (39) ἐλυπεῖτο δὲ
 15 Ἀλέων ὁ βασιλεὺς διὰ τὸν Ἀνδρόνικον, καὶ πολλάκις ἐβούλετο ἀποστεῖλαι αὐτῷ λόγον ἐνυπὸ γραφον, ὃ καὶ Θεόφιλος διὰ τὸν Μανουὴλ ἐποίησε. συνεβουλευσάντο δὲ τινες τῷ βασιλεῖ φιλοφρονη-
 20 θῆναι τινα τῶν τοῦ πραιτωρίου Σαρακηνῶν καὶ ἀποσταλῆναι ἐν Συρίᾳ μετὰ λόγον ἐνυπογράφου. τοῦτο δὲ καὶ πεποίηκεν ὁ βασιλεὺς, γράψας διὰ κινναβάρειως καὶ ἀποστείλας μετὰ χρυσοβούλλου ἐνδοθεν φατλίου βραχέος τράκτον. ἐξεληθόντος δὲ τοῦ Ἀγαρηνοῦ ἀπὸ τοῦ βυσιλιέως, προσκαλεσάμενος αὐτὸν Σαμωνῶς εἶπεν αὐτῷ “οἶδας τί κρατεῖς;” τοῦτο εἰπὼν διὰ τὸν κηρὸν. “τὴν ἀπώ-

ret.” multis itaque hortamentis atque precibus agente Himerio ut adversus Agarenos naves ingrederetur, resiliit. Agarenis vero incumbentibus, Himerius solus in die S. Thomae conserta cum eis pugna magna potitus victoria est. Andronicus ut cognovit, in desperationem actus, una cum propinquis ac liberis suis totaque familia discedens Cabalam urbem munitam cepit, in perfectam defectionem prorumpens, ita ut Samonas imperatori diceret “nonne dicebam tibi, domine, Ducem tyrannidem moliri ac rebellem esse?” (38) confestim itaque mittit imperator Gregoram legionum domesticum Iberitzem, Andronici consocerum, ad eum expugnandum. cognito vero Nicolam patriarcham eiecum esse, ad Agarenos profugit cum propinquis et amicis suis ac liberis, qui Romanam tunc dicionem incursabant; magnificeque ac gaudit significatione receptus est ab amerumne. (39) dolebat plurimum Leonis imperatori propter Andronicum; saepiusque animo destinaverat ut subscriptam securitatis fidem ad eum mitteret, quod et Theophilus fecerat propter Manuelem. consulere vero quidam imperatori ut quendam e praetorio Saracenorum liberalius acceptum conciliaret ac in Syriam cum subscripta immunitatis fide mitteret. quod utique fecit, scribens rubris literis, mittensque cum aurea bulla intra bacillum ducta cera compactum. egresso autem Agareno ab imperatore, accersens eum Samonas ait illi nosti

ἐγκρατῆς τε καὶ ἐδλαβῆς πάντο· ὃν φασιν καταδέξασθαι τοῦτο ἐξ ἀποκαλύψεως θείας, ὡς τοῦ βασιλέως βουλευομένου αἵρεσιν καὶ νόμον ἐκθεῖναι τοῦ ἔχειν ἄνδρα γυναικας τρεῖς ἢ καὶ τέσσαρας, πολλῶν εἰς τοῦτο λογιωτάτων ἀνδρῶν συνεργοῦντων αὐτῷ.

36. Ἰουνίῳ δὲ μηνὶ προσεκλήθη Λέων ὁ βασιλεὺς παρὰ Κωνσταντίνου τοῦ Λαβδὸς ἐν τῇ μονῇ τῇ οὕτῃ ἐν τῷ Μαρδοσαργάτῃ τοῦ ποιῆσαι τὰ ἐγκαινία καὶ ἀριστήσαι. καὶ γέγονεν ἄνεμος ὁ λεγόμενος λῆψ ἕως τρίτου σφοδρῶς φουσησας, συσεύσας τε καὶ δονήσας οἰκήματα καὶ ἐκκλησίας, ὥστε πάντας φεύγειν ἐν ὑπαίθροις τόποις, λέγοντας συντέλειαν κοσμικῆν εἶναι, εἰ μὴ ἢ θεοῦ φιλανθρωπία δι' ὄμβρων ἔπαυσε τὴν τοιαύτην θραύσιν.

P 560 37. Προεβιάετο δὲ ὁ βασιλεὺς Ἱμέριον λογοθέτην τοῦ θρόμου κεφαλὴν πάντων τῶν πλωτῶν, ἐξελέθητο δὲ καὶ Ἀνδρόνικος ὁ Λουξ διὰ κελεύσεως συνελθεῖν Ἱμερίῳ λογοθέτῃ ἐν τοῖς πλοίοις καὶ καταπολεμησάιν τοὺς Ἀγαρηνοὺς. ὁ δὲ Σαμωνᾶς ἦν ἀδιάλλατος ἐχθρὸς Ἀνδρόνικῳ, καὶ πολλὰ κατ' αὐτοῦ διηνεκῶς συνεσκεύασε καὶ ἐμηχανᾶτο, πακῶσαι τὸν Ἀνδρόνικον παντὶ τρόπῳ καὶ πάσῃ σπουδῇ διαμηχανώμενος ἀπὸ τῆς αὐτοῦ φηγῆς. ὑπέβαλε δὲ τὴν γράψαι τῷ Ἀνδρόνικῳ κρύφα, μὴ εἰσελθεῖν εἰς τὰ καράβια καὶ κρατηθῆναι παρὰ Ἱμερίου· ὁ γὰρ Σαμωνᾶς ὑπέβηκε τῷ βασιλεῖ τοῦ κρατηθῆναι σε καὶ τυφλωθῆναι παρ' αὐτοῦ. πολλὰ δὲ προτρεπο-

7 τοῦ] τοῦτο P

12 Ἱμέριον p. 229 b

pius et religiosus. aiumtque divina revelatione, quod ita gestum erat, recepisse, quippe cum imperator vellet haeresim ac legem promulgare, qua liceret viro tres aut etiam quattuor uxores habere; qua in re multi eruditissimi viri ei adstipularentur.

36. Mense Iunio invitatus est Leo imperator a Constantino Libe ad monasterium, quod est in Mardosagari, tum ad eius dedicationem tum ad prandium. factusque est ventus, cui Lips nomen, in tertiam usque vicem valide spirans, concutiensque ac evertens domos ac ecclesias, ita ut omnes in subdivalia loca fugerent ac mundi consummationem esse dicerent, nisi dei clementia obortis imbribus sedata esset istiusmodi confractio.

37. Praefecerat imperator Himerium cursus publici logothetam navalis omnis rei caput, egressa Agarenorum classe adversus Romanos. acceperat vero imperatoria iussione Andronicus Dux ut et ipse Himerio logothetae in navibus sese adiungeret et adversus Agarenos serio depugnaret. Porro Samonas irconciliabilis Andronico hostis erat, multaque in eum continuo struebat, et machinabatur illi noxam inferre, nullo non modo, nulla non opera ac fraude nocere studens, quo ex tempore a fuga retractus fuerat. subiecit vero cuidam ut occulte Andronico scriberet "cave sis naves ingrediaris et capiaris ab Himerio: Samonas namque auctor fuit imperatori ut ab eo te teneri ac luminibus orbari praecipere-

μένου Ἱμερλου Ἀνδρόνικον εἰσελθεῖν ἐν τοῖς πλοῖσις κατὰ τῶν Ἀγα-
 ρηναίων ἀπεσιώρησε. τῶν Ἀγαρηναίων δὲ ἐπικειμένων Ἱμέριος μόνος
 ἐν ἡμέρᾳ τοῦ ἁγίου Θωμᾶ συμβαλὼν πόλεμον μετὰ τῶν Ἀγαρη-
 ναίων μεγάλην νίκην εἰργάσατο. τοῦτο μαθὼν Ἀνδρόνικος, ἀπο-
 5 βγνούς, ἅμα συγγενέσιν αὐτοῦ καὶ τέκνοις αὐτοῦ καὶ ἀνδράποισι
 αὐτοῦ ἀπελθὼν ἐκράτησε κάστρον τὴν Καβάλαν, εἰς τελεῖαν ἀπο-
 στασίαν ἰδῶν, ὡς εἰπεῖν καὶ Σαμωνῶν πρὸς τὸν βασιλέα “ὄγκ
 ἔλεγόν σοι, ὦ δέσποτα, ἀντάρτην εἶναι τὸν Δοῦκα;” (38) παρ- C
 ευθὸν δὲ ἀποστέλλει ὁ βασιλεὺς Γρηγορᾶν δομέστικον τῶν σχολῶν
 10 τὸν Ἰβηριτζην, συμπένθειρον ὄντα τοῦ Ἀνδρόνικου, καταπολεμῆ-
 σαι αὐτόν. μαθὼν δὲ τοῦτο Ἀνδρόνικος, καὶ ὡς ὁ πατριάρχης
 Νικόλαος ἐξεώσθη, προσέφυγε τοῖς Ἀγαρηνοῖς ἅμα τοῖς συγγενέσι
 καὶ φίλοις αὐτοῦ καὶ τέκνοις, ἐξεληλυθόσι τότε κατὰ Ῥωμαίων,
 καὶ ἀπεδέχθη παρὰ τῶ ἀμερουμνῆ μεγάλως. (39) ἔλυπεῖτο δὲ
 15 Ἀλέων ὁ βασιλεὺς διὰ τὸν Ἀνδρόνικον, καὶ πολλάκις ἐβούλετο ἀπο-
 στείλαι αὐτῷ λόγον ἐνυπογράφου, ὃ καὶ Θεόφιλος διὰ τὸν Μα-
 νουήλ ἐποίησε. συνεβουλεύσαντο δὲ τινες τῷ βασιλεῖ φιλοφρονη- D
 θῆναι τινὰ τῶν τοῦ πραιτωρίου Σαρακενῶν καὶ ἀποσταλῆναι ἐν
 Συρίᾳ μετὰ λόγου ἐνυπογράφου. τοῦτο δὴ καὶ πεποίηκεν ὁ βα-
 20 σιλεὺς, γράψας διὰ κινναβάρεως καὶ ἀποστείλας μετὰ χρυσοβούλ-
 λου ἔνδοθεν φραζλίον βραχέος τράκτου. ἐξεληθόντος δὲ τοῦ Ἀγα-
 ρηνοῦ ἀπὸ τοῦ βασιλέως, προσκαλεσάμενος αὐτὸν Σαμωνῆς εἶπεν
 αὐτῷ “οἶδας τί κρατεῖς;” τοῦτο εἰπὼν διὰ τὸν κηρόν. “τὴν ἀπώ-

ret.” multis itaque hortamentis atque precibus agente Himerio ut ad-
 versus Agarenos naves ingrederetur, resiliit. Agarenis vero incumbentibus,
 Himerius solus in die S. Thomae concerta cum eis pugna magna
 potitus victoria est. Andronicus ut cognovit, in desperationem actus,
 una cum propinquis ac liberis suis totaque familia discedens Cabalam
 urbem munitam cepit, in perfectam defectionem prorumpens, ita ut Sa-
 monas imperatori diceret “nonne dicebam tibi, domine, Ducem tyranni-
 dem moliri ac rebellem esse?” (38) confestim itaque mittit imperator
 Gregoram legionum domesticum Iberitzem, Andronici consocerum, ad
 eum expugnandum. cognito vero Nicolaum patriarcham eiectionem esse,
 ad Agarenos profugit cum propinquis et amicis suis ac liberis, qui Ro-
 manas tunc dicionem incursabant; magnificoque ac gaudii significatione
 receptus est ab amerumne. (39) dolebat plurimum Leoni imperatori
 propter Andronicum; saepiusque animo destinaverat ut subscriptam se-
 curitatis fidem ad eum mitteret, quod et Theophilus fecerat propter
 Manuelem. consulere vero quidam imperatori ut quendam ac praetorio
 Saracénorum liberalius acceptum conciliaret ac in Syriam cum subscripta
 immunitatis fide mitteret. quod utique fecit, scribens rubris literis, mit-
 tensensque cum aurea balla intra bacillum ducta cera compactum. egresso
 autem Agareno ab imperatore, accersens eum Samonas ait illi “nostri

λειαν τῆς Συρίας βασιτάξιν.” καὶ δοὺς αὐτῷ παρήγγειλε τοῦτο
 βαλεῖν εἰς τὰς χεῖρας τοῦ Ἀζήθ. ὁ δὲ ἀπελθὼν τοῦτο πεποίηκεν.
 P 561 ἐκρατήθη δὲ Ἀνδρόνικος καὶ ἐδισμῆθη μετὰ πάντων τῶν συγγενῶν
 αὐτοῦ. καὶ μαθῶν ὡς διὰ δόλου τοῦ Σαμωνᾶ ταῦτα αὐτῷ γέγο-
 νεν, ἀναγκασθεὶς ἰμαγάρισεν αὐτόν τε καὶ αἱ σὺν αὐτῷ. ἔκτοτε δὲ
 Κωνσταντῖνος ὁ υἱὸς αὐτοῦ καὶ οἱ λοιποὶ ἰδόντες ὅτι ἀδύνατόν
 ἔστιν Ἀνδρόνικον ἐξελεῖν, βουλῇ αὐτοῦ μετ’ αὐτὸν πολλὴν φυγῆν χρη-
 σάμενοι (θανυμαστὸν ὄντως) ἐκ μέσης Συρίας πρὸς Ῥωμαίαν
 ἐξῆλθον, καὶ καταπολεμούμενοι κατὰ χώρας μόλις ὀλίγοι διασώ-
 θησαν μετὰ Κωνσταντίνου υἱοῦ αὐτοῦ. 10

40. Ἐκ δὲ Ταρσοῦ εἰσηλθὼν ἐν τῇ πόλει περὶ ἀλλαγίου ὁ
 τε Ἀβαλβάκης ὁ γέρον καὶ ὁ τοῦ Σαμωνᾶ πατήρ· καὶ τούτους
 B ἐθεώσατο ὁ βασιλεὺς μετὰ κοσμήσεως καὶ τιμῆς καὶ δόξης ἐν τῇ
 Μαгнаύρα. ἐκαλλώπισαν δὲ καὶ τὴν μεγάλην ἐκκλησίαν ἐν κόσμῳ
 πολυτελεῖ, καὶ ὑπέδειξαν ἅπαντα τὰ τίμια σκευὴ τοῖς Ἀγαρηνοῖς, 15
 ὅπερ ἀνύξιον ἦν βασιλείας καὶ Χριστιανικῆς καταστάσεως, τοῦ
 διαθῆναι παρὰ τῶν ἔθνῶν τὰ ἱερά σκευὴ τοῦ Θεοῦ. ὁ δὲ τοῦ
 Σαμωνᾶ πατὴρ ἔθελε συνεῖναι τῷ υἱῷ αὐτοῦ καὶ μείναι εἰς Ῥωμα-
 νίαν. ὁ δὲ Σαμωνῆς παρήγγειλε αὐτῷ λέγων “κράτει τὴν πίστιν
 ἣν ἔχεις· κάγω, εἰ δυναθῶ, ἀλεύσομαι πρὸς σε μᾶλλον.” 20

C 41. Τῇ δὲ ἡμέρᾳ τῆς πεντηκοστῆς στέφει Λέων ὁ βασι-
 λεὺς τὸν υἱὸν αὐτοῦ Κωνσταντῖνον δι’ Ἐὐθυμίου πατριάρχου.

2 Οὐζίθη?

9 ἐξῆλθε P

13 ἰδέεστε margo P

quid teneas?” hoc dicens cerei causa. “nempe Syriae exitum gestas.”
 quo tradito, admonuit ut in Azoris manus daret. isque profectus id ita
 fecit. tentus itaque Andronicus est, et in viacula cum propinquis suis
 omnibus compactus; compertoque haec sibi Samonae dolo contigisse,
 necessitate adactus ipse se, et qui ibant cum ipso, impuris Mahumeti
 sacris polluere. Constantinus vero eius filius ac reliqui, videntes im-
 possibile facta ut Andronicus exiret, eius consilio, non multo post, arre-
 pta fuga (rem vere stupendam!) ex media Syria in Romaniam evasere;
 belloque appetiti per regiones vicosque et oppida, vix pauci incolantes
 cum Constantino eius filio sese recepero.

40. E Tarso in urbem profecti sunt ad commutandos captivos tum
 Abalbacis senex tum Samonae pater. suscepit eos decore imperator, ac
 cum honore et gloria festive in Magnaura. ornata magnifice pretiosa
 omni suppellectili magna ecclesia, exhibita Agarenis veneranda vasa
 omnia: rem sane indignam imperio et Christiano statu ac disciplina,
 sacrorum dei vasorum spectaculo gentium pasci oculos. Samonae patri
 in animum venerat ut cum filio versaretur et in Romania sedes statue-
 ret. renuit Samonas, dicens “tene quam habes fidem; ego potius ad te,
 si facultas fuerit, proficiscar.”

41. Die sacro pentecostes coronat Leo filium Constantianam per

δέδωκε δὲ Σαμωνᾶς Κωνσταντῖνον ἄνθρωπον ἀπὸ τοῦ, τὸν δουλεύ-
 ουσαντα πρότερον Βασιλεῖω μαγίστρω καὶ ἐπὶ τοῦ κανικλείου, δου-
 λέειν Ζωῆ Ἀβγούστη· ὃς ἠγαπήθη παρὰ τοῦ βασιλέως Λέοντος
 καὶ τῆς Ἀβγούστης. διὰ τοῦτο πολλὰ ἐφθόνησε Σαμωνᾶς αὐτῷ,
 5 καὶ ἐλοιδορεῖ ὡς συνόντι τῇ Ἀβγούστη· ἄπερ ὁ βασιλεὺς τοῖσας
 ἀληθῆ εἶναι, ἀπέστειλε καὶ ἀπέκειρεν αὐτὸν μοναχὸν ἐν τῇ μονῇ
 τοῦ ἁγίου Ταρασίου διὰ τοῦ Σαμωνᾶ. μετ' ἄλλων δὲ ὤρισε Σα-
 μωνᾶν ἀναλαβέσθαι αὐτὸν ἐν τῇ αὐτοῦ μονῇ Σπιῆρα, βουλόμενος D
 πάλιν ἀναλαβέσθαι αὐτόν. ἀπελθὼν οὖν εἰς πρόκειρον ἐν τῷ
 10 Δαμιτρῷ, καὶ ἐν τῇ μονῇ τοῦ Σαμωνᾶ ἀριστήσας, εἶδε Κων-
 σταντῖνον, καὶ παρεθὺν ὤρισε Σαμωνᾶν, καὶ ἔνδυσε αὐτὸν κοσμι-
 κά, καὶ ἐκέρασε τὸν βασιλέα εἰς τὸ κλητόριον, καὶ ὑπέστρεψε
 μετ' αὐτοῦ ἐν τῷ παλατίῳ. (42) ὁρῶν δὲ Σαμωνᾶς ἀξαναομέ-
 νην τὴν ἀγάπην τοῦ βασιλέως ἐπ' αὐτὸν βουλεύεται μετὰ μεγίστου
 15 κοιτωνίτου καὶ Μιχαὴλ Τζηρίθωνος, καὶ ποιοῦσι χαρτίον πολυ-
 λοιδορον κατὰ τοῦ βασιλέως, γράψαντος καὶ συντάξαντος αὐτὸν P 562
 τοῦ Ῥοδίω νοταρίου ὄντος τοῦ Σαμωνᾶ. ἐλθὼν δὲ ὁ βασιλεὺς
 ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ εἶδεν αὐτὸν ἐν ᾧ ἦν τόπω εἰς τὸ μετα-
 τώριον, καὶ ἤρεν αὐτόν, καὶ ἀναγνοὺς ἐν μεγάλῃ θλίψει ἦν, ζη-
 20 τῶν τὸν τοῦτο ποιήσαντα. γέγονε δὲ καὶ ἔκλειψις σελήνης, καὶ
 διωρίσαστο ὁ βασιλεὺς τοῖς οὐσί τότε ἀστρονόμοις εἰπεῖν τὸ ἀποτέ-
 λεσμα. εἰσερχομένου δὲ πρὸς τὸν βασιλέα Παντολέοντος μητρο-

Euthymium patriarcham. dedit autem Samonas domesticum suum, qui
 Basilio magistro et caniclii praefecto antea in ministerio fuerat, ut Zoae
 Augustae in obsequio esset; demeritque Leonis imperatoris et Augu-
 stae gratiam. quae res Samonae in ipsum haud leuem concitavit in-
 vidiam; detrahensque malae cum Augusta rei crimen inferebat. haec
 verae aliquid culpa habere imperator cogitans, mittens detondit mona-
 chum in S. Tarasii per Samonam. nec multo post statuit imperator ut
 Samonas in suum eum monasterium, quod Spira dicitur, assumeret, vo-
 lens rursus in familiam coeptare. abiens itaque ad processum in Da-
 mastrin, prandensque in Samonae monasterio, Constantinum vidit, mox-
 que Samonae, quae ex saeculi usu essent, vestibus induere praecipit;
 miscuitque in convivio imperatori, ac cum eo in palatium rediit.
 (42) videns autem Samonas imperatoris in eum maiori cremento amo-
 rem augescere, consilio cum Maximo cubiculario et Michaeli Tzerithono
 habito, libellum adversus imperatorem foedis criminationibus ac cavillis
 confertum conficiunt, eius scriptore ac librum componente Rhodio, qui
 Samonae notarius erat. veniens autem imperator in magnam ecclesiam
 libellum offendit quo loco ad deum preces fundebat, in metatorio, eum-
 que tulit; quo lecto in magna animi anxietate atque dolore erat, quae-
 rens quis auctor libelli esset. fuit vero et lunae deliquium. praecipit-
 que imperator ut qui tunc astronomi essent, signi huius effectum edico-
 rent. ingressa itaque ad imperatorem Pantaleone metropolita, qui Sa-

πολλοῦ, φίλου ὄντος τῷ Σαμωνᾷ, ἠρώτησεν αὐτὸν ὁ Σαμωνᾶς
 "εἰς τίνα ἐστὶν ἡ κάκωσις;" ἔφη αὐτῷ ὁ μητροπολίτης "εἰς εἶ·
 B καὶ ἐὰν διέλθῃς Ἰουνίου τὰς 19', ἔκτοτε οὐδὲν πείσῃ κακόν." τὸν
 δὲ βασιλεὺς εἶπεν εἰς τὸν δεύτερον ἔχειν κάκωσιν τὴν σελήτην· ὁ δὲ
 βασιλεὺς ὑπέλαβε τοῦτο εἰς Ἀλεξάνδρον τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ. μετὰ 5
 τοῦτο ἰδίως Τζηρίθων τῷ βασιλεῖ ἐξείπεν "ὁ Σαμωνᾶς τὸ πατρί-
 κιον ἐποίησε." καὶ παρενθὺ καταβιβάζει Σαμωνῶν εἰς τὸν οἶκον
 αὐτοῦ καὶ ἀποκτείνει μοναχὸν καὶ ἀπάγει εἰς τὴν μονὴν Εὐθύμιου
 πατριάρχου. καὶ μετὰ ταῦτα πάλιν λοιδορηθέντος, ἀπήγαγεν
 εἰς τὴν τοῦ Μαρτινάκη μονήν. ἐποίησε δὲ Κωνσταντιῖνον παρα- 10
 κοιμώμενον, καὶ ἔκτισεν αὐτῷ μονὴν ἐν Νωσσιᾷ, καὶ ἀπέληθεν ἅμα
 C Εὐθυμίου πατριάρχου καὶ ἐγκαινίασε ταύτην.

43. Ὀκτωβρίῳ δὲ μηνὶ γέγονε πόλεμος ναυμαχικὸς Ἰμερίου
 λεγομένου μετὰ Σαμμανοῦ καὶ Λέοντος τοῦ Ἀγαρηνοῦ, στρατη-
 γοῦ ὄντος ἐν Σάμῳ Ῥωμανοῦ τοῦ μετὰ ταῦτα βασιλευσάντος. 15
 τήθῃ δὲ Ἰμέριος, καὶ μόλις διεσώθη, σχεδὸν πάντων ἐκεῖ κινύ-
 νουσάντων.

44. Ἠρξάτο δὲ νοσηλεύεσθαι Λέων ὁ βασιλεὺς κοιλιακῶ
 νοσήματι, ὥστε μὴ δυναθῆναι ἐξελεθεῖν ἐν τῇ Μαγναύρᾳ τὴν δη-
 D μμηγορίαν λαλῆσαι ἐν τῇ ἀρχῇ τῶν νηστεϊῶν. γέγονε δὲ καὶ ἐμ- 20
 πρησμός εἰς τὰ κηρουλάρια τῆς μεγάλης ἐκκλησίας, κατέκταν τῶν

monae amicus erat, rogavit eum Samonas, cui istud malum portenderet?
 respondit metropolita "tibi; ac si Iunii mensis tertium decimum diem
 transieris, ab omni deinceps noxa immunis eris." imperatori autem di-
 xit ad eum spectare lunae maleficium, cuius in re publica essent partes
 secundae. existimavitque imperator Alexandrum fratrem hoc, quod ita
 dictum esset, attingere. tum deinde Tzerithon privatim imperatori ret-
 tulit Samonam esse qui libellum fecisset. confestim itaque Samonam
 deiecit in eius domum, detondetque monachum, atque ad Euthymii able-
 gat monasterium. cumque postea rursus criminis delatus esset, ad Mar-
 tinacii monasterium abduxit. fecit vero Constantinum sacri cubicali
 praefectum intimum (accubitorem vocant), eique in Nosii monasterium
 condidit; profectusque una cum Euthymio patriarcha illius encaenia
 celebravit.

43. Mense Octobri commissum navale praelium est Himerii lega-
 thetae cum Damiano et Leone Agarenis, Romano tunc praetore in Samo
 agente, ipso qui postea rerum summam obtinuit. victusque Himerius
 est, ac vix ipse evasit incolumis, cunctis fere illic in periculum ad-
 ductis.

44. Coepit autem Leo coeliaco morbo aegrotare, ut nec in Ma-
 gnauram exire ei licuerit, quo loco in ieiuniorum exordio orationem erat
 habiturus. factumque incendium est in cerularia magnae ecclesiae, com-
 bustis chartarum monumentis omnibus et sacello (ecclesiae scilicet aera-

χαρτησίων πύκτων καὶ τῆς σακέλλης. Ματῶν δὲ μηνὶ τελευτᾷ Λέων, προχειρισάμενος Ἀλέξανδρον τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ βασιλέαν ἰδὼν, ὡς φασίν, ἐρχόμενον πρὸς αὐτὸν ἔφη " ἴδε ὁ κακὸς καὶ χρόνος μετὰ τοὺς δεκατρεῖς μῆνας." πολλὰ ἐκλαπήσας καὶ δεηθεὶς αὐτοῦ φυλάττειν τὸν υἱὸν αὐτοῦ Κωνσταντῖνον. καὶ ὁ λόγος τοῦ βασιλέως ἐγένετο ἀληθῶς γὰρ μετὰ δεκατρεῖς μῆνας ἐτελεύτησε.

Β Α Σ Ϊ Δ Ε Ι Α

P 563

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΥΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ.

10 Τῷ ζυβ' ἔτει τοῦ κόσμου, τῆς δὲ θείας σαρκώσεως λιβ', ἐβασίλευσεν Ἀλέξανδρος ὁ υἱὸς Βασιλείου, ἔτος ἐν ἡμέρας κθ', σὺν Κωνσταντίνῳ υἱῷ Λέοντος. ἀποστείλας δὲ ἤγαγεν Νικόλαον ἐκ Γαλακρηνῶν, καταγαγὼν Εὐθύμιον πατριάρχη, καὶ ἐνεθρόνισε Β τὸ δεύτερον τὸν αὐτὸν Νικόλαον πατριάρχη. ἐποίησε δὲ σελήν-
15 τιον καὶ σύνοδον Ἀλέξανδρος ἐν τῇ Μαγναύρῃ, ἀγγυῶν Εὐθύμιον ἐκ τοῦ Στενοῦ ἀπὸ τῶν Ἀγαθοῦ καὶ συγκαθίσας ἅμα Νικολάῳ πατριάρχη ἐποίησαντο τὴν κατ' αὐτοῦ καθάραισιν, ἀτίμως ἀποτίλλοντες τοῦ ἱεροπρεποῦς καὶ ἀξιαγιάστου ἀνδρὸς τὴν τιμίαν αὐτοῦ γενειάδα, καὶ ἄλλας τινὰς ὕβρεις καὶ ποινὰς αὐτῷ ἐπιφέ-
20 ροντες, ὡς ἡσυχῶς καὶ πρῶως ἐπέμεινεν ὁ τίμιος καὶ ἱερὸς ἀνήρ.

16 τῶν] τοῦ P

rio publico). mense vero Maio meritar Leo, ubi Alexandrum fratrem suum imperii clavo praefecisset; quem, ut aiunt, ad se venientem videns "en" inquit, "et malum tempus post tredecim menses;" multum obscans ac rogans ut Constantinum filium suum servaret. evenitque quod ita imperator locutus erat: vere enim ille post tredecim menses fati-
fructus est.

I M P E R I U M

ALEXANDRI FILII BASILII.

Anno mundi 6412, divinae incarnationis 912, imperavit Alexander Basilii filius annum unum dies 29 cum Constantino Leonis filio. mittens vero adduxit Nicolaum ex Galacrenis, deiecto Euthymio patriarcha; eundemque Nicolaum in patriarchalem sedem denuo restituit. habitoque in Magnaura concilio, adductoque Euthymio ex Steno Agathique monasterio, sedens ipse Alexander cum Nicolao patriarcha depositionem ipsius peregere, indignis modis vellentes sacri viri ac decori dignaeque suspi-
ciendi venerabilem barbam, aliasque quasdam iniurias ac poenas illi inferentes, quas vir venerabilis ac sacer sedato ac silentio placideque fe-

καὶ ὑπερωρίσθη πάλιν εἰς τὰ Ἄγαθοῦ, ἔνθα καὶ τελευτήσας κατα-
C τίθεται ἐν τῇ αὐτῇ μονῇ ἐν τῇ πόλει εἰς τὰ Ψαμαθίου.

2. Οὗτος Ἀλέξανδρος διὰ τὰς ὑπονοίας ἃς ὁ ἀδελφὸς αὐ-
τοῦ Λέων ἔτι ζῶν εἶχε κατ' αὐτοῦ, ἀεὶ τοῖς κτηγεσίαις καὶ τοῖς
ἔξω παλατίου ἐσθλάζεν, μηδὲν βασιλέως ἔργον πραττέμενος, ἀλλὰ
διώγων ἐν τρυφαῖς καὶ ἀσελείαις καὶ μέθαις, καὶ περὶ ταῦτα ἀεὶ
διακείμενος. ὅθεν ἄρξας αὐτὸς οὐδὲν γενναῖον εἰργάσατο, ἀλλὰ
D παρευθὲ Ἰαννῆν τὸν παπῶν, τὸν ἐπίκλην Λαζάρην, φάικτωρα πι-
ποῖηκεν, ὃς καὶ κακῶς τὸ ζῆν ἀπέρρηξεν μετὰ θάνατον Ἀλεξάν-
δρου, ἐν τῷ Ἐβδόμῳ σφαιροῖζον. ὡσαύτως καὶ Γαβριηλέπουλον¹⁹
καὶ Βασιλίτζην ὑπὸ Σκλαβητῶν ἔθρους σφοδρῶς κατακλούτισεν ἐκ
τῶν τοῦ παλατίου χρημάτων. ὡς φασὶν δέ, τὸν αὐτὸν Βασιλεῖον
καὶ βασιλέα ἠβούλετο ποιῆσαι ὡς ἄπαις ὢν, καὶ Κωνσταντῖνον
εἶδν Λέοντος ἐνοουχσαι· καὶ ὁ πολλὰκις βουλευθεῖς, διεσπεδάσθη
παρὰ τῶν ὑπὸ τοῦ Λέοντος εὐεργετηθέντων, ποτὲ μὲν ὡς νηπίου¹⁵
ὑποβάλλοντα ποτὲ δὲ ὡς ἀσθενουῦντος.

P 564 3. Ἐπὶ τούτῳ ἐφάνη ἀστὴρ κομήτης ἐκ δύσεως ἐπὶ ἡμέ-
ρας δεκαπέντε, ὃν ἔλεγον ξιφίαν καλεῖσθαι καὶ αἱματοχυσίαν ἐν
τῇ πόλει ἐργάσεσθαι.

4. Οὗτος πλάνοις καὶ γόησιν ἑαυτὸν ἐξέδοτο, οἷ καὶ πι-²⁰
ποῖηκασιν αὐτοῦ συάγρου στοιχειῶν, σοὶ καὶ τῇ σῇ ζωῇ προσανό-

12 Βασιλίτζην, ut et Logotheta. margo P

16 ὑποβαλλόντων

rebat. rursusque ad Agathi relegatus est; ubi et vita functus deponitur
in suo monasterio in urbe ad Psamathii aedes.

2. Hic Alexander quia apud Leonem fratrem suspicionibus labora-
bat, quoad ille vixit, continuo venationibus iisque quae privati hominis
essent otium operamque ponebat, nihil quod imperatorum esset, genus
aut tractans, sed in deliciis et impudiciis commensationibusque ac
ebrietatibus traducens vitam, inque rebus eiusmodi animum continae
occupans. quamobrem rerum summam adeptus nihil fortis animi ac ge-
nerosae indolis gessit: sed statim Iannem clericum cognomento Lazarem
rectorem constituit, qui et malo fato, extincto Alexandro, in Hebdemo
sphaera ludens vitae finem fecit. simili quoque ratione Gabrielepalum
et Basilitzem Sclavonicae gentis palatii thesauris valde locupletavit. at-
que, ut rumor est, eundem Basilitzem etiam imperatorem creare, quia
ipse improlis esset, animo destinarat, ac Constantinum Leonis filium
castrare. suspensusque eius rei institutum consilium dissipatum est eorum
opera quos Leo beneficiis demeruisset, cum ii modo infantem eum esse
modo aegra valetudine admonerent.

3. Alexandro imperatore apparuit cometa a partibus Occidentis
dies quindecim, quem a gladii figura xiphiam vocari aiebant, et in urbe
praestiturnum sanguinis effusionem.

4. Is sese seductoribus ac praestigiatoribus dederat, qui et eius
statuam signumque aprī effigiem fecerunt, ei eiusque vitae aptari ad

καίται, χοιρόβιον τὸν ἀνόητον ὑποφαίνοντες. ὁ δὲ τοῖτοις ἀπατηθεὶς αἰδοῖα καὶ δδόντας τῷ χοίρῳ προσανένωσεν ὡς λιπομέρους αὐτῷ. καὶ τῇ αὐτῇ πλάνῃ πεποιθὼς ἱππικὸν ποιήσας, τὰς τῶν ἐκκλησιῶν ἐνδύτας καὶ πολυκάνδηλα ἄρας, τὸ ἱππικὸν ἐστό-
5 λισεν καὶ τοῖς ζώδοις φωταγωγίαν [γὰρ] ἐποίησεν. διὰ τοῦτο ἤρθη ἀπ' αὐτοῦ ἡ τοῦ Θεοῦ χεὶρ ὡς τὴν τοῦ Θεοῦ τιμὴν τοῖς εἰδώλοις B προσάψαντος.

5. Ἰμερίου δὲ λογοθέτου ἐκ τῆς τῶν Ἀγαρηνῶν ἤτιης ὑποστρέψαντος, ἀποστείλας Ἀλέξανδρος περιώρισεν ἐν τῇ μονῇ 10 τοῦ παλατίου τῇ λεγομένῃ Καλυπτῆ, ἐπασιελήσους ὡς ἐχθρὸν αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ Λέοντος. ὁ δὲ ἐκ θλίψεως πολλῆς ἀφροσθήσας, περιωρισμένος ὢν ἐπὶ μῆνας ἕξ, ἔτελεύτησεν.

6. Ἀπέστειλε δὲ Συμεὼν ὁ ἄρχων Βουλγαρίας μηνύων Ἀλέξανδρῳ τὰ πρὸς εἰρήνην, καὶ τοῦ φιλοφρονεῖσθαι αὐτὸν καὶ 15 τιμᾶσθαι καθ' ὅσπερ ἐπὶ τοῦ Λέοντος. ὁ δὲ ἀνοία καὶ ἀφροσύνη C κρατηθεὶς τοὺς πρέσβεις ἀτίμως ἐξέπεμψεν, ἀπειλαῖς τὸν Συμεὼν καταπλήξας. λυθείσης οὖν ἔκτοτε τῆς εἰρήνης Συμεὼν παρειακτιάζετο κινήσαι κατὰ τῶν Χριστιανῶν ὄπλα.

7. Ἀλέξανδρος δὲ ἀριστήσας καὶ ῥομφαία θεηλάτῳ πλη- 20 γεὶς ἀνελθὼν, ὄμματος πολλοῦ ἐκ τῶν ῥινῶν καὶ τῶν αἰδολῶν ἐκφερομένου μετὰ δύο ἡμέρας ἔτελεύτησε, καταλιπὼν ἐπιτρόπους Νικόλαον πατριάρχη, Στέφανον μάγιστρον καὶ Ἰωάννην Ἐλαδᾶ

5 ἐποίησαν P

6 ἐπ' margo P

eaque referri dicentes, ea re fasulsi hominis ac demontis suinam vitam innuentes. qui et istis seductus, sui pudenda dentesque, ut quae illi desiderarentur, instauravit. eodemque errore fretus, celebratis Circensibus, ecclesiarum acceptis linteis peplisque ac multifidis pensilibus candelabris Circum convestivit atque ornavit, staturisque ac lignis lumina sacro quasi ritu admovit. quapropter sublata in eum dei manus est, iccirco quod dei honorem adhibuisset idolis.

5. Himerio logotheta ex Agarenorum praelio accepta clade reverso mittens Alexander virum relegavit in palatii monasterium, cui Caluptae nomen, minas intentans, quasi qui Leone eius fratre imperatore haud satis ei aequus fuisset. is ex magna afflictione atque aerumna morbo correptus, exsul agens septimum mensem, fatis concessit.

6. Misit vero Symeon Bulgariae princeps, mandans Alexandro quas ad pacem essent, et ut muneribus acciperet ac coleret, uti Leone imperatore factum esset. is vero dementia tentus mentisque insaniam probo legatos ablegavit, minacibus verbis Symeonem territans. quo ex tempore Symeon ad bellum adversus Christianos sese accinxit.

7. Porro Alexander pransus, dei ira immisso gladio vulneratus, multa ei sanguinis vi e naribus ac pudendis erumpente, post biduum occidit, relictis tutoribus Nicolao patriarcha, Stephano magistro et Iovane

D καὶ Ἰωάννην βακτορα καὶ Εὐθύμιον καὶ τὸν Βασιλίτζην καὶ τὸν Γαβριηλόπουλον, ἑάσας τὴν βασιλείαν Κωνσταντίνῳ ἀπεμφῶ ἀ- τοῦ, υἱῷ Λέοντος τοῦ βασιλέως. ἀπέθνετο δὲ Ἀλέξανδρον ἐν τοῖς τάφοις μετὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ.

Β Α Σ Ι Δ Ε Ι Α

5

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΥΙΟΥ ΛΕΟΝΤΟΣ.

P 566 **Κ**ωνσταντίνος δὲ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ τελευτήσαντος παις ἔτι τυχά- των (ἑβδομον γὰρ εἶχε τῆς ἡλικίας ἔτος) ὑπ' Ἀλεξάνδρον τοῦ θείου αὐτοῦ ἐν τῇ βασιλείᾳ καταλέλειπτο, ὑπὸ ἐπιτρόπων τελῶν. ἔβασι- λευσεν οὖν ἐπὶ τῶν αὐτοῦ ἐπιτρόπων σὺν τῇ μητρὶ ἑτερα ἔτη ἑπτὰ, 10 ἅμια δὲ Ῥωμανῶ πενθερῶ αὐτοῦ ἐν ὑποταγῇ ὧν ἑτερα ἔτη εἴκοσι ἕξ, μονοκράτωρ δὲ ἔτη δεκαπέντε, ὡς εἶναι τὸν πάντα χρόνον τῆς βα- σιλείας αὐτοῦ ἔτη τέ'. λαβόμενος οὖν τῆς τοῦ παλατίου ἑξουσίας ὁ πατριάρχης Νικόλαος, ἕτε ἐπίτροπος καὶ αὐτὸς ὧν σὺν τῷ μα- γίστρῳ Στεφάνῳ καὶ τῷ Ἑλαδῶ Ἰωάννῃ, καὶ αὐτῷ μαγίστρῳ, τῆν 15 **Β** τοῦ κοινοῦ πρόνοιαν ἐποιεῖτο καὶ τὴν φροντίδα εἶχεν τῶν τῇ βασι- λείᾳ ἀνηκόωντων πραγμάτων ὁσημέραι.

2. Ἐν τούτοις οὖν τῆς βασιλείας οὕσης δηλοῦται Κωνσταν- τίνῳ τῷ Δουκί, δομειστικῶ ὑπάρχοντι τῶν σχολῶν, παρά τῶν τῶν ἐν τῇ πόλει μεγιστάνων, φιλοῦντων αὐτὸν ὡς ἀνδρείον καὶ 20 νουνεχῆ καὶ καλῶς δυνάμενον τὴν βασιλείαν διακυβερωῦν, εἰσι-

Elada, necnon Ioanne rectore et Euthymio et Basilitze et Gabrielepole, dimisso imperio Constantino nepoti, Leonis imperatoris filio. sepultus est Alexander in sepulchris cum patre suo.

I M P E R I U M

CONSTANTINI LEONIS FILII.

Porro Constantinus, Leone patre extincto cum puer adhuc esset (quippe qui septimum aetatis annum ageret), ab Alexandro patre in imperio relictus sub tutoribus erat. imperavit itaque sub tutoribus cum matre septem alios annos, cum Romano vero eius socero, illi subiectus, alios viginti sex annos; solus denique imperium rexit annos quindecim, atque adeo imperii eius omne tempus annorum quinque supra quinquaginta spatium concluditur. arrepta itaque Nicolaus patriarcha aulae potestate, ut qui ipse tutor cum magistro Stephano et Ioanne Elada, ipse pariter magistro, erat, publicae rei curam habebat, rebusque ad imperium spectantibus sedulo quotidie operam navabat.

2. Sic igitur imperii rebus constitutis, procerum quidam ab urbe regia Constantino Duci legionum domestico, ut qui eum ceu virum fec- tom et cautum probeque gerendo imperio parem gnauumque diligenter,

θεῖν καὶ ταύτης ἔγκρατῆ γενέσθαι ἀπονητέ. ὁ δὲ ἄτε καὶ πρότερον
 αὐτὴν ὄνειροπολῶν καὶ τοῦ στέφους ἀεὶ ἐφιέμενος, ὡς εἶχε τάχους,
 τὴν βασιλεύουσαν κατέλαβεν ἅμα τοῖς σὺν αὐτῷ ἔγκράτοις ἱκανοῖς
 οὖσι. καὶ νυκτὸς διὰ παραπυλίδος εἰσελθὼν τοῦ πρωτοβεστιαρίου C
 5 *Μιχαήλ*, οὔσης πλησίον ἀκροπόλεως, ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πενθεροῦ
 αὐτοῦ *Γρηγοῦ* ἄνθρωπος μετὰ τῶν συνόντων αὐτῷ διετέλεσεν. *Νι-*
κήτας δὲ ἀσηκηῆτις, ὁ μετὰ ταῦτα πρωτονοτάριος γεγονώς, τὴν
Κωνσταντίνου ἄφιξιν τῷ πατρικίῳ *Κωνσταντίνῳ* καὶ μοναχῷ τῷ
 Ἑλαδικῷ κατεμήνυσεν· καὶ ἄμφω τῇ αὐτῇ νυκτὶ πρὸς τὸν Δοῦκα
 10 *Κωνσταντίνον* παρεγένοντο· καὶ βουλήν ποιησάμενοι, οὐπω τῆς
 ἡμέρας καταλαβοῦσης ἀλλ' ἔτι σκοτίας οὔσης, μετὰ λαμπάδων
 καὶ λαοῦ πολλοῦ καὶ ὄπλων τὴν τοῦ ἵπποδρόμου πύλην καταλαμ-
 βάνουσι, *Κωνσταντίνον* εὐφημοῦντες ὡς βασιλέα. ἔνθα δὲ ὁ D
 τούτου ἵπποκόμος λογγευθεὶς παρὰ τῶν ἐντὸς τῶν τοῦ ἵπποδρό-
 15 μου πυλῶν ἀνῆρέθη. (3) μὴ δεχθεὶς οὖν *Κωνσταντίνος* ἀλλ'
 ἀποσοβηθεὶς, ὡσπερ ὑπὸ τινος ἐκβακχευόμενος δαίμονος καὶ μὴ
 ἐφειστηκότα ἔχων τὸν λογισμὸν τῷ τῆς βασιλείας ἔρωτι, ἐν τῷ
 ἵπποδρόμῳ ὑπεχώρησεν στυγρὸς τε καὶ κατηφής, κακὸν ὀλωθὼν
 τὴν τοῦ ἵπποκόμου κρίνας σφαγῆν. ἐκεῖθεν οὖν εὐφημούμενος
 20 ἦλθε μέχρι τῆς λεγομένης *Χαλκῆς*, καὶ διὰ τῆς *Σιδηρᾶς* πόρτης
 τῆς αὐτῆς *Χαλκῆς* εἰσεληλυθὼς μέχρι τῶν ἔξκουβίτων παρεγένετο.
 ὁ οὖν μάγιστρος *Ἰωάννης* ὁ Ἑλαδᾶς ἐκλογὴν τῶν τε τῆς ἐταιρείας P 566.

20 καὶ] ἦλθεν καὶ P

ut ingrediatur denuntiant, nullo labore urbis compos futurus et in se re-
 rum translaturus summan. is autem, ut qui iam ante imperium somnia-
 ret aertique desiderio ac diadematis nunquam non aestuaret, quanta li-
 cuit celebritate, in urbem involat cum lecta suorum manu, nec ipsa sper-
 nenda multitudine, noctaque per Michaelis protovestiarrii haud procul ab
 arce minori obscuroque ostio ingressus, in soceri sui Gregorae aedibus
 insomnis cum sociis permansit. Nicetas vero a secretis, qui postea pro-
 tonotarius fuit, Constantini adventum Constantino patricio et monacho
 Eladico nuntiavit; amboque eadem nocte ad Constantinum Ducem vene-
 nere; initoque consilio, cum necdum diluxisset sed adhuc tenebrae essent,
 cum facibus militumque non levi armata manu Circi portam invadunt,
 faustisque acclamationibus Constantinum ut imperatorem salutant. ibi
 eius equiso a praesidiariis, iisque qui intra portas erant, lancea transfi-
 xus occubuit. (3) non admissus itaque Constantinus sed submotus, velut
 daemonis cuiusdam afflatu furis actus, nec, quo imperii amore agebatur,
 sanis satis mentis rationibus, in Circum se tristis vultuque demisso sub-
 ducit, malum omen reputans sublatum nece equisonem. illinc itaque fau-
 stis acclamationibus prosequentibus, ad Chalceam usque (sic dictam) ve-
 nit, ac per Chalces eiusdem ferream portam ingressus ad excoibitorum
 usque stationem pervasit. magister itaque Ioannes Eladas, ex foedera-

καὶ τῶν ἑλατῶν ποιησάμενος μεθ' ὄπλων τούτους ἀπέστειλε κατὰ τοῦ Δουκός. ἔλθόντων οὖν μέχρι τῆς Χαλκίδος καὶ πολέμου συστά-
τος πολλοὶ ἐξ ἀμφοτέρων ἔπεσον τῶν μερῶν, καὶ τοσοῦτον ὥστε
τὸν τόπον ἐκλιμασθῆναι τῷ αἵματι ποταμηθὸν καταφρόντι.
ἀνηρέθη δὲ καὶ Γρηγοῦς ὁ υἱὸς τοῦ Δουκός καὶ Μιχαὴλ ἑξάδει- 5
φος αὐτοῦ καὶ Κουρτίκης ἐκείνος ὁ ἐξ Ἀρμενίων. (4) ταῦτα ὁ
Δοῦξ Κωνσταντῖνος μαθὼν, ταραχῆς ὅτι πλείστους γενομένης, τὸν
ἵππον ἐξήλαυεν. ὁ δὲ ταῖς ἐκεῖσε ὑπεστρωμέναις ἐνολισθήσας
πλαξίν εἰς γῆν τὸν ἐπιβάτην κατέβαλεν. ἐπεὶ δὲ τις αὐτὸν κατὰ
B γῆς ἐρριμμένον κατέλαβεν (οἱ γὰρ ἄλλοι διεσπειράσθησαν ἅπαν- 10
τες), ξίφει τὴν τούτου ἀπέτεμε κεφαλὴν.

5. Τούτων οὕτως τελεσθέντων Γρηγοῦς μάγιστρος ὁ τού-
του πενθερός, μετὰ Λέοντος δὲν Χοιροσπάκτην ἀνόμαζον, τῇ
ἀγίᾳ τοῦ Θεοῦ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ προσέφυγον, οὓς καὶ βία ἐκείθεν
ἀποσπάσαντες ἀπέκειραν μοναχοὺς ἐν τῇ τῶν Στουδίου μονῇ. 15
Κωνσταντῖνον δὲ τὸν Ἑλλαδικὸν βουνεύροις τόψαντες, ῥάκη τε
περιβαλόντες καὶ ὄνω ἐπικαθίσαντες, διὰ μέσης τῆς πόλεως
ἐθροιάμβυσαν, καὶ ἐν τῇ τοῦ Δαλμάτου ἀπαγαγόντες μονῇ ἐγκα-
τάκλειστον τῇ λεγομένῃ Καταδίχῃ πεποιήκασιν. Λέοντα δὲ τὸν
C Κατακαλίττην καὶ Ἀβεσαλὼν τὸν τοῦ Ἀρωτῶ ἐκτυφλώσαντες 20
ἐξορία παρέπεμψαν. Κωνσταντῖνον δὲ τοῦ Ἐδλαμπίου εἶδον καὶ
ἐτέρους σὺν αὐτῷ Θεόφιλος ὁ ὑπαρχος ὁ τοῦ Λαμπύδου ἐν τῇ τοῦ
ἵππικου σφενδόνη ξίφει ἀπέτεμεν. οὐ μικρῶς δὲ διερευνησάμενοι

13 ἀνόμαζεν P

21 τὸν?

tis classariisque delectu habito, armis instructos adversus ducem emisit. cumque ad Chalcem usque venissent, consertoque praelio, multi utrinque cecidere; tantaque data acceptaque strages est, ut et sanguinis rivi fluminis instagnarent. occisus vero est Gregoras Ducis filius et Michael eius consobrinus, nec non Curtices Armenius. (4) quo cognito Constantinus Dux, ac cum maxima orta esset turbatio, equum impulit. porro equus in asseribus, quibus locus constratus erat, collapsus sessorem excussit. quem solo allisum et proiectum quispiam offendens (alii enim omnes dispersi ac palantes erant) eius caput gladio abscidit.

5. His ita peractis Gregoras magister Ducis socer, cum Leone cui Choerosphactes nomen, in sanctam dei magnam ecclesiam confugeret; quos et vi abstractos monachi rita in Studii monasterio detonderunt: Constantinum vero Eladicum nervis bubulis caesum, vilibusque ac lace-
ris vestibus indutum asinoque impositum per mediam urbem traduce-
tes, in Dalmatae monasterio, inclusi rita, carceri reum addixerunt. Leonem vero Catacalitzem et Absalonem Arotiae filium luminibus privatos in exsilium miserunt. Constantinum Eulampii filium aliosque cum illo Theophilus praefectus ad Circi metam gladio truncavit. haud exigua

περὶ Νικήτα ἀσκητήτου καὶ Κωνσταντίνου τοῦ Λιβὸς οὐκ εἶρον αὐτοὺς ὡς χρησαμένους φυγῆ. τὸν δὲ Αἰγίδην ἐκείνον καὶ τοὺς σὸν αὐτῷ, ἀνδρείους ἄντας καὶ πολλοὺς, ἀπὸ τε τῆς ἐν Χρυσοπόλει δαμάλειος καὶ μέχρι τοῦ Λευκάτου διδύμοις ξύλοις πάντας βέβησκολόπισαν. καὶ πολλοὺς ἂν τῶν ἐν τέλει τότε ἀνηλεῶς καὶ ἀναιτιῶς οἱ λεγόμενοι οὗτοι ἐπίτροποι ἀπέκτειναν, εἰ μὴ τινες τῶν δικαστῶν τούτους τῆς ἀδίκου ὁρμῆς ἀνεχατίσαν, εἰπόντες αὐτοῖς D ὡς παιδὸς ἄντος τοῦ βασιλέως, πῶς ἄνευ τῆς κελεύσεως αὐτοῦ τολμᾷτε τοιαῦτα διαπράττεσθαι; (6) τὴν τοῦ Λουκῶς οὖν γυ-
 10 ναῖκα ἀποκείροντες εἰς τὸν ἐν Παφλαγονίᾳ οἶκον ἑαυτῆς ἐξαπέστειλαν, εὐνουχίσαντες καὶ τὸν υἱὸν αὐτῆς Στέφανον.

7. Αἰγούστῳ δὲ μηνὶ Συμεὼν ὁ Βούλγαρος ἄρχων, ἐκστρατεύσας κατὰ Ῥωμαίων σὸν ὄχλῳ πολλῷ καὶ βαρεῖ, κατέλαβεν τὴν Κωνσταντινούπολιν, καὶ δὴ περικαθίσας αὐτὴν χάρακα 15 περιέβαλεν ἀπὸ Βλαχερνῶν καὶ μέχρι τῆς λεγομένης Χρυσῆς πόρτης, ἐλίπει μετέωρος ὢν ἀπονητὶ ταύτην πάντως εἰλεῖν. ἐπεὶ δὲ τὴν τε τῶν τοίχων κατέμαθεν ὀχυρότητα τὴν τε ἐκ τοῦ πλήθους P 557 καὶ τῶν πετροβόλων ἀσφάλεια, τῶν ἐλπίδων σφαλῆς ἐν τῷ λεγόμενῳ Ἐφθόμῳ ὑπέστρεψεν, εἰρηρικὰς σπονδὰς αἰτησάμενος. τῶν 20 δὲ ἐπιτρόπων τὴν εἰρήνην ἀσμενέστατα ἀποδεξαμένων, ἀποστέλλει Συμεὼν Θεόδωρον μάγιστρον τοῦ συλλαλῆσαι τὰ τῆς εἰρήνης. ἀναλαβόμενοι δὲ ὁ τε πατριάρχης Νικόλαος καὶ Στέφανος καὶ

12 Βουλγαρίας?

perquisitione facta de Niceta a secretis et de Constantino Libe, haud inventi sunt, ut qui fuga salutem consulissent. Aegidam vero virum spectabilem sociosque, qui plures ac viri fortes essent, a Damali, quae est Chrysopoli, ad Leucatum usque furcis omnes suspenderunt. procerumque plures ac senatorii ordinis viros tunc temporis tutores isti crudeliter ac innoxie peremptari erant, nisi iudicium quidam ab iniusta eos grassatione ac impetu retraxissent, qui dicerent "quid vero vos, imperatore adhuc puero, eiusque iniussu, eiusmodi patrare audetis?" (6) itaque Ducis uxorem detondentes ad suas aedes in Paphlagonia ablegarunt, cuius et filio Stephano virilia ademerunt.

7. Mense Augusto Symeon Bulgariae princeps, expeditione adversus Romanos cum numero fortique exercitu suscepta, Byzantium petit; obsessaque urbe, ductoque a Blachernis ad portam usque, cui Aureae nomen, vallo, eius omnino facili negotio potiundi spe elatus erat. enimvero perspecta murorum firmitate populique ac armatorum multitudine, nec non balistarum copia, spe frustratus, ad Hebdomam quod vocant reversus pacis foedera expetivit. fuit res tutoribus gratissima: missus a Symeone, qui de pace colloqueretur, Theodorus magister. assumpto autem Nicolao patriarcha et Stephano ac Ioannes magistrum imperatore, ad

Ἰωάννης οἱ μάγιστροι τὸν βασιλέα ἤλθον μέχρι τῶν Βλαχερῶν, καὶ εἰσήγαγον τοὺς δύο υἱοὺς Συμεῶν, καὶ συννεσιάζθησαν τῷ βασιλεῖ ἐν τοῖς παλατίοις. Νικόλαος δὲ ὁ πατριάρχης ἐξῆλθε πρὸς Β Συμεῶν· ὃ τινὲ τὴν κεφαλὴν ὑπέκλινε Συμεῶν. εὐχὴν οὖν ὁ πατριάρχης ποιήσας ἀντὶ στέμματος, ὡς φασί, τὸ ἴδιον ἐπιρροπαῖον τῇ αὐτοῦ ἐπέθηκε κεφαλῇ. δώροις οὖν ἀμέτροις τε καὶ μεγίστοις φιλοφρονηθέντες ὁ τε Συμεῶν καὶ οἱ τοῦτου υἱοὶ εἰς τὴν ἴδιαν χώραν ὑπέστρεψαν, ἀσύμφωνοι ἐπὶ τῇ εἰρημένῃ εἰρήνῃ διαλυθέντες.

8. Τοῦ βασιλέως οὖν Κωνσταντίνου, ἅτε παιδὸς ὄντος καὶ τὴν ἴδιαν μητέρα ἐπιζητοῦντος· ἤδη γὰρ αὐτὴν κατήγαγε τὸ παλάτιον, ὡς εἴρηται, Ἀλέξανδρος ὁ βασιλεύς· ἦν καὶ ἀναβιβάζουσι πάλιν. αὕτη οὖν περικρατῆς γενομένη τῆς βασιλείας ἀναβιβάζει εἰς τὸ παλάτιον Κωνσταντῖνον τὸν παρακοιμώμενον καὶ C Κωνσταντῖνον καὶ Ἀναστάσιον τοὺς Γογγυλίους λεγομένους, καὶ τῇ βουλῇ Ἰωάννου Ἐλαδᾶ καταβιβάζει τοὺς οἰκείους Ἀλεξάνδρου τοῦ βασιλέως, Ἰωάννην τὸν ῥαίκτωρα καὶ τὸν λεγόμενον Γαβριλόπουλον καὶ Βασιλίτζην καὶ τοὺς λοιπούς. προχειρίζεται δὲ Ζωὴ Ἀγιοῦστα Θεοφύλακτον Δομήνικον ἑταιρειάρχην. Ἰωάννης δὲ μάγιστρος ὁ Ἐλαδᾶς νόσω περιπεσὼν καὶ ἀπαγορευθεὶς παρὰ τῶν ἱατρῶν, κατελθὼν ἐκ τοῦ παλατίου καὶ ἐν ταῖς Βλαχέρναις παραγενόμενος καὶ ὑπὸ τῆς νόσου βαρηθεὶς τελευτᾷ. συμβουλή Δο-

13 περικραθεὶς P

Blachernas usque profecti, ambos Symeonis filios introducere ac cum imperatore in palatio epulis exceperere. Nicolao vero patriarcha ad Symeonem egresso, ille ei caput modeste inclinavit; fusaque super eam prece, patriarcha stemmatis loco sui capitis operimentum eius capiti, ut aiunt, iniecit. amplissimis itaque immensisque accepti muneribus Symeon ac liberi, cum de praedicta pace inter eos non satis convenisset, in regionem suam rediere.

8. Constantino igitur imperatore, velut qui puer esset, matrem suam identidem requirente (iam enim Alexander imperator, uti dictum est, aula eiecerat) eam rursus in palatium revocant. rerum itaque potius ac civilium administrationem nacta, Constantinum accubitorem et Constantinum Anastasiumque Gongulios, sic nuncupatos, in palatium assumit; Ioannisque Eladae consilio Alexandri imperatoris assecras, Ioannem rectorem, et quem Gabrielopulum vocant, et Basilitzem ac reliquos, illo deiecit. praeficit vero Zoe Augusta Theophylactum Domenicam foederatorum comitem. Ioannes porro magister Eladas morbo correptus, a medicis salute desperata, e palatio excedens, cum ad Blachernas venisset, in gravescente morbo fati concessit. Domenici betaeriar-

μηρίκιου ἐταιρειάρχου καταβιβάζει Ζωὴ Νικόλαον πατριάρχην ἅμα τοῖς σὺν αὐτῷ μετ' ὀργῆς, τὰ τῆς ἰδίας ἐκκλησίας περιποιούμενον **D** καὶ φροντίζεν εἰποῦσα.

9. [Ὁὐ] μετ' οὐ πολὺ δὲ Κωνσταντῖνος παρακοιμώμενος 5 διαβάλλει τῇ Ἀγούστῃ Δομήνικον ἐταιρειάρχην ὡς τὴν βασιλείαν σφετεριζόμενον εἰς τὸν αὐτοῦ ἀδελφόν. τοῦτον προφάσει πατρῶ- κων ποιήσαντες, κατελθόντος ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ὡς ἔθος εἶχῃν λα- βεῖν, οἶκοι μένεω παρεκλεύσαντο. προεβύλετο δὲ Ζωὴ Ἰωάννην Γαριδᾶν ἐταιρειάρχην καὶ Δαμιανὸν εὐνοῦχον τῆς βίβλης δρουγ- 10 γάριον. Δομήνικος δὲ ἀπῆλθεν ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ ἀνόνητα ὀλο- φνυρόμενος.

10. Τοῦ δὲ Βουλγάρου Συμεὼν τὴν Θράκην πάλιν ληϊ- **P** 568 ζόμενος, ἐν φροντίδι οὔσης τῆς Ἀγούστης καὶ τῶν ἐν τέλει ὅπως αὐτὸν τῆς ἀλαζονείας παύσωσιν, ἤτησατο Ἰωάννης ὁ Βογᾶς γενέ- 15 σθαι πατρίκιος, ὑποσχόμενος ἀγαγεῖν κατ' αὐτοῦ Πατζίνακας. τῆς αἰτήσεως δὲ τυχὼν δῶρά τε λαβὼν εἰς τὴν τῶν Πατζίνακων χώραν ἀπῆει, καὶ δὴ σπεισάμενος ὁμήρους ἐκτίθειν λαβῶν ἤγαγεν ἐν τῇ πόλει, συνθραμμένων τῶν Πατζίνακων διαπερᾶσαι καὶ τὸν Συ- μεὼν καταπολεμήσαι.

20 11. Παραγένετο δὲ ἐν τῇ πόλει καὶ Ἀσώτιος, ἀνὴρ ἐπὶ ῥώμῃς ὀνομασιότατος, υἱὸς ὢν τοῦ ἄρχοντος τῶν ἀρχόντων· ὃν φασὶ σιδηρᾶν ῥάβδον ἐκ τῶν ἄκρων ἑκατέραις χερσὶ κρατοῦντα τῇ

2 περικοιῶσθαι margo P

chaе consilio Zoe Nicolaum patriarcham cum assecdis, cum ira, aula eicit, suam ipsius iubens curare ecclesiam.

9. Nec multo post Constantinus accubitor Domenicum hetaeriar- cham apud Augustam insimulat, quasi qui rerum summam in fratrem transferre cogitaret. simulate itaque patricii dignitate ornantes, cum in ecclesiam solenni ritu precibus communiendus descendisset, ipsum domi manere iusserant. eius loco praefecit Zoe foederatorum turmis Ioannem Garidam, Damianum vero eunuchum creavit excubitorum drungarium. Domenicus frustra lugens ac quiritans se domum recepit.

10. Ceterum Symeone Bulgaro iterum Thraciam infestante, Augu- sta proceribusque animi anxiiis, quo tandem modo hominis arrogantiam compescere liceret, rogavit Ioannes Boagas ut patricius fieret, Patzina- cas adversus eum se conducturum pollicitus. voti itaque compos effectus, acceptisque muneribus, ad eos iter contendit. ac vero icto foedere in- deque acceptis obsidibus eos in urbem adduxit, cum polliciti essent Pat- zinaces transmissio Istro Symeonem se debellaturos esse.

11. Venit vero etiam in urbem Asotius, vir roboris fama nomina- tissimus, principis principum filius. ferebant virgam ferream, cuius ex- tremis manibus teneret, qua pollebat oximia vi, inflectere inque circuli

B ὑπερβαλλούση ἄλκιῃ διακίεσκεν καὶ πρὸς τὸ κυκλῶν σχῆμα μετὰγειν, τῆς ἀντιτύπου τοῦ σιδήρου φύσεως τῇ βίᾳ τῶν χειρῶν ὑπικούσης. ὃν παραγενόμενον μετὰ πολλῆς τιμῆς ὑπεδέξαντο καὶ πάλιν εἰς τὴν ἰδίαν χώραν ἐξέπεμψαν.

12. Σεπτεμβρίῳ μηνί, Ἰνδικτιῶνος γ', Πανκρατούρκας ὁ 5
Ἀρμένιος τὴν Ἀδριανούπολιν τῷ Συμεῶν παρέδωκεν. μετ' οὗ πολὺ δὲ ἀπεστάλη Βασίλειος πατρῷκος καὶ κανίκελος καὶ Νικήτας πρωτοσπαθᾶριος Ἐλαδικὸς παρὰ Ζωῆς μετὰ δώρων πολλῶν, καὶ ἀντιπαρέλαβεν αὐτὴν πάλιν.

13. Ἦλθε δὲ καὶ ἀμερᾶς ὁ Δαμιανὸς εἰς Στρόβιλον μετὰ 10
C πλοίων τοῦ πολεμῆσαι αὐτὴν μετὰ πολλῆς τῆς δυνάμειος, καὶ ταύτην παρέλαβεν ἄν, εἰ μὴ νοσήσας ἐτελεύτησεν, ὑποστρεψάτων διακενῆς τῶν Ἀγαρηῶν.

14. Οἱ δὲ τῆς Ἑλλάδος καὶ τῶν Ἀθηῶν οἰκήτορες συνεχῶς ἐπηρεαζόμενοι παρὰ Χασέ νιοῦ τοῦ Ἰούβη, τὴν αὐτοῦ ἄου- 15
τεῖαν μὴ ἐνεγκόντες, λίθοις τοῦτον ἀνεῖλον κακῶς ἔνδοθεν τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ ἐν Ἀθήναις ναοῦ.

15. Βλέπουσα δὲ ἡ Ἀγούστα Ζωὴ τὴν ἔπαρσιν Συμεῶν καὶ τὴν κατὰ τῶν Χριστιανῶν αὐτοῦ ἐπίθεσιν, βουλήν μετὰ τῶν
D ἐν τέλει βουλευέται ἀλλάγιον καὶ εἰρήνην μετὰ τῶν Ἀγαρηῶν δια- 20
πράξασθαι, διαπερᾶσαι δὲ πάντα τὸν τῆς ἀνατολῆς στρατὸν πρὸς τὸ πολεμῆσαι καὶ ἀφανίσει τὸν Συμεῶν. ἀπεστάλη οὖν ἐν Συρίᾳ πρὸς τὸ ποιῆσαι ἀλλάγιον Ἰωάννης πατρῷκος ὁ Ῥαδινὸς καὶ Μι-

6 προέδους margo P

formam intorquere, ferri nimirum duritie illius manuum robori cedente. hunc venientem multo honore suscipere ac rursum in patriam remisere.

12. Mense Septembri, indictione tertia Pancratucas Armenius Adrianopolim Symeoni prodidit; nec multo post missus Basilius patricius ac caniclie praefectus Nicetasque protospatharius Eladicus a Zoe Augusta cum multis muneribus urbem rursus recepit.

13. Venit vero Damianus ameras in Strobilum cum classe multaque armata manu ac copiis ad eam expugnandam instructis; et vero eam capturus erat, nisi morbo correptus fatis concessisset; cuius interitu factum ut Saraceni irrito conata redirent.

14. Graeciae autem et Athenarum populi civesque continuis Chasi filii Iubae iniuriis vexati, eius luxuriam inexplebilemque cupiditatem ferre non valentes, lapidibus obrutum intra ipsam Athenarum templi penetratale male interemerunt.

15. Videns porro Zoe Augusta Symeonis elatos animos ac superbiam, eiusque adversus Christianos grassationem non ferens, re cum optimatibus deliberata foedus icere pacemque componere cum Agarenis statuit, omnesque Asiae copias ad debellandum profiligandumque Symeonem traicere. missi proinde in Syriam qui paciscerentur, Ioannes Rha-

χατὴν ὁ Τοξαρῦς. οὗ γεγονότος τὴν συνήθη τῆς ῥόγας διανομὴν ποιησάμενοι ἐν τοῖς τάγμασι, ταῦτα ἀναλαβόμενοι σὺν τοῖς θέμασι πρὸς τὰ Θρακικὰ μέρη διεπέρασαν, Λέοντος μεγίστου τοῦ Φωκᾶ δομειστικῶν τῶν σχολῶν τυγχάνοντος, ᾧ ἀνδρία μᾶλλον ἢ 5 ἐπιστατικὴ φρόνησις προσανέκειτο. ἐξαγαγόντων οὖν τὰ σεβάσματα καὶ ζωοποιὰ ξύλα Κωνσταντίνου πρωτοπαπᾶ τοῦ παλατίου, τοῦ P 569 Κεφαλᾶ λεγομένου, καὶ Κωνσταντίνου τοῦ Μαλελλα ἐν τῇ Θράκῃ, ἅπαντες προσκυνήσαντες καὶ ἐπομοσάμενοι συναποθνήσκειν ἀλλήλιδι πανστρατὶ κατὰ Βουλγάρων ἐξώρμησαν. ἤρχον δὲ τοῦ μὲν 10 τάγματος τῶν ἐξκουβίτων Ἰωάννης ὁ Γράψων, τοῦ δὲ ἰκανάτου ὁ τοῦ Μιρσούλη υἱός. Ῥωμανὸς δὲ ὁ Ἀργυρὸς ἐστρατήγει καὶ Λέων ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ καὶ Βάρδας ὁ Φωκᾶς· οἷς συνῆν καὶ ὁ Μελίας μετὰ τῶν Ἀρμενίων καὶ οἱ ἄλλοι πάντες στρατηγοὶ τῶν θεμάτων. συνῆν δὲ πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ Κωνσταντῖνος πατρικίος ὁ Λίψ, 15 Λέοντι δομειστικῶ σύμβουλος ὢν αὐτῷ ἐν πᾶσι τοῖς ἀνήκουσι. B (16) μηνὶ δὲ Ἀγούστῳ κ', ἰνδικτιῶνος ε', ὁ πόλεμος μεταξὺ Βουλγάρων τε καὶ Ῥωμαίων πρὸς τῷ Ἀχελιώφ συγκεκρότητο ποταμῷ· καὶ οἶα τὰ τοῦ θεοῦ κρίματα, ὡς ἀνερέυνητα καὶ ἀνεξίχνιαστα, τρέπονται οἱ Ῥωμαῖοι πανστρατὶ καὶ γέγονε φυγὴ παν- 20 τελῆς καὶ φοικιῶδης ὀλοολυγῆ, τῶν μὲν ὑπ' ἀλλήλων συμπατουμένων, τῶν δὲ ὑπὸ τῶν πολεμίων ἀναιρουμένων, αἱματὸς τε χύσις ὅσα ἐξ αἰῶνος οὐκ ἐγένετο. Λέων ὁ δομειστικὸς ἐν Μεσημβρίᾳ διεσώθη φυγών. ἐσφάγη δὲ πρὸς τοῖς ἄλλοις ἐν τῇ τοῦ πολέμου

dinus patricius et Michael Toxaras. quo peracto, consueta erogatione donato exercita, assumptis cohortibus ac legionibus in Thraciam transmissere, magistro Leone Phoca scholarum domestico, viro scilicet maioribus animis quam imperatoria solertia praedito. productis igitur venerabilibus ac vivificis lignis Constantini palatini cleri sacerdotum primi, cognomento Cephalae, Constantinique Maleliae opera, in Thracia, cum omnes venerati essent ac se una commorituros iureiurando firmassent, in Bulgarian copiis omnibus conferto exercitu profecti sunt. praeerant excubiti turmae Ioannes Grapso, Hicanati vero Marulis filius. Romanus Argyrus ducis potestate praeerat, eiusque Leo frater et Bardas Phocas; quibuscum erat et Melias cum Armeniis, alique omnes legionum ducis. praeter alios vero aderat etiam Constantinus patricius Afer, qui Leoni domestico in omnibus ad eum attinentibus consilio affuturus operamque navaturus esset. (16) mensis vero Augusti die vigesima, indictione quinta, Bulgaros inter Romanosque conserta pugna ad Acheolum flumen est; ac (quae dei iudicia, quam inscrutabilia ac impervestigabilia!) Romani omnes omnibus copiis fusi sunt ac fugati, horrendo per omnem exercitum ululatu, cum se alii alios conculcarent, alios hostes perimerent, tanta hominum strage quanta nec a saeculo audita est. Leo domesticus in Mesembriam sopes receptus est. prae-

C συμβολῆ καὶ Κωνσταντῖνος ὁ Αἴψ καὶ Ἰωάννης ὁ Γράβων καὶ ἄλλοι τῶν ἀρχόντων ἱκανοί.

17. Ἀπεστάλη δὲ τότε καὶ Ῥωμανὸς πατρίκιος καὶ δρουγγάριος ὢν τῶν πλωτῶν μετὰ παντὸς τοῦ στόλου ἐν τῷ Δαουβίῳ ποταμῷ βοηθήσων Λέοντι τῷ Φωκᾷ· ἀλλὰ καὶ Ἰωάννης ὁ Βογᾶς⁵ καταγαγεῖν Πατζίνακας, ὡς προεῖρηται, κελευσθέντος τοῦ δρουγγαρίου Ῥωμανοῦ διαπερᾶσαι τούτους κατὰ Βουλγάρων, ὥστε συμμαχεῖσθαι Λέοντι Φωκᾷ. Ῥωμανοῦ δὲ καὶ Ἰωάννου τοῦ Βογᾶ εἰς ξριδας καὶ λογομαχίας ἐλθόντες, ὁρῶντες αὐτοὺς οἱ Πατζίνακοι πρὸς ἀλλήλους διαμαχομένους καὶ στασιάζοντας ὑπεχώρησαν εἰς¹⁰ D τὰ ἴδια. (18) τοῦ πολέμου δὲ ἤδη τέλος λαβόντος καὶ ὑποστρεψάντων ἐν τῇ πόλει τοῦ τε Ῥωμανοῦ καὶ τοῦ Βογᾶ, τὰ καὶ αὐτῶν ἐκινήθησαν, καὶ εἰς τοσοῦτον κίνδυνον τὸν δρουγγάριον Ῥωμανὸν περιέστησαν ὥστε καταδικάζουσιν ψῆφον ἀνήνεγκαν, τῶν ὀφθαλμῶν στειρηθῆναι ὡς ἀμελεία, μᾶλλον δὲ κακουργία μὴ¹⁵ διαπεράσαντα τοὺς Πατζίνακας, ἀλλ' ὑποχωρήσαντα τάχιον καὶ μηδὲ τοὺς φεύγοντας Ῥωμαίων ἐν τοῖς πλοίοις ὑποδεξάμενον. καὶ τοῦτο ἂν ἐπεπόνθει, εἰ μὴ παρὰ Κωνσταντίνου Γογγύλου καὶ Στεφάνου τοῦ μαγίστρου, ὡς δυναμέων παρὰ τῇ Ἀγούστη πολλά, τὰ τῆς καταδίκης ἀνετρέπη. ²⁰

P 570 19. Τῶν δὲ Βουλγάρων τηλικαδε τῇ νίκῃ κατεκαρθέντων καὶ ἐκστρατευσάντων μέχρι τῆς πόλεως; ἐξῆλθεν Λέων ὁ δομί-

18 ἂν] μὲν P

ter alios vero in pugnae congressione necatus est Constantianus Afer et Ioannes Grapso, aliique officialium procerumque perplures.

17. Missus fuerat et Romanus patricius reiique navalis drungarius cum omni classe, ut Daubii littora legeret ac Leoni Phocae suppetias iret: Ioannes item Bogas, uti dictum est, qui Patzinacas adduceret. Romanus drungarius in mandatis acceperat ut eos adversum Bulgaros auxilium futurus Leoni Phocae traiceret. versisque eis in dissidia verborumque contentiones, videntes Patzinacas sic inter se discordes atque rixantes, domum rediere. (18) iam vero finito bello, ac tum Romano tum Boga in urbem reversis, eorum mota causa est. adeoque in tantum Romani drungarii periculum adductae res, ut amissionis lunium poena illi statuta sit, velut qui negligentia seu potius animi pravitate ac nequitia Patzinacas non traiecisset, sed se citius subduxisset, ac se fugientes quidem Romanos in navibus recepisset. ac ita certe laisset, nisi Constantino Gongulo et Stephano magistro, qua apud Augustam summa auctoritate pollebant, connitentibus in contrarium lata sententia illi versa esset.

19. Bulgaris autem per id tempus victoria elatis ad ipsamque urbem excurrentibus, egressus in eos est Leo legionum domesticus et Ioan-

στικός τῶν σχολῶν καὶ Ἰωάννης ἐταιρειάρχης καὶ Νικόλαος ὁ υἱὸς τοῦ Δουκὸς εἰς χώρον Θρακικῶν οὕτω λεγόμενον Κατασύρτας ἅμα πλείστῳ λαῷ κατὰ Βουλγάρων. τῇ δὲ νυκτὶ ἀδοκῆτως ἐπιπεσόντων αὐτοῖς τῶν Βουλγάρων καὶ τοῦ δομestikou φρυγόντος ἐσφάγη 5 Νικόλαος ὁ υἱὸς τοῦ Δουκὸς καὶ πολλοὶ ἕτεροι μετ' αὐτοῦ.

20. Θεόδωρος οὖν ὁ τοῦ βασιλέως Κωνσταντίνου παιδαγωγὸς ὄρων Κωνσταντῖνον παρακοιμώμενον εἰς Λέοντα τὸν ἴδιον γαμβρὸν τὴν βασιλείαν σφετεριζόμενον, ὑπέθηκε Κωνσταντῖνον βασιλεῖ Ῥωμανὸν δρουγγάριον προβαλέσθαι ὡς πατρικὸν αὐτοῦ B 10 δοῦλον καὶ εὐνοῦν τὰ πρὸς αὐτόν, ὡς ἂν ἦ οὖν αὐτῷ, καὶ διαφυλάττειν αὐτόν, καὶ ἐν οἷς ἂν δέοιτο σύμμαχον ἔχειν καὶ βοηθόν. πολλάκις οὖν περὶ τούτου λαληθεῖς Ῥωμανὸς ἀπέπειπατο. γραμματεῖον οὖν ὁ βασιλεὺς Κωνσταντῖνος αὐτοχειρῶ διαχαράζας γραφῇ καὶ ὑπογραφῇ διασφαισιάζατος ἀπέστειλεν αὐτῷ. ὅπερ οὗτος ἐπὶ 15 χεῖρας λαβὼν ὑπέσχετο τὴν κατὰ τοῦ παρακοιμωμένου Κωνσταντίνου καὶ τῶν συγγενῶν αὐτοῦ ἐπίθαισιν ὧδε ποιήσασθαι.

21. Τῆς φήμης οὖν ταύτης διαθεούσης, καὶ τοῦ πυρα- C κοιμωμένου Κωνσταντῖνου καταναγκάζοντος Ῥωμανὸν ἀποκινήσαι μετὰ τοῦ στόλου, αὐτὸς προεφασίζετο ἀδυνάτως ἔχειν τοῦ ἀπο- 20 πλεῖν μὴ τοῦ στόλου τὴν νενομισμένην ῥόγαν λαβόντος. ἐν τῇ ἔξαρτίσει δὲ ὄντος τοῦ Ῥωμανοῦ καὶ τὰ πλοῖα εὐτρεπίζοντος ἐξῆλθε Κωνσταντῖνος πυρακοιμώμενος ἐπισπουδᾶσων αὐτόν τοῦ ἐκπλεῦσαι. ὁ δὲ τούτῳ δουλικῶ τῷ σχήματι προσυπήνησεν, καὶ

nes hetaeriarcha, Ducisque filius Nicolaus, in locum quem Catasyrtas vocant, cum ingentibus copiis; nocturne ex improvise irruentibus in eos Bulgaris ac domestico in fugam verso, Nicolaus Ducis filius cum aliis multis occisus est.

20. Theodorus itaque Constantini imperatoris paedagogus, Constantinum accubitorem hoc molientem animadvertens ut imperium in Leonem suum ex sorore affinem transferret, Constantino imperatori auctor est ut Romanum drungarium assumat velut olim patris servum ingenuum illiusque propensa voluntate amicum ac studiosum, ut cum ipso maneat, custosque et vindex atque defensor, in quibus necesse habuerit, illi existat. de his itaque haud raro interpellatus Romanus abnuerat. quapropter Constantinus ipse imperator literas propria manu exaratas subscriptioneque firmatas, ad eum mittit; quibus ille in manus acceptis, Constantinum accubitorem eiusque affines ea se aggressurum cautione in se recepit.

21. Eius itaque rei late pervagante fama, cum accubitor Romanum urgeret ut cum classe proficisceretur, causabatur ille ac excusabat non posse se vela ventis dare ac abnavigare, cum nondum classis militari stipendio ac legitimo donata esset. versante autem in navali Romano naveque apparante, Constantinus accubitor, quasi solvendae classis negotium maturaturus, ad eum egressus est. occurrit ille servili habitu

προθύμως ποιήσιν τὸ κελευδόμενον ἐπηγγέλλετο. ὑποστρέψαι δὲ βουλομένου τοῦ παρακοιμωμένου, καὶ εἰ ἔχοι ἄνδρας εὐεθεῖς καὶ γενναίους τὴν βασιλικὴν ἐρέτειν τρίτην εἰπόντος πρὸς Ῥωμανόν, D οὗτος εὐθὺς ἔνευσεν αὐτοῖς τῇ χειρὶ ἐτοίμοις οἴσιν πληστόν ἐλθεῖν. οἱ δὲ τὰ τῆς βουλῆς εἰδότες, ἔγγιστα ἤδη τοῦ δρόμωνος Ῥωμανοῦ⁵ γεγονότες, ἐπειδὴ οὗτος ὄπισθεν τοῦ παρακοιμωμένου Κωνσταντίνου περιπατῶν "ἀναρπάσατε αὐτὸν ταῖς χεῖρσι καὶ ἄρατε αὐτὸν" ἐπεφώνησε, παραχορῆμα οὔτοι τοῦτον ἀρπάσαντες εἰς τὴν τοῦ δρογγαρίου Ῥωμανοῦ τρίτην εἰσήγαγον καὶ ἐν ἀσφαλεῖα κατείχον. οὐδεὶς οὖν ὁ ὑπερασπιστῶν ἦν ἢ κατοικτειρῶν τὸν ἄνθρωπον, πάντων τῶν συνόντων αὐτῷ χρησαμένων φυγῆ.

22. Ταῦτα Ζωὴ Ἀγούστα μαθοῦσα προσκαλεῖται τὸν πατριάρχην Νικόλαον καὶ τοὺς αὐτῆς μεγιστῶνας καὶ ἀποστέλλει P 571 πρὸς Ῥωμανόν, τὸ γεγονός βουλομένη μαθεῖν. τούτων δὲ διαπερασάντων, λόγοις ὁ λαὸς ἐξήλασαν βαλόντες. ἔωθεν οὖν ἐξελ-¹⁵θοῦσα Ζωὴ ἐν τῷ τοῦ Βουκολέοντος ἡλιακῷ ἐπεφώνει τῷ νυφῷ καὶ πᾶσι, πῶς ἄρα γέγονεν ἡ ἀνταρσία αὕτη; ἔφησε δὲ πρὸς αὐτὴν ὁ παιδαγωγὸς τοῦ βασιλέως Κωνσταντίνου Θεόδωρος ὅτι διὰ τὸ ἀπολέσαι Λέοντα τὸν Φωκῶν τοῦς Ῥωμαίους καὶ Κωνσταντίνου παρακοιμώμενον τὸ παλάτιον ταῦτα γέγονασι. (23) προσελά-²⁰βετο δὲ ὁ βασιλεὺς Νικόλαον πατριάρχην καὶ Στέφανον μάγιστρον συνεῖναι αὐτῷ ἐν τῷ παλατίῳ, τὴν ἔξουσίαν εἰς ἑαυτὸν ἀπὸ τῆς B μητρὸς ἐπισπώμενος. τῇ δὲ ἐπαύριον ἀπέστειλεν Ἰωάννην τὸν Του-

gestuque, promptoque animo facturum se pollicetur quod insums erit. cumque iam accubitor reverti volens ex Romano sciscitaretur, sum elegantes ac strennes viros haberet, qui imperatoriam triremem impellant, annuit ille statim manu paratis ut prope accederent. hi autem, quae consilium non lateret, cum proxime iam Romani praetoriam iunxissent, isque retro Constantium accubitorem ambulans "eum manibus corripite atque tollite" confestim clamasset, correptum illi in Romani drungarii triremem tuta custodia servandam intulerunt. qui virum defenderet aut illa eius miseratione moveretur, ne unus quidem fuit, cunctis fuga dilapsis qui cum ipso erant.

22. His ad Zoem Augustam perlatis, accessit illa cum Nicolo patriarcha optimatibus suis, qui facti causam inquirant, ad Romanum mittit. dumque ii traiciunt, facta populi coitione lapidibus appetiti se fugati sunt. mane igitur egressa Zoe ad Bucoleonis solare horologium filio cunctisque clamabat, quonam modo rebellio haec contigisset? cui Theodorus Constantini imperatoris paedagogus iccirco contigisse ait, quod Leo Phocas Romanos et Constantinus accubitor aulam perderet. (23) interim imperator Nicolaum patriarcham et Stephanum magistrum sibi in aula adesse iubet, translata in se a matre potestate. post die

βάκην Ζωὴν Ἀυγοῦσταν τοῦ παλατίου καταβιβάσαι ἢ δὲ μετ' ὀδωλυγῆς καὶ δακρύων τῷ ἑαυτῆς προσπλακίσεια νύξ πρὸς συμπάθειαν μητρικὴν καὶ οἶκτον ἐκίνησεν, ὡς τὸν βασιλέα εἰπεῖν "λάσατε εἶναι μετ' ἐμοῦ τὴν μητέρα μου." οἱ δὲ ταύτην ἄμα τῷ λόγῳ β' ἀφῆκαν.

24. Προσκαλεσάμενοι δὲ ὁ τε βασιλεὺς καὶ ὁ πατριάρχης Ἰωάννην τὸν Γαριδᾶ προεβόλοντο δομέστικον τῶν σχολῶν, δεδιότες μὴ εἰς ἀνταρσίαν χωρήσῃ ὁ Φωκῆς Λέων. ὁ δὲ οὐ κατένευσε τοῦτο γενέσθαι, εἰ μὴ Θεόδωρον γυναικάδελφον αὐτοῦ τὸν Ζου-
10 φνέξερ καὶ Συμεῖωνα τὸν υἱὸν αὐτοῦ προεβόλοντο ἐταιρειάρχην. C ὄρκους βεβαιωθεὶς ὑπ' αὐτῶν κατήλθεν ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ. οἱ δὲ παρανίκα τοὺς συγγενεῖς αὐτοῦ τοῦ παλατίου καταβιβάζουσι. τούτων οὖν πρὸς αὐτὸν παρεγεγονότων, ὡς ἐθάσατο αὐτούς, τρέμος ἔλαβεν αὐτὸν καὶ φρίκη καὶ φρενῶν ἔκστασις. εὐθὺς οὖν
15 ἔξηλθε πρὸς Ῥωμανόν, καὶ διεηγήσατο αὐτῷ ὅλα πέπονθε. συμ- φιλιωθεὶς οὖν αὐτῷ, καὶ ὄρκους δοὺς καὶ λαβὼν ὥστε μίαν ἔχειν ἀμφοτέρων ψυχὴν, σύμφρων αὐτοῦ καὶ σύμπνους ἐγένετο, ὥστε καὶ γαμικὸν συνάλλαγμα ποιήσασθαι συνεφώθησαν, πλέον ἐκ τούτου τὸν τῆς ἀγάπης δεσμὸν ἐπισφίγγοντες.

20 25. Τῇ εἰκοστῇ τετάρτῃ οὖν τοῦ Μαρτίου μηνὸς ἀπο- D στέλλει Ῥωμανὸς Ἰωάννην πρεσβύτερον, οἰκεῖον αὐτῷ καὶ πιστότατον ὄντα, καὶ Θεόδωρον τὸν Μαστιζούσω λεγόμενον εἰς τὸ πα-

7 et 10 προεβόλοντο P

missus Ioannes Tubaces, qui Zoem Augustam anla deieceret. ea cum fletu ac eiulatu in filii complexus ruens ad maternam miserationem affectumque inflexit; adeo ut imperator dixerit "sinite ut mater mea mecum versetur." qui, mox ut locutus est, eam reliquere.

24. Accersitum vero imperator et patriarcha Ioannem Garidam legionum domesticum praefecerunt, veritē scilicet ne Leo Phocas in rebellionem verteretur. non acquievit ille ut munus acciperet, nisi Theodorus Zuphinezex eius levir et Symeon illius filias foederatorum turmis praeficerentur. amborum is iureiurando fretus in domum descendit; moxque hi illius affines anla eiecerunt. quos ut ad se venientes conspexit, stupor tremorque virum invaserunt. confestim igitur ad Romanum venit, ac quae illi facta essent narravit. artiori itaque amicitia ei implicatur, dataque et accepta iurata fide, uno se in posterum animo fore, uno animi sensu consentientes evasere; ut et nuptiarum foedera se inuncturos paciscerentur, quo inde dilectionis vinculum sibi adstringerent.

25. Secundum haec igitur vigesima quinta Martii mensis mittit Romanus Ioannem presbyterum domesticum suum eundemque fidelissimum, et Theodorum Mastzucem nuncupatum in palatium, qui eius cau-

λάτιον ὑπεραπολογησομένους, ὡς οὐκ ἀνταρσία γέγονε τὸ παρ' ἐμοὶ διαπραχθέν· ἀλλὰ τὴν τοῦ Φωκᾶ ἐπίθεισιν ὑφορώμενος, καὶ δεδιὼς μὴ τι νεωτερισθῆ ἢ παρ' αὐτοῦ εἰς τὸν βασιλέα, τούτου ἕνεκεν ἀνελθεῖν ἐν τῷ παλατίῳ βεβούλευμαι καὶ τὴν φυλακὴν ποιῆσθαι τοῦ βασιλέως. μὴ συνευδοκοῦντος οὖν Νικολάου τοῦ 5 πατριάρχου τούτοις, ἐμηνύθη Ῥωμανῷ παρὰ τοῦ ῥηθέντος παιδαγωγοῦ τοῦ ἐλθεῖν μετὰ στόλου παντὸς μέχρι τοῦ Βουκολέοντος.

P 572 ὃς μετὰ τῶν οὖν αὐτῷ βουλευσάμενος (τὸ γὰρ ἄγον ἦγεν αὐτὸν) τῇ ἡμέρᾳ τοῦ εὐαγγελισμοῦ τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου (εἶ δὲ ἦν) ἦλθεν ἔνοπλος ἅμα τῷ στόλῳ παντὶ ἐν τῷ Βουκολέοντι. καὶ 10 παρευθὺ Στέφανος μὲν μάγιστρος ἐξῆλθε τοῦ παλατίου, Νικήτας δὲ ὁ πατρικίος ὁ συμπένθερος Ῥωμανοῦ ἀνελθὼν ἐν τῷ παλατίῳ ἐξήγαγεν ἐκεῖθεν Νικόλαον τὸν πατριάρχην. ὄρκους οὖν βεβαιωθέντες οἱ τοῦ παλατίου παρὰ Ῥωμανοῦ ἀπέστειλαν αὐτῷ τὸν τίμιον σταυρόν· καὶ προσκυνήσας αὐτὸν καὶ ὄρκους βεβιωώσας αὐτοὺς 15 ἀπῆλθε μετ' αὐτῶν ἐν τῷ παλατίῳ καὶ ὀλίγων τινῶν. προσκυνήσας τὸν βασιλέα καὶ εἰσελθὼν μετ' αὐτοῦ ἐν τῷ ναῷ τῷ ἐν τῷ B φόρῳ, καὶ πίστει αὐτῷ δούς, παρευθὺ προχειρίζεται παρ' αὐτοῦ μάγιστρος καὶ μέγας ἐταιρειάρχης.

26. Ἀδίκᾳ οὖν γέγονε θεία κέλευσις πρὸς Λέοντα τὸν 20 Φωκᾶν παρεγγνωμένη μηδαμῶς στίασιν τινὰ ἔνοησαι, ἀλλὰ πρὸς ὀλίγον ἐν τῷ ἰδίῳ οἴκῳ ἀναπαύεσθαι. ὡσαύτως καὶ γράμματα

18 Φάροφ margo P

sam agerent ac excusarent, nihil ad rebellionem spectare quod ab eo factum erat, sed unum hoc veritum, Phocae molimina, ac metuentem ne ille novis rebus adversus imperatorem studeret, eam ob rem in animum induxisse idque consilii cepisse, ut in regiam, imperatori custos futurus, ascenderet. non approbante Nicolao patriarcha aut assentiente, is quem dicebam paedagogus mandat Romano ut cum omni classe ad Bucoleonem veniat. re itaque cum suis deliberata (nam urgebat fatum), ipso intemeratissimae virginis ac dei genitricis solenni annuntiationis die, feria quinta, manu armata cum omni classe ad Bucoleonem venit, statimque magister Stephanus e palatio excessit. Nicetas vero patricius, Romani consocer, in palatium ascendens Nicolaum patriarcham inde extrusit. aulicorum igitur animis Romani iureiurando firmatis, pretiosam ad eum crucem misere: quam ille veneratus, iterumque sacramento interposito fidem obstringens, cum eis paucisque comitum imperatorem salutaturus in palatium ascendit. ingressusque cum eo in templum quod in Pharo est, dataque ibi et accepta securitatis fide, confestim magister et magnus hetaeriarcha ab ipso praeficitur.

26. Mox itaque missa ad Leonem Phocam divalis iussio, qua is omni conflandae seditionis misso proposito tantisper domi quiescere praeciperetur. Constantinus quoque in eandem scribit sententiam, et ut ai-

ἐκελεύσθη Κωνσταντίνῳ παρακοιμωμένῳ γράψαι, τὰ ὁμοία αὐτῷ παραγγέλλοντα, τοῦ μηδὲν ἐναντίον βουλευέσασθαι ἀλλ' ἐν ὑποταγῇ εἶναι τοῦ βασιλέως Κωνσταντίνου. ἀναλαβόμενος οὖν ταῦτα Ἄνδρέας πριμωήριος τοῦ βασιλικοῦ βεστιαρίου ἀπεκόμισεν αὐτῷ C
5 ταῦτα ἐν Καππαδοκίᾳ ὄντι· καὶ ἀκαδεξιόμενος ταῦτα καὶ ἀναγνοὺς, ἀπελθὼν ἐν τῷ ἰδίῳ οἴκῳ ἤσυχασεν.

27. Τῇ ἑβδομάδι ἐ' τῶν ἁγίων νηστειῶν δίδοται ἀρραβῶν γαμικῶν συνυλλαγμάτων παρὰ Κωνσταντίνου βασιλέως Ἑλένη τῇ θυγατρὶ Ῥωμανοῦ, καὶ τῇ τρίτῃ τοῦ πάσχα τῇ λεγομένῃ τῆς Γα-
10 λιλαιᾶς εὐλογεῖται καὶ στεφακοῦται ἅμα αὐτῇ παρὰ Νικολίου κυτριάρχου.

28. Ῥωμανὸν βασιλεοπάτορα προχωρισάμενος, ἀντ' αὐτοῦ Χριστοφόρον υἱὸν αὐτοῦ ἑταιρειάρχην κατέστησεν. μετ' οὗ πολὺ δὲ Λίων ὁ Φωκᾶς ἀπατηθεὶς παρὰ τε τινῶν ἀρχόντων καὶ
15 τῶν αὐτοῦ ταγμάτων πρὸς ἀνταρσίαν κινεῖται· καὶ ἀποστειλὺς D
ἀνελάβετο εἶναι σὺν αὐτῷ τῶν τε παρακοιμώμενον Κωνσταντίνον καὶ Κωνσταντίνον καὶ Ἀναστάσιον Γάγγυλιους τοὺς ἀνταδέλφους καὶ Κωνσταντίνον πρωτασηκρητὸν τὸν Μαλελιαν, πληροφορῶν ἅπαντας καὶ βεβαιῶν ὡς ὑπὲρ τοῦ βασιλέως Κωνσταντίνου τὴν
20 τοιαύτην ποιεῖται συγκίνησιν. Ῥωμανὸς δὲ ὁ βασιλεοπάτωρ χρυσοβούλλια ποιήσας ἐνυπόγραφα ὡς ἐκ προσώπου τοῦ βασιλέως Κωνσταντίνου, τῆς τοιαύτης ἐπιβουλῆς ἀνατροπὴν περιέχοντα, καὶ ὡς οἱ τὸν Φωκῆν καταλιμπάνοντες τῷ βυσιλεῖ δὲ προσφεύγον-

7 Τῇ ε' ἑβδομάδι?

hil in adversum molliatur, sed in Constantini imperatoris subiectione perseveret. acceptas sacras imperatorii vestiarii primicerius Andreas ad eum in Cappadocia defert: acceptis ille ac lectis, domum se recipiens, privati habitu egit.

27. Quinta sanctorum ieiuniorum hebdomada datur a Constantino imperatore Helenae Romani filiae contractus nuptialis arrhabo; tertiaque paschae (quam Galilaeam vocant) benedictione impartitur, unaque cum illa a Nicolao patriarcha corollis nuptialibus redimitur.

28. Romano in imperatoris patrem provento, eius loco Christophorum ipsius filium foederatorum turmis praeficit. nec multum temporis intercesserat, cum Leo Phocas quorundam procerum ac tribunorum suasu subiectarumque ei legionum hortatu res novas molitur; accitoe Constantino acubitor, et Constantino et Anastasio Gongyliis germanis fratribus, nec non Constantino a secretis primo Maleliano, cunctis persuadere nititur in gratiam Constantini imperatoris eam se motionem facere. Romanus vero imperatoris pater bullis aureis ac diplomatis subscriptione munitis, quasi ex Constantini imperatoris persona, quibus ea molitio evertabatur, eosque qui Phoca relicto ad imperatorem confugerent ab

- P 573 τις ἐπὲρ τοῦ βασιλέως εἰσὶν, δοὺς Ἄντη τινὶ γυναικὶ ἀναδῆ καὶ θρασεῖα καὶ κληρικῶ τινὶ Μιχαὴλ ἐν τῷ αὐτοῦ στρατοπέδῳ ἐξέπεμψεν. οἱ δὲ ταῦτα ἀναλαβόμενοι διέσπειραν παντὶ τῷ στρατῷ, καὶ ὁ μὲν Μιχαὴλ φωραθεὶς παρὰ τοῦ Φωκᾶ καὶ ἀντλιεὺς τυφθεὶς τήν τε ῥίνα καὶ τὰ ὄτια ἀπεμήθη· ὃς μετὰ ταῦτα παρὰ Ῥωμανοῦ τῆς προσηκούσης ἔτυχεν ἀμοιβῆς· ὡσαύτως καὶ ἡ σὺν αὐτῷ σταλεῖσα γυνή. (29) πρῶτος οὖν ὁ υἱὸς τοῦ Βαρλέως Μιχαὴλ Κωνσταντίνος καταλιπὼν τὸν Φωκᾶν τῷ Ῥωμανοῦ προσέδραμεν, ἀρχῇ γεγωνὺς καταλύσειος τῆς τοιαύτης ἀνταρσίας καὶ τυραννίδος. σὺν B αὐτῷ δὲ καὶ ὁ Βαλάντιος καὶ ὁ λεγόμενος Ἀτζμωρος, τουρμάχοι¹¹ ὄντες ἀμφοτέρω. Λέων οὖν ὁ Φωκᾶς μετὰ λαοῦ πλείστον ἰσχυρῶς καθωπλισμένον ἐν Χρυσοπόλει καταλαβὼν διέστισσε παρατάξεις ἀπὸ τῆς λιθίνης δαμάλειος μέχρι Χαλκηδόνος, τοὺς ἐν τῇ πόλει φοβῶν. ἀποστέλλεται οὖν μετὰ δρόμωνος παρὰ Ῥωμανοῦ Συμεῶν ὁ τοῦ κανικλείου, λόγον ἐνυπόγραφον τοῦ βασιλέως Κωνσταντίνου ἐπιφερόμενος τάδε διαγορεύοντα, (30) ὡς ἐγὼ γέλακα τῆς ἐμῆς βασιλείας ἐργηγορώτατον καὶ ἐνούστατον καὶ πιστότατον οὐδένα τῶν ὑπὸ χεῖρα ἢ Ῥωμανοῦν ἐρηκῶς τούτῳ ἢ C ἐμῆν φυλακὴν μετὰ θεῶν κατέπιστευσσα, καὶ ἀντὶ πατρὸς αὐτῶν ἔχειν ἔκρινα, σπλάγγνα πατρικὰ καὶ διάθεσιν γονικὴν πρὸς ἐμὴν ἐνδειξάμενον. Λέοντα δὲ τοῦτον τὸν Φωκᾶν αἰεὶ τῇ ἐμῇ βασιλείᾳ

7 Βαφουμαζή υἱὸς Κωνσταντίνου supra p. 244 c

imperatoris stare partibus significabatur, editis, Annaeque cuidam efronti mulieri ac temerariae, nec non clerico cuidam Michaeli nomine contraditis, in Leonis castra emisit. hi accepta diplomata in omnem late exercitum clanculum sparserunt. ac Michael quidem a Phoca deprehensus durisque verberibus subactus, naso auribusque multatus est. verum is postea a Romano convenientem vicem consecutus est; similiter quoque una cum illo submissa mulier. (29) primus itaque Constantinus Bary-Michaelis filius, relicto Phoca ad Romanum transiens, eiusmodi defectionis convellendae ac rebellionis auctor fuit. secuti etiam Balantius et Atzmorus, quem vocant, ipsi quoque ambo tribani. Les igitur Phocas, quo fretus erat, ingenti omni armorum genere valide instructo exercitu, Chrysepolim veniens a Iuvenca lapidea Chalcedonen usque ad terrorem civibus incutiendum late aciem explicavit. interim vero missus a Romano cum celoce Symeon canicilli praefectus cum literis Constantini imperatoris subscriptione munitis, literarum hic erat tenor, haec sententia. (30) "cum alium neminem dominationis meae ac maiestatis vigilantiorum magisque benevolam ac fideiorem custodem, inter omnes qui meae ditionis sunt, ac imperio parem Romano offenderem, huic secundum deum mei custodiam commisi; et ut patris loco haberem, operae pretium duxi, qui paterna in me viscera propensiusque genitoris animum exhibuerit. Leonem vero huic Phocam cum semper

ἐποπτεύων ἐπιβουλεύειν τῶν ἔργοις αὐτοῖς ἐπιβουλον εὗρηκα καὶ τῆς ἐμῆς ἀρχῆς τυραννικῶς ἐξανιστάμενον. διὸ οὔτε δομέστικον αὐτὸν ἀπὸ τοῦ νῦν εἶναι βούλομαι, οὔτε δὲ ταύτην τὴν ἀνταρσίαν μετὰ βουλῆς ἐμῆς πεπραχέναι φημί, ἀλλ' αὐθαιρέτῳ γνώμῃ ταύτην ποιήσασθαι τὴν ἐπίθεσιν, ἐαυτῷ τὴν βασιλείαν σφετεριζόμενον. τούτων οὖν τῷ λαῷ ὑπαναγνωσθέντων ἤρξαντο πάντες ὑπόχωρεῖν καὶ τῷ βασιλεσπάτορι προσρθέσθαι Ῥωμανῶ. τοῦ δὲ **D** Φωκά εἰς ἀμήχανον περιστάματος καὶ ἀπογνόμτος ὡς πάσης ἐλπίδος ἤστοχηκός, καὶ φυγῇ χρησαμένου καὶ πρὸς τὸ κάστρον Ἀτεοῦς 10 παραγενομένου καὶ μὴ δεχθέντος, ἀπέστειλε Ῥωμανὸς Ἰωάννην Τουβάκην καὶ Λέοντα τὸν αὐτοῦ συγγενῆ ὥστε εἰσαγαγεῖν αὐτὸν ἐν τῇ πόλει. οἱ δὲ τοῦτον κρατήσαντες ἀπετύφλωσαν, καίτοι μηδεμίαν περὶ τούτου δεξάμενοι ἐντολήν, ἀλλ' αὐθαιρέτῳ γνώμῃ τοῦτο πεποιηκότες, ὡς ἀναγκάσθαι ἐπὶ τούτῳ καὶ τὸν βασιλε-
15 πάτορα Ῥωμανόν.

31. *Ἀγούστῳ δὲ μηνὶ κατεμηνύθη τὰ τῆς ἐπιβουλῆς P 574 Κωνσταντίνου τοῦ Κτηματινοῦ καὶ Λαβιδ Καμουλιανοῦ καὶ Μιχαῆλ κουράτωρος τῶν μαγγάνων· καὶ τυφθέντες οὕτως καὶ δημευθέντες διὰ μέσης διήλθον τῆς πόλεως καὶ ἑξορῆ παρπεμπθήσαν.*
20 (32) *ἤγαγον δὲ καὶ Λέοντα μάγιστρον καὶ δομέστικον τῶν σχολῶν ἐν τῇ πόλει, καὶ διήλθον ἐν μέσῃ τῇ ἀγορᾷ ἡμῶν ἐφ' ἑξό-
μενος.*

33. *Ἐφωράθη δὲ καὶ Ζωὴ Ἀγούστα ἐπιβουλεύουσα Ῥω-*

meae maiestati suspectum habuerim, nunc re ipsa insidiantem inveni, et qui in meum tyrannice imperium insurrexerit. quamobrem nec domesticum eum deinceps esse volo, neque hanc meo iussu orditum eum telam agnosco, sed ipsum a se utroque grassari, ut in se rerum summam transferat, pronuntio." his itaque audiente exercitu lectis literis, coeperunt omnes recedere et ad imperatoris patrem confluere. Phocas autem consilii inops rebasque desperatis, ut cui omne consilium cassum iuisset, salutem fuga quaerens, ad castrum Ateus cum venisset, eo repulsus est. misit itaque Romanus Ioannem Tubacem et Leonem eius cognatum, qui in urbem ipsum inducerent. quem cum tenuissent, luminibus orbarunt, etsi eius caecandi nullum mandatum acceperant: sed ipsi a se sponte fecerunt, ut et Romanus imperatoris pater eius rei nomine indignatus sit.

31. Mense Augusto detectae Constantini Ctematini, Davidis Camuliani et Michaelis mangarorum curatoris insidiae. qui verberibus subacti, bonisque publicatis per mediam urbem pompa traducti, exsilio relegati sunt. (32) adductus et Leo magister ac legionum domesticus in urbem, muloque insidens ignominiae causa per mediam forum tractus.

33. Quin et Zee Augusta deprehensa Romani vitae per cibos me-

P 573 τες ὑπὲρ τοῦ βασιλέως εἰσὶν, δοὺς Ἄννη τινὶ γυναικὶ ἀναιδεῖ καὶ
 θρασεῖ καὶ κληρικῶ τινὶ Μιχαὴλ ἐν τῷ αὐτοῦ στρατοπέδῳ ἐξέ-
 πεμψεν. οἱ δὲ ταῦτα ἀναλαβόμενοι διέσπειραν παντὶ τῷ στρατῷ.
 καὶ ὁ μὲν Μιχαὴλ φωραθεὶς παρὰ τοῦ Φωκᾶ καὶ ἀνηλεῶς τυφθεὶς
 τήν τε ῥίνα καὶ τὰ ὦτα ἀπετμήθη· ὃς μετὰ ταῦτα παρὰ Ῥωμανοῦ
 τῆς προσηκούσης ἔτυχεν ἀμοιβῆς· ὡσαύτως καὶ ἡ σὺν αὐτῷ στα-
 λείσα γυνή. (29) πρῶτος οὖν ὁ εὐδὸς τοῦ Βασιλέως Μιχαὴλ Κων-
 σταντίνος καταλιπὼν τὸν Φωκᾶν τῷ Ῥωμανῷ προσέδραμεν, ἀρχὴ
 γεγωνὸς καταλύσεως τῆς τοιαύτης ἀνταρσίας καὶ τυραννίδος. οὖν
 B αὐτῷ δὲ καὶ ὁ Βαλάντιος καὶ ὁ λεγόμενος Ἀτζμορφος, τοορμάρχοι¹⁰
 ὄντες ἀμφοτέροι. Λέων οὖν ὁ Φωκᾶς μετὰ λαοῦ πλείστου λοχη-
 ρῶς καθωπλισμένον ἐν Χρυσοπόλει καταλαβὼν διέσθησε παρατά-
 ξεις ἀπὸ τῆς λιθίνης δαμάλλεως μέχρι Χαλκηδόνας, τοὺς ἐν τῇ πό-
 λει φοβῶν. ἀποστέλλεται οὖν μετὰ δρόμωνος παρὰ Ῥωμανοῦ
 Συμεῶν ὁ τοῦ κανικαίου, λόγον ἐνυπόγραφον τοῦ βασιλέως Κων-
 σταντίνου ἐπιφερόμενος τάδε διαγορεύοντα, (30) ὡς ἐγὼ φύ-
 λαχα τῆς ἐμῆς βασιλείας ἐργηγορώτατον καὶ ἐδνούστατον καὶ πι-
 στότατον οὐδένα τῶν ὑπὸ χεῖρα ἢ Ῥωμανὸν εὐρηκῶς τούτῳ τῆν
 C ἐμῆν φυλακὴν μετὰ θεῶν κατεπίστευσα, καὶ ἀντὶ πατρὸς αὐτῶν
 ἔχειν ἔκρινα, σπλάγγνα πατρικὰ καὶ διάθεσιν γονικὴν πρὸς ἐμὴν¹¹
 ἐνδειξάμενον. Λέοντα δὲ τοῦτον τὸν Φωκᾶν ἀεὶ τῆ ἐμῆ βασιλείᾳ

7 Βαρυμιαὶ εὐδὸς Κωνσταντίνος supra p. 244 c

imperatoris stare partibus significabatur, editis, Annaeque cuidam ef-
 fronti mulieri ac temerariae, nec non clerico cuidam Michaeli nomine
 contraditis, in Leonis castra emisit. hi accepta diplomata in omnem
 late exercitum clanculum sparserunt. ac Michael quidem a Phoca de-
 prehensus durisque verberibus subactus, naso auribusque multatus est.
 verum is postea a Romano convenientem vicem consecutus est; similiter
 quoque una cum illo submissa mulier. (29) primus itaque Constanti-
 nus Bary-Michaelis filius, relicto Phoca ad Romanum transiens, eiusce-
 modi defectionis convellendae ac rebellionis auctor fuit. secuti etiam
 Balantius et Atzmorus, quem vocant, ipsi quoque ambo tribani. Les
 igitur Phocas, quo fretus erat, ingenti omni armorum genere valide in-
 structo exercitu, Chrysolimam veniens a Iuvena lapidea Chalcedonem
 usque ad terrorem civibus incutiendum late aciem explicavit. interim
 vero missus a Romano cum celoce Symeon canicicii praefectus cum liti-
 ris Constantini imperatoris subscriptione munitis. literarum hic erat
 tenor, haec sententia. (30) "cum alium neminem dominationis meae ac
 maiestatis vigilantiores magisque benevolam ac fidiorem custodem, in-
 ter omnes qui meae dicionis sunt, ac imperio parem Romano offende-
 rem, huic secundum deum mei custodiam commisi; et ut patris loco ha-
 berem, operae pretium duxi, qui paterna in me viscera propensumque
 genitoris animum exhibuerit. Leonem vero huic Phocam eam semper

ὑποπτεύων ἐπιβουλεύειν νῦν ἔργοις αὐτοῖς ἐπίβουλον εὖρηκα καὶ τῆς ἐμῆς ἀρχῆς τυραννικῶς ἔξανιστάμενον. διδ' οὔτε δομέστικον αὐτὸν ἀπὸ τοῦ νῦν εἶναι βούλομαι, οὔτε δὲ ταύτην τὴν ἀνταρσίαν μετὰ βουλῆς ἐμῆς πεπραχέναι φημί, ἀλλ' αὐθαιρέτῳ γνώμῃ ταύτην ποιήσασθαι τὴν ἐπίθεσιν, ἑαυτῷ τὴν βασιλείαν σφετεριζόμενον. τούτων οὖν τῷ λαῷ ὑπαναγνωσθέντων ἤρξαντο πάντες ὑπὸ χωρεῖν καὶ τῷ βασιλεσπάτορι προσρῦεσθαι Ῥωμαῶν. τοῦ δὲ **D** Φωκᾶ εἰς ἀμήχανον περιστάντος καὶ ἀπογνόντος ὡς πάσης ἐλπίδος ἡστοχηκότος, καὶ φυγῇ χρησαμένου καὶ πρὸς τὸ κάστρον Ἀτεοῦς **10** παραγενομένου καὶ μὴ δεχθέντος, ἀπέστειλε Ῥωμαῶν Ἰωάννην Τουβάκην καὶ Λέοντα τὸν αὐτοῦ συγγενῆ ὥστε εἰσαγαγεῖν αὐτὸν ἐν τῇ πόλει. οἱ δὲ τοῦτον κρατήσαντες ἀπετύφλωσαν, καίτοι μηδεμίαν περὶ τούτου δεξάμενοι ἐντολήν, ἀλλ' αὐθαιρέτῳ γνώμῃ τοῦτο πεπονηκότες, ὡς ἀναγκάσθαι ἐπὶ τούτῳ καὶ τὸν βασιλε- **15** πάτορα Ῥωμαῶν.

31. *Ἀγούστῳ δὲ μὲν κατεμηνύθη τὰ τῆς ἐπιβουλῆς P 574*
Κωνσταντίνου τοῦ Κτηματινοῦ καὶ Λαβιδ Καμουλιανοῦ καὶ Μι-
χαὴλ κουράτωρος τῶν μαγγάνων· καὶ τυφθέντες οὕτως καὶ δημεν-
θέντες διὰ μέσης διήλθον τῆς πόλεως καὶ ἔξορτα παρεπέμφθησαν.
20 **(32)** *ἤγαγον δὲ καὶ Λέοντα μάγιστρον καὶ δομέστικον τῶν σχολ-*
ῶν ἐν τῇ πόλει, καὶ διήλθεν ἐν μέσῃ τῇ ἀγορᾷ ἡμιόνῳ ἐφεξό-
μενος.

33. *Ἐφωράθη δὲ καὶ Ζωὴ Ἀγούστα ἐπιβουλεύουσα Ῥω-*

meae maiestati suspectum habuerim, nunc re ipsa insidiantem inveni, et qui in meum tyrannice imperium insurrexerit. quamobrem nec domesticum eum deinceps esse volo, neque hanc meo iussu orditum eum telam agnosco, sed ipsum a se utroque grassari, ut in se rerum summam transferat, pronuntio." his itaque audiente exercitu lectis literis, coeperunt omnes recedere et ad imperatoris patrem confluere. Phocas autem consilii inope rebusaque desperatis, ut cui omne consilium cassum ivisset, salutem fuga quaerens, ad castrum Ateus cum venisset, eo repulsus est. misit itaque Romanus Ioannem Tubacem et Leonem eius cognatum, qui in urbem ipsum inducerent. quem cum tenuissent, luminibus orbarunt, etsi eius caecandi nullum mandatum acceperant: sed ipsi a se sponte fecerunt, ut et Romanus imperatoris pater eius rei nomine indignatus sit.

31. Mense Augusto detectae Constantini Ctematini, Davidis Camuliani et Michaelis mangarorum curatoris insidiae. qui verberibus subacti, bonisque publicatis per mediam urbem pompa traducti, exsilio relegati sunt. **(32)** adductus et Leo magister ac legionum domesticus in urbem, muloque insidens ignominiae causa per medium forum traductus.

33. Quin et Zee Augusta deprehensa Romani vitae per cibos me-

μανῶ δια πεφαρμαγμένων βρωμάτων ἐπὶ Θεοκλήτου νοταρίου τῆς
B ὑπουργίας σκευασθέντων. καὶ ταύτην τοῦ παλατίου καταβιβάζουσι καὶ εἰς τὸ Πιερίον ἀπάγουσι, τῇ τῆς ἁγίας Εὐφημίας μοτῆ ἀποκείραντες.

34. Προσεκλήθη δὲ παρὰ Θεοφυλάκτου πατρικίου καὶ κόμητος τοῦ στάβλου εἰς ἄριστον ὁ παιδαγωγὸς Κωνσταντίνου βασιλέως Θεόδωρος καὶ Συμεὼν ὁ αὐτοῦ ἀδελφός. ἐσθιόντων οὖν εἰσηλθὼν Ἰωάννης δρογγάριος τῆς βέβης ὁ Κουρκούας λεγόμενος μετὰ πλείστον λαοῦ, καὶ τούτους ἀναρπάσας εἰς τὸ Ὀψικιον ἐξώρισεν ἐν τοῖς αὐτῶν προαστείαις ὡς κατὰ τοῦ Ῥωμανοῦ **B** μελετῶντας.

35. Εἰκοστῇ τετάρτῃ τοῦ Σεπτεμβρίου μηνὸς τιμῆται
C Ῥωμανὸς τῇ τοῦ Καίσαρος ἄξια, καὶ Δεκεμβρίῳ μηνὶ δεκάτῃ ἐβδόμῃ τῇ τῶν πατέρων κυριακῇ τῷ τῆς βασιλείας στέφεται διαδήματι παρὰ βασιλέως Κωνσταντίνου γαμβροῦ αὐτοῦ καὶ Νικο-
D λάου πατριάρχου, (1) καὶ Ἰανουαρίου 5, τῇ τῶν ἁγίων φώτων ἡμέρᾳ, στέφει Θεοδώραν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ. Μαῖω δὲ μηνὶ 15, Ἰνδικτιῶνος 4, Χριστοφόρος ὁ υἱὸς Ῥωμανοῦ ἀναγορεύεται βασιλεύς, στέφεται δὲ τῇ 18 τοῦ αὐτοῦ μηνὸς παρὰ Κωνσταντίνου βασιλέως, τῇ τῆς ἁγίας πεντηκοστῆς ἡμέρᾳ· καὶ μόνοι **D** οὗτοι οἱ δύο ἐν ταύτῃ τῇ προελύσει προῆλθον.

2. Ἰουνίῳ δὲ μηνὶ, Ἰνδικτιῶνος 7, ἡμέρᾳ κυριακῇ, ἡ τῆς ἐκκλησίας γέγονεν ἔνωσις παρὰ Ῥωμανοῦ, ἀπάντων ἐνωθῆ-

dicatos insidiari, per Theocletem servitii notarium instructos. quare hanc quoque aula deiectam inque Petrium abductam in sanctae Euphemiae monasterio detonderunt.

34. Invitatos vero ad prandium a Theophylacto patricio et stabuli comite Theodorum Constantini imperatoris paedagogum eiusque fratrem Symeonem ingressus excubiarum drungarius, Curcuas nuncupatus, cum multo satellitio, arreptos velut adversus Romanum machinantes, ad Opsicium in suis ipsorum suburbanis relegavit.

35. Mensis Septembris die vigesima quarta Romanus Caesaris donatur dignitate; mensis vero Decembris die decimo septimo, dominica patrum, quae est ante natalem, imperiali stemmate a Constantino imperatore et Nicolao patriarcha donatur. (1) sexta itaque Ianuarii, quae dies sacra luminum est, uxorem suam Theodoram Augustali corona donat; Maii vero decima septima, indictione quinta, Christophorus Romani filius imperator salutatur, ac die quarto supra vigesimum in die sancto pentecostes a Constantino imperatore coronatur; amboque hi soli in ea pompa processerunt.

2. Ianio autem mense, indictione octava, die dominico, facta ecclesiae unctio est Romano auctore, unctique sunt omnes, metr-

των, μητροπολιτῶν τε καὶ κληρικῶν, τῶν ἀπὸ Νικολάου πατριάρχου καὶ Εὐθυμίου διεσχισμένων.

3. Ὀγδόῃ δὲ Φεβρουαρίῳ μηνί, ἰνδικτιῶνος θ', ἀποστείλας Ῥωμανὸς ὑπερορίζει τὸν μάγιστρον Στέφανον τὸν τῆς Καλο- P 575
5 μαρίας εἰς τὴν Ἀντιγόνου νῆσον ὡς τῆς βασιλείας ἐφίεσθαι κατηγορηθέντα, μοναχὸν αὐτὸν ἀποκείρας ἕμια Θεοφάνει Τειχιώτῃ καὶ Παύλῳ Ὀρφανοτρόφῳ, ἀνθρώποις αὐτοῦ.

4. Ἐποίησε δὲ Ῥωμανὸς βασιλεὺς ἐν τῷ τριβουναλίῳ πρόκευσον, συνηγμένων ἀπάντων ἐκεῖσε μεθ' ὄπλων. τοῦ ἀδνου-
10 μίου δὲ γενομένου αἰφνίδιον Ῥωμανὸς καὶ Κωνσταντῖνος τάχει πολλῶ εἰς τὸ παλάτιον ὑποστρέφουσιν: ἐμηνύθη γὰρ παρὰ Λέοντος ἀνθρώπου τοῦ Ἀρσενίου ἢ αὐτοῦ τοῦ Ἀρσενίου ἐπιβουλή καὶ Παύλου μαγκλαβίτου, οἱ καὶ τυφθέντες καὶ θημευθέντες ἐξωρίσθησαν. ἦν δὲ τότε παραδυναστεύων ὁ πρεσβύτερος Ἰωάννης ὁ B
15 ῥαίεττωρ, ὃς Λέοντα τὸν τοῦ Ἀρσενίου ἐποίησεν ἑβδομαδάριον, τῷ βασιλεῖ τοῦτον προσοικειώσας.

5. Ἐγένετο δὲ τις Ῥεντάκιος ἐν Ἑλλάδι, συγγενῆς ὢν Νικήτα πατρικίου, ἀπαιδεντός τε καὶ πατραλοίας, ὃς τὸν ἑαυτοῦ πατέρα καταδιώκων φρονεῦσαι, ἐπειδήπερ ἐκεῖνος φεύγων αὐτοῦ
20 τὴν ἐπίθεσιν ἐν πλοίῳ εἰσελθὼν ἐξέπλει καὶ παρὰ τῶν Κρητῶν κατεσχέθη, οὗτος ὁ Ῥεντάκιος ἄδειαν εὐρῶν πάντα τὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἠλήθισατο, καὶ ἐν τῇ πόλει ἀνελθὼν τῇ μεγάλῃ τοῦ Θεοῦ ἐκκλησίᾳ προσέφυγεν. Ῥωμανὸς δὲ ὁ βασιλεὺς τὺς αὐτοῦ ἀταξίας C

politae pariter ac clerici, qui a Nicolao et Enthymio scissi schismate erant.

3. Octava Februarii, indictione nona, mittens Romanus Stephanum Calomariae filium, quasi affectati reum imperii, in Antigoni insulam exsilio relegat, detondetque monachum cum Theophane Tichiota et Paulo Orphanotropho illius domesticis.

4. Romanus imperator, solenni ad tribunalium processu, cunctis illie cohortibus cum armis congregatis, recensitoque exercitu repente Romanus et Constantinus celeriter ad palatium redierunt: delatus enim Arsenius a Leone eius famulo et Paulus manglabita insidias struere; quare verberibus subacti bonisque publicatis exsilio relegati sunt. erat tunc administrandae rei publicae adiutor ac minister intimus Ioannes presbyteri rector. is Leonem Arsenii domesticum fecit hebdomadarium, imperatori commendans inque eius gratiam insinuans.

5. Fuit Rentacius quidam in Graecia, Nicetae patricio sanguinis necessitudine coniunctus, homo insolens et parricida. is cum patrem necem ei illaturus persequeretur, ac pater illius vim furoremque declinans conscensa navi a Saracenis Cretensibus inter navigandum fuisset captus, nactus licentiam patris omnia diripuit atque vastavit, urbemque petens in magnam dei ecclesiam profugit. Romanus vero imperator,

καὶ λεηλασίας καταμαθῶν τοῦτον τῆς ἐκκλησίας ἔξαγαγεῖν ἔβουλεύσατο καὶ παιδεῦσαι. ὁ δὲ ψευδεῖς ἐπιστολὰς πρὸς Βουλγάρους πλασάμενος πρὸς αὐτοὺς αὐτομολῆσαι ἐβουλεύσατο. κρατηθεὶς δὲ καὶ ἐλεγχθεὶς τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀποστρεφέται.

6. Τῶν δὲ Βουλγάρων πάλιν ἐξελασάντων μέχρι Καταστροφῶν, μετὰ δὲ τὴν δομειστικῶν Ἀδρελαστοῦ τελευταίων, προεβλήθη Πόθος ὁ τοῦ Ἀργυροῦ δομειστικὸς τῶν σχολῶν, καὶ μέχρι Θερμοπόλεως μετὰ τῶν ταγμάτων ἐξελθὼν ἀπέστειλε Μιχαὴλ τὸν Μωρουλέοντος υἱὸν τοποτηρητὴν ὄντα τοὺς Βουλγάρους κατασφάξοντα. ὁ δὲ ἀπροόπτως τῷ λόχῳ αὐτῶν εἰσελθὼν ἔσω πολλοὺς μὲν τῶν Βουλγάρων ἀνέειλεν, πληγεῖς δὲ καὶ αὐτὸς εἰσελθὼν ἐν τῇ πόλει ἐτελεύτησεν.

7. Ἐμηνύθη δὲ τότε διὰ Θεοκλήτου νοταρίου τῆς ὑπουργίας ἢ κατὰ Ῥωμανοῦ τοῦ βασιλέως ἐπιβουλὴ Ἀναστασίου σακελλάρου καὶ ἄρχοντος τοῦ χρυσοχοείου, καὶ Θεοδώρητου κοιτωματοῦ, καὶ Δημητρίου βασιλικῶν νοταρίου τοῦ εἰδικοῦ, καὶ Νικολάου τοῦ Κουβιάτζη, καὶ Θεοδότου πρωτοκαράβου, οἳ καὶ ἐπὶ Κωνσταντίνου βασιλέως δῆθεν ἐσπούδαζον· καὶ δὴ ἐλεγχθέντες ἐτύφθησαν καὶ ἐν τῇ μέσῃ διήλθον καὶ ὑπερόριοι κατέστησαν. ὁ δὲ Θεοδώρητος ἰδίᾳ ἐν τῷ λεγομένῳ Τρικόγχῳ τοῦ παλατίου τυφθεὶς καὶ αὐτὸς ἐξωρίσθη. τὸν δὲ σακελλάριον Ἀναστάσιον ἀπέκτειραν ἐν τῇ μονῇ τῶν Ἐλεμῶν, ἔνθα καὶ τελευτήσῃ. (8) τῆς

3 αὐτοῦ additum e p. 247 c

cognita hominis petulantia ac rapinis, ecclesia educere statuerat istaque animadversione punire. at ille falsis ad Bulgaros confectis literis ad illos confugere deliberaverat. tentus itaque ac convictus amissis luminibus luit.

6. Bulgaris autem ad Catasyrtas usque post Adrelasti domestici occasum denuo excurrentibus, Pothus Argyrus scholarum domesticus praeficitur; castrisque ad Thermopolim positus Michaellem Moreoleois filium legatum Bulgarum motum exploratum misit. is imprevisè in Bulgarorum delapsus cuneum multam quidem Bulgarorum dedit stragem: verum ipse quoque accepto vulnere in urbem ingressus mortuus est.

7. Eo tempore detectae a Theocleto officii notario structae Romano imperatori insidiae Anastasii sacellarii et aurificianae praepositi, et Theodoriti cubicularii, ac Demetrii aerarii privati notarii, nec non Nicolai Cubitizis et Theodoti protocarabi; qui et Constantino utique imperatori studebant. convicti vero, verberibus subacti ac per medium delati urbem, in exsilium eieci sunt. Theodoritus seorsum in Triconcho Palatii caesus, ipse quoque exsilio relegatus est. Anastasium porro Sacellarium, in Elegmorum monasterium caecaris mactarunt, ubi

τοιαύτης δὲ προφάσεως λαβόμενος Ῥωμανὸς τὸν βασιλέα Κωνσταντῖνον ὑποβιβάζει καὶ δεῦτερον καθίστησιν, αὐτὸν δὲ προάγει εἰς τὸ ἔμπροσθεν.

9. Ἐκστρατεύει δὲ πάλιν Συμεὼν κατὰ Ῥωμαίων, καὶ 6 πλήθη Βουλγάρων ἀποστειλάς ἅμα Κανκάνῳ καὶ Μηρικῷ καὶ ἑτέροις ἐκέλευσε κατὰ τῆς πόλεως ὅτι τάχιστα ἔξελαύνειν. διελθόντες οὖν οὗτοι διὰ τῶν ὄρεων ἤλθον μέχρι τῶν Μαγγλαβῶ. B τὴν αὐτῶν δὲ ἔφοδον μαθὼν ὁ βασιλεὺς Ῥωμανός, λογισάμενος μὴ τὰ τῶν Πηγῶν παλάτια καὶ τὸ Στενὸν κατελθόντες ἐμπρήσω- 10 σιν, Ἰωάννην ῥακτωρα ἀποστέλλει ἅμα Λέοντι καὶ Πόθῳ τοῖς Ἀργυροῖς λεγομένοις, ἔχοντας μεθ' ἑαυτῶν πλήθος ἰκανὸν ἔκ τε τῶν βασιλικῶν καὶ τῆς ἑταιρείας καὶ τῶν ταγματῶν. οἷς συνῆν καὶ Ἀλέξιος ὁ πατρικίος καὶ δρογγάριος τῶν πλωτῶν ὁ Μωσηλέ μετὰ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ. ἦν δὲ ἑ τῶν νηστειῶν ἑβδομάς. διατά- 15 ξαντες οὖν τὸν λαὸν ἐν τοῖς πεδινοῖς καὶ χθαμαλωτέροις τόποις τῶν Πηγῶν, τῶν Βουλγάρων ἄνωθεν ἀναφανέντων ἐνόπλων καὶ C βοῆ χρησαμένων ἀσήμεν καὶ φοβερῶ καὶ σφοδροτάτως ἐπελασάντων κατ' αὐτῶν φεύγει μὲν παρεθὼ Ἰωάννης ὁ ῥακτωρ, σπάττεται δὲ ὑπὲρ τούτου ἀγωνιζόμενος ὁ τοῦ Πλατύποδος υἱὸς Φωτει- 20 νός καὶ πολλοὶ ἕτεροι. μόλις οὖν διασωθεὶς εἰσῆλθεν εἰς τὸν δρόμωνα. ἤλθε δὲ φεύγων ἔνοπλος μετὰ δρόμωνος καὶ Ἀλέξιος δρογγάριος ὁ Μωσηλέ· καὶ μὴ ἰσχύσας ἀνελεθεῖν ἐπὶ τὴν τοῦ

13 Μουσειέ p. 243 c d

et moritur. (8) eo Romanus praetexta ac occasione Constantinum imperatorem deicit ac secundo ordine constituit, sibi que ipse primas attribuit.

9. Symeon vero adversus Romanos rursum copias educit; missaque Bulgarorum multitudine cum Caucano et Menico aliisque, mandat ut quam celerrime adversus urbem impetum ferant. superatis itaque montibus, et per eos dirigentes iter, ad Manglaba usque pervenerant. cognita autem Romanus imperator horum irruptione, veritus ne Pegarum regias aedes Stenumque inde effusi incenderent, Ioannem rectorem una cum Leone et Potho Argyris ire iussit, valido ex praetorianis et foederatis aliisque cohortibus confiato exercitu. adibat et Alexius Musele patricius reique navalis drungarius, cum iis copiis quibus praefectus erat. agebatur quinta ieiuniorum hebdomada. in campestribus itaque ac depressioribus Pegarum locis, castris dispositis, Bulgarisque armata manu et superioribus editioreque tumulo emergentibus, horrendoque ac incondito clamore strepentibus, maximoque impetu irruentibus, Ioannes rector illico fugam arripit, Photinus Platypodis filius tuendi illius causa concertando necatur, et alii multi. vix itaque sospes in triremem ingressus est. venit vero armatus fugiens Alexius drungarius Musele; nec armatura gravis celocis scalam commode satis scandere va-

δρόμωνος ἀναβάθραν, πρῶτων ἐν τῇ θαλάσῃ σὸν τῷ αὐτοῦ προτομανδάτωρι ἀπεπνήγη. οἱ Ἀργυροὶ δὲ ἐν τῷ καστelliῳ φερίε-
D τες διεσώθησαν. πλώϊμοι δὲ καὶ τὸ λοιπὸν ἔσαν πλήθος, οἱ μὲν τὰς τῶν πολεμίων χεῖρας φεύγοντες ἐν τῇ θαλάσῃ ἀπεπνήγησαν, οἱ δὲ σιδήρου γεγόνασι παρανάλωμα, οἱ δὲ χερσὶ Βουλγαρικαῖς αἰχμάλωτοι συνελήφθησαν. οἱ δὲ Βούλγαροι μηδένα τὸν πηλόντα ἔχοντες τὰ τε παλάτια τῶν Πηγῶν ἐπυρπόλησαν καὶ τὸ Στενὸν ἔσαν κατέκαυσαν. οὕτως ἄρα δεινὸν ἀβουλία καὶ ἀειψία θρασύτητα σύμμαχον ἔχουσα.

10. Εἰκάδι δὲ Φεβρουαρίῳ μηνὶ κ', Ἰνδικτιῶνος ι', Θεοδώρα σύμβιος Ῥωμανοῦ τελευτῆ· καὶ κατετέθη τὸ σῶμα αὐτῆς ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ τοῦ βασιλέως Ῥωμανοῦ, τῷ ἕπ' αὐτοῦ εἰς μοναστήριον ἀμειφθέντι.

P 577 11. Τῷ δ' αὐτῷ μηνὶ στέφεται Σοφία ἡ τοῦ βασιλέως Χριστοφόρου γυνή. τηρικαῦτα δὲ καὶ κουροπαλάτης Ἰβηρ ἐν τῇ πόλει παρεγένετο, καὶ διὰ μέσης τῆς ἀγορᾶς διελευσάντων κεκοσμημένης λαμπρῶς μετὰ δόξης πολλῆς καὶ τιμῆς ὑπεδέχθη· ὅν καὶ ἐν τῇ ἡγίᾳ τοῦ Θεοῦ σοφία εἰσήγαγον, τὸ κάλλος αὐτῆς καὶ τὸ μέγεθος θαυμάσιον καὶ τὸν πολυτελεῆ κόσμον. κάλλωπισαντες γὰρ αὐτὴν καὶ περιστείλαντες πέλοις χρυσοῦφρεσι καὶ κόσμῳ παντοῦ· οὕτω εἰσήγαγον ἐν αὐτῷ. ὁ δὲ τὸ θαυμαστὸν καὶ ὑπερμέγεθός τοῦ ναοῦ ἔργον καταπλαγεὶς καὶ τὸν πολυτελεῆ κόσμον ὑπερθεά-

10 εἰκοσι P, addito κ' post μηνί: cf. p. 249 a

lens, una cum suo protomandatore praecipis in mare actus aquis suffocatus est. ambo Argyri fuga in castellum evaserunt. navales ac reliquae omnes copiae, partim hostium fugientes manus in mari extinctae sunt, partim ferro perierunt, partim inter Bulgarorum manus captivi facti sunt. porro Bulgari, nemine illis obsistente, tum Pegarum regis aedes incenderunt, tum Stenum omne igni vastaverunt. sic mirum grande malum consilii inopia rerumque inexperientia, cui audacia ac temeritas praesto est adiutaeque.

10. Februarii mensis die vigesima, indictione decima, moritur Theodora Romani uxor; cuius corpus depositum in ipsius Romani imperatoris domo, quam is in monasterium verterat.

11. Eodem mense coronatur Sophia Christophori imperatoris uxor. eo ipso tempore Iber curopalata urbem petiit, ac per medium forum deductus magnifico apparatu ornatum, clara pompa atque honore susceptus est. inductus est et in sanctam dei Sophiam, eius pulchritudinem ac molem pretiosumque ornatum inspecturus: splendide namque ornatus, auroque textis aulaeis parietes circumvestientes, omnisque generis cultu decorantes, sic eum admisere. ille mirandam immanisque molis aedis fabricam stupens, supraque modum admirans illius pretiosissimam

μάσας, καὶ ἀληθῶς Θεοῦ κατοικίαν εἶναι τὸν χώρον τοῦτον εἰπὼν, Β
αὐθις ὑπέστρεψεν εἰς τὰ οἰκεία.

12. Ἰουνίῳ δὲ μηνὶ τῶν Βουλγάρων πάλιν ἐκστρατευσάν-
των καὶ μέχρι τῶν τῆς ἁγίας Θεοδώρας παλατιῶν ἐλθόντων καὶ
5 ταῦτα πυρὶ παραδόντων, εἰς ἄριστον ἃ βασιλεὺς Ῥωμανὸς τοῦς
τῶν ταγματῶν ἄρχοντας συνεκάλεσε, συνόντος αὐτοῖς καὶ τοῦ λε-
γομένου Σακτικῆ, καὶ παρήγει τούτοις καὶ προειρέπετο κατὰ τῶν
ἐναντιῶν ἐξελεῖν καὶ τῆς πατρίδος ὑπεραγωνίσασθαι. οἱ δὲ
συνέθεντο ἐτοιμῶς τῆς αὐτοῦ βασιλείας καὶ τῶν Χριστιανῶν ὑπερ-
10 ἀποθήσκειν. τῇ οὖν ἐπαύριον καθοπλισθεῖς παρὰ τοῦ βασι-
λέως ὁ εἰρημένος Σακτικῆς ἀληθῆ οὔσαν τὴν ἑαυτοῦ πίστιν τε καὶ
ἀνδρίαν ἀπέδειξεν· ὅπισθεν γὰρ τῶν Βουλγάρων γενόμενος καὶ
εἰς τὸ στρατόπεδον αὐτῶν ἐμπεισὼν πάντας τοῦς ἐκεῖ εὐρεθέντας
κατέσφαξεν. μαθόντες οὖν οἱ Βούλγαροι τὸ γεγονός ὑποστρέ-
15 φουσιν ἐν τῷ στρατοπέδῳ, καὶ πολέμου συγκροτηθέντος τρέπουσι
τὸν Σακτικὴν σὺν ὀλίγοις ὑπάρχοντα. ὁ δὲ ἐπειδὴ γενναίως ἀγω-
νισάμενος πολλοὺς ἀνελὼν οὐκέτι ἀντέχειν ἡδύνατο πρὸς τὸ πλη-
θος τῶν πολεμίων, μεθήσει τοῦ ἵππου τὸν χαλινὸν καὶ εἰς φυγὴν
ἤλαυνεν. ποταμὸν δὲ τινα ἐκείσε παραρρέοντα διαπερῶν, τοῦ D
20 ἵππου αὐτοῦ ἐν τῇ ἰλῦϊ ἐμπαγέτος, τιτρώσκεται κατὰ τῆς ἕδρας
καὶ τοῦ μηροῦ. μόλις οὖν τοῦ ἵππου ἐκ τῆς ἰλῦος ἀνασπασθέν-
τος, συνεργούντων τῶν ὑπὸ χεῖρα, διασώζεται μέχρι τῶν Βλα-

cultum, sacrumque hunc locum vere dei habitationem dicens, domum
reversus est.

12. Rursus vero mense Iunio expeditione a Bulgaris suscepta, et
cum illi adusque S. Theodoraę regias aedes deveci has igni succendis-
sent, Romanus imperator legionum duces ac tribunos ad prandium in-
vitavit, inter quos erat quem Sacticem vocant; hortabaturque illos ac
excitabat ut adversum hostes exirent ac pro patria depugnarent. assen-
sere illi, atque alacres eius tuendae maiestatis causa ac Christianae rei
incolumitatis appetituros se mortem promiserunt. postridie igitur, quem
dicebam, Sactices, armis ab imperatore instructus, veram suam sic da-
tam fidem fortisque animi sui virtutem ostendit: Bulgaros quippe a tergo
aggressus, inque eorum castra insiliens, quos ibi invenit, omnes truci-
davit. Bulgari ubi cognovero quod gestum erat, in castra revertuntur;
consertaque pugna Sacticem paucis stipatum terga vertere cogunt. is
autem strenue praelio perfunctus, dataque hostium ingenti strage, cum
tantae eorum multitudini sustinendae amplius par non esset, laxatis ha-
benis equum ad fugam impellit. dum autem praeterfluentem fluvium
quendam tentat traicere, equo in limo haerente vulnus in anum et femur
accipit. equo tamen aegre tandem suorum cura et industria e coeno

χερῶν, καὶ τίθεται ἐν τῇ ἁγίᾳ σοφῶ. καιρίας τῆς πληγῆς οὐσης
τῇ νυκτὶ ἐτελεύτησε.

13. Τηρικαῦτα δὲ καὶ Πετρωνᾶς ἀδιδεσμώτατος, προστά-
ξει Ῥωμανοῦ βασιλέως, ἤγαγε λάρνακα ἐνζυφδον καὶ ἕτερα δύο
γλυφῆς ἀμοιροῦντα ἐκ τῆς τοῦ ἁγίου Μάμαντος μονῆς ἀνδρείας,⁵
τῆς πλησίον οὐσης τῆς Ξυλοκέρκου λεγομένης πόρτης, ἐν οἷς φασὶν
P 578 ἐναποκεῖσθαι Μαυρικιον σὺν τοῖς αὐτοῦ παισίν· ἃ καὶ ἀπετίθη ἐν
τῇ τοῦ βασιλέως μονῇ ἤτοι εἰς τὸ Μυρέλαιον.

14. Ἀδριανὸς δὲ τις Χάλδος, πρὸς δὲ καὶ Τζάντζης
Ἀρμένιος πλούσιος πάνυ, τῇ ἐποθῆκη καὶ συμβουλῇ Βάρδα τοῦ¹⁰
Βοῖλα στρατηγούντος ἐν Χαλδίᾳ, τυραννίδα καὶ ἀναρσίαν κατὰ
Ῥωμανοῦ βασιλέως συσκευάζουσι, τὸ Παίπερτε λεγόμενον ὀχύ-
ρωμα κατασχόντες· οὗς ὁ τῶν σχολῶν δομέστικος Ἰωάννης ὁ
Κροκόας καταπολεμήσας τοὺς μὲν κατέσχευεν, ὧν τοὺς περιφαντε-
στέρους ἀποτυφλοῖ, τὰς οὐσίας αὐτῶν δημεύσας, τοὺς δὲ πεν-¹⁵
B χροὺς καὶ ἀσήμους ἀθώους κελεύσας ὅποι βούλοιντο ἀπελθεῖν.
Τζάντζης δὲ ἐν ἑτέρῳ ὀχυρωτάτῳ καστειλλῶ διαφυγῶν καὶ λόγον
ἀπαθείας δεξιόμενος ἐν τῇ πόλει εἰσεληλῆθει, καὶ τῇ τοῦ μαγγλα-
βίτου ἀξίᾳ τιμηθεὶς ἐν τῷ οἴκῳ τῶν μαγγάνων διηπάτο τηρούμε-
νος, δρασμὸν δὲ βουλευσάμενος ἀλλίσκεται καὶ τῶν ὀφθαλμῶν²⁰

1 τῆς] δὲ τῆς?

9 Τατζάκης p. 250 b

11 Βοῖλα ἄ.

12 τὸ Παίπερ τὸ λεγ. P

14 Κουρκούας l. 1.

evulso, ad Blachernas usque evasit; ubi ad sanctum loculum positus,
quod vulnus letale erat, vivis excedit.

13. Sub idem tempus Petronas, vir venerabilissimus, Romani im-
peratoris iussu urnam unam figuris ac imaginibus sculptam aliasque dnas
nulla caelaturae arte sculptas ex S. Mamantis virorum monasterio, quod
est prope portam quam Xylocerci vocant, advexit; in quibus fama est
conditum fuisse Mauricium cum liberis; quae et in Romani monasterio
(in Myrelaeo scilicet) fuere depositae.

14. Adrianns vero quidam Chaldus, Tsantzies item Armenius, vir
summe locuples, Bardae Boilae in Chaldia tum ducis praetorisque her-
tatu ac consilio tyrannidem struant ac rebellionem adversus Romanum
imperatorem, Paiperte, quod sic vocant, oppido munito occupato. ho-
rum potitus Ioannes Crocoas legionum domesticus, ac cum tenuisset, is
quidem qui illustriores essent, publicatis eorum bonis, oculos adimit;
alios, qui pauperculi ac obscuri essent, quo vellent abire iussit.
Tsantzies vero, alia munitissima arce occupata ac immunitatis fide ab
scholarum domestico accepta, Byzantium venit; ibique manglabitae di-
gnitate auctus in Manganorum domo sub custodia agebat. cum vero
fugam moliri deprehensus esset, oculis privatus est. Bardam Boilam,

στερίσκεται. Βάρδαν τὸν Βοΐλαν ἀπέκειραν μοναχόν, τοῦ βασιλέως οἰκτείραντος φίλον τυγχάνοντα.

15. Τοῦ δὲ πατρικίου τοῦ ἐπονομαζομένου Μωρολέοντος Ἀδριανούπολιν στρατηγοῦντος, κρατίστου πολλὰ καὶ δεξιῶς τυγ-
 5 χάνοντος, ὃς πλείστας κατὰ Βουλγάρων ἀνδραγαθίας ἐπεδείξατο, C
 καὶ πάλιν ὁ Βούλγαρος Συμεὼν σὺν παντὶ τῷ στρατεύματι αὐτοῦ
 τὴν εἰρημένην πόλιν περιεκύκλωσαν. ἐπεὶ δὲ ὁ τε σίτος τοὺς ἐν τῇ
 πόλει ἐπιλειοίπει καὶ λιμὸς ἐπέζε χαλεπός (οὐδαμῶθεν γὰρ εἶχεν
 ἐπισιτίσασθαι), τῇ ἐνδεῇ πιεζόμενοι προεδώκασιν ἑαυτούς τε
 10 καὶ τὸν στρατηγὸν τοῖς Βουλγάροις· ὃν χειρωσάμενος Συμεὼν καὶ
 δεσμιὰ καθ' ὅλον τοῦ σώματος περιβαλὼν, καὶ μυρίαὶς αἰκίαις
 τοῦτον τιμωρησάμενος, τελευταῖον ἀπέκτεινε θανάτῳ πικρῷ, ἀξίῳ
 τῆς ἑαυτοῦ ἀπρησιότητος καὶ ὠμοιότητος ψυχῆς. Βουλγάροις οὖν
 τὴν τῆς πόλεως φυλακὴν παραδοὺς ὑπεχώρησεν· οἱ τὴν κατ' αὐ-
 15 τῶν τοῦ Ῥωμαίων στρατοῦ ἔφοδον ἀκηκόετες, ταύτην καταλελοι-
 πότες ἀπῆλθον, καὶ πάλιν ὑπὸ Ῥωμαίους αὐτῇ ἐγένετο.

16. Λέοντος δὲ τοῦ Τριπολίτου μετὰ δυνάμειος πολλῆς
 καὶ πλοίων πολεμικῶν κατὰ Ῥωμαίων ἐξεληθόντος καὶ ἐν τῇ νήσῳ
 Ἀθήμνω καταλαβόντος, Ἰωάννης πατρικίος καὶ δρουγγάριος τοῦ
 20 πλωτῆμου, ὁ Ῥαδιὸς κατονομαζόμενος, αἰφνιδίως ἐπέθετο αὐτῷ
 καὶ τὴν νῆσον κατέλαβεν· καὶ πολέμου γεγονότος, Θεοῦ συνεργίᾳ

5 ὑπεδείξατο P

eius miserto imperatore, quem sibi carum haberet, monachi ritu de-
 tendere.

15. Patricio vero cui Moroleonis cognomen, Adrianopolitano prae-
 tore, viro bellica fortitudine ac solertia egregie instructo, quique plu-
 rima adversus Bulgaros belli facinora praeclare designasset, rursus Sy-
 meon ille Bulgarus omnibus copiis urbem obsedit. oppidani annona de-
 ficiente, ac fame graviter afflicti, cum parandi commeatus nulla spes
 affulgeret, penuria pressi se suumque praetorem Bulgaris dedidere.
 hunc in potestatem acceptum Symeon toto vinxit corpore, ac quae nu-
 merum excedant, excruciatum suppliciiis dehonestatum acerba demum
 nece sustulit, digna sane immanissima crudelissimaque viri indole ac
 ingenio. demandata itaque Bulgaris urbis custodia recessit. ii sic
 praesidiarii relictī, audito Romanorum copias infensa illis acie in-
 gruere, relicta urbe abierunt; inque hunc modum urbs a Romanis re-
 cepta est.

16. Leo Tripolita cum magnis copiis ingentique armata classe ad-
 versus Romanos egressus ubi Lemnum venisset, Ioannes patricius Radi-
 nus dictus reique navalis drungarius repente eum aggressus insulam pe-
 57
Theophanes contin.

οἱ ὑπ' αὐτὸν τρέπονται Ἀγαρηνοί, μένος δὲ ὁ Τραπεζιτικῆς φησὶ διασώζεται.

17. Σεπτεμβρίου δὲ μηνί, Ἰνδικτιῶνος β', Συμεὼν [δὲ] ὁ
 P 579 ἄρχων Βουλγαρίας πανστρατὶ κατὰ Κωνσταντινουπόλεως ἐστρα-
 τεύει, καὶ λήθεται μὲν Θράκην τε καὶ Μακεδονίαν, ἐμπορεύει δὲ
 πάντα καὶ καταστρέφει καὶ δενδροτομεῖ. μέχρι Βλαχερνῶν παρε-
 γνόμενος ἐπεξήτησεν αὐτῷ ἀποσταλῆναι τὸν πατριάρχην Νικό-
 λαον καὶ τινὰς τῶν μεγιστάνων ὥστε περὶ εἰρήνης αὐτοῖς συντε-
 χεῖν. ἔλαβον οὖν ὁμήρους παρ' ἀλλήλων ἀμφοτέροι, καὶ ἐξέλ-
 θον πρότερον μὲν ὁ πατριάρχης, εἶτα Μιχαὴλ πατριῶκος ὁ προσ-
 αγορευόμενος Στυπιάτης, καὶ Ἰωάννης μυστικὸς τε καὶ παραδου-
 ναστεῶν· ἤδη γὰρ Ἰωάννης ὁ φαίτωρ διαβληθεὶς πρὸς τὸν βα-
 B σιλέα, ἀσθένειαν προσασσόμενος τοῦ παλατίου κατελήλυθε καὶ
 ἐν τῇ αὐτοῦ μονῇ πλησίον Γαλακρηῶν ἀπεκάρη. (18) οἱ μὲν
 οὖν μετὰ Συμεὼν περὶ εἰρήνης διελέγοντο, ὁ δὲ αὐτοῦς ἀπέκλι-
 ψατο, αὐτὸν δὲ τὸν βασιλέα Ῥωμανὸν ἐξήτει θεάσασθαι. παρὰ
 πολλῶν δὲ πεπληροφόρητο περὶ τε τῆς αὐτοῦ φρονήσεως καὶ ἀν-
 δρίας καὶ τῆς συνέσεως. ὁ τοῖτον βασιλεὺς ἐπὶ τούτου σφόδρα
 ἠγαλλιάσατο· ἐπόθει γὰρ τὴν εἰρήνην καὶ τὸ στήναι τὰς καθ' ἐκά-
 στην ἐγγινομένας τῶν αἱμάτων ἐκχύσεις. ἀποστείλας οὖν ἐν τῇ²⁰
 Κοσμιδίου ἀγιαλιῷ κατεσκευάσεν ἐν τῇ θαλάσῃ ὀχυρωτάτην ἀπό-
 βωσιν, ὥστε τὴν βασιλικὴν τριήρην διεκπέλουσαν ἐν αὐτῇ προσφ-

7 ἀπεξήτησεν P

tiit, consortaque pugna Agarenorum sub eo aciem fudit fugavitque. ipse Tripolita aegre fuga salutem expedit.

17. Mense Septembri, indictione secunda, Symeon Bulgariae praeceps cum omnibus copiis adversus Byzantium profectus est; ac Thraciam quidem et Macedoniam populatur, succendit vero omnia et evertit, arboreasque succidit. ad Blachernas usque cum venisset, Nicolaum patriarcham ac procerum quosdam, quibuscum de pace tractaret, ad se mitti rogavit. datis itaque utrinque obsidibus exierunt, primum quidem patriarcha, tum Michael patricius cognomento Stypiotas, et Ioannes mysticus rerumque administrandarum imperatori adiutor ac minister intimus. iam enim Ioannes rector criminis delatus apud imperatorem, aegritudinem praetextens, aula excesserat atque in suo monasterio, quod haud procul Galacrenis est, monachi ritu detonsus fuerat. (18) legati igitur cum Symeone de pace colloquebantur. Symeon vero illis repudiatis ipsum imperatorem videre eiusque congressu frui expetebat: certo enim relatu de eius prudentia et fortitudine sapientiaque acceperat. pergrata ea res fuit Romano, quippe qui pacis desiderio tenebatur ac quotidianis ntrinque caedibus finem imponere studebat. mittit itaque qui ad mare in Cosmidii littore tutissimam excensionem struerent, quo loco praetoria navis ac triremis appellenda esset. loco igitur undique con-

μίζεσθαι. περιφράξας οὖν αὐτὴν πάντοθεν διατείχισμα μέσον ἔγενέσθαι προσέταξεν, ἐν ᾧ ἀλλήλοις ἔμελλον ὀμνεῖν. ἀποστείλας οὖν Συμεὼν τὸν τῆς ὑπεραγίας θεοτόκου ναὸν τὸν ἐν τῇ Πηγῇ ἐνέκρησεν καὶ τὰ περίεξ αὐτοῦ σύμπαντα, δῆλος ὢν ἐντεῦθεν ἔμῃ τὴν εἰρήνην ἐθέλων ἀλλ' ἑλίπσι μετεώροις τοῦτον ἔξαπατῶν. (19) παραγενόμενος δὲ ἐν Βλαχέρναις ὁ βασιλεὺς ἅμα Νικολάῳ πατριάρχῃ ἐν τῇ ἁγίᾳ σορῶ εἰσῆλθε καὶ τὰς χεῖρας ἐξέτεινεν εἰς εὐχὴν, εἶτα πρηνῆς πεσὼν τὸ ἅγιον ἔδαφος ἐκείνο τοῖς δάκρυσι κατέβρεχε, τὴν πανάχραντον θεοτόκον ἀντιβολῶν τὴν ἀκαμπῆ καὶ ἀμειλικτον τοῦ τυράννου καὶ ὑπερηφάνου Συμεὼν καρδίαν μαλάξαι τὰ πρὸς εἰρήνην συνθέσθαι. τὸ ἅγιον οὖν κιβώτιον διανοήσαντες ἔνθα τὸ σεπτὸν τῆς ὑπεραγίας θεοτόκου τεθησαύριται ὠμοφύριον, καὶ τοῦτο ἐκείθεν ὁ βασιλεὺς ἀνελόμενος καὶ ὡσπερ τινὰ θώρακα ἀδιάρρηκτον περιβαλόμενος, καὶ τὴν πίστιν τὴν εἰς τὴν ἁμωμον θεοτόκον οἷα περικεφαλαίαν τινὰ περιθέμενος, ἔξεισι τοῦ ναοῦ ὄπλοις ἀσφαλῆσι περιφραξάμενος. τὸν οὖν αὐτῷ οὖν P 580 στόλον ἀσπίσι τε καὶ ὄπλοις ἀσφαλῆσι κατακοσμήσας τὸν ὄρισμένον τόπον κατέλαβε συνομιλῆσαι τῷ Συμεῶν. (20) πέμπτη οὖν ἡμέρα ἦν ὅτε ταῦτα ἐγένετο, ἰθ' τοῦ Νοεμβρίου μηνός, δ' δὲ τῆς 20 ἡμέρας ὥρα. παρυγένετο Συμεὼν πλῆθος ἄπειρον ἐπαγόμενος, εἰς πολλὰς δηρημένον παρατάξεις, τῶν μὲν χρυσοσπίδων καὶ χρυσοδοράτων, τῶν δὲ ἀργυροσπίδων καὶ ἀργυροδοράτων, τῶν δὲ πάσῃ ὄπλων χροῖᾳ κεκοσμημένων, πάντων πεφραγμένων σι-

munito, in medio iussit septum fieri, ubi sermonem collaturi erant. interim Symeon, misso suorum manipulo, sanctae dei genitricis templum, quod in Pega est, incendit, ac circumvicina quaeque igni ferroque vastavit; qua re alienum plane a pace prodebat animum, vanaque eum imperatorem spe deludere haud obscurum erat. (19) veniens autem imperator cum Nicolao patriarcha, ad sanctum ingressus oculum, manus ad preces extendit. tum pronus in terram proiciens sacrum ubertim solum illud lacrimis rigabat, intemeratissimam dei genitricem obscans ut inflexum durumque tyranni superbique Symeonis pectus emolliret et ad pacis ineundam concordiam induceret. sacra igitur reserata arcula, in qua venerandum sanctae dei genitricis repositum palliolum est, eoque inde imperator sublato, nec aliter quam thorace quodam, nullis telis pervio, assumpto, ac quam in immaculata dei genitrice collocarat, galeae instar, fide sibi adhibita, tutis scilicet munitus armis sacra aede egreditur. suis itaque classiariis ac comitatu clipeis armisque aliis probe instructus, in locum constitutum cum Symeone tractatus venit. (20) feria quinta erat, cum haec gesta sunt, mensis Novembris die nona, hora diei quarta. venit et Symeon innumerabili prope stipatus exercitu, in multas distributo turmas atque acies. militum alii clipeis hastisque auratis, alii argento splendidis, omnis alii coloris armis instructi atque ornati; cuncti ferro circumcincti erant. hi medium assum-

- δῆρῳ, οἱ μέσον αὐτῶν διειληφότες τὸν Συμεὼν ὡς βασιλέα εὐφῆ-
B μουν τῇ τῶν Ῥωμαίων φωνῇ. πάντες δὲ οἱ τῆς συγκλήτου βα-
 λῆς τοῖς τεύχεσιν ἐφειστώτες ἐθεώρουν τὰ δρώμενα. ἦν οὖν ἰδὼν
 τὴν ψυχὴν βασιλικὴν τῷ ὄντι καὶ μεγαλόφρονα, καὶ θυμώσασαι τὸ
 τοῦ φρονήματος ἀκατάπληκτον καὶ τὸ τῆς ἀνδρίας παράσπασμα,
 ὕπως τοσαύτην πολεμίων ὄρων ἐπιφορὰν οὐ κατεπλάγη καὶ ἐπι-
 χιόρησεν, ἀλλ' ὡσπερ εἰς φίλιον χωρῶν πλῆθος τὴν ψυχὴν ὅτις
 ἀτρεμῆς ἀπῆει, μόνον οὐχὶ τοῖς πολεμίοις τῶν ὑπηκόων διδοὺς
 ἀντίλυτρον. (21) πρῶτος οὖν ἐν τῇ ῥηθείῳ ἀναβάθρα κατα-
C λαβὼν τὸν Συμεὼν ἐξεδέχετο. ἐπεὶ δὲ ὄμηρα ἐξ ἀμφοτέρων ἐλ-
 φθησαν τῶν μερῶν, καὶ τὴν ἀποβάθραν οἱ Βούλγαροι διηρηνή-
 σαντο ἀκριβῶς, μήπω τις δόλος ἢ ἐνέδρα τυγχάνει, κατέλθι
 Συμεὼν τοῦ ἵππου καὶ πρὸς τὸν βασιλέα εἰσῆλθεν. ἀσπασάμενοι
 δὲ ἀλλήλους εἰρήνης λόγους ἐκίνησαν. εἰπεῖν δὲ λέγεται τὸν βα-
 σιλέα πρὸς Συμεὼν "ἀκήκού σε θεοσεβῆ ἄνθρωπον ὄντα καὶ Χρι-
 στιανὸν ὑπάρχειν ἀληθινόν, βλέπω δὲ τὰ ἔργα μηδαμῶς τοῖς ἰ-
 γοις συμβαίνοντα. ἴδιον μὲν γὰρ θεοσεβοῦς ἀνδρὸς καὶ Χριστι-
 ανοῦ τὸ τὴν εἰρήνην ἀγαπᾶν καὶ τὴν ἀγάπην ἀσπάξασθαι, εἴπερ ὁ
 θεὸς ἀγάπη καὶ ἔστι καὶ λέγεται, ἀσεβοῦς δὲ καὶ ἀπίστων τὸ χι-
 ρεῖν σφαγαῖς καὶ αἵμασιν ἀδίκως ἐκχεομένοις. εἰ μὲν οὖν ἀληθί-
D Χριστιανὸς ὑπάρχεις, καθὼς πεπληροφορήμεθα, στήσόν ποί-
 τας ἀδίκους σφαγὰς καὶ τὰς τῶν ἀνοσίων αἱμάτων ἐκχύσεις, καὶ

11 διερρηνίσαντες P

ptum Symeonem, ut imperatorem ac regem, Romana lingua faustis ve-
 cibus acclamabant. senatus omnis muris insidentes, quicquid huius fa-
 bulae erat, spectabant. res vero spectatu dignissima, regius vere atque
 excelsus imperatoris animus fuit; mira res interritae illa mentis constan-
 tia et praesentia ac fortitudo, quomodo tantam hostium confluentem
 multitudinem videns sic placide processit, tantum non animam pretium
 redemptionis hostibus pro subditis offerens. (21) primus itaque ad
 eam, quam dicebam, excensionem veniens Symeonem praestolabatur.
 datis vero utrinque obsidibus, ac cum Bulgari excensionem diligenter
 lustrassent, ne quis dolus subesset aut insidiae laterent, Symeon equo
 desiliens ad imperatorem intravit. ibi cum se mutuo consulatissent, de
 pace colloquia orai sunt. ferunt autem Romanum in haec verba Syme-
 onem allocutum esse. "audivi te hominem religiosum deique cultorem ac
 vere Christianum esse, video autem opera non satis verbis consentanea.
 proprium enim est hominis religiosi deique cultoris ac Christiani, ut
 pacem et caritatem colat, quandoquidem deus caritas est et nuncupat-
 ur; impii autem et irreligiosi et infidelis, ut caedibus iniusteque factis
 cruoribus gaudeat. si igitur verus Christianus es, qualem te certo exi-
 stimamus, tandem aliquando siste iniustas caedes, finemque facito fun-
 dendae innoxium sanguinem, ac pacem nobiscum Christianis compe-

σπεῖσαι μεθ' ἡμῶν Χριστιανῶν εἰρήνην Χριστιανὸς καὶ αὐτὸς ὢν καὶ ὀνομαζόμενος, καὶ μὴ θῆλε μολύνεσθαι Χριστιανῶν δεξιὰν ἀίμασιν ὁμοπίστων Χριστιανῶν. ἄνθρωπος εἶ καὶ αὐτὸς θάνατον προσδοκῶν καὶ ἀνάστασιν καὶ ἀνταπόδοσιν. σήμερον ὑπάρχεις, καὶ αὔριον εἰς κόνιν διαλυθήσῃ. εἰς πυρετὸς ἅπαν κατασβέσει τὸ φρόναγμα. τίνα οὖν λόγον δώσεις τῷ θεῷ ἐκεῖ ἀπελθὼν ὑπὲρ τῶν ἀδίκων σφαγῶν; ποίῳ προσώπῳ τῷ φοβερῷ καὶ δικαίῳ ἐνατενίσεις κριτῆ; εἰ πλοῦτον ἐρῶν ταῦτα ποιεῖς, ἐγὼ σε κατακό- P 581
 ρως τοῦ ἐπιθυμουμένου ἐμπλήσω· μόνον ἐπίσχες τὴν δεξιάν σου.
 10 ἄσπασαι τὴν εἰρήνην. ἀγάπησον τὴν ὁμόνοιαν, ἵνα καὶ αὐτὸς βλον ζήσης εἰρηρικὸν καὶ ἀναίμακτον καὶ ἀπράγμονα, καὶ οἱ Χριστιανοὶ παύσονται ποτε τῶν συμφορῶν, καὶ παύσονται τοὺς Χριστιανοὺς ἀναιρεῖν· οὐ θέμις γὰρ αὐτοῖς αἶρειν ὄπλα κατὰ ὁμοπίστων.” τοσαῦτα οὖν εἰπὼν ὁ βασιλεὺς ἐσίγησεν. αἰδεσθεῖς οὖν
 15 ὁ Συμεὼν τὴν τούτου ταπεινώσιν καὶ τοὺς λόγους αὐτοῦ κατένευσε τὴν εἰρήνην ποιήσασθαι. ἀσπασόμενοι οὖν ἀλλήλους διεχωρίσθησαν, δάφροις μεγαλοπρεπέσι τοῦ βασιλέως δεξιωσαμένου τὸν Συμεῶν.

22. Ὁ δὲ τότε συμβέβηκε διηγήσομαι τεράστιόν τι καὶ B
 20 τοῖς τὰ τοιαῦτα συγκρίνειν εἰδῶσι παράδοξον. δύο φασὶν ἀετοὺς τῶν βασιλέων ὁμιλούντων ἄνωθεν αὐτῶν ὑπερπτήναι κλύγξαι τε καὶ πρὸς ἀλλήλους συμμῖξαι, καὶ παραντίκα διαζευχθῆναι ἀλλήλων, καὶ τὸν μὲν ἐπὶ τὴν πόλιν διελθεῖν, τὸν δὲ ἐπὶ τὴν Θρηίκην

qui ipse Christianus sis et dicaris; nec Christianorum dexteras Christianorum itidem ac eandem colentium fidem cruoribus pollui sinas. ipse quoque homo es, qui mortem et resurrectionem et retributionem exspectes. hodie in vivis es, et cras in pulverem dissolveris. febris una superbiam omnem dissolvit. quam ergo rationem, ante tribunal dei constitutus, deo redditurus es pro iniustis caedibus? quo vultu in tremendum iustumque iudicem oculos intendes? si te divitiarum cupido ad eiusmodi facinora impellit, ego te illis ad satietatem explebo; modo contine dexteram, pacem amplectere, dilige concordiam, ut et ipse vitam tranquillam agas ac incruentam nihilque sollicitam, ac tandem Christianorum mala finem accipiant, atque alii alios Christianos contrucidare desinant.” haec ita locutus imperator conticuit. Bulgarus igitur illius humilitatem ac sermones cum veneratione miratus pacem fieri annuit. cum se itaque invicem osculati essent, discesserunt, imperatore magnificis donis Symeonem prosecuto.

22. Quod vero tunc accidit, referam, rem sane portentosam atque illis qui horum noverant iudicia novam et insolitam. duas aiunt colloquentibus ambobus regibus aquilas super eos volitasse et cum clangore coivisse, moxque divulsas alteram ad urbem transisse, alteram in Thra-

διαπτήραι. τοῦτο οἱ ἀκριβῶς τὰ τοιαῦτα σκοποῦντες οὐ καλῶς
ἐκριναν οἰωνόν· ἀσυμβάτους γὰρ ἐπὶ τὴν εἰρήνην ἀμφοτέρους δι-
λυθῆσεσθαι ἔφασαν. Συμεὼν δὲ τὸ αὐτοῦ στρατόπεδον καταλα-
C βὼν τοῖς ἑαυτοῦ μεγιστᾶσιν τὴν τοῦ βασιλέως ἀπήγγειλε σύνοσον
καὶ ταπεινώσειν, ἐξεθείλαζέ τε αὐτοῦ τὸ εἶδος τὴν τε ῥώμην καὶ τὸ
ἀκατάπληκτον τοῦ φρονήματος.

23. Δεκεμβρίῳ δὲ μηνὶ κε' ἔστειρε Ῥωμανὸς τοὺς υἱοὺς
αὐτοῦ ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ, Στέφανόν τε καὶ Κωνσταντῖνον.
ἀλλὰ καὶ Θεοφύλακτον εὐνοῦχον υἱὸν αὐτοῦ ὁ πατριάρχης Νικό-
λαος ἀπέκειρε κληρικόν, χειροτονήσας ὑποδιάκονον σύγγελόν τε καὶ
προχειρισιάμενος, διελθόντα πρότερον ἐν τῷ τῶν ὑποδιακόνων
τάγματι εἰς τὰ ἅγια.

24. Ἀπριλίῳ δὲ μηνὶ ιθ' ἐτίμησε Ῥωμανὸς Ἰωάννην μ-
D στικόν καὶ παραδυναστεύοντα πατρίκιον καὶ ἀνθύπατον, ὥστε δι'
αὐτὸ τοῦτο φθόνον κινήθῃναι αὐτῷ καὶ κατηγορηθῆναι αὐτὸν ἐπὶ
τινων.

25. Μαΐῳ δὲ μηνὶ ιε', Ἰνδικτιῶνος ιγ', τελευτᾷ τὸν βίον ὁ
πατριάρχης Νικόλαος, κρατήσας ἐν τῇ β' αὐτοῦ ἀναβάσει τοῦ
πατριαρχείου ἔτη ιγ'. καὶ ἀπετέθη τὸ σῶμα αὐτοῦ ἐν τῇ ἐκ'
αὐτοῦ κτισθείσῃ μονῇ τῶν Γαλακηνῶν. Ἀγούστιε δὲ μηνὶ πε-
B τριάρχης καθίσταται Στέφανος ὁ Ἀμασειᾶς μητροπολίτης εὐνοῦ-
χος ὑπάρχων.

22 σημειῶσαι ὅτι ἐγένετο καὶ εὐνοῦχος πατριάρχης. margo P

ciam avolasse. rerum istiusmodi curiosi indagatores inanspicatum omnes
arbitrati sunt, fore nimirum ut infecta pace illi disiungerentur. Symeon
ad suos reversus imperatoris sapientiam modestiamque suis proceribus
narrat, virique formam et robur infractumque animum immensis laudi-
bus celebrat.

23. Mensis Decembris die vigesima quinta Romanus filios suos
Stephanum et Constantinum coronat in magna ecclesia: sed et Theo-
phylactum eius filium Nicolaus patriarcha detondit clericum, subdiaconum
ordinans ac promovens syncellum, cum is prius in subdiaconorum
gradu in sancta processisset.

24. Mensis Aprilis die decima nona Romanus Ioannem mysticum,
rerum gerendarum administrum et subadiuvam, patricia ac proconsulari
dignitate ornavit, ita sane ut hinc quoque illi conflata invidia sit et illu-
tum a quibusdam crimen.

25. Maii mensis die quinta decima, indictione tertia decima, me-
ritur Nicolaus patriarcha, cum a secunda sua provectione annos trede-
cim throno potitus esset. eius corpus in monasterio, quod ipse condi-
derat ac Galacrenas vocant, conditum est. mense vero Augusto patri-
archa sufficitur Stephanus Amaseae metropolita, eunuchus.

26. Ὀκτωβρίῳ δὲ μηνὶ κατηγορηθεὶς ὁ μυστικὸς Ἰωάννης, καὶ παραδυναστεύων ὡς τῆς βασιλείας ἐφιέμενος ὑποθήκη τοῦ πατρικίου Κοσμᾶ καὶ λογοθέτου τοῦ δρόμου, δίδοντας εἰς γυναῖκα P 582 τὴν θυγατέρα αὐτῷ. τοῦτον ἔνεκεν καταβιβάζεται μὲν τοῦ παλατιοῦ, συγχωρεῖται δὲ προέρχεσθαι καὶ τῷ βασιλεῖ ἐξυπηρετεῖν καὶ σὺν αὐτῷ τὸ ἀνήκον διοικεῖν· στοργὴν γὰρ ὅτι πλείστην ἐκείνητο πρὸς αὐτὸν ὁ βασιλεὺς Ῥωματὸς ὡς ἐν πᾶσιν αὐτὸν θεραπείην δυνάμενον, καὶ τελῶς τοῦτον ἀπόσασθαι οὐκ ἠβούλετο. τῶν κατηγορῶν σὺν ἐπειγόντων τὸν βασιλέα καὶ σαφῆ ἀποδεικνύων τῶν κατηγορημένων, ἐρευνησας ὁ βασιλεὺς καὶ ἀληθῆ ταῦτα εἶναι μαθὼν ἐμέλλε τοῦτον κατασχὼν ἀνετάξιν. ὁ δὲ τοῦτο προγνοὺς χρήται φυγῆ, καὶ τὴν Μονοκάστανον λεγομένην καταλαβὼν ἀποκίρεται μοναχός· πέφυγε δὲ καὶ Κωνσταντῖνος ὁ τοῦ Βοῖλα B ὁ τῆς τραπέζης, οἰκείος καὶ φίλος ὢν αὐτῷ, καὶ τὸν Ὀλυμπον 15 καταλαβὼν τὸ μοναχικὸν καὶ αὐτὸς σχῆμα ἐνδύεται· ἐδεδοίκε γὰρ καὶ αὐτὸς ἄτε συμμύστης ὑπάρχων τοῦ μυστικοῦ καὶ τῶν ἀπορρητῶν αὐτοῦ κοινωνός. τὸν δὲ πατρίκιον Κοσμᾶν ἐν τῷ ὥρολογίῳ τοῦ παλατιοῦ τέψας ὁ βασιλεὺς διεδέξατο. προβάλλεται δὲ ἀντὶ τοῦ μυστικοῦ Ἰωάννου Θεοφάνη παραδυναστεύοντα.

27. Ἐγένετο δὲ τηρικαῦτα καὶ σεισμὸς φοβερός ἐν τῷ τῶν Θρακησίων θέματι, καὶ χάσμα γῆς μέγα καταπληκτικόν, ὥστε C πολλὰ χωρία καὶ ἐκκλησίας καταποθῆναι.

26. Mense Octobri Ioannes mysticus ac imperatori rerum gerendarum adiutor affectati imperii defertur, in rem inducente Cosma patricio ac cursus publici logotheta, qui filiam ei uxorem locaverat. eius rei causa deicitur ille quidem palatio: permissum tamen et prodire ac imperatori ministrare, et cum eo communicatis consiliis, quod officii esset, tractare. ingens quippe in eum imperatoris vis amoris erat, quod mysticus in omnibus ei obsequi posset, nec ut a se penitus ablegaret in animum inducere poterat. accusatoribus tamen imperatorem urgentibus, perspicuaque esse crimina obiecta monstrantibus, scrutatus imperator, cum vera haec esse comperisset, capiendum mysticum statuit ac quaestionibus subiciendum. quod ille praesentiens, fuga se ad Monocastanorum monasterium recipiens, ibi monachi ritu comam posuit. fugit vero etiam Constantinus Boilae filius, mensae praepositus, timens scilicet ut qui ipse mystici symmysta esset eiusque secretorum conscius. patricium Cosmam ad palatii horologium verberibus subactum imperator officio movit. Ioannes mystici loco Theophanes protovestiarius subadiuva rerumque gerendarum imperatori adiutor praeficitur.

27. Sub id tempus horrendus in Thracasium themate exstitit terrae motus, ingensque ac terrificus terrae hiatus, ita ut plura praedia et ecclesiae cum hominibus absorpta sint.

28. Μαίην δὲ μηνὶ κζ', ἰνδικτιῶνος ιε', Συμεὼν ὁ ἄρχων Βουλγαρίας ἐτελεύτησεν, Πέτρον υἱὸν αὐτοῦ προβαλόμενος ἄρχοντα, ὃν ἐκ τῆς δευτέρας αὐτοῦ ἔσχε γυναικὸς, τῆς ἀδελφῆς Γεωργίου τοῦ Σουρσουβούλη, ὃν καὶ ἐπίτροπον τοῖς ἑαυτοῦ παισὶν ὁ Συμεὼν καταλλέλοιπεν. Μιχαὴλ δὲ ἐκ τῆς προτέρας αὐτοῦ γυνάμενον γυναικὸς ἀπέκειρε μοναχόν. Ἰωάννης δὲ καὶ Βενιαμὶν οἱ τοῦ Πέτρου ἀδελφοὶ ἔτι στολῇ ἑκοσμοῦντο Βουλγαρικῇ. D (29) τὰ κύκλω οὖν ἔθνη τὴν τοῦ Συμεὼν μαθόντες τελευτήν, οἱ τε Χρωβάτοι καὶ οἱ λοιποὶ, ἐκστρατεύειν κατὰ Βουλγάρων ἐβούλοντο. λιμοῦ δὲ σὺν ἀκρίσει τὸ Βουλγαρικὸν ἔθνος ἰσχυρῶς 10 ἐκπιέζοντος, ἐδεδίσαν μὲν καὶ τῶν ἄλλων ἔθνῶν τὴν ἔφοδον, ἐδεδίσαν δὲ πλέον καὶ τὴν τῶν Ῥωμαίων ἐπέλευσιν. βουλὴν οὖν ποιησάμενοι κατὰ Ῥωμαίων ἐκστρατεύουσιν, καὶ ἐν Μακεδονίᾳ καταλαμβάνουσιν. φόβον οὖν ὡς εἰκὸς τοῖς Ῥωμαίοις ἐμπούσσαντες, ἔπειτα μαθόντες ὅτι μέλλει κατ' αὐτῶν ἐκστρατεύειν ὁ βασιλεὺς, ἀποστέλλουσι Πέτρος τε καὶ Γεώργιος κρυφίως τῶν μοναχῶν Καλοκέρην ὀνομαζόμενον, τῷ γένει Ἀρμενιακόν, χρυσο- P 583 βούλλιον ἐπιφερόμενον. διηγόρευε δὲ τὰ ἐν αὐτῷ ὡς τὴν μετὰ Ῥωμαίων εἰρήνην ἀσπάζονται καὶ πρόθυμοι ταύτῃ συνθέσθαι εἰσὶν, οὐ μόνον δὲ ἄλλ', εἴ γε βούλονται, καὶ γαμικὸν ποιῆσαι 20 σινάλλαγμα. (30) τὸν τοιοῦτον οὖν μοναχὸν ὁ βασιλεὺς ἀποδεξάμενος ἀσμενέστατα, παρευθὺ ἀπέστειλε μετὰ δρόμωνος ἐν

17 ὅτι καὶ οἱ Βούλγαροι μετὰ χρυσαφίον ἐβούλλυναν τὰς γραφάς. margo P

28. Maii mensis vigesima septima, indictione quinta decima, moritur Symeon Bulgariae princeps, Petrum filium suum, quem ex secunda uxore sua Sursubulis sorore sustulerat praeficiens principem, quem et Sursubulem Symeon suorum liberorum scripsit tutorem. Michaellem ex priore uxore susceptum detondit monachum: Ioannes et Benjamin Petri fratres adhuc Bulgariae stola ornabantur. (29) circumvicinae igitur gentes, tum scilicet Chrobati tum reliqui, audita Symeonis morte Bulgaros bello incessere statuebant. fame vero cum ingenti locustarum copia Bulgarorum gentem graviter premente, cum aliarum gentium irruptionem formidabant, tum praecipue Romanorum in se impetum metuebant. secum itaque deliberantes adversus Romanos copias educunt, ac Macedoniam infestis signis petunt, Romanis, ut par est, incutientes metum. tum ubi didicere fore ut imperator Romanus in eos verteret impetum, una Petrus Georgiusque monachum quendam Calocyrim nomine, genere Armeniacum, aurea instructum bulla occulte mittunt. bullae tenor hic erat, pacem se amplecti cum Romanis, et ut illam componant, promptis animis esse; neque id modo, sed et nuptiarum foedera, dum illis adlubeat, cum Romanis se esse inituros. (30) istiusmodi itaque monacho placidissime recepto, continuo imperator Theodosium Abucem mo-

Μεσημβρίᾳ τὸν μοναχὸν Θεοδόσιον τὸν Ἀβούκην καὶ Κωνσταντι-
 νον βασιλικὸν κληρικὸν τὸν Ῥόδιον, τὰ εἰς εἰρήνην συλλαλήσαι
 τοῖς Βουλγάροις. οἱ δὲ παραγενόμενοι καὶ τὰ εἰκότα συλλαλή-
 σαντες ἐξῆλθον ἅμα Στεφάνῳ Βουλγάρῳ διὰ ἑρᾶς. ὅπισθεν δὲ
 5 αὐτῶν κατέλαβε καὶ Γεώργιος ὁ Σουρσοῦβουλος. καὶ παραγενό-
 μενοι ἐν Κωνσταντινουπόλει τὴν εἰρήνην ἐποιήσαντο, καὶ συνάλ-
 λαγμα μετὰ τοῦ βασιλέως ποιῆσαι ἤτήσαντο. Θεασάμενοι δὲ τὴν
 θυγατέρα Χριστοφόρου Μαρίαν καὶ μεγάλως ἐπ' αὐτῇ ἄρεσθέν-
 τες ἔγραψαν τῷ Πέτρῳ διὰ τάχους παραγενέσθαι, σύμφωνα ποιή-
 10 σαντες πρότερον περὶ τῆς γενομένης εἰρήνης. (31) ἀπεισάλη δὲ
 Νικήτας μάγιστρος ὁ συμπένθερος Ῥωμανοῦ βασιλέως ὑπαντήσας
 καὶ ἀγαγεῖν Πέτρον μέχρι τῆς πόλεως. τοῦ Βουλγάρου οὖν Πέ-
 τρου καταλαβόντος, τριήρους ὁ βασιλεὺς Ῥωμανὸς ἐπιβὰς ἐν Βλα-
 χέρναις παρεγένετο καὶ τὸν Πέτρον ὡς αὐτὸν ἀφικόμενον ἐθεά-
 15 σατό τε καὶ κατησπάσατο. ἐπεὶ δὲ ἀλλήλοις τὰ εἰκότα συνώμι-
 λησαν, ὑπογράφονται τὰ τε σύμφωνα τῆς εἰρήνης καὶ τὰ γαμικὰ
 συναλλάγματα, μεσολαβοῦντος ἐν τούτοις καὶ συνεχῶς διευθε-
 τοῦντος τὰ μεταξὺ Ῥωμαίων τε καὶ Βουλγάρων τοῦ πρωτοβεστια-
 20 ρίου Θεοφάνους. (32) ὑγδὴ δὲ τοῦ Ὀκτωβρίου μηνὸς ἐξῆλθεν
 ὁ πατριάρχης Στέφανος ἅμα Θεοφάνει πρωτοβεστιαρῷ καὶ Μα-
 ρίᾳ τῇ τοῦ Χριστοφόρου θυγατρὶ καὶ πίσση τῇ συγκλήτῳ εἰς τὸν
 ναὸν τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου τὸν τῆς Πηγῆς, καὶ εὐλόγησαν Πέ-
 τρον τε καὶ Μαρίαν, καὶ τοὺς νυμφικοὺς στεφάνους ταῖς αὐτῶν

19 Θεοδόρου Ρ

nachum et Constantinum Rhodium, clericum palatinum, cum Bulgaris in
 Mesembria de pace collocaturos emisit. qui cum venissent ac colloquio
 habito rem commode tractassent, terra iter habentes Petro Bulgaro illis
 comite rediere. post hos etiam Georgius Sursubulus subsecutus est;
 cumque in urbem venissent, pacem inierunt ac cum imperatore pacisci
 petierunt. conspectaque Maria Christophori filia, eiusque plurimum
 specie formaque oblectati, Petro, ut quam celerrime veniret, scripsere,
 cum initae pacis pacta ante percussissent. (31) missus vero est et
 Nicetas magister, Romani imperatoris consocer, qui obviam iret ac Pe-
 trum ad urbem usque duceret. Petrus itaque Bulgarus cum venisset,
 consensu Romanus imperator trireme Blachernas petit, ac ibi Petrum
 ad se venientem et vidit et osculo salutavit. inter se vero de prae-
 sentibus negotiis collocutis, subscriptionibus munita rataque habita pacis
 pariter nuptiarumque foedera, Theophane protovestiario in omnibus
 quasi sequestro, ac solerter Romanos inter Bulgarosque negotium diri-
 gente. (32) octavo autem mensis Octobris egressus patriarcha Step-
 hanus cum Theophane protovestiario et Maria Christophori filia univer-
 soque senatu, ad sanctissimae dei genitricis ad Pegas, Petrum Mariam-
 que benedixit, et nuptiales corollas eorum capitibus imposuit, sponsam

ἐπέθηκαν κεφαλαῖς, παρανυμφεύοντος Θεοφάνους πρωτοβεστι-
 D ρίου καὶ Γεωργίου Σουρσουβόλου. λαμπρᾶς δὲ καὶ πολυτελεῶς
 γεγονυίας τραπέζης, καὶ πάντων τῶν εἰθισμένων τοῖς γάμοις φαι-
 δρῶς ἐπιτελεσθέντων, ἐσηλθον Θεοφάνης πρωτοβεστιαρίου ἄμα
 Μαρία τῇ θυγατρὶ τοῦ βασιλέως Χριστοφόρου ἐν τῇ πόλει. τῆς
 δ' δὲ τοῦ γάμου ἡμέρας ἐποίησεν ὁ βασιλεὺς Ῥωμανὸς εὐχρίως
 λαμπρὰν ἐν τῇ τῶν Πηγῶν ἀποβάθρᾳ τοῦ βασιλικοῦ δρόμου,
 περικοσμήσας αὐτὴν ὑφάσμασι σηρικῶς. ἔνθα συνεισιτάθη Ῥο-
 μανὸς ὁ βασιλεὺς Πέτρῳ Βουλγάρῳ ἄμα Κωνσταντίνῳ γαμβρῷ
 P 584 καὶ Χριστοφόρῳ υἱῷ. (33) τῶν δὲ Βουλγάρων ἐνστασι εἰ-
 μικρὰν ποιησαμένων πρότερον εἰσημισθῆναι Χριστοφόρον, ἐδ'
 οὕτως Κωνσταντίνον, ὑπέειξε τῇ ἐνστάσει τούτων ὁ βασιλεὺς Ῥο-
 μανός, καὶ γέγονεν ὅπερ ἠτήσαντο.

34. Ἐπειδὴ δὲ πάντα τὰ ἐπὶ τοῖς γάμοις συνετελεσθησαν,
 ἔμελλε δὲ Μαρία ἤδη τὴν πρὸς Βουλγαρίαν ὄδον τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς¹⁵
 Πέτρῳ ὁδὸν ὀδεύειν, οἱ ταύτης γονεῖς μέχρι τοῦ Ἑβδόμου σπ-
 ἐξῆλθον αὐτῇ ἄμα Θεοφάνει πρωτοβεστιαρίῳ, καὶ συνεισιτάδον-
 τες ἔκεισε Πέτρῳ, ἐπειδὴ ἔμελλεν ἀπαίρειν, περιχυθέντες τῇ θυ-
 B γατρὶ καὶ πολλὰ καταχέαντες δάκρυα καὶ ὅσα εἰκὸς ἐπὶ στερήσε-
 σι σπλάγγνου περιποθήτου, τὸν τε αὐτῶν γαμβρὸν ἀσπασάμενοι καὶ
 ταύτην ταῖς αὐτοῦ χερσὶ παραθέμενοι ἐν τοῖς βασιλείοις ὑπέστρε-
 ψαν. Μαρία δὲ Βουλγαρικῶς παραδοθεῖσα χερσὶ τῆν ἐπὶ Βουλ-
 γαρίαν ἀπῆει, χαίρουσά τε ἄμα καὶ λυπουμένη, λυπουμένη μὲν

comitantibus Theophane protovestiarario et Georgio Sursubulo. instructa vero sumptuosa ac praemagnifica mensa, cunctisque ad nuptiarum so-
 lennia spectantibus rite splendideque peractis, Theophanes protovestiar-
 rius una cum Maria Christophori imperatoris filia in urbem reversus est.
 tertio autem a nuptiis celebratis die Romanus imperator in Pegarum
 excensione magnificum paravit convivium, sericis aulaeis convestita ma-
 china. quo loco epulatus Romanus imperator cum Petro Bulgare nec
 non Constantino genero ac Christophoro filio. (33) Bulgaris porro
 etiam atque etiam obstinatis animis adstantibus ut priore loco Christo-
 phorus ac tum Constantinus faustis omnibus atque vocibus imperatorum
 more acciperetur, eorum Romanus imperator enixe flagitatis annuit, ac
 quod petierant existitit.

34. Tum vero omnibus nuptiarum expletis solennibus et gaudiis, ac
 cum iam Maria cum Petro viro suo in Bulgariam esset profectura, ad
 Hebdomam usque a parentibus una cum Theophane protovestiarario de-
 ducitur. ibique cum Petro epulati, quod in discessus praecincta erat,
 puellae circumfusi copiosas fundunt lacrimas, quantas par erat, qui ce-
 rissimo pignore continuo privandi erant; generumque suum exoculati,
 atque eius manibus deposita filia ac coentradita, in regiam revertuntur.
 Maria viri Bulgari manibus tradita, gaudio mixta et tristitia, in Bul-
 gariam iter habebat. dolorem faciebat quod amantissimis parentibus,

ἐφ' οἷς γονέων φιλάτων ἐστέφηται καὶ βασιλείων οἴκων καὶ συνη-
θείας τῶν γένει προσοικούντων, χαίρουσα δὲ ὡς βασιλεῖ προσηγο-
ρούσθῃ ἀνδρὶ καὶ δέσποινᾳ Βουλγάρων προσηγορεύθη. ἀπῆει τοί-
νυν πλοῦτον ἐπικομιζομένη λαμπρὸν καὶ παντοδαπὴν καὶ σκευὴν
5 ἀναρίθμητον.

35. Τότε δὲ καὶ πρέσβεις πρὸς τὸν βασιλεῖα Ῥωμανὸν ἐκ
τῆς Μελιτηνῆς παρεγένοντο, εἰρηνικὰς σπονδὰς ἐπὶ τὸ ποιῆσαι
πάκτα παρέχοντες. μετ' οὐ πολὺ δὲ καὶ Ἀπόχαψ ὁ τοῦ Ἄμερ
ἔγγονος, ἀμηνῶς ὢν Μελιτηνῆς, καὶ ὁ Ἀποσαλάθ στρατηγός,
10 εὐγενέστατος καὶ πλούσιος ὢν, ἐκ Μελιτηνῆς παρεγένοντο. ἀπο-
δεχθέντες οὖν μεγάλως μετὰ τῆς προσηκούσης τιμῆς παρὰ Ῥω-
μανοῦ καὶ σύμφωνα εἰρήνης ποιήσαντες ὑπέστρεψαν εἰς τὰ ἴδια.
ἔκτοτε δὲ συνέξιστράτεον τοῖς Ῥωμαίοις κατὰ τῶν ὁμοφύλων
Ἄγαρηνῶν, ἐν τε τοῖς ἐπινοκίοις συνεισῆρχοντο τοῖς Ῥωμαίοις ἐκ
15 τῆς πόλει, αἰχμαλώτους ἄγοντες Ἄγαρηνούς· ὅπερ ἦν θαναμαστὴν
καὶ παράδοξον εἶγμα τῆς τῶν ἀθέων Ἄγαρηνῶν δυστυχίας. τε-
λευτήσαντος δὲ τοῦ Ἀπόχαψ, ἀνδρὸς φρονίμου καὶ συνετοῦ καὶ
θανατοῦ, διέλυσαν τὴν εἰρήνην οἱ τὴν Μελιτηνὴν κατοικοῦντες.
ἐκστρατεύουσιν οὖν κατ' αὐτῶν πάλιν ὃ τε δομέστικος τῶν σχολῶν
20 Ἰωάννης ὁ Κροκόας μετὰ τῶν θεμάτων καὶ τῶν ταγμάτων καὶ ὁ
Μηλίας μετὰ τῶν Ἀρμενίων, καὶ πολλὰς προνομὰς καθ' ἐκάστην
ποιούμενοι, καὶ ταῖς συνεχέσιν ἐπιδρομαῖς αἰχμαλωτίζοντες τού-

2 προσηκόντων p. 257 b
p. 258 a

20 Κουρκόας p. 257 d

21 Μελίας

quod regis aedibus, quod necessariorum affiniumque consuetudine de-
stituebatur; rursusque gaudio erat quod viro regi locata Bulgarorum-
que domina esset consalutata. ibat itaque splendidae sibi exportans
opes ac omni-genas, eaque suppellectili instructa quae et numerum ex-
cedat.

35. Tunc vero etiam a Melitene ad Romanum imperatorem legati
advenere pacis foedera pactaque offerentes. nec multo post etiam Apo-
chaps Ameris nepos, ipse Melitenes amarus, nec non Aposalath ducum
strenuissimus nobilissimusque ac locupletissimus, ex Melitine venerunt;
magnificeque convenienti honore ac cultu a Romano suscepti percussor-
que pacis foedere ad sua redierunt. indeque sociis adlecti ac foederati
adversus tribules suos Agarenos cum Romanis ad bella proficiscebantur,
ac triumphis specie cum iisdem captivos suos ducentes (mirando sane
spectaculo et inaudito, impiorumque Saracenorū afflictarum rerum in-
dicio) urbem ingrediebantur. mortuo autem Apochapso, viro prudente
ac sapiente, Melitenenses pacem dissolvere. iterum igitur adversus eos
proficiscuntur legionum domesticas Ioannes Croceas cum cohortibus et
legionibus, Meliasque Armeniis praefectus. hi multas quotidie agentes
praedas, assiduisque excursionibus totam late regionem populantes ac

τους καὶ ληΐζοντες, εἰς τοσαύτην στένωσιν τὴν Μελιτηνὴν περι-
 P 585 στισαν ὥστε αὐτὴν συντομώτατα ἐκπορθῆσαι καὶ ἕως ἰθάτος
 καταστρέψαι, οὐ μόνον δὲ ταύτην ἀλλὰ καὶ τὰς ὁμόθροος αὐτῆ
 πόλεις καὶ χώρας πολυφόρους τε οὖσας καὶ πιστάτας καὶ ἄλλας
 πολλὰς παρέχειν προσόδους. ταύτην οὖν τὴν Μελιτηνὴν εἰς κοι-
 ρατωρίαν ἀποκαταστήσας ὁ βασιλεὺς πολλὰς χιλιάδας χρυσίου καὶ
 ἀργυρίου ἐκεῖθεν δασμοφορεῖσθαι ἐτησίως πεποίηκεν.

36. Κατηγορήθη δὲ Νικήτας μάγιστρος καὶ πεντηρὸς
 Χριστοφόρου βασιλέως ὡς ὑποτιθέμενος αὐτῷ κατὰ τοῦ ἰδίου
 γενέσθαι πατρὸς καὶ τῆς βασιλείας αὐτὸν ἐξεῖναι. τοῦτον οὖν
 B ἔξαγαγόντες τῆς πόλεως ἀπέκειραν μοναχόν, ὑπερορῶσαντες ἐν τῷ
 αὐτοῦ προαστείῳ.

37. Μηνὶ δὲ Ἰουλίῳ η', Ἰνδικτιῶνος ε', Στέφανος ὁ πα-
 τριάρχης τελετᾶ, ποιήσας ἕτη β' καὶ μῆνας ια'. Δεκεμβρίῳ δὲ
 μηνὶ ιδ' ἄγουσι Τρύφωνα μοναχόν ἐν τῷ Ὀψικίῳ μονάζοντα, ἐπ' ἵ
 εὐλαβείᾳ καὶ ἀγιότητι μαρτυρούμενον, καὶ χειροτονοῦσι πατριάρ-
 χην ἐπὶ χρόνῳ ἑτηῷ, μέχρις ἂν εἰς μέτρον ἡλικίας φθάσῃ Θεοφι-
 λακτος ὁ τοῦ βασιλέως Ῥωμανοῦ υἱός, ὃν ἔμελλον πατριάρχη
 χειροτονεῖν Κωνσταντινουπόλεως.

C 38. Εἰκάδι δὲ πέμπτη τοῦ αὐτοῦ μηνὸς χειμῶν ἀφόρητος
 γέγονεν, ὥστε κρυσταλλωθῆναι τὴν γῆν ἐπὶ ἡμέρας ρα'. ὅθεν
 καὶ γέγονε μέγας λιμὸς τοῖς πάποτε γενομένοις ὑπερβαλλόμενος,

4 ἄλλας] οἶας recte p. 258 b 5 τὴν om P 16 σημείωσι
 χειροτονίαν Τρύφωνος πατριάρχου ἐπὶ ἑτηῷ χρόνῳ. margo P

captivos ducentes, in tantas Melitenem adegerunt angustias ut brevis-
 simo tempore ipsam expugnaverint ac solo tenuis aequaverint. nec eam
 modo, sed et circumvicinas urbes atque oppida et regiones feracissimas
 opimasque, ac quae multos proventus exhibeant. hanc igitur Melitenem
 imperator in curatoriam redigens (alii provinciam dicant) multa eruit
 auri argentique milia.

36. Delatus vero criminis est Nicetas magister ac Christophori
 imperatoris socer, ut qui rebellandi adversus patrem eumque solio de-
 turbandi auctor ille fuisset. quocirca urbe eiecitur monachus detonde-
 runt, exsilio in suburbano suo damnatum.

37. Mensis Iulii die decima octava, indictione sexta, meritar Ste-
 phanus patriarcha, cum ei muneri praefuisset annos duos menses undecim.
 autem Decembris quarta decima, Tryphonem adducunt in
 Opsicio monachum, virum religiosus moribus ac sanctitate probatum,
 ordinantque patriarcham ad certum tempus, donec scilicet Theophylactus
 Romani filius maturae aetatis annos attingeret, quem patriarcham Cpsi-
 tazum praefecturi erant.

38. Eiusdem mensis die vigesima quinta gravissima saevit et in-
 tolerabilis hiems, adeo ut dies 120 terra gelu concreta obrigerit. hoc
 gelu subsecuta fames, quanta ante nunquam existerat; ex quo illa cre-

καὶ θάνατος ἐκ τοῦδε πολὺς, ὡς μὴ θύνασθαι τοὺς ζῶντας ἐκκομίζειν τοὺς τεθνεῶτας. ὁ δὲ βασιλεὺς Ῥωμανὸς τὴν ἀπόρητον ἐκείνην βίαν κατανοήσας, ἄξιαν τῆς αὐτοῦ συμπαθοῦς καὶ ἐλεήμονος φύσεως πρόνοιαν ἐποίησατο, πολλαῖς ἐλεημοσύναις τὴν ἐκ 5 τοῦ λιμοῦ παρῆμυθησόμενος ἔνδειαν ἀνέφραξέ τε θυρίσι καὶ στανιδώμασι τὰς τῶν ἐμβόλων στοάς, ὡς μὴ τὴν χιόνα καὶ τὸ ψῦχος ἐκείθεν ἐπεισιέναι τοῖς πένησι. τότε καὶ τὰς λεγομένους D ἄρκλους ἐν πᾶσι κατεσκεύουσε τοῖς ἐμβόλοις, ἄργυρόν τε κατὰ μήτρα τοῖς ἐν ταύταις κατακειμένοις πένησι δίδοσθαι διετάξατο, καὶ τὰ 10 μηνιαῖα τριμίσια ἐν ταῖς ἐκκλησίαις, ἀρχόρου ἐγκεκαραγμένου χιλιάδας ἰβ'. οὐ μόνον δὲ ταῦτα ἢ συμπαθῆς ἐκείνη ψυχῇ διετυπώσατο τῶν πενήτων προνοουμένη, ἀλλὰ καὶ καθ' ἡμέραν τρεῖς αὐτῷ συνεσθίειν πένητας διετάξατο, οὐ καὶ ἀνὰ ἕν ἐλάμβανον νόμισμα. τετράδι δὲ καὶ παρασκευῇ τρεῖς πένητες μοναχοὶ συνή- 15 σθιον, τὸ τετυπωμένον λαμβάνοντες νόμισμα ἕκαστος. ὅπερ δὲ P 586 ἐν τοῖς μοναστηρίοις εἰώθει γίνεσθαι, ὥστε ἐν τῷ καιρῷ τῆς ἐστιάσεως ἀνάγνωσιν γίνεσθαι, τοῦτο καὶ αὐτὸς ἐποίει, διπλὴν ἑαυτῷ καὶ τοῖς δαιτυμόσι τὴν τράπεζαν παρατιθεῖς, ὥστε τὸ μὲν σῶμα τρέφεσθαι τῇ συνήθει τροφῇ, τὴν δὲ ψυχὴν τῇ καταλλήλῳ τῶν 20 λόγων ἐπετρυφᾶν ἡδονῇ, οἷς ἐκεῖνος ἐπιμελῶς προσέχων τὸν νοῦν κατενόουσετο τὴν ψυχὴν καὶ πολλὰς δακρῶν ἤφιει πηγὰς.

2 ἀφόρητον p. 258 d

brae adeo mortes ut nec ferendis mortuis vivi sufficerent. porro Romanus imperator tantam vim mali, et quam nulla verborum vis explicare possit, considerans, convenientem pro tenera sua benignaque in miseros indole curam eis adhibuit, larga eleemosynarum praebitione famis indigentiam solans. porticum quaeque spatia fenestris tabulatisque obstruxit, ne per ea nix frigusque in pauperes grassaretur. tum eas quoque quas vocant arculas ac proiecturas in cunctis porticibus construxit; nummumque argenteum egenis illic iacentibus quot mensibus erogari praecipit; menstrua quoque trimisia per ecclesias pauperibus iussit distribui, argenti signati duodecim milia. neque haec solum misericordiae pronus eius animus pauperumque liberalis provisor constituerat, sed et tres quotidie pauperes secum comedere voluit, qui singuli nummos singulos eleemosynae ritu acciperent. quarta autem feria et parasceue tres egenos monachos mensae socios adhibebat, qui et ipsi constitutum nummum singuli accipiebant. quodque in monasteriis ritu legitimo servatur, ut inter comedendum lectio habeatur, hoc et ille praestabat, sibi ipse et convivis duplicem apponens mensam, ut tum corpus consueto cibo aleretur, tum anima doctrinarum voluptate oblectaretur. quibus ille diligenter attendens animum, spiritu mentis compunctus, lacrimarum large fontes emittebat.

39. Τὴν δὲ πίστιν ἦν ἐκείνητο πρὸς πάντας μὲν μοναχοὺς, μάλιστα δὲ τοὺς ἐπὶ ἁγιωσύῃ διαβοήτους καὶ εὐλαβίᾳ, τίς ἂν διηγῆσαιο; οὐκ ἐθεάσατο γὰρ ποτὲ μοναχὸν ἀρετῆς ἀπι-
B χόμενον, ᾧ τιλὴ τὰς ἑαυτοῦ πράξεις σὺν πολλοῖς οὐκ ἐξηγόρασα δάκρυσιν. πιστότατος δὲ ὢν καὶ ὀρθοδοξότατος πάσας τὰς τῆς πόλεως ἐκκλησίας πέπλοις διαφανέσι καὶ φωταγωγαῖσι λαμπραῖς κατεκόσμη καὶ κατεφραίδυεν. ἀλλὰ καὶ τοῖς ἐν τοῖς ὄρεσι μοναχοῖς, τῷ τε Ὀλύμπῳ καὶ τῷ Κυμηῶ καὶ τῇ Χρυσῇ κατορομηζομένη πέτρα καὶ τῷ τοῦ Βαραχέος ὄρει, οὐ διέλειπεν ἐτησίους ῥόγας ἐξυποστέλλειν, καὶ φροντίων τούτων καὶ προνοοῦμενος,
C καὶ τοὺς ὀνομαστοὺς ἐπὶ πράξει καὶ θεωρίᾳ μετακαλούμενος ὡς αὐτὸν, καὶ τῶν εὐγῶν αὐτῶν τὰς εὐλογίας τρυγῶν. οὐ μόνον δὲ ἀλλὰ καὶ τοῖς διὰ τὸν θεὸν ἐγκλείστοις καὶ ἑαυτοῦς ἐν στενωπότητι οἴκοις καθείρξασιν καὶ πᾶσι τοῖς μοναστηρίοις τὰς ἐτησίους ῥόγας, ἃς διετύπωσεν, οὐ διέλειπεν ἐπιγορηγῶν. ταῦτα ὡς ἐκ πολλῶν ὀλίγα τῶν ἀπείρων αὐτοῦ κατορθωμάτων καὶ ἐλεημοσυγιῶν διεξήλθομεν.

40. Πέτρῳ δὲ τῷ Βουλγάρῳ ἐπέθετο Ἰωάννης ὁ ἀδελφεὸς αὐτοῦ μετὰ καὶ ἐτέρων μεγιστάνων τοῦ Συμεῶν καὶ φωραθέντων αὐτῶν ὁ μὲν Ἰωάννης τύπτεται καὶ ἐγκλείεται φυλακῇ, οἱ δὲ λοιποὶ τιμωρίαις σὺ ταῖς τυχοῦσαις ὑποβάλλονται. ταῦτα δὴλα καί-
 σαντος Πέτρου τῷ βασιλεῖ Ῥωμαγῶ, ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς τὸν

8 Κυμηῶ p. 259 d

9 Βαραχάου ib.

39. Eius vero fidem erga monachos, quos praesertim sanctitas ac religio claros reddiderat, quanta fuerit, quis possit enarrare? eorum nemo in conspectum veniebat, cui actus suos cum multis lacrimis non exponeret. cum autem fide devotissimus ac summe orthodoxus esset, urbis omnes ecclesias pellucidis subtili stamine poplis cerecerumque ac lampadum copia splendide exornabat, ac decorabat. sed et monachis in montibus, tum nempe Olympo tum Cymina, et quem vocant Petram suream, et Barachei monte, nullo unquam tempore destitit annua stipendia mittere eorumque res curare ac eis prospicere; quique inter illos actionis cultu ac contemplatione spectabiles essent, ad se accerere, eorumque precum suffragia decerpere. nec id modo, sed et religiosis exercitatione inclusis, et qui se angustissimis tuguriolis velut carcere abdidissent, cunctis denique monasteriis statutas annonas subministrare non cessabat. has velut e multis paucas viri virtutes eleemosynasque percurrimus.

40. Petro autem Bulgaro Ioannes frater cum aliis Symeonis proceribus struxit insidias. deprehensus illis, Ioannes quidem verberibus emendatus in carcere includitur; reliqui acerbis suppliciis subacti sunt. horum Romanus imperator a Petro certior factus Ioannem monachum

μοναχὸν Ἰωάννην, ὃς ἐγεγόνει ῥαίκτωρ, προφάσει μὲν ὡς ποιή-
 σασθαι ἀλλάγιον τῶν κρατουμένων αἰχμαλώτων, τῇ δὲ ἀληθείᾳ **D**
 κατασχεῖν Ἰωάννην καὶ ἐν Κωνσταντινουπόλει ἀγαγεῖν. εἰσελθὼν
 γὰρ ἅμα τῷ Ἰωάννῃ ἐν πλοίῳ ἀπὸ Μεσημβρίας ἦλθεν ἐν τῇ
 5 πόλει· καὶ μετ' οὐ πολὺ τοῦτου τὸ μοναχικὸν σχῆμα ἀπορρίψαν-
 τος καὶ γυναῖκα ἐπιζήτησαντος, δέδωκεν αὐτῷ ὁ βασιλεὺς οἶκον
 καὶ κτήμια πάμπολλα καὶ γυναῖκα ἐκ τῆς αὐτοῦ πατρίδος τῆς
 τῶν Ἀρμενιακῶν ὀρμημένην, γάμον τε λαμπρὸν ἐν τῇ τοῦ Καί-
 σαρος οἰκίᾳ πεποίηκεν, Χριστοφύρου βασιλέως καὶ Ἰωάννου μο-
 10 ναχοῦ, τοῦ γεγονότος ῥαίκτορος, παρανυμφευσάντων.

41. Μαρτίῳ δὲ μηνὶ ἡμέρα β' κοσμήτης ἔπεσεν ἐν τῷ **P 587**
 φόρῳ ἐκ τῶν στοιχηθῶν ἰσταμένων ἐκεῖσε κλοσιν ἐπικειμένων, καὶ
 ἀπέκτεινεν ἄνδρας ε'. γέγονε δὲ καὶ ἐμπρησμὸς μέγας καὶ φοβε-
 ρὸς εἰς τὸν τοῦ φόρου ἔμβολον, πλησίον τοῦ ναοῦ τῆς ὑπεραγίας
 15 Θεοτόκου, ὥστε κυτακαῆναι τὰ τε κηροπωλεῖα καὶ τὰ γουνάρια
 τοῦ φόρου μέχρι τῶν Ψυχῶν.

42. Ἐτελεύτησε δὲ Χριστοφύρος ὁ βασιλεὺς μηνὸς Αὐ-
 γούστου, Ἰνδικτιῶνος δ', πολλὰ κοψαμένου αὐτὸν τοῦ πατρὸς,
 ὡς ἦδη εἰς γῆρας αὐτοῦ ἐλληλαχότος καὶ τῶν νιῶν αὐτοῦ ἔτι νη-
 20 πίων ὄντων. καὶ ἐτέθη τὸ λείψανον αὐτοῦ ἐν τῇ φηθείῳ μοτῇ
 τοῦ πατρὸς αὐτοῦ.

43. Κατήγαγον δὲ καὶ Τρύφωνα πατριάρχην Αὐγούστῳ

12 immo τῶν τοῖς στ. ἰσταμένοις: cf. p. 260 d

(eum qui rector exstiterat) mittit, praetexta quidem redimendi capti-
 vos, re ipsa vero ut Ioannem caperet et Byzantium duceret; quod et ita
 contigit. quippe cum Ioanne navem ingressus a Mesembria in urbem
 venit. nec multo post proiecto monachi habitu, cum uxoris amplexus
 quaereret, imperator illi aedes assignavit multaque omnino praedia con-
 tulit; uxorem quoque ex sua ipsius Armeniacorum patria ei locavit, at-
 que in Caesaris domo praemagnifice nuptias fecit, ductoribus sponsae
 Christophoro imperatore ac Ioanne monacho exrectore.

41. Mensis Martii die secunda, qui in foro, columnis illic ordine
 erectis, Cosmites impositus erat, decidit ac viros sex occidit. magnum
 quoque ac formidabile in fori porticu excitatum incendium, haud procul
 a templo sanctae deiparae, adeo ut pars illa fori quam cerarii et quam
 pellitiarum artifices occupant, ad Psichas usque igni absumpta sit.

42. Mortuus autem est Christophorus imperator mense Augusto,
 indictione quarta, Romano patre illius funus ingenti luctu planctuque
 prosecuto, quippe cuius, iam vergente illi aetate, liberi adhuc pueri
 essent ac minuscula aetate. depositum illius cadaver in patris sui me-
 nasterio, cuius in superioribus meminimus.

43. Sed et Tryphonem patriarcham mense Augusto, indictione

μηρί, τὸν ἑτητὸν χρόνον τελέουσα, ἰνδικτιῶνος γ'. καὶ ἀπελθὼν ἐν τῇ ἰδίᾳ μονῇ τελευτῇ, χρηρυσώσης τῆς ἐκκλησίας χρόνον ἔτα καὶ μῆνας ε' διὰ τὸ τῆς ἡλικίας ἀτελὲς Θεοφυλάκτου υἱοῦ Ῥωμανοῦ βασιλέως· αὐτὸν γάρ, ὡς εἴρηται, ἔμελλε πατριάρχῃ ἀποκαθιστᾶν.

44. Βασίλειος δὲ τις Μακεδῶν πλάνος, Κωνσταντίνου Δουκά ἐαυτὸν εἶναι ἐπιφημίσας, πολλοὺς μεθ' ἑαυτοῦ συνεπήγετο. οὗτος κρατηθεὶς ὑπὸ Ἐλεφαντίνου τουρμαρχοῦ ἐκ τοῦ Ὀψικίου ὄντος ἤχθη ἐν Κωνσταντινουπόλει, καὶ ὑπὸ τοῦ ἐπάρχου τῆς μιᾶς ἀλλοτριουῖται χειρὸς. εἶτα καιροῦ λαβόμενος καταλαμβάνει πάλιν τὸ Ὀψικιον, καὶ χεῖρα χαλκῆν ἀντὶ τῆς κοπίδος, προσαρμοσάμενος καὶ σπάθην ὑπερμεγέθη κατασκευασάμενος, ὤχετο πλανῶν αὐθις τῶν ἀγρυπνούντων πολλοίς, ὡς αὐτὸς εἶη Κωνσταντίνος ὁ τοῦ Δουκός· οὗς καὶ συνεφελκόμενος μεγάλην κατὰ Ῥωμανίας ἀνταρσίαν κινεῖ. καὶ φρούριον κατασχὼν ἐν Πλατεῖα πέτρα κατονομάζεται, πᾶν εἶδος ἐδωδύμων ἐν τούτῃ ἀπέθετο· ἀπ' οὗ ἔξορμῶν ἐλεηλάτει καὶ τοὺς παρατυχόντας προνόμειεν. ἀποστελλας οὖν ὁ βασιλεὺς στρατὸν κατ' αὐτοῦ αὐτὸν τε συνέλαβεν καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ. ὃν καὶ ἀγαγόντας ἐν τῇ πόλει ἀνέκρινάν τε καὶ πολλὰς πληγὰς ἐπέτεθεισαν, τοῦ τοὺς στασιώτας εἶτινες εἶεν, εἰπεῖν. ὁ δὲ πολλοὺς τῶν ἐν τέλει ἐσυκοφάντει ψεδῶς ὡς συνόντας αὐτῷ. μηδὲν δὲ ἀληθῆ κατ' αὐτῶν λέγισα ἔξελεγχθεὶς ἐν τοῖς Ἀμαστριανοῦ πυρὸς παρανάλωμα γίνεται.

tertia, expleto iam statuto tempore, gradu moverunt; abiensque in sua monasteria fatis concedit, ecclesia pastore vidua manente annum unum menses quinque, quod Theophylactus Romani imperatoris filius nondum matura satis aetate esset: ipsum enim pater, uti dictum est, constituerat patriarcham praeficere.

44. Basilius quidam Macedo impostor, Constantinum Ducem esse iactans, multos sibi adiunxit. hic ab Elephantino tribuno Opsiciano captus inque urbem adductus a praefecto altera manuum truncatus est. postmodum vero occasionem nactus ad Opsicium redit, aereamque sibi manum aptans eius loco quae excisa erat, ingentemque gladium fabricans, multos iterum circumforaneos ac nebulones seducens sic vagabatur, velut qui Constantinus Ducis filius esset. iterum itaque contracta manu magnam adversus rem Romanam conflat rebellionem; oppidoque munito potitus, cui nomen Lata petra, omnisque generis in eo annona reposita, inde erumpens circum vicinam regionem populabatur lateque praedas agebat. missis itaque imperator adversus eum copiis tum ipsum cepit, tum qui illi socii erant. inductum in urbem iudicio sistunt; atque ad quaestiones adhibito, et ut socios prodat, multas plagas imponunt: qui multos procerum, quasi sibi adhaesissent, per calumniam defert. convictus vero nihil eis veri criminis obicere, ad Amastriani igni combustus est.

45. Χειροτονεῖται δὲ πατριάρχης ὁ πολλάκις ῥηθεὶς τοῦ βασιλέως υἱὸς Θεοφύλακτος, Φεβρουαρίου β', ἰνδικτιῶνος ε', τοποτηρητῶν ἐκ Ῥώμης ἰλθόντων καὶ τόμον συνοδικὸν ἐπιφερομένων περὶ τῆς αὐτοῦ χειροτονίας διαγορεύοντα· οἱ καὶ τῷ πατριάρχικῷ θρόνῳ τοῦτον ἐνίδρυσαν. P 588

46. Ἡ δὲ εἰρημένη τοῦ βασιλέως Ῥωμανοῦ ἑγγόνη Μαρία, ἡ γυνὴ Πέτρου βασιλέως Βουλγαρίας, ἐν τῇ πόλει εἰσῆλθε τοῦ τὸν ἴδιον πατέρα καὶ τὸν πάππον αὐτῆς ἐπισκέψασθαι, τελευταῖον δὲ μετὰ παιδῶν εἰσῆλθε τριῶν, ἦδη τοῦ πατρὸς αὐτῆς 10 Χριστοφόρου τελευτήσαντος. πλοῦτον οὖν παρὰ τοῦ πάππου λαβοῦσα πολλὴν καὶ ἔντιμον ἐντίμως ἐπέστρεψε.

47. Ῥωμανὸς δὲ ὁ βασιλεὺς τῷ υἱῷ Στεφάνῳ γυναῖκα Βηγγάγετο, θυγατέρα οὖσαν Γαβριηλίου, ἑγγόνην δὲ Κατακύλα, Ἄνναν ὀνόματι. ἅμα δὲ τῷ νυμφικῷ στεφάνῳ καὶ ὁ τῆς βασι- 15 λείας αὐτῷ στέφανος ἐπετέθη.

48. Ἐγένετο δὲ ἐκστρατεία πρώτη τῶν Τούρκων κατὰ Ῥωμαίων ἰνδικτιῶνος ζ', Ἀπριλλίῳ μηνί· οἱ καὶ καταδραμόντες μέχρι τῆς πόλεως ἠλθόντο πᾶσαν Θρακίαν ψυχῆν. ἀπιστάλη 20 μετ' αὐτῶν ποιῆσαι ἀλλάγιον, ὅς καὶ θαυμασιῶς καὶ συνειτῶς

45. Quem vero saepius dixi, imperatoris filius, Theophylactus patriarcha ordinatur, Februarii mensis die secunda, indictione sexta, cum adessent ex Roma vicarii, tomumque synodalem de illius tractantem ordinatione inferrent; qui et in patriarchali sede eum collocaverunt.

46. Quin dicta quoque Romani imperatoris neptis Maria, Petri Bulgariae principis uxor, in urbem ingressa est patrem avumque invisura. postremo tandem venit tres secum liberos adducens, cum iam Christophorus eius pater vivis exemptus esset. multis itaque praeclarisque avi munificentia donata divitiis honorifice domum reversa est.

47. Romanus vero imperator Stephano filio uxorem locat Gabriellis filiam, Catacylae neptim, Annam nomine; ac cum nuptiali serto Augustalis etiam corona illi imposita est.

48. Contigit vero prima Turcorum adversus Romanos expeditio mense Aprili, indictione septima. hi ad urbem usque excurrentes cunctos per Thraciam obvios praeda abegere. missus itaque Theophanes patricius protovestiarinus imperiique administrator ac princeps senatus, ut pacem cum eis componeret captivosque reciperet. porro Theophanes

Theophanes contin.

αὐτοὺς μεταθῶν ὅσαπερ ἠβούλετο κατεκράξασθε. καὶ
 Ο εἰς ἐπὶ τῇ φρονήσει καὶ εὐβουλίᾳ ἐλαττωθεὶς τε καὶ
 ὅτε καὶ τὸ μεγαλόφυχον αὐτοῦ καὶ φιλόφρονον ἰ-
 μωδὸς ἰπεδέξατο, μηδενὸς φεισόμενος χρέμας ἢ
 αἰχμαλώτων ἀνάφρουσιν.

49. Ἦγάγετο δὲ γυναῖκα ὁ βασιλεὺς Ῥωμα-
 ταίῳ αὐτοῦ νιῶ Κωνσταντίνῳ ἐκ γένους τοῦ Ἀρμενικ-
 ᾿Ελίην, τοῦ πατρικίου Ἀθριανοῦ Στυγαίου ἢ καὶ
 Φεβρουαρίου μητρί, Ἰνδικτιῶνος β', ἐπέρας τοῦ αὐτοῦ π-

50. Τονίῳ δὲ μηνὶ κβ', Ἰνδικτιῶνος κ'. καὶ
 Ῥως κατὰ Κωνσταντινουπόλεως μετὰ κάποιου χιλίου
 Β στάλη δὲ κατ' αὐτῶν μετὰ τρεῖσιν καὶ ὀκτακτίσιν
 ἐν τῇ πόλει, ὁ πατριάρχης Θεοφάνης ὁ περιεργασ-
 τολογησάμενος καὶ τὴν τε στάλην προσετινάκτισ-
 μενος, καὶ νηστία καὶ δάκρυον ἐπέτιν ἡλικιωμένους
 τοὺς Ῥως προσδέχεται, καὶ ἀποκαταστάσει αὐτοὺς
 δὲ ἀνάγει κατὰ ἄλλο καὶ κάποιον καὶ Φίλιππον ἐπινο-
 τῶν τοῦ Ἐξιστοῦς πάντων στοικῆν περιεργασάμενος ἐν τῇ
 πόλει αὐτοῦ ἐπέδρα. καὶ ἰὴν κρητὸς καὶ κρη-
 τῶν κάποιον ἐπὶ τε αὐτοῦ καὶ Ῥωμαίων κάποιον

καὶ ἀποκαταστάσει αὐτοὺς καὶ ἀποκαταστάσει αὐτοὺς
 καὶ ἀποκαταστάσει αὐτοὺς καὶ ἀποκαταστάσει αὐτοὺς
 καὶ ἀποκαταστάσει αὐτοὺς καὶ ἀποκαταστάσει αὐτοὺς
 καὶ ἀποκαταστάσει αὐτοὺς καὶ ἀποκαταστάσει αὐτοὺς
 καὶ ἀποκαταστάσει αὐτοὺς καὶ ἀποκαταστάσει αὐτοὺς

καὶ ἀποκαταστάσει αὐτοὺς καὶ ἀποκαταστάσει αὐτοὺς
 καὶ ἀποκαταστάσει αὐτοὺς καὶ ἀποκαταστάσει αὐτοὺς
 καὶ ἀποκαταστάσει αὐτοὺς καὶ ἀποκαταστάσει αὐτοὺς
 καὶ ἀποκαταστάσει αὐτοὺς καὶ ἀποκαταστάσει αὐτοὺς

καὶ ἀποκαταστάσει αὐτοὺς καὶ ἀποκαταστάσει αὐτοὺς
 καὶ ἀποκαταστάσει αὐτοὺς καὶ ἀποκαταστάσει αὐτοὺς
 καὶ ἀποκαταστάσει αὐτοὺς καὶ ἀποκαταστάσει αὐτοὺς
 καὶ ἀποκαταστάσει αὐτοὺς καὶ ἀποκαταστάσει αὐτοὺς
 καὶ ἀποκαταστάσει αὐτοὺς καὶ ἀποκαταστάσει αὐτοὺς

πνευμασμένῳ πυρὶ πλεῖστα κατέφλεξεν, τὰ δὲ λοιπὰ ἐτρέψατο εἰς
 κλίμα ἕνα γῆν, ὡς ἀκολουθῶς καὶ οἱ λοιποὶ δρόμωνες καὶ αἱ τριήρεις
 τεκτραμοῦσαι τελείαν εἰργάσαντο τὴν τροπὴν, καὶ πολλὰ μὲν
 πλοῖα κατέδυσαν αὐτιανδρα, πολλοὺς δὲ κατέτρωσαν, πλείστους
 ἐζώντας συνελθόν. οἱ περιλειφθέντες οὖν εἰς τὸ τῆς ἀνατολῆς
 ἕρος εἰς τὰ Σγῶρα λεγόμενα καταπλίουσιν. ἀπεστάλη δὲ τότε
 αἱ Βάρδας ὁ Φωκῆς διὰ γῆς μετὰ ἱππέων ἐγκρίτων παρατρέχειν
 αὐτοῦς. καὶ δὴ τούτων σύνταγμα ἱκανὸν ἀποστειλάντων πρὸς τὰ
 ἤς Βιθυνίας μέρη ὥστε τὰ πρὸς τροπὴν καὶ τὴν ἄλλην χρεῖαν Β
 αὐτοῖς πορῆσασθαι, περιτυχῶν τῷ τοιοῦτῳ συντάγματι ὁ εἰρημέ-
 ρος Βάρδας ὁ Φωκῆς κακῶς τούτους διέθηκεν, τρεψάμενος καὶ
 ατασφάξας αὐτούς. κατῆλθε δὲ τηρικαῦτα καὶ Ἰωάννης μύγι-
 τρος καὶ δομέστικος τῶν σχολῶν ὁ Κροκόας μετὰ παντὸς τοῦ τῆς
 ἀνατολῆς στρατεύματος, καὶ τούτων πολλοὺς διέφθειρεν, ἀπο-
 πάδας τῆδε κἀκέῃσε καταλαμβάνων, ὥστε συσταλέντας αὐτοῦς
 εἰ τῆς αὐτοῦ ἐπιθέσεως μένειν ἀθρόως ἐπὶ τὰ οἰκεία πλοῖα καὶ
 ἠδαιμοῦ διατρέχειν κατατολμῶν. (51) πολλὰ δὲ καὶ μέγιστα
 ἀκὰ οὗτοι διεπράξαντο πρὸ τοῦ τὸ Ῥωμαϊκὸν στρατεύμα κατελ-
 εῖν. τὸ τε γὰρ Στενὸν λεγόμενον ἅπαν ἐνέπηρσαν, καὶ οὗς συνε- C
 ἄμβανον αἰχμηλώτους τοὺς μὲν ἀνεσταύρουν, τοὺς δὲ τῇ γῆ
 ῥοσεπαττάλενον, τοὺς δὲ ὥσπερ σκοποὺς ἰστώντες βέλεσι κατετό-

6 Σγόρα p. 263 b

13 Κουρκούας ἰδ.

raeco incendit, reliquas in fugam vertit. quem pone secutae naves
 liquae ac triremes hostium penitus aciem fudere; ac plures quidem
 ivium cum vectoribus profundo mersere, multos straverunt, plurimos
 vos ceperunt. quae cladi superstites fuere reliquiae, ad Orientalem
 agam, ad locum Sgora dictum traiecerunt. ibi Bardas quoque patri-
 us missus cum equitum delecta manu ad hostium iter terra interci-
 iandum, in eorum cohortem satis numerosam, ad pabulandum aliaque
 ecessaria ad Bithyniae partes missam, incidit, ingentique eam strage
 didit et internectione delevit. sed et Ioannes magister Crocoas ac legio-
 num domesticus cum Asiatico omni exercitu praesto fuit, multosque
 tussorum a reliquo agmine alios alio divulsos offendens sustulit, ita
 ane ut eius aggressionis metu in suis se navibus adunata classe conti-
 erent, nec usquam excurrere auderent. (51) hi porro ingentia maxi-
 maque mala perpetraverunt, cum necdum illos Romanae copiae iunxis-
 ent. nam Stenum omne, quod vocant, igne vastarant. ex illis quos
 aptivos ceperant, alios in crucem agebant, alios terrae configebant,
 ios velut ad metam erectos iaculorum imbre impetebant. quotquot

αὐτοὺς μετελθὼν ὄσαπερ ἤβουλέτο κατεπράξατο, πολλὰ καὶ ἀ-
 C τῶν ἐπὶ τῇ φρονήσει καὶ εἰβουλίᾳ ἐπαινεθεὶς τε καὶ θαυματοθεὶς·
 ὅτε καὶ τὸ μεγαλόφυχον αὐτοῦ καὶ φιλόανθρωπον ὁ βασιλεὺς Ῥω-
 μανὸς ἐπεδέξατο, μηδενὸς φεισάμενος χρήματος πρὸς τὴν τῶν
 ἀλχημαλιῶν ἀνάφρυσιν. 5

49. Ἠγάγετο δὲ γυναῖκα ὁ βασιλεὺς Ῥωμανὸς τῷ τελευ-
 ταίῳ αὐτοῦ υἱῷ Κωνσταντίνῳ ἐκ γένους τῶν Ἀρμενιακῶν, τοῦτομα
 Ἑλένην, τοῦ πατρικίου Ἀδριανοῦ θυγατέρα· ἧς καὶ τελευταίας
 Φεβρουαρίου μηνί, ἰνδικτιῶνος β', ἔτερον τούτῳ συνέζησε.

50. Ἰουνίῳ δὲ μηνί ια', ἰνδικτιῶνος ιε', κατέπλευσαν αἱ 10
 Ῥῶς κατὰ Κωνσταντινουπόλεως μετὰ πλοίων χιλιάδων δέκα. ἀπε-
 D στᾶλη δὲ καὶ αὐτῶν μετὰ τριήρων καὶ δρομῶνων, ὅσα καὶ ἔτυχον
 ἐν τῇ πόλει, ὁ πατρικίος Θεοφάνης ὁ παραδυναστεύων καὶ πρω-
 τοβεστιαρίος· καὶ τὸν τε στόλον προεντρεπίσας τε καὶ ἐτοιμασά-
 μενος, καὶ νησιεῖα καὶ δάκρυσιν ἐναντὸν κατοχυρώσας ὡς μάλιστα, 15
 ποδὸς Ῥῶς προσεδέχετο, καταναυμαχῆσαι αὐτοὺς μέλλων. ἐπὶ
 δὲ ἐκεῖνοι κατέλαβον καὶ πλησίον τοῦ Φάρου ἐγένοντο, ὁστος πρὸς
 τῷ τοῦ Εὐξείνου πόντου στόμυτι παρεδρεῦον ἐν τῷ Ἰερῷ λεγομένῳ
 ἀθρόον τούτοις ἐπέδετο. καὶ δὴ πρῶτος τῷ οἰκίῳ δρόμῳ διεκ-
 P 589 πλεύσας τὴν τε σύνταξιν τῶν Ῥωμαικῶν πλοίων διέλυσεν καὶ τῷ 20

admiranda prudentia ac sagacitate illis usus cuncta ex voto confecit,
 multam ex illis eo nomine laudem ac admirationem consecutus. quando
 et Romanus imperator, quanta magnificentia et humanitate praestaret,
 manifestum fecit, nullis sumptibus parcens, solum ut liberarentur ca-
 ptivi.

49. Locavit vero Romanus imperator Constantino filiorum natu mi-
 nimo uxorem Helenam, Adriani patricii filiam, stirpis Armeniacae; qua
 et defuncta mensis Februarii die altera alteram ei Theophanonem nomine
 nuptum tradidit.

50. Iunii mensis undecima, indictione quinta decima, Russi in-
 structa classe ad decem navium milia adversus Byzantium navigarunt.
 missus vero est cum triremibus et celocibus, quotquot in urbe exsta-
 bant, Theophanes patricius subadiuva et protovestiarius; instructaque
 et parata classe, ieiunii ac lacrimarum apprime praesidio munitus, Rus-
 sos operiebatur, navale cum eis certamen commissurus. cumque illi iam
 venissent ac Pharo propinquassent, ipse ad Euxini fauces stationem ha-
 bens, in loco quem Hierum vocant (ac si templum dicas) repente in
 eos impressionem fecit. primus itaque sua ipse occurrens celece cum
 Russicarum navium aciem dissolvit, tum plerasque praeparate igne

ἔσκεινασμένῳ πυρὶ πλείστα κατέφλεξεν, τὰ δὲ λοιπὰ ἐτρέψατο εἰς
 φυγὴν, ὡς, ἀκολούθως καὶ οἱ λοιποὶ δρόμωνες καὶ αἱ τριήρεις
 ἐπεκδραμοῦσαι τελείαν εἰργάσαντο τὴν τροπὴν, καὶ πολλὰ μὲν
 πλοῖα κατέδυσαν αὐτιάνδρα, πολλοὺς δὲ κατέτρωσαν, πλείστους
 5 δὲ ζῶντας συνέλαβον. οἱ περιλειφθέντες οὖν εἰς τὸ τῆς ἀνατολῆς
 μέρος εἰς τὰ Σγῶρα λεγόμενα καταπλέουσιν. ἀπεστάλη δὲ τότε
 καὶ Βάρδας ὁ Φωκῆς διὰ γῆς μετὰ ἰππέων ἐγκρίτων παρατρέχειν
 αὐτούς. καὶ δὴ τούτων σύνταγμα ἱκανὸν ἀποστειλάντων πρὸς τὰ
 τῆς Βιθυνίας μέρη ὥστε τὰ πρὸς τροπὴν καὶ τὴν ἄλλην χρεῖαν **B**
 10 αὐτοῖς πορῆσασθαι, περιτνχῶν τῷ τοιοῦτῳ σύντάγματι ὁ εἰρημέ-
 τος Βάρδας ὁ Φωκῆς κακῶς τούτους διέθρεν, τρεψάμενος καὶ
 κατασφάζας αὐτούς. κατῆλθε δὲ τηρικαῦτα καὶ Ἰωάννης μέγι-
 στρος καὶ δομέστικος τῶν σχολῶν ὁ Κροκόας μετὰ παντὸς τοῦ τῆς
 ἀνατολῆς στρατεύματος, καὶ τούτων πολλοὺς διέφθειρεν, ἀπο-
 15 σπάδας τῆδε κάκεισε καταλαμβάνων, ὥστε συσσιαλέντας αὐτοὺς
 δέει τῆς αὐτοῦ ἐπιθέσεως μένειν ἀθρόως ἐπὶ τὰ οικεῖα πλοῖα καὶ
 μηδαμοῦ διατρέχειν κατατολμῶν. (51) πολλὰ δὲ καὶ μέγιστα
 κακὰ οὗτοι διεπράξαντο πρὸ τοῦ τὸ Ῥωμαϊκὸν στράτευμα κατελ-
 θεῖν. τό τε γὰρ Στενὸν λεγόμενον ἕπαν ἐνέπηρσαν, καὶ οὗς συνε- **C**
 20 λάμβανον αἰχμαλώτους τοὺς μὲν ἀνεσταύρουν, τοὺς δὲ τῇ γῆ
 προσεπιτιτάλλον, τοὺς δὲ ὡσπερ σκοποὺς ἰστώντες βέλεσι κατετό-

6 Σγόρα p. 263 b

13 Κουρκόας ἰδ.

Graeco incendit, reliquas in fugam vertit. quem pone secutae naves
 reliquae ac triremes hostium penitus aciem fudere; ac plures quidem
 navium cum vectoribus profundo mersere, multos straverunt, plurimos
 vivos ceperunt. quae cladi superstites fuere reliquiae, ad Orientalem
 plagam, ad locum Sgora dictum traiecerunt. ibi Bardas quoque patri-
 cius missus cum equitum delecta manu ad hostium iter terra interci-
 piendum, in eorum cohortem satis numerosam, ad pabulandum aliaque
 necessaria ad Bithyniae partes missam, incidit, ingentique eam strage
 fudit et internecione delevit. sed et Ioannes magister Crocoas ac legio-
 num domesticus cum Asiatico omni exercitu praesto fuit, multosque
 Russorum a reliquo agmine alios alio divulsos offendens sustulit, ita
 sane ut eius aggressionis metu in suis se navibus adunata classe conti-
 nerent, nec usquam excurrere auderent. (51) hi porro ingentia maxi-
 maque mala perpetraverunt, cum necdum illos Romanae copiae iunxis-
 sent. nam Stenum omne, quod vocant, igne vastarant. ex illis quos
 captivos ceperant, alios in crucem agebant, alios terrae configebant,
 alios velut ad metam erectos iaculorum imbre impetebant. quotquot

ξενον· ὄσους δὲ τοῦ ἱερατικοῦ κλήρου συνελάμβανον, ὄπισθεν τὰς χεῖρας δεσμοῦντες ἤλους σιδηροῦς κατὰ μέσης τῆς κεφαλῆς ἐπιτῶν κατεπήγνον· πολλοὺς τε ἀγίους νεοὺς τῷ πυρὶ παραδεδωκάσι. χεμῶνος δὲ ἤδη ἐνισταμένου, καὶ τροφῆς ἀποροῦντες, τό τε ἐπιελθὸν στράτευμα δεδιότες τὰς τε ναυμαχοῦντας τριήρεις, ἔβου-5
 D δάλλοντες, Σεπτεμβρίῳ μηνί, ἐ' Ἰνδικτιῶνος ἀντιπλεῦσαι ὤρη-
 κότες ἐπὶ τὰ Θρακικῶν μέρη πρὸ Θεοφάνους πατριαίου ὑπηγή-
 θισαν· οὐ γὰρ ἔλαθον τὴν αὐτοῦ ἐρηγορωτάτην καὶ γενναίαν
 ψυχὴν. εὐθὺς οὖν δευτέρα ναυμαχία συνάπτεται, καὶ πλείστα 10
 πλοῖα ἐπόντωσεν καὶ πολλοὺς τούτων ἀπέκτεινεν ὁ ἐρημέτος ἀτήρ.
 ἄλλοι δὲ μετὰ τῶν πλοίων περιωθέντες καὶ ἐν τῇ τῆς Κόλλης
 περιπεσόντες ἀκτῇ νυκτὸς ἐπιελθοῦσης ἔφυγον. Θεοφάνης δὲ ὁ
 πατριῆς μετὰ νικητῆς λαμπρῶς καὶ τῶν μεγίστων ὑπέστρεψεν τρο-
 παίων, καὶ ἐντίμως καὶ μεγαλοπρεπῶς ὑπεδέχθη καὶ παρακοιμώ-15
 μνος ἐτιμήθη.

P 590

52. Ἐπεὶ δὲ ὁ ῥήθεις Ἰωάννης μάγιστρος ὁ Κροκίας ἀρι-
 στός τις ἐγένετο τὰ πολεμικά, πολλὰ τε καὶ μεγάλα ἀνέστησε τρό-
 πια, καὶ τὰ Ῥωμαϊκὰ ἐπλάτυνεν ὄρια, πλείστας τε πόλεις ἐπόρ-
 θισεν τῶν Ἀγαρηῶν· διὰ δὲ τὸ περιφανὲς τῆς τοῦ ἀνδρὸς ἀρε-20
 τῆς ἠβουλήθη ὁ βασιλεὺς Ῥωμανὸς εἰς τὸν ἑαυτοῦ ἔγγονον Ῥω-

vero sacerdotialis ac clericalis militiae deprehendebant, iis retro vincis manibus per medium caput clavos ferreos adigebant. multas sacrarum aedium subiecta flamma combusserunt. ingruente vero iam hieme, et cum eos necessarius comaeatus deficeret, dum terra exercitus in se impetum ac navale praelium timeat, domum reverti constituerunt. ac sane classem latere dum student, mense Septembre, indictione quinta decima, ad Thraciae portus transfretare aggressi, quem dicebam, Theophanem patricium obviam habuere. neque enim viri solertissimum ac pervigilem animum unaque fortissimum fefellerunt. mox igitur navalis denovo pugna committitur; plurimaeque hostium submersae naves, multi oenociai, eius Marte, quem dicebam, viri. pauci cum navibus cladi subducti inque Coeles asperum littus evecti ingruente nocte fuga evaserunt. Theophanes vero patricius cum insigni victoria maximisque tropaeis reversus honorifice ac magnifice suscipitur, ac accubitoris dignitate oratur.

52. Quia vero dictus Ioannes magister Crocoas praestantissima virtute bello fulserat, multaque ac magna crexerat tropaea, atque Romani imperii fines late protulerat, plurimasque Agarenorum urbes everterat, quodque viri illustrissima virtus esset, cogitaverat Romanus im-

μανόν, τὸν ἐκ τοῦ Κωνσταντίνου τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, τὴν τοῦτου θυγατέρα ἀναλαβεῖν. φθόνου δὲ αὐτῷ τῆς τοιαύτης ἔνεκεν ὑποθέσεως παρὰ τῶν λοιπῶν βασιλέων κινήθεντος ἐκπίπτει τῆς ἀρχῆς, δομέστικος δὲ ἀντικαθίσταται ὁ πατρίκιος Πανθήριος, συγγενῆς ὧν τοῦ βασιλέως Ῥωμανοῦ.

53. Ἰνδικτιῶνος α', Ἀπριλλίῳ μηνί, ἐπῆλθον πάλιν οἱ Β
Τοῦρκοι μετὰ πλείστης δυνάμεως. ὁ δὲ πατρίκιος Θεοφάνης ὁ
παραιοκωμάμενος ἐξελθὼν σποτόδας εἰρηναῶς ἐποίησε μετ' αὐτῶν,
ὁμήρους τῶν ἐμφανῶν ἀναλαβόμενος· ἔξ οὗ καὶ συνέβη ἐπὶ χρό-
10 νοῖς ε' τὴν εἰρήνην διαφυλαχθῆναι.

54. Δευτέρῳ δὲ Ἰνδικτιῶνος ὁ βασιλεὺς Ῥωμανὸς Πασχά-
λιον πρωτοσπαθᾶριον καὶ στρατηγὸν Λογγιβαρδίας πρὸς τὸν ῥήγα
Φραγγίας Οὔγονα ἐξαπέστειλε, τὴν αὐτοῦ θυγατέρα ἐπιζητῶν
εἰς νύμφην Ῥωμανῷ τῷ υἱῷ τοῦ γαμβροῦ αὐτοῦ Κωνσταντίνου·
15 ἦν καὶ ἀναλαβὼν ὁ εἰρημένος Πασχάλιος μετὰ πλούτου πολλοῦ ἐν
τῇ πόλει ἀνήγαγεν. γέγονε δὲ ὁ γάμος Σεπτεμβρίῳ μηνί Ἰνδικτιῶ-
νος γ'. ζήσασα ἔτι ε' ἐτελεύτησεν ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς αὐτοκρα-
τορίας Κωνσταντίνου τοῦ αὐτῆς πενθεροῦ.

55. Ἀνέμου δὲ βιαίου σφόδρα καταπνεύσαντος Δεκεμ-

18 Οὔγονα p. 267 d

perator ut eius filium Romano nepoti ex Constantino filio uxorem ascisceret. conflata vero hinc viro reliquorum Augustorum invidia, officio movetur. huius porro loco domesticus constituitur Panthetius patricius, Romani imperatoris propinquus.

53. Indictione prima, mense Aprili, rursus Turci cum ingentibus copiis Romanae dicionis fines invaserunt. egressus vero Theophanes patricius accubitor pacis cum eis foedus percussit, acceptis obsidibus ex illustrioribus. hincque adeo contigit in annos quinque pacem indutiasque servari.

54. Secunda porro indictione Romanus imperator Paschaliūm protospatharium ac Longobardiae ducem ad Hugonem misit Franciaē regem, eius filiam Romano Constantini generi sui filio sponsam exquirens; quam et assumens, quem dixi, Paschalius cum multa suppellectile atque opibus in urbem induxit. celebratae nuptiae mense Septembri, indictione tertia. vixit cum viro annos quinque; tumque vivis exempta est, cum Constantianus illius socer ipse summus imperator esset uniusque rerum potiretur.

55. Mense autem Decembri, valido constantate vento atque turbine,

βρίω μηνί, οἱ λεγόμενοι ἐν τῷ ἱππικῷ δῆμοι κατέπεσον, οἱ ἀπεινατίας τοῦ βασιλικοῦ θρόνου ἐτύχανον, καὶ συνέτριψαν τὰ τε ὑποκάτωθεν αὐτῶν βιάθρα καὶ τὰ στηθεύα λεγόμενα. χρόνου δὲ περικυλεύσαντος τῷ αὐτῷ μηνί τὸν βασιλέα Ῥωμανὸν οἱ υἱοὶ αὐτοῦ τοῦ παλατίου κατήγαγον.

D 56. Τῆς δὲ πόλεως Ἐδέσης, ἐν ἣ τὸ τοῦ Χριστοῦ τίμιον ἔκμαγεῖον ἀπέκειτο, παρὰ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ πολιορκουμένης στρατεύματος καὶ εἰς ἀνάγκην μεγίστην περισταμένης, ἀπέστειλαν οἱ ταύτης οἰκήτορες πρὸς τὸν βασιλέα Ῥωμανὸν διαπρεσβευόμενοι τὴν πολιορκίαν λυθῆναι, τὸ τοῦ Χριστοῦ ἅγιον ἔκμαγεῖον παρέχειν ἐπαγγειλάμενοι. ὑπὲρ τῆς τοιαύτης δὲ χάριτος δεσμίους ἤτίσαντο τῶν ἐμφανῶν ἀπολαβεῖν, χρυσόβουλλά τε λαβεῖν ὥστε τῆς τούτων χώραν μηκέτι παρὰ τοῦ Ῥωμαίων στρατοῦ ληΐζεσθαι· ὃ P 691 δὴ καὶ γέγονεν. τοῦ δὲ ἁγίου ἔκμαγείου ἀποσταλέντος καὶ ἦδη τῇ Κωνσταντινουπόλει πλησιάσαντος, Θεοφάνης ὁ πατρικίος καὶ παραιορακοιμώμενος ἐν τῷ ποταμῷ Σαγγάρῳ ἐξελθὼν ὑπήντησεν αὐτῷ μετὰ φωταγωγίας καὶ τῆς διούσης τιμῆς καὶ ὑμνωδίας. καὶ τῇ εἰ' τοῦ Ἀυγούστου μηνὸς σὺν αὐτῷ ἐν τῇ πόλει εἰσῆλθον, τοῦ βασιλέως ἐν Βλαχέρναις ὄντος κακεῖ αὐτὸ προσκυνήσαντος. τῇ δὲ ἐπαύριον ἐξῆλθον ἐν τῇ Χρυσῇ πόρτῃ ὃς τε τοῦ βασιλέως δύο υἱοὶ Στέφανός τε καὶ Κωνσταντῖνος καὶ ὁ γαμβρὸς αὐτοῦ Κωνσταντῖνος

qui in foro ex adverso regii solli erecti sunt, sic dicti, demi corruerunt, subiectosque gradus et marmora et intercolumnia contriverunt. anni autem vertente circulo, eodem ipso mense, Romanum imperatorem eius filii aula deiecerunt.

56. Edessena autem civitate, in qua venerandi Christi effigies linteo expressa erat, a Romano exercitu obsessa et ad extremas angustias redacta, miserunt oppidani ad Romanum imperatorem oratores rogantes solvi obsidionem, eius muneris gratiae sacram Christi sic expressam effigiem se daturos polliciti; huiusque ipsius muneris vicem ex suis victos illustriores recipere petebant, bullaque aurea eam eis praestari fidem ut non amplius Romanae copiae Edessenam regionem devastarent, quod et factum est. missa itaque sacra effigie ac sudario, iamque haud procul Byzantio, Theophanes patricius et accubitor ad Sagarim fluvium egressus cum cereorum splendido apparatu congruoque cultu et canticis illi obviam processit; mensisque Augusti quinta decima cum illo in urbem intravit, imperator in Blachernis constituto, ubi et effigiem devote adoravit. postridie vero ad auream portam exierunt tum imperatoris duo filii, Stephanus et Constantinus, tum illius gener Constantinus

σὸν τῷ πατριάρχει Θεοφυλάκτῳ· καὶ μετὰ τῆς δεούσης τοῦτο ἀνα-
 λαβόντες τιμῆς, τῆς συγκλήτου πίσσης προπορευομένης καὶ φωτα-
 γωγίας μεγίστης προαούσης, μέχρι τοῦ ἁγίου ναοῦ τῆς ἁγίας τοῦ B
 Θεοῦ σοφίας περὶ δεικνύσαν, καὶ προσκυνηθὲν ἐκείσε ἐν τῷ πα-
 5 λυτίῳ ἀτήγαγον.

57. Ἐν ταύταις δὴ ταῖς ἡμέραις Ἀρμενίων τι τέρας τῇ
 πόλει ἐπεδήμησεν, παῖδες συμφνεῖς ἄρρηνες ἐκ μιᾶς προελθόντες
 γαστρός, σῶοι μὲν καὶ ἄρτιοι πάντι τὰ μέλη τοῦ σώματος, ἀπὸ
 δὲ τοῦ στόματος τῆς γαστρὸς καὶ μέχρι τῶν ὑπογαστρίων συμπε-
 10 φυκότες καὶ ἀλλήλοις ὑπάρχοντες ἀντιπρόσωποι. οἱ ἐπὶ πλείστον
 τῇ πόλει ἐνδιατρίψαντες, καὶ ὑπὸ πάντων ὡς ἑξασιδὸν τι τέρας
 δρώμενοι, τῆς πόλεως ὡς πονηρὸς τις οὐρανὸς ἐξηλάθησαν. ἐπὶ C
 δὲ τῆς μονοκρατορίας Κωνσταντίνου πάλιν εἰσῆλθουσαν· ἐπεὶ δὲ ὁ
 ἕτερος αὐτῶν ἐτεθνήκει, ἰατροὶ τινες ἔμπειροι τὸ συγκεκολλημένον
 15 μέρος διέτεμον εὐφρυνῶς, ἐλπίδι τοῦ τὸν ἕτερον ζήσεσθαι, ὃς τρεῖς
 ἡμέρας ἐπιβιοὺς ἐτελεύτησεν.

58. Ὁ δὲ Ῥωμανὸς ὁ βασιλεὺς, ὡς ἀνωτέρω εἴρηται, ἐν
 πᾶσιν μοναχοῖς πίστιν ἐκείνητο ἄμετρον, διαφερόντως δὲ ἐτίμα
 καὶ ὑπερεστέβετο Σέργιον τὸν ἐν μονασταῖς διαλάμποντα, ὃς ἀδελ-
 20 φὸς μὲν τοῦ μεγίστου ὑπῆρχε Κοσμᾶ, ἀνεπίδὸς δὲ τοῦ πατριάρ-

cum Theophylacto patriarcha; debitoque honore susceptam sacrum pi-
 gnaus, universe senatu praesunte maximaque cereorum atque lampadum
 silva praelucente, adusque sanctae dei sapientiae templum pedibus de-
 tulere, atque illic adoratione mysticoque cultu acceptum in palatium in-
 tulere.

57. His vero diebus monstrum quoddam ac portentum Armeniacum
 in urbem invectum est, pueri scilicet duo cohaerentes, uno utero effusi,
 aliis membris omnibus corporis integri, a ventriculi tamen ore et intra
 pubem inter se concreti, atque vultibus obversis. hi diu in urbe ver-
 sati; ac cum omnes ceu immane quoddam portentum oculis usurparent,
 Romanus imperator velut malum quoddam omen ea expulit. cum autem
 solus iam Constantinus rerum potiretur, iterum ingressi sunt. uno au-
 tem ex eis mortuo, periti quidam medici cohaerentem emortuam par-
 tem subtili arte putavere, fore sperantes ut illo remedio alter incolam
 servaretur; qui tamen ipse triduo superstes obiit.

58. Romanus porro imperator, uti a nobis in superioribus dictum
 est, cum erga monachos omnes fidem plurimam haberet cultumque iis
 adhiberet, prae reliquis tamen eximieque Sergium virum monastica in-
 stitutione praeclarum observabat. erat hic magistri Cosmae frater,

μηρί, τὸν ῥητὸν χρόνον τελέσαντα, ἰνδικτιῶνος γ'. καὶ ἀπελθὼν ἐν τῇ ἰδίᾳ μονῇ τελευτῇ, χηρευσάσης τῆς ἐκκλησίας χρόνον ἕνα καὶ μῆνας ε' διὰ τὸ τῆς ἡλικίας ἀτελὲς Θεοφυλάκτου υἱοῦ Ῥωμανοῦ βασιλέως· αὐτὸν γάρ, ὡς εἴρηται, ἔμελλε πατριάρχην ἀποκαθιστᾶν.

44. Βασίλειος δὲ τις Μακεδῶν πλάνος, Κωνσταντίνου Δούκα ἑαυτὸν εἶναι ἐπιφημισίας, πολλοὺς μεθ' ἑαυτοῦ συνεπήγετο. οὗτος κρητῆθεις ὑπὸ Ἐλεφαντίνου τουρμαρχοῦ ἐκ τοῦ Ὀψικίου ὄντος ἤχθη ἐν Κωνσταντινουπόλει, καὶ ὑπὸ τοῦ ἐπάρχου τῆς μιᾶς ἀλλοτριούται χειρός. εἴτα καιροῦ λαβόμενος καταλαμ-10 βάνει πάλιν τὸ Ὀψικιον, καὶ χεῖρα χαλκῆν ἀντὶ τῆς κοπέισης προσαρμοσάμενος καὶ σπάθην ὑπερμεγέθη κατασκευασάμενος ὤχετο πλανῶν αὐθις τῶν ἀγροτευόντων πολλοὺς, ὡς αὐτὸς εἶη Κωνσταντίνος ὁ τοῦ Δουκός· οὗς καὶ συνεφέλκόμενος μεγάλην κατὰ Ῥωμανίας ἀνταρσίαν κινεῖ. καὶ φρούριον κατασχὼν ὁ 15 Πλατεῖα πέτρα κατονομάζεται, πᾶν εἶδος ἰδωδύμων ἐν τούτῳ ἀπέθετο· ἀφ' οὗ ἔξορμῶν ἐληλάτει καὶ τοὺς παρατυχόντας προε- νόμειεν. ἀποστείλας οὖν ὁ βασιλεὺς στρατὸν κατ' αὐτοῦ αὐτὴν τε συνέλαβεν καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ. ὃν καὶ ἀγαγόντες ἐν τῇ πόλει ἀνέκρινάν τε καὶ πολλὰς πληγὰς ἐπέτιθεσαν, τοῦ τοὺς στασιωτάς, 20 εἴ τινες εἶεν, εἰπεῖν. ὁ δὲ πολλοὺς τῶν ἐν τέλει ἔσυκοφάντει ψευδῶς ὡς συνόντας αὐτῷ. μηδὲν δὲ ἀληθῆ κατ' αὐτῶν λέγειν ἐξελεγχθεῖς ἐν τοῖς Ἀμαστριανοῦ πυρὸς παρανάλωμα γίνεται.

tertia, expleto iam statuto tempore, gradu moverunt; abiensque in sua monasteria fati concedit, ecclesia pastore vidua manente annum unum menses quinque, quod Theophylactus Romani imperatoris filius nondum matura satis aetate esset: ipsum enim pater, uti dictum est, constituerat patriarcham praeficere.

44. Basilius quidam Macedo impostor, Constantinum Ducem se esse iactans, multos sibi adiunxit. hic ab Elephantino tribuno Opsiciano captus inque urbem adductus a praefecto altera manuum truncatus est. postmodum vero occasionem nactus ad Opsicium redit, aereamque sibi manum aptans eius loco quae excisa erat, ingentemque gladium fabricans, multos iterum circumforaneos ac nebulones seducens sic vagabatur, velut qui Constantinus Ducis filius esset. iterum itaque contracta manu magnam adversus rem Romanam conflit rebellionem; oppidoque munitus, cui nomen Lata petra, omnisque generis in eo annona reposita, inde erumpens circum vicinam regionem populabatur lateque praedas agebat. missis itaque imperator adversus eum copiis tum ipsum cepit, tum qui illi socii erant. inductum in urbem iudicio sistunt; atque ad quaestiones adhibito, et ut socios prodant, multas plagas imponunt: qui multos procerum, quasi sibi adhaesissent, per calumniam defert. convictus vero nihil eis veri criminis obiicere, ad Amastriani igni combustus est.

45. Χειροτονείται δὲ πατριάρχης ὁ πολλάκις ἠρθεὶς τοῦ βασιλέως υἱὸς Θεοφύλακτος, Φεβρουαρίου β', ἰνδικτιῶνος ζ', τοποτηρητῶν ἐκ Ῥώμης ἐλθόντων καὶ τόμον συνοδικὸν ἐπιφερομένων περὶ τῆς αὐτοῦ χειροτονίας διαγορεύοντα· οἳ καὶ τῷ πατριάρχῳ θρόνον τοῦτον ἐνίδρυσαν. P 588

46. Ἡ δὲ εἰρημένη τοῦ βασιλέως Ῥωμανοῦ ἐγγύθη Μαρία, ἡ γυνὴ Πέτρου βασιλέως Βουλγαρίας, ἐν τῇ πόλει εἰσῆλθε τοῦ τὸν ἴδιον πατέρα καὶ τὸν πάππον αὐτῆς ἐπισκέψασθαι, τελευταῖον δὲ μετὰ παιδῶν εἰσῆλθε τριῶν, ἥδη τοῦ πατρὸς αὐτῆς 10 Χριστοφόρου τελευτήσαντος. πλοῦτον οὖν παρὰ τοῦ πάππου λαβοῦσα πολὺν καὶ ἔντιμον ἐντίμως ὑπέστρεψε.

47. Ῥωμανὸς δὲ ὁ βασιλεὺς τῷ υἱῷ Στεφάνῳ γυναῖκα Β ἠγάγετο, θυγατέρα οὖσαν Γαβριηλίου, ἐγγόνην δὲ Κατακύλα, Ἄνναν ὀνόματι. ἅμα δὲ τῷ νυμφικῷ στεφάνῳ καὶ ὁ τῆς βασι- 15 λείας αὐτῷ στέφανος ἐπετέθη.

48. Ἐγένετο δὲ ἐκστρατεία πρώτη τῶν Τούρκων κατὰ Ῥωμαίων ἰνδικτιῶνος ζ', Ἀπριλλίῳ μηνί· οἳ καὶ καταδραμόντες μέχρι τῆς πόλεως ἀπῆσαντο πᾶσαν Θρακίαν ψυχῆν. ἀπιστάλη οὖν ὁ πατριάρχης Θεοφάνης ὁ πρωτοβεστιάριος καὶ παραδυναστεύων 20 μετ' αὐτῶν ποιῆσαι ἀλλάγιον, ὃς καὶ Θωμασίως καὶ συνετώς

45. Quem vero saepius dixi, imperatoris filius, Theophylactus patriarcha ordinatur, Februarii mensis die secunda, indictione sexta, cum adessent ex Roma vicarii, tomumque synodalem de illius tractantem ordinatione inferrent; qui et in patriarchali sede eum collocaverunt.

46. Quin dicta quoque Romani imperatoris neptis Maria, Petri Bulgariae principis uxor, in urbem ingressa est patrem avumque invisura. postremo tandem venit tres secum liberos adducens, cum iam Christophorus eius pater vivis exemptus esset. multis itaque praeclarisque avi munificentia donata divitiis honorifice domum reversa est.

47. Romanus vero imperator Stephano filio uxorem locat Gabriellae filiam, Catacylae neptim, Annam nomine; ac cum nuptiali serto Augustalis etiam corona illi imposita est.

48. Contigit vero prima Turcorum adversus Romanos expeditio mense Aprili, indictione septima. hi ad urbem usque excurrentes cunctos per Thraciam obvios praeda abegere. missus itaque Theophanes patricius protovestiarius imperiique administer ac princeps senatus, ut pacem cum eis componeret captivosque reciperet. porro Theophanes
Theophanes contin.

αὐτοὺς μετελθὼν ὅσαπερ ἤβούλετο κατεπρόβλετο, πολλὰ κατ' αὐ-
 C τῶν ἐπὶ τῇ φρονήσει καὶ εὐβουλίᾳ ἐπαινεθεὶς τε καὶ θαυματοθεὶς·
 ὅτε καὶ τὸ μεγαλόμυχον αὐτοῦ καὶ φιλόανδρον ὁ βασιλεὺς Ῥω-
 μανὸς ἐπεδέξατο, μηδενὸς φεισάμενος χρήματος πρὸς τὴν τῶν
 αἰχμαλώτων ἀνάφρυσιν. 5

49. Ἠγάγετο δὲ γυναῖκα ὁ βασιλεὺς Ῥωμανὸς τῷ τελευ-
 ταίῳ αὐτοῦ νιῷ Κωνσταντίνῳ ἐκ γένους τῶν Ἀρμενιῶν, τοῦνομα
 Ἑλένην, τοῦ πατρικίου Ἀδριανοῦ θυγατέρα· ἧς καὶ τελευταίως
 Φεβρουαρίου μηνί, ἰνδικτιῶνος β', ἕτεραν τούτῳ συνέλεξε.

50. Ἰουνίῳ δὲ μηνί ια', ἰνδικτιῶνος ιε', κατέπλευσαν αἱ 10
 Ῥῶς κατὰ Κωνσταντινουπόλεως μετὰ πλοίων χιλιάδων δέκα. ἀπι-
 D στάλη δὲ κατ' αὐτῶν μετὰ τριήρων καὶ δρομῶνιον, ὅσα καὶ ἔτυχον
 ἐν τῇ πόλει, ὁ πατρικίος Θεοφάνης ὁ παραδυναστεύων καὶ πρω-
 τοβεστιάριος· καὶ τὸν τε στόλον προεντρεπίσας τε καὶ ἐτοιμασά-
 μενος, καὶ νησιεὶα καὶ δάκρυσιν ἑαυτὸν κατοχυρώσας ὡς μάλαστα, 15
 πρὸς Ῥῶς προσδέχετο, καταναυμαχῆσαι αὐτοὺς μέλλων. ἐπὶ
 δὲ ἐκεῖνοι κατέλαβαν καὶ πλησίον τοῦ Φάρου ἐγένοντο, οὗτος πρὸς
 τῷ τοῦ Ἐὐξείνου πόντου στόματι παρεδρεύων ἐν τῷ Ἱερῷ λεγομένῳ
 ἀθρόον τούτοις ἐπέθετο. καὶ δὴ πρῶτος τῷ οἰκίῳ δρόμῳ διεκ-
 P 589 πλέουσας τὴν τε σὺνταξιν τῶν Ῥωμαιοῦν πλοίων διέλυσεν καὶ τῷ 20

admiranda prudentia ac sagacitate illis usus cuncta ex voto confecit,
 multam ex illis eo nomine laudem ac admirationem consecutus. quando
 et Romanus imperator, quanta magnificentia et humanitate praestaret,
 manifestum fecit, nullis sumptibus parcens, solum ut liberarentur ca-
 ptivi.

49. Locavit vero Romanus imperator Constantino filiorum natu mi-
 nimo uxorem Helenam, Adriani patricii filiam, stirpis Armeniacae; qua
 et defuncta mensis Februarii die altera alteram ei Theophanonem nomine
 nuptum tradidit.

50. Iunii mensis undecima, indictione quinta decima, Russi in-
 structa classe ad decem navium milia adversus Byzantium navigarunt.
 missus vero est cum triremibus et celocibus, quotquot in urbe exsta-
 bant, Theophanes patricius subadiuva et protovestiarius; instructaque
 et parata classe, ieiunii ac lacrimarum apprime praesidio munitus, Rus-
 sos operiebatur, navale cum eis certamen commissurus. cumque illi iam
 venissent ac Pharo propinquassent, ipse ad Kuxini fauces stationem ha-
 bens, in loco quem Hierum vocant (ac si templum dicas) repente in
 eos impressionem fecit. primus itaque sua ipse occurrens celeste cum
 Russicarum navium aciem dissolvit, tum plerasque praeparate igne

ἰσκειυσμένη πυρὶ πλείστα κατέφλεξεν, τὰ δὲ λοιπὰ ἐτρέψατο εἰς
 φυγὴν, ὡς, ἀκολούθως καὶ οἱ λοιποὶ δρόμιωνες καὶ αἱ τριήρεις
 ἐπεκδραμοῦσαι τελείαν εἰργάσαντο τὴν τροπὴν, καὶ πολλὰ μὲν
 πλοῖα κατέδυσαν αὐτιανδρα, πολλοὺς δὲ κατέτρωσαν, πλείστους
 5 δὲ ζῶντας συνέλαβον. οἱ περιλειφθέντες οὖν εἰς τὸ τῆς ἀνατολῆς
 μέρος εἰς τὰ Σγῶρα λεγόμενα καταπλέουσιν. ἀπεστάλη δὲ τότε
 καὶ Βάρδας ὁ Φωκῆς διὰ γῆς μετὰ ἵππων ἐγκρίτων παρατρέχειν
 αὐτούς. καὶ δὴ τούτων σύνταγμα ἱκανὸν ἀποστειλάντων πρὸς τὰ
 τῆς Βιθυνίας μέρη ὥστε τὰ πρὸς τροπὴν καὶ τὴν ἄλλην χρεῖαν B
 10 αὐτοῖς πορίσασθαι, περιτυχὼν τῷ τοιοῦτῳ συντάγματι ὁ εἰρημέ-
 τος Βάρδας ὁ Φωκῆς κακῶς τούτους διέθηκεν, τρεψάμενος καὶ
 κατασφάζας αὐτούς. κατῆλθε δὲ τηνικαῦτα καὶ Ἰωάννης μέγι-
 στρος καὶ δομέστικος τῶν σχολῶν ὁ Κροκόας μετὰ παντὸς τοῦ τῆς
 ἀνατολῆς στρατεύματος, καὶ τούτων πολλοὺς διέφθειρεν, ἀπο-
 15 σπάδας τῆδε κάκεισε καταλαμβάνων, ὥστε συσταλέντας αὐτοὺς
 δέει τῆς αὐτοῦ ἐπιθέσεως μένειν ἀθρόως ἐπὶ τὰ οἰκεία πλοῖα καὶ
 μηδαμοῦ διατρέχειν κατατολμῶν. (51) πολλὰ δὲ καὶ μέγιστα
 κακὰ οὗτοι διεπράξαντο πρὸ τοῦ τὸ Ῥωμαϊκὸν στρατεύμα κατέλ-
 θεῖν. τό τε γὰρ Στενὸν λεγόμενον ἕπαν ἐνέπηρσαν, καὶ οὖς συνε- C
 20 λάμβανον αἰχμαλώτους τοὺς μὲν ἀνισταύρου, τοὺς δὲ τῇ γῆ
 προσπειπτάλευον, τοὺς δὲ ὡσπερ σκοποὺς ἰστώντες βέλεσι κατετό-

6 Σγόρα p. 265 b

13 Κουρκούας ἰδ.

Graeco incendit, reliquas in fugam vertit. quem pone secutae naves
 reliquae ac triremes hostium penitus aciem fudere; ac plures quidem
 navium cum vectoribus profundo mersere, multos straverunt, plurimos
 vivos ceperunt. quae cladi superstites fuere reliquiae, ad Orientalem
 plagam, ad locum Sgora dictum traiecerunt. ibi Bardas quoque patri-
 cius missus cum equitum delecta manu ad hostium iter terra interci-
 piendum, in eorum cohortem satis numerosam, ad pabulandum aliaque
 necessaria ad Bithyniae partes missam, incidit, ingentique eam strage
 fudit et internecione delevit. sed et Ioannes magister Crocoas ac legio-
 num domesticus cum Asiatico omni exercitu praesto fuit, multosque
 Russorum a reliquo agmine alios alio divulsos offendens sustulit, ita
 sane ut eius aggressionis metu in suis, se navibus adunata classe conti-
 nerent, nec usquam excurrere auderent. (51) hi porro ingentia maxi-
 maque mala perpetraverunt, cum necdum illos Romanae copiae iunx-
 sent. nam Stenum omne, quod vocant, igne vastarant. ex illis quos
 captivos ceperant, alios in crucem agebant, alios terrae configebant,
 alios velut ad metam erectos iaculorum imbre impetebant. quotquot

ξενον· ὄσους δὲ τοῦ ἱερατικοῦ κλήρου συνελάμβανον, ὤπισθεν τὰς χεῖρας δεσμοῦντες ἤλους σιδηροῦς κατὰ μέσης τῆς κεφαλῆς ἀπὼς κατεπήγνυον· πολλοὺς τε ἀγίους νουοὺς τῷ πυρὶ παραδεδόκασι. χεμῶνος δὲ ἤδη ἐνισταμένου, καὶ τροφῆς ἀποροῦντες, τό τι ἐπελθὼν στράτευμα δεδιότες τὰς τε ναυμαχοῦντας τρεῖς, ἔβου-5
D δάζοντες, Σεπτεμβρίῳ μηνί, ἐ' Ἰνδικτιῶνος ἀνταπλεῦσαι ὄρη-
 χύτες ἐπὶ τὰ Θρακίῳ μέρη παρὰ Θεοφάνους πατρικίου ὑπηγι-
 θησαν· οὐ γὰρ ἔλαθον τὴν αὐτοῦ ἐρηγορωτάτην καὶ γενναίαν
 ψυχὴν. εὐθὺς οὖν δευτέρα ναυμαχία συνάπτεται, καὶ πλείστα 10
 πλοῖα ἐπόντισεν καὶ πολλοὺς τούτων ἀπέκτεινεν ὁ εἰρημένος ἀγί-
 ὀλγοὶ δὲ μετὰ τῶν πλοίων περιωθέντες καὶ ἐν τῇ τῆς Κοιλίης
 περιπεσόντες ἀπὸ τῆς νυκτὸς ἐπελθοῦσας ἔργον. Θεοφάνης δὲ ὁ
 πατρικίος μετὰ νίκης λαμπρῶς καὶ τῶν μεγίστων ὑπέστρεψεν τρο-
 παίων, καὶ ἐτιμῶς καὶ μεγαλοπρεπῶς ὑπεδέχθη καὶ παρακοιμώ-15
 μινος ἐτιμήθη.

P 590 52. Ἐπεὶ δὲ ὁ ῥήθεις Ἰωάννης μάγιστρος ὁ Κροκόδας ἀρι-
 στός τις ἐγένετο τὰ πολεμικά, πολλὰ τε καὶ μεγάλα ἀνέστησε τρό-
 παια, καὶ τὰ Ῥωμαϊκὰ ἐπλάτυνεν ὄρια, πλείστας τε πόλεις ἐπόρ-
 θησεν τῶν Ἀγαρηῶν· διὰ δὲ τὸ περιφανὲς τῆς τοῦ ἀνδρὸς ἀρε-20
 τῆς ἤβουλήθῃ ὁ βασιλεὺς Ῥωμανὸς εἰς τὸν ἑαυτοῦ ἕγγονον Ῥω-

vero sacerdotalis ac clericalis militiae deprehendebant, iis retro viscis manibus per medium caput clavos ferreos adigebant. multas sacrarum aedium subiecta flamma combusserunt. ingruente vero iam hieme, et cum eos necessarius comitatus deficeret, dum terra exercitus in se impetam ac navale praeſidium timent, domum reverti constituerunt. ac sane classem latero dum student, mense Septembre, indictione quinta decima, ad Thraciae portus transfretare aggressi, quem dicebam, Theophanem patricium obviam habuere. neque enim viri solertissimum ac pervigilem animum unaque fortissimum fefellerunt. mox igitur navalis deono pugna committitur; plurimaeque hostium submersae naves, multi occisi, eius Marte, quem dicebam, viri. pauci cum navibus cladi subducti inque Coeles asperum littus eveci ingruente nocte fuga evaserunt. Theophanes vero patricius cum insigni victoria maximisque tropaeis reversus honorifice ac magnifice suscipitur, ac accubitoris dignitate or-
 natur.

52. Quia vero dictus Ioannes magister Croceas praestantissima virtute bello fulserat, multaque ac magna exererat tropaea, atque Romani imperii fines late protulerat, plurimasque Agarenorum urbes everterat, quodque viri illustrissima virtus esset, cogitaverat Romanus im-

μανόν, τὸν ἐκ τοῦ Κωνσταντίνου τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, τὴν τούτου θυγατέρα ἀναλαβεῖν. φθόνου δὲ αὐτῷ τῆς τοιαύτης ἔνεκεν ὑποθέσεως παρὰ τῶν λοιπῶν βασιλέων κινήσεντος ἐκπίπτει τῆς ἀρχῆς; δομέστικος δὲ ἀντικαθίσταται ὁ πατρικίος Πανθήριος, συγγενὴς δὲ τῶν τοῦ βασιλέως Ῥωμανοῦ.

53. Ἰνδικτιῶνος α', Ἀπριλλίῳ μηνί, ἐπῆλθον πάλιν οἱ Β
Τουρκοὶ μετὰ πλείστης δυνάμεως. ὁ δὲ πατρικίος Θεοφάνης ὁ
παρακοιμώμενος ἐξελθὼν σποδὰς εἰρηκὰς ἐποίησε μετ' αὐτῶν,
δμήρους τῶν ἐμφανῶν ἀναλαβόμενος· ἐξ οὗ καὶ συνέβη ἐπὶ χρό-
10 τοῖς ε' τὴν εἰρήνην διαφυλαχθῆναι.

54. Δευτέρως δὲ Ἰνδικτιῶνος ὁ βασιλεὺς Ῥωμανὸς Πασχά-
λιον πρωτοσπαθᾶριον καὶ στρατηγὸν Λογγιβαρδίας πρὸς τὸν ῥήγα
Φραγγίλις Οὐγγονα ἐξαπέστειλε, τὴν αὐτοῦ θυγατέρα ἐπιζητῶν
εἰς νύμφην Ῥωμανῷ τῷ υἱῷ τοῦ γαμβροῦ αὐτοῦ Κωνσταντίνου·
15 ἦν καὶ ἀναλαβὼν ὁ εἰρημένος Πασχάλιος μετὰ πλούτου πολλοῦ ἐν
τῇ πόλει ἀνήγαγεν. γέγονε δὲ ὁ γάμος Σεπτεμβρίῳ μηνὶ Ἰνδικτιῶ-
νος γ'. ζήσασα ἔτη ε' ἐτελεύτησεν ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς αὐτοκρα-
τορίας Κωνσταντίνου τοῦ αὐτῆς πενθεροῦ.

55. Ἀνέμου δὲ βιαίου σφόδρα καταπνεύσαντος Δεκιμ-

18 Οὔγωνα p. 267 d

perator ut eius filium Romano nepoti ex Constantino filio uxorem ascisceret. conflata vero hinc viro reliquorum Augustorum invidia, officio movetur. huius porro loco domesticus constituitur Panthetius patricius, Romani imperatoris propinquus.

53. Indictione prima, mense Aprili, rursus Turci cum ingentibus copiis Romanae dicionis fines invaserunt. egressus vero Theophanes patricius accubitor pacis cum eis foedus percussit, acceptis obsidibus ex illustrioribus. hincque adeo contigit in annos quinque pacem indutiasque servari.

54. Secunda porro indictione Romanus imperator Paschaliūm protospatharium ac Longobardiae ducem ad Hugonem misit Franciae regem, eius filiam Romano Constantini generi sui filio sponsam exquirens; quam et assumens, quem dixi, Paschalius cum multa supellectile atque opibus in urbem induxit. celebratae nuptiae mense Septembri, indictione tertia. vixit cum viro annos quinque; tumque vivis exempta est, cum Constantianus illius socer ipse summus imperator esset unaque rerum potretur.

55. Mense autem Decembri, valido constitato vento atque turbine,

βρίω μηνί, οἱ λεγόμενοι ἐν τῷ ἱππικῷ δῆμοι κατέπεσον, οἱ ἀπεινω-
τίας τοῦ βασιλικοῦ θρόνου ἐτόγχανον, καὶ συνέτριψαν τὰ τε ἑπο-
κάτωθεν αὐτῶν βύθρα καὶ τὰ στηθεῖα λεγόμενα. χρόνου δὲ περι-
κυκλεύσαντος τῷ αὐτῷ μηνί τὸν βασιλέα Ῥωμανὸν οἱ υἱοὶ αὐτοῦ
τοῦ παλατίου κατήγαγον. 5

D 56. Τῆς δὲ πόλεως Ἐδέσης, ἐν ἣ τὸ τοῦ Χριστοῦ τίμιον
ἐκμαγεῖον ἀπέκειτο, παρὰ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ πολιορκουμένης στρα-
τεύματος καὶ εἰς ἀνάγκην μεγίστην περισταμένης, ἀπέστειλαν οἱ
ταύτης οὐκῆτορες πρὸς τὸν βασιλέα Ῥωμανὸν διαπρασβεύομενοι
τὴν πολιορκίαν λυθῆναι, τὸ τοῦ Χριστοῦ ἅγιον ἐκμαγεῖον παρέ-
χειν ἐπαγγειλάμενοι. ὑπὲρ τῆς τοιαύτης δὲ χάριτος δεσμίους ἤτι-
σαντο τῶν ἐμφανῶν ἀπολαβεῖν, χρυσόβουλλά τε λαβεῖν ὥστε τὴν
τούτων χώραν μηκέτι παρὰ τοῦ Ῥωμαίων στρατοῦ ληΐζεσθαι· ὁ
P 591 δὴ καὶ γέγονεν. τοῦ δὲ ἁγίου ἐκμαγεῖου ἀποσιταλέντος καὶ ἦδη τῇ
Κωνσταντινουπόλει πλησιάσαντος, Θεοφάνης ὁ πατρῷος καὶ πα-
ρακοιμώμενος ἐν τῷ ποταμῷ Σαγγάρῳ ἐξεληθὼν ὑπήντησεν αὐτῷ
μετὰ φωταγωγίας καὶ τῆς δεούσης τιμῆς καὶ ὑμνωδίας. καὶ τῇ
μέ τοῦ Ἀυγούστου μηνὸς σὺν αὐτῷ ἐν τῇ πόλει εἰσῆλθον, τοῦ βα-
σιλέως ἐν Βλαχέρναις ὄντος κἀκεῖ αὐτὸ προσκυνήσαντος. τῇ δὲ
ἐπαύριον ἐξῆλθον ἐν τῇ Χρυσῇ πόρτῃ ὅτι τε τοῦ βασιλέως δύο υἱοὶ 20
Στέφανός τε καὶ Κωνσταντῖνος καὶ ὁ γαμβρὸς αὐτοῦ Κωνσταντῖνος

qui in foro ex adverso regii solii erecti sunt, sic dicti, demi corruerunt, subiectosque gradus et marmora et intercolumnia contriverunt. anni autem vertente circulo, eodem ipso mense, Romanum imperatorem eius filii aula delecerunt.

56. Edessena autem civitate, in qua venerandi Christi effigies lin-
teo expressa erat, a Romano exercitu obsessa et ad extremas angu-
stias redacta, miserunt oppidani ad Romanum imperatorem oratores ro-
gantes solvi obsidionem, eius muneris gratiae sacram Christi sic expres-
sam effigiem se daturus polliciti; huiusque ipsius muneris vicem ex suis
vinctos illustriores recipere petebant, bullaque aurea eam eis praestari
fidem ut non amplius Romanae copiae Edessenam regionem devastarent.
quod et factum est. missa itaque sacra effigie ac sudario, iamque haud
procul Byzantio, Theophanes patricius et accubitor ad Sagarim fluvium
agressus cum cereorum splendido apparatu congruoque cultu et canticis
illi obviam processit; mensisque Augusti quinta decima cum illo in ur-
bem intravit, imperatore in Blachernis constituto, ubi et effigiem de-
votè adoravit. postridie verò ad auream portam exierunt tum impera-
toris duo filii, Stephanus et Constantinus, tum illius gener Constantinus

σὸν τῷ πατριάρχει Θεοφυλάκτῳ· καὶ μετὰ τῆς δεούσης τοῦτο ἀνα-
 λαβάντες τιμῆς, τῆς συγκλήτου πάσης προπορευομένης καὶ φωτα-
 γωγίας μεγίστης προαγούσης, μέχρι τοῦ ἁγίου ναοῦ τῆς ἁγίας τοῦ B
 Θεοῦ σοφίας περὶ δεικνύσαν, καὶ προσκυνηθῆν ἐκείσε ἐν τῷ πα-
 5 λατίῳ ἀτήγαγον.

57. Ἐν ταύταις δὴ ταῖς ἡμέραις Ἀρμένιον τι τέρας τῇ
 πόλει ἐπεδήμησεν, παῖδες συμφυεῖς ἄρρενες ἐκ μιᾶς προελθόντες
 γαστρός, σῶσι μὲν καὶ ἄρτιοι πάντι τὰ μέλη τοῦ σώματος, ἀπὸ
 δὲ τοῦ στόματος τῆς γαστρός καὶ μέχρι τῶν ὑπόγαστρῶν συμπε-
 10 φυκότες καὶ ἀλλήλοις ὑπάρχοντες ἀντιπρῶσοποι. οἱ ἐπὶ πλείστον
 τῇ πόλει ἐνδιατρήσαντες, καὶ ὑπὸ πάντων ὡς ἑξαισίῳ τι τέρας
 ὀρώμενοι, τῆς πόλεως ὡς πονηρός τις οἰωνός ἐξηλάθησαν. ἐπὶ C
 δὲ τῆς μονοκρατορίας Κωνσταντίνου πάλιν εἰσῆλθουσαν· ἐπεὶ δὲ ὁ
 ἕτερος αὐτῶν ἐτεθνήκει, ἰατροὶ τινες ἔμπειροὶ τὸ συγκεκολλημένον
 15 μέρος διέτεμον εὐφρῶς, ἐλπίδι τοῦ τὸν ἕτερον ζῆσεσθαι, ὃς τρεῖς
 ἡμέρας ἐπιβιὸς ἐτελεύτησεν.

58. Ὁ δὲ Ῥωμανὸς ὁ βασιλεύς, ὡς ἀνωτέρω εἴρηται, ἐν
 πῦσιν μοναχοῖς πίστιν ἐκέκτητο ἄμετρον, διαφερόντως δὲ ἐτίμα
 καὶ ὑπερεσέβετο Σέργιον τὸν ἐν μονασταῖς διαλάμποντα, ὃς ἀδέλ-
 20 φός μὲν τοῦ μεγίστου ὑπῆρχε Κοσμά, ἀνεψιὸς δὲ τοῦ πατριάρ-

cum Theophylacto patriarcha; debitoque honore susceptum sacrum pi-
 gans, universo senatu praeunte maximaque cereorum atque lampadum
 silva praelucente, adusque sanctae dei sapientiae templum pedibus de-
 tulere, atque illic adoratione mysticoque cultu acceptum in palatium in-
 talere.

57. His vero diebus monstrum quoddam ac portentum Armeniacum
 in urbem invectum est, pueri scilicet duo cohaerentes, uno utero effusi,
 aliis membris omnibus corporis integri, a ventriculi tamen ore et intra
 pubem inter se concreti, atque vultibus obversis. hi diu in urbe ver-
 sati; ac cum omnes ceu immane quoddam portentum oculis usurparent,
 Romanus imperator velut malum quoddam omen ea expulit. cum autem
 solus iam Constantianus rerum potiretur, iterum ingressi sunt. uno au-
 tem ex eis mortuo, periti quidam medici cohaerentem emortuam par-
 tem subtili arte putavere, fore sperantes ut illo remedio alter incolumis
 servaretur; qui tamen ipse triduo superstes obiit.

58. Romanus porro imperator, uti a nobis in superioribus dictum
 est, cum erga monachos omnes fidem plurimam haberet cultumque iis
 adhiberet, prae reliquis tamen eximieque Sergium virum monastica in-
 stitutione praeclarum observabat. erat hic magistri Cosmae frater,

- **D** του Φωτίου· ὃν πλέον τῆς σαρκικῆς ἐσθγγενείας ἢ κατὰ ψυχὴν ἐτίμα εὐγένεια. ἀρετῆς γὰρ εἰς ἄκρον καὶ γνώσεως ἤλασεν, ὡς δυσχερὲς εἶναι διακρίνειν ποτέρῳ μᾶλλον ἐπλεονέκτει· οὕτως εἰς ἄκρον ἐκατέρῳ ἐξήσησεν. ἐπήρθει τε αὐτῷ πρὸς τοὺς ἄλλους καὶ τὸ τῆς διακρίσεως χάρισμα καὶ τὸ χάριεν τοῦ ἡθους καὶ τὸς μέτριον τοῦ φρονήματος. οὐ γὰρ ἀνέσπα τὰς ὁφθαλμοὺς ὡς οἱ τῶν σοφοί, οὐδὲ ἀλαζῶν τις ἐδόκει καὶ ὑπερήφανος, ἀλλὰ τὸν λόγον μὲν εἶχε γλυκύτερον μέλιτος ἀποστάζοντα, τὸ ἡθος δὲ πάγιον καὶ
- P 592** σταθερόν, ταπεινὸν δὲ τὸ φρόνημα. τοῦτον δὴ τὸν αἰδισμόν ἀδιαλείπτως μεθ' ἑαυτοῦ εἶχεν ὁ βασιλεὺς, κακόντα ὄντως καὶ Ἰ σταθμὴν τὸν αὐτοῦ βίον αἰεὶ ἠνθμιζοντα. ὃς πολλὰ παρήγει τῷ βασιλεῖ τῶν παιδῶν ἐπιμελεῖσθαι καὶ μὴ ἀπαυδεύτους εἶναι εἰς πο- νηρίαν ἐκκλίνοντας, μὴ ποτε αὐτὸς πάθοι τὸ τοῦ Ἡλίου, τιμωρίαν ἐκ τῆς τῶν παιδῶν παρανομίας ἐκτίσας. (59) ἐπειδὴ δὲ τοῦ παλατίου τοῦτον οἱ παῖδες κατήγαγον καὶ ἐν τῇ Πρώτῃ νήσῳ ἐξώ-¹⁵ ρισαν, πάλιν τοῦτον εἶχε τῶν συμφορῶν παραμέθιον καὶ τῶν θλίψεων ἀκεσώδυνον φάρμακον. ᾧ συνῆν τότε καὶ Πολύενκιος
- B** μοναχὸς εὐλαβέστατος, καὶ αὐτὸς τὰ εἰκότα παραμυθούμενος· ὃς τοῦ πατριάρχου Θεοφυλάκτου τελευτήσαντος πατριάρχης ἐπὶ τοῦ βασιλέως Κωνσταντίνου προχειρίζεται Κωνσταντινου-²⁰ πόλεως.

1 συγγενείας p. 269 b

- Photii patriarchae nepos, animi ingenuitate quam carnali cognatione nobilior. ad summam enim virtutem scientiamque evaserat, ut nec vtra praestaret discerni facile posset: sic nimirum accurate omniique perfectione utramque excoluerat. florebat in eo inter alia discretionis donum
- morumque gratia, animi sensus modestia. neque enim supercilia attrahabat, uti nostrates sapientes in more positum habent, neque vero arrogantem ac superbum praeferebat, sed sermo illi melle dulcior ex ore stillabat. firma indoles ac constans; sensus animi modestus ac humilis. hunc itaque virum inclytum imperator una secum continuo habebat, ad cuius normam atque regulam vitae suae rationes componeret. monebat ille serioque hortabatur ut liberorum curam ageret, nec indisciplinatos ad nequitiam declinare sineret, ne idem atque Heli illi accideret, ac liberorum piacula ipse lueret; quod et ita accidit. (59) quod vero aula deiectum liberi in Protem insulam relegaverant, hunc rursus calamitatum solatium ac aerumnarum angustiarumque lene levamen habebat. aderat etiam pariter Polyenctus reverendissimus monachus, qui ipse perinde ac quem dicebam, Sergius, adversi casus molestiam convenienter apteque leniebat. hic postea Theophylacto humanis exempto a Constantino imperatore patriarcha provectus est.

60. Ἐπεὶ δὲ πολλοῖς τρόποις βούλεται ὁ θεὸς σώζειν τὸν ἄνθρωπον, συνεχώρησε καὶ τὸν βασιλέα Ῥωμαῶν ἀδοκῆτῳ περιπεσεῖν συμφορᾷ, ἵνα δι' αὐτῆς σωφρονισθεὶς καὶ τῶν οἰκείων ἐν συναισθήσει παραπτωμάτων γενόμενος σωτηρίας ἀξιωθῆ. συνεχώρησε γὰρ ἐπαναστῆναι αὐτῷ τὸν υἱὸν αὐτοῦ Στέφανον, ὡσπερ ποτὲ Ἀβσαλὼν ἐπανίστη τῷ οἰκείῳ πατρὶ τῷ Δαβίδ. συμβούλοις οὖν οὗτος πρὸς τοῦτο χρησάμενος τῷ τε ἀπὸ μοναχῶν Μαριανῷ καὶ Βασιλείῳ τῷ ἠρωτοσπαθαρῶ τῷ Πετεινάκῃ καὶ Μανουῆλ τῷ Κουρτίκῃ, συνειδῶτων αὐτῷ καὶ τῶν ἄλλων βασιλέων, τοῦτον τοῦ παλατίου κακῶς κατήγαγε καὶ ἐν τῇ Πρώτῃ νήσῳ ἔξορίας ἔκειρε μοναχόν. (1) ὑπελείφθη οὖν ἀτοκράτωρ Κωνσταντῖνος ὁ τούτου γαμβρός· ὃς παραντίκα Βάρδαμ τὸν τοῦ Φωκᾶ τῆ τοῦ μαγίστρου ἀξία τιμήσας, χρόνῳ πολλῷ τὴν ἐν πολέμοις ἀνδραγαθίαν ἐπιδειξάμενον, δομέστικον τῶν σχολῶν προχειρίζεται, εἶτα Βασίλειον, ᾧ ἐπικλην Πετερινάκης, πατρίκιον καὶ μέγαν ἑταιρειάρχην. τῷ δὲ τοῦ γένους τῶν Ἀργυρῶν Μαριανῷ τὰ μοναχικὰ ἀποδόσας πατρίκιον καὶ κόμητα τοῦ στάβλου πεποίηκεν, ὡσπύτως καὶ Μανουῆλ τὸν λεγόμενον Κουρτίκην πατρίκιον καὶ δρουγγάριον τῆς βίβλης· οὓς τινες τρεῖς οὐ μετὰ πολὺν χρόνον ἢ τοῦ θεοῦ δικαίᾳ κρίσει, ὡς εἰς χριστὸν κυρίῳ παροινήσαντας καὶ χεῖρας ἀδίκως ἐπιβαλόντας, τῆς βυσιλείας ὄρεγομένους, μετήλθεν· ἐπὶ καθασιώσει γὰρ καταληφθέντες ἐκάτερος αὐτῶν

60. Quandoquidem autem deus multis modis salutem homini prestare constituit, Romanum imperatorem citra omnem expectationem in calamitatem incidere permisit, ut is illa castigatus ac de superioris vitae delictis admonitus salutem consequeretur. permisit namque Stephanum filium in eum insurgere, uti olim Absalom in Davidem patrem suum. Mariani itaque exmonachi Argyri, Basilique protozpatharii Petinacis, necnon Manuelis Curticis consiliis abusus, consociis etiam reliquis imperatoribus, patrem aula perperam deturbavit, inque Prote insula relegatum monachi ritu detondit. (1) Constantinus itaque Romani gener imperator relictus est. is confestim Bardam Phocae filium magistri dignitate auctum, quippe longi temporis experientia bellicis facinoribus clara saepius laude functum atque probatum, legionum domesticum praefecit. tum Basilium, cui cognomen Petinaces, patricium creat ac magnum hetaeriarcham. Marianum Argyrorum stirpe satum, extracto monachi habitu patricii decoratum infulis, comitem stabuli facit. similiter quoque Manuelem dictum Curticem patricium et excubiarum drungarium; quos tres viros, brevi interfecto tempore, iusta dei ultio insecta est, quod in Christum domini debacchati essent ac inique in eum manus infecissent, cum scilicet imperandi libido eos incessisset. maiestatis enim rei

οικτιστόν θανάτῳ τὸ ζῆν ἀπέρρηξαν. τὰ δὲ περὶ αὐτῶν πλυτό-
τερά τε καὶ ἐπιξεργαστικώτερα ἐν τῇ προηγουμένῃ ἐξηγήσει ἐκδή-
σομαι.

2. Μετὰ δὲ μ' ἡμέρας, τῇ κζ' τοῦ Ἰανουαρίου μηνός,
ὑποπεύσας Κωνσταντῖνος τὸν τότε βασιλεῖα Στέφανον καὶ Κων-5
σταντῖνον τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ μή ποτε κατ' αὐτοῦ τὰ ὅμοια πρά-
ξωνται, καὶ λογισάμενος, ὅπερ ἦν εἰκός, ὅτι εἰ τοῦ ἰδίου πατρὸς
B οὐκ ἐφείσαντο, πῶς αὐτοῦ φείσονται; ἐστιάσας αὐτούς, ἤδη ἐν
τῇ τραπέζῃ καθέζομένους, ἔτι τῆς βρώσεως οὔσης ἐν τῷ στόματι
αὐτῶν, ἀνήρπασαν τούτους οἱ τε λεγόμενοι Τορνίκιοι καὶ ὁ πατρί-10
κιος Μαρριανὸς καὶ οἱ λοιποὶ οἱ πρὸς τοῦτο ἤτοιμασμένοι, καὶ τοῦ
παλατίου καταγαγόντες καὶ ἐν ταῖς πλησιαζούσαις νήσοις αὐτοὺς
περιορίσαντες κληρικὸς ἀπέκειραν.

3. Μετ' ὄλλγον οὖν αἰτησάμενοι τὸν ἴδιον πατέρα θείασα-
σθαι ἐν τῇ Πρώτῃ νήσῳ παρεγένοντο, καὶ τοῦτον ἐν τῷ μοναχῷ¹⁵
σχήματι θειασάμενοι πένθει κατεσχέθησαν ἀφορήτῳ. οἷς ἐπιδα-
C κρύσας ὁ πατὴρ ἔφη "υἱὸς ἐγέννησα καὶ ἔψωσα, αὐτοὶ δὲ με
ἠθέτησαν." εἰθ' οὕτως ἐξωρίσθησαν, ὁ μὲν Στέφανος εἰς Προ-
κόνησον, ἀπὸ δὲ Προκονήσου εἰς Ῥόδον, ἀπὸ δὲ Ῥόδου εἰς Μι-
τυλήνην, ὁ δὲ Κωνσταντῖνος εἰς Τένεδον, ἐκείθεν εἰς Σαμοθράκ²⁰
κην, ἐν ᾗ καὶ ἀνταρσίαν μελετήσας παρὰ τῶν αὐτὸν φυλασσόν-

peracti miserando prorsus exitu horum quilibet vitam finire. ceterum
quae ad illos spectant fusius operosiusque exsequar, ubi ex professo
rem sum narraturus.

2. Post dies quadraginta, Ianuarii mensis die septimo supra vige-
simum, suspectos habens Constantinus Stephanum imperatorem eiusque
fratrem Constantinum, ne quando in se quoque paria attentarent; ac
secum reputans, quod et par erat, eos qui nec patri pepercissent haud
sibi parcituros, convivio acceptos iamque mensae accumbentes, cum ad-
huc in ore cibus esset, per Tornicios, quos vocant, et Marianum patri-
cium ac reliquos in rem paratos arripit, anlaque deiectos in vicinis urbi
insulis clericorum ritu detondit.

3. Haud ita post, invisendi patris impetrata venia, in insulam
Protem venere; quo conspecto monachi habitu, intolerabili luctu cor-
repti sunt. quibus pater collacrimatus ait "filios genui et exaltavi,
ipsi vere spreverunt me." sic deinde relegati sunt, Stephanus quidem
in Proconesum; a Proconeso Rhodum transtulerunt, inde Mitylenam.
Constantinum vero Tenedum, indeque Samothraciam; ubi et rebellionem

των ἐσφάγη. Μιχαὴλ δὲ τὸν τοῦ Χριστοφόρου εἶδν τὰ βασιλικὰ πέδιλα ἀφελόμενος κληρικῶν πεποίηκεν.

4. Ὅντος δὲ τοῦ βασιλέως Ῥωμανοῦ ἐν τῇ νήσῳ, ὁ πατριάρχης Θεοφύλακτος καὶ Θεοφάνης ὁ πατρικίος καὶ παρακοιμώμενος βουλὴν ἐβουλεύσαντο ὥστε πάλιν ἐν τῷ παλατίῳ τοῦτον, D ἀγαγεῖν ἦν καὶ αὐτῷ ἀνακοινωνησόμενοι καὶ παραπέσαντες τοῦτον, ἐκαιροσκοποῦν πότε πέρασ τῇ τοιαύτῃ βουλῇ ἐπιθώσιν. ἐπεὶ δὲ τὰ τῆς βουλῆς ἐφωράθη καὶ κατεμηνύθη Κωνσταντίνῳ βασιλεῖ, τοὺς συνεργοὺς ταύτης ἡμύνετο· τὸν μὲν γὰρ πατρικίον Θεοφά- 10 νην ἐξώρισεν, τὸν δὲ πρωτοσπαθάριον καὶ πικκέρην Γεώργιον καὶ Θωμᾶν πριμικήριον δείρας καὶ κουρεύσας καὶ μέσον τῆς πόλεως θριαμβεύσας οὕτως ὑπερορῶν παρέπεμψε.

5. Δεκεμβρίῳ δὲ μηνί, ἰνδικτιῶνος ε', ἐπιβουλὴν τινεὶς κατὰ τοῦ βασιλέως Κωνσταντίνου ἐμελέτησαν, βουλόμενοι τὸν 15 βασιλέα Στέφανον ἐν τῷ παλατίῳ ἐκ τῆς νήσου ἀγαγεῖν. ταύτης P 594 οὖν μηνυθείσης τῆς ἐπιβουλῆς Κωνσταντίνῳ διὰ Μιχαὴλ τοῦ Διαιβολίνου λεγομένου, τοὺς ἐπιβούλους κρατήσας ὁ βασιλεὺς τῶν μὲν τὰς ῥίνας καὶ τὰ ὦτα ἀπέτεμεν, τοὺς δὲ δαρμῷ ἀφορήτῳ ὑπέβαλε, καὶ ὄνοις ἐπικαθίσας διὰ μέσης τῆς πόλεως ἐθριάμβευσε 20 καὶ ἔξορῶν παρέπεμψε.

molitus a custodibus necatus est. Michaellem Christophori imperatoris filium detractis imperialibus calceis clericum fecit.

4. Imperatore Romano in insula exsule, Theophylactus patriarcha et Theophanes patricius ac accubitor consilium inierunt, ut Romanum in aulam reducerent. eoque eum ipso communicato consilio ac in sententiam pertracto, opportunitatem tempus captabant quo molitioni finem imponerent. deprehensa autem coniuratione, delatisque Constantino imperatori, qui eius auctores ac conscii forent, in eos animadvertit. ac Theophanem quidem patricium exsilio relegavit; Georgium vero protospatharium ac pincernam, nec non Thomam primicerium verberibus subactos detonsosque ac per mediam urbem pompa traductos, ita in exsilium misit.

5. Mense Decembri, indictiōne sexta, quidam insidias moliti sunt adversus Constantinum imperatorem, hoc consilio ut Stephanum imperatorem ex insula, ubi agebat, in palatium reducerent. delata Constantino coniuratione per Michaellem, quem Diabolinum vocant, captis imperator qui coniurati essent, aliis naves auresque praescidit, alios intollerando verberum cruciatu exanimatos, asinisque impositos ac per mediam urbem ignominiose traductos exsilio relegavit.

6. Πεντεκαιδέκτῃ Ἰουλίῳ μηνί, ἰνδικτιῶνος ς', Ῥωμα-
νός ὁ βασιλεὺς ἐν τῇ Πρώτῃ νήσῳ τελευτᾷ· καὶ τὸ σῶμα αὐτοῦ
ἐν τῇ πόλει διακομισθὲν ἐν τῇ αὐτοῦ ἀπετέθη μονῇ.

6. Quinta decima Iulii mensis, indictione sexta, moritur Romanus
imperator, in insula quam Protem vocant. eius cadaver in urbem rela-
tum, in illius depositum monasterio est.

INDEX GRAMMATICUS.

- ἀγγελοειδής 208, 21.
 ἀγκυλοκοπεῖν 369, 8. 863, 21.
 ἀγουρος 821, 2.
 ἀγροδιαίτην 472, 8.
 ἀγρορτεύειν 421, 14.
 ἀδελφοποίησης 820, 10.
 ἀδελφοποίησης 656, 12.
 ἀδελφότης πνευματική 228, 6.
 317, 10.
 ἀδυσίμωμον 398, 18. 891, 9.
 ἀετὸς ἰμάτιόν τι 19, 4.
 αἰρήσαι 25, 12. αἰρήσασθαι 78, 11.
 ἀναιρήσασθαι 33, 11. ἀφαιρη-
 σαι 9, 19.
 αἰωνίζουσα μήμη 449, 8.
 ἀκλύστως 801, 22.
 ἀκρόβιτοι ἰθ' 449, 17. 467, 9.
 816, 14.
 ἀκροπύργιον 831, 15.
 ἀλέχημα 95, 6. 339, 6.
 ἀληθινοπικεροι κίονες 141, 2.
 ἀλλάξει τινα 656, 12. 820, 9.
 τὰ ἄλογα 430, 9. 825, 23.
 ἀλογωθέντες 4, 10.
 ἀμάλια 318, 16.
 ἀμεγαμονουῆς 74, 4. 96, 8. 97, 20.
 112, 9. 118, 3. 120, 3. 124, 12.
 125, 16. 166, 8. 186, 10. ἀμερ-
 μουμνης 214, 9. 302, 2. 633, 13. 20.
 ἀμερουμένης 797, 2. 8. 15. 798,
 1. 20. 805, 2. 6. 806, 2.
 τοὺς ἀμηράδας 477, 16.
 ἀμηρεῖν 299, 15.
 ἀμφὶ τοὺς ἑκατὸν 339, 20.
 ἀμφιμήκης 580, 1.
 ἀμφίμικτος 496, 5.
 ἀνὰ τῆς ἐστίαςως 418, 12. ἀνὰ
 δύο μιλιαρῶσιον 54, 5. 81, 10.
 105, 13. 433, 2. 4. 480, 20. ἀνὰ
 πάσαις ταῖς χώραις 242, 2.
 ἀνάδοχος 865 not.
- ἀναθυμᾶσαι μῖσος 69, 1.
 ἀναιρέσιμος χρόνος 610, 13.
 ἀνυλόγως τῆς ἀρετῆς 283, 23.
 318, 20.
 ἀναρροπίσαι τὴν μάχαιραν 536, 16.
 τὰς πύλας 537, 9. 558, 11.
 ἀνάσκαφος 482, 8.
 ἀναστηλοῦν ἐν πίναξιν 103, 9. 21.
 ἀνάστημα γενναίων ἔχοντα 6, 20.
 ἀνάστημα ψυχῆς 115, 7.
 ἀναφοραὶ 822, 4. 10.
 ἀναχρῆσθαι 635, 8.
 ἀνεξίλωτος 348, 3.
 ἀνέκποτος 348, 3.
 ὁ ἀνὴρ i. q. οἱ στρατιῶται 60, 22.
 ἀνθρώποι τιτος 71, 22. 374, 17.
 875, 11. 898, 16. 999, 3. 430, 10.
 469, 14. 480, 8. βασιλικὸς ἄν-
 θρωπος 291, 20.
 ἀνθυπονοστέσαι 296, 8. 319, 7.
 ἀνθ' ὧν ἔνεκεν 189, 9.
 ἀνεξαγόμενος 770, 7.
 ἀνιερραγία 663, 9.
 ἀνιστορησαι εἰκόνα 322, 12. 332, 19.
 ἀνταποκρίνας 190, 18.
 ἀντιστρέψαι i. q. ἀποδοῦναι 255, 23.
 256, 2.
 ἀνυποταξία 454, 4.
 ἀνυστήρητος 322, 22.
 ἀπαθείας λόγος 631, 3. 632, 16.
 ἀπακριβάζεσθαι 435, 4.
 ἀπαναστεύειν 290, 18. 626, 8.
 ἀπειρότης 727, 12.
 ἀπ' ἐνείσε 471, 18. ἀπ' ἐντεῦθεν
 293, 7. ἀπὸ προῦθεν 519, 17.
 ἀπὸ μήκωθεν 524, 7.
 ἀπλάτης 685, 5.
 ἀπλινεῖν 476, 21. 830, 1.
 ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου 615, 13.
 ἀποικίαι 367, 6.
 ἀποκαβαλλισθεῖσαι 618, 13.

- ἀποκομιστής 648, 12.
 ἀποκοπή 804, 10.
 ἀποκόφαι περι τοῦ ἔκρον 804, 6.
 ἀπόκρισις i. q. ἀγγελία 199, 2.
 206, 3. 660, 4.
 ἀπολύσαι βέλη 612, 11. 613, 22.
 ἀπονήρας 350, 5.
 ἀπορραπίσαι τὸν ὄνειδον 169, 3.
 cf. 448, 2. ἀπορραπίζεται 606, 5.
 ἀπορρέειν i. q. ἀφίστασθαι 9, 9.
 13, 13.
 ἀπορραπίζεσθαι τὴν πατρίαν αἰρε-
 σιν 90, 11.
 ἀποσταλάξει τὴν ψυχὴν 177, 17.
 ἀποστρέφαι i. q. ἀποδοῦναι 804, 14.
 ἀποσυννοφίζεσθαι 698, 3. 708, 22. 847, 4.
 ἀποσυννοφισθῆναι 708, 11.
 ἀποσηματίας μονάστηριον Ἐλαβε
 γυναῖκα 668, 19.
 ἀποσχισταί 731, 20.
 ἀποτεμόμενος ἑαυτὸν τῶν Ἑλλήνων
 564, 8. τοὺς πλειονας 560, 5.]
 ἀπρόδοκτος 707, 2.
 ἀργυροδόρατος 407, 13.
 ἀριστεῦν i. q. ἀριστᾶν 363, 16.
 ἀριστητήριον 145, 10. 451, 1.
 ἀρκαί 418, 2.
 ἀρμενιαικά 610, 3.
 οἱ ἀρνηταί τοῦ Χριστοῦ 289, 20.
 427, 3. 11. 429, 6. 443, 3. 453,
 13. 15. 455, 14. 461, 13. 472, 4.
 475, 4. 478, 16. 480, 11.
 ἀρτίως i. q. εὖν 691, 2.
 ἀρχόντισσα 147, 16.
 ὁ ἀρχων τῶν ἀρχόντων 127, 2.
 387, 8.
 ἄς 751, 16.
 ἀσβεστόντρος 199, 19.
 ἀσεβότεκνος 204, 8.
 ἀσημητεία 34, 23. 170, 8. 822, 4.
 ἀστάθερος 768, 20.
 ἀτρυπάδες 438, 15. 439, 1. 6.
 Ἀνυγουστιακός 146, 15. 173, 12.
 257, 7.
 ἀυλισθῆναι 61, 4.
 ἀυτοκέφαλοι 84, 4.
 ἀυτομολεῖν ultro venire 8, 2. 180, 17.
 552, 2.
 τῆ ἀφανεία πάντας παρέδωκεν
 137, 10. 147, 21.
 ἀφείσιμον 440, 12.
 ἀφιλοθεία 770, 12. 792, 11.
 βαρδούσιον 232, 2. 6.
 βασιλοπάτωρ 357, 5. 394, 23.
 βασιλεύσαι i. q. βασιλεῖα ἀνεκτεῖν
 208, 22.
 βασιλοκλαδίσμος 123, 4.
 βασιλικός 320, 11.
 βίβαλον 123, 11.
 βούλλα 652, 23.
 βουλλάσαι 440, 1.
 βουνηροῦσας 641, 10. 807, 6.
 τὸ βρουμάλιον 456, 21.
 γαλίαι 196, 18. 299, 19. 475, 23.
 477, 7.
 ὁ γενικός 346, 20. 678, 18. τὸ γε-
 νικόν 260, 15. 346, 11.
 γίνεσθαι] Νικηφόρος ὁ τρώκαιον
 ἐν Βουλγαρίᾳ γενόμενος 6, 13.
 μαγαίρας ἐγένοντο τρώκαιον
 131, 6. αὐτὸς πτώμα γίνεται
 183, 6. τῆς παροικίας καίγιον
 γεγινώς 209, 15. ἀπιστίας σύν-
 δος γεγινώς 43, 2. αἶμα τις
 γενεᾶς ἡμῶν τὴν κατάλυσιν τοῦ-
 τον γενήσασθαι 232, 3. προσέ-
 δραμεν ἀρχὴ γεγινώς καταλύ-
 σεως τῆς τοιαύτης ἀποστασίας
 895, 21. τοῦτο γέγονε κατὰ τὸν
 Ἄμυρολον καταδρομῆν 129, 11.
 παραλίνας γενόμενος 813, 9. ἢ
 αὐτὸς ἑαυτοῦ κολικρος 70, 8. τὸν
 λεγομένων ἢ ἀνθρωπος Ἑλληνος
 158, 15. τὴν ἀνθρωπον Ἑλλην
 κατέστησεν 94, 11. σύνθημα ὁ
 Συμβατίους εὐτρέπιστο 205, 17.
 γλαῦσαν κρατήσαι 476, 1.
 γονικὴ διάθεσις 396, 10.
 γοννάρια 420, 16. 744, 20. d.
 κουνάρια.
 γράδωσις 139, 21.
 γυναικόκαιδα κολλὰ 615, 11.
 τὰ δέτη 16, 16.
 δέλοιοι αἱ στρατιωτικαί 122, 12.
 τῶν δεξιῶν ὁ καιρός 142, 1.
 δέσκοινα imperatrix 147, 16. 148, 14.
 δεσπόσιον 351, 10.
 διαβήματα 7, 10.
 διαγεγονώς 342, 8. 352, 11.
 διαγογγυμοί 239, 5.
 διαδέξασθαι τινα τῆς ἀρχῆς 93, 1.
 234, 20. 361, 6. 374, 3. 411, 3.
 διεδέχθη 847, 11.
 διαχωράφης 483, 9.
 διαιτάριοι 197, 21.
 διαιτήσιον 833, 11.
 διακείσθαι 154, 20.
 διακράτης 295, 12.
 διακρίσεως ἔρευθος 434, 7.
 διακλιαί 459, 19. 478, 6.
 διαλέγειν 199, 5.
 διαλλάγιον 119, 10.
 διαμειφθῆναι κληρονοῦ στήμα
 122, 11.

- διακτείνω 48, 6. 49, 7.
 διατάσσεσθαι 658, 11.
 διάφοροι complures 289, 9.
 διαφόρος i. q. πολλάκις 455, 17.
 διαχανωθῆναι 861, 12.
 δίδωμι αὐτῷ μετὰ ἔξουσιον 579, 4.
 704, 13. 19. 820, 4. 831, 7. 837, 9.
 861, 10. τοῦ δότος τὸν βασι-
 λέα 861, 20. i. e. τοῦ τρωσαν-
 τος.
 διουθυμείσθαι 562, 7.
 δὴ πνεύσις ἡμερῶν 471, 18.
 δικαιοκριτήριον 801, 1.
 διοικεῖν i. q. τρέφειν 74, 2.
 διοκλάζειν 275, 7.
 δισκοποτήρια 430, 5.
 διάπτειν 677, 19.
 δοκίμιος λίθος 140, 15. 145, 14.
 δομειστικῶς 459, 15. 755, 13.
 δουλίκιον 233, 3.
 δραμώνιον 464, 5.
 δραγγαράτος 374, 4.
 δύσλωτος 84, 9.
 δυσθανατοῦν 814, 2.
 δώσαντες 613, 1.
 εἰς τοῦ 46, 19. 56, 15. 83, 20. 84, 1.
 121, 19. 175, 7. 183, 7. 186, 3.
 ἑβδομαδάριος 399, 6. 891, 15.
 ἔγγειοτεῖν 48, 13.
 ἔγγραφον 763, 5.
 ἐγκαταλαβεῖν τῷ οὐλίσκῳ i. q. κα-
 ταλαβεῖν τὸν οὐλίσκον 26, 17.
 ἐν Χρυσοκόλῃ καταλαβῶν 888, 12.
 897, 19. 900, 9.
 ἐγμισσευθέντες 50, 21.
 ἐγκόλιον 119, 20.
 ἐγκρατής i. q. κρατούμενος 296, 19.
 696, 6.
 ἐγγχεῖν i. q. ἐγγχεῖν 180, 7.
 ἐθελοναφεῖν 22, 8.
 εἰ δ' οὖν i. q. εἰ δὲ μή 131, 10.
 τὸ εἰδικόν 173, 13. 257, 2. 400, 12.
 εἰκονοκαῦσταί 37, 2. 611, 17. 650, 23.
 εἰκονοτύποι 775, 17.
 εἰκῆν δὲ 44, 9. εἰκῆν οἰκειότε-
 ρον 404, 19. ταῦτ' δ' εἰκῆν
 45, 16. 60, 9. 129, 9. 168, 20.
 καὶ ταῦτόν εἰκῆν 135, 6. ἦν
 εἰκα 799, 6.
 εἰς πλήθος ἐγένοντο 214, 22. ὄντα
 615, 10. γειῖσθαι εἰς ἀνοικοδο-
 μῆν 223, 21.
 εἰς] ἕνα καθ' ἕνα 175, 21. καθ'
 εἰς 39, 15. 101, 3.
 εἰσοδεῖν 704, 11. 861, 9.
 ἐμβιάζειν 61, 12.
 ἐνδαφιζῶν 794, 10.
 ἐκείδων i. q. ἐκείσε 220, 18. 320, 20.
 418, 1. 540, 22. i. q. κέρων
 615, 21.
 ἐκθεσις ἢ βασιλική 173, 9.
 ἐκστρατεύσας δύναμιν 9, 6.
 ἐκχρῆζειν 843, 3.
 ἔλλογιμότης 422, 7.
 ἐμμέριμος ὄπκος 37, 19.
 ἐμορφωθέντα χρώματα οὐαῖς
 23, 9.
 ἐμπροκτος 822, 6.
 ἐμπροχρῆζειν 405, 19.
 ἐμπροστίς 316, 4.
 ἐμψότια 162, 1.
 ἐν αὐτῇ i. q. παρ' αὐτῇ 91, 24.
 ἐναπεράνας 62, 1.
 ἐνζωδον 403, 21. 896, 4.
 ἐνθρονιάζειν 377, 21.
 ἐνλιμνασθῆναι 383, 9. 719, 22.
 τὰ ἐνοικια 429, 22.
 ἐντυλάζειν 834, 20.
 ἐνυπόγραφος λόγος 373, 1. 372, 21.
 395, 9. 396, 4. 631, 12.
 ἐξάερος 141, 12.
 ἐξάτια 532, 15.
 ἐξέλθατε 613, 3.
 ἐξισωτής 346, 13.
 ἐξουσίβιτος 383, 3. 389, 4.
 ἐπεγεθῆναι i. q. διαναστῆναι,
 ὑπεξαναστῆναι 227, 9. 675, 6.
 ὑπεγεθῆναι 247, 2.
 ἐπειλημμένοι τὴν ἀρχὴν 4, 2. τὸν
 μονηρη βίον 158, 12. τὰς στρα-
 τωτικὰς δέλους 122, 12.
 ἐπευωνηθῆναι 305, 1.
 ἐπὶ χείρας ἔχειν 25, 7. 155, 18.
 199, 13. λαβεῖν 19, 7. 113, 21.
 177, 8. 190, 1. 391, 8. φέρειν
 199, 3.
 ἐπιγυροῦς 656, 21. 820, 21.
 ἐπιβραβεῖν 7, 11. 35, 13. 169, 8.
 ἐπιμαρτυρεῖν testibus convincere
 31, 4.
 ἐπίριον 468, 17. 472, 22.
 ἐπιρριπτάριον 385, 21.
 ἐπισφραγίσασθαι τῇ οἰκείᾳ ὄφει τοῦ
 τοῦ σταυροῦ σημεῖον 237, 9.
 ἐπιταφρῶσαι 24, 18.
 ἐπιτροπιῖν 381, 20.
 ἐσκούβιτος 142, 10. cf. ἐξουσίβιτος.
 ἐσμὸς δοράτων 127, 11.
 ἐταιριώτις φατρία 236, 14.
 εὐθύτορον κύκλος 338, 3.
 εὐκτῶς τε καὶ ἐφετῶς 30, 1.
 εὐθεσθῆναι 8, 7.
 εὐκαράφορος 482, 14.
 εὐπρωτος 65, 17.

- εὐφροσύνη** 155, 11.
εὐφρόνη 331, 19.
εὐφρόσυνος βίος 22, 9. **εὐφρόσυνα**
εὐαγγέλια 222, 13.
ἐρηπλιώσθαι 326, 14. 333, 7.
ἔχων πενταετία ἀποστάς 112, 9.
ἔως Ἄβυδον 615, 12. **ἔως Ἀγα-**
διουπόλιον 616, 13.
ἔξωθεν 873, 5.
ζάθακτος 643, 7.
ἡλιακόν 88, 7. 144, 12. 18. 197, 20.
 362, 6. 392, 7.
ἡλιοβολεῖσθαι 336, 7.
ἡμέρα] **κατὰ τὴν αὐτοῦ ἄπασαν**
τῆς βασιλείας ἡμέραν 137, 22.
ἡμεροδρομία 126, 2.
θάλασσα ἡμάτιόν τι 19, 4.
θάραρσεν αὐτῷ πάντα 858, 5.
θαροσκοπεῖν 205, 23.
θάττον ἢ λόγος 7, 22. 105, 4. 116, 2.
 151, 3. 199, 2. **θάττον λόγον**
καυτός 570, 22. **θάττον ἢ λόγῳ**
 648, 13. **θάττον ἢ ἴδει** 46, 13.
 57, 8. 207, 7.
θεατρίξιν 27, 6. 69, 15. 198, 7.
θέαρος 530, 9.
οἱ θεματικοὶ 79, 17. **ὁ θεματικὸς**
στόλος 55, 19.
θεοβράβευτος 811, 5.
θεοκυβέρητος 475, 14.
θεόργιστος 204, 7.
θεοσύλλεκτος 340, 20.
θεοσυνέργητος 475, 10.
θεοφιλέτης i. q. **θεοφιλίδιον**
 224, 23.
θηριογνώμων 512, 8.
θηριοτροπία 34, 6.
θηριότροπος 768, 8.
θηριώνυμος 768, 9. 776, 13. 792, 12.
θησαυριστής 172, 4.
ιδίδουθμοι 84, 3.
οἱ ἴδιοι Φωτίον 850, 10. 851, 5.
ιδιοστασιάζειν 420, 3.
ἰδίως ἔχει γυναῖκα 675, 19. 828, 9.
ἰκανάτοι 20, 5. 396, 20. **τὸ ἰκα-**
νάτον 389, 5.
ἰστηρικαὶ εὐχαί 255, 9.
ἰλαστήριον i. q. **εὐκτήριον** 326, 21.
 452, 14. 502, 11.
ἶνα] **ἐμήνησας ἶνα** 356, 4. **ὀρμίζω**
ἶνα 355, 21.
Infinitivus pro indicativo: **ἀναδρα-**
μεῖν 555, 18. **γενέσθαι** 559, 10.
δεδιέναι 562, 4. **post relativa:**
διὰ τὸ μηδὲν ὑπάρχειν ὁ τῆν
ὀρμὴν αὐτῶν — ἔξαρκεῖν ὑπο-
μεῖναι 512, 1. **οὐκ εἰχομεν φ**
τινὶ πέρατι τὴν περὶ ἀλλῶν
στήσαι ἀμφιβολίας 559, 16. **οὐκ**
ἔχομεν διαγιγνώσκων ὑποτέρου δια-
λαχείν 599, 4. **οὐκ ἔστιν ὅπως**
ὑπεκκλίναι 505, 16. **οὐκ ἔστιν**
ὅπου ἀκίαιεν 525, 3. **οὐκ ἔστιν ὅπου**
αὐτότερος ἐμβραδύναι 511, 19.
ἔκπευσε λευκός, βέντερος 835, 7.
ἐκκινόν 681, 8. 15. 791, 1. 4. 798, 24.
ἐκπότης 443, 15. 808, 19.
ἔσον τῶν μεγάλων καθίστηεν
 340, 10. **τὸ ἔσον τῆς διατάξεως**
 320, 21.
ἑστορημένα ἀσπίδες 143, 15. **εἰ-**
κόνης 157, 19. **καίδες** 333, 18.
εἶδος 607, 16.
καβαλλικεῦσαι 613, 19.
καθιτέσθαι οἱ καιρίας 17, 2.
κάθισμα 625, 16.
καθιστόρητο πέδιξι 677, 11. 776, 12.
καῖται 453, 17.
καποσύμβουλος 472, 12. 479, 13.
καλάθωσις 147, 10.
καλαμών δοράτων 127, 12.
καμάραι 810, 7.
καματηρὰ καράβια 475, 19. 758, 21.
καυδήλα 642, 15.
κανίκελιος 375, 12. **κανίκελης** 388, 2.
τὸ καπνικόν 54, 4.
καράβια 453, 2. 8. 473, 21. 474, 2.
καρτερότης 267, 11.
καρτεζμάδες 145, 19.
ὁ κατὰ τὸν Βερούτιμον i. q. **ὁ**
κατ' ἐπωνυμίαν Βερούτιμος
 175, 3. **ὁ κατὰ τὸν Ἐξαβόλιον**
 17, 6. 69, 18. **ὁ κατὰ τὸν Κε-**
πνογόνην 250, 9. **ὁ κατὰ τὸν**
Κοντομύτην 137, 8. **ὁ κατὰ τὸν**
Μελοσηθῶν 22, 12. 165, 22. **ὁ**
κατὰ τὸν Τριφυλίον 122, 8. **ὁ**
κατὰ τὸν Φωκῶν προσεγορευό-
μενος 313, 1. **ὁ κατὰ τὸν Δαοί-**
φον 293, 2.
καταβάσιον 859, 9.
καταγωγίσιον πολλῆς εὐφροσύνης τῶν
βασιλέων 200, 7.
καταδικασθῆναι ὑπεροφίας 6, 7.
καταλαβεῖν εἰς τὸ αἶμαρ 320, 18.
τῷ ὄρει 463, 21. 465, 3. 651, 13.
κατακλήσας ταῖς φλωαρίαις 27, 19.
ἐπαντλῶν ὑβριείας 92, 3. **π-**
ρηγήνησας χρήμασι 379, 4.
καταρία 532, 16.
ὁ τῆς καταστάσεως 467, 12.
καταστοιχεῖ 572, 12.
καταστρατεῖν τινὶ 368, 23.
καταψηφίζεσθαι ὑπεροφίας 23, 19.

- κατεντρόφημα 4, 6.
 κεφαλήν δούς αὐτοῖς τὸν Σουδαῆ
 805, 4. 818, 13. 863, 2. 866, 13.
 κηροκωλείον 420, 15.
 κηρόκωλα 744, 19.
 κηρουλάρια 377, 10. 715, 12.
 κινδυνεύοντες τῆν ζωὴν 213, 8.
 κίννηραι 114, 2.
 κίνσερα 83, 7. 168, 16. 338, 14.
 τὸ κλάδος 222, 6. (τοὺς κλάδους
 225, 19.)
 κλειδάματα βιβλίον 344, 15.
 κλεισουραί 476, 13.
 κλεισουράρχης 181, 15. 183, 9.
 κλησίγραφος 642, 5.
 κλητόριον 229, 2. 364, 16. 371, 4.
 703, 19.
 κλούβιον 145, 7.
 κοινωνεῖν 667, 10. 674, 10. 688, 23.
 κοιτανίτης 362, 13. 363, 11. 400, 11.
 817, 3.
 κοιτανίτης μέγιστος 376, 2.
 κολληθεὶς τινι ἐξυπηρετεῖν 51, 2.
 κολάβιον 604, 12.
 κομβάρια 298, 7. 299, 17. cf. κομ-
 βάρια.
 κομβινογράφος 198, 19.
 κομμεκεῖν 853, 9.
 κονδίτον 142, 3.
 κοντός 603, 3.
 κατά κόρητος ἴσασθαι 535, 8. 544, 15.
 551, 21.
 κόρη 9, 11. 12, 12. 236, 2. 678, 21.
 830, 18.
 κοσμήτης 420, 11. κοσμίτης 744, 16.
 κοσβικουλάριος 307, 2. 362, 17.
 368, 6.
 κομβούκλιον 144, 19. 145, 12.
 146, 11. 147, 2. 12. 22.
 κομβάρια 196, 17.
 κομμεκεῖν 357, 19.
 κοσνάρια 142, 2.
 κότρα νεάζουσα i. q. ἦβη 571, 12.
 et nescio an 501, 13.
 κοσρατορία 416, 23. 645, 19. 742, 6.
 κορσεῦναι 821, 12.
 κοῦρσον 120, 13. 268, 11. 476, 7.
 479, 18.
 κοσσοδιά 557, 14.
 κοσβατοστράσια 430, 7.
 κοσφυγία 652, 13.
 κῶρ 350, 23. κῶρι 356, 1.
 κῶρά 247, 4.
 κώδικες στρατιωτικοί 112, 18. τῶν
 ἀπαιτήσεων 261, 14.
 λαβεῖν i. q. πληγῆναι 862, 13.
 λαζαρώσαι 468, 10.
- λαθοῦσαν τοῦτο i. q. μὴ αἰδομέ-
 νην 95, 11.
 λακαρικά 140, 13.
 λαλοῦμενος ἐκ' εὐγενείας 235, 8.
 λαληθεῖς 391, 5. 725, 15.
 λαρνακίδιον 403, 21.
 λεγάτα 204, 21.
 λεοντότροπος 776, 13.
 λεοντοχάσματα 141, 21.
 λεπτοκάλαμοι κίνουες 141, 19.
 λιβάδιον 680, 5. 764, 19.
 λινομαλλοτάρια 318, 15.
 λογάριον 474, 5.
 λόγοι ἀπαθείας 9, 15. 815, 16.
 λόγον ἀσφαλείας 166, 9. δός
 μοι λόγον 858, 5.
 λούσμα 822, 3.
 λῶρος 627, 15. 647, 15. 845, 3.
 μαγαρίσαι 132, 19. 639, 19. 711, 10.
 μαγαρίτης 480, 8.
 μαγγανικά 615, 6. 617, 13.
 μαγγλάβια 174, 23. 681, 9. 804, 13.
 μαγγλαβίτης 231, 5. 307, 13. 374, 8.
 399, 4. 404, 13. 831, 16.
 μακροβίωσις 483, 4.
 μακροκρόσωκος 468, 17.
 μαλακόφυγος 237, 9.
 μάλλον καὶ μάλλον 97, 7.
 μάνα 91, 23. 92, 14.
 μανθῆλιον 432, 12.
 μανδριάρης 799, 20.
 μαρζούνας 673, 21.
 μαρμαροδότητος 336, 8.
 μαφόριον 674, 23. 736, 18.
 μελανεμβασίς 383, 22. 720, 11.
 μεσημερία 144, 7.
 μεσίτις 459, 11.
 μεσοκήπιον 105, 12. 144, 15. 329, 2.
 ὁ μεσόπατος 145, 18. τὸ μεσόπα-
 τον 145, 7. 147, 13.
 μεσοκεντηκοστή 365, 9. 861, 8.
 μεσοάλιον 661, 9.
 μετάνοιαν βαλεῖν τινί 439, 17.
 465, 15.
 μετασαλένιν 767, 9.
 μετασηνάσις 110, 13.
 τὰ μεταστασιματα 430, 2.
 μεταστάσιμον 472, 19.
 μεταφοιτήσις 337, 22.
 μετόχιον 843, 2.
 μήν } ἔτι δὲ μήν 175, 16. οὐ μήν
 δεῖ 95, 2. 96, 2. 101, 8. 119, 1.
 122, 8. 140, 2.
 μητατόριον 370, 20. 376, 4. 712, 20.
 μητατοφίμιον 709, 7.
 μηχανικός 681, 4. 834, 12.
 μοδίολον 18, 16.

Theophanes contin.

- μοναξενθῆναι 697, 16.
 μοναύλιος βίος 137, 6.
 μονήριον 76, 23.
 μονοκρατορεῖν 718, 8.
 μονοστρατηγεῖν 480, 14.
 μονοστράτηγος 6, 14. 428, 6.
 μουλτεῦσαι 622, 3.
 μουλτος 240, 9. 438, 18. 479, 14.
 μουσικός 146, 7.
 μπαστάρδος 835 not.
 μυστικός 860, 2.
 νακοτάπητες 319, 16. νακοτάπητα
 617, 4.
 νινία 90, 23. 91, 20. 24. 92, 12.
 νομομαθής 443, 9.
 νοτάριος τοῦ εἰδικοῦ 400, 12. 892, 16.
 τῆς ὑπουργίας 397, 11. 400, 9.
 890, 1. 892, 13.
 ὁ νοῦμερος 175, 18. οἱ νοῦμεροι
 175, 20. τὰ νοῦμερα 430, 16.
 668, 12.
 νόμψη nurus 193, 15.
 ἐνὶ 617, 1.
 ξυλοσύνθετος 514, 1. 527, 20. 535, 3.
 οἱ τῆς Ἄγαρ 95, 19. 112, 6. (οἱ
 Ἄγαρ 121, 12? οἱ ἐξ Ἄγαρ 121, 1.
 366, 12. οἱ ἐκ τῆς Ἄγαρ 293, 5.
 313, 12.) ὁ τῆς βασιλείας 184, 13?
 οἱ τῆς βουλῆς 13, 1. οἱ τῆς
 παρεμβολῆς 80, 16. οἱ τῆς πό-
 λεως 281, 1. οἱ πατὰ γενναϊό-
 τητα σαματος 53, 5. τὰ Ἄγα-
 θοῦ 871, 16. τὰ Ἀνθεμίου 836, 9.
 τὰ Ἀμαστριανοῦ 835, 1. 840, 2.
 912, 23. τὰ Ἀρεοβλίνδου 822, 3.
 τὰ Λαμιανοῦ 855, 20. τὰ Θεο-
 φίλου 809, 5. 21. τὰ Καριανοῦ
 823, 6. τὰ Μαγγλαβῶ 893, 7.
 τὰ Μαρίνης 838, 4. τὰ Πικρι-
 δίου 861, 5. τὰ Φαμαθίου
 872, 2.
 οἷς i. q. διότι 13, 11. 26, 5. 31,
 17. 19. 35, 10. 68, 17. 83, 19.
 86, 3. 109, 1. 123, 15. 130, 9.
 138, 14.
 οὐχ ὅδε ἢ ὅδε i. q. οὐχ ὁ τυχῶν
 35, 2. 45, 21. 79, 6. μὴ τήνδε
 ἀλλὰ τήνδε 21, 21. μὴ οὕτως
 ἀλλ' οὕτως 50, 10. τοιῶσδε ἀλλὰ
 μὴ τοιῶσδε 50, 7. τοιόνδε καὶ
 τοιόνδε 93, 8. τόσου καὶ τόσου
 159, 20.
 ὀγυρός 603, 5.
 οἰκονομεῖον 328, 17.
 ὀλλγος πολλοῖς φιλονεικῶ 46, 8.
 ὀλλγος ἐκ κολλῶν γενόμενος
 66, 15. πολὺς γέγονεν ἐκ μικροῦ
 53, 9. πολὺς ἐξ ὀλλγῶν ἐγένετο
 125, 22. πολλὸν γενέσθαι τοῦτον
 63, 12.
 ὀλόγγυμος 438, 22.
 ἐξ ὀμολόγου 21, 16. 161, 2. 653, 13.
 ὀμόπατρις 547, 21.
 ὀμοστράτηγος 306, 20.
 ὄνειδον τὸν πολὺν 51, 5. 169, 2.
 τὸ ὄξύ 147, 16.
 ὄρθοτομία 812, 13.
 ὄργυες 617, 15.
 ὄσον οὐδέπω 198, 23.
 ὄσπητια 430, 7.
 ὅτι] εἰ καὶ ὅτι 490, 1. 514, 3.
 516, 12. 560, 13. 577, 3. καὶ
 ὅτι 528, 12. μὴ ὅτι 490, 19.
 μόνον ὅτι 524, 1. 530, 19. 544, 11.
 πλὴν ὅτι 512, 20. 516, 18. 531, 4.
 τί ὅτι 555, 12. ὅτι i. q. ὅτι
 663, 2.
 ὄψιδες 455, 10. 19.
 ἐπ' ὄψει πάντων 791, 13. τοῦ
 βασιλέως 794, 7.
 παιδεία 92, 10. διὰ σκοταλῆς 158, 1.
 πάτα 454, 5. 612, 15.
 παλατίνος 177, 3.
 καλιωζοῖα 3, 3.
 παμμεγεθέστατος 232, 4. 617, 14.
 παμκόθητος 538, 19. 548, 15.
 παμκολλακλασίονα 228, 3.
 πανείδησις 50, 13.
 πανένδοξος 499, 10. 502, 14. 517, 1.
 πανευαγγής 516, 9.
 πανευπερκής 492, 20. 516, 22.
 πάντεπερος 335, 19.
 παπᾶς 378, 23. 872, 8.
 παραβόσημα πρὸς 35, 5.
 παραδυναστεῶν 406, 3. 410, 5. 14.
 411, 9. 423, 1. 469, 17. 815, 22.
 855, 21. 891, 14. τῆς συγλήτου
 442, 21.
 παραλογαί 465, 1.
 παραμηριον 697, 16.
 τὰ παραρρέντα τῆ χρόνῳ 3, 2.
 185, 3.
 παρασαλευθείς 15, 4.
 παρεμβολὴ πολέμου 11, 18.
 παρομμία: ἀπὸ γραμμῆς 257, 15.
 κᾶν μύρητις χολῆ 21, 18. εἰς
 κᾶθον τετραμένον 61, 23. μὲν
 πυρφόρον διασωθῆναι 25, 13.
 ὑπέρον γυνώτερος 194, 2. ψῆλα
 κενῆν 13, 16. ὑπερ ψυχῆς θεία-
 τας 289, 14.
 παροουσιάζειν 205, 21.
 ἐπάται βέντος 198, 15. (i. q. ἱ-
 πευεν 681, 16.)

- πατρικάτα 469, 14.
 πατρων 275, 2.
 πεζούλιον 656, 1. 819, 18.
 πεντακούβουκλον 335, 9.
 πεπλαστοσυγγεμένως 605, 19.
 πεποιδήσεις 15, 3. 115, 20. 134, 20.
 285, 12.
 περιάροι τὴν αἰδῶ τῆς ὄψεως
 541, 22. τὰς ψυχὰς τοῦ φόβου
 551, 18. 562, 3. 571, 7.
 περιδράσεται τοῖς οἰκείοις σοφί-
 σμασιν 235, 1.
 περικαθισμός 615, 16.
 περιόδευμα 233, 2.
 περιούσιος λαός 285, 5.
 περιχαράκωμα 41, 18.
 πηδαλιούχῃσι 151, 21.
 πιασθῆναι 618, 24.
 εἰς πικρίαν ψυχῆς τινὶ ἀφικέσθαι
 57, 18. cf. 89, 7.
 πικεράτος λίθος 140, 19.
 πιτάμιον 376, 1. 17. 439, 22. 713, 7.
 πλειοτέρως 775, 2.
 πληγῶσαι 613, 23.
 πλουτοκρατῶρ 318, 7.
 πλουτοτορηγος 331, 10.
 τὸ πλώμιον τὸ ἀποστατικόν 62, 11.
 πλώμιον i. q. ναῦται 402, 1.
 ποιεῖν μῆνας δ' 370, 5. 697, 22.
 708, 18. ἡμέρας τινάς 612, 13.
 615, 15.
 πόλις Ἀμαντίας 312, 18. 313, 8.
 Ἡρακλείας 614, 21. Σαμοσάτων
 461, 14. ἡ χώρα τῆς Φραγγίας
 295, 10. τὸ κάστρον Ναυπαικτον
 320, 13.
 πολιτευόμενοι νόμοι i. q. κύριοι
 262, 18.
 πολιτικὴ scortum 430, 2.
 πολλά adv. 91, 20. 629, 13.
 πολυκάνδηλον 211, 2. 365, 13.
 625, 14. 704, 14.
 πολὺς v. ὀλίγος.
 πόρτα vel πόρτη 383, 3. 385, 8.
 404, 1. 462, 14.
 παιδα 416, 17. 462, 21. 463, 5.
 παιδεύειν 415, 17. 479, 18. 612, 14.
 παιπόσιτος 678, 1. 686, 4. 832,
 10. 22.
 πράσιος 332, 7. 333, 6. 334, 10.
 κατὰ πρανοῦς φερόμενοι 4, 9.
 προαστίτην 713, 17.
 προδιόπτῃς 278, 19.
 πρόκηνος 83, 1. 398, 17. 702, 9.
 πρόκοιτοι 38, 3. 210, 9.
 οἱ προκοιτοῦντες στρατιῶται 254, 17.
 προσευχάδιον 858, 19.
 προσκολληθῆναι γυναικὶ 626, 18.
 655, 20. δουλεύειν στρατηγῷ
 819, 14.
 προσμονάριος 656, 3. 819, 19.
 προσφύεσθαι i. q. προσρεῖν 396, 19.
 889, 7.
 τὸ νεάζον πρόσωπον ἄπαν 521, 8.
 προφασιστικῶς 722, 9.
 πρωὶ πρωὶ 694, 7.
 ὁ πρωτεύων τοῦ Χερσῶνος 123,
 20. 23.
 πρωτοκαγκελλάριος 442, 1.
 πρωτοκάραβος 400, 13. 892, 17.
 πρωτομανδᾶτωρ 166, 2. 401, 22.
 πρωτονοτάριος τοῦ δρόμου 193, 19.
 πρωτονοτάριοι 443, 15.
 πρωτοπακῆς τοῦ παλατίου 388, 24.
 881, 6.
 πρωτοσκαθαράτα 469, 15.
 πρωτοσύμβουλος 132, 18. 482, 21.
 484, 9. 633, 6. 639, 9.
 πτέρναν ἐκάρας κατ' αὐτοῦ 112, 9.
 240, 13.
 πτωχομάγιστρος 825, 16. 826, 2.
 πυρπολούμενος τὴν ψυχὴν 112, 9.
 ὁ πυρφόρος στόλος 64, 4.
 ῥάσον 720, 21.
 ῥῆκα 439, 20.
 ῥέντωρ 399, 5. 401, 17. 438, 10.
 ῥιπίδες μαχαίρας 536, 23.
 ῥιπίσεις αἰ διὰ τῶν ξιφῶν 578, 11.
 ῥόγα 259, 15. 265, 10. 388, 19.
 391, 12. 419, 2.
 ῥογενεῖν 430, 3. 475, 16.
 ῥοδινοπρόσωπος 472, 22.
 ῥοδοποβίλοι κίονες 143, 21.
 ῥυάκια 476, 13.
 σάβανον 199, 22. 661, 7.
 σακελλα 377, 11. 691, 13. 715, 13.
 σακελλάριος 445, 8. 732, 17.
 ἀπὸ σακελλίου 470, 4. 757, 13.
 σάκρας ἔκπεψεν 618, 15.
 σακτοῦραι 299, 18. σατοῦραι 196, 18.
 σαξιμοδέξιμον 640, 19. 806, 17.
 Σαταγώννμος 694, 1.
 σελέμνια 433, 19.
 σελέντιον ποιῆσαι 378, 1. 716, 2.
 ἐπὶ σελέντιον 620, 15.
 σελλιον 832, 1.
 σεμνοσρέπεια 98, 12.
 σένδης 318, 15.
 σενζάτον 173, 17. 660, 2.
 σιδηροδέεις 617, 22.
 σιδηροκόπος 450, 19.
 σιδηροπέδη 85, 14.

- αἰάριον 758, 21.
 αἰάλα 687, 20. 839, 14.
 αἰαλωτής 645, 12. 808, 17.
 αἰάμων 170, 18. 661, 8.
 αἰαρομάγιον 827, 12. 832, 3.
 αἰαστής 606, 14.
 αἰάστρια 318, 13.
 Ἀλαβογενής 50, 21.
 σκοτόμαινα 195, 22.
 σούθα 618, 3.
 σπαθαροκανδιδάτος 123, 2. 470, 16.
 σπαθοκοπηθεῖς 688, 8. 840, 5.
 σπάνη 479, 2. 759, 13.
 σπείσον ἡμᾶς τῷ λύθρῳ 555, 16.
 539, 3.
 σπλάγγον περιπόθητον (ἡ θυνά-
 κτη) 906, 20. σπλάγγνα πατριὰ
 888, 20.
 σταβίλιν 617, 20.
 στάβλος 397, 15. 430, 7. 449, 10.
 825, 17.
 σταδιάζειν 387, 24. 687, 4.
 σταυρίδιον 9, 15.
 σταυροπατία 669, 6.
 τὸ στέψωμον 41, 3. 619, 16. 645, 15.
 809, 4.
 στήθεα 681, 11. 748, 16.
 τὰ στήθεϊα 432, 1.
 στιχηρόν 106, 17. 107, 8.
 στοιχείον 379, 14.
 στοιχειοῦν 156, 5. 605, 23.
 στοιχειώσεις 155, 13.
 στοιχειωτικοὶ λόγοι 156, 2.
 στραγυλομαλλωτάρια 617, 4.
 στρατηγήσαι ἰ. q. στρατοπεδεῦσαι
 728, 22.
 στρατιώτης ὄχλος 16, 5. 30, 10.
 63, 4. 61, 11.
 στρατολόγημα 624, 1.
 συγκλήσεις 728, 22.
 συγκοπή 143, 23. 145, 11. 146, 8.
 σύμβιος ἰ. q. γυνή 402, 9. 894, 11.
 συμπένθερος 710, 19. 726, 23. 741, 3.
 σύμπνοι 470, 13.
 συμφιλωθῆναι 257, 6. 362, 17.
 393, 6.
 σύμφωνα εἰρηνικά 454, 21. 740, 3.
 741, 6. 18.
 συναιρεσιώτης 625, 18. 791, 15.
 συνακτῆριον 772, 4.
 συνδαβίλλεσθαι 439, 1.
 συνοψίζειν Φωτίῳ μοναχόν 692, 20.
 694, 12.
 σύντεκνος 24, 7. 120, 22.
 συντορμάρχης 82, 9.
- Σοράνουσα 82, 23. 311, 4. Σορέ-
 νουσαι 309, 18. 311, 11.
 σορροεῖς ὁ δρογγάριος 206, 18.
 σοταμάτιον 688, 20.
 σφοδρότατος 401, 16. 893, 17.
 σοσέκατρος 499, 12.
 ταξάτιων 657, 10. 821, 10.
 ταξείδιον 452, 21.
 ταξέωτης 53, 16. 122, 21.
 τάξις 88, 21. 142, 8. 195, 13. 245,
 7. 13.
 τὸ τάχος ἰ. q. ὡς τάχιστα (ὡς τάχ-
 508, 8.) 514, 10. 522, 6. 534, 15.
 536, 10. 537, 18. 552, 16. 556, 12.
 559, 3. 577, 16. 579, 13. 595, 5.
 τεχνιώτης 175, 17. 398, 15.
 τελῶν τουρμάρχης 81, 17. εἰς ἀρ-
 φίσαιν τελῶν 87, 21.
 τίνα 830, 6.
 ὁ τεσσαρακοντάριος στρατός 81, 8.
 τετραγαμία 709, 13.
 τετράδην 430, 1. 15.
 τετράσερον 140, 20.
 τετραφίδιον 365, 23. (τετράφιδον
 705, 2.)
 τζαγγάριος 606, 16.
 τζαγγία 682, 22. 833, 1. 835, 13. 16.
 τζαγγότουβος 177, 3.
 τζουκανιστήριον 144, 13. τζου-
 κανιστήριον 472, 17. 859, 9. τζου-
 κανιστήριον 438, 22.
 εἰνὶ τῷ 22, 12. τινὸς τοῦ 63, 3.
 πολμηρία 533, 8. 610, 2.
 ταμῶς 545, 22. 551, 15. 591, 11.
 τοξοβαλλίστρα 298, 16.
 τόπιον 427, 1. 429, 12. 447, 22.
 τουβρίον 846, 17.
 τοῦρμαι 125, 10.
 τουρμάρχης 24, 2. 81, 17. 89, 18.
 125, 9. 177, 4. 874, 11. 995, 22.
 τοῦφα 645, 11. 808, 15. 21.
 τράκτος 373, 3. 711, 3.
 τραπεζοποιός 200, 3.
 τριμία 418, 8. τριμήσια 743, 20.
 τροπενύσασθαι πλάσμα 689, 6.
 τροπική 141, 13. 142, 9. 439, 4.
 τρώκος 15, 11. 13.
 τρώγειν γνώμας fallere 28, 10.
 τυκοῦν 427, 9. 449, 15. 744, 8.
 τυραννέσας αὐτόν 870, 17.
 τυρνεῖν θάνατον 249, 9.
 ὑβρίσαι 92, 2.
 ὕδατα 492, 7. 17. 531, 6. ἐφ'
 ὕδατων 532, 4. ἐν ὕδασι 598, 5.
 ἐφ' ὕδασι 592, 1. καθ' ὕδατα
 525, 21. καθ' ὕδατων 586, 17.

- ὑπατεῖαν δοῦναι 824, 10. *δίψαι*
 840, 13.
 ὑπατεύσαι *munerē spargere consu-*
laria 256, 15. 19.
 ὑπεράγγελος 27, 15.
 ἢ ὑπεράμωμος *καρθέτος* 393, 22.
 407, 5.
 ὑπερδοξάζω 517, 20.
 ὑπερνεφής 73, 3.
 ὁ ὑπερορίας 157, 18.
 ὑπερρέβειν 433, 14. 750, 3.
 ὑπερτερέσω 498, 3.
 ὑπεραίμος 899, 9.
 ὑπολαλούμενα 91, 2. 168, 12. ὑπο-
 λαλήθεντα 23, 8.
 ὑπολόγιοι 623, 8.
 ὑποουρίζεν τὴν γλώτταν 23, 21.
 i. q. τὴν γλώτταν *ἔγω* *χαλεύου-*
σαν s. *φέρειν παράσημον*, *τραυ-*
λὸν εἶναι.
 φακτωσάρης 634, 22. 799, 3.
 φάρα 480, 7. 8.
 φάρια 480, 4.
 φαρμακόμαντις 482, 15.
 φατλίον 172, 19. 254, 2. 373, 3.
 659, 12.
 ἔφθασε τὴν βασιλεύουσαν 188, 17.
 φθάζω 743, 9.
 φιλοτιμηθεὶς *νομίσματα ἑαυτῶν*
 809, 1.
 φοιδεράτοι 9, 10. 10, 21.
 φύλλα 642, 16.
 τὰ φύλλα 460, 6.
 φοῦραι 303, 17.
 φρενακατηθεὶς 133, 2. 605, 5.
 623, 16. *φρενακατήσαντες γυ-*
ναῖκα 652, 13.
 φρόνημα i. q. *φρόνησις* 315, 9.
 εἰς φροῦδον 374, 18. 415, 17.
 φρυμαχία 135, 6.
 τὸ φυλακτόν 631, 2. 633, 7. 670, 15.
 797, 13.
 φύλαξ i. q. *φυλακῆσον* 253, 8. 255, 16.
 φτυσοπόρος 334, 1.
 φωρῶν i. q. ὑποκτετεῖν 526, 16.
 551, 10. 584, 5. *φωρασάμενος*
 38, 8.
χαζαροκφόσσωπος 673, 19.
χαιρόμενος 821, 2.
χαροσύνος ἀγγελία 222, 15.
χαρτήσια 871, 1.
χαρτοθέσιον 715, 13.
 τὰς χεῖρας ὑφ' *εαυτῶν ἔχειν ἐκ*
φειδωλίας 65, 4.
χειροκρατούμενος 684, 16. 836, 19.
χελάνδιον 123, 2. 612, 19.
χειριβόξεσσα 96, 15.
χειροβίος 379, 15.
χοροστατήσαντες τὸν θρήνον 539,
 18.
χοῦς 20, 13. 108, 18. 168, 17. τῆς
σαρκός 320, 15.
χριστομίμητος 444, 5. 447, 7.
χρυσένδυτος 678, 1.
χρυσουαγγής 145, 2.
χρυσοδόρατος 407, 12.
χρυσουκατάστικτος 144, 23.
χρυσοπύρσικος 678, 19. 830, 16.
χρυσουσιτική 450, 18.
χρυσόχεστον 400, 11.
χῦμενσις 331, 1.
χωνουβαριασμός 441, 18.
χωρεῖν εἰς οὐδέν 62, 17. 172, 8.
 (*προχωρεῖν* 510, 18.) *πρὸς τὸ*
μηδέν 185, 4.
ψευδεπισκοπος 484, 4.
ψευδοκτυπεῖν 503, 18.
ψευδομαντεία 484, 13.
ψυχαι αἰχμάλωτοι 579, 1.
ψυχάρια mancipia 321, 7.
ψυχικά 363, 18. 859, 1.
ψυχοτεκνής 501, 16.
ὠδίνεσθαι 75, 18.
ὠμοφόριον 200, 19. 244, 9. 407, 3.
 681, 6.
ὡς] ὡς λίαν τραγῶ 493, 7. *ὡς*
λίαν παγκαλλίς 494, 2. *ὡς λίαν*
ἐνεργῆ 509, 12. *προσέθηκεν ὡς*
ἀγάγω σοι 27, 19. *ἔξειπεν ὡς*
οὐκ ἔσται σοι 26, 20. *ἔρομένον*
ὡς δὴ τίνι τούτων ἀποδίδως
 29, 22. 75, 18. 85, 12. 105, 7.
 150, 12. 153, 11. 157, 23. 161, 3.
 181, 8. 184, 4. 188, 4. 190, 5.
 208, 16. *ὡς ὅτι λαμβάνοντες*
 857, 9.

INDEX HISTORICUS.

- Abara** 267, 15.
Abasgi 203, 3.
Abasgia regio 137, 16.
Abdela castellum 269, 20.
Abrahamitae monachi imaginum cultum defendunt 101, 3. **martyrium subeunt** 101, 18.
Abuchazaris Saraceni contra Theophilum imperatorem praelium 113, 14.
Abydus urbs 56, 1. 367, 5. 615, 12. 862, 22.
Acatii martyris templum 324, 21.
Achelous fluvius 389, 12. 724, 8.
Acriti emporium 831, 11.
Adata oppidum a Basilio imperatore obsidetur 281, 1.
Adrianopolis obsidetur 68, 13. 615, 14. 764, 15. **Bulgaris proditur** 387, 15. 880, 5. **urbis originis** 387, 16. 686, 16. **a Romanis recipitur** 388, 1. 405, 7. 735, 6.
Adrianus Chaldus in Romanum imperatorem rebelat 404, 4. 734, 8. 896, 9.
Adrianus navarcha sub Basilio Macedone 309, 22 sq.
Aegeum mare 299, 20. **de eius nomine** 367, 8. 705, 16.
Aegilum 197, 17.
Aegyptii 55, 6. 420, 19.
Aegyptus 308, 9. 455, 13.
Aemiliani martyris aedes 324, 6.
Aethiopes 342, 4. 512, 7.
Aethiopia 597, 17.
Aetius patricius martyr 126, 8. 639, 8.
Africa 305, 8. 477, 6. 569, 13.
Africae amerunnes Euphemium tyrannum copiis adiuvat 82, 10.
Agatha, Constantini Porphyrogeneti filia 459, 6. **monacham induit** 471, 11. 757, 15.
Agarenorum occiduorum ex Hispania motus 73, 15. **colonia eorum** 76, 3. 77, 7. **Romanos vincunt** 76, 22. 80, 17.
Ales, Tarsi praefectus 166, 17. **in Armenia perit** 166, 19.
Alexander, Basilii Macedonis filius, Augustus coronatur 254, 14. **Leoni fratri succedit** 377, 19. **impius male moritur** 380, 12. **eiusdem gesta** 715, 19 sq. 871, 10 sq.
Alexander, Nicaeae metropolita, rhetoribus praeficitur sub Constantino Porphyrogeneto 446, 11.
Alexius Moseles Armenius, Theophili imperatoris gener 107, 20. **in Longobardiam proficiscitur** 108, 4. **monasticum induit habitum** 108, 21. **moritur** 109, 12. **de eodem** 630, 11 sq. 794, 12 sq.
Amantia urbs 312, 18. **capitur** 313, 8.
Amara urbs 166, 13.
Amastriani aedes 422, 2. 688, 5. 835, 1.
Amastris, Ponti urbs 125, 4. 136, 2.
Amer castellum 269, 20.
Amisus urbs 179, 15.
Amorienses martyres 126, 12. 638, 21. 805, 14.
Amorium oppidum, Michaelis Babi patria 40, 2. 42, 9. 125, 20. **a Saracenis obsidetur** 129, 12. **capitur** 130, 20. 638, 22. 805, 6.
Anargyrorum delubrum 59, 3. 613, 4.
Anastasia, Romani, Constantini Porphyrogeneti filii, uxor 458, 10.
Anastasia, Theodora Augustae filia 90, 6. 628, 12. 658, 5. 823, 5.
Anastasiae martyris templum 324, 13.
Anastasius Gongyles 386, 5. 395, 5. 721, 20. 878, 15.
Anastasius, Heracleae metropolita, in tartarum detrusus 439, 5.
Anastasius monachus apostata 58, 16. 68, 6. **occiditur** 71, 2.
Andalus 279, 9.
Andrassus locus 479, 21.
Andreae apostoli insula 48, 12. **templum Constantinopoli** 323, 22. **Thessalonicae** 547, 4.
Andreae Scythae virtus 284, 9. **de eodem** 354, 17. 847, 10 sq.
Andreas, pictor celeberrimus 382, 4.
Andronicus dux, Eustathii Argyri filius 369, 3. 371, 21. **rebellat in Leonem imperatorem** 372, 10. 710, 13. **ad Agarenos fugit** 372, 17. 710, 20. **fidem eiurat** 373, 10. 711, 9. **de eodem** 866, 14 sq.

- Andrus insula 192, 5. 580, 13.
 Anna, Constantini Porphyrogeneti filia in monasterium mittitur 471, 12. 757, 15.
 Anna, Gabalae filia, a Stephano, Romani filio, in matrimonium ducta 422, 16. 745, 20. 913, 12.
 Anna, Theodora filia 90, 6. 628, 12. 658, 5. 823, 5.
 Anna, Zoes filia, a Leone imperatore coronatur 364, 14. 703, 18.
 S. Annae aedes 146, 16. 324, 4.
 Antigonus, Bardae filius 180, 4. 205, 11. 229, 1. 236, 19. 665, 3. 824, 5.
 Antigonius insula 398, 14. 642, 12. 732, 1. 891, 5.
 Antonius Cauleas patriarcha Constantinopolitanus 357, 9. 702, 5. 852, 20.
 Antonius Sylaei sub Michaelae Balbo patriarcha Constantinopoli 620, 20.
 Anzen locus 127, 6. 178, 8.
 Apochaps, Iberiae amerumna 74, 4. Cretam expugnat 75, 5. 622, 8.
 Apochaps, Melitenes ameras de pace cum Graecis agit 416, 4. 907, 8.
 Apodinar Saracenus frustra Graecis bellum infert 814, 6.
 S. apostolorum aedes 364, 20. 371, 13. alterum eorum templum a Constantino Porphyrogenneto exstructum 452, 8. 467, 17.
 aquilarum portentum 409, 11.
 Arabum Africanorum in imperium irruptio 302, 1. 789, 1.
 Arcadiopolis, Thraciae urbs, a Bulgariis petitur 616, 13. a Michaelae Balbo capitur 788, 16.
 Areobindi balnea 822, 3.
 Argaum urbs 166, 12.
 Argauthum castellum 270, 21.
 Argeus mons 278, 16. 283, 15.
 Armamentariae locus 233, 3.
 Armenia, Thessaliae oppidum 6, 4. 603, 8.
 Armenii 8, 15. 55, 6. 127, 2. 213, 1. 389, 7.
 Arscidarum praestantia 212, 20.
 Arsenius perfidus a Romano imperatore relegatur 399, 3. 732, 2.
 Arsinum 269, 17.
 Artacus seu Artabus fluvius 387, 19. 686, 20.
 Arxus sive Arxus fluvius 387, 19. 686, 20.
 Asotii cuiusdam robur immensum 387, 7. 722, 19. 879, 20.
 Asparis cisterna 168, 16. 637, 2. 803, 5.
 Asprus, Thraciae oppidum 615, 5.
 Assyrii 55, 6. 415, 13.
 astronomia apud Persas vigens 111, 20. 626, 20.
 Asyлаeo, Basilii in Michaelem imperatorem coniuratus 685, 8. 688, 2. 837, 12. 839, 18.
 asyli ius ad Mariae, Theophili filiae, tumulum 108, 19.
 Ateus seu Aetus castrum 396, 20. 730, 15. 889, 9.
 Athenae 356, 9. 364, 2. 388, 8. 701, 6. 723, 8. 851, 21. 880, 14.
 Athenogenes martyr in Olympo cultus 464, 9.
 Athinganorum secta 42, 10. 52, 20.
 Athyris oppidum 614, 16.
 Attali urbs 366, 13.
 Aurelianae Constantinopoli 323, 11.
 Babec, dux Persarum, ad Romanos transfuga 112, 8. 626, 11.
 Babylon 125, 18.
 Bagda civitas 96, 17. 119, 18.
 Baldimer, Bulgariae princeps 818, 7.
 Barbarae martyris oratorium a Leone sapiente exstructum 335, 12.
 Bardanius dux a Nicophoro destinatus 6, 14. eius rebellio 8, 13. monachum induit 10, 2. oculis orbatur 10, 5.
 Bardas Roela rebellans in monachum detondetur 404, 16. 734, 8. 896, 9.
 Bardas, Nicephori Phocae filius 389, 6. Russos fundit 424, 15. fit scholarum domesticus 436, 5. 445, 21. officio movetur 459, 13. de eodem 747, 6 sq.
 Bardas, Theodora Augustae frater 137, 17. rerum curator 148, 12. 151, 10. mala eius consilia, ut Michael imperium ineat 167, 16. 168, 5. Theoctistum e medio tollendum curat 169, 21. 657, 15. cupalatae dignitate ornatur 176, 3. imperium gubernat literarumque studium promovet 184, 13. 185, 2. Ignatium patriarcham deponit 195, 11. 667, 6. caeditur 206, 9. 238, 6. 678, 7. de eodem 821, 14 sq.
 Barium captum a Saracenis magna-

- que Italiae pars 290, 18. 694, 19.
a Romanis recipitur 293, 16.
- Basilicinus** loco Basilii Macedonis
imperator designatus 208, 12.
250, 6. 682, 19. 836, 1. vulne-
ratur 685, 5. 837, 9.
- Basilisci** tyranni palatinum 147, 10.
- Basilitzes** Sclabisius 379, 3. tutor
Constantini declaratur 380, 19.
aula remotus 386, 7. de eodem
872, 10 sq.
- Basilius** eumentis impostor combu-
ratur 421, 7. 745, 4. 912, 6.
- Basilius** Hexamilites Tarsenses mari
fundit 452, 21 sq.
- Basilius** imperialis exactor 362, 17.
urbe eicitur a Leone imperatore
363, 23. 858, 18.
- Basilius**, Leonis Armenii filius 41, 3.
47, 1. 619, 17.
- Basilius** Macedo a Michaele impera-
tore in collegam adoptatur 207, 8.
240, 1. ab eo insidiis petitur
209, 19. 249, 8. eius genus pa-
tria pueritia atque educatio
212, 19. 218, 1. 220, 1. mira
eius gesta 230, 6. 231, 10. 232, 5.
imperator acclamatur 255, 6. le-
ges civiles emendat 262, 16.
quattuor filias deo consecrat
264, 17. eius expeditiones 266,
18 sq. aedes ab eo renovatae
atque exstructae 321, 19. tota
eius progenies literis imbuita
334, 2. moritur 351, 22. eius-
dem gesta 655, 13 sq. 817, 10 sq.
- Basilius** protospatharius Petinus
435, 18. hetaeriarcha creatur
436, 10. eius exitus 438, 11.
479, 12. de eodem 752, 11 sq.
921, 6 sq.
- Basilius**, Romani imperatoris filius
nothus, princeps senatus 442, 19.
adversus Chambdam mittitur
461, 9.
- Basoes** cursor martyr 639, 8.
805, 14.
- Bathyrhyaci** locus 272, 14.
- Bathyrus** fluvius 340, 14.
- Beneventum** 293, 24. a Francis
deficit 296, 2. 695, 19.
- Berrhoea** urbs 496, 2. terrae motu
quassata 506, 8.
- Bithynia** 424, 18. 764, 5.
- Blachernarum** aedes 36, 15. 87, 12.
120, 20. 154, 5. 174, 2. 360, 21.
386, 12. 403, 18. 405, 20. 413, 19.
432, 17. 611, 8. 651, 16. 674, 21.
877, 15.
- Bogoris**, Bulgariae princeps 162, 3.
per sororem ad fidem converti-
tur 163, 16. subditos rebelles vi-
cit Christianosque reddit 164, 17.
de eodem 664, 5 sq.
- Boiditzes** prodit Amorium 130, 11.
638, 22. 805, 13. a Christo ape-
stata 132, 10. trucidatur 639, 17.
- Bosporus** 88, 20.
- Brya** palatum 21, 4. 98, 16. 634, 17.
690, 21. 798, 22.
- Bucoleon** Constantinopoli 22, 4.
136, 11. 362, 15. 371, 4. 392, 7.
393, 20. 447, 3. 628, 3. 810, 7.
886, 10.
- Bulgarophygm** locus 360, 13. 702, 3.
855, 14.
- Bulgarorum** improvisa de Romanis
victoria 15, 14. eorum strages
25, 11. tricennales indutiae 31, 10.
65, 9. foedera renovantur 162, 12.
agri portionem a Theodora im-
petrant 165, 8. Christiani sunt
342, 7. Romanos fugant 401, 3.
732, 22. 893, 14.
- Butii** emporium 366, 17. 862, 15.
- Butoma**, Dalmatiae urbs 289, 10.
- Byzae** castrum 68, 6. 69, 6.
- Cabala** urbs 71, 23. 372, 11. 710, 15.
867, 6.
- Cabiri** cum Thoma rebellante co-
iuncti 55, 7.
- Caenurgium** domus 332, 3.
- Caesarea** Cappadociae 278, 16.
283, 15.
- Caesus** 279, 8.
- Calabria** a Sarazenis occupatur 83,
13. Romanis restituitur 305, 10.
rebellat 454, 2.
- Callinici** martyr's templum 340, 15.
- Callipolis** 280, 15.
- Callistus** turmarcha martyr 639, 8.
805, 14.
- Calomaria**, Theodora Augusta
soror 175, 1. nubit Arsabero
patricio 175, 3.
- Calos** mons 102, 14.
- Camila** cubiculum 144, 19. 145, 12.
147, 14.
- campus** Colarius 177, 22.
— Diabasis 66, 19.
- Canalitae**, Scytharum gens 283, 21.
- Candiae** fundatio a Saracenis 77, 8.
623, 2.
- Caniclii** aedes 471, 12.

- Cappadocia 120, 5. 181, 14. 307, 14.
 360, 16. 394, 16. 638, 13.
 Capua 293, 23. a Francorum rege
 deficit 296, 2. 695, 19.
 Carbeas Paulicianus perduellis 166, 1.
 eius bellica vis 176, 22.
 Cariani aedes 9, 12. 95, 16. 139, 20.
 174, 7. 653, 4. 658, 5.
 Carthaginiensium in Dalmatiam ex-
 peditio 289, 5. Syracusas ever-
 tunt 309, 11.
 Carthago 296, 11.
 Catabataia, Manichaeorum urbs ex-
 cisa 278, 8.
 Catacalo scholarum domesticus 359,
 23. a Symeone vincitur 360, 11.
 855, 10.
 Catacyla, Opsicii dux 53, 22. 57, 10.
 64, 13. 67, 3.
 Catasama 279, 8.
 Catasyrtae Thraciae 390, 18. 400, 1.
 732, 9. 883, 2. 892, 5.
 Ceductus locus 65, 12.
 Celtzine 680, 20. 834, 7.
 Cephalenia insula 302, 5. 845, 7.
 Cegi Thraciae 204, 23. 235, 22.
 830, 1.
 Ceramisium 268, 21.
 Cestae Styppiotae infelix adversus
 Tarsum expeditio 286, 20.
 Chachon castellum 269, 19.
 Chalce 19, 2. 103, 20. 175, 20.
 259, 18. 383, 2. 429, 21. 430, 16.
 467, 10. 604, 7. 875, 20.
 Chalcedon 396, 2. 888, 13. de eius
 nomine 729, 5.
 Chalcopratea Constantinopoli 339, 8.
 829, 11.
 Chaldi 55, 7. 269, 16.
 Charax, Cretae promontorium 75, 6.
 622, 8.
 Charsianum 114, 18. 181, 15. 183, 9.
 374, 5. 427, 3.
 Chartophylacis suburbanum 839, 19.
 Chase, Iubae filius, Athenis inter-
 emptus 388, 8. 723, 8. 880, 14.
 Chazari 122, 24. dura eorum tra-
 ctatio 358, 5. 853, 18.
 Chelidonia promontorium 814, 12.
 Cherson 123, 6. 124, 3. 360, 15.
 855, 17.
 Chiliococum 128, 22.
 Chonarium 178, 1.
 Chorasani captum 118, 19.
 Christi imago 101, 11. 103, 20.
 607, 16. splendidum eius tem-
 plum a Basilio imperatore exstru-
 ctum 325, 11.
 Christophorus, Romani filius, he-
 taeriarcha 395, 1. 727, 22. coro-
 natur 398, 6. moritur 420, 17.
 de eodem 731, 14. 744, 21. 887, 12.
 890, 17. 911, 17.
 Chroboti, gens Scythica 288, 19.
 291, 3. 411, 14. 412, 10. 740, 14.
 904, 9.
 Chrysobullum, prope Tarsum locus
 287, 6.
 Chrysochir, Tephricae princeps
 266, 19. 271, 21. a Romanis oc-
 ciditur 274, 15.
 Chrysopolis 353, 5. 384, 18. 396, 1.
 700, 11. 728, 20. 849, 4. 888, 12.
 Cibyrtha 367, 10. cur ita nomine-
 tur 367, 11. 706, 3.
 Cibyrhaeotae 79, 15. 452, 21. 688, 7.
 840, 4.
 Cilicia 197, 13.
 Clementis martyris oratorium 330, 4.
 Coelesyria 125, 19.
 colla victorum regum calcandi mos
 69, 13.
 collis Argaeus 197, 16.
 — Auxentii 197, 19.
 — Cyrius 197, 18.
 — Leonis 25, 17.
 — Mamantis 197, 17.
 — Mozilus 197, 19.
 Colonia 181, 12. 201, 2. 283, 16.
 Coloniati 269, 17.
 columnae Bathuinae 144, 1. 145, 10.
 146, 19.
 columnae Romanae 140, 5. 146, 5.
 Constantini Caballini et Ioannis pa-
 triarchae impii exusta cadavera
 681, 4. 834, 17.
 Constantini Triphyliae sortis praesa-
 gium 122, 8. 635, 21.
 Constantini magni templum 837, 15.
 Constantinopolis obsessio 59, 20.
 61, 13. 385, 5. 612, 12. 764, 17.
 786, 1. 877, 12.
 Constantinus Babutzicus 132, 11.
 134, 11. mortem subit 134, 19.
 639, 8. 805, 14.
 Constantinus dux imperium invadit
 381, 14. 718, 14. 874, 18. re-
 pulsus caeditur 383, 11. 720, 2.
 876, 8.
 Constantinus Eladicus, Constantini
 ducis socius 382, 14. punitur
 384, 7. 720, 20. 876, 16.
 Constantinus et Leo imperii colle-

- gae adlecti a Basilio patre 254, 1.
Constantini mors 345, 4.
- Constantinus Gongyles 386, 5.
390, 13. 395, 5. 436, 8. 721, 20.
878, 13 sq.
- Constantinus mensae praepositus a
Longobardis vincitur 356, 17.
701, 10. 852, 8. monachum in-
duit 411, 3.
- Constantinus patricius Afer 371, 13.
384, 15. 389, 9. in praelio cadit
389, 17. 881, 23.
- Constantinus, philosophiae praec-
ptor, a Constantino Porphyro-
genneto urbi praeficitur 444, 9.
- Constantinus Porphyrogennetus 370,
8. Augustus coronatur 375, 9.
tutores puero addicti 380, 17.
potestatem in se transfert 392, 13.
Helenam, Romani filiam, in ma-
trimonium ducit 394, 18. sum-
mus imperator a Romano relictus
436, 3. detectae in eum insidiae
441, 3. eius elogia 445, 11 sq.
bellum eius Italicum 453, 20 sq.
bellum Africanum 454, 22. S. Chry-
sostomi ingenium admiratur 457,
18. Romanum filium egregie in-
stituit 458, 1. cometae in eius
ortu et occasu visi 463, 10. vi-
tae exitus praenuntiatus 464, 15.
moritur 466, 19 sq. corporis ani-
mique eius descriptio 468, 15.
eiusdem gesta 711, 23 sq. 874,
7 sq.
- Constantinus presbyter, homo tur-
pis 606, 16.
- Constantinus, Romani filius, coro-
natur 409, 21. 739, 8. Helenam,
deinde Theophanonem ducit 423, 8.
746, 6. in clericum attondetur et
relegatur 437, 1. 753, 10. inter-
ficetur 438, 2. 754, 1. de eodem
902, 7. 914, 16.
- Constantinus, Romani innioris filius,
coronatus 473, 6. 758, 3.
- Constantinus, Samonae domesticus,
accubitor 375, 11. 336, 5. in suspi-
cionem incidit 390, 23. 394, 12.
395, 4. de eodem 712, 7. 728, 2.
869, 1 sq.
- Constantinus Toxaras, Basilii in
Michaellem imperatorem coniura-
tus 678, 12. 688, 7. 837, 13.
840, 4.
- Copronymi urna 194, 2. 667, 16.
681, 10. 835, 1.
- Corinthus 300, 17.
- Cormatarum strages 118, 14.
- Corum Cappadociae captum 360, 15.
702, 8. 855, 18.
- Cos insula 80, 23. 623, 22.
- Cosmedium suburbanum 658, 17.
823, 30.
- Cotyaium 240, 23. 306, 21.
- Crambonitarum stirps 39, 20.
- Crasas 198, 17.
- Craterus dux adversus Cretam
proficiscitur 79, 14. 623, 11. devi-
ctus cruci affigitur 80, 23. 623, 22.
- Crenetissae aedes 107, 22.
- Crenitarum gens 107, 19.
- Crenites militiae magister a Bul-
garis occisus 358, 2. 853, 12.
- Creta insula ab Agarenis capta 74, 18.
368, 17. 438, 17. 590, 1. 621, 20.
789, 1. 792, 6.
- Cretenses Thraciae maritima popu-
lantur 137, 1. eorum strages 137, 2.
Cycladas insulas pervagantur 196,
17. clades 299, 23. bello a Ro-
manis petiti 473, 18 sq. 758, 11 sq.
crucis adorationis religio 388, 23.
881, 5.
- Crumnus, Bulgarorum dux 12, 17.
14, 1. Adrianopolis cives in Bul-
gariam transfert 216, 12. eius-
dem gesta 612, 3 sq. 764, 14.
- Cucunum 280, 13.
- Curcnas tyrannidis studiosus a Ba-
silio imperatore oculis privatur
277, 8.
- Curtices Armenius, Constantini de-
cis socius, interfectus 383, 11.
719, 22. 876, 5.
- Curticii castellum 269, 19.
- Curtorum captivorum caedes 283, 19.
- Curpas, Cretae ameras, frustra ab
Hispanis auxilia petit 477, 4. ca-
ptus abducitur 759, 22.
- Cutacii castellum 270, 22.
- Cyles seu Coeles litus 425, 22.
747, 20. 916, 12.
- Cypha domus a Leone sapiente ex-
structa 370, 15. 865, 6.
- Cyprus insula 596, 4.
- Dagisthea 9, 11.
- Dalmatae Romanorum imperio ad-
dicti et ad Christi fidem revocati
291, 1.
- Dalmatiae a Romanis defectio 84, 2.
288, 18.
- Damalis, Charetis, Atheniensium
imperatoris, uxor moritur 729, 7.

- Damascus urbs** 589, 1.
Damatryum 369, 6. 375, 20. 712, 11. 863, 19.
Damiani aedes 360, 18. 855, 20.
Damianus Agareus Romanos vincit 377, 1. 870, 13. **moritur** 388, 5. 723, 6. 880, 10.
Damianus eunuchus, Michaelis, Theophili filii, accubitor, dignitate orbatur 234, 7 sq. 675, 4. 827, 11 sq.
Damianus, sub Michaelae Balbo sacri stabuli comes, perit 76, 20.
Danelis matrona 227, 2. in **aulam Basilii imperatoris suscipitur** 817, 11.
Danubius fluvius 358, 8. 389, 21. 724, 14. 882, 4.
Daone oppidum 614, 20.
Dazemon 127, 3.
Debeltus seu Zagora urbs 165, 5. 666, 6.
Decatora, Dalmatiae oppidum 289, 10.
Demetrius, Graeciae urbs, capta et excisa 364, 11. 506, 16. 703, 16. 860, 2.
Demetrii martyris templum 324, 5. 517, 1.
Demetrius martyr fidei doctor 490, 17. **Thessalonicae vindex et patronus** 499, 9.
Denderis, Thersites Homericus 91, 13. 629, 5.
Dermocaites sanctus 440, 2.
Deuterum 197, 3. 324, 4.
Dia 77, 1.
Diocletiani, Scytharum gens 288, 20.
Diomedis martyris de Basilio imperatore visum 223, 14. 656, 2. 819, 19.
Dionysius sanctus pater 101, 5.
Distra 359, 1. 854, 14.
Docia Darbidi oppidum 426, 18.
Dominicus hetaeriarcha 386, 9. **dignitate orbatur** 386, 15. 722, 9. 879, 6.
Domnica, Bardanii coniux, detondetur 10, 16.
Domnini Emboli locus 324, 12.
Dorylaeum oppidum 126, 2. 129, 17. 636, 21. 803, 1.
Drugubitae Thessalonicensibus tributarii 496, 6.
Dyrrhachium urbs 845, 8.
Ebissa, Paphlagoniae urbs 89, 16.
Ecboli sinus prope Thessalonicam 492, 14. 579, 9.
eclesia nova basilica Constantino-poli 319, 11. 691, 15. 692, 18. 843, 3. 845, 1.
eclipsis insolita 356, 20.
Edem nova 329, 1.
Edessa obsidetur a Romanis 432, 4. 748, 9. 918, 6.
Egionis, Longobardiae ducis, rebellio 356, 14.
Eliae prophetae ad matrem Basilii imperatoris visio 222, 18. **eiusdem templum in palatio** 325, 2. 337, 14.
Elissaei templum 337, 14.
Endelechone 279, 9.
Ephesus urbs 180, 12.
Eremosycaea 279, 10.
Eriae palatia a Constantino Porphyrogenneto exstructa 451, 17.
Esmanus, Tarsi ameras 298, 6. **victus perit** 299, 4.
Enboea insula 580, 12.
Euchaitarum oppidum 11, 6. 354, 16. 850, 4.
Eudocia, Decapolitae filia, Michaelis, Theophili filii, coniux 655, 1. 816, 10.
Eudocia, Ingeris filia, a Basilio Macedone ducta 235, 5. 675, 13. 828, 3. **eius largitio** 256, 18.
Eudocia, tertia Leonis sapientis uxor, in partu moritur 364, 18. 703, 21. 860, 8.
Eulogius Persa, Basilii adversus Michaellem imperatorem socius 685, 16. 688, 6. 838, 6.
Euphemius tyrannus rebellat in Michaellem Balbum 82, 6. **Siciliam expugnat** 82, 14. **occiditur** 82, 20.
Euphrates fluvius 133, 19. 268, 17. 269, 3. 427, 6. 461, 15.
Euphrosyna monialis, Michaelis Balbi uxor 79, 9. 620, 9. **aula expellitur** 86, 10. **in monasterium discedit** 625, 12. **de eadem** 628, 8. 789, 18. 790, 21.
Euripi arx 298, 8.
Eusebius, scriptor ecclesiasticus 775, 16.
Eustathius Argyrus, orientalium copiarum dux strenuus 368, 21. **occiditur** 374, 3.
Enstathius drungarius adversus Bulgargos misens 358, 13. **et contra Leonem Tripolitam** 366, 21. 707, 11.

- Eustratius**, Michaelis curopalatae filius 20, 3. moritur 20, 16.
Euthymius, Sardorum metropolita, martyr 48, 14.
Euthymius syncellus patriarcha sub Leone imperatore 371, 6. 375, 10. 376, 21. 709, 16. indigne habitus ab Alexandro imperatore 378, 1. 715, 21. de eodem 767, 4. 865, 21 sq.
Euxinus pontus 59, 4. 101, 16. 156, 18. 340, 17. 424, 1. 746, 17. 914, 18.
evangeliorum liber ab igne intactus 344, 12.
Exidus, Arabum tyrannus 482, 13. sacras imagines delet 483, 16. ferrea limes 165, 4. 666, 5.
Francorum auxiliares copias postulat Theophilus imperator 135, 3. illorum auxilia Basilio imperatori missa 293, 10. iidem Constantino Porphyrogeneto amici et foederati 455, 6. vincunt Saracenos in Italia 695, 1.
Gabrielopulus tutor Constantini eligitur 380, 19. aula removetur 386, 7. 721, 23. de eodem 872, 10 sq.
Gallia Constantino Porphyrogeneto amica 455, 8.
Gani montes 615, 7.
Gazara palus 7, 3.
Genicum tribunal 260, 15.
Georgii, militarium tabularum praefecti, sors praedicitur 122, 11. 636, 4.
Georgii martyris templum 557, 19.
Georgius Peganes, Opsicii dux, ob defectionem oculis orbat 240, 5 sq. 680, 7 sq. 833, 12 sq.
Georgius Suraubulius, tutor Symeonis Bulgari liberorum 412, 4. 413, 8. 414, 7. 904, 4.
Germanicia urbs vastatur 280, 18. 692, 13. 844, 17.
Gero oppidulum 281, 5.
Goboris, Bulgariae princeps, fit Christianus 665, 11 sq.
Goelio vicus 396, 21. 730, 16.
Graecia 388, 8. 420, 6.
Gregoras Constantini ducis filius occisus 383, 10. 719, 22. 876, 5.
Gregoras Iberitae, Andronici affinis 372, 15. 382, 12. in monachum tondetur 384, 4. 720, 17. 876, 12.
Gregorii theologi miraculum 47, 4. 619, 20.
Gregorius, Leonis Armenii filius 41, 4. 619, 17.
Gregorius Pterotus dux resistit Michaeli Balbo 57, 19. necatur a Thoma 63, 18.
Grylli aulici sacrilega impietas 200, 21. 201, 19. 244, 7. 245, 11. 246, 10. 661, 17 sq.
Gundus, Agarenorum praefectus, Theophilum imperatorem fugat 638, 12.
Gyberi 72, 19.
Gyria pratum 181, 18. 182, 4. haemoroissae Christi statua 775, 11.
Haemus mons 387, 23. 687, 4. de eius nomine 706, 15.
Hagio, Longobardiae dux, rebelat 852, 5.
Halys fluvius 369, 11. 427, 4. 864, 2.
Hebdomus 340, 4. 379, 2. 385, 12. 414, 21. 721, 14. 872, 10. 877, 19. 906, 16.
Hebrus, Thraciae flumen 387, 19. 615, 12. 686, 20.
Helena, Constantini Porphyrogeneti uxor pia 458, 19. 466, 19. diem obit supremum 473, 9. 758, 6.
Hellespontus 299, 21. 367, 6. aeminis origo 367, 7. 706, 2.
Helus, Peloponnesi locus 310, 21.
Hemerius logotheta in Leocom Tripolitam missus 367, 4. 368, 16. Agarenos vincit 372, 8. 710, 5. ab iis funditur 376, 23. 715, 7. ab Alexandro imperatore in monasterium relegatur 379, 22. 717, 8. de eodem 863, 2 sq.
Heptascalum 324, 21.
Heraclea, Thraciae urbs 71, 5. 614, 21.
Hesperii et Zoes martyrum aedes 324, 19.
Hexabulii sagax consilium, non audiendos hostes amicos accusantes 69, 19.
Hexacionium 196, 23.
hiems asperissima sub Romano imperatore 417, 15. 743, 11. 908, 20.
Hieria 307, 19. 337, 19. 371, 5. 668, 7. 709, 15.
Hierosolyma 119, 16. 490, 14. 608, 4. 774, 2.
Hierosolymorum syncellus in carcerem coniectus 106, 9.
Hierotheus sanctus pater 101, 5.

- Hierum** 59, 4. 424, 5. 674, 18. 707, 23. 746, 22. 826, 22. 914, 18.
Hispani 73, 16. 474, 5. Cretensibus opem ferre recusabant 477, 18.
Hodegi aedes 204, 14.
Horcosium oppidum 56, 18.
Hormisdae aedes 154, 19. 649, 11.
horologia a Michaele, Theophili filio, fabricata 681, 21.
Hugo, Franciae rex 431, 13. 917, 11.
Hypsele urbs 354, 11. 427, 4. 849, 22.
Iacobitzes, Basilii adversus Michaelem imperatorem coniuratus 685, 5. 687, 15. 837, 9. 839, 10.
Iber europalata Constantinopolin venit 402, 12. 733, 20. 894, 15.
Iberi Thomae rebellantis socii 55, 7.
Iberiae sinus 73, 15. regionis sterilitas 73, 18.
Ibraami Agarenorum ducis in Romanos expeditio 109, 18.
Icasia virgo a Theophilo imperatore repudiata monacham induit 624, 19. 790, 5.
Ignatius monachus, antea Nicetas dictus 20, 8. Methodio patriarchae subrogatur 193, 9. a Barda incestuoso incarceratur solioque eiicitur 193, 13. a Michaele imperatore varie illudatur 245, 6 sq. sedi restituitur 261, 20. de eodem 657, 7 sq. 821, 7 sq.
imaginum sacrarum cultus instauratur sub Methodio patriarcha et Theodora Augusta 160, 16.
imaginum sacrarum origo in ecclesia a Christo et apostolis 607, 14.
imago Christi Edessena in urbem illata 432, 12. 749, 1. 918, 14.
Imbri nomen 367, 15. 705, 21.
Indi Thomae rebellantis socii 55, 6.
Indicarum arborum odores 457, 7.
Ioannes Bogas patricius 387, 2. 389, 22. 722, 14. 724, 15. 879, 14 sq.
Ioannes Chaldus, Basilii adversus Michaelem coniuratus 685, 4. 687, 21. 837, 8. 839, 15.
Ioannes Choerinas seu Choenus magnus hetaeriarcha sub Romano iuniore 470, 1. 757, 11.
Ioannes Curcuas 397, 17. 404, 8. Melitinen capit 415, 10 sq. eius genus et praecclare gesta adversus imperii hostes 426, 18 sq. maiestatis accusatus elicitur 429, 14. terrae hiatus in eius domo 441, 18. cum Tarsensibus de captivis recipiendis agit 443, 6. de eodem 699, 9. 731, 4 sq. 847, 15 sq.
Ioannes Eladas, Constantini tutor 380, 18. 381, 11. 717, 22. 873, 21. cum Constantino duce rebellante pugnat 383, 4. 719, 18. 875, 22. moritur 386, 10. 722, 3. 878, 19.
Ioannes Garidas hetaeriarcha 386, 20. 390, 17. 392, 20. 722, 11. 726, 9. 859, 9. 879, 8.
Ioannes grammaticus Leoni Armenio favet contra sanctas imagines 32, 9. 606, 11. 766, 8.
Ioannes Lazanes rector sub Alexandro imperatore 378, 23. tutor Constantini declaratur 380, 18. aula remotus 386, 7. 721, 23. a Bulgaris fugatur 401, 13. 733, 6. in monachum tondetur 406, 3. 419, 5. 735, 22. de eodem 872, 8 sq.
Ioannes monachus victoriae Petro-nae vates 180, 15.
Ioannes mysticus 406, 2. 410, 5. maiestatis criminis accusatus monachum induit 411, 1. 739, 17. de eodem 902, 13 sq.
Ioannes Rhodinus seu Rhadenus patricius 388, 18. 723, 16. Agarenos vincit 405, 15. 735, 10. 897, 17.
Ioannes, Symeonis Bulgari filius 412, 6. 904, 6. Petro fratri insidias struit 419, 10. 744, 11. Constantinopolin ducitur 419, 17. 910, 18.
Ioannes, Theophili praeceptor, syn-cellus 95, 22 sq. episcopus ordinatur 121, 6. vulneratum se fingit 151, 3. sede urbeque pulsus 151, 15. Iannis nomen ei inditum 154, 12. eius praestigiae 155, 5. subterraneum eius domicilium 156, 21. Methodium calumniatur 159, 3. de eodem 632, 19. 635, 1 sq. 796, 22 sq.
Ioannis apostoli oratorium 336, 6. templum 340, 3.
Ioannis astronomi vaticinium 411, 17. 740, 4.
Ioannis Cameniatae de excidio Thes-salonicensi accurata narratio 487, 1 sq.
Ioannis Hierosolymitani monachi de

- ortu haeresis iconomachorum nar-
 ratio 481, 13 sq.
 Iosephus patricius rei navalis drun-
 garius 445, 7. 466, 14. accubi-
 tor provehitur 469, 17. Romano
 iuniori ad bellum cum Crotensi-
 bus gerendum persuadet 475, 1.
 civium saluti consultit 479, 4. de
 eodem 757, 8 sq.
 Iovis insula 591, 15.
 Irenaeus sanctus pater 101, 5.
 Irenes, sororis Theodorae Augu-
 stae, mores 175, 4.
 Isaaci monachi de Basilio Mace-
 done vaticinium 241, 17.
 Isamus 197, 16.
 Ister flumen 615, 21.
 isthmus Corinthiacus 300, 22.
 Italia 288, 14. 305, 3.
 Iudaeorum secta 42, 10. eorum
 procurata conversio 341, 11.
 691, 8.
 Iustiniani monumentum 84, 11.
 Lalacaon fluvius 181, 8. 666, 9.
 825, 3.
 Lampsaci nomen 367, 12. 705, 19.
 Lamus fluvius 443, 10.
 Laodiceae nomen 706, 8.
 lapis Aegyptius 327, 7.
 — Carianus 139, 21. 146, 3. 333, 3.
 — dociminus 140, 15. 145, 14.
 — Ostrites 327, 16.
 — Proconnesius 141, 17. 143, 22.
 145, 4. 146, 18. 147, 19.
 — Sagarius 327, 15.
 — Thessalicus 143, 2. 146, 6.
 332, 6.
 Laurentii martyris aedes 339, 18.
 S. Lazari et S. Magdalенаe corpora
 in illius ecclesiam translata 365, 2.
 704, 5. 860, 17.
 Lazarus monachus dira patitur a
 Theophilo imperatore 103, 4.
 Lemnus insula 365, 6. 368, 19.
 405, 13. 704, 8. 735, 11. 861, 6.
 Leo Apostypes, Thracum Mace-
 donumque dux 305, 6. Tarentum
 expugnat 306, 14. ipsius sors
 306, 22.
 Leo, Bardae Phocae filius, vir
 strenuus 462, 5. praeter con-
 stituitur 472, 5. victoriam de
 Chamba reportat 479, 15 sq.
 de eodem 755, 15 sq.
 Leo Catuliacus, Thessalonicae praec-
 tor 363, 3. 511, 1. 863, 6.
 Leo Cheerosphactes 359, 9. in mo-
 nachum detenditur 384, 5. 722, 17.
 876, 12.
 Leonis Armenii genus 6, 4. bellum
 adversus Ismaelitas 11, 1. impe-
 rator a militibus acclamatur 16, 15.
 excipitur in urbem 18, 21. stra-
 tagema in Bulgaros 24, 17. in
 imagines edictum 28, 16. 99, 17.
 indutias cum Bulgaris init 31, 10.
 ad aram vulceribus percussus oc-
 cumbit 39, 14.
 Leonis Phocae magistri infanta ad-
 versus Bulgaros expeditio 388, 17.
 390, 15. in suspicionem cadit
 392, 21. 394, 10. eius rebellio
 395, 2. poenas dat 396, 23.
 397, 7. de eodem 723, 18 sq.
 881, 1 sq.
 Leo philosophus Iudi magister Con-
 stantinopoli 185, 10. quomodo
 in imperatoris notitiam venerit
 185, 15. astronomica eius obser-
 vatione depulsa sterilitas 191, 11.
 haeresis causa episcopali sede mo-
 tus 640, 14. de eodem 676, 15.
 681, 21. 683, 17. 806, 8. 829, 7.
 840, 18.
 Leo sapiens Basilio patri succedit
 352, 16. incesti eius amores cum
 Zoe 357, 6. insidiae illi stratae
 360, 22. 365, 8. ob quartas op-
 tias excommunicatur 378, 16.
 moritur 377, 12. eiusdem genus
 700, 6 sq. 845, 7 sq.
 Leo Tripolita ex Christiano ape-
 stata adversus Romanos profiscitur
 365, 13. Thessalonicae capit
 368, 1. 537, 6. inde recedit 368, 15.
 578, 1 sq. fugatur 405, 11. de
 eodem 705, 13 sq. 735, 10. 862,
 15 sq.
 Lesbos insula 55, 20.
 Leucatum 384, 18. 721, 3. 877, 4.
 lex de Persarum cum Romanis con-
 iugiis 112, 15.
 lex Romanorum principum, cum in-
 augurantur, absolvendi roes 12, 6.
 Libya inferior 125, 19.
 Locana urbs 268, 4.
 Longebardia a Saracenis occupatur
 83, 13. 290, 18. iis eripitur
 305, 11. rebellat 454, 1. 701, 10.
 Lucae evangelistae templum 323, 16.
 Ludovicus, Franciae rex, Romanis
 auxilium profectus 293, 10.
 Lulum castellum 197, 14. Agarasis
 eripitur 277, 30.

- Lydda, Orientis oppidum** 607, 22.
 774, 14.
Mabriani aedes 430, 6.
Macedonia 30, 11. 181, 16. 223, 5.
 228, 18. 363, 19. 405, 19. 412, 15.
 431, 4. 706, 18. 740, 18. 898, 5.
Macedonianae 323, 14.
Macetis 420, 6.
Maeandrus fluvius 236, 1.
Magnaura Constantinopoli 85, 10.
 138, 4. 185, 5. 192, 16. 317, 24.
 338, 6. 374, 22. 378, 2. 640, 12.
 694, 9. 868, 14.
Maletes Arsacida, Basilii imperatoris avus 215, 4.
Malagina oppidum 9, 14. 198, 23.
 660, 9.
Malea promontorium 300, 20.
Mamantis templum 197, 10. 680, 21.
 palatium 210, 10. 243, 19. 254, 18.
 incenditur 614, 8.
Mamum, Ismaelitarum amerumnes, literarum studiosus 186, 9. 188, 3.
mangana, regia domus 337, 2.
Manglaba 401, 6. 733, 1. 893, 7.
Manichaei iconoclastarum prodromi
 812, 10.
Manichaeorum vastata regio 270, 19.
Manicophanes Amorium prodit 638,
 23. 805, 13.
Mantea prandium 322, 19.
Manuel, Adrianopolis episcopus, in Bulgaria martyr 217, 5.
Manuel Armenius 110, 1. Theophilum imperatorem liberat a Saracenis 117, 2. 636, 12. ad illos deficit 118, 12. 632, 9. ab iisdem redit 119, 22. 633, 9. curat imperium sub Michaelis puero et imagines restituit 148, 16. 159, 16. a palatio recedit 168, 15. moritur 184, 11. 636, 22. de eodem 796, 5 sq.
Manuel Curtices 435, 18. 436, 13. perit 438, 16. de eodem 752, 12 sq. 921, 6.
Manuelis indicis libri 428, 1.
Marciani porticus 331, 15. 335, 9.
Marci monachi praesagium 365, 22. 705, 1. 862, 3.
Mardaitae 304, 1. 311, 20.
Maria, Christophori filia 413, 13.
Petro Bulgaro nubit 414, 1. de eadem 422, 10. 740, 23. 905, 19 sq.
Mariae deiparae oratorium 331, 17. 385, 18. eius vestis religio 407, 2. 736, 18. 827, 5. 899, 11.
Marianus Argyrus 435, 17. 436, 11. 477, 8. occiditur 438, 18. de eodem 454, 14. 490, 14. 752, 11 sq. 921, 6 sq.
Marianus, Petronae filius, Basilii adversus Michaelam imperatorem coniuratus 678, 9. 688, 8. 837, 11. 840, 5.
Maria, Theodoraefilia 90, 7. 628, 13. Alexio nubit 107, 19. 630, 12. 794, 13.
Marinae aedes 460, 15.
marmor Peganusium 146, 5.
Martinaciorum genus 121, 17. 635, 18.
martyrum in Creta sepulcra 77, 22.
Mauriani aedes 27, 13. 605, 17.
Mauropotamus 674, 15. 815, 11. 826, 19.
Modaeum 283, 22.
Medi 213, 1.
Melitinae amer cum Carbea Romanam dicionem invadit 166, 10. verberat mare 179, 18. cum exercitu perit 183, 2.
Melitine, Syriae urbs 127, 1. 269, 2. 415, 16. capta a Graecis 416, 14. 742, 5. 844, 8. 907, 19.
Meluis castrum 278, 6.
Mesembria urbs 24, 17. 308, 2. 389, 17. 881, 22. eius origines 413, 3. 706, 12.
mesocepium hortus 329, 2.
Mesopotamia 428, 13.
Methodius monachus pictor iudicium extremum repraesentat apud Bulgariae principem 164, 8. 665, 18.
Methodius patriarcha custodiae traditur 48, 12. Theophili imperatoris comes in expeditionibus 116, 11. sedi Constantinopolitanae restituitur 151, 17. 154, 2. stupri accusatus mira ratione se purgat a calumnia 158, 22. de eodem 642, 10 sq. 651, 13 sq. 811, 12 sq.
Methone Peloponnesi 300, 17. 302, 11. 304, 13.
Michael balbus Amoraeus, Bardanii satelles 7, 3. Leonem ad imperium adigit 17, 1. patricia dignitate augetur 23, 21. maiestatis criminis insimulatur 33, 21. capitis damnatus dolo a sociis liberatur 38, 15. 619, 7. 778, 9. imperator salutatur 41, 12. eius

- haeresis 42, 13. 154, 21. in Christianos saevit 48, 4. literas spernit 49, 7. victoriae de Thoma reportatae 62, 4. 64, 4. 67, 22. urbes recipiuntur 71, 9. 72, 7. clades eius exercitus 76, 22. 80, 17. sacrilegae eius nuptiae 79, 5. provinciarum nonnullarum iactura 82, 14. 83, 13. 84, 2. moritur 83, 17. eiusdem gesta 620, 7 sq. 782, 18 sq.
- Michael curopalata, Nicephori gener, imperator 11, 22. adversus Bulgaros proficiscitur 13, 18. victus fugit 15, 15. imperialia insignia Leoni tyranno tradit 18, 12. monachi habitum assumit 20, 1. eius mors 20, 12.
- Michael, Christophori filius, clericus 438, 7. 754, 3.
- Michaelis caelestis militiae principis oratorium 145, 6. aedes 340, 21.
- S. Michaelis Sinadensis de Photio praesagium 668, 20 sq.
- Michael, Moroleonis filius, a Bulgaris vulneratus 400, 5. 732, 9.
- Michael, Symeonis filius, monachus 412, 5. 740, 11. 904, 5. in fratrem rebellat 420, 1.
- Michael syncellus confessor 106, 8.
- Michael, Theophili imperatoris filius, patri triennis succedit 148, 8. eius profusio 172, 7. 253, 5. adversus Ismaelitas infeliciter pugnat 176, 4. 177, 21. fatnitas eius in ludis 197, 8. 198, 13. trucidatur 210, 9. 254, 15. eiusdem exaggerata flagitia 242, 14. corpus eius pompa relatum 353, 6. 700, 9. eiusdem gesta 647, 3 sq. 810, 20 sq.
- Mitylene insula 194, 14. 438, 1. 668, 13. 753, 22. 922, 19.
- Mocii martyr in templum 323, 18. 865, 9. 704, 11. 861, 9.
- monasterium Abrahamitarum 101, 3.
- Aorullii 557, 12.
- Agathi 378, 2. 716, 1. 871, 16.
- Agri 30, 2. 609, 3.
- Anthemii 109, 6. 632, 1.
- Antiochi 471, 20. 757, 19.
- Barachaei montis 419, 2. 430, 19. 910, 7.
- Bordonis seu Gordonis 354, 4. 700, 15. 849, 14.
- monasterium Campa seu Calypa 380, 1. 717, 10. 873, 9.
- Canleae 362, 15. 857, 23.
- Christophori 862, 16.
- Chrysopolitanum 109, 3. 686, 9. 838, 21.
- Clidium 647, 11.
- S. Constantini 693, 10. 843, 1. 846, 3.
- Coriarii 109, 4.
- Cyminae montis 419, 1. 430, 19. 910, 7.
- Dalmatae 384, 10. 669, 15. 876, 18.
- Diomedis martyr in 223, 11.
- dominorum 46, 21. 619, 15.
- Elaeae 109, 4.
- Elegmorum 400, 17. 892, 22.
- Elisabetae 374, 10.
- Euphemiae martyr in 264, 18. 397, 13. 731, 3. 890, 3.
- Euthymii patriarchae 870, 8.
- Galacrenarum 371, 5. 377, 20. 406, 5. 410, 11. 709, 15. 739, 15. 865, 20.
- Gastrorum 90, 3. 625, 13. 658, 7. 790, 22. 823, 7.
- Heraclii 9, 7.
- Ieremiae 844, 14.
- Latri montis 137, 5. 180, 16. 439, 19.
- Lazari Constantinopoli eunuchus extractus 365, 1. 704, 4. 860, 15.
- Mamantis 403, 22. 896, 5.
- Manuelis instauratur a Romano imperatore 433, 16.
- Martinacci 376, 19. 713, 10. 870, 10.
- Maximinae 669, 11.
- metanocae 646, 1.
- Metropolitaram 606, 19.
- Michaelitico Chalcedone 643, 9.

- monasterium Monocastanum** 411, 2. 739, 19. 903, 12.
 — Nosiarum 376, 21. 713, 11. 870, 11.
 — Olympi montis 411, 4. 418, 23. 430, 18. 440, 4. 463, 21. 464, 21. 670, 1. 739, 20. 910, 7.
 — Orientis 20, 21. 21, 5.
 — Panteleemonis 433, 17.
 • — Petrae anreae 419, 1. 910, 7.
 — Philomelium 7, 8. 604, 19. 611, 3.
 — Phocae 156, 19. 340, 17.
 — Procopiae 20, 10.
 — Romani 404, 3. 471, 21. 473, 14.
 — Satyri 20, 19. 193, 10. 690, 14. 841, 21.
 — Scepa 639, 6.
 — Sergii et Bacchi 154, 19. 649, 10.
 — Siceorum 354, 8. 700, 19. 849, 20.
 — Spira 369, 6. 375, 19. 712, 10. 863, 18. 869, 8.
 — Studii 63, 3. 362, 13. 384, 7. 693, 18. 720, 20. 857, 20. 876, 15. eius monachi imagines reficiendas curant 148, 18.
 — Tarasii 375, 17. 712, 8. 869, 6.
Monemhasia 310, 2.
Monothyrum Constantinopoli 336, 5. 862, 8. 857, 15.
mons sanctus 180, 12.
monstrum hominis duplicis 433, 1. 749, 12. 919, 6.
Moroleon patricius, Adrianopolis praetor, trucidatus 404, 18. 897, 3.
Mortagon, Bulgarorum imperator 64, 19. Thomam clade afficit 66, 4.
mos victorum regum colla calcandi 69, 13.
Murinxum castellum 269, 20.
Musicus diversorium 146, 7.
Mutragonis, Bulgarorum principis, in Christianos ira 217, 4.
Myraeum 404, 3. 473, 16.
Theophaues contin.
Mysi Olympici 464, 21.
mysterium Constantinopoli 141, 2. 640, 22. 806, 19.
mystica Triconchi phiala 141, 14.
Narsetis aedes Constantinopoli 646, 20. 810, 15.
Nasaris adversus Saracenos expeditio 302, 9. illustris eius victoria 304, 3. eius in Sicilia atque Italia res 304, 20.
Naupaoti castrum 329, 18.
Naxus insula 583, 14.
Nazarai monachi trucidati 542, 6.
Nazarii martyris aedes 324, 9.
Neapolis defectio 454, 7. a Romanis obsidetur 454, 13.
Nebria insula a Samiis Procennaeus dicta 437, 16.
Neocaesarea urbs 72, 20.
Nicaea urbs 464, 8.
Nice, Macedoniae urbs, 214, 5.
Nicephori Phocae virtus atque facta 312, 23. contra Bulgaros proficiscitur 358, 14. dux Thracensiorum constituitur 360, 1.
Nicephorus imperator in Bulgaria occumbit 6, 13. a Scythia vulneratus moritur 11, 12.
Nicephorus patriarcha exsilio multatus 28, 16. 608, 22. epistola eius ad Michaellem imperatorem 47, 17. de eodem 670, 10 sq. 764, 3 sq.
Nicephorus patricius, Bardae Phocae filius, scholarum domesticus 459, 16. Chambdam vincit 460, 2. magistri dignitate auctus 472, 3. adversus Cretenses mittitur 475, 14. ad suos ante pugnam oratio 478, 7. hostes superat 481; 4. de eodem 755, 13 sq. 854, 4 sq.
Nicetas dux Thessalonicam venit 512, 14. cives ad virtutem cohortatur 524, 11. capitur ab Agarenis 565, 17.
Nicetas magister, Romani imperatoris affinis 413, 16. 905, 10. in monachum tondetur 417, 3. 742, 9. 908, 8.
Nicetas, Michaelis caropalatae filius 20, 4.
Nicetas Ooryphas patricius Dalmatis auxilio profectus 290, 9. Saracenos in Italia vincit 293, 16. Cretenses fugat 299, 23. 300, 12.
Nicetas Sclerus sub Leone impera-

- tore Turcos adversus Symeonem
conducit 358, 7. 853, 30.
- Nicolai astrologi vaticinium 383, 19.
720, 8.
- Nicolaus, Constantini ducis filius,
occisus 390, 19. 725, 4. 883, 3.
- Nicolaus patriarcha 364, 10. 703, 15.
- Leone excommunicato sede dei-
citur 371, 1. 709, 5 sq. restituitur
377, 20. 715, 21. Constanti-
tini Augusti pueri tatorem agit
381, 9. 385, 15. 392, 11. aula
eiicitur 386, 13. 394, 2. 722, 4.
ad pacem cum Bulgaris ineun-
dam missus 405, 23. 735, 20.
moritur 410, 8. 739, 13. de eo-
dem 860, 1 sq.
- Nicomedia urbs 9, 5.
- Nicopolis origines 420, 8. 706, 21.
- Nova domus Constantinopoli 337, 2.
- Numerorum Constantinopoli carcer
175, 20. 430, 16. 668, 12.
- oceanus 73, 15.
- Olympus, Graeciae mons 519, 16.
- Onopnicles fluvius 280, 11.
- Ophri portus 433, 18.
- Opsicium 53, 22. 181, 14. 240, 8.
364, 17. 397, 19. 417, 11. 421, 9.
443, 19. 463, 2. 731, 9. 745, 7.
890, 9.
- oraculum Sibyllinum 36, 1.
ὄρθοδοξίας festum 160, 5.
- Oxia 110, 20.
- Padasia 280, 15.
- Paiperte oppidum 404, 7. 896, 12.
- Palaestina 125, 19.
- Pallene insula 579, 17.
- Pancratucus Armenius Adrianopolin
prodit 387, 14. 723, 3. 880, 5.
- Panium Thraciae urbs 71, 5. 615, 2.
- Pannonia 238, 18.
- Panormus urbs 304, 21.
- Paphlagonia 89, 16. 123, 4. 181, 13.
335, 2. 637, 12. 721, 8.
- Paphus Cypri 596, 4.
- Paramocastellum 278, 23.
- Pardus, biglae drungarius sub Leone
imperatore 361, 7. in vincula con-
iectus 363, 20. 859, 5.
- Parium 367, 2. 862, 22.
- Paschalius, Longobardiae dux, ad
Franciae regem mittitur 431, 15.
748, 5. 917, 11.
- Patmus insula 580, 21.
- Patrae Achaiae 226, 12. 300, 17.
- Patzinacae gens 122, 23. 387, 3.
390, 4. 722, 15. 879, 15.
- S. Pauli delubrum 23, 4. 605, 11.
eius oratorium a Basilio impera-
tore exstructum 147, 2. 331, 9.
- Pauliciani paniti 165, 16.
- Paulini aedes 59, 2.
- Pegae Constantinopoli 323, 6. 337,
11. 354, 22. 361, 4. 401, 8. 414, 4.
a Bulgaris incensae 402, 5. 405, 16.
733, 13. 894, 6.
- Peloponnesus 226, 10. 300, 10.
310, 2. 845, 8.
- Pentacubiculum 335, 9.
- Pentapyrgium Constantinopoli 627,
11. 793, 9.
- Persae, Thomae rebellantis socii
55, 6. eorum de imperio lex
110, 10. 626, 3. in singulas Ro-
manorum cohortes disperguntur
125, 7. 793, 1. eorum proditio
128, 13. eorum de Theophobi
morte opinio 136, 21.
- Persis 110, 15. 111, 16. 112, 4.
455, 16.
- Petra lata castrum 421, 16. 745, 10.
- Petri apostoli aedes 331, 14. 340, 10.
- Petrium 275, 21. 325, 3. 398, 13.
458, 21. 890, 3.
- Petronae protospatharii de Thessalo-
nica defendenda consilium 509, 6.
- Petronas, Bardae Theodoraesque
Augustae frater Sarcel exstruit
123, 3. prospera eius adversus
Melitines amerem expeditio 167, 6.
181, 4. moritur 184, 7. de eo-
dem 627, 21 sq. 666, 8. 793, 13.
825, 1.
- Petrus, Symeonis Bulgari filius 412, 2.
pacem cum Romanis componit 413,
17. Mariam, Christophori impera-
toris filiam, in matrimonium de-
cit 414, 1. de eodem 740, 10 sq.
904, 1 sq.
- Phalacri castellum 279, 2.
- Pharus, dei delubrum Constantino-
poli 19, 17. 32, 21. 336, 3. 394, 8.
- Philippi apostoli sacellum 323, 15.
- Philippi, Macedoniae urbs 214, 17.
- Philippopolis urbs 387, 23. 687, 3.
- Philopatium locus 231, 23.
- Phoberi oratorium 101, 16. 112, 4.
455, 16.
- Phoenicia 125, 19. 866, 15.
- Photii patriarchae cum domo regia
affinitas 175, 10. in sedem Con-
stantinopolitanam eiecto Ignatio
intruditur 195, 12. mortuo Igna-
tio sedi male restituitur 276, 11.

- deo eicitur 354, 2. de eodem 662, 17 sq. 826, 12 sq.
 Phygela 475, 21. 758, 23.
 Pidra, orientalis thematis oppidum 6, 9.
 pietatis in patriam insigne exemplum 296, 19.
 Pithecium palatii balneum 610, 5.
 Plate insula 19, 21.
 Platonis martyris templum 324, 16.
 Podandus fluvius 285, 11.
 Polyenctus monachus patriarcha 434, 21. 444, 19. dictus alter Chrysostomus 445, 1. de eodem 751, 5. 755, 8.
 porta aurea Constantinopoli 197, 2. 271, 4. 385, 8. 612, 6. 655, 23. 749, 6. 764, 17. 877, 15. Thessalonicae 544, 8.
 — Cassandreotica Thessalonicae 529, 21.
 — eburnea 38, 18.
 — ferrea Constantinopoli 462, 14. 755, 18.
 — Litaea Thessalonicae 545, 1.
 — Romana Thessalonicae 526, 8. 529, 21. 577, 5.
 — Xerocerse 404, 1.
 portus Byridensis Thraciae 64, 3.
 — Carta 642, 10.
 — Cencreorum 300, 15.
 — Hierax 310, 3.
 Poson locus 181, 5. 182, 1.
 Pothus, Eustathii Argyri filius 374, 8. 400, 3. 401, 9. Turcos fundit 463, 3. 755, 23. de eodem 892, 5 sq.
 Prietus Bithyniae 464, 6.
 Principus insula 79, 8.
 Procopia, Michaelis caropalatae uxor 18, 9.
 Procopius, Romanorum dux 305, 5. ab Agarenis victus caeditur 306, 3. 845, 5.
 Proconnesus insula 196, 20. 299, 21. 437, 15. 753, 22. 922, 19.
 Promunti aedes 668, 8.
 Prote insula 9, 22. 41, 5. 47, 1. 434, 19. 437, 12. 441, 12. 619, 11. 752, 19. 921, 10. 924, 2.
 Prusa urbs 465, 4.
 Psamathii aedes 716, 8. 872, 2.
 Psicha suburbanaum 151, 17. 420, 16. 649, 4.
 Psillocastellum 278, 22.
 Rachatum castellum 270, 22.
 Ragunii diuturna obsidio 289, 12.
 Rentacius Atticus oculis orbatur 399, 12. 732, 5. 891, 17.
 Rentani, gens Scythica 288, 20.
 Rhabdus Constantinopoli locus 324, 7. 855, 12.
 Rhaedestum, Thraciae oppidum 614, 24.
 Rhapsacium praesidium 269, 16.
 Rhegium 340, 11.
 Rhodophylus cubicularius captus necatur 368, 6. 569, 6 sq. 863, 7.
 Rhodus 438, 1. 753, 22. 922, 19.
 Rhogas locus 747, 5.
 Rignias, Thraciae flumen 614, 16. 616, 14.
 Robam 279, 8.
 Roma 290, 23. 439, 10. 689, 1. 841, 4. 8. Romani aedes 324, 3.
 Romanus Argyrus dux 389, 5. 881, 11. fit Romani imperatoris gener 899, 7.
 Romanus, Constantini filius, castratus 426, 10.
 Romanus iunior Constantini Porphyrogenneti filius 450, 4. Anastasiam in matrimonium ducit 458, 8. imperator designatur 466, 13. in imperium succedit 469, 8. sorores in monasteria destruit 471, 11. de moribus eius 472, 7 sq. de eodem 756, 20 sq.
 Romanus, nepos Romani imperatoris, Hugonis Franci filiam ducit 431, 16. 748, 8.
 Romanus Constantini vindex eligitur 391, 1. magnus hetaeriarcha, deinde imperatoris pater creatus 394, 7. fit Caesar 397, 21. ecclesiae unionem componit 398, 8. coniurationes in ipsum exstinctae 399, 2. 400, 9. 404, 4. periurus in Constantinum collegam 400, 19. pacem cum Bulgaris init 408, 5. cura eius in egenos atque in monachos amor 417, 19 sq. 433, 12. a Stephano filio throno deiicitur inque monachum tendetur 435, 14. stupenda eius visio 438, 20. praenitentia publica 439, 9. moritur 441, 11. de eodem 725, 9 sq. 883, 6 sq.
 Rosa, Dalmatae urbs 289, 10.
 Russorum Scytharum grassatio 196, 6. ad fidem adducuntur 196, 14. 342, 20. nova in imperium irruptio 423, 14. eorum genus 423, 16.

- cades eorum 424, 7. immanitas 425, 3. de iisdem 674, 18. 707, 3. 746, 12. 826, 15. 914, 10.
 Sabbatius monachus Leonem Armenium seducit 26, 17. 604, 22. 616, 1. 619, 15.
 Saca Cretae 476, 16.
 Sactiois ducis virtus bellica adversus Bulgaros 403, 5. 734, 4. 895, 10.
 Sagaris seu Sangaris fluvius 432, 14. 749, 3.
 Sagudati Thessalonicensibus tributarii 496, 6.
 Samara urbs 133, 20.
 Samonae pater Constantinopoli 374, 21. 711, 15.
 Samonas cubicularius malignum in Leonem imperatorem consilium detegit 363, 1. in Syriam fugiens comprehenditur 369, 5. eius impietas 370, 21 sq. in monachum tendetur 376, 18. de eodem 708, 4 sq. 858, 7 sq.
 Samosatium urbs obsessum 176, 8. diripitur 268, 16. 634, 15.
 Samothraee peninsula 367, 18. 438, 2. 706, 4. 754, 1. 922, 20.
 Samus castrum ab Agarenis captum 357, 3. 701, 18. 852, 15.
 Saniana urbs 72, 1.
 Saracenorum bellica prudentia 126, 16. liberalibus artibus student 186, 10. eorum in Italia vires et in eos expeditio 292, 14. de apostatis iis dira vindicta 301, 11. gentis scelera 587, 16 sq.
 Sarcel castrum 122, 21.
 Sarus fluvius 280, 12.
 Sclaveni 293, 14. 306, 3. 514, 14. 523, 6. 545, 13.
 Scyla locus 19, 9. 40, 6. 170, 13. 604, 16.
 Scyrus insula 57, 16.
 Scytharum cum Nicephoro bellum 11, 17. a Romanis defectio 288, 17. eorum dicionem invadunt 420, 4.
 Scythicae gentis immanitas 13, 11.
 Seleucia 181, 15.
 Selybria, Thraciae oppidum 614, 18. de eius nomine 706, 17.
 senzatum moneta a Basilio imperatore cusa 173, 17. 660, 1.
 Serantapechus Hebraeus, ecclesiae dei infensissimus 482, 14. trucidatur 484, 12.
 Serbli, gens Scythica 288, 19. 291, 3.
 Sergius monachus, vir praedarius 433, 14. 434, 2. 750, 3. 919, 19.
 Sergius, Photii patriarchae pater 668, 15 sq.
 S. Severinae arx 313, 11.
 Sgora locus 424, 14. 915, 6.
 Sicilia 77, 3. 365, 4. 368, 6. a Saracenis capta 82, 14. 288, 15. 621, 20. 789, 1. 792, 7. a Romanis diripitur 304, 21. ad pacem redit 454, 20.
 Sigma Constantinopoli 140, 10. 141, 11. 143, 4. 323, 9. 640, 18. 645, 4. 688, 16. 806, 16. 840, 15.
 Sinope urbs 112, 12. 124, 13. 125, 3. 626, 14. 803, 9. 824, 12. de eius nomine 637, 5.
 Sirichae crux 369, 13. 708, 7. 864, 12.
 Sisinius, generalis logotheta sub Romano iunior 470, 3. 757, 13.
 Solare a Theophilo imperatore constructum 144, 12. 197, 20.
 Soldanus, Carthaginiensium rex adversus Romanos 289, 6. eius soror 293, 21. dolus in regem Francorum victorem 295, 1. 695, 11. eius expeditio in Capuam 296, 10. 696, 1.
 Sophia, Christophori uxor, coronatur 402, 11. 733, 19. 894, 14. monacham agit 471, 13. 757, 17.
 Sophiae templum 203, 18. 239, 22. 322, 6. 354, 1. 382, 3. 402, 15. 432, 23. 894, 17.
 Sophia, Theodora Augustae soror 175, 1. nubit Constantino Butzico 175, 2.
 Sosthenium 340, 22.
 Sozopetra urbs 124, 11.
 Spatha praesidium 267, 16.
 Stelae insula 305, 9.
 Stenum 401, 8. incensum 402, 5. 425, 5. 614, 12. 733, 13. 894, 6.
 Stephani castellum 270, 22.
 Stephani martyris templum 323, 11. 655, 5.
 Stephanus Amasenus eunuchus patriarcha 410, 12. 414, 1. 739, 16. 902, 20. moritur 417, 8. 742, 13.
 Stephanus, Basilii imperatoris filius, clero adlectus 264, 15. 353, 2. fit patriarcha 354, 5. de eodem 700, 7. 848, 21 sq.
 Stephanus magister 175, 7. 354, 18. Constantini tutor 380, 17. 381, 11. 385, 16. 390, 13. 392, 12. ante

- discedit 894, 1. in monachum detondetur 398, 12. de eodem 701, 1. 717, 22. 726, 21. 731, 21. 850, 6 sq.
- Stephanus**, Romani filius, coronatur 409, 21. 739, 8. Annam in uxorem ducit 422, 16. 745, 20. in patrem insurgit 435, 14. 752, 10. in clericum tondetur et relegatur 437, 2. 753, 10 sq. de eodem 902, 7. 913, 12. 921, 4 sq.
- Strobili insulae** nomen 367, 10. 705, 18. a Saracenis petita 388, 5. 722, 6. 880, 10.
- Strobylea** 323, 13.
- Strymon** 420, 6. 576, 19.
- Sudaë**, Agarenorum dux, Theophilum imperatorem vincit 805, 1.
- Symbatius**, Bardae gener, eius necis promotor 205, 13. 237, 4. 676, 1. Thraciesiorum praefectus 238, 19. oculis orbatur 241, 7. 680, 7. de eodem 828, 13 sq.
- Symbatius**, Leonis Armenii filius 41, 2. 616, 1. 619, 15.
- Symeon** a secretis cum Leone Tripolita paciscitur 368, 12. 575, 10. 576, 16. 707, 20.
- Symeon**, Bulgariae princeps, adversus Romanos proficiscitur 357, 12. cum iis de pace agit 380, 5. 885, 9. Adrianopolin capit 387, 14. 404, 18. Romanos vincit 389, 10. pacem cum Romano imperatore componit 408, 5. a Chrobatis vincitur 411, 13. moritur 411, 22. de eodem 701, 22. 717, 13 sq. 853, 1 sq.
- Syracusae urbs** 82, 23. a Carthaginiensibus capitur 809, 11 sq. 691, 16. 843, 6.
- Syria** 72, 11. 96, 5. 124, 8. 278, 15. 307, 11. 808, 9. 869, 18. 373, 1. 383, 20. 388, 18. 482, 12. 512, 6. 564, 10.
- Tanais fluvius** 122, 23.
- Tarentum** 267, 20. captum diripitur 306, 12.
- Tarsensium stratagema ac victoria** 287, 15. clades 298, 6. indutiae cum Romanis 443, 2.
- Tarsus Ciliciae** 125, 22. 126, 16. 166, 17. 197, 13. 283, 18. 284, 19. 374, 20. 453, 2. 564, 11. 598, 21. 847, 13. 868, 11.
- Tatzaces Armenius rebellans oculis**, privatur 404, 11. 734, 8. 896, 9.
- Tauromenium Siciliae captum** 365, 4. 704, 6. 860, 19.
- Tautzes seu Tzantzes, Zautzae filius** 360, 23. 856, 2.
- Taurus mons** 279, 11.
- Taxati Peloponnesii** 311, 20.
- Tenedus insula** 438, 2. 754, 1. 922, 20. de eius nomine 706, 10.
- Tephrike urbs** 166, 14. 176, 22. 266, 19. 374, 17. 841, 19.
- Tephricenses a Basilio imperatore armis petuntur** 266, 18. eorum strages 274, 1. 841, 18.
- Terbuniotae, Scytharum gens** 288, 19.
- Terebinthi insula** 668, 15.
- Tetraserum Constantinopoli** 140, 20.
- Thaber mons** 607, 21.
- Thasus insula** 137, 13. olim Chryse dicta 367, 17. 706, 3.
- Thecla, Theodora filia** 90, 6. 147, 21. 628, 12. 658, 5. 675, 18. 823, 5.
- Theclae protomartyris oratorium** 148, 1.
- Theoctista Florina, Theophili imperatoris socrus imagines colit** 90, 2.
- Theoctistus logotheta** 122, 3. rerum curator 148, 11. eius cum Manuele discordia 168, 9. interficitur 170, 19. de eodem 202, 9. 654, 12 sq. 657, 15. 814, 14 sq.
- Theodora, Constantini Porphyrogenneti filia** 459, 6. in monacham detondetur 471, 11. 757, 15.
- Theodora, Romani imperatoris uxor, coronatur** 398, 4. 731, 13. 890, 16. moritur 402, 8. 733, 16. 894, 10.
- Theodora, Theophili uxor** 89, 15. imagines colit 91, 16. iis reficiendis operam navat 149, 17. mariti absolutionem petit 103, 22. 152, 4. quam et impetrat 153, 18. in monacham attondetur 174, 6. moritur 174, 10. eius genus 174, 19. praesagium eius de Basilio Macedone 233, 15. de eadem 625, 4. 629, 4. 647, 3 sq. 790, 9. 810, 20 sq.
- Theodora aedes a Bulgaris incensae** 402, 23. 895, 4.
- Theodorus Belonas patricius** 452, 11. urbis praefectus eligitur 461, 4.
- Theodorus, Constantini Porphyrogenneti paedagogus** 390, 22. 392, 8. 393, 19. expellitur 397, 16. de eodem 725, 9 sq. 883, 6 sq.

- Theodorus Craterus** 115, 12. 126, 13. 133, 20. eius martyrium 134, 19. 639, 8. 805, 14.
- Theodorus Crithinus archiepiscopus, cultor s. imaginum male habitus** 630, 23 sq. 795, 1 sq.
- Theodorus, frater Theophanis, confessor** 104, 4. 160, 21.
- Theodorus Sandabareus Leonis Augusto insidias struit** 349, 2. eius poena 356, 8. moritur 356, 12. impie gesta 692, 20 sq. 697, 3. 700, 22. 845, 12 sq.
- Theodorus Studita confessor pro s. imaginibus** 608, 17. 767, 13. eicitur 768, 5.
- Theodosia, Leonis Armenii uxor** 35, 7. 41, 2. 610, 7.
- Theodosiopolis urbs** 428, 11.
- Theodosius Babuticus ad Franciae regem missus** 137, 1.
- Theodosius, Leonis Armenii filius** 41, 4. 619, 17.
- Theodotus Melissenus Cassiteras** 22, 11. eius adversus s. imagines consilium 27, 11. 605, 14. episcopalem sedem nanciscitur 28, 22. 609, 12. 768, 6.
- Theognosti de orthographia liber** 82, 18.
- Theophanes confessor pro cultu s. imaginum** 104, 4. Smyrnensis episcopus 160, 21. de eodem 641, 3 sq. 653, 8 sq. 806, 22 sq.
- Theophanes protovestiarius subadiuva imperatoris** 411, 9. 413, 23. 414, 6. pacem cum Turcis componit 423, 1. 430, 23. Russos vincit 424, 7. 425, 19. in exilium agitur 440, 21. de eodem 739, 20. 746, 3 sq. 913, 18 sq.
- Theophano a Constantino, Romani filio, in uxorem ducitur** 423, 11. 746, 9.
- Theophano, Constantini Porphyrogenneti filia, in monasterium traditur** 471, 12. 757, 15.
- Theophano, Leonis sapientis uxor, 360, 20. 694, 14. miraculis post mortem claret** 361, 14. 702, 18. 856, 14. eius nomine templum extruit Leo maritus 364, 20. 860, 12.
- Theophilites, Michaelis imperatoris consobrinus** 224, 23. 229, 9. a Michaele in Peloponnesum mittitur 226, 8.
- Theophilus, Ioannis Curcuae frater, vir praeciarus** 428, 5.
- Theophilus martyr** 126, 13. 639, 8. 805, 14.
- Theophilus, Michaelis balbi filius** 48, 14. 59, 11. 64, 12. patri succedit 84, 17. Leonis persecutores trucidat 86, 1. bello infelix 87, 6. aedificiis incumbit 94, 19. fit hostis s. imaginum 99, 6. monachos urbe expellit 100, 10. libros sacros corrumpit 104, 21. cantica edit 106, 17. lex eius de criabus detondendis 107, 7. adversus Saracenos expeditio 112, 22. eos vincit 114, 20. ab illis superatur 128, 22. moritur dysenteria 131, 20. 135, 14. 139, 4. aedificiorum eius descriptio 139, 19. post mortem sub conditione ab orthodoxis absolvitur 153, 18. eisdem gesta 624, 12 sq. 789, 15 sq.
- Theophilus, urbis praefectus, vir nequam** 441, 23. quaestor eligitur 444, 6.
- Theophobus Persa** 109, 22. duplex de eo narratio 110, 7. 111, 10. Theophili sororem in matrimonium ducit 112, 14. imperium a Persis oblatum detrectat 124, 19. occiditur a Theophilo 125, 13. 135, 16 sq. de eodem 625, 22. 637, 2. 646, 9. 793, 1. 803, 6. 810, 6.
- Theophylactus Abestactus, Romani imperatoris pater** 690, 8. 841, 12.
- Theophylactus, Romani filius, clericus** 409, 23. 739, 9. 902, 9. a papae vicarii in patriarchali sede collocatur 422, 3. 432, 20. 745, 15. 913, 1. moritur 444, 14.
- Thermopolis** 400, 4. 732, 11. 892, 8.
- Thessalonica** 357, 18. expugnatur 368, 2. urbis descriptio 491, 19 sq. 498, 5 sq. obsidetur 521, 19 sq. dira civium caedes 543, 4 sq. 707, 19. 863, 5.
- Thomae apostoli aedes ambusta** 354, 13. 700, 20. eius sepulcrum 455, 21.
- Thomas presbyter depositus a Nicolao patriarcha** 370, 17. 865, 8.
- Thomas quidam in Michaelem balbum insurgit** 50, 3. duplex de eo opinio 50, 18. 52, 8. Aziam populatur 55, 22. Constantine-

- polin obsidet 59, 20. 61, 13.
 terra marique vincitur 62, 5.
 64, 5. cladem a Bulgaria accipit
 66, 4. victus Adrianopolin evadit
 68, 4. imperatori traditus
 trucidatur 69, 14. de eodem 621,
 4 sq. 784, 1.
Thracia 30, 11. 56, 16. 61, 9. 64, 3.
 181, 16. 388, 21. 411, 10. 431, 4.
 740, 1. diripitur 137, 1. 386, 23.
 405, 19. 480, 13. 786, 6. 898, 5.
Tigris fluvius 427, 6.
Topi Constantinopoli 365, 1. 704, 4.
 860, 15.
tributum fumarium 54, 4.
triclinium aureum 145, 8. exornatur
 a Constantino Porphyrogenneto 456, 4.
 — **Cariani** 144, 9. 160, 18.
 — **ectheseos** 338, 7.
 — **Eros** 143, 14.
 — **Iustiniani** 147, 9. 338, 6.
 458, 14.
 — **Lausiacum** 30, 21. 104, 6.
 147, 8. 170, 2. 822, 5.
 — **margarita** 143, 19. 144, 5.
 350, 10. 790, 3. 846, 11.
 — **pyxites** 143, 5.
 — **Thessalum** 150, 21.
Triconchus 140, 3. 142, 22. 143, 17.
 400, 16. 640, 18. 806, 15. 892, 20.
Tricybalus, palatii locus 438, 22.
Tripolis Phoeniciae 366, 15. 598, 4.
Tropas arx 313, 10.
Trophonianum domicilium subterraneum
 156, 22.
Tropica, palatii locus 439, 4.
Trulus, prope Constantinopolin domus
 635, 10. 799, 13.
Trypho monachus patriarcha 417,
 10. 742, 14. 908, 14. sede mo-
 vetur 421, 1. 744, 23. 911, 22.
Turci 127, 1. eorum sagittandi vis
 127, 20. Bulgariam vastant 358,
 21. 701, 22. 854, 10. interne-
 cione deleti 359, 10. in impe-
 rium irruunt 422, 20. 746, 1.
 strages eorum 462, 19 sq. 480, 13.
 819, 3.
Txeri locus Constantinopoli 339, 12.
Umar, Arabum tyrannus 482, 7.
Ungri gens 818, 16.
vaticinia mulieris Agarenae 121, 11.
vaticinium Isaaci monachi de Basilio
Macedone 241, 18.
visio, matri Leonis oblata 36, 12.
xiphia cometes sub Alexandro imperatore
 379, 9. 716, 19.
Zachlumi, gens Scythica 288, 19.
Zacynthus insula 302, 5.
Zagora seu Debeltus 165, 5. 666, 6.
Zapetra urbs capta 268, 11. 634, 15.
 798, 19.
Zarnuchus fluvius 268, 20.
Zautza, Zoes pater 354, 9. impe-
 ratoris pater appellatur 357, 5.
 359, 18. 701, 20. 852, 17. moritur
 362, 14.
**Zechi cum Thoma rebellante con-
 iuncti** 55, 7.
Zelicum haeresis exstincta 161, 18.
 654, 6.
Zenonis domus 9, 10.
Zoe Caribunopsina, quarta Leonis
imperatoris uxor 366, 10. 370, 8.
 aulae restituitur 386, 1. pacem
 cum Agarenis componit 388, 13.
 denuo eiecta reducitur a Con-
 stantino filio 392, 14. in monasterium
 traditur 397, 10. de eadem 705,
 11. 723, 13. 726, 2. 731, 1. 862,
 14. 878, 13 sq.
Zoe, Constantini Porphyrogenneti
filia 459, 6. in monasterium de-
 traditur 471, 11. 757, 15.
Zoe, Leonis sapientis pellex 360, 24.
 702, 14. 856, 4. deinde coniux
 361, 18. 702, 22. 856, 18.
Zontarion, Cretae locus 183, 20.

LIPSIÆ,
EX OFFICINA E. G. TEUBNERI.